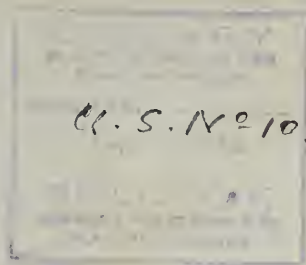

Jenny Visser-Hoof

MARY GUNN LIBRARY
NATIONAL BOTANICAL INSTITUTE
PRIVATE BAG X101
PRETORIA 0001
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

PRESENTED TO THE LIBRARY
of
THE DIVISION OF BOTANY & PLANT PATHOLOGY
by
B. de WINTER.

1st October, 1948.

ONZE TUINEN

ONZE TUINEN

Geïllustreerd Weekblad
voor Vaklieden en Amateur-Tuiniers

ONDER REDACTIE VAN

B. BOON en A. J. VAN LAREN (Hortulanus) te Amsterdam en
J. K. BUDDE (Hortulanus) te Utrecht.

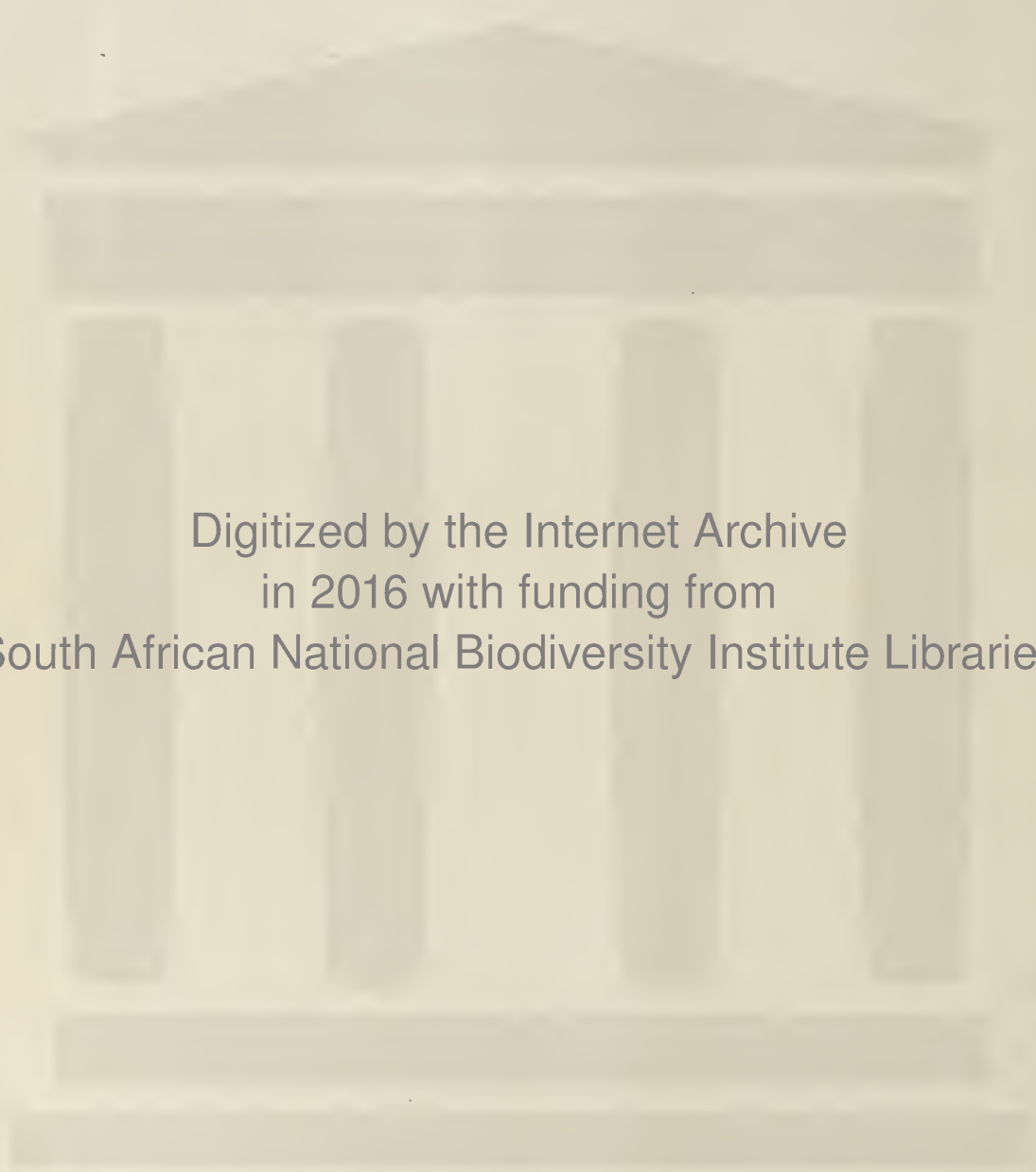
MET VASTE MEDEWERKING VAN

Dr. A. J. M. GARJEANNE, J. A. KORS, LEONARD A. SPRINGER, MEJ. GEERTRUIDA CARELSEN
A. M. VAN DRIEL, J. L. VAN EINDHOVEN, W. F. A. GRIMME, J. J. KRUIJFF, A. LEBBINK,
W. LODDER, J. C. MUIJEN, P. J. SCHENK, P. VAN DER VLIST,
en anderen.

Tweede Jaargang.

(Juli 1907 — Juni 1908).

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP TOT EXPLOITATIE VAN DE NIEUWE AMSTERDAMSCHÉ COURANT
ALGEMEEN HANDELSBLAD — 1908.

Digitized by the Internet Archive
in 2016 with funding from
South African National Biodiversity Institute Libraries

<https://archive.org/details/onzetuinen02unse>

REGISTER.

Hoofdartikelen en andere opstellen.

- Aalbes Boskooips' Giant door J. K. B. 449
- Aan onze lezers 1
- Aardbei Duitsch Evern door P. v. d. V. 739
- „ (een beste door- dragende) door J. A. Kors 117
- „ Laxton's Noble als bakaardbei door J. A. Kors 789
- Aardbeien (denkt om uwe) door P. v. d. V. 54
- „ in een ton (het kweeken van) d. A. M. v. Driel 406
- „ om aardbeziën op den kouden grond te vervroegen en veel te p'ukken) door Kn. 135
- Aardbeiplanten om te vervroegen d. J. A. Kors 806
- Aardappelen (vroege) door J. C. Muijen 613
- „ (aanwending van kunstmest bij) door H. C. H. 71
- Abies (Picea of) door Spr. 712, 722
- Acacia Baileyana door W. Lodder 707
- Acanthus mollis (een mooie vaste plant) 210
- Acer (Japansche) 484
- „ palmatum 484
- „ polymorphum 484
- Acetyleengas-afval tegen krulziekte in Perzikbladen door B. B. 165
- Actinidia en katten door B. B. 123
- Adiantum cuneatum 696
- „ „ Mata- dor door W. Lodder 642
- Afgesneden bloemen (Hoe- goed te houden) d. v. L. 535
- Agapanthus umbellatus d. B. B. 193
- Ageratum mexicanum Tip Top d. W. Lodder 658
- Akebia lobata door Leon. A. Springer 353
- Alisma Plantago door B. B. 181
- Althernanthera Juwel door W. Lodder 626
- Alyssum Benthami door J. C. Th. Uphof 644
- Amerik. Anjers (Nieuwe) door W. Lodder 707
- „ kassenbouw door W. Lodder 763
- „ kruisbessenmeel- dauw in Engeland door B. B. 55, 377
- „ kruisbessenmeeld. door A. M. v. Driel 508, 646, 710
- Ampelopsis Lowi d. B. B. 420, 564
- Andromeda floribunda d. H. J. v. A. 116
- Anemone japonica door A. Traanberg 435
- „ „ door B. W. van Dedem 357
- Anemonen door P. J. Schenk 168
- Anthriscus sylvestris door v. L. 18
- Appel Cox Pomona door P. v. d. Vlist 385
- „ Lord Suffield door J. C. Muyen 644
- „ Sweden door P. v. d. Vlist 180
- „ The Queen door P. v. d. V. 230
- „ en peer (zomersnoei van) d. J. A. Kors 3
- Appels en peren (vrucht- vorming zonder bestui- ving) door B. B. 228
- Aralia (het marcotteeren van eene) door M. 73
- Araucaria imbricata door v. L. 322
- Ardisia crenulata door P. J. Schenk 740
- Asparagus (sier-) door W. Lodder 102
- Asperges (groene) door B. B. 793
- Azalea's die elk jaar bloei- en door v. L. 758
- Azalea (Eene mooie) door „ J. K. B. 673
- „ indica als kamer- plant door J. K. B. 713
- „ indica door A. Leb- bink 695
- Baby-Rambler (Een witte) door H. J. v. Aller 196
- Baptisia's door J. C. Th. Uphof 436
- Bartonia aurea door J. C. Th. Uphof 405
- Basterdvederik d. J. K. B. 85
- Beer of faecaliën door W. F. A. Grimme 103
- Begonia Gloire de Lorraine uit zaad door W. Lodder 680
- „ „ Rex als kroon- boompje door B. B. 550
- Bemesting (Een nieuwe wijze van) door W. Lod- der 808
- Bemesting in den moestuin door W. F. A. Grimme. 600
- Beplanting en behandeling van een tuintje waarin geen zon komt door J. H. Stout 660
- Beplanting van perken met bolgewassen door J. J. Kruijff 178
- Berberiswijn 431
- Bergdennen door v. L. 481
- Bessenbastaardrups en car- bolineum d. J. C. Muijen 773
- Bessenbladwesp door W. F. A. Grimme 743
- Betonica grandiflora door v. L. 51
- Bevroren planten 511
- Bewaren v. noten 334
- Bindmateriaal 718
- Bladluizen 127
- Bladvulling 74
- Blauwe spar door H. J. v. Aller 133
- Bloed- blad- en schildluis 277
- Bloedluis door B. B. 24
- „ „ I, II, door A. M. van Driel 440, 458
- Bloeiende boomen d. B. B. 709, 744, 766,
- Bleembollen (het opnemen en bewaren van) d. J. J. Kruijff 3
- „ in de kamer J. J. Kruijff 182
- „ in den tuin d. J. J. Kruijff 148
- „ voor de kamer d. J. J. Kruijff 169
- Bloemenbalkons door C. B. v. d. Z. 772
- Bloemen en Staatslieden door v. L. 569
- Bloemen in den Haarlem- mer Hout door B. B. 755
- Bloemenfeest te Gent door J. K. B. 533, 612,
- Bloempotten (Nieuwe) door J. C. Muijen 548
- Boheme op de Nederland- sche fruitmarkt door J. C. M. 136
- Bol- en knoelgewassen (wil- de) door B. B. 151
- Bolgewassen (beplanting v. perken m.) d. J. J. Kruijff 178
- „ (uitgebloede) door B. B. 644
- „ (vervroegde) 630
- Bollen zetten door B. B. 101
- Boomklupine door J. K. B. 802
- Bcompapaver (Vermenig- vuldigen van de) door B. B. 373
- Boomploen door J. K. B. 178
- Boonen (Chilibemesting) door v. D. 727
- Bordeausche pap (Besproeit uwe appel- en pereboon- men gerust met) door Prof. Dr. J. Ritzema Bos 529
- Bord. pap met suiker door P. v. d. V. 726
- „ „ I, II door P. v. d. Vlist 630, 663
- Botanische tuin te Cam- bridge I, II, door J. V. 504, 530
- Botanische tuin te Dahlem I, II, III, door R. Lijs- ten 87, 407, 454
- Bouvardia's (de kultuur van) door W. Lodder 450
- Bramen (Mooie) door Leon A. Spr. 209
- Brief uit Napels door Dr. Nelly de Rooy 741
- Brieven van een Tuinier- ster VI, VII, VIII, IX, X, XI, door Geertuida Carelsen 49, 177, 465, 545, 641, 737, 785
- Broeibakje 476
- Broeierij I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, door J. C. Muijen 375, 421, 452, 534, 579, 628, 679
- Brumatalijm door A. M. v. Driel 277
- Brusselsch Witloof (het kweeken van) door J. A. Kors 292
- Bijen (het zwermen der) door Gerard J. Pan- nekoek 790, 802
- „ in particuliere tui- nen door Gerard J. Pan- nekoek 691
- Bijenhuishouding (De in- richting van een) door Gerard J. Pannekoek 759
- Bijensteek 127
- Bijenteelt voor den ama- teur-tuinier door G. J. Pannekoek 632, 731, 819
- Bijgeloof? door P. J. S. 313
- Cacteeën als kamerplanten door P. J. Schenk 456, 500, 550
- Caltha palustris 262
- Calycanthus praecox 485
- Camellia japonica d. mej. Sickinga 776
- Campanula Medium door v. L. 469
- Canna indica Marguerite Mühle door W. Lodder 642
- Canna's I, II, door W. Lodder 678, 693
- Carbolineum door A. M. v. Driel 328
- „ „ J. A. Kors 726
- „ „ of kalk door P. A. van Antwerpen 325
- Carnivore planten I, II, III, door P. J. Schenk 114, 212, 422
- Cato (klimroos) 35
- Cattleya en Phyllocactus, door mevr. wed. Berg- huys—Fock 5
- Centaurea's 643
- Cereus grandiflorus door J. K. B. 625
- Chilensche Den door v. L. 322
- Chilibemesting van boomen door v. D. 727
- Chililalpetar door A. M. v. Driel 57
- Chimonanthus fragrans d. B. B. 485
- Chrysanthemum indicum d. A. Lebbink 437
- Chrysanthemumroest door P. J. Schenk 342
- Chrysanthemums door W. Lodder 52
- „ „ d. J. K. B. 324
- Chrysanthemum -tentoon- stelling te Utrecht 301, 355
- Cimoyok door v. d. Z. 671

- Clethra arborea door J. R. Koning 324
 Clivia's m. bessen d. v. L. 593
 „ 95
 Cobaea scandens door v. L. 308
 Coelogyne cristata door C. W. Matthes 565
 Colchicum autumnale door B. B. 231
 Coleus door J. K. B. 630
 Colville's zwaardlelie door v. L. 19
 Compost door W. F. A. Grimme 56
 Coniferen voor den liefhebber I, II, door H. J. v. Aller 563, 578
 Coniferen (Wenken bij de keuze van) door Leon. A. Springer 242
 Conserveeren van vruchten 123, 244
 Corylopsis spicata door H. J. v. A. 340
 Corylus Colurna d. J. K. B. 502
 Crinum Makoyanum door F. Slijper 569
 Cyclamen door P. J. Schenk 438
 Cymbidiums door J. K. B. 83
 Cypripedium barbatum d. C. H. 642
 „ (giftige) door v. L. 564
 „ insigne door A. M. Boon—Venlet 433
 Dahlia's (Dwerg- in den tuin) d. W. Lodder 658
 De Loflyckheydt des Landt-Levens door A. Abramsz 418
 Dianthus plumarius Delicata en Gloriosa door W. Lodder 775
 Digitalis 95
 Distels 168
 Doryanthes Palmeri door J. K. B. 257
 Dotterbloemen door B. B. 262
 Draaiharan door B. B. 377
 Dracaena (bloeiende) door „ mej. A. M. de Man 182
 „ Bruanti Souv. de François Duysze door W. Lodder 775
 Droogbloeters door B. B. 231
 Druif en Sierwingerd door v. L. 531
 Druifjes Hyacint 292
 Druiven in kassen door J. A. Kors 645
 Een mooi bouquetje door H. Ch. Horsting 195
 Een Veteran door John 376
 Een waardig Trio door J. A. Kors 230
 Een zonderling verschijnsel door J. L. M. 613
 Electriche insectenval door B. B. 329
 Entrijzen (Snijdt thans uwe benoedigde) door J. A. Kors 598
 Epipactis (Parnassia en) door B. B. 129
 Epiphyllum delicatum Froebels Schneeweissen door W. Lodder 642
 Eranthis hiemalis door J. K. B. 533
 Erica's door J. K. B. 419
 Eredium Manescavi door J. K. B. 195
 Erwtenspruitjes als groente door B. B. 763
 Excursie Alpen 63
 „ Driebergen 127
 „ Bollenstreek door Eng. en Fr. kweekers 686
 „ 413
 Exochorda Alberti door J. K. B. 162
 Ficus pandurata door W. Lodder 707
 Floraliavereenigingen door J. K. B. 403
 Framboos door J. A. Kors I, II, 294, 311
 Fraxinus excelsior leucocarpa door Leonard A. Springer 609
 Freesia door J. J. Kruyff 262
 „ uit zaad door W. Lodder 664
 Fruit in zakjes door B. B. 117
 „ „ „ „ P. H. B. 243
 Funkia's door v. L. 658
 Gaasvlieg 45
 Ganzeriken (Twee roodbloemige) door J. C. Th. Uphof 373
 Garantie v. soortechte vruchtboomen door J. A. Kors 363
 Gaspeldoorn door Garjeane 681
 Geen sneeuw onderspitten door W. T. A. G. 521
 Gent en de Gentsche cultuuren I, II, III, IV, V, VI, VII door W. Lodder 119, 197, 214, 312, 358, 412, 441, 498
 Gentsche Bloemenfeest I, II, III, door J. K. B. 689, 705, 721
 Gevoelige planten I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII door v. L. 81, 98, 118, 166, 225, 241, 386, 518
 Gieten van planten door J. K. B. 740
 Gieten in den tuin door W. F. A. G. 808
 Gladiolus cardinalis Konigin Wilhelmina door J. K. B. 99
 Gladiolus Colvillei door v. L. 19
 Gloxinia's door v. L. 801
 Gomziekte bij perzikboomen door J. C. M. 377
 „ bij steenvruchtboomen door B. B. 377
 Groentezaden (algemeene wenken bij het oogstenvan) door J. A. Kors 85
 Gunnera scabra door J. K. B. 369
 Hagelschieten 434, 645
 Hakken en schoffelen door W. F. A. Grimme 132
 Handel in vruchten 249
 Hanggrasje (een bont) 434
 Hedysarum multijugum d. J. K. B. 242
 Heksenkrans d. J. K. B. 772
 Helenium autumnale superbum door F. Heckman 321
 Helleborus niger door J. J. Kruyff 532
 Herfstaster Colwall Beauty door B. B. 451
 „ (de eerste dubbelbloemige) d. B. B. 451
 „ (Een witte dwerg-) door B. B. 502
 „ Norah Peters door B. B. 502
 Herfstasters door Louis Raemaekers 388
 „ d. J. K. B. 227
 Herfstplanting door C. Bakker Pzn. 276
 Hertshoornvaren door B. B. 757
 Hongerige gasten door B. B. 513, 551
 Hortensia's door v. L. 547
 „ (bonte) door C. G. Vogels 420
 Hyacint door J. K. B. 147
 „ met acht bloemtrossen d. Paul Leendertz 793
 „ Christmas white 457
 Hyacinthen en Tulpen (perken met) door J. J. Kruyff 167
 Hyacinthenglas (een ongevoon) door P. J. S. 295
 Hyacinten op water 191
 Hydrangea Hortensia door v. L. 547
 Iberis sempervirens door v. L. 723
 Impatiens door J. R. Konning 52
 „ Holstii nana 707
 „ gracilis door W. Lodder 31
 Innaken v. doperwten 218, 254
 Inrichting tuintje met insectenbestrijding met warm water, door P. J. Schenk 767
 In de Scheveningsche duinen door v. L. 50
 Insectenval (Electriche) door B. B. 329
 Iresine's (het planten van) door J. P. M. Soer 84
 Iris florentina door v. L. 708
 „ germanica door v. L. 708
 „ „ Ivorine 802
 „ Kaempferi 168
 „ pumila door B. B. 723
 Japansche Acers door H. J. v. Aller 484
 „ dwergboomen d. B. B. 406
 „ klimkomkommer door J. A. Kors 549
 „ Leliebollen 295
 „ Sneeuwbal door B. B. 497
 „ wijubes door J. A. Kors 277
 Jasminum nudiflorum door J. K. B. 435
 „ primulinum door B. B. 51
 „ „ door W. Lodder 757
 Jasmijn door v. L. 71
 „ (de naaktbloeiende) door J. K. B. 435
 „ (primulabloemige) door B. B. 51
 Judaspenningen door v. L. 339
 Kaliarmoede d. A. M. v. D. 381
 Kamerplanten (Iets over de behandeling van) d. A. Lebbink 102
 „ in den winter door B. B. 341
 Kanarische eil. (Plantengroei) 557
 Kaneelvaren door v. L. 803
 Kersappeltjes-gelei 207
 Kersenbloesem d. H. H. Hx. 446
 Kerstroos 532
 Keukenkruiden (specerijen en) I, II door J. C. Muijen 486, 504
 Kina enz. 570
 Kindertuintje door W. F. A. G. 647
 Kleine wintervlinder I, II door A. M. v. Driel 214, 231
 Klimplant (een sierlijke) 308
 Klimroos Cato door J. H. van Hulst Lzn. 35
 Kniphofia aloides 469
 Knolbegonia's door J. K. B. 561, 577
 Knolselderij door J. C. Muyen 228
 Knolvoeten door A. M. v. Driel 56
 Kochia trichophylla door A. Lebbink 340
 Konijnenmest 767
 Koningin der bloemen door J. K. B. 33
 „ van den Nacht door J. K. B. 625
 Koninklijk bezek aan Boskoop door B. B. 626
 Koper of verkoperd blik, door B. B. 793
 Korenbloemen door v. d. Z. 643
 Korte wortelsnoei in betrekking tot 't planten van vruchtboomen door P. v. d. V. I, II, III 261, 325, 348
 Koude bakken door J. C. Muyen I en II 21, 70
 Krasnapolsky 570, 606
 Kraspla door J. C. Muyen 725
 Kruisbessenmeeldauw (Am.) 45, 55, 377, 646, 710
 Kunstmes bij aardappels door H. C. H. 71
 Kunstmestfabriek (een nieuwe) 338
 Kweekerij „De Beucker” 747
 La France 36
 Lastige planten 671
 Lathyrus odoratus door P. J. Schenk 520
 Leijoom peer en appel d. J. A. Kors 614
 Leijoomen die boven den muur uitgroeien door P. v. d. Vlist 550
 Lei-vruchtboomen (het aandienen van) door P. v. d. Vlist 407
 Lelietorretje door W. F. A. G. 133
 Lentebloemen door H. 723
 Lenteboden door B. B. 520
 Licht (behoefte aan) door W. F. A. Grimme 662
 Lilium auratum door Jos. Raemaekers 211
 „ superbum door W. Lodder 723
 Linde door B. B. 776
 „ (Een merkwaardige) door G. P. Zahn Jr. 535
 Lisch door J. K. B. 804
 „ (Duitsche en Florentijnsche) door v. L. 708
 Litteratuur over Tuinkunst door Leon. A. Springer 521
 Lobelia Erinus Kathleen Mallard door W. Lodder 579
 Lomaria gibba 696
 Lunaria biennis 339
 Lupine (Boom-) door J. K. B. 802
 Lycium chinense var. inerme door B. B. 707
 Lycopodium chamaecyparissias door J. K. B. 772
 Lijntjes trekken door P. J. S. 564
 Lijsterbes en Meidoorn d. B. B. 582
 Marcotteeren van eene Aralia door M. 73
 Marguerieten (Twee mooie) door W. Lodder 340
 Mei door v. L. 732
 Meidoorn door J. K. B. 769
 Merkwaardigheid (Een) verdwenen 663
 Mieren en goudsbloemen door G. Smits en J. v. Heerde 94, 210

Mieren in bakken en kassen door B. B.	166	tum door J. K. B.	53	Reuzenkruiskruid d. B. B.	548	Rupsenbestrijding door E. K.	756
„ in vruchtboomen	307	Parnassia en Epipactis d. B. B.	129	Rêve d'Or	38	Rijshout bij jonge erwten- planten door J. C.	613
„ (middel tegen)	277	Peer Beurré d'Amanlis	228	Rhabarbermarmelade	476	Muyen	
„ veerdrijven door J. K. B.	458	„ Beurré Goubault	230	Rhododendron hybr. fastuo- sum fl. pl. door W. Lod- der	775	Salvia splendens Züricher	626
„ (zijn... schadelijk)		„ Beurré Lebrun door P. v. d. V.	136	Rhododendron praecox door H. J. v. A.	52	Savoyekool (groene) door J. C. Muyen	725
„ d. G. Sutherland	329	„ Bou Chrétien Willi- ams door P. v. d.	337	„ praecox door v. L.	692	Schaduwtuintje door A. W. Bruna	651
„ d. J. v. d. Boven- kamp	367	„ Charles Cognée door P. v. d. Vlist	100	Rhomneya Coulteri (ver- menigvuldigen van de) door B. B.	373	Scheefbloem (groenblijven- de) door v. L.	723
Moestuin (Bemesting in den) door W. F. A. Grim- me	600	„ Comtesse de Cham- bord	230	Ringen v. Chrysanthen door B. B.	367	Scheepsmoestuinen, door A. Lebbink	798
Monnikskap (Een klimmen- de) door Bdd.	707	„ De la Croix	230	Ringelrupsen door B. B.	711	Scheepstunman door Leon. A. Springer	408
Montbretia's door J. F. Ch. Dix	471	„ Doyenné du Coméce door J. C. Muyen	453	Roest en zwartvlekigheid bij kasrozen	647	Scheepsmoestuinen door A. Lebbink	798
Mooi Bloemstuk	732	„ Durondeau	228	Rom. Hyacinten door H. Chr. Horsting	413	Schoolgardenig door B. B.	373, 451
Muscari door J. J. Kruijff	292	„ Nouveau Poiteau door P. v. d. Vlist	533	Roode spin in warme bak- ken door B. B.	307	Schooltuinen door B. B.	805
Mutatie I, II door B. B.	273, 290	„ Poire de Curé door P. v. d. Vlist	661	Roos (een mooie) door G. L. de Goederen	38	Scilla campanulata en S. nutans door J. J. Kruijff	309
Nachtvorsten door J. C. Muyen	694	„ Poire de Tongres	228	„ Excellentie Mr. G. v. Tienhoven door J. K. B.	451	Scilla's (Mei-bloeiende) d. W. Dix	148
Najaarsexcursie door Gar- jeanne	313	„ President Drouard d. P. v. d. Vlist	436	„ Hugo Roller	84	Sedum album door B. B.	97
Narcissus poeticus Snow- shoe	788	Pelargonium op stam door meij. A. O.	436	„ La France door J. K. B.	36	Sempervivum tabulaeforme door v. L.	113
Natuurmonumenten	318	Pereu (twee beste) door J. C. Muyen	228	„ Mad. Gabriel Luizet door J. K. B.	597	Senecio Veitchianus door B. B.	548
Nederl. Pomologische Ver- eeniging door J. K. B.	391	Perengalmug en de schade door haar veroorzaakt door J. C. Muyen	791	„ Mad. Jules Grolez door J. K. B.	51	Seringen door v. L.	738
„ Tuinbouwraad door J. K. B.	742	Perken met Hyacinten en tulpen door J. J. Kruijff	167	„ Madame Melanie Sou- pert door J. K. B.	470	Seringen-galmijt door B. B.	711
Nephrolepis magnifica d. W. Lodder	775	Pernettya mucronata lila- cina door v. L.	610	„ Mrs. Marshall Field	503	Shortia door P. J. Schenk	643
„ Whitmani d. W. Lodder	642	Perzik Jessie Kerr door B. B.	581	„ Mrs. R. C. Sharman Crawford door J. K. B.	406	Sier-Asperges door W. Lod- der	102
Nieuwe harde planten uit China door J. R. Koning	116	„ (zomersnoei) door J. A. Kors	21	„ oncleerea, door W. C. de Voogt	702	Sinaasappeljam door J. W. G. Hekkert	373
Nieuwjaar	417	Petunia's d. P. J. Schenk	599	„ Queen of Spain door B. B.	356	Sinaasappel-marmelade	402
N.-Zeel. spinazie door W. F. A. Grimme	645	Philadelphus latifolius door v. L.	71	„ Rêve d'Or, door Louis Raemaekers	38	Slakken door W. F. A. Grimme	23
N.-Zeel. spinazie d. J. C. Muyen	662	Phytophiline door B. B.	664	„ Trêr door J. K. B.	659	Slakken door J. C. M. 123, 791 (de verdelging v.)	180
Nieuwe en aanbevelensw. planten	626	Phytopsis Loewi door B. B.	711	„ van Hildesheim door J. K. B.	40	Sleedcorn (Vuurdoorn en) door v. L.	501
Nigella damascena fl. pl. Miss Jekyll door H. Chr. H.	260	Picea of Abies door Spr. 712, 722		„ Williams Evergreen door J. K. B.	115	Sluipwespen van 't kool- witje door B. B.	329
Nuttige en schadelijke die- ren door P. v. d. Vlist	756	„ pungens glauca Kos- teri door H. J. v. Aller	133	„ Witte Maman Cochet door J. K. B.	547	Sneeuwbaltorretje d. B. B.	201
Nymphaea's door v. L.	787	„ pungens glauca kos- teri door B. Ruys	134	Rosa Polyantha Mama La- vavasseur door W. Lodder	707	Snoeien (heesters)	399, 618
Oeculeeren	127	Pinus montana door v. L.	481	„ rugosa Conrad Fer- dinand Meyer door A. Lebbink	803	Snoeien of niet? (Pas ge- plante boomen) I, II, III door P. v. d. Vlist	374, 391, 436
„ van rozen door W. Lodder	39	„ Pumilio door v. L.	481	„ rugosa Conrad Fer- dinand Meyer door A. Lebbink	767	Snijboonen in den bak d. J. A. Kors	503
O. L. H. Beestje	45	Plantengroei (Kan. eil.)	557	Rosse maan	37	Snijgroen door J. A. Kors	550
Oenothera's door P. J. Schenk	275	Planten en muziek door B. B.	501	Rozebottels door P. v. d. Vl.	419	Solanum nigrum door C. B. v. d. Z.	246
Oleander door J. K. B.	276	„ van boomen en heesters door R. Lijsten	627	„ (de geur der) door v. L.	34	Specerij en keukenkruiden I, II door J. C. Muyen	486, 504
Oncidium Papilio door v. L.	753	Platyterium alaicorne door B. B.	757	„ (de gratie der) door Geertruida Carelsen	35	Spinazie (Nieuw-Zeeland- sche) door W. F. A. Grimme	645
Ononis rotundifolia door J. C. Th. Uphof	357	Plukken en bewaren onzer vruchten I, II, III, IV, V, door P. v. d. V.	117, 150, 211, 293	„ (een lijstje van mooie) door J. K. B.	36	Spiraea grandiflora	222
Onvruchtbare boomen door B. B.	662	Poinsettia pulcherrima ple- nissima door W. Lodder	707	„ (het dekken van) door J. K. B.	340	Spiraea's door Barth. W. Uelake	84
„ boomen I, II door P. v. d. Vlist	709, 724	Potentilla (Twee roodbloe- mige)	373	„ (klimroos Cato)	35	Sproeimachine (een wei- nig bekende) door J. A. Kors	774
Ons Tuintje door J. L. van Eindhoven I, II, III, IV, V, 306, 326, 338, 402, 467, 674		Practische resultaten door J. O.	389	„ (Oculeeren van) d. W. Lodder	39	Stadstuintjes (kleine) door Kn.	261
Oogsten van groentezaden (algemeene wenken bij het) door J. A. Kors	85	Primula japonica door J. C. Th. Uphof	388	„ (Oculeeren van) d. W. Lodder	39	Stalmeest door W. F. A. Grimme	328
Oplismenus Budmannii fo- liis variegatis door M. J. v. L. Sr.	434	Prun (nieuwe)	590	„ (stekken door A. Lebbink)	788	Stanhopea (een mooie) d. J. K. B.	612
Orchideeën in de huiska- mer door B. B.	326	Pteris Winsetti door J. J. H.	684	„ (stekken door A. Lebbink)	788	Stekken door W. Lodder	54
Orchideeën in Japan	590	Pterostyrax corymbosum door J. K. B.	242	„ (wit in de)	40	Ster van Berthlehem door B. B.	755
Orchis foliosa door B. B.	470	Pijpkruid door v. L.	18	Rozenbladwesp door B. B.	45	Stikstof door B. B.	86
Ornithogalum umbellatum door B. B.	755	Quercus sessiliflora door Leon. A. Springer	758	Rozenbladwesp door B. B.	773	Stikstofbronnen voor land- en tuinbouw (nieuwe) d. B. B.	213,
Osmunda cinnamomea door v. L.	803	Rabarber forceeren door J. C. Muyen	549	Rozenkas	79	Stikstofknolletjes der Vlin- derbloemige gewassen d. B. B.	808
Oude merkwaardige boomen door Leon A. Springer	694	Rabarbertaarten door S. Ramenas door A. M. van Driel	533, 807	Rozenroest door P. J. Schenk	40	Stokboonen (steunsel bij) d. J. C. Muyen	693
Papaver (geuldbloemige witte) door J. K. B.	485	Ranonkel (witte — Mathil- de Christina) door W. Lodder	658	Rozenfeest te Haarlem 41, megen	612	Stranderwt door B. B.	430
Papaver orientale bractea-		Rattenverdelging	702	Rubus ulmifolius bellidiflo- rus	209	Stuartia pseudo-camellia d. J. K. B.	242

Symbiose door P. J. Schenk	393	Vogelkers door J. K. B.	739	Wit in de Rozen door P. J. Schenk	40	Aardappellaud	699
Syringa dubia door v. L.	738	Vogels in onze tuinen	31,	Witlof	348	Aardbeien 58, 60, 76, 139,	185,
Sijse en Barmisje door R. Tepe	615, 631		366, 412	Witte muurpeper door B. B.	97	186, 200, 233, 316, 331,	411,
Tafelplantje door v. L.	113	Vogelverschrikkers door S.	469	" Paschen door B. B.	743	491, 553, 634, 649, 779,	795
Tamme kastanje	686, 718	Voorjaarsbloemen door v. L.	708	Worteltjes ('s Winters jon-ge) door J. A. Kors	325	Aardbeibedden	585, 715
Tecoma Reginae Sabae d. v. L.	658	Voorjaarsbouquet (een mooie) door B. B.	657	Wijngaarden van Californië (De Groote) I, II door v. d. Z.	770, 786	Aardbeien en Frambozen	476
Teekouderwijs (Amsterdam)	638	Vormboompjes (kleine) d. P. v. d. V.	196, 422	Xanthoceras sorbifolia door J. C. Th. Uphof	388	Aardhopen	295
Tomaat als insecticide door B. B.	405	Vroegbloeiende bolgewassen (bepanting van tuinen en perken met) door J. J. Kruyff	149	IJsheiligen	767	Aardrups	105
Tomatencultuur buiten d. P. v. d. Vlist	679	Vruchtboomen aan gevels I, II door J. A. Kors	341, 357	Zaaien en uitplanten d. H. 659		Achimenes	75
Tomaten (recepten)	701, 763	" (Een en ander over het snoeien van) I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII door P. v. d. V.	454, 472, 487, 580, 599, 614, 628	Zomersnoei door P. v. d. V.	789, 806	Aerides	552, 713
" ziekte door P. v. d. V.	701	" in stadstuinen I, II, d. J. A. Kors	341, 357	" van Abrikoos, Pruim, Morel, Trosbes en Moerbe door J. A. Kors	53	Afgedragen peulen en dop-erwtzen	810
Tomaten (recepten voor) door mevr. B.	727	" in stadstuinen door A. M. v. Driel	472, 487	" van appel peer door J. A. Kors	3	Afgevallen en zieke vruch-ten	106
Torenia Fournieri door P. J. Schenk	771	" (korte wor-telsnoei) 261, 325		" van den Per-zik door J. A. Kors	21	Afgevallen vruchten	26
Trenroos (een mooie) door J. K. B.	115	" (slechttdra-ge) door P. v. d. Vlist	549	Appelbloesemkever	699	Afleggen van bessen en druiven	524
" (kwijnende) door J. L.	39	Vruchtboomen in Stadstuinen	317	Appel- en perepitten uit-zaaien	603	Afleggen van heesters	809
Tritoma Uvaria door mej. C. M. de Haan	469	Vruchten (het conservee-ren van)	244	Arachnanthe	522	Allamanda Hendersonii	681
Trompetboom door J. K. B.	19	" ('t plukken en bewaren onzer) I, II, III, IV, V, door P. v. d. V.	99, 117, 150, 211, 293	Aristolichia gigas	667	Amaryllyis	397
Tropaeolum fl. pl. Darmstadt door W. Lodder	626	Vruchtvorming zonder voorafgaande bestuiving bij appels en peren door B. B.	228	Artisjokken	568, 683	Amerikaansche braam	544
Id. id. id. door v. L.	757	Vuurdoorn en Sleedoorn door v. L.	501	" en kardoer	91	Jap. Wijabes	92
Id. tricolor door J. P. Lamfers	694	Vuurpijl	469	Azalea	442, 779	Amorphophallus	681
Tuinbouwonderwijs in Nederland	738	Vijg (De) als bewoonster van de Amsterdamsche grachtwallen door v. L.	356	" indica	104	Andijvie 76, 91, 106, 122,	
Tuinbouwteutoonstelling te Leeuwarden door J. K. B.	547	Waaivorm door J. A. Kors	23	Azalea's	184, 728, 745	155, 185, 233, 316, 331	
Tuindrama door B. D. K.	419	Warkruid door B. B.	65	" en Kaapsche planten	507	(voor den inmaak)	199
Tuinklokjes (grootbloemige) door v. L.	469	Warm water (insectenbe-strijding)	726, 743, 767	" Rhododendrons	777	Andijvie zaaien	810
Tuinman op zee	354	Warme bakken I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII door J. C. Muijen	375, 421, 452, 534, 579, 628, 679	Bagger	443	Angracum	522
Tuinpoortje met rozen door J. K. B.	771	Waterlelies door v. L.	787	Bakken	76, 682, 715	" Eichlerianum	153
Tulpen door v. L.	146	Waterweegbree door B. B.	181	Basterdsatijnvlinder	380	Anjers	796
Tulpenboom	124	Wespen door B. B.	664	Begonia	567	" (verplanten)	58
Tulpenziekte door B. B.	156	Wespeuvangglasjes door P. H. Bicker	168	" Gloire de Lor-raime	138, 745	Appelbloesemkever	699
Turksche hazelaar door J. K. B.	502	Wigman (H. J.) door J. K. B.	550	" Rex (oppotten)	424	Appel- en perepitten uit-zaaien	603
Uien en prei door J. C. Muyen	598	Wild hoekje (Een) door v. L.	678	" semperflorens	138	Arachnanthe	522
Uit Amerika door H. J. v. Aller	793	Wilde bol- en knolgewassen door B. B.	151	" gigantea	138	Aristolichia gigas	667
Uit Australië door J. K. B.	452	Wildzang in den Tuin door W. W. Kolvoort	88	Bemesten	344	Artisjokken	568, 683
Uith. Vogeltjes	557	Wingerd (Een nieuwe) door B. B.	420	" en spitten	584	" en kardoer	91
Ulex europaeus door Gar-jeanne	581	Winter	589	" van bloemperken	295	Asparagus	442, 779
Uvularia grandiflora door v. L.	627	Winter door Datida	610	Beplanting van voorjaars-perken	535	Asperge	537
Valota purpurea door J. K. B.	376	Winteraconiet door J. K. B.	533	" zomerbloem-perken	777	Asperge-oogst eindigen	810
Vangbanden door B. B.	458	Winterschoon	401	Bertolonia's	248	Asperges 8, 649,	747
Varens (Kaneelvarens) (fructificeeren van) door v. L.	803	Wintervlinder door B. B.	791	Bescherming fijne vrucht-boomen	316	Aspergelooft afsnijden	297
Varens (Nog een paar mooie) door J. J. H.	696	I, II door A. M. v. Driel	214, 231	Bessen stekken	140	Augurken	91, 172, 730
Varens voor den tuin I, II door J. K. B.	310, 322	Wintervruchten onsmake-lijk	814	" struiken	218, 297	" en komkommers	666
Vaste plant (een mooie) door J. K. B.	210			Bezoek aan de trekkassen der firma D. J. Tas en Zonen te Aalsmeer door A. M. v. Driel	482	Aza'ea	410
Veelalige Duizendknoop door J. K. B.	306			De Anjelierenkweekerij van den heer J. van de Geer te Maartensdijk bij Utrecht door J. K. B.	466	" indica	104
Veenmol I, II door A. M. v. D.	774, 792			Bezoek aan de trekkassen der firma D. J. Tas en Zonen te Aalsmeer door A. M. v. Driel	482	Azalea's	184, 728, 745
Verberna Miss Ellen Will-mott door W. Lodder	356			De Bloemisterij van den heer P. H. Smeets te Leiden door v. L.	258	" en Kaapsche planten	507
Verduurzamen van hout in kassen door P. J. S.	441			De Bloemisterij van den heer H. Hornsveld te Baarn door v. L.	370	" en Rhododendrons	777
Vereeniging v. Oudleerl. v. Wintercursussen	685			De Orchideeënweekerij van den heer L. Morgenstern te 's-Gravenhage door v. L.	194	Bagger	443
Veitch (James Herbert)	343			Bij de firma Gerretsen en Valetton te Hees bij Nijmegen door P. v. d. V.	244	Bakken	76, 682, 715
Viburnum tomentosum pli-catum door B. B.	497			De Bloemisterij van den heer P. H. Smeets te Leiden door v. L.	258	Basterdsatijnvlinder	380
Victoria regia in de open lucht door B. B.	388			De Bloemisterij van den heer H. Hornsveld te Baarn door v. L.	370	Begonia	567
Villatuin met steenpartij door J. L. v. Eindhoven	595			De Anjelierenkweekerij van den heer J. van de Geer te Maartensdijk bij Utrecht door J. K. B.	466	" Gloire de Lor-raime	138, 745
Voederen v. Vogels	445, 589, 622, 638			Bezoek aan de trekkassen der firma D. J. Tas en Zonen te Aalsmeer door A. M. v. Driel	482	" Rex (oppotten)	424

Onze kweekerijen.

Werk voor de volgende week.

Bletia	584	Dendrobiums	42, 92, 198,	Gnaphalium	537	Kropsla	91, 105, 362, 491, 507,
Bloedbemesting	538	360, 552, 634, 648, 665,	794	Gras	634	730, 778	
Bloedluis	77, 185, 380	De oogst	249	„ en bemesting van		„ in wortelbakken	315
Bloeiende vaste planten	744	Diepe grondbewerking	280	gazon	777	„ (uitdunnen)	698
„ voorjaarsheesters	744	Disa	459	Groensnoei	748	„ (zaaien)	26
Bloembollen	75, 153	Dood hout	728	Groente (binnenbrengen)	265	Kruisbessen snoeien	316
Bloemkool	25, 361, 507,	Dooi	459	Groentekelders	217	Kunstmest	525
524, 537, 649, 761		Doorschieters	106	Grondbewerking	490		
„ in warme bakken	362	Dop- en wolluis	396	Grondmengsel	474		
Bloemrestanten	796	Doperwt	568, 617, 666,	Grond onder vruchtboomen	568	Laelia	216, 264, 314, 396, 410,
Bloemzaden zaaien	567	778, 810		Groote boonen	43, 475, 617,	489, 713	
Bolgewassen	90	„ en peulen	475	730, 795		Laelia's	24
Boomen en heesters planten	505	„ „ in-		Gunnera	616	Laelia anceps	75, 184
Boomen aanaarden	795	toppen	745	Habenaria	96, 616	„ elegans	138
Boonenbakken	475, 747	Draineeren	409	Hagen van Meidoorn	343	Laelio-Cattleya	409
Boonen uit kassen en bak-		Droge winterbouquetten	104	Hedychium	682	Laurieren	232, 728
ken	425	Droogbloeiërs	90	Heesters planten	278	Leeuwenbek	6
Bordeausche pap	568, 779	Druij	332, 585, 795	„ (stek)	459	Legpoters	567
Bouvardia's	137, 728, 811	„ (oogstek)	618	„ (voor beschaduwde		Leiboomen	538
Brandstoffen	12	„ (vervroegen)	508	plaatsen)	359	Lei-perzikken	730
Brassavola Dygbyana	232	Druiven	104, 139, 200 650, 667	Heggen	398	„ (planten)	554
Brocoli	106, 397, 523, 747	„ (buiten)	762	Heliotroop	584	„ (pruim)	554
Broeimest	345	Druivenkas	77, 106, 762	Herenten	585, 667	Lelietjes van Dalen	315
Bruine boonen	199	Druiven in pot	234, 461, 748	Herfstrappen	185	Lelies, Anemonen en Ti-	
		„ kas	462, 730	Het dunnen der vruchtjes	762	gridia's	583
		„ van oogstek	462, 811	Het planten van boomen	314	Leucophyta	537
Cactaeae	811	Dubb. knolbegonia's	796	Hippeastrum	232, 796	Liguster	343
Caladiums	199	Duc van Tholl tulpen	265	Hortensia's	603	Luis	426
Calanthe	441, 602	Dunnen van vruchten	26, 795	Hout- en glaswerk wasschen	462	Lobelia „Queen Victoria”	537
Calanthes	138, 713			Hoya carnosa	667	Losdekken van Gyncrium	616
Calceolaria	105, 265, 425	Eenjarige en andere		Humus	345	„ „ heesters en	
Calla	265, 745	zomergewassen	505			„ vaste planten	565
Cammellia	745	„ planten				„ en snoeien van	
Campanula medium	105	(zaaien)	170, 665, 697			rozen	601
Canna's	715	„ zaadplanten	745, 809	Impatiens Holstii	460	Luchten	233, 314, 410, 566
„ en Salvia splendens	137	Eetbare kastanjes en		Inboeten	459	„ en gieten	762
„ planten	760	okkernoten	234	Inmaaknitjes	76	„ schermen	618
Carbolineum	363, 492 779	Enten	617	Innippen	667	Lijmbanden	185
Catasetum	442	Enthout	444	Insniijden van kasklimplant.	199	Lycaste	378, 778
Catasetum's	138	Epidendrum	6, 330, 474, 681				
Cattleya	198, 247, 314, 410,	„ ciliare	232	Japansche wijnbes	140, 554	Masdevallia	474
460, 617, 681, 697		Epiphronites	330	Jonge cyclamen	425	Masdevallia's	104, 278
Cattleya's	24, 232	Erica	105	„ varens	171	Maranta's	474
Centaurea	candidissima	Erwt en boonen	602	„ vruchtboomen	811	Matten opbergen	729
	104, 184, 199	„ peulen	730			Medeola	460, 780
„ en Graphalium	506	Erwt en kippengaas	666	Kaapsche en N.-Holl.		Meeclauw	779
Chrysanthemum	315, 584, 763	„ (opbergen)	139	planten	603, 681, 728	Meiknollen	762
Chrysanthemums	330, 715, 729	Etiquetten	635	„ planten	410	Meirapen	635
„ (aanbinden)	121	Etiquetteeren van boomen	444	Kakkerlakken	489	Meede	666
„ (binnenbrengen)	184	Evonymus japonicus	728	Kanker	380	Meloenen	155, 537, 730, 747, 762
„ (innippen)	7	Forceeren	296, 361	Kardoen	122, 185, 233, 315, 698	Meloen en komkommerzaad	200
„ (verplanten)	58	Frambozen en Amerik.		Kardoezen	778	Meloenen verpotten	683
„ (kweken)	818	bramen	140	Kasvarens	474	Mest	362
Chysis	138, 583	Frambozen	60, 92, 200, 218,	„ en kasplanten		Mist	507
Chicorei	331	281, 683, 818		264, 811		Miltonia	92, 264, 424, 808
Cineraria	105, 265, 618	„ (aandraden)	492	Kersappeltjes	173	Mispel	281
Cineraria's	779	„ (verplanten)	492	Kersenenten	585	Moederplanten van stek	378
„ en Calceolaria		Fransche Geranium	489	Kersenveredelen	569	Moerbe	44, 569
184, 537, 506		Freesia	818	Keukenkruiden	59	Moerbeien	91
Citroenpitten	105	Fruituin aanleggen	249	Kleine werkzaamheden	666	Moeras- en waterplanten	551
Clivia	410	Fruitvoorraad	508	Klimplanten	794	Monilia	380
Clivia's	232	Fuchsia's	490	Knolbegonia's	715, 760	Montbretia	728
Cochloda	330	„ (stekken)	58, 567	Knol- en bleekselderij	642	Mooi najaar	279
Coelogyne	75, 247, 396, 744	Fuscladium	26	„ „ „ (uitplanten)	746	Morellen	77
Coleus	460, 567, 729, 763			„ „ wortelgewassen		Mormodes	138, 442
Composthoop	426	Galtonia candicans	697	„ „ binnenbrengen	296	Mos	396
„ (omzetten)	459	Gazonbemesting	697	Knolgewassen	344	Mossen in het gras	295
Coniferen en groenbl.		Gazon	24, 648	Knollen	76, 331, 522	Mozaik	75
heesters planten	665	„ en vaste planten	295	Knolrapen	331	„ -planten	506, 523
„ planten	120	Gazonplanten	760	Knolselderij	233	Muren en schuttingen	397
„ stekken	120	Gebersten kool	199	Knolvoet	106	Musa	460
Cultuur van heggestruiken	443	Gebarsten en afgevalen		Komkommers en meloenen	585	Musa's	744
Crotons	780	fruit	92	Komkommerkassen	553	Musschen en doperwt	714
„ (stekken)	506	Gedekte planten	459, 505	Komkommers	59, 410, 443, 507,		
Cyclamen	185, 199, 567, 763	Geënte boompjes	26	537, 553, 617, 730, 762, 818		Nachtvorsten	184, 217, 233, 649
„ en Primula's	279	„ boomen	811	Kommaschildluis	380	Na den blei	747
„ (zaaien)	58	Gematigde kas	700	Kool	76, 139, 315, 491, 507, 617	Nagewassen	43
Cymbidium	396, 666, 817	Gemengde perken	760	Kooldraaihartigheid	76	Na regen en wind	5
Cynoches	37, 178, 442	Geoculeerde rozen	170	Koolwitje	106, 810	Nateelt	698
Cypripedium	247, 378	Geplante boomen	699	Koolrabi	635	Nieuw-Zeel. spinazie	91
Cypripedium's	57, 536, 794	Gereedschap	379	Kool (uitplanten)	778, 818	Neottia	473
		Getrokken heesters	665	Koolsoorten	8	Nog kropsla en andijvie-	
Dahlia's	74, 713, 715	Gevalen blad	249	Koude kas	699	planten	139
Dahlia (stekken)	523	Gewone- en N. Zeel.		Koude kasdruijen	104, 683, 715	Noodbakjes	507
Dekken	266, 361	spinazie	666	„ kas in den zomer	796	Notities maken	75
„ en overwinteren		Gieten (Orchideeën)	184, 170,	„ nachten	232	Nijpen van vruchtboomen	8
„ van vaste planten	246	247, 344, 681, 761		Koude sla	121, 155, 172, 199,	October	218
„ van heesters	329	Gieten en sproeien	634	233, 248, 379		Oculaties	92
„ warme en kou-		Glazen wasschen	198	Krenten van druiven	44, 779	Oculeeren van rozen	24
de bakken	461	Gloxinia	7, 75, 410, 489, 567,				
Dekmateriaal	12	618, 780					

Floralia Baarn, Utrecht	159	Besmetting (moestuין)	365	Druif	28, 220	Klimop	298, 510, 555
„ Leerdam	191	„ (paardenmest)	670	„ (meeldauw)	13	„ (bonte)	318
„ Wormerveer, Zaan-		„ (papier)	175	„ (leiboom)	222	„ (zaaien)	251
dam, Zaltbommel	207	„ (peer)	78, 318	„ (steelziek)	222	Klimplanten	12, 140, 479, 525
Gent	159, 463, 590, 686	„ (perzik)	670	Donsvinder	766	Klimroos	382
Haarlem (Rozenfeest)	62, 72	„ (roos)	365, 649, 717	Dopluis (varens)	299	„ (in pot)	187
	798	„ (tuin)	29, 269,	„ (Ribes)	636	„ (dekken)	364
Londen	94		463, 493, 571	„ (roos)	797	„ (snoeien)	479
Paddestoelen	301	„ (vogelmest)	143	„ (perzik)	157, 653	„ (verpotten)	716
Tentoonstelling te Drie-		„ (vruchtboomen)		Douglas-spar	782	Kniphofia	520
bergen	73	11, 13, 46, 203,		Dubbeloof	109	Knoflook	526
„ te Zeist d.		206, 221, 365,		Duingrond	540	Knolbegonia	140, 188, 270,
„ J. K. B.	674	429, 430, 571,		Duitsche pijp	539		317, 586, 653
„ van zaai-		619, 670, 751		Duizendschoon	61	Knolselderij	652
lingvruchten		„ (zandgrond)	46,			Kochia	765
te Ede in		510, 571, 619,				Koekoeksspog (schuim-	
1925	612	686, 717				beestje)	29
Tiel	125, 267, 303	Bessenstruik (verjongen)	748	Eenjarige planten	477	Koudedasplanten	538
Utrecht (Chrysanthen)	125,	Beukenheg	235	Erodium Manescavi	349	Kroomboompje (Fuchsia)	29
190, 238, 252, 302, 333,	346	Bilzenkruid	350	Eucalyptus	734	Kropsla	494, 781
Zeist	159, 463, 638, 674	Bladaarde	270, 382, 782	Ferraria	525	Kruidjeroermeniet	187, 734
Zutphen—Warnsveld	27	Bladluis	60, 107, 157, 158,	Ficus	13, 349, 415, 525	Kruisbessen	555
Tuinbouwonderwijs (Aals-			587, 765	Flamingoplant	542		
meer)	107	Blauwe regen	782	Framboos	15, 140, 235		
„ (Utrecht)	111	Bloemen (tusschen heesters)	588	Francia	173	Lage boomen	541
		Bloemheesters	269	Fuchsia	15, 236	Laelium autumnalis	222
		Bloementuin inrichten	187, 188	Funkia	220	Laurierkers	188
		Bloemkool (maden)	11	Fuscladium	94	Laurier	637
		Bloemzaad winnen	268, 269			Lavatera	189
		Bocconia	78	Galvorming (Eik)	78	Leiboom	15, 96, 653
		Bollen (in de kamer bren-		Gaspeldoorn	158, 393	Lelie	586, 716, 734, 766
		gen)	188	Gazon	13, 494, 604	„ (planttijd)	78
		Bramen	251	Geraniums sanguineum	62	„ (reuzen-)	429
		Brem	220	Gier	588	„ (verpotten)	685
		Broeibak	126, 140, 478	Gloxinia (wegrotten)	30	„ (Lilium auratum)	669
		Broeikasje	479, 540	Gommen	78, 284	„ (Van Dalen)	542, 636
		Broeimest	382	Gras	573, 749, 766	Lelietorretje	748, 766
		Bruin blad (prepareeren)	415	Groenteteelt (litteratuur)	587, 619	Lobelia	270
		Bolgewassen	636	Grondbewerking (heide)	268	Magnolia	270
		Bonte planten	364	Guano	539	Marcotteeren	126, 139, 235
		Boomvaren	526	Gynarium	540	Margrieten (overwinteren)	250
		Boomen (voor natten				Meeldauw	13, 14, 306
		grond)	109			Meezen	445
		Bord. pap	541, 652	Hangplanten	652	Meidoorn	814
		Borden	540	Hazelaar (zwarte)	14	Meloen	574
		Boronia elation	637	Heesters (in gazon)	202	Mieren	15, 46, 157, 235, 734, 780
		Boschhoekje	446	Heg	236, 268	Millioenpost	13
		Bougainvillea	438	Helianthus	14	Misletoe	445, 573
				Heliotroop (overwinteren)	250	Moerastuintje	446
		Cactus	414, 478, 652	Hepatica	718	Moerbeij	494, 605
		„ Dahlia (lijstje)	398, 685	Herbarium	186, 220	Mol	175
		Calceolaria	733	Hesperis matronalis	12	Molsla	526
		Camellia	158, 414	Hippeastrum	652	Monilia	174, 175, 814
		Campanula	236, 270, 334	Hooiwagen (spin)	175	Mos (in gazon)	619
		Canna	270	Hoornaafval	619	Murraya exotica	478
		Carbolineum	13, 237, 541, 670	Hortensia	15, 93, 175, 220,	Musa Arnoldia	637
		Chlorophytum	429		221, 301, 555, 587	Musschen	748
		Chrysanthemum	188, 364,	Hoya carnosa (wolluis)	93	Muurbloem	221, 236, 621
			428, 620	Hulst (veredelen)	93		
		Cineraria	764	Huisjesslak	251	Nestkastjes	571
		Citroenboompje	29, 61, 554, 588	Hyacinten kweeken	186	Noot	175, 206, 555
		Clematis	30, 93, 220, 250,	Hybiscus abelmoschus	173		
			269, 539			Oculeeren	14, 126, 653, 766
		Clivia	555, 572, 573, 586,	Impatiens sultani	237	O. I. kers	188
			605, 685, 748	Incarvillea Delavayi	29	Oleander	781
		„ (bevroren)	31, 429	Innaakuien	105, 108	Onkruid	686
		„ (zaaien)	554, 637	Iris	12	Oranjeboompje	29, 554, 701
		„ (zieke)	173	„ (ziek)	11, 189	Orchis latifolia	29
		Coleus (overwinteren)	298	Ismene calathina	334	„ (wilde)	222
		Coniferen (lijstje)	686	Italiaansche tuinbouwlitte-			
		„ (verplanten)	573	ratuur	716	Paardenhoeven (mest)	29
		„ (Crimson Rambler)	749	Ivoordistel	187	Paardenmest	46
		Crinum	220, 605	Jasmijn (bloeit niet)	30	Paardestaart	765, 780
		Crocus	10, 749	Jasminum nudiflorum	221, 509	Padden	30, 750
		Cyclamen	238, 526, 669, 765	Judaspenning	61	Paddestoelen	748
		Cyperus	430	Junikevertje	15	Palm	12, 573
		Cypripedium insigne	509			„ (schildluis)	12
		Cyrtomium (schildluis-				Papaver	12
		zieke)	463	Kaardebol (verplanten)	251	Peer (nabloeien)	13
				Kalk	541	„ (ouvruchtbaar)	46
		Dahlia	685	Kalken	285	„ (fuscladium)	94
		Davallia	61, 220	Kamerkasje	187	„ (pyramide)	203
		Den (onder boomen)	28	Kamerplanten	620	Pelargonium	187, 204, 219,
		„ (zaaien)	298				236, 250, 299, 527, 781
		Dendrobium thysiflorum	222	Kamperfoelie	61, 716	Penningkruid	365
		Deutzia	765	Kanker	14, 510	Penseelkever	30
		Dianthus barbatus	61	Kapokboompje	14	Peregalmijt	750
		Dielytra spectabilis	12	Kentia	478	Petunia	334
		Diepspitten	750	Kerstroos	237, 429, 477, 509,	Perkbeplanting	221, 509, 701
		Drassige grond	525	Kikkers en Padden	750	Perzik	61, 141, 220, 221, 749
		Drosera	29, 157	Klaver (monstrueuse)	30	Phalaenopsis	269

Phalangium	619, 765	Roos (overwinteren)	269	Spint	61	Vergift (Primula obconica)	428
Phoenix	250	„ (snoei)	364, 620	Spinneeieren	445	Verplanten	143, 268
Physalis	588	„ (verplanten)	141, 268	Spiraeo	93, 175, 766	Verpotten	237, 541
Pioen	12	„ (vlekjes)	10	Stadstuintje	109, 539	Verwarming	350, 479
Pissebed	61	„ (wildstam)	734	Stamboonen (luis)	107	Viburnum tinus	22, 637
Plakker	108	„ (witziekte)	47, 622, 796	Stamfuchsia	93	Vinca minor	572
Planttijd	140	„ (witte stam-)	62	Stamroos	555	Viola cornuta	541
Plataan	554	Rozenbladwerp(en)	782, 798	„ (lijst van)	526, 571	Violer	108
Pluksla	126	Rozenroest	205	Staphylea	269	Violtje	187, 716
Polemonium	12	Rozentuin	174	Steelziekte (druif)	238	Vlier	189
Polygonum baldschuanicum	61, 93	Rubus spectabilis	46	Stekken (Pelargonium)	142, 187	Vogels voeren	573
Priëel	141, 813	Sauromatum	542	„ (Margrietten)	142	Vruchtboomen (in gras)	14
Primula	428, 478, 588, 764	Scabiose	700	Stokroos	479	Waterkanker	158
Pruin	13, 283	Schaduwplanten	109, 175, 509, 652	Stoksuijboon	174	Waternood	604
Pruimenroest	174	Schallebijters	813	Streptocarpus	220	Warm water-methode	781
Prunus Pissardi	94	Schildluis	205, 318, 463, 463, 554, 670	Struikperzik	221	Wegvallen (kiemplanten)	539
„ trileba	541	Schorsbladrollers	556	Struikroos	382	Wild Gardering	686
Pteris argyrea	93	Schuimbeestje	29	„ (lijst van)	493	Wilgenhoutrups	94
„ Wimsetti	415	Schuttingbeplanting	29, 46, 222, 479	Tamarix	349	Wingerd (oude)	94
Randen	556	Sering 11, 29, 572, 686, 716, 765, 813	813	Tamme kastanje	605	„ (wilde)	716
Reuzenlelie	429	Sierden	12	Terrarium	93, 509	Wintergroente	157
Rhabarber	191, 479, 556, 782	Siergras	187	Thrips	621	Winter harde planten	398
Rhododendron	540, 572	Sierkalebas	717	Thuya (snoeitijd)	573	Wintervlinder	204
Rhus	12, 238	Sinaasappelboompje	250	Tomaten	203	Wisselbouw	541
Richardia	335, 628	Sjalotten	669	Tradescantia	11	Witziekte	47, 622, 796
Ricinus	126	Skimmia	555	Trapa natans	604	Witlof	300, 350, 382, 669
Robinia	351	Sla (Am. pluk-)	11	Triteleia	237, 637	Wolluis	93
Roest (snijboon)	93	Slakken	652, 717	Tropaeolum	237	Wormen	349, 653
Roos (blad omkrullen)	10	Slakrups	204, 235	Tropische Vogels	427	Wortelenvlieg	157
„ (bloeit niet)	38	Sluipwespen	108	Tuin (aanleg boeken)	349, 493	Yucca	670
„ (dekken)	541	Sneeuwkllokjes	700	„ (beplanting)	28	„ (marcotteeren)	109
„ (heg)	221	Suijbloemen	141, 525, 572	„ (bewerking)	108	„ overhouden	157
„ (klim- en struik)	12	Snijboon (roest)	93	„ (verdeeling)	109	Zaaïen	620
„ (kwijnt)	221	Snoei-tijd	781, 813	Tulpen (kweeken)	186	Zaaitijd	604, 620
„ (knoppen ziek)	10	Sophora japonica	668	Turfstrooisel	415	Zacht-schildkever	30
„ („ gesloten)	11	Spar (ouder boom)	28	Vallota	365, 430	Zakjes (voor fruit)	11
„ („ aangevre-	14	„ (verplanten)	429	Vangbanden	204	Zeedistel	79
ten)	14	Sphagnum	668, 685	Varens	93, 107, 250, 349, 510, 620, 622	Zonnebloem	509
„ (ontdekken)	542			Varenwortelgrond	668	„ (lage)	588
„ (oculeeren)	298, 283, 364, 542			Vaste planten (lijst van)	572, 588	„ (roode)	604
„ (perk)	284			Vettheimia	250	Zomersnoei	797
				Verbascum pannosum	31		

Onze Tuinen

Geïllustreerd
Weekblad
voor Amateur-Tuiniers.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Ape doorn; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

✂ ✂ ✂ ✂ AAN ONZE LEZERS. ✂ ✂ ✂ ✂

Bij het begin van den tweeden jaargang een enkel woord tot onze Lezers. 't Is met een gevoel van voldoening, dat Directie en Redactie aan het eind van ons eerste jaar een blik achterwaarts slaan. Het eerste jaar is gewoonlijk beslissend, over het al of niet voortbestaan van eenig nieuw orgaan, en daarom is het aangenaam, dat wij opgewekt en vol moed aan den tweeden jaargang beginnen.

Die opgewektheid, dien moed ontleenen we voor geen gering deel aan onze Lezers, van wie wij zoo herhaaldelijk de meest overtuigende bewijzen van instemming ontvingen, in menig sympathiek schrijven. En al hadden wij in dezen in plaats van vele, geen enkelen brief bekomen, dan hadden wij het toch geweten. Hebben wij niet in de Vragenbus in een kleine achthonderd vragen minstens duizend adviezen moeten geven? Soms 5 à 6 in eene vraag!

Een onzer vrienden zei onlangs: De „Vragenbus” lees ik het eerst, en dat kunnen we ons best voorstellen, daar deze zich immers zoo direct aansluit bij de behoeften van de praktijk.

Of wij soms meenen, reeds volmaakt werk te hebben geleverd? We weten zelf wel beter; maar we streven er naar, en al zijn idealen onbereikbaar, mogen we tevreden zijn.

En zoo trachten we steeds ons blad nog voortdurend beter te maken. Nu eens voldoen we aan redelijke verlangens

CATTELEYA MENDELII.

Importatie van Mei 1906.

(Orig. foto voor „Onze Tuinen” van Mevr. Wed. BERGHUIS-FOCK, Bussum.)

onzer lezers; dan weer zien we iets goeds, dat we in den vreemde opmerken; of we kunnen gevolg geven aan eene behoefte, die zich in den loop van het jaar openbaarde, maar die nog niet terstond vervuld kon worden.

Onze Lezers zullen vooral in de rubriek „Werk voor de volgende Week” eene ingrijpende verandering zien, voor zoover het de bezetting voor het redigeeren der verschillende onderrubrieken betreft.

Begrijpende, dat juist in deze rubriek het gevaar zeer groot was, in herhalingen te vervallen en daardoor voor de Lezers vervelend te worden — iets wat onmiddellijk gestraft wordt met „overslaan” —, daarom traden we in onderling overleg met onze gewaardeerde medewerkers, om de verschillende werkzaamheden door nieuwe krachten te doen aangeven.

Deze belangrijke zaak is tot eene oplossing gekomen, die ons aller — en naar we hopen, later ook Uwe — instemming heeft. En zoo vindt U in 't „Werk voor de volgende Week” alleen de Redacteur Budde nog op zijn oude post voor 't werk „In de Orchideeënkas”. De heer Kors, die U een jaar lang tot gids heeft gediend in „Moesen Fruittuin”, zal U dit jaar zeggen, wat ge te doen hebt „In Kassen en Bakken”. De heer Lebbink zal Uw raadsman zijn „In den Blementuin”, terwijl de heeren Muijen en Van der Vlist, beiden reeds oude bekenden, U in „Moesen Fruittuin” het werk zullen aangeven.

Een door velen gekoesterden wensch, n.l. de advertentiën op een afzonderlijk blad, moet om de hoogere kosten voortloopig nog onvervuld blijven. Intusschen, hoe meer 't aantal abonnés stijgt, hoe nader we tot de vervulling van dit verlangen komen.

Overigens ondergaat de vorm van ons blad voorloopig slechts geringe wijzigingen, die we evenwel hopen, dat desniettemin evenzoo vele — zij het dan ook kleine — verbeteringen zullen zijn.

Niet onvermeld mogen we laten het verblijdende feit, dat we steeds meer en meer de medewerking onzer lezers, zich uitend in daden, mogen ondervinden. Herhaaldelijk konden we hoogst belangrijke bijdragen, mededeelingen, illustraties, raadgevingen, enz. in onze kolommen opnemen.

Hierbij zullen we het laten. Vol vertrouwen doen we wederom een beroep op Uw vriendelijke, welwillende medewerking, en gaan nu weer een jaar tuinieren! Geluk en voorspoed, voordeel en genot zij daarbij Uw deel.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandelijksche prijsvraag ontvangen. De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een photographie van eenige plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest practische wijze om met geringe middelen eenigen tuinarij te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

Eens per half jaar zal onze prijsvraag echter steeds dezelfde zijn.

In de maanden Augustus en Februari toch worden onze gouden tientjes gezonden aan hen, die in het voorafgaande halfjaar, buiten de antwoorden van de prijsvragen om, aan de redactie van „Onze Tuinen” hebben gezonden de meest belangwekkende, waardevolle mededeeling, raadgeving, opmerking, teekening op photo.

De inzenders op onze prijsvragen onderwerpen zich aan de volgende regelen:

1o. In het nummer van „Onze Tuinen”, verschijnende twee maanden later dan het nummer waarin de prijsvraag is uitgeschreven, worden de namen van de winners bekend gemaakt.

2o. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

3o. De redactie van „Onze Tuinen” behoudt zich in bijzondere gevallen het recht

voor één of meer prijzen in te houden.

4o. De uitspraak omtrent de toekenning van de prijzen door de redactie is beslissend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover kan in ontvangst genomen worden.

5o. Mededingers hebben uiterlijk 5 weken den tijd voor het gereed maken van hun inzending. Inzendingen, die door den redacteur later ontvangen worden dan met de eerste postbestelling op den vastgestelden datum, komen niet voor een prijs in aanmerking.

6o. De inzendingen kunnen met een pseudoniem onderteekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

7o. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”,

die het recht heeft van de inzendingen, die geen prijs hebben kunnen verwerven, zoovele in het blad te publiceeren als zij wenschelijk oordeelt.

8o. De inzendingen kunnen niet teruggezonden worden. Zoo mogelijk zal echter een uitzondering gemaakt worden voor inzendingen die door den inzender niet voor kopie of reproductie gebruikt kunnen worden.

Wij vragen als eerste prijsvraag voor den nieuwen jaargang eene foto van eene bloeiende vaste plant, verrceld van eene korte beschrijving, vermeldende de cultuur, de verdiensten der plant en wat verder den inzender(-ster) belangrijk genoeg voorkomt.

Inzendingen aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam, vóór 10 Aug.; uitslag in ons no. van 7 Sept.

UITSLAG PRIJSVRAAG.

Op onze Prijsvraag, in Mei uitgeschreven, ontvingen we wederom zeer veel inzendingen, waaronder verscheidene niet onverdienstelijke gedichtjes, zoodat het heel wat voeten in de aard had, tot eene beslissing te komen.

Den eersten prijs kenden wij toe aan het sonnet van den heer G é r a r d v a n I m b e e c k, Verwerstraat 356, 's-Hertogenbosch; tweede prijs: Mej. E. v. d. H o e v e n (pseud. I n g r i d), Langestraat 68, Alkmaar; derde en vierde prijs, elk f 5.—: Mevr. J. N. d e R o n d e—H o h n (pseud. H a n), Nieuw-Helvoet, en mej. J. G. H e i j n e r t, Amsterdam.

Behalve bovengenoemde, drukken we in den loop van den zomer nog gaarne af de gedichtjes van Elvira, mej. J. C. Baert (Amersfoort), en den heer J. A. M. L a n s (Warmond).

Voorts noemen wij nog de meer of minder goed geslaagde inzendingen van (alph. volgorde): H. C. N. B., mej. Cor. v. D., mej. v. D., S. G., J. de M., Modestie, mevr. M. C. R.—M., P. M. Schr., mej. N. a. St., J. St. en Ukje.

ZOMERWEELE.

Nu is de blonde Zomer, zon-omstraald,
[gekomen,
Verlichtend 't al, na somber-donk'ren
[winternacht.
Zij heeft gehoord mijn stil-gesproken
[zieleklacht
Om zonnegoud en rozen, in mijn droeve
[droomen.

Stil ga ik peinen onder de kastanje-
[boomen,
Opbloeiend in mijn gaard, in rose
[bloesempracht.
Marmeren Flora beurt heur bonte
[bloemenvracht,
't Maagdelijk lijf wit-spieglend aan de
[vijverzooien.

Ik vlij mij neder op het wit-doorbloemde
[mos,
En hoor de merel slaan, diep in den
[bladerdos.

't Is of er in mijn ziel ook luid een merel
[kweelde.
O, Zomer, die mij mild uw rijke schatten
[deelde'
Van blanken bloesem en van rooden
[rozenblos,
Verleug nu slechts den tijd van Uw te
[korte weelde.

GERARD VAN IMBEECK.

's-Hertogenbosch,
Verwerstraat 356.

ZOMERWEELE.

De rozeknoppen zijn opengegaan,
Vroeg op den eersten zomerdag.
Dat heeft het stralende zonlicht gedaan,
Wekkend, al wat te slapen lag.

Nu bloeien de eerste rozen,
Nu geurt de zeete jasmijn
En groote pioenen blozen,
Diep door een loovergordijn.

Een stortvloed van blauwen regen
Buigt op den tengeren steel,
De trossen zijn neergezegen
Over het witte priesel.

In 't vijvertje onder 't loover —
Stil, of 't een wonder verwacht —
Ontplooiën in licht-getoover
De waterklies hun pracht.

De grasvelden welig baden
Smaragdgroen, vol in het licht;
Langs 't glinsterend wit der paden
Staat klimop, donker en dicht.

De tuin straalt in gloed van kleuren,
Zacht siddert bijengezoem
En vlinders zweven in geuren
Van d'een naar d'andere bloem.

Een groei, een weelde, een glanzende
[pracht, —

Met al zijn schatten uitgespreid,
Zonnig, doorgloed van levenskracht,
Ligt daar de tuin in zomertijd.

INGRID.

Het opnemen en bewaren van bloembollen.

Vele liefhebbers van vroege bolgewassen, die hunnen tuin daarmee versierden, hebben zich zeker dikwijls de vraag gesteld, wat moet ik met de bollen doen, nu ze uitgebloeid zijn en ze niet meer voor de versiering van den tuin kunnen dienen.

Het antwoord daarop is tweeledig: moeilijk en gemakkelijk al naar de omstandigheden. Zij die hunne perken weer dadelijk met andere planten willen vullen, moeten de bollen opofferen en in het najaar andere koopen; want als men ze na den bloei direct moet opnemen, zal er van een voldoende bloei in het volgende jaar wel geen sprake kunnen zijn.

Er zijn er echter ook die hunne perken niet voor het laatst van Mei van andere planten voorzien, en dan loont het nog wel de moeite, de bollen te bewaren, vooral als het tulpen zijn, die gewoonlijk half Juni uitgegroeid en volkomen rijp zijn. Dit jaar zijn ze wat later door het koude, onzure voorjaar.

Moet men de Tulpen, nog groenzijnde, opnemen, dan kan men die ergens in een verloren hoekje van den tuin opkuilen tot ze volkomen rijp zijn. Als dit het geval is, dan snijdt men het verdorde loof af en legt ze op den zolder of eene andere droge plaats tot het najaar, wanneer de tijd van planten weer is aangebroken. Zijn ze aldaar hinderlijk, dan kan men ze, zoo ze goed droog zijn, in een zak bewaren.

Met het verwijderen van de oude huid, technisch gezegd, het pellen der Tulpen, kan men wachten tot ze weer geplant worden, of het dadelijk doen nadat ze droog zijn, voor men ze voorgoed opbergt.

De Hyacinten, langer groeiperiode hebbende dan de Tulpen, veroorzaken meer moeite, want zoo ze niet goed zijn uitgegroeid en in omvang zijn toegenomen, zal de volgende bloei slechts mager zijn. Wil men er echter de proef mede nemen, dan behandelde men ze als voor de Tulpen is aangegeven.

Hetzelfde kan men doen met crocus; men zouge echter, deze een plaats te geven, waar de muizen ze niet kunnen bereiken, daar deze er zeer verzot op zijn, waarbij zich het opmerkelijke verschijnsel voordoet dat de muizen eerst de witbloeiende variëteiten verslinden vóór de anders bloeiende soorten worden aangeraakt. De crocus behoeft slechts een korten rusttijd en men zal goed doen, ze zoo mogelijk in het laatst van Augustus, uiterlijk half September te planten.

De Narcissen hebben een geheel andere natuur, ze houden niet van rust en maken na afgestorven te zijn, onmiddellijk weer nieuwe wortels. Dien-

tengevolge moet men de Narcissen als ze noodzakelijkerwijze opgenomen moeten worden, direct weer planten en zoo dit om de een of andere reden niet mogelijk is, legge men ze op een beschaduwde plaats boven op den grond in den tuin, waardoor ze zoo min mogelijk uitdrogen en lette er op, door ze nu en dan eens om te roeren, dat ze geen wortels maken voor de planting, wat bij regenachtig weder spoedig het geval zou zijn.

Ranonkels en Anemonen kan men niet opnemen voor ze rijp zijn. Als ze gerooid zijn, legge men ze in de schaduw tot ze winddroog en eenigszins hard aanvoelen, waarvoor eenige dagen noodig zijn. Dan kan men ze een paar uur in de volle zon op een stuk papier, volkomen hard laten worden, zeve ze goed door in een ijzeren of koperen zeef, waardoor ze al de oude fijne haarwortels verliezen, en voor de planting weer handelbaar worden, daar de kleine klauwtjes, zoo ze niet gezeefd worden, als een klit aan elkander kleven en een goede planting onmogelijk maakt. Anemonen en ranonkels beschimmelen zeer gemakkelijk, waardoor ze te gronde gaan; een droge bewaarplaats is dus noodzakelijk, ja, men zal in het najaar en gedurende den winter wel eerst genoodzaakt zijn ze bij het vuur te droegen, om de noodlottige schimmel te voorkomen.

Santpoort.

J. J. KRUYFF.

Zomersnoei van appel en peer.

In No. 32 van onze eerste jaargang gaven we eene beschrijving, hoe de wintersnoei van bovengenoemde fruitboomen moet geschieden, en lichtten daarbij een en ander toe door eene pen-teekening, voorstellende een gesteltak van een pereboom, waarop zooveel mogelijk alle bestaande vruchtorganen voorkwamen. Thans meenen we als vervolg daarop aan onze lezers nog schuldig te zijn een meer gedetailleerde uiteenzetting van den zomersnoei, omdat het een van het ander absoluut niet te scheiden is, en met elkander in nauw verband staat.

De door ons indertijd beschreven wintersnoei geeft daarom geen goede (althans directe) resultaten, wanneer we die toepassen op boomen waarop de zomersnoei niet behoorlijk is toegepast en omgekeerd is de zomersnoei niet op haar plaats en niet strikt uitvoerbaar op boomen, waarop de wintersnoei niet is toegepast. Onze lezers zullen dan ook, wanneer ze zich de moeite nog eens getroosten om het door ons geschrevene in No. 32 na te lezen direct bemerken, dat dit artikel daarop een vervolg is.

Wat we verstaan onder zomersnoei zullen we met slechts enkele woorden trachten duidelijk te maken, terwijl het waarom bij elke bewerking zal worden aangegeven. Onder zomersnoei verstaan we eigenlijk niets anders dan scheutdunning en nijpen.

Wat is scheutdunning, wanneer en waarom doen we het? Onder scheutdunning verstaan we in de eerste plaats het verwijderen van alle overtollige scheuten, die ons in den weg staan voor de goede ontwikkeling van organen, die we om hunne hoedanigheid, plaatsing enz. wenschen te behouden en ze tot hare volmaaktste ontwikkeling te brengen.

In No. 32 deelden we mede, dat een houttwijg moet worden gesnoeid bij de wintersnoei op twee goede oogen. Uit deze twee oogen kunnen we verwachten twee scheuten, twee sporen, twee knoppen of een spoor en een houtscheut. Doet zich het eerste geval voor, dan zijn we minder gelukkig en moeten we er een van missen. Onze fig. geeft een zoodanig geval aan en wel het orgaan, aangeduid door 1. In zoo'n geval moeten we een van de twee scheuten verwijderen wat we doen door bij c af te snijden. We behouden dan een scheut met een zeer zwak spoortje althans in veel gevallen; om dit spoortje nu beter tot ontwikkeling te brengen, nijpen we de te behouden scheut op 4 à 5 goed gevormde bladeren in, op onze teekening aangegeven door de dwarsstreep a.

Als we spreken over nijpen dan doen we dat ook werkelijk, men snijdt dan niet met een scherp mes het te verwijderen deel weg, men zou dan eene te gemakkelijk overgroeide wond krijgen, en 't gevolg zou zijn, spoedig doorgroeien van het eindoo. Onder nijpen verstaan we het met de nagels afknippen van het te verwijderen deel. Is de scheut te taai, dan breken we haar met het mes af, wat gewoonlijk gemakkelijk gaat.

Na deze korte definitie van 't nijpen keeren we nog even terug tot onze op 4 à 5 bladeren genepen scheut. Zouden we deze scheut korter innijpen, met de bedoeling daardoor het spoortje krachtiger te doen ontwikkelen, dan zou deze bewerking althans bij eene krachtigen boom, ten gevolge kunnen hebben, dat ook dat spoortje zich tot houtscheut ging ontwikkelen en waren we in zoo'n geval veel verder van huis.

Door het b.v. op 6, 7 of 8 bladeren te nijpen zouden we het spoortje te veel verzwakken redenen waarom men als gemiddelde mag aannemen 4 of 5 goed volgroeide bladeren. Hierop wordt alleen genepen in het geval als hier aanwezig, nl. als we de bovenste scheut c hebben moeten wegsnijden.

Hebben we van onzen wintersnoei verkregen het geval dat we bij 2 hebben aangegeven nl. van het bovenste oog een houtscheut en van het onderste een spoor, (dit komt het meeste voor) dan nijpen we deze scheut op het 6e of 7e blad zoals we daarbij onder f hebben aangegeven. Bij het noemen van het aantal bladeren waarop genepen wordt, zal het opvallen dat er op de geheele scheut gewoonlijk twee bladeren meer voorkomen, dit vindt zijn oorzaak hier-

in dat de onderste een of twee bladeren die gewoonlijk klein en niet flink ontwikkeld zijn, niet mede rekenen. Het genoemde aantal betreft alleen volvormde bladeren in welks oksels oogen geplaatst zijn, waar we op kunnen rekenen. Het hier besproken orgaan wordt dan a.s. winter gesnoeid als daarbij onder *g* is aangegeven. We krijgen dan den daaropvolgenden zomer het geval als bij 3 is geteekend nl. van

de spoor een bloemknop van het zwakke oogje waarop de houtscheut 2 *g* is gesnoeid. Met de daaropvolgende wintersnoei wordt orgaan 3 dan gesnoeid als bij *h* is aangegevoerd nl. alles boven de vruchtknop weggesnoeid.

Zoo als onze lezers zullen bemerken, is op de fig. aangegeven waardoor we ook des zomers duidelijk de spoor en de vruchtknop kunnen onderscheiden. Fig. 3 *i* vertoont een vruchtknop. We zien aan den voet hiervan een kranse van 6 à 7 bladeren, terwijl dit aantal bij de spoor slechts 3 of 4 bedraagt.

Verkrijgen we van het snoeien op twee oogen het geval, zooals we dat bij 5 *h* hebben geschetst, dan wordt het scheutje dat in dit geval een vruchtwijgje voorstelt in het geheel niet genepen.

De scheuten 6 boven aan onze tak stellen voor gewone houtscheuten; deze worden genepen op 6 à 7 bladeren, zooals dat hierbij onder *l* is aangegevoerd.

Het orgaan 7 stelt voor het in den winter gesnoeide orgaan 3 *h*. We hebben hier een vrucht verkregen en aan den voet hiervan vinden we de beurs. Op deze beurs komen gewoonlijk mooie vruchtorganen voor.

Ontwikkelt zich op deze beurs eene sterke houtscheut, zooals we b.v. bij *Poire Madame* heel veel zien, dan wordt deze scheut, kort op 3 of 4 bladeren genepen met het doel, om de zich er op ontwikkelde sporen in kracht te doen ontwikkelen.

Het onderste orgaan rechts 8 geeft te zien een vruchtwijg, die een vrucht heeft voortgebracht. Tegelijkertijd ontwikkelen zich op dit orgaan verschillend sporen, en is nu onze vrucht geoogst,

dan eene matige ontwikkeling en meer geschikt vruchthout kunnen verwachten. Scheuten die eene mindere lengte bezitten dan pl. m. 20 c.M., worden in het geheel niet genepen.

Zie zoo, nu meenen we, dat de alle voorkomende gevallen hebben behandeld. Of we nu klaar zijn? Nog niet, lezer! Nog even bespreken we den tijd van nijpen, om daarna een algemeen overzicht te geven van den toestand van den boom, in verband met de nijping.

De tijd van nijpen wordt bepaald door den groei van den boom en beheerscht door het weer. 't Spreekt van zelf, dat dit in een ongunstige voorzomer (zooals we die van 1907 terecht mogen noemen) wat later wordt dan bij een gunstige weersgesteldheid. Als regel moet men aannemen, dat de te behandelen organen ons zelf den tijd aangeven, n.l. wanneer het te nijpen orgaan volgroeid blad heeft ter plaatse waar we moeten nijpen. Gewoonlijk heeft deze bewerking plaats in de tweede helft van Juni.

Men zou misschien in de meening kunnen verkeeren, dat het nijpen van een boom een werkje is, wat zoo maar achter elkaar moet gebeuren, dit zou slecht zijn en daartegen te waarschuwen is onze plicht.

Het nijpen van een boom moet met tussenpoozen geschieden. De redenen hiervan zijn, dat men door een boom over zijne geheele oppervlakte of in zijn geheel te nijpen deze op eens zou berooven van zijne meest werkzame organen en men dan den boom voor een plotselingen stilstand, althans veel verminderde werking (assimilatie) zou plaatsen. Dit kan niet bevorderlijk zijn aan ons doel en daarom nijpen we met korte tussenpoozen.

We beginnen met dit werkje daar waar de boom zich het sterkst ontwikkelt; dit is gewoonlijk op het beneden-gedeelte van het hart van den boom. Is de rechtervleugel van een palm of waaivorm soms sterker ontwikkeld dan de linker, of omgekeerd, dan nijpen we eerst het sterkste gedeelte, om dan b.v. 8, 10 of 14 dagen later het zwakkere gedeelte te behandelen, dit zal daardoor aanmerkelijk in kracht winnen en we hebben dus het herstellen van het evenwicht door de nijping ook mede in onzen hand. Zwak groeiende boomen worden in het geheel niet of zeer laat, sterk groeiende meer vroeg genepen, enz.

De nijping heeft in de eerste plaats ten doel, de onderoogen van het te nijpen of genepen orgaan te versterken, in

dan snijden we dit orgaan terug boven de tweede spoor, zooals dit bij *n* is aangegeven. Komt op de beurs een houtscheut voor, dan wordt deze als bij *o* op 2 of 3 bladeren ingenepen.

Komen op een verlengenis te veel vruchtorganen voor, zijn ze dus te dicht opeen geplaatst, waardoor licht en lucht geen voldoende toegang zouden verkrijgen tot alle organen, dan snijden we er enkele met de vlaksneede weg. Hebben we met een leiboom te doen, dan nemen we bij voorkeur die scheuten weg, welke zich aan den achterkant van de gesteltak ontwikkelen, evenals de te sterke, die op den rugkant zijn geplaatst. Men zorge er vooral voor, dat licht en lucht altijd behoorlijk kunnen toetreden, omdat we, daarmede geen rekening houdende, veroorzaken, dat de sporen, die altijd het laagst geplaatst zijn, de noodige hulp derven om het tot de ontwikkeling van bloemknop te brengen.

Hebben we door het nijpen van onze houtscheuten verkregen, wat we op onze tweede figuur te zien geven, n.l. zijn uit de bovenste oogen een paar scheuten ontstaan, dan wordt het bovenste scheutje geheel verwijderd of, beter gezegd, alles wat zich bevindt boven het tweede scheutje, fig II *a*, wordt weggebroken, terwijl het scheutje, aangeduid door *b*, op het eerste goede blad wordt ingenepen.

Vinden we op onze gesteltakken scheuten met een sterke groei, dan zien we aan hunne krachtige ontwikkeling en meer breedten voet al spoedig, dat we met een gulzige houtscheut te doen hebben. We breken deze aan zijn voet af en laten een stompje met een paar zwakke blaadjes staan, waaruit we

de tweede plaats om de groeikracht van den boom te verzwakken, waarvan eene grootere vruchtbaarheid het gevolg is. Laat men thans beginnen, zijn vormboomen te nijpen op eene wijze zooals we dat hier hebben omschreven. De wintersnoei, die we in Febr. en Maart doen, zal dan met grooter zekerheid ter verkrijging van goede resultaten kunnen geschieden.

Als uw boom in den afgeloopen winter nu juist niet aan onze toen omschreven wintersnoei is onderworpen, is thans het nijpen daarom geen bezwaar. We kunnen met meer zekerheid een niet goed gesnoeiden boom nijpen, dan dat we een niet genepen boom snoeien.

De volgende keer geven we onze perzikboomen een dergelijke beurt. Al noemden we in deze beschrijving speciaal den perenboom, 't zal onzen lezers voldoende bekend zijn, dat appel en peer aan dezelfde behandeling onderworpen worden.

J. A. Kors.

KASPLANTEN.

Cattleya en Phyllocactus.

Hierbij zend ik u twee eigen gemaakte foto's van planten uit mijn kas. De *Cattleya Mendelii* heeft pas gebloeid en was bijzonder mooi geteekend. De kleur was heel licht lila, bij wit af, met een purperen lip. Het is eene importatie van Mei 1906. (Zie de afb. op de titelpag.).

De *Cactus*, ik meen een *Phyllocactus*, bloeide half Mei, en duurde helaas maar een paar dagen. De groote bloem, met een middellijn van circa, 15 c.M., verspreidde een heerlijken vanille-geur.

Indien u het de moeite waard acht, kunt u ze beide in „Onze Tuinen” plaatsen.

Bussum.

Mevr. Wed. BERGHUIS—FOCK.

I. *)

Met het uitbloeien der bloemheesters zien we de struiken en boompjes na of ze onze zorg behoeven, wat betreft snoeien, uitdunnen, vormen, enz. Waar we een *Cytisus Adami* hebben staan, gaan we na of de gele takken, d. w. z. de takken die de gewone gouden-regen-bloemen voortbrengen,

*) Hoewel voor No. 53 (vorige jaargang) bestemd, waarin het wegens plaatsgebrek niet kon worden opgenomen, meenen we het volgende — ons afscheid van deze rubriek — thans nog een plaatsje te moeten geven,

op de rose takken (de bastaard-vorm of de echte *Cytisus Adami*), niet de overhand krijgen. De eerste groeien altijd wat krachtiger en het verdient aanbeveling deze ieder jaar een weinig in te korten of soms geheel weg te nemen. Ze zijn nu nog gemakkelijk te herkennen aan de hangende vrucht-trossen, die de *C. Adami* en de *C. purpurea*, die ook nu en dan op dezen merkwaardigen boom voorkomt, hoogst zelden maken.

Ook onzen anderen heesters, als *Weigelia's* (*Diervilla's*), *Ribes*, *Spiraea opulifolia*, *Deutzia gracilis*, *Seringen*, *Forsythia's*, *Cytisus albus*, *Sneeuwal*, enz., schenken we onze aandacht door de uitgebloeide takken wat in te snoeien, om aan de jonge, nieuw opschietende schuiten ruimte, licht en lucht te geven, opdat ze zich zoo krachtig mogelijk zullen kunnen ontwikkelen. Later volgen ook de Boeren-

onzen lezers raad gegeven bij de verzorging hunner bloementuinen en ik hoop dat de geduldige en vriendelijke lezer, die mij steeds gevolgd heeft, goede uitkomsten bij de verzorging zijner pleegkinderen zal hebben verkregen.

Om in geen herhaling te vervallen en ook deze rubriek frisch en levendig te houden, zal nu een ander jaar lang uw raadsman zijn, die, naar ik niet twijfel, bij u een even welwillend oor zal vinden. Wel zullen noodzakelijkerwijze dikwijls dezelfde dingen gezegd worden, maar dan toch stellig op een andere manier. Een ander beziet de dingen weer eens van een anderen kant, heeft andere ideeën en uit zich weer op andere wijze. Dat houdt de frischheid er in en bevordert de belangstelling, zoo noodig bij de verzorging van zulke teere en gevoelige schepselen, als bloemen zijn.

v. L.

Phyllocactus

(Orig. foto voor „Onze Tuinen”

van Mevr. Wed. BERGHUIS—FOCK, Bussum.)

II.

Na regen en wind. Uitgebloeide vaste planten. Zaadwinnen. Haagpalm. Tweejarige planten. Rozen.

De storm- en regenbuien van de laatste dagen geven ons in den tuin handen vol werk.

Om te beginnen is op de meeste plaatsen door de groote hoeveelheid regenwater de grond vast en pannig geworden: waar we met een schoffel flink bij kunnen, wordt de grond terdege doorgeschoffeld; bloemperken, randen met vaste planten en dergelijke, waar men voorzichtig te werk moet gaan, worden met de hand of een kleine ijzeren drietand flink losgewerkt, zoodat de lucht weer in den grond kan doordringen.

Verscheidene klimplanten zijn door den stormwind geheel of gedeeltelijk van haar steunsel losgerukt: hoe eerder we dit gebrek verhelpen kunnen, hoe beter. We mogen echter niet te

jasmijn (*Philadelphus grandiflorus*) en *Ph. coronarius*, de *Deutzia scaber*, en andere. Oude, uitgeleefde takken, neemt men daarbij gelijktijdig tot op den grond toe weg.

Het werk in den tuin bepaalt zich overigens tot den strijd tegen onkruid, tegen schadelijke insecten en andere vijanden. Het gras moet geregeld worden gemaaid, de paden geschoffeld, de perken gewied en de planten bemest.

Win uw zaden steeds tijdig, maar ook nimmer te vroeg. Verwijder de uitgebloeide bloemen uwer rozen en uwer vaste planten, bind uw planten tijdig op, bescherm de zwakke gewassen en houd de zeer welig groeiende in toom, kortom, doe alles wat in uw vermogen is om uw tuin te doen zijn een lusthof, een klein paradijs, waar de dankbaarheid van Flora's kinderen uw leven veraangenaamt en waarin ge met vreugde ontspanning en rust zoekt na ingespannen dagelijkschen arbeid.

Hiermede ben ik aan het einde mijner taak. Een jaar lang heb ik nu

vast aanbinden, daar de planten anders in haar groei belemmerd worden.

Behalve de klimplanten hebben ook verschillende vaste planten, vooral de hoog opgroeiende, een steuntje noodig.

We plaatsen daartoe een stevige stok bij de plant, die door plant en kleur weinig in het oog mag loopen; we nemen dus bruine of groene stokken, die we een plaatsje geven achter de plant, of indien deze erg bossig is, er in.

De plant wordt nu even boven den grond met een stevige bies (raffia) flink aan den stok bevestigd, waardoor men voorkomt, dat de plant om den stok ronddraait. Naar gelang dit noodig is brengt men nu nog eenige biezen om de plant heen, die eveneens aan den stok worden vastgebonden.

Ook deze biezen moeten zoo min mogelijk in het oog loopen.

Als we onze vaste planten eens naloopen, zullen we zien, dat verscheidene reeds uitgebloeid zijn en bezig zijn af te sterven; alle doode deelen zullen we even boven den grond afsnijden; vooral mogen we ze niet in het zaad laten schieten, om geen kracht te verspillen.

Uitgebloeide vaste planten kunnen zoo noodig nu tevens gescheurd worden: al doet men dit niet om meerdere exemplaren te bekomen, dan bedenke men toch, dat vaste planten geregeld om de 3 of 4 jaar opgenomen dienen te worden en gescheurd, om zodoende als 't ware een verjongingskuur te ondergaan.

Men kiese voor deze bewerking liefst een dag uit met betrokken lucht, zoodat de planten zoo min mogelijk uitdrogen. Wie de planten nu niet storen wil, kan met het verplanten ook wachten tot het a. s. najaar of vroege voorjaar.

Van verschillende voorjaarsbloeiers en enkele eenjarige zomerbloemen kan men reeds volop zaad winnen.

Moet het zaad gewonnen worden van planten, die zelf blijven staan, dan plukt men het voorzichtig af en legt het te drogen op eenige stukken papier.

Moeten de planten worden opgeruimd, dan neemt men ze voorzichtig op en hangt ze omgekeerd op een luchtige plaats te drogen.

Men wint alleen zaad bij goed droog weer liefst midden op den dag, terwijl de planten flink droog zijn.

Buxus-(Palm)-randen en hagen van beuk, taxus, hulst enz. kunnen nu worden gesnoeid.

Men gebruikt hiervoor de heggeschaar; enkele dikkere takken kunnen met het snoeimes weggenomen worden.

We maken tevens van deze gelegenheid gebruik, om de hagen van boven tot onder na te kijken, of er zich ongedierte in bevindt; men haalt alles er uit en vernietigt het.

De tweejarige planten, zooals Judaspenning, Vingerhoedskruid enz. die we eenige weken geleden in een kouden bak hebben gezaaid, worden nu buiten uitgeplant op bedjes met voedzame aarde.

Onze rozen, zoowel stam- als struik-

rozen gaan we bijna dagelijks na. De uitgebloeide bloemen worden voortdurend weggenomen, waarbij men zorgt tot op een goed gezond oog terug te snijden.

Verder moet men al het wilde lot, dat zich op de rozen vertoont, geregeld wegnemen. Dit zal men vooral hebben aan den voet van de stamrozen en bij geoculeerde struikrozen. Wil men lang van zijn rozen genieten, dan moet men ze ook af en toe wat vloeimest toedienen.

Ook de „Dahlia's", die we buiten uitgeplant hebben, moeten we even nazien. Zijn we erop gesteld mooie grote bloemen te zien over eenigen tijd, dan behouden we op het oogenblik slechts en 3-tal van de beste hoofdscheuten: alle andere worden weggesneden. Zijtakken, die mochten verschijnen, worden eveneens weggenomen.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Epidendrum.

Het geslacht *Epidendrum* is nu niet, wat men noemt een populair geslacht en dit staat natuurlijk in verband met de bloemen, die van de meeste soorten niet in het oog loopen. Gezegd moet worden, dat de hybridatie hierin wel eenige verandering heeft gebracht, wij hebben maar te wijzen op de mooie *Epidendrum hybridum* Boundii.

Een van de aardigste *Epidendrums* is de in tal van collecties voorkomende *E. prismatocarpum*; zij is eene dankbare bloeier en behoudt lang hare frischheid. Als men de bloemstengel op de plant laat zitten, kan men er twee maanden genoeg van beleven, maar voor de plant is dat minder goed en snijden wij ze dus vroeger af. Wij kunnen haar dadelijk na den bloei frisch materiaal gaan geven en zoo noodig tot verplanten overgaan. Oude planten worden daarbij uit elkander gehaald en elk stuk behoort 3 à 4 schijnknollen te hebben; de andere snijden wij als overtollige ballast af. De potten vullen voor de helft gevuld met schoon gewaschen scherven en doet men verstandig die stukken vast te zetten met grove varenwortelgrond en een weinig Sphagnum. Sommige kweekers gebruiken ook half vergane eikenbladeren door de grond en daartegen is alleen dit bezwaar in te brengen, dat men de gieter wat voorzigtiger moet gebruiken.

Men kan ze gerust in de *Cattleya*-kas zetten en als deze behandelen; dus: water geven als wij de nieuwe wortels te voorschijn zien komen en in het algemeen is men niet te rovaal met water, maar overtuigt men zich eerst of het noodig is.

Bijzonder mooi is de *Epidendrum macrochilum* met hare purperrood gekleurde bloemen, maar 't is een lastige juffer om het haar zóó naar den zin te maken, dat zij haar bruidstoiletje laat zien. Een van haar eischen is: een kleine, goed gedraineerde pot en veel varenwortelgrond en weinig sphagnum.

Hangt de planten op in het lichtste gedeelte van de *Cattleya*-kas en geef alleen water wanneer de wortels in

volle actie zijn. *Epidendrum Watsonianum* wenschte dezelfde behandeling.

Epidendrum bicornutum, ook wel genoemd *Diacrium bicornutum*, bloeit met witte bloemen en is in volen bloei bijzonder mooi. Jammer echter dat haar leven in onze kassen zeer kort is.

Wie haar bezit houde haar in het oog, immers zij maakt nu nieuwe scheuten en is het dus de tijd haar frisch materiaal te geven. Zij groeit bij voorsicht in een mandje, dat door eenige potscherven gedraineerd wordt en dat verder gevuld wordt door een mengsel van varenwortelgrond en sphagnum, van ieder voor de helft. In een warme kas met volop licht en warmte is zij uitstekend op haar plaats. Gieten doen wij niet maar wel bespuiten wij de plant herhaaldelijk wanneer de nieuwe wortels te voorschijn komen. Luchten is zeer noodig, anders is er kans dat de nieuwe scheuten geel worden en afsterven. De rusttijd van haar is zeer lang en gieten of spuiten is totaal overbodig; zij wil in haar latent leven niet gestoord worden.

Epidendrum vitellinum is een van de best bekendste en vooral de verscheidenheid die in den herfst hare levendig oranjegele bloemen laat zien is bijzonder mooi. Zooals bekend is hoort deze in de koude kas thuis en groeit zij goed in kleine potten of pannen die behalve gedraineerd, gevuld zijn met een compost van varenwortelgrond en sphagnum. Zoo behandeld kan zij naast de *Odontoglossum crispum* verder gekweekt worden. Alleen zij nog gezegd dat zij van veel licht houdt en men met het geven van water voorzichtig moet zijn. De meeste *Epidendrums* hebben flinke schijnknollen en deze duiden er op dat de planten een rusttijd doorbrengen zoodra de jongste schijnknol volgroeid is. Door haar die rust te geven, en dat is zoo gemakkelijk mogelijk, bevorderen wij de gezondheid der planten.

J. K. B.

In kassen en bakken.

I. *)

Leeuwenbek. Winterriolier. Zomerviolië. Viola cornuta.

Schreven we de vorige week reeds, dat we voor de wintermaanden moeten zorgen, nu willen we nog eenige planten bespreken, waarvan we, met betrekkelijk weinig moeite en onkosten, in den winter veel kunnen genieten.

Dat Leeuwenbekken (*Antirrhinum majus*) in den zomer bloeien, weet haast iedereen; dat we er in den winter en het vroege voorjaar ook bloemen van kunnen snijden, is misschien minder bekend.

Wie nog in het bezit is van wat zaad, probeere het volgende maar eens.

Men zaait het zaad nu zoo spoedig mogelijk uit in een kouden bak, ver-

*) Dit was voor no. 53 (vorige jaarg.) bestemd, maar kon wegens plaatsgebrek niet worden opgenomen. We geven het daarom alsnog een plaatsje in no. 1 van den nieuwen jaargang.

speent de plantjes na opkomst eenmaal onder glas en plant ze vervolgens buiten op een goed voorbereid bedje uit.

Den eersten tijd laat men ze stil groeien; zoodra de hoofdscheut zich sterk begint te ontwikkelen, wordt deze ingenepen. Tegen October neemt men de planten met een flinke kluit op en plaatst ze in een diep uitgegraven houten bak, zoodat de planten, als de ramen opgelegd zijn, niet te dicht bij het glas staan.

De eerste week houdt men de ramen op den bak; zoodra de planten aangeworteld zijn, moet de bak echter opengelegd worden.

Zoodra het begint te vriezen, worden de ramen er weer opgelegd; door doelmatig luchten moet men de planten krachtig houden.

— Bij strenge vorst dient men met matten te dekken.

Zoodra Februari in het land is, legt men om den bak heen een flinke laag warme paardemest aan, waarna we begin Maart de bloemstengels reeds zullen zien verschijnen.

Winterviolieren (*Cheiranthus incanus*) kunnen behandeld worden als Leeuwebekken, d.w.z. men zaait ze, verspeent ze en plant ze uit op een vruchtbaar zonnig rabat.

In October wordt de behandeling iets anders; de planten worden dan eerst opgepot en vervolgens in een kouden bak gezet, vanwaar ze begin Februari in de kas worden gebracht, waar ze April, Mei zullen bloeien.

Zomerviolieren (*Cheiranthus annuus*) nu gezaaid, gedurende den zomer buiten opgekweekt, in de laatste helft van September in een kouden bak gezet, zullen in November bloeien.

Viola tricolor kunnen we in winter en voorjaar ook volop in bloei hebben.

Men zaait nu of in begin Juli en verspeent de plantjes zoodra ze opkomen, buiten op een voedzaam bedje.

Kweekt men de planten alleen om bloem van te snijden, dan plaatst men ze begin October met kluit in den volen grond van een kouden bak.

Vorstvrij hierin overwinterd, bloeien ze in Maart volop.

Men kan de planten echter ook in October oppotten en vervolgens in den bak zetten.

Plaatst men ze nu eind November in een koude of gematigde kas, dan zullen ze reeds in Januari beginnen te bloeien. Kweekt men voor snijbloem, dan verdient het aanbeveling op iedere scheut slechts één bloem te houden, waardoor deze zich krachtig kan ontwikkelen. De aarde, waarin opgepot wordt, moet voedzaam zijn, b.v. een mengsel van graszodenaarde, verteerde koemest, bladaarde en scherp zand.

A. LEBBINK.

II.

Gier. Palmen. *Anthuriums*. *Crotons*. *Maranta's*. *Gloxinia*. *Cyclamen*. *Streptocarpus*. *Primula chinensis*. *Chrysanthemum*.

Nu we, door de behandeling van deze afdeeling in onze rubriek „Werk

voor de volgende Week”, als 't ware kennis maken met eene nieuwe groep lezers, vinden we het noodzakelijk, er in de allereerste plaats op te wijzen dat we veronderstellen dat de allernoodzakelijkste werkzaamheden, als luchten, gieten, besproeien en schermen bij ieder vrijwel bekend zijn. Zeker, wanneer een van deze werkzaamheden bij eene bepaalde cultuurmethode op den voorgrond treedt, dan zullen we er speciaal de aandacht op vestigen, overigens beschouwen we die zaken als voldoende bekend en behoorende tot de dagelijkse noodzakelijke werkzaamheden.

Heeft men kasvarens en zijn deze in 't voorjaar, einde Februari verpot, dan kan men daarop reeds eene flinke ontwikkeling hebben verkregen en kan het noodig zijn, enkele planten thans voor de tweede keer te verpotten, of ze, door vloeimest toe te dienen, te helpen. Voor de bloemisterij hebben we gewoonlijk op een plaatsje achteraf een ton geplaatst, waarin we wat gier, verdund met water, hebben gedaan, om daaruit steeds te kunnen gebruiken en 'steeds weer bij te vullen. We doen dat, omdat we dan vloeimest bezitten die minder scherp is voor de planten dan die welke in afgesloten putten wordt bewaard. 't Is gewoonlijk gewenscht voor onze kasplanten, als we ze vloeimest geven, dat deze behoorlijk, we zouden haast zeggen sterk verdund is; we geven dan liever een keer meer, want ze te sterk te maken is gevaarlijk en speelt ons parten. In zoo'n ton gaat wat privaadmest, wat koemest, wat roet, wat water, en 't is een heerlijke tractatie voor onze planten. Mooie donkergroene en groote bladeren geven de planten ons in ruil daarvoor.

In de kas is sproeien en nog eens sproeien gewenscht. Vooral palmen *Anthuriums*, *Crotons*, *Maranta's* enz. vragen dit vooral bij warm weer eenige keeren per dag; bij koel weer of betrokken lucht sproei men weinig of in 't geheel niet. Kasvarens sproei men nimmer.

In de bak kweeken we thans heel wat planten, die te zijner tijd weer naar de kas verhuizen, om daar bloemenpracht ten toon te spreiden. *Gloxinia's*, vooral de planten die we dit jaar van zaad hebben gekweekt, *Cyclamen* en *Streptocarpus* vragen gedurig een warme voet. 't Is dan ook gewenscht, wil men deze planten tot behoorlijke exemplaren cultiveren, dat we ze zoo om de 14 dagen een nieuwe warme voet geven, die we door 't aanbrengen van paardemest verkrijgen. Vooral *Cyclamen* wordt bij warm weer herhaaldelijk gespoten, soms zelfs minstens een keer of 6 per dag. Men zorgt er dan ook voor, dat men altijd een gieter water in de zon heeft staan, omdat het water, waarmee gesproeid wordt, dezelfde temperatuur moet hebben van de omgeving waar de planten vertoeven. *Gloxinia's*, *Streptocarpus* moeten behoorlijk, *Cyclamen* licht geschermd. Geef voldoende ruimte aan deze planten, daar ze anders te spillig opgroeien.

Primula chinensis wordt thans gezaaid, we zaaien de zaden van deze plant in platte testen en bedekken het zaad maar zeer zuinig met wat fijne grond. Beter is het, wat fijne *Sphagnum* over het zaad heen te dekken, wat als men denkt dat de zaden gaan kiemen, telkens eens wordt opgelicht, en begint de kieming, dan verwijderen. Laat nimmer de grond, waarin is gezaaid, droog worden, uw zaaisel is dan gewoonlijk verloren. 't Kan ook door de zaadtest met een ruit af te dekken en deze te plaatsen onder in een bak, beslist uit de zon.

Zij die in het bezit zijn van *Chrysanthemums*, nippen, wanneer dit nummer verschijnt, deze planten thans beslist voor het laatst in. Men nipt dan uitsluitend die scheuten, welke een behoorlijke ontwikkeling hebben en dan altijd op een volgroeid blad. 't Spreekt immers van zelf, dat men dan ook een goed ontwikkeld oog heeft, en alleen daarvan kunnen we eene krachtige scheut verwachten, terwijl de daaronder geplaatste ooggen zich eveneens tot flinke scheuten kunnen ontwikkelen, waardoor we goed vertakte planten verkrijgen, die op haar beurt weer vele en goede bloemen kunnen geven. Staan ze er nog niet in, dan moeten deze planten thans in hun bloeipot worden overgebracht. Deze pot moet eene behoorlijke grootte hebben: de *Chrysanthemum* stelt heel wat eischen aan den grond. Een bloempot van 25 c.M. breed en diep is dan ook ter verkrijging van eene flinke plant volstrekt niet overdreven. Plaats zoetjes aan stokjes om uw plant en bind de scheuten naar buiten uit. Ook hierdoor krijgt uw plant een beteren aanleg en groeit bospig op. Steek deze stokjes, na ze te hebben aangepunt, langs den rand van de pot, tusschen de aardkluit dus en den binnenwand van den pot.

J. A. KORS.

In den Moestuin.

Plukken en oogsten. Onkruid. *Asperges*. Warme tuin. Zomer- en herfstandijvie. Koolsoorten. Aardappelen en Bord. pap.

Wij zijn alzoo den zomer ingetreden en staren met een zekeren weemoed de voorbijgane lieve Lente na. Ofschoon er, vooral dit jaar, zoo nu en dan op den naam lieve nog al eens wat viel af te dingen, zijn we haar toch dankbaar voor al het moois, dat ze ons schonk.

Onze gewassen in den moestuin staan er voor 't meerendeel uitstekend bij, al mochten we voor sommige wat meer warmte gewenscht hebben, we hebben met de hoop op beter den moed er in gehouden en tuinieren er lustig op voort.

Onze werkzaamheden bevalen zich thans in hoofdzaak tot oogsten en het onderhouden van het gezaaide en wat uitgeplant is. De aardbeienpluk is in vollen gang, enkele vroege soorten be-

giinnen reeds te verminderen. *Doperwt*-ten en *grooten boonen* geven volop beschot en vooral bij warm weer dikken deze spoedig aan en omdat we beiden liever jong dan zoo heel dik gebruiken, moet het *plukken geregeld* geschieden.

We komen handen te kort en bij 't vele nat dat Juni ons gaf zijn we (om een kwekersterm te gebruiken) *teel*ijk onder 't *vuil*. Met droog weer laten we *schoffel* en *hak* geen oogenblik met rust, aanhoudend gaan we 't onkruid te lijf. Vooral zorgen we er voor, dat het *geen zaad* voortbrengt; is dit onverhoopt het geval, dan dit in geen geval op den composthoop gebracht. Ook dat lastige *wortelonkruid* onvermoeid er onder gehouden, 't is de eenige manier om er van bevrijd te worden. Behalve dat we 't onkruid doden, bereiken we door *schoffelen* en *hakken* nog een ander voordeel, dat het gewas ten goede komt. De *bovenlaag* wordt er door *verkruid*, waardoor de warmte gemakkelijker in den grond kan dringen en het *uitdrogen* tegengehouden wordt. Daarom dan ook maar steeds er op uit, ook al worden we niet door 't onkruid er toe gedwongen, vooral *na slagregens*, zooals we er in den laatsten tijd zoovele gehad hebben, is dit dubbel noodig.

De oogst van *asperges* is afgelopen, tenzij we bedden hebben die toch moeten weg geruimd worden, van deze blijven we steken, zolang de opbrengst de moeite blijft loonen. Van de bedden die blijven zullen, wordt de aarde die we er in 't voorjaar opgebracht hebben, afgenomen en in de paden gebracht. Bij de scheuten laten we eenige aarde om het gevaar van het omvallen er van te voorkomen. Op de jonge bedden, waarvan nog niet geoogst is, binden we de scheuten om dezelfde reden aan stokjes.

IJverig maken we jacht op de *aspergekever*, die kleine plaaggeest, die vooral onze jonge planten zoo kan teisteren.

Indien we zoo gelukkig zijn, in het bezit te zijn van een z. g. *warmen moestuin*, dan kunnen we, als 't *vandaag* nog gebeurt, met een kansje op succes, nl. als we een heel mooien nazomer krijgen, nog *doperwt*-ten, *peulen*, *stam-snij*- en *prinsesseboonen* zaaien. Is 't najaar gunstig, dan kunnen we daarvan oogsten tot de vorst ze ten gronde richt. Voor dit laatste zaaisel erwten of *peulen* nemen we laag groeiende variëteiten. Maar ik herhaal het, dan moet alles meeloopen.

Wanneer we van een *warmen moestuin* spreken, wordt daarmee niet alleen bedoeld een tuin die door gunstige ligging uitmunt, maar bovenal bedoelen we een tuin waarvan de grond in ruime mate van humus is voorzien en die daardoor een donkere, *zwarte kleur* heeft aangenomen. In zulk een tuin kan men niet alleen vroeg in 't voorjaar beginnen, maar ook in 't najaar nog oogsten, wanneer bij anderen, die onder min gunstige omstandigheden werken, sommige gewassen reeds afgedaan hebben.

Onze *zomer-andijvie* begint al aardig krop te vormen; we wachten niet al te lang met samenbinden, omdat we weten, dat *zomer-andijvie* bij droog weer nog al eens doorschiet. Dat doorschieten, die plaag van den andijviefhebber, wordt niet door samenbinden tegengehouden, daarom planten die hun bloemstengel laten zien niet gebonden, maar zoo spoedig mogelijk weggeruimd.

De *andijvie* voor *najaarsgebruik* is boven den grond. Op plaatsen waar het zaad wat dik is gevallen, de plantjes wat gedund; verzuimen we zulks, dan krijgen we daar lange, dunne, zwakke planten, die 't latere verplanten slecht kunnen doorstaan.

Roode, witte, kappers en *gele Savoyekool* moet thans groeiende zijn, voor deze is de planttijd voor dit jaar alweer verstreken. Met het uitplanten van *groene Savoye* gaan we tot uiterlijk 15 Juli door. 't Laatst planten we dat *kleine gekroesde kooltje*, dat 't best tegen den wintervorst bestand is. Omdat deze variëteit slechts weinig omvang krijgt, is een onderlinge afstand van 60 cM. voldoende.

Spruitkool, boerenkool en *knolrapen* gaan, naarmate er land vrijkomt, naar de bestemde plaats. Hebben we nog ruimte, dan ook nog *bloemkool* uitgezet. *Late reuzenbloemkool* planten we liefst wat vroeger, andere variëteiten kunnen er nog komen als de vorst niet te vroeg invalt.

Indien onze *aardappelen* nog niet met *Bordaurische pap* zijn bespoten, dan zonder verwijl nu zulks nog gedaan. Vooral hiermede niet wachten tot de gevreesde ziekte zich vertoont; bedenken we ook hierbij, dat voorkomen gemakkelijker gaat dan bestrijden.

J. C. MUYEN.

In den Fruittuin.

Nijpen. Verplante boomen. Vroege perziken. Vucht op verplante boomen.

Wanneer we thans onzen fruittuin doorloopen, merken we, dat daar om dezen tijd heel wat arbeid te verrichten is. 't Nijpen der scheuten van onze verschillende vruchtboomen neemt heel wat tijd in beslag. 't Gaat niet op, zooals zoo vaak gebeurt, om even langs de leiboomen te loopen en alle kopjes, die wat ver vooruit steken weg te nemen. Nijpen eischt tijd, geduld en kennis!

De scheuten onzer roode aalbes in te nijpen heeft zijn voor en tegen. 't Is waar, door de houtscheuten op een 5 à 6 tal bladeren in te nemen, zullen de onderste oogen aansterken en de vruchten meer blootgesteld worden aan 't zonlicht. We ontnemen evenwel aan de struiken 't meest werkzame gedeelte, 't jonge blad. Hoe spoedig toch, vooral op meer droge gronden, worden de onderste bladeren der scheuten geel, om zoodra de bessen rijp zijn, af te vallen.

Aan genepen struiken hangen de vruchten vrij wat meer in 't zonnetje, rijpen dus spoedig aan, doch blijven onwillekeurig iets kleiner. Daarbij komt nog, dat de vogels er meer vat op hebben! Van bessen wilt ge zoo lang mogelijk profiteeren. 't Is een feit, dat vruchten van niet genepen struiken zich langer goed houden, als zijnde meer aan 't zonlicht onttrokken. Wel te verstaan van zulke struiken, die van den beginne af goed gevormd zijn, met een 10 à 12 hoofdtakken dus, en niet die struiken, welke veel van een kraaiennest weg hebben, waar in 't hart geen zonnestraal kan doordringen. Wilt ge dus de rijpwording bevorderen, nijp dan een deel uwer struiken in (trouwens dat zal al reeds geschied zijn) om 't andere gedeelte te nijpen zoodra de oogst van de eerste struiken af is.

Of de smaak er niet onder lijdt? Volgens onze ervaring niet, wanneer men maar goede soorten en niet de zoogen. „wringers” of „wringbessen” er op na houdt.

Hebt ge dezen winter en vooral meer in 't voorjaar vruchtboomen verplant, dan kan 't voorkomen, dat er zich een enkele onder bevindt, die thans pas teekenen van nieuw leven gaat geven. Ge wist niet hoe ge 't er mee hadt. Dood was hij bij lange na niet, immers de bast was nog frisch groen en 't hout nog mooi gaaf. 't Spreekt, dat er aan de verplanting wel iets gehaperd heeft, hoewel 't bij oudere boomen ondanks goede zorgen, nog wel eens voorkomt. Met St. Jan schijnen ze uw geduld niet langer op de proef te willen stellen en gaan ze uit botten.

Help hen een beetje door ze in de eerste plaats goed nat te houden, want denk er om, dat 't nu eerst zomer gaat worden en droogte voor dergelijke boomen gelijk staat met den dood. Maak een flinke geul, daar waar de uiteinden der wortels zich bevinden en zet deze een paar maal per week vol water. Los desnoods een handjevol chilisalpeter in een gieter water op en onthaal ze daar direct op. Verdunde koegier is ook goed. Over een paar weken kunt ge dit eens herhalen maar dan niet meer. Bedek den voet met ruige mest teneinde de felle zonnestralen van den grond te weren. Mocht hij echter nog niet aan 't uitloopen zijn, zoo is 't raadzaam den boom uit den grond te nemen, geef de wortels frissche snijwonden; plant hem opnieuw in goeden, rullen grond en zorg er voor dat 't hem aan water niet ontbreekt. Houd ook 't bovengrondsche geregeld vochtig en er is kans, dat hij nog wel te redden is.

Uw vroege perziken beginnen zoetjes aan door te zetten. Met den dag kunt ge ze zien zwellen. Daar is veel water voor noodig en bovendien veel voedsel. Nu zijn we wel geen voorstander om perzikboomen veel jagende meststoffen te geven, maar in dit tijdperk zal een dun giertje uw boomen heusch niet schaden en de vruchten kunnen er aanmerkelijk door zwellen. Merkt ge, dat er nog wat veel vrucht op zit, 't is nog niet te laat de kleinere weg te nemen. Een 40- à 50-tal perziken op de vierk.

M. is een voldoende aantal; zitten er meer, verwijder ze beslist. 't Gaat perziken (en trouwens vruchten in 't algemeen) gelijk brandweermannen bij 't blusschen, die steeds om „water” schreeuwen; maar altijd, zoodra ze de steenvorming achter den rug hebben. De perziken meen ik.

Hebt ge dezen winter ook vruchtboomen verplant en mochten deze ook vrucht aangezet hebben, verwijder, zoo

zulks niet reeds geschied is, alles wat er zich op bevindt. 't Is een hard gelag, maar bedenk, dat de boom zijn krachten hoog noodig heeft voor zijn hernieuwden groei en niets daarvan kan afstaan aan de vruchten.

Denk om uwe aardbeien, de pluk is althans van de vroege soorten, afgelopen. Wat ge te doen hebt, vindt ge in 't volgend nummer vermeld.

P. v. d. VLIST.

TENTOONSTELLINGEN.

De Rozententoonstelling te 's-Hage.

Reeds in het vorige jaar was het beklonken, er moest eens een rozententoonstelling worden uitgeschreven waar alleen liefhebbers met elkander om de eerepalm zouden strijden. Als datum werd vastgesteld 18 Juni, maar het koude weer vóór dien tijd hield de knoppen gesloten en het bestuur van „Nos jungunt Rosae” dat deze expositie had uitgeschreven, oordeelde het raadzaam, de zaak uit te stellen tot 27 Juni. In dien tijd ontloken er wel enkele knoppen; maar deze werden zeer door elkander geschud en zoo dikwijls gedoopt met hemelwater dat het maagdelijke, zoo eigen aan een rozenknop, er afging.

Met een bezwaard gemoed trokken wij in den vroegen morgen van den 27sten naar Den Haag, om te zien wat er ingezonden was.

De eerste aanblik viel niet mede, maar toen tegen 11 alles klaar was toen was het een bescheiden, maar huiselijk rozenfeest waar iedereen mocht komen.

En de bezoekers, de élite uit de Residentiestad, waren vol lof en het deed aangenaam aan zooveel als er genoteerd werd. Er waren bezoekers die minstens twee uren tusschen de rozen vertoefden.

Zooals bekend is, werd deze expositie gehouden in de manège van de familie Verbrugge, welke inrichting zich voor dit doel goed leent; alleen had men nog meer licht gewenscht, welke wensch in vervulling kwam toen de electrische booglampen hun zacht licht over de rozen spreidden, waardoor deze al zeer mooi uitkwamen.

In de afdeling A van het programma, waarin gevraagd werden rozen in potten, zoo geen enkelen inzending, wel daarentegen in afdeling B, welker eerste prijs luidde: de schoonste en best gevarieerde collectie afgesneden rozen. De eerste prijs een gouden medaille, werd toegekend aan den heer M. J. Baron van Pallandt te Arnhem. Vooral in deze collectie viel het op, dat de rozen geleiden hadden.

Natuurlijk hebben wij er eenige voor de lezers van „Onze Tuinen” genoteerd, zonder te willen beweren dat het de mooiste zijn. *Le Progrès*, koperkleurig oranje-rood; *Mlle. Hélène Gambier*, geel met gouden hart, goed gevuld; *Kleiner Alfred* is ook een lieve Alfred, al schittert hij niet met groote bloemen. Het is eene *polyantha* van 1904 en draagt abrikooskleurigen bloempjes. *Frau Lilla Rautenstrauch* is een theeroos van den eersten rang; zij bezit lange knoppen, en mooi gevormde roomkleurige bloemen, die een zalmkleurig hart bezitten. *Farber Königin* zagen wij in iedere collectie, en waar wij haar ook ontmoeten, 't was altijd, alsof deze roos lachte van plezier, waarom wij haar den bijnaam van „lachende roos” hebben gegeven. De kleur is levendig rozerood. *Miss*

Theodoor Roosevelt was ook aanwezig en zag er best uit; het vleeschkleurige japonnetje staat haar heus goed. Schitterend in één woord is de *Madame Abel Chatenay*, een half ontloken roos in karmijnroos met zalmkleurige nuance, naar het hart donkerwordende. Zij wordt het volgende jaar tien jaar, al een heele leeftijd voor een roos. *Madame Jules Grolez* is iets ouder, maar ook een bijzonder mooie theeroos, die Chineesch-rose bleemen draagt. Zij doet aan de Amerik. *Belle Siebrecht* denken.

De tweede prijs, eene verguld zilveren med. ontving *Notaris Francken te Elst* en gezegd moet worden, deze collectie zag er zeer frisch uit en hadden de rozen niets geleden. Van deze vriend der rozen noteerden wij een mooi vaasje gevuld met rozen van *Frau Karl Druschki sneeuw wit*, *Liberty* karmijnrood, prachtig mooi; *Miss John Lainz*, mooie gevulde roos, rose; *Captain Christy* met rose bloemen en *Mad. Pierre Cochet*, oranjegeel in geelachtig wit overgaand. Als knop en half ontloken roos, bijzonder mooi.

Jhr. Mock te *Santpoort* had drie nummers ingezonden en bijzonder veel werk gemaakt van prijsvraag 2, waarbij gevraagd werden de schoonste collectie van 12 verscheidenheden, van iedere verscheidenheid minstens drie takken. Deze waren bijzonder fraai geëtaleerd tusschen Maidenhair, terwijl ook hier de bloemen bijzonder frisch waren. Prachtig waren de bloemen van *Reine Carola de Saxe* met zacht rose bloemen waarover een zilverwitte nuance lag; *Gloire de Margotin* is van 1888, maar nog steeds aantrekkelijk door hare donker kersroode bloemen, die groot en goed gevuld, zeer in 't oog vallen. *Koningin Wilhelmina* is een hybride van den heer Verschuren te *Haps* en hij mag er trotsch op zijn. De vorm is goed en de rozerode kleur valt te roemen. *Generaal Bothnia Andreea* komt naar wij meenen van hetzelfde adres en ook die mag zich laten zien in haar karmozijnrood costuum. Jhr. J. L. Mock ontving een zilveren medaille voor deze inzending als eerste prijs en deze werd hem nog eens toegekend voor zijn inzending van tien nieuwe verscheidenheden.

Baronesse Van Tuyll van Serooskerken—Boreel van Hoogelanden te *Velsen* ontving een bronzen medaille als tweeden prijs voor 12 verscheidenheden. Zij zou het van jhr. Mock gewonnen hebben, ware het niet, dat niemand, zelfs de voornaamste rozenkwekers deze geurende roos niet kenden. Zonder twijfel waren de donkere dagen voor hare zuivere ontplooiing gunstig geweest, bij warm helder weer zal zij wel verbranden. In deze collectie stond ook de oranje-roos bij uitnemendheid *William Allen Richardson* en de vroolijk kersrood gekleurde *Zéphirine Drouhin*, een klimroos zonder stekels. *Mad. Hoste*, licht geel is ook een roos om aan te planten, een aanbeveling die wij ook voor de theeroos *Docteur Grill*,

kopergeel met lichtroze nuancen, kunnen neerschrijven. Voor de schoonste collectie van 6 verscheidenheden, van elke verscheidenheid ten minste 3 takken ontving *Baronesse Pallandt te Arnhem* den 1^{en} prijs en mr. P. L. Baudet te *De Bilt* de 2^{en} prijs. In laatstgenoemde collectie zagen wij mooie exemplaren van *Madame Caroline Testout* de bekende theehybride-roos van rose kleur.

Onder de nieuwe rozen, ingezonden door *Baron van Pallandt te Arnhem*, maakten wij kennis met de veel besproken *Tausendschön*, blijkbaar een klimroos met kleine half gevulde bloemen van een rose kleur. Alvorens een oordeel te vellen moeten wij haar nog eens zien en dan in langer scheuten. *Mrs. Peter Blair*, ook een nouveauté, is goed geel gekleurd, wat als een verdienste aangemerkt kan worden.

Van de inzendingen buiten mededinging noemen wij in de eerste plaats de groote inzending bloeiende takken van de enkel-bcemige roos *Leuchtstern* des heeren J. Versteeg & Co. te *Oosterbeek* waar iedereen voor stil bleef staan. Eene dame hoorden wij zeggen: „dit is het mooiste van de geheele tentoonstelling”, waartoe ongetwijfeld het natuurlijke etaleeren toe bijdroeg. Deze verdienstelijke inzending ontving eene zilveren medaille. Eene dergelijke onderscheiding ontvingen de heeren *De Lange te Rotterdam*, *Gratama en Co. te Hoogeveen* ook, voor bloemwerk en collectie afgesneden rozen.

De heer A. Harteveldt te *Rijswijk* zag zijn bijzonder mooie rozen-bouquetten van *Ulrich Brunner*, *La France*, *Maman*, *Cochet*, *Miss John Lainz*, *Mad. Car. Testout*, *Kaiserin Auguste Viktoria*, *Fisher*, *Holmes* en *Frau Karl Druschki* met een verguld zilveren medaille bekroond.

Het bezoek, vooral in den namiddag, was bijzonder goed en merkten wij o.m. op de heer *Lovink*, directeur-generaal voor Landbouw; *J. H. Wentholt*, voorzitter van de Ned. Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde, de Oud-gouverneur van West-Indië, mr. *W. Tonckens* en tal van kwekers en tuinbazen der omstreken.

J. K. B.

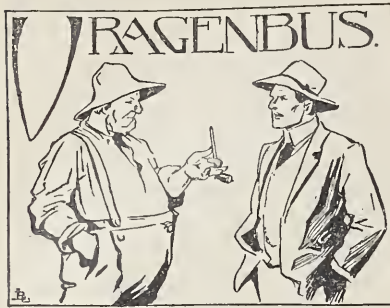
EEN BUREAU.

Op de jongste algemeene vergadering van de Ned. Mij. voor Tuinbouw en Plantkunde is besloten tot vestiging van een bureau, waar de leden in de gelegenheid zijn telkens met vraagstukken voor den dag te komen of om de „voelhorens” voor de eene of andere zaak eens uit te steken.

Welnu, het bureau is er en gevestigd te Amsterdam, Singel 284. Niemand minder dan de voorzitter der Maatschappij zal daar na Maandag 8 Juli, iedereen daaropvolgenden Maandag, Woensdag en Vrijdag van 's morgens tien tot 's middags half vier te spreken zijn, mits men vooraf het bezoek aankondigt.

Het gewenschte bureau is er, de voorzitter wil adviezen geven en de leden zullen zich zoo beijveren, dat het perceel aan den Singel 284 spoedig te klein zal blijken te zijn.

J. K. B.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten aan een der drie Redactoren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors te Zeist of P. v. d. Vlist te Hees (bij Nijmegen).

Boomen en Heesters, Tuinaanleg, aan den heer Leonard A. Springer, Tuinarchitect, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 1.

Ondergetekende zendt u bij dezen vier ROZENKNOPPEN van een STAMROOS, die blijkbaar ziek zijn. Verleden jaar hetzelfde verschijnsel. Dit jaar echter zijn er aan het boompje ook gezonde knoppen.

Welke is de kwaal, die deze knoppen heeft aangetast, en welk geneesmiddel moet worden toegepast?

Edam.

W. A.

Antwoord: „Het gesloten blijven der rozenknoppen, zoo schrijft prof. J. Ritzen a Bos in het „Tijdschrift voor Plantenziekten“ van 30 Juni 1906, is een eigenaardig verschijnsel, dat zich alle jaren in meerdere of mindere mate voordoet, het meest echter bij aanhoudend nat weer, en niet het minst bij de edele soorten. De knoppen vormen zich geheel op de normale wijze, maar zij gaan niet open. De buiteaste kroonbladeren beginnen te vergaan en worden bij witte rozen en theerozen, eerst aan de randen, later geheel en al, vaalbruin, terwijl bij de roode rozen zwart worden. Eindelijk laten alle kroonbladeren gezamenlijk, terwijl zij elkaar blijven omsluiten, los, d.i. hun samenhang met de kelkbladeren wordt opgeheven; m. a. w. de geheele knop gaat loszitten en valt af. Bij zulke gesloten blijvende rozenknoppen kunnen overigens de kroonbladeren en meeldraden normaal zijn, maar zij kunnen ook geheel abnormaal ontwikkeld wezen. Vooral de meeldraden en de tot kroonbladachtige deelen vervormde meeldraden der roos zijn dikwijls kromgebogen, zoodat de helmknoppen naar beneden gekeerd en in de holte van den kelk ingedrongen zijn. Voor het opengaan van een bloem is een zekere drukking van de in de plant aanwezige sappen noodig; is de spanning van de sappen in den bloemstengel niet voldoende, dan opent de knop zich niet. En zal deze spanning van de sappen in den bloemstengel voldoende zijn, dan is het noodig dat door den wortel

eene voldoende hoeveelheid vocht worde opgenomen en door den stam met zijne takken voortgevoerd.

Dat ook warmte en licht invloed hebben op 't opengaan der bloesems, wil ik overigens daarmee niet ontkennen. Maar het verschijnsel dat de rozenknoppen niet opengaan en zich gedragen zooals boven werd aangegeven, moet stellig hoofdzakelijk worden toegeschreven aan een onvoldoende vocht aanvoer naar deze knoppen. Deze wordt in dit geval echter niet veroorzaakt door een te drogen bodem. Op een te drogen bodem toch ziet men de planten verwelken: alle deelen der plant ontvangen dan te weinig water. Is de bodem al t i j d of bijkans altijd arm aan water, was dit dus ook zoo reeds toen de zaden kiemden, waaruit zich de plant vormde, dan richt zich deze laatste op dit voortdurende gebrek aan water in; hare bovenaardsche deelen blijven klein en men krijgt het verschijnsel, dat met den naam — dwergvorm — of — nanisme — wordt aangeduid. Dit komt o. a. bij vele duinplanten en bij planten op schralen diluvialen zandbodem voor — maar bij niet opengaan der rozenknoppen is geen sprake van een te drogen bodem. De bladeren ontvangen water genoeg; maar de rozenknoppen, die in het tijdperk van opengaan nu plotseling een vrij sterke sapaanvoer noodig hebben ontvangen te weinig. Dit ligt niet aan den bodem maar aan de rozenstruiken zelve. De sapaanvoer is dikwijls te gering om alle knoppen behoorlijk te doen opengaan, wanneer de wilde stam, waarop geënt was te dun is; ook wanneer bij dezen, hoewel hij dik genoeg is, schors en bast naar evenredigheid te sterk ontwikkeld zijn, zoodat de deelen, die vooral voor den wateraanvoer zorg dragen — het jonge hout — aan te sterke drukking zijn blootgesteld, waardoor dus de sapstijging in meerdere of mindere mate belemmerd wordt. Men kan deze drukking verminderen door langs den wilden stam een groot aantal insnijdingen te maken, te beginnen even boven de plek waar de veredeling plaats greep en voortgaande tot aan den voet van den stam. Ieder van deze insnijdingen, die met een scherp mes moeten worden gemaakt mag ruim $\frac{1}{2}$ d. m. lang zijn. Vooral wanneer men deze insnijdingen tijdig maakt — in Juni of althans nog in Juli — kan men zeer dikwijls het dicht blijven der knoppen voorkomen of althans voor het vervolg doen ophouden.

Is echter de oorzaak van het hier bedoelde onwelkomen verschijnsel gelegen in een verkeerde standplaats of eene zwakke beworteling — zoo is er niets aan te doen dan verplanten. Soms wordt de te geringe sapstrooming veroorzaakt door eene wonde of eene beschadiging door vorst; in dit geval kan bepaaldelijk wanneer deze beschadigings slechts aan eenen tak of eenigen takken voorkomt, het dicht blijven der knoppen tot die enkele takken beperkt blijven. De hier behandelde kwaal der rozenknoppen wordt in de hand gewerkt door veel regen; want daardoor koelt de bodem af en wordt de wortelwerkzaamheid dus ook de sapstrooming minder. Ook werkt aanhoudende vochtigheid het vergaan der losgelaten buitenste kroonbladeren in de hand. Droogte, zonneschijn en warmte kunnen het kwaad niet keeren, maar doen het toch minder groot zijn.”

J. K. B.

Vraag No. 2.

De ROZENBLAADJES van mijne stamrozen KRULLEN voor het meereende alle naar de binnenzijde GEHEEL OM. Gaarne zoude ik van u vernemen wat hiertegen te doen is.

Haarlem.

H. Fr.

Antwoord: De bladeren van uw roos krullen om, omdat de eieren van *Blennio-*

campa pusilla er op afgezet zijn.

Begin met al de omgekrulde blaadjes weg te knippen en te verbranden en bespuit daarna uw rozen met eene oplossing van 1½ KG. quassia op 1 L. water. Een en ander is voor het gebruik gerceerd na een uur koken.

J. K. B.

Vraag No. 3.

a. Bij het rooien mijner CROCUS-KNOLLEN vond ik het bijgaande; wat is dat voor een verschijnsel?

b. Op de bladeren van mijne ASPIDISTRA vertoonen zich heel kleine ROESTVLEKJES, zoo hier en daar, ter grootte van een speldekknop, wat later gaatjes worden; wat is dat en wat is daartegen te doen? De plant staat voortdurend in de kamer, ziet er overigens welvarend uit en wordt geregeld vochtig gehouden.

Medemblik.

II.

Antwoord: a. Het mij gezonden plantendeel is de zaadstengel van een crocus met ongeveer rijpe zaaddeels. Als de bloem van een crocus bevrucht is, ziet men niet zoodadelijk de vrucht, daar het vruchtbeginsel onder den grond zit en eerst later zich daarboven vertoont. Hetzelfde ziet men bij *Coblicum autumnale*, die in den herfst bloeiende, eerst in het late voorjaar zijne vrucht boven den grond vertoont.

b. Behoort niet tot mijn gebied. Misschien ten gevolge van te droge kamervocht veroorzaakt door *thrips* of roode spin en later door de zon verbrand.

J. J. KRUIJFF.

Vraag No. 4.

Met verhuizen in het laatst van April BRAK DE STENGEL van een LILIUM AURATUM, die reeds ongeveer 15 e. m. lang was.

Er is geen nieuwe spruit meer aangekomen. Is de bol nu verloren of groeit hij het volgende jaar weer uit? Moet hij nu in den pot blijven of is het beter de bol er uit te nemen, want hoewel bij een goeden bloemist gekocht, komt het mij voor dat de bol te hoog geplant is, daar de wortels op de aarde te zien komen.

Naarden.

Mevr. B.

Antwoord: Uw lelie is verloren, tenzij de bol nog reserveknoppen heeft, die, nu de hoofdstengel is verongelukt, willen uitloopen. In ieder geval zal dan de bloei zwak zijn. U doet beter een ander exemplaar te koopen.

Graaf de lelie met pot en al in een hoekje van uw tuin en wacht af wat de bol in dit jaar of het volgende jaar doen zal.

Waarschijnlijk zal zij tusschen de schubben jonge bollen maken, die u kunt opkweken als u er plezier in hebt.

Lelies moeten diep geplant worden, daar ze boven den bol wortels maken, die ook een plaatsje verlangen, en zeer noodig zijn voor den bloei.

Santpoort.

J. J. KRUIJFF.

Vraag No. 5.

Wat is de ZIEKTE, waaraan de ROOS, waarvan u bijgaand een blaadje ontvangt, lijdt? De lichtdoorschijnende plekken in de blaadjes worden hoe langer hoe grooter en worden later gaten. Hoe zou ik mijn roos hiervan kunnen genezen?

Leiden.

M. J. S.

Antwoord: Wij vermoeden dat een klein rupsje de oorzaak is van de lichtdoorschijnende plekken, maar op het blaadje was geen enkele boosdoener te zien en zijn wij dus niet zeker.

Intusschen is eenige malen bespuitten met tabakswater, zooals wij reeds vroeger geadviseerd hebben, aan te bevelen.

J. K. B.

Vraag No. 6.

Morgen verzend ik aan uw adres een doos met ROZEKNOPPEN, die niet tot hun recht zijn gekomen. Wat kan hiervan DE OORZAAK zijn? Het zijn knoppen van de stamrozen en komen in het begin zóó menigvuldig voor; met den tweeden bloei gaat het geloof ik over. De rozen willen hier anders prachtig. Ik telde aan de stamrozen, waaraan ik deze verongelukte knoppen afknipte, van 50—70 knoppen. Deze overvloed kan toch niet de reden zijn? Van de 50—60 knoppen die aan één stamboomje zitten, zijn zeker de helft, zooals ik u ze zond. Zou daar niet wat aan te doen zijn?

Wassenaar.

Merr. Sch.

Antwoord: Via Zeist ontvingen wij uw rozenknoppen en verwijzen wij u beleefd naar het antwoord op vraag no. 776, vorige jaarg. Het spreekt vanzelf dat het groote aantal knoppen het terugblijven in de hand werkt.

J. K. B.

Vraag No. 7.

Wat moet ik doen om dit plantje, dat aan de toppen frisch groeit, maar waarvan de STENGELS DOR worden, tot AFVALLEN toe, in bloei te krijgen en tot nieuwe frisheid te brengen? Is de naam niet Trifolium?

Wapenveld

Mej. A. W. J. B.

Antwoord: Uw plantje heet *Tradescantia* (*Trifolium* = klaver); ik raad u, de toppen alle af te snijden (vlak onder een knoop) ter lengte van 10 à 12 cM., de 4 bovenste blaadjes te laten zitten, de onderste verwijderen, en dan een 10-tal in een nieuwen pot te stekken. In goeden tuingrond en met ruim water heeft u dan in een paar weken eene mooie frissche plant, die misschien kan bloeien (in een bak of kas stellig); maar de kleine witte drietallige bloempjes betekenen niet veel. In de kamer bloeien ze echter zelden, lang zoo gewillig niet als de paarse *Tr. zebrina*.

B. B.

Vraag No. 8.

Mag ik u vriendelijk verzoeken mij de BEHANDELING eener ARUM DRACUNCULUS op te geven; in het voorjaar geplant, zitten er nog maar een paar kleine spruitjes op.

Oenkerk.

T. de J.

Antwoord: De kleine spruitjes die op uwen *Arum Dracunculus* te voorschijn komen, zijn scheuten van kleine broedbolletjes, die dikwijls zeer talrijk op den knol voorkomen en tot vermeerdering van de soort kunnen dienen.

De hoofdstengel is door te late planting verdroogd en daardoor niet uitgegroeid.

De zeer fraaie plant moet nu in vollen groei zijn, de bloeitijd valt in Juli. De eigenaardig gevormde bloem is zeer groot, donker violet gekleurd en geurt zeer onaangenaam, vooral als de zon er op schijnt.

De knol moet uiterlijk in October geplant worden en voor de vorst goed gedekt worden, is overigens zeer gemakkelijk in de cultuur. Hebt u de knol pas dit voorjaar ontvangen, met ander woordelooos goed van den een of anderen pakjesman?

Santpoort.

J. J. K.

Vraag No. 9.

Welke KUNSTMEST moet ik thans bij PERZIKE-, PRUIME-, APPEL- en PEREBOOMEN strooien met het oog op knopvorming als anderszins?

Meppel.

Antwoord: Als uwe boomen gebrek aan mest hebben is 't geen gunstig teeken. Beter ware het geweest dit in 't voorjaar te doen. Toch is 't beter laat dan nooit en raad ik u aan thans te geven Patentkali en Superphosphaat. Geef van elk $\pm \frac{1}{2}$ KG. per middelmatigen boom. Gewoonlijk is 't beter de perzikboom geen of

althans matig stikstof te geven, omdat dit laatste, wanneer 't wat rijkelijk wordt toegediend, de gomziekte zoo licht kan bevorderen. Voor uwe appel- en perebomen kunt u alle drie geven; Chilisal-peter echter wat minder.

J. A. K.

Vraag No. 10.

In Maart kreeg ik eenige BLOEMKOOL-PLANTJES, welke op zandigen, met rui-gen mest bewerkten grond werden uitgezet. Zij ontwikkelden zich voorspoedig, waarschijnlijk ook ten gevolge van het toedienen van Chilisal-peter. Einde Mei vertoonden zich kooltjes en verheugde ik mij in het vooruitzicht spoedig bloemkool uit eigen moestuin op tafel te hebben. Maar helaas, sedert begonnen alle planten te kwijnen. Bij onderzoek bleek dat zij alle aan den hoofdwortel waren aangevreten door kleine wormpjes, veel overeenkomst vertoonende met maden. Wat kan hiervan de oorzaak zijn? Bestaan er ook middelen ter voorkoming of bestrijding van dat schadelijk gedoe?

Santpoort.

B.

Antwoord: Misschien zijn uwe bloemkoolplanten vernield door de larfjes van een klein 3 mM. groot zwart gekleurd kevertje. Het wijfje van dit kevertje legt gewoonlijk even onder de wortelhals hare eieren. Daarna ontstaan knobbels aan den stengel en daarbinnen ontwikkelt en leeft het larfje. Als zij talrijk zijn, storen zij de planten in haar ontwikkeling. Trek uwe zieke planten uit en verbrand de knots-vormige wortels. Wanneer u van dit insect last hebt, is 't gewenscht een handje gebuschte kalk te strooien onmiddellijk om den stengel. Deze kalk wordt dan hard (koolzuur) en belet het insect daar in den grond te kruipen en zijn doel te bereiken. De naam van dit kevertje is *Centorhynchus assimilis*. 't Kan ook zijn — als de larven ± 2 cM. lang waren — dat u met rit-naalden te doen had. Deze vangt men met stukken aardappel hier en daar in den grond te steken, na eenigen tijd opnemen en verbranden. Ten slotte kan het de kool-vlieg zijn, die als made u planten vernielt. Uitgraven en verbranden is de eenige afdoende remedie.

J. A. K.

Vraag No. 11.

Naar aanleiding van het artikel van 8 Juni „FRUIT IN ZAKJES" zou onder-gaarne worden ingelicht omtrent de stof, waarvan de zakjes bij voorkeur vervaardigd moeten worden en omtrent de grootte er van.

Apeldoorn.

W. J. Tj.

Antwoord: Het opgeven van bepaalde adressen, ook als hier bedoeld is gewoonlijk van ons standpunt bezien gevaarlijk omdat, als er enkele werden vergeten, van die zijde allicht aanmerking zou kunnen worden gemaakt. Als regel moet ook gel-den dat we zulks in 't openbaar niet kunnen doen. Bovendien mag de „Vragen-bus" geen Advertentie-rubriek worden.

U kunt echter bij elke handelaar in tuinbouwbenodigdheden de vruchtenzakjes verkrijgen.

Ze zijn te verkrijgen van geolied canvas de prijs per dozijn is dan pl.m. f 1 er zijn er van bruin gaas, de prijs verschilt niet hoegenaamd.

J. A. K.

Vraag No. 12.

Beleefd verzoek ik u opgave waar de AMERIKAANSCH E PLUKSALADE is te verkrijgen. Gaarne had ik er wat zaad van.

Warnsveld.

Br. v. N.

Antwoord: Bij elken goeden zaadzandelaar kunt u het zaad bestellen, zij zullen

het u zeker leveren.

U houde ons wel ten goede dat we in de Vragenbus geen adressen kunnen noemen. (Zie boven.)

J. A. K.

Vraag No. 13.

Bijgaand doe ik u een paar bladstukken van IRIS toekomen, die BRUINE STREPEN vertoonen en blijkbaar DOOD! GAAN. Wat is dit voor een verschijnsel?

Amsterdam.

V.

Antwoord: Gewis gaan de bedoelde bladgedeelten dood, of eigenlijk waren zij het reeds. De inhoud der cellen bleek bij microscopisch onderzoek klompvormig tezamen getrokken te zijn. Intusschen werd 't mij niet duidelijk, wat de oorzaak van dit verschijnsel was en wendde ik mij tot het Rijks Instituut voor Phytopathologie, vanwaar mij geantwoord werd, dat in de baderen geen enkel parasitisch organisme aanwezig en de oorzaak niet vast te stellen was.

P. J. S.

Vraag No. 14.

In eene kas staan een aantal BEGONIA'S, n.m. *B. Rex*, *nelumbifolia*, *ricinifolia* en *Credneri*, van welke de drie eerstgenoemde LANGS DE NERVEN BRUINE STREPEN krijgen; blijkbaar STERFT HET BLADWEEFSEL daar ter plaatse. De laatstgenoemde Begonia vertoont dit verschijnsel niet, hoewel vlak naast de andere staande. Waaraan moet ik dit verschijnsel toeschrijven en zou er iets tegen te doen zijn?

A.

A. J.

Antwoord: Voor eenigen tijd deelde ik u reeds schriftelijk mede, dat 't mij na microscopisch onderzoek niet mogelijk was de oorzaak van de ziekte uwer Begonia's vast te stellen. De celwanden der bruine plekken bleken beschadigd te zijn of gebast en later verkurkt. Deze kurklaag ziet ge met het bloote oog als de bruine strepen en vlekken. Enkele bladeren zond ik naar het Instituut voor Phytopathologie te Wageningen en bekwam vandaar het navolgende bericht: „De Begonia-bladeren zijn aangetast door een Thrips soort. De verwondingen door het insect aangebracht, zijn door kurk afgesloten. Er waren nog slechts zeer enkele larven aanwezig".

Men bestrijdt de Thrips dikwijls met tabaksextract, of door het rooken van tabak of eenig ander fumagatie, maar bijna even dikwijls zonder succes. Men kan wellicht beter slagen met Welling's insectencider of X. L. All. Intusschen zal men ook hiermede bij éénmalig gebruik geen succes hebben, omdat de Thrips de eieren in de bladeren legt en deze eieren dus niet gedood worden. Na eenigen tijd is er dus weer Thrips en moet het middel opnieuw aangewend worden.

P. J. S.

Vraag No. 15.

Welke is de ZIEKTE in de bijgaande SERINGEN en HOE TE BESTRIJDEN.

A.

T.

Antwoord: De bladeren die u mij zond, waren bewoond geweest door de rupsen van een klein vlindertje: *Tinea syringella* Fab. (zgn. *Gracillaria syringella* en *Ornia ardoepennella*.)

De vlinder verschijnt in Mei uit de poppen, die in den grond, in schorsspleten enz. overwinterden. De rupsen, die groenachtig, doorschijnend van kleur zijn en een licht-bruinen kop hebben, graven mijngangen door het blad, zoodat ten slotte het parenchym geheel weggevreten is en alleen de opperhuidjes overblijven. Hierdoor zijn wij intijds gewaarschuwd; later, als de bladeren opgerold worden, is het gewoonlijk te laat, want dan zijn de rupsen vertrokken naar de bovengenoemde schuilplaatsen

om te gaan verpoppen. In de maand Juli ongeveer verschijnt de tweede generatie, die precies als de voorgaande leeft, maar wier poppen overwinteren. Deze poppen zijn klein en geel van kleur. De kop der vlinder is witachtig van kleur, alsook de borst; de voorvleugels zijn donkerbruin, goudachtig glanzend, wit en zwart gemarmerd, terwijl de achtervleugels en het achterlijf bruinachtig grijs zijn.

Aangezien de rupsen in de bladeren leven, is bestrijding moeilijk, waarom er niets anders overschiet dan afplukken en vernietigen der pas aangetaste bladeren. Pas dus op tegen einde Juli, begin Augustus, dan zullen zich wel weer nieuwe beschadigingen vertoonen. P. J. S.

Vraag No. 16.

a. Een witte *SERING* (het boompje is 1.25 M. hoog), die ik verleden najaar kocht en liet planten, zat vol knoppen. Geen der **BLOEMTROSSEN** is tot boven opengestaan. Ze **WERDEN BRUIN** en verdorven vóórdat de bovenste knoppen open waren. Het boompje ziet er armoedig uit en laat vaak de bladeren hangen. Mijn tuin is geestgrond, die ieder najaar met oude koe mest bemest wordt.

b. Uit Zeeland kreeg ik een boompje, verleden najaar, dat men daar kent onder den naam **WORSTBOOM**. Weet u ook welken naam het in werkelijkheid heeft? Ik sluit er hierbij een blad van in. Het is één lange, houtachtige stengel, die vol oogen zit, waaruit de bladeren kramen. Een zijtak is er niet te zien. Men heeft mij gezegd dat er pluimpvormige bloemtrossen aan komen, die rose, wit en blauw zijn.

Alkmaar.

Merr. Kr.—J.

Antwoord: Uw sering heeft bij de planting klaarblijkelijk veel geleden, waardoor ze geen kracht genoeg had hare bloemtrossen normaal tot ontwikkeling te brengen. Volgend jaar zal dat wel beter gaan als het boompje althans aanslaat en doorgroeit. Is het boompje van veengrond gekomen, dan zal het op uw geestgrond een harden dobber hebben. Op zonnige, droge dagen maar goed gieten.

Het blaadje schijnt mij toe te behoreen aan een soort van *Rhus*; welke soort kan ik echter zonder meer materiaal niet bepalen. Zend mij dus later nog eens een goed volwassen blad en zoo mogelijk een bloemtakje. v. L.

Vraag No. 17.

a. Ik had dit voorjaar een prachtig bloeiende *DICLYTRA SPECTABILIS*. Ze stond vol bloemen. Ze is nu uitgebloeid en verscheiden van de bladen, vooral de onderste worden geel. Hoe moet ik de plant nu verder behandelen?

b. Mijn *PALM* staat niet erg fleurig: de bladen worden zoo gauw geel en moeten er dan wel afgenomen worden. Is het goed de plant met de pot in den grond te zetten in den zomer?

c. Welke *PLANTEN* (in pot) zijn aan te raden in een nog al **DONKERE KAMER**.

d. Hoe moeten *PAPAVERS* en *IRISSEN* behandeld worden; na den bloei bladen er gedeeltelijk afsnijden of niet? Ze staan in den tuin.

Groningen.

Mej. S. B.

Antwoord: a. Uw *Diclytra* gaat nu afsterven om volgend jaar weer terug te komen en te bloeien. Het is dus een natuurlijk verschijnsel waarover u zich niet ongerust behoeft te maken. De plant gaat in de rustperiode en verlangt geen bijzondere behandeling.

b. Bescherm uw *Palm* tegen ongetemperd zonlicht. Kan te sterk licht niet de oorzaak zijn van het geel worden, dan zou ik willen vragen, staat de plant soms in een te grooten pot? *Palmen* houden van

kleine potten, waarbij dan druk begoten en bemest kan worden.

Voordat uw *palm* krachtig doorgroeit en weer goed groen is, zou ik haar niet buiten zetten. Houd haar voorloopig binnen uit het zonnetje, maar toch op een luchtig en licht plaatsje.

c. *Aspidistra elatior*, *Phoenix reclinata*, *Kentia Forsteriana* en *K. Belmoreana*, *Cyrtomium falcatum*, *Araucaria caecula*, *Clivia miniata*, *Aradia (Fatsia) japonica*.

d. *Papaver orientale* sterft na den bloei af en laat u dus stilletjes met rust, evenals de *Diclytra*. Wensch u haar te verplanten dan moet dat gebeuren nadat de plant is afgestorven. Sommige andere *Papaver*-soorten blijven voortgroeien en bloeien.

Ook de *bol-irissen* sterven na den bloei af. De *vaste-plant irissen* groeien echter door. Die verlangen dan water en af en toe een bemesting. Afsnijden van het loof voor het geheel geel geworden is, is altijd na-deelig. v. L.

Vraag No. 18.

a. Op eene verkooping heb ik gekocht een partijtje *AMARYLLIS* in potjes.

Hoe heb ik die des zomers en hoe des winters te behandelen? Ik heb geen warme kas of bak. Vermenigvuldigen de bollen zich? Wanneer bloeien ze en welke kleur heeft de bloem?

b. Heb tamelijk groot *PRIEEL* hetwelk met voorzijde staat op het Noord-Oosten kort achter mijn huis; krijgt weinig zon. Ik wilde gaarne die zijde laten begroeien **MET EEN BLOEIENDE KLIMPLANT** (geen roos of kamperfoelie) die niet jaarlijks tot den grond afsterft en dan telken jare van uit den grond weer uitloopt, maar waarvan het gemaakte hout behouden blijft. Welke plant raadt u mij aan?

En zoo daarbij nog opmerkingen omtrent behandeling enz. te maken zijn, dan s.c.p. opgave daarvan. Lichte zandgrond.

Amersfoort.

B. de G.

Antwoord: a. *Amaryllissen* kunt u des zomers buiten op een zonnig plaatje zetten in potten of in den vollen grond. De grond moet los doch voedzaam zijn en ook niet te licht. Des winters houdt u ze bijna droog in een matig verwarmd vertrek, liefst in de potten waarin ze des zomers zich ontwikkeld hebben.

Wanneer ze bloeien en welke kleur ze hebben is zoo niet te zeggen, daar er vele soorten en verscheidenheden van *Amaryllis* bestaan. De kleuren spelen voornamelijk in rood en wit terwijl de bloei voor of even na den nieuwen bladgroei valt. De *Amaryllissen* vermenigvuldigen zich door jonge bollen en kunnen ook uit zand opgekweekt worden.

b. U stelt heel wat eischen aan de door u gewenschte bloeiende klimplant, met dit gevolg dat er geen voor u te vinden zal zijn. Bloeiende planten toch hebben ook eischen en verlangen in de eerste plaats veel zonlicht en warmte. Maar probeert u het eens met den *Blauwen Regen*. In elk geval is deze ook een fraaie bladplant, die geen bijzondere eischen aan den bodem stelt. v. L.

Vraag No. 19.

a. Waarin bestaat het **VERSCHIL** van een **KLIMROOS** EN EEN **STRUIKROOS**. Kan b.v. de struikroos *Caroline Testout* opgeleid worden als klimroos?

b. Een mijner **KLIMROZEN** sedert een paar maanden geplant **KOMT TOT NOG TOE NIET TOT WERKING**. Wat kan hiervan de oorzaak zijn. Hij staat op het zuiden, grond: graszoden-aarde en zand gemengd; nadat hij geplant is, is hij van de noodige vergaene mest voorzien; insterven doet hij niet, en om het uitdrogen der takken te voorkomen is er een mat voor gehangen, welke ik nat houd.

W. v. D.

Antwoord: a. Een struikroos is een heestertje dat rechtopgaande takken maakt, die geen steun noodig hebben. Een voorbeeld daarvan vindt u in de *Rosa rugosa*, de *Agathroos* en andere. Klimrozen daarentegen hebben lange slappe takken, die wanneer ze geen steunsel vinden, naar den grond ombuigen. Een scherp omlijnde groep vormen de klimrozen echter niet. Vele soorten en verscheidenheden die als struikroos gebruikt worden, kunnen ook met even goed gevolg als klimroos behandeld worden en omgekeerd zoals de *Rozen Belle Lyonnaise*, *W. A. Richardson*, *Gloire de Dijon*, *Cheshunt Hybrid*, enz. enz. Daarom spreken sommigen liever van *leirozen*.

Niettemin zijn er rozen die zoo welig groeien en zulke lange, slappe loten maken dat ze als struikrozen niet te gebruiken zijn, zoals de bekende roos *Turners Crimson Rambler*, *Aglaia*, *Euphrosine*, *Cato*, *Félicité et Perpétue*, enz.

De *Caroline Testout* is vooral een uitstekende perkroos en zal als lei- of klimroos geen voldoening geven.

b. Dat verschijnsel is niet zeldzaam bij pas geplante rozen en komt vooral dan voor als op de planting zonnige droge dagen volgen. Het idee, om een vochtigen mat voor de roos te hangen is in beginsel goed, voor zoover u daarmede beoogt het vochtig houden der takken en omgeving. Aan den anderen kant is het zeer nadeelig omdat de toetreding van licht en warmte bij de plant wordt belet. Wikkel de dickere takken liever in mos en houd dit aanvankelijk vochtig vooral bij droog zonnig weder en scherp wind.

Maar een belangrijke factor is warmte en die laat den laatsten tijd, helaas, nog maar steeds op zich wachten. Het spreekt van zelf dat uw roos al te ver weg kan zijn, d. w. z. zoo goed als dood, misschien ook wel reeds dood is. In dat geval is al wat u er aan doet nuttelooze moeite. v. L.

Vraag No. 20.

Den vorigen herfst verplante ik **WITTE EN ROODE PLOENEN** van een min of meer beschadigd plekje naar een plaats in de rolle zon. De witte, die nimmer wilden bloeien, doen het nu prachtig; de roode daarentegen, die elk voorjaar prachtige bloemen gaven, **VORMEN NU WEL TAL VAN KNOPPEN**, waarvan ik enkele hierbij voegde, **MAAR** deze schijnen te **ROTTEN, VOOR ZE OPENGAAAN**. Zoudt u mij kunnen zeggen, wat hiervan de reden wezen kan, en op welke wijze ik herhalend van deze teleurstelling kan voorkomen? IJzendijke. Z. M.

Antwoord: Het is dikwijls heel moeilijk de oorzaken op te sporen van de verschillende levensverschijnselen bij de planten. Waaronder bijk. de witte het wel doen en de roode niet, zie, daar staan we voor. Ik vermoed dat het koude, natte weder en ook de verplanting de ontwikkeling der zwaar aangelegde bloemknoppen heeft bemerd. Waar de witte pioenen het echter goed doen, twijfel ik niet of ook de roode zullen zich best herstellen en volgend jaar weer alle bloeien. v. L.

Vraag No. 21.

U ten eerste dankend voor uw goeden raad, ben ik zoo vrij, u hierbij het kleinste **BLAD** der bedoelde *PALM* toe te zenden, waaraan u wellicht kunt zien, wat ze scheelt. Van *SCHILDLUIS* heeft ze geen last.

Hoe is verder de behandeling van een *SIERDENNETJE*, dat ik overdag in eene kamer op het Noorden voor het raam heb staan, en 's avonds als we daar zitten, en het mij te benauwd voor die plant schijnt, in de Serre zet. Ik geef hem weinig water, tn bespuit hem dikwijls.

Amsterdam.

Mevr. O.

Antwoord: In de eerste plaats heeft uw palm wel degelijk last van schildluis, al is het niet erg; maar toch zaten er nog minstens een dozijn op het bijgevoegde blad. De lichte plekjes doen mij verder sterk vermoeden, dat er vroeger meer op hebben gezeten. Overigens schijnt het blad geel te worden van ouderdom, misschien wel verhaast door de schildluis.

Uw sierdenntje (*Araucaria*) mag in geen geval warm staan, en dat kon in uw Serre wel eens 't geval wezen. Het geregeld besproeien is uitstekend; maar bovendien verlangt de plant toch ook, regelmatig te worden gegoten. Bovendien is 't noodzakelijk, dat het vertrek waarin zij staat, goed lichtig is, d. w. z. de ramen open, zooveel dit maar eenigszins kan. Dat de plant overdag geen zon (maar wel licht!) krijgt, is uitstekend.

B. B.

Vraag No. 22.

Door dezen kom ik u vriendelijk vragen, of u mij wellicht den NAAM van deze twee VASTE PLANTEN kunt meedeelen.

Almen.

Jonkv. E. M.

Antwoord: De plant met de blauwe bloemen en samengesteld blad is *Polemonium coeruleum*; de andere met de lichtpaarse, 's avonds zeer welriekende bloemen, heet *Hesperis matronalis* (Nachtviolier).

v. L.

Vraag No. 23.

a. Dit voorjaar ontvingen we een pyramide *PEREBOOMPJE* „Seigneur d'Esperen". Toen het aankwam, had het reeds eenige bloesemknoppen die binnen niet te langen tijd geheel opengingen en waarvan er één vrucht zette. Dat peertje is nu zoo groot als een knikker. Nu begint het boompje echter WEER te BLOEIEN en veel overvloediger dan de eerste keer. Is dat een gewoon verschijnsel, of iets bijzonders? Is het goed deze bloesems, die alle op de uiteinden der takjes zitten, te verwijderen?

b. Welke BEMESTING raadt u voor jonge PEER, MOREL, APPEL en PRUIM? En wanneer moet dat geschieden?

c. Onze BESSEBOOMEN schieten erg hoog op, mogen we er die jonge loten afnemen?

Meppel.

Mcj. H.

Antwoord: a. Deze abnormaliteit is ontstaan door eene storing in de groei door het verplanten. Hierdoor is eene verzwakking ontstaan, tengevolge waarvan de sterke sporen die uw boompje dit voorjaar reeds bezat zich tot zwakke bloemknopjes hebben ontwikkeld en nu reeds bloeien.

Het verwijderen van alle bloemen is gewenscht.

b. Op uw grond (immers zandgrond?) zou ik u aanraden uwe jonge boompjes jaarlijks een halve of heele kruiwagen korte verteerde mest te geven, die u rond de uiteinden der wortels even onder den grond werkt. Geef deze mest a.s. voorjaar en geef van 't najaar aan al uwe boompjes flink wat kalk. Er mag een flinke witte laag onder uwe boompjes liggen, werk deze kalk ondiep onder den grond.

c. Zijn het waterloten die zich op uwe bessenboompjes ontwikkelen verwijder ze dan geheel, zijn het gewone loten en zijn 't kruisbessen behoud ze dan; zijn het trespessen nipp ze dan op 5 bladeren in.

J. A. K.

Vraag No. 24.

Ik heb in eene kleine Serre, waarin niet gestookt kan worden) sinds vele, vele jaren eene BLAUWE DRUIF.

Den laatste tijd kwamen daarin altijd voor BLAUW-GRIJZE SCHIMMELS, die bladen en vruchten aantasten.

Een goede vriend raadde mij, in den winter de takken en stam goed zuiver te maken en in te smeren met een mengsel petroleum, zeep en water, zulks is dan ook nauwge-

zet gedaan, met het gevolg, dat er dit jaar in het geheel geen scheuten wilden komen. Eindelijk kwam er hier en daar een vernepen ding kijken. Voor een veertien dagen echter is hij onder aan den stam geweldig uitgeschoten. Als ik nu de oude takken wegneem, wat moet ik dan met de nieuwe scheuten aanvangen, om nog eens een goed gevulde boom te krijgen?

Tilburg.

N. D.

Antwoord: Uwe druif hebt u met een te sterke oplossing behandeld. Vermoedelijk is de petroleum (omdat die bovendien) wel en het water niet verbruikt. Dat mengsel is zoo kwaad niet, vooral wanneer petroleum niet al te sterk vertegenwoordigd is. Thans zit u er mee en zou ik u aanraden de oude plant maar af te snijden boven de zich aan den voet ontwikkelende scheuten. Deze scheuten zullen wel sterk en waterdig zijn. 't Is goed deze zoodra het 10e blad volgroeid is daarop in te nippen, d.w.z. dat u de scheut, daarboven afbreekt. Het volgende jaar krijgt u dan zijscheuten uit deze scheuten wat dan de vruchtorganen moeten worden. Ik kan van hieruit zonder den toestand te kennen, niet beoordeelen hoeveel van de zich thans ontwikkelde scheuten door u moeten worden behouden. U dient wel in het oog te houden, dat deze scheuten moeten vormen de gesteltakken, dus moeten zijn de draagsters van het vruchthout. Daarom moeten ze eene afstand hebben van ongeveer 1 M.

Uwe druif heeft geleden aan de meeldauwzwam, *Oidium Tuckeri*, voor welks bestrijding of beter voorkoming u goed doet uwe plant reeds onmiddellijk na de eerste ontwikkeling te bestuiven met bloem van zwavel, u doet zulks dan nog een paar keer in den zomer en u voorkomt hierdoor gewoonlijk deze lastige zwam wel.

J. A. K.

Vraag No. 25.

a. Kan ik mijn GAZONS BESPROEIEN met water uit de waterleiding (met slang en besproeier! niet met een gieter!!). Is het onverschillig welk deel van den dag dat gebeurt?

b. Mijn gazon ligt gedeeltelijk onder de boomen en is vrij hoog gelegen. De grond is niet heel vochtig. Van 's morgens vroeg tot 's middags ± 3 uur wordt het door de zon beschenen — gedeeltelijk direct — gedeeltelijk dus door het gebladerde van de boomen heen. WELK melange GRASZAAD heb ik voor dit gazon noodig. Verzoek kwalitatieve en kwantitatieve samenstelling per are.

c. In een van mijn GAZONS zijn vele KALE plekken en verder komt er zeer veel onkruid in voor (mos, paardebloemen, madeliefjes enz.). Kan ik nu hier bijzaaien en trachten 't onkruid te verwijderen of moet ik alles laten omspitten en opnieuw zaaien?

Zijn er ook GAZONMAAIERS waarmee men ook de randen kan maaien?

d. Het STAMMETJE ter dikte van 5 cm. diameter van mijn PRUIMEBOOMPJE vertoont na met 25 % CARBOLINEUM ingesmeerd te zijn in zijn bast een SCHEUR van ± 15 cm. in de lengte-as. Kan het kwaad, en wat er tegen te doen.

's-Bosch.

Dr. G. P. D.

Antwoord: a. Gij kunt gerust uw gras besproeien met water direct uit de waterleiding, door middel van slang. Het best is te gebruiken de standpijp met broes, dan behoeft u de pijp niet altijd vast te houden.

't Best is 's avonds besproeien, als men 't met de hand moet doen. Op den dag kan 't zeer goed, vooral met standpijpen of dergelijke sproeistoelstenen, die 't water fijn verdeelen.

b. Voor gazon onder boomen, zijn bepaalde grassoorten noodig. Is de hoeveelheid groot bv. 100 KG. of meer, dan kunt u de soorten afzonderlijk laten komen, mits u deze ook controleeren kunt. Voor geringe hoeveelheden is 't gebruik bij een

betrouwbare firma op te geven. Gazongras mengsel voor lichte (of diepe) schaduw op hoogen zandgrond. Een solide firma zal u een goed mengsel bezorgen.

't Geeft weinig of u de soorten afzonderlijk laat komen en ze niet onderscheiden kunt.

c. Alles is betrekkelijk. Is 't gazon erg verwaarloosd, dan is 't beter omspitten en overzaaien. Ik zou u aanraden dan te wachten tot einde Augustus begin September. Kunt u 't onkruid meester worden, dan kunt u ze nog verwijderen, en nieuw gras inzaaien.

Voor grasmaaimachines die ook goed voor randen zijn, moet u maar eens informeren bij leveranciers van dergelijke machines. Zij bestaan. Om geen jalousie te verwakken of anderen te schaden, geef ik in de bladen nooit adressen op.

d. 't Is de vraag of die scheuren aan de carbolineum te danken zijn. Ongezien niet te beslissen.

LEON. A. SPR.

Vraag No. 26.

Hierbij zend ik u twee aardbeien, waarop verscheidene heele dunne wormpjes. Er zijn natuurlijk meer zulke exemplaren. Reden waarom ik gaarne van u zou vernemen wat hiervan de OORZAAK kan zijn. Licht het aan de soort vrucht of wel aan den grond of bemesting.

Ellecom.

Merr. v. d. B.

Antwoord: De naam van het dier is miljoenpoot *Julus guttatus* of eene andere soort, wat ik niet kan uitmaken.

Het komt vooral bij vochtig weer veel voor en boort zich soms met een leger van 20 en meer een gemeenschappelijke toegang in de vrucht. U zult hebben bemerkt, dat uitsluitend die vruchten, welke met den grond in aanraking komen, er last van hebben. De vruchten rotten spoedig weg en zijn ook, al zijn ze niet in bepaald rottenden toestand, toch smakeloos en daardoor waardeloos. Wanneer u van deze plaag verschoond wil zijn, zorg dan dat uwe vruchten niet op den grond komen, 't zij door er stroo onder uit te spreiden of wel dat u gebruik maakt van aardbeienstandaartjes, die u in den handel kunt koop. Prof. Ritzena Bos raadt aan: vangen met stukken aardappel, die u hier en daar neerlegt.

J. A. K.

Vraag No. 27.

Een *FICUS ELASTICA*, ongeveer 1 Meter hoog, steeds goed gegroeid hebbende, ook na eene verpotting voorjaar 1906, stond tot laat in het najaar in een onverwarmde Serre, waarna de plant den winter doorbracht in een matig verwarmd vertrek (zelden meer dan 55 gr.) in het volle licht. Dit voorjaar bleef nieuw leven zoowel aan blad als wortels uit, en BLAD na BLAD wordt GEEL en valt af. Kunt u wellicht de oorzaak hiervan vermoeden, en een middel aangeven om de plant zoo mogelijk nog te behouden?

Nederkemert.

J. P.

Antwoord: Wanneer deze zomer totnogtoe niet zoo bedriegelijk op de herfst gelee, zou ik aan te hooge temperatuur en aan droogte denken. Nu kan ik slechts als vermoeden uitspreken, dat 't gebrek aan voedsel, of ziekte wortels de oorzaak is. Geef daarom zoo spoedig mogelijk nieuwen grond, en meng daaronder flink wat verteerde mest met zand. Mochten de wortels ziek zijn, dan met een scherp mes tot op 't gezonde deel terugsnijden en met herplanten zóólang wachten, tot de snijvlakten volkomen droog zijn. Zoo noodig met wat houtskoolpoeder inwrijven. Als u merkt, dat de groei weer begint, kunt u wekelijks een weinig gier of een heel klein beetje bloemenmest geven.

B. B.

Vraag No. 28.

Ik heb 3 jonge LEIPEREN. Ze hebben

overvloedig gebloeid, maar kort na den bloei vielen alle vruchtbeginsels af. In 't voorjaar heb ik alles met Bordeauxsche pap bespoten en kort na den bloei weer. De boompjes staan niet overvloedig in blad en de bladen zijn tamelijk groot.

Hierbij gaat een doosje met wat vruchtbeginsels en een takje blaadjes dat zooveel afgevaaid is.

Amsterdam.

Mej. J. E. Sch.

Antwoord: Er bestaat geen reden, waarom u ongerust behoeft te zijn over uwe boompjes. Geplant in 't voorjaar 1906 hebben die boompjes zich begrijpelijkwijze dat jaar zwak ontwikkeld. Deze zwakke ontwikkeling was ook bij de bloemen te bespeuren. Ze hebben wel bloemknoppen gemaakt, maar uiteraard waren deze te zwak om het tot een vruchtje te brengen. 't Zal in 't volgende jaar vermoedelijk wel beter gaan. Uwe schutting, waaraan de boompjes geplant zijn, heeft eene zeer gunstige ligging; geduld dus wat.

J. A. K.

Vraag No. 29.

In mijne AARDBEIEN (Laxton noble en St. Jozef) heb ik reeds 3 jaren aan één eene ZIEKTE die zich als volgt voordoet:

De reeds goed gezette aardbei (vrucht) is geheel omgevallen als door een dikke laag GRAUWE SCHIMMEL; de steel van zo'n vrucht is bruin of zwart afgestorven. Als men zo'n vrucht aftrekt dan stuift het, door mij maar als granne schimmel aangeduide, er af. De nog gave rijpe of onrijpe vruchten die tegen zulke geheel verschimmelde vruchten aan zitten of liggen, krijgen rotplaatsen en rotten dan geheel weg. Op veel stelen, kort bij de vrucht, zit een soort wit; witte zwam of zoo iets, maar gelijkende op meelachtige stof. Heel veel vruchten gaan door bovenomschreven ziekte verloren. Wat is dat voor ziekte? En is er iets tegen te doen met kans op goeden uitslag? Zoo ja! wat? Lichte zandgrond.

Amersfoort.

B. de Gr.

Antwoord: Uw aardbeien zijn aangetast door de Meeldauwzwam (*Sphaerotheca castagnei*). Prof. Ritzena Bos geeft de volgende bestrijding aan (Ziekten en Besch. der Ooftboomen II): de aangetaste deelen afsnijden en vernietigen; in 't najaar vooral geen aangetaste bladeren enz. op het aardbeienbed laten; verder is zwavelen een zeer goed bestrijdingsmiddel gebleken.

B. B.

Vraag No. 30.

Geheel vrij van KANKER zijn bij mij slechts weinige boomen, maar die er het meest aan lijden zijn Zoete Veenbies, Princesse-Nobel. Verder nog een zure en een zoete appel, wier namen ik niet ken.

Boomen, die een twintig jaar ruim hebben gestaan, laten zich moelijk verplanten.

Gedurende enkele jaren meende ik een vroege lange PEER te moeten uitroeien, maar om de 30 peren die hij droeg spaarde ik hem. Verleden jaar SNEED ik de KANKERPLEKKEN UIT en SMEERDE ze daarna IN met CARBOLINEUM en nu groeit hij WELIG. draagt goed vruchten en vertoont op slechts enkele plaatsen kanker.

Indien SLAKKENMEEL zoo langzaam werkt, is het dan niet beter om het nu reeds uit te strooien, dan in het najaar, opdat een volgend jaar de boomen de vruchten niet meer laten vallen?

Bijgaande blaadjes vertoonen nog sporen van eene ZIEKTE (misschien nu niet meer te herkennen), die de jonge spruiten aantasten van jonge pyramiden, die verleden najaar October als gezonde boomen hier geplant werden. Is Bord. pap in Maart toegediend daarvoor een geneesmiddel.

Dank voor uw antwoord in het laatste Nummer van „O. T.”

Oldelamer.

IV. M.

Antwoord: In mijn vorig antwoord deelde ik u mede, dat de diep planten mede een oorzaak kon zijn van het veelvuldig kankeren uwer boomen. Als die boomen reeds een 20 jaar vast hebben gestaan is dit voro mij een bewijs, dat ze althans niet zoo erg diep zijn geplant, want dan wareu ze reeds weg geweest. 't Zal dus wel aan te rochtige bodem liggen, terwijl de soort er veel toe kan medewerken. Hier zal dus de oorzaak in den bodem moeten worden gezocht omdat de soorten Zoete veen en Princesse Noble er een paar zijn, die er 't minst van te lijden hebben. Het draineeren van uweu groud en het toedienen van kalk kan hierin verbetering brengen.

Die lange vroege peer zal waarschijnlijk *Poire Madame* zijn, een peer die rijpt in Sept. en negal erg vatbaar is voor kanker. U deed natuurlijk goed die kankerwouden met carbolineum in te smeren, dit middel is reeds vroeger meermalen door ons in „O. T.” als probatum aanbevolen.

Als u in 't najaar uw slakkenmeel uitstrooit, is het vroeg genoeg; 't is niet noodig zulks thans te doen.

De blaadjes die erg verschrompeld waren, waren beslist niet meer te herkennen, 't is wel gewenscht ze tusschen wat rochtig mos of rochtig vloeiopapier te pakken.

Het vermoeden van schurftziekte is niet uitgesloten en daarvoor is Bord. pap uitstekend. Ook al is het deze ziekte nog niet, raden we u toch aan uwe boomen hiermede te besproeien, waarvoor 't ook thans eene geschikte tijd is.

Kon de samenstelling in Maart 2½ à 3 % zijn thans doet u beter een 1½ % oplossing te gebruiken. Besproei alleen uw appel- en pereboomen.

J. A. K.

Vraag No. 31.

a. Aan mijn LEIBOOM-ABIKOOS komen op allerlei plaatsen, vooral in den top, LANGE SCHEUTEN van 70—90 c.M. lang, meestal weer vertakt. Hoe hiermede te handelen?

b. Geeft de ZWARTE HAZELAAR KIEMKRACHTIGE VRUCHTEN?

c. Moet ik in de herfst geplante APPELEN en PEREN nu ook INRIJPEN?

d. Kan ik nu reeds een OCULATIE zetten op een pyramide Cellini om een gesteltak te verkrijgen?

e. Wilt u bij gelegenheid eene BESCHRIJVING geven over de BEHANDELING van PERZIK en ABRIKOOS, stam en leiboom?

Meeden.

O.

Antwoord: a. De sterke scheuten in den top van uw abrikoos kunnen daar veel kwaad doen. Ze beletten de ontwikkeling van de lager geplaatste organen en verzwakken deze daardoor zoó, dat uw boom van onderen kaal zou kunnen worden. Wanneer die scheuten zwaar zijn, dan is het gewenscht, enkele van de zwaarste geheel weg te breken, de overige rijpt u dan op een 20 c.M. lengte.

b. Hoewel we u daar geen positief antwoord op kunnen geven, twijfelen we er toch niet aan. Immers de bruine beuk en pruim (*Prunus pissardi*) geven ook kiemkrachtige zaden.

c. Wanneer er enkele te lange scheuten op voorkomen, is 't goed die op een 6 à 7 bladeren in te nippen. Overigens nippen we het jaar van de planting niet, omdat de organen, die we zouden verwijderen, een groot werkzaam aandeel hebben in de hergroei van den verplanten boom.

d. Het is wat te vroeg om te oculereen. De oogen op de jonge scheuten zijn nog te zwak; 't is beter hiermede nog een maand te wachten; het succes is dan voor uw doel veel grooter.

e. Aan uw laatste verzoek voldoen we bij gelegenheid gaarne.

J. A. K.

Vraag No. 32.

Aangezien wij blijkbaar leven in het teken van de schadelijke insecten, mag ik u ook wel nog even lastig vallen met twee vragen over die soort bloemenliefhebbers?

a. De BLADEREN van mijne flink groeiende ILLIANTHUS ANNUS CALIF. FL. PL. worden met gulzigheid OPGEVRETEN doch mocht ik, trots zorgvuldig naspeuren, op verschillende tijden van den dag geen ander insect ontdekken dan enkele kleine Mieren. Kunnen dat de boosdoeners zijn?

b. Een van mijne zeer ordinaire DEKHEESTERS zit vol kleine ZWARTE KORRELTJES, die mij nog niet eens toonden levende diertjes te zijn, maar alle BLAADJES zijn om massa's daarvan OPGEROLD. Ik kan natuurlijk den geheelen heester uitroeien, maar wilde gaarne weten of het niet raadzamer is hem te laten staan om al dat zwarte goedje tot zich te trekken en daardoor wellicht de omstaande heesters te sparen, die nog niet bezocht zijn.

Hilversum.

F. J.

Antwoord: a. Naar alle waarschijnlijkheid worden de bladeren door rupsen van uilen opgegeten. Kijk maar eens 's avonds laat of 's morgens vroeg, voor de zon opkomt. Dan zult u ze wel aan 't werk vinden of aan den onderkant der bladeren. Afzoeken en doden is 't eenige middel. De mieren zijn in dezen niet de schuldigen.

b. Zijn die zwarte korreltjes geen bladluizen? U behoeft den heester niet om den aangegeven reden te behouden, daar deze luis zich wel speciaal met de bedoelde heester zal inlaten. Overigens kunt u de bekende middelen aanwenden: tabaksstof, tabakswater, quassia-aftreksel, enz.

B. B.

Vraag No. 33.

a. De ROZEKNOPPEN, verzonden als monster zonder waarde, zijn zeker reeds gearriveerd. In „O. T.” zou ik wel willen vernemen, wat de oorzaak is der ZIEKTE en hoe deze is te bestrijden.

b. 'k Heb 3 PLANTJES gekregen uit ZAAD van de KAPOKBOOM. Hoe te behandelen? Veel of weinig water? Zon?

Groot.

S. B.

Antwoord: a. De rozeknoppen zijn aangetast, vermoedelijk door eene rups, die 's nachts op voedsel uitgaat en zich overdag schuil houdt. 's Morgens vroeg of 's avonds laat — vooral bij betrokken weer — snapt men zulke booswichten het best, waar men overigens vrij wel machteloos tegen is. Mocht u een of meer ex. kunnen vangen, dan is determinatie misschien mogelijk, en dan eerst zou 't blijken, of er nog iets naders te doen valt.

b. Kapok (*Eriodendron anfractuosum*), afkomstig uit tropisch Azië en Afrika, verlangt warmte en vocht; 's morgens en 's avonds besproeien met een rafrachiseur is heel goed.

B. B.

Vraag No. 34.

Van mijne ARALIA VALLEN voortdurend de onderste BLADEN AF, terwijl de KOP krachtig door blijft groeien. Wat is daartegen te doen?

Amsterdam.

J. W. G.

Antwoord: Hiertegen is niets te doen, daar de plant steeds aldus groeit. Maar u kunt ze door marcotteeren weer korter maken, als de stam u te hoog wordt. (Zie blz. 172, 1e jaargang.)

Deze bewerking verrichtte ik verleden jaar begin Augustus nog, met uitstekend gevolg. Nu heb ik weer eene *Aralia* pas gemarcotteerd.

B. B.

Vraag No. 35.

a. Mijn VRUCHTBOOMEN groot en klein staan alle IN mijn GRASPERKEN.

Hoe moet ik nu mijn boomen KUNSTMEST toevoegen. Moeten deze stoffen gebracht worden zoover de kroon reikt?

b. Indien ik nu Hinsberg-VANGANDEN om mijn boomen leg, moet ik dan in October nog lijmbanden aanbrengen?

c. Ik ben met een BOOMKRABBER aan 't werk, moet daarmee AL de DOODE SCHORS verwijderd worden? Na reiniging met CARBOLINEUM insmeren?

d. Wat dunkt u van dit idee: U in den winter een Stereoscopische-FOTO van eenige jonge VRUCHTBOOMEN opzenden om dan daarop AAN te GEVEN HOE ze GESNOEID moeten worden?

e. Moeten de NIEUWE uit den grond komende FRAMBOZENSCHOUTEN ingekort worden of niet?

f. Een kant van mijn TUINMUUR (nagenoeg 't WESTEN) krijgt TOT RUIM 11 UUR ZON. Kan ik er LEIBOOMEN: PEER of PERZIK tegen planten?

's-Bosch.

Dr. G. P. D.

Antwoord: a. De eenige manier, zonder uw gras te hinderen is dus, de kunstmest op het gras uit te strooien, dit is ook goed en kunt u zonder bezwaar doen. Strooi dit ruim zoover als de kroon reikt, de wortels gaan eer er buiten dan dat ze daarbinnen blijven.

b. Ja, want de vangbanden dienen voor een ander insect dan de lijmbanden.

c. Hoofdzaak is dat u de losse schors-schubben verwijderd; het doel van dit werkje is alleen om de insecten de gelegenheid te benemen zich daaronder schuil te houden en er hun winterverblijf op te slaan.

d. Als dit verband houdt met hetgeen in uw bezit is kan 't zeker nuttig zijn, we zien ze ter zijner tijd gaarne te gemoet.

e. Neen inkorten doet men de scheuten niet. 't Is echter wel gewenscht dat u er niet meer behoudt dan noodig zijn om 't volgende jaar weer voldoende vruchten te kunnen verkrijgen. Alle scheuten die thans dus overbodig zijn trekt of snijdt u bij den grond af. Ze benemen licht en lucht en verstikken daardoor gewoonlijk de onderste vruchten en dragen er daarenboven toe bij dat de te behouden scheuten eveneens door gebrek aan licht en lucht minder gehard worden en daardoor bij strenge vorst dikwijls lijden.

f. Voor perzik is die ligging niet goed geschikt, voor peer bij een goede soortenkeus wel. We bevelen u in 't bijzonder aan om te planten *Bon Chrétien Williams*, *Bonne Louise d'Avranhes*, *De Tongres*, *Beurré Diel*, *Triomphe de Jodoigne*, *Beurré gris*.

J. A. K.

Vraag No. 36.

Zoudt u zoo vriendelijk willen zijn eens na te zien of u kunt ontdekken waarom mijn HERFSTFRAMBOZEN zulke AFGEVRETEN BLADEREN hebben?

„Onze Tuinen” bevat mij best. Ik volg de raadgevingen zooveel mogelijk op en mijn tuin bevindt er zich wel bij.

Heemstede.

Mevr. B.—v. W. K.

Antwoord: In het fleschje zat een Junikevertje (*Phylloperla horticola*), ± een c.M. lang. 't Heeft zeker tusschen blad verscholen gezeten, dat u het niet zag; want het is groot genoeg. De kleur is zwartblauw, soms groenachtig, met bruine dekschilden. Of deze nu de boosdoener is, kan ik van hier uit niet beslissen. 't Is mogelijk, want het is een vrij schadelijk kevertje. Wanneer u ze in grooten getale op uw planten ziet, is zulks vrij waarschijnlijk. Daar ze nogal groot zijn, kan 't eenige middel: afzoeken of afschudden en opvangen en daarna doden, met een beetje inspanning en goeden wil toegepast worden.

B. B.

Vraag No. 37.

a. Aan de wortels van verscheidene mijner rozen zitten MIERENNESTEN,

die dus niet door kokend water kunnen vernietigd worden, daar de wortels der rozen hierdoor zouden lijden. Zijn de mieren schadelijk voor de planten, en zoo ja, hoe kunnen ze verwijderd worden?

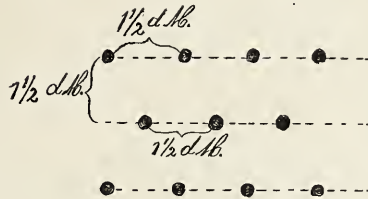
b. De HORTENSIA'S in mijn tuin zien er fleurig uit en bloeien goed. De BLADEREN hebben een GEELACHTIGE TINT. Nu beweert de tuinman, dat het een ziekte is. Hiernevens een blad; gaarne vernam ik, of dit zoo is, en zoo ja, wat er tegen te doen is?

Maastricht.

H. F.

Antwoord: De gewone middelen ter bestrijding konden hier niet worden aangewend; en in uwe *Hortensia* kon ik geen bepaald ziektegeval ontdekken. Daarom heb ik mij tot Prof. Ritzema Bos gewend, met verzoek om advies, wiens antwoord we hier onder dankbetuiging laten volgen:

a. Wanneer er mieren nesten rondom de wortels der stamrozen zitten, is er kans, dat aan de wortels bladluizen huizen, die dan natuurlijk zooveel mogelijk moeten worden vernield. En mochten daar geen bladluizen aan de wortels der rozen zitten, dan is in ieder geval dat woelen der mieren niet best voor de rozen, en dienen de mieren zooveel mogelijk te worden verwijderd. Ik zou op de plaatsen, waar de mieren woelen, gaten steken met een puntigen stok (bijv. een pootstok voor aardappelen), gaande zoo diep als — of een weinig dieper dan het woelen der mieren; ieder gat van het andere 1 à 2 d.M. verwijderd, aldus:

In ieder dier gaten zou ik gieten twee fingerhoeden vol benzine of zwavelkoolstof; en daarna zou ik de gaten dadelijk dichtstoppen. Dat zal den rozen niet schaden en de mieren waarsehijnlijk verdrijven. U moet echter de gaten niet precies langs den stam in de wortels der rozen steken; als u maar op eenigen afstand blijft, schaaft het niet.

Wat beter zal helpen, benzine of zwavelkoolstof, weet ik niet. Benzine is gemakkelijker voor iedereen te verkrijgen, en tevens goedkooper, en daar het niet zoo snel vervluchtigt als CS_2 , werkt het langer na.

b. *Hortensia's* hebben vaker de neiging, geelachtige bladeren te vormen. Het mij gezonden blad lijdt aan geene eigenlijke ziekte. Misschien is het goed, den bodem wat meer open te houden dan tot dusver geschiedt, en te mesten met eene geringe hoeveelheid mest (aftreksel van schapen- of rundermest); helpt dat niet, dan zou een zeer kleine hoeveelheid van een ijzerzout (IJzervitriool of IJzerchloride) kunnen worden gegeven; maar eene zeer kleine hoeveelheid, daar grootere hoeveelheden ijzer maken dat de bloemen blauw worden.

Misschien kan zelfs de buitengewoon lage temperatuur van dezen zomer er toe meewerken, dat de bladeren geelachtig getint zijn. *Hortensia's* toch komen uit meer zuidelijke landen van China en Japan; misschien is de abnormaal lage zomertemperatuur niet hoog genoeg voor normale bladgroenvorming. Ik weet niet, en kan ook niet nazien of bekend is, waar de temperatuurgrenzen voor groei en voor

bladgroenvorming bij de *Hydrangea Hortensia* liggen.

J. RITZEMA BOS.

PROGRAMMA

der Vriendschappelijke Bijeenkomst

van de

Ned. Mij. voor Tuinbouw en Plantkunde

te houden.

te Rotterdam, op Donderdag 18 Juli.

11—11.30 Ontvangst Leden in een der zalen van de Rotterdamsche Diergaarde.

11.45 Gemeenschappelijke Lunch.
12.15—1.15 Bezoek Serres-Diergaarde onder leiding van den Hortulanus.

1.15—1.30 Verzamelen bij den hoofdingang-Diergaardelaan.

1.30—2.45 Gemeenschappelijke rijtoer door „Nieuw” Rotterdam.

2.45 Aan boord-Stoomboot-Oosterkade. Bezoek Havenwerken.

5.15 Aankomst „Bellevue”-Park.

5.45 Vertrek per tram naar Beursplein.

6.— Gemeenschappelijke maaltijd.

J. K. B.

VERZOEK.

Daar de nos. 13, 14, 15, 16 en 17 niet meer voorhanden zijn, verzoeken wij onzen lezers, die bijgeval deze nos. over hebben, beleefd, ze te willen zenden aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

H.H. INTEEKENAREN.

Van af Woensdag 10 Juli a.s. zijn voor 't Tijdschrift „Onze Tuinen” losse linnen STEMPELBANDEN voor den Ien Jaargang verkrijgbaar; bestellingen worden ingewacht bij onze agenten, bij den boekhandel of bij de administratie. Prijs f 0.75, franco per post f 0.90.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

BELANGRIJK BERICHT.

Ondergeteekenden bevelen zich aan voor 't inbinden van „Onze Tuinen”.

De prijs is, solide gebonden, slechts 50 ct.

KAMPERT EN HELM,
Electr. Boekbinderij,

(99) Binnenkant 17, Amsterdam.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Tegen de Insectenplaag.

Zwavelverstuivers.
Zwavelpoeder.
Rupsenfakkels.
Pulverisateurs.
Insecticides.
Brandenburger
Handspuiten enz. enz.

Vraagt Prijscourant B. 37. (96)

Koninkl. Magazijnen van Tuinbouw-
 werktuigen enz. BLASS & GROE-
 NEWEGEN, De Bilt bij Utrecht.

„Goedkoopste Grasperkscheerders”

„**Universaal**”, een zeer aanbevelenswaar-
 dige **grasperkscheerder** voor kleinere
 tuinen, leveren wij tot de volgende prijzen,
 franco naaste station:

messen breed	26 cM.	31 cM.	37 cM.
	f 11.—	f 11.50	f 12.—

't Is nu ook weer de tijd voor 't aanleggen
 der **Vangbanden** om de Vruchtboomen,
 opdat de jonge vruchten onaangestast blijven.
 Inlichtingen verstrekken wij **gratis** en
 omgaand.

FIRMA ROSEBOOM, Zwolle,
 in **Tuinbouwgereedschappen,**

*Speciaal adres voor artikelen ter verdel-
 ging van insecten.*

Zoo juist ontvingen we (79)

Wespenvangglasjes.

UYTENBOGAARDT'S Flora-Mest

voor Kamer- en Tuinplanten,
 alom verkrijgbaar.

Hoofdkantoor J. H. UYTENBOGAARDT & Co.

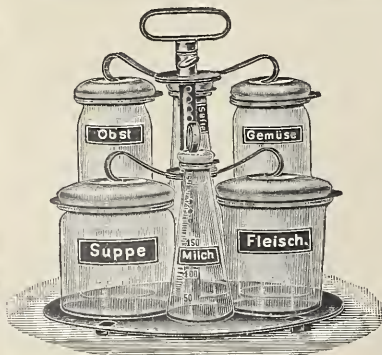
Handel in Granen, Zaden, Vogel- en
 Pluinveevoeder. (73)

Spuistraat 93, Amsterdam.

GRONDBORINGEN voor

Waterlevering
 en **Bodem-onderzoek.**

A. J. STOEL Jr.
HAARLEM. (14)

Rozenkweekerij „Muscosa”

ARNHEM. (6)

Dekkleeden.

Tenten.

Marquisen.

Zonzeilen.

Vlaggen.

Waschzakken.

BESTE ADRES

**N.V. NED. DEKKLEEDEN
 EN TENTENFABRIEK**

v/h. J. L. WERNER,

Haag.

Telefoon 920. (56)

Allen die voor het eerst een proef nemen
 met de Junibanden: „Einfach” van Hinsberg,
 wordt aanbevolen de banden aan te brengen
 om eenige veel vrucht belovende Appel-, Pere-
 of Pruimeboomen. Na verloop van 3 of 4
 weken zal men er dan reeds vele Appel- of
 Perebladrollers, enz. voor den Winterslaap in
 genesteld vinden.

Het is nu de tijd een proef te nemen.
 De echte vangbanden van Hinsberg uitsluitend
 verkrijgbaar bij de Kon. Magazijnen van Tuin-
 bouwwerktuigen en benodigdheden BLASS &
 GROENEWEGEN, De Bilt.

Wacht U voor namaak!

(98)

A. P. HENDRIKSEN,

*Bloem- en Boomkweeker,
 te Halfweg bij Haarlem,*

belast zich met het aanleggen van Tuinen,
 Boomgaarden enz.; levert Boomen,
 Heesters en Planten, in alle gewenschte
 soorten. (1)

Beste kwaliteit, concurrerende prijzen.

Prima qualiteit **Bloemen-, Gazon-,
 Ooftboomenmest** enz. wordt bij iedere
 hoeveelheid geleverd door de (23)

Mij. tot Verkoop van Hulpemeststoffen,
 te **Dordrecht**. „Opgericht 1893”.

Onder openbare controle der Rijksland-
 bouwproefstations. — Prijsopgaven, Bro-
 chures, Circulaires en Inlichtingen **gratis**.

Otto Schulz,

Bussum. Tuin-architect. (28)

INHOUD.

Aan onze Lezers.

Ons Gouden Tientje.

Uitslag Prijsvraag.

Zomerweelde, door Gérard van Imbeek;
 Id. door Ingrid.

Bloementuin.

Het Opnemen en Bewaren van Bloem-
 bollen, door J. J. Kruyff.

Fruittuin.

Zomersnoei van Appel en Peer, door
 J. A. Kors.

Kasplanten.

Cattleya en Phyllocactus, door Mevr.
 Wed. Berghuys-Fock.

Werk v. d. volgende Week.

In den Bloementuin I, door v. L.

Id. II, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken I, door A. Lebbink;

Id. II, door J. A. Kors.

In den Moestuין, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Tentoonstellingen.

Rozententoonstelling te 's-Gravenhage.

Bureau, Ned. Mij. v. Tuinb. en Plantk.

Vragenbus.

Programma, Bijeenkomst, Rotterdam.

Een verzoek.

Advertentiën.

Inhoud.

Hoofdepôt en Proefstation WECK'S Sterilisator.

Hygiënisch zuiver. Gedep. merk

„Frischhaltung” alleen echt. (89)

Voor versch bewaren van
 Groenten en Vruchten.
D. DE CLERCQ - Bloemendaal.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. V. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeidoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

PIJPKRUID.

(Anthriscus sylvestris.)

Het woei nogal, maar we wilden het nu toch maar wagen. Het weder was zoo lang ongunstig geweest en langer wachten kon ons voornemen eens vrijdelen!

We zouden namelijk naar „Linnaeus” gaan, het oudbekende „Fränkendaal” in de Watergraafsmeer, om daar eenige bloemheesters en ook het pijpkruidboschje te kijken, waartoe de heer H. C. Zwart, hoofd der gemeentebeplantingen van Amsterdam, ons welwillend verlof gegeven had.

Al spoedig was de camera in stelling gebracht en de geheimzinnige, zwartblinkende lens gericht. Met de hand aan den sluiters werd het oogenblikje afgewacht waarop het even stil zou zijn en elk takje in rust. Maar de planten waren onrustig. Altijd was er iets in beweging en geruimen tijd moest de geduldige fotograaf zijn geduld op nog grooter proef stellen. De wind ruischte hoog in de toppen der boomen en af en toe golfde een windvlaag over de teerbuigende bloemkopjes beneden of danste een speelsch windje in kleine kringen door het witte veld. Ze wilden maar niet stil zijn die bloemen en de wind spotte met het magnifiekste geduld.

Ik ging dan ook maar eens rondkijken; ik kon toch niets doen, want

nog altijd stond onze fotograaf te „loeren”, op het oogenblikje.

BLOEIEND PIJPKRUID AAN DEN WATERKANT.
(Orig. foto voor „Onze Tuinen”).

Het pijpkruidboschje op Linnaeus is in de maanden Mei—Juni ongetwijfeld een van de schilderachtigste plekjes rond Amsterdam. Middenin tusschen hooge boomen, staat een oud, met planten begroeid gebouwtje, de „Hermitage” genoemd, dat elk voorjaar bijna schuil gaat in een zee van witte bloemschermen.

Eigenlijk is het bosch een eilandje met hooge boomen en struikgewas, waaronder het pijpkruid in duizenden exemplaren voortgroeit. Het heert beslag gelegd op bijna elk beschikbaar plekje gronds en groeit ook aan de overzijde in een breeden rand om het water heen, waarin het zich stil weerspiegelt, in gezelschap van de forsche bladen van het groote hoefblad.

En elk jaar breidt het zich nog meer uit en verovt nieuw gebied, waardoor de indruk ook elk voorjaar weer mooier is en we zijn blijde dat de heer Zwart dat heerlijk mooie stukje ongeschonden bewaart en niemand den stillen luister ervan verstoort.

Als het pijpkruidbosch bloeit hangt er iets stils en plechtigs over. Je loopt er omheen en gluurt door de takken der struiken naar binnen, maar je zult het niet wagen er door te loopen.

En toch zou je zoo gaarne door die witte bloemenzee willen waden, met

langzame schreden, opsnuivend den eigenaardigen zilten geur der bloemen. Maar je voelt dat dan de bekoring weg zou zijn en ge de vertrapte stengels betreuren zoudt.

We deden het dan ook niet, maar luisterden naar den wind, die nog

Het Pijpkruid, ook Toeters, Wilde Kervel en Nachtegaalskruid genoemd, is geen zeldzame plant, doch komt op beschaduwde, vochtige plaatsen vrij veelvuldig voor. De samengestelde bloemschermen zijn 8- tot 15-stralig, terwijl de bladen 2- tot 3-voudig zijn

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandelijksche prijsvraag ontvangen. De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een photographie van eenige plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest practische wijze om met geringe middelen eenigen tuinarbeid te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

Eens per half jaar zal onze prijsvraag echter steeds dezelfde zijn.

In de maanden Augustus en Februari toch worden onze gouden tientjes gezonden aan hen, die in het voorafgaande halfjaar buiten de antwoorden van de prijsvragen om, aan de redactie van „Onze Tuinen” hebben gezonden de meest belangwekkende, waardevolle mededeeling, raadgeving, opmerking, teekening op photo.

De inzenders op onze prijsvragen onderwerpen zich aan de volgende regelen:

1o. In het nummer van „Onze Tuinen”, verschijnende twee maanden later dan het nummer waarin de prijsvraag is uitgeschreven, worden de namen van de winners bekend gemaakt.

2o. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

3o. De redactie van „Onze Tuinen” behoudt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

4o. De uitspraak omtrent de toekenning van de prijzen door de redactie is beslist. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover kan in ontvangst genomen worden.

5o. Mededingers hebben uiterlijk 5 weken den tijd voor het gereed maken van hun inzending. Inzendingen, die door den redacteur later ontvangen worden dan met de eerste postbestelling op den vastgestellten datum, komen niet voor een prijs in aanmerking.

6o. De inzendingen kunnen met een pseudoniem ondertekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

7o. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”, die het recht heeft van de inzendingen,

Bloeiend Pijpkruid bij de „Hermitage” op „Linnaeus” (de stadskwekerij „Frankendaal”) in Watergraafsmeer.

(Orig foto „Onze Tuinen”).

altoos zong in de kruinen der boomen en keken in stille aandacht naar dat stemmingvolle veld van tallooze witte bloemschermen, waardoor bijwijlen nog een lichte siddering voer.

Wie nu meenen mocht dat we het Pijpkruid als tuinplant zouden willen aanbevelen, vergist zich.

Hoe belangwekkend van bouw en hoe sierlijk ook het fijngedeelde loof, als tuinplant is de *Anthriscus sylvestris* te „wild”. In groote parken echter, tusschen houtgewas en boschjes doet ze het prachtig.

Als er maar ruimte is, dan zie ik zoo graag „onkruid” en vind het altijd jammer als tusschen het hout de grond zoo schoon, zoo zwart ziet. Het Pijpkruid geeft zoo’n milde stoffeering tusschen de kale stammen; het breekt en verzacht de strakke eenvormigheid van het stammenbosch.

gevind. De stengels zijn vertakt en houden de bloemschermen fier omhoog, zooals op het tweede plaatje te zien is, waar benevens het Pijpkruid, ook andere wilde planten zijn opgeslagen, zooals rechts, vlak boven het water, de witte Doovenetel, terwijl links van deze hoogerop een mooi „kaarsje” van de Paardebloem te zien is.

Voorts zal de opmerkzame beschouwer er brandnetels, jonge Esscheboompjes en dergelijke op vinden en ik durf aan elkeen te vragen, zeker als ik ben van het antwoord: Wel, is dat nu niet een mooi hoekje onkruid?

Me dunkt, gekweekte planten zouden het niet mooier kunnen maken.

v. L.

die geen prijs hebben kunnen verwerven, zooveel in het blad te publiceeren als zij wenschelijk oordeelt.

80. De inzendingen kunnen niet teruggezonden worden. Zoo mogelijk zal echter een uitzondering gemaakt worden voor inzendingen die door den inzender niet voor kopie of reproductie gebruikt kunnen worden.

Wij vragen als eerste prijsvraag voor den nieuwen jaargang eene foto van eene bloeiende vaste plant, vergezeld van eene korte beschrijving, vermeldende de cultuur, de verdiensten der plant en wat verder den inzender(-ster) belangrijk genoeg voorkomt.

Inzendingen aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam, vóór 10 Aug.; uitslag in ons no. van 7 Sept.

De Trompetboom.

Wanneer in de volgende maand de groote Trompetboom, *Catalpa bignonioides*, weer bloeit, gaan wij meer dan eenmaal naar dien heerlijk mooien boom toe om hem te bewonderen. In de plaatselijke bladen vestigen wij de aandacht op dezen Noord-Amerikaan en genieten velen met ons van het reuzenbouquet dat hij ons biedt.

Om hem nog meer bekend te maken, hebben wij onzen plantenliefhebbenden photograaf, den heer Van Blitz, verzocht een lichtbeeld van hem te maken, wat gebeurd is. De heer Van Blitz maakte echter een tweede om de lezers van „Onze Tuinen” te laten zien hoe mooi de bloemen gebouwd en geteekend zijn, iets dat de groote photo niet weergeeft.

Nu beginnen wij met de voor velen misschien teleurstellende mededeeling, dat de Trompetboom voor kleine tuinen ongeschikt is, trouwens tot die conclusie komt iedereen, die de afmetingen ziet van de groote boom op het Hooglandspark te Utrecht.

De Trompetboom is het eerst ontdekt door een Engelschman, Marc Catesby, die hem in 1726 in Engeland invoerde en daarmede een standbeeld voor zichzelf oprichte. Toen Linnaeus den boom zag meende hij met een *Bignonia* te doen te hebben en doopte hem *Bignonia catalpa*, onder welken naam hij ook in Carolina bekend was.

In het 27e deel van het „Botanical Magazine” vindt men eene afbeelding van een bloeienden tak en John Sims noemt hem daar *Catalpa syringifolia* en niettegenstaande dit feit bijna een eeuw geleden is, komt hij onder dien naam nog voor!

Hoe Sims aan dezen naam *) kwam mag een raadsel heeten, immers de bladeren van dezen boom lijken allerminst op een Sering, tenzij men deze door een vergrootglas gaat bekijken.

Intusschen, dendrologen als Karl Koch en Leopold Dippel namen dezen naam niet over en noemden hem *Catalpa bignonioides*.

*) Deze naam is ook taalkundig onjuist; immers de juiste schrijfwijze zou moeten zijn: *C. Syringaefolia*.

Leeken hebben den Trompetboom wel eens uitgemaakt voor een Kastanjeboom en nu mag in de verte de boom, wat zijn rijken bloei betreft, er aan herinneren, als boom wint de laatste het beslist, al is de bloei van eerstgenoemde mooier.

De trompetvormige bloemen staan in pluimen vereenigd, die gracieus boven de bladeren uit komen te staan; goed ontwikkeld zijn deze pluimen een kwart meter lang en een vijftiental centimeters breed.

De bloemkroon is wit met geel genaanceerd en van binnen met tal van groote en kleine stippels bezet.

In den winter, wanneer de boom kaal

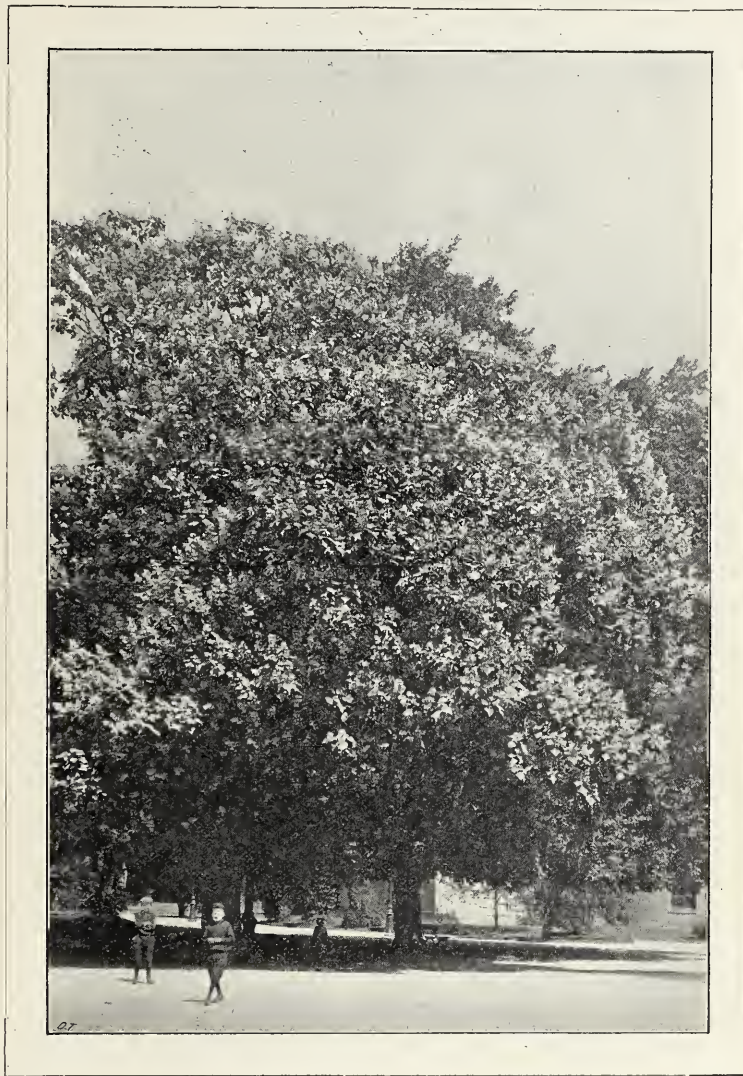
velen wij dezen in Juli bloeienden boom warm aan, zeker als wij zijn, dat men ons later, wanneer hij met duizenden bloem-pluimen staat te prijken, dankbaar zal gedenken.

J. K. B.

Gladiolus Colvillei.

(Colville's Zwaardlelie.)*)

Het is nu de tijd dat de *Gladiolus Colvillei* bloeit en dat is een prachtige gelegenheid om deze planten eens nauwkeurig te bekijken. Misschien vin-

Catalpa bignonioides in vollen bloei, in 't Hooglandsche Park te Utrecht.

(Orig. foto „Onze Tuinen”).

staat, valt hij op door de soms dertig centimeter lange vruchten, door de jongens „trommelstokken” genoemd, waaraan ze doen denken. Ze zijn donker bruin gekleurd en vallen eerst af, wanneer de nieuwe bladeren aan den boom komen. En de *Catalpa* is in dit opzicht niet vlug. Hij vertrouwt ons klimaat niet te best, en daarin heeft hij gelijk, want terwijl wij dit schrijven, 24 Juni, is het buiten een weer, dat aan November herinnert. Wij gelooven niet, dat de zaden goed rijp worden; immers toen wij laatst zoo'n „trommelstok” van binnen bekeken, zagen wij zaden genoeg, maar leven konden wij daarin niet ontdekken. Wie over ruimte kan beschikken, be-

den we ze dan wel zoo mooi, dat we er a. s. najaar eenige planten.

Al dadelijk valt ons bij deze *Gladiolus* haar rank en fijn voorkomen op, zoo gansch verschillend bij de veel farschere *Gladiolus Lemoinei*-, *Gl. gandavensis*-, en *Gl. nanceyanus*-verscheidenheden.

De bloemaren van *Gladiolus Colvillei* tellen hoogstens zes of zeven bloemen, die aan den ranken maar stevigen, spaarzaam bebladerden stengel van onderop naar boven verbloeien.

* Zie de afb. op blz. 27.

De bloemstengels gaan dus niet als bij vele andere Gladiolussoorten en -verscheidenheden voor een groot gedeelte schuil in de stijve zwaardvormige bladen, maar schieten slank van tusschen het ijle, smalle loof op.

De bloemen zijn alle naar eene zijde gericht, waardoor de stengel lichtelijk overhuigt. Het bloemdek bestaat uit zes bloemblaadjes zooals bij alle *Irideen*

een bevalligen indruk, losser dan de farsch opgroeiende verscheidenheden van de nazomer-Gladiolen, die, hoe farsch ook en schitterend van kleuren, iets stijfs hebben. Door die verschillende eigenschappen zijn beide groepen echter, de voorjaars- en de najaars-Gladiolen, in den tuin uitnemend te gebruiken, wijl ze voor een aangename afwisseling zorgen.

Catalpa bignonioides Trompetboom.

(Zie pag. 19.)

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

of Lischachtige planten, maar is symmetrisch van bouw, doordat de bovenste bloemdekblaadjes grooter zijn dan de drie onderste en ook anders van stand, terwijl de drie meeldraden met den stijl en driedeeligen stempel tegen het middelste der grootere bloemblaadjes aanliggen. De kleur der bloemen wisselt van licht rood tot zalmkleur en karmijnrood, met gele of fraairoode strepen, vlammen of veeren, in het midden der bloemblaadjes.

Ook bestaat er een verscheidenheid met zuiver witte bloemen met slechts op de onderste bloemblaadjes een licht gele streep. Deze verscheidenheid is bekend onder den naam van *Gl. Colvillei albus* „The Bride“.

De bloeiende planten worden ongeveer 65 c.M. hoog en geven in den tuin een fijne versiering.

Door haar ranken bouw maken ze

Voor bouquetten en bloemwerk zijn de sierlijke bloemaren een uitnemend te gebruiken en waardevol materiaal.

Ik heb in het voorgaande heel wat goeds gezegd van de *Gl. Colvillei*, maar toch niets te veel; iets kwaads zou ik van haar niet weten te vertellen. Wie deze *Gl.* op perken wil zetten moet er echter om denken ze niet te wijd uiteen te planten, maar liefst vrij dicht op elkander, met ongeveer 8 tot 10 c.M. tusschenruimte, anders maken ze in den tuin een eenigszins ijlen indruk. Al naar de grond los of vast is, plante men ze 12 of 10 c.M. diep.

De *Gladiolus Colvillei* is geen zelfstandige soort, maar het produkt eener kruising tusschen *Gl. tristis*, een Kaapsche soort met bleekpaarse of geelachtige, geurende bloemen en *Gl. cardinalis*, ook een Kaapsche soort, met groote scharlakenroode bloemen, met witte, roodomzoomde, nagenoeg ruitvormige vlek op de onderste bloemblaadjes.

v. L.

Koude Bakken.

I.

In de koude bakken vragen onze meloenen aanhoudend onze aandacht.

In ons buitengewoon sterk en bovendien vaak plotseling afwisselend klimaat, waar een warme dag meermalen gevolgd wordt door een waarop de thermometer een twintig graden minder aangeeft, moet er naar omstandigheden gehandeld worden. Voor hen die zich niet van heeler harte aan de meloencultuur willen wijden, is het beter er niet mee aan te vangen, 't loopt voor hen toch op teleurstelling uit.

Het openen en sluiten der bakken, in de praktijk *luchten* geheeten, eischt dagelijks onze opmerkzaamheid. Het heeft plaats in overeenstemming met de temperatuur buiten; naarmate die stijgt, worden ook de ramen hooger opgezet en weer lager gezet of geheel gesloten als het kouder wordt of in den namiddag de zon in kracht begint af te nemen.

In koude bakken eischt het *luchten* nog meer opmerkzaamheid dan in warme bakken. In de eerste toch moet alle warmte van de zon verkregen worden, terwijl in de laatste mogelijk tekort aan warmte door de broeilaaag kan worden aangevuld.

We *luchten* daarom zoo weinig als zonder bezwaar voor onze planten mogelijk is, we trachten als het ware elk zonnestraaltje op te vangen en de warmte er door geproduceerd daardoor dienstbaar te maken aan den groei van ons gewas. Daarom zetten we onze ramen steeds aan de onderzijde open, waardoor de warme lucht niet zoo ge-

De *Gladiolus Colvillei* kan men met voordeel als randplant om hooge en weelderige bladplanten zetten, of wel als onderplanting tusschen stamrozen. Ook voor langs een heester- of Coniferengroep zullen ze het goed doen, alsmede op de rechtlijnige bedden in den z.g. Engelschen tuin, enz.

Veel zorg behoeven ze niet. Ze doen het in elken niet te vasten en niet te drogen, voedzamen bodem. De beste planttijd valt in het najaar. De bloemstengels zullen zich bij najaarsplanting krachtiger ontwikkelen, dan wanneer de knollen vroeg in het voorjaar geplant worden. Denk er echter om de in het najaar geplante knollen goed te dekken daar ze niet door de vorst mogen aangetast worden.

Behalve als tuinplant, leent de *Gl. Colvillei* zich tevens heel goed als potplant en kan ook vervroegd worden.

makkelijk ontsnappen kan als wanneer we zulks aan de bovenzijde deden.

Nog een ander voordeel is er aan deze wijze van luchtgeven verbonden. De zonnestralen hebben op onze bakken of kassen meer invloed naarmate de hoek waaronder die stralen op het glas vallen den rechten hoek nabij komt. Wanneer we nu op zoo'n echten helderen zomerdag, als de hemel door geen wolkje, hoe klein ook, bedekt is, genoodzaakt zijn de ramen hoog open te zetten, brengen we ze daardoor meer den waterpasstand nabij, waardoor de hoek waarop de zonnestralen invallen kleiner wordt en als gevolg daarvan de warmte er door ontwikkeld minder, en 't gevaar van het z. g. verbranden vermeden wordt. Hebben we meerdere ramen naast elkander, dan een paar er van ook aan de bovenzijde wat geopend, waardoor een luchtstroom in den bak verkregen wordt, die ook bijdraagt de temperatuur op de gewenschte hoogte te houden. Luchten we daarentegen aan de bovenzijde, dan vergroten we daardoor de oorspronkelijke helling van de ramen, we keeren ze meer naar de zon toe, de zonnestralen vallen meer loodrecht op 't glas en 't verbranden der bladeren komt dan ook soms, ondanks veel lucht geven, toch nog voor.

Des morgens wordt het luchten naar de weersgesteldheid geregeld; bij helder weer bijtijds open, bij betrokken weer niet open voor we er door stijging van de temperatuur toe gedwongen worden.

In geen geval de bakken des morgens vergeten, om zich later met een zekeren schrik te herinneren, dat we nog luchten moeten en om de fout te herstellen de ramen op eens hoog open zetten, we zijn dan aardig op weg, ons gewas ten gronde te richten. Bij geleidelijke overgangen kunnen de planten een zeer hooge temperatuur verdragen, in 't tegenovergestelde geval zien we al spoedig aan 't gewas de schadelijke gevolgen van ons verzuim.

In den namiddag doen we de ramen, nog voor de zon er af is, dicht, we garen daardoor warmte voor den komenden nacht. Ook bij helder weer, al is 't buiten nog zeer warm, het dichtleggen niet vergeten; loopt de temperatuur nog wat te hoog op, 's nachts is er tijd te over voor afkoeling.

In het algemeen mag men aannemen, dat gewassen in kassen of bakken, niet zoo spoedig van te veel als van te weinig lucht lijden, de veel lucht kan voor 't oogenblik den groei iets tegenhouden, wat gemakkelijk te herstellen en onschadelijk is, te weinig lucht wrekt zich onmiddellijk aan 't gewas en berdeft in korten tijd onze cultuur en slaat onze hoop op mooie, lekkere meloenen den bodem in.

Uit een en ander blijkt, dat *luchten* niet zoo heel eenvoudig is; wanneer we echter met onze cultuurs meelevende en nooit vergeten dat onze planten levende wezens zijn, die elke bejegening van buitenaf haar aangedaan ook voelen, dan krijgen we al spoedig ondervinding in deze en worden we door goeden groei

en rijken oogst voor onze zorgen en moeite ruimschoots beloond.

Ook het gieten vraagt onze aanhoudende oplettenheid en in koude bakken meerder aandacht dan in warme. Daarin toch kan te veel water zeer gemakkelijk in den mestlaag wegzakken en is er voor te veel water niet zoo spoedig gevaar. In koude bakken daarentegen, waar de droge bovenlaag soms watergebrek doet vermoeden, kan men zich in den vochtigheidstoestand van den grond gemakkelijk vergissen en water toedienen wanneer het nog lang niet noodig is. De groote bladmassa, die een meloenplant vormt, doet ook een groote hoeveelheid vocht uit den bodem verdampen, welke door gieten moet worden aangevuld. Bij het klaar maken van den bak hebben we den grond behoorlijk bevochtigd; zoolang de planten nog klein zijn, en dus nog weinig vocht verdampen, zijn we met het gieten spaarzaam. Toch wachten we er niet mee tot de planten er door haar uiterlijk om vragen. We onderzoeken den grond en handelen er naar. Is gieten noodig, dan liever op eenmaal een goede hoeveelheid water dan dagelijks een weinig toegediend. Steeds brengen we het water aan de bovenzijde van den bak, waar de grond het droogst is, aan; door de helling die we aan de oppervlakte gaven, loopt er wel een gedeelte van naar de benedenzijde.

We gieten niet over de plant, maar er onder door, waardoor het hart van de plant droog blijft, wat rotting in 't hart voorkomt.

't Komt meermalen voor, vooral als we, kort nadat we onze planten hebben uitgeplant, zooals dit jaar, veel betrokken weer hebben, dat onze planten prachtig groeien en toch bij den eersten warmen helderen dag slap hangen.

De pas aanvangende meloenkweker vermoedt gebrek aan vocht en tracht dit door gieten te herstellen. Hij vergist zich echter, andere oorzaken doen de plant hangen. Het groote verschil in temperatuur tusschen lucht en bodem doet de bladeren meer vocht verdampen dan de wortels voor 't oogenblik kunnen opvoeren, 't evenwicht in de plant is verbroken, ze laat haar bladeren hangen, totdat ze zich tegen den avond weer herstelt. Brengen we nu in dit geval water aan, dan koelen we den grond nog meer af, 't verschil wordt nog grooter, onze planten herstellen zich niet, maar hangen nog sterker. Een weinig schaduw op 't glas aangebracht doet onmiddellijk de plant haar gewonen stand hernemen.

We gebruiken steeds water dat een poosje aan de lucht blootgesteld is geweest, in geen geval ijskoud put- of welwater zoo uit de pomp genomen. Kunnen we over slootwater beschikken, dan verdient dit de voorkeur.

Wanneer we in een ietwat stijven grond kweken, gebeurt het meermalen, dat na het gieten onze grond, evenals buiten na een regenbui, begint te scheuren. Om dit te voorkomen, zorgen we er voor dat de aarde aan de oppervlakte zooveel mogelijk verkruid is, dit belet niet alleen het scheuren maar houdt ook, om den zelf-

den reden als op den open grond, het uitdrogen tegen.

Ook met de ligging van ons terrein moet bij het gieten onder glas rekening gehouden worden. Op lage, zogenoemd opdrachtige gronden, moet van zelf van het water een spaarzamer gebruik gemaakt worden, dan op gronden die door hun hooge ligging meer aan uitdrogen blootstaan. Willen we goede resultaten verkrijgen, dan moet op elke omstandigheid gelet worden, niets mag onze opmerkzaamheid ontsnappen.

Tiel.

J. C. MUYEN.

(Wordt vervolgd.)

Zomersnoei van den Perzik.

Zoo iets de aandacht verdient, om eens nader besproken en gezien te worden, dan is het zeker wel het onderwerp dat we hier boven plaatsten. Elke amateur, die zich een weinig met zijn tuin bemoeit, rust niet, voor hij een geschikt plaatsje voor een perzik heeft gevonden. Dat plaatsje nu is zoo maar niet voor 't grijpen, want men weet het, wil men iets van zijn boom kunnen verwachten, dan vraagt deze om een warme, zonnige standplaats. Kunnen we die naar behooren geven, dan is het een van die vruchtboomen, die voor eene goede behandeling dankbaar zijn en ons dat toonen door ons mooie en smakelijke vruchten te schenken. De perzik is dus wat extra-moeite wel waard, we zouden zelfs zeggen dubbel waard. Hebt u eene goede soort aangeplant, dan zal 't u onwillekeurig zijn opgevallen dat de vruchten van eigen cultuur gewoonlijk smakelijker zijn dan die welke we soms tegen hooge prijzen koopen. Dikwijls is het eene wel te begrijpen verbeelding, maar zeer dikwijls ook zeer juist.

De idee, mooie perziken van eigen cultuur te kunnen oogsten, maakt deze op zichzelf daardoor al smakelijker; maar bovendien hebben ze dit voor bij de gekochte vruchten, dat ze op den boom tot volle rijpheid kunnen komen, wat met die vruchten welke voor den handel moeten dienen, dus voor de verzending, niet het geval is. Deze toch moeten één à twee dagen voor hare volle rijpwording geplukt en dan in kistjes verpakt, waar ze dan moeten narijpen, en reeds hieruit is te verklaren, dat zoo behandelde vruchten, zij het dan ook maar weinig, toch van haar smaak eenigszins verliezen.

Een goede plaats, goede grond en goede behandeling en lekkere perziken, vormen met elkander één.

Onder zomersnoei verstaan we bij dezen boom, evenals we dat bij appel en peer in ons vorig artikel hebben aangehouden, de behandeling die we den

perzikboom in den zomer doen ondergaan.

Dit nu is niet weinig en maakt in hoofdzaak de behandeling van dezen boom uit.

We meenden echter, dat eene omschrijving voor den amateur zoo moeilijk zu zijn te geven om het voldoende begrijpelijk te maken (en dit moet het toch zeker in de eerste plaats zijn), dat we met opoffering van wat tijd hebben getracht onze beschrijving met een pntekeningetje te verduidelijken.

Of we daarin zijn geslaagd, mogen onze lezers beoordeelen.

De figuur stelt voor een gesteltak van een perzik, en hierop zijn nu toevalig alle organen die we noodig hebben ontwikkeld. We gaan ze dus één voor één eens na, om te zien, wat er aan te doen is.

Voor we daartoe overgaan, meenen we er met nadruk op te moeten wijzen, dat we onzen perzik absoluut niet te sterk op eenmaal mogen nijpen. Waarschuwen we hiertegen bij de behande-

twee scheuten en 't zijn deze, welke we moeten hebben, omdat deze ons vruchthout en vervanghout geven. Daarboven bevindt zich een vrucht en daarboven nog een drietal scheutjes, waartusschen een achtergebleven vruchtje, dat we verwijderen. De twee bovenste scheuten worden nu verwijderd, of liever zoo spoedig als we het feit hier aangegeven constateeren. Door dit spoedig te doen, bevoordeelen we de beide onderste en deze zullen daardoor beter aan ons doel hierboven genoemd beantwoorden. Ze worden verwijderd daar waar de dwarsstreep A is aangebracht. Het scheutje a dient dan als saptrekker en dit wordt op zijn beurt weer genepen, zoodra een 4-tal goed ontwikkelde bladeren aanwezig zijn. B. Deze 4 bladeren zijn voldoende voor hun taak, het assimileeren van voedsel voor de vrucht, berekend.

Is de vrucht geoogst in Aug. of Sept., dan wordt onmiddellijk daarna alles wat zich bevindt boven de dwarsstreep C weggesneden. Hierdoor geven we meer licht, lucht en voedsel aan de toekomstige organen, die dan beter ge

met een smakelooze, ietwat bitter smakende draderige vrucht. Men behoudt ze gewoonlijk ook niet en neme in dit geval het twijgje op de dwarsstreep D weg, ter bevordering van de zwakke scheutjes, ontstaan uit de zeer zwakke oogjes, die we aan den voet van het bouquettwijgje vinden en die in gewone omstandigheden, zooals 4 te zien geeft, slapen blijven.

Het orgaanje door 3 aangeduid, stelt voor het vroeger ook door ons genoemde tuitwijgje. We zien aan den voet daarvan geen vervanghout en boven de vruchten slechts een zwak scheutje. Zelden wordt dit scheutje zoo sterk dat nijpen noodig wordt. Wordt het dat wel, dan doen we 't ook op 4 bladeren. Het vervanghout wordt hier geleverd door het zich jaarlijks vormende scheutje. No. 4 is een bouquettwijgje, waarvan we hetzelfde kunnen zeggen als van het tuitwijgje.

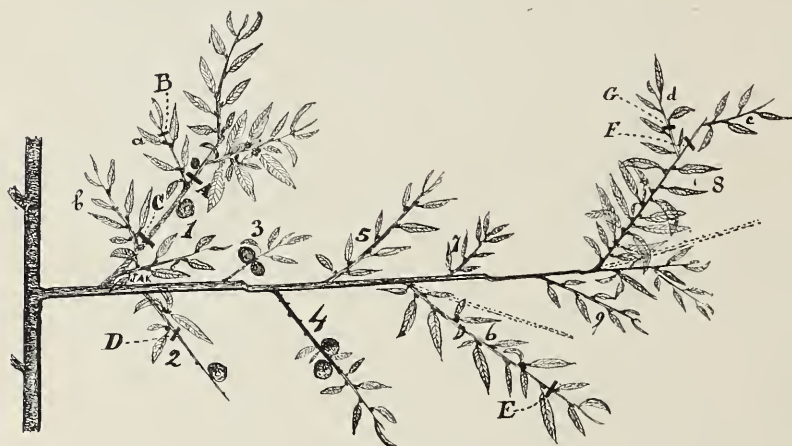
5, 6 en 7 stellen respectievelijk voor een in wording zijnd bouquettwijgje, een vruchttwijn en een tuitwijn. Aan de eerste en de laatste doen we den ganschen zomer niets. De tweede, 6, wordt, zoodra deze meer dan 30 cM. lengte heeft verkregen, op 30 cM. ingenepen. 7 geeft een toekomstig tuitwijn te zien, waaraan we in het jaar van ontwikkeling niets hebben te doen.

Vermelden we zooeven dat de gewone vruchttwijn op 30 cM. lengte wordt genepen, dan zullen onze lezers begrijpen dat we met die nijping er nog niet af zijn. Gewoonlijk zien we na de nijping ontstaan dat wat we bij 8 te zien geven.

Daar toch zien we, dat zich uit de bovenste ooggen scheutjes hebben gevormd. Deze scheutjes noemt men te vroege scheutjes.

Het nijpen nu van zoo'n schent heeft ten doel om de ooggen, die in de oksels der bladeren voorkomen, te versterken en meer speciaal hebben de onderste ooggen die versterking noodig, omdat we daaruit weer moeten verkrijgen twee vervangscheuten, zooals we dat bij 1b.b. hebben aangegeven. Blijft de scheut zich maar steeds verlengen, dan zouden de onderoogen verzwakken en bovendien de overige ooggen niet zoo sterk ontwikkelen, dat ze zich tot krachtige bloemknoppen kunnen ontwikkelen. Doet nu zoo'n schent na de nijping wat we bij 8 te zien geven, dan bereiken we ons doel evenmin en zou onze nijping van niet veel waarde zijn geweest. We moeten dat dus verhelpen. Welnu, we doen dat eenvoudig door de bovenste c bij F te verwijderen, de tweede schent d wordt dan genepen op het eerste volgroeide blad, aangeduid door de dwarsstreep G.

Verder komen op een perzikboom, vooral wanneer deze wat ouder wordt, zeer veel zwakke vruchttwijgen voor, dat zijn die, welke over hare geheele lengte eveneens afwisselend met bloem en bladknoppen bezet zijn, deze worden in den zomer niet genepen, ze hebben dan ook gewoonlijk eene mindere lengte dan 30 cM. Alle organen, die een meerdere lengte hebben dan 30 cM., worden genepen, alle die een mindere lengte hebben, worden, behalve de saptrekkers, ongenepen gelaten.

ling van pere- en appelboom en moeten we hiertegen als voor alle fruitboomen geldend, waarschuwen, voor den perzik en in 't algemeen alle steenvruchtboomen geldt dit in het bijzonder.

Wanneer men een perzik opeens geducht onderhanden neemt, kan hierdoor de gomziekte ernstig worden bevorderd en men weet het, 't ziet er dan met uwen boom spoedig treurig uit, de zomersnoei moet dus vooral met korte tusschenpoozen geschieden, onder inachtneming van wat we in het algemeen voor peer en appel hebben gezegd.

Bij de behandeling van den wintersnoei van den perzikboom zullen de lezers zich herinneren, anders kunnen ze het in de nos. 28, 29 en 30 (vorige jaargang) in de rubriek Werk voor de Volgende Week, „In den Fruittuin“, lezen, dat we daarvoor aangaven de gewone vruchttwijn dan te snoeien op een oog boven den laatsten bloemknop. Dat eene oog zou ons dan eene scheut kunnen geven, die als saptrekker, zooals men ze noemt, dienst zou kunnen doen.

Op onze figuur vindt men onder 1 aangegeven zoo'n behandelde vruchttwijn. Daarop ziet men aan den voet

vormd en toegerust de moeilijke winterkoude kunnen trotseeren.

Ontwikkelen de beide scheuten b. zich flink en verkrijgen ze een meerdere lengte dan 30 cM., dan worden ze, als ze op deze lengte volgroeide bladeren hebben, daarop ingenepen. Ze worden aan 't latwerk met biesjes gebonden, wat we zoo doen, dat ze allen een richting verkrijgen, d. w. z. alle scheuten, die zich bevinden op de linkerhelft van den boom, worden met haar uiteinden naar links gericht aangebonden, die zich op den rechtervleugel bevinden natuurlijk naar rechts. Op zoo'n helft van een boom mag het niet dan in bijzondere gevallen voorkomen, dat de top van de eene scheut naar rechts, de top van een andere naar links is gericht.

Het orgaan, dat we op onze fig. door 2 hebben aangeduid, geeft te zien een mislukt bouquettwijgje. Van de vele bloemknoppen heeft zich slechts één tot vrucht gezet, waarvan, omdat zich daarboven geen saptrekker bevindt, weinig terecht komt. Wanneer deze vrucht het tot ontwikkeling en rijpwording brengt, dan zal men bij het gebruik merken, te doen te hebben

Na de nijping volgt het aanbinden der scheuten. Alle scheuten worden aangebonden, voorzover ze aan het latwerk kunnen worden bevestigd. Kunnen we enkele scheuten daaraan niet binden en is dit toch noodig, dan bindt men ze gewoon aan een dikken in de buurt geplaatst takje aan. Sterkere scheuten worden zooveel mogelijk horizontaal gebonden, minder sterke ietwat schuin, zwakkere in 't geheel niet. De stippellijnen bij 6 en 8 geven aan de richting waarin we zulke scheuten aanbinden. Gewoonlijk gebruiken we, zooals we reeds zeiden, voor dat aanbinden biezen of russchen, die we, voor ze te gebruiken, uit de zon wat laten opdrogen, dit is een goedkoop en goed bindsel.

We hopen door deze bewerking er in te zijn geslaagd onzen lezers een goed overzicht te geven van de veelomvattende werkzaamheden die de perzikboom zomers van ons vraagt. Thans nog de bijvoeging dat het goed is om de vruchten tegen het rippen, door het verwijderen van daarvoor geplaatste bladeren, aan de inwerking van het zonlicht bloot te stellen. Ze worden dan mooier gekleurd en smakelijker.

't Is misschien wel bekend dat men perziken, die een donkere kleur met de rijpwording aannemen, aardige figuurtjes kan laten maken, door er van papier geknpte popjes of wat dan ook op te plakken. Hieronder blijft de vruchtschil groen en daaromheen de donkere bruinroode kleur. De papiertjes worden dan verwijderd en men heeft allerlei figuren. 't Is echter niet meer dan eene aardigheid en heeft overigens geen zin.

J. A. KORS.

Zeist.

De Waaiervorm.

Hadden we reeds meermalen gelegenheid er op te wijzen, dat deze vorm de eenige goede is voor onze steenvruchtboomen in dit klimaat, thans meenen we, dat we onzen lezers door het opnemen van deze photo eens duidelijk moeten laten zien, hoe zoo'n waaiervorm er werkelijk uit moet zien. De hierbij gevoegde photo werd ons welwillend aangeboden door den tuinbaas van de dames Royaard, eigenaressen van het landelijk buitenverblijf *Tannenbergtje Soesterberg*, met de bedoeling den lezers van „Onze Tuinen” er eens mede in kennis te stellen.

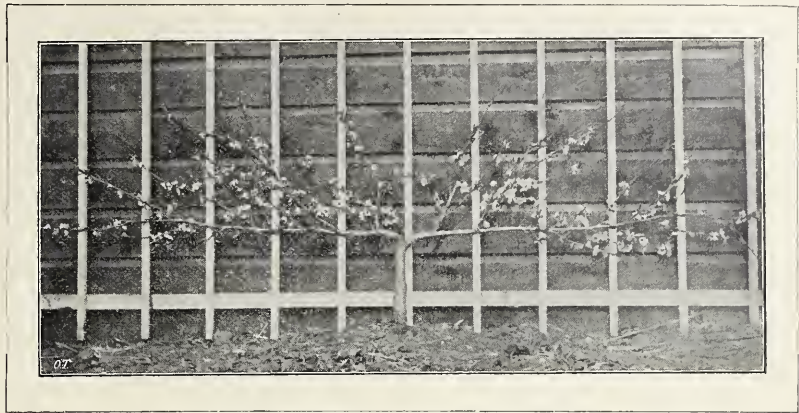
Deze waaiervorm is aangeplant in 't voorjaar van 1906; de photo werd genomen in 't voorjaar van 1907.

Zooals deze boom te zien geeft, vinden we hier op 't hart, dat is onmiddellijk boven stam, geen takken en dat is juist wat het zijn moet. De meeste waaiervormen laboreeren aan het zuvel, dat er op 't hart een of meer gesteltakken geplaatst zijn, waardoor deze zich zóó krachtig ontwikkelen, dat ze de lager geplaatste totaal vernietigen en de onderste helft van de muur of schutting daardoor voor de perzikboom onbewoonbaar verklaard wordt.

Wanneer onze lezers jonge perzik-

boomen wenschen aan te planten, moeten ze van hun leverancier een boompje eischen, dat ongeveer is aangelegd

heer of mevrouw, zoo hebt u veel gauwer een grooten boom, en dien moet je maar hebben, om veel vruchten te krij-

Jonge Perzik in waaiervorm.

(Orig. foto voor „Onze Tuinen” van de dames ROYAARD, Soesterberg.)

als deze, n.l. geen gesteltakken op het hart, en ter weerszijden de vleugels gelijkmatig verdeeld en even sterk. Laat u niet verleiden door het: „Och, mijn-

gen!” 't Spreekwoord: „vroeg groot, laat wijs” is dan zeer zeker van toepassing.

J. A. KORS.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN.

Slakken.

Wie er ook mogen klagen en morren over het vochtige voorjaar en den natten zomer, die we tot heden gehad hebben, zeker niet de slakken; die hebben nu eerst haar weertje. Slakken houden van vochtigheid, aan droogte hebben ze een hekel. Vocht is voor de slakken bepaald een behoefte. Een paar maanden zonder voedsel, daar kunnen ze tegen; maar zonder vocht, neen, dat houden ze niet zoo lang uit. Aanhoudende droogte brengt haar leven in gevaar, kan haar dood ten gevolge hebben. Daarom kruipen ze bij droog weer in den vochtigen grond, om in gunstiger, dat wil hier zeggen in nattere tijden, weer te voorschijn te komen.

Dat de slakken in onze tuinen tot de schadelijke dieren behooren, behoeven wij niet meer te vertellen. Een ieder heeft dit zeker in meer of mindere mate tot zijn verdriet ondervonden. Allerlei tuingewassen staan aan de vraatzucht van deze grauwe weekdieren bloot. Tegen het vallen van den avond komen ze uit hare schuilhoeken te voorschijn, om zich aan de sappige aardbeien en aan de malsche blaadjes van sla, kool, enz. te vergasten.

Welke middelen kunnen we tegen deze ongewenschte gasten aanwenden?

Een stof, waardoor de slakken gedood worden, is ongebluschte kalk. Men strooit de fijn verdeelde kalk 's morgens heel in de vroege, als de slakken nog aan 't vreten zijn, uit, een liter per 10 vierk. meter, en herhaalt dit nog eens na'n minuut of tien.

Kalk is in staat slakken te doden, doordat deze stof sterk water aantrekt. Het kalkstrooien dient daarom bij droog weer te geschieden.

In plaats van kalk kunnen natuurlijk ook andere hygroscopische stoffen gebruikt worden, zooals keukenzout, Chilisalpeter, kainiet. Keukenzout en kainiet kunnen echter door hun chloorgehalte op de planten wel eens een nadeeligen invloed hebben; dit hangt af van de aangewende

hoeveelheid, alsmede van de meer of mindere gevoeligheid der planten.

In tuinen is zoo'n bestrooien met kalk of zout niet altijd even goed uit te voeren. We zullen dan liever van andere middelen gebruik maken.

Komen de slakken van een bepaalde plaats 's avonds op de groenten, enz. af, dan kan men die plek wellicht of de bedden omgeven door een handbreed laagje kalk. Hiervoor kan men ook gebruik maken van droge asch, zaagsel, steenkoolpoeder, fijn droog zand e. d., waarover de slakken niet kunnen voortkruipen. Deze stoffen kan men ook wel tusschen de planten strooien. Als het veel regent, helpen deze stoffen echter weer niet.

Het beste middel is dan ook nog het vangen. Wanneer men op verschillende plaatsen tusschen de planten slablaadjes legt, komen de slakken 's avonds 'hier op af, en kan men ze zoo gemakkelijk wegzoecken en doden.

Andere lokmiddelen zijn zemelen, als ook bier, in schoteltjes, zoo geplaatst, dat de bovenrand gelijk met de aarde komt.

Men gaat ook wel heen en legt plankjes, dakpannen, stukken wortel hier en daar, waaronder de slakken tegen zonsopgang weggkruipen, en zoo kunnen gevangen worden. Heel geschikt zijn hiervoor ook bloempotten, die men omgekeerd tusschen de planten plaatst, zóó dat de slakken er nog onder kunnen kruipen; een blaadje sla er in zal ze nog meer aanlokken.

Trouwe bondgenooten in onzen strijd tegen slakken en ander ongedierte vinden we in padden en kikvorschen, mollen en spitsmuizen.

Vooral de padden, die evenals de slakken ook graag op vochtige plaatsen leven; verlossen ons van menigen vijand. Het is jammer, dat vele menschen de padden nog als schadelijk beschouwen, en haar geheel ten onrechte van het aanvreten der aardbeien beschuldigen. Wees blij, als ge een pad in uw tuin aantreft en gun haar een bescheiden schuilplaatsje onder het loof.

Om in kassen bloemstengels tegen slakken te beschermen, kan men die van onder met een propje watten omgeven; de slakken kunnen daar niet over heen komen.

W. F. A. GRIMME.

A p.d., 4 Juli '07.

Bloedluis.

In „Möllers Deutschen Gartnerzeitung“ verklaart Obergärtner O. Grunert, die volgens zijn zeggen reeds sedert 33 jaar met de bloedluizen op voet van oorlog staat, dat hij alle middelen, die aangeprezen worden, beproefd heeft.

De tegen bloedluis met meer of minder „tam-tam“ (een *tam-tam* is een neger-trom; Red.) aangeprezen wondermiddelen — beweert hij — kunnen we alle missen. Er is slechts één eenvoudig middel, n.l. de bloedluizen met een scherp borstel telijf gaan. B. B.

Zomersnoei — Oculeren van Rozen — Gazons — Opbinden.

Een werkje, dat nu spoedig ter hand moet worden genomen is de *zomersnoei* van de heesters.

De lezers zullen zeker al wel vertrouwd zijn geraakt met het idee, dat er, behalve in den winter en het vroege voorjaar, ook in den zomer gesnoeid dient te worden.

In 't vroege voorjaar hebben we in een artikel al eenige wenken gegeven betreffende het snoeien van heesters en toen tevens een lijstje gegeven van die soorten, waarvoor de tijd van snoeien nog niet was aangebroken; we bedoelen de heesters, die in 't voorjaar en dus op het oude hout bloeien.

Snoeien we deze in den winter, we zouden ze al het bloemhout ontnemen en dus ligt het voor de hand, dat ze na den bloei gesnoeid moeten worden.

Als we in den tuin eens goed rondkijken en we zien dan, welke heesters pas uitgebloeid zijn, dan weten we ineens, welke we moeten snoeien.

We veronderstellen natuurlijk, dat de vroegbloeiende, zoals *Jasminum nudiflorum*, *Hamamelis arborea*, *Forsythia viridissima*, enz., reeds eenige weken geleden gesnoeid zijn.

Aan de beurt zijn nu: *Weigelia's*, *Deutzia crenata*, *Philadelphus*, *Lonicera*, *Sneeuwal*, eenige *Spiraea*-soorten en vele andere.

Wat we aan de heesters snoeien? Liefst niet te veel: eenige oude afgeleefde takken worden bij hun oorsprong weggenomen, waardoor in vele gevallen de heesters reeds flink opgelucht worden. Verder bepale men zich er toe de takken hier en daar wat in te korten, waar de vorm van de struik het vereischt.

Worden de heesters te dicht, te bosig, dan dient men ze eens flink uit te dunnen.

Nog even willen we wijzen op die heesters, welke in het najaar onzen tuin versieren met hun mooie vruchten; denken we slechts aan de Lijsterbes, Vuurdoorn e. a.

Deze moeten we natuurlijk zooveel mogelijk bloemhout laten behouden, om niet tevens de vruchten af te snijden.

Bij andere planten daarentegen, zoals *Rhododendrons*, *Azalea's*, dienen de uitgebloeide schermpjes verwijderd te worden, om de planten niet noodeloos te verzwakken.

Zoo langzamerhand wordt het weer tijd om rozen te *oculeren*: wij willen bij de kunstbewerking zelf niet uitvoerig stil blijven staan, doch het alleen even in herinnering brengen, en den liefhebbers er nog eens op wijzen, dat ze toch vooral oculatiehout nemen van goede, rijkbloeiende soorten, die in ons blad voldoende besproken en aanbevolen zijn.

Gazons, die met de machine gemaaid worden, worden met regenachtig weer flink aangepakt. We kunnen ze goed kort houden, daar we voor uitdrogen niet bang behoeven te zijn.

Zijn we in het bezit van een kleine tuinrol, dan kunnen we deze er na het maaien overheen halen.

Paardebloemen, madeliefjes en ander onkruid worden er voortdurend met een oud mes uitgestoken, waarbij men vooral zorgt, de planten met wortel en al uit te halen, daar men anders vergeefs werk doet.

Wordt het gras niet met de machine gemaaid, maar met de zeis of zoo nu en dan eens geknipt, dan moet men in ieder geval zorgen, dat paardebloemen en dergelijke niet in zaad schieten, daar men anders het volgende jaar, in plaats van een grasveld, een vlakte vol met onkruid heeft.

Zijn we de vorige week met het *opbinden* van verschillende planten nog niet klaar gekomen, dan wordt hiermede ijverig doorgegaan.

Door veel en aanhoudenden regen gebeurt het dikwijls, dat geheele perkjes met éénjarige zaaibloemen totaal omver gaan. Toch is het dikwijls moeilijk die planten ieder afzonderlijk aan een stokje vast te zetten.

Veel steun kan men het perkje geven door de buitenste rij planten staande te houden door middel van klein rijshout, dat we stevig in den grond steken, maar zoo, dat het weinig of niet zichtbaar is.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Cattleya's. — *Laelia's*. — *Platyclines*.

Wanneer wij de *Cattleya*-kas binnengaan, zien wij de gezonde planten in tal van ontwikkelingsstadia, en waar er nogal soorten en verscheidenheden in de collectie zijn, daar begrijpt men de groote moeilijkheid om elke plant naar eisch te behandelen. Is de kas echter

in afdeelingen verdeeld, dan gaat het beter, de planten in volgorde van haar ontwikkeling, iets wat met de soort en variëteit in nauw verband staat, een plaats te geven.

Wij zetten dan bijv. de pas verpotte of nieuw opgezette planten in eene afdeeling bij elkander, waar wij ze naar hartelust kunnen vertroetelen, waar de thermometer mag rijzen, de lucht zeer vochtig mag zijn en het zonnetje buiten gesloten wordt.

In de afdeeling waar planten van *Cattleya labiata*, *C. Trianae*, *C. Harrisonae*, *C. Bowringiana* en de hybriden goed aan het groeien zijn, dan geven wij volop lucht en licht om de jonge scheuten zoo krachtig mogelijk te laten ontwikkelen. Water mogen zij nu ook flink wat hebben.

Cattleya Warneri, *C. Gaskelliana*, die wij de dankbare zomerbloeiende *Cattleya* zouden kunnen noemen en *C. gigas* hebben zoowat hun feestkleed afgelegd, wat niet zeggen wil dat zij het allemaal gedaan hebben; waar men echter van den schoonen bloei genoten heeft doet men goed, niet direct op te houden met het gieten, aangezien het groeien ook na den bloei nog een poosje doorgaat. Houdt dit op, iets wat iedere kweeker-liefhebber dadelijk ziet, dan wordt het water geven belangrijk minder.

Het gebeurt dat *Cattleya's* slecht bloeien en wij ons tevergeefs afvragen, wat de reden wel mag zijn. Veelal is die te zoeken in het vorafgaande jaar, toen de planten te weinig zon zagen en de schijnknollen niet rijp genoeg werden. Wat dus zeggen wil, dat de *Cattleya's* vooral in het najaar veel zon kunnen hebben. Krijgen ze dat, dan komen ze zonder ongemakken den winter door en loopen het volgende voorjaar met krachtige knoppen uit met mooie blemtrossen als resultaat!

Cattleya Dowiana en de mooie verscheidenheid *aurea* kunnen wij behandelen als *Cattleya gigas*. Waar de planten goed gezond zijn en de groei niet achterlijk is, daar zijn van enkele reeds de bloemstengels in de scheede zichtbaar en is het zaak ze bij herhaling na te kijken, immers aan den voet der schijnknollen komt meermalen een rottingsproces voor, doordat het schutblad zoo vast om den schijnknol zit dat water daartusschen blijft staan. Zoo dra wij dit bespeuren, snijden wij dat blad over zijn volle lengte door en daarmede is het gevaar opgeheven. Hebben wij het niet tijdig opgemerkt, zoodat de schijnknol verloren gaat, dan snijden wij die zoodra mogelijk af en bestrooien de wond met houtskoolpoeder.

Het is goed om de mooie *Laelia tenebrosa* en *L. purpurata* naar een koele kas te brengen, waar zij flink van frische lucht kunnen profiteren. Water mogen zij juist zooveel hebben als noodig is om de schijnknollen voor inkrimpen te bewaren; in geen geval mag de groei opgewekt worden, omdat die vroege scheuten maar weinig voldoening geven.

Platyclinis glumacea moge al geen groote bloemen voortbrengen, wij vinden het in bloei een zeer interessante Orchidee, die zich bijzonder leent voor het kweken van specimenplanten. Men geeft haar nu een plaats kort bij 't glas, weinig gieten, maar wel spuiten, vooral de onderkant der bladeren, die men nu en dan ook eens moet afsponzen.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Cyclamen. — Primula Obconica.

Cyclamen worden thans ook in de bloei-pot overgebracht. Deze planten eischen een goed grondmengsel. We hadden nog al eens het voorrecht, met deze cultuur succes te hebben, en op de vaste commissie zagen we twee achter-eenvolgende jaren onze planten met de hoogste onderscheiding bekroond. Stel u voor, lezer, een Cyclamen van pl. m. 60 c.M. doorsnede met 114 open bloemen en u kunt u voorstellen wat een genot het moet zijn zulke exemplaren te kweken.

Het grondmengsel dat we aan onze Cyclamen geven, bestaat uit $\frac{1}{3}$ gezeefde, verteerde paardenmest, $\frac{1}{3}$ gezeefde bladgrond, terwijl $\frac{1}{3}$ wordt gevormd door fijne, verteerde koemest, geklopte potscherven, zeer fijne, oude kleibagger of graszodengrond, in ongeveer gelijke hoeveelheden. De Cyclamen moeten, wanneer ze verpot worden, slechts matig met hare wortels tegen de binnenwand van de pot aangegroeid zijn. Is de aardkluit flink doorworteld, dan lijdt de plant door het verpotten te veel, en zoo ooit het spreekwoord „stilstand is achteruitgang” waarheid bevat, dan is het zeker bij deze cultuur. Daarom worden bij ons de Cyclamen dikwijls verpot; minstens 6 keer geven we onze planten telkens een ietwat grootere pot. Bij het verpotten wordt de grond matig aangedrukt. Telkens als ze verpot zijn, komen ze weer op een door paardenmest verwarmde bak en soms wordt ook nog zonder verpotten wel een nieuwe warme pot gegeven. Hiervan nu zijn de Cyclamen gediend, een warm voetje, zooals men dat in den tuinbouw noemt, is haar altijd zeer welkom. Broeit de mest te heet, en zou dit aanleiding kunnen geven tot het verbranden der jonge wortels, dan worden de potten weinig of niets in den op de paardenmest aangebrachten grond ingegraven. Verkoelt deze broeilaag later meer, dan worden ze dieper geplaatst. Onze lezers zullen misschien zeggen: „nu, als men zooveel moeite moet doen, en zooveel kosten moet maken, broeimest, enz., dan is het kweken van mooie Cyclamen mij te omslachtig”. We kunnen het eenigszins begrijpen en voegen er gaarne bij, dat 't voor hen, die hiervoor niet den noodigen tijd kunnen opofferen en niet zelf de noodige broeimest door het houden van paarden bezitten, daarvoor bepaald niet gemakkelijk gaat.

Onze Cyclamen staan thans nog maar verpot en op een warme voet en we kennen het gaarne, dit is al veel waard, maar 't is nog lang niet alles,

Hebben de verpotte planten den groei herkrege, of beter nog, groeien ze zichtbaar goed door, dan worden omstreeks half Juli de ramen op stellingen boven de planten aangebracht. We slaan daarvoor onder en boven in de bak palen, en op die palen leggen we een regel, die we er met spijkers op bevestigen. Alles wordt zóó aangebracht, dat deze regel, waarop de ramen worden gelegd, pl. m. 75 c.M. boven onze planten is geplaatst. Een weinig schermen is noodig; dit mag echter in geen geval te zwaar zijn; wat bezemrijs is zeer geschikt. Bij warm weer worden de planten 5 à 6 keer daags gespoten met aan de zon blootgesteld water, en verder zoo noodig gegoten. Zorg er voor, dat de planten geen enkele keer iets te droog zijn geweest, want dat is een blijvend nadeel. Later geven we deze planten eens per week een dun giertje.

Primula obconica, waartegen zooveel oppositie is gevoerd, blijft toch, niet-tegenstaande het beweerde nadeel, een, ik zou haast zeggen onmisbare, najaars- en winterbloeiër. Vooral de nieuwe var. *Arendsi* is een prachtige verbetering, te meer nog, nu ook deze in verschillende kleuren bestaat. Zomers kweken we deze planten onder plat glas (dus in de bak). We geven ze daar eenen behoorlijken afstand, verpotten zoo noodig, schermen matig, luchten flink en zorgen ('t is thans haar groeitijd) voor voldoende begieting en af en toe vloeimest.

J. A. KORS.

In den Moestuïn.

Onkruid en slakken. — Opbinden. — Bloemkool. — Oogsten. — Erwtentrijen. — Staakboonen. — Winterrammenas. — Kropsla.

Er is zeker bij zoo'n *abnormalen zomer* als we dit jaar hebben, wel een extra opwekking noodig om er bij den amateur den moed in te houden. Verliest in gewone omstandigheden de moestuin na den langsten dag wel iets van zijn aantrekkelijkheid, dit jaar is 't om tot wanhoop te geraken, we kunnen 't *onkruid* bijna niet baas, de *tuinlakken* vreten onvermoeid aan datgene wat ondanks koude en slagregens nog is overgebleven.

Wanneer we spreken van aantrekkelijkheid-verliezen, bedoelen we daarmede dit, daardat vele gewassen in volle opbrengst zijn, gaat er van de netheid en regelmaat veel verloren. Wat stonden onze doperwtten en peulen prachtig te bloeien en keurig in 't gelid. De wind en de regen en ook het oogsten hebben veel van die gelijkmatigheid weggenomen. Hier en daar is een rij door weelderige groei wat overgezakt en al hebben we dit door *opbinden* trachten te voorkomen, de gloed der jeugd is er af.

De *bloemkool*, die we in 't voorjaar als weeuwen hebben uitgeplant, is in volle opbrengst, ook voor deze is de jeugd met haar frischheid voorbij, we snijden volop van die mooie vaste ha-

gelwitte koolen, maar juist daardoor al weer gaat de regelmaat, waarop we gedurende den groei zoo trotsch waren, verloren. We weten wel in den moestuin is het om den opbrengst te doen, maar we weten ook dat een moestuin mooi kan wezen, al behoort al wat we er in telen, tot den prozaïschen kant van den tuinbouw.

Moesten het zaaien en planten op den juiste tijd geschieden, ook het *oogsten* stelt in dat opzicht zijn eigen eischen. Onze doperwtten, peulen en grooteboonen hebben we liever jong en malsch, vooral als we voor den inmaak moeten plukken. Fijnheid en smaak gaan verloren zoodra ze maar een bevijs van rijpheid vertoonen.

We plukken dus geregeld en op tijd, ook al hebben we ze op 't oogenblik niet direct noodig.

't Is verbazend wat er op zoo'n echte warme Julidag in korten tijd door de koesterende zonnestralen uit den grond wordt getooverd, een dag verzuim boeten we met gemis aan malschheid van onze peulvruchten.

De in den bak uitgetrokken erwten en peulen hebben nu al weer afgedaan, ook voor de groote boonen is de beste pluk al af. Het rijshout van de eerste komt juist van pas voor onze latere *erwtentrijen*. We zaten niet te dik in dat hout, onze jonge rijen begonnen al om steunsel te vragen. Om 't omvallen er van te voorkomen, hebben we ze alvast *aangeaard*, een handeling, die bij 't gebruik van dubbele rijen rijen het steken er van vergemakkelijkt. Hebben we dubbele rijen erwten en een enkele rij rijen, dan steken we eerst het rijshout tusschen de rijen en brengen door aanaarden 't gemis naar 't hout toe, wat het vastranken bevordert.

In *bloemkool* waardeeren we blankheid en de vastheid van de krop. Beiden gaan alweer verloren als we verzuimen ze op den juiste tijd af te snijden. Geregeld gaan we daarom onze planten na, zoodra de hartbladeren niet meer over den aankomenden kool heen gebogen liggen, knikken we die er weer overheen, waardoor we het zonlicht er af houden en de blankheid bewaren. Na een paar dagen is 't voor zoo'n toegedekte kool tijd om te worden afgesneden. 't Weer doet ook hier zijn invloed gelden, bij koel weer duurt 't wat langer, bij warm weer gaat 't wat vlugger. We snijden in ieder geval voor ze los beginnen te groeien; zo zouden wel grooter maar niet zwaarder worden en daardoor niet alleen minder mooi, maar ook minderwaardig op tafel worden. Ze valt, de knapste keukenmeid ten spijt, bij 't koken uiteen.

Staat de bloemkool tusschen *staakboonen*, dan is het de laatste aan te zien dat ze er naar verlangen om de plaats voor zich alleen te krijgen. Hier en daar kwamen de boonen, die toch eigenlijk het hoofdgewas zijn, in den druk, we helpen daarom de boonen, door ze wat vast te binden, een handje bij 't klimmen en zijn daarbij indachtig dat de boon zich steeds van

rechts naar links om het steunsel heen slinger.

Onze eerst gezaaide *winterrammenas* is boven den grond, we zaaien nogmaals voor opvolging, op zware stijve gronden nemen we bij voorkeur ronde zwarte, op lichtere gronden de lange zwarte. Van beide bestaan ook witte variëteiten, die in vorm en smaak geheel met de eerste overeenkomen.

Onze *kropsla* heeft 't dank zij koel weer, prachtig gehouden, doorschieten kwam tot heden weinig voor. Komt echter de warmte nog, dan zal ook dat anders worden, we zorgen voor zooverre we dit niet reeds gedaan hebben, voor opvolging en zaaien bij tusschenpoozen tot half Augustus. Zwart Duitsch en Bonte Chili zijn beiden uitstekende zomervariëteiten.

J. C. MUYEN.

In den Fruittuin.

Geënte boompjes. — *Aanbinden.* — *Palmet.* — *Wonden.* — *Verbandmateriaal.* — *Oculeren.* — *Fusieladium.* — *Wit op Perzik.* — *Dunnen.* — *Vangbanden.* — *Afgevallen vruchten.*

Naar aanleiding van onze opstellen aangaande het veredelen onzer vruchtboomen, hebt ge allicht eenige proeven genomen. Zijn die, wat we voor u hopen, goed uitgevallen, dan wordt 't hoog tijd uw aandacht te schenken aan de *geënte boompjes*. De uit de oogen der griffels voortgekomen scheuten moeten een *steunsel* hebben. Bij peren is zulks beslist noodig, appels zijn wat krachtiger en kunnen 't veelal wel zonder onzen hulp redden. Bij omgeënte boomen bevestigt ge de stokjes aan de stompden waarop de griffels geplaatst zijn, waardoor de scheuten meteen de goede richting aannemen. Ronde stokjes dienen aan hun onder-einde plat bijgesneden, wijl ze anders niet stevig gebonden kunnen worden.

Mochten uit de drie oogen van den griffel twee of drie scheuten zijn voortgekomen, zoo behoudt ge die, welke 't sterkste is, doch tevens de goede richting aanneemt. Deze laat ge als verlengenis doorgroeien, althans aanvankelijk, om half Augustus 't kopje weg te nemen. De andere scheut(en) rijpt ge op een paar bladeren in.

Hebt ge lage stammetjes veredeld en zijn alsdan uit de drie oogen soms drie flinke scheuten voortgekomen, zoo kunt ge hiervan reeds een aardige *palmet* vormen. De eindscheut leidt ge loodrecht op als verlengenis (de latere stam); de beide anderen bindt ge onder een hoek van 45° aan stokjes, daartoe schuin in den grond gestoken. Dit is alleen geoorloofd, zoo de ontwikkeling der drie scheuten zulks toelaat, anders moet ge wachten met 't vormen tot een volgend jaar; ge behoudt dan alleen de hoofdscheut en rijpt de andere scheuten kort in.

Kijk meteen eens naar de *wonden*, of er ook wat bijgesmeerd moet worden, en naar 't *verbandmateriaal*, of dit ook

insnijdt. Zoo ja, snijd dan den band voorzichtig los en leg een nieuw verband aan. Let ook op de scheutjes, voortgekomen uit de ingeslapen oogen op den stam en ingekorte takken. Ze dienen vlak weggesneden en niet gemakshalve weggebroken, wijl daardoor een wond onstaat, die de bloedluis een gunstige schuilplaats aanbiedt.

Zijn de griffels wat achterlijk, behoudt dan 1 à 2 scheutjes op elken stomp, doch op eenigen afstand der griffels. Zijn deze echter reeds flink ontwikkeld, zoo kunnen de (tamme) scheuten 't aangevoerde voedsel wel verwerken.

Zijn er van deze griffels mislukt, zoo zoudt ge een krachtige scheut aan den stomp, waarop de doode griffels voorkomen, kunnen laten doorgroeien en hierop in Augustus een *oculatie* plaatsen.

Hebt ge stammetjes te oculeren, zoo dient ge deze thans eens na te loopen en de takken te verwijderen, welke bij 't oculeren hinderlijk, een sta-in-den-weg zijn. En dat zijn die, welke zoo dicht bij den grond voorkomen. We doen dit een veertien dagen voor de operatie, wijl de storing, door dit wegnemen ontstaan, ten tijde van 't oculeren hersteld is. Neem tevens de kopjes uit de scheuten, die als oculatiehout dienst moeten doen, weg, waardoor de te gebruiken oogen nog wat aansterken.

Bijzonder gunstig is 't koude, natte weer voor tal van ziekten. Sterker dan ooit treedt de *Fusieladium* of „schurft“-ziekte op. Sterk aangetaste vruchten, die nu reeds gaan barsten, plukt men af en verwijdt ze uit den tuin. Laat uw sprenkelaar niet rusten; gebruik hem en spuit uw boomen, die zoo in hevige mate zijn besmet, opnieuw met een 1½ pCt.'s oplossing. 't Is beter een maal vaker bespotten dan te weinig. Tracht vooral uw vruchten en den onderkant der bladeren te raken, want daar zitten de zwarte vlekken, de oorzaak van zooveel onheil. Half werk baat u in dit geval niets. Gebruikt u gemakshalve 't in den handel verkrijgbare poeder voor Bordeauxsche pap, bestaande uit kopervitriool en soda, en niet kalk, zoo achten we 't beter een 1 pCt.'s oplossing te nemen, wijl soda en sodex sterk bijtende stoffen zijn.

't „Wit“ in de perzik komt bij dit

weer eveneens nog al voor. 't Zijn vooral *Rouge de Mai* en *Montagne* die vrij geregeld last van deze ziekte hebben. De kopjes der scheuten zijn dan bedekt met een vuilwitte laag, als 't ware poeder. *Zwavelpoeder* is alweer 't beste ter bestrijding aan te wenden. Wacht met 't strooien tot de bladeren droog zijn en doe zulks bij voorkeur in 't volle zonnetje, wijl de zwavel alsdan zijn beste uitwerking heeft.

Zie uw boomen nog eens na of er toch vooral niet *te veel vruchten* op voorkomen. Over 't algemeen is men zoo huiverig om wat fruit weg te nemen. Er mocht nog eens storm komen! En nu is 't opmerkelijk, dat, waar een deel der boomen niets of zeer weinig oplevert, men dit verlies wil verhalen door de rijk beladen boomen alles te laten behouden. Dwaas, niet waar, maar 't is zoo!

't Is moeilijk aan te geven hoeveel vruchten ge kunt en moogt behouden. Houd bij 't dunnen rekening met de soort; of de appel of peer groot van stuk wordt, dient vooral op gelet. Hebt ge pruimen, en wie zou die niet in zijn tuin hebben, wat zijn ze beladen, niet waar? Wilt ge deze vruchten als eieren zoo groot, ontlast uw boomen dan voor 't grootste gedeelte van hun vrucht.

't Mag misschien aan oudere hoogstammen bezwaarlijk gaan, leiboomen en struiken kunnen best gedund worden. Wanneer de vruchten man aan man zitten, kunnen ze onmogelijk de normale grootte bereiken. En waar flink gedund wordt, mag men ook een volgend jaar op wat vrucht rekenen; de boom moet zich niet te veel uitputten.

't Wordt tijd *vangbanden* aan uw boomen aan te brengen. Mocht u ze nog niet besteld hebben, haast u dan. (Zie 't nummer van 8 Juni.) Op zeer eenvoudige wijze kunt ge ze ook zelf vervaardigen; we komen daarop de volgende week terug.

Tal van kleine *afgevallen vruchtjes* liggen na een flinken wind onder uw boomen; laat ze niet liggen, maar raap ze op en verwijder dat schijnbaar onschuldige rommelje uit uw tuin of maak een flinke kuil en werp daar geregeld 't afval in. In de meeste zittingen de larven van 't appelmotje (*Carpocapsa pomonana*).

P. v. d. V.

ONZE WERKZAAMHEDEN.

Stekken.

I.

Wanneer men tot het stekken overgaat, dient men in het bezit te zijn van een goed en scherp mes; liefst niet te groot en niet te zwaar, daar dit lastig is bij het gebruik. De z.g. oculermesjes zijn ook voor het snijden van stekken uitnemend geschikt. Met zoo'n scherp mes worden nu de stekken van de moederplant afgenomen, en daarna schoon gemaakt en zoo noo-

dig nog eens bijgesneden. De snede moet altoos zuiver zijn; dit bevordert de spoedige wortelvorming en voorkomt voor een goed deel het rotten.

Het verdient aanbeveling, de stekken niet te groot te nemen; doorgaans is eene lengte van hoogstens 5 c.M. voldoende. Te kleine stekken zijn echter ook af te keuren, daar deze in den regel

te jong zijn en spoedig weggroten; evenzoo is het niet goed te groote stekken te kiezen, want die hebben nog al lang werk eer zij wortels maken en gaan spoedig slap hangen, wat de callusvorming nog meer vertraagd. De on-

dan anderen, en heeft men soorten die slecht aanslaan, d.w.z. slecht wortels maken, dan verdient het aanbeveling zooveel mogelijk slechts stekken met hieltsjes te gebruiken.

Of voor de stekken bodemwarmte

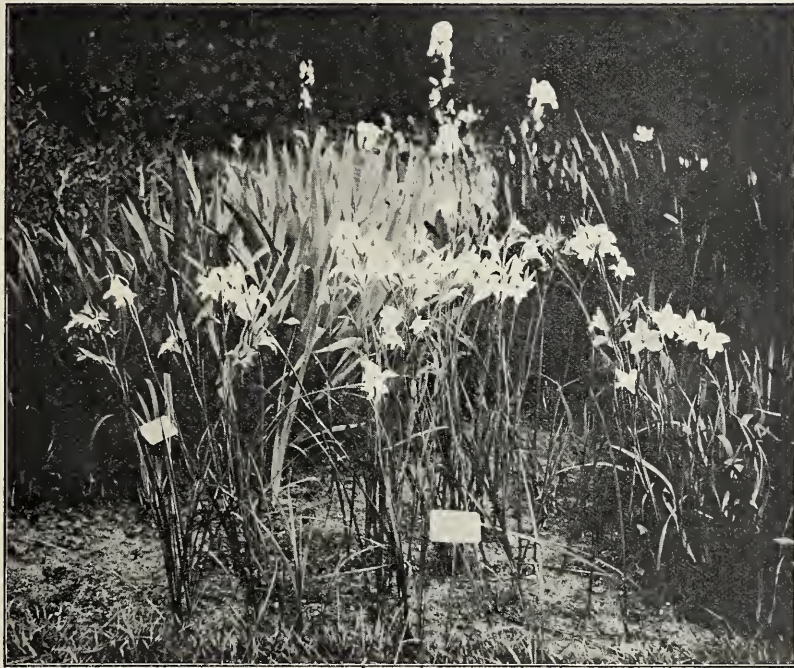
Men kan in potten of bakjes stekken; of heeft men er gelegenheid voor in den vollen grond van het tablet eener kas of in een bak. Voor liefhebbers, die slechts weinig te stekken hebben, zullen potten of bakjes het meest geschikt zijn. Vooraf worden deze dan gereed gemaakt en opgevuld, op dezelfde wijze als dit bij het zaaien is aangegeven. Als middenstof kan men gebruik maken van gewassen wit zand, of zand vermengd met fijne turfmolm. Ook gezeefde boschgrond met zand is voor teere plantensoorten te gebruiken, terwijl voor gewone tuinplanten als Geraniums en Fuchsia's, gezeefde bladgrond met een beetje zand voldoende is. Stekt men niet in zand, maar in het een of ander grondmengsel, dan verdient het aanbeveling op den bovengrond een dun laagje zuiver gewassen zand te strooien, om het hard en groen worden der aarde te voorkomen.

In de meeste gevallen zal het noodzakelijk zijn, de stekken in eene gesloten ruimte te plaatsen, hetzij in de kas, hetzij in den bak onder glas. Vele soorten zullen ook zonder die voorzorg wortels maken, maar het duurt altoos langer en in 't algemeen is deze handeling te verkiezen. Door die afsluiting wordt het slap worden der stekken voorkomen, daar de lucht spoedig met waterdamp verzadigd is en dus geene uitwaseming meer plaats heeft. Gevolg daarvan is, dat de stekken spoediger wortels zullen maken dan die, welke niet van de buitenlucht waren afgesloten. Heeft men geen ramen, bakken of kassen te zijner beschikking, dan kan men zich toch helpen door de stekken in kistjes te plaatsen en die met 'n ruit te bedekken, of in potten waarover een glazen stolp geplaatst wordt.

Als de stekken in den grond geplaatst zijn, wordt alles voorzichtig aangegoten met een fijn broesgietertje. Verder heeft men nog te zorgen, dat steeds voldoende geschermd wordt als de zon schijnt en het de stekken niet aan het noodige vocht ontbrekt. Zij moeten dus gedurig gespoten of licht aangegoten worden, anders zouden ze slap gaan hangen. Evenwel overdrijfje men dit ook niet. Te veel vocht is even nadeelig als te weinig, want dan gaan ze rotten. Men zij dus voorzichtig en regele zich geheel naar de omstandigheden.

W. LODDER.

(Wordt vervolgd.)

Gladiolus Colvillei (Colville's Zwaardlelie).

(Zie pag. 19.)

(Orig. foto voor „Onze Tuinen“.)

derste bladen aan de stek worden, voor zoover ze in den grond zouden komen, verwijderd; soms neemt men nog enkele meer weg, als te veel bladen voorhanden zijn. Van het inkorten der overgebleven bladen zijn we geen voorstanders. Het staat leelijk, ook later als het stekje zich tot plantje heeft ontwikkeld, en bovendien kan men het doel van deze bladverminking (de verdampingsoppervlakte te verminderen), evengoed bereiken door 'n paar bladen meer weg te nemen.

Men snijdt de stekken af even onder een knoop, d. i. de plaats waar een blad ontspringt. Dat afsnijden juist onder zoo'n knoop heeft een bijzonderen reden. Daar toch ligt eenig reservevoedsel opgehoopt, dat van veel nut is voor het oog in zijne eerste periode van ontwikkeling. Waar het mogelijk is snijdt men de stekken met 'n „hieltje" of „hakje". Onder dezen vakterm wordt verstaan het verbreed gedeelte waarmee de jonge scheut aan den stengel verbonden is. Snijdt men nu de stek glad langs den stengel af, zoodat dit verbreed gedeelte mede wordt afgenomen, dan heeft men 'n stek met een hieltje. Als het geen bezwaar geeft voor de moederplanten, kunnen zulke stekken soms heel gemakkelijk afgescheurd worden, door het scheutje langs den stengel naar beneden te drukken. Dit gaat b.v. heel goed bij Anjers; men heeft dan slechts het onderste gedeelte glad bij te snijden en de stek is gereed. Zulke stekken wortelen gemakkelijker

noodzakelijk is, hangt natuurlijk af van de soort en ook van het jaargetijde waarin gestekt wordt. Stekken van kasplanten zullen in 't algemeen een bodemwarmte noodig hebben; evenzoo de vroege voorjaarsstekken. Hoe verder men echter in het jaar komt, hoe minder bodemwarmte wordt vereischt en 's zomers is het geheel overbodig; 'n enkele uitzondering daar gelaten. Sommige plantensoorten (we bepalen ons tot de bloementelst) kunnen zelfs geen bodemwarmte verdragen. De z.g. Nieuw-Hollandsche of Kaapsche planten moeten beslist koud gestekt worden wil men er goede uitkomsten van verwachten. 't Duurt doorgaans wel lang, soms maanden eer zij wortelen, maar door bodemwarmte zou men niet verder komen en doorgaans alles verliezen.

TENTOONSTELLINGEN.

Tentoonstelling van de
Afd. Zutphen-Warnsveld der Geld.-Ov.
Mij. v. Landbouw.

De afdeling Zutphen-Warnsveld der Geldersch-Overijsselsche maatschappij van Landbouw, zal op 24 Juli e.k. eene afdeeling Landbouwtentoonstelling houden, waarop alleen door de leden der afdeling mag worden ingezonden ter mededinging, en op 25 d. a. v. een *Concours-hippique*, bestaande uit:

1. Ringrijden van leden en huisgenooten

van leden der afdeeling, Heer en Dame, in 2-wielig voertuig.

2. Tweespannen toebehoorende aan paarden handelaren of stalhouders.

3. Eenspannen toebehoorende aan particulieren, geen paardenhandelaren of stalhouders, met tweewielig voertuig.

4. Gymkana wedstrijden te paard voor personen binnen de afdeeling woonachtig. Bij onvoldoende inschrijving vervalt 't nummer.

5. Bestgaande rijpaarden in het bezit van en gereden door particulieren,

6. Eenspannen van landbouwers, leden der afdeling.

7. Bestgaande dekhangsten, ingespannen.

8. Springconcours voor paarden van en gereden door particulieren, tevens Heerrijders.

De hindernissen, de prijzen enz. zullen nader worden aangegeven in het programma, dat op aanvraag gratis verkrijgbaar is bij den Heer le Luitenant der Huzaren, E. Werner te Zutphen, terwijl het Programma der Tentoonstelling verkrijgbaar is bij den Heer M. G. A. Wennips, Secretaris der afdeling Zutphen-Warussveld te Zutphen.

Bloemen- en Plantencommissie.

Wat was dat 10 Juli een prettige, opgewekte bijeenkomst van de Bloemen- en Plantencommissie, er waren ter keuring veel kleurrijke bloemen, prachtige rozen en fraaie planten ingezonden en keurmeesters van de beste der besten om alles naar waarde te beoordeelen.

Wat een pracht van Riddersporen zond de heer G. F. Hemerik te Leiden in; vijftig vazen had hij gevuld met goede oude en de nieuwste verscheidenheden en nu waren er wel bij die drommels veel op elkander gelaten het meerendeel verschilde genoeg om afzonderlijk aangeboden te worden. Ontving de collectie als zoodanig eene zilveren medaille, de variëteit *Prins Hendrik* ontving een certificaat le klasse en *Caroline* in haar licht blauw japonnetje kreeg een getuigschrift van verdienste.

Van Riddersporen gesproken de *Moerheims Witte* van den heer B. Ruys te Dedemsvaart was onder de nog zeldzame Albino's een heele mooie zoo dacht de commissie er ook over want zij kreeg een certificaat le klasse en met die onderscheidingen is de commissie niet schentig wat ook zeer goed is. De gevuldbloemige *Delphinium grandiflorum* van dezelfde was ook bijzonder mooi en wenschen wij iedereen in den tuin.

Orchideeën waren er niet veel; mr. H. C. Hacke te Baarn exposeerde een zeer goede variëteit van *Brassia verrucosa* met bloemen wit-groen van kleur, die afzonderlijk sterk deden denken aan een reuzenspin. De sepalen en petalen waren bijzonder lang en dit maakte deze gewone orchidee interessant. *Laelio-Cattleya Aphrodite* droeg een lila-rose gekleurde bloem, terwijl de lip of labellum purperrood was. De „Dritte im bunde“ luistert naar den naam van *Laelio-Cattleya Thurtoni Foresta* en was een kind van *Cattleya Gaskelliana* en *Brassavola Digbyana* wat aan de breed uitgespreide, fraai gefranjerde lip goed te zien was.

Heerlijk mooi waren de twee planten van bloeiende *Spiraea* (Astilbe) *Queen Alexandra* van de heeren Van Waveren en Kruij te Sassenheim. Elke plant was getooid met ongeveer 16 bloempluimen, honderden kleine rose gekleurde bloempjes dragend, die buitengewoon fraai boven de frissche bladeren uitkwamen. Zonder twijfel een eerste klas vaste plant, die dan ook een certificaat le klasse kreeg. Men noemde deze plant „de clou“ van de bijeenkomst wat wij gaarne onderschrijven.

Allerliefst was het hemelsblauwe Lo-

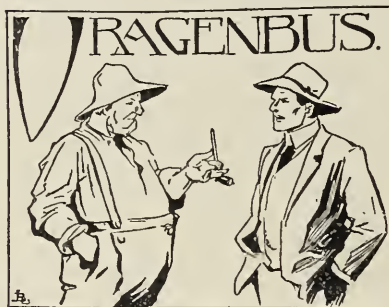
beliatje, ingeschreven als *Lobelia Eri-nus var. Kattleen Mallard* van de heeren K. Wezelenburg te Baarn en M. A. van Bemmelt te Amersfoort. Behalve dat de plant zeer gedrongen groeit is zij in het bezit van gevulde bloemen, die haar niet kwaad staan. Van eerstgenoemde zagen wij ook een kleinbloemige Vuurpijl nl. *Tritoma rufa* waarvan de knoppen oranje- en de geopende bloemen licht citroenkleurig zijn.

De *Lupinus elegans* van den heer D. Baardse Kzn., te Aalsmeer is wel waard om in de collectie vaste planten opgenomen te worden; zij levert aardige snijbloemen.

Van den heer Max Gallenkamp te Haarlem zagen wij een Phalaenopsis zonder naam; de commissie maakte uit dat het een variëteit was van *Ph. violacea var. Miss Gallenkamp*. Zij verkreeg een botanisch getuigschrift.

De ingezonden roosjes willen wij voor ons rozennummer van de volgende week bewaren; trouwens de ruimte in dit nummer laat eene bespreking niet toe.

J. K. B.

Vraag No. 38.

a. In September vertrek ik naar Bussum, waar ik beschikking krijg over een tuintje van ± 16 M. diep en 7 M. breed. De voortuin is reeds als bloementuin in gebruik, doch zou ik gaarne een gedeelte voor groententuintje en fruit willen gebruiken. Welk deel is naar uwe meening daarvoor het beste geschikt, WELKE GROENTEN kan men met kans op succes telen en WELKE BEWERKING moet de grond daartoe ondergaan.

b. Waar zou men FRUCHTBOOMPJES kunnen planten en WELKE SOORTEN, (tegen den Oostkant van het huis bijz. een perzik?) en welke bemesting moet men dan toepassen?

c. Welke KLIMPLANTEN zou u mij tegen de Serre aanraden (Clematis, Kamperfoelie, Klimroos, Wingerd?)

Amsterdam.

J. de Vr. F. Lz.

Antwoord: a. Wanneer aan de Oostelijke grens van uw tuin geen hoog geboomte staat, zou ik u aanraden hierlangs uw groententuintje aan te leggen. Wanneer de ondergrond eene harde oer- of grintlaag bevat is het wenschelijk dat deze door diepspitten wordt gebroken. Bemest dan uw tuintje met stalment en denk er aan, dat ter verkrijging van malsche groente veel mest noodig is vooral op de hooge zandgrond te B. U kunt er verschillende groente-soorten telen als ze maar geen te groote hoogte bereiken zooals stokboonen, hooge erwten, capucijners enz. dat doen.

Vroeg in 't jaar kunt u spinazie, raapstelen, dunsel, tuinboontjes, lage erwten, postelein en capucijners, slaplanten en bloenkool planten, uitzaaien en planten verder: stam-, snij- en prinsesse-boontjes,

worteltjes, augurken, uitjes, kruiden, andijvie, enz. zaaien. U ziet er is nog al verschil.

b. Aan eene op het oosten gelegen muur kunt u wel een vroegen perzik planten b.v. de *Amsden*, *Rouge de Mai*, *Wilder* enz. Geef als grondmengsel aan uwe perzikboom van elk een kleine kruiwagen vol. Kalkpuin, goede tuingrond, bladgrond en oude koemest, van dit laatste wat minder dan de drie eerstgenoemde.

c. Rozen zijn altijd mooi en kunt u ze zoo aanplanten dat ze u bij het verblijf in de serre of bij het uit en inloopen niet hinderen met stekels, dan zouden we ze u bepaald aanraden. *Zéphirine Drouhin* is eene zeer aanbevelenswaardige doorbloeiende hoog rozeroode klimroos. U kunt daar tusschen bovendien gerust ook een *Clematis* planten, terwijl een enkele kamperfoelie-plant u ook wel zal bevallen. Wilde Wingerd is gewoonlijk wat te zwaar.

J. A. K.

Vraag No. 39.

a. In onze tuin staan eenige SPARREN EN DENNEN die er uitzien of zij wel eenige BEMESTING noodig hebben. Hoe kan dit geschieden, zonder den ondergrond, uit hei en mos bestaande, te veel te beschadigen.

b. Kunnen JONGE DENNEN en SPARREN GEPLANT worden ONDER andere BOOMEN, of moeten zij bepaald zon hebben?

Eefde.

J. v. d. H.

Antwoord: a. Geef uwe sparren en den-nen eens per 10 vierk. M. 2 ons Chilisalpeter, 1 ons superphosphaat en 1 ons patentkali. Strooi dit mengsel zoo goed en gelijkmatig mogelijk tusschen de heideplanten uit en giet dan flink met water na.

Ook zou u het mengsel van genoemde kunstmeststoffen in 't water kunnen oplossen, 20 gram op een emmer water van 10 liter, en daarmee begieten gedurende een paar weken.

W. F. A. G.

b. Over sparrees ik in „Lebensgeschichte der europäischen Blütenpflanzen“ van Kirchner, Schröter en Loew (het nieuwe ecologische werk waarvan thans 7 afl. verschenen zijn) dat de spar als schaduw-houtsoort (Schattolzart) slechts door zilverspar, *Taxus* en beuk overtroffen wordt. Tot op 15- à 20-j. leeftijd blijft zij ender lichte schaduw levenskrachtig, vooral op leemhoudende grond.

De den daarentegen moet in de jeugd een rijke belichting hebben; daarmee zult u dus geen succes hebben.

B. B.

Vraag No. 40.

Ik heb eene WITTE (inlandsehe) druif, die op het Z.W. staande, geheel onbeschat tegen een muur staat. Het is een jonge plant, die sinds 3 jaren nog elk jaar vruchten heeft gegeven. Ik heb ze elk jaar GESNOEID omstreeks dezen tijd (St. Jan) en wel door de bloemdragende stengels in te korten tot op het tweede blad boven den tros. Is dit goed geweest? En hoe heb ik te handelen met de stengels, die twee, zelfs drie trossen dragen? Moeten de zelf-bloemdragende stengels of takken verwijderd worden? (De plant staat reeds goed in het hout)

Is er een MIDDEL om het RIJP-WORDEN der vrucht in het najaar (wat wel wat te wenschen overlaat) te bespoedigen of te bevorderen?

De plant heeft behalve van andere meststoffen, rijkelijk genoten van GROENE-ZEEP WASCHWATER, hetgeen mij als kalihoudend, voor de druif een geschikt voedsel toeschijnt. Is dit ook uwe meening?

Driebergen.

Dr. F. F. A. E.

Antwoord: De soort zal waarschijnlijk zijn witte Parel of vroege van der Laan,

Uwe behandeling is goed, wat u snoeien noemt is echter nijpen, we vermelden dit om u duidelijker te maken wat we daaronder verstaan omdat dit woord telkens door ons wordt gebruikt.

U heeft niet tot St. Jan te wachten. Zoodra het tweede blad boven uwe tros volgroeid is, moet dat nijpen daarop geschieden. Wanneer u twee, zelfs drie trossen op een scheut (stengel) hebt en uwe druif is over zijn geheel goed vruchtbaar, dan zou ik u aanraden de bovenste tros te verwijderen; is de onderste echter een prul, zooals men dat wel noemt bij de druif, dan behoudt u de beste; twee trossen op een scheut is ter bevordering van de rijpwording niet aan te bevelen. De scheuten, die geen vruchten dragen, nijpt u op 8 à 10 bladeren in. Het rijpworden der vruchten wordt door goede behandeling, nijpen en bemesting bevorderd; overigens kunt u er niets aan doen. Zeepwater is niet kwaad; wanneer 't niet al te sterk is; beter is het de noodige kali in den vorm van Patentkali te geven. J. A. K.

Vraag No. 41.

Bij twee door mij tot KROONBOOMPJES opgeleide FUCHSIA'S doet zich het vreemde geval voor, dat sommige der oogen al zóó ver zijn uitgelopen (op de 2 oogen teruggesneden twijgen), dat die al weer ingekort moeten worden, terwijl andere nog ternauwernood uitgelopen zijn.

Deze laatste zijn aan de onderkant van 't twijgje. Moet ik nu toch die harde groeiers al vast inkorten, of eerst wachten tot de overige ook weer 2 oogen lang zijn gegroeid. In dat geval heb ik kans, dat de lange twijgen afknappen. Is er een middel om wat meer evenwicht te krijgen? Gieren missechien? 't Is die Fuchsia met lange steenroode bloemen.

Bennekom. W. S. S. v. N.

Antwoord. Uit het laatste maak ik op dat uw Fuchsia is de *Fuchsia fulgens*, een welig groeiende soort die u nu maar niet al te veel meer moe snoeien want dan bloeit ze niet. Juist aan de langste en sterkste takken bloeit ze het fraaist.

Voor kroonboompje is deze soort daarom niet bijster geschikt. Misschien kunt u de langste takken wat wegbinden, zoodat de zwakke scheuten wat meer licht en daardoor allicht grooter groeiocracht krijgen.

Gieren is in dit geval minder noodig. v. L.

Vraag No. 42.

Kan een ORANJEBOOMPJE (is de botanische naam niet *Citrus aurantium*?) van ongeveer 50 c.M. hoog en breed in de kamer verblijf houden, of moet die nu buiten? Eene kas heb ik niet, wel bak.

Moet ze in de zon of niet?

Een week of drie geleden, heb ik haar van uit tuingrond (ook reeds in pot) verpot in bladgrond, vermengd met nagenoeg verleerde koemest (althans waar de scherpte af was). Hoevel geen onrustbarend aantal, laat 't oranjeboompje af en toe een geel blad vallen. Is dat soms gewoon verloop? Moet het rijkelijk water hebben?

Bennekom. W. S. S. v. N.

Antwoord. U doet beter het Oranjeboompje (*Citrus Aurantium* of *Citrus Chinensis*, dat kan ik uit uw vraag niet opmaken) des zomers buiten te zetten, goed in de zon op een lu plaatsje, waar het gedurende den groei rijkelijk begoten en nu en dan om de 14 dagen bijv. ook bemest moet worden. Als u de verplanting voorzichtig en met zorg hebt uitgevoerd, zal het boompje er geen nadeelige gevolgen van ondervinden. Een enkel geel blaadje maakt het boompje na de ver-

planting allicht. Blijft de bladval aanhouden, zet het boompje dan liever eenigen tijd in den bak onder glas met bescherming tegen direct zonlicht in een vochtige omgeving. Aanbeveling verdient het door de bladgrond wat zand en kan het, ook wat heigrond te voegen. De plant mag bij de verpotting nimmer te veel uit de kluit vallen; daar kunnen trouwens de meeste planten moeilijk tegen.

v. L.

Vraag No. 43.

a. Zoo ik van variëteiten van planten den naam niet weet, en bij bloemisten in de buurt niet kan te weten komen, kan en mag ik dan door openden van eene bloem bij u aankloppen, om de variëteitsnaam te vernemen in Onze Tuinen?

b. Zou ik INCARVILLEA DELAVAYI die tot nu toe nog niet bloeide, maar twee scheuten van ongeveer 16 c.M. heeft, durven GLETEN MET ALBERT'S GECONCENTREERDE KUNSTMEST, opgelost 25 gram op 4 Liter water? Zou dat wat goeds uitwerken?

c. Is 't waar, dat AFVILSEL, EN 'T DOOR BIJSNIJDEN AFGEVALLENE VAN PAARDEHOEVEN voedende stof is VOOR PLANTEN? Hoe moet het, zoo 't waar is, gebruikt worden? Laten trekken op kokend water missechien? Zoo ja, hoe lang? Is 't voor potplanten geschikt?

Bennekom. W. S. S. v. N.

Antwoord. a. Wel zeker, ons blad is er juist om de amateurs voor te lichten en raad te geven.

b. Ik ken Albert's geconcentreerde kunstmest niet, maar de oplossing schijnt mij wel wat sterk. Geef liever wat minder en dan telkens wat. Maar uw Incarvillea kan ook te jong zijn en in dit geval is geduld oefenen het eenige wat u kunt doen. De Incarvillea verlangt een open zonnige standplaats, en lossen voedzamen grond en 's winters bedekking tegen vorst.

c. Ja, het is zelfs een uitnemende meststof, een krachtige stikstof mest en komt gemalen in den handel voor onder den naam van hoornmeel. Ongemalen kunt u het afval in een kuip met gewoon koud water doen en daarin laten verteren. Met dit aftreksel kunt u nu en dan uw potplanten bemesten; het bevordert een krachtige bladontwikkeling. Gebruikt het echter niet te sterk maar leng het zoo noodig met water aan.

v. L.

Vraag No. 44.

a. Ik heb een kommetje met veenmos, waarin eenige DROSERA'S en een ORCHIS LATIFOLIA staan. De Orchidee is uitgebloeid. Zou ik hem het volgend jaar weer in bloei kunnen krijgen en hoe moet ik dit doen?

b. De DROSERA'S staan zeer goed, maar de blaadjes, die er bijgekomen zijn sinds ik ze in de kamer heb, zijn heelmaal groen, terwijl de andere roode haartjes hebben. Hoe komt dit?

c. Uit een CITROENPIT heb ik een citroenboompje gekweekt, dat nu een halve Meter hoog is. De tuinman zeide, dat het het beste was er van de zomer een sinaasappelboompje op te enten. Zou dit lukken?

Mej. Eva K.

Antwoord. a. Of u de Orchidee a.s. jaar weer in bloei zult kunnen krijgen, hangt er van af, of haar wortels niet te zeer beschadigd zijn, en verder of zij niet reeds te zeer verzwakt is. Zelf heb ik het meermalen met succes gedaan, door ze na den bloei onmiddellijk in 't vochtigste plekje van den tuin uit te planten, in veenachtigen grond; zoo noodig kunt u turfstrooisel of turfmoel door den grond werken.

b. Waarschijnlijk lichtgebrek.

c. Met sinaasappelboompje wordt toch zeker bedoeld de kleine sierplant *Citrus sinensis*, en niet de eetbare. Deze laatste wordt gestekt of gezaaid. In 't laatste geval krijgt men de gedoornde wilde vorm, die dan veredeld wordt door oculeren op de wortelhals. Ofschoon het dus in den regel niet op zaailingen van gewone citroenpitten gedaan, zie ik niet in, waarom het niet zou gaan.

B. B.

Vraag No. 45.

Sedert korten tijd in het gelukkig bezit van een tuintje mag ik u wel enkele vragen doen?

a. De GROND van het TUINTJE is blijkbaar jaren lang VERWAARLOOED. Ik ben nu bezig die van kiezels enz. te zuiveren tot op een diepte van ± 0.30 M. door middel van zeven, en had plan de alzo gezuiverde GROND te BEMESTEN. Uw antwoord op vraag 513 (1e jaarg.) deed mij echter geweldig schrikken. Indien u voor een bedje van 2 M. middellijn $\frac{1}{2}$ kruiwagen koemest noodig acht, wat moet men dan wel voor een ook maar klein tuintje gebruiken. Hoe komen wij „stadsmenschen” aan zoo'n berg koemest, want voor ± 25 rk. M. bedden heeft men dan wel 3 à 4 kruiwagens noodig. Kan daar ook mest uit een paardenstal voor gebruikt? Die kan ik makkelijk bekomen, en kan die zoo versheid uit de stal door den grond gewerkt worden en hoeveel? Moeten er ook nog andere stoffen door gemengd om een grond te bekomen waarop van allerlei kan worden geplant?

b. Mijn overigens goed gedijende HORTENSIA is zeer bezocht door het SCHUIMBEESTJE. Ik ben ze nu aan 't afzoeken. Is er een ander verdelijngsmiddel. Moeten de aangeaste bladen (ze worden geheel rimpelig) verwijderd worden?

Amsterdam.

J. F. H. Sp.

Antwoord. a. Als u bedenkt, dat matig vergane koemest gemiddeld slechts 0.5 pCt. stikstof, 0.25 pCt. phosphorzuur en 0.6 pCt. kali bevat, zult u kunnen begrijpen, dat de koemest wel met kruiwagens vol in den tuin moet gebracht worden.

Paardemest kunt u ook wel gebruiken, maar dan niet zoo versheid uit den stal. Gebruik goed verteerde mest, 'n kruiwagen of drie op 25 vierk. Meter grond. Daar paardemest naar verhouding nog al rijk is aan stikstof, zal een toegift van phosphorzuur en kali, in den vorm van hulpmeststoffen, gewenscht zijn, b.v. per 25 vierk. Meter $\frac{1}{2}$ K.G. superphosphaat en 1 K.G. patentkali.

W. F. A. G.

b. Een ander middel dan de larve uit het schuim (koekoeksspog) halen en doodrukken bestaat er niet. Het blad behoeft niet verwijderd te worden.

B. B.

Vraag No. 46.

Een SERINGEBOOM, die ongeveer twee en een half jaar geleden in bloei in een zeer gronden bloempot is geleverd, heeft na dien tijd NIET MEER GEBLOEID. Ik heb nu een drie of vier weken geleden deze van uit den tuingrond in bladgrond met koemest overgepot en de oude kluit geheel uitgeschied. Ik sneed haar heel ver terug (te voren al) in de hoop in de toekomst weer een bloeiende plant te krijgen. Eerst een week lang hield ik haar in de schaduw, daarna steeds in de (spaarzame) zon. Nu zijn de kleine, dunne uitlopers er afgevallen. Zou ik de plant in 't leven kunnen houden, en zoo ja, wat moet ik er aan doen?

Bennekom.

W. S. S. v. N.

Antwoord. Ik vrees voor uw sering. Dat geheel uitschudden uit de kluit is zeer gevaarlijk vooral als de opzetting niet met kennis en zorg geschiedt. Zulke boompjes moeten altijd met een kluitje overgeplant

worden. Daarenboven is de verplanting ook te laat geschied, terwijl uitsluitend bladgrond en koemest voor een sering een wat erg zachten bodem is. Een goede dosis zand met een deel graszodenarde of zandige kleigrond was als toevoeging zeer goed geweest. U kunt nu niet anders doen dan afwachten, misschien groeit het boompje door, maar bloemen zult u er volgend jaar niet op krijgen. Misschien in 1909! — Volle zon is overigens voor seringen het ware. v. L.

Vraag No. 47.

Bij mijne GLOXINIA'S, die precies dezelfde behandeling kregen, zijn er — toen ik de knolletjes in den warmen bak had gelegd — EENIGE WEGGEROT, terwijl de andere het goed deden. Hoe komt dat? Voorts: Precies evenveel geschermd, is uit een paar veel bladgroen weg, de overige daarentegen staan mooi in blad. Waar kan dat aan liggen? De heer Budde schrijft in No. 49 van de 1e jaarg., dat Z. Ed. ze wel met succes in de volle zon gekweekt had; dat 't er maar van afhangt hoe men ze want, Hoe moet dit laatste gedaan worden? Bennekom W. S. S. v. N.

Antwoord: Het weggroten moet misschien toegeschreven worden aan ondeugdelijkheid der knolletjes, maar met zekerheid is dit niet te zeggen; het kan evengoed aan iets anders liggen. Dat sommige planten bleek worden en anderen niet, kan ook weer liggen aan den verschillenden toestand der knollen, maar is zonder onderzoek ook zoo maar niet te zeggen. Ook ik heb de Gloxinia's altijd in de volle zon gekweekt en met succes. Mogen de bloemen al wat kleiner zijn dan die van in schaduw gekweekte planten, het gewas is krachtiger en de planten bloeien veel rijker.

Het wennen bestaat daarin, dat de planten van jongs af zoo licht mogelijk gehouden en bij zon niet geschermd worden. Alleen bij zeer scherp weder doet men goed midden op den dag eenige lichte schaduw aan te brengen. Er is echter één ding van belang waarom men, bij zonecultuur dezer plant, altijd dient te denken, en dat is: giet de Gloxinia's altijd des avonds en nimmer des ochtends, omdat de bladen dan brandvlekken krijgen. Dit geldt ook voor vele andere planten. v. L.

Vraag No. 48.

Gaarne zou ik de naam weten van deze BEIDE KEVERS, en of ze SCHADELIJK zijn. De langwerpige roodbruine hadden we in menigte; nu zijn ze bijna verdwenen. De dofgele met zwarte vlekken zag ik nooit te voren. B. A. v. P.

Antwoord: De roodbruine is een nuttige zachtschildkever (*Thelyphorus*), die zich met allerlei insecten voedt. De andere is 't min of meer schadelijke penseelkevertje (*Trichius rosaceus*). B. B.

Vraag No. 49.

Ik zend u hierbij eenige BLADEREN van APPELBOOM Cox Oranje peppin; de geheele boom krijgt op de bladeren BRUINE VLEKKEN als deze toonen en de bladeren VALLEN AF.

De boom is dit voorjaar 1 x met Bordeauxsche pap behandeld en voor ± 2 weken weer, waarvan de bladeren nog de teekenen dragen.

Beleefd verzoek ik u mij te willen inlichten omtrent aard, oorzaak en gevolg der ziekte, en zoo mogelijk de bestrijding.

Utrecht.

V. Vr. de C.

Antwoord: Uw bladeren zijn aangetast door een zwam (*Phyllosticta Mali*); wanneer 't heel erg wordt, zoodat uw boom bladerloos wordt, loopen de vruchten ge-

vaar, door voedselgebrek niet tot ontwikkeling te kunnen komen.

In verband daarmee is 't misschien aan te bevelen, niet te veel vruchten aan den boom te laten. Eene andere bestrijding dan afplukken en verbranden schijnt er niet te zijn. B. B.

Vraag No. 50.

Gaarne vernam ik de wetenschappelijke NAMEN van de beide thans bloeiende HEESTERS, waarvan ik een takje bijvoeg. Harderwijk. Dr. H. J. v. R.

Antwoord: De eene is *Deutzia crenata* fl. *rosa plena*, de andere *Spiraea rose-alba*. Waarschijnlijk te lang gesnoeid en daardoor zwakke bloemtros. LEON. A. Spr.

Vraag No. 51.

Ik heb een takje CLEMATIS gekregen met bloemknoppen. Kan ik dit takje in den grond doen en vormen zich dan wortels? en is daar een bijzondere soort aarde voor noodig? Zoo niet, hoe kan men dan de Clematis VERMENIGVULDIGEN? Amsterdam. D. T. Czn.

Antwoord: Neen, zoo gemakkelijk gaat het stekken van Clematis niet. Wel kunnen sommige soorten gestekt worden, maar niet wanneer er bloemknoppen aan het takje zitten. De gemakkelijkste en zekerste weg voor amateurs is afleggen, d. w. z. men buigt een paar takken eener oude plant in de aarde, doch zorgt dat de toppen er geheel boven uit komen. Na beworteling snijdt men de takjes van de moederplant en kweekt ze als zelfstandige planten voort. Vele soorten kunnen echter ook geënt en gezaaid worden. v. L.

Vraag No. 52.

Onze rozen zijn over 't algemeen goede bloeiers BEHALVE EEN STAMROOS „Madame Brard” die mooie sterke loten draagt en er gezond uitziet, doch die nog geen enkele knop heeft voortgebracht dit jaar. Vercijst deze roos allicht erg veel zon? en waaraan kan het niet bloeien worden toegeschreven? Groningen. M. M.

Antwoord: De theeroos *Madame Bézard* is een kind van de bekende *Gloire de Dijon* en *Madame Falcot* en houdt, evenals vader en moeder, van veel zon.

Denkelijk is uw roos te kort gesnoeid, met het gevolg, dat zij nu wel lange scheuten, maar geen bloemen geeft. Zij behoort tot die rozen die lang gesnoeid moeten worden, wat betekent dat men het meeste voorjarige hout laat zitten. Na den bloei kan men dit gedeeltelijk wegsnijden. J. K. B.

Vraag No. 53.

a. Mijn oog viel op deze KLAVER, komt die groeivijze meer voor?
b. Kunt u den NAAM van deze heesters zeggen? Is de eene *Evonymus*? Almen. Jonkvr. M.

Antwoord: a. De monstrueuse vorm van de witte klaver, welke u stuurde, had ik nog nooit gezien. De heer Heukels, dien ik er naar vroeg, deeldo mij mede, dat hij betrekkelijk vrij algemeen voorkomt. De afzonderlijke bloempjes zitten op lange steeltjes, terwijl de stamper als een blaadje uit den bloem uitsteekt. 't Is dus mooi demonstratie-materiaal voor de botanische theorie, dat alle deelen der bloem (dus ook de stamper) bladen zijn met gewijzigden vorm en functie.

b. De heester met de groenachtige bloempjes is de Pruikenboom (*Rhus cotinus*). De andere is geen *Evonymus*, maar *Sassafras officinale*. B. B.

Vraag No. 54.

Zoudt u zoo vriendelijk willen zijn ons in de Vraagbus van „Onze Tuinen” te zeggen wat de naam is van bijgaande planten? Ze zijn alle honinggevend. De blauwe zond de zaadhandelaar ons voor *Phacelia*; ze is 't echter niet. De witte bevond zich bij zaad, dat wij uit Duitschland kregen, wel 10 soorten bijenplanten.

Blarikum.

M. C.—H.

Antwoord: Het blauwe bloeiende plantje is *Whitlavia grandiflora* en wordt ook wel *Phacelia Whitlavia* genoemd. Uw zaadhandelaar gaat dus in deze vrij uit.

De plant met witte bloemen heet *Clarkia pulchella*, behoorende tot de familie der Onograceae. v. L.

Vraag No. 55.

a. Onze STAMROZEN, die flink ontwikkelde kronen hebben en zeer goed bloeien, zijn beschadigd op de plaats waar de takken ontspringen. Daar LAAT DE BAST LOS, wellicht door het schuren tegen den stok. Ze staan erg op den wind en waaien telkens los en telkens breekt er een stok. Moet ik op die ontvelde plaats wat smeren? Carbolineum of koolteer?

b. Wij hebben een JASMIJNSTRIJK, DIE NIET BLOEIT maar steeds rechte, lange loten maakt. Moeten deze er niet uit en zoo ja, moeten zij een eindje van den stam worden afgesneden of vlak aan den stam?

Apeldoorn.

A. G. K.—W.

Antwoord. a. Insmeren is niet noodig, maar wel, bind uw rozen zoo aan dat de wind ze niet beschadigen kan. Zet de stok in de eerste plaats aan die zijde vanwaar de wind de grootste vat op de boompjes heeft; ten tweede, breng tusschen stam en stok op de punten waar wrijving plaats kan hebben, eenig zacht materiaal aan als mos, vlas, werk of wel een dun plaatje zachte kurk. Zijn de veroorzaakte wonden erg groot bestrijk ze dan met wat koude entwas.

b. Die lange loten moet u juist niet wegnemen daar deze volgend jaar bloemen kunnen geven. U snoeit de strijk dus niet voor en aler ze volgend jaar gebloeid heeft.

Door zulk takken in het voorjaar te snoeien, snijdt men natuurlijk ook de bloemen weg.

Het wegblijven der bloemen kan overigens ook veroorzaakt worden door gebrek aan licht. De Boerenjasmijn, en in 't algemeen alle bloemheesters, willen in het volle licht staan. Kan dat de oorzaak niet zijn, dus staat de plant licht genoeg, probeer dan eens den grond in een wijden cirkel (met een straal van pl.m. 30 c.M.) om de strijk heen met een scherpe spade los te steken. Verder doet u er niets aan, maar laat de strijk 'stil staan. Het jonge hout wordt dan wat eerder rijp. Ook kunt u wel een weinig beendermeel, zeg een half ons, om de plant strooien en onderspitten. Ook Thomasslakkenmeel of superphosphaat is goed. v. L.

Vraag No. 56.

Zijn PADDEN in de aardbei-bedden nuttig? Behalve dat zij stukken van de mooiste aardbeien eten, weet ik niet wat zij doen. Moet ik ze houden of kunnen zij worden verjaagd?

Bennekom.

Mevr. V.

Antwoord: Ik geloof niet, dat de padden aardbeien eten. Dat doen de slakken, welke door de padden verdelgd worden. De proef is licht te nemen. Sluit eens een pad in een bak of kist, met enkel aardbeien bij zich, dan is 't gauw uitgemaakt dat zij ze niet eet. B. B.

Vraag No. 57.

a. In mijn tuin staat een VERBASCUM

PANNOSUM, die zeer mooi bloeit. Moet die stengel, wanneer ze uitgebloeid is, blijven staan of worden af- of uitgesneden?

b. Mijn **CLIVIA** is dezen winter **BEVROREN**, de bladeren werden bruin en ik sneed ze af; toch bloeide de plant heel mooi. Na het bloeien sneed ik de stengel uit. Nu is de plant een stomp met 2 levende bladeren, waar de stengel zat en een klein uitspruitel aan den voet van de plant. Wat moet ik doen om deze plant weer een dragelijk uitzien te hergeven?

Bennekom.

Mevr. V.

Antwoord: a. *Verbascum pannosum* is een vaste plant, en daarom doet u goed den uitgebloeiden bloemstengel af te snijden. Anders geeft de plant haar beste krachten aan de zaadvorming, waardoor ze 't volgende jaar noodwendig iets zwakker moet worden.

b. Dat uw *Clivia* toch bloeide, niettegenstaande de bladeren bevroren zijn (iets wat dezen winter meer voorgekomen is), bewijst dat de stengel (wortelstok) gezond is, te meer, nu er bladeren komen. 't Zal evenwel zeer de vraag zijn of u a.s. jaar bloem krijgt. Daarvoor moeten de bladeren het materiaal bereiden, en nu er geen bladeren genoeg zijn, gaat dat niet. Ook de wortels hebben stellig geleden, en daarom is voorzichtig verpotten misschien wel goed. Spaar de nieuwe wortels en snijdt de oude, rottende weg. Het nieuwe zijspuitje kunt u laten zitten, of stekken, al naar u mooier vindt. B. B.

den ketel blijven. De flesschen moeten in den ketel bekoelen, om het springen te voorkomen.

De kurken na het koken weer flink indrijven en de flesschen laten lakken.

D.

Mevr. S. B.

Bijdschrift: Daar doperwten tot de lastigste producten om te steriliseeren behoren, is het misschien goed, de gefractioneerde sterilisatie toe te passen. Dit bestaat hierin, dat men de flesschen opnieuw opkookt. Ze behoeven dan slechts een half uur op kooktemperatuur te worden gehouden. De kurken dienen voor t gebruik uitgekookt te werden.

Als er maar geen nieuwe bacteriën of gistcellen inkomen op 't oogenblik van kurken, dan zal de inhoud wel goed blijven. Maar aangezien er in de lucht steeds sporen van lagere organismen voorkomen, is er altijd kans op nieuwe infectie. En één gistspore, die naar binnen komt, kan en zal gisting veroorzaken. Afdoende zekerheid bekomt men slechts daar waar de flesschen geen tiende deel van eene seconde na 't koken openstaan, d. i. met automatische sluiting.

Ik meen nog steeds, dat er maar ééne methode afdoend is: het systeem-Weck.

B. B.

BRIEVENBUS.

Vogels in mijn tuinen.

In 'en vorig nummer van „Onze Tuinen” (1e jaarg.) schrijft mevrouw H. in se: „de mensch-natuurlijkhebbende kan en zou zich geen tuin willen denken, zonder opulstering van het heerlijk gezang der verschillende vogels en het nut van hun verblijf in onze tuinen, door den arbeid, dien zij aldaar verrichten.”

Deze zin trof me zoo diep in mijn gevoel, dat ik niet kon nalaten even in deze zaak mee te getuigen. *Geen tuinen zonder vogels!*

Ik woon temidden der heerlijke Geldersche natuur en heb twee groentetuinen en een fruittuin, ik ben een groot beminnaar van de natuur en bovendien heb ik vogels in den tuin. En wat ik daarvan een hulp heb! Ze zorgen, dat mijne erwten niet te dicht komen te staan, door twee derde weg te nemen; ik behoef ze niet te plukken of te laten doppen, dat doen de meerkollen, ik laat alleen de schillen maar uit de paden harken; de peulen nemen de musschen voor haar rekening. Wat een mooie verdeling van arbeid bij die stomme dieren. Ik heb aardbeien en bessen; als ze rijp worden komen de vriendelijke diertjes ze plukken. Ook de frambozen staan op hun menu en de kersen.

Och, mevrouw, mijne huisgenooten en ik werden te zeer gestoord in onze nachtrust door de luidruchtige familie meerkollen, eksters, kraaien, spreuwen en musschen en daarom heb ik groen en rijp maar laten afplukken, maar noodig was het niet geweest, vriendelijke hulp genoeg! Ze liggen nu heel zusterlijk naast de erwtenstengels op de composthoopen en ik zal de boomen laten rooien evenals velen hier in de buurt reeds deden.

Maar nu halen die meerkollen en eksters me ook de talrijke nesten van zangvogels om het huis uit, daarin dunkt me zijn ze weer niet zoo nuttig. Ik zou ze laatst in een boosse bui haast naar de volière van den heer Kolvoort gewenscht hebben.

Maar nu in ernst! wat moet ik nu doen? Ik mag toch mijn nachtegelen en roodborstjes niet laten vermoorden door meerkollen en eksters? U schrijft onder meer: „de ontwikkelde mensch heeft nog altijd gepaste middelen”. Mevrouw, ik bid u, leer

ze mij, maar spoedig, want de decoratieve meerkollen en eksters gebruiken zeer ongepaste middelen.

Bij voorbaat mijn dank,

G. J. KLOKMAN.

Laag-Keppel.

Middel tegen bijen- en wespensteek.

Het zal ongetwijfeld van nut zijn, indien u aan de plantenvrienden, die wel eens met bijen- en wespensteken kennis maken, het volgende eenvoudige middel, dat de inlanders op Java toepassen, bekend maakt.

Zoodra men gestoken is, de angel geheel verwijderen, dan de gestoken plek invrijven met blaadjes van de bloem van eene roode roos, zoodat het sap uit de blaadjes goed op de huid komt, en na een paar minuten is de pijn weg en zwelling blijft achterwege.

Ik heb er eerst om gelachen; maar nu heb ik het middel bij kinderen en andere huisgenooten en ook op mijzelf (ik ben bijenliefhebber) toegepast en het hielp nog altijd. Zelfs daar waar reeds zwelling was waar te nemen, verdween dit na een 10 minuten.

Men zegt dat amoniak goed helpt doch ik heb er nummer baat bij gevonden en bovenstaand middel is zoo eenvoudig en zoo in ieders bereik dat het wel verdient, bekend te worden gemaakt.

Wassenaar.

J. W. SCHIFF.

VOOR DE KEUKEN.

Inmaken van Doperwten.

I.

Hierbij geef ik u, of eigenlijk mevr. L. te A., eene eenvoudige methode aan de hand om doperwten te maken (zie pag. 830, 1e jaarg.).

Inmaken is eigenlijk het woord niet, wel conserveeren. De methode is eigenlijk zoo eenvoudig, dat het uitheemsche dikke woord er maar kwalijk bij past.

Men late niet te oude doperwten even „opkomen”, zooals naar ik meen de keukenterm is, laat ze goed in de zon of in den oven drogen en beware ze op eene droge plaats. Wil men ze gebruiken, dan zet men ze vooraf eenige uren in het water. Op deze wijze behandeld, worden de erwten goed gaar en de smaak komt die van verse erwten zeer nabij.

In flesschen innemen, zooals men dat sommige andere groenten zeer goed doen kan, geeft, ook bij de meest zorgvuldige afsluiting van de lucht, niets. Spoedig heeft er gisting plaats en de kurken vliegen met een knal van de flesschen of wel deze springen.

Driebergen.

Dr. F. F. A. EICH.

II.

Op vraag no. 768 (1e jaarg.) kan ik u mededeelen dat doperwten enz. met succes kunnen worden gesteriliseerd in wijnflesschen. Men volgt geheel de Wecksche methode. Voor het vullen der flesschen kan men zich bedienen van een worsthoorn. Men vult de flesschen niet verder dan tot even in den hals, voor het omhoog koken van den inhoud.

De flesschen moeten met hooi omwoeld in den ketel geplaatst worden, doch na geblesseerd succes is het praktischer, een eenvoudig toestel te laten maken, passende in den ketel, en waarin de flesschen vrij staan. Bij het koken moeten deze pl.n. 9 c.m. boven het water uitkomen. Gedurende het koken moet het deksel van

ADRES?

Wij ontvingen den volgenden briefkaart, afgestempeld te Amsterdam:

Ik wilde me gaarne abonneeren op het blad „Onze Tuinen”.

Mej. L. v. V.

Gelieve s. v. p. uw adres aan de Administratie op te geven, dan volgt terstond toezending der nos. 1, 2 en vlg.

H.H. INTEEKENAREN.

Van af heden zijn voor 't Tijdschrift „Onze Tuinen” losse linnen **STEMPELBANDEN** voor den 1en Jaargang verkrijgbaar; bestellingen worden ingewacht bij onze agenten, bij den boekhandel of bij de administratie. Prijs f 0.75, franco per post f 0.90.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

GRONDBORINGEN voor

Waterlevering en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.

HAARLEM.

(14)

Te koop aangeboden

voor den meestbiedende (ten bate eener lees-bibliotheek, die het werk liever door andere boeken wil vervangen):

a. Eene volledige uitgave van

Linnaeus' natuurlijke historie

in 37 deelen,

uitgave Amsterdam, ERVEN HOUTTUYN, 1771.

b. **Algemeene en bijzondere**

natuurlijke historie door Buffon en Daubenton

in 20 deelen,

uitgave Amsterdam, J. H. SCHNEIDER, 1774.

Alle gebonden in heel leer, zeer goed onderhouden, met platen en vergulde titels.

Adres H. B. J. HAANAPPEL, Hoofd der R. C. School, Noordwijk (Z.-H.). (100)

„Goedkope Grasperkscheerders”

„**Universaal**”, een zeer aanbevelenswaardige **grasperkscheerder** voor kleinere tuinen, leveren wij tot de volgende prijzen, franco naaste station:

messen breed 26 cM. 31 cM. 37 cM.

f 11.— f 11.50 f 12.—

't Is nu ook weer de tijd voor 't aanleggen der **Vaughanden** om de Vruchtboomen, opdat de jonge vruchten onaangetast blijven. Inlichtingen verstrekken wij **gratis** en omgaand.

FIRMA ROSEBOOM, Zwolle,

in Tuinbouwgereedschappen,

*Speciaal adres voor artikelen ter verdel-
ging van insecten.*

Zoo juist ontvingen we (79)

Wespenvanglasjes.

Vereeniging tot bevordering der

Rozenteelt

NOS JUNGUNT ROSAE.

De GROOTE ROZENTENTOONSTELLING,

TE HOUDEN OP

Dinsdag 23 en Woensdag 24 Juli e. k.

IN HET

„Brongebouw” te Haarlem,

WORDT GEOPEND

DINSDAG 23 JULI,

des namiddags te 2 uur.

Namens het Bestuur:

J. K. BUDDE, Voorzitter.

Mr. P. L. BAUDET, 1ste Secretaris,

DE BILT.

(101)

Rozenkweekerij „Muscosa”

ARNHEM.

(6)

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR

MONIER-WERKEN

AMSTERDAM.

CEMENT - IJZERWERKEN.

DIRECTEUR

J. N. Landré

= OMVAL JAAGPAD 53

Telefoon 3028.

(32)

NETWERK

ter beveiliging van **Bloemen, Vruchtboomen en Planten** levert in alle gewenschte maten van 30 cents af per vierk. M.

TJ. VELTHUIJSEN,

Fr. Hendrikplantsoen 88 en 15, Amsterdam.

Fabriek van alle soorten **Vischnetten** van zijde, katoen, hennep en linnengarens. (9)

Otto Schulz,

Bussum. Tuin-architect.

(28)

Prima qualiteit **Bloemen-, Gazon-, Ooftboomenmest** enz. wordt bij iedere hoeveelheid geleverd door de (23)

Mij. tot Verkoop van Hulpemeststoffen, te **Dordrecht**. „Opgericht 1893”.

Onder openbare controle der Rijkslandbouwproefstations. — Prijsopgaven, Brochures, Circulaires en Inlichtingen *gratis*.

Allen die voor het eerst een proef nemen

met de Junibanden: „Einfach” van Hinsberg, wordt aanbevolen de banden aan te brengen om eenige veel vrucht belovende Appel-, Pere- of Pruimeboomen. Na verloop van 3 of 4 weken zal men er dan reeds vele Appel- of Perebladrollers, enz. voor den Winterslaap in genesteld vinden.

Het is nu de tijd een proef te nemen.

De echte vangbanden van Hinsberg uitsluitend verkrijgbaar bij de Kon. Magazijnen van Tuinbouwwerktuigen en benodigdheden **BLASS & GROENEWEGEN, De Bilt.**

Wacht U voor namaak!

(98)

Voor 't adverteeren in de Provincie **FRIESLAND** is bij uitstek geschikt de in het centrum der Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma **A. BINNERT OVERDIEP.**

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

INHOUD.

Pijpkruid, door v. L.

Ons Gouden Tientje.

Bloementuin.

Do Trompetboom, door J. K. B.

Gladiolus Colvillei, door v. L.

Moestuyn.

Koude Bakken, I, door J. C. Muijen.

Fruittuin.

Zomersnoei Perzik, door J. A. Kors.

Waaivorm Perzik, door J. A. Kors.

Nuttige en Schadelijke Dieren.

Slakken, door F. W. A. Grimme.

Bloedluis, door B. B.

Werk voor de volgende Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuyn, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. V.

Onze werkzaamheden.

Stekken, I, door W. Lodder.

Tentoonstellingen.

Tentoonstelling Zutphen—Wansveld.

Bloemen- en Planten-commissie, door J. K. B.

Vragenbus.

Voor de Keuken.

Inmaken van Doperwtten.

Brievenbus.

Advertentiën.

Inhoud.

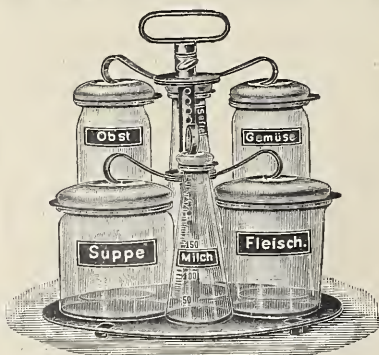
Hoofddepôt en Proefstation WECK'S Sterilisator.

Hygiënisch zuiver. Gedep. merk

„Frischhaltung” alleen echt. (89)

Voor versch bewaren van
Groenten en Vruchten.

D. DE CLERCQ - Bloemendaal.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar f 2.50
per kwartaal „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

DE KONINGIN DER BLOEMEN.

„Roosjen, roosjen heerlijk
[schon!]
Van 't gebloemt spant gij
[de kroon;]
Bloeiend,
Groeiend,
Overvloeiend
Van den rijken geuren-
[schat,
Die uw gouden hart
bevat!”

Ten Kate had gelijk: de Roos, voor duizenden jaren reeds bezongen en bewierookt, is in het oog van het volk nog steeds de Koningin der bloemen die men vindt zoowel in den tuin van het paleis als op den vensterbank van den arbeider.

Zoover als de geschiedenis kan geraadpleegd worden, ontmoet men overal bewijzen dat de Roos te allen tijde hoog vereerd werd en dat zij zoowel bij de wieg als bij het graf als symbool van liefde dienst deed.

Dat haar bloem, zoo'n goddelijke bloem, edel van vorm en verrukkelijk van geur ook in de godsdienst der oude volken eene rol gespeeld heeft, zie, het spreekt als van zelf. In de godsdienst der Grieken en Romeinen is zij het attribuut van verschillende godheden. Door de eersten was zij aan Eros,

FRAU KARL DRUSCHKI.

(Orig. foto „Onze Tuinen” van de HH. v. D. HOEK en PLOOS VAN AMSTEL, Kweekrij „Rozenoord”, Amsterdam.)

den god der liefde, gewijd, en werd Aphrodyte, de godin der schoonheid, en Hebe, de godin der gratie, door de Roos als zinnebeeld van schoonheid en onschuld, voorgesteld.

De kleur, de nooit volprezen rozenkleur moest, zoo redeneerden de ouden, van goddelijken afkomst zijn.

De Roos was op de aarde achter gebleven toen het eerste morgenrood der schepping in zacht daglicht overging.

Ook wordt verteld dat zij haar ontstaan aan de godin Flora verschuldigd is. Toen deze na eerst Amors liefde versmaad te hebben, door een zijner pijlen getroffen was, en hartstochtelijk op hem verliefd, door hem vermeden werd, schiep ze in hare wanhoopstemming de bloem die licht en weent, met al haar bekoorlijkheden, maar ook met haar scherpe stekels. Op het oogenblik, toen de fraaie bloem uithare hand te voorschijn kwam, wilde zij haar verwelkomen met den naam harer droomen: Eros; maar hare jonkvrouwelijke schuchterheid was oorzaak dat

de eerste klank op haar lippen verstonde, terwijl ze alleen blozend van schaamte „Roos” liet hooren. Van dit oogenblik af werd zij door hare talrijke zusters met den naam Roos begroet, zooals dat nu nog na eeuwen het geval is.

Een van de rozen, die in vroegere tijden een hoofdrol heeft gespeeld, en die wij daarom de Roos der Geschiedenis kunnen noemen, is de honderdbladerige Roos, *Rosa centifolia*. Zij bezit een kogelronden vorm, tal van bloembladeren en een heerlijken geur, waarom uit haar bloemen de kostbare rozenolie bereid wordt. Op oude buitenplaatsen ontmoet men haar nog wel eens een enkele maal.

De groote belangstelling die onze lezers voor de Koningin der bloemen aan den dag leggen, is oorzaak geweest dat wij van dit nummer een Rozen-nummer hebben gemaakt, dat naar wij hopen welkom is.

De Roos staat nu in onze tuinen in vollen bloei, er is volop van haar te genieten, vooral wanneer men des morgens vroeg zijn rozen begroet, als de bladeren met zilveren dauw overtoegen zijn en kristalheldere pareltjes een

kransje vormen om de teedere bruinrood gekleurde rozenblaadjes, die dan uit was gemaakt schijnen.

De geheele open bloem hangt ietwat gracieus naar beneden en wel zóó, dat ons gelegenheid geboden wordt een blik in het hart te werpen, waar de gouden meeldraden vol wonderdoend stuifmeel met moederlijke zorg tegen de schadelijke invloeden beschermd worden.

De half ontkloken knop is echter wel het schoonste wat men zich in den vroegen morgen, wanneer het ochtendrood gloort, kan voorstellen, en wanneer wij wachten totdat de zon haar wakker heeft gekust, dan kunnen wij de teedere rozenblaadjes streep na streep zien ontplooiën. Het aanminnige rozenknopje verandert in een blozend jong roosje, dat o zoo gaarne geplukt wordt.

„Wanneer in d'ochtend aan de kimme
De Dageraad haar komst vermeldt,
Kom! Niet op 't lauwe bed gelegen,
Uw rozengaard dan ingeseld!”

Bewonder en pluk veel rozen, lezer, maar bedenken dat zij de plant het schoonst tooien en niet bloeien om afgesneden te worden.
J. K. B.

den zeventienden eeuw den handel in rozenwater en rozenolie bediend te hebben. Vandaar heeft in den loop der eeuwen de rozencultuur en hare industrie zich zuidwaarts verbreid tot in Indië, Arabië, Tunis, Algiers, Marokko en noordwaarts naar Klein-Azië, Turkije en Bulgarije.

Het begin der belangrijke en uitgebreide rozencultuur in Bulgarije schijnt sedert het begin der zeventiende eeuw, ten naaste bij met de stichting der stad Kazanlik ten zuiden van den Balkan, samen te vallen. Toch heeft deze industrie daar eerst in de negentiende eeuw haar groote hoogte bereikt, hoewel later Duitschland en Frankrijk groote concurrenten zijn geworden.

Het laat zich indenken, dat bij een zoo kostbaar produkt als rozenolie is, al spoedig vervalschingen voorkwamen. Reeds Engelbert Kämpfer, die Perzië van 1632—1684 bereisde, vermeldt dat aan de rozen bij het distilleren fijn geraspt Sandelhout werd toegevoegd terwijl later door Polier werd bericht dat in Kaschmir geen Sandelhout maar een welriekend Indisch gras (*Andropogon Schoenanthus*) bij het distilleren der rozen werd toegevoegd.

Behalve deze vervalschingsmiddelen spelen als zoodanig ook Geraniumolie en vooral Palmarozenolie een belangrijke rol. De rozen worden met deze stoffen voor de distillatie besprenkeld en eigenaardig is, dat dit later niet meer na te gaan is, daar zelfs de kleur van de olie van *Andropogon* met die van rozenolie overeenstemt.

Van de meer dan 7000 gekweekte rozenvariëteiten komen slechts enkele voor de winning van rozenolie in aanmerking. Het komt bij deze industrie minder op schoone, prachtig gevormde bloemen, dan wel op het weerstandsvermogen en de bloemrijkheid der soorten aan. Aan beide eischen beantwoordt de *Rosa damascena*, die in den Balkan, zoowel als in den laatsten tijd in Duitschland, ter winning van rozenolie is aangeplant.

De *Rosa damascena* is als wilde plant niet bekend, maar blijkbaar een product der tuinen en van oorsprong waarschijnlijk een bastaard van *R. gallica* en *R. canina*.

De Bulgaarsche rozenstruik is tamelijk dicht met teruggekromde stekels gewapend. De bloemtrossen tellen tot ruim 25 bloemen, die niet grooter dan 7 c.M. in doorsnede worden. Hoewel gevuld, zijn zij toch rijk aan meeldraden. De buitenste bloembladjes zijn vaak nagenoeg wit, de binnenste meer rood, soms zuiver rozerood.

De rozenstruiken worden in Bulgarije en Duitschland aan manshoogte hagen opgekweekt. De bloemen worden meestal in de drie eerste weken van Mei vóór zonsopgang verzameld en op denzelfden dag reeds bewerkt.

In Zuid-Frankrijk wordt de *Rosa centifolia* gekweekt, hoofdzakelijk voor rozenwater en rozenpomade. Deze soort wordt in rijen geplant en vormt niet zulke hooge hagen als de Bulgaarsche rozen.

In Engelsch-Indië waar sedert ongeveer twee eeuwen in Gazipour aan den Ganges en in andere streken in Ben-

DE GEUR DER ROZEN.

Kent ge, waarde lezer of lezeres, iets fijners, iets edelers, iets heerlijkers dan rozengeur?... Onwillekeurig denken velen hier misschien wel aan „rozengeur en maneschijn”, maar dat bedoel ik toch niet. Ik wilde de lezers van „O. T.” in dit opstel uitsluitend bij den geur der rozen bepalen; de maneschijn geef ik dan op den koop toe.

De geur der rozen dan is bij de talrijke soorten en verscheidenheden zeer verschillend en als we deze eens in klank konden omzetten, wat al tonen en klanken zouden we dan niet onderscheiden! Het zou een muziek zijn, zacht of sterk, zoet en liefelijk, krachtig of smeltend, maar toch altijd wel-luidend en voornaam. Er zijn van die rozen die zoo heerlijk geuren, dat we er telkens weer naar terugkeeren. Woorden hebben we er niet voor, zijn er niet voor te vinden. Het eenige wat we zeggen kunnen om aan onze gewaarwordingen uiting te geven is: verrukkelijk, onbeschrijfelijk, heerlijk.

Geen wonder dat reeds sedert zeer oude tijden beproefd werd den geur der rozen vast te leggen en te bewaren. In Chineesche en andere oude geschriften wordt de geur der rozen veelvuldig geprezen, terwijl met rozengeur verzadigde olie reeds eeuwen her bij godsdienstige plechtigheden en bij het balsamen een belangrijke rol speelde. *)

Zoo zalfde reeds Aphrodite het lijk van Hektor met rozenolie en de oude Grieken en Romeinen vierden jaarlijks een Rozenfeest, bij welke gelegenheid

de graven der dooden met rozen omkransd en hunne grafsteenen met rozenolie gezalfd werden. Van alle bloemen-cultuur was die der rozen van oudsher de voornaamste.

De eerste beschrijving over de bereiding van Rozenolie vindt men in de geschriften van Dioscorides. Deze olie was slechts een sterk welriekend gemaakte vette olie en dat geldt wel voor het grootste deel der tot ver in de middeleeuwen gebruikte en als *Oleum rosarum*, *Oleum rosatum* of *Oleum rosaceum* beschreven rozenolie.

Afgezien van de aanhalingen in oude Persische en andere Oostersehe overleveringen, treft men de eerste bepaalde opgaven over de distillatie van rozen en het gebruik van het desbetreffend produkt, in de geschriften van den Arabischen geschiedschrijver Ibn Chaldun, die aangeeft dat het rozenwater in de achtste en negende eeuw na Christus een belangrijk, tot in China en Indië verbreid handelsartikel was. Om dien tijd schijnt Perzië het meeste rozenwater geleverd te hebben en gedurende de middeleeuwen was de rozencultuur en de distillatie van rozenwater voor Perzië een zeer belangrijke bron van inkomsten.

Het zal ons niet verwonderen dat door de groote hoeveelheid rozenwater die daar jaarlijks werd gedistilleerd de rozenolie, die zich bij lagere temperatuur als een stijf boterachtig vet van het rozenwater afscheidt, reeds vroegtijdig bekend en waarschijnlijk ook ter parfumeering van olie en vet zal gebruikt zijn. In elk geval is reeds in de tiende eeuw sprake van rozenolie, terwijl ook in latere geschriften van deze olie gewag wordt gemaakt.

Intusschen schijnt Perzië nog tot na

*) Vergelijk *Gildemeister und Hoffmann*, „Die Aetherischen Oele”; en *Luerssen*, „Medicisch-pharmaceutische Botanik”, waaraan deze en volgende bijzonderheden grootendeels ontleend zijn.

galen, rozenolie wordt bereid, wordt ook de *Rosa damascena* gekweekt. De hoeveelheid is echter niet zeer groot en dit product, evenals dat, hetwelk in Egypte en in Tunis wordt gewonnen, bereikt ons niet.

Het winnen van rozenolie geschiedt door distilleering. In Bulgarije wordt een zeer eenvoudig distillatietoestel gebruikt. Op een steenen haard, die met hout uit de wouden van den Balkan gestookt wordt, staat een koperen distillatieketel van ruim 100 L. inhoud. Bovenaan dien ketel is een buis bevestigd, die in een andere buis uitloopt, welke $\frac{1}{2}$ meter lang is en door een met water gevuld houten vat loopt. Het verkoelingswater wordt door een houten goot in het bovenbedoelde vat toegevoerd. Van deze ketels zijn gewoonlijk een groot aantal tegelijk in gebruik.

In elk dezer ketels doet men 10 K.G. frisch geplukte rozen en 75 Liter water en distilleert nu tot 2 flesschen water van 1 Liter inhoud overgehaald zijn. Wat er overblijft wordt later weer gedistilleerd, maar de kwaliteit daarvan is minderwaardig.

Heeft men op deze wijze genoeg rozenwater overgehaald, dan worden daarvan 40 Liter in een ketel gegoten, van welke ook weder de eerste 5 Liter apart opgevangen worden. Dit tweede product is een eerst witte, troebele vloeistof, die bij het afkoelen klaarder wordt, wijl de olieachtige bestanddeelen aan de oppervlakte komen drijven. Deze olieachtige stof wordt met een klein, trechtervormig instrumentje afgeschept, welk instrument onderaan een kleine opening heeft, waardoor wel het water, maar niet de olie wegvloeit.

Op deze wijze wordt in Bulgarije naar men zegt, van 3000 K.G. bloemen 1 K.G. olie gewonnen, maar naar alle waarschijnlijkheid is daarvoor een veel grootere hoeveelheid bloemen noodig, tenzij de olie met Palmarozenolie vervalscht wordt.

In Duitschland, in de omstreken van Leipzig geschiedt de winning van rozenolie anders en op groter schaal. Er zijn daar vele Hectaren met rozen geplant, waarvan des morgens de bloemen geplukt worden en dadelijk in groote distillatieketels worden gedaan, die, behalve de benodigde hoeveelheid water, 1500 K.G. rozen kunnen bevatten. Ongeveer 5000 tot 6000 K. G. bloemen geven 1 K.G. olie.

Het verhitten gaat hier niet door vuur, maar door stoom. Voor elke hoeveelheid rozen wordt frisch water genomen en de olie wordt in flesschen opgevangen.

Geen wonder voorwaar, als men de bovenstaande cijfers in aanmerking neemt, dat rozenolie een zoo kostbare stof is; pl. m. f 400 per K.G. Met een kilogram rozenolie kan echter heel wat geparfumeerd worden, zelfs met één ons van deze stof, dat dus ongeveer f 40 zal kosten, is men in staat groote hoeveelheden zeep en andere toiletartikelen welriekend te maken. Maar toch altijd blijft rozenolie een kostbare, dure specerij.

De blijvend hooge prijs is echter ook niet zelden een gevolg van speculatieve operaties, waaraan handelsartikelen zoo

vaak onderhevig zijn. En dat is wel jammer, omdat anders die heerlijke geur der rozen allicht in wijderen kring zou kunnen worden genoten, wat nu vrijwel onmogelijk is.

v. L.

Klimroos „Cato”.

Bijgaande foto is van de klimroos „Cato”, die eenige jaren geleden door Gebr. Gratama in Hoozevee gewonnen werd.

Ze heeft groote trossen met zacht rose bloemen, en bloeit ongeveer zes weken lang zeer rijk.

Ik kocht deze roos in 1905 om een kale muur te bedekken en moest haar noodgedrongen in een pot zetten. Ze

Klimroos „Cato”.

(Orig. foto „Onze Tuinen”).

doet 't echter hierin even goed, is thans ruim vier meter lang en vol bloemen.

Voor ons klimaat is ze bijzonder geschikt, doordat ze winterhard is.

J. H. VAN HULST LZN.

Amsterdam.

De gratie der Rozen.

Als bij algemeene afspraak geldt van oudsher de roos als koningin der bloemen, als type van de bloem die om hare schoonheid bewonderd, bemind en gekweekt wordt.

Tot haar bekoorlijkheid werkt alles mede, wat bloemen aantrekkelijk

maakt: de kleur, de geur, de teerheid, de vorm der blaadjes, de gratie van den groei.

Zie de oorspronkelijke rozen. Zoek ze op hare natuurlijke standplaatsen.

Zie de duinroosjes bijvoorbeeld. Wat liggen die in sierlijke groepen tegen de hellingen aangeleund, zoodat niet alleen de gratie der bloemen en knoppen, maar die van de geheele plant tot haar recht komt!

En de heggerozen, als zij vrijuit groeien. Zie de struiken, uit de schemering der heg te voorschijn kruipend, als bij verrassing, den vollen rijkdom van haar bloei ten toon spreiden. Zie de takken, licht en ruimte zoekend, de heerlijkste lijnen vormen. Zie ze hangen en klimmen, in sierlijke bochten en bogen en de ontluikende knoppen, den zonneschijn begroetend, stuk voor stuk zich openen in losse trosjes en tuitjes!

Heeft niet de vegetatieve gratie, de spil, waarom alle plantengroei draait, hier eene harer hoogste uitingen bereikt?

De smaak der menschheid heeft dit gewaardeerd.

Zij heeft, sinds de oudste tijden, de roos bezongen in gedichten en haar tot motief gemaakt voor de beeldende kunsten.

En sinds men op het denkbeeld kwam, tuinen aan te leggen, omheinde stukken grond waarop planten gekweekt werden ter wille van nuttige eigenschappen, heeft men daarin de roos een eereplaats gegeven, afgezien van alle vraag naar nuttigheid, louter om hare schoonheid.

En, eenmaal haar kweekend, heeft men getracht haar te „veredelen”. Dat wil zeggen: men zocht de bloemen te vergrooten, eerst door verdubbeling, daarna door nog meer vulling te verfraaien en daarbij te verstevigen, ze rijker en tevens iets minder snel vergankelijk te maken. Zoo iets is altijd een gevaarlijk werk. Bij menige bloem gaat door zulke „veredeling” het geheele karakter verloren. Bij de rozen is men in dit opzicht tamelijk gelukkig geweest. Men is er in geslaagd, ze tot groter en duurzamer voorwerpen te maken, en nochtans in hoofdzaak haar karakter te bewaren. Men kan, als men wil, prachtige variëteiten produceeren, waarvan al de blaadjes de oorspronkelijke lijnen — den hartvormigen omtrek, de schelpachtige ronding — behielden en, komvormig verbonden, toch de primitieve schoonheid vertegenwoordigen. Maar met dien eisch is, dunkt mij, ook de grens voor goeden smaak in de kweekkunst aangegeven: rozen, zóó groot en zwaar, dat de stelen ze slechts met moeite dragen kunnen, zóó van binnen uitpuilend dat ze geen kommetjes meer zijn, zóó proppig dat de gratie ophoudt, zijn niet mooi.

En wat van de afzonderlijke bloemen geldt, dat geldt m. i. ook voor de heele plant.

De roos is van nature niet een boom, of een heester, maar een struik, van den grond af vertakt. Onder de door enting veredelde rozen beantwoorden aan dien vorm het meest de klimrozen. Werkelijk zijn deze een der lieflijkste

sieraden van onze woningen. Het verwondert mij dikwijls, dat zij niet nog veel talrijker aangebracht worden en in grooter verscheidenheid ook van doorbloeiende soorten. En zou men de klimnatuur der roze-struiken niet nog veel meer dan thans geschiedt, kunnen dienstbaar maken aan bekleding van het soms noodzakelijk, maar altijd leelijk kippengaas, ja haar doornachtigheid ter vervanging van het nog leelijker prikkeldraad? Zonder twijfel zou de bekoorlijkheid onzer tuinen daarbij winnen.

Op de klimrozen volgen, wat gratie betreft, de laagstammige soorten. De stam, noodzakelijk wegens enting, is zoo laag, dat bij goed uitgegroeide exemplaren de indruk van den struikvorm bewaard blijft. Hoe hooger de stam is, hoe meer die indruk, en daarmee het gracielijk karakter, verloren gaat. Eigenlijke stamrozen, hoogstammige, zijn zonderlinge kunstproducten: welbezien, in het beste geval, een struikje boven op een stok. Een werkelijke boom wordt het toch nooit. Ik geef aan de kweekkunst in bedenking, of de voordeelen der hoogstammige soorten niet zijn te verkrijgen zonder behulp van dien stijven, aan de rozengratie vreemden stok.

En dan de plaatsing. Men denke aan den primitieven vorm, de heggen, en werke dan zooveel mogelijk met de natuur mee, niet willens en wetens er tegen in.

Dat laatste gebeurt, wanneer men roze-struiken, inplaats van ze los te groepeeren, op een rijtje of in een kringetje of een ander willekeurig figuurtje naast elkaar zet, of ze opsluit binnen stijve randjes.

Onze tuinen munten in het algemeen meer uit door netheid dan door gratie. Tegenwoordig raken wij weer erg in een koers van rechtlijnigheid — ten deele als reactie op een even onnatuurlijke kromlijnigheid. Het bestudeeren van de gratie der rozen moge in dit seizoen een prikkel wezen om hierover na te denken — over de mogelijkheid te peinzen van een tuin zonder andere lijnen, dan die door de natuur van het levend plantaardig materiaal zelf worden aangewezen.

GEERTRUIDA CARELSEN.

La France.

Er is denkelijk wel geen tweede roos aan te wijzen, zóó goed bekend, zóó zeer bemind als de thee-hybride *La France*, die het volgende jaar 40 jaren oud wordt.

Veertig jaren oud en nog een der beste rozen, zie, dat zegt meer dan het beste getuigschrift.

Toen in 1891 *Mad. Caroline Testout* het levenslicht aanschouwde, dachten wij: „Ziezoo, *La France*, nu is het met je populariteit gedaan; en werkelijk, wanneer men de rozenliefhebbers hoorde, zou „Carolientje” het winnen! *La France* merkte dit heel goed; de vraag naar haar werd belangrijk minder, zij ging echter stilletjes voort hare goede eigenschappen te laten zien en

ja, men maakte nog eens weer vergelijkingen en voetje voor voetje kwam *La France* weer uit het hoekje, waarin men haar geduwd had. Zij was toch mooi, ook in vergelijking met „Carolientje” wier toilet wel eens niet altijd netjes is.

La France ziet er altijd even keurig uit, tot zelfs op het oogenblik dat zij haar mooie rosegekleurd japonnetje, overdekt met een zilveren tulle, laat vallen. *La France* is een ideale roos, en op stam, en als struikroos, die in geen enkelen tuin mag ontbreken.

Ook zonder bloemen is ze mooi; als in het voorjaar de jonge scheuten met bruinrood gekleurde kopjes uitgroeien, valt zij al op, en dat blijft zoo doorgaan den ganschen zomer door, immers

houden. zoodat de bloem dikwijls een weinig naar eene zijde overhangt, wat men een fout zou kunnen noemen, doch uit een decoratief oogpunt, volgens onze bescheiden meening toch weer geen fout is. Maar wij hebben genoeg van deze schoone roos gezegd en wenschen iederen lezer van *Onze Tuinen* toe, haar te kunnen bewonderen.

J. K. B.

Een lijstje van mooie rozen.

Het aantal rozen-verscheidenheden is zoo groot, dat het voor den leek, voor den amateur-tuinier zeer lastig is, eene keuze te doen, waarom wij een lijstje hebben samengesteld van beproefde

La France.

haar groote, roode stekels steken fraai af tegen de lichtgroen gekleurde scheuten en bladeren. Zij is zoo kenbaar, ook zonder bloemen, dat men haar gemakkelijk overal uithaalt.

En dan, hoe dankbaar bloeit zij; een van de eerste in het voorjaar, is zij dikwijls een der laatste in het najaar en vroeg of laat, elke roos ruikt heerlijk. Een ideaal roos hebben wij haar genoemd en wij hebben al heel wat goede hoedanigheden genoemd, om op dien naam aanspraak te maken, maar wij hebben nog niet gezegd, dat zij dikwijls maar ééne bloem op een scheut draagt en dat is ook een reden om haar een ideaal roos te noemen.

De bloem is bolronde, groot en goed gevuld en nu schijnt de steel niet krachtig genoeg te zijn om haar recht op te

verscheidenheden, die getoond hebben, mooie rozen te produceeren.

Wij beginnen met een half dozijn theerozen te noemen, die zich onderscheiden door zachte kleurschakering, heerlijke geur en ongemeen rijken bloei.

Madame Abel Chatenay, een roos met superieure hoedanigheden, de bloem is niet overgroot en zalmkleurig rose geteekend. De vorm laat niets te wenschen over.

Madame Jules Gravereaux, krachtig groeiende, geel met perzikkleurig rose bloemen, die groot en goed gevuld zijn.

Marie van Houtte, een beste onder de oudjes, ze is van '72 maar tooit zich met zeer mooie gele rozen, waarvan de

buitenste bloembladeren een weinig blozen.

Papa Gontier, zeer mooi als knop; de bloem is half gevuld en donker karmijnrood gekleurd.

Witte Maman Cochet is, zooals de naam reeds aangeeft, wit met rose buitenbloembladeren.

Sunset is, naar wij meenen van Amerikaanschen oorsprong; zij tooit zich met oranje-gele, goed gevulde bloemen, die lekker reiken.

Nu een half dozijn *hybride theerozen* (*Rosa indica fragrans hybrida*).

Deze rozen zijn het resultaat van kruisingen tusschen theerozen en remontantrozen, zoodat zij buitengewoon rijk bloeien en krachtig groeien.

Farben-Königin, de roos, waarvan wij verteld hebben, dat zij altijd lacht, zoo vroolijk ziet zij er uit. De bloemen zijn flink ontwikkeld, helder-rose gekleurd en goed gevuld.

Frau Lilla Rautenstrauch, een roos om mede weg te loopen; ze is zeer rijk bloeiend, de bloemen hebben een mooien vorm en staan heelemaal alleen op krachtige scheuten, zijn licht vleeschkleurig met een oranje-gele nuance.

Grusz an Teplitz heeft al de eigenschappen van een maandroos, bloeit den geheelen zomer door, met los gevulde, kleine bloemen, die schitterend scharlakenrood gekleurd zijn. Als groep- en perkroos zeer aanbevelenswaardig.

Kaiserin Augusta Viktoria, goed bekende witte roos, met zacht groene nuance. Zij bloeit zonder ophouden den ganschen zomer door en is een van de beste aanwinsten van den Trierschen rozenweker P. Lambert.

Koningin Emma, een roos van Neêrlands bodem; zij werd gewonnen en in den handel gebracht door den heer Verschuren te Haps. Zij is een zaailing van eerstgenoemde en bezit alle goede eigenschappen van deze. De schoone, op rechtopstaande stengels gezeten bloemen zijn albast wit met een zacht vleeschkleurig hart. 'n Mooie roos, die in geen enkelen tuin mag ontbreken!

Mad. Jenny Guillemot, een rijk-bloeiende, goed gevulde gele roos, die recht op de scheuten staan.

Tot deze groep behooren ook: *Koningin Wilhelmina*, zalmkleurig rose, *La France*, *Liberty*, donkerrood, *Richmond*, karmijnrood en *Madame Caroline Testout*, vleeschkleurig rose.

Noisetrozen heeten wetenschappelijk *Rosa indica Noisettiana* en onderscheiden zich door een krachtige groeiwijze; de bloemen verschijnen in bundels en bloeien vooral in het najaar rijk. Zij mogen niet te veel gesnoeid worden.

William Allen Richardson, de lievelingsroos van onze Koningin, is zonder twijfel wel de mooiste. De bloem is niet groot, keurig als knop en mooi oranje gekleurd.

Bouquet d'or draagt gele bloemen, die goed gevuld, zeer in 't oog vallen. De groei is rankend en meermaals zagen wij haar met succes als klimroos gebruiken.

Boule de Neige, zeer dankbaar bloeiend wit roosje.

Celine Forestier bezit helder gele bloemen, niet groot, zeer geschikt voor stamroos.

Van de Bourbonrozen, *Rosa indica bourbonica*, noemen wij alleen de overal bekende *Souvenir de la Malmaison* met haar platte, vleeschkleurig witte bloemen. Als het weer helder is kan zij diep in het najaar nog rozen geven, die dan zeer welkom zijn.

De Bourbonrozen staan tusschen de theerozen en maandrozen in, zijn tamelijk winterhard en moeten kort gesnoeid worden.

De groep *Hybride-remontantrozen*, *Rosa hybrida bifera*, is ongetwijfeld de sterkste van alle en munt vooral in donkerrood gekleurde uit. De geur is bij deze groep zeer sterk ontwikkeld.

Een mooi dozintje zullen wij van deze doorbloeiende rozen noemen.

Baronne de Rothschild, zeer mooie, groote roos, zijdeachtig rose.

Captain Christy, ruim dertig jaar oud, wordt zij nog steeds bewonderd. De bloem staat veelal alleen, is groot en buitengewoon mooi rose gekleurd. Voor struik- en stamroos zeer geschikt.

Duke of Edinburgh, bloemen levendig karmijnrood en goed gevuld.

Emperor, deze zou men de zwarte roos kunnen noemen, zoo donkerrood gekleurd is zij.

Frau Karl Druschki is reeds goed bekend, niettegenstaande zij nog maar 6 jaar oud is. Op de titelpagina vindt men haar portret en 't is dus onnoodig te zeggen, dat zij sneeuw witte bloemen draagt. Zij groeit sterk en moet dus lang gesnoeid worden, willen wij haar rijkelijk zien bloeien. Als groepenroos is zij bijzonder aan te bevelen.

General von Bothnia Andrae, deze helderrood gekleurde roos is hier te lande gewonnen en zij verdient een plaatsje naast andere van vreemden bodem.

Général Jacqueminot, hoewel meer dan een halve eeuw oud, is nog steeds een mooie roos, die groot van stuk, helderder rood en dankbaar bloeit. Zij wordt ook wel gebruikt als klimroos.

Van Houtte, mooi van vorm, fraai van kleur en dankbaar bloeiend, zie daar het getuigschrift van deze mooie roos.

Mrs. R. G. Sharman Crawford, Anjerkleurige roos, die bijzonder rijk bloeit en door iedereen mooi gevonden wordt.

Merveille de Lyon, groote bloem, die zuiver wit is.

Prince Camille de Rohan, fluweelrood gekleurd, zeer rijk bloeiend, zowel op stam- of als struik gekweekt.

Ulrich Brunner, dit is de roos, die te Amsterdam zooveel op straat verkocht wordt. De bloem is flink groot, goed gevuld en donker kersrood.

Wij zullen ons lijstje besluiten met een paar klimrozen en noemen dan in de eerste plaats *Dorothy Perkins*, een Wichuraiana-hybride met prachtige trossen levendig rose gekleurde bloemen. Zij trok op de rozententoonstelling te Zeist herhaaldelijk de aandacht van H. M. de Koningin-Moeder, die haar bijzonder mooi vond,

Turners Crimson Rambler is ook een klimroos van den eersten rang, waartoe hare bijzonder krachtige groeiwijze en helder gekleurde karmijnroode bloemen veel bijdragen, op kleigrond maakt zij scheuten van drie meter lang.

Anna Rübsamen, zeer mooie klimroos met groote trossen vleeschkleurig rose bloemen, terwijl de lange scheuten bezet zijn met glanzende bladeren, waaruit gemakkelijk het Wichuraiana-bloed te herkennen is.

Zéphyrine Drouhin, een Bourbonklimroos zonder stekels, die zich tooit met levendig kersrood gekleurde bloemen. De nieuwe scheuten zijn bruinrood gekleurd en komen tegen de groote, groene bladeren prachtig uit. Een zeer mooie roos.

Cato is een aanwinst van de heeren Gebrs. Gratama te Hoozevee. Het is een mooie klimroos met rose gekleurde bloemen, die in groote trossen aan de planten voorkomen. In 1903 ontving zij van de Bloemen- en Plantencommissie een certificaat 1e klasse, wat gelijk staat met een warme aanbeveling.

Moge dit lijstje velen van dienst zijn.

J. K. B.

Rozebottels.

Wie zou ze niet kunnen, wie heeft ze niet meermaals geplukt op een wandeling door bosch en veld, de vruchten onzer wilde rozen, algemeen bekend als „rozebottels“. Ge herinnert u nog wel uit uwe vervlogen jeugd, hoe ge, al stoeiende, uwe tochtgenooten zoo onverhoeds een weinig haren uit zoo'n rozebottel in den nek kondt stoppen en hen zodoende in een minder prettige stemming bracht. Immers die talloze kleine hartjes, die de eigenlijke zaden omgeven, veroorzaken een jeuking zonder eind.

En ge behoeft niet zoo'n lange reis te maken om rozebottels te vinden, immers uw eigen tuin schenkt ze u. Gezigt toch zeker een of meerdere exemplaren rijk van de veel eener wilde roos weg hebbende „*Rosa rugosa*“, in verscheidenheden. De bloem is enkel, ze schenkt u prachtige bottels, bij uitstek geschikt voor den inmaak.

't Is vreemd, maar niettemin te constateeren, dat de vruchten der rozen, zelfs bij volkomen rijpheid niet van de takken vallen. Diep in den herfst kunt ge ze nog op de reeds ontbladerde stengels aantreffen en eerst dan vallen ze u goed op. Waarom ze niet afvallen? Wilt de vruchten dan zeer waarschijnlijk niet hare bestemming zouden bereiken. Immers de muizen en andere onwelkome gasten lusten gaarne de zaden en van voortteling is dan geen sprake. Want alleen knaagdieren kunnen de harde bast, die 't zaad omgeeft, stuk bijten.

De vogels moeten zorgen voor de verspreiding en 't zijn vooral kraaien en murels wien dit is toevertrouwd. De vogels doen zich te goed aan 't vruchtvleesch, (niets anders dan de gezwollen bloembodem) en de zaden kunnen heelhuids met de uitwerpselen verre van de moederplant verwijderd, 't Is daar-

om dat de bottels niet afvallen; en tegen de takken der rozen opklauteren, zullen de muizen wel laten. Wilt ge de bottels soms zaaien, wacht daar dan ook mee tot een volgend voorjaar; goed rijpzijnde, plukt ge de vruchten af en doet deze in een stopflesch met zand, waardoor 't geheele verdrogen tegengegaan wordt. Alvorens te zaaien, verwijderd ge 't vruchtvliesch en legt de zaden ter voorkieming. (Zaden is plantkundig niet „richtig”, maar we houden ons gemakshalve maar hier aan.) Met voorkiemen of stratificeeren wordt bedoeld, 't laagsgewijs uitstrooien der zaden in vochtig zand in bloempotten of pannen.

Zoodra dan de zaden een weinig gekiemd zijn, wordt zowel 't zand als zaad zeer voorzichtig uitgestrooid op rijen op een daarvoor in gereedheid gebracht bed.

Veel ook worden rozebottels geeonijft. Hoe men daarbij te werk gaat? „'t Kookboek” zegt ons, dat de rozebottels goed afgeveegd moeten worden, de kelk (plantkundig niet zuiver) afgesneden en de zaden met een lepeltje verwijderd. Dan dienen de bottels zoo lang gewasschen tot al de zaden en aanhangselen verwijderd zijn, om ze vervolgens 5 min. in kokend water te koken, daarna laten uitlekken op een paardenharen zeef. Voor een pond bottels is 4 ons suiker en $\frac{1}{2}$ d.L. water nodig. De suiker wordt met 't water tot de bepaalde dikte ingekookt en de bottels daarna even mee in deze suikerstroop. Na 24 uur wordt de suikerstroop plus de rozebottels nog eens opgekookt. De bewaring geschiedt op de gewone wijze.

Naast dit gebruik kunt ge er ook likeur van maken en menigeen trekt er zelfs een lekker kopje thee van. De bottels mogen dan niet te rijp zijn en de inhoud (zaden met aanhangselen) moeten worden verwijderd. Dat komt nog al nauw, want die haartjes of aanhangselen zullen ook in mond en keel minder aangenaam zijn.

Likeur kan er op de volgende wijze van getrokken worden. Eén K.G. bottels, reeds een weinig kennis gemaakt hebbende met de vorst, worden goed gereinigd, van kelk en steeltjes ontdaan en geborgen in een stopflesch. Deze wordt aangevuld met één liter brandewijn en laat dan de flesch goed gesloten eenige dagen op een warme plek staan. Men kookt daarna 1 liter water met $1\frac{1}{2}$ pond suiker, schuimt dit goed af om dit kokende mengsel met 't gefiltreerde rozebottelaftreksel te vermengen, d. w. z. men giet beiden in een poreeleinen pot en bewaart 't in goed gesloten flesschen.

P. v. d. VLIST.

Eene mooie Roos.

Voorspellingen en theorie ten spijt staat in mijn tuin een treurroos in bloei, zooals men ze zelden mooier vinden zal. Ik kocht ze op eene veiling, afkomst en naam onbekend! Maar elk mensch heeft een bof in z'n leven en een liefhebber heeft recht op eene dubbel. Mijn veilingroos, toen ik ze

kocht, door kweekers versmaad, is prachtig geworden, prachtiger dan ik hopen durfde. En alle theorie ten spijt. Want rozen zegt men, moet men planten in den herfst. Ik plantte de mijne in Mei, drie jaren geleden. Een natte zomer is haar behoud geweest, zoo rede-neert men achteraf. Mij goed; ik draag roem op mijn resultaat, want mij komt een groot deel van dien roem toe. Elk jaar mest, half koemest en half kippenmest, in overvloed en bij droogte

mededeelde, wordt deze variëteit niet naar haar verdienste gewaardeerd, omdat de meeste liefhebbers van rozen haar veel te veel insnoeien en inkorten. Wil men er iets goeds van hebben, dan snoei men haar zoo weinig mogelijk; men bepale zich hoofdzakelijk tot het verwijderen van het onrijpe en doode hout. De roos, hoewel niet treurende, groeit eenigszins met hangende takken, en is dan op de lange takken van onder tot boven bezet met prachtige bloemen.

Rijkbloeiende Stamroos.

(Orig. foto „Onze Tuinen”, van den Heer G. L. DE GOEDEREN, Leiden.)

wordt het water niet gespaard. Toen een stammetje van nog geen pink dik en een kroontje van een paar dunne takjes; nu een stam van een rijksdaalder in doorsnede en een kroon van 2 meter middellijn met honderden rozen. Mijn beide meisjes van 3 en 5 jaar staan er onder.

Leiden.

G. L. DE GOEDEREN.

Rêve d'Or.

Hierbij zend ik u eene foto van eene rijk bloeiende stamroos *Rêve d'or*.

Over deze roos schreef de heer I de te *Wageningen* indertijd een art. in „Sempervirens”. Met zijne toestemming ontleen ik daaraan het volgende:

„De roos hier bedoeld (*Rêve d'or*) is afkomstig van de Koninklijke Kweek-rijen van Gebr. Grata ma te *Hoo-gveen*, blijkt in alle opzichten een variëteit te zijn die waard is te worden aangeplant. Het is een nieuwhed, maar toch, naar men mij van bevoegde zijde

Voor al in den knoptoestand is deze roos bijzonder mooi, zoodat het exemplaar in den zomer op een bepaald oogenblik prijkte met honderden van prachtige bloemen, deels open en deels in knop.

Ze is op stam gekweekt van één Meter hoogte en vormt een regelmatige kroon.

Naar het mij voorkomt is deze roos vooral geschikt om als alleen staande plant te worden gebruikt. In alle geval, wil men ze in een perk tusschen andere rozen in planten, dan plant men deze op groote afstanden, en zette ze zooveel mogelijk in het midden van het perk. Deze variëteit zij aan iederen rozenliefhebber aanbevolen.”

De stam is geplant in het voorjaar van 1906 en heeft thans een hoogte van kruin tot bodem van ± 1.80 M. De kroon is van boven zeer vlak en hangt naar een zijde af in een sierlijke punt. Toen dit boompje op zijn mooist was maakte het den indruk van een „gerbe” rozen, door een uitstekend bloemist tot een sierlijk bouquet gerangschikt.

Een Japansch bouquet-kunstenaar zou het onberispelijk hebben gevonden.

Rêve d'Or.

(Orig. foto „Onze Tuinen”, van den Heer L. RAEMAEKERS. Wageningen.)

Jammer dat de foto juist dat elegante onsymmetrische niet geheel weergeeft.
LOUIS RAEMAEKERS.

Oculeeren van Rozen.

Het oculeren van rozen is een werkje, dat ook den liefhebber veel genot verschaffen kan. Zelf aangekweekte planten hebben toch voor hem veel meer waarde, dan hetgeen hij bij dezen of genen bloemist gekocht heeft. Men heeft meegelerfd met die jonge stek- of zaadplantjes; men heeft ze zien groeien en zien ontwikkelen en nu heeft men ze lief gekregen. Gelijik men zich hecht aan voorwerpen, die men lang bezit en waaraan allerlei herinneringen zijn verbonden, zoo voelt men zich ook sterker dan anders aangetrokken tot de kinderen Flora's, die men zelf heeft opgevoed.

Om succes te hebben van de geoculeerde planten, moet vooral de grond in goeden staat zijn, d. w. z. hij moet voldoende voedsel bevatten, zoodat de rozen goed kunnen groeien en bloeien. Een voedzame, niet te lichte, maar goed omgewerkte grond verdient de meeste aanbeveling.

Er zijn vele soorten van rozen en het doel waarvoor men ze gebruikt is velerlei, maar naar de groeiwijzen kan men ze alle tot twee vormen van cultuur terugbrengen, nl. stamrozen en struikrozen. Voor den liefhebber is het oculeren van stamrozen het gemakkelijkst en wordt het meest toegepast.

In de tweede plaats moet men in het bezit zijn van de onderstammen of wilddelingen, waarop de tamme rozen veredeld kunnen worden. Die koopt men het best bij een bloemist. Als onderstammen worden verschillende soorten van rozen aanbevolen, zooals *Rosa Manetti*, *R. multiflora*, *R. rubiginosa*, *R. Froebeli*, e. a. Welke de beste is, daarover zijn het de geleerden oftewel de kweekers nog niet eens. Zeker is het,

dat de gewone Hondсроos (*R. canina*) door al die soorten niet is verdrongen als onderlaag, maar nog steeds veel gebruikt wordt en goed voldoet.

Vroeger werden deze onderstammen (kortweg „bottels” genoemd) in het wild opgezocht en aan de bloemisten en kweekers verkocht. Maar naarmate de rozenculturen zich uitbreidden en dus de vraag naar wilddelingen grooter werd, verminderde het aanbod, zoowel in quantiteit als kwaliteit, waardoor de kweekers genoodzaakt waren op andere wijze zich te helpen. Men zaaide nu z'n bottelstammen. Voor de struik- en klimrozen werden de onderlagen reeds sedert lang gezaaid; nu kweekte men ze ook uit zaad aan voor de stam- en treurozen. Het duurde wat langer en 't gaf meer moeite dan bij de bottelstammen, die men slechts had te planten, maar de uitkomsten waren beter. Onder de wilde bottels waren soms velen met oude verdorde stammen en slechte wortels, die weinig beloofden voor de toekomst; de zaailing-stammen daarentegen waren slank en hadden een goed wortelgestel.

Men kan de bottelstammen in het najaar, of in het voorjaar planten. Voor eene liefhebber zouden we de voorjaarsplanting aanraden; hij loopt dan geen gevaar, dat de stammen bij strengen vorst lijden of terugvriezen. Overigens verdient het aanbeveling op vochtige, lage gronden in het voorjaar te planten; op droge en hooger gelegen plaatsen kan men dit ook in het najaar doen. De kweekers buigen de bottels, die zij in het najaar geplant hebben, tegen den grond en bedekken ze met aarde. In het voorjaar worden de stammen weder langzamerhand van den grond bevrijd en los gemaakt.

Heeft men in het voorjaar zijne wilddelingen geplant, dan bindt men ze vast aan stokken of latten, zoodat ze niet door den wind stuk geslagen kunnen worden. Verder heeft men aan zijn bottelstammen voorloopig niets te doen, dan den grond schoon te houden van onkruid en de planten te gieten, zoo dit noodig mocht zijn.

Half Juli tot half Augustus is de beste tijd om te oculeren. Het slapend oog wel te verstaan. Met schietend oog wordt vroeg in het voorjaar gedaan, doch die methode wordt weinig toegepast en is ook niet aan te bevelen. Bij veredeling met slapend oog loopt men veel minder gevaar zijne oculaties in den winter te verliezen.

Nog een gewichtige vraag is, of men op den stam of op de takken moet veredelen. We zouden zeggen, dat het van de omstandigheden afhangt, hoe men moet handelen. Is de stam te dik of te oud, of wil hij niet „schillen”, d. w. z. laat de bast niet los, dan moet men wel tot de takken z'n toevlucht nemen. Daartoe kiest men twee of drie van de bovenste en zwaarste takken uit en snijdt de rest weg. Ook alle zijscheuten langs den stam worden weggenomen en de voor de oculatie bestemde takken ongeveer halverwege ingekort.

Evenwel waar het mogelijk is, geven wij de voorkeur aan het veredelen op den stam. Er is dan minder gevaar dat de jonge kroon later door wind of stooten zal afbreken en de vorm der kroon is ook wel zoo mooi, als bij het veredelen

op de takken. Er worden bij deze methode twee oogen schuin tegenover elkander op den stam geplaatst.

Voor het veredelen kiese men een drogen dag, liefst met betrokken lucht. Bij regenachtig weer mag men niet oculeren; er mocht eens water tusschen de oculatie en den stam dringen. Ook drogen bij zonnig weer de oogen te veel uit. Het mes dat men gebruikt moet goed scherp zijn om zuivere sneden te kunnen maken. Voor het verbinden is raffia het aangewezen materiaal. De oculatie moet stevig verbonden worden, maar zóó dat het oog geheel vrij blijft.

De beste oculatie-oogen zijn die, welke ongeveer op 't midden der bloemdragende takken voorkomen. De bovenste oogen zijn te jong en de onderste zijn niet voldoende ontwikkeld.

Na een paar weken kan men reeds beoordeelen, of de operatie gelukt is of niet. Val't het bladsteeltje, dat aan de oculatie is blijven zitten, af en is het oog nog frisch en groen, dan mag men zich van het welslagen verzekerd houden. Het zal dan ook spoedig tijd worden, het verband rondom de oculatie los te maken. Dit gaat gemakkelijk, wanneer men het bandje met een scherp mes doorsnijdt.

's Winters moeten de veredelde stammen zoo noodig tegen strengen vorst beschermd worden. In het voorjaar wordt al het wilde hout, dat nog is blijven staan, weggesneden en nu zullen de oogen van zelf spoedig uitloopen. De jonge scheuten worden nog eens of tweemaal ingeknippen, om een dichte kroon te verkrijgen, en dan laat men ze door-groeien en zullen zij denzelfden zomer nog menige mooie roos kunnen geven.

Hierbij willen we het laten. Misschien zal men nu opmerken, dat we van het voornaamste werk: het snijden der oculatie's, enz., niets gezegd hebben. Volkomen juist; we zwegen daarover omdat anders ons praatje te lang zou worden en dit werkje reeds meer-malen uitvoerig in dit blad is beschreven en met afbeeldingen opgehelderd. We verwijzen belangstellende lezers dus naar de nummers 4, 5 en 6 van den eersten jaargang. W. LODDER.

Kwijnende Treuroos.

Voor de lezers van *Onze Tuinen* kan het wellicht nut hebben, te vernemen hoe ik een, in het najaar verplante, treuroos die niet uit wou loopen en door al mijne kennissen opgegeven was, in het leven heb gehouden en tot uitloopen gedwongen. Toen St. Jan voorbij was en er nog geen werking in de oogen te bespeuren was, heb ik alle takken tot een derde van hun lengte ingesnoeid. Vervolgens heb ik een grooten palmpot met stopverf gedicht, vol water onder den stam gezet.

Van do entplaats af tot beneden aan toe heb ik een flanelen zwachtel uit een stuk om den stam gewonden en het onder-einde ervan in den pot met water laten ahangen. Zoodoende bleef de stam vochtig en konden wind of zon hem niet doen uitdrogen. Bovendien droeg ik zorg, drie keer daags den grond om den stam flink te begieten. Het succes is volkomen. De oogen gingen eerst zwellen, vertoonden daarna de bekende roode puntjes en nu beginnen de jonge scheuten uit te komen. J. L.

De Roos van Hildesheim.

Wie te Hildesheim komt mag niet vergeten de zoogenaamde „Duizendjarige Roos” te gaan zien, die daar tegen een kerk aangeplant, veler bewondering wekt.

Het kiekje dat wij hierbij aanbieden is wel interessant, maar de plant zelf te gaan zien is nog belangwekkender.

Wij hebben indertijd een boekje in onze handen gehad, dat de geschiedenis bevatte van deze Roos, maar die leek ons al even onwaarschijnlijk als dat de Roos duizend jaar oud zou zijn. Trouwens volgens d. r. R ö m e r s onderzoeken, zou zij ongeveer driehonderd zomers tellen, zonder twijfel nog een eerbiedwaardige leeftijd voor eene Roos.

De oorspronkelijke stam is al lang vergaan, maar daarvoor zijn uitloopers in de plaats gekomen, die 30 à 40 jaar lang leven.

Zij werd in 1690 door J. H. Cohau-

Mocht een der lezers van „Onze Tuinen” in de vakantie te Hildesheim komen dan wil men wel zoo vriendelijk

zijn, ons mede te deelen of zij nog steeds in goede conditie verkeert.

J. K. B.

PLANTENZIEKTEN.

I.

De rozenroest.

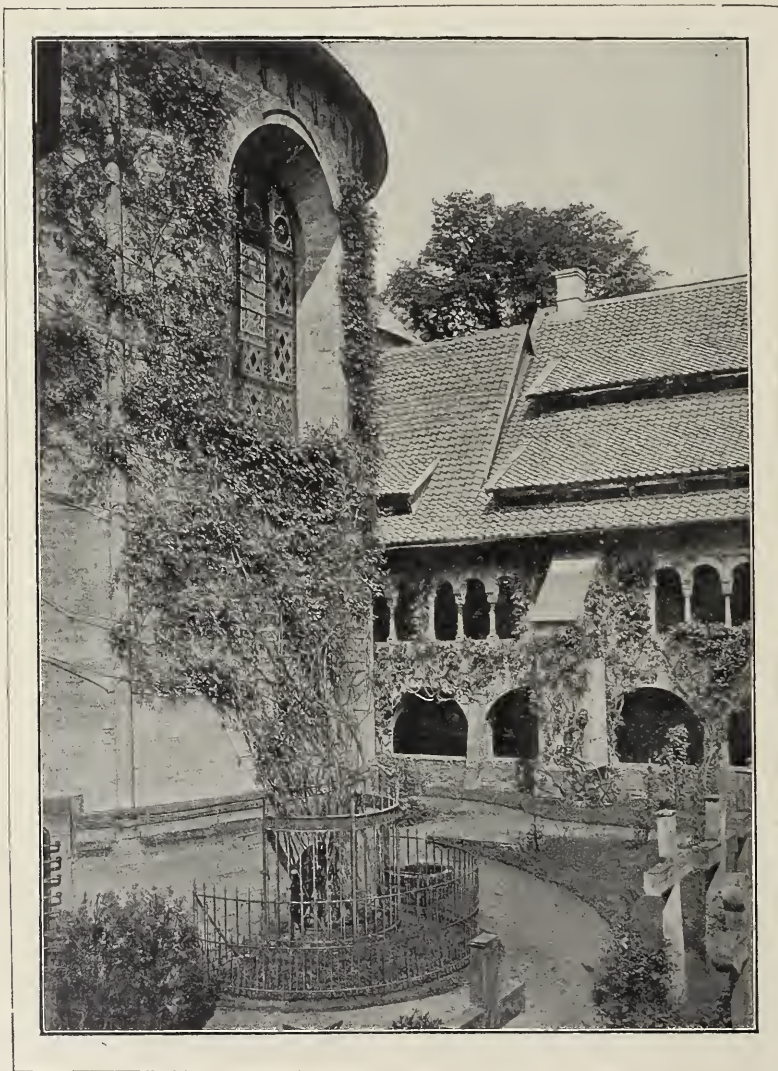
Door hare levenswijze, die verschillend van de zwam, die het „wit” in de rozen veroorzaakt, is de „roest” minder goed te bestrijden, maar gelukkigerwijze komt deze ziekte meer bij wilde dan bij gekweekte rozen voor. In natte zomers kunnen we echter wel eens het twijfelachtig genoeg hebben de *Phragmidium subcorticium* op onze rozen te zien.

De zwam behoort tot de familie der *Uredineen*, eene familie, die om hare

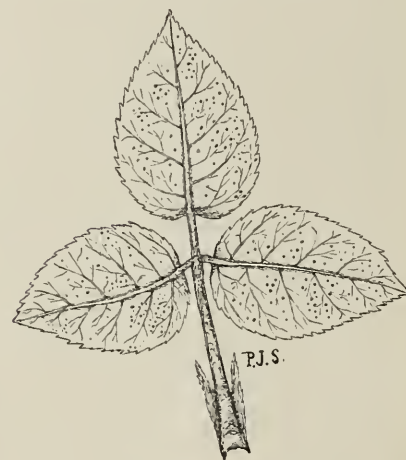
een vorm op het koren voorkomt en een andere op *Berberis vulgaris*. Bij de *Phragmidiums*, die alleen op *Rosa*-*ceen* leven, is dit niet het geval, dus vinden we van de *Phragmidium subcorticium* de *Teleuto-* en *Uredosporen*, dat zijn zomer- en wintersporen, naast de *Acidiën* op één en dezelfde plant; in dit geval de rozen, vooral op *Rosa canina*, de hondsroos.

Onze teekening geeft te zien, hoe de zwarte Teleutosporen aan de onderzijde der bladeren voorkomen. De *Acidiën*, die sporenhooftjes bevatten, zijn grooter en roestkleurig: zij bevinden zich ook op de bladstelen en bloemknoppen.

Men plukke de aangetaste bladeren af en sproeien met 1 % Bordeauxsche pap en wel bij herhaling, want de zwamdraden leven in de weefsels der plant en

De „Duizendjarige” Roos te Hildesheim (Hannover).

Rozenroest.
(Orig. foto voor „Onze Tuinen”.)

breken telkens hernieuwd de vruchtnachamen uit. Zeer besmette planten verbrande men liever dan ze te sparen.

II.

Het wit in de rozen.

Als we een zomer hadden moeten kiezen, die voor de meest verschillende ziekten voordeelig was, dan konden we er geen beter kiezen dan zooals we thans genieten. Vooral het zoogenaamd *wit in de rozen* tiert welig en wij staan er vrij wel onmachtig tegenover.

Wanneer we kort nagaan, hoe de schimmel, die het „wit” veroorzaakt, leeft en zich vermenigvuldigt, dan vinden we gemakkelijk de verklaring.

Het wit wordt veroorzaakt door *Sphaerotheca pannosa* Wallr., een zwam die tot de familie der echte meeldauwzwammen, de *Erysipheën* behoort. De myceliumdraden der zwam zijn wit, rijk vertakt en voorzien van zoogenaamde haustoriën, dat zijn zuigorganen die

sen bezongen en is herhaaldelijk afgebeeld zoo ook in de „Gartenflora”.

De z.g. „Duizendjarige” moet niet anders zijn dan onze Hondsroos — *Rosa canina* — wat evenwel geen reden is, haar minder interessant te vinden.

voor den tuin- en landbouw zeer schadelijke leden te slechter naam en faam bekend staat.

Vele geslachten der *Uredineen* verwisselen van voedselplant, zooals bij voorbeeld *Puccinia graminis*, waarvan

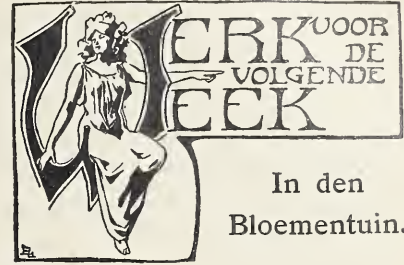
door de opperhuid der bladeren in de epidermiscellen groeien en daardoor de planten schaden. Al spoedig nadat een rozenblad het witte mycelium, dat is het zwamdradennet, begint te vertoonen, krullen die bladeren naar boven om. De bijgevoegde originele foto toont hoe dit geschiedt; van links naar rechts ziet men de ziekte in drie stadiën; het rechte blad zou spoedig afvallen.

Niet alleen op de bladeren zetelt de *Sphaeroteca*, maar ook op de jonge scheuten en de bloemknoppen. Van de bladeren worden, naar 't schijnt, 't eerst en 't liefst de roodgekleurde aangetast; deze zijn het sappigst en teederst, hoewel de zwam ook op de bovenzijde der bladeren voorkomt, wordt ze meestal aan de onderzijde gevonden.

Spoedig nadat een myceliumnet gevormd is, zien we als opstaande draden,

die zijn met het bloote oog eerst als gele, vervolgens als bruine en ten slotte als zwarte lichaampjes te zien.

We hebben nu gezien, hoe de *Sphaeroteca* leeft, en kunnen dus nagaan, hoe ze te bestrijden. Daar de zwam niet in de bladeren, maar er bovenop vegeteert, kunnen we zwavel aanwenden. Bij warm, zonnig weder, als de bladeren nog eenigszins vochtig zijn, stuiven we met de zwavelkwast of met een blaasbalgje de zwavel vooral tegen de onderzijden der bladeren. De zwavel gaat eene verbinding aan met de zuurstof der lucht en door het ontstane zwavelig zuurgas zal de *Sphaeroteca* gedood worden. Daar de sporen niet alle gedood worden, moeten we af en toe opnieuw zwavelen en steeds als de zwavel soms door de regen mocht afspoelen. Ook kunnen we met 1 % Bordeauxsche pap

In den
Bloementuin.

Rozen.

Juli is de maand voor de rozen, men ziet ze volop in bloei, men oeculeert, stekt, vertroetelt ze, in één woord: de Julimaand zonder rozen is ondenkbaar.

Dubbel jammer daarom, dat zooveel menschen dit jaar over hun rozen te klagen hebben; de groote oorzaak van deze klacht is natuurlijk het koude weer en de onophoudelijke regens, en ons rest niet anders dan geduldig op het zonnetje te wachten.

Hoewel ook onze rozen dit jaar nog niet geven, wat we andere jaren van ze gewend zijn, toch hebben we over 't algemeen geen klagen. De perken met *Caroline Testout* staan even rijk en mooi te bloeien als altijd. *Madame Jules Grolez*, *Gaston Chandon*, *Corallina* e. a. doen niet veel voor de eerste onder.

Gruss an Teplitz zit ook vol bloem en knop, maar verstopt ze voorloopig nog een beetje onder het blad; *Kaiserin Augusta Victoria*, hoewel niet zoo smetteloos wit als andere jaren, doet ook flink haar best, en last not least *Madame Norbert Levasseur*, de dwerg-*Crimson Rambler* staat daar zoo rijk en heerlijk te bloeien, alsof ze een heusche zomer beleefde.

Men ziet, zelfs in een kouden vochtigen zomer kan men plezier van zijn rozen hebben, als men slechts zorgt goede soorten te vragen aan een vertrouwd adres en het verder de planten aan niets laat ontbreken.

We veronderstellen, dat alle lezers gepasseerden winter hun rozen een flinke bemesting hebben gegeven, zodat, als we ze nu nog een extra scheepje toedienen, we dit als toegift beschouwen.

Het meest zullen de rozen nu profiteren van een vloeibare bemesting.

Wat oude koemest en beer sterk met water verdund is zeer goed te gebruiken.

Ook gemengde chemische meststoffen als „bloemenmest” in den handel zijnde, in water opgelost, werken uitstekend.

Met deze oplossingen worden de rozen 's avonds gegoten, liefst bij regnachtig weer.

Men maakt de oplossing vooral niet te sterk, maar giet liever een keertje meer. Om de vloeimist bij de planten te houden, kan men van te voren om struik of stam een ondiep geultje maken, waarin gegoten wordt.

In de tweede plaats kunnen we de planten veel te gemoet komen, door ze

Wit in de rozen.

(Orig foto „Onze Tuinen”.)

die met het bloote oog te zien zijn, de conidieëndragers, welke sporen voor een rijke vermenigvuldiging gedurende den zomer zorgen. Tegen den herfst worden de wintersporen in zoogenaamde *peritheciën* gevormd, welke sporen overwinteren, althans is dit zoo het geval bij de meeldauw, het wit der rozen, hoewel van de meeldauw der druiven, *Oidium*, ook het mycelium of misschien ook wel de conidieën overwinteren. De perithe-

ciën of 1 % lysol spuiten, maar zwavel moet reeds afdoend zijn, als het goed aangewend wordt.

En daar zit 't 'm juist. Met het weder dat we tot nog toe hadden, kunnen we niet werken; zwavel kwam niet tot werking, en werd met Bordeauxsche pap en lysol in een oogenblik tijds door den steeds vallenden regen afgespoeld. Men benutte echter 't eerste mooie dagje.

P. J. SCHENK.

Het Rozenfeest te Haarlem.

Ongetwijfeld zullen de lezers van *Onze Tuinen* met genoegen vernemen dat het groote rozenfeest, uitgeschreven door de Vereeniging tot bevordering der Rozenteelt in Nederland: „*Nos jungunt Rosae*” uitstekend zag slagen.

Zooals men weet, wordt deze expositie in het „Brongebouw” te Haarlem gehouden en wel op Dinsdag en Woensdag 23 en 24 Juli a. s. De opening heeft plaats op Dinsdag 23 Juli, 's nam. te 2 uur.

Een schat van de schoonste en nieuwste verscheidenheden zullen daar de bewondering der rozenvrienden afdwingen en kunnen de dames genieten bij het bloemwerk, waarvoor heel wat ruimte gevraagd is.

Inderdaad, wanneer het zonnetje van de partij is, zal de zoom van het schoone en eeuwenoude Haarlemmerhout in rozen-glorie staan en zal men de Koningin der bloemen in tal van vormen en kleuren kunnen gadeslaan.

niet noodeloos te verzwakken: we doen dit door te zorgen, dat zoodra een roos is uitgebloeid, deze wordt afgesneden tot op een goed gezond oog. In geen geval mogen zich rozebottels vormen, daar deze zeer veel voedsel aan de planten onttrekken.

Een groot gebrek van veel liefhebbers is, dat ze onder aan den voet van struik- en stamrozen de wilde uitspruitsels naar hartelust laten groeien. In den regel gebeurt dit door onwetendheid; men vindt het jammer om ze weg te snijden, en bedenkt daarbij niet, dat juist deze wilde scheuten zoo verbazend veel voedsel voor de veredeling (oculatie) bestemd, tot zich nemen.

Met een scherp mes dus onmiddellijk alles van de rozen gesneden, wat er niet op behoort.

Als we onze stamrozen bekijken, dan zullen we er misschien een enkele bij vinden, waarvan de oculatie is doodgegaan, terwijl de stam nog flink in leven is.

Wie er liefhebberij in heeft, kan een dergelijk stammetje nu gaan oculeren.

Daar de lezers echter in dit nummer hierover een afzonderlijk artikel van den heer Lodder vinden, zullen wij hier niet verder op ingaan.

Is niet alleen de oculatie, maar het geheele stammetje dood dan verwijderen we het natuurlijk zoo spoedig mogelijk.

Bij een bloemist of anders bij een rozenkweker vinden we zeker nog stamrozen te kust en te keur in flinke groote potten staan. We betalen natuurlijk iets meer dan 's winters, maar aarzelen toch niet, om zoo'n stamroos te koopen en op de opengevallen plaats in te boeten.

Willen we zeker zijn, dat zij door-groeit, dan graven we haar met pot en al in den grond. In het najaar, of anders in het vroege voorjaar halen we haar weer uit den grond, slaan haar uit den pot en planten haar opnieuw.

Mochten er eenige struikrozen zijn doodgegaan, dan handelt men insgelijks; deze zijn ook steeds in potten te verkrijgen.

Hoewel we bij droog weer in den regel meer last zullen hebben van luis in de rozen, toch zullen sommige planten, vooral als ze op tochtige plaatsen staan, er ook nu door aangetast zijn.

Men kan ze bestrijden door bespuitingen met zeepzop of tabakswater en als dit niet helpt kan men zijn toevlucht nemen tot „Wellings Insecten-cidei“, die men door middel van een „verstuiver“ over en tusschen de planten brengt.

Mochten er soms nog „Juni-kevertjes“ (*Phylloperla horticola*) op de rozen voorkomen, dan moet men ze er ijverig afzoeken.

Schudt men ze af bv. bij de stamrozen, dan mag men ze niet op den grond laten komen, maar ze opvangen op een laken.

Zooals we reeds gezegd hebben is het nu eveneens tijd om rozen te stekken.

Meestal worden de stekken in een bak geplaatst; toch kan men zeer goed buiten eens een proef ermee nemen, waarom we nog even in 't kort 't een en ander ervan willen meedeelen.

Halfrijpe scheuten worden met een hietje van den moedertak gesneden; om sterke uitwaseming tegen te gaan, snijdt men het scheutje terug tot op het onderste paar blaadjes.

We zoeken nu een plaatsje op in den tuin, dat goed beschut en min of meer vochtig is en bovendien half in de schaduw ligt. Dit plekje grond nu wordt flink toebeïd met bladgrond en scherp zand en hierin worden onze stekken geplaatst. Den eersten tijd dienen we eenige malen per dag te bespuiten.

Deze stekkerij zal misschien niet zoo veel succes hebben als die in een bak, bij een zorgvuldige behandeling kan men er plezier genoeg aan beleven.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Dendrobiums.

Willen wij in het voorjaar volop genieten van de bijzonder mooie *Dendrobiums*, zooals *D. thyrsiflorum*, *D. densiflorum*, *D. Farmeri* en andere soorten, dan moeten wij ze nu, terwijl ze in vollen bloei staan, in geen geval vergeten; doen wij dit dan vergeten zij te bloeien.

Heusch, haar eischen zijn niet over-dreven, zij wenschen eene gelijkmatige warmtegraad, matig licht en een niet te vochtige atmosfeer. Met het gieten moet men ook steeds spaarzaam zijn en zij worden eerst dan flink begoten als de nieuwe wortels zich volop vertoonen.

Als er bij zijn die verplant moeten worden dan doet men dat dadelijk, zoodra de nieuwe wortels zich vertoonen.

Zooals men weet, kweekt men *Dendrobiums* in potten en bij het verpoten vult men deze met een derde van hunne diepte met schoone potscherven, terwijl men voor compost kan gebruiken twee deelen varenwortelgrond en een deel sphagnum. Bij het vermengen doet men er een beetje zand door.

Zij worden gezet op een plaats die wel goed gelucht mag worden, maar waar het allerminst tochten mag. Zorg vooral dat in de temperatuur niet te veel schommelingen komen, daar dan de kans groot is, dat er vlekjes op de jonge, glanzende bladeren komen.

Zoodra de schijnknollen geheel vol-groeid zijn, wat gemakkelijk aan de stompe punt te zien is, geeft men meer licht, ja, zelfs volle zon en minder water, terwijl een koelere en drogere plaats nu in haar voordeel is. Een geschikte gelegenheid vindt men in de *Cattleya*-kas.

Den winter brengen zij als een mar-motje in rust door, water krijgen zij al bijzonder weinig, men zorgt er maar voor dat de schijnknollen niet gran-rimpelen, dat deugt niet. De thermo-meter houde men op 15 of 16° C.

De sterk groeiende *Dendrobium moschatum* (*D. Calceolaria*) houdt van

veel warmte, veel licht en een vochtige atmosfeer en wanneer wij haar dat in haar groeitijd geven, dan is zij best te spreken en lacht van genoegen. Zij vindt het niet prettig telkens verplant te worden en kunnen wij, wanneer zij eenmaal in een flinke pot staat, een paar jaren volstaan door de bovenlaag met frissche varenwortelgrond en sphagnum te vernieuwen. In den vollen groei geven wij haar volop water, maar verminderen dit dadelijk wanneer dit voleindigd is of, om welke redenen dan ook minder wordt. Treedt de rust in dan is het niet noodig haar koeler te plaatsen, maar wel droger.

Dendrobium Dalhousianum met schijnknollen van een mter lang en groote bloemen met donkere „oogen“ op zacht gelen grond, is er een die in collecties nog al eens aange troffen wordt en die wij op de jongste Orchideeëntentstelling te Haarlem met genoegen in een flink exemplaar aantroffen. Men kan haar behandelen als *D. moschatum*, maar denke er om dat haar rusttijd langer is.

Van veel warmte houden ook *D. chrysotoxum* en *D. suavisimum*, maar zij kunnen gedurende den winter wat kouder staan.

De zeer vroege *Dendrobiums*, zooals *D. Wardianum*, *D. crassinode*, *D. primulinum*, *D. aureum* enz. hebben vandaag of morgen hun groei geëindigd en om de schijnknollen zoo rijp mogelijk te krijgen, geven wij ze een plaats waar ze volop licht en lucht kunnen krijgen. Het sproeien vooral mag niet vergeten worden, anders komt meufrouw Thrips opdagen en stoort de werking van het blad. Beginnen de bladeren te verkleuren, d. i. geel te worden, dan beteekent dit: minder water toedienen.

Het geslacht *Dendrobium* is onder de Standelkruiden een mooi geslacht dat veel te zien geeft en vooral in het vroege voorjaar een heerlijke oogst van fraai gekleurde en mooi gevormde bloemen aanbiedt.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Een rozenkasje.

Rozen in kassen of bakken, dat is iets, wat men bij elken amateur-tuinier nog niet aantreft. Tot op dit oogenblik is het vervroegen van rozen bijna uitsluitend in handen van kwekers, en toch meenen we dat het werkelijk iets is, waarop we eens met nadruk de aandacht moeten vestigen.

Voor ongeveer 5 jaar had ik het voorrecht, een rozenkasje onder mijne behandeling te krijgen en al dadelijk laten we er op volgen, zoo ooit, dan kunnen we hiervan onomwonden zeggen: 't geeft een ongekend genot. We meenden aanvankelijk onze beschrijving met een photo toe te lichten, maar aangezien de eerste bloei is afgeloopen en de planten voor haar tweede bloei wel is waar weer met duizenden knoppen getooid staan, toch meenen we dat dat een rozenkas in zoo'n stadium zich minder leent om er een kiekje van te nemen omdat dit nu juist geen goed

beeld daarvan geeft. We meenden dan ook beter te doen, onzen lezers een plan van onze rozenkas hierbij te geven, voor 't geval, dat zij zich ook zoo'n kasje zouden willen aanschaffen. (De tekening geven we wegens plaatsgebrek in No. 4.)

De kas is zooals onze lezers kunnen zien een tweezijdige. De breedte is 5 M. de lengte 10 M. De kap wordt gevormd door 48 Westlandsche eenruiters, terwijl de pui en eveneens met wit glas beglaasd zijn. Aan licht ontbreekt het dan ook geenszins, wat van zeer groot belang is. Een zestal van deze ramen zijn draaiend gemaakt, ter weerszijden drie, en doen dienst om te luchten. Alle ramen zijn afneembaar en staan nu reeds onder dak. De bovenste ramen kunnen alle worden afgeschoven zoodat lucht te allen tijde voldoende kan worden gegeven. De zijwanden zijn van steen (halfsteensmuurtje) met een paar steensperren die dienen voor meerdere stevigheid aan het geheel te geven. De geheele inrichting van deze kas kost kant en klaar f 500. De as van deze kas staat natuurlijk in de richting N.—Z. waardoor de planten rondom door de zon beschenen worden.

De inwendige ruimte, ± 50 M². wordt ingenomen door 18 rijen struikrozen. In 't midden is een smal middenpaadje waarlangs een 20-tal stamrozen staande tusschen de voorste rij struikrozen en zooals reeds is gezegd ter weerszijden 5 rijen struikrozen. Op elke rij staan 30 planten zoodat in 't geheel 300 struiken en 20 stammen de beplanting van deze kas uitmaken. Vóór de planting werd de grond ter diepte van een halve meter verwijderd en nieuwe grond bestaande uit compost met oude koemest en oude kleibagger, daarvoor in de plaats gebracht. De beplanting geschiedde in den loop van October. Het daaropvolgend voorjaar, werd de al te vroege ontwikkeling tegen gehouden door de kas met rietmatten donker te houden.

Zijn sterke nachtvorsten niet meer te vreezen, dan wordt de ontwikkeling bevorderd, door de matten te verwijderen. Bij warm en zonnig weer wordt dan dagelijks gespoten en de kas daardoor goed vochtig gehouden. Voor de eerste ontwikkeling wordt flink gegierd.

Zoodra de planten in ontwikkeling komen, eischt het luchten onze meeste aandacht; tocht is slecht. We luchten daarom slechts van eene kant en wel zoo, dat de wind zoo min mogelijk invloed op de planten uitoefent.

Zooals men weet, is de roos, zoodra de planten scheutjes beginnen te maken van een paar cM. lang, voor bezoeek van de groene luis sterk vatbaar. We durven beweren dat deze lastige plaag voor onze rozenkas eene totaal onbekende is. Elke week wordt dan ook trouw gerookt, luis of geen luis, we rooken toch. 's Avonds wordt de kas gesloten, in een bloempot worden tabakstelen gedaan, die vooraf een weinig vochtig zijn gemaakt en deze groote bloempot, waarin zich in den bodem een drietal gaten bevinden wordt met de opening naar beneden op drie kleine bloempotjes gezet een weinig vuur er onder gebracht en na 20 à 30 minuten

staat onze kas gevuld met eene ondoorzichtige rookmassa. We laten de kas een half uur gesloten, zetten daarna ramen en deur open, spuiten dan de kas flink met water na en geen enkele luis, zoo ze er waren is hierin meer in 't land der levenden. Luchten, gieten en rooken maken dus het grootste deel van onze onderhoudszorgen uit.

In 't begin van Mei beginnen we rozen te snijden en hoe kan het anders, ware prachtbloemen, onbesmet op lange stelen, ziedaar materiaal, voor elken liefhebber om van te watertanden.

Er gaan dagen voorbij, dat de oogst ('s morgens worden ze gesneden) 200 stuks bedraagt. In 't geheel sneden we gewoonlijk 2500 rozen van de eerste sneden. Later wordt dit aantal minder, maar we blijven flink snijden tot dat de rozen op den kouden grond ons roepen om een beurt.

In het laatst van Sept. begin Oct. worden de ramen weer op de kas gebracht en daardoor snijden we tot diep in het najaar nog de heerlijkste rozen, vroeg en laat dus.

Het aantal soorten die we gebruiken is niet groot, verschillende soorten beproefden we reeds, maar *La France*, *Kaiserin Augusta Victoria*, *Mme. Caroline Testout*, *Ulrich Brunner* en *Frau Karl Druschki* bevielen het beste en geven we hieraan de voorkeur. Na een jaar of 4 is het wenschelijk de planten te remplacieren, we vernieuwden in 't afgelopen jaar de eene helft, de andere helft krijgt eerst dit najaar een beurt.

Heeft men geen kas te zijner beschikking dan gebruiken we voor het vervroegen van rozen eene bak. Deze moet dan behoorlijk diep worden uitgegraven, goede grond aangebracht en daarin de planten op een 30 cM. afstand geplant. Ook op deze wijze kan men werkelijk veel genot hebben. We zouden in dit geval de planten eenigszins anders behandelen dan in de kas. Snoeien we de planten in de kas zooals we dat gewoonlijk buiten doen, onze rozen in de bak snoeien we bijna niet. De sterke twijgen buigen we in horizontale richting en houden ze in deze richting door houten pennen. Het zwakke hout snijden we weg. Op de rugkant van deze twijgen ontstaan een aantal sterke bloemscheuten. Op deze wijze behandeld, kunnen we wat dichter bij het glas blijven en behoeven dus niet zoo diep te planten.

J. A. KORS.

In den Moestuין.

Regenperiode. — *Nagewassen.*

— *Vroege aardappelen en*

Pootgoed. — *Schoffelen.* —

Wintergroei. — *Gr. Boonen.*

20 Juli — St. Margriet, begin van de hondsdagen, veelal 't begin van de *regenperiode*. De volksmond zegt, wanneer het op dien dag regent, dan regent het zes weken lang, alle dagen. We willen hopen, dat het vooral dit jaar niet zoo'n vaart loopen zal, men kan ook van 't goede te veel krijgen. Tot op heden hebben we dagelijks de verzuchting geslaakt: „zou 't nu nooit zomer worden!" 't Is dan ook velen gewassen

aan te zien, dat ze naar droogte en warmte verlangen. Dank zij echter het vele nat ondervindt het planten en zaaien van onze *nagewassen* geen bezwaar; het gezaaide ontkiemt spoedig en 't uitgeplante herneemt direct zijn groei.

We zijn aan het oogsten van *vroege aardappelen*; 't beschot valt mede, de prijzen zijn bevreemdend, we haasten ons wat om onze waar aan de markt te hebben, vóór de prijzen door te groote aanvoer gedrukt worden. We moeten nu reeds voor *pootgoed* voor een volgend jaar zorgen. We doen niet, zooals nog maar al te veel gebeurt, de benoedigde hoeveelheid bijeen te garen zonder rekening te houden of de poot-aardappelen van een vruchtbare of onvruchtbare struik kwamen. Neen, we willen ook het onze bijdragen tot verbetering van het ras en nemen daarom onze poters uitsluitend van vruchtbare struiken. De meerdere moeite wordt later ruimschoots vergoed. Ook bij ongeslachtelijke voortplanting kunnen door selectie goede eigenschappen in het nageslacht worden vastgelegd.

We *schoffelen* en *hakken* onze uien, winterwortelen, krotten en witlofbedden nog eens en zien toe of er hier of daar nog niet een enkele bij het uitdunnen is over het hoofd gezien en verwijderden die. Bij de twee laatstgenoemde kunnen met de vrijgekomen planten mogelijke open plaatsen nog worden aangevuld. We trachten in dat geval de lange penwortels zoo min mogelijk te beschadigen en zorgen er voor, dat hij zoo recht mogelijk in het plantgat komt.

De *winterprei* die we in 't voorjaar zaaiden, vraagt ook al weer om meerdere ruimte. We zouden ze kunnen uitdunnen en de blijvende op het zaad laten staan. We doen dit om verschillende redenen echter niet. We wenschen niet slechts dikke, maar ook lange prei. Daarom verplanten we op een behoorlijk losgewerkt en zoo noodig opnieuw bewerkt terrein. Om de planten als het ware te dwingen zich te rekken, planten we zoo diep als het mogelijk is. Op zandgrond maken we de plantgaten wel 20 cM. diep, op stijvere gronden gaat dit niet, maar toch, hoe diep geplant, hoe langer prei. We kunnen ook in geulen planten, die later, evenals de plantgaten, geleidelijk door het schoffelen of hakken worden gevuld. De wortels der planten worden wat ingekort, evenzoo de bladeren. Als zoo'n gesnoeide preiplant maar even boven 't plantgat kan uitkijken, is 't voldoende.

Onze *eerste groote boonen* hebben al weer afgedaan. 't Was maar een mager beschot. Eigenlijk gezegd, waren we blij, dat we dien luizenboel konden opruimen. We hadden ze toch zoo zorgvuldig getopt en dus al weer geleerd, dat intoppen lang niet afdoende is tegen de luizenplaag. Wel hebben we er een onnoemelijk aantal verwijderd, maar de overblijvenden zorgen wel, dat hun leger op voldoende sterkte blijft.

Toch was het innipen ook uit een ander oogpunt niet zonder vrucht, de planten bleven er korter door en de vruchtzetting werd er door bevorderd.

J. C. MUYEN.

In den Fruittuin.

*Steunen v. vruchtboomen. —
Vr. Perzik. — Krenten. —
Moerbe.*

Rijk beladen zijn uw boomen, met een vergenoegd gezicht kijkt ge er dagelijks tegen op. En wat zijn de vruchten aanmerkelijk grooter geworden sinds uw boomen van een flinke hoeveelheid ontlast zijn! Maar 't hemelwater doet 't zijne er ook aan! Tal van takken buigen nu reeds onder den steeds zwaarder wordenden last, 't wordt tijd, hen van een *steunsel* te voorzien. Door de verlengenis vrij kort te houden, worden de takken op zich zelf flinker en buigen niet zoo ras. Toch kunt ge niet geheel buiten 't verschaffen van eenigen steun. Bamboestokken gaan jaren mee, en ontsieren uw tuin niet. In verschillende afmetingen zijn ze te bekomen tot 5 M. toe.

Hebt ge pyramiden of struiken zoo plaatst ge de stokken schuin in den grond, zoo, dat de top van den stok, naar den kop van uwen boom wijst. Meerdere takken kunt ge aan een stok bevestigen. Wij gebruiken 't welbekende cocostouw of Malakka bindtouw, binden dit stevig om den stok en vervolgens om den te steunen tak. Bamboestokken zijn glad, stevig binden is dus van belang. Nu dient de band altijd hooger aangebracht dan de tak hangt; deze mag niet te veel speling hebben, wijl bij wind de bast door 't schuren van 't ruwe touw te veel beschadigt en knellen mag hij evenmin.

Vaak worden hangende of afstaande takken eenvoudig aan den stam opgebonden. Een enkel takje zal niet hinderen; men bedenke echter dat 't touw in den stam wonden kan aanbrengen en vaak helt de boom over naar dien kant waar de meeste takken aan den stam bevestigd zijn. Doe zulks dus bij voorkeur niet. 't Hooger opbinden der takken is niet alleen noodig voor de goede ontwikkeling der vruchten, maar 't wil wel voorkomen, dat zich op de bocht krachtige scheuten ontwikkelen.

De oogst der *vroege perziken* in kassen en bakken (vliegers) is reeds afgeloopen. Is zulks mogelijk, dan neemt ge de ramen er af, liefst echter bij betrokken lucht of nog beter bij een flinke regenbui. Niet altijd kunt ge 't glas verwijderen en maak u dan maar niet ongerust, dat zulks voor uw boomen verkeerd is. Wel lucht ge uw kas dan zooveel mogelijk, teneinde 't hout goed rijp te krijgen. Met water zijt ge dan spaarzaam, droogte bevordert 't rijpen. Snijdt 't afgedragen hout, 't hout dus waar de vruchten op gezeten hebben weg, waardoor de boom zelf een netter aanzien krijgt en 't hout voor de toekomst profiteert weer van 't licht. Wat ge dan wegsnijden moet? Volg slechts een tak waarop vrucht gezeten heeft. Is de tak meer vlak geleid, dan vindt ge in den regel aan den voet of wat hooger een scheut, dit jaar gegroeid.

Boven die scheut krijgt ge een kaal eind voorjarig hout, bezet met een enkel spoorpje en aan 't einde een verlengscheut, korter of langer, die reeds vroeger genepen is. Snijdt nu dat kale, voor-

jarige hout weg tot op de scheut, die zich meer aan den voet bevindt. Tracht steeds jong hout te houden, verwijder dus kale takken. Het sproeien wordt alleen op zeer heete dagen nog eens gedaan.

Buiten zijn de *druivetrossen* zoo ver, dat ze *gekreut* moeten worden. Met die kou en 't vele nat zijn ze niet erg vooruitgekomen. In den bloei hebben ze 't niet bijster goed getroffen. 't Wil toch wel voorkomen, en vooral bij enkele soorten, dat de trossen bij dat natte weer zoo dun, ijl zijn. Ge vindt dan enkele groote korrels met des te meer kleinere. Zelfs in de kas kan dit nog plaats hebben. Zoo doet b.v. *Trentham Black* zulks vrij geregeld. Er hapert dan wat aan de bestuiving.

Bij veel nat weer schuift 't kapje niet of moeilijk van de daaronder zittende organen af, waardoor bestuiving dan ook uitgesloten is.

Dat ge bij 't krenten allereerst die kleine bessen verwijderd, spreekt van zelf. Krenten doet ge zoo vroeg mogelijk, 't gaat dan gemakkelijk met duimen en vinger en 't is in 't voordeel der blijvende korrels. Verwijder verder de zoogenaamde „dunstelen”, die bessen dus, waarvan 't steeltje dunner is. Als regel kunt ge wel aannemen, dat bij een normale tros $\frac{2}{3}$ der bessen verwijderd kan worden.

Later blijkt 't soms noodzakelijk nog een enkele bes met een schaatje weg te pikken, verwijder dan allereerst de „éénpitters”, veelal kleiner dan de rest.

Ingenepen is de vruchtrank reeds, de welbekende „dieven” dient ge nog geregeld te volgen; onder den tros zijn ze geheel weggenomen, boven de tros nipt ge hen geregeld op 't eerste blad in.

Een *moerbezieboom* is in den beginne nog al lastig. Hij groeit wel, te hard zelfs, maar dragen, ho maar! Laat hem eerst maar wat opschieten, 't is ook geen vruchtboom, die 't gauw opgeeft. Aan die oudjes, die al een paar menschenlevens haast achter den rug hebben, is weinig te doen; hier en daar steekt zoo'n vooruitlooper buiten den vorm uit, deze dient op een paar blaren teruggenomen. Aan jongere boomen valt meer te doen. Hebt ge van 't voorjaar de gewone houttwijen op een tweetal goede oogen gesnoeid en zijn uit die beide oogen twee houtscheuten voortgekomen, zoo moet de bovenste weggesneden en de andere groepen op een 5-tal blaren. Zijt gij bijtijds geweest, dan is zulks reeds vroeger geschied. De verlengenis laat ge maar doorgroeien en de gewone houtscheuten worden al naar hare ontwikkeling op 4 à 5 bladeren genepen.

P. VAN DER VLIST.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN.

I.

De Rozenbladwespe.

Eigenlijk mag ik boven dit opstel niet plaatsen de Rozenbladwespe, waar ik slechts één bepaald dier ga beschrijven. en er op de roos meerdere soorten bladwespen leven, die dus alle op dien naam aanspraak zouden mogen maken.

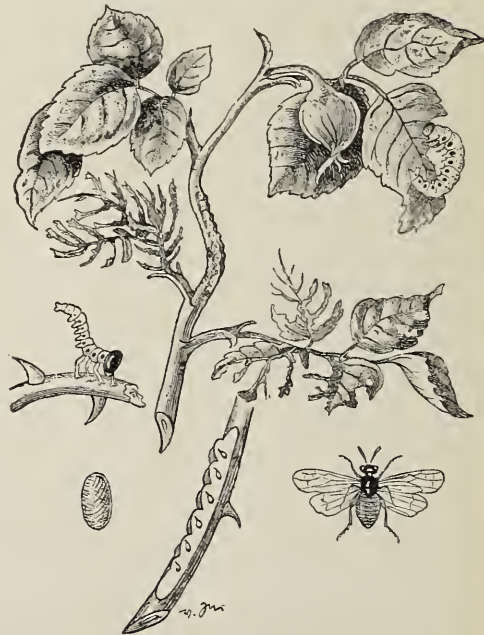
Intusschen, hoewel ze alle schadelijk zijn, is dit in de sterkste mate het geval met *Hylotoma rosae*, hier en daar aangeduid met den naam „gele vlieg”, en daarom zal ik het opschrift toch maar zoo laten, en blijven we *Hylotoma rosae* dus maar de rozenbladwespe noemen.

't Is soms een uiterst schadelijk dier. Voor een jaar of twaalf heb ik het hier ter stede kunnen zien, hoe er op een betrekkelijk klein rozenvak, waar snijbloemen werden gesneden, voor eenige honderden guldens schade geleden werd, doordat bijna alle uiteinden der rozentwijgen — en tengevolge daarvan de knoppen — vernield werden.

De eigenaar van rozen bemerkt de aanwezigheid gewoonlijk eerst, als de stelen zijner prachtige rozenknoppen krombuigen en de knoppen zelf verwelken, vóór ze ontloken waren.

Wanneer men zoo'n takje nader beschouwt, bemerkt men in de veroorzaakte kromming een aantal verhevenheden. En wanneer men met een scherp mesje de schors op die plaats verwijderd, ziet men dat elk bultje veroorzaakt wordt door een eitje. De moederwespe heeft het daar gedeponeerd, nadat

ze vooraf met haar zaagvormige legbuis een gaatje had gezaagd.

Rozenbladwespe (*Hylotoma rosae*).

Op het bovenste takje de eieren; daaronder dezelfde vergroot en blootgelegd. Op het takje links en op het blad rechts boven twee larven. Links onder een aardcocon. Rechts onder volwassen bladwespe.

Laat men die eitjes ongestoord zich ontwikkelen, dan duurt het niet lang,

of de larfjes (basterdrupsen) komen uit en beginnen terstond haar werk: blad na blad wordt opgegeten en vaak ziet men geheel kale struiken. Deze larfjes lijken veel op rupsen, doch zijn er gemakkelijk van te onderscheiden, doordat op de drie paar borstpooten (ware p.) onmiddellijk buikpooten (valsche id.) volgen, terwijl bij de rupsen steeds twee (bij spanrupsen vijf) ringen volgen, waar geen pooten zitten.

Als de larven volwassen zijn, kruipen ze in de aarde, even onder de oppervlakte, spinnen daar een cocon, en verpoppen daarbinnen. Spoedig komen de wespen uit en leggen eieren voor de tweede generatie (Augustus), die gewoonlijk heel wat talrijker is, dan de eerste generatie.

De Augustus-generatie overwintert in de cocon als larve, om eerst den volgende zomer, kort voor 't uitkomen te verpoppen.

Bestrijding: afsnijden en verbranden van alle takjes met eieren; doodten der basterdrupsen; vangen der wespen. Het laatste is beter gezegd dan gedaan. Maar 's morgens en 's avonds zijn ze vrij traag, en dan op de rozenstruiken te vinden. Ook treft men ze vaak aan op de bloempluimen en tuilen van Spiraea's en op de schermbloemen.

Bovendien bedenke men, dat iedere vr. wesp een groot aantal eieren draagt, en dat ieder dozijn een roos kan kosten. 't Looft dus wel de moeite, zoo'n gele wesp te vangen en te doodten.

II.

Vijanden van Bladluizen.

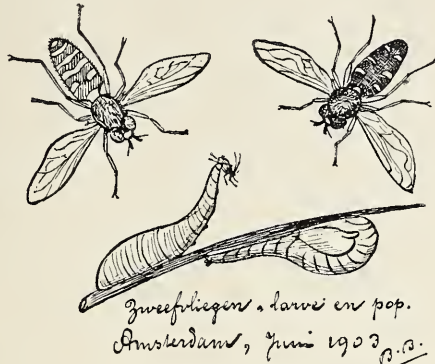
Verleden week ontving ik per post een doosje met een rozenblaadje, waarop eenige gesteelde voorwerpjes zaten. Men kan deze voorwerpjes zeer vaak aantreffen op planten, die door bladluizen bezocht zijn. Het zijn de eitjes

van gaasvliegen, de uiterst teere, fraaie, meestal groenachtige insecten, met gouden oogjes (waarnaar ze haar wetenschappelijke naam *Chrysopa* dragen).

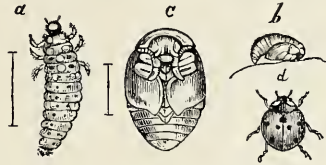
Uit de eitjes komen de vlugge beweeglijke larfjes met geduchte kaken, zooals er een sterk vergroot is afgebeeld. Ze grijpen de bladluizen aan, slaan ze de holle kaken in 't lichaam en zuigen ze leeg, om onmiddellijk daarop eene tweede en eene derde, enz. te verorberen. Veel behoef ik er niet meer van te zeggen. De geachte zender zal best begrijpen, dat ik de eieren niet heb vernietigd, doch ze op een plant met bladluizen heb gedeponerd.

Een tweede serie helpsters in onzen strijd tegen de bladluizen vormen de zweefvliegen, de bekende fraaie vliegen, die, soms onbewegelijk in de zon staan zweven, om dan plotseling weg te schieten en een paar meters verder te gaan staan.

Ook van deze dieren verslinden de larven een onnoemelijk aantal bladluizen, en waar een plant er sterk mee besmet is, kan men te midden der bladluizen de zweefvlieglarven rustig zien smullen. Ze grijpen de eene bladluis na de andere, steken de monddeelen er in en ragen ze als 't ware schoon van binnen, en gaan met dit werk voort, tot ze volwassen zijn. Dan veranderen ze in de peervormige pop (tonnetje) waaruit weldra weer eene zweefvlieg komt.

Dezelfde nuttige arbeid wordt ook door het Onslieven-heers-

Onslievenheersbeestje, (*Coccinella septempunctata*).

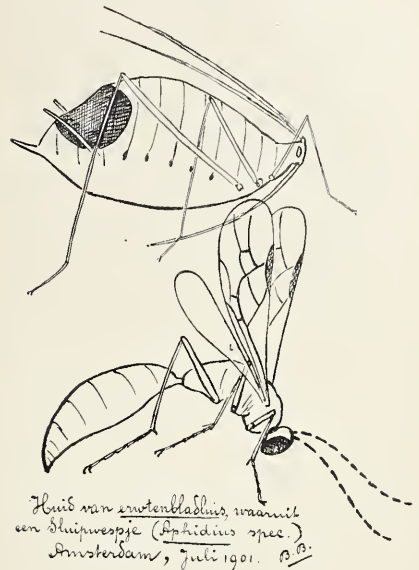
a larve (2x); b pop; c id. (2x); d volwassene kevertje.

beestje en zijn larven verricht. Vandaar dat dit diertje ook steeds tuschen de bladluizenkolonies aan te treffen is. Ook de eigenaardig helder gekleurde, vrij bewegelijke larven zijn er natuurlijk te vinden en de poppen eveneens. Met behulp van de afbeelding zijn ze zeer licht te herkennen.

Ten slotte noem ik de kleinste, maar niettemin zeer ijverige en werkzame soldaten in het leger, dat tegen de bladluizen optrekt. Wanneer men eene bladluizenkolonie aandachtig beschouwt, ziet men er enkele exemplaren bij, die er opvallend welgedaan uitzien, en zelfs vaak een min of meer blozend kleurtje hebben.

Die welgedaanheid is evenwel maar schijn, want de dieren zijn dood. Wanneer men zoo'n doode bladluis in een glazen buisje bewaart, ziet men na eenige dagen, dat zij een parasiet herbergde, n.l. een klein sluipwespje. De moeder van dit diertje had een eitje in de bladluis gelegd. Het daaruit voortgekomen larfje at de bladluis leeg, en verpopte daarbinnen. Toen het

wespje uitkwam, beet het met haar kaken een gat in de huid der doode bladluis en kwam naar buiten, om ons verder te helpen.

Waar 't mogelijk is, dient men alzoo bij de bestrijding der bladluizen bovengenoemde vrienden zooveel mogelijk te sparen.

B. B.

INGEZONDEN.

Amerik. Kruisbessenmeeldauw.

De zoogenaamde Amerikaanse besenmeeldauw (*Sphaerotheca mors uvae*), vroeger slechts in sommige staten van Noord-Amerika inheemsch, heeft zich in de laatste jaren in onderscheiden landen van Europa vertoond. Reeds in de Staatscourant van 12 Jan. j.l. no. 10 werd vanwege de Regeering de aandacht op deze ziekte gevestigd, en in Dr. Starings Almanak voor den Nederlandschen Landman voor het jaar 1907, gaf ik daarvan (zie bl. 97) eene korte beschrijving en ook eene afbeelding van aangetaste kruisbessen. Tot dusver werd de Amerikaanse meeldauw nog niet in ons land waargenomen, maar dezer dagen bleek mij, dat hij voorkomt in drie verschillende, op niet zoo heel geringen afstand van elkaar gelegen kruisbessenkwekerijen onder Rhenen en Amerongen. Daar de kwaal, welke hij veroorzaakt, van hoogst ernstigen aard is, ja in sommige streken zelfs de teelt van kruisbessen geheel onmogelijk heeft gemaakt, raad ik allen, die deze teelt uitoefenen, zeer op hunne hoede te zijn. De ziekte tast vooral de jonge scheuten en de bessen aan. De bladeren en ook de jonge scheuten zelve worden aanvankelijk met een spinragachtig weefsel bedekt; later wordt deze bekleding meer meelachtig; langzamerhand wordt het overtreksel meer dik, viltig of zelfs leerachtig, terwijl de kleur daarvan, aanvankelijk wit, in bruin verandert. De aangetaste bladeren en jonge scheuten worden geheel door de hen overdek-

kende zwam uitgezogen, zoodat zij verschrompelen, waardoor de vruchtvorming voor het volgende jaar wordt ondedrukt.

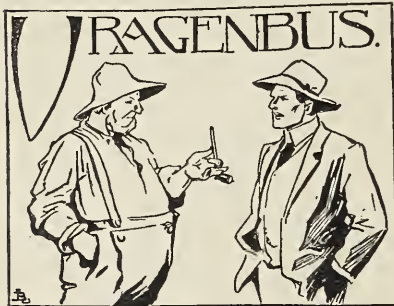
De vruchten worden reeds in half uitgegroeiden toestand aangetast, en worden weldra met een bruin fluweelachtig overtrekkel overdekt. Zij groeien alsdan weinig meer, springen soms met diepe barsten open, vallen soms af en gaan dikwijls of aan den struik of op den grond in rotting over.

Het is zaak, de kwaal, zoodra zij zich vertoont, ernstig te bestrijden, daar zij — vooral bij vochtig weer — zich al ras van den eenen struik naar den anderen, en ook van de eene kweekerij naar de andere verbreidt.

Wanneer zich de ziekte nog tot slechts enkele struiken beperkt, grave men die uit en verbrande ze. Wat er te doen valt, wanneer de ziekte reeds eene grootere uitbreiding erlangd heeft, hangt van omstandigheden af. Gaarne ben ik bereid, in ieder voorkomend geval daaromtrent de noodige inlichtingen te geven. Daarom raad ik iederen kruisbessenteler ten ernstigste aan, zoodra hij meent, dat zich de ziekte op zijne terreinen vertoont, eenige aangestaste twijgen en vruchten per postpakket te zenden aan den Directeur van het Instituut voor Phytopathologie te Wageningen, die kosteloos de gevraagde inlichtingen verschaft.

Wageningen, Juli 1907.

Prof. J. RITZEMA BOS.

Vraag No. 58.

a. Op het Westen heb ik tegen het huis een PEREBOOM staan, die de laatste jaren zoo goed als GEEN VRUCHT draagt, wel zit zij zeer sterk in blad. Om den bladgroei tegen te gaan, heeft de tuinman rondom den stam in het sehors een ring gesneden. Geeft dit wel iets? Kunt u wellicht een middel noemen om te maken dat de groei van het blad tegengaat, doch de groei der vruchten bevordert?

b. Eenige PEREBOOMEN DRAGEN ZEER SLECHT, terwijl andere vruchtboomen, die in hetzelfde perk staan, vol vrucht zitten. Aan den grond schijnt het dus niet te liggen; de bladgroei is evenwel zeer sterk. Zoudt u wellicht kunnen aanraden om al de nieuwe takken voor een gedeelte af te snijden of is dit niet goed voor de boomen?

Amsterdam.

F. W. R. Jr.

Antwoord: a. Wanneer uw boom te sterk groeit, dan wordt de vruchtbaarheid daardoor tegengehouden en is het zaak den groei te temperen. Dit verkrijgt men het beste, niet door een ring om den schors te snijden, maar door een zeer smal reepje schors rondom den stam geheel weg te nemen. De schors wordt dan tot op het jonge hout geheel verwijderd waarna men den wond open en bloot laat staan. Door

deze bewerking kan het organisch voedsel niet tot het wortelgestel doordringen waardoor tijdelijk het maken van jonge worteltjes belet wordt, en biggevolg ook minder water enz. uit den bodem wordt opgenomen. Door het blootleggen nu van het jonge hout, wordt ook eenigszins het transport van het organisch voedsel tegengehouden, waarvan eene algemeene verzwakking en eene grootere vruchtbaarheid het gevolg is.

b. Het afsnijden van de takken uwer vruchtbare boomen is niet aan te bevelen. U moogt niet uit het oog verliezen, dat de eene soort veel vruchtbaarder is dan de andere en ook dat de eene veel spoediger vruchten geeft dan de andere. Is het echter zichtbaar te wijten aan een te sterken groei, dan verwijzen we naar het bovenstaande.

J. A. K.

Vraag No. 59.

Ik ben voornemens in de tweede helft van Juli VRUCHTBOOMEN (pyramide) te BEMESTEN met goede KOEAAAL. Is het gewenscht daar SUPERPHOSPHAAT aan toe te voegen? Zoo ja, hoeveel per 100 liter?

v. B. F.

Antwoord: 't Is niet noodig, dat u de superphosphaat door de gier mengt. 't Is veel gemakkelijker dit afzonderlijk te geven. Als u gier geeft, geef dan ook superphosphaat, gier is zoo eenzijdig in werking, bovendien zal superphosphaat met het oog op de knopvorming die in Aug. plaats heeft deze boom wel te stade komen; geef de boom al naar de grootte 1 tot 2½ K.G.

J. A. K.

Vraag No. 60.

Hiernevens de tekening van twee SCHUTTINGEN. De groote op een beschutte plaats in den tuin, de kleine op een onbeschutte.

U kunt mij zeer verplichten met raad over SOORT VRUCHTBOOMEN met naam en besten TIJD VAN PLANTEN.

De eenige vruchtboomen, die ik heb zijn een 40-tal appel- en pereboomen. De grond bij de groote schutting is veel beter dan bij de kleine.

O.

B.

Antwoord: We raden u aan, te planten aan de schutting waarlangs de Thuya-heg loopt, perzikboomen. U kunt daar planten 4 stuks. Plant daar een Amsden of Wilder (vroeg) Grosse Mignonne, Madeleine Blanche (midden-vroeg), Montagne en Zwolsche (latere).

Aan de Noordzijde der schuttingen kunt u het beste planten morellen. De schutting die met bovenstaande een hoek vormt zou u kunnen beplanten aan de Z.O.-zijde met pereboomen of zoo u zulks wenscht met appelboomen.

Voor peren raden we u aan: Bonne Louise d'Arranhes, De Tongres, Soldat Laboureur, Duchesse d'Angoulême.

Voor appelen: Engelsche Winter Gold-pearmain, Keizer Alexander, Cox Oranje Pippin, Dubbele Goud-Pippeling. U kunt aan deze schutting een 4-tal waaivormen planten, plant u Palmetten met 4 gesteltakken dan gaan er een dozintje aan.

De kleine schutting kan op dezelfde wijze worden beplant. Hier zou u aan de Z.O.-zijde pruimen kunnen planten die daar goed op hun plaats zijn. Perzikboomen plant u b. v. k. in 't voorjaar, de overige in het najaar, eind Oct. begin Nov., geef aan de eerste benevens goede composteerde veel kalkpuin, ook de pruimen vragen daarom.

J. A. K.

Vraag No. 61.

Is het mogelijk dat UIEN TUSSCHEN ROZEN den dood der laatste veroorzaken?

In een kweektuin heb ik nieuw geoculeerde stamrozen en daartusschen staan uien. Aanvankelijk deden de nieuwe oculaties het goed, maar nu sterft en ocu-

latie en de wilde stam successievelijk af en ik kan maar geen oorzaak vermoeden; vandaar bovenstaande vraag.

Hilversum. H. A. D. v. d. W. B.

Antwoord: Wij hebben in dezen niet de minste ondervinding opgedaan, hebben ook nooit van den invloed van uien op oculaties gehoord. Wie weet er meer van?

J. K. B.

Vraag No. 62.

Gaarne zou ik den NAAM weten van deze RUBUSSOORT; het is zeker een sierstruik, daar de vruchten smakeloos zijn.

Almen. Jonkvr. E. M.

Antwoord: De gezonden takjes met vruchten zijn van *Rubus spectabilis* Pursh uit Noord-West-Amerika (syn. *Rubus nepalensis* hort.).

LEON. A. SPR.

Vraag No. 63.

Dit voorjaar heb ik ± 2800 M² ZAND-GROND tot ± 1 voet boven den normalen waterstand laten AFGRAVEN, DIEPSPITTEN BEMESTEN met in hoofdzaak paardemest, met wat varkensmest uit eenige beerputten doorengemengd. Daaroverheen een handbrede laag z.g. zwarte tuingrond en daarin gezaaid Eng. Ray-gras, roode klaver en haver, bestemd voor paardenwei. Ondanks de zeer tegenwerkende voorjaars temperatuur en met behulp van ± 75 KG. per HA. uitgestrooide chilisalpeter, is het resultaat vrij goed en wordt het gegroeide tegenwoordig op ± 40 c.M. hoogte afgemaaid.

Ik dacht nu behalve de paardemest van twee paarden met eenige beerputten en tevens in 't najaar ± 600 KG. superphosphaat en ± 175 KG. chloorkali per HA. over te laten werken en dan volgend voorjaar ± 150 KG. per HA. chilisalpeter uitstrooien. Is dit goed?

Uillegom.

J. Gr.

Antwoord: Door de bemesting met paardemest, benevens varkensmest en beer, heeft het stuk grond een z.g. volledige bemesting ontvangen, en is er tevens gezorgd voor humus. Ook de verdere bemesting lijkt me wel goed. Misschien zou u de hoeveelheid chilisalpeter wat kleiner kunnen nemen: paardemest en beer zijn beide nogal rijk aan stikstof. U kunt zien, hoe het gewas er het volgend voorjaar bijstaat, en daarnaar de stikstofbemesting regelen.

W. F. A. G.

Vraag No. 64.

Zijn MIEREN, zwarte en bruine, die hun kolonie onder den grond hebben, schadelijk voor de planten? Kan het zijn dat zij het zaad vernielen of de jonge wortels van het pas gezaaide? En is er een middel tot haar verdelging?

Rotterdam.

Mevr. De M.

Antwoord: Behalve de roode boschmier der dennebosschen, eene echte roofmier, die heel wat insecten verdelgt, zijn alle andere soorten als min of meer schadelijke te beschouwen, 't zij door 't onderhouden van bladluizen, 't zij door rechtstreeksche plantenbeschadiging. Wanneer u het nest kunt blootleggen, is begieten met kokend water een goed middel. Gaat dit niet met het oog op de plantenwortels, dan kunt u het middel toepassen, dat prof. J. Ritzema Bos onlangs aangaf, nl. inspuiten met zwavelkoolstof of benzine (beide licht ontvlambaar; voorzichtig!!)

B. B.

Vraag No. 65.

Kan versche Koemest, uitgespreid en in de zon gedroogd, beschouwd worden als OUDE VERTEERDE KOEMEST?

Den Haag.

J. J. H.

Antwoord: Neen, op die manier verkrijgt u geen ouden verteerden koemest. Stapel den verschen mest regelmatig op een hoop, bedek dien met een laag humus-

rijnen tuingrond en houd den mest matig vochtig. Na een jaartje, als de mest zoowat op aarde begint te gelijken, kan men hem als ouden, verteerden mest beschouwen. Laten uitdrogen is verkeerd. Daarom moet de mesthoop ook op een beschaduwde terrein aangelegd worden. Te gelegener tijd geef ik de behandeling van den stalmest.

W. F. A. G.

Vraag No. 66.

a. De **BLADEREN** van mijn **SPIREA** zijn omgeven met **BRUINE RANDEN**, is daar iets tegen te doen.

b. Mijne **DAHLIA'S** zitten vol **ZWARTE BEESTJES**, die de bladeren doorvreten. 's-Gravenhage.

J. J. H.

Antwoord: a. Zend s.v.p. eenige bladen in blikken doosje. Zoo niet te beantwoorden; b. id. Vermoedelijk luis.

B. B.

Vraag No. 67.

a. Is het waar dat **BONTE ASPEDISTRA'S** zoo spoedig weer groen worden als ze buiten geplaatst worden. Wat is er aan te doen om ze goed **BONT** te **HOUDEN**?

b. Ik heb een groot open **BALKON** op het Zuiden. Zou ik daarop een **KWEEK-BAKJE** kunnen zetten voor stekken en dergelijke. Hoe moet het ingericht worden bij een grootte van hoogstens 1 M²?

Velp.

C. A. S.

Antwoord: a. Hoe weliger sommige bonte planten groeien, hoe gemakkelijker ze dikwijls verlopen (groen worden). Dat buiten plaatsen der planten daar invloed op zou hebben, is mij niet bekend en betwijfel ik ook zeer. Door te zorgen dat de groene bladen niet de overhand krijgen, houdt men de planten goed bont. Overtollige groene bladen kunt u dus wegnemen, maar liefst niet alle tegelijk, omdat zulks de plant te zeer verzwakken kan.

b. Maak een bakje dat aan de achterzijde ± 40 c.M. en vooraan 25 c.M. hoog is, zoodat het bovenvlak hellend is. De hellende zijde moet naar het licht gekeerd zijn. Bedek het bakje met een raampje van twee of vier ruiten; een raampje bestaande uit één ruit is nog beter. Den bodem van het bakje kunt u bedekken met zand of turfstrooisel. Ter overwintering van niet-winterharde gewassen is zulk een bakje echter onvoldoende.

v. L.

Vraag No. 68.

Zoudt u zoo goed willen zijn mij den naam te noemen van bijgaande plant. Zij is in mijn tuin in 't wild opgegroeid en nu reeds ± 1 Meter hoog. Is het de moeite waard haar te laten staan?

H. v. d. W. B.

Antwoord: Het takje dat u mij zondt is van *Dipsacus sylvestris*, een tweejarige plant, behorende tot onze wilde flora, maar die toch ook als tuinplant een heel aardig effect kan maken. Laat haar maar eens in bloei komen, dan kunt u altijd nog besluiten.

v. L.

Vraag No. 69.

a. Welke **ZIEKTE** hebben bijgaande **ROZENBLADJES**, en welk middel zoudt u daarvoor aanraden te bezigen.

b. Wat scheelt de **DAHLIA** waarvan ik u bijgaand eenige bladen doe geworden, zou u het een of andere middel kunnen noemen om deze plant mede te **BEHANDELEN**.

Bussum.

P. W. R. Jr.

Antwoord: Van een der rozen waren bladeren en stengels aangetast door de „Witziokte” (zie art. in dit no.). Van de andere kon ik den oorzaak niet constateeren, evenmin als van de Dahlia. Van deze laatste leek het noch door dieren, noch

door een zwam veroorzaakt, maar eene mechanische beschadiging.

B. B.

Vraag No. 70.

Met deze post zend ik u in een monsterzakje een **PEER**. Kunt u in **Onze Tuinen** ook zeggen **WELKE ZIEKTE** die peresboom heeft, en met welke bemesting die boom is beter te maken.

Rotterdam.

W. F. H.

Antwoord: Het gebarsten peertje is sterk aangetast door de pereschurft (*Fusicladium pyrinum*, welke ziekte in natte zomers, zooals we nu beleven, vreeselijk kan huishouden. Bestrijding: in 't voorjaar had u kort voor 't openen der knoppen met Bouillie bordelaise moeten sproeien, de tweede maal na 't afvallen der bloembladen, en nu is 't tijd voor de derde maal.

B. B.

Vraag No. 71.

Gaarne ontvang ik in „Onze Tuinen” bericht aan welke **ZIEKTE** bijgaande takjes van de **ROOS** Mad. Gabrielle Luiset lijden en waarmede dit te bestrijden is.

Amsterdam.

J. F.

Antwoord: „Wit” in de rozen. (Zie art. in dit no.).

B. B.

Bericht aan Inteekenaren.

Voor het Tijdschrift „Onze Tuinen” zijn nog fraaie linnen **STEMPEL-BANDEN** voor den **1en Jaargang** verkrijgbaar. Bestellingen worden ingewacht bij onze agenten, bij den boekhandel of bij de administratie. Prijs f 0.75, franco per post f 0.90.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Vereeniging tot bevordering der
Rozen teelt
NOS JUNGUNT ROSAE.

De **GROOTE ROZENTENTOONSTELLING**,

TE HOUDEN OP

Dinsdag 23 en Woensdag 24 Juli e. k.

IN HET

„Brongebouw” te Haarlem,

WORDT GEOPEND

DINSDAG 23 JULI,

des namiddags te 2 uur.

Namens het Bestuur:

J. K. BUDE, Voorzitter.

Mr. P. L. BAUDET, 1e Secretaris

(110)

DE BILT.

AMATEURS-KWEEKERIJ OP DAK

Ter overname aangeboden mijne **Kweekerij**, bekroond door „Onze Tuinen”. Verdere omschrijving vindt men in dit Blad van den 1en Juni l.l. Alles bevindt zich in goeden staat. Meer dan volledige inventaris. Mooie collectie planten.

Brieven onder lett. G aan het Bureau van „Onze Tuinen”. (111)

Uitgaven A. W. BRUNA & ZOON te Utrecht:

(109)

J. K. BUDE. Handleiding tot het snoeien van rozen. Prijs f 0.75.

„ „ tot het oprichten van Floralia-vereenigingen. Prijs f 0.25

„ Kamerplanten, hare cultuur en verzorging. Prijs f 1.25.

Verkrijgbaar bij iederen Boekverkooper en bij de Uitgevers tegen inzending van bedrag.

Koninklijke Rozenkweekerij
GEBRs. GRATAMA & Co.,
Hoogeveen.

Bekroond met 40 Gouden en Zilveren
Medailles.

**Stam- Struik- Klim- en
Treurrozen**

in onze bekende prachtsoorten en mooie
qualiteit.

Prijscourant op aanvraag gratis.

Bezoek de thans in bloei staande
Kweekerijen. (106)

**Prima qualiteit Bloemen-, Gazon-,
Ooftboommen** enz. wordt bij
iedere hoeveelheid geleverd door de (23)
Mij. tot Verkoop van Hulpemeststoffen,
te **Dordrecht**. „Ongericht 1893”.
Onder openbare controle der Rijkslan-
douwproefstations. — Prijsopgaven, Bro-
chures, Circulaires en Inlichtingen gratis.

GRONDBORINGEN (14)

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.

HAARLEM.

Speciaal Rozenculturen
te Arnhem. (107)

Firma I. VERSTEEG & Co.,

Kweekerijen: Burg. Weertstr. en
Amsterd. Straatweg.

Vraagt prijscourant

of komt op de kweekerijen uitzoeken.
Plaatsing voor jongelui, vakopleiding.

Struikrozen,

uitsluitend in de beste oudere en nieuwere
soorten.

Vaste Planten,

enorm groot sortiment, bevattende de beste
nieuwigheden, waaronder vele van eigen
teelt of invoering. Bij den aanleg van Tuinen
in modernen stijl kunnen de vaste planten
niet worden gemist. Ook voor snijbloemen
van af Maart tot November worden ze steeds
meer gewaardeerd. De beste planttijd is
Aug.—Sept. of half Maart—begin Mei.

**Voorts Coniferen, Rhododen-
drons, Bloemheesters Klimplanten,
Bessenstruiken, Vruchtboomen,
Pootaardappelen, enz. enz. (104)**

B. RUYS,

Koninklijke Kweekerij „Moerheim”.

Dedemsvaart.

Otto Schulz, Bussum. Tuin-architect.

Op een groot, welvarend dorp, waar meerdere kweekerijen gevestigd zijn, wordt te koop aangeboden een perceel van

Drie Hectaren

uittunende Kweekgrond, waarop een nieuwgebouwde woning, gelegen aan stoomtram en kanaal met geregelde scheepvaartverbinding, zeer gunstig gelegen voor export.

Op dit land wordt sedert vele jaren met succes boom- en bloemkweekerij uitgeoefend. De grond is in uitstekenden staat en zeer geschikt voor de cultuur van Rozen, Vruchtboomen, Sierheesters, Coniferen, Rhododendrons, Vaste planten enz. **Een gedeelte der gewassen kan worden overgenomen.** Prachtige gelegenheid voor een kweeker, die zich wil vestigen.

Te bevragen onder No. 103 aan Advertentie-kantoor W. BEETS, Singel 372, Amsterdam.

Koninklijke Boomkweekerijen van GROENEWEGEN & ZOON, DE BILT bij Utrecht.

Aanleg van Buitenplaatsen, Tuinen, Rosariums, Vruchtentuinen enz.

Adviezen gratis. (108)

Stam-, Struik-, Klim- en Treurrozen.

Nieuwe Rosa Wichurayana hybrida: Heawather, Lady Gay, Dorothy Perkins, François Foucard, Paul Transon.

De nieuwe prijscurant verschijnt in October en wordt op franco aanvraag gratis en franco toegezonden.

UYTENBOGAARDT'S Flora-Mest

voor Kamer- en Tuinplanten,
alom verkrijgbaar.

Hoofdkantoor J. H. UYTENBOGAARDT & Co.
Handel in Granen, Zaden, Vogel- en
Pluimveevoeder. (73)

Spuistraat 93, Amsterdam.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Hoofddepôt en Proefstation WECK'S Sterilisator.

Hygiënisch zuiver. Gedep. merk
„Frischhaltung“ alleen echt. (89)

Voor versch bewaren van
Groenten en Vruchten.

D. DE CLERCQ - Bloemendaal.

Rozenkweekerij „MUSCOSA“,

Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Groote voorraad

Stam-, Struik-, Klim- en Treurrozen

in de nieuwste verscheidenheden.

Catalogus wordt op aanvraag franco toegezonden.

Tot een bezoek wordt beleefd uitgenoodigd.

Zie inzending op de Tentoonstelling te Haarlem den

23 en 24 Juli a. s. (105)

„Goedkoope — Grasperkscheerders”

„Universaal”, een zeeraanbevelenswaardige grasperkscheerder voor kleinere tuinen, leveren wij tot de volgende prijzen, franco naaste station:

messen breed 26 cM. 31 cM. 37 cM.

f 11.— f 11.50 f 12.—

't Is nu ook weer de tijd voor 't aanleggen der **Vangbanden** om de Vruchtboomen, opdat de jonge vruchten onaangetast blijven. Inlichtingen verstrekken wij **gratis** en omgaand.

FIRMA ROSEBOOM, Zwolle,
in **Tuinbouwgereedschappen,**

*Speciaal adres voor artikelen ter verdel-
ging van insecten.*

Zoo juist ontvingen we (79)

Wespenvangglasjes.

INHOUD.

Do Koningin der Bloemen, door J. K. B.
De Geur der Rozen, door v. L.
Bloementuin.

Klimroos „Cato”, door J. H. van
Hult Lz.

De Gratie der Rozen, door Geertruida
Carelsen.

La France, door J. K. B.

Een lijstje mooie rozen, door J. K. B.

Rozenbottels, door P. v. d. Vlist.

Een mooie roos, door L. de Goederen.

Rève d'Or, door Louis Raemaekers.

Oeuleeren van Rozen, door W. Lodder.

Kwijnendo Treurroos, door J. L.

Do Roos to Hildesheim, door J. K. B.

Plantenziekten

Rozenroest en Wit in de rozen, door
P. J. Schenk.

Het Rozenfeest te Haarlem.

Werk voor de volgende Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeën kas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuyn, door J. C. Muyen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Nuttige en Schadelijke Dieren.

I. Rozenbladwesp, II. Vijanden van Blad-
luizen, door B. B.

Ingezonden.

Amer. Kruisbessenmeeldauw, door Prof.
Dr. J. Ritzema Bos.

Vragenbus.

Advertentiën.

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H. A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De bloei der Rozenvelden vangt einde Juli aan en duurt
tot einde September.

Toegang op werkdagen van voormiddag 8 uur tot namiddag 6 uur. (102)

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vliet, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

BRIEVEN VAN EENE TUINIERSTER.

VI.

Vanwege de Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde is onlangs een waarschuwing gepubliceerd tegen het kiezen van het tuinvak als beroep — zegge broodwinning — voor meisjes. Een commissie belast met het instellen van een onderzoek op dit gebied, is tot de conclusie gekomen, dat die keus in ons land beslist af te raden is, daar zij in de meeste gevallen tot teleurstelling leidt.

Mijn eigen opmerkingen, ervaringen, verkregen inlichtingen, hebben mij in de laatste jaren tot een dergelijke conclusie gebracht. Voor meisjes die zoo spoedig mogelijk in haar eigen onderhoud hebben te voorzien, door het zoeken van een professionele betrekking, deugt het tuinvak niet. Na met ijver en lust volbrachte leerjaren bieden zij zich te vergeefs overal aan, waar zij meenen bruikbaar te zijn; gelukt het haar, ergens te worden aangenomen, dan is het loon doorgaans veel geringer dan bij ieder ander beroep, waarvoor zij in denzelfden tijd de noodige bekwaamheden hadden kunnen verkrijgen.

Buitenslands moge dit eenigszins anders zijn. De directrice van de Tuinbouwschool voor Meisjes te Mariënfelde bij Berlijn bezorgt aan velen harer leerlingen, na afgelegd examen, betrekkingen, waarmede deze tevreden zijn.

beidsveld voor de beschaafde vrouw te maken. Te dien einde komen tal van dochters van grondbezitters dit instituut bezoeken en voeren, thuis teruggekeerd, op haar ouderlijk landgoed een verbeterde ooftcultuur in. En zoo worden vele anderen, die niet in dien gunstigen toestand verkeerden, door vreemde grondbezitters als gediplomeerde ooftverbeteraars aangenomen. Sommige anderen krijgen eene aanstelling aan nieuwe tuinbouwscholen, aan „Kindergärten” of aan „Sanatoriën”. Sommigen, die een beetje geld hebben, verbinden zich, om samen een of ander gewas te gaan kweken. In dit laatste geval is de winst doorgaans zeer twijfelachtig. De afhankelijke betrekkingen worden meestal verkozen, om eenige „vastheid” te hebben. Doch mijn algemeene indruk is, dat voor ontwikkelde

VELD MET VIOLA CORNUTA HYBRIDEN.

(Orig. foto „Onze Tuinen”, van den Heer B. Ruis, Kon. Kweekrij „Moerheim”, Dedemsvaart.

Maar de toestanden in Duitsland verschillen van de onze. Aan genoemde school b.v. wordt hoofdzakelijk werk gemaakt van ooftbouw, met het uitgesproken doel de verbetering der ooftcultuur in Duitsland tot een ar-

Nederlandsche jonge dames, die het daartoe vereischte eindexamen aan de Mariënfelder school glansrijk doorstaan hadden, zulke baantjes weinig bevredigend zouden zijn.

Wat Nederland betreft, kan men

nog met meer zekerheid spreken. Op enkele uitzonderingen na, waar bijzondere gaven met bijzondere omstandigheden samenvallen, is reeds voor jonge mannen, die hun wenschen iets hooger stellen dan de positie van tuinknecht, tamelijk ondankbaar. Het is een gevaarlijke illussie, zonder het noodige grondbezit, plus het noodige bedrijfskapitaal, van tuinbouw te willen leven. Hoeveel te meer geldt dit dan voor jonge meisjes, die natuurlijk minder spierkracht hebben en toch haar wenschen hooger doen vliegen dan tot het bestaan van winkelfuffrouw in een bloemenzaak!

Iets anders is of ik het tegenwoordig aanwassend verlangen naar degelijk tuinbouwonderwijs voor meisjes niet van harte toejuich.

Dat doe ik zonder twijfel.

Maar voor bepaalde categorieën van leerlingen.

Nauwgezette leermeesters zijn, dunkt mij, verplicht, bovenstaande waarheden aan zich aanmeldende scholieren in bedenking te geven. Dientengevolge zullen dan van lieverlede alleen tweeërlei soort van personen van het onderwijs gebruik maken. Ten eerste zij die door het beroep harer ouders of andere economische omstandigheden tegelijk eene aanleiding tot zulken arbeid en eenigszins een waarborg tegen teleurstellingen hebben. En ten andere zij, die het vak uit liefhebberij, als weeldezaak wenschen te beoefenen.

Het aantal der eersten zal vanzelf tamelijk beperkt blijven. Dat der tweeden kan, als de strooming eenmaal dien kant uit wil, zeer aanzienlijk worden. Stel eens dat al degenen, die nu, zonder muzikaal te zijn, piano leeren spelen, zich in plaats daarvan op tuinbouw gingen toeleggen!...

Men kan nooit weten hoe dat nog eens gebeurt.

En dat zou ik volstrekt niet ongelukkig vinden. Heel gelukkig zelfs.

Ten eerste voor de hoofdpersonen,

wegens de gezondere beweging.

Ten tweede voor hare huisgenooten, die dan bevrijd zouden worden van het aanhooren der klavieroefeningen.

En ten derde allicht voor de tuin-kunst. Zonder twijfel zou het daaraan ten goede komen, als het gewoonte werd, dat dames, die een tuin bezitten, daarin zij het slechts het fijnere werk eigenhandig deden. Voor 't minst gezegd, zouden zij dan stellig in de massa der tuinen heel wat meer variatie brengen dan thans het geval is, nu dikwijls een dozijn burenen aan eenzelfde tuinman het onderhoud van hun terreinen opdraagt. In plaats van fabriekmatig, zooals thans, zou dat onderhoud dan veel meer individueel worden. En de kansen bestaan, dat er af en toe, langs dien weg artistieke vooruitgang zou ontstaan, zooals overal waar liefdevolle en tegelijk kundige omgang met het levende tuinmateriaal tot mooie groepeeringsen leidt.

GEERTRUIDA CARELSEN.

Wij vragen als eerste prijsvraag voor den nieuwen jaargang eene foto van eene bloeiende vaste plant, vergezeld van eene korte beschrijving, vermeldende de cultuur, de verdiensten der plant en wat verder den inzender(-ster) belangrijk genoeg voorkomt.

Inzendingen aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam, vóór 10 Aug.; uitslag in ons no. van 7 Sept.

IN DE SCHEVENINGSsche DUINEN.

Het was een prachtdag de 14n Juli, een dag die den natuurliefhebber naar buiten joeg in het volle blijde zonlicht. Na het langdurige wisselvallige weder met de vele regens en koele, sombere luchten, oefende die dag een dubbele tooverkracht uit op de klagende, naar den zomer snakkende menschen.

Een golf van wandelaars stroomde uit de straten van Den Haag naar het bosch of de boschjes, het strand en de duinen en de trams waren onophoudelijk „stikvol”.

We kozen dan ook liever een anderen weg dan dien, welken de massa ging en reden naar den Kanaalweg, waar we ons lieten overzetten, om daarna dadelijk den Waaldorpschen weg in te slaan.

In eens waren we toen buiten! Hooge Populieren en Wilgen en laag houtge- was temperden de zonnestralen en be-

schaduwden ook rechts van ons het stille groenbeplekte water.

Maar het was ons doel niet om de zon te ontvluchten. Neen, we zochten haar juist op, we wilden haar zien en voelen, ons baden in stroomen van licht en warmte en sloegen dus al spoedig links af, de duinen in.

Opwaarts en afwaarts ging het nu, door struikgewas en mul zand en overal omgaf ons de heerlijke zuivere, zonverwarmde lucht.

Het maakte ons overmoedig. Geen duin zoo hoog of het werd met spoed genomen, waarna we dan hijgend de heerlijkste panorama's lagen te genie- ten.

Wat is ons Holland toch mooi met zijn golvende duinenrijen! Wat een fraaie stukken natuur, krachtig enforsch, soms zelfs woest en verlaten.

Maar ver weg groonden weer talrijke boschjes, verwazend in teer-blauwen nevel, terwijl om ons heen een eenzaam windje de grashalmen en de bloemen telkens in ééne richting boog.

Zouden die duizenden menschen die daar in Scheveningen op den Zeeboulevard naar elkander loopen te kijken, wel weten dat het dicht bij hen zoo mooi is, veel mooier dan het Kurhaus en de pier en al dat andere te samen?

Het waren maar enkelingen die we tegen kwamen, en die we zagen, vonden we meestal weggedoezeld in een allesvergetend „Dolce far niente”.

Maar wat bekommerden wij ons om een zweetdruppel met dien heerlijk blauwen hemel boven ons en die prachtige blonde duinen, scheppingen der zee, om ons heen. 't Was of alles zong van vreugde en blijheid.

Onze jonge gids ging ons onvermoeid voor en wees ons den weg naar de mooiste plekjes.

Groote stukken zand waren als besprenkeld met de rose bloempjes van Ononis repens, het kruipend stalkruid onzer duinen, terwijl Viooltjes, Walstroo, Muurpeper en dergelijke den bodem geel of blauw beplekten. Hoog in de lucht aan den rand van een hoog duin teekende een eenzame Berkenstruik zijn fijne en toch krachtige takken scherp tegen den lichtend blauwen hemel af, terwijl de geheele helling begroeid was met duindoorns en duinwilgen.

Maar de meeste aantrekkingskracht hadden de boschjes die hier en daar in de duinvallen verspreid liggen. Wie weet wat voor schoons zij soms verborgen houden. De aardigste planten kan je er aan treffen, orchideeën en salomonszegel en zooveel andere meer.

Gids lokte ons al een luchtig boschje van heel fijne en sierlijke berkjes, waartusschen lage bloeiende Ligusters den bodem daarbinnen bijna geheel bedekten. Dat was een bekoorlijk plekje en niettegenstaande stekelige bramentakken ons den toegang trachtten te beletten, drongen we er in door en snuffelden rond als jachthonden die wild op het spoor zijn. Nu, we vonden er van alles, o.a. gele Lathyrus, Salomonszegels met nog groene bessen en de Kever-Orchis, (Listera ovata), een orchideetje met een lange stevige dunne tros van kleine en onaanzienlijke bloempjes, dat vrij algemeen op vochtige plaatsen in de duinen wordt aangetroffen. De koude voorzomer bleek ook deze planten in de war gebracht te hebben, want gewoonlijk bloeien zij in Juni en het was nu ten naaste bij al half Juli.

Er stonden verscheidene exemplaren, half verborgen onder de lage takken der berken en der Ligusters. We plukten een paar bloemstengels, maar lieten de planten verder onaangeroerd, dan bloeien zij volgend jaar nog eens weer en kunnen anderen verrassen.

In een ander boschje tusschen een jonge dennenaanplanting vonden we vele exemplaren van de Wespen-Orchis (Epipactis latifolia), ook een vrij veelvuldig voorkomend zand-orchideetje, maar met groote, bruinachtige bloemen. Zij bloeiden echter nog niet, maar maakten er zich al wel reeds toe gereed.

En zoo gingen we door en de dames plukten bouquetten van roode zuring, blauwe zandklokjes, geurende kamperfoelie's, gele Rolklavers, enz., die al grooter en grooter werden.

Aan de randen van lage vochtige boschjes bloeide Valeriaan en weer hooger op, Hondstong, Vleugeltjesbloem (*Polygala vulgaris*), Zilverhaver, Bitterzoet, Gele Leeuwenbek en vele andere gewone duinbloemen, terwijl ook enkele bloeiende aren van het Helmgras werden meegenomen die het tusschen de andere bloemen heel goed deden. Bepaald zeldzame planten hadden we niet gevonden. Maar daar was het ons ook niet in de eerste plaats om te doen geweest en daarvoor hadden we er ook niet genoeg werk van gemaakt. Dat we echter onzen middag goed besteed en een prettige wandeling gemaakt hebben, zullen de lezers wel willen gelooven.

Een tocht in de duinen blijft bij goed, niet te warm weder, altijd opwekkend en leerzaam en kan den lezer van „O. T.” ook hartelijk aanbevolen worden.

v. L.

Primula-bloemige Jasmijn.

Het Eng. Tuinbouwblad „The Garden” gaf bij zijn no. van 8 Juni eene gekleurde afbeelding van de fraaie *Jasminum Primulinum*, welke fraaie plant nog maar zeer weinig bekend is. Uit het heele uiterlijk spreekt de verwantschap met *Jasminum nudiflorum*, die weliswaar ietwat meer bekend, doch nog steeds lang niet algemeen genoeg is.

Hoewel reeds sedert 1895 bekend, is de plant toch eerst in Maart 1903 in 't publiek ten toon gesteld op eene bijeenkomst van de *Royal Horticultural Society*, waarbij haar een welverdiend certificaat 1e kl. werd toegekend.

In het no. van 16 Oct. 1906 gaf de *Revue horticole* eveneens reeds de afbeelding met eene korte beschrijving, waarin dit blad mededeelt, dat de plant in Frankrijk het eerst verscheen op de vergadering der *Société nationale d'horticulture* op 25 Februari 1903. Met het oog op de goede eigenschappen beveelt de *Revue horticole* de plant warm aan.

De heer E. H. Wilson, verzamelaar van de firma James Veitch & Co., bracht de plant mede uit West-China.

Zoodra de twee exemplaren in den Hortus alhier bloeien, zal het portret wel in „O. T.” verschijnen.

Bovenstaande was reeds geschreven, toen het Eng. „Amateur Gardening” van 22 Juni eveneens eene gekleurde afbeelding van deze nieuwe Jasmijn bracht. Hoewel de plant in Engeland vrij goed tegen den winter bestand is, moet zij toch geplant worden tegen een Z.- of Z.W.-muur. Doch ook als potplant voor de koude kas of serre is zij uitstekend geschikt. De voorspelling is

niet al te gewaagd, dat het in korten tijd een geliefde en populaire plant zal worden.

B. B.

Mad. Jules Grolez.

De koningin der bloemen heeft voor dit jaar vrij laat haar intrede gedaan, wij zagen de eerste bloemen, den 2den Juni op onze wandeling, tegen het huis van wijlen den heer N. de Zwaaan, in zijn leven een groot liefhebber van bloemen, maar in het bijzonder van rozen.

„De laagstbloeiende is Zephyrientje”, merkte onze kleine assistent op en werkelijk hij had gelijk, het was *Zéphyrine*

een prachtige roos, die Chineesch rose gekleurd is. De reuk is als van een roos. Laten wij hieraan toevoegen van een welriekende, en wie veel rozen onder de neus heeft gehad, weet dat er maar weinig welriekende zijn.

En wanneer, zegt de voorstander van deze roos, terwijl met warme dagen *Belle Siebrecht* nietswaardige bloemen produceert, tooit zich *Mad. Jules Grolez* met even schoone bloemen als in het voor- en najaar. Heet of nat, de knoppen openen zich steeds goed. De overwintering levert ook geen moeilijkheden, vooral niet als men de kroon in den grond bewaart.

Voor de vervroeging kan zij ook met succes gebruikt worden.

J. K. B.

Madame Jules Grolez.

Drouhin, die de eerste kersroode bloemen ontplooid had, terwijl hooger *Général Jacqueminot* zich met een paar dozijn mooie rozen getooid had.

Maar wij zouden een paar regels bij onze afbeelding schrijven en die stelt voor: *Madame Jules Grolez*, die in 1896 door Guillot gewonnen is. Het is een theehybride-roos, die wel wat doet denken aan *Belle Siebrecht*.

In Duitschland is eenige jaren geleden een pennestrijd gevoerd over de schoonheden van deze rozen, waaruit wij de conclusie trokken dat beide verdienste bezitten.

De groei van *Mad. Jules Grolez*, laat bij eene goede behandeling niets te wenschen over, de bloemknoppen zijn lang zooals men dat tegenwoordig gaarne wensch, half ontplooid zijn ze om te stelen en geheel ontloken is het

Betonica grandiflora.

We hadden haar al dikwijls aangekeken, de *Betonica grandiflora*, met de gedachte: je komt in „Onze Tuinen”, want je bent een van de fraaiste en dankbaarste vaste planten, waarmede de lezers van ons blad zeker met genoeg kennis zullen maken. En, niet waar, als men haar portret ziet, valt ze niet tegen, maar zeggen we: inderdaad, dat is een rijkbloeiende en mooie vaste plant. De bloeistelsels zijn luchtig en toch goed gevuld. Dat komt doordat de bloemen in schijnkransen zijn geplaatst, die elk weer vijf tot zeven c.M. boven elkander verwijderd staan. Op de foto lijken de bloemen wit, maar in werkelijkheid zijn ze roze-violet van kleur, vrij zacht van tint, maar toch krachtig genoeg om dadelijk en reeds

op verren afstand de aandacht te trekken.

De afzonderlijke bloemen zijn groot te noemen, een eigenschap waaraan de plant haar toenaam „grandiflora” ook dankt. De bloemkroon is pl.m. driemaal zoo lang als de kelk, tweelippig en zacht behaard, terwijl de onderste lip drielobbig is en uit een groote mid-

maar heusch, zij zijn ook zoo fraai en schoon, dat bij een ieder, die dit geslacht goed kent, het hart er vol van is, en hier dus kan het spreekwoord toegepast worden: „Waar het hart van vol is, loopt de mond van over”. De *Rhododendron praecox* is niet te vergelijken met de *Rhododendrons*, waarover de heer J. K. B. de lezers onlangs heeft inge-

Betonica grandiflora.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

delste en twee zijlobben bestaat. De kroonbuis is sierlijk naar beneden gebogen, waardoor de „bloemkeeltjes” in elken schijnkrans zijwaarts van den stengel af naar buiten zijn gericht, wat de bloeiende aren een bijzonder los en levendig voorkomen geeft.

De bladeren zijn grof generfd en ook grof gekarteld, breed eivormig met hartvormigen voet. De onderste zijn gesteeld, boven, aan de bloemaren, zittend en alle zacht behaard. Men zou dus denken, dat de bladeren aan de plant een grof voorkomen zouden geven en dat is toch niet waar. Dat komt voor een deel hierdoor, dat de bloeiaren alle fier boven het loof uitkomen en prachtig tegen de dofglanzende en sierlijk gevormde bladeren afsteken.

Indertijd, wie van vaste planten houdt, dien kan deze Siberische schoone met warmte aanbevolen worden. Ze bloeit in de maanden Juli—Augustus en zal het in elken tuin heel goed doen, als ze maar in het koesterende zonnetje wordt gezet.

v. L.

Rhododendron praecox.

Eene fraaie, rijkbloeiende heester voor den tuin, zoo mag *Rhododendron praecox* heeten. Het weijert tegenwoordig van het geslacht *Rhododendron*,

licht. Zij heeft kleine bloemen, van ongeveer 4 c.M. doorsnede. Op de plaats, waar ik deze *Rhodo* gezien heb, stond een heele partij, en waarlijk niet onaardig. De plantjes, die niet grooter waren dan 40—50 c.M., zaten van onder tot boven volop in bloem. Zij heeft ook voor, dat zij zeer vroeg is, wat de naam *praecox* aangeeft. 't Is dan ook de vroegste aller *Rhodo*'s en laat ons in April volop genieten.

Zij behoort tot de groep der *Alpen-Rhododendrons*, waar ook toe behooren *Rhod. ferrugineum*, *Rh. Govenianum* en *Rh. myrtifolium*, enz.

Boskoop.

H. J. v. A.

Impatiens.

Dit geslacht bevat dankbaar bloeiende planten, die te aardig zijn, om niet door de lezers van „Onze Tuinen” gekend te worden. Vooral daar ze zich zoo goed leenen, om met haar bloemenschat de vensters te sieren.

Hieruit blijkt dus, dat zij zeer geschikt zijn voor de woonkamers, terwijl de bloemisten ze een plaats in de gematigde kas geven, maar zoodra de zomer in het land is (begin Juli), zette men ze in de buitenlucht op een warme, beschaduwde plaats, waar ze haar dankbaarheid toonen, door haar bloempjes volop te doen ontkiemen.

Wil men er specimen-planten van kweeken, dan zal men goed doen ze zomers in den bak te zetten.

De meest bekende soort, *I. Sultani*, is uit Zanzibar tot ons gekomen, zij tooit zich doorlopend met karmijn-roode bloemjes; de dochter, *I. Holstii*, prijkt met ietwat lichtere bloemen, en kunnen we in één adem noemen, want ze doet in geenerlei opzicht onder voor hare moeder.

Verder komen nog voor *I. auricoma* (gele bloem) en de *I. Sultani alba* (witte bloem) en de *I. Marianae* met haar kleine, wit gemarmerde blaadjes. Dit plantje leent zich bijzonder voor hangers en bloemstanders bij te werken. Bijna alle laten zich het geheele jaar door stekken. Zaaïen laten ze zich echter ook heel goed.

Men pot ze op in voedzame aarde, en verpot ze dikwijls of men dient ze teikens een kopje bouillon van koemest toe.

J. R. KONING.

Chrysanthemums.

„Nu al over Chrysanten, daar denken we nog niet aan.” zal menig lezer of lezeres zeggen. Ja, de tijd dat de koningin van den herfst ons met hare schatten bezoekt, is gelukkig nog verre; maar willen we dan van haar schatten genieten, dan is het iudertdaad nu reeds tijd aan haar te denken. Een Fransch spreekwoord zegt: „Régner c'est prévoir” en dit geldt ook voor den beoefenaar van den tuinbouw, hetzij vakman of liefhebber. Reeds maanden, soms jaren vooruit moet hij zijne maatregelen nemen en zorgen, teneinde op tijd gereed te zijn.

Met de Chrysanten is dit eveneens het geval. Zorgt men niet bijtijds te stekken, de jonge planten goed te verzorgen en ze het aan niets te laten ontbreken, dan kan men in 't najaar kwalijk verwachten mooie, sterke planten te hebben, die zich met flinke, groote bloemen tooien. 't Is zoo, de Chrysanten vereischen veel zorg; te veel mischien in verhouding tot den korten tijd, waarin wij van den bloei genieten. Doch staan ze eenmaal in volle pracht, dan vergeten we al die moeite en die zorg en verlustigen ons in de ongekende weelde van kleuren en vormen, waarmee ze ons verrassen en ons oog boeien.

Voor den liefhebber, die er tijd en lust toe heeft, is daarom het kweeken van eenige Chrysanten bepaald aan te raden. Dat zij het ver kunnen brengen in die kunst, hebben onderscheidene Chrysanten-tentoonstellingen uit vroegere jaren ons reeds dikwijls geleerd, waar zij met planten voor den dag kwamen, die gezien mochten worden. Behalve een tuintje, of eene gelegenheid om de planten 's zomers buiten te plaatsen, moet men ook kunnen beschikken over eene serre of gesloten veranda, om in 't najaar de planten onder dak te kunnen brengen. Eene luchtige, lichte kamer kan voor vroeger soorten zelfs ook nog. Is men hiervan voorzien, dan komt de rest wel in orde.

En waarom we nu reeds iets van

Chrysanten willen zeggen? Wel, om diegenen onzer abonnés, die het eens willen proberen met het kweken der Kiku's, zooals de Japanners hunne lievelingsbloemen noemen, aan te raden zich eenige stekplanten aan te schaffen en met de cultuur te beginnen. Men neme bij voorkeur soorten, die sterk en gemakkelijk groeien en waarvan de bloemen niet te gevoelig zijn voor vocht. Het onderstaande lijstje kan bij die keuze misschien goede diensten bewijzen.

Men zet de plantjes buiten en zorgt dat ze steeds voldoende vochtig zijn. Als de potjes doorworteld zijn, dan moeten ze eene andere woning hebben, m. a. w. men zet ze over in grootere potten. De grond moet voedzaam en niet te licht zijn. Men kan b.v. nemen een mengsel van 1 deel bladgrond, 2 deelen tuingrond (of wat nog beter is, als men 't krijgen kan, kleizoden grond) en $\frac{1}{2}$ deel oude koemest. Verder rijpt men de jonge scheuten voortdurend in boven het tweede verschijnende blad. Met deze wenken kan men het voorloopig doen.

Goede soorten zijn: *Mad. Gustave Henry*, vroeg, wit; *Soleil d'Octobre*, geel, vroeg; *Saxonia*, bronskleurig, vroeg; *Satin rose*, lila-rose, vroeg; *Mlle Marie Liger*, lila-rose, middelmatig vroeg; *Phoebus*, geel, middelmatig vroeg; *W. Duckham*, rose, middelmatig vroeg; *Miss Alice Byron*, wit, middelmatig vroeg; *N. C. S. Jubilee*, lila, middelmatig vroeg; *Sustone*, geel, laat; *Western King*, wit, laat; *Mad. Paola Radelli*, rose, laat en *Queen Alexandra*, rose, laat.

M.

W. LODDER.

Papaver oriëntale var. bracteatum

Er zijn maar weinig vaste planten in de familie der Papaverachtigen, die zooveel voldoening schenken als de Oostersche Maankop, *Papaver orientale*, die in de eerste, soms in de tweede helft van Juni in vollen bloei staat.

Maar wij zouden iets schrijven bij de afbeelding, die niet de type voorstelt, maar de verscheidenheid „bracteatum”.

Dit is inderdaad een aardige vorm, die zich van den gewonen onderscheidt door de krachtig ontwikkelde schutbladeren, die zich onder de levendig scharlakenroode bloem bevinden, waardoor deze ongewoon fraai uitkomt.

De bloemen zijn groot, dikwijls 22 cM. in doorsnede en elk bloemblad bezit aan den voet een zwarte vlek, die te zamen een kruis vormen en voor kinderen aanleiding geven tot de opmerking: „dat is een Roomsche Papaver!”

Zooals men op het plaatje zien kan, staan de bloemen op stevige stengels, waardoor het omvallen gedeeltelijk voorkomen wordt. Gedeeltelijk, omdat wanneer men deze Papavers flink mest, zij ook wel dikke, maar slappe stengels krijgen, die spoedig op den grond liggen, soms op de schilderachtigste wijze. Niet iedereen vindt dat mooi en die geve zijn Papavers niet te veel voedende stoffen, terwijl, wanneer men de plant

in de schaduw zet, men hetzelfde resultaat verkrijgt.

Na den bloei gaat de plant rusten en wie haar wil planten met succes, die kan dit het beste doen in de tweede helft van Juli. De planten slaan dan

trachten te-verkrijgen ligt op onzen weg. Daarvoor worden alle zware scheuten, de gulzige scheuten dus, die zich in hoofdzaak ontwikkelen boven in den boom geheel verwijderd door ze gewoon aan den voet weg te breken. De

Papaver Oriëntale bracteatum

dadelijk aan, vestigen zich op de nieuwe plaats nog vóór den winter invalt en er bestaat alle kans dat men het volgende jaar bloemen kan snijden van deze schoone Oostersche Maankop, die wij niet warm genoeg kunnen aanbevelen. Zij blijft zonder eenige bedekking den winter over.

J. K. B.

Zomersnoei van Abrikoos, Pruim, Morel, Trosbes en Moerbeï.

Om de rij vol te maken zullen we nog even in 't kort bovenstaande vruchtsoorten met betrekking tot den zomersnoei, de revue laten passeeren.

De nijping en snoei van beide eerstgenoemde komen zooveel met elkander over een dat we ze in een adem noemen.

Bij de behandeling van den wintersnoei in den 1e jaargang deelden we mede, dat beide vruchtboomen hunne vruchten in hoofdzaak voortbrachten op de zeer korte orgaantjes. Deze dus

minder zware scheuten worden op een lengte van ongeveer 20 cM. ingenepen. Scheutjes, die een 20 cM. of minder lengte bezitten worden ongenepen gelaten. Ontwikkelen zich nu uit de eindooogen waarop is genepen een of meer zijscheutjes (Secundaire scheutjes) dan worden de meerdere of de oudste weggebroken met de scheut waarop ze voorkomen en het laagst geplaatste scheutje of een goed blad genepen. Met de volgende wintersnoei kunnen we dan handelen zooals we dat verlede jaar hebben aangegeven. Is onze abrikoos door ouderdom in een toestand gekomen, waardoor het vruchthout te ver van de gesteltakken is geplaatst en de boom daardoor al te bosig wordt en te veel plaats voor de schutting inneemt, dan kunnen we het vruchthout gerust tot op den gesteltak terugsnijden, men laat dan een kroon zitten, dat wil zeggen, men snijdt ze niet geheel vlak op den gesteltak af. Zijn er aan den voet kleine orgaantjes, dan behouden we die.

De behandeling van Abrikoos en Pruim verschilt in hoofdzaak hierin, dat de laatste dat terugsnijden van het vruchthout tot op de gesteltakken minder dankbaar toelaat en is het voor deze wenschelijker en noodig het terugsnijden van het vruchthout te doen op een zijorgaantje.

De Morel geeft zijn vruchten op de eenjarige twijgen en wel uit de sterke knoppen. Het is dus zaak deze tot flinke ontwikkeling te brengen, wat we kunnen doen door de sterke scheuten thans in te nijpen op eene lengte van 20 à

25 cM., en ze tevens in horizontale richting aan het latwerk aan te binden.

Van de verschillende bessensoorten wordt gewoonlijk alleen de trosbes aan nijping der scheuten onderworpen. De sterke scheuten worden op een 5 à 6 tal bladeren ingenepen. Hierdoor versterken we de aan den voet der scheut voorkomende oogjes. Als u aan den voet zoo'n scheut beziet dan ziet u daar veelal een aantal oogjes bijeen, en deze zijn het, waarvan we de kleine vruchtpootjes verwachten.

Aangezien nu de meeste sterke scheuten zich gewoonlijk in het hart van de plant ontwikkelen, worden deze oogjes door te weinig licht verzwakt, maar 't zijn niet alleen deze oogjes, ook de kortere orgaantjes, die onze beste zijn, worden door gebrek aan licht en lucht te veel verzwakt, daarom breken we de al te zware geheel weg en de gewone genepen op 4, 5 à 6 bladeren. Zijn de scheutjes niet langer dan \pm 15 cM., dan worden ze ongenepen gelaten.

De Moerbei wordt thans ook genepen. Alle sterke scheuten worden genepen op een 5tal bladeren. Zijn er uit de in dit voorjaar toegepaste wintersnoei op twee oogen scheuten ontstaan die geen vruchten geven en is dit met de bovenste het geval, dan wordt deze thans geheel verwijderd.

J. A. KORS.

Zeist, „Schaerweyde“.

Denkt om uwe aardbeien!

Tal van werkzaamheden wijzen zich zelf, zooals gieten, schoonmaken b.v., maar er zijn vooral ook in onze vruchtentuin tal van die schijnbare kleinigheden, die, wanneer men er zoo nu en dan niet op attent gemaakt wordt, zoo licht vergeten worden.

Nu iets over de aardbei. We bepalen ons nu tot onze jonge planten, want 't is een feit, dat deze de grootste vruchten dragen.

Oude planten ruimt men op; drie jaar, dat is lang genoeg; dan weg er mede. 't Liefst kiest men tot moederplanten één- of twee-jarige krachtig ontwikkelde planten. Met 't plukken let men er op, welke de grootste vruchten dragen; die planten merkt men door er een stokje bij te zetten.

Niet alle uitloopers of ranken laat men zitten, hoogstens een vijftal der mooiste, dat is genoeg; de rest wordt weggesneden en bij die waarvan men geen jonge planten noodig heeft, worden ze alle verwijderd. Onze bedden loopen anders vol met die ranken en dat zou nu misschien nog niet zoo erg zijn, als de moederplanten er niet door verzwakten. Elke 14 dagen gaat men de bedden na en neemt de ranken weg. Die ranken en vooral de jonge plantjes, zoolang ze nog niet op eigen beenen, alias wortels, kunnen staan, nemen meer voedsel tot zich dan oppervlakkig wel lijkt. Elke uitlooper vormt in den regel meer dan één nieuwe plant. Dat mag niet; voor de voortteling is de eerste plant die zich ontwikkelt, de beste en zoodra ze dan ook een paar blaadjes gevormd heeft,

wordt de rank in 't verder groeien belet.

Met 't plukken onzer aardbeien is de aarde rondom de planten van zelf wat vast gelopen. Is 't wat droog, dan kunnen de jonge plantjes moeilijk wortels maken in die harde korst. De grond met een vork of schoffel los maken (niet met een schop of spa) is dus noodzakelijk. Nog beter is 't kleine bloempotjes in den grond te graven, overal waar men de nieuwe plantjes zich wil laten vormen.

't Is wat omslachtig, maar voor de plantjes veel beter, want als men deze potjes met goede aarde vult, dan wortelen ze er niet alleen veel gauwer en beter in, maar ook met 't verplanten hebben de plantjes niets te lijden. Bij droog weer moet men iedereen avond met de broesgieter over de planten heen gieten. Zijn de plantjes flink geworteld in de potjes, snijd ze dan van de moederplant af en poot ze op een nieuw, goed gemest bed uit; bij voorkeur daar, waar nog geen aardbeien gestaan hebben. Dat uitplanten valt in de maand Augustus, eind Juli kan soms ook al, dat hangt van omstandigheden af.

Houdt men er bedden op na, dan plant men er niet meer dan drie rijen op. Zet ze vooral ook niet te dicht; een halve M. afstand moeten onze aardbeien minstens hebben, zoowel op

als tusschen de rijen. Zoo'n bed wordt dus $1\frac{1}{2}$ M. breed; lang naar verkiezing. Maak uwe bedden bij voorkeur wat hooger; want heeft men al eens opgemerkt, dat 't zoo goed is voor de vruchten, dat de wind onder de planten kan doorwaaien?

We slaan onze plantjes uit de potjes, voorzichtig, en drukken ze stevig na 't planten met aarde aan. Ze vóór en na 't planten flink nat te maken, is een best ding. Niet te diep planten, de neus of 't hart der plant moet gelijk met of iets boven de aarde uitkomen.

Wanneer men nu geregeld de ranken van onze kweekelingen wegneemt met een mes (niet aftrekken) en ze om de 2 à 3 weken een dun aftreksel van koegier geeft, dan staat men verbaasd in 't najaar over de krachtige planten, die men in een paar maanden verkregen heeft. We geven de verzekering, dat ze 't volgende voorjaar, wel niet in zoo'n massa, maar bepaald mooie vruchten zullen geven. We kunnen onze aardbeien ook zaaien, en dat gaat waarlijk heel goed, maar hoe we dat doen, vertellen we een volgenden keer wel eens. Niet alles op eens. We moeten er nog even aan toevoegen, dat de grond om onze planten geregeld los gehouden moet worden; met de schoffel is dat een oogenblik werk.

P. VAN DER VLIST.

ONZE WERKZAAMHEDEN.

Stekken

't Is niet altijd noodzakelijk, de stekken voor te warme zonnestralen te schermen. Dikwijls gaat het in de volle zon evengoed, hoe vreemd dit sommigen ook moge schijnen. B. v. bij *Anjers*, *Bougainvillea's*, *Asparagus tenuissimus* e. a., hebben wij op die wijze uitstekende uitkomsten verkregen. Alleen voor ééne zaak moet men zorgen, nl. dat de stekken voortdurend vochtig blijven. Telkens en telkens weer moeten ze gespoten worden; bij sterke zonneschijn zoowat op het uur. Verzuimt men dit slechts éénmaal, dan is verbranden het gevolg en zijn alle stekken verloren. Gemakkelijker is het dus te schermen, tot de wortels gevormd zijn. Dan hardt men de jonge planten langzamerhand af, d. w. z. men gewent ze aan licht en lucht en daarna kunnen ze afzonderlijk in potjes geplant worden, om verder die behandeling te ondergaan welke de soort vereischt.

Sommige plantensoorten zijn voorzien van een wit celvocht, melksap genaamd. Als voorbeelden van zulke planten noemen we hier slechts de *Ficus*, *Euphorbia* en *Poinsettia*, die vrij algemeen in cultuur zijn. De stekken van deze planten moet men niet terstond na het snijden in den grond zetten, maar men laat het melksap eerst een paar uur opdrogen. Anders had men alle kans, dat ze spoedig zouden gaan rotten.

Nog eene opmerking met betrekking

tot het stekken van *Ficus* zij hier vermeld. Men klaagt nog al eens, dat de stekken van deze plantensoort niet te best willen wortelen en gaan rotten. Volgens onze ondervinding verkrijgt men de beste uitkomsten, zoo men de stekken niet snijdt onder een knoop, zooals de gewoonte is, maar er schuin doorheen. Bij gelijke behandeling gaven de op deze wijze gesneden stekken betere uitkomsten, dan die op de gewone wijze behandeld.

Bij het kiezden der stekken moet men ook wel toezien wat men snijdt. Zooals we reeds opmerkten, mogen de stekken niet te oud en niet te jong zijn. Het vereischt eenige oefening en oplettendheid, telkens terstond te zien of 'n stek bruikbaar is of niet. Maar dit leert spoedig. Ook vermijde men zooveel mogelijk bloemscheuten te nemen, d. w. z. stekken wier top in een knop of bloem eindigt; zulke stekken wortelen eveneens moeilijk of vertakken zich later slecht.

Geen regel echter zonder uitzonderingen. Soms gebruikt men met opzet bloemscheuten als stekken en wel met een bijzonder doel. Wanneer b. v. in den loop van den zomer de eerste knoppen in de *Chrysanthem* verschijnen, en men wil er dan eens een paar planten voor opofferen, dan kan men daarmede eene heel aardige cultuurproef doen. Men snijdt de scheuten af, op 'n lengte van 10—15 cM., en steekt ze in kleine potjes, waarna ze in een bak onder glas worden ingegraven; liefst met

eenige bodemwarmte, daar anders de proef wel eens kan mislukken. Verder is de behandeling als bij gewone stekken. Na eenige weken kunnen de stekken wortels gemaakt hebben en zijn die voldoende, dan kan men de plantjes overzetten in grootere potten van b. v. 10 cM. doorsnede. De planten groeien nu gewoon door en men verkrijgt miniatuur-chrysanthen met flink ontwikkelde bloemen, die voor de versiering van huiskamer of serre, of voor het gebruik in de bloementafel uitstekend geschikt zijn.

Een eigenaardige wijze van stekken, die hier niet onvermeld mag blijven, is de bladstek. De bladen van sommige planten hebben de goede eigenschap, om onder zekere gunstige omstandigheden, z. g. toevallige oogen te vormen, die dan tot jonge plantjes kunnen uitgroeien. Een mooi, sprekend voorbeeld daarvan levert de *Blad-Begonia*.

De lezers en lezeressen van „Onze Tuinen” zullen haar wel kennen, die mooie sierplant met hare groote, in allerlei kleurschakeeringen prijkende bladen, die voor kamerplant zoo uitstekend geschikt is. Welnu, deze plant laat zich, behalve door zaad, ook zeer gemakkelijk door bladstek vermenigvuldigen en de kweekers weten daarvan uitnemend partij te trekken.

Men neemt tot dit doel een goed ontwikkeld blad, met een gedeelte van den bladsteel, en steekt dit in een mengsel van gezeefden turfmoel en zand. Natuurlijk onder glas. Na ver-

loop van tijd zal de bladsteel wortels gemaakt hebben, en zoodra men merkt dat dit het geval is, maakt men met een scherp mes kleine insnijdingen in de hoofdnerf van den bladschijf. Verder zorgt men, dat alle deelen van het blad met de aarde in aanraking komen, wat men door het opleggen van kleine steentjes gemakkelijk kan doen. Nu zal men zien, dat niet alleen uit den voet van den bladsteel zich jonge plantjes ontwikkelen, maar op de insnijdingen van het blad zich ook toevallige oogen vormen, die eveneens tot kleine plantjes uitgroeien. Zoodoende kan men van één enkel blad heel wat jonge individuen oogsten. Alleen moet men de insnijdingen niet maken, vóór de bladsteel wortel geschoten heeft, anders geven de wonden lichtelijk aanleiding tot het weggrotten van de geheele bladschijf.

Er zijn nog andere planten, die men op deze wijze kan vermenigvuldigen; meer zelfs dan men zou denken, maar de *Blad-Begonia's* zijn als zoodanig wel het meest bekend.

We willen hiermede onze algemeene opmerkingen over het stekken eindigen; wilden we alle bijzonderheden mededeelen, dan waren we nog lang niet uitgepraat. De volgende maal een enkel woord over nog een paar andere wijzen van vermenigvuldiging, die ook in de bloemisterij worden toegepast.

W. LODDER.

het verlies ernstiger; in eene kweekerij van ongeveer 14 acres (5½ H.A.) werden niet alleen de kruisbessen uitgerooid; maar toen ik vond dat ook de roode bessen, welke tusschen de kruisbessen stonden, waren aangetast, was het noodig, ook deze uit te graven en te verbranden, ten einde zeker te zijn van de uitroeiing der ziekte en het beschermen van de omringende, onaangeaste kweekerijen. Het totale verlies bedroeg in dit geval eenige duizenden guldens. In een derde geval leed een kweker een aanmerkelijk verlies, doordat hij genoodzaakt was, eene groote aanplanting van pas ontvangen stamkruisbessen te verbranden, daar ze door de ziekte aangetast waren.

„Is duidelijk, dat de kweekers thans de ervaring opdoen, dat deze ziekte — wanneer er niet met kracht tegen te keer gegaan wordt — hun kruisbessenkweekerijen geregeld zal besmetten en te gronde richten, zooals dat met hun zwarte bessen is gegaan door de „rondknop”, veroorzaakt door de Bessen-galmijt.

„De ziekte is sedert zeven jaar geconstateerd in Ierland en twee of drie jaar in Engeland. Nu eindelijk de „Board” de noodige wettelijke macht heeft verkregen om den strijd aan te binden, behoeft zij de hulp van alle kweekers en tuiniers, wanneer men de Am. Kruisbessenmeeldauw uitgerooid wil zien en de kweekerijen gezond wensch te houden. Op het oogenblik is de ziekte in Engeland uitgebroken op de volgende plaatsen: een kweekerij in Kent, een-en-dertig gevallen in Worcestershire, een in Gloucestershire, twee in Wisbech, een in Warwickshire”.

PLANTENZIEKTEN.

Amerikaansche kruisbessen-meeldauw in Engeland.

Met het oog op het zeer groote gevaar, dat de teelt van kruisbessen in ons land bedreigt, en waarop prof. Ritzema Bos in ons vorig no. de aandacht vestigde, geven we in aansluiting met diens schrijven hier eene vertaling van een artikel uit „The Garden” van 20 Juli, van den heer E. S. Salmon F. L. S. (*Mycologist to the South-Eastern Agricultural College, Wye, Kent*).

„Met het oog op het belangrijke stadium, dat we bereikt hebben ten opzichte van bovengenoemde materie, verzoek ik u vriendelijk plaatsruimte voor de volgende opmerkingen. Op Donderdag 4 Juli is de koninklijke goedkeuring gehecht aan de „Destructive Insects and Pests Act, 1907” (Wet op de bestrijding van schadelijke insecten en plantenziekten, 1907), en het Ministerie van Landbouw (Board of Agriculture) is thans, onder deze nieuwe wet, gemachtigd, een bevel uit te vaardigen tegen de Am. Kruisbessenmeeldauw.

„Ik wensch aan te geven, hoe het op dit oogenblik met deze zaak staat, en speciaal den nadruk te leggen op de

noodzakelijkheid, dat de kweekers met de Board samenwerken om de ziekte uit te roeien.

„Gedurende de pas afgelopen weken bezocht ik besmette kruisbessen-aanplantingen in Worcester, Gloucestershire en Norfolk, en in menig geval heb ik de bessen, bladeren en jonge scheuten totaal bedekt gezien met de witte poeder-massa's van sporen van de Am. Kruisbessenmeeldauw. De ervaring heeft in deze streken (evenals in enkele plaatsen op 't vasteland) reeds geleerd, dat sterk snoeien in den winter en herhaald bespuiten in de lente- en zomermaanden onvoldoende zijn om het kwaad uit te roeien, en dat de eenige weg om het kwaad te stuiten, voor het zich door de omgeving heeft verspreid, bestaat in het uitgraven en verbranden van de besmette struiken.

„Reeds hebben zich gevallen voorgedaan, dat kweekers belangrijke verliezen hebben geleden door deze nieuwe ziekte. In één geval bemerkte een eigenaar de ziekte in zijne kweekerij, en slechts door zijne heele aanplanting — ter waarde van £ 800 — uit te graven te verbranden, keerde hij het gevaar van besmetting voor de naburige kruisbessen-aanplantingen (van grooter omvang). In een ander geval was

Na het bovenstaande — en in verband met het art. van prof. Ritzema Bos in ons vorig no. — is het duidelijk, dat onze bessenteelt door een hoogst ernstig gevaar wordt bedreigd, waartegen het plicht is, met alle kracht zoowel bestrijdings- als voorzorgsmaatregelen te nemen.

De ziekte bestrijden op de kweekerijen — dat gaat; verbranden, al gaan daarbij soms honderden, ja duizenden guldens verloren. Maar er is nog een ander gevaar, dat lang niet denkbeeldig is, en waarop ik meen, de aandacht te moeten vestigen. In de omstreken van Beverwijk b.v. zijn uitgestrekte aanplantingen (Wijker rijp; Wijker klapbessen). En wie daar de omgeving goed kent, weet overal in 't wild verspreid (in hagen en tusschen 't kreupelhout in de duinen, zelfs op de koppen van knotwilgen en populieren) honderden kruisbessen en aalbessen; vooral de eerste.

Deze zijn daar opgeschoten uit zaden, welke daar gekomen zijn met de uitwerpselen van vogels, die in de tuinen gesnoept hadden. Welnu, wanneer onverhoopt de Am. meeldauw zijn geveesden intocht in Kennemerland mocht houden, dan is er geen twijfel aan, of eerst hier en daar, later overal, zal zoo 'n wilde struik worden besmet, zonder dat iemand er naar omziet.

Zeker, aan zoo'n struik is niets verbeurd. 'k Heb ze wel gevonden, totaal

kaalgegeten door Bessenspanners of Bessenbladwespen, of besmet met kruisbessenroest, evenals wilde asperges bezet met het aspergekevertje vlak bij eene kweekerij. Wordt hieraan niets gedaan, dan vormen zulke verwilderde elementen een *permanent gevaar* voor de omgeving.

En nu geloof ik graag, dat de noodige maatregelen ter bestrijding wel toegepast zullen worden in de tuinen; maar aan het afdoende te keer gaan van het bovenaangeduide gevaar zal men niet licht gaan, voor.... ook ons land een „Destructive Insects and Pest Act” (Wet op de Bestrijding van Schadelijke Insecten en Plantenziekten) rijk is.

B. B.

Knolvoeten.

Wanneer de liefhebber-tuinier zijn groententuin doorwandelt, zal hij vaak bemerken, dat er onder de kool enkele exemplaren zijn, die in groei verre achter blijven bij de overigen. Zij maken niet de minste vordering en hebben ook een geheel andere kleur, flets, vaalgroen.

Wilt ge de oorzaak hiervan weten, trek er dan een met wortel en al uit den grond. Ge zult dan aan den hoofdwortel een of meer knolvormige verdikkingen ontdekken, welke gewoonlijk geheel bezet zijn met kleine wratten. Een duidelijk teeken, dat deze kool aangetast is door een ziekte, welke, om de misvormingen, die zij veroorzaakt, knolvoetziekte genoemd wordt.

Laat men de door deze ziekte aangetaste planten staan, dan sterven ze wel niet, maar worden toch niet groter en vormen geen krop. De knobbels bij den stengelvoet groeien intusschen wel en gaan ten slotte in rotting over. Snijdt men zoo 'n gezwel door, dan bemerkt men, dat ze een slijmerige, onaangenaam riekende stof bevatten, terwijl men er ook niet zelden larven van insecten aantreft, vooral van de koolvlieg (*Anthomyia brassicae*).

Ge meent nu, dat ge den bewerker der knolvoetziekte ontdekt hebt en dat deze larve de sterke zwelling veroorzaakt heeft, evenals bijv. een gal ontstaat op een eikeblad, wanneer een galwesp daarin een eitje gelegd heeft, waaruit een larve ontstaat.

Niet die larve is evenwel de schuldige, maar een slijmzwam (*Plasmiodiophora brassicae*) die in de cellen der koolstengels en wortels woekert en deze sterk doet uitzetten.

Laat men de aangetaste kool ongestoord staan, dan zal de slijmzwam na rotting van den knolvoet in den grond terecht komen en daar overwinteren, om het volgend jaar opnieuw op de kool te woekeren.

Niet alleen de verschillende koolsoorten worden door de knolvoetziekte bezocht, ook koolrapen, raapkoolen, koolzaad en andere kruisbloemige planten hebben er door te lijden. Ook komt de zwam voor op kruisbloemige onkruiden, b.v. op de veelvuldig voorkomende herik (*Sinapis arvensis*). Daarentegen

laat zij *niet*-kruisbloemigen, zooals erwten, bonen, aardappelen, onaangetast.

Na de mededeeling dezer bijzonderheden valt het nu niet moeilijk, enkele bestrijdingsmiddelen van deze zwam aan te geven. In de eerste plaats moeten zij, die in hun tuin last van knolvoeten gehad hebben, geen twee jaar achter elkaar kool, rapen, enz. verbouwen op dezelfde plaats, maar daartuschen niet *één*, maar *eenige* jaren later verloopen; men is dan vrij wel verzekerd, dat de sporen dood zijn, daar ze niet leven kunnen op andere gewassen.

Dit middel is in kleine tuinen echter bezwaarlijk toe te passen; het best zou hier zijn, dat men gedurende eenige jaren deze gewassen in het geheel niet kweekte.

Een tweede bestrijdingsmiddel is, dat men alle aangetaste planten *tijdig* uit den tuin verwijderd en zoo mogelijk verbrandt, vóórdat de sporen in den grond terecht gekomen zijn. In geen geval moet men de koolstronken op den composthoop werpen.

BODEM EN BEMESTING.

Compost.

Compost is voor den tuingrond een uitmuntende meststof, die in werking zeer veel met den stalmest overeenkomt. Evenals deze bevat ze niet alleen plantenvoedsel, maar verrijkt ze den grond ook met humus, die op de gesteldheid van den bodem zulk een gunstigen invloed uitoefent. En waar het dikwijls zooveel moeite kost, de noodige hoeveelheid stalmest te bekomen, zal men de waarde van den composthoop dubbel waardeeren en den naam van „de schatkamer van den tuin”, zooals men hem wel eens genoemd heeft, zeker niet geheel ongepast vinden.

Allerlei afval, plantaardige en dierlijke, uit tuin en keuken, wordt op den composthoop verzameld en doorengemengd, om na voldoende verrotting in een vruchtbare, vrij snel werkende meststof over te gaan.

Onkruid, afgestoken grasranden, aardappel- en ander loof, boombladeren, snoeisel van ooftboomen, struiken en heggen, allerlei aanharsel uit den tuin vinden op den composthoop een goede bestemming.

Eveneens alle keukenafval, zooals aardappelschillen, afval van groenten, maar ook bloed en ingewanden van geslachte dieren, vogelgelte, enz. brengen men op den composthoop.

Waterplanten en bagger uit vijvers en slooten leveren mede uitstekend materiaal voor de compostbereiding.

Roet is ook een stof, die op den composthoop zeer op zijn plaats is, evenals asch van hout en turf. Roet en asch mogen echter niet tegelijk op den hoop gebracht worden. Asch van steenkool is alleen te gebruiken, als de compost voor zwaren kleigrond bestemd is, en moet in elk geval vooraf behoorlijk gezeefd worden, om de slakken er uit te verwijderen.

Verder verwijdere men zorgvuldig alle kruisbloemige ongruiden.

In de koolstreken van Noord-Holland past men nog een vierde middel toe. Daar bemest men de koolakkers algemeen met slootbagger. Op deze akkers treft men, niettegenstaande men er elk jaar weer opnieuw kool verbouwt en men den afval der kool onderspit, maar weinig knolvoeten aan. Daarentegen woekert de ziekte op akkers, welke geen baggerbemesting krijgen, sterk voort. De bagger blijkt dus de knolvoetzwam te doden.

Men schrijft dit toe aan het hooge kalkgehalte dezer mestspecie (soms 7½ %). Men is daarom op de gedachte gekomen, de knolvoetzwam door middel van ongebluschte kalk te bestrijden en men heeft er zeer bevredigende resultaten mee verkregen. Ziehier dus een vierde middel, dat onder het bereik van den liefhebber-tuinier valt. Kalkrijke slootbagger zullen de meesten zeker wel niet ter beschikking hebben.

A. M. v. DRIEL.

Amsterdam, Juni '07.

Vermenging met kalk is zeer aan te bevelen, ten einde de ontbinding der moeilijk verteerbare stoffen te bevorderen. Zijn de compoststoffen reeds voldoende vergaan, dan is het beter geen kalk meer toe te voegen.

Een der krachtigste bestanddeelen van goede compost is de beer, de „Abtrittdünger”. Dit is feitelijk ook de beste en meest aanbevelenswaardige manier, waarop men den beer als meststof kan aanwenden. Hij verliest daarvoor zijne onaangename eigenschappen en werkt verder mee om het vergaan der andere compoststoffen te bevorderen.

Een andere belangrijke stof voor de compostbereiding is turfstrooisel, evenals humusrijke aarde, waardoor de vloeibare toevoegingen worden opgezogen en verlies der kostbare stikstof door vervluchtiging van ammoniak wordt tegengegaan.

Al de bovengenoemde stoffen, welke aantal men natuurlijk nog met vele meerderen kan, worden laagsgewijze over elkander gestrooid en tot een rechthoekigen hoop opgestapeld, die met een laag humusrijke aarde bedekt wordt en ongeveer 1 meter hoog mag zijn. De rand van den hoop wordt een weinig verhoogd en hierbinnen gier, waschwater, e. d. gebracht, waardoor de hoop matig vochtig moet blijven, 't geen voor het vergaan der compoststoffen gewenscht is.

Verder wordt de hoop eenige malen 's jaars flink omgezet, het onderste loven, het binnenste buiten, waardoor de stoffen inniger met elkaar vermengd en meer aan de inwerking van de lucht blootgesteld worden. Zodoende verkrijgt men na korter of langer tijd, al naar den aard der verzamelde stoffen, een gelijkmatige, kruimelige massa, welke op gazons zoowel als op bouw-

grond, in den moestuin als in fruit- en bloementuin, uitstekend te gebruiken is.

Vóór het gebruik wordt de compost van de grofve, nog niet voldoende verrotte bestanddeelen gezuiverd, welke men op een anderen hoop aan verdere ontbinding overgeeft. Om dan ook steeds goed verteerde compost voor 't gebruik gereed te hebben, is het aan te bevelen twee of drie hoopen aan te leggen, welke elkaar in ouderdom opvolgen.

Deze hoopen legt men op een eenigszins beschut en beschaduwde terrein aan, want zon en wind drogen den composthoop nog al uit, waardoor de verrotting wordt belemmerd. Rondom deze plaats worden dus wat flinke struiken en boomen geplant. Deze geven dan de noodige beschutting, maar bedekken bovendien ook het minder fraaie voorkomen van die plek.

W. F. A. GRIMME.

Chilisalpeter.

Door eene Chilibemesting (we zeiden het reeds in ons art. in No. 48 van den Ien Jaargang) wordt de kleur der planten na korten tijd intens groen, doch dit is niet het eenige resultaat.

De planten krijgen ook meer bladeren en winnen daardoor aan levenskracht. De wortels ontwikkelen zich beter; ze beginnen krachtiger te arbeiden, zoodat de voeding der geheele plant verhoogd wordt, kortom het geheele leven der plant wordt intenser. Een verklaring hiervan zal mogelijk ook wel mettertijd in de artikelen „Plantenleven” gegeven worden.

De vraag is nu: Hoe moet het chilisalpeter aangewend worden? Men heeft daarbij hoofdzakelijk op het volgende te letten. Men bepaalt eerst de hoeveelheid, die men moet aanwenden. Deze hangt af van het te kweken gewas en natuurlijk ook van de oppervlakte en de gesteldheid van den grond.

Het chili-salpeter moet nu zoo regelmatig en fijn mogelijk uitgestrooid worden, wat nog al eenige oefening vereischt. Zoo men dit niet doet, krijgt men een ongelijk gewas, wat in verschillende opzichten niet verkieslijk is.

Verder moet men zorgen, dat het chili-salpeter niet op de planten terecht komt. Het opgeloste zout werkt nl. sterk op het bladweefsel in, waardoor gele, doode plekken, zogenaamde brandplekken ontstaan. Het best gaat het uitstrooien dus, wanneer de planten geheel droog zijn. Rijenteelt vergemakkelijkt het werk zeer. Komt het in wonden aan de handen, dan zijn de gevolgen ook niet erg aangenaam.

Het is niet nodig, het chili-salpeter in den grond te werken. Door de vochtigheid van den bodem, door regen of dauw lost het toch wel op en is het na korten tijd in den grond verdwenen. Bij bloemen in potten kan men het zeer geschikt in het gietwater oplossen.

't Spreekt van zelf, dat een bemesting enkel met chili-salpeter verkeerd is; een plant heeft meer noodig dan stikstof. De resultaten van zulk een eenzijdige bemesting zouden vaak zeer teleurstel-

lend zijn. De planten groeien dan gewoonlijk te geil op. Men moet daarom zorgen, dat het den planten aan andere voedingsstoffen met name kali- en fosforzuur, niet ontbreekt.

Het gaat niet aan, om in het algemeen te zeggen, hoeveel chili-salpeter aangewend moet worden. Het ene gewas heeft veel meer behoefte aan stikstof, dan het andere. Zoo nemen bladgewassen, als spinazie, sla, kool enz. en ook uien veel stikstof op, terwijl wortelgewassen met minder tevreden zijn. De hoeveelheid te gebruiken chili-salpeter dient dus opgegeven te worden, als de bemesting der verschillende gewassen besproken wordt.

Alleen wil ik er hier op wijzen, dat de groote behoefte aan stikstof, welke sommige gewassen hebben, vaak moeilijk bevredigd kan worden door stalmest. Men zou hiervan dan zeer aanzienlijke hoeveelheden moeten aanwenden, zoodat de bemestingskosten zeer hoog zouden stijgen. Vooral in sommige streken, bijv. tuinbouwcentra en de omgeving van groote steden; zou dit groote bezwaren opleveren, want daar is stalmest gewoonlijk moeilijk te krijgen. De ontbrekende stikstof kan in dat geval veel voordeliger in den vorm van chilisalpeter gegeven worden.

Velen meenen, dat vlinderbloemige planten, voornamelijk erwten en boonen dus, het wel zonder een stikstofbemesting kunnen doen, daar deze het vermogen hebben, de stikstof der lucht te kunnen opnemen. Stellig wordt hun behoefte aan zulk een bemesting veel geringer. Toch zal wat chilisalpeter in het voorjaar ook bij erwten en boonen gunstig werken. Als de plantjes nog maar even boven den grond staan en dus het reservevoedsel in de zaadlobben zoo zachtjes aan begint op te raken, is hun vermogen om de stikstof uit de lucht tot zich te nemen, nog zeer gering. Zij krijgen er dus gebrek aan en beginnen een kwijnend leven te lijden. Een weinig chilisalpeter zal ze nu spoedig door die lastige periode heen helpen.

Eindelijk wil ik er op wijzen, dat de snellere groei, door een chilibemesting te weeg gebracht, niet alleen een vroegeren oogst, ten gevolge heeft, maar ook, dat de hoedanigheid er door verbeterd wordt. Sla bijv. wordt er malscher door, terwijl de smaak van kool fijner wordt.

Ten slotte wil ik er nog de aandacht op vestigen, dat men het chilisalpeter niet te laat in den zomer moet toedienen. De blad- en stengelvorming wordt dan lang voortgezet, wat o. a. bij planten, waarvan men zaad moet winnen, niet mag plaats hebben. Het zaad wordt in dit geval zeer ongelijk en voor een deel in 't geheel niet rijp. Bij vruchtboomen zal de houtvorming lang aanhouden; het jonge hout wordt dan niet rijp en bevriest 's winters.

Bij het toedienen aan potplanten diene men er wel op te letten, dat men hier van het goede licht te veel geven kan. Het chilisalpeter kan dan natuurlijk niet uitspoelen. Wordt nu de oplossing in het bodemvocht te sterk, dan worden de wortelharen gedood; ze ver-

branden, zooals men dat gewoonlijk uitdrukt.

In het voorjaar, als de groei begint, geve men $\frac{1}{2}$ gram, in den zomer 1 gr. opgelost in 1 L. water; in het geheel van 10 tot 15 maal, telkens met tusschenpoozen van ongeveer 1 week.

Staat in den winter de groei bijna stil, dan mag men niets geven. De grootte der planten moet ook in aanmerking genomen worden.

Asd., April.

A. M. VAN DRIEL.

Cypripediums.

Het feit valt niet te ontkennen, dat de meeste Orchideeën als plant niet bijzonder mooi zijn, eene uitzondering op den regel is *Cypripedium Lawrenceanum* die zeer mooie gemarmerde bladeren bezit, waarover een zilveren gloed ligt, wanneer de plant het naar den zin heeft. En dit is gemakkelijk genoeg: warmte, vocht en schaduw doen haar groeien als kool.

Meermalen zagen wij haar aangekweekt tot een specimenplant en daar leent zij zich zeer goed voor. Te ontkennen valt het niet, dat zulke planten wel eens vergeten worden bij de algemeene verplanting: „Zij zien er nog zóó goed uit”, wordt er geredeneerd dat nieuwe compost onnoodig is. Een beetje bijvullen en klaar is kees.

Wanneer men echter zulke specimenplanten bijzonder mooi wil hebben moeten zij elke twee jaar eens geheel uit elkander gehaald en opnieuw opge maakt. Oude scheuten worden weggesneden, andere van dorre bladeren ontdaan, de wortels worden nagekeken, de drainage vernieuwd, in één woord er wordt groote schoonmaak gehouden. *Cypripedium Lawrenceanum* groeit graag in een compost die bestaat uit varenwortelgrond en sphagnum van ieder de helft. Wil men er een weinig boschgrond doorwerken dan kan dat eerder goed dan kwaad doen als men er maar op rekent dat deze grondsoort het water vasthoudt en men dus voorzichtig met het gieten moet zijn.

Het verdient geen aanbeveling de planten los op te potten, waartegenover staat dat dit werkje ook niet te vast mag geschieden. De gulden middenweg is hier dus aan te bevelen. Na deze operatie zetten wij de planten in de warme kas, waar zij dagelijks bespoten worden en niet te veel licht krijgen.

De oude, gebloeide hebbende scheuten zetten wij in een vochtige omgeving bij elkander en zonder twijfel gaan de meesten nieuwe scheutjes vormen, waarom het ons te doen is. Flink ontwikkeld planten wij ze afzonderlijk op

en snijden de deelen der oude plant weg.

Cypripedium Gowerii, een hybride van bovengenoemde en *C. Curtisii*, een gewenschte soort, kan men op dezelfde wijze behandelen, maar aangezien zij niet zoo algemeen zijn, kunnen wij ze beter in potten dan in pannen kweken.

Cypripedium barbatum is door de honderden hybriden wel een weinig op den achtergrond gekomen, wat wij jammer vinden, omdat wij de ondervinding hebben opgedaan, welk eene hoogst dankbare bloeier zij is en waar vele snijbloemen noodig zijn, daar is zij nog steeds op haar plaats. Maar zij niet alleen, ook verscheidenheden als *Cypripedium barbatum nigrum*, *C. b. giganteum*, en de aardige *C. b. Werneri* komen voor dit doel ook in aanmerking. Zij worden dikwijls kouder gekweekt dan wel wenschelijk is. Neen, zij houden van eene warme, lichte plaats en stellen eene begieting over de bladeren zeer op prijs.

Een gezonde plant van *Cypripedium callosum*, die midden in den winter bloeit, is geenszins te versmaden, al geven wij aan de witbloeiende verscheidenheid *Sanderac* de voorkeur.

De type kunnen wij kweken in potten en pannen, naast de *C. Laurenceanum*. Wij verpotten niet, alvorens het noodig is, immers zij is niet gaarne gestoord, maar blijft het liefst rustig doorgroeien. Natuurlijk zorgen we, dat de bovenste compostlaag ververscht wordt. *Cypripedium hybridum Mandiae* is een hybride van *Cypripedium callosum Sanderac* en *C. Laurenceanum* en is wel waard in de collectie te worden opgenomen.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Chrysanten. — *Cyclamen* zaaien. — *Violen*, *Silene* en *Vergeet-mij-niet* zaaien. — *Fuchsia* en *Pelargonium* stekken. — *Anthuriums*.

Onze Chrysanten staan thans in de bloeipot, of zoo zulks nog niet het geval is dan worden ze daarin geplaatst. De grondsoort moet niet te licht en flink voedzaam zijn. Ze worden stevig aangedrukt. 't Is gewenscht de potten niet in te graven, vooral niet als het weer zoo ongunstig is als het tot hiertoe was. Men plaatst dus de potten op den grond. Nippen mag niet meer gebeuren; we zouden daartoe veel te laat en te kleine bloemen krijgen. Plaats de planten zoo dat ze niet al te veel op den wind staan, ze moeten zich krachtig ontwikkelen en juist daardoor zouden de scheuten gemakkelijk kunnen afwaaien. Plaats reeds nu een 5-tal dunne stokjes bij elke plant (langs den binnenwand van den pot) en breng daarom een raffiabandje. Wenscht u uwe plant uit te binden dan vindt u daartoe altijd gelegenheid, door de scheuten aan dit bandje tijdelijk te bevestigen. Als de planten een 14 dagen verpot zijn zoodat ze reeds door geworteld zijn,

denk er dan aan, ze bij herhaling een dun giertje te geven.

Mocht het bepaald heet worden, geef dan eenige keeren per dag water en plaats een dakpan aan de zonzijde voor de potten.

Cyclamen worden thans gezaaid. Men zaait in platte testen of kistjes. De grond moet licht en niet al te vet zijn, is ze dat meng er dan wat scherp zand door. De goed gedraineerde pannen worden nadat ze bezaaid zijn met een dun laagje sphagnum bedekt, onder in een raam in de koude bak geplaatst. Onmiddellijk na het zaaien en bedekken met sphagnum wordt alles behoorlijk vochtig gemaakt. Na ongeveer 14 dagen beginnen de zaden te kiemen en ziet men dat, dan wordt het sphagnum verwijderd en een glasruit op de pan of het kistje gelegd. De plantjes blijven dan in de zaaitest en worden van 't najaar op een lichte plaats in de koude kas gebracht om daar tot begin Febr. te verblijven.

Violen, Silene en Vergeet-mij-nietjes worden thans, vooral de eerste, in de koude bak uitgezaaid. Niet omdat ze daar alleen tot haar recht komen, maar omdat ze daar (en dit is vooral voor de duurdere soorten van belang) beter onder onze dagelijkse behandeling staan. Zijn de plantjes eenmaal opgekomen dan verwijderen we het glas en eventueel aangebracht scherm, wat zolang de ontkieming niet is geschied wel wenschelijk is. Silene en Vergeet-mij-nietjes worden evengoed buiten in den vollen grond gezaaid. De eerste dan bij voorkeur in koude bakken verspeid en daar gedurende den winter onder glas overwinterd.

Fuchsia's en *Pelargonium Odier* worden thans gestekt. De eerste in ondiepe kistjes, die gedeeltelijk gevuld met bladgrond en scherp zand na het stekken met een glasruit worden afgedekt. Ze worden dan flink geschermd buiten of in een koude bak gebracht. Men steekt het liefst met een hielte en neemt de stekken zoo jong mogelijk, aanwezige bloemknoppen worden verwijderd. Stekken waarvan het hout reeds een rose of roodbruine kleur heeft aangenomen zijn te oud en groeien minder goed dan stekken met groen kruidachtig hout.

Pelargonium Odier wordt gewoonlijk in koude bak in den vollen grond onder glas gestekt. Ook hiervan neme men de stekken zoo jong mogelijk. De stekken worden dagelijks vooral bij warm weer een paar keer besproeid en tamelijk geschermd. Het aanwortelen van stekken van deze *Pelargonium* gaat niet zoo gemakkelijk als met de *P. Zonale*.

In onze kassen vragen de *Anthuriums* onze aandacht. Is de pot te klein, de grond te arm, dan verpotten we liefst in het begin van Augustus, we hebben dan het volgend voorjaar goed bloeiende planten te verwachten. De grond voor deze planten moet zijn een luchtige bosch- en bladgrond, met een weinig oude verteerde koe en paardenmest vermengd, en door dit mengsel worden

steentjes (potscherven of gewone kiezel) gemengd. 't Is eigenaardig bij het verpotten te zien hoe de worteltjes zich juist om die steentjes hebben heen gekronkeld. De pot wordt tot iets onder den rand met het grondmengsel gevuld en daarna rond op gewerkt en aangevuld met sphagnum. Men giet aanvankelijk spaarzaam, om dit bij een hernieuwde groei te vermeerderen. Ze worden dagelijks licht gespreoid.

J. A. Kors.

In den Moestuïn.

Aardbeien. — *Komkommers*. — *Andijvie*. — *Prei*. — *Boerenkool*. — *Rammenas*. — *Postelein*. — *Keukenkruiden*. — *Zuring*. — *Sla*.

De aardbeienoogst is ook al weer afgelopen, de opbrengst was, het weder in aanmerking genomen, nog al bevredigend, de prijzen hielden zich, vooral in den aanvang, uitstekend.

Gedurende den geheelen pluk, hebben we gelegenheid te over gehad om ons te oefenen in lijdzaamheid, een groot aantal vruchten was door de slakken aangevreten en 't leek wel of ze bij voorkeur de grootste uitzochten. Ook de lijster, die we als zangvogel en niet minder al slakkenverdelger zoo hoog waardeeren, zorgde er wel voor, dat ze een behoorlijk aandeel van den oogst kreeg.

We hebben opgemerkt, dat jonge planten de grootste en mooiste vruchten gaven, dat bij oudere planten wel het aantal, maar niet de kwaliteit overheerschend was. De oude planten daarom opgeruimd en door jonge vervangen; niet dan bij hooge uitzondering brengen we die op dezelfde plaats waar de oude stonden.

Dank zij het natte weder konden de uitloopers gemakkelijk aanwortelen, wat in droge jaren, vooral op stijve gronden, nogal eens bezwaarlijk gaat. We hebben dus overvloed en nemen daarom geen andere als sterke planten. In overeenstemming met de wijze waarop we verder zullen kweken behandelen we de jonge planten. Willen we ze pas in het voorjaar naar de voor haar bestemde plaats overbrengen, dan spenen we ze op een afstand van ± 10 c.M. op een kweekbed op, waar ze tot een volgend jaar blijven staan. Passen we de Westlandsche methode toe, dan moeten de planten direct naar de plaats waar ze vrucht zullen geven; omdat ze dan slechts een jaar ter plaatse zullen blijven, is 30 c.M. afstand voldoende. Op veengronden, waar in den winter gevaar voor opvriezen bestaat, volgen we deze kweekwijze liever niet.

Voor bak- en kascultuur wijden we aan onze jonge planten bijzondere zorg; we vergeten daarbij nooit, dat de wijze van opkweeking beslissend is voor den toekomstigen oogst. Daarom geven we ze op 't kweekbed wat meerderen afstand, zorgen dat ze in den grond alles vinden wat voor een krachtige ontwikkeling vereischt wordt en sluiten alle zwakkingen van verdere voortkweeking uit.

Zoodra we over een voldoende aantal jonge planten kunnen beschikken, reserveren inbegrepen, worden de overige ranken verwijderd, zoo ook het onkruid; we houden in onzen aardbeienaanplant de groote schoonmaak. Op plaatsen waar er een mankeert, zetten we direct een jonge plant tot aanvulling.

Van de z.g. *maandbloeiërs*, waaruit we de bloemstengels verwijderd hebben, verwachten we in den nazomer opbrengst. We laten ze nu ongehinderd in bloei komen. Bij mogelijke droogte zorgen we voor een rijke begieting. Wenschen we geen jonge planten meer, dan ook de ranken weggenomen.

In de bakken is de oogst ook in volen gang, de eerste *komkommers* houden zich goed, we plukken geregeld, het innippen der jonge en wegsnijden der afgedragen en onvruchtbare ranken heeft geregeld plaats. Het vele nat dat er viel ten spijt, vergeten we het gieten niet, vooral niet bij de eenruiters, waar niet een druppel regenwater in den bak kan komen. Enkele mooie, goed gevormde vruchten aan gezonde planten worden voor zaad bestemd.

Jammer, dat de prijzen niet wat beter zijn, wat ook al weer op rekening van den abnormalen zomer kan gesteld worden. Enkel de gedachte aan komkommers joeg ons bij koude en het vele nat een rilling op het lijf.

De planten in de koude bakken zijn in volle kracht, we hadden keus genoeg in betrokken dagen om het glas te verwijderen en wanneer we nu eene vergelijking maken tusschen deze en de planten op den kouden grond, dan waardeeren we pas ten volle het bezit van ramen. Buiten toch is 't met de komkommers en ook met de augurken misère. De zomer, die op 13 Juli, zegge 13 Juli, zijn intrede deed, heeft nog heel wat goed te maken; warmte toch is het eenige geneesmiddel.

We hebben opgemerkt, dat de buiten uitgezaaide nog beter tegen ongunstig weder zijn bestand dan die, welke in den bak zijn uitgetrokken; vooral op ongunstig terrein springt dit in het oog. De eerste zijn van af hun geboorte gehard, terwijl de laatste, hoe ook op den overgang voorbereid, toch de gevolgen er van ondervinden.

We gaan door met *uitplanten* van *andijvie*, *prei* en *boerenkool*, staat de *rammenas* wat te dicht, dan de te vele weggenomen, ze kunnen voorzichtig worden overgeplant.

Voor de laatste maal zaaien we nog eens *postelein* op den kouden grond, we nemen de groene variëteit en zaaien niet te dicht, $\frac{1}{2}$ d.G. zaad per vierk. M. is voldoende, waardoor we stevige postelein zullen oogsten; wat vooral voor die welke ingemaakt moet worden verkieselijk is. Voor direct gebruik kunnen we, indien we wat dunner wenschen, naar verkiezing wat meer zaad nemen. Vooral echter niet overdrijven 't wordt het laatst van Augustus eer dit zaaisel oogstbaar is, dan worden de nachten al langer en vochtiger wat bij

dichte stand direct bederf doet optreden.

Ook onze afdeling *keukenkruiden* vraagt onze aandacht. *Boonenkruid* en *Peterselie* wordt voor wintergebruik gedroogd; indien we van de laatste meer voorraad hebben als voor direct gebruik noodig is wordt ze, om steeds jonge te kunnen oogsten, een keer afgesneden. *Citroenmelisse* dat er steeds op uit is haar burens te verdringen, wordt met de spade wat binnen de perken gehouden. *Venkel* geven we tot steunsel een stok, desnoods twee of drie rond de plant, we binden de plant niet te dicht in een, ook midden in de plant komt bloem en zaad. *Dille* ruimen we op, anders valt 't rijpe zaad op den grond en brengt 't volgende jaar even als onkruid, weer planten voort. Op een gunstig plaatsje zaaien we voor 't laatst nog eens *Basilicum*. *Pimpernel* en *Dragon* wordt, om steeds over jong loof te kunnen beschikken, evenals de *Peterselie* van tijd tot tijd afgesneden.

Ook alweer door 't natte, koele weer bracht de *zuring* niet zoo spoedig zaadstengels voort als in drogere zomers, maar toch komen er enkele, die we zoo spoedig mogelijk als geheel onnut wegsnijden. We hebben liever jonge zuring dan oude, daarom bij overvloed een keer vaker afsnijden, ook al hebben we de zuring zelf op 't oogenblik niet noodig.

Van onze *vroege sla* (weeuwen) hebben we er eenige laten staan voor zaad; de mooiste natuurlijk. 't Zijn nu al heele planten geworden, we geven ze een steunsel om 't omvallen te voorkomen. Ook in de sla die als „vrijsters” uitgeplant is, komen doorschieters. We teekenen er eenige voor zaad dragers, ook al weer geen andere dan die, welke de gewenschte eigenschappen bezitten. Nooit nemen we bij kropsla zaad dragers die al doorschoten, vóór ze nog een behoorlijke krop gevormd hadden.

J. C. MUYEN.

In den Fruittuin.

Zomersnoei. — Oculeren. — Frambozen. — Aardbeien.

Uw vormboomen eischen heel wat werk, wilt ge ze althans naar behoren onderhouden. Zoo geregeld moet ge er met 't mes langs. Omstreeks einde Juni hebt ge houtscheuten wier plaatsing zulks meebracht, genepen op een zestal bladeren. Er zijn er ook, die korter genepen zijn, iets, wat geheel afhangt van de organen, die onder de houtscheut voorkomen. Moeten die organen, welke na verloop van tijd bloemknoppen zullen geven, aangesterkt, dus gelopen worden, zoo houdt ge de houtscheut wat korter, ja, 't kan zelfs goed zijn, haar geheel weg te nemen. Ge moet altijd bij 't nippen vooraf eens 't takje bekijken, beginnende bij den oorsprong.

We kunnen ons zoo voorstellen, dat zoo menig amateur zit te zweeten met dat nippen en snoeien, en bang zijnde, te veel weg te nemen, alles maar op een zestal bladeren nippt en 's winters 't genepen deel op een paar goede

oogen terugsnijdt. 't Gaat hem als zoo menig tuinman (?) die van de snoei ook niet meer af weet dan snoeien (met de schaar) op een paar oogen. Ter gelegener tijd hopen we aan dit onderwerp eenige uitvoerige toelichting te geven.

Al naar 't weer en de ontwikkeling van den boom, loopen enkele oogen der genepen scheuten vroeger of later uit. Daar was ook op gerekend, anders hadden we niet zoo lang genepen. Vaak schiet alleen 't eindooog door, bij krachtige groeiers meestal de beide bovenste oogen. In 't eerste geval nippt ge 't scheutje (van de tweede generatie dus) in op 't eerste goed ontwikkelde blad. In 't andere geval breekt ge 't bovenste scheutje weg tot op 't tweede en nippt dit op 't eerste goede blad. Mocht soms na deze tweede nijping nog nieuw gewas ontspruiten, dan kunt ge 't wel geheel wegbreken, daar hechten we geen waarde meer aan.

Neem thans 't kopje van de verlenissen der verschillende gesteltakken weg, waardoor de onderste oogen nog wat aandikken; ge behoudt dus eene lengte van een 40 cM. Vormt ge pyramiden, laat dan de verlengenis van den stam wat langer, een 60 cM.

't Bovenstaande ziet op appels en peren; bij den perzik vinden we iets anders. Aangebonden en genepen zijn de scheuten reeds. Houdt de scheuten zooveel mogelijk wat vlak, vooral die in 't hart van den boom voorkomen. Aan latwerk kunt ge dit beter bereiken dan aan draden. Bij perzikscheuten blijft 't veelal niet bij 't eindooog dat doorschiet, ge vindt er 3 of wel meer van die te vroege scheutjes. Wat ge daarmee aan moet? Verwijder alles wat boven 't onderste scheutje zit en nip dit op een tweetal bladeren in.

Bij perzikboomen, wier gezondheid wat te wenschen overlaat, ontwikkelen zich op of voor de gesteltakken zware houtscheuten; alléén zoo ze dienstig kunnen zijn een weggevallen tak te vervangen, mag men die behouden; zijn ze overbodig, bindt ze dan niet in, maar snijdt ze tot op den voet weg, geheel en al dus. Alhoewel dit reeds vroeger had moeten gebeuren, zoo is menigeen huiverig die mooie scheuten te verwijderen. Laat ge hen hun gang gaan, zoo verdwijnt uw andere vruchthout.

Met oculeren kan reeds begonnen worden; steenvruchten neemt ge 't eerst onderhanden; in Augustus peren en appels. Appels kunnen desnoods nog in de eerste helft van September geoculeerd, een amateur, als hebbende niet zooveel te oculeren, behoeft niet tot 't nippertje te wachten. De operatie zelf is in den eersten jaargang uitvoerig beschreven. Wordt 't oculeren in toepassing gebracht, om z.g.n. wildstammetjes te veredelen, waarvoor we dan gebruik maken van een goed ontwikkeld oog, ge kunt deze kunstbewerking ook benutten om kale plaatsen in uwe vormboomen te vullen of wel onvruchtbare boomen meer te dwingen tot vruchtzetting.

We hebben op 't oog 't oculeren met „vruchtbotten”, waarmee bedoeld worden die kleine organen, een paar cM. lang, afgesloten door een dikke

knop omgeven door een krans van bladeren. Zijn deze knoppen rijp, zoo tegen half Augustus, dan snijdt men ze voorzichtig met een scherp mesje van den tak af op de wijze als een gewone oculatie en plaatst ze op dezelfde manier. Het spreekt dat de knoppen direct na gesneden te zijn, geplaatst moeten worden, terwijl van de er om heen zittende bladeren de bladschijf wordt weggenomen. Men dient de „botten” te snijden van dezelfde soort appel of peer als de boom, waarop ze overgebracht worden. Bij dikke of zware knoppen kan men in plaats van de T ook deze + snede maken. Enkele soorten peren willen bijster slecht op kwee aanslaan. Reeds vroeger mochten we hier op wijzen.

Zoo b.v. *Beurré-Claireau*, *Marquante Marillat*, *Beurré Napoléon*, *Souvenir du Congrès*, *Triomphe de Vienne*, *Clapp's Favorite* e.a. Vooral bij de beide laatsten komt 't meermalen voor, dat bij storm reeds aardige boompjes bij de veredelpaats afknakken, een bewijs, dat nimmer innige samengroeiing heeft plaats gehad. We raden u daarom aan, wilt ge dergelijke soorten toch op kwee, maak dan gebruik van een „tussenstam”. Ge oculeert dan nu de kwee-onderstam met een soort, 't welk er uitstekend op voort wil, b.v. *Curé*, *Beurré d'Amanlis*, *Conseiller de la cour*. Op de scheut die zich 't volgend jaar uit 't geplaatste oog ontwikkelt, zet ge den volgenden zomer een oculatie van boven aangehaalde soorten en wel een handbreed hoog op de jonge scheut.

De frambozenpluk begint te minderen; denk er om, dat ge de afgedragen stengels zoo gauw mogelijk wegsnijdt, waardoor uw struiken niet alleen wat opknappen, maar 't nieuwe gewas profiteert van licht en lucht, waardoor ook de onderste oogen voldoende kunnen uitrijpen. Wacht met 't wegnemen vooral niet tot aan 't volgend voorjaar, met 't oog ook op schadelijke insecten, immers de larven van den frambozenkever overwinteren als pop vaak in die oude stengels. Behoudt niet te veel stengels; van 't voorjaar hebt ge reeds de dunne weggenomen, blijkt 't. bij 't aanbinden, dat er voor allen niet genoegzaam plaats is, weg dan met de dunste en kleinste.

Uw aardbeien buiten schenken u thans aan hunne uitloopers jonge planten. Wilt ge een nieuw bed aanleggen, voorzie dit, alvorens te spitten, flink van halfvergane mest. Ge behoeft juist geen bed te nemen, ook langs paden worden aardbeizen veel geplant, hoe wel een bed om verschillende redenen te prefereren is. Neem uw jonge planten bij voorkeur van tweejarige moederpollen en kies de eerste plant van elken uitlooper. Dit zijn de beste planten. Houd de aarde rondom uw oude planten goed los, opdat de jonge goed wortels kunnen vormen. Ge zoudt ook onder de te nemen plantjes potjes kunnen ingraven, gevuld met goede bladaarde. Daarin slaan ze spoedig wortel en met 't verplanten lijden de plantjes niets. Hebt ge geen behoefte aan jonge planten, verwijder dan elke veertien

dagen de uitloopers, 't komt de moederpollen ten goede. Laat deze echter niet ouder dan 4 jaar worden. *Laxton Noble* liever niet ouder dan 3, wijl de vruchten dan reeds aanmerkelijk achteruitgaan.

Wat de *vangbanden* aangaat, ge weet reeds waarvoor ze dienen. Kant en klaar zijn ze in den handel te bekomen. 't Is echter geen kunst ze zelf te vervaardigen. Met wat fijne houtwol en een breede strook geolied papier plus wat touw doet ge heel wat. Bij hoogstamboomen wordt de band zoo wat 1 meter boven den grond aangebracht. De een 20 cM. breede strook wordt boven stevig met touw om den stam bevestigd en onder met fijne houtwol opgevuld, waarin zich 't ongedierte gaarne verschuilt. 't Papier moet vrij stevig zijn, wil de houtwol er niet onder uit vallen, iets wat trouwens best te beletten is.

P. VAN DER VLIST.

Vraag No. 72.
Gaarne mocht ik een afdoend middel tegen GRIJZE BLADLUIS vernemen, daar mijn witte en roode KOOL er zeer door aangetast is.

Lobith.

E. H.

Antwoord: Bestrooi uw aangetaste planten met een flinke laag tabaksstof, dat u na een paar dagen afspoelt. Ook insectenpoeder (Perzisch) helpt goed. Om een en ander te doen houden, is de morgen de beste tijd, als de planten nog nat van den dauw zijn.

B. B.

Vraag No. 73.
Ingesloten stukje SCHORS is van een LINDE welke alle jaren in de zomer, door een ZIEKTE waarschijnlijk wordt aangetast, daarna wit wordt, net als rozen wanneer het wit er in zit, de bladeren krullen op en den geheelen zomer verder ziet hij er onaanzienlijk uit, wat is hier tegen te doen, en is het witte vlekje op de schors er de oorzaak van.

Laren.

P. L.

Antwoord: Ik heb uit het stukje schors niet kunnen zien, wat de oorzaak is, en verzoek u daarom, een paar grotere stukken met eenige bladeren te zenden, liefst in een blikken doosje, waarin het frisch blijft.

B. B.

Vraag No. 74.
Ik ben in het bezit van + 1 H.A. WOESTE HEIDE met opslag dennen en een gedeelte eiken hakhout. Het moet natuur blijven, maar toch zou ik er hier en daar wel wat gras en bloemen willen hebben, eveneens bijv. wat besenstruiken en een paar vruchtboompjes. Wat moet op die plaatsen aan den grond gedaan worden? Er is ook een diepe plaats waar met een schoppesteek water te krijgen is; hier kon een klein vijvertje gemaakt worden.

Indien u oordeelt dat bloemen, bloem-

heesters, vruchtboompjes geplant kunnen worden, welke zijn dan de geschiktste?

Uw aardig blad heeft de liefhebberij tot de natuur zoo aangewakkerd, dat ik in al die dingen veel plezier gekregen heb. Al dit soort werk wil ik dan ook trachten zelf te doen, wat juist de aardigheid is. Van 't najaar of voorjaar? de boomen poten, de heesters en bloemen op de plaats brengen enz. enz. Doch nu de MEST? Los maken der bovenlaag enz. en de soorten gewassen die er zouden willen groeien.

Deventer.

J. B.

Antwoord. Daar de heidegrond van nature nogal schraal is, zal een flinke bemesting, vooral met humusvormende meststoffen, noodig zijn, om een goede ontwikkeling van bloemen, struiken, enz. te bevorderen.

Spit den grond van 't najaar flink diep om, daarbij zorg dragende, dat de zwarte teelaarde of humuslaag boven blijft. Hoe wel op zandgrond koemest de voorkeur verdient, is goed verteerde paardemest ook best te gebruiken. Als u er nog een hoeveelheid compost bij kunt onderbrengen, zal dit uw grond zeer ten goede komen. Deze meststoffen moeten hoofdzakelijk door de bovenlaag vermengd worden.

Het blad uit de greppels is het best te gebruiken, als het eerst goed verteert, als het verzameld en aan een hoop gezet wordt, vermengd met allerlei afvalproducten, enz. en wat kalk. (Zie 't artikel over Compost in No. 51 te jaargang en No. 4 of 5 van dezen jaargang.)

Een gedeelte van het terrein zoudt u met lupinen kunnen bezaaien, die heel aardige gele, blauwe en witte bloemen voortbrengen. Na den bloei worden ze ondergewerkt en dienen dan ter verbetering van den grond. Gele lupinen stellen de minste eischen aan den grond, die bemest kan worden met wat Compost en verder per Are 8 KG. Thomasslakkenmeel en 3 KG. patentkali. Zaaityd April.

W. F. A. G.

Als de grond goed diep omgewerkt wordt en goed bemest, kunt u van allerlei op uw heidegrond kweken. Vooral vaste planten zullen het er doen, als het maar niet te droog is. Werk dus al wat u aan humus machtig kunt worden, goed door den bovenlaag, waardoor de grond het water langer kan vasthouden, wat op lichte gronden van zeer groot belang is. Op de drogere en zonnige plekjes kunt u ook tweejarige gewassen kweken als Toortsen, Nachtkaaarsen, Sierdistels enz. Op de vochtiger gedeelten allerlei zomerbloemen en potplanten, ook heesters en vruchtboompjes. Vraag daartoe een catalogus aan van een soliedien kweker, waarin u ongetwijfeld veel van uwe gading zult vinden.

v. L.

Vraag No. 75.

a. CITROEN, geplaatst in onverwarmde serre waarvan de deuren altijd geopend en 's nachts gesloten zijn, laat alle KNOPPEN wit, doch ongeopend VALLEN ik raapte er reeds 130; wegens ongunstig weder dezen zomer niet buiten geplaatst, geregeld gegoten, soms met koegier. Heeft nog vele knopjes die ik wenschte te behouden. Is verplaatsing gewenscht?

b. Wilde KAMPERFOELIE drie jaar geleden overgeplant, zéér hard-groeiend (langs ZUIDPORTIEK) vol bloem, echter OPENEN de meeste pijpjes ZICH NIET doch verschrompelen grauw-bruin, oogen-schijnlijk gezond en krachtig, zandgrond, geen luis.

c. Wanneer VIOLA CORNUTA (Thomas Glenn) zaaien?

Baarn.

Mevr. I. H. G.—De V.

Antwoord: a. Ik denk dat het beter geweest was, uw Citrus toch maar buiten

te zetten, al was de zomer ook niet bepaald gunstig te noemen. Nu 't weer beter schijnt te worden, zou ik de plant toch maar buiten zetten, en voorloopig niet in de felle middagzon. Door ze op 't midden van den dag steeds korter te beschaduen kan ze binnen een week wel aan de zon gewend worden. Waarschijnlijk heeft u de binnenstaande plant te veel water gegeven; een kritiek punt voor Citroenen.

b. De kamperfoelie groeit waarschijnlijk zoo weelderig, ten gevolge van te stikstofrijken bodem, door te sterke bemesting met stalmest. Zoo niet, dan durf ik er niet naar raden. Staat de plant ook te vochtig?

c. *Viola Cornuta* wordt dikwijls in 't voorjaar gezaaid. Wanneer u 't evenwel thans doet, kan 't ook best. Dan bloeien ze a.s. jaar heel wat vroeger.

B. B.

Vraag No. 76.

a. Mijn *BOLVAREN* die ik twee maal per week twee uur in het water leg, groeit niet best, is deze behandeling goed.

b. Kan *JUDASPENNING* dit jaar gezaaid, tegen het najaar IN POTTEN gezet worden? Daar ik tegen Mei verhuizen moet, nam ik deze planten gaarne mede. 's-Gravenhage.

J. J. H.

Antwoord. a. Die langdurige bevochtiging is, vooral als het water koud is, niet alleen overbodig, maar ook bepaald nadeelig. Als de bol even ondergedompeld wordt tot hij geheel van water doortrokken is, is dit voldoende en kan dan dadelijk weer opgehangen worden.

Overigens verlangen de *Davallia's* een beschaduwde, luchtige maar beschutte standplaats.

b. Ja, dat kan wel, maar het is beter de planten nu reeds in potten op te kweken. Ze doorstaan dan beter den winter. Wanneer u nog niet gezaaid hebt, wordt het nu hoog tijd.

v. L.

Vraag No. 77.

Zoudt u zoo vriendelijk willen zijn om in ons gezellig krantje „Onze Tuinen” de volgende vraag even te beantwoorden? Hoe is *CULTUUR* van *DIANTHUS BARBATUS*? Mij is verteld dat ze evenals de violen in Augustus worden gezaaid en den winter zonder bedekking buiten blijven.

R.

Mevr. L.

Antwoord: De *Dianthus barbatus* (Dui-zendschoon): een vaste plant, maar wordt veelal als tweejarige plant gekweekt, wijl de bloemen zich dan schooner en sterker ontwikkelen. Men kan de zaden van April tot Juli uitzaaien, vroeg onder glas, of in Mei, Juni of Juli buiten in den vollen grond op een goed toebereid bed.

Als de plantjes opkomen, moeten zij uitgedund of verspeend worden en later in den nazomer, als ze sterk genoeg zijn, kan men ze op onderlinge afstanden van 25 à 30 c.M. ter bestemde plaatse uitplanten, waar ze onbedekt den winter kunnen doormaken. Ook kan men dadelijk ter plaatse wel uitzaaien in goed toebereiden grond en later uitdunnen tot de overblijvende plantjes op voldoende afstanden staan, maar een gelijk en regelmatig perk krijgt men door de planten naar grootte en sterkte der exemplaren te sorteeren. Men kan de Dui-zendschoonen ook voortkweken door stek of door deeling, wat voor de dubbelbloemige variëteiten wel aanbeveling verdient.

v. L.

Vraag No. 78.

Zoudt u den naam van inliggende planten willen vermelden in de Vraagbus van „Onze Tuinen”? Van het blauwe plantje rond ik nog een roode variëteit. Heeft deze een andere naam?

Nunspeet.

H. V.

Antwoord: Het plantje met de witte bloemen heet *Dimorphotheca pluvialis*, een plantje van de Kaap, dat slechts bij mooi weder haar bloemen opent.

Het andere heet *Specularia speculum* of Venusspiegel; is zeer algemeen op zandgrond en tusschen het koorn. De roode soort of kleine Venusspiegel is veel zeldzamer en is geen variëteit van de eerste, maar een zelfstandige soort, bekend onder den naam van *Specularia hybrida*.

v. L.

Vraag No. 79.

In November heb ik een *FOLYGONUM BALDSCHUANICUM* geplant, waarmee thans een groot stuk heining dicht begroeid is. Had die reeds moeten bloeien, en hoe is die bloei te bevorderen?

Rotterdam.

C.

Antwoord: Ja, de plant moet nu bloeien en ze doet dat het best als ze haar takken flink in de hoogte kan zenden. Op een zonnige standplaats bloeit ze echter ook wel meer beneden aan de plant. Geef haar dus bij voorkeur een plaatsje op het Zuiden waar de zon haar goed beschijnen kan.

Er zijn evenwel planten onder dien naam die slecht of nimmer bloeien. Men vermoedt dat dit zaailingen zijn of planten van een andere soort die veel op de *P. baldschuanicum* gelijkt. In zoo'n geval is het aanschaffen van een nieuw en echt exemplaar het eenige wat u doen kunt.

v. L.

Vraag No. 80.

De linker helft van een *LEIPERZIK* (Dubb. Montagne) krijgt, of liever gezegd heeft allemaal *BLEEKE BLADEREN*.

De boom groeit flink en draagt ook best, ook de helft met bleeke bladeren; de andere helft is geheel normaal. Kunt u me ook mededeelen wat de oorzaak is en hoe het te verhelpen is?

Jutfaas.

C. W.

Antwoord: De bladeren van uwe perzikboom zijn aangetast door de grijze Spin *Tetranychus telarius* (*Syn. Acarus telarius*). Deze Spin treedt hoofdzakelijk daar op, waar de atmosfeer droog en warm is.

Ik vermoed daarom, dat als uwe boom buiten voor een muur of schutting staat, dat daarboven een kap zal zijn die het regenwater belet op de bladeren te komen. Staat uwe boom in eene kas of vlieger, dan besproeit u te weinig, in dit geval moogt u beginnen met uwe kas flink vochtig te maken door zoowel de plant zelf te besproeien, minstens een paar keer per dag, 's morgens en 's avonds; verder de paden en muren goed nat gieten en uw boom een weinig beschermen tegen te felle zonnestralen.

Bestuif verder uw geheelen boom met bloem van zwavel, dit is het eenige middel wat ter bestrijding dienst kan doen. Beter is het echter door het bovenstaande tijdig in teepassing te brengen, dit insect te voorkomen, want waarlijk de bestrijding is niet gemakkelijk.

J. A. K.

Vraag No. 81.

Leiboom *ABRIKOOS-PRUIM* maakt groote *ZWARE LOTEN*, die tot boven de schutting gaan. Moeten die waterpas gelegd en dan aldus aangeboden worden, of ingekort? Goed gemest, heeft hout en groen zich aldus ontwikkeld, doch *GEEN VRUCHT*.

Baarn.

Mevr. I. H. G. de V.

Antwoord: De zware loten moet u geheel wegbreken, ze zijn oorzaak dat de lager geplaatste organen te zwak blijven. De minder zware rijpt u op eene lengte van 20 c.M. in; ze behoeven dan niet aangeboden te worden. ie art. in dit nummer.

J. A. K.

Vraag No. 82.

Ik heb in mijn *MELOENBAKKEN* veel lust van *PISSEBEDDEN*, die de meloenen erg beschadigen. Zou u zoo vriendelijk willen zijn mij een geschikt middel aan de hand te doen om deze dieren te verdelgen of te verjagen?

Holwerd.

W. H. K.

Antwoord: Neem doorgesneden komkommers, aardappelen of pompoenen en leg deze op eene donkere plaats (onder het blad) met het snijvlak op den grond. De pissebedden kruipen daaronder en smullen er van. 's Morgens ziet u deze stukken geregeld na en doodt de insecten.

Gekookte aardappelen in een kom of bloempot half gevuld en daarop wat hooi, vormt, als ze onderst boven worden geplaatst, goede vallen.

J. A. K.

Vraag No. 83.

Verleden jaar *ZAAIDE* ik in den moestuin 6 *PERZIKPITTEN*, die alle zes goede plantjes gaven. Om ieder boompje vormde zich 4 tot 6 scheuten, die ik onlangs heel voorzichtig verwijderde, wat aan de boompjes geen kwaad deed. De groei gaat hard en zijn ze nu ongeveer 35 c.M. hoog. Mijn plan zou zijn: een paar tot boompjes, en de rest tot schuttingperzikken op te kweken.

Wanneer moet ik ze verplanten? De toppen moeten zeker nog niet ingenepen worden?

Mijn plan is verder om andere steenvruchten eveneens te zaaien en van goede peren en appels zaailingen te krijgen. Is het nu beter eerst in potten te zaaien? Is het noodig extra te mesten?

Driebergen.

P. H. B.

Antwoord: U kunt met uwe zaailingperzikken werkelijk wel succes hebben. Indertijd zagen we te Wageningen een partijtje prachtige struikvormen er van en meermalen zagen we ook leiboomen, waaraan werkelijk mooie vruchten. Vooral de Montagneperzik geeft zich vrij goed uit zaad terug.

U kunt dus van uwe jonge plantjes maken wat u wil, leiboom of struikvorm. 't Is niet noodig dat u die zijscheutjes verwijdert. Worden uwe plantjes te lang, kop ze dan op pl.m. 75 c.M.; zoover zullen ze echter vooreerst nog niet zijn. De jonge planten kunt u dan het volgend voorjaar in Maart snoeien. Wil u eene waaierform kweken, snoei dan het stammetje op ongeveer 50 c.M. lengte af, neem van de bovenste 10 à 15 c.M. alle hoofdogen weg en behoud op 35 c.M. boven den grond twee goed geplaatste oogen, een ter rechter- en een ter linkerzijde van het stammetje. Uit deze twee oogen moet u de twee gesteltakken verkrijgen, noodig voor den vorm, die we u in no. 2 in beeld hebben laten zien. Dat stompje wat daarboven zit wordt dan in Aug. daaropvolgend onmiddellijk boven de bovenste gesteltak weggesneden. Wenscht u struikvorm te kweken, snoei dan ook op 50 à 60 c.M. lengte in en laat dan een 4- of 5-tal scheuten ontwikkelen.

U zult met pruimen, abrikozen, enz. zeker weinig of geen succes hebben en ook met appel en peer kunnen we het u niet aanbevelen. Niet omdat het onmogelijk is. De Luntersche Tuinbouw-vereniging is daar om het bewijs te leverend maar dan moet u geduld hebben en een flink terrein. Wanneer u de proef met slechts enkele planten neemt, dan zijn de kansen op teleurstellingen groot. Wenscht u toch appel en peer te zaaien, dan raden we u aan, reeds van uw 3-jarige zaailingen enten te nemen en deze op dwergensteram te veredelen; die voor appel op Doucin en Paradijs, voor peer op kwee. U kunt dan met 3 of 4 jaar daarna reeds vruchten verwachten en dan zien, of de uitkomst u bevredigt. Laat u uwe zaailing onverredeld

groeien, dan wacht u mogelijk 15 of meer jaren, eer u vrucht ziet. J. A. K.

Vraag No. 84.
Kunt u mij ook NAAM, kweekwijze en onderhoud opgeven van bijgaand plantje?
Jutphaas. C. W.

Antwoord: Het deel van de plant dat wij ontvingen, behoorde aan *Geranium sanguineum*, een plant die men vermenigvuldigt door zaad en door scheuren. Zij verlangt een zonnige standplaats en een jaarlijksche bemesting. J. K. B.

Vraag No. 85.
Hoe is de NAAM van bijgaande ORCHIDEE en kan zij VEREDELDE worden?
Zuidlaren. B. v. Sw.

Antwoord: *Orchis latifolia*, de breedbladige Orchis of Handekenskruid. U kunt ze wel in den tuin overbrengen en misschien de plant een weinig veredelen, maar dan moet u zorgen voor een vochtig plekje en veenachtigen grond. Breng ze in uw tuin over, zodra de bladeren geel worden. J. K. B.

Vraag No. 86.
Kunt u mij de NAMEN van een ZUIVERWITTE en van een DONKERROODE z.g. DOORBLOEIENDE STAMROOS opgeven?
Rotterdam. C.

Antwoord: Voor zuiver wit te kiezen uit: Frau Karl Druschki en Kaiserin Augusta Victoria; voor donkerrood uit: Princesse de Béarn, Marquise of Salisbury, desverkiezende kunnen bloemen dezer soorten toegezonden worden door de Koninklijke Rozenkweekerij te Hoogeveen.

Gebr. Gratama & Co.

ZOMERWEELDE.

Hel werpt de zon haar stralenden glans
Op boomen, struiken en bloemen
Vlinders en muggen zweven ten dans,
Vliegen en bijen zoem-zoemen.

't Jubelt en schittert en lacht in den tuin
't Geurt en het kleurt op de perken
Zacht ruischt de wind door 't beukenbruin
En 't zilver-grijs loof van de berken.

Met bloemen van diepe purperen pracht
Heeft Clematis omhoog zich geslingerd,
Muren en schutting dekken zich zacht
Met 't groen van den wilden wingerd.

't Tintelt van rose en geel tusschen 't groen
Wit prikken lilies op hun stengel
En in het blijde zomerfestoen
Klinkt 't blauwe klokjes gebengel.

Rozen en tinten van wit tot karmijn
Geuren in 't glanzende loover.
Alom wekt dartelend de zonneschijn
Een schitterend lichtjesgetoover.

Papavers en anjers met rooden gloed
Schijnen in zonnegloed te vonken.
Verbenas en reseda welriekend en zoet
Vullen de lucht weildedronken.

En als de zon achter de wolken van goud
Langzaam en stil is verdwenen
Kirt en roept 't in 't gras en 't hout
Door maneglsan helder beschenen.

Trillend in de wijde, zoel-warme lucht
Juichend in teedere zangen
Lokt en streelt, suizelt en zucht
't Lied van liefde en verlangen.

HAN.

afgesneden rozen in vijf-en-twintig verscheidenheden; van iedere soort ééne bloem en een knop, uitmuntende door vorm en kleur. Als altijd liet de etaleering niets te wenschen over en waren de verschillende bloemen prachtig te noemen. En die rozen zijn gekweekt op zandgrond te Santpoort; 't was om van te watertanden zoo mooi. Hij verkreeg den 2en prijs, tegen de inzending van den heer C. van Blankensteyn, die den eersten ontving.

Op deze vraag zagen wij ook nog mooie inzendingen van Jac. Jurrissen te Naarden, M. Baronesse van Tuyll—Boreel te Velzen, Jonkvrouwe D. Baronesse van Ittersum te Bennebroek en Jonkv. A. E. Gravin van Limburg Stirum te Noordwijk.

De gouden medaille, uitgelooft voor de schoonste etaleering ontving de heer F. van der Wissel te Epe, die zijn vazen met rozen zwierig gedecoreerd had met Asparagus- en Varenegroen terwijl tegen den achtergrond een draperie was aangebracht waartegen de rozen bijzonder mooi uitkwamen. Op het tooneel stond een aantal fantasiestukken bewerkt met rozen en daarvan bekoorde ons zeer een voorover liggende gieter vol met Kaiserin Augusta Victoria-rozen. De kruiwagen met Turners Crimson-Rambler beviel ons minder, waartegenover staat dat eene dame er mee waapte. J. K. B.

Bloemen- en Plantencommissie.

Voor de Juli-bijeenkomst was een prijsvraag uitgeschreven voor 6 van de beste nieuwe Rozen voor de binderij geschikt, in zes verscheidenheden van elke verscheidenheid 3 bloemen. De eerste prijs, eene zilveren medaille werd toegekend aan den heer W. Lourens te Arnhem en de tweede prijs aan de heeren J. Abbing en Zoon te De Bilt.

Van eerstgenoemde hebben wij genoteerd de zeer mooie roos Hugh Dickson (1904) waarvan de hoog karmijnroode kleur ons uitstekend kon bevallen. Dean Hole mag zich ook laten zien en het licht perzikkleurige kleedje staat haar goed. Mad. Ravary toot zich met zalmkleurige bloemen en Lady Ashton, die van het rozen-comité een certificaat le klasse ontving is mooi van vorm en zacht rozenrood van kleur.

De heeren J. Abbing & Z. n. te De Bilt exposeerden Reine Marguerite d'Italie, thee-hybride met rozeroode bloemen.

Marie Isakof met gele bloemknoppen en lederachtige bladeren. Königin Carola is mooi als knop en lief rose van kleur. La Detrouite is een theehybride van 1904 en heeft getoond, vooral goed tegen regenachtig weer te kunnen; de kleur is karmijnrose. Ook hier vonden wij Lady Ashton.

De heer Lourens zond ook een nieuwe roos in, n.l. Mr. G. van Tienhoven, welke voorwaardelijk een certificaat le klasse werd gegeven, wanneer blijkt dat zij ook op de kweekerij als plant voldoet. De commissie zal dat onderzoeken. Intusschen, men was over de aanwinst zeer tevreden, 't is eene mooie volle roos, levendig karmijnrood gekleurd, rijkbloeiend en zal als groepenroos goed looven.

Ter afzonderlijke beoordeeling merkten wij nog op Frau Peter Lambert waarvan het getuigschrift der deskundigen niet gunstig luidde; Mrs. Wm. H. Cutbush, polyantha-roosje, fraai licht rood gekleurd en Betty, zalmkleurig met rose. Het is een theehybride van 1905 met laag gevormde knoppen. Richmond, de mooie donkerroode Richmond, ontving een certificaat le klasse, iets dat velen haar van harte gunnen.

De heer W. Teeuwssen & Co. te Oosterbeek zond in ter keuring een witte zaailing, de Crimson Rambler, en een zaailing van de goed bekende Bourbonroos Zéphyrine Drouhin, doch geen verbetering.

De heeren Gebr. Gratama & Co. te Hoogeveen exposeerden eenige mooie

TENTOONSTELLINGEN.

Het rozenfeest te Haarlem.

Wij zullen maar met de deur in huis vallen en dadelijk vertellen dat de tentoonstelling van rozen, uitgeschreven door de vereeniging „Nos Jungunt Rosae”, een groot succes is geweest.

Toen tegen twee uur de voorzitter gereed stond om de tentoonstelling te openen, was de groote zaal al gezellig gevuld met een belangstellend publiek en de geheele eerste dag bleef het druk loopen. Te half vier was het aantal equipages en auto's, die voor het gebouw stonden, niet te tellen!

En die alles hadden gezien, die den rozentempel hadden doorgewandeld, waren vol lof over al het schoons dat er geëxposeerd was.

De jury bestond uit de heeren A. Hartvelt te Rijswijk, J. H. Kottmann te Driebergen, W. C. van der Laan te 's-Hage, P. Lambert te Trier, J. C. de Lange te Rotterdam, Henri van Lunteren te Utrecht, H. W. Mees te Heerde, J. M. Marchal te Den Bosch, D. Meeuwenberg te Zeist, J. H. van Nes te Boskoop, B. Ruys te Dedemsvaart, Jac. Smits te Naarden, H. C. Veniers van der Loeff te Nijmegen en F. v. d. Wissel te Epe. Wanneer wij nu zeggen dat er op enkele prijsvragen negen inzendingen waren, dan begrijpt men dat de jury geen gemakkelijke taak had.

Van de kweekers waren er bijzonder mooie inzendingen en zagen wij schoone collecties van de heeren W. Lourens te Arnhem, die herhaaldelijk bekroond is geworden. Verder van de heeren Gebr. Gratama en Co. te Hoogeveen, J. Versteeg & Co. te Arnhem, Jac. Jurrissen & Zoon te Naarden, F. van den Wissel te Epe, die de gouden medaille ontving voor de schoonste etaleering, terwijl Gebr. Leenders te Heyl (Limburg) een prachtige collectie rozen ter

opluistering zond, waaraan eene verguld zilveren medaille gehecht werd.

Van de liefhebbers noemen wij in de eerste plaats de inzending van mr. F. L. Baudet, die bestond uit een groot aantal vazen, gevuld met afgesneden bloemstengels van Turners Crimson-Rambler die keurig geëtaleerd een prachtige indruk maakten. Daar was een tak bij waaraan ongeveer acht honderd bloemen zaten. Zoo iets moet men zien, om te gelooven de pracht die er van uitstraalt.

De heer M. J. Baron van Pallandt had ook zijn beste beentje voorgezet; een deel van zijn rozen had hij op Engelse wijze geëxposeerd, d. i. in een bak, waarin zijn aangebracht zinken buisjes, die gevuld met water een enkele roos bevatten. Een groot voordeel is dit, dat de rozen thuis reeds in de buisjes kunnen worden gezet, en daar de kist een goed deksel bezit, lijden de rozen niets.

De heer Van Pallandt had ook eenige door hem zelve gewonnen zaailingen ingezonden en een daarvan, eene mooie gevulde roos van hoog rose kleur, met zilveren weerschijn die vermoedelijk „Velu-zoom” zal gedoopt worden, ontving de uitgelooft gouden medaille, die was uitgelooft voor de beste nieuwe Nederlandsche aanwinst, nog niet in den handel en door „Nos Jungunt Rosae” als zodanig nog niet bekroond. De verleiding is hier te groot om ook niet even te zeggen dat de heer W. Lourens voor zijn donkerroode perkroos een verguld z. medaille ontving.

Rozenkenners waren over deze aanwinsten zeer tevreden en het deed ons goed, te vernemen, dat voor de eerstgenoemde roos al vijfhonderd gulden geboden is.

Jhr. J. L. Mock kwam bijzonder krachtig uit op de vraag naar eene collectie

bloemen van *Gustav Grunewald*, rose van kleur, welke een getuigschrift van verdienste ontving. De doorbloeiende half-rinkende polyantha zaailing en die welke onder No. 3004 geëxposeerd werden, konden als geen verbeteringen beschouwd worden.

Allerliefst was de inzending van rozenbloemtakken van de heeren J. Versteeg & Co. te Arnhem. Zij etaleerden op gracieuse wijze de zeer fraaien klimroos *Anna von Rübsamen* (1904), met zacht rose gekleurde bloemen en glimmende blaadjes. Het verwonderde ons geenszins dat dit lieve roosje een certificaat 1e klasse ontving. Van dezelfde heeren zagen wij als nieuwe roos ingezonden *Dr. J. Cambell*, die zacht rood van kleur, mooi van vorm, een getuigschrift van verdienste ontving.

J. K. B.

Bloemperkenwedstrijd te Baarn.

Vrijdag had te Baarn de keuring plaats voor den wedstrijd van bloemperken, welke aldaar vanwege het bestuur der Vereeniging tot verfraaiing van Baarn en bevordering van het Vreemdelingenverkeer is gehouden. De uitslag dezer keuring is als volgt:

Prijsvraag I. Een arrangement van bloeiende en niet-bloeiende planten, al dan niet met rotswerk, sierplanten enz., waarvan de verkoop of leveringswaarde den prijs van f 40 niet te boven gaat (alleen voor bloemisten). 1e prijs D. Bruidgom; 2e prijs H. van Herwaarden; 3e prijs C. Kroon; 4e prijs W. F. Geijzen-dorpher; 5e prijs H. van Dam.

Prijsvraag II. Een dito arrangement, waarvan de verkoop of leveringswaarde den prijs van f 20 niet te boven gaat (alleen voor bloemisten). 1e prijs H. van Herwaarden; 2e prijs H. Stein; 3e prijs E. Bakkenes; 4e prijs F. v. d. Berg; 5e prijs H. van Dam; bestuursprijs D. Bruidgom.

Prijsvraag III. Het schoonste arrangement van bloeiende en niet-bloeiende planten (particulieren). 1e prijs de heer G. L. Hasselrij Kirchner; 2e prijs de heer G. H. van Senden; 3e prijs de heer Jhr. L. van Beijma; bestuursprijsen de heeren A. H. de Souza en M. L. Snabilé.

Als juryleden traden op de heeren Fiet te Groningen, Ten Bosch te Kiel en Knoppers te Utrecht.

(Alg. Handelsblad)

Excursie naar Alphen.

(Wegens plaatsgebrek moest dit berichtje telkens uitgesteld worden.)

Woensdagmiddag 19 Juni bestegen we de fiets, om in gezelschap van de HH Moerlands en De Bruijn een bezoek te brengen aan de vaste-planten-kwekerij „De Rijnstroom” van den heer F. Koppius te Alphen.

Aldaar aangekomen, werden wij zeer vriendelijk ontvangen door den eigenaar, die ons zijn kweekerij rondleidde. Wat we daar gezien hebben, is in een kort bestek niet te beschrijven; toch wil ik even enkele zaken en planten, die mijn aandacht trokken vermelden, en vooral de praktische aanleg der kweekerij. Een deel bestond uit borders, dit zijn bedjes waarop van elk sortiment planten één exemplaar aanwezig is, hierdoor krijgt men een overzicht van alle planten, die in de kweekerij aanwezig zijn. Zulke borders ziet men veel in de Engelsche nurseries. Onder de planten, die indruk op ons maakten, was een prachtige licht paars gekleurde *Campanula* met zeldzaam groote klokjes, door den heer Koppius zelf gewonnen. Vervolgens bewonderden wij het sortiment *Hemerocallis* en voornamelijk

de *Hemerocallis aurantiaca major*, deze is verreweg de mooiste der *H.*, bloeit met een zeer mooie heldere gele bloem, bijna ter grootte van een *Lilium auratum*. Dan de verschillende *Iris*-soorten waren prachtig, en het sortiment *Papavers* werd ook zeer bewonderd.

Alvorens te eindigen wil ik nog even de aandacht vestigen op de prachtige *Oenothera's* (nachtkaars of maanbloeiër), waarvan een soort aanwezig was, die de heer Koppius met bijzonder succes kweekt. De bloem dezer plant is zuiver wit; zij gaat 's avonds om een uur of 6 open, om 's morgens weer te verwelken.

Een bezoek aan bovengenoemde kweekerij is elken plantenliefhebber sterk aan te raden.

Boskoop. L. VOLKER JR.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Iemand, den 1en jaargang willende laten inbinden, mist de Nos. 2, 14, 15 en 17. Heeft één der Abonnés of lezers een of meer van deze nummers over? Gaarne antwoord onder letters F. C., bureel „Onze Tuinen”.

Ontvangen per Nieuwe Amsterdam eene groote partij der alom bekende COLDWELL MAAIMACHINES, zoodat nu weder alle maten voorhanden zijn.

VRAAGT PRIJSCOURANT. (112)

JEAN HEYBROEK. - Baarn.

BERICHT AAN INTEEKENAREN.

Voor het Tijdschrift „Onze Tuinen” zijn nog fraaie linnen STEMPELBANDEN voor den 1en Jaargang verkrijgbaar. Bestellingen worden ingewacht bij onze agenten, bij den boekhandel of bij de administratie. Prijs f 0.75, franco per post f 0.90.

Struikrozen,

uitsluitend in de beste oudere en nieuwere soorten.

Vaste Planten,

enorm groot sortiment, bevattende de beste nieuwigheden, waaronder vele van eigen teelt of invoering. Bij den aanleg van Tuinen in modernen stijl kunnen de vaste planten niet worden gemist. Ook voor snijbloemen van af Maart tot November worden ze steeds meer gewaardeerd. De beste planttijd is Aug.—Sept. of half Maart—begin Mei.

Voorts Coniferen, Rhododendrons, Bloemheesters, Klimplanten, Bessenstruiken, Vruuchtboomen, Pootaardappelen, enz. enz. (104)

B. RUYS,

Koninklijke Kweekrij „Moerheim”.

Dedemsvaart.

Otto Schulz,

Bussum.

Tuin-architect.

Op een groot, welvarend dorp, waar meerdere kweekrijen gevestigd zijn, wordt te koop aangeboden een perceel van

Drie Hectaren

uitmuntende Kweekgrond, waarop een nieuwgebouwde woning, gelegen aan stoomtram en kanaal met geregelde scheepvaartverbinding, zeer gunstig gelegen voor export.

Op dit land wordt sedert vele jaren met succes boom- en bloemkweekrij uitgeoefend. De grond is in uitstekenden staat en zeer geschikt voor de cultuur van Rozen, Vruuchtboomen, Sierheesters, Coniferen, Rhododendrons, Vaste planten enz. enz. **Een gedeelte der gewassen kan worden overgenomen.** Prachtige gelegenheid voor een kweekrij, die zich wil vestigen.

Te bevragen onder No. 103 aan Advertentie-kantoor W. BEETS, Singel 372, Amsterdam.

„Goedkoop

Grasperkscheerders”

„**Universaal**”, een zeer aanbevelenswaardige **grasperkscheerder** voor kleinere tuinen, leveren wij tot de volgende prijzen, franco naaste station:

messen breed 26 cM. 31 cM. 37 cM.

f 11.— f 11.50 f 12.—

't Is nu ook weer de tijd voor 't aanleggen der **Vangbanden** om de Vruuchtboomen, opdat de jonge vruchten onaangestast blijven. Inlichtingen verstrekken wij **gratis** en omgaand.

FIRMA ROSEBOOM, Zwolle,
in **Tuinbouwgereedschappen,**

Speciaal adres voor artikelen ter verdeling van insecten.

Zoo juist ontvingen we (79)

Wespenvangglasjes.

GRONDBORINGEN

voor **Waterlevering**
en **Bodem-onderzoek.**

A. J. STOEL Jr.

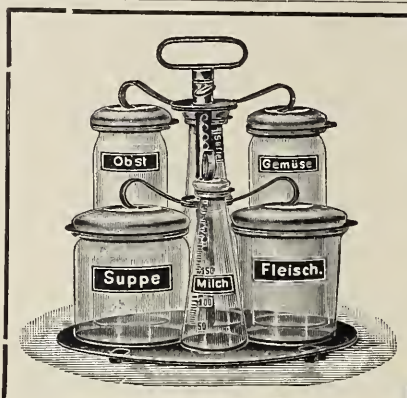
HAARLEM.

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H.A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De bloei der Rozenvelden vangt einde Juli aan en duurt tot einde September.

Toegang op werkdagen van voormiddag 8 uur tot namiddag 6 uur. (102)

Hoofddepôt en Proefstation WECK'S Sterilisator.

Hygiënisch zuiver. Gedep. merk „Frischhaltung” alleen echt. (89)

Voor versch bewaren van Groenten en Vruchten.

D. DE CLERCQ - Bloemendaal.

Rozenkweekrij „Muscosa” ARNHEM. (6)

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR

MONIER-WERKEN

AMSTERDAM.

CEMENT - IJZERWERKEN.

DIRECTEUR

J. N. Landré

= OMVAL JAAGPAD 53

(32)

Telefoon 3028.

Prima qualiteit Bloemen-, Gazon-, Ooftboommest enz. wordt bij iedere hoeveelheid geleverd door de (23) Mij. tot Verkoop van Hulpemeststoffen, te **Dordrecht**. „Opgericht 1893”.

Onder openbare controle der Rijkslandbouwproefstations. — Prijsopgaven, Brochures, Circulaires en Inlichtingen **gratis**.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum der Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Speciaal Rozenculturen te Arnhem. (107)

Firma I. VERSTEEG & Co.,

Kweekrijen: Burg. Weertstr. en Amsterd. Straatweg.

Vraagt prijskaart

of komt op de kweekrijen uitzoeken.

Plaatsing voor jongelui, vakopleiding.

NETWERK,

ter beveiliging van **Bloemen, Vruuchtboomen en Planten**, levert in alle gewenschte maten van 30 cents af per vierk. M.

Tj. VELTHUIJSEN,

Fr. Hendrikplantsoen 88 en 15, Amsterdam.

Fabriek van alle soorten **Vischnetten** van zijde, katoen, hennep en linnengarens. (9)

INHOUD.

Brieven van een Tuinierster, VI, door Geertruida Carelsen.

Ons Gouden Tientje.

In de Scheveningsche Duinen, door v. L. Bloementuin.

Primula-bloemige Jasmijn, door B. B.

Mad. Jules Grolez, door J. K. B.

Betonia grandiflora, door v. L.

Rhododendron praecox, door H. J. v. A.

Impatiens, door J. R. Koning.

Chrysanthemums, door W. Lodder.

Papaver Orientale, var. bracteatum, door J. K. B.

Fruittuin.

Zomersnoei van Abrikoos, Pruim, Morel,

Trosbes en Moerbe, door J. A. Kors.

Denkt om uwe Aardbeien, door P. v. d. Vlist.

Onze Werkzaamheden.

Stekken, door W. Lodder.

Plantenziekten.

Am. Kruisbessenmeeldauw in Engeland, door B. B.

Knolvoeten, door A. M. v. Driel.

Bodem en Bemesting.

Compost, door W. F. A. Grimme.

Chili-Salpeter, door A. M. v. Driel.

Werk v. d. v. Week.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuין, door J. C. Muyen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Vragenbus.

Zomerweelde, door Han.

Tentoonstellingen.

Het rozenfeest te Haarlem.

Bloemen- en Plantencommissie.

Bloemperkenwedstrijd te Baarn.

Excursie.

Advertentiën.

Geïllustreerd
Weekblad
voor Amateur-Tuiniers.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

W A R K R U I D .

Tot de belangwekkendste planten behooren in de eerste plaats wel de woekerplanten, parasieten, die geheel of ten deele leven ten koste van andere planten.

Heel veel komen er in ons land (gelukkig) niet voor; maar een dier weinige, het Warkruid, kan toch op vlas- en klaverakkers genoeg schade aanrichten. Voor 't oogenblik echter laten we hier de economische beschouwingen buiten rekening, en bekijken de plant alleen met het belangstellend oog van den natuurvriend, zonder in de eerste plaats te letten op nut of schade.

Van 't eerste oogenblik af, dus bij 't klemen reeds, gedraagt het Warkruid zich op eene bijzondere wijze. 't Zijn geen zaadlobben die we uit den zaadkorrel zien verschijnen, maar eenvoudig een draadje met een klein worteltje. Zoodra het zijn top heeft vrijgemaakt uit de zaadhuid, draait het dien langzaam maar geregeld rond, om zóó op den tast een

WARKRUID OP GENISTA.

(In den Amsterdamschen Hortus.) (Orig. foto „Onze Tuinen“.)

slachtoffer te zoeken, dat het twijfelachtige genoegens mag smaken, voor de opvoeding van de parasiet te zorgen.

Wortels worden hoe genaamd niet gevormd. Alles wordt op haren en snaren gezet, om het bovengenoemde doel te bereiken. Daartoe rekt het draadvormig plantje zich al rondtastend uit, richt het topeinde zooveel mogelijk op en sterft vaak van achteren reeds af, terwijl het voorste stuk nog steeds op hoop van zegen zijn schroefflijn door de lucht beschrijft.

't Spreekt van zelf, dat deze worsteling om 't bestaan slechts zóólang duurt, als de beschikbare voorraad reservevoedsel strekt, die het zaadkorreltje het vorige jaar van de moederplant had meegerekregen.

Wordt eindelijk eene voedselplant aangetroffen, dan is de aanraking alleen reeds voldoende, om het draadje zich terstond er omheen te doen buigen en er zich vast tegen aan te leggen. Op de plaatsen van aanraking vormen zich

eerst een soort van zuignapjes, en als de plant nu nog over voldoende levenskracht beschikt om zich met een paar zuigworteltjes in de weefsels der „waardin tegen wil en dank“ te boren, dan is de zaak beslist.

Diep behoeft ze niet te gaan; vlak onder de opperhuid liggen de banen, waardoor het voedsel stroomt, gereed om zoo maar opgenomen te worden en voor de bouw van nieuwe plantendeelen te dienen.

Dat ze het roovershandwerk verstaat, blijkt spoedig uit den meerderen welvaart, waarin ze zich verheugt. De wasdom wordt slechts beperkt, wanneer de beschikbare hoeveelheid voedsel minder wordt. Overigens wordt elk plekje op de plant, en zoo mogelijk ook op de naburige, omgeven met het dradennet en formeel uitgezogen. Dat ten slotte de gastvrouw bij zoo'n misbruik van de gastvrijheid te gronde gaat, zal niet vreemd gevonden worden.

Maar dat deert onze woekerplant niet. Ze heeft haar slag geslagen en zooveel gestolen materiaal opgehoopt, dat ze als 't ware „stil kan leven“.

Als eene eerzame burger uit de plantenaatschappij toot ze zich met eene menigte bloempjes, die inderdaad niet kwaad staan, maar die eene fatale menigte zaadkorrels opleveren, om toch vooral te zorgen, dat het ook in de plantenwereld niet aan criminaliteit ontbreekt.

Onze afbeelding stelt een *Genista* voor, die zich aanvankelijk hield, alsof ze met het Warkruid op goeden voet stond en het zich eene eer rekende, aldus opgesierd zijn.

Hoe langer hoe meer begon ze evenwel onder de lasten van 't levensonderhoud voor de dievegge gebukt te gaan, en zooals de afbeelding haar thans voorstelt, is ze op het punt, van uitputting te bezwijken. B. B.

De Directie van „Onze Tuinen“ stelt elke maand vier „gouden tientjes“ beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandelijksche prijsvraag ontvangen. De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een photographie van eenige plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest practische wijze om met geringe middelen eenigen tuinarbeid te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan

— zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

Eens per half jaar zal onze prijsvraag echter steeds dezelfde zijn.

In de maanden Augustus en Februari toch worden onze gouden tientjes gezonden aan hen, die in het voorafgaande halfjaar, buiten de antwoorden van de prijsvragen om, aan de redactie van „Onze Tuinen“ hebben gezonden de meest belangwekkende, waardevolle mededeeling, raadgeving, opmerking, teekening op photo.

De inzenders op onze prijsvragen onderwerpen zich aan de volgende regelen:

1o. In het nummer van „Onze Tuinen“, verschijnende twee maanden later dan het nummer waarin de prijsvraag is uitgeschreven, worden de namen van de winners bekend gemaakt.

2o. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen“ worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

3o. De redactie van „Onze Tuinen“ behoudt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

4o. De uitspraak omtrent de toekenning van de prijzen door de redactie is beslissend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover kan in ontvangst genomen worden.

5o. Mededingers hebben uiterlijk 5 weken den tijd voor het gereed maken van hun inzending. Inzendingen, die door den redacteur later ontvangen worden dan met de eerste postbestelling op den vastgestelden datum, komen niet voor een prijs in aanmerking.

6o. De inzendingen kunnen met een pseudoniem onderteekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

7o. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen“, die het recht heeft van de inzendingen, die geen prijs hebben kunnen verwerven, zooveel in het blad te publiceren als zij wenschelijk oordeelt.

8o. De inzendingen kunnen niet teruggezonden worden. Zoo mogelijk zal echter een uitzondering gemaakt worden voor inzendingen die door den inzender niet voor kopie of reproductie gebruikt kunnen worden.

Niet iedereen is in 't bezit van een grooten tuin, en menigeen acht zich reeds gelukkig, op een beperkt stukje grond tuingenot te kunnen smaken. En inderdaad kan zoo'n klein hoekje — mits oordeelkundig geëxploiteerd — nog genoeg plezier geven. Maar naarmate de afmetingen geringer worden, wordt de kweekerij zelve er niet gemakkelijker op.

Het is daarom, dat wij voor onze prijsvraag van dezen keer vragen: het inrichten van een (bloemen-) tuintje op het zuiden, 5 M. breed en 8 M. diep, omgeven door houten schuttingen. Tegen 't huis (dus de N.kant van 't tuintje) is een steenen plaatsje, terwijl langs de O.kant een straatje loopt van ± 1 M. breedte.

De drie schuttingen moeten met klim- en leiplanten zooveel mogelijk productief gemaakt worden; de noordkant van de zuidschutting moet althans begroeid zijn.

Tevens moet aangegeven worden, hoe de schrale zandbodem verbeterd moet worden.

Inzendingen vóór 7 Sept. aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam. Uitslag in ons No. van 5 Oct.

ONZE KWEEKERIJEN.

De boomkweekerij „Terra Nova“
van

W. Keessen Jr. & Zonen.

te Aalsmeer.

Ondanks het buiige en koude weer ondernam ik den tocht naar, mijn reisje naar een der belangrijkste midelpunten van tuinbouw van ons land, naar Aalsmeer namelijk.

Een zeer eigenaardige landstreek is het, waarin dit tuinbouwdorp gelegen is. Voor hen, die het hoogere deel van Nederland bewonen is deze streek een bezoek overwaard, terwijl zij den liefhebber-tuinier een aantrekkelijkheid te meer aanbiedt, doordat Aalsmeer op tuinbouwgebied volop te genieten geeft.

Om er te komen begeven we ons te Amsterdam door het schoone Vondelpark naar de Schinkelkade, waar een Carsjensboot gereed ligt, om ons naar het doel van onzen tocht te voeren.

Aanvankelijk schijnt de reis niet van de aangenaamste te zullen zijn. 't Is alles behalve rozengeur, wat opstijgt uit het inktzwarte water der gracht, die wel een open riool genoemd mag worden. Vooral nu de boot zich in be-

weging zet, worden onze reukorganen op een zware proef gesteld. Weest evenwel getroost. Wie in Luilekkerland wil komen, moet er de moeite voor over hebben, zich door den rijstebrijberg heen te eten. Zoo ook hier.

Zoodra we Amsterdams voorposten gepasseerd zijn, doorklieft de boot helderder wateren en krijgen we het gezicht op frissche weilanden, bevolkt met prachtig melkvee, terwijl spoedig daarna de wereldstad met hare talrijke torens een prachtige achtergrond aan het landschap biedt. Doet ge de reis, zooals ik, op een Donderdagnamiddag, dan is bovendien het vaarwater schilderachtig gestoofd door tal van schuitjes, die hun geurige en kleurige vracht naar de Amsterdamsche bloemarkt voeren.

Na een half uurtje vaart de boot de ringvaart van den Haarlemmermeerpolder in, die zijn vruchtbare bouw- en weilanden in de diepte aan onze voeten uitspreidt. Komen we wat dichterbij Aalsmeer, dan zal de reiziger, die voor het eerst dezen tocht onderneemt, tot zijn verbazing bemerken, dat hier en daar de grond wel op het water lijkt

Boomkwekerij „Terra Nova”. (Kantoor en toegang tot de Kwekerij).

te drijven. En dat is geen verbeelding maar werkelijkheid. De veenachtige bodem heeft door den golfslag hier en daar zijn ondergrond verloren en beweegt zich op de golven, welke de boot maakt, op en neer.

Op den linkeroever bemerken we reeds de eene boom- en bloemkwekerij naast de andere en hebben we eenige minuten later de boot verlaten, dan bevinden wij ons spoedig midden tusschen de kwekerijen in. Deze zijn het, die Aalsmeer zoo belangrijk maken en die het tot ver in het buitenland bekend en zelfs beroemd hebben doen worden.

Laten we op een dezer kwekerijen eens een kijkje nemen, om daardoor een juister beeld te verkrijgen van wat Aalsmeer op tuinbouwgebied voortbrengt. We kiezen daartoe de boomkwekerij „Terra Nova” van de firma W. Keessen Jr. en Zonen, aan den Uiterweg gelegen.

Een karakteristieke weg, die Uiterweg, juist breed genoeg, dat 2 honden- of handkarren elkaar passeeren kunnen. Het verkeer heeft trouwens hoofdzakelijk plaats langs de diepe slooten, ter weerszijden van den weg. Aan de overzijde strekken zich de kwekerijen uit, in onafgebroken rij, geen enkel stukje bouw- of weiland er tusschen. En dat gaat zoo een half uur ongeveer voort.

Degelijke, goed onderhouden tuinderswoningen, waaronder eenige, die meer een villa gelijken, getuigen van welvaart en de voortuintjes, die vaak boomkwekerijen in het klein zijn, zeggen ons, dat hun bezitter de kunst van kweken volkomen verstaan en maken de wandeling tot een waar genot.

Geen enkel winkelhuis verbreekt het harmonisch geheel. De winkels blijken aan den Uiterweg ook al op de baren te drijven. Daar passeert ons althans een winkelschip, een drijvende toko, die alle woningen gemakkelijk bereiken kan, veel gemakkelijker dan iemand, die zijn koopwaren per as vervoert.

Want de woningen zijn hier niet anders te bereiken, dan over een smalle plank, die ter wille van de scheepvaart bijna altijd opengedraaid ligt.

„Zonder draaierij komt men er niet aan den Uiterweg”, zooals mijn geleider mij later geestig opmerkte, n.l. niet bij de woningen der kweekers en hun arbeidsveld. De lezer zal nu begrijpen, dat in dit gezegde geen verwijt van onoprechtheid der Aalsmeeders opgesloten ligt.

We hebben nu het doel van onzen tocht bereikt en melden ons aan het kantoor der firma aan, waar een der firmanten ons en trouwens iederen belangstellende in zijn kwekerij vrien-

ik niet kon nalaten, er hier een en ander over mede te deelen.

We begeven ons nu naar een kwekerij der firma, aan de oostzijde van den weg gelegen waar het eerst een veld met *Funkia*'s in het oog valt. Onder deze treft ons vooral de variëteit *Funkia glauca*, met ronde blauwgrijze bladeren, waarop de zoo pas gevallen regendruppels tot parels bijeen-gevoeld zijn en zoo de schoonheid der planten zeer verhoogt.

Hier staan we voor een aantal kweekbakken, waarin gezaaid, gestekt en opgeborgen wordt, wat uit de kas komt, die hier dichtbij staat en nu natuurlijk niets bijzonders te zien geeft.

Veel geeft ons daarentegen een groep van Japansche eschdoorns te genieten. Weinige sierboomen streelen het oog zóó door de kleur en den sierlijken vorm hunner bladeren, als deze *Acers*. Welk een uitgebreide verscheidenheid zien we hier bijeen; de een met nog sierlijker ingesneden bladeren dan de andere, alle voor snijhout zeer geschikt. Behalve een groot getal andere eschdoornsoorten, vindt men hier een vijftiental Japansche bijeen.

We komen nu bij eenige bakken met zaailingen van *Rhododendron*, in verschillende leeftijd. Er zijn er, die nog zoo klein zijn, dat men ze maar eventjes zien kan; in een anderen bak bevinden zich éénjarige, ongeveer 5 cM. hoog en verderop vinden wij een partij, die a.s. winter veredeld kan worden.

Bijna alle *Rhododendron*zaailingen hybrideeren zeer sterk. De *Rhododendron racemosum* evenwel maakt hierop een uitzondering. Deze wordt in ons land slechts zeldzaam aangetroffen, doch hier vinden we er een veld met eenige honderden exemplaren bijeen.

Na vele vergeefsche pogingen wist de firma Keessen ten slotte een paar

Aanlegplaats voor stoomboten aan de kwekerij „Terra Nova” (Ringvaart van den Haarlemmermeerpolder).

delijk ontvangt en ons met de meeste welwillendheid zijn geleide aanbiedt.

Ik hoop, dat de lezers mij deze lange inleiding zullen vergeven. Deze landstreek is m. i. zóó interessant, dat

raszuivere moederplanten uit een Duitschen Hortus te betrekken. Zij dragen kleine, ovale bladeren en licht-rose, langs de takken geplaatste bloemen. Ze zijn bijna de vroegste bloeiers van alle

Rhododendrons; alleen de *Rh. praecox* wint het van hen.

Door middel van bijen worden hare bloemen bestoven; de zaailingen zijn alle raszuiver.

Een andere Rhododendronvariëteit, die de aandacht trekt, is de *Rh. imbricatum* wier bladeren als dakpannen over elkaar liggen en die bloemen dragen, welke in kleur overeenkomen met die van de *Rh. ponticum*.

Nog sterker dan de meeste Rhododendron hybrideert de *Pernetia mucronata major* waarvan men uit een

schen de struiken is met riet en ruigte bedekt. We zien dit trouwens niet alleen tuschen de bessenstruiken gestrooid, o.a. ook tuschen de coniferen. Daardoor wordt het onkruid geweerd, terwijl het riet, wanneer het behoorlijk verrot is, een kalkrijke meststof in den grond brengt.

De kruisbes komt hier in twintigsoorten voor, zeker voldoende, om ieders smaak te kunnen bevredigen en om langen tijd van deze smakelijke vrucht te kunnen genieten.

De Aucuba is hier eveneens zeer rijk

te meer, daar ze met een minder gunstige standplaats nog tevreden zijn.

Van de Berberissen wensch ik uwe aandacht even te vestigen op de groenblijvende *B. ilicifolia*, wier bladeren (de naam duidt het reeds aan) op die van de Hulst gelijken. Bij de jongere bladeren is die overeenkomst in vorm volkomen. Evenwel missen ze den glans en de stevigheid der hulstbladeren.

De *Berberis stenophylla*, die we hier na de *B. buxifolia* en *B. Thunbergii* passeeren, kruipt met hare takken over den grond en is daardoor zeer geschikt als onderhout aangeplant te worden.

Hebben we afscheid genomen van het geslacht Berberis, waarvan zoovele vertegenwoordigers onze tuinen tot sieraad kunnen strekken, dan komen we bij een moerhoek met bruine beuken en hazelaars. In deze kweekerij worden deze steeds afgelegd en niet geënt, daar de entplaats bij deze boomen nooit goed vergroeit, zoodat men altijd min of meer leelijke stammen verkrijgt. Alleen, als men treurbeuken verkrijgen wil, is enten natuurlijk noodzakelijk.

Op onzen terugweg komen we, na een veld met zaailingen van de Kerstroos (*Heleboris niger*) gepasseerd te zijn, bij een bak met zaailingen van Hulst. 3 jaar geleden is hierin gezaaid en nu nog komen er enkele plantjes op. Terecht mag dus opgemerkt worden, dat een zaaisel van Hulst den kweker geduld oefenen.

Tuschen de rijen jonge vruchtboomen heeft men zich den grond ten nutte gemaakt, door er aardbeien te planten, natuurlijk op Aalsmeersche manier, elke plant afzonderlijk. Daardoor kunnen ze zich krachtig ontwikkelen en eer groote hoeveelheid le qualiteit vruchten dragen. Nu, dat toonen ze hier dan ook ter dege.

De heerlijke vruchten lachen ons zoo verleidelijk toe, dat we niet nalaten, van de verschillende soorten te proeven. Zóó zijn ze eigenlijk het lekkerst. Zonder suiker en ongewasschen, als men hoog boven den grond hangende vruchten uitkiest, wordt men het meest gestreeld door hun aroma. Dan merkt men pas goed, hoeveel een groote-stadsbewoner in dit opzicht missen moet.

Van al de geproefde soorten bevalt mij de *Sieger* het best; geurig is ze en zeer zoet. Ze draagte zeer mild en kan met succes vervroegd worden. Ook *Burne's large withe* en *Garteninspector Jablowsky* zijn zeer zoet en geurig. De *Hohenzollern* is wel zeer groot, doch (ik durf het haast niet te zeggen, uit vrees voor majesteitsschennis) vrij smakeloos.

We verlaten nu de kweekerij, doch vragen nog even uwe aandacht voor enkele schoone exemplaren van *Quercus atro-purpureus* (donker-bruine eik). Jammer dat hij zoo'n langzame groeier is.

Op weg naar de 2e kweekerij deelt de heer Keessen ons een belangwekkende bijzonderheid mee omtrent het verschil in grond aan weerszijden van den weg. Terwijl aan de noordzijde de bodem uitstekend geschikt is voor de Rhododendroncultuur, laat deze in de kweekerijen aan de zuidzijde te wenschen over. De Rhododendron krijgt

Rhododendron-Cultuur.

veldje zaailingen gemakkelijk een aantal sterk uiteenlopende exemplaren kan aanwijzen. Eén heeft zelfs volkomen het uiterlijk van een waterwilg.

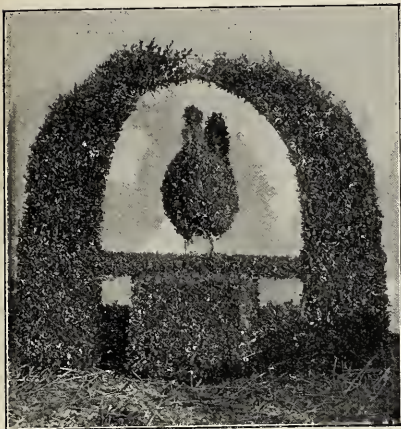
Een bak met *Aristolochia Siphon* (Duitsche pijp) passerende, komen we bij een veld met *Evonymus japonica*, groen, zilverbont en goudbont, alle drie in 2 kleuren. Ze worden zoowel in pyramide- als in struikvorm gekweekt.

De bessenstruiken, die we hier passeeren, zijn bijzonder rijk geladen met groote trossen, die bessen dragen, haast zoo groot als knikkers. De grond tus-

vertegenwoordigd: zilverbonte, goudbonte, gerandbonte, middenbonte, groene, breed- en smalbladerige, met roode en met witte vruchten enz., wel een veertigtal soorten in het geheel. De Aucuba's mogen volgens sommigen wat stijf zijn en eentonig, daar ze gedurende den zomer en winter zoo weinig verschil toonen, wanneer men ze zooals hier, uitstekend gekweekt, ziet prijken in hun groote verscheidenheid van bladeren en vruchten, dan zal men toch moeten toestemmen, dat ze hunne plaats in den tuin ten volle verdienen,

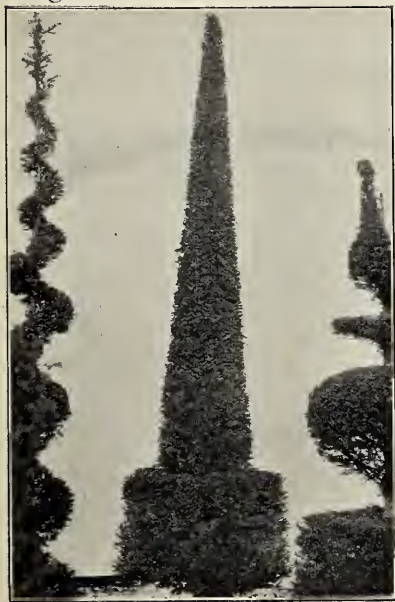
daar niet de intens groene kleur, en groeit minder krachtig.

Vele pogingen hebben de heeren Keessen reeds in het werk gesteld, om de oorzaak hiervan te leeren kennen, doch tot nog toe vergeefs. Wil men

aan de zuidzijde goede Rhododendrons kweken, dan zit er niets anders op, dan de teelaarde te verwijderen en ze te vervangen door grond uit de goede kweekerijen. Dat dit een kostbare geschiedenis is, ligt voor de hand.

De gunstig aan het water gelegen tuingronden zijn hier trouwens alle hoog in prijs. Deze beloopt van 15,000—17,500 gld. per H.A. Ook de aanleg van een stuk weiland ligt zóó laag, dat, wanneer men het onspit, de voor vol water staat. Noodzakelijk moet de grond dus opgehoogd worden. Hiervoor gebruikt men veel ondergrond van de bollenvelden te Lisse. Ieder zal begrijpen, dat 1 H.A. van op die wijze verkregen kweekgrond heel wat gekost heeft.

Ondertusschen zijn we de 2e kweekerij genaderd, waar we het eerst een perceeltje met *Cotoneaster mycophylla* opmerken, een sierheester, welke zich uitstekend tot groepsbeplanting leent,

Daarnaast valt ons een veld met *Leverbloempjes* (*Hepatica triloba*) in het oog, dat met tal van blauwe bloempjes prijkt. Zeker wil deze voorjaars-bloeier er ons ten overvloede aan herinneren, dat de zomer nog altijd niet gekomen is.

Van de verschillende *Deutzia*-variëteiten, welke hier een aanzienlijke oppervlakte beslaan, noemen wij alleen de nieuwste: *D. carminea* en *D. discolor kalmiaeflora*, die zich onderscheiden door roodbruin hout en rose bloemen.

Een der hoofdcultures der firma Keessen is die van de vruchtboomen. Abrikozen, kersen, pruimen, perziken enz. worden hier in alle bekende soorten gekweekt. Doch appel en peer nemen natuurlijk de eerste plaats in.

Behalve de soorten, welke genoemd worden in het „Algemeen Sortiment voor Nederland” (een door de Ned. Pomologische Vereeniging uitgegeven lijst van appel- en peersoorten, welke op verschillende grondsoorten in ons land het best blijken te gedijen) worden hier nog een groot aantal andere soorten gekweekt, die minder geschikt voor groote aanplantingen zijn, doch in kleinere boomgaarden en tuinen een plaats verdienen, wegens fijnheid van smaak.

Natuurlijk zijn ze in alle vormen verkrijgbaar. En mochten er soms liefhebber-tuiniers zijn, die hun krachten eens willen beproeven aan het veredelen van hunne wildelingen, dan kunnen ze hier entrijzen bekomen van elke soort, die men wenscht. En dat de soorten goed op naam geplaatst zijn, daarvan kan men zich verzekerd houden. De h.h. Keessen toch mogen tot de bekwaamste pomologen van Nederland gerekend worden.

Wat groeien al die vruchtboompjes uitstekend. Zij hebben, ondanks het ongunstige weer, reeds een kolossaal schot gemaakt. Van schurft is nergens een spoor te ontdekken. Toch wordt er elk jaar een paar malen met Bordeauxsche pap gespoten, niet als bestrijdings-, maar als voorzorgsmaatregel.

We begeven ons nu naar het een weinig verder aan de overzijde van den weg gelegen kantoor der firma, waarachter de hoofdkweekerij gelegen is. In het kantoor rusten we een poosje en zetten dan onze wandeling voort, om dan onder meer kennis te maken met een zeer belangwekkende cultuur, waardoor Aalsmeer zelfs tot in Amerika beroemd geworden is.

Ik bedoel de cultuur van in allerlei vormen geschoren *Buxus* en *Taxus*, van welke hierbij een vortal afgebeeld zijn. Eenige honderden vormen vindt men hier bijeen, als kippen, honden met en zonder hok, leeuwen, tafels, fauteuils, met en zonder een man er in, een schommelwieg, een driemast-schip, kogels, pyramiden met en zonder bol er op, obelisk, kurkatrekkers enz. enz.

Voor het meerendeel zijn ze gevormd van *Buxus sempervirens*. Andere *Buxus*-soorten, zooals *B. latifolia*, *rotundifolia* enz. zijn er niet toe geschikt, omdat ze te los groeien.

Eerst ziet men, wat er van *Buxus*

gevormd zal kunnen worden. Dan bindt men de takken uit langs ijzerdraden en stokken, tot men de hoofdvormen verkrijgt. Door jaarlijks te knippen worden deze meer gemodelleerd en ontwik-

kelen zich tevens zigscheutjes, waardoor de heele struik zeer dicht wordt. Na tal van jaren verkrijgt men op die wijze de gewenschte vormen. Vele meer regelmatige vormen, zooals kogels en zuilen, munten uit door zuiverheid van lijnen en wijzen op een bijzonder groote vaardigheid van den knipper.

Om de 2 of 3 jaar worden de struiken verplant en daar het zeer lang duurt, eer ze goed gevormd zijn, zijn ze zeer duur. Ze worden met een flinke kluit in een mand verzonden en door stokken er over beschermd. Zoo kunnen ze een reis van enkele weken met zeer goed gevolg doorstaan.

In ons land vinden de vormboomen niet veel aftrek. Men verlangt hier de planten meer in hun natuurlijke vorm. In Engeland en Amerika vindt men evenwel heel wat personen, die er veel geld voor willen besteden. Sommige Amerikanen zijn zulke bewonderaars,

dat ze er opzettelijk voor naar Aalsmeer komen.

Voor kleine tuinen zijn deze vormboomen allerm minst geschikt. Op groote buitens evenwel kan een dubbele rij pyramiedvormen of zuilen langs een breed pad een goed figuur maken; aan den ingang van een laan kunnen ze zeer goed steenen palen vervangen. Ook op kerkhoven kunnen de meer stemmige vormen heel geschikt aangebracht worden.

Lastig is het, om er op den langen duur een goeden vorm in te houden. Dit vereischt een geoeft knipper, waarover men maar niet zoo te beschikken heeft. Doch men kan desgewenscht hierover met de h.h. Kessen in overleg treden.

Hun knipper weet de lijnen zóó mathematisch zuiver te houden, dat hij zelfs naar Amerika uitgenoodigd is, zijne kunstvaardigheid in toepassing te brengen. Dat was hem evenwel te ver van huis.

Een aanzienlijk deel der kweekerij wordt verder ingenomen door de cultuur van planten, om te vervroegen. Magnolia's, Rhododendrons, Azalca's, Lelietjes van Dalen, Seringen, Hydrangea's, Glycines, Spiraea's enz. enz. vindt men hier in duizenden exemplaren bijeen. De soortenlijst Rhododendron telt ver over de 100 namen; evenzoo die van de Azalea.

Merkwaardig is het, hoe ongelijk de Glycine uitloopt, als ze pas opgepot is; sommige staan nog in den knop, terwijl andere reeds volop blad hebben. De *Viburnum tomentosum grandiflorum* is al bijzonder geschikt om getrokken te worden, wijl ze daarbij geen last van de luis krijgt.

Eenig mooi is de collectie Coniferen. De mooiste er uit te noemen is haast ondoenlijk. Er zijn zooveel schoone soorten, dat men er in een korten tijd geen goeden indruk van meenemen kan. Tot op den grond toe gesloten, groeien zo alle even gul. Door herhaald verplanten zorgt men, dat ze flink kluit houden.

Even willen we stilstaan bij een groep klimplanten. Behalve de meer gewone, zooals *Clematis*, *Ampelopsis*, klimop enz. vinden we hier een aantal exemplaren van *Akebia lobata*, welke in ons land zeer zeldzaam, misschien nergens anders gekweekt wordt. Ze draagt zeer groote, eivormige vruchten, als men haar ten minste op het noorden plant, om zoo te vroegen bloei en het bevruchten der bloemen te voorkomen. Eigenaardig is het, dat de geente planten veel grooter blad hebben, dan de zaailigert.

Gaarne zouden we nog een kijkje nemen bij de zeldzame *Sassafras officinalis*, bij de Hulst, de Magnolia's en bij nog veel meer, maar de tijd tot vertrek nadert. We begeven ons dus naar den particulieren steiger der h.h. Kessen en nemen afscheid van onzen geleider, dankbaar dat we in hem zulk een welwillenden en kundigen gids hebben gevonden.

19 Juli '07.

A. M. v. DRIEL.

Koude Bakken.

II.

Onze meloenen groeien uitstekend, 't is verbazend hoe zulke betrekkelijk kleine planten zich in korten tijd zoo kunnen ontwikkelen. Nadat we de planten op een blad drie of vier ingenepen hadden kwam uit elken bladoksel een rank te voorschijn die al bijna de wanden van onzen bak raakte. Ook uit de oksels der bladeren van die ranken komen weer zijranken, die als 't gaat zooals we wenschen, de vruchtbeginsels reeds zien laten.

Aan een meloenplant komen mannelijke en vrouwelijke bloemen elk afzonderlijk voor. De vrouwelijke bloemen zijn te onderscheiden, onder meer, aan de aanwezigheid van nog zeer kleine vruchtjes ter groote van een knikker waarop de eigenlijke bloem geplaatst is. Wanneer een vruchtbeginsel aldus geplaatst is noemen de botanici dit onderstandig.

In 't koude bakken groeien de planten gematigd, reeds lang voordat ze den bak in hebben, dat wil zeggen, dat de oppervlakte waarover elke plant voor zich beschikken mag, volgegroeid is, zien we al jonge vruchten liggen, die we, vooral in 't begin dagelijks in omvang zien toenemen.

Ontbreekt het de plant niet aan het noodige en is de groei normaal, dan kunnen we ons nu reeds bij voorbaat in onze toekomstige oogst verblijden.

Zoodra zoo'n jonge vrucht de grootte van een ei bereikt heeft, nippen we de rank waaraan ze ligt een paar bladen voorbij de vrucht opnieuw in. Niet alle brengen 't echter zoo ver, vele, gelukkig de meeste vruchtbeginsels worden geel en vallen af, ware het anders, de plant zou de kracht missen, alle vruchten behoorlijk groot te brengen. Om 't rotten te voorkomen leggen we de vruchten op een stukje glas of iets dergelijks.

Intusschen zijn de hoofdranken, dat zijn die welke door de eerste nijping ontstaan zijn, zoo groot geworden dat ze niet verder door kunnen groeien, waarom we ze eveneens innippen, wat de zijranken ten goede komt. Ontstaan er ranken die geheel en al met manlijke bloemen bezet dan worden die tot op de plaats waar ze ontstaan zijn weggesneden. Het gebeurt meermalen dat de plant rond haar hart een heele krans manlijke bloemen vormt. Vooral bij planten die al wat oud waren voordat ze uitgeplant werden komt dit euvel voor. Ook deze bloemen verwijdt men, ze dienen tot niets en houden de ontwikkeling tegen.

Het aantal vruchten dat aan een plant mag blijven wordt voor een deel bepaald door de soort, voor een ander deel door de grootte die we wenschen dat de vruchten zullen krijgen.

Dit laatste is natuurlijk slechts betrekkelijk, maar 't is duidelijk dat de

omvang der vruchten af zal nemen naarmate het aantal stijgt. Van vier tot zes vruchten is voor de meeste soorten voldoende, in veel gevallen zorgt de plant zelf wel dat dit getal niet wordt overschreden, ze brengt meerdere niet tot ontwikkeling. Bij de *Emerald Gem*, een meloensoort van latere jaren mag dit getal gerust overschreden worden. We noemen deze omdat ze naar onze meening, door geen ander soort, wat fijnen smaak aangaat, wordt overtroffen. De vruchten zijn klein, wat voor den amateur eer een voordeel dan een nadeel mag genoemd worden, een goed liefhebber eet zoo'n vrucht alleen op, er behoeven dus geen restanten van vruchten bewaard te worden, waarvan geur en smaak toch voor een groot deel verloren gaan. In 't begin groeit deze soort soms zeer wild en vergeet vruchten aan te zetten, later bedaat dat wel en geeft zij vruchten in overvloed.

Nog een tweede soort die we willen noemen, waarvan het kweken niet genoeg kan aanbevolen worden, is de *Best of All*; deze draagt haar naam met eere, behalve door fijne smaak, munt ze uit door vorm en heeft nog boven de *Emerald Gem* dit voor, dat ze een prachtig net vormt, wat toch door velen als eerste eis van een goede meloen gesteld wordt.

De afbeelding geeft ten volle aan, dat we in deze niet overdrijven.

Meermalen komt het voor, vooral bij planten die in den beginne niet recht voort wilden, dat zich, vlak bij 't hart aan een zeer kort rankje een vrucht ontwikkelt. Hoe blijde we ook zijn een vrucht te zien verschijnen, snijden we toch zoo'n voorlooper weg. Voornamelijk omdat zoo'n vrucht te veel voedsel tot zich zou trekken en daardoor de plant in haar groei belemmeren zou. Maar al was dit het geval niet, toch laten we zoo'n hartvrucht niet doorgaan.

Het rankje waaraan die vrucht ligt is kort, door het in omvang toenemen van de vrucht wordt het strak waardoor, naarmate de vrucht groeit de plant als het ware langzaam uit den grond trekt, wat haar ondergang ten gevolge heeft. Trachten we dit te voorkomen door de vrucht met de steel naar beneden te keeren, dan drukt ze met haar geheele gewicht juist op het hart van de plant. Bij enkele soorten komt het voor, dat de vruchten, als ze bijna rijp zijn, op eens open springen. Vooral de *Noir des Carmes* is daarmede beheb, een reden waarom velen deze soort voor de cultuur afkeuren.

Om dit springen te voorkomen, zorgt men dat de vruchten niet door felle zonneschijn kunnen getroffen worden, men brengt daarom wat schermmateriaal boven de vrucht aan. Ook is het van belang de vruchten, ook van andere soorten van tijd tot tijd wat om te draaien. Behalve dat men er het springen door tegengaat, bevordert men er ook het gelijkmatig uitgroeien der vruchten door. Bij een vrucht die steeds op eene zijde ligt, is het vruchtvleesch aan de ligzijde altijd minder ontwikkeld dan aan de tegenovergestelde zijde. Misvormde vruchten laten we niet tot ontwikkeling komen. Wel kan men, wanneer de misvorming enkel tot scheefgroeien bepaalt, door

insnijdingen in de huid dit een weinig verhelpen, mooie vruchten worden 't echter nooit.

Zoodra een vrucht begint te rijpen, neemt ze een meer gele kleur aan, de huid rond de steel laat los en ze ver-

pootte ik op een voet afstands mijn knollen. De opbrengst was echter bedroevend. Ik kreeg of zeer groote of zeer kleine exemplaren, terwijl ook het aantal niet aan matig gestelde eischen beantwoordde.

Meloen „Best of All”.

(Uit Amateur Gardening.)

spreidt de bekende meloengeur. Indien we geen zaadwinning beoogen, snijden we de vrucht af, nog voor ze door en door rijp is en laten ze een paar dagen narijpen. Te rijpe vruchten worden melig en 't zoo hoog gewaardeerde smelten van het vruchtvleesch in den mond, gaat verloren.

Vroeger reeds merkten we op dat een meloenplant een zeer hooge temperatuur verdragen kan, toch kan het bij helder warm weer noodig zijn een weinig bescherming aan te brengen. Een weinig aarde, over de ramen gestrooid, is wel het eenvoudigste, maar heeft echter dit tegen, dat bij regen de ramen bevuild worden en bij wind loopt men gevaar dat de aarde wegwaait. Een enkel sprenkeltje krijt- of kalkwater is gemakkelijk aan te brengen en blijft op het glas vastkleven, echter niet zoo vast of het is gemakkelijk te verwijderen.

We schermen echter niet te sterk; te veel onderscheppen van het licht doet de planten verzwakken en we zijn indachtig, dat een plant die aan schermen gewend is, het niet zonder schade op eens zonder kan stellen.

Tiel, 24—7—'07. J. C. MUYEN

Aanwending van kunstmest bij aardappels.

Vorig jaar besloot ik een deel van mijn moestuin met aardappels te bepoten. Nadat de grond eerst met koe-mest was bemest en goed omgespit,

Eenigen tijd daarna verscheen er een artikel in verschillende bladen omtrent eene proeve van kunstbemesting bij aardappels in Eerbeek. Genomen werden 3 proefvelden, bestaande uit 1 veld dat niet bemest was, 1 veld met stal- en 1 veld met kunstmest. 't Resultaat was, dat de kunstmest de kroon spande. Ik besloot dit jaar eveneens een proef te nemen en bestelde bij eene firma (om den schijn van reclame maken te vermijden, noem ik geen naam) eenige K.G. kunstmest voor aardappels bestaande uit: 4 % stikstof, 6 % oplosbaar phosphorzuur en 13 % kali. De grond werd flink omgespit, de kunstmest uitgestrooid en met de hark er doorheen gemengd. Vervolgens liet ik den grond 14 dagen met rust en pootte daarin op 1 voet afstands mijn aardappels. Om ze vroeg te hebben, had ik er 100 geplant, die reeds gekiemd waren.

Toen ze boven den grond kwamen, dekte ik iederen avond met een bloempot mijn planten af en nadat ze ongeveer 1,5 d.M. waren gegroeid, strooide ik om elke plant nog een weinig kunstmest, waarvoor ze zich erg dankbaar toonden.

Niettegenstaande het ongunstige voorjaar groeiden de planten snel op en zagen er weldra zoo welvarend uit, als ik ze nergens in mijne omgeving op den kouden grond zag. Enkele vakmensen, die ik mijne proef liet zien, oordeelden dat ze er prachtig bijstonden, doch sommigen twijfelden niet-

temin aan de opbrengst. Ik heb 21 Juni de eerste gerooid en kan verklaren dat de uitslag verrassend was. Hoeveelheid, grootte en smaak lieten niets te wenschen over.

Ware de Juni-maand gunstiger geweest, ik twijfel niet, of ik had reeds vroeger rijpe aardappels kunnen oogsten. De aanhoudende regens en koude beletten het afsterven zeer, terwijl 't loof zich krachtig bleef ontwikkelen.

Ik kan iederen amateur opwekken eens een proef met kunstmest voor aardappels te nemen onder opmerking niet 2 jaren achtereen denzelfden grond aan te wenden, opdat deze geen gebrek aan humus zal krijgen.

Velp.

H. C. H.

De Jasmijn.

Niettegenstaande het koele, vaak ongunstige weder stond de Jasmijn dit jaar bijna overal even mooi, waarmee ze opnieuw toonde een der fraaiste en rijkstbloeiende bloemheesters voor de maand Juli te zijn.

En niet alleen op zonnige, ook op vrij donker beschaduwde plaatsen zag men haar in volle feestdos.

Haar grootste bloemrijkheid toont ze echter als ze een volwassen struik is van een drietal meters hoogte, waarbij de groote, witte en zacht geurende bloemen in gesloten trossen bij massa's aan de dunne, sierlijk overhangende twijgen verschijnen.

Hieruit kan men tegelijk opmaken dat deze struik zoo min mogelijk moet gesnoeid worden; dan zal ook niet zoo dikwijls meer de klacht gehoord worden dat deze rijkbloeiende heester toch maar niet bloeien wil.

Voor botanici is de plant vooral daarom ook merkwaardig, omdat de bloemen heel vaak meeldraden vertoonen, die bloembladachtige aanhangsels hebben of ook wel geheel bloembladachtig zijn vergroeid. Een neiging tot verdubbeling dus.

Dat de Jasmijn eigenlijk geen Jasmijn is, is velen niet bekend. De echte Jasmijnen (*Jasminum*) behooren tot een geheel andere plantenfamilie en staan systematisch dicht bij de seringen. Ze hebben een vergroeidbladige bloemkroon, terwijl de door ons bedoelde Jasmijn, zoo ook de boerenjasmijn (*Philadelphus coronarius*), een losbladige bloemkroon hebben. Bij de echte Jasmijn valt de bloemkroon in haar geheel af, bij de onechte in losse bloemblaadjes.

Vreemd mag het heeten dat er over een zoo bekende en algemeen voorkomende heester zulk een verwarring heerscht wat de wetenschappelijke naam betreft. De een noemt de plant *Philadelphus pubescens*, de ander *Ph. floribundus*, weer een ander *Ph. latifolius*, terwijl zij door de meeste tuin-

bouwers onder den naam van *Ph. grandiflorus* wordt gekweekt. Nu is *Ph. grandiflorus* (Willd) een variëteit van *Ph. inodorus* en die geurt niet, zooals trouwens de toenaam aanduidt, terwijl de door ons bedoelde *Philadelphus* dit wel doet. Met „Dippel” komen wij op *Ph. latifolius* en met „Koehna” op *Ph. floribundus*. De Index Kewensis echter stelt beide weer synoniem met *Ph. grandiflorus* (Willd) wat echter, zooals we boven zagen, foutief is.

Eigenaardig is evenwel dat „Dippel” de *Ph. pubescens* als een variëteit beschouwt van *Ph. latifolius* en synoniem stelt met *Ph. floribundus*. We zullen dus niet ver van de waarheid zijn als we onze *Jasmijn Philadelphus latifolius* noemen en als we dan nog verder zoeken dan vinden we deze weer synoniem gesteld met *Ph. grandiflorus* (Watson). De geheele omhaal komt dus daarop neer dat de naam *Ph. grandiflorus* wel goed is doch alleen wanneer deze met den auteursnaam „Watson” wordt vermeld.

Om echter verwarring te voorkomen verdient het m. i. aanbeveling om ter onderscheiding van de *Ph. grandiflorus* (Willd) de *Ph. grandiflorus* (Wats.) te noemen: *Ph. latifolius* (Schrad.) v. L.

ZOMERWHEELDE.

Zomer, die zalige, zonnige tijd,
Waar wij des winters van droomen,
Is met zijn geurigen, kleurigen stoet
Van bloemen en kruiden gekomen.

GOETHE.

Zwaait hij zijn staf over heuvel en hei,
Tooit hij de dalen en duinen,
Machtiger nog dan in weide of woud
Heerscht hij nu in onze tuinen.

't Is of een wonder geschiedt op het pad,
Dat hij beschrijdt met zijn bloemen:
Overal geuren, verleidelijk zoet:
Bijtjes, die droomerig zoemen.

Bonte kapelletjes, schitt'rend gewiekt.
Glanzend als zonnestralen,
Komen met sierlijken, zwierenden zwaai
Om geurenden honing te halen.

Overal groeit het en bloeit het in 't rond,
Zomer, dat is 't ware leven!
Waar ons de lente beloften meest gaf,
Heeft Zomer 't ons kwistig gegeven.

Bloemen, gij bloemen in eindeloos tal
Brengt daarom dank aan den Koning.
Tooit u zoo schitt'rend en schoon als gekunt,
Bereidt hem een vorstlijke woning.

Rozen, fluweelig, met bals'menden geur,
Kleuren, oneindig verscheiden,
Klimt langs de muren, de bogen, omhoog.
Wilt hem een lusthof bereiden.

Roode papaver met Oosterschen gloed,
Hef er uw buigende knoppen.
Steek er uw bloemen in blakenden brand,
Glinster als vurige knoppen.

Zonneb'om, neem u het licht van de zon,
Schijn met haar gouden stralen,
Om toch den Zomer met waardigen groet
In onze tuinen te halen.

Lichtblauwe iris, stijgt statig omhoog,
Reinwitte liele daarneven;
Wuivende wingerdrauk, breng Hem uw groet,
Hoog boven allen verheven.

Zeg het, vertel het aan iedereen voort,
Zeg het den luien en koomen
De anderen hebben het lang reeds bespeurd
Dat Zomer terug is gekomen!
Amsterdam. J. G. HEYNERT.

gelijk met de Koningin der bloemen gevuld, wat het geheel stijf maakte. In plaats van drie rozen gracieus te etaleeren en hier en daar een vaas wat hooger te plaatsen, zagen wij maar al te dikwijls vier of meer rozen als een bos bij elkaar, zonder dat er ook maar een blaadje boven uit kwam.

Toen wij dan ook de inzending van den heer F. van der Wissel te Epe zagen, zeiden wij dadelijk bij ons zelf, vóórdat de jury er bij was: „die inzender krijgt de uitgeloopte gouden medaille”, zooals dan ook geschied is. De heer Van der Wissel had de halve speelzaal aan de Baanzijde in beslag genomen en de tafel belegd met bruin astrakan, dat door mevrouw Van der Wissel in sierlijke plooiën was opgenomen. Tegen den muur was van dezelfde stof een draperie aangebracht, waartegen de vazen met rozen, los gerangschikt, prachtig uitkwamen. Inderdaad, zóo geëtaleerd, komt de gratie der roos tot haar recht.

De correspondent van de „N. R. Courant” was ook niet te spreken over de rangschikking der rozen, maar vergat melding te maken dat het bestuur een stap in de goede richting heeft gedaan en ongetwijfeld wil het gaarne nog meer doen, om het ideaal van een rozententoonstelling, zooals mej. Van Uildriks die zich voorstelt, te bereiken.

Nu en dan hebben wij bezoekers op de groene roos *Rosa viridiflora* gewezen, die in haar eenvoudig kleedje niet uitkwam en door velen over het hoofd werd gezien. Zij was in de collecties van de heeren Versteeg & Co, te Arnhem en Gebrs. Gratama te Hoogeveen. Wij maken melding van deze roos omdat zij slechts weinig bekend, in een collectie een aardige curiositeit is. Zij behoort tot de rubriek maandroezen, bloeit den geheelen zomer met groene bloemen door die weken lang haar frischheid behouden.

Gevuld-bloemige rozen vinden wij mooi maar enkel-bloemige nog mooier en zoo begroeten wij met groote ingenomendheid eenige nieuwe Iersche

TENTOONSTELLINGEN.

Het rozenfeest te Haarlem.

Als allerschönste bist du anerkannt,
Bist Königin des Blumenreichs genannt.

GOETHE.

Wij denken er niet aan, een systematisch overzicht te geven van dit welgeslaagd rozenfeest, veel minder om bij elke inzending stil te staan en de talloze verscheidenheden te noemen, die geëxposeerd waren. Wat zouden wij dikwijls moeten spreken van *Mad. Caroline Testaut*, *Frau Karl Druschki*, *Mad. Abel Chatenay*, *Kaiserin Augusta Viktoria*, enz., en tal van andere populaire rozen, die in elke inzending te zien waren. Neen, de lezers van *Onze Tuinen* willen wel wat anders hebben, dan een vervelende lijst van telkens dezelfde namen.

Hier en daar zullen wij een kiekje nemen en dit met woorden uitbeelden; soms is dat erg lastig en zal ons beeld wel eens niet duidelijk zijn; maar dan zal men den goeden wil voor de daad willen aanvaarden.

Zonder twijfel was het eene goede gedachte van het bestuur van *Nos jun-gunt Rosae*, om een gouden medaille uit te loven aan den inzender, die zijne

inzendingen op de schoonste wijze had geëtaleerd. Eerlijk gezegd, viel het ons tegen, dat zoo weinig inzenders getracht hebben, die gouden medaille machtig te worden. De meesten toch hadden hun vaasjes zoo regelmatig mo-

De inzending van den Heer F. v. D. WISSEL, te Epe.
(Orig. foto „Onze Tuinen”).

aanwinsten, zooals *Irish Brightness* met levendig rood gekleurde bloemen. Elke bloem bezit vijf bloemblaadjes en een hartje van gouden meeldraden. *Irish elegance* tooit zich met abrikoos-kleurige bloemen en zoo zijn er ook met rose en met witte bloemen, *Irish modesty* en *Irish beauty*, maar mooi zijn ze allemaal. Vooral ook de witte *Irish beauty*.

Bloemwerk was er nog al ingezonden en zooals dat altijd gaat, het wordt nog al verschillend beoordeeld; wat de een prachtig mooi vindt, wordt door den ander afgekeurd. Van al de inzendingen op dit gebied konden ons de vazen, gevuld met rozen, nog het best bevallen. De meeste grafkransen waren

Vaas met rozen.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

in onze oogen te stijf gebonden; no. 65 kon ons het meest bekoren.

En zoo behoort dit rozenfeest alweer tot het verledene. Zonder twijfel heeft het bijgedragen om de liefhebberij van deze schoone bloem nog grooter te maken dan dit reeds is, terwijl het publiek kennis kon nemen van de nieuwste rozen door binnen- en buitenlandsche kweekers in den handel gebracht.

J. K. B.

TENTOONSTELLING TE DRIEBERGEN.

Wij vernemen met genoegen, dat de Nationale Tentoonstelling van Planten, Bloemen, Bouquetten, Bloemwerken en Vruchten te houden op 9, 10 en 11 Aug. a.s. in het park „Beerschoten-Willinkshof“ te Dribergen, goed zal slagen. Op bijna alle nummers, schrijft ons de secretaris, de heer Pijper, is ingeschreven en medailles werden ontvangen van H. M. de Koningin, de Koningin-Moeder en Prins Hendrik. Ook het Gemeentebestuur van Doorn, de Burgemeester en anderen schonken bewijzen van belangstelling.

KAMERPLANTEN.

Het marcotteeren van eene Aralia.

Eenige maanden geleden kwam in een der nummers van „Onze Tuinen“ een artikeltje voor over het marcotteeren. Een paar dagen daarna kreeg ik van eene dame een *Aralia* present; erg ingenomen was ik met dit cadeau niet, de plant zag er erbarmelijk uit en ook de geefster scheen van die meening, ze wilde de *Aralia* ten minste niet langer in haar vertrek dulden en schonk haar aan mij.

Als ik beweer dat de plant er erbarmelijk uitzag, dan is dat niet te veel gezegd. Stel u voor een lange kale stam, met aan den top eenige blaadjes; dat was alles. Mijn eerste werk was, de plant van versche aarde te voorzien met wat koemest er door. Daarna voor een raam op het zuiden plaatsen met hoog opgehaald gordijn en geregeld begieten, af en toe wat kunstmest toedienende. En mijne moeite werd beloond, de *Aralia* vormde nieuwe blaadjes en weldra was de top met flinke bladeren bezet.

Evenwel was ik daarmee niet tevreden: de lange kale stam hinderde me geducht, die moest weg en daarom las ik met zooveel belangstelling genoemd artikel over het marcotteeren.

Ook mijn *Aralia* moest en zou gemarcotteerd worden. En het werk werd ondernomen, voor een vakman een kleinigheid, voor een leek een reuzenarbeid.

Van een bamboe werden drie stokken gesneden en stevig in de pot gezet. Een kleine bloempot werd in tweeën gedeeld en in den stam, een handbreed beneden de onderste bladeren, drie insnijdingen gegeven en de schors op die plaatsen weggenomen. De, in tweeën gedeelde, bloempot werd om den stam geplaatst en stevig met raffia vastgebonden; daarna werd de pot zoo hoog geschoven, dat de gemaakte insnijdingen daar ongeveer midden in kwamen, en welke gevuld werd met een mengsel half turfmoel en half tuinaarde. Met raffia werd de pot aan de drie bamboestokken vastgemaakt en zoo was het werk afgelopen.

Eenige dagen later bleek evenwel dat de raffia op de scherpe kanten der bamboe doorsleet en de pot verzakte; daarom werd onder de pot een voetje gemaakt van drie latjes, waardoor verzakken niet meer mogelijk was. Bijgaande foto geeft een duidelijk beeld van de geheele toestand.

Nu was oppassen de boodschap; de aarde in het kleine potje mocht volstrekt niet uitdrogen, te veel vocht schaadde niet, want dat liep door het gat in den pot toch weg en vond zijne bestemming in den onderste pot. Alle dagen dus water geven, de plant goed in het licht zetten en van de zon, die er niet al te veel was, laten profiteren. De bladeren groeiden lustig door, het marcotteeren had dus niet gehinderd.

Een paar weken daarna verwijderde ik voorzichtig de aarde van den stengel en tot mijne groote verrassing ver-

toonden zich een menigte witte worteltjes.

Mijne ontdekking deelde ik mee aan een deskundige, die mij bij voorgaande bewerkingen met raad en daad had geholpen. Na onderzoek vond deze het gewenscht nog eenige dagen te wachten, tot de nieuwe wortels wat krachtiger waren geworden.

Eindelijk, ongeveer 5 weken na het marcotteeren, werd besloten de laatste hand aan het werk te slaan. Vlak onder het potje werd de stam doorsneden, de raffia van de stokken en van het potje losgemaakt, de twee helften vielen van elkaar en nu bleek

Eerste stadium van de operatie.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

dat de wortels zich door de geheele aardkluit verspreid hadden. De plant werd nu overgezet in een anderen pot, gevuld met tuinaarde. Foto no. 2 laat den lezer het resultaat van den arbeid zien.

Wat een verschil, niet waar, tuschen beide planten en toch dezelfde. De uitslag is boven mijn verwachting en ik heb me stellig voorgenomen deze bewerking ook op andere planten

Na de operatie.
Links de pot met den ouden stam en de drie bamboestokken.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

toe te passen. Bij een *Ficus* bijv. moet het marcotteeren ook gemakkelijk gaan. De redactie zal nog wel andere planten kunnen noemen, waarop dezelfde kunstbewerking kan toegepast worden.

Lezers in het bezit van zulke onmogelijk uitgegroeide *Aralia's* geef ik ernstig in overweging het marcotteeren eens te beproeven, of liever, het marcotteeren toe te passen, want gelukken doet het zeker, en men heeft de voldoening eene foeileelijke plant veranderd te hebben in een sieraad voor de kamer. Ik tenminste ben met mijne nieuwe *Aralia* zeer in mijn schik. Mijn dank daarvoor aan „Onze Tuinen” en aan den deskundige voor zijne hulp.
M.

BLADVULLING.

Als we tegenwoordig erfenissen of nalatenschappen deelen, drijven we dikwijls een kleine handel, omdat 't niet altijd gaat netjes af te passen. In de Rijnprovincie deed men vroeger met de landgoederen niet zoo, deze werden steeds verdeeld en weer onderverdeeld, zoodat men er ten slotte „bezittingen” vond ter grootte van een baldoek. Thans behoort deze handelwijze nog niet geheel tot het verledene, want in den Elzas kennen we wel grondstukken als bouwland in gebruik of met boombestand, ter lengte van een goede 50 Meter en een vijftal meters breed.
S.

Stekken. — *Dahlia's*. —
Zaaien. — *Rhabarber*. —
Mozaïek. — *Vakken*. —
Notities. — *Duizend-*
schoon. — *Bloembollen*.

We zijn weer druk bezig om voor het volgend jaar te zorgen, we bedoelen nl. het stekken van verschillende planten. Daar de bewerking zelf in onze rubriek niet thuis behoort, zullen we haar dan ook niet beschrijven.

Reden waarom we erover spreken is, dat het stekmateriaal in den regel uit den bloementuin gehaald moet worden.

Weinig liefhebbers toch zullen in het bezit zijn, van zoogenaamde „moederplanten”, die ze hier of daar op een afzonderlijk hoekje hebben uitgeplant, met het doel er nu stek van te kunnen snijden.

Is dit echter wel het geval, dan laten we natuurlijk onze bloemperken met rust, daar deze in den regel, als de be-

noodigde stek er af genomen is, er niet op vooruit zijn gegaan. Vooral zal men dit opmerken bij de *Pelargoniums*.

Hier toch moeten we voor stek kiezen de krachtigst groeiende koppen der planten, zoodat deze als we veel stek nodig hebben, leelijk toetgetakeld worden.

Aanbeveling verdient het dus, van iedere plant één, hoogstens twee stekken te nemen, in ieder geval niet meer, opdat het geheel er niet onder lijdt.

Hetzelfde geldt voor *Coleus*, *Abutilon* en andere, die betrekkelijk weinig scheuten maken.

Geheel iets anders is het bij planten, die voldoende stekmateriaal opleveren, zooals b.v. *Fuchsia*, *Begonia*, *Iresine*, *Impatiens*, *Sultani*, *Pentstemons*, *Gnaphaliums*, enz. Hierop zitten toch in den regel zoo'n groot aantal koppen, dat men niet bang behoeft te zijn, er eenige af te nemen.

Nu we het toch over stekmateriaal hebben, willen we nog even iets meedelen over *Struik-Begonia's*, wat misschien bij weinig liefhebbers bekend is.

Alsof het van zelf spreekt, is men altijd geneigd voor stek de krachtigst groeiende kopscheuten te nemen.

Bij de meeste *Struik-Begonia's*, vooral die soorten, welke van nature met één stengel naar boven groeien en zich weinig of niet vertakken, zou men juist door het kiezen van kopscheuten voor stek, de slechte eigenschappen van de plant in de hand werken. Hier neme men dus voor stek de kortgedrongen zij- of grondscheuten.

Onze *Dahlia's* komen nu zoo langzamerhand in bloei.

Waar noodig, binden we ze aan; bij droog weer geeft men ze geregeld water, terwijl men de talrijke zijscheuten, die zich vormen, geregeld verwijderd.

Zoodra de bloemen zich vertoonen, komen de oortwormen ook te voorschijn.

Ze in vallen te vangen en te doden is dan zaak.

Zooals misschien bekend, zijn ze lichtschuw, ze vreten 's nachts en houden zich overdag schuil. Brengt men nu tusschen de planten dunne bosjes riet, erwtenstroo of iets dergelijks, dan kruipten ze hier tegen den morgen in, zoodat we ze gemakkelijk kunnen vangen.

Ook kunnen we gebruik maken van bloempotten gevuld met stroo of houtwol, die we met den bodem naar boven plaatsen op de stokken, waaraan de *Dahlia's* zijn vastgebonden. De inhoud van de potten inspecteeren we trouw iederen morgen.

Voor zoover dit nog niet is gedaan, moeten zoo spoedig mogelijk voor voorjaarsbloei worden gezaaid op een beschut plaatsje de volgende planten: *Viola tricolor*, *Papaver nudicaule*, *Silene* en *Vergeet-mij-niet*.

Als we onze *Rhabarber* planten soms in bloei hebben laten schieten en ze zijn uitgebloeid, dan verwijderen we zoo spoedig mogelijk de bloemstengels, om de planten niet onnoodig te verzwakken.

Door bij droogte te gieten en af en toe vloeimest te geven, zal men ze bovendien nog veel tegemoet komen.

Onze *Mozaiek-vakken* zullen we vooral in dezen tijd flink onder het mes houden.

Door het warme weer, dat we nu eenige dagen hebben gehad, voorafgegaan door veel regen, zijn de planten sterk gaan groeien.

We moeten er dus het mes inzetten, om de zuivere lijnen niet te verliezen.

Nu de tuin in zomertooi is, loopen we overal rond, om *notities* te maken.

Planten, die ons bijzonder bevalen, worden weer genoteerd voor een volgend jaar.

We letten vooral op, of de verschillende groepeerings ons goed bevalen n.l. wat betreft de plaats van de planten, hoogte van deze, kleurschakering enz.

En als we in de gelegenheid zijn, kijken we ook eens bij een ander in den tuin en noteren alles wat ons lijkt.

Dianthus barbatus (Duizendschoon), een overblijvende plant, die bij voorkeur 2-jarig gekweekt wordt, kan nu uitgeplant worden op de plaats, waar ze het volgende jaar moet bloeien.

Heeft men dit voorjaar vaste planten gezaaid, dan kunnen ze nu eveneens uitgeplant worden.

Zoo langzamerhand begint men weer aan *bloembollen* te denken. In 't laatst van deze maand toch worden reeds geplant: *Crocus*, *Scilla*, *Fritillaria*, *Sneeuwklokjes* e. a.

Wie dus nog niet in het bezit is van een prijscourant, bestelle deze zoo spoedig mogelijk.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Coelogyne. — *Laelia anceps*. — *Oncidiums*. — Verwarmings toestellen.

Wanneer ons werd opgedragen een lijst van dankbaar bloeiende Orchideeën te maken dan noemden wij in de eerste plaats *Coelogyne cristata* en de verscheidenheden *maxima*, *Lemoiniana* en de rein-witte *hololeuca*. In het vroege voorjaar tooien zich deze Standelkruiden met fraaie bloemen, die dan als snijbloemen zeer gewild zijn.

Deze planten zijn nu in vollen groei, tal van nieuwe wortels dringen in de compost en schuin opgaande scheuten komen krachtig boven de oude uit. In dezen toestand kan men de planten flink gieten, totdat de scheuten volgroeid zijn. Wie nu denkt, dat wij met „flink gieten” bedoelen; giet maar raak, die heeft het mis. Elke Orchidee, ook deze, moet met zorg begoten worden en wij dienen ons, vóór wij water geven, er wel eerst van te overtuigen, of dat noodig is. Doen wij dat niet, dan blijven de gevolgen niet uit en de *Coelogyne*s laten dat zien door het zwart worden van de toppen der bladeren en het wegvallen der nieuwe scheuten. De scheuten vallen ook wel eens weg wanneer het daarin staande water niet spoedig genoeg verdampst. Ongetwijfeld is het goed, bij donker weer de planten een weinig schuin te

houden, opdat het water weg kan vloeien. Het meeste water verlangen de *Coelogyne*s wanneer de schijnknollen zich gaan vormen.

Wij kunnen thans deze planten een plaats geven in de gematigde kas, liefst waar zij over een flinke dosis licht kunnen beschikken.

De volgende *Coelogyne*s kunnen zoo noodig verplant worden: *C. asperata*, *C. Massangeana*, *C. Sanderiana*, *C. corrugata*, *C. Cumingii*, *C. Dayana*, *C. flaccida*, *C. graminifolia*, *C. pandurata*, *C. speciosa*, *C. tomentosa*, *C. Schilleriana*, *C. barbata*, *C. elata*, enz.

De meeste dezer groeien uitstekend in een compost van peat en sphagnum, van ieder de helft, terwijl de sterker groeiende wel wat bladgrond en zand door het bovenstaande aardmengsel wenschen.

De midden in den winter bloeiende *Laelia anceps* is nu ook heerlijk aan het groeien en moet ook op tijd gegoten worden, terwijl de lucht in de kas tamelijk vochtig mag zijn.

Zooals men weet, houdt zij van frissche lucht en naarmate de heldere dag vordert, zetten wij de luchttraampjes hooger op. Tegen 10 uur in den morgen worden zij flink bespoten en laat men tegen dien tijd het scherm-materiaal zakken, om het in den namiddag, tusschen 3 en 4 uur, weder te verwijderen. De luchttraampjes worden ook gesloten, de kaspaden en de muren nat gemaakt, om tegen den avond de luchttraampjes weer te openen. Dit openzetten staat natuurlijk in verband met de temperatuur buiten en als men nu maar zorgt, dat de thermometer niet beneden de 11° C. daalt, dan handelt men in overeenstemming met de wenschen van deze schoone Mexicaansche.

Van de koude kas-*Oncidiums*, zooals *O. phalaenopsis*, *O. cucullatum*, *O. dasystyle*, *O. cristatum*, *O. virgulatum*, *O. Lawrenceanum*, *O. Mantinii*, *O. unicolor*, *O. concolor*, *O. varicosum* en *O. olivaceum*, beginnen nu te groeien en men doet goed, ze na te kijken en frissche compost te geven, daar waar het gewenscht is. Deze *Oncidiums* groeien het best in gewone bloempotten en zoo kort mogelijk bij het glas.

Wat de compost aangaat, zij gezegd, dat de helft kan bestaan uit bladgrond, de andere helft uit varenwortelgrond en sphagnum met een weinig wit zand. Een en ander wordt afgedekt met levend sphagnum. Men zij voorzichtig met het gieten, zij mogen gedurende den groeitijd vochtig zijn, maar meer niet.

Het is nu de tijd om de verwarmings-toestellen na te kijken, schoon te maken en, waar veranderingen noodig zijn, deze nu uit te voeren. Het is niet kwaad ze eens flink te laten werken en tegelijkertijd alles inspecteeren of er zich ook lekken voordoen, die dan hersteld kunnen worden. Het is zoo'n gerustheid, den winter tegemoet te gaan (bijna nog geen zomer gehad!) met machines waaraan niets mankeert.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Gloxinia. — *Achimenes*. —

Tydea. — *Streptocarpus*.

Oude *Gloxinia*'s althans de planten die gekweekt zijn van oude knollen, hebben thans haar bloeitijd achter den rug. Deze knollen hebben weinig of geen waarde meer. Is men echter in het bezit van een matig warm kasje, dan kan men er zeer zeker het komende voorjaar nog plezier van hebben. We laten dan de uitgebloeiende planten langzaam afsterven door ze onder het tablet te zetten, of nog beter liggen, zonder dat we ze daar water geven. Door ze droog te houden sterven de planten successievelijk af en de knol wordt volkomen rijp. Is de plant geheel afgestorven en is de grond volkomen droog, dan kan men den knol zeer goed in de potkluit overhouden, mits men maar zorg draagt, dat deze op eene goed droge plaats bewaard wordt. Deze manier van bewaren eischt nog al wat ruimte en kan men deze daarvoor niet afstaan, dan worden de knollen uit de aardkluit genomen en in een plat kistje naast elkaar in droog zand gelegd. Men bedekt de knollen dan zoodanig, dat er iets zichtbaar van blijft. Bewaar ze dan in eene niet al te droge, matig verwarmde ruimte. Is de bewaarplaats te droog en te warm, dan zal men in 't voorjaar in plaats van gezonde, vleezige knollen te vinden, ontwaren, dat deze droog, als 't ware verkalkt of versteend zijn. Deze oude *Gloxinia*-knollen kunnen dan in 't begin van Januari in een gematigde kas worden gebracht, waar ze dan spoedig beginnen uit te loopen. Ze worden dan opgepot en dicht bij het licht geplaatst, waar ze dan in den loop van Febr. bloeien. Wel is waar behoeft men dan niet op mooie planten te rekenen maar als snijbloemen hebben ze dan zeer zeker veel waarde.

Achimenes is een knolgewas, dat evenals de *Gloxinia* behoort tot de fam. der *Gesneriaceae*. De in 't voorjaar in potjes geplaatste knolletjes worden in eene bak onder glas aan den groei gebracht en 't zijn op dit oogenblik reeds aardige bossige plantjes, die spoedig tal van bloempjes zullen ontplooiën. Zorg er voor dat deze plantjes niet in eene vochtige ruimte worden geplaatst, bloem en blad smetten en rotten dan spoedig en 't mooie is weg. Een luchtige kamer of kas is de aangewezen plaats.

De *Tydea*'s behooren tot deze fam. 't Zijn aardige planten; de fraai geaderde bladeren versieren de planten al aardig en als later meestal helder gekleurde bloemen zich ontplooiën, gezeten aan lange pluimen, dan is dit als geheel een zeer aangenaam plantje, dat eene hoogte van 50 c.M. bereikt. Men geeft ze een betrekkelijk kleine pot (van 10 à 12 c.M. doorsnede) en geeft ze een luchtigen, niet al te vetten grond. Ze kunnen ook met succes in den kouden kas op eene lichte en luchtige plaats ons lang genot geven. In bloemenmanden en als kamerplant, levert deze *Gesneriaceae* een zeer verdienstelijk materiaal.

Nog willen we uwe aandacht vragen voor de *Streptocarpus hybridus*, even-

eens behoorende tot de *Gesneriaceae*, die we als ze goed gecultiveerd worden, zonder overdrijving durven noemen de meest aangename verschijning dezer familie.

We kweeken ze voort door zaaïng. Het zaad wordt in den loop van Febr. in de warme kas in platte zaaïschotels uitgezaaid en behandeld zooals we dat met alle andere zaden doen. Vochtig houden, afdekken met een glasruit, enz. De jonge plantjes worden, zoodra ze maar even goed zichtbaar zijn, verspeend, wat eenige keeren wordt herhaald. Is er een blaadje gevormd zoo groot als het blad van eene eetlepel, dan worden ze elk in een klein potje gezet en in een verwarmden bak gebracht, of in de warme kas geplaatst, kort bij het licht.

In de tweede helft van Mei of begin Juni worden ze verpot en in een 10 c.M. wijd potje geplaatst.

Ze verblijven dan op haar zelfde plaats en in den loop van Juni of half Juli beginnen de eerste bloemen zich te ontwikkelen. De kleuren zijn of althans kunnen zeer mooi zijn. We vinden deze van helderwit, rose, licht blauw, paars, tot donkerblauw. Worden de planten bij den aanvang der bloei geplaatst in eene koude kas en behoorlijk tegen de zon geschermd, dan bloeien ze tot diep in 't najaar. Dan laten we ze door ze weinig water te geven tot rust komen, om dan die plantjes zooveel mogelijk tot half Febr. in rust te houden. Dan worden ze verpot, van nieuwen grond voorzien op een behoorlijk verwarmden bak gebracht of in de gematigde kas geplaatst, waar ze na een 4 à 6-tal weken krachtigen groei vertoonen en ons bladeren te zien geven, die soms eene lengte van 50 c.M. kunnen bereiken. Groot is 't aantal bladeren niet wat elke plant maakt, maar zeer sierlijk zijn ze in ieder geval. In 't hart ontwikkelen zich de bloemen, en is onze plant goed gecultiveerd, dan treffen we er soms 100 en meer op een plant aan. We zouden niet kunnen aanraden, deze plant langer dan twee jaar in cultuur te houden. De ondervinding leerde ons, dat ze het derde jaar veel minder krachtig waren.

De *Streptocarpus Wentlandi* is een eigenaardige tot dezelfde fam. behorende plant. De cultuur van deze plant is tweejarig. Ze wordt in 't voorjaar gezaaid, de plantjes behandeld zooals boven is gezegd en in de gematigde kas gehouden. Deze plant begint dan het daaropvolgend voorjaar in het laatst van Januari flink te groeien en komt in 't laatst van Mei tot haar volle ontwikkeling. Deze bestaat uit slechts een blad, dat eene lengte van 60 c.M. bij eene breedte van 40 à 50 c.M. kan verkrijgen. Onmiddellijk uit den bladsteel, wat hier tevens de stengel van de plant is komen de blauwe bloemen, gezeten op flinke stelen, die wel eene lengte van 50 c.M. verkrijgen. 't Is geen zeldzaamheid 100 of meer bloemen op een plant te tellen. Stel u voor een plant met een reuzenblad en talrijke bloemen, zeker eene curiositeit.

J. A. K.

In den Moestuïn.

Kool. — Draaihartigheid. — Schorseneeren. — Andijvie. — Wortelen. — Knollen. — Inmaakuitjes. — Veldsla. — Bakken.

Was het in de vorige maand onze moestuin aan te zien, dat zijn eerste jeugd voorbij was en droeg hij door het rijp worden en oogsten van onze vroege gewassen de onmiskenbare sporen van den gevorderden leeftijd, thans nu de eersten pluk voorbij is en de voorjaarsaanplant heeft plaats gemaakt voor latere gewassen, toot hij zich voor zijn tweede jeugd. 't Is of door de warmte des daags en de sterke dauw van den nacht al wat groeiende is zich herstelt en door jeugdige frischheid alom verkondigt dat de zomer nog lang, we willen hopen nog zeer lang zal aanhouden.

De koolsoorten, dat hoofdgewas voor den winter, zien er uitstekend uit, ze hadden hun weertje, regen en wind te over. Toch valt er bij nadere beschouwing op dien oogenschoonlijk onberispelijken stand nog wel een en ander af te dingen. Allereerst bespeuren we enkele hartelooze, waarvan natuurlijk niets goeds te verwachten is, we vervangen deze door andere. Voor de meeste koolsoorten is 't reeds te laat, we vullen daarom de ledige plaatsen in met spruitkool, boerekool of late groene savoye.

Een ander euvel dat onze kooloogst bedreigt, is de zoogenaamde draaihartigheid, een veel voorkomende kwaal waarvoor nog geen afdoende bestrijdingsmiddelen gevonden zijn. Bij den eersten aanblik ziet de kool er flink en krachtig uit, de planten hebben al een heele omvang; bij nadere beschouwing blijkt 't dat het hart waaruit we onze kool verwachten niet in orde is. De buitenbladeren zijn normaal, ze vertoonen niet de minste sporen dat er aan 't geheel iets hapert, juist de hartbladeren zijn bij de eene plant misvormd en in een gedraaid, bij een andere hebben zich in plaats van één flink roset van bladeren meerdere harten gevormd, die met elkaar nog niet zooveel presteeren als het eene hart van een gezond exemplaar. In beide gevallen knikken we de buitenbladeren zonder ze te breken. We stuiten daardoor de groei van deze en dwingen het hart tot verdere ontwikkeling.

Bij de laatste nemen we bovendien de meerdere harten weg en laten de plant er slechts een. Op deze wijze kan er nog veel terecht komen, hoewel bij den oogst de sporen van deze kwaal nog wel merkbaar zullen zijn.

De schorseneeren bloeien, en hoewel zoo'n veld met zijn mooie gele bloemen zijn eigenaardige aantrekkelijkheid biedt, willen we toch liever een flink beschot, er af dus die vele bloemen, die zich slechts ten koste van den wortel ontwikkelen kunnen. We doen niet zoals we meermalen zagen en nemen de zeis en maaïen en blad en bloemstengels af, ook niet, wat nog erger is, en en schoffelen alles wat boven den grond is weg, we weten te goed dat de blade-

ren de organen zijn waarmede de plant zich moet voeden, daarom sparen we die organen en snijden enkel de bloemstengels weg.

Voor de laatste maal zaaïen we op den kouden grond nog eens, andijvie, van dit zaaïsel verwachten we den voorraad waarvoor we in November een vorstvijr plaatsje opzoeken.

Ook wortelen kunnen nog gezaaid worden, wat in gunstige tuinen op meegaande grond over veertien dagen voor de laatste maal kan herhaald worden. Het weer in het najaar heeft op 't al of niet gelukken van onzen wortelenbouw een geduchten invloed. Is 't weer gunstig dan kunnen van dit laatste zaaïsel nog zeer lang jonge worteltjes oogsten. Vooral als we er, voor dat strenge vorst invalt, de noodige voorzorgen er aan besteden. Over dit laatste te geleger tijd.

Liefhebbers van knollen bedenken ook dat het zaad in de eerste helft van Augustus in den grond moet worden gebracht, later gezaaid krijgen we nog wel een massa loof, de knollen echter komen er niet meer. We zaaïen bij voorkeur op rijen, wat het latere uitdunnen zeer vergemakkelijkt.

Onze inmaakuitjes zijn ook al door den kouden zomer wat later oogstbaar als in gewone omstandigheden. 't Is nu echter meer dan tijd ze uit den grond te halen en in de pekel te leggen. Ook voor den handel zijn de zouterijen al druk aan het inleggen van dat goedje.

Veldsla vraagt ook al een plaatsje, we laten dus geen enkel plekje vrijgekomen grond onbenut, maar zorgen met een flinken voorraad den winter in te kunnen gaan.

In onze bakken is 't kalm, 't oogsten van meloenen en komkommers gaat geregeld door. De meeste meloenen uit de eerste warme bakken zijn gesneden; zijn de planten na den oogst nog gezond, dan hebben we kans op een tweede beschot, zoo niet dan ruimen we onze bakken leeg, onze tijd en moeite aan zieke meloenen te wijden zou dwaas zijn, we zaaïen liever in zoo'n vrijgekomen bak posteïein of gebruiken de plaats voor het opkweeken van onze aardbeienplanten voor de vervroegde cultuur.

J. C. MUYEN.

In den Fruittuin.

Aardbeien. — Druiven. — Morellen. — Bladluizen. — Bloedhuis. — Druivenkas.

't Is bij velen nog de gewoonte om zoodra 't een of andere gewas zijn opbrengst gegeven heeft, er niet of zeer weinig meer naar om te zien. Zoo b.v. onze aardbeien. De uitloopers laat men, of men jonge planten noodig heeft of niet, ongestoord 't bed doorkruisen tot aan Augustus, de komkommertijd. Dan loopt 't in 't honderd, de moederpollen zijn haast niet weer te vinden. Om tijd te winnen, wordt 't blad van deze af-

gesneden en de ranken met het talrijk kroost uitgetrokken. 't Spreekt, dat onze planten van een dergelijke cultuur sterk achteruitgaan. Wel wordt 't vol laten loopen der bedden hier en daar in de grootcultuur toegepast, maar na den oogst worden zulke bedden in hun geheel overruimd. 't Blad der oudere planten af te snijden is verkeerd. Ze worden daardoor genoodzaakt nieuw blad te maken, iets wat ten koste gaat van den groei voor een volgend jaar.

Van de tweemaal dragende aardbeien, (St. Joseph, Louis Gauthier e.a.) hebt ge van 't voorjaar de bloemstengels weggenomen, opdat de tweede pluk daardoor des te beter zal zijn. Houdt ze vooral in de gaten, ze bloeien thans volop. Verwijder geregeld de uitloopers en geef zoo noodig ruimschoots water.

Zoogenaamde „maandbloeiërs" worden door menigen liefhebber zeer gaarne gezocht. De vruchten zijn wel klein, maar het aantal is groot en de smaak geurig. Er zijn zoowel soorten met als zonder ranken of uitloopers.

De mooiste, sterkste planten verkrijgt men van zaad. Het spreekt, dat de mooiste vruchten voor de zaadwinning worden uitgezocht en wel van de vruchtbaarste en gezondste planten. Volkomen rijp zijnde plukt ge ze af en laat ze langzaam opdrogen. De zaden kunnen dan door wrijving van het verdroogde vleesch outdaan worden en moeten direct in pannen of platte kistjes uitgestrooid. Houdt deze aanvankelijk wat uit de volle zon, om 't uitdrogen der aarde te voorkomen. Strooi 't zaad vooral niet te diep. Na een goede maand komen de plantjes boven en zoodra mogelijk dienen ze verspeend. Voor den winter komen ze in stekpotjes of wel in den vollen grond van een bak op een 10 c.M. afstand. Ze bij strenge kou af te dekken met dennetakken, een raam of luiken, zal voor deze teere plantjes noodig zijn. In 't voorjaar (April) plant ge ze uit ter bestemde plaats, afstand 40 c.M. Wilt ook de jonge plantjes, voortkomende aan de uitloopers 't zelfde jaar, nog vrucht geven, maar men hiervan profiteren en de uitloopers dus sparen.

Goede aanbevelenswaardige maandbloeiërs zijn *Belle de Meux*, *Non plus Ultra*, *Berger*, *Gaillon blanc* en *G. rouge* de beide laatste geven geen uitloopers.

Hebt ge jonge planten van uw bak-aardbeien genomen, zoo zijn dit reeds aardige planten geworden. Tracht ze zoo krachtig mogelijk te krijgen, door de ranken geregeld weg te nemen, den grond los te houden, bij droogte tegen den avond te sproeien en eens in de 14 dagen een dunne gieroplossing te geven. Vooral op hooge gronden is nat houden een eerste vereischte.

Aardbeien in potten, bestemd voor de vervroegde teelt, mogen we vooral niet vergeten, wat gieten en vloeimest geven betreft. Zorg, dat deze geregeld verpot worden.

Hebt ge druiven van oogstek opgekweekt, 't zij dit of 't voorgaande jaar, neem dan, zoo zulks nog niet is geschied, het kopje uit den 2 M. langen scheut weg, waardoor de onderste oogen aansterken. Laat 't vooral diegene, wel-

ke 't volgend jaar vrucht moeten geven, de tweejarige planten dus, niet aan voedsel ontbreken. De pot is veelal met wortels gevuld, de aarde is verbruikt; iedere week moeten ze een dunne beer-extract hebben. Vergeet ook 't gieten op donkere dagen niet. Wanneer 't buiten regent of de lucht betrokken is, dan wordt onwillekeurig 't gieten der pot-boompjes vergeten. Let er vooral goed op, planten, die den pot vol hebben, lijden spoedig aan watergebrek.

Morellen zijn rijp; laat de vruchten mooi donker worden. De merels en lijsters zijn lastige klanten, lang vóór ze voor ons doel geschikt zijn, zijn de vruchten hun al rijp genoeg. Leiboomen kunt ge beschermen tegen hunne vraatzucht. Struiken en halfstammen minder gemakkelijk. Slinger flink wat „serpentine" kris kras door de boomen heen, daar hebben ze nog wat respect voor. Voor uw leiboomen kunt ge grof behangsellinnen aanbrengen.

Laat minder ooglijke of onregelmatig gevormde vruchten niet gemakshalve aan den boom hangen. Opent ge dergelijke vruchten, zoo treft ge er vaak een vuilwitte larve in aan, voortgekomen uit een eitje door de „kersenvlieg" afgezet.

Die larve verlaat volwassen zijnde de morsl, komt op den grond terecht, kruipt om verborgen te zijn een eindje er onder om daar den pop-toestand aan te nemen. Ge gaaf twifelen aan uw morellen, ge wordt bang dat zich ook in schijnbaar goede vruchten een larve zal bevinden. Zet uw vruchten een poosje in water (een paar uur) en de larven komen (zoo ze aanwezig zijn) vanzelf te voorschijn.

't Ongedierte heeft dezen zomer bijzonder schik. *Bladluizen* treden erg op, doen zeer veel schade aan de jonge kopjes onzer scheuten. In perebladeren schijnt niet veel voedingssappen voor ze te zitten; vooral pruimen, morellen, appels en perziken worden druk bezocht. En doen ze aan andere boomen al veel kwaad, nog sterker komt dit na deel uit bij pas geënte of omgeënte boompjes. Zoodra men ze merkt, moet de vijand te lijf gegaan. Aan bijtende stoffen heeft dit goedje 't land; zeepwater, een aftreksel van quassi, tabaksstof, tabakswater (aftreksel van tabakstelen) enz. Waag er eens een paar uurtjes van uw nachtrust aan. 's Morgens vroeg zijn de bladeren veelal wat vochtig van den dauw; neem dan een bus met tabaksstof en onthaal daarop de luizen, die nog niet ontuchtterd, haar beenen wel willen strekken. 't Is niet kwaad, de bestrooide bladeren later wat schoon te spuiten of af te gieten.

Bloedluis, een zusje van de bladluis, kan 't onzen boomen ook leelijk zuur maken. Aan witte vlokken kunt ge ze om dezen tijd aan oudere en jonge takjes zien hangen en niet minder aan de uitloopers, uit den grond voortkomende. Niet alle soorten appels worden even sterk bezocht. Met een krachtige waterstraal zijn ze wel af te spuiten, maar doe zulks niet, want ge besmet 't een met 't ander. Ze met een scherp borstel te lijf gaan, zal wel helpen maar is niet overal in toepassing te brengen. Worden scheuten zoo sterk geborsteld,

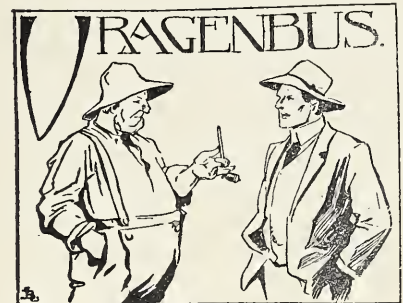
dan zullen ze zeker veel te lijden hebben hiervan en zou 't geneesmiddel erger dan de kwaal worden.

Carbolineum is best, maar 't eenjarige gewas (we hebben dit meermaals gemerkt) trekt een leelijk gezicht, na de insmering. Alle houtdeelen kunnen met carbolineum bestreken. Men neemt een kwastje, doopt dit in de carbolineum en drukt daarmee de bloedluis dood.

Wees voorzichtig, want bij onhandig smeren valt menig luis buiten bereik van de doodende stof. Voor kruidachtige deelen gebruiken we liever een doek en drukken de luis dood. Ter besmering kunt ge ook gebruiken een mengsel, bestaande uit 1 Liter sterk tabakssap, 1 ons groene zeep met een scheutje (25 gr.) petroleum, natuurlijk goed dooreen geschud.

Let in uw *druivenkas* goed op; de weersgesteldheid is nog al gunstig voor de ontwikkeling van „t wit". 't Is beter te voorkomen dan te genezen. 't daarom geen kwaad nogmaals te zwavelen. Vooral tegen 't rijpen, wanneer ook 's nachts de luchtraampjes open blijven, komt de ongewenscht gast binnen en voor ge 't merkt is de aangerichte schade al vrij groot. Wees daarom op uw hoede en houd vooral de dieven weg, want 't teere gewas wordt 't eerst aangetast.

P. v. d. VLIST.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onze lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten aan een der drie Redacteurs.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors te Zeist of P. v. d. Vlist te Hees (bij Nijmegen).

Boomen en Heesters, Tuinaanleg, aan den heer Leonard A. Springer, Tuinarchitect, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 87.

Bijmenging van *GEBLUSCHTE KALK MET KOEMEST* werkt dit nadeelig op elkander? Ik deed zulks verleden najaar en naar ik verneem, kreeg ik niet de resultaten door met dit mengsel te gieren, die

ik vroeger had door enkel koemest te gebruiken; is dit zo?

Utrecht.

H. K.

Antwoord: Koemest met kalk te vermenigen is verkeerd; de waarde van den mest gaat er door achteruit. In den stalrest is de stikstof voor een groot deel aanwezig in den vorm van ammoniak. Bij vermenging met kalk verdrijft deze stof den ammoniak uit zijne verbindingen, waardoor dus veel kostbare stikstof verloren gaat.

W. F. A. G.

Vraag No. 88.

Hiernevens enige BLADEN van *BOCCONIA CORDATA*. De meeste bladen krijgen ZWARTE RANDEN. Voor pl.m. 1½ maand heeft de plant wat Chili gekregen (niet op de bladeren). Ik dacht, dat de plant te weinig zon kreeg en heb haar voor 14 dagen met een flinke kluit overgeplaat; doch het blijft hetzelfde. Er komen wel nieuwe bladen, doch de oude vertoonen telkens deze randen. Wat is de oorzaak? Zou verplanten in bladaarde misschien gunstig zijn?

Oostmarsum.

L. M.

Antwoord: Daar ik geen spoor van parasitaire beschadiging kon ontdekken, zond ik uw vraag, benevens de bladeren op aan 't Instituut voor Phytopathologie te Wageningen, met verzoek om advies. Het antwoord van Dr. Quanjier, waarvoor wij bij dezen gaarne dank zeggen, laten we hieronder volgen.

B. B.

De *Bocconia cordata*-bladeren van den Heer L. M. te Oostmarsum hebben verdroogde bladranden — de verdroging strekt zich van de randen soms uit tot den bladbasis — op welke zich geen parasitaire organismen bevinden. Ik ben het met u eens, dat het waarschijnlijk is, dat de oorzaak der ziekte in den grond zal liggen. Welke de ongunstige omstandigheid is, is moeilijker te zeggen. Aan een te droge standplaats kan men in dit vochtige jaar niet denken. Herhaalde plotselinge afkoeling der wortels door regen kan voeren tot een herhaald verwelken der plant, en dientengevolge zouden de bladranden kunnen afsterven. Ook zouden wortelschimmels of wortelrot in 't spel kunnen zijn. Nu ons niet meer ter beschikking staat, dan die paar blaadjes, blijft het natuurlijk gissen.

H. M. QUANJIER.

Vraag No. 89.

Mijn PEREBOOMEN (*Candelabre-palm*) BLOEIEN steeds PRACHTIG, doch zetten GEEN of weinig VRUCHT. Kan dit aan eenzijdige bemesting liggen? Ik geef ruim koemest in 't najaar, zal ik nu eens Thomasslakkenmeel geven? Hoeveel dan per boom? En hoeveel slakkenmeel zal ik geven aan een perk van 8 vk. M. stam- en struik-rozen?

's-Gravenhage.

L. E.

Antwoord: 't Blijft moeilijk van uit de verte te beoordeelen, waaraan 't zeer weinig vrucht zetten ligt. 't Kan aan nwe eenzijdige bemesting liggen. U geeft niet aan, of uw boomen welig of slecht groeien. Groeien ze welig, zoo heeft de houtgroei de overhand en moet u ophouden met koemest te geven. Maar de groei kan ook te zwak zijn. Want zwakgroeiende boomen zetten zeer veel bloemknop aan, maar van de bloemen komt weinig terecht, wijl de kracht ontbreekt, door te zetten. Geef zulke boomen rijkelijk water in den zomer en een paar maal dunne gier, waardoor wellicht nieuw schot zich zal ontwikkelen. Thomasslakkenmeel is goed; al naar de grootte uwer boomen geeft u 1—3 K.G. Men rekent gewoonlijk 1 ons op de vk. M., al hoewel deze gift ook al tot de kleinste gerekend

kan worden. Slakkenmeel werkt niet na-deelig, ook al geeft u wat ruim. U kunt 't thans zoo mogelijk al uitstrooien, maar werk de mest goed onder den grond. De hoeveelheid voor uw perk rozen kunt u nu wel berekenen: 1 à 1½ K.G. zal voldoende zijn.

P. v. d. V.

Vraag No. 90.

WELKE van de volgende LELIESOORTEN zijn GESCHIKT voor VOORJAARS-PLANTING, voor welke is NAJAARS-PLANTING aangewezen: *L. Brownii*, *L. chalcidoneum*, *L. colchicum*, *L. eroecum*, *L. longiflorum*, *L. martagon*, *L. pardalinum*, *L. pyrenaicum aureum et rubrum*, *L. speciosum* in var., *L. superbum*, *L. Thunbergianum* in var., *L. tigrinum splendens*, *L. umbellatum*, *L. venustum*, *L. concolor*, *L. Kramerii*, *L. Michauxianum*, *L. carolinenseum*, *L. pomponicum*, *L. tenuifolium*, *L. exelsum*, *L. Kamtschatskense*, *L. fulgens*. Welke is van deze soorten ongeveer de hoogte en welke de bloeitijd?

Nederhemert.

J. P. Jr.

Antwoord: De meeste lelies moeten, zoo verplanting noodig is, direct nadat ze rijp geworden zijn, weer geplant worden, met behoud van de wortels die ze onderaan den bol bezitten.

Voor een goeden bloei zal het steeds voordelig zijn, de bollen een paar jaar met rust te laten.

Soorten die nog in het vroege voorjaar geplant kunnen worden, zijn: *L. chalcidoneum*, *Martagon*, *pardalinum*, *pyrenaicum*, *superbum*, *Thunbergianum*, *venustum*, *concolor*, *Kramerii*, *Michauxianum*, *pomponicum*, *colchicum*, *longiflorum*.

Soorten die in den zomer en in het late najaar geplant moeten worden: *L. Brownii*, *croceum*, *speciosum*, *tigrinum splendens*, *umbellatum*, *tenuifolium*, *exelsum*, *Kamtschatskense*, *fulgens*.

Laag groeiende soorten van 1½—2 voet: *L. Thunbergianum*, *Venustum*, *Kamtschatskense*; van 2 tot 3 en 4 voet: *L. chalcidoneum*, *colchicum*, *eroecum*, *longiflorum*, *Martagon*, *umbellatum*, *concolor*, *pomponicum*, *fulgens*; van 4 voet en hooger: *L. Brownii*, *pardalinum*, *speciosum*, *superbum*, *tigrinum splendens*, *Kramerii*, *Michauxianum*, *tenuifolium*, *exelsum*.

Soorten die van Juni tot Augustus bloeien: *L. Brownii*, *chalcidoneum*, *colchicum*, *eroecum*, *longiflorum*, *Martagon*, *pyrenaicum*, *Thunbergianum*, *umbellatum*, *venustum*, *concolor*, *Michauxianum*, *pomponicum*, *exelsum*, *Kamtschatskense*, *fulgens*, *tenuifolium*.

Soorten die in Augustus en later bloeien: *L. pardalinum*, *speciosum*, *superbum*, *tigrinum splendens*, *Kramerii*, de gespatieerde soorten bloeien het vroegst.

Santpoort.

J. J. KRUIJFF.

Vraag No. 91.

Mijn STAM-PERZIK belooft dit jaar veel. De boom is gezond, maar vele VRUCHTEN beginnen nu echter te GOMMEN.

Wat kan hiervan de oorzaak zijn, en kan daartegen nog iets worden gedaan?

Alkmaar.

M. L. de B.

Antwoord: Het gommen van de vruchten bij perzikboomen gebeurt meer en is een thans niet te verhelpen kwaal. Pluk de aangetaste vruchten af, ze vallen anders toch en blijven ze al voortsukkelen, dan zijn ze toch onbruikbaar.

Uw boom zal zeker sterk door de gom-ziekte zijn aangetast; hebt u hem soms sterk gegierd of sterk gesnoeid? Staat hij in te vochtigen grond? of is hij soms wat diep geplant? Al deze zaken werken het euvel in de hand; tracht dit dus te voorkomen.

J. A. K.

Vraag No. 92.

Hoe is de NAAM van deze HEESTER? Amsterdam.

B.

Antwoord: *Lonicera Xylosteum* L.

LEON. A. SPR

Vraag No. 93.

Is het een bijzonderheid wanneer zich een KNOP in het HART van een ROOS ontwikkelt? Dit gemaal doet zich bij een wit maandroosje in onze tuin voor.

Haarlem.

H. O.

Antwoord: Hoewel het geval zich meer voordoet, blijft het ontwikkelen van een rozenknop uit een bloem toch steeds een bijzonderheid.

Een rozenkweker die duizenden rozen kweekt, en dien wij over het bovengenoemd geval spraken, had het in zijn jarenlange praktijk nog maar zelden gezien.

Eenigen tijd geleden werd een dergelijk geval in de „Gardiners Chronicle” afgebeeld.

J. K. B.

Vraag No. 94.

In een nauw begroeid slootje vonden wij vandaag GROOTE WITTE BOLLEN drijvende, die wij niet thuis konden brengen. Beleeft verzoek ik u mij eenige inlichtingen te verschaffen omtrent den groei van dit plantentype.

Ter verduidelijking zend ik u hierbij de helft van de kleinste bol (de grootste waren 1½ d.M. in doorsnede met eenigszins puntig boreneind. Wij konden niet dicht genoeg bij komen om op te merken of het geheel geaarte vast aan den grond gegroeid was. Ook waren wij niet zeker, of het niet door bezoekers, die voor ons waren, was losgerukt. Verleden jaar zag ik het in hetzelfde slootje.

Bodegraven.

A. Br.

Antwoord: Hoewel nauwkeurige determinatie aan het platgedrukte stuk moeilijk was, kan het wel niet anders zijn, of nu witte bollen waren de Reuzenbovist (*Lyceoperdon giganteum*) een stuifpaddenstoel, en wel onze grootste inlandsche soort. Het zal u nu reeds duidelijk zijn, dat ze niet in die sloot gegroeid zijn, maar er door iemand in geworpen. Deze zwam groeit ontzettend snel, in één nacht bereikt ze soms een grootte van 30 c.M. middellijn. Den dag daarop is ze nog eetbaar en moet gebraden heel lekker smaken. 'k Heb zelf geen ervaring op dat punt; alleen in rauwen toestand heb ik ze geproefd, maar dan is ze niet lekker.

Al heel spoedig daarna verandert de inhoud in een geelbruin poeder: dat zijn de sporen, welke overal verspreid worden en dienen voor de voortplanting. Komt zoo'n spore in gunstige conditie, dan ontwikkelt ze zich tot een zwamdraad, die alleen in rottende stoffen kan leven. Dat zwamweefsel (mycelium) verzamelt een tijdlang voedsel, om ten slotte daaruit den bovengrondschon bol te vormen, voor de voortbrenging der sporen.

B. B.

Vraag No. 95.

Gaarne had ik van u eenige inlichtingen omtrent de ROODE APPELTJES OP bijgaand EIKEBLAD. Is dit een natuurlijk verschijnsel of een ziekte?

Amsterdam.

J. G. M.

Antwoord: Daar het materiaal niet meer geheel vers was, had ik eenige moeite met het determineren. De roode appeltjes op uw eikeblad zijn galvormingen, veroorzaakt door een galwespe, of liever door de larve er van. Om het wespe uit deze soort van gal te kweken, moet het

materiaal in September verzameld worden. In Oet. komen de wespen (*Dryophanta divisa* Hart.) naar buiten; 't zijn uitsluitend vrouwelijke dieren.

De larven, uit de eieren door deze gelegd, ontwikkelen zich in ± 4 mM. lange cylinder-kegelvormige gallen op den bladrand der jonge bladeren, waaruit in Mei de z.g.n. sexuele vorm (uit mannetjes en wijfjes bestaande) komt (*Dr. verrucosa* Schlecht.). De wijfjes van deze leggen weer eieren in de b'adnerven, waaruit zich de gallen ontwikkelen, welke u stuurde. B. B.

Vraag No. 96.

Wanneer moet de **BLAUWE EDEL-DISTEL** worden **AFGESNEDEN**? Ik heb een exemplaar dat op 't oogenblik eene prachtige blauwe kleur heeft. Verleden jaar zijn de stengels zeer spoedig verbleekt en opgedroogd, en dacht ik, ze misschien niet op het goede oogenblik te hebben afgesneden.

Apeldoorn.

Mevr. v. Bl. v. D.

Antwoord: Wij vermoeden dat u met de blauwe Edeldistel bedoelt: *Eryngium amethystinum* een overblijvende plant die behoort tot de familie der Schermbloemigen, Umbelliferae. U doet het verstandigst de stengels af te snijden, wanneer de kleur blauw het hoogst is. Hang deze stengels op in een luchtig, droog vertrek. Hoe vlugger u kunt drogen hoe meer kleur u behoudt, toch gaat er altijd wat verloren.

J. K. B.

Vraag No. 97.

Hoe kunnen z.g.n. **BROEDBOLLETJES**, in de bladoksels van een oranje-**LELIE** ontstaan, opgekweekt worden? Leiden.

M. J. S.

Antwoord: Met oranje-lilie bedoelt u zeker de *L. tigrinum*. Als de bloemstengels beginnen af te sterven, worden de broedbolletjes ook rijp. De onderste gewoonlijk het eerst, die dan wel eens willen afvallen voor de bovenste geheel rijp zijn.

Verzamel de afgevallene tot u de geheele voorraad bij elkaar hebt in een bloempot of bakje en houdt ze eenige dagen op een koele plaats. Plant ze dan in den vollen grond of grooten bloempot 5 c.M. diep. Het volgende jaar komen ze pas op, laat ze rustig staan tot ze bloeibaar zijn, was in een paar jaar het geval zal zijn.

Santpoort.

J. J. KRUIFF.

OP EXCURSIE.

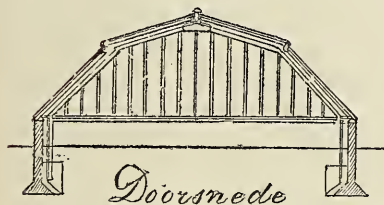
De Utrechtsche Bloemisten-Vereeniging maakte Dinsdag j.l. hare jaarlijkse excursie, onder leiding van den heer C. M. Knopper, voorzitter der vereeniging.

Bezoekt werden de bloemisterij van den heer Lakenveld te Zeist, de buitenplaatsen „Aardenburg” en „Schoonoord” te Doorn, „Nimmerdor” te Amersfoort en de bloemperken te Baarn.

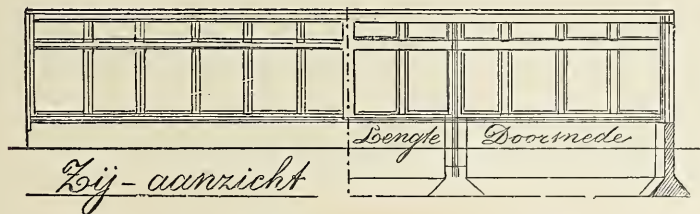
't Was een drukke, een gezellige en een leerzame dag, waarover nog lang gepraat zal worden.

Rozenkas op „Schaerweijde”, Zeist.

(Zie ons Rozennummer.)

Eind-gevel

Zij-aanzicht

Ontwerp van de H.H. v. D. BRINK & HARMSSEN, Bouwk. Zeist.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Firma ROSEBOOM, Koestraat, Zwolle.

Speciaal adres voor Tuingereedschappen.

Fosfit poeder

voor bestuiven van Rozen- en Perzikboomen, tegen het wit en ongedierte.

Per 10 kilo f 4.—

Per kilo f 0.85 franco.

Bestuiver La Vergue f 2.50 per stuk.

De groote ge'ilustreerde prijs-courant gratis op aanvraag. (113)

Otto Schulz, Bussum. Tuin-architect.

Op een groot, welvarend dorp, waar meerdere kweekerijen gevestigd zijn, wordt te koop aangeboden een perceel van

Drie Hectaren

uitmuntende Kweekgrond,

waarop een nieuwgebouwde woning, gelegen aan stoomtram en kanaal met geregelde scheepvaartverbinding, zeer gunstig gelegen voor export.

Op dit land wordt sedert vele jaren met succes boom- en bloemkweekerij uitgeoefend. De grond is in uitstekenden staat en zeer geschikt voor de cultuur van Rozen, Vruchtboomen, Sierheesters, Coniferen, Rhododendrons, Vaste planten enz. enz. Een gedeelte der gewassen kan worden overgenomen. Prachtige gelegenheid voor een kweeker, die zich wil vestigen.

Te bevragen onder No. 103 aan Advertentie-kantoor W. BEETS, Singel 372, Amsterdam.

Prima kwaliteit Bloemen-, Gazon-, Oefboomenmest enz. wordt bij iedere hoeveelheid geleverd door de (23) **Mij. tot Verkoop van Hulp meststoffen, te Dordrecht.** „Opgericht 1893”.

Onder openbare controle der Rijkslandbouwproefstations. — Prijsopgaven, Brochures, Circulaires en Inlichtingen gratis.

Iemand, den 1en jaargang willende laten inbinden, mist de Nos. 2, 11, 15 en 17. Heeft één der Abonnés of lezers een of meer van deze nummers over? Gaarne antwoord onder letters F. C., bureel „Onze Tuinen”.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

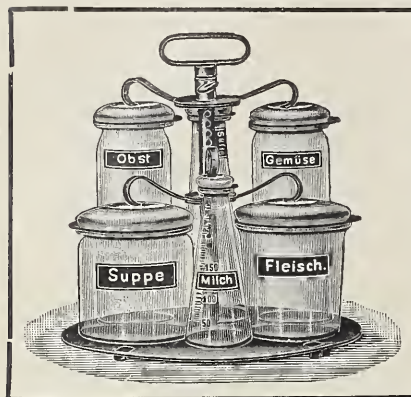
Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal 'ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Rozenkweekerij „Muscosa”

ARNHEM. (6)

Hoofdepôt en Proefstation WECK'S Sterilisator.

Hygiënisch zuiver. Gedep. merk
„Frischhaltung” alleen echt. (89)

Voor versch bewaren van
Groenten en Vruchten.
D. DE CLERCQ - Bloemendaal.

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H.A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De bloei der Rozenvelden vangt einde Juli aan en duurt
tot einde September.

Toegang op werkdagen van voormiddag 8 uur tot namiddag 6 uur. (102)

BERICHT AAN INTEEKENAREN.

Voor het Tijdschrift „Onze Tuinen” zijn nog fraaie linnen STEMPEL-
BANDEN voor den 1en Jaargang verkrijgbaar. Bestellingen worden ingewacht
bij onze agenten, bij den boekhandel of bij de administratie. Prijs f 0.75,
franco per post f 0.90.

Struikrozen,

uitsluitend in de beste oudere en nieuwere
soorten.

Vaste Planten,

enorm groot sortiment, bevattende de beste
nieuwigheden, waaronder vele van eigen
teelt of invoering. Bij den aanleg van Tuinen
in modernen stijl kunnen de vaste planten
niet worden gemist. Ook voor snijbloemen
van af Maart tot November worden zeefteds
meer gewaardeerd. De beste planttijd is
Aug.—Sept. of half Maart—begin Mei.

**Voorts Coniferen, Rhododen-
drons, Bloemheesters, Klimplanten,
Bessenstruiken, Vruchtboomen,
Pootaardappelen, enz. enz.** (104)

B. RUYS,

Koninklijke Kweekerij „Moerheim”.
Bredamsraart.

GRONDBORINGEN (14)

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.

HAARLEM.

A. P. HENDRIKSEN,

Bloem- en Boomkweeker,
te Halfweg bij Haarlem,

belast zich met het aanleggen van Tuinen,
Boomgaarden enz.; levert Boomen.
Heesters en Planten, in alle gewenschte
soorten. (1)

Beste kwaliteit, concurrerende prijzen.

INHOUD.

Warkruid, door B. B.

Ons Gouden Tientje.

Onze Kweekerijen.

„Terra Nova” van W. Keessen Jr. &
Zonen, Aalsmeer, door A. M. v. Driel.

Moestuin.

Koade Bakken II, door J. C. Muyen.

Aanwending van Kunstmest bij Aard-
appels, door H. C. H.

Bloementuin.

De Jasmijn, door v. L.

Zomerweelde, door Mej. J. G. Heijner.

Tentoonstellingen.

Het Rozenfeest te Haarlem, door J. K. B.

Tentoonstelling te Driebergen.

Kamerplanten.

Marcotteeren van Aralia, door M.

Bladvulling.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muyen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Vragenbus.

Op excursie.

Rozenkas op „Schaerweyde”.

Advertentiën.

Inhoud.

Onze
Tuinen

1er Jaargang

Onze Tuinen.

1er
Jaargang

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. . . . „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

✂ ✂ ✂ GEVOELIGE PLANTEN. ✂ ✂ ✂

I.

Al wat leeft heeft gevoel d. w. z. is gevoelig voor allerlei prikkels die het leven beheerschen en evenals de dieren, zijn ook de planten gevoelig voor koude en hitte, licht en duisternis, droogte en vochtigheid, enz. Wel komt het leven in het plantenrijk op geheel andere wijze tot uiting dan in het dierenrijk, maar in de onderste lagen is de grens tusschen beide toch niet altijd scherp aan te wijzen en er heerscht lang niet altijd overeenstemming welke der allerlaagste levensvormen tot het dieren- en welke tot het plantenrijk moeten worden gebracht.

Als een van de duidelijkste verschillen tusschen planten en dieren haalt men vaak aan dat de eerste zich niet kunnen verplaatsen, terwijl de dieren zich vrij bewegen. Toch zijn er ook onder de lagere planten wel vormen die zich voortbewegen, zooals de slijm-

KRUIDJE-ROER-ME-NIET.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

zwammen en sommige kristalwieren, terwijl er daarentegen ook primitieve diervormen bestaan die aan haar plaats zijn gebonden.

Maar al zijn alle planten tot op zekere hoogte gevoelig, de graad van gevoeligheid is zeer verschillend. Niet alle planten reageeren even sterk en op dezelfde prikkels. Terwijl de eene bloem zich des avonds sluit, opent zich

de andere en spreidt haar geuren in het rond. De zonnebloem wendt haar geel laat steeds naar de zon en vangt haar gouden stralen op, terwijl de witte lelie, koel en onbewogen haar fieren stand ongewijzigd behoudt. De blaadjes van vele vlinderbloemige planten vouwen zich tegen den nacht toe, gaan slapen, zooals men wel zegt, terwijl andere planten geen verandering toonen en zoo zijn er tal van voorbeelden aan te halen van planten

die in dit of dat opzicht meer of minder gevoelig zijn.

Er zijn echter planten die door haar bewegingsverschijnselen dadelijk de aandacht tot zich trekken ook van oningewijden. Sommige planten reageeren op bepaalde prikkels zoo krachtig dat ze onze verbazing en bewondering opwekken. Ik herinner slechts aan het bekende *kruidje-roer-mij-niet*,

een plantje onzer warme of gematigde kassen, dat nimmer nalaat de grootste belangstelling te wekken. Ja dat kruidje-roer-mij-niet is een wonderlijk plantje en een hoogst sierlijk plantje tevens. De fijne, samengestelde blaadjes bestaan uit vier handvormig samengevoegde, afzonderlijke bladdeelen die zelf weer een 15-20-tal paar bladschijfjes (bladveertjes) tellen. Elk blad telt dus een 60 tot 80 kleine bladschijfjes die alle, evenals het geheele blad, gevoelig zijn en op elke aanraking reageeren. Wanneer we bijvoorbeeld heel voorzichtig met de punt van een potlood of ander fijnpuntig voorwerp een der kleine vinnetjes of bladschijfjes aanraken, dan klapt dit dadelijk naar binnen toe. Is de aanraking even sterker, dan slaat ook het blaadje aan de andere zijde van het bladsteeltje toe of klappen er meer bladpaartjes, zoogenaamde „jukken”, dicht en bij nog sterker aanraking, vouwen alle blaadjes zich samen, terwijl ook het geheele blad naar beneden valt en bij de stengel neerhangt. Nog sterker is de indruk als we de geheele plant, hetzij krachtig neerzetten, sterk beroeren of een flink tikje geven. Als op commando klappen zich dan alle blaadjes plotseling samen, terwijl elk blad als dooddelijk getroffen naar beneden afhangt. Zoo'n plantje maakt dan een triestig figuur en ziet er uit of het met haar gedaan is. Maar geen nood. Na eenige minuten herstelt het zich van den schok. De blaadjes wijken weer uit elkander en de bladstelen richten zich weer op en is de plant eenmaal weer in haar normalen stand, dan kan hetzelfde zonder schade voor de plant, nogmaals herhaald worden.

Het laat zich hooren dat velen in dat plantje en haar preutsche gevoeligheid groot vermaak scheppen; kinderen zijn er vaak niet van daan te krijgen; telkens en telkens en bij elk exemplaar wordt de proef herhaald tot ze allen in treurstand staan.

Een zeer aardige proef, die echter, als het niet uiterst voorzichtig gebeurt, voor de plant nadeelig kan zijn, is de bewegingsverschijnselen te voorschijn te roepen door een brandende lucifer. Wanneer we namelijk met een vlammetje even den stengel raken, zien we spoedig daarop het daarboven bevestigde blad plotseling naar beneden buigen, terwijl alle blaadjes toeklappen. En als we even wachten zien we het hoogerop gezeten blad daarna hetzelfde kunstje verrichten en een minuut later weer een, tot alle of de meeste bladen aan zoo'n stengel naar beneden hangen. Is de prikkel niet sterk genoeg geweest, dan bepaalt deze zich vaak tot slechts twee of drie blaadjes die dit verschijnsel vertoonen, terwijl de andere dan verder onbewogen blijven.

Een van de eerste vragen die bij het zien van de bewegingen van het kruidje-roer-mij-niet gedaan worden, is: Hoe komt dat nu, welke is de oorzaak van het toeklappen en neerbuigen der blaadjes.

Om die vraag te beantwoorden kun-

nen we niet beter doen dan een blaadje van het kruidje-roer-mij-niet eens goed te bekijken en vooral te letten op de plaatsen waar de bladschijfjes en de bladsteel beweegbaar zijn. We zien dan op die plaatsen een tamelijk sterke verdikking, het gewricht genoemd, die vooral aan den hoofdbladsteel zeer duidelijk is waar te nemen.

En let nu eens goed op! Als we het blad nu een flink tikje geven en het zich daarna plotseling ombuigt, zien we de kleur in dat gewricht veranderen. De aanvankelijk erijsgroene kleur heeft plaats gemaakt voor een helder groene en dat komt omdat er bij de aanraking zich water heeft verplaatst, waardoor ook de spanning in het weefsel, de turgor genaamd, overal niet even sterk meer is. Dat water wordt uit het onderste deel van het gewricht gestoot en gaat voor een deel in de andere cellen over, terwijl het deels ook de intercellulaire ruimten vult en de lucht daaruit verdrijft.

De beweging berust dus, kort gezegd, op de verplaatsing van water in de gewrichten, op verandering of wijziging van den turgor of spanning van het weefsel, waardoor de bladstelen aan de eene zijde sterker gespannen worden dan aan de andere, wat de bekende bewegingsverschijnselen ten gevolge heeft.

Opmerkelijk is echter dat het kruidje-roer-mij-niet die bewegingsverschijnselen alleen vertoont bij voldoende hooge temperatuur. Een plantje dat in de warme kas is opgekweekt en voor eenigen tijd in een koeler vertrek wordt geplaatst, zal daar ongevoelig blijken te zijn. Maar zodra zet men het niet warmer of het is weer even gevoelig.

Toch heb ik het kruidje-roer-mij-niet ook wel buiten gekweekt, wat in een zonnigen, warmen zomer heel goed gaat. De plantjes worden dan wel niet zoo hoog als in de kas, maar houden zich toch goed. Ze moeten natuurlijk in de volle zon staan, waar ze een eenigszins roode kleur krijgen en zijn dan, hoewel wat trager in hare bewegingen, toch zoo gevoelig, dat ze bij voldoende warmte op elke aanraking reageeren.

Des nachts neemt het kruidje-roer-mij-niet, evenals vele vlinderbloemige en andere planten, den slaapstand aan, d. w. z. het vouwt de blaadjes toe en laat ook het geheele blad naar beneden hangen even alsof de plant was aangeraakt.

Het kruidje-roer-mij-niet, *Mimosa pudica* genaamd, bewoont de warme gedeelten van Zuid-Amerika, waar het door de landbouwden als een lastig onkruid wordt beschouwd. Het doormaakt de geweldigste warmte, zelfs na boschbranden is het kruidje-roer-mij-niet weer het eerste op het appél. De zaden kiemen weer bij den eersten regenval.

Waarvoor de bewegingseigenschappen eigenlijk dienen is, zoo al, toch niet met zekerheid te zeggen. Misschien wel tegen vreterij van dieren. Het moet, menschlijkerwijze geredeneerd, voor vreetlustige dieren een heel bijzondere gewaarwording zijn als het malsche groen zich overal, waar hun neus zich heen richt, tot grijsgroene smalle af-

hangende reepjes samenvoegt. De planten toch zijn zoo gevoelig dat, naar men vertelt, bij een gewerschot over een veld van deze planten, de weg, dien de kogel daarover genomen heeft, aan een rechten streep van planten met dichtgeknepen blaadjes is te herkennen. Overigens heeft het kruidje-roer-mij-niet, zou men zoo zeggen, zulk een beschermingsmiddel niet noodig, daar de stengels hier en daar met scherpe stekels zijn gewapend.

Moeilijk in de cultuur is de *Mimosa pudica* niet. In warme kassen groeit ze als onkruid en bloeit met sierlijke kogelvormige licht-roze bloemhoofdjes die later opgevolgd worden door stekelige vruchten.

Hoewel meestal als éénjarige plant gekweekt, is zij toch een struikje dat overblijvend is. In onze kassen doen we echter beter elk jaar nieuwe plantjes van zaad op te kweken. Het zaad kiemt zeer gemakkelijk en de plantjes groeien snel op.

Behalve het bekende Kruidje-roer-mij-niet zijn er tal van andere *Mimosa*-soorten die overeenkomstige eigenschappen vertoonen, zooals: *Mimosa Spegazzinii*, *M. Denhardtii*, *M. sensitiva* (arborescens), *M. prostrata*, *Neptunia oleracea* (*Desmanthus natans*) e. a.

Maar daarover een volgende maal, als ik ook eenige andere gevoelige planten zal behandelen.

(Wordt vervolgd.)

v. L.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandelijksche prijsvraag ontvangen. De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een fotografie van eenige plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest practische wijze om met geringe middelen eenigen tuinarbeid te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

Eens per half jaar zal onze prijsvraag echter steeds dezelfde zijn.

In de maanden Augustus en Februari toch worden onze gouden tientjes gezonden aan hen, die in het voorafgaande halfjaar, buiten de antwoorden van de prijsvragen om, aan de redactie van „Onze Tuinen” hebben gezonden de meest belangwekkende, waardevolle

mededeeling, raadgeving, opmerking, teekening op photo.

De inzenders op onze prijsvragen onderwerpen zich aan de volgende regelen:

1o. In het nummer van „Onze Tuinen”, verschijnende twee maanden later dan het nummer waarin de prijsvraag is uitgeschreven, worden de namen van de winners bekend gemaakt.

2o. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

3o. De redactie van „Onze Tuinen” behoudt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

4o. De uitspraak omtrent de toekenning van de prijzen door de redactie is beslissend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover kan in ontvangst genomen worden.

5o. Mededingers hebben uiterlijk 5 weken den tijd voor het gereed maken van hun inzending. Inzendingen, die door den redacteur later ontvangen worden dan met de eerste postbestelling op den vastgestelden datum, komen niet voor een prijs in aanmerking.

6o. De inzendingen kunnen met een pseudoniem ondertekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

7o. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”, die het recht heeft van de inzendingen, die geen prijs hebben kunnen verwerven, zoovele in het blad te publiceeren als zij wenschelijk oordeelt.

8o. De inzendingen kunnen niet teruggezonden worden. Zoo mogelijk zal echter een uitzondering gemaakt worden voor inzendingen die door den inzender niet voor kopie of reproductie gebruikt kunnen worden.

Niet iedereen is in 't bezit van een grooten tuin, en menigeen acht zich reeds gelukkig, op een beperkt stukje grond tuingenot te kunnen smaken. En inderdaad kan zoo'n klein hoekje — mits oordeelkundig geëxploiteerd — nog genoeg plezier geven. Maar naarmate de afmetingen geringer worden, wordt de kweekerij zelve er niet gemakkelijker op.

Het is daarom, dat wij voor onze prijsvraag van dezen keer vragen: het inrichten van een (bloemen-) tuintje op het zuiden, 5 M. breed en 8 M. diep, omgeven door houten schuttingen. Tegen 't huis (dus de N.kant van 't tuintje) is een steenen plaatsje, terwijl langs de O.kant een straatje loopt van ± 1 M. breedte.

De drie schuttingen moeten met klim- en leiplanten zooveel mogelijk productief gemaakt worden; de noordkant van de zuidschatting moet althans begroeid zijn.

Tevens moet aangegeven worden, hoe de schrale zandbodem verbeterd moet worden.

Inzendingen vóór 7 Sept. aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam. Uitslag in ons No. van 5 Oct.

ORCHIDEEËN.

Cymbidiums.

Het geslacht *Cymbidium* behoort, de meeste lezers van „Onze Tuinen” weten het, tot de familie der *Orchideeën*; ze wonen in Azië, vooral in Ceylon en Assam terwijl er ook een paar in Japan thuis hooren, waaruit dus de conclusie te trekken is, dat de meeste soorten in de warme kas moeten gekweekt worden, andere in de gematigde hooren.

De cultuur van deze mooie bloemplanten is geenszins moeilijk; de potten waarin zij gezet worden, begint men met goed te draineeren en wel met schoone potscherven die de pot voor een derde mogen vullen.

nog een mooi exemplaar te Baarn zagen. De bloemen, waarmede de plant zich in het voorjaar tooit, zijn ivoorwit met een goudgele kam op het labelium. De geur is niet direct lekker en herinnert eerder aan kaarsvet dan aan Resida. Dat zij niet zoo jong is als sommigen denken, kan blijken uit het feit dat zij reeds in 1847 in het *Bot. Reg.* afgebeeld werd.

De vinder van deze fraaie Orchidee, de heer Griffiths, heeft omtrent de natuurlijke conditiën van deze plant niets verteld, alleen dat hij haar vond te Myrring, een plaats op de Rhosiagebergten van Oost-Bengalen, op een hoogte van twee tot drie duizend meter. Voor deze soort kan het meer goed dan

Cymbidium Tracyanum.

De compost waarin zij gaarne groeien, bestaat uit varenwortelgrond, boschgrond en sphagnum van ieder een derde. Natuurlijk mogen wij er wat zand en kleine stukjes potscherven door doen en na een en ander eenige malen door elkander gewerkt te hebben, kunnen wij zeggen dat de aardhoop voor de *Cymbidiums* gereed is.

Laten wij nu enkele soorten de revue passeeren en beginnen met *Cymbidium eburneum*, waarvan wij kort geleden

kwaad doen als wij bij ons compost-recept, wat graszodengrond voegen. Een goed plekje vinden wij voor haar in de Cattleyakas en dan op een schaduwrijk hoekje.

Cymbidium Dayanum wil ons schijnen niets anders te zijn dan een verscheidenheid van bovengenoemde; zij onderscheidt zich doordat het lipje of labelium met roode vlakjes en streepjes voorzien is.

Cymbidium Parishii bloeit midden

in den zomer, dus op een tijd dat er niet zooveel Orchideeën bloeien; de grond kleur is wit waarop een aantal violet- of purperkleurige vlekjes geteekend zijn. De bladeren zijn wat oree-der dan van *C. eburneum*.

Ongetwijfeld behoort *C. Mastersii* ook in deze groep, al kan men van haar zeggen dat de groeiwijze ongemeen gracicus is. De smalle bladeren toch buigen sierlijk op de helft naar beneden, terwijl de bloemen zuiver wit en de lip met tal van purperen vlekjes versierd is. De reuk doet denken aan amandelen.

De goed bekende *Cymbidium Lowianum* behoort weer tot een andere groep, zij, *giganteum*, *Hookerianum* en de afgebeelde *C. Tracyanum* kenmerken zich door een forsche groeiwijze en groote bloemen. Deze zijn met de opgegeven compost niet tevreden en verlangen een zwaarder kostje n.l. gras-zoengrond, bladaarde, wat varenwortelgrond en zand.

Cymbidium giganteum en *C. Lowianum* verschillen in groeiwijze niet veel, men kan ze dan ook gerust naast elkander kweken. Terwijl echter de *C. Lowianum* in het voorjaar hare lange bloemstengels laat zien, bloeit de *C. giganteum* in het najaar. Maar dit is niet het eenige verschil, ook aan het lipje kan men beide planten onderkennen. Immers wij zien dit bij *C. giganteum* helder geel gekleurd en als bezaaid met roodgekleurde vlekjes, wat bij *C. Lowianum* niet het geval is. De bloemstengel van de eerste is ook korter en de bloemen minder in aantal.

Cymbidium Tracyanum werd in Nov. 1901 voor de bloemen- en plantencommissie gebracht die haar een certificaat 1e klasse waardig keurden. Zooals men op de afbeelding zien kan bezit deze *Cymbidium* eene zeer sierlijke houding en wanneer zij in bruidstooi staat is het werkelijk eene imposante plant.

De sepalen en petalen zijn groen-geel van grondkleur, waardoor tal van karmijnroode lijnen loopen; de lip is licht geel, gekroesd aan de randen en met tal van roode vlekjes voorzien. De bloemen zijn 12 tot 15 c.M. in doorsnede.

Gedurende de groei-periode mogen de planten flink begoten worden en na de voleinding daarvan, is het niet goed ze geheel op te laten drogen; het is goed minder water en een koelen standplaats te geven, geheel opdrogen mogen zij niet.

Voor den liefhebber-kweker zijn het zonder twijfel zeer geschikte Orchideeën, die veel voldoening schenken.

J. K. B.

Hugo Roller

is de naam van een theeroos waaraan door de Londensche Bloemen- en Plantencommissie een getuigenschrift van verdienste is toegekend, vermoedelijk omdat deze roos een roomkleurig hart bezit terwijl de buitenste bloembladeren karmozijnrood gekleurd zijn.

Eene afbeelding van deze roos vindt men in de *Gardeners Chronicle* van 3 Augustus jl.

Spiraea's.

De heesters, die tot dit geslacht behooren munten bijna alle uit door een sierlijke bloeiwijze. In dit geslacht komen zoowel lage als hooge struiken voor. De bloemen zijn vereenigd tot schermen, bijschermen, pluimen, tuilen en een enkele maal tot een enkelvoudige tros. De kleur der bloemen wisselt af van wit tot donkerrood.

De *Spiraea's* kunnen op verschillende manieren worden vermeerderd. Ze worden naar gelang der soort vermenigvuldigd door zaad, door te stekken met kruidachtig gewas en ook door stekken van rijp hout.

Door zaad kunnen de volgende soorten, behoorende tot de meest bekende, worden vermeerderd: *Spiraea ariaefolia*, *Sp. callosa*, *Sp. canescens*, *Sp. laevigata*, *Sp. Lindleyana*, *Sp. sorbifolia*, *Sp. tomentosa*, *Sp. ulmifolia*, en vele andere soorten. Het zaad hiervan wordt meestal in den herfst, met een lichte bedekking uitgezaaid. Alleen *Sp. ariaefolia* heeft bijna geen bedekking noodig.

De volgende soorten zoals: *Sp. erenata*, *Sp. prunifolia fl. pl.*, *Sp. Thunbergii*, en vele andere kleine soorten, welke weinig rijp hout maken, worden door stek van kruidachtig gewas vermeerderd.

De meer hardere soorten, en die welke Forscher gewas maken, zoals o. a.: *Sp. callosa*, *Sp. californica*, *Sp. Douglasi*, *Sp. revirescens*, e.a. worden door stek van rijp hout vermenigvuldigd. Enkele soorten vertoonen soms neiging tot het vormen van wortelscheuten, deze kan men dan ook door scheuring of deeling vermeerderen.

De bladeren van de *Spiraea's* zijn meestal enkelvoudig, soms ook samengesteld zoals b. v. bij *Sp. Lindleyana*. De *Spiraea's* worden in den volksmond wel eens theeboompjes genoemd, doch deze naam komt alleen toe aan *Sp. salicifolia*. Wat de grondsoort betreft zijn ze niet kieskeurig, zelfs op vrij slechten zandgrond, gedijen de *Spiraea's* nog goed. Dit is voornamelijk de oorzaak, dat ze in onze tuinen zulk een voorname rol spelen. Men kan de *Spiraea's* voor verschillende doeleinden gebruiken; zoowel in groepen, als voor onderhout. Wat den bloei betreft kan men ze in twee groepen verdeelen, en wel in die, welke op het oude en die welke op het jonge hout bloeien. Het geslacht *Spiraea* bevat ongeveer tusschen de 30 en 40 soorten en bastaarden.

Hier volgt een lijst van enkele veel voorkomende soorten, met aangifte of ze op het oude of jonge hout bloeien en nog een enkele bijzonderheid.

Sp. opulifolia is een mooie dekheester. Hiervan is nog een mooie variëteit *Sp. opulifolia lutea* met mooi geel blad.

Aangezien deze heester als sierbladheester gebruikt wordt, kan ze vrij kort gesnoeid worden; door de korte snoei

toch krijgt men een krachtig jong gewas en zoodoende ook de schoonste bladdertooi.

Op het oude hout bloeien:

Spiraea grandiflora, met mooie groote witte bloemaren, welke in Juni—Juli verschijnen.

Spiraea Lindleyana, heeft wel eenige overeenkomst met *Sp. grandiflora*; de bloemen loopen echter meer in 't oog. Twijgen min of meer zwartachtig bruin. Deze soort is nog al gevoelig voor vorst, ten minste de jonge twijgen.

Spiraea ariaefolia, bloeit in Juli zeer mild met talloze room-witte bloempjes die in losse pluimen vereenigd zijn. Bij zeer strengen vorst wil deze nog al eens bevriezen. De struik bereikt een hoogte van ± 2.5 M. De takken hangen gedurende den bloei onder den last der bloemen, zeer gracicus over.

Spiraea ulmifolia, bloeit in Mei met wit-gele bloemen over de geheele lengte der twijgen. De struik bereikt een hoogte van ± 2 M. Het blad heeft zooals de naam reeds aangeeft eenige overeenkomst met dat van de Iep.

Spiraea prunifolia fl. pl., deze struik bloeit in April—Mei met mooie witte, cenigszins op roosjes gelijkende bloempjes. Deze *Sp.* is vrij gevoelig voor koude, men zal haar dus met het oog op den vroegen bloei een beschut plaatsje geven.

Spiraea hypericifolia, bereikt een hoogte van $\pm 1\frac{1}{2}$ M., bloeit met witte bloempjes, over de geheele lengte der gracicus overhangende takken.

Spiraea sorbifolia, is een bossige struik, welke een middelmatige hoogte bereikt, $\pm 1\frac{1}{2}$ M., met zeer mooie saamgesteld blad, hetwelk ons eenigszins doet denken aan dat van *Sorbus Aucuparia* (lijsterbes). De bloei valt in Juli. De bloemen zijn wit van kleur en vrij overvloedig.

Op het jonge hout bloeien:

Spiraea callosa, deze struik kan een hoogte bereiken van ± 1 M. De jonge blaadjes, welke enkelvoudig zijn, hebben een cenigszins roode kleur, waardoor de heester een zeer aardig effect maakt. Ze bloeit met roode bloemen aan het uiteinde der twijgen in Juni—Juli. Er bestaat nog een variëteit n.l. *Sp. callosa alba*, met witte bloemen, welke eveneens zeer mooi is.

Spiraea Douglasi, is een tamelijk kleine struik, welke in Juni—Juli, aan het einde der twijgen bloeit met mooie donkerroode bloempluimen.

Spiraea Bumaldi is een klein struikje, hetwelk den heelen zomer door met roode bloempjes is beladen.

Behalve de hier genoemde *Spiraea's* bestaan er nog zeer veel andere soorten, doch de hier genoemde komen het meeste voor. De snoei der *Spiraea's* regelt zich natuurlijk naar den bloei, al naar ze op het oude hout of aan het jonge gewas bloeien.

BARTH. W. ULEHAKE.

Het planten van Iresine's.

Wanneer men de resultaten van een beplanting van verschillende kanten bekeken heeft, dan ligt het voor de hand, die wijze van beplanting te kiezen, waarbij de uitkomsten het best aan het doel beantwoorden. Plant men

b.v. *Iresine's* evenals *Alternanthera's* eenvoudig recht in den grond, dan zullen zij geen regelmatige aansluiting vormen, terwijl men ook moeite zal hebben om haar in toom te houden. Worden zij evenals *Gnaphaliums* schuin in den grond gezet en vervolgens de stengels met houten pinnen tegen de grondoppervlakte bevestigd — eene bewerking overeenkomende met het afleggen van een *Juniperus* — dan zullen de zijscheuten uitloopen, daarbij dicht aaneengedrongen komen te staan en een regelmatigen groei vertoonen; derhalve juist datgene wat op een mozaïekperk gewenscht is.

J. P. M. SOER.

Algemeene wenken bij het oogsten van groentezaden.

Hoewel we met het schrijven van dit artikeltje geenszins bedoelen onzen amateur-tuiniers het winnen van zaden voor alle gewassen aan te bevelen, meenen we toch goed te doen, voor hen die zulks zelf wenschen te doen, eenige algemeene regels aan te geven.

Dat we het telen van zaai-zaad niet kunnen aanbevelen is wel in de eerste plaats hierom, dat we van onze verschillende groentesoorten veel te spoedig bastaarden zouden verkrijgen, die zouden blijken minderwaardige producten te zijn. De bestuiving van verschillende rassen zou op zoo'n klein terrein te gemakkelijk plaats vinden en de gevolgen zouden zeker niet uitblijven.

Bovendien is het meer gewenscht het winnen van zaai-zaad over te laten aan bepaalde centra, omdat is gebleken, reeds door de cultuur zelf, dat de plant of planten in zoo'n streek bepaald thuis zijn en dat ze daar tot haar meest volkomen ontwikkeling, dus ook tot zaad, kunnen worden gebracht. Dat eene plant, wil zij goed en vertrouwd zaai-zaad geven, tot haar hoogsten trap van ontwikkeling moet worden gebracht, zal zeker zelfs de leek niet tegenspreken.

Daarmede is reeds het telen van allerlei zaden op een terrein veroordeeld omdat iedereen de ervaring wel heeft opgedaan dat in zijn tuin het eene steeds goed het andere minder goed tot zijn recht komt. Nu zou het een dwaasheid zijn, vooral van die planten die het gewoonlijk minder gunstig doen, zaden te gaan winnen, omdat een minder goed ontwikkelde plant, natuurlijk niet in staat is, uitmunten- de zaden te leveren.

Bovendien mag niet uit het oog worden verloren dat onze meeste groentesoorten door eene juiste selectie zijn voortgekomen uit in 't wildgroeiende planten, en dat we bij eene minder met kennis van zaken gedane keuze van zaaddragers spoedig zouden kunnen be-

merken, dat onze planten weer naar het voorouderlijke (Atavisme) terug gingen.

Bij de keuze van een zaaddrager stelle men dan ook in de allereerste plaats de vraag, welke plant van zoo'n hoekje of rijtje voldoet nu het beste aan mijne gestelde eischen. Heeft men zoo één of meer planten gevonden dan zijn dat de meest geschikte zaaddragers en worden zulke geteekend of gemerkt en speciaal voor dat doel behouden. Sommige groenteplanten kunnen in een jaar gezaaid worden en weer zaden leveren; andere daarentegen hebben daarvoor twee jaren noodig.

De meeste onzer wortelgewassen vallen onder deze laatste rubriek, terwijl de peulvruchten en verreweg de meeste onzer bladgroenten tot de eenjarige planten hooren.

De wortelgewassen worden daarom gewoonlijk vorstvrij overwinterd en in het vroege voorjaar op eene gunstige plaats, wel voorzien van het noodige phosphorzuur, uitgeplant.

Sommige wortelgewassen geven reeds het eerste jaar zaad, ze leveren althans planten die wij gewoonlijk doorschietters noemen. 't Zal wel onnoodig zijn, er op te wijzen, dat dit geen planten zijn waarvan men zaden mag oogsten; reeds het feit dat ze in zaad schieten bewijst voldoende, dat zoo'n plant aan groote zwakheid laboreert en dit al een eerste grond is om haar tot het geven van zaai-zaad totaal ongeschikt te verklaren.

Alle zaden nu, die zoo'n tot zaaddrager bestemde plant oplevert zijn nog maar niet alle geschikt voor ons doel. Het spreekwoord „alle hout is geen timmerhout", is ook met eene kleine variatie hier van toepassing. Niet alleen dus is de keuze van zaaddragers van het allergrootste belang, ook de keuze der zaden van zoo'n geschikte zaadplant is van groot belang. Bij verreweg de meeste planten treffen we aan, wanneer deze in zaad zijn geschoten eene hoofdstengel en zijstengels. Nu spreekt het wel van zelf dat eerst de hoofdstengel moet worden gevormd en dat daaruit dan de zijstengels zich ontwikkelen. Zoo'n hoofdstengel is gewoonlijk als drager van alle anderen, verreweg de zwaarste. Groeien er dus aan zoo'n hoofdstengel zaden, dan zullen deze sterker en flinker ontwikkeld zijn dan die, welke aan de veel dunnere zijstengels zijn gegroeid, en zijn de eersten te verkiezen boven de laatsten.

De eerste ontwikkeling van zoo'n hoofdstengel had plaats onder minder

gunstige omstandigheden, weer en voedingskracht van de plant waren op dat oogenblik minder gunstig. Het middengedeelte van zoo'n stengel is het beste ontwikkeld en van dat gedeelte oogsten we dan ook de beste zaden. Immers het uiteinde van zoo'n stengel, werd gevormd toen onze zaaddrager veel van zijn kracht had verspeeld en reeds daarom is het verklaarbaar, dat de zich toen ontwikkelde zaden ook minder krachtig zullen zijn. Hetzelfde geldt met betrekking tot de zijstengels.

Bij het oogsten van zaden van peulgewassen geldt hetzelfde wat we hierboven reeds zeiden. In de eerste ontwikkelingsperiode van zoo'n plant is deze het meest, evenals in haar laatste ontwikkeling het minst sterk. Het gevolg hiervan is dat zoo'n plant op haar middengedeelte het sterkst is, dat daar onze sterkste peulen groeien, welke dus de ware zijn om zaden te leveren.

Wat we nu met betrekking tot de plant hebben gezegd, geldt ook al weer voor elke peul in het bijzonder. Ook hierin zal men in het midden der peul de sterkste zaden aantreffen en vinden we gewoonlijk de eerste en de laatste of het eerste en het laatste zaadje in zoo'n peul het minst sterk. We nemen dus niet alleen die peulen, die op het middengedeelte van den plant zijn gegroeid, maar ook de middelste zaden uit zoo'n peul.

Het spreekt wel van zelf dat we die planten waarvan we zaden wenschen te oogsten, het aan niets mogen laten ontbreken.

We zagen wel eens, dat men een hoekje spinazie, waarvan men eerst wat bladeren had geoogst, verder maar liet staan voor zaad. Dat dit verkeerd is, behoeven we, naar we meenen, zelfs voor amateurs niet te ontwikkelen, omdat het voor ieder duidelijk moet zijn, dat de plant daardoor verzwakt en elke verzwakking wel leidt tot grotere maar niet tot de gewenschte vruchtbaarheid vooral met het oog op onze zaad-oogsting.

Wanneer u dus van sommige groentesoorten zelf zaden wint, doe zulks dan vooral niet te veel jaren achtereen, ruil ze eens om met een uwer kennissen die elders woont, het zal u dan blijken, dat het „verlanden" van onze producten van o zoo grooten invloed is op de goede ontwikkeling.

Over het bewaren en gebruik van groentezaden een volgende keer.

J. A. KORS.

Zeist, „Schaerweijde".

DE WILDE FLORA.

De Basterdwederik.

Wie van *Utrecht* naar *Hilversum* spoort, wordt in de tweede helft van Juli, begin Augustus, getroffen door groepjes van sierlijke planten, welker buigzame stengels afgesloten worden door een lange tros paarsroode bloemen, die pluimvormig aan den stengel zitten.

In de nabijheid van *Hilversum* staat een wachtershuisje midden tusschen deze fraaie planten, die daar aan geen grenzen gebonden zijnde, ongemeen fraai het huisje flankeren.

En de wachter ziet ze jaarlijks gaarne terugkomen, want anders schofde hij ze wel weg, terwijl de kring steeds groter wordt.

De Basterdwederik, ook wel *Katte-*

staart, Slangebloem, of Wilde Salie genoemd, is wetenschappelijk bekend als *Epilobium angustifolium*, die met de *Fuchsia*, *Oenothera*, *Trapa*, *Clar-*

wij hebben ze in kultuur wel gezien dat zij 1.70 M. hoog werd.

Zooals wij reeds gezegd hebben is de bloeiwijze bepaald fraai te noemen en

kleurd, zoodat deze de plant in geen deele ontsieren. Aardig is op te merken hoe de jonge bloemknopjes zich tegen den stengel vlijen, om ouder wordende meer en meer een horizontalen stand te gaan innemen.

Wanneer wij de bloem wat nader bekijken dan zien wij dat zij in het bezit is van 2×2 kelkblaadjes, donker violet gekleurd met groene puntjes; 2×2 bloembladeren die met de kelkbladeren in stand afwisselen maar veel breeder zijn. Het aantal meeldraden is 4×2 , ze zijn slap en staan in alle richtingen over de bloem heen, zoodat geen insect de bloem kan bezoeken of zij maakt kennis met de meeldraden. De stijl heeft zich bescheiden teruggetrokken, met een scherpe bocht is zij naar beneden gebogen en wanneer straks de meeldraden het feest van het bloeien gevierd hebben, komt de stijl naar voren en spreidt haar 2×2 stempels uit.

Het is dus wat men in de plantkunde noemt een *dichogamische* bloem, wat in de natuur dikwijls voorkomt. Zijn de meeldraden het eerst rijp, dan heet het *protandrie*; in vele gevallen zijn de stempels eerder klaar, wanneer het *protogynisch* heet.

Het groote voordeel van deze ongelijktijdige ontwikkeling van de geslachtsorganen is, dat voor de bevruchting de eene bloem afhankelijk is van de andere. En elke bloem wordt bevrucht. Dat bewijzen de vruchten die regelmatig langs den stengel rijpen, en opspringen zoodra zij rijp zijn om de met zaadpluis bezette zaadkorreltjes door den wind te laten verspreiden. In het eerste deel van de *Flora Batava*, dat in 1800 verschenen is, vinden wij eene mooie plaat van de smalbladerige Bastaard-Wederik en wordt er in den bijgaanden tekst gezegd: dat in Zweden van het zaadpluis, soms met katoen vermengd, verscheiden stoffen bereid worden.

Inderdaad: hoe wij de plant ook bekijken, het blijft een mooie, interessante en aanbevelenswaardige vaste plant.

J. K. B.

Smalbl. Basterdwederik.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

hia, enz. is ingeschreven bij de familie der *Onagraceën*.

Het is een overblijvende plant, die in verscheidene droge streken van ons land voorkomt, in den regel gezellig bijeen groeiend, terwijl ze met een wortelstok of *rhizoma* door den grond kruipt en herhaaldelijk jonge scheuten naar boven zend om de kolonie te vermeerderen.

Wij hebben dit mooie onkruid al jaren in cultuur en wanneer wij elk scheutje dat in het voorjaar boven den grond komt lieten staan, dan vermeerderde zij haar bezit met minstens drie vierkante meters. Een lastig onkruid dus!

O, neen, heelemaal niet; bij het omspitten van den grond worden al de wortelstokjes uitgegoid die niet gewenscht zijn, de schop doet in den zomer de rest.

Het lag in onze bedoeling deze overblijvende plant warm aan te bevelen en dat heeft ze wel nodig, immers men ziet haar in onze tuinen maar zeer spaarzaam.

Worden de bloemstengels in de natuur niet veel hooger dan een meter,

begint zij van onderen af te bloeien. Evenals de bloemen zijn de vruchtbeingsels, die dikwijls voor bloemsteeltjes worden aangezien, ook licht paars ge-

BODEM EN BEMESTING.

Stikstof.

't Lijkt eenigszins vreemd, dat de stikstof, die voor $\frac{4}{5}$ ged. onze atmosfeer helpt vormen, en die we dus als 't ware maar voor het grijpen hebben, nog steeds onze duurste meststof is. En toch is dat zoo. Het komt, doordat onze planten aan zuivere stikstof als zoodanig niets hebben, om den eenvoudigen reden, dat zij de stikstof slechts kunnen opnemen, wanneer deze met andere stoffen eene scheikundige verbinding heeft aangegaan.

Nu komt per slot van rekening wel is waar al de opgenomen stikstof, die deel uitmaakt van planten- en dieren-lichamen weer beschikbaar, 't zij nog

tijdens het leven der laatste in den vorm van mest, huidafschilferingen, haren, enz., 't zij na den dood, als de lichamen weer ontbonden worden; maar daarbij gaat altijd een zeker deel weer in de atmosfeer terug, waarmee het onmiddellijk buiten 't direct bereik der planten valt. Denk bv. maar aan de ontwikkende ammoniakgassen van mesthoopen, beerputten, enz.

Tegenover dit permanente verlies staan twee wegen, langs welke de stikstof uit de lucht rechtstreeks weer aan de planten wordt toegevoerd. De eene manier past de natuur toe bij onweers. De enorme hitte, die er opgewekt wordt door de bliksemstralen, spijlt als 't ware de stikstofmolekule in de beide

atomen, waaruit deze bestaat. En eerst als dit gebeurd is, is de stikstof bereid andere verbindingen aan te gaan.

Zoo ontstaat bij elken bliksemstraal eene hoeveelheid stikstofoxyde, waaruit onmiddellijk met het regenwater stikstofzuur wordt gevormd; beter bekend onder den naam van salpeterzuur (HNO_3).

In zeer zwakke oplossingen valt dit op den grond; maar toch altijd in zoo groote hoeveelheid, dat de planten er aanmerkelijk voordeel van hebben. En zoo komt het, dat de planten na een onweersregen altijd veel beter groeien, dan na een gewone regenbui, iets wat elke buitenman zeer goed weet.

De andere weg, waarop ik zooeven doelde, waarlangs de luchtstikstof direct aan de planten wordt toegevoerd, is die van de stikstofbacteriën der vlindebloemige gewassen. Deze microscopisch kleine levende wezens bezitten hetzelfde vermogen, wat de bliksemstraal heeft. Ook zij weten klaar te komen met den „vagebond“, zooals 't element stikstof wel genoemd wordt, wegens zijn eenzelvige natuur.

In de wortels van erwten, boonen, wikkens, lupinen, enz., vinden ze kost en inwoning; in de bekende stikstofknolletjes (galvormingen) hoopen ze de geoxydeerde stikstof op en betalen daarmee als 't ware haar hospita, die hierbij lang geen kwade zaken doet.

Nu kan er natuurlijk door oordeelkundige bodembewoening wel iets gedaan worden, om van de voordeelen der stikstofbacteriën zooveel mogelijk te profiteeren (wisselbouw); maar voor den hedendaagschen omvang onzer cultures is dit met de stalmest tezamen niet meer voldoende.

En zoo zien we de stikstof hoe langer hoe meer toedienen in den vorm van Chilisalpeter en zwavelzure ammoniak, het laatste als waardevol afvalproduct der gasfabrieken.

Doch ook hier is de voorraad niet onbeperkt. Ondanks de enorme rijke salpeterlagen in Chili is 't toch met mathematische juistheid te voorspellen, dat daaraan een einde komt.

„En wat dan?“

— Deze angstige vraag is inderdaad reeds gesteld. Onmiddellijk is daarop geantwoord met een beminnelijk optimisme, dat eer het zoover was, de scheikunde al lang het middel gevonden zou hebben, om de atmosferische stikstof aan banden te leggen, en van de beide hoofdbestanddeelen der lucht ook de stikstof een directen rol te laten spelen bij ons onderhoud, in stee van haar zich te laten bepalen tot de nederige en negatieve functie van zuurstofverdunder.

Welnu, men begint er nog ternauwer nood over te denken, de Chilisalpeterprijzen wegens intredende schaarschte te verhoogen; maar de scheikunde heeft reeds het voorspelde succes behaald. (De stikstof der lucht wordt in plantenvoedsel veranderd, om ten slotte als noodzakelijk eiwitbestanddeel van onze weefsels, mede ons eigen lichaam te helpen opbouwen.)

En daardoor is eene hoeveelheid mest te onzer beschikking gekomen,

die onuitputtelijk schijnt. Maar, — zegt dr. Grün, aan wiens opstel ik het volgende ontleen — zoo dachten onze brave voorouders, de Germanen, natuurlijk ook over de onmetelijke bosschen, die eertijds den Vaderlandschen bodem bedekten.

Toch moet men de hoeveelheid stikstof niet onderschatten. Naar den tegenwoordigen handelsprijs er van in mest of salpeter, heeft de luchtstikstof boven het dak mijner woning eene waarde van anderhalven ton gouds.

Om deze schatten werkelijk te bemachtigen moet de grootindustrie beschikken over energie, over kracht, onverschillig in welken vorm.

Aan de Niagara-vallen wordt het arbeidsvermogen van 't neervallende water omgezet in electriciteit, waarvan men eene lintvormige ontladingsvonk benuttigt om de stikstof te verbranden en daarna tot salpeterzuur te bereiden.

Ook in Beieren wordt thans eene maatschappij gevormd met hetzelfde doel, werkende met een kapitaal van ruim f 20.000.000.

Een eenigszins andere manier volgen de fabrieken, die thans rechtsstreeks voor bemestingsdoeleinden

werken, door het bereiden van z.g.n. kalkstikstof.

Zij ontdoen de lucht van de zuurstof, door deze over sterkverhitte koperkrullen te laten strijken. Het koper verbindt zich dan met de zuurstof tot koperoxyde en de zuiverste stikstof blijft over.

Deze wordt in een tweeden oven gevoerd en daar met Calcium-carbid, de bekende grondstof voor de Acetyleneegasverlichting verhit. Daarbij ontstaat Calcium-cyanamid, kortweg kalkstikstof genoemd, in formule aldus uitgedrukt:

$\text{CaC}_2 + \text{N}_2 = \text{CaCN}_2 + \text{C}$; met woorden: Calcium-carbid + stikstof = kalkstikstof + koolstof.

Men kan ook de stikstof uit vloeibare lucht distilleeren en daarna in den Carbid-oven leiden, doch dat is een punt van ondergeschikt belang.

Het mengsel van kalkstikstof en kool dat men ten slotte over houdt, is een zwart poeder, dat $\pm 22\%$ stikstof bevat, die aldus ongeveer even duur komt als in Chilisalpeter: $\pm f 0.70$ per KG.

Land- en Tuinbouw kunnen dus vooreerst gerust zijn, voor zoover het het stikstofvraagstuk betreft.

B. B.

UIT HET BUITENLAND.

De Botanische Tuin te Dahlem.

I.

Ongetwijfeld zullen er onder de lezers van „Onze Tuinen“ wel zijn, die eens het een en ander over deze groote inrichting willen vernemen en we zullen trachten in een paar artikelen weer te geven, hetgeen er alzoo op een rondgang door dezen tuin te zien is.

Allereerst dient gezegd te worden, dat de Botanische tuin hier nog geheel nieuw is. Nog maar een tiental jaren terug is men begonnen met den aanleg. De oude Botanische tuin, welke in Berlijn was en gedeeltelijk nog is, werd te klein en daar uitbreiden in de stad onmogelijk was, diende men een ander terrein op te zoeken. Hierdoor werd de Botanische tuin van Berlijn even buiten de stad verplaatst.

Niettegenstaande men reeds een tiental jaren werkt, is het geheel nog niet voltooid. Zoo zijn de palmenkas en een paar andere kassen nog in aanbouw. Zeer waarschijnlijk zullen ze dit najaar in gebruik genomen worden en dan wordt de tuin het volgend voorjaar ingewijd.

Is dus het kassensamenstel nog niet geheel gereed, de tuin is voltooid en de nieuwste aanlagen hiervan zijn ook reeds een paar jaar in gebruik.

Wanneer we met onzen rondgang beginnen, treden we een der twee hoofdingangen, naast het groote museum, binnen. Ook het museum is geheel nieuw en nog niet geopend, hetgeen echter niet lang meer zal duren.

We willen eerst de buitenzijde van

den tuin bezichtigen en komen in de verschillende Deutsche Eikenwouden. Het eerste bosch dat wij doorloopen, stelt voor een Eikenwoud met Elzen als onderhoud. Hierin ontspringt een kunstmatig beekje, dat, na het pad gekruist te hebben, aan de andere zijde uitstroomt in een moeras. Dit stelt verder het eikenwoud met moerasplanten voor. We zullen echter niet al die verschillende wouden nagaan, daar dat ons te lang op zou houden. Verder gaande, hebben wij links van ons een weide en een heidemoeras, waarop de duinen volgen, terwijl rechts een pad toegang geeft tot de afdeling geneeskundige en nutplanten. In deze laatste groep zijn begrepen alle planten, die het een of ander voortbrengen. Zoo hebben we hier ten eerste alle groenten en verschillende fruitboomen. Verder planten, welke olie, verstoffen, touw, of iets dergelijks leveren. Alle nutplanten der gematigde zone zijn hier aanwezig. Die der tropische gewesten zullen we verderop vinden. Aan het einde van het hoofdpad, dat door dit gedeelte leidt, ligt de alpentuin; de kweekplaats van de alpenplanten en verschillende nieuwigheden. Menig zeldzaam Alpenplantje vindt hier een plaatsje. Dit gedeelte is echter voor 't publiek gesloten, zoodat we er omheen loopen en zoo het alpenhuis bereiken. Dit biedt ons in de warme dagen een heerlijk frische rustplaats.

Naast het alpenhuis heeft een uitgebreide systematische plantenaanleg een plaats gekregen. Ook dit gedeelte is slechts tegen toegangsbewijs te bezichtigen. Daar wij echter ten alle tijde en overal vrijen toegang hebben, zullen

we ook hier maar even een kijkje nemen.

De planten zijn alle volgens hare familiën gegroepeerd, zooals we dat ook te Parijs zagen. De aanleg is hier echter veel fraaier. Het terrein is heuvelachtig, of liever komvormig, terwijl in het midden een natuurlijke vijver ligt.

Voor men met den aanleg van den tuin hier begon, bevonden zich op dit terrein drie meertjes, waarvan er twee werden behouden, terwijl het derde geheel werd gedempt. Hier vinden we een dier vijvers terug.

Alle boomen en heesters zijn hier naar geslacht en soort gegroepeerd. Van menige variëteit vinden we thans nog twee of drie exemplaren, welke echter mettertijd worden opgeruimd, zoodat er van ieder slechts één overblijft. Uitgebreid is ook de afdeeling *Coniferen* en we vinden er vele zeldzame variëteiten onder. Te midden van de groep Berken staat een aardig zomerhuisje van berkenhout opgetrokken. Ook in het kleine Rosarium is een gelegenheid tot rusten gemaakt.

Het hier gestelde huisje is geheel met klimrozen begroeid, terwijl er omheen verschillende rozengroepen geplaatst zijn. In een breeden kring staan hierom de in het wild voorkomende en andere enkelbloemige rozen, welke thans volop bloeien. Op eenigen afstand van dezen rozentuin vinden we twee „berceaux”, één begroeid met *Clematis*-variëteiten en de andere met *Ampelopsis*-variëteiten. Al verder gaande komen we bij een grooten uit twee deelen bestaanden vijver. Deze vijver is de andere der twee overgeblevene meertjes.

Spoedig zijn we nu aan het einde van het arboretum gekomen en den hoofdweg overstekende komen we in de zoogenaamde „Schmuck-Anlagen”, waar thans de *violen* en *Hydrastis* nog volop in bloei staan. We vinden hier overigens vaste planten, welke of om haar blad, of om hare bloemen een plaats in den siertuin waard zijn en tevens een uitgebreide collectie fraaibloeiende éénjarige planten.

Volgen we thans den hoofdweg, dan hebben we rechts van ons het Wirtschafsbauw. Hier wordt zoowel 's morgens als 's middags door het aan de inrichting verbonden personeel het eten gebruikt. Naast het Wirtschafsbauw zijn de timmermans- en schilderswerkplaatsen en hiertegen grenst de afdeeling der tropische nutplanten. Tot deze afdeeling behoort ook een kasje, waarin thans *Colocasia's*, Spaansche peper, eierplanten, enz. uitgeplant zijn. Des winters komen hierin verschillende koude kasplanten, welke thans buiten een plaatsje gevonden hebben.

Verder gaande komen we in de morphologische en biologische afdeeling. Ook hier zijn de planten in verschillende groepen verdeeld. Zoo hebben we hier vogelbloemen, bijenbloemen, planten met afwijkende bladkleuringen, gevulde bloemen enz. enz., veel te veel om alles op te noemen. Weer wordt ons hier gelegenheid geboden een zitje te nemen onder den koepel, welke in het midden dezer afdeeling gebouwd is. We willen er echter nog geen gebruik van

maken, doch liever eens zien wat om dezen koepel gemaakt is. Verschillende planten zijn hier rondom geplant, terwijl we op een bordje lezen: „Blumen-uhrl”.

Wat dit is zullen we met een paar woorden trachten duidelijk te maken. Zooals men weet sluiten vele bloemen zich des avonds en openen zich weder, zoodra ze door de zon beschenen worden. Ook zijn er bloemen, die eerst tegen den middag, ja, zelfs 's avonds opengaan, om 's nachts te bloeien. Dit openen en ook het sluiten der bloemen vindt op bepaalde uren plaats en het is op deze plaats hier, dat we door middel van verschillende planten den tijd bepalen kunnen. Op de etiketten staat behalve de naam ook de tijd aangegeven, wanneer de bloemen zich openen en sluiten.

Onzen weg vervolgende komen we voorbij de treurende groep. Niet dat de boomen er slecht bij staan, integendeel zij groeien goed, doch het zijn alle treurboomen. Verderop vinden we de kabouters, of liever de dwergvormen van *Coniferen* en ten slotte nog de pyramide vormende heesters en coniferen.

Zoo zijn we dan op het terras voor het samenstel der kassen gekomen. Van hieraf hebben we een fraai gezicht op

den Italiaanschen tuin, welke vóór ons in de diepte ligt. De aanleg vóór de kassen is nog niet gereed. Juist heeft men hier een 20-tal groote *Taxus* van uit den ouden Botanischen tuin overgebracht. Vele ervan zijn 7 à 8 M. hoog en hebben dus al een flinken ouderdom bereikt. Door middel van linnen worden ze tegen felle zonnestralen beschermd.

De kassen voorbijgaande, komen we aan een andere Morphologisch-Biologische afdeeling, waar een fraaie verzameling van vollegroondsvarens de moeite waard is te bezichtigen. Ook liggen hier een groot aantal bassins voor verschillende water- en moerasplanten. Hierbij zijn 5 groote bassins voor *Nymphaea's* en één voor *Nelumbium* (*Lotos*) en verschillende andere tropische planten. Dit laatste bassin wordt gedurende de zomermaanden verwarmd.

Bezien we ten slotte nog het monument voor den grooten botanicus A. Braun, die van 1852—1877 directeur van den Botanischen tuin was, dan is voor deze maal de wandeling lang genoeg geweest en zullen we de Alpentuinen voor een volgende maal bewaren.

R. LIJSTEN.

Steglitz, Juni. '07.

WILDZANG IN DEN TUIN.

Wanneer men belangstelt in de levende natuur en genot vindt in het waarnemen van vorm en kleur en klank, zal men dikwijls een verlangen koesteren, om zich steeds dat genot te kunnen verschaffen, onafhankelijk van een min of meer toevallige waarneming op de wandeling. Zelfs kinderen toonen al die neiging te bezitten, wanneer ze huiswaarts keeren met een veldbouquet, of een madeliefjeplant om te verzorgen in een bloempot op de vensterbank.

In dit blad is er reeds meermalen op gewezen, hoeveel genot men hebben kan van wilde planten, die men houdt in huis en hof. Vooral het overbrengen van planten in den tuin is vaak een dankbaar werk. Onze inlandsche flora bezit evengoed gewassen, die een plaatsje in den tuin ten volle waard zijn, als de flora van vreemde gewesten. En wat kan men er met eenig overleg en wat zaakkennis natuurlijke groepjes en hoekjes van maken: partijtjes, die herinneren aan den boschrand, den wegdijk, weide, heide en zoovele plaatsen, waar men dikwijls een stil en edel genoegzaam gesmaakt heeft.

Heeft men er de planten — de dieren komen vanzelf; de bijen, hommels, vlinders, kevers weten ook wel in uw tuin te vinden, wat ze in 't vrije veld zoo ijverig zoeken. 't Is niet, dat ze versmaden, al wat uit vreemde landstreek is aangevoerd, maar onze insecten op onze planten is zooveel echter, en het waarnemen van hun bedrijf steunt zooveel meer de studie der levende natuur.

Maar haalt men landgenooten uit de planten- en insectenwereld binnen, en daarmede zoo menige bron van genot, die men anders dikwijls ver moet zoeken en niet steeds zal vinden, dan zal men spoedig naar meer *stemmen der natuur* verlangen dan het gezoem en gegons der kleine bloemenbezoekers: men wil ook *vogelzang* als de schoonste klanken van veld en bosch steeds in zijn nabijheid hebben.

Is uw tuin van boom en heester ruim voorzien, of belendt hij aan tuinen, rijk aan houtgewas of aan een park, dan zult ge niet te klagen hebben over gemis van vogels in uw tuin. Nog kunt ge enkele soorten lokken door doelmatige broedkastjes op geschikte plaatsen te bevestigen, en door 's winters te zorgen, dat uw voederhuisje steeds ruim voorzien is van velelei voedsel.

Maar nog van veel meer verschillende vogelsoorten kan u genoegsmaken en er kennis van verwerven, door ze te houden in een flinke buiten-volière. Ze zullen, evenals de wilde planten, u herinneren aan zoo menige excursie, waarop u ze mocht waarnemen in de vrije natuur, en het genot, toen gesmaakt, herhaalt zich nu telkens en hangt niet langer af van plaats of toeval.

Maar dat is toch de natuur uit haar verband rukken; ze opsluiten binnen betrekkelijk nauwe grenzen, zal men beweren.

Met uw verlof: is de geheele tuin niet een museum, een verzameling van natuurproducten, van hun oorspronke-

lijke plaats verwijderd en tot een nauw gebied bepaald?

Ja, maar de vogeltjes behooren in 't vrije veld en in het bosh; men handelt wreed, ze op te sluiten in een ruimte van eenige kubieke meters, de schepselen, die door hun vliegvermogen het minst van alle dieren aan één plaats gebonden zijn.

En uw goudvisseken in den vijver dan, of erger nog, in een glazen kom; uw papegaai, uw parkieten, de bewoners van uw aquarium of terrarium, zijn die allen niet gevangen en gedwongen, hun leven te slijten op een plaats, die niet hun bestemming was?

Men is inconsequent, den staf te breken voor den gevangen vogel, en niet te denken aan zoo menig ander dier, dat preeies onder dezelfde, althans gelijksoortige omstandigheden, hun bestaan vervolgen.

Het zal nog een onbeantwoorde vraag zijn, welke van alle dieren, die door den mensch aan zijn gezelschap gebonden zijn tot nut of genoegen of leering, zich het beste kunnen schikken in hun lot, het meest gehecht worden aan hun verblijf en aan hun verzorger. Door veeljarige waarneming van volièrebewoners ben ik althans de meening toegedaan, dat een vogel door zijn gevangenschap niet lijdt, dat hij zich even opgewekt en vroolijk en gezond gevoelt in zijn begrensde ruimte, als vroeger in zijn onbeperkte vrijheid, althans wanneer hij zijn aangeboren

sehuwheid heeft afgelegd. En inderdaad, een vogel, die goed verzorgd wordt, mist weinig, maar heeft veel gewonnen. Niet, dat hij ook in vrijen staat geen geluk zou kennen en geen genot kan smaken, waarvan de gevangenschap hem in de meeste gevallen zelfs geheel onthoudt, maar hoe talrijk zijn niet de gevaren, waaraan hij in de vrije natuur blootstaat; zoo talrijk zelfs, dat men den gemiddelden leeftijd van de kleine zangers in vrijheid stellen kan op slechts een drietal jaren. In gevangenschap daarentegen, als ze niet belaagd worden door allerlei roofgedierte, voldoende beseht zijn voor strenge koude, zwaren sneeuwval, hagelslag, steeds hun bakje gevuld vinden met begerlijk en gezond voedsel en ze aan frisch en helder water steeds hun dorst kunnen lesschen, is het geen zeldzaamheid, als een vogel tien à twaalf jaar oud wordt.

Een vogel veinst niet. Treurt hij, dan is het aan hem te zien. Gevoelt hij zich gelukkig en tevreden, dan uit hij dat op verschillende en goed waarneembare wijzen. Een treurende vogel zit stil in een hoekje, ook al is hij niet ziek. Een enkelen keer komt het bij een gevangen exemplaar voor, en men zou wreed zijn, het dier niet onmiddellijk in vrijheid te laten. Dat een vogel eerst wennen moet aan zijn nieuwe omgeving, wanneer hij pas in de volière is gelaten, is een natuurlijke zaak. Maar bij de meeste soorten gaat een aanpas-

sing aan nieuwe omstandigheden betrekkelijk vlug, en langzamerhand worden ze vertrouwd en zelfs gehecht aan hun nieuw verblijf.

Ik heb op 't oogenblik nog een wijfjesvink in de volière, die ik reeds tweemaal de vrijheid heb hergeven, maar telkens keerde ze terug, vloog op en tegen haar oude huis, deed wanhopige pogingen, door de mazen naar binnen te komen, zelfs al had ik zorg gedragen, dat ze ook buiten de kooi voldoende drank en voedsel vinden kon, totdat ik uit medelijden haar weer opvangen moest, wat steeds gemakkelijk ging, en in de volière laten, waar ze terstond op haar gemak kwam en zich blijkbaar verheugde, tot het oude gezelschap te zijn teruggekeerd.

Een ander voorbeeld betreft een mannetjesvink. Om de een of andere reden liet ik hem in den zomer vliegen, en deze vloog werkelijk terstond de wijde wereld in. Maar tegen den winter trok langzamerhand een manvink in mijn tuin mijn aandacht door een bijzondere makheid, die hij, althans voor mij, aan den dag legde. Ik kon hem rakelings voorbijgaan, zonder dat hij wegvloog, en maakte ik dan wat meer beweging, dan vloog hij slechts eenige passen opzij; zoo geheel anders dan een vink pleegt te doen. Op een goeden keer zat hij op een hek, dat ik passeerde, en toen hij nu bleef zitten, ontdekte ik in zijn staart een in kleur afwijkende veer, waardoor mij terstond een

ROZENWEELE.

Rozententoonstelling te Haarlem.

Inzending van den heer W. LOURENS, Rozenkwekerij „Muscosa” te Arnhem. (Orig. foto „Onze Tuinen”.)

licht opging en ik tot de overtuiging kwam, dat het mijn losgelaten vinkje was, zachtjesaan reeds in 't vergeetboekje geraakt. Nu besloot ik, het dier weer op te vangen, wat door middel van een klepkootje op de volière ook weer opvallend spoedig gelukte, en het eerste, wat de vink deed, toen hij weer in de volière was toegelaten, was een lekker frich bad nemen in het heldere water.

Zoo zou ik niet alleen van vinken, maar ook van andere soorten nog meer treffende voorbeelden kunnen aanhalen van gehechtheid aan de volière en van vertrouwen stellen in hun meester.

En ook, als men de volière-bewoners dagelijks gadeslaat, moet men wel tot de overtuiging komen, dat ze hun leventje gaarne leven.

Dat is in dezen tijd een zingen van den vroegen ochtend tot den laten avond; dat is het gansche jaar door een vrolijk vliegen heen en weer, op en neer; dat is een plassen in het water en een scharrelen in het zand, dat is één vrolijkheid en darterheid, al wat men ziet of hoort. En wat prachtig en kerngezond zien de dieren er uit! Zie daar mijn geelgors, een pracht van een dier, alleen soms uit darterheid wat lastig voor de anderen. Zie mijn barmpjes met de mooie karmijnroode borstjes en kopjes, tot laat in den avond hun vrolijk spel met elkander spelend, onder het steeds uiten van aardige, gezellige geluidjes. Zie mijn groenlingen in hun heerlijk, groen-fluweelen pak. Zie mijn sijsjes, mijn robijntjes, mijn fratertjes. Zie al mijn vogels en ge zult met mij zeggen: ze zijn tevreden; meer dan dat, ze zijn gezond en gelukkig.

Zou dan de aanblik van het gezellige troepje geen verheffenden invloed hebben op den mensch? Zouden hier vorm en kleur en klank geen rein natuurgenot schenken aan hem, die veel van vogels, ook van wilde vogels houdt, maar wien het door de drukte van zijn werkkring niet gegeven is, ze veel in de vrije natuur te bespieden? Zou het bezit van vogels de liefde voor de natuur niet aankweeken, in 't bijzonder voor de schoone vogelwereld, en meer genot geven, als men eens een enkelen keer een flinke wandeling maakt, of, om tijd te winnen, eens even op zijn fiets in niet te haastig tempo rondkart?

Van fietsen gesproken: dat is nog zoo'n verkeerd werkje niet, al fietsende, vogels te gaan zien. De vogels vertrouwen een fietsend mensch veel meer dan een wandelend mensch. Vóór eenigen tijd kon ik op mijn fiets een haanboschfasant met zijn hennen prachtig waarnemen op betrekkelijk geringen afstand. Toen ik voorzichtig afstapte, om stilstaand nog wat langer van den aanblik te genieten, waren de vogels in een oogwenk in het bosch verdwenen.

Gisteren nog deed ik op de fiets een aardige ontdekking, die ik al zoo lang gehoopt had op de wandeling te zullen doen. Ik heb vroeger al eens een paar malen een man-ortolaan in de volière gehad, en was dus met den zang van dezen vogel goed vertrouwd geraakt. Zoo dikwijls nu gebeurde het buiten op wegen langs akkermaalshout en roggevelden, dat ik mcende, ortolanienzang te hooren, maar de zangers-zelf kreeg ik

nooit te zien. Daar hun liedje heel veel lijkt op dat van den geelgors, en deze zijn lijfdeuntje wel eens op eenigszins gevarieerde wijze voordraagt, kon ik tot gisteren niet met zekerheid getuigen, dat er in deze streek ortolanen voorkomen. Maar — de fiets gaf uitkomst. Weer hoorde ik het eigenaardig liedje in het eikenhakhout langs den grintweg, en toen ik mijn vaart nog meer inhield, mocht ik het genoegen smaken, wel op vier, vijf plaatsen de zangers waar te nemen, die niet ophielden, mij hun deuntje voor te fluiten, en mij van zeer nabij hun bronzen borstjes lieten zien, die fonkelden als goud in 't licht der ondergaande zon. Nu bleef geen twijfel over; nu wist ik, dat in deze buurt ook ortolanen zijn, en met genoegen dacht ik weer aan de twee, die eens in mijn volière waren. Ja, wat prachtige dieren waren het, en wat onvermoeide zangers. Als alle vogels zwegen, als de avond sedert lang gevallen was, zelfs in den voor-nacht klonk nog vaak hun lied, wat in de diepe stilte van den zomernacht altijd een machtigen indruk maakte. En 't verlangen kwam weer in mij, mijn vogelhuis eens weder met zoo'n mooien en aardigen vogel te verrijken. De handelaars houden ze echter nog al op prijs en met de beurs moet men bij alles rekening houden.

Zoo houdt de bezitter eener volière onwillekeurig voeling met de vogelwereld in het wild, en zijn diertjes maken hem tot een scherp waarnemer in de vrije natuur, wat een wandeling of fietstocht zeer in waarde stijgen doet.

W. W. KOLVOORT.

Saintpaulia. — *Pelargonium zonale.* — *Bolgewassen.* — *Rom. Hyacinten.* — *Narcis, Tulp, Hyacint.* — *Droogbloeijs.*

Zooals we de vorige week mededeelden, sluiten we de rij der *Gesneriaceën* met de zeker niet minst fraaie van deze familie n.l. de *Saintpaulia ionantha*. Wanneer u dit altijd mild-bloeiende plantje niet kent, stel het u dan voor als volgt: de bladeren zijn eivormig en gezeten op tamelijk lange stevige stelen. Ze hebben aan de bovenzijde eene matte metaalkleur aan de onderzijde donker bruinrood, ze ontwikkelen zich in horizontale richting. De talrijke bloempjes zijn bij sommige planten blauw bij andere donker blauw gekleurd. Op het eerste gezicht doen ze denken aan de bloempjes van het welriekende viooltje (*Viola odorata*).

Men kweekt ze voort door zaaiing in een warme kas, men kan ze als men

eenmaal een paar plantjes bezit gemakkelijk voortkweeken door bladeren te stekken, zooals we dat bij de meeste planten dezer fam. kunnen doen. Men laat dan een stukje van den bladsteel (ongeveer 3 c.M.) aan het blad en steekt dit steeltje in verwarmd vochtig scherp zand, waarin 100 % gewoonlijk flink wortelen. In elke kas of serre zijn ze des zomers bloeibaar in den winter eischen ze een lichte standplaats in de warme kas.

Hebben we voor een 14 dagen het stekken behandeld van *Pelargonium Odier* en *Fuchsia*, thans wijzen we er op dat het tijd wordt onze *Pelargonium zonale* te stekken. De beide eerstgenoemde stekken we gewoonlijk onder glas de *Fuchsia* zelfs wel onder dubbel glas. Met de *zonalen*, zooals men ze in den wandeling pleegt te noemen, is dat anders.

Moeten beide eerstgenoemde zoo min mogelijk water verdampen, onze *zonale*-stekken moeten dat juist zoo veel mogelijk doen. In een nat jaar zooals we dezen zomer zeker mogen noemen, is het *zonalen*-stek gewoonlijk wat te geil gegroeid; dergelijke stekken nu verrotten gemakkelijk en daarom moet men er voorzichtig mede zijn. Het is onze gewoonte om de stekken die gesneden zijn eerst een halven of heelen dag (al naar het weer is) met bladeren en al op een raam uit te spreiden, om ze daar wat te doen uitdrogen. Daarna worden de stekken gesneden en in een bak of op de kisting in met scherp of gewoon wit zand vermengden grond gestekt. Te diep stekken is slecht men plaatst ze daarom b.v. ongeveer een lid van een vinger diep in den grond.

De stekken worden altijd waterpas afgesneden; men krijgt dan kleiner wond en minder gelegenheid tot het ontstaan van rotting. De snijvlakte wordt altijd onmiddellijk onder een oog aangebracht.

Voor hen, die in de a.s. winter wenschen te genieten van bloeiende bolgewassen zooals *Tulpen*, *Hyacinten*, enz., is het thans tijd de prijscourant van hunne leveranciers te raadplegen en bestelling te doen.

Ongeveer half September behooren de bollen in potten te worden gezet. Zij die in het bezit zijn van een kas of eene redelijk verwarmde serre, kunnen zich al heel gemakkelijk de weelde veroorloven in den winter bloeiende potjes te bezitten.

Het eerst beginnen we met de *Romeinsche Hyacinten*. Wie kent niet dit heerlijk bolgewasje met losse, witte, fijnriekende bloemen, wie het kent en er gelegenheid voor heeft wil het zeker ook kweeken.

Bestel bij uwen leverancier 1e qualiteit bollen (dit geldt met betrekking tot al onze trekballen) en pot ze in niet al te groote potten (b.v. in een pot van 10 c.M. wijde plaatst men 3 bollen) op. Graaf ze dan naast elkander op een hoekje in den grond en bedek de potten met een laagje grond van ongeveer een hand breedte. Men heeft er verder niets aan te doen. Na korten tijd beginnen ze zich te ontwikkelen, voornamelijk de wortels, en dat is je ware. In 't laatst van November wor-

den er dan eenige potjes uitgehaald en in de kas gebracht. Aanvankelijk wat minder warmte, later wat meer, kunnen ze in de warme kas met St. Nicolaas gemakkelijk in bloei zijn. Wenscht men ze dan voor andere doeleinden te gebruiken, dan is het geen bezwaar de planten uit de potjes te nemen en ze b.v. in bakjes over te planten. Eenige bloeiende bollen van dit *Hyacinthe* bij elkaar en dan enkele blaadjes en takjes van de *Berberis Mahonia* er in gestoken, maakt een allerlieflijkste verschijning.

Met onze gewone *Hyacinthen*, *Tulpen*, *Narcissen*, gaan we met betrekking tot het oppotten en ingraven op dezelfde wijze te werk.

Wat de soortenkeuze betreft, doet elke liefhebber 't best, tenzij hij er voldoende mede op de hoogte is, dat aan zijn leverancier over te laten, natuurlijk onder vermelding van de eischen, die gesteld worden aan kleur, tijd van forceeren, enz.

Als men bij het bestellen van die bollen, tevens bestelt eenige *Colchiums* (Droogbloeijs), en die bij ontvangst plaatst op een schoteltje voor het venster, dan zal men na een week of drie die bollen een bloem zien te voorschijn brengen. Ze bloeien door, zonder dat u ze in den grond hebt geplaatst, zonder water zelfs, ze toonen dan dat ze haar naam van droogbloeijs ten volle waard zijn.

J. A. KORS.

In den Moestuin.

Sjalotten. — *Snij- en Prinsesseboonen*. — *Kropsla*. — *Andijvie*. — *Winterpostelein*. — *N. Zeelandsche spinazie*. — *Radijs*. — *Peterselie*. — *Selderie en Kervel*. — *Artisjokken en Kardoen*. — *Rabarber*. — *Augurken*.

Wat toch een paar weken echt zomerweer vermogen! Vele gewassen hebben als 't ware op wat meer warmte gewacht, en nu die eindelijk gekomen is, zien we dagelijks de gunstige uitwerking er van.

De *sjalotten*, die ook al wat achterlijk waren, zijn oogstbaar, we nemen ze dus uit den grond en laten ze in de schaduw drogen. Wat nu de zwaarste en goed gevormde bollen zijn, worden voor plantmateriaal voor een volgend jaar gereserveerd, waarbij in geen geval z.g. schieters mogen genomen worden.

Die welke uit zaad gekweekt zijn komen wat later, we laten ze nog wat aanrijpen.

Snij- en prinsesseboonen beginnen beschoot te geven, eerst die op stam groeien, daarna de rankende variëteiten.

Van beide plukken we de eerste vruchten van die welke op een beschutte plaats zijn uitgetrokken en daarna verplant.

Om ze steeds malsch te hebben, voor-

al voor die welke we zullen conserveeren, is op tijd plukken hoofdzaak. Een paar dagen verzuim boeten we al spoedig, met het ontstaan van zaad in de peul, wat ten koste van de malschheid gaat.

Onze *stamboonen* die er ook maar povertjes bijstaan, behandelen we met de noodige voorzichtigheid. Bij ruw plukken breken we, door de planten bij het onderzoek naar boonen een draaiende beweging te doen maken zoo licht de geheele plant bij den grond af. Door een druk tusschen duim en vinger op de plaats waar de boon bevestigd is scheiden we die gemakkelijk van de plant.

Het nadeel van te dichten stand valt bij *stamboonen* bij het oogsten direct in 't oog.

Voor de laatste maal zaaien we dit jaar *kropsla* op den kouden grond, nemen daarvoor, als een erkende goede variëteit zwart-Duitsch. Met dit zaai-sel gaan we den winter in. Met de noodige voorzorgen en bij gunstig weer kunnen we daarvan soms tot in December profiteren.

We gaan nog maar steeds door vrijgekomen land met *andijvie* te beplanten. De vroegere uitplanten wordt bij opvolging en naar behoefte opgebonden.

Lieten we in het voorjaar eenige planten van de *winterpostelein* voor zaad doorgroeien dan kunnen we nu reeds, op de plaats waar die stonden, volop jonge plantjes vinden. Dat goedje zaait zichzelf zeer gemakkelijk. De plantjes worden in een koude bak overgeplant, we geven ze daarin een onderlingen afstand van 6 à 8 cM. Hebben we nog geen bak vrij, dan planten we op 't vrije veld en bouwen er later een passende bak om heen. Kunnen we over geen plantjes beschikken dan onverwijld ter plaatse uitgezaaid. We zaaien ruim, een derde van de hoeveelheid zaad dat we van gewone *postelein* nemen is ruim voldoende. Voor de gelijkmatige verdeling van zoo'n kleine hoeveelheid zaad vermengen we het met zand.

Nieuw Zeelandsche Spinazie is in volle opbrengst, door 't vele nat groeide dit gewas uitstekend, we kunnen 't bijna niet voor geplukt houden, hebben dus gelegenheid te over om te constateeren dat deze eigenlijk maar een surrogaat voor de echte spinazie is. We haasten ons daarom en zaaien nu weer van de laatste uit, wat we later, om er den winter mee in te gaan nog een paar maal herhalen.

Radijs, die we gedurende de zomermaanden moeten ontberen, kan ook nu weer met kans op succes gezaaid worden. Niet te veel opeens, bij tusschenpoozen gezaaid oogst men steeds jonge sappige knolletjes.

Voor *Peterselie*, *Selderie* en *Kervel* is het ook al weer tijd om voor winter en voorjaarsgebruik te gaan zorgen.

We zaaien dus en brengen de plantjes later er koude bakken over.

Bij mogelijke droogte voorzien we onze *Artisjokken* en *Kardoen* van 't noodige vocht. Willen we onze planten een verrassing bereiden dan wat vloeimest toegediend, voedsel en vocht gaan dan gepaard. Komt er in de laatste doorschieters, er uit er mee! Ook planten met stekels zien we liever niet.

Rabarber kan ook nog wel wat mest gebruiken, we hebben er in de voorzomer zooveel van gehaald, dat ze nu wel een hartversterking noodig hebben. Vooral die, welke zullen geforceerd worden, hebben 't dubbel van noode.

Aan de *augurken*, die zich door de warmte van de laatste dagen wel wat hersteld hebben, maar er toch zwakjes bij staan komen de eerste vruchten. 't Is haast de moeite niet waard dat we ze plukken, toch zoeken we ze geregeld om de paar dagen af, ten eersten omdat we liever kleine als grootere hebben en ten tweede om onze zwakke planten niet noodeloos uit te putten.

Tiel.

J. C. MUYEN.

In den Fruittuin.

Perziken. — *Moerbeien*. — *Am. bramen en Jap. wijnbes*. — *Frambozen*. — *Vroege appels en peren*. — *Oculaties*. — *Gebursten en afgevallen fruit*.

Uw vroege *perziken* zijn rijp; eindelijk dan! Een verleidelijk gezicht die schoon gekleurde vruchten, verscholen tusschen 't groen gebladerte! Wat een genot, zoo dagelijks te kunnen genieten van de voortbrengselen uit eigen tuin.

Plukken van perziken is een secuur werk. Appels en peren moeten voorzichtig behandeld worden, hoeveel te meer dan zoo'n teergevoelige perzik. Mogen ze voor de verzending al niet volkomen rijp zijn, pluk ze voor uw dagelijksch gebruik maar niet te vroeg. Verwijder de bladeren, die 't zonlicht aan uwe vruchten onttrekken; stel echter een beschaduwde vrucht niet plotseling aan de volle zon bloot, ze krijgt daardoor brandvlekken.

Hoe rijper de vrucht, hoe meer kans van beschadigen. Een perzik zit onmiddellijk op 't hout; draait men haar een weinig om, zoo belooft men vaak de kans, haar te beschadigen. Door haar in de volle hand te nemen en ze rechtstreeks naar u toe te halen, is 't gevaar minder groot. Den juiste pluk-tijd te bepalen, leert men al plukken-de; de kleur verandert aanmerklijk, en mocht ge twifelen, betast de vrucht dan zeer voorzichtig met uw duim daar, waar ze 't laatst aarrijpt, bij 't steel-tje dus.

Een perzik moet voor dagelijksch gebruik volkomen rijp geoogst. Laat ge haar narijpen, zoo laat het schillette slecht los en het vleesch is bitter.

Abrikzen zijn niet zoo gevoelig; 't vleesch is dan ook vrij wat vaster.

Ook de *moerbeizenboom* laat ons thans van zijne sappige vruchten genie-

ten. 't Is ook hier oppassen, want met 't plukken der rijpe, werpt ge zoo licht nog onrijpe vruchten af. Ze zitten zoo aan groepjes bijeen en de steeltjes zitten zoo los op 't hout. Pekzwart moeten de moerbeiden zijn, anders laat de smaak veel te wenschen over. Pluk niet meer, dan ge direct voor uw dessert noodig hebt. Niet alleen gaat de smaak en 't oog achteruit, maar de vruchten gaan spoedig schimmelen. Ge vindt de vruchten wel lekker, maar ge ziet zoo tegen 't plukken op. Immers uw handen worden zoo vlekkelig van 't donkerroode sap. Weet ge, wat een best middeltje is om ze weer schoon te krijgen? Neem een groene of licht gekleurde moerbeide, druk die fijn en wasch er als 't ware uw handen mee, om ze vervolgens met water af te spoelen. Met een paar stuk gedrukte roode aalbessen verkrijgt ge eveneens 't zelfde resultaat. De vlekken verdwijnen er geheel door.

Zijn de frambozen geplukt, dan doen we ons te goed aan die grootvruchtige *Amerikaansche bramen* en aan de vruchten der *Japansche wijnbes* (*Rubus phoenicolasius*). De groeiwijze hiervan komt vrijwel overeen met die onzer framboos.

Ze bloeit op de voorjarige stengels en deze kunnen aan latwerk, draden, tegen een muur of schutting geleid worden. Een warme standplaats past haar 't best. We binden 't nieuwe gewas, onze vruchtdraggers in de toekomst, geregeld aan, opdat de oogen zich flink kunnen ontwikkelen. De smaak der vruchten is volgens den een heerlijk, terwijl een ander er niet veel aan vindt. Zoo gaat 't. De kleur is donker oranje-rood. De vruchten vallen niet gemakkelijk af, kneuzen niet zoo licht als frambozen, doch zijn vrij wat kleiner.

Begin Augustus kunnen we ons reeds te goed doen aan *vroege appels* en *peren*, zoodat we lang niet zonder dessert zijn. Daar hebt ge b.v. de *Glasappel*, ook wel *Rose de Virginie* geheeten, een witgele appel met enkele roode strepen; *Schöner von Bath*, wel niet groot, maar lang niet kwaad van smaak; *Astracan rouge* is werkelijk zeer goed en een mooie vrucht; we hebben ook de *witte Astracan*, hoewel deze hier minder voorkomt. En dan de *Vroege Joop* of *torwappel*. Pluk deze vooral bijtijds, want 't vleesch is toch al droog en melig. Als peren kunt ge plukken *Précoce de Trévoux*, in uiterlijk veel overeenkomst hebbende met *Clapp's Favorite*, werkelijk een zeer aanbevelenswaardige vroege peer. *Beurré Giffard*, ook lang niet te versmaden. *Noordhollandsche suikerpeer* is klein. *Colorée de Juillet* *Dirkjespeer* is ook reeds plukrijp.

Vroege vruchten mogen vooral niet te lang blijven hangen, doen ze dit, dan gaat de smaak achteruit. Ze worden melig, waardoor ze voor 't gebruik minder geschikt zijn. Zoodra ze maar eenigszins van kleur veranderen, een lichtere tint dus aannemen, dient ge ze te plukken. Ze behoeven niet lang te liggen, met een acht dagen zijn ze

van pluk- of boomrijp, eetbaar geworden. Pluk wanneer de vruchten droog zijn en bij voorkeur tusschen 9 en 11 uur, wijl op 't heetst van den dag de vruchten te veel uitgewasemd hebben, waardoor ze niet zoo sappig zullen zijn.

Houdt uwe geplaatste *oculaties* in het oog. Zijn ze aangeslagen, dan dienen de bandjes nagezien of ze ook knellen en zoo ja, dan voorzichtig losgemaakt en een ander aangebracht. Is 't bladsteeltje afgevallen, zoo kunt ge vrijwel aannemen, dat ge succes op uw werk hebt; zit 't er nog, dan wordt 't twijfelachtig. Blijkt 't dat uw moeite vergeefs is geweest, zoo is 't nog niet te laat om op een schoon plaatsje een andere oculatie te zetten natuurlijk niet in de onmiddellijke nabijheid der mislukte.

Met al die kou en nattigheid hebben onze teere vruchten 't kwaad te verduren. Tal van peren zijn reeds geheel gebarsten en waar zulks bij soorten als *Beurré Diel*, vrij geregeld voorkomt, zoo hebben ook weer sterke soorten 't thans leelijk te pakken.

Pluk die gebarsten peren zoo gauw mogelijk af, waarde hebben ze toch niet, wijl 't vleesch als 't ware versteend is en laat ge ze hangen zoo eten ze mee van 't voedsel, 't welk de goede zoo noodig hebben. Raap ook 't gevallen fruit geregeld onder uw boomen weg, want de Monilia-ziekte treedt sterk op.

P. VAN DER VLIST.

In de Orchideeënkas.

Dendrobiums. — *Miltonia's*.

Wie er *Dendrobiums* op na houdt, doet een goed werk, deze dagelijks na te kijken, of er ook bij zijn, bij welke de groei voleindigd is, in welk geval wij de plant tusschen de nog groeiende wegnemen en haar een plaats geven, waar zij over meer licht beschikken kan en de lucht wat droger is. Kan men haar een plaatsje op het Zuiden geven, dan is dat wel het meest gewenschte. De schermmatten gebruiken wij bij helder weer hoogstens een paar uren per dag, immers het zonnetje, dat de schijnknollen zoo heerlijk doet rijpen, mogen wij alleen op het heetst van den dag buiten sluiten. Dit alles nakomende, zorgen wij voor een geleidelijken overgang; het is niet goed een plant, die gewend is aan schaduw in eens in de volle zon te zetten; elken dag wat meer en zoo komt zij ten slotte in de volle zon.

Hetzelfde kan gezegd worden ten opzichte van het gieten; waar wij deze planten geregeld water gaven, is het niet goed, plotseling daarmede op te houden. Planten in kleine potten geven wij het beste water door eene onderdompeling van den pot; ze worden niet weer gegoten, vóórdat blijkt, dat er behoefte aan water is. Om ons daarvan te overtuigen, moeten wij de plant in de hand nemen en de compost onderzoeken of die droog is, immers het gebeurt, dat het bovenste laagje sphag-

num zeer droog is, terwijl daaronder de compost vochtig genoeg is.

Lucht zooveel mogelijk; een frissche beweging der luchtstroom kan niet anders dan het rijpen bevorderen en onze bloemenoogst vergrooten.

Sommige planten van *Miltonia Veil-laria* beginnen opnieuw te groeien en kunnen dus, waar dat noodig is, verplant worden.

De ondervinding heeft geleerd, dat men met succes de plant in een kleinen pot zet, om haar in het laatst van Januari, begin Februari een grooten pot te geven, wanneer de wortels op nieuw gaan groeien, zoowel in de lengte als door het maken van zijwortels.

Het verplanten zelf wordt zeer voorzichtig gedaan; de oude compost wordt zonder de wortels al te zeer te storen weggenomen, en doode wortels weggesneden. Gedroogde wortelstokken van den Boomvaren, *Polypodium vulgare* vormen een uitstekende drainage terwijl wij voor compost aanbevelen: $\frac{1}{4}$ varenwortelgrond, $\frac{1}{4}$ bladgrond, $\frac{1}{2}$ Spagnam en een handvol wit zand. Een en ander wordt na de oppotting afgedekt door een laagje levend Sphagnum.

De zeldzame *Miltonia Bleuana* en de verscheidenheid *Nobilior*, welke nu in vollen groei zijn, kunnen ook nog verplant worden, terwijl *Miltonia Veil-laria Leopoldii* en *M. Veil-laria rubella* en *superba* bij voorkeur dan verplant worden wanneer de nieuwe scheut flink zichtbaar is.

Voor het oogenblik is de koude kas de geschikte plaats voor deze fraaie Orchideeën waar zij tot einde September kunnen vertoeven. Wij brengen ze dan naar de gematigde kas, waar zij, evenals voor dien tijd volop kunnen profiteren van frissche lucht.

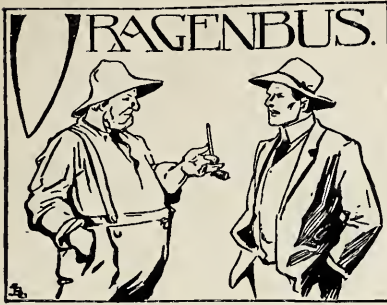
Van de Braziliaansche Miltonias vertoonen er enkele hare bloemstengels en deze kunnen goed begoten worden terwijl bij gunstig weer een lichte besproeiing de groei bevordert en de roode spin op een afstand houdt.

J. K. B.

BLADVULLING.

De Fransche schrijver Alphonse Karr, tevens een groot plantenminnaar, bezat in de Rivière een grooten tuin, die aan dien van een Italiaanschen graaf grensde. (Karr was een groot bloemenliefhebber en gaf de eersten stoot aan de tegenwoordig zoo nitgebreide bloemenhandel aan de Côte d'Azur).

Op een goeden dag liet Karr aan zijn buurman, die een zeer rijke bibliotheek bezat, een boek ter leen vragen. De graaf liet antwoorden, dat geen boek zijn bibliotheek ooit verliet, monsieur Karr mocht het in de zaal komen lezen. Kort daarna had de graaf een gieter noodig en liet hij Karr verzoeken, dezen een oogenblik te willen leenen, waarop Karr liet antwoorden: „Uit mijn tuin geef ik niets, wanneer mijn heer de graaf echter persé gieten wil, mag hij in mijn tuin komen, daar kan hij den geheelen dag ongestoord gieten”. S.

Vraag No. 98.

Kunt u mij ook mededeelen, in welken CATALOGUS men BLOEMBOLLEN kan vinden, als crocus, sneeuwkllokje, winter-aconiet, enz.

Amsterdam.

V.

Antwoord: Daar de tijd van bollenzetten weer spoedig aanbreekt, komen de advertenties stellig weer spoedig, en raden wij u, die rubriek te raadplegen. Adressen noemen in de „Vragenbus“ gaat niet.

B.

Vraag No. 99.

a. Zoudt u mij kunnen zeggen, hoe ik PADDESTOELEN moet behandelen om ze te BEWAREN dat ze goed blijven voor een verzameling?

b. Zou mijn zaad van TOORTS, dat ik ± 4 maanden geleden gezaaid heb, nog opkomen?

Baarn.

H. S.

Antwoord: a. Paddestoelen zijn zeer moeilijk te conserveren. Er bestaan 2 methoden: drogen en op vloeistoffen. Voor de eerste manier zijn slechts enkele der harde soorten geschikt, zooals enkele Polyporus-soorten, b.v. *P. ignarius*, *Daedalea Quercina* e. a. De meeste zwammen drogen echter op deze manier tot onherkenbaar worden toe in, terwijl ze bovendien sterk verkleuren. Dit laatste is ook wel 't geval op alcohol of formalin, maar dan blijft toch de vorm bewaard.

b. Het toortsaad zal wel niet meer opkomen, denk ik.

B. B.

Vraag No. 100.

Gaarne vernam ik in uw blad eens een en ander over den WINTERSNOEI der VRUCHTBOOMEN.

Enschede.

Mevr. W.—R.

Antwoord: Als de tijd hiervoor er is, wordt dit in ons blad behandeld.

RED.

Vraag No. 101.

a. Hoe kan ik een HORTENSIA die nu in de kamer staat, overhouden en 't volgend jaar weer IN BLOEI KRIJGEN? Ik heb geen kas.

b. Mijn PTERIS ARGYREA maakt veel en mooie nieuwe bladen, maar ze zijn alle iets kleiner, dan die er aan waren toen ik de plant kreeg: ook worden de oude bladen bruin. Is er tegen beide iets te doen?

De Bilt.

A. S. v. N.

Antwoord: a. Zet de plant zoo licht en luchtig mogelijk buiten in een vensterbank bijvoorbeeld, of beter nog, zoo u er de gelegenheid toe hebt, buiten in den tuin op een zonnig plekje. Zorg dat ze nimmer gebrek aan water heeft en geef ook om de paar weken een bemesting met vloeimest of voedingszout.

Tegen het najaar haalt u de plant binnen en overwintert haar op een koele, liefst vorstvrije, maar vooral luchtige en lichte standplaats. Zoo noodig kan nu nog wel een verpotting gegeven worden in een iets grooteren pot in voedzame aarde,

b. Toen u de Pteris kreeg kwam ze waarschijnlijk uit een broekas of stond voor dien in elk geval iets warmer dan bij u. Dat ze nu kleinere blaadjes maakt behoeft daarom nog geen achteruitgang te wezen. De varens maken in lagere temperatuur altijd kortere bladstelen maar zijn er vaak des te steviger en krachtiger om.

Dat de oude bladen bruin worden is ook een natuurlijk verschijnsel. Als de plant maar doorgroeit en nieuw loof vormt, betekent dit niets. Zijn ze geheel bruin dan kunt u ze van de plant verwijderen.

v. L.

Vraag No. 102.

a. WELKE VARENS zijn het meest GESCHIKT VOOR een TERRARIUM? Hoe is de behandeling daarvan?

Kan men varens die niet goed groeien daarin opkweken?

b. Mijn FUCHSIA's geven WEINIG BLOEM. Hoe hierin VERBETERING te brengen. Ze staan op de Zuidkant onder een veranda en hebben weinig zon.

L. v. R.

's Bosch.

Antwoord: a. In de eerste plaats uitheemsche soorten, zoogenaamde kasvarens als *Pteris serrulata*, *Pt. argyrea*, *Pt. tremula*, *Adiantum*-soorten, als *A. cuneatum*, *A. decorum*, voorts *Asplenium*, *Blechnum*, *Diplazium*, e. a. Ook *Selaginella*'s leenen zich uitstekend voor terrariums.

De behandeling van een terrarium is zeer eenvoudig. U zorgt in de eerste plaats dat de stomp altijd goed schoon en helder is. De plantjes moeten in lichten grond staan en niet te nat gehouden worden, omdat er maar weinig water verdampt en wat er verdampt in het terrarium blijft. U zorgt dus alleen maar dat de aarde nimmer te droog wordt. Ook mogen de plantjes nimmer door ongetemperd zonlicht beschenen worden.

Varens die niet goed groeien, willen het onder een stomp of in een terrarium wel eens weer geheel ophalen.

b. Houdt de plantjes eens wat aan den drogen kant, zonder daarom de aarde geheel te laten uitdrogen, want dan laat uw Fuchsia de blaadjes vallen. Zet haar ook op een plaatsje waar ze wat meer zon en lucht heeft. Fuchsia's houden wel van eenige bescherming tegen felle zonneschijn maar onder een veranda die misschien nog overgroeit is met wilde-wingerd of andere klimplanten, kan het voor haar ook te donker wezen.

v. L.

Vraag No. 103.

Hiervorens blad en bloem van een ZIEKE HOYA CARNOSA; kunt u s.v.p. voorlichting geven?

Beverwijk.

C. H. Jz.

Antwoord: Uw *Hoya carnosa* is vreeselijk bezet met Wolhuis; het reeds eenmaal door u toegepaste middel, nl. afwassen, is goed; maar dan moet het herhaaldelijk geschieden. Wellicht zou bestuiven met tabaksstof, en na een dag afwassen, nog beter helpen. De heer De J. H., die het takje zag, deelde mede, hoe hij eene *Epiphyllum*, die ook stikvol zat, met uitstekend resultaat aan eene bespuiting met Bordeauxsche pap had onderworpen. Een afdoend middel bezitten wij weliswaar in eene behandeling met Cyanwaterstofgas (blauwzuur); maar wegens de ongemeene giftigheid is er aan 't gebruik van dit middel te veel gevaar verbonden, zodat het slechts door ervaren deskundigen mag worden toegepast. Ten slotte wijs ik nog op de manier, die de heer K. v. S. beschrijft in No. 3, waar hij de aanverwante bladluizen in zijn rozenkas met tabaksrook bestrijdt.

B. B.

Vraag no. 104.

Hierbij eenige ZIEKE BLADEREN van TROPAEOLUM PEREGRINUM, vermoedelijk door eene zwam aangetast. De planten groeien overigens best.

Amsterdam.

G. Bl.

Antwoord: Het verschijnsel bij uw *Tropeolum* vertoont zich meer, wanneer de plant binnen gekweekt wordt en dus te warm staat, wat mij toeschijnt, ook met uw plant het geval te zijn. Met buiten-gekweekte planten heb ik er nimmer last van gehad.

v. L.

Vraag no. 105.

Mijne STAMFUCHSIA'S ontwikkelden zich na 't verplanten (begin April) goed. In Juni, eenige dagen nadat ze buiten gezet waren, werd de kleur van 't JONGE LOOF BRUIN en de groei gestuit. Wat zou de oorzaak zijn, en wat is er tegen te doen?

A.

J. S.

Antwoord: Behalve-luis kan ik aan uwe planten geen bepaald ziekteverschijnsel ontdekken. Hadden ze tot op 't moment dat ze buiten kwamen wellicht wat donker gestaan, waardoor de jonge scheuten wat zwak waren? Het bruin worden wijst daarop; vorming van anthocyane tegen te fel licht. Aanvankelijk lichten schaduw geven; bestrijding van de luis met een of ander vroeger aangegeven middel en om de veertien dagen gieten met eene zwakke oplossing (1:1000) Chilisalpeter; liever nog Kalisalpeter; anders gieren. B. B.

Vraag no. 106.

a. In Nov. hebben wij BONTBL. HULSTEN geplant; daaraan komen nu gevone GROENE SCHEUTEN; waaraan is dat toe te schrijven?

b. Wanneer plant men SPIRAEA ARUNCUS, POLYGONUM BALDSCHUANICUM en CLEMATIS?

Maastricht,

P. R.

Antwoord: Hulst wordt veredeld op den gewonnen groenen onderstam. Komen 'de groene scheuten dus vlak bij den grond, onder de veredelingsplaats vandaan, dan zijn 't uitlopers van den wilden onderstam, die zoo spoedig mogelijk verwijderd moeten worden, omdat ze anders in minder dan geen tijd al 't voedsel voor zich nemen, zoodat de bonte edelstam weldra sterft. Zijn 't evenwel „verloopen“ takken van de bonte hulst zelf (vele bonte planten verlopen sterk, b.v. *Kerria jap. fl. pl.*), dan is 't gevaar wel niet zoo dreigend; maar toch zou het bont door 't groen op den duur worden verdrongen. Wegsnijden is 't eenige middel.

b. De beste planttijd is voor *Spiraea aruncus* en *Polygonum baldschuanicum* in het vroege najaar, zoodat ze nog voor den winter zich wat kunnen bewortelen; voor *Clematis* in 't voorjaar (Maart-April).

B. B.

Vraag no. 107.

a. Welke ZIEKTE vertoont zich op de BLADEN van mijn SNIJBOONEN?

b. Het grootste deel der vruchten onzer KLEIPEREN worden met een zwarte, KURKACHTIGE LAAG bedekt; wat is daarvan de reden? De boomen zijn in Juni bespoten met een oplossing van kopersoda. Linschoten.

A. P. W.

Antwoord: a. Op de bladen bevonden zich bij aankomst slechts enkele, doch nu reeds talrijke witte hoopjes van de bekersporen van *Uromyces appendiculatus* (Boonenroest), die reeds begonnen zijn, het aanzijn te geven aan 't mycelium, waaruit zich op haar beurt de bruine *Uredo* (=zomer-) sporen reeds be-

ginnen te vormen. Later in den tijd volgen de zwarte teleuto- (= winter-) sporen. Als eenig bestrijdingsmiddel geeft Prof. J. Ritzema Bos aan: *afplukken en verbranden*.

b. Uwe kleiperen zijn dik bezet met *Fusicladium pyrenum* (Perenschurft), eene ziekte, die door 't ongestadige weer zeer wordt in de hand gewerkt. 't Eenige middel is bespuiten met Bord-pap of met kopersoda (wat u trouwens reeds toepaste). 't Was beter geweest, als u het driemaal had toegepast: vóór 't openen der knoppen; na 't afvallen der bloemblaadjes, en toen de vruchten de grootte van een knikker hadden.

B. B.

Vraag no. 108.

Drie van mijn LIJSTERBESBOOM-PJES BRAKEN bij hevigen wind af. Op de breukplaats vond ik een Dikke BRUINE WORM, zonder dat de schors beschadigd was. Hoe komt het dier in het stammetje en kan men dat voorkomen? De Bilt.

A. S. v. N.

Antwoord: De „dikke, bruine worm” kan wel niets anders zijn dan de *roode houtrups of wilgenhoutrups (Cossus Cossus)*. De vlinder legt de eieren op de stam. De jonge rupsjes vreten zich terstond door een klein gaatje naar binnen en zijn dan voor ons vrijwel buiten schot. Gelukkig worden ze in haar gangen aangevallen door sluipwespen en ook hakken de spechten ze uit haar schuilhoek. Wel kunnen we iets doen, door 't wegvangen van een enkelen vlinder dien we op den stam zien zitten, en aangetaste boomen in Juni besmeren met een papje dat de vlinders helet uit te komen; maar veel haat dit niet uit. Zie het art. van den heer J. A. Snijder, 1e jaargang, blz. 808.

B. B.

Vraag No. 109.

Gaarne vernam ik, of bijgaande OP EENE KERS GELIJKENDE VRUCHT werkelijk eene kers is, en of ze eetbaar is. Oosterbeek.

T. de H.

Antwoord: De door u aan mij gezonden vrucht is van de bruinbladige sierprun *Prunus pissardi*. De vruchten zijn zeer goed eetbaar en als dit nummer verschijnt zijn er reeds eetbare onder.

Deze *Prunus* wordt nu juist niet speciaal om de vruchten gekweekt. 't Is een sierheester van hoge waarde, niet alleen om het mooie bruine blad, maar ook om de vroege en rijke bloei. De vruchten zijn dus als toegevoegde waarde, maar daarom toch zeker niet te versmaden.

J. A. K.

TENTOONSTELLINGEN.

Bekroonde rozen te Londen.

Op de zomer-tentoonstelling, 9 en 10 Juli in den tuin van „Holland House” door de Engelsche tuinbouwmaatschappij gehouden, waren ook inzendingen van rozen, en de onderstaande ontvingen daar een getuigschrift van verdienste.

Joseph Lowe, een theehybride met zacht-roode bloemen die uitmunten door goeden vorm. Het is een sport van *mrs. W. J. Grant*.

Goldfinch, een klimroos met half gevulde bloemen, die jong zijnde koperkleurig zijn, ouder wordende in roomkleur overgaan.

Lady Helen Vincent, theehybride met eonischen bloemvorm, zeer zacht rood gekleurd. De buitenste bloembladeren slaan gracieus om, terwijl de binnenste op blijven staan.

Souvenir de Stella Gray, Theeroos met

Vraag No. 110.

a. Bij een hek aan de oostzijde van mijn tuin heb ik *ROSA RUGOSA* geplant in April. Ze GROEIEN wel, maar TREURIG LANGZAAM en nu veronderstel ik dat dat komt omdat ze weinig zon hebben. Hebben ze veel zon nodig? Of zou het komen omdat ze nog niet lang genoeg in den grond staan.

b. Van eenige SERINGheesters zijn bijna alle BLAADJES GEKRULD en zien er onfrisch uit. Zou dat gekomen zijn door het natte koude weer of kan het iets anders zijn. Opgegecoven zit er niets in en zijn ze volkomen gaaf.

Lochem.

B. R.

Antwoord: a. 't Slecht groeien van uwe *Rosa rugosa* zal wel 't gevolg zijn van 't pas verplant zijn. April (einde?) wordt ook al rijkelijk laat, 't najaar is de beste tijd. Als ze niet al te zeer van zon verstoken zijn, kunnen ze wel terecht komen en bloeien.

b. Dat verschijnsel doet zich meermalen voor, o. a. verleden jaar hier ter stede, maar was toen van merkwaardig locale aard. Vermoedelijk zijn de seringes aangeast door eene bacterie, n.l. *Pseudomonas Syringae*, waarvan mij nog geene bestrijdingswijze bekend is. Om zekerheid te erlangen, raad ik u, advies te vragen aan Prof. dr. J. Ritzema Bos, Dir. v. h. Instituut voor Phytopathologie te Wageningen.

B. B.

ZOMERWEELDE.

Ik lig bij heete middagzonneshijn Te doezen in mijn tuin, vol kleurenpraelt. Heel zwaar door overgrote bloemenvrucht Buigt diep de Fuchsia, om welk' een klein'

En teere vlinder fladdert, die zich zaecht Zet op de honigrijke bloem. En mijn Blij oog geniet van Lelies, trotsch en rein... Maar roode rozenblaren vallen zacht.

Zij brengen door hun langzaam vallen mij De tijd weer voor de geest, dat elke boom Onthadert; naar het zoele Zuiden vlucht

De zwaluw en geen vlinder vladdert blij... Zóó lig ik in mijn bloementuin en droom, En denk, en 'k loos een diepe, diepe zucht:

„Och, waarom moet altijd die zomerpraelt Vergaan in lange, donk're winternaecht!”

ELVIRA.

Kaiserin Auguste Viktoria.
Inzending van den heer Th. A. v. ELDIR,
Haarlem; 1e Prijs.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

Het was de verscheidenheid *Kaiserin Auguste Viktoria*. Ter aanvulling van ons verslag drukken de we fraaie vaas hier nogmaals af.

Congrès horticole de 1908.

Het tuinbouwkundig congres in Frankrijk belooft voor 1908 zeer belangrijk te zijn; de te behandelen onderwerpen zijn deels van zuiver practischen aard, deels wetenschappelijk.

Het Congres wil trachten nieuwe afzetgebieden te vinden voor de Fransche tuinbouwproducten. Verder wordt een onderzoek ingesteld naar den invloed van mestsoorten op rijpheid en bewaren van fruit. Dan het produceeren en fixeren van variëteiten bij gecultiveerde planten. Vervolgens de beste variëteiten van groenten, vruchten en bloemen voor eene bepaalde streek. Daarna: Onderzoek betreffende de erfelijkheid bij hybriden volgens de wet van Mendel. Ten slotte: Onderzoek om op gemakkelijker wijze kunstmatige kleurvariëteiten bij bloemen te krijgen.

De vijfjaarlijksche te Gent.

Te Gent wordt het volgende jaar de vijfjaarlijksche Tentoonstelling gehouden van 25 April tot 3 Mei. Het feit dat dan tegelijkertijd het 100-jarig bestaan wordt herdacht van de „Société royale d'agriculture et d'horticulture de Gand”, geeft aan deze belangrijke tentoonstelling nog een extra cachet. Het programma bevat 760 nos. De 52 nos. der 26e groep zijn gewijd aan wetenschappelijke onderwerpen: erfelijkheid, mutatie, kunstmatige teeltkeus, morphologie, enz.

BRIEVENBUS.

Mieren.

Onversehillig, waar men mieren aantreft, kan men die verwijderen in den tijd van een half jaar, uiterlijk één jaar, zonder dat ze ooit op die plaats terugko-

J. K. B.

men. Men zaait Goudsbloemen (*Calendula*) op de plaatsen waar men ze aantreft; de mieren verdwijnen in korten tijd. Komen ze in de woonhuizen, broeikas en of onverschillig waar men ze aantreft, men zaait of plante ze uit; de planten in bloei geven nog meer, dan wanneer ze niet bloeien; maar het middel is afdoende.

Het volgende is gebeurd bij mij, toen ik voor twee jaar terug mij hier vestigde: Het woonhuis, dat ik betrok, zat binnē en buiten vol mieren aan de voorzijde. Ik had flinke Goudsbloem-planten in pot en plaatste die dadelijk waar de mieren zich bevonden. Met 2 à 3 dagen kwamen ze uit den grond, kropen naar boven de vensterbank, doch het grootste gedeelte liep over den straatweg, om niet meer terug te komen. Veel mieren, die op de vensterbank zaten, werden door mij gedood, ook plaatste ik daar Goudsbloem in pot en ook daar verdwenen zij spoedig, om nu aan de andere zijde en achter aan het huis te komen; wel lang zoo erg niet als zij voor het huis geweest waren, maar toch nog genoeg om vervelend te wezen. Ook daar plaatste ik Goudsbloemen in pot, en met 3 maanden ruim was ik ze alle kwijt.

Dien raad heb ik veel gegeven en altijd success.

Abbekerk.

G. Smits Tz.

Eene opwekking aan onze lezers, bovenstaand eenvoudig middel toe te passen, mag wel bijna overbodig heeten. 't Middel is te gemakkelijk, en binnen ieders bereik. 't Lijkt haast te eenvoudig, zou men zoo zeggen. Doch 't is meer vertoond, dat men ver zocht, terwijl men vlak bij huis uitstekend terecht kon. Met belangstelling zien we intusschen den uitslag dezer proefnemingen tegemoet, en gaarne ontvangen we daaromtrent mededeelingen.

RED.

Vreemdgevormde bloemen.

In bijgaand doosje zend ik u iets, dat misschien uw belangstelling waard is; ik ben niet genoeg op de hoogte om te weten of het iets bijzonders is, of een meer voorkomende afwijking.

Tusschen de gewone bloemen van een *digitalis* (waarvan één er bij) vond ik, midden op de stengel een bijzonder groote — de andere uit het doosje. Aan geen van de andere digitales, noch aan deze zelfde plant, waren er meer van deze grootte en vorm.

Velp.

E. v. LEEUWEN.

Bijschrift.

Wat u zondt zijn abnormale *Digitalis* bloemen die bij sommige exemplaren aan den top der bloemstengels of ook wel eindelings aan de zijtakjes voorkomen. Men noemt zulke bloemen pelorische bloemen.

Zeldzaam zijn die pelorische bloemen niet en iets nieuws in geen geval. Reeds in 1844 kweekte prof. Vrolik pelorische *Digitalissen* in den Amsterdamschen Hortus.

Pelorische bloemen komen o.a. ook voor bij sommige soorten van *Leeuwebek*, *Strepitocarpus* enz., terwijl de tegenwoordig gekweekte *Gloxinia's* met de recht opstaande bloemen, eigenlijk ook niet anders dan pelorische variëteiten zijn.

Uit zaad komt de pelorische vorm bij *Digitalis* geregeld terug zoodat men elk jaar pelorische variëteiten kan hebben.

Een mooie afbeelding van *Digitalis* met pelorische bloemen gaf „Onze Tuinen” reeds in No. 3 van den eersten jaargang.

v. L.

Mooie Clivia.

Daar voor eenigen tijd door u melding gemaakt werd van een bijzonder mooie *Clivia*, kan ik u melden dat een van mijn

drie *Clivia's* dezen zomer tweemaal bloeide, en wel: de eene stengel had 13 en de andere 11 bloemen. Na uitgebloeid te zijn, ziet de plant er nog zeer goed en frisch uit.

Meenende, dat zulk eene eigenaardigheid wel der moeite waard is voor uw blad meld ik u dit even.

Zaandam.

Zuster W. H.

Personalia.

Nos jungunt Rosae.

In de jongste algemeene vergadering van deze vereeniging werden tot ere-leden benoemd de Heer en Mevrouw Boreel van Hogelander te Velsen.

In een daarop volgende bestuursvergadering werd benoemd tot voorzitter van die vereeniging Jhr. J. L. Meek te Santpoort.

Uitslag examen.

Gerard Adriaan van Swieten - Tuinbouwschool, *Frederiksoord*.

Geslaagd voor 't toelatingsexamen van 29 Juli j.l.: C. Barske, *Enschede*; C. H. F. Botke, *Oldeboorn*; F. de Bruin, *Den Haag*; P. ter Coek, *Helpman*; P. Dakkus, *Nijmegen*; Th. Douwes, *Furmerend*; W. Grobben, *Frederiksoord*; C. Hennij, *Veenendaal*; C. Hulswé, *Nijmegen*; J. R. Jacobs, *Den Haag*; B. de Jonge, *Amsterdam*; W. N. Lindeman, *Leiden*; G. J. Mensink, *Deventer*; F. Molenaar, *Frederiksoord*; J. H. Z. Molewijk, *Noordwolde*; F. H. Nauta, *Scheemda*; G. Nieboer, *Klazienaveen*.

Afgewezen: vijf.

Voor de cursus 1907—1908, die 10 Sept. aanvangt, kunnen thans geene aspiranten meer worden aangenomen, aangezien al de beschikbare plaatsen zijn ingenomen.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Otto Schulz,

Bussum.

Tuin-architect.

Ontvangen per Nieuwe Amsterdam eene groote partij der alom bekende COLDWELL MAAIMACHINES, zoodat nu weder alle maten voorhanden zijn.

VRAAGT PRIJSCOURANT. (112)

JEAN HEYBROEK. - Baarn.

A. HARTEVELT,

Rozen- en Vruchtboomenkweekerij,

Rijswijk, bij Den Haag,

bericht dat de Rozen van af begin Augustus tot einde Augustus in bloei staan en noodigt beleefd tot bezoek uit. (114)

3 Hectaren in cultuur.

Struikrozen,

uitsluitend in de beste oudere en nieuwere soorten.

Vaste Planten,

enorm groot sortiment, bevattende de beste nieuwigheden, waaronder vele van eigen teelt of invoering. Bij den aanleg van Tuinen in modernen stijl kunnen de vaste planten niet worden gemist. Ook voor snijbloemen van af Maart tot November worden ze steeds meer gewaardeerd. De beste planttijd is Aug.—Sept. of half Maart—begin Mei.

Voorts Coniferen, Rhododendrons, Bloemheesters, Klimplanten, Bessenstruiken, Vruchtboomen, Pootaardappelen, enz. enz. (104)

B. RUYS,

Koninklijke Kweekerij „Moerheim”,

Dedemsvaart.

NETWERK,

ter beveiliging van **Bloemen, Vruchtboomen en Planten**, levert in alle gewenschte maten van 30 cents af per vierk. M.

Tj. VELTHUIJSEN,

Fr. Hendrikplantsoen 88 en 15, Amsterdam.

Fabriek van alle soorten **Vischnetten** van zijde, katoen, hennep en linnengarens. (9)

Prima kwaliteit Bloemen-, Gazon-, Ooftboomenmest enz. wordt bij iedere hoeveelheid geleverd door de (23)

Mij. tot Verkoop van Hulpemeststoffen, te **Dordrecht**. „Opggericht 1893”.

Onder openbare controle der Rijkslandbouwproefstations. — Prijsopgaven, Brochures, Circulaires en Inlichtingen *gratis*.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR

MONIER-WERKEN

AMSTERDAM.

*

CEMENT - IJZERWERKEN.

DIRECTEUR

J. N. Landré

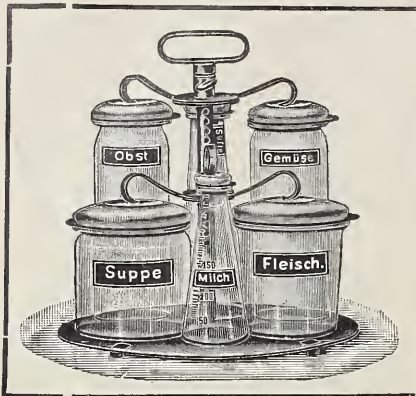
= OMVAL JAAGPAD 53.

(32)

Telefoon 3023.

Rozenkweekerij „Muscosa”

ARNHEM. (6)

Hoofdepôt en Proefstation WECK'S Sterilisator.

Hygiënisch zuiver. Gedep. merk
„Frischhaltung” alleen echt. (89)

Voor versch bewaren van
Groenten en Vruchten.
D. DE CLERCQ - Bloemendaal.

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H.A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De bloei der Rozenvelden vangt einde Juli aan en duurt
tot einde September.

Toegang op werkdagen van voormiddag 8 uur tot namiddag 6 uur. (102)

BERICHT AAN INTEEKENAREN.

Voor het Tijdschrift „Onze Tuinen” zijn nog fraaie linnen STEMPEL-
BANDEN voor den 1en Jaargang verkrijgbaar. Bestellingen worden ingewacht
bij onze agenten, bij den boekhandel of bij de administratie. Prijs f 0.75,
franco per post f 0.90.

Onze
Tuinen
1e Jaargang

Onze Tuinen.

Iemand, den 1en jaargang willende laten in-
binden, mist de Nos 2, 11, 15 en 17. Heeft
één der Abonnés of lezers een of meer van
deze nummers over? Gaarne antwoord onder
letters F. C., bureel „Onze Tuinen”.

GRONDBORINGEN ⁽¹⁴⁾

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.

HAARLEM

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum dier Provincie
verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing
opgegeven worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Firma ROSEBOOM,

Koestraat, Zwolle.

Speciaal adres voor Tuingereedschappen.

Fosfit poeder
voor bestuiven van
Rozen- en Perzikboom-
men, tegen het wit en
ongedierte.

Per 10 kilo f 4.—

Per kilo f 0.85 franco.

Bestuiver La Vergne f 2.50 per stuk.

De groote ge'ilustreerde prijs-courant gratis op
aanvraag. (113)

INHOUD.

- Gevoelige planten, I., door v. L.
- Ons Gouden Tientje.
- Orchideeën.
- Cymbidiums, door J. K. B.
- Bloementuin.
- Spiraea's, door Barth. W. Ulehake.
- 't Planten van Iresine, door J. P. M. Soer.
- Moestuin.
- Oogsten van Zaden, door J. A. Kors.
- De Wilde Flora.
- De Basterdwederik, door J. K. B.
- Bodem en Bemesting.
- Stikstof, door B. B.
- Uit het Buitenland.
- De Botanische Tuin te Dahlem, door R. Lijsten.
- Rozenweelde.
- Wildzang in den Tuin, door W. W. Kolvoort.
- Werk v. d. Volgende Week.
- In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.
- In den Moestuin, door J. C. Muyen.
- In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.
- In de Orchideeënkas, door J. K. B.
- Bladvulling.
- Vragenbus.
- Tentoonstellingen.
- Zomerweelde.
- Erievenbus.
- Personalia.
- Uitslag Examen.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. . . . „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Middelburg; J. C. Muljen, Tiel; F. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

DE WILDE FLORA.

Witte Muurpeper (Sedum album).

Het is een buitengewoon fijn bouquetje, wat u hier in beeld vertoond wordt; eene verzekering, die met het oog op het plaatje wel overbodig mag heeten. Een schat van witte, vijfpuntige sterretjes, overdekt met fijn-purperen stipjes (de helmknoppen), terwijl 't een zacht, zoet geurtje aangenaam uitstraalt.

Wilde Flora? — Zeer zeker! De Witte Muurpeper is in 't oosten van ons land nu wel geen algemeene verschijning, maar komt er toch op onderscheidene plaatsen voor.

't Is dus eene plant van den zandgrond; en daarom vind ik het zoo merkwaardig, dat we hier vlak bij Amsterdam, te midden van klei en veen, een klein plekje hebben, waar dit lieve plantje prachtig groeit.

Daar ga ik in Juni heen, ten minste als ik er om denk, en pluk er een handjevol stengels, die dan nog pas gesloten knoppen dragen. De planten zelf laat ik staan, omdat ik het zonde zou vinden, als ze van dat aardige plekje verdwenen.

Thuis zet ik ze in een bakje met water in de volle zon, en weldra openen zich de fijne sterbloempjes, die wel een

week of zes een sieraad van de venster-bank vormen.

'k Heb ditmaal een paar nietbloeiende stengels meegenomen, om ze te stekken in een mengsel van half zand en half

rolronde, korte, horizontaal afstaande blaadjes, die totaal niet op blaadjes gelijken. In sommige gedeelten van Duitschland zeggen ze, dat de plant geen bladen, maar korels draagt, en noemen ze daarom „Ohnblatt“ (Zonderblad).

Aan die dikke blaadjes dankt dit plantje het, dat het — evenals haar meer bekende gele zuster — op schralen, drogen zandgrond kan groeien. Wortels houden de meeste *Sedums* er bijna niet op na. Prof. Oudemans meent, dat daar zelfs de naam vandaan komt, n.l. van 't lat. w.w. *sedeo* (inf. *sedere*) = zitten, omdat ze feitelijk zoomaar op rotsen enz. zitten. *Sedum* zou dan *zitplant* beteekenen.

Eene andere naams-afleiding zoekt de herkomst in 't lat. *sedare* = afhouden of afweten, waarmee dan bedoeld wordt op de eigenschap, den bliksem te kunnen afwe-

ren. Wel is het speciaal *Sedum* (= *Sempervivum*) *tectorum* (huis- of daklook) welke vooral deze eigenschap heeft, doch men behelpt zich ook vaak met andere *Sedum*-soorten.

Wanneer men de mythologie der plan-

WITTE MUURPEPER (*Sedum album*).

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

tuingsgrond, met flink wat fijngeklopt kalkpuin er door. Hierin groeien de stekjes uitstekend, en thans — twee maanden later — heb ik al een mooi vol potje.

De krachtige stengeltjes zitten vol met

ten nagaat, valt het op dat het steeds in 't oog vallende eigenschappen waren, die tot bovennatuurlijke zaken deden besluiten. Zoo moesten onze voorouders met hun primitieven kijk op 't plantenleven het wel vreemd vinden, dat Muurpeper frisch groen blijft, waar andere, gewone planten van dorst bezwijken. Nog raadselachtiger werd het, toen ze zagen, dat er bijna geen wortels waren. Sterker nog, de plant bloeit lustig door, nadat ze afgeplukt is, al zijn de bloempjes pas in den knop.

En thans nog hangt de eenvoudige landman een krans van *Sedum* boven zijn deur, overtuigd dat zijn huis daar-

Takje Witte Muurpeper in bloei.
Onderaan ontspruiten nieuwe stengels.

door beveiligd is tegen 't inslaan van den bliksem, en zonder eenig vermoeden, dat hij hiermee nog de wereldbeschouwing der Germaansche heidenen huldigt van voor meer dan twintig eeuwen.

Trouwens, laten we het niet zoo vreemd vinden, als men verwonderd het het ongewone gedrag dezer planten ziet. Ik herinner me nog zeer goed de verbazing van mijne 16- à 18-jarige leerlingen, die toevallig mijn plekje met Witte Muurpeper hadden gevonden, en daarvan in Juni eenige takjes hadden geplukt voor het herbarium. De plantjes waren in knoptoestand in de verzameling gekomen; stel u nu de verbazing voor, als half Juli blijkt, dat ze tusschen 't filterpapier zijn gaan bloeien!

Tegenwoordig weet de biologie wel antwoord te geven op al de vragen, die wij, dit alles ziende, opwerpen. Het zegvierende leven heeft in de *Sedums* en andere succulenten zijne vertegenwoordigers om zich ook daár te vestigen, waar andere planten 't niet kunnen uithouden. In de rolronde blaadjes bevat de Muurpeper eene hoeveelheid vocht, die het plantje bewaart voor sterven in tijden van droogte. Om daar zoo spaarzaam mogelijk mee te zijn, is de oppervlucht ongewoon dik, zoodat de verdamping al moeilijk wordt, en nog moeilijker wordt dit door den rolronde vorm (kleiner oppervlak) der blaadjes.

't Spreekt van zelf, dat bij watergebrek zoo'n sappig plantje opgeld zou doen bij allerlei dorstig gedierte. Proef evenwel

maar eens zoo'n blaadje, en ge weet voor goed waarom ze gerespecteerd worden. Wij zeggen niet voor niemendal Muurpeper, en de gele heet terecht *Sedum acre* (= scherp. bijtend); de Franschen zeggen *Sedum brûlante*.

Wanneer we een takje Witte Muurpeper op een paar steentjes ongeveer 1 cM. boven zeer vochtigen grond leggen, duurt het maar kort, of over de heele lengte van het stengeltje komen eene groote massa dunne witte haarworteltjes te voorschijn, die maar even in den grond dringen, doch onmiddellijk beginnen, het beschikbare water met daarin opgeloste bodemzouten op te zuigen, om het in de reservoires te bergen.

Zoo doet het plantje in de vrije natuur ook. 't Heeft maar even wortels genoeg,

om op zijn plaats te blijven. Regent het echter, dan ontspruiten onmiddellijk eene talloze menigte van die kleine zuigtoestelletjes, wier eenige leus is: halen wat ze kunnen. En al is 't maar één zomersche donderbui, 't is genoeg om 't op muren of op drogen grond weer weken, ja maanden uit te houden.

Vroeger was de Witte Muurpeper nog eene geneeskragtige plant; thans zou ik het echter tevergeefs in de „Guide de l'Herboriste”.

Men ziet de Witte Muurpeper maar zelden; dat het toch een dankbaar plantje is, kan men zien in een tuin bij het Vondelpark alhier, en ook in het Alpium van den Amsterdamschen Hortus Botanicus staat het rijk te bloeien.

B. B.

GEVOELIGE PLANTEN.

II.

Dat het *Kruidje-roer-mij-niet* niet het eenige „*Kruidje-roer-mij-niet*” is, zullen de lezers begrepen hebben toen ik verleden week aan het slot van mijn eerste stuk over gevoelige planten, eenige verwante soorten opnoemde, die bij aanraking een vrijwel even groote gevoeligheid toonen als de *Mimosa pudica*.

En ook met die verwante soorten is het aantal niet uitgeput, want er zijn nog verschillende andere, systematisch vèr van de bovenbedoelde soorten afstaande planten, die een overeenkomstige gevoeligheid bezitten.

Maar loopen we niet op onze besprekingen vooruit en laten we eerst de bovenbedoelde verwante soorten van 't *Kruidje-roer-mij-niet* van nabij bezien. Ik verzeker u, dat dit de moeite loont, want hoeveel overeenkomst er tusschen die verschillende soorten als leden eener zelfde familie ook bestaat, toch vertoonen ze soms zeer typische verschillen en bijzondere eigenschappen.

Beginnen we met de *Neptunia oleracea*, ook *Desmanthus natans* geheeten, een der aardigste en sierlijkste waterplantjes voor de warme kas, dat een ieder, die het ziet, in verrukking brengt, niet het minst als het bloeit en met de goudgele bloemaartjes tusschen de sierlijke en fijne blaadjes zacht op het water wiegelt of wel er zich stil in weerspiegelt.

Het is niet bepaald noodig de *Neptunia oleracea* in het water te kweken. Houdt men haar goed vochtig dan groeit zij, mits de temperatuur hoog genoeg is, ook wel in een pot of in den vollen grond, evenals de *Jussieu's*, planten verwant aan de Nachtkaaarsen (*Oenothera*), die in de cultuur ook echte amphibiën blijken.

Maar het fraaist is de *Neptunia oleracea* toch in het water, waarin ze zich veel weelderiger ontwikkelt en zeer bijzondere eigenschappen vertoont.

Haar stengels groeien namelijk niet omhoog, maar buigen zich steeds naar het water, waardoor zij horizontaal over de watervlakte voortgroeien. Dat is iets wat we nu niet zoo heel veel

waterplanten zien doen; we zouden hier kunnen spreken van een kruipende waterplant, want, evenals de kruipende planten op het land hare stengels steeds naar den grond buigen, doet de *Neptunia* hetzelfde met betrekking tot den waterspiegel. En prachtig dat ze daarvoor ingericht is!

Vrees maar niet dat de stengels zullen zinken of te diep onder water komen, wat voor de blaadjes en vooral voor de bloemen nadeelig zou kunnen zijn. Neen, haar stengels blijven plat aan de oppervlakte van het water drijven en dat komt omdat om, of liever uit de stengels, naarmate deze voortgroeien, zich een dik, zacht wit luchtweefsel vormt, dat zoo licht is dat de stengels er een groot drijfvermogen door krijgen.

Die stengels kunnen in één zomer wel een meter lang worden. Ze liggen dan plat op het water, alleen de groeitoppen houden zich boven het water opgericht. Die slanke over het water kruipende stengels, bezet met de fijne en sierlijke blaadjes maken een zeer bijzonder indruk, vooral als de zijdige, goudgele eivormige bloemaartjes tusschen de levendig groene blaadjes te voorschijn komen.

De blaadjes van de *Neptunia oleracea* zijn anders gevormd dan bij het *Kruidje-roer-mij-niet*. Zijn ze bij dit laatste plantje viertalig en nagenoeg handdeelig, bij de *Neptunia oleracea* bestaan ze uit twee tot drie paar veeën die elk weer uit 10 à 16 paar kleine bladschijfjes zijn samengesteld.

Evenals bij het *Kruidje-roer-mij-niet* vouwen zich deze blaadjes bij aanraking toe, waarbij de kleine bladschijfjes zich aan weerszijden van den bladsteel dakpanvormig over elkander leggen, terwijl de rijen tegen elkander aansluiten. Elk bladschijfje moet zich daarbij een kwartslag omslaan om den juiste stand te krijgen, en ze doen dat zoo netjes, zoo zonder één enkele afwijking, dat de gesloten blaadjes zich voordoen als dunne, smalle groene reepjes, een stand die de blaadjes 's nachts ook aannemen als zij „slapen”.

Wonderlijke gewassen toch die gevoelige planten. Het is of ze bij een gevoelige aanraking verstoppertje willen spelen en terwijl ze overdag een weelde van groen te aanschouwen geven, zien

ze er des nachts uit als spichtige, ijle kaalgevreten plantjes, zoodat we vaak moeite hebben ze dadelijk terug te vinden.

(Wordt vervolgd.)

v. L.

Gladiolus cardinalis „Koningin Wilhelmina”.

Het was in 1890 of '91 dat wij voor het eerst kennis maakten met de Gladiolus welker naam hierboven staat en niettegenstaande er een aantal jaren over heen zijn gegaan, herinneren wij het ons nog levendig. Het partijtje was nog zeer klein en moest dus nog nieuw zijn, want de bloemen waren zoo bij-

zonder fraai geteekend dat de aankweek in het groot gewettigd was. Wij zijn er bij gaan zitten om de heerlijk mooi geteekende bloemen goed in ons op te nemen, men moet nl. weten dat deze Gladiolus niet hoog wordt en daar de bloemstengel zich eenigszins buigt, blijft zij kort bij den grond.

Deze Gladiolus behoort tot de vroeg-bloeiende en wordt nu eens tot de *blandus*-groep gerekend, dan tot de *cardinalis*-afdeeling of ook wel ingelijfd bij de rubriek *ramosus*. De stam-boomen van deze Gladiolus is niet bijgehouden en slaat men er maar een slag in. Dat wij haar ingedeeld hebben bij de *cardinalis*-groep, doen wij op gezag der firma E. H. Krelage & Zoon, te Haarlem, de gelukkige winners van deze fraaie Gladiolus of Zwaardlelie.

Voor de Bloemen- en Plantencommis-

sie gebracht, ontving zij een certificaat le klasse en werd zij door iedereen met belangstelling bewonderd. De opmerking werd gemaakt dat wanneer er in de tropen een Orchidee gevonden werd, met zulke mooie bloemen, zij eenvoudig met geen goud te betalen was.

En waar de heeren K. de bloemen lieten zien, overal kwam men in verrukking. Er bestaat ook een gekleurde plaat van, die de bloemstengel welgeslaagd weergeeft.

Wij hooren deze of gene al vragen: „Vertel nu maar eens hoe de bloem er uitziet, al meer dan eenmaal hoorden wij dat zij fraai is, maar wij willen er wel iets meer van weten.” Heel goed, en wij vertellen het gaarne. Het is u natuurlijk bekend dat de Gladiolus behoort tot de familie der *Iridaceae* en dat deze familie ingelijfd is bij de eenzaadlobbige planten, waar het getal drie in de bloemen telkens terug te vinden is. Zoo ook bij de zwaardlelie; er zijn twee kransen van vergroeide bloembladeren, waarvan er drie slippen naar beneden gericht staan en drie naar boven. Deze laatste zijn wit met een rose nuance, terwijl de andere bloemslippen met bijzonder fraaie vlekken geteekend zijn, de z.g. „wegwijzers” voor de insecten om de honing te vinden. Eén zoo'n vlek heeft den vorm van een theelepeltje, waarvan de steel rood gekleurd is, en de lepel in 't midden roomwit in licht violet uitlopend, waarom een karmozijnroode band loopt die de grens vormt.

Drie meeldraden hängen in een gracieuse bocht naar beneden, waarover de stijl zich heen buigt.

Heeft men haar aanbevolen als een aantrekkelijke snijbloem, ook voor potcultuur is zij geschikt en kan voor dit doel in Februari opgepot worden.

Voor de open grond kan men de knollen in October planten, wanneer men maar zorg draagt dat ze voor den vorst goed bedekt worden. Zoo behandeld, bloeit zij reeds in het laatst van Juni, begin Juli.

J. K. B.

't Plukken en bewaren onzer vruchten.

Zoo ongemerkt is de tijd van oogsten weer daar! Met recht mogen we zeggen: zoo ongemerkt want wat is deze zomer van korten duur geweest of nog beter kunnen we zeggen dat we nog geen eigenlijken zomer gehad hebben. Het vele regenwater, gepaard met een zeldzame koude deden verscheidene onzer cultures vrijwel mislukken en al wat een weinig gevoelig van aard is, heeft zich zeer slecht kunnen ontwikkelen.

't Jaar 1907 is in 't algemeen geno-

Gladiolus cardinalis „Koningin Wilhelmina”.
(Uit Amateur Gardening.)

men toch nog een vrij goed vruchten-jaar! Och ja! niet ieder heeft een ruimen oogst en menigeen heeft reden tot klagen, zoo iets komt altijd voor. De qualiteit is ook vrij goed; vooral op de meer hooge gronden heeft 't fruit, tengevolge van 't vele hemelwater, zich naar behooren kunnen ontwikkelen. En water, veel water moeten we op onze zandgronden toch maar hebben voor 't zwellen der vruchten.

Zwakkere soorten hebben veel geleden; voor deze is 't een slechte zomer geweest! En daarbij hadden de ziektezammen haar weertje nog al. Tal van peren hangen dan ook reeds vroegtijdig gebarsten aan den boom. Dergelijke vruchten plukt men zoo gauw mogelijk af, de goede profiteeren daar nog van.

Wat hebt ge uw vruchten met aandacht gevolgd, wat is 't toch prettig en aangenaam 't dessert uit eigen tuin te kunnen plukken. 't Is net of 't dan ook veel lekkerder is! Nu, dat ligt voor de hand, want wat ge koopt 't zij uit de fruitwinkels 't zij van hen, die huis aan huis hun waar te koop bieden, 't zij ge van elders ontbiedt, 't fruit heeft al wat meegemaakt voor 't de plaats van bestemming bereikt heeft.

't Plukken onzer appels en peren, hoe doodeenvoudig dit ook lijkt, heeft toch wel degelijk eenige toelichting noodig. „Daar is anders zoo'n omhaal niet bij noodig, 't is zoo gebeurd"; zoo zal menigeen tegenwerpen.

't Plukken zelf, zeker, dat is een oogentblik werk, maar er komt meer kijken. Men dient toch te weten, welke soort peer of appel men voor zich heeft, wil men op tijd plukken.

Bij bessen, frambozen, aardbeien, kersen enz. valt 't niet moeilijk 't tijdstip van plukken te bepalen, 't wijst zich vanzelf. Niet aldus onze appelen en peren, wijl deze voor den tijd van gebruik van den boom moeten. Bij zomervruchten zou men wel kunnen wachten, tot de vruchten volkomen rijp waren, maar de smaak lijdt daar te veel onder.

Gemakshalve verdeelen we onze vruchten in drie hoofdgroepen en wel *zomer-, herfst- en wintervruchten*. Nu is de grens hiertusschen niet streng te trekken, immers de een volgt den ander onmiddellijk op. Met zomervruchten bedoelt men diegene, waarvan we genieten in de maand Augustus en de eerste dagen van September, b.v. *Beurré Giffard, Ananas de Courtrai, Clapp's Favorite, Bon Chrétien Williams, Précoce de Trévour, Madame Treyve, Glasapel, Roode en Witte Astracan*, e. a.

Als herfstvruchten beschouwt men die, genietbaar in de laatste helft van September, October en November, b.v. *Bonne Louise d'Avranches, Beurré Hardy, Soldat Laboureur, Triomphe de Vienne, De Tongres, The Queen, Cor Pomona, Keizer Alexander*, e. a.

Wintervruchten, 't spreekt, ze zijn eerst in den winter genietbaar; als voorbeeld kunnen we aanhalen: *Joséphines de Malines, Le Lectier, Bergamotte d'Esperen, Bésy de Schonauwen, Bismarck, Lane's Prince Albert, Schoone van Boskoop* en tal van andere.

De pluktijd van een en dezelfde soort peer of appel kan aanmerkelijk uiteenloopen. Tal van omstandigheden toch oefenen hierop invloed uit. Zoo b.v. de weersgesteldheid, de bodem, standplaats, de individueele groeikracht van den boom, de hoeveelheid, die deze te torsen heeft. In droge warme zomers zullen de vruchten uit den aard vroeger te oogsten zijn als in een zomer, dien we thans meemaken. In 't Noorden van ons land plukt men veelal pas die zomervruchten, welke weer in 't Zuiden reeds vergeten zijn; een verschil van 8 tot 14 dagen maakt dit vaak uit. Een rijk beladen boom of wel, zoo deze door de een of andere ziekte geteisterd wordt, moet zijn vruchten vroeger afwerpen dan hij, waarvan juist 't tegenovergestelde kan getuigd worden. 't Is dan ook een gewaagd en lastig iets, in 't algemeen den juiste pluktijd aan te geven.

Oordeel in deze zelf, dat is 't beste. Enkele voorloopers waarschuwen in den regel wel, wanneer de pluktijd daar is, doch voor onze vroege peren is 't dan niet zelden te laat. 't Vleesch is reeds melig geworden. Wormstekige vruchten houde men buiten beschouwing, wijl deze van zelf vroeger rijpen en haar vleesch, zoo ze aan den boom tot rijpheid zijn gekomen, niet bijster veel waarde voor ons heeft.

(Wordt vervolgd.)

P. v. d. V.

Peer: Charles Gognée.

Zonder twijfel aan de meeste lezers niet bekend. We stellen haar daarom aan hen voor. In hoeverre onze boomkweekers er u boompjes van kunnen leveren, durven we niet te zeggen, 't zal wel moeilijk gaan er aan te komen. 't Is dan ook een peer alleen voor hen, beschikkende over een licht te verwarmen, voedzamen bodem en een warm hoekje. Ja, 't is haar niet gauw te heet, aangezien 't een zeer late soort is.

Op 't oogenblik hebben we nog exemplaren er van voorhanden, die er op 't oog mooi uitzien, doch niet bepaald eetbaar zijn: zooals men 't althans van een peer gewend is. Een peer toch moet sappig, smeltend zijn, men moet er niet in moeten bijten als in een appel. En juist 't sappige zoekt men bij Charles Gognée tevergeefs. De vrucht ziet er goudgeel, gepaald verleidelijk uit, maar blijft vrij hard van vleesch. Nu kan zoo iets aan omstandigheden zijn te wijten, b.v. zwakke groei, droogte, 't niet op tijd plukken, slechte bewaarplaats, maar wijl onze andere late peren niet aan dit euvel mank gaan (uitgezonderd *Belle Angervine*), en 't zelfde geval zich meerdere jaren heeft voorgedaan, zal toch de vrucht zelf hieraan wel schuld hebben.

Misschien dat de boom op wild veredeld of staande in meer vocht houdenden grond, meer saprijke vruchten geeft. Mocht soms *Charles Gognée* bij een of meerdere lezers zijn aangeplant, zoo zouden we gaarne vernemen, hoe 't elders er mee gesteld is. Op kweek is de groei bepaald zwak, de boom echter

Charles Gognée.

(Orig. foto „Onze Tuinen“)

zeer vruchtbaar. Telken jare zet de boom rijk bloemknoppen aan. Een kleine vorm, vooral als leiboom, past haar 't best.

De boom en de vruchten dientengevolge ook zijn erg vatbaar voor de ziekte (*Fusicladium*). Zelfs herhaald bespuiten met Bouillie Bordelaise is niet in staat de vruchten ongeschonden te houden. Alleen 't zakken der vruchten zal, mits intijds gedaan, onze peren gaaf doen blijven. En nogmaals voor dergelijke soorten kunnen we dit ten zeerste aanbevelen.

De vrucht wijkt overigens in vorm

wel eenigszins van onze typische peervorm af, de photo geeft zeer duidelijk 't type weer. De steel is vrij kort, de holte is omgeven door sterk opvallende ruggen of verhevenheden. De schil is glad, zoowel voor als bij rijpheid mooi geel van kleur, overdekt met bruine stippen. Hoe langer de vrucht ligt, hoe geler de schil wordt. Roestplekken komen niet voor, evenmin een kleur aan den zonkant. De smaak is niet kwaad, dubbel jammer dan ook, dat 't vleesch niet zachter wordt.

P. v. D. VLIST.

Ixia's.
(Uit: „Garden Life“.)

❧ ❧ BOLLEN ZETTEN. ❧ ❧

Reeds is er in de rubrieken „Werk voor de Volgende Week” en „Vragenbus” op gewezen, dat het tijd wordt, een prijscourant aan te vragen om bollen te bestellen.

We komen er hier nog eens speciaal op terug; wil men zoo vroeg en zoo lang mogelijk van zijn bollen genieten, dan moet men voor twee zaken zorg dragen. Eerstens moet men prima waar kopen; men bestelle dus slechts bij bekende, soliede handelaars. Zoo ergens, dan geldt hier: goedkoop,

Morgen brengen! 't Mag in andere gevallen waar te praten zijn, hier niet! Wil men vroeg een heerlijk bakje geforceerde narcissen hebben, zooals bijgaande afbeelding ons dat laat zien, dan moeten ze op tijd den grond in!

Er is nog een reden, waarom ge vroeg een catalogus moet aanvragen. 't Is wel een beetje vreemd, nu reeds voor den winter te zorgen, nu we eigenlijk nog op den zomer zitten te wachten. Maar de winter zal wel komen, wat van den zomer de vraag nog is.

Geforceerde narcissen.

(Uit: „Amateur Gardening“.)

duurkoop. Zeker, men kan soms voor een bang gezicht een groot aantal bollen kopen. Maar dan moet men op bloemen niet al te zeer rekenen, daar men òf onvolwassen òf minderwaardig goed krijgt.

Maar al heeft men goede waar gekocht, doch te laat geplant, of verkeerd behandeld, dan loopt het toch ook op teleurstelling uit.

Een Fransch spreekwoord zegt: tout vient à temps, pour celui qui sait attendre, alles komt op tijd, voor wie geleerd heeft te wachten.

Heeft men zijn prijscourant nl. wat vroeg, dan kan men eens op zijn gemak studeeren, om behalve tulpen, hyacinten, crocussen en narcissen nog eens wat anders er bij te kopen. Zoowel voor den tuin als voor de kamer zijn er nog zoo'n massa lieve bol- en knolgewassen, die men nog veel te weinig ziet.

Met het bovenstaande hebben we slechts eene opwekking bedoeld. Binnenkort komen we uitvoerig op de zaak terug, en worden zoowel de planten zelf, als de wijze van behandeling aangegeven.

B. B.

ZOMERWEELE.

Middag.

Middaghitte zengt het veld,
Brandt op beemd en wegen;
Rozenknoppjes in den gaard,
Hunkeren naar regen.

Bruine beuk en geur-jasmijn,
't Perkje met violen,
Moestuin met zijn bloemenschat
Smachten al naar 't Hemelnat.

Avond.

Donderwolken pakken saâm
En milde regen
Valt weldra nêer
Op takken en op twijgen,
Die reeds den gauschen dag de dorre
[hoofden nijgen.
Doch thans door hemeldauw gelaafd,
[verkwikt,
Hun dankgebed doen opwaarts stijgen
Naar Hem, die over 't al beschikt.

Het onweer is voorbij, de laatste stralen
Der Zonne, die aanstonds in 't Westen neer
[zal dalen,
Verlichten thans de straks nog sombre
[tuinen
En toonen aan der boomen kruinen
Bloesems van diamant.
De schepping lacht in kleurenpracht,
Een geur van vochtig groen doordringt de
[lucht,
Natuur baadt zich in Zomerweelde
En mensch en dier en plant voelt zich ver-
[ruimd, verlicht.

Hoe schoon is thans de gaard,
Hoe geuren nu jasmijn
En roos en heesterbloem
Verjongd in frissche aard.

Nacht.

Het vogelkoor verstomt, de laatste zucht
[sterft weg,
Alleen de nachtegaal laat nog zijn toonen
[hooren,
Natuur slaapt in en alles rust tot 't eerste
[oehdengloren.
Amersfoort. J. C. BAERT.

KAMERPLANTEN.

Sier-Asperges.

„Sier-Asperges? Is dat een nieuwe groente?” zal misschien deze of gene vragen. Neen, heelemaal niet; 't zijn geen groenten maar sierplanten. Deze Asperges zijn niet om te eten; zij worden slechts voor haar loof gekweekt en de waarde der planten moet men dus niet in, maar *boven* den grond zoeken. Voor de bloemenkunst is het *Asparagus*-groen onontbeerlijk geworden; doch ook voor den liefhebber zijn de Sier-Asperges en als kamerplanten en voor de serre of veranda zeer bruikbaar en geliefd.

Daar hebben we allereerst de *Asparagus Sprengeri*. Zij is zoo algemeen verspreid, dat de meeste lezers haar wel zullen kennen; en zoo niet, dan kunnen zij in de eerste bloemisterij de beste kennis met haar maken. Zij behoort in West-Afrika thuis en werd in 1792 naar Europa overgebracht. Zooals bekend, maakt deze Sier-Asperge lange, dunne, donkergroene ranken, die sierlijk over den pot hangen. Daarom is zij als hang- of ampelplant voor kamer of serre uitstekend geschikt. Temeer daar deze *Asparagus* sterk is en gemakkelijk groeit.

Zij heeft een voedzame grond nodig; b. v. een mengsel van 2 deelen bladgrond, 1 deel tuingrond, of wat nog beter is kleigrond, en $\frac{1}{2}$ deel oude koemest is heel goed. En zijn de potten doorworteld, dan zal nu en dan eene toediening van verdunde koemest, of 'n beetje chilisalpeter goede diensten bewijzen. Ook mag de plant geen gebrek aan water hebben. Door den sterken groei en de groote voedselopnamen, heeft zij ook behoefte aan tamelijk veel water. Te veel is echter even goed schadelijk als te weinig.

Van de *Asparagus Sprengeri* bestaat ook een bonte verscheidenheid, nl. *Asparagus Sprengeri fol. var.* Voor den liefhebber is het eene aardige plant, voor den kweker heeft zij weinig waarde.

Terloops zij er hier nog even op gewezen, dat de z.g. blaadjes bij de *Asparagus*-soorten feitelijk in botanischen zin geheel zonder organen zijn en wel schijnblaadjes of „phylloladiën”. Deze naam is samengesteld uit de Grieksche woorden „phyllos” en „clados”, die blad en tak of spruit beteekenen, zoodat het geheele woord zoo veel zeggen wil als bladachtige takvormingen. De eigenlijke bladeren vindt men aan den voet der phylloladiën, in den vorm van schubvormige vliesjes, die van weinig betekenis zijn. Voor 't gemak zullen we echter maar van blaadjes blijven spreken, al behoorden we takjes te zeggen.

Na verwant aan de *Asparagus Sprengeri* is de *A. scandens deflexus*. Ofschoon reeds lang bekend, is zij toch nog weinig verspreid. Ook deze soort heeft sierlijke, naar beneden hangende ranken, evenals de *A. Sprengeri*; doch door de onregelmatige

plaatsing der blaadjes en haar blauw-groene kleur heeft zij een veel losser voorkomen en is o. i. veel sierlijker. Een schaduwzijde is dat zij niet zoo snel groeit als de *A. Sprengeri*; doch dit verhindert niet, dat wij ze den liefhebber gerust durven aanbevelen. De behandeling is als die van de *A. Sprengeri*, alleen geve men ze lichter grond, bijv. 2 deelen bladgrond en $\frac{1}{2}$ deel oude koemest.

Een geheel ander voorkomen dan de twee bovengenoemde soorten, heeft de *A. plumosus*. Zij is in Zuid-Afrika inheemsch en werd omstreeks 1830 ingevoerd. De naaldevormige, tot bundeltjes vereenigde schijnblaadjes, aan sierlijk omgebogen en vlak uitgespreide takjes gezeten, geven het geheel direct het kenmerk van bevalligheid. Zij is eene uitstekende kamerplant en vereischt geene bijzondere zorgen. De grond mag voor deze soort niet te zwaar zijn. We kweeken ze met goed succes in een mengsel van 2 deelen bladgrond, $\frac{1}{2}$ deel boschgrond en $\frac{1}{2}$ deel oude koemest. Ook moet men oppassen ze niet te veel water te geven; zij is in dit opzicht veel gevoeliger dan hare zuster de *A. Sprengeri*.

Soms wordt de *A. plumosus* verwisseld met *A. tenuissimus*, ook eene Sier-Asperge, die in Zuid-Afrika thuis behoort en in 1882 tot ons kwam. Deze verwisseling is echter toch eene bepaalde vergissing, want wie beide soorten eens naast elkander gezien heeft zal het verschil duidelijk bespeuren, dat ze in haar uiterlijk vertoonen. De schijnblaadjes bij de *A. tenuissimus* zijn langer dan bij de *A. plumosus*; ook zijn ze verder van elkander geplaatst, waardoor de plant een veel lichter en sierlijker aanzien verkrijgt, en de vlak uitgespreide houding der takken bij de *A. plumosus* ontbreekt bij *A. tenuissimus*. Nog zekerder onderscheidingsmiddel bestaat in de aanwezigheid van knolvormige verdikkingen bij de wortels van *A. tenuissimus*, die bij *A. plumosus* geheel ontbreken.

Ook deze Asperge-soort is als kamerplant zeer goed bruikbaar. Zij komt in behandeling met de *A. plumosus* overeen. De *Asparagus* zet men liefst niet in den vollen zon; ze zullen niet verbranden, maar het loof verkrijgt een geelachtige tint, wat voor snijgroen wel veel gevraagd wordt, maar voor kamerplanten minder gewenscht is.

Bij deze soorten zullen we het laten. Er is anders geen gebrek aan stof. Het geslacht *Asparagus* bevat \pm 100 soorten, die voornamelijk in de warme en gematigde streken der aarde voorkomen. Ze worden gevonden zoowel aan de Kaap als in tropisch Afrika; zoowel in Oost-Indië als in Midden-Azië. Het grootste verspreidingsgebied heeft echter de alom voorkomende Asperge (*Asparagus officinalis*), die als een heerlijke groente alerwege gezocht is.

Iets over de behandeling van Kamerplanten.

Reeds zoo dikwijls is over dit onderwerp geschreven en gesproken, dat men zou gaan meenen, dat wel iedereen weet hoe zijn kamerplanten te behandelen, om ze zoo mooi mogelijk te krijgen of te houden.

Dat het niet zoo is, kan men bijna dagelijks in zijn omgeving zien: palmen met verdroogde gele bladeren, verschrompelde Cyperus, een paar ongelukkige varentjes, men treft ze nog te dikwijls in een huiskamer aan.

Gelukkig niet overal, want er zijn liefhebbers genoeg, wier planten gezien mogen worden; het is dan ook niet voor hen, dat het onderstaande geschreven is.

We willen geen afzonderlijke planten bespreken, doch slechts eenige hoofdpunten aangeven, waarop gelet moet worden bij het kweeken van kamerplanten.

1e. Het licht: overdag doet men het best zijn planten dicht bij een raam te zetten, zoodat zij zooveel mogelijk licht kunnen opvangen; bladplanten echter niet in de volle zon, daar de aarde anders te veel uitdroogt. Des avonds, wanneer de lamp brandt, is het vrijwel onverschillig waar ze staan. Wel is het van belang, wat men brandt. Gewoon gaslicht is min of meer nadeelig voor de planten, daar gewoonlijk een deel van het gas niet volkomen verbrandt en in de atmosfeer komt, dus in aanraking met de planten. Gasgloeilicht heft dit bezwaar grootendeels op; petroleumlucht is onschadelijk voor de plantengroei, terwijl bij electrisch licht de planten zelfs blijven assimileren.

2e. De lucht: de plant houdt niet van een droge atmosfeer, zooals die meestal in een vertrek, waar des winters gestookt wordt, heerscht. Dit is alzoo een groot bezwaar; voortdurend een bakje met water op de brandende kachel te hebben, is aan te bevelen, daar er dan tenminste wat waterdamp in de lucht komt.

3e. Het gieten of sproeien: dit veroorzaakt echter veel last en wordt ook dikwijls veronachtzaamd. Men moet de plant gieten, voordat de aarde geheel verdroogd is; bij eenige oefening ziet men aan de kleur der aarde reeds dikwijls of ze droog is; ook klopt men wel met een metalen voorwerp tegen de pot: is de klank, die men dan hoort hol, dan heeft de plant water nodig. Veel beter is het echter voor leeken, de plant, in plaats van haar te begieten, eens in de week ('s winters om de 14 dagen) met de pot geheel onder water te zetten gedurende 10 à 15 minuten totdat de aarde geheel van water verzadigd is. Schoteltjes of bakjes onder de potten voor het lekken is natuurlijk goed; af te raden echter is, ze voortdurend met water te vullen, daar de onderste wortels in de pot verrotten, en de plant gaat kwijnen en ten slotte sterft.

Ook moet men eenigszins letten op de temperatuur van 't water, waarmede men giet; ongeveer dezelfde temperatuur als die in de kamer heerscht, is vereischte. Koud water houdt de plan-

W. LODDER.

tengroei tegen; warm water maakt de planten te gevoelig.

40. warmte: deze is bij onderscheidene planten nog zeer verschillend; maar bij de gewoon voorkomende kamerplanten neemt men een vaste maatstaf aan, nl. de gewone gemiddelde kamerwarmte.

Des zomers heeft men hier geen omkijk na; zorg slechts, dat de planten niet op den tocht staan.

Des winters houdt men zijn planten in een vertrek, waar gestookt wordt; 's nachts moet de temperatuur lager zijn dan overdag. Wordt gedurende den nacht niet gestookt, neemt de planten dan voor het raam weg of beschermt ze met eenige couranten.

Een factor, waar des winters vooral geen rekening mee gehouden wordt, is

het stof afnemen in de kamer. Zet gedurende die bewerking uwe planten in een andere kamer of beschermt ze met couranten of doeken; anders zet het stof zich op de bladeren, dringt tot in de porieën en belet zodoende uitwaseming, ademhaling, enz. Kortom bijna de geheele levensverrichting van de plant.

Het niet groeien of kwijnen van de planten kan natuurlijk nog andere oorzaken hebben als bovengenoemde. b.v. het staan in te kleine of groote potten, waardoor de aarde uitgeput is of verzuurd; beide gevallen verhelpt men door verpotten. Ook kunnen er wormen in de potten zitten; deze verdrijft men door begieting met kalkwater. Weet men de oorzaak van 't achteruitgaan zijner planten niet, men hale er den bloemist bij. A. LEBBINK.

zuur en 0,63 pCt. kali bevat, dan zien we, dat de faecaliën veel meer stikstof bevatten, ongeveer evenveel phosphorzuur en veel minder kali. Het hooger gehalte aan stikstof kan ons niet bevreemden, als we bedenken, dat vele voedingsmiddelen van den mensch, zooals melk, eieren, vleesch, visch, erwten en boonen, e. d. rijk zijn aan eiwitstoffen, dus aan stikstof.

Zooals opgemerkt is, geven de genoemde getallen het *gemiddelde* gehalte aan plantenvoedingsstoffen weer. De samenstelling kan evenwel dikwijls nog al uiteenlopen; hoe krachtiger, d. i. eiwitrijker voedsel, des te meer stikstof in de faecaliën.

Ook de wijze van vergaren en bewaren heeft grooten invloed op de samenstelling van den beer. Het spreekt van zelf, hoe meer in de privaten met water wordt gespoeld, des te lager zal het gehalte aan plantenvoedingsstoffen worden. Het z.g. tonnenstelsel, waarbij de uitwerpselen in tonnen worden opgevangen, die gesloten vervoerd en een of meer malen per week verwisseld worden, verdient in vele opzichten de voorkeur. De faecaliën worden hier al heel zelden met wasch- of spoelwater vermengd; bovendien gaan ze in de tonnen nog weinig of niet in ontleding over, zooals bv. in de beerputten plaats heeft, waarbij dikwijls heel wat stikstofverlies door vervluchtiging van ammoniak plaats vindt.

Op het platteland verzuimt men nog dikwijls, met de vaste ook de vloeibare uitwerpselen te verzamelen; hierdoor wordt de waarde van den beer aanzienlijk verminderd, omdat juist in de urine het grootste gedeelte der plantenvoedingsstoffen voorkomt, b.v. van de totale hoeveelheid stikstof, die in de faecaliën aanwezig is, bevindt zich ongeveer het 6/7 deel in de urine.

De beer is, zooals reeds gezegd werd, vooral rijk aan stikstof. Deze kan vrij spoedig door de plantenwortels worden opgenomen, zoodat de beer dus, evenals Chilisalpeter, een z.g. drijvende meststof is, dus in 't bijzonder op de ontwikkeling van blad en stengel werkt. Daardoor is de beer een goed werkende meststof voor onze bladgroenten, zooals spinazie, sla, andijvie, enz.

Voor onze knol- en wortelgewassen, zooals aardappelen, bieten, wortelen, enz., en voor onze peulvruchten (erwten en boonen) is hij minder geschikt, daarvoor bevat hij te weinig phosphorzuur en kali. Nu zou men wel met zóoveel beer kunnen bemesten, dat er voldoende phosphorzuur en kali in den grond kwam, maar dan werd de hoeveelheid stikstof in den bodem veel te groot, waardoor men wel een gewas kreeg met verbazend veel loof, maar met bitter weinig vrucht of knollen of wortels; de gewassen werden te geil. Zij, die hun tuin geregeld elk jaar met beer hebben bemest, zullen dat zeker wel ervaren hebben. We geven daarom, als we met beer bemesten, tevens een aanvulling van phosphorzuur en van kali in den vorm van hulpmest; of als we eenige jaren achtereen beer hebben aangewend, laten we dit eens een jaar achterwege en geven enkel kali- en

Campanula's in de vensterbank.

(Uit „Garden Life“.)

BODEM EN BEMESTING.

Beer of Faecaliën.

Hieronder verstaat men, zooals den meesten lezers wel niet onbekend zal zijn, een mengsel van de vaste en vloeibare privaatmest.

De beer bezit een vrij aanzienlijke mestwaarde. In sommige streken, b.v. in Vlaanderen, in den Elzas en in de Paltz, worden van oudsher de faecaliën als een uitmuntende meststof beschouwd en aangewend. In China vooral spelen de menschelijke faecaliën in den landbouw een hoofdrol en worden ze zorgvuldig verzameld en ter bemesting gebruikt.

Een kennis van mij beweerde eens, dat de beer een minder aanbevelenswaardige mest voor den tuin was. „Je krijgt er zooveel brandnetels van“, zei hij. En werkelijk, overal in zijn tuin schoten ze welig on: ja, ze bleven door- groeien en bloeien en zaad vormen. En

't volgend jaar, hoewel toen de tuin geen beer ontving, kwamen er toch weer brandnetels.... De goeie man verzuimde (hoewel ik hem er op wees) op tijd het onkruid uit te roeien, en bleef dus in de brandnetels, met en zonder beer.

Neen, brandnetels ontstaan niet uit privaatmest, hoe zou dat ook kunnen; de planten ontstaan uit zaad, dat 't vorige jaar is gevormd. Maar iets anders is: brandnetels houden van stikstof, groeien dus welig op een grond, die veel stikstof bevat. En nu is de beer een meststof, die nog al rijk aan stikstof is.

Als gemiddelde samenstelling van de gemengde uitwerpselen van den mensch wordt aangenomen: 93 pCt. water, dus 7 pCt. droge stof, waarin 1,06 pCt. stikstof, 0,24 pCt. phosphorzuur en 0,22 pCt. kali. Vergelijken we de faecaliën met matig verteerden stalmest, die 0,5 pCt. stikstof, 0,26 pCt. phosphor-

phosphorzuurhoudende kunstmest. Per Are geve we 4—7 K.G. superphosphaat en 3—5 K.G. patentkali.

Voor de aardappelen zijn de faecaliën een minder geschikte mestsoort door het gehalte aan keukenzout, dat zeer schadelijk op de knollen werkt. Slechte smaak en schurftigheid moeten dikwijls toegeschreven worden aan een te ruime aanwending van privaatmest.

Een geregeld gebruik van zuivere beer als meststof kan op vele gronden een nadeeligen invloed hebben op de natuurlijke gesteldheid van den bodem. Gemiddeld bevatten de faecaliën slechts 5,7 pCt. organische (humusvormende) stoffen, dus heel weinig. Wordt nu voortdurend alleen beer als meststof aangewend, dan is het wel te begrijpen, dat de grond langzamerhand al armer aan humus wordt, en zoo zijn gunstige natuurkundige eigenschappen moet verliezen, wat niet zonder nadeeligen invloed op den groei van vele gewassen zal blijken. Vooral geldt dit voor gronden, welke reeds van nature humusarm zijn.

Daarom verdient het ten eerste aanbeveling, de faecaliën te composteeren, d. w. z. ze met allerlei afval uit huis en hof (echter geen steenen en blik, e. d.), tuinaarde en turfstrooisel te vermengen, waardoor men een zeer bruikbaren mest verkrijgt, die behalve plantenvoedsel tevens humus in den grond brengt. De composthoop moet een paar malen omgezet worden, totdat alles goed verteerd en tot een kruimelige, aardachtige massa geworden is.

Een kort woord nog over gedroogde faecaliën, die in poedervorm onder den naam van *poudrette* in den handel worden gebracht. De faecaliën worden in daarvoor bestemde fabrieken ingedampt, nadat er zwavelzuur aan toegevoegd is, om den ammoniak te binden. De overblijvende droge massa heeft natuurlijk een veel hooger gehalte aan plantenvoedingsstoffen verkregen, gemiddeld $7\frac{1}{2}$ pCt. stikstof, 3 pCt. phosphorzuur en 3 pCt. kali. Door het waterverlies is ook het gehalte aan organische stoffen veel hooger geworden, dit bedraagt in de *poudrette* ongeveer 65 pCt.

Evenals beer is ook de *poudrette* in de eerste plaats een stikstofmest; een aanvulling met kali en phosphorzuur zal dus in de meeste gevallen wel wenschelijk zijn. Geeft men b.v. per Are 5 à 6 K.G. *poudrette*, dan is het aan te bevelen, hierbij nog met 3 à 4 K.G. patentkali en 4 à 6 K.G. superphosphaat te bemesten.

In vergelijking met de minerale hulpmeststoffen is de *poudrette* wat duurder; overigens is ze een heel goede meststof, wanneer men maar in 't oog houdt, dat ze naar verhouding te weinig kali en phosphorzuur bevat.

W. F. A. GRIMME.

In de Bloementuin.

Remontant-Anjers. — *Geoculeerde Rozen*. — *Koude kasplanten*. — *Zaad winnen*. — *Droge winterbouquetten*. — *Centaurea candidissima*. — *Azalea indica*.

Remontant-Anjers kunnen deze week voortgekweekt worden van stek.

Hiertoe zoekt men jonge, krachtige zijscheuten op de takken, welke in het najaar nog moeten bloeien. Deze zijscheuten trekt men met een hielte van de moedertak af, waarna men dit hielte of voetje een weinig glad bij-snijdt en voorzichtig in tweeën slijpt.

De stekken kan men plaatsen in een houten bakje in zandige aarde; tegen zon behoeft slechts weinig geschermd te worden, als men slechts zorgt, dat men de stekken geregeld vochtig houdt.

De *rozen*, die we laatst Juli of begin Augustus geoculeerd hebben, worden nu nagekeken of de oculatie's aangeslagen zijn. Zijn er mislukkingen bij, dan kan men, mits dit spoedig gebeurt, de stammetjes of struiken opnieuw oculeren (ook wel door-oculeren genoemd). Na half September wordt in den regel niet meer geoculeerd.

Kaapsche en Nieuw-Hollandsche planten, die men buiten in den vollen grond heeft ingegraven, worden even met pot en al uit de aarde getrokken, om het doorwortelen te voorkomen. Vervolgens worden ze weer op dezelfde plaats ingegraven.

Zijn er planten bij, die verpotting noodig hebben, dan kan men ze nu nog een nieuwen pot geven, als men slechts zorgt, dat deze niet te groot is, hoogstens enige c.M. grooter dan de oude pot.

Na de verpotting flink aangieten en de eerste dagen de planten een weinig beschut zetten.

Het *winnen van zaad* is in vollen gang.

Eén- en tweejarige planten, die uitgebloeid zijn, worden voorzichtig uit den grond genomen, aan niet te dikke bosjes gebonden, en omgekeerd (dus met de wortels naar boven) op een droog plaatsje gehangen, b.v. in een oranjerie, droge schuur of iets dergelijks.

Zoodra de zaden goed rijp zijn, vallen ze van zelf, waarom men dan ook steeds zorgt, onder de planten eenige stukken papier uit te leggen, waarop de zaden kunnen worden opgevangen.

Het spreekt vanzelf, dat we de verschillende planten zoo ver uit elkaar

hangen, dat de zaden niet met elkaar vermengd worden, doordat ze b.v. op eenzelfde stuk papier komen te vallen.

Zoodra we een partijtje zaad bij elkaar hebben, wordt het netjes schoon gemaakt en in papieren zakjes gedaan, waarop met inkt wordt geschreven: tijd van zaadwinning, naam van de plant, haar verschillende eigenschappen, zoals hoogte, kleur, groeiwijze, enz.

De pakjes zaad worden opgeborgen op een droge, lichte plaats, waar we zeker zijn, dat de zaden niet zullen schimmelen. Verder moeten we goed toezien, dat geen muizen er bij kunnen komen, daar deze groote liefhebster van verschillende zaden zijn.

Een werkje, waarmede we nu ook druk bezig zijn, is het *drogen van winterbouquetten* van diverse stroobloemen, siergrassen en distelsoorten.

Hiermede zullen we vooral niet te lang wachten, daar de planten, als te ver uitgebloeid zijn, zich slecht leenen voor drogen. Vooral de siergrassen moet men tijdig afplukken, opdat ze niet in zaad schieten.

Men snijdt de bloemen en grassen dus af en hangt ze, in kleine bosjes gebonden, op een lichte plaats te drogen.

Niet voordat ze flink droog zijn, worden ze gebruikt.

Centaurea candidissima wordt nu koud gezaaid, om in een vorstvrijen bak te overwinterd te worden. Ook kan men ze begin September stekken in zandige aarde in een kouden bak.

De *Azalea indica*, die we dezen zomer buiten op een goed toebereid bed hebben uitgeplant, worden in het laatst van Augustus ongepot in een mengsel van boschgrond, goed verteerde koemest en scherp zand.

Na het oppotten giet men de planten flink aan en plaatst ze daarna op een beschut, niet te zonnig plekje.

A. LEBBINK.

In de Orchideënkas.

Masdevallia's.

Wij geven gaarne toe, dat *Masdevallia's* niet behooren tot de populaire Orchideëen, wat echter voor ons geen reden mag zijn, om ze te negeren. Zooals bekend is zijn het in hoofdzaak planten voor de koude kas en waar men er eene collectie op nahoudt, daar zijn er geregeld in bloei. Soorten zoals *Masdevallia Veitchiana*, *M. amabilis*, *M. Barlaeana*, *M. coccinea* en variëteiten bloeien in het voorjaar met schitterend gekleurde bloemen en maken tusschen bloeiende *Odontoglossum crispum* een keurig effect.

De helder oranje-rood bloeiende *Masdevallia ignea* en verscheidenheden bloeien in den winter, blijven afgesneden lang goed en verdienen als zoodanig gewaardeerd te worden. De geel bloeiende *M. Davisii* en de zuiver witte witte *M. tovariensis* zien wij zelfs bijzonder gaarne in een collectie niet ontbreken.

De beste tijd om de *Masdevallia's* te verplanten is September en Februari, en gaan wij daartoe over, dan is het raadzaam eenige dagen van te voren niet te gieten, waardoor de kans van wortelbeschadiging veel minder wordt.

Verreweg de meeste *Masdevallia's* zijn krachtig groeiende planten, bezitten een flink wortelgestel en verlangen dus eerder een grooten dan een kleinen pot. Behalve potten zijn pannen ook geschikt, als men maar zorgt, dat de drainage goed is. Benevens eenige scherven kan men voor drainage gebruiken de wortelstokken van de Boomvaren, *Polypodium vulgare*, terwijl voor compost aanbevolen kan worden: $\frac{1}{4}$ varenwortelgrond, $\frac{1}{4}$ bladgrond, $\frac{1}{2}$ sphagnum, vermengd met kleine stukjes potscherven en zilverzand.

Het oppotten moet zoo geschieden, dat de voet van de plant op gelijke hoogte is met den rand van den pot, terwijl de compost zorgvuldig tusschen de wortels gewerkt wordt, zoodat er geen open plaatsen komen. De pot wordt afgedekt met een mengsel van half varenwortelgrond en sphagnum.

Doet men dit met sphagnum alleen, zooals gebruikelijk is, dan loopt men de kans, dat de wortels niet door de compost heendringen, met het gevolg, dat wij slappe bladeren krijgen en bloemen die niet mooi gekleurd zijn.

Het gieten moet na de verplanting met de meeste zorg geschieden en men bedenke steeds, dat het o zoo gemakkelijk is, ze te veel te geven. Gedurende de eerste zes weken wordt het water sprenkelend toegediend en zoodra wij zien, dat de plant zich gevestigd heeft, geven wij langzaam aan een weinig meer. Gedurende den laten herfst en winter wordt alleen dan water gegeven, wanneer het blijkt, dat de compost droog is, doen wij het anders, dan krijgen wij *Masdevallia's* met half zwarte bladeren.

De kaboutertjes onder de *Masdevallia's*, zooals *M. caudata*, *M. Shuttleworthii*, *M. Estradae*, *M. Wagneriana*, *M. Arminii*, *M. ionocharis*, *M. hieroglyphica*, *M. muscosa* en andere, zijn vooral in bloei hoogst interessant, vooral voor hem, die het schoone van een bloem niet altijd in de grootte zoekt.

Deze kleine *Masdevallia's* groeien het best in kleine potten, kort bij het glas. Ophangen is dus het beste!

Er zijn ook *Masdevallia's*, welke bloemen naar beneden gericht zijn, of die bloeien zooals een *Stanhopea* (*M. leontoglossa* en *M. platyglossa*); die zetten wij in een mandje.

Masdevallia's moeten goed geschermd worden en houden van een vochtige atmosfeer. Bij helder weer, gedurende den zomer, is het nat maken van paden en muren een maal of drie per dag aan te bevelen; bij koud weer is een maal per dag voldoende. Ook houden zij van frissche lucht en zoolang de thermometer niet onder de 10° C. komt, gaat het luchtzaamje niet dicht.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Citroenpitten. — *Calceolaria*, *Cineraria*, *Campanula medium*, *Erica*.

Dikwijls zagen we bij liefhebbers, dat ze *citroenpitten* hadden uitgezaaid en daarvan soms aardige plantjes hadden gekweekt.

Op zich zelf mag dit nu aardig zijn, veel heeft men er niet aan. Als men echter weet, dat dit *citroenboompje* een zeer goede onderstam is voor den Oranjeboom, dan begint men er waarschijnlijk meer voor te gevoelen.

Voor hen, die in het bezit zijn van een of meer exemplaren van zoo'n *citroenplant*, deelen we mede, dat het thans de beste tijd is om ze te veredelen. Tracht bij twee kennissen of van den bloemist die u bedient te verkrijgen een of meer dit jaar gegroeiide scheuten van een Oranjeboom. Deze scheuten moeten flink ontwikkeld zijn, d. w. z. het hout mag niet te kruidachtig meer wezen, maar moet werkelijk houtachtig zijn.

Van het blad wordt niets verwijderd, een entrijsje van pl. m. 10 c.M. lengte is voldoende. Gebruik bij voorkeur het topeind van de scheut.

De veredeling geschiedt gewoonlijk door copulatie, die heel goed is. De verbeterde copulatie voldeed ons gewoonlijk het beste. Onze lezers vinden eene zeer juiste beschrijving en afbeelding van deze beide veredelingen op blz. 629 van de 1e jaargang. Is de Is de oculatie u beter bekend of zijt ge met deze kunstbewerking wat verder gevorderd, welnu, ook door deze veredeling laat onze Oranjeboom zich gewillig voortkweeken.

Zoodra de copulatie is geplaatst, brengt men de veredelde plant onder het glas, d. i. in een bak, waarin ze dan een weinig schuin wordt gelegd. In de eerste 8—10 dagen wordt geschermd en veel gespoten, daarna minder geschermd, terwijl men met het bespuiten der plant blijft voortgaan tot men ziet, dat de veredeling gelukt is. Dan wordt meer gelucht, aanvankelijk nog flink gespoten, om ook dit laatste successievelijk te verminderen, om daarna de plant uit de bak te nemen en haar in eene koude kas of oranjerie te overwinteren.

Het zaaien van *Cyclamen* vraagt thans onze aandacht. We doen dit in zaaitesten of ondiepe kistjes in zandige grond d. i. bladgrond (gezeefd) vermengd met riuervzand. De zaden worden slechts weinig met wat fijne grond bedekt licht aangedrukt en daarna redelijk besproeid. We dekken de zaaitest of het kistje af met een glasruit en plaatsen deze onder in de koude bak. Bij scherpe zon strooien we een weinig wit zand op de glasruit om het uitdrogen te beletten.

Calceolaria tigrina, *Cineraria hybrida*, *Campanula Medium* worden thans eveneens gezaaid op dezelfde wijze als voor de *Cyclamen* is aangegeven. De zaden van de laatste 3 komen speediger op dan de eerste, terwijl het verschil in verdere behandeling voorloopig daarin bestaat, dat deze laatste drie zoo

spoedig mogelijk worden verspeend, terwijl de jonge *Cyclamen*-plantjes onverspend op de zaaitest verblijven tot diep in het najaar.

Heeft men Kaapsche en N.-Holland-sche planten, of wil men deze aankweken dan is het thans, voor zover deze door stekken kunnen worden aangekweekt, daarvoor tijd. Neem bij voorkeur stekjes met een hielte en wel de scheutjes die dit jaar zich hebben ontwikkeld. Het is gewenscht, deze stekjes in zandigen grond (gewoonlijk heidearde) te stekken. Neem ondiepe kistjes, vul deze daarmede gedeeltelijk en steek daarin uwe stekjes zoo spoedig omogelijk nadat ze van de moederplant zijn afgenomen. In 't begin is 't gewenscht ook deze kistjes met een glasruit af te dekken en ze een plaats in eene koude bak onder een raam te geven. De stekjes blijven in die kistjes staan tot ongeveer half Februari, dan worden ze elk afzonderlijk in een klein stekpotje geplaatst en weer in de koude bak onder gebracht.

Ook de *Erica's* worden op de zelfde wijze behandeld. Heeft men geen bak te zijner beschikking dan plaatst men de kistjes waarin men gestekt heeft eenvoudig buiten, als men ze maar tegen de zonnestralen beveiligd. Ook daar wortelen de stekjes zeer goed. Gedurende den winter worden ze dan op eene vorstvrije, niet verwarmde, lichte plaats overwinterd.

J. A. KORS.

In den Moestuין.

Kropsla. — *Wit in de erwten.* — *Aardrups.* — *Andijvie.* — *Koolwtje.* — *Koolvoet.* — *Doorschieters.* — *Selderij.* — *Pootuien.* — *Brocoli.* — *Tomaten.*

Schreven we in de vorige week dat *kropsla* voor de laatste maal nog op den kouden grond kon worden gezaaid, bij hooge uitzondering komt *kropsla* na half Augustus gezaaid nog tot haar recht. Bij gunstig weer en in warme tuinen kan men echter wonderen doen. Daar kan men, als men, wat veel open land heeft, wat in den nazomer allicht het geval is, nog een zaaisel wagen.

Wie onder min gunstige omstandigheden werke, kunnen zich al vast op den teelt onder glas gaan voorbereiden.

Waarschijnlijk ook al door den koele zomer kwam 't *wit* in onze dop-erwten nog niet voor. 't Kan echter ook in dezen verkeer, daarom dan ook de materialen voor Bordeauxsche pap bij de hand gehouden en met de aauwending niet gewacht tot de erwten door deze kwaal zijn ten onder gebracht, maar bij de eerste verschijnselen den vijand te lijf.

Meerdere belagers van onzen oogst geven teekenen van hun aanwezigheid. Zoo hier en daar in onze andijviebedden zien we planten op eens geheel of gedeeltelijk verwelken. Bij nader on-

derzoek blijkt 't dat die planten even onder den grond zijn afgevreten. Krabben we de aarde aan den voet der plant, wat weg, dan vinden we in de meeste gevallen den schuldige nog dicht in de nabijheid. 't Is de *aardrups*, ook wel emelt of grauwe worm genoemd, die onze andijvie verwoest. De laatste namen zijn verkeerd; 't is een *rupe* en geen *worm*, terwijl de *emelt* weer wat anders is: de larve van een langpootmug. Bij de minste verwelking, ijverig zoeken, is, voor zoover wij weten, het eenige middel. Aangevreten planten, ook die waaraan de beschadiging nog slechts zeer gering is, worden door andere vervangen.

We gaan nog maar steeds door met *andijvie* uit te planten. Zijn onze planten wat groot geworden, dan korten we de bladeren wat in. We doen dit om de uitdamping van de groote bladmassa wat te beperken waardoor het sterke verwelken wordt tegen gegaan.

Van 't *koolwitje*, die bederfster van onze koolbouw zagen we tot heden nog maar slechts enkele, die hoogstwaarschijnlijk nog wel door meerdere zullen gevolgd worden. Inspecteer daarom de kool terdege en zie toe of er aan de onderzijde van de bladeren niet van die kleine gele hoopjes kleven, zoo ja vernietig die dan tot de laatste, 't zijn de eieren waaruit de rupsen voortkomen, wier vraatzucht van onze kool soms niets dan een skelet overlaat.

Knolvoeten die te herkennen zijn aan het verwelken der bladeren bij de minste zonneschijn, tracht men nog te redden door de planten rond de voet wat aan te aarden even zoo die welke door de made van de koolvlieg zijn aangevallen. 't Is wel niet afdoende, maar 't is in deze ook, beter een half ei dan een ledige dop.

In onze *witlof*- en *bieten*-bedden zien we enkele *doorschieters*; dit zijn planten, die ontijdig een bloemstengel vormen; ze worden uitgetrokken en naar den composthoop verwezen. Rijp zaad zouden deze toch niet voortbrengen en al was zulks het geval, dan was dit toch waardeloos, want genoemde groentesoorten zijn tweejarige planten, geven dus pas in het tweede jaar volkomen zaad. Gelukte het ons van zoo'n doorschoten plant kiemkrachtig zaad te winnen en gebruikten we dit, dan waren we aardig op weg om het ras, dat door zorgvuldige teeltkeus tot de tegenwoordige volkomenheid is opgevoerd, te bederven.

Onze *knol*- en *bleekselderij* heeft 't nogal gedaan; ze blijken nog al tegen wat vocht te kunnen. Ook bij deze verwijderen we mogelijke doorschieters.

In den nazomer groeit selderij het sterkst en stelt dan aan de vruchtbaarheid van den grond nog al hooge eischen. Daarom nu nog wat Chili aangebracht, voor 't gemak geven we de Chili in opgelosten toestand, een handvol in een gewone gieter.

De bleekselderij is al een paar malen gehakt of geschoffeld, de geulen waarin

ze geplant werd zijn daardoor al vol geraakt, een begin dus van het bleeken.

Bij gebrek aan glas planten we wat *snijselderij* in geulen van pl. m. 10 c.M. diep uit. In zoo'n geul staat ze in den winter altijd min of meer beschut en kan er bij strenge vorst gemakkelijk een extra bescherming in den vorm van wat bladriet of stroo aangebracht worden.

Pootuilen beginnen aan te rijpen, voor direct gebruik oogsten we reeds druk, we nemen het eerst die welke tusschen andere gewassen als bijcultuur staan, bij sommige beginnen ze al aardig in den weg te staan. Hebben ze de ruimte dan behoeven we nog geen haast te maken, zoolang er bladgroen in de bladeren is groeien de bollen.

Broccoli, waarvan de planten nu groot genoeg zijn om te worden uitgeplant, gaat naar de voor haar bestemde plaats. Als 't kan nemen we een ietwat beschutte standplaats, want ze moet er 't barre jaargetijde op doormaken.

De *tomaten* in de open lucht kunnen wel als mislukt geboekt worden. We nemen er al de overtollige scheuten nog eens af en snijden zonder mededoogen, boven de laatste bloemtros waarvan we nog vrucht kunnen verwachten, al de planten den kop af.

J. C. MUYEN.

In den Fruittuin.

Afgevallen en zieke vruchten.
— *Steunstokken.* — *Merels.*
— *Plukken.* — *Druivenkas.*
Stelzichte.

Akelig koud en guur is tot heden de Augustusmaand. Stormen, die ons reeds aan 't najaar doen denken, werken reeds zoo menige vrucht af. Wat zwellen ze anders, niet waar? Verwijder 't gevallen ooft geregeld en kijk al rapende eens omhoog, want ook aan den boom hangen reeds half of geheel rotte vruchten. Vooral bij de *Keizer Alexander*, *Lord Suffield*, *Ecklenville's Seedling* e. a. treft ge die „rotzichte" vrij sterk aan. 't Is niet 't gewone rot, 't is beslist een zwam, die deze verwoesting aanricht. *Monilea fructigena* doopt de geleerde haar. 't Is in uw belang direct de besmette vruchten af te plukken en ze onschadelijk te maken.

Denk om 't *steunen* der zwaar beladen takken, we wezen er reeds op, maar 't dagelijks in grootte toenemen der vruchten maakt geregeld volgen noodzakelijk. Breng uw *steunstokken* niet te ver binnen in uwe boomen aan; daar de meeste vruchten aan den omtrek voorkomen, zouden de takken topzwaar worden en bij 't aangebrachte steunmateriaal afbreken.

De vogels, vooral de *merels*, zijn lastige gauwdieven. Ze doen zich te goed aan uw vijgen, moerbeziën, morellen, aalbessen, en versmaden zelfs een ge-

vallen appel of peer niet. Tracht uw fruit te sparen en wilt ge ook de vogels niet van 't leven berooven, zoo zult ge uw toevlucht moeten nemen tot 't beschermen door middel van netten.

Met 't *plukken* van vruchten kan men nu geregeld doorgaan. Zie hierover een en ander in een uitvoerig artikel, aan 't plukken en bewaren gewijd. Heeft men slechts een paar soorten, dan is men gauw uitgeplukt, maar aangezien de een vruchten er op nahoudt die men bij een buurman tevergeefs zoekt, zoo zullen we iedere week een paar soorten aangeven, die oogstbaar zijn. Nu moet men dit niet te stipt opvatten, want 't is bekend, dat de pluktijd van een en dezelfde soort zeer uiteen kan lopen, iets wat afhangt van standplaats, ligging, bodem, hoeveelheid, gezondheid, enz. Men plukke zooveel mogelijk opvolgend. Wanneer bij den eersten pluk de grootste vruchten worden afgenomen, zoo zwellen de overigen nog aanmerkelijk en bovendien heeft men er dit nog meer voor, dat men langere tijd van één soort vrucht kan profiteren. Zoo vergaten we de vorige week *Yellow transparent*, een mooie gele appel, die, helaas! als boom vrij kanerig is.

Geplukt kan worden: *Swedenappel*, wit van tint met helderroode strepen, mooie tafelvriucht; *Oomskinderenpeer*, *Dirkjespeer* (enkele en dubbele), *Poire Madame*, *Clapp's Favorite*, *Bon Chrétien Williams* (Muskuspeer). Vooral deze laatste plukte men bijtijds. Hoe vroeger geoogst, hoe minder gemuskeerd de vruchten zullen zijn.

Ook in uw *druivenkasje* begint 't er verleidelijk uit te zien. De korrels beginnen of zijn hier en daar reeds zoo goed als gekleurd. 't Is nu oppassen, dat de raampjes niet te veel gesloten blijven. Flink luchten bevordert niet alleen 't kleuren der bessen, maar voorkomt 't rotten. Bij goed weer blijven de raampjes zoowel des daags als bij nacht open staan, terwijl we bij vochtig, nat weer zorgen, dat zoo min mogelijk damp in de kas binnenkomt. Rotte en gebarsten korrels neme men direct bij 't zien weg. 't Barsten der korrels kan zijn oorzaak vinden in plotselinge of te groote temperatuursafwisselingen. Hebt ge luchtwortels, een bewijs, dat uw kas aanvankelijk te vochtig gehouden is. Zoo is 't raadzaam ze eenvoudig te laten inkrimpen om ze dan bij den oorsprong weg te snijden. Wilt ge zoo lang mogelijk van uw druiven profiteren, houd een gedeelte zoo koud mogelijk, door alle raampjes open te zetten, dag en nacht. *Frankenthaler* en *Black Alicante* zijn voor de koude kas uitstekend. *Gros Colmar* wil gaarne wat meer warmte. In 't voorjaar wordt de kas dan ook gestookt, wijl anders alle kans bestaat, dat de bessen niet rijp worden. Bij deze soort komt veelvuldig voor 't kleuren der blânen. Ze zijn sterk bruinrood geteekend, iets wat men niet met 't afsterven op een lijn mag stellen. 't Blad neemt deze tint aan, reeds lang voor de bessen rijp zijn. Volgens

deskundigen komt zulks hier uit voort, dat de temperatuur in de stookperiode te hoog geweest is. Bij geheel koud gehouden exemplaren doet zich dit kleuren der bladeren niet voor.

Leelijke verwoesting kan ook de *steelziekte* onder onze druiven aanrichten. Deze ziekte doet zich veelal in de kleurperiode voor. De steeltjes verdorven, waardoor aan de bessen vanzelf geen voedsel meer kan worden toegevoerd; een gevolg daarvan is 't noodrijp worden. De bessen blijven lichtrood van kleur en zijn bijzonder zuur van smaak. De oorzaak er van dient te zocht in de voeding, dat 't een zwam is gelooven we niet. 't Spreekt, dat op 't laatste nippertje veel van de planten wordt geëist. Want is 't u wel opgevallen, hoe onder 't kleuren de bessen nog in grootte toenemen? In dat kort bestek is alzo veel voedsel noodig.

Kan de plant dit niet voldoende vinden, zoo moet ze een gedeelte harer vruchten laten verdorven. Bij planten, te vol met vrucht, doet de „slapsteel” zich 't eerst voor. Spaar de moeite maar om nu nog voedsel te gaan geven, 't baat niet, 't schaadt nog eerder, wijl de plant min of meer tot nieuwe groei zou worden opgewekt.

Houdt de grond zoowel binnen als buiten de kas goed los, zet in 't voorjaar en zomers geen of zoo min mogelijk planten in een kas, de lucht dient ook in den grond te kunnen. Mest krachtig, want geen vruchtboom verlangt meer voedsel dan de druif. Houdt zoetjes aan op met gieten, want de bessen worden zoeter zoo men ophoudt met water te geven wanneer ze zoo goed als opgekleurd zijn. Bovendien hebt ge minder last van rotten. Snijdt ge reeds rijpe trossen, neem dan tevens den rank maar mee, zoo u op vervanghout snoeit. De bovenste scheut moet 't winters toch vervallen en zoo ge haar thans reeds wegneemt, profiteert de andere daarvan; de er op voorkomende oogten worden immers nog wat krachtiger.

P. v. D. VLIST.

TUINBOUWONDERWIJS,

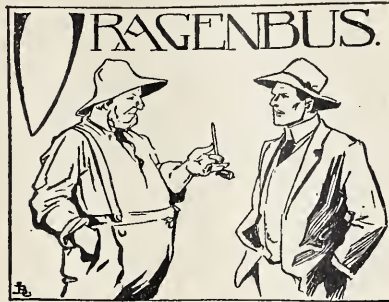
PROGRAMMA van het onderwijs aan de *Rijks-Tuinbouw-Winterschool te Aalsmeer (1907—1908)*.

Wij ontvingen bovenstaand programma en vestigen gaarne de aandacht op deze inrichting, waar jongelieden voor den tuinbouw kunnen worden opgeleid.

De minimum leeftijd van toelating is 15 jaar, en het schoolgeld bedraagt f 5.— per winterhalfjaar. De duur van den cursus is twee winterhalfjaren; de zomer daartusschen is aan de practijk gewijd. Dan werken de jongelieden bij kweekers.

Aanmelding tot 15 Sept. bij den Directeur, den heer P. de Vries, bij wien programma's kosteloos verkrijgbaar zijn, en die tevens gaarne alle mogelijke inlichtingen geeft.

Voor Amsterdammers maken we speciaal attent op het goedkoopste abonnement per boot.

Vraag No. 111.

a. Hoe kan een leek het meest praktisch *BRUINE BEUKEBLAREN CONSERVEEREN?*

b. Hoe bereidt men het best *VRUCHTEN OP WATER*; (de meest eenvoudige wijze). *Beekbergen.* *Mej. K.*

Antwoord: a. Dit is een vakgeheim van eene (Duitsche) firma, die een middel heeft, om ze in te spuiten.

b. Ik ken geen beter methode dan het „Wecksche” systeem. *B. B.*

Vraag No. 112.

October 11. plantte ik tien *ANEMONEN FULGENS* op eene plaats waar des zomers zon is van 9—2½ uur en van half Dec.—half Jan. in het geheel geen zon komt.

Vier klauwtjes zijn goed gegroeid en ferme planten geworden; de andere zes zijn verdorven.

Van de vier planten heeft slechts één met één bloempje van 1 e. M. middellijn gebloeid, en dat al reeds vroeg in het voorjaar, toen de slakken en pisschedden nog geen hoogtij vierden.

's Avonds er op uit met de lantaarn heb ik de slakken er zooveel mogelijk afgehouden, ook gierde ik met kalk en koemest, doch geen bloemen.

Kregen ze wellicht te veel zon, of zijn de slakken welke de knoppen uitvreten, de oorzaak? Nu de vorige week was al het groen reeds afgestorven, en daar ik bang was voor het behoud van de klauwtjes, haalde ik ze uit den grond; de klauwtjes zijn goed groot geworden, zoo wat 10 maal grooter als toen ik ze plantte; moet ik nu de klauwtjes nu weer planten op een andere plaats of wachten tot October?

Utrecht.

H. K.

Antwoord: *Anemone fulgens* moet zoo zonnig mogelijk staan. Dat de overgeblevene wortelklauwtjes 10 maal grooter geworden zijn dan toen u ze plantte, bewijst dat ze het naar den zin gehad hebben, maar ook dat ze bij de planting niet groot waren; dit is waarschijnlijk wel de oorzaak, dat ze niet bloeiden. U hebt wel gedaan met de klauwtjes uit den grond te nemen, laat ze nu goed winddroog worden en leg ze dan eenige uren in de zon. Ze moeten zoo hard worden dat er met den nagel geen indruk in gemaakt kan worden. Bewaar ze dan zóó, dat ze niet kunnen beschimmelen. De niet opgekomenen zijn denkkelijk schimmelig geweest, wat voor deze knollen doodelijk is.

De bloemen van deze *Anemonen* zijn niet groot, maar zijn zeer talrijk en munten uit door haar fraaie kleur. Planttijd laat najaar of zeer vroeg in het voorjaar, de bloeitijd hangt af van de tijd der planting.

J. J. KRUIFF.

Vraag No. 113.

Hierbij zend ik U. Ed. een paar blaadjes van mijne *STAMBOONTJES*, die totaal vol zitten met *ZWART*. En dat is zoo de geheele tuin door, en niet alleen hier,

maar ook in de geheele ontrek wordt er over geklaagd. Vraag s.v.p. *BESTRIJDINGSMIDDELEN*, en opgaaf met wat voor insect wij hier te kampen hebben.

Ermelo.

J. H. B.

Antwoord: De zwarte diertjes zijn bladluizen, en daar ze zich hoofdzakelijk aan den onderkant van 't blad bevinden, zal de bestrijding zeer moeilijk gaan. Noch met tabaksstof of insectenpoeder, noch met quassia-aftreksel, zeep- of tabakswater kunt u ze te lijf. Er is eigenlijk maar één afdoend middel: blauwzuurgas.

Aan de toepassing hiervan zijn evenwel groote bezwaren verbonden, daar 't zoo ontzettend giftig is. In uw geval zou u over uw tuin een dicht zeil (gewast doek) moeten spannen, gesteund door stevige latten en de randen met aarde bedekt. Vervolgens er onder cyankalium in zwavelzuur zetten en dit zoo eenigen tijd laten staan. De grootst mogelijke omzichtigheid dient in acht te worden genomen. Het wegnemen van 't zeil dient door middel van een touw op flinken afstand boven den wind te geschieden, om 't gas niet in te ademen. Op kleine schaal is 't middel met het oog op de kosten slecht toe te passen; maar 't resultaat is prachtig. We moeten maar wachten, tot we evenals in Amerika een „Blauwzuurbrigade” hebben; die zich voor dit werk beschikbaar stelt.

B. B.

Vraag No. 114.

Bijgaande *VAREN* bracht ik voor een paar jaar mee uit het Teutoburger woud. Ik plantte ze in mijn tuin, waar ze goed groeit. Gaarne vernam ik van u den *NAAM* en de manier waarop ik ze kan *VERMENIGVULDIGEN*.

Amsterdam.

A. F. H.

Antwoord: Het gestuurde blad schijnt te zijn van *Blechnum spicant* (Dubbelloof). Zijn er ook nog bladeren aan, die recht op groeien en smalle bladslippen hebben, die aan den onderkant de bruine sporenhoopjes hebben?

Zonder sporen zijn varen's moeilijk te determineren. Het vermenigvuldigen kan door sporen geschieden, door ze uit te strooien op een stuk natte turf en de jonge plantjes later in veengrond te verspenen. Zoodra de plant meer dan een hart heeft, waaruit jonge bladeren komen, kan ze ook in stukken gesneden worden. Dubbelloof is inlandsch. 'k Ben nu niet in de gelegenheid na te zien, of de naam goed is. Blijkt het eene andere soort, dan volgt de rectificatie later.

B. B.

Vraag No. 115.

Gaarne vernam ik van u of bijgaande *VRIEN* behooren tot de soort die men *INMAAK-VRIEN* noemt. Ze zijn heden 2 Aug. gerooid. Wegens de grootte van zeer veel exemplaren twijfel ik aan de soort. Ook een kleintje sloot ik in. Zijn ze van dezelfde soort. Zijn de groote soms te laat gerooid?

Wijnaldum.

J. J. M.

Antwoord: Beiden kunnen zeer goed van dezelfde soort zijn. 't Is een gewoon verschijnsel dat inmaak-uren, die over te veel plaats kunnen beschikken, te groot worden. Bij u was dit zeker het geval? Inmaak-uren moeten zeer dicht opeengezaaid worden, + 7 H. G. zaad per 100 vierk. M.

Het kleine exemplaar is een onberispelijk van vorm en grootte. U hebt juist op tijd gerooid (zie „In den Moestuin” vorige week).

Tiel.

J. C. MUIJEN.

Vraag No. 116.

a. In weekblad „Onze Tuinen”, afdeeling „In den Moestuin”, staat heden, dat het tijd is INMAAKUITJES in PEKEL te leggen.

Verzoek beleeft inlichting, hoe te doen? en ook opgeve stelde de pek.

Mijne zilverwitte INMAAKUITJES zijn dit jaar ABNORMAAL GROOT. Betreft steeds van denzelfden leverancier. Tot nu toe steeds direct in AZIJN „ingemaakt”. Wat is het beste en voordeelgste?

b. Heb hier SLECHT DRINKWATER. Wordt GEKOOKT EN GEFILTREERD. Filtreermassa moet noodig vernieuwd. Wat daarvoor noodig?

Nieuwenbrug.

B. J. G.

Antwoord: Het inleggen van inmaakuitjes nitsluitend in pek geschiedt meer voor den handel dan wel voor particulier gebruik. In 't laatste geval worden ze vaak, na schoongemaakt te zijn, eerst 24 uur in 't zout gezet, de sterkte doet er weinig toe. Daarna worden ze afgedroogd; inmiddels wordt klaargemaakt: de noodige azijn $\frac{2}{3}$ azijn en $\frac{1}{3}$ water. Dit wordt vermengd met in slaolie gefruite fijn gesneden sjalotten en naar smaak wat kerri, gekookt en als dit daarna koud is geworden op de nitjes gedaan, zoodat ze behoorlijk in dit vocht komen te staan.

Hoewel uwe tweede vraag naar ik meen beter bij een gezondheidscommissie thuis is, meen ik u toch met een enkel woord te kunnen antwoorden dat dit op verschillende manieren geschiedt.

Het filtreren geschiedt op de beste wijze door Bougies, die ik nog onlangs in de Utr. Zaadhandel, Poortstraat 50 te Utr. voorradig zag, 't geschiedt ook, en dit is heel gewoon door sponzen alsook door op den bodem der filter te brengen een laagje kiezelsteentjes, daarop een laagje houtskool en weer daarover een laagje gewassen rivierzand. Het eerste is echter verreweg het beste.

J. A. K.

Vraag No. 117.

Ik heb een TUIN 7—7½ meter op het Zuid-Oosten met ZWAREN KLEIGROND, die nog braak ligt, een sloot achter den tuin en zonder boomen, ook niet van de buren. Hoe moet ik dien grond bewerken om er een bloementuin van te maken; waar het kippenhok te zetten en wat voor vruchtbompjes en heesters en welke soorten planten en bloemen. In den tuin is een regenput.

Buiksloot.

J. D. C. de L.

Antwoord: Laat uw grond diep omwerken, 60 à 70 c.M. is voldoende. Geef tijdens deze bewerking voor die halve Are een flinke kalkbemesting die bestaat in het toedienen van 25 K.G. gebluschte kalk. Als u pereboompjes wil planten, vraag dan aan uwe leverancier spijlvorm op kweeonderstam en plant deze op 1.20 M. afstand, plant u appelboompjes, vraag deze dan veredeld op Douin. Verder kunt u planten besenboompjes (tros- en kruis-), aard-bezénplanten, b.v. voorloopig onder uwe vruchtbompjes. Plaats het kippenhok daar waar u het minste ruimteverlies hebt, b.v. in een hoek.

J. A. K.

Vraag No. 118.

a. Twee STAMROZEN IN TUBBEN, genaamd Abel Carrière en Baron Bonstetten, willen GEEN BLOEM geven, ik heb ze van de winter kort gesnoeid, ze maken nu scheuten van pl.m. 70 c.M. Wat is daar aan te doen.

b. Ook heb ik JONGE VIOLIEREN geplant, ze maken wel snijbloemen MAAR GEEN BEPAALDE STAM, moeten die opgepot worden van het najaar.

Amsterdam.

W. H. O.

Antwoord: a. Wij vermoeden dat uw rozen geen zon genoeg krijgen; de schenten worden dan niet rijp en bloeien niet. Het kan ook zijn dat ze nieuwe aarde wenschen.

b. Wat uw Violieren betreft, dit zijn éénjarige planten en sterven dus na het bloeien. U kunt ze wel met een kluit oppotten en het leven een weinig verlengen, dood gaan ze, dat staat vast. Het vormen van een stam is dus overbodig.

J. K. B.

Vraag No. 119.

Zoudt u zoo vriendelijk willen zijn in „O. T.” de NAMEN te vermelden van de RUPSEN en andere SCHADELIJKE INSECTEN die vooral OP onze VRUCHTBOOMEN en ROZEN voorkomen en die op hun beurt weer bezocht worden door parasieten, als sluipwespen e. d.? Terens of het de moeite loont bijr. de RUPSEN te VERZAMELEN en ze desnoods van voedsel te voorzien om dan later de ontwikkelde larven der parasieten gelegenheid te geven zich te verpoppen, zoodat het volwassen insect op zijn beurt weer een aantal rupsen verdelgen kan. M. i. bespaart dit een hoop moeite aan rupsen-zoeken.

Amsterdam.

J. M.

Antwoord: Het aantal beschadigers van onze vruchtbommen en rozen is zoo talrijk, dat eene beschrijving reeds een geheel boekdeel zou vormen. En ieder van deze heeft weer zijn parasieten, soms meerdere. 't Gaat niet aan, die alle in een, of zelfs eenige artikels te behandelen. Wel zullen we van tijd tot tijd de ergste signaleeren, en de vrienden goed keubaar trachten te beschrijven.

Het tweede gedeelte van uw vraag bevat eene nitnemende gedachte.

In de keurige, inhoudrijke rede, waarmee dr. J. H. C. de Meyere zijne lessen in Entomologie aan de Amsterdamsche Universiteit aanving (9 Febr. 1906), zegt deze op pag. 9 o. m.: „Waar 't mogelijk is, volwassen rupsen of poppen der ongewenschte soort te verzamelen, is aangeraden, deze niet, als vroeger veelal geschiedde, te vernietigen, maar ze verder te kweken, in ruimten, die zoodanig waren afgesloten, dat de te voorschijn komende vinders zelf niet, maar wel de altijd kleinere parasieten vrij naar buiten konden gaan, waardoor men dus 't relatieve aantal der laatste belangrijk deed toenemen, eene handelwijze die des te meer waarde heeft, omdat bij insectenplagen ook de parasieten zich dikwijls zeer sterk vermeerderen, zoodat de poppen soms voor meer dan de helft aangetast zijn.”

Geheel in orde is de zaak hiermee evenwel niet. Terecht laat Dr. De M. dan ook volgen: „Komen er bij eene dergelijke, bewerking meerdere soorten van parasieten voor den dag, dan wordt de zaak ingewikkelder; het is nu de vraag, of niet eenige hunner parasieten zijn in den 2en graad; d. w. z. zelf leefden binnen den parasiet van de schadelijke rups; het is duidelijk, dat eene dergelijke soort uit een economisch oogpunt eveneens schadelijk genoemd moet worden, en dat men zich zelf benadeelt, door deze parasieten de vrijheid te geven. En er zijn zelfs meerdere parasieten in den 3en graad bekend. Voor de juiste beoordeling van dergelijke gevallen is dikwijls een minutieus onderzoek noodig, wat moeilijk verriicht kan worden door iemand, die op entomologisch gebied vrijwel vreemdeling is”.

Toch kan men in 't algemeen wel aannemen, dat de handelwijze, zooals u die zich voorstelde, nuttig is.

B. B.

Vraag No. 120.

a. Op mijne Rosa canina rond ik een RUPS, ± 25 m.M. lang, bezet met licht-bruine bosjes haar; langs den rug 10 gekleurde stippen in twee rijen, de voorste 4

(2 × 2) licht blauw, de achtste 6 (3 × 2) oranje. Met een paar Rosa-canina-blaadjes een paar dagen in een doos in leren gebleden, is ze VERPOPT. Hoe bewaar ik die pop nu 't beste en wanneer kan ze uitkomen. Is het een gewone veel voorkomende rups, en welke?

b. Wat is de DEFINITIE van TUINGROND, daar die toch overal verschillend is.

c. Hoe te verklaren dat een PEREBOOM WEER BLOESEM vertoont; groeizaam is de zomer toch voorwaart niet; de pyramide is in Oct. i.l. overgeplant.

Gincken.

W. C. de V.

Antwoord: a. Uw rups is die van den plakker; de blauwe en roode (oranje) behaarde wratten zijn voor deze soort kenmerkend, (zie 1e jaargang, blz. 363). De vlinder komt nog deze maand of hoogstens begin September uit, al naar de rups vroeger of later verpopt is; ten minste als er geen parasiet in zit. Naar de afmetingen te oordeelen, heeft u een mannelijk exemplaar, 't zal in dat geval een donker gekleurde vlindertje zijn. De wijfjes zijn lichter gekleurd, soms bijna zonder teekening op de vleugels. De rups is zeer schadelijk, hoe mooi ze overigens ook is.

b. Een definitie van tuingrond, die de juiste samenstelling aangeeft, bestaat niet, om den eenvoudigen reden, dat hij overal verschillend is.

In Dr. Cattie's Bemestingsleer lezen we: „Onder tuingrond pleegt men te verstaan een mengsel van verschillende grondsoorten, sedert vele jaren — soms eeuwen — bij tuinbouwers in gebruik en welke door het aanbrengen, vooral van dierlijke en plantaardige mest, voor het kweken van allerlei tuingewassen bij uitnemendheid geschikt mag worden geacht.”

„Over het geheel mogen zij geacht worden, rijk te zijn aan stikstof en aan phosphorzuur; hun meerder of minder gehalte aan kalk en kali hangt af van de grondsoort, die in hoofdzaak gebezigd is.”

c. Waarschijnlijk een achteraan komend bloemknopje, dat ten gevolge van het verplanten dit voorjaar de kracht (en het voedsel) miste, open te gaan. Men ziet het trouwens vaak bij pereboommen en ook bij appels nam ik het een enkelen maal waar. Iets anders wordt het, als de boom in 't najaar bloeit; dan is de oogst voor 't volgende jaar geheel of gedeeltelijk verloren. Dat komt voor als abnormaal hooge temperatuur volgt, nadat de zoo goed als ontbladerde boommen reeds strenge kou hebben doorstaan.

B. B.

Vraag No. 121.

Wat moet ik met een YUCCA doen, die ik verleden zomer gemarcotteerd heb en nu nog niet meer dan een worteltje gemaakt heeft? Onder den pot aan den stam gaan zich rottende plekken vertoonen.

Leiden.

Mej. Tr. M.

Antwoord. Als de stam onder den pot dood is kunt u niet beter doen dan het bovengedeelte, vlak onder den pot, af te snijden en te beproeven de stek zoo aan den groei te krijgen. Daarna zet u de jonge Yucca op een luw en licht, maar niet zonnig plekje, liefst onder glas en houdt haar matig vochtig.

Is het stammetje onder de insnijding niet dood, dan kunt u den kop nog wel laten zitten, wat wel veiliger is. Houdt echter de specie in den pot niet meer dan matig vochtig. Dat is in vele opzichten aan te bevelen omdat warmte en lucht dan beter kunnen toetreden, onontbeerlijk voor een krachtige wortelontwikkeling.

v. L.

Vraag No. 122.

Toen er in O. T. (No. 51 vorige jaarg.) gezegd werd, dat het tijd was om PELARGONIUM ZONALE e.a. te stekken, heb ik een genoemde soort enkele gestekt, in potjes van ± 6 c.M. middellijn, met goed gevolg. Nu hebben zich reeds twee nieuwe blaadjes ontwikkeld, en nu wilde ik gaarne weten, of het nu nog niet tijd is, om de plantjes te VERPLANTEN. Hoe groot moeten de daarvoor benodigde potten zijn? Moet ik veel of weinig gieten?

Bussum.

Uw jonge abonné J. S.

Antwoord: Zeker, het is nog tijd, maar geef de plantjes voorloopig een nog niet al te grooten pot, bijvoorbeeld potten van 10 à 12 c.M. middellijn. Zorg bij het verplanten dat de plantjes goed kluit behouden, dan groeien ze dadelijk beter door.

Zet de planten overigens volop in het zonlicht en giet ze telkens wanneer ze droog beginnen te worden. Veel succes er mee!

v. L.

Vraag No. 123.

Welke HEESTERS, zoowel bloeiende als niet-bloeiende, groeien het beste in een tuin, waar WEINIG ZON schijnt?

Amsterdam.

Mevr. Wed. H. K.

Antwoord: *Lonicera tatarica*, *Symphoricarpos racemosus*, *Philadelphus latifolius*, *Deutzia scabra*, *Sambucus nigra laciniata*, *Corylus Avellana laciniata*, *Corylus tubulosa atropurpurea*, *Prunus Padus*, *Cotoneaster tomentosa*, *Ribes sanguineum*, *Taxus baccata*, *Euonymus latifolius*, *Aucuba japonica*, *Rhododendron*.

v. L.

Vraag No. 124.

In een HOEK van mijn TUIN, waar de GROUND door een in de nabijheid zijnde zinkput VEEL WATER bevat, wensch ik dit najaar een BOOM te doen PLAATSEN die FLINK OPSCHiet, maar WEINIG KROON maakt. Zou daar met succes een berk kunnen geplant worden, of bestaan daarvoor nog andere boomsoorten?

b. Hoe is de NAAM van den boom waarvan ingesloten een paar bladeren?

c. WANNEER moeten KANTVARENS worden gestoken om ze met kans op succes te kunnen OVERPLANTEN in een bloembakje?

D.

B.

Antwoord: a. Er zijn voor uw doel verschillende boomen geschikt: 1e. *Salix alba*; *S. alba Britsiensis*; *S. pentandra*, e. a. Wil u een treurende vorm, dan is *S. purpurea pendula* een aardige boom voor kleine tuinen, voor grootere *S. vitellina pendula* — 2e. *Alnus glutinosa imperialis* (fijn ingesneden blad); *A. incana laciniata* (id.). — 3e. *Betula alba laciniata* (prachtige treurvorm met fijn ingesneden blad); *B. alba purpurea* (donker blad). — 4e. *Taxodium distichum* (groeit aanvankelijk langzaam, later sneller, kan nooit te nat staan). — 5e. Ook onder de Esschen (*Fraxinus*) zijn mooie soorten en variëteiten, al naar de ruimte waarover u beschikt.

b. *Populus alba (argentea?)*. Of 't de var. *argentea* is, is aan die paar blaadjes niet uit te maken.

c. Bedoelt u niet kantvaren: *Blechnum Spicant*? Als u zorgt voor een goede kluit, kunt u ze thans gerust overplanten. Het is een aardige varen, die door haar overblijvende bladeren zeer aanbevelenswaardig is. Maar zet ze in huis niet te warm, daar ze dan op den duur ziek zou worden.

LEON. A. S.

Vraag No. 125.

Ik heb een TUIN 7—7½ meter op het Zuid-Oosten, met ZIVAREN KLEIGROND, die nog braak ligt, een sloot achter den

tuin en zonder boomen, ook niet van de buren. Hoe moet ik dien grond bewerken om er een bloementuin van te maken; waar het KIPPENHOK zetten en wat voor VRUCHTBOOMPJES en HEESTERS en welke soorten planten en bloemen

Buiksloot.

J. C. D. de L.

Antwoord: a. Laat uwen grond diep omwerken, 60 à 70 c.M. is voldoende. Geef tijdens deze bewerking voor die halve Are een flinke kalkbemesting, die bestaat in het toedienen van 25 KG. gebluschte kalk. Als u perenboompjes wil planten, vraag dan aan uwe leverancier spijlform op kweekonderstand en plant deze op 1.20 M. afstand; plant u appelboompjes, vraag deze dan veredeld op Doucin. Verder kunt u planten bessenboompjes (tros- en kruis-), aardbeziënplantjes b.v. voorloopig onder uwe vruchtboompjes. Plaats het kippenhok daar waar u het minste ruimteverlies hebt, b.v. in een hoek.

J. A. K.

b. Fraai bloeiende heesters zijn: de Jasmijn (*Philadelphus latifolius*), bloedroode Sieraalbes (*Ribes sanguineum*), *Hibiscus syriacus*, *Spiraea Douglasii*, *Amelanchier canadensis*, *Prunus Padus*, *Prunus triloba*, *Spiraea arifolia*, *Rosa rugosa*, en voorts Seringen, Sneeuwballen, Gouden-Regen, *Weigelia's*, *Hortensia's* enz.

Dankbare vaste planten zijn: *Iris germanica* en *I. florentina*, *Delphiniums* of *Riddersporen*, *Papaver orientale*, *Vlambloemen*, *Herfstasters*, *Campanula's*, doorbloeiende viooltjes, *Pioenen*, *Betonica grandiflora*, *Monarda didyma*, *Centaurea montana*, *Anemone japonica*, *A. hepatica* of *Leverbloempje*, *Primula's* enz. enz. U kunt niet beter doen dan bij een onzer flinke bloemkweekers een catalogus aan te vragen. Daarin vindt u een ruime keuze, ook van zaadplanten of zomerbloemen. Veel kunt u natuurlijk niet in uw tuintje van 7 x 7½ meter plaatsen en het verdient daarenboven aanbeveling de planten, vooral de heesters, niet te dicht naast elkaar te

planten. Maar u kunt uit het vele goede daarom het beste kiezen. Breng voor de heesters, maar vooral voor de vaste planten, nog goed wat zand in den bodem, bijv. op iedere vierkante meter een halve kruiwagen en werk dat goed door den grond. Voor de vaste planten kunt u tevens wat verteerde paardemest in den grond brengen. Ook den heesters zal dat wel bevallen.

v. L.

Vraag No. 126.

In October a. s. wil ik EEN STADSTUINTJE aanleggen van 6 x 8 vk. M., dat gelegen is achter een huis, waarvan de voorzijde op het Z.-O. ligt. Aan de N.-W. zijde van den tuin staan huizen, zoodat alleen de N.-O. en Z.-W. zijde open zijn, doch met houten schuttingen afgesloten. Zouden in dit ongunstig gelegen tuintje BLOEMEN goed KUNNEN GROEIEN en welke kan u daarvoor aanbevelen?

Indien bloemen in zulk een tuintje niet goed gaan, zoude ik gaarne de namen van eenige vaste planten weten, welke weinig zon behoeven om aldaar te planten.

Hellevoetsluis.

P.

Antwoord: Wel zeker, er zijn ook voor uw tuintje nog bloemen en planten genoeg die er willen tieren. Voor de heesters verwijs ik u naar het antwoord op vraag 123 en voor de vaste planten noem ik u: Lieve Vrouw bedstroo, *Anemone japonica*, *Herfstasters*, *Maagdepalm*, *Saxifraga umbrosa*, *Campanula's*, *Iris pallida* en *I. pumila*, *Vlambloemen*, *Centaurea montana* en dergelijke. Op de open zonnige plekken kunt u 's zomers zaadbloemen of zomerbloemen kweken of wel *Pelargoniums* en enkele rozen zetten. In lichte schaduw doen *Fuchsia's* het best, terwijl op duistere plekken varen's nog wel willen groeien. U ziet, er is van uw tuintje nog wel wat te maken, mits aan den bodem ook de nodige zorg wordt besteed.

v. L.

TENTOONSTELLINGEN.

Het Bloemenfeest te Driebergen.

Onder begunstiging van zonnig zomerweder had de opening plaats van de nationale tuinbouwtentoonstelling te Driebergen in het park Beerschoten—Wilinkshof door den heer J. H. Wentholt, voorzitter der „Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde”, nadat de eere-voorzitter van de Afdeling „Doorn en Omstreken”, die dit bloemenfeest op touw had gezet, een woord had gesproken ten gunste van het houden van tentoonstellingen door de afdelingen van de Maatschappij.

Wij hebben reeds vroeger gezegd, dat dit terrein zoo bijzonder geschikt was voor het houden van een bloemenfeest, proefondervindelijk is gebleken, dat wij niet te veel hebben gezegd. Iedereen was in verrukking over de schoone omgeving, dat nu door een heirleger van Flora's kinderen in feestkleedij gestoken was.

Het is ons opgevallen hoe krachtig zich de liefhebbers zich doen gelden en welk een groote belangstelling er getoond werd op den openingsdag door vakman en kweker.

Afdelingen van de Maatschappij hadden excursies naar Driebergen georganiseerd en de geheele tuinbazarwereld uit de omgeving was tegenwoordig bij de opening van dit welgeslaagde bloemenfeest.

Aan den zoom van het park had men zes groote tenten opgeslagen, waar de zachte planten, afgesneden bloemen en vruchten, bouquetten en kransen, rozen

en droge planten voor wind en regen waren beschut.

De ronde tent had voor ons eene bijzonder attractie, omdat daarin een aantal tentoonstellingsplanten aanwezig waren, die men niet dagelijks ziet. Die *Crotoms*, eigenlijk zijn het *Codiaeums* van het kasteel „De Haar” te Haarzuilen, waren bijzonder mooi en deden den kweker den heer Voortman, alle eer aan. De kleur van de meeste exemplaren was onverbetterlijk en wanneer men daarbij den zonlozen zomer in aanmerking neemt, dan valt het nog meer in het oog.

Het zal de jury weinig moeite hebben gekost aan deze inzending een eerste prijs toe te kennen. De met den eersten prijs bekroonde collectie Vareus van „Hyde Park”, waar de heer W. Pijper den scepter voert, waren ook buitengewoon te noemen. Daar stonden exemplaren bij met een doorsnede van twee meter! En dan die *Canna's*, die heerlijk mooie rijk bloeiende *Canna's* van de heeren Pijper en Kruijbosch ze dwongen eerbied af voor den kweker, maar meer nog voor den winner die van deze bladplanten de schoonste bloemplanten heeft gemaakt die men zich bedenken kon.

Ook de *Bladbegonia's*, die hier op den grond een geschikte plaats hadden gevonden waren bijzonder mooi en het was ook hier weer de heer Pijper die met zijn krachtige planten in uitstekende verscheidenheden den eersten prijs ontving. Een was er bij met een blad dat in

het hart bruin gekleurd was, daarom heen liep een breede band roze dat naar den rand in mat zilver uitliep. Elke plant was een levend schilderstukje, dat men bij herhaling gaarne zag.

In een andere tent stonden netjes naast elkaar een aantal, meereindeels groote planten van Coleus, de z.g.n. gekleurde brandnetels van het groote publiek. De planten van den heer F. Steenhof te Cothen waren niet alleen zeer groot, maar ook goed gekleurd en verkreeg hij den eersten prijs, een zilver medaille.

De tafels van deze tent waren in beslag genomen door den heer G. A. van Rossem te Naarden, die ter opluistering een prachtcollectie rozen zond, welke door iedereen bewonderd werden. De exposant was het minder te doen om een reuzencollectie te zenden, dan wel wat exquise te laten zien en dat dan goed te doen. Zoo zagen wij, om een voorbeeld te noemen van de verscheidenheid, *Mad. Abel Chatenay* een vijfen-twintigtal vazen gevuld en kreeg het publiek een mooi kijkje op deze heerlijke zalmlleurige-rose roos. Van de rein-witte *Frau Karl Druschki* zagen wij ook een aantal rozen en zoo van elke standaard-soort.

De heer Van Rossem had op een nieuw soort rekbaar papier van groeno kleur geëxposeerd, waarboven de vazen met luchtig geschikte rozen goed uitkwamen.

Anthuriums, vooral van A. Andreanum en *Scherzerianum*-vormen, hebben wij wel eens beter gezien; toch mocht zich de collectie van „Hyde Park” laten zien en verkreeg deze inzending den eersten prijs.

Glorinia is een buitenplaats-plant bij uitnemendheid, en de 4 inzendingen die wij er van zagen, waren alle mooi, al was er één de mooiste, en deze was van de dames Insinger, wier tuinbaas H. Smith nog meer kan, dan Hanekammen kweeken van een halve meter lengte! Zijn planten waren gedroogen en prijken ieder met een bouquet van een dozijn fraai gekleurde en goed gevormde bloemen. Deze bekwame tuinbaas had in de afdeling bloeiende planten de meeste eerste prijzen gewonnen en daarom kreeg hij nog bovendien een verguld zilveren medaille.

De tuinbaas van mr. dr. F. A. C. Graaf van Lijnden van Sandenburg schijnt een kraan te zijn in het kweeken van Knolbegonia's. Zijn krachtig ontwikkelde planten in pannen gekweekt droegen groote, gevulde bloemen, ontvingen den eersten prijs, terwijl de enkelbloemige, roodgekleurde Knolbegonia's van den heer W. Pijper den eerepalm wegdroegen.

Van den heer D. Meeuwenberg, bloemist te Zeist, zagen wij 15 *Dianthus Caryophyllus*, die er niet kwaad uitzagen. De verscheidenheid „*Glacier*” draagt rein-witte bloemen, *Fres. Rosevelt*, donkerrood en de dertig duizend Dollar Anjer Mrs. Th. Lawson tooit zich met zacht roode bloemen. Zoo langzamerhand komen de Anjers meer naar voren en dat doet ons genoegen.

De tuinbaas H. Hallenbeek te Driebergen exposeerde een lief groepje *Saint-paulia's* en rijk bloeiende *Impatiens Holstii*, waarvan er een lila-rose bloemen droeg.

Op het gazon buiten zagen wij reuzen-*Hortensia's* van de heeren J. W. Willemsen, tuinbaas op „Sandenburg” te Neerlangbroek, C. J. Kneppelhout van Sterkenburg, tuinbaas W. Velthuisen (le prijs) en van jhr. mr. H. W. L. de Beaufort, tuinbaas W. H. Struve, en van de dames Insinger te Driebergen.

De Palmen van jhr. mr. A. L. J. Melvill van Carnbee, tuinbaas E. Janssen te Rijnsburg, waren bijzonder mooi en glommen van gezondheid. Zij gingen bekrond met een verguld zilver med naar huis. Lief was het partijtje *Pelargonium*

pellatum op stam gekweekt van den heer J. A. Kors, te Zeist, die met den eersten prijs naar „Schaerweyde” teruggingen.

Maar geven wij nu de ruimte aan onze mede-verslaggevers, de heeren Knopper, W. Dix en J. A. Kors, die ons over het bloemwerk, afgesneden bloemen en vruchten zullen inlichten. Even willen wij nog in 't midden brengen dat hier en daar de etiquetteering veel te wenschen overliet.

J. K. B.

Het eigenaardige van deze tentoonstelling was wel, dat zeker 80 % der ingeschreven nummers onder dak (in tenten) was gebracht, wat voor een zomertentoonstelling wel zeer opvallend was. Buiten was dan ook niet veel te zien, al mocht datgene wat daar was, ook gerust gezien worden.

Een paar afdelingen van het programma zullen we even in 't kort nagaan, om datgene wat voor onze lezers van belang kan zijn, aan te stippen.

In de afd. C. vinden we een 4-tal vragen waarvan de eerste is „De grootste en schoonste collectie afgesneden rozen (in de meeste verscheidenheden). We zetten deze laatste zin tusschen twee haakjes, omdat we er even op meenen te moeten wijzen dat dit gedeelte o. i. die vraag ontsiert, en zeker de inzending. Waarom, zoo vroegen wij ons af, in de meeste verscheidenheden? 't Wordt dan gewoonlijk een soortenjagerij, waar dikwijls van alles bij elkaar wordt getrommeld om 't aantal naar te vermeederen. Niet het aantal maar de hoedanigheid is van 't grootste belang.

De firma Abbing Zonen was eenige inzonder op dit nummer. Ze besloegen hiermede $\frac{3}{4}$ gedeelte van een 25 M. lange tent. Stelt u voor een geheele middentafel van 2 M. breedte en een zijtafel van 1 M. werd geheel in beslag genomen door de collectie rozen van deze firma.

De wijze van exposeren was goed opgevat, we zien hier van de heerlijke vleeschkleurig rose roos *Mme Abel Chatenay*, een groep van 35 vazen, elk gevuld met 8 à 10 goed ontwikkelde bloemen, kunt ge u lezers eene voorstelling maken, wat dat zijn moet? In één woord: verrukkelijk. Een 10-tal vazen met de heerlijke roos *Mme Jules Grolez* is evenals *Liberty Farbenkönigin* en laten we de oudere *Mme. Caroline Testout* en *Kaiserin Augusta Viktoria*, die in groot aantal prijken, niet vergeten. Als men ze zoo in menigte bijeen ziet, kan men eerst volop van haar schoonhet genieten.

Gelukkig voor de heeren Abbing & Znn, dat de heer Van Rossum door zijn rozenschat buiten mededinging te exposeeren, geen concurrentie bracht. We hoorden telkens mompelen: „Waarom nu buiten mededinging, hij had de le prijs gekregen!”

Welnu, wij gelooven het niet! Omdat zijn rozen slechter waren? Omdat ze minder fraai geëxposeerd waren? Niets van dit alles, maar om dat laatste zinnetje van de vraag: in de meeste soorten. Was eenvoudig gevraagd, de schoonste en best gevarieerde collectie, dan gelooven we was de heer v. Rossem met den len prijs gaan strijken. De bloemen waren, naar we meenen, in doorsnede flinker en de expositie smaakvoller. We zouden haast zeggen elke vaas, die daar gevuld stond met rozen, was klaar om in den salon te worden gebracht, voorwaar een royale opvatting van exposeren.

Ook de heer Lourens van Arnhem had een groepje afgesneden rozen smaakvol ten toon gesteld.

Een verzameling afgesneden takken van Sierheesters en boomen zien we altijd gaarne. Hier waren er 100, 't Was mooi en als we 't zoo langs gaan denken we, men behoeft toch ook volstrekt niet altijd bloemen te hebben om een mooi gevulde vaas te bezitten. Laten we van onze soms

mooie gevormde bladeren en hare eindeloze kleurenpracht wat meer gebruik maken voor het vullen van vazen.

't Was weer dezelfde firma, die hiervoor welverdiend den len prijs behaalde.

In de verzameling Dahlia-bloemen, die met den len prijs was bekroond, zagen we geen bijzonderheden.

Afgesneden bloemen van vaste planten in 75 verscheidenheden, waren bepaald mooi te noemen. Den eersten prijs kreeg de heer K. Wezelenburg, kweker te Baarn; 't Was welverdiend. Altijd fraai is de *Seabiosa Caucasica*; wie deze vaste plant niet bezit, bestelle er eenige. De zacht-blauwe bloemen frapperen ieder.

Astilbe chinensis is eveneens een snijbloem van veel waarde. De fraaie rose kleur, de flink ontwikkelde en losse pluimen leenen zich bijzonder voor dit doel. Op bepaald droge gronden is deze plant niet zoozeer aan te bevelen.

Als we ze zoo goed geschikt in een vaas zien staan, dan bekoren ze toch altijd en allen, natuurlijk de een meer dan de ander. Als we daar zien een vaas met de oude bekende *Heuchera*, *Erigeron*, *Chrysanthemum*, *Coropsis*, *Delphiniums* enz. enz., dan gevoelen we dat ze als snijbloemen onontbeerlijk zijn.

De planttijd valt in het begin van November, zeker zal hijtijds wel een lijstje van aanbevelenswaardige soorten in ons blad verschijnen.

De inzendingen vruchten en groenten kunnen we met een enkel woord afwerken. Groenten waren er in 't geheel niet ingezonden.

Een collectie appels en paren was ingezonden door den heer E. de Jonge te Terseke (Zeeland). Deze inzending was goed gesorteerd; we zagen daar voor ons een 80 soorten appels en ongeveer even zooveel soorten.

De fruitliefhebber ergert zich als hij daar begin Aug. ziet geëxposeerd: zoete en zure *Bellefleur*, *Holaart*, *Sterappel*, *Reinette Monstrueuse*, *Peperappel*, enz. Wat heeft men er aan thans te zien peren als *De Tongres*, *Doyenné du Comice*, *Vijgenpeer*, *Curé*, *Beurré Diel*, *Bési van Schomauwen*, enz. enz. Het doet werkelijk pijnlijk aan die vermoorde onschuld daar te zien liggen, natuurlijk zonder enig nut, want kenmerkende eigenschappen bezitten ze nog niet. De schuld ligt eigenlijk bij de prijsvraag; dergelijke vragen mogen naar onze meening niet worden gedaan. Men vrage uitsluitend appels en peren die rijp zijn (boomrijp b.v.) of die in de maand waarin men exposeert, zulks worden.

Twee inzendingen druiven, elk 6 trosen (rijp) waren goed. „Heidepark” behaalde voor zijn 6 soorten le prijs, 6 perziken, 2 inzendingen waren slechts matig.

De schoonste collectie aardbeien in soorten vrage men een maand vroeger; half Augustus is zeker een slechte tijd. Wat er was, was met het oog op den tijd bezienswaardig. Een oogeblik staan we stil bij de grootvruchtige, doorbloeiende aardbezie *La Perle*; wie deze niet heeft, plante ze haastig aan. We komen op deze vrucht terug.

De schoonste vruchten-collectie voor liefhebbers bestond uit zeer gewone soorten; die elk op zich zelf goed waren te noemen; de le prijs ging naar „Sandenburg”.

Zeist.

J. A. Kors.

Het Bloemencorso.

Zoo langzamerhand is het drie uur geworden en komen reeds de eerste mededingers van het bloemencorso opdagen. Gelukkig daar breekt de zon door, wordt er geroepen, maar..... eilacie, slechts voor korten tijd, de rijtuigen passeeren ons een voor een, terwijl de jury bezig is ze te beoordeelen. Leuk was het dat alle deel-

nemers prijzen ontvingen, zoodat, toen de voorzitter de prijswinnaars later gelukwenschte, hij dit in het generaal kon doen.

In klasse B werd scherp geconcentreerd, dit was een rijtuig bepannen met één of meer paarden; de heer Boissevain won de 1e prijs met glans, hij behaalde het maximum aantal punten, nml. 60. De twee volgende waren beiden zoo mooi, dat de jury aan beiden 53 punten toekende, dus elk een 2e prijs. De 3e prijs werd behaald met 53 punten.

In klasse C waren 7 deelnemers en deelnemers; de freules Van Loon en jhr. Rutgers van Rozenburg behaalden elk een 1e prijs, en hadden deze, zooals de voorzitter zeide, dubbel en dwars verdiend. Freule Hooft en jonkheer Jan H. Liefstinck elk een tweede, daarna werd een derde prijs uitgereikt aan de freules Bicker, voor een wagentje versierd met *Lilium candidum* en *Asparagus*, 2 vierde prijzen werden gewonnen door Mathias Duys, een rijtuig met een poney en een met een bok; men was met rozen niet zuinig geweest en dat behoort ook niet, tenminste als men niet al te mild er mee is. Een wagentje, versierd met *Eryngium*, was ook heel mooi, en ontving dan ook een 1ste prijs.

In klasse A. waren twee inzenders, Mathias Duys behaalde met 53 punten den 1sten prijs en Mr. A. H. Metelkamp met 49 punten den 2en prijs.

Hierna bedankte de voorzitter de deelnemers(sters) voor hun medewerking en hoopte dat zij zich ook met een volgend bloemencorso niet zouden terughouden door de uitvluchten van: mijn paard staat niet stil, mijn wagen is pas gelakt, mijn vrouw heeft hoofdpijn etc., neen, dat zij, door hun medewerking, een volgend bloemencorso nog beter doen slagen. Hierna wenschte spr. den winners gehk en het deed hem genoeg dat alle prijswinnaars waren, waarna hij voorstelde een hoera aan te heffen voor de winners. Het is inmiddels aardig gaan regenen, het belooft een nat pak voor hem of haar die niet tijdig genoeg thuis kan komen, wij verlaten dan ook spoedig de tentoonstelling en gaan vlug naar huis. W. DIX.

TER RECTIFICATIE.

Spiraea grandiflora en *Sp. Lindleyana*.

In *Onze Tuinen* van 9 Aug staat een stuk geteekend Barth. W. Uhlelake over *Spiraea's*. Daarin komen eenige krasse fouten voor.

Van *Sp. Lindleyana* zegt de schrijver, dat deze wel eenige overeenkomst heeft met *Spiraea grandiflora*. Dit is beslist fout. De *Sp. Lindl.* behoort tot een geheel andere groep nml.: de *Sorbaria's*, die gevinde bladeren in pluimvormige bloeiwijze hebben, met fijne bloempjes, terwijl *Sp. grandiflora* tot de groep *Exochorda* behoort met enkelvoudige bladen en kleine trosjes grote bloemen. Het verschil is zoo aanmerkelijk, dat van eenige overeenkomst geen sprake is, en ik vermoed dat schr. ze geen van beide kent. *Sp. Lindl.* is winterhard. *Sp. grandiflora* niet altijd.

De *Spiraea Bumalda* wordt door den heer U. een klein struikje genoemd. Ook bezijden de waarheid; want laat men hem groeien, dan wordt hij wel 2 meter hoog, maar de tuinman houdt hem klein door jaarlijks insnijden.

In een blad voor liefhebbers als dit moet men vooral zorgen geen verkeerdheden te zeggen; het brengt de liefhebbers in de war.

LEON A. SPRINGER.

TUINBOUW WINTERCURSUS met Rijkssubsidie te Utrecht.

De Afdeling Utrecht en Omstr. van de Ned. Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde heeft besloten een nieuwen tuinbouw-wintercursus in het leven te roepen, en roept belanghebbenden op om aan dezen cursus deel te nemen.

Les wordt gegeven in Plant-, Dier- en Scheikunde, in het kweken van planten, ooft en groenten en in het aanleggen van stadstuinen en de beplanting daarvan.

Het leergeld bedraagt f 2.50.

Men gelieve zich aan te melden bij het hoofd van den cursus, den heer J. K. B u d d e, Nieuwe Gracht 185, Utrecht.

BLADVULLING.

Als we de berichten van den vooruitzietelijken oogst van het ooft nalezen, treffen we telkens den naam Bohemen aan. Heeft die landstreek dan zoo'n betekenis? Voor Europa zeker, want er zijn meer dan 16,000,000 ooftboomen. De vruchten worden veelal per snuit over de Elbe in Duitschland gebracht; in België zagen wij ze dikwijls aan de kade liggen. S.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Bloemen- en Gazonmest

kost, netjes verpakt in busjes met gebruiksaanwijzing en een glaasje voldoende voor een Liter water, franco thuis:

Proefbusjes f 0.50; bv. 1 KG. f 1.—; 1½ KG. f 1.25; 2 KG. f 1.50; 2½ KG. f 1.75; 3 KG. f 2.—; 4 KG. f 2.50; 5 KG. f 3.—.

Wederverkoopers genieten korting.

Mij. tot Verkoop van Hulpmeststoffen.

OPGERICHT 1893 TE DORDRECHT.

Verder alle soorten Meststoffen voor Land- en Tuinbouw. (116)

Sprenkelaars Systeem „Vermorel”, poeder voor Bordeauxsche pap, Kopervitriool enz.

Vraagt inlichtingen en prijsopgaven.

Rozenkweekerij „Muscosa”,

voorhanden de nieuwste soorten in Stammen en Struiken;

KLIM- en TREURROZEN.

Vercierf te Haarlem: 2 gouden, 3 verguld zilveren en 3 zilveren medailles, benevens zilveren van H. M. de Koningin. Te Mannheim twee 2de prijzen. Arnhem, Utrechtscheweg 48. W. LOURENS.

Ontvangen per Nieuwe Amsterdam eene groote partij der alom bekende COLDWELL MAAIMACHINES, zoodat nu weder alle maten voorhanden zijn.

VRAAGT PRIJSCOURANT. (112)

JEAN HEYBROEK. - Baarn.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum der Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant, uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Firma ROSEBOOM,

Koestraat, Zwolle.

Speciaal adres voor Tuingereedschappen.

Fostit poeder voor bestuiven van Rozen- en Perzikboomen, tegen het wit en ongedierte.

Per 10 kilo f 4.—.

Per kilo f 0.85 franco.

Bestuiver La Vergne f 2.50 per stuk. De groote geïllustreerde prijs-courant gratis op aanvraag. (113)

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H.A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De bloei der Rozenvelden vangt einde Juli aan en duurt tot einde September.

Toegang op werkdagen van voormiddag 8 uur tot namiddag 6 uur.

(102)

Gezocht een compleet, ongeschonden
Ex. van den 1en Jaargang van „Onze
Tuinen”.

Brieven met prijsopgaaf, onder letter H, aan
het Bureau „Onze Tuinen”. (115)

Iemand, den 1en jaargang willende laten in-
binden, mist de Nos. 2, 11, 15 en 17. Heeft
een der Abonnés of lezers een of meer van
deze nummers over? Gaarne antwoord onder
letters F. C., bureau „Onze Tuinen”.

Struikrozen,

uitsluitend in de beste oudere en nieuwere
soorten.

Vaste Planten,

enorm groot sortiment, bevattende de beste
nieuwigheden, waaronder vele van eigen
teelt of invoering. Bij den aanleg van Tuinen
in modernen stijl kunnen de vaste planten
niet worden gemist. Ook voor snijbloemen
van af Maart tot November worden ze steeds
meer gewaardeerd. De beste planttijd is
Aug.—Sept. of half Maart—begin Mei.

**Voorts Coniferen, Rhododen-
drons, Bloemheesters, Klimplanten,
Bessenstruiken, Vruchtboomen,
Pootaardappelen, enz. enz.** (104)

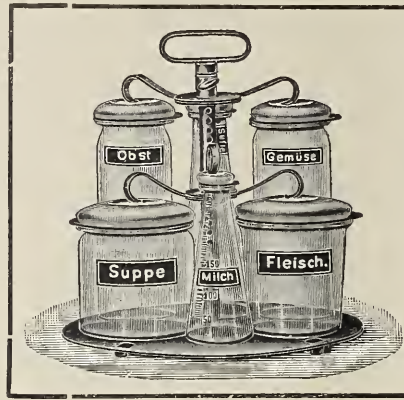
B. RUYS,

Koninklijke Kweekrij „Moerheim”.

Dedemsvaart.

BERICHT AAN INTEEKENAREN.

Voor het Tijdschrift „Onze Tuinen” zijn nog fraaie linnen **STEMPEL-
BANDEN** voor den 1en Jaargang verkrijgbaar. Bestellingen worden ingewacht
bij onze agenten, bij den boekhandel of bij de administratie. Prijs f 0.75,
franco per post f 0.90.

Hoofddepôt en Proefstation WECK'S Sterilisator.

Hygiënisch zuiver. Gedep. merk
„Frischhaltung” alleen echt. (89)

Voor versch bewaren van
Groenten en Vruchten.
D. DE CLERCQ - Bloemendaal.

A. HARTEVELT, Rozen- en Vruchtboomenkweekerij, Rijswijk, bij Den Haag.

bericht dat de Rozen van af begin Augustus tot einde Augustus **in bloei**
staan en noodigt beleefd tot bezoek uit. (114)

3 Hectaren in cultuur.

Otto Schulz,

Bussum. Tuin-architect. (28)

GRONDBORINGEN (14)

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

INHOUD.

- Witte Muurpeper, door B. B.
- Gevoelige Planten, II, door v. L.
- Bloementuin.
- Gladiolus cardinalis „Koningin Wilhelmina”, door J. K. B.
- Fruittuin.
- ’t Plukken en bewaren onzer vruchten,
door P. v. d. Vlist.
- Charles Gognée, door P. v. d. Vlist.
- Bollen zetten, door B. B.
- Zomerweelde, door J. C. Baert.
- Kamerplanten.
- Sierasperges, door W. Lodder.
- Iets over de behandeling van Kamer-
planten, door A. Lebbink.
- Bodem en Bemesting.
- Beer of Faecaliën, door W. F. A.
Grimme.
- Werk voor de volgende Week.
- In den Bloementuin, door A. Lebbink.
- In de Orchideënkas, door J. K. B.
- In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.
- In den Moestuin, door J. C. Muijen.
- In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.
- Tuinbouwonderwijs.
- Vragenbus.
- Tentoonstellingen.
- Bloemenfeest te Driebergen.
- Rectificatie.
- Tuinbouwcurcus Utrecht.
- Bladvulling.
- Advertentiën.
- Inhoud.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

❧ ❧ ❧ HET TAFELPLANTJE. ❧ ❧ ❧

Een ieder kent het Huislook, *Sempervivum tectorum* geheeten, een plantje dat dikwijls op daken, muren of rotspartijtjes gekweekt of soms ook wel verwilderd wordt aangetroffen.

Het is een aardig plantje dat mooie stevige rozetjes vormt van stijve langverpigoemgekeerd-eironde, stekelpuntige blaadjes en bloeit met bloempjes die bruinrose van kleur en tevens licht gestreept zijn.

De *Sempervivum tectorum* groeit betrekkelijk snel. Telken jare ontstaan nevens de oudere, volwassen rozetten, jonge rozetjes, die aanvankelijk met de moederplanten verbonden blijven, en later op hun beurt ook weer nieuwe rozetjes vormen. Zoodoende kan één rozetje binnen eenige jaren met haar nakomelingschap een kleine zode vormen, waarin elk jaar eenige der oudste rozetten het tot bloeien brengen. Een aardig plantje dus, dat tevens heel weinig zorg vereischt, vooral als het zich eenmaal gevestigd heeft. Dan heeft men er geen omkijken meer naar. Het helpt zich zelf op een wijze die onze tusschenkomst overbodig maakt.

Op bijgaand plaatje ziet de lezer een andere soort van *Sempervivum*, die

wel rozetten, doch geen zode vormt, maar struikachtig opgroeit en zich dus vertakt.

Wat de lezer op het plaatje ziet, is een jeugdig exemplaar; later, als het ouder wordt, groeit het op en maakt

plantje in jeugdvorm als het nog onvertakt is. Het vormt dan één flinke, krachtig ontwikkelde rozet, die van boven geheel gesloten en vlak is en er precies als een tafeltje uitziet, vooral als het stammetje van anderen wat kaal wordt en dan als „het tafelpootje” fungeert.

Door te hoog wordende planten telkens wat dieper in den pot te zetten, wat het beste in het voorjaar geschiedt, kan men zulke rozetten lang mooi houden. Ze ontwikkelen zich dan krachtig en groeien flink in de breedte uit, zooals het exemplaar van ons plaatje.

Op vertakte planten zijn de rozetten altijd veel kleiner, maar dit neemt niet weg dat zulke planten toch ook zeer interessant zijn.

Men moet echter zorg dragen, de planten niet te diep in den grond te zetten, omdat de rozetten dan allicht komvormig worden, wat niet alleen minder aardig maar voor de plant

ook minder goed is, omdat er na het gieten zoo gemakkelijk water in blijft staan.

Evenals de meeste vetplanten, houdt ook het tafelplantje van een niet te lichten, maar toch humusrijken grond, bijvoorbeeld een mengsel voor de helft uit bladgrond en voor de andere helft

HET TAFELPLANTJE.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

een stammetje, dat zich tevens vertakken gaat. De top van elke vertakking eindigt echter altijd in een bladrozetje, zoodat zoo'n plantje dan op verschillende hoogten platte rozetjes draagt als even zoo vele tafeltjes.

Het aardigst is echter het tafel-

uit zandige losse kleiarden bestaande, waarbij tevens wat fijn kalkgruis kan worden gevoegd. Overigens zet men het in het volle zonlicht, geeft des zomers rijkelijk en 's winters zeer voorzichtig water, bij matige temperatuur. Zoo behandeld zal het tafelpiantje zoowel in de kamer als in de kas goed gedijen.

Dit wat de cultuur betreft.

Bezien we het plantje zelf nu eens wat nauwkeuriger.

Al aanstonds valt ons de bewonderenswaardige regelmatigheid van den bladstand op. De blaadjes liggen in opéenvolgende cirkels als dakpannen over elkander, prachtig in verband en goed gesloten, zoodat een keurige figuur wordt gevormd, die de beste teekenaar niet verbeteren kan.

Elk blaadje, dat gerektspatelvormig is, komt als een tongetje met het breedste gedeelte onder de jongere blaadjes uit en is aan den rand, zooals op de fraaie foto heel goed te zien is, fijn gewimperd, waardoor de figuurlijnen scherp op het zachte groen uitkomen en de tekening duidelijk zichtbaar is. Steeds worden in het centrum der plant nieuwe blaadjes gevormd, die zich over de andere leggen, terwijl de oudere naar buiten uitgroeien en aan den rand der rozetten, al zwaarder wordend en tevens geen steun meer op andere blaadjes vindend, naar beneden uitwijken. Dit schaadt de sierlijkheid van het plantje geenszins, integendeel, het breekt de anders te groote strakheid der rozetten, terwijl ze er in losheid en bevalligheid bij winnen.

De bloemen verschijnen aan een opgaanden bloemstengel en zijn zwavelgeel van kleur, waardoor de plant ook in bloei een zeer sierlijken indruk maakt.

Het tafelpiantje draagt den wetenschappelijken naam van *Sempervivum tabulaeforme*. Die naam is meteen haar beschrijving, want terwijl „*Sempervivum*” zooveel beteekent als „de altijd levende”, samengesteld als het is van het Latijnsche *semper*=immer en *vivere*=leven, wijst haar toenaam op haar uiterlijk voorkomen; „*tabulaeformis*” toch is gevormd van de Latijnsche woorden *tabula*=tafel en *forma*=vorm en beteekent dus, letterlijk vertaald, tafelvormig.

Nu is het tafelpiantje, evenals alle leden van het geslacht *Sempervivum*, altijd groen, d. w. z. het sterft niet af en verliest met de wisselende jaargetijden ook niet zijn blad, zoodat het den naam van zijn geslacht eer aandoet; en dat het bijvoegelijk naamwoord *tabulaeforme* niet beter gekozen had kunnen worden, hebben we boven gezien.

Eigenlijk moest ik de *Sempervivum tabulaeforme* „Tafelvormig Huislook” genoemd hebben, want de *Sempervivums* heeten in het algemeen „Huislook”. Ook de Duitschers spreken van „Hauslauch” of „Hauswurz” en, ten opzichte van ons plantje, van „Tafelformiger Hauslauch”. Maar ik vind dien naam van „Huislook” voor de *Sempervivum tabulaeforme* niet bijzonder juist, hoe goed die ook voor de *S. tectorum* moge passen.

De op Madeira levende *S. tabulae-*

forme toch heeft in levenswijze en voorkomen maar weinig met de *S. tectorum* en dergelijke soorten gemeen.

In elk geval lijkt mij de naam „Tafelpiantje” veel typischer en ook mooier, wijl hij m. i. volkomen juist

den indruk, dien het plantje op den toeschouwer maakt, weergeeft, zoodat we onze Duitsche naburen in dezen niet behoeven na te volgen.

v. L.

CARNIVOREN-PLANTEN.

I.

Carnivoren-planten, zal men vragen, wat zijn dat? Wat Carnivoren zijn, weten we nog van onzen schooltijd, maar planten zijn toch geen vleescheters, geen verscheurende dieren?

Neen, en ik geef gaarne toe, dat de naam niet geheel juist is, evenmin als we eigenlijk mogen spreken van insectivoren, want de door mij bedoelde planten zijn noch vleesch- noch insekteneters. Maar ge wilt weten, wat ze dan wel zijn? Eigenlijk zit ik met den naam verlegen en zou ik moeten spreken van vleeschverterende planten.

Maar, wat „muggenzifterij” is, weten we en over het algemeen houdt men daarvan niet, dus wil ik niet beginnen mij daaraan schuldig te maken en zal ik in het vervolg van vleeschetende planten spreken, zooals algemeen gebruikelijk is, of ik zal den boven dit opstel geschreven naam gebruiken. Alleen zij mij vergund, de bewijsvoering voor de juistheid van den naam vleeschverterende planten te leveren, waardoor we gelijkelijk op het onderwerp komen.

Van de Carnivoren-planten bestaan volgens geschriften een vijfhonderdtal gewassen, waarvan echter slechts een klein deel in de culturen opgenomen zijn, hetzij als aquarium- en terrariumplanten, hetzij voor de versiering van warme kassen. Achtereenvolgens hoop ik er enkele in een paar vervolgartikeltjes te behandelen en volsta ik er hier mede, er alleen terloops op te wijzen, zonder de namen te noemen.

Willen we deze Carnivoren-planten in groepen indeelen, dan kunnen we dat doen in drie afdeelingen. In de eerste groep rangschikken we dan de planten, die holten bezitten, waar kleine dieren wel in, doch niet weder uit kunnen. In de tweede groep vinden we de planten terug, die onder den invloed van een prikkel, uitgaande van de gevangen dieren, zekere bewegingen maken, terwijl de derde groep uit planten bestaat, die voorzien zijn van kleefvocht-afscheidende klieren, waardoor kleine dieren vastgehouden worden, wanneer zij zich daarop zetten.

Bij alle drie groepen zijn de planten bovendien uitgerust met lokmiddelen, die we trouwens in de plantenwereld overal terugvinden, zij het dan ook om andere redenen. Ik bedoel ten eerste schitterende of opvallende kleuren en ten tweede honing.

Bovendien zijn alle Carnivoren-planten zonder onderscheid voorzien van klieren, die steeds, of op gegeven oogenblikken, in staat zijn een zuur af te scheiden, dat eenige overeenkomst heeft met het dierlijk maagsap, waardoor de weekere deelen van gevangen insecten

opgelost worden, waarna de plant de opgeloste bestanddeelen door bijzondere cellen kan opzuigen en verder voor haren groei aanwenden.

Beschouwen we eene Carnivoren-plant, b.v. een *Sarracenia*, dan vinden we in den bladkoker bijna altijd overblijfselen van gevangen dieren, die niet verteerd zijn, b.v. pooten en huidjes; wat echter vleeschachtig aan de diertjes was, *loste* het zuur op en de plant nam de opgeloste stoffen op. Om deze reden zouden we dus in plaats van vleeschetende planten moeten spreken van vleeschverterende, in tegenstelling met de vleeschetende dieren, die gewoonlijk een gevangen schepsel zoogenaamd met huid en haar opvreten, groote beenderen en veeren dikwijls uitgezonderd. Maar ik zeg het nogmaals, het is muggenzifterij en daaraan doen we liever niet meê.

Tot de eerste groep behooren in de allereerste plaats de *Utricularia's*, waarvan we er hier en daar, vooral in botanische inrichtingen, enkele aantreffen. In Frankrijk zijn een vijftal soorten inheemsch en treft men ze vrij veelvuldig aan, doch ook in Duitschland en ten slotte in ons vaderland vindt men ze in moerassige streken. In Nederland kennen we volgens de „Flora” van Heukels eveneens vijf soorten en wel het meest de *Utricularia vulgaris* L. Vervolgens *U. minor* L., *U. intermedia* Hayne en *U. Bremii* Heer., terwijl *U. neglecta* Lehm. bij Nijmegen gevonden is, doch overigens nog onbekend schijnt.

De Hollandsche benaming voor *Utricularia* is *Waterblaaskruid*; wat niet wegneemt, dat niet alle *Utricularia's* waterplanten zijn, hoewel voor ons van minder belang; een naam, die zeer goed weergeeft wat we aan en van de plant zien. Eerstens, dat ze in het water leeft en ten tweede, dat het een kruid is, met blaasjes. De bijgegeven teekening verduidelijkt hier het woord en dus behoef ik bij de Hollandsche benaming niet langer stil te staan.

De meeste *Utricularia's* zijn planten zonder wortels, die gedurende den zomer onder de oppervlakte van het water zwevend leven; alleen de bloemstengels komen boven het water uit. De stengels zijn dicht bezet met fijn vertakte bladeren, en daartusschen dikwijls de blaasjes. Dikwijls, want niet altijd zitten de blaasjes met de bladeren aan een en denzelfden stengel. Bij *U. Grafiana* b.v. bevinden zij zich aan afzonderlijke stengels.

Tegen het naderen van den winter sluiten de bladeren aan de uiteinden der stengels vast aan een en de stengels

beginnen geel te worden en te verrotten; zij sterven af tot op de saamgesloten bladeren, de zoogenaamde „winterknoppen”, die nog eenigen tijd onder de oppervlakte van het water blijven zweven, om ten slotte op den bodem van het slootje of den plas te zinken.

Hier rusten deze knoppen gedurende den winter: ze leiden een latent leven, zooals we dat noemen, om in het voorjaar, als de natuur begint te herleven, wederom naar boven te stijgen, en daar aan nieuwe planten het aanzijn te geven.

De bloemen, die we vanaf Juni tot Augustus zien, zijn gewoonlijk geel van kleur, met donkerder schakeeringen; de bladeren staan, zooals ook de teekening het toont, in twee rijen aan den stengel. De blaasjes zijn slechts klein; een paar m.M. in doorsnede en nu

zooals b.v. de reeds genoemde *U. Gracifolia*, wier blaasjes 0.5 c.M. groot zijn, dus reeds veel grooter.

Hoe zoo'n blaasje er uitziet, vertelt u het tekeningetje. 't Is scheef ellipsvormig, met een hoogen rug. Aan de mond van het blaasje staan haren, die uit verscheidene cellen bestaan en slechts dienen om de insecten den weg naar binnen te wijzen. Verder is de mond van het blaasje afgesloten met een naar binnen openslaand klepje, dat veerkrachtig genoeg is om eenmaal gevangen insecten te verhinderen weer uit de val te komen.

Van buiten af open duwen gaat zeer gemakkelijk, doch terug gaat niet, precies als met de deur van het postkantoor waar ik wel eens kom.

Aan den binnenwand van het blaasje ziet ge verder de „klierjes”, waarvan ik reeds sprak, die tot doel heb-

nog tot wel zes à zeven dagen, maar eenmaal slaat voor alle het stervensuur. Dat de planten werkelijk nut hebben van de opgenomen stoffen, daarover vertel ik in een volgend artikel iets.

Amsterdam.

P. J. SCHENK.

Een mooie Treurroos.

Een poosje geleden ontvingen wij de uitnoodiging om een bloeiende treurroos te komen zien, en het spreekt van zelf, dat wij gaarne gevolg gaven aan die vriendelijke uitnoodiging.

En toen wij het stadstuintje binnentraden, stonden wij zoo plotseling voor een treurroos van ongekende schoonheid.

Er zijn menschen, die, wanneer ze iets buitengewoons zien, luide aan hun gevoel lucht geven, in den regel worden wij stil en zeggen niets.

Zoo ging het ook bij deze prachtroos en de gelukkige bezitter had al een paar malen gevraagd: „hoe vindt u dit schilderijtje”, voor wij konden antwoorden: „het is zóó mooi, dat wij geen woorden kunnen vinden om onze gevoelens te vertolken!”

„Ja, begon de rozenliefhebber, nu moet u weten, dat het mijn voornemen was, dezo roos op te ruimen!”

„Waarom?” vroegen wij nieuwsgierig.

„Nog al eenvoudig; zij bloeide nooit.”

„Dat is toch vreemd, en nu in eens met een ontelbare menigte bloemen.”

„Heelemaal niet vreemd, als u weet dat de tuinman elk voorjaar ijverig kwam snoeien. Nadat wij echter een artikel hadden gelezen over het snoeien van rozen, zeiden wij tegen onzen deskundige rozen-afsnoeier, dat hij dat werkje aan mij moest overlaten. Het stond hem wel niet best aan, maar er was niets aan te doen!

En wij hielden het snoeimes in onzen zak en snoeiden in 't geheel niet. De roos begon weer flink te groeien, maakte weer scheuten van een paar meter lengte die gracieus overhingen en nu voor het eerst lustig konden doorgroeien.”

„Mijnheer, daar komt niets van uw treurroos terecht, als u die „waterloten” er niet uithaalt!”

„Je kunt wel gelijk hebben, maar ik laat ze nu maar eens zitten!”

„En dit is nu het resultaat van het niet snoeien!”

Onze lezers kunnen er ook van profiteren, de afbeelding spreekt voor zich zelve.

Deze prachtige treurroos, die voor grafversiering uitmuntende diensten kan bewijzen, luistert naar den naam van *Williams Evergreen* en laat zich ook voor klimroos gebruiken.

De bloemen, de lieve roosjes, zijn niet

Blaasjeskruid in bloei.

(Uit: „De Levende Natuur.”)

begrijpt ge wel, dat de *Utricularia* niet in staat is, groote insecten te vangen, hoewel er ook Blaaskruiden zijn,

ben, de opgeloste organische stoffen op te nemen. Enkele diertjes sterven reeds vrij spoedig, andere rekken hun leven

William's Evergreen.

groot en niet klein en wit van kleur, met hartje dat roze geteekend is. 't Is een roosje dat om haar teeder aanzien iedereen mooi vindt en dat inderdaad ook is.

In 1855 in den handel gebracht, wordt zij ruim een halve eeuw later, in 1907, nog gaarne aanbevolen door

J. K. B.

Andromeda floribunda.

Deze heester behoort tot de fam. der *Ericaceae*, is groenblijvend en vindt, zooals alle Heideachtigen, op zachten, zuiveren grond haar paradijs. Planten, rijk beladen, niet met vruchten, maar met kleine, witte bloempjes, staan vroeg in 't voorjaar, gelijk de *Rhod. praecox*, volop te bloeien en behoort dus tot de vroegbloeiende heesters. Het woord *floribunda* zegt ons reeds, hoe rijk zij kan bloeien. Aan de uiteinden der takjes zitten de bloemtrossen, soms 8 bij elkaar. Aan deze trossen komen legio bloempjes. Uit de aardigheid heb ik eens geteld hoeveel bloempjes zoo'n trosje gemiddeld heeft, en heb daarbij pl. n. 25 bloemen gevonden. Sommige trossen hadden wel 45—50 bloempjes. Nu kunt ge u voorstellen, wat een prachtig gezicht het is, en hoe men, wanneer men ze in den tuin heeft, genieten kan van dit heestertje. Haar blaadjes zijn glanzend en leerachtig. Vele andere *Andromeda*soorten zijn er nog, zooals

A. japonica, *A. arborea*, *A. polyfolia* en *A. speciosa* enz.
Boskoop. H. J. v. A.

Nieuwe harde planten uit China.

De firma James Veitch en Zoon te Chelsea, bij Londen brengt eenige planten in den handel, welke zeer prijzenswaardig zijn. Mr. E. H. Wilson, de goed bekende plantenzieker dezer firma, heeft de meeste planten op zijn reis door Midden- en West-China gevonden, en naar Engeland opgezonden. De firma Veitch verzekert, dat alle door haar aangeboden planten, hebben bewezen winterhard te zijn, daar zij de planten gedurende 4 jaar in de kweekerij op „Combe Wood” zonder eenige bedekking gekweekt hebben. De „Kon. Engelsche tuinbouwmaatschappij” heeft reeds eenige van de aangeboden exemplaren een getuigschrift toegekend.

a. Heesters.

Buddleia variabilis magnifica. — Van de bestaande een der fraaiste, ze is afkomstig uit Hupeh in China. De bloemen verschijnen echter 14 dagen later dan de verscheidenheid *Veitchiana* en hebben die pere rose-purpere kleur dan deze. Deze sierplant ontving een getuigschrift van verdienste der „Koninklijke Engelsche tuinbouwmaatschappij” in 1905 en dit werd 14 dagen later veranderd in een certificaat eerste klasse, wel een bewijs, dat men er zeer mede ingenomen was.

Berberis Wilsonae. — Een veel vertakt, dwergachtig soort met ontelbaar veel bladeren en dorens, beide ongeveer $2\frac{1}{2}$ c.M. lang. Vooral de laatste vormen eene uitstekende beschutting, wanneer de boom

vruchten draagt. De bloemen zijn goudgeel gekleurd, maar deze zijn lang niet zoo mooi als de karmozijnrood gekleurde bladeren in den herfst. Dan is deze *Berberis* eenvoudig schitterend en verdient daarom alleen een plaats in onze tuinen.

Cotoneaster humifusus. — Een kruipend gewas met lange takken, die bezet zijn met donkergroene bladeren. Wilson ontdekte ze groeieud tusschen de rotsige spleten in Midden-China. De scharlakenroode vrucht vormt een mooi herfstgezicht, zoodat hij naast de vorige een plaats mag vinden.

Rubus innominatus. — Van de Braamfamilie is dit een lid, dat uitblinkt door kracht en sterkte. De takken zijn met een zacht vilt bedekt. De aan den bovenkant donkergroene en aan den onderkant grijs-witte bladeren, zijn drieledig. Zeer mooi zijn de 45 c.M.-lange met scharlaken rood, oranjevruchten versierde scheuten.

Rubus flagelliformis. — De grootste aantrekkelijkheid van deze nieuwigheid is het metaalkleurig uiterlijk der bladeren in den zomer. Zoowel de onderkant van het blad als de jonge scheuten zijn bedekt met een dik donkerkleurig pluis. Zij blijft gedeeltelijk groen, ook in den winter en kan zij, althans in Engeland, en dus ook bij ons, tot de altijdgroene gerekend worden.

Viburnum rhytidophyllum. — Een altijd groene struik, wier bladeren 20 tot $22\frac{1}{2}$ c.M. lang en 5 tot 6 c.M. breed worden. De sterke takken eindigen in stengels met geelachtig witte bloemen, goed uitkomend tusschen de bladeren. Ze draagt in September roode bessen.

Vitis armata Veitchii. — Het is een grootbladerige wijnstok met een schitterende herfstkleur. Door de Engelsche tuinbouwmaatschappij werden zijn herfstbloemen dan ook zeer geprezen.

b. Kruidachtige planten.

Aconitum Hemslayanum. — De klimmende stengels van deze bereiken eene lengte van 2 tot $2\frac{1}{2}$ M. Zoowel de bladeren als de bloemen zijn karakteristiek in hun soort. De bloemen zijn van verschillende tinten purper of blauw.

Asilbe grandis. — Een $1\frac{1}{2}$ M. hooge *Spiraeacea* met witte bloemen. Zij vormt een waardig pendant van de schitterend gekleurde *Asilbe Davidi*.

Cypripedium tibeticum. — Nauw verwant aan de uit Siberië komende *C. macranthum*, maar deze heeft grooter bloemen. De sepalen en petalen zijn groenachtig geel en donker purper geaderd.

Senecio Wilsonianus. Deze vormt een krans van groote bladeren. De rijk goudgeele bloemen begrenzen geheel en al de bovenste helft van den bloemsteel. Zeer geschikt voor waterpartijen of in het moerasachtig gedeelte der natuurtuinen.

Thalictrum dipterocarpum. Deze plant heeft evenals haar zusjes een sierlijke groeiwijze met vroolijk ingesneden blad.

De plant bereikt eene hoogte van 1 tot $1\frac{1}{2}$ M. De bloemen zijn rose purper met gele meeldraden.

Salvia Souliei. Een mooi steeds bloeiende plant met donkergroen fijn gekartelde, driehoekige bladeren. De bloemstengels worden ongeveer 60 c.M. en geven talloze prachtige zacht blauw gekleurde lipbloemen.

Senecio Veitchianus. — Zij is afkomstig uit Midden- en West-China en door haar krijgen wij een blik uit de Chinesche flora. De bladeren zijn zeer fraai en hartvormig van vorm. Tusschen de bladeren staan de groote bloemtrossen, die schitterend gele bloemen dragen. Vooral op vochtige plaatsen is de plant het meest in haar element en zal zij bij vijvers een goed figuur maken.

(The Garden.)

J. R. KONING.

Een beste doordragende aardbei.

Hebben we reeds verscheidene jaren onze welbekende *Saint-Joseph*-aardbei in cultuur, kennen we de met nog grooter vruchten prijkende *Saint-Antoine de Padoue*, welnu dan behoeven we niet te zeggen, dat dit twee zeer aanbevelenswaardige grootvruchtige doordragende aardbeien zijn.

Wie echter op lichte gronden deze soorten, maar vooral de eerste, in cultuur heeft gehad, zal de ervaring hebben opgedaan, dat ze daar niet thuis waren; de planten bleven klein, housterig en gaven geen of weinig vruchten. Op zwaardere gronden en ook vooral op zware zandgronden komen ze uitstekend tot haar recht.

Op geen dezer twee hadden we echter het oog, toen we het opschrift hierboven plaatsten. We wilden onzen lezers eens bekend maken met een betere soort, althans voor lichtere gronden. We hebben het oog op de voor een paar jaren in den handel gebrachte doordragende aardbei *La Perle*.

Thans, nu de oogst van de grootvruchtige soorten is afgelopen, plukken we naloop van *La Perle*. 't Is een flinke groeier, maar wat meer zegt, een buitengewoon rijke drager, die flinke, goed gevormde vruchten geeft. De kleur van de vrucht is licht; ze is tusschen rose en rood; de smaak is uitstekend. Zij, die deze aardbezie niet kennen, raden we aan ze aan te planten, overtuigd als we zijn, dat ze u reeds het volgend jaar volop vruchten geeft. 't Is thans de beste tijd ze aan te planten. We zien ze geprijsd staan à f 7 per 100 planten; we meenen, dat de prijs thans reeds f 5 per 100 st. is; niet duur dus om een proef te nemen, en was de proef wisselvallig, 't zou allicht te duur kunnen zijn, maar we durven u verzekeren, dat 't u plezier zal doen deze soort te bezitten.

J. A. KORS.

Fruit in zakjes.

Bovenstaande handelwijze, die reeds meermalen in „O. T.” besproken is geworden, is thans in Frankrijk zóóver gevorderd, dat er omtrent het nut geen twijfel meer bestaat. De discussiën loopen slechts nog over de vraag wat beter is, alleen de vrucht in te binden, of ook het bladerkroontje in de zak te sluiten.

In de *Revue Horticole* van 16 Aug. lezen we, hoe op het laatste pomologische congres de meeningen nog steeds verdeeld waren. Eén der voorstanders van de laatste methode — de heer Chasset — motiveert zijn oordeel aldus: „De bescherming was uitstekend

voor de vruchten, waarbij men ook de bladerkroon had ingebonden; daar de bladeren den zak vulden en aldus in zijn oorspronkelijken vorm behielden, hadden de enkele hagelkorrels, welke het papier doorboorden, de vrucht niet beschadigd. Daarentegen was daar, waar alleen de vruchten in den zak waren gedaan, bij overvloedigen regen het doorweekte papier tegen de vruchten aangeplakt, zoodat deze door de later vallende hagelkorrels evenzeer beschadigd werden, alsof ze niet „gezaakt” waren.”

Het argument heeft inderdaad waarde; maar het neemt niet weg, dat al de ingesloten bladeren zoo goed als totaal verstoken zijn van 't zonlicht, en dus niet kunnen meedoen aan de voedselvorming.

De vraag dringt zich dus naar voren, of hetzelfde niet bersikt kan worden door in plaats van de bladeren mee in den zak te binden, de vrucht te omgeven door een weinig veerkrachtige houtwol, paardenhaar, crin végétal, of iets dergelijks. Men zou hierbij het dubbele voordeel van beide handelwijzen vereenigd hebben.

B. B.

'tPlukken en bewaren onzer vruchten.

II.

Den juiste pluktijd te bepalen, gaat bij alle soorten lang niet even gemakkelijk. Bij een te vroege pluk rimpelt de steel, de vrucht verliest daardoor aanmerkelijk in waarde; immers het vleesch wordt taai en vanzelf niet zoo saprijk en smakelijk als in gewone omstandigheden. Bij 't oogsten gaat menigee af op de kleur. Zoo worden b. v. *Bonne Louise d'Aranches*, *Poire de Tongres*, *Bré Clairgeau* en meer sterk gekleurde vruchten in den regel te vroeg van den boom gehaald, terwijl *Seigneur Espéren*, *Poire Madame* e. a., als zijnde groen tot groengeel van tint, daarentegen te lang op 't hout blijven. Onze herfstvruchten late men boomrijp worden; men oogste dus niet voor al eer de steel goed van den zetel loslaat. Als regel neemt men aan, dat 't bruin worden der pitten of zaden een vast kenmerk is voor den pluktijd. Wel is hier iets van aan, doch wanneer men zich hier steevast aan houdt, komt men toch vaak bedrogen uit, vooral in droge zomers.

't Is bekend, dat de een *Beurré Clairgeau* b. v. voor siervrucht houdt, terwijl een ander haar tot de tafelperen rekent. Over de smaak valt niet te twisten, maar dit staat vast, dat de juiste pluktijd zeer veel bijdraagt tot 't al of niet lekker-zijn eener peer. Over 't algemeen wordt dit soort te laat geplukt. Hoe verder in 't najaar, hoe kouder de temperatuur wordt; een gevolg van te lang hangen is, dat de vrucht wel in grootte toeneemt, doch tevens veel stoffen opneemt, die zonder twijfel een versteening van 't vleesch ten gevolge heeft. Vruchten van dit soort half September geplukt, hielden zich tot 't laatst van October

goed en waren bijzonder saprijk en lekker van smaak. Later geplukte vruchten namen vanzelf aanmerkelijk in grootte toe, bleven goed tot in de laatste helft van November, maar ze bleven korrelig, niet saprijk en maakten met recht aanspraak op siervruchten.

Late peren, wintervruchten dus, laat men in den regel zoo lang mogelijk aan den boom. 't Is waar, de laatste veertien dagen zwellen ze nog aanmerkelijk, vooral wanneer na een warmen zomer, een koel en nat najaar volgt. Dit uitzetten der vruchten is voor 't oog veel waard; toch zal men in den regel bemerken, dat de kwaliteit er niet beter op wordt. Winterperen kunnen even goed te laat geplukt worden, want wordt men door 't vallen van enkele voorlopers gewaarschuwd, zoo is de juiste pluktijd reeds verstreken. Alsdan bemerkt men, dat deze zoo waardevolle vruchten omstreeks Kerstmis reeds tafelrijp zijn, terwijl zij volgens opgaaf zich tot Februari moesten goed houden. De smaak is dan ook niet, wat men zich had voorgesteld. Daar hebt ge b. v. *Besey de Chaumontel*, een peer die algemeen voor een late wintervrucht wordt aangezien. Veelal blijft ze te lang hangen en wacht men tot de najaarsstormen plukken noodzakelijk maken. Lang houdt ze zich dan niet, niet alleen rotten er vele weg, maar de rest moet te gauw worden verbruikt. Tot plukken wordt men vaak genoodzaakt, en dit wel, wanneer stormen de helft van ons fruit waardeloos maakt. Vooral groote soorten oogst men bijtijds, wijl elke vrucht een groote waarde vertegenwoordigt.

Appels mogen langer blijven hangen dan peren; immers 't gevaar van verstenen of korrelig worden is minder groot. Bij deze vrucht gaat men niet zelden af op de losvleezigheid. Vruchten met los vleesch plukt men veelal te vroeg. Zoo b. v. *Keizer Alexander*, *Cox Pomona*, *The Queen*, *Lane's Prince Albert* e. a. Drukt men met den duim op de vruchten, zoo knapt 't vleesch, wijl de cellen veel losser gebouwd zijn, dus meer lucht bevatten. *Reinetten* in 't algemeen zijn vaster, men meent daarom, dat ze langer moeten hangen. In October is bij menigee de *Keizer Alexander* reeds vergeten, terwijl ze zich, in October geplukt, zeer lang goed houdt. 't Is waar, de groote vruchten vallen spoedig af en 't zou dwaas zijn, een groot deel te laten vallen, om een klein deel zoo lang mogelijk te kunnen houden. Toch moet gewaarschuwd vooral voor dergelijke vruchten voor een te vroege pluk, wijl er dan geen geur of smaak aan is, 't vleesch is flauw en droog. *The Queen* en *Cox Pomona* zitten zeer los op 't hout, waarvan een gevolg is, dat ze met de minste wind reeds loslaten. Laat u echter daarom niet direct tot plukken verleiden.

Wanneer is 't de beste tijd tot plukken? Bij regen of zoolang de vruchten nat zijn, zie men van plukken af. Voor onze zomervruchten zou een weinig vocht nu niet zoozeer schade doen, wijl de tijd van oogsten tot gebruik zeer kort is. Geheel anders is 't gesteld

met onze latere soorten, die, nat of vochtig opgeborgen, veel spoediger zouden gaan schimmelen en dus tot bederf overgaan.

In 't najaar is 't niet altijd even gemakkelijk te wachten op droog weer. Mocht men plotseling door een regenbui worden overvallen of mochten de vruchten wat vochtig of klam aanvoelen, zoo legde men ze voorzichtig in één laag uit om ze te laten opdrogen. De vruchten met een doek droogte te wrijven, moge nimmer plaats hebben, wijl daardoor 't waas, 'twelk hen overdekt, mede wordt afgewreven. De duurzaamheid lijdt hieronder.

Zomervruchten plukte men vroeg in den morgen, zoo mogelijk zelfs vóór de

dauw van hen af is. Alsdan toch zijn ze op zijn saprijkst, want zoodra 't zonnetje hen goed beschijnt, geven ook zij vocht af, waardoor ze vanzelf aan saprijkheid verliezen. Zoo min mogelijk plukte men dus midden op den dag. Anders wordt de zaak bij ons najaars- en winterfruit. Eerstens onttrekt de zonnewarmte om dien tijd van 't jaar aan ons fruit betrekkelijk weinig vocht, daarbij komt dat 't volkomen droog moet zijn met 't oog op de duurzaamheid. De beste pluktijd valt dan tusschen 10 en 4 uur en bij voorkeur op wat windere dagen, aangezien wind 't opdrogen zeer bevordert.

P. v. d. V.

(Wordt vervolgd.)

GEVOELIGE PLANTEN.

III.

Behalve de in mijn beide vorige opstellen behandelde gevoelige planten, te weten het *Kruidje-roer-mij-niet* en de *Neptunia oleracea*, die beide tot de familie der *Mimosaceën* behooren, verdienen nog eenige andere leden dezer familie besproken te worden, wijl deze in gevoeligheid voor de beide bovengenoemde soorten niet of maar weinig onderdoen. Onder deze bevinden zich twee soorten, de *Mimosa Spegazzinii* en *M. Denhardtii*, die in groeiwijze en voorkomen veel van de *M. pudica* weg hebben, terwijl zij ook onderling niet sterk verschillen.

Beide soorten bezitten blaadjes, die uit één paar vinnen bestaan, welke zelf weer een 24-tal paar bladschijfjes of jukken tellen, in tegenstelling met de blaadjes van het *Kruidje-roer-mij-niet* en de *Neptunia oleracea*, die uit twee en drie paar vinnen zijn samengesteld, een verschil, dat overigens aan de oppervlakkige gelijkenis niet veel schade doet.

Hoewel sterk op elkaar gelijkend, vertoonen de beide soorten onderling toch nog genoeg kenmerkende verschillen.

Ten eerste zijn de bladschijfjes van *Mimosa Spegazzinii* aan de onderzijde, vooral aan de randen, zilverachtig behaard, terwijl aan den voet der bladstelen een paar scherpe stekels zitten.

Mimosa Denhardtii is ook met scherpe stekels bezet, maar die komen bij deze soort niet aan den voet der bladstelen voor, wel daaronder, en elk afzonderlijk, één centimeter ongeveer van elkander. Daarbij zijn de roodachtige takjes, meer dan bij *M. Spegazzinii*, bezet met naar beneden gerichte kleine stekeltjes, die echter plat tegen de opperhuid aanliggen en daarmede over hun geheele lengte verbonden zijn.

De bladvinnen van de *Mimosa Denhardtii* tellen tot 34 jukken of bladschijfpaartjes en hoewel deze dus talrijker zijn dan bij de *M. Spegazzinii*, zijn de blaadjes toch niet grooter, maar veeleer korter en smaller.

Beide soorten zijn zeer sierlijk en worden hooger dan het *Kruidje-roer-*

mij-niet. De takjes zien er tevens sterker uit en zijn vooral aan de zonzijde min of meer bruin gekleurd, wat ook nog tot een steviger voorkomen bijdraagt.

De gevoeligheid is bij de *Mimosa Spegazzinii* even groot als die van het *Kruidje-roer-mij-niet*. Bij de minste aanraking vouwen zich de blaadjes samen, evenals bij die der vroeger besproken soorten. De *Mimosa Denhardtii* is wat trager in hare bewegingen, maar reageert toch op elke, niet te zwakke prikkel.

Nevens deze soorten verdient ook nog de *Mimosa prostrata* vermelding, een plantje, dat bij aanraking dezelfde bewegingsverschijnselen vertoont, doch liggende stengels heeft, en daardoor in bouw meer met den habitus van *Neptunia oleracea* overeenkomt.

Een bijzonder fraaie en in voorkomen van de tot nu toe behandelde *Mimosa's* geheel afwijkende soort is de *Mimosa albida*, in de horticuultuur meestal *M. sensitiva* geheeten.

Deze is een Peruaansche plant met dunne, slank opgroeiende takken, die daardoor eenigszins het karakter van een klimmende plant heeft.

Evenals de bovengenoemde verwante soorten is zij gevoelig, al is het dan ook niet in zoo sterke mate. Bij eenigszins krachtige beroering vouwen de bladschijfjes zich langzaam samen, terwijl het geheele blad even langzaam naar beneden zinkt.

Wat echter dadelijk opvalt, zijn de mooie, verschillend gevormde bladschijfjes, die veel grooter zijn dan bij de andere hier genoemde *Mimosaceën*.

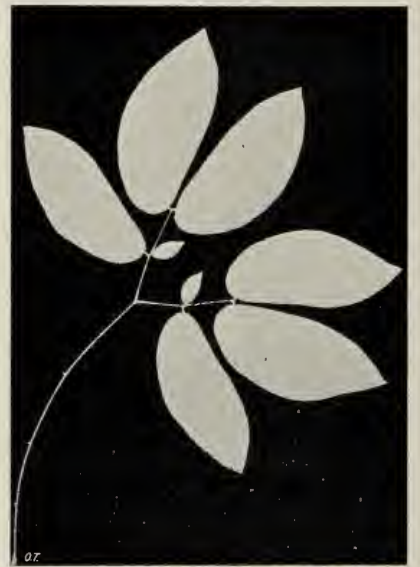
De blaadjes van *Mimosa albida* bestaan uit twee vinnen, evenals bij *M. Spegazzinii* en *M. Denhardtii*. Deze vinnen zijn echter niet veeljukkig, maar bestaan elk uit slechts twee paar bladschijfjes, die scheef-ovaal van vorm, pl. m. 5 c.M. lang en 2 c.M. breed zijn; die van het bovenste paar zijn het grootst.

Zeer opvallend echter is dat de bladschijfjes van het onderste juk bijzonder sterk van elkander verschillen,

Hebben de naar buitengerichte bladschijfjes den normalen vorm, de binnenste zijn zeer klein en niet veel langer dan één c.M. Ze hebben dus slechts $\frac{1}{2}$ der lengte van de andere blaadjes, waardoor voorkomen wordt, dat de binnenste bladschijfjes elkander zouden bedekken, wat krachtsverspilling zou zijn, daar zij elkander in hunne levensverrichtingen zouden hinderen.

De bovenste bladschijfjes loopen voor wederkeerige bedekking geen gevaar, doordat zij wegens den stand der vinnen ver genoeg van elkaar verwijderd blijven.

Door die ongelijkvormigheid der bladschijfjes hebben de blaadjes een zeer bijzonder en sierlijk voorkomen, wat ook te danken is aan de groote regelmatigheid in die onregelmatigheid. Wel ontbreekt soms hier of daar een der kleine

Blad van *Mimosa albida*.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

bladschijfjes of zijn beide weggebleven of ook is er een blaadje, dat drie kleine bladschijfjes bezit, maar dat zijn uitzonderingen en verreweg de meeste blaadjes zijn normaal en aan elkaar gelijk.

Die kleine blaadjes zijn dus gewone bladschijfjes, maar sterk gereduceerd en ware het niet dat ze even gevoelig zijn als de andere, groote bladschijfjes, dan zou men ze als rudimentaire blaaddeelen kunnen beschouwen.

De bloei van de *Mimosa albida* gelijkt veel op die der *M. pudica*. Evenals bij deze laatste zijn de bloemen tot ronde, bleek-lilakleurige kogeltjes verenigd.

Een kenmerkend verschil met andere soorten is, dat de *Mimosa albida* een wit sap heeft, dat bij verwonding der takjes zichtbaar wordt.

Overigens zijn de takken, bladstelen, enz. der *Mimosa albida* op onregelmatige wijze met fijne, scherpe, teruggesloemde stekels bezet, terwijl zij tevens ijel behaard zijn, evenals de blaadjes.

De cultuur van de hierboven bespro-

ken gevoelige planten levert geen moeilijkheden op. Sommige soorten kan men stekken en uit zaad gaan ze allemaal. Aardig is, dat van sommige soorten reeds de zaadlobben gevoelig zijn, maar opmerkelijk ook weer, dat dit niet geldt voor alle gevoelige soorten; daarentegen hebben minder gevoelige planten soms wel gevoelige zaad-

lobben. Zoo reageeren de zaadlobben van sommige *Cassia*-soorten sterker op mechanische prikkels dan die van het *Kruidje-roer-mij-niet*, dat toch zoo bijzonder sensitief is. Voorwaar, de natuur is vol wonderen en schijnbare tegenstrijdigheden. Maar wij weten en begrijpen ook nog maar zoo weinig!
(Wordt vervolgd.) v. L.

GENT EN DE GENTSCHEN CULTUREN.

I.

In den loop van dezen zomer hadden we het genoegen, eenige dagen te Gent op bezoek te zijn bij een vriend. Van die gelegenheid maakten we tevens gebruik, nader kennis te maken met de bekende culturen in den omtrek der stad, en het dacht ons niet kwaad, van hetgeen we zagen, het een en ander den lezers van „Onze Tuinen” te vertellen. Voor vele vaklieden zal het volgende niets nieuws bevatten, maar de overige lezers van dit blad zullen voor het meerendeel niet zoo goed op de hoogte zijn, en voor hen zijn deze opstellen in de eerste plaats bestemd.

De omgeving van Gent is een der voornaamste centra van tuinbouw, niet alleen van Europa, maar van de geheele wereld kan men gerust zeggen. Van welke zijde men de stad ook nadert, overal ziet men de witgeschilderde kassen blinken in de zon; telkens bespeurt men nieuwe velden met *Begonia's* en *Azalea's*, of lange rijen met *Laurieren*; en dan hier, dan gindsch kan men zwart op wit het opschrift lezen: „horticultuur”. Groot en klein tezamen, vinden ruim duizend kweekers („hofbouwkundigen” zeggen de Vlamingen in hun eigenaardig taal-eigen) binnen een betrekkelijk kleinen omtrek een bestaan. Het aantal *Azalea's* en *Begonia's*, dat jaarlijks verzonden wordt, bedraagt miljoenen en dat der *Palmen*, *Laurieren*, *Araucaria's* enz. is wel niet zóó groot, maar toch ook, bij tienmaal tienduizenden te tellen.

't Spreekt van zelf, dat zulke culturen heel wat bedrijvigheid brengen in de streken waar zij worden uitgeoefend en een massa handen werk geven. Duizenden en nog eens duizenden werklieden verdienen hun brood in de kwekerijen en de welvaart van Gent en hare omgeving, is voor een groot deel aan den tuinbouw te danken. Want niet alleen direct, ook indirect geeft het tuinbouwbedrijf aan vele handen werk.

De inrichting der Gentsche kwekerijen is zeer eenvoudig en toch practisch. Zij gelijken alle op elkaar wat de hoofdzaken betreft en verschillen slechts in ondergeschikte bijzonderheden. En dit geldt niet alleen voor de inrichting, maar ook wat het meerendeel der zaken aangaat voor de cultuur, zoodat wanneer men een paar goede kwekerijen heeft gezien, men zich de rest gemakkelijk kan voorstellen.

De kassen zijn alle tweezijdig, een enkele „serre”, die tegen een huis of schutting gebouwd is, daargelaten. Sommige kassen hebben aan de zijden

nog één of twee ruiten z.g. staand glas, maar meestal rusten de gebinten op de zijmuren. Zooveel mogelijk liggen de kassen naast elkaar en in dezelfde richting. Nu eens staat elke kas op zich zelf en is er een smalle gang tusschen elke twee gebouwen, dan weer zijn ze tegen elkaar aangebouwd met één gemeenschappelijken tusschenmuur. Een breede goot, op dien muur aangebracht, geeft dan gelegenheid om te schermen of andere werkzaamheden van buiten te verrichten. Elders ziet men een geheele reeks kassen onder één dak gebouwd. De tusschenmuren zijn wegelaten en daarvoor in de plaats zijn ijzeren bogen of staanders aangebracht, zoodat alle kassen met elkaar in gemeenschap staan. Deze bouwwijze is zeer goedkoop en practisch; alleen is zij slechts dáár toe te passen, waar groote hoeveelheden planten voorhanden zijn, die eene gelijke behandeling vragen.

in de kas toetreden. Na vele slagregens is het noodig nog eens te smeren, want wordt de pap goed nat, dan laat zij gemakkelijk los. Dit is van veel voordeel in het najaar, als de kassen weer schoongemaakt moeten worden.

De inwendige bouw der kassen is zoo-wat overal gelijk. De smalle kassen hebben twee zijtabletten, die, of op staanders rusten, of vast zijn met zijmuurtjes; en laat de ruimte het toe, dan wordt het midden der kas ingenomen door een derde tablet of rabat. In die breede kassen worden soms, als de cultuur het veroorlooft, in het midden nog boorden opgehangen, natuurlijk hoog genoeg om de planten die beneden staan niet te hinderen. Die boorden bestaan uit dik glas, en worden in den winter bezet met allerlei klein goed, zooals jonge *Palmpjes*, *Clivia's*, enz. Op deze wijze wordt veel ruimte gewonnen en ruimte is voor den kweker in dit geval even goed als tijd.

Overigens werken de patroons in België goedkoop, want het arbeidsloon is niet hoog. Voor drie francs (pl. m. f 1.50) per dag kan men uitstekende werkkrachten krijgen; geen gewone arbeiders, maar goede knechts, die in de kwekerijen alle werkzaamheden kunnen verrichten. De werktijd komt met dien in ons land vrijwel overeen, n.l. van 6 uur 's morgens tot half acht 's avonds, met tusschenpoozen om te eten. Alleen in den grooten verzendings-tijd, in September en October, wordt tot laat in den avond soms door-gewerkt, om alle bestellingen op tijd te

Kas met *Livistona chinensis*.

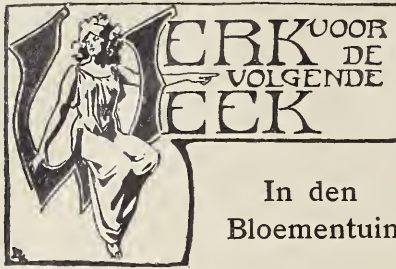
(Orig. foto voor „Onze Tuinen”, afgestaan door de firma P. de Koster, Melle bij Gent.)

Voor het schermen der kassen maken de Belgen gebruik van houten roljalouziën, of ook wel van paklinnen, dat op de kassen vastgespijkerd wordt. Meestal besmeert men echter de ruiten met een witte pap, bestaande uit een mengsel van stijfsel, krijt wit en olie. Daardoor worden de zonnestralen gebroken, maar kan toch voldoende licht

kunnen afleveren. Dan zijn er altoos handen te kort en is het van den vroegen morgen tot laat in den avond een rennen en draven zonder eind. Geen wonder ook; de verdiensten voor een geheel jaar mosten voor het grootste gedeelte in die paar maanden bijeen komen.

(Wordt vervolgd.)

W. LODDER.

Coniferen planten. — *Verplanten van bloemheesters.* — *Planten van bolgewassen.* — *Coniferen stekken.*

Wie in Mei soms eenige *Coniferen* of andere groen blijvende planten in zijn tuin had willen zetten en dit door omstandigheden toen niet heeft kunnen doen, kan dit werkje nu, mits het spoedig geschiedt, nog wel opknappen.

Men begint met den grond waar de planten moeten komen te staan, goed toe te bereiden. De meeste groen blijvende planten toch houden van een opdrachtigen, veenachtigen, doch voedzamen grond.

Den grond flink diep losspitten is dus een eerste vereischte; vervolgens werkt men er een flinke laag turfstrooisel en oude verteerde koemest doorheen, waarna men het geheel flink vochtig maakt.

Zoodra we nu de planten aankrijgen, kunnen ze gezet worden.

Men maakt een gat, iets grooter dan de kluit van de plant en zoo diep, dat als de plant er in is gezet, de bovenkant van de kluit slechts eenige centimeters beneden de oppervlakte van de aarde komt.

Op vochtige plaatsen zetten we zelfs den bovenkant van de kluit gelijk met de aardoppervlakte.

Krijgen we de planten van een boomkweker, dan zijn de kluiten meestal verpakt in stroo of in dun zaklinnen.

In 't eerste geval verwijderen we vóór het planten het stroo, daar dit zeer langzaam verteert en de wortels er zich moeilijk doorheen werken.

Zijn ze in linnen verpakt, dan plaatsen we de plant direct in het gemaakte plantgat, waarna we de verpakking boven de kluit lossnijden, zoodat de kluit direct met de nieuwe aarde in aanraking is.

Vervolgens worden de gaten aangevuld en rondom flink vastgetrapt, zoodat we geen last hebben, dat later de planten scheef waaien.

Hoe vaster ze staan, hoe beter ze doorwortelen.

Na het planten geeft men natuurlijk flink water, wat men vooral bij droog weder eenige weken vol moet houden.

Behalve groenblijvende planten kunnen nu met succes verplant worden Seringen, Jasmijnen, en enkele andere heesters, mits men slechts zorgt, dat deze een flinke kluit hebben. Bovendien moet men hiervoor een donkeren dag met betrokken lucht uitkiezen, zoodat de uitwaseming van de heesters zoo gering mogelijk is.

Wie echter wachten kan tot het volgende voorjaar, begint natuurlijk nu niet eraan.

Laatst Augustus en begin September beginnen we alweer druk aan het planten van bolgewassen. We raadplegen dus eens onze prijscouranten en zien, dat we nu o.a. kunnen gaan planten, Sneeuwklokjes, Hondstand, Winteraconiet, Crocus, *Scilla* en vele andere.

We hebben voor deze plaats genoeg in den tuin, b.v. in het gazon (waar in het voorjaar niet te vroeg gemaaid wordt) in den voorrand van heestergroepen, tusschen vaste planten enz.; we kunnen er dus een flink partijtje van bestellen.

Behalve de genoemde kunnen nu en de volgende maand geplant worden:

Lilium candidum en de vroegbloeiende *Iris*-soorten, als *I. Xiphium* (Spaansche *Iris*), *I. xiphoides* (Engelsche *Iris*), *I. reticulata*, *I. caucasia* en vele andere.

Nu men toch aan het bestellen gaat, neemt men nog eenige bollen erbij van de bekende droogbloeiende *Colehium autumnale* (Herst-tijdeloos).

Men plant deze buiten uit op een zonnig niet te droog plaatsje, waar ze dit najaar reeds bloeien. Verder laat men ze stil staan, waarna men in het voorjaar de hladeren te voorschijn ziet komen.

Een werkje, dat voor liefhebbers betrekkelijk weinig moeite oplevert, is het stekken van *Coniferen*. Vrijwel alle kunnen gestekt worden, maar er is slechts een klein getal soorten, waarvan de stekken met vrij groote zekerheid aanslaan.

Deze soorten dus even te noemen, zal zeker niet ondienstig zijn: *Taxus baccata*, *Taxus hibernica*, *Cephalotaxus drupacea hibernica*, *Cephalotaxus Fortunei hibernica*, *Podocarpus korayana hibernica*, *Biota elegantissima hibernica*, *Thuja* (in soorten), *Chamaecyparis sphaeroides*, *Ch. pisifera*, *Ch. nutkaensis*, *Thuyopsis dolabrata* en *Th. laetovirens*.

En nu de bewerking zelf. Jonge scheutjes ter lengte van 12 à 15 cM. worden met een hielte van de moeder-tak afgescheurd, waarna het hielte een weinig wordt bijgesneden. De stekken worden bij elkaar geplaatst in een eenvoudig houten bakje, dat gevuld is met zuiver wit zand.

Nadat ze gestekt zijn, worden ze flink aangegoten, waarna het bakje afgedekt wordt met een raam. De eerste weken worden ze geregeld flink vochtig gehouden en tegen de zon beschermd, totdat ze aangeworteld zijn. Om dit te zien moet men af en toe één of meer stekken even uit den grond nemen.

Zijn ze flink aangeworteld, dan kan het raam van den bak. Gedurende den winter worden de stekken vorstvrij gehouden, waarna men ze in het voorjaar buiten uitplant.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Dendrobium. — *Odontoglossum.*

Zeker, er zijn een aantal Orchideeën die ons in den herfst met haar schoone bloemen verrassen en onder deze is *Dendrobium Phalaenopsis Schroderiana* wel een van de schoonste. Niet overal vindt men haar in goede conditie en dit komt omdat deze Orchidee veel houdt van frissche lucht en zon, veel zon. Kweekt men haar tusschen andere soorten in, die meer van schaduw houden, dan kan men moeilijk aan haar eisch voldoen en zij gaat kwijnen. Is zij laat met hare purper-rose bloemen, dan wil het wel eens gebeuren dat zij haar knoppen ongeopend laat vallen en dat is zeer jammer. Het eenigste wat wij ter voorkoming kunnen doen is, het lichtste plekje voor haar opzoeken waar de knoppen van elke zonnestraal kunnen profiteren.

Zij zijn nu nog aan den groei en alleen bij helder weer wordt er midden op den dag een paar uren schaduw aangebracht.

Er wordt nu volop gegoten en dit kan men blijven doen totdat de plant is uitgebloeid wanneer ze met minder water tevreden is. De atmosfeer kan beter iets droger zijn, dan verzadigd met vocht, zoodat het voldoende is, wanneer 's morgens alleen de paden en muren vochtig worden gemaakt. Gedurende den nacht wordt het lichterampje boven deze *Dendrobiums* open gehouden, maar tegelijkertijd worden de pijpen verwarmd, om de temperatuur niet te sterk te doen dalen. De proef die genomen is om deze Orchidee in boschgrond te kweeken is met succes bekrond. Maakt men hiervan gebruik dan moet vooral de drainage goed zijn.

De rein-wit bloeiende *Dendrobium formosum* is bijna met haar nieuwe schijnknollen klaar en dan kan men spoedig de fraai gebouwde bloemen verwachten. Wij kunnen haar behandelen als bovegenoemde. Na den bloei kunnen zij te zamen uitrusten in een warme kas waar de lucht niet te vochtig mag zijn.

De groei van de in de koude kas geplaatste *Odontoglossum Rossi*, *O. Cervantesii*, *O. Oerstedii* en de natuurlijke hybriden *O. Humeanum* en *O. aspersum* is nu ver genoeg gevorderd, om ze zoo noodig te verplanten of de bovenste laag te verfrissen. Wortelstokken van Varen kunnen goede dienst bewijzen voor drainage, terwijl wij een hoopje compost klaar maken van $\frac{2}{3}$ varenwortelgrond, $\frac{2}{3}$ bladgrond en $\frac{1}{3}$ sphagnum. Het oppotten mag niet te los geschieden en wordt alles afgedekt met levend-uitgezocht sphagnum. Lage pannen verdienen meer aanbeveling om in te kweeken dan diepe potten en zij worden eerst opgehangen nadat wij er ons van verzekerd hebben, dat de verpottingsaandoeningen geweken zijn. Wij beginnen dus met ze een plaats te geven op het tablet waar de planten niet zoo spoedig uitdrogen, wat voor de planten beter is, dan het vele gieten. Het spreekt van zelf dat de aan den groei zijnde planten regelmatig vochtig worden gehouden, maar men

overdrijve niet, vooral *Odontoglossum Oerstedii* is zeer gevoelig voor al te „natte voeten”, waar zij, als het lang duurt, ziek van wordt.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Reparatiewerk. — Ketels. — Brandstof. — Ramen. — Dekmateriaal. — Chrysanthemums. — Palmen verpotten.

't Is thans wat men in tuinmans-term noemt komkommertijd, waaronder we willen verstaan de voor den minst drukke tijd. Daarom is het thans wenschelijk dat men de kassen en bakken naziet, om te zien of er ook gerepareerd of vernieuwd moet worden. In het bijzonder doelen we hierbij op de verwarmingstoestellen. Gewoonlijk als we ze niet behoeven te gebruiken, denken we te weinig dat er plotseling een tijd kan aanbreken dat ze gebruikt moeten worden en dan moeten ze in orde zijn. Laat als er iets aan gebeuren moet dit doen door iemand die kennis van de zaken heeft. Een machine onoordeelkundig geplaatst, of eene buizenleiding onoordeelkundig gelegd, kost veel brand en bezorgt veel displezier. Moet uwe ketel vernieuwd worden, bestel dan een *Finsbury*, deze ketel geeft u boven alle andere dagelijks eene merkbare besparing, want hij geeft bij een minimum brandstoffenverbruik eene maximum warmte en daar gaat het toch maar om.

Cokes bestelt men thans, ze is nu per wagenlading, 10.000 K.G., f 10 goedkoper dan over een maand.

Ook de *ramen* moeten worden nagezien; verrotte roeden worden vernieuwd, handvatsels nagezien, want is dat niet goed voorzien, dan kost het ons bij het hanteeren van de ramen maar ruiten. We zouden het eene misplaatste zuinigheid noemen, de noodige reparatiën na te laten.

Zijn de ramen verveloot, laat ze dan nu schilderen, ze zijn dan over eenige weken, wanneer ze volop gebruikt moeten worden, hard en blijven langer hun verf behouden. Ook het niet op tijd schilderen van onze kassen en ramen is schadelijk; het hout verrot spoediger en moet dan de timmerman er bij te pas komen, dan krijgt men onkosten bij hem niet alleen, maar ook bij den schilder. 't Is nu eenmaal niet anders, onze kassen en ramen hebben veel meer te lijden dan andere zaken. Immers onze planten die er in moeten verblijven, moeten worden gegoten en bespoten, ze verdampen water en daardoor is onze kas of bak voortdurend vochtig.

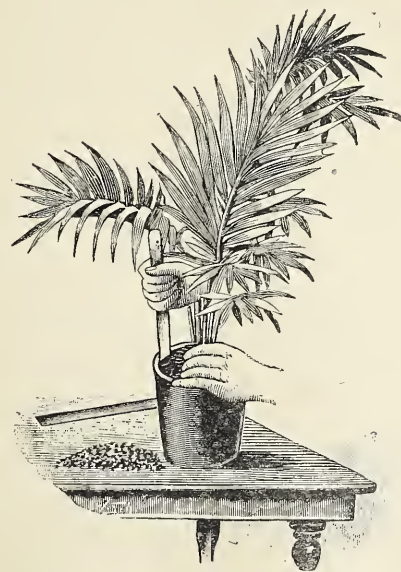
Het benodigde *dekmateriaal*, wat we a. s. winter noodig hebben, wordt thans besteld. Er is dan de noodige tijd het goed in orde te maken en we loopen daardoor niet de kans, door haasten slecht werk te krijgen. *Riet-*

matten, Moscovische matten, stroomatten, hobbezakken, 't is alles uitstekend dekmateriaal. Het gebruik van *houten luiken* inplaats van rietmatten is nog te weinig in gebruik, neem eens proef met een paar luiken en u zult zien, dat ze u bevallen. Ze weren meer koude dan rietmatten en bovendien blijft het onderdek droog, wanneer het weer soms plotseling verandert. Laat ze niet te zwaar maken. Neem $\frac{3}{4}$ of $\frac{1}{2}$ duims kraalschroten met 3 duims klampen en twee handvatten en u bent klaar. Laat u ze thans maken, besmeer ze dan met carbolineum, moet u ze echter direct gebruiken dan zou carbolineum soms, vooral bij zacht goed, schadelijk kunnen werken. Gebruik ze dan liever één winter kaal en doe dit werkje a. s. voorjaar, voor u ze in de tuinloods opbergt.

Het geregeld aanbinden van onze *Chrysanthemums* mag niet worden verzuimd, de wind knakt zoo gemakkelijk een of meer stengels en de plant is geschonden. Geregeld wordt gegierd en gegoten. Deze planten zijn nu in een tijd dat het ze aan niets mag ontbreken. Vroege soorten beginnen reeds knoppen te maken; wensch u flinke groote bloemen, laat dan op elke scheut slechts één bloemknop, breek alle anderen weg. 't Is zeker onnoodig er op te wijzen dat men de hoofdknop, d. i. de zwaarste, die gewoonlijk in 't midden zit en waaromheen zich een roset van kleinere knopjes vormt, behoudt.

Heeft men *palmen* die in een te kleinen pot staan en dus verpot moeten worden, dan is het daarvoor zoetjes aan tijd; begin September *verpotten* we ze bij voorkeur.

Men verlieze niet uit het oog, dat men een palm, gewone kamerplant, spoediger een te grooten pot geeft dan

wel noodig is. De meeste palmen lijden veel meer in een te grooten pot dan in een te kleinen. Men is zoo spoedig geneigd, te denken dat een palm ver-

pot moet worden, dit komt omdat de meeste dezer planten hare wortels boven de oppervlakte van den pot uitwerken; laat u daardoor niet misleiden, ze doen dat bijna alle, 't is haar aard.

Moet men verpotten, neem dan den pot maar een weinig grooter, 1 à 2 cM. meer doorsnede is genoeg. Als de pot waarin de plant staat, juist past in den nieuwen pot, is deze groot genoeg. Gebruik voor uwe palmen zonder stekels, *Kentia*, *Cocos* enz. lichteren grond als voor uwe palmen met stekels aan de bladstelen, *Corypha*, *Livistona chinensis* enz. Breng den grond tusschen de potkluit en den binnenwand van den pot met een puntig stokje goed daartusschen en zet uwe plant niet te diep in den pot.

J. A. Kors.

In den Moestuין.

Koude sla. — Kardoen. — Andijvie — Pootuinen.

Schreven we over een openbaar middel van vervoer of over iets anders dat periodiek aan verandering onderhevig is, we zouden nu boven deze weekrubriek plaatsen: „Aanvang van den winterdienst”.

We willen er nog wel niet aan, we zouden den zomer nog o zoo gaarne wat vast willen houden, vooral dit jaar, nu we eigenlijk nog geen recht zomerweer gehad hebben, stemt het ons niet weemoed dat we nu reeds voor den komenden winter moeten gaan zorgen. 't Is echter niet anders in den tuinbouw; wie niet vooruit ziet en vooruit zorgt zal ervaren, dat wanneer de tijd van oogsten daar is, er voor hem niet te oogsten valt.

Zij die ook gedurende de wintermaanden een *malsch kropje sla* in voorraad wenschen te hebben, moeten nu reeds daarvoor de noodige maatregelen treffen.

De winter is lang en 't ligt daarom voor de hand, dat niet alles op eenmaal gezaaid of uitgeplant behoeft te worden, maar 't is verbazend, hoe kort de tusschenruimte ook mag wezen in den tijd van zaaien, die korte tusschenruimte van zeer grooten invloed is op den tijd van oogsten. Zoo is bijv. het tijdsverschil voor kropsla die we in December rijp wenschen en die welke we pas in Maart wenschen te oogsten slechts een dag of 10 à 12, terwijl toch de oogsttijden even zoovele weken uit elkander loopen.

We onderscheiden de kropsla voor den winter in koude en warme sla, de eerste wordt zonder kunstmatige warmte onder glas geteeld, terwijl voor de laatste warme bakken of kassen gebezigd worden.

Voor warme sla is de tijd nog verre, voor koude sla daarentegen is 't nu al weer tijd van uitzaaien.

Bij den beroepskweker en den liefhebber beiden, zijn de zorgen voor dezen teelt vele, toch is er in de wijze van kweken en de hulpmiddelen die er bij gebezigd worden een zeer groot verschil. De liefhebber, die over kostbare inrichtingen kan beschikken en dek-

materieel in overvloed bezit, kan deze cultuur tot de grootst mogelijke volkomenheid opvoeren; we echter den beroepskweker die op buitenplaatsen voor dezen teelt ter school zou willen gaan, hij zou al spoedig ervaren dat zijn rekening met een nadeelig saldo sloot.

Beiden echter, liefhebber en beroepskweker zaaien nu hun eerste koude sla uit en nemen daarvoor de bekende variëteit *broeigeel*, hoewel *roodrand* er zich even goed voor leent.

De beroepskweker maakt een gewonen kouden bak in orde, d. w. z. bemest den grond, spit die om en bezaait die alsof het voor de open-grond-cultuur was.

Het glas komt er direct op, om er op te blijven. Het zaad wordt ruim uitgestrooid, waar de plantjes later te dicht staan worden die uitgedund tot ze een onderlingen afstand van ongeveer 25 c.M. behouden. De overcomplete plantjes kunnen op andere bakken worden overgebracht. Hoewel het glas er direct opkomt, blijven de ramen voorloopig dag en nacht open. Op buitenplaatsen maken we eveneens een bak in orde; we vullen die met verse aarde en zaaien daarin het zaad betrekkelijk dicht uit om de er uit verkregen plantjes later naar de bakken over te brengen. We zaaien bij tusschenpoozen tot ongeveer 10 Sept. en zijn voor de sla die we in Febr.-Maart wenschen te snijden, inachtig dat een paar dagen verschil in zaaien weken verschil in rijptijd geeft.

Onze *kardonzen* zijn maar zoo zoo, als kinderen van het zuiden konden ze zich in dezen zomer niet naar behoren ontwikkelen. Hadden we ze kunnen beluisteren terwijl ze op 't land stonden te verkleumen, we zouden zeker de bekende klaagzang vernomen hebben:

„Ver in 't zuiden ligt mijn Spanje.

Spanje is mijn vaderland”.

't Wordt echter tijd, we binden enkele van de grootste te zamen, omgeven ze geheel van een stroohuls, brengen wat aarde tegen de voet van die huls aan, dit laatste om het omwaaien te voorkomen en het buitensluiten van het licht te volmaken en wachten tot ze na verloop van een week of drie voldoende voor 't gebruik gebleekt zijn.

We hebben overvloed van *andijvieplanten*; elk zaadje ontkiemde. Van het eerste zaaisel late andijvie hebben we voldoende planten uitgezet en er nog een massa overgehouden. We dunnen die uit tot de overige een behoorlijken afstand behouden. We kunnen ze wel hun dichten stand laten behouden en later de geheele bladmassa of 't snijsla was voor 't gebruik afsnijden, we doen dit echter niet, we hebben liever flinke, dikke, goudgele struiken, te meer omdat we weten, dat wanneer het z.g. roesten invalt, zoo'n bed met dichtstaande andijvie ten doode is opgeschreven.

De *uien* zijn nog niet behoorlijk rijp of we moeten alweer voor een volgend jaar gaan zorgen. Willen we een volgend jaar goede uienplanten, dan nu onverwijld gezaaid, geen dag uitstel of we moeten dit met zwak plantmaterieel. We zoeken bij voorkeur een plaatsje waar we weinig onkruid verwachten, z.g. schoon-land. Onkruid toch is moei-

lijk zonder schade uit de dichtstaande uienplantjes te verwijderen. Van het bed dat we bezaaien zullen, nemen we de bovenlaag ter dikte van ongeveer 3 c.M. af en leggen die ter weerszijden. Het uienzaad wordt dicht open uitgezaaid. 1 D.G. zaad per M²; we verdeelen het zoo gelijk mogelijk over de oppervlakte, harken het en brengen de afgehaalde aarde weer op de oorspronkelijke plaats, harken die gelijk en drukken 't geheel wat aan.

We behoeven er zeker niet bij te voegen dat de *Zwijndrechtsche ui* voor deze teelt de beste is.

Bij gebrek aan een bestaande beschutting brengen we tegen den winter een tijdelijke beschutting langs de noord- en oostzijde aan.

J. C. MUYEN.

In den Fruittuin.

Vroege appels en peren. — *Vroege perziken.* — *Uitloopen genepen scheuten.* — *Omgeënte boomen.* — *Pruimen en Pruimenmade.* — *Aanbinden fijn fruit.*

„Zouden onze vruchten van 't jaar wel rijp worden?” zoo vroeg ons gekscherend een vakman. Nu, zoo'n vaart zal 't wel niet loopen, hoewel 't gros onzer late vruchten nog klein genoemd mag worden. Ze hebben ook nog een heelen tijd voor de borst en wie weet of 't najaar niet bijzonder gunstig is! We plukken: *Clapp's Favorite*, *Bon Chrétien William's*, *Madme. Treyve*, *Docteur Jules Guyot*, *Bré. d'Amant*, *Dirkjespeer*. — *Tulpappel*, *Sweden-appel*, *Charlamowsky*, *Perzikroode zomerappel*, *Lord Grosvenor*. 't Spreekt dat niet alles op eenmaal geoogst wordt: in de groot-cultuur mag 't bezwaarlijk gaan opvolgend te plukken, de liefhebber kan zulks zeer goed in praktijk brengen.

Uw *vroege perziken* buiten hebben weer voor een jaar afgedaan, uw late soorten zijn nog lange niet zoo ver, tien tegen één, dat ge een poosje zonder perziken zit. Een paar beste soorten, die tusschen de vroege en late invallen zijn: *Précoce de Canada*, *Madelaine jaune* of *blanche*, *Madelaine rouge* en *Grosse Mignonne*. De „witziekte” neemt onze boomen dit jaar leelijk te pakken; de zwavel heeft dan gewoonlijk ook slechte uitwerking, want nauwelijks is deze stof ter bestrijding aangewend of een fiksche regenbui maakt al onze moeite zoo goed als nutteloos. Dit mag echter geen reden zijn, bij eenigszins gunstig weer nogmaals tot bestuiving over te gaan. Zoo mogelijk neemt men de aangetaste kopjes weg en verbrandt ze.

Waar de vroege soorten oogst hebben gegeven, zoo snijdt men 't afgedragen hout weg om 't nieuwe gewas daardoor beter plaats te geven. Snoei uw perzikboomen zooveel mogelijk in verloop van den zomer; snijdt ge in 't vroege voorjaar te veel aan uw boomen, zoo zult ge tot de ervaring komen, dat verschillende ziekten 't gevolg zijn van die voorjaarsnoui. Waar uw late soorten, *Montagne*, *Souvenir de Java* e. a. onder glas

hebben afgedragen, kunnen, waar zulks mogelijk is, de ramen worden weggenomen. In eenzijdige perzikassen staan vaak ook tegen den muur nog perzikboomen. Uit den aard hebben deze boomen geen beste standplaats. De ontwikkeling der vruchten is gewoonlijk laat en wanneer tegen zoo'n muur zeer late soorten geplant zijn, zoo kan men hiervan profiteren in een tijd, dat er hoegenaamd geen perziken meer te bekomen zijn.

Men houde dan zulke kassen zoo koud mogelijk, iets wat ook voor de vroege soorten tegen 't glas geplant, noodzakelijk is om 't hout goed rijp te krijgen. Deze toch hebben hunne vruchten reeds lang gegeven.

Tengevolge 't koude en natte weer loopen de indertijd *genepen scheuten*, geregeld uit. 't Spreekt dat we deze voortdurend volgen om daarmee te handelen, zooals in No. 4 is aangegeven; immers alle scheuten schieten niet allen op denzelfden tijd door.

Volg ook geregeld uwe *overgeënte boomen*, immers 't geregeld aanbinden der scheuten aan de tot steun er bij geplaatste stonjes is noodzakelijk. Zijn de scheuten een 60 c.M. lang, zoo mag 't kopje er uit genomen worden, waardoor de onderoogen aansterken. Voor enkele soorten peren is dat aanbinden een beslissende noodzakelijkheid, wijl ze van nature slap hout maken en geneigd zijn te gaan hangen.

De *pruimentijd* is daar, geen vrucht waar de lieve jeugd zoo op verzot is als een pruim. En toch! geen vrucht waarvan overmatig gebruik, meer nadeelige gevolgen met zich sleept. Alvorens deze vruchten te verorberen, moogt ge wel goed toezien of er zich ook „wormstekige” onder bevinden. Zoo ongemerkt verdwijnt met 't sappige vleesch ook een kleine made mee naar binnen. Donkere plekken op de vrucht met veelal een harsknobbeltje in 't midden zeggen u dat zich in de vrucht een ongewenschte gast bevindt, de larve van de *pruimenmade* (*Carpocapsa fanebrana*). Soms kan dit insect leelijk huishouden. 't Spreekt, dat deze aangestoken vruchten noch aan den boom mogen blijven hangen, noch op den grond geworpen met 't plukken, wijl ge daardoor de voortteling dezer made in de hand werkt. De varkens lusten ze wel en anders is er nog wel een andere uitweg ze onschadelijk te maken.

Ten einde te voorkomen, dat onze *fijne vruchten* door een *storm* ter aarde worden geslingerd, is 't nuttig ze met een *raffia-band* aan ijzerdraad of latwerk te bevestigen. Bij volle wind leidingen is zulks zeer goed in praktijk te brengen; zeer voorzichtig wordt de band om den steel geknoopt en zoo verbonden met de gespannen draden. Bij pyramiden of struiken zou men de vruchten moeten bevestigen aan de vruchttakjes zelf. Dit geldt in 't bijzonder meer fijne en groote vruchten. 't Loslaten van den zetel is natuurlijk niet te voorkomen, maar wel de kenismaking met den grond.

P. v. D. VLIST.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN.

Tuinslakken.

Wie er ook over tegenspoed of schade ten gevolge van het winterachtige zomerweer mogen te klagen hebben, de tuinslakken zeer zeker niet. 't Is me dan ook een echt slakkenweertje! Nauw waagt de zon het voor een oogenblik haar rechten te doen gelden, of een paar stortvragen, gevolgd door koude en een reeks donkere dagen zorgen weer dat de tuinslakken, zonder door droogte geplaagd te worden, haar strooptochten ongehinderd in onze tuinen kunnen voortzetten. Vele onzer gewassen dragen dan ook in niet geringe mate de onmiskenbare sporen van de aanwezigheid dezer veelvratens.

Gelukkig echter, niet alle worden even sterk door de slakken aangetast. Ook een slak houdt er lievelingsgerechten op na, in tijden van gebrek echter stelt ze zich met minder tevreden en peuzelt dan met smaak zelf de lijken van haar rasgenooten op.

Vocht is een van de eerste levensvoorwaarden voor een slak. Zij die in dezen natten zomer genoodzaakt zijn om bovendien nog op nat land te tuinieren, hebben gelegenheid te over om te constateeren, dat slakken je oogst totaál vernielen kunnen.

't Was om er den brui van te geven, elken morgen begon de verdelging opnieuw, om alle moeiten ten spijt geregeld te ervaren, dat we de laatste nog lang niet gedood hadden.

Voor kleine tuinen is het opzoeken en dooden nog te doen, voor grootere oppervlakten is dit te tijdroovend en moeten we naar andere middelen omzien.

Wanneer we des morgens, nog vóór dat de zon de dauw heeft doen opdrogen, tweemaal, met tuschenpoos van een kwartier, het land met versche gebrande kalk bestrooien, dooden we de slakken bij honderdtallen. Deze bestrooiing na verloop van een dag of acht nog eens herhaald, kan ons van de slakkenplaag afhelpen. Zoodra de kalk met het altijd vochtige lichaam van de slak in aanraking komt, onttrekt die aan dat lichaam het zoo onontbeerlijke vocht, bovendien gelooven we dat de bijtende kalk ook een minder aangename gewaarwording bij de slak zal te weeg brengen.

Door afscheiding van een hoeveelheid slijm, trekt ze zich, alsof ze van kleeren verwisselt, uit het kalkomhulsel terug, laat kalk en slijm liggen, om, hoewel wat kleiner en zwakker, een goed heenkomen te zoeken. Dienen we nu na eenige minuten nog een tweede kalkbad toe, dan mist de slak de kracht om weer voldoende slijm af te scheiden en op de vlucht te gaan; haar dood is onvermijdelijk.

We zeiden 't reeds, dat de slak er keurgerechten op na houdt; een daarvan is de kropsla. Wanneer we nu tuschen een zeker gewas kropsla planten, dan hebben we de kans, dat deze door de slakken verkozen zal worden boven het andere gewas.

Snij- en suikerboonen worden ook lang niet door de slakken versmaad en zijn soms al opgevreten voor ze nog

goed boven den grond zijn. Toch verkiest de slak boven deze een malsch slablaadje. Daarom dus kropsla als z.g. vangplanten tuschen boonen uitgeplant. Hebben we veel slakken, dan is het bijna zeker, dat er van de sla totaal niets overblijft en dat we genoodzaakt zijn bij deze de opengevalen plaatsen dagelijks met andere slaplanten aan te vullen, maar met dat al houden we de slakken van onze boonen af. Zijn de boonen inmiddels wat grooter geworden en de stengels wat harder, dan passen de slakken er voor en laten althans de stengels met rust. Ze ontzien zich echter niet om tegen de staken op te kruipen, om zodoende de jonge blaadjes machtig te worden. Daarom dan ook bij 't gebruik van vangplanten de jacht niet vergeten.

Een slak houdt van vocht en schaduw; bij de minste zonneschijn zoekt ze een goed heenkomen en kruipt in den grond of onder een schaduw gevend voorwerp weg, waar ze kalmpjes betere tijden afwacht. Het in den grond kruipen kunnen we haar niet beletten, wel kunnen we er voor zorgen, dat ze niet overal geschikte schuilplaatsen vindt. Daarom er op gelet, dat er niet zoo hier en daar hoopjes vuil of restanten van geogste producten als anderszins in den tuin achterblijven. Houdt het gras langs sloop- of greppelkant kort en de paden schoon. Ook de hagen, vooral die welke aan de zuidzijde staan en daardoor hunne schaduw op ons terrein afwerpen, bieden een geschikte schuilplaats aan. Net houden van die hagen en de paden die er langs loopen en bovendien langs dien kant ijverig jagen, zijn even zoo vele middelen om de slakkenplaag te bestrijden.

Een komposthoop is een waar dorado voor slakken; we zijn zoo gauw geneigd de jacht niet tot daar uit te strekken. Ze doen daar immers toch geen kwaad, ze vreten slechts aan waardevolles dingen en we houden ze daardoor als 't ware van de overige gewassen af.

We vergeten echter dat de slak daar ook voor haar nakomelingschap zorgt. In Augustus begint ze eieren te leggen, om daarmede tot tegen den winter voort te gaan. Zijn de omstandigheden haar gunstig, dan is de slak verbazend vruchtbaar; men spreekt wel van 'n driehondertal eieren en juist zoo'n vochtige, altijd warme komposthoop is een broedplaats bij uitnemendheid. We hebben dan ook meermalen in de kompost die kleine hoonjes witte, kleverige eieren gevonden. We loopen daarom dus gevaar met de mest ook de slakkenplaag op het land te brengen. Want, zoo'n slakkenei kan tegen een stootje, het weerstaat de grootste koude en ook droogte maakt het niet onschadelijk. Ze mogen wat indrogen, bij 't minste vocht herstelt het zich weer en geeft 't aanzijn aan een jong slakje.

Juist die jonge slakken kunnen ons tot wanhoop brengen. Zoo'n groote volwassene valt in 't oog en is gemakkelijk te dooden, maar die kleintjes, die bovendien nog dezelfde kleur hebben als de aarde, bespeurt men enkel aan de schade die ze aanrichten. Ze heb-

ben soms de kiemplantjes al afgevreten, nog voor deze boven den grond zijn. Vooral de kleigronden, die uit den aard der zaak niet zoo gemakkelijk vijfjallen als de meer zandige, bieden daardoor aan die kleine deugnieten een geschikte schuilplaats aan.

Daarom dan ook de komposthoop en de omgeving er van rein gehouden en bij 't jachtveld getrokken en bij de omwerking van den hoop die eieren ijverig vernietigd.

J. C. MUIJEN.

Tiel, 12 Aug. '07.

Actinidia en katten.

Hoe gewaardeerde helpsters de katten ook mogen zijn in graanschuren en op korenzolders, het zijn en blijven slechte tuiniers. Eene bijzondere voorliefde leggen zij aan den dag om zich in sommige planten te rollen, zooals in *Nepeta cataria* (Kattenkruid), tot groot nadeel van de plant. Waar wij hier echter met een waardeloos onkruid te doen hebben, gunnen we haar dit zonderlinge vermaak. Erger wordt het evenwel, als ze die voorliefde op cultuurplanten overdragen.

Zoo vinden we in de *Revue Horticole* vermeld, dat ook de *Actinidia*'s dezelfde attractie voor onze poesjes hebben. Prof. Sargent, directeur van het Arboretum te Boston, die eenige planten van de nieuwe *Actinidia polygama* uit Centraal-Azië had ontvangen, had zeer veel moeite, ze te beschermen tegen de liefkoozingen der katten, die de jonge knoppen opaten.

Hetzelfde heeft men kunnen constateeren bij *Actinidia Kolomikta*. De katten schijnen een sterk uitgesproken voorkeur voor deze heester te hebben. Zij wentelen er zich graag in, vooral bij het begin der groeiperiode, en eten dan de jonge knoppen op.

B. B.

VOOR DE KEUKEN.

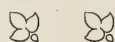
Een nieuw middel om vruchten te conserveeren.

Om versch fruit langen tijd goed te houden, is de volgende handelwijze bedacht: Men dompelt de vruchten in eene 1 % à 2 % Formaldehydoplossing, gedurende 10 minuten en laat ze dan afdruppen. Vruchten met zachte huid, b.v. perziken, worden voor 't opdrogen in zuiver water afgespoeld. De Formaldehydoplossing, zooals men weet een uitstekend desinfectiemiddel, moet al de zich op de schil bevindende microben, schimmelsporen, enz. dooden, welke kleine wezens de oorzaak zijn van de ondergang der vruchten. De tijd nog toe opgedane ervaringen geven van hygiënisch standpunt geen reden tot bedenkingen tegen deze handelwijze. Van tijd tot tijd kan deze reinigingsmethode herhaald worden, en stelt ons zoo in staat, ons fruit zeer lang goed te houden.

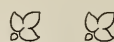
(Haus, Hof und Garten.)

De methode lijkt ons eenvoudig en praktisch; ervaring hopen we dezen winter op te doen. Mochten onze lezeressen er ook over denken, dan houden we ons voor mededeeling van den uitslag harer proeven aanbevelen.

B. B.

DE TULPENBOOM.

Onder de boomen zijn er slechts weinige, die mooie groote bloemen dragen. De meeste bezitten slechts betrekkelijk kleine bloemen (denk b. v. maar

Bloem van den Tulpenboom.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

aan de katjesdragers), terwijl enkele slechts tamelijk groote bloemen voortbrengen, zooals kastanje, appel, peer, gouden regen en dergelijke. Maar er zijn slechts enkele met bepaald groote bloemen. De Magnolia's, die in het voorjaar vaak vóór dat de bladen verschijnen, of later, zoo prachtig kunnen bloeien, zijn daar een voorbeeld van. Ook de Tulpeboom (*Liriodendron tulipifera* L.) mag in dat opzicht met eere genoemd worden. Stellig is er hier bij ons geen boom, die zulke groote, prachtige bloemen voortbrengt.

Reeds de naam zegt ons dat.

De Tulpeboom draagt werkelijk eenigszins op tulpen gelijkende bloemen, zooals dan ook de Latijnsche soortnaam tulipifera = tulpdragend aangeeft. Zelfs kan ook in de verte eenigszins aan een lelie gedacht worden, zoodat Linnaeus hem terecht als *Liriodendron* = lelieboom (van *leirion* = lelie en *dendron* = boom) noemde.

Oorspronkelijk behoort de boom thuis in Noord-Amerika. Vandaar is hij reeds in 1663 in Europa ingevoerd en hier en daar aangeplant. De bladen zijn tamelijk groot en frisch, van zeer mooie, iets of wat zegroene kleur en van boven als 't ware afgeknipt (zie afbeelding). Het lijkt er wel wat op of men een drielobbig blad voor zich heeft, waarvan men de bovenste top heeft afgeknipt. Eigenaardig is ook de bladontplooiing: in een omhulsel van 2 schutblaadjes verschijnt het blad in gebogen toestand, waaruit het zich opricht als de schutblaadjes uiteen zijn geweken. Daarbij zijn sommige bladvormen soms nog weer van geheel andere aard, vooral die in de nabijheid der bloemen (zie afbeelding); blijkbaar zijn zij niet volkomen ontwikkeld.

Het meest interessant zijn echter wel de bloemen. Deze verschijnen meestal

in Juli en een met talrijke groote, inderdaad wel iets op tulpen gelijkende bloemen, versierde boom, levert een prachtig gezicht op.

Oorspronkelijk omringd en beschermd door drie groenachtige kelkbladeren, wijken dezen terug zoodra de bloemen zich openen. In een geopende bloem staan zij ver van de bloem af, kort naast den bloemsteel terug gebogen. De zes bloembladeren hebben zich dan geheel op den voorgrond gedrongen en geven op het eerste gezicht werkelijk wel haast den indruk van een tulp. Een fraaie kleur bezitten zij echter niet. Zij zijn groengeel van kleur, met een oranjekleurige vlek aan den voet. Een bloeiende tulpeboom maakt daardoor niet dien indruk, dien hij ongetwijfeld zou geven, wanneer de boom met schitterend gekleurde bloemen was versierd.

Binnen de zes bloembladeren bevinden zich een groot aantal meeldraden, eveneens van vrij forschen bouw, terwijl daarbinnen een tiental stampers gezeten zijn, die later eenvleugelige zaden zullen geven.

Men vindt den Tulpeboom niet zoo veelvuldig aangeplant, als hij dat wel

houdt van een eenigszins vochtigen grond, vooral niet te droog. Het beste is de aanplanting van jonge boomen, daar oudere dikwijls moeilijk schijnen aan te slaan. De boom bloeit echter eerst op 20- à 25-jarigen leeftijd en wellicht houdt deze late bloei de algemeene verspreiding wel iets tegen.

Het hiernevens afgebeelde exemplaar kennen wij reeds een dertigtal jaren. Reeds in onze jeugd hebben wij de mooie groote bloemen van dezen boom met bewondering aanschouwd en het verwonderde ons altijd dat de menschen er niet toe overgingen meer van die mooie „bloomboomen” aan te planten. Op ons geheele dorp werd er maar één exemplaar aangetroffen en dit was bepaald nog een uitzondering: in meerdere plaatsen wordt er geen enkel exemplaar gevonden, zelfs daar waar men overigens welvoorziene tuinen aantreft.

Dit exemplaar zal dus stellig wel al zoo'n zestig jaren oud zijn, als het niet ouder is. Van kolossalen omvang is de stam nog altijd niet, zoodat blijkbaar de tulpeboom langzaam groeit.

In Amerika is het hout bij de timmerlieden naar het schijnt zeer gezocht. De bast wordt daar als surrogaat voor Kina gebruikt en bovendien bij het looien aangewend.

De tulpeboom wordt bij ons meestal

Tulpenboom te Giethoorn.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

verdient. Hij is geheel tegen ons klimaat bestand, terwijl ook de cultuur geen moeilijkheden oplevert, voor zover wij tenminste weten. De boom

uit geïmporteerde zaden aangekweekt, daar de zaden hier meestal niet rijp schijnen te worden.

g. G.

J. J. H.

TENTOONSTELLINGEN.

Nationale *Chrysanthemum-tentoonstelling*, te houden in Nov. 1907 door de Afd. Utrecht en Omstreken der Nederl. Mptj. voor Tuinbouw en Plantkunde.

Het is met groot genoegen, dat wij kunnen mededeelen, dat het H.M. de Koningin behaagd heeft, ons eene groote zilveren medaille te doen toekomen voor onze tentoonstelling. H.M. de Koningin-Moeder schonk aan de afdeling eene zilveren medaille; Z.K.H. de Prins der Nederlanden deed ons geworden eene groote zilveren medaille.

Buitendien worden nog als eereprijsen uitgelooft de kleinen gouden medaille der gemeente Utrecht, de groote zilveren medaille van den burgmeester der gemeente Utrecht, dr. B. Reiger, de Viruly-medaille in goud en de Affourtet-medaille in brons en twee zilveren medailles van het hoofdbestuur der Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde.

De inschrijvingen voor medailles en aandelen in het waarborgfonds zijn bevredigend, wat echter niet wegneemt, dat ingevulde inschrijvingsbiljetten steeds gaarne zullen worden ontvangen door den penningmeester der tentoonstellingscommissie den heer H. Oortman Gerlings, Oudegracht, Utrecht.

De Commissaris der Koningin in de provincie Utrecht ging voor, met in te schrijven; wij doen bij dezen een beroep op allen, die belang stellen in den bloei en de ontwikkeling van den Tuinbouw in Nederland, om, hetzij door bijdragen, hetzij door het nemen van aandelen in het waarborgfonds, ook het financieel succes der voorgenomen tentoonstelling te helpen verzekeren.

Besloten is, dat definitief de tentoonstelling, die zal worden gehouden in de Beurs en de Fruithal, welwillend afgeestaan door het gemeentebestuur van Utrecht, zal worden geopend Donderdag 14 November 1907 en dat zij zal worden gesloten op Zondagavond 17 Nov. 1907.

Ten slotte zij hier in herinnering gebracht, dat programma's inschrijvingsbiljetten enz. verkrijgbaar zijn bij den secretaris, den heer Henri van Lunteren, Servetstraat, Utrecht, die steeds gaarne bereid is alle gewenschte inlichtingen te verschaffen.

HET BESTUUR.

Bloemen- en Plantencommissie.

De Augustus-bijeenkomst van de Bloemen- en Plantencommissie heeft den 14en dezer te Amsterdam plaats gehad, en wanneer wij daarvan het een en ander vertellen, dan beginnen we met de buitengewoon mooie *Nepenthes Mastersiana* van den heer Smitskamp, tuinbaas op „Villa Nuova” te Zeist, welke plant 76 fraai gekleurde bekertjes droeg. Natuurlijk ontving deze plant een getuigschrift van verdienste en een complimentje er bij.

De heer K. Wezelenburg te Baarn zond in ter beoordeeling een paar mooie variëteiten van *Chrysanthemum maximum*, een levendig rood gekleurde Anjelier, nl. *Dianthus Caryophyllus*, „Leuchtfeuer”, die zonder bedekking overblijft, een aardige *Phlox decussata*, „Rheingau” met witte bloemen en een *Seabiosa japonica* met lila gekleurde bloemhoofddjes.

Van de orchideeën noemen wij in de eerste plaats *Laelia Digbyana* × *Cattleya Warneri*, welke gezonde plant met drie lila heerlijk mooie bloemen stond te prijzen, terwijl de lip iets lichter van kleur fraai gefranjeerd was. Zij verkreeg een certificaat le klasse waarmede wij baas Timmermans van den heer P. W. Sutorius te Baarn geluk wenschen. Een dergelijk certificaat ontving de mooie *Cattleya Rex* van mr. H.

C. Hacke te Baarn, waarvan de sepalen en petalen roomwit, de lip levendig purper en goudgeel in de keel geteekend was.

De heer C. J. Kikkert te Haarlem ontving een getuigschrift van verdienste voor zijn zeldzame *Odontoglossum Williamianum* met zeven groen-gele bloemen waarop de bruine vlekken mooi uitkwamen.

Lycaste lanipes van dezelfde Orchidophyl droeg twee licht-groene bloemen en viel de *Odontoglossum radiatum* × *Hallii* nog al in den smaak. Mooi waren de bouquetten-bloemen van Riddersporen, *Delphinium hybriden* van den heer Ant. Stam te Maartensdijk. Voor de donkerblauwe vonden wij bijzonder mooi en ongetwijfeld zullen deze bloemen in een vaas goed staan. De variëteit „*Theodora*” ontving een getuigschrift van verdienste.

De heer W. Hornsveld te Baarn zond in een half dozijn nieuwe variëteiten van zijn bekende *Cactus Dahlia's*, waarvan de variëteit „*Geisha*” bijzonder opviel door hare mooie kleuren, n.l. morgenrood en geel. „*Andrew Carnegie*” is zalmkleurig rose; „*Potter*”, lila; „*Alfred Nobel*” roomwit met geel en *Albrecht Dürer*, zacht van kleur. Een getuigschrift le klasse werd toegekend aan de variëteiten: *Andrew Carnegie*, *Geisha* en *Bertha von Suttner*. De heer R. v. d. Pol te Leiden zond ter keuring een vaasje met *Sidalea rosea* met kleine maar aardige bloemen.

Slaapmutsjes met roode bloemen zijn er nu ook en wij heeten ze welkom, immers, wie altijd oranjegeel ziet, wil ook wel eens een andere kleur ontmoeten. Een volgend jaar kan men haar in den tuin hebben, wanneer althans de heeren V. Schertzer & Z.n. te Haarlem er zaden van aanbieden, wat niet te betwijfelen valt, nu zij een getuigschrift van Verdienste ontvangen heeft. Ook *Chrysanthemum carinatum*, „Noordster” ontving een dergelijke onderscheiding.

Mr. W. C. baron Van Boetzelaer ontving voor zijn *Cypripedium Mad. Bleu* een eervolle vermelding.

De Binderij op de Driebergse Tentoonstelling.

In de afdeling D (Binderij) was voor een plaatselijke tentoonstelling bevredigend ingezonden, hoewel men meer had kunnen verwachten, zoowel het jaargetijde als de plaats in aanmerking genomen. Evenwel, de quantiteit mocht niet groot zijn, de qualiteit was goed. Het program op den voet volgende, was vraag

1: Een Bruidsbouquet, waarop 4 inzendingen elkaar de eerepalm bestreden — en waarvan no. 111 terecht den eersten prijs verwierf, bestaande hoofdzakelijk uit Oranjeknoppen en *Odontoglossum crispum*ranken, een dankbaar materiaal voor eene bruidsbouquet.

Voor No. 2: Een Balbouquet, verwierf no. 112 den eersten prijs, een goed los gebonden bouquet van prachtige rose Anjelieren, waaraan dezelfde kleur linten.

No. 114 dong ook in dit nummer naar den eerepalm, doch bleef buiten bekroning, daar het veel te groot en te zwaar was opgevat, hoewel de *Cattleya's* onberispelijk waren, waarvan het vervaardigd was. Slechts 3 inzendingen waren hiervoor en waarvan no. 113 den tweeden prijs bekam, een lief klein bouquetje van rozen.

Voor prijsvraag 3, Een Rozenbouquet, waren 3 mededingers, waarvan no. 116 bij loting tegen no. 115 den eersten prijs verwierf, en terecht, daar beide bouquetten buitengewoon smaakvol, en op dezelfde manier waren gebonden, toevallig ook van dezelfde rozensoort. *Mad. Abel Chatenay*, een der beste en schoonste rozen voor de binderij, die thans voorgoed is ingeburgerd.

Een Bouquet vrije keuze (vraag 4) was door 2 inzendingen vertegenwoordigd,

waarvan no. 118 gemakkelijk won, met een bouquet, bestaande uit eenige takken *Lilium longiflorum*, hoewel No. 119 ook goed gebonden was, bestaande uit *Lilium lancifolium alb.*, *Delphiniums* en *Chatenay*.

Voor vraag 5, Een Bouquet van in het veld groeiende gewassen, waren 4 inzendingen, waarvan no. 121 den eersten en no. 120, den tweeden prijs verwierf, dit is een zeer dankbare vraag, en wij hadden op dit nummer veel meer inzendingen verwacht, daar men hier te midden van onze schoone inlandsche Flora is. Jammer, dat men nog maar steeds veel te veel soorten hiervoor gebruikt, (Een inzender verzekerde ons 60 soorten in zijn bouquet gebruikt te hebben), waardoor men in den regel te bont wordt, iets wat nooit mooi is geweest, en waarvan de tegenwoordige richting onzer binderij hoe langer hoe meer vreemdtd.

Nu komt vraag 6, Een Fantasiestuk, aan de beurt. Dit is gewoonlijk de clou der binderij. Jammer ook, dat hier slechts 3 kampioenen waren opgekomen; doch wat er was, vergoedde het tekort, alle waren goed opgevat.

We kunnen ons voorstellen, dat de jury hierover gediscussieerd zal hebben, want hier was verdienste en smaak aan den dag gelegd.

Haar uitspraak was: No. 124 eersten en 125 tweeden prijs.

Voor No. 7, Een mand, het schoonst gevuld met bloemen, waren 4 inzendingen, waarvan No. 130 den eersten, No. 129 den tweeden en No. 127 een bestuursprijs verwierf. No. 128 was te massief, hoewel de keus der bloemen en de kleur goed was.

De met den tweeden prijs bekroonde bestond uit schoone rose Anjers, we vermoeden van een der soorten die ons van uit Amerika werden. Die den eersten prijs verwierf was bijzonder harmonisch, en daar waren het ook weer de *Mad. Abel Chatenay* en *Lilium longiflorum*, die domineerden.

Een tafel-middenstuk naar eigen keuze, vraag 8, had ook slechts 2 mededingers gelokt. Beide waren van de roos *Mad. Car. Testout*. No. 131 ontving den eerste, No. 132 den tweeden prijs. Die van No. 131 waren zeldzaam schoon van vorm en kleur. Beiden hadden wijselijk den lagen vorm gekozen.

Dat ook vraag 9 zoo weinig deelname had gelokt, is jammer, voor Een Grafkrans (geen geprepareerd materiaal) hadden slechts 2 deelnemers zich aangemeld.

No. 134 verwierf den eersten prijs bestaande uit een fond van violen *Thomas Glenn* en opgewerkt met *Lilium longiflorum*, bovenaan een kleine struis van *Kaiserin-rozen*. No. 12 verkreeg den tweeden prijs, bestaande hoofdzakelijk uit *Kaiserin-rozen*.

Beide grafkransen waren mooi doch naar onze meening voor tentoonstelling te klein.

Het laatste nummer dezer rubriek, vraag 10, was een Vaasbouquet, door tuin- of bloemistknechten vervaardigd, waarvoor 4 jongelui elkaar den prijs betwisten en waarvan No. 136 den eersten, No. 133 den tweeden en No. 135 een bestuursprijs verwierven.

Hier was de toekomstige binder vooral te onderkennen bij No. 138.

Dat de commissie dit nummer heeft bijgevoegd is onzes inziens goed gezien, dit veredelt den smaak en wekt in hooge mate najver, wat vooral bij de jeugd noodzakelijk is.

Kn.

Tentoonstelling te Tiel.

Vanwege de Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde, afdeling Tiel en omstreken, wordt een tentoonstelling gehouden van fruit, groenten en bijenteelt in het Spaarbankgebouw te Tiel op 12, 13 en 14 October.

Vraag No. 127.

Ik ben in de gelegenheid 2 RAMEN te koop en wil daar 2 BROEIBAKJES van maken, niet gemetseld maar met houten rand. Hoe moet ik nu die bakjes zetten, en met welke grond vullen? en wat en wanneer kan ik daarin zaaien, om zoo vroeg mogelijk groenten te hebben? Het is hier zandgrond, doch door het stijgen van grondwater 's winters dikwijls vochtig. Ik heb dit voorjaar op den kouden grond gezaaid, groote violen, Cactus Dahlia's en overblijvende Gaillardia, dit zijn nu kleine plantjes, hoe moet ik nu daarmee handelen om ze goed door den winter te krijgen, met kans op bloemen het volgende jaar. Uwe goede voorlichtingen in „Onze Tuinen” heb ik steeds gevolgd en verkreeg nu dezen zomer in overvloed groenten uit eigen tuin. Met de bloemen ben ik minder gelukkig.

Dalfsen.

A. J. v. Br.

Antwoord: Plaatst uw bakje zóó, dat de glasvlakte naar het Z. O. is gericht en zorg dat uwe planten geen last van het grondwater krijgen, dat verzuurt en verkleumt den grond tot groot nadeel van uwe planten.

Moet u het geheel boven op den grond zetten dan is dat nog geen bezwaar, tot wering van de koude brengt u dan voor dat het begint te vriezen een wal van mos, paardenmest of iets dergelijks er om heen.

Uwe violen hebt u te vroeg gezaaid; beter was het, in 't begin van Aug. geweest of in 't laatst van Juli. Nu u ze hebt kunt u zien wat het wordt. Ze zijn winterhard. U kunt ze dus gerust op den kouden grond laten blijven. Uwe Gaillardia's kunt u in den loop van Oct. op haar blijvende plaats buiten in den vollen grond uitplanten; breng er dan een weinig turfstrooisel rond. Zijn uwe Cactus Dahlia's goed gegroeid, dan hebben ze mooie knolletjes gemaakt. Neem deze van 't najaar uit den grond en bewaar ze op een droge, vorstvrije plaats. Het doet ons natuurlijk genoeg dat onze voorlichting hare uitwerking niet mist.

J. A. K.

Vraag No. 128.

In mijn tuin staat een PEREBOOM die dit jaar voor het eerst goed draagt, maar een der takken heeft zich in den loop van eenige jaren tot hoogstam ontwikkeld er is nu ± 8 Meter hoog. Toen ik hem plaatste, was de kroon goed ontwikkeld, ter hoogte van 1 Meter en nu spreidt hij zijn takken in alle richtingen tot een omtrek van 5 Meter uit. Zou u mij nu aanraden, den top weg te nemen?

Amsterdam.

D. T. Cz.

Antwoord: Wat uwe pereboom doet is voor deze fruitboom geen zeldzaamheid; vooral bij Juttepeer en Vijgepeer e. a. zien we dat dikwijls. 't Is in dit geval niet schadelijk, eer voordelig; en daarom zou ik u aanraden niets uit dien kop te nemen. Trouwens u loopt dan toch de kans, dat een of meer andere takken datzelfde weer gaan doen. Waar uw pereboom zich moeilijk in de breedte kan ontwikkelen, omdat

de takken van de twee iepen, die hem flankeren, zulks beletten, daar is het goed, dat hij zijn troost zoekt in de hoogte. Kunt u niet wat van die twee iepen af laten snoeien, zoodat uw pereboom wat meer ruimte krijgt en uw scherm u toch niet wordt weggenomen? De wortels moet u ongeveer even ver van huis verwachten, d. w. z. van den stam, als de takken.

J. A. K.

Vraag No. 129.

Een goede 14 dagen geleden heb ik een poging gedaan om 4 rozen te OCULEEREN op gewone wilde rozenstammetjes en in alle gevallen is het STUKJE BLADSTEELE AFGEVALLEN of staat op afvallen. Waaraan kan ik nu zien of de bewerking gelukt is? En moet ik nu het stukje raffia losmaken en verwijderen? Zijn wilde rozen geschikt om er Caroline Testout op te oculeeren?

Dennenoord (V.)

Anna W. J. B.

Antwoord: Als het stukje bladsteel afvalt of er los aan zit en het oogje nog mooi groen is, is dit het teken dat de oculatie gelukt is. U laat het onwindsel van raffia nog een week of drie zitten of indien het stammetje eerder zóó zwelt dat het onwindsel in de bast der roos drukt, moet het onwindsel verwijderd worden, zoodra het begint te drukken.

Wilde rozen zijn geschikt om er de grofste en de fijnste verscheidenheden op te oculeeren — dus ook Madame Caroline Testout.

GEBRS. GRATAMA & Co.

Vraag No. 130.

Zoudt u eens in „Onze Tuinen” willen mededeelen of bijgaand ROZENBLAADJE bewerkt is door een BEHANGERSBLADJE of wel door toeval zoo is?

Leiden.

M. J. S.

Antwoord: Het rozenblaadje is inderdaad door 't behangersblatje uitgeknipt.

B. B.

Vraag No. 131.

Wat kan gedaan worden aan ASPERGEBEDDEN, die dadelijk na 24 Juni volgens „O. T.” zijn gelijk gemaakt en nu HEEL WEINIG en HEEL DUNNE STENGELS MAKEN?

Middelbarnis. Merr. C. K. v. d. Br.

Antwoord: Weinige en dunne stengels wijzen op zwakke planten of gebrek aan voedsel in den grond, veelal op beide. Voor dit jaar niets anders meer te doen dan wat vloeimast toedienen, niet enkel bij de planten, maar over de geheele oppervlakte van de bedden. Wat Chili kon ook nog wel eenige baat geven, we zijn echter al ver in den zomer, de meeste groei is reeds weg.

Zijn uw bedden nog jong, hebt u dit jaar voor 't eerst geoogst? Tot 24 Juni door blijven oogsten is voor jonge planten, die nog niet op kracht zijn, wel wat lang.

Tiel.

J. C. M.

Vraag No. 132.

Wanneer zaait men PLUKSLA en hoe in den bak of op den kouden grond?

Warnsveld.

v. N.

Antwoord: Voor dit jaar is de zaaitijd verstreken. Reeds vroeg in 't voorjaar kan te gelijk met andere slarariëteiten ook pluksla op den kouden grond worden uitgezaaid. De behandeling is gelijk aan die van kropsla, met dit onderscheid: pluksla wordt vóór 't gebruik niet afgesneden, maar afgeplukt. De plant blijft door-groeien en geeft opnieuw opbrengst.

Tiel.

J. C. M.

Vraag No. 133.

a. Verleden jaar vroeg ik aan u hoe een RICINUSPLANT behandeld moet worden. Thans wilde ik u melden dat ik uw aanwijzingen volgde, doch het resultaat is niet bijzonder mooi geweest. De plantjes staan er mooi en gezond bij, doch hebben thans SLECHTS EEN HOOGTE VAN 20 c.M. Een verbazend verschil dus met $1\frac{1}{2}$ M. zooda ik ze wel gezien heb. Is dit het gevolg van den kouden zomer? Verleden week was ik te Amsterdam in de Rozenkwekerij aan den Amstel (naam is me ontgaan) en zag daar ook een geheele rij wonderboomen, in hoogte afwisselend van 20—40 c.M. Ook daar is men dus niet bijzonder gelukkig geweest.

b. Naar aanleiding van het artikel MARCOTTEEREN heb ik die bewerking een 14 dagen geleden op een VINGERPLANT toegepast, tot nu toe met het beste succes. Een mijner kennissen vertelde mij dat „al die drukte” voor een vingerplant niet noodig was. Zijn advies was: snij de plant af op de hoogte die je hebben wilt en zet haar in een pot aard, klaar is kees.

Ik veronderstel, dat, aldus de plant te behandelen, men ook veel kans heeft, dat ze sterft.

Bussum.

J. W. B.

Antwoord: a. Inderdaad moet de geringe ontwikkeling uwer wonderboomen voor een belangrijk deel aan den veelal donkeren en koelen zomer toegeschreven worden. Ook bij mij zijn de planten niet geworden wat ze andere jaren zijn. De uwe zijn echter al heel klein en daarom zou ik wel willen vragen: Hebt u wel genoeg zorg aan den bodem besteed en de planten een zonnige, open standplaats gegeven? Dat zijn twee factoren die bij de Ricinuscultuur van groot belang zijn. Een voedzamen, luchtigen, zoo mogelijk luwen bodem, veel warmte en veel licht — zonder dat geen forse wonderboomen!

b. Uw veronderstelling is juist, marcotteeren of afzetten is veiliger en biedt meer kans op succes.

v. L.

Vraag No. 134.

a. Ik ben zoo rijk u hierbij te doen toekomen enige plantjes die hier genoemd worden ZILVERGRAS en welke met mooie witte bloempjes bloeien. Vroeger had ik er een mooie rand van, maar door vogels heb ik maar weinig meer over. Nu was mijn belevd verzack mij s. v. p. te willen melden WAAR ik deze planten zoude kunnen VERKRIJGEN of dat ik er zaad voor noodig heb. Hier zijn ze niet te bekomen, hoewel moete ik er reeds voor heb gedaan. U zoudt mij er zeer mede verplichten.

b. Ook sluit ik er nog bij STENGELS welke elk jaar UIT VARENS, die bij mij zijn geplant, om dezen tijd opschieten, wat zijn dat?

Middelburg

P. W. H. d. K.

Antwoord: a. De takjes behooren aan *Cerastium tomentosum*, een kruipend plantje dat in Juni met groote glansend zilverwitte bloempjes bloeit en waarover „O. T.” verleden jaar een artikelje gaf.

U zult het plantje ongetwijfeld wel bij een onzer grotere vaste-planten-kwekers kunnen bekomen. Raadpleeg daarvoor de rubriek advertenties. U kunt het plantje ook wel van zaad opkweken.

b. Die stijve takjes uwer varens zijn de fertile of vruchtbare „bladen”. Daaraan ontwikkelen zich de sporen die, als zij rijp zijn, afvallen of op de wind wegdrijven om op gunstige plaatsen te kiemen en zoo voor het voortbestaan der soort te zorgen. Ze zijn dus de dragers van een toekomstige nakomelingschap.

v. L.

Vraag No. 135.

Ik heb een STAMROOS die verleden jaar volop bloemen gaf, doch dit jaar nog niet

een. De EERSTE KNOP staat thans op opengaan. De kroon daarentegen is wel groeter geworden en staat prachtig in blad. Ik kan u wel melden dat de plant in het voorjaar verplaatst is. Wellicht is dit de reden?

Bussum.

J. W. B.

Antwoord: Daar uw roos flink in 't blad staat, is voor ons een bewijs dat zij van het verplanten weinig geleden heeft. Wel kan dit een reden zijn dat uw roos wat later met hare bloemen aan komt dragen, trouwens, de eerste knop is aan 't ontploopen en dat is laat.

Voor u hopen wij dus dat er nog vele komen!

J. K. B.

EXCURSIE.

Zeister Tuinbouw-Wintercursus.

Woensdag 31 Juli maakten de cursisten van den Tuinbouw-wintercursus te Zeist eene excursie naar Nijmegen en omstreken, onder leiding van de heeren Van Brenen, Kors en Smitskamp.

Direct van het station ging de stoet naar den heer Verdonck, die zoo welwillend was, de cursisten rond te geleiden. Veel leerzaams viel hier te genieten. De Westlandsche éénruiters, waar reeds de rood wordende Tomaten onder prikken, werden het eerst in oogenschouw genomen. De vruchten waren prachtig, maar de eigenaar klaagde over de vele ziekten, welke hij in de planten had.

Bij de pereboomen viel vooral de „Duron-deau” op. Over het algemeen hebben de vruchtboomen van den heer Verdonck weinig te lijden van ziekten, dit schreef hij toe aan de flinke voedingsstoffen, waarover zijn boomen altijd kunnen beschikken. Als tusschenbeplanting zagen we iets curieus, men had n.l. tusschen de vruchtboomen kleine aspergebedden aangelegd, dit moest uitstekend voldoen.

We aanschouwden voorts de licht gekleurde druiven, die ons zoo heerlijk toelachten, en kwamen al pratende in de perzikenkas, waarin men veel last van dopluis had gehad, echter de cyaankalium bleek een uitstekenden verdrijver te zijn. De behandeling geschiedt op de volgende wijze:

Men neemt zakjes met cyaankalium, met ongeveer 2½ gr. op 1 kb. M. ruimte en bindt deze ter hoogte van 50 c.M. aan een lijn vast. Onder elk zakje plaatst men een bakje met zwavelzuur. Boven de lijn wordt vervolgens een andere lijn gespannen, waaraan een plank is bevestigd, die men heen en weer kan bewegen. Op een gegeven moment knipt men de lijn, waaraan zich de zakjes bevinden door, deze komen zoodoende in het zwavelzuur. Men krijgt hierdoor een ontwikkeling van het z.g. blauwzuurgas, dat vreeselijk vergiftig is. Nu beweegt men, om een normale verspreiding van het gas te krijgen, de plank. Na ongeveer een half uur is de cyaankalium opgelost en kan men de deur, waaraan zich een 10 M. lang touw bevindt, openen. Dit lange touw is daarvoor, omdat, wanneer men er te dicht bij kwam, men dit met den dood zou moeten bekopen. Wanneer de kas goed uitgelucht is, zal men weinig levende dopluizen meer aantreffen. De eitjes roeit men er helaas niet door uit. Het is een middel dat uit Amerika tot ons is gekomen en in Maart, wanneer de boomen nog kaal zijn, wordt toegepast.

Na nog het een en andere bezichtigd te hebben, vertrokken we naar de kweekery van de Heeren Gerritsen en Valenton. De heer Valenton stelde ons gaarne in de gelegenheid zijn kweekery in oogenschouw te nemen, maar daar onze tijd beperkt was (de tijd voor het vertrek naar Berg-en-Dal naderde), moesten wij ons met een oppervlakkig overzicht tevreden stellen. We aanschouwden er de pas gezette

Azalea's. Men neemt om een mooien kroon te krijgen het kopje erbij uit.

Buiten kregen we volle bedden flink groeiende Azalea's, welke men kweekte op een mengsel van dennennaalden en eikenblad. Verder zagen we nog mooie planten van *Ficus elastica*, zoo ook magnifieke planten *Adiantum* en *Kentia Belmoreana*.

Met den stoomtram vertrokken wij, na het ontbijt in haast genuttigd te hebben, naar Berg-en-Dal en daar aangekomen, begaven we ons naar „Hananburg”, alwaar we door den heer Gerritsen vergezeld werden. Deze buitenplaats kenmerkte zich door de schoone natuurfaerieitjes die ons daar onophoudelijk boeiden.

Nadat ook hier alles was bezichtigd, werd eene wandeling gemaakt naar den „Duivelsberg” en genoten wij van het heerlijke panorama, wat men van hieruit te zien krijgt. Na nog een flinke wandeling over de „Heksenvijver” gingen we in Beek in de stoomtram naar Nijmegen, alwaar de dag in het „Valkhof” door een zeer gezellig maal besloten werd.

Een woord van dank aan de leeraren, die het gezelschap leidden, is hier, meen ik, niet misplaatst. Zoo ook een woord van dank aan den Heer Valenton, die zoo uitstekend het programma geregeld had.

J. R. KONING.

BRIEVENBUS.

Bijensteek.

Met veel belangstelling las ik den raad van den heer Schiff in uw vorig nummer tegen bijensteken. Als imker deed ik echter nog de ervaring op, dat het vooral zaak is na den steek, nooit den achtergebleven angel eruit te trekken, doch voorzichtig met de nagel te verwijderen. Door het uittrekken, knijpt men het resterende gif in de achtergebleven klier in de wond, die later dan nog meer zwelt dan wanneer de angel met een nagel wordt verwijderd.

Driebergen.

P. H. BICKER.

Rozen oculeeren.

In het voorjaar kreeg ik van mijn tuinman 5 wilde stammetjes om daarop te oculeeren; een paar weken geleden (half Juli ongeveer) heb ik dat gedaan en ik kan u zeggen met succes. Zoo zelfs, dat op één stam de oculatie thans reeds twee spruiten heeft van een c.M. lengte. Dit zijn dus een paar oogen geweest, die reeds vóór 't oculeeren uittiepen. Daar u in uw rozennummer aan pasbeginners ontriedt, dergelijke oogen te nemen, daar de kans op succes gering werd, ben ik thans natuurlijk dubbel tevreden.

In uw rubriek „Werk voor de volgende week” wilt u t. z. t. zeker wel melden om welke wijze de geoculeerde toppen der stammetjes 't best tegen de winterkoude beschut kunnen worden.

In de Rozenkweekery aan den Amstel voorbij Zorgvlied wordt voor luis en ander ongedierte „Pariflex” aanbevolen. Kent u dit artikel en wat is uw opinie?

Bussum.

J. W. BAKKER.

Wij kennen „Pariflex” nog niet, doch spraken reeds met de heeren v. d. Hoek en Ploos van Amstel, af, het eens te zullen beproeven.

B. B.

Tentoonstelling Driebergen.

Met genoegen las ik het keurige verslag van de heeren J. K. B. en J. A. Kors over de gehouden tentoonstelling te Driebergen. Over een punt ben ik het met den geachten schrijver, den heer Kors, niet eens. Na zijn beschouwing over de inzending vaste planten laat hij volgen: „De plant-tijd valt in het begin van November.”

Dit ben ik niet met hem eens. Ik houd den besten tijd om te planten van af half September tot ongeveer half October, en dan verder in het voorjaar, ongeveer half Maart tot half April. Men kan wel eenige soorten in November planten, doch voor de meeste is de door mij aangegeven tijd beter. Als men b.v. *Scabiosa's*, *Chrysanthemum maximum* en haar variëteiten, *Pyrethrums*, *Coreopsis*, *Eryngiums*, *Delphiniums*, en een massa andere in November plant, heeft men meer kans van niet groeien, dan van groeien. Men moet vaste planten zóó vroeg planten, dat ze nog aan den groei kunnen gaan en kan dat niet, dan liever gewacht tot het voorjaar. Uit veeljarige ondervinding is mij gebleken, dat men doorgaans vele klachten krijgt over dood gaan van vaste planten, welke in November werden geleverd. Ik twijfel niet of de heer K. zal het wel met mij eens zijn, na lezing van dit stukje.

Baarn, 19 Aug. 1907.

K. WEZELENBURG.

ALLERLEI.

„Rechte” komkommers.

George Stephenson, de beroemde uitvinder der locomotieven, die van 1781—1848 leefde, verzocht gedurende zijne laatste levensjaren „rechte” komkommers te kweken.

S.

Bladluisbestrijding.

Op eene prijsvraag in den „Praktischen Ratgeber” naar het beste middel tegen bladluizen kwamen 58 antwoorden in, aan welke het navolgende middel bekroond werd:

2.5 pond Quassiahout wordt gedurende een nacht in 10 liter water gezet en den volgende morgen gekookt. In een petroleum- of eenig ander vat doet men 100 liter water en filtreert door een stukje gaaslinnen het Quassiasopje in dit vat.

Vervolgens wordt 5 pond zeep door het mengsel geroerd in het middel en het middel is gereed. De inzender van het bekroonde antwoord wist tevens mede te deelen, dat het mengsel van het voorjaar tot den herfst kan blijven staan, zonder te bederven, mits het vat toegedekt zij, 't kan voor alle planten aangewend worden en is goedkoop, drie hoedanigheden, die het gebruik aannemelijk maken.

Kunstmest.

Aan meststoffen gaat jaarlijks heel wat om, ook in de z.g. kunstmeststoffen. De Deutsche landbouwers alle met elkander, verbruiken jaarlijks aan Chilisalpeter- en Zwavelz. Ammoniak voor rond 120,000,000 mark.

S.

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Te Koop:

KWEEKERIJ

van Vruchtgoed en Rozen,

zeer gunstig en schoon gelegen in Gelderland. Prijs 5000 gulden.

Br. fr. lett. A.M. aan OLIVIER'S Adv.-Bur., Rokin 70, Amsterdam. (119)

Otto Schulz,
Bussum. **Tuin-architect.**

Struikrozen,

uitsluitend in de beste oudere en nieuwere soorten.

Vaste Planten,

enorm groot sortiment, bevattende de beste nieuwigheden, waaronder vele van eigen teelt of invoering. Bij den aanleg van Tuinen in modernen stijl kunnen de vaste planten niet worden gemist. Ook voor snijbloemen van af Maart tot November worden ze steeds meer gewaardeerd. De beste planttijd is Aug.—Sept. of half Maart—begin Mei.

Voorts Coniferen, Rhododendrons, Bloemheesters, Klimplanten, Bessenstruiken, Vruchtboomen, Pootaardappelen, enz. enz. (104)

B. RUYS,

Koninklijke Kweekerij „Moerheim”.

Dedemsvaart.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

NETWERK,

ter beveiliging van **Bloemen, Vruchtboomen en Planten**, levert in alle gewenschte maten van 30 cents af per vierk. M.

TJ. VELTHUISEN,

Fr. Hendrikplantsoen 88 en 15, Amsterdam.

Fabriek van alle soorten **Vischnetten** van zijde, katoen, hennep en linnengarens. (9)

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR

MONIER-WERKEN

AMSTERDAM.

CEMENT - IJZERWERKEN.

DIRECTEUR

J. N. Landré

= OMVAL JAAGPAD 63

(32)

Telefoon 3023.

A. HARTEVELT,

Rozen- en Vruchtboomenkweekerij,

Rijswijk, bij Den Haag.

bericht dat de Rozen van af begin Augustus tot einde Augustus **in bloei staan** en noodigt beleefd tot bezoek uit. (114)

3 Hectaren in cultuur.

Rozenkweekerij „Muscosa”,

voorhanden de **nieuwste soorten in Stammen en Struiken:**

KLIM- en TREURROZEN.

Verwierf te Haarlem: **2 gouden, 3 verguld zilveren en 3 zilveren medailles,** benevens **zilveren van H. M. de Koningin. Te Mannheim twee 2de prijzen.**

Arnhem, Utrechtsheweg 48.

(117)

W. LOURENS.

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H. A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De bloei der Rozenvelden vangt einde Juli aan en duurt tot einde September.

Toegang op werkdagen van voormiddag 8 uur tot namiddag 6 uur. (102)

Hoofddepôt en Proefstation WECK'S Sterilisator.

Hygiënisch zuiver. Gedep. merk „Frischhaltung” alleen echt. (89)

Voor versch bewaren van
Groenten en Vruchten.
D. DE CLERCQ - Bloemendaal.

Orchideeën, Cactussen,

(118)

zoowel als alle PLANTEN en ZADEN uit

MEXICO.

Catalogus en prijscurant franco.

JEAN BALME FILS. — Postbus 783. Mexico.

GRONDBORINGEN

(14)

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.

HAARLEM.

INHOUD.

Het Tafelplantje, door v. L.
Carnivoren-planten I, door P. J. Schenk.
Bloementuin.
Eene mooie treurroos, door J. K. B.
Andromeda floribunda, door H. J. v. A.
Nieuwe harde Planten uit China, door J. R. Koning.
Fruittuin.
Een beste doordragende Aardbei, door J. A. Kors.
Fruit in zakjes, door B. B.
Plukken en Bewaren ouzer Vruchten II, door P. v. d. V.
Gevoelige planten III, door v. L.
Gent en de Gentsche Culturen I, door W. Lodder.
Werk v. d. v. Week.
In den Bloementuin, door A. Lebbink.
In de Orchideeënkas, door J. K. B.
In kassen en Bakken, door J. A. Kors.
In den Moestuyn, door J. C. Muijen.
In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.
Nuttige en Schadelijke Dieren.
Tuinslakken, door J. C. Muijen.
Actinidia en katten, door B. B.
Voor de Keuken.
Bewaren van versch Fruit, door B. B.
De Tulpenboom, door J. J. H.
Tentoonstellingen.
Vragenbus.
Excursie.
Brievbus.
Leestafel.
Allerlei.
Advertentieën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

✂ ✂ ✂ PARNASSIA EN EPIPACTIS. ✂ ✂ ✂

'k Weet een plekje in onze duinen waar het in Augustus heerlijk vol staat met de beide fraaie bloempjes die ge hier ziet afgebeeld. Of eigenlijk weet ik verscheidene van zulke mooie plekjes. En 't mist maar zelden, of ieder jaar nemen we van dien overvloed een paar polletjes mee naar Amsterdam, nu eens van Texel, dan weer van Zandvoort of Wijk aan Zee, ditmaal van IJmuiden.

Gewoonlijk is er dan nog een derde even fraai plantje bij: Wintergroen, en dan genieten we eenige weken van het mooie stukje natuur, dat als bloemstukje in sierlijkheid met gekweekte bloemen glansrijk kan wedijveren.

Als de bloemen van *Epipactis*, dat fraaie Orchideetje, maar wat grootter waren, dan stonden ze 'op eene lijn met verscheidene harer tropische zusters. Dat is te zeggen, niet in prijs; want de geldswaarde eener Orchidee hangt niet in de eerste plaats af van hare schoonheid; maar meer van hare zeldzaamheid. Zoo zijn de menschen nu eenmaal.

Maar wie bij 't waardeeren van natuurschoon niet in de eerste plaats den duimstok noodig heeft, wie ook bij geringe afmetingen het mooie kan zien, die vindt *Epipactis* een heerlijk fijn bloempje, met een even exotisch uiterlijk als van eene *Cattleya*, eene

PARNASSIA EN EPIPACTIS.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

Odontoglossum, eene *Oncidium*, eene *Vanda* enz.

Parnassia is eene geheel andere verschijning. Zij doet me met haar reinwitte bloemen altijd aan eene miniatuur-lotos denken. De mooiste *Parnassia*'s groeien op Texel, langs het strand ten zuiden van den Stuifdijk. Daar groeien exemplaren met twintig en meer bloemen, die in sierlijkheid voor eene rijk-bloeiende *Cyclamen* niet onderdoen. Of eigenlijk vind ik ze mooier, en toch weet ik *Cyclamen* behoorlijk naar waarde te schatten.

Ook de *Parnassia* heeft iets gedistingeerd over zich; ik zei reeds, dat ze mij altijd aan de lotos herinnert.

De ranke bloemstelen, die uit een sierlijk rozet van frischgroene blaadjes te voorschijn komen, dragen een stengelvattend blad, wat hier op de afbeelding niet goed uitkomt.

De mooie witte bloempjes winnen aan bekoorlijkheid, wanneer men ze van naderbij beziet. Behalve het vruchtbeginsel en vijf meeldraden staan er in elke bloem nog vijf wonderlijk gevormde, sierlijke organen, zooals we in geen enkele andere bloem vinden. 't Zijn kleine schubjes, die langs hun rand een reeks van sierlijke glimmende knopjes dragen.

Het schijnt op 't eerste

gezicht, alsof elk knopje een druppel glinsterende honig is en nu heet het, dat het lokmiddelen zijn, waarmee de looze bloem de insecten zou lokken, die voor de kruisbestuiving moeten zorgen.

Nu is die bestuivingsgeschiedenis wel aardig. Den eersten dag dat de bloem opengaat, staat de eerste meeldraad met geopenen helmknop precies in het midden der bloem. Den tweeden dag is 't stuifmeel uit de helmknop weg, en dan is de meeldraad weer terug geslagen, terwijl de leeg helmknop afvalt; nu staat de tweede meeldraad precies zoo als gisteren de eerste.

Zoo gaat het vijf dagen door. Al dien tijd hebben de insecten die de bloem bezochten, stuifmeel kunnen meedragen. Den zesden dag echter krullen de vier stempels van 't vruchtbeginsel om

en zijn nu gereed, om van eene jongere bloem het stuifmeel in ontvangst te nemen.

De domme vliegen (want 't zijn vooral vliegen, die hier 't werk doen) zouden dan telkens bedrogen worden door de lokkende, veelbelovende, glinsterende knopjes en nog niet eens altijd het weinige loon bekomen, dat inderdaad nog aanwezig is in den vorm van een weinig honig, afgescheiden aan den voet der schubjes.

't Zit wel aardig in elkaar; maar ik heb heel wat vliegen op *Parnassia*-bloemen aan het werk gezien, maar dat waren lang geen domooren.

Ditmaal nog zag ik in de duinvalleien bij IJmuiden een groene, metaalglanzende vlieg (*Lucilia*), die op de bloemen rondvlog. Maar geen enkelen keer

liet zij zich beetnemen; integendeel wist ze terstond waar 't beetje honig was. En dan kroop ze behoorlijk over den helmknop of den stamper in 't hart van de bloem, hoewel ze het ook wel eens vergat.

Zelfs nog terwijl de bloemen op tafel voor mij stonden, kregen zij bezoek van eene huisvlieg; maar hoewel die stellig nooit les in plantkunde had gehad, en vast geen *Parnassia* kende, stapte ze zonder de minste aarzeling regelrecht naar 't honiggroefje.

Waarvoor dan het zonderlinge orgaan dient? Dio het weet mag het zeggen. Intusschen vind ik mijn bakje met wilde bloemen keurig mooi, en houdt het de herinnering levendig aan onze verrukkelijke duinen.

B. B.

ONZE KWEEKERIJEN.

De Rozenkweekerij te Naarden.

Hoofdingang.

Dit opschrift is niet juist, omdat de heer Van Rossem, waar wij den 14en dezer een bezoek brachten, ook een groot aantal vruchtboomen kweekt, maar toch neemt de Koningin der bloemen een eereplaats in en de kweeker heeft zijn roosjes lief als zijn eigen kinderen.

't Was voor een bezoek een prachtige dag en toen wij ons aan het kantoor aanmeldden, telden wij daar een aantal fietsen en was iedereen in beslag geno-

men, de bloemenliefhebsters en liefhebbers al het schoons te laten zien, terwijl de eigenaar zelf druk bezig was met het geven van inlichtingen over het aanplanten van vruchtboomen en rozen. Maar ook wij kregen een beurt, en al dadelijk werd ons gewezen op een hoek met rijk bloeiende *Mad. Caroline Testout*, die bij de entree staande, ieder bezoeker een vriendelijk welkom toeroepen. Elke struik is een model van een rozenstruik, getooid met een aantal

roze gekleurde bloemen, knoppen en jonge scheuten. Wij maakten de opmerking dat de ruimte tusschen de struiken groot was, waarop de heer Van Rossem antwoordde dat dit noodig was voor een krachtige ontwikkeling.

Etoile de France, een hybride theeroos van 1904, stond hier ook, maar zal nooit een roos voor de toekomst worden, immers bij veel nat weer, zooals wij dat dezen zomer hebben, komt zij niet mooi open en worden de buiten-

ste bloembladeren vlekkelig. De laatste warme dagen hadden haar zichtbaar goed gedaan, hier en daar kwam er een fluweelroode knop open.

Rechts van het hoofdpad werd onze aandacht gevraagd voor een partij jonge hoogstam pereboomen, waarvan sommige vruchten lieten zien. Abrikoosjes smaken en ingemaakt en gestoofd met een kippenboutje heerlijk en het was een genot ze hier zó weelderig te zien groeien. Twee- en driejarige leiboomen zijn al heele kerels!

Nu was het een genieten tusschen stamrozen zonder eind. Eerst eenige rijen met *Baby Rambler* (*Mad. Norbert Levasseur*), overdekt met wijnroode bloemen. Voor iemand die van netjes en vierkant houdt, is dit een geknipt roosje; in onze oogen maakten zij een stijven indruk, neen, dan zien

mooi vindend. Opvallend was de netheid en dit verklaart zich, wanneer men hoort dat elke twee dagen alles wordt nagezien en uitgebloeide bloemen worden weggenepen. En wordt de grond, de vruchtbare zandgrond, die zelden gebrek aan water heeft, hard, dan komt de arbeider met de hak om hem weer open te maken.

Een rozententoonstelling is mooi, is prachtig, maar een rozenkwekerij in vollen bloei is nog veel mooier. Men mist op een expositie het licht en het leven en nog meer, dat hier overal sprak in lachende bladeren, blozende bloemen en gracieuse knoppen. En het mooist zijn de rozen in de vroege morgenuren en wanneer de zon ter kimme daalt. Onthoudt dat, lezer, wanneer ge plan mocht hebben ons voorbeeld te volgen.

jaar oud, met een vlucht van 3 à 4 meter. Ongelooflijk, maar waar!

Snoezig zijn de *Polyantha*-hybriden op stam gekweekt. Het zijn kleinbloemige, elegante roosjes, die in een groot aantal exemplaren op de plant voorkomen en zich laten zien zoolang Koning Vorst wegblijft.

Wij hebben er een paar genoteerd en wel in de eerste plaats *Katherine Zeimet* met groote trossen kleine witte bloemen. *Léonie Lamesch* draagt bloedroode knoppen, die ontplooiën in een oranje-rood roosje, om daarna koperkleurig af te vallen. *Perle d'or* is ook een schatje met een gracieus knopje, oranjegeel roosje, om bij 't uitbloeien geelachtig-wit te worden. Voor kindertuintjes kan men geen mooier roosjes denken.

Soleil d'or maakte in 1900, toen zij

Gezicht in een der zij-lanen.

wij liever de hangende, rein-witte bloemen van *Niphotos*, waarvan een groote bekoring uitgaat. Jammer dat zij zoo zwak is, zeide onze leidsman, en die kent zijn roosjes.

Dr. Grill hebben wij genoteerd als een zeer mooie koperkleurige roze theeroos, die den ganschen zomer doorbloeit en kreeg *Souvenir de Mad. Eugène Verdier* ook een plaatsje in ons notitieboekje, met de bijvoeging: dat het is een hybride-theeroos met groote bloemen, die geel-wit geteekend zijn. *The Bride* is wit, zooals een bruid behoort te zijn, maar tooit zich bovendien met een schalksch lachje in den vorm van een roze gekleurde rand. En zoo wandelden wij tusschen de heerlijkst bloeiende rozen door, nu deze dan gene bewonderend en alle

Bij een veld met bottels komende, hoorden wij dat er daar 16.000 op stonden en alle reeds veredeld waren, wat trouwens aan de wapperende raffiabandjes te zien was. Van struikrozen waren er een honderd en tien duizend veredeld.

„Maar waar blijven toch al die rozen?”

„Die gaan overal heen en meestal komen wij er nog genoeg tekort.”

„Hoe groot is uw terrein?”

„Alles bij elkaar ruim 10 hectare.”

Daar kunnen dus heel wat vruchtboomen en rozen op gekweekt worden en als men dan nog tekort komt, dan pleit dit voor de goede waar. Trouwens, dit is bekend.

„En hier zijn onze perziken.” — Wij zagen een groot aantal leiboompjes, 2

op de markt kwam, nogal furore, de beoordelingen liepen nogal uiteen, de een vond haar mooi, de ander leelijk, terwijl een derde haar veroordeeld had, omdat ze niet wilde bloeien. Nu deelde ons de heer Van Rossem mede, dat men haar in het voorjaar, bij den snoei der rozen vergeten moet en dit moet doen wanneer de eerste bloei is afgeloopen.

Zooals men weet, is de kleur goudgeel met rood vermengd, terwijl de geur te roemen valt.

Van sommige verscheidenheden, als *Mad. Abel Chatenay*, *Kaiserin Auguste Viktoria*, *Liberty*, *Frau Karl Druschki* en andere zagen wij velden vol en het is niet noodig te zeggen welk een schitterend effect daarmede werd verkregen. De kijkjes die men hier en

daar op de kweekerij had, nu eens over ruischend Rietgras, dan over een hoek met vruchtboomen, op de bloeiende rozen, ze deden ons meer-malen stil staan.

La France, die dezen dag haar veertigsten jaardag vierde, zag er alles

kweekerij kunnen vertellen, nog heel wat rozen-verseidenheden kunnen noemen, maar ons verslag is reeds langer geworden dan wij dachten en wij eindigen dus, echter niet voor wij den nog jongen maar energieke leider van deze kweekerij bedankt hebben voor

planten heeft bestemd; men bemest zijn tuin toch niet, om het door het onkruid te laten gebruiken. Genoemde en meerdere nadeelen, welke het onkruid veroorzaakt, willen we hier niet nader bespreken; we hebben dit reeds vroeger in dit blad gedaan, en achten een herhaling daarvan nu minder noodig.

We kunnen echter niet nalaten, hier nogmaals met nadruk er op aan te dringen, het onkruid tijdig, d. w. z. zoo vroeg mogelijk, hoe vroeger hoe beter, te bestrijden. Wie geregeld zijn grond behakt of schoffelt, — hetgeen natuurlijk 't gemakkelijkst gaat, als men zijn groenten op rijen teelt —, voorkomt daardoor, dat de onkruidplanten kunnen bloeien en zaadschieten, en zal zoodoende steeds minder tegen deze plaag te kampen hebben.

Het schoffelen of behakken van den grond dient bij droog weer te geschieden. De verzamelde onkruidplanten worden op den composthoop gebracht, waar ze verteren en in humus overgaan.

In het schoffelen en behakken heeft men echter niet alleen een uitstekend middel om het onkruid te verdelgen, maar door deze bewerkingen is men ook in staat den bovengrond goed los te houden.

Evengoed als de bovengrondsche plantendeelen hebben ook de wortels en andere onderaardsche deelen der plant behoefte aan lucht; ook voor het vergaan van den mest en de verweering der bodembestanddeelen en voor de levenswerkzaamheid der bacteriën, die allerlei gunstige omzettingen in den bodem veroorzaken, is vrije toetreding der dampkringslucht in den grond onontbeerlijk.

Na regenbuien en ten gevolge van het begieten ontstaat er, vooral op sommige gronden, een harde, dichte korst, die de dieper gelegen lagen bijna geheel van de buitenlucht afsluit, 'tgeen natuurlijk van nadeeligen invloed is op een welige ontwikkeling van het gewas. Daarom is het noodig, geregeld het bovenlaagje weer los en luchtig te maken, telkens als er zich weer een vaste korst gevormd heeft.

Het losmaken van het bovenste grondlaagje geeft echter nog meerdere voordelen. De kruimelige, losse bodem neemt, als men giet of als het regent, natuurlijk meer en beter het water op dan een harde, dichte bovenlaag, waarover het water voor een groot deel wegvloeit.

Maar ook, het losse bovenlaagje *voorkomt* voor een niet gering deel het uitdrogen van de diepere grondlagen. Het grondwater stijgt door de talrijke fijne, capillaire buizen in tijden van droogte omhoog, en voorziet aldus de bouwlaag geregeld van het noodige vocht, dat echter ook voor een deel rechtstreeks aan de oppervlakte van den grond kan verdampen, zonder dat dus de planten er van hebben geprofiteerd. Dit wordt nu door verkruiemeling van het bovenste aardlaagje grotendeels tegengegaan: het grondwater kan dan slechts tot aan het losgemaakte grondlaagje stijgen, waar het veel minder aan verdamping onderhevig is. Het losse bovenlaagje zelf zal dan wel geheel uitdrogen, maar daar onder blijft de grond toch veel vochtiger.

Ten onrechte dus zijn velen bevreesd

Koningin Emma.

behalve vroolijk uit en wat ook de heer Van Rossem en de heer De Wilde doen, om haar beter te doen groeien, zij schijnt uitgeleefd te zijn en zal vandaag of morgen wel van de rozenlijst geschrapt kunnen worden.

Wij zouden ongetwijfeld nog heel wat van deze keurig onderhouden

de vriendelijke ontvangst en het prettige geleide. Wij komen nog eens spoedig terug en raden onze lezers aan, een kijkje te gaan nemen. De stoomtram van station Naarden-Bussum naar Huizen gaat langs de kweekerij.

J. K. B.

BODEM EN BEMESTING.

Hakken en schoffelen.

Tot de belangrijkste onderhoudszorgen voor onze gewassen mag men zeker wel in de eerste plaats het behakken en schoffelen van den grond rekenen. Even goed als de grond vóór het zaaien en poten bewerkt moet worden, dient dit zeker niet minder tijdens den groei van het gewas te geschieden.

Dat spreekt als een boek, zal menig lezer wel denken, we moeten den grond toch schoonhouden van dat lastige en schadelijke onkruid. We mogen geen onkruid tusschen onze cultuurgewassen dulden: het berooft onze planten van ruimte, lucht en licht, onttrekt dikwijls heel wat water aan de bouwlaag, en haalt bovendien een deel van het voedsel uit den grond, dat men voor de cultuur-

's zomers den grond los te maken. Alleen te diep behakken kan nadeelig worden; maar het slechts oppervlakkig, ondiep verkruiemelen van den bodem in tijden

van tijd tot tijd te schoffelen of te behakken; ge zuivert daardoor uw tuin van onkruid, maar houdt bovendien uw grond los en kruimelig, waardoor lucht

volkomen door hunne bedekking beschermd en zal een besputting met een of andere insectendoodende vloeistof des te meer succes hebben. W. F. A. G.

Madame Abel Chatenay.

(Zie artikel „Onze Kwekerijen“.)

van droogte voorkomt nutteloos waterverlies, en is dus ook om deze reden niet genoeg aan te bevelen.

Verzuim dus niet uw grond geregeld

en vocht beter toegang hebben, en het uitdrogen van den bodem wordt verminderd.

W. F. A. GRIMME.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN.

Het Lelietorretje.

Het Lelietorretje (*Lema meridigera*) is, zooals zijn naam aanduidt, een kevertje, dat op de lelies voorkomt. Het kan op deze planten, alsmede op de Keizerskroon, heel schadelijk worden, vooral in den larvetoestand.

Als een Lelieplant door de larve van dit kevertje aangetast wordt, ziet men de bladeren steeds meer en meer aangevreten en verdorren, terwijl ze met grootere en kleinere vuile, zwarte klompjes bedekt zijn. Oppervlakkig gezien zou men het niet gelooven, maar deze vieze klompjes zijn de larven. Ze zien er zoo onzindelijk uit, doordat ze zich geheel met hunne uitwerpselen bedekken, naar men beweert, om op die wijze zich tegen de felle zonnestralen te beschutten.

In 't zelfde jaar kunnen er eenige ge-

slachten na elkaar optreden. De eerste generatie verschijnt al vroeg in het voorjaar. Dan komt de kever uit den grond, waarin hij den winter als pop heeft doorgebracht, voor den dag en legt het wijfje weldra aan de onderzijde van een blad 10 à 12 eitjes bij elkaar. Na eenigen tijd komen hieruit de larfjes te voorschijn, en tasten, zich allengs verspreidende, de bladeren aan. In een paar weken zijn ze volwassen, kruipen dan in den grond, verpoppen, en weldra verschijnt weer het volkomen insect.

De aangetaste Lelies krijgen niet alleen een minder fraai voorkomen, maar door het verlies van vele bladeren zal de vorming van reservevoedsel in de bollen ook aanzienlijk benadeeld worden.

De bestrijding van deze ongewenschte gasten geschiedt het best, als ze nog jong zijn. De larfjes worden dan nog niet zoo

De Blauwe Spar.

Onder de vele culturen, die men in Boskoop heeft, is er eene die langzamerhand meer op den voorgrond treedt en waar zelfs speciale culturen van gemaakt worden. Dit is o.a. ook het geval met de Blauwe Spar. Op vele kwekerijen ziet men uitgestrekte velden met deze „money-makers“ zooals zij genoemd worden.

In Amerika is zij geloof ik meer bekend dan in Nederland, daar kennen zij ze wel „the blue spruces of Koster“.

Maar hoe nu de Boskoopers aan deze spar gekomen zijn? De geschiedenis is wel aardig. Er was zaad besteld van de groene spar, de *Picea pungens*. Dit zaad kwam uit Amerika. Na verloop van tijd kwam het op; maar 's kweekers oog sliep niet, hij bemerkte dat onder zijne zaailingen een paar blauwe exemplaren verscholen waren.

En zooals alle kweekers; vol zucht naar nieuwigheden, werden deze zorgvuldig bewaard en als een bakerkindje opgevoed. Ziehier een kort verhaal van onze zoo beroemde blauwe spar of *Picea pungens glauca Kosteri*.

De heer Koster is dus de winner dezer fraaie conifeer. Hare vermenigvuldiging geschiedt door veredeling en wel het meest op de *Picea excelsa*, de gewone spar. Ook wordt zij wel veredeld op de *Picea pungens* en de *P. Engelmanni*, maar deze beide onderlagen of onderstammen zijn nogal duur. Ook hebben de twee laatstgenoemde dit tegen dat zij te saprijk zijn, hetgeen een grooten invloed heeft op deze zeer wisselvallige cultuur. De maand Augustus is de maand om de blauwe sparren te veredelen.

Er wordt van den griffel een heel dun schilletje afgesneden, zoodat het merg of liever de mergkoker onzichtbaar blijft. Wordt zij echter zichtbaar, dan is het terstond met den griffel gedaan en onze veredeling mislukt. Ook de onderstam wordt niet te diep ingesneden. De wonden van griffel en onderstam moeten even groot zijn, opdat de beide cambium of teeltlagen elkaar volkomen bedekken. Er moet bij deze veredeling zeer secuur te werk worden gegaan, de beide snijvlakken zelfs moeten zoo zuiver zijn, opdat er geene openingen zijn en ons dus geen water of lucht kan komen verrassen, daar wanneer dit gebeurde onze griffel hetzij door het water zou verrotten of de lucht hem zou doen indrogen.

Zijn zij veredeld, dan worden zij direct naar de kweekbedden getransporteerd, alwaar zij 3 à 4 weken in blijven.

Veel zorg moet er nog aan besteed worden, voor zij eenigszins plant zijn geworden, maar daar liever niet meer over uitgewijd, want anders zou ons amateursblad ongemerkt een vakblad worden. De staalblauwe gloed, die de Blauwe Spar zoo bekoorlijk maakt en waarom zij dan ook zoo geliefd wordt, bestaat uit een zilverwit waslaagje. De bladeren of liever de naalden, bezitten deze waslaag, door welks midden een licht groene streep loopt. De standplaats die men haar geeft is haar heelmaal onverschillig, wel een bewijs, dat zij sterk is. Over 't algemeen zijn de conifeeren, die deze blauwe kleur bezitten, beter bestand verschillende invloeden der natuur te trotseeren, dan diegene, welke dit missen. Een kweker

laatste jaren den omzet der Blauwe Sparren is, is dat er op sommige kweekerijen jaren voorkomen, dat er circa 5000—10,000 veredeld worden.

Boskoop.

H. J. v. ALLER.

Picea pungens glauca Kosteri.

Reeds voor vele jaren werd door de firma Koster te Boskoop in een zaai-
sel van *Picea pungens* een plant gevonden, met een bijzonder mooie blauwe kleur, veel mooier dan de reeds langer

gezegd. Deze plant werd daar spoedig zoo populair, dat tot dusver nog steeds de vraag, vooral in flinke, groote plantentuin, het aanbod verre overtreft.

De plant is afkomstig van het Rotsgebergte en de wouden van blauwe sparren moeten daar een betooverende aanblik opleveren.

Deze spar wordt op de volgende wijze gekweekt: Men neemt 3- à 4-jarige zaailingen van de gewone fijne spar (*Picea excelsa*) of van *Picea pungens* ter dikte van ongeveer een potlood. Deze planten worden in April of Mei opgepot en gedurende den zomer buiten geplaatst en wanneer dit noodig mocht blijken af en toe gegoten. In het najaar of in het voorjaar worden ze geënt of geplakt. Deze werk-

Een veld met Blauwe Sparren op de kweekrij van de HH. Van Nes en Blaauw te Boskoop.

vertelde mij dan ook, waar de gewone spar, de *Picea excelsa*, stierf, groeide onze Blauwe Spar, de trots van Boskoop, dat het een lust was. Jammer dat men er hier bijna geen groote exemplaren van ziet, want nauwelijks zijn zij drie- of vierjarige planten geworden, of zij verlaten Boskoop, om de wijde wereld in te trekken.

Buiten de *Picea pungens glauca Kosteri* bestaat nog een compacter soort, de *Picea pungens glauca compacta*, die langzamerhand haar zusje voor zal gaan.

Op de foto kunt gij een heel veld zien van deze soort. Ook als solitaire plant is de Blauwe Spar eene plant bij uitnemendheid. Om u allen eens een voorbeeld te geven, hoe groot in de

bekende *Picea pungens argentea* of *glauca*. Nu zou men allicht denken, dat deze plant, die zooveel goede eigenschappen bezit, thans reeds zeer algemeen zou zijn, maar niets is minder waar dan dat.

Toen omstreeks 10 à 15 jaren geleden de handel van Boskoop op Amerika een aanzienlijke vlucht begon te krijgen, nam de vraag naar dit artikel zoodanig toe, dat de prijs sedert nog hooger is geworden. De Amerikanen namelijk, die groote plantenliefhebbers zijn en dikwijls groote sommen voor mooie exemplaren besteden, bemerkten al spoedig, dat deze planten tegen de strengste winters, zelfs in Amerika, bestand waren, hetgeen volstrekt niet van alle sparren of dennen kan worden

zaamheid is vrij eenvoudig. Men snijdt ter zijde van den onderstam een gedeelte van bast en hout weg, door een snede nagenoeg evenwijdig met de as van den stam ter lengte van ongeveer 3 cM. Deze snede moet zoo vlak mogelijk zijn en om deze vlak te krijgen moet men natuurlijk het mes, dat bovenaan vrij vlak wordt ingezet, bij het naar beneden snijden nagenoeg vlak tegen den stam leggen, zoodanig dat het onderend van de snede iets dieper in den stam komt. Het gedeelte van bast en hout dat daardoor los komt, wordt er nagenoeg verticaal afgesneden. Nu neemt men een tak van den blauwen spar, liefst een die in den loop van den zomer gegroeid is en snijdt de naalden over ongeveer een lengte van 5

c.M. weg, zorg dragende, de bast niet te beschadigen. Deze enttak wordt op dezelfde wijze afgesneden als de onderstam, zoodanig, dat de wonden van onderstam en ent zooveel mogelijk even groot zijn. De enttak wordt van onderen ook nagenoeg verticaal afgesneden, daarna de beide wonden op elkaar gelegd en onderstam en ent te zamen ge-

gens glauca compacta, die een meer gedrongen groeiwijze heeft en derhalve alle aanbeveling verdient. Deze soort vormt van nature beter gevormde exemplaren dan de echte *Kosteri*.

In de laatste jaren zijn van de blauwe sparren reeds vrij groote hoeveelheden gekweekt, zoodat het niet lang zal duren of de prijs zal lager

Om aardbeziën op de koude grond te vervroegen en veel te plukken.

Men neemt een stuk grond in den moestuin, spit dat ferm om en bemest het met oude koemest of varkensmest.

De oppervlakte moet zoo groot zijn, dat er b.v. zes rijen op geplaatst kunnen worden, 30 c.M. van elkander in 't verband.

Men neemt de aardbezie-planten van een solieden kweker, dat soort wat men verkiest. Plant deze begin Augustus en wel drie plantjes bij elkander in driehoek, op een afstand van 10 c.M. Drie plantjes worden bij elkander gepoot, om direct het eerste jaar volop groote vroege mooie aardbeziën te hebben, want elke plant heeft het eerste jaar maar één vruchtenstengel.

Naast zulk een bed aardbeziën maakt men een oppervlakte gronds gereed, waar men vroege spinazie op zaait, is die in 't voorjaar verbruikt, dan kan men dien grond gebruiken, weer goed omspitten en mesten, om de jonge aardbezie-plantjes op te plaatsen, die zich vastgezet hebben, dus de eerste plantjes niet afsteken maar verpoten; dan poot men ze soms in 't begin van de maand Juni. Die Juni-plantjes geven wel 14 dagen vroeger de vruchten dan de oude planters.

Allo jaren wordt nu 2 rijen aardbeziën omgespit, dus houdt men altijd maar zes rijen. Jonge planten geven meer vrucht dan oude.

Jammer is het dat de aardbeziën zoo veel last hebben van slakken, doch daarvoor plaatst men tusschen de aard-

Veld met ± 8000 éénjarige Blauwe Sparren.

(Orig. foto „Onze Tuinen” van den heer B. Ruys, Kon. Kweekerij „Moerheim”. *Dedemsvaart*.)

bonden door middel van een katoendraad, die met was is ingewreven.

De aldus geënte planten worden in de kweekkas onder dubbel glas gelegd en na 4 à 5 weken is de wond voldoende samengegroeid, zoodat men ze uit de kweekbedden op de middentafel kan plaatsen. Wanneer ze daar eenigen tijd zijn afgehard, kan men ze in den kouden bak plaatsen, nadat men den wildstam belangrijk heeft ingekort. In het laatst van April of begin Mei kan men ze uit de potten nemen en met een kluitje buiten uitplanten.

Ze groeien niet zoo snel als de gewone fijne spar en het duurt 5 à 6 jaar alvorens men flinke planten heeft, die in den tuin kunnen worden uitgeplant. De eene fotografie vertoont een veld van omstreeks 8000 eenjarige planten, terwijl de andere foto een partij planten vertoont die 5 à 8 jaar oud zijn.

Gedurende de eerste jaren moeten de planten geregeld worden nagezien, daar ze dikwijls neiging vertoonen om scheef te groeien of dubbele koppen te maken. Ook moet men zorgen dat de bovenste takken waar dit noodig mocht blijken worden ingekort, opdat deze niet geheel den groei van de onderste zullen wegnemen. Men moet vooral niet verzuimen de planten van jongsaf aan aan te binden.

Eenige jaren geleden is door de firma C. B. van Nes & Z. n. te Boskoop een variëteit in den handel gebracht onder den naam van *Picea pun-*

worden en daardoor deze plant meer in het bereik van de beurs van iederen komen.

Dedemsvaart,

B. Ruys.

Veld met 5- à 8-jarige *Picea pungens glauca Kosteri*.

(Orig. foto „Onze Tuinen” van den heer B. Ruys, Kon. Kweekerij „Moerheim”, *Dedemsvaart*.)

beziën slapplanten, die voor de keuken geschikt worden, of wanneer bij nat weer de slakken komen tuinen, ze de aardbeziën laten staan en de sla voor voedsel gebruiken.

's Winters moeten de aardbezieplanten gedekt worden met verse lange mest. Is de winter voorbij wordt het stroo verwijderd en de aardbeziën behouden nog voor bemesting over.

Om de slakken op een afstand te houden is het goed om de aardbezieplanten wat asch of Chilisalpeter te strooien. Het laatste is meteen geschikt voor bemesting of verfrissching.

Amsterdam.

Kn.

Beurré Lebrun.

Deze herfstpeer is een zaailing der laatste jaren. Een algemeene bekendheid valt haar niet ten deel en bijgevolg treft men haar weinig aangeplant. Misschien ook is hare gemus-

den ingeplant en reeds direct van dit punt af is de vrucht vrij dik. Bij den duidelijk zichtbaren kelk is de vrucht op haar dikst.

De schil is mooi geel, zonder de minste kleur en is overdekt met donkerder stippen. De tijd van rijpen valt dan ook niet zoo gemakkelijk te constateeren als dit bij andere peren 't geval is. Het vleesch is geelachtig wit, vast, sappig, een weinig gemuskeerd. De vrucht, in de laatste helft van September geplukt, houdt zich goed tot aan 't laatst van October. Een herfstvrucht dus en wijl met haar zooveel andere soorten rijpen, wordt ze wat op den achtergrond gedrongen.

Over den groei behoeft niet geklaagd. Zoowel op kwee als op wildeeling is deze vrij sterk tot krachtig. Bij kleine vormen, als rechtstaande snoeren en U-vormen, laat de vruchtbaarheid veel te wenschen over, tengevolge van de forsche ontwikkeling. En toch kunnen we *Beurré Lebrun* voor groote vormen niet aanbevelen,

moet overvloedig gedund, anders blijven de vruchten te klein.

De schors lijkt erg schurftachtig; men moet dit evenwel niet voor de schurftziekte (*Fusicladium pyrinum*) aanzien, want deze tast de boom en vruchten hoegenaamd niet aan. 't Is iets eigenaardigs, een gevolg misschien van den krachtigen groei. Bij zwak groeiende exemplaren is dit loslaten der schors bij lange na zoo slim niet.

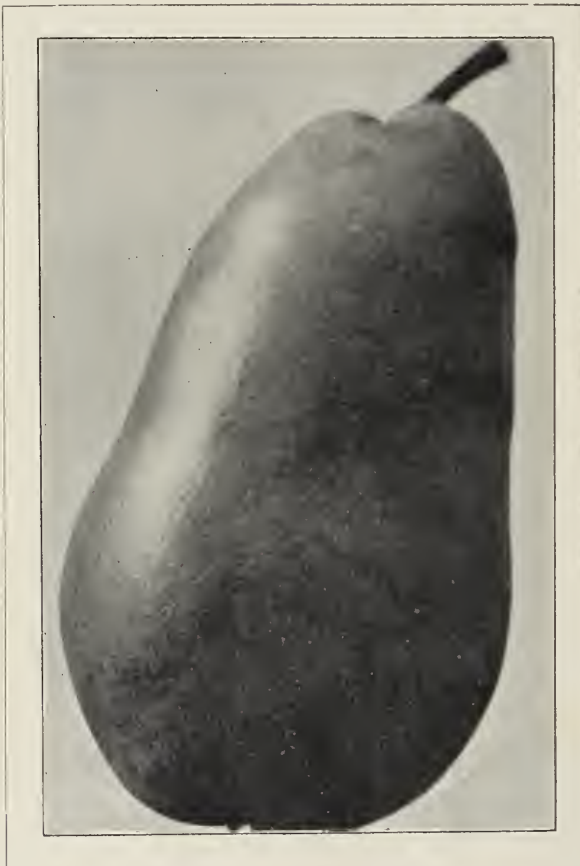
De houtscheuten rijpe men vooral niet kort, want ras na de nipping loopen 2 à 3 der bovenste oogen als te vroege scheutjes uit. De vruchten plukt men opvolgend en laat ze niet te rijp op 't hout worden, wijl ze dan minder sappig en zoet zijn.

P. v. d. V.

Boheme op de Nederlandsche Fruitmarkt.

Dat Boheme als ooftvoortbrengend land op de Europeesche markten meetelt, zal zeker geen verwondering meer baren, nu men weet dat er in dat land ruim 16,000,000 vruchtboomen zijn. Minder bekend is 't misschien voor velen, dat Bohemen ook fruit op Nederlandsche markten aanvoert. Toen voor enkele jaren de jutteperen in ons land erg schaarsch en daardoor zeer duur waren, kwamen er aan de veiling te Elst jutteperen zoo regelrecht per spoor uit Bohemen aangevoerd. Er waren er, die beweerden dat ze niet zoo lekker waren als onze Nederlandsche Jut; ze brachten echter hooge prijzen op, als ik mij goed herinner f 15 à f 20 per 50 KG.

J. C. M.

Beurré Lebrun.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

keerde smaak hiervan de schuld, want gemuskeerde vruchten vinden in den regel weinig bijval. De vrucht zelf ziet er anders nog zoo kwaad niet uit. Flink van stuk, fraai geel van kleur, zonder 't minste smetje.

De vorm wijkt sterk van den gewonen peervorm af; ze is lang uitgerek, over hare geheele lengte bijna even dik, heeft wel iets van een knakworstje aan den dikken kant. De vrij dikke steel zit tusschen een paar verhevenhe-

wijl de groote tot zeer groote vruchten te gauw door de wind zullen afbreken.

De boom zal 't beste voldoen als leiboom, gewone palmet en palmet-candelabre. Alsdan komen de vruchten ook 't meest tot haar recht. Als struik en pyramide gaat 't nog wel; men moet er dan op bedacht zijn de gesteltakken niet te lang te houden, wijl 't hout naar verhouding der vruchten dun en vrij slap is. Bij goede vruchtzetting

ZOMERWEELEDE.

Het zonneke, blozend ter kimme ont-
[stegen
Nu zomert en dartelt langs velden en
[wegen!
Een vlengelend windje vliegt vluchtig
[en rad
Zoet schuif'lend door 't loover
En huppelt er over
En wipt er
En glipt er
Op bloemen en blad.

Hoe staan er de bloemen met wiss'lende
[kleuren
Zoo preutsch op hun kleedje, vol balse-
[mend geuren
Te wuiven op 't stengelk' in vroolijken
[hof;

Door 't kelkje daar ginder
Verlokt, hupt een vlinder
Zoo schuchter
En ducht er
Zijn kleurige stof.

Het bijtje zich hecht aan de deftige
[roze,
En hangt er te fluiſt'ren en zoetjes te
[koken

En zetelt er blij op haar geurigen troon,
Maar vliedt met het zoet weer
Naar elders, en spoedt weer
Ter kleine,
Zoo fijne
En wondere woon.

Warmond, 5 Juni 1907. J. A. M. IJANS.

In den Bloementuin.

Oppotten van Richardia's, Bouvardia's, Canna's en Salvia splendens. — Omzetten van Pelargoniums. — Palmen en andere decoratieplanten. — Schoonhouden van gazons. — Tweejarige- en vaste planten.

Hebben we de vorige week een begin gemaakt met het oppotten van de *Azalea's*, dan krijgen nu *Richardia's* en *Bouvardia's* een beurt.

De *Richardia's* worden met kluit opgenomen en, nadat men de jonge zij-scheuten verwijderd heeft, opgepot in een mengsel van verteerden bladgrond, oude koemest en scherp zand.

De planten worden vervolgens op een beschaduwde plaats gezet, om ze te laten aanwortelen. Begin October kunnen ze in de kas gebracht worden. Na het oppotten mag men vooral niet vergeten voortdurend flink te gieten.

De *Bouvardia's* worden opgepot in een mengsel van boschgrond, bladgrond en mestaarde en in een kouden bak geplaatst om aan te wortelen. Laatst September worden ze in de gematigde kas geplaatst.

Heeft men mooi bloeiende *Canna's* staan, die voldoende jonge zij-scheuten hebben, dan kan men nu eenige van de krachtigste gewortelde scheuten van de planten afnemen en ze oppotten in voedzame aarde, om ze vervolgens in de koude kas te plaatsen voor najaarsbloe. Ze zullen hier bloeien tot in Januari.

Planten van *Salvia splendens*, die voor najaarsbloe in de kas moeten dienen, worden nu eveneens in flinke groote potten in voedzame aarde gezet. Staan ze reeds in groote potten, dan zal men ze door vloeimest krachtig houden.

Onze bloemperken loopen we deze week nog eens na. Door den regenachtigen zomer toch zullen veel planten, b.v. de *Pelargoniums*, meer op blad dan op bloem hebben gewerkt. Deze planten halen we met pot en al uit den grond en we zullen zien, dat de meeste door- en overgeworteld zijn, d. w. z. een aantal wortels bevindt zich onderaan en bovenop de potten. Al deze wortels worden nu met een scherp mes gelijk met de potten afgesneden, en nadat de planten verder flink schoon zijn gemaakt, ontdaan van verdord blad en uitgebloeide bloemstengels, worden ze weer op de perken ingegraven.

't Gevolg van deze behandeling zal zijn, dat de planten betrekkelijk weinig meer zullen groeien, maar daarentegen nog een rijken bloei kunnen geven. Bovendien zijn deze planten beter ge-

schikt om in 't najaar als moederplant in de kas gebracht te worden.

We beginnen er langzamerhand om te denken, dat verschillende kasplanten, zooals *Palmen*, *Ficus elastica*, *Musa's* e.a. die we buiten met pot hebben ingegraven, in 't laatst van deze maand weer naar binnen moeten. We zullen daarom goed doen, de planten deze week even met pot uit den grond op te trekken, om te zien of ze ook doorgeworteld zijn. Na dit optrekken laten we ze op dezelfde plaats weer zakken.

Wie een ongunstig, koud gelegen tuin heeft, zal verstandig doen, ge-

kort houden, om het blad gemakkelijker eruit te kunnen verwijderen.

Verschillende zoogenaamde tweejarige planten kunnen nu buiten uitgezet worden, waar ze het volgend jaar moeten bloeien, zooals muurbloem (*Cheiranthus Cheiri*) Klokjesbloem (*Campanula Medium*) *Papaver nudicaule* e.a.

Men plant ze op leeggekomen bloemperken, in voorranden van heestergroepen, tusschen afgestorven vaste planten of waar men maar ruimte kan vinden.

Voor al de *Papaver nudicaule* met haar mooie heldere kleuren van wit,

Kilarney.

(Zie artikel „Onze Kweekrijen“.)

noemde planten reeds half September op te nemen en voorloopig op een beschut plaatsje in zijn tuin te zetten b.v. achter een schuur, onder een groepje boomen of iets dergelijks.

Sommige boomen laten reeds hun blad vallen: Kastanjes, Linden, *Acer Negundo* en enkele andere beginnen al aardig uit te dunnen.

Dit afgefallen blad mag men niet in het gazon laten liggen; het gras moet men tevens voorloopig nog goed

geel en oranje kan niet genoeg aanbevolen worden. Wie ze zelf niet gezaaid heeft, kan ze zeker bij zijn bloemist verkrijgen. Ze bloeien dikwijls reeds volop in begin Mei en houden het tot ver in den zomer vol. Het denkbeeld, dat het slechts een klaproos is, is reeds lang verouderd; in de grootste bloemenwinkels toch zien we ze de laatste jaren volop voor de ruiten prijken.

Onze vaste planten vragen bijna dagelijks onze aandacht.

Uitgebloeide bloemstengels, verdor-

de bladeren, gebroken takken worden geregeld weggenomen, om de planten zoo lang mogelijk frisch en aan den groei te houden.

Die welke in bloei staan of nog moeten beginnen, kunnen nu geholpen worden door te gieten of vloeimest te geven.

De in het voorjaar en vroege zomer bloeiende vaste planten kunnen nu, waar noodig, gescheurd en verplant worden. Denken we slechts aan: *Akelei*, *Pioenen*, gebroken *Hartjes* (*Dielytra*), *Viola cornuta*, *Primula acaulis*, *Iris germanica*, *Iris florentina* en andere.

Men verplant liefst met regenachtig weer, in ieder geval bij betrokken lucht.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Chysis. -- *Pleiones*. -- *Catasetums*. -- *Cynoches*. -- *Mormodes*. -- *Calanthes*. -- *Laelia elegans*.

De tijd is daar *Chysis bracteosa*, *C. aurea*, *C. laevis*, *C. Chelsonii* en *C. Sedenii* te doen verhuizen van de Cattleya-kas naar het lichtste gedeelte van de warme kas, waar zij op een plaatsje, zoo kort mogelijk bij het glas, den groei kunnen voltooien. Zoodra wij bemerken dat de bladeren beginnen geel te worden, denken wij er niet meer aan, schaduw te geven, neen, elk zonnestraaltje versterkt de schijnknollen en hoe rijper deze worden, hoe krachtiger de nieuwe scheut te voorschijn komt en krijgen wij ook ongetwijfeld een flinken bloemstengel.

De *Pleiones* kunnen met hun schijnknollen gereed zijn en krijgen een plaatsje in de koude kas, waar zij tot rust kunnen komen. Geheel zonder water mogen wij ze niet laten en geven wij een weinig, totdat de eerste bloem open komt, om dan voor een poos geheel met gieten op te houden.

De geslachten *Catasetum*, *Cynoches* en *Mormodes* zijn nu druk bezig met het vormen der schijnknollen en verdient het aanbeveling ze in de volle zon te hangen en op een plaats waar de atmosfeer niet zoo vochtig is en waar de lucht geregeld ververscht wordt. De bedoeling hiervan is, de schijnknollen krachtig te maken, opdat zij gezond den langen winter overblijven. Zoolang de bladeren nog groen blijven, geven wij volop water, maar nauwelijks bemerken wij een gele tint, of wij verminderen gaandeweg de hoeveelheid, om daarmede geheel op te houden wanneer de „gele bladeren vallen“.

Op dezelfde wijze kunnen wij nu behandelen de soorten van de geslachten *Thunia*, *Cyrtopodium*, *Cyrtopera* en *Lissochilus*.

De *Calanthes* met afvallend blad worden korter bij 't glas gebracht en zoo dat zij elk zonnestraaltje kunnen opvangen. Alleen bij zeer warm en helder weer kan het noodig zijn dat wij tusschen 12—2 uur een lichte schaduw

aanbrengen. Onder deze omstandigheden drogen de planten vlugger op en daarmede wil men bij het gieten wel rekening houden. Ter afwisseling geeft men een paar malen in de week een slap kopje koemest-bouillon, wat door de planten zeer op prijs gesteld wordt.

Onder de bloeiende Orchideeën merken wij nu op de *Laelia elegans* en variëteiten en is eenige voorzichtigheid met het gieten aan te bevelen, daar te veel water de nieuwe schijnknollen doet verrotten. Gedurende den nacht mag de temperatuur niet te veel zakken, vooral niet wanneer de lucht vochtig is.

Zoodra de planten uitgebloeid zijn, worden zij zoo noodig, verplant in een kompost, die wordt samengesteld uit varenwortelgrond, bladgrond en sphagnum, van ieder een derde. Het is niet kwaad, wat zand en kleine stukjes scherven hierdoor heen te werken. De bovenste laag wordt afgedekt door levend sphagnum. Het is aan te bevelen om de planten stevig op te planten, zoodat zij bij het aanpakken niet staan te schommelen, waardoor de wortels in hun groei gestoord worden.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Salvia splendens. -- *Beg. Gloire de Lorraine*. -- *Beg. semperflorens gigantea*.

Salvia splendens is een plant die meestal uit zaad wordt voortgekweekt. Zooda dit met de meeste planten het geval is, is het ook met deze; door zaad voortgekweekt, groeit ze te sterk, bloeit ze te laat. Planten van stek gekweekt groeien compacter en bloeien veel vroeger. We zien deze *Salvia* in de laatste paar jaar meer en meer op den voorgrond treden als perkplant en ze verdient dit dan ook volkomen. Het stekken doen we thans, we nemen daarvoor van onze uit zaad gekweekte planten zijnscheutjes, die we of met een hielte van de plant afnemen, of ze gewoon als kopstek behandelen. Ze worden dicht bij het glas in een kouden bak, gestekt in met wat zand vermengden grond. Men spuit de eerste dagen, vooral bij droog weer, geregeld en lucht slechts weinig. Na een 14 dagen hebben de stekjes wortel en kunnen ze worden opgepot in kleine stekpotjes. In den loop van September worden ze verpot in een potje van 10 cM. doorsnede en hierin overwinteren we ze dan in een bak. Hier verblijven ze tot ongeveer half Januari, ze worden dan in de gematigde kas gebracht, waar ze spoedig beginnen te groeien, zijnscheutjes maken, die dan door ons worden gestekt in een warm kweekbakje. De stekken die we dus thans stekken dienen slechts als moederplanten, om daarvan te zijner tijd de benodigde stekjes te nemen. De planten die rechtstreeks uit zaad zijn gekweekt, laten zich zeer slecht overwinteren. De ter overwintering bestemde planten geven men een lichte standplaats. Een nieuwe veel verbeterde variëteit is de *Salvia splendens*

„*Feuerball*“. Van deze plant zijn de bloempjes aanmerkelijk groter, het struikje blijft mooi compact, de natuurlijke vorm is kogelrond en als men zich nu zoo'n plant voorstelt getooid met een 20-tal scharlakenroode, pl. m. 20 cM. lange bloemtrossen, dan zal men zich kunnen voorstellen, welke een decoratieve waarde deze plant bezit.

Begonia Gloire de Lorraine is een plantje waar de meeste liefhebbers en laten we maar gerust zeggen de meeste overigens bekwame kwekers mede tobben. Er een goede plant van te kweken, is dan ook inderdaad geen gemakkelijk werk. Gewoonlijk wordt dit allerliefste plantje te veel vertroeteld en een plant kan zoowel als een mensch van 't goede ook te veel krijgen.

We zagen deze *Begonia* twee achtereenvolgende jaren ingezonden op de plantenkenning van de Nederl. Mij. voor Tuinb. en Plantk. Het laatst zagen wij ze op 14 Nov. 1906. 't Was toen de heer B. Baardsen, die liet zien tot welke hoogte de cultuur van deze plant kon worden gebracht en 't groot aantal vaklieden die ze zagen, was een en al bewondering. De Commissie van beoordeeling kende er dan ook eene zilveren medaille aan toe. We zullen nog volstrekt niet zeggen dat we met deze cultuur op de hoogte zijn. Toch mocht schrijver dezes in de laatste twee jaar zeer bevredigende resultaten verkrijgen op de volgende wijze:

Is men in het bezit van eenige planten, die moeten dienen om ons de noodige stekken te leveren (de *Beg. Gloire de Lorraine* laat zich slechts langs kunstmatigen weg voortkweken; wel schijnt men in Engeland door zaaiing resultaten te hebben verkregen, doch we zagen daarvan tot heden bij ons te lande nog geen voorbeeld van), dan kiese men uitsluitend jonge zijnscheutjes. Zijn deze te oud of nemen we stekken van oudere stengels, dan blijven deze kaal en nietig en geven ons geen goede plant. We stekken niet te vroeg, in den loop van Februari is het eene geschikte tijd. De stekjes worden dan in ondiepe kistjes, gevuld met zandige aarde, gestekt, waar ze na een 14 dagen à 3 weken flink geworteld zijn. Men plaatst de stekjes op een lichte plaats in de gematigde kas en bedekke de stekjes niet, wat men wel eens ziet, met eene glasruit, ze smeulen dan te spoedig. Hebben we bij het oppotten der stekjes een matig verwarmden bak, dan worden ze bij voorkeur daarin dicht bij het glas geplaatst. In zoo'n bak verblijven de plantjes, ze worden als dat noodig is verpot in een grondmengsel bestaande uit wat boschgrond, wat verteerde fijne paardenmest en wat bladgrond. Bij het oppotten drukke men den grond zeer losjes aan, zoodat men gemakkelijk den vinger in den grond kan steken. Bij helder weer wordt matig geschermd en de jonge planten telkens genepen. Dit nippen geschiedt zeer voorzichtig, er worden telkens slechts zeer kleine jonge kopjes verwijderd. Hierdoor vertakt het plantje zich en krijgen we een bijna kogelrond struikje. We blij-

ven rijpen tot het begin van Augustus, wil men de planten later in bloei hebben, dan rijpen we door tot 15 à 20 Augustus.

¶ We hebben thans plantjes staan zonder bloem, die een doorsnede hebben van pl. m. 20 cM. Thans begint de bloei zich te vertoonen en worden de planten in het begin van September in de koude kas gebracht. Dan moeten de planten vrij staan en kunnen we ze niet aan ijzerdraad ophangen, dan plaatsen we de potten op omgekeerde bloempotten. Met de ontwikkeling van de bloemen neemt de plant dagelijks in omvang toe, de scheuten neigen zich over den bloempot heen en bedekken dezen soms geheel. De planten van den heer Baardsen hadden bij een hoogte van 40 cM. een doorsnede van 55 tot 60 cM. Stelt u even zoo'n plant voor, die getooid is met duizenden kleine helder-rose bloempjes, dan zal men zich kunnen indenken dat zoo'n *Begonia* een schitterend effect moet maken. Heeft men dus deze *Begonia* in bak gekweekt, dan brenge men ze thans in de koude kas.

Een andere minder bekende en toch zeer verdienstelijke *Begonia* is de *Semperflorens giganta*. Deze *Begonia* kweeken we sedert eenige jaren uitsluitend om zijn hooge waarde als winterbloeiër.

In het voorjaar gestekt in de warme kas of op warme bak, worden de gewortelde stekken opgepot, in bak gehouden verpot als zulks noodig is en ongeveer half Sept. in de koude kas gebracht. We verpotten ze thans voor de laatste keer en geven ze dan eene pot van 20 c.M. wijde. Half November bloeit deze *Begonia* met koraalroode bloemen, gezeten op flinke stengels en in zware trossen bijeen. Voor tafeldecoratie is dit een bloem die bij liefhebbers veel meer moest voorkomen. Ze is weinig bekend, 't is een oude nieuwigheid, die we met aandrang onzen lezers aanbevelen.

J. A. KORS.

In den Moestuin.

Oogsten. — *Kool.* — *Erwten-rijen opbergen.* — *Nog kropsla en andijvie planten.* — *Spinazie, radijs en Rumex zaaien.* — *Veenmollen.* — *Aardbeien.*

't Is alweer de laatste van oogstmaand, ofschoon deze maand haar naam met eere draagt, zijn we toch in onzen moestuin nog lang niet aan 't eind van 't oogsten. We oogsten toch in den moestuin eigenlijk het geheele jaar door. Er zijn geen jaargetijden meer, de kweekkunst heeft 't mogelijk gemaakt den tijd waarin in gewone omstandigheden geoogst kan worden te vervroegen maar ook te verlaten. Een en ander neemt echter niet weg dat de nazomer en de herfst ook in den moestuin de oogsttijd bij uitnemenheid zijn.

We hebben in 't voorjaar verschillende *koolsoorten* als weeuwen uitgeplant. De *bloemkool* is op een enkele achterblijver na reeds weer verdwe-

nen. De andere soorten geven nu ook beslot. Bij de *groene savoye* kwamen nog al enkele schieters voor, die 't vergaten krop te vormen. Dezulke hebben we natuurlijk, toen we ze in 't oog kregen, als nietswaardige verwijderd. De *roode kool* is prachtig. Ze had haar weertje, koolen zoo groot en vast als we ze maar wenschen kunnen. Er zijn echter ook grenzen, want zoo op eenmaal zien we dat de mooiste exemplaren gebersten zijn. Daarom zorgen we dat rijpe kool geoogst is voor dat overrijpheid bersten teweeg brengt.

Zoolang bij een kool de krop nog door meerdere bladeren wordt omgeven, is er nog geen gevaar voor bersten. Zoodra echter de krans van bladeren die de krop omgeeft zich als 't ware terugtrekt en de krop nog maar gedekt wordt door één blad dat eigenlijk bij de krop hoort, dan is 't tijd van afsnijden, langer wachten geeft schade. De in 't voorjaar gezaaide koolsoorten loopen nu nog geen gevaar.

De pluk van *doperwten* en *peulen* loopt, behoudens de laatst gezaaide op z'n eind. We hebben nu dus geen jonge rijen meer waarheen we het *rij*s behoeven over te brengen. Indien dit nog een jaar mee kan, *bergen* we 't in de opslagplaats op, we leggen 't op stapels een weinig schuin op dat regen en sneeuwwater er gedurende den winter gemakkelijk af kan loopen, wat de duurzaamheid ten goede komt. Eiken-, iepen- en beuken-rijen kan nog wel een jaartje mee; dat van wilgen- en populieren-hout verwijzen we naar den brandstapel.

Op het vrijgekomen land planten we nog *andijvie* en *kropsla* we kunnen de gewone afstanden nu wel wat inkrimpen, 't worden geen reuzen meer.

We zaaien ook nog *spinazie*, *radijs* en *veldsla*. Ook *Rumex patientia*, een winterharde zuringsoort kan nu worden gezaaid. Voor de liefhebbers van verse groente in 't voorjaar, die zich de weelde van glas niet kunnen veroorloven, is deze groentesoort zeer aan te bevelen. Ze vereischt hoegenaamd geen zorgen, weerstaat de strengste vorst en herneemt haar groei reeds als alle andere soorten zich nog staan te bedenken. We zaaien op rijen en geven die een afstand van 23 cM. Voor 't gebruik snijden we 't als gewone zuring af, waarna de planten weer uitloopen en opnieuw opbrengst geven.

Worden we ook in onze bakken door *veenmollen* geplaagd, (gelukkig zij bij wie dit niet het geval is) dan maken we nu reeds onze koude sla-bakken in orde. We vullen ze met nieuwe aarde, brengen de losse bakken op de gewenschte hoogte, maken de aarde aan de oppervlakte gelijk, in 't kort we doen of we nu al zullen gaan beplanten. Elke morgen zien we of we geen sporen van de aanwezigheid van die ongewenschte gasten ontwaren, gaan voorzichtig hun gangen na en gieten op de plaats waar die gangen naar beneden gaan, eerst een paar druppels olie en daarna zoo veel water in de loopgraaf tot die vol

is. Om de gangen door 't inbrengen van water en olie niet te beschadigen nemen we een stevig blad, bijv. van een *Rhododendron*, als trechter. Is de deugniet in de gang aanwezig, dan komt hij naar de oppervlakte, de rest volgt van zelf.

Met het opkweken van onze *aardbeienplanten* voor de bakken ging 't naar wensch, ze groeiden onmiddellijk nadat we ze van de moederplanten gescheiden hadden, door, ze kunnen dus nu al wel naar de bestemde plaats worden overgebracht. Brengen we ze naar bestaande bakken, dan bemesten we die vooraf met verteerde mest. Niet te karig, de planten moeten er nog voor den winter de noodige kracht uit putten en na den winter nog zooveel in den grond vinden, dat ze een rijken opbrengst produceeren kunnen.

Zijn de bakken nog door andere gewassen bezet, dan kunnen we op 't vlakke land de planten op zoodanigen afstand uitplanten, dat er later een bak om heen gebouwd kan worden.

Het aantal planten dat onder een éénruiter of daarmee overeenkomend oppervlak komt, wordt geheel en al bepaald door de sterkte van onze planten. Als gulden middenweg geven we het getal vijftien aan.

J. C. MUYEN.

In den Fruittuin.

Druiven. — *Plukbare appels en peren.* — *Bessen stekken.* — *Jap. Wijnbes, Framboos en Am. Braam.*

Och! och! wat een gemopper over 't weer. Kom, waar ge komt, 't is niemand naar den zin. Vooral zij, die zulke grootsche plannen op touw gezet hadden in hun vacantiestijd, zijn voor 't meerendeel in de uitvoering er van teleur gesteld. Ook de tuinlui zijn niet op hun gemak; wat is er al niet mislukt, wat staat er niet te bederven, zoo 't weer niet wat omslaat! En wat ziet 't er voor den naderenden winter slecht uit! Hier is 't te droog, daar te nat, elders te koud: de zomer van 1907 zal een ieder nog lang heugen. Maar ondanks al die tegenspoed gaat de tijd zijn gang. 't Best is dat we ons maar schikken in de omstandigheden. Wie weet of September en October ons niet aan den zomer herinneren!

Laat 't wezen wat wil, onze *druiven*, zowel buiten als onder glas treffen 't niet bijzonder gunstig. Opgepast voor de witziekte"! Flink luchten is noodzakelijk, en waar men bij mooi weer ook 's nachts de luchtraampjes open laat, zoo kan dit bij koud, nat weer toch slechte gevolgen na zich sleepen. We sluiten ze daarom liever.

't Gieten in de kas doe men thans niet meer, 't hout moet goed rijpen en onze druiven zijn bij wat minder vocht altijd wat zoeter. Ook onze *druiven in pot*, trouwens onze *perziken* evenzeer, geven men al minder en minder water, waardoor de groei vanzelf ophoudt.

Mocht 't blijken, dat de *wortels door den pot zijn heengegroeid*, zoo grave men de omringende aarde om den pot weg en steke de wortels met een scherpe schop af. Door ze los te trekken, be-

schadigt ge te veel. Dit afsteken is noodig, want een plant door den pot geworteld blijft krachtig doorgroeiën, ook al is de kluit in den pot zoo goed als droog.

Waar men druiven tegen een lage muur of schutting heeft en waar deze goed beladen zijn, 't de moeite dus loont, kan men gevoeglijk de ramen onzer bakken er voor plaatsen. Men laat ze rusten op een steen of balkje, bevestigt hen boven aan muur of schutting, zoodat omslaan onmogelijk is. De afstand tusschen glas en druif moet niet te groot zijn, en eenige helling is gewenscht. Op deze wijze vangt men meer warmte op, waardoor de vruchten sneller aanrijpen en 't „wit" niet zoo spoedig optreedt. Wat frissche lucht moet altijd toegelaten kunnen worden.

Geplukt kunnen worden: Codlin Keswick, Lord Suffield, beide appels voor de keuken geschikt. Vooral de laatste is een reus, beide zijn geelwit van tint zonder kleur.

Mauv's Codlin, een uitstekende appel, overal en ten allen tijde vruchtbaar; een enkele groote *Keizer Alexander* en *The Queen*. Vooral deze laatste zit zeer los op 't hout, kort van steel.

Juttepeer; jammer, dat deze steeds meer en meer verdwijnt, zeker ten gevolge van hare ziekte. Ze scheurt sterk; de boom goed reinigen, insmeren met carbolineum zijn middelen tot bevordering der gezondheid. *Triomphe de Vienne, Marguerite Marillat, Souvenir du Congrès, Bré, d'Amanlis*.

Nogmaals herinneren we aan 't opvolgend plukken, waardoor niet de geheele voorraad in eens rijp is en de kleinere vruchten nog aanmerkelijk aandikken.

Zij, die *bessen* willen stekken (van stek voortkweeken) kunnen thans hier toe overgaan. Vooral *kruisbessen* worden in September veel gestekt, en 't resultaat is wel zoo goed als in 't voorjaar. Als stek neemt men 't gewas, dezen zomer gegroeid, 't beste is, deze scheuten (eigenlijk reeds twijgen) van den tak af te scheuren, zoodat men een verbrede voet krijgt, hieldje heeten. Met een scherp mes wordt de wond wat bijgesneden, de onderste oogen neemt men weg, waardoor men later geen last heeft van die minder gewenschte uitloopers. Ook zonder dien breeden voet maakt de stek vrij spoedig wortel; noodzakelijk is 't ten allen tijde direct onder een oog te snijden, wijl bij de oogen of knoppen eenig reservevoedsel is neergelegd, 't welk thans ten dienste komt van de callusvorming, en van uit dien callusingrond ontspruiten de worteltjes. De lengte der stekken is een 25 à 30 cM. Voorloopig plaatst men deze stekken zeer dicht op een 10 cM. onderlingen afstand in ruim genoeg. Met dit vroege stekken wint men aardig; immers ze gaan direct hun callusingrond vormen, zoodat ze een volgend voorjaar al aardige worteltjes gemaakt hebben. Dan moeten ze voorzichtig worden opgenomen om ze op een halven meter afstand uit te planten. Des zomers ontwikkelen zich een viertal scheuten, zoodat men een

jaar na 't stekken reeds aardige bessestruikjes heeft.

De *Japansche wijnbes* heeft zoo goed als afgedragen, aan de oude stengels hebben we dus niets meer. Evenals bij de *framboos* verwijdt men deze om daardoor beter plaats te geven aan de jonge, een 2 à 3 M. lange stengels. Zij toch moeten zich zoo krachtig mogelijk ontwikkelen, teneinde een volgend jaar flinke vruchtscheutjes te bekomen. 't Zelfde geldt ook voor de grootvruchtige *Amerikaansche bramen*.

P. v. D. VLIST.

Vraag No. 136.

a. Weet u ook een goede leverancier van bloemen, boomen enz.? Ik ben nog leek op dat gebied.

b. Wat voor KLIMPLANTEN raadt u mij aan voor de veranda en schutting?

c. Kan ik BOOMEN, PLANTEN, enz. nu IN HET NAJAAR PLANTEN?

d. Ook heb ik een ARECA wier binnenbladeren geel worden en verrotten en de buitenbladeren vol met roest zitten en een palm (*Livistona*) welke in korten tijd 2 BLADEREN VERLOOR door geel te worden; ik heb aarde gekocht, (BELGISCHE BOSCHGROND) VOOR DE PALMEN, nu zegt de een zoo geven, en de ander vermengen met zand en aarde, wat is waar en IS DIE AARDE OOK GOED VOOR CLIVIA, ASPIDISTRA en KENTIA?

Buiksloot.

J. C. D. de C.

Antwoord: a. Namen kunnen we u in deze rubriek niet noemen, maar waar u postzegel insloot, zullen we u eenige adressen per briefkaart opgeven.

b. Fraaie klim- of leiplanten zijn: Kamperfoelie (*Lonicera Periclymenum*), Klimroos *Turners Crimson-Rambler*, Blauwe Regen (*Glycine sinensis*), *Clematis Jacqmanni*, *Akebia quinata*, Trompetboom (*Tecoma radicans*), *Jasminum nudiflorum*, alle fraai bloeiende gewassen. Van de niet bloeiende of liever onaanzienlijk bloeiende blijven de klimop en de wilde-wingerds al mee van de beste. Vooral de Sier-Wingard-van-Veitch, *Ampelopsis Veitchi* heeft ter bekleding van schuttingen en muren uitnemende eigenschappen.

c. De beste planttijd is vroeg in het najaar of in het voorjaar tegen dat de planten beginnen te werken. Is uw tuin in den winter erg nat, dan verdient voorjaarsplanting de voorkeur; is dit niet het geval, dan is najaarsplanting voor vele gewassen aan te bevelen.

d. Uw palmen, zijn er naar aan toe en eenmaal zoover, zijn ze niet licht beter te maken. Maar probeer het eens met een verpotting. Belgische boschgrond voor 1/3 met losse klei-aarde, oude koemest en zand vermengd is een zeer goede teelaarde voor palmen. Onvermengde boschgrond is voor palmen wat erg licht. Hetzelfde mengsel

is ook goed voor de andere door u genoemde planten. Geef overigens een niet te grooten pot en druk de aarde stevig aan.

v. L.

Vraag No. 137.

Ik heb in mijn tuin eenige perken gewone GERANIUMS EN FUCHSIAS, welke dit jaar bijzonder mooi zijn.

Is het der moeite waard, en is het mogelijk deze planten GEDURENDE DEN WINTER OVER TE HOUDEN. Ik heb een ruime luchtige en lichte kelder, waar ik ze wel plaatsen kan. Hoe moet ik daar echter mee handelen, en wanneer dienen de planten binnen te komen? Ik stel mij voor zoodoende grotere planten te krijgen, geschikt om zoo hier en daar tusschen heesters en vaste planten in het volgend jaar geplaatst te worden.

VAN MIJNE KNOL BEGONIAS, die op een matig zonnig perk geplaatst zijn, VALLEN VOORTDUREND DE BLOEMEN AF, wanneer zij op het schoonst zijn, wat is daarvan de oorzaak, en wat is er aan te doen? Meermalen vallen ook de knoppen die op het uitkomen zijn, af.

V'trecht.

M. C. S.

Antwoord: a. Wanneer de plaats voor de overwintering licht en luchtig maar tevens geheel vorstvrij is en vooral ook niet te vochtig, loont het zeer zeker de moeite uw *Pelargoniums*, en *Fuchsias* te overwinteren. Worden ze dan in het voorjaar verpot in krachtigen voedzamen grond in flinke ruime potten, dan kunnen ze het volgende jaar een schat van bloemen geven. Ze moeten daartoe echter, vooral de *Pelargoniums*, een ruime, vrije en zonnige standplaats hebben; de *Fuchsias* doen het beter in halfschaduw maar moeten toch ruim en vrij staan, willen ze goed bloeien. Daar dient u dus volgend jaar wel rekening mede te houden. De planten kunt u half Oct. naar binnen brengen, en moeten gedurende den winter naar hoogst spaarzaam begoten worden.

b. Ik vermoed dat de *Begonia's* lijden van het koele en vaak donkere zomerweer. U kunt dus slechts op een mooien nazomer hopen. Geeft echter eens een bemesting met vloeimest (verdunde koemest)!

v. L.

Vraag No. 138.

a. Welke soort ROODE FRAMBOOS geeft GROOTSTE VRUCHT?

b. Ik heb BROEIRAAM gekocht groot 1.35 M. bij 2 Meter.

Ik wil daarbij passende BROEIBAK maken; voor-, achter- en zijanten gemaakt van oude spoorwagdeursliggers ten einde daarin vroeg in het voorjaar eruten, sla en knolselderij ter uitpotting te zaaien.

Hoe moet ik den grond in dien bak behandelen? Moet die eerst worden uitgegraven? Zoo ja! hoe diep? Welke grond, welke en hoeveel mest ongeveer daarin en hoe diep onder den grond aan te brengen?

c. Wat verstaat men onder een KOUDE, een HALF WARME en een WARME BAK?

d. Welk soort ERWTEN voor uitpotting IN BAK te zaaien?

e. In courant gelezen van aardbeien van Beverwijk verzonden aldaar genoemd ZOETE FRANSCHIE AARDBEI. Kunt u mij van die soort de catalogusnaam noemen?

f. Bestaat er hier te lande een PEER-SOORT genaamd ALBERTINE VAN MONS? Zoo ja! is dat een groote vrucht en geschikt op zandgrond als leiboom?

g. Welke PEER (naam) is hier te lande DE GROOTSTE of een van de grootste DESERT-VRUCHTEN?

Amersfoort.

B. de Gr.

Antwoord: a. De *Hornet* geeft niet alleen flinke groote, we zouden haast zeggen de grootste vrucht, maar is bovendien als

dessertvrucht en voor jambereiding om zijn lekkeren smaak en groote saprijkheid zeker de meest aanbevelenswaardige soort. *Superlatief* kan in groote ongelijke concurrentie, maar is minder saprijk. Daardoor is deze soort voor verzending als dessertvrucht wel weer aan te bevelen.

b. 't Is niet kwaad als u den grond uit uwe bak ter diepte van $\frac{3}{4}$ —1 M. uitgraaft. U kunt dan onderin wat boombladeren brengen en daarop een 20 cM. dikke laag z.g.n. broei- of bladgrond, d. i. tot grond verteerde boombladeren. Deze grond is los en luchtig en verwarmt spoedig. Hij laat ook beter de lucht doordringen, wat voor uwe planten vooral bij een veelal gesloten bak wenschelijk is. U kunt dan in dien grond uwe erwten, sla, selderij enz. zaaien. Het blad bezorgt u dan een weinig bodemwarmte, wat, als het weinig is, voor deze art. wel goed is.

c. Onder koude bak verstaat men een bak, die door niets verwarmd wordt. Wanneer u b.v. een bak hebt en u brengt daarin geen broeimest of iets anders dat door broeiing warmte verwekt, maar gewoon grond er in doet, dan is dat eene koude bak.

Wanneer u echter uwe bak eerst vult met een flinke laag blad en daarop een dun laagje broeimest brengt, zoodat het geheel een weinig verwarmd kan worden, dan spreekt men van een half warme of lauwe bak.

Hebt u echter een bak waarin u eerst een laag blad brengt en daarop een laag paardenmest ter dikte van $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ M. en daarop dan natuurlijk uw bladgrond, dan heeft men een warme bak.

d. Wanneer u eerst in den bak zaait dan is het u er om te doen zoo vroeg mogelijk erwten te kunnen oogsten. Neem dan vroeger soorten deze zijn *Lente-doppers*; *vroeg Amsterdamsche*; *Meidoppers*; *vroeg Oosterbeeksche*; hieruit zult u wel eene keuze kunnen doen. De laatste van deze 4 is wel de Meidopper overigens zeer aan te bevelen, lekker en rijkdragend.

e. De aardbeïesoort die men te Beverwijk noemt *Zoet Fransche aardbei* is ons onbekend. We zullen onderzoek doen.

f. Van Mons heeft verschillende nieuwe peren in den handel gebracht, zoo zien we hem als winner van de vroeger thans reeds verbruikte *Doyenné de Juillet*. De wat later rijpende, niet al te groote *Beurre Dumortier* (Sept.—Oct.), de *Nee Plus Meuris*, *Consiller de la Cour* en andere.

We kennen *Theodore van Mons* maar *Albertine van Mons* kennen we niet al meen we ook ze wel eens te hebben gezien.

g. Welke peersoort in ons land de grootste dessertvrucht levert is niet gemakkelijk te zeggen. Grondsoort, standplaats en niet het minst de hoeveelheid vruchten op een boom zijn zaken die in deze mede beslissen. Zeer groote zijn: *William's Duchesse*, *Calebasse Carafon*, *Belle Angevine*, *Général Tottleben*.

J. A. K.

Vraag No. 139.

Wat is de beste wijze om te zien WANNEER RABARBER GOED IS? Ik heb enkele planten te vroeg, andere weer te laat geroid.

Bussum.

J. W. B.

Antwoord: We vermoeden, dat de vrager hier een abus heeft. Volgens de vraag zouden we denken, dat hier de Rabarber geroid wordt om gebruikt te worden, anders toch zou zijn gevraagd, wanneer is het de beste tijd, de plant te verplanten, ik deed dan nu eens te vroeg, dan weer te laat. De tijd van verplanten is van af half Oct. tot eind Febr.; in dien tusschentijd is het verplanten op natten grond voorjaars, op drogere gronden najaars altijd goed. Voor 't gebruik wordt de Rabarber natuurlijk niet geroid, maar worden de

blad telen gebruikt, die voor dat doel van de plant worden afgetrokken, niet gesneden.

Een nadere verklaring omtrent deze vraag zal ons zeker aangenaam zijn.

J. A. K.

Vraag No. 140.

Gaarne vernam ik den NAAM van bijgaande PEREN.

W.

W. M. de F.

Antwoord: De naam dezer peren, die hier in de buurt nog al aan aangetroffen worden, is „Keizerinnen”.

't Is een peer voor begin September, door haar mooie vorm vindt ze geregeld koopers. Op de veiling alhier, waar ze nu al geregeld aangevoerd worden, golden ze 1ste kwaliteit 6½ ct. per ½ KG., of f 7.50 à f 8 per H.L. Een behoorlijke prijs dus.

Een bekend fruitkooper, die we zijn oordeel over deze peersoort vroegen, antwoordde mij: „Keizerinnen, goed te verkoopen, maar die ze eens gehad heeft verlangt ze niet meer, ze zijn zuur.”

Wij vinden dat 't met de zuurheid nog al gaat. Over smaken valt echter niet te twisten.

J. C. M.

Vraag No. 141.

Gaarne vernam ik van u OORZAAK en BEHANDELING van het jaarlijks wederkeerende ROTTEN aan den boom VAN BIJGEVOEGDE PERZIK?

Hilversum.

Kr.

Antwoord: Wij zouden uwe vruchten naar het *Phytopathologisch Instituut* te Wageningen, met het verzoek om advies, en ontvingen van Dr. H. M. QUANJER het volgende antwoord, waarvoor wij hier onzen dank betuigen.

Ofschoon mej. Kr., die u de perziken uit Hilversum toestuurde, op stam en takken geen ziekte vindt, is op den bijgaanden tak toch een kankerplek aanwezig, uit welke gom vloeit. Ik vond op deze plek de chlamydosporen van *Closterosporium carpophilum*, dus ik kan u verwijzen naar den *waterkanker* in „Ziekten en Beschadigingen der Ooftboomen”.

De vruchten zijn al heel ver heen. De bovenste uit het busje heeft aan haar oppervlakte kleine knobbelletjes als van *Monilia cinerea* en bij microscopisch onderzoek vond ik ook de citroenvormige sporen daarvan. Ook de kleur van het schimmelovertrek is die van *Monilia cinerea*, maar eigenaardig is het, dat dit overtrek niet tot de kleine knobbelletjes beperkt is, maar een stuk van de oppervlakte van de vrucht in haar geheel overtrekt. Op de pit, die zich in den gebarsten steen bevindt, groeien weer andere schimmels, zeker *Saprophyten* en het vruchtvleesch en de zaadkiem zijn geheel in rotte bacteriënrotting overgegaan. Bij de onderste vrucht uit het busje treden geen conidiendragers aan de oppervlakte, maar die vrucht is geheel natrot. Ook hier is de steen verbrijzeld. Hoe komt dat? Mej. Kr. zal goed doen, het volgende jaar eens materiaal aan ons te sturen, als aan de vruchten de eerste ziektesymptomen zich beginnen te vertoonen. Het is nu wat ver heen om met zekerheid te zeggen, wat de primaire oorzaak was.

H. M. QUANJER.

Vraag No. 142.

a. Ik heb een PRIEEL VAN BOOMEN in den tuin, het is tegen een schutting geplaatst, kunt u mij ook een HEESTER OF KLIMPLANT OPGEVEN DIE AAN DIEN SCHUTTING WIL GROEIEN absoluut geen zon en donker zooda u wel begripen zult.

b. Is het goed om STAM EN STRUIKROZEN te VERPLANTEN? zoo ja, op welken tijd van het jaar is zulks het beste en om de hoeveel jaren.

Amsterdam.

D. T.

Antwoord: a. Die plaats is al bijzonder ongunstig en de kans op succes is dan ook al zeer gering. Misschien dat de wilde Kamperfoelie (*Lonicera Periclymenum*) of klimop het er doen willen? Maar ik vrees er voor.

b. Rozen kunt u jarenlang op dezelfde plaats laten staan, mits ze elk jaar goed bemest worden. Is echter om de een of andere reden verplanting gewenscht of noodzakelijk dan is de beste tijd in het najaar, ongeveer half October, of in het voorjaar tegen dat de knoppen beginnen te werken van Maart tot einde April. Ze dikwijls te verplanten is niet gewenscht.

v. L.

Vraag No. 143.

a. Ik zou in mijn tuin gaarne nog een paar VASTE PLANTEN hebben, die aan de volgende eischen moeten voldoen. GESCHIKTE SNIJBLOEMEN geven; ook na de bloei, nog planten blijven, die door groeiwijze of bladvorm het oog blijven boeien. Die er genoegen mee nemen dat ze des zomers eerst van af 2 uur 's MIDDAGS DE ZON krijgen. Zoudt u me eenige kunnen noemen?

b. Ik heb in mijn tuintje een RAND waar ik 4 DAHLIA's heb staan. Zijn deze volgroeid, zooda op 't oogenblik, dan is er niet veel ruimte meer tusschen. Maar kunnen daar misschien een paar VROEGE BLOEIJERS staan?

Deze zomer heb ik AKELEI gezaid. Slechts één plantje is opgekomen, dank zij een mieren-kolonie die het geheele zaai- sel vernield hebben.

Het plantje is nog erg klein. Ik tel vijf blaadjes die veel gelijken op *Maidenhair*. (*Adiantums*). Is dit akelei? Hoe moet ik ze GROOT BRENGEN? Op 't oogenblik staat het in een klein potje in de koude bak.

Delft.

B. E. W.

Antwoord: a. Probeer het eens met eenige der volgende soorten: *Trollius caucasicus*, *Orange Globe*, *Anthericum Liliastrium major*, *Dianthus plumarius*, *Rose de Mai*, *Heimerocallis aurantiaca*, *Iris florentina*, *Iris pallida*, alle bloeiend in den voorzomer. In den middenzomer en herfst bloeien: *Campanula trachelium*, *Chrysanthemum maximum*, *Alstroemeria aurantiaca*, *Coreopsis grandiflora*, *Gypsophila paniculata* fl. pl., *Polygonum cuspidatum*, *Lathyrus latifolius*, *Vlaambloemen*, *Funkia glauca*, *Harpalium rigidum*, *Rudbeckia maxima*, *Scabiosa caucasica*, *Erigeron speciosus*, *Helenium autumnale superbum*, *Delphiniums*, *Anemone japonica*, *Herfst-Asters*, *Astilbe Davidii*, *Centaurea montana grandiflora*, *Kogeldistels* (*Echinops*), alle van de fraaiste bloeiende planten, die uitstekende snijbloemen geven, en het, de een meer, de ander misschien wat minder, onder de door u genoemde omstandigheden wel willen doen.

b. Ik plantje er eens wat Vingerhoedskruid tusschen of enkele Riddersporen, *Delphinium hybridum*.

c. Dat kan wel een Akelei zijn. Laat het plantje, dat nog zeer zwak schijnt te zijn, a.s. winter nog maar in het potje en in den bak, dan kunt u het het daaropvolgende voorjaar met kluit in den vollen grond uitplanten. Voor wat vorst behoef u niet bang te zijn, maar geef het zooveel mogelijk licht en houdt het niet te nat. Matig vochtig is voldoende.

v. L.

Vraag No. 144.

Gaarne vernam ik door middel der Vragenbus welke waarde PAPIER heeft VOOR BEMESTING, en hoe het hiervoor bruikbaar gemaakt moet worden.

Amsterdam.

H. W. v. B.

Antwoord: Veel waarde heeft papier niet voor de bemesting, en mij is dan ook

niet bekend, dat het als zoodanig wordt aangewend, 't Staat vrijwel gelijk met stroo ('t is bijna zuivere celstof). De eenige manier zou m. i. wezen, het op de composthoop met anderen afval te verwerken. Mocht een onzer lezers er meer van weten, dan houden we ons voor mededeeling aanbevelen.

B. B.

Vraag No. 145.

Voor BALKONPLANTEN wil ik eenige BAKKEN doen maken. Worden de volgende afmetingen geschikt geacht? 1 M. lang, 0.30 M. diep, 0.15 M. breed? Zijn zinken binnenbakken wenschelijk?

H. sluis.

P.

Antwoord: Beter is: 1 M. lang, 20 c.M. diep, 20 à 25 c.M. breed. In geen geval een zinken bak; maar van binnen goed met menie bestrijken; denk om gaten voor waterafvoer. (Zie Jaargang I blz. 728.)

B. B.

Vraag No. 146.

a. Nevensgaande twee TAKJES zijn VAN een APPELBOOM welke sedert dit voorjaar door een ZIEKTE is aangestast, welke ons tot dusver geheel onbekend was. Ze verspreidde zich in enkele weken over alle jonge appelboomen, zoowel over de stammen als de takken, en is in enkele dagen tot op 't hart ingevreten. Op bijgaande takjes kunt u de ziekte in 't begin waarnemen. Wat kunnen we hier tegen doen?

b. Verder twee TAKJES VAN een PRUIMEBOOM. Zooals deze zien de jonge takjes van al onze pruimeboomen er uit. Afsnijden is niet te doen, afsprengen met tabakswater helpt niet.

c. Onze PRUIMEN SPRINGEN alle, aan sommige boomen worden ze niet volwassen en loopt de GOM er uit, ook zijn ze niet sappig. Wat is hier tegen te doen?

d. Onze BESSENBOOMPJES hebben weinig of geen vrucht gegeven, ze zijn goed gemest en zien er ook goed uit. Wat is hiervan de oorzaak?

e. Welke is de beste KUNSTMEST VOOR FRAMBOZEN?

Friezenveen.

E.

Antwoord: a. Gelieve van uw appel nog wat meer materiaal te zenden, vooral ook van takken, waar de ziekte wat meer gevorderd is. 't Is aan deze twee takken niet uit te maken.

b. De pruim zit vol bladluizen. Daartusschen waren er zeer vele, door sluipwespen aangetast en vlogen er een stuk of 6 uit het doosje. Bovendien zaten er drie zweefvliegervormen zich aan de bladluizen te goed te doen. Er wordt dus flink voor u gewerkt, al is 't niet afdoende (zie het Rozennummer). Intusschen moet afsprengen met tabakswater helpen, al is 't moeilijk, overal bij te komen. Bladluizenbestrijding moet eigenlijk veel vroeger plaats hebben, als de kolonies pas beginnen zich te vormen.

c. Een paar exemplaren gestuurd, had het onderzoek gemakkelijker gemaakt. Nu is 't raden. Misschien is 't een gevolg van de vele regens. Of vindt u een insect in de vrucht (larve van pruimenbladwesp) en loopt er zwarte gom uit?

d. Waarschijnlijk eenzijdig gemest of verkeerd gesnoeid.

e. Op deze vraag komt in het volgend No. antwoord.

B. B.

Vraag No. 147.

a. Is ASCH VAN BRUINKOOLBRIQUETTES of ANTHRACIETKOLEN van eenige waarde VOOR DE BLOEMEN OF BOOMEN?

b. Ik vind op de takken van mijn perboom soms een KLEINE ZWARTE ZEER RUGHARIGE RUPS met 2 rijen roode spikkels op den rug over de lengte, en twee hoorntjes aan zijn kop, is die erg

schadelijk en wat soort kan 't zijn. Ook worden veel bladeren van die boom door INSECTEN van het BLADGROEN beroofd, zoodat ze doorschijnend worden, is daar iets aan te doen; de boom is 10 meter hoog.

c. Tegenwoordig ziet men de WEBBEN weer TUSSENIEN DE STAMROZEN EN STRUKEN, is het raadzaam die te verwijderen, of is het beter ze MET RUST te laten, om des nachts de vlinders op te vangen?

Amsterdam.

D. T.

Antwoord: a. Niet bijzonder. Zie het art. van den heer Grimme op blz. 569 1e Jaargang.

b. Uit de gegevens kan ik niet opmaken welke rups het moet zijn. Twee „hoorntjes” op de kop heeft hier ter stede alleen de penseelrups, d.w.z. twee haarpluimen. Hadden deze rupsen ook zoo'n haarpluim als „staart”? Het is altijd het beste een of meer exemplaren in een goed sluitend doosje te zenden. In ieder geval doet een enkele rups aan een bodem van 10 M. weinig schade. Ook de bladeren zonder bladgroen kan ik ongezien niet beoordeelen.

c. Spinnen zijn thans niterst nuttig. Stil laten werken, al zullen ze 's nachts wel geen vlinders vangen, overdag gaat heel wat ontgint er aan.

B. B.

Vraag No. 148.

Kunt u mij iets mededeelen omtrent de WERKING VAN RUN, speciaal OP BESSENBOOMEN? De hoeveelheid per boom, de tijd waarop deze meststof moet toegevoerd worden, enz.? Ik heb het oog op een kweekkerij te Amerongen (Utr.), zoodat de aard van den grond u ongereed bekend is.

Amsterdam.

J. M.

Antwoord: Omtrent de werking van run als meststof is mij niets bekend. Ik heb het nooit als meststof zien gebruiken.

G.

Vraag No. 149.

Bijgaand neem ik de vrijheid u eenige TAKJES te overhandigen, met beoefend verzoek, de LAT. en HOLL. BENAMING der betreffende boomen te willen geven.

Amsterdam.

C. F.

Antwoord: Uw takjes met bladeren kwamen goed over. Het zijn: *Fraxinus excelsior* monophylla (enkelbladige Esch); *Fr. excelsior* (gewone id.); *Acer* (*Negundo*) *fraxinifolia* arg. var. (zilverbonte negundo); *Quercus pedunculatus* (*eupreus*?); (mogelijke koperkleurige eik); *Fagus sylvatica atropurpurea* (zwarte beuk); *F. sylvatica grandidentata* (2 ex.) (grootantidige beuk); *Robinia pseudacacia microphylla* (kleinbladige acacia); *R. pseudacacia inermis* (deze laatste aan 't blad alleen niet met beslistheid te onderkennen.)

LEON. A. S.

Vraag No. 150.

Ik heb deze week een GROOTE AUCUBA uit den vollen grond genomen en met de kluit in een kuip geplant. Ik heb op de vier gaten der kuip vier stukken van een bloempot gelegd, daarop eenige schoppen aarde, toen de plant er in gezet en toen de plant ingewaterd en eenigzins heen en weder bewogen totdat zich geen luchtbelletten meer op het water vertoonden, de plant vult de kuip geheel (45 c.M. hoog en breed), is dit voldoende voor de aanplanting? ik had ondervind langzaam wat aarde aangevuld. Nu komt die plant op een balkon te staan op het Zuiden. Kan die daar den winter blijven staan en moeten er soms voorzorgsmaatregelen genomen worden voor het bevroren van de wortels, zoo ja, welke? of moet hij bepaald in huis?

b. Ik heb een hoop zand van het soort

als vroeger voor de straat gebruikt werd, is dat voor grondvermenging eenigzins als rivierzand, of kan het niet gebruikt worden?

c. In de aarde van de rozenperken zijn nog al veel kiezelstenen, is dit schadelijk of goed?

Amsterdam.

D. T.

Antwoord: Hoofdzaak is, dat de plant met een zoo groot mogelijke kluit overkomt en de aarde in de kuip goed tusschen kluit en kuipwand wordt gewerkt. Daar water bij te gebruiken is niet noodig en acht ik veel meer gevaarlijk, omdat daardoor allicht de aarde tusschen de wortels der kluit wordt weggespoeld. Nu u echter de operatie al volbracht hebt, wensch ik u goed succes.

De plant kunt u overigens des winters wel buiten laten staan; alleen de kuip moet bij vorst goed met stroo of kleeden afgedekt worden. Bij strenge vorst is het daarenboven altijd aan te bevelen ook de takken een weinig te beschermen door er papier over te hangen of de plant zoo lang binnen te zetten, maar zoo koel mogelijk. Zoodra het weder dan wederom goed is, kan de plant weer buiten gezet worden.

In het voorjaar verdient het verder aanbeveling uw *Aucuba* voor de dan al krachtig wordende zonnestralen een weinig te beschermen. De *Aucuba* houdt over het algemeen toch van een beschaduwde standplaats.

b. Welzeker, dat zand is zeer goed te gebruiken.

c. Die grond schijnt mij voor rozen niet bijster geschikt te zijn; door al de steentjes wordt ze voor rozen te zwaar. Spit den grond liever een voet diep uit en breng er bladgrond met veel zand en oude koemest in. Dan zult u eens wat zien als u de planten tenminste volop zon kunt geven.

v. L.

Vraag No. 151.

Wilt u zoo goed zijn, in uw blad eens te zeggen, hoe deze plant heet, en welke grond hij moet hebben, het was een prachtige plant van een meter hoog, rijk in bloei, is ineens gaan verwijnen en dood gegaan. Ook heb ik een kuip met zomer-clivia's, ziet er prachtig uit, maar er komt geen enkele bloem aan, zou het komen dat hij te vol staat, het is zoo jaanmer, want die lila bloemen staan zoo mooi; zij heeft bladgrond en mest. Gaarne zou ik ook de naam van bijgaande blaadjes, of liever plant weten, het kleine geeft een oranje-bloem.

Beek.

Mej. V.

Antwoord: Wilt u geen materiaal van de planten waarvan u de namen wenschte te weten, ingesloten hebt, kan ik u natuurlijk niet inlichten. Ook weet ik niet welke plant u bedoelt met zomer-clivia's, bloeiende met lila-bloemen. Misschien *Agapanthus* of *Crinum*? zend ook daárvan een blad, dan komen we wel verder en kan ik u omtrent cultuur, advies geven.

De blaadjes van de andere planten behoren voorzover ik zien kan aan *Rubus moluccanus* (het zachtbelaarde blaadje), het eironde gladde blaadje waarschijnlijk aan een heesterachtige spiraea, terwijl het lange, smalle blaadje behoort aan *Gazania splendens*, een plantje dat, als het zonnetje schijnt, met groote oranjegele bloemen bloeit.

Ik herinner er overigens aan dat voor het bepalen van planten een enkel blaadje in de meeste gevallen geheel onvoldoende is. Zend dus altijd flink wat materiaal, liefst ook bloemen.

v. L.

Vraag No. 152.

In welke GRONDSOORT moeten GERANIUMSTEKJES gezet worden en hoe komt een stadsmensch aan zoogenaamde BROEIAARDE, GIER en dergelijke?

Kunnen er van WITTE MARGRIETEN ook STEKKEN worden genomen of blijven de plantjes in de potten den winter over? Middelharnis. Mevr. C. K.-v. d. Br.

Antwoord: U kunt daarvoor nemen gewone tuinaarde voor de helft met blad-arde en zand vermengd. Het benodigde materiaal kunt u bij een tuinman of bloemist bekomen maar bladaarde kunt u ook zelf wel maken, door ieder najaar het gevallen blad te verzamelen en te laten verteren.

Witte Margrietten (*Chrysanthemum frutescens*) kunnen nu ook gestekt worden op dezelfde wijze als *Pelargoniums* en *Fuchsia's*. De oude planten kunnen daarenboven ook als potplant overwinterd worden op een vorstvrije, niet al te vochtige en te donkere plaats. v. L.

Vraag No. 153.
Kunnen ALLE HEESTERS in SEPTEMBER of OCTOBER worden OVERGEPLANT, of moet gewacht worden tot ze hun blad verloren hebben? Lochem.

B. R.

Antwoord: Het is beter te wachten tot de bladeren beginnen te vallen. Uitgezonderd zijn n. t. de planten die lang groen blijven, omdat er zijn die haar blad pas met de eerste nachtvorst verliezen. Deze verplant men te gelijk met de andere heesters, ongeveer half October.

Het zeer vroege verplanten is meer een noodmaatregel en kan te pas komen als men moet verhuizen of wel bij noodzakelijke verandering van den aanleg wegens bouwen van een huis, schuren, een kas of anderszins. v. L.

Vraag No. 154.
Ik heb AZALEA MOLLIS en RHODODENDRONS welke ik wenschte te VER-PLANTEN; op welken tijd moet dat gedaan worden?

Ook wenschte ik RHODODENDRONS IN KUIPEN te zetten, welken tijd moet dat geschieden? Grondsoort? Hoe wijd die kuipen? Het zijn witte Rhod. Ik heb 2 kuipen van 40 c.M. middellijn en idem hoog, nu wenschte ik daarin een paar planten te zetten die een stam hebben van 1 M. of iets hooger en daarop kroon in den vorm van een halfstam Appelboom. Welke plant is daarvoor geschikt? Of is een ander beter?

Abbecker (N.-H.)

G. S.

Antwoord: De beste tijd voor het verplanten van Rhododendrons is wel in het voorjaar in Maart-April. Azalea mollis kunt u verplanten zoodra haar blad begint te vallen en ook in het voorjaar.

Datzelfde geldt voor het planten in kuipen. Een goed grondmengsel is versche veengrond voor de helft met bladaarde vermengd, waarbij u ook goed wat zand kunt voegen, ongeveer een paar schoppen vol per H.L.

De wijdte der kuipen hangt af van de omvang der planten en van de aardkluit. Die kuipen van 40 c.M. lijken mij voor niet te groote planten wel geschikt. Mooie kroonboompjes op stam vormen de Laurieren; het zijn nog zeer gezochte decoratieplanten. Misschien is dit wel wat u zoekt. Ze zijn echter niet winterhard en moeten 's winters binnen staan, wel niet warm maar toch liefst vorstvrij en ook niet te donker. Hetzelfde geldt voor *Fuchsia's* en *Laurus-Tinus* (*Viburnum Tinus*) die ook als stamboompjes zeer goed zijn op te kweeken. v. L.

Vraag No. 155.
Kan ik MEST van mijne VOGELS uit mijne VOLIERE gebruiken voor mijne planten (Rozen, Begonia's, Rhododendrons, Spiraea's, enz.)? Groningen.

Dr. J. M. t. O.

Antwoord: Zeer goed; het verdient evenwel aanbeveling, de mest met turfmolm of turfstrooisel te vermengen, daar ze onvermengd veel te krachtig is. Beter nog is: gieren met een dun aftreksel.

B. B.

Vraag No. 156.

a. Kunt u den NAAM zeggen van de TREURROOS, die KLEINE, WITTE MET ZACHTROSE GENUANCEERDE BLOEMEN HEEFT?

b. Kan ANEMONE JAPONICA groeien op DROGEN, goed gemesten GROND, waar zij middagzon heeft?

c. Wij hebben sedert twee jaar twaalf AUCUBA'S in den tuin. Tien daarvan staan naast een groep Coniferen en ontvangen water van een goot. Ze hebben 's morgens vroeg en 's middags even zon. Deze planten WORDEN steeds BLEEKER en zijn op 't oogenblik bovenop VAALGEEL; de onderste bladen alleen zijn groen. De twee andere Aucuba's, die nagenoeg geen zon, maar absoluut geen water krijgen, zijn frisch groen.

Wat kan hiervan de oorzaak zijn, en hoe krijgen we de tien Aucuba's weer goed? Laren (N.-H.).

L. O.-H.

Antwoord: a. Zonder de roos te zien, zal moeilijk iemand kunnen raden, welke 't is, misschien wel de Williams Evergreen, waar coll. Budde verleden week een art. over schreef. Wij raden u, met uw roos bij gelegenheid eens aan te loopen op de rozenkwekerij van den heer G. A. van Rossem te Naarden, die zal u gaarne den naam willen zeggen.

b. Als de grond niet al te droog, d.w.z. de ondergrond voldoende vochtig is, zal dat best gaan.

c. Het verbaast me niet dat de twee Aucuba's, die niet van de goot kunnen bevochtigd worden, er beter aan toe zijn dan de tien andere, die dat wel worden. Vooral in dezen zomer met zijn grooten regenval, zou de goot best gemist kunnen worden. Daarenboven staan Aucuba's gaarne eenigszins beschut tegen wind en vooral tegen felle zon.

Ik zou u dus raden die goot weg te nemen, want, als zij noodig is, in den drogen warmen tijd bijvoorbeeld, doet ze geen dienst en bij vochtig weder is zij overbodig en al speedig schadelijk.

Door de planten in het voorjaar wat in te snoeien, krijgt u ze wel weer beter. Maak nu en tegen het voorjaar den grond rondom de planten wat los, die door het vele dakgootwater allicht wat vast is geworden. v. L.

LEESTAFEL.

Rozenkwekerij „Muscosa.”
W. LONRENS, Utrechtscheweg, Arnhem.
Prijscourant 1907-1908.

Deze goed voorziene catalogus biedt 542 verschillende rozen aan, benevens vaste planten, heesters, enz. Wat de firma praesteert, hebben we op de rozententoonstelling te Haarlem gezien, is o.a. gebleken te Mannheim en verleden jaar te Zeist en te Almelo. De catalogus geeft o.m. eene mooie afb. van de nieuwe roos „Exelentie mr. G. van Tienhoven”, die wij op de plantenkeuring te Amsterdam en later te Haarlem hebben bewonderd. B. B.

Dictionnaire. Latin - Grec - Français - Anglais - Hollandais, des principaux termes employés en Botanique et en Horticulture, par A. M. C. Jongkindt Koninck, deuxième édition améliorée. Prix: 4 francs. Bussum, Chez A. M. C. Jongkindt Koninck. 1907.

Voor den een meer, voor den ander minder, brengt het onthouden der wetenschap-

pelijke botanische namen altijd zijne moeilijkheden mee. Deze worden evenwel tot een minimum gereduceerd, wanneer men de beteekenis der woorden kent. Bovenstaand werkje geeft in 6 talen de beteekenis der voornaamste botanische kunsttermen.

Bovendien volgt achterin nog een lijst van bot. geslachtsnamen, afgeleid van woorden in de voorafgaande dictionnaire verklaard, b.v. *Linnanthemum* van *linné* (meer) en *anthemos* (bloem).

Zooals men ziet is 't een handig werkje, dat met succes gebruikt kan worden.

B. B.

EXAMENS.

Bij het overgangsexamen, a/d. Rijkstuinbouwinterschool te Boskoop, op Woensdag 21 en Donderdag 22 Augustus, zijn geslaagd: J. Admiraal, Dordrecht; N. F. Verloof, Den Haag; J. C. Lemkes, Alphen; A. Zandijk, Rotterdam; L. J. Volkers, Maarssen; P. Schellingerhout, Zwijndrecht.

Bij het toelatings-examen aan de Rijkstuinbouwinterschool te Boskoop op 24 Augustus zijn geslaagd: J. L. Lünemann, M. v. 't Hof, Boskoop; Bouman, 's-Gravenzande; Bakker, Delft; Pannevis, Alphen; Koning, Veenhuizen; Doorenbos, Capelle a. d. IJ.; Visser, Numansdorp; Michelsen, Bussum; Hoogedoorn, Maarssen; Weijkman, Breda; Struik, Rotterdam; Krabbe, Hengelo; Kooiman, Rotterdam; Sleeswijk Visser, Rijsoord; Vrugte, Hilversum; S. S. Lantinga, Midwolda.

ADRES GEVRAAGD.

Wij ontvingen een briefk. van Mej. L. van Veen, zonder opgegeven adres. Beleefd verzoeken wij bij dezen, dit alsnog te willen opgeven aan de Administratie van „Onze Tuinen”.

ERRATUM.

De in het vorige nummer afgebeelde Tulpenboom staat niet te Giethoorn, maar in den pastorieuin te Oostervolde (Friesland. De redactie heeft (onwetend) een onjuist onderschrift gekozen. J. J. H.

ADVERTENTIEN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

GRONDBORINGEN ⁽¹⁴⁾
voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

Bloemen- en Gazonmest

kost, netjes verpakt in busjes met gebruiksaanwijzing en een glaasje voldoende voor een Liter water, franco thuis:

Proefbusjes f 0.50; bv. 1 KG. f 1.—; 1½ KG. f 1.25; 2 KG. f 1.50; 2½ KG. f 1.75; 3 KG. f 2.—; 4 KG. f 2.50; 5 KG. f 3.—.

Wederverkoopers genieten korting.

Mij. tot Verkoop van Hulpmeststoffen.

OPGERICHT 1893 TE DORDRECHT.

Verder alle soorten Meststoffen voor Land- en Tuinbouw. (116)

Sprekelaars Systeem „Vermorel”, poeder voor Bordeauxsche pap, Kopervitriool enz.

Vraagt inlichtingen en prijsopgaven.

(120)

is een geheel uit koper vervaardigde
Handpomp
om te witten,
om te teeren,
om te ontsmetten.
Druk 8 à 10 atm.
Bespr.: Nevel-achtig rijn.

Onoverschatbaar deelmiddel voor Land- en Tuinbouw en Industrie.

Prijs van af f 35 en hooger.

B. J. RUBENS & Co., Imp., Amsterd.
Vraagt prospectus No. 1923.

Bloembollen.

Geïllustreerde Catalogus kosteloos op aanvraag.

E. H. KRELAGE & ZON,
HAARLEM.

(121)

Orchideeën, Cactussen,

(118)

zoowel als alle PLANTEN en ZADEN uit

MEXICO.

Catalogus en prijscurant franco.

JEAN BALME FILS. — Postbus 788, Mexico.

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H.A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De bloei der Rozenvelden vangt einde Juli aan en duurt tot einde September.

Toegang op werkdagen van voormiddag 8 uur tot namiddag 6 uur. (102)

Rozenkwekerij „Muscosa”,

voorhanden de nieuwste soorten in Stammen en Struiken:

KLIM- en TREURROZEN.

Verwief te Haarlem: 2 gouden, 3 verguld zilveren en 3 zilveren medailles, benevens zilveren van H. M. de Koningin. Te Mannheim twee 2de prijzen.

Arnhem, Utrechtscheweg 48.

(117)

W. LOURENS.

Hoofddepôt en Proefstation WECK'S Sterilisator.

Hygiënisch zuiver. Gedep. merk

„Frischhaltung” alleen echt. (89)

Voor versch bewaren van
Groenten en Vruchten.
D. DE CLERCQ - Bloemendaal.

Struikrozen,

uitsluitend in de beste oudere en nieuwere soorten.

Vaste Planten,

enorm groot sortiment, bevattende de beste nieuwigheden, waaronder vele van eigen teelt of invoering. Bij den aanleg van Tuinen in modernen stijl kunnen de vaste planten niet worden gemist. Ook voor snijbloemen van af Maart tot November worden ze steeds meer gewaardeerd. De beste planttijd is Aug.—Sept. of half Maart—begin Mei.

Voorts Coniferen, Rhododendrons, Bloemheesters, Klimplanten, Bessenstruiken, Vruchtboomen, Pootaardappelen, enz. enz. (104)

B. RUYS,

Koninklijke Kwekerij „Moerheim”,

Dedemsvaart.

(88)

Otto Schulz,

Bussum. Tuin-architect.

INHOUD.

Parnassia en Epipactis, door B. B.

Onze Kwekerijen.

Rozenkwekerij te Naarden, door J.K.B.

Bodem en Bemesting.

Hakken en Schoffelen, door W. F. A. Grimme.

Nuttige en Schad. Dieren.

Het Lelie-torretje, d. W. F. A. Grimme.

Bloementuin.

De Blauwe Spar, door H. J. v. Aller.

Picea Pungens Glaucia Kosteri, door B. Ruys.

Fruittuin.

Vroege Aardbeziën van den kouden grond, door Kn.

Beurre Lebrun, door P. v. d. V.

Bohème op de Ned. Fruitmarkt, door J. C. M.

Zomerweelde.

Werk v. d. v. week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuין, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Vragenbus.

Leestafel.

Examens.

Adres gevraagd.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

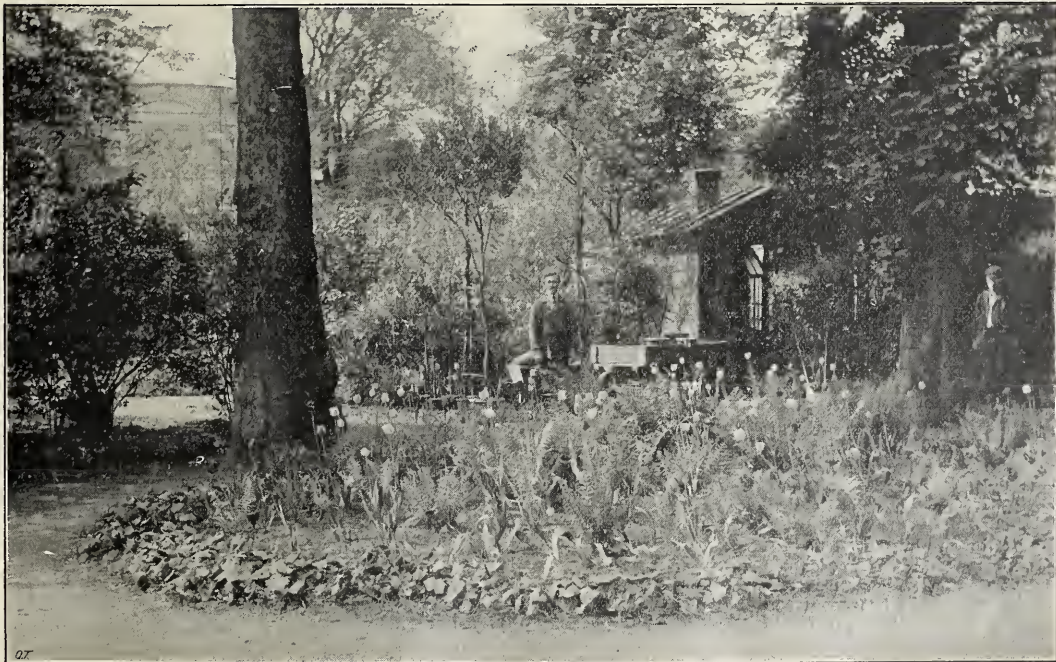
B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeane, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

✂ ✂ ✂ ✂ ✂ T U L P E N . ✂ ✂ ✂ ✂ ✂

DARWINTULPEN EN VARENS IN DEN AMSTERDAMSCHEN HORTUS.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandelijksche prijsvraag ontvangen. De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een photographie van eenige plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest praktische wijze om met geringe middelen eenigen tuinarbeid te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

Eens per half jaar zal onze prijsvraag echter steeds dezelfde zijn.

In de maanden Augustus en Februari toch worden onze gouden tientjes gezonden aan hen, die in het voorafgaande halfjaar, buiten de antwoorden van de prijsvragen om, aan de redactie van „Onze Tuinen” hebben gezonden de meest belangwekkende, waardevolle mededeeling, raadgeving, opmerking, teekening op photo.

De inzenders op onze prijsvragen onderwerpen zich aan de volgende regelen:

10. In het nummer van „Onze Tuinen”, verschijnende twee maanden later dan het nummer waarin de prijsvraag is uitgeschreven, worden de namen van de winners bekend gemaakt.

20. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

30. De redactie van „Onze Tuinen” behoudt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

40. De ritspraak omtrent de toekenning van de prijzen door de redactie is beslissend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover kan in ontvangst genomen worden.

50. Mededingers hebben uiterlijk 5 weken den tijd voor het gereed maken van hun inzending. Inzendingen, die door den redacteur later ontvangen worden dan met de eerste postbestelling op den vastgestelden datum, komen niet voor een prijs in aanmerking.

60. De inzendingen kunnen met een pseudoniem onderteekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

70. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”, die het recht heeft van de inzendingen, die geen prijs hebben kunnen verwerven, zooveel in het blad te publiceeren als zij wenschelijk oordeelt.

80. De inzendingen kunnen niet teruggezonden worden. Zoo mogelijk zal echter een uitzondering gemaakt worden voor inzendingen die door den inzender niet voor kopie of reproductie gebruikt kunnen worden.

Voor dezen keer vragen we eene foto van eene vaste plant, die in September bloeit.

Inzendingen met korte beschrijving aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam, vóór Maandag 7 Oct. Uitslag in ons No. van 2 Nov. a. s.

Tulpen.

(Zie afb. op de titelpag.)

Den titel boven dit opstel ziende, zal menigen allicht meenen, dat ik hier allerlei omtrent het tulpengeslacht ga vertellen, over de herkomst en de cultuur der tulpen, over haar geschiedenis, over den „dwazen tulpenhandel”, enz., enz.

Noch het een, noch het ander is mijn plan. Ik wil enkel maar eens op de schoonheid der tulpen wijzen, op hare groote sierwaarde als tuinplanten.

Maar, hoor ik al zeggen, dat is iets, waarvan iedereen overtuigd is!

Nu, dat moge al zoo zijn, vreemd is het dan toch in elk geval, dat er in onze tuinen in het voorjaar zoo weinig tulpen worden gezien en dan nog meest aangeplant op een wijze, die de sierlijkheid en bevalligheid der tulpen alderminst tot haar recht laat komen. Ze staan dan gewoonlijk op rabatjes of perkjes, stijf naast elkaar, geplant naar de wijze als in het bolcand in de cultuur gebruikelijk is.

Maar zoo kan men de schoonheid der tulpen niet bewonderen, evenmin als de kleurige tulpenvelden rondom Haarlem ons een idee kunnen geven van de gratie, den edelen vorm der tulpen. Dan spreken de kleuren, niet de tulpen. We zien daarin de kracht harer veelheid; van de schoonheid der afzonderlijke tulpen zien we niets. De tulp als zoodanig verdrinkt in de overweldigende kleurenwielde; hare fijnere eigenschappen gaan te loor in de schittering der massa.

Wil men de bijzondere en eigenaardige schoonheid der tulpen genieten, dan moeten we haar bespieden, wanneer ze bloeien in enkele exemplaren of in groepjes in een natuurlijke omgeving.

Op overeenkomstige gronden berust ook de kunst der moderne bloemschikking, die er naar streeft elke bloem naar haar eigen karakter zooveel mogelijk tot haar recht te doen komen.

Zoo moet het ook zijn met de versiering onzer tuinen. Om het edele karakter der tulpen te kunnen bewonderen moeten we het idee van „kleur-

perken” loslaten. In een kleurperk is elke plant ondergeschikt gemaakt aan het doel „kleur”. De planten zelf komen daardoor op den achtergrond, wat oorzaak is, dat de liefde voor haar zich niet sterk kan ontwikkelen.

En toch hebben ze recht, de tulpen, op onze onverdeelde bewondering. Zoodra we ze zien, los van elkaar, in een natuurlijke omlijsting, dan verandert alles als bij tooverslag. We bewonderen den edelen kelkvorm der bloemen, den slanken, maar toch stevigen stengel en het grijs-groene loof aan den voet.

Dan zien we eerst recht wat tulpen zijn, hoe edel van voorkomen en hoe fier. Inderdaad, met menig „kleurperk” van een paar vierkante meters oppervlakte zou een geheel tuin kunnen versierd worden. Bekijk de foto maar eens op de titelpagina. Hoe weinig tulpen staan daar niet en toch vullen ze een geheel hoek met kleur en leven. Er gaat van die slank gestelde tulpen, wiegelende boven het zachte varenloof, een bijzondere bekoring uit. Ze trekken aan door haar gratie. Bij elk windzuchtje buigen ze haar kleurige kelken, den stillen beschouwer als ten groot.

Inderdaad, varens vormen al een bijzonder mooie omlijsting voor de kleurige tulpen. Van zichzelf hebben de varens, hoe sierlijk en bewonderenswaardig-fijn ook gebouwd, iets stils en sombers. Het zijn dan ook echte kinderen van het plechtige, stille bosch, waar het licht slechts getemperd tot haar doordringt. Ze groeien daar in de schaduw der boomen en spreiden haar lichte veeren uit over den vochtigen, zachtbemosten bodem.

De tulpen nu brengen kleur en leven in de stille sfeer der varens, zonder dezen daarom te schaden. Zij vullen elkander aan, terwijl het geheel door zijn bekoorlijke eenvoud het oog bijzonder weldadig aandoet.

Wie dan ook een hoekje met varens of een ander wild hoekje heeft, kunnen we een tuschenplanting van tulpen met warmte aanbevelen.

Even vriendelijk als in het gras de crocusjes en andere kleine bol- en knolgewassen het doen, even sierlijk zijn de tulpen tuschen het groen der varens, lage heesters of vaste planten.

Wie met een dergelijke beplanting een proef wil nemen, moet niet denken dat het onverschillig is welke tulpen men daarvoor neemt. Er zijn zooveel rassen en variëteiten, dat het van belang is vooraf goed te overwegen, welke tulpen op een gegeven plaats het mooiste effect zullen geven. Tuschen varens zette men geen vroege, dubbele tulpen, maar zulke die bloeien als het eerste loof zich heeft ontwikkeld.

Darwintulpen zijn voor dat doel uitnemend geschikt, zooals de lezer op de foto kan zien. Ze bloeien als de varens in jeugdig groen staan en zijn bovendien hoog en rank van stengel, zoodat ze haar kelken fier boven het varenloof kunnen uitsteken. Toch verdient het aanbeveling tuschen de Darwin-tulpen ook eenige gewone late tulpen aan te planten, die lager blijven dan

deze en daardoor het geheel nog losser en natuurlijker maken.

Vroege tulpen plante men tusschen Maagdepalm of vroeg uitlopende vaste planten. Dubbele variëteiten zijn min-

uit Haarlem het bericht komt dat 'le velden met Hyacinthen met een paar dagen in vollen bloei staan, dan maakt zich een ontelbaar aantal liefhebsters en liefhebbers gereed, om hun jaar-

Bloeiende Hyacinten.

(Uit „Amateur Gardening“.)

der geschikt; de enkelbloemige zijn het mooist.

Voorts vermijde men te groote regelmaat in de beplanting. Een gelijkmatige onderlinge afstand doet schade aan de natuurlijkheid van het geheel. Men laat zich geheel leiden door den stand der aanwezige planten; op groote open plekjes zet men meerdere tulpen bijeen, op kleinere slechts een enkele en dan vooral hoog- en laag-opgroeijende variëteiten door elkaar; niet afzonderlijk!

Voor zoo'n perk behoeft men niet ieder jaar nieuwe bollen aan te schaffen. Men laat ze na den bloei stilletjes in den grond zitten en neemt ze dus niet op. Ze gaan dan eenige jaren mede als men maar zorgt na den bloei het loof niet af te snijden, vóór het geheel afgestorven is.

Gaan de bollen hier en daar achteruit, wat vooral plaats heeft als ze wat donker staan, dan kan men op die plekjes telkens enkele nieuwe bijpoten.

Worden de bollen allengs al te zwak, zoodat ze maar weinig en kleine bloemen geven, dan is het tijd de beplanting weer eens geheel te vernieuwen, eene betrekkelijk geringe uitgave trouwens en eene even geringe moeite met het betrekking tot het vele en langdurige genot dat men er aan beleeft.

v. L.

De Hyacint.

Ziedaar de naam van een bolgewas, van Aziatischen oorsprong, bekend over de gansche beschaaftde wereld, bemind door duizenden en duizenden en gekweekt in een niet te overziene verscheidenheid. Wanneer in April van

lijkschen pelgrimstocht naar de bollenstreek te maken 't zij per spoor, per boot, per rijtuig, per tram of per fiets.

Het zijn niet alleen landgenooten die wij te Overveen, Bloemendaal, Vogelenzang of Lisse ontmoeten, neen de ontboezemingen van „schoon" en „heerlijk" en meer dergelijke adjectieven hooren wij in de drie moderne talen zeker. Uit Amerika, Engeland, Duitschland en Frankrijk komen elk jaar een aantal belangstellenden naar Haarlem om den bloei van de Hyacinthen gade te slaan.

En allen komen in verrukking over het heerlijk bloementapijt dat rondom Haarlem ligt uitgespreid. Het is een stuk mozaiek dat alleen in ons land te zien is! Wij gelooven niet dat de indruk zoo groot zou zijn, wanneer de Hyacinth in Augustus bloeide, niet-tegenstaande de omgeving meer in harmonie was met de kleurenrijkdom dezer Oostersche kinderen. Ze bloeien echter op een tijd, dat wij nog niet veel gezien hebben; maanden liggen achter ons, waarin de meesten onzer slechts een enkel bloempje zagen en wanneer men dan voor een diorama wordt geplaatst zoodat de bollenstreek ons in werkelijkheid biedt, komt men, het kan niet anders, in extase en de indruk, bij verrassing opgenomen is zoo sterk, dat men dien niet gemakkelijk vergeet.

Omtrent het geslacht *Hyacinthus* in het algemeen en in het bijzonder over onze Hyacint, heerschte er in het begin van de vorige eeuw de grootste verwarring en plantenliefhebbers die de *Hyacinth* van onze tuinen wilden hebben, ontvingen dikwijls heel wat anders. Immers, het bekende „Druifje" noemde Linnaeus ook *Hyacinthus*, ofschoon het thans tot het geslacht *Muscari* behoort.

Ook omtrent de bakermat van *Hyacinthus orientalis* is men nog niet zeker en oude schrijvers brengen dikwijls de navorschers op een dwaalspoor. Ovidius, de Romeinsche dichter, kent in zijn „Metamorphosen" aan de *Hyacinth* een mythischen oorsprong toe.

Hij verhaalt dat *Hyacinthus* een beminnenswaardig jongeling was, die en door Apollo en Zephyrus bemind werd. Apollo lag hem het naast aan zijn hart en dit werd maar al te duidelijk door Zephyr opgemerkt, die weldra het plan opvatte zich te wreken.

De gelegenheid werd daartoe gegeven toen *Hyacinthus* en Apollo met den werpschijf speelden. Nadat Apollo den schijf omhoog geworpen had, dreef Zephyrus dien met geweld tegen het hoofd van *Hyacinthus*, zoodat deze bloedend ten aarde stortte en den geest gaf. Apollo echter wilde eene gedachte aan hem behouden en metamorfoseerde hem in een bloem.

Het spreekt van zelf dat latere schrijvers dachten, dat dit was de *Hyacint* zooals wij die bewonderen, wat echter bleek niet het geval te zijn geweest. Dierback zegt in zijn *Flora mythologica* dat het een Zwaardbloem — *Gladiolus* — is geweest, terwijl Dumoulin dit tegensprekt en de Duitse Lisch — *Iris germanica* — als zoodanig laat optreden.

Het interesseerde de geschiedschrijvers natuurlijk ook welke kleur de type had en ook hieromtrent heerscht er nog een volkomen duisternis. 't Is rood geweest zegt A, zich beroepende op Dioscorides die spreekt van *Hy-*

Hyacint met vier bloemstengels.
(Orig. foto voor „Onze Tuinen" van den heer P. v. d. Hoeven, Leiden.)

cinthen welker zwakke stengels onder het wicht der purperen bloemen gebogen zijn. Neen, zegt B, men heeft de *Hyacint* genoemd naar de kleur van het uit Ceylon komende edelgesteente van dien naam. Dit is natuurlijk

hoogst moeilijk uit te maken en wij behoeven ons daar ook niet verder in te verdiepen, al wisten wij het gaarne.

Dit echter weten wij zeker dat er twee soorten bestaan en wel *Hyacinthus orientalis*, onze tuin-hyacint en *Hyacinthus romanus*, die in het Zuiden van Frankrijk, Italië en in het noorden van Afrika thuis hoort. Wij komen hierop, wat betreft de cultuur, terug.

De prijscouranten komen weer binnen en wie met succes Hyacinten in de kamer wil forceeren, raden wij aan vroeg te bestellen en vroeg te planten; de bollen hebben dan gelegenheid een krachtig wortelgestel te maken en is dat goed, dan volgt de rest van zelf.

J. K. B.

Bloembollen in den tuin.

„Zuster Anna, ziet gij nog niets komen?”. „Nog is het winter, en de zomer, waarop wij meenden eenig recht te hebben, verschijnt nog maar steeds niet!”

Deze en soortgelijke uitroepen hoort men allerwege. Maar wat baat het klagen? Laten wij de dingen, waar niets aan te veranderen is, nemen zooals ze zijn en er ons humeur niet door laten bederven. Herinner u de filosofie van wijlen *Tijl Uilenspiegel*, die altijd blij was, als het tegen de hoogte opging en zich reeds bij de inspanning om den top te bereiken, verheugde op de afdaling. Komt de zomer niet, *soit*, de tijd gaat zijn gang. Spoedig zijn wij in den herfst en de winter komt zeker. Misschien volgt daarop een mooi voorjaar en een betere zomer, die ons meer genot van onzen tuin zal doen smaken dan zijn voorganger.

Om dit te bereiken, is het nodig, daartoe reeds nu de voorbereidende maatregelen te treffen; en hij die in zijn tuin vroege bolgewassen wil zien prijken, moet zoetjes aan beginnen de uitgebloeide zomerperken met deze gewassen te beplanten, en zoo daarvoor nog geen plaats is, ze alvast bij een betrouwbaar handelaar bestellen. Want hoe gaat het hiermede al te dikwijls?

Als de winter in aantocht is en de tuin er desolaat begint uit te zien, denkt men eerst aan zijn bollen. Er wordt gauw naar de courant gegrepen; men vindt daarin een prachtige annonce, waarin voor een bagatel gouden bergen beloofd worden.

Men ontvangt het bestelde, vindt er van alles en nog wat in, meestal te weinig voor een tafellaken en te veel voor een servet, betaalt dezen rommel altijd te duur en voelt zich in het voorjaar zeer teleurgesteld.

Neen, waarde lezer of bevallige lezeres, handelt niet alzo! Als uwe beurs of de plaats in uwen tuin niet toelaat, ook perken met bollen te beplanten, kiest waar uw smaak naar uitgaat: hetzij Hyacinten, Tulpen, Narcissen, Crocussen, Sneeuwkllokjes of iets anders, maar koopt wat gij nodig hebt en juist zooveel als gij behoeft, van een solied handelaar voor een billijken prijs.

Als uwe bollen op tijd en goed geplant worden, zult gij van uw misschien éénig perkje meer genot hebben dan van een groot aantal, die te laat of ondoelmatig beplant worden.

Veroorloof mij dus aan hen die het niet weten, eenige aanwijzingen te geven over de voorbereiding van den grond en de wijze van beplanting.

Vele mijner lezers weten, dat de kweekers van bloembollen hunne gronden, voor de teelt dezer gewassen bestemd, zeer sterk bemesten, en men zou daarom wellicht geneigd zijn deze handelwijze voor de perken na te volgen, wat kostbaar, onnoodig en meestal schadelijk zou zijn. Zij toch streven een geheel ander doel na dan de liefhebber, hechten geen waarde aan de bloem, maar verlangen dat de bollen goed zullen groeien; dat is in omvang toenemen en zoogenaamd „leverbaar” worden in den kortst mogelijken tijd, waarvoor deze sterke bemesting noodig is.

Daar de bollen, die de liefhebber in zijn tuin plant, reeds het vorige jaar het noodige voedsel opgenomen en als reserve in de schubben, waaruit de bol bestaat, bewaard hebben, is voor een goeden bloei geen mest maar slechts water noodig, dat natuurlijk door de wortels wordt opgenomen.

De kweekers passen op hunne gronden eene diepe bewerking toe, om den wortels gelegenheid te geven, daarin zoo diep mogelijk te kunnen doordringen en dit goede voorbeeld moeten wij ook op onze perken toepassen. Wij paren daaraan eene tijdige planting, zoodat de bollen vóór den winter goed vaststaan, waardoor ze de winterkoude beter kunnen weerstaan.

De winterharde soorten, zooals *Fritillaria*, *Crocus*, *Tulpen*, *Sneeuwkllokjes*, *Scilla sibirica* enz. trotseeren dan de felste winterkou, slechts met een licht stuifdekkje bedekt.

Hyacinten, *Narcissen*, *Engelsche Iris*, enz. moeten echter niettegenstaande eene vroege planting, goed voor de vorst gedekt worden.

Is men met de diepe omwerking der vakken gereed, dan late men den grond eenigen tijd bezakken, wat anders toch na de planting zou geschieden en voor de wortels nadeelig is. Gaat men nu tot planting over, dan neme men zooveel van den bovengrond van het vak weg, dat het 10 à 12 cM. lager komt te liggen dan het oorspronkelijk lag, harke het netjes gelijk, met behoud van den vorm, zoo men een hoog of bolvormig liggend perk verkiest, zoodat de bollen over het geheele vak even diep komen te staan.

Is het vak te groot om bij de planting het midden met de hand te kunnen bereiken, dan legge men een plank op het geharkte vak, waarop men kan gaan liggen voor eene goede bewerking en vermijde op het vak te loopen.

De bollen moeten bij de planting goed vast worden aangedrukt, daar zij anders bij het opbrengen van den gereserveerden grond tot dekking licht zouden omvallen. Het is aan te bevelen de dekgrond niet op te brengen vóór het geheele vak beplant is, daar zoo er een paar bollen te kort

mochten komen, men het vak door een kleine verschikking der geplante bollen toch vol kan maken en zoo er eenige te veel zijn, men ze op dezelfde wijze kan verwerken. Als nu al de bollen geplant zijn, brenge men er den gereserveerden grond op en harke alles netjes gelijk.

Zoo de grond erg licht is en aan verstuiwing bloot staat, zou eene lichte bedekking met riet zeer nuttig zijn. Als dit voor de netheid van den tuin een bezwaar mocht opleveren, giere men het vak met zeer verdunden koemest, wat zeer weinig in het oog loopt.

Wat wij op onze vakken zullen planten, hoop ik in een volgend stukje aan te geven.

J. J. KRUYFF.

Santpoort.

Mei-bloeiende Scilla's.

Soms vraagt men zich af hoe het toch komt, dat sommige planten slechts langzaam, voetje voor voetje, het hun toekomende plaatsje kunnen veroveren, terwijl andere die in ons oog veel minder waarde hebben, zeer spoedig alge-

Scilla campanulata „Rose Queen”.

meen zijn. Zoo gaat het ook met de bolgewasjes waarvan we den naam boven dit stukje plaatsen. In alle opzichten zijn ze mooi; ze geven fraai gekleurde bloemen aan flinke stengels, ze bloeien rijk, ze groeien goed, dus wat wil men meer. En toch, ze zijn lang niet genoeg bekend, onze sterhyacinten, en slechts zelden treft men ze in onze tuinen aan, waarom we nu de gelegenheid aangrijpen er nog iets van aan onze lezers te vertellen.

We hebben boven ons stukje „Mei-bloeiende Scilla's” geplaatst en zullen het daarom deze keer niet over de zeer vroegbloeiende sterhyacinten noch over de herfstsoorten hebben, want hoewel deze niet minder fraai zijn, behooren ze toch tot geheel andere groepen.

De Mei-bloeiende sterhyacinten dan bestaan hoofdzakelijk uit twee soorten

nm. *Scilla nutans* of de knikkende sterhyacint en *Scilla campanulata* of de klokvormige sterhyacint. Vroeger waren er veel meer soorten en heerschte er een ware verwarring, doch door middel van de Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur is er klaarheid in gekomen. Wel zijn er nog eenige species zooals: *monophylla* met allerliefste blauwe bloempjes, doch deze rekent men gewoonlijk niet bij de Mei-bloeiende Scilla's.

De bladeren van beide soorten komen vrijwel met elkander overeen en doen denken aan het loof van eene kleine hyacint. De bloemstengels worden ook ongeveer even hoog, van 20 tot 50 cm., maar die van *S. nutans* is gebogen of knikkend. De bloempjes, die ongeveer de helft der bloemstengel bezetten, gelijken eveneens Hyacintbloemen in het klein, alleen is het trosje bloemen veel levendiger.

Bij *S. campanulata* staan de bloempjes wijd open, terwijl die bij *S. nutans* meer buisvormig zijn. Overal het algemeen verschillen deze twee soorten dus nogal, doch sommige variëteiten maken het soms moeilijk om uit te maken met welke groep men te doen heeft.

De kleur der beide typische soorten is helder blauw, doch in de variëteiten treffen we tevens wit, rose en donker rose aan, zoodat er verscheidenheid genoeg is.

De fraaiste variëteiten van *S. nutans* zijn: *alba*, helder wit, *carnea* zacht rose, *delicata*, wit met blauwe tint, *Jeschko*, donker rose, *rosea*, helder rose en *major*, donker blauw.

Van de verscheidenheden van *S. campanulata* kunnen ons de volgende het meest bekoren: *alba maxima*, grootbloemig wit, *Robinhoud*, wit met rose vlekjes, *Excelsior*, zeer groot en krachtig, helder blauw, *Rosalind*, zacht rose, *Sky blue*, donker blauw en *Rose Queen*, waarvan we bijgaand eene afbeelding geven. Deze variëteit werd indertijd door de firma E. H. Krelage & Zoon te Haarlem gewonnen, en daar zij in hare, zacht rose kleur iets nieuws vertoonde, heeft ze veel opgang gemaakt.

Thans rijst nog de vraag, hoe en waar zullen we deze Scilla's planten. In de eerste plaats zouden we ze gaarne zoo natuurlijk mogelijk geplant zien, d.w.z. niet op regelmatige rijen en afstanden. Vervolgens het liefst onder eene groep heesters of zoo mogelijk tusschen gras uitplanten, waarvoor zij zich zeer goed leenen. Daar ze echter eerst in Mei bloeien en het gras misschien reeds voor dien tijd gemaaid moet worden, zal het planten onder heesters het meeste aanbeveling verdienen.

Afgesneden bloemen houden zich in water zeer lang goed en zelfs het laatste knopje komt open.

Tenslotte moeten we nog aanraden de bollen zeer voorzichtig te behandelen, daar door de geringste ruwheid de bast beschadigd wordt, waardoor de bollen in de meeste gevallen weggrotten.

W. DIX.

Beplanting van tuinen en perken met vroegbloeiende bolgewassen.

Hebben wij in 't voorgaande artikel gezien, hoe de vakken gereed gemaakt worden voor de beplanting met bolgewassen, nu komt aan de orde de vraag: wat zullen wij daarop zetten?

Het groote voordeel onzer bolgewassen voor de versiering van tuinen is, dat ze bloeien als er nog niet veel anders is en de bloemen in den tuin schaarsch zijn.

Als de strenge winterkou geweken is, zijn er reeds die te midden van sneeuwbuien en gure windvlagen, beschroomd hunne kopjes verheffen, ons toefluisterend: „de lente komt! hoe guur het nu ook moge zijn.”

Sneeuwklokjes, *Eranthis hyemalis*, *Iris reticulata*, *Chionodoxa Luciliae*, *Crocus* en andere zijn de voorloopsters der lente en als straks de Hyacinthen

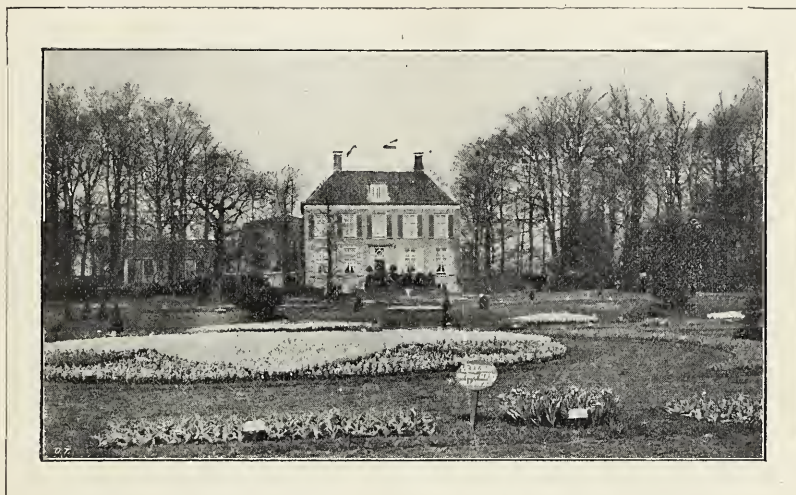
Sassenheim zeker voldoende bevezent.

Als het eerste Sneeuwklokje bloeit, wakker gekust door een warme zonnestraal, verkondigt men dit feit met geestdrift aan zijne huisgenooten.

Menige zieke op zijn leger met een paar dezer lieve bloempjes verrast, gaf het een belofte van herstel, dat ook voor hem of haar beterschap in aantocht was en de gever werd beloond door een dankbaren blik of een lieven glimlach.

Vele dezer vroege bolgewassen zijn zeer geschikt om tusschen heesters geplant te worden, ook omdat ze elk voorjaar weder en steeds fraaier te voorschijn komen, zoo men slechts de moeite neemt de beplante plekjes met stokjes aan te duiden, opdat ze met het schoffelen en schoonhouden van den tuin niet beschadigd worden. Deze plekjes moeten dan met de hand gewied worden.

Het planten dezer bollen is zeer een-

Hyacintenperk op de Tentoonstelling te Sassenheim.
Op den achtergrond het „Koningshuis”. (Orig. foto „Onze Tuinen”.)

en Tulpen volgen, en de velden tusschen Haarlem en Leiden, als aangehaakt door Flora's tooverstaf, al hunne voorjaarspracht ontwikkelen, trekken de drommen der bezoekers uit om daarvan te genieten. Zijn die talrijke bezoekers niet allen bloemenliefhebbers, voor allen zijn die bloeiende velden een bewijs, dat de winter voorbij en de lente in aantocht is.

Gaan die schoone beloften niet altijd in vervulling, zooals ons de afgeloopen zomer leerde, hoop doet leven, en een dag buiten te midden van schitterende bloemen en opgewekte en vroolijke menschen, is reeds een genot op zich zelf. Het is zooals de Engelschman zegt: „a beautiful thing is a joy for ever”.

Zoo wij onze tuinen met vroege bolgewassen beplanten, hetzij in perken, in het gazon of tusschen de heesters, zullen wij tehuis op bescheidener schaal, hoewel voor den echten liefhebber met meer intensiteit, hetzelfde genoegen kunnen smaken. En dat onze bolgewassen voor de versiering van tuinen niet ongeschikt zijn, heeft de laatste vollegronds-tentoonstelling te

voudig, men maakt den grond wat los en zaait er de bollen onregelmatig en niet te diep op. Hierbij vermijde men alle stijfheid wat den vorm der plekjes betreft: het moet den schijn hebben alsof ze zoo door de natuur zelve daarheen geworpen zijn.

Voor deze beplanting zijn zeer geschikt: Crocussen in soorten, Sneeuwklokjes, Sneeuwroem (*Chionodoxa Luciliae*), lichtblauw met wit oog, *Scilla sibirica*, donkerblauw, *Muscari botrioides*, de blauwe en de witte variëteit, ook wel Druifjes genaamd, *Eranthis hyemalis*, geel. Narcissen zijn voor dit doel ook zeer geschikt, maar daar ze wat hooger groeien dan de eerstgenoemde, moet men ze wat op den achtergrond planten.

Al deze bollen zijn winterhard en hoewel een lichte bedekking altijd goed is, kunnen ze het desnoods ook zonder stellen. Het afgevallen blad der heesters is meestal ruim voldoende. Voor Narcissen neme men voor dit doel harde en goedkope soorten, zooals Trompet-Narcis *Longifolius Emperor*, *Empress grandis* en *Golden Spur*.

Van de *Incomparabilis*-sectie de

soorten *Figaro* en *Sir Watkin*, van de *Leeds*-sectie is een der fraaiste de variëteit *Mrs. Langtry* en dan niet te vergeten de *Narcissus poeticus*, waarvan de meest aanbevelenswaardige is de soort *ornatus* in den dubbelen vorm of *albo pleno*, die echter in droge jaren wel eens slecht bloeit. Komt ze echter tot haar recht, dan is ze haast even mooi als een *Gardenia*-bloem, die, zooals men weet, tot de warme kas-planten behoort.

Voor hen die ook hunne gazons in het vroege voorjaar met bloemen willen versieren, zijn *Crocus*, *Sneeuw-klokjes* en *Chionodoxa's* zeer geschikt: doordat hare bladeren vroeg verwelken, lijden ze niet door het maaien van het gras. Ook hier is het planten zeer gemakkelijk, men licht hier en daar een zode van het gazon wat op en legt er de bollen onder, die verder wel voor zich zelf zullen zorgen.

Om met genoemde bolgewassen te slagen, is het echter noodig tijdig te planten; de eerste helft van September is daarvoor de geschikte tijd. Deze bollen hebben geen langen rusttijd

't Plukken en bewaren onzer vruchten.

III.

't Plukken is zeer eenvoudig, maar toch een zorgzaam werk. Nog maar al te veel wordt 't fruit tijdens den pluk te ruw behandeld. Men gaat uit van de veronderstelling, dat 't niet zoo nauw komt, immers de vruchten zijn nog zoo hard. En toch is dit een groote dwaling. Men behoeft slechts op de markt te koopen om de nadeelige gevolgen van een ruwe behandeling te kunnen waarnemen. Aan 't uiterlijk mag men al niets bijzonders bespeuren, bij 't schillen ontmoet men menig „blauwe” plck. De vrucht is daar ter

mers de vruchtzets in de toekomst. 't Schudden of slaan is niet alleen nadeelig voor onze vruchten zelf, maar wijl zoo menig vruchttakje mee naar beneden komt, berooven we den boom van talrijke vruchtorganen.

Bij hooge boomen moet een trapladder ons helpen. Wel kunnen enkele vruchten met een z. g. vruchtenplukker geoogst, bij de massa houdt zulks te lang op. Een plat mandje wordt dan met behulp van een haak aan een stevigen tak gehangen om dit, gevuld zijnde, te ledigen in de onder staande grootere mand. Stuk voor stuk worden de vruchten overgepakt en geenszins overgeschud. 't Oogsten met den „vruchtenplukker” valt niet mee, wijl men 't hoofd te veel achterover moet houden en de oogen te strak op één punt gericht moeten zijn.

„In den Fruittuin” gaven we reeds aan, om opvolgend te plukken. Dit mag in onze boomgaarden vrijwel onmogelijk zijn met 't oog op de daaruit voortvloeiende onkosten, voor ons valt dit bezwaar geheel weg en 't voordeel is werkelijk niet zoo gering als oppervlakkig lijkt. Let maar eens op! Lang niet alle vruchten aan een boom zijn gelijktijdig rijp; diegene, blootgesteld aan 't volle zonlicht, moeten 't eerst geplukt, wijl warmte 't rijpen bevordert.

Voordeel van een opvolgenden oogst is tweërlei. In de eerste plaats dikken de kleinere vruchten nog aanmerkelijk aan; dat is zoo klaar als de dag. Verder profiteert men langer van een soort; immers een opvolgende oogst geeft een opvolgende rijpheid.

Waar moeten we met ons fruit heen, zoodra 't van den boom is? 't Antwoord hierop hangt af met welk fruit we te doen hebben. Zomervruchten toch zijn spoedig weg, haar lang te bewaren is eenvoudig onmogelijk. Wel kan de tijd gerekt worden, doch niet, zooals dit met winterfruit 't geval is.

En waarom zullen we onze vroege vruchten zoo lang bewaren, wijl we in 't najaar zoovele soorten te verorberen hebben? Hoe warmer de bewaarplaats, hoe sneller 't fruit rijpt, hoe kouder, des te langer zal 't zich goed houden. Dezen zomer is dit zeer goed op te merken. Beschikt men over een ijskelder, zoo kan men wonderen verrichten. Aardbeien, kersen, perziken houden zich, mits ongeschonden er in geplaatst, wekenlang in een ijskelder goed.

We wijzen vooral op „ongeschonden”, want de geringste kwetsuur gaat in den kelder spoedig tot bederf over en steekt vanzelf de geheele vrucht aan. Een appel of peer gaat ook in de bewaarplaats voort met vocht af te geven, een gevolg daarvan is, dat ze minder in gewicht worden. 't Is u toch zeker wel opgevallen, hoe rijpe vruchten aanmerkelijk in gewicht verschillen bij pas geplukte! Men kan vrijwel aannemen, dat in doorsnee een vrucht $\frac{1}{2}$ van haar gewicht verspeelt van plukrijp tot tafelryp. Op de massa belooft dit nog al wat. Wat verloren gaat is niets anders als water. Hoe spoediger dit vocht verdampst is, des te gauwer is de vrucht vanzelf rijp, iets wat we

Tulpenbed op de tentoonstelling te Sassenheim. (Orig. foto „Onze Tuinen”.)

noodig en willen liefst zoo spoedig mogelijk weder geplant worden.

Voor de liefhebbers van bolgewassen die in het najaar bloeien wil ik er hier nog eenige opnoemen. In de eerste plaats de zoogenaamde naaktbloeier, die men wel eens in de kamer ziet: *Colchicum autumnale*; in Augustus geplant, bloeit ze zeer fraai buiten, zonder blad, dat eerst in het voorjaar verschijnt. Ze is volkomen winterhard en wordt vaststaande steeds mooier en bloemrijker.

Dan de weinig bekende *Sternbergia lutea*, die met een mooie gele bloem bloeit en fraai glanzende bladeren maakt; dit bolgewasje is ook winterhard. Ten slotte de in het najaar bloeiende *Crocus*, waarvan vele soorten bestaan en waartoe behoort *Crocus sativus*, wier meeldraden de echte saffraan leveren en waarvoor de meeldraden der in het voorjaar bloeiende *Crocus vernus* dikwijls tot vervalsching van het echte product gebruikt worden.

Daar dit stukje anders te lang zou worden, zullen wij den volgenden keer de beplanting der perken behandelen.

Santpoort.

J. J. KRUIFF.

plaatse gekneusd, en zelden kunnen dergelijke vruchten lang duren.

Zoo min mogelijk wordt 't fruit zelf bij 't plukken betast; immers iedere vrucht is met waas overtrokken en waar dit beschadigd wordt, daar is de vrucht spoediger aan bederf onderhevig, wijl dan de vochtigheid niet meer geweerd kan worden. En 't oog is bij sommige vruchten er totaal af, denken we maar aan onze druiven en pruimen.

Peren en langstelige appels pakt men daarom bij den steel en legt ze voorzichtig in een bekleede platte mand. Kortstelige appels (*The Queen*, *Cox Pomona*, e. a.) worden in de volle hand genomen en een halve slag gedraaid. Is de vrucht plukrijp, zoo laat ze gemakkelijk van haren zetel los, zoo men haar slechts beweegt in de richting tegenovergesteld aan hare natuurlijke neiging. Zoodoende behoudt de vrucht ook haren geheelen steel.

Kan ééne hand 't niet redden, laat de andere helpen om 't takje vast te houden. De organen toch in de onmiddellijke nabijheid van den zetel voorkomende, dienen gespaard. Zij zijn im-

kunnen regelen met de temperatuur in de bewaarplaats. Zoo zal zomerfruit met een 8 tot 14 dagen ligtijd reeds tafelrijp zijn, wijl de temperatuur in dien tijd van 't jaar vanzelf tot een snel rijpen meewerkt; een ijskelder valt hier buiten beschouwing.

Voor ons zomerfruit kan een frissche kamer zeer goed dienst doen. We spreken maar niet direct van fruitkamer of -kelder, want al mag hij, die over een flinke hoeveelheid fruit beschikt, zich de weelde van een dergelijke inrichting veroorloven, het meerendeel onzer lezers bergt zijn fruit in kelder, op zolder of een daarvoor ingericht kamertje. Van groot belang is 't toelaten van frissche lucht; het volle licht dient geweerd.

Waar een kelder tevens als bewaarplaats dient voor tal van andere consumptie-artikelen, zoo zal 't fruit,

daarin geborgen, zich meestal moeten schikken in den toestand, voor die artikelen gewenscht. De lucht en atmosfeer is dan niet te regelen, zooals voor een goede bewaring van 't fruit noodzakelijk is. Bovendien komt er aan de vruchten een bijsmaakje, waarop een fijnproever niet bijster gesteld is. We vinden dezen bijsmaak maar al te vaak aan vruchten op de markt of uit een comestibleswinkel gekocht, nog sterker zoo ze in een vischwinkel aangeland zijn. De vruchten toch als gaande voort ook in de bewaarplaats met ademhalen en assimileeren, nemen zoo spoedig de geur van sterk riekende stoffen over. Waar dan ook sprake is van bewaarplaats voor herfst- en wintervruchten, moeten beslist die etwaren geweerd, die vroeger of later ons fruit tot nadeel zouden kunnen worden.

(Wordt vervolgd.) P. v. d. V.

zijn de mooie Kievitsbloemen (*Fritillaria Meleagris*) inlandsch. Ze komen op tal van plaatsen in ons land voor, soms in overgroote hoeveelheid, zooals bij Haren (Gr.), Zwolle, Rotterdam, Zwindrecht, enz.

De heer Fritzlin, die ons dit voorjaar de mooie foto zond, verwonderde er zich terecht over, dat deze lieve plant niet meer gekweekt wordt.

't Zal een 25 jaar geleden zijn, dat ik van mijn ouden leermeester de eerste Kievitsbloem kreeg, die, zonder dat hij wist hoe, in zijn tuin was gegroeid. Intusschen vertelde hij, dat hij de bloem wel meer op Texel gezien had in natte weilanden. Of ze er nog groeit, weet ik niet. Ik heb er druifjes, narcissen, boschhyacinthen in 't wild gevonden, maar kievitsbloemen nooit.

Die narcissen waren stellig verwilderd, want hoe zouden dubbele gele trompetnarcissen anders in een weiland komen, dan met een kar mest. En de druifjes stellig op dezelfde manier.

Ook van de boschhyacinth (*Scilla nutans*) is 't de vraag of ze oorspronkelijk inlandsch is. Maar 't doet er m. i. weinig toe. 'k Weet op Texel, bij Beverwijk en bij Haarlem boschhoekjes, waar 't er vol mee staat. Niemand kijkt er naar om, en toch bloeien ze jaar op jaar even rijk.

Geheel en al 't karakter van een wilde plant heeft de Vogelmelk (eene letterlijke vertaling van *Ornithogalum*), die stellig 't heele land door groeit. Hier bij Amsterdam zelfs aan den Ringdijk van Watergraafsmeer en in de Kalfjeslaan. In de stadskwekerij „Linnaeus” is 't zelfs een lastig onkruid.

Sneeuwklokjes heb ik bij Velzen op een drietal plaatsen in 't wild weten te staan; maar of ze daar niet door vroegere eigenaars der buitenplaatsen gebracht waren?

Ook Crocussen komen hier en daar in 't wild voor, o. a. bij Breda (mededeeling van mej. Van Schermbeek in „De Levende Natuur” van 1899).

Ofschoon de Lelietjes van Dalen stellig wel tot onze oorspronkelijk wilde Flora behooren, zijn ze toch wel hier en daar uitgeplant, wat met de schoone Salomonszegel allicht ook het geval is.

Nogmaals, of ze oorspronkelijk dan wel verwilderd zijn, het doet er m. i. zeer weinig toe.

Wie de bekoring gevoelde, die er van die „wilde” bloemen uitgaat, weet tevens, hoe hij er in zijn tuin of tuintje 't meeste genot van hebben kan. De natuur heeft het hem geleerd!

Niet in stijve perkjes, maar verspreid in 't gras, andere onder heesters of boomgroepjes.

Voor perkbeplanting mogen de grotere tulpen en hyacinthen zich goed leenen, van 't kleine goedje, hierboven genoemd, is 't genot grooter naarmate de planting lossier is.

Tot slot noemen we het mooie zomer-klokje (*Leucojum aestivum*), dat nergens mag ontbreken, waar een vogtig hoekje in den tuin is.

B. B.

DE WILDE FLORA.

Wilde Bol- en Knolgewassen.

Of de titel van dit opstel wel geheel juist is, mag met reden betwijfeld worden. Niet dat er geen bol- en knol-

Dikwijls is 't intusschen niet uit te maken, en waar de bloempjes zich thuis gevoelen, maken zij er voor zich zelf ook geen punt van quaestie van en bloeien er lustig op los. Ik zie dus

Kievitsbloem.

(Orig. foto van den heer Fritzlin, Leeuwarden, voor „Onze Tuinen”.)

gewassen in 't wild worden aangetroffen, maar daarmede zijn 't nog geen wilde planten en zou de naam „verwilderde” in verscheidene gevallen beter zijn.

niet in, waarom wij er meer scrupules op na zouden houden, en we maken ons maar niet al te druk, of ze wild dan wel verwilderd zijn.

Stellig en zonder den minsten twijfel

Planting van Voorjaars-, bol- en knolgewassen.

Reeds eenige weken geleden wezen we er op, dat de tijd voor het planten van verschillende bolgewassen weer is aangebroken en we maken nu gaarne gebruik van de gelegenheid, om er in ons „Bollennummer” nog eens nader op terug te komen.

Voorloopig de tulpen en hyacinten overslaande, terwijl we eenige prijs-couranten aan het doorbladeren zijn, valt ons oog al spoedig op de *Crocus*, bij alle lezers zeker voldoende bekend. Men kan er geheele perkjes mee beplanten, maar het mooist komen ze toch uit als ze los verspreid in een gazon staan.

De manier, om met een stok gaten in het gras te steken en hierin de knollen te plaatsen, zullen we liever niet in toepassing brengen, maar wel de volgende:

Ter plaatse, waar we wat bollen willen zetten, lichten we voorzichtig de graszode af, spitten den ondergrond, zoo noodig, eenige steken diep om en als ze te stijf is, werken we er wat zand doorheen.

Het aanbrengen van mest is niet bepaald noodig, daar de knollen voor den eersten bloei zelf het noodige reservevoedsel in zich bevatten.

De knollen worden nu op de omgespitte aarde gezet, waarbij men zorgt, dat ze goed rechtop komen te staan; vervolgens worden ze met een dun laagje aarde afgedekt, waarna men de graszode weer op de plaats kan brengen.

Niet alleen *Crocus*, maar alle bolgewassen, die in het gras een plaatsje vinden, kunnen op deze wijze geplant worden.

Van *Crocus* bestellen we liefst de verschillende kleuren, om zooveel mogelijk afwisseling in de beplanting te kunnen brengen. Er is keus genoeg, want we hebben ze in kleuren, geel, blauw-purper, wit en witgestreept.

Veel op *Crocus* gelijkt de *Bulbocodium vernum*, die pl. m. 10 c.M. hoog groeit en vóór het blad bloeit met purperkleurige bloemen, waarom ze dan ook wel roode *Crocus* genoemd wordt.

Sneeuwklokjes (*Galanthus nivalis*) worden nu eveneens in het gras of in voorranden van heestergroepen geplant.

Een knolgewasje, dat dikwijls nog vóór het sneeuwklokje bloeit, is de winter-aconiet (*Eranthis hyemalis*), behoorende tot de familie der *Ranunculaceae*.

Het wordt 10 à 15 c.M. hoog en bloeit met oele bloempjes.

De Hondstand (*Erythronium Dens-*

canis) houdt van een lichten grond en niet te zonnige standplaats. Ze worden pl. m. 15 c.M. hoog en bloeien in kleuren, wit en purper.

Sneeuwroem (*Chionodoxa Luciliae*) is eveneens een bolgewasje, dat een plaatsje verdient. Haar naam zegt reeds, dat ze vroeg bloeit. Ze wordt 15 c.M. hoog en bloeit met trossen blauwe bloempjes met wit hart.

Sterhyacinten (*Scilla sibirica*, *Sc. amoena* e. a.) bloeien alle met blauwe bloemen; er bestaan echter ook witte en rose verscheidenheden van.

Voor het planten is het goed wat zand door de aarde te spitten.

Minder bekende bolgewassen zijn de Mormonentulpen (*Calochortus albus*, *C. luteus*, *C. lilacinus*, e. a.), die in kleuren van wit, geel en lila bloeien.

De planten verlangen vooral een zonnige standplaats en lichte zandige aarde.

Op perken plant men ze ongeveer 8 c.M. uit elkaar en 8 c.M. diep.

De Keizerskroon (*Fritillaria imperialis*) wordt dikwijls gebruikt als middenplant op bolleperkjes.

We hebben vaak hooren beweren,

die 60—70 c.M. hoog opgroeit en bloeit met blauwe bloemen.

Verder noemen we nog even: Druifhyacintjes (*Muscari botryoides*) en *Corydalis bulbosa*.

Daar ons artikeltje deze week te lang zou worden, kunnen we bij de meer bekende voorjaarsbloeiers, n.l. tulpen, hyacintjes (*Muscari botryoides*) en oogenblik stil staan. Daar we met het planten van deze echter nog tijd hebben tot November, komen we er wellicht later nog eens op terug.

Misschien is het dienstig, dat we hier nog even de afstanden opgeven, waarop we de verschillende bollen moeten planten.

We kunnen hiermee dan rekening houden bij het bestellen.

Tulpen komen 10 c.M. uit elkaar te staan, hyacinten 12 c.M. en Narcissen 12 à 15 c.M.

Het is altijd goed dat we eenige bollen meer bestellen, dan we direct noodig hebben. Deze bollen worden dan opgepot en in een kouden bak geplaatst. Men houdt ze zoo koud mogelijk, opdat ze niet harder groeien dan

Crocussen tusschen het gras.

(Uit: „Amateur Gardening”.)

dat ze tevens de eigenschap bezitten, om muizen die soms raar kunnen hushouden in de bollen, op een eerbiedigen afstand te houden.

Ondervinding hieromtrent hebben we echter niet.

De bollen worden 10 c.M. diep geplant.

De Kievitsbloem (*Fritillaria Meleagris*) blijft veel lager dan de vorige: ze wordt slechts 30 à 40 c.M. hoog. Verspreid in het gras of in voorranden van heestergroepen voldoet ze heel goed.

Ze worden ± 7 c.M. diep geplant.

Een bolgewasje, dat veel op onze gewone sneeuwklokjes gelijkt is *Leucorum vernum* dat echter wat hooger opgroeit en waarvan de bloemen ook groter zijn.

De kleur is wit met groene puntjes.

Een bolgewas, dat men niet zoo dikwijls aantreft, is *Camassia esculenta*,

de bollen op de perkjes. Zijn er nu in het voorjaar door de een of andere omstandigheid op het perk eenige planten weggevallen, dan kunnen we deze vervangen met de planten die we in pot hebben staan. We slaan ze daartoe voorzichtig uit den pot en graven ze in op de opengevallen plaats.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Vanda's. — *Angraecum Eichenianum*. — *Renanthera coccinea*. — *Odontoglossum nebulosum*.

Van de *Vanda's* zijn nu uitgebloeid *Vanda teres* en de witte verscheidenheid hiervan. Dank zij het mooie najaar van 1906 hebben zij goed kunnen bloeien, wanneer althans de behandeling goed is geweest. Deze planten

vereischen nu onze aandacht en kunnen lange exemplaren korter worden gemaakt. Om plaatsruimte te winnen kunnen wij ze bij elkaar in een bed met levend sphagnum zetten, zooals ook in de Kew-tuinen geschiedt.

Er is echter ook nog een andere wijze, n.l. men maakt een koker van zes latten, bij voorkeur van teakhout, waaromheen een half dozijn *Vanda's* kunnen staan. Dat alles komt in een bloempot te staan en zoo sparen wij niet alleen ruimte uit, maar ook zal de ondervinding ons leeren, dat de op deze wijze gekweekte rijkere bloeien dan die welke worden uitgeplant.

Na deze operatie houdt men het zonnetje buiten de deur, eerst dan wanneer men ziet, dat de planten gaan groeien, geeft men ze langzamerhand meer zon om ze ten slotte aan de volle zon bloot te stellen. Daar zijn deze planten bijzonder op gesteld en waar men met de kultuur niet overweg kan is dit in de meeste gevallen te wijten aan gebrek aan zonneschijn. Er is echter nog iets waar zij van houden, en dat is bij helder weer spuiten.

Vanda teres houdt van veel warmte en over dag veel frissche lucht, wanneer het zonnetje de planten beschijnt.

De zeer mooie *Vanda Miss Joaquim* groeit het best in het warmste gedeelte van de warme kas en dan bij voorkeur een plaatsje waar de stengels voortdurend door de zon beschenen worden. *Vanda Haskeriana* is op een dergelijke behandeling zeer gesteld. *Vanda Amesiana* en *V. Kimballiana* kan men in dezelfde kas van *V. teres* kweeken; zij houden van een plaats waar een geregelde circulatie van de lucht plaats heeft.

Angraecum Eichlerianum behoort ook tot die Orchideën, welker wortels zich op het hout vasthechten en daar zij meer in de lengte dan in de breedte groeit, is het noodig ook haar eens wat kleiner te maken, wat wij, indien noodig, nu geschikt kunnen doen. Zij bemint een warm plaatsje en een vochtige atmosfeer.

Renanthera coccinea is nu in volle groei en slaat haar wortels om het hout waartegen zij groeit. Zij mag in geen geval in haar groei gestoord worden en groeit daar het hardst, waar warmte en zon niet ontbreken. Zooals men weet bloeit deze Orchidee zeer spaarzaam. Eenmaal hadden wij haar in knop, maar tot bloeien kwam het niet. Dit kwam eenvoudig omdat wij haar gestoord hadden. Zij hing boven in de kas en nu had zich een luchtwortel tegen een ijzer gehecht en om nu de plant in feesttooi te kunnen bewonderen, lieten wij haar wat lager hangen, en hoe voorzichtig dit werkje ook gedaan werd, die eene wortel ging te loor en de plant bedankte er voor om te bloeien!

In den winter geeft men haar een droge en koele plaats.

De witbloeiende *Odontoglossum nebulosum* kan nu verplant worden, indien dat noodig is; zoo niet dan verfrischt men de bovenste laag. Voor compost kunnen wij aanbevelen half

bladgrond en de andere helft varenwortelgrond en sphagnum. Breng de planten kort bij 't licht in de koude kas en begiet in den eersten tijd spaarzaam.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Bloembollen.

Gaven we in een vorig nummer aan dat het zoetjes aan tijd werd er voor te gaan zorgen dat we onze *bloembollen*, die we dezen winter in onze kassen of serre in bloei willen trekken, moeten gaan bestellen. Thans dralen men niet langer en bestelle ze dus.

Welke bollen zullen we bestellen en welke soorten zijn voor ons doel het meest aan te bevelen?

Nog altijd spelen de welbekende Hyacinten en tulpen een hoofdrol. Zij die 150 jaren vroeger hebben geleefd en het zich maar eenigszins konden permitteeren, meenden dat een tuintje, waarin niet een vakje Hyacinten of tulpen prijkte, niet in orde was en niet

Romeinsche Hyacintjes.
(Orig. foto van den heer Horsting, Felp,
voor „Onze Tuinen“.)

zelden werden vrij groote bedragen hieraan besteed.

Sedert men er zich meer en meer op ging toeleggen om bloemen, van welke aard ook, meer in zijne onmiddellijke omgeving te bezitten, om daardoor van hare mooie vormen en kleuren en geuren meer te kunnen genieten, sedert men zich er meer en meer op ging toeleggen om ook gedurende de wintermaanden de huiskamers met deze troostbrengende gezellinnen te versieren, sedert dien tijd ook is het dat onze bolgewassen hierbij een grooten en steeds grooteren rol begonnen te spelen. Met de vele variëteiten die in den loop der tijd ontstonden en nog ontstaan, trof men er aan, die zich meer dan andere voor dit doel leenden en zoo bezitten we thans, en in elke prijscurant is het te lezen, eene collectie soorten, geschikt voor de kamer.

De behandeling van Hyacinten en tulpen is, zouden we zeggen, gelijk. We zullen ze daarom in één adem noemen.

Bestelt u bij den leverancier bollen, die u in den kamer in bloei wil trekken, zie dan niet op een paar centen, maar neem dan beslist de qualiteit, daarvan kunt u veel plezier hebben. Een goede bol, zoowel Hyacint als Tulp, moet, als men ze zoo in de hand neemt, vast aanvoelen, is zoo'n bol los, kan men er gemakkelijk tusschen duim en vinger deuken inknippen, dan is dat geen best teeken. De grootte moet flink zijn, de vorm meer rond, men verlieze hierbij echter niet uit het oog, dat de eene soort grootere en soms anders gebouwde bollen geeft dan de andere.

Ontdekt u schimmel aan het wortelkringetje, dan is dat een slecht teeken en kan men dikwijls aannemen, dat zoo'n bol reeds van binnen uit aan 't rotten is, pot men zulke bollen op, dan wacht u niet zelden teleurstelling. Het kweeken van Hyacinten en Tulpen in potten voor de kamer geschiedt als volgt: Van de eerste zet men 1 à 3 bollen in een pot, in het laatste geval moet de pot wijder zijn dan in het eerste geval, echter behoeft deze niet grooter te zijn dan de drie bollen met een vinger tusschenruimte. Zet men slechts 1 bol in een pot, dan is een potje van 10 cM. wijdt groot genoeg. Men gebruikt gewone zandige tuintaarde en plaatse hierin de bol zoo, dat het potje gevuld zijnde met grond tot aan den rand, nog iets van den bol zichtbaar is; we zouden zoo zeggen: breng $\frac{1}{4}$ van den bol onder en $\frac{1}{2}$ boven den grond.

Van Tulpenbollen plaatst men in een pot al naar men dat wil en naar de grootte van den pot 3, 5 of 7. Zijn de bollen nu voor half September zoo opgepot, dan zet men de potten naast elkander in den grond en bedekt ze alle met eene goede handbreedte grond. Hierover brengt men voor invallenden vorst eene laag boombladeren, om daardoor te zorgen, dat we te allen tijde de potten uit den grond kunnen nemen om ze in onze kas of serre te brengen. Aan lange stokjes worden de naamplankjes bevestigd, om daardoor zeker te zijn waar de bepaalde soorten staan. Het bedekken met bovenvermelde laag grond of iets anders van dien aard is daarvoor noodig, dat de bol zich in dien staat rustig kan ontwikkelen. De ontwikkeling moet bestaan in het vormen van wortels, zonder meer. Heeft men de bollen niet afgesloten van het licht, dan begint de ontwikkeling van het loof, gewoonlijk vóór de wortelontwikkeling, er wordt dan te veel reservevoedsel verbruikt, de bol is dan juist als het er op aankomt kracht te praesteeren (bij de bloemvorming) te veel uitgeput en het gevolg is dat de bloemknop halverwege uit gebrek aan voedsel blijft steken.

Wil men Hyacinten op glazen in water kweeken, dan koope men hiervoor speciaal in den handel zijnde glazen, dit glas wordt gevuld met water, zoo, dat als men den bol op het glas plaatst, het onderste gedeelte daarvan in het water komt. Men zet deze dan eenige weken in een donkere, vrij koele kamer, kelder of kast en brenge ze eerst in de kamer wanneer men reeds

tamelijk ontwikkelde wortels kan zien; dan begint men zeer langzaam te forceeren.

Met nadruk wijzen we er op, dat, wil men met het vervroegen beginnen, we dan de bollen niet direct in eene hooge temperatuur brengen. Een kamer of serre waar 't 50° F. is, is de eerste 14 dagen voldoende, daarna kan men ze successievelijk in eene hogere temperatuur brengen. Men geve ze dan licht

Trosnarcissen.
(Orig. foto van den heer Horsting, Felp,
voor „Onze Tuinen“.)

en plaatse ze niet te dicht bij de kachel.

Zijn uwe bollen uitgebloeid, zet dan den bloempot op een vorstvrije plaats, geef ze geen water meer, laat ze daar langzaam opdrogen en afsterven. Neem dan de bollen uit den grond en plant ze in den nazomer buiten op een hoekje uit, waar u zij het dan ook een zwakken, toch nog een redelijken bloei kunt verwachten.

Een der vroegst bloeiende Hyacinthen is de Romeinsche, een der vroegst bloeiende Tulpen vindt men in den Duc van Tholl, die zooals men weet, in verschillende kleuren bestaan.

Onder de Narcissen zijn ook tal van soorten, die zich gemakkelijk laten vervroegen, evenals de tot dezelfde groep behorende Jonquillen met hare heerlijk riekende bloemen.

Het gemakkelijkst laat zich in de kamer wel in bloei trekken de tros-narcis *Totus albus*, hoewel andere soorten zeker niet ver hierbij achter staan.

De bollen worden behandeld als voor de Tulpen is aangegeven, men plant er eveneens 3, 5 of 7 in een pot.

Onder de enkele Trompet-Narcissen zijn de soorten *N. Bulbocodium citrinum* en *album*, *cyclamineus major* en *Golden Spur* wel de gemakkelijkste om in de kamer in bloei te trekken.

De dubbele *Van Sion* is een der soorten die nog altijd het meest gebruikt worden om te vervroegen onder de dubbelbloemige Trompet-Narcissen.

Ook de Crocus laat zich vervroegen. Men ga hiermede vooral niet te hard

van stal. Als we in een flinken schotel er een aantal bijeen planten, dicht bij elkaar en we planten dan tegelijkertijd wat *Selaginella denticulata*, een groen, sterk mosplantje voor de koude kas op dien schotel, we plaatsen dezen dan in een weinig verwarmde kamer en houden het geheel niet nat maar behoorlijk vochtig, dan kunt u in het vroege voorjaar een zeer fraai bloeienden schotel met een mooien ondergrond bezitten.

Hebben de Hyacinthen, Tulpen en Narcissen naast haar decoratieve waarde als bloeiende plant, nog een hooge waarde als snijbloem, met het crocusje is dit laatste niet het geval, voor snijbloem deugt ze niet.

Is het bepaald om snijbloemen te doen, dan komt de *Lilium* naar voren. Zij die in het bezit zijn van een goede lichte koude kas, kunnen deze heerlijke bloem daarin gemakkelijk vervroegen.

Het zijn vooral de *Lilium longiflorum*, *Harrisii*, *L. longiflorum Takesima*, *L. auratum* en *L. speciosum album* en *rubrum*, die zich die vervroeging zeer goed laten welgevallen, vooral is dit het geval met de drie eerstgenoemde, waarvan de *Takesima* dan nog wel het meeste uitmunt.

De ter vervroeging bestemde bollen worden in het najaar, November, December opgepot, in elk geval worden ze zoodra ze hier arriveeren opgepot. Men weet, dat deze *Liliums* geïmporteerd worden uit Japan, vanwaar we ze gewoonlijk niet vóór November hebben ontvangen. De *Lilium speciosum* wordt hier zeer goed aangekweekt.

Men gebruikt als grondmengsel goede compostearde, vermengd met veel oude koemest. Ze worden bij voorkeur gekweekt in potten, men plaatst in een pot 1 tot 3 bollen. De cultuur in potten wordt wel bij preferentie gevolgd, omdat men dan de planten wat beter naar gelang harer ontwikkeling kan plaatsen. 't Is opmerkelijk, hoe groot het verschil in groei is, vooral bij geïmporteerde bollen. Op dezelfde wijze behandeld, kan de eene bol soms tweemaal meer ontwikkeling hebben verkregen dan de andere. Staan ze in den vollen grond in de kas uitgeplant, dan zijn we genoodzaakt ze te laten staan. Hebben we ze in potten, dan kunnen we ze zóo plaatsen als men dat zelf verkiest en kan men voorkomen, dat de aanvankelijk langzaam groeiende worden verdrukt door die, welke wat vlugger zijn.

Zoodra de bollen zijn opgepot, worden ze in de koude kas ingegraven, de grond een weinig vochtig gehouden en bij het verschijnen van de scheut geregeld gesproeid. Naarmate de plant zich ontwikkelt, mag de temperatuur hooger zijn en is eenmaal de bloemknop in 't gezicht, dan mag men zelfs een vrij hooge temperatuur geven.

Waar in het bijzonder acht op moet worden gegeven is, dat we de planten vrij houden van de haar gaarne gezelschap houdende groene luis. Ter voorkoming worden daarom onmiddellijk bij het in de kas brengen der potten tusschen deze tabaksstelen gelegd, die door het gedurig spuiten nicotine oplossen, waarvoor deze insecten wel respect

hebben en maar liever heengaan of niet verschijnen.

Het spreekt van zelf dat, wil men dit effect behouden, deze stelen af en toe door versehe moeten worden vervangen. Boven dit bestrijdingsmiddel is het nu en dan noodig, dat de kas waarin onze *Liliums* verblijven, eens geroookt of bespoten wordt met andere insecten-doodende stoffen.

Wil men een proef nemen met het forceeren van Lelies, in kassen waar men planten van allerlei aard kweekt, dan moeten we dit beslist ontraden. omdat dan gewoonlijk het optreden van de luis zoo sterk is, dat onze planten daardoor niet tot haar recht komen. De Lelie leent zich dus beter voor speciaal-cultuur.

Terwijl we bezig waren dit artikel te bewerken, moesten we even zijn op de Bloemisterij „Flora” te Zeist. Het toeval wilde, dat we daar juist van de bekwame bindershand van den eigenaar, den heer D. Meeuwenberg, een zeer sierlijke vaas gereed vonden ter verzending, geheel bewerkt van de *L. auratum*.

We konden bij het zien van dit heerlijk stuk werk geen weerstand bieden aan de lust er voor onze lezers een kiekje van te laten nemen, wat de heer Meeuwenberg ons welwillend toestond.

Ons dunkt, bij het zien van dit plaatje is commentaar overbodig. Deze lelie leent zich dan ook bij uitstek tot het maken van schoone vazen en ander bloemwerk.

Vaas met *Lilium auratum*.
Bloemstuk v. d. heer Meeuwenberg, Zeist.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

We hebben nog meer bol- en knolgewassen op ons lijstje, maar we vreezen dat we voor onze rubriek te uitgebreid zullen worden en bewaren ze dus om ze te zijner tijd in ons blad te behandelen.

J. A. KORS.

In den Moestuín.

Pootuien. — Andijvie. — Zaaiuien. — Aardbeien. — Spinazie. — Radijs. — Veldsla. — Winterpostelein. — Peterselie. — Meloenen. — Koude sla.

't Is in de war, door vele onzer berekeningen heeft de koude zomer een streep gehaald, we kunnen onze beraamde plannen niet volgens 't programma afwerken.

Ook bij den landbouw gaat 't dit jaar niet zooals men wel gaarne wenschte. Uit verschillende streken bereiken ons daaromtrent berichten, is er op 't eene oogenblik werkeloosheid omdat de oogst nog niet oogstbaar is, op een ander oogenblik als dit wel het geval is komen er handen te kort om van de weinige zomerdagen te kunnen profiteeren.

In den tuinbouw, waar het meeren-deel den producten niet in droge of rijpe toestand wordt geoogst, oefent het abnormale weer in dit opzicht minder invloed uit, maar toch ook in den tuinbouw is 't in de war.

We hadden ons zoo voorgesteld om de plaats waar de pootuien staan met late andijvie te beplanten, maar de pootuien vertikken 't om rijp te worden, we moeten dus naar een ander plaatsje voor onze late andijvie uitzien. Deze late andijvie worden geen reuzen meer, ze hebben zelfs om iets goeds te worden een mooie nazomer noodig, maar lukken ze, dan zijn juist die kleine struikjes uitstekend om in begin November te worden opgenomen en binnen gebracht te worden.

We nemen niet alle planten van het zaadbed af en geven de blijvende zoo-veel ruimte dat ze een kropje kunnen vormen, niet te dicht laten we ze staan, want voor bewaaran-dijvie hebben we liever dat elke plant op zich zelve staat.

Kunnen we over voldoende glasoppervlak beschikken, dan zaaien we nu andijvie onder glas, om die op dezelfde wijze als koude sla, onder glas voort te kweeken.

We gaan geregeld voort met vroege andijvie naar behoefte op te binden. 't Gevaar van doorschieten, dat dezen zomer toch al niet bijzonder groot was, is nu voorbij. Alle bindmaterieel is goed, we nemen dus wat het gemakkelijkst te verkrijgen is. In ons waterrijk vaderland groeit er in overvloed langs de slootkanten; de eegelskop, de gele lisch en lischdodde treft men bijna overal aan. We laten de biezen of bladeren in de zon drogen, om ze voor 't gebruik weer een poos in water te leggen. Roggestroo en jonge wilgentakjes, de laatste nadat ze een paar dagen in de zon gelegen hebben, leenen zich eveneens uitstekend voor dit doel. We binden niet, alsof we een zak toebinden, de lange buitenbladeren, om het hart der plant heen van boven stijf te samen, de band moet de geheele bladmassa omsluiten en te samen houden, anders zoekt het nog groeiende hart een uitweg ter zijde onder den band door. We binden ook

niet te stijf wat weer aanleiding tot rotten geeft, groote struiken geven we twee banden.

Ook de zaaiuien maken nog volstrekt geen aanstalten om zich in hun winterkwartieren terug te trekken, ze hebben ook nog den tijd, we laten ze nog wat zwellen en als de tijd daar is, zullen we ze wel dwingen het groeien op te geven.

Bij het uitplanten van aardbeien in koude bakken en ook op den kouden grond hebben we opnieuw de ondervinding opgedaan dat we bij het opzoeken van jonge planten terdege moeten sorteeren. Alle planten die in den beginne wat achter waren, blijven achter, vooral die welke in plaats van één forsch hartblad er meerdere hadden mogen nu wat grooter aantal bladeren hebben, we hebben liever de eerste omdat we daaruit krachtige bloemstengels kunnen verwachten. Ook hebben we opgemerkt dat de uitloopers van jonge planten krachtiger zijn als die van de oudere en dat die welke van planten genomen waren, die door de bekende bladplekziekte waren aangetast niet zoo krachtig groeiden als die waarvan de moederplanten niet besmet waren.

Gelukkig dat genoemde ziekte bij oudere planten pas optreedt als de oogst afgelopen is.

We zaaien nog eens spinazie, radijs en veldsla en gaan door met winterpostelein in den kouden bak uit te planten. Willen we in den winter een versch blaadje pieterselie dan nemen we nu wat planten op, en brengen die naar een wel bemest plaatsje in den kouden bak over. Vooraf korten we de wortels en bladeren wat in.

De beroepskweker heeft dit algemeen begeerde toekruid naar de mate van zijn bedrijf in een koude bak uitgezaaid, de amateur die slechts voor eigen keuken kweekt kan met een klein hoekje volstaan.

Met onze meloenen, zoowel in warme als in koude bakken is 't ook in de war. Zoodang de broeilaag werkte, ging het nog al en sneden we mooie vruchten, maar met de navrucht is 't misère. Door warmtegebrek vergaten de planten vrucht aan te zetten en gaan aan een der vele meloenkwalen dood. Met de koude meloenen is 't nog erger, groeien deden ze of in 't geheel niet, of zoo ze nog groeiden, misten ze de kracht behoorlijk vrucht voort te brengen. En de enkele die er nog komen, echte knollen zijn 't, dun van vleesch en dik van schil. Voor de laatste maal zaaien we koude sla uit, eer de plantjes van dit zaaisel verkregen een behoorlijke krop voortgebracht hebben, schrijven we al geruimen tijd 1908.

Om nu toch ook eens iets goeds van dezen kouden zomer te zeggen, constateeren we met genoegen dat de koolrups, lang niet in zoo groote massa wordt aangetroffen als dat dit in andere jaren het geval was.

J. C. M.

In den Fruittuin.

Ramen voor late aardbeien en perziken. — Peren en appels plukken. — Slakrups. — Steunen van takken en boommen. — Uitloopers.

Spraken we de vorige week over 't plaatsen van ramen voor onze druiven buiten, ook onze aardbeien mogen zoetjes aan eenige beschutting. Het spreekt dat we op 't oog hebben die soorten, waarvan we thans nog volop genieten; zoo b.v. St. Joseph, St. Antoine de Padue, La Perle, e. a. De nachten worden steeds kouder en vooral zoo aanhoudend nat weer 't aanrijpen geenszins bevordert, is 't aanbrengen van ramen boven zulke planten een best ding. We behoeven daarvoor geen speciale bak te gaan maken; met een paar stevige latten waar de ramen op rusten en desnoods nog planken er om, toe om meer warmte op te vangen, is men klaar. Het vocht wordt zoodoende geweerd en 't rijpingsproces gaat sneller van wege de meerdere warmte. Zoodoende kunt ge nog diep in 't najaar van aardbeien genieten, alhoewel 't aroma tegeneggelijk, naarmate 't kouder wordt, ook achteruit gaat.

Waar men twijfelt of late perziken nog wel hare volle ontwikkeling zullen bereiken, zou eveneens 't er voorplaatsen van ramen in toepassing zijn te brengen. In ieder geval make men de vruchten bloot, men neme dus de hinderlijke blaren weg.

Geplukt kunnen worden: *Seigneur Esperen*, een klein, groenachtig peertje, van goede kwaliteit. Ze ziet er wel niet erg rijp uit, maar houdt haar in de gaten, ze is spoedig buikziek, een kwaal, die van buiten af niet te bespeuren is en u juist daarom des te meer parten speelt. *Marguerite Marillat*, een groote peer, met een krommen snavel, ze zit daardoor zeer los op 't hout, deugt voor vrijstaande niet. *Souvenir du Congrès*, eveneens een flink stuk, een weinig gemuskeerd. *Triomphe de Vienne*, een mooie vrucht, geheel vrij van ziekte, vruchtbaar. *Beurré Hardy*, *Beurré Superfin*, *Blanke Diamant* of te wel *Dubbele Bergamotte*, *Beurré de Mérode* of *Double Philippe*, *Bonne Louise d'Avanches*, *Ronde perzikpeer*, *Vijgepeer*.

Als appels: *Rode Herfst Calville*, *Cellini*, *Gravensteiner Prinsennappel*, *Keizer Alexander*, *The Queen*, *Couleur de Chair*, *Ecklenville Seedling*, *Stirling Castle*.

Zij, die aardbeien in potten willen telen, 't zij om ze in kas of bak te vervroegen, 't zij om er ten allen tijde over te kunnen beschikken, nemen thans krachtige jonge planten met een flinke kluit op en plaatsen ze in flinke potten.

Met jonge planten bedoelen we vanzelf diegene, welke we einde Juli hebben uitgeplant en thans dus reeds krachtige planten zijn geworden. 't Grondmengsel voor deze planten bestemd, moet krachtig zijn; graszoden-aarde waardoor heen wat oude koemest en klei is een lekker spulletje, Druk

de aarde bij 't oppotten maar stevig aan, daardoor is de groei wat minder vlug, maar de planten worden forscher en in staat krachtige bloemstengels te geven. De binnenrand der potten wordt vaak bestreken met oude koemest, ten-einde 't den planten toch vooral niet, aan voedsel te laten ontbreken. Planten, nu opgepot, kunnen vóór den winter nog flink aanwortelen, bij 't opnemen zorgt men goed kluit te houden, iets, wat bij een flink gewas zeer best gaat. Mocht de grond te droog zijn, zoo giete men flink om met 't oppotten te wachten tot de kluit vochtig is.

De *slakrups* of *echtclrups*, de made van een klein gevleugeld insect, doet zich dapper te goed aan 't bladmoes onzer pereblâren. Van een rups heeft 't beestje al zeer weinig weg, veel meer van een slakje. De kleur is zwart groen, 't is een c.m. lang en loopt naar 't achterende wat puntig toe. Vooral aan onze late soorten peren kan 't veel schade doen; de blâren, soms zelfs de vruchten, worden leelijk aangevreten. Gelukkig zit 't in den regel aan den bovenkant, waardoor bestrijden altijd gemakkelijker is. 't Beste, wat ge hiervoor kunt aanwenden, is ongebluschte kalkpoeder. Deze stof, door middel van een zwavelverstuiver op de beschadigde plaatsen gestrooid, doodt beslist de vettige rupsjes. Aan 't blad doet de kalk, zoo de laag van zelf niet te dik is, geen kwaad.

We zien toch vooral goed toe of de zware last van vruchten aan onze boomen geen schade kan berokkenen. Ga niet met de gedachte naar bed: och! ze kunnen 't wel houden, want den volgenden morgen is 't reeds niet meer noodig, 't aanbrengen van eenigen steun. Niet zelden helt de geheele boom naar den zwaarsten kant over en vooral bij wind met regen gepaard, breken rijk beladen takken plotseling af of zakt de boom al meer en meer op zijde. Verg toch vooral niet te veel van de draagkracht van uwe boomen. Help hen een handje, 't is immers in uw eigen voordeel.

Let tevens eens op reeds vroeger aangelegde banden. Ge hebt bij scheef gezakte boomen indertijd een steun geplaatst, waaraan uw boom met stevig touw of ijzerdraad is bevestigd. Wel is om 't insnijden te beletten, onder den draad of 't touw een verband gelegd, maar toch kan men dit op den duur niet tegengaan. Zoo'n verband is als 't ware een soort vangband; want bij 't wegnemen blijken tal van poppen en larven en andere insecten er een schuilplaats gezocht te hebben.

Zoo'n half verteerde band daarom niet onder den boom laten liggen; verbranden is 't beste. Moet de boom opnieuw gesteund, leg de band dan iets hooger of lager, niet op de oude plaats dus. Het spreekt, dat de huid onder den band, als zijnde verstoken van 't licht, zeer gevoelig wordt, waaruit verschillende ziekten, als kanker, brand, vorstplekken, vroeger of later kunnen voortkomen. Minstens tweemaal in 't jaar inspecteere men deze banden en verlegt men ze. Wij hebben hier niet direct op 't oog, de palen tot steun,

voor onze hoogstammen, als wel struiken of pyramiden, die door storm of veel nat scheef gezakt zijn en die men door op eenigen afstand een stevige post in den grond te slaan met behulp van stevig touw of draad in hun oorspronkelijken stand tracht terug te brengen. Niet zelden ook worden afstaande of hangende takken met behulp van touw aan den stam verbonden. Vooral zoo zulke takken een zware last te torsen hebben, wordt er van 't touw veel geveerd en groeit 't niet zelden in 't hout. Ook 't draad van étiquetten, die de boomkweker of gij zelf aan een tak bevestigd hebt, is in 't hout gegroeid, voor ge er erg in hebt. Zie een en ander eens na, voor 't te laat is.

Verwijder de uitloopers aan den voet uwer boomen ontspruitende. Ge vindt er kwee, paradijs, zaailing, pruim, al naar de soort onderstam die gebezigd is. Pruimeloten kunnen verbazend ver

van huis uit den grond te voorschijn komen, veel verder nog dan de takken der boomen reiken. We zien die talloze uitloopers niet gaarne, 't is een bewijs, dat 't met 't wortelgestel niet in den haak is of dat dit met spitten te veel beschadigd is. Gewoonlijk worden ze afgeschoffeld; voor een oogeblik is men er af, maar weldra is 't aantal minstens verdubbeld. Immers de oogen van 't behouden gedeelte loopen uit en zoo voortgaande krijgt men weldra op den duur een soort mastbosch van uitloopers. Tot op hun oorsprong poogt men ze weg te nemen, waarvoor ze natuurlijk dienen blootgemaakt. Met 't mes, scherpe schop of hakmes verwijderd men ze in hun geheel. Bij appelboomen zitten deze uitloopers meestal onder de bloedluis; men drukke deze dood, alvorens de uitloopers te rooien, wijl de luis door 't schudden ontsnappen zou.

P. v. D. VLIST.

PLANTENZIEKTEN.

Kwade Plekken in de Tulpen.

(*Botrytis parasitica*.)

Wanneer in 't Bollenland hier en daar in de tulpenbedden zich enkele gedeelten vertoonen, waar niets opkomt, dan spreken de kweekers van „kwade plekken”.

Voor een jaar of 12 heb ik eens het dubieuze genoege gehad, zulke „kwade plekken” in mijn bloempotten te hebben. Sommige tulpen kwamen in 't geheel niet tot ontwikkeling; andere vormden korter of langer scheutjes, doch staakten ook weldra haar groei.

De oorzaak van deze ziekte is een zwam, n.l. *Botrytis parasitica*. De aangevaste tulpen bleken gedeeltelijk omponnen met zwamdraden, licht of donker van kleur, al naar ze onder en in de bolschubben groeiden of daarbuiten.

Botrytis heet dit geslacht, omdat de zwamdraden die de sporen dragen, onder het microscoop op kleine druiventrosjes lijken.

Ik liet in één pot de tulpen rustig staan, om het verloop der ziekte te leeren kennen. Terwijl de bol zich niet verder ontwikkelde, werd daar onder den grond een strijd op leven en dood gestreden. Zelf zou deze tulp het zonlicht nooit zien schijnen, geen kleurigen bloem dragen, niet met frischgroene bladeren prijken en daarmee geen voedsel vormen voor de volgende generatie.

Maar terwijl de zwamdraden de bolschubben uitzogen, werd van het reservevoedsel gered wat er te redden viel voor de vorming van een jongen bol, die voor de instandhouding der soort moest zorgen.

Geen wonder, dat de bolschubben er spoedig uitgedroogd en verschrompeld uitzagen.

Nu veranderde ook de *Botrytis* van tactiek. Eerst als in de jonge bol het voedsel weer mobiel zou zijn ten be-

hoeve van hernieuwden groei, eerst dan zou de zwam het weer kunnen benaderen. Tot zoolang moest ze dus evenals de bol een rustperiode doormaken.

Het voedsel dat ze intusschen bijeengeroofd had, werd in klunvormige zwamdraden bijeen gebracht. Het overtollige vocht werd uitgescheiden en de aanvankelijk witte korrels werden harde zwarte massa's, zwart van buiten, wit van binnen.

Zoo doortaan ze de strengste winterkou, droogte, vocht, kortom alle schadelijke invloeden. In dien toestand heet de zwam een Sclerotium.

Als nu het voorjaar weer aanbreekt, ontwaakt ook het Sclerotium weer tot nieuw leven. Het geeft weer het aanzijn aan nieuwe sporen, die de bollen in de omgeving opnieuw besmetten.

't Is te begrijpen, dat een grond waarin zieke tulpen hebben gestaan, totaal ongeschikt is, om er weer tulpen in te verbouwen.

Daarom graven de tulpenkweekers dien grond zorgvuldig uit en wie dien hebben wil, kan ze vaak met een „asjeblijf” toe, gratis krijgen.

Op die manier is er heel wat besmette grond naar Amsterdam gekomen, voor terreinophooging of voor tuingrond, en voor beide doeleinden is hij uitstekend geschikt. Alleen moet men er de eerste jaren geen tulpen in zetten. Voor deze breekt de tijd pas aan, als de sclerotien van *Botrytis parasitica* door uitputting gestorven zijn.

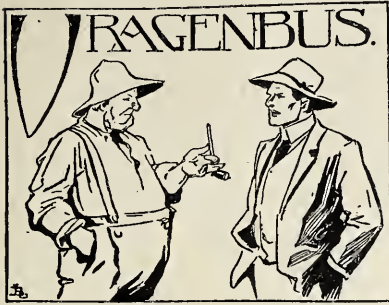
Hoe erg de tulpen er onder kunnen lijden kon men voor een jaar of vijf in 't Vondelpark zien; de perkjes voor 't Paviljoen werden hoe langer hoe erger, totdat men 't ten slotte opgeven moest, er tulpen in te zetten.

Mochten er onder onze lezers zijn, die in 't komende seizoen teleurstellingen van bovengenoemde aard onder vinden, dan hebben zij in de eerste plaats den oorzaak te zoeken in den

grond en niet de leveranciers te verdenken.

Nog beter is het, voor zoover mogelijk, alle teleurstelling te voorkomen en beslist geen tulpen te zetten in ouden bollengrond.

B. B.

Vraag No. 157.

Bij 't omgraven der vele MIERENNES-TEN in onzen tuin valt het me telkens op dat de nesten — buiten door 't bekende bedrijrige volkje — ook bewoond worden door GEVLEUGELDE INSECTEN. Wat zijn dat? Misschien de wijfjes? Maar dieren die vleugels bezitten, moeten die toch tot vliegen gebruiken! Hebben we dan vliegende mieren?

Opmerkelijk is het, dat wanneer een nest uit elkaar gehaald is, de mieren zich de grootst mogelijke moeite geven de eieren in veiligheid te brengen. De gevleugelde insecten echter zich om deze in 't geheel niet bekommeren.

Kuokkala (Finland).

W. R. B.

Antwoord: Uwe veronderstelling, dat er gevleugelde mieren zouden zijn, is volkomen juist. Op warme zomerdagen verlaten de gevleugelde dieren het nest, voor de z.g.n. brulloftsvlucht. De grootere zijn de wijfjes, de kleinere mannetjes. De overgrote meerderheid der bevolking bestaat uit werkers (bij sommige tropische soorten zijn bovendien nog „soldaten" ook). Deze zijn ongevleugeld.

Na de brulloftsvlucht komen de mannelijke dieren niet meer in 't nest terug. De vrouwelijke worden door de werkers van de vleugels ontdaan en in 't nest teruggevoerd, waar ze als eenige functie eieren gaan leggen. De verzorging en 't werk komt voor rekening der werkers, zooals u ook hebt gezien. 't Waren evenwel geen eieren, waarmee ze sjouwden doch cocons (waarin poppen zitten) of larven. De kleinere eieren zult u wel niet gezien hebben.

B. B.

Vraag No. 158.

Beleefd verzoek ik u mij te willen mededeelen, hoe ik mijn DROSERA het beste IN het LEVEN kan HOUDEN.

A.

H. G.

Antwoord: Hebt u de rondbladige zonnedaauw op veenmos gevonden, dan is 't het beste, het plantje met een flinke hoeveelheid veenmos op te nemen; daarbij zorgt u, het moskussen zoo min mogelijk te beschadigen. Daarna zet u het op een schoteltje of in een ondiep bakje en houdt het goed vochtig. Het plantje heeft volle zon nodig. Van tijd tot tijd geeft u een klein stukje gekookt ei of een snippertje rauw, ongezuurd, mager vleesch. Heeft u de andere soort, met smalle blaadjes, die op kale plekken vaak voorkomt, dan met een kluitje van plm. 5 cm. dikte uitsteken. Verder behandeling dezelfde.

B. B.

Vraag No. 159.

a. Welke NAAM draagt bijgaande LANGE PEER en door WELKE ZIEKTE is die aangetast? Is dit pereschuif?

b. Hoe is de NAAM van deze RONDE PEER en WANNEER is deze RIJP?

Driebergen.

P. H. B.

Antwoord: a. De naam van de lange peer is *Calebasse Corafon*, rijp in October. Die sterretjes op de vrucht worden veroorzaakt door de pereschuif (*Fusicladium*) die u bestrijden kunt met Bordeauxsche pap, zooals reeds meermalen in ons blad is aangegeven.

b. Bedriegen we ons niet, dan is die ronde peer *Souvenir du Congres*, 't is echter een ietwat afwijkende vorm; de kenmerkende eigenschappen van deze soort bezit ze overigens geheel. Deze soort is rijp in September en is een heerlijke, ietwat gemuskeerde peer met zacht smeltend vleesch.

J. A. K.

Vraag No. 160.

a. Twee jaar achtereens zaaide ik WORTELN; telkens kwamen ze niet tot vollen wasdom; 't loof werd geel en de nog kleine worteltjes bleken aangetast door kleine WITTE WORMPES. Het eerste jaar zaaide ik op ongemesten, overigens goeden kleigrond, het 2e jaar gaf ik in 't najaar koemest, zaaide daar rogge op en spitte die in 't voorjaar onder, vóór 't zaaien der wortelen (raadgeving uit de Goedkoopse Tuinbouwbibliotheek).

Wat kan de oorzaak zijn van deze wormplaag? Wat is eigenlijk de nuttige werking van het roggezaaien?

b. Onervaren tuinman, als ik ben, heb ik veel TE VEEL ZAAD besteld voor den beschikbaren grond. O. a. heb ik nog over spinazie, kropsla, tomaten, wortelen, stok- en stamboonen, tuinboonen, komkommers, augurken en dopervrten. Kan ik hiervan, mits droog bewaard, in het VOLGEND JAAR nog gebruiken?

c. In mijn prijsceurand vind ik genoëerd: WINTERKROPSLA. Kan ik deze nog zaaien met kans op succes en is deze sla bestand tegen een weinig vorst?

E.

C. F. K.

Antwoord: a. Uwe wortelen worden aangetast door een larfje van de wortelen-vlieg *Psila rosea*. 't Is eene vrij lastige plaag, die vooral op gronden die reeds lang voor dergelijke producten in cultuur zijn, sterk kan optreden. De wortel of peen verlangt een nieuwen grond; laat daarom uw grond eens flink diep omwerken, u krijgt dan z.g.n. nieuwen grond. Zoodra uwe wortels gezaaid zijn, is het goed over het bed te zaaien een laagje half gebluschte kalk; dit wordt hard (koolz. kalk) en belet het wortelvliegje gemakkelijk in den grond te kruipen, daar haar eitjes te leggen, waarvan na ontwikkeling de larfjes uwe peentjes vernielen.

Het bezaaien van uw ledigen grond met rogge, b.v. thans, is om verschillende redenen aan te bevelen. In de eerste plaats geeft u daardoor aan uw grond, wanneer u deze rogge in het voorjaar onderspit, eene goede bemesting; in de tweede plaats is het nuttig dat uwe grond ook eens met andere gewassen beteeld wordt, waarvoor de rogge met haar fijn wortelnet zeker aanbevelenswaardig is.

b. Van de door u overgehouden zaden zult u het volgende jaar met goed gevolg kunnen gebruiken: komkommers, augurken en tomaten. Spinazie, kropsla, wortelen, boonen en erwten zijn wanneer het werkelijk is gewonnen in 1906, ook in 1908 nog wel te gebruiken, dat is te zeggen, 't komt gewoonlijk wel op, maar de planten, die er uit voortkomen, groeien zwakker en geven minder opbrengst.

c. De door u genoemde Winterkropsla zal wel zijn: de *Wintersalade van Nansen*.

We hebben deze salade reeds eenige

malen geprobeerd, maar hebben er geen greintje succes mede gehad. Ze wordt thans gezaaid en onverplant op haar plaats gelaten. 't Is verklaarbaar dat 't toch vreed goed moet worden.

J. A. K.

Vraag No. 161.

Inliggend neem ik de vrijheid u toe te zenden:

a. Een BLAD met STENGEL van een STOKSNIJBOON. Vele ranken worden dezen zomer aangetast door een soort luis en sterven dan af. Ook de groote boonen waren dit jaar dunkt mij op vele plaatsen bedekt met een dergelijk ongedierte. Kan dit hetzelfde insect zijn, dat zich nu geplaatst heeft op de stokboonen?

b. Een drietal BLAADJES van een PRUIMENBOOM, waaraan andere jaren groote blauwe pruimen groeien. Dit jaar worden de bladeren over den geheelen boom GRAUW, bijna ZWART, terwijl de vruchten niet groot worden, groen blijven en dan AFVALLEN. Ik veronderstel dat ook deze boom door een soort luis over zijn geheel is aangetast.

Beleefd verzoek ik u in een der eerstvolgende nummers eenig antwoord hierop. Is dit eucel bij de boonen en den pruimenboom ook op een of andere wijze tegen te gaan. Ik maak mij bang, dat dit ongedierte ook andere boomen en planten in mijn tuin zal aantasten.

Rotterdam.

H. R.

Antwoord: a. In werkelijkheid worden uwe Stoksnijboonen aangetast door de zelfde luis die ook uwe tuinboonen bezocht. Deze bladluis (*Aphis papaveris*) treedt dit jaar buitengewoon sterk op, er is ons geen bestrijdingsmiddel bekend, omdat de boon die betrekkelijk teer is, gewoonlijk eerder lijdt onder de verdelmiddelend dan de insecten zelf, we moeten er dit jaar maar mede tevreden zijn, bij warme zomers, zult u geen last hebben. Trouwens welke plant is dit jaar vrij van luis.

b. Die pruimenblaadjes zijn bezocht door de roetzwam, die gewoonlijk daar te vinden is waar men dopluis vindt. Staat uwe pruimenboom soms onder andere gewassen. Er is voor zooverre wij weten weinig of niets aan te doen. Ook bij perzik, druif enz. komt het dikwijls voor. Is uwe boom met dopluis bezet, tracht dan a. s. winter deze te bestrijden door uw boom af te wassen en in het vroege voorjaar met een 20e petroleum in water te bespuiten.

J. A. K.

Voor a. kan wellicht het volgende middel helpen, dat soms door de boeren wordt aangewend:

's Morgens vroeg, als de planten nog vochtig zijn van den dauw, worden zij met stofdrogen grond begooid. Zelf heb ik dit middel meermalen met gunstig gevolg aangewend.

G. A.

Vraag No. 162.

Van welke WINTERGROENTE kan ik nu nog planten zetten en welke dier groenten kunnen 's winters in den grond blijven.

De Bilt.

P. v. d. E.

Antwoord: 't Is al ver in het jaargetijde, de zaai- en planttijd is voor den open grond zoo goed als verstreken.

Indien u nog groote stevige andijvie- en boerenkoolplanten kunt machtig worden, kunt u nog een kansje wagen; een mooi najaar is echter noodig.

Gezaaid kan nog worden: veldsla, spinazie, Rumex patientia, welke groentesoorten alle onze gewone winters buiten doorstaan, Boerenkool is ook winterhard, an-

dijvie niet. Zie: „Werkzaamheden in den Moestuin” vorige week.

J. C. M.

Vraag No. 163.
Welke zijn de NAMEN der u hierbij toegezonden APPELS?
Oirschot.

A. V.

Antwoord. De beide appels zijn zusjes: de roodgekleurde is de *Astracae rouge*, de lichte vrucht is *Astracae blanc*.

J. A. K.

Vraag No. 164.
Welke is de beste KUNSTMEST VOOR FRAMBOZEN?
Vriezenveen.

E.

Antwoord: Welke de beste kunstmest voor frambozen is, is niet te zeggen. Wij raden u aan, dit najaar uit te strooien kalk en Thomasslakkenmeel, van ieder per Arc 10 K.G. Daar de frambozen dicht aan de oppervlakte wortelen, is het voldoende deze meststoffen onder te harken. Het volgende voorjaar geeft u dan nog 8 K.G. patentkali en 4 K.G. Chilisalpeter (per Arc); van de Chili de helft in Maart en de andere helft in 'tlaatst van Mei.

W. F. A. G.

Vraag No. 165.
Bijgaand zend ik u een takje van *Abies alba*. Zoudt u zoo vriendelijk willen zijn te melden aan WELKE ZIEKTE mijn boompje lijdt en of er nog kans op genezing is. Zoo ja, welke zijn dan de MIDDELEN die ik aan moet wenden?

Goorle. Mevr. E. v. P.—J.

Antwoord: Wij zonden uw takje benevens het materiaal voor de volgende vraag naar het Phytopathologisch Instituut te Wageningen en ontvingen van Dr. H. M. Quanjier het volgend advies, waarvoor wij bij dezen onzen dank betuigen:

Het door u gestuurde takje van *Abies alba*, afkomstig van mevr. E. v. P.—J. te Goorle, is aangetast door de dennenschorsluus [*Chermes piceae* Rtzsch (exulans)]. Creoline is met zeer veel succes gebruikt om deze bladluissort te bestrijden. Dit werd gedaan door een éénmalig indooien van de uiteinden der aangetaste takken in een 2 % creoline-oplossing. De kwaal kan zeer gemakkelijk op andere exemplaren van *Abies peetinata* (= *alba*) en *Abies Nordmanniana* overgaan; en daar de boomen er zeer onder kunnen lijden, ja zelfs er van kunnen sterven, zoo moet ik aanraden dat de bestrijding degelijk worde ter hand genomen.

Daar de luus ook op de schors van grootere takken en van den stam leeft, raden wij aan met de 2 % Creoline oplossing ook de stam en takken af te borstelen; misschien is het gemakkelijker de toppen flink te bespoeien, dan ze in de oplossing te doopen.

De niet aangetaste boomen behoeven niet te worden behandeld, maar moeten scherp worden in 't oog gehouden, om te zien of ze toch misschien waren aangetast, zonder dat het werd bemerkt.

H. M. QUANJER.

Vraag No. 166.
Hierbij een TAKJE MET eenige PRUIMEN. Door welke ZIEKTE zijn deze aangetast en wat recomandeert u als bestrijdingsmiddel?
Driebergen.

P. H. B.

Antwoord: Het pruimentakje, dat u stuurde, is in geringe mate aangetast door „waterkanker”, en ook op de bruine plekken der vruchten bevindt zich hier en daar *Clasterosporium carpophilum*. Ik kan u voor deze ziekte verwijzen naar het 2e

deel van het u bekende „Ziekten en Beschadigingen der Ooftboomen”.

Een belangrijke rol heeft bovengenoemde schimmel bij het tot stand komen dezer vlekjes op de vruchten waarschijnlijk niet gespeeld. Zeer kleine wondjes, zooals die op vruchten door toedoen van insecten dikwijls ontstaan, zijn waarschijnlijk het begin geweest. Door opzuiging van water en kurkwoeking zijn ze zoo geworden als zij nu zijn. Eigenaardig is het, dat men ze alle aan ééne zijde van de vrucht ziet. Was deze zijde het meest geëxpondeerd aan den regen?

H. M. QUANJER.

Over de bestrijding van waterkanker lezen we in 't door Dr. Q. aangehaalde werk, dat alle gommende takken gedurende den rusttijd van den boom tot op 't gezonde weefsel moeten worden uitgesneden en geteerd, omdat op die gompelken de sporen overwinteren. Natuurlijk moeten die takken dan verbrand worden, evenals thans de aangetaste bladeren en vruchten. Verder is 't wenschelijk, in 't vroege voorjaar hoogstens eenmaal te spuiten met Bord. pap.

B. B.

Vraag No. 167.
Op een PLAT DAK beschut voor Noorden en Oostenwind heb ik getracht tegen een balustrade OOSTINDISCHE KERS en ook WILDE WINGERD te laten groeien. De Oost-Indische Kers bracht het niet verder dan een voet uit de houten bakken en de Wilde Wingerd heeft eenige bladeren gehad, doch geeft het nu ook op. Elken dag gaf ik voldoende water. Wat te planten?

Rotterdam.

Mr. W. P. H.

Antwoord: Het is moeilijk u zonder nadere gegevens een goede raad te geven.

1e. Wilde ik weten hoe u die Wilde Wingerd geplant hebt.

2e. Is het maken van slechts enkele bladeren bij de Wilde Wingerd nog geen teken dat deze dood gaat of op den duur slecht zal groeien. Pas verplante struiken, klimmend of niet, willen het 1e jaar nog wel eens traag in den aanslag zijn. Als de plant in ruime bak met goede aarde geplant is en overigens goed behandeld, zal zij wel terecht komen.

3e. Is uw Oost-Indische Kers wel de goede variëteit geweest, want er zijn verscheidenheden, die niet hooger dan één voet worden. De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat u de dwergvorm in plaats van de klimmende type hebt ontvangen.

Wat had u aan uw tuinman of leverancier opgegeven? Als de aarde in de bakken goed is geweest, dan is 't haast onmogelijk geen goede *Tropaeolum* te hebben. Plaatselijke bekendheid is noodig voor goed advies.

LEON. A. S.

Vraag No. 168.
Ik zend U hierbij een takje van, naar ik vermoed, een SOORT DISTEL. Ik heb ze verleden jaar geplant zoo ongeveer 1500 10—15 e.M. afstand, in de hoop er een mooie HEG van te krijgen. Ze groeien goed. Ik zag nu gaarne in „O. T.” deze vraag beantwoord, hoe de naam er van is, hoe ik ze moet behandelen om een mooie heg te krijgen en kan men ze ook stekken, zoo ja, wanneer is het dan de beste tijd?
Groesbeek.

G. J.

Antwoord: De plant waarvan u mij een takje zond, is geen distel, maar een soort *Brem Ulex europaeus* (Gaspeldoorn of stelkelbrem). Voorteling door stek gaat niet, doch des te gemakkelijker door zaaiing. Als u goed oplet vindt u aan de plant korte zachtharige peltjes, eenigszins in de oude kelk weggedoken. Daarin vindt u een paar platronde zaadjes, die sterk gelijken op Bremzaad.

U kunt ze wel tot heg gebruiken, doch een mooie heg krijgt u er niet van, omdat de plant zeer dikwijls doode takken maakt. en zelfs tot op den grond afvriest. Wanneer zij op goede grond staat heeft zij meer last van den vorst dan op minder goeden bodem, omdat zij dan te lang blijft doorgroeien en het hout niet rijp wordt. Op slechten grond is de groei spoediger afgesloten.

De afstand van 10—15 e.M. is veel te klein en zult u daardoor spoediger doode krijgen.

Hoe ruimer de planten staan, hoe beter zij zich vormen.

LEON. A. S.

Vraag No. 169.
Tot roóc eenige dagen geleden trof ik nimmer LUIS aan in de MAHONIA; voorn. de *M. Aquifolia* was er door aangetast. Enkele kwekers kenden het evenmin. Is er u wellicht iets van bekend?
Rotterdam.

J. de L.

Antwoord: Luizen in *Mahonia Aquifolia* zal zijn oorzaak wel vinden in 't koude afwisselende weder waardoor de planten ziek werden en daardoor als andere planten spoediger door parasieten aangetast worden. Over 't algemeen zijn in dit jaar veel planten, die last van blad- en andere luizen hebben.

LEON. A. SPE.

Vraag No. 170.
Wil mij s. v. p. in „O. T.” berichten welke inliggende plant is? Groeit als „wild” in mijn tuin. Bloeit met witte schermen.

Rotterdam.

J. d. M.

Antwoord: De plant heet *Aegopodium Podagraria* of Zevenblad en behoort tot de fam. der Umbelliferen of Schermbloemigen. Het is een zeer algemeen voorkomende wilde plant en in onze tuinen dikwijls een lastig onkruid.

v. L.

Vraag No. 171.
Verleden voorjaar kocht ik een licht rose CAMELLIA en eenige AZALEA's, welke ik na bloeitijd in den tuin zette. Zou ik deze nu weer IN BLOEI kunnen KRIGEN en hoe moet ik er mee handelen? De Camellia staat frisch en maakt wel eenige knopjes, doch wellicht zijn het maar bladknopjes.

Heermskerk.

Mevrouw Dr. L.

Antwoord: Of uw *Camellia* en *Azalea*'s zullen bloeien, is nu reeds beslist, d. w. z. de bloemknoppen zijn, hoewel klein nog, reeds gezet. Of het bloemknoppen zijn, die de planten gemaakt hebben, kan ik n. t. zoo niet beoordeelen, maar ze zijn door den ronderen vorm van de bladknoppen te onderscheiden, die kleiner en ook spits zijn. Als we een maand verder zijn, wordt dit verschil al duidelijker. Houdt de plant overigens tot October buiten en zet ze dan in een luchtig, koel, licht en vorstvrij vertrek en houdt ze matig vochtig. De planten bloeien in 't voorjaar en het verdient aanbeveling ze niet te vroeg te forceeren (in bloei trekken door hogere temperatuur). Hoe later men dat doet, des te zekerder het resultaat.

v. L.

Vraag No. 172.
Welke is de naam van de plant, waarvan inliggend blad en bloem? Heeft zij schadelijke eigenschappen?
Oosterbeek.

J. W. Ch.

Antwoord: U zondt mij blad en vruchten (geen bloem) van *Epilobium* of Basterd-wederik, die in een tiental soorten in ons land in het wild gevonden wordt. De fijne zaden zijn alle gekuifd, d. w. z. van een zijdeachtig, wit haarpluis voorzien, wat hunne verspreiding in sterke mate in de hand werkt.

Schadelijke eigenschappen hebben de planten niet; alleen vormen ze soms een lastig onkruid, vooral daar waar het vochtig is. v. L.

TENTOONSTELLINGEN.

Het intern. bloemenfeest te Gent.

Wij ontvingen het programma van de XVIe internationale tuinbouwtentoonstelling te Gent, welke aldaar zal gehouden worden, bij gelegenheid van het honderd-jarig bestaan der Société Royale d'Agriculture et de Botanique de Gand, van 25 April tot 2 Mei 1908.

Wanneer er op elke prijsvraag eene inzending komt dan zijn er zevenhonderd- en zestig inzendingen!

Gevraagd worden nieuwe planten voor de koude- of warme kas zoowel als voor de open grond. Niet minder dan twintig prijsvragen zijn hiervoor gesteld.

Orchideën vormen in den regel de „clou” van deze tentoonstellingen en meer dan ooit zullen zij ook nu weer aller aandacht vragen. Niet minder toch dan 82 prijsvragen zijn aan de kinderen van het woud gewijd, waarvoor een groot aantal prijzen zijn uitgelooft, waaronder ook de groote gouden medaille van Z. M. de Koning van België.

De eerste prijsvraag is gesteld en voor liefhebbers en voor kweekers maar zij concurreeren niet: liefhebbers tegen liefhebbers, kweekers tegen kweekers. Zoo hoort het ook.

Vervolgens worden er een aantal vragen gewijd aan warme en koude kasplanten, Aroideën, Palmen, Cycadeën en Pandaneën, varens, bloeiende- en niet bloeiende planten w.o. de carnivoren voor de warme- en koude kas.

Dan specimenplanten van Kaapsche gewassen, in bloei getrokken planten, overblijvende planten, Anjelieren, hol- en knolgewassen zoowel voor de kas als voor den vollen grond.

Voor *Azalea indica* zijn 39 prijsvragen gesteld en men begrijpt dus, dat dit onderdeel, voor Gent zeer belangrijk eene tentoonstelling op zich zelf vormt.

Dan krijgen wij Camellia's, Azalea's voor den vollen grond, Rhododendrons, decoratieve planten voor de koude kas en open grond, terwijl de laatste bladzijden van het boekje bedrukt zijn met vragen voor succulenten, coniferen, vruchten, wetenschappelijke vragen, bouquetten en tuinbouwbewoogdheden.

Dit grootsch opgezette bloemenfeest zal alles in de schaduw zetten wat er tot dusverre in België's bloemenstad is te zien geweest en dit was reeds zooveel dat de elite der liefhebbers en kweekers van de gansche beschaaftde wereld elke vijf jaar naar Gent trok om daar de schitterende bloemenfeesten mee te maken. Nu zullen extra treinen noodig zijn om Flora's dienaars naar Gent te vervoeren.

Hopen wij, dat er menige Nederlandsche inzending zal zijn, die wij met eere in „Onze Tuinen”, dat van de expositie een uitvoerig verslag zal geven, zullen mogen noemen.

Voor inlichtingen wende men zich tot den secretaris, de heer A. Centerich, Coupure, Gent. J. K. B.

Zeist in 1909.

Concept-programma voor de *Groote Tuinbouwtentoonstelling*, uitgaande van de afd. *Zeist en Omstreken* der Ned. Mij. voor Tuinbouw en Plantkunde, bij de herdenking van het 25-jarig bestaan der afdeling, te houden in den zomer (vermoedelijk Augustus) van 1909.

De afd. Zeist en Omstreken zal het her-

denkingsfeest van haar 25-jarig bestaan op eene waardige wijze vieren, en om dat te kunnen doen, begint zij reeds ruim twee jaar van te voren het omvangrijke feest te organiseeren, waarvan eene groote tuinbouwtentoonstelling de kern zal zijn.

Het concept-programma (dat natuurlijk in onderdeelen nog wel wijzigingen zal ondergaan) vermeldt niet minder dan 177 verschillende nummers. Wel een bewijs, dat het der Propaganda-commissie ernst is, iets moois en goeds tot stand te brengen. Wij wenschen van harte succes!

B. B.

„Floralia” te Baarn.

De „Floralia-Vereeniging” te Baarn heeft haar tweede feest gehouden in het Oranjepark aldaar op Woensdag 28 Augustus jl. Dank zij de ijverige bemoeiingen van het bestuur, inzonderheid van den voorzitter, den heer A. Wolthuis en Elpers, is dit bloemen- en kinderfeest uitstekend geslaagd. Het zonnetje was den geheelen dag getuige hoeveel belangstelling er voor deze sympathieke vereeniging is en ook wij maakten nog even een snoepreisje om te zien of Flora's kinderen goed verzorgd waren. En laat het ons maar dadelijk zeggen: wij werden in onze verwachtingen niet teleurgesteld, de meeste planten waren heel wat beter dan het vorige jaar, toen de condities beter waren. Voor de Fuchsia's, Pelargoniums en Tradescantia's waren zeer mooi en lieten maar weinig te wenschen over.

Van de 600 uitgereikte stekplanten waren er 500 ingezonden, ongetwijfeld een groot aantal. Onder de overigen was een *Salvia splendens* met zooveel vuurroode bloemstengels en bloemen, dat het een genot was bij herhaling die plant terug te zien.

Een aantal particulieren en vakmannen hadden een keur van fraaie planten en afgesneden bloemen ingezonden en konden liefhebbers van fraaie bloeiende orchideën hun hart hier ophalen. Het was een opgewekt feest, waarover nog dikwijls zal gesproken worden.

„Floralia” te Utrecht.

Ook te Utrecht werd het jaarlijksche bloemenfeest met groote opgewektheid gevierd. De groote concertzaal was bijna geheel met Flora's kinderen bezet en de jury had drie volle uren werk alvorens zij met haar uitspraak klaar was. Meermalen kon zij planten bewonderen, waarvan het moeite kostte te gelooven dat zij in een volksbuurt gekweekt waren.

Een opmerking van een der juryleden verdient wel overweging; ze is deze: dat het wenschelijk is om als stekplanten niet te reiken, zoo mogelijk ééne variëteit. Van *Pelargonium zonale* bijv., *Paul Grampel* en geen andere. Doet men dat dan komen de kweekers in een gelijke verhouding want een feit is het dat de eene verscheidenheid beter groeit als de andere.

Geconstateerd moet worden dat de inzendingen niet zoo talrijk waren als vorige jaren, waaraan toegevoegd moet worden dat het gehalte veel beter was. Behalve goed gekweekte Pelargoniums en Fuchsia's, de *Floralia*-planten bij uitnemendheid, zagen wij zeer goed gekweekte Dahlia's, Zonnebloemen, Knolbegonia's en Hortensia's.

Eigenaardig dat sommige inzenders meenen, wanneer de plant maar in een groote pot staat, zij wel zal gaan groeien en bloeien. Het tegendeel bleek hier. Anderen hadden de planten door de pot laten groeien, kregen daardoor wel een groote, maar een slap hangende plant en deze maakt op een tentoonstelling nu juist geen bekoorlijken indruk.

Eerste prijzen werden toegekend aan J. M. Burgers, J. W. de Groot, D. Migon, mej. J. H. van Daalen, W. van Daalen, J. van Eck en mr. P. van Snel. Aan eerstgenoemde werd een gratis jaargang van „Onze Tuinen” toegezeggd, een aanbidding die met vreugde aanvaard werd.

J. K. B.

Tuinbouw-wintercursus te Amsterdam.

Het bestuur der afd. Amsterdam der Ned. Maatschappij voor Tuinbouw- en Plantkunde biedt dit jaar wederom gelegenheid aan jongelieden om toegelaten te worden tot den Tuinbouw-wintercursus. Behalve Plant-, Dier-, Natuur- en Scheikunde wordt gedurende 6 maanden les gegeven in Bloemen-, Vruchten- en Groenten-teelt, benevens Bemestingsleer en Tuinbouwkundig teekenen. Het schoolgeld bedraagt f 1.25 voor den geheelen cursus, terwijl leermiddelen kosteloos worden verstrekt.

Zij die tot den cursus toegelaten wenschen te worden, moeten zich vóór 14 September schriftelijk aanmelden bij het hoofd van den cursus, den heer A. M. van Driel, 2e J. v. d. Heijdenstraat 22 Amsterdam.

LEESTAFEL.

Catalogus van Bol- en Knolgewassen van de firma E. H. Krelage en Zⁿ., Haarlem. Najaarslijst voor 1907.

Deze herfstverschijning herinnert er aan, dat het met den zomer afloopt; maar dat kan de catalogus niet helpen, en mogen we hem niet kwalijk nemen. Integendeel past ons erkentelijkheid, dat hij ons den weg wijst, om in den winter van de kleurenweelde der bloemen te genieten.

B. B.

UITSLAG PRIJSVRAAG.

Op onze prijsvraag ontvingen wij slechts twee inzendingen, n.l. van de heeren A. E. W. toe Laer te Naarden en J. J. St. te Arnhem.

Hiervan kan slechts de *Iris* van den heer Toe L. voor bekroning in aanmerking komen, en wel voor een 2e prijs, f 10. De mooie foto van 't landschapje kan niet in aanmerking komen, omdat de *Echinops*, waar 't om gaat, te weinig uitkomt, terwijl de andere afb. van deze plant voor reproductie niet mooi genoeg waren.

In 't volgend no. geven we de afb. met bijchrift van bovengenoemde *Iris*.

CORRESPONDENTIE.

J. de M. te Rotterdam en M. P. Z. te Leiden.

Uwe opstellen kwamen in ons bezit en zullen plaatsing ervan overwegen.

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Rijkstuinbouwwinterschool te Tiel.

Aangifte van leerlingen tot 25 September a. s. Programma en verdere inlichtingen bij den Directeur (126)

N. NOBEL.

Wie de nummers 2, 14, 15 en 17 van den **eersten** jaargang „Onze Tuinen” tegen vergoeding missen wil, melde dit aan G. G. VEENENDAAL, Boekh. Amersfoort. (124)

No's. 1, 14, 15 en 17.

Bovenstaande nummers van den 1sten jaargang worden beleefd gevraagd, desnoods tegen vergoeding. Brieven onder letter Z. aan G. ZANDSTRA, Boekh. te Lisse. (125)

(28) **Otto Schulz,**
Bussum. Tuin-architect.

Bloembollen.

Geïllustreerde Catalogus kosteloos op aanvraag.

E. H. KRELAGE & ZONN,
HAARLEM. (121)

GRONDBORINGEN (14)

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR
MONIER-WERKEN
AMSTERDAM.

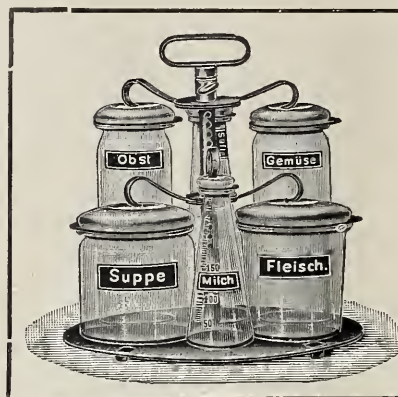
* DIRECTEUR
J. N. Landré
= OMVAL JAAGPAD 53.
(32) Telefoon 3028.

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H.A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De bloei der Rozenvelden vangt einde Juli aan en duurt tot einde September.

Toegang op werkdagen van voormiddag 8 uur tot namiddag 6 uur. (102)

Hoofddepôt en Proefstation WECK'S Sterilizer.

Hygiënisch zuiver. Gedep. merk

„Frischhaltung” alleen echt. (89)

Voor versch bewaren van
Groenten en Vruchten.

D. DE CLERCQ - Bloemendaal.

Rozenkweekerij „Muscosa”,

voorhanden de nieuwste soorten in Stammen en Struiken;

KLIM- en TREURROZEN.

Verwierf te Haarlem: 2 gouden, 3 verguld zilveren en 3 zilveren medailles, benevens zilveren van H. M. de Koningin. Te Mannheim twee 2de prijzen.

Arnhem, Utrechtscheweg 48. (117)

W. LOURENS.

A. HARTEVELT Az.

Rozen- en Vruuchtboomkweekerij.

Rijswijk, bij den Haag. (123)

Bezoek op de kweekerij ten allen tijde welkom.

(122)

NETWERK,

ter beveiliging van Bloemen, Vruuchtboomen en Planten, levert in alle gewenschte maten van 30 cents af per vierk. M.

Tj. VELTHUIJSEN,

Fr. Hendrikplantsoen 88 en 15, Amsterdam.

Fabriek van alle soorten Vischnetten van zijde, katoen, hennep en linnengarens. (9)

A. P. HENDRIKSEN,

Bloem- en Boomkweeker,
te Halfweg bij Haarlem,

belast zich met het aanleggen van Tuinen, Boomgaarden enz.; levert Boomen, Heesters en Planten, in alle gewenschte soorten. (1)

Beste kwaliteit, concurrerende prijzen.

INHOUD.

Darwintulpen en Varens

Ons Gouden Tientje.

Bloementuin.

Tulpen, door v. L.

De Hyacint, door J. K. B.

Bloembollen in den tuin, door J. J. Kruijff.

Mei-bloeiende Scilla's, door W. Dix.

Beplanting van Tuinen en Perken met vroegbl. bolgewassen, door J. J. Kruijff.

Fruittuin.

Plukken en Bewaren onzer Vruchten, door P. v. d. V.

De wilde Flora.

Wilde Bol- en Knolgewassen, door B. B.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuyn, door J. C. Muyen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Plantenziekten.

Kwade plekken in de tulpen, door B. B.

Vragenbus.

Tentoonstellingen.

Gent.

Zeist.

Floralia te Baarn.

Floralia te Utrecht.

Tuinbouwonderwijs.

Leestafel.

Uitslag Prijsvraag.

Correspondentie.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

✂ ✂ EEN MOOIE BLOEMHEESTER. ✂ ✂

Exochorda Alberti.

Het is zeker al wel een dozijn jaren geleden, dat wij zaden ontvingen van een ons onbekende heester: *Exochorda Alberti*.

De zaden werden op een warm, zonnig plekje uitgezaaid, ontkiemden goed, lieten in het najaar de langwerpige-ovale bladeren vallen, om in het volgende voorjaar ieder op zich zelf een plaats in te nemen.

Eén van deze kreeg een plaats in de groep heesters en bloeit daarin elk voorjaar ongemeen fraai.

Het vorige jaar boden wij de *Bloemen- en Plantencommissie* een paar bloeiende takken ter keuring aan en ontving zij een certificaat van verdienste. Die takjes hebben ons iets doen zien, wat waard is om te vertellen. Wij sneden ze even vóór ons vertrek naar Nederlands hoofdstad, wikkelden ze in een courant en schrokken bij het uitpakken. Immers bloemen en bladeren waren hopeloos slap en totaal ontoonbaar. Wat te doen? In water zetten, zoo gauw mogelijk, na eerst een versche snijwond te hebben gemaakt.

Hoop dat ze zich zouden herstellen hadden wij niet het minst, maar de ondervinding zou anders leeren: binnen een half uur was van slapheid der bladeren niets meer te bespeuren en stonden de bloeiende takken vroolijk in een vaasje.

Dit voorjaar was de ruim twee meter hoge struik schooner dan

Exochorda Alberti.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

ooit, elke twijg was bezet met een aantal trosjes zuiver witte bloemen, die bijzonder mooi tegen het jeugdige groen der blaadjes uitkwamen. Wij hebben een drietal takjes in een vaasje gezet en den heer Van Blitz gevraagd om het te verveeuewigen, wat hij als altijd accuraat uitvoerde.

Na den bloei gaat de plant nieuwe scheuten maken en zoo'n halfjarige hebben wij nu voor ons liggen. Zij is ongeveer een halve meter lang, bruin van kleur en bezet met twintig korte gesteelde bladeren, die van boven dof groen, aan de onderzijde lichtgroen van kleur zijn.

Typisch is het dat de vier onderste bladeren gaafrandig zijn, de bovenste vier ook, terwijl het dozijn daartusschen alleen aan den top gezaagd zijn.

De gezaagde bezitten bovendien bladachtige schubben, waarin wij een neiging zien tot het vormen van een *Rosaceae*-blad, bij welke familie deze uit Turkestan komende heester is ingelijfd.

Vruchten zitten er ook aan de struik; ze zijn groen en vijfhoekig.

Exochorda Alberti is een bloemheester die warme aanbeveling verdient.

We hopen dan ook, dat deze regelen er toe mogen bijdragen, dat meerdere liefhebbers hem een plaatsje in hun tuin zullen geven.

J. K. B.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandelijksche prijsvraag ontvangen. De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een photographie van eenige plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest praktische wijze om met geringe middelen eenigen tuinarbeid te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

Eens per half jaar zal onze prijsvraag echter steeds dezelfde zijn.

In de maanden Augustus en Februari toch worden onze gouden tientjes gezonden aan hen, die in het voorafgaande halfjaar, buiten de antwoorden van de prijsvragen om, aan de redactie van „Onze Tuinen” hebben gezonden de meest belangwekkende, waardevolle mededeeling, raadgeving, opmerking, teekening op photo.

De inzenders op onze prijsvragen onderwerpen zich aan de volgende regelen:

1o. In het nummer van „Onze Tuinen”, verschijnende twee maanden later dan het nummer waarin de prijsvraag is uitgeschreven, worden de namen van de winners bekend gemaakt.

2o. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

3o. De redactie van „Onze Tuinen” behoudt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

4o. De uitspraak omtrent de toekenning van de prijzen door de redactie is beslissend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover kan in ontvangst genomen worden.

5o. Mededingers hebben uiterlijk 5 weken den tijd voor het gereed maken van hun inzending. Inzendingen, die door den redacteur later ontvangen worden dan met de eerste postbestelling op den vastgestelden datum, komen niet voor een prijs in aanmerking.

6o. De inzendingen kunnen met een pseudoniem ondertekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

7o. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”, die het recht heeft van de inzendingen, die geen prijs hebben kunnen verwerven, zoovele in het blad te publiceeren als zij wenschelijk oordeelt.

8o. De inzendingen kunnen niet teruggezonden worden. Zoo mogelijk zal echter een uitzondering gemaakt worden voor inzendingen die door den inzender niet voor kopie of reproductie gebruikt kunnen worden.

Voor dezen keer vragen we eene foto van eene vaste plant, die in September bloeit.

Inzendingen met korte beschrijving aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam, vóór Maandag 7 Oct. Uitslag in ons No. van 2 Nov. a. s.

omvang had bestaan, leidde de groote opbloei der stad Haarlem er als van zelf toe, dat het terrein, althans voor een belangrijk deel, door de groeiende stad zou worden opgeslokt, zoodat nu de grens wordt gevormd door de nieuwe Bloemhof-, Voorhelm-, Schneevogt- en Krelage-straten, waarvan de namen de herinnering aan de voormalige bestemming dier gronden levendig houden.

Zoo werd reeds gedurende vele jaren de kwekerij allengs van uit de stad naar buiten verplaatst, waar reeds de stichter der zaak begonnen was, weiland in bloembollenland om te zetten.

Toch is de tegenwoordige eigenaar der traditie in zooverre getrouw gebleven, dat de hoofdzetel nog steeds aan den Kleinen Houtweg gevestigd is, waar zich de kantoren, de kassen, de groote bloembollen-pakkerij en verdere gebouwen bevinden. Maar het terrein is onvermijdelijk tamelijk beperkt geworden, zoodat het niet meer in een

Rembrandt-tulpen.

ONZE KWEKERIJEN.

De tuinbouwinstelling „Bloemhof” te Haarlem.

Toen de zware olmen aan den Kleinen Houtweg nog niet waren opgeofferd aan de eischen van het moderne tramverkeer, stond ongeveer op den hoek der tegenwoordige Bloemhofstraat een gebouw uit het einde der 18de eeuw, waarvan Netscher indertijd schreef, dat het „als het ware werd ingedrukt door de vracht van een zwaar, dominerend dak; de vertrekken zijn laag van verdieping, liggen alle achter elkaar en loopen met communicatiedeuren in elkaar uit, men voelt zich, als zal het plafond op het hoofd neerkomen en slechts in zittende houding krijgt men er wat ruimte.”

Dit eigenaardige complex van gebouwtjes, dat velen zich nog zullen herinneren, omvatte o. a. het huis, waar de stichter der firma Krelage zich vestigde, kort nadat hij in 1811 zijn zaak had opgericht.

In die dagen was reeds de Kleine Houtweg het klassieke terrein der

bloembollen-kwekerijen. Hier hadden in de 18de eeuw de Voorhelms, de Schneevogts, de Krels en andere beroemdheden hier dagen hunne tuinen, hier woonden in de dagen van Hildebrand de Haarlemsche bloemisten, waarmede hij op Zondagmiddag den Haarlemmer Hout stoffeerde; hier zijn ook thans nog een paar firma's gevestigd.

Omringd door tuinen en kwekerijen van vakgenooten, wist Ernst Heinrich Krelage (1785—1855) al spoedig in den loop der jaren al de gronden die zijn oorspronkelijk terrein omgaven te annexeren, zoodat na verloop van tijd en ook ten gevolge van voortgezette uitbreiding onder zijn zoon, wijlen den heer J. H. Krelage, de kwekerij langs den Kleinen Houtweg een front had van 125 M. en zich uitstrekte van de Korte Poellaan tot de Rustenburgerlaan en oostelijk tot aan de tegenwoordige Esschilderstraat.

Maar ook hier vertoonde zich de gewone kringloop der dingen, want nadat de kwekerij een aantal jaren in dezen

klein bestek die groote afwisseling van culturen kan toonen als vroeger. Toch wordt zooveel mogelijk getracht den bezoekers gedurende het geheele jaar een indruk te geven van hetgeen in de verschillende kwekerijen der firma in bloei staat, en daar het met het oog op den afstand en de verspreide ligging dier kwekerijen slechts bij uitzondering mogelijk is, bezoekers daarheen te geleiden, wordt door het houden van geregelde tentoonstelling van afgesneden bloemen in deze leente voorzien, terwijl de beplanting van het terrein zooveel mogelijk zoo wordt ingericht, dat afwisseling van bloei verzekerd is.

Daar deze kwekerij een der weinigen is, welke nog in de stad Haarlem zelve gevestigd zijn en derhalve gemakkelijk te bereiken is voor de talrijke reizigers die deze plaats bezoeken, komen nog steeds talloze vreemdelingen van heinde en ver naar Bloemhof, dat dan ook reeds sedert drie kwart eeuw op dit bezoek is ingericht. Het vreemdelingenboek der firma, dat van het jaar 1850 af bestaat, bevat een hoogst merk-

Dubbele Narcis „Sulferkroon”.
(Orig. foto „Onze Tuinen”)

waardige verzameling van handteekeningen, waaronder zeker weinigen der plant- en tuinbouwkundigen van naam uit de tweede helft de 19de eeuw en later zullen worden gemist, terwijl het bovendien de namen bevat van tallooze bekende personen op het gebied van politiek, kunst, nijverheid, enz.

In de ontvangkamer treft men het boek aan, dat de handteekeningen bevat van H.H. M.M. de Koningin en de Koningin-Moeder, herinnering aan het hooge bezoek aan de kweekerij der firma Krelage te Overveen in den bloeitijd der Hyacinthen en in het bijzonder aan de door haar gehouden tentoonstelling van Hyacinthen-pronkbakken, en voorts de handteekening van Z. K. H. den Prins der Nederlanden, die voor een paar jaar een bezoek bracht aan de inrichting aan den Kleinen Houtweg in den bloeitijd der late tulpen.

Het zou ons te ver voeren hier meerdere bijzonderheden mede te deelen omtrent de vele bezoeken van vorstelijke personen, waarop deze firma kan bogen. Genoeg zij het, te zeggen, dat de reeks in 1839 geopend werd met de toenmalige kroonprinses der Nederlanden, later koningin Anna Paulowna, en voorts de namen omvat van nagenoeg alle leden van ons vorstelijk huis en die van talrijke Europeesche en andere staatshoofden en vorstelijke personen.

Toen wij onlangs de inrichting bezochten, stonden de tulpen in glorieusen feestdos. Achter het kantoor za-

gen wij nog de laatste bloemen der vroege tulpen, waaronder bijzonder onze aandacht trokken *Vermillon brillant*, *Keizerskroon*, *Wouwerman*, *Proserpine*, e. a. Deze waren op gewone bedden geplant, wat een klein beeld gaf van een groot bollenveld.

Ook dubbele vroege tulpen waren ruimschoots voorhanden, doch de fraaie *Darwin*-tulpen en de gelijktijdig bloeiende *Cottage*- of late tulpen spanden toch de kroon. We zagen groote perken *Darwin*-tulpen omgeven met *Cottage*-tulpen, een mooie combinatie. Zoo b. v. de zilverig rose *Psyche*, omgeven door een rand van de late tulp *Billie-tiana*, wat heel goed uitkwam, al vonden we een combinatie van die blauwzwarte *Darwin*-tulp *Zoeloe* met gele late tulpen mooier.

Liefhebbers van deze tulpen wordt aangeraden proeven te nemen; vooral voor perkbeplanting zijn *Darwin*- en late tulpen onovertrefbaar. De volgende *Darwin*-tulpen zijn de attentie van iederen belangstellende ten zeerste waard: *Clara Butt*, die door velen de schoonste der *Darwin*-tulpen genoemd wordt. De kleur is levendig zalmkleurig-rose, terwijl de vorm eenvoudig prachtig is. *La tulipe noire* is de zwarte tulp en vindt in de straks genoemde *Zoeloe* goed gezelschap, *Mr. Farncombe Sanders*, *Pride of Haarlem*, beiden fraai rood, *Gretchen*, zacht rose, *Ouida*, vuurrood, *La candeur* en *Painted lady* wit, *Zephyr*, zacht rose, welriekend, *Mad. Krelage* en *Edmte*, heerlijk rose, lichter gerand, *André Dorio*, donker bruin-rood en nog vele anderen, te veel om allen te noemen. Zooals men weet heeft de firma E. H. Krelage en Zoon deze

Witte Trompet-Narcis.
(Orig. foto „Onze Tuinen.”)

fraaie tulpen, die thans wijd en zijd om 't zeerst geroemd en aangeschaft worden, in den handel gebracht.

Op talrijke tentoonstellingen, zoowel in 't binnen- als in 't buitenland, be-

Margaret Boscawen, bicolor Duke of Bedford, moschatus Mad. de Graaff, poeticus Cassandra, Leedsii Ariadne, enz., ook door ons opgemerkt werden.

daarmede ook zeer goede resultaten bereiken, zooals dat ook op „Bloemhof” te zien was.

Talrijke kleine bolgewassen, zooals *Chionodoxa, Scilla, Galanthus, Iris*, e. a. zijn reeds uitgebloeid en *Gladiolussen, Engelsche en Spaansche Irissen, Montbretia's* en *vaste planten* komen eerst later in bloei.

Bollenschuur met pakkerij.

(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

haalde de firma eerste prijzen met deze tulpen. Ze worden veel hooger dan de vroege tulpen, staan zeer stevig, terwijl alle mogelijke kleuren in deze groep vertegenwoordigd zijn, nl. van zwart tot bijna zuiver wit, van het zachtste rose tot het vurigste rood, van het donkerste paars tot het teerste lila. Ze groeien in bijna iederen grond, en blijven meerdere jaren goed.

Uit deze Darwintulpen is door de firma een ander ras, nl. *Rembrandt-tulpen*, gewonnen en in den handel gebracht. De bloemen van dit laatstgenoemde ras zijn alle fraai wit gevamd en gestreept op donkerder grond. Zoo fraai en zoo prachtig mooi zijn soms deze kleurschakeeringen, dat men niet geaarzeld heeft, ze naar den grooten meester te noemen.

In de late Tulpen treft men ook zeer fraaie soorten aan, zooals: *Mrs. Moon*, helder geel, *La Merveille*, zalmkleurig oranje, *Fairy Queen*, geel en lila, *elegans*, donker rood met omgebogen bloembladeren, *retroflera*, geel met omgebogen bloembladeren, *The Fawn*, zacht zalmkleurig rose, *viridiflora*, groen, e. a.

Ook zagen we eenige exemplaren van de Parkiettulpen. Deze zijn zeer eigenaardig gevormd, en in de zeer grillige, diep ingesneden en gekartelde bloembladeren kan men niet dan met moeite een tulp terugvinden.

Van *Narcissen* zagen we een geheel veld, waaronder de kostbaarste soorten.

Reeds eerder is in dit blad medegedeeld geworden, hoe groot de vooruitgang in dit plantengeslacht is, en daarom willen we er nu liever niet zoo over uitweiden. Het zij echter gezegd, dat de zeer fraaie en kostbare soorten, zooals *King Alfred, incomparabilis Lady*

Hyacinthen waren in een rij van vierkante perkjes aangeplant, waardoor soms mooie kleurcombinaties verkregen werden. De laatste jaren worden *Hyacinthen* steeds meer en meer voor perkbeplanting gebezigd en men kan

Zeer practisch ingericht is de nieuwe, groote bollenschuur met pakkerij, welke eene oppervlakte beslaat van 900 vierk. M., welke ongetwijfeld een der grootste bollenpakkerijen van het geheele district is. In het midden bevindt zich een open ruimte ter breedte van 8 meter en 30 meter lang, welke in de practijk gebruikt wordt voor de verschillende werkzaamheden, als het aftellen en in zakken pakken der bollen, het gereed maken der verschillende bestellingen en de verdere behandeling der emballage in kisten en pakketten. Dit gedeelte is geheel van bovenlicht voorzien, hetwelk slechts onderbroken wordt door twee groote bergplaatsen van boekweitdoppen, welke, zooals bekend is, als verpakkingsmateriaal worden gebruikt en welke door buizen met automatische sluiting onmiddellijk in de zakken neerglijden. Aan weerszijden van de boven beschreven ruimte bevinden zich de talrijke bloembollenstellingen, welke tot in de nok van het gebouw doorloopen, waarvan de bovenste helft door een plankier van de onderste gescheiden is. Een gedeelte van het gebouw wordt des winters door schotten tijdelijk afgescheiden en kan verwarmd worden. Hier worden de bevroren bollen voor den voorjaarshandel onder dak gebracht.

De Tulpententoonstelling, ter gelegenheid van het bezoek van Prins Hendrik.

In 't midden twee tafels, waarop platen, prenten, boeken en pamfletten, betrekking hebbende op de geschiedenis van de Tulp, in 't bijzonder van den Tulpenwindhandel (1637). Tusschen de twee tafels op de pedestal bloemen van de nieuwe Darwintulp, welke met toestemming van Z. K. H. gedoopt is: „Prins der Nederlanden”.

Links en rechts twee groote groepen afgesneden bloemen van Darwintulpen.

Op den achtergrond een stellage-tafel met diverse late tulpen, Rembrandt-Tulpen, Species, enz.

Langs den bovenrand Parkiettulpen en Asparagusranken, welke ook op de tafels zijn gebruikt.

(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

De aard van het bloembollenbedrijf brengt mede, dat dit gebouw slechts gedurende een kort gedeelte van het jaar in gebruik is en dit geeft eene welkome aanleiding om gedurende de overige maanden tentoonstellingen van afgesneden bloemen te houden, waartoe het afgeschoten middengedeelte zich bijzonder goed leent. Hier vindt men dan ook steeds bijeen hetgeen in de verschillende kweekrijen der firma in bloei is en zooveel mogelijk op smaakvolle overzichtelijke wijze gerangschikt en van duidelijke naametiketten voorzien. Een bijzonder aardige aanblik leverde deze lokaliteit bij gelegenheid van het bezoek van den Prins der Nederlanden, toen de geheele zaal was ingericht als een tentoonstelling van late tulpen, terwijl tevens een aantal zeldzame plaatwerken en boeken van historische waarde waren neergelegd ter

Begonia's enz. Eerst later als de Tulpen haast vergeten zijn, kunnen we op diezelfde plaats zeer fraai bloeiende *Gloxinia's* terugvinden, en nog later ook *Begonia's*.

Een andere kas is echter ook tijdens den Tulpenbloeitijd ten eerste het bezichtigen waard. Hierin vindt men namelijk eene zeer fraaie collectie *Hippeastrums* of *Amaryllis*, zooals ze meer algemeen genoemd worden. Reeds zeer langen tijd worden de *Amaryllis* op „Bloemhof” gekweekt, en prijzen, op verschillende tentoonstellingen behaald, toonen aan, dat men steeds zorgdo van de beste verscheidenheden te hebben.

Waren vroeger de vormen der bloemen meer buisvormig, en de bloembladeren zeer ongelijk, thans verlangt men zuiver ronde, bijna platte bloemen, met gelijke, goed gesloten bloembladeren. En ook de kleuren zijn veel zuiverder

kassen bezaten, aangeschaft, thans treft men zo meer en meer op verschillende plaatsen aan. Het moet dan ook gezegd worden, dat het den kwekers door doeltreffende hybridatie ook gelukt is, aan de *Amaryllissen* een grooter weerstandsvermogen te geven, zoodat ze niet meer geheel en al van een warme kas afhankelijk zijn. Integendeel, nog onlangs zagen we twee prachtige exemplaren in bloei, die reeds jaren in huis gekweekt waren. Men behoeft daartoe slechts een beslist vorstvrije, op de zon gelegen kamer te bezitten, en men heeft gelegenheid, van een bloemenpracht te genieten, die bijna niet te overtreffen is.

De hier besproken kweekerij behoort tot de oudste van ons land, maar heeft zich, gelijk uit het verslag van dit bezoek blijkt, steeds verjongd, en zich daardoor met eere weten te handha-

Hippeastrum (*Amaryllis*).

illustratie van de geschiedenis van de invoering der verschillende bolgewassen en het bekende tijdvak van den tulpenwindhandel.

De beide hierbij gevoegde afbeeldingen, welke de bollenpakkerij in werking voorstellen, alsmede de tentoonstelling ter eere van den Prins, zouden niet doen vermoeden, dat men hier met hetzelfde lokaal te doen had, indien niet op beide afbeeldingen het bruggetje kon worden herkend, hetwelk de bovenverdiepingen der stellingen verbindt.

Thans zijn we de kassen genaderd, welke alle in de laatste jaren nieuw gebouwd zijn, ter vervanging van den vroeger algemeen bekenden Wintertuin en bijkassen, welke echter niet meer aan de eischen van den nieuweren tijd kon voldoen.

In de meeste kassen is tijdens den Tulpenbloeitijd niet zooveel te zien. Een doet dan nog dienst als kweekkas voor het stekken van *Dahlia's* en *Canna's* of voor zaailingen van *Gloxinia's*,

geworden. De kleur eener ouderwetse *Amaryllis*-bloem was bijna altijd hardrood, geel-wit gestreept, met groen hart. Vooral dit laatste was een groot gebrek en het was der kwekers streven dit door talrijke kruisingen te verbeteren. Dat dit streven met goed gevolg bekroond werd, toonde menigo prachtige zaailing op „Bloemhof” aan, en we noteeren o. a. de kleur van eenige verscheidenheden, als volgt: helder oranjerood gestreept en gespikkeld op roomwitten grond, benedenblad rood gespikkeld op witten grond, vorm zuiver rond. Een andere, die een middellijn had van 22 cM., was levendig zalmkleurig rood gestreept en gespikkeld op roomwitten grond. We zagen verder fraaie eenkleurige bloemen van het vurigste rood, we zagen er ook, die bijna wit waren. Behalve de bloeiende exemplaren bemerkten we nog een groote verzameling zaailingen op, die er frisch en krachtig uitzien, voor de toekomst veel belooft.

Werden vroeger *Amaryllissen* alleen door liefhebbers, die goed verwarmde

ven, terwijl van de andere zaken uit hetzelfde tijdvak nog maar enkele zijn overgebleven.

D.

PLANTENZIEKTEN.

Acetylene-gas-afval tegen krulziekte in Perzikbladen.

Volgens het advies, dat ik las in *The Garden* in 1905, strooide ik het afval van de acetyleen-gasbereiding op mijn perzikboomen, met het resultaat, dat dit jaar mijn boomen totaal vrij van krulziekte zijn. De bladeren zijn prachtig groen, en zien er in alle opzichten volkomen gezond uit. Reeds meer dan tien jaar kwam er ternauwernood een gezond blad aan dezelfde boomen, terwijl ze weinig vruchten gaven.

(*The Garden.*)

B. B.

GEVOELIGE PLANTEN.

IV.

Behooren de gevoelige planten, die we tot dusver bespraken, alle tot de familie der *Mimosaceën*, we richten ons nu naar een andere plantenfamilie, die eveneens eenige zeer interessante gevoelige planten bevat. Ik heb hier het oog op de familie der *Oxalideën* of Klaverzuringachtigen.

Evenals vele *Mimosaceën* en Vlindebloemigen of *Papilionaceën*, vertoonen de leden dezer familie 's nachts een anderen bladstand dan overdag. Hare grootste gevoeligheid komt echter tot uiting in enkele geslachten, als *Biophytum* en *Averrhoa*, die, evenals het Kruidje-roer-me-niet en dergelijke, op mechanische prikkels reageeren.

Al dadelijk valt ons echter een groot verschil op.

Vouwen toch deze laatste, evenals vele *Papilionaceën* des nachts hare blaadjes naar binnen samen, de klaverzuringachtigen doen het net andersom

De *Biophytum sensitivum* is een bijzonder sierlijk plantje. Het vormt een luchtig rozetje van enkelvoudig-samengestelde blaadjes, die in een krans aan den top van een 10 tot 20 c.M. hoog stammetje zijn bevestigd.

Dat stammetje vooral maakt het plantje zoo beeldig. Het is tot aan het bladkroontje geheel kaal en glad, daarenboven van opeenvolgende kleine verdikkingen voorzien, die den indruk maken als van even zoovele geledingen of bladringen, zoodat de volwassen plantjes er als miniatuur-cocospalmpjes uitzien. De even-gevinde blaadjes zijn samengesteld uit een 10 tot 14 paren bladschijfjes, die breed-zeisvormig, bovenaan groter zijn dan aan den voet van het blad, in welke richting ze geleidelijk kleiner worden.

Binnen in den krans van blaadjes ontspringen de lang-gesteelde bloemschermpjes, die frank en vrij boven het

krachtiger ze op een prikkel reageert; zoodra het evenwel wat koel wordt, worden hare bewegingen zwakker en langzamer, terwijl het *Kruidje-roer-me-niet* dan nog even krachtig elke aanraking beantwoordt.

Is de *Biophytum* een kruidachtig, éénjarig gewas, dat niet hoger dan een 20 à 25 c.M. wordt, de beide in O.-Indië en China voorkomende *Averrhoa*-soorten zijn boom- of heesterachtig. De blaadjes van deze planten worden ongeveer denzelfden bouw als van *Biophytum*, maar zijn grooter en in tegenstelling met deze, oneven-gevind. Maar ook zij zijn gevoelig en vouwen de bladschijfjes, zij het ook veel langzamer, bij beroering in benedenwaartsche richting samen, waarbij het eindblaadje aan den top van den gemeenschappelijken bladsteel, zich dwars voor de andere neerbuigt.

Een der beide soorten, met name de *Averrhoa Bilimbi* vertoont daarenboven nog andere opvallende verschijnselen.

Op warme, zonnige dagen toch bewegen zich de bladschijfjes dezer plant, zonder eenige mechanische prikkel, spontaan op en neer, dus zonder dat ze aangeraakt zijn.

Het eene bladschijfje na het andere zinkt dan schielijk omlaag, om zich daarna weer langzaam op te heffen, een verschijnsel dat ook zeer typisch is bij *Desmodium gyrans* of telegraafplantje, waarvan de beide kleine zijblaadjes, overeenkomstige bewegingen uitvoeren. *)

De *Averrhoa*'s zijn als sierplanten weinig bekend. Ze zijn wel hoogst sierlijk van bladertooi, maar bloemen komen er hier, althans voor zoover mijne ondervinding reikt, niet aan. In de tropen daarentegen wordt de *Averrhoa Carambola* om hare eetbare vruchten verbouwd, terwijl de vruchten van *A. Bilimbi* naar ik eens vernam, door de Oostersche bevolking, als geneesmiddel worden gebruikt. Maar ik kan daaromtrent uit de mij ten dienste staande werken geen zekerheid krijgen.

(Wordt vervolgd.)

v. L.

*) Vergelijk Darwin, The Movements of Plants.

Biophytum sensitivum.
Rechts met wijduitgespreide blaadjes; links, blaadjes omgevouwen zooals na aanraking of des nachts. (Orig. foto „Onze Tuinen“.)

en vouwen hare bladdeelen naar buiten om, zoodat ze naar beneden gericht zijn.

Zet maar eens een klaverzuring (*Oxalis*) en een klaverplantje (*Trifolium*), die, zoo oppervlakkig gezien, veel van elkander weg hebben, naast elkaar en ga er dan des avonds eens naar kijken. De blaadjes van het klaverplantje zijn dan naar binnen gericht, die van de klaverzuring naar beneden omgeslagen.

Zoo is het ook met de soorten die hare blaadjes bij aanraking dichtvouwen. Een zeer mooi voorbeeld geeft de *Biophytum sensitivum*, ook *Oxalis sensitiva* geheeten, welk plantje bij beroering haar bladvinen naar beneden laat zakken, zoover, tot de bladschijfjes met de onderzijde plat tegen elkander liggen,

plantje uitsteken.

De gele bloempjes zijn klein en duren ook maar kort. De vruchtjes geven echter een overvloed van zaad, zoodat men dit sierlijke, eenjarige plantje elk jaar weer kan hebben.

De *Biophytum sensitivum* komt in Oost-Indië en in andere tropische landen voor. Er bestaat, nevens andere, nog een kruipende laagblijvende soort, ook gevoelig voor uitwendige prikkels, doch de *Biophytum sensitivum* is toch een der mooiste.

Het plantje is niet moeilijk te kweken. Waar het *Kruidje-roer-mij-niet* groeit, doet onze *Biophytum* het ook en het is bepaald aardig haar naast het eerstgenoemde plantje te hebben. Ze is echter wel eenigszins gevoeliger voor lage temperatuur, Hoe warmer, hoe

NUT. EN SCHAD. DIEREN.

Mieren in Bakken en Kassen.

In *Amateur Gardening* beschrijft T. Crawford, hoe hij op gemakkelijke wijze een mierenkolonie verdelgde. Een leeg omgekeerde bloempot, die gediend had om er een anderen pot op te zetten, vond hij, toen hij ze oplichtte, tot zijne verbazing geheel volgebouwd. 't Leek net de Rots van Gibraltar, vol hollen en gangen, waarin massa's mieren, poppen, larven en eieren. Dit alles werd in de kippenloop gebracht en de bloempot weer neergezet. Na drie dagen was die weer half volgebouwd, en nadat Schr. viermaal deze vangmethode had toegepast, waren de mieren verdwenen.

Gaarne ontvangen wij bericht van onze lezers, die bovenstaande toepassen.

B. B.

Perken met Hyacinthen en Tulpen.

Het gebruik van Hyacinthen en Tulpen tot versiering van parken en tuinen, heeft in de laatste jaren in het buitenland een groote vlucht genomen; maar ook in ons land neemt het verbruik toe. De groote uitbreiding van den handel in die bolgewassen kan men gerust hieraan toeschrijven.

Dit zou nog veel meer het geval zijn, zoo het niet menig liefhebber aan kennis ontbrak, uit de omvangrijke catalogi, die de bloemisten jaarlijks verspreiden, eene goede keuze te doen, die hen voor teleurstelling vrijwaarde.

Ik geloof dat het de roeping is van een tuinbouwblad als „Onze Tuinen” de liefhebbers hierin voor te lichten en ze voor teleurstelling te behoeden. In de volgende regelen zal ik trachten deze taak zoo goed mogelijk te verrichten. Over den smaak valt niet te twisten; ik voor mij geef de voorkeur aan éékleurige vakken, maar daar niet allen die deelen en er ook liefhebbers zijn die slechts de beschikking over één vakje hebben en meer kleuren voor hun geld verlangen, zij de keus uit twee of meer goed harmonieerende kleuren aanbevelen. Bezoekt men plaatsen waar veel aan balconversiering wordt gedaan dan kan men de opmerking maken dat die, met veel groen en sober in kleur gehouden, beter voldoen dan die zich door schreeuwerige kleuren op den voorgrond dringen. Deze voldoen aan een gekuischten smaak niet.

Een vak met enkel zacht rose of enkel vurig scharlaken Pelargoniums beplant is mooier, dan de twee kleuren vermengd te zien.

Een uitzondering hierop maken de knolbegonia's. Een vak van deze zonder geel is niet af.

De meeste begonia's zijn rose in alle nuances en daar geel zeer goed met deze kleur harmonieert, breekt het het een-tonige en geeft een zeker relief aan het gansche vak.

Hoewel ik mijn voorkeur reeds uitsprak voor éékleurige perken, zijn vakken met zacht ineenvloeiende kleuren, in eene geschikte omgeving geplaatst, zeer mooi en niet te verwerpen.

Er zijn legio soorten van Hyacinthen en Tulpen, maar voor perkbeplanting zijn maar weinig Hyacinthen-soorten geschikt. De eischen welke aan die soorten gesteld moeten worden zijn velerlei: ze moeten niet te gevoelig zijn voor nachtvorsten, dus de zeer vroege zijn uitgesloten, de kleur zuiver en fris, en ten slotte moeten de bloemen sterke stelen hebben en niet omvallen als ze in vollen bloei zijn.

Bij de Tulpen moet behalve wat van de Hyacinthen gezegd is, nog rekening gehouden worden met den bloeitijd in

de hoogte die de planten bereiken, die bij de tulpen sterk verschilt.

Het planten van een vak tulpen uit verschillende soorten bestaande en dat in bloei een fraai geheel moet vormen, vereischt wel eenige vakkennis.

Uit den aard der zaak zal het getal der aanbevolen soorten niet talrijk zijn, maar naar ik vertrouw voldoende voor de liefhebbers; bovendien zijn het alle gemakkelijk te verkrijgen soorten die niet duur zijn. Als men Hyacinthen koopt voor perkbeplanting neme men de zoogenaamde beddingqualiteit, ze voldoen daarvoor beter dan de zeer zware bollen en zijn veel goedkoper dan deze.

Goede soorten zijn:

Gertrude, helderrood; *La Peyrouse*, licht blauw; *Mad. v. d. Hoop*, wit; *King of the blues*, zwart-blauw; *Roi des Belges*, donkerrood; *Sir William Mansfield*, paars; *Robert Steiger*, rood; *King of the yellows*, geel; *Gigantea*, rose; *La Franchise*, vleeschkleur; *La grandesse*, wit.

Het gebruik van gele Hyacinthen voor perken kan niet worden aanbevolen daar de kleur spoedig verbleekt en dan vuil-wit wordt.

Ziehier eenige goede Tulpensoorten; tot meer een gemak heb ik de hoogte met cijfers aangeduid; 1 beteekend hoog, 2 minder hoog en 3 laag; waar bij de beschrijving zeer laat achterstaat gebruike men deze bij de anderen niet.

Enkele vroege Tulpen:

2. *Artis*, scarlet; 1. *Duchesse de Parme*, oranje; 1. *Grand Duc*, rood geel gerand; 2. *King of the Yellows*, zuiver geel; 3. *La belle Alliance*, scarlet; 3. *La Precieuse*, rose; 1. *La Reine*, wit; 2. *President Lincoln*, lichtpaars; 1. *Rosa Mundi*, rose; 1. *Thomas Morus*, oranje; 1. *Wouwerman*, donker paars; 1. *Couleur cardinal*, scarlet, zeer laat; 2. *Witte Zwaan*, wit, zeer laat; 2. *Van Berghem*, rood; 3. *Purperkroon*, bruin-rood.

Dubbele Tulpen:

1. *Couronne d'or*, oranje; 3. *La Candeur*, wit; 3. *Murillo*, rose; 3. *Rose blanche*, wit; 2. *Turban violet*, paars; 2. *Rex rubrorum*, scarlet; 2. *Lady Palmerston*, rose; 3. *Princesse Alexandra*, rood en geel.

Het is mij gebleken dat gele en rose Tulpen op één vak uitmuntend vol-

Anemone coronaria.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

Hyacinthen plante men 10 c.M. diep en op denzelfden afstand en dekke ze behoorlijk voor de wintervorst.

Van al deze soorten kan men éékleurige perken planten, verkiest men meer kleuren op één vak, dan neme men bv. *La Franchise*, *Gigantea*, *La Peyrouse* en *Roi des Belges* of *Mad. v. d. Hoop*, *La Peyrouse* en *Gertrude*, om maar een paar combinaties te noemen. Deze kan men naar zijn eigen smaak afwisselen en voor allerlei vormen van perken gebruiken als men maar zorgt dat de lichte kleuren in het midden en de donkere voor den rand van het vak gebruikt worden.

Hebben wij voor de beplanting van Hyacinthen-perken kleinere bollen aanbevolen, voor de Tulpen is het gebruik van groote bollen noodig; deze toch geven groote bloemen op stevige stelen. Nooit neme men voor perken rommel-Tulpen, dat zijn soorten door elkander gemengd, want men vindt daar onder hooge en lage, vroeg- en laatbloeiende, wat voor een mooi perk de eisch niet is,

doen; plant men b.v. *La Précieuse* in het midden en daaromheen *Gele Prins* of *King of the Yellows*, dan zal men zien, dat het een mooi perk wordt. Wie nu zeer vroeg verlangt make gebruik van *Due van Tholl*-tulpen; ze bloeien echter maar kort en zijn zeer gevoelig voor slecht weer.

Liefhebbers van grillig gevormde tulpen kunnen eens een proef nemen met Parkiettulpen, maar mogen dan wel goed toezien, dat ze bloeibare bollen krijgen.

Ten slotte wil ik nog de aandacht vestigen op de *Darwin*-tulpen, die in Mei bloeien en dan door de schaarschte aan bloemen in die maand in een ware behoefte voorzien.

Op perken voldoen ze zeer goed, maar in groepjes van 6 of 12 stuks tusschen heesters geplant, is hare ware plaats.

Tulpen worden op dezelfde wijze geplant als bij de Hyacinthen is aangegeven.

Koopt men bloembollen voor perkbeplanting, dan wende men zich tot so-

liede handelaars, daar goede waar en echte soorten noodzakelijk zijn om succes te hebben. Bij gebrek aan goede adressen zal de redactie wel bereid bevonden worden, die aan de vragers schriftelijk te willen mededeelen.

J. J. KRUUFF.

Santpoort.

Anemonen.

Eenigen tijd geleden hadden we het genoegen op een der tuinen der firma Roes en Goemans te *Vogelenzang* een veld met *Anemone coronaria* var. *St. Brigid* te zien bloeien, dat ons in extase bracht. Op ons verzoek zonden ons de heeren R. en G. een mandje bloemen, waarvan wij een aantal fotografeerden om den lezers van „Onze Tuinen” aan te bieden.

Reeds sinds bijna onheugelijken tijd worden *Anemonen* als tuinplanten gekweekt, vooral in Frankrijk, waar *Anemone coronaria* inheemsch is en de kwekers zich buitengewoon toelegden op het verkrijgen van variëteiten, welk

Anemone coronaria.
(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

streven met veel succes bekroond werd. Zien we toch eens het variëteiten-lijstje na, dan bemerken we, dat het aantal tuinvormen legio is, terwijl in iedere variëteit een groot aantal gelijke kleuren terug gevonden worden.

Al heel spoedig bleek het, dat 't noodig was zekere regels vast te stellen, waaraan goed gevormde en schoone bloemen moesten voldoen. Zoo waren o. a. onder deze schoonheidsregelen opgenomen de bepalingen dat, 1o. de plant moet een fraai groene bladertooi en flink ingesneden bladeren hebben; 2o. een langen, stevigen bloemstengel; 3o. het omwindsel moet aan dezelfde eischen voldoen als de bladeren en gezeten zijn op een derde der lengte van den bloemsteel, van de bloem af gemeten; 4o. de bloem moet forsich zijn in verhouding tot den stengel, de gevulde flink rond en minstens 55 tot 80 m.M. in doorsnede meten; 5o. de bloembe-

kleedsels moeten groot zijn, stevig en afgerond, van een heldere kleur, maar de voet moet verschillend van het bovenste gedeelte gekleurd zijn; en 6o. moeten de kleuren der bloemen zuiver en schitterend en indien eene bloem meerdere kleuren heeft, moeten deze goed van elkander afgescheiden zijn.

Op een der foto's ziet men de *Anemone coronaria* var. *chrysanthemiflora* naast *A. coronaria* var. *de Caen* en *A. coronaria* var. *St. Brigid*. Ongetwijfeld zullen vele der *De Caen* losser en bevaliger vinden, maar ziet ge eenmaal mooie *St. Brigid*, de foto moge eenig denkbeeld geven, dan vindt ge ook de gevulde niet stijf of leelijk. Zoo'n bloem is niet als een kogel, gelijk een gevulde Dahlia maar blijft bevallig en staat steeds elegant op haar stengel.

De klauwtjes der *Anemonen*, dat zijn de knollen, worden veelal in den herfst, van half September tot ongeveer einde October geplant, hoewel ons laatst een kweker dezer planten vertelde, dat de voorjaarsplanting boven die in het najaar te verkiezen is.

Plant men in het najaar, dan dienen de bedden met stroo, blad of iets dergelijks licht gedekt te worden.

De klauwtjes komen op een afstand van ± 20 c.M. van elkander, hetgeen wel niet erg ruim is, maar gedaan wordt om een ondoorzichtigen ondergrond te verkrijgen.

Tegen einde Augustus moeten de klauwtjes uit den grond genomen worden, maar bij aanhoudend nat weder sterven de planten niet, ja geven zelfs in September een tweeden bloei, hetgeen men ook kan verkrijgen door in Augustus bij droog weder te gieten. De eisch der planten is echter dat zij einde Augustus gaan rusten en hierin helpe men ze zooveel mogelijk.

't Is nu nog tijd om *Anemonen* te bestellen.

Amsterdam.

P. J. SCHENK.

Distels.

Distels maaien.

Is Distels zaaien.

Distels trekken.

Is Distels wekken.

De Distels slaan?

Ze groeien weer aan.

Nee, Distels steken

Dat is Distels den nek breken!

Wespenvangglasjes.

In mijn tuin maak ik nogal werk van vruchtboomen en nam daarvoor indertijd Fransche peren van een bekenden kweker in Amsterdam. Dit jaar dragen de boomen veel, veelal te veel zelfs, zoodat ik belangrijk dunde. Nu is het echter treurig om te zien, hoe juist de mooiste peren worden aangestoken door wespen, vliegen en naar mijn tuinman ook beweert door lijsters. Men ziet van den eenen dag op den anderen gaten in de peren (altijd bij den steel) zoo groot, dat een vinger er in past. Wat daartegen te doen? Vele peren wikkeld ik in papier (perkamentpapier met spelden dichtgemaakt, op de Fransche wijze). Deze houden zich zeer goed, alleen komen oorwormen er een schuilplaats zoeken, doch deze schaadden tot dusver nog niet de vruchten.

Ik kan onzen lezers zeer aanbevelen het aanbrengen van fleschjes, waarvoor ik gebruik oude medicijnfleschjes, inktfleschjes, enfin, alle mogelijke kleine fleschjes, tot de helft met azijn gevuld. Deze worden dan met een ijzerdraadje als haak aan de takjes opgehangen, liefst scheef, anders vult de regen ze te gauw bij. Hiermede vang ik verbazend veel wespen, vliegen, groote en kleine en moet ik constateeren dat dit middel nog al afdoende werkt. De aangestoken vruchten laat ik hangen, hopen de deze als afleiding werken en daardoor de andere meer kans zullen hebben gespaard te worden.

Wellicht dat een ander onzen lezers kan interesseeren en stel ik mij voor u later een definitief resultaat mede te deelen betreffende de papieren zakjes. *)

Het aansteken van de peren is zeker te beschouwen (helaas niet door vinger-aanwijzing) doch als een aanwijzing dat de rijptijd nadert; bij vele peren heeft dit echter wat erg vroeg plaats, zelfs wel een maand te vroeg!

Driebergen.

P. H. BICKER.

*) Heel graag.

Red.

UITSLAG PRIJSVRAAG.

Iris Kaempferi.

Zooals 'n Amsterdammer onder de rondwalende vreemdelingen vrij zeker Engelschen, Duitschers, Amerikanen en Franschen van elkaar onderscheiden kan, zoo weet 'n amateur-tuinier al gauw of een *Iris* een *anglica*, *germanica*, *sibirica* of *hispanica* is. Maar er is nog 'n Japanner, de *I. Kaempferi*, die altijd

met veel ophef in de catalogi vermeld wordt.

Hoe die er uitziet? Nog nooit had ik ze in tuinen aangetroffen, in de bloemenwinkels zag ik ze ook nooit geëtleerd, en toch kijk ik vrij geregeld daar in. Toen ik dan ook dit voorjaar ze weder in de prijscourant van Roozen & Moerbeek te Amsterdam als „de allerschoonste der *Iris*-familie” betiteld

zag, besloot ik mijn botanische kennis te dien opzichte voor 30 cents te verrijken.

Eerst na Paschen geplant, bloeiden er dezen zomer reeds twee van. De eerste had lappen van bloembladeren als olifantsooren, verbazend groot, maar van 'n onbehagelijke, rauwe roode-koolkleur, met geel honigmerk. De groote

Iris Kaempferi.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

bloem was meer interessanter dan mooi. Maar de andere, waarvan de afbeelding hierbij gaat en die, meen ik, *C. Netscher* heet, was van een teer porseleinblauw, heel licht met paars-blauwe aartjes en maakte op haar slanken stengel

gel een eleganten indruk, zoo'n rustige voornaamheid als sommige orchideeën bezitten. Toevallig zag ik nu, doch slechts éénmaal, in een bloemenwinkel een vaas met prachtige afgesneden exemplaren in verschillende lichte nuances, die heel goed bij elkaar stonden en later vond ik ze aan den Velper weg aan den rand van een gazon langs een stroomend watertje, waar 't me moeite kostte voorbij te loopen. Vreemd, dat men ze zoo zelden ziet. Vreemd ook, dat ik over zoo'n aanbevelenswaardige plant nooit wat in „Onze Tuinen“ gelezen had. Zou er werkelijk niets over in staan? Na raadpleging van 't register bleek, dat 't nummer waarin over *I. Kaempferi* gehandeld wordt, niet opgesneden was, waarvoor ik in hoofdzaak ter verschooning kan aanvoeren, dat dat nummer verscheen, toen ik aan geen andere bloemen dacht dan aan die op de glazen, naar welker spoedige verdwijning ik hartgrondig verlangde.

Ze staan (de *Irissen* n.l.) bij mij in vochtigen zandgrond, ietwat schaduw, zien er welvarend uit; de „cultuur“ bepaalt zich tot schoonhouden; in 't voorjaar heb ik kort na 't planten een beetje gegoten. Ze reclameeren nooit over de bediening en schijnen 't dus naar den zin te hebben. Aan het gezegde op blz. 454 zal ik me niet aanmatigen iets toe te voegen: alleen de aanbeveling zou ik nog wat willen aandikken.

Ten slotte nog eenige maten: geheele hoogte van de plant 60 c.M. à 1 M. De bloembladeren van de afgebeelde bloem waren: van de buitenste krans 10, van de binnenste 9 c.M. lang, resp. 9 en 6 c.M. breed. De diameter van de bloem bedroeg derhalve pl. m. 19 c.M.

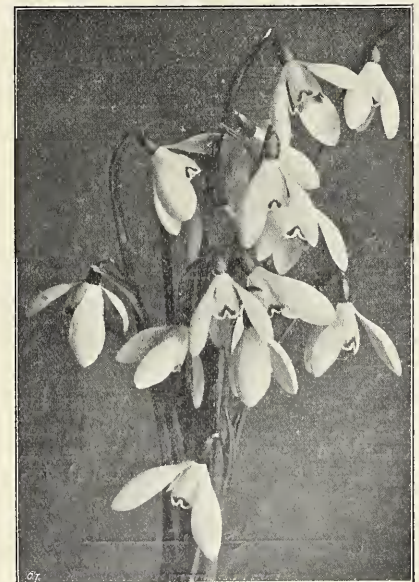
A. E. W. TOE LAER.

zal men ze altijd wettig willen hebben, want ze zijn werkelijk mooi, bedenken echter dat men niet moet trachten ze door warmte te forceeren, want dan krijgt men wel blad maar geen bloemen. De volgende zijn zeer goede soorten: *Albion*, violet gestreept; *Margot*, licht lila blauw; *Baron van Brunow*, donkerblauw; *purpurea grandiflora*, donkerblauw; *Sir Walter Scott*, blauw en wit gestreept; *Montblanc* en *Reine blanche* zuiver wit; *Groote Gele* en *Goudlakensche*, goudgeel met bruin, zeer vroeg, ook bekend onder den naam van *C. susiana*.

Sneeuwkllokjes en *Chionodoxa* kunnen behandeld worden als de *Crocus*, maar deze moeten reeds half December uit den kuil worden genomen en de potten in een koud vertrek in het licht geplaatst worden. Behalve het gewone enkele en dubbels *Sneeuwkllokje* kan ik aanraden eens een proef te men met de soort *Elwesi*, die zonder veel moeite reeds met Kerstmis bloeit. Nog zijn in den laatsten tijd ingevoerd de variëteiten *cilicius*, *Fosteri* en *robustus*, die elk hare eigenaardige verdiensten hebben, b.v. dat de eerste reeds vóór den winter bloeit.

Behalve de bekende *Chionodoxa Luciliae* (Sneeuwroem) hebben wij nog de variëteiten: *gigantea* met zeer groote lichtblauwe bloemen, *Luciliae Boissier*, prachtig blauw met wit hart en *sardensis*, helder donkerblauw. Al deze sorten zijn mooi, maar men vergete niet, dat dit bolgewasje geen kunstmatige warmte overdraagt. Kan men de potten onder koud glas houden, dan zullen ze reeds in Januari bloeien.

De *Scilla sibirica* (amoena) en de *Triteleia uniflora* zijn ook zeer geschikt voor kamercultuur en verdragen wat

Sneeuwkllokjes.

meer warmte dan *Crocus* en *Chionodoxa*.

Na goed aangeworteld te zijn, kan men ze reeds half December in een zeer gematigde temperatuur brengen,

KAMERPLANTEN.

Bloembollen voor de kamer.

Crocus. — *Sneeuwkllokjes*. — *Chionodoxa*. — *Scilla sibirica*. — *Triteleia uniflora* enz.

Met opzet heb ik bovenstaande bolgewasjes het eerst ter behandeling genomen, omdat deze, wil men er succes mede hebben, vroeg opgepot moeten worden, zoo mogelijk nog in de maand September.

Het is aardig goedje, dat van nature vroeg bloeit zonder kunstwarmte en daarom zeer geschikt voor hen die er een koude, vorstvrije serre op na houden of ze in een onverwarmd vertrek zetten en toch in het vroege voorjaar wat bloemen willen hebben, waar ze veel beter zullen bloeien, dan in een verwarmde kamer, daar sommige, zooals *Chionodoxa* en *Sneeuwkllokjes*, volstrekt geen warmte verdragen en van nature reeds in Februari in bloei zijn.

Hoe guur het weder in het voorjaar ook wezen moge, de crocussen ontplooiën niettemin reeds vroeg hunne

lieve bloempjes; eene aanwijzing, dat ze binnenshuis zonder veel warmte ook tijdig zullen bloeien; en dat ik werkelijk het geval, mits men ze vroegtijdig oppot, daar ze niet lang zonder schaduw droog kunnen liggen. Men kan voor de *crocus* potten gebruiken, maar ook allerlei ondiep vaatwerk, zooals sierlijke en minder mooie schotels, wat maar voor de hand komt. Heeft men geen tuinaarde, zand is ook goed: ze zijn niet kieskeurig.

Men koope echter *Crocus* 1ste kwaliteit en zette ze op de potten zoo dicht, dat ze elkander haast aanraken.

Kan men ze na de planting in den tuin ingraven, zooveel te beter; de aarde waarmee men ze toedekt, belet het opwippen der bollen bij het wortelvormen.

Dreigt de winter in te vallen dan neme men ze uit den grond en zette ze tot half Januari op een koele donkere plaats. Na dien tijd bringe men ze voor een venster waar zoo mogelijk de zon schijnt. Als men eenmaal *Crocus* op deze wijze in bloei gehad heeft,

waardoor de bloei wat vervroegd kan worden.

Van de eerste bestaat behalve de blauwe nog een witte soort, die heel aardig is als ze tusschen de blauwe geplant wordt.

De *Triteleia* bloeit met stervormige

Triteleia uniflora.

zuiver witte bloempjes, die eenigszins welriekend zijn; in een koele kamer voor een zonnig venster ontwikkeld zich dit bolgewasje zeer goed en behoudt lang zijne frischheid.

Santpoort.

J. J. KRUYFF.

BERICHT.

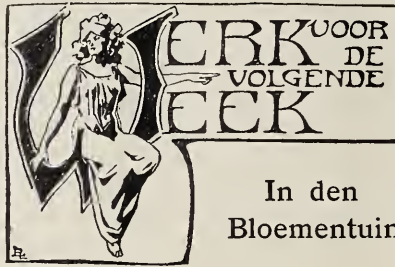
„Floralia-Vereenigingen”.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt voor de „Floralia-vereenigingen” in ons land een gratis-abonnement van den loopenden jaargang beschikbaar, om als prijs bij de bekroningen uit te reiken.

De secretarissen van genoemde Vereenigingen gelieven zich schriftelijk bij den Red. J. K. B u d d e, *Utrecht*, aan te melden, tevens met opgave van naam en nauwkeurig adres van de(n) bekroonde.

ERRATUM.

In No. 10 (Bollennummer), blz. 153, 3e kolom, regel 4 v. o., is vooraan den regel het woordje NIET uitgevallen. Men leze: De hyacinten moeten met den onderkant van den bol een paar m.M. boven het water staan.

Eenjarige planten voor voorjaars- en zomerbloei. — Geoculeerde rozen. — Gieten. — Opnemen van perkplanten voor voorjaarsstek.

Wie het volgend jaar in zijn tuin na de eerste vroege lenteblowers en vóór den eigenlijken zomerbloei nog wat perkjes in vollen bloei wil hebben, kan nu met succes verschillende éénjarige planten zaaien, die goed behandeld, 't volgend jaar einde Mei, begin Juni reeds kunnen bloeien.

Voor dit zaaien kiezen we een beschut, warm plekje in den tuin, of wat nog beter is: een bak die wij voor koude nachten kunnen afdekken.

We zullen in 't kort eenige van die éénjarige planten bespreken, waarvan we weten dat ze goed den winter kunnen doorkomen.

Adonis aestivalis (Kooltje Vuur) wordt pl. m. 40 c.M. hoog en bloeit met roode bloemen.

Bij niet te strenge winters blijft ze buiten goed maar een lichte bedekking is wel aan te raden. *Calandrinia discolor* bloeit met violet-rose bloemen en wordt 30 c.M. hoog.

Deze plant laat zich moeilijk verspenen, waarom het is aan te raden ze te zaaien ter plaatse, waar ze moet bloeien.

Clarkia elegans is een sterke plant, die den winter goed doorkomt; ze wordt 60 c.M. hoog en bloeit met violet-roode bloemen. Men zet de plantjes in het voorjaar met kluit op de perken.

Chrysanthemum inodorum wordt 60 à 80 c.M. hoog en bloeit met witte bloemen.

Chrys. coronarium wordt 1 M. hoog en bloeit met gele bloemen.

Deze beide Chrys. kunnen buiten met een lichte bedekking overwinteren, in tegenstelling met *Chrys. carinatum*, die den winter in een kouden bak door moet brengen.

Deze laatste groeit ruim 1 M. hoog en bloeit in kleuren bruin, geel en wit.

Collinsia verna wordt 30 c.M. hoog; kleur der bloemen wit met blauw. Ze kan ter plaatse gezaaid worden.

Delphinium Ajacis (Riddersporen) ook deze laat zich moeilijk verplanten, waarom het is aan te raden, ze direct op het perkje te zaaien, waar ze moet bloeien. In 't voorjaar kan men de te dicht staande plantjes dan uitdunnen. Deze eenjarige Riddersporen zijn zeer sterk en kunnen des winters zonder bedekking blijven.

Men heeft dwergsoorten, die niet hooger groeien dan 30 c.M., terwijl weer

andere 1 M. hoog opgroeien. Ze komen in talrijke kleuren voor.

Godetia rubicunda. Deze is niet geheel winterhard, zoodat het aan te bevelen is, ze op het warmste plaatsje in den tuin te zaaien of nog liever ze in een bak te overwinteren. In het voorjaar worden de jonge planten met kluit op het perk gezet.

Ze groeit ± 60 c.M. hoog op en bloeit met roode bloemen. Ook heeft men verscheidenheden die van 15 tot 30 c.M. hoog worden en bloeien met witte, gele of roze bloemen.

Iberis pinnata een plantje dat 30 c.M. hoog groeit en zich overdekt met witte bloemen kan nu eveneens buiten gezaaid worden, maar moet in een kouden bak worden overwinterd.

Linaria aparinoides splendens groeit 40 c.M. hoog en bloeit met bloemen, die geen met bronsachtig-violet gekleurd zijn. Evenals de vorige kan ze wel buiten gezaaid, doch moet in den bak overwinterd worden.

Crepis rubra groeit 40 c.M. hoog en bloeit met rozerode bloemhoofdjes.

De plant is sterk, eischt weinig zorg en kan met een lichte bedekking buiten overwinteren.

Eucharidium grandiflorum vertoont zeer veel overeenkomst met *Clarkia elegans* (beide behorende tot de familie der *Onagraceae*). Ze is echter niet zoo sterk en moet dan ook in een bak overwinterd worden.

De plant wordt 40 c.M. hoog en bloeit met purperroode bloemen.

Limnanthes Douglasii wordt slechts 20 c.M. hoog en bloeit met geelwitte bloemen. De plant is vrij sterk en kan onder lichte bedekking buiten overwinteren.

Nemophila insignis bloeit licht blauw. *Nem. maculata* bloeit wit met donkerviolette vlekken. Beide worden slechts 20 c.M. hoog en moeten in een kouden bak den winter doormaken.

Wie van de lezers lust heeft eens een proef te nemen, zal zeker uit de hier genoemde planten wel een keus kunnen maken.

De geoculeerde rozen worden deze week nog eens nagekeken. Laat het steeltje van de oculatie los, dan is dit een bewijs, dat ze gelukt is. De raffiaband moet nu worden verwijderd.

Heeft men in den tuin soms nog te gieten, dan zij men indachtig, dat de nachten reeds zeer koud beginnen te worden. Men giete daarom niet meer 's avonds, maar liefst 's morgens voor twaalf uur.

De planten zijn dan tegen den avond weder opgedroogd, en zijn voor den nacht niet te veel afgekoeld.

Wil men van zijne perken moederplanten nemen om er het volgend voorjaar stek van te snijden, dan moeten deze nu worden opgenomen.

We hebben hier op het oog *Pelargoniums*, *Ageratums*, *Lobelia's*, enz.

Men verwijdert alle bloemen, bloemknoppen en verdorde bladeren, giet de planten goed aan en plaatst ze voorloopig in een kouden bak.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Odontoglossum.

De tijd is aangebroken om ons bezig te houden met de *Odontoglossums*, in de eerste plaats met de *O. crispum*, die nu, wanneer dat noodig is, met succes kunnen verplant worden. September is daarvoor de aangewezen maand, aangezien de wortels, die nu verstoord worden door de koelere nachten, zich gemakkelijk herstellen, zoodat zij zich voor den winter geheel gevestigd hebben.

Men begrijpt dat het niet gaat, gesteld wij hebben 100 planten, te allen te verplanten, neen, wij behooren ze stuk voor stuk in de handen te nemen en na te gaan of verplanten gewenscht is. En dan komen wij er tegen die bloemstengels dragen of die nog niet den minsten lust tot nieuwen groei toonen en het spreekt van zelf dat wij die niet verplanten. Dit geldt niet alleen voor *O. crispum*, maar ook voor *O. Harryanum*, *O. Hallii*, *O. luteo-purpureum*, *O. Pescatorei*, *O. triumphans* en de hybriden van deze.

Het is misschien niet kwaad een waarschuwend woord te laten hooren, vooral voor beginners, ten opzichte van de groote potten en kunnen dat niet krachtiger doen, dan te zeggen dat het gebruiken van te groote potten een langzamen maar zekeren dood in zich sluit. De potten moeten zuiver schoon en winddroog zijn, terwijl een vierde der diepte gevuld wordt met drainage, 'tzij die bestaat uit schoon gewassen potscherven of varenwortelstokken. Het is altijd goed, een laagje ruwe Sphagnum over de drainage heen te leggen, waardoor voorloopig tenminste verstoppingen worden voorkomen. Wat de compost aangaat, kunnen wij aanraden: varenwortelgrond en Sphagnum van ieder de helft, met een weinig half vergane bladeren en zand naar verkiezing. Aanbeveling verdient het de Sphagnum goed schoon te maken en wanneer dat noodig blijkt te wassen, waarmede menig slakkeneitje vernield wordt.

Er wordt flink opgepot; niet zóó, dat zonder eenige krachtsinspanning het materiaal naar den bodem der pot kan gedrukt worden. De voet van de plant mag gelijk zijn met den rand van de pot en als alles klaar is, wordt de compost afgedekt met eenige levendige Sphagnum-kopjes.

Met het gieten zij men voorzichtig, vooral de eerste weken na de verplanting, geeft men juist zooveel, dat het sphagnum frisch blijft, dat is voldoende. De atmosfeer evenwel houde men vochtig, terwijl er zooveel frische lucht binnen gelaten moet worden als 't maar mogelijk is. Schaduw wordt met de noodige zorg aangebracht.

Oude planten, die er niet gezond uitzien, worden uit de potten geslagen, schoon gemaakt en de wortels gewassen en van alle doode deelen ontdaan. Opgepot in kleine potten, worden zij als patienten behandeld en luidt het voorschrift van den dokter: veel schaduw, vochtige omgeving, maar weinig, o, zoo weinig, drinkwater.

Hier en daar is een „achtereindje”

afgekomen en deze leggen we te zamen op vochtig sphagnum; zien wij na verloop van tijd, nieuwe scheutjes voor den dag komen, dan worden die afzonderlijk opgepot en als een zelfstandig individu behandeld.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Bladbegonia-stekken. — *Jonge varens.* — *Verhuizen in koude, gem. en w. kas.* — *Stekken van moederplanten voor voorjaarsstek.*

Onze *bladbegonia's* zien er op 't oogenblik nog fraai uit, maar zoetjes aan beginnen enkele van de onderste bladeren haar glanzende kleur te verliezen en deze zijn het die er ons op wijzen dat ze voor een ander doel dan ter verfraaiing van de plant moeten dienen.

We snijden ze of liever breken ze van de plant af. Als we ze snijden dan verrot dat gedeelte wat aan de plant is blijven zitten en we weten het, rottende deelen tasten zoo gemakkelijk gezonde aan en brengen ook deze in dien toestand.

Het van de plant verwijderde blad gebruiken we om te stekken; hiervoor snijden we de bladsteel tot op een 5 c.M. van de bladschijf af. Het blad zelf wordt rondom door afsnijden kleiner gemaakt, zóó dat we een blaadje van 5 à 6 c.M. doorsnede overhouden en dan is onze stek gereed. Hebben we een kas en hebben we in die kas eene runkisting d. w. z. hebben we daarin eene ruimte gevuld met fijngemalen eikenschors (een afvalproduct van de leerlooierijen) dan kunnen we ze daarin onder andere planten met goed gevolg stekken en aan den groei brengen.

Bezitten we zoo'n runkisting niet, dan stekken we in rivierzand in een kistje of kweekbakje. We stekken zoo, dat de 5 c.M. lange bladsteel geheel tot aan de bladschijf in het zand of run gestekt wordt en laten dus de bladschijf flink aangedrukt op het zand of op de run rusten.

Na 3 à 4 weken zien we dan het jonge plantje ontwikkelen om het dan na eenige weken, als het redelijke blaadjes heeft gemaakt, op te potten en in eene gematigde kas op een licht niet zonnige plaats wordt gebracht.

Heeft men *varens* in zijn kas dan vinden we in hare omgeving thans dikwijls vele jonge plantjes, die zich daar zonder onze tussenkomst hebben ontwikkeld. Gewoonlijk worden onze kassen 's zomers flink geschermd en nog al gespoten; 't gevolg hiervan is dat de sporen van onze varens in deze beschaduwde en vochtige kassen voor hare ontwikkeling thuis gevoelen en ons zoo langzamerhand de bovengenoemde plantjes leveren.

We nemen ze voorzichtig op. Soms bevinden ze zich op de aardkluit van de plant zelve. Soms vaak op den grond waarop of waarin de potten staan.

Soms zagen we massa's van die jonge plantjes om de potten zelf ontwikkeld. We zien dit laatste niet gaarne, omdat dit getuigt van niet voldoende reinhou-

den van de potten. De kleine varenplantjes worden in een zaadtest verspeend om ze in 't vroege voorjaar in kleine potjes over te brengen, ze dan in de kweekkas te plaatsen om er den volgende zomer nog heerlijk bruikbare plantjes voor mandjes en bakjes van te verkrijgen.

Er is veel wat zoetjesaan in koude en gematigde kas moet worden ondergebracht en evenveel moet van de koude kas naar de gematigde en van deze laatste verhuizen weer veel planten naar de warme kas.

Nu dat we deze groote verhuizing ondernemen, beginnen we, juist zooals we dat met onze woningen doen, een groote schoonmaak.

Onze kassen moeten thans van binnen geheel worden gereinigd. Op het houtwerk zien we een heel klein groen mosplantje, het glas is er ook niet vrij van; 't houtwerk is wat vervuild, welnu we beginnen in de nok van de kas en eindigen met de vloer. Alles wordt goed schoongewassen en daarna muurwerk gesaut of gewit. Zijn de paden met grint bedekt, dan wordt dit er afgeschept en in manden gedaan om ze dan in water af te spoelen, waarna ze weer op de paden met de noodige aanvulling van nieuwe worden gebracht. Ook de kegels of sintels die ter bedekking van de tabletten hebben gediend en daar gedurende den zomer zijn vervuild ondergaan de zelfde bewerking. De volgende week gaan we plant voor plant binnen op haar winterkwartier brengen.

We gaan eerst nog wat *stekken*. Wil men in het voorjaar moederplanten bezitten die ons het noodige stek leveren voor de benodigde planten dan stekken we deze thans. *Iresine* en *Achyranthes*, die zomers zeer veel voor mozaïkwerk en randen gebruikt worden, stekt men thans onder glas. In een pot van ± 10 c.M. wijde worden een vijftal stekken geplaatst en zooals we reeds zeide in eene bak dicht bij het glas geplaatst. Hetzelfde doen we met *Heliotropium* en we zorgen dat de stekken gedurende de eersten tijd behoorlijk door besproeien vochtig worden gehouden. *Althernanthera's* werden b. v. k. wat vroeger gestekt. Heeft men dat niet gedaan, dan verkeeren we, thans van de op het vakstaande afgescheurde en dan meestal gewortelde scheuten die worden opgepot en voorloopig een 14 dagen onder plat glas geplaatst en daar aan den groei gebracht om ze dan later in de kas haar winterverblijf te geven.

Gnaphalium lanatum is een zilvergrijs kruipend plantje dat we thans in een koude bak stekken waar ze gemakkelijk en nog al spoedig wortels vormen. Ze worden da nelk in een stekpotje geplaatst en gedurende den winter in koude bak overwinterd. Eenige graden vorst hindert ze bepaald niet. 't Is een plant die als onderplanting goede diensten bewijst.

De in Augustus gestekte *Pelargonium zonale* en de vroeger gestekte *Fuchsia's* zijn thans goed geworteld. Ze worden in stekpotjes opgepot. Denk er aan bij dit werkje de plantjes vooral niet te diep in den grond te plaatsen, een à 1½ c.M. diep is voldoende. Plaatst men ze dieper

dan is men daardoor oorzaak dat er in den winter soms groote hoeveelheden sterven.

De opgepotte plantjes worden direct in den bak geplaatst, ze worden niet ingegraven maar voorloopig naast elkaar op den grond gezet. Zoodra het weer dreigt en nachtvorsten op til zijn kan men de ramen op den bak brengen. Ze worden dan later nog eens nagezien, van het sterkste blad ontdaan en behoorlijk ingegraven en zoo overwinterd.

J. A. KORS.

In den Moestuin.

Schoffelen en hakken. — *Ramen nazien.* — *Sla- en koolweeuwen.* — *Pootuinen.* — *Augurken.* — *Koude sla.* — *Peterselie.*

We raken in den moestuin in den stillen tijd, zaaien en planten is voor dit jaar in hoofdzaak achter den rug. De werkzaamheden bepalen zich bijna uitsluitend tot oogsten en onderhouden.

Bij al 't nat dat we hadden, ging het, vooral op meer zwaardere gronden, nu niet zoo heel gemakkelijk het onkruid de baas te blijven. Daarom, niet één mooie dag voorbij laten gaan, steeds het onkruid te lijf. Door de veeltijds sterke dauw, groeit het onkruid dat we daags hebben losgeschoffeld, den volgende morgen weer vroolijk door, vooral de zon te vergeefs op zieh laat wachten.

We gaan echter gaarne met schoon land den winter in, ondervinden dus *schoffelen en hakken*, door nat of betrokken weer, tegenspoed, dan gewied zooveel we kunnen.

Zoo langzamerhand komen er in de broeierij meerdere *ramen* vrij, we krijgen dus de gelegenheid deze danig te inspecteeren. 't Behoefte zeker geen nader betoog, dat broeiramen die bijna altijd aan weer en wind zijn blootgesteld, voor hun duurzaamheid een goed onderhoud zeer van noode hebben.

Bij de *eenruiters* nemen we de ruiten uit en maken de sponningen schoon. Naar verkiezing, zetten we nu het houtwerk flink in de lijnolie of verven het, vooral bij de hoeken, waar het hout het spoedigst gaat inrotten, is zulks dubbel noodig. Wanneer het hout *goed droog* is, gaan de ramen, nadat de ruiten weer zijn ingeschoven, naar de schuur. Om ruimte te winnen stapelen we ze op elkander. Met opzet drukken we op *goed droog*, anders loopen we gevaar dat alles aan elkander kleeft, wat ons bij het weer in gebruik nemen heel wat last kan veroorzaken.

Kropsla en koolplanten die we als *weeuwenplanten* den winter willen overhouden, worden nu in de open lueht uitgezaaid, om ze later in een kouden bak over te brengen.

We nemen voor weeuwen steeds vroege variëteiten, voor kropsla, *broei-geel*, *roodrand*, *kardoezen*, *le Due*, *Maikönig* enz.

Bij de bloemkool denken we er steeds aan dat variëteiten met korte beenen

voor de bakecultuur te verkiezen zijn, daarom nemen we *Haagsche vroege*, *Kortbeen*, *Erfurter dwerg* of *Vroege bak van Haage*. Van de andere koolsoorten nemen we die variëteit die ons ook bij de volgegrondscultuur het best bevalt.

De mooie dagen van het laatst van Augustus hebben onze *pootuinen* aardig doen aanrijpen, we trekken ze op en laten ze in de zon nog wat verder opdrogen. Kweekten we voor eigen gebruik, dan brengt met het oog op de duurzaamheid ons belang mee, slechts gawe bollen voor bewaring te bestemmen. Zoogenaamde *pijpuinen*, dat zijn die welke aan den hals een pijp vormen worden uitgeschoten, zoo ook die welke misvormd zijn. Dit laatste is veroorzaakt door de maden van de uienvlieg die de bollen in hun jeugd hebben aangevretten.

Kweekten we voor den handel, dan willen we ook het onze er toe bijdragen de naam van de Hollandsche vrien op de buitenlandse markten hoog te houden en te voorkomen dat ze als een minwaardig product voor lage prijzen van de hand gedaan moeten worden.

De *augurken* hebben zich ook nog een weinig hersteld, we plukken geregeld en met de noodige voorzichtigheid, de ranken worden opgelicht waardoor de vruchten gemakkelijk in het oog vallen. Het gevreesde *vuur*, dat de planten langzaam sloop begint zich zooal hier en daar te vertoonen, waardoor we worden genoodzaakt direct in te zouten. De vlekken, die door deze kwaal worden veroorzaakt, worden spoedig grooter en geven bovendien nog aanleiding tot schimmel en rot.

Onderwijl zijn onze plantjes voor de *koude sla-bakken* zoo groot geworden dat we ze verplanten kunnen. Zwakke of misvormde plantjes gebruiken we niet. Onder elke ruit komt één plant, gebruiken we eenruiters dan geven we de planten een onderlinge afstand van 25 c.M.

We planten in den namiddag, brengen de ramen direct op den bak en leggen die dicht om ze echter den volgende morgen weer ongeveer 15 c.M. open te doen. Bij zonig weer kan een weinig bescherming in de eerste dagen noodig zijn. Vooral het sehermmateriaal van de ramen af als de zon niet schijnt, we zouden door dit te verzuimen langgerekte zwakke planten krijgen. Voorloopig blijven de ramen ook des nachts nog open.

Wie te beschikken heeft over een goed verlichte vorstvrije schuur of een dito veranda, neme een vaatje en beplanten dit met *peterselie*. In den bodem van 't vat maken we vooraf enkele gaatjes om het te vele nat te kunnen ontlasten, vervolgens boren we gaten in de duigen 10 c.M. van elkander. Dit vaatje vullen we laagsgewijze met aarde na vooraf voor elk gat een *peterselie* plant met de wortels naar binnen gezet te hebben. Is het vat tot den rand gevuld dan beplanten we ook het bovenvlak. Een nabootsing van de wijze waarop men vroeger in daarvoor expres gebakken potten, tulpen kweekte. Voor-

loopig blijft alles nog buiten, later pas als het weder dwingt, zoeken we een veiligen plaats op.

J. C. MUYEN.

In den Fruittuin.

Plukbare peren en appels. — *Zaailing-aardbeien.* — *Vijgen.* — *Kersappeltjes.*

De herfst heeft zijn intrede gedaan; 't plukken der verschillende vruchten neemt in onzen fruittuin een groot deel van den tijd in beslag, althans zoo die tijd er gunstig voor is. Vooral zoo aanhoudend, nat weer ons plaagt, moet 't plukken maar wat uitgesteld; alleen goed droog fruit wordt in den kelder of andere bewaarplaats geborgen. De lijst van soorten wordt al grooter, de herfstvruchten kunnen nu geoogst. Zoo b.v. als peren: *B. r. Capiaumont*, *B. r. Lebrun*, *Calebasse Carafon*, *Fendante des Bois*, *Maagdepeer*, *Minister Dr. Lueins*, *Docteur Cornelis*, *Lange Perzikpeer*, *Blanke Cozijn*, *Durondeau* of *Poire de Tongres*, *Alexandrine Douillard*, *Délices Cuvelier*, *William Duchess* of *Pitmaston Duchess*, *Herzogin Elsa*, *Fertility*.

Als appels: *Engelsche Winter Goud*, *Pearmain*, *Groninger kroon*, *Kandij-zoet*, *Dubbele goud pippling*, *Car Orange Pippin*, *Princesse Noble*, *Roode Rabouw*, *Vlaamsche schijfeling*.

Zij, die indertijd *zaad van aardbeien* hebben uitgestrooid, zullen met aandacht gevolgd hebben, wat er toch eigenlijk wel uit die kleine gele pitjes zou te voorschijn komen. De plantjes zullen reeds verspeend moeten worden, en nu kan dit in kleine potjes geschieden, doch ook in den vollen grond van een bak. Een hulpbakje is goed genoeg; bepaald vorstvrij behoeven de plantjes niet overwinterd te worden. Een weinig beschutting zoo mogelijk van een raam of anders wat dennetakken is, zoo ze niet te achterlijk zijn, voldoende. Een 15 c.M. onderlinge afstand is ruim genoeg.

De *vijgen* oogst is nog niet ten einde. Een rare vrucht, zoo'n vijf, nu niet zoo oppervlakkig beoordeeld, maar van een plantkundig oogpunt bezien. In 't dagelijksch leven wordt alles, wat men verorbert, eenvoudig vrucht geheeten, hoewel 't niet altijd juist is. Gemakshalve zullen we er ons maar aan houden. Een vijf is feitelijk iets anders.

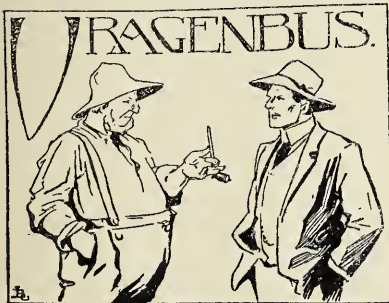
In 't dagelijksch leven spreken we ook van aardbeivruucht en bedoelen daarmee 't eetbare gedeelte, eigenlijk niets anders dan den vleezig geworden bloembodem. Die gele korreltjes, rondom gezeten, mag men nog niet eens met den naam van zaden betitelen. 't Zijn kleine nootjes, ieder gevuld met één zaad. Een aardbei is een „schijnvrucht”. 't Zelfde vinden we als 't ware bij de vijf. Ook hier wordt de bloembodem gegeten, die urnvormig gesloten is en waar men aan de binnenzijde, binnen in de vijf, dus een massa steenvruchtjes aantreffen. Dit ter illustratie.

Wil men jonge vijgeplanten, zoo is 't de gewoonte een grootere of kleinere tak in den grond te leggen, met 't doel de wortels te krijgen aan 't gedeelte, 't welk met aarde omringd is. Niets anders dan afleggen dus. Zij die dit voorjaar deze operatie in toepassing gebracht hebben, zullen reeds worteltjes aan 't gedeelte in den grond hebben waargenomen. Zijn deze reeds voldoende om de afgelegde plant te voeden, zoo snijdt men deze van de moederplant af.

Ook door zaad kan de vijf best worden voortgeleid. 't Fijne zaad wordt in potten of pannen uitgestrooid en reeds na een goede maand komen de plantjes te voorschijn. Wilt 't zaad een jaar zijn kiemkracht behoudt, is 't beter tot 't vroege voorjaar met zaaien te wachten. Wilt 't omslachtiger is, 't zaaien, vindt 't afleggen in de praktijk meer toepassing.

Wat zijn de „kersappeltjes” van 't jaar bijzonder mooi gekleurd en wat zitten de boomen vol. 't Is voor een liefhebber een lust en of meerdere exemplaren in zijn siertuin te mogen bezitten. In 't vroege voorjaar geniet men van den rijken bloemenschat, in 't najaar profiteert men van appeltjes, die tot diep in 't najaar aan den boom blijven hangen en bovendien in de huishouding nog wel gebruikt worden om te confijten. Misschien deelt een belangstellend lezer(es) wel even mee, hoe zulks geschiedt. 't Is thans hiervoor den tijd. Zij, die zoo'n vruchtboom nog niet in hunna gaarde hebben, aarzelen niet nog dezen herfst een exemplaar te planten. Van de *Pirus* (*Malus*) *baccata* zijn verschillende variëteiten in den handel. De eigenlijke kersappelboom is *Malus cerasifera*, waarvan nog een grootvruchtige verscheidenheid bestaat. We staan er voor in, dat deze sierboom werkelijk een ieder voldoening zal schenken.

P. v. D. VLIST.

Vraag No. 173.

Zoudt u zoo goed willen zijn van bijgaande genummerde PEREN in Onze Tuinen op te geven: a. de SOORT, b. den TIJD VAN PLUKKEN en c. HOELANG ze BEWAARD kunnen worden?

d. Is bijgaande tak van een appel- of pereboom?

De Bilt.

P. v. d. E.

Antwoord: a. No. 1 en 2 zijn dezelfde soort, zoo ook no. 3 en 4. Vorm, kleur, kelk en steel alles wijst er op. Bij name kennen we ze echter niet. Hoogstwaarschijnlijk zijn het zaailingen. Een oogenblik dachten we nog dat 1 en 2 de als tus-

schenstam gebruikt wordende *St. Nicolaaspeer* was, bij vergelijking bleek echter van niet.

b. Uit bovenstaande volgt, dat we deze vraag niet geheel kunnen beantwoorden. 't Zijn echter late vruchten, want binnen een paar dagen waren de gezonden peertjes al ingedroogd.

c. Over duurzaamheid kunnen we evenmin een oordeel uitspreken. Nu echter uwe boomen in een goed perenjaar als dit jaar, zulke mikroskopisch kleine vruchten voortbrengen, hoe eerder ze dan hun plaats aan betere afstaan, des te beter.

d. De toegezonden tak is van een pereboom. Aan het schot van dit jaar, grootte van het blad als anderszins, is het wel te zien dat de boom niet jong meer is. Wanneer hij in vorm, grootte, groeiwijze enz. overeenkomst heeft met de boomen waarvan u de vruchten toezond, dan is er alle kans dat hij ook zoo'n minwaardige soort is. De bijl er in en naar den brandstapel er mee; we doen een goed werk, als we meehelpen zulke prulvariëteiten te verdelgen. Er zijn te veel goede, om ons met zulk goedje tevree te stellen.

J. C. M.

Vraag No. 174.

In mijn KAS heb ik in het voorjaar twee LEIBOOM-PERZIKEN geplant, een dubbele Montagne en een Rouge de Mai. De eerste heeft zich prachtig ontwikkeld, de laatste alles behalve.

a. Kan het wezen, dat de Rouge de Mai zich minder eigent voor kascultuur?

b. Welke soorten zijn daarvoor speciaal aanbevelenswaardig?

Lent (bij Nijmegen).

Sm.

Antwoord: a. Dat de Rouge de Mai zich slecht ontwikkeld heeft, vindt zijn oorzaak niet in de soort. Deze soort leent zich even goed voor kascultuur als de Montagne. Er moeten dus andere oorzaken zijn, die we echter van hier uit niet kunnen aangeven.

b. Alle perziksoorten willen onder glas groeien. We nemen echter bij voorkeur vroege, anders zou 't kunnen gebeuren dat wij pas uit de kas oogstten als onze burens reeds buiten plukken.

J. C. M.

Vraag No. 175.

Wilt u zoo vriendelijk zijn in een volgend nummer van „Onze Tuinen” mij den naam te noemen van bijgaande roos. De drie (twee rozen en een knop zijn van dezelfde stam.)

Den Haag.

H. C. L. v. B.

Antwoord: De naam der gezonden roos vindt u onder no. 133 in onzen catalogus, n.l. Jean André.

Hoogeveen.

GEERS. GRATAMA & Co.

Vraag No. 176.

In 't voorjaar liet ik een klein plantje van FRANCOA BRANTKRANZ komen; 't begint nu mooi te bloeien in de kamer, maar WAT MOET IK ER NA DEN BLOEI MEE DOEN? Is 't een overblijvende plant?

Leerdam.

L. B.

Antwoord: Francoa's zijn overblijvende planten die men het best overwintert in een licht en luchtig vertrek waar het niet te warm is. Zet de plant dus gedurende de wintermaanden in het venster in een matig verwarmde kamer en giet slechts dan, wanneer de aarde droog wordt.

v. L.

Vraag No. 177.

Van een vriend ontving ik verleden voorjaar 10 zaadjes HIBISCUS ABELMOSCHUS of Java muscus. In een lesenaar door mij gezaaid, zijn er vijf opgekomen, deze planten zijn nu pl.m. 15 c.M.

hoog, zij zijn gepot in bladaarde, vermengd met scherp zand.

Hoe moet ik deze planten de WINTER DOOR BRENGEN? WAAROM wordt het MUSCUS GENAAMD? Aan de plant is geen reuk, van bloem is nog geen spraak.

WORDEN DEZE PLANTEN GROOT?

Hierbij zend ik U. Ed. twee blaadjes.

A.

P. B.

Antwoord: *Hibiscus Abelmoschus* is een heesterachtige plant uit Egypte, Oost- en West-Indië, en leverde de vroeger in de geneeskunde gebruikte Bisamkorrels. Ze wordt daar 2 tot 3 Meter hoog. In de cultuur hier blijft ze lager. De bloemen zijn geel, onderaan rood gevlekt. De zaden reukten eenigszins naar muscus (*Abelmoschus* komt van het Arabisch *Abu-elmusk* dat zooveel wil zeggen als muscusvoortbrenger).

De *Hibiscus Abelmoschus* ook *H. mosehatus* geheeten, is een warmekasplant en mag dus des winters niet te koud staan. Een temperatuur van 15–20 gr. Celsius is echter voldoende, mits de plant goed licht staat en slechts matig vochtig gehouden wordt.

v. L.

Vraag No. 178.

Tot mijn groot leedwezen is één mijner CLIVIA'S sedert eenigen tijd ZIEK. Ik heb de plant ongeveer 8 jaar en ze heeft steeds prachtig gebloeid en 4 kleinere planten gekregen. Juist in deze kleinere begon de ziekte. Een blad in het midden werd wat lichter, later zag ik tot mijn schrik, dat aan de onderzijde bruine vlekken kwamen. De ziekte ging eerst heel langzaam, maar is nu plotseling zoo toegenomen, dat 2 bladen slap gingen hangen en ik ze met de overige aangepaste afsneed. Ik heb daarop heden de hoofdplant van de andere gescheiden, de wortels, die er flink gezond uitzagen, onder de kraan afgespoeld en alle afzonderlijk in nieuwe potten met nieuwe aarde gezet.

Nu wilde ik echter gaarne van u weten, of er ook een oorzaak voor te vinden is, en wat ik er nog verder aan doen kan om de ziekte te BESTRIJDEN.

Ik heb behalve deze nog een massa *Clivia's*, die steeds prachtig bloeiden, zoodat u begripen kunt, dat ik het vreeselijk vind ze zoo te zien kwijnen.

In dit voorjaar gaf ik ze eenige nieuwe bladmest, die ik in een pot op het balkon gedurende den winter had laten staan.

Kan ik ze ook te veel gegeven hebben? Amsterdam.

C. D.

Antwoord: Van Prof. Dr. J. Ritsema Bos, wien wij uw vraag toezonden, mochten we onderstaande mededeelingen ontvangen, die we met dank plaatsen:

Op de toegezonden *Clivia*-bladeren komen wel een paar saphrophytische zwammen voor, maar er werd door mij geen parasiet in aangetroffen.

De kwaal komt geheel overeen met de *Clivia*-ziekten, zooals die bij de bloemisten wel bekend is. De tot dusver gezonde bladeren krijgen gele vlekken, die steeds in aantal toenemen, en aanvankelijk alleen te zien zijn, als men de bladeren tegen het licht houdt; later worden zij ook bij opvallend licht duidelijk zichtbaar. De vlekken gaan soms gepaard met wasachtige, rood gekleurde puistjes. Hebben de vlekken een eenigszins grooteren omvang gekregen, dan wordt het midden van zoo'n vlek bruin, doordat de weefsels daar sterven. Vaak is het blad op de plaats, waar zoo'n vlek is, eenigszins opgezwellen.

De zieke bladeren hebben een geringer weerstandsvermogen dan de gezonde, en beginnen eerder dan deze aan hunnen top af te sterven. Soms worden de bladeren geheel of over een groot gedeelte hunner oppervlakte geel en sterven dan af.

Vaak vestigt zich op de aangetaste, stervende gedeelten der bladeren eene saprophytische zwam, nl. *Chaetostroma Cliviae* (= *Scleroptera Clivia*), die trouwens op Cliviabladeren, welke door eene andere oorzaak zijn gestorven, óók voorkomt, en dit dus met de kwaal niet te maken heeft.

Het microscopisch onderzoek der gele plekken leert, dat de bladmoscellen op die plaatsen haar bladgroen hebben verloren, en dat de cellen zelve daar grooter zijn geworden dan op de gezonde plaatsen van het blad het geval is. Ook zijn de cellen daar week van wand, eenigszins verslijmd.

Dat op de gele plekken het blad eenigszins dikker is, wordt veroorzaakt door de vergrooing, die de cellen van het bladmoes hebben ondergaan.

Verschijnselen als deze vertoonen zich in 't algemeen bij planten, die een langen tijd vertoeven in eene atmosfeer, die te rijk is aan waterdamp.

Bij de kwekers van Clivia's is het een bekend feit, dat de winter de tijd is, gedurende welke de ziekte zich vooral uitbreidt; terwijl in den zomer de planten zich gedeeltelijk herstellen.

Nu is het een feit, dat onze bloemisten gewoonlijk hunnen Clivia's eene behandeling geven, die niet in overeenstemming is met de invloeden, waaraan zij in haar vaderland zijn blootgesteld, waar zij ieder jaar geregeld eene periode van betrekkelijke droogte doormaken.

Bij de bloemisten brengen de Clivia's den winter gewoonlijk door in de gematigde kas, bij eene temperatuur van ongeveer 12½ gr. C., en wel bij vrij groote vochtigheid, ten gevolge van sterk gieten.

Dat nu is niet in overeenstemming met de bestaansvoorwaarden, waaraan de Clivia's in haar vaderland zijn blootgesteld gedurende den overeenkomstigen tijd des jaars. De atmosfeer is voor hen gedurende den winter te vochtig; en daardoor ontstaan die gele vlekken.

Dat dit de juiste verklaring van de Clivia-ziekte is, bleek uit de volgende inder tijd in mijn laboratorium genomen proeven.

Van een aantal zieke Clivia's werden sommige gedurende den winter gedeeltelijk in eene oranjerie, gedeeltelijk in eene gematigde kas gezet en evenals de andere planten flink gegoten, zoodat de atmosfeer rijk aan waterdamp was. Zij bleven ziek; de ziekte nam zelfs erg toe; en de jonge nieuw gevormde bladeren werden eveneens ziek.

Andere zieke Clivia's werden in een lokaal geplaatst, waar de atmosfeer droog was; sommige ervan werden zeer weinig gegoten, andere tamelijk veel. Het bleek dat het gieten op zich zelf er weinig toe doet; bij al de planten, die in eene droge atmosfeer den winter doorbrengen, bleven de jonge bladeren, die zich gedurende den proeftijd vormden, volkomen gezond; de vlekken, die reeds op de andere bladeren aanwezig waren, toen de proefneming begon, verdwenen wel niet; maar de kleur der bladeren werd meer donkergroen.

De proeven werden later herhaald, en wel met hetzelfde succes.

Het blijkt dus dat men het optreden der ziekte kan voorkomen, resp. de uitbreiding der ziekte kan verhinderen, door te zorgen dat de Clivia's den winter doorbrengen in eene lokaliteit, waar de atmosfeer droog is. Het gemakkelijkst kan men zulks gedaan krijgen door weinig gieten.

Bij particulieren, die eene Clivia in hunne woonkamer houden, ziet men de ziekte zelden optreden. Al giet men ook heel sterk, de atmosfeer in de kamer is toch gedurende den winter in eene woonkamer gewoonlijk vrij droog.

Maar de Clivia-ziekte komt juist voor bij bloemisten en bij plantenliefhebbers, die hunne Clivia's in de kas overwinteren; dáár is de atmosfeer gewoonlijk voor deze planten te vochtig.

Men neme dus de Clivia's uit de kas weg en plaatse ze ergens anders, waar zij overigens goed staan, maar waar de lucht wat droger is.

Kwekers, die zooveel Clivia's telen, dat zij er eene bepaalde Clivia-kas op kunnen nahouden, kunnen daar den vochtigheidsgraad zoo regelen, als voor deze planten het meest gewenscht is.

Ik weet niet of uw correspondent bloemkweker dan wel liefhebber is, en zou zulks gaarne vernemen. Dan kan ik hem misschien een raad geven, die meer precies aangeeft, wat hij moet doen; althans wanneer ik alle bijzonderheden omtrent de wijze, waarop hij zijn Clivia's behandelt, ken. Maar misschien kan hij reeds uit het bovenstaande afleiden, hoe hij moet handelen.

Ik geloof niet, dat hier quaestie is van het geven van te veel bladmest; althans daardoor wordt de Cliviaziekte niet veroorzaakt.

Ik wil nog doen opmerken, dat de ziekte niet besmettelijk is, zoodat het afsnijden van de aangetaste bladeren niet noodig is om het voortwoekeren van de ziekte te voorkomen. Men laat beter de zieke bladeren, zoolang zij niet doodgaan, zitten; dan blijven zij hunne functie nog vervullen en wordt de plant krachtiger.

J. RITZEMA BOS.

Vraag No. 179.

In de PRULMENBOOMEN heerscht een ernstige ziekte, waarschijnlijk wel een ROESTZIEKTE. Verleden jaar heb ik deze ziekte voor het eerst waargenomen, toen was een boom zoodanig aangetast, dat hij het onderspit moest delven. Daar deze boom te lang is blijven staan, zijn nu niet alleen de in de nabijheid staande boomen, doch ook een gehele schutting daardoor aangetast. De bladeren komen eerst met gele vlekken en lijken daarna aan de onderzijde als met een bruin poeder bestoven. Later kleuren de bladeren zwartbruin, verschrompelen en vallen af. De vruchten blijven wel onaangestast, doch vallen af en komen niet tot volkomen rijpheid. Van één boom sterven al reeds sommige toppen der twijgen, waardoor ik vrees dat de boom sterren zal. Welke zwam zou dit kunnen zijn, en welk zou als bestrijdingsmiddel kunnen worden toegediend?

De Bilt.

J. P. L.

Antwoord: Uw prulmen zijn inderdaad zeer sterk aangetast door de prulmenroest (*Puccinia pruli*), waartegen niets te doen is, dan afsnijpen en verbranden der aangetaste bladeren (Ziekten en Beschadigingen der Ooftboomen II, door Prof. J. Ritzema Bos).

Niet onwaarschijnlijk dat ook het afsterven der takken hieraan is toe te schrijven, hoewel 't ook eene andere oorzaak kan hebben, b.v. *Monilia*. In ieder geval is 't raadzaam, af te snijden en te verbranden.

B. B.

Vraag No. 180.

Van mijn VIJGEBOM VALLEN dit jaar alle VRUCHTEN AF. Hoe behandelt men deze het best om vruchten te krijgen?

Breda.

J.

Antwoord: 't Is een schrale troost, maar U zijt de eenige niet. De oorzaak van dit euvel is te zoeken in den kouden zomer. In dit of volgend nommer zullen we de cultuur eens behandelen.

J. A. K.

Vraag No. 181.

Reeds eenige jaren, 4 à 5, achtereen is de opbrengst van mijn STOKSNIJBOONEN voor 't grootste gedeelte bestaande uit zulke misvormde modellen als die, welke ik u hierbij toezend. Weet u ook een oor-

zaak daurren op te geven? Ik laat de boonen om de 2 à 3 jaar op dezelfde plaats zetten. Niet elk jaar krijgt mijn moestuin een bemesting met koemest, maar om 't andere jaar, dit najaar heeft dat plaats gehad.

In 't voorjaar, als de boonen opkomen, wordt op een kleine afstand een kring van schoorsteenroet gestrooid, men heeft mij indertijd verteld dat dit goed was om ongedierte op een afstand te houden, zou dit waar zijn?

Ik betrek 't zaad van een vertrouwd adres, dus dat staat buiten verdenking. Hoedekenskerke. Meer. II, v. 1.—S.

Antwoord: Uwe stoksniijboonen zien er armzalig uit en vertoonen alle teekenen van armoede. Vermoedelijk geeft u te veel roet. Roet is eene stikstofhoudende mest en hoewel de boonen hiervan wel wat gebruiken kunnen schaaft overdrijving. Dat het een voorbehoedmiddel voor de luiz zou zijn is onzin en daarvoor behoeft u het niet toe te dienen.

We zouden u aanraden in dit najaar uwen grond eens flink kalk te geven, geef dan verder goede verteerde stalmost of anders kunstmest, superfosfaat en patent kali van elk per 100 vierk M. 5 à 6 K.G. Deze kunstmest geeft u in 't voorjaar als uwe grond is omgespit en harkt ze dan door. We twijfelen niet of u zult dan wel boonen kunnen bouwen. De afwisseling is goed. U wisselt toch niet met erwten, want dat is ongeveer gelijk te stellen met boonen.

J. A. K.

Vraag No. 182.

Ik heb een tuintje op 't N.W. en wil ENKEL, STRIJK EN STAMROZEN PLANTEN, waarvoor ik m'n grond diep heb uitgegraven, van grint gezuiverd en met koemest en kalk heb gemengd. Is dat goed? Nu staan er 8 struikrozen (Thee-Hybriden), reeds in 't voorjaar geplant, op een andere plaats, doch onder zware boomen, zij hebben nog al goed bloemen gegeven, maar nu wil ik die in beter licht op dien nieuw geprepareerden grond overzetten. WANNEER MOET DAT GEBEUREN? Moet ik ze DEKKEN in den winter? WANNEER MOET IK SNOEIEN? En hoe gaat dat? Hoe DIEP moet ik planten? Hoe VER in elkaar? Vooral dat snoeien dat lijkt mij zeer moeilijk goed te doen. Is daar een goed werk over? Ik heb ook 2 Seringen staan, doch ook in 't donker door die zware boomen, die ik echter flink wil kortwieken als ze kaal zijn. Hoe worden die gesnoeid? de Seringen bedoel ik. Hoe kan IK BEOORDEELEN of tabakswater sterk genoeg is voor insectenverdelging? Is met water nasproeien bestlist noodig? Hoelang er na? Is er beter verdelgingsmiddel?

Rotterdam.

S. S.

Antwoord: Ongetwijfeld is uw grond goed toebered en goed gemest zooda de rozen er met succes zullen groeien. Is uw grond niet te zwaar, is het zandgrond, verplant dan uw rozen in October, doch waarschijnlijk is 't omgekeerde 't geval, en is het beter, tot het voorjaar te wachten. We dekken onze rozen door de kroon naar de aarde te buigen en deze geheel daar onder te begraven. Vriest het erg streng, dan worden de stammen met een laagje blad beschermd. Snoeien gebeurt in Maart en zoo u daarvan meer wilt weten raden wij u aan het boekje te koopen dat het snoeien van rozen behandelt en dat in elken boekhandel verkrijgbaar is. Wat het planten betreft, u plant zóó diep, als nu de rozen hebben gestaan. Zet uw rozen een meter niet elkaar.

Seringen snoeit men door oude takken geheel weg te nemen. Is dat niet noodig dan snijdt men de hoofdstokken na den bloei wat in, maar de uwen zullen onder

dien boom wel niet bloeien; ze krijgen geen zon genoeg.

Tabakswater moet, op de palm van de hand genomen, donker bruin zien. Wanneer men er 's avonds mee spuit is het goed, den volgende morgen de plant met schoon water af te spuiten. Er zijn een groot aantal middelen tot bestrijding van insecten o.m. wordt er ook met succes gewerkt met X. L. All. Zie hiervoor de advertentiën maar eens na.

J. K. B.

Vraag No. 183.

Vraag No. 144, van H. W. v. B. Oud PAPIER als MEST.
Amsterdam.

Antwoord: Naar aanleiding van deze vraag deel ik u mede, dat mij wel bekend is, dat op hooge zandgronden door sommigen oud papier als mest wordt gebruikt. Men brengt dit op voldoende diepte in den grond, waar de mest boven op komt.

Men verzekerde mij, dat vooral bij droge zomers dit een uitstekend middel was om uitdroging van den grond tegen te gaan. (Voor 1907 was het dus niet noodig!)
Velp. H. C. H.

Vraag No. 184.

Verl. jaar Sept. PLANTTE ik een EIGENGEWEEKTEN NOTEBOOM van 7 jaar OVER. Er is dezen zomer GEEN BLAD AANGEKOMEN en toch zit er leven in. Kunt u mij ook raad geven?
Amsterdam. Mevr. J. C. K.

Antwoord: De eenige raad dien we u kunnen geven, is geduldig afwachten wat de boom a. s. voorjaar zal doen. 't Is volstrekt nog niet zeker, dat uw boom verloren is. De Noteboom is een lastig sinjeur, om op zoo'n leeftijd verplant te worden; te meer als deze misschien van zaad is gekweekt en nimmer is verplant. Doe er dus niets aan en wacht het voorjaar eens af.
J. A. K.

Vraag No. 185.

Hierbij een paar ZIEKE ABRIKOZEN; de boom is niet zoo jong meer, maar toch welig en frisch; standplaats op het Oosten en bijna altijd zon (als ze schijnt). Wat is er tegen te doen? Welke soort is het? Wanneer rijp?
Zelhem. E. W. V.

Antwoord: Nadat de vruchten een paar dagen hadden gestaan, ontwikkelden zich uit de vlekken de grauwe zwamkussens van *Monilia*. Prof Ritzema Bos geeft als bestrijdingsmiddel aan („ziekten en Beschadiging der Ooftboomen“): afplukken en verbranden van alle aangetaste vruchten. Zijn er gedurende den voorzomer plotseling afstervende twijgen, dan is dit ook misschien een gevolg van de aanwezigheid van *Monilia* (hoewel 't niet altijd 't geval behoeft te zijn), en die moeten ook terstond afgesneden en verbrand worden, teneinde de vorming van nieuwe sporen te beletten. Zend voor 't bepalen der soort aan den heer Kors te Zeist. B. B.

Vraag No. 186.

Bijgaand eenige PEREN en APPELTJES, met verzoek mij te willen berichten wat er aan te doen is deze vruchten beter te doen slagen.

De JUTTEN SCHEUREN alle, de APPELTJES blijven steeds ZEER KLEIN en de andere PEREN vertoonen elk jaar ZWARTE VLEKKEN.

Volgens aanwijzing in „O. T.“ heb ik dit voorjaar, voor de bloemknoppen zich open- den, de boomen bespoten met Bordeauxse pap en de stammen met Carbolineum Avenarius ingesmeerd, wat echter, hiernaar te oordeelen, niet veel resultaat opleverde.
Ridderkerk. B.

Antwoord: De door u gezonden vruchten zijn zeer sterk aangetast door de bekende schurftziekte. Het eenige wat we u kunnen raden is, blijf steeds uwe boomen bespuiten met Bordeauxse pap. Laat dit niet alleen in 't voorjaar doen maar herhaal zulks nog eens na de vruchtzetting als de vruchten zoo groot als een knikker zijn geworden. 't Zal toch wel een groote toer zijn er geheel van bevrijd te komen; de soorten die u mij zend, worden er in sterke mate door aangetast. De juttepeer is schier nergens zonder deze gevreesde ziekte, de andere peertjes *Bergamotte d'Esperen*, groeien zeker aan een hoogstam of een verloopende pyramide. De vruchtsoort vraagt eene warme standplaats; men kweekt ze daarom beter als leiboom aan muur of schutting op het Zuiden gelegen.

We vermoeden dat het appeltje is een zaailing die absoluut geen waarde heeft. De vruchtjes thans zoo groot als een goede knikker zijn wel aangetast door de schurftzwam, maar 't wil ons voorkomen dat u op dit waardeloos ding geen moeite behoeft te doen. Verwijder zoo'n boom en plant er een betere voor in de plaats. Als u aanplant een *Schoone von Bath, Duchesse of Oldenburg, Astracan rouge*, dan hebt u een drietal heerlijke vroege appelen mooi van stuk, minder bezocht door de ziekte en heerlijke vruchten. Uwe boomen schijnen ons toe te oordeelen naar deze zeer inferieure vruchten, niet goed onderhouden. Daarmede door te tobben is voor een liefhebber niet aan te bevelen.
J. A. K.

Vraag No. 187.

Doordat ik in Juni verhuisd ben, heb ik eerst laat kunnen zaaien, zoodat VER-SCHILLENDE PLANTJES nam, *Dianthus barbatus*, *Calliopsis cordaminifolia*, *Portulacaceae*, dubbele tuinaanjeliëren en grootbloemige stroobloemen, zeer laag zijn gebleven (± 15 c.M.) en niet hebben gebloeid. Welke van deze kan ik in den tuin laten OVERWINTEREN en welke, die niet tegen de koude kunnen, zou ik kunnen overplanten in bakken, om het volgend voorjaar weer in den tuin te brengen?

Kunnen *Hortensia's* en *Spiraea's* in den tuin overwinteren?

Rotterdam.

L. J. F. C.

Antwoord: *Dianthus barbatus* is een tweejarige plant, of liever, wordt meestal als zoodanig gekweekt, omdat ze, hoewel een vaste-plant, toch het sterkst en fraaist bloeit het jaar na de zaaiing. Deze kunt u buiten wel overwinteren. Behalve de dubbele tuinaanjeliëren die u beter doet in den bak te zetten, zijn de andere door u genoemde planten alle eenjarig. U kunt echter proberen ze in den bak te overwinteren en zien of ze volgend jaar nog willen bloeien, maar u doet beter deze soorten a. s. voorjaar opnieuw te zaaien. Met *Portulacaceae's* zult u in het geheel geen succes hebben.

Hortensia's en *Spiraea's* zijn winterhard en kunt u in den tuin laten staan. Strooi echter bij strenge vorst tusschen de *Hortensia's* wat blad, turfstrooisel of ander dekmateriaal.
v. L.

Vraag No. 188.

Zoudt u zoo vriendelijk willen zijn mij de NAMEN en PLUKTIJD van bijgaande vruchten op te geven en als het niet te veel geveerd is, ook de pluktijd van de volgende soorten: 1. *Nex plus meuris*, 2. *Ursmar*, 3. *Saldat laboureur*, 4. *Princesse noble*, 5. *Triomph de Vienne*, 6. *Paul Cop-priettes*, 7. *Pitmaston*, 8. *Beurré fifat* (?), 9. *Sib glasappel*, 10. *Goudrenet*, 11. *Prinses Wilhelmina*, 12. *Beurré Amanlis*, 13. *Bonne Louise d'Avranche* en 14. *Kieffers Seedling*.
Twello. Mevr. L.

Antwoord: De namen van de vruchten die ik van u ontving zijn: No. 2. *Zoete Holaart*, pluktijd eind Oct.; 3. *Bellefleur*, id.; 5. *Winterjan*, id.; 6. *Boeren witte pruim*, eind Aug.; 7. *Kroosjespruim*, begin Sept. No. 1 en 4 waren door hun slechte kwaliteit onherkenbaar.

De pluktijd van de overige soorten is: No. 1 half Oct., No. 2 id., No. 3 id., No. 4 id., No. 5 beg. Sept., No. 6 onbekend, No. 7 beg. Oct., No. 8 onbekend, No. 9 half Aug., No. 10 half Oct., No. 11 onbekend, No. 12 half Sept., No. 13 laatste helft Sept., No. 14 half Oct.

J. A. K.

Vraag No. 189.

a. In mijn tuin heb ik veel last van MOLLEN, hoe deze het best weg te krijgen?

b. Welk STRUIKGEWAS groeit het best onder HOOG HOUT, m. a. w. min of meer ONDER DEN DRUP?

c. Mijn WOESTINPLANT, ook genaamd KAARDEBOL, bloeit dit jaar met GELE BLOEMEN. Men beweert dat deze daarom dit jaar afsterft. Is dit zoo? Zoo ja, zijn dan van de oude planten dikwerf jonge platen te bekomen?

Breda.

L.

Antwoord: a. Breng scherp reukende stoffen in de gangen en zij verdwijnen.

b. In de schaduw kunt u planten: *Prunus Padus*, Vogelkers; *Symphoricarpos racemosus*, Radijsboompje; *Berberis Aquifolium*, *Hypericum calycinum*, *Rhamnus frangula*, *Philadelphus coronarius*, de Boerenjasmijn, enz.

c. De Kaardebol is een tweejarige plant en sterft dus na het bloeien. Om ze dus geregeld in bloei te hebben, moet men ze elk jaar in Mei zaaien.

J. K. B.

Vraag No. 190.

a. Hoe is de NAAM van ingesloten STAMMOOS? Takken en bloemen los. Ik meen dat ze mij werd geleverd onder den naam „Princesse Sageau“.

b. Hoe beeten bijgevoegde struikrozen? 1. rose, 2. helderroze, 3. donker-crème, 4. crème-wit.

Gelselaar.

H. D. J. B.

Antwoord: Wij zonden uw vraag aan den heer G. A. van Rossem, Rozen- en Vruchtboomenkweker te Naarden, voor wiens welwillend antwoord wij hier gaarne dank zeggen.

Het spijt mij u te moeten berichten dat de rozen geheel ontbladerd hier aankwamen, bovendien is het ondoenlijk op die wijze soorten te bepalen, daartoe moeten goed half ontwikkelde bloemen met tak en blad gesneden worden zoodanig verpakt dat ze goed frisch aankomen.

Alleen de donkere roos was nog herkenbaar, en is *Princesse de Sagan*.

Als de aanvrager mij de bloemen nogmaals direct wil zenden als ik gaarne trachten hem den juiste naam te melden.

Naarden.

G. A. v. ROSSEM.

Vraag No. 191.

Op een schutting in mijn tuin, waartegen rozen en convolvulus staan, vind ik telkens zeer vele z. g. HOOIWAGENS, een soort SPIN (?), met rond, klein lijf en zeer lange poeten. Zijn deze schadelijk en moet ik ze daarom doden, of niet?

Rotterdam.

E. D.

Antwoord: De hooiwagens (basterdspinnen) zijn nachtroofdieren en als zoodanig in 't algemeen als nuttig te beschouwen.

B. B.

Bericht.

Voor onze abonné's is nog bij onze Administratie en bij den Boekhandel een beperkt aantal fraaie

Stempelbanden

verkrijgbaar à **f 0.75**; franco per post **f 0.90**.

ADVERTENTIEN.

Prijs van 1—5 regels **f 0.80**, elke regel meer **f 0.15**.

Otto Schulz,
Bussum. *Tuin-architect.*

(120)

Onoverschatbaar doelmatig voor Land-, Tuinbouw en Industrie.

Prijs van af **f 35** en hooger.

B. J. RUBENS & Co., Imp., Amsterd.
Vraagt prospectus No. 1923.

Bloembollen.

Geïllustreerde Catalogus kosteloos op aanvraag.

E. H. KRELAGE & ZON,
HAARLEM.

(121)

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma **A. BINNERT OVERDIEP.**

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

RODBARD's vermaarde Bloembollen werden met verschillende EERSTE PRIJZEN bekroond op de Voorjaars'toonstelling, gehouden te Brighton (Engeland) den 9en en 10en April 1907. Geïllustreerde Prijscourant van Hyacinthen, Tulpen, Crocussen, Narcissen enz. op aanvraag gratis verkrijgbaar. Collectie E bevat 373 verschillende bloembollen voor den tuin. Prijs **f 5.—** franco huis. W. Th. RODBARD, Kweekrij „Lapinenburg“, Hillegom bij Haarlem. Ongericht 1892. (128)

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H.A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De bloei der Rozenvelden vangt einde Juli aan en duurt tot einde September.

Toegang op werkdagen van voormiddag 8 uur tot namiddag 6 uur. (102)

Rozenkweekerij „Muscosa”.

Voorhanden de nieuwste soorten in Stammen en Struiken;

KLIM- en TREURROZEN.

Verwierf te Haarlem: 2 gouden, 3 verguld zilveren en 3 zilveren medailles, benevens zilveren van H. M. de Koningin. Te Mannheim twee 2de prijzen. ARNHEM, Utrechtscheweg 48. (117) W. LOURENS.

A. HARTEVELT Az.

Rozen- en Vruchtboomkweekerij.

Rijswijk, bij den Haag.

(123)

Bezoek op de kweekerij ten allen tijde welkom.

GRONDBORINGEN

(14)

voor Waterlevering en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.

HAARLEM.

Oosterbeek (Hoog)

Pension aangeboden voor doorlopend of tijdelijk. Geschikt voor zwakken of herstellenden. Rustig gelegen nabij de bossen en dicht bij spoor en stoomtram. Cond. billijk. Pension „Flora”, Joubertweg, Oosterbeek. (127)

INHOUD.

Exochorda Alberti, door J. K. B.

Ons Gouden Tientje.

Onze Kweekerijen.

„Bloemhof” te Haarlem, door D. Plantenziekten.

Acetyleneegas-afval tegen krulziekte, door B. B.

Gevoelige Planten, IV, door v. L.

Nutt. en schadel. Dieren.

Mieren in Kassen en Bakken, door B. B. Bloementuin.

Perken met hyacinthen en tulpen, door J. J. Kruijff.

Anemonen, door P. J. Schenk.

Bladvulling (Distels).

Fruittuin.

Wespenvangglasmajes, door P. H. Bicker.

Uitslag Prijsvraag.

Iris Kaempferi, door A. E. W. toe Laer.

Kamerplanten.

Bloembollen, door J. J. Kruijff.

Bericht.

Erratum.

Werk voor de volgende Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In den Orchideënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuyn, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Vragenbus.

Advertentiën.

(122)

Bloemen- en Gazonmest

kost, netjes verpakt in busjes met gebruiksaanwijzing en een glaasje voldoende voor een Liter water, franco thuis:

Proefbusjes **f 0.50**; bv. 1 KG. **f 1.—**; 1½ KG. **f 1.25**; 2 KG. **f 1.50**; 2½ KG. **f 1.75**; 3 KG. **f 2.—**; 4 KG. **f 2.50**; 5 KG. **f 3.—**.

Wederverkoopers genieten korting.

Mij. tot Verkoop van Hulpstoffen.

OPGERICHT 1893 TE DORDRECHT.

Verder alle soorten Maststoffen voor Land- en Tuinbouw. (116)

Sprenkelaars Systeem „Vermorel”, poeder voor Bordeauxsche pap, Kopervitriool enz.

Vraagt inlichtingen en prijsopgaven.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
 per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeane, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
 Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
 Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
 Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
 (gebouw Handelsblad)
 Amsterdam.

❧ ❧ BRIEVEN VAN EEN TUINIERSTER. ❧ ❧

VII.

Als b.v. in een winkel, onder het binden van een pakje, iemand zich verplicht acht iets te zeggen, en dan, op goed geluk af, „het natte weer” tot zondebok maakt, antwoord ik doorgaans met de verzekering, dat ik nog niet gesmolten ben. En als een ander voor de variatie over gebrek aan warmte klaagt, dan verklaar ik, even rustig, tot dusver nog niet bevroren te zijn. En in beide gevallen amuseert mij de verbazing van mijn vis-à-vis, over een antwoord, waarvan hij toch met eigen oogen de juistheid kan controleren.

Van alle gepruttel dunkt den meesten menschen, dat over „het weer” het onschuldigste. In zeker opzicht is dit wáár; maar tegelijk is het wel het onzinnigste, om de eenvoudige reden dat wij aan „het weer” niets veranderen kunnen.

En daar wij nu eenmaal, in 1907, een zomer hebben met veel regen en bijna gelijkmatige temperatuur van om-

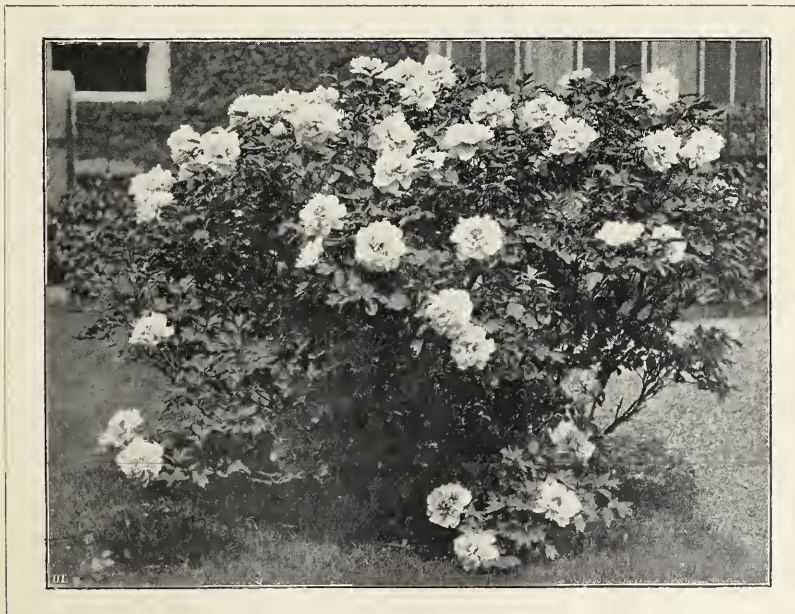
streeks 60 gr. F., zoo doen wij, naar mijn idee, het best daarvan de goede zijde op te zoeken, en ons te verheugen, dat noch wij, noch onze planten onder droogte te lijden hebben.

en wat meer slakken vangen. En al erken ik gaarne, heel wat liever het eerste te doen dan het tweede, zoo dient hij, die zijn tuin lief heeft, ook tegen het tweede niet op te zien. En mogen sommige gewassen verregenen, de meeste groeien, en groeien in een natten zomer meer dan dikwijls hunnen eigenaar lief is. Dan geldt het snoeien, insnijden, opbinden, orde houden.

Vooral in tuinen, waar men het beginsel van groepeeren boven dat van figuurtjes-leggen verkiest, is zulk orde houden op het oogenblik een recht aangenaam en dankbaar werk.

Van alle bezigheden in den tuin zijn mij de beide uitersten het liefst: het schoonmaken, dat doorgaans als de grofste arbeid geldt, en het groepeeren, schikken, arrangeeren, dat zonder twijfel het fijnste is, omdat

daarbij het meest iemands persoonlijke smaak in het spel is. Het „orde houden” nu, dat ik zoo even bedoelde, is een combinatie van die beide uitersten.

BOOMPPIOEN. (Zie art. pag. 178.)

(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

En wat tuinarbeid betreft, doet mij het behagelijkst door er ons eenvoudig naar te schikken.

In een nat jaar: wat minder sproeien

Wie in een seizoen als dit genot wil hebben van zijn tuin, maakt voortdurend met de eene hand schoon en groepeerd met de andere.

Moet gij uw gras wat vaker snijden dan gewoonlijk, — verheug u in de blijheid, waarmede uw Oost-Indische Kers opschiet en uitschiet en klimt en klautert en kromme sprongen maakt als een plantaardige acrobaat. Neem haar dien overmoed niet kwalijk. Verniel haar forsche ranken niet, maar leidt ze naar uw zin. Kijk rechts en links en beoordeel in welke richting zij het minste kwaad doen en het mooiste effect maken en allicht tijdelijk een leegte aanvullen, veroorzaakt door 't mislukken van andere planten.

Voor zulk aanvullen is, dunkt mij, de potcultuur een heerlijk hulpmiddel.

Ik zou aan elken bezitter van een kleinen tuin den raad willen geven: bewaar het geld, dat gij aan potten kunt besteden, tot Augustus en September.

In het begin van het seizoen kan men de hoofdzaak laten aankomen op boomen, heesters, vaste planten, uitgeplante éénjarige wassen en zaadgoed. Maar als de boomen en de heesters en een groot deel der vaste planten uitgebloeid zijn en het kleiner goed te wild wordt en een ordelijke smaak gebiedt het uit te trekken, of als hier of daar iets blijkt verongelukt te zijn, dan, ja dan komen de hulptroepen in den vorm van goed gekweekte potplanten recht te pas.

Hier een, daar twee, en ginds nog eens drie, al naar dat het noodig en doelmatig is. Verlepte mozaïeken kan men op die manier niet goed in de vereischte stijfheid repareeren, maar wel kan men op die wijze mooie groepen maken en dan zich troosten in 't bewustzijn, bij groepeerings steeds in harmonie met de natuur te werken en bij figuurtjes-leggerij daar tegenin.

En met dat pottenmateriaal kan men zoo heerlijk nuancieren, zulk een fijn kleurenspeel teweeg brengen!

Juist gisteren heb ik wat potten met bloeiende Asters in den grond gezet en kijk daarop nu met voldoening. Een veldje van groote violen had ik lang in bloei gehouden door voortdurend de verwelkte bloemen weg te nemen, zoodat de planten niets van hunne kracht aan zaadvorming hadden te offeren. Maar nu waren ze toch uitgebloeid en moest er dus in haar plaats iets komen van nagenoeg dezelfde kleur. Voor wit en geel beloofden eenige rijk in knop staande najaarsgewassen weldra te zullen zorgen; om in de behoefte aan paars te voorzien, haalde ik paarse asters van de bloemmarkt.

Over dat kleurenthema een volgende maal nader!

GEERTRUIDA CARELSEN.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van.

Voor dezen keer vragen we eene foto van eene vaste plant, die in September bloeit.

Inzendingen met korte beschrijving aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam, vóór Maandag 7 Oct. Uitslag in ons No. van 2 Nov. a. s.

(Zie de voorwaarden in de nos. 10 en 11.)

De Boompioen,

(Zie de afb. op de titelpag.)

Bij de Willemsbrug te Utrecht staat het Leesmuseum en in de tuin daarvan bloeit elk jaar een Boompioen, zóo prachtig mooi, dat menigeen even voor het hek stil staat om deze fraaie, Chineesche heester te bewonderen. Wij vertellen dit, omdat hieruit blijkt, dat dit een uitmuntende solitaire-plant is, die zelfs in een stadstuin rijk bloeit.

In Juni jl. was de plant bijzonder mooi en trok de aandacht der plaatselijke pers die er gewag van maakte. Onze bloemenliefhebbende fotograaf las dat, springt van zijn stoel op, en met zijn toestel op den rug stapt hij naar het Leesmuseum om de Boompioen te vereeuwigen, wat, zooals uit de afbeelding blijkt, goed gelukt is.

Wij hebben wel lust, het een en ander van deze uitmuntende sierplant te vertellen en beginnen dan maar met te zeggen, dat hij behoort tot de familie der *Ranunculaceae*, beter bekend als Boterbloemachtigen. Zoo oppervlakkig beschouwd zou men niet zeggen dat hij is een broertje van onze Boterbloem, van de Clematis, Monnikskap en Riddersporen! En toch is het zoo en kan men ook zonder bloemen, dus aan de bladeren de familie-trek waarnemen.

Het geslacht *Paonia* is zeer oud en heerschen er verschillende meeningen omtrent den oorsprong. Plinius meende dat de naam afgeleid was van *Paon*, een arts, die met deze plant Pluto genas, anderen daarentegen zeiden, dat de naam afkomstig is van een landschap in Macedonië, ook *Paonië* geheeten en waar hij veel voor kwam.

Dr. Karl Koch zegt in zijn Dendrolo-

gie: Of de Grieken onder *Paonia* eene soort van dit geslacht bedoelden, is niet met zekerheid te zeggen; waarschijnlijk zijn de zaden van eenige soorten in de oudste tijden als geneesmiddel gebruikt. De naam *Paonia* moet, voor 't overige, worden afgeleid van *Paon*, onder welken naam de Grieken een zekeren geneesheer, maar ook de geneeskundigen in 't algemeen aanduidden.

Zooals men weet werd vroeger van de Boerenpioen, *Paonia officinalis*, de wortels, bloembladeren en zaden in de apotheek gebruikt, wat thans niet meer het geval is.

De Boerenpioen behoort tot de kruidachtige planten en sterft dus in het najaar af, in tegenstelling van de Boompioen, welke scheuten houtachtig worden, waarom zij dan ook terecht *Paonia arborea* genoemd werd, of wat wij kunnen vertalen in de *Boomachtige Pioen*.

De Boompioen komt zoowel in China als in Japan voor, wordt hoogstens 2 M. hoog en draagt bladeren die flink gesteeld, nu eens dubbel geveerd dan dubbel drietallig zijn. De bovenzijde is donkergroen, de onderzijde blauwachtig groen en van korte haren voorzien. Zoodra de mooi geteekende bladeren voltooid zijn komen de dikke, ronde bloemknoppen tot ontplooiing en spoediger dan men allicht zou denken staat de open bloem de plant te tooien.

Inderdaad, men kan zich moeilijk iets schoons denken dan een bloeiende Boompioen en wij betreuren het elken voorzomer dat al dat schoons zoo spoedig verdwenen is. En groot zijn de bloemen, soms 25 cM. in doorsnede; terwijl de grondtoon rose gekleurd is, gaat deze kleur, naar den voet der bloembladeren in purperrood over, waartegen de kranen van gouden meeldraden buitengewoon mooi uitkomt.

De plant die wij in beeld geven en waaraan een zestigtal bloemen zitten, wordt niet beschermd tegen vorst en hoewel zij, voor zoover wij weten nog niet geleden heeft, gelooven wij toch dat het secuurder is, de takken in het najaar wat bij elkander te binden en het geheel in stroo te pakken dan zijn wij zeker dat hij niet bevriest. Want dat dit gebeuren kan weten wij ook bij onderzending!

De Boompioen verlangt een lossen, humusrijken grond, terwijl den bodem goed gedraineerd moet zijn. Voor een jaarlijksche bemesting is hij zeer dankbaar en toont dat door mooie bladeren en fraaie bloemen. Wie er een zonnige plaats voor heeft kan hem bestellen en planten, de tijd er voor is aangebroken.

J. K. B.

Beplanting van perken met bologwassan.

Een groot aantal mijner lezers hebben in het afgeloopen voorjaar de volgrondstentoonstelling te *Sassenheim* bezocht, en hoewel het weer toen niet bepaald medewerkte om deze geheel naar wensch te doen slagen, kon de opmerkelijke bezoeker er toch wel de con-

clusie uit trekken, dat onze bolgewassen een belangrijke bijdrage kunnen leveren voor de versiering onzer tuinen in het vroege voorjaar.

Het denkbeeld door de afdeling *Sassenheim* van de Alg. Ver. voor Bloembollencultuur tot uitvoering gebracht, was nieuw, en zooals het met alle nieuwe zaken gaat, niet dadelijk volmaakt.

De *idée* is gebleken goed en nuttig te

Zoo ontbraken er te Sassenheim tal van bolgewassen, zooals vroege *Iris*-soorten, *Sneeuwkllokjes*, *Scilla's*, *Chionodoxa's*, *Crocus*, de later bloeiende *Scilla nutans* om maar enkele te noemen, waarvan de planting te *Sassenheim* op praktische bezwaren stuitte. De tentoonstelling zou daarvoor te lang hebben moeten duren en te veel van den tijd der leden gevegd hebben, die natuurlijk ook hunne eigene zaken

het nut van het vak aan twijfel onderhevig is en niettemin toch veel geld kost.

Het zou mij te ver voeren, dit denkbeeld hier verder uit te werken en dus roep ik mij zelf tot de orde, overgaande tot ons eigenlijk onderwerp: het beplanten onzer perken.

De zeer vroege bollen, zooals *Sneeuwkllokjes*, *Chionodoxa's* enz., plante men liefst in het gras of tusschen de heesters in kleine hoeveelheden, daar ze te kort bloeien, om er geheele perken mee te bezetten en daar wij dit onderwerp reeds vroeger uitvoerig behandelden, behoeven wij er nu niet op terug te komen.

Iets anders is het met *Scilla sibirica*. De schoone blauwe kleur van dit bolgewasje voldoet op vakken uitmuntend, vooral omdat die kleur onder de vroege bloemen zoo zeldzaam is. Men plante deze bollen tamelijk dicht, 5 à 6 c.M. van elkander en op dezelfde diepte.

Dan vragen onze aandacht de *Crocus*, die men iets ruimer en dieper kan zetten, namelijk op 10 c.M. Daar de kleuren der *Crocus*, hoewel uiteenlopend, niet vloeken kan, eene gemengde beplanting wel worden aanbevolen; zij die de kleuren liever afzonderlijk houden, kan ik aanraden de zuiver witte in het midden te houden, dan de violet gestreepte en ten slotte de donkere kleuren te laten volgen.

Goede soorten voor dit doel zijn: *Montblanc* zuiverwit, *La Majestueuse* en *Sir Walter Scott* lila-gestreept, *Baron van Brunow* en *purpurea grandiflora* donkerpaars.

Men gebruikt wel eens de gele *Crocus* voor randen, maar daar deze veel vroeger bloeien dan de *Crocus vernus*, gebruike men ze bij deze niet en plante er liever een afzonderlijk vakje van. Daar de muizen dol op *Crocus*-knollen zijn, lette men terdege op dat gespuis, daar ze 's winters aardig kunnen huishouden in onze perken. Hierbij doet zich het opmerkelijke verschijnsel voor, dat zij bij voorkeur de witte verslinden en de andere kleuren niet aanraken, zolang er nog witte te hunner beschikking zijn. Ook de muschen maken het ons wel eens lastig in het voorjaar door het uitpikken der bloemknoppen. Men kan dit gemakkelijk voorkomen door de perken met zwart (*geen wit*) draad te overspannen.

Wanneer men *Scilla* en *Crocus* koopt, neme men vooral 1ste grootte, deze bloeien veel rijker en forscher dan het kleinere goed en hoewel ze wat duurder zijn, zal men zich deze grotere uitgaaf niet beklagen.

Ten slotte nog iets over *Narcissen*. Een gemengde beplanting van de verschillende *Narcissen* op één vak voldoet slecht, daar de groeiwijze, bloeitijd en hoogte der soorten zoozeer uiteenloopen, dat er geen sprake kan zijn van eenige netheid. Hoogstens zou men een paar *Trompet*-soorten zooals *Emperor*, geel, en *Empress of Horsfieldi*, beide met witte petalen en lichtgele trompet op één vak kunnen plaatsen.

Men zal dus wel doen uit onderstaande soorten, al naar den smaak, eene keuze te doen en ze 15 c.M. diep en evenzoo ver van elkander te planten.

Narcis „Glory of Leiden“.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

zijn en zij die hierna het loffelijk voorbeeld van die afdeling willen navolgen, kunnen zich de opgedane ervaring ten nutte maken en iets voortreffelijks leveren, dan wat wij te Sassenheim bewonderden; want ook in den tuinbouw geldt het Deutsche spreekwoord, *Alle Theorie ist grau*, alleen de praktijk toont ons de juiste wegen en middelen om het voorgestelde doel te bereiken.

moeten behartigen en het in het voorjaar toch al druk genoeg hebben.

Een dergelijke tentoonstelling, die een beeld zou moeten geven van de Hollandsche bollencultuur kan alleen met het geld en de werkkrachten waarover de Algemeene Vereeniging beschikt, tot stand gebracht worden, en zou ter afwisseling, zeer geschikt in de plaats kunnen treden van de groote „Vijfjaarlijksche“, waarvan

Voor soorten zooals de *Dubbele van Sion*, geel, en *poeticus*, wit met oranje-kop, is een onderlinge afstand van 10 c.M. beter.

Voor een vroeg perk neme men de reeds vermelde dubbele *Van Sion* en zoo men een enkele verkiest, de goudgele *Trompet-Narcis* „*Golden Spur*”.

Dan volgen in bloei de reeds vermelde soorten *Emperor*, *Empress* en *Horsfieldi*, waarbij nog gevoegd kunnen worden *Bicolor Victoria* en *Grandis*, en vooral niet te vergeten de variëteiten *Mrs. Langtry* en *Sir Watkin*, behoorende tot de *Leedsi*- en *Incomparabilis*-groep, om te besluiten met de laat bloeiende *poeticus*, die de rij der *Narcissen* besluiten.

Met opzet heb ik bovengenoemde bolgewassen het eerst behandeld daar deze om er succes mede te hebben vroeg geplant moeten worden. De maand September is daarvoor de beste tijd, zoodat de eerst vrijkomende vakken daarvoor bestemd moeten worden.

Tulpen en *Hyacinthen*, vooral de eerste kunnen wel wat later geplant worden.

Scilla en *Crocus* zijn volkomen winterhard en is een stuifdekje voldoende, maar *Narcissen* vragen bij harde winters een zwaardere bedekking om ze voor vorstschade te bewaren.

Santpoort.

J. J. KRUYFF.

Appel: „Sweden”.

„Kijk! daar hebt ge nu de *Witte Calville*!” zoo hoorden we een dame op een tentoonstelling in Augustus uitroepen; haar wederhelft wijzende op de hier boven genoemde appel. „Dat is nu die fijne appel, die zoo duur verkocht wordt!” voegde ze er aan toe.

Nu, wie zou 't haar euvel duiden. In voorkomen, althans wat vorm betreft, heeft de *Sweden* wel iets van een *Calville* weg. We vinden ook hier die scherpe kanten, een *Calville* eigen. 't Uiterlijk en des te meer 't vleesch verschillen aanmerkelijk.

Een mooie appel is 't, dat zal een ieder met ons eens zijn, die haar van nabij kent. Weinig appels zijn zoo wit van schil; vruchten onder 't blad verscholen zijn zonder de minste kleur, terwijl die, welke blootgesteld zijn aan den invloed van 't zonlicht, lichtrood gestreept zijn. Deze hebben dan wel wat van een *Gravensteiner*.

De vrucht is flink van stuk, vrij standvastig van vorm. De kelk zit niet diep weg, de steel is een 2 c.M. lang en vrij dun. 't Vleesch is wit, zuur van smaak. Lekker is *Sweden* nu juist niet, maar wijl ze in een tijd komt, dat er nog niet veel keus is, wordt ze nogal gevraagd, te meer wijl haar uiterlijk zeer tot koopen lokt en dit spreekt bij

onze vruchten een belangrijk woordje mee. De pluktijd is half Augustus, de tijd van rijpen valt dan een 14 dagen later.

Hoe mooi de vrucht ook wezen mag, de boom, die haar voortbrengt valt niet mee. Misschien, dat dit euvel niet onder alle omstandigheden even sterk

gen de bloemknoppen de overhand, en houdt de groei vanzelf op. Wellicht dat een sterkgroeiende onderlaag den boom minder vatbaar maakt, voor lichte oronden, en zou 't aanbeveling verdienen, althans voor grootere vormen, hem op wildeling te nemen. De „meeldauw” tast niet alleen de jonge scheu-

Appel „Sweden”.

(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

uitkomt; bij ons lijdt hij veel aan kanker, terwijl de „meeldauw” of „wit-ziekte” zich op 't loof bijzonder thuis gevoelt.

De groei is lang niet slecht, maar 'n door hare vruchtbaarheid, 'n ten gevolge van de storing, veroorzaakt door de reeds genoemde ziekten, krij-

ten, doch ook de ontlukende bloemknoppen aan, zoodat van een aanzienlijk deel niets terecht komt. Voor kleinere vormen leent de boom zich uitstekend en de witte vruchten vallen een ieder op. Bloemknoppen zijn opvallend rood, reeds daaraan zou de boom te herkennen zijn. P. v. d. VLIST.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN

De verdelging van slakken.

In het April-nummer van de *Journal of the Board of Agriculture* worden verscheidene middelen aan de hand gedaan om slakken (huisjes-, zoowel als melkslakken, enz.) te vernietigen. Een aanhaling uit een Mexicaansch landbouwbladje beveelt het eenvoudige maar vervelende middel aan van afzocken, en zegt ook, dat stukjes hout, besmeerd met vet aan de onderzijde, op bezochte plaatsen kunnen worden neergelegd, met eenige ruimte er onder om de slakken te verzamelen. Koolbladen met ransige boter aan de eene zijde, Meloenschillen en bladen van de gewone *Acacia* zijn uitstekend om slakken te lokken.

Een bruikbare slakkenval kan men maken van een aarden bloempot, die voorzien is van een deksel en die rondom een rij gaatjes heeft. Deze potten worden in den grond gegraven, zóó, dat

de gaatjes ongeveer aan de oppervlakte komen.

Het inwendige van den pot wordt besmeerd met bier, waarvan een kleine hoeveelheid in een schoteltje op den bodem wordt neergezet. Een andere goede val is een kegel van gegalaniseerd ijzer, waarin vele gaten zijn geboord en welke in den grond wordt gegraven, opgevuld met stukjes aardappel, peen of appel.

Gevangen slakken kan men dooden door ze gedurende vijf uren in een 5 pCts. oplossing van kopersulphaat of in een 2 pCts. oplossing van kalk te leggen.

De plaaggeesten kunnen uit den tuin gehouden worden door een vezelachtig touw, gedrenkt in een 10 pCts. oplossing van kopersulphaat, om de perken te leggen. Linnen banden, in deze oplossing gedrenkt en om de boomstammen gebonden, voorkomen het oprui-

pen van slakken, terwijl een oplossing van ijzersulfaat (25—50 pCt.), aangebracht in een ring, 10 c.M. breed, rond den voet van den boom, naar men zegt de slakken ook tegenhoudt.

Tusschen onkruid, in heggen enz., kan men de plaggeesten dooden door eene besproeiing van een 1 pCt.'s oplossing van kopersulfaat of een 1 pCt.'s oplossing van gewoon zout.

(Gard. Chron.)

DE WILDE FLORA.

Waterweegbree.

„Wat is dat een aardige plant? Hoe heet die?”

„Alisma Plantago”.

„Nog nooit gezien, zeker een zeldzame kamerplant!”

„Als kamerplant, ja, maar overigens erg algemeen”.

„Dat is te zeggen.....?”

„'t Is een wilde plant, uit onze slooten”.

„Och kom!”

„'t Is toch zoo!”

„Kan wel, maar ik vind ze mooi!”

„Ik ook, en daarom heb ik ze tot kamerplant gepromoveerd”.

„Maar is ze werkelijk zoo algemeen? Ook hier om Amsterdam?”

„Ja, ten minste zoodra je in 't zoete water komt”.

„Waar komt deze vandaan?”

„'k Was met Pinksteren op Texel, en daar staan ze langs den duinkant bij honderden in de slootjes. En toen ik ze daar zoo lekker zag groeien, kon ik de lust niet weerstaan, er een mee te nemen”.

„Is de behandeling lastig?”

„Juist heel eenvoudig. Je graaft den wortelstok geheel uit, spoelt de modder tusschen de wortels vandaan, en snijdt deze zoo goed als geheel af. Verder heb je slechts te zorgen, dat je de erg brooze bladstelen niet knakt, en thuis zet je de plant in een bakje met water. Om te verhinderen, dat ze omvalt, kun je dit met zand bijvullen”.

„En dan?”

„Geregeld zorgen, dat het bakje vol water staat, dat is alles. — Of neen, er is nog een ding, waar je om denken moet. De plant heeft erg veel last van luis. Zit ze daar eenmaal mee vol, dan is er niet veel meer aan te doen; maar als je op de eerste goed acht geeft, is de plant wel schoon te houden.

Dit is trouwens altijd de beste bestrijdingswijze: voorkomen is gewoonlijk gemakkelijker dan genezen”.

Zoo ongeveer verliep een gesprek met een kennis, die onze Waterweegbree zag, toen ze juist de eerste kleine bloempjes van haar ongemeen sierlijke bloempluim geopend had.

En inderdaad is de Waterweegbree het kweeken waard. Reeds vóór ze bloeit, is het eene sierlijke bladplant. De lepelvormige bladeren zijn eene aardige verschijning: Froschlöffel, zeggen de Duitschers, inderdaad eene aardige benaming: Kikkerlepel. Ik vind, om de waarheid te zeggen, dezen naam nog mooier dan den onzen, hoewel die ook wel karakteristiek is.

De plant is echter op haar mooist, als ze pas begint te bloeien. Wel zijn de bloempjes klein, maar de pluim is uiterst sierlijk, en ondanks de streng

doorgevoerde regelmaat luechtig en los.

Het grondgetal 3 is hier beslist overheerschend. De vertakking geschiedt bij zoogenaamde étages. Op iedere étage ontspruiten drie hoofdtakken, waarmee drie kleine takjes, soms meer, afwisselen.

Wel bloeien de bloempjes maar kort;

Waterweegbree als kamerplant.

(Orig. foto „Onze Tuinen”).

doch elken dag zijn er weer nieuwe geopend, zoodat de bloempluim er steeds lief uitzielt, weken achtereen.

Men moet intusschen de bladluizen in 't oog houden, heb ik gemerkt, en vooral de eerste die zich vertoonen.

't Is mijn plan, van 't najaar nog een paar planten mee naar huis te nemen, om te probeeren, er van den winter of van 't voorjaar eene mooie kamerplant van te hebben. Ik wacht dan, tot de bladeren geel beginnen te worden. De knol-

vormige wortelstok bevat dan de grootst mogelijke hoeveelheid reservevoedsel.

Merkwaardig is het, hoe spoedig de Waterweegbree zich meester maakt van nieuw terrein. Zeer goed kan men dat waarnemen langs den spoorlijn tusschen Zandpoort en Beverwijk. Ten behoeve van de nieuwe spoorbrug bij Velzen moest er tevens een nieuwe verhoogde spoorbaan aangelegd worden, waarvoor gedeeltelijk gebruik gemaakt werd van den grond uit de slooten, ter weerszijden van den spoorweg gegraven.

Hoewel er in deze slooten niet het minste water uit bestaande slooten wordt aangevoerd, was het merkwaardig, hoe spoedig een aantal zuivere waterplanten zich daarin vestigden. Behalve Waterkers en Zwanebloem is vooral ook de Waterweegbree sterk vertegenwoordigd.

De zaden (of eigenlijk de éénzadige dopvruchtjes, om botanisch correct te blijven) worden door watervogels verspreid. Wanneer de afzonderlijke vruchtjes (elke bloem kan er een kleine 20 leveren) rijp zijn en afvallen, blijven zij gemakkelijk eenigen tijd drijven, doordat ze langs den rand onder de opperhuid een luchthoudend weefsel bezitten, waardoor tevens nog een oliehoudend kanaal loopt.

Door het water worden zij nu uitstekend verspreid, voor zoover het dezelfde plas betreft. Watervogels zorgen voor de verhuizing naar andere plassen en slooten. Ze doen het weliswaar niet opzettelijk; maar de vruchten kleven aan bek, pooten en gevederte en worden zoo meegedragen. Herhaaldelijk zijn watervogels geschoten, waaraan men vruchtjes vond. Ik denk, dat langs bovengenoemde spoorlijn de aardige waterhoentjes en verder eenden zich hierbij verdienen gemaakt hebben.

Hoewel een vochtige bodem een belijste levensvoorwaarde is voor 't gedijen van de Waterweegbree, spreekt het vanzelf, dat de waterstand op een en dezelfde plaats nogal sterk kan verschillen. In verband daarmee verschijnt de Waterweegbree nu eens met zeer kortgesteelde bladeren, dan weer maakt ze de bladstelen wel 1,5 M. lang.

Vaak ook gebeurt het, dat ze in de eerste groeiperiode laag water treft. Als dan later een natte tijd aanbreekt en 't water hooger komt te staan, maakt ze ook direct langere bladstelen; d.w.z. aan de nieuwe bladeren.

Als eene aardige bijzonderheid lees ik van de jonge knoppen in de bladoksels, dat zij van talrijke intravaginale (in de bladscheede zittende) schubben omgeven zijn. Deze bestaan uit twee lagen van cellen, waarvan de buitenwanden spoedig in slijm overgaan, dat de jonge knop en later de jonge blaadjes omhult en ze aldus beschermt voor onmiddellijke aanraking van het water. Ook om deze bijzonderheden eens te zien, wil ik nog eens een paar planten uit den wortelstok opkweken.

Eigenlijk is de waterweegbree nog meer geschikt voor beplanting van een niet te klein vijvertje of nat moerasje. Maar niet iedereen kan er zoo iets op nahouden; wel een bakje met een of twee planten er in.

B. B.

✂ ✂ KAMERPLANTEN. ✂ ✂

Bloeiende *Dracaena*.

Bij deze heb ik het genoegen u een foto te doen toekomen van een *Cor-*

Bloeiende *Dracaena*.

(Orig. foto van Mej. A. M. de Man, Middelburg, voor „Onze Tuinen“.)

dyline grandens of *fragrans*, — de juiste naam der plant is mij onbekend — die de bijzonderheid heeft uit twee verschillende bloemstengels te bloeien, een rijkdom van bloemen dus.

Wij bezitten de plant reeds meer dan 15 jaar, in welken tijd zij viermaal heeft gebloeid. Het is echter voor het eerst, dat zich op twee verschillende plaatsen een bloemstengel heeft gevormd. Daar onze bloemist, de heer Blaas, mij gezegd heeft, dat een dubbele bloem bij hem nooit was voorgekomen, en dit eene groote zeldzaamheid is, meen ik, dat het misschien niet van belang ontbloeit zou zijn de foto in eene der volgende afleveringen van uw merkwaardig blad te doen opnemen. Ik zou bij die gelegenheid gaarne den juiste naam der plant van u willen vernemen. De plant staat 's zomers en 's winters in eene veranda, die op het zuiden ligt. Deze wordt 's winters gesloten en bij vriesweer wordt er in gestookt.

Ik hoop dat ik u eene merkwaardigheid heb doen toekomen.

MEJ. A. M. DE MAN.

Middelburg.

Bijscript. Uw plant is geen *Cordyline*, maar een *Dracaena* en naar alle

waarschijnlijkheid *Dracaena Hooke-riana*. *Dracaena fragrans* heeft bredere bladen. De *Dracaena Lindenii* en *Dr. Massangeana* zijn variëteiten van deze laatste.

Een gemakkelijk middel om de bekende soorten van *Cordyline* en *Dracaena* te onderscheiden vindt men in de wortels dezer planten, die bij *Cordyline* wit en bij *Dracaena*, geel, oranje of rood zijn.

v. L.

Bloembollen in de kamer.

Het was zeer goed gezien van de redactie van „Onze Tuinen” eens een geheel nummer hoofdzakelijk aan de bloembollen te wijden. Het gebruik van bollen voor de beplanting van tuinen, het versieren van heestervakken en ook de kamercultuur, neemt zóó zeer toe, zoowel hier te lande als in het buitenland, dat een *up-to-date* tuinbouwblad, de bloembollen niet meer stiefmoederlijk mag behandelen, zooals vroeger al te vaak geschiedde.

Hoewel de oogst der bloembollen, niettegenstaande het koude weêr gedurende den groeitijd niet is tegengevallen, valt het bij de massa's bloembollen die tegenwoordig geteeld worden, den exporteurs toch moeilijk, aan alle aanvragen behoorlijk te voldoen en blijkt het bij het ten einde spoeden van den verzendingstijd voor den groothandel, dat de vraag de voorraad vaak overtreft.

Er heerscht dan ook een opgewekte geest onder de bloemisten en kweekers in het bloembollendistrict: de handel gaat vlug en de prijzen blijven goed, zoodat men beloond wordt voor de risico aan het kweken van bloembollen verbonden en de groote energie, ter-

Trosnarcis „Totus albus”

wijl de belangrijke kapitalen noodig voor die teelt, hunne billijke renten afwerpen.

Maar als de groothandel de bestelde bollen heeft afgeleverd, wordt het voor de liefhebbers tijd, eens te overleg-

Trompetnarcis „Golden Bell”.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

gen wat zij noodig hebben en niet daarmede te wachten tot de goede waar weg en de juiste tijd voor planten voorbij is.

Zoo oppervlakkig zou men laat in het seizoen van verschillende bollen zeggen dat ze nog goed zijn, maar vergeet, dat de rusttijd zonder schade niet te lang moet duren en ze tijd moeten hebben, vóór den winter goed geworteld te zijn, om voor een vroegen bloei in de kamer geschikt te zijn en in den tuin de vorst en al de ellende van den winter, zooveel te beter het hoofd te kunnen bieden. In het hierboven vermelde speciale bollennummer, vind ik onder het hoofd „In kassen en bakken” Bloembollen, van de bekende hand van onzen medewerker den heer Kors, een zeer uitvoerig stukje over het oppotten van bloembollen en behoef daarop niet terug te komen.

Alleen wenschte ik wel uit mijne ervaring bij het plaatsen van bollen op glazen de opmerking te maken, dat het beter is dat de bollen het water niet aanraken, maar daarvan eenige strepen verwijderd zijn, en ze niet vóór October op de glazen te zetten, de bollen vooraf voorzichtig af te wassen, opdat er geen bederf in het water ontsta, dat zoo zuiver mogelijk moet blijven en dan ook niet ververscht behoeft te worden. *)

*) Dit art. was reeds geschreven, toen uit een *Erratum* in no. 11 bleek, dat hier quaestie is van een drukfout.

(Zie ook de „Brievenbus”. — Red.)

Men moet echter niet wachten met het koopen van bollen tot October, maar bestelle ze zoo vroeg mogelijk. Bij ontvangst worden de bollen uitgepakt en de Hyacinthen op een droge plaats op den kop gelegd, waardoor ontijdige wortelvorming wordt voorkomen.

De schimmelplekjes aan het wortelkransje, waarvan de heer Kors spreekt, ontstaan dikwijls door het afstooten van de zich vormende wortels door ruwe behandeling bij het in- en uitpakken. Het is daarom van belang de bollen in bezit te hebben voor de wortels uitkomen. Ik heb gemeend dat het niet overbodig was bij de behandeling van bollen op glazen iets uitvoeriger te moeten zijn, omdat veel liefhebbers daarmede niet gelukkig zijn en het voor de kamer toch zoo'n aardige cultuur is.

Narcissen en Tulpen kan men ook daarvoor gebruiken; voor de laatste zijn er glazen waarop drie Tulpen plaats kunnen vinden. Ik kan er niet genoeg op aandringen, bij de cultuur van bollen in de kamer wat geduld te oefenen en ze niet te haastig in de warmte te brengen. Tot half Januari, nog beter begin Februari, late men Hyacinthen en Tulpen gerust in den grond, onder koud glas of in een donkere koele kast staan. Kachelwarmte, stof en een droge atmosfeer zijn voor alle planten slecht en hoe later men zijne bollen in de warme kamer brengt, hoe beter het resultaat zijn zal.

Als de bollen op glazen beginnen te bloeien, hebben ze reeds veel reservevoedsel verbruikt, krimpen en gaan daardoor los staan en willen dan wel eens omvallen of krom groeien. Dit wordt gemakkelijk voorkomen, door de bollen met schijfjes kurk vast te zetten en een ijzerdraad in den bol te steken, waaraan de stengel vastgebonden wordt.

Men verkoopt daarvoor wel zoogenaamde hyacinthenhouders, maar een gewoon ijzerdraad doet dezelfde dienst, men ziet het nauwelijks en het is goedkoop. Het gaatje dat in den bol geprikt wordt hindert den bloei niet en daar de bollen op water gekweekt verder geen waarde hebben, heeft men er geen schade van.

Ten slotte geef ik hier nog een lijst van Hyacinthen, Tulpen en Narcissen voor kamercultuur geschikt.

De Hyacinthen met een sterretje geteekend maken mooie bollen, voor glazen geschikt; bij die voor potten is de vorm der bollen van ondergeschikt belang.

Hyacinthen: *Baron van Thuyll, rose; *Gertrude, rood; *Garibaldi, donker rood; *Morino, rose; *Willem I, donker rood; *Maria Cornelia, licht rose; *Schiller, rood.

*Baron van Thuyll, blauw; *Grand Maître, blauw; *Grand lilas, licht blauw; *Lord Derby, licht blauw; *Princes Wilhelmina, licht blauw; *Willem III, donker blauw; *Prins Willem I, zwart blauw.

*Baron van Thuyll, wit; *La grande, wit; *L'Innocence, wit; *Pavillon blanc, wit; *Albertoni, wit; *Grandeur à merveille, rose wit.

Ida, geel; *Yellow hammer, geel; *Lord Balfour, paars.

Enkele vroege Tulpen: Chry-

solora, geel; *Duc de Berlin*, rood geel gerand; *Pottebakker*, wit; *Proserpine*, carmijn rose; *Rembrandt*, scharlaken; *Rose gris-de-lin*, rose; *Vermillon brillant*, vermillioen rood; *Mon trésor*, geel; *Van der Neer*, violet; en om zeer vroeg te bloeien, de *Duc van Tholl* in soorten, als scharlaken, geel, rose en wit.

Dubbele Tulpen: *Murillo*, rose; *Tournesol*, rood met geel; *Couronne d'or*, oranje; *rubra maxima*, scharlaken.

Narcissen: Trosnarcissen in soorten; voor zeer vroeg: *Totus albus*, *Trompet-Narcis*, *Golden Spur* en *Henry Irving*, beide goudgeel; *Ajax Princess*, zwavelgeel; *Bicolor Victoria*, *Empress* en *Emperor* en de dubbele *Van Sion* of *Telemionius plenus*.

J. J. KRUYFF.

Santpoort.

Voorjaarsperkplanten; planttijd van heesters, verplanting van vaste planten, buitenbrengen van Palmen, enz.

Wie een drogen tuin bezit en van plan is voor den winter zijn perkjes te beplanten met voorjaarsbloeiers, moet daar vooral niet langer mede wachten.

Nu geplant, zijn de jonge plantjes voor den winter nog aangeworteld, waardoor ze veel beter aan de koude weerstand bieden.

Wacht men te lang dan wortelen de plantjes niet meer aan, blijven dan los in de aarde staan, waardoor vooral bij strengen vorst het zoogenaamde „opvriezen” zeer lastig is. Onder „opvriezen” verstaat men, dat de planten met de kluit gedeeltelijk boven den grond komen te staan.

Zoo moeten nu o.a. geplant worden: *Vergeet-mij-niet*, *Muurbloemen*, *Arabis alpina*, *Silenen*, *Sierkool* e. a.

Wie in zijn tuin een grashoekje heeft, dat hij eens door wat anders vervangen wil, hij spitte het dan nu om, werke wat goedverteerde mest door den grond, en beplante het met Scheefkelk (*Arabis alpina*). Ze bloeit met mooie witte bloempjes in Maart, April en wordt niet hooger dan 15 cM. Wie het groene blad bovendien nog te eentonig vindt, kan de bontbladige variëteit nemen nl. *A. a. foliis variegatis*. Zijn de planten in het voorjaar uitgebloeid, dan nemen we ze voorzichtig met een flinke kluit op en planten ze uit op een eenigszins beschut plekje in den tuin, vanwaar ze het volgend najaar weer gebracht kunnen worden ter plaatse, waar ze moeten bloeien.

De plaats, waar ze gestaan hebben,

wordt dan gelijk geharkt en weer bezaaid met graszaad.

Wie wil, kan ze echter ook den geheelen zomer laten staan.

We zijn erop bedacht, dat de tijd weer spoedig aanbreekt voor het planten en verplanten van boomen en heesters, tenminste op droge gronden. Zoodra toch het blad afgevallen is, beginnen we er reeds mede.

En om redenen, hierboven reeds gemeld, hoe eerder in het najaar geplant, hoe beter. Wie dus een nieuwe aanplanting te maken heeft, bestelle reeds nu prijscouranten van goedbekend staande boomkwekers, of gaat zelf, nu het nog tijd is, kijken, welke boomen en heesters hij in zijn tuin kan gebruiken.

Wie verandering in zijn beplanting wil brengen, loopt nu zijn tuin rond en noteert de planten, welke verzet moeten worden.

Wie een vochtigen, laag gelegen tuin heeft, bekommert zich voorloopig om dit alles niet en wacht kalm tot het vroege voorjaar.

We zijn reeds druk bezig met het planten en verzetten van verschillende vroeg bloeiende vaste planten.

Dit moet ook liefst afgevoerd zijn voor begin October; dus, wie nog geen begin gemaakt heeft doe dit spoedig. Zoo b.v. moeten nu de Kerstrozen spoedig in den grond. Men geeft ze een warm plekje in voedzame, doch zandige aarde.

Behalve de meest bekende, *Helleborus niger maximus*, die met witte bloemen bloeit, hebben we nog een aantal minder bekende soorten, zooals *H. abschasicus*, die met purperachtige bloemen bloeit en ongeveer even hoog wordt als de gewone Kerstroos. *H. foetidus* groeit een halve meter hoog en bloeit met groene bloemen. *H. orientalis* kan eveneens 50 c.M. hoog worden en bloeit met rozeroode bloemen.

Tevens moeten nu geplant worden Alpen-viooltjes of *Tuin-Cyclamen*, die met roze, witte en purperen bloemen bloeien; ze worden zelden hooger dan 10 c.M. en eischen een warme standplaats en lichte grond. Sommige soorten zijn niet zoo heel sterk, zoodat ze alleen voor zeer gunstig gelegen tuinen zijn aan te bevelen en evenals *Cyclamen persicum* vaak in potten worden gekweekt.

Palmen, die nog buiten mochten staan, moeten deze week naar binnen gebracht worden.

Men rekent er op, dat 's winters, in den regel door gebrek aan ruimte, van schoonmaken der planten niet zoo heel veel komt. De bladeren worden dus van onder en boven flink afgesponsd en de potten flink schoon geboend.

Tevens maakt men ze voldoende vochtig en geeft ze zoo noodig nog een vloei-bemesting.

Behalve Palmen moeten nu kasplanten, die nog buiten staan, zooals *Ficus elastica*, *Aspidistra*, e.a. zoetjes aan naar binnen. Wil men ze nog, zoo lang het goed weer is, buiten laten — goed,

maar denk om de nachtvorsten, die we reeds te wachten zijn.

Tegen den avond binnenbrengen is in elk geval veilig.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Vochtige lucht. — Spuiten. — Gieten. — Schaduw. — Sphagnum. — Laelia anceps.

Naarmate de dagen korter worden, naarmate de temperatuur daalt en men met deze factoren rekening moet houden, zie het spreekt van zelf. In de eerste plaats is het nat maken van paden en muren ter verkrijging van eene *vochtige lucht* niet zoozeer meer noodig omdat het opdrogen veel minder vlug gaat. Vooral in de koude afdeelingen werkt nu een *vochtige lucht* nadeelig op den groei der planten.

Men begrijpt dat ook het *spuiten* der planten alleen dan nog mag gebeuren, wanneer de condities daarvoor gunstig zijn. En die zijn dan gunstig wanneer de hoeveelheid warmte in de kas is en het zonnetje daarop schijnt. Het is bij dat spuiten volstrekt niet de bedoeling veel water kwijt te worden, neen, hoe fijner de broes is en hoe minder water wij gebruiken, des te beter. Het gevaar is toch steeds groot, dat het water hier of daar blijft staan en tot rotten aanleiding geeft.

En wat het *gieten* van Orchideeën aangaat, kunnen wij niet genoeg tot voorzichtigheid aansporen, men kan gerust als regel voor dezen tijd aannemen: „eerder te veel dan te weinig”.

Van het zonnetje wordt zooveel mogelijk geprofitteerd en is het *schermen* 't zij voor *Cypripedium* of *Phalaenopsis* noodig dan gebeurt dat op het midden van den dag.

De dalende temperatuur maakt het noodig dat de warme kassen een vuurtje noodig hebben, vooral gedurende den nacht. Maar men geve vooral niet meer dan noodig is en zoodra men in den morgenstond bemerkt dat er een zonnige dag komt verwijdere men het vuur, om in den namiddag weer met het stoken te beginnen. Wanneer het niet direct noodig is, late men de kachels van de koude kassen nog uit, immers door een te hooge temperatuur zouden wij een ontijdigen groei opwekken en de plant verzwakken.

Lucht, veel frisse lucht is nu noodig om de planten sterk en gezond te houden terwijl tocht gemeden moet worden.

Het sphagnum, dat wij zoo gaarne zien groeien en waarvan dikwijls gezegd wordt: „als het sphagnum groeit staat de plant niet stil” kan wel eens te lang worden, in welk geval het spoedig opdroogt en den leek foet omtrent de vochtigheidsgraad van den compost. Daarom is het goed de groeiende kopjes af te knippen, de compost wat omlaag te drukken, waarop de kopjes sphagnum weer een plaats krijgen en opnieuw kunnen gaan groeien.

Laelia anceps is nu heerlijk aan het groeien en druk bezig aan het maken van bloemscheuten. Het is goed deze een paar malen in de week na te kijken en de luisjes er af te halen, die er o zoo graag op parasiteeren.

Laten wij die ongemoeid hun gang gaan, dan komt er van de jonge scheut niets terecht en krijgen wij de bijzonder fraai gekleurde, op lange wiegelende steelen gezeten bloemen niet te zien.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Nachtvorsten. — Azalea's. — Chrysanthemums. — Centaurea candidissima, Cineraria, Calceolaria. — Moederplanten voor stek van Alternanthera, Achyranthus, Coleus. — Dianthus. — Cyclamen.

Bij het verschijnen van dit nummer is 20 Sept. reeds verstreken en al is het nu geen vast evangelie dat het nu de 20e begint te vriezen, zeker zijn we toch geen enkelen nacht meer en men weet het, als onze meer zachte planten ook maar eenigermate door een *nachtvorst* zijn overvallen, dan zijn ze voor een geruimen tijd bedorven, soms zelfs voor goed. Vooral geldt dit voor onze koude kasplanten, die we zomers een geruimen tijd buiten laten verblijven.

Azalea indica wordt thans, wanneer ze in den vollen grond zijn uitgeplant, daaruit opgenomen en in potten geplaatst. Ze worden gewoonlijk in een daarvoor speciaal bereide grondsoort, bestaande uit boschgrond met wat oude koemest vermengd, op rabatten uitgeplant. Bij het uit den grond nemen der planten kan men bemerken, dat zich buiten om de potkluit mooie jonge worteltjes hebben gevormd, die de kluit aanmerkelijk vergroot heeft. Als men bevest moet zijn deze jonge worteltjes te verwijderen, dan zouden we noodzaak zijn onze *Azalea's* eene veel te groote pot te moeten geven, dit nu ontsiert, doch is ook niet noodig. De al te groote kluit wordt bij het opnemen gedeeltelijk verwijderd. Slechts weinig, b.v. een vingerbreedte, laten we van het nieuwe aan de kluit verblijven. De oude kluit teekent zich gemakkelijk af. Ze worden dan in potten geplaatst, waar deze kluit zoowat in past. Onderin wordt, behalve de gebruikelijke pot-scherf, een weinig grond gedaan, daarop de kluit en dan alles rondom behoorlijk met grond als bovengenoemd aangevuld. Is dat geschied, dan worden ze flink aangegoten om ze dan eenige dagen beschut op half schaduw te laten staan, waarna ze in een koude bak worden geplaatst, om zoodra het weer zulks gebiedt, de ramen er op te brengen.

De *Chrysanthemums* moeten ook met het oog op het weer in 't oog worden gehouden. Brengt men deze planten te vroeg in de kas, dan rekken ze gewoonlijk te sterk, wat plant en bloem ontsiert. de plant wordt van onderen te spoedig kaal en de bloem wordt gewoonlijk kleiner. 't Is daarom zaak deze planten niet eer dan noodig is binnen

te brengen. Vreest men voor nachtvorsten, dan worden de planten 's avonds neergelegd. De planten worden dan zoodanig gelegd, dat de uiteinden naar 't Zuiden of Zuidwesten zijn gericht.

Men verwijdert thans bij deze planten alle grondscheuten, dat zijn de scheuten die zich aan den voet van de plant ontwikkelen. Deze benadeelen de goede ontwikkeling van de bloem. Op de scheuten vertoonen zich in de oksels der bladeren scheutjes die spoedig bloemknoppen vormen. Wenscht men groote bloemen, dan moeten deze worden verwijderd, door ze aan den voet weg te breken. Ze worden bij voorkeur verwijderd als ze nog zeer klein zijn, omdat ze dan het minste kwaad hebben gedaan en men de kleinste wonden maakt.

Is uw plant eenmaal geknopt en is 't blad niet flink ontwikkeld, of is het niet donkergroen van kleur, geef dan bij herhaling een dun giertje. Is het blad daarentegen flink ontwikkeld en goed van kleur, geef dan als u de planten begiet wat in het water opgeloste superphosphaat, dit verhoogt de goede ontwikkeling van de bloem.

Moet u de *Chrysanthemums* in uwe kas of serre brengen, plaats ze dan niet te dicht op elkaar, waardoor het grootste gedeelte van 't blad spoedig verloren gaat, geef ze ook geen warmte, maar houd uwe kas of serre door flink te luchten koel. De *Chrysanthemum* verlangt in de kas een lichte plaats. Eene *vochtige atmosfeer* doet de bloemen spoedig smetten. Moet uwe kas dus nog schoon gemaakt worden, zorg er dan voor dat door veel luchten het water wat bij de schoonmaak gebruikt is, kan verdampen, waardoor uwe kas droger wordt.

Centaurea candidissima, een heerlijk zilverwitte bladplant, die voor randen en onderplanting van bloemperken zeer veel decoratieve waarde bezit, wordt of is thans opgepot en wordt in koude bak geplaatst, waar ze vorstvrij worden overwinterd. *Cineraria hybrida* en *Calceolaria tygrina*, twee heerlijke voorjaarsbloeiers, worden eveneens in potjes geplaatst en onder dezelfde voorwaarde als de *Centaurea* overwinterd.

Moederplanten, hieronder verstaan we planten, die worden overwinterd met het doel er in het voorjaar stekken van te nemen, zooals *Alternanthera*, *Achyranthus*, *Coleus* enz. worden in de gematigde kas op een lichte plaats gebracht.

De in het voorjaar gezaaide Anjelieren, *Dianthus Margaretha* en *D. Chaboud*, zijn éénjarige anjelieren, die thans in vollen bloei staan. Liefhebbers van anjers raden we aan deze anjers te zaaien. U kunt dan vanaf begin Sept. tot diep in 't najaar prachtige dubbelbloemige anjers in zeer fraaie kleuren snijden. Om dit met het meeste succes te bereiken is het noodig, dat men thans het glas der ramen dus boven de planten aanbrengt. Ze worden daarom zoo diep ingegraven dat dit gemakkelijk kan. Toch zorgt men er bij voorkeur voor, dat de bloemen zoo dicht mogelijk bij 't glas komen te staan. Er wordt

dan zoo veel mogelijk gelueht en bij mooi weer is het zelfs gewenscht, de ramen op potten of steenen te plaatsen, waardoor men betere luchtstrooming verkrijgt. De bloemen mogen niet vochtig worden, ze smetten dan te spoedig.

Heeft men de ramen boven de *Cyclamen* geplaatst op een wijze zooals we dat in deze rubriek in No. 2 hebben aangegeven, dan is het ook hiervoor tijd, ze tegen de naderende nachtvorsten te verzekeren. Ze worden daartoe in een dieperen bak geplaatst, dicht bij het glas en de ramen op de bak gelegd. Heeft men een lichte koude kas, dan zijn ze ook daar op haar plaats; lucht uwe kas dan veel en geef geen warmte, anders rekken uwe bloemstengels te veel, ze vallen dan van zwakte om, wat de plant ontsiert, ook worden de bloemen dan kleiner.

J. A. KORS.

In den Moestuin.

Andijvie. — *Kardoen.* — *Selderij.* — *Aardbeien.* — *Tomaten.* — *Herfstrappen.* — *Worteltjes.* — *Vroege reuzenbloenkool.*

Alzoo is ook dezen zomer, die eigenlijk geen zomer was, heengegaan, en heeft plaats gemaakt voor den herfst. Mocht deze nog eenigszins vergoeden, wat we in den zomer aan warmte en zonneschijn te kort kwamen. En toch, wanneer we onze zwartgalligheid over het aanhoudende slechte weer eens even terzijde zetten en onvangen de balans over 1907 opmaken, dan is er voor den amateur zoowel als voor den beroepskweker reden tot tevredenheid. Wat hebben we onder onze klaagliederen door, meermalen onze verwondering uitgesproken en met genoeg opgemerkt, dat onze gewassen zich nog zoo goed ontwikkelden en zooveel beschoot gaven.

En wat voor den beroepskweker 1907 onder de goede jaren zal doen rangschikken, zijn de flinke prijzen die hij voor zijn producten maken kon. Ook de amateur kan tevreden zijn, enkele gewassen gaven 't op, voor 't meerendeel hebben ze aan onze verwachting beantwoord.

Ook uit een ander oogpunt gaf 1907 reden tot tevredenheid. Gebrek aan warmte en het vele vocht waren zeker wel voor een groot deel oorzaak, dat schadelijke insecten zich niet zoo sterk vermenigvuldigden als in normale jaren. 't Koolwitje zagen we slechts sporadisch, de z. g. worm in de doperwten vertoende zich slechts zoo hier en daar en de wespen, die in den voorzomer zoo'n bedrijvigheid aan den dag legden, wier belustheid op onze fijnste vruchten spreekwoordelijk is, lieten onze meloenen met vree. We noemen slechts een paar voorbeelden, ieder kan in zijn omgeving deze aanvullen.

We gaan nog maar steeds door met naar behoefte *andijvie*, *kardoen* en *selderij* te bleken, de eerste door samenbinden, de tweede wordt behalve saamgebonden nog door stroo omgeven. Bij *selderij* daarentegen wordt de

gewenschte witte kleur door ophooging van den grond rond de plant verkregen. We hebben ze in Mei in 15 cM. diepe geulen uitgeplant, deze zijn door 't schoffelen of hakken als vanzelf gevuld. We nemen nu de aarde die tusschen de rijen is en brengen die tegen de planten, daarbij zorgende dat niet de geheele plant bedolven wordt, maar dat de bladeren boven de ophooging blijven. 't Is ons trouwens slechts om de bladstelen te doen. De tijd die voor het bleeken noodig is, regelt zich naar de variëteit. Er zijn er met witte, gele, groene en bruine bladstelen. 't Spreekt van zelf dat de beide laatste langer tijd behoeven dan de eerste. De eerste, waarvan de *White plume* de meest bekende is, worden ook wel zelfblekende genoemd en worden door de liefhebbers rauw met wat zout, alsof 't radijs ware, genuttigd. De fijnproevers verkiezen echter de kunstmatig gebleekte, boven die welke van nature wit of geel zijn.

We laten ons oog nog eens over de oude zoowel als de *jonge aardbeien* gaan en nemen alle ranken weg. In onze jonge aanplant vervangen we de achterblijvers en de planten die in hun hartbladeren afwijkingen vertoonen.

De *tomaten* worden nog voortdurend van hunne zijscheuten ontdaan, ze dienen tot niets en benemen de vruchten voedsel en zonlicht.

De *herfstrappen* die we begin Augustus zaaiden, worden nu op maat gezet. We dunnen ze zoover uit dat de blijvende een onderlingen afstand van 25 cM. behouden, ze uit zuinigheid minder te geven zou wel de bladmassa vermeerderen, doch de knolvorming belemmeren.

De *worteltjes* die we in 't begin Augustus zouden moeten gedund worden, ook hierbij geen verkeerd geplaatste zuinigheid, een afstand van 6 à 8 cM. is beslist noodig. Met deze worteltjes gaan we den winter in, daarvoor is noodig dat ze voor de sterkste vorst beschermd worden, door er wat droog blad of iets dergelijks over te strooien. Indien we ze nu te dicht laten staan, dan wordt het loof daardoor te lang en ondervindt het bedekken bezwaren.

Vroege *reuzenbloenkool* begint beschoot te geven, we inspecteeren ook deze geregeld, want al is de zon al heel wat minder krachtig dan in den zomer, ze is toch nog krachtig genoeg om onze bloenkool hare blankheid te doen verliezen. Zoodra dus de kool zichtbaar wordt, de hartbladeren geknikt, waardoor de kool voor 't zonlicht beschut is.

Tiel.

J. C. MUYEN.

In den Fruittuin.

Plukbaar fruit. — *Bloedluis.* — *Lijmbanden.* — *Aardbeien.* — *Pluktijd.*

Als plukbare vruchten noteeren we: Van persic: *Nouveau Poiteau*, *König Karl von Württemberg*, *Soldat Labou-*

reur, *Fondante de Charente*, *Conseiller de la Cour*, *Duchesse d'Angoulême*.

Van appels: *Cor Orange Pippin*, *Hawtorn den of Nagedoornappel*, *Cor Pomona*, *Cellini*, *Golden Noble*, *Ribston Pippin*, *Peasgood Nonsuch*, *Zijden Hemdje* (*Pigeon rouge*, ook wel *Pomme de Jérusalem* of eenvoudiger *Jeruzalemer* geheeten), *Wijnappel*.

De herfst heeft zijn intrede gedaan. Een somber tijdperk, 't najaar. Met weemoed nemen we afscheid van den zomer, die, 't moet gezegd, aan lieflijkheid wel wat te wenschen overliet. 't Is net, alsof ook wij tuinlui ons niet meer zoo thuis gevoelen in onzen hof. 't Blad begint te vallen, ja, onze bessen staan reeds geheel kaal, 't onkruid krijgt onwillekeurig meer voet, immers schoffel en hark worden niet zoo gretig meer ter hand genomen. We hebben zoo weinig eer van onze schoonmakerij. Bepaald druk hebben we 't in onzen fruittuin in 't laatst van September niet. Een groot gedeelte van den dag wordt zoek gebracht met 't plukken, sorteeren en inpakken onzer appels en peren. Zulks kan althans, zoo men nog al met fruit gezegend is. We houden geregeld aantekeningen, wanneer de eerste vruchten en de laatste van een boom of wel van 't zelfde soort geplukt zijn, we noteeren de opbrengst, hoe lang de vruchten zich goed houden, kortom verschillende punten, die ons liefhebbers vroeger of later ten nutte kunnen komen.

't Is thans een geschikte tijd om jacht te maken op menig boosdoener in onzen hof. Vooral de *bloedluis* houde men in de gaten. Ze kruipt schijnbaar al hooger en hooger en zoo kan men ze veel op 't jonge hout aantreffen en de schade, daaraan veroorzaakt, heel goed constateeren. Waar ze zich gevestigd hebben, vertoont 't takje een verdikking, een knobbeltje. Snijdt men in zoo'n knobbeltje, zoo bemerkt men, dat 't niet zoo hard is als 't gewone hout, 't is veel losser van bouw en zulke teere plekjes zijn voor de sporen van de kankerzwam een goede gelegenheid om te kiemen.

Zoo wordt 't tijd om onze stammen en bij boomen, die zoo goed als geen stam hebben, de onderste dikke takken van *lijmbanden* te voorzien.

We kennen toch de schade, veroorzaakt door de rupsen van den kleinen wintervlinder? Ze slapen thans nog wel, de beruchte boosdoeners, aan den voet onzer boomen in den toestand van pop. Maar juist omdat zij nog slapen, moeten wij aan 't werk. De wijfjes kunnen gelukkig niet vliegen, ze bezitten slechts korte vleugelmompjes, zoodat ze eigenlijk van een vlinder al zeer weinig weg hebben. De mannetjes daarentegen vliegen des te meer, vooral in de Novembermaand, als 't zonnetje ter ruste gegaan is.

't Wijfje is, wil 't althans aan hare bestemming voldoen, genoodzaakt tegen den stam op te kruipen, want hare eieren toch moet ze afzonderen bij de knoppen en voornamelijk in de gleuf of spleet, die tak en knop vormen. Tal

van knoppen worden door haar bezocht. In 't vroege voorjaar komen uit die eitjes rupsjes te voorschijn, die vóór we er erg in hebben en vóór de knoppen zich openen hun vernielingswerk reeds voltooid hebben. Nu mag de vlinder 't in hoofdzaak wel op kersen gemunt hebben, raadzaam is 't ook onze appel- en perestammen van een kleeftand te voorzien.

Men neemt een 20 c.M. breede strook stevig papier en bindt die op eenigen afstand van den bodem beneden en boven met een touwtje stevig om den stam vast, zoodat 't wijfje genoodzaakt is dezen band te passeeren om naar boven te komen. Haar den pas af te snijden doen we door den band met een kleeftof te bestrijken; in den handel is daarvoor te verkrijgen Brumata-lijm, uitstekend voor 't doel geschikt. Deze stof kan men ook zelf wel bereiden, waartoe men noodig heeft op 10 deelen houtteer, 3 deelen hars, 4 deelen lijnolie, 2 deelen reuzel en 1 deel groene zeep. De hars en olie laat men eerst te zamen smelten, om daarna de andere stoffen er aan toe te voegen. Mocht 't blijken, dat de stof hare kleverigheid wat verliest, zoo is nogmaals bestrijken noodzakelijk.

Wil men een maand vroeger dan van den kouden grond genieten van frissche aardbeien, zoo kunnen we thans daarvoor de noodige maatregelen treffen. Een of meerdere bakken al naar de behoefte, worden van krachtige, versche aarde voorzien en bepoot met de reeds flinke planten in Juli van de moederplanten afgenomen. De afstand regelt zich naar de grootte onzer planten. Bij gewone broeiramen is men min of meer aan de ruimte gebonden. Wijl zoo'n raam een dertig ruiten telt, komt er onder iedere ruit een plant te staan, waardoor de afstand voor krachtige planten te klein is. Bij „éénruiters” kan de afstand beter geschikt worden.

Wijl de aardbei veel phosphorzuur voor de ontwikkeling harer vruchten noodig heeft, werkt men wat superphosphaat door de bovenste aardlaag heen. Per vierk. M. strooie men 1 K.G. Zet men nu de planten op, zoo wortelen ze vóór den winter nog flink aan en kunnen 't volgende voorjaar een flink beschoot geven. Bij gebrek aan beschikbare ruimte kan ook tot 't volgende jaar gewacht met opzetten, Februari is dan de aangewezen maand.

't Glas late men er voorloopig maar af. Wel worden de planten op onze buitens direct na 't opzetten gewoonlijk door ramen beschut en bij strenge kou gedekt, waardoor ze wellicht iets vroeger rijpe vruchten zullen geven, toch kunnen de resultaten ook zonder deze aanjaging evengood zijn. 't Sprekt, dat men bij 't opnemen en planten zoo min mogelijk den gevormden kluit beschadigt. In 't voorjaar opgezet, maakt de plant maar weinig nieuwe wortels meer, ze teert dan als 't ware op eigen vet.

Teneinde niet verkeerd begrepen te worden, wat betreft 't aangeven van den pluktijd, moge 't volgende ter opheldering dienen. Over 't algemeen beschuldigt men ons van een te vroegen pluk. Dat vindt zijn oorzaak voor een

deel hierin, dat onze vruchten over 't algemeen vroeg rijp zijn, iets, wat ligging en bodem meebrengen. Dan gaan we uit van de veronderstelling, dat de oogst opvolgend wordt binnengehaald, iets, waarop herhaaldelijk reeds de aandacht is gevestigd. Wanneer men de grootste vruchten plukt van de soort, die we noteren, dan zullen die heel goed aan de gestelde verwachtingen voldoen. Gaven we precies 't juiste tijdstip aan, een veertien dagen later bv., dan zou men genoodzaakt zijn, zoo goed als alles te plukken, wijl de vruchten anders allicht zouden vallen. Daarbij komt, dat 't uiterst moeilijk is voor een ieder te bepalen wanneer de een of andere soort plukbaar is; immers verschillende plaatselijke omstandigheden doen den pluktijd vaak veertien dagen niteen loopen. Men beschouwe onze aanwijzingen in hoofdzaak voor hen, die geheel met den pluktijd verlegen zitten en zulke lezers zijn er, dat weten we, genoeg.

P. v. D. VLIST.

Vraag No. 192.

a. De planten uit een HERBARIUM, hebben door omstandigheden de laatste zes maanden gelegen, zonder dat er naar omgekoken werd. Nu zijn ze voor een groot deel BESCHIMMELD. Als middel daartegen werd mij aangeraden METHYLSPIRITUS EN CORBOLZUUR. Kent u dit middel en zoudt u mij daarvan de verhouding en gebruik op willen geven?

b. Hoe kunnen aan EENZELFDE KNOLBEGONIA ENKELE en DUBBELE BLOEMEN voorkomen?

c. Kan een AMPELOPSIS VEITCHII, die in een bak op het balkon staat, buiten zonder bedekking overwinteren?

Leiden. M. J. S.

Antwoord: a. Hoewel 't middel mij onbekend is, heb ik er toch wel vertrouwen in. In ieder geval zoudt u kunnen beginnen, met er een paar gewone planten aan te wagen, waaraan weinig verbeurd is.

b. 't Is een vrij gewoon verschijnsel, dat gevuldbloemige planten tegen den herft weer enkele bloemen voortbrengen. Op deze wijze is het mogelijk, van gevuldbloemige soorten zaad te winnen.

c. 't Hangt er van af; is 't balkon beschut gelegen, dan wel; zoo niet, dek dan den bak af met blad en daarover b.v. een stnk zeil of ond karpet.

B. B.

Vraag No. 193.

In bijgaand doosje neem ik de vrijheid u toe te zenden een bloem, een blad en eenige vruchtjes van een mij onbekende klimplant. De tuinier bij wien ik deze zag, wist zelf den naam niet, maar zeide te gelooven dat het een soort CLEMATIS was. Zoudt u

mij in de Vragenbus van „Onze Tuinen” misschien willen mededeelen wat de juiste naam van deze plant is?

Helder.

H.

Antwoord: De bloem enz. is inderdaad van een Clematis, en wel *Cl. coccinea*.

B. B.

Vraag No. 194.

Gaarne zou ik van u vernemen wat de beste manier is om JONGE TULPEN-, HYACINTHENBOLLEN enz. GROOT te BRENGEN. Waarom laat men ook 's zomers niet in den grond? In de natuur zelf komen bollen van planten toch ook niet uit de aarde?

Rotterdam.

L. Cl.

Antwoord: Het zou niet noodig zijn hyacinthen en tulpen uit den grond te nemen, zoo ons klimaat overeenkwam met dat van haar oorspronkelijk vaderland. De natuur zorgt daar 's winters voor, een warm sneeuwdek en zomers als de bollen afgestorven zijn, voor zulk eene hitte dat de grond waarin de bollen staan geheel uitdroogt en ze zoo dus volkomen rusc geeft.

Dit voorbeeld volgen wij na, door onze bollen niet den grond te nemen en door ze droog te houden, eenigen tijd rust te geven.

U kunt jonge bollen van hyacinthen en tulpen groot brengen door ze in den tuin op goed gemest land in den vollen zon uit te planten, ze op te nemen als het blad afgestorven is, en ze dan in September weer te planten en dit elk jaar te herhalen, tot ze de verlangde grootte bereikt hebben. Voor hyacinthen moet u een goeden zandgrond hebben; tulpen groeien ook wel op zwaren grond.

Het kweken van bollen uit liefhebberij is wel aardig; maar voordeel steekt er niet in, daar de teelt van bollen zeer wisselvallig is en er zich daarbij zaken voordoen, die den vakman soms veel hoofdbreken kosten. De prijs der bollen is niet zoo hoog, dat het zelf kweken voor den liefhebber belangrijke voordelen kan aanbrengen.

Santpoort.

J. J. KRUIFF.

Vraag No. 195.

Men ziet tegenwoordig aan de stammen van de BEUKEN een soort LUIS, die van kleur gelijk zijn aan bloedhuis; naar mijns inziens zijn het beuken-bladluis, die nu van het blad naar de stam trekken om daar hun winterkwartier te zoeken. Zijn die nadeelig voor de boom en moeten die bestlist worden weggedaan?

Wageningen.

A. v. I.

Antwoord: 't Zou inderdaad zeer gewenscht zijn, dezen vijand der beukebomen rationeel te verdelgen; maar de groote moeilijkheid zit in het hoe. Na heel wat zoeken heb ik in mijn literatuur geen enkel speciaal middel kunnen vinden. In ieder geval kunt u de gewone middelen toepassen: bespuiten met tabakswater, zeepsop, petroleum-emulsie, enz.

B. B.

Vraag No. 196.

Achter mijn huis ligt een STUK GROND ter lengte van 11 M. en ter breedte van 7.60 M. achter het huis en 5.60 M. aan het eind. Hiervan wilde ik gaarne een BLOEMENTUIN maken. Wat acht u den besten aanleg en welke bloemen zijn voor het volgende jaar het geschiktst?

S.

IV.

Antwoord: Uit den aard der zaak kan er slechts behoorlijk geadviseerd worden, wanneer men ter plaatse den toestand in oogen-schouw kan nemen. Een plan voor den aanleg van een tuin kan trouwens ook niet in de „Vragenbus” ontwikkeld worden. Aangezien uw tuintje niet groot is, wil ik evenwel trachten u eenige algemeene wenken te geven, hoewel er aan uwe opgave

verschillende noodzakelijke gegevens ontbreken: a. waar is de deur van uw huis; b. zijn er ook andere toegangen; c. stand der zon; d. grondsoort; e. omgeving (hebben de buren hoge boomen?) enz.

Maak in elk geval slechts één recht pad, daar ik vermoed dat de deur van uw huis niet in 't midden ligt, zou ik 't pad ook niet in 't midden leggen, maar zijwaarts, tegenover de deur. Dan krijgt u van uit uw raam een mooi gezicht op het breedste stuk.

Tegen den eindmuur kunt u een „Laube“ (prieeel) maken van staken en latwerk en dit laten begroeien door klimplanten. De schuttingen of muren dekken door struiken (en in geen geval hoogwordende boomsoorten of struikgewassen) voor zoover er ruimte is en verder een rand met overblijvende planten, die u kunt aanvullen met éénjarige en zomerplanten. Men denke er om, hoge boomen moeten minstens 2 meter van de grens staan.

De soort van planten is moeilijk op te geven, daar de zonnestand dit ten zeerste beheerscht. Indien uw tuin ingesloten is, kies dan soorten die eenigszins schaduw kunnen verdragen, b.v. *Campanula's* (*Trachelium* en *latifolia*), *Digitalis*, *Doronicum*, *Primula's* in soorten, *Saxifraga umbrosa*, *Hypericum calycinum*, *Epilobium angustifolium*, *Lysimachia's*, *Fuchsia's*, sommige *Begonia's*, *Trillium europaeum*, *Vinca minor* en *major*, *Varens* enz.

Voor een goed antwoord moeten de vraag en gegevens zoo uitvoerig mogelijk zijn.

LEON A. SPR.

Vraag No. 197.

Bij een kweker te Aalsmeer bestelde ik in het begin van Mei een KLIMROOS IN POT gekweekt, voor mijn veranda op het Zuid-Oosten. Midden in die maand ontving ik een plant, naar mijn idee in treurigen toestand. Een zeer klein stammetje, waarop twee lange, kale kruidachtige takken, waaraan een paar verdroogde, kleine blaadjes; ook deze vielen af. Ik wilde de plant reeds WEGWERPEN, maar mijn liefhebberij voor „opkweken“ kwam weer boven. Ik maakte de aarde wat los, ging aan het bemesten enz., en zie, na een paar weken KWAMEN er kleine, bruinachtige BLAADJES aan, die steeds groter en meerder werden; ook TAKJES verschenen in 't eind van Juli. In AUGUSTUS kwam de EERSTE BLOEMKNOP, die een volkomen roos is geworden, geel van kleur. Ik tel heden zeven kleine en groote knoppen, die zeer langzaam ontkiemen. Ik zend u een der meest ontkiende, met verzoek mij den NAAM der Klimroos (zoo het er een is) wel te willen melden. De plant is thans één meter hoog. Nu is mijn vraag: HOE verder deze plant te BEHANDELEN. Kan ik haar overplanten (nu of later) in grooteren pot of houten bak? Moet ik verder BEMESTEN? Is deze klimroos WINTERHARD of moet ik tegen vorst beschermen?

A. E. H. J. M.

Antwoord: Wat de verdere behandeling betreft, diene, dat verplanting niet nu, maar beter in Maart a. s. geschiedt; dit kan geschieden in een pot of houten bak, wanneer deze niet te groot zijn, zeg tien c.M., dan waarin de plant nu staat. Wanneer er wat koemest door den grond wordt gewerkt, is meest in het eerste halfjaar niet noodig. Uit het ontwikkelen moet blijken of het daarna noodig is. Voor strenge vorst beschermen verdient aanbeveling.

Met genoegen geven wij dit antwoord aan den heer M., die er voor zorgt dat „Onze Tuinen“ uit een typographisch oogpunt er ook netjes uitziet en alles goed tot zijn recht komt.

Gaarne dienen wij nog eens van raad.

J. K. B.

Vraag No. 198.

a. Van zaad van de IVOORDISTEL (*Chamaepeuce diacantha*), dat ik verleden jaar zaaide, had ik nu planten, die voor een deel naar boven schoten en bloeiden, voor een ander deel alléén blad maakten. Zijn het vaste planten of moeten die, welke bloeiden, nu opgeruimd worden. En zullen de andere dan het volgend jaar nog bloeien?

b. Moeten LAGURUS OVATUS, STIPA PENNATA, ZEA JAPONICA FOL. VAR., AVENA STERILIS en COIX LACRIMA, die ik nu in Juli en Augustus zaaide, 's winters ook een weinig gedekt worden? En wanneer is het de beste tijd om deze siergrassen uit te planten?

c. Hoe kan ik mijn MIMOSA PUDICA het best overwinteren? Ook wel in een kouden bak? Of beter in de kamer?

d. Gaarne zou ik de NAAM weten van bijgaande LELIE. Ik heb er 4 van, die nu allen bloeien; ze staan echter ongunstig, d. w. z. in de schaduw onder boomen. Wanneer moet ik ze verplanten?

e. Kan ik nog PELARGONIUM ZONALE STEKKEN? 'k Heb desnoods een koude kas beschikbaar.

f. 'k Heb een partijtje VIOLA ODORATA die ik in 't voorjaar na den bloei uit mijn kouden bak heb genomen. Het zijn groote pollen geworden met veel reeds gewortelde zijtakken. Sommige beginnen reeds te bloeien. WANNEER moet ik ze nu IN DEN KOUDEN BAK ZETTEN, en moet die bak nu ook opnuut met koe- of paardemest voorzien worden? Het laatst geschiedde dit in 't vroege voorjaar. Hoe ver moeten de Viola odorata van het glas?

En moet ik veel of weinig luchten; boven, beneden of onder 4 potten? Eindelijk: moeten de zijranken van de pollen afgesneden, en kunnen die in dat geval afzonderlijk uitgeplant worden?

g. Waar zou men zaad van de KAARDEBOL (*Dipsacus silvestris*) kunnen verkrijgen. In de catalogi, die ik krijg, wordt het niet opgegeven.

h. Moeten bollen van KAAPSCHE HYACINTHEN blijven staan tot de vorst invalt? En hoe moeten die bollen bewaard?

Gelselaar.

H. D. J. B.

Antwoord: a. De *Chamaepeuce diacantha* wordt als tweejarige plant gekweekt, die na den bloei heeft afgedaan. Planten die het 't tweede jaar niet tot bloeien brengen, bloeien het daarop volgende jaar.

b. *Lagurus ovatus*, *Avena sterilis*, *Coix Lacrima* en *Zea japonica* zijn éénjarige planten of worden als éénjarig gekweekt, maar wijl ze zeer laat gezaaid werden, zullen ze het nu amper meer tot bloeien kunnen brengen. Allicht blijven ze bij doelmatige verzorging wel leven en kunnen dan volgend jaar bloeien. De beste plaats is in een koude vorstvrije bak, waarin de planten volop licht hebben. *Stipa pennata* is een vaste plant en winterhard.

Het voorjaar (April) is een geschikte tijd om uwe grassen buiten uit te planten.

c. *Mimosa pudica* wordt meestal als éénjarige plant gekweekt, wat meer volvoering geeft dan wanneer men ze overwintert. Ze hebben toch in den winter nogal veel last van de witte wolluis en verlangen daarenboven een lichte en vrij warme standplaats. Een koude, bak is beslist onvolgende. Misschien dat het in een goed verwarmde kamer met zonnige standplaats gelukken wil!

d. De naam der Lelie is Tigerlelie of *Lilium tigrinum*. Moet nu verplant worden.

e. Dat kan nog wel, maar zet de stekken dadelijk onder glas, dan is de uitslag zekerder.

f. Het welriekend viooltje, *Viola odorata* bloeit in Maart-April, maar er bestaan een aantal tuinvormen die ook in den zomer, herfst en winter bloeien, waaronder er

zijn, zooals het *Hamburgsche viooltje*, die zich uitstekend laten vervroegen. U kunt de plantjes eind dezer maand in den bak zetten, waarna u ze goed natgiet, maar overigens vooreerst nog onbedekt laat. Het glas legt u er op als het weder ongunstig en te koel wordt. Het verdient aanbeveling den grond in den bak vooraf met wat gier te bemesten, dan groeien en bloeien de plantjes beter door. Overigens zet u de viooltjes vrij dicht bij het glas, ± 25 c.M. en lucht als het maar vorstvrij weder is. U kunt dan tot diep in het najaar bloemen plukken. De zijranken kunt u wegnemen en afzonderlijk uitplanten. Zorg vooral dat de plantjes met een flinken kluit overkomen.

U kunt de viooltjes echter ook buiten laten staan waar ze, zoo lang er geen vorst heerscht en het weder niet te ongunstig is, ook in den winter en het voorjaar bloeien. Wenschit u ze te vervroegen, dan dient u de planten nu reeds in den bak te planten en ze daarna goed te gieten; het glas wordt er eerst dan op gelegd, als het gaat vriezen. Bij vorst moeten daarenboven de ramen met matten en de wanden der bak met blad- of paardemest worden afgedekt. Men giet met niet te koud water en zorgt dat elk zonnestraaltje in den bak wordt opgevangen. Zoo kan men den geheelen winter door riekende viooltjes hebben.

Men kan den bloei verder nog aanmerkelijk forceeren door onder de planten een laagje paardemest aan te brengen. Maar met langzame vervroeging krijgt men steviger bloemen, die ook langer goed blijven.

g. Ik geloof niet dat het zaad van de Kaardbol in den handel is; opzoekten in het wild of een verzoek aan een onzer Bot. tuinen, zullen u echter wel verder helpen.

h. U kunt ze onder goede bedekking wel buiten laten staan. Opnemen, op een luchtig, koele, maar vorstvrije plaats bewaren en in Maart-April buiten weer uitplanten, is echter veiliger.

v. L.

Vraag No. 199.

a. Ik heb een klein KAMERBROELKASJE in mijn serre geplaatst. Deze ligt op Z.Z.W., dus nagenoeg den heelen dag zon. Nu heb ik bij een bloemist KLEINE CACTUSSEN gekocht, welke deze in een warme kas in kleine potjes in grof zand had. Om deze reden heb ik den bodem van het broeikasje tot ter hoogte waar de glasvanden beginnen met riezand gevuld en daar de potjes in geplaatst tot den rand. Ook plaatste ik er een klein bakje water in. Op deze wijze heerscht in het broeikasje steeds een vochtige, zéér warme lucht. Heb ik zóó goed gedaan? en moet ik de klep van het bakje openzetten wanneer de zon er op schijnt? Of moet ik de directe zonnestralen afweken? Kan ik deze kleine plantjes in bloei krijgen en heb ik bij goede verzorging kans binnen eenige jaren flinke planten te verkrijgen? Hiernevens zend ik u een papiertje waarop de drie soorten, waarvan ik exemplaren heb, zijn uitgeteekend. De namen kon ik niet te weten komen.

Rotterdam.

E. D.

Antwoord. Slechts van twee der cactusden geslachtsnaam vaststellen. No. 1 is een *Echinocactus* of bolcactus, en no. 2 een *Cereus* of slangenactus. Van no. 3 kon ik niet uitmaken welke plant zij voorstelde.

In hoofdzaak hebt u goed gedaan, maar dat bakje met water doet u, vooral als het somber winterweder is, beter weg te nemen. Het luchten van uw kastje bij zon-nig weder is goed; de zonnestralen laat u echter vrij naar binnen schijnen en moet u, althans van nu af tot aan Mei-Juni in geen geval weeren. Hoe meer licht en warmte hoe beter. Overigens geeft u gedurende de wintermaanden slechts zeer matig water en niet eer voordat de aarde in de

potjes droog wordt. Ook het zand, waarin de potjes staan, houdt u droog.

Hard groeien cactussen overigens niet en er zullen heel wat jaren moeten verlopen eer u groote, bloeibare planten er van zult opgekweekt hebben. De bolcactus kan echter wel binnen eenige jaren bloeien, als u maar zorgt dat ze des winters rust en des zomers geen gebrek heeft, zoodat ze zich goed ontwikkelen kan.

v. L.

Vraag No. 200.

a. Mijn jap. of najaars *CHRYSANTEN* beginnen hun uitloopers al te vertoonen. Indertijd heb ik gelezen dat die jonge scheuten te veel voedsel onttrekken aan de oude planten en haar bloemknoppen. Moet ik dus nu alle afsnijden zoodra ze boven de aarde zichtbaar worden, of nog lager? Vormen zich later weer nieuwe schietjes?

b. In 1906 kochten we eenige planten *DELPHINIUM BELLADONNA*, die in dat jaar een totale hoogte verkregen van ongeveer 75 cm. Wij lieten ze in 't voorjaar op haar plaats staan. Dezen zomer werden ze zeker wel 1 Meter hoog en de bloemstengel was ook langer. Hoewel ze goed vol stonden en ook mooi bloeiden, vonden we die hoogte minder aangenaam in verband met haar standplaats. Kan ik verwachten dat ze weer haar eerste hoogte bereikt als ik ze elk voorjaar opneem en weer op 't zelfde perk plaats, of zou dat een slechten invloed op den bloei hebben?

c. Onlangs vertelde men mij 't volgende: Neem een stek van een roode geranium en een van een witte, snijdt 't onder eind schuin af en bindt beide stekken op die plaats stevig te zamen en zet ze in een fleschje met water of een potje om ze te laten wortelen. Hoogstwaarschijnlijk komt dan hiervan een gekleurde soort. Ik hield dit voor een sprookje. Wat is uw meening daaromtrent?

d. In 't voorjaar bestelde ik wat zaad van *DIANTHUS LACIN. MIRAB. FL. PL., DIANTH. GRENADIN* en *DIANTH. GUILLAND*. Tot nu toe zijn 't magere plantjes gebleven. Moet ik die nu van den winter binnenshuis trachten over te houden, of kan ik ze op hun plaats voor 't volgende jaar brengen en ze met blad toegedekt, in den tuin laten?

e. Hoe moet ik *KNOLBEGONIA'S* overhouden, en hoe ze in 't voorjaar aan den groei krijgen?

Hoedekenskerke. Mevr. H. v. I.—S.

Antwoord: a. De grondscheuten moet u, telkens wanneer deze zich vertoonen, verwijderen en liefst zoo diep mogelijk, als u de kluit maar niet te zeer losvoelt. De scheuten die zich na den bloei ontwikkelen, kunt u laten zitten voor stek.

b. Door verplanten worden de planten gestoord, wat op den groei natuurlijk van invloed is. Het gewas blijft lager en is ook minder krachtig. Dat is nu wel juist wat u verlangt, maar herhaaldelijk verplanten is toch voor de meeste gewassen nadeelig. Ook de bloei is veel zwakker dan van vaststaande planten. U doet dus beter daar een lagerblijvende plant te zetten die niet zoo kunstmatig in haar groei behoeft te worden belemmerd en zich vrij ontwikkelen kan. Er zijn er genoeg die aan uw eischen kunnen voldoen. Probeer het maar eens met *Betonica grandiflora*, *Aucome japonica* of *Dictamnus Frazinella*. (Esschekruid).

c. Ik ook.

d. De door u genoemde Anjervariëteiten worden meestal als éénjarig gekweekt, maar kunnen toch ook wel overwinteren onder een luchtige bedekking.

e. Knol-Begonia's neemt u uit den grond zoodra het loof door vorst is aangetast. Men overwintert ze droog op een vorstvrije plaats, om ze in het voorjaar in vochtig zand en in een gematigd-warme

omgeving, opnieuw tot uitspruiten te brengen. Daarna worden de knollen opgepot om als plant te worden opgekweekt. De noodige aanwijzingen krijgt u ter geleger tijd wel in de rubriek „Werk voor de volgende week”.

v. L.

Vraag No. 201.

WAT IS DE DOELMATIGSTE en aardigste INRICHTING VAN EEN TUIN-TJE volgens bijgaande teekening, zoodra er zoovele in een stad voorkomen.

De bedoeling is het te beplanten met vroeg- en laatbloeiende heesters, vaste planten, rozen, bolgewassen, enz., desnoods een paar vruchtboomen maar geen groenten.

De houten schutting is heel hoog, de voormuur van het steenen schuurtje breed. De grond is zandgrond. Door afwezigheid heb ik de laatste nummers te laat of nog niet gelezen en bemerk daarin een soortgelijke vraag en wel als prijsvraag.

Ik weet nu niet, of mijne vraag op dit oogenblik geschikt is, en wend me dus nu tot u. Ik had er nl. toch gaarne een antwoord op, omdat het alles nu aangelegd moet worden. Ik ben nog in het bezit van 4 Coniferen en 1 Aueuba en 1 Prunus Laurecerusus, welke dan ook hunne bestemde plaats kunnen krijgen.

Alkmaar.

T. IJ.

Antwoord: De aanleg van uw tuintje kunt u geheel inrichten naar uw smaak en gemak maar zorg steeds dat u het gedeelte waar het 't zonnigst, 't warmste en 't meest beschut is, openhoudt voor bloeiende planten, als vasteplanten, rozen, bloemheesters en ook eenige vruchtboomen. Teeken dus eerst de plaatsen aan waar u niet het meeste succes de onderscheidene gewassen kunt kweken en overweeg dan welke aanleg het best daarmede in overeenstemming is. Anders kon het wel gebeuren dat de beste plaatsen door het pad of gazon worden ingenomen.

De beste plaats is nu zoover ik kan nagaan uit uw schrijven en uw teekeningetje, tegen de noordelijke en westelijke schutting, dus het gedeelte dat op het zuiden en zuid-westen ligt. U kunt daar bloemheesters, rozen, aardbeien en tegen de schutting een paar fruitboomen (leiboomen) zetten. Tegen de Zuidelijke schutting dus op het Noorden plant u klimop en kamperfoelie, varens, herfstanemonen, schaduwminnende heesters, enz., terwijl u voor uw huis een bloemperk kunt aanleggen, of een boom planten voor schaduw in den zomer. Tegen het schuurtje zullen een paar klim- of leirozen of andere bloeiende klimplanten, een goed effect maken. De door u genoemde groenblijvende heesters en boompjes kunt u, als ze goed gevuld en mooi zijn, voor de westelijke schutting planten, waardoor u van huis uit gezien, in uw tuin een groenen en gesloten achtergrond verkrijgt.

v. L.

Vraag No. 202.

a. Hoe kan ik het beste *BOLLEN* van trosnarcissen, druifjes en scilla's, b.v. die ik van plan ben in potten IN DEN TUIN in te graven, *LATER* overbrengen IN *MANDJES* en bakjes VOOR *KAMERCULTUUR*?

b. Bijgaande *INSECTEN* berinden zich in groot aantal OP de bladeren eener *SNEEUWBAL* en vernielen deze totaal. Is er iets aan te doen of is uitrooien van den boom gewenscht?

Slidrecht.

L. S.

Antwoord: a. Zoodra de bloemknoppen zich vertoonen en zoover zijn dat de kleur der afz. soorten te herkennen is, kunt u ze uit de potten nemen en in de bakjes zetten. Daarbij worden de wortels wel beschadigd; maar dat heeft in 't geheel geen invloed op het verbloeien. Alleen moet u zorgen voor

volop water; en — ik herhaal het — met overzetten wachten tot de knoppen beginnen te kleuren.

b. Het doosje was stuk en daar de euvelpe niet volmaakt sloot, waren de misdadigers ontsnapt. Wees s.v.p. zoo goed andere te sturen in een goed sluitend busje of blikken doosje (als monster zonder waarde). In ieder geval raad ik u niet, uw sneeuwbal weg te doen. Zulke insectenplagen zijn gewoonlijk van tijdelijken aard. Niet onmogelijk dat ze — zonder dat er iets aan gedaan wordt — het volgende jaar verdwenen zijn. 't Zullen of bladwesplavren of kevertjes zijn.

B. B.

Vraag No. 203.

Onder een 25-tal pyramide peren heb ik ook een *DIRECTEUR ALPHAND*. Deze is nu in het derde jaar bij mij, dus ± 7 JAAR OUD, en wil maar NIET OP DREEF komen. De andere doen het best en ook deze bloeit veel maar laat alles vallen en groeit niet. Ik gaf reeds kalk, berunderweel en dit jaar wat chili. Is de grond misschien te licht voor deze soort peer?

Wassenaar.

J. W. SCH.

Antwoord: Deze peersoort is, vooral wanneer ze op kwee is veredeld, een luie greicer. Het is wenschelijk de Directeur Alphand op een warme plaats te planten. 't Is een late peer, die daarom, wil ze tot haar recht komen, warm moet staan. De schurftziekte gaat haar bijna nimmer voorbij, spuiten is dus gewenscht. Overigens is 't een mooie goed gekleurde en bepaald lekkere peersoort. Voor dwergonderstam is deze peer te vruchtbaar, beter is 't haar aan te planten op wildeeling.

J. A. K.

Vraag No. 204.

a. Moet de *GERANIUM* om haar goed te houden nog gemest?

b. Hoe en wanneer moet ik mijn *O.-I. KERS ZAAIEN*? Welke soorten zijn 't meest geschikt als *HANGPLANT*?

Amsterdam.

Jonge Abonnè.

Antwoord: a. Als uw *Geranium* (*Pelargonium*) warm staat, dus in de zon en op 't zuiden, kan ze wel wat mest hebben. Brengt ze evenwel den winter in een onverwarmd maar vorstvrij vertrek door, dan wordt de groei gestaakt, en een plant in rust kan geen mest verwerken. Dan is 't zelfs min of meer schadelijk. Wacht in dat geval tot er a. s. voorjaar weer groei in de plant komt; verpot ze dan en geef dan meteen wat oude verteerde koemest.

b. *O.-I. kers* zaait u buiten eerst einde April, begin Mei; binnen kan het een maand vroeger. Eigenlijk is 't een klim- en geen hangplant. Toch kunt u ze wel als zoodanig kweken. Heel lang wordt *Tropaeolum speciosum*, eigenlijk een vaste plant; ook *Tr. lobbianum*. Ook de gewone *Tr. majus* is goed; maar vooral lief is *Tr. peregrinum* met fraaie bloempjes en zeer sierlijk blad.

B. B.

Vraag No. 205.

Dit voorjaar nam ik een *PRUNUS LAURO-CERASUS* uit den tuin en zette die IN een *KUP*. Die geplaatst werd IN een behoort *LICHT* *VESTIBULE*. Na ± een maand werden de *BLADEN GEEL* en *VIELEN AF*. Ik schreef dit toe aan verflucht, daar er juist geverfd was, en bracht de plant naar een binnenplaatsje, waar zij geheel opfleurde en weer nieuwe bladen kreeg. Voor ± 1 maand zette ik haar weer in de vestibule, maar nu worden de bladen weer geel en slap en vallen af, terwijl de plant toch geregeld water krijgt. Wat is hiervan de oorzaak en kan ik er iets aan doen, daar ik haar graag in de vestibule houd.

Winschoten.

S.

Antwoord: De Laurierkers, *Prunus Lauro-cerasus*, is een echt buitenkind en zal binnenshuis maar zelden voldoening geven tenzij men licht en frissche buitenlucht in voldoende mate kan doen toestroomen. Dan zal ze het wel langer uithouden, maar op den duur wordt ze toch kaal en zwak.

Meer succes zult u hebben met de gewone Laurier, *Lauris nobilis*. Deze is een sterke plant en voldoet uitstekend.

v. L.

Vraag No. 206.

a. Ik heb een **KOUDE KAS**, waarin een **ARONSKELK** staat; dit heb ik gedaan omdat ze immers niet veel water mogen hebben, en het weer loopt ook niet mee. Nu worden de **BLADEREN GEEL** en er komen **GATEN** in; zelfs bij het omkrullen van het nieuwe blad. Is er iets tegen te doen, zoo ja, wilt u het mij dan melden. b. Evenzoo komen er **GATEN** in de **DATURA ARBOREA**, zou dit kunnen komen door de luizen; is er een ander middel dan om ze te verwijderen. Zoudt u hiervan ook de **KWEEKWIJZE** willen noemen. c. Ik heb ook **SERINGEN** in den tuin, wier bladeren geheel omkrullen en **VERDORREN**, zij staan niet in de zon.

d. Hierbij zend ik u dit blad, zoudt u zoo goed willen wezen den naam en de kweekwijze te willen melden.

s-Gravenhage.

A. B.

Antwoord: a. Aronskelken, *Richardia afriana*, houden intengendeel van veel vocht. Vooral des zomers verlangen ze veel water en wanneer ze ook nu en dan eens gegierd worden, ontwikkelen ze zich prachtig. De plant vormt dan van die krachtige, heldergroene bladen, bewijs van een krachtige gezondheid. U moet de cultuur dus terdege wijzigen, wilt u succes met uw aronskelk hebben. Ook 's winters verlangt zij een behoorlijke begieting.

b. De gaatjes in de bladen van *Datura arborea* worden allerwaarschijnlijkst veroorzaakt door vretterij van insecten. Ik heb er ook last van, maar heb de deugniet nog niet kunnen ontdekken. Zoodra ik er achter kom zal ik het in „O. T.” mededeelen. De voortkweeking van *Datura arborea* geschiedt door stek die in het voorjaar op een lauwarmen bodem worden gestekt in een broeibak of kweekkas.

c. Zie antwoord op vraag 15 in No. 1 van dezen jaargang.

d. De naam dezer plant is *Abutilon Thomsonii*.

Voortkweeking door stekken in het voorjaar, onder stolpen, beter nog op lauwarmen bodem in de kas of broeibak.

v. L.

Vraag No. 207.

a. Voor eenigen tijd schreef iemand in „O. T.” dat padden van zooveel **NUT** in tuinen waren, doet een **KIKVORSCH** dezelfde dienst?

b. Is afgeknipt **GRAS** hetwelk **VERTEERD** is, van hetzelfde nut als bladeren?

c. Wanneer is het de beste tijd om **ARCTICA'S** te **STEEKEN**?

d. De **PEREN** in de tuin worden door de kooplieden peren van Nas genoemd; die naam is zeker verbasterd niet waar of is die juist en wanneer kan ik die plukken, om er het meeste genot van te hebben?

Amsterdam.

D. T. Cz.

Antwoord: a. Ook de kikkers zijn zeer nuttig.

b. Of 't precies hetzelfde is, is moeilijk uit te maken; maar in ieder geval vormt het beste humus; trouwens, grasbladeren zijn wel lang en smal, maar 't zijn toch bladeren.

c. *Aeneba's* stekt men het best in 't voorjaar onder stolpen.

d. Voor fruit, dus ook voor uw peer,

gelieve u uw vraag met een ex. te zenden aan een der daarvoor aangegeven adressen, die we van tijd tot tijd boven de „Vragenbus” afdrucken.

B. B.

Vraag No. 208.

In het najaar krijgen wij de beschikking over omstreeks 100 vk. M. grond, grenzende aan onzen tuin. Wij wilden die goed van den weg afscheiden met **GEWONE VLIER**, omdat die nogal snel groeit en er verder o. a. aalbessen en aardbezen planten. Zijn er wellicht op vier **INSECTEN**, die ook op de bessen kunnen overgaan, of is deze combinatie onschadelijk? Wij laten eerst diepspitten om de verlaag te verbreken; de grond is een zandwoestijntje, nog niet ontgonnen. Welke bemesting zoudt u aanraden? Is het beter met de bessen nog een jaar te wachten en eerst te mesten en een jaar lupine?

Welke **BESSEN** (grote roode) en **AARDBEIEN** beveelt u aan? De grond is droog maar in tijden van droogte wordt gesproeid met leidingwater.

A.

A. G. K.—W.

Antwoord: Gewone vlier (*Sambucus nigra*) is voor een tuin van slechts 100 vk. M. minder geschikt. Vlier is te wild en geeft op later leeftijd geen mooie haag. Neem liever haagbeuk (*Carpinus Betulus*) of gewone beuk (*Fagus sylvatica*). Denk er aan dat een haag 50 cm. van de afscheiding moet geplant worden, een heel verlies voor een tuin van 100 vk. M. Een vierhaag zou dit oppervlakverlies nog meer vergrooten.

Schadelijk voor de omgeving is de vlierstruik niet. Ze wordt soms erg door zwarte luis aangetast, maar dat heeft ze met meerdere gemeen.

Uwe plannen omtrent grondbewerking zijn uitstekend, vooral hierop niet bezuinigen.

Voor de eerste maal zou ik u met het oog op humusvorming, een stalmestbemesting aanraden.

Met het bessenplanten wachtte ik nog een jaar en teelde 't eerste jaar Lupine. *Laxton's noble*, *Jucunda*, *Triumph de Gand*, *Leader* zijn goede aardbei-variëteiten, die ook op zandgrond voort willen.

Roode geelsteel is een uitstekende roode bes. Uwe waterleiding kan op uwe grond uitstekende diensten bewijzen. Bedenk verder dat op zandgronden het nadeelig is te veel mest op eenmaal te geven. Zandgrond houdt de voedingsbestanddeelen van den mest niet vast, de regen spoelt het niet direct opgenomen voedsel naar diepere lagen, waar de wortels het niet bereiken kunnen.

J. C. M.

Vraag No. 209.

Zoudt u zoo goed willen zijn in „Onze Tuinen” te melden, hoe het komt, dat bijgaande **PEREN** zoo **STEENACHTIG** worden en wat daartegen te doen is. Het zijn *Triomphe de Jodoigne* en *Beurré d'Amanlis*.

Wassenaar.

J. W. Sch.

Antwoord: Wij zonden uwe peren met verzoek om advies aan het Instituut voor Phytopathologie te Wageningen, tegelijk met de zieke *Iris* (zie volgende vraag). Voor het verlenende advies betuigen wij Dr. Quanjier bij dezen gaarne onzen beleefden dank.

De oorzaken van de kwaal der peren, die u ons stuurt, is onbekend. Het verschijnsel zelf is reeds meermaals door ons waargenomen en o. a. ook door Sorauer in zijn „Schutz der Obstbäume” beschreven. De peren zijn bultig, en rijk aan steencellen; deze steencellen zijn vooral talrijk in het weefsel dat zich bevindt onder de diepe gedeelten van de oppervlakte, die liggen tusschen de bulten. Sorauer schrijft, dat het vooral bij sommige soorten (hij noemt *Marie Louise* en *Princes Marianne*) veel

voorkomt. Wij namen het verschijnsel nog niet eerder waar aan de nu door u gestuurde *Triomphe de Jodoigne* en *Beurré d'Amanlis*.

H. M. QUANJIER.

Vraag No. 210.

Er vertoont zich een **ZIEKTE** in mijne **IRIS RETICULATA**. Ik zend u hierbij een zieke en ook verteerden en naar ik geloof aangetast. Wilt u meer ervan hebben, dan kan ik u die zenden. Veel bolletjes zijn door zwarte stippen aangetast, maar die eigenlijk zieke heeft een nare lucht. Voeger nam het aantal bolletjes aanmerkelijk toe, van één bolletje 2, 3 à 4 stuks en nu gaat het zoo hard achteruit als voeger vooruit. Gaarne ontving ik eenig antwoord of de ziekte te beperken zou wezen.

Voorschoten.

Mevr. S.

Antwoord: De *Iris*bolletjes zijn aangetast door een schimmel van het geslacht *Fusarium*. Deze woekert in het korte stamstukje, dat den bol draagt. Waarschijnlijk komt deze schimmel van den grond in de planten. Het is goed, dat alleen zeer gezonde bollen gebruikt worden; dat men deze ten overvloede nog pelt en afwascht met Bordeauxsche pap, en dat men ze dan poot op een ander stukje grond, waar nog nooit *Iris* heeft gestaan.

H. M. QUANJIER.

Vraag No. 211.

Is **LAVATERA ARBOREA FOL. VAR. overblijvend**? Zoo ja, hoe moeten mijn planten, die nu in den vollen grond staan, dan **IN HET NAJAAR BEHANDELD WORDEN**?

Nederhemert.

J. P.

Antwoord: *Lavatera arborea* is geen overblijvende, maar een tweejarige plant, die niet winterhard is en dus op een vorst-vrije en tevens lichte en luchtige plaats moet overwinterd worden.

Uw planten moeten dus a.s. najaar opgenomen en in potten gezet worden en om ze daarbij niet te zeer te doen lijden, doet u goed ze nu reeds met een schopje rondom los te steken, zoodat ze een aardkluit hebben evenredig aan de later te gebruiken potten.

U laat de planten echter stil staan en neemt ze dus nog niet op. Gaan ze slap hangen, dan giet u rijkelijk en over het verlies van enkele gele bladeren heeft u zich niet ongerust te maken.

Veertien dagen later zijn de planten weer op streek en kunt u ze uit den grond nemen en in de potten zetten, waarna u ze weer met den pot in de aarde ingraaft, om ze, als er nachtvorsten zijn te vreezen, naar binnen te brengen.

v. L.

Vraag No. 212.

In prijs-couranten voor ooftboomen wordt—**CELLINI EEN WINTERAPPEL GE-NOEMD** en nu lees ik in „Onze Tuinen”, dat hij plukrijp is. Stemt dat overeen?

Tot hiertoe ben ik gewoon **VROEGE APPELEN** te **PLUKKEN** als ze **TAFELRIJP** zijn. Hebben ze dan niet meer geur dan wanneer ze eenigen tijd te voren geplukt worden? Wat is er voor om ze vroeger te plukken?

O.

M.

Antwoord: Dat *Cellini* een winterappel zou zijn, is in de door u opgeslagen prijs-couranten beslist foutief aangegeven. 't Is een herfstappel, een appel voor einde Sept. tot begin Nov.; terwijl de heer Ide hem aangeeft voor Sept. (Handboek der Ooftcultuur) zeggen de H.H. Bleeker en De Greef: Oct.-Nov. (Appel, Peer, Bes, Framboos). De pluktijd is door mij misschien wat vroeg aangegeven en om dat te herstellen heb ik hem voor deze week genoteerd toen ik bemerkte, dat hij reeds als plukbaar aangegeven

was. Gelieve verder te lezen, wat in dit nummer is vermeld.

Om vroegrijpe appels te plukken als ze tafelrijp zijn, kan, zoo men slechts enkele vruchten heeft. Een appel geplukt als ze direct ter consumptie geschikt is, kan onmogelijk eenigen tijd liggen en daarbij loopt men kans, dat ze bij den minsten wind afwaaien. Wel is 't verkeerd te vroeg te plukken, toch verliest een appel evengoed van zijne waarde als hij te lang blijft hangen, zij 't dan ook niet in die mate als dit bij een peer 't geval is.

P. v. d. V.

Vraag No. 213.

Dezen zomer aan de Kruisberg bij Doetichem geloggeerd, werd ik attent gemaakt, door een onderwijzer, liefhebber van planten en bloemen aldaar, op een OUDEN BOOM OF STRUIK; niet alleen bij hem, maar door vele kenners, welke hij de struik had laten zien, ONBEKEND.

Ik nam op wij, bij U inlichtingen te vragen. Heeden zond genoomde onderwijzer mij een TAK van den bewusten boom, welke ik U hierbij zend. De bloemkroon valt in zijn geheel af, de grond ligt dan bezaaid met complete bloemkronen. De kleur der BLOEM is WIT en doet denken aan de bloem van de *Philadelphus coronarius*, of z.g.n. Boeren Jasmijn.

Vlaarlingen.

J. V. S.

Antwoord: Wij ontvingen de takjes en herkennen die dadelijk als te hebben toebehoord aan *Halesia tetraptera*, een heester die in West-Virginie in bergwouden voorkomt en door de Engelschen eigenaardig Snowdrop-tree (Sneeuwklukjes boom) genoemd wordt.

Het is wel jammer dat men hem zoo weinig ontmoet en uw zending zal er zonder twijfel toe bijdragen hem meer bekeud te maken. De planttijd breekt aan!

Dit voorjaar zagen wij een prachtexemplaar in den tuin van de hoogere Land, Bosch- en Tuinbouwschool te Wageningen. J. K. B.

Vraag No. 214.

In mijn tuin heb ik WITTE FRAMBOZEN, die aan de jonge loten in het NAJAAR nog ONRIJPE VRUCHTEN geven. Enkele werden slechts rijp. Op raad van een boek voor ooftbouw of van „Onze Tuinen”, SNEED ik verleden jaar tegen den winter ALLES AF, omdat dan de loten van dit jaar in den nazomer of herfst vruchten zouden geven, maar het is niets beter geworden dan vroeger. Enkele loten dragen vrucht, die nog rijp kan worden, als het weer gunstig blijft; andere bloeien nog, maar een groot deel vertoont daarvan nog geen spoor. Ik heb er alzo ook nog minder aan dan vroeger, toen ik in den zomer nog vrucht had, al was het niet rijkelijk. Kan de koude soms de oorzaak zijn dat ik geen succes heb? Of doe ik beter de niet bloeiende loten niet meer af te snijden?

O.

M.

Antwoord: Zonder twijfel heeft de koude zomer een nadeeligen invloed op uw frambozen gehad. U laat het den struiken toch zeker niet aan voedsel ontbreken; de framboos houdt nog al van een krachtige bemesting. Bij voorkeur geeft men ze varkeusmest, doch ook andere mest kan uitstekend werken.

Blijf verder de herfstframbozen behandelen, zooals reeds vroeger in dit blad is aangegeven, b.v. op blz. 121 en 582 van den vorigen jaargang.

Misschien zou men de slechte resultaten, die u verkrijgt, moeten toeschrijven aan den ouderdom der struiken; of is het een minder goede soort. In dat geval doet u beter ze te vervangen door een nieuw bed van een aanbevelenswaardige soort.

W. G.

N.B. Vele vragen moesten wegens plaatsgebrek blijven staan tot het volgend no. Red.

den bekroond met een certificaat 1e klasse de Polyantharos Mrs. Wm. H. Cutbusch die rijkbloeiend, kleine roze roosjes aan haar stengels toovrent en dat doet met bevalligen zwier. Earl of Warwick is ook een theehybride en gewonnen in Engeland. Haar bloemen zijn sierlijk gebouwd en zaamkleurig-roze van tint. Een mooie roos!

Mad. Leon Paen, roomkleurig met oranje hart van denzelfden inzender ontving een getuigschrift van verdienste.

Zelden zagen wij schooner Knolbegonia-bloemen dan die van de heeren H. W. Teeuwssen & Co. te Oosterbeek bij Arnhem. De bijzonder fraaie vormen, de heldere kleuren, de krachtige bloemstelen, dit alles gaf de commissie de overtuiging deze Begonia's met een getuigschrift van verdienste te bekronen. De naam *Begonia duplex fimbriata crispa* vinden wij te lang.

September is de maand bij uitnemendheid voor Cactus Dahlia's en de firma E. H. Krelage en Zoon te Haarlem zorgde er voor dat er op dit gebied wat te zien was. Zij exposeerde de nieuwste en beste oude. Keurig geëtaleerd trok deze inzending ieders aandacht.

Met een certificaat 1e klasse werden de volgende variëteiten bekroond: Mrs. F. Grinstead, purper met donker hart; de fijn opgerolde bloempjes loopen in een licht puntje uit: *Lustre* is een der nieuwste, zij is ouderispeeljik van vorm, bloedrood van kleur en dubbel waard om aan te planten; Mrs. Macmillian draagt een lileroze kleedje, dat haar bijzonder goed staat: *Daisy Easton* draagt mooi gevormde bloemen, die kanariegeel geteekend zijn; *Oscar* is koraal, rood met purperen gloed, terwijl de kleur *Primrose* aan de gele sleutelbloem herinnert.

Er waren ook een aantal Pioenbloemige Dahlia's, de meeste gingen zooals zij waren gekomen en verbeterden dus de bestaande niet.

Met de nieuwe verscheidenheid *Cour de la Paix* van den heer H. van Herwaarden te Baarn was dat niet het geval; deze ontving een certificaat 1e klasse. Wij hebben haar beschreven als groote bloemen, duplex-vorm, zaamkleurig oranje met lileroze nuance. De bloemen staan op krachtige stelen en kijken iedereen fier aan.

Montbretia Prometheus was tweemaal ingezonden en wel door de heeren Krelage en Zoon en D. F. Boeken te Leiden. Zij verkreeg een certificaat 1e kl., omdat hare oranje-kleurige bloemen bijzonder groot waren, 8 c.M. in doorsnede, en aan den voet bruin gevlekt.

Wie in 't vervolg een bontbladerige Oost-Indische Kers wensch, kan terecht bij de heeren Sluis en Groot te Enkhuizen, die een tweetal verscheidenheden inzonden, nl. *Tropaeolum Lobbianum Koningin Wilhelmina*, met oranje-kleurige bloemen en *Trop. Lob. Koningin-Weduwe* met donkerroode bloemen.

Eerstgenoemde ontving een getuigschrift van verdienste, laatstgenoemde een eervolle vermelding.

De „Koningin van den Herfst” was aanwezig in den vorm van een bouquet *Chrysanthemum*-bloemen der variëteit *La Gracieuse* van den heer Jan Kriest te Leiden. De bloemen waren flink ontwikkeld, goed van vorm en lila-rose gekleurd. In een kas open komende, is de kleur wit. Zij ontving een getuigschrift van verdienste.

Uit een en ander is wel af te leiden, dat deze bijeenkomst tot de best geslaagste behoort van dit jaar en op geen vorige vergadering hadden wij zoo veel heerlijke zonneschijn. J. K. B.

TENTOONSTELLINGEN.

Bloemen- en Plantencommissie.

De September-bijeenkomst der Bloemen- en Plantencommissie, den 11en dezer in de kleine restauratiezaal van „Artis” te Amsterdam gehouden, was in hooge mate leerzaam en interessant door de talrijke inzendingen. Er werden niet minder dan een dozijn certificaten 1e klasse uitgereikt en dat beteekent dus, dat er mooie zakeu waren tentoongesteld.

Van de drie prijsvragen was er maar een beantwoord en wel die, waarbij gevraagd werden: 12 bloeiende vaste planten in 12 van de beste en nieuwste soorten en verscheidenheden. De eerste prijs verkreeg de heer B. Ruys te Dedemsvaart met mooie herfstasters, *Senecio Clivorum*, *Astilbe Davidii*, Vlambloemen, enz.

De heer K. Wezelenburg te Baarn ging met den 2en prijs naar huis en uit zijn dozijn noteerden wij *Aster Dainty* met zacht lilakleurige stervormige bloemen; *Sedum spectabilis* droeg een reuzentuil van karmijn-rose bloempjes en *Kniphofia rufa* is een bescheiden vuurpijlje met citroenkleurige bloempjes.

De heer Th. Hendriksen, tuinbaas bij mr. H. C. Hacke te Baarn, had medegebracht een „trio” schoone Orchideeën, en wanneer wij uit dit drietal een keuze mochten doen, namen wij de schitterende mooie *Cattleya Tankervillae*, een kind van *C. bicolor* en *C. Rex*. De sepalen en petalen aan dit juweeltje waren licht-geel met

een groene nuance, terwijl de lip purperrood gekleurd was. Aardig en mooi stak de stempelpijl, wit van kleur, tegen deze kleur af. Is het nu nog wel noodig om te zeggen, dat zij een certificaat 1e klasse kreeg, eigenlijk niet hé?

Cattleya Gaskelliana var. *alba* stoude er met haar drie witte bloemen zeer gedistingeerd bij en toen wij in 't hart der bloem keken, bleek het dat zij daar, goudkleurige veertjes in had liggen, die haar nog mooier maakten. Ook zij ontving een 1e klasse. De „dritte im Bunde” ging met een eervolle vermelding naar huis. Deze staat geboekt als *Barkeria elegans*, bloeit met licht purper kleurige bloemen, die als vlindertjes aan den bevalligen bloemstengels zaten.

Uit Hoogeveen zagen wij de Gebr. Gratama & Co. met een achttal vaasjes rozen, zoowel nieuwe als weinig bekende. Een van de mooiste vonden wij *General MacArthur*, een theehybride van een levendig roode kleur. Volgens onze aantekeningen ontving zij een certificaat 1e klasse, ofschoon wij haar op de officiële lijst missen. *Freiherr von Marshall* toot zich met mooie roze bloemen en J. B. Clark, een theehybride van 1906 en waarvan de heer Gratama zeide, dat zij de roode *Druschke* kon genoemd worden.

De heer W. Lourens te Arnhem zond in 15 vazen met rozen en van deze wer-

Floralia te Leerdam.

Ook Leerdam is een afdeeling van Floralia rijk. Ieder voorjaar worden stekken uitgereikt, waarvan in 't laatst van Augustus een tentoonstelling der gekweekte planten gehouden wordt. Dit jaar viel Koninginnedag er tusschen, dus moest er met de versiering rekening gehouden worden. In een groot grasperk werd een standaard in den vorm van een boom gestoken, een stam met aan weerszijden bladeren. Deze werd opgevuurd met de gekweekte stekken. *Coleus*, *Heliotrop*, *Geraniums*, de hoogste bovenaan. Onder ieder blad kwam een rondgebogen steel uit, waarvan de punt in 't gras gestoken werd en rondom aangevuurd met in glaasjes gestoken goudsbloemen en *Rudbeckia's*: dit moesten oranjeappels voorstellen. Een wand der zaal was geheel bekleed met *Erica*, het portret onzer Koningin in 't midden en daarom een reusachtige Oranjekrans van groote en kleine soorten zonnebloemen en *Solidago's* verderaf tusschen het heidekruid verscholen, hingen stopflesschen waarin lange slingers witte en blauwe *Clématis*. Onder het portret stond een lange tafel, bestrooid met hei, waarop in blauwe gemberpotten witte, blauwe, lila bloemen ingezonden door den heer B. Ruys te Dedemsvaart. De bloemist Nagtegaal zond een mandje, gevuld met gele en oranje *Cactus dahlia's*, lila violieren en grijs tamarixgroen, dat eenig bij elkaar kleurde; een kruiwagen was aardig versierd met witte en roode *Dahlia's* en *Asparagus*. Een bouquet van dubbele witte *Gypsophila*, lila *Statice* en blauwe zeedistels in de duinen geplukt, gaf een voorbeeld waarmee wij 's winters onze vazen mooi kunnen vullen. Langs en halverhoogte de wanden hingen stopflesschen met water gevuld waarin lischdodden, duikelaars, rietpluimen, kruizemunt, zilverbonte vlier, de groote witte schermende bereklauw, verschillende besen van sierheesters, allemaal goedkoop materiaal, waar verrassend mooi mee gewerkt kan worden. Aan den ingang was in 't gras eerst met kleine glaasjes Floralia gezet, de daarmee gevormde letters, ieder 60 cM. lang, gevuld met witte *dahlia's*, witte *Godetia's* en *Phloeen*, wat al spoedig bewees dat geen moeite bespaard was om een mooi geheel te krijgen, en dat men op kleine plaatsen met geringe kosten toch wel wat tot stand kan brengen om het publiek het mooi der natuur te leeren zien.

L. BISCHERO.

BRIEVENBUS.

Hyacinten op water.

Vergun mij naar aanleiding van het artikel in No. 10 van den heer J. A. Kors eene opmerking te maken.

Op pag. 153 onderaan zegt de heer K.: „Wil men hyacinten in water kweeken, dan plaatst men den bol zoodanig op glas, dat het onderste deel daarvan in 't water komt. Ik geloof, dat de heer K. zich hierin vergist. De ervaring leerde mij, dat de bol dan zeer licht tot rotting overgaat. Sedert een tiental jaren kweek ik hyacinten op glas en had slechts éénmaal over mislukking te klagen en dat was juist, toen ik ze op raad van anderen behandelde, en den bol in het water plaatste.

In de prijscourant van de firma C. G. van Tubergen staat, omtrent het kweeken van hyacinten op glazen, het volgende: „vooral zorg men echter, dat het benedengedeelte der hyacinten, de wortelkrans, niet het water aanraakt, maar dat er slechts zooveel water in het glas is, dat het ongeveer $\frac{1}{2}$ cM. beneden het ondergedeelte der hyacint staat.”

Ik heb op deze wijze steeds beste resultaten verkregen, waarvan ik u. t. z. t. door 't zenden van een photo hoop te overtuigen (Gaarne! — Red.)

Nog zij opgemerkt, dat ik de hyacinten niet eer in de warmte en in 't licht breng voordat de bloem boven 't loof uitsteekt, hetgeen gewoonlijk in Februari het geval is.

Velp.

H. Chr. H.

* Bij schrift: Bovenstaande ontvingen wij woensdag 11 Sept., toen no. 11 reeds geheel in den vorm stond. Niettegenstaande wij daarin reeds eene korte rectificatie hadden geplaatst, nemen we toch nog gaarne bovenstaande op, eerstens om den heer H. te bedanken voor zijne waardeerde belangstelling, en ten tweede om de zaak zelf. Weliswaar behoeft een hyacintebol niet *per se* te mislukken (zie o. a. 1e Jaargang, pag. 330), al bij het water raakt, maar een paar mM. afstand tusschen bol en water is beslist beter. In de kopie van den heer Kors stond dan ook 't woordje niet, zoodat de fout op rekening van 't bekende drukfouten-duiveltje geschoven mag worden. Niettegenstaande steeds elk der drie Redacteurs de revisie nagaat, blijven er altijd nog wel drukfoutjes over: il y a des erreurs, qui échappent à l'oeil le plus exercé.

Red.

Pakjes.

Ik lees in no. 16 van het weekblad „Buiten” een art. van den hr. E. Th. W. (itte): „De tijd komt weer lanzamerhand aan om bloembollen, en voor de kamer en voor den tuin te bestellen.”

De schrijver raadt verder aan toch de benodigde bloembollen bij solide firma's te bestellen en zich niet door mooie advertenties te laten bedotten. Hij deelt eenige bijzonderheden mede uit zijne ervaring omtrent niet bloeiende Tulpenvakken, goed gesorteerde Hyacinten, die bij den bloei bleken niets dan inferieure blauwe te zijn, pakjes zaad aangeboden onder een weidschen titel voor 75 cent en de meest ordinaire zaadplanten bevattende, enz.

Hij oordeelt dat zulke practijken voor de liefhebberij doodend zijn en waarschuwt tegen het koopen van dergelijke reclame pakjes, die weldra weer met den noodigen bombast in de advertentiekolommen van de groote bladen zullen aangeboden worden. Tot zoover 't resumé uit bedoeld art.

Door de vragen, mij van tijd tot tijd door de lezers van „Onze Tuinen” gesteld, is mij dikwijls gebleken, dat ook zij er wel eens ingeloopt zijn, en ik geloof, dat het nuttig is voor de kwade practijken van dergelijke reclamelui eens een schotje te schieten. Er zijn soliede handelaars genoeg, die ook collecties samenstellen voor hen, die met de soortenkeus in de war zitten en het zal mij een genoegen zijn die handelaars bij aanvraag aan onze lezers te noemen; men zal wat meer geld moeten uitleggen, maar in ieder geval krijgt men goede waar voor zijn geld.

In 't algemeen kan ik niet aanraden collecties te koopen; niet omdat de waar slecht is, maar het komt zelden uit dat men voor een bepaald doel juist genoeg krijgt. Van het een ontvangt men te veel en van het andere te weinig, zoodat het voordeliger uitkomt bepaalde getallen in de verlangde soorten te bestellen.

De bollenschuren der reclamepakjes-verzenders kan men gevoelig vergelijken met de vleeschfabrieken te Chicago. Als de verzending aan de cliënteel zowat afgelopen is, verzamelt men de restanten, koopt er nog wat goed bij, dat de handel niet gebruiken kan, en begint de worst te stoppen, d. w. z. de pakjes te vullen. De rest doen de dure advertenties en gaan

in toepassing brengen het spreekwoord: „Mundus vult decipi, decipiat ergo”. Jammer dat men er niet bij kan zetten, zooals op sommige boerenerven: „Wacht u voor den hond”.

J. J. KRULFF.

Bij schrift: De lust om met naam en toenaam te signaleren, moet voorloopig bedwongen worden. We vertrouwen dat, „à bon entendeur demi mot suffit”.

Voor een paar jaar was een onzer kennissen op de „kweekerij” van zoon reclame-man geweest, en verklaarde kortweg: „'t Was rommel!”

Toen we onze verbazing er over uitspraken, dat zoo iemand nog verkoopen kon, luidde het typische antwoord: „Och, hij vangt elk jaar nieuwe vliegen!”

Dat men voor één keer leergeld betaalt, zou nog zoo erg niet zijn; maar bij menig-een wordt de lust, 's winters bollen te kweeken op die manier in de kiem gesmoord. Dat is erger.

Intusschen, men kan deze klip ontzeilen door — wij herhalen het — bij soliede handelaars te bestellen.

Red.

ALLERLEI.

Een reuzenappelboom.

Mr. Delos Hotchkisz (*Cheshire—Connecticut*) bezit een appelboom, die volgens de overlevering 190 jaar oud moet zijn, doch vermoedelijk nog ouder is. De boom bezit een regelmatig vorm; hij bezit acht hoofd takken, waarvan vijf het eene jaar vrucht geven en de drie overige het andere jaar. In één jaar werden 52 H.L. appelen geoogst. Een voet boven den grond heeft de stam een omvang van 5.3 M., terwijl de dikste tak bijna 3 M. omvang heeft. De hoogte van den boom is 25 M. en zijn bladerkroon overschaduwet een omtrek van 40 M. middellijn. De vruchten zijn zeer klein en smakeloos, zoodat deze reus als vruchtboom geen waarde heeft. Uit het laatste en tevens uit den enormen wasdom blijkt, dat het een „wilde” althans onveredelde boom is.

(*Kosmos*.)

B. B.

ERRATUM.

In no. 10 (Bollennummer) pagina 154 staat onder de foto „Trosnarissen” vermeld als inzender de heer *Horsting te Velp*; dit moet zijn, zoo ik mij niet vergis, de heer *Van Hulst, Amsterdam*, althans is die foto niet van mij afkomstig.

Velp.

H. Chr. H.

Wij danken den heer H. bij dezen voor de rectificatie, waardoor wij onze vergissing kunnen herstellen. De foto is inderdaad van den heer *Van Hulst te Amsterdam*.

Red.

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

NETWERK.

ter beveiliging van **Bloemen, Vruchtboomen en Planten**, levert in alle gewenschte maten van 30 cents af per vierk. M.

TJ. VELTHUISEN,

Fr. Hendrikplantsoen 88 en 15, Amsterdam.

Fabriek van alle soorten **Vischnetten** van zijde, katoen, hennep en linnengaren. (9)

J. J. THOOLEN, Bloembollen-Kwekerij „De Export”, Heemstede—Haarlem heeft in uitstekende qualiteit voorhanden Bloembollen voor Tuin en Kamerversiering, welke tegen de volgende lage prijzen worden aangeboden. Bestellingen boven f 2 50 franco. Emballage vrij. Opgericht 1881.

	p. 12	p. 100
Hyacinten in verschillen-		
de kleuren gemengd.	f 0.50	f 4.00
Hyacinten lila één soort	„ 0.50	„ 4.00
Hyacinten donker blauw		
één soort.	„ 0.50	„ 4.00
Hyacinten wit één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinten rood één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinten geel één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinten 1e soort in verschil-		
lende soorten, rood, wit en		
blauw naar mijn eigen keuze	„ 1.20	„ 9.00
Tulpen enkele vroege in ver-		
schillende kleuren gemengd	„ 0.16	„ 1.20
Tulpen enkel wit één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen enkel rose één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen enkel geel één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen in Mei bloeiende, ge-		
mengd.	„ 0.15	„ 1.00
Tulpen dubbele vroege in ver-		
schillende kleuren	„ 0.16	„ 1.20
Tulpen dubbel wit één kleur	„ 0.30	„ 2.40
Tulpen dubbel rose één kleur	„ 0.28	„ 2.00
Tulpen dubbel geel één kleur	„ 0.28	„ 2.00
Crocus gemengde kleuren 1e		
soort	„ 0.15	„ 1.00
Crocus gemengde kleuren 2e		
soort	„ 0.08	„ 0.50
Scilla siberica blauw	„ 0.15	„ 1.00
Iris hispanica in verschil-		
lende kleuren	„ 0.30	„ 2.40
Iris anglica gemengde kleu-		
ren	f 0.15	„ 1.00
Fritillaria Meleagris (Kievits-		
eitje)	„ 0.20	„ 1.60
Narcissen enkele gemengde		
kleuren.	„ 0.10	„ 0.80
Narcissen trompetbloemige ge-		
mengd.	„ 0.16	„ 1.20
Narcissen dubbele gemengd	„ 0.20	„ 1.60
Narcissen twee kleurig bloeiend	„ 0.25	„ 2.00
Narcis Leeds stervormig	„ 0.08	„ 0.60
Narcis Mrs. Langtry wit	„ 0.16	„ 1.20
Sneeuw klokjes enkele.	„ 0.16	„ 1.20
25 Bloembollen berekend volgens den 100-prijs.		

Jac. P. R. Galesloot & Co.

Amsterdam Damrak 93.

BOOMKWEKERIJEN ✧ SANTPOORT.

Doe thans een keuze uit onzen ruimen voorraad

VRUCHTBOOMEN

in alle gangbare vormen. (121)

Ruim 50,000 stuks leverbaar voorradig.

Ook voorhanden:

VRUCHTBOOMEN in potten, HEESTERS, CONIFEREN, STRUIK- en STAMROZEN.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR
MONIER-WERKEN

AMSTERDAM.

CEMENT - IJZERWERKEN.

(32)

DIRECTEUR

J. N. Landré

= OMVAL JAAGPAD 53.

Telefoon 3023.

A. HARTEVELT Az.

Rozen- en Vruuchtboomkwekerij.

Rijswijk, bij den Haag.

(123)

Bezoek op de kwekerij ten allen tijde welkom.

BESTELT uwe noodige **Bloembollen** (Hyacinten, Tulpen, Crocus, Narcissen, enz.) bij **J. E. C. VERNOUT**, „Congres van Flora”, Plein 22, **Haarlem**.

Uitgebreide, geïllustreerde Prijscurant op aanvraag te bekomen.
Tuinlieden genieten flink rabat.

(130)

Rozenkwekerij „Muscosa”.

Voorhanden de nieuwste soorten in Stammen en Struiken;

KLIM- en TREURROZEN.

Verwief te Haarlem: 2 gouden, 3 verguld zilveren en 3 zilveren medailles, benevens zilveren van H. M. de Koningin. Te Mannheim twee 2de prijzen.

ARNHEM, Utrechtscheweg 48.

(117)

W. LOURENS.

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H.A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De bloei der Rozenvelden vangt einde Juli aan en duurt tot einde September.

Toegang op werkdagen van voormiddag 8 uur tot namiddag 6 uur.

(102)

Bloembollen.

Geïllustreerde Catalogus kosteloos op aanvraag.

E. H. KRELAGE & ZON,
HAARLEM.

(121)

(122)

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum der Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

GRONDBORINGEN (14)

voor Waterlevering en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.

HAARLEM.

Otto Schulz,

Bussum. Tuin-architect.

INHOUD.

Brieven van eene Tuinierster VII, door Geertruida Carelsen.

Ons Gouden Tientje.

Bloementuin.

De Boompioen, door J. K. B.

Bepanting van Perken met Bolgewassen, door J. J. Kruijff.

Fruittuin.

Appel „Sweden”, door P. v. d. V.

Nuttige en Schad. Dieren.

Verdelgen van Slakken.

De Wilde Flora.

De Waterweegbree, door B. B.

Kamerplanten.

Bloeiende Dracaena, door Mej. A. N. de Man.

Bloembollen in de Kamer, door J. J. Kruijff.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Vragenbus.

Tentoonstellingen.

Brievenbus.

Allerlei.

Erratum.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vliet, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

❧ ❧ AGAPANTHUS UMBELLATUS. ❧ ❧

Hierbij een photo van een *Agapanthus*, die ik tien jaar in eigen behandeling heb. Sedert drie jaar is de plant niet verpot, zoodat de bak niet veel meer dan wortels bevat. Toch staat zij bijzonder krachtig en bloeit met twaalf bloemtrossen. Eenige begietingen met een oplossing van bloemenmest van de Maatschappij tot Verkoop van Hulpstoffen te Dordrecht hebben waarschijnlijk veel goed gedaan.

Misschien kunt u de photo gebruiken voor „Onze Tuinen”.

Assen.

Mevr. M. BAKKER—
HESELINK.

Bijschrift. Uwe veronderstelling, dat wij de foto misschien voor „Onze Tuinen” kunnen gebruiken, is volkomen juist. Gaarne geven we een plaatsje aan de mooie afbeelding van de niet minder mooie plant; en dat met des te meer genoegen waar we hier met eene proeve van amateurs-keukeerij te doen hebben.

Eigenlijk had deze dankbare bloemplant al reeds lang een beurt moeten

En dat de plant dankbaar is voor goede zorgen, toont bijgaande afbeelding.

Menigmaal zag ik haar min of meer verwaarloosd; geknakte bladeren met bruine punten en slechts een paar magere bloemstengels met een armoedig trosje.

Met eenige verwondering lees ik, dat deze prachtplant in geen drie jaar verpot is; algemeen geldt toch als regel: minstens om 't andere jaar verschen, krachtigen grond, en verder geregeld gieren van 't begin der hernieuwde groei-periode tot de ontwikkeling der bloemstengels.

Een keer minder verplanten en in plaats daarvan af en toe wat „Bloemenmest” blijkt ook hier weer uitstekend te werken.

In de laatste jaren lijkt het wel, of *Agapanthus umbellatus* wat uit de mode gaat. Waarom? Ja, dat is onmogelijk na te gaan.

Intusschen kan het, dunkt mij, niet anders, of deze mooie afbeelding moet er toe bijdragen, de plant in eere te houden.

B. B.

Agapanthus umbellatus.
(Orig. foto „Onze Tuinen”
van Mevr. M. Bakker—Hesselink, Assen.)

hebben. De hoge sierwaarde en de betrekkelijk geringe eischen, die de plant stelt, geven haar daar recht op.

deze mooie afbeelding moet er toe bijdragen, de plant in eere te houden.

ONZE KWEKERIJEN.

De Orchideeënkwekerij van den heer
L. Morgenstern te 's-Gravenhage.

Bij het lezen van het woord Orchideeënkwekerij denkt menig lezer misschien aan een weelderig ingericht

onderhouden, maar alle onnoodige kosten worden vermeden.

Het was in een kas met *Odontoglossums* dat we den heer Morgenstern ontmoetten, druk bezig aan den arbeid tusschen zijn pleegkinderen.

De bloemisterij van den heer L. Morgenstern te 's-Gravenhage.
(Orig. foto „Onze Tuinen“)

etablisement met een prachtig ijzeren toegangshek, groot reclamebord en fraai aangelegden tuin vol sierlijke, modern ingerichte kassen, waarin de Orchideeën, die preutsche kinderen der weelde, worden verzorgd en vertroeteld. Wie echter voornemens is een bezoek te brengen aan de kwekerij van den heer Morgenstern in Den Haag, moet dergelijke voorstellingen uit het hoofd bannen. Van parade en reclame geen spoor. We hebben zelfs eenige moeite de kwekerij zoo dadelijk te vinden, verstopt als zij is in een heel klein hoekje van die groote stad.

Het is heel aan het eind van het Kanaal dat we moeten zijn, daar waar de weg oploopt en „de Boschjes” beginnen. We gaan daar een zijstraatje in en slaan, goed halverwege daarvan, rechtsaf, nogmaals een binnenpaadje in, tusschen houten schuttingen, wippen dan aan onze linkerhand, op de plaats waar een naburige mooie jonge noteboom zijn takken over het pad uitstrekt, een houten deur door, en staan op de kwekerij van den heer Morgenstern.

Even eenvoudig als de ingang is, zien het terrein en de kassen er uit. Van luxe geen sprake.

Van terrein kan men eigenlijk niet spreken, want bijna elk hoekje is bezet met kassen, die voor het meerendeel in twee rijen langs het hoofdpad staan geschaard, alle met de muren halverwege in den grond. Dat spaart warmte uit, dus geld.

Dat is het wat ons, de kwekerij al doorlopende, overal treft: in alles eenvoud, geen overbodige pronk. De kassen zijn er hulpmiddelen, geen pronkserree; we zijn op een handelskwekerij, waar gewerkt wordt om te verdienen; waar wel alles goed wordt

De heer Morgenstern is een bloemist van top tot teen; hij leeft met zijn planten mee, kent ze en weet van elk wat te vertellen; welk grondmengsel deze soort moet hebben, welk plaatsje voor gene variëteit weer beter is, enz. En hij vertelt met veel genoegen, alles toonende wat voor den bezoeker belangrijk kan zijn.

De *Odontoglossums* zagen er gezond uit, en aardig is, dat, terwijl de heer

met succes! Ook *Lycaste Skinneri*, *Cattleya's* en vele andere soorten krijgen veel boschgrond en bevinden zich er best bij.

In de andere kassen zagen we sterke planten van *Cypripedium Curtisii*, *C. villosum*, *C. insigne* in variëteiten, *Cattleya Trianae*, *C. Gaskelliana*, *C. Harrisonae*, *C. Mossiae*, *Odontoglossum Pescatorei*, *Cymbidiums*, *Dendrobiums*, *Oncidiums*, *Vanda's*, *Laelia's*, enz. enz.

Mooie gezonde jonge *Phalaenopsis*en, in mandjes gekweekt, toonden haar dankbaarheid door fraaien bloei en de ontwikkeling van krachtige bloemstengels, terwijl ook *Odontoglossum Schlieperianum* haar bloemen ontplooidde.

Al die Orchideeën worden in hoofdzaak gekweekt om hare bloemen, die verkocht worden aan de bloemenwinkels. Op onze vraag of deze snijbloemencultuur loonend is, antwoordde de heer M. volmondig toestemmend. Het is echter de kunst om te zorgen nooit te veel bloemen opeens te hebben, want dat beteekent verlies, wijl er dan veel nutteloos uitbloeit. Maar ook moet er altijd kunnen worden afgeleverd en met al die eischen moet bij de cultuur voor snijbloemen rekening gehouden worden.

Door sommige planten wat aan te zetten, andere weer wat tegen te houden, kan men veel doen om de bloemenhoeveelheid in overeenstemming te brengen met de wisselende vraag daarvoor.

Zoo was er een partijtje *Odontoglossum grande* wat warmer gezet voor vroegeren bloei, om te voorkomen dat ze alle tegelijk in bloei zouden komen.

Een bijzonder goede Orchidee voor snijbloemencultuur is de *Coclogyne cristata*. Deze is een Orchidee voor de gematigde kas en bloeit met fraaie

Een kas met jonge Kentia's.

(Orig. foto „Onze Tuinen“)

Kikkert, de bekende Haarlemsche *Odontoglossum*-liefhebber, die ook zeer goede *Odontoglossums* kweekt, nooit anders gebruikt dan een mengsel van uitsluitend peat en sphagnum, de heer M. ze in enkel boschgrond kweekt en....

witte bloemen, vereenigd tot overhangende trossen, die graag in de binderij gebruikt worden. De heer M. kweekt deze planten in groote, van houten latjes vervaardigde bakjes of mandjes, ongeveer 50 cM. in het vierkant en

15 cM. hoog, die aan het dak der kas worden opgehangen. We telden er zoo een 75 stuks, alle dicht met planten gevuld en men kan nagaan wat die kunnen opleveren. Welk een rijk gezicht zullen die bakjes opleveren als ze elk beladen zijn met haar weelderigen vrucht van kostbare, fijngebouwde, witte bloemen!

„Ik had er nog meer”, zegt onze geleider, „maar men kan er ook te veel van hebben. Er bloeien dan te veel bloemen uit, die niet verkocht worden. Wel is beproefd ze naar Berlijn en Brussel te zenden, maar dat maakt amper de kosten goed. Daarenboven is de reis naar Berlijn te lang voor de teere bloemen; ze komen er niet frisch genoeg aan. Ik heb daarom zóóveel planten verkocht als ik missen kon om toch in voldoende mate aan de vraag naar *Coelogyne*-bloemen te kunnen voldoen. Ik druk daardoor de markt niet en maak voor wat ik verkoop goede prijzen.

„Toch moet men niet meenen dat ter wille van de snijbloem-cultuur, de cultuur der planten uit het oog wordt verloren. Daar staat bijvoorbeeld”, vertelt onze geleider verder, „een partijtje *Oncidium Rodgersii* en daaruit worden alle opschietende bloemstengels weggenomen. Dat is wel een oogenblikkelijk nadeel, maar we sparen daarmee de planten. Na een krachtigen bloei toch behoeven de planten rust. Liet ik ze ook in het volgend seizoen weer bloeien, dan zouden zulke planten zóó erg verzwakken, dat ze niet meer goed zouden zijn te maken”.

Ter bestrijding van thrips en luis waren onder de tabletten groote hoeveelheden tabaksstelen neergelegd. Deze tabaksstelen lagen op reepen kippengaas, die boven de verwarmingsbuizen waren bevestigd.

In sommige kassen waren de tabletten met losse tegels belegd, op T-ijzers, eenige centimeters van elkaar, zoodat overal tusschen de tegels flinke openingen waren. Door die openingen konden de vochtige, door de warmte lichter wordende nicotine-dampen tusschen de planten opstijgen, wat deze geheel zuiver hield. Door de tabaksstelen steeds op tijd te ververschen kan het schadelijk insectentuit voldoende worden geweerd; andere bestrijdingsmiddelen behoeven niet te worden toegepast.

Over het algemeen zagen de planten er gezond en krachtig uit en we vroegen den heer M. of hij dit ook aan het gebruik van den boschgrond toeschreef.

„Ja,” zeide de heer M., „maar daarom is alle boschgrond maar niet even goed. Ik gebruik hier de halfvergaane blaren zoo uit de boshjes en dat is het wat de planten gaarne hebben willen.”

Behalve Orchideeën kweekt de heer M. ook andere planten, als *Anthurium*, *Palmen*, *Poinsettia's*, snijgroen en al wat er zoo op een bloemisterij wordt aangetroffen. De heer M. heeft namelijk in de Celebsstraat ook een bloemenwinkel en het spreekt vanzelf dat daarvoor ook andere bloemen en planten dan Orchideeën gekweekt moeten worden.

Men ziet het, die eenvoudig uitzierende kwekerij herbergt een schat van planten.

Maar dat is maar niet zoo ineens gekomen. Wat er staat, is het resultaat van onvermoeid streven en werken van jaren.

Op 23-jarigen leeftijd is de heer Morgenstern voor zichzelf begonnen, eerst als kweker van zoogenaamd „zacht goed”, als *Pelargoniums*, *Fuchsia's* en andere „potjes”. „Maar dat is”, zegt de heer M., „hard werken en maar weinig verdienen.

„Met Orchideeën is dat anders; die planten leveren elk jaar wat op en nemen daarbij steeds in waarde toe. En allengs heb ik mij op die cultuur meer toegelegd en die van „zacht goed” laten varen. Het eerste jaar van mijn optreden als bloemistbaas kon van overgespaard geld een kasje gebouwd worden, niet meer, want het oververdiende geld was toen op. Maar het volgende jaar kon er weer een worden bijgezet en zoo ging het verscheidene jaren door en gaat het nog”.

Langzaam maar zeker, maar vooruit!

Er staan nu een tiental kassen als even zoovele getuigen van vlijt en volharding. Alle zijn geheel gevuld met waardevolle planten, die men, al is de cultuur van snijbloemen hoofdzaak, ook koopen kan, en als men bij den heer Morgenstern koopt is men altijd zeker goed gecultiveerde, sterke planten te ontvangen.

Maar de heer Morgenstern heeft in Den Haag dan ook een reputatie op te houden. Hij is daar de eenige Orchideeën-kweker en een met een goeden naam.

v. L.

Erodium Manescavi.

Herhaaldelijk hebben wij al de aandacht willen vestigen op een plant, die, voor vele tuinen geschikt, in slechts weinige gezien wordt.

Nu zal het echter geschieden en als wij het maar doen, de plant waardig, zie, dan houden wij ons er van overtuigd, dat elk lezer van „Onze Tuinen” haar bestelt.

Het is heden einde September; maar onze *Erodium*, in onze taal „Reigersbek” geheeten, stond verleden jaar einde November nog met 6 krachtige bloemstengels te prijken, waaraan nog een aantal fraai gekleurde bloemen zaten. Dikwijls zien wij, dat eene plant voor de tweede maal bloeit, vooral gebeurt dat bij die planten, waarvan de eerste bloemstengels afgesneden werden.

Bij deze „Reigersbek” is het echter heel wat anders; zij begon half April haar eerste bloemen te vertoonen en

dit is onafgebroken doorgegaan tot einde November.

„Dit rijke bloeien, merkt een lezer op, is zeker het gevolg van geen vruchten te dragen”.

„Zeer juist opgemerkt, lezer, maar *Erodium Manescavi* heeft ons een onnoemelijk aantal vruchten en zaden geleverd!”

Hebben wij de nieuwsgierigheid genoeg geprikkeld, om ook iets van de plant te vertellen, ons dunkt, het kan wel niet anders.

Men heeft uit het bovenstaande al kunnen opmerken, dat de „Reigersbek” van *Manescavi* vroeg in het voorjaar bij de hand is en dan eerst de aandacht trekt door hare zeer fraaie lichtgroene bladeren, die in een roset vereenigd staan. Die bladeren zijn vindeelig ingesneden en schijnbaar van zes bladparen voorzien. Het geheele blad en ook den bladsteel is voorzien van honderden grijze haartjes en met bladsteel gemeten 40 c.M. lang. Uit de oksels der bladeren komen de bloemstengels te voorschijn die ruim een halve meter lang, goed boven de plant uit komen staan.

Aanvankelijk zitten de bloemknoppen in een schotelvormig lichaam, dat ontstaan is uit een aantal omwindselbladjes, maar het duurt toch niet lang meer of de knoppen komen eens zien, wat er buiten gebeurt en bloeien nu zeer spoedig. Elk bloempje is afzonderlijk gesteld en bestaat uit een vijfbladige kelk en vijf bloemblaadjes die te samen eene doorsnede bezitten van 3 c.M. De kleur der bloemen is paarsrood met donkere nerven en een aantal violetroode streepjes. Elke bloem bezit tien meeldraden, maar die dragen niet ieder een helmknop, zoodat er eigenlijk maar vijf vruchtbaar zijn, een eigenschap waardoor zich het geslacht *Erodium* kenmerkt. Het geslacht *Geranium* heeft gewoonlijk tien vruchtbare meeldraden.

Het midden der bloem wordt ingenomen door vijf stijlen, die op de éenzadige vruchtjes blijven zitten en dan herinneren aan den snavel van een reiger.

Waar wij weten dat deze plant uit de Pyreneeën komt, daar geven wij haar eene diep losgemaakte goed gedraineerden en kalkrijken bodem, waar zij opgroeit en bloeit, zooals wij boven beschreven hebben. Kan men haar een plaats geven op een rots- of Alpentuin, dan staat zij op de plaats waar zij hoort.

Erodium Manescavi wordt aangeboden voor f 0.20 per stuk; de prijs kan dus ook geen beletsel zijn deze fraaie, overblijvende plant aan te schaffen.

J. K. B.

Een mooi Bouquetje.

Hierbij zend ik u 2 verschillende foto's van een bouquetje uit mijn tuin. Zoo u ze geschikt acht, kunt u de mooiste in „O. T.” afdrucken. Ik heb maar een foto gemaakt van een bouquetje, waarin *Chrysanthemum maximum* voorkomt, daar eene afbeelding der geheele plant niet mogelijk was, zoodat ik niet op de prijsvraag heb ingezonden

(een foto van eene bloeiende vaste plant). Voor de aardigheid voegde ik bij de bloemen van *Chrysanthemum maximum*, enkele takjes *Nigella Damascena* (juffertje in 't groen) en een paar bloemen van *Dianthus Caryophyllus fl. pl.* en een *Spiraea*.

Als groepplant is de *Chrysanthemum maximum* zeer mooi. Ik mat gisteren een bloem met een doorsnee van 11 cM. en ik behoef naar dergelijke exemplaren

Een mooi bouquetje.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

niet te zoeken, 't is misschien nog niet eens de grootste. De plant zelf is 1 M. in middellijn en geheel bedekt met sneeuw witte bloemen (met geel hart).

Om de grootte te kunnen vergelijken, plaatste ik enkele rozen onderaan de vaas, dat ook behoorlijk ontwikkelde exemplaren waren van *La France*, etc. *Velp.*

H. CH. HORSTING.

Een witte Baby-Rambler.

Velen onder u kennen wellicht de mooie, laagblijvende roos, genaamd *Madame Norbert Lévassieur* of *Baby Rambler*. „The Florists' Exchange" gaf er in het no. van 31 Aug. eene witte variëteit van te zien, met afb. en de volgende kleine beschrijving:

De witte Baby Rambler.

Hierbij zenden wij u een foto van de nieuwe *Baby Rambler*-roos, genaamd *Madame Zeimet*. Het is een zeer mooie variëteit en wij denken dat zij veel succes zal hebben. Zij groeit goed, met heldere, frische bladeren. Hare dubbele bloemen zijn zuiver wit, met een hyacinthen-geur. Zij zal algemeen bemind en verwelkomd worden om haar goede eigenschappen, en niet het minst om haar rijk-bloeiendheid. Zij was in pot tentoongesteld op eene bijeenkomst van kweekers te Detroit, in 't laatst van Juni, waar zij algemeen de aandacht trok der aanwezigen.

Rochester, N.-Y.

JOHN CHARLTON & SONS.

Met het oog op de vele goede eigenschappen van deze nieuwe aanwinst, gelooven wij, dat *Madame Zeimet* wel spoedig populair zal worden.

H. J. v. ALLER.

Kleine vormboompjes.

't Meerendeel onzer liefhebbers beschikt niet over een groot terrein, zodat er voor de vruchtboompjes gewoonlijk slechts een bescheiden hoekje kan worden afgezonderd.

Groot kunnen en mogen die boompjes niet worden, de ruimte gedooft zulks niet! Pyramiden, zoo noemt men ze althans, komen veel in onze kleinere tuinen voor. Over hoogstens 2 M. ruimte mogen ze beschikken, immers bij ruimer afstand is 't aantal al te beperkt. Worden de boomen goed onderhouden, nu, dan kan zoo'n afstand best, maar juist met 't onderhoud zit men verlegen.

't Aantal soorten, 't ligt voor de hand, gaat niet verder dan 't getal boomen. Kleinere vormboompjes, U-vormen of snoeren, zouden vrij wat meer voldoening schenken en waar 't aantal te planten boompjes dan heel wat grooter kon zijn, zoo zou ook de soortenkeus meer uitgebreid kunnen worden.

Wel zal de eerste uitgave hooger komen, niet alleen aan meer plantsoen, maar ook aan materiaal tot steun voor onze snoeren of U-vormen. 't Beste is, ijzeren bogen te nemen een 3 M. hoog boven den grond, waarvan de beenen van onderen 1 M. uiteen staan om ze, schuin toeloopende, boven een 40 cM. wijdte te geven. Deze afstand kan natuurlijk variëren; wil men een soort berceau, zoo moet de afstand minstens 2 M. zijn, wil men behoorlijk er onder door kunnen lopen.

We zouden die wijdte aldus regelen, dat er zoo min mogelijk ruimte verloren gaat. De lengte regelt zich naar omstandigheden. Aan weerszijden kunnen boompjes geplant, die boven elkander zoo goed als raken. Voor eindbogen kiest men T-vormige ijzers met een schoor tot steun, wijl deze met 't aanhalen der draden, veel te verduren hebben. De afstand der horizontaal loopende, dikke, gegalvaniseerde draden is een 25 cM., terwijl om de 2½ à 3 M. een boog geplaatst moet worden om 't doorzakken der draden zooveel mogelijk te beletten. De voeten der bogen zullen bovendien en voor steun, en om 't wegzakken te beletten, in een cementen voet moeten rusten.

Plant men snoeren, zoo is de onderlinge afstand een halve meter, kiest men U-vormen, dan neme men niet minder dan 70 cM. Zij die tot snoeren mochten besluiten, doen wel, zoo ze éénjarige oculatie's bestellen, want ontvangt ge snoeren van uw boomkweker, dan weet ik vooruit, dat ge er in de meeste gevallen mee verlegen zit.

Men besluit veelal tot den aankoop van groot plantsoen in de hoop, des te

eerder vruchten te mogen plukken. Daar is wel wat van aan, maar de vorm laat veelal te wenschen over, en hen, die maar eenig begrip hebben van de opleiding onzer vormboomen, raden we aan, koopt éénjarige oculaties en men kan er van vormen, wat men ook wensch. Zoo achtereenvolgens hopen we verschillende boomvormen te bespreken, althans diegene, welke in onze tuinen een plaats waard zijn, en in elken tuin kunnen voorkomen.

Het spreekt, dat dergelijke kleine vruchtboompjes niet te sterk mogen groeien, immers de plaats gedooft dit niet. 't Is daarom dat men ze veredelt op een zwakgroeiende onderlaag, zoo b.v. peren op kwee, appels op paradijs, of een enkele op Doucin. En bij zulke boompjes moet men niet te lang op vrucht behoeven te wachten, een kwestie, die veel van onzen soortenkeus afhangt.

Men meent wellicht, dat aldus de opbrengst gering is, in verhouding van de onkosten en 't geregelde onderhoud. 't Aantal vruchten hangt voor een groot deel af van de grootte; toch zal een goed onderhouden snoer van een 3 M. hoogte gemiddeld een 25 à 30 vruchten kunnen geven. Met opzet drukken we op 't goed onderhouden, want men hoort zoo vaak een klaagtoon aanheffen over den opbrengst, doch ziet voorbij de verkeerde behandeling. Peren zijn in onderhoud vrij wat gemakkelijker dan appels en waar men slechts enkele boompjes kan plaatsen, daar kieze men de eerste.

Rechtsstaande Snoeren met vrucht
ongeveer 4 M. hoog.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

Het kiekje spreekt voor zich zelf. Zoowel in vollen bloei als in volle dracht zullen ze den liefhebber evenveel genot verschaffen als de schoonste bloemgewassen.

H.

P. v. d. V.

GENT EN DE GENTSCHEN CULTUREN.

II.

Een voorname zaak in de Gentsche kweekerijen is de waterverzorging. Die enorme massa planten behoorlijk op tijd van water te voorzien is geen kleinigheid. Dat kost niet alleen veel water, maar ook veel tijd. De Belgische kweker wijdt dan ook zijn bijzondere aandacht aan dit onderdeel van zijn bedrijf en tracht op allerlei wijzen het werk zoveel mogelijk te vergemakkelijken.

De eenvoudigste inrichting vindt men bij de kleine kwekers. Een pomp wordt door een groot rad in beweging gebracht en stort haar water in een ronde cementen kuip, die eenigszins verhoogd geplaatst is. Van uit deze kuip loopt het water door pijpen naar andere dergelijke bakken, die zich op verschillende afstanden in de kweekerij bevinden en lager staan dan die bij de pomp. Zorgt men nu, dat deze laatstgenoemde kuip steeds met water gevuld is, dan heeft men door de geheele kweekerij in al die verschillende bakken voldoende water.

zij maken gebruik van stoommotoren en zijn daardoor geheel onafhankelijk van weer en wind.

Nog een stap nader ter vereenvoudiging der cultuur, is het aanleggen van eigen waterleiding met drukkracht. Daartoe wordt een verhoogd reservoir gebouwd, dat zeker aantal M³. water kan bevatten en door de pomp gevuld wordt. Van daar uit voeren pijpen het water naar verschillende punten der kweekerij en in de kassen, waar kranen zijn aangebracht. Op die kranen passen slangen, welke voorzien zijn van een broes, en nu heeft men slechts de kraan te openen, om in eenige oogenblikken een geheel terrein te kunnen gieten. Door een dergelijk inrichting is het gieten met gieters geheel overbodig geworden en deze werkzaamheid enorm vereenvoudigd. Waar anders verscheidene personen noodig waren, wordt nu door één man in nog minder tijd hetzelfde gedaan. En niet alleen buiten, ook in de kassen wordt deze wijze van werken toegepast en met goeden uitslag. Het ver-

bruikt en de electrische kweekerijen zullen modelkweekplaatsen zijn.

Zoover zijn we echter nog niet; voorloopig doet men het maar met warmwaterverwarming en dat gaat ook goed. Al naar de sterkte van den ketel en de te verwarmen ruimten, zijn één of meer kassen bij elke machine aangesloten. Die verwarming kost ook heel wat geld; vooral als men bedenkt, dat voor sommige culturen zoowat het geheele jaar door gestookt moet worden.

(Wordt vervolgd.)

W. LODDER.

Gladiolus, Ranonkels en Pionen planten. — Herfstbloei. — Vaste planten voor vroegen bloei. — Binnenbrengen van koudekasplanten.

Onder de gewassen, die ook op 't oogenblik geplant moeten worden, behoren de *Gladiolus* en wel de vroeg in den zomer bloeiende soorten, zooals: *Gladiolus nanus*, *Gl. ramosus*, *Gl. cardinalis*, e. a.

Gladiolussen over 't algemeen houden van een diep losgewerkten, lichten, warmen grond. We zoeken dus een warm plaatsje in den tuin op en spitten dit flink diep om. b.v. 60 à 70 c.M.

Bij het spitten werken we wat zand en een laag flink verteerde oude koe-mest door de aarde. Versche mest deugt beslist niet, omdat hierin de knollen meestentijds wegroten.

Hebben we den grond nu flink toebe-reid, dan worden de knollen geplant, ongeveer 10 c.M. diep en even wijd uit elkaar.

Tegen den winter, zodra we strenge koude te wachten hebben, dekken we de aarde af met materiaal, dat ten allen tijde gemakkelijk is te verwijderen, b.v. droog blad, ruige mest, riet of iets dergelijks.

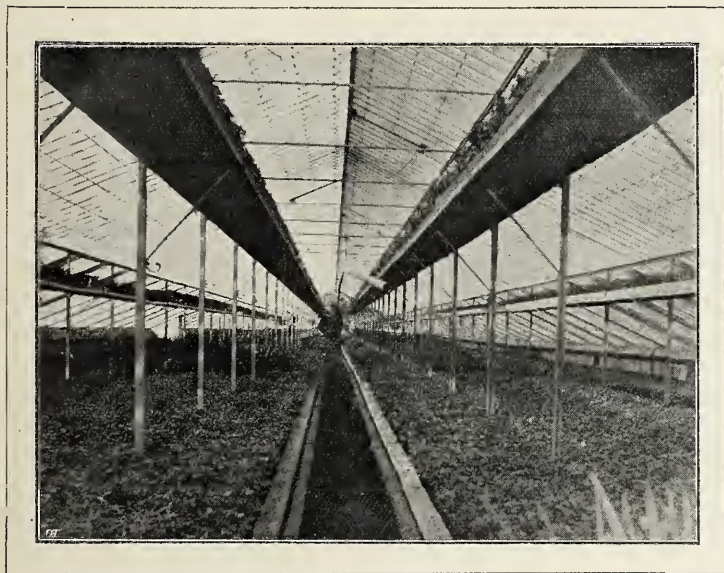
Behalve *Gladiolus* moeten nu eveneens geplant worden de *Ranonkels*.

We hebben hier meer het oog op de soorten, die we te gelijk met andere bol- en knolgewassen ontvangen.

Onder deze *Ranonkels* treffen we twee groote groepen aan, n.l. de Perzische ranonkels (*Ranunculus asiaticus*) en de Turksche ranonkels (*Ranunculus africanus*). De eerste wordt 30 c.M. hoog, de tweede ongeveer 40 c.M.; beide bloeien in talrijke kleuren.

In de najaars-prijs-courant van de firma Krelage lezen we onder meer:

„In hoofdzaak zijn er twee groote groepen, die ongemerkt in elkander overgaan, n.l. de Perzische en de Turksche. Maar daarnaast onderscheidt men nog de zoogen. Fransche en de zoogen. Schotsche verscheidenheden, welke wel

Kas met Azalea's in den winter.

(Voor „Onze Tuinen”, van de firma P. de Koster, Melle bij Gent.)

En van uit die bakken worden de planten nu met gieters gegoten. Volgens dit-zelfde systeem, kan men ook voor het benodigde water in de kassen zorgen, als het regenwater niet toereikt.

Het rad, dat de pomp in beweging brengt, kan met de hand gedraaid worden; maar ook wordt het wel op andere wijze in beweging gebracht, n.l. door een hond, die over de treden moet loopen, welke in het wiel zijn aangebracht. Of men heeft windmotoren. Dit is, afgezien van de oprichtingskosten, een zeer goedkoop bewegingskracht. Jammer, echter, dat men er niet steeds over beschikken kan als men wil en juist in de zomermaanden, als het meeste water gebruikt wordt, is er doorgaans de minste wind en heeft men aan zijn windmotor niet veel. Slechts enkele kweekerijen zijn dan ook in het bezit van zoo'n ding.

Beter ingericht zijn de groote zaken,

eischt eenige handigheid, goed met zoo'n slang te kunnen omgaan, maar dat leert spoedig.

De laatste verbetering bestaat daarin, dat men de stoommotoren vervangen heeft door electrische motoren. Sedert de electrische geleidingen tot buiten de stad zijn aangebracht, gaat dit zeer gemakkelijk. Men verzoekt aansluiting en heeft een onuitputtelijke bron van licht en kracht ter zijner beschikking. Zoo zagen we dan ook de electriciteit aangewend voor het oppompen van het water en tot verlichting van het woonhuis, de pakschuren, de kassen en het terrein der kweekerij. Vooral wanneer laat in den avond gewerkt moet worden is zulk eene installatie van onschatbare waarde. Zoo heeft de tuinbouw ook de electriciteit in zijn bedrijf dienstbaar gemaakt. Voor licht en krachtontwikkeling doet zij goede diensten; nu nog als warmtebron ge-

is waar hun eigenaardig karakter hebben, maar toch min of meer tot de Perzische ranonkels behooren, waarvan het verbeteringen zijn".

De ranonkels houden van een zonnige standplaats en een zandige doch voedzame tuinaarde.

Zoodra we de klauwtjes (knolletjes) ontvangen hebben, worden ze geplant, om het uitdrogen te voorkomen. Ze komen 5 c.M. uit elkaar te staan en ongeveer 2 c.M. diep; zoodra ze geplant zijn, wordt de aarde boven de klauwtjes goed aangedrukt.

Behalve de bovengenoemde hebben we nog de zoogenaamde *plant-ranonkels*, die nu evenals andere vaste planten, die vroeg in het jaar bloeien, geplant kunnen worden.

Hiertoe behooren o. a. *Ranunculus acronitifolius fl. pl.*, die 40 c.M. hoog wordt en bloeit met dubbele witte bloemen. *R. acris fl. pl.* (Dubbele scherpe Boterbloem) bloeit met dubbele gele bloemen. Beide verlangen eveneens een lichte, doch voedzame aarde.

Als we voor deze week de *Pioenen* nog er bij nemen, dan hebben we alweer genoeg te planten. Wel kunnen deze ook in het voorjaar geplant worden, maar we zullen dan den eersten zomer weinig plezier er van beleven, doordat ze bijna niet bloeien.

In het najaar geplante *Pioenen* geven daarentegen den eersten zomer reeds een tamelijk rijken bloei. Ze moeten hebben een open standplaats en zeer voedzame aarde.

In den tuin staat nog een groot aantal vaste en eenjarige planten in volen bloei, maar één flinke nachtvorst kan aan al die heerlijkheid een einde maken.

Zoo genieten we nu nog volop van Herfstasters, *Chrysanthemum maximum*, *Montbretia*, *Anemone japonica*, *Achillea Ptarmica*, *Phlox hybrida*, Leeuwebekken, Zomerasters en vele andere.

Zijn we in de gelegenheid deze planten tegen mogelijke nachtvorsten te beschermen, dan zal men zich nog geruimen tijd in het bezit van snijbloemen kunnen verheugen. Lage planten, zooals Zomerasters, zou men gemakkelijk met een raam of rietmat op eenige paaltjes gelegd kunnen afdekken. Hoogere planten beschermt men door er 's avonds een moscovische mat, kranjang of iets dergelijks omheen te slaan. Hoofdzak is, dat de bloemen bedekt zijn.

Overdag neemt men natuurlijk het beschutsel van de planten af.

Bij planten op afzonderlijke bedjes gezet, kan men deze methode gemakkelijk in toepassing brengen; de kleine moeite wordt rijkelijk beloond.

Wie nog vaste planten te scheuren heeft, omdat ze voor den tuin te groot zijn geworden, kan de stukken, die over zijn, uitstekend gebruiken om 't volgend voorjaar te vervroegen.

Men moet zorgen, dat de planten een flinke kluit hebben en zet ze dan met deze kluit in potten.

Men giet ze flink aan, om slap hangen (indien ze nog volop in blad zit-

ten) te voorkomen en zet ze voorlooppig op een beschutte plaats buiten.

Tegen den winter worden ze in een vorstvrije schuur of kouden bak ondergebracht.

Goed hiervoor geschikt zijn de volgende planten:

Astilbe japonica, *A. Lemoinei*, *Caltha palustris*, *C. p. fl. pl.*, *Doronicum caucasicum*, *Plantagineum excelsum*, *Delphinium nudicaule*, *Didytra spectabilis*, *Erigeron speciosa*, *Epimedium macranthum*, *Iris germanica*, *I. florentina*, *Hesperis matronalis*, *Heuchera sanguinea*, *Omphalodius verna*, *Orob. vernus*, *Primula veris*, *Pr. acaulis*, *Papaver orientale*, *Pioenen*, *Ranunculus acronitifolius fl. pl.*

Zijn onze Palmen, *Musa's* enz., naar binnen, dan beginnen we deze week de *Cordylines*, verschillende Kaapsche en Nieuw-Hollandsche planten, *Diosma*, *Correa*, *Eriostemon*, *Epacris* enz. naar binnen te brengen. Kunnen we ze overdag nog buiten houden, zooveel te beter.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Cattleya. — *Dendrobium*. — Glazen wasschen.

Wanneer wij *Cattleya citrina* zien, denken wij altijd aan het oogenblik dat wij voor het eerst met haar kennis maakten. Die naar beneden hangende gele bloemen, de langwerpige-ronde schijnknollen, die ook al naar beneden keken, het leek ons toe, dat de plant verkeerd geplant was.

Wij hielden ons wijselijk stil en vonden haar zeer mooi. Intusschen raden wij onzen lezers aan, die haar bezitten, ze eens ter hand te nemen, aangezien de tijd daar is, dat zij, na een lange rust, gaat groeien. Het tijdstip van nieuwen groei is voor ons klimaat niet bijzonder gelukkig en dit is dan ook zonder twijfel een van de redenen, waarom zij hier en daar achteruit gaat. Het kost heel wat zorg en ondervinding haar dat plaatsje te geven, waar zij het naar den zin heeft. Om te beginnen houdt zij van een lichte plaats en dat is in den winter een kunst om haar die te geven.

Zij houdt in de groeiperiode ook van vochtigheid en niet waar, dat is al zeer gemakkelijk om aan dien wensch gevolg te geven, zoo ook frissche lucht in een temperatuur van 10—12° C.

Het spreekt van zelf dat wij de plant noch in een pot, noch in een mandje kunnen zetten, neen, hare bijzondere groeiwijze zegt ons, dat zij het beste tegen een stuk hout aangebracht kan worden en wanneer wij dat doen, brengen wij tusschen plant en hout een weinig varenwortelgrond, vermengd met sphagnum.

Het gieten moet met de noodige zorg geschieden en wordt tamelijk wel overbodig, wanneer wij bij helder weer flink spuiten. Het is bijna niet noodig te zeggen, dat wij ze zoo licht mogelijk hangen in de buurt van een lucht-raampje.

De prachtige warm oranjegele *Dendrobium Brymerianum* bezit de fout van laat aan den groei te gaan, terwijl toch een aantal *Dendrobiums* haar groei voltooid hebben is zij nog maar goed halfweg en stellen wij alles in het werk om het haar zoo lekker mogelijk te maken.

Wij zorgen o. m. voor een licht plekje en onderzoeken de plant eerst, alvorens wij gaan gieten, want, o men geeft zoo gauw te veel water. Juffrouw Thrips houdt bijzonder veel van deze *Dendrobium* en het is daarom goed, dat zij zoo staat dat wij haar gemakkelijk kunnen bekijken en zoodra wij het insect bespeuren wasschen wij de blaadjes met zeepwater af.

Dat in de hand kunnen nemen, dat bekijken moeten wij trouwens met alle in kultuur zijnde Orchideeën kunnen doen en mogen dus de tabletten waarop zij een plaats innemen niet te breed zijn!

Ook groeien nog lustig *Dendrobium Jamesianum* en *D. infundibulum* en ook met deze is het nu oppassen, vooral met het toedienen van water.

Wij hebben er al een paar malen in dit epistel op gewezen dat wij voor sommige Standelkruiden licht te kort komen en in verband hiermede mogen wij er zeker wel op wijzen hoe nuttig het is eenmaal in de maand de ruiten van de kas schoon te maken. En wanneer gij denkt dat die schoon zijn, doet ons dan het klein genoeg en maakt de helft van binnen en buiten schoon en vergelijkt dan deze met de andere helft. „Neen maar”, hooren wij u zeggen, „dat het zoo vuil was, zie dit konden wij niet gelooven.”

Aan den schoonmaak dus!

J. K. B.

In kassen en bakken.

Binnengebrachte kasplanten. — *Pelargoniums* en *Fuchsias*. — *Caladiums*. — *Insnijden kas-klimplanten*. — *Stekken*. — *Centaurea candidissima*. — *Soleil d'Octobre*. — *Rozen*. — *Cyclamen*.

Zijn de *kasplanten* die men des zomers eenige tijd buiten laat vertoeven in de kas gebracht, zorg dan dat veel en geregeld wordt gelucht. De deur wordt den geheelen dag en wanneer geen nachtvorst is te duchten ook 's nachts open gelaten. Lucht men niet flink dan zal men de onaangename ervaring opdoen, dat de planten veel te veel rekken tot schade of van de bloei of van de bloei of van de goeden vorm van de plant. De koude kas wordt natuurlijk niet gestookt. De warme kas en ook de gematigde afdeeling vraagt met de steeds kouder wordende nachten om 'wat kunstmatige warmte. De machine wordt 's avonds zooals men dat noemt aangemaakt en van zooveel brandstof voorzien dat in de voornacht alles redelijk kan verwarmd worden. Men vindt dan 's morgens de inhoud van de ketel verbrand en de kas heerlijk verwarmd.

Ook de bakken waarin *Pelargonium's* *Fuchsia's* enz. zijn geplaatst, worden hoog gelucht of is 't weer bepaald mooi, de ramen op den dag geheel verwijderd. Vreest men voor nachtvorst dan wordt 's avonds of een rietmat over de bakken uitgerold of de ramen op den bak gelegd.

De *Caladium's* in onze kassen hebben haar hoogtij achter den rug het eene blad voor het andere na begint geel te worden of te rotten. Ze hebben voor dit seizoen afgedaan. Laat ze thans geheel zonder ze water te geven successievelijk afsterven, laat ze dus geheel droog staan. Is dit, om welke redenen dan ook, niet wel mogelijk, leg dan de potten onder de tabletten, ze kunnen dan geen water krijgen en u kunt de ruimte in de kas wel gebruiken voor andere planten. Zijn de planten afgestorven neem dan de knolvormige wortels uit den grond en plaats deze in platte kistjes in wit droog zand. Deze kistjes worden dan in de warme kas op eene niet al te droge plaats gezet. Is de lucht bepaald droog dan gaan uwe knollen verloren, 't is daarom beter ze op een plank in de kas te plaatsen dan ze onder de tabletten te zetten zooals men dat wel eens ziet. Droge lucht doet de knollen totaal verdrogen, wat men in tuinmans-term gewoonlijk noemt verkalken.

Planten die zomers onze kas hebben versierd als *Cissus discolor*, *Aristolochia* en andere klimplanten, worden om dat ze thans wat al te veel van het licht benemen door insnijden een kopje kleiner gemaakt. Er wordt dan natuurlijk ook maar weinig water aan zulke planten verstrekt, omdat eene tijdelijke rust bepaald voordeelig is ze kunnen dan na in 't voorjaar verpot te zijn weer met nieuwe moed en kracht hare versieringstaak beginnen.

Heeft men buiten op de bloemperken nog planten die men wenschte over te houden. *Centaurea's*, *Pelargonium's* *Fuchsia's* enz., wacht dan niet te lang maar haal ze thans binnen en plaats ze in eene bak. De nachtvorsten kunnen om dezen tijd in één nacht alles vernietigen.

In den loop van deze maand neemt men nog stekken van *Calceolaria rugosa* en *Chrysanthemum frutescens*. Men stekt gewoonlijk in potten 6, 8 of 10 bijeen en plaatst deze in koude bak dicht bij het glas. De eerste 8 dagen wordt af en toe gespoten, ze vormen dan spoedig wortels en laat ze zoo den winter over staan om ze dan in het komende voorjaar elk afzonderlijk in een potje te plaatsen, enz.

Hebt u *Centaurea candidissima* in Juli l.l. gezaaid, dan is 't overbodig thans te stekken. We geven verre de voorkeur aan uit zaad gekweekte planten, maar is dit om de eene of andere reden achterwege gebleven, neem dan thans de jonge zijscheuten van de oude planten af, plaats deze in eene zandige aarde elk afzonderlijk in een stekpotje en plaats deze in een bak. Spuit de

eerste dagen af en toe en lucht spaarzaam. Na een 14 dagen zijn uwe stekjes geworteld en u bezit het volgend jaar jonge planten, die weer dienst kunnen doen voor beplanting van de bloembedden, randen, enz.

De vroege *Chrysanthemums*, als *Soleil d'Octobre*, *Mad. Gustaf Henry*, e. a. beginnen thans ons te laten zien, dat ze van plan haar bloem te ontplooien, daarom is het gewenscht ze onder glas te brengen, waardoor men meer zekerheid heeft, dat men zuivere en goed gevormde bloemen verkrijgt.

Heeft men rozen in eene bak of kas uitgeplant, dan bemerkt men daarop nog tal van knoppen, die met regenachtig en koud weer gewoonlijk voor ze zich openen verrotten. 't Is daarom goed, als men nog laat in den tijd rozen wensch (en wie wil dat niet), dat men er thans het glas boven aanbrengt. We hebben natuurlijk ongeveer half Juli het glas verwijderd. We deden dit omdat we anders onze planten te veel zouden uitputten. Als we het thans aanbrengen, is uitputten buitengesloten, we krijgen dan nog werkelijk mooie rozen en, wat ook van groote waarde is, we zorgen hierdoor mede, dat de grond waarin de rozen staan, doordat er geen regenwater meer op kan vallen, wat opdroogt, wat voor het overwinteren bepaald voordeelig is. Natuurlijk zorgen we er voor, dat kas of bak flink ruim gelucht worden.

De in het laatst van Juli uitgezaaide *Cyclamen*-zaden hebben zich thans tot kleine plantjes ontwikkeld en worden verspeend. We doen zulks in wat gezeefde bladgrond, vermengd met rivierzand. Men verspeent in platte testen, zoogenaamde zaaitesten of in ondiepe kistjes. Ze worden zeer ondiep in dit grondmengsel geplaatst op een onderlingen afstand van pl. m. 3 c.M. Men plaatst deze plantjes dan in de koude kas op een lichte plaats en om het al te spillig opgroeien te voorkomen, dicht bij het glas. Ze blijven in deze testen staan tot Februari; ze worden dan og eens verspeend op ruimeren afstand, om ze dan in Maart in kleine potjes op te potten, die dan op warme bak worden ingegraven.

J. A. KORS.

In den Moestuïn.

Andijvie voor den inmaak. — *Bruine boonen.* — *Koude sla.* — *Gebersten kool.* — *Stok- en stamboonen.* — *Meloen- en komkommerzaad.*

Nieuwe gewassen komen er in den moestuin niet meer bij, de werkzaamheden bepalen zich tot het onderhouden en oogsten van hetgeen we vroeger gezaaid of uitgeplant hebben.

Onze late *andijvie* is door 't mooie weer, dat September ons gaf, prachtig gegroeid. 't Zijn ware reuzenstruiken geworden. We binden nu zooveel in eens op, als we voor den inmaak denken

noodig te hebben. We doen dit zooveel mogelijk bij droog weder en rekenen er op dat er voor het bleeken twee à drie weken noodig zijn.

De *bruine* en andere *boonsoorten*, die we in drogen toestand willen oogsten en waarvan we dachten dat ze 't niet halen zouden, hebben eveneens van het mooie weer geprofiteerd, de peulen drogen op en worden geel, de bladeren beginnen te vallen. We trekken ze daarom uit den grond, plukken de bladeren die er nog aanzitten af, waarna we ze in bossen binden en op een zonnige plaats te drogen hangen om ze, wanneer ze droog zijn, uit te dorschen.

In de groot-cultuur is deze handelwijze te omslachtig. Daar trekt men de planten eveneens uit den grond, maar laat ze met de wortels omhoog op het land z.g. winddroog worden. Wanneer ze zoover gedroogd zijn, worden ze op het land op hoopen gebracht om na te drogen, tot ze gedorscht kunnen worden.

Onze eerste opgezette *koude sla* is goed aan 't groeien. Tot onzen schrik bespeuren we, dat er zoo hier en daar plantjes langs den grond afgevrten worden. Bij nader onderzoek blijkt ons, dat we met denzelfden deugniet te doen hebben, die ook in onze andijvie buiten huishield. 't Is de aardrups, die bij gebrek aan wat anders onze slapplanten afvreet. Ze houdt echter nog meer van andijvie dan van sla. We planten daarom zoo hier en daar tusschen de slapplanten een enkele achtergebleven andijvieplantje of bij gebrek daaraan steken we eenige losse andijviebladen in den grond.

Als gevolg daarvan blijven de slapplanten ongemoeid. IJverig jacht op die deugnieten maken blijft intusschen gebiedend noodig. Bij elke aanplant geeft het dikwijls aanvullen van opengevallen plaatsen een ongelijk gewas, altijd blijven de later geplante iets ten achter. In de koude slabakken loopt dit ongelijk opgroeien nog meer in het oog. 't Is toch onze trots wanneer er in den bak niet een plant mankeert, en alle even krachtig en mooi gesloten zijn.

Ook bij onze *koolsoorten* heeft het mooie weer wonderen gedaan. 't Was of ze wilden inhalen wat ze vroeger ten achter gebleven waren.

Voor hen, die op contract telen *), wordt het tijd om al vast met het afleveren van groene savoyekool te beginnen. We hebben al wel gemerkt, dat er enkele begonnen te bersten, langer wachten zou dus schade geven, want de omvang mag nog wat toenemen, het aantal kilo's, waar 't ons om te doen is, vermindert, zoodra 't toppunt bereikt is.

In de andere late *koolsoorten* is het gevaar voor bersten nog niet zoo groot. We geven echter acht en zien weer zoo hier en daar een enkele, die zich gereed maakt open te springen, dan trachten we bij hun den groei te stuiten; we doen dit door de geheele plant een weinig

*) Ook tuinbouwgewassen worden tegenwoordig, evenals de suikerbieten bij den landbouw, op contract geteeld. Later hierover iets meer.

los te trekken of met de spade de wortels wat op te lichten. Soms is 't al voldoende als we een kool, die bijv. naar links is overgezakt, naar rechts overduwen. Bij al deze handelingen nooit vergeten, dat ook koolen levende wezens zijn.

De eerste *stokboonen* zijn afgelopen, het z.g. rood, een schimmelziekte, die de bladeren met een roodachtig stof overdekt, hielp mee hun ondergang te bespoedigen. Om besmetting voor een volgend jaar zooveel mogelijk te beperken, verbranden we het boonestroo. In geen geval het stroo aan de staken laten en die zoo tegen elkander aan op het land den winter overlaten.

Ook de meeste *stam-snij-* en *suikerboonen* hebben afgedaan, ze worden weggeruimd en naar den composthoop verwezen. Bij gunstig weer maken we het leeg gekomen land zooveel mogelijk van onkruid vrij.

Loopt 't tegen met het weer, dan brengen we het onkruid, nadat het losgeschoffeld is, op hopen en bedekken het met aarde uit de omgeving. Zoo veel als mogelijk is gaan we met schoon land den winter in, er zijn van die onkruiden die het groeien ook in den winter niet ongeven.

Onze *late meloenen* hebben zich, voor zoover ze niet door spin aangetast waren, nog aardig hersteld, we oogsten nog mooie vruchten. Willen we zaad winnen, dan nemen we daarvoor een exemplaar, dat de eigenschappen, die de variëteit kenmerkt, voldoende bezit. We laten zoo'n vrucht goed rijp worden, echter niet zoo rijp, dat ze voor de consumptie ongeschikt wordt, we zouden dan haar smaak niet meer kunnen beoordeelen. De gehele zaadmassa doen we in water en wasschen er het vleezige omhulsel van af. Bij het in het water brengen bespeuren we dat een gedeelte van het zaad direct zinkt en een ander deel op het water blijft drijven.

Enkel de gezonken zaden worden bewaard, de drijvende zijn of geheel of gedeeltelijk loos, dat wil zeggen zonder pit. Nadat we het water hebben afgegoten laten we de pitten in de zon drogen. Bij het opbergen zijn we indachtig dat de muizen op meloenzaad verlek-kerd zijn.

Met de *komkommers*, die we voor zaad hebben laten rijp worden, handelen wij op dezelfde wijze.

J. C. MULDER.

Tiel, 28 Sept. '07.

In den Fruittuin.

Druiven. — Frambozen. — Aardbeien. — Plukbaar fruit.

Onze *druivenoogst* begint aardig te krimpen. Vroege soorten zijn zoo goed als op, late soorten zullen, zoo 't najaar niet wat bijzonder gunstig weer geeft, een kwade dobber hebben en vooral in koude kassen. Buiten is 't misère; de korrels zijn over 't algemeen klein en de witziekte belemmert de verdere ontwikkeling zeer. Alhoewel we op 't oog en

blik wel dik in de appels en peren zitten, zoo zal toch niemand een goede druif versmaden. We trachten daarom zoo lang mogelijk van dit fijne fruit te profiteren. Onze kas wordt zoo koud mogelijk gehouden door flink te luchten dag en nacht.

Rotte of gebarsten korrels worden direct weggenomen, wijl ze allicht oorzaak zijn van verdere besmetting. Hoe grooter de bessen zijn, des te meer zaden bevatten ze, ja, in de kleinere zoekt men te vergeefs naar een zaadkorrel. Een vingerwijzing voor ons om toch tijdens den bloeitijd flink te luchten, opdat een groot aantal eitjes bevrucht kunnen worden. Wil men de trossen zoo lang mogelijk bewaren, zoo kan dit op verschillende wijze. Zoo lang de temperatuur en 't weer zulks toelaat, blijven de trossen aan de planten hangen. Op een mooien, drogen dag snijdt men de ranken, waaraan de trossen hangen, af, laat die een halve M. lang en sluit de beide einden met lak van de lucht af. De bladeren worden verwijderd. Het vocht 't welk in de ranken zit, houdt de trossen langen tijd goed. Een droge, donkere bewaarplaats is 't beste; de trossen moeten hangen en elkaar niet raken. Dagelijks inspecteren is noodig, elk begin van rotten moet direct worden weggenomen. Ook in een flesch, gevuld met water, waar doorheen wat fijne hontskool gemengd is, houden de trossen zich langen tijd goed. Een stuk rank moet vanzelf worden behouden.

Onze leeggekomen druivenkas flink te luchten, ten einde 't hout en knoppen rijp te krijgen, is goed, maar om de ramen er geheel af te nemen, raden we niet aan. De overgang schijnt voor den wijngaard nadeelig te zijn.

Frambozen heeft een ieder in zijn tuin en wat een wonder! Wie ze niet heeft bestelle alvast de noodige hoeveelheid planten. Wie 't eerst komt, ontvangt in den regel de beste waar. Een eigenaardige vruchtstruik zoo'n framboos; feitelijk een vaste plant, die nu wel niet 's winters tot aan den voet afsterft, maar toch geregeld 't oude hout af dankt en van uit den voet jonge schenten omhoog zendt.

Jaren kan zoo'n framboezepol mee, maar de ouderdom komt met gebreken. Als de planten een jaar of acht op 't zelfde hoekje of bed gestaan hebben, dan is de aarde zoo met wortel doorweven, dat de voorraad voedsel opraaft. 't Gewas wordt korter en dunner, de vruchten kleiner, droger en meer wormstekig. 't Wordt tijd dat we met de frambozen gaan verhuizen. Een ander open hoekje (niet onder boomen ze gestopt) wordt thans opgezocht, en voor de planting in orde gebracht. Wel wortelt de framboos niet diep, maar toch dient de bodem goed voor lucht door-tringbaar te zijn. De mest, bij voorkeur varkensmest, tracht men bij 't spitten in de bovenste aardlaag te houden, wijl de voedende stoffen toch al door 't water naar den ondergrond spelen en de planten er dus wel gauw bij mogen zijn. Varkensmest, daar zit veel voedsel voor de framboos in, ja, er

wordt zelfs beweerd, dat frambozen, hiermee geregeld bemest, geen last zullen hebben van 't kevertje, 't welk ons aan die smakelijke(?) vruchten helpt. Er zal wel een weinig toeval bijkomen, doch wie over deze mest te beschikken heeft, geve haar aan zijn frambozen.

Een en ander wordt thans in orde gebracht, want de volgende week, of liever half October, is de planttijd daar.

Bij 't planten van onze *aardbeien* in de bakken, letten we goed op de neuzen. Neuzen, zoo noemt men 't brandpunt, 't hart dus, van waaruit de blâren ontspringen en waaruit een volgend voorjaar de bloemknoppen te voorschijn komen. Hoe dikker, ronder die neus is, des te meer heeft men te wachten, is ze dun en spits, nu, dan zal er wel wat bloem uitkomen, maar vrij wat minder. Mocht ge er planten bij aantreffen met dunne, ronde en roodgekleurde bladstelen, gooi die maar weg, er komt niets van terecht. Vaak hebben zich naast de hoofdneus nog een of een tweetal zijneuzen ontwikkeld. Verwijder die beslist, wel zullen ze u een paar vruchtjes geven, maar met een kort steeltje en de hoofdneus komt er door te kort. Bij gebrek aan jonge planten, neemt men tweejarige op, of wel men heeft de planten eenvoudig in den bak laten staan. Tweejarige planten geven wel meer vrucht, doch van geringer kwaliteit en ze komen ook wat bij de jonge achteraan. Ook bij deze planten breekt men een gedeelte van die zijneuzen weg, en behoudt slechts 2 à 3 van de sterkst ontwikkelde. Van uit zoo'n krachtigen neus ontwikkelt zich in 't voorjaar een krachtige bloemstengel met talrijke bloemen bezet en deze geven ons de grootste vruchten.

Als plukbare peren vermelden we: *Bré. Clairgean, Triomphe de Jodoigne, Calchasse de Tirmont, Conseiller de la Cour, Soldat Laboureur, Bré. Six, Bré. Sterckman, General Todleben, Pondspeer, St. Nicolaaspeer.*

Als appels: *Harbert's reinette, Peasgood Nonsuch, Gele Richard, Cox Pomona, Dantziger Kantappel, Golden Nobel.*

P. VAN DER VLIST.

INENTING VAN DEN GROND.

Onlangs hield de heer Bottomley te Londen een voordracht over het inenten van den grond met stikstofbacteriën. In Amerika is men er volgens hem in geslaagd, uitmuntende resultaten te bekomen, door de bacteriën te kweken in een mengsel van maltose, kaliumphosfaat en magnesiumsulfaat. Niet alleen bij vlinderbloemige volwassen had men succes, maar ook bij andere families, b.v. *Elæagnus*, *Podocarpus*, *Cycas*, enz.

(Revue Horticole.)

B. B.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN

Het Sneeuwwalkevertje.

Gedurende den afgelopen zomer zag ik in „Artis” een Sneeuwwal, die gedueht onder handen werd genomen door het „Sneeuwwalkevertje”, of liever door de larven er van. De bladeren werden „à-jour” bewerkt, tot er ten slotte weinig meer overbleef dan de nerven, op de manier als het hiernevens afgebeelde blad laat zien.

Met de bladeren moet de plant haar voedsel bereiden, waarvan ze een deel gebruikt voor de bloemvorming. 't Spreekt van zelf, dat, als er geen voed-

sel gevormd is, er ook geen bloemen komen. De larven kan men te lijf gaan, door ze van de struiken te schudden, op te vangen op een stuk papier en daarna te verbranden. Nog beter gaat dit met de volwassen kevers zelve, die zich vooral 's morgens vroeg en 's avonds laat, als ze nog stijf van koude en dauw zijn, terstond laten vallen.

Intusschen is de tijd hiervoor zoo goed als voorbij. Maar er is een nog betere manier. Wie er op gelet heeft, heeft kunnen zien, hoe de kevertjes vooral aan 't uiteinde der twijgen zich ophielden. Wat ze daar deden?

Men kon ze daar bezig zien, van afstand tot afstand kleine holten in den tak te knagen. Daarna draaiden ze zich om, ten einde in die holten eenige eieren te deponeren. Vervolgens draaiden ze zich nogmaals om en verstopten de eitjes onder een propje knaagsel, dat, met speeksel vermengd, een prachtige bedekking opleverde.

Worden ze daar niet gestoord, dan komen 't volgend voorjaar, zoodra de tafel weer gedekt is, de larfjes weer te voorschijn, om op hun manier onze Sneeuwwal te verfraaien.

Niet van deze vrijwillige tuinhulp niet gediend is, inspecteere zijn Sneeuwballen eens nauwkeurig. Merkt men de bekende propjes, dan is afsnijden en verbranden de eenige methode.

B. B.

Sneeuwwalkever.

Links: takjes met eieren (een tak vergroot); rechts: een uitgegeten blad; daaronder eene larve en een kever (vergroet.)

AAN ONZE LEZERS.

Het groote aantal vruchten, dat ondergeteekende dagelijks wordt toegezonden met verzoek in de Vragenbus de namen, pluktijd, enz., enz. te willen vermelden, noopt hem het volgende ter kennis van onze lezers te brengen.

In de laatste 10 dagen werden door mij niet minder dan 41 zendingen ontvangen met het bovengenoemde doel. Sommige zendingen telden zelfs 80 en meer vruchten, zoodat ik werkelijk soms met de handen in 't haar zit. Zond men nu vruchten, die met kennis van zaken genomen worden, d. w. z. plukte men van een boom een tweetal vruchten die in doorsnede den vorm en de hoedanigheid van de soort aangeven en voegde men daarbij dan een bebladerd takje, dan zou het toch al zoo moeilijke werk daardoor zeer worden vergemakkelijkt, al wil ik daarmede volstrekt niet zeggen, dat men dan verzekerd kan zijn den naam te zullen krijgen. Ik ken enkele vruchten, maar erken gaarne, dat er veel meer zijn die ik niet ken, maar ik kom er op die wijze toch met meerdere zekerheid. Gewoonlijk ontvang ik vruchten van inferieure kwaliteit, of afgevalen of klein van stuk, enz. Wanneer men dus enkele vruchten bezit, waarvan men, of om er boomen van te bestellen of om andere redenen den naam wenscht te weten, geef dan als u ze mij toezendt, gevolg aan bovenstaanden wenk. Zendt mij s.v.p.

niet rijp en rauw uit uwe gansche verzameling, want, het moet gezegd, dan wordt het een bijna onmogelijk werk.

De meeste zendingen, verreweg de meeste, beantwoord ik per brief, omdat ik het opnemen van de lijst in de Vragenbus zonder eenig nut voor de overige lezers noem. Maar dat kost mij porto. Sommige zendingen zijn van een postzegel voorzien, het meerendeel echter niet en dat wordt voor mij te duur.

Hebt u dus enkele vruchten waarvan u de naam wenscht te weten, zend ze mij dan. Zend dan van elke soort twee mooie vruchten met een bebladerd takje, geef ons standplaats en u bekende eigenschappen op en sluit dan een postzegel in voor antwoord.

Zeist, 19-9-'07.

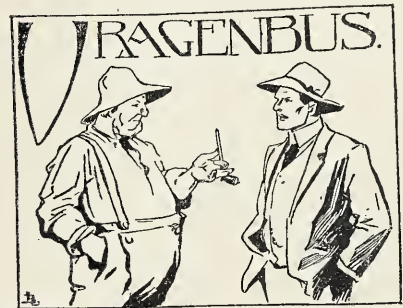
J. A. Kors.

Aan het bovenstaande wenschen we nog een enkel woordje toe te voegen. Toen ons blad opgericht werd, schreef een vriend ons o. m.: „Met de vragenbus zult ge den meesten last hebben”.

Ja, dat wisten we vooruit! Maar van de praktische waarde van eene goede inlichtingendienst waren we zóó beslist overtuigd, dat we de „Vragenbus” van 't begin af als een integreerend, een essentieel deel van onze „krant” beschouwden. En we weten het

immers: vele lezers slaan het eerst de „Vragenbus” op, ook al staat er van hen zelf geen vraag in. Ik wil maar zeggen, dat de „Vragenbus” beslist aan zijn doel beantwoordt. Maar... er is een maar. We werken niet zoo economisch als wel zou kunnen, en om daartoe te geraken, wenden we ons tot onze lezers met het verzoek om medewerking. Behalve het hierboven gevraagde van den heer Kors moeten we beleefd, doch met aandrang verzoeken: 1e. de vragen rechtstreeks aan de verschillende adressen te zenden; 2e. postzegel insluiten voor doorzending der vragen naar Amsterdam; 3e. de vragen zoo beknopt mogelijk stellen (desnoods met de noodige toelichting op een afzonderlijk stuk papier); 4e. schad. insecten of zieke plantendeelen verzenden in goed gesloten, liefst blikken, doosjes, busjes of in fleschjes; 5e. papier aan ééne zijde beschrijven.

Op die manier kunnen we op de minst omslachtige manier het meeste werk verrichten. RED.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten aan een der drie Redacteurs.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters, Tuinaanleg, aan den heer Leonard A. Springer, Tuinarchitect, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 215.

Ik heb een BLOEM; 't BLAD is vrij groot, breed lancetvormig METAAL-GLANZEND. De BLOEM GELIJKT veel op een DENAPPEL, waaruit TONG-VORMIGE donkerroze bloemen. Bloeit nu in September in de kamer. Welke is de naam?

b. Zijn YUCCA'S WINTERHARD? Kunnen ze op een beschut plaatsje buiten blijven staan in potten en kuipen?

c. Gaarne heb ik opgave van pyramide HEESTERS OF BOOMEN (ook bloeiend) hoog opgaand, om IN GAZON te planten. Grondsoort zware zandgrond plus een weinig hoog veen.

M.

O.

Antwoord, a. Zonder uw bloem te hebben gezien, is 't raden, wat het is; 't kan misschien *Justicia speciosa* zijn? Om zekerheid te hebben moet u echter eenig materiaal zenden; een blad met een bijna uitgebloeiende bloemtros zal wel voldoende zijn.

b. *Y. filamentosus* onder bedekking.

't Zal dus raadzaam zijn, vorstvrij te overwinteren.

c. De bedoeling is zeker niet, er een groep van te maken, maar zgn. solitaire planten te zetten? Wanneer u voor goede bemesting zorgt, is de keuze bijna onbeperkt, althans waar het heesters betreft. Als bloeiende boomen komen in de eerste plaats in aanmerking: pyramiden (struikvormen) van fruitboomen, die in den bloeitijd een heerlijk gezicht opleveren, maar als de vruchten rijpen niet minder. Eerst als de fruittuin goed voorzien is, zou ik aan de uitsluitend ornamentale planten beginnen.

Wil u beslist sierboomen en heesters, dan is *Catalpa* een der eerste om te noemen; dan de tulpenboom (*Liriodendron tulipifera*), die evenwel eerst op vrij hoogen leeftijd bloeit; van de Eschdoorns bloeien in 't voorjaar vrij aardig *A. platanoides* en *A. pl. Schneideri*; meer om 't fraaie blad zijn *A. ginnala* en *A. dasycarpum* zeer aanbevelenswaardig en als heestertjes de ongemeen fraaie Jap. eschdoorns (*A. polymorpha*), die evenwel ook alleen om 't blad gekweekt worden; maar dan moet u niet al te streng vasthouden aan den eisch van pyramidalen vorm. Als lage boomen zijn ook de meeste meidoorns, witte en roode, enk. en dub., uitstekend in pyramide-vorm te houden.

Om van de heesters het geheele jaar te genieten, zou u eene zoodanige keuze kunnen doen, dat u voorjaars-, zomer- en herfst-bloeiers plaatste. Tevens kunt u uwe keuze laten leiden door fraai blad en mooi gekleurde vruchten.

Voor zeer vroegen voorjaarsbloei komen gele Kornoelje (*Cornus Mas*), Peperboomje (*Daphne Mezereum*), *Calycanthus praecox* (= *Chimonanthus fragrans*), en iets later Jap. kwee (*Cydonia japonica*), *Rubus spectabilis*, *Prunus pissardi*, *Amelalulus*-soorten in aanmerking.

Voor den zomer zou ik u raden als iets buitengewoon fraais de sneeuwvlokkenboom (*Chionanthus virginica*) en *Exochorda Alberti*, en op den voorgrond een paar ex. van de fraaie *Cyanotis*-soorten, waarvan ik de blauwe het liefst mag lijden.

Op den achtergrond: *Rosa rugosa* (wit en rood), *Viburnum tomentosum plicatum*, *Jasmijn* (*Philadelphus*).

Hoewel er al meer genoemd is, dan u zult kunnen plaatsen, moet toch op enkele *Spiraea's*, *Lonicera's*, *Deutzia's* de aandacht gevestigd worden. Speciaal noem ik nog — om te eindigen: *Rhus cotinus*.

Voor den herfst is er m. i. geen sierlijker bloeier dan *Hybiscus syriacus*; maar die moet dan geheel vrij staan, terwijl de Vuurdoorn (*Crataegus pyracantha*) ons met zijn fraaie bessen den winter doorbrengt, en de Lijsterbes in 't najaar met de heerlijke bessen ons oog verkwikt.

Om de mooie herfstkleuren mogen *Liquidambar styraciflua* en *Parrotia persica* genoemd worden.

Tot slot de bekoorlijke winterbloeier *Hamelis arborea*, die soms met Nieuwjaar al enkele fraaie gele bloempjes laat zien.

B. B.

Vraag No. 216.

Ik ben overtuigd, dat men vele plantenziekten, evenals infectieziekten, door geneesmiddelen kan bestrijden. En vandaar dat ik nu raadgevingen zooveel mogelijk in praktijk breng. De moeilijkheid echter is, dat men zeker moet zijn van zijn diagnose alvorens het geneesmiddel toe te passen. Wat voor een leek als ik ben, moeilijk genoeg is.

Zoo lees ik vaak van schurft en van rotziekte. Ik weet, dat bij schurft de peren bersten en bij rotziekte de appels rotten. Maar, als de peren bersten, is dat dan altijd een gevolg van schurft? En als er een rottende peer of appel aan een boom zit, is dat dan al rotziekte? Dit voorjaar heb ik de boomen laten bespuiten met bouillie bordelaise (éénmaal slechts!), en thans heb ik aan verschillende boomen SCHEURENDE PEREN zitten meer dan in 1906, toen ze niet bespooten waren. IS DIT NU SCHURFT?

Na deze inleiding kom ik tot mijn vragen. Pakje A. Bladeren en 5 peren. Naam? Pluktijd? Lijden ze aan schurft?

Pakje B. Bladeren, 1 gr. en 1 kleine peer. Naam? Pluktijd? Wat zit er om 't takje? Is de kleinste peer ziek?

Pakje C. 1 peer aan een takje. Afkomstig van een groeten boom, die verbazend vol vruchten zit. Naam? Pluktijd? Duurzaamheid?

Pakje D. 1 peer, benevens bladeren. Is dit de groene juffer? Pluktijd?

Pakje E. 3 peren en bladeren. Een groote, oude boom. De peren worden flink groot, hebben mooie kleur, krijgen dan scheuren of beginnen te ratten. Van beide hierbij een staaltje. Naam? Pluktijd? Welke ziekte(n)?

Pakje F. 1 peer en bladeren. Naam? Pluktijd? Schurft?

Pakje G. 3 peren en bladeren. Naam? Pluktijd? Schurft?

Pakje H. Bladeren van een rijk dragende peer. Zitten vol riekjes. Ziekte?

Pakje I. 1 groote appel en blad. Naam? Pluktijd? Duurzaamheid?

Decenter.

C. D.

Antwoord: De takjes in het pakje H. waren aangetast door schurft en roest. Staant in de buurt van uwe boomen soms *Juniperus*? Dit is een conifer; zoo ja verwijder deze dan, want ze zijn oorzaak van deze laatste ziekte.

A. Soort Drielsche groene, winterstoofpeer, roestziekte.

B. Het ruigetje om het takje hiervan zijn de eitjes van de ringelrupsvlinder ze blijven zoo de winter over om in 't voorjaar door de warmte te worden uitgebroeid. De larfjes voeden zich dan met de jonge blaadjes en kunnen de boom geheel kaal houden. Als u ze ontdekt verwijder ze dan vooral en verbrand ze. De vrucht is de Pondspeer, beste stoofpeer, die lang goed blijft, wordt laatst Oct. geoogst.

C. Winterloutje, eveneens een beste stoofpeer, tijd van oogsten laatst Oct., gebruik Dec., Jan. en Febr.

D. Lange Perzikpeer, een goede handpeer voor deze maand.

E. Is aangetast door Monilia, de bladeren verteren, schurft, soort onbekend.

F. Is Conseiller à la Cour, een goede handpeer die half Oct. wordt geoogst en in den loop dier maand en November wordt gebruikt, zeer vatbaar voor schurft.

G. Is een beste stoofpeer, witte Cozijn, oogsttijd laatst Oct., gebruik de geheele winter.

I. Is vermoedelijk de Loddington. We zagen hiervan nog juist dezen dag een partijtje en hoewel de uwe zwakker van kleur was, komt ze in bouw geheel met deze overeen. Ze wordt in den loop dezer maand geoogst, in de volgende verbruikt.

De stelregel van uwe tuinman, n.l. dat gezonde boomen het best weerstand kunnen bieden tegen ziekten, is zeker goed, maar dat door goede bemesting alle ziekten zouden genezen, is wat al te kras, was dat waar dan was 't al heel gemakkelijk. Het bersten der vruchten wordt gewoonlijk veroorzaakt door de schurft. 't Kan toch zijn dat sommige soorten toch bersten zonder dat schurft is te constateeren. Dit vindt men nog al eens bij soorten die voor ons klimaat minder geschikt zijn,

we zouden echter 99 % op rekening van de *Fusicladium* durven stellen.

Het is mij zoowel uit de vruchten, als de toegezonden takjes gebleken dat uwe boomen nog al last van schurft hebben. Een maal spuiten geeft wel wat, maar in uw geval is voorloopig 3 keer spuiten wel noodig, u zult dan ook wel resultaten zien.

J. A. K.

Vraag no. 217.

Zou u zoo vriendelijk willen zijn mij in „Onze Tuinen” te willen mededeelen: 1o. hoe de hierbijgaande PEREN Nos. 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7, en APPELEN Nos. 1 en 2 HEETEN; 2o. of het tafel- dan wel stoofvruchten zijn, en 3o. wanneer zij geplukt en wanneer gegeten moeten worden? (boom of tafelryp zijn.)

Ook zoude ik gaarne willen weten hoe de KERSTROOS (*Helleborus*) VERMEERIGVULDIGD wordt; kan de plant gescheurd worden, en zoo ja, wanneer moet dat plaats hebben?

Terborg.

Abonné.

Antwoord: No. 1 is *Duchesse d'Angoulême*, plukrijp eind Sept., begin Oct. en in November eetbaar. No. 2 waarschijnlijk *Beurré Diel* (Meloenpeer), fijne tafelpier, plukrijp begin October, te gebruiken Nov. Dec. No. 3 *Louise Duhamel* (handpeer, doch van de 2de kwaliteit, plukrijp begin Oct., een 14 dagen later eetbaar, is gauw weg. No. 4 *Triomphe de Jodoigne*, handpeer, plukrijp begin Oct., November eetbaar. No. 5 *Soldat Laboureur*, goede handpeer, plukrijp begin Oct., November eetbaar. No. 6 *Alexandrine Douillard*, goede handpeer, direct plukken, October eetbaar. No. 7 *Conseiller de la Cour*, handpeer, plukrijp begin October, eetbaar November.

Groote appel is: *Loddington*, meer keuken- dan handappel, 2de klasse tafelpier, plukrijp eind Sept., eetbaar Oct.-Nov. Kleine appel is: *Lord Grosvenor*, meer voor de keuken geschikt, plukrijp direct; is spoedig daarna te gebruiken, is een vroege appel.

Helleborus niger (Kerstroos) wordt van zaad voortgekeukt. 't Zaad moet geoogst vóór de vruchten geheel rijp zijn: de zaaddozen springen plotseling open en 't zaad is weg. Voorzichtig dus! 't Zaad komt 't eerste jaar zeer onregelmatig op. 't Beste is 't zaad een jaar te stratificeren, om 't daarop volgende voorjaar uit te zaaien. Den volgende winter kunt u dan kleine planten hebben, die reeds een paar bloempjes geven.

P. v. d. V.

Vraag No. 218.

Bestaan er HANDLEIDINGEN waarin alle werkzaamheden beschreven staan die noodig zijn in een MOES-, FRUIT- en BLOEMENTUIN?

O.

J. H.

Antwoord: We kunnen u voor uw doel aanbevelen No. 1 van de goedkope Tuinbouw-bibliotheek, prijs f 0.35, verkrijgbaar bij alle boekhandelaren. Uitgave van W. E. J. Tjeenk Willink te Zwolle. Dit werkje met de rubriek Werk voor de volgende Week in „O. T.” zal u van veel nut kunnen zijn.

Een werk, waarin alle werkzaamheden worden aangegeven, zal wel moeilijk te krijgen zijn.

J. A. K.

Vraag No. 219.

Zou u zoo goed willen zijn in „O. T.” te vermelden de NAMEN van de hierbij ingesloten APPELS en PEREN?

Holwerd.

K.

Antwoord: Peren: 1. *Beurré Napoleon*; 2. *Doyné d'Alençon*; 3. *Pondspeer* (stoof-); 4. *Bezi de Chaumontel*. Appels: 1 en 3 zijn te slecht ontwikkeld om ze te

kunnen onderscheiden. 2. *Rambour Paleux*. J. A. Kors.

Vraag No. 220.

Ik heb eenige TOMATEN gekweekt, de planten groeien goed. Het snoeien heb ik gedaan net als in „Onze Tuinen” was aangegeven. Ze BLOEIEN BEST, maar ze willen GEEN VRUCHT zetten, de BLOEM wordt geel en dan VALT ze AF. Wat zou hiervan de oorzaak zijn?

Culemborg.

O.

Antwoord: Er wordt dit jaar veel meer geklaagd over het niet gelukken van deze cultuur. Het koude weer en de natte zomer is voor deze om warmte vragende plant dan ook niet voordeelig.

De bloem van de tomaat is altijd min of meer geel, dit is zij van nature. Maar als de bloem afvalt, zult u toch wel kleine vruchtjes bemerken. Is dit niet het geval, dan valt de geheele bloem, dus ook het vruchtbeginnel af. Het is ons niet mogelijk, zonder de planten te hebben gezien, te zeggen wat daarvan de oorzaak is. We hebben ook tomaten op den kouden grond, behandelen ze juist zooals we dat hebben aangegeven en ze zitten werkelijk stampvol met vruchten.

We waren heden juist bij u in de buurt en zagen daar te Schalkwijk een aantal planten vol met vrucht, maar niet grooter dan een goeden knikker, waarvan de regen en koude oorzaak waren; maar er was toch vrucht genoeg.

Als u thans nog geen vrucht hebt, kunt u ze gerust uittrekken en wegwerpen. 't Wordt dan niets meer.

J. A. K.

Vraag No. 221.

Welke acht u de beste BEMESTING voor vruchtboomen (PEREN en PERZIKEN) op ZWARE KLEI MET een LAAG TUINAARDE, en in welke hoeveelheid per boom en wanneer moet die geschieden? Het liefst zou ik kunstmest gebruiken, daar alles door mijn huis moet.

Rotterdam.

C.

Antwoord: We zouden u aanraden om nog dit najaar half November aan uwe boomen te geven 5 à 10 K.G. kalk, al naar grootte van uwe boomen. Deze kalk wordt er over uitgestrooid zoover als uwe boom reikt en bij leiboomen tot minstens 1 à 1.50 M. van de schutting. Geef dan in 't voorjaar per boom pl.m. 2 K.G. Superphosphaat en even zoveel Patent-Kali. Dit wordt omstreeks begin Maart uitgestrooid en onder geharkt. Geef dan half April en begin Juni aan uwe pereboomen $\frac{1}{2}$ K.G. Chilisalpeter, dat u over beide keeren verdeelt. Uwe perzikboomen geeft u dit laatste niet.

Strooi het uit zooals we voor de kalk hebben aangegeven en hark het wat door den grond.

Groeien uwe boomen echter goed, maken ze flinke scheuten en bladeren, dan is dit laatste overbodig, zelfs kan 't dan voor de vruchtbaarheid schadelijk werken.

J. A. K.

Vraag No. 222.

Als abonné van „Onze Tuinen” zou ik gaarne eenige inlichting ontrangen over enkele exemplaren van PEREN, welke ik u per postpakket toezend.

Ik nummerde ze van 1 tot en met 5 en merk daarbij op, dat ze zijn afgevallen en afgeplukt vóórdat ze uitgegroeid zijn.

No. 3 en 5 zijn van zoogenaamde snoeren, de andere van oude pyramiden.

Ik zou de NAMEN wenschen te weten en den PLUKTIJD.

Voorts voegde ik er nog 2 ongenummerde exemplaren bij van een andere pyramide (oud), met verzoek dienaangaande te mogen vernemen wat de oorzaak van het ongelijk uitzien kan wezen en of daartegen

iets te doen is. Enkele jaren geleden waren de peren van dezen boom over het geheel gaaf.

Arnhem.

Mr. H. P. d. W.

Antwoord: 1. *Beurré Diel*, pluktijd half Oct.; 2. Onmogelijk te herkennen; 3. *Fertility*, pluktijd laatst Sept.; 4. *Des Deux Sœurs*, pluktijd begin Oct.; 5. *Louise Bonne d'Avranches*, pluktijd ruim half Sept. Waaraan het verschil in grootte is toe te schrijven, is moeilijk uit te maken.

Is een vrucht dicht bij de gesteltak geplaatst en is het orgaan waarop deze geplaatst is flink, dan kan zoo'n vrucht meer presteeren dan wanneer deze is geplaatst op een zwak, soms ziekelijk orgaan. 't Kan ook zijn, dat de eene afzonderlijk is gegroeid, de andere met meerdere vruchten een zetel innemen.

J. A. K.

Vraag No. 223.

Mag ik u vriendelijk verzoeken van bijgaande PEREN zoo mogelijk de NAMEN in „Onze Tuinen” op te geven, alsmede den tijd waarop die vruchten ongeveer geplukt moeten worden?

Breda.

T.

Antwoord: a. Onbekend; b. *Fertility*, laatste helft Sept.; c. *Le Lectier*, half October; d. *Louise Bonne d'Avranches*, ruim half Sept.; e. *Soldat Laboureur*, half Sept.; f. *Duchesse d'Angoulême*, id.

J. A. K.

Vraag No. 224.

Als abonné van „O. T.” verzoek ik u mij mede te deelen den NAAM van de hierbij gaande PEREN.

Bruckelen.

N.

Antwoord: Grootste, gele, rijpe peer is *Bon Chrétien Williams*; kleinste, ook thans rijp, is *Beurré de Mèrede*.

J. A. K.

Vraag No. 225.

Hoe is de naam van bijgaande APPELS en PEREN?

Oirschot.

A. V.

Antwoord: No. 1 *Zomeraagt*; no. 2 *Baumanns Reinette*; no. 3 was verrot en dus onherkenbaar; no. 4 *Clapps favorite*; no. 5 onbekend.

J. A. K.

Vraag No. 226.

Verleden jaar plantte ik voor het eerst AARDBEIEN (*Laxton noble*); ze LEDEN erg VAN DEN STRENGEN WINTER en 't slechte voorjaar, zodat ik weinig vrucht kreeg. Nu zitten er vele UITLOOPPERS aan, die zich al vasthechten. Hoe moet ik daar mee aan, om 't volgend jaar goed te kunnen oogsten?

Mijn grond is dikke POTKLEI; wel is op de perken wat nieuwe aard gebracht, maar misschien niet voldoende. Is KALK door den grond mengen goed? Is GRAS ook goed voor MEST?

Winschoten.

Mevr. D. M.

Antwoord: Wilt u jonge aardbeiplanten hebben, zoo zult u eenige van dit uitloopers moeten behouden en wel aan elke plant een 5 à 6 tal. De eerste plant, die zich aan zoo'n uitlooper vormt, is de beste. Wilt u geen jonge planten er meer bij poten, zoo is 't voor de oude pollen natuurlijk 't beste zoo u die uitloopers direct wegneemt en dit geregeld om de 14 dagen doet. Zij leven altijd ten koste van de moederplant.

Uw grond is dikke potklei, de jonge planten zullen er dus zeer moeilijk in wortelen. Wilt u beslist jonge planten hebben zoo dient u daar waar ze wortel moeten, kleine potjes in den grond te graven en deze met lichte aarde te vullen. Kalk door den grond te mengen is op uw kleigrond niet kwaad. In 't najaar strooit u tusschen de planten flink wat paarden-

mest, die haar tot voedsel dient en ze tevens beschermt voor den strengen kou. Gras kan wel degelijk voor mest in aanmerking komen mits 't vanzelf aan te verteren komt. Op een hoop gezet ontwikkelt zich weldra broei, waarvan rotting een gevolg is. U kunt 't ook door uw anderen afval heemmen en krijgt zoodoende goede compost.

P. v. d. V.

Vraag No. 227.

Gaarne heb ik opgave van APPELS en PEREN, welke geschikt zijn om gekweekt te worden in PYRAMIDE, STRUIK, SNOERVORM enz., GEENT OP WILDELIJNG. Grondsoort zand met langje hoogveen.

M.

O.

Antwoord: Als appels: 1. *Lord Suffield*, 2. *Codlin Keswick*, 3. *Bismarck*, 4. *Cellini*, 5. *Cox Pomona*, 6. *Glasappel*, 7. *Engelsche Winter Goudpearmain*, 8. *Lane's Prince Albert*.

Als peren: 1. *Bonne Louise d'Avranches*, 2. *Bre. Clairgeau*, 3. *Poire de Tongres (Durandean)*, 4. *Marguerite Marillat*, 5. *Triomphe de Vienne*, 6. *Clapp's Favorite*, 7. *Fertility*, 8. *Josephine de Malines*, 9. *Soldat Laboureur*, 10. *William Duchesse*, 11. *Bre. Hardy*, 12. *Bon Chrétien William*, 13. *Souvenir du Congrès*, 14. *Docteur Jules Guyot*, 15. *Br. de Mèrede*, (*Double Philippe*), 16. *Alexandrine Douillard*, 17. *Duchesse d'Angoulême*.

Uw grond is zandgrond, vandaar dat we voor dien bodem de vruchten althans voor pyramiden en struiken liever op wildeling hebben. Voor snoeren of U-vormen zoudt u van de peren No. 2, 4 en 6 eveneens op dezen onderstam moeten hebben, de rest zou op kwee wel gaan. U noemt alles in één adem groote en kleine vormen, dit maakt bij 't kiezen van den onderstam nog al verschil.

P. v. d. V.

Vraag No. 228.

a. Gaarne vernam ik van u of de NAMEN van bijgaande PEREN juist zijn.

b. Zijn BORD. PAP en CARBOLINEUM voorbehoedsmiddelen of geneesmiddelen tegen SCHURFT?

c. Mijn twee pereboomen, genaamd MARIA LOUISE, hebben denzelfden vorm, doch vind ik ze van den eenen boom lekkerder dan van den anderen. Mijn twee DUCHESSE D'ANGOULÊME verschillen van elkander bij twee bladeren, welke ik van iederen boom afplukte. De eene had een zwarte, de andere een witte nerf.

d. Onder den boom Soldat Laboureur ZWERMEN geregeld den geheelen zomer veel VLEGGEN; heeft dat een oorzaak?

e. Op eenige appelboomen heb ik in den stam BREEDE GATEN gekregen, terwijl op eenige takken zeer dik ziek hout zit. Zou dat KANKER zijn?

f. Ook mijn ABRIKOOS heeft dit jaar wel gedragen (ze waren nu pas rijp), doch zaten VOL BERSTEN. Kan dit komen dat de ondergrond niet diep genoeg is omgespit?

g. Daar mijn HALFSTAM-KROONBOOMEN nogal kort op elkander staan, wilde ik ze dit jaar VERZETTEN. Op welke wijze en wanneer raadt u mij dat aan?

h. Zoudt u mij ook eenige soorten LATE ZURE APPELEN, STOOFF- en HANDFEREN willen opgeven, liefst soorten die zoo WEINIG mogelijk last van SCHURFT hebben? Wat acht u den besten vorm en waarop veredeld?

Velp.

B. B.

Antwoord: De gezonden peren waren bijzonder klein. Wanneer die nog aan de grootte moeten komen, mag 't wel tot Kerstmis warm weer blijven. Of hebt U wellicht bijzonder kleine ex. uitgezocht? 't Valt dan niet mee te ze herkennen. *Beurré Superfin* is goed, de beide Marie

Louise idem; de vorm verschilde wel wat, maar van één boom kan men wel tien afwijkende typen aantreffen. *Beurré Napoleon* is goed. *Bon Chrétien William* is foutief. (*Chrétien William* kennen we niet) jammer dat er geen steel aan zat, de vrucht had veel weg van *Marie Louise Dalcour*; *Duchesse d'Angoulême* met 't roodbruine aan den zonkant is goed op naam, de andere van zelf niet, deze lijkt dezelfde als uw *Winterrietpeer*, die voor dit soort te rond zijn. We konden deze niet thuis brengen. Uw *Soldat Laboureur* is niet anders als de *Gratiote* (Pondspeer). De *Vijgepeer* leek er totaal niet op, evenmin *Duchesse d'Angoulême*. *William Duchesse* is *Bon Chrétien William*.

Dat Uw *Vijgepeer* veel last van schurft heeft, verwondert ons niet, aan de gezonden vruchten te oordeelen ligt uw tuin bijzonder koud of is de bodem niet in orde. *Bordeauxsche* pap en *Carbolineum* zijn wel degelijk geneesmiddelen; meen echter niet dat sterk aangetaste boomen er zoo maar boven op komen, en we betwijfelen of uwe *vijgepeer* wel ziektevrij zal worden.

Dat uw beide *Duchesse d'Angoulême* verschillen, zal wel kloppen. Zie boven.

Bedoelt U met *Soldat Laboureur*, den boom, waarvan een vrucht was opgezonden, zoo is dit bedoelde soort niet, en naar onze meening een *Pondspeer*, waar vliegen nog al op azen. Vooral als er wat rotte bij komen.

Uwe appelboomen zullen wel last van de kankerziekte hebben. Snijd of zaag direct 't sterk aangetaste hout weg, maak de gaten met een krabber goed schoon, zonder in 't levende hout te komen en smeer ze goed in met beste *carbolineum*.

Het barsten der abrikozen zal wel gezocht moeten worden in de koude standplaats of dat de bodem te kil, te nat is. Trouwens de koude zomer heeft hieraan ook wel wat schuld. Dat ze nu pas rijp waren bewijst al dat uw tuin niet een van de warmste is.

Over 't verplanten van vruchtboomen zal te gelegener tijd wel een en ander worden meegedeeld.

Als late zure appels komen in aanmerking: *Brabantse Bellefleur*, *Goudreinette*, *Baumann's reinette*, *Court pendu*, *Holleman*, *Wijker Pippeling* e.a.

Voor stoofperen, *Gieser Wildeman*, *Winterrietpeer*, *Winterjan* of *Kleipeer*, *Winterlouwte*, *Gaboot*.

Voor de late handperen: *Bré Sterckmans*, *Bezy de Chaumontel*, *Passe Crassane*, *Bré Diel*, *Joséphine de Malines*, e. a., maar wanneer deze soorten voor uw tuin moeten dienen, zoo moeten we de aanplanting van late soorten beslist ontraden, wijl er niet veel van terecht zal komen, tenzij u een warme muur hebt. In ieder geval mogen deze late soorten handperen noch in struikvorm, noch in halfstam worden aangeplant, uw tuin deugt voor deze soorten niet.

De stoofperen plant u in halfstam, de appels eveneens, doch 2 en 3 voldoen ook in struikvorm zeer goed.

Waarop veredeld? Halfstam kroonboomen veredelt men altijd op zaailing peer of appel, struiken (peer) kan men ook op kwee veredelen, maar uwe soorten deugen daarvoor niet. De appelstruiken zouden voor uwe bodem wel op *Paradijs* veredeld kunnen zijn.

P. v. d. V.

Vraag No. 229.

Hierbij TAK MET BLADEREN EN FRUCHTEN van een 5-jarig pyramide *Doyenné du Comice*. De boom staat op zand met klei gemengd, en heeft bemesting met koemest en karniet gehad. Kunt u mij ook zeggen, wat aan de boom scheelt, en hoe het te verhelpen?

Arnhem.

J. A. C. Sl.

Antwoord: De vruchten en de tak zijn sterk aangetast door schurft (*Fusicladium*). Bestrijding: in 't voorjaar spuiten met Bord. pap, vóór den bloei, nà den bloei en als de vruchten zoo groot zijn als een knikker.

B. B.

Vraag No. 230.

In een der vakbladen worden zeer genoemd peren: *PETITE MARGUERITE* en *PRESIDENT d'OSMONVILLE*. Zouden deze voor mijn tuin geschikt zijn, de grond is nog al koud.

Berg en Dal.

C. F.

Antwoord In hoeverre genoemde peren 't in uw tuin zullen doen, zou ik niet kunnen en mogen zeggen, wijl ik de peren wel bij naam ken, doch ze nooit heb aangetroffen. Ze komen zeer weinig voor, wel in 't zuiden van ons land, daar schijnen ze 't nog al te doen. Bij de meeste boomkwekers zult u hen te vergeefs aanvragen. Een proef is in ieder geval licht te nemen.

P. v. d. V.

Vraag No. 231.

a. Een OUDE DRUIVENWINGERD, die steeds tamelijk goede witte druiven gaf, is sedert twee jaar ZIEK. In het voorjaar staat hij frisch groen, totdat halve zomer de BLADEREN beginnen OM te KRULLEN, GEEL worden en AFTALLEN. Van vruchten geen sprake, een paar VERSCHROMPELDE TROSSES. Ik zend u hierbij eenige bladeren, in de hoop u mij kunt zeggen, of er iets tegen te doen is.

b. Met de LINDEBOOMEN (leiboomen) om onzen tuin is het al een treurig gesteld. De meeste BLADEREN zijn BRUIN en VALLEN AF, vooral van die boomen waarvan de stamme vol KLEINE ORANJE BEESTJES zitten tot bovenin wat misschien de oorzaak is? Hierbij eenige bladeren en stukjes boombast met beestjes in blikken doosje. Onze bloemist laat de boomen voorjaar en begin JULI SNOEIEN. Is dit laatste wel goed? Juist als ze het mooist zijn, worden ze heelmaal kaal gemaakt en zit er geen groei meer in. Ik zou ze dan gaarne wat langer zoo mooi vol en groen willen zien.

c. Bij warm weder (vooral bij langdurige droogte) laten de LINDEN, zoo ook de iepen, doch deze minder, een KLEVERIG VOCHT vallen, soms is het heel erg, liggen er hier en daar vette druppels (niet gom), alles wat onder de boomen is kleef. Deze zomer hadden we niet veel last er van. Weet u daar ook raad voor, of is het een gewoon verschijnsel?

Gorinchem.

Merr. du C.

Antwoord: a. De verschijnselen bij uw druif wijzen er op, dat het met de wortels niet in orde is. In de eerste plaats ligt het vermoeden voor de hand, dat de bodem die bij u vermoedelijk uit zwaren, kouden kleigrond bestaat te vochtig is, wat wortelrot ten gevolge kan hebben. Als tweede oorzaak van 't vroegtijdig geel worden geeft prof. J. Ritzema Bos aan: Kaliumoede, wat dus met eene patent-kalibemesting te verhelpen zou zijn. Verder kunnen de wortels door parasieten aangetast zijn, nl. door paddestoelen (*Agaricus melleus*), en ten slotte kan uw wingerd ook te oud geworden zijn. In de laatste gevallen is opruimen het verstandigst.

b. Uw lindeboomen lijden inderdaad door de diertjes. 't Zijn mijten, gewoonlijk bekend onder den naam „roode spin“, waartegen u bij boomen niet veel kunt doen. Herhaaldelijk bespuiten met koud water, en dan vooral tegen den onderkant der bladeren kan 't kwaad verminderen. Geheel overeenkomstig de levenswijze vindt u ze thans op de schors, waar ze de winterkwartieren gaan betrekken. Daarom kan ook herhaaldelijk bespuiten der stammen

nog iets geven, vooral als ze daarna met zwavelpoeder bestoven worden.

c. Verder vond ik nog enkele bladluizen op de lindebladeren. Deze zijn de oorzaak van 't kleverige vocht (honigdauw). Daar ook de Bladluizen meest aan de onderzijde van 't blad zitten, zijn ze vrijwel alleen te bestrijden, door de boomen van onderen sterk en herhaaldelijk te bespuiten.

B. B.

Vraag No. 232.

Aanbrengen van VANGBANDEN voor WINTERLINDERS.

Rotterdam.

J. M.

Antwoord: Zie hierover uitvoerig art. in No. 14.

RED.

Vraag No. 233.

Sinds Juli ben ik geabonneerd op uw aardig blad en kom ik nu vriendelijk vragen wat ik doen moet met mijn KOUDE BAK om er de planten dezen winter in te bewaren. Ik heb een groote bak, twee ramen naast elkaar, in Mei gevuld met blad en broeiaarde; tevens bezit ik twee flinke matten. Zou ik nu één der ramen genoeg kunnen DEKKEN om er *geraniums*, *cineraria's* en andere stekken in te kunnen bewaren? En moet ik dan des winters ook nog gieten?

Zochem.

Mej. M. P.

Antwoord: *Geraniums* (*Pelargoniums*) en andere zoogenaamde zachte planten, maar vooral *Cineraria's* zijn zeer gevoelig voor vorst. Dergelijke planten kunnen wel in een kouden bak overwinteren mits er geen sprake van kan zijn dat de vorst er in zal doordringen. Nu weet ik niet of uw bak van steen dan wel van hout is gemaakt; een steenen bak mits goed gedekt, kan heel wat verdragen. Een houten bak daarentegen biedt niet zooveel weerstand en daarom moet men om den bak heen een kisting slaan, d.w.z. op afstand van 25 cm. om den bak heen een tweede wand zetten van planken of rietmatten. De ruimte tusschen de beide wanden vult men geheel met laag of droog turfstrooisel. Wanneer u daarbij als 't vriest de ramen dubbel of driedubbel dekt, bij strenge vorst zelfs met nog stroomatten en kleeden, dan zijn uw plantjes wel beveiligd. Bij gewoon, niet vriezend weder kunt u volstaan met een enkele mat te dekken.

Ook steenen bakken moeten bij streng winterweder omweld worden tenzij zij verwarmd worden met verwarmingsbuizen.

Des winters behoeft u slechts hoogst zelden te gieten. In koude bakken droogt het zoo hard niet.

v. L.

Vraag No. 234.

a. Kan ik RIEKENDE VIOLTJES IN EEN VERWARMDE KAMER in een brocibakje TREKKEN? Hoe moet ik dat doen en hoe kom ik er aan?

b. Wij hebben een PLEKJE GROND in Noordwijk a/Zee, een 600 M. VAN ZEE af, met helm en een paar braamstruiken. Is er eenige ZAAL- OF VASTE PLANT, die kans heeft daar op te GROEIEN?

Rotterdam.

F. v. H.

Antwoord: a. Zie antwoord op vraag No. 198 in No. 12. U volgt in hoofdzaak dezelfde behandeling en zet de planten niet te warm en vooral zoo licht mogelijk.

Koopt eenige sterke pollen of in potten gekweekte planten bij een bloemist.

b. Wanneer het stukje grond tegen de zeewinden is beschut kunt u er van alles kweken, zaai bloemen, zowel als vaste vaste planten. U zult echter goed moeten bemesten en des zomers ook veel gieten.

v. L.

Vraag No. 235.

In een bloemenwinkel te Frankfurt a. M. zag ik een mij onbekende bloem en

binnen gaande, werd mij als naam opgegeven: „Gloriosa superba”, ook wel „Methonia”, genaamd, een klimplant. Kunt u mij ook zeggen, of ik die hier in 't land kan bekomen en zoo ja, waar?

En tevens „Curcuma Roscoeana”; en „Lapageria rosea” var. „albiflora”.

KWEEKT MEN CAMPANULA MAYI DOOR ZAAD en is het een één- of tweejarige plant?

U zult mij veel genoeg doen, mij hierin den weg te wijzen. Hierachter voeg ik een recept voor gelei van Kersappeltjes, waar u in 't laatste nummer van „Onze Tuinen” naar vraagt.

Br. J. T. V. v. Th.

Antwoord: a. De *Gloriosa superba* kunt u ongetwijfeld bij een bloemist of anders bij een der grootere Haarlemsche bloembollenkwekers bekomen, ook de andere planten wel. Ik zend u een paar adressen per briefkaart.

b. *Campanula Mayi* is een sierlijke plant met licht blauwe bloemen, zeer geschikt voor ampels en bloemenbakjes. Deze plant is overblijvend en kan door stek en door deeling voortgekweekt worden en ongetwijfeld ook door zaad. Verlangt een liechte niet te warme standplaats.

Dank voor uwe mededeelingen betreffende confijten van Kersappeltjes. v. L.

Vraag No. 236.

De **PEREBOOMEN** in den tuin zitten vol met **ZOOGENAAMDE SLAKJES**, ik zend er u hiernaevens een paar toe, zij eten de bladeren geheel uit. Gaarne zou ik vernemen, indien u zoo goed wilt zijn, wat hieraan te doen en waar zij van daan komen?

Sassenheim.

Mej. v. D.

Antwoord: De zoogenaamde slakjes zijn geen slakjes; men noemt ze ook *slakrupsjes* en soms met den Vlaamchen naam *eckdrups*; maar 't zijn ook geen rupsjes. Toch zullen we den naam slakrups maar blijven gebruiken. Het zijn eigenlijke larven van een bladwesp, zoodat ze eigenlijk moesten heeten *slakvormige basterdrups*. Afzoeken is nog wel 't gemakkelijkste middel. Verder helpt: bestrooien met zwavelpoeder of met stuifkalk. B. B.

Vraag No. 237.

Hiernaevens eenige **BLADJES** van een **ORANJEBOOMPJE**. Het boompje staat frisch en mooi, maar verseidene blaadjjes gaan er zoo uitzien. Ik ben bang, dat het op den duur niet goed zal gaan. Zoudt u zoo goed willen zijn mij in te lichten omtrent die **BEESTJES** tegen de hoofdnerf van het nog gave blad. Ook of die gaatjes in de andere blaadjes ook veroorzaken. U kunt mij misschien tevens wel iets aan de hand doen om het tegen te gaan.

Rotterdam.

R. R. — v. V.

Antwoord: Omtrent de oorzaak van de gaatjes in 't blad kan ik u niet inlichten. 't Ziet er uit als een zuiver mechanische beschadiging, waaraan noch plantaardige, noch dierlijke parasieten schuld hebben.

Ergers is het, dat er zooveel *schildluizen* tegen den hoofdnerf van 't blad zitten. Die moeten verwijderd worden. Als 't boompje klein is, is de volgende manier uitstekend: leg het op zij en verwijder alle schildluizen, door ze met een spatelvormig houtje los te krabben. Daarna afzeepen of afspoelen met sterk zeepsop en vervolgens met schoon water na. Na 14 dagen herhalen. Is 't boompje hiervoor te groot, dan is 't bespuiten met petroleum-emulsie aan te raden. Beter nog is misschien 't gebruik van „X. L. All”, een verdelgingsmiddel tegen schild- en bladluizen, dat bij de handelaars in tuinbouwmaterialen te bekomen is. B. B.

Vraag No. 238.

Wat kan de oorzaak zijn, dat de **BLOEMEN** eener **ECUINACEA PURPUREA** reeds bij het ontkiemen de **BLOEMBLADEN TERUGBUIGEN**, en weldra **VERSCHROMPELEN**. De plant ziet er gezond uit, en brengt een menigte knoppen voort, maar de bloemen ontplooiën zich niet. Een paar zieke (of door insecten aangetaste) exemplaren hiernaevens.

A.

M.

Antwoord: Met de loupe vond ik in de bloemhoofdjes drie soorten van schadelijke insecten. In de eerste plaats enkele bladluizen, doch m. i. te weinig om zooveel schade te veroorzaken. Dan een paar springstaarten, welke ik ook niet voor de beschadigers meende te moeten houden. Ten slotte vond ik tusschen de strooschubben en tusschen de bloembuisjes op het bloemhoofdje talrijke blaaspooten (*Thrips*); meest de gele larfjes; maar ook enkele gevleugelde volwassen diertjes. Deze zijn misschien de hoofdschuldigen. Bespuiten der ongeopende bloemhoofdjes met „Welling's Insectencider” of „X. L. All” (vloeiistoffen-raffichisseur) en na eenigen tijd met zuiver water zal wel helpen. B. B.

Vraag No. 239.

Gaarne zoude ik den **NAAM** dezer **PEREN** van u vernemen en ook waaraan het is toe te schrijven, dat er zooveel **GEBERSTEN** en **GEVLEKT** zijn, zooals u aan bijgaande ziet.

De boom (hoogstam) staat in de onmiddellijke nabijheid eener stoomfabriek. Zou de rook somtijds invloed op het uitwendige der peer kunnen uitoefenen?

Tilburg.

Mevr. L. G.

Antwoord: De naam van de peren, die u ons toezond, is *Beurré d'Amaulis*, een uitstekende tafelppeer, rijpt half Sept.

Het bersten en de vlekken worden veroorzaakt door een zwam *Fusicladium* geheeten. IJverig bespuiten met Bordausche pap is een uitstekend bestrijdingsmiddel. Men bespuit des winters als de boomen bladerloos zijn, voor de tweede maal voor de bloemen zich openen en voor de derde maal als de vruchten de grootte van een knikker bereikt hebben.

We willen niet beweren dat rook totaal onschadelijk is, maar in dit geval is hij volmaakt onschuldig. J. C. M.

Vraag No. 240.

Bij een **LINDEBOOM** komt uit **GATEN** die voor een jaar of drie **DOOR HOUTDUIVEN** daarin gepikt zijn, een **SLIJM-ACHTIG VOCHT**, dat bijna tot het midden van den stam loopt en ook de bovenste takken bedekt. Als men het aanraakt, is het als spinrag.

De tuinman haalde uit een der gaten een soort **POEDER**, dat **VAN HOUTWORM** afkomstig geleek.

Mag ik u beleeft verzoeken mee te willen deelen, hoe het beste te handelen?

Buiksloot.

Mevr. v. M.

Antwoord: 'k Heb nimmer gehoord, dat houtduiven op deze wijze schadelijk werden, en ook prof. Ritzen a Bos maakt er geen melding van, zoodat ik wel zou willen vragen, of u er wel beslist zeker van is, dat zij de beschadigers zijn? Ik denk veeleer — ook in verband met het knaagsel, dat uw tuinman uit het gat haalde — dat er houttrupsen in zitten, en daartegen is zoo goed als niets te doen. Kunt u misschien wat van 't knaagsel sturen, dan kan ik met meer zekerheid oordeelen. B. B.

Vraag No. 241.

a. Gaarne vernam ik, van **WELKEN** plant bijgaande **BESSEN** zijn?

b. Eerst in den **NAZOMER** verschijnen de **HALMEN** der plant in het gazon, waarvan ik u hierbij een halm zend. Is dit niet veel te laat? Wat is hieraan te doen?

c. Een groote boom (*Acer*) is geheel bedekt met luis, zoowel takken als stam, wij beproefden reeds met borstels met zeepwater deze **INSECTEN** te verdelen en hoewel wij er duizenden doodden, verscheijnen er altijd meer, wat hieraan te doen en hoe **DEZE PLAAG** voor het volgende jaar te voorkomen?

d. Is 't in **OCTOBER** te laat om **CROCUSJES** te **PLANTEN** in een rand van gazon op het Gosten? Hoe lang bloeien ze? Hilversum.

A. J. D.

Antwoord: a. Het toegezonden takje was een *Berberis*; de soort konden wij niet bepalen.

b. Zeker, veel te laat, misschien is de plant *Eulalia japonica* wat te diep geplant. Laat haar nu groeien, dek haar voor strenge vorst goed af en haal haar het volgende voorjaar uit den grond.

c. Een speciaal middel is ons niet bekend. Wanneer u waterleiding bezit, zou u elken morgen de spuit op kunnen zetten, zie ook het antwoord op Vraag 195.

Te voorkomen is de kwaal niet, maar maar vroeg met bestrijdingsmiddelen werken is aanbevelingswaardig.

d. In October kunt u nog wel *Crocusjes* planten, maar vroeger is beter; plant ze echter niet in een rand maar hier en daar in het gazon verspreid, dat is veel mooier. Zij bloeien ongeveer drie à vier weken, dit hangt van het weer af. J. K. B.

Vraag No. 242.

Mijn Stam- en Struik**ROZEN** hebben dezen zomer veel last dat de **BLADEREN** **ZWARTE PLEKKEN** krijgen, die gaandeweg grooter worden en het geheele blad doen **VERDORREN**, dat daarna **AFVALT**, terwijl van de bloemknoppen niets terecht komt. Verseidene mijner rozen zijn dan ook nu reeds geheel kaal en anderen zijn het reeds geheel geweest, want spoedig nadat alle bladeren en knoppen zijn afgevallen, beginnen zich weder nieuwe te ontwikkelen en hebben zelfs enkele weder gebloeid, maar de bloem is dan veel kleiner dan gewoonlijk. Een Stamroos *Soleil d'Or* vertoonde het eerst dat kwaad en de rozen die in de nabijheid daarvan staan, zijn allen door dezelfde kwaal aangetast, terwijl van de verder verwijderde er verschillende, maar zeer enkele, geheel gezond gebleven zijn. Gaarne zou ik van u vernemen, wat ik tegen dit kwaad moet doen, want als dat het volgende jaar nog erger mocht optreden, dan nu het geval is, dan heb ik niet alleen bijna geen bloemen, maar den geheelen zomer struiken en stammen zonder bladeren.

K.

A. S.

Antwoord: Uw rozen zijn waarschijnlijk aangetast geweest door de *rozenroest* (zonder materiaal niet met zekerheid te zeggen). Hiertegen wordt aangewend: bestuiven met zwavelpoeder. Verder is 't zaak, de eerste bladeren, die de ziekte vertoonen, te verbranden. Als voorbehoedsmiddel vroeg in 't voorjaar, vóór 't uitloopen, besproeien met Bordausche pap. Op het oogenblik zal er niet veel meer tegen te doen zijn, dan de bladeren, die nog roest vertoonen, verbranden. In geen geval afgevalen bladeren, waarop roest zit, laten liggen. Daar gaat a.s. voorjaar de besmetting van uit. B. B.

Vraag No. 243.

a. Wat **SCHELT** mijne **ROZEN**, waarvan de bladen, zooals inliggende, **VLEKKEN** vertoonen, en wat is er aan te doen?

b. In mijn tuintje, dat op het Z. ligt, staat aan het einde een **KASTANJE**, deze

begint aan den STAM twee MATTE, DONKERE PLEKKEN te vertoonen, die er net uitzien, of de schors rot. Wat zou dat zijn?
c. Bloeit een SERING NIET, als hij ONDER EEN BOOM staat, dus 's zomers geen zon krijgt? Een gewone JASMIJN ook niet?

d. Hoe moet ik de volgende vaste planten overwinteren, dekken of niet; in den vollen grond: *Viola odorata*, *Helenium autumnale grandiflorum*, *Solidago virga aurea*, *Phlox decussata*; in pot en kuip: *Polygonum amplexicaule*.

Haarlem.

E. L.—R.

Antwoord: a. De toegezonden blaadjes waren sterk aangetast door een schimmel, bekend als Rozenroest. Knip al de vlekke-rijge blaadjes van de rozen en verbrand deze. Het volgend voorjaar is het goed de rozen te bespuiten met Bordeauxsche pap.

b. Dat weten wij niet; vraag het eens aan den heer Springer.

c. Onder deze condities bloeit een Sering niet; een Jasmin wil het onder een boom nog wel eens doen.

d. De in den vollen grond staande planten behoeft u niet te dekken; de planten in pot of kuip brengt u in een niet verwarmd vertrek, waar het zonder hinder voor de planten eenige graden vriezen mag.

J. K. B.

Vraag No. 244.

a. Ik heb een PALM, welke het vorige jaar zeer veel last had van WORMpjes EN MIEREN. In 't voorjaar heeft een bloemist de plant nieuwe aarde gegeven. Het ongedierte is nu weg, doch de punten der vingers of bladen worden bruin, verdrogen. Wat kan de oorzaak zijn en wat er aan te doen?

b. Eenige maanden — 2 of 3 — terug kreeg ik van iemand een jonge plant. Een bloemist noemde hem *Impensensintani* (eenige blaadjes in het doosje). Toen ik dat plantje kreeg zat er één rood bloempje aan en verscheidene knoppen in den vorm van hartjes. De bloem is afgevallen, de knoppen vallen eveneens af, alvorens open te gaan. Kan de oorzaak zitten in de vormpjes, welke ik u met dezelfde post in een doosje zend? Ik vond namelijk op zekerden dag wel 30 van die beestjes in den chasse-pot, waarin ik het potje voor het raam — zonkant — had geplaatst. Wat moet ik doen om die beestjes te verdelgen.

's-Gravenhage.

B. J. M. B.

Antwoord: a. Moeilijk uit te maken, zonder de plant te zien. Is de grondsoort goed? Zijn de wortels bij 't verplanten beschadigd? Is de nieuwe grond goed aangebracht? Was de plant voorheen gezond? Staat de palm te droog? Of te nat? Te veel zon? Enz.

b. Het takje van *Impatiens sultani* zag er recht treurig uit. 't Maakt den indruk alsof het in een mooi verglaasd potje staat, waarin de aarde verzuurd is. Voor die veronderstelling pleiten ook de „wormpjes” waarvan u schrijft. Het doosje was stuk, zoodat er geen enkel in zat. 't Eenige middel is: verplanten in goeden grond en in een gewonen pot!

B. B.

Vraag No. 245.

Men heeft mij enkele malen aangeraden een GAT te boren DOOR HET HART VAN DEN BOOM en dit te VULLEN MET een HOUTEN PROP, ik kan mij geen voorstelling maken dat dit eenig nut kan hebben, integendeel wel nadeelig voor de boom. Wat is uw idee hieromtrent?

Ridderkerk.

B. B. Bz.

Antwoord: We hoorden dit middel meer-malen aanprijzen, zonder dat we ook maar ooit konden nagaan waaraan dit bevorderlijk zou kunnen zijn. 't Is, naar we meenen, iets uit een echte oude doos. Zoo iets uit

Dicnte, daar legt men in den boom plaggen (zoden) de boomen worden dan niet bekeht.

Onze stelregel is, dat bij alles wat we aan onze boomen doen, we ons rekenschap moeten kunnen geven van de gevolgen, dit nu kunnen we bij die gaten-boorderij maar niet vinden en daarom wil het er bij ons nog niet in. In elk geval aarzel ik geenszins als mijne meening te kennen te geven dat het in ieder geval slecht moet zijn. Het doet me genoegen dat u van het zelfde gevoelen zijt.

J. A. K.

Vraag No. 246.

In onzen STADSTUIN, liggig Zuid, en beschut, staat sinds 30 jaar een NOTEBOOM, vroeger gaf hij veel, nu haast GEEN VRUCHTEN. Hij bloeit veel en dan valt alles, zoo groot als knikkers, af. Er zijn nu misschien 10 noten aan. Wat moet ik hiertegen doen.

Rotterdam.

T. v. H.

Antwoord: We vermoeden dat uw noteboom eene al te gunstige plaats heeft. Deze boom verlangt meer dan eenige andere fruitboom een open standplaats. Een enkele bepaald warme dag kan bij eene standplaats als in uwe vraag is aangegeven voldoende zijn om alle of bijna alle vruchten kort daarna te zien afvallen. Wanneer er in de omgeving maar wat te halen is dan zal de noteboom er wel voor zorgen zijn wortels er op uit te zenden. We kennen bijna geen boom die zoover met zijn wortels van huis gaat als de noteboom. Gebrek aan voedsel zal het daarom wel niet zijn. Toch zou 't mogelijk kunnen wezen dat er gebrek aan Phosphorzuur is. Als u daarin wil voorzien geef dan een 4 à 5 K.G. superphosphaat, dit bevordert de ontwikkeling van de vrucht.

J. A. K.

Vraag No. 247.

a. Welke KUNSTMEST moet ik geven aan mijne VRUCHTBOOMEN. Appels, peren, pruimen en wanneer?

b. HOE moet ik de kunstmest STROOIEN en HOEVEEL? (de boomen staan meerendeels op een grasveld, dat ik niet kan omspitten) in een kring rond de kroon of over de geheele oppervlakte?

c. HOEVEER moet ik van de stam blijven BIJ LEIBOOMEN?

d. WAARMEDE moet een koude KASDRUIF worden BEMEST, waarvan de stam buiten de kas staat (door een gat in den muur). Wanneer? Hoeveel? Hoe?

e. Is BLOED werkelijk een GOEDE BEMESTING VOOR een DRUIF?

Eenrum.

K.

Antwoord: We zullen maar zoo vrij zijn af te wijken van de orde waarin door u de vragen zijn gesteld, we gelooven dan in ruimte winnen.

In uw geval, waar de vruchtboomen meerendeels in grasland staan, zouden we u raden, dit najaar te strooien per flinke boom 10 à 15 K.G. Thomasphosphaat. Heeft uwe boom een flinken omtrek, is deze b.v. een 25 à 30 jarige boom dan behoef u op 2 à 3 meter rond de stam niets of hoege-naamd niets te strooien, van hier tot een meter buiten de buitenomtrek van de kroon wordt de kunstmest uitgestrooid. U doet dit omstreeks half November.

Geef dan verder in Febr. of Maart 1908 per boom 3—8 K. G. Patent Kali en in den loop van Maart begin April 1 à 2 K.G. Chilisalpeter welke laatste u nog eens herhaald in 't begin van Juni. Deze kunstmest behoef u niet onder te werken; hij zoekt in uw grasveld zijn weg wel naar de boomwortels.

Geef dan in 't najaar 1908 per boom 10 à 20 K.G. kalk en dan in voorjaar 1909 wat verteerde stalmest wat u ook op dezelfde wijze als voor den kunstmest is gezegd uitstrooit en laat liggen.

Bij leiboomen bestrooit u de geheele op-

pervlakte minstens 1 à 1½ M. breedte van af muur, schutting of spalier. Zoover de takken reiken strooit u den mest uit. Hier kun u de kunstmest wat door de bovengrond harken, en geeft u stalmest, deze voorzichtig onder werken.

Geef aan uwe druif flink wat oude koemest vermengd met wat kalkpuin en als u het bezit, vermengd met wat broeigrond. Geef bovendien wat kunstmest per boom 250 tot 500 gr. patentkali en superphosphaat.

Bloed is een goede mest, maar eenzijdig, 't bevat veel stikstof. Is stikstof dus noodig, is nl. het blad van uwe druif klein en niet donkergroen gekleurd dan kan 't goed zijn bloed te geven. Denk er echter aan dat bloed als u het versch toedient scherp is. Laat het daarom eerst eenige weken in een kuip of open put ontbinden dan loopt u niet de kans nadeelige gevolgen te ondervinden.

J. A. K.

Vraag No. 248.

a. Als abonné op Onze Tuinen ben ik zoo vrij u hierbij toe te zenden EENIG FRUIT, met verzoek ervan te willen mededeelen: 1. NAAM, 2. STOOFF- OF HANDVRUCHT, en 3. HANDELSWAARDE.

b. Toen ik dit huis huurde, was de boomgaard elk jaar gemaaid en kreeg nooit mest, behalve de plé. De bodem bestaat uit rivierklei. U begrijpt dat de betrekkelijk oude boomen (naar schatting 30 à 40 jaar) er niet bijzonder florissant uitzien, ook al omdat of niet of heel onoordeelkundig is gesnoeid. Wat nu als meststof te gebruiken? Mijn plan was, dit najaar twee à drie karren koemest er op te brengen en verder zoo noodig kunstmest te gebruiken. Zoo noodig hoeveel en wat? De oppervlakte is ± 800 vk. M.

W.

Antwoord: De namen der vruchten zijn. no. 1 Louise bonne d'Aranches, no. 2 onbekend; no. 3 Beurré de Mérode; no. 4 Beurré d'Hardenpont; no. 5 Eva Bultet; no. 6 Bellefleur; no. 7 Calabasse de Tirlémont.

Houdt u ons ten goede, dat we er ons niet aan gaan wagen de verkoopwaarde aan te geven. De waarde der vruchten wordt bepaald door: 1. soort en hoedanigheid; 2. de ontwikkeling; 3. de verzorging bij plukken en verzenden; 4. door plaatselijke toestanden. Met al deze toestanden zijn we van hieruit ten uwent niet bekend en zouden we ons dus op al te glad ijs begeven.

Uwe boomen zijn door de herhaalde bemesting met beer zeer eenzijdig bemest. Beer bevat in hoofdzaak stikstof en missen we daarin de mede zeer noodzakelijke bestanddeelen, nl. phosphorzuur, kali en kalk. 't Zal dus zaak zijn deze aan te brengen. We zouden u daarom aanraden in dit najaar een flinke kalkbemesting te geven. Strooi daarvoor uit op uwe geheele oppervlakte 3 à 400 K.G. kalk en werk deze zoo mogelijk onder den grond, luchtig onderspitten. Geef dan in 't voorjaar en Maart b.v. 60 K.G. Superphosphaat en 60 K.G. Patentkali. Zijn uwe boomen bepaald armoedig zoo als men dat noemt, onthoudt ze dan bovendien u koemestplan niet, 't zal ze ten goede komen.

J. A. K.

ERRATUM.

In No. 12, blz. 185, 3e kolom, regel 1 van boven, staat een drukfout. De naam van bedoelde peer is *Fondante de Charneux*, een bijzonder lekkere peer, die waard is op den echten naam te staan.

TENTOONSTELLINGEN.

Floralia-Vereenigingen.

Zalt-Bommel.

Zondag 15 Sept. hield de vereeniging Floralia te Zalt-Bommel haar vierde jaarlijksche tentoonstelling. In de Nuts-zaal waren de pl.m. 1100 tot, meerendeels goede, planten opgekweekte voorjaarsstekken tentoongesteld, waarbij de bekroonde exemplaren een afzonderlijke groep vormden, terwijl de zaal verder versierd was met op lusterplanten en een tafel met de voor de verloting bestemde prijzen; een keurig effect maakte ook eene door eenige dames met hei opgewerkte balustrade.

Te half twee opende de heer Van Haselt, burgemeester van Zalt-Bommel, de tentoonstelling met een opwekkende rede. Van 2 tot 4 gaf de Harmonie Euterpe welwillend in den Nutstuin eene matinee die door honderden bezocht werd.

In de pauze had de uitreiking der prijzen, bestaande in geld met een diploma, plaats. Des avonds van 7—9 uur was de tentoonstelling wederom geopend, waarbij de kleurrijke zaal in het gaslicht voorwaar geen minder fraai effect maakte. In den tuin speelde toen de muziek van het Bommelsche werbaarheidskorps „Karel van der Heyden”.

Te half negen had de verloting plaats, welke, naast bloemenverkoop door jonge meisjes, telkenjare tot dekking der kosten aan de tentoonstelling verbonden is.

Dat dit feest weder insloeg kon blijken uit het feit, dat het bestuur 's avonds wederom 24 nieuwe leden kon noteeren. Typeerend is ook de opmerking van een eenvoudige man: „meneer „Floralia” is 't mooiste wat we hier hebben”.

Voor de viering van 't eerste lustrum in 1908 bestaan dan ook bij bestuur en leden voorzeker de beste voornemens.

DE V.

Wormerveer.

De vereeniging „Floralia” te Wormerveer heeft Zaterdag en Zondag in de „Nieuwe Societeit” aldaar haar jaarlijksche tentoonstelling gehouden.

De ingezonden planten, gekweekt door vaklieden, volwassenen en kinderen zagen er boven verwachting bijna alle frisch en fleurig uit. Als altijd waren voor de best gekweekte planten en groepen prijzen beschikbaar. Ook waren door het bestuur enkele prijzen uitgelooft voor de mooiste bouquetten van in het wild groeiende planten in de omgeving, 32 ruikers werden ingezonden, de een al smaakvoller opgemaakt dan de ander. De tentoonstelling werd des Zondags-namiddags met een concert in den tuin besloten.

(„Hbld.”)

Zaandam.

Te Zaandam is Zaterdag en Zondag in het Volkspark vanwege de vereeniging Floralia, onderafdeeling van den Volksbond, een bloemententoonstelling gehouden, die ondanks den ongunstigen zomer uitstekend geslaagd kan heeten. Hieraan was tevens verbonden een wedstrijd voor versierde rijwelen, waarvoor de deelneming evenwel niet groot was.

(„Hbld.”)

BRIEVENBUS.

Kersappeltjesgelei.

Naar aanleiding van een opmerking van den heer P. v. d. Vlist over confijten van Kersappeltjes, deelt een onzer lezers het volgende mede, dat we met dank plaatsen:

Van Kersappeltjes kan men een heerlijke gelei maken op de volgende wijze: Ondoe de vruchten van de stelen, wasch ze goed af en kook de massa tot moes, waarna men alles door een zeef wrijft. Het nat dat dan overblijft, kookt men met gelijk gewicht aan suiker in een niet diepe geëmailleerde pan; gedurig roeren met een schoone houten lepel en het schuim en vuil verwijderen. Als het de vereischte dikte heeft, kan men het in potjes bewaren. Laat men een druppel nat op een bord vallen, en die loopt niet meer uit, dan is de gelei goed.

Op blz. 173 van „Onze Tuinen” van 14 Sept. l.l. komt een vraag voor naar een recept voor het confijten van Kersappeltjes. Een recept daarvoor vond ik niet; wel een voor het maken van gelei, en van inleggen in suur, die ik hier laat volgen.

1. Gelei van Kersappeltjes.

De appeltjes worden gewasschen en, met koud water bedekt, opgezet om tot moes te koken, dat men daarop door een doek wringt. Den volgende dag wordt het sap helder afgegoten, gewogen, en met de helft van zijn gewicht aan suiker, onder voortdurend schuimen, gedurende één uur gekookt. Dan doet men het in potjes.

Voor confijten en suiker (natuurlijk) zou ik ook gaarne met een voorschrift voor bereiding in kennis worden gesteld!

Op zoet-zuur gezet hebben wij meermalen ondervonden, dat ze te hard blijven of, bij vooraf opwellen, in moes vallen. Voor marmelade gaan ze te spoedig over tot beschimmelen. Daarom maken wij er nu van „Kersappeltjes-moes” — dat smaakt uitstekend, van natuur zeer gekruid; — schillen en klokhuis blijven er aan en in; men vindt ze ook niet meer terug, nadat men ze door een staalraaf-zeef heeft fijn gewreven — alleen! het vraagt een quantum suiker, want ze zijn nog al wrangzuur.

Annie C. E. v. A.

Utrecht, 15 Sept. 1907.

BERICHT.

De Directie van „O. T.” verzoekt den medewerkers opgave van geleerden arbeid gedurende het afgeloopen kwartaal te willen zenden aan de Administratie van „Onze Tuinen”, N. Z. Voorburgwal 234-240, Amsterdam.

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

UIT DE HAND TE KOOP:

grote voorraad **jonge Pere- en Appel-boomen** tevens eenige zware **Coniferen, Thuya's, Treurboomen, Bloemen- en Sierheesters.**

Te zien en inlichtingen bij den Tuinman P. VAN SLOOTEN, op *Groeneveld*, bij Nunspeet. (132)

Bloemen- en Gazonmest

kost, netjes verpakt in busjes met gebruiksaanwijzing en een glaasje voldoende voor een Liter water, franco thuis:

Proefbusjes f 0.50; bv. 1 KG. f 1.—; 1½ KG. f 1.25; 2 KG. f 1.50; 2½ KG. f 1.75; 3 KG. f 2.—; 4 KG. f 2.50; 5 KG. f 3.—.

Wederverkoopers genieten korting.

Mij. tot Verkoop van Hulpemeststoffen.

OPGERICHT 1893 TE DORDRECHT.

Verder alle soorten Meststoffen voor Land- en Tuinbouw. (116)

Sprenkelaars Systeem „Vermorel”, poeder voor Bordeauxsche pap, Kopervitriool enz.

Vraagt inlichtingen en prijsopgaven.

Jac. P. R. Galesloot & Co.

Amsterdam Damrak 93.

BOOMKWEKERIJEN : SANTPOORT.

Doe thans een keuze uit onzen ruimen voorraad

VRUCHTBOOMEN

in alle gangbare vormen. (121)

Ruim 50,000 stuks leverbaar voorradig.

Ook voorhanden:

VRUCHTBOOMEN in potten, HEESTERS, CONIFEREN, STRUIK- en STAMROZEN.

RODBARD's vermaarde BLOEMBOLLEN

werden met verscheidene EERSTE prijzen bekroond op de Voorjaars-tentoonstelling te Brighton (Engeland) den 9en en 10en April 1907. Geïllustreerde Prijs-courant op aanvraag gratis verkrijgbaar. (133)

W. TH. RODBARD, Kweekerij „Lapinenburg”, Hillegom bij Haarlem. Opgericht 1892.

J. J. THOOLEN, Bloembollen-Kwekerij „De Export”, Heemstede—Haarlem heeft in uitstekende qualiteit voorhanden Bloembollen voor Tuin en Kamerversiering, welke tegen de volgende lage prijzen worden aangeboden. Bestellingen boven f 2 50 franco. Emballage vrij. Oppericht 1884.

	p. 12	p. 100
Hyacinten in verschillen- de kleuren gemengd.	f 0.50	f 4.00
Hyacinteu lila één soort	„ 0.50	„ 4.00
Hyacinten douker blauw één soort.	„ 0.50	„ 4.00
Hyacinten wit één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinten rood één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinten geel één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinten 1e soort in verschei- dene soorten, rood, wit en blauw naar mijn keuze	„ 1.20	„ 9.00
Tulpen enkele vroege in ver- schillende kleuren	„ 0.16	„ 1.20
Tulpen enkel wit één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen enkel rose één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen enkel geel één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen in Mei bloeiende, ge- mengd.	„ 0.15	„ 1.00
Tulpen dubbele vroege in ver- schillende kleuren	„ 0.16	„ 1.20
Tulpen dubbel wit één kleur	„ 0.30	„ 2.40
Tulpen dubbel rose één kleur	„ 0.28	„ 2.00
Tulpen dubbel geel één kleur	„ 0.28	„ 2.00
Crocus gemengde kleuren 1e soort	„ 0.15	„ 1.00
Crocus gemengde kleuren 2e soort	„ 0.08	„ 0.50
Scilla sibirica blauw	„ 0.15	„ 1.00
Iris hispanica in verschil- lende kleuren	„ 0.30	„ 1.00
Iris anglica gemengde kleu- ren	f 0.15	„ 1.00
Fritillaria Meleagris (Kievits- eitje)	„ 0.20	„ 1.60
Narcissen enkele gemengde kleuren.	„ 0.10	„ 0.80
Narcissen trompetbloemige ge- mengd.	„ 0.16	„ 1.20
Narcissen dubbele gemengd	„ 0.20	„ 1.60
Narcissen twee kleurig bloeiend	„ 0.25	„ 2.00
Narcis Leeds stervormig	„ 0.08	„ 0.60
Narcis Mrs. Langtry wit	„ 0.16	„ 1.20
Sneeuw klokjes enkele.	„ 0.16	„ 1.20
25 Bloembollen berekend volgens den 100-prijs.		(129)

(120)

Onoverschatbaar doelmatig voor Land-
Tuinbouw en Industrie.

Prijs van af f 35 en hooger.

B. J. RUBENS & Co., Imp., Amsterd.
Vraagt prospectus No. 1923.

A. HARTEVELT Az.

Rozen- en Vruchtboomkwekerij.

Rijswijk, bij den Haag.

(123)

Bezoek op de kwekerij ten allen tijde welkom.

BESTELT uwe noodige **Bloembollen** (Hyacinten, Tulpen, Crocus, Narcissen, enz.) bij **J. E. C. VERNOUT**, „Congres van Flora”, Plein 22, **Haarlem**.

Uitgebreide, geïllustreerde Prijscurant op aanvraag te bekomen.

(130)

Rozenkwekerij „Muscosa”.

Voorhanden de nieuwste soorten in **Stammen en Struiken;**

KLIM- en TREURROZEN.

Verworf te Haarlem: **2 gouden, 3 verguld zilveren en 3 zilveren medailles,**
benevens **zilveren van H. M. de Koningin. Te Mannheim twee 2de prijzen.**
ARNHEM, Utrechtscheweg 48. (117) W. LOURENS.

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H.A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De bloei der Rozenvelden vangt einde Juli aan en duurt tot einde September.

Toegang op werkdagen van voormiddag 8 uur tot namiddag 6 uur. (102)

Bloembollen.

Geïllustreerde Catalogus kosteloos
op aanvraag.

E. H. KRELAGE & ZON,
HAARLEM.

(128)

(131)

Otto Schulz,

Bussum. Tuin-architect.

GRONDBORINGEN (14)

**voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.**

A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

INHOUD.

Agapanthus umbellatus, door mevr. M. Bakker—Hesselink.

Onze Kwekerijen.
Orchideeën-kwekerij van den heer L. Morgenstern te 's-Hage, door v. L.

Bloementuin.
Erodium Manescavi, door J. K. B.
Een mooi bouquetje, door H. Chr. Horsting.
Een witte Baby-Rambler „Madame Zeimet”, door H. J. van Aller.

Fruittuin.
Kleine Vormboompjes, door P. v. d. V.
Gent en de Gentsche culturen, II, door W. Lodder.

Werk voor de volgende Week.
In den Bloementuin, door A. Lebbink.
In de Orchideenkas, door J. K. B.
In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.
In den Moestuin, door J. C. Muijen.
In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Inenten van den grond, door B. B.

Nuttige en schadelijke Dieren.

Sneeuwbalkevertjes, door B. B.

Aan onze Lezers, door J. A. Kors.

Vragenbus.

Erratum.

Tentoonstellingen.

Brievenbus.

Bericht.

Advertentiën.

(122)

Geïllustreerde prijscurant op aanvraag gratis verkrijgbaar.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

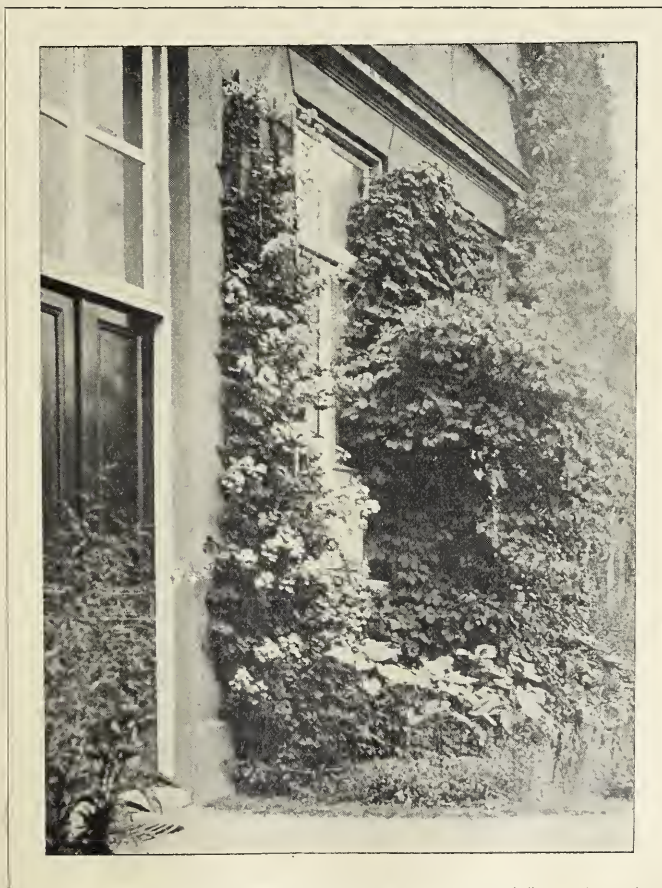
❧ ❧ ❧ ❧ MOOIE BRAMEN. ❧ ❧ ❧ ❧

Als men over bramen schrijft of spreekt, denkt men onwillekeurig aan de heerlijke vruchten, de lievelingen van groot en klein, arm en rijk. De rijken kweken ze in hun vruchten- en moestuinen, de armen zoeken ze langs heggen en struiken, in bosch en duin.

Dat ik ditmaal over Bramen wil praten, vindt zijn reden daarin, dat er prachtige exemplaren bij zijn, die veel te weinig gebruikt worden. 't Is waar, Bramen zijn geen katjes om zonder handschoenen aan te pakken; maar men kan ook van het schoone eener plant genieten, zonder ze nu juist aan te pakken of van haar bloemen te berooven. Er zijn soorten, die werkelijk veel sierwaarde hebben, en in een eenigszins grooten tuin, waar men ze vrij kan laten groeien, zijn zij sterk aan te bevelen.

Mij werden dezer dagen een paar takken gezonden van een braamsort, waarvan men gaarne den naam wenschte te weten, want men wilde haar bestellen.

Het was geen vreemde, maar een oude vriend, dien men te wei-

RUBUS ULMIFOLIUS BELLIDIFLORUS,
in den Hortus Botanicus te Amsterdam.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

nig ontmoet. Hij droeg den naam van *Rubus ulmifolius bellidiflorus*, een variëteit met gevulde bloemen van een onzer wilde braamsorten. Men moet weten, dat de soort, die men gemeenlijk bestempelt met den naam van Braam (*Rubus fruticosus*) een groot aantal soorten en vormen omvat, waarvan er enkele soorten in onze streken bekend zijn, doch meestal dooreen gehaspeld worden.

De *Rubus ulmifolius* behoort daartoe. 't Is een forsche groeier, maar niet zachtvaardig; want sterke kromme stekels zitten op den kantigen stengel en de bladstelen. De plant is vooral te onderkennen aan de dichte lichtkleurige beharing aan de onderzijde van het blad.

De gevuld-bloemige variëteit komt ook in den handel voor als *R. fruticosus fl. roseo pl.*, doch de bijnaam *bellidiflorus* is veel kenschetsender. Zij is ontleend aan de volkomen gelijkheid der bloemen met die van *Bellis perennis fl. pl.*, het gevuldbloemige Madeliefje.

Zij heeft geheel en al het type verloren der roosbloemige stamouders.

Bij krachtige planten is de bloemtros groot en sierlijk gebouwd met tal van genoemde gevulde bloempjes.

Wie de Bramen kent, erkent ook de sierlijke houding van 't gewas, doch zij moeten op eenigen afstand bekeken worden. Afblijven is de boodschap!

Van geheel andere sierwaarde zijn de beide volgende, nl. *Rubus leucodermis* Dongen en *R. biflorus* Hamilton, twee soorten, die zoo op elkander gelijken, dat zij steeds voor elkander verkocht worden. De botanische verschillen maken echter de sierwaarde niet uit. De eigenlijke sierwaarde hebben zij gemeen en daarom is 't haast om 't even, welke men neemt.

De grootste sierwaarde zit in de kleur van de takken, die geheel met een wit waslaagje overtrokken zijn, zoodat het gelijkt, alsof zij in de witkalk gedoopt zijn. 's Zomers zijn het sierlijke planten door haar groeiwijze en door de *schitterend witte* achterkant der bladen in de geest als van den zilverpopulier.

Maar 's winters is 't effect allertreffends. Nabij een groep groenblijvende coniferen of andere groenblijvende boomen en struiken gezet, komen die witte takken uit, alsof het gesneeuwd heeft.

't Zijn ruwe gasten en als zij een standplaats naar haar zin hebben, dan maken zij takken van meters lengte, die kris-kras dooreen groeien, maar daardoor de sierwaarde verhoogen. Maar men plante ze niet te dicht bij 't wandelpad, want de kromme stekels zouden u de kleeren verscheuren als zij er langs slierden.

Dat zal ook wel de reden zijn, waarom men ze zoo weinig aantreft. Daarbij komt dat de eigenaardige smaak van sommige tuinlieden en kweekers, het publiek afkeerig van de planten heeft gemaakt. De kweekers misschien wel het meest, want doordat zij op de kweekerij soms erg hinderlijk zijn of onhandelbaar, kweekt men ze weinig. Maar mooi zijn zij toch, daar is niets tegen te zeggen, vooral voor hen, die van wat losheid in de beplanting houden.

Mooie braamstruiken in 't hout, geeft 's winters een vroolijk gezicht, en.... 't zijn uitstekende beschermers van nachtegalen en dergelijke vogels, die laas bij den grond hun nesten bouwen. Zij worden daar door de braam beschermd, die door zijn lange kromme met stekels bezette takken er wel voor zorgt, dat mensch noch dier te diep de braamboschjes indringen.

LEON A. SPR.

MIEREN EN GOUDSBLOEMEN.

Naar aanleiding van de bewering (zie blz. 94 in no. 6) dat *Mieren verwijderd* zouden worden door *Goudsbloemen*, kan ik u mededeelen, dat dezen zomer stengels van vele mijner goudsbloemen als 'tware bedekt waren met mieren, waaruit ik men te mogen concluderen, dat de mieren deze planten niet ontvluchten.

Bussum.

J. VAN HEERDE.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandelijksche prijsvraag ontvangen. De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een photographie van eenige plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest practische wijze om met geringe middelen eenigen tuinarbeid te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

Eens per half jaar zal onze prijsvraag echter steeds dezelfde zijn.

In de maanden Augustus en Februari toch worden onze gouden tientjes gezonden aan hen, die in het voorafgaande halfjaar, buiten de antwoorden van de prijsvragen om, aan de redactie van „Onze Tuinen” hebben gezonden de meest belangwekkende, waardevolle mededeeling, raadgeving, opmerking, teekening op photo.

De inzenders op onze prijsvragen onderwerpen zich aan de volgende regelen:

1o. In het nummer van „Onze Tuinen”, verschijnende twee maanden later dan het nummer waarin de prijsvraag is uitgeschreven, worden de namen van de winners bekend gemaakt.

2o. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

3o. De redactie van „Onze Tuinen” behoudt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

4o. De uitspraak omtrent de toekenning van de prijzen door de redactie is beslisend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover kan in ontvangst genomen worden.

5o. Mededingers hebben uiterlijk 5 weken den tijd voor het gereed maken van hun inzending. Inzendingen, die door den redacteur later ontvangen worden dan met de eerste postbestelling op den vastgestelden datum, komen niet voor een prijs in aanmerking.

6o. De inzendingen kunnen met een pseudoniem onderteekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

7o. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”, die het recht heeft van de inzendingen, die geen prijs hebben kunnen verwerven, zooveel in het blad te publiceren als zij wenschelijk oordeelt.

8o. De inzendingen kunnen niet terug-

gezonden worden. Zoo mogelijk zal echter een uitzondering gemaakt worden voor inzendingen die door den inzender niet voor kopie of reproductie gebruikt kunnen worden.

Voor ditmaal vragen wij eene pen-teekening (in O.-I. inkt of anders zuiver zwarten schrijffinkt) van eene bessendragende plant. Combineeren van b.v. twee of drie planten is geoorloofd, evenals het decoratief aanbrengen van eenig bijwerk.

De teekeningen moeten ongeveer 24 x 18 c.M. zijn. Inzendingen vóór of op Maandag 11 Nov. aan den Red. A. J. v. Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam. Uitslag in ons no. van 7 Dec.

Een mooie vaste plant.

Het is een verblijdend verschijnsel dat de vaste planten meer en meer ge-waardeerd worden en wanneer wij die rubriek van planten nagaan, dan komen wij tot de overtuiging, dat er in de laatste jaren heel wat planten zijn bijgekomen en we nu een collectie bezitten, waarvan we van Januari tot December bloemen kunnen plukken.

Wij willen thans enige woorden wijden aan *Acanthus mollis*, een plant niet van recente datum, maar die bij de Romeinen en Grieken al bekend was, wat blijkt uit de bouwwerken van dien tijd, waarin het motief van het *Acanthus*-blad herhaaldelijk teruggevonden wordt.

Acanthus mollis houdt van een zonnige standplaats en eenmaal geplant zijnde kan zij jaren op dezelfde plaats blijven staan, elk jaar meer mooie bladeren en krachtige bloemstengels gevende. De plant groeit bossig en draagt in het midden de ruim 60 c.M. lange bloemstengels, die voor de helft bezet zijn met bloemen van een eigenaardige structuur.

Zoo'n bloemstengel verandert in een vruchstengel en die heeft den dichter Goethe eens een onrustigen nacht bezorgd.

Langs een der meren in Italië aan het wandelen zijnde, sneed Goethe zoo'n vruchstengel af, nam die mee naar huis en legde haar op de tafel van de slaapkamer neer.

Goethe ging als gewoonlijk naar bed, sliep weldra in, maar werd midden in den nacht wakker door een vreemd getik. Scherp luisterde hij en trachtte de duisternis te doorboren, dacht aan Italiaansche roovers met blinkende dolken en..... pats! daar kreeg hij een voorwerp met kracht tegen zijn hoofd. Dat was toch te erg! Goethe het bed uit, licht aangestoken en toen gezocht naar de oorzaak, die spoedig gevonden en verwijderd werd.

Wij leeren hieruit op welk een uit-

muntende wijze deze plant zorgt voor de verspreiding van het zaad.

De wijze, waarop het fraai geteekende blad van deze plant in de beeldhouwkunst werd aangebracht, is niet onaardig door Vitruvius zóó voorgesteld.

Een meisje uit Korinthe, verhaalt hij, overleden zijnde op het oogenblik dat zij in den echt zou treden, verzamelde hare min al de juweelen en kleine kostbaarheden, welke de overledene gedurende haar leven bemind had, en legde ze in een korfje, dat zij op haar graf plaatste, na het zorgvuldig met tegels belegd te hebben, ten einde de kostbaarheden tegen wind en regen te beveiligen. Het korfje werd toevallig geplaatst op den wortelstok van een *Acanthus*, die onder het graven van den kuil afgestoken was. Het duurde niet lang of de plant kreeg bladeren en deze omringden het korfje, doch het uitstek ontmoetend, dat door de tegels gevormd was, moesten zij natuurlijk uitwaarts ombuigen.

De beeldhouwer Callimachus, het graf voorbijgaande, zag de mooie teekening, welke de bladeren om het korfje vormden, zijn genie arbeidde dadelijk naar het model, hier door de natuur hem aangeboden, en de Korintische bouwde was spoedig verrijkt met dit bevallige kapiteel, waarin zestien *Acanthus*-bladeren in twee rijen boven elkander geplaatst, nog een gedenkteeke voor die door Vitruvius verhaalde anecdote zijn.

De geschiedenis van dit Korintische kapiteel is hoogst roemrijk; het heeft gezegevierd over alle, zoo door de oudere als de nieuwere beeldhouwers aangewende pogingen om het door andere te verdringen.

De omgekrulde *Acanthus*-bladeren bleven niet alleen de zuilen versieren, maar prikten ook nog op marmeren vazen en houten bekken; men bracht zelfs de afbeelding daarvan over op de prachtigste kleederen. Virgilius, in zijne beschrijving van het kleed van Helena, geeft aan dat kleed een borduursel van *Acanthus*-bladeren.

Iedere plant leverde vroeger een medicijn en zoo ontdekte men in de bladachtige deelen van *Acanthus* een slijmerig vocht, dat als een probaat middel werd gebruikt tegen Poolsche haarziekte. In Arabië wordt een bijzondere soort van *Acanthus*, genaamd de eetbare, rauw en als salade gegeten. Een Italiaansch abt, zinspelende op hare heilzame werking tegen de haarziekte, heeft haar insgelijks voorgesteld als het zinnebeeld der boetedoening, die de bedorvenheid des harten geneest.

Allicht doet zich de vraag voor, waar, en op welke plaats de *Acanthus* geplant moet worden en dan zouden wij zeggen: zet haar daar waar zij goed in het oog valt, bij voorkeur in het gazon als solitaire-plant. Daar zal zij elk blad het voordeelst doen uitkomen, daar kan zij zich in elke richting ontwikkelen en hare krachtige bloemstengels boven de bladerentooi laten zien.

Ten slotte deelen wij nog mede dat de slakken ontzettend veel van een *Acanthus*-blad houden en wil men niet dat deze haren fraaien vorm verliezen,

dan moeten wij 's avonds even langs de planten gaan en de slakken vangen!

J. K. B.

Lilium auratum.

Ingesloten photo van een Japansche Reuzenlelie (*Lilium auratum*), waarvan ik den bol plantte voor drie jaren. Om niet elk najaar den bol te moeten openen, groef ik een gat van $\frac{1}{2}$ meter diep, vulde dat onderin met cokes en strooide de openingen vol met turfmoel. De bovenste $\frac{1}{2}$ meter werd aangevuld met goeden tuingrond, gemengd met turfmoel. Zoodoende kreeg ik bij vochtig weder een goede draineering, en bij droogte een omgeving die voldoende vocht vast hield — m. a. w. gelijkmatige vochtlaag om den bol. Gedurende den winter komt er 10 c.M. turfmoel als dek bovenop, en aldus heb ik aan

Lilium auratum.

(Orig. foto voor „Onze Tuinen” van den heer Jos. Raemaekers, Arnhem.)

opnemen geen behoefte, van bevroren geen last. Het eerste jaar kreeg ik één stengel met 10 bloemen, het tweede jaar twee met 16 bloemen, dit jaar (nadat een storm één stengel had afgebroken) had ik een stengel met 15 bloemen, waarvan photo. De bol staat onder een eschdoorn, krijgt slechts de morgenzon en is naar 't Westen (in den rug) beschut door een met klimop begroeiden muur.

Mij dunkt dat de resultaten der behandeling bewijzen dat de lelie voor deze kweekmethode dankbaar is.

Nog mag ik er op wijzen, dat ik terstond na het opengaan de stempel van den stamper wegknip en aldus een langen duur der bloemen verkrijg, die een heerlijken geur verspreiden.

Arnhem.

JOS. RAEMAEKERS.

't Plukken en bewaren onzer vruchten.

Moet men zijn toevlucht nemen tot den zolder, zoo komt men vaak weer voor andere moeilijkheden te staan. De atmosfeer op zolder is veelal te droog; de vruchten gaan daardoor rimpelen en vooral zulke soorten, die niet of weinig zweeten: reinetten in 't algemeen. De meeste zolders zijn trouwens niet vorstvrij, zoodat men zijn toevlucht zal moeten nemen tot zwaar dekken. Een afgeschoten gedeelte van den zolder zou desnoods vorstvrij gemaakt kunnen worden. Beschikt men over een kamer(tje) zoo goed als vorstvrij, en 't welk men geheel ter beschikking van zijn vruchten heeft, zoo zal dit, mits voor voldoende ventilatie gezorgd kan worden, een beste gelegenheid blijken te zijn, 't fruit lang goed te houden. Bij voorkeur neme men een kamer aan den Noord- of Oostkant, waardoor de temperatuur zoo min mogelijk wisselt. 't Licht moet zooveel mogelijk geweerd kunnen worden want vruchten aan 't licht blootgesteld, zijn ten gevolge der snellere omzetting veel gauwer weg. De temperatuur moet constant gehouden kunnen worden; zoo zal 5° C. (40° F.) voldoende blijken te zijn.

Alvorens tot de opberging over te gaan, dient onze bewaarplaats goed gereinigd te worden en waar men verschillende ziektesporen 't leven wil ontnemen, bestrijkt men de wanden met kalk en zwavel of wel men laat een potje met zwavel in de gesloten ruimte verbranden. Desinfecteeren of telwels ontsmetten zou men zoo iets kunnen noemen.

Een ieder die wel eens pas gerooide aardappels op een hoop heeft zien liggen, heeft kunnen opmerken dat de aardappels vochtig waren, niettegenstaande ze goed droog zijn binnengebracht. Vooral de bovenste lagen lijken wel bepaald nat te zijn. 't Is niets anders als 't „zweeten” der aardappels en alvorens ze in den kelder of in hun winterkwartier te bergen, is 't noodzakelijk hen te laten zweeten.

't Zelfde passen we ook bij ons winterfruit toe en vooral bij de van nature vet aanvoelende vruchten. Vruchten met een gladde schil zweeten veel sterker dan die met een ruwe bv. de Goudrenette. Wat 't doel is van dit laten „zweeten”? 't Fruit wordt op hoopjes gebracht van een 70 c.M. hoogte op een luchtige koele plaats. Buiten kan desnoods heel goed, zoo de vruchten maar door een afdak voor 't hemelwater zijn gevrijwaard. Het spreekt dat zich bij dit opgestapelde oft altijd altijd eenige warmte en vochtigheid ontwikkelt, 't welk niet 't geval is bij vruchten op één of hoogstens twee lagen uitgespreid.

Dat vocht is door de vruchten zelf afgestaan en waar nu 't overtollige wa-

ter verdampst, zoo zullen zij zich, in de bewaarplaats opgeborgen, langer goed houden. Te veel vocht begunstigt geenszins de duurzaamheid, en afstaan van vocht in de bewaarplaats heeft vaak rimpelen ten gevolge. Een 10—14 dagen zweten is voldoende, hoewel men met de soort een weinig rekening moet houden. Zoo zullen veel vocht afscheidende soorten (iets wat men aan de vrucht direct kan constateren) desnoods nog langer kunnen liggen, terwijl ruwshellige vruchten even goed te veel vocht kunnen afstaan, waardoor ze in de bewaarplaats al ras gaan rimpelen.

Over 't rimpelen der vruchten wordt door zoo menig een geklaagd. In den regel ligt de schuld er van aan den klager zelf. Niet wetende wanneer de appel of peer rijp is, althans plukrijp, gaat hij af op grootte of kleur of op buurmans kennis. 't Is jammer, wanneer de vruchten zouden vallen met wind en drie à vier weken te vroeg worden geoogst. Men bergt ze op, ziet ze dagelijks na, maar in stede van zacht te worden, rimpelen ze steeds meer en meer. Hoe zulks komt? Dergelijke vruchten bevatten naar verhouding te veel water en te weinig vaste stoffen. In den groeitijd bestaat de vrucht haast uitsluitend uit water, eerst later en naarmate de pluktijd nadert, steeds meer, vormen zich de vaste stoffen, waardoor de vrucht aan water verliest. Vandaar dat een te vroege pluk 't rimpelen ten gevolge heeft.

Niet altijd ligt de schuld aan een te vroege oogst. Ook op tijd geplukte vruchten kunnen gaan rimpelen, zij 't dan ook niet zoo sterk, vooral de ruwshellige soorten. De oorzaak moet dan gezocht worden in een te droge atmosfeer. Immers, hoe droger de atmosfeer, des te meer vochtigheid staat de vrucht af en vooral zoo de bewaarplaats bovendien nog warm is. Trouwens, 't een gaat hand aan hand met 't andere. Te vochtig kan eveneens nadelige gevolgen hebben, immers 't rotten is dan niet tegen te gaan. Waar toch de atmosfeer zoo vochtig is, dat de vrucht niets van zijn overtollig vocht kan afstaan, moet ze gaan rotten. De meeningen omtrent den vochtigheidsgraad loopen zeer uiteen; 't beste is den middenweg te volgen en zich niet aan de beide uitersten te wagen. We hopen hierop nog wel terug te komen.

De grens van 't steeds koel en vochtig houden is in zekere mate beperkt. Naarmate een vrucht hare volkomen rijpheid nadert, des te meer droge lucht en warmte kan ze verdragen.

Met onze winterperen is dit nog al van belang, want bij menig soort wordt geklaagd, dat ze niet rijp wordt, dat er geen smaak aan is, enz.

Daar hebt ge b.v. *Béty de Chaumontel*. 't Is een goede, volgens menig een zelfs een beste peer, doch 't is lastig haar goed te krijgen en te houden. Als wintervrucht is vroeg plukken verkeerd, dat spreekt. Aanvankelijk wordt ze geborgen in de gewone bewaarplaats, koud en vrij vochtig dus, ten einde haar zoo lang mogelijk te kunnen hebben. Nu komt 't bij dit soort en trouwens bij andere, latere soorten eveneens, voor, dat ze zelf den tijd aangeven, dat

ze wat meer warmte verlangen. De vruchten worden vaak zwart of wel ze krijgen kwade plekken, een bewijs, dat 't haar te koud in de bewaarplaats wordt. Zoodra zich hiervan teekenen voordoen, dienen ze uit den kelder of wat ook weg om ze in een hoogere temperatuur te laten narijen en werkelijk de smaak laat dan niets te wenschen over. Blevens ze op haar plaats, zoo zouden meerdere vruchten wegrotten en die al rijp mochten worden, zouden niet saprijk en smakelijk zijn. Voor alles is alzoo een grens.

Waar wordt 't fruit op neergevlid? Beschikt men over voldoende ruimte, zoo late men den timmerman stellage(s) maken, bestaande uit loodrecht geplaatste palen of ribben, waartusschen uitneembare of verschuifbare horden worden aangebracht. Een 20 c.M. afstand tusschen de horden onderling is voldoende, wijl toch niet meer dan twee lagen vruchten op elkaar mogen komen en bij 't nazien haalt men de horden even naar voren. Dat zulke horden uit latjes met tusschenruimten be-

staan, is daarvoor noodzakelijk, wijl de frissche lucht onder 't fruit moet doorstroomen.

Onze vruchten direct op den vloer van den kelder of zolder te leggen is verkeerd. Ze op stroo te leggen, dat kan, maar in den kelder zou 't aanbeveling verdienen 't stroo op latten of planken uit te spreiden, waardoor de lucht onder 't fruit kan doorstroomen en dit, als droger liggende, niet zoo spoedig zal weggrotten. Stroo is tevens een slechte warmtegeleider; vandaar dat 't bij strenge vorst raadzaam is, de op zolder geborgen vruchten met stroo af te dekken. Papier is eveneens uitstekend beschuttingsmateriaal. Alvoorens ze op te bergen, sorteert men zijn vruchten, bekijkt ze terdege, of er zich ook verdachte plekken op voordoen en legt ze zooveel mogelijk met den kelk naar beneden. Is de ruimte groot genoeg, zoo zorg men, dat de vruchten elkaar niet kunnen raken.

(Wordt vervolgd.)

P. v. d. V.

CARNIVORE PLANTEN.

II.

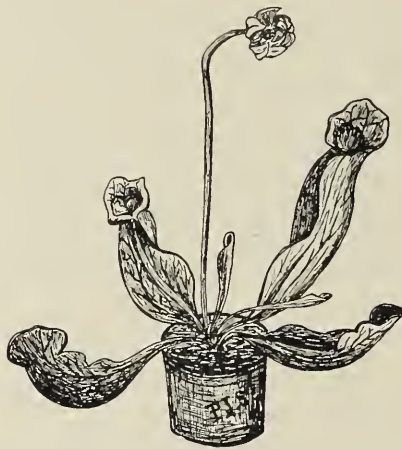
Het vorig artikel eindigde ik met de belofte, te zullen nagaan, in hoeverre de planten werkelijk nut hebben van de opgenomen organische stoffen, afkom-

waar nooit geschermd werd en het water tot spuiten dicht bij is.

In mijn eerste jaar groeiden de planten flink; af en toe kregen zij reeds een stukje hard gekookt eiwit, een kelder-mot, een paar mieren enz., doch het tweede jaar werd het besluit genomen, regelmatig te voederen. En of we succes hadden! In den loop van den zomer ging eene *Sarracenia Chelsonii* naar eene bijeenkomst van de Bloemen- en Plantencommissie te Amsterdam, tezamen met een paar *Drosera capensis*. Aan de *Sarracenia* hechtte de commissie een „getuigschrift voor cultuur” en bood daarbij hare gelukwenschen aan, terwijl de *Drosera's* er met eene „eervolle vermelding” afkwamen.

Dit zou nog geen doorslaand bewijs mogen heeten, dat de toegediende voedingsstoffen de planten dusdanig hadden „op scheut” gebracht, wel echter het feit, dat een paar planten, die geen eiwit ontvingen, veel kleiner gebleven waren.

Wil ik echter volledig zijn, dan moet hieraan nog toegevoegd worden, dat de *Sarracenia's*, we probeerden het later, zich ook dankbaar toonden voor een weinig afgetrokken koemest, hoewel zij niet in die mate op de gier reageerden als op het eiwit. Ik neem daarom deze gelegenheid te baat, om diegenen, die carnivoreplanten in hun bezit hebben, aan te raden, de proef, die wij reeds namen, te herhalen. Mochten enkele lezers tot het voederen van hunne planten overgaan, dan moet ik hen echter voor overdaad waarschuwen. Geef steeds uiterst kleine stukjes en dan een keertje meer. Zouden de bladeren of bekiers bruine vlekken gaan toonen, dan is dit een bewijs, dat hunne maag overladen is. Gebeurt dit bij mensch of dier, dan maakt men de

Sarracenia purpurea.

stig van de op de een of andere wijze gevangen diertjes en 't later opgeloste eiwit.

't Is vlug verteld: Toen ik voor een half dozijn jaartjes in den Hortus te Utrecht onder leiding van den hortulanus, onzen redacteur, als kweker werkzaam was, hadden we een aantal aardige *Sarracenia's* staan, die, hoewel nog klein, er florisant uitzagen. Trouwens, wie den heer Budde en mijn voorganger in den Hortus, onzen medewerker J. Dix kent, zal dit niet onwaarschijnlijk klinken. De planten in quaestie stonden, en nog staan er, in het kweekkasje boven het waterbassin,

maag schoon, nietwaar? Precies zoo handelen we dus met de planten; de bekera van bladkokers worden leeg gegoten en eventjes uitgespoeld, waarna we alleen een weinig vocht erin laten om na verloop van een paar dagen langzaam aan het voederen te hervatten.

Van de veronderstelling uitgaande, dat niet alle lezers de bedoelde planten kennen, teekende ik eene *Sarracenia purpurea*, eene zeer gewillige groeier, wat trouwens ongeveer alle *Sarracenia's* zijn, indien zij slechts behandeld worden, zooals zij het verkiezen. Ik behoef bij de cultuur hier niet langer stil te staan, want een aandachtig lezer zal reeds genoeg weten uit het verhaaltje van de *Sarracenia's* in den Utrechtschen Hortus en wat daarop volgde.

De plant die ik teekende, gaf ik een pot, dien we in Holland niet dikwijls zien, 't is een zogenaamde halven pot, die voor vlakwortelende gewassen verreweg te verkiezen is boven een gewonen diepen pot. Bij *Sarracenia's* zorge men er voor, dat eene ruime drainage gegeven wordt door middel van potscherven en grove stukken houtskool.

De bladeren der *Sarracenia's* zijn, dit komt op de tekening niet uit, van licht tot donkergroen gekleurd met zeer verschillende schakeeringen van rood en roodbruin of bruinrood, terwijl over de bladkokers roode aderen loopen, die bij de eene soort sterker geteekend zijn dan bij de andere.

Waar toe deze kleuren dienen, weten we reeds uit het eerste artikel, waar ik er reeds het een en ander van zeide. 't Is een lokmiddel, doch niet het eenige. De *Sarracenia's* bezitten namelijk tevens honingklieren, die gewoonlijk aan het bovineinde van den bladkoker voorkomen, zoowel op den binnen- als op den buitenwand.

Maar niet alle *Sarracenia's* scheiden alleen aan de bovineinden der bladkokers honing af. Bij de *Sarracenia variolaris* b.v., eene plant uit Noord-Amerika, waar trouwens bijna alle soorten van dit geslacht voorkomen, vinden we de honingklieren reeds tegen de bladlijst van af den bodem op klimmend tot boven toe.

Dat is vreemd, meent ge? Volstrekt niet; de *S. variolaris*, (zie de bijgegeven afbeelding van een bladkoker) heeft zich tot levenstaak gesteld hoofdzakelijk kruipende insecten te vangen, terwijl daarentegen de *Darlingtonia californica*, waarvan ge eveneens een blad ziet, meer vliegende insecten vangt, wat ook verscheidene *Sarracenia's* doen.

Dat de *Darlingtonia's* speciaal tot het vangen van vliegend gedierte ingericht zijn, bemerkt ge reeds uit den gedraaiden vorm van den bladkoker, want ik koos niet met opzet een gedraaid blad, want ze zijn alle zoo of ongeveer aan het afgebeelde gelijk. Reeds kan een gevangen insect niet tegen de nederstaande haren, waarmede de binnenwand van den bladkoker bekleed is, zich opwerken, doch een vliegend insect zal soms, na honderden vergeefsche pogingen, kans zien uit een rechten koker, die van boven breder wordt, te vliegen. Dat die kans in een gedraaiden koker gelijk nul is, is duidelijk.

Dat ik juist de bladkokers van *Sarracenia variolaris* en *Darlingtonia californica* koos om in schets weer te geven, heeft een bijzondere reden.

Links: *Darlingtonia californica*.

Rechts: *Sarracenia variolaris*.

Reeds vroeger vertelde ik, dat de carnivore planten het vermogen bezitten een zuur af te scheiden, waarin

de gevangen insecten opgelost worden. (Terloops kan ik hier nog volledigheidshalve aan toevoegen, dat ook bacteriën aan het verteringswerk een zeker aandeel hebben.) Dit werd wel eens betwist, en zeide men, dat de bladkokers of de bekera slechts regen- en dauwwater bevatten. Voorzeker is dit gedeeltelijk juist. Zie slechts den vorm van de *Sarracenia purpurea*, waar de kokers regenwater moeten opvangen. Bij de *Sarracenia variolaris* en de *Darlingtonia* is deze mogelijkheid echter geheel en al buitengesloten, want de uitwassen van de kokers *) overdekken de openingen totaal. En toch vindt men in deze kokers eene hoeveelheid vocht, dus... moeten de planten zelf vocht afscheiden.

Nog veel zou ik van de *Sarracenia's*, m'n lievelingsplanten, kunnen vertellen, maar er wachten er nog meer op eene beurt en het artikel is reeds vrij lang. Alleen wil ik nog even aan dit opstelletje toevoegen, dat men op de vindplaatsen der *Sarracenia variolaris*, welker kokers pl. m. 30 cM. lang worden, lagen van insecten-overblijfselen van zelfs 15 cM. hoogte in den koker vond en bij de *Darlingtonia*, die eene hoogte van ongeveer 60 cM. kan bereiken, laagjes lijken van 8—10 cM.

P. J. SCHENK.

*) Deze „uitwassen” zijn soms, b.v. bij *Sarracenia Drummondii* en *S. undulata* de eigenlijke bladeren, doch hierop zal ik hier niet ingaan. S.

✂ ✂ BODEM EN BEMESTING. ✂ ✂

Nieuwe Stikstofbronnen voor Land- en Tuinbouw.

I.

Salpetergebrek!

't Is niet de eerste maal, dat dit woord in staat is een min of meer angstig gevoel op te wekken zij hen, die niet enkel leven bij het oogenblik van heden, maar die tevens een blik in de toekomst slaan. Ook de 16e eeuw kende een salpetervraagstuk.

Salpeter werd voor het eerst stof van betekenis, toen de monnik Barthold Schwartz het mengde met houtskool en zwavel en aldus het buskruit uitvond. En nadat Hendrik IV in 1596 de overtuiging uitsprak, dat „Salpeter und Schieszpulver zwei Dinge sind, die den Staat aufrecht halten und den Thron stützen”, lag het voor de hand, dat de moeilijkheden om aan salpeter te komen eene gereede aanleiding waren, om alles wat dienstig was voor de salpeter-productie tot „landesherrliches Regal” te verklaren. M. a. w. de salpeter-bereiding werd staatsmonopolie, ten koste van de bevolking, en de druk daardoor uitgeoefend werd slechts ter nauwer nood overtroffen door het beruchte jachtrecht.

Men ging als volgt te werk: men groef kuilen in de aarde, waar men op

een onderlaag van kalkgruis en asch rottende organische stoffen, doode dieren, mest, enz. legde. Na eenigen tijd werd dit met salpeterhoudende humus verwerkt, waardoor het als het ware met stikstofbacteriën geënt werd. Na een salpeterzuur-gisting van een jaar of anderhalf werd de massa uitgeloozd.

Deze bereidingswijze duurde ruim twee-en-een-halve eeuw, tot de exploitatie der Chili-salpeter-lagen in 't begin der vorige eeuw hierin eene omkeering bracht. Toen nu de scheikunde de middelen aan de hand deed, om op min kostbare wijze het Chili-salpeter (=natron-salpeter) om te zetten in kali-salpeter, was voorloopig de hemel helder en behoeften de krijgsoversten voorloopig niet bevreesd te zijn, hun kruit al te spoedig te hebben verschooten.

Maar salpeter bleek weldra een meer vredelievende rol te zullen spelen. Men heeft het buskruit — en dus de salpeter — wel eens een weldoener der menschheid genoemd, omdat het de overbevolking tegenging en aldus betere levensvoorwaarden schiep voor de resteerenden. Gelukkig kan salpeter ook nog in andere richting werken, n.l. niet door beperking van het aantal levenden, maar door verhooging van de oogstopbrengsten, en deze goede eigenschap geeft het wel wat meer recht op den weldoeners-titel.

Chilisalpeter is thans in land- en tuinbouw onmisbaar geworden. En bovendien moet er billijkheidshalve nog op gewezen worden, hoe buskruit en andere salpeter-houdende explosiefstoffen niet uitsluitend voor oorlogsdoeleinden dienen, maar zeer vaak ook voor werken des vredes: mijnbouw, tunnels, bergwerken, bruggenbouw, wegruimen van ijsdammen, steenmassa's, enz. enz.

Maar... de salpeterhoeveelheid is niet onbepaald. De rijke „Caliches" in Chili zullen over 25, hoogstens 40 jaar uitgeput zijn.

De tweede stikstofbron — de gasfabrieken, die ons de zwavelzure ammoniak leveren — is bij lange na niet toereikend om in de behoefte te voorzien.

„En wat dan?!"

Nog is dit naderende gevaar niet merkbaar geworden in prijsverhooging, of de moderne wetenschap heeft gelukkig het vraagstuk langs twee wegen reeds opgelost.

Aan den eenen kant heeft de scheikunde het middel gevonden, om de luchtstikstof, aan kalk gebonden te leveren in den vorm van kalksalpeter; aan den anderen kant, eveneens aan kalk gebonden, in den vorm van Calciumcyanamid, stikstofkalk of kalkstikstof geheeten.

Aan de hand van de jongste officieele bescheiden willen we van beide stikstofverbindingen en de bereidingswijzen het een en ander mededeelen.

(Wordt vervolgd.)

B. B.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN

De kleine Wintervlinder.

I.

Talrijk zijn de vijanden, die onze ooftboomen belagen, zoowel dierlijke als plantaardige en vooral de eerste laten niet na, ook in den winter hunne vernielende werking op onze boomen uit te oefenen. Want meent niet, dat heel de insectenwereld gedurende den winter ingesluimerd is; enkele toonen juist in het koude jaargetijde de meeste bedrijvigheid. Ongehinderd kunnen ze dan vaak hun werk voortzetten, daar ze bij de menschen niet in 't oog loopen, en de vogels niet alles kunnen doen.

Onder deze schadelijke wintergasten moeten in de eerste plaats de wintervlinders genoemd worden, daar deze gewoonlijk zeer talrijk voorkomen en groote schade toebrengen aan appel- en pereboomen, maar vooral aan kerseboomen.

De wintervlinders, waarvan er een vijftal soorten in ons land voorkomen, hebben in leefwijze zeer veel met elkaar gemeen. Zij behooren tot de groep *Spanners*. De wijfjes zijn veel kleiner dan de mannetjes en bezitten geen vleugels of slechts vleugeltompjes, zoodat ze in geen geval vliegen kunnen. Hun naam ontleenen zij aan het feit, dat ze gedurende den winter verschijnen. Van de vijf soorten wintervlinders is wel de kleine wintervlinder (*Cheimatobia brumata*) voor ons de belangwekkendste, daar deze het meest voorkomt en dus de meeste schade berokkenen kan aan de ooftboomen.

De mannetjesvlinder heeft een vleugelspanning van 2½ cM. Zeer dun en teer zijn de vleugels en eenigszins glanzend, terwijl ze aan den rand gefranjeerd zijn. De voorvleugels zijn bruinrigs en versierd met een vijftal, een heel weinigje donkerder gekleurde en daarom slechts even zichtbare, strepen, die evenwijdig aan den buitenrand loopen. Over de achtervleugels loopen eveneens een paar onduidelijke dwarslijnen. Deze vleugels zijn veel lichter gekleurd, bijna wit. De sprieten

zijn bijna even lang, als het lichaam van het diertje zelf.

De wijfjesvlinder verschilt zoozeer van het mannetje, dat men allicht geneigd is, ze tot verschillende soorten te rekenen. Zij is slechts driekwart centimeter lang en heeft naar verhouding zeer lange pooten en sprieten. Hare vleugeltompjes reiken nog niet tot halverwege het achterlijf. De kleur van het diertje is bruingraauw, hier en daar met een wit schubje getekend.

Op het oogenblik bevinden zich in den grond onder de boomen de bruine, 8 m.M. lange poppen, geheel door een spinsel, vermengd met aardkorreltjes, omgeven, zoodat ze niet gemakkelijk te ontdekken zijn. Even onder de oppervlakte van den grond blijven zij rusten, tot in November of nog later in het najaar de vlinders verschijnen.

Soms vertoonen deze zich eerst in het midden van den winter. Dat hangt geheel af van het weer. De vlinders ontpoppen zich nl. niet, zoolang de grond heel nat is, en evenmin, als hij

stijf bevroren is. Als regel mag echter gelden, dat de groote massa gedurende November verschijnt.

Terwijl de wijfjes onmiddellijk de boomstammen opzoeken en er tegen opkruipen, vliegen de mannetjes er omheen, om zich met de wijfjes te paren. Kort daarop beginnen deze hare eitjes te leggen tegen de knoppen of een enkele maal op de plaats, waar de twijgjes zich vergaffelen.

Niet alleen kiezen zij hiertoe ooftboomen uit, maar ook loofboomen en het is van belang, dit bij de bestrijding in aanmerking te nemen. Op vrijwel al onze inlandsche loofboomen hebben ze 't gemunt.

Na het eierleggen sterven natuurlijk de vlinders en in het voorjaar komen uit de eitjes de rupsjes te voorschijn, die terstond het vernielingswerk aanvangen. Bloem- en bladknoppen worden uitgevreten of zoodanig beschadigd, dat ze bij vriezende weer verloren gaan. 't Is dus te begrijpen, dat blad- en vruchtvorming zeer veel te wenschen zullen overlaten bij boomen, die sterk bezocht zijn door den kleinen wintervlinder.

Later worden ook nog de bladeren door hen afgeknagd, terwijl bovendien de jonge kersen worden aangevreten.

De rupsen, die op jeugdigen leeftijd grijs zijn, zijn volwassen 2½ c.M. lang en geelachtig groen van kleur, terwijl over den rug een donkere streep loopt.

In Juli zijn ze volwassen; dan laten zij zich aan een draadje op den grond zakken, om zich daar te verpoppen.

Nu wij de levenswijze van den kleinen wintervlinder kennen, is het niet moeilijk een bestrijdingsmiddel tegen hem te bedenken. Daar de wijfjes alleen kruipende de plaatsen bereiken kunnen, waar ze hare eitjes kunnen deponeren, moet de weg langs de boomstammen voor hen afgesloten worden. Men kan dit het best doen, door de stammen met een klevende stof te omgeven; de wijfjes kunnen dan onmogelijk de takken bereiken.

Hierover de volgende week.

A. M. v. DRIEL.

GENT EN DE GENTSCHÉ CULTUREN.

III.

Naast de groote aandacht, die de Gentsche kweker wijdt aan de waterverzorging is een niet minder vorname zaak, waarop hij te letten heeft: de grond.

Wanneer men in aanmerking neemt de vele culturen, die de Belgische kwekerijen bevatten, dan zou men allicht van meening zijn, dat daarvoor heel wat grondsoorten noodig zijn. Immers hoe dikwijls hoort men niet met quasi-gewichtigheid verkondigen: „elke plant heeft bijzondere levensvoorwaarden en stelt andere eischen aan den grond; ergo dient voor elke plantensoort de aarde ook verschillend te worden toe bereid".

Zeker, niemand zal het ontkennen, dat niet alle planten in dezelfde

grondsoort kunnen gekweekt worden, maar met dergelijke consequenties kan de kweker zich niet inlaten. En dat bij goede cultuur de uitkomsten toch uitstekend zijn, zal ieder bij een bezoek aan de Gentsche kwekerijen moeten toestemmen.

De Belgen hebben voor hunne groote culturen slechts drie soorten grond. Allereerst gebruiken zij „vetten" en „mageren" grond. De eerste soort is boschgrond uit kleistreken afkomstig; de tweede boschgrond van zandbodem. Met deze twee grondsoorten wordt reeds heel wat gedaan. De „vette" grond dient voor *Palmen*, *Laurieren*, *Clivia's*, enz.; de „magere" wordt gebruikt voor *Azalea's*, *Araucaria's*, *Varens* en andere warme-kasplanten. Een derde

soort aarde is naaldengrond, d. i. aarde, afkomstig uit dennenbosschen, hoofdzakelijk bestaande dus uit verteerde naalden. Deze grondsoort gebruikt men bij de cultuur van *Araucaria's*.

De meest gebruikte mestsoort is goed verteerde paardemest. Koemest is moeilijk te krijgen en daarom wordt zij ook weinig aangewend. Voor *Azalea's* en *Araucaria's* dient nog 'n bijzondere mestsoort, n.l. moutkiemen. Deze stof, afkomstig van het gistingsproces van graan, is in de bierbrouwerijen bij massa te verkrijgen. De Belgische kweekers hechten veel waarde aan deze moutkiemen; ze beschouwen ze als een uitstekende meststof en gebruiken ze in grootte hoeveelheden.

Met deze drie grondsoorten en twee verschillende meststoffen worden nu al de groote Gentsche cultures gekweekt. Voorwaar, eenvoudiger kan het haast niet. En dat de planten geen armoede lijden, maar er gezond en frisch uitzien, dat weet iedereen. Werkelijk, velen kunnen bij die praktische en degelijke kweekers nog een lesje nemen.

In Gent maakt men gaarne gebruik

Kentia Balmoriana.

(Opgenomen voor „Onze Tuinen” in de kweekery van de firma Bier & Ankersmit, te Melle bij Gent.

van bodemwarmte door broeiing; niet van stalmest, dat zou in de kassen niet gaan, maar men gebruikt run en vlasafval, of „déchet de lin”, zooals de Fransche benaming luidt. De run is afkomstig uit leerlooierijen en het vlasafval verkrijgt men bij de bereiding van het vlas. Beide stoffen geven goede broeiing, en zijn buitendien gemakkelijk te bekomen en te bewerken. De planten groeien op zoo'n warm voetje uitstekend en voor jonge planten verdient deze kweeking alle aanbeveling. Voor oudere exemplaren minder. Niet voor den kweker, maar voor den koper. Wanneer zulke planten niet vooraf behoorlijk afgehard zijn, gaan ze doorgaans achteruit bij verandering van woonplaats. Daarom geven we voor verkoopsplanten de voorkeur aan koud gekweekte exemplaren boven die, welke in run of vlasafval gestaan hebben.

Opmerkelijk zijn ook de kleine potten of kuipen waarin de planten staan;

vooral bij *Palmen* en *Laurieren* valt dit op. Menige liefhebber of liefhebster zou medelijden krijgen met die planten en zeker denken, dat ze verwaarloosd werden en de verzorging te wenschen overliet. Dat dit niet het geval is bewijzen de planten zelve, gezond en frisch als ze er uit zien, met lange flinke bladen en donkergroen van kleuren. Maar de kweker houdt niet opzet de planten zoo lang mogelijk in die kleine potten, om dat dit voor de verzending van groot belang is. Hoe kleiner de potten zijn en hoe geringer het gewicht is, zooveel te gemakkelijker is de verpakking en des te minder bedraagt de vrachtprijs. Bij groote zendingen naar het buitenland zijn dat factoren, waarmede gerekend moet worden zooals gemakkelijk te begrijpen is.

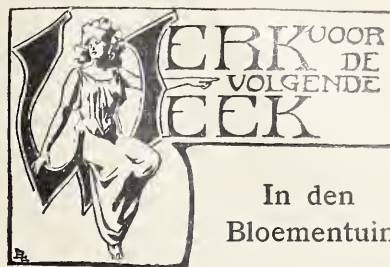
Wanneer men die velden ziet met *Azalea's* en *Begonia's*; die massa's *Laurieren* en *Araucaria's* en die kassen vol met *Palmen* en andere planten, dan komt onwillekeurig de vraag op: „Waar blijft dat alles?” Inderdaad is het haast ongeloofelijk, dat die duizenden en miljoenen planten jaarlijks alle verkocht worden en er geen overproductie ontstaat. En niet alleen dit, maar dat zelf de voorraad niet toereikend is nu aan alle bestellingen te voldoen, zoodat de culturen telkens weder moeten worden uitgebreid.

Men moet echter niet vergeten, dat Gent een wereldhandel bezit. Alle landen van Europa betrekken in meerdere of mindere mate planten uit Gent. En Amerika is het groote afzet gebied; daarheen worden scheepsloadingen verzonden. Als in Amerika de vraag naar Belgische waar verflauwt, wordt de terugslag daarvan direct in den Gentschen handel gevoeld; veel meer dan dat een der Europeesche afnemers wegbleef. De Gentsche culturen hangen, wat den afzet betreft, voor het grootste gedeelte van Amerika af. Dat daarin een zeker gevaar schuilt, is niet te ontkennen en bij een toekomstigen Amerikaansch-Japanschen oorlog zouden onze zuidelijke collega's de gevolgen daarvan geducht ondervinden. Maar tot heden gaat het goed en laten we hopen, dat van die pessimistische beschouwingen nooit ééne tot werkelijkheid wordt, en in het belang der menschheid, en in dat onzer Belgische vakgenooten.

Waar we nu eenige algemeene beschouwingen over de Belgische culturen ten beste hebben gegeven, noodigen we de lezers uit tot een nader kennismaking met een paar Gentsche kweekerijen. We zullen dan tevens gelegenheid hebben nog het een en ander te vertellen omtrent de cultuur van verschillende planten. Enkele afbeeldingen zullen deze mededeelingen nog verduidelijken; de foto's daarvoor werden welwillend vervaardigd en afgestaan door de firma Bier & Ankersmit te Melle bij Gent, waarvoor wij genoemde heeren hierbij nogmaals beleeft dank zeggen.

We hopen later de lezers nader met deze zaak bekend te maken.

W. LODDER.

Binnenbrengen van zachte planten. — Rooien van niet-winterharde bol- en knolgewassen, enz.

De zoogenaamde zachte planten zoo als *Pelargonium*, *Fuchsia* mogen be-slist niet langer buiten blijven, daar één nachtvorst alles bederven kan.

Wie dus de planten noodig heeft als moederplant, neemt ze deze week op. Reeds eenige weken geleden schreven we, dat ze naar binnen moesten, maar verlokt door het mooie weer hebben velen ze bepaald nog laten staan. Nu het echter reeds October is, mogen we ze niet langer buiten laten.

Een andere categorie van planten houden we nu ook in het oog n.l. die, welke gedurende den winter met onderaardsche stengeldeelen overwinteren, zooals *Dahlia's*, *Canna's*, enz.

Deze planten laten we stil staan, tot de vorst de bovenaardsche deelen heeft aange-tast.

Zoodra we op een morgen buiten komen en we zien, dat de bladeren zwart zijn, dan rooien we de planten nog denzelfden dag.

De *Dahlia's* worden 10 à 15 c.M. boven den grond afgesneden, de knollen worden uit den grond genomen, waarna men alle aarde er afschudt.

Zooals men meermalen zal hebben opgemerkt, maken de *Dahlia's* heel weinig wortels. Bij het rooien behoeft men dan ook niet bang te zijn, dat men iets zal beschadigen. De knollen worden vervolgens te drogen gelegd op houten luiken of rietmatten en als ze goed droog zijn op de overwinteringsplaats gebracht, die vorstvrij en droog moet zijn.

De *Canna's* moeten eenigszins anders behandeld worden; werd bij deze toch alle aarde verwijderd, dan zou men een groot aantal jonge wortels beschadigen, terwijl deze van groot belang zijn het volgend voorjaar bij het aan den groei brengen.

Men snijdt de *Canna's* 5 c.M. boven den grond af en rooit ze vervolgens voorzichtig met de schop uit; na het rooien maakt men de kluiten zoo klein mogelijk, maar de aarde tusschen de wortels laat men zitten. Daarna legt men ze evenals de *Dahlia's* eenige c.M. van elkaar te drogen; is de aarde vochtig, dan zal dit drogen dikwijls eenige dagen duren.

Goed droog zijnde worden ze opge-borgen, op een droge plaats en vorst

vrij, doch vooral niet te warm, liefst onder de tabletten van een koude kas.

De in den zomer bloeiende *Gladiolus*, voor zoover ze nog niet naar binnen zijn, worden nu eveneens opgenomen, van de aarde ontdaan en gedurende den winter vorstvrij bewaard in kistjes met droog zand of turfmoalm.

Knolbegonia's worden in den regel eenige c.M. boven den grond afgesneden, gerooid, van alle aarde ontdaan en vervolgens, na gedroogd te zijn, opgeborgen.

De aarde, die door de worteltjes bijeen gehouden wordt, laat men dus zitten; ze zullen hierdoor 't volgend jaar gemakkelijker aan den groei zijn te brengen. Kleine knollen, die geen aarde houden of mooie, nieuwe soorten kan men ook overwinteren in droog zand of turfmoalm.

Oxalis Deppei wordt voorzichtig gerooid, zoodat de kleine knolletjes zoo veel mogelijk aan de peervormig uitgegroeide moederknol blijven vastzitten. De kleine knolletjes toch voeden zich gedurende den winter ten koste van de moeder, van wie men in 't voorjaar niets terug vindt. Even vorstvrij opbergen is voldoende.

Oxalis Deppei is ons gebleken een zeer sterke plant te zijn. Twee jaar geleden hadden we er een heele rand van uitgeplant voor een *Azalea*-vak; toen het najaar in het land kwam, werden alle bol- en knolgewassen gerooid, maar onze *Oxalis*-rand werd vergeten. Toen we er om dachten was het reeds te laat, want de grond was stijf bevroren en we dachten natuurlijk niet anders, dan dat we ons mooie randje kwijt waren.

Bijzonder vreemd keken we dan ook op, toen het volgend voorjaar zich op die plaats een breede, groene rand vertoonde, die ons spoedig bleek de verloren gewaande *Oxalis Deppei* te zijn.

We hadden wel is waar geen strenge winter gehad, maar we moeten niet vergeten, dat ze geheel zonder bedekking op een open terrein den winter hebben doorgemaakt.

Richardia albo-maculata wordt zoodra de bladeren door de vorst zijn aangetast, gerooid. Alle bovenaardsche deelen en wortels worden verwijderd, waarna men de knollen in de zon laat drogen. Men overwintert ze op een vorstvrije plaats, om ze het volgend jaar begin Mei weer buiten uit te planten.

Lobelia cardinalis en *L. c. Queen Victoria* worden een handbreedte boven den grond afgesneden en in een vorstvrij bak ingegraven.

Deze *Lobelia's* zijn echter in niet te strenge winters winterhard, waarom men ze onder bedekking buiten kan overwinteren.

Erythrina Crista-galli wordt eveneens een handbreedte boven den grond afgesneden en met een kluit opgerooid. Nadat men ze flink in de zon heeft laten drogen, worden de kluiten onder de tabletten van een koude kas gebracht, waar ze geheel droog moeten overwinteren.

Staan de planten in potten, dan laat

men ze opdrogen, om ze vervolgens met pot onder de tabletten te zetten en weer tegen Maart aan den groei te brengen.

Sprekelia formosissima, die buiten uitgeplant mochten zijn, worden nu opgenomen, terwijl men de bollen droog overwintert.

Colocasias esculenta (syn. *Caladium esculentum*), die buiten staan, worden den nu, evenals de vorige, gerooid; de knolvormige wortelstok laat men goed drogen, waarna men ze onder de tabletten der kas overwintert in droog zand of droge aarde.

De bollen van de Zomerhyacint *Galtonia candicans* (syn. *Hyacinthus candicans*) worden nu gerooid en men bewaart ze evenals *Gladiolus* droog en vorstvrij. In droge tuinen kan men ze echter onder bedekking overwinteren.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Laelia. — *Vanda*. — *Oncidium*.

Het is een feit, dat de laagblijvende *Laelia pumila* en een aantal verscheidenheden van deze het gedurende den zomer in een koude kas uitstekend doen, maar nu zij de bloemstengels vertoonen, is het wenschelijk ze een warmer plaatsje te geven. Laat men de planten staan, dan komen zij in de koude kas wel in bloei, maar deze zitten zoo vol met bruine vlekken.

Het beste doen wij, ze een plaatsje te geven in de gematigde of in de *Cattleya*-kas, waar zij kort bij 't glas opgehangen, een aantal dagen hare zacht rose bloemen met purperen lip toonen. En bij eene goede behandeling bloeien zij bijzonder rijk en dankbaar.

Deze Orchidee kan men gedurende den groeitijd flink gieten, maar nu de groeiperiode zoowat geëindigd is, nu kan men met weinig water toe.

Dopluizen zijn dol op deze Orchidee en wie haar ten opzichte van dezen vijand niet geregeld nakijkt, zal spoedig tot de treurige ervaring komen dat vooral de jonge scheuten vol van deze „uitzuigers" zitten. En toch zijn de planten zoo gemakkelijk schoon te houden, het is slechts een quaestie van attentie, anders niet.

Laelia harpophylla met hare betrekkelijk kleine, maar mooie oranje- of roode bloemen, beginnen nu te groeien en kunnen wij dezelfde plaats geven als bovengenoemde. Wees in de eerste drie weken nog voorzichtig met het gieten, want zoodra de teeder gebouwde wortels in te vochtige compost komen, worden zij zwart.

Laelia anceps, *L. autumnalis*, *L. albidula* en *L. Marriottiana* zijn nu druk bezig aan het vormen van haar bloemstengels, waarvoor o. m. water noodig is.

Schermen doen wij deze planten niet meer, neen, elk zonnestraaltje laten wij op de planten inwerken; in den vorm van rijk gekleurde bloemen komen zij dezen winter er weer uit. Natuurlijk stijgt de temperatuur daardoor, maar dat hindert niet als wij tegelij-

kertijd maar zooveel mogelijk frissche lucht laten binnen komen.

Laelia Gouldiana is thans in volle actie en wenschte een temperatuur van 20 gr. C., liefst kort bij het glas. Men kan nu en dan gieten, afhangende van omstandigheden, totdat de bloemstengels te voorschijn komen. *Laelia rubescens*, beter bekend als *L. acuminata*, wenschte ook een plaats in de warme kas, kort bij het glas en de kweker verzuime niets om den groei zoo goed mogelijk te voltooien.

Bloeiende of in knop staande planten van de wonderschoone maar lastige *Vanda coerulea* geve men vooral een lichte plaats en het hindert niet wanneer zij door de zon worden beschienen, wanneer men maar zorgt dat de luchtraampjes dan open staan. De bloemen blijven het mooiste in een niet te vochtige lucht en een bijzonder goed plaatsje is tusschen de in de koud kas rijpende *Dendrobiums*. Deze krijgen weinig water, de lucht is er koel en droog, geknipt voor bloeiende *Vanda's*.

Dikwijls ziet men planten, waarvan de bladeren vol met zwarte vlekken zitten en dit komt omdat deze *Vanda* maar al te dikwijls onder een te hooge temperatuur gekweekt wordt. In de Kon. Kew-tuinen (Eng.), waar men de *coerulea* met succes kweekt, behandelt men haar bijna als een koude kasplant, op een plaats waar zij veel licht ontvangt. Zooals men weet, zijn er een groot aantal verscheidenheden van de blauwe *Vanda* en wij hebben er wel gezien, die men bijna wit kon noemen. Onder gunstige conditiën blijven de bloemen minstens vier, soms vijf weken goed.

Onder de Braziliaansche *Oncidiums*, nl. *O. Forbesi*, *O. crispum* en *O. varicosum*, groeien nu als kool en laten hier en daar een bloemstengel zien. Er is natuurlijk niets tegen om krachtige planten te laten bloeien, maar wel zijn wij er tegen om kleine, zwakke planten haar bloemstengel tot ontwikkeling te laten komen. Beter doen wij met die er zoo gauw mogelijk uit te snijden. Na het bloeien geve men de gewenschte en noodige rust.

Als een bijzonderheid mogen wij zeker wel mededeelen, dat er dezer dagen een *Stanhopea tigrina* in den Utrechtschen Hortus bloeide met 10 bloemen en drie knoppen.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Overwinteren van planten.

„Goed praten!" hooren we haar of hem mopperend zeggen, wanneer we spreken over het overwinteren van onze planten en kassen, bakken, Oranjerie enz. Goed praten, als je zulke inrichtingen bezit, geeft het overwinteren van planten geen moeilijkheid, maar je moet maar eens zoo moeten tobben als wij, die niet in het bezit zijn van dergelijke kostbare inrichtingen. Wij, die

onze planten als 't ware 's avonds mede naar bed moeten nemen, wij ondervinden moeilijkheden als we eens de eene of andere plant die ons lief is geworden, of die we heel mooi vinden, willen overwinteren.

Men zou in 't algemeen kunnen zeggen: zend ze naar een bloemist, 't kost u dan wat bewaargeld, maar u kunt dan uwe plant in 't voorjaar, althans als u haar bij een goeden bloemist hebt ondergebracht, wel verzorgd terug verwachten. Dat kost geld, antwoordt u wellicht; of: dat permitteer ik me niet; of: dat is de echte liefhebberij buiten de deur zetten. Volkomen juist, we willen dan ook eens zien, welke middelen ons ten dienste staan en welke ruimte we kunnen exploiteeren als bewaarplaats voor eenige onzer planten, zonder een kas, bak of oranjerie.

Als we zoo de liefhebber of amateurkweker zijn tuin eens bezien of liever wanneer men het genot heeft met zulke menschen eens te mogen tuinen, in hun eigen tuin, dan bemerkt men eerst recht, hoe lief men zijn gewoonlijk zelf gekweekte, zeer zeker zelf verzorgde planten heeft, men weet over elk plantje wat en gewoonlijk wat interessants te vertellen, 't eene is geweest een stekje van een verafwonenden vriend of familielid, 't andere weer is een cadeautje geweest, weer andere zijn gered uit een verdorde bloemenmand, jardinière enz., maar, en daar gaat het om, elk plantje is een stukje geschiedenis, waarvan men noode kan scheiden. Maar... die vervelende winter. 's Zomers, och ja, je mag eens tegenspoed hebben, 't mag eens niet zoo hard groeien, of niet zoo rijk bloeien, maar 't gaat toch. 's Winters gaat het niet, althans zeer slecht en menig onzer lievelingen vindt in dat wrede seizoen den dood.

Die *Laurus nobilis* daar kreeg ik indertijd als een geworteld stekje, 't was amper een handbreedte hoog, en zie nu eens een aardige pyramide, goed gevormd en goed gezond, maar 's winters ziet u. Ik bracht ze tot hiertoe altijd in de serre; daar zitten we veel en daar wordt dus goed gestookt, maar, en met een donker gezicht komt het er uit, 't is voorjaars mis; bruine bladeren doode punten, die als ze buiten komt, lang tobben en eindelijk, half zomer, dan kan je zien dat er weer eens nieuw leven komt.

'k Geloof u best. U vertroetelt die plant ook veel te veel, zoo gaat het gewoonlijk, men doet ze te veel goed en ook een laurier kan van 't goede (in casu de warmte) te veel hebben. Mag ik eens een goeden raad geven, bewaar zoo'n plant heel gewoontjes in uwen kelder, lucht deze af en toe eens en u zult dan eens zien hoeveel beter ze er een volgend voorjaar uitkomt. De *Laurus nobilis* heeft liever een paar graadjes vorst dan b.v. een thermometerstand die 60 à 65 gr. (kamer-temperatuur) aanwijst.

Hortensia's zijn nog al gemakkelijk goedje; ook niet te warm, koud zelfs, in een kelder of vorstvrije stal is deze plant gedurende den winter zeer goed op haar plaats. De uitgebloeide bloemen worden er uitgesneden op het eerste paar bladeren onder de tros. Is de plant

wat breed uitgegroeid, bindt er dan een band of touw omheen en trek zoo de massa wat in elkaar, u wilt dan in ruimte. *Phormium tenax* beware men op dezelfde wijze.

Oleanders plaatsen we in de serre of is de plant niet al te groot in een vorstvrije kamer op het zuiden. Als we deze plant niet al te warm plaatsen, hebben we voorjaars meer kans op bloemen.

Palmen die we zomers buiten hebben gehad, behoeven vooral sommige soorten als *Chamaecrops humilis*, *Phoenix canariensis*, *Corypha australis* e. a. kunnen 's winters gemakkelijk in een vorstvrije kamer overblijven. De eerste overwinterden we al eens buiten door er eene bedekking rondheen te maken zooals men dat gewoonlijk bij de *Gynierium argenteum* doet en wel met het beste resultaat.

Agave, *Aloë*, *Bonaparteia*, *Yucca's* en sommige *Dracaena's* voor de koude kas overwintert men, en dit is vooral voor de eerstgenoemde van groot belang, vooral niet in eene vochtige omgeving. Eenige graadjes warmte is ze in 't algemeen welkom. Een kamer of lokaal waar dus bij mogelijke indringende koude wordt gestookt, is geschikt voor overwintering van deze planten. Vooral denke men er aan, dat onze planten gedurende den winter niet of bijna niet groeien en dat er daarom ook hoegenaamd geen water behoeft te worden gegeven. 't Is beter dat dergelijke planten in den winter eer te droog dan te nat zijn.

Hebt u een vakje met *Fuchsia's*, die u wilt overwinteren, plaatst ze dan gerust in uw vorstvrije kelder. Hebt u daar niet voldoende ruimte, graaf dan een gat in den grond, leg daarin uwe planten, leg op het gat een luik en dek dat goed af, vooral bij strenge vorst, met bladeren, paardenmest of iets dergelijks, ongeveer op dezelfde wijze, zooals we onze meter van de waterleiding tegen vorst beveiligen.

Pelargoniums zonale zijn lastige klanten om ze in den winter over te houden, ze verrotten zoo gemakkelijk. We namen eenige jaren geleden een proef die goed gelukte. In 't najaar, vóór dat de planten van vorst hadden geleden, werden de gezonde exemplaren uit de potten genomen, de grond tusschen de wortels zorgvuldig verwijderd, alle bladeren afgeplukt en toen de planten aan bosjes van 3 à 5 bijeen gebonden. Ze werden in een vorstvrije droge kamer opgehangen aan den zolder, in Februari d. a. v. werden ze opgepot en werkelijk de planten hadden zich uitmuntend gehouden.

Salvia's overwintert men zeer moeilijk, zelfs den gelukkigen bezitters van kassen of bakken lukt het gewoonlijk niet of zeer moeilijk.

Knolbegonia's, *Canna's*, *Dahlia's* worden als de vorst het loof heeft vernietigd uit den grond genomen. De grond wordt zooveel mogelijk verwijderd, zonder in water te spoelen en dan de knollen in droog zand bewaard. *Dahlia's* en *Canna's* kunnen het in den kelder op de winteraardappelen heel goed uithouden.

J. A. KORS.

In den Moestuín.

Nachtvorsten. — *Groentekelders.* — *Aardappels in kuilen.* — *Weeuwenbakken.*

October is in 't land, de maand waarin de herfsttinten om ons heen er op wijzen dat de winter nadert. Gaf September ons al zoo'n enkele maal een zachten wenk, October zal zeker ouder gewoonte op gevoelige wijze ons er aan herinneren, dat het tijd wordt, maatregelen te treffen om het koude jaargetijde zonder schade in te gaan. Kan men in den bloementuin aannemen, dat half October, de planten die we door den winter willen brengen, bezorgd moeten zijn, in den moestuin hebben we nog zoo'n haast niet; van een enkelen nachtvorst zijn we niet bang, althans wat het meerendeel onzer gewassen aangaat.

Boonen en tomaten, komkommers en augurken leggen 't echter tegen een flinke nachtvorst af. Indien mogelijk beschutten we dus onze tomaten wanneer nachtvorst kan verwacht worden.

De andere genoemde soorten loopen ook zonder nachtvorsten in October af. Kalm wachten we dus af wat het weer ons brengen zal.

Late snij- en suikerboonen kunnen bij gunstig weer in October nog beschot geven. Bestaat er gevaar voor nachtvorst dan plukken we de boonen die maar eenigszins mee kunnen af, want vorst doodt niet alleen de planten, maar ook de vruchten zelf worden er waardeloos door, ze worden als verglaasd en rotten bijna direct.

Voor hen die in 't bezit zijn van een daartoe expresselijk ingerichte *groentenkelder*, is het de tijd dien kelder schoon voor den ontvangst van groenten in gereedheid te brengen. Zoo'n kelder is veelal in den zomer een bergplaats voor alles en nog wat, hij wordt dus ontruimd en terdege gereinigd. Uitzwavelen, tot het doden van alle schadelijke organismen, zal de duurzaamheid van de later in te brengen wintervoorraad zeker ten goede komen.

Slechts weinigen echter kunnen zich de weelde van een speciale groentenkelder veroorloven. De meesten zijn dus gehouden, op andere wijzen hun winterprovisie te bewaren. En ter geruststelling van dezen zeggen we: het gaat met wat overleg zonder kelder ook wel. Hoofdzaak blijft hetzij we in of boven den grond werken, een inrichting te maken waar vorst buiten gesloten blijft.

We hebben voor deze inrichtingen nog den tijd, vooral de knol- en wortelgewassen nemen nog dagelijks in omvang toe.

Indien we zelf onze winteraardappelen telen, hebben we zeker van 't mooie weer in September geprofiteerd, om ze uit den grond te krijgen. 't Wordt nu tijd ze naar de winterkwartieren over te brengen. Ook het pootgoed van onze vroege aardappelen, dat slechts voorloopig was opgeborgen, gaat naar een vorstvrije plaats.

De wijze waarop zoo'n aardappelbergplaats, een z.g. *kuil*, wordt inge-

richt, wordt in hoofdzaak bepaald door de meerdere of mindere aanwezigheid van water in den grond. 'Op hooge, droge gronden graven de een langwerpige vierkante kuil, ter diepte van een halven meter en lang naar evenredigheid van de hoeveelheid aardappelen, die geborgen moet worden. De aarde uit die kuil wordt ter weerszijden gelegd. Nadat de aardappelen er in gebracht zijn, dekken we die met een laag stroo, waarover een gedeelte van de uitgeworpen aarde komt. Bij het later optreden van den sterken vorst krijgt alles nog een overbedekking van blad of ruige mest of iets dergelijks.

Zoo'n kuil vormt dus slechts een kleine verhevenheid boven den grond, in tegenstelling met de kuilen op natte gronden, die geheel boven den begaenen grond moeten gemaakt worden. We leggen daar de aardappelen op een langwerpige hoop, die in doorsnee de vorm van een gelijkebene driehoek heeft. Over de aardappelen brengen we weer een laag stroo, daarbij zorgende, dat de voet van de hoop goed door het stroo bedekt wordt en dit gelijkmatig over de aardappelen verdeeld wordt. Met aarde uit de omgeving dekken we het stroo weer, waartoe we als het ware een greppel rondom den hoop graven. Bij mogelijken sterken vorst krijgt ook een zoodanige hoop nog een extra-bedekking. Op deze wijze kunnen ook andere knol- of wortelgewassen worden ingekuild.

We maken de *hakken*, waarin we onze *wecuwen*-planten door den winter trachten te brengen, in orde. 't Behoeven slechts eenvoudige bakken te zijn en de aarde in de bakken heeft, indien we ten minste over teelgrond kunnen beschikken, niet opnieuw bemest te worden. Te krachtige grond is voor *wecuwen* eer na- dan voordeel. Ze behoeven slechts in leven te blijven; te sterke groei doet de planten spillig worden.

J. C. M.

In den Fruittuin.

October. — Plukbaar fruit.
— Bessesstruiken. — Frambozen.

October is in 't land, de tijd is daar, dat ons late fruit zoo zoetjes aan naar binnen moet. Door de warmte in de laatste helft van September zijn de wintervruchten, die over 't algemeen niet op grootte konden bogen, nog aanmerkelijk gezwollen. Op den naam van „mooi” mag 't direct geen aanspraak maken, wijl de koude zomer oorzaak is geweest, dat de schil ruw, met vlekken en stippen bedekt is. Op hooge gronden zijn tal van late herfstvruchten door de hitte wel wat vroeg aangerijpt. 't Is opmerkelijk hoe sommige soorten peren plotseling sterk gaan vallen, terwijl andere, zelfs vroegere soorten, ook al in haar pluktijd daar, zeer moeilijk te plukken zijn, ja de steel zelfs gaat krimpen. Men zie over 't bewaren, zweeten laten, enz. wat we in een paar artikelen hieromtrent reeds hebben meegedeeld.

Plukbaar zijn thans, als appels: *Bis-*

mark, *Zoete Campagne*, *Court of Wick*, *Délicieuse de Kew*, *Guldeling*, *Zoete Hoolaart* (grauwe en blanke), *Kanteloo*, *Present van Engeland*, *Gonden Pippeling*, *Blenheim Peppin*, *London Peppin* (ook wel *London Calville* geheeten), *Konings Pippeling*, *Adam's Pearmain*, *Princesse Noble*, *Ananas reinette*, *Baumann's reinette*, *Sterappel*, (*Reinette rouge étoilée* of *Pomme de cocur*), *Reinette van Zorgvliet*, *Schuttersreinette*.

Als peren: *Bergamotte Esperen*, *Beurré Diel*, *Bré. Napoleon*, *Bré. Duboisson*, *Curé (Pastoorpeer)*, *Belle Adrienne*, *Des deux Socurs*, *Emile d'Heyst*, *Foppenpeer*, *Figue d'Alençon*, *La France*, *Passe Colmar*, *Zéphirin Grégoire*, *Beurré Chaudy*, *Jules d'Airolles*, *Bré. Dumont*, *Président Drouard*.

Bessesstruiken, als staande reeds geheel van leur blad beroofd, kunnen thans met goed succes worden verplant. Vóór den winter kunnen zich nog nieuwe wortels vormen en aangezien bessesstruiken reeds vroeg in 't voorjaar teekenen van hernieuwden groei geven, stelle men 't verplanten bij voorkeur niet zoo lang uit.

Wat de *frambozen* betreft, ook deze vruchtstruiken verplante men bij voorkeur in 't vroege najaar. Immers reeds vroeg in 't voorjaar ontwikkelen zich aan den voet de oogen, die aan nieuw gewas 't aanzijn schenken, en hoe licht worden die teere spruitjes bij de voorjaarsplanting niet afgestooten.

Frambozen teelt men op versehillende wijze. Sommigen doen 't op pollen, men

plaatst bij de afzonderlijke struiken een stevige stok en bindt een vijf tot zeven stengels hierom toe. Een zeer goede methode is de volgende: De frambozen plant men op rijen, een 40 e.M. uiteen. Op een 70 e.M. afstand langs die rij worden enkele stevige palen in den grond geplaatst, 1 M. er boven uitstekende en over die palen spant men een dik ijzerdraad met 't doel daaraan de vruchtgevendende stengels te binden.

Desnoods zou er een berceau van gemaakt kunnen worden, door aan weerszijden van den draad een rij frambozen te planten, hoewel zulks 't zonlicht meer van onze vruchten aan den onderkant afhoudt. Door de bocht, die de stengels moeten vormen, loopen ook de onderste oogen beter uit, terwijl 't nieuwe gewas vrij en onbelemmerd op kan schieten en dat is wel van groot belang. Immers hoe sterker de nieuwe scheuten kunnen worden, des te betere, grootere vruchten mag men verwachten.

De geplante frambozenstengels mogen noch geheel bij den grond worden weggesneden, noch in hun geheel gelaten worden. In 't eerste geval kunnen zich geen blaren ontwikkelen, waardoor 't opgenomen voedsel niet verwerkt kan worden, in 't andere geval heeft de oude stengel te veel voedsel noodig, waardoor 't nieuwe gewas te zwak blijft. De verplante stengels snijdt men op een halve meter boven den grond in, zoodat zich voldoende blaren kunnen vormen, die aanvankelijk 't voedsel verwerken. In verloop van den volgenden zomer wordt dat oude gedeelte geheel verwijderd.

P. v. D. VLIST.

UITSLAG PRIJSVRAAG.

Er bevond zich onder de negen inzendingen op de prijsvraag voor de inrichting van een bloementuintje, geen enkele, die voor een eersten prijs in aanmerking kon komen. Er moet vooral van de teekeningen veel meer werk gemaakt worden, dan meestal het geval is. Een der weinigen, die haar taak ernstig opgevat hebben is mej. A. H. v. A. te G., die een groot opstel schreef. Maar dat was hier niet voldoende; er behoorde ook een teekeningetje bij.

De aardigste aanleg oordeelden we die van den heer A. H. van Nieuwerkerk, Gerard Scholtenstraat 5, te Rotterdam, hoewel we op een en ander wel wat af te dingen hebben. Eerstens, die klimrozen daar op het Noorden, die zullen daar niet veel doen, te meer wijl er ook nog heesters voor komen te staan. Die kunnen daar dus best vervallen. Van de klimrozen tegen de Westelijke schutting kan men meer genoegen hebben. Voorts zouden we in overweging geven op dat perk aan het straatje geen stam-, maar enkel struikrozen te zetten. Men heeft dan geen last dat de daar achter staande planten niet zoo goed zichtbaar zullen zijn. Overigens had het heel aardig gestaan als langs het straatje een smalle bloemrand van

circa 40 e.M. breedte was gelegd. De aansluiting van het rozenperk en het gras met het straatje is nu wat heel erg simpel. Voorts verdient het aanbeveling geen te veel licht zou worden onderschept, terwijl de Kentia's tusschen de Afrikaantjes daar gerust en met voordeel gemist kunnen worden. Overigens is het wel goed gezien om zoo min mogelijk ruimte voor een pad af te zonderen. Het straatje toeh geeft van alle kanten kijk op de planten en moet men een enkele maal bij de planten zijn, hetzij om ze op te binden, te begieten, te bemesten of wat dan ook, dan kan men zonder bezwaar over het gras loopen als het maar kort gehouden wordt.

Hebben we dus op een en ander nog al wat af te dingen, de opvatting van den aanleg lijkt ons aardig en oorspronkelijk genoeg toe, om er een tweeden prijs aan toe te kennen van f 10.

Een derden prijs à f 10 kenden we toe aan de inzending onder het motto „Amateur” van den heer A. B. van Vemde te Almelo. Deze inzending heeft werk van de prijsvraag gemaakt. Zijne teekening zag er keurig uit, strak van lijn en met zorg behan-

deld. Ook aan het bijschrift was zorg besteed. Maar de aanleg kon ons niet geheel bekoren. 'Overal rondjes en ovaaltjes die het geheel te druk en te popperig zullen maken, terwijl een omlijsting van groen, hetzij van heestertjes of van opgaande vaste planten, gemist wordt. Door perk *h.* te laten vervallen en dien geheelen hoek te bestemmen voor vaste planten en enkele lage, rijkbloeiende sierheestertjes, zou een verandering ten goede kunnen worden aangebracht. Men bedenke overigens wel, dat aan ijzergaas maar weinig planten op den duur wilen groeien. Dat gaat wel goed voor éénjarige gewassen, maar overblijvende klimplanten, als Rozen, Klimop en dergelijke, hebben er een hekel aan en sterven dikwijls des winters een eind in.

Van de overige inzendingen noemen we nog die van den heer P. M. S. te A. die echter veel te veel ruimte aan pad deed verloren gaan.

Het plan van aanleg van den heer H. M. te R. lijkt ons voor zoo'n klein tuintje niet geschikt. Voor kleine tuinen zijn we geen dwepers met den zogenaamden natuurstijl. Daar moet men, naar ons oordeel, in de eerste plaats ruimte voor hebben. Beter vinden we dan ook de opvatting van den heer R. P. te L., die een rechtlijnigen aanleg maakte, welke, afgezien van de beplanting, goed was geweest als hij in stijl gehouden was en er geen cirkelronde perken in gebracht waren. Andere inzenders waren de heeren P. L. te L., J. F. M. H. te R. en Calypso.

Voor deze week drukken we het ontwerpje af van den heer Nieuwerkerk. De inzending van den derden prijs geven we zoo mogelijke de volgende week.

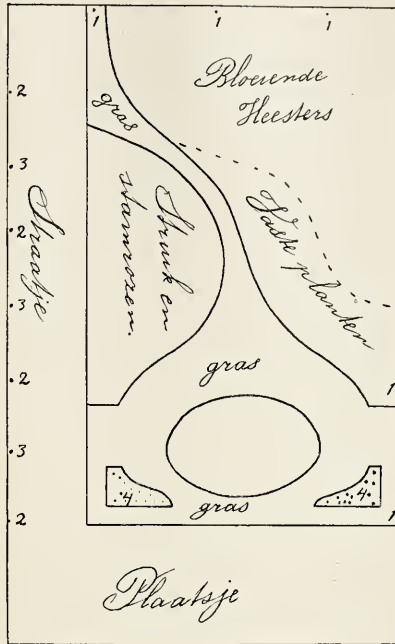
Er wordt in de prijsvraag gevraagd het inrichten van een bloementuintje. Daar er aangegeven is, dat er een plaatsje is en op zij een straatje loopt, heb ik het, vooral met het oog op de weinige ruimte, het beste geoordeeld er geen paden in te maken.

Op het ovale perk kunnen het eene jaar Knolbegonia's, het andere jaar Pelargonium „Paul Krampel“, en zoo ieder jaar wat anders gezet worden.

4 zijn Kentia's; daaromheen Afrikanentjes;
2 is klimop;
3 is blauwe Clematis; wanneer des zomers de blauwe bloemen van de Clematis over het groen der Klimop heen hangen, geeft dit een aardig effect;
1 zijn klimrozen.

De Noordkant van de Zuid-schutting met klimrozen en daarvoor heesters, zal misschien menigeen vragen. Ja, immers van boven komen de meeste rozen, en om nu van een rozenschat verzekerd te zijn, spanne men een halven meter hoog ijzerdraad of kippengaas boven de heining, waardoor dat gedeelte overvloedig licht, lucht en zon verkrijgt.

De reden waarom langs de Zuid- en West-schutting klimrozen zijn geplant, is licht te begrijpen, daar de meeste menschen rozenliefhebbers zijn. Aan de West-schutting staan er maar twee, omdat achteraan de heesters zijn en die dus daar het gezicht op de schut-

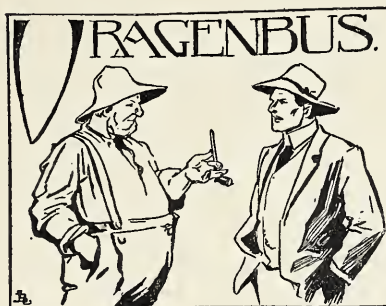

ting benemen. Zet men de heesters er niet, dan is het weer zoo'n kale boel.

Aan de Oostschutting staat Klimop en Clematis, omdat andere, meer wild uitgroeiende gewassen te veel plaats van het straatje innemen.

De zandgrond kan heel goed met koe-mest verbeterd worden. Kan men gemakkelijk aan tuingrond komen, welnu, dan nog een meter of tien tuingrond er doorheen en men zal het kunnen hooren groeien. Het overige staat op de teekening aangegeven.

A. H. v. NIEUWERKERK.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.
De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.
Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.
Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.
Kamerplanten aan een der drie Redacteurs.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters, Tuinaanleg, aan den heer Leonard A. Springer, Tuin-architect, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 249.

a. Is de PELARGONIUM ZONALE (rood), waarvan hierbij een photo, een exemplaar dat merkwaardig is door de afmetingen? Hoogte der plant van af den bovenrand der pot 75 c.M. Doorsnede van een van de grootste bladeren ruim 19 c.M. Op de photo staat eraast een gewone pelargonium. De groote plant is echter van 't vorig jaar, de kleine van dit jaar. Dit voorjaar zette ik de groote plant in den tuin tusschen mijn rozen. Ik snoaide toen zeer sterk om 't model te verbeteren. Verder goot en bemestte (Flora-mest) ik de plant als anderen. Eerst kwam er geen bloem, niets dan stengels en blad, nu begin Sept. voor 't eerst bloemknoppen; ik bemerkte toen ook dat de wortels door den pot zijn gegroeid. Vandaar dat ik ook de plant op de plaats zelf moest fotograferen. Wat zoudt u me nu aanraden er mee te doen? Ik dacht de pot stuk te slaan, de wortels uit te graven en alles bij elkaar in een grooten pot? Kan dat, en zoo ja, wanneer? Voor stekken zeker te laat? Zou de plant nu LANGER DOOR BLIJVEN BLOEIEN? Wanneer de plant weer binnen zetten en HOE DEZEN WINTER ER MEE TE DOEN?

b. Is een AZALEA weer IN BLOEI te KRIJGEN zonder de plant aan een bloemist te geven? en zoo ja, op welke wijze? De mijne zit prachtig in blad, maar vertoont nog geen bloemknoppen.

Den Haag.

Merr. B.

Antwoord: a. Ongetwijfeld is uw Pelargonium weelderig ontwikkeld, waartoe de bemesting, maar ook het doorwortelen der plant, krachtig hebben bijgedragen. Overigens kunnen overjarige stekplanten bij goede behandeling zware planten worden, zoodat de hoogte niets bijzonders is. Een blad van 19 c.M. is echter wel heel groot. Dat de plant nu eerst gaat bloeien, wordt verklaard door de weelderige bladontwikkeling, die nu tot staan wordt gebracht.

U kunt de plant nu zachtjes aan wel opnemen, de door den pot gegroeide wortels afsnijden en zoo overwinteren. Ze maakt dan wel spoedig eenige gele bladeren, maar dat doet ze a.s. winter toch. Der plant zelf hindert dat echter niets en u overwintert haar gemakkelijker. Wenscht u echter de plant zoolang mogelijk in bloei te houden, dan is een voorzigtiger behandeling aan te raden en kunt u de door u voorgestelde behandeling volgen. Daarna moet de plant goed aangegoten worden en op een zonnige standplaats, vlak bij het venster worden gezet, in een niet te vochtig en lichtig vertrek.

Al naar nu de plant groeit, geeft u water, doch nimmer voordat de aarde droog wordt. Eindigt de bloei, dan houdt u ze verder tamelijk droog en ontdoet haar van haar grootste bladeren. Die rust zal haar het volgende jaar weer des te sterker doen uitloopen. Voor een en ander is het nu de tijd. Voor stekken is het nog niet te laat, mits u het doet onder glas, onder stolpen of in een broeibak bijvoorbeeld. Ook in de kamer wil het nog wel gelukken.

b. Door uw Azalea des zomers van Juni tot medio September buiten te zetten op een zonnige standplaats en veel te gieten, nu en dan ook te bemesten, kunt u wel succes hebben. Het verdient dan aanbeveling de plant na den bloei in het voorjaar van de vruchtjes te ontdoen, enkele der sterkst ontwikkelde takjes die boven het kroontje uitsteken, in te snijden en de plant in verse lichte, maar voedzame aarde te zetten. Zie overigens antwoord op vraag No. 171 van dezen jaargang.

v. L.

Vraag No. 250.

a. Mijn CRINUMS werden einde Mei 1906 IN DE VOLLE ZON UITGEPLANT. Men vertelde mij dat er hooge, blonde graspluimen aan zouden komen; dit gebeurde niet doch de planten maakten eenige lange stijve bladeren. Einde Oct. nam de tuinman ze op mijn verzoek mee om ze in de kas te overwinteren. Een paar bollen liet hij zitten; „die waren dood”. In 't voorjaar kwamen de planten prachtig vol in blad terug; ik zette ze in hetzelfde perk, dat onder blad had gelegen, omdat op de plaatsing geen aanmerking was gemaakt, en wachte af wat ze nu zouden doen. Eene verrassing leverde het perk op; de voor dood verklaarde crinum waren maar schijn dood geweest en onder het blad uitgelopen; en dat bij dezen strengen winter. Maar, nu, half Sept., is er nog geen spoor van bloemstelen te zien; de bladeren zijn gedeeltelijk afgevallen, een aantal nieuwe vormen zich, maar de verzameling ziet er armzalig uit. Ik wilde ze nu in alle geval weer ter overwintering meegeven, en zocht na in „Onze Tuinen” of dat ook deze planten bespreekt. Op pag. 149 en 153 worden kort twee soorten Crinum besproken, de Cr. Makoyanum en de Cr. Moorei, maar deze krijgen bloemen, geen graspluimen. Er worden kas- of kamerplanten genoemd. De tuinman kende zelf de planten niet.

Wat moet ik met de Crinum's doen om ze het volgende jaar in bloei te zien?

b. Is het nu tijd om BREM te ZAAIEN? Wepenvelde. Anna W. J. B.

Antwoord: a. Wanneer het werkelijk Crinum's zijn, moet u de bollen eerst eens een paar jaar laten staan om krachtig genoeg te worden. Dan zult u wel bloemen krijgen. Eenige winterbedekking kan geen kwaad.

b. Voor Brem-zaaien is het nu de tijd. In de natuur wordt het ook nu 't rijpen uitgezaaid. Wanneer het u eenigszins mogelijk is, zou ik graag wat Brem-zaad van u ontvangen (als monster zonder waarde). Ik wil nl. eenige proeven nemen omtrent kiemkracht, kiemingsvoorwaarden, enz. Bij voorbaat mijn beleefden dank.

B. B.

Vraag No. 251.

Schimmel op HERBARIUMPLANTEN. (Zie Vraag No. 192.) Leiden. M. J. S.

Antwoord: Gedroogde herbariumplanten, welke door vochtigheid beschimmeld waren, heb ik altijd op de volgende manier met succes behandeld: Met een zeer zacht penseel tracht men voorzichtig de schimmel er af te vegen. Van plantendeelen, welke fijn van structuur zijn of spoedig afbreken, moet men de schimmel met het penseel wegbetten. Het spreekt vanzelf dat het mycelium dier schadelijke woekeraars in de gedroogde planten blijft voorleven. Om dit te voorkomen, bestrooi men nu iedere plant met een flinke hoeveelheid naphthaline, dat uitstekend schijnt te werken. Voor proef heb ik wel eens zulke behandelde planten (natuurlijk geen zeldzame) weer op een vochtige plaats gezet; van beschimmelen was geen sprake meer, terwijl het papier waarop de planten bevestigd waren, door de vochtigheid min of meer klam was geworden.

Wanneer men nieuwe planten in het herbarium legt, ook al staan zij op een droge (de vereischte) plaats, dan wordt toch ieder exemplaar met een weinig naphthaline bestrooid.

Terwijl in de kast waarin zich het herbarium bevindt, hier en daar open doosjes worden gezet met stukjes kamfer of busjes met watten, welke gedrenkt zijn met carbolzuur. J. C. TH. UPHOF.

Vraag No. 252.

Beleefd verzoek ik u den NAAM van

bijgaanden PEER te willen aangeven. Gemert. Mevr. Wed. V.

Antwoord: Double Philippe, ook Beurre de Mérode geheeten. Een goede peer voor September. P. v. D. V.

Vraag No. 253.

Wanneer PLANT men DRUIF- en PERZIK en WELKEN GROND en MEST vereischen ze?

Sloterdijk.

J. C. L. S.

Antwoord: 't Voorjaar is voor planting van druif en perzik wel de beste tijd, in de eerste helft van Maart. Elke goede tuingrond is ook voor druif en perzik geschikt, en waar deze aan kwaliteit wat te wenschen mocht overlaten, zoo kan hij wel geschikt gemaakt worden. Beide beminnen een kalkrijken bodem. Van belang is daarom flink wat kalkpuin en zoo mogelijk goed fijngewreven klei door de aarde heen te mengen. De bodem vooraf een paar steek diep omwerken is een eerste vereischte om met een genoemde stoffen met de omgezette aarde te vermengen. Door de bovenste laag werkt u wat half vergane stalment en flink wat slakkenmeel. Voor elke te planten boom, al naar de grootte, 1 tot 2 KG. Is uw grond licht (wat we haast niet veronderstellen), meng door de aarde van 't plantgat flink turfmoel, met gier doortrokken. Versche stalment ontraden we 't eerste jaar. 't Is niet verkeerd om 't uitdrogen tegen te gaan. rondom den stam wat ruige mest, gras of iets dergelijks uit te strooien.

P. v. D. V.

Vraag No. 254.

Het al dan niet dekken van vaste planten is een lastige kwestie. Mag ik eens heel onbescheiden zijn, en vragen, achter de volgende planten-namen, kortelijk te willen aangeven wat wenschelijk is. In mijn tamelijk beschutten — tuin heb ik de volgende: Viola cornuta hybr., Phlox divaricata, Lychnis viscaria, Helianthus pumilus, Delphinium Bella-donna*, Digitalis, Solidago canadensis, Polygonum amplexicaule, Primula acutis, Potentilla's, Statice latifolia, Gypsophila paniculata fl. pl., Monarda didyma*, Achillea Ptarmica, Geum Heldreichi, Campanula persicifolia Moerheimi*, Lychnis diurna, Erigeron speciosus*, Erigeron aurantiacus, Scabiosa caucasica*, Ranunculus aconitifolius, Paeonia chinensis*, Liliun candidum*, Liliun tigrinum*, Liliun Thunbergianum*, Aster anellus bessarabica, Echinacea purpurea*, Papaver orientale, Polemonium Richardsoni, Harpalium rigidum, Delphinium hybr. in var., Anemone japonica, Doronicum caucasicum, Doronicum plantagineum excelsum, Aconitum Napellus, Helenium autumnale superba, Malva Alcea, Pyrethrum roseum in soorten, Trollius in soorten*, Paeonia officinalis, Myosotis palustris, Phlox decussata in var., Centaurea montana, Spiraea palmata, Tropaeolum speciosum, Scabiosa japonica, Aster horizontalis, Gaillardia maxima*, Dianthus Caryophyllus in soorten*. Ik meen dat, op de lilies en een enkele andere soort na, deze planten beter NIET gedeekt worden. Heb ik daarin ongelijk?

A.

M.

Antwoord: Waar uw tuin tamelijk beschut is, behoeven de bovengenoemde planten in gewone winters niet gedeekt te worden. Bij zeer streng winterweder zoudt u de met een * gemerkte met wat blad of turfstrooisel kunnen beschermen. v. L.

Vraag No. 255.

a. Een paar van mijn goed groeiende STREPTOCARPUS WENDLANDI lieten, zonder dat ik kan nagaan waarom, haar BLAD VALLEN. Kort onder het blad schijnt de bladsteel als het ware afgesneden. Ik meen niet te weinig of te veel te

hebben gegoten. Hoe komt dit en wat er tegen te doen?

b. Wat kan ik doen om te zorgen dat mijn BEGONIA REX GEZOND BLIJVEN. Vroeger, een jaar of vier geleden, groeiden ze steeds zeer goed. Steeds had ik mooie krachtige planten. Nu daarentegen vertoonen mijn, aanvankelijk goed groeiende, jonge planten aan de achterzijde van de bladeren bruin geworden nerven en uit is 't met den groei.

Ik ben niet de eenige die er mee sukkel. Een paar jaar geleden ruimde ik al mijn planten op en kocht nieuwe, naar ik meen, bij een kweeker waar gezonde exemplaren groeiden en nu sta ik weer voor de zelfde moeilijkheid. Ik zorg zoo veel mogelijk voor reinheid daar waar ik ze kweek. Gebruik zuivere potten en verschen grond en niets heeft gebaat. Kan iemand nu raad geven hierin?

Beck (bij Nijmegen).

W. v. V.

Antwoord: a. Het plotseling afvallen van het blad van Streptocarpus Wendlandi is een mij onbekend verschijnsel. Wanneer deze planten insterven ziet men ze dit altijd doen aan den top of de punt van het blad, waarna dit proces langzaam verder gaat. Kan het geen vroertrij van insecten of muisen zijn? Zonder de planten gezien te hebben kan ik zoo weinig zeggen en nog minder raad geven. Zond eens een blad of beter nog een geheel aangestaste plant.

b. Lees eens het antwoord op vraag 14 van dezen jaargang. Als het thrips is, kunt u het kwaad met een der daar genoemde middelen op den duur wel meester worden. Wilt u zekerheid hebben met welk kwaad u te doen hebt, zend dan een blad aan het phytopathologisch instituut te Wageningen, waar kosteloos advies wordt gegeven. v. L.

Vraag No. 256.

a. Hoe moeten DAVALLIA'S gedurende de den winter behandeld worden?

b. Kan een LAURUS TINUS in pot des winters buiten blijven?

c. Kunnen FUNKIA'S des winters in den grond blijven?

d. Wanneer kan een ASPIDISTRA gescheurd worden?

e. Tegen Mei van het volgende jaar ga ik VERHUZEN, en zou dan gaarne mijne PLANTEN MEDENEMEN; is dat mogelijk? Zij bestaan uit sering, ribes en andere heesters, klimop, struik- en maandrozen en phloxen.

f. Kan een HORTENSIA staande in den vollen grond (stek van het vorige jaar), nu in een pot gezet worden of moet men daarmede wachten tot het voorjaar. 's Gravenhage. J. J. H.

Antwoord: a. Geef ze een lichte standplaats ver van de kachel af, liefst vlak bij een venster en houdt de planten matig vochtig. Matige temperatuur pl.m. 60 gr. Fahr.

b. Hoewel de Laurus tinus (eigenlijk Viburnum Tinus) wel van een graad vorst niet zal doodgaan, kan ze toch niet buiten overwinteren. Geef haar dus een plaatsje in een koel maar vorstvrij en liefst licht vertrek.

c. Ongetwijfeld.

d. In het voorjaar, in Maart-April.

e. Ja, 't kan nog wel, maar beter is het als u de planten wat vroeger kunt overzetten. In elk geval zorgen voor goede kluiten.

f. Dat kan nu best geschieden, mits het voorzichtig gedaan wordt, d. w. z. zorg dat de plant met een goede kluit in den pot komt. v. L.

Vraag No. 257.

a. Mijn CLEMATIS JACKMANI, verleden jaar geplant, is nu 1.50 M. geworden. Moet hij van den winter GESNOEID WORDEN?

b. Ik heb een **UITGEBLOEIDE HORTENSIA** in pot, die ik in den tuin wil **PLANTEN**. Wanneer is daarvoor de beste tijd? Is volle zon goed?

c. **WILDE ROZEN**, verleden najaar in kouden bak gezaaid, in het voorjaar opgekomen, eenige malen verspeend, zijn nu ongeveer 50 c.M. hoog. Ik wil er **EEN HEG VAN MAKEN**. WANNEER is de **BESTE TIJD** om ze op de daarvoor bestemde plaats uit **TE PLANTEN**? Hoe ver van elkaar? Moet ik ze snoeien?

d. Is de **MUURBLOEM** een vaste of een tweejarige plant?

e. Moet **JASMINUM NUDIFLORUM** elk jaar gesnoeid worden?

Breda.

B.

Antwoord: a. Snoeien is niet noodig, wel dekken tegen vorst.

b. Kan nu heel goed gebeuren. Volle zon is goed maar een lichte schaduw beter. Een weinig dekken is bij vorst, vooral na een verplanting, zeer aan te bevelen.

c. U kunt de rozen nu verplanten op afstanden van 25 à 30 c.M. Snoeien in het voorjaar, Maart-April.

d. Eigenlijk een heestertje, maar wordt veelal als tweejarige plant gekweekt.

e. Volstrekt niet noodig en wanneer het een enkele maal noodig is, dan na den bloei in het voorjaar.

v. L.

Vraag No. 258.

a. Inliggend een paar **BLOEMEN**, die zeer welig in verschillende kleuren in mijn tuin bloeien. Mag ik van u den **SOORT-NAAM** vernemen?

b. Verscheidene van mijn **STAMROZEN** hebben **ROODBRUINE VLEKKEN** op **BLAD** en **TAK**. Welke ziekte is dit en hoe moet die bestreden worden?

Laren.

G. L.

Antwoord: a. De gezonden bloemen waren van *Cosmos bipinnatus*, een aardige compositiet uit Mexico.

b. Zie antwoord op vraag No. 219, en 242.

J. K. B.

Vraag No. 259.

Beleefd verzoek ik uw advies voor de **BEPLANTING** van een **S-VORMIG PERKJE**, dat tegen een **HELLING** naar het water ligt; kleigrond met veel zon. Ik probeerde *Anemone* die echter zeer ongelijk opkwam; *Violen*, *Begonia's* en *Lobelia's* gingen goed.

Het liefst had ik nu **VASTE PLANTEN**, zal ik het weer met witte en paarse *Anemonen* proberen? En kan ik nog iets daaraan toevoegen voor het voorjaar, b.v. *Akeleien*, *roode margrietten* met geel hart? Of raadt u *Koningsvaren* met *Wilgenroosjes*? Of weet u wat beters?

Lochem.

H. A. N.

Antwoord: Ik kan u aanraden het met *Anemonen* (*Anemone japonica*) vol te houden. Zoo noodig wat bijplanten. Slaan zij goed aan, dan verspreiden zij zich wel verder door 't perk. Voedzame grond is haar zeer welkom. Kleigrond, die doorlatend is gemaakt met bladaarde, fijngekapte takken en zelfs gezeefde kolenasch is voor den *Anemone* zeer geschikt.

Met vaste planten kan u zeer goed perken vullen; de keuze van de soort hangt af van den tijd van 't jaar, dat men er van genieten wil. *Akeleien* zijn zeer mooi, doch de bloei duurt kort. Mooi is ook een vak van *Delphinium Bella-donna*, licht blauw. Op 't oogenblik bloeien zeer mooi: *Rudbeckia Neumannii* (geel met bruin hart), bloeit zeer lang. Lage variëteiten van *Phlox*. Zier lief is ook *Viola cornuta*, die zeer lang bloeien, vooral de gele of de kleine paarse. Er zijn wel nieuwe hybriden *Viola tricolor* van, doch niet alle zijn even mooi; en ze verlopen. De echte van zuiver ras zijn dikwijls 't mooist.

Koningsvaren worden het mooist als zij niet te veel zon hebben. Wat bedoelt u met *Wilgenroosjes*? Toch niet *Epilobium hirsutum*? Dit is wel een aardige wilde plant tusschen het riet aan een waterkant, maar voor een perk zou ik u toch niet aanraden; dan zijn er veel mooier planten.

LEON A. SPR.

Vraag No. 260.

In dit voorjaar plantte ik langs mijn gazon een tiental **STAMROZEN**, welke ik in den bloeitijd ongeveer elke 1½ dagen eene dosis sterk verdunde **KOEMEST** toe-diende en die over 't algemeen goed gebleef hebben.

Langzamerhand beginnen deze planten te **KWIJNEN** en toen ik nu dezer dagen rondom de stammen den grond losmaakte, ten einde de rozen wat water te geven, kwam ik tot de ontdekking, dat de grond vol zat met een **WORTEL-ACHTIG GEWAS**, dat een netwerk vormt om de wortels der planten. Kan dit netwerk, waarvan ik u hierbij eene hoeveelheid doe toekomen, de reden der kwijning zijn? Zoo ja, hoe moet ik deze kwaal bestrijden?

Bussum.

J. v. H.

Antwoord: Uw rozen staan hoogstwaarschijnlijk in de buurt van boomen, die, merkende dat er wat te halen was, een aantal wortels er op afzonden; deze vormden daar een kluitje om van de koemestbouillon te profiteren. En zij deden dat zoo gulzig, dat er voor de rozen weinig of niets overbleef en honger leden.

Wij raden u aan de volgende maand de rozen er uit te nemen en of op een andere plaats te brengen, of op dezelfde plaats, maar dan deze tot op een meter afstand alle wortels er uit graven.

Kunt u de last veroorzakende boomen wegnemen, dan zou dit wel het beste middel zijn om er in de toekomst in 't geheel geen last meer van te hebben.

J. K. B.

Vraag No. 261.

a. Ik wil **OP ZWARE PAS** ontgonnen **ZANDGROND** 12 **PRUIMEN EN 12 STRUIKPERZIKEN PLANTEN**, die vóór September vruchten geven. Welke soorten raadt u me aan? Is er bij sommige ook een bijzondere behandeling noodig, en hoe oud zal ik de boomen nemen?

b. Voor 't bewaren van wintervruchten liet ik een kast maken, waarvan deuren en wanden uit latwerk bestaan. Waar plaats ik die 't best, op zolder of in een kamer die half in 't souterrain ligt en 2 kleine ramen heeft? of in een geheel donkere kelder zonder ventilatie?

Amsterdam.

Mevr. De J.—v. V.

Antwoord: a. Dubbele boeren witte, Aug.; Drap d'or d'Esperen (witgeel) Aug.; Roode eierpruim Aug.; Kirkes pruim (violet blauw), Aug.; Monsieur jaune (geel) Aug.; Prince of Wales (rood) Aug.; Reine Victoria (rood purper) Aug.-Sept.; Washington (geel) Aug.; Reine Claude d'Oullius (groen) Aug. zijn alle goede vroege pruimensoorten. Met opzet hebben we de zeer vroege en zeer vruchtbare abrikoospruim niet genoemd. In een goed pruimenjaar, zooals dit jaar, waren die bijna waardeloos. Er zijn voorbeelden dat de verkooper, om de veilingskosten goed te maken, nog bij moest passen; van 1 tot 5 ct. per 50 KG. waren voor een paar weken terug (einde Aug.) de gewone prijzen voor dit soort.

Alexander, Amsden, Early Rivers; Vroege van Cronenstein, Jessie Kerr, Waterloo, Wilder, Précoce des Halles, Early Beatrix, Souvenir de Java, Grosse Mignonne en Rouge de Mai zijn alle perziksoorten, die voor September geplukt kunnen worden.

Neem als plantmateriaal 2 à 3 jarige veredelingen.

b. Over de vraag welke plaats is voor het bewaren van wintervruchten de beste, is het laatste woord nog lang niet gezegd. 't Is ons dan ook niet mogelijk zonder met plaatselijke toestanden bekend te zijn een in alle opzichten voldoende antwoord op deze vragen te geven. Kleinigheden doen soms in dit geval een verbaazenden invloed gelden.

Een geheel donkere kelder zonder eenige ventilatie kan wel als totaal ongeschikt aangemerkt worden. Een zolder kan een zeer goede bewaarplaats zijn, maar is in de meeste gevallen minder geschikt omdat de temperatuur er al te afwisselend is. Bovendien zal een uit latwerk samengestelde kos groot bezwaar opleveren om vorstvrij gehouden te worden.

Rest dus nog een kamer half in 't souterrain.

Wanneer de kas op die plaats zoodanig kan geplaatst worden dat de dag- en nachttemperatuur niet al te sterk verschilt, dat frissche lucht behoorlijk toegang heeft, zonder de vruchten te sterk te doen drogen dan kan zoo'n vruchtenbewaarplaats een uitstekende zijn.

J. C. M.

Vraag No. 262.

a. In mijn tuin werden geplant: een **JUTTEPEER**, een **BERGAMOT** en een **BEURRÉ d'AMANLIS**. Ze kregen eenig blad en werden voorzien van insectenvangbanden. Moet ik ze nu vóór den winter nog **KALKEN**? En hoe?

b. Welke **MEST** en wanneer? Mag ik eventuele vruchten a.s. jaar laten zitten, of nog een jaar wegnemen?

Wapenveld.

Anna W. J. B.

Antwoord: a. Dat uwe drie pereboompjes het eerste jaar slechts weinig blad kregen is een gewoon verschijnsel bij pas verplante boomen.

Neem de vangbanden in October af en verbrand ze en vervang ze door kleefbanden.

Wat bedoelt u met kalken? Bedoelt u de boom met kalk besmeren of een kalkbemesting toedienen.

Bedoelt u het laatste wacht dan tot het voorjaar.

Het met kalk besmeren van de boomen zelf zal bij pas verplante (zeker jonge?) boomen nog wel niet noodig zijn. Mos en dergelijke komen zeker op stam en takken nog niet voor.

b. Voor zulk een kleine oppervlakte is het zeker het eenvoudigste stalmeest toe te dienen. Met een flinke kar mest doet u al heel wat.

Breng den mest in den winter aan waarvan ze ondergespit wordt.

Het volgende jaar mag u gerust eventuele vruchten laten doorgeroeien, tenzij er zooveel aanblijven dat ze ook in normale omstandigheden niet tot haar recht zouden komen.

In dat geval neemt u een gedeelte der vruchten weg. 't Zal zeker vooral bij de Juttepeer, zoo'n vaart niet loopen.

J. C. M.

Vraag No. 263.

a. Kan een blauwe druif geplant tegen muur — noordzijde — en veel zon uit zuiden nog rijpe vruchten dragen zonder glasbedekking of kan ik die ruimte beter besteden b.v. door er een peer of appel te leiden?

b. Tegen mijn schutting wil ik vruchboompjes planten. De schutting begrenst mijn tuintje op 't zuiden en krijgt geen zon, wel aan den achterkant, doch niet op de planten. Welke vruchtbomen — leiboomen — raadt u mijn aan? Wanneer planten en welke voorafgaande grondbevruchting?

's-Gravenhage.

B. J. M. B.

Antwoord: a. Met noordzijde bedoelt u zeker de noordzijde van den tuin, dus zuidzijde van de schutting. Aan die zijde, de meest gunstige, kunnen sommige soorten blauwe druiven tot volkomen rijpheid komen. In 't eene jaar lukt het beter dan in 't andere, dit jaar zal wel, in dit opzicht, onder de ongunstige gerekend moeten worden. 't Spreekt van zelf, dat men voor buiten geen soorten neemt die in de koude kas ter nauwer nood rijp worden. Westlandsche Frankenthaler is een zeer goede soort. Toen voor jaren, de kascultuur van druiven in ons land nog zonder betekenis was, kweekte men in het Westland allerwege druiven in de open lucht. Nog heden ten dage vindt men er honderden meters druivenmuur.

b. De noordzijde van een schutting is de meest ongeschikte plaats voor vruchthoopen. Enkel de morel stelt zich met zoo'n slechte plaats tevreden.

We planten bij voorkeur vóór den winter. Ook voor vruchthoopen langs de schuttingen is een diepe grondbewerking beslist noodig, niet enkel op de plaats waar de boomen zullen komen, maar langs de geheele lengte van de schutting. In geen geval de boomen direct na de planting aan de schutting vast binden, eerst de grond laten bezakken. J. C. M.

Vraag No. 264.

a. Hoe moet ik WILDE ORCHIDEËN (*Orchis incarnata*) die in een platten zinken bak staan (in mos) OVERWINTEREN om ze het volgend voorjaar weer in bloei te krijgen?

b. Gaan bij DROSERA de BLOEMPJES nooit OPEN? Moet ik ze misschien in een broeikasje zetten om ze te laten opengaan?

c. Kunnen JONGE AARDBEILANTEN in platte houten bakken BUITEN BLIJVEN met stroebedekking?

Amsterdam.

E. V.

Antwoord: a. Zet uw *Orchis incarnata* in bloempotten; die zinken bak deugt niet. Geef ze een grondmengsel van de helft fijngehakt mos, waaraan u voor de andere helft turfmolm (fijn) en aarde toevoegt. Zorg vooral de vleezige wortels niet te knakken, en zet de neus van de plant ongeveer twee vingerbreed onder den grond. Houd de aarde goed nat en laat de potten voorloopig koud staan. Een paar graden vorst hindert niet. In Februari kunt u ze dan warm zetten en op die manier al heel vroeg de mooie bloemaren tot ontwikkeling brengen. Ze laten zich uitstekend vervroegen. Maar let dan op de bladluizen!!

b. Dat de *Drosera*-bloempjes niet opengaan, is meer door gebrek aan licht dan aan warmte.

c. Jawel, maar bij strengen vorst moeten ze zér goed gedekt worden. Uit uw adresopgave maak ik nl. op, dat u ze op eene veranda hebt staan, waar het altijd nog kouder is dan in een tuintje, althans 's nachts, terwijl overdag, als de veranda op 't Zuiden ligt, het zonnetje al zoo lekker kan gaan schijnen. Dat is voor de jonge plantjes nog erger; want dan gaan ze werken, en als 't dan 's nachts zoo bitter koud wordt, krijgen de pasgevormde blaadjes het te kwaad. U zult ze dus evenzeer tegen de zon moeten besehemmen. B. B.

Vraag No. 265.

Indigend doe ik u toekomen een twettal PEREN van een der boomen uit mijn tuin en zou gaarne uw oordeel vernemen omtrent de oorzaak van het VERSTEENEN en SCHEUREN der vrucht.

Utrecht.

N. J.

Antwoord: Perenschurft (*Fusicladium pyrinum*). Dit jaar heerscht deze ziekte al heel erg, schijnt het. Bestrijding: bespuiten met Bord. pap. 1e maal vóór 't ontluiken der bloemen; 2e maal na

't bloeien; 3e maal als de peertjes de grootte van een knikker hebben bereikt. B. B.

Vraag No. 266.

a. Van mijne LAELIA AUTUMNALIS verwacht ik twee bloemstengels. Is het gewenscht, de plant NA DEN BLOEI geheel droog te houden tot de nieuwe scheuten in 't voorjaar weer verschijnen?

b. Moeten DENDROBIUM THYRSIFLORUM en CALANTHE VESTITA ook droog gehouden worden gedurende de RUSTPERIODE? Is het gewenscht om *Calante vestita* jaarlijks in NIEUWE GROND te zetten?

c. Ik had dezen zomer een LAELIA PURPURATA MET VIJF BLOEMEN aan een stengel, is dat een zeldzaamheid of komt het meer voor?

Krommenie.

W. F. A.

Antwoord: a. U kunt uw *Laelia autumnalis* na den bloei zooveel water toedienen dat de schijnknollen niet ineenschrompelen. Om dat te voorkomen is weinig water noodig.

b. Ja, beide moeten rusten en hebben niet veel water noodig. Zeker, het is goed *Calanthe vestita* jaarlijks te verplanten in nieuwen grond.

c. Een *Laelia purpurata* met vijf bloemen komt wel meer voor, toch is het resultaat zeer goed. J. K. B.

N.B. Wegens plaatsgebrek moeten een aantal vragen blijven staan voor het volgend nummer.

BRIEVENBUS.

Spiraea grandiflora.

In het nummer dd. 10 Aug. j.l. van „Onze Tuinen“ komt een opstel van den heer Uhlelake voor over *Spiraea's*, hetwelk den heer Springer aanleiding gaf tot een tamelijk krasse terechtwijzing in het volgend nummer, bepaaldelijk ten aanzien van de beweringen des heeren U. omtrent *Sp. Bumalda* en *Sp. grandiflora*.

Nu de heer U. er blijkbaar verder het zwijgen toe doet, gevoel ik mij gedrongen nog even op deze zaak terug te komen, en wel voor zooverre zij betrekking heeft op *Sp. grandiflora*.

Deze *Sp.* wordt toch, maar dan onder den auteursnaam *Sweet*, wel degelijk genoemd in de groep der *Sorbaria's* (o. a. bij Dippel en bij Koehne). De heer U. had dus gelijk toen hij, hoogstwaarschijnlijk op het voetspoor van H. de Greef en H. Stienstra (Sierheesters en Boomen, blz. 135) de *Sp. grandiflora* verwant verklaarde aan *Sp. Lindleyana*, maar evenals deze schrijvers, beging hij de fout, den auteursnaam te verzwijgen.

In dezelfde fout verviel intusschen (volgens mijn bescheiden meening) de heer Springer, toen hij zoo stellig verzekerde, dat *Sp. grandiflora* uitsluitend voorkomt in de groep *Erochorda*. Dit is immers alleen waar onder den auteursnaam *Lindley* of *Hooker*!

Een belangstellend lezer van „Onze Tuinen“.

Bijschrift: Terwijl we voor 't bovenstaande onzen dank betuigen, moeten we er volledigheidshalve nog aan toevoegen, dat in Dippel's *Laubholz-kunde* *Sp. Bumalda* aangegeven wordt als $\frac{1}{2}$ à $\frac{3}{4}$ M. hoog. Verder lezen we in verschillende catalogi, b.v. Jurrisen (laag blijvend rose); Zocher (rose, mild-bloeiend, zeer laag); Ruys (laagblijvend met rozerode bloemsehernen); Haage und Schmidt (*niedrig*); Salvador Izquierdo *S. (Chili)*: (*planta enana*,

apparente para borduras, de flores rosadas), enz.

Wij hebben den heer Springer, wiens autoriteit als Nederlandsch dendroloog onbetwist is, verzocht, in dezen klaarheid te willen brengen. RED.

Waarde Redactie!

De belangstellende Lezer zou gelijk hebben, als hij met zijn verdediging van den heer U. niet medehielp, de schromelijke spraakverwarring te bestendigen.

Men gebruikt den naam *Spiraea grandiflora* nooit anders dan voor de struik, die men ook wel *Erochorda grandiflora* noemt.

De nieuwere dendrologen gebruiken juist om alle verwarring te voorkomen, de naam *Spiraea* niet meer voor alle geslachten, die men daartoe rekende. Wil men met hen niet medewerken en alles *Spiraea* blijven noemen, dan zet men zich zelf vast.

Wanneer men voor een blad als „Onze Tuinen“ schrijft, moet men duidelijk zijn en de lezers, die voor 't grootste deel liefhebbers en dus veelal leken zijn, niet met allerlei spitsvondigheden op 't dwaalspoor brengen.

Ik ken de werken van Dippel en Koehne te goed, om niet te weten, wat daarin te vinden is, en zoo wist ik zeer goed, dat er nog een andere *Spiraea grandiflora* genoemd wordt als synoniem van *Sorbaria alpina* of *Sorbaria grandiflora*, doch deze komt in den handel niet, of hoogst zelden voor, en men kan er zeker van zijn, als men aan een kweker *Spiraea grandiflora* opgeeft, men steeds *Erochorda grandiflora* bekomt. Bovendien heeft men ook *Sp. Sorbifolia* of *Sorbaria Sorbifolia*, ook *Sp. grandiflora* (hort.) genoemd.

De voorstelling van den belangstellende, dat de fout alleen zit bij het weglaten van den auteursnaam, kan bij mij er niet in.

Ieder, die veel met liefhebbers omgaat, weet hoe lastig het is, de latijnse namen er in te krijgen en nu nog van hen te vergen, de fijne verschillen te kennen tusschen *Spiraea grandiflora* Sweet, *Spiraea grandiflora* Hooker en *Spiraea grandiflora* hort., gaat toch al te ver.

Ik zal een ander voorbeeld noemen:

Wij allen kennen de plant *Spiraea japonica*, een plant die eigenlijk *Hotteia japonica* heet, of thans meer *Astilba japonica* wordt genoemd.

Gesteld ik was boomkweker. Men vroeg mij te zenden *Spiraea japonica*, dan kon ik met evenveel recht *Spiraea callosa* of *Spiraea Thunbergi* zenden, want de vrager heeft er geen auteursnaam bijgezet, dus niet nauwkeurig aangegeven, welke *Sp. japonica* hij wenscht.

Zoo zijn er nog meer voorbeelden te noemen.

Als men *Sorbaria grandiflora* nu *Spiraea grandiflora* wenscht te noemen, dan kan men evengoed *Spiraea alpina* zeggen en dan verwarring stichten met twee, zegge 2, andere, die ook *Spiraea alpina* heeten, maar geen *Sorbaria's* zijn.

Ik kom op vele kwekerijen, doch zag daar nimmer *Sorbaria's* als *Spiraea grandiflora* bestempeld.

Wij moeten practisch zijn in ons blad en onze liefhebbers niet in de war helpen.

Weest duidelijk is de eerste eisch aan schrijvers, die in een populair blad schrijven. Bij 't bespreken of aanbevelen van planten voor leken, moet men zorg dragen, geen dwaalbegrip te vormen.

Als een der lezers aan een boomkweker volgens de lijst van den heer U. een *Sp. grandiflora* zou bestellen, zal hij zeker de bedoelde niet ontvangen. Als hij *Spiraea callosa* wil hebben moet hij geen *Spiraea japonica* vragen, want dan krijgt hij veel de verkeerde, en nu kan men met recht zeggen, 't staat in Dippel of Koehne, de kweker zal antwoorden dat zij in den handel zóó bekend zijn. Honderden kwekers weten

dat de afstervende *Spiraea japonica*, *Hot-teia* of *Astilbe* heet, en toch spreken zij steeds van *Spiraea's*.

Men raakt in de practijk aan namen gewend en niemand heeft de lange lijst van synoniemen in zijn hoofd en van een leek kan men dit heelemaal niet vergen. Er zijn trouwens heel wat synoniemen, die geheel in onbruik geraakt zijn en in 't dagelijksch leven nooit gehoord worden. Wanneer men nu leest van *Spiraea grandiflora*, dan heeft men dadelijk de soort voor oogen, die eigenlijk *Erochorda grandiflora* heet, maar niet *Sorbaria grandiflora* of *Sorbaria sorbifolia* die, zooals ik reeds heb gezegd, in den handel zoo niet voorkomen.

En nu wat de *Spiraea Bumalda* betreft. Ik kan verklaren dat *Spiraea Bumalda* met zijn aardige bonte blaadjes meermalen 1—1½ M. hoog wordt.

Ik was vroeger ook van meening, dat die struik laag bleef, omdat zij overal laag gehouden wordt. Of nu al in catalogi van kwekers staat „blijft laag”, daar trek ik mij niets van aan. Laat de plant maar eens ongesnoeid en binnen enkele jaren is het geen laag struikje meer. Ik heb de gewoonte de boomen en struiken ook op andere plaatsen dan de kweekerijen te bekijken en dan krijgt men een geheel ander oordeel over tal van soorten.

Kwekers maken van boomen struiken en van struiken boomen en ik ben een veel te oude rot, om alles aan te nemen, wat kwekers in hun catalogi schrijven, terwijl veel jongere kwekers maar doodgewoon die van andere overschrijven. Vele onzer kwekers zijn er zelf ingelopen, door reclame-beschrijvingen van buitenlandsche kwekers te gelooven.

Men denke maar eens om de *Rubus sorbifolius* of aardbezie-framboos, en meer zoo.

Wie kwekers-catalogi als dendrologische studiebronnen aanneemt is op een dwaalspoor.

Ik bestelde eens bij een kweker in Oudend Bosch *Ribes aureum* en ontving *R. nigrum aureum*. Op mijn aanmerking kreeg ik als antwoord: „Met *Ribes aureum* meenen wij hier in de buurt altijd de geelbladige zwarte bes; de door u bedoelde noemen wij *Ribes flavum*. Dat is een naam, die nergens gebruikt wordt, maar daar in zwang schijnt geraakt.

LEON A. SPR.

Prijscouranten.

Van den heer W. Th. Rodbard te Hillegom ontvingen wij twee prijscouranten van bloembollen en wel in de Engelsche en in onze taal. Met veel genoegen hebben wij deze fraai geïllustreerde werkjes doorgebladerd en gezien wat een rijk materiaal wij toch in de bolgewassen bezitten, om in het vroege voorjaar bloemen, fraaie bloemen in huis en tuin te hebben.

Een afnemer van den heer R. exposeerde dit voorjaar, zonder dat hij er iets van wist, Hyacinthen en Tulpen en verkreeg daarmee zeven eerste prijzen!

Dat is om trots op te zijn!

Rozen Van Maerbeek, Rokin, Amsterdam, Najaarscatalogus van Bol- en Knolgewassen; een ruim voorziene prijs-courant.

Een handige prijscourant ontvingen wij van den heer J. J. G. Versteegen, boomkweker te Naarden, waarin een groot aantal vruchtboomen worden aangeboden. Een aantal illustratiën maken het een gezellige prijscourant.

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

BESTELT uwe noodige **Bloembollen** (Hyacinthen, Tulpen, Crocus, Narcissen, enz.) bij **J. E. C. VERNOUT**, „Congres van Flora”, Plein 22, **Haarlem**.

Uitgebreide, geïllustreerde Prijscourant op aanvraag te bekomen. (130)

J. J. THOOLEN, **BLOEMBOLLEN-KWEEKERIJ „DE EXPORT”**, Heemstede—Haarlem,

heeft in uitstekende kwaliteit voorhanden **BLOEMBOLLEN** voor Tuin- en Kamerversiering, welke tegen de volgende prijzen worden aangeboden.

Bestellingen boven f 2.50 franco. Emballage vrij. Opgericht 1884.

Het geheele voorjaar een bloemenpracht in den tuin.

Den geheelen winter en het geheele voorjaar een bloemenschat in huis.

Eerste kwaliteit gegarandeerd.

	p. 12	p. 100
Hyacinthen in verschillen-		
de kleuren gemengd.	f 0.50	f 4.00
Hyacinthen lila één soort	„ 0.50	„ 4.00
Hyacinthen donker blauw		
één soort	„ 0.50	„ 4.00
Hyacinthen wit één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinthen rood één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinthen geel één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinthen 1e soort in verschei-		
dene soorten, rood, wit en		
blauw naar mijn keuze	„ 1.20	„ 9.00
Tulpen enkele vroege in ver-		
schillende kleuren	„ 0.16	„ 1.20
Tulpen enkel wit één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen enkel rose één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen enkel geel één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen in Mei bloeiende, ge-		
mengd.	„ 0.15	„ 1.00
Tulpen dubbele vroege in ver-		
schillende kleuren	„ 0.16	„ 1.20
Tulpen dubbel wit één kleur	„ 0.30	„ 2.40
Tulpen dubbel rose één kleur	„ 0.28	„ 2.00

Tulpen dubbel geel één kleur	p. 12	p. 100
Crocus gemengde kleuren 1e	„ 0.28	„ 2.00
soort	„ 0.15	„ 1.00
Crocus gemengde kleuren 2e		
soort	„ 0.08	„ 0.50
Scilla Siberica blauw	„ 0.15	„ 1.00
Iris hispanica in verschil-		
lende kleuren	„ 0.15	„ 1.00
Iris anglica gemengde kleu-		
ren	f 0.15	„ 1.00
Fritillaria Meleagris (Kievits-		
eitje)	„ 0.20	„ 1.60
Narcissen enkele gemengde		
kleuren.	„ 0.10	„ 0.80
Narcissen trompetbloemige ge-		
mengd.	„ 0.16	„ 1.20
Narcissen dubbele gemengd	„ 0.20	„ 1.60
Narcissen tweekleurig bloeiend	„ 0.25	„ 2.00
Narcis Leeds stervormig.	„ 0.08	„ 0.60
Narcis Mrs. Langtry wit	„ 0.16	„ 1.20
Sneeuwkllokjes enkele.	„ 0.16	„ 1.20

Rozenkweekerij „Muscosa”.

Voorhanden de nieuwste soorten in Stammen en Struiken;

KLIM- en TREURROZEN.

Verwierf te Haarlem: 2 gouden, 3 verguld zilveren en 3 zilveren medailles, benevens zilveren van H. M. de Koningin. Te Mannheim twee 2de prijzen.

ARNHEM, Utrechtscheweg 48.

(117)

W. LOURENS.

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H.A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De nieuwe prijscourant is verschenen en op aanvraag verkrijgbaar. (102)

Bloembollen.

Geïllustreerde Catalogus kosteloos op aanvraag.

E. H. KRELAGE & ZON,

HAARLEM.

(121)

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR

MONIER-WERKEN

AMSTERDAM.

CEMENT - IJZERWERKEN.

DIRECTEUR

J. N. Landré

= OMVAL JAAGPAD 53.

(32) Telefoon 3028.

(122)

NETWERK,

ter beveiliging van **Bloemen, Vruchtboomen en Planten**, levert in alle gewenschte maten van 30 cents af per vierk. M.

TJ. VELTHUIJSEN,

Fr. Hendrikplantsoen 88 en 15, Amsterdam.

Fabriek van alle soorten **Vischnetten** van zijde, katoen, hennep en linnengarens. (9)

Geïllustreerde prijscourant op aanvraag gratis verkrijgbaar.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruiff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Middelburg; J. C. Muljen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

☎ ☎ ☎ GEVOELIGE PLANTEN. ☎ ☎ ☎

V.

De planten die ik thans ga bespreken behooren tot de merkwaardigste onder de gevoelige gewassen en ik zou er bij kunnen voegen, ook tot de wreedste. Ik bedoel de insectivore of carnivore planten, de zoogenaamde vleeschetende planten, voor zoover deze bij het vangen van insecten bewegingen uitvoeren of op prikkels zichtbaar reageren, zooals *Drosera's* (Zonnedaauw), *Pinguicula's* (Vetblad) en *Dionaea's* (Amerikaansch vliegen-vangertje) dat doen.

Die bewegingsverschijnselen zijn of langzaam, zooals bij *Drosera* en *Pinguicula* of ook plotseling, zooals bij *Dionaea*.

De *Drosera's* zijn voor velen onzer lezers waarschijnlijk geen onbekende plantjes. Ze behooren tot de familie der Zonnedaauwachtigen of *Droseraceae* en komen in een drietal soorten

DROSERA CAPENSIS.

Een stuk peat (varenwortelgrond) begroeid met Kaapsche Zonnedaauw *Drosera capensis*, waarvan eenige beginnen te bloeien. Let op de vloeistofdruppeltjes, die als dauw aan de vangharen der blaadjes glinsteren.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

in ons land op moerassige heide- en veengronden algemeen voor, althans de *Drosera rotundifolia* en de *D. intermedia*; de *D. longifolia* wordt zeldzaam gevonden.

De eerstgenoemde soort, de Ronde Zonnedaauw, is een van de aardigste plantjes onzer flora. Ze groeien in talrijke exemplaren gezellig bijeen, meestal in gezelschap van de Kleine Zonnedaauw of *Drosera intermedia*.

Hoewel klein, vallen ze den wandelaar op het groene veenmos of de grijze heide al spoedig op, vooral wanneer ze vol aan de zonnestralen zijn blootgesteld. Ze zijn dan fraai rood gekleurd en glinsteren in het gouden zonlicht.

De plantjes bestaan uit een rozetje van vijf tot twaalf, soms meer, kleine ronde, langgesteelde blaadjes, die als overdekt schijnen met fijne dauwdruppel-

tjes; vandaar de naam „Zonnedaau“.

Elk blaadje is namelijk voorzien van een groot aantal gesteelde kliertjes, soms wel een paar honderd in getal, die bij warm en zonnig weder een helder doorschijnend vocht afscheiden. Dit vocht is kleverig en in staat kleine insecten, als muggen, vliegjes en dergelijke, vast te houden.

De steeltjes der bovengenoemde kliertjes zijn van verschillende lengte. Aan den rand der blaadjes zijn ze vrij lang, ongeveer half zoo lang als de blaadjes, om naar het midden van den bladschijf geleidelijk korter te worden, zoodat daar de kliertjes dicht aan de bladopervlakte staan. Tentakels noemt men deze klierdragende organen en deze zijn het ook, die de plantjes de roode kleur geven.

Deze tentakels nu staan in gewonen stand straalsgewijze uitgespreid, maar vaak ook ontmoet men andere, die van den regelmatig stand zijn afgeweken en naar binnen zijn gebogen, waarbij

voor de vangst neutraal, nu zuur is geworden, waardoor het verteringsproces een aanvang neemt.

Zoodra het insect geheel in de vloeistof is gehuld en dat gebeurt op zonnige, warme dagen al vrij spoedig — meestal binnen een dag — moet het spoedig stikken, waarna de ontleding volgt.

Na verloop van een paar soms ook verscheidene dagen, is het diertje geheel opgelost of uitgezogen en blijven slechts eenige onverteerbare deelen over, die nog een langeren of korteren tijd op het bladschijfje zichtbaar zijn. Dan komen de kliertjes ook allengs weer in haar vorigen stand, gereed om een nieuwen prooi te vermeesteren.

Behalve insecten, verteren de *Drosera's* ook stukjes eiwit, kleine stukjes vleesch en dergelijke. Het spreekt van zelf dat die stukjes niet groot mogen zijn en niet grooter dan de insecten, welke ze gewoonlijk vangen. Men ziet dan dezelfde verschijnselen en de stuk-

kleine deeltjes onderscheiden, als de kliertjes van de Zonnedaau.

Doch het gevoel der *Drosera's* is nog veel scherper ontwikkeld. Dit kunnen proeven met oplossingen van ammoniakzouten leeren. Ammoniak is een der stoffen die, bij verrotting of onder andere omstandigheden, uit eiwit, vleesch of daarmede overeenkomende lichamen ontstaan. Lost men van eenig ammoniakzout een weinig in een vijfhonderd maal grootere hoeveelheid water op en brengt men van deze zeer verdunde oplossing een klein druppeltje op eenige kliertjes van het vliegentertje, zoo kan dit, onder gunstige omstandigheden, beweging der stelen ten gevolge hebben. Neemt men daarbij in aanmerking dat volkomen zuiver water geen invloed uitoefent, zoo ziet men dat het vliegentertje zoo geringe hoeveelheden dezer zouten onderscheiden kan, als wellicht op geen andere wijze kunnen worden aange- toond.

Van links naar rechts: *Drosera spathulata*, *Drosera binata* met een gevangen langpootmug (*Tipula*) aan een der rechtsche blaadjes, en *Drosera capensis*. (Orig. foto „Onze Tuinen“.)

ook de bladschijf niet zelden eenigszins gekromd is.

Deze veranderde stand is altijd een zeker teeken dat de plant een prooi heeft weten te bemachtigen en dezen nu geheel tracht te omvatten.

Wanneer namelijk een niet te groot insect op een der bladschijfjes komt, houdt het kleverige vocht het beestje vast en in zijn pogingen om los te komen, maakt het de toestand nog hope-loozer, doordat het steeds met meer kliertjes en dus met meer vocht in aanraking komt, wijl deze ook rijkelijk vocht gaan afscheiden. Het is soms jammerlijk te zien hoe de diertjes langzaam maar zeker steeds meer en vaster door de kliertjes worden vastgehouden, tot ze geheel door de kleverige vloeistof omringd zijn, die de klieren hoe langer hoe meer afscheiden. Maar, niet alleen de kliertjes waarmede het insect in aanraking kwam, ook de verder afstaande komen het moordwerk ondersteunen. De steeltjes buigen zich naar de gevangen prooi toe en scheiden ook vocht af dat

jes geleidelijk verdwijnen, tot ze geheel in het afscheiden vocht zijn opgelost en door de blaadjes zijn opgenomen.

Hoe gevoelig de *Drosera's* wel zijn, daarvan vertelt prof. De Vries in zijn boek „De Voeding der Planten“. Een stukje van 'n hoofdhaar van een mensch, zoo klein dat het slechts acht honderdduizendste deelen van een milligram woog, was groot genoeg om, op een kliertje gelegd, het steeltje te doen krommen.

Dit stukje, zegt prof. De Vries verder, kon slechts met een goede loupe gezien, en met de punt van een zeer scherpe naald aangevat en opgelicht worden; het bleef eerst op het dauwdruppeltje drijven, doch werd door middel van de naald onder gedrukt en met het kliertje zelf in aanraking gebracht. Zulke proeven toonen ons een uiterst fijne gevoeligheid aan, die bijna alles overtreft wat men van gevoeligheid niet alleen bij planten, maar zelfs bij dieren kent. Ja, de gevoelsnerven van den mensch kunnen niet zulke

Nog veel meer vertelt prof. De Vries over deze interessante plantjes o.a. hoe de tentakels of vangharen zich gedragen bij een vangst. Komt een insect midden op de bladschijf zoo buigen de omringende vangharen zich met groote juistheid, rechtstreeks naar den gevangen prooi. Raakt het insect daarentegen op het kliertje van een der rand-tentakels, zoo kromt het steeltje zich naar het midden van het blad, klaarblijkelijk om het diertje daar met zooveel mogelijk andere kliertjes in aanraking te brengen, om de vertering te bespoedigen.

Ook de beide andere soorten vangen en doodden de argelooze insecten op overeenkomstige wijze evenals de *Drosera capensis*, een der fraaiste soorten voor de warme of gematigde kas, waarvan we hier een afbeelding geven. Deze soort stamt uit Zuid-Afrika en is vooral merkwaardig door hare lange bladschijfjes die nog veel langer zijn als van onze *D. longifolia* of Lange Zonnedaau. Ze wordt ook veel hooger

dan onze inlandsche soorten, wier totale hoogte met de bloemstengels me meestal niet veel meer dan 10 à 15 c.M. bedraagt. Een ander verschil leveren de bloemen op. Zijn die bij de inlandsche soorten wit, bij *D. capensis* zijn ze fraai rozerood en ook veel grooter. Ze verschijnen aan een rechtopgaanden stengel, die aan den top gebogen is en verbloeien van onderen naar boven, evenals bij onze inlandsche soorten.

Met heel veel succes kan men deze soort kweken op een stuk zachte turf, een plagge peat of in een potje met veenmos en boschgrond, waardoor wat grof zand. In den winter willen ze nog wel eens wegvallen of achteruitgaan maar niet zelden loopen de wortels dan weer uit. Daarenboven komen ze uit zaad gemakkelijk op, dat op een vochtige turf wordt uitgezaaid. Fraaie uitlandsche *Drosera*-soorten zijn overigens *D. binata* en *D. spatulata*, die voor de warme kas alle aanbeveling verdienen.

De inlandsche soorten kan men zich het beste op een botanisch wandeling aanschaffen. Niet zelden ook slaan ze in het voorjaar op uit het veenmos dat we voor onze Orchideeën gebruiken, waarin ze in den vorm van winterknoppen meekwamen. Men geeft ze een vochtige en zonnige standplaats en kweekt ze in levend Sphagnum of in humusrijke heide op al naar de grondsoort, waarop men de plantjes vond. Het beste doen ze het in een moerasje of veentje, waarin men de vochtigheidsgraad regelen kan.

(Wordt vervolgd.)

▼ L.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandelijksche prijsvraag ontvangen.

(Zie de voorwaarden in no. 14.)

Voor ditmaal vragen wij eene pen-teekening (in O.-I. inkt of anders zuiver zwarten schrijffinkt) van eene bessendragende plant. Combineeren van b.v. twee of drie planten is geoorloofd, evenals het decoratief aanbrengen van eenig bijwerk.

De teekeningen moeten ongeveer 24 x 18 c.M. zijn. Inzendingen vóór of op Maandag 11 Nov. aan den Red. A. J. v. Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam. Uitslag in ons no. van 7 Dec.

Herfstasters.

(*Aster laevis formosissimus*.)

Op den laatsten Zaterdag van September brachten wij eenige oogenblikken op de bloemenmarkt te Utrecht door en wij genieten nog van den bloemrijken aanblik die ons daar geboden werd.

De Lindeboomen die het terrein beschermen voor de zonnestralen hadden reeds de herfststooi aangenomen en tal van gele blaadjes kon men tusschen de bloempotjes waarnemen. Ook hier was de geest van den tijd goed waar te nemen, immers alle kweekers-handelaars waren druk met het maken van bloem-

blauwe bloemkorfjes voor een dubbeltje en zij had een bijzonder mooie bouquet. „Moet u er niet iets anders bij hebben, vroeg de koopman.”

„Nee man, ik houd niet van al die kleuren en vormen door elkaar”.

En de koopman keek haar aan alsof hij wilde zeggen: „Jij hebt gelijk!”

Niet saamgebonden, maar los in een vaas gezet, zooals op onze afbeelding ook te zien, dan komen deze vroolijke herfstbloemen het schoonst uit en kan een ieder er van genieten.

Wij zullen ons er niet aan wagen, om het groote aantal soorten en verscheidenheden, het getal 200 overschrijdende, te beschrijven, maar wel iedereen aanraden, die ook maar een klein plekje tuin heeft zoo'n overblijvende herfstaster aan te planten. Er zijn er die twee meter hoog worden, ook die de halve duimstok niet te boven komen en al de maten daartusschen in. Groot is het aantal tinten in het blauw, maar

Aster laevis formosissimus.

(Uit „Amateur Gardening”.)

ruikers, die grif verkocht werden, zonder dat wij ze „mooi” konden vinden. Een zagen wij zijn kunstproduct afwerken door eenige gele zonnebloemen (kleinbloemige) boven donkerroode Cactus Dahlia's uit te steken. Afschuwelijk stond het!

Prachtig was het gezicht op een kuip vol afgesneden Asters, bloemtakken, die schitterend uitkwamen tegen een achtergrond van Amerikaansche bruinrood gekleurde eikentakken.

Eene juffrouw kocht drie bloemstengels met een groot aantal zacht

er zijn er toch ook met witte, met rose met zacht roode bloemkorfjes, terwijl ook in de grootte der bloemen eenige afwisseling is.

De planttijd is aangebroken; zij houden van een lichte plaats en een voedzamen grond. Bij droge zomers gebeurt het, dat zij gegoten moeten worden en moeten wij dit doen dan geven wij in eens volop.

En elk jaar wordt de pol grooter en elk jaar krijgen wij meer bloemstengels, waarvan in den herfst een groote bekring uitgaat.

J. K. B.

Knolselderij.

Onder de selderij-variëteiten neemt de knolselderij de voornaamste plaats in. Is het gebruik van bleekselderij nog verre van algemeen, en dat van snijselderij, om de kleine hoeveelheden die men er van behoeft, van minder betekenis, knolselderij wordt gedurende de wintermaanden in groote hoeveelheden gebruikt en is daardoor in de groentewereld een belangrijk handels-artikel.

Sedert der conservenfabrieken zich in het groot met dit artikel zijn gaan bemoeien, is de belangrijkheid nog toegenomen. We zien dan ook in het voorjaar de agenten van die fabrieken den boer op trekken om contracten voor den teelt van knolselderij af te sluiten en met de gebruikelijke voorschotten lokkend, de landbouwers trachten te bewegen, een gedeelte van hun land met knolselderij te betelen, daarbij op zich nemend, voor de noodige planten te zorgen. Juist dit laatste is de zwakke plek van het telen op contract. De planten van wege de fabriek geleverd, zijn, wanneer het tijd van uitplanten is nog te klein; er gaat te veel tijd heen voordat zulke zwakke plantjes den groei hernemen hebben en als gevolg daarvan oogst men in het najaar te weinig kilo's gewicht.

Om in het najaar zware knollen te kunnen oogsten, moet knolselderij reeds vroeg in 't voorjaar onder glas uitgezaaid worden. Het zaad kiemt slechts zeer langzaam, vandaar dat wij, om in begin Mei over krachtige planten te kunnen beschikken, het zaad reeds in Februari in den bak uitzaaien.

Kunnen we over een warmen bak beschikken, des te beter, alle zorgen aan de jonge plantjes besteed, worden door een ruimen opbrengst rijkelijk vergoed.

Het zaad is zeer fijn, waardoor we op een betrekkelijk kleine plaats een groot aantal planten kunnen zaaien. Zoodra de plantjes zoo groot zijn, dat ze verspeend kunnen worden, doen we dit, nog weer onder glas. We geven ze daarbij een afstand van ongeveer 5 c.M., waardoor we de plantjes gelegenheid geven zich te ontwikkelen en een krachtig wortelgestel te vormen. Vooral dit laatste is van veel belang; de planten worden er door in staat gesteld, de overbrenging naar het vrije veld zonder noemenswaardige schade te doorstaan. Om te voorkomen, dat de plantjes te zwak zouden blijven, nemen we in April het glas er af.

In de open lucht gezaaide en niet verspeende planten, staan na het verplanten een geruimen tijd stil, vooral is dit het geval als het weer wat koud en schraal is.

In het najaar laten we de planten zoo lang mogelijk doorgroeien, juist in October begin November nemen ze nog belangrijk in gewicht toe. We zorgen

echter voor het invallen van den vorst den oogst binnen te hebben. De Selderij wordt door zoo'n klein vorstje niet geschaad, maar vorst van eenige betekenis belet ons al spoedig het uit den grond halen. We planten knolselderij steeds op rijen en geven ze op de rij een afstand van 40 c.M., ook de rijen zelf geven we dienzelfden afstand.

Om de opbrengst van het land te verhoogen kunnen we in Maart—April op de plaats waar de selderij zal komen, uien uitplanten. We geven die uienrijen dan ook een afstand van 40 c.M.

Later komen de selderijplantjes tusschen de uienrijen. De uien hebben dus een grooten voorsprong en zijn oogstbaar wanneer de selderij de plaats voor zich alleen noodig heeft.

De Zwijndrechtsche pootui is voor deze tusschenteelt de aangewezen.

Om in den winter en ook in het voorjaar over knolselderij te kunnen beschikken bewaren we ze in een luchtige lichte vorstvrije ruimte. Dat vorst-vrij behoeft nu juist niet letterlijk opgevat te worden. Heel teer is selderij niet maar geheel en al zonder beschutting kunnen ze toch niet den winter doorgebracht worden.

Een eenvoudige kouden bak, waarin we de planten, na ze van hun grootste buitenbladeren ontdaan te hebben, dicht bijeen plaatsen en bij strenge vorst eenige bedekking, is voor selderij voldoende.

J. C. MUYEN.

Tiel, 2 Oct. '07.

Vruchtvorming zonder voorafgaande bestuiving bij Appels en Peren.

In de 9e afl. van „Kosmos” komt een belangrijk art. voor van Dr. Rich. Ewert (Pomologisch Instituut te Proskau) over bovenstaand onderwerp, waarvan we de hoofdzaken onzen lezers wenschen mede te deelen.

In den vorigen jaargang vermeldde we reeds, hoe men in Amerika ervaren had, dat de peer *Bon Chrétien Williams* afzonderlijk geplant, zoo goed als onvruchtbaar was; maar daarentegen rijkelijk vrucht gaf, wanneer deze soort afwisselde met *Clapp's Favorite*.

De plantkundige Waite, onderzocht deze zaak, en kwam tot het resultaat, dat sommige soorten voor de vruchtvorming beslist stuifmeel noodig hebben, niet alleen van andere boomen, maar zelfs van andere soorten. De overige konden — zoo oordeelde hij — volstaan met eigen stuifmeel. Op grond hiervan onderscheidde hij autosterile

(zelfonvruchtbaar) en autofertile (zelfvruchtbaar) soorten.

Bekend is 't feit, dat komkommers zich uitstekend ontwikkelen zonder voorafgaande bevruchting. D. w. z. ze brengen wel vruchten voort, maar zonder zaad.

Nu vermoedde Müller (Thurgau) dat zulks ook bij de pitvruchten het geval kon zijn, en op dezen basis (Waite—Müller) werkte Ewert verder.

Hij experimenteerde met een reeks boompjes, waarbij hij kruisbestuiving geheel onmogelijk maakte, en kreeg desniettemin sommige rijkeladen met vruchten. Deze vruchten waren — vooral bij *Bonne Louise d'Avanches* — opvallend slank van vorm en bovendien hadden ze geen zaden.

Zonder vergissing wees Ewert op drie vergaderingen zonder aarzelen uit eene collectie steeds de vruchten aan die geen zaden bevatten.

Nauwkeuriger onderzoekingen voerden tot de ontdekking, dat hier geen sprake was van auto-fertiliteit, maar van parthenocarpie (letterlijk vertaald: maagdelijke vruchtvorming).

Hiermede zou tevens verklaard zijn, hoe sommige soorten toch rijkelijk vrucht zetten, zelfs dan wanneer het tijdens den bloeitijd aanhoudend regent, terwijl andere soorten, die voor de kruisbestuiving het stuifmeel van andere boomen noodig hebben, dan onvruchtbaar zijn.

Waar het weer bij ons zoo wisselvallig is, spreekt het van zelf, dat het eene uiterst belangrijke factor zou zijn, wanneer de uitslag van de fruitoogst daarvan niet meer afhankelijk zou zijn. 't Is zelfs lang niet onmogelijk, dat in de toekomst hoofdzakelijk met parthenocarpische soorten gewerkt zal worden.

Intusschen is het onderzoek feitelijk pas begonnen, en zou het dwaasheid zijn, daarop vooruit te willen loopen. Niettemin is de zaak belangrijk genoeg, om nu reeds bij onze lezers ingeleid te worden.

B. B.

Twee beste peren.

Beurré d'Amanlis en *Durondeau* of *Poire de Tongres*.

Wanneer we deze beide peersoorten in een adem noemen, doen we dat niet omdat ze ook maar iets met elkander gemeen hebben. Ja toch, in één opzicht kunnen ze op eene lijn gesteld worden, 't zijn beiden zeer aanbevelenswaardige vruchtsorten, waarvan de aanplanting ieder kan worden aanbevolen.

Voor 't overige verschillen ze bijna in alle opzichten van elkander.

De tijd van rijpwording voor beiden loopt nu juist niet zoo heel ver uit elkander, is de eerste reeds midden September voor 't gebruik geschikt, de laatste moet, vooral om den ietwat zure smaak wat te temperen, nadat ze in het laatst van September geplukt is, een dag of veertien narijpen en duurt tot November.

Laten we er direct bij voegen, dat die datums wel eens kunnen verschil-

len, standplaats, omgeving en bodemgesteldheid oefenen ook bij vruchtboomen een verbazende invloed uit.

Beurré d'Ammanlis haar geheele hou-

Maar nu *Bouille Bordelaise* en *Carbolineum* ons ter zijde staan in het bestrijden, is die kwaal ook wel tot geringe afmetingen terug te brengen.

Beurré d'Ammanlis
(Uit „Amateur Gardening“.)

ding teekent kracht; de bladeren zijn rond en groot en staan op stevige bladstelen, de eenjarige scheuten zijn vooral bij jonge boomen lang en zwaar, en de vruchtknoppen dik en rond. Vandaar dan ook, dat ze, op wildeling veredeld, totaal ongeschikt is om in kleine vormen gekweekt te worden. Wanneer ze in struikvorm over voldoende ruimte kan beschikken, verdient ze als zoodanig wel aanbeveling; ze laat echter haar takken hangen, wat natuurlijk zijn bezwaren heeft.

Op kweek veredeld, gedraagt ze zich wel een weinig bedaarder; toch blijft deze variëteit, ook op kweek, tot de krachtige groeiers behooren.

Als van zelf volgt hier uit, dat de kroonboom voor deze de aangewezen vorm is. Toch blijft ook bij dezen vorm het hangen der takken een schaduwzijde. Vooral wanneer de ondergrond beweid wordt, heeft dit zijn eigenaardige bezwaren.

De vruchten zijn van een overheerlijken smaak, de kleur is donker-groen met aan de zonzijde een gekleurd wangetje. Ze kunnen aan jonge boomen verbazend groot worden; dezer dagen zagen we aan de veiling alhier exemplaren, die in grootte voor de *William's Duchesse* niet behoefden onder te doen.

Eén bezwaar is er: de boom is nogal vatbaar voor schurft; gescheurde vruchten zijn dan ook geen zeldzaamheid.

En nu de *Durondeau* of *Poire de Tongres*. In groeiwijze verschilt deze geheel van de eerstgenoemde; haar geheele voorkomen duidt op tengerheid. Het hout is dun, de bladeren klein en ovaal, de vruchtknoppen eveneens klein en zeer spits. Dit laatste geeft nog wel eens aanleiding tot vergissen. Meenen we soms in den winter, dat het met de vruchtknoppen maar slechts zeer matig gesteld is, zoodra de bloei begint, zien we, dat dit in de meeste gevallen erg meevalt.

Een en ander maakt deze variëteit tot een uitstekende voor kleine vormen. Op kweek veredeld, blijft ze soms al te zwak, reden waarom we haar ook voor kleine vormen gerust op wildstam durven aanbevelen.

Over den smaak der vruchten loopen de meeningen zeer uiteen, worden ze door den eenen als bijzonder lekker en verfrisschend hoog geroemd, anderen keuren haar om haar zure smaak totaal af. We scharen ons onder de eersten; wanneer de vruchten behoorlijk nagerijpt zijn, vinden we de smaak overheerlijk, juist dat min of meer rinsche bekoort ons in deze vrucht. 't Is, zooals ons dezer dagen een bewonderaar van haar zeide, of men rijnwijn proeft. De mooie gerekte vorm en de bruinge kleur met een hoogrood blosje aan de zonzijde, doet haar overal gereede koopers vinden.

Als hoogstam kroonboom is ze bepaald ongeschikt, ze is er te tenger voor, de vruchten zoude aan deze vorm te klein blijven en daardoor tot den tweede of derde rang afdalen. Voor struikvorm en pyramide is ze echter als geknipt.

J. C. MUIJEN.

Tiel, 2 Oct. '07.

Durondeau.
(Uit „Amateur Gardening“.)

Een waardig trio.

Nu de tijd nadert, dat we verschillende vruchtboomen gaan planten en we, alvorens ze te bestellen, ons in de eerste plaats behooren af te vragen, welke soorten we zullen aanplanten, dan rijst allereerst de vraag: welke eisehen stel ik? n.l.: wil ik vroege peren, middel-vroege, najaars- of winterperen? Eerst dan gaan we een keuze doen uit de breede rij van soorten, die we op elk gebied bezitten. Een juiste keuze is eerst dan te doen, wanneer men eenige kennis van soorten bezit. Zij die deze kennis niet bezitten, doen in de eerste plaats verstandig om bij hen, die deze wel bezitten, aan te kloppen om hunne voorlichting.

Gaat men af op hetgeen we in elke prijscurant bijna ontmoeten, n.l. den tijd van rijpheid, dan zou het wel eens kunnen gebeuren, dat men in plaats van een vroege of latero dessertpeer, een handpeer of markpeer als *Kruiderier*, *Dirkjes*, *Janbaasje*, *Noord-Hollandsche suikerpeer*, enz. ging bestellen en dit zou de amateur-kweker toch zeker niet hebben bedoeld.

We willen onzen lezers het hoofd niet breken met eene lange lijst van aanbevelenswaardige soorten, maar wel gelooven we, dat we het volgende drietal als minder bekende, zeer aanbevelenswaardige soorten mogen noemen: *De la Croix*, *Comtesse de Chambord* en *Beurré Goubault*.

De eerste geeft ons in 't laatst van Augustus overheerlijke, minstens 12 cM. lange peren. De smaak is ongeveer gelijk aan die van de wel bekende *Bésy van Schomay*: de kleur van de schil blijft ook bij volkomen rijpwording grasgroen. Beurs worden, waaraan vele vroege vruchten laboreeren, is aan deze ten eenen male vreemd; ze kan zelfs aan den boom volkomen gebruikrijp worden zonder nadeeligen invloed.

De boom vormt zonder eenige moeite eene mooie pyramide, voor schurft is hij niet vatbaar, groeit op kweek uitstekend, zelfs sterk en is flink vruchtbaar. Ziedaar eigenschappen, die men bij vele vroege tafelperen te vergeefs zoekt.

Comtesse de Chambord geeft ons vruchten flink van stuk en van een overheerlijke smaak. Het vleesch is smeltend; de smaak komt die der Jutteperen 't meeste nabij. Op kweek groeit deze soort matig maar is zeer vruchtbaar, zoodat men niet hoeft te vreezen, ze op wildeling aan te planten. In de eerste helft van Sept. worden ze gebruikt.

Beurré Goubault is zeer vruchtbaar; een mooie peervorm en de vruchten flink van stuk. De vorm komt wel overeen met de ronde perzikpeer; de kleur is groengeel. 't Vleesch is eenigszins grof zooals we dat aantreffen bij *Duchesse d'Angoulême* maar heerlijk gesuikerd. Gebruikrijp half Sept. Deze soort geeft sterke knoppen op 't eenjarig hout. De beide laatste zijn ook als hoogstamkroonboom wel aan te bevelen.

J. A. KORS.

Appel: The Queen.

Algemeene bekendheid en diensten-gevolge algemeene aanplant valt „The Queen” niet ten deel. En toch zouden we haar gaarne meer in particuliere tuinen zien. Moge deze beschrijving hiertoe 't hare doen! Zooals zoovele andere Engelsche appels, is ook „The Queen” groot van stuk; denken we verder slechts aan *Warner King*, *Gloria Mundi*, *Peasgood Nonsuch*, *Cox Pomona*, *Bramley's Seedling*, eveneens van uit Engeland tot ons gekomen en wat een kolossale vruchten kunnen dit niet worden.

't Is betrekkelijk nog een nieuwe appel. Nevenstaande afbeelding geeft vrij goed 't type weer, platrond van vorm, zonder ribben. Wel is de vrucht niet zuiver rond, doch waar ze in grootte en vorm veel van *Cox Pomona* weg heeft, zoo kan men ze toch best

de vruchten, mits goed bewaard, St. Nicolaas best kunnen meevieren. We hoorden eens beweren, dat er bij dit soort nimmer wormstekige vruchten voorkomen. Nu, dat is zeker wel wat overdreven; onze vruchten maken dan zeker een uitzondering op dien regel, want we zouden geen soort kunnen aanhalen, waar de *Carpocapsa pomonana* haar eitjes niet op afzondert. In natte zomers eiseht ook 't zoogenaamde „appelrot” vele slahtoffers. Trouwens als losvleezige appel hebben we 't „rotten” ook te verwachten.

't Blad is groot, forse, lichtgroen van tint. 't Hout is eveneens forse, 't eenjarige gewas is gewoonlijk een pink dik; trouwens de takken zijn wel in staat de groote vruchten te torsen. Voor hoogstam deugt dit soort niet; de groote vruchten waaien spoedig af, te meer wijl ze zoo goed als steelloos zijn. Vrij geregeld zitten ze twee aan

The Queen.

(Orig. foto „Onze Tuinen”).

uit elkaar houden, wijl de laatste vijfkantig is.

De kelk zit niet diep; de steel is wat verder ingeplant, kort, zoodat de vrucht zoo goed als op den tak zit. De schil is geelwit, doortrokken met karmozijnroode strepen en stippen. Aan 't volle zonlicht blootgestelde vruchten kunnen prachtig geteekend zijn, waardoor een boom met „The Queen” ieders aandacht trekt.

't Vleesch is wit van kleur, knappend, frischzuur van smaak, niet direct van eerste kwaliteit. Voor de keuken achten we haar toch te goed, ze kan zeer goed uit de hand worden gegeten. 't Klokhuis is groot. Tijd van plukken valt in 't laatst van September, terwijl

twee tegenover elkaar. Voor leiboom (rechtstaande snoeren) leent deze soort zich best en geen appel zou dan meer effect maken.

De boom is zeer vruchtbaar, heeft een meer platte kroon. Op alle onderstammen wil hij voort, zelfs op Paradijs is de groei krachtig genoeg. Zoo wel de boom als de vruchten zijn vrij van ziekte, stippen troffen we tot heden op de laatste nimmer aan. Geheel vrij van kanker is de boom niet, welke zou dat wel zijn? We achten deze soort vrij wat beter dan de meer bekende grootvruchtige *Keizer Alexander*.

P. v. d. V.

KAMERPLANTEN.

Drogbloeiër.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

Drogbloeiërs.

(*Colchicum autumnale*.)

Een der aardigste herfstverschijningen vormen de sierlijke drogbloeiërs (*Colchicum autumnale*) met haar mooie crocus-achtige bloemen, waarvan het altijd eenigszins vreemd aandoet, die jeugd-frissche kleuren boven die doodsche, bruine knolschubben.

We herinneren er aan, dat de thans uitgebloeide drogbloeiërs lang niet waardeloos zijn. In een goed hoekje van den tuin uitgeplant, zullen ze a.s. voorjaar flink blad gaan maken.

Deze bladeren bereiden nieuw voedsel, dat in één, soms meer nieuwe knollen wordt vastgelegd.

Als dan in den loop van den zomer de bladeren afsterven, kan men de knollen opgraven en bewaren tot September, wanneer ze weer kunnen bloeien.

Men kan ze ook vast laten staan, b.v. tusschen 't gras. Alsdan geven ze jaarlijks een fraaie najaarsbloeï in den tuin.

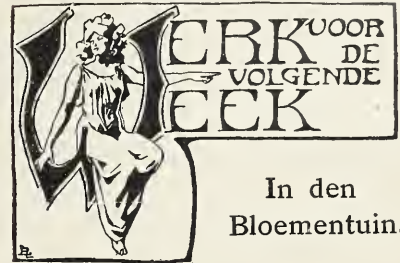
Wie geen tuin heeft, kan de uitgebloeide knollen zeer goed in een bloempot met goede aarde, waardoor wat verteerde mest gewerkt is, weer „op krachten“ brengen, al wordt dan de knol niet altijd zoo stevig en groot als in den tuin.

B. B.

hierboven reeds aangegeven redenen. Het best is, ze maar dik in te smeren of ze anders om te hakken.

De kleefbanden worden natuurlijk aangebracht vóór het verschijnen der eerste wintervlinders, dus ongeveer half October. Hebben wij ons zó tot den strijd tegen den kleinen wintervlinder toegerust, dan zal hij ons niet veel schade meer kunnen toebrengen. De wijfjes blijven op de banden kleven of keeren naar den grond terug, waar ze omkomen, terwijl de mannetjes in nog groofter aantal hun dood op de kleefbanden vinden.

A. M. v. DRIEL.

Zaad winnen van eenjarige planten. — Overwinteren van *Nymphaea*'s. — Lau-riëren.

De nachten van 23 en 24 Sept. hebben ons laten zien, dat de zomer weer gedaan is.

Veel struikbegonia's toch zagen den volgende morgen zwart en ook verscheidene Dahliabloemen hadden reeds van de vorst te lijden gehad.

Men leze nog maar eens na, wat de vorige weken in deze rubriek is meegedeeld, omdat veel van dit werk nog gedaan zal moeten worden.

Hoe langer we echter onzen tuin zijn zomers aanzien kunnen doen behouden, hoe beter; wat we hebben op te ruimen, doen we zoo netjes mogelijk, we laten vooral geen gebroken bloempotten, doode planten enz. in den tuin achter. Bloempotten, die met het opgraven van bloembedden voor den dag komen, worden vooral niet vuil opgeborgen, maar eerst afgeboend, voordat ze in het pottenhok worden gebracht. Zoodoende heeft men steeds schoone potten bij de hand.

Waar we vaste planten kunnen helpen, door ze aan te binden, doen we dit direct, om zoelang mogelijk er van te kunnen genieten.

Anemone japonica, *Herfstasters* e. a. bloeien nog volop.

Als het niet dringend noodig is, dan worden nu geen vaste planten meer gezet of gescheurd, maar wacht men hiermede liever tot het voorjaar. Die welke uitgebloeid en verdord zijn, worden afgesneden.

Van verschillende éénjarige planten kunnen we nu zaad winnen en we doen dit liefst zoo spoedig mogelijk.

Zoo nemen we o. a. zaad van: *Lar-tera trimestris*, *Crepis rubra*, *Calendula officinalis*, *Reseda odorata*, *Iberis umbellata*, *Acroclonium roseum*, *Nicotiana affinis*, *N. Sanderae*, *Kochia tri-*

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN

De kleine Wintervlinder.

II.

Om de wintervlinder-wijfjes te beletten bij de knoppen te komen, barricadeeren wij den weg met kleefbanden.

Dan is het echter noodig, dat alle boomen afgesloten worden, ook die welke als beschutting om den tuin heen staan, bijv. wilgen. Worden deze overgeslagen, dan vestigen de wintervlinders zich daarop en verspreiden zich later toch over de ooftboomen. Zó raakt men ze dus niet voor goed kwijt.

De vraag is nu, welke kleefstof voor ons doel het best geschikt is. Een eerste vereischte is, dat ze lang blijft kleven. Er verloopt toch bij afwisselend weer een geruimen tijd tusschen het verschijnen der eerste en der laatste wintervlinders. Met verschillende kleefstoffen heeft men proeven genomen, welke tot resultaat hadden, dat een mengsel, op de volgende wijze verkregen, zeer goed voldoet: 5 deelen raap-olie samengekookt met één deel reuzel; één deel hars lost men op in één deel verwarmde terpentijn. Beide mengsels worden, als ze nog warm zijn, goed dooreengerodert en de kleefstof is gereed. Natuurlijk is deze rupsenlijm ook in den handel verkrijgbaar.

Door sommigen wordt ook wel teer aangewend, doch deze droogt te spoedig op, zoodat men te dikwijls weer opnieuw insmeren moet. Gebruikt men evenwel bovengenoemde rupsenlijm,

ook wel *brumata-lijm* genoemd, dan is men er met één keer gedurende een seizoen van af.

Een andere vraag is, of men de kleefstof op den stam zelf moet aanbrengen. Teer zeer zeker niet, daar deze schadelijk op de stammen inwerken kan. Dit is ook min of meer het geval met de verschillende soorten van rupsenlijm. Bovendien staat het ook netter, als men de kleefstof na den winter verwijderen kan en dat gaat niet best, als men ze op den stam zelf smeert.

Wenschelijk is het daarom in ieder opzicht, de *brumata-lijm* aan te brengen op papierstrooken, welke met een paar ijzerdraadjes stijf om den stam bevestigd worden. Bij de appel- en pereboomen kunnen dus de vangbanden zeer geschikt tevens tot kleefbanden ingericht worden. Bij de kerseboomen, die in Juni geen vangbanden gekregen hebben, omdat ze die niet noodig hebben, krabt men eerst de stammen wat glad, om te voorkomen dat de vlindertjes onder den band door omhoog kruipen. Met den bekenden boomkrabber gaat dit uitstekend. Vervolgens bindt men er een strook perkamentpapier stevig omheen met een paar ijzerdraadjes, waarna het papier met do lijn ingesmeerd wordt.

Staan er wilgen om den boomgaard, dan kan men daar bezwaarlijk kleefbanden omheen leggen, wijl de stammen dezer boomen te diep gegroeft zijn. Toch is het noodig ook hen voor de wintervlinders af te sluiten, om de

chophylla, *Nemesia strumosa*, *Linaria reticulata*, *Gypsophila elegans*, *Phlox Drummondii* en vele andere.

Hoe we het zaad moeten winnen drogen en bewaren, werd reeds meer-malen meegedeeld.

Na 15 October mag het gras in den tuin niet meer gemaaid worden, daar het anders tegen den winter te kort zou zijn, en men last zou krijgen, dat er bij strenge vorst open plaatsen in voren.

Het afgevallene blad wordt er steeds uit verwijderd en op een hoop gebracht, teneinde later als bladaarde weer dienst te doen.

Wie de beschikking heeft over bakken, kan het tevens benutten als broei-materiaal.

Mooie, dure soorten van *Nymphaea's* vooral die, welke in ondiepe vijvers staan, zoodat men bang is ze in den winter te verliezen, worden nu uit den grond genomen, liefst met kluit. Men zet ze in schotels of bakken met zand onder de tabletten van een koude kas; de bladeren worden afgesneden.

Gedurende den winter wordt het zand vochtig gehouden. 't Volgend voorjaar worden ze weer ter plaats gebracht.

Alle versieringsplanten zullen half October binnen moeten zijn met uitzondering van de Laurieren, die we zoo lang mogelijk buiten houden.

In den regel toch is voor deze geen plaats in kas of oranjerie en moeten ze tevreden zijn met een hoekje in een donkere schuur of vorstvrije kelder.

Wel zijn ze tevreden met een dergelijke plaats, maar hoe korter ze er staan, hoe beter. We bergen ze dus eerst op, zoodra het 's nachts eenige graden vriest.

Voorloopig geven we ze tegen den nacht een beschut plaatsje achter een schuur, schutting of dergelijke.

Verder moeten we er om denken, dat we de planten niet naar binnen brengen, voordat we ze flink onderhanden hebben genomen, d.w.z. de blaadjes worden schoongewassen, waarna de geheele plant wordt afgespoten.

Ook zorgen we, dat de kluiten flink vochtig zijn.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Epidendrum ciliare. — *Brassavola Digbyana*. — *Cattleya's*. — Koude nachten.

Epidendrum ciliare is een Orchidee voor den liefhebber bij uitnemendheid, omdat zij weinig eischen stelt en midden in den winter met fraaie witte bloemen bloeit. Zeker, er zijn veel mooier Standelkruiden, maar toch gaat er van deze *Epidendrum* een eigenaardige bekoring uit, die niet nalaat, indruk te maken. Zonder twijfel draagt daartoe het rein-witte labellum, als uit franje opgebouwd, het hare toe bij.

Wij hebben haar meermalen de *Aspidistra* onder de Orchideeën genoemd, er niet aan denkende haar daarmede te beleedigen!

Ep. ciliare komt van Mexico en groeit uitstekend in een temperatuur van 20 gr. C. Zij dringt met hare wortels diep in den grond en waar het noodig wordt geacht haar te verplanten, daar kan men dat met een gerust hart doen, nu de groei is aangevangen. Zij groeit bij voorkeur in een pot, omdat zooals wij reeds gezegd hebben, hare wortels nogal diep gaan en kunnen wij voor kompost aanbevelen varenwortel-grond en sphagnum in gelijke hoeveelheid, waardoor een vijfde grove blad-grond wordt gewerkt. Een handvol zand als toegift kan geen kwaad.

Uit een en ander is af te leiden, dat zij heelemaal niet boven op den pot behoeft te staan, zooals wij zoo dikwijls met Orchideeën doen, neen, de voet van de plant komt even beneden den rand van den pot. Een goede plaats is een lichte plaats, al is het niet kwaad haar de eerste veertien dagen na de verplanting nog niet het volle licht te geven. Goed aan den groei zijnde, kan men haar gerust gieten, later wenscht zij niet veel.

Brassavola Digbyana, de moeder van een aantal schoone dochters, waarop zij met trots kan neerzien, terwijl de moeder ook nog tal van aanbidders heeft, heeft haar groei zoowat ten einde gebracht en het is goed, om haar iets koeler te zetten dan zij gewoon was, en elk zonnestraaltje op te vangen, dat zij kan bemachtigen. Het gieten doet men met zorg en niet meer is noodig dan om de schijnknollen frisch te houden. De wondervolle lip van deze Orchidee bewonderen wij zoo dikwijls wij haar zien.

In de *Cattleya*-kas zien wij met genoegen dat *Cattleya labiata autumnalis* zich tot bloeien gereed maakt; zij fleurt zoo bijzonder goed de donkere dagen op met hare mooie bloemen. Het blijkt soms noodig de nieuwe bloeibare scheuten aan te binden en kunnen wij de bloemen beter over de plant verdeelen en doen uitkomen. De atmosfeer mag gedurende den bloei niet te vochtig zijn, in dat geval hebben de bloemen spoedig een aantal bruine vlekjes, die de schoonheid er van bederven. Hebben de planten gedaan met bloeien, dan geve men haar een rust en gedurende dien tijd is er slechts weinig water noodig.

Cattleya aurea en *Cattleya gigas* en de mooie variëteiten van deze komen niet zonder zorg den winter door. Als het niet hoog noodig is, storen wij haar niet en nimmer verpotten wij zonder den aanblik van nieuwe wortels.

Van nu tot aan het voorjaar is o zoo weinig water noodig, wanneer wij er maar voor zorgen, dat de schijnknollen niet inschrimpelen, doen wij precies genoeg.

Wij denken er natuurlijk aan om bloeiende planten, die kort bij 't glas hangen, met het oog op de koude nachten te verlagen, daar anders de bloemstengels voor een gedeelte haar knoppen niet tot mooie bloemen ontwikkelen en dat zou jammer zijn. J. K. B.

In kassen en bakken.

Oranjeboompjes. — *Clivia*. — *Hippeastrums*. — *Nachtvorsten*. — *Luchten*.

Onze in Aug. 11. veredelde *Oranjeboompjes* zijn thans of aangeslagen, waaronder we verstaan dat onze veredeling is gelukt, of ze zijn dit niet en de veredeling toont ons zulks duidelijk door ineen te schrompelen en te verdrogen. We nemen deze veredelde planten thans uit den bak, waar we ze in liggende houding hebben geplaatst en geven de veredelde planten een plaatsje in de koude kas. De niet-aangeslagene worden in de oranjerie gedeponneerd, om het volgende jaar Aug. nog eens van voren af te beginnen. Heeft men geen oranjerie of kouden kas, dan plaatsen we ze in een bak (rechttop) en houden dezen vorstvrij.

De *Clivia's*, die gedurende den zomer een plaatsje hebben gehad in een licht beschaduwden kouden bak of op een dito plaatsje buiten in een beschut hoekje, worden nu in de kamer of in de gematigde kas gebracht. Krijgen ze een plaatsje in de kas, dan geve men gedurende den winter weinig water, om zoodra in 't voorjaar de bloemknoppen zich vertoonen, die zich in het hart van de scheuten ontwikkelen, dit te vermeerderen en door het af en toe toedienen van vloeimest dit te bevorderen. Krijgen de planten een plaatsje in de kamer, waar uit den aard der zaak de lucht gewoonlijk droog is, dan geve men wat meer water dan in de kas.

De *Clivia* is nog al eens lijdende aan een ziekte die men op de bladeren aantreft, deze krijgen dan gele vlekken en niet zelden ziet men deze ziekte zoo optreden, dat men voor algeheele ondergang van de plant begint te vrezen. We zagen echter nog geen planten, die door deze ziekte waren ten gronde gegaan, maar wel dat de planten zoodanig verzwakt waren dat van eene behoorlijke bloemenontwikkeling absoluut geen sprake meer was. Deze ziekte, die, naar we meenen, in de geleerde wereld nog een ernstig punt van onderzoek uitmaakt, ontstaat hoofdzakelijk dan, als de *Clivia's* bij eene vochtige aardkluit gedurende den winter ook in een vochtige atmosfeer verblijven. Men ziet daarom die ziekte veel meer optreden bij planten die in kassen dan die in de woonkamer zijn geplaatst. (Zie het antw. van prof. J. Ritzema Bos in no. 11, Vragenbus.)

Hippeastrum, meer algemeen bekend onder den naam van *Amaryllis*, is een bolgewas, dat met de *Clivia* tot dezelfde familie der *Amaryllideae* behoort: de eerste komt van de Kaap, de laatste uit tropisch Amerika.

We hebben onze *Hippeastrums* gedurende den zomer goed verzorgd. In 't voorjaar gaven we ze een plaatsje in een kouden bak, waarin we wat verteerd paardenmest vermengd met wat oude koemest hebben gebracht.

Hierin hebben we onze planten met pot en al ondergegraven en gedurende den groei van de plant hebben we er

voor gezorgd, dat we af en toe een dun giertje hebben gegeven. Bij het stijgen der zomerwarmte hebben we den bak goed gelucht, zelfs door de ramen onder en boven op bloempotten te plaatsen en schermten we met wat berkenrijsjes zwakjes.

We hebben daardoor thans flink ontwikkelde planten, die we uit den bak verwijderen om ze een ander plaatsje te geven.

We nemen dus thans onze *Hippeastrums* uit den bak en bemerken daarbij dat de wortels sterk over den pot zijn heen gegroeid. De grond die daardoor boven de gewone aardkluit zich bevindt, wordt verwijderd en de planten in de bloemenkas gebracht. Daar krijgen ze een plaatsje onder de tabletten, zoo dat er geen water op de potten kan komen. Vreest men hiervoor, dan worden de planten gelegd in plaats van gezet. Ze moeten hier door uitdrogen afsterven, zoodat de bol in drogen toestand overblijft. In dezen toestand laat men ze staan, tot men in 't voorjaar, Februari, ziet dat er leven in de brouwerij komt. Dan bemerkt men, dat eenigszins terzijde van de bol een bloemknop tusschen de zakachtige schubben van de bol doordringt en dan is het tijd om de planten in het licht te brengen. Ze worden dan van den drogen grond ontdaan, in een nieuwen pot met nieuwen grond geplaatst en krijgen een plaatsje in de warme kas, waar ze ons dan na een 3- of 4-tal weken verrassen met heerlijke groote, zeer decoratieve bloemen.

Zijn de planten in den voorafgaanden zomer goed gecultiveerd, dan zal men in het voorjaar uit dankbaarheid daarvoor gewoonlijk twee in plaats van één bloemstengel verkrijgen, terwijl men bovendien aan elken bloemstengel minstens 4 of 6 bloemen krijgt, terwijl dit bij zwakker ontwikkelde bollen slechts 2 tot 4 bedraagt.

Zijn de bollen uitgebloeid, dan eerst begint het loof krachtig te ontwikkelen; men verwaarloost daarom de planten na den bloei niet, geeft ze ook dan in de kas een goed plaatsje en brengt ze in Mei in den bak, op bovenomschreven wijze voorbereid en verzorgd.

Het weer is op dit oogenblik nu we dit artikel schrijven, buitengewoon mooi, laten we ons hierdoor niet laten verleiden, planten die in de kas of bak moeten worden gebracht, te lang buiten te laten. Elke nacht kan ons parten spelen, de *nachtvorsten* kunnen thans zelfs vrij sterk optreden en veel van onze planten bederven. Wat dus nog niet is opgeborgen, daar haaste men zich thans mede.

Het *luchten* zoowel van bakken als kassen eischt daarom voortdurend onze zorg. De koude kas vooral, maar ook de bakken gevuld met *Azalea's*, *Pelargoniums*, *Fuchsia's*, *Centaurea's*, *Cineraria's*, *Calceolaria's*, enz. enz. moeten thans flink en volop gelucht worden. 't Is gevaarlijk thans door een te hooge temperatuur een niet gewenschte ontwikkeling te bevorderen, de planten hebben het dan straks bij

invallende koude allicht zeer hard te verantwoorden. Vooral ook de *Chrysanthemums* moeten thans, wanneer ze reeds onder glas zijn gebracht, ruim gelucht worden. Kweekt men deze plant op één bloem, d. w. z. laat men op elke scheut slechts één bloem ontwikkelen, verwijder dan uit de oksels der bladeren alle kleine zij-scheutjes.

J. A. KORS.

In den Moestuín.

Nachtvorsten. — *Tomaten.* — *Bleekselderij.* — *Kardoen.* — *Andijvie.* — *Savoye-kool.* — *Knolselderij.* — *Weeuwen.* — *Koude sla.* — *Aardbeien.*

Toen we de vorige week schreven, dat September ons soms met een zachte wenk er aan herinnert, dat herfst en winter in aantocht zijn, hadden we beter gedaan van een hardhandige waarschuwing te spreken. Van den 22e op den 23e toch vroor het, of we in December waren. 't Was of de herfst direct bij zijn intreden ons wilde doen gevoelen, dat het met de macht van den zomer gedaan was, dat hij voortaan den scepter zou zwaaien. Gelukkig waren het maar een paar nachten waarin de thermometer zoo sterk daalde en waren de dagen, die er op volgden, echte zomerdagen. Het had den schijn of de natuur zich over haar gedrag schaamde en wilde goed maken, wat ze in een paar nachten zoo wreed bedorven had.

Want veel is er door die paar nachtvorsten in onzen tuin bedorven. De jonge boomen, die door 't mooie weer van de laatste dagen nog verbaasd gegroeid waren, beloofden nog een rijken oogst; zoo'n enkele nachtvorst was slechts noodig om onze verwachtingen den bodem in te slaan.

Meerdere gewassen stierven een te vroegen dood. Komkommers en augurken, die waarlijk na 't vele nat nog kracht genoeg bezaten om van 't mooie weer te profiteren, lieten hun zwart geworden bladeren droevig hangen; 't was alsof ze ons zeggen wilden, dat het haar nu onmogelijk was geworden haar laatste vruchten tot rijpheid te brengen.

't Is opmerkelijk hoe *tomaten*, die in 't voorjaar zoo gevoelig voor nachtvorsten zijn, dezen Septembernacht zonder schade hebben doorstaan. We oogsten er dan ook geregeld van, maar blijven er op bedacht, dat zulke nachtvorsten zich in October in nog sterker mate kunnen herhalen. Is dit het geval en zijn de planten ten gronde gericht, dan plukken we alle vruchten, die maar een spoor van rijpheid vertoonen, af en brengen die in een kas of bak of andere zonnige plaats, waar ze kunnen rijpen. Op zoo'n wijze kunnen we nog lang van deze vruchten genieten.

De koude natte zomer heeft ons bij de tomaten opnieuw geleerd dat de variëteit *Deensch export*, hoewel een kleine vrucht, een uitstekende is voor den kouden grond.

Onze overige koude groentesoorten groeien nog lustig; voor deze is er nog geen direct gevaar.

We gaan bij *bleekselderij*, *kardoen* en *andijvie* nog maar steeds door met naar behoefte te bleeken. Bij onze andijvie doet zich het vreemde verschijnsel voor, dat ook in de laat gezaaide vele doorschieters voorkomen. Ze kunnen zeker na zoo'n kouden zomer de weelde van een prachtige herfst niet verdragen.

Indien we *gele savoye-kool* voor de conserven-fabrieken telen, leveren we zooveel mogelijk af. Deze fabrieken schijnen de kunst te verstaan, om ook van de buitenbladeren, die we in gewone omstandigheden voor veevoeder bestemmen, een smakelijk gerecht te bereiden. Hoe meer kilo's blad gewicht we dus kunnen afleveren, des te voordeliger. Langer wachten zou de buitenbladeren doen verdorren, waardoor gewichtsverlies zou ontstaan.

Knolselderij die in gewone jaren in Sept.—Oct. het meest in gewicht toeneemt, schijnt op hoog gelegen gronden wel iets van het droge weer van September geleden te hebben, een groot aantal bladeren is geel geworden. 't Hindert ons wel; maar om uit overdrenen nethed die gele bladeren te verwijderen, zou ons alweer op verlies te staan komen.

Hoe voorzichtig we die bladeren ook trachten te verwijderen, altijd zullen de planten er van lijden en men is zoo gauw geneigd, om een blad dat nog maar half geel is, dus nog mee helpt de plant te voeden, en passant mee te nemen. We laten dus onze selderij voorloopig nog aan haar lot over.

Onze *sla*- en *koolweeuwen* zijn onderwijl zoo groot geworden, dat we ze naar hun winterkwartier kunnen overbrengen. We wachten ons er voor ze dicht opeen te plaatsen. Langgerekte zwakke planten zullen er het gevolg van zijn, 6 à 8 c.M. is een voldoende afstand voor deze planten.

Ramen brengen we er voorloopig nog niet op, we gaan liefst met sterke niet verwerende planten den winter in. Wanneer koude maar vooral slagregens zullen komen, zorgen we de ramen bij de hand te hebben.

De *koude sla* heeft van het mooie weer wel wat al te veel genoten, ze groeide ons wel wat al te hard. Om het randen van de planten te voorkomen, waren we verplicht, een lichte bescherming aan te brengen. Nacht en dag laten we dus de ramen voorloopig nog open, maar geven acht op de huismussen, die o zoo verlekkerd zijn op een malsch bak-slablaadje.

De koude *aardbeien* staan er uitstekend bij, ze hadden hun weertje, we waren gedwongen ze van tijd tot tijd een flinke besproeiing toe te dienen. Daardoor is echter de bovengrond nog al dichtgeslagen. We breken daarom dien vasten korst en maken daardoor meteen het onkruid onschadelijk. Mogelijke ranken, die zich nog vertoonen, worden verwijderd.

Ook hier blijft het glas nog tot nader order buiten gebruik.

J. C. MUJEN.

In den Fruittuin.

Plukbaar fruit. — Vruchten in zakjes. — Stokken opbergen. — Rotte vruchten. — Eetbare kastanjes en okkernoten. — Druiven in pot.

Onze plukkalender raakt ten einde; 't fruit, 't welk nu nog aan de boomen hangt, kan in deze week geplukt of zoo 't weer gunstig blijft, tot aan de volgende blijven hangen. We moeten thans rekening met 't weer gaan houden, 't kan toch half October al aardig nippen en ons fijne fruit wordt er van zoo'n nachtvorst gewoonlijk niet beter op, 't laat bovendien spoedig van den zetel los en bij den minsten wind valt 't af. Voor stoofoeren, zooals *Winter-Jan* of *Kleipier*, *IJsfont*, *Winter-louwtje*, komt 't nu niet zoo precies, deze kunnen wel een stootje lijden en zoo lang mogelijk laten we hen op 't hout. Onze late fijne soorten kunnen thans geplukt, zooals: *Joséphine de Malines*, *La France*, *Le Lectier*, *Olivier de Serres*, *Doyenné du Comice*, *Beurré d'Hardenpont*, *Bergamotte de Péques* (*Doyenné d'Hiver*), *Bergamotte d'Espérance*, *Beurré d'Arenberg*, *Bévy van Schouwen*, *Belle des Abrès* e. a. Alleen op een beschutte standplaats, beter nog tegen een hooge Zuidmuur, kunnen dergelijke soorten tot haar recht komen.

Als appels hebben we nog de *Goudreinette* (*Reinette monstrueuse*, *Schoone van Boskoop*), *Reinette d'Or* (feitelijk de *Goudreinette* of *Gouden Reinette*), *Schuttersreinette*, *Reinette de Canada*, *Scarlet Nonpareil*, *Brabantse*, *Westlandsche* of *Stichtsche* en *Zoete Belle-fleur*, *Witte Winter-Colville*, *Gloria Mundi*, *Zure Paradijs*, *Zoete Ermgard*, e. a. Ons Winterfruit moet zeer zorgvuldig geplukt, goed gesorteerd en direct na 't zweeten in het winterkwartier gebracht worden. We zorgen vooral, dat 't goed droog binnen komt, voor de duurzaamheid zijn die kleinigheden wel in acht te nemen.

Zij die de *fijne vruchten in zakjes* geborgen hebben, zullen zeker wel van 't nut en de practische waarde overtuigd zijn geworden; de vruchten toch zijn vrij wat blauker en vooral in een kouden zomer als die van 1907 springt 't voordeel duidelijk in 't oog.

De stokken, bij onze boomen tot steun geplaatst teneinde 't breken der takken te voorkomen, worden, nu ze toch geen dienst meer doen, weggenomen en goed droog zijnde opgeborgen. 't Laten staan voor 't gemak van 't volgende jaar, moet ontraden, wijl de takken daardoor hunne natuurlijke richting niet meer kunnen aannemen, en ze bovendien aan de netheid afbreuk doen.

Met nadruk wijzen we op 't verwijderen der *rotte vruchten* aan en onder onze boomen. De koude zomer is zeer bevorderlijk aan de „rotziekte” of wel 't „appelrot” geweest. Niet minder dan een dertig rotte appels op eenmaal troffen we op een struik van *Belle de Pontoise* aan, een soort, welke zeer veel van deze ziekte te lijden heeft. Tal van die besmette vruchten

schrompelen op, verdrogen als 't ware en blijven aan den boom hangen. Kijk goed toe, want ze zitten vaak verborgen. Pluk ze af, raap de gevallene op en maak ze onschadelijk.

Tamme kastanjes, (de vruchten van *Castanea vesca*) en *okker- of walnoten* kunnen thans geoogst. 't Oogsten van noten geschiedt in den regel erg hardhandig. 't Is waar, 't plukken gaat niet gemakkelijk, de vruchten zitten uitsluitend aan den buitenkant en aangezien notehout broos is, waagt men zich niet op dunne takken. Men dient dus van een stok gebruik te maken, wijl door schudden lang niet alle vruchten loslaten. Sla er echter niet op los, in de veronderstelling, dat een flink pak slaag bevorderlijk is voor de vruchtzetting van 't volgende jaar.

Niet altijd valt de vrucht uit den bolster; zulke groene noten legt men op een droge plaats en met enkele dagen barst de bolster open, waarna de vruchten er gemakkelijk uit te verwijderen zijn. Noten moeten toch luchtig opgeborgen wijl het eetbare gedeelte licht gaat schimmelen.

Wil men noten zaaien, zoo zoeker

men groote, dunschalige vruchten (zaden) uit, (zonder bolster dan) en stratificeert ze in een bloempot of sigarenkistje, waarin een paar gaten zijn geboord. De zaden kunnen direct ter plaatse worden gezaaid, doch de muisen zijn er echte liefhebbers van. De pot of 't kistje wordt een 30 cM. diep op een niet te vochtige plaats in den grond weggestopt om 't bijtijds in 't voorjaar te voorschijn te halen en de noten op hare bestemde plaats uit te poten.

Onze *potboompjes en -druiven* worden thans niet meer gegoten. Staan ze buiten, zoo groeien ze ook, tegen onzen wil in, door, wijl er om dezen tijd hemelwater genoeg valt. Is dit 't geval zoo legt men de potten wat schuin, zoodat 't water er af loopt. Druiven en perziken in pot brengt men bij voorkeur binnen, 't zij in een niet gestookte kas, priël, tuinhuisje of zoo iets. De andere potboompjes als appels, peren, pruimen, kersen, enz., graaft men tegen 't invallen van den vorst tot aan de onderste takken in den grond.

P. v. D. VLIST.

EEN NIEUWE BLOEMENWINKEL.

Verleden week opende de firma O. A. G. Kauffmann te Amsterdam op de Ceintuurbaan no. 390 een fraaie bloemenwinkel, die daardoor merkwaardig is, omdat deze direct in verbinding staat met daarachter liggende plantenkassen, waarin men van de straatzijde door de winkelruit een mooi gezicht heeft.

Zoowel winkel als kassen zijn electrisch verlicht, zoodat het publiek ook des avonds uit de aanwezige rijke plantencollectie een keuze kan doen, waar dan ook alles op ingericht is.

De planten, een kleine 2000 in getal, staan op drie groote, van beton vervaardigde middentafels en ook op zijtabletten langs den muur. Honderden *Kentia's*, *Phoenixen*, *Aranaria's*, *Ficusen*, enz., alle gezond en frisch, zijn ten verkoop aanwezig, zoodat de keuze zeer ruim is.

De kas, in het midden ruim 4½ meter hoog, beslaat een oppervlakte van ruim 48 vierk. M., terwijl daar achter nog een kasje is voor hooge versieringsplanten en enkele zeer hooge palmen.

Alles ziet er even keurig uit. Doordat smalle roeden en groote ruiten gebruikt zijn, is het in de kassen zeer licht, naar men weet voor planten van het grootste belang.

Vóór aan den ingang der kas is een aardig rotspartijtje aangebracht, dat des avonds met roode gloeilampjes verlicht kan worden.

Het geheel, winkel en kassen, wordt verwarmd door een thermosiphon, een zoogenaamde sectieketel, die de tem-

peratuur op 70 gr. Fahr. houden en tot 80 gr. opvoeren kan.

Nevens den winkel bevinden zich het kantoor en de binderij, waarin de bestelde bloemwerken gemaakt worden.

Het perceel loopt naar achteren door tot aan de Willebrordusstraat, wat het groote gemak heeft, dat niets door den winkel behoeft gedragen te worden, maar dat alle leveranties achteruit kunnen worden afgegeven.

Men kan gerust zeggen, dat deze tuinbouwrichting, zoo midden in de stad, enig is in Amsterdam en we wenschen der firma veel succes op haar flinke onderneming.

v. L.

GIETEN VAN ORCHIDEEËN.

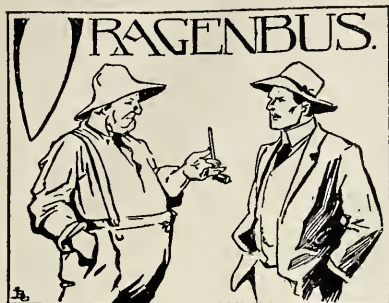
Als „Onze Tuinen” des Zaterdags verschijnt is mijn eerste werk om de rubriek „In de Orchideeënkas” na te zien of er iets van mijn gading in staat, wat bijna altijd het geval is, zoodat ik deze rubriek ten hoogste waardeer. — Nu staat er in het nummer van 21 Sept. het volgende: „En wat het gieten van Orchideeënen betreft, kunnen wij niet genoeg tot voorzichtigheid aansporen, men kan gerust als regel voor dezen tijd aannemen: eerder te veel dan te weinig”, dat is toch bepaald een ingeslopen fout, het moet toch zijn: eerder te weinig dan te veel.

Krommende,

J. F. ANDREE.

Bij schrift: Wij hooren met genegenheid dat de heer Andree de rubriek „In de Orchideeënkas” op prijs stelt, en wat betreft de quaestie van het „eerder te veel, dan te weinig” merken wij op, dat dit geen fout is en wij het niet gaarne omkeeren.

J. K. B.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht. Kamerplanten aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters, Tuinaanleg, aan den heer Leonard A. Springer, Tuinarchitect, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 267.

De **BLADEREN** van mijn appel- en perenboomen hebben **AFGEGETEN PLEKKEN**. Oorzaak een zwart **SLAKACHTIG** diertje, dat verder op een rups gelijk, ± 1 c.M. lang. Wat kan ik hieraan doen?

Rotterdam.

J. M.

Antwoord: Men verdelgt de bladwesp-larve (bastaardrups) van *Selandria adumbrata* met kalkpoeder, of door ze dood te drukken. 's Winters zitten ze in den grond, dus is flink ompspitten aan te bevelen.

B. B.

Vraag No. 268.

a. Zou het mogelijk zijn om een **SIERDENNETJE** te **MARCOOTTEEREN**. Tevens wilde ik wel eens weten, op welken wijze men deze **VERMENIGVULDIGT**.

b. De **KVOLLEN** van uitgebloeide **GLADIOLUSSEN** zijn die nog goed **VOOR** een **VOLGENDE JAAR** en geven zij dan ook bloemen?

Amsterdam.

J. E.

Antwoord: a. Hoewel ik het nooit zag doen, zou ik niet weten, waarom niet. Maar 't is nu te laat in den tijd geworden en moet u wachten tot Mei of Juni. De fotograaf, die de gemarcotteerde *Aralia* (No. 5) gekiekt heeft, heeft zijn *Araucaria* gemarcotteerd en zal bij goeden uitslag zulks in „O. T.” vermelden. Ze worden vermenigvuldigd door ingevoerd zaad en door kopstek. Onder stopen met warmen voet, waarop u dus niet ingericht zijt.

b. *Gladiolus*-knollen worden in droog zand, boekweitdoppen of turfmoel overwintert en kunnen zeer zeker a.s. voorjaar weer bloeien.

B. B.

Vraag No. 269.

Ik heb in den tuin een **BEUKENIAAG**, die ruim 2 meter hoog is en van **ONDEREN KAAI** wordt; kan ik die een eind

af **INSNOEIEN** en wanneer moet dat gebeuren?

Sassenheim.

Mej. v. D.

Antwoord: Een beukenheg, als die niet te oud is, kan met het beste succes flink ingekort worden. De boompjes groeien dan weer flink uit. Snoei in den nawinter.

LEON. A. S.

Vraag No. 270.

Verzoeke beëld mededeeling **N.A.M.** en **PLUKTIJD** van bijgaande **PEREN**. Apeldoorn.

W. D. T.

Antwoord: De door u gezonden ex. waren niet bijster goed ontwikkeld; voor zoover we kunnen beslissen is de groote Bré de Mérode of Double Philippe en de andere Triomphe de Jodoigne. We veronderstellen dat ze van kroonboomen afkomstig zijn. Verder dat uw tuin niet erg warm is gelegen en vandaar de ontwikkeling niet groot mag heeten. De eerste is thans voor 't eerst plukbaar, de andere kan nog wat hangen, zoo de vruchten althans niet vallen.

P. v. d. V.

Vraag No. 271.

a. De **NAMEN** der **PEREN** en **APPELEN** welke ik u heden zoo rijp ben toe te zenden.

b. Welke soort van **FRAMBOZEN** u aanraadt te planten.

Hoë hoog die **BIJ HET PLANTEN** gesnoeid moeten worden om een goed gewas voor de toekomst te krijgen.

Op welke afstand geplant dienen te worden op rijen — in lengte en breedte.

Rotterdam.

W. F. H.

Antwoord: a. De namen der vruchten 39b, 6, G, L, 27 zijn mij onbekend. D. = vermoedelijk winterjan; 16 = Doyenné d'Alençon; 19 = Mad. Gregoire; N. = Beurre Diel; A. = Beurre Hardy; B. = Soldat Laboureur; 22 = Conseiller à la Cour; F. = Wintervrij; M. = Soldat Laboureur; E. = Marie Louise; H. = Curé; K. = Des Deux Soeurs; J. = Fertility; C. = Louise Bonne d'Avanches; F. = Bellefleur; Q. = Maux Codlin(?); 29 = Bellefleur.

b. Een zeer goede framboos, we zouden met een gerust geweten zeggen de beste voor dessert en jam is ongetwijfeld de Hornet.

Plant deze half Oct. in goede bereide grond, flink bemest met varkensmest op rijen en geef de planten op de rij een afstand van 30 c.M. Plaats dan achter die rij een paar palen die ± 80 c.M. er achter worden gezet en eveneens een 80 c.M. boven den grond staan. Sla daarover een ijzerdraad en buig uw frambozenscheuten met de kop om en bind ze op die draad vast. De dunne toppen kunt u dan afsnijden. Dit is wel de beste manier. U kunt ze echter ook over hekwerk kweken dat onmiddellijk naast de planten wordt geplaatst. U bindt ze in dit geval dan niet schuin maar verticaal over. Wenscht u ook dit niet, kweek ze dan op pollens, plant daarvoor op 1 c.M. afstand in 't vierkant en plaats bij elke plant een stok van minstens 1.25 M. boven den grond en bindt daar de twijgen aan. U kunt ook direct bij de planting op deze laatste manier de twijgen op een 60 à 70 c.M. boven den grond afsnoeien en geven dan 't eerste jaar geen stok, maar het tweede jaar. Het meeste succes zult u zeker verkrijgen door de eerstgenoemde methode te volgen.

J. A. K.

Vraag No. 272.

Guarne zou ik den **N.A.M.** vernemen van bijgaande **PEER**, wat soort het is, en **Wanneer** ze **GEPLUKT** moet worden. Goor.

Mej. Th.

Antwoord: Dorothe royale; pluktijd einde Oct.

J. A. K.

Vraag No. 273.

Een perenboompje, hoogstam, mij vóór zes jaar verkocht als een **LOUISE BONNE D'AVANCHES**, dat erg krom en gedraaide takken heeft gekregen, levert dit jaar voor 't eerst enige vruchten op, waarvan een paar afgevallen exemplaren hierbij gaan. Zou u de goedheid willen hebben mij in „Onze Tuinen” te melden of bovenstaande benaming juist is?

Veenendaal.

J. G. S.

Antwoord: De beide vruchten die ik van u ontving, zijn niet van een en dezelfde boom, tenzij dat er twee soorten op een boom zijn geplaatst; dit gebeurt meer; 't is echter Spielerei, waar we niets mede op hebben.

De grootste vrucht is de Curé, een niet aan te bevelen soort voor ons klimaat; de kleinste vrucht is de Louise bonne d'Avanches, de bekende heerlijke 1e klasse dessert-peer.

J. A. K.

Vraag No. 274.

Zou u zoo goed willen zijn mij den **N.A.M.** van nevengaan beide **APPELS** op te geven en tevens wanneer de **PLUKTIJD** is en of en hoelang ze duren kunnen. Daar de ééne soort gemerkt 1 (de grootste) afcielen, hebben we ze maar laten plukken, ofschoon ze niet volkomen rijp zijn. Was dit ook te vroeg?

Ootmarsum.

L. M.

Antwoord: No. 1 is Lord Suffield die thans plukrijp is; als u deze vrucht tot einde Oct. bewaart zijt u niet ongelukkig.

No. 2 is Court of Wiek, een stevig appeltje, dat u niet voor half Oct. moet plukken. U kunt ze dan van af Dec. tot Febr. gebruiken.

J. A. K.

Vraag No. 275.

Hierbij 3 **APPELS** en 4 **PEREN**. Gevraagd **NAMEN**, **PLANTTIJD**, **PLUKTIJD** en **KWALITEIT**. Flakke streek, met kouden, waterrijken bodem.

M.

Antwoord: Van de door u gezonden vruchten kon ik tot nu toe alleen peer No. 1 thuis brengen. Dit is *Duchesse d'Angoulême*, een zeer goede tafelper voor Nov.-Dec. Over 't algemeen wordt er geklaagd, dat 't een luie drager is, ofschoon wij voor ons nu direct niet mogen klagen. Het spreekt, dat bodem en vooral goede voeding veel uitoeffenen op 't al of niet vruchtbaar zijn.

Aan de andere namen kan ik u direct niet helpen, 'k zal trachten deze gewaar te worden en UEd. later den uitslag van mijn pogen mededeelen.

P. v. d. V.

Vraag No. 276.

Bij dezen neem ik de vrijheid mij tot u te wenden met het verzoek om inlichting over een middel tot **VERDRIJVEN VAN MIEREN** uit den moestuin.

Vele zaden worden alle weggedragen, zodat al het werk voor niets is. Ik noem in de allereerste plaats radijs en rammenas, doch ook spinazie, wortelen, etc. zijn van haar gading.

Een Indisch zaadleverancier geeft, naar men mij mededeelde, de raad om met petroleum te gieten (2 à 3 maal). Dit middel schijnt mij echter erger dan de kwaal en zou ook nog al duur worden bij groote cultures.

Batloe (bij Malang).

G. L. 't H.

Antwoord: Wanneer u de nesten weet, kunt u misschien deze op de volgende manier uitroeien. Plaats een of meer omgekeerde bloempotten boven het nest. De mieren gaan hierin bouwen en dragen de eieren, larven en poppen in de nieuwe

woning. Wanneer de potten in de zon staan, zoodat het er te heet onder wordt — iets wat van hier uit onmogelijk te beoordeelen is, zet dan een tweede groote bloempot of een omgekeerde kist over 't aangeboden logies. Merkt u, dat na een dag of 10 de bloempot volgebouwd is, dan kunt u er een schop onder zetten en met een vlugge beweging alles in een emmer met kokend water werpen. Zoonodig wordt het nog eens herhaald voor de overgeblevene.

Petroleum zal misschien wel iets helpen; maar beter zou dan nog wezen het inspuiten van den bodem waar de nesten zitten, met benzine of zwavelkoolstof. Met deze beide stoffen moet men evenwel, met het oog op de lichte ontvlambaarheid, zeer voorzichtig zijn. Zwavelkoolstofdampen zijn bovendien voor menschen ook zeer vergiftig. B. B.

Vraag No. 277.

In mijn GRASVELD vertooven zich ZIEKE PLEKKEN (ik sluit hierbij iets in een doosje in). Verleden jaar liet ik het afgraven en met heizoden beleggen; maar 't is nog erger geworden. Ik vind geen larven of ongedierte aan de wortels; maar wel veel wormen.

Arnhem.

E. J. R.

Antwoord: Ik vermoed toch, dat de graswortels beschadigd worden door dieren, bv. veeamollen, emelten of rupsen. Wanneer u een plekje ziet, dat pas begint geel te worden, moet u er de spade eens plotseling onder zetten, en de opgewipte aarde nauwkeurig onderzoeken. Vindt u dan een of ander dier, wees dan zoo goed, het ons te zenden. Dan kunnen we zien, of er wat aan te doen is. B. B.

Vraag No. 278.

Als postpakket zond ik twee peren, die er erg slecht uitzien. Ze zijn van een flinke leiboom, die in uitstekende grond op een zoogenaamde windleiding staat. De boom draagt overvloedig doch eene gave vrucht is een exceptie.

De juiste naam is mij ontgaan; + moet een soort Comice zijn.

Wat scheelt er aan en hoe is de bestrijding der ziekte?

Bussum.

W. B. D. C.

Antwoord: De naam van de peer is Beurré Diel. De oorzaak van het veelvuldig barsten dezer vrucht is indirect te zoeken in haar standplaats. Natuurlijk wordt het veroorzaakt door de Fusieladium. Beurré Diel eischt om er goede vruchten van te kunnen oogsten in de eerste plaats eene standplaats aan een muur of schutting. Op oostelijke ligging komt deze ook uitstekend tot haar recht. Verder is het noodzakelijk om het geregeld besproeien met Bouillie Bordelaise toe te passen. U spreekt dan in Maart met een 3 % oplossing, in 't begin van Juni met een 1½ à 2 % oplossing en begin of half Juli nog eens weer. Besproeit u zoo en plaatst u uw boom aan een muur dan zal deze vrucht u in de maand November en begin Dec. zijn dankbaarheid door heerlijke smaak en mooie gezonde boom toonen.

Beurré Diel is als vollewindleiboom, evenals pyramide of welke vrijstaande vorm dan ook bepaald af te keuren tenzij ze al op een zeer warm hoekje kunnen worden geplant.

J. A. K.

Vraag No. 279.

Wanneer kunnen Bonne Louise d'Arranches, Durondeau en Beurré Diel GEPLUKT worden?

Antwoord: Voor Bonne Louise d'Arranches is de tijd van rijp worden: de tweede helft van Sept.; voor Durondeau de eerste

helft van Oct.; voor Beurré Diel einde-Oct.-begin Nov. (Zie overigens: Werk voor de volgende Week „In den Fruittuin”).

Vraag No. 280.

Ik zend u een takje van mij onbekende bloem, sedert Juni tot heden in mijn tuin bloeiende. Beleefd verzoek ik u in „O. T.” onderstaande te willen beantwoorden:

1o. Wat is de Holl. en wetenschappelijke naam? 2o. Is het een overblijvende of éénjarige plant? 3o. Wanneer is het tijd van pooten of zaaien? 4o. Welke plaats in den tuin voor de beste ontwikkeling? 5o. Zijn er ook in andere kleuren en variëteiten?

Groningen.

J. H. S.

Antwoord: De bloemtakjes die u mij zondt behooren aan de Pekbloem (*Silene Armeria*), een der aardigste planten onzer flora, maar die toch ook gekweekt wordt. De plant is éénjarig en kan in het voorjaar, April—Mei, gezaaid worden. De hoofdkleur is paars, maar er zijn er ook met witte bloemen. Een zonnig of licht beschaduw plekje is goed. v. L.

Vraag No. 281.

a. Hoe BEMEST men AZALEA'S?

b. In een bak heb ik CAMPANULA'S GEZAAID, die nitzet moeten worden, maar daar de zandgrond van mijn tuin nog wat bemest moet worden, kon ik ze nu nog geen goede plaats geven. Zal ik ze in een andere bak nitzetten of is het beter ze gedurende den winter in den bak, waarin ze gezaaid zijn, te laten staan, om ze in het voorjaar in den tuin uit te zetten?

Aerdenhout.

Merr. E.

Antwoord: a. U kunt Azalea's om de veertien dagen een weinig dunne koegier (met water verdunde koemest) geven of wel begieten met een oplossing van planten-voedingszout, ongeveer één gram op één liter water.

b. Als de plantjes elkander hinderen, doordat ze te dicht staan, is het beter ze meer ruimte te geven en nu te verplanten, om ze dan in 't voorjaar buiten te plaatsen. v. L.

Vraag No. 282.

a. Wat te PLANTEN langs NOORD-ZIJDE van mijn TERREIN (slechts een smalle strook beschikbaar), grenzend aan open vlakke, afgeschieden door een greppel, om daar spoedig eenige luwte te krijgen? (Zandgrond.)

b. KUNNEN ELZEN worden GESTEKT evenals wilg en populier?

Bergen.

M.

Antwoord: a. Ik zou u aanraden aan de Noordzijde te planten: Wilgen (*Salix alba*) flinke, stevige poten, zoo verkrijgbaar 18—20 c.M. omvang en *Ulmus campestris suberosa* (Kurkiep). Deze laatste komt in de duinstreek veel voor en is een aangevozen plant. Als u op elke 3 iepen 1 wilg zet krijgt u een goede windbedekking. De kurkiep leent zich uitstekend voor heggen en hakhout. Is de straat niet te smal, dan is 't raadzaam een 3-tal rijen te zetten. Populier (de Canada of de zwarte) is ook goed.

b. Elzen kunnen niet gestekt worden als wilg en populier. Zij worden gemakkelijk van zaad gekweekt en aldus ook geteeld. Zoowel de zwarte- als de witte elz is goed.

LEON A. SPR.

Vraag No. 283.

Gaarne vernam ik van u in „O. T.” de reden waarom mijn GLYCINE (witte) NIET BLOEIT. Sinds een jaar of 10 heb ik twee Glycines geplant langs de veranda. De blauwe bloeit elk jaar, de witte niet; beiden worden goed gemest, zoodat ook beide flink gezond uitzien.

Terborg.

C. v. D.

Antwoord: Waarschijnlijk ligt het aan het snoeien. Als u de takken, die niet noodig zijn, voor bekleding of uitbreiding wat insnijdt en de jonge scheuten 's zomers wat inkort, zal de bloei wel komen. De witte variëteit is dikwijls iets trager van bloeien. De Glycine bloeit op korte takjes.

LEON A. S.

Vraag No. 284.

a. In het gepasste voorjaar zaaide ik MURBLOEMEN. Na ze in het begin van den zomer verspend te hebben, heb ik de planten voor ongeveer vier weken geplant op een perk, waarop ze naar mijne meening in het volgende voorjaar zouden moeten bloeien. Thans zeg ik evenwel, dat meerdere planten in den kop reeds BLOEMKNOPPEN vertoonden. Gaarne zoude ik willen weten of deze knoppen in den komende winter zullen BEVRIEZEN, zoodat de planten in het voorjaar niet zullen bloeien, dan wel of de planten in dezen tijd juist knoppen behooren te zetten, die dan het volgende voorjaar in bloei zullen komen.

b. Moeten GERANIUMS (*Pelargoniums*) EN FUCHSIAS, om ze te doen overwinteren binnenshuis, tot kort boven den pot WORDEN GESNOEID, of moet ik met het snoeien en inkorten der planten wachten tot het volgende voorjaar.

Groningen.

R.

Antwoord: a. Bij vroege zaaiing is het geen zeldzaamheid dat overjarige planten denzelfden zomer reeds bloemknoppen vormen, of het zelfs tot bloeien brengen. Bij strengen vorst zullen de bloemknoppen, vooral als ze wat verdorven zijn wel eenigszins lijden en deze zijn dan voor het voorjaar verloren, maar er komen nog andere genoeg zoodat u zich daarover niet ongerust behoeft te maken. Wanneer de knoppen nog pas in den eersten aanleg zijn is de kans van bevriezen echter heel gering. Door de geknopte planten bij vorst een weinig met hooi of stroo af te dekken, kunt u ze trouwens veel goed doen. Het verdient daarenboven aanbeveling de planten bij strengen vorst toch te dekken met blad, turfstrooisel of eenig ander luchtig dekmatériau.

b. U moet de planten nu in het geheel niet snoeien. Dat dient niet eer te gebeuren dan wanneer in het voorjaar de nieuwe groei zich heeft aangekondigd. Wel kunt u de onderste en oudste bladeren van de *Pelargoniums* verwijderen; die aan de stengeltoppen laat u echter zitten. De Fuchsia's zet u zonder meer op de voor haar bestemde plaats. Zet de planten echter goed in het licht en houdt ze slechts matig vochtig. v. L.

Vraag No. 285.

Ik heb een partijje populieren die sedert 17 jaren GOED GROEIDEN. Op eens (vorig jaar teekenden ze) schijnen ze alle neiging te hebben om te sterren. Er komen doode takken in, en deze zomer werden ZE HAAR BLADLOOS. Nu vertoont zich hier en daar 'n nieuw blaadje. Ze zijn geregeld op tijd gesnoeid.

Nu is mijn vraag: Wat zou ik doen! Rijp om te rooien zijn ze niet, maar bestaat de mogelijkheid dat ze dood gaan, dan kan ik ze ten minste nu nog zoogenaamd „levend” verkoopen. WAT KAN DAT NIJN? Is 't een ziekte in de populier? Welke dan? en komt het meer voor! Of zou dergelijke ziekte te bestrijden zijn, en hoe?

Ze staan langs een weg — de grond is goed.

En dan 'n tweede vraag: We hebben jonge Populieren penten geplant; nu staan ze 't tweede jaar. Er vertoonen zich overal vormgatafjes. Komt dat ook voor? En zou ik deze bestrijden kunnen met KALK en Carbolineum. Welke verhouding moet ik dan nemen? of zou alleen Carbolineum

beter zijn. Ik heb vrees dat dit voor de jonge stammen nadeelig zal zijn.
Culemborg. C. L.

Antwoord: We achten ons niet competent deze vraag naar behooren te beantwoorden, redenen waarom we de hulp van bevriende en bevoegde zijde hebben ingeroepen en wat we hier letterlijk laten volgen.

De heer R. Lodewijks, gediplomeerd boschbouwkundige allier, is aan het woord. 't Is mij een voldoening, u zoo mogelijk, ook eens van dienst te kunnen zijn. Naar hetgeen de geachte vrager van de eerstgenoemde populieren mededeelt, mogen we niet veronderstellen dat het bijna sterven van deze boomen ligt in eene uitwendige zichtbare beschadiging, zooals deze menigvuldig in ons land en daar buiten wordt teweeg gebracht door de larve van de groote, en ook wel eens kleine populierenboktor. Om zich echter hiervan te overtuigen moet aan het onderende van den stam, boven den wortelhals, eens onderzoek worden ingesteld. Mochten daar houtproppen worden aangetroffen dan kan men zeker zijn dat de larve van de groote populierenboktor (*Saperda carcharias*) de schuldige is. Het rood populierenhaantje (*Chrysomela Populi*), dat aan de bladeren vreet, kan het dus ook niet zijn.

Hoogstwaarschijnlijk zit het kwaad in het onderaardsche. Vele omstandigheden echter kunnen er toe medewerken dat de populier in zijn groei wordt gestuit of getemperd, ja gedood. Meermalen is het voorgekomen dat een plotselinge verlaging van het grondwater, den dood ten gevolge had, doch ook dit zou den vragen hier zelf het beste kunnen nagaan. Ook kan daar de boomen langs een weg staan, door wortelbeschadiging, 't zij rijden met karren of druk verkeer van voetgangers op eens de groei worden gestuit. Verder kan de larve van de twaalfpuntige populierenprachtkever (*Buprestis decastigma*) zulk een vretterij aan de zijwortels der populieren veroorzaken, dat de boomen kwijnen en ten slotte sterven. Al deze gevallen kunnen zich aldus voordoen, doch 't is en blijft van uit de verte, moeilijk aan de hand van de verstreckte gegevens te zeggen, hier schuilt het kwaad en daar beslist niet.

— De wormgaatjes in de tweede rubriek jongere populieren toonen aan dat er vretterij aan de stammetjes heeft plaats gehad. Wel is waar zou ik niet met beslistheid durven zeggen dat het de larve van de groote of kleine populierenboktor is doch veronderstelde doe ik dit zeer zeker.

Wegens het vorgevorderd seizoen kan er met succes dit jaar niets meer gedaan worden. Daar ik veronderstel dat het de kleine boktor is, waarvan de larve (lengte 20 mM, kleur geel) heeft in twee tot twaalfjarige stammetjes, kan de verdelging het best plaats hebben door het afschudden in Mei-Juni der bladeren en dunne takjes, al naar de kever die 10 à 12 mM. groot is, dikwijls in groot aantal zich ophoudt. De kever is bovendien te herkennen aan zijn rolronde dekschilden, welke grijs behaard zijn. Ook kan men verdelging — hoewel kostbaar — toepassen door het uitpeuteren van de larven uit de stammetjes.

Mocht het daarentegen de groote boktor zijn dan moet men eveneens de 20—25 mM. lange kevers vangen. Hiervoor is de tijd nu echter voorbij. Met kalk en carbolineum zult u zeker geen succes hebben en is dat tijd en geld verspillen.

Met dank aan den heer R. Lodewijks voor zijn zaakrijk en uitgebreid antwoord.

J. A. K.

Vraag No. 286.
Ik sluit hierbij in een bloem en blad van een klinplant, en verzoek u beleefd mij in een volgend nummer van „Onze Tuinen” hiervan den naam op te geven.

Rotterdam.

R. M.

Antwoord: De naam der plant is *Tropaeolum peregrinum*, ook *Tr. aduncum* genoemd. Hollandsche naam: *Kanariegeeltje* of, volgens Heukels, „*Ilakige Oost-indische Kers*”. Dat *O.-I* kers is echter wel wat vreemd voor een plant die in Zuid-Amerika leeft.

v. L.

Vraag No. 287.

Sedert eenigen tijd ben ik in het bezit van een *Impasia* (is dit de juiste naam? ter verduidelijking doe ik er een bloempje en blaadjes van de plant bij). De plant groeit goed en heeft mooie bloempjes, doch ze wordt zoo spoedig hoog en daardoor zoo onoogelijk, de blaadjes komen op zulk een groote afstand van elkaar te zitten.

Wanneer de plant nog jong is nipp ik haar in.

Welke grondsoort moet zij hebben? moet zij in de zon staan? (de serre, waar ze staat, is op het Zuid-Oosten) is afgetrokken koemest goed voor haar?

Bussum.

Mevr. v. d. P.—L.

Antwoord: Uw plant heet *Impatiens Sultani* en behoort tot de familie der *Balsaminaceen* of *Balsamienachtigen*. Het is een der aardigste kamerplanten wijl ze zoowel de zomers als des winters steeds met bloempjes zit; in de buurt van Zaandam ziet men haar vrij dikwijls, ook in Amsterdam. Moeilijk in de cultuur is deze *Balsamien*soort niet maar ze moet goed in het licht staan en 's winters vooral in het volle zonnetje. Wordt de plant wat hoog en ijl dan kunt u haar veilig wat insnijden. Een goede grondsoort is bladaarde voor $\frac{1}{4}$ met zand vermengd. Zoo nu en dan, bijv. een paar maal per maand, een kleine bemesting met verdunde koemest, kan haar slechts ten goede komen. Wees echter voorzichtig met gieten vooral niet te nat houden; matig vochtig is voldoende. In den winter is het zelfs beter de aarde nu en dan eens wat te laten opdrogen.

Voor vorst is de *Impatiens Sultani* zeer gevoelig maar overigens is zij met een lage kamertemperatuur, 55—60 gr. Fahr. tevreden.

v. L.

Vraag No. 288.

a. Wat moet ik doen met Kerstrozen, om ze dezen winter binnenshuis in bloei te krijgen? Zij hebben den zomer buiten in den vollen grond doorgebracht en zitten goed in 't blad.

b. Mijn tuinman heeft neigingen om mijn kamerplanten (palmen, azalea, elivia, varens) die den zomer in den tuin doorbrachten nu te verpotten en versche aarde te geven. Ik meen dat zulks in t voorjaar méér zin heeft. In 't bijzonder meen ik dat de azalea s er niet meer van zullen profiteren voor den bloei. Is dat juist?

c. Moet *Triteleia uniflora* worden ingegraven? De prijsecourant van mijn bollenleverancier zegt: „buiten laten tot het gaat vriezen” en laat de vraag dus onbeslist.

Scheveningen.

R. A. B. Z.

Antwoord: a. Nu voorzichtig oppotten in niet te kleine potten opdat de planten zoo min mogelijk in de kluit zullen lijden. Daarna de planten met pot en al op dezelfde plaats ingraven en goed nat gieten. Zodra het begint te vriezen of — blijft vorst uit — tegen het einde van November, neemt u de potten uit den grond en zet ze op een lichte en luchtige, maar vooral ook koele plaats binnenshuis, waar u de planten matig, doch geregeld vochtig houdt.

b. Het kan soms noodig zijn enkele planten in het najaar te verpotten, bijvoorbeeld palmen, als die zich sterk ont-wikkeld hebben. Zulke planten groeien trouwens ook in den winter, zij het ook langzamer, door. Over het algemeen is het echter veel beter in het voorjaar te

verpotten, omdat de planten dan dadelijk doorgroeien. Uw *Azalea*'s vooral zullen aan een verpottling om dezen tijd niets hebben, wijl deze op een eventueelen aantaanden bloei van geen nut meer kan zijn; wel bestaat er gevaar dat de planten er van zullen lijden en in den komende bloei gestoord zullen worden. Ook met de andere planten doet u beter het voorjaar af te wachten. Des winters hebben de planten niet zooveel noodig en bloeien ze, dan is het op het vergaarde reservevoedsel van den afgelopen zomer.

c. Als 't niet vriest is het niet bepaald noodig, maar kwaad kan het in geen geval en het is altijd veiliger.

v. L.

Vraag No. 289.

Kunt u mij wellicht eenigszins nitvoerig mededeelen wat het gebruik van SCHACHT'S OBSTBAUM KARBOLINEUM tot RESULTAAT heeft opgeleverd?

Naar ik verneem, worden er wonderen van verteld.

Hilversum.

J. A.

Antwoord: We staan op het oogenblik in de fruitteelt in het teken van de carbolineum, voor alle kwalen wordt ze aanbevolen en de resultaten schijnen bevredigend te zijn.

In de voorlaatste vergadering van de Nederlandsche Pomologische vereeniging werd het gebruik van carbolineum ter bestrijding van plantenziekten door den heer Vallen ingeleid. Genoomde heer durfde op grond van eigen ondervinding dit middel althans voor appels en pereu zonder eenig voorbehoud aanbevelen. Meerdere aanwezige leden onderschreven ook dit oordeel en als gevolg daarvan neemt ook het gebruik toe.

Carbolineum kon slechts moeilijk met water vermengd worden, wat hij het bespuiten met emulsie ervan nogal bezwaren geeft. Handelaren zijn daarin tegemoet gekomen en weten de carbolineum zoo te bewerken, dat ze zich gemakkelijk met water laat verdunnen. Ook de „Schacht's Obstbaum-carbolineum” is een dusdanig product. Of dit boven andere merken te verkiezen is, kunnen we, door gemis aan persoonlijke ondervinding met dit merk niet verklaren. Wel durven we te verklaren dat Carbolineum een zeer werkzaam bestrijdings middel is. Boomen als proef met een 50 %, 25 % en 10 % oplossing bespotten, zien er nu, 18 maanden na de bespuiting krachtig en gezond uit, alle schimmels en mossen zijn van de takken verdwenen. De bespuiting moet in den winter gebeuren, zodra er maar eenige werking in de knoppen merkbaar is, wordt het bespuiten gevaarlijk. Insmeren van stam en takken, mits zorgende dat geen groene deelen geraakt worden, kan te allen tijde plaats hebben.

Voor het besmeren van kankerwonden kan onverdunde gebruikt worden de wonden worden daarbij niet vooraf uitgesneden.

J. C. M.

Vraag No. 290.

Nevensquand BEESTJE heb ik aan de DATURA gevonden; zou die ook de gaten in de bladen maken?

Beek (bij Nijmegen).

Mej. F.

Antwoord: Het diertje is de larve van een want in het laatste stadium; welke soort weet ik niet. Met een dag of wat zal de laatste vervelling wel plaats hebben, en kan ik aan 't volwassen dier mis-schieten den naam bepalen. Deze dieren boren hun scherpen „smit” in de plantendeelen en zuigen ze sappen af. Of daarvan de gaatjes komen, weet ik niet; maar Ik acht het niet onmogelijk. In ieder geval raad ik u, uw plant goed na te zien. Mocht u er nog meer vinden, dan houd ik mij

voor toezending (als monster zonder waarde) in een goed gesloten doosje aanbevelen. B. B.

Vraag No. 291.

Gelieve naam en pluktijd van bijgaande peer aan te geven. Ginneken.

Merr. P.

Antwoord: Beurré Hardy; einde Sept.—begin Oct. J. A. K.

Vraag No. 292.

Gelieve van bijgaande appels en peren aan te geven: naam, pluktijd, gebruik, hoedanigheid.

Nijmegen.

F. S.

Antwoord: 1. Reinette monstreuse, rijp einde Oct., gebruik Dec.—April, 1e kl. tafel en keuken; 2. Cox's pomona, rijp begin Oct., gebruik Oct.—Dec., 2e kl. t. en k.; 3. Eng. Winter Gold Paermain, rijp half Oct., gebruik Nov.—Jan., 1e kl. t.; 4. Reinette d'Or, rijp half Oct., gebruik Febr.—Maart, t. en k.; 5. Ananas Reinette, rijp half Oct., gebruik Dec.—Febr., 1e kl. t.; 6. Soldat Labourer, rijp half Oct., gebruik Oct.—Dec., 1e kl. t.; 7. Conseiller à la Cour, rijp half Oct., gebruik Nov., beste tafelper; 8. Dayenné d'Alençon, rijp laatst Oct., gebruik Dec., lekkere tafelper; 9. totaal onherkenbaar, geheel gebersten en daardoor misvormd. J. A. K.

Vraag No. 293.

a. Ik heb een Cyclamenbol die, na den geheelen zomer droog bewaard te zijn geweest, enige weken geleden uit ging loopen. Ik heb haar toen in een pot geplant, en in de kamer gebracht. Ze doet het goed, en er komen nog steeds nieuwe bladeren bij. Mag deze plant nu in de zon staan? Mogen hare blaadjes afgesponzen worden? Mag ze nog al wat water hebben, en mag er in dat water wat verdunde gier of opgeloste kunstmest gedaan worden? Indien het mag, hoeveel ongeveer?

b. Mag ik een kerstroos, die den geheelen zomer buiten heeft gestaan, nu ook binnen brengen?

Bruinisse.

Merr. de H.—v. d. B.

Antwoord: U kunt uw Cyclamen in het volle licht zetten en elk zonnestraaltje benutten. Hoe lichter hoe beter; alleen des zomers behoeven deze planten bescherming tegen direct zonlicht. Afspinnen der bladeren is niet noodig en 't is ook niet goed voor die jonge blaadjes, daar zij zoo licht beschadigd worden. U houdt de aarde matig vochtig en beter is het nu en dan goed te gieten, zoodat de aarde goed nat is en daarna weer eerst te wachten tot ze weer droger wordt. Schoteltjes onder de pot zijn, voor zoover ze dienen om er water in te laten staan, af te keuren. Om de veertien dagen een bemesting met slappe gier of een begieting met een oplossing van planten-voedingszout (circa 1 gram op 1 liter water) kan der plant slechts ten goede komen.

b. 't Is beter nog wat te wachten, bijvoorbeeld tot het begint te vriezen of anders tegen het eind van November. Zet de plant dan op een lichtig en koel plekje, vol in het licht. v. L.

Vraag No. 294.

Onder verwijzing naar uw antwoord op vraag No. 16 in No. 1, 2e jaargang van „Onze Tuinen”, ben ik zoo vrij u hierbij in aansluiting aan dat antwoord nog eens te zenden een blad van den „Worstboom”, benevens het overblijfsel van een bloemtroosje. Een week na uw antwoord ging ik uit de stad en hoewel zich 3 bloemtroosjes aan het boompje begonnen te vertoonen, waren die nog zó klein, dat het zenden daarvan mij nutteloos voorkwam. Dezer dagen thuis komende rond ik aan het

boompje nog de uitgebloeide trosjes. Het blyken zeer verkomende exemplaren geweest te zijn, waaraan de gure zomer zeker niet onschuldig zal wezen. De bladeren van het boompje zijn reeds alle verkleurd en het geheel ziet er niet welkend uit. Nu zendt ik u een blad (het best ontwikkelde, dat er aan was) van een jong boompje, dat thans 2 jaar is en tegelijk met de groote verleden jaar gekomen is. Dat staat er fleurig en is geheel groen en een stek van den grooten boom.

Bij het afsnijden van het blad kwam er wat melkachtig vocht te voorschijn. Evenals de Eedsteel is ook het stammetje, maar in sterker mate, behaard. Is het u mogelijk thans uit te vinden welke plant het is, zoudt u dan tevens de behandeling en bemesting enz. willen aangeven, want het groote boompje heeft beshist aan een of ander gebrek.

Alkmaar.

Merr. N. K. H.

Antwoord: Uw boompje blijkt een *Rhus typhina* te zijn. De Holl. naam is Azijnboom of Azijn-Pruikenboom; de naam „Worstboom” is mij geheel onbekend en heb ik voor deze plant ook nimmer hooren gebruiken. De soortsnaam „typhina” wil zeggen „verdoovend” maar kan ook beduiden „op Typha gelijkend”. Hier zal echter het eerste wel bedoeld worden, daar de meeste *Rhusen* vergiftig zijn.

Moeilijk in de cultuur zijn de *Rhusen* niet, maar kan uw grond ook te hard en te vast zijn? Maak deze dan nu om de plant eens goed los, zonder de wortels te beschadigen en spit er tegen het voorjaar een goede dosis bladaarde met zand en oude verteerde paardenmest door. Dan zult u wel genezing brengen. De *Rhusen* houden van een voedzame, maar losse, niet te zware grond. Het kan ook goed zijn het boompje, als het werkelijk in te vasten, stuggen grond staat, geheel te verplanten en op de bestemde plaats eerst een gat te graven, circa 70 cM. in 't kubiek en dit met het bovengenoemde grondmengsel te vullen. Hands! dus naar omstandigheden.

v. L.

Vraag No. 295.

Gaarne vernam ik van u aan welk gebrek of aan welke ZIEKTE bijgaande DRIE EEN liden. De kus is het gehele jaar flink gelucht, maar volgens sommige autoriteiten is de kus tamelijk klein voor de flink ontwikkelde boom. De eerste trossen rijpen steeds goed, de latere gaan er uitzien als bijgaande trossen. Zou er ik kan nagaan is het blad gezond.

Hillegersberg.

v. L.

Antwoord: Uw druif laboreert aan de zoogenaamde steelziekte, eene ziekte die men bij blauwe druiven veel meer aantreft dan bij de witte. Het is gewoonlijk een gevolg van een gebrek in de voeding of door te veel vruchten aan een plant. Eene te sterke nijping op eens kan mede oorzaak zijn van deze kwaal.

Is uw druif buiten geplant? Zoo ja is de grond daar wellicht vastgelopen? Of is uw druif binnen geplant, is het voedsel dan wel toereikend. In het eerste geval doet u goed, den grond buiten goed los te houden, is dat niet doenlijk plaats dan boven de wortels eenige b.v. 40 à 50 cM. lange buisjes die u eene handbreedte boven den grond laat nitsteken, de toetreding van licht kan dan ten allen tijde geschieden en de omzetting van de voedingszouten kan dan beter plaats vinden. Is dit alles in orde, dan is gebrek aan mest, de reden. Ook als uwe wijngaard binnen is geplant geef dan eene flinke bemesting, kalkpuin, verteerde koemest, wat bladgrond, goed gemengd, zal ze rond de wortels aange-

bracht, goed doen. Verzuim bovenal niet, uw wijngaard te voorzien van phosphorzuur wat u in 't voorjaar en nog eens in Juni kunt geven en den vorm van superphosphaat telkens 250—500 gram al naar de grootte van uw wijnstok. Laat uw boom verder niet te veel vruchten houden (op elke scheut slechts één tros) en dien de trossen beter uit, geef elke vrucht eene behoorlijke afstand en we twijfelen niet aan een betere uitkomst. J. A. K.

N.B. Deze week kwamen we nog eenige plaatsruimte te kort voor de volledige „Vragenbus”. De volgende week denken we er echter mee klaar te komen.

RED.

TENTOONSTELLINGEN.

Bloemen- en Plantencommissie.

Onze ruimte laat deze week niet toe, dat wij een uitvoerig verslag geven van de uitstekend geslaagde October-bijeenkomst der Bloemen- en Plantencommissie; wij zullen ons bepalen tot het vermelden van enkele bekroningen.

Op de prijsvraag naar Herfstasters waren drie inzendingen gekomen, nl. van de heeren W. van Veen te Leiden, E. H. Krelage en Z. n. te Haarlem en K. Wezelburg te Baarn. De commissie achtte de des heeren Krelage & Z. n. het beste en verkreeg deze de uitgeoefde zilver medaille, terwijl de 2e prijs werd toegedend aan den heer W. van Veen te Leiden.

Op de Orchideën-prijsvraag was eene inzending en wel van den heer E. A. Lohmann te Amsterdam, die voor zijn interessante collectie de eerste prijs, een verguld zilver med. ontving.

De heeren Joh. v. d. Berg en Zoon te Amsterdam exposeerden een paar dozijn herfstasters in potten gekweekt; en zagen hunne moeite beloond met eene zilver en eene bronz med. 't Waren snoezige plantjes, die iedereen bekoorden.

Onbekend noemde de heer Willink van Collen te Breukelen zijn ingezonden bloeiende takjes van *Phygadeuon* Capensis, met hangende men'erooid gekleurde bleempjes, waaraan een botanisch getuig-schrift werd toegevoegd. Inderdaad men ziet deze koude-kasplant zelden; 't was goed, er de aandacht eens op te vestigen.

Uit Baarn was de heer H. Hornsveld gekomen met een prachtcollectie Pionbloemige Dahlia's, die bekroond werden met een zilveren medaille.

De heer F. Koppius te Alphen a/d. Rijn ontving een getuig-schrift van verdienste voor zijn, als nieuwe plant aangeboden bloemstengel van *Tritoma Uraria erecta*, terwijl de bloemstengels van *Didiscus racemosa* met kleine bloemscherm-pjes een getuig-schrift van verdienste kreeg.

Cactus Dahlia's waren er bijzonder mooi van de heeren E. H. Krelage en Zoon te Haarlem. De volgende verscheidenheden ontvingen een certificaat 1e klasse: *Goudolra*, roze; *Crispy*, wit; *Hamlet*, vuurrood; *Carsdoe* geel; *Sunshine*, een verrukking voor de oogen, roze, en *Eureka*, donkerfluwelrood. Een getuig-schrift van verdienste ontvingen: *Guzella*, roze met wit hart, *Lurania*, oranje en *Rev. Arthur Hall*, levendig roze.

Mr. H. C. Hacke te Baarn, tuinbaas Hendriksen, verkreeg een getuig-schrift van verdienste voor een hybride tusschen *Cattleya Schroderae* en *C. Schikleriana* die er aardig uitzag. De volgende week meer over deze leersame bijeenkomst. J. K. B.

Fruittentoonstelling te Tiel.
We herinneren er nog even aan, dat
Zat. 12 Oct. bovengenoemde driedaagsche
tentoonstelling begint, welke zeer goed be-
looft te worden.

Nationale Chrysanthemum-
tentoonstelling te Utrecht.

Omtrent deze tentoonstelling, waarvoor
tien eereprijzen beschikbaar zijn ge-
steld, wordt door het bestuur nader be-
kend gemaakt:

1o. dat de tentoonstelling zal gehouden
worden te Utrecht in de Fruithal en de
Beurs en op 14, 15, 16 en 17 November
1907 voor het publiek toegankelijk zal zijn
tegen nader te bepalen toegangsprijs;

2o. dat de inzendingen van planten
(afd. A, D en E) moeten geschieden op
Dinsdag 12 November 1907, van des mor-
gens negen uur tot des namiddags vier
uur — en die van afgesneden bloemen
en van bloemwerken (afd. B, C en no. 30
van de afdeling D) op Woensdag 13 November
1907, van des namiddags 4 uur tot des
namiddags 6 uur.

Het Bestuur:

H. OORTMAN GERLINGS, Voorz.
HENRI VAN LUNTEREN, Secr.

Ooftbouw-tentoonstelling te
Nieuwe-Pekela.

In den loop van deze week (17, 18 en 19
Oct. 1907) wordt te Nieuwe Pekela eene
Ooftbouw-Tentoonstelling gehouden, waar
de ooftproducten der Veenkoloniën zullen
worden geëxposeerd.

CORRESPONDENTIE

Jac. P. R. G. te A. We hebben uw schrij-
ven opgezonden aan den heer v. d. Vlist.

A. E. W. t. L. te N. Uw beide brieven
kwamen in ons bezit, doch de eerste bleef
door een vergissing tot nog toe onbeant-
woord.

Inderdaad is de door u bedoelde bepaling
vervallen en wat uw opmerking over de be-
oordeeling betreft, moeten we u naar de
bepaling voor de prijsvragen verwijzen.

Dank voor uw aanbod, maar door over-
vloed van copij kunnen we er, voorloopig
althans, geen gebruik van maken.

EEN VERZOEK.

ONZE TUINEN is er in: Dit kan men
gerust aannemen. Door mijn werkring
kom ik in aanraking met liefhebbers
van alle standen en allerwege bemerk
ik, dat „Onze Tuinen” is aangeschaft,
en ook gelezen wordt.

Ook uit de vragen is het te beme-
ken, daar ze uit alle oorden van ons
land aan de redactie worden toegezonden.

Doch niet alleen vragen, maar ook
takjes en heesters, worden ter determi-
nering toegezonden.

Een ding is mij daarbij echter zeer
opgevallen, nm.: dat het meestal zeer
gewone zaken zijn, terwijl ik toch zeker
weet, dat op menige buitenplaats, of in
parken, boomen en struiken gevonden
worden, die waarlijk niet alledaagsch
zijn.

Dikwijls sta ik verwonderd over de
prachtige exemplaren, van weinig voor-
komende soorten, en nog meer met wel-
ke onverschilligheid die planten behan-

deld zijn, niet alleen bij 't onderhoud,
maar zelfs bij de planting.

Zoo vond ik dezer dagen op een bui-
ten een *Cunninghamia chinensis* ge-
plant, aan den Noordrand van een
boschje onder beuken kruinen!

De plant moet daar minstens 15 à 20
jaren bestaan hebben. Maar was door
zijn slechte standplaats misvormd ge-
worden. Door de slechte plaats was de
boom ook aan de opmerkzaamheid van
den lateren (tegenwoordigen) bezitter
ontsnapt. Misschien ook wel uit onbe-
kendheid met de soort.

De *Cunninghamia's* zijn nauw ver-
want aan de *Araucaria's*, maar hebben
langere smallere en lichtere bladen en
zijn mooie boomen.

Zoo vond ik ook een prachtige zeld-
zame esch, *Fraxinus Sieboldiana*, die
een mooien gesloten kroon vormt met
groot ontwikkelde bladen. En zoovele
andere meer.

Als ik nu onze boomkweekerijen
naga, en zie hoe vele soorten en verschei-
denheden al niet gekweekt en verkocht
worden, of op buitens en in tuin zie
aangeplant, dan vraag ik mij af: Wat
wordt er toch van al dat moois?

Meestal verknoeid en bedorven door
slechte plaatsing, slechte behandeling
en wat dies meer zij, treft men hier en
daar misvormde exemplaren.

Nu is mijn verzoek aan onze lezers:
kijk eens goed uw tuin of plaats rond,
en 't zou mij niet verwonderen, of er
zal heel wat bij zijn, dat u niet kent.

Als gij den naam kent, zend mij dan
s.v.p. de naam, de hoogte, de dikte van
stam enz.

Is de naam u onbekend, zend mij
dan ook een takje met bloem, blad of
vrucht en wij zullen zien, haar thuis
te brengen.

Reeds een paar malen heb ik het-
zelfde verzoek gedaan in 't Neder-
landsch Tuinbouwblad, doch
nog nooit enig antwoord bekomen.

't Schijnt, dat de vakmensen geen
genoegzaam belang in deze zaak stellen
en daarom kom ik tot de liefhebbers.

Er is op het gebied van boomen en
struiken in ons land nog zoo veel te
onderzoeken, omtrent klimaat-vastheid,
omtrek standvastigheid der verschei-
denheden, dat het noodig is, dat eens
nagegaan wordt, wat er van al die
mooie soorten nu gekomen is.

En er zijn mooie soorten. Maar waar
vindt men mooie exemplaren?

Er worden er in onze parken en tui-
nen heel wat gebruikt, doch meestal

verkeerd. Men koopt ze bij den kwee-
ker als zoogenaamde pyramide-heesters,
al of niet geënt.

Men plaatst ze kort op elkander op
een perk of groep en 't gevolg is, dat
de tuinman, die ze verzorgen moet, ze
in den vorm houdt door jaarlijks al het
jonge hout af te snijden, dat de boom
gemaakt heeft. In plaats van nu op tijd
uit te dunnen, en de boompjes ruimer
te zetten, verdringen zij elkander.

Vele kunnen dit herhaalde snoeien
niet verdragen. Zij groeien al zwak-
ker en zwakker en gaan ten slotte ver-
loren. Andere worden door harder
groeijende soorten overschaduwd en
sterven door gebrek aan voedsel, lucht
en licht.

En wat houdt men over? Onoogelijke
wanstaltige wezens.

Komt, wie lust heeft om te helpen,
die helpe. Men moet niet te eenzijdig
zijn in zijn tuin, hoewel 't helaas maar
al te vaak het geval is. Deze is ver-
zot op Orchideeën of op rozen, gene weer
op overblijvende planten; maar goede
zorg te dragen, dat boomen en struiken
goed behandeld worden, daaraan wordt
zelden gedacht.

De tijd is van dit jaar nog niet ver-
loren. Integendeel, vele soorten zijn
nu op hun mooist, door kleur van blad
en vrucht, en dus nog goed te onder-
scheiden.

Ik herhaal daarom mijn verzoek om
spoedige toezending van alle heesters;
van de bekende met opgave van naam,
hoogte, dikte van de stam, enz.; van
de onbekende bovendien een takje, zoo
mogelijk met bloem, blad of vrucht.

LEON A. SPRINGER.

Bij schrift: Aan het bovenstaan-
de verzoek van den heer S. willen we
onzerzijds nog gaarne eene korte, maar
krachtige opwekking toevoegen, hem
van alle kanten het noodige materiaal
te doen geworden. De mooie heesters
zijn inderdaad lang genoeg Assche-
poetster geweest.

RED.

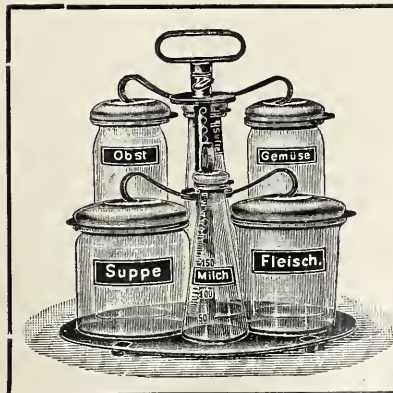
ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel
meer f 0.15.

Otto Schulz,

Bussum.

Tuin-architect.

Hoofddepôt en Proefstation
WECK'S
Sterilisator.

Hygiënisch zuiver. Gedep. merk

„Frischhaltung” alleen echt! (138)

Voor versch bewaren van
Groenten en Vruchten.

D. DE CLERCQ - Bloemendaal.

Gratis Prijscourant op aanvraag van Delphiniums, Phloxen, Pionen, Herfst-asters, en tal van schoon- en rijkbloeiende vaste planten, onmisbaar voor elke tuin en bloemsnijden. (137)
W. VAN VEEN, Bloemist, Leiden.

Jac. P. R. Galesloot & Co.

Amsterdam Damrak 93.

BOOMKWEKERIJEN : SANTPOORT.

Doe thans een keuze uit onze ruim voorraad

VRUCHTBOOMEN

in alle gangbare vormen. (124)

Ruim 50,000 stuks leverbaar voorradig.

Ook voorhanden:

VRUCHTBOOMEN in potten, HEESTERS, CONIFEREN, STRUIK- en STAMROZEN.

Geïllustreerde prijscourant op aanvraag gratis verkrijgbaar.

(14) **GRONDBORINGEN**
voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

H. COPIJN & ZON,
Boomkweekerij en Tuin-architectuur.
GROENEGAN bij UTRECHT.

Uitgebreide collectie Vruchtboomen, Coniferen, Sierheesters, Rozen, Vaste Planten, Nymphaea's, etc.

Geïllustreerde Catalogus wordt op aanvraag franco toegezonden. (135)

BESTELT uwe noodige **Bloembollen** (Hyacinten, Tulpen, Crocus, Narcissen, enz.) bij **J. E. C. VERNOUT**, „Congres van Flora", Plein 22, **Haarlem.**

Uitgebreide, geïllustreerde Prijscourant op aanvraag tebekomen. (130)

J. J. THOOLEN,

BLOEMBOLLEN-KWEEKERIJ „DE EXPORT",
Heemstede—Haarlem,

heeft in uitstekende qualiteit voorhanden BLOEMBOLLEN voor Tuin- en Kamerversiering, welke tegen de volgende prijzen worden aangeboden.

Bestellingen boven f 2.50 franco. Emballage vrij. Opgericht 1884.

Het geheele voorjaar een bloemenpracht in den tuin.

Den geheelen winter en het geheele voorjaar een bloemenschat in huis.

Eerste qualiteit gegarandeerd.

	p. 12	p. 100
Hyacinten in verschillen-		
de kleuren gemengd.	f 0.50	f 4.00
Hyacinten lila één soort	" 0.50	" 4.00
Hyacinten donker blauw		
één soort.	" 0.50	" 4.00
Hyacinten wit één soort	" 0.60	" 5.00
Hyacinten rood één soort	" 0.60	" 5.00
Hyacinten geel één soort	" 0.60	" 5.00
Hyacinten 1e soort in verschei-		
dene soorten, rood, wit en		
blauw naar mijn keuze	" 1.20	" 9.00
Tulpen enkele vroege in ver-		
schillende kleuren	" 0.16	" 1.20
Tulpen enkel wit één kleur	" 0.20	" 1.50
Tulpen enkel rose één kleur	" 0.20	" 1.50
Tulpen enkel geel één kleur	" 0.20	" 1.50
Tulpen in Mei bloeiende, ge-		
mengd.	" 0.15	" 1.00
Tulpen dubbele vroege in ver-		
schillende kleuren	" 0.16	" 1.20
Tulpen dubbel wit één kleur	" 0.30	" 2.40
Tulpen dubbel rose één kleur	" 0.28	" 2.00

	p. 12	p. 100
Tulpen dubbel geel één kleur	" 0.28	" 2.00
Crocus gemengde kleuren 1e		
soort	" 0.15	" 1.00
Crocus gemengde kleuren 2e		
soort	" 0.08	" 0.50
Scilla Siberica blauw	" 0.15	" 1.00
Iris hispanica in verschil-		
lende kleuren	" 0.15	" 1.00
Iris anglica gemengde kleu-		
ren	" 0.15	" 1.00
Fritillaria Meleagris (Kievits-		
eitje)	" 0.20	" 1.60
Narcissen enkele gemengde		
kleuren.	" 0.10	" 0.80
Narcissen trompetbloemige ge-		
mengd.	" 0.16	" 1.20
Narcissen dubbele gemengd	" 0.20	" 1.60
Narcissen twee kleurig bloeiend	" 0.25	" 2.00
Narcis Leeds stervormig.	" 0.08	" 0.60
Narcis Mrs. Langtry wit	" 0.16	" 1.20
Sneeuwklokjes enkele.	" 0.16	" 1.20

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H.A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De nieuwe prijscourant is verschenen en op aanvraag verkrijgbaar. (102)

Rozenkweekerij „Muscosa".

Voorhanden de nieuwste soorten in Stammen en Struiken;

KLIM- en TREURROZEN.

Verwierf te Haarlem: 2 gouden, 3 verguld zilveren en 3 zilveren medailles, benevens zilveren van H. M. de Koningin. Te Mannheim twee 2de prijzen.

ARNHEM, Utrechtscheweg 48.

(117)

W. LOURENS.

T. DE LOOS & ZONEN,

Speciaal Vruchtboomkweekers.

Boskoop, Voorkade No. 30.

Vuurwerkplanten, Vuurpijlen, 1-jarig sterk Japansche Wijnbes, grootvruchtige Bramen, Superlatif Frambozen, prachtige leiboom Perziken a f 2.25, idem Peer, Appel, Morel, Kruis- en Aalbessen piramide Peer en Appel, hoog- en halfstam Vruchtboomen.

Lilium Auratum.

" L. rubrum.

" album.

" Brownii.

Sterke bloeibare Bollen.

Alles kerngezond.

(136)

INHOUD.

Gevoelige planten, V, door v. L.

Ons Gouden Tientje.

Bloementuin.

Herfstasters, door J. K. B.

Moestuin.

Knolselderij, door J. C. Muyen.

Fruittuin.

Vruchtvorming zonder bestuiving, door B. B.

Twee beste peren, door J. C. Muyen.

Een waardig trio, door J. A. Kors.

Appel „The Queen", door P. v. d. V.

Kamerplanten.

Droogbloeiers, door B. B.

Nuttige en Schad. Dieren.

Kleine Wintervlinder, II, door A. M. v. Driel.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muyen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Een Nieuwe Bloemenwinkel, door v. L.

Gieten van Orchideëen.

Vragenbus.

Een verzoek, door Leou. A. Spr.

Correspondentie.

Tentoonstellingen.

Advententiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

❧ ❧ ❧ GEVOELIGE PLANTEN. ❧ ❧ ❧

VI.

Hoewel tot een geheel andere familie, die der Blaasjeskruidachtigen of *Lentibulariaceën*, behoorend, heeft het Vetblad of *Pinguicula vulgaris* veel overeenkomst met de *Drosera's* voor zoover het 't vangen en verteren van een prooi betreft.

Het plantje vormt een aardig rozetje van langwerpige-ronde, ongesteelde, vetachtige en zacht-groene blaadjes, waarvan de onderste plat tegen den grond gedrukt zijn.

De bloemen, die in Mei—Juni, meestal afzonderlijk en eindelings op een circa 10 cM. langen stengel verschijnen, zijn donker violet van kleur en bezitten een priemvormig spoor, die half zoo lang is als de bloemkroon.

Het vetblad komt in ons land vrij algemeen voor op drassigen veengrond, vooral in de oostelijke provinciën, maar ook op vochtige plaatsen in de duinen.

Evenals de *Drosera's* bezitten ze maar weinig wortels en overwinteren in den vorm van winterknoppen, die niet anders zijn dan kleine, vast gesloten rozetjes van heel kleine blaadjes. Zoodra het voorjaar weer in het land is, groeien ze uit en spreiden haar blaadjes over den grond om, als in het voorgaande jaar, insecten te bemachtigen.

Die blaadjes zijn geheel bedekt met kleine, vette, kliedragende haartjes, die een helder, kleverig vocht afscheiden, zoodra ze een

PINGUICULA CAUDATA.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

insect gevangen hebben of met eiwit, vleesch en dergelijke stoffen in aanraking komen. Maar ook zaden van planten en andere plant-aardige deelen worden door het Vetblad uitgezogen, zoodat ze, evenmin als de *Drosera's*, die dat ook doen, niet uitsluitend insecten-etend zijn.*)

Waar de *Drosera's* voorzien zijn van gesteelde kliertjes om haar prooi te omvatten, moet het Vetblad zich op andere wijze behelpen, daar haar kliertjes ongesteeld zijn. Wel scheiden deze, rijkelijk vocht af, maar het eenige bewegingsverschijnsel, dat we kunnen waarnemen, is het langzaam ombuigen van den bladrand. Liggen de insecten midden op het blad, dan kunnen de omgebogen randen hen evenwel niet bereiken, maar ze beletten toch, dat de diertjes bij regen zouden wegspoelen. Zijn de beestjes verteerd, dan komen de bladranden weer in hun normalen stand.

Behalve dat de boven behandelde insectivore planten gevoelig zijn voor insecten en stikstofhoudende stoffen, reageeren ze toch ook op andere prikkels. Wanneer bijvoorbeeld kleine splinters glas op de blaadjes gebracht worden, werken deze wel niet op de kliertjes, zoodat deze geen kleefstof afscheiden, maar hebben toch wel beweging van den bladrand of, bij de *Drosera's*, van de tentakels ten gevolge.*)

*) Zie De Vries, De Voeding der Planten.

Al spoedig echter bemerken ze hunne vergissing en keeren na eenige uren in hun gewonen stand terug, als om zich te haasten geen tijd te verliezen voor een beteren vangst.

De *Pinguicula vulgaris* is in ons land de eenige soort van haar geslacht, maar in andere landen, in Amerika, Azië, Noord-Afrika en ook in Europa, komen nog verscheidene andere soorten voor met witte, blauwe, roze of gele bloempjes. Zoo treffen we in onze warme kassen somtijds een Mexicaansche soort aan, de *Pinguicula caudata*, een soort met groote, brede bladen en ook grootere rosekleurige bloemen. In Cambridge, waar ik dezen zomer den fraaien botanischen tuin bezocht, zag ik deze soort in tal van exemplaren en daarnevens ook bastaarden, die uit kruising van deze met andere en ook de inlandsche soort, waren verkregen.

Van de *Pinguicula's* noemt Darwin in zijn „Insectivorous Plants”, nevens de *P. vulgaris*, een tweetal soorten, de *P. grandiflora* en de *P. lusitanica*, die even gevoelig zijn als ons inlandsch Vetblad. De *P. lusitanica* moet zelfs nog gevoeliger zijn, daar zij haar bladeren niet alleen sterker kromde, maar ook vocht afscheidde, toen eenige kleine glassplintertjes op den bladrand waren gelegd, wat, zooals we boven zagen, bij de andere vleeschetende planten slechts eenige geringe bewegingen ten gevolge had. Maar overigens kwamen de planten in hare gedragingen en bewegingsverschijnselen toch vrijwel overeen.

(Wordt vervolgd.) v. L.

*) Zie De Vries, De Voeding der Planten.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen. (Zie de voorwaarden in no. 14.)

Voor ditmaal vragen wij eene pen-teekening (in O.-I. inkt of anders zuiver zwarten schrijfkinkt) van eene bessendragende plant. Combineeren van b.v. twee of drie planten is geoorloofd, evenals het decoratief aanbrengen van eenig bijwerk.

De teekeningen moeten ongeveer 24 x 18 cM. zijn. Inzendingen vóór of op Maandag 11 Nov. aan den Red. A. J. v. Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam. Uitslag 7 Dec.

Ieder die 5 nieuwe abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuiniers, ontvangt gedurende één jaar dit blad gratis.

Een niet alledaagsch „trio”.

Wij hebben op het oog een drietal heesters, waarvan vooral de twee eerste tot de zeldzaamheden behooren en dat komt omdat lang niet ieder in de gelegenheid is een dezer met succes aan te planten. Wij noemen in de eerste plaats:

Pterostyrax corymbosus,

die men in onze tuinen en buitenplaatsen zeer spaarzaam aantreft en toch wanneer men hem in het voorjaar ziet bloeien met zijn sierlijk omhoog hangende trossen witte bloempjes, komt men eenvoudig in verrukking. Dat men niet altijd gelukkig was met deze heester zal wel te wijten zijn aan de standplaats die men hem gaf, immers hij moet in de eerste plaats beschut staan tegen hooge winden en houdt er heelemaal niet van midden in den winter in 't zonnetje te worden gezet. *Pterostyrax (Halesia) corymbosus* bemint een warme, humusrijke zandgrond. Hij maakt lange scheuten die het volgend voorjaar de gracieuse bloemtrossen dragen en die opgevolgd worden door puntige, groene vruchten die met zooveel zachte geelgekleurde haren bezet zijn, dat zij uit fluweel schijnen opgebouwd te zijn. Men begrijpt hoe mooi deze vruchten tusschen de groene bladeren uitkomen.

Stuartia pseudo-Camellia.

Deze fraaie heester is, wij kunnen gerust zeggen onbekend; wij hebben hem nog maar eenmaal ontmoet en dat was op de interessante en aan heesters zoo rijke buitenplaats „Gooilust” te 's-Graveland van den heer A. Blauw. In een nis van heesters staat een krachtig groeiend exemplaar, dat meermalen bloeide en nog nimmer eenige schade door den wintervorst heeft ondervonden. Nu weten wij wel dat één zwaluw nog geen zomer maakt; doch daar staat tegenover, dat dit voorbeeld mooi genoeg is om gevolgd te worden. En al gebeurt het eens dat hij wat invriest, nu dan is daarmede zijn dooivonniss nog niet voltrokken, hij loopt heel graag weer uit.

De bloemen van dezen heester zijn groot, wit van kleur, met een hart vol gouden meeldraden. Zij verschijnen in den oksel der lancetvormige bladeren en trekken dadelijk de aandacht en door de kleur, en door de grootte en door haar gelijkenis op een enkelbloemige *Camellia* of zoo men wil op een roos.

Zooals elke plant heeft deze ook haar eigenaardige bijzonderheid, n.l. dit, dat de takken zeer broos zijn en dus gemakkelijk breken. Een plaats uit den wind, wij zezen er reeds op, verdient aanbeveling.

De aanplanting van dezen fraaien Ja-

panschen heester raden wij alleen aan, wanneer men hem onder gunstige condities kan aanplanten, wat door een deskundige wordt aangewezen.

Hedysarum multijugum

komt eveneens uit Japan en behalve dat hij winterhard is, moet gezegd worden, dat hij van dit trio het meest bekend is. Wij kweeken hem al jaren en kunnen niet anders dan goeds van hem vertellen. Vooral in het voorjaar, wanneer hij zijn zilvergrijze blaadjes laat zien, die spoedig gevolgd worden door paars-roode vlindervormige bloemen, die in lange, ijle trosjes bijeen staan, is hij bijzonder mooi. Bloeien de meeste heesters slechts eenmaal, *Hedysarum multijugum* bloeit een groot gedeelte van den zomer door en dit strekt hem niet weinig tot aanbeveling. Daarbij komt, dat hij zeer bescheiden is, vooral geldt dit voor de plaatsruimte. Hij is met een klein plaatsje tevreden en dit is het, dat hem zoo geschikt maakt voor stadstuinen.

Het vorige najaar hebben wij voor het eerst eenige vruchten van deze nog betrekkelijk nieuwen heester gewonnen. Het is een peulvrucht, tamelijk plat van vorm met ringvormige insnoeringen met 5—7 zaden.

Groeiende in verschillende grondsoorten, kunnen wij niet anders doen, dan deze Japanner warm aanbevelen.

J. K. B.

Wenken bij de keuze van Coniferen.

't Is alweer tijd dat wij aan 't planten denken, met Coniferen is men reeds lang bezig, zoodat het niet ongepast is, liefhebbers van mooie coniferen te wijzen op een quaestie, die helaas veel te veel over 't hoofd gezien wordt.

Coniferen of Kegeldragende boomen en struiken zijn algemeen bemind, doch 't zijn vooral de groenblijvende en daaronder weer 't meest *Abies*, *Picea*, *Tsuga* en *Pseudo-Tsuga*, en een enkelen keer ook sommige *Pinus*-soorten; doch 't meest wel de vormen, die tot *Thuya*, *Chamaecyparis*, *Taxus* en *Juniperus* behooren.

Deze vier laatste vormen worden meestal als de coniferen beschouwd.

Welke is nu de eerste eisch, die men stelt aan mooie Coniferen? Dat zij van onder af goed gevuld zijn, maar ook *blijven*. Aan dit laatste voldoen zij op later leeftijd maar al te weinig. Blijven zij bij goede behandeling en op vrije standplaats niet gevuld en groen, dan is dit honderd tegen één de schuld van kweeker en tuinman.

Bij de keuze van Coniferen, lette men er in de eerste plaats op, dat zij een *doorgaanden* stam hebben. Hebben zij dien, dan zorgte men dat de onderste takken niet met den grond in aanraking komen want lang zal 't niet duren of zijtakken, die met den grond in aanraking komen, maken wortels, worden als 't ware zelfstandige planten en gaan wedijveren met den hoofdstam.

't Gevolg is, dat twee of meer nevenstammen ontstaan. De binnen geplaat-

ste takken sterven af, en elke stam wordt eenzijdig. Houden zij nu bij zwaren regen veel water vast, tusschen de dichtgeplaatste naalden, dan ziet men de plant uiteenvallen. Vooral komt dit voor bij sneeuwval.

Dit uiteenvallen van de plant wordt dan wel hersteld door ombinden met ijzerdraad als met ander materiaal, doch 't zijn hulpmiddelen om het kwaad te bedekken.

Als men dus Coniferen koopt, lette men 1e op de stam, of deze doorgaat met één top; 2e of er reeds zijstammen uit den voet ontstaan zijn.

Is dit laatste het geval, dan neme men deze, zoo mogelijk weg, of snijde haar terug. Zijn het jonge planten, dan snoei men van onder eenige zijtakjes weg, zoodat één korte vrije stam verkregen wordt, van \pm 30 c.M. — 0.50 c.M. Nu wil dit in 't begin wel eens erg leelijk staan, maar bij lateren groei, wordt de verhouding van deze stam ten opzichte van de kruin allengs beter en eindelijk volmaakt. 't Kost eenige moeite, er toe over te gaan een schijnbaar mooie plant voor 't oog en blik te bederven en toch is het de eenige weg, om op den duur mooie gevulde blijvende planten te hebben.

Men snoei zoo min mogelijk, daar sommige soorten zooals *Chamaecyparis nutkaënsis* tot op hoogen leeftijd laten zien, dat zij in de eerste jaren gesnoeid zijn. De takvorming is aan het ondergedeelte veel minder fraai en geheel karakterloos, terwijl juist de *Ch. nutkaënsis* zoo typisch van groeiwijze is.

Het zal soms wel eenige moeite kosten het den kweeker te beduiden, maar volhouden is 't eenige dat men doen moet.

De kweekers weten zeer goed dat die fout bestaat, doch daar het publiek de planten koopt, zooals zij aangeboden worden, maakt zulks, dat de kweeker zich geen moeite geeft, die fout te verhelpen.

Vooral *Thuja's*, en de *Chamaecypariss*soorten, die vroeger *Retinospora* heetten, zijn geneigd dubbelstammen te maken.

LEON A. SPRINGER.

Fruit in zakjes.

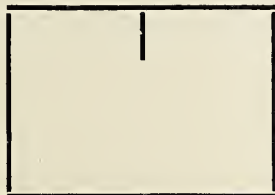
Nu ik dezen zomer een proef heb genomen, om fruit aan de boomen door papier te beschermen, wil ik daarvan gaarne de resultaten mededeelen.

In de eerste plaats moet ik melden, dat de proef door mij slechts op kleine schaal werd genomen, doch de resultaten waren verrassend.

Ik had hierover het een en ander gelezen in een Fransch tijdschrift, waarin de goede resultaten zoozeer geroemd werden, dat ik besloot het eens in toepassing te brengen.

In Frankrijk, waar, naar mijne meening, de fruitteelt zeer hoog staat, verricht men dit werk op tweeërlei wijze, namelijk met zoogenaamde peperhuisjes van papier of papieren zakjes. Het eerste paste ik toe en wel met perkament-papier, ofschoon men blijkbaar in Frankrijk daarvoor courantenpapier bezigt. De kwaliteit van ons courantenpapier, geloof ik echter, dat niet bestand kan zijn tegen alle invloeden van het weer, weshalve ik een sterke papier-soort uitkoos.

Indien men ooft ziet, uit Frankrijk geïmporteerd, dan staat men verbaasd over zulke smettelooze vruchten, doch zij zien alle even bleek, geelachtig wit van tint, en dit was voor mij ook aanleiding om perkament-papier te gebruiken, dat meer licht doorlaat. Het gevolg was dan ook, dat mijne peren aan den zonkant de gewone blos vertoonden. Ik nam stukken papier van 22 bij 18 c.M. voor peren van gewone grootte, 25—30 voor b.v. *Duchesse Williams*.

Waar de steel door moest, maakte ik een scheur of spleet van ongeveer 5 c.M., waarna de peer met spelden in het peperhuisje werd ingespeld.

Deze bewerking moet plaats hebben, wanneer de peren de grootte hebben van ongeveer een duivenei, men zoekt dan de best gevormden daartoe uit, die nog geen vlekje hebben, of eenige schade hebben geleden. Zoo blijven de peren ingespeld hangen tot dat ze plukrijp zijn. Af en toe moet men ze nagaan, daar enkele te nauw zijn dichtgespeld, wat spoedig verholpen is.

De proef nam ik met de volgende soorten: *Beurré Lebrun* (buitengewoon resultaat), *Duch. d'Angoulême*, *Des Tongres*, *Le Lectier* (zeer goed), *Nouveau Poiteau* (dito) en *Duch. Williams*, van elke soort een vijf à tien peren, zoodat ik later het verschil met de niet gedane vruchten kon nagaan.

Het resultaat was, dat de peren oneindig mooier waren, zonder eenige vlekken, niet aangestoken en niet gescheurd. Wel is waar zagen de peren er bleker uit, maar gaaf en oneindig mooier.

Alvorens te plukken, deed ik de papieren omslagen wat los, zoodat de vruchten wat meer aan de lucht geëxposeerd werden.

Speciaal relevéeer ik hier, dat niet één peer is afgewaaid, iets waarvoor ik aanvankelijk bevreesd was, door het grootere oppervlak, dat wind vangt en een ieder weet wel, dat wij dezen zomer veel regen en wind gehad hebben!

De bewerking geeft nog al veel werk, doch al spoedig krijgt men er een zekere handigheid in en gaat het vlug af. De moeite wordt later zeer beloond en van een handelsoogpunt beschouwd,

hebben de vruchten zeker veel meer waarde.

Het eenige wat ik onaangenaam vond, was oorwormen in de peperhuisjes aan te treffen, die daarin een schuilplaats zoeken, doch die hebben, vreemd genoeg, de vruchten niet geschaad.

Wellicht dat men door zakjes te gebruiken, die dan van boven om den steel met fijn koperdraad worden dichtgemaakt, daarvan geen last zal hebben. Dergelijke zakjes moeten voorzien zijn van een aantal kleine gaatjes (speldprikjes) voor ventilatie.

Om meer volledig te zijn, wil ik hierbij voegen, wat ik nog over deze behandeling in Frankrijk te weten kwam.

De bedoeling is, de vruchten te beschermen tegen elke weersgesteldheid (hagel, vocht en groote hitte) en tegen zwammen, die zich door de bewerking niet op de vruchten zetten. Bij overgroote warmte zal de vrucht niet aan zoo groote verandering bloot staan en bij koude eveneens beschermd zijn. Verder belet men aan insecten, die vooral bij den steel de vruchten aantasten, den toegang.

Ik las, dat men in Frankrijk ook proeven nam, om reeds de bloemknoppen in zakjes van doorschijnend papier te doen, waarbij geconstateerd werd, dat de vruchtzetting even goed plaats had als in de open lucht. (Geen compliment aan de bijen!*) Men verricht alsdan echter dubbel werk, omdat men later toch weer tot het dunnen der vruchten moet overgaan.

Een heel verkeerd iets is om vruchten, die de sporen van pereschurft of andere zwammen reeds dragen, in papier te wikkelen, daar door de geconcentreerde warmte de ziekte veel sterker zal voortwoekeren.

Ook nam men in Frankrijk proeven om de kleine peertjes eerst met eene zwakke kopervitriooloplossing te bespuiten, alvorens de papieren omslagen aan te brengen. Eene oplossing van 2 à 3 gram per liter gaf zeer goede uitkomsten, vooral bij een vochtigen zomer. Ook moet men nooit meer dan één peer tegelijkertijd in papier wikkelen en vooral daarbij de bladeren uitsluiten, welke verdrogen, of zich aan de vruchten vasthechten.

Een pereboom zoo behandeld, ziet er vreemd uit en niet mooi is het, een vruchtboom met papillotten te aanschouwen, men neme evenwel een proef met de fijne soorten en ik ben overtuigd, dat men naar aanleiding van de resultaten er mede zal doorgaan. Het volgend jaar stel ik mij voor ook appels op dezelfde wijze te behandelen.

P. H. B.

Driebergen, 30 Sept. 1907.

Bijscrift. Met genoegen plaatsen wij bovenstaand art.; dat de Amateur-tuiniers hunne ervaringen en bevindingen mededeelen wordt alleszins op prijs gesteld. Red.

*) Dat vruchtzetten zonder bestuiving is geen regel, en gaat slechts door voor bepaalde soorten. Intusschen is deze quaestie nog in onderzoek. Zie hierover het desbetreffend art. in no. 15. Red.

Het conserveeren van vruchten.

Wanneer de huismoeders bij het lezen van dit opschrift zich verheugen en denken een conservatiemiddel te zullen lezen voor het verduurzamen van vruchten voor de consumptie, dan spijt het mij, dat ik haar moet teleurstellen.

Wat we dan wel op 't oog hebben, is om liefhebbers die vruchten wenschen te leeren kennen en daarvoor een verzameling willen aanleggen, den weg hiertoe aan te wijzen.

Bij inrichtingen van onderwijs troffen we meermalen uitgebreide collecties vruchten aan, vervaardigd van was. Ontkend mag niet worden, dat de kunst het ook in dezen zeer ver heeft gebracht en we troffen dan ook wel eens exemplaren aan, die de werkelijke soort die ze voorstelden zeer nabij kwamen. Toch is de werkelijke, de levende vrucht, natuurlijk verre te verkiezen. Kan men deze demonstreeën, dan, hoe kan het anders, hebben we immers wat we moeten hebben.

Aan den Tuinbouw-wintercursus te Zeist is thans eene collectie vruchten aanwezig, die in het najaar van 1904 zijn geconserveerd en die tot op dit oogenblik nog niets van kleur of vorm hebben verloren.

Dit is geschied als volgt:

Een aantal stopflesschen, tamelijk wijd model, werden met kokend water goed schoongemaakt. Daarna werd elke flesch gevuld met gedistilleerd water, genoeg om daarin de vrucht onder te dompelen. Men meet de hoeveelheid water en voegt daarbij $2\frac{1}{2}\%$ Formaldehyd, dat men in de apotheek kan krijgen; hierna wordt de flesch van de stop voorzien en de zaak is klaar.

Men kan ook het Formaldehyd in het benodigde water doen en vullen de flesschen met die samenstelling.

We namen tot hiertoe alleen de proef met appels en peren en geen enkele vrucht is mislukt.

Meermalen hebben we vruchten er uitgenomen, wanneer deze moesten worden vertoond, maar ook dit schaaft ze schijnbaar niet. Of de oplossing soms moet worden vernieuwd, is een zaak die we zullen nagaan; dezen winter zullen we enkele een nieuwe oplossing geven, andere niet, terwijl weer andere moeten aantoonen hoe lang ze het er in kunnen uithouden.

Dezer dagen lazen we in „Onze Tuinen”, dat op dergelijke manier bewaarde vruchten, na afwasschen nog zeer goed voor de consumptie geschikt waren en dat ze niets van haar eigenschappen verloren. Of 't waar is, weten we natuurlijk niet.

Voor onderwijzers aan tuinbouwcur-sussen en voor liefhebbers zeker eene

Gezicht op een gedeelte der kweekrij.
Op den voorgrond Azalea-bedden.

(Orig. opname voor „Onze Tuinen”).
P. H. Kouw, Nijmegen, fot.)

uitnemende gelegenheid om gewenschte vruchten ter zijner beschikking te hebben.

We bewaarden de flesschen tot hiertoe in een gewone kast, staande in een schoollokaal.

J. A. K.

De zomer behoort weer tot 't verleden, de vacantiетijd, de tijd van uitstapjes dus is voorbij, en waar we u thans dus niet meer tot een bezoek kunnen aansporen, zoo noteer een uitstapje naar Nijmegen en Hees alvast voor een volgend jaar.

't Zijn niet alleen en uitsluitend kamerplanten, die we hier aantreffen, naast deze ook bloemen, snijbloemen in alle kleuren en geuren! Zoo-dat men al wandelende zijn hart kan ophalen, aan al 't schoone, wat de tijd des jaars aan bloemen schenkt!

Waarvoor die massa bloemen en waar ze blijven? Wel, naar 't fraaie bloemenmagazijn in de Hertogstraat te Nijmegen, waar dus de zelf gekweekte bloemen ook verwerkt worden in bouquetten, of bloemstukken, zoo ge wilt, kransen, enz. En dat deze firma naast kweken ook de kunst van binden verstaat, daarvoor dient men 't werk gezien te hebben, om hierover een oordeel te kunnen vellen.

Groot is 't aantal kassen en bakken, tot berging van die planten, waarvoor een vrij hooge temperatuur gewenscht is. De open ruimte daartusschen is 's zomers beplant met rijk bloeiende knolbegonia's, frisch groene Indische Azalea's, Genista, Erica's enz., terwijl tal van versieringsplanten, groote en kleine laurieren de zoo noodige afwisseling aan 't anders zoo eentonige terrein geven. Azalea indica, wie zou haar niet kennen, wie zou niet meermalen in verrukking zijn gekomen bij 't zien van zoo'n rijkdom aan bloemen.

Ge meent misschien, dat die uitsluitend van uit Gent bij ons worden ingevoerd!

't Is waar, Gent is de bakermat der Azalea-cultuur, doch ook deze firma komt de eer toe de kunst te verstaan, planten te cultiveeren, die weinig of niets onder doen voor die der Gentsche! Een 5 à 6000 wildelingen worden jaarlijks gestekt, in Juli, Augustus veredeld door plakken, om deze veredelde plantjes op te kweken jaar in, jaar uit tot handelsplanten en ze met 4 à 5 jarige kroontjes te verzenden naar Duitschland, ja zelfs naar de Nieuwe Wereld. Heel wat zorg eischen Azalea's zoo 's zomers, in hoofdzaak wat betreft gieten. 't Zijn echte nathalzen. Immers voortgekweekt in boschgrond (uit de bosschen in de omgeving gegraven) en in 't volle zonnetje, kan 't niet anders of water en nog eens water moet ze in 't leven houden. Een motor voert geregeld 't water aan in cementen vaten, onderling door een buis verbonden. (Deze vaten zijn op de photo duidelijk zichtbaar.) 't Water eenigen tijd aan de lucht blootgesteld, is daardoor op temperatuur gebracht.

Zoo ongemerkt zijn we de Ficus elastica reeds gepasseerd. 't Zijn thans bijna uitsluitend moerplanten (planten, waarvan telken winter de jonge koppen worden afgenomen) die we er aantreffen. Wat een gloed ligt er op die harde, leercachtige blaren, wat steken de roode kopjes aardig tegen 't donkergroene loof af.

Tot voor een tweetal jaren verzond de firma een massa van goed gewortel-

ONZE KWEEKERIJEN.

Bij de firma Gerretsen en Valetton, te Hees bij Nijmegen.

Welbekend is ze in den lande, de firma Gerretsen en Valetton en geen wonder! Wie zou als liefhebber of kweeker al niet eens kennis gemaakt hebben met een van Flora's kinderen, die onder hare hoede zijn groot gebracht! De firma toch kweekt planten, zeer vele zelfs en ze houdt zich voornamelijk bezig met de cultuur van die gewassen, welke ieder amateur er op na kan houden, zelfs zonder tuin.

Hoe zulks mogelijk is? Wel in uw huiskamer, in uw serre, daar kunt ge ze verder kweken, verder vertroetelen tot exemplaren, die een ieders bewondering afdwingen. Kamerplanten dus, echte kamerplanten dan ook, kunt ge er in grootten voorraad vinden. Geen kamerplanten, die als ze een acht of veertien dagen in uw bezit zijn, gaan kwijnen, achteruit gaan, omdat ja,

omdat ze te veel water of wel te weinig krijgen, 't te donker is, de gaslucht haar schaaft! Aldus de vage oplossing, die gewoonlijk aan dit vraagstuk gegeven wordt! Maar de ware Jacob zit 'm veelal hierin, dat de kamerplanten nimmer voor de kamer geschikt gekweekt zijn. 't Is toch van een Kentia Forsteriana, Araucaria excelsa, Clivia miniata (= Himantophyllum miniatum), Ficus elastica niet te vergen, dat ze, vertroeteld in de hooge en vochtige atmosfeer der kassen, zich zoo plotseling kunnen gewennen aan de droge, sterk afwisselende kamertemperatuur! En toch zijn 't kamerplanten. Neen! dergelijke planten moeten terdege afgehard zijn, ze moeten een stootje kunnen lijden, wat meegemaakt hebben. En voor goed afgeharde planten kunt ge hier terecht!

de Ficusplantjes naar Amerika. Voor de verzending werden groote kisten gebruikt, waarin laagsgewijs een 100 à 150 planten geborgen konden worden. Enkele gaten voorzagen in de behoefte aan frissche lucht, deze moesten flink van gaas worden voorzien, wijl scheepsratten anders alras zoo'n heele zending zouden vernielen. Dat menig rappe

stant uit zaad terug. 't Spreekt, dat de bestuiving dan niet aan de natuur moet worden overgelaten. De vruchten moeten een klein jaar op de plant blijven, vóór de zaden rijp zijn. Deze worden dan direct uitgezaaid, binnen een drie weken zijn ze reeds ontkiemd en met een beetje zorg verkrijgt men 't eerste jaar nog aardige plantjes.

Inpakken van Ficus elastica voor de verzending naar Amerika. Rechts de heer Valetton. (Orig. opname voor „Onze Tuinen”. — P. H. Kouw, Nijmegen, fot.)

hand bij zoo'n verpakking moet helpen, dat vertelt ons 't aardige kiekje.

Laurieren van stek af op te kweken tot den flinken pyramide of kroonboom, ziet, daar gaat een menschenleven mee heen! Wat groeit zoo'n plant toch langzaam! In verschillende grootte zijn ze hier vertegenwoordigd. 't Gaat hen als oranjeboomen, ze passen zoo echt bij onze oudere buitenverblijven, stijf in heel hun wezen!

Dat de kassen voor een groot deel leeg staan, verwondert ons niet en is te begrijpen. Immers de schat aan planten, die zij 't koudere jaargetijde herbergen, geniet thans nog van de buitenlucht. Niet alle echter staan renteloos; we vinden er gevuld met allerlei soort planten, 't snijgroen leverende, in massa noodig voor 't bloemenmagazijn.

Clivia miniata, *Aspidistra elatior*, *Araucaria excelsa* zijn kamerplanten bij uitnemendheid! *Clivia*, wat een pracht-exemplaar heeft „Onze Tuinen” ons al laten zien! 't Zijn dankbare planten, die heusch niet vertroeteld behoeven te worden. De bontbladerige ontmoet men niet veel, de firma Gerretsen en Valetton heeft mooie exemplaren in cultuur. Is de gewone wijze van vermeerderen, 't voorzichtig wegnemen der zijspuiten, voor een kweker levert deze methode gewoonlijk te weinig planten op.

Langs natuurlijken weg, zaad dus, voortgekweekt, heeft men wel een massa planten te wachten, doch de zaailingen hebben een paar jaar langer noodig om zich tot flinke planten te ontwikkelen. Heeft een liefhebber een „robuste” plant met groote, donker oranje-roode bloemen, zoo is 't veiligst zich met de jaarlijksche zijspuiten tevreden te stellen.

Ook de bontbladerige komt vrij con-

Araucaria excelsa moet 't in bevalligheid en houding afleggen tegen de zoo algemeen voorkomende en bij uitstek geschikte kamerpalm *Kentia Forsteriana*. Toch ziet men dat Norfolk-den-netje veel en geen wonder! 't Wordt hier niet verwend, 't staat buiten in weer en wind, alleen beschermd tegen de zonnestralen door middel van bamboelatten. Ze staan daar den geheelen zomer in vereeniging met *Phoenix cana-*

de palmen, en vooral de *Kentia's*, toe. De oogst der zaden is sinds een paar jaar grootendeels mislukt en wat er nog aan goeds is overgeschoten, is opgekocht door groote Amerikaansche firma's. Meen niet, dat uitsluitend de *Kentia Forsteriana* in cultuur is. O neen! ge kunt er terecht voor alle gangbare palmen tot zelfs de sierlijke *Cocos Weddelliana* toe. *Geonoma gracilis* is niet minder fraai en lief, ja, is zelfs nog compacter in groeiwijze.

Het terrein wordt aan 't einde afgesloten door een lange kas, door een vestibule in tweeën gescheiden. Ze is eenzijdig, 't eene gedeelte is gevuld met talloze jonge varentjes en *Selaginella Emmeliana*, met een achtergrond van *Asparagus plumosus*. De andere helft herbergt thans tomaten, ja tomaten, om in 't voorjaar plaats te geven aan *Richardia Chiltsiana*. 's Winters doen de *Ficus's* hier hun winterslaap. Met recht mag men spreken van slapen, immers in een paar maanden ontvangen ze geen drop water, waardoor de koppen goed rijp worden, niet meer doorgroeien dus. In Januari worden de koppen, van een blad voorzien, afgesneden, in een kweekkasje onder dubbel glas gestekt en binnen een drietal weken hebben zich worteltjes gevormd, mits natuurlijk de bodem voldoende warmte geeft.

Het direct er aan grenzende terrein is uitsluitend ten dienste van 't bloemenmagazijn, en eerst een drietal jaren geleden bij de bestaande kwekerij aangekocht. Wat een ommekeer! De boomgaard van vroeger is herschapen in een grooten bloemhof, gevuld met allerlei vaste planten, bolgewassen, Dahlia's, rozen, Chrysanten en bloemen van eenen zomer.

De rozenkas is van dezelfde constructie als die der Kiku's, zoodat de afneembare ramen voor beiden dienst

Gezicht op de snijbloemenafd.. Links een hoek Dahlia's, met aan het einde de beide groote Chrysanten-kassen. Rechts de Rozenhoek, waar nog een klein gedeelte van de rozenkas te zien is. Langs het pad de cementen waterkuipen.

(Orig. opname voor „Onze Tuinen”. — P. H. Kouw, Nijmegen, fot.)

riensis, eveneens een geschikte palm voor grootere kamers en vestibules!

De palmen worden als kleine planten van uit Gent betrokken en verder gekweekt totdat er koopers op af komen. Alles wordt duurder, tot zelfs

doen, natuurlijk opvolgend. Nauwelijks hebben de Chrysanten afgedaan of de ramen worden overgebracht naar de rozenkas, waarvan de eene helft met den aanvang van 't nieuwe jaar door kachels verwarmd wordt, met 't doel in

April reeds volop rozen te kunnen snijden 't Zijn voornamelijk *Mad. Caroline Testout* en *Keizerin Auguste Viktoria*, die als trekrozen gebezigd worden.

De Chrysanten teelt men voor 't grootste gedeelte in den vollen grond, 't is in hoofdzaak toch om de afgesneden bloemen begonnen.

Zullen we nog meer van deze net ingerichte kweekkerij vertellen? We achten onzen taak als geëindigd. Met een gerust hart durven we u tot een bezoek aansporen, overtuigd als we zijn, dat ge ten allen tijde even welwillend zult worden rondgeleid!

P. v. d. V.

DE WILDE FLORA.

Zijn de bessen van de Zwarte Nachtschade werkelijk vergiftig?

De „Zwarte Nachtschade” of „Dulbes”, ook wel „wilde Aardappel” behoort tot de familie der Nachtschaden of Solaneëen, en tevens tot de „wolven, die in een slecht gerucht staan”. Ze moet verbazend gevaarlijk zijn, hare bessen n.l. om te eten. Kweekers, boeren, vele plant- en geneeskundigen zijn dit allen met elkander eens. Algemeen hoort men kinderen waarschuwen voor de bessen van dit onkruid, en te gelijk kan men hooren dat kinderen er

lobben. Ze zijn nog al slap, wat er ook al toe leidt, dat de bloemen en bessen zoo weinig te kijk komen.

Het loof heeft een onaangename reuk, wat men trouwens pas merkt, als men de plant goed heeft aangeraakt.

Nu is het aardig, om op te merken, dat de plant in den herfst tegelijkertijd bloemknoppen, open bloemen, half- en geheel rijpe bessen draagt; zoo komen dan ook de witte bloemetjes heel eigenaardig sterk uit tegen de zwarte bessen. De halfrijpe bessen zijn heel frisch groen.

Nu wil ik er maar kort en goed toe overgaan om van deze vergiftige bessen de smaak te gaan beschrijven, maar om u niet in spanning te brengen, wil ik langs een anderen weg naderen tot de vergiftige eigenschappen van de bessen, en dan wil ik u vertellen, dat ik onze onkruidplant al een jaar of wat kende als vergiftig volgens reputatie en toen daarna in de staat Minnesota in de Vereen. Staten van N.-Amerika onder het werken in eene boomkweekkerij, met een Amerikaan kennis maakte, die de rijpe bessen van onzen *Solanum* afplukte en opat.

Om er meer van te weten begon ik Mr. M. te vragen of hij zich aan giftproeven wilde gaan wenen, zooals van sommige vorsten verteld wordt, dat ze doen, om later bij een voorkomende kwaadwillige vergiftiging al vast tegen eene bepaalde dosis bestand te wezen; maar Mr. M.'s antwoord bestond in het bijeenzoeken van een dozijn sappige zwarte bessen van onzen *Solanum* of „Dulbes” en het oppeuzelen er van met een lachend en spottend gezicht.

Het is bekend, dat van sommige lichte gifsoorten kinderen vrij ziek worden, die volwassenen met veiligheid gebruiken, en toen ik Mr. M. daaraan herinnerde, kreeg ik méér te hooren: Mr. M. had er als kind bij zijne moeder al „py” van gegeten! „Py” is een echt Amerikaansche lekkernij, een koek, waar vruchten tusschen worden gebakken.

Niet onmogelijk is het, dat de bewerking van koken en bakken in dit geval van nut is geweest; misschien zijn de bessen voor kinderen, als ze rauw worden gebruikt, niet van gevaar ontbloot. Zoo zouden naar die opvatting de waarschuwingen van de kinderen tegen het gebruik van de bessen van kracht blijven, vooral ook daar kinderen bij het plukken van vruchten dikwijls heel eigenaardig te werk gaan en geen rijp van groen onderscheiden;

heel best mogelijk is het, dat de groene bessen van de *S. nigrum* werkelijk vrij vergiftig zijn, meer dan de rijpe bessen, zooals zelfs wel beweerd is geworden, dat kinderen ziek geworden zijn, door het eten of het in de mond steken van gewone Lijsterbessen (*Sorbus Aucuparia*) die toch algemeen beschouwd worden als onschadelijk, maar groen gebruikt kunnen ze schadelijk zijn, want dan komen er blauwzuurverbindingen in voor, die later tegen het rijpen vervluchtigen of gebonden worden aan andere stoffen.

Mag het dan nuttig zijn kinderen in ieder geval voor de groene bessen van *S. nigrum* te waarschuwen en misschien ook wel boor de geheel rijpe bessen, voor volwassenen is dit toch zeker niet zoo heel noodig, want op het voorbeeld van Mr. M. in Minnesota heb ik toen de bessen wel gegeten en later ook in ons land zonder dat ik er nu bepaald veel smakelijks aan vond, maar meer om me te overtuigen, dat er geen verschil was in de soort dáár en die, welke hier groeit.

C. B. v. d. Z.

Zwarte Nachtschade (*Solanum nigrum*).

nog veel meer voor gewaarschuwd moesten worden.

Deze plant is tamelijk algemeen bekend, ook zelfs wel aan menschen, die maar weinig planten kennen; niet alleen bekend om de eigenschappen van hare bessen, maar ook omdat het een lastig, hoog opschietend onkruid is, vooral op bouwakkers.

Ze kan wel bijna een meter hoog worden en vertakt zich sterk, ze draagt veel kleine witte bloemen, als vijfpuntige sterretjes, waarin de vijf samengevoegde helmknoppen een aardig geel hartje vormen, net kleine aardappelbloemen. Hoewel er aan de stengels heel wat bloemen kunnen zitten, ziet men ze oppervlakkig toch niet duidelijk, daar ze meest verscholen zitten achter de vele bladeren, die de plant draagt. Deze bladeren kunnen zoo groot worden als een hand, maar zijn meestal wat kleiner en wisselen nogal af in vorm. Ze zijn in hoofdzaak eivormig en als ze volgroeid zijn, voorzien van 2 à 3

Dekken en overwinteren van vaste planten.

Nog even willen we erop wijzen, dat begin November alle bolgewassen geplant moeten zijn; wie dus nog niet klaar is, moet zich haasten.

Als dit nummer verschijnt, zullen de meeste planten wel reeds haar winterkwartieren betrokken hebben, maar behalve het binnenbrengen van planten hebben we nog andere voorbereidselen voor den winter te maken; we bedoelen n.l. het dekken van de planten.

Heel veel planten toch, vooral vaste planten, kunnen zonder bedekking den winter niet doorbrengen, voor de lezers zal het dus in de eerste plaats van belang zijn te weten, welke niet geheel winterhard zijn. Om te beginnen geven we dus een lijstje, zoodat ieder in zijn tuin eens kan rondzien, welke van zijn planten hij een winterdek moet geven.

Acanthus mollis, *A. spinosus*, *Allium Ostrowskianum*, *Anchusa italica*, *Anemone coronaria*, *Arundo Donax*, *Asclepius incarnata*, *A. tuberosa*, *Asphodelus acaulis*, *Astilbe rivularis*, *Bambusa aurea*, *B. nigra*, *B. Metake*, *Bocconia cordata*, *Brodiaea congesta*, *Calochortus*, *Centaurea macrocephala*, *Cyclamen europaeum*, *C. neapolitanum*, *Cypripedium Calceolus*, *C. spectabile*, *Fritillaria Meleagris*, *Fr. recurva*, *Gaura Lindheimeri*, *Gunnera scabra*, *G. manicata*, *Gynierium argenteum*, *Hesperis matro-*

nalís, Hyacinthen, Iris Susiana, Lilium giganteum, Oenothera, macrocarpa, Polygonum amplexicaule, Ranonkels, Salvia officinalis, Scilla's, Statice latifolia, Tritoma Uvaria (Vuurpijl), Montbretia crocosmiaeflora, Tropaeolum speciosum, Tulpen, Yucca filamentosa.

En nu het dekken zelf. Over 't algemeen hebben planten 's winters meer te lijden van vocht dan van de koude. In droge tuinen zullen de planten dan ook veel gemakkelijker den winter doormaken dan in vochtige. Bovendien dringt de vorst in natten grond veel spoediger en dieper door dan in drogen.

Het lijstje, dat we gaven, kan dan ook uit den aard der zaak niet volledig zijn; planten toch, die in den eenen tuin een flinke bedekking noodig hebben, kunnen het op een andere plaats dikwijls zonder eenig dek uithouden. In dit geval is ondervinding alweer de beste leermeesteres.

Steeds zouden we willen aanraden, dek vooral niet te vroeg, maar zorg dat ge ieder oogenblik gereed staat.

We beginnen dus deze week ons van dekmateriaal te voorzien. Waar we reeds zeiden, dat de planten dikwijls meer lijden van vocht dan van koude, ligt het voor de hand, dat we naar een stof uitzien, die zelf goed droog is en lang droog blijft.

Blad en riet kunnen we alleen zuinigheidshalve aanbevelen; deze toch worden spoedig nat en dit eenmaal het geval zijnde, kan men ze bijna niet meer droog krijgen, vooral daar ze dan vrij spoedig tot verrotting overgaan.

Gelukkig hebben we in turfstrooisel een materiaal, dat geheel aan den eisch voldoet.

De prijs kan geen bezwaar zijn, want met een pak van 100 K.G. (prijs pl. m. f 2) dekt men heel wat af.

Voor kleine planten zouden we fijn, voor grootere planten grof turfstrooisel willen aanraden.

Behalve dat turfstrooisel lang droog blijft (bij het aanleggen van Rhododendronvakken hebben we herhaaldelijk bemerkt, dat turfstrooisel heel wat water hebben kan, voordat het ook maar eenigszins vochtig is), heeft het bovendien het voordeel, dat het een lichte bedekking is, waardoor onnoodige broeiing voorkomen wordt.

Voordat strenge vorst invalt, zorgen we gedekt te hebben. Bij de meeste kunnen we volstaan den voet met een laagje turfstrooisel af te dekken; eenige moeten echter anders behandeld worden, welke we nog even in 't kort zullen behandelen.

Bij *Bambusa's* is behalve de gewone voetbedekking van turfstrooisel, zeer aan te raden de planten bij strenge kou in een moscovische mat, krans of iets dergelijks te pakken, waardoor men kans heeft, de bladeren ongeschonden den winter door te brengen.

Gunnera scabra: als men de bladeren heeft afgesneden, wordt de voet goed afgedekt met turfstrooisel, waarna men de bladeren van de plant zelf er over heen legt en het geheel afdekt met een laag droog blad. Om deze goed bij elkaar te houden, legt men er eenige takken overheen.

Gynerium argenteum wordt geheel in stroo gepakt, terwijl men den voet afdekt met turfstrooisel. In het voorjaar worden de bladeren eerst afgesneden.

De *Gynerium* vooral heeft des winters veel last van vocht. We zullen de plant van boven dus goed moeten beschutten, zoodat geen regenwater in het hart kan komen.

Behalve de genoemde hebben we nog een aantal vaste planten, die we niet dan zeer moeilijk buiten kunnen overwinteren, vooral niet in vochtige tuinen. Deze planten steekt men met een kluit op en plaatst ze in een kouden bak.

Wie niet in het bezit van een bak is en ze dus buiten moet overwinteren, mag ze wel een extra-bedekking geven. De volgende moeten aldus worden behandeld:

Anemone fulgens, Bambusa aurea, B. nigra, Eryngium eburneum (grootte exemplaren in oranje of koude kas), *Gymnothrix latifolia, Phyllis capensis, Polemonium coeruleum variegatum, Saxifraga ligulata.*

Over het dekken van rozen en andere heesters de volgende week het een en ander.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Cypripedium. — Coelogyne. — Zygopetalum. — Cattleya.

De liefhebber van *Cypripediums* zal bij het nazien van zijn planten bemerken dat er bij zijn, die aanstalten maken om te gaan bloeien; o. m. is dit het geval met *Cypripedium Spicerianum, C. Charlesworthii, C. Leeatum, C. Anthurium, C. insigne* en andere. Het zal noodig blijken dat wij enkele bloemknoppen helpen, willen wij niet dat zij halverwege tusschen de bladeren blijven steken. Door een paar blaadjes wat op zij te leggen, die de jonge bloemknop hinderen, kunnen wij kromme bloemen voorkomen.

Een klein, dun stokje van bamboe blijkt dikwijls noodig om de bloem te steunen, of om haar een zekere houding te geven, die wij wenschelijk achten.

Bij het steken daarvan mogen wij zekere voorzichtigheid wel aanbevelen; vooral bij volle planten is het zoo gemakkelijk, een jonge scheut te bederven. Bindt men de bloemstengels aan, dan moet dat losjes geschieden zoodat deze zich ongehinderd verlengen kan.

In knop staande *Venuschoentjes* moeten geregeld vochtig worden gehouden, en geef ze gerust eenmaal in de veertien dagen een kopje slappe bouillon van koemest, wat zeer op prijs gesteld wordt zoodra de bloemen open komen, houden wij met krachtige middelen op en geven de planten eenige rust, ofschoon van een absolute rust geen spraak is.

Afgesneden *Cypripedium*-bloemen in water gezet, behouden een geruimen tijd hare frisheid, vooral wanneer men elke twee dagen een stukje van de steel afsnijdt.

De prachtig wit-bloeiende *Coelogyne cristata* en hare verscheidenheden zijn

bijna met de nieuwe schijnknollen gereed en waar wij de groei van deze planten kunnen bevorderen, door ze bijv. kort bij 't glas te zetten en flink te gieten, doen wij een goed werk. Zoodra de bloemstengels hare verschijning aankondigen geve men minder water.

De *Zygopetalums* groeien nu uitstekend en wij bevorderen dat door ze twee- of driemaal per week te gieten boven op de planten. Droog mogen ze nooit staan en het verdient aanbeveling de open plaatsen tusschen de potten goed vochtig te houden.

De grootste vijand van deze planten is de roode spin, die zich aan de onderzijde van de bladeren nestelt en wanneer wij niet regelmatig de bladeren afsponsen en den vijand telkens verjagen, lijden de *Zygopetalums* spoedig van dit kleine uitzuigertje.

Dikwijls zien wij deze Orchideeën in een te hooge temperatuur staan, terwijl zij zich het prettigst gevoelen wanneer de thermometer op 16° C. staat. Zij staan bij voorkeur in de schaduw en men begrijpt dat zij vooral in den zomer flink geschermd moeten worden.

Bij de *Cattleya's*, vooral bij *C. Trianae, C. Mendeli, C. Mossiae, C. labiata*, enz. is het nu opletten, immers het gebeurt, dat door te vochtige lucht, de scheede waarin de nieuwe schijnknol opgesloten is, doorschijnend wordt of zich tooit met een donkere kleur. Zoodra wij dit opmerken snijden wij de scheede door, zoodat zij kan opdrogen. Bemerken wij dat de oorzaak is gelegen in het te nat zijn, welnu dan geven wij voorloopig geen water meer en zetten tegelijkertijd de plant op een plaats, waar zij spoedig kan opdrogen.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Gieten. — Run. — Stoken. — Bertolonia's. — Sonerila's. — Oranjerie. — Pelargoniums.

Nu de dagen korter worden, de zon zich minder vertoont, is het vooral in onze kassen dat men het *gieten* wat spaarzamer mag zijn; kasplanten als *Anthuriums, Palmen, Varen's*, enz. begiet men vooral 's winters niet overvloedig.

Heeft men in zijne kassen in 't midden eene ruimte, die men met run gevuld heeft, dan vernieuwe men deze thans, nog vóór den winter. De oude run (gemalen schors van eiken hout, een afvalsproduct van de leerlooierijen), op sommige plaatsen ook kif genoemd, wordt geheel verwijderd en door versehe vervangen. Heeft men ze voor het kiezen, dat wil zeggen is men in eene streek waar meerdere looierijen zijn dan geeft men de voorkeur aan grof gemalene, deze broeit geleidelijker en houdt langer vol. Is het product fijn gemalen en bovendien nat, dan loopt men gemakkelijk de kans dat de massa zich niet tot broeiing zet, zuur wordt en allerlei schimmelplanten verwekt. Door hare fijnheid pakt de massa te

vast oopen, waardoor de zuurstof uit de lucht niet kan toetreden en daardoor de ontbinding en de daardoor ontstane warmte die ons de zoogenaamde broeijing bezorgt, niet kan plaats hebben. Men koopt dus bij voorkeur droge grove run en schudt die losjes in de zoogenaamde krib.

Het nut van het aanbrengen van run is, dat deze eene bijna voortdurende regelmatige warmte ontwikkelt, eene warmte die onderscheidene onzer kasplanten noodig hebben. In deze run worden dan de bloempotten ingegraven en onze planten krijgen dan eene heerlijke bodemwarmte zooals men dat in vaktaal noemt. Vooral palmen, gekleurdbladige *Dracaena's*, *Maranta's*, enz. zijn hiervoor zeer dankbaar.

Nu men in de warme kas meer regelmatig begint te *stoken*, is het zoetjes aan tijd dat we ons kweekbakje weer in orde brengen. 't Zijn vooral de *Bertolonia* en *Sonerila*, die thans verjongd moeten worden. Doet men dit thans dan heeft men binnen een maand goed gewortelde stekken en men heeft gedurende den ganschen winter mooie gezonde plantjes die werkelijk de warme kas zeer tot sieraad strekken. Deze planten nu worden door stekken voortgekweekt, maar, en dan gelukken ze goed, ze eischen eene flinke warmte. We kweekten ze ook meermalen uit zaad, dat we van onze eigen planten oogstten, maar dit gelukt niet altijd en bovendien, wil men fraaie planten, dan doet de bloem ze geen goed en is het beter, deze te verwijderen waardoor van zelf het zaadoogsten vervalt. Door deze planten nu te stekken, bezitten we niet alleen thans mooie gezonde plantjes, maar bovendien hebben we dan gedurende den zomer flinke, krachtige planten, die dan juist haar grootsten omvang verkrijgen, in een tijd dat we over de meeste plaatsruimte hebben te beschikken, wat 's winters bij iedereen gewoonlijk te wenschen over laat. De *Bertolonia's* geven fraaie bladeren, die gevlekt, gestippeld, geaderd en gemarmerd zijn. Ze zijn afkomstig van Brazilië en vragen dus een hooge temperatuur. Als grondmengsel geven we ze wat boschgrond, bladgrond, geklopte potscherven en wat oude, goed verteerde koemest; de potten worden goed gedraineerd. Planten die goed verzorgd zijn, toonen hare dankbaarheid door heldere kleuren en glanzende bladeren.

Sonerila's geven ons bij eene goede cultuur niet alleen fraaie geteekende bladeren, maar kunnen bovendien ook zeer fraai en rijkbloeiend zijn; ze zijn dan dubbel mooi. Zon is haar evenals de *Bertolonia's* niet welkom. Het grondmengsel waarin ze zich goed ontwikkelen is als voor de *Bertolonia's* is aangegeven.

Beide planten kweekte men bij voorkeur in halve potten.

De *Oranjerieplanten* worden in den eersten tijd bij herhaling flink van water voorzien wat men successievelijk kan verminderen. Men bedenke wel, dat deze planten bijna nog in vollen groei zijn binnengebracht en dat ze alvorens

deze periode wordt afgesloten, nog heel wat water kunnen verdragen. Men vermindert de begieting, naarmate men ziet dat de groei gaat stilstaan, om dan al naar den aard der plant deze of zeer weinig of in 't geheel niet meer te begieten, tot dat in 't voorjaar een hernieuwde groei zulks weer vraagt.

In de bakken waar we de planten thans regelmatig onder glas houden, wordt weinig of niet gegoten en laat het weer zulks toe, flink gelucht.

Pelargonium zonale kunnen vooral in den eersten tijd dat ze onder glas vertoeven sterk groeien. 't Sprekt van zelf, dat dit niet wenschelijk kan geacht worden. Men tempert ze daarin door de grootste bladeren af te plukken.

Dikwijls bevindt zich in de bladeren een klein, groen, zeer schadelijk rupsje, dat door haar kleur weinig in 't oog valt. Bij het zoeven genoemde afplukken der grootste bladeren laat het zich op den grond vallen, waar men het dus kan vinden en daarna vernietigen.

Het verdient ook aanbeveling, om de jonge plantjes, die in kleine stekpotjes worden overwinterd, af en toe eens op te lichten. Ze groeien gemakkelijk met haar worteltjes door het gaatje van den pot dat zich in den bodem bevindt en zoeken dan te veel voedsel in den vrijen grond. Het gevolg hiervan is eene te sterke groei en te weinig weerstandsvermogen tijdens den barren winter, waardoor zeer veel planten verloren gaan.

In het laatst van November of begin van December is het goed de potjes op den grond te plaatsen en ze niet in te graven of ingegraven laten staan. Bij het afplukken der bladeren is het goed dat we deze met den bladsteel tot aan den stengel verwijderen. Breken we de bladschijf af en laten we den bladsteel zitten, dan geeft zulks aanleiding tot rotting en dit tast weer gezonde deelen aan, en we verliezen daardoor soms vele planten of ze gaan gedeeltelijk verloren. Men plaatse ook de jonge planten zóó, dat de grootste bij elkander komen te staan, anders verdringen deze de kleinere, wat ook al weer verlies ten gevolge heeft.

Koude bakken, dat zijn die, welke men niet door verwarming met de termosiphon op temperatuur kunnen houden, moeten gedurende den winter vorstvrij worden gehouden. Daarom zorge men er thans reeds voor, dat onze bakken van een tijdelijken wal worden omgeven. Men plaatst daartoe losse schotten op een 40 à 50 cM. afstand van den bak (rondom) en vullen deze ruimte op met bladeren, die dan aan den bovenrand van den bak weer worden afgedekt met strooken van oude rietmatten, hiermee beletten we het wegwaaien van het blad en 't staat netter. Als we nu door voldoende bedekking van het glas zorgen, dat ook hierlangs de vorst niet kan binnendringen, dan zijn onze planten met recht voor een kouden winter bewaard.

J. A. KORS.

In den Moestuín.

Koude sla. — Wortelen. — Witte kool. — Bloemkool.

Zoo langzamerhand bepalen zich de werkzaamheden in den moestuin hoofdzakelijk tot het oogsten en in winter-toestand brengen van het ledig gekomen land. Vermindert daardoor de belangrijkheid van de werkzaamheden op het vrije veld, als van zelve komen die in de bakken weer op den voorgrond.

We hebben de hoogte, waarop onze ramen van de *koude sla*-bakken open stonden, al tot de helft vermindert. Bij Noorden- of Oostenwind, wanneer het weer meer winterachtig begint te worden, leggen we de ramen geheel en al dicht, om ze niet meer te openen. Het juiste tijdstip is moeilijk te bepalen, het wordt, behalve door het weer, ook door de stand van het gewas zelf bepaald. Dit jaar is de koude sla nog al hard gegroeid, harder dan we zelve wel wenschten, we wachten dus met het dichtleggen zoo lang mogelijk.

Voor we de bakken voorgoed sluiten, zien we nauwkeurig toe of er zich nog onkruid tusschen de planten bevindt, wat we natuurlijk verwijderen. Zoo'n nietig onkruidplantje profiteert ook van de zorgen die we aan de sla besteden en in slechts korten tijd doet 't reeds pogingen om deze te verdringen. Mogelijke gele bladeren aan de sla worden meteen weggenomen, ze geven zoo licht aanleiding tot de gevreesde witte schimmel, die ook al weer erg besmettelijk is en de sla bederft nog voor zo eigenlijk volwassen is.

De onderste bladeren worden eerst geel; aan de onderzijde vertoont zich witte schimmel, ze gaan rotten, na alvorens de andere bladeren besmet te hebben, die dan eveneens wegvallen. In de praktijk zegt men: de sla kleedt zich uit.

Die einde Maart begin April jonge worteltjes wil oogsten, moet nu reeds de noodige maatregelen daarom treffen. Wortelen behoeven gedurende den winter in den bak geen hooge temperatuur, warmte is hun eer ná-dan voordeel.

Indien de plantjes maar vóór den winter een paar c.M. groot zijn, blijven ze in dien toestand de eerste wintermaanden over, om reeds bij de eerste zonnige dagen in Februari hun groei te hernemen.

Daar waar de teelt niet om geldelijk voordeel plaats heeft, maken we met afgevallen boombladeren en een laagje broeimest een zoogenaamde lauwe bak in gereedheid, waarin we de wortelen uitzaaien. Vooral zulke bakken gedurende de wintermaanden niet te warm houden, als het weer het maar enigszins toelaat, zetten we de ramen een weinig open. Ook dekken we des nachts niet meer dan noodig is, om den bak vorstvrij te houden.

Zij die voor hun bestaan wortelen in bakken telen, weten te goed, dat de prijzen, die voor de wortelen kunnen gemaakt worden niet zoodanig zijn, dat de omslachtige en kostbare manier van werken door die prijzen vergoed wordt.

De geheele inrichting van hun bakken is eenvoudig en daardoor minder

kostbaar. Het gebruik van broeimest wordt tot een minimum beperkt. Bij voorkeur nemen zij voor de wortelencultuur die bakken (-rijen) waarin in het voorjaar versche broeimest is aangebracht. De aarde wordt tot op den mest weggenomen en aan beide zijden van de bak neergelegd. Over de oude broeimest brengt men nu een laag versche, waarna de aarde er weer overgebracht wordt. Er zijn er, die zelfs ook dit laagje broeimest niet aanbrengen en hun wortelen in October reeds op koude bakken uitzaaien. Natuurlijk zullen zij ook later oogsten dan die, welke broeimest gebruikten. Wij voor ons vinden beter om met het zaaien van wortelen in koude bakken te wachten tot Januari.

Onverschillig in welke soort bakken we wortelen willen uitzaaien, laten we het zaad eerst 1 à 2 maal vier-en-twintig uren in water opzwellen. Hierna vermengen we het zaad met zand, om daardoor die kleine hoeveelheid zaad beter gelijkmatig over de oppervlakte van den bak te kunnen verdeelen. We gebruiken slechts 1 H.G. zaad per 30 à 40 éénruiters. Het zaad wordt ondergehaakt en de aard wordt aangedrukt.

Hierna brengen we een laagje zuiver zand over den grond aan, ten eerste om mogelijk boven den grond liggend zaad onder te dekken, maar vooral om het vormen van een groene moslaag tegen te gaan. De ramen brengen we direct op de bakken; met dekken kan gewacht worden, tot het weer er ons toe dwingt.

Door de gezaaide wortelen heen kunnen we *kropsla* planten en zetten daartoe 9 à 12 planten onder elken éénruiter. We nemen daarvoor van de plantjes die we als weeuwen den winter zullen overhouden. Met het uitplanten, langs de onder- en bovenzijde van den bak, met klookkool planten wachten we tot December.

Onze witte kool, die ook al zoo hier en daar teekenen van rijpheid begint te vertoonen, wordt afgesneden en in zuurkool omgezet.

We letten vooral op onze late bloemkool, door het gunstige najaarsweer geven ze een prachtig beslot. mooie groote hagelwitte koolen oogsten we. Zoo'n enkele afwijkende, met min of meer blauw-roode kleur bestemmen we om in het zout te leggen.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

De oogst. — Gevallen blad. — Zieke boompjes. — Rooien van struiken en boomen. — Fruittuin aanleggen. — Bewaarplaatsen van fruit.

De oogst is zoo goed als binnen, een enkele stoofpeer, een bijzonder late handpeer hangt hier en daar op een beschutte plaats nog op 't hout, wachtende op des plukkers hand. Over 't algemeen mogen we tevreden zijn. Liet 't zich in den voorzomer aanzien, dat de oogst niet mee zou vallen, waardoor de koopers hooge prijzen durfden besteden, thans nu men een beter overzicht krijgt van 't geen zich in een paar maanden heeft ontwikkeld, thans val-

len de prijzen ten gevolge van den grooten aanvoer niet mee en zal menig kooper zich bekocht zien.

't Wordt somber in onzen fruittuin, 't blad is reeds grootendeels gevallen, onze boomen gaan ter ruste. 't Gevallen blad, hoe gaarne we 't in onze boschjes ook laten liggen om verrot zijnde tot voedsel aan het plantsoen te dienen, in onzen fruittuin garen we 't bijeen en zetten 't op een flinke hoop, waardoor heen we laagsgewijs wat kalk strooien, en voor de snellere verrotting en tot dooding van 't ongedierte. 't Is in hoofdzaak ter wille van de bestrijding van 't ongedierte, 't welk zoo gaarne een schuilplaats zoekt onder de hoopjes dorre bladeren, dat we dit verwijderen; en ook ter wille van de schimmelziekten mogen we er wel aan toevoegen.

Zieke boompjes snoeit men thans reeds flink in. Van uitloopen is geen sprake meer en de gemaakte wonden genezen nog voor den winter. Sterk door bloedluis bezochte boomen of wel sterk besmet door de kanker- en schurfsziekte rooit men voorzichtig zoo ver mogelijk en maakt er kachelhout van. Niet iedere zieke boom kan men opruimen, dat gaat niet; wel dienen zulke zooveel mogelijk gezuiverd van de slechte takken en daarvoor is 't thans tijd. Groote wonden worden dicht gesmeerd met entwas; niet met carbolineum.

Met 't rooien en planten van boomen en struiken make men thans een aan-

vang. Hoe vroeger zulks geschiedt, des te beter kan 't verplante nog vóór 't invallen van strengen vorst nieuwe wortels maken, waardoor de hergroei beter verzekerd is. De najaarsplanting, tijdig geschied, is te prefereren boven die in 't vroege voorjaar. Wie dus bij zijn boomkweeker wat te bestellen heeft, hij doe dit thans. Wie 't eerst komt, krijgt gewoonlijk het beste.

Zij, die een nieuwen fruittuin willen aanleggen, 't zij groot of klein, laten alvorens tot beplanting over te gaan, 't terrein flink diep omwerken, zoo zulks althans de laatste jaren niet geschied is. Vooral op zandgrond is een diepe grondbewerking van 't grootste belang. Gewoonlijk toch stuit men op een halve meter diepte op een harde bank, oer- of grintlaag en deze dient verbroken ter wille van de gezondheid van 't te planten plantsoen. Op kleigrond komen zulke harde lagen minder voor, toch aarzel men niet ook hier den grond twee flinke steken om te werken. 't Graven van gaten zonder meer is af te keuren, wijl zulke gaten te beschouwen zijn als bloempotten, waarin de boomen 't slechts korten tijd uithouden. Bovendien verzamelt zich in deze putten 't water uit de omgeving, 't welk 't verzuren der aarde ten gevolge heeft en den boomen menige ziekte bezorgt.

De bewaarplaatsen onzer vruchten worden geregeld geïnspecteerd. Al wat aangestoken is, verwijderd men en gebruikt het 't eerst.

P. v. D. VLIST.

DE DETAILHANDEL IN DESSERTVRUCHTEN

Thans, nu men in bijna alle dagbladen en speciale prijscouranten, ja zelfs in speciale couranten, telkens ziet aangekondigd en aangeboden: appels en peren voor dessert, onder allerlei hoogdravende aanprijzingen, als superfijn en superieur, meenen we dat het niet ondienstig is, onze lezers er eens op te wijzen, dat men toch voorzichtig moet zijn, bestellingen te doen bij minder vertrouwde zoogenaamde fruitkweekers, want als zoodanig doen tal van lieden zich gewoonlijk het liefst voor. 't Is ons echter bekend dat er velen onder zijn, die zelfs geen handbreedte terrein bezitten en gewoonweg kooplui in plaats van kweekers zijn. Nu is dit op zich zelf zoo erg niet; er kunnen en zijn ook onder kooplieden goede en eerlijke menschen en tegen deze is ons waar-schuwend woord allerminst gericht; maar er zijn er veel meer, dat bepaald wat men noemt schacheraars zijn en hier is men gewoonlijk slecht gestuurd.

Laat elk die werkelijk goede, superieure vruchten wenscht te ontvangen in de allereerste plaats bedenken, dat die niet voor weinig geld te koop zijn en dat deze wel eens, maar gewoonlijk niet in handen zijn van Jan en alle man. Daarom wende men zich tot vertrouwde kweekers, kweekers van naam, waarvan men weet, dat het er hun om

te doen is hunne cliëntèle eerlijk en waar te bedienen. Dat we hierop in het bijzonder de aandacht vestigen, ja, móeten vestigen, bleek ons nog weer dezer dagen, toen we eene bezending peren, van zoo'n schacheraar betrokken, ter keuring ontvingen, met het verzoek mede te willen deelen, of dat nu peren waren waaraan het praedicaat „superfijn” mocht worden toegekend. Verbeeldt u mijne verbazing, toen ik zag eene bezending miserabele Beurré d'Amanlis. Heeft men werkelijk de kwaliteit dezer vruchten, welnu, we kunnen ze als dessertpeer laten doorgaan, maar ook alleen dan. Deze vruchten echter, klein van stuk, krom en vol *Fusicladium*, waren van zoo inferieure hoedanigheid, dat 't in één woord schandelijk was.

Ter wille van het veelvuldig gebruik van onze vruchten, ter wille van onze lezers, ter wille van de bevordering van de Nederl. fruitteelt, waarschuwen we, niet op de eerste de beste aanbieding in te gaan. 't Gaat niet aan, vertrouwde adressen te noemen of minder betrouwbare openlijk aan de kaak te stellen; maar gaarne geven we, wanneer men ons per dubbele briefkaart vertrouwde adressen vraagt, deze op. Nog eens: koopt uw fruit niet van de eerste de beste.

J. A. KORS.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten aan een der drie Redacteurs.

Moestuyn of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters, Tuinaanleg, aan den heer Leonard A. Springer, Tuinarchitect, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 296.

In mijn tuin staat een EIK welke van onder BRUIN VOCHT afscheidt, wat dan tusschen het hout en schors schijnt te komen. Nu heb ik reeds op eenige plaatsen de schors tot op het hout weggesneden, doch ben bang den boom geheel te ringen, indien ik hiermede voortga.

Ook heb ik bedoelde plaatsen flink afgevoasschen en met een oplossing van negroline ingesmeerd, doch tot nu toe met weinig succes. Wat moet ik verder hier aandoen?

Bedoelde boom is voor eenige jaren terug met grond opgehoogd.

Vreeland.

W. J. H.

Antwoord: Indien de uitstorting van bedorven vocht bij een eik zulk een omvang heeft gekregen, dat geheele ringing noodig is, dan is de boom zeker verloren. Dikwijls heeft zulk een uitstorting een plaatselijke oorzaak, en is uitsnijden van het zieke hout tot op het kernhout voldoende.

Na de wond te laten drogen, insmeren met carbolineum of teer.

In uw geval zal de boom te lijden hebben van wortelzieke, veroorzaakt door 't ophoogen van den grond. Eiken kunnen daar niet tegen. Andere boomen soms zeer goed, b.v. Beuken, Iepen, Populieren, Platanen, maar Eiken beslist niet.

LEON A. SPR.

Vraag No. 297.

a. Zoudt u mij kunnen zeggen hoe het komt dat de VARENS, die prachtig gegroeid zijn, zulk een LICHT-GROENE KLEUR KRIJGEN? Zij staan altijd in de serre op het Zuiden en worden zooveel mogelijk tegen directe warme stralen beschut. Wat er tegen te doen?

b. Hoe kan ik de bloeiende GERANIUMS en HELIOTROPEN, die nog bloeien in den tuin, IN DE SERRE goed houden met bloem en blad?

Amsterdam.

v. L. M.

Antwoord: a. Het plaatsje in de serre op het Zuiden doet mij vermoeden, dat uw varens toch te licht staan. Waar ze zich echter daar goed ontwikkeld hebben, zou ik mij over die lichtgroene kleur maar niet al te ongerust maken. Dat trekt wel weer bij in de donkere wintermaanden, die aanstaande zijn. Het kan ook zijn dat uw varens gebrek aan voedsel krijgen, dan moeten ze in een iets grooteren pot overgestolpt worden, zonder echter de wortelkluit te beschadigen. Kan dat in het voorjaar geen kwaad, nu tegen den winter is het goed voorzichtig te zijn. Overigens de planten steeds matig vochtig houden.

b. Door ze in het volle licht te zetten en elk zonnestraaltje te benutten, kunt u de planten nog langen tijd in bloei houden. Houd de aarde matig vochtig.

v. L.

Vraag No. 298.

a. Inliggend zend ik u BLAD en BLOEM van een plant in mijn tuin. Hoe is de NAAM en hoe haar VOORT te KLEVEN?

b. Een SINAASAPPELBOOMJE, uit den pit gekweekt, brengt dat ook vruchten voort zonder veredeling?

Boskoop.

J. C. Sr.

Antwoord: a. De plant heet *Abutilon Darwinii* en kan in een matig verwarmde verwarmde kamer op een licht en zonnig plekje met succes overwinteren. Aarde matig vochtig houden. Voortkweeken door stekken in het voorjaar.

b. Ja, maar dan moeten het toch flinke boompjes zijn. Mooier en ook vroeger vruchtdragend is echter het Chineesche oranjeappelje, *Citrus chinensis*, dat op den sinaasappelboom, *Citrus Aurantium*, geënt kan worden.

v. L.

Vraag No. 299.

a. Moeten éénjarige GERANIUMS, die in kouden bak OVERBLIJVEN, ingekort worden en van alle blad ontdaan? Moeten de potten ingegraven worden?

b. Is het OVERHOUDEN VAN DRIEJARIGE GERANIUMS de MOEITE WAARD?

c. Kunnen eenige éénjarige GERANIUMS in VORSTVRIJE KAMER OVERGEHOUDEN worden, om daarvan in het voorjaar STEK TE SNIJDEN en moeten de planten nu INGENEDEN worden?

d. Moeten LEEUWENBEKKEN in rollen grond van den winter GEDEKT WORDEN?

e. Moeten jonge planten van GELE en WITTE MARGERIETEN BEWAARD WORDEN in kouden bak, vorstrijke kamer en worden ingesneden?

f. ANJERS IN POTTEN in den bak OVERWINTEREN of vorstrijke kamer?

g. Hoe kunnen HELIOTROPEN uit rollen grond BEWAARD BLIJVEN? Geen warme serre voorhanden!

Middelharnis.

Mej. M. C. S.

Antwoord: a. Niet inkorten, wel ontdoen van de oudste bladeren; de topblaadjes laat u zitten. De potten kunnen ingegraven worden, maar hoogst spaarzaam gieten; beter dat de grond droog dan nat is. De bak moet geheel vorstvrij zijn.

b. 't Ligt er aan wat u er later mee doen wilt. Voor perkplanten zijn eenjarige stekelingen of eenmaal overwinterde stekplanten beter. Die groeien forseher en bloeien sterker.

c. Ongetwijfeld; behandeling als onder a. aangegeven, of wilt u ze zoo lang mogelijk in bloei houden, dan geen bladeren verwijderen en de planten vlak voor 't venster in 't volle zonnetje zetten.

d. Niet bepaald noodig, doch bij strenge vorst kan 't veel goed doen.

e. Ja, de planten moeten vorstvrij overwinterd worden. Voorjaarsnoei is beter.

f. 't Is beide goed.

g. Nu voorzichtig oppotten met fiksche kluiten, dadelijk goed nat gieten en op het zonnigste en warmste plekje in de kamer zetten, vlak voor 't venster. Worden ze kaal, dan weinig of geen water meer geven. Voor vorst zijn ze uiterst gevoelig.

v. L.

Vraag No. 300.

Hoe moet in den WINTER een CLEMATIS VERZORGD WORDEN om deze des zomers met rijke bloemen te zien bloeien?

Telp.

Wed. I. J. G. S.

Antwoord: U zegt mij niet welke soort van Clematis bedoeld wordt. Is het een der grootbloemige soorten, dan is eenige bedekking tegen vorst wel aan te raden. Het is voldoende aan den voet der plant dan wat dek materiaal, turfstrooisel of blad, aan te brengen. Dat de daarboven uitstekende takken wat invriezen, kan geen kwaad, daar zij bloeien aan 't zomergewas. Maar u kunt de takken ook behouden door ze in stroo te pakken of wel door ze los te maken, op den grond uit te spreiden en zoo met droge turfstrooisel of blad te bedekken. Ook voor andere soorten kan een geringe bedekking geen kwaad.

v. L.

Vraag No. 301.

a. Hierbij zend ik u eenige blaadjes van mijn PHOENIX CANARIENSIS met het verzoek mij mede te willen deelen, waarvan DIE LIJDENDE IS en hoe ik de kwaal kan genezen. Zelfs het jongste blad is er al door aangetast, maar overigens ziet de plant er niet kwijnend uit.

b. Ik heb een hol van VELTHEIMIA VIRIDIFLORA, die nu begint uit te loopen; is het goed, dat ik die nu met verse aarde in een iets grooteren pot plant? Hoe diep moet hij staan en hoe behandel ik hem verder het beste?

c. Eindelijk zou ik graag den naam en wijze van behandeling willen weten van de plant, waarvan ik u hierbij een takje met vrucht zend.

Oegstgeest.

C. G.

Antwoord: a. Uw Phoenix is aangetast door een zwam, de *Graphiola phoenicis*, waartegen zoo goed als niets te doen is, omdat „afsnijden en verbranden der blaaden”, wat in dergelijke gevallen wordt aanbevolen, meestal gelijk staat met het vernietigen van de geheele plant. Intusschen wordt er wel beweerd dat men de kwaal kan tegengaan, door de aangetaste planten den geheelen zomer buiten te zetten op een plekje in de schaduw. Volgend jaar best eens te probeeren.

b. Zonder de planten te zien is het altijd moeilijk in dergelijke gevallen advies te geven. Staat de plant al lang in dezelfde aarde en is de pot te klein, ja dan is het nu een geschikte tijd. U geeft bladaarde, voor een vierde deel met oude koemest en zand vermengd. De bollen komen halwege in de aarde te staan en gedurende de wintermaanden houdt u de plant matig vochtig. Rusttijd van Juli tot September. Zie de artikelen over deze plant op pag. 483 en 602 van den vorigen jaargang.

c. Het plantje heet *Mesembryanthemum cordifolium foliis variegatis*, een heele mond vol, maar dat zooveel wil zeggen als bontbladig-hartvormig-ijkskruid. Het verlangt 's zomers buiten een zonnige standplaats en 's winters een droog, zonnig en vorstvrij plekje binnenshuis.

v. L.

Vraag No. 302.

a. Ik heb een paar BLOEIENDE KLIMOP planten in een tuin, de bloemknoppen zijn nu open en later komen er ZWARTE BESSEN aan. Kan ik die in den open grond ZAAIEN, en zoo ja, wanneer?

b. Om enkele twijgen vind ik een **METALHARDE RING**, ter breedte van \pm een centimeter, kunnen dat ook de eieren zijn waar de **RINGELRUPS** uit voortkomt?

c. Van mijn rozen haal ik bij dozijnen **JONGE HUISJESLAKKEN**. Op den grond vind ik des morgens wel de gewone gladde slakken, maar geen groote huisjeslakken. Kunt u mij ook verklaren **WAAR DIE kleine huisjeslakken VANDAAN KOMEN**, heide perk ligt midden in den tuin, aan beide kanten een voetpad.
Amsterdam. D. T.

Antwoord: a. U kunt de bessen zaaien, zoodra ze rijp zijn, op een vochtig, half-beschaduwde plekje in den vollen grond.

b. Ongetwijfeld!

e. Of de kleine slakjes behooren tot een nieuwe generatie van de gewone huisjeslak, dan wel tot een kleinere soort, is zoo zonder toezending van een paar exemplaren niet te zeggen. In elk geval komen ze uit eieren die de moederslak in uw tuin heeft gelegd, tenzij deze of de jonge diertjes, met grond of eenig ander tuinmateriaal er in gebracht zijn. v. L.

Vraag No. 303.

Met vr. dank voor uw antw. zend ik u hierbij nogmaals eenige peren.

De boom die ik heb staan onder den naam **Duchesse d'Angoulême** lijkt sprekend op de u toegezonden rietpeer, zooals u trouwens vermoedde. Het zijn toch rietperen (stoof- of hand-) u nu toegezonden onder no. 2 en 3? Hoe is de **WARE NAAM** van no. - (Vijgenpeer) en 4 **Chrétien William**? Is de pondspeer (gratiolo) een stoofpeer?

Uw bemerking dat mijn tuin koud is of mijn grond niet deugt, is volkomen juist. De grond is slechts bij het beplanten één, hoogstens twee steek omgespit. Ik dacht nu met veertien dagen de grond $\frac{1}{2}$ meter diep om te werken, te meer daar mijn boomen 3, enkele 4 meter van elkander staan en ik ze dus toch grootendeels verplaatsen moet.

Op hoeveel M. afstand kunnen halfstam boomen geplant worden? Is 5 M. voldoende? Is het goed dat ik eenige balen turf-molm bestel en deze met 2 à 400 kilo kalk door den grond werk?

Eenige boomen wensch ik te laten staan, doch wilde gaarne den grond rondom diep omwerken. Dat is toch geen bezwaar en doet aan de toekomstige vrucht geen schade?

Kan ik ook **HALF OCTOBER de BESSEN** en klapbessenstruiken **VERPLANTEN**, zoo ook **FRAMBOZEN** en **VRUCHTBOOMEN**? Ik meende dat het beter was voor de wortels. Ik vergat u ook te berichten dat de **Bon Chrétien William** alle jaren mooie vruchten voortbrengt. De stam wordt echter naar niet dikker, en ik moet gereeld steunen. Ik heb de kroon al eenige malen ingekort en ook eenige overlangsehe sneden in den stam gemaakt, doch te vergeefs. Is er een ander middel? Velp. B. B.

Antwoord: Wat de gezonden peren aangaat, we zullen u binnenkort daarop antwoorden, we zullen trachten de juiste namen gewaar te worden.

De Pondspeer (Gratiolo) is een beste stoofpeer.

Uw grond dezen herfst te laten omwerken is een uitstekend ding, doch dit had reeds direct moeten gebeuren. 5 Meter afstand voor een halfstam kan voor peren en pruimen wel, voor enkele appelsoorten zouden we liever 6 tot 7 Meter nemen. De afstand regelt zich ook al naar 't soort en de richting die de takken aannemen. Zoo maakt een Goudreinetje b.v. een breede, meer platte kroon, terwijl andere soorten meer pyramidaal opgroeien. Turfmolm door den grond te mengen is een goed

ding, vooral zoo uw grond hoog gelegen is. Op lage natte grond zal turf-molm nog meer water opzuigen. Kalk is uitstekend. De grootte van uwen tuin is ons niet bekend, of de hoeveelheid kalk voldoende is, kunt u nagaan, zoo per Are 50—70 K.G. berekend wordt. Is uw grond bijzonder kalk-arm, zoo zal wat meer volstrekt niet schaden. 't Is altijd gevaarlijk rondom boomen diep te gaan graven. U zult toch zoover van de boomen af moeten blijven als de wortels reiken, de uiteinden natuurlijk daargelaten. Aan de toekomstige vrucht zal 't geen schade doen, ja, we gelooven, dat deze er beter van zal worden. Half October kunt u met verplanten beginnen, zie daarvoor de wekelijksche werkzaamheden slechts na. Bijtijds verplant kunnen de boomen zich voor den winter nog wat herstellen van 't geleden verlies. Ons dunkt, wanneer de vruchten mooi zijn van uwe B. Chr. William, de kroon zich goed ontwikkelt, dan zal de stam toch niet achter blijven. Zooveel dikker wordt deze per jaar niet. Is hij overigens goed gezond, zie eens of 't ook hapert bij de veredelingsplaats? Me dunkt, dat zal metertijd wel terecht komen. 't Is wel mogelijk, dat de stam gevormd is van een zwakke groeier. Is de boom een- of tweemaal veredeld (onder en boven)? We zouden ook al niet weten, wat daaraan te doen, als goed mesten, te meer daar overlangsehe sneden niet geholpen hebben.

De pluktijd van Bré Napoleon loopt van begin tot half October, Marie Louise is gewoonlijk iets vroeger pluk- en tafelrijp. Napoleon rijpt Nov. tot Dec. Bon Chrét. William is een peer voor September, Beurré Superfin, voor October (pluktijd eind Sept.). Duchesse d'Angoulême wordt wordt begin October geplukt, rijpt Nov. Pondspeer wordt geplukt begin October en is een stoofpeer voor Nov., Dec. enz. Over de gezondene vruchten kunnen we niet direct een oordeel uitspreken. De tijd van rijpen bepaalt zich zelf; u probeert met den duim of de vrucht bij den steel zacht is, zoo ja, dan is deze te gebruiken.
P. v. d. V.

Vraag No. 304.

U zoudt ons zeer verplichten met het aangeven van een afdoend middel tegen **HUISJESLAKKEN**.
Amsterdam. Kn.

Antwoord: Wanneer de geachte vrager op zijn stuk blijft staan en beslist een afdoend middel verlangt, vrees ik, dat we hem moeten teleurstellen: Ik ken als zoodanig geen enkel bestrijdingsmiddel. Maar de levenswijze der algemeenste soorten is van dien aard, dat men met afzoeken en dooden al een heel eind komt. Men heeft daarbij in het oog te houden, dat ze gewoonlijk aan den onderkant der bladeren zitten. In de zanglijster hebben we verder een krachtdadige hulp. B. B.

Vraag No. 305.

Is het voorjaar niet de beste tijd om **ROZETTEN** van **KAARDEBOL** uit te steken en over te planten?
Deventer. J. B.

Antwoord: Dit kan in 't voorjaar zowel als in 't najaar geschieden, hoewel het niet te laat moet worden. B. B.

Vraag No. 306.

Tegen een **SCHUTTING** naar het Zuiden wensch ik **GEKWEKTE BRAMEN** te doen plaatsen; bestaan daarin ook nog soorten? Indien ja, welke kunt u dan als de meest vruchtgevendste aanbevelen? Moeten deze langs de schutting geleid worden, evenals druiven? Moeten ze ook gesnoeid worden? Indien ja, wanneer en op welke wijze, opdat geen vruchthout wordt weggesneden? B.

Antwoord: U kunt zoowel Europeesche als Amerikaansche bramen bekomen. Zeer aan te bevelen is de soort of beter, vercheidenheid *Lucinaria of elegans*, wel een reeds lang bekende, doch als 't ware uit de cultuur verdwenen.

De Amerikaansche zullen 't ook voor uw schutting best doen. Een paar goede grootvruchtige soorten zijn: *Minnewaski*, *Theodor Reimers* en *New Rochel*. Wanneer u de planten ontvangt, dienen ze op een kleine halve meter boven den grond afgesneden. 't Gaat er mee als met onze frambozen. Van uit den voet ontspruiten telken voorjaar scheuten, die een paar meter lang worden. Deze worden langs de schutting geleid, goed verdeeld; de zwakkere neemt u bijtijds weg. Aan deze ranken komen 't volgend jaar de vruchten en zoodra deze geoogst zijn, neemt u ze tot op den grond weg om de nieuwe stengels, die van uit den voet zijn ontsproten, de volle ruimte te geven. De behandeling komt dus met die der framboos overeen. Van vruchthout wegsnoeien kan dus geen sprake zijn. Worden de nieuwe stengels te lang, zoo wordt 't kopje er uit genomen, waardoor de onderste oogen aansterken. De vruchten moeten geplukt, als ze door en door rijp zijn, anders laat de smaak wel wat te wenschen over. P. v. d. V.

Vraag No. 307.

Als abonnee van „Onze Tuinen” kom ik beledigd verzoeken mij de noodige adressen, indien mogelijk, te willen geven. Ik wilde nl. gaarne weten bij wie ik zijn moet om terpaarde en blauwe en gele klei (geen kuik) te bestellen. L. V.

Vogelenzang.

Antwoord: Zulke adressen weten wij niet, maar informeer eens bij een steenfabrikant. Of kan een onzer lezers den vrager inlichten? RED.

Vraag No. 308.

Naam en behandeling **AMARYLLIS**.
Ginneken. H. R.

Antwoord: Uw *Amaryllis* is hoogstwaarschijnlijk een *Hippeastrum*. Wij zouden u aanraden de bol niet in Januari, maar in Maart op te potten. Water heeft hij niet noodig, vóór de bladeren boven de aarde komen.

De kleine bolletjes neemt u er af, om eenige bij elkander in een bloempot te worden gezet.

Het geslacht *Hippeastrum* bevat bijzonder mooie bloemen. J. K. B.

Vraag No. 309.

a. **RIMPELT** nevensgaande **PEER**, omdat die **TE VROEG GEPLUKT** is of ten gevolge van **Fusicladium**?

b. Kan een **KALKBEMESTING FUSICLADIUM TEGENGAAN**?

c. Kunt u mij een **BOEK** aan de hand doen over **BEMESTING DER VRUCHTBOOMEN IN VERBAND MET ZIEKTE**?

d. Waarom komt nevensgaande **DRUIF** niet tot ontwikkeling? Velp. A. B.

Antwoord: a. Hoewel er een paar onbetekende vlekjes van *Fusicladium* op de peer zaten, is het rimpelen toch uitsluitend toe te schrijven aan het te vroeg plukken.

b. *Fusicladium* wordt uitsluitend bestreden door bespuiting met Bord. pap. Niettemin kan het nuttig zijn, dat de boom een kalkbemesting krijgt, waardoor de gezondheid bevorderd wordt, en daarmee het weerstandsvermogen tegen schadelijke invloeden van allerlei aard.

c. Een dergelijk werk is mij onbekend.

d. Aan de slechte ontwikkeling van uw druif zal de slechte zomer van 1907 wel in hoofdzaak schuld hebben. Intusschen kan ik niet uitmaken of niet de valsche meeldauw mede in 't spel is, daar ik op de ge-

barsten vruchten geen spoor van deze zwam ontdek, waartegen prof. Ritzema Bos zwavelbestuiving voorschrijft. Ik raad u een paar trossen (maar dan beter verpakt: de tros kwam zeer beschadigd aan) te zenden aan 't Instituut voor Phytopathologie te Wageningen. B. B.

Vraag No. 310.
Wanneer is het de beste TIJD SIERHEESTERS TE VERILANTEN? Ik bedoel speciaal sering en struiken, Deutzia's, Succubal, Jasmin etc.
Velp. H. C. H.

Antwoord: Het najaar is de beste tijd.
LEON A. SPR.

Vraag No. 311.
a. Hoe is de NAAM dezer FEERSOORT?
b. En welke waartoe 't takje met alleen bladeren behooren? Terens pluktijl.
Rotterdam. Sch.

Antwoord: a. We kennen het door u gezondene peertje niet; hoogstwaarschijnlijk een zaailing. Indien u de boom niet om zijn schaduw die hij u schenkt, of om zijn groen, waar uw oog op starren kan, behouden wil, hoe eer hij dan zijn plaats aan een, die beter vruchten voortbrengt, afstaat, hoe beter.

b. Zoover hebben we het in de fruitkennis nog niet gebracht dat we, aan een klein takje, met een blad of wat er aan, kunnen zien hoe de naam der peersoort is, waarvan dat takje afkomstig is. Vooral niet, als zo'n takje blijkbaar afkomstig is van een boompje, dat door een of andere oorzaak niet normaal groeit.

J. C. M.

Vraag No. 312.
Nietbloeiende PLOEUX.
Goor. Mej. Th.

Antwoord: Uw pioenroos heeft het niet prettig gevonden tweemaal kort achter elkander verplant worden, maar wanneer u wat geduld hebt en haar een paar jaren rustig laat staan, jaarlijks mest, dan zal zij weer volop mooie bloemen geven die flink en sierlijk boven de donkergroene bladeren uitkomen. J. K. B.

Vraag No. 313.
a. BIGNONIA (Tecoma) RADICANS, een paar jaar oud, een jaar geleden verplant (nu naar 't eerst gebloeid te hebben) prachtig aangeslagen, meter-lange takken, nog rol op in blad (nu geen bloei natuurlijk) groeit eerst lings geverfd houten schot, waartegen ze zich vasthecht, doch nu weer los laat (trekt vezel mee af). Bereikt nu ruim den zandsteen muur, doch hecht zich daar niet vast, gelijk ik verwachtte. Uw opinie? Wellicht volgend jaar bij nieuwen groei! Zoolang met ijzerdraad steunen?
b. Uw opinie omtrent KASTANIE-AFTREKSEL TEGEN WORMEN IN POTTEN? Onschadelijk voor de wortels? En vooral, doeltreffend?
c. Is u bekend TROPAEOLUM Isola bella? Ik kreeg daarvan indertijd eenige stekken van de Palmengarten-direction te Frankfurt, die echter helaas door omstandigheden dood zijn gegaan. Zou die gaarne weer hebben, doch weet niet naar waar. Oranje-gelc, eenigszins gefranjerde blaem met lakroede vlekken.
Ginneken. K. C. de V.

Antwoord: a. Ik denk dat bij den nieuwen groei in het volgende jaar de takken wel weer zullen „pakken”. Om verder losscheuren te voorkomen, raad ik u de nu losgeraakte aan te binden aan spijkertjes, die u in de metselvoegen van den muur slaat. Wil de plant zich echter tegen zandsteen niet vasthechten, span dan grootmazig

kippengaas vóór de takken, zoodat ze wel tegen den muur moeten opgroeien.

b. Het middel wordt meermalen aanbevolen en van schadelijkheid voor de wortels heb ik nimmer iets vernomen. Eigen onderzoek heb ik echter daaromtrent niet.

c. De door u genoemde variëteit van *Tropaeolum* is mij niet bekend, maar is blijkbaar een der vele vormen van de gewone O.-I. Kers, *Tropaeolum majus* of wel van de *Tr. Lobbianum*. Informatie bij zaadhandelaars zal u wel verder helpen.
v. L.

Vraag No. 314.
a. Wanneer moeten GERANIUMS binnengehaald worden (in den kelder) en hoe moet ik ze daan overwinteren?

b. In No. 14 van „Onze Tuinen” vind ik aangegeven dat FUCHSIA'S om dezen tijd in den KELLER geplaatst moeten worden; geldt zulks ook voor een nog mooi bloeiend exemplaar met hout blad?

c. Hoe moet ik OXALIS (geplaatst in kurken bak) OVERWINTEREN?
Ginneken. Jongheer P. C. J.

Antwoord: a. Lees hierover de antwoorden op overeenkomstige vragen in de vragenbus van deze week.

b. Dat zou wel jammer zijn. Zet de plant liever op een luchtig en licht plaatsje binnenshuis, liefst vlak aan 't venster dat den eersten tijd met mooi weder opengezet kan worden.

c. Stilletjes in den bak laten staan en is het een afstervende soort, dan op een droge, koele, maar vorstvrije plaats overwinteren. Is het er een met blijvend blad, dan een licht plaatsje opzoeken en matig gieten!
v. L.

Vraag No. 315.
Door welke ZIEKTE is de AZALEA aangetast, waarvan ik u hierbij eenige takjes zend? De BLADDES zijn STERK GEZWOLLEN en VERDIKT als bij GALVORMING.
Amsterdam. Een leerling van den Tuinbouw-wintercursus.

Antwoord: Van het Phytopathologisch Instituut te Wageningen ontvingen wij volgend antwoord, waarvoor wij hierbij onzen dank betuigen.

De *Azalea indica*, waarvan u ons materiaal stuurde, is aangetast door de zwam *Erobisidium Azaleae* Peck. De

Exobasidium-soorten veroorzaken aan verschillende Ericaceën dergelijke gallen. Afsnijden en verbranden der aangetaste deelen moet worden aangeraden, daar later aan de oppervlakte onder de cuticula de sporen vrij zouden komen, van welke nieuwe infectie kan uitgaan.
H. M. QUANJER.

Vraag No. 316.
Welke zijn de NAMEN van bijgaande I EKEN?
Lobith. F. M.

Antwoord: 1. Marie Louise, begin Oct.; 2. onbekend; 3. Beurré Kermis, begin Oct.; 4. Maagdepeer, einde Sept. J. A. K.

Vraag No. 317.
NAAM en GEBRUIKSTIJD van bijgaande APIELS.
Terwalde. Mej. Schn.—B.

Antwoord: a. Rode herfst-calrille, einde Sept.—Nov.; b. Wijker pippeling, Dec.—Maart; c. *Aunus Reinette*, overheerlijke dessertappel, Dec.—Mrt.; d. Herfst-bloemzoete, Oct.—Dec.; e. onbekend.
J. A. K.

Vraag No. 318.
NOTEN met DUXNE SCHAAAL.
Ridderkerk. B. B. Bz.

Antwoord: Het verschijnsel dat bij de door u aan mij gezonden noten is waar te nemen, is niet vreemd. Vooral jonge boomen vertoonen dat nog al eens zeer veel. Dit wordt bij het klimmen der jaren wel beter. 't Eenige wat u zou kunnen helpen is aan den grond, waarin uw boom staat, wat kalk te geven (dit najaar) en dan in 't voorjaar wat Phosphorzuur en Kali.

Geef van 't eerste ± 10 K.G., van de beide laatste elk 1 K.G.
J. A. K.

Vraag No. 319.
RIMELENDE PEREN.
Hilversum. Merr. E.

Antwoord: Op het oogenblik nu we u antwoorden, 5 Oct., bezien we uwe peren nog eens en vinden ze beide volkomen eetbaar, zonder enig spoor van rimpelen. De soort is *Beurré Saint Germain*, een 1e klasse handpeer, maar toch goed eetbaar. U bewaart de vruchten toch niet in een droge kamer, dat is niet goed en kan het rimpelen bevorderen, een kelder is beter.
J. A. K.

TENTOONSTELLINGEN.

Bloemen- en Plantencommissie.

In tegenwoordigheid van een vriendelijk herfstzonnetje vergaderde den 9en October de Bloemen- en Plantencommissie in de kleine restauratiezaal van Artiste Amsterdam.

Er was veel bezienswaardigs ingezonden en zonder twijfel behoort deze bijeenkomst tot de best geslaagde van dit jaar.

Dat de prijsvragen tot het succes hebben bijgedragen, weten onze lezers reeds uit het voorloopig verslagje van de vorige week.

Wij bespreken nu het ingezondene in volgorde, zooals wij onze notities hebben gemaakt. Wij beginnen bij de inzending Asters van den heer W. van Veen te Leiden en maakten al dadelijk de opmerking, dat deze Herfstasters keurig waren geëxposeerd, trou-

wens, dat doet de heer Van Veen al tijd netjes. Wij hebben een poos staan filosofieeren wat nu wel de schoonste was van het dozijn Herfstasters dat voor ons stond en we begonnen met Minnie aan te wijzen, welker lila gekleurde bloemkorfjes ons zoo trouw toelachten, maar.... Robert Parker in datzelfde genre vonden wij ook mooi en Brightness won die het eigenlijk niet? Toen kwam de vaas met *Lil. Tardell* in ons vizier en ja, die zacht roode bloemen, dat was toch je ware; er is zoo veel lila, zoo veel paars, dat een rood-gekleurde wel in 't bijzonder op den voorgrond treedt. En *Beauty* dan? Zeker, ook aardig, zou aardiger zijn wanneer het wit reiner was. *Aster Novae-Belgiae* draagt tamelijk groote bloemen, die donker blauw gekleurd zijn en die ook op het adjectief *schoon* aanspraak mag maken.

Hiernaast stond eene inzending van de heeren Joh. van den Berg en Zoon te Amsterdam, die ingezonden was op de prijsvraag naar 12 van de beste Herfst-Asters in dwergvorm in potten gekweekt. Inderdaad snoesjes van planten, die, getooid met lieve bloemen, varieeren in hoogte van 20 tot 40 c.M. Bijzonder mooi vonden wij *Aster Amellus preciosa* met donker blauwe bloemkorjes. *Madonna* is een variëteit van *Novae-Belgiae* met witte bloempjes en waren de bloempjes van *Elsy Perry* zacht rood. Dat de heeren Van den Berg op deze en een dergelijke inzending de eerste en tweede prijs kregen, meenen wij reeds de vorige week verteld te hebben.

De heer F. Koppius te Alphen aan den Rijn exposeerde als nieuw eenige bloemstengels van *Tritoma Uvaria erecta*, een Vuurpijl, welker bloemen naar boven gericht zijn in plaats van naar beneden, zooals wij dat gewoon zijn. Na den bloci drukken zich de bloemen tegen den stengel aan, wat wel zeer eigenaardig, maar eerder stijf dan mooi is. Van de meeldraden ziet men niets.

Nu krijgen wij de met zilver bekroonde inzending Asters van de heeren E. H. Krelage en Zoon te Haarlem, die van elke variëteit een flinke bouquet had geëxposeerd, die niet altijd even los gerangschikt waren. *Aster Amellus bessarabicus* wordt niet hoog, maar bloeit bijzonder rijk met donker lila gekleurde bloemkorjes. *Rycroft Pink* draagt vleeschkleurig roze bloemen en de afgesneden bloemstengels vertelden ons, dat zij bijzonder rijk bloeien. F. H. Burbidge is een verscheidenheid van *Novae-Belgiae* en tooit zich met licht lila bloemen.

De heer K. Wezelburg te Baarn zond ook een mooi dozijn en wij noteerden uit zijn twaalfstal: *Feeën-kind*, met honderden kleine licht lila bloempjes getooid; H. J. Jones, lila en *Virginicus*, wit.

Bijzonder mooi geëtaleerd was de inzending nieuwe Cactus-Dahlias van de heeren E. H. Krelage en Zoon, die stuk voor stuk fraai waren. De afzonderlijke bloempjes worden hoe langer hoe meer gepijpt en sommige bloemen doot denken aan een spin met een groot aantal pooten.

Bijna de geheele achterkant was bezet met Proenbloemige Dahlia's van den heer Hornsvelde te Baarn. Wij zullen over deze collectie niet uitwijken, omdat er spoedig een artikel aan gewijd wordt. Zooals de lezers weten, ontving deze inzending een zilveren medaille.

Op de prijsvraag naar 12 Orchideeën van de meeste soorten en verscheidenheden was maar eene inzending, al kunnen wij er direct aan toevoegen, dat zij den eersten prijs, eene verguld zilveren medaille, werd waardig gekeurd. Deze inzending was van den heer E. A. Lehmann te Amsterdam en toen wij er voor stonden voelden wij ons al dadelijk aangetrokken tot de mooie kultuurplant van *Cattleya John Bagulea* met 17 karmijnroode bloemen welke een nog donkerder gekleurd labellum droegen. De blauwe *Panda*, *Panda coerulea* droeg aan één bloemstengel 15 bloe-

men, die flink ontwikkeld waren. *Cattleya labiata* droeg 4 bloemen, die lilrose gekleurd, altijd aantrekkelijk zijn. *Epidendrum prismatocarpum* behoort tot de eenvoudige Orchideeën maar toch zien wij haar gaarne, vooral wanneer zij getooid is met 9 bloemstengels die afwisselend tusschen 15 à 20 bloemen aan een stengel droegen. *Miltonia candida* zag er met haar vijf bloemstengels ook niet kwaad uit en komt het witte labellum goed tegen de dof-bruine sepalen en petalen uit. Al deze Orchideeën en nog meer waren op keurige wijze geëtaleerd en rusten op een „fond” van *Adiantum*-groen.

Mrs. Roosevelt is de naam van een decoratieve Dahlia, geëxposeerd door de heeren J. Scherpzand & Zoon te Hillegom. De bloemen waren zeer groot en herinnerden ons levendig aan de stijve Dahlia's van weleer.

De heer B. J. Bos, tuinbaas bij den heer E. de Lange te Amsterdam, vertoonde een proefje van zijn kweekerkunst dat gezien mocht worden. Hij zond in een aantal planten van *Coleus* en eenige rijkbloeiende en bijzonder goed gekweekte exemplaren van *Pelargonium zonale* var. *Paul Grampel*.

Het vaasje met afgesneden bloemstengels van *Diplostegium (Boltonia) laevigatum* van den heer Wezelburg te Baarn hadden wij gaarne medegenomen naar een bloemenvriend, die al een paar maanden huisarrest heeft, maar wij zagen den heer W. niet en moesten dus zonder deze mooie bloemen vertrekken. De rose gekleurde bloemen doen sterk denken aan een stroobloem. 't Is een vaste plant niet alleen om te noteeren maar ook om te bestellen.

Dat de heer A. P. Hendriksen te Halfweg, een botanisch getuigschrift kleeft voor zijn ingezonden (*Trachymene (Didiscus) caeruleus*) hebben wij reeds verteld. Het is een eenjarige Umbellifer met lichte blauwe bloempjes waarvan wel het bijzondere is, dat deze in een enkelvoudig scherm bijeen staan.

Phygellus capensis (bloemstengels) zagen wij van den bloemenliefhebber en plantenkenner bij uitnemendheid, de heer H. D. Willink van Collen, te Breukelen, die deze Kaapsche schoone, inzond, als onvoldoend bekende plant waar niets tegen te zeggen valt. De plant draagt buisvormige menierroode bloemen, die in een luchtige pluimvormige tros bijeen staan. Zij behoort gedurende den winter in een koude kas t'huis en staat 's zomers buiten.

Uit een en ander is de conclusie te trekken dat de Octoberbijeenkomst veel te zien gaf en ongetwijfeld zal dit ook het geval zijn in de laatste bijeenkomst die in November zal gehouden worden en wekken onze lezers op dan een kijkje te gaan nemen, wantoe tusschen 2—4 uur gratis gelegenheid wordt gegeven. De ingang is in de Plantage Middenlaan.

J. K. B.

rede zeide: „het succes is enorm”.

Nog maar zelden zagen we zulk een groote collectie fruit in zoo'n groote verscheidenheid en van zulke uitstekende kwaliteit bijeen. De tentoonstelling kon de vergelijking met al wat er op dit gebied in de laatste jaren in ons land te zien is geweest glansrijk doorstaan. De afdeling Tiel van de „Ned. maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde” mag dan ook trotsch op haar arbeid terug zien.

De deelneming was boven verwachting, uit alle oorden des lands, zoowel uit Limburg als uit Zeeland, uit Utrecht, Noord- en Zuid-Holland kwamen inzendingen, om van Gelderland, dat 't leeuwenaandeel had, op dit oogenblik niet te spreken. Mannen wier namen op fruitkundig gebied een zeer goeden klank hebben, traden tegen elkander in 't strijdperk.

Namen zal ik ditmaal niet noemen; in een volgend nummer hoop ik meer gedetailleerd het een en ander over deze tentoonstelling mede te deelen. Enkel zij nog vermeld dat de nomenclatuur van het ingezondene, op enkele uitzonderingen na, uitstekend, en het fruit in doorsnee van absoluut eerste kwaliteit was, zoodat de jury een ware reuzentaak had te verrichten. Des morgens om 10 uur begonnen, moest ze des avonds 10 uur nog een groot deel van haar arbeid tot den volgende morgen laten rusten.

Ook in de afdeling groenten was een massa ingezonden enkel voor de eerste vraag, de grootste en beste verzameling groenten, waren zeven inzenders. Bij deze inzendingen was terstond te zien dat Tiel en omstreken op het gebied van den groentencultuur nog veel kan leeren. Ook hierop hoop ik in een volgend nummer terug te komen.

Naar den prijs uitgelooft voor de volledige verzameling gesteriliseerde groenten dengen twee inzenders, die beiden den verstokten tegenstander van dit systeem, „zouden bekeeren. In de afdeling verpakkingsmateriaal was veel te leeren, in allerlei vormen, van verschillende grondstoffen vervaardigd was er van het goedkoopste tot het meer hieratieve ingezonden. Ook op het gebied van tuinbouwgeredschappen was het nieuwste aanwezig.

De bijen, althans producten van de bijenteelt waren in een afzonderlijk lokaal geherbergd, terwijl de bijen zelf in den tuin opgesteld waren. Volgens het oordeel van deskundigen op dit gebied was ook dit deel van de tentoonstelling, het vele nat in aanmerking genomen, boven verwachting geslaagd.

Als een navolgenswaardige nieuwigheid was er ook een z. g. verkoopafdeling aan verbonden, waar zoowel fruit als producten van den bijenteelt konden verkocht worden, mits de voorraad steeds werd aangevuld. Dit veroorzaakte een gezellige drukte, velen zag men een kistje fruit of potje honing als een welkom thuis van de tentoonstelling mede nemen. Onder de inzendingen buiten het programma blonk vooral de collectie fruit van de Rijkstuinbouwwinterschool en van den Pomologische tuin uit. Eenparig kende de jury daaraan de beschikbare eereprijs een gouden medaille, toe.

Nog zij vermeld dat het bezoek vooral op Zondag de verwachting verre overtrof.

Tiel.

J. C. MULJEN.

Ieder die 5 nieuwe abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuiniers, ontvangt gedurende één jaar dit blad gratis.

Tuinbouw-Tentoonstelling te Tiel.

Wanneer we onze meening over het welslagen van deze tentoonstelling in het kort willen uitspreken, dan onderschrijven we ten volle, wat de voorzitter in de openings-

UITSLAG PRIJSVRAAG.

(Vervolg.)

Inrichting bloementuintje.

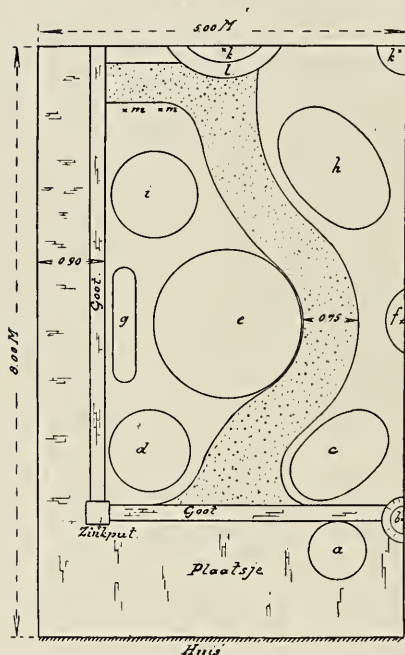
Grondverbetering. Ingeval de bodem uit vast zand bestaat, de geheele oppervlakte \pm 0.70 M. diep omwerken.

Bestaat de bodem uit doorlatend zand met zwarten bovengrond, dan dient de zwarte aarde uit het pad genomen en in de perkjes gebracht, terwijl onder uit de perkjes weer zand wordt gehaald om het pad te vullen.

Den grond in de perkjes en daar waar de klimplanten komen 0.40 à 0.50 M. diep te vermengen met fijn turfstrooisel en bladaarde, en overvloedig te bemesten met ouden koemest. Ook het gedeelte waar gras moet komen dient bemest. Echter niet te diep onderspitten.

Bij de plaatsbepaling der planten tegen de schutting, rekening er mede

Inrichting bloementuintje.

te houden dat mogelijk aan de andere zijde ook planten daartegen staan.

Is het tuintje hoog gelegen t. o. het omliggend terrein, dan zal het uit zich zelf voldoende afwateren. Ligt het echter laag, dan zou een zinkput met deksel gemaakt kunnen worden, terwijl straat met goot dan eenigszins beneden het terrein dienen te liggen.

Ook is het gewenscht dat het geheel, van af het plaatsje, ongeveer 0.20 M. oploopt.

Aanleg en beplanting. Verondersteld wordt dat op het eind van het straatje

een deur in de schutting is. Mocht dit niet het geval zijn, dan kan in het verlengde van m.m., vlier geplant worden; hierdoor ontstaat een geschikt hoekje voor bergplaats.

Het hoofdperk kan, waar het tegen het pad komt, daarvan gescheiden worden door een gebogen plankje (schroot) bevestigd aan eenige in den grond geslagen paaltjes.

Tegen de schuttingen west en zuid, ijzergaas te maken op eenigen afstand van de planken. (Staan de schuttingpalen in het tuintje, dan kan het daartegen bevestigd worden.)

Het pad moet in het midden een weinig hooger zijn dan aan de kanten, en kan bedekt worden met fijne grond of schelpen.

In het plaatsje tegen het huis, een bloemenbak (a). Hiervoor kan een gedeelte van een petroleumvat dienen (teervat is ook goed) geplaatst op een paal. Bak en paal te bekleden met kurkschors of berkenschors.

Het maakt natuurlijk een groot verschil of men zelf wil zaaien en kwee-

ken, of dat men door een tuinman de bloemen laat leveren. In het eerste geval zal men den geheelen zomer slechts één soort in een perk kunnen hebben. In het tweede geval kan men een paar maal bloeiende planten laten plaatsen.

Hieronder volgen, uit de groote keuze die er is, voor elk perk eenige, meest éénjarige bloemen.

a. Diverse kamerplanten in potten; de ruimte tusschen de potten te vullen met turfmoel of bladaarde.

b. Kamperfoelie. Daar deze plant in de straat komt te staan, kan er na het planten, een kantlaag van steenen omheen worden gezet.

c. Reseda, *Portulaca grandiflora*.

d. *Myosotis*, Rabarber.

e. Hyacinten, *Begonia's*, *Begonia semperflorens* in een rand van *Lobelia*; *Sierkool* ('s winters).

f. *Turners crimson Rambler*.

g. *Geraniums*, *Montbretia's*.

h. *Asters*, *Afrikanen*, *Fuchsia's*.

k. *Wilde wingerd*.

l. *Lelietjes der dalen*.

m. *Sier-Aalbes*, *Stamrozen*.

In het gras hier en daar sneeuw-klokjes en kivietsieren.

AMATEUR.

BRIEVENBUS.

Spiraea grandiflora.

Geachte Radactie!

Vergun mij na de uitvoerige bespreking, waarmee mijn opmerking over *Spiraea grandiflora* (zie No. van 5 Oct. j.l.) van de zijde des heeren Springer vereerd is, nog een enkel woord.

Om nog eens te beginnen met het begin: De heer U. brengt in zijn bekend opstel, *Sp. grandifl.* onder de groep der *Sorbaria's*. De heer Springer, die N.B. volgens zijn eigen verklaring zeer goed weet, dat dendrologen als Dippel en Koehne dit ook doen, trekt hierop van leer en zegt (no. 17 Aug. '07): „Dit is beslist fout”. „*Sp. grandifl.* behoort tot de groep *Exochorda*.”

Ik voor mij zou een dergelijke uitspraak, zonder vermelding van auteursnaam, niet voor mijn rekening willen nemen, zelfs al was ik een „oude rot” als de heer S. De eenige opmerking, waartoe de heer S. hier gerechtigd was, zou m. i. luiden: Amice, in theorie heb je met die *Sp. grandifl.* (Sweet) wel gelijk, maar denk er aan, dat kweekers onder dezen naam altijd afleveren *Exochorda grandiflora*.

Ietwat verbaasd ben ik over de terechtwijzing aan mijn adres, dat ik met mijn zoogenaamde verdediging van den heer U. medehelp, „de schromelijke spraakverwarring” te bestendigen. Voor iemand als ik, die niet alleen een belangstellende, maar ook een ordeliende lezer ben, gekant tegen welke verwarring dan ook, is dit zwaar te verduwen. Volgens mijne meening ontstaat deze verwarring juist door het weglaten van den auteursnaam in gevallen, waar verschillende opvattingen mogelijk zijn, zooals in het onderhavige. Voorzichtig toch! meent de heer Springer. „Wij moeten praktisch zijn en onze liefhebbers niet in de war helpen”.

„Men moet zorg dragen, geen dwaalbegrip te vormen”. Op deze en dergelijke gronden schijnt hij het gebruik van auteursnamen voor liefhebbers te moeten ontraden. Het klinkt vreemd! Gelukkig gaat bij den heer S. zelf de natuur boven de leer, althans in zijn opstel „Mooie Bramen” in

hetzelfde nummer geeft hij wel degelijk de auteursnamen bij twee *Rubus*-soorten. Of is dit opstel niet voor liefhebbers bedoeld?

Anderen belangstellenden lezers zal het opgevallen zijn, dat de heer S. eigenlijk van het punt in quaestie eenigszins afdwaaft. Zijn betoog, dat men verstandig handelt, door bij bestellingen zich te richten naar de onder kweekers gebruikelijke benamingen, gaat langs de zaak heen. De aanhangige vraag is feitelijk deze: Moet men, schrijvende in een blad — zij het dan ook voor liefhebbers — den auteur vermelden bij benamingen, die door andere auteurs gebezigd worden voor andere soorten? Mijn meening blijft: Ja! want hierdoor is men „duidelijk” en voorkomt men „dwaalbegrippen” en „spraakverwarring”.

En verder: Mag men een inzender, die een bij kweekers minder gebruikelijke synoniem bezigt, (mits hij den auteursnaam vermeldt of deze uit het verband duidelijk blijkt) te gemoet voeren: „Dit is beslist fout”? Ik meen te moeten antwoorden: „Nee — en ook de heer Springer mag dat niet doen”.

EEN BELANGSTELLEND LEZER.

Namen van appels.

Petite Marguerite en *President d'Osmonville*; *Beurré Diel* met syn.; *Loddington*.

Naar aanleiding van de beantwoording der vraag No. 239, pag. 204, deelt de heer Galesloot ons mede, dat de peren *Petite Marguerite* en *President d'Osmonville* reeds lang bij hem worden gekweekt en reeds een massa boomen van deze soorten door hem zijn afgeleverd. We wisten dit niet, wijl de heer G. ze niet noteert in zijn prijscourant, terwijl minderwaardige soorten daarin wel vermeld staan. De heer G. beveelt ze ten zeerste aan. Eene beschrijving dezer soorten vindt men vermeld in *De Veldbode* (tijdelijk orgaan der „Ned. Pom. Ver.”), en we veronderstellen, dat de geachte vrager ze daarin heeft aange-

troffen. De eerste is September rijp, de andere een maand later.

Bij de beschrijving van *Deurri Del* (zie vorige Jaargang) gaven we als syn. op *Bré des Trois-Tours*, *Bré magnifique*, *Bré royale*, *Poire Melon*. De heer G. meent dat door deze syn. te gaan vertalen, de abuizen komen. De vertaling is echter niet noodig, immers wij gebruiken de Fransen namen der peren zooals die in Frankrijk vermeld worden. Beurri wordt toch immers niet door ons gebezigd als Boterpeer. Onder genoemde syn. is deze peer, volgens den pomoloog F. Lucas, zeer veel verspreid, al bezigen wij Hollanders dan ook uitsluitend *Bré Del*. Wanneer men spreekt van Meloenpeer, dan wordt algemeen daarmee dit soort bedoeld, al mag 't waar zijn, dat er een „eigenlijke” Meloenpeer is, door Knoop beschreven, die tot onze vroege peren mag gerekend worden, maar die we in onze hedendaagsche prijscouranten echter tevergeefs zoeken. Zoo'n groot abus hebben we dan ook niet begaan.

De appel „Loddington” is werkelijk zoo'n onbekende niet. In meerdere prijs-couranten is ze genoteerd en bovendien uitvoerig beschreven, o. a. in „Onze appels en peren”, door H. de Greeff, 2de serie. De heer G. wenschte gaarne te weten, waar Z. Ed. deze appel beschreven kan vinden, ze is hem onbekend.

We danken intusschen den heer Gale-sloot voor zijne belangstelling en bemoeiingen voor de goede zaak.

P. v. d. V.

Kaardebol.

— — — En nu het helpen op vraag 198g, „zaad van Kaardebollen”.

Ik heb er buiten een paar gevonden; één er van uitgeplozen en er zaad in gevonden naar mijn idee. Indien de vrager er op gesteld is, kan hij of zij van mijne zaden met alle plezier een paar medekrijgen, als mij het adres opgegeven wordt.

Deventer. J. BOKHORST.

Den inzender van Vraag no. 198 wilt u misschien mededeelen, dat ik de *Dipsacus sylvestris* elk jaar kweek en hem gaarne wat zaad van mijne meer dan 2 M. hooge planten zenden zal. Ook zaad van een *Toorts*, die 3.60 M. hoog werd, stel ik disponibel.

Hoogachtend,

Naarden. A. E. W. TOE LAER.

Bijschrift: Met dankbetuiging aan de beide heeren, die zoo vriendelijk zijn, hun oogst van deze fraaie planten disponibel te stellen, herinneren we er aan, dat het voldoende is, wanneer de aanvragers een 2½ postzegel insluiten voor de verzending als Monster zonder waarde. Red.

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Otto Schulz,

Bussum. Tuin-architect.

NUNSPEET.

Pensioen aangeboden, tijdelijk en doorlopend: op mooi gedeelte van het dorp. In de nabijheid van de bosschen en het station. Billijke prijzen.

Dames DERKS en MENKE.
Brinkersweg.

(142)

Bloemen- en Gazonmest

kost, netjes verpakt in busjes met gebruiksaanwijzing en een glaasje voldoende voor een Liter water, franco thuis:

Proefbusjes f 0.50; bv. 1 KG. f 1.—;
1½ KG. f 1.25; 2 KG. f 1.50; 2½ KG.
f 1.75; 3 KG. f 2.—; 4 KG. f 2.50;
5 KG. f 3.—.

Wederverkoopters genieten korting.

Mij. tot Verkoop van Hulpemeststoffen.

OPGERICHT 1893 TE DORDRECHT.

Verder alle soorten Meststoffen voor Land- en Tuinbouw. (116)

Sprenkelaars Systeem „Vermorel”, poeder voor Bordeauxsche pap, Kopervitriool enz.

Vraagt inlichtingen en prijsopgaven.

Het beste adres voor

Dekmateriaal

tegen zeer concurrerende prijzen is:

JEAN HEYBROEK,

Baarn.

(141)

R O Z E N

GRATAMA.

TE KOOP GEVRAAGD:

1 Jaargang 1906—1907 van „ONZE TUINEN”. Brieven fr., lett. M., Boekh. Firma EDAUW, Gouda. (139)

(120)

Onoverschatbaar doelmatig voor Land-, Tuinbouw en Industrie.

Prijs van af f 35 en hooger.

B. J. RUBENS & Co., Imp., Amsterd.

Vraagt prospectus No. 1923.

Koninklijke Rozenkweekerij
GEBRs. GRATAMA & Co., Hooogeveen.

Prijs-courant verkrijgbaar. (144)

Handel in Turfstrooisel.

BESTELT uwe noodige **Bloembollen** (Hyacinten, Tulpen, Crocus, Narcissen, enz.) bij **J. E. C. VERNOUT**, „Congres van Flora”, Plein 22, **Haarlem.**

Uitgebreide, geïllustreerde Prijs-courant op aanvraag te bekomen. (130)

CARBOLINEUM-PLANTARIUM

is het beste bestrijdingsmiddel van plantenziekten, veroorzaakt door Zwammen, Insecten en Parasieten van welken aard ook.

Vraagt gratis Brochure.

EDUARD NETTESHEIM,

VENLO.

(143)

Bezitters van Tuinen en Buitenplaatsen.

Beplant uw bosschen en de beschaduwde plaatsen van uwen tuin met **Lelietjes der Dalen** en maakt gebruik van deze zeer goedkoop aan-bieding:

extra sterke plantkiemen per 1,000 f 1.50
" 10,000 " 13.—
" 100,000 " 120.—

Inlichtingen omtrent grondbewerking, planting, benooidigde hoeveelheid enz. worden gaarne verstrekt door

H. J. HENDRIKSEN,
te Zeist.

(144)

T. DE LOOS & ZONN.

Speciaal Vruchtboomkweekers.

Boskoop, Voorrade No. 30.

Vuurwerkplanten, Vuurpijlen, 1-jarig sterk Japansche Wijmbes, grootvruchtige Bramen, Superlatif Frambozen, prachtige leifboom Perziken à f 2.25, idem Peer, Appel. Morel. Kruis- en Aalbessen piramide Peer en Appel. Hoog- en halfstam Vruchtboomen.

Lilium Auratum.
" L. rubrum.
" album.
" Brownii.
Sterke bloeibare Bollen.

Alles kerngezond. (136)

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.

HAARLEM.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum der Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,
uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.
Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.
Bij abonnement aanzienlijk rabat.

H. COPIJN & ZONN.

Boomkweekerij en Tuinarchitectuur.

GROENEGAN bij UTRECHT.

Uitgebreide collectie Vruchtboomen, Coniferen, Sierheesters.
Rozen, Vaste Planten, Nymphaea's, etc.

Geïllustreerde Catalogus wordt op aanvraag franco toegezonden. (135)

J. J. THOOLEN,

heeft in uitstekende qualiteit voorhanden BLOEMBOLLEN voor Tuin- en Kamerversiering, welke tegen de volgende prijzen worden aangeboden.

Bestellingen boven f 2.50 franco. Emballage vrij. Opgericht 1884.
Het geheele voorjaar een bloemenpracht in den tuin.
Den geheelen winter en het geheele voorjaar een bloemenschat in huis.
Eerste qualiteit gegarandeerd.

	p. 12	p. 100
Hyacinten in verschillen-		
de kleuren gemengd.	f 0.50	f 4.00
Hyacinten lila één soort	" 0.50	" 4.00
Hyacinten donker blauw		
één soort	" 0.50	" 4.00
Hyacinten wit één soort	" 0.60	" 5.00
Hyacinten rood één soort	" 0.60	" 5.00
Hyacinten geel één soort	" 0.60	" 5.00
Hyacinten 1e soort in verschei-		
dene soorten, rood, wit en		
blauw naar mijn keuze . .	1.20	9.00
Tulpen enkele vroege in ver-		
schillende kleuren	" 0.16	" 1.20
Tulpen enkel wit één kleur	" 0.20	" 1.50
Tulpen enkel rose één kleur	" 0.20	" 1.50
Tulpen enkel geel één kleur	" 0.20	" 1.50
Tulpen in Mei bloeiende, ge-		
mengd.	" 0.15	" 1.00
Tulpen dubbele vroege in ver-		
schillende kleuren	" 0.16	" 1.20

BLOEMBOLLEN-KWEEKERIJ

„DE EXPORT“,

Heemstede — Haarlem,

	p. 12	p. 100
Tulpen dubbel wit één kleur	" 0.30	" 2.40
Tulpen dubbel rose één kleur	" 0.28	" 2.00
Tulpen dubbel geel één kleur	" 0.28	" 2.00
Scilla Siberica blauw	" 0.15	" 1.00
Iris hispanica in verschil-		
lende kleuren	uitsluitend " 0.30	
Iris anglica gemengde kleu-		
ren	f 0.15	" 1.00
Fritillaria Meleagris (Kievits-		
eitje)	" 0.20	" 1.60
Narcissen enkele gemengde		
kleuren.	" 0.10	" 0.80
Narcissen trompetbloemige ge-		
mengd.	" 0.16	" 1.20
Narcissen dubbele gemengd	" 0.20	" 1.60
Narcissen twee kleurig bloeiend	" 0.25	" 2.00
Narcis Leedsii stervormig. . .	" 0.08	" 0.60
Narcis Mrs. Langtry wit . . .	" 0.16	" 1.20
Succuwwokkjes enkele. . . .	" 0.16	" 1.20

Rozenkweekerij „Muscosa“.

Voorhanden de nieuwste soorten in Stammen en Struiken;
KLIM- en TREURROZEN.

Verwief te Haarlem: 2 gouden, 3 verguld zilveren en 3 zilveren medailles,
benevens zilveren van H. M. de Koningin. Te Mannheim twee 2de prijzen.
ARNHEM, Utrechtscheweg 48. (117) W. LOURENS.

Geïllustreerde prijscurant op aanvraag gratis verkrijgbaar.

De ondergeteekende firma bericht hiermede dat vanaf 14 dezer de Heer

JAC. P. R. GALESLOOT ophoudt lid harer firma te zijn. De zaak wordt door de overblijvende firmanten geheel op denzelfden voet voortgezet onder denzelfden firmaaam.

De verzekering gevende, alle orders prompt en degelijk te zullen uitvoeren en ons in uwe gunst aanbevelend:

JAC. P. R. GALESLOOT & Co.,
Kantoor te Amsterdam: Damrak 93, Telef. 4328. Kweekerij „Pomona“ te Santpoort.
Aanleg van Tuinen door geheel Nederland.
Specialiteit Vruchtboomen. (140)

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H.A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De nieuwe prijscurant is verschenen
en op aanvraag verkrijgbaar. (102)

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR
MONIER-WERKEN
AMSTERDAM.
* DIRECTEUR *
J. N. Landré
= OMVAL JAAGPAD 53
(32) Telefoon 3023.

NETWERK,

ter beveiliging van Bloemen, Vruchtboomen en Planten, levert in alle gewenschte maten van 30 cents af per vierk. M.

Tj. VELTHUIJSEN,
Fr. Hendrikplantsoen 88 en 15, Amsterdam.
Fabriek van alle soorten Vischnetten
van zijde, katoen, hennep en linnengarens. (9)

INHOUD.

Gevoelige Planten VI, door v. L.

Ons Gouden Tientje.

Bloementuin.

Een niet alledaagsch Trio, door J. K. B.
Wenken bij de keuze van Coniferen, door
Leonard A. Spr.

Fruittuin.

Fruit in zakje, door P. H. B.
Conserveeren van Vruchten, door J.
A. K.

Onze Kweekerijen.

Bij de Firma Gerretsen en Valetton te
Hees, door P. v. d. V.

De Wilde Flora.

Zijn Bessen van zw. Nachtschade ver-
giftigt? C. B. v. d. Z.

Werk v. d. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.
In de Orchideënkas, door J. K. B.
In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.
In den Moestuin, door J. C. Muijen.
In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Detailhandel in Dessertvruchten, door J.
A. Kors.

Vragenbus.

Uitslag prijsvraag.

Inrichting Bloementuintje, door Ama-
teur.

Tentoonstellingen.

Bloemen- en Planten-Commissie, door
J. K. B.

Brievenbus.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

✂ ✂ ✂ DORYANTHES PALMERI. ✂ ✂ ✂

Dank zij de vriendelijke welwillendheid van mevrouw de wed. O. J. Quintus te *Helpman* bij *Groningen* zijn wij in de gelegenheid gesteld, onze lezers een kijkje te geven van de bij H. Ed. gebloeid hebbende *Doryanthes Palmeri*, een plant waarvan de bloei nog steeds tot de zeldzaamheden behoort.

Honderden belangstellenden zijn in de eerste helft van Juni naar „Groenestein”, het ons zoo goed bekende buiten, opgegaan, om daar te bewonderen de bloeiende *Doryanthes*, die wij dikwijls zonder bloemstengel en zonder bloemen gezien hebben. En wat was zij dan reeds mooi, wat een reuzenrozet vormden die lange, sierlijke, zwaardvormige bladeren, waarvan de oudste gracieus over de kuip hingen. Wij zien in gedachten de plek op het gazon tegenover de entree van het landhuis waar zij stond en hooren baas Steurman nog vertellen hoeveel zij at en dronk.

Mevrouw Q. schreef achter op de foto eenige maten en daaruit is gemakkelijk op te maken met welk een reuzenplant wij hier te doen hebben. Lengte boven de kuip in Juni 3.60 M.,

DORYANTHES PALMERI.

(Orig. foto „Onze Tuinen”).

lengte der bladeren 2.60 M. en de breedte 17½ c.M. In Augustus was de hoogte der plant nog 15 c.M. toen genomen en maten de bladeren 2.90 M. Oppervlakkig beschouwd, zal men zeggen: „dat zijn nu geen cijfers die indruk maken”, neen, dat doen ze ook niet, maar men moet denken, dat een groot aantal bladeren van die grootte om een as geplaatst zijn en dan krijgt men een uitstralend rozet, dat inderdaad grootsch te noemen is.

Dat het een eenzaadlobbige plant is, kan men op de afbeelding duidelijk zien en dat zij verwant is aan de z.g. honderdjarige *Agave* kan men ook wel waarnemen. Zij behoort dan ook met deze tot de familie der *Amaryllidaceae* en bloeit met purperroode, honigrijke bloemen, die doen denken aan die van de bekende *Vallota purpurea*, de kamerplant van Win-schoten.

Heel oud is deze plant nog niet, immers het was in 1860, dat zij in Queens-land op hooge rotsen gevonden werd, terwijl zij in 1873 door den bekenden bloemist William Bull in Europa is ingevoerd.

De *Doryanthes Palmeri*

men kan het uit het bovenstaande al afleiden, is geen plant voor iedereen, omdat zij veel ruimte vraagt. Gedurende den zomer kan zij buiten staan, maar 's winters moet zij vorstvrij in een koude kas of orangerie overwinterd worden en dan gaat het niet aan haar in een hoek te duwen. Wat de kultuur aangaat stelt zij niet veel eischen, alleen houdt zij er niet van om dikwijls verplant te worden, en is de kuip of pot in verhouding tot de plant klein te noemen, wat ook op onze afbeelding te zien is. Het gieten moet met de noodige voorzichtigheid geschieden en hoewel zij in dit opzicht niet met eene *Agave* gelijk te stellen is, verlangt zij toch niet veel water. Zet de plant niet onder een drup en spuit haar niet; want wanneer er zich water in het hart verzamelt, is zij ten doode opgeschreven.

De verplanttijd is Maart en geeft men als grondmengsel graszodengrond, bladgrond, zand en wat oude kalkstukjes terwijl er voor gezorgd wordt dat de bodem goed gedraineerd is.

De plant vormt gemakkelijk zaden en dienen deze ter vermenigvuldiging, waartoe ook de zijscheuten kunnen gebruikt worden die zij na het bloeien maakt. *Doryanthes Palmeri* is een sierplant van den eersten rang en het is ons aangenaam er de aandacht op te kunnen vestigen, en door beeld en door woord.

J. K. B.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen. (Zie de voorwaarden in no. 14.)

Voor ditmaal vragen wij eene pen-teekening (in O.-I. inkt of anders zuiver zwarten schrijfkint) van eene bessendragende plant. Combineeren van b.v. twee of drie planten is geoorloofd, evenals het decoratief aanbrengen van eenig bijwerk.

De teekeningen moeten ongeveer 24 x 18 cM. zijn. Inzendingen vóór of op Maandag 11 Nov. aan den Red. A. J. v. Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam. Uitslag 7 Dec.

Ieder die 5 nieuwe abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuiniers, ontvangt gedurende één jaar dit blad gratis.

ONZE KWEEKERIJEN.

De Bloemisterij van den heer P. H. Smeets te Leiden.

Snijbloemen en snijgroen. Ziedaar, lezer, twee woorden die ge in geen enkel woordenboek zult vinden en die toch in den tuinbouw algemeen gebruikt

een algeheele wijziging moesten ondergaan.

Uitgebreide collecties van warme- en koude-kasplanten moet men dan

Toegang tot de kweekrij van den heer P. H. Smeets te Leiden. (Orig. foto „Onze Tuinen”)

worden en heel juist den aard vertolken van een groot deel der tegenwoordige bloemisterij.

Bloemen en groen om te snijden, daarop zijn geheele kweekrijen ingericht om aan de toenemende vraag der bloemenwinkels in de steden, aan het toenemende verbruik van bloemen te voldoen.

Inderdaad, de bloemisterij heeft zich in de laatste tientallen van jaren wel gewijzigd. Vroeger kon men bij een bloemist zoowat van alles vinden, warme- en koude-kasplanten in tal van soorten, zeldzame palmen, gekleurde bladplanten, enz.

Toen waren er ook liefhebbers, die prachtcollecties van de vreemdsoortigste planten er op na hielden uit Oost en West en bijna elke buitenplaats kon bogen op een fraaie rij van oranjeboomen en zeldzame siergewassen.

Maar in onzen rusteloozen tijd van stoom en electriciteit, van reizen en trekken, schijnt er geen plaats meer te zijn voor die stille, rustige en statige oorden; de een na de ander verdwijnt en vele fraaie, dikwijls zelfs beroemde plantenverzamelingen, zijn allengs geheel verdwenen.

Dat is wel jammer, maar daartegenover staat, dat de behoefte aan bloemen en planten, maar bloemen vooral, hoe langer hoe meer in het volksleven dringt en het gebruik daarvan algemeen wordt.

Door dezen ommekeer in de plantenliefhebberij en de toenemende vraag naar bloemen, ligt het voor de hand dat de bloemisten hunne bakens moeten verzetten en dat de culturen allengs

ook bij de bloemisten niet meer zoeken. Slechts bij enkele liefhebbers en in botanische tuinen vindt men er nog.

Tegenwoordig is het waaktwoord: „speciale cultuur”. Men kweekt bij voorkeur groote partijen van een en dezelfde plantensoort waar veel vraag naar is en meestal zijn het maar enkele soorten die in cultuur genomen worden. Hier kweekt men uitsluitend palmen en enkele andere sierplanten, daar bemoeit men zich hoofdzakelijk met de cultuur van varens, elders weer met Orchideeën, Chrysanthemums, enz.

Tot de belangrijke speciale culturen behoren ook die van snijbloemen en snijgroen.

Onder snijbloemen-cultuur verstaat men het kweken of forceeren van bloemen, die gebruikt moeten worden voor de samenstelling van bouquetten en andere bloemwerken of wel om als „losse bloemen” verkocht te worden, zooals Rozen, Anjers, Lelies, Seringen, Orchideeën, Aronskelken, Tulpen, Narcissen, Hyacinten, Riekende Viooltjes, Chrysanten, enz. enz.

Wat snijgroen is, welke rol dit artikel speelt in de tegenwoordige bloemisterij en hoe het gekweekt wordt, daarover wil ik hier het een en ander mededeelen, want de heer Smeets, over wiens kweekrij ik u ga vertellen, houdt zich hoofdzakelijk bezig met de cultuur van snijgroen.

Om de beteekenis van deze cultuur te verstaan, het verschil te zien bij voorheen en thans, moeten we een paar tientallen van jaren terug gaan.

Vroeger gebruikte men bij het vervaardigen van bouquetten en bloemstuk-

ken maar een paar soorten van „groen”, waaronder Coniferengroen een belangrijke rol speelde. Men nam het zoo nauw niet en beschouwde dit artikel als van zeer ondergeschikt belang. Het moest dienen als ondergrond om de bloemen uit te laten komen. Verder ging de opvatting niet; of het groen wel harmonieerde met de bloemen, daar werd ternauwernood op gelet. Het ging er gemakkelijk eenvoudig toe; luister maar.

Bij het vervaardigen van een bouquet werden de bloempjes — meestal zeer kort gesteld of, hadden ze lange stelen, dan werden die ingekort — op slappe, dunne stokjes, zoogenaamd „spartriet”, gebonden en omkranst met wat Coniferengroen, of wel, bloempjes en groen

ouden tijd, die echter toch nog niet zoo heel ver achter ons ligt, niet dan met een glimlach, als aan het geknutsel uit de eerste jaren der jeugd.

Er worden nu heel andere eischen gesteld, niet het minst ook aan het groen, dat bij de samenstelling van bloemwerken moet worden gebruikt. Daardoor is de vraag naar bepaalde soorten zeer gestegen en is de cultuur van snijgroen bijna even belangrijk geworden als die van snijbloemen. Men gebruikt nu van alles, varenloof, palmbleden, Cycasbladen, Croton takken, Medeolarakken, Asparagustakken, enz.

Het meest gebruikte groen is echter wel dat van Varens, Asparagussen en Medeola's.

Dat ze dus heel wat voedsel aan kunnen, zal ieder begrijpen. Elke week krijgen de planten een aftreksel van hoorn-deelen van dieren, zooals koeien- en paardehoeven, wat den groei er in houdt. Deed men dit niet, dan zouden de planten spoedig verzwakken en ten gronde gaan. De planten die hier in de kas in rijen op stellages en tabletten waren gerangschikt, stonden al vier jaar in dezelfde potten, zonder in dien tijd versche aarde ontvangen te hebben. Maar het waren groote potten en dan de mest, weet je... die houdt ze in goede conditie. Op het tablet stonden ook tweejarige planten in kleine potten, maar die konden ook al best meedoen. Elk zoo'n plant was als een cascade van neervallend groen.

De cultuur van de *Asparagus Sprengeri* is eenvoudig. De planten worden van zaad opgekweekt, dat in het voorjaar uitgezaaid wordt. Na ontkieming der zaden worden de plantjes al spoedig in potjes gezet in een krachtig grondmengsel en bij de verdere verpottingen worden de potten telkens van binnen eerst terdege met koemest bestreken, waar de planten al spoedig van profiteeren, zoodra de wortels maar den potwand bereiken. Verder moet een regelde bemesting en zorgvuldige verzorging de planten dwingen tot vorming van lange, volle takken. Dat daarvoor een rijkelijke begieting noodig is, spreekt van zelf; ook in den winter moeten de planten steeds vochtig gehouden worden.

Een andere, niet minder belangwekkende cultuur is die van *Medeola asparagoides*. Dat zijn klimplantjes met windende stengels, dicht bezet met sierlijke glanzend-groene blaadjes, die vooral voor tafelversieringen zeer gezocht zijn. Alhoewel na verwant aan de *Asparagus*, wijkt de cultuur van deze plant aanmerkelijk van de vorige af. Wordt de *Asparagus Sprengeri* in potten gekweekt, de *Medeola asparagoides* kweekt de heer Smeets in den vollen grond aan touwtjes omhoog. De *Medeola* maakt namelijk, bij goede verzorging, vele krachtige grondscheuten, die zich al spoedig onuitwarbaar in elkander zouden strengelen, waardoor het groen niet te gebruiken zou zijn. Door bij de planten touwtjes te spannen, waarlangs de planten rechtstandig omhoog kunnen groeien, en er voor te waken, dat de jonge ranken naar naburige planten overslaan, kan men om elk zoo'n touwtje een dikke volle guirlande van groen kweken, die naarmate ze langer en voller zijn, des te meer geld opbrengen. Op de tweede foto zien we zoo'n kas vol *Medeola's* en me dunkt, de indruk is al even prettig en aangenaam als van een kas vol *Asparagus*-groen.

Jammer maar, — of eigenlijk is 't gelukkig — dat het een tref is zoo'n kas in volle glorie te zien; de mooiste ranken toch worden er al spoedig uitgesneden en toen wij er waren, gaapten ons reeds groote kale plekken tegen, waar het mes zijn werk had gedaan. Maar daarvoor is men op een kwekerij. Men kweekt daar om te verkopen, om te verdienen.

In de andere kassen vonden we behalve weer tal van *Asparagussen*, vele

Kas met *Asparagus Sprengeri*.
(Orig. foto „Onze Tuinen”).

werden afzonderlijk op zulke stokjes gebonden.

Als nu het bouquet in elkander werd gedraaid, dan werden de bloempjes alle op dezelfde hoogte en in regelmatige, opeenvolgende cirkeltjes rond een spilbloem, meestal een roos of een camellia, geschikt.

Het groen kwam daarbij altijd wat lager en moest voornamelijk dienen om de kale stokjes en het mos, dat voor opvulling gebruikt werd, te bedekken. Behalve Coniferengroen gebruikte men ook wel *Adiantum*loof, maar dat geschiedde alleen als het heel fijn moest wezen. Maar heel lang duurde dat toch niet meer en hier en daar werd al een lossere opvatting gehuldigd, die zich later snel en met kracht baan brak.

Tegenwoordig denkt men aan dien

Een der meest gewilde snijgroenplanten is de *Asparagus Sprengeri* en op de foto ziet de lezer van deze plant een geheele kas gevuld, uitsluitend om „groen” te snijden.

Zulk een kas met groen is een weelde voor de oogen en men staat verbaasd over de vele tinten en schakeeringen in dat groen van een en dezelfde plantensoort. Al naar de takken jonger of ouder zijn, wisselen lichtgroen, geelgroen, zachtgroen en donkergroen elkander af in een zachte wemeling van ineenvloeiende tinten en wel verre van een-tonig te zijn is het een genot een poosje tusschen al dat glanzende, levendige milde groen te verwijlen.

Zulke planten zijn als koetjes in den stal. Ze worden goed verzorgd, maar er wordt ook bijna elken dag van genomen.

varens en ook een mooie verzameling van *Richardia africana Childsiana*. Worden de *Asparagussen* en *Medeola's* om haar groen gekweekt, bij deze *Richardia's* of Aronskelken is het om de bloemen te doen. Nu, de *Richardia Childsiana*, zooals ze kortweg in de cultuur genoemd wordt, is een van de beste Aronskelken. Elke goed ontwikkelde plant kan in één winter vijf tot zes bloemen geven, en dat wil wat zeggen, als men weet dat elke bloem graag een behoorlijke prijs opbrengt. Men kan er niet genoeg van hebben, zegt de heer Smeets; 't is een van de beste planten voor snijbloemcultuur en even dankbaar als ze zijn in het bloeien, even gewillig zijn ze in de cultuur. De geheele

waardigen bouw, de onbeschrijflijk teere en reine kleur, of de ongemeen fijne structuur.

Behalve snijgroen en snijbloemen kweekt de heer Smeets nog tal van andere planten, terwijl hij zich ook heeft ingericht voor het bewaren van planten gedurende den winter, zooals *Laurieren*, *Dracaena's* en andere groote planten, die de klanten 's winters niet kunnen bergen. Een groote, ruime en warme orangerie biedt hiervoor een uitstekende gelegenheid.

In den zomer zijn het weer *Azalea's*, die te bewaren worden gegeven en dat de planten bij den heer Smeets een aangename vakantie doorbrengen, was haar goed aan te zien; ieder jaar wordt

tenkamer, zooals het huisje, waarin de bloemwerken gemaakt worden, daar wordt genoemd. Er was „werk” besteld en dus had ik gelegenheid te zien hoe de bloemen en het groen tot smaakvolle kunststukken werden saamgevoegd. Met vaardige hand werden Rozen, Dahlia's en Chrysanten, in vereeniging met buigzame Asparagustakken en fijn *Adiantumloof* tot sierlijke ruikers saamgevoegd; werden *Cycasveeren* gebogen en rein-witte Dahlia's tot losse guirlandes gebonden om te sieren het glanzende groen der vredetakken.

v. L.

Nigella damascena fl. pl. Miss Jekyll.

De prijscourant voor 1907 der firma C. G. van Tubergen te Haarlem vermeldde als nieuwigheid het verbeterde „juffertje in 't groen” (officieele naam zie opschrift).

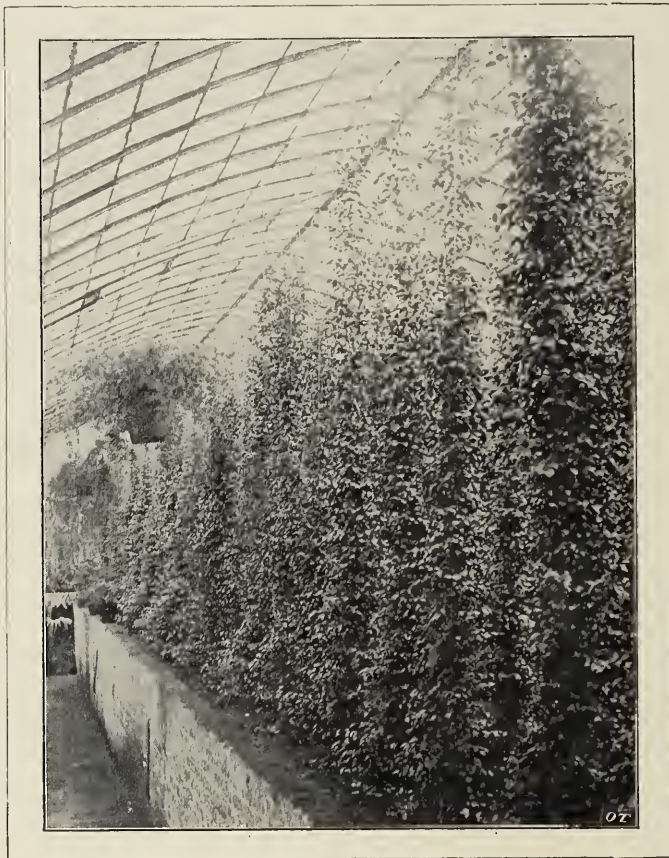
Ik vond de gekleurde afbeelding zoo mooi, dat ik besloot een proef te nemen en zaaide in April op den kouden grond uit. Het zaad kwam zeer goed op, zoodat uitdunnen noodzakelijk bleek. De eerste planten, die in bloei kwamen, waren tot mijn spijt gewone *Nigella damascena*, (het zaad was zeker nog niet geheel constant) zoodat ik begon te vreezen, dat *miss Jekyll*, geene verbetering was.

Toen echter de eerstelingen waren uitgebloeid, groeiden de overige door, totdat ze ongeveer 1½ voet hoog waren (de eerste bloeiden reeds, toen ze 1 voet hoogte bereikten). De knoppen, die nu te voorschijn kwamen, waren veel donkerder in 't groene omhulsel dan de eerste, en bij ontplooiing vertoonde zich een bloem, waarvan het hart zuiver blauw was met aan de uiteinden bijna witte bloemblaadjes. Na een paar dagen was de geheele bloem hemelsblauw. De bloemstengels zijn van voldoende lengte en dicht bezet met ragfijn groen, dat ook de bloem zelve omgeeft, doch zóó, dat het blauw voldoende op den voorgrond treedt.

De bloemblaadjes zijn getand en liggen in eenige rijen over elkaar heen. Het vruchtbeginsel met den verdeelden stamper steekt eigenaardig boven de bloemblaadjes uit, zoodat de bloem wel eenige overeenkomst heeft met de passiebloem.

Een perkje van deze bloemen maakt een aardig effect, terwijl ze ook als snijbloemen waarde bezitten, daar ze op water geheel uitbloeien. Gevoegd tusschen andere bloemen maken ze het geheel los en aantrekkelijk, zoowel door vorm als door kleur.

Ik kan bloemenliefhebbers dus gerust aanraden een perkje *Nigella damascena miss Jekyll* te zaaien, te meer, daar ze geen bijzondere zorgen ver-

Kas met *Medeola asparagoides*.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

partij — en er stonden er heel wat in die lange, lage kas! heb ik van een zestal planten gekweekt, en elk jaar kweek ik er nog weer bij. Maar ze vereischen een zorgvuldige behandeling, veel water en veel mest en gestadige waakzaamheid tegen aanvallen van schadelijke insecten.

Onnoodig te zeggen, dat zoo'n bloeiende *Richardia* ook als kamerplant een goed effect zal maken.

Een niet minder waardevolle plant voor snijbloemen is de *Iris florentina*. Deze plant wordt in den kouden bak vervroegd en wie zoo'n bak vol van deze Irissen in het vroege voorjaar in bloei heeft zien staan, is verrukt over de zeldzame schoonheid dezer bloemen. Hij weet niet wat meer te bewonderen, den edelen vorm, den bewonderens-

het aantal dezer kostgangers dan ook grooter.

We hadden nu de kassen doorgelopen en namen nog even een kijkje in den tuin, waar we culturen zagen van *Cordylina indivisa*, die spoedig naar binnen moesten, van *Deutzia's* *Seringen* en andere trekkeesters, die 's winters in de kassen moeten geforceerd worden.

In de broeibakken stonden een paar duizend *Chrysanthemums*, waarvan de vroege variëteiten reeds kleur beken- den en die de opvolgsters zullen zijn van de *Dahlia's*, die echter nu nog in het zachte herfst-zonlicht met velerlei kleuren straalden en schitterden.

Na onze wandeling ging ik nog even met mijn geleider mede naar de bouquet-

eischen. Vooraf den grond goed bemesten en omspitten, de planten op een voet afstand uitdunnen, ziedaar, de zorgen die ze vragen.

Ze laten zich moeilijk verspenen, de proeven die ik hiermede nam gaven althans geen bevredigende resultaten (waarschijnlijk, omdat ze een lange penwortel hebben).

Neemt men nu nog in aanmerking, dat des zomers blauwe bloemen, die tevens snijbloemen zijn, schaarsch zijn, dan is verdere aanbeveling overbodig.

Velp.

H. Chr. H.

Kleine stadstuinjes.

In „Onze Tuinen” no. 8, van Zaterdag 24 Aug. las ik een stukje „Een mooie Treurroos” met belangstelling. Waarom? Omdat ik in langen tijd niets beknoppers, en duidelijker onder de oogen kreeg, waar en tuineigenaar, en liefhebber, en tuinman eens een lesje uit kunnen leeren. Ik heb het ten minste al drie, vier maal gelezen, en dan vraag ik: hoe is 't mogelijk dat een tuinman niet meer van snoeien afweet; maar dat zijn ook geen tuinlieden, het zijn menschen die den bodem van de tuinen schoffelen en schoonhouden. Nu, die moeten er ook zijn.

Het is voor tuineigenaars en liefhebbers van bloemen dus aan te raden, een vakman te nemen voor 't snoeien, doch tusschenbeide is 't ook moeilijk voor den snoeier, die zorgen moet dat de heesters laag blijven, en als dan nog voor 't oog een model aan de plant moet gesneden worden, dan kan het niet anders of de vakman wordt een bloemen-afsnoeier.

Ik ben maar eigenaar van een kleinen tuin, en om nu partij te trekken van de beperkte ruimte, heb ik mij een rozenboog aangeschaft, praktisch en goedkoop, en weinig plaats innemende.

Daarbij heb ik geplant aan beide kanten een klimroos, *Williams Evergreen*. Van 't jaar zaten er in massa rozen aan; toen zij uitgebloeid was, heb ik gesnoeid en thans schijnt het wel dat zij vol waterloten zit, zooals ze beschreven worden in het stukje „Een mooie Treurroos”. Maar ik ben niet bang voor die loten, want gedeeltelijk bind ik ze aan de boog en voor 't overige laat ik ze naar willekeur afhangen. Ik heb schik met mijn tuinboog en roos, want niet alleen dat ik steeds er goed bij kan komen om te mesten — want de klim- en treurrozen kunnen niet alleen zware mest, maar allerhande mest verdragen — maar ook omdat ik aan alle kanten de rozen kan zien hangen.

Ieder die maar wat grond heeft en wat licht en zon, kan een roos kweken: veel genot voor weinig geld.

Wanneer mijn roos het doet, zooals ik verwacht, zal ik u wel een photo toezenden een volgend jaar, om in „Onze Tuinen” opgenomen te kunnen worden, uit dankbaarheid voor de vele wenken en nuttige lessen, die amateur-

tuiniers uit uw veel gelezen blad kunnen vernemen.

Amsterdam.

Kn.

Bijschrift. Wij houden den geachten inzender aan zijn woord, en zullen a. s. zomer gaarne een plaatsje afstaan voor de afb. van zijn rozenboog.

Red.

De „korte wortelsnoei” in betrekking tot 't planten onzer vruchtboomen.

Thans nu de tijd van 't planten en verplanten onzer vruchtboomen weer daar is, zij 't ons geoorloofd, stil te staan bij een onderwerp, dat, hoewel volstrekt niet nieuw, toch aan velen onzer lezers vreemd zal voorkomen. 't Handelt over den snoei der wortels bij 't planten. 't Mag haast wel overbodig geacht worden, nader te verklaren, hoe 't snoeien der onderaardsche deelen moet geschieden, ten einde een goeden hergroei van den boom te verzekeren.

Immers, niemand zal 't bij een weinig nadenken, in zijn brein opkomen, de ontvangen heesters of boomen ongesnoeid den bodem toe te vertrouwen. De wortels der gerooide boomen zijn meer of minder beschadigd, al naar de voorzichtigheid en de handigheid van den werkman. De beschadigde uiteinden worden tot op 't gezonde deel met een scherp mes zoo bijgesneden, dat 't snijvlak, wanneer de boom overeind staat, op den grond rust. Alleen de dikkere wortels worden bijgesneden, de dunnere blijven meestal onaangeroerd.

Een algemeen gevolgde gewoonte is dan ook, niet meer van 't wortelgestel weg te snijden, dan hoogst noodzakelijk is. Met opzet spreken we van „gewoonte”, immers eene andere wijze van wortelsnoei wordt niet toegepast, kent men niet. 't Is waar, men moet voorzichtig zijn met al wat „nieuw” heet, 't zou dwaas zijn, te zweepen met iets, waarvan men niet in alle opzichten de grondige zekerheid heeft, dat 't beter is, dan datgene, wat reeds jaren voor goed heeft gegolden. Door proeven, zuivere proeven te nemen, is men gerechtigd een oordeel over 't nieuwe uit te spreken.

Het nieuwe, dat we in dit geval op 't oog hebben, is 't sterk terugsnijden der wortels bij 't planten. Nieuw is 't feitelijk niet eens meer, immers in verschillende tijdschriften en vakbladen is reeds de z.g.n. „korte wortelsnoei” besproken en gewezen op de goede zijde. We hebben o. a. voor ons liggen 't Jaarboekje der Ned. Pom. Ver., 1902, waarin de heer I d e de „korte wortelsnoei” beschrijft, opgehelderd door een viertal photographische opnamen, naar aanleiding van persoonlijk genomen proeven.

Wat verstaat men onder 't kort snoeien der wortels? Niets anders dan 't zoo goed als geheel wegnemen van alle wortels; slechts stompjes van 5 tot 10 c.M. lengte blijven behouden en van die overblijvende stompjes hangt 't leven van ons plantmateriaal af.

't Zal velen vreemd, ja, zelfs wreed voorkomen, de boomen zoo te mishandelen. Hoe kan een boompje met zoo goed als geen wortels, aanslaan? De behandeling staat lijnrecht tegenover de algemeen gevolgde methode. We raden een ieder aan, een proef te nemen, ten einde zelf een betere overtuiging te krijgen. Deze mishandeling is van uit Amerika tot ons gekomen. 't Is de heer Stringfellow, die voor 't eerst op grooten schaal duizenden boomen aan deze snoeimethode heeft onderworpen en met 't beste resultaat.

Ook op onze kweekrij zijn voor een vijftal jaren proeven genomen, zoowel met appels, peren als perziken en met goeden uitslag. Ja, dit voorjaar nog mochten we een drietal appelboompjes, die reeds op den brandstapel lagen, van een wissen dood redden door de aanwezige wortels zoo goed als geheel weg te nemen, en de boompjes te planten en waar ze de laatste drie jaren geen vinger gegroeid waren, hebben ze dezen zomer reeds aardige scheuten gemaakt, ja, zelfs ter lengte van een halven Meter.

Waarop deze methode berust? Eenvoudig den boom een krachtiger wortelgestel te geven, waardoor hij in staat gesteld wordt, niet alleen een hegeeren ouderdom te bereiken, maar tevens beter weerstand te bieden aan stormen. Welke boomen gaan in gelijke omstandigheden 't langst mee, die, veredeld op een zwakgroeiende onderlaag of wel die op zaailing staan? De laatste, niet waar en niettegenstaande ze vrij wat minder wortels hebben op dezelfde oppervlakte. Doch de wortels der zaailingen gaan dieper den bodem in, zoeken 't voedsel verder op, zonder zich direct in massa's haarwortels te vertakken. En zulks trachten we te bereiken bij 't kort snoeien der wortels.

We hebben 't ervaren, we hebben er ons van kunnen overtuigen, hoe weinig vertakt de nieuwe wortels den bodem indringen, doch tevens hoe krachtig deze waren. Die prui van wortels, die men overigens zoo gaarne ziet, zoekt men te vergeefs.

In de meeste gevallen is zoo'n prui eer na- dan voordeel bij 't planten.

Hoe voorzichtig men ook te werk moge gaan, 't is niet mogelijk, tusschen die fijne wortels aarde te brengen. Ze komen bij elkaar te zitten, een groot gedeelte sterft weg en alleen die aan den omtrek zijn in staat nieuwe worteltjes te vormen. En waar vormen zich de beste wortels? Is 't niet aan de snijvlakken der dikkere wortels.

Of deze korte snoeimethode te allen tijde en onder alle omstandigheden is toe te passen met kans van slagen, daarop blijven we 't antwoord voorloopig schuldig, wijl 't aantal proeven nog zeer beperkt mag genoemd worden, teneinde 't evenwicht zooveel mogelijk te behouden.

Oudere boomen aan deze methode te onderwerpen zou gevaarlijk kunnen zijn, tenzij de kroon tot op de dikke takken werd ingekort, doch op deze wijze zou men weer van meet af moeten beginnen.

We hebben 't oog op meer jong plantsoen, 2-, 3- tot 4-jarige boompjes, 't zij veredeld op zaailing of wel op een zwakgroeiende onderstam. Hierbij zal men de meeste kans van slagen hebben.

Daarbij schijnt de bodem lang niet altijd even gunstig te zijn tot 't verkrijgen van goede resultaten. 't Spreekt, dat op zandgrond 't succes onwillekeurig beter moet zijn, dan op onze vastere kleigronden. Toch aarzelen men niet, wie daartoe in de gelegenheid mocht zijn, ook hier proeven te nemen, en waar direct de uitslag niet gunstig genoemd mag worden, zij men geduldig, eerst later herstelt zich 't aanvankelijk achterlijke.

Hopen we in een volgend artikel terug te komen op 't voordeel van deze methode, en voor den kweeker, en voor den planter, laten we er thans nog op wijzen, dat de aan een strenge wortelsnoei onderworpen boompjes, aanvankelijk in groei ten achter staan bij die op de gewone wijze geplant, iets, wat als 't ware voor de hand ligt, wijl 't door de bladeren opgenomen voedsel, niet zoo spoedig verwerkt zal worden, immers de wortels moeten zich van meet af vormen. Nauwelijks echter zijn de nieuw gevormde in staat hunne functie naar behooren te verrichten, of de achterlijkheid is spoedig ingehaald en op den duur moeten de op gewone wijze geplante boomen 't afleggen in groei tegen de schijnbaar zoo zeer mishandelde.

(Wordt vervolgd.)

P. v. d. V.

Een der voornaamste schoonheidsfactoren is vaak te herleiden tot zoo- en zooveel kilometers geografischen afstand. Kwam de *Dotterbloem* uit China of Japan, ze stond stellig hooger aangeschreven, dan nu ze bij ons in 't wild, bij duizenden en nogmaals duizenden, de drassige weilanden in Mei herschept in heerlijk gouden bloementuinen.

Zoo vroeg mogelijk in 't voorjaar tracht ik een paar planten te bemachtigen. Meestal moet ik mij dan laten leiden door een paar oude bladeren van 't vorige jaar, daar de plant er nog niet aan denkt, met nieuwe voor den dag te komen.

Met een groot mes wordt dan de modderkluit losgestoken; de aarde wordt geheel weggespoeld en de halfrotte bladstelen verwijderd. Zoo gaan er eenige in de plantenbus, en thuis komen ze eenvoudig in een bakje met water in 't verwarmde vertrek, zoo dicht mogelijk in de zon.

Dan duurt het niet lang, of de gouden bloemen geven ons reeds een voorproefje van onze heerlijke Hollandsche lente, die ondanks alle koude en gure dagen toch zoo verrukkelijk is.

Maar ook in 't najaar en in den winter kan men genot hebben van de *Dotterbloemen*. In 't wild gebeurt het vaak (dit jaar verwacht ik het weer), dat ze in October en November al gaan bloeien.

Beter bewijs is er niet, dat de plant zich o, zoo gemakkelijk laat vervroegen. Als ik even tijd heb, ga ik er nog eens op uit om eenige wortelstukken uit te steken. Die moeten mij dan de leegte helpen vullen, vóór ik van mijne bloeiende bolgewassen kan genieten.

Wie zich de weelde van een moerashoekje in zijn tuin kan veroorloven, mag niet verzuimen, er een paar krachtige pollen van *Dotterbloemen* te zetten.

Er bestaan intusschen van de *Dotterbloem* een paar gekweekte vormen. De een, met geheel gevulde bloemen is ontzettend stijf; maar de andere, waarvan de bloemen half gevuld zijn, is verrukkelijk mooi.

Mochten sommigen onzer lezers zich opgewekt gevoelen, met deze fraaie bloemen de sombere winterdagen te vervroolijken, dan weten ze, dat het nu de tijd is, materiaal te verzamelen.

B. B.

DE WILDE FLORA.

Dotterbloemen.

„Gaaf u gang, mijnheer! — Mijnheer! — — Mooie Azalea's, mijnheer! — Goud-azalea's! — Een koopje, mijnheer! Vijftig centen maar, en iets heelemaal nieuws!”

't Zal een jaar of tien geleden zijn, dat ik, over de bloemmarkt Drentelende (wat ik, tusschen twee haakjes gezegd, graag doe!), aldus aangesproken werd.

Goud-Azalea's? Ja, dat was juist iets nieuws voor mij!

De koopman had gemerkt, dat mijn belangstelling gewekt was, en met een magistraal handgebaar wees hij mij zijn Goud-azalea's.

En daar stond een rij prachtige planten, met glimmende, leerrachtige bladeren en schitterend goudglanzende, groote, gele bloemen.

„Zoo, zijn dat je Goud-Azalea's! Die steek je in Aalsmeer aan den slootkant, hè! Ik kweek ze zelf ook!”

De man was diep beledigd. Wat of ik dan wel dacht, en hoe of ik ze dan noemde?

„*Caltha palustris*, of op zijn Hollandsch *Dotterbloem* of *Kleine Plomp*”.

De koopman begreep, dat hij moeilijk zijn rol kon volhouden, en daarom gooide hij het over een anderen boeg. Op half gedempten toon vervolgde hij: „Ja, ziet u, mijnheer, ik merk, dat u er verstand van hebt. Maar vindt u ze niet mooi?”

„Zeker, maar waarom noem je ze dan Goudazalea's?”

„Och, ziet u, 'k ben in dienst geweest, en daar heb ik menschenkennis opgedaan. Als ik nou zeg, dat die mooie blommen bij ons in 't wild groeien, wil geen mensch er meer voor geven dan een dubbelte. Nou verkoop ik ze glad voor vijftig centen”.

Ik hoop hartelijk, dat Mercurius

dergelijke adepten hartgrondig verlooient; maar ik moet erkennen, dat er waarheid stak in de brute psychologie van dezen voormaligen landsverdediger.

Dotterbloemen.

KAMERPLANTEN.

Freesia.

(Kaapsche Lelietjes der Dalen.)

Dit allerliefste bloeiende en bijzonder welriekende bolgewasje, van de Kaap de Goede Hoop afkomstig, is voor den tuin niet geschikt, daar de groei- en bloeitijd, zooals met vele Kaapsche bolgewassen het geval is, in den laten herfst en gedurende den winter plaats

heeft en ze het koude en gure weêr, vooral de vorst niet kunnen verdragen.

Men meene echter niet, dat ze daarom veel warmte verlangen; het tegendeel is waar. De temperatuur van een kouden bak is voor een goeden groei en rijken bloei niet alleen voldoende, maar een eerste eisch voor slagen, mits ze voor vorst gevrijwaard worden.

Hoe warmer men deze bollen houdt, des te slechter zal de bloei zijn; men

verkrijgt daardoor alleen een weelderigen, slappen bladgroei zonder bloemen.

Deze bollen verlangen verder voldoende water als ze tot eenige ontwikkeling zijn gekomen en zooveel licht als men ze in den winter kan verschaffen.

Worden ze onder koud glas of in een koude serre gekweekt, dan moeten ze zoo dicht onder het glas staan, als eenigszins mogelijk is.

Wie nu mocht meenen, dat ze voor potcultuur niet geschikt zijn, dwaalt, en wie zijn aandacht wil schenken aan de zeer gemakkelijke cultuurmethode, die ik hier laat volgen, en deze in verband wil brengen met het vroeger aangevoerde, zal zeker slagen en van dit fraai, welriekende en voor bouquetwerk zeer bruikbare bolgewas, veel genoegen kunnen hebben.

Men potte de bollen zoo mogelijk reeds in het laatst van Augustus in lichte voedzame aarde (verteerden bladgrond) op, neme potten van 15 cM. voor 9 à 10 bollen en plaats de potten tot aan den rand in een kouden bak dicht onder het glas of bij gebreke daarvan op een luv plekje van den tuin.

Bij invallenden vorst is men dan echter genoodzaakt ze binnenshuis te plaatsen in een koel vertrek, zoo licht mogelijk. Men geve ze geen meerdere warmte vóór half Februari. De bollen kunnen ook geheel koud gehouden worden; ze bloeien dan niet voor half Mei; heeft dan echter het voordeel, dat elke bol bloeit, wat bij het forceeren lang niet altijd het geval is.

De *Freesia* die algemeen in den handel gebruikt wordt, is de *F. refracta alba*, zuiver wit; men heeft nog de *F. Leichtlini major* en de gewone *refracta*, beide met roomwit en geel gevlekte bloemen, minder fraai dan de echte *refracta alba*.

In den laatsten tijd is er ook een rose variëteit verschenen, met name *Armstrongi*, terwijl het den heer C. G. van Tubergen Jr. gelukte de fraaie variëteiten *Tubergeni* en *T. Amethyst* te winnen: de eerste karmijnrood en de tweede lavendelkleurige lila.

Beide zijn goede aanwinsten, welker verdiensten door de Alg. Ver. v. Bl.-cultuur op de groot vijfjaarlijksche tentoonstelling in 1905 door de toekenning van een gouden medaille als de meest belangrijke nieuwigheid werd erkend, terwijl aan de variëteit *Amethyst*, te Londen geëxposeerd in April van dit jaar, door de R. H. Society een *award of merit* (Getuigschrift van Verdienste) werd toegekend.

Dit zijn veelbelovende soorten voor de toekomst, daar ze nu voor de liefhebbers nog wel wat duur zullen zijn. Het is maar een quaestie van geld; te verkrijgen zijn ze wel en aanbevelenswaardig zijn ze zeker.

J. J. KRUYFF.

Santpoort.

Ieder die 5 nieuwe abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuiniërs, ontvangt gedurende één jaar dit blad gratis.

Reinigen van grasmachines. — Planten van Rozen. — Dekken van Rozen. — Onderstammen voor Stam- en Struikrozen. — Zaaïen van Wilde Rozen voor onderstam. — Andere Rozen voor onderstam.

Het grasmaaien in den tuin is voor dit jaar weer afgeloopen en de maaimachine kan weer in haar winterkwartier ondergebracht worden, echter niet

Kaapsche Lelietjes der Dalen.
(*Freesia refracta alba*.)

dan nadat we ze eens terdege hebben nagezien. Een groot gebrek toch van veel menschen is, dat ze een stuk gereedschap, als ze het niet meer gebruiken, opbergen zonder het goed schoon te maken; en een machine luistert te nauwkeurig, dan dat we zoiets mogen doen. De machine wordt dus geheel uit elkaar genomen, waarna ieder deel afzonderlijk flink wordt gereinigd, zoodat geen korreltje zand of roestplekje erop blijft; kleine onderdeelen kunnen daartoe in een bakje met petroleum worden gelegd, groote worden goed afgeborsteld. Is alles schoon en droog, dan worden de kamraderen, messen enz. in vaseline gezet, om roesten gedurende den winter te voorkomen. Is de machine defect, of een der onderdeelen versleten, dan sture men ze aan zijn

leverancier en wachte hiermee niet tot het voorjaar.

Laatst October, begin November is de tijd voor het planten van stam- en struikrozen en men gaat hiermee door tot de vorst invalt.

Eerste vereischte is, wil men plezier van zijn rozen hebben, dat de grond flink bewerkt is; men begint dus dezen 60 à 70 cM. diep om te spitten, waarna men er een flinke hoeveelheid oude koe-mest, verteerd blad en scherp zand doorwerkt, vooral met den mest moet men niet te zuinig zijn. Is de aarde dus goed voorbereid, dan kunnen we gaan planten: aan de wortels hebben we in den regel weinig of niets te snoeien, we bepalen ons tot het wegnemen van gebroken of gekneusde deelen. De plantgaten maakt men flink ruim, zoodat we de wortels goed uitspreiden kunnen; bij het aanvullen drukken we de aarde vrij stevig aan.

De struikrozen planten we met de veredeling eenige cM. onder den grond; de afstand kan meestal 50 cM. bedragen, zwak groeiende soorten zetten we 40 cM. uit elkaar, maandrozen zelfs 30 à 35 cM. Na het planten snijden we de takken voor ongeveer de helft in.

Stamrozen geven we een afstand van 80 cM. à 1 M.; ook hier snijden we de takken voor de helft in.

Voorloopig laten we nu de geplante rozen staan, totdat de vorst invalt, wanneer we ze moeten dekken.

Een zeer goed dekmateriaal voor de struikrozen is turfstrooisel, dat men eenige cM. dik tusschen de struiken inbrengt. Zeer goed kan men hiervoor echter ook droog blad gebruiken. Stamrozen beschermt men op twee wijzen. De beste lijkt ons steeds, het naar den grond buigen van de stammen en het bedekken van de kroon met een laagje turfstrooisel; heeft men voorraad genoeg, dan bedekt men de stammetjes ook ermee en anders beschermt men deze met eenige dennetakken.

Veel succes hadden we ook steeds de stammen naar den grond te buigen en te bedekken met de omringende aarde.

Is door de eene of andere omstandigheid (dikte van den stam, standplaats en dergelijke) neerbuigen niet mogelijk, dan zal men de stamrozen moeten beschermen door ze in te pakken. Sparregroen en stroo vormen dan het aangewezen dekmateriaal; niet alleen de kroon, maar ook de stam moet worden ingepakt.

Het hier geschrevene geldt natuurlijk ook voor onze rozen, die reeds in den tuin stonden. Nogmaals zij erop gewezen, dat men niet dekt, voordat de vorst invalt.

Wie het volgend jaar eens een partijtje rozen oculeren wil, moet nu eveneens de zoogenaamde bottelstammen opzetten.

Zooals men misschien weet, wordt hieronder verstaan de gewone wilde Hondсроos, *Rosa canina*. De stammen worden in 't wild opgezocht in doornhagen, houtwallen enz. en aan de kwekers verkocht.

Daar jaarlijks groote hoeveelheden van deze wildstammen worden ge-

bruikt, ligt het voor de hand, dat ze langzamerhand schaars beginnen te worden en ook dat de kweekers naar andere onderstammen zijn gaan uitzien; vandaar dat enkele andere soorten daarvoor tegenwoordig ook gebruikt worden, welke echter de *Rosa canina* niet in alle opzichten verbeteren, integendeel erbij achter staan.

De echte Hondstroos heeft gladde groene stengels, aan den zonkant eenigszins bruin gekleurd, met naar beneden gebogen stekels. Bij het kooopen lette men er vooral op, dat men geen te dunne stammen krijgt; die ter dikte van een duim zijn wel de beste. Vooral moet men geen éénjarige loten kooopen, daar deze in den regel wegvallen.

Hoe beter beworteld, hoe liever het ons natuurlijk is; we kunnen hier echter geen hooge eischen stellen.

Zoodra we de stammen hebben ontvangen worden ze geplant, nadat we de wortels wat hebben ingesneden. Hebben we een groote partij, dan planten we ze op zoogenaamde dubbele rijen of regels, welke regels 35 c.M. van elkaar komen, terwijl ze ook op de rij 35 c.M. uit elkaar komen te staan.

Tusschen de dubbele rijen laat men een open ruimte van 70 c.M. Begin November worden de stammetjes naar den grond gebogen, waarbij men ze kruisgewijs over elkaar brengt, zoodat de een den ander vasthoudt. De laatste wordt met een stevigen haak in den grond vastgezet.

Vervolgens wordt de aarde uit de paadjes van 70 c.M. geschept en deze gelijkmatig over de stammen gebracht. Zoo laten we ze stil den geheelen winter zitten, totdat we ze begin Mei weer voor den dag halen.

Het naar den grond buigen moet zeer voorzichtig gebeuren, opdat de wortels niet los getrokken worden.

Wie behalve stamrozen ook struikrozen veredelen wil, moet daarvoor nu tevens de wildstammetjes planten. Deze worden niet in het wild gezocht, maar de boomkweekers zaaien ze zelf. Het zaaien is een tamelijk omslachtig werk, zoodat men verstandig doet eenige wildlingen te kooopen.

Zoodra we deze ontvangen, worden de wortels ingesnoeid en de planten op rijen gezet op afstanden van 35 c.M. Na het planten hoogen we met de omringende aarde de wildelingen wat aan, voor bescherming tegen te strenge koude. Wil men voor de aardigheid soms zelf zaaien, dan ga men als volgt te werk.

Zaad (bottels) van de hondstroos zoekt men in het wild op of bestelt het bij zijn leverancier. Men stopt het vervolgens in potten met wit zand, welke men op een plaatsje in den tuin ondergraft.

't Volgend voorjaar over een jaar haalt men het weer voor den dag, waarna men het zaad buiten kan uitzaaien. De jonge zaailingen laat men gedurende den zomer en daarop volgende winter stil staan, om ze het volgend voorjaar op te nemen, te sorteeren en op regels uit te planten.

De sterkste planten kunnen dien zomer reeds geoculeerd worden.

Boven zeiden we reeds, dat behalve *Rosa canina* nog andere soorten als onderstam worden gebruikt.

Hiertoe behoort in de eerste plaats de Egelantier-roos (*Rosa rubiginosa*), door de Engelschen *Sweet Briar* genoemd. Het is een dichtgroeijende heester, wier takken met talrijke stekels bezet zijn.

Ze groeit echter niet zoo hard als de hondstroos; overigens lijkt ze veel er op.

Door haar groei is ze zeer geschikt voor hagen.

Een roos, die ook enkele malen als onderstam gebruikt wordt is *Rosa semperflorens Manetti*, een krachtig groeiende maandroos, die zich gemakkelijk door stek laat vermeerderen. Is dus uitstekend geschikt om in korten tijd veel materiaal te leveren om struikrozen op te oculeeren.

Bovendien maakt ze geen wortelscheuten, waarom ze als onderstam veel voor heeft.

Verder willen we nog noemen *Rosa Caroliniana* en *R. multiflora*.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Phalaenopsis. — *Laelia*. — *Trichopilia*. — *Miltonia*. — *Odontoglossum*.

De meeste soorten van *Phalaenopsis* brengen fraaie bloemen voort, die als sierlijke vlinders aan den stengel zitten. Vinden zij een plaats naar haar zin, och dan groeien zij als kool en vragen betrekkelijk weinig zorg. In het tegenovergestelde geval zijn het rakers, die wel achter-maar niet vooruit willen.

Van *Phalaenopsis grandiflora* (*Ph. amabilis*) hebben wij eens een plant gehad met vijftien groote bladeren, en toen deze reuzenplant bloeide, had zij een stengel van ruim een meter lang. En waar jaren en jaren voor noodig waren om op te bouwen, kwam een klein schimmeltje in enkele dagen afbreken en viel de plant, de zeldzaam mooie plant, als een kaartenhuis ineen. Wij kweekten deze *Phalaenopsis* op het noorden, een plaats waar zij zelden of nooit zon kregen.

Gedurende den zomer geven wij volop water; maar wanneer October in het land is, worden wij spaarzaam met het toedienen van water, immers, wij doen beter, ze wat te laten rusten. Zoals men weet, bezit zij geen schijnknollen en is het dus goed, nu en dan een weinig water te geven; er behoort voor gezorgd te worden, dat de bladeren niet ineenschrompelen. Het gieten hangt ook af van de atmosfeer in de kas, is deze vochtig, dan is er al bijzonder weinig noodig; hebben wij met een droge kas te doen, dan volgt daaruit van zelf het toedienen van meer water.

Een mooie in het najaar bloeiende Orchidee is *Laelia Perrinii*, die moeder is van een aantal schoone kinderen. Zij laat zich naast de *Laelia crispata* heel goed kweeken, als men er maar voor

zorgt haar in geen enkel jaargetijde veel water te geven, terwijl zij niet gaarne gestoord wordt, onverschillig of zij groeit of rust. Daarom verplanten wij haar alleen wanneer het noodzakelijk is. Dit verhindert ons echter geenszins, de bovenste compostlaag te vernieuwen. *Laelia Perrinii* en de variëteiten wenschen na volbrachten arbeid, in den vorm van een of meer schijnknollen, wat uit te rusten; een wensch die gemakkelijk in vervulling is te brengen.

De aardige en lekker riekende *Trichopilia fragrans* kan nu ook in bloei zijn, en wanneer er slakken in de kas zijn, kunnen wij er staat op maken, dat deze 's avonds naar de bloeiende *Trichopilia* trekekn, om zich te vergasten aan de bloemen. Maar ons lanstaartje zal ze, wanneer wij er in den avond naar toe gaan, wel aanwijzen.

Na den bloei wenscht deze Orchidee een lange rust en komt dus in dezen toestand al zeer gemakkelijk den winter door. Aan water heeft zij gedurende dien tijd weinig behoefte.

Een bloeiende *Miltonia spectabilis* is mooi, maar de purper gekleurde bloemen van *Miltonia spectabilis atrorubens* zijn nog mooier.

Zoodra deze planten zich tot rust gaan zetten, is het opmerkelijk, hoe de bladeren veranderen van kleur en dat dit aanleiding tot tal van vragen heeft gegeven, zie het licht voor de hand. Toch behoeven wij ons niet te verontrusten, het is de natuur van de plant en die kunnen wij niet veranderen. De *Miltonia's* houde men van nu af aan den drogen kant: zoodra er na Nieuwjaar nieuw leven komt, is de kweker er weer bij, om dat te bevorderen, met al de hem ten dienste staande middelen.

De schijnknollen van *Odontoglossum citrosimum* zijn zoo goed als volgroeid, en daaruit volgt, dat wij het toedienen van water moeten verminderen, om het ten slotte geheel na te laten. Een goede plaats voor haar gedurende den winter is op een lichte plaats in de *Cattleya*-kas, waar de atmosfeer vochtig genoeg is om de schijnknollen niet te doen rimpelen.

J. K. B.

Een specimen-plant.

De *Gardeners Chronicle* van 5 Oct. jl. geeft een supplement-plaat, waarop is afgebeeld een *Laelio-Cattleya elegans* met 30 bloemstengels, waaraan tweehonderd-en-dertig bloemen! Buitengewoon mooi!

J. K. B.

In kassen en bakken.

Kasvarens. — *Kasplanten*. — *Calceolaria*. — *Cineraria*. — *Tuberozen*. — *Vroege Azalea's*. — *Calla's*. — *Rom. hyacinthen*. — *Duc v. Tholltulpen*.

Onze *Kasvarens* beginnen zoo zoetjes aan haar zomerkleed uit te trekken en verliezen hare frisch groene kleur, om

die voor eene meer gele, soms met bruin gemengde te verwisselen. Gewoonlijk moet men met het oog op de plaatsruimte de varens in 't najaar wat te dicht op elkaar plaatsen, en dat is vooral wanneer men groote exemplaren bezit, niet aan te bevelen.

Ziet men, dat de varens tot rust willen komen, dan helpt men ze wat. Planten die deze neiging vertoonen, begieten we wat spaarzamer, zonder ze nu bepaald te laten opdrogen. Sterven sommige bladeren af, vooral bij *Adiantums*, dan zien we wel eens, vooral als dat afsterven wat sterker optreedt, dat men zoo'n geheele plant totaal kaal snijdt. Dat dit niet goed is, is bij een logischen gedachtingang gemakkelijk te begrijpen. We hebben onder onze behandeling niet minder dan een 60 soorten en variëteiten van varens. Onze stelregel bij de cultuur van deze planten is, geef ze alle, wanneer ze er om vragen, eene rustperiode, maar geef ze die rust langzamerhand. Beginnen *Adiantums* bladeren te verliezen, dan wordt elk verdorrend blad weggenomen en naarmate er meerdere verdwijnen, wordt er minder gegoten, tot ten laatste de plant alle bladeren kwijt is, in welk geval ze dan een maand à zes weken geheel droog blijven staan. Dan beginnen we weer zachtjes aan te begieten en na een 14 dagen zien we weer jonge ontwikkeling. Dan wordt het tijd, ze te gaan verpotten, om de eerste veertien dagen à drie weken na deze bewerking weer spaarzaam te begieten en gaan we dit vermeederen naarmate de ontwikkeling vooruitgaat.

Asplenium-soorten daarentegen houden we steeds aan den groei; maar we zijn toch gedurende de maanden Nov., Dec. en Jan. zeer spaarzaam met begieten.

Polypodiums kunnen ook met voordeel geheel afsterven en een poosje droog, dus geheel in rust, doorbrengen. *Pteris*-soorten worden gedurende dien tijd spaarzaam gegoten; maar we laten ze liever niet gedurende een à anderhalve maand droog staan; men houdt ze dus matig vochtig. *Aspidium* houdt men steeds aan den groei. We hebben hierbij uitsluitend het oog op de cultuur van specimenplanten. Kleinere varens, die men kweekt voor het opplanten van mandjes en bakjes, enz. houden we natuurlijk steeds aan den groei.

In 't algemeen sproeie men de varens niet met een broesgieter over den kop, zooals men dat in kwekersterm noemt. Vooral *Adiantums* houden hier niet van. Grootere planten geven men als ze aan den groei zijn, eene standplaats, zoo, dat de bladeren zoo droog mogelijk blijven, men geve daarentegen dan veel water en af en toe verdunde gier.

Wanneer we verpotten, geven we een grondmengsel, bestaande uit $\frac{2}{3}$ boschgrond en $\frac{1}{3}$ oude verteerde op grond gelijkende koemest. In streken waar veel wilgen voorkomen, maakt men bij voorkeur gebruik van de mofm, die men in holle knotwilgen aantreft. Deze wilgenmofm, die daar gevormd wordt door afgevalen bladeren en verrot hout, en eene donkerbruine, op grond gelijkende massa vormt, is een uitmuntende grondsoort voor onze varens. Soms treft men

in dergelijke wilgen in 't wild groeiende varens aan, die ons dan wel toonen dat ze zich daarin goed thuis vertoonen.

Hoewel de meeste *Kasplanten* om lucht vragen, en het gewoonlijk niet aangaat alle onder deze gunstige voorwaarden te plaatsen, zorg men er toch in het bijzonder voor, dat de bloeiende planten en die welke spoedig zullen gaan bloeien, vooral eene lichte plaats in de kas verkrijgen. Eene niet voldoende lichte standplaats kan oorzaak zijn, dat de bloemen of blijven zitten, of zich zeer onvoldoende ontwikkelen.

Bij vochtig zowel als bij koud weer kan het noodig zijn, dat we af en toe ook de koude kas eens stoken. Zorg er dan vooral voor, dat u behoorlijk lucht geeft en de temperatuur niet plotseling verhoogd wordt; dit toch geeft aanleiding tot het optreden van luis en we zien deze ongenode gasten liever niet, terwijl men door eene te hooge warmte tevens het rekken der planten, dus het lang worden der scheuten bevordert. Dit ontsiert gewoonlijk de plant en verzwakt haar bovendien. Vooral de koude kas mag niet boven de 55° over dag en 50° 's nachts worden gebracht. Later in den winter mag de temperatuur soms wel iets verhoogd worden, maar thans, nu de meeste planten daar pas zijn binnengebracht, is dit schadelijk.

Wanneer *Calceolaria angustifolia* en *rugosa* nog niet zijn gestekt, dan wordt het thans hoog tijd, zulks te doen.

Cineraria hybrida en *Calceolaria hybrida* worden thans verpot en in potjes van ± 10 cM. wijde geplaatst. Men geeft ze bij voorkeur een behoorlijken onderlingen afstand, omdat wanneer de planten te dicht op een zijn geplaatst, dit aanleiding geeft tot het lang worden der planten wat ze niet mooier maakt. Ze worden in eene koude bak geplaatst en overwinterd. Met zorg moet het luchten geschieden, omdat tocht en eene sterk afwisselende temperatuur oorzaak zijn van het optreden der groene luisjes, die weer oorzaak kunnen zijn van het mislukken van deze planten.

Heeft men *Polyanthes tuberosa* in potten in den bak, dan zien we deze reeds bezet met een bloemstengel op welks uiteinde de knoppen prijken, die ons de heerlijk geurende bloemen zullen geven. 't Is gevaarlijk, ze langer in den bak te laten staan, omdat men door koude en vocht spoedig tot de onaangename ontdekking komt, dat de bloemknoppen die dicht aaneengesloten bij elkander zitten, beginnen te rotten. Breng daarom thans uwe *tuberosen* van den bak in de kas, waar ze beter tot haar recht komen.

Vroege *Azalea indica*, *Calla's*, *Romeinse Hyacinthen* en *Duc van Tholl-tulpen* kunnen thans in de gematigde en warme kas worden gebracht en daar langzaam geforceerd worden.

Bij gunstig droog weer, worden de bakken op den dag b.v. van 's morgens 9 tot 's middags 3 uur flink gelucht. *Azalea's* en Kaapschen planten worden

voldoende gegoten, anders loopt men den kans, dat deze planten hare bladeren laten vallen.

J. A. KORS.

In den Moestuïn.

Groente binnenbrengen.
— Dekken.

Alzoo is October ook al weer bijna heengegaan, hoe verder zij heenschreed, des te duidelijker werd het aan alles om ons heen, dat de winter in aantocht is. Dankbaar herdenken we de vele mooie herfstdagen die ze ons gaf, we konden die in den moestuin nog zoo goed gebruiken. We werden er door in staat gesteld, ons vrij gekomen land nog eens danig van onkruid te zuiveren.

't Wordt nu tijd, dat we aan het binnenbrengen van onze wintergroenten gaan denken. Direct gevaar, dat ons de winter zal overvallen, is er nog wel niet, vorst van eenige betekenis is er in ons klimaat, vóór de tweede helft van November, niet te verwachten. Is ons bedrijf klein, zoodat we, als er gevaar begint te dreigen, op één dag onzen ganschen wintervoorraad in veiligheid kunnen brengen, dan laten we onze gewassen nog maar van mogelijke mooie najaarsdagen profiteren.

Hebben we echter een aanmerkelijken voorraad te verzorgen, waardoor de mogelijkheid bestaat, dat we gedurende het oogsten door vorst worden overvallen, dan is het raadzaam, niet tot het uiterste te wachten. Wordt door de vorst het eene gewas bedorven, een ander kan er door in den grond vastvriezen, waardoor het uit den grond halen onmogelijk wordt.

We herinneren ons nog levendig het najaar van 1890, hoe toen in den nacht van 26 op 27 November de vorst dermate inviel, dat alle nog op 't veld staande wortelgewassen in den grond vastvroren, waardoor binnenbrengen onmogelijk gemaakt was. Een massa van die gewassen is toen dan ook op den akker bedorven.

Te angstig voor een enkelen nachtvorst mogen we echter ook weer niet wezen, ten eerste omdat de gewassen nog in omvang toenemen en ten tweede drogen te vroeg binnengebrachte artikelen spoediger uit en worden slap. We weten in sommige gevallen soms niet of we te hard of te zacht loopen, vooral kan dit bij andijvie voorkomen. 't Is ons zelfs meermalen gebeurd, dat kropjes die te klein waren om te worden opgeborgen, nog zoo lang doorgroeiden, dat ze in December beter waren dan de in veiligheid gebrachte; met bloemkool kan 't al evenzoo gaan. 't Spreekt van zelf, dat dit slechts bij zoogenaamde kwakkelwinters voorkomt, waarin het veeltijds dompie weer nog weer meewerkt om de in bakken of op andere wijzen opgeborgen groenten te doen rotten.

't Gewas geeft zelf wel eenigszins aan of 't zonder bezwaar voor indrogen kan worden opgenomen. 't Loof van winterwortelen wordt geel, van de bieten of krotten worden de oudere bladeren zwart, slechts een kleine bladkrans van nog frissche bladeren zorgt

den gang er nog wat in te houden. Een en ander wijst er op, dat zij hun tijd gehad hebben dat binnenbrengen de boodschap is.

Om te kunnen verwachten, dat de oogst niet te spoedig in de bewaarplaatsen gaat beschimmelen of rotten, maken we zooveel mogelijk van droog weder gebruik. In bevroren toestand mogen de groenten niet worden verwerkt, elke aanraking in dien toestand heeft rotting ten gevolge.

We houden ons dus gereed, om zoodra zulks noodig blijkt, te kunnen handelen.

Zoodra November in 't land is, brengen we ons *dek materiaal* naar buiten, voorloopig nog slechts de rietmatten. 't Wordt voor teere gewassen gevaarlijk, ze zonder bedekking den nacht over te laten. Ook hierbij is noodig, niet te overdrijven; kan onvoldoende bedekking de oorzaak zijn dat we onze gewassen in den bak des morgens bevroren terugvinden, te veel bedekking belet de uitwaseming, wat al even schadelijk is. We dekken daarom onze bakken bij niet vorstig weer slechts met één rietmat, dien we bij volwassen of bijna volwassen kropslui zoodanig over de ramen brengen dat er 10 à 20 cM. ruimte tusschen het raam en de mat overblijft. De wortelen, die we op warme bakken hebben uitgezaaid, verlangen ook bedekking, niet zoozeer omdat een kleine nachtvorst hen zou hinderen, als wel om het weinigje warmte door den mest in den bak geproduceerd er gedurende den nacht in te houden.

Over onze late kropsla-bedden maken we een staketsel, waarover bij gevaar voor vorst een rietmat kan worden uitgerold. We brengen dit zoodanig aan, dat de mat zoo dicht mogelijk boven de sla ligt, zonder ze te raken. Met zulk een eenvoudige afdekking kan kropsla al een vrij sterken nachtvorst trotseeren.

Gewassen, die op de plaats moeten worden bedekt, zooals artisjokken en zeekool, loopen nog geen gevaar, ze kunnen voor ze er onder lijden heel wat vorst verdragen. We zorgen echter, dat we het dekmateriaal steeds bij de hand hebben om het, zoodra het noodig blijkt, te kunnen aanwenden.

Tiel, 15—10—'07.

J. C. MUYEN

In den Fruittuin.

Vruchtboomen planten.

Moet een nieuw stukje grond met *vruchtboomen beplant*, zoo is 't vooraf diep omwerken van den bodem een noodzakelijk iets en kan zulks ook zeer goed ten uitvoer gebracht worden. Lastiger wordt 't, zoo een enkele boom moet vervangen worden door een anderen. En zoo iets toch komt herhaaldelijk voor. Een sterk door bloedluis of kankeer aangetaste appelboom moet opgeruimd, een ziekelijk pereboompje, waarin absoluut geen groei valt te onstateeren, wordt gerooid. Maar ook zonder dat er nu juist sprake behoeft te zijn van

zieke boomen, komt 't toch meermalen voor, dat men om den een of anderen reden een boom wil verplaatsen. Steeds wordt deze zoo voorzichtig mogelijk gerooid, en de achtergebleven wortels zoo veel mogelijk verwijderd.

Zijn de omstaande boomen reeds flink ontwikkeld, dan heeft de nieuwelings gewoonlijk een kwaden dobber, wijl 't zonlicht geen vrijen toegang meer heeft en de vaststaande boomen weldra hunne wortels doen binnendringen in de goed, losse aarde, waarin de pas geplante aan den groei moet komen.

Betreft 't dan ook een grooteren of kleineren boom, waarvan stam en takken nog in goede conditie zijn, maar die men op wil ruimen ter wille van de minderwaardige vruchten, zoo doet men verstandiger hem om te enten in 't komende voorjaar. Men heeft dan dit voor, dat men gauwer een volwassen boom verkrijgt, die bovendien vast kan blijven staan.

Moet men tot rooien overgaan, dan make men niet alleen een klein gaatje, doch ook de omgeving moet wat losgewerkt, wijl 't gemaakte gat anders gelijk staat met een grooten bloempot. Bij boompjes, die zeer dicht opeen staan, snoeren b.v., zij men uiterst voorzichtig, wijl men hier met een nauw gat moet volstaan. Ten einde de omringende wortels te beletten 't voedsel, voor den nieuwelings bestemd, weg te kaaien, bringe men langs den wand van 't gemaakte gat asfaltpapier aan; niet op den bodem! De versche aarde blijft zodoende alleen bestemd voor hem, die er recht op heeft en 't papier verrot op den duur; nieuw behoeft 't volstrekt niet te zijn.

Wordt een zieke boom gerooid, zoo zal 't steeds aanbeveling verdienen, de aarde uit 't gat weg te kruien en deze door versche te vervangen.

Alsnu wordt 't gat zoo ver gevuld, dat de boom kan worden geplant. Deze mag niet dieper komen, dan hij te voren gestaan heeft en waar men kan nagaan, dat hij vroeger te diep is ingeplant, daar mag men hem thans gerust wat hooger plaatsen. Een boom, die te diep staat, lijdt meestal aan ziekte, vooral op natten grond. Als regel geldt, dat de wortelhals, de scheiding tusschen stam en wortels, nimmer *onder* den beganen grond mag worden gebracht. Het gemakkelijkst is, dat we een lat dwars over den kuil leggen, we kunnen dan direct zien hoe diep we moeten planten. We rekenen er op, dat de aarde wat zakt, planten daarom wat hooger.

Op natten kleigrond is 't zelfs raadzaam een handbreed hooger te planten om den grond wat heuvelachtig op te hoogen. Op zandgrond hindert een paar c.M. dieper als aangegeven, niet direct. In ieder geval verdient 't aanbeveling, de veredelplaats (die bijna altijd te herkennen is aan den dikken ring) met aarde aan te hoogen.

Moet er een steunpaal geplaatst worden, iets wat bij hoogstam-kroonboomen bijna zonder uitzondering noodzakelijk is, dat men deze eerst aanbrengt en dan den boom plante. We plaatsen dezen aan dien kant, waar de meeste stormen weg komen, aan den N.W.-kant dus.

Is alles zoover voor de planting ge-

reed, dan wordt 't boompje onder handen genomen. Aan 't bovengrondsch doen we voorloopig niets, 't is beter met snoeien te wachten tot 't volgende voorjaar. Het wortelgestel is, hoe voorzichtig ook gerooid, altijd wat beschadigd. De dikke wortels immers zijn met een schop afgestoken of bij hem, die erg secuur is, blootgemaakt en met 't mes afgesneden. In ieder geval geven we versche snijwonden en wel zoo, dat de wonden, wanneer de boom overeind staat, op den grond komen te rusten. Al wat beschadigd is, wordt verwijderd en eventuele zwarte wortels eveneens.

Boomen, veredeld op een zwakke onderlaag, hebben gewoonlijk vooral op zandgrond een dichte pruik van haarwortels. Men doet goed deze wat uit te dunnen, wijl ze anders aanleiding geeft tot schimmelen en zelfs tot rotten. Bij 't planten zelf moet men met zijn beiden zijn, zoo de boom eenigen omvang heeft. De een houdt den boom, de ander werpt aarde toe, die zooveel mogelijk met een stokje tusschen de holten der wortels gebracht wordt.

De wortels spreidt men naar alle richtingen uit; een weinig schudden kan geen kwaad, echter voorzichtig hiermee. Zijn alle wortels bedekt, dan do aarde een weinig aangetrapt, anders staat de boom te wankel. Zorg vooral dat hij de goede richting heeft, niet naar één kant overhelst.

Het aanbrengen van mest onder in 't plantgat is niet direct een vereischte. Mocht men er toe overgaan (kwaad kan 't natuurlijk niet), dan zorg men wel, dat de wortels niet direct op den mest komen te rusten. Op den mest komt eerst een laagje aarde en daarop de wortels. Half vergane mest zal het beste zijn.

Direct na regen te planten is niet aan te bevelen, wijl de aarde dan te samenspakkend is, en zodoende moeilijk tusschen de wortels is te brengen. Het zoogen. „aanslempen” ('t aanspoelen der aarde met water) is om dezen tijd van 't jaar niet noodig, wijl de grond in den regel toch meer dan voldoende vochtig is. Bij de voorjaarsplanting is 't op hooge gronden vaak noodzakelijk. Toch heeft dit „aanslempen” eveneens zijn schaduwzijde. Immers de aangeslepte aarde wordt hard en zoo mochten we meermalen bij 't rooien van boomen nog van die harde brokken aarde tusschen de wortels aantreffen, wat toch zeker niet in 't voordeel der wortels zal wezen.

P. v. d. VLIST.

BLOEMBOLLEN IN LONDEN.

Engelands Metropolis, Londen, heeft 28 parken en open plaatsen en om die in de lente aanlokkelijk te maken zijn er voor aangekocht 66,000 Hyacinthen, 150,000 Tulpes, 133,000 Narcissen, 116,000 Crocus en 194,000 Lelies Sneeuwklakjes, enz.

Ieder die 5 nieuwe abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuiniers, ontvangt gedurende één jaar dit blad gratis.

TENTOONSTELLINGEN.

*Fruit-, Groenten- en
Bijen-tentoonstelling te Tiel.*

gehouden op 12, 13 en 14 October.

Toen de in het vorige jaar te Maas-tricht gehouden verkoopstentoonstelling, anders gezegd fruitmarkt, op zulk een succes kon bogen, deed dit bij de afd. Tiel van de Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde de vraag rijzen, of in Tiel in de mogelijkheid zou bestaan, om met kans van slagen een dusdanige tentoonstelling te organiseren.

Terwijl de plannen voor deze onderneming nog maar slechts zeer vage vormen hadden aangenomen, zag het programma voor de groote fruiitentoonstelling te Mannheim het licht en werden in Den Haag pogingen in het werk gesteld om daar een groote land- en tuinbouwtenntoonstelling te houden, welke zou dienen als voortentoonstel-

dezen tak van bedrijf gewijd. Het regelen van deze afdeeling was in handen van het bestuur der afdeeling bijenteelt.

Om toch niet geheel en al het oorspronkelijke plan prijs te geven, werd in een speciale afdeeling de gelegenheid aan inzenders opengesteld om hunne waar gedurende de tentoonstelling te kunnen verkoopen. Dat het publiek van deze gelegenheid een gretig gebruik maakte, bewezen de vele kaarten „verkocht”.

De tentoonstelling werd in het Spaarbankgebouw gehouden, de groote zaal benevens het tooneel waren hoofdzakelijk door appelen en peren in beslag genomen, de kleine zaal door de groente; de verkoopsafdeeling was in de veranda onder dak gebracht, terwijl de producten van de bijenteelt in een zaaltje, grenzende aan de groote zaal een plaatsje gevonden hadden; de bijen

zeer uiteenlopende groeiwijze van die boomen constateeren, dat er in de Betuwe behalve prachtig fruit, ook kolossale vruchtboomen te vinden zijn. 't Moest eigenlijk overbodig zijn, nu er in de laatste jaren zoo van alle zijden op het groote nut van het gebruik van Bordeauxsche pap gewezen is, ook nog weer hier door een sprekend voorbeeld in het licht te stellen.

Naast een mandje vruchten (*Bonne Louise d'Avanches*), geplukt van een bespoten boom, was een mandje van een boom die in de onmiddellijke nabijheid stond en niet bespoten was geworden.

Het verschil was verbazend, en deze twee mandjes zeiden meer dan de wel-sprekendste aanbeveling van dit geneesmiddel. Nu we toch over geneesmiddelen in de fruitteelt schrijven, een enkel woord nog over de inzending van den heer Cohen te Arnhem. O, wonderlijke combinatie; carbolineum, dit insectendoodende goedje, vreedzaam te zamen met de producten van insecten.

In de bijenzaal nl. had de heer Cohen uit Arnhem een smaakvolle inzending aangebracht en was hij steeds bereid een ieder de noodige inlichtingen te geven over het gebruik van zijne speciaal voor de besproeiing van vruchtboomen toe bereide carbolineum merk A.

Voor we aan de hand van het programma enkele inzendingen nog nader bespreken, nog enkele algemeene opmerkingen. Meermalen werd beweerd, dat de Betuwe als vruchten-produceerende streek, weldra door andere oorden van ons land, met name Zeeland, zou worden overvleugeld; deze tentoonstelling bewees, dat het met die overvleugeling nog zoo'n vaart niet loopen zal. Hiermede is niet gezegd, dat er in de Betuwe op het gebied van de fruitteelt niets meer te verbeteren valt, verre van dien! Maar, wanneer de Betuwe met haar tijd meegaat, zich niet steeds uit bescheidenheid of onverschilligheid achteraf houdt, de lessen en ervaringen van anderen ter harte neemt, en de vruchtenteelt als een speciaal vak en niet als zoo'n minderwaardig aanhangsel van het landbouwbedrijf gaat beschouwen, dan kan de Betuwe het tegen elke streek van ons land opnemen.

Opmerkelijk was het, dat direct na de opening — dus toen de keuring afgelopen was — er vruchten in de zaal te zien waren, onder den rook van Tiel gegroeid, die veel mooier en grooter waren dan die, welke den eersten prijs hadden behaald; uit bescheidenheid waren ze thuis gehouden.

Een andere vraag, die ook al tijdens de inzending aan de orde kwam: is het aan te bevelen het fruit op een tentoonstelling, daarvoor speciaal te poetsen, of is het beter het zijn natuurlijke kleur te laten behouden? Voorloopig willen we ons in deze kwestie geen partij stellen, maar wel weten we dat er appel- en peersoorten zijn die door het poetsen er niet mooier op worden en dat ze er beter van worden zal zeker niemand beweren.

(Wordt vervolgd.)

J. C. MULJEN.

Inzending v. d. Tuinbouwwinterschool en Pomologischen Tuin te Tiel.
(V. Oijen, Tiel — fot.)

ling, om daar uit hetgeen zou worden ingezonden een keuze te doen voor de inzending te Mannheim. Op die wijze hoopte men het beste uit het beste bijeen te krijgen, waarvan men verwachtte kon, dat het den goeden naam van ons Nederlandsch fruit in den vreemde hoog zou houden.

Als eindresultaat van al die plannen besloot de afdeeling, de nu al weer tot het verledene behorende tentoonstelling te organiseren. Wijselijk werd daarbij rekening gehouden met het bereikbare. Als om er op te wijzen, dat de bijen tijdens het bloeitijdperk van de vruchtboomen een werkzaam aandeel in de bevruchting hebben, werd op voorstel van enkele leden, die zich ook op het gebied van de imkerij bewegen, samenwerking gezocht en verkregen met de Vereeniging tot Bevordering van Bijenteelt en als gevolg daarvan ook een speciale afdeeling aan

zelf waren in den tuin gehuisvest.

Alles bijeen genomen, vormde een en ander een uitstekend geheel, en we zeiden het reeds de vorige week, de tentoonstelling is uitstekend geslaagd. Nog maar zelden zagen we zooveel fruit en van zoo uitstekende kwaliteit bijeen. De aanblik van de groote zaal was overweldigend; deze maakte met de fraaie inzending van den heer Matthes te Breukelen als achtergrond een prachtig effect. In de kleine zaal, waar de groenten de boventoon voerden, werd de achterwand geheel en al in beslag genomen door een uitgebreide inzending van de Rijkstuinbouwwinterschool en Pomologischen tuin te Tiel. Hier waren behalve vele fijnere, die speciaal Betuwsche soorten bijeengebracht. Bij de meeste der laatste soorten was de fotografie van den boom waarvan de vruchten geplukt waren aanwezig en kon men dus behalve de

Nationale
Chrysanthemum-tentoonstelling.
Vreemdelingenverkeer.

De Vereniging tot Bevordering van Vreemdelingenverkeer te Utrecht heeft de goede gedachte gehad voor de Nationale Chrysanthemum-tentoonstelling, welke 14, 15, 16 en 17 November te Utrecht in de Beurs en de Fruithal wordt gehouden, te schenken een zilveren beker, welke bestemd is te dienen tot eereprijs.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten aan een der drie Redacteurs.

Moestuyn of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters, Tuinaanleg, aan den heer Leonard A. Springer, Tuinarchitect, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 320.

Ik wenschte gaarne te weten of het noodig is HEIGROND DIEP OM TE SPITTEN (tot op 1 M.), ten einde daar EEN TUIN op AAN TE LEGGEN.

Mijn tuinman, die mijn tuin in orde zal maken, hield vol dat diep omspitten en FLINK MESTEN noodig was, indien ik OP DEN DUUR GENOEGEN VAN MIJN TUIN zou HEBBEN.

Mijn bedoeling is 't grootste deel van den tuin als GRASVELD aan te leggen (Eng. Raygrass, zoals u onlangs opgaf) en 't achterste deel te beplanten met een paar VRUCHTBOOMPJES.

Op dien heigrond heeft eiken hakhout gestaan of staat er nog.

Laren (N.-II.)

G.

Antwoord: Diep omspitten is ten allen tijde goed, vooral als het grond betreft waarop nog nimmer iets verbouwd werd. Op hooge gronden verdient het in de eerste plaats aanbeveling, omdat het grondwater dan beter op kan stijgen; de capillariteit van den grond wordt er door verhoogd.

Waar echter op uw grond reeds eikenhakhout heeft gestaan, zou het kunnen zijn dat de grond daar vroeger reeds werd omgedolven. Dan zou er niet zooveel werk aan besteed behoeven te worden.

Toch blijft het aan te bevelen den grond minstens 75 c.M. diep om te werken, waarbij echter de humuslaag boven gehouden wordt. Dit is vooral van veel belang voor de vruchtboomen, maar ook voor het gras, heesters en vaste planten.

De mest moet eerst later door den bovengrond gewerkt worden, dus na het omduelen; zandgrond kan overigens heel wat mest velen. Een goede mest voor zandgrond is koemest.

Dit antwoord kan uiteraard slechts van algemeene strekking zijn. Een nauwkeurig oordeel kan slechts een onderzoek ter plaatse geven.

v. L.

Vraag No. 321.

Op welke wijze verzamelt men ZAAD VAN ZOMERBLOEMEN, zoals MATHIO-LA BICORNIS, CHEIRANTHUS MARITIMUS, en dergelijke kleine zaden, zoodat het PLUKKEN EN SCHOONMAKEN niet tijdrovend is? Scheidt zich het droge zaad in water, zoodat het rijpe zinkt en het vooze drijft?

O.

A. J. D.

Antwoord: Als de vruchtjes rijp zijn, wat u kunt zien aan de gele kleur der hawen en het openspringen der oudste en rijpste vruchtjes, trekt u de planten met wortel en al uit den grond, hangt ze in papieren zakken op, of wel spreidt ze uit op een vel papier, om na te rijpen en te drogen.

De hawen springen dan van onderen naar boven open en laten de zaden los die u dan later gemakkelijk kunt verzamelen. Door de droge planten later nog wat te wrijven, komen ook de nog verborgen zaden vrij, zoodat er zoo goed als niets behoeft verloren te gaan. Met water moet u bij zaden niet werken. Hoe droger hoe beter.

v. L.

Vraag No. 322.

a. VERPLANTEN van APPELS, PEREN en JAP. WIJNBES.

b. In verband met borenstaande VERPLANTEN van ROZEN.

c. KIPPENMEST.

's-Gravenhage.

J. W. H.

Antwoord: In 't laatst van deze maand kunt u zoowel de vruchtboompjes als rozen verplanten. Tijdig in 't najaar verplant, maken de boomen nog vóór 't invallen van den winter nieuwe worteltjes, waardoor de groei van 't volgend jaar altijd gebaat zal zijn.

De voorzorgen, die u bij de planting hebt te nemen, hopen we in „Werk v. d. volgende week” tijdig aan te geven, tevens wat u aan 't te verplanten materiaal hebt te doen. Wanneer de bodem voldoende los is en de aarde, zoals u schrijft, van goede hoedanigheid, zoo kunt u volstaan met eenvoudig gaten te graven, waarin 't wortelgesteld der boomen geplaatst kan worden. Wanneer u slechts onze aanwijzingen volgt, gelooven we, dat u wel slagen zult.

Kippenmest heeft wel degelijk groote waarde. Alleen moet men met 't gebruik wat voorzichtig zijn, wijl bij een te krachtige bemesting met deze uitwerpselen de wortels zoo gezegd kunnen verbranden. U geeft niet op, waarvoor hij moet dienen. Wilt u hem in den tuin uitstrooien, doe zulks niet te dik en zorg dat hij goed verdeeld wordt bij 't onderwerken. Voor potplanten moet hij in een vat met water eenigen tijd staan om af te trekken. Bij één deel van dit aftreksel voegt u tien deelen water.

P. v. d. V.

Vraag No. 323.

Op humus-armen zandgrond wil ik, om het onvrjige inkijken van den openbaren weg te beletten, een 20 M. breeden strook BEPLANTEN met BERKEN en gewone DENEN, na vóór af drie steek te laten spitten. Komt dit plan u uitvoerbaar voor?

Welke bemesting? Welken afstand tusschen de te planten boomen? Zijn tree. of meerjarige dennen aan te bevelen? Zoo neen, hoe luidt uw advies?

v. L.

Antwoord: Om het terrein vrij voor doorzien te maken, raad ik u aan daarvoor geen berken en gewone grove dennen te nemen. De eerste groeit te ijel en de tweede niet gesloten genoeg.

Ik zou liever nemen *Pinus austriaca*, die beter tegen zeewind kan en op duingrond uitstekend groeit. Deze is ook in den handel beter te krijgen. Voorts zijn voor dekking in duin te gebruiken: *Ulmus campestris suberosus*, *Sambucus nigra laevis*, *Berberis vulgaris*, *Rosa rugosa*, *Ligustrum vulgare*, *Spiraea flugellaris*.

Voor bemesting is stads compost goed bruikbaar; voorts: oude verteerde paardemest. Als jonge, 2-jarige dennen, gebruikt worden, is de afstand 50—75 c.M., oudere 1 meter. Loofhout jong plantsoen 1 tot 1.50 meter.

Ik zou adviseeren: behoud zooveel mogelijk 't oude bestaande, zoo dit bruikbaar is, op de een of andere manier door tusschenplanting aanvullen en verbeteren. 't Hangt natuurlijk van omstandigheden af. Pas op de konijntjes!

LEON A. SPR.

Vraag No. 324.

Kent u ook een GLADIOLUS „AMERICA” (zucht rose) en is die in ons land in den handel? Mij werd gezegd dat ze zeer geschikt is voor tafelfersiering.

J. L.

Antwoord: Tot onzen spijt moeten wij op deze vraag het antwoord schuldig blijven. Wij kunnen die Gladiolus nergens aangeboden vinden. Misschien weet een onzer lezers er meer van en houden wij ons voor mededeeling aanbevolen.

J. K. B.

Vraag No. 325.

Ik heb een roos „AENNCHEN Müller” in pot. Kan ik die nu in den vollen grond zetten en is ze geschikt voor klimroos?

De Bilt.

A. E. v. N.

Antwoord: Zeker, u kunt Aennchen Müller nu in den vollen grond zetten; een klimroos is het evenwel niet.

J. K. B.

Vraag No. 326.

Ik heb eenige BLOEMBOLLEN (tulpen en hyacinthen) OPGEPOOT, met de bedoeling deze te trekken. Hoeveel aarde moet ik nu op den pot doen na deze ingegraven te hebben? Kunnen de bollen daar blijven totdat zij binnengebracht worden of moet ik ze na eenigen tijd in een donkere kamer of oranjerie zetten?

Maartensdijk.

D.

Antwoord: U kunt de potten met een handbreed grond bedekken en ze laten staan tot ze binnengebracht worden. Denk er echter aan ze bij sterke vorst te dekken, ook om ze te kunnen uitgraven. Zoo u daarvoor geen gelegenheid hebt, moeten de potten bij invallende vorst in een donkere kamer of oranjerie geplaatst worden.

J. J. KRUIFF.

Vraag No. 327.

Ik heb eenige PHALAENOPSIS RIMESTADTIANA en PH. AMABILIS die ik behandel zoals in „Onze Tuinen” van 4 Augustus 1906 wordt beschreven. De groei is tamelijk goed m. i., maar ik ondervond reeds tot mijn schade dat de kweekwijze moeilijk is. Vermoedelijk gaf ik den vorigen zomer bij een wat TE LAGE TEMPERATUUR, TE VEEL WATER, waardoor een goed ontwikkeld blad geel werd en verloren ging. Toen een bloemstengel zich ontwikkelde, diende ik minder water toe of beter sproeiende ik spaar-

zamer; maar toen de stengel uitgegroeid, bloemknoppen zette en ook zoo te zegen gereed waren om zich te openen, werd ook deze geel, om ten slotte te gronde te gaan. Het laatste ondervond ik tweemaal.

Waarin schoot ik met MIJN BEHANDLING te kort?

Beek (bij Nijmegen). W. v. V.

Antwoord: Vermoedelijk is u te kort geschoten wat betreft de temperatuur die van Phalaenopsis eerder te laag dan te hoog is. Bovendien raadt de schrijver van genoemd artikel klei aan en daar dit een zeer koude grondsoort is, deugt een te lage temperatuur heelemaal niet.

Maar dit is niet de eenige oorzaak; wij hadden een paar jaar geleden een plant met vijftien groote bladeren en deze plant wordt bezocht door een schimmelpilantje en met enkele dagen was de mooie plant totaal vernietigd.

Dat de bloemen niet tot ontwikkeling komen wijst ook op zwakheid der plant.

Zie ook „In de Orchideeënkas”.

J. K. B.

Vraag No. 328.

Mijn huis staat 3 à 4 M. van buurmans huis af. Ik wensch in die ruimte een rij van BLOEMHEESTERS te hebben, liefst zooveel mogelijk verschillende en niet te dure soorten. Welke kan u mij voor dat doel aanbevelen en hoe ver moet ik ze van elkander zetten? De heesters kunnen hoofdzakelijk des ochtends zon krijgen.

L.

K.

Antwoord: *Ligustrum chinensis*, *Prunus lauro-cerasus caucasicus*, *Aucuba japonica* (div. var.), *Spiraea bracteosa*, *Viburnum plicatum*, *V. Lantana*, *V. Opulus*, *V. Lentago*, *Syringa vulgaris*, *Staphylea pinnata*, *Lonicera Morovi*, *Prunus Pissardi*, *Philadelphus latifolius*, *Ph. coronarius*, *Cornus alba arg. marg.*, *C. sibirica*, *C. alba Späthii*, *Deutzia crenata*, *Weigelia arborea* (hort.), *Ligustrum ovalifolium*, *L. amurense*, *Syringa amurenensis*, *S. dubia*, *Spiraea* (*Sorbaria*) *Lindleyana*, *Berberis vulgaris purpurea*, *Corylus maximus atropurpureus*; en op conig gedeelte: *Halesia tetraptera*, *Hibiscus syriacus* en *coelestis*, *Ceanothus azureus*.

LEON A. SPR.

Vraag No. 329.

In 't voorjaar van 1906 is de TUIN, die gebruikt wordt voor groenten en eenige vruchtboomen, OPGEHOOGD met VEEN-ACHTIGE BAGGER.

Dit opheffen is zoo nu en dan noodzakelijk, daar de grond langzaam aan wegzakt en ten slotte te nat en te kil is om er in 't voorjaar iets in te zaaien.

In 't voorjaar 1906 werd er per Are over uitgestrooid 8 KG. superphosfaat, 6 KG. patentkali en 4 KG. chilisalpete, in twee maal. In 't najaar van 1906 werd er 20 KG. kalk per Are in verwerkt. In 't voorjaar van 1907 alleen chilisalpete.

Nu blijkt het evenwel dat er nog te weinig kalk aanwezig is.

Daar de werking van de organen der planten zich regelt naar het minimum der voedingsstoffen, die aanwezig zijn, kom ik tot deze vraag:

Moet ik nu een dubbele hoeveelheid kalk aanbrengen en in 't voorjaar een gelijke hoeveelheid superphosfaat, patentkali en chilisalpete, of is het beter die eerste hoeveelheid kalk en de andere meststoffen dit jaar achterwege te laten?

Wormerveer. Mej. A. M. D.

Antwoord: Volgens uw opgave ontving de tuin in het voorjaar van 1906 een volledige bemesting (fosforzuur, kali en stikstof) en in 1907 alleen Chilisalpete, dus alleen een stikstofbemesting. Zeer waarschijnlijk zal de grond dus in de eerste

plaats wel dankbaar zijn voor een bemesting met kali en fosforzuur. Het zal alzoo aan te bevelen zijn, het a.s. voorjaar uw tuin weer met patentkali en superfosfaat te bemesten. Ook zal het goed zijn dan nog Chilisalpete te geven, daar de voorraad stikstof in den bodem wellicht niet voldoende zal zijn.

In den herfst van 't vorige jaar ontving de grond per Are 20 K.G. kalk. Ik betwijfel, of de kalk nu in 't minimum zal zijn. Toch zou 't misschien niet kwaad zijn, als u nog eens wat kalk gaf, niet bepaald om zijn plantenvoedende werking, maar meer om zijn bodemverbeterende eigenschappen.

(Wil u er bij een volgende gelegenheid s.v.p. aan denken, bij 't stellen van vragen het papier slechts aan ééne zijde te beschrijven.) W. F. A. G.

Vraag No. 330.

Ingevolge uw verzoek in Onze Tuinen van jl. Zaterdag om toezending van planten, die ons Veeken onbekend zijn, zend ik u als monster zonder waarde een takje met bladeren en vruchten van een STRUİK, die in 't VOORJAAR bloeit met TROSSEN WITTE BLOEMEN en in het NAAJAAR GROOTE TROSSEN ZAADDOOZEN draagt. Gaarne vernemen we in Onze Tuinen, den naam en alles wat u er verder over wenscht mede te deelen. — Was 't maar dichtbij, dan wittere de ik u eens te komen kijken.

Delfsen.

A. J. v. B.

Antwoord: Dank voor uw toezending. het takje met vruchten is van *Staphylea pinnata* L.

Een flink groeiende struik die zeer hoog kan worden en daarom niet te veel in de randen van grepen te zetten. Als men de plant laat doorgroeiën, bloeit zij rijkelijk en om dezen tijd is zij beladen met afhangende blaasvormige doosvruchten, een waar sieraad.

LEON A. SPR.

Vraag No. 331.

Welke zijn de NAMEN van bijgaande heestertakjes (a. roodbonte, b. witte bloemen)? Ze bloeien steeds zeer laat in 't najaar. Wanneer planten en in welken grond?

Veendam.

H. P. N.

Antwoord: De toegezonden bloemstengels behoorden niet aan heesters maar aan vaste planten.

a. is *Aster horizontalis* en b. *Polygonum polystachyum*.

U kunt ze nu planten op elke grondsoort wanneer die maar voldoende voeding voor hun ontwikkeling bevat.

J. K. B.

Vraag No. 332.

Ik ben in 't bezit gekomen van een GLAZEN KASTJE, l. 17 c.M., br. 5.7 c.M. en h. 16.7 c.M., waarin een bakje ter hoogte van 4.7 c.M. WELKE PLANTEN — Orchideeën uitgezonderd — KAN IK hierin PLAATSEN, waarvan ik dezen winter nog plezier kan hebben?

Amsterdam.

C. T. A. J.

Antwoord: In zoo'n klein kasje kunt u niet veel hebben, hoogstens een paar varentjes met kleine *Selaginella*-soorten. Ook kweekt men er wel kleine cactusjes in, maar dan moet het goed droog gehouden worden. Probeer het echter eens met varentjes die zijn levendiger en u kunt dan van zoo'n kasje een aardig terrarium maken, dat ook 's winters wat te zien geeft.

v. L.

Vraag No. 333.

Hoe is de naam van deze CLEMATIS en om er meer van te krijgen moeten ze dan GESTEKT worden of gezaaid? Ik heb eene een takje afgelegd maar dat is niet gelukt.

Hierbij doe ik u een takje toekomen; ze zijn uitgebleeid.

Nijmegen.

Wed. de B. K.

Antwoord: Uw Clematis heet *Clematis erecta* en kan door deeling der pollen vermeerderd of ook door zaad vermenigvuldigd worden. Stekken of afleggen geeft bij deze soort geen resultaat.

v. L.

Vraag No. 334.

a. Hoe kan ik ZAAD WINNEN en Bij-WAREN van *Eschscholtzia*, goudsbloemen, gele en paarsche lupinen, zonnebloemen, papavers, Oost-Indische keis, *Japansche herp*, *Lathyrus*.

b. Moet een CLEMATIS JACKMANN 's winters beslist GEDEKT WORDEN en hoe moet dat gebeuren? En een Fairy Queen? En moet ook een TURNER'S CRIMSON RAMBER GEDEKT WORDEN?

c. Moet ONZE TUIN, die we willen laten VERANDEREN, vóór den WINTER in orde gemaakt worden OF pas in 't VOORJAAR? We hebben er voornamelijk zaai-zaad in, maar willen ook wat vaste planten hebben. Met 't oog daarop laten we den tuin anders aanleggen.

Watergraafsmeer.

Mevr. A.

Antwoord: a. Pluk telkens de rijpe vruchten af en bewaar die in doosjes of in papieren zakken op een droge maar luchtige plaats. Zijn de vruchtjes goed droog dan vallen de zaden er vanzelf uit of kunnen anders gemakkelijk door een lichte wrijving vrijgemaakt worden. Het zaad maakt men daarna schoon, d. w. z. alle onreinheden als stof en drooge plantendeelen worden verwijderd door al schuddende in het zaad te blazen, waardoor het lichte stof en kaf wegvliegt, maar het zwaardere zaad blijft liggen. Dit vereischt echter een zekere oefening evenals het wannen. U bewaart de zaden in zakjes op een droge plaats, beveiligd voor muizen en ratten.

b. Ja, althans den voet der plant dient goed gedekt te worden opdat de wortels niet zullen bevriezen; zie ook de vragen-bus in No. 16. Bij de Turners Crimson Rambler is een beetje blad aan den voet voldoende.

c. Naste planten moeten vroeg in het najaar of anders in het voorjaar verplant worden. Voor najaarsplanting is het nu te laat. Maar daarom kunt u uw tuin nu alvast wel in orde brengen en met de verandering van aanleg een begin maken. Dan is u klaar als de tijd van planten weer aanbreekt.

v. L.

Vraag No. 335.

a. WANNEER is het de tijd om de ROZEN TEGEN DE KOUDE te BESCHUTTEN en hoe moet dit geschieden?

b. Wat kan de OORZAAK zijn, dat een opkomende rank van een ASPARAGUS VERDORT?

c. Is het NADEELIG VOOR DE ROZEN, dat er in hun nabijheid PAD-DESTOELEN groeien (kleur oranje en bruin).

d. Zoudt u mij ook de WATERHOEFVEELHEID van de volgende planten willen noemen: *ABUTILON THOMSONII*, *VARENS*, *DATURA ARBOREA* en *ASPARAGUS*?

e. Hoe is de naam der plant van bijgaand blad?

Den Haag.

A. B.

Antwoord: a. Dat kunt u doen zoodra er vorst te vreezen is of ook wel voor dien tijd als ze dan nog maar niet te dik weggestopt worden. U werpt daartoe een flinke hoeveelheid droge turfstrooisel of blad tussen de struiken tot de kroontjes er nage-nog geheel onder zitten. Lange takken worden naar den grond gebogen. Stamrozen worden of in stroo gepakt of ook naar den

grond gebogen en daarna met blad of ander dekmateriaal toebedekt.

b. Dat is zoo niet te zeggen. Het verschijnsel kan door koude, droogte, groote vochtigheid of te sterke bemesting veroorzaakt worden.

c. Dat zult u zelf het beste kunnen zien.

d. Houdt de planten, wij ze alle groenblijvend zijn, ook in den winter matig vochtig en zorg daarbij voor voldoende temperatuur en veel licht. Des zomers kunnen ze meer water verwerken.

e. Het blaadje kwam niet in mijn bezit. v. L.

Vraag No. 336.

a. Wat voor **UITWASJE** zit er **OP DE PEER**, gemerkt A.? Veroorzaakt dat die kuilen, waaronder het **VLEESCH STEEN-ACHTIG** is, zoals bij B.? Wat is er tegen te doen?

b. Is het **RUPSJE**, hetwelk ik u zond, **ZEER SCHADELIJK** en waarom?

c. Graaft **COSSUS LIGNIPERDA** des winters voort?

Wormereer.

Mej. D.

Antwoord: a. Wij zouden uw vraag aan het Instituut voor Phytopathologie te Wageningen. Voor het advies van dr. Quanaer betuigen wij onzen beleefden dank.

Van de steenachtige wrat op de door u gezonden peer kunnen wij niet zeggen waardoor zij veroorzaakt wordt. Ook is de oorzaak niet bekend van de steenachtige indeukingen, waarover u correspondentie schrijft. In beide gevallen hebben wij te maken met een abnormale vermeerdering van steencellen. Soraier heeft opgemerkt, dat de steenachtige indeukingen vooral bij bepaalde soorten voorkomen. Met het oog op andere gevallen, die ons van de door u gestuurde abnormaliteit in handen komen, vernamen wij gaarne van welke soort dit peertje is. Met *Fusicladium* hebben deze verschijnselen niets te maken.

H. M. QUANJER.

b. Het „rupsje” is de larve (basterdrups) van een bladwesp. Schadelijk is het in ieder geval door het eten der bladeren. De meerdere of mindere schade is natuurlijk afhankelijk van 't aantal en van 't seizoen. Nu zullen ze niet veel kwaad meer doen: maar wel de generatie, welke a. s. voorjaar uit deze voortkomt. Daarom is 't goed, ze nu nog zooveel mogelijk te doden. Een bepaalde bestrijdingswijze is zeer moeilijk aan te geven; het eenige zou nog zijn den bodem (waarin de larven overwinteren, om a. s. voorjaar te verpoppen) goed om te werken. Daardoor kunnen de uitkomende bladwespen a. s. voorjaar niet naar boven komen.

c. Bij vriezende weer stellig niet; maar bij zacht weer zou het best kunnen zijn, hoewel ik het niet weet en er ook niets over vermeld vind. B. B.

Vraag No. 337.

Gaarne zoude ik de **NAAM** van bijgaande **PEER** vernemen. Ik vermoed dat ze **TE VROEG GEPLUKT** is. Is dat zoo? De boom zit nog volop in 't blad.

Tilburg.

Mevr. L. G.

Antwoord: De naam van uwe peer is Conseiller à la cour. U hebt vrijwel op den juisten tijd geplukt. De pluktijd kan voor een soort soms wel twee à drie weken uit elkander loopen. Vooral dit abnormale jaar brengt meerderen in de war. Dat de boom nog volop in 't blad zit is geen bewijs voor uwe veronderstelling. J. C. M.

Vraag No. 338.

NAMEN gevraagd van: a. Zoete appel; b. gruuw peertje van jonge pyramide; c. kleine peren van hoogstam.

Laag-Keppel.

G. J. K.

Antwoord: a. Herfstbloemzoet; b. Beurcé Capriaumont; c. onbekend. P. v. d. V.

Vraag No. 339.

a. De heer Kors ried aan **PELARGONIUM ZONALE**, ontdaan van pot en aarde, **IN BOSJES** op te hangen **AAN DEN ZOLDER**. Kan ik dit doen **IN EEN KAMER** waar **GESTOOKT** wordt? Want mijn huis is wat vochtig. Aangeraden wordt ze in Febr. op te potten, doch ik heb geen broeikas. Kan ik ze dan niet een maand lang nog in huis in den pot houden en een maand later, eind Maart, op potten?

b. Mijn **LOBELIA**'s gaven **VEEL** **BLAD**, maar zeer **WEINIG** **BLOEMEN**. Kan de oorzaak zijn dat ik ze in den vrijen grond plantte?

c. Ik wil beproeven **KNOL-BEGONIA**'s te **ZAAIEN**. Ik meen dat noodig is warme temperatuur, bladaarde, schaduw, verspenen (is dit vast drie maal noodig in een klein broeikasje buiten? En moet ik ze de eerste maal zoo klein mogelijk verspenen?) Moet ik nu nog op andere dingen letten? Moet mijn bladaarde van den winter buiten staan? Hoe moet ik in 't voorjaar het ongedierte er uit verwijderen?

d. Moet ik bij 't **ZAAIEN VAN CANNAs** nog ergens op letten? Ik weet alleen dat 't vooraf weken van 't zaad beroderlijk is voor 't opkomen. Kan ik half Maart nog beginnen met zaailing?

e. In No. 15 lees ik van **BLADAARDE** als **BROEIMATERIAAL**. Mag ik vragen **HOE** 't dan **AANGEWEND** moet worden, apart of in vereeniging met een ander middel? U moet weten, ik zoek een niet zoo kostbaar middel als paardenmest, die ik boren dien zeer moeilijk kan verkrijgen.

f. Ik heb een **MAGNOLIA** in mijn tuin staan. Kan ik die **VERMEERDEREN** door **ZAAIING**, door de vruchten die er op het oogblik aanzitten?

Nieme-Beijerland.

v. d. W.

Antwoord: a. Zelf heb ik de Pelargoniums nooit op die wijze overwinterd, maar ik denk dat het in een kamer, waar gestookt wordt, boven aan de zoldering al spoedig te warm en te droog zou worden. U kunt de planten ook in potten houden en ze dan zoo goed als droog overwinteren. Als u de planten in het voorjaar in Maart-April verpot, is het vroeg genoeg.

b. Wel mogelijk, maar stonden ze wel vrij genoeg en geheel uit de schaduw? 't Zou ook een slechte variëteit geweest kunnen zijn. Lobelia's verlangen overigens een open, zonnige standplaats. Niet te sterk bemesten!

c. 't Is nu nog heelmaal geen tijd om Knol-Begonia's te zaaien. Op zijn vroegst geschiedt het in Januari-Februari, als men ten minste over een broeikas kan beschikken. Zonder dat hebt u den tijd tot Maart-April. Ter gelegener tijd krijgt u in de rubriek „Werk voor de volgende week” de noodige aanwijzingen.

d. Het vooraf weken van Cannazaden is goed, lichtelijk aanreilen bewijst ook goede diensten. U kunt vroeg zaaien, in Febr. en Maart, als u maar over voldoende warmte kunt beschikken, liefst ook wat bodemwarmte.

e. Blad kan wel gebruikt worden als een licht broeimateriaal, maar dan moeten de bladen nog niet vergaan zijn, want juist door het vergaan wordt er warmte ontwikkeld. Daarenboven moet men minstens een laag hebben van 50 cm. dikte en van voldoende oppervlakte; het blad moet niet te vast, maar toch stevig worden aangedrukt. Bij dit materiaal heeft men echter veel last van slakken en ander ongedierte, die met het blad meekomen en die de jonge plantjes belagen. Maar kunt u geen paardenmest of run bekomen, dan heeft u in elk geval iets.

f. U kunt de zaden in vochtig zand bewaren tot het a. s. voorjaar en ze dan uitzaaien. v. L.

Vraag No. 340.

Mijn **PELARGONIUMSTEEKJES** staan nog buiten. Kan ik ze nu in een lichte **SERRE** op 't **Z.Z.W.** vlak voor 't raam zetten of moeten ze, om dezen winter bloem te hebben, bepaald in een **KOUDE KAS**? Moet ik ze nog **KOEMEST** geven?

Amsterdam.

S. H.

Antwoord: Aangezien u de plantjes tot heden goed behandelde, zal het verder ook wel goed gaan. Wanneer het in uw serre niet te koud wordt, bijv. niet beneden 7 gr. Cel., dan zullen zij niet alleen overblijven, maar ook bloeien.

Het mesten is niet meer noodig. U hebt ze nu natuurlijk binnenstaan, immers het kan elken nacht vriezen en daar kunnen uw Geraniums (*Pelargonium zonale*) niet tegen. J. K. B.

LEESTAFEL.

Wij ontvingen van de firma Leiter-Nijpels, uitgever van Maastricht, een half dozijn afleveringen van de Goedkoop geïllustreerde Land- en Tuinbouwbibliotheek v. d. „Veldbode”.

In no. 42 behandelt de hoofdredacteur van „De Veldbode” op een voor ieder duidelijke wijze de aardappelziekten en het bestrijden er van. De heer H. de Greeff behandelt in no. 48 de peulvruchten in den tuin, terwijl de nummers 51 en 52 gewijd zijn aan de bereiding van vruchtenwijnen en het verduurzamen van groenten en vruchten. Ze zijn geschreven door den heer J. P. H. Nahon, land- en tuinbouwonderwijzer te Gulpen, en bevatten veel leerrijks.

De heer S. Bleeker te Frederiksoord vulde nos. 58 en 60, het eerste draagt de titel „Kamerplanten” en het laatste „Klim-, slinger-, vijver- en rotsplanten”. Elk deeltje is geïllustreerd en kost per stuk f 0.15, 10 ex. f 1.20, 25 ex. f 2.75, 50 ex. f 5 en 100 ex. f 8. Goedkoop en goed gaan hier hand aan hand. J. K. B.

Prijscurant van Vruchtboomen, Rozen, Coniferen, Heesters, Sierboomen, Vaste planten, enz. Speciale Vruchtboomen-cultuur 23e Jaargang. P. A. v. d. Goot, Elst (bij Arnhem).

Eene goedvoorzienige catalogus, naar nieuwere trant van een aantal mooie afbeeldingen, waaronder zeer mooie photo's naar de natuur, voorzien. B. B.

G. A. van Rossem, Naarden, Cultuur van Rozen en vruchtboomen. Catalogus no. 20 (1907—1908).

De tijd van rozen- en vruchtboomenplanten is weer aangebroken. In bovenstaande, net uitgevoerde catalogus vindt men naast ruime keuze nog een aantal beknopte, behartigenswaardige wenken. B. B.

De Bestrijding van Plantenziekten met *Carbolineum-Plantarium*, door Eduard Netterheim, Venlo.

Een der gewichtigste bestrijdingsmiddelen van Plantenziekten en Schad. Dieren vormt *Carbolineum*, waarvan evenwel naast nuttige soorten ook min betrouwbare fabrikaten bestaan. In bovenstaande brochure wordt ons de nuttige werking geschilderd van het merk *Carbolineum-Plantarium*. Zelf hebben we geen ervaring met dit nieuwe fabrikaat, doch blijkens een lijst van namen, achter in het boekje, is 't getal verbruikers al vrij groot en in een aantal attesten verklaren talrijke practici zich zeer voldaan over de uitwerking, zoodat we gaarne de aandacht op dit fabrikaat vestigen. B. B.

Groenewegen en Zⁿ. *De Bilt* (bij Utrecht), Kon. Boomkweekerijen. Een bijzonder mooi geïllustreerde catalogus, die ruime keuze biedt. Met een paar woorden wordt bij elke aangeboden plant een bekende aanwijzing of wenk gegeven.
B. B.

40-jarig jubileum van Baas G. de Haan.

Nog op het laatste oogenblik vóór ons blad wordt afgedrukt, vernemen we, dat Baas G. de Haan te Zeist den 1^{en} Nov. zijn 40-jarig jubileum viert. Terwijl we hier thans reeds melding van maken, behouden we ons voor er a. s. week nog even op terug te komen.
J. A. K.

CORRESPONDENTIE.

Mej. L. B. te Leerdam en Ds. v. D. te Weidum. Hartelijk dank; we hopen er binnenkort gebruik van te maken.

Merr. P. te A. en Mej. B. te W., Besten dank voor 't gestuurde Bremzaad.

BERICHT.

Van den fraaien **STEMPEL-BAND** voor den 1^{en} Jaargang van „Onze Tuinen” zijn nog slechts enkele Exemplaren verkrijgbaar à *f* 0.75, franco per post *f* 0.90.

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels *f* 0.80, elke regel meer *f* 0.15.

RODBARD's vermaarde BLOEMBOLLEN

met vele 1ste prijzen bekroond te Brighton April 1907.

Zie speciale aanbieding in „ONZE TUINEN” no. 14, 5 Oct. 1907.

Vraagt geïllustreerde prijscurant.

W. Th. RODBARD, Hillegom bij Haarlem.
Opgericht 1892. (151)

Het BESTE adres voor Vruchtboom- Carbolineum

Merk A

is bij
COHEN & Co., Arnhem,
Fabriek van waterdichte Dek-
kleeden, Oliejassen. (153)

(122)

Geïllustreerde prijscurant op aanvraag gratis verkrijgbaar.

ROZEN

GRATAMA.

Koninklijke Rozenkweekerij
GEBRS. GRATAMA & Co., Hoogveen.
Prijscurant verkrijgbaar. (145)
Handel in Turfstrooisel.

Bezitters van Tuinen en Buitenplaatsen.

Bepant uw bosschen en de beschaduwde plaatsen van uwen tuin met **Lelietjes der Dalen** en maakt gebruik van deze zeer goedkope aanbieding:

extra sterke plantkiemen per 1,000 *f* 1.50
„ 10,000 „ 13.—
„ 100,000 „ 120.—

Inlichtingen omtrent grondbewerking, planting, benodigde hoeveelheid enz. worden gaarne verstrekt door

H. J. HENDRIKSEN.
te Zeist.

(144)

Bloemkweekerij „Flora”,
Maredijk 38, Leiden. Telef. 40.

P. H. SMEETS

firma Van Laren, (154)

SPECIALITEIT IN:

Bloemwerken.
Versiering.

Kamerplanten.

Losse Bloemen.

Te Koop geboden

een **Bloemenkastje** op tatel, bodemvlotte 1.20 bij 0.70 Meter, met warmwaterverwarming voor *f* 60.—

Br. lett. G., DURAN's Adv.-Bur. Const.
Huygensstraat 88, Amsterdam. (150)

BURGERHEER.

middelb. leeftijd, P.G., zoekt buiten een aangenaam thuis, waar gelegenheid bestaat zijn tijd met tuin- of buitenwerk nuttig te besteden. Tuinman op groot buiten of net boerengezin de voorkeur.

Brieven met opgave van condities, onder letter I, Bureau ONZE TUINEN. (149)

Otto Schulz,

Bussum. Tuin-architect.

Tuin-architect P. H. WATTEZ,
te Bussum,

vraagt prijsopgaaf

van de volgende boomen enz., franco te leveren in waggon nabijzijnd spoorwegstation:

(147) dikte in omv. gem.
op 1 M. boven
wortelhals.

41 Tamme kastanjeboomen	18—20
137 Wilde Paardenkastanjeboomen	18—20
20 Lindeboomen (Tilia europea)	18—20
20 Amerikaansche Eikeboomen	18—20
20 Eschdoornboomen (Acer ps. pl.)	18—20
55 Acer dasycarpumboomen	18—20
20 Groene Beukeboomen	18—20
20 Aabelboomen	16—18
20 Acaciaboomen	16—18
39 Iepeboomen (Ulmus effusa)	20—22
24 Lijsterbesboomen	20—22
210 Ulmus monumentalis (met minstens driejarige kroon)	20—22 20—25
79 Gewone Hollandsche Eikeboomen	16—18 18—20
33 Berkeboomen (Betula alba)	17—19
36 Lindeboomen (Tilia europea)	20—22
22 Amerikaansche Eikeboomen	20—22
75 Acer platanoidesboomen	18—20
3 Italiaansche popels	18—20

Alle met rechte stammen en kronen, goed wortelgestel en goed gegroeide exemplaren; stamhoogte ± 2 Meter.

	Meter
610 Fijnsparrén (Picea excelsa)	1½—1½
65 Abies Nordmanniana	1½—1½
29 Abies Douglasii	1½—1½
29 Pinus Cembra	1½—1½

Alle goed kluthoudend en goede kleur.

Santpoort. Vruchtboomkweekerij „Pomona”,

JAC. P. R. GALESLOOT & Co.,

Kantoor Damrak 93, Amsterdam.

Telefoon 4328.

Wegens plaatsgebrek belangrijke prijsvermindering

van Vruchtboomen, Rozen, Coniferen, Boomen, Heesters, enz. enz. Men vragte prijsopgaaf (direct aan adres Santpoort). — Tot een bezoek aan onze kweekerij te Santpoort (Driehuizerweg) noodigen wij beleefd uit.

Groote voorraad: 50,000 Vruchtboomen; 100 stuks Vruchtboomen in potten gekweekt; verder Hoogstambessen en Kruisbessen tweejarige kronen; Zwarte bessen zware struiken *f* 6.— per 100 stuks, enz. enz. (152)

Aanleg van tuinen door geheel Nederland.

BESTELT uwe noodige **Bloembollen** (Hyacinten, Tulpen, Crocus, Narcissen, enz.) bij **J. E. C. VERNOUT**, „Congres van Flora”, Plein 22, Haarlem.

Uitgebreide, geïllustreerde Prijscurant op aanvraag te bekomen.

(130)

T. DE LOOS & ZON,

Speciaal Vruuchtboomkweekers.

Boskoop, Voorkade No. 30.

Vuurwekeplanten, Vuurpijlen, 1-jarig sterk
Japansche Wijnbes, grootvruchtige Bramen,
Superlatiif Frambozen, prachtige leiboom
Perziken à f 2.25, idem Peer, Appel, Morel.
Kruis- en Aalbessen piramide Peer en Appel.
Hoog- en halfstam Vruuchtboomen:

Lilium Auratum.
" L. rubrum.
" album.
" Brownii.
Sterke bloeibare Bollen.

Alles kergezond.

(136)

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.

HAARLEM.

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum dier Provincie
verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing
opgegeven worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

GERRETSEN & VALETON,

Hofleveranciers.

HEES, bij Nijmegen.

Kamerplanten: Palmen, Araucaria, Ficus,
Clivia, Duitsche Erica in bloei enz.

Bloemwerken: Tafelversieringen, Bruids-
werk, Jardinières enz.

Tuinaanleg: Villatuinen, Vruucht- en
Groentetuinen enz.

(148)

(Men leze het Artikel over onze Kweekerij in No. 16 van 19 October j.l.)

Rozenkweekerij „Muscosa”.

Voorhanden de nieuwste soorten in Stammen en Struiken;

KLIM- en TREURROZEN.

Verwierf te Haarlem: 2 gouden, 3 verguld zilveren en 3 zilveren medailles,
benevens zilveren van H. M. de Koningin. Te Mannheim twee 2de prijzen.

ARNHEM, Utrechtscheweg 48.

(117)

W. LOURENS.

G. A. VAN ROSSEM, Naarden.

10 H.A. Speciale ROZEN- en VRUCHTBOOMEN-cultuur.

De nieuwe prijscourant is verschenen
en op aanvraag verkrijgbaar.

(102)

H. COPIJN & ZON,

Boomkweekerij en Tuinarchitectuur.

GROENEFAN bij UTRECHT.

Uitgebreide collectie Vruuchtboomen, Coniferen, Sierheesters,
Rozen, Vaste Planten, Nymphaea's, etc.

Geïllustreerde Catalogus wordt op aanvraag franco toegezonden. (135)

J. J. THOOLEN,

heeft in uitstekende qualiteit voorhanden BLOEMBOLLEN voor Tnin- en Kamerversiering,
welke tegen de volgende prijzen worden aangeboden.

Bestellingen boven f 2.50 franco. Emballage vrij.

Het geheele voorjaar een bloemenpracht in den tnin.

Den geheelen winter en het geheele voorjaar een bloemenschat in huis.

Eerste qualiteit gegarandeerd.

Opgericht 1884.

	p. 12	p. 100
Hyacinten in verschillen- de kleuren gemengd.	f 0.50	f 4.00
Hyacinten lila één soort	" 0.50	" 4.00
Hyacinten donker blauw één soort.	" 0.50	" 4.00
Hyacinten wit één soort	" 0.60	" 5.00
Hyacinten rood één soort	" 0.60	" 5.00
Hyacinten geel één soort	" 0.60	" 5.00
Hyacinten 1e soort in verschei- dene soorten, rood, wit en blauw naar mijn keuze	" 1.20	" 9.00
Tulpen enkele vroege in ver- schillende kleuren	" 0.16	" 1.20
Tulpen enkel wit één klein	" 0.20	" 1.50
Tulpen enkel rose één kleur	" 0.20	" 1.50
Tulpen enkel geel één kleur	" 0.20	" 1.50
Tulpen in Mei bloeiende, ge- mengd.	" 0.15	" 1.00
Tulpen dubbele vroege in ver- schillende kleuren	" 0.16	" 1.20

BLOEMBOLLEN-KWEEKERIJ „DE EXPORT”, Heemstede — Haarlem.

	p. 12	p. 100
Tulpen dubbel wit één kleur	" 0.30	" 2.40
Tulpen dubbel rose één kleur	" 0.28	" 2.00
Tulpen dubbel geel één kleur	" 0.28	" 2.00
Scilla Siberica blauw	" 0.15	" 1.00
Iris hispanica in verschil- lende kleuren	" 0.15	" 1.00
Iris anglica gemengde kleu- ren	" 0.15	" 1.00
Fritillaria Meleagris (Kievits- eitje)	" 0.20	" 1.60
Narcissen enkele, gemengde kleuren.	" 0.10	" 0.80
Narcissen trompetbloemige ge- mengd.	" 0.16	" 1.20
Narcissen dubbele gemengd	" 0.20	" 1.60
Narcissen twee kleurig bloeiend	" 0.25	" 2.00
Narcis Leedsi stervormig.	" 0.08	" 0.60
Narcis Mrs. Langtry wit	" 0.16	" 1.20
Sneeuwklokjes enkele.	" 0.16	" 1.20

(129)

INHOUD.

Doryanthes Palmeri, door J. K. B.

Ons Gouden Tientje.

Onze Kweekerijen.

Bij den heer P. H. Smeets, Leiden, door
v. L.

Bloementuin.

Nigella damascena fl. pl. Miss Jekyll,
door H. Chr. H.

Kleine Stadstuinjes, door Kn.

Fruittuin.

Korte Wortelsnoei, door P. v. d. V.

De Wilde Flora.

Dotterbloemen, door B. B.

Kamerplanten.

Freesia's, door J. J. Kruyff.

Werk voor de volgende Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Tentoonstellingen.

Tiel, door J. C. Muijen.

Chrysanthemumtentoonstelling. Utrecht.

Vragenbus.

Leestafel.

Correspondentie.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

✂ ✂ ✂ ✂ M U T A T I E. ✂ ✂ ✂ ✂

I.

Zonder me er ook maar in het minst van bewust te zijn, sloeg ik, als ongeveer twaalfjarige knaap, den eersten blik op een bladzijde van het boek, waarin de wordingsgeschiedenis onzer aarde staat geschreven, maar waarin ik toenmaals nog geen enkelen letter kon lezen, laat staan den zin begrijpen.

Die bladzijde van dat merkwaardige boek was een groot brok steenkool, dat ik in opdracht kreeg, stuk te slaan voor de kachel.

Het bleek me daarbij, dat de steenkool zich in lagen laat splijten, en thans herinner ik me nog duidelijk den afdruk van een blad, dien ik plotseling op een dier lagen vond.

Die bladafdruk was eene proeve van het beeldschrift en van de taal waarin voor hem, die deze schriftuur verstaat, de geschiedenis van het verleden onzer aarde ontsluit wordt.

Vele, zeer vele malen, heb ik later in de steenkool, en zelfs nog nadat ze cokes was geworden, afdrukken gevonden van planten uit eene vroegere wordingsperiode. Ieder kan ze met eenige moeite vinden, de meer of minder goed geconserveerde overblijfselen van *Sigillaria's* (Zegelboomen) en *Lepidodendrons* (Schubbenboomen). Het zijn plantenvormen, die thans niet meer bestaan, en tijdens welker leven onze hedendaagsche gewassen nog niet bestonden.

De Palaeontologie (leer van

arbeid aan het naspeuren van die lange ontwikkelingslijn (waarvan de eerste sporen zich vertoonen in de silurische formatie, om zich door de devonische, de steenkool-, de dyas-, de trias-, de jura-, de krijt-, de tertiaire en de diluviale formaties voort te zetten tot in onzen tijd,

daar tracht zij tegelijkertijd het antwoord te vinden op de vraag, hoe toch wel de volgende vorm uit den voorgaanden mocht zijn ontstaan.

Nieuwe plant- en diervormen, ieder kent ze, daar onze huisdieren en cultuurgewassen vormen vertoonen, die eerst in den jongsten tijd zijn ontstaan: kanaries, kippen, duiven, katten, honden, appels, peren, bloemen, granen, erwten, wortelen, kortom al onze cultuurdieren en -gewassen.

Maar.... 't zijn kunstmatige vormen,

ontstaan door kruising of door selectie, alzoo onder invloed van den mensch, en ook alleen bestaanbaar, zolang 's menschen dirigerende hand ze beschermt en als het ware op de been houdt.

Een voorbeeld: voor een dertig jaar zag ik wat de gevolgen zijn, wanneer

OEUDE EN NIEUWE OENOTHERA'S.

O. Lamarckiana;

O. rubrinervis;

O. gigas;

O. biennis.

(Orig. foto „Onze Tuinen“)

het vroeger bestaande) beschikt thans over een betrekkelijk uitgebreid materiaal, dat in algemeene lijnen, doch met onwederlegbare duidelijkheid leert, dat het bestaande voortgekomen is uit thans verdwenen plant- en diervormen.

Waar nu de wetenschap onvermoeid

's menschen invloed zich niet meer op de planten laat gelden, in het bloementuintje van een leegstaande arbeiderswoning op Texel. Langs den voorkant hadden de voormalige bewoners in een breeden rand groote Goudsbloemen, O.-I. kers, Afrikaantjes, dubbele Papavers, enz. gekweekt.

Nog jaren daarna schoten daar geregeld bloemen op, waarvan de Goudsbloemen en de Papavers het langst stand hielden; maar in slechts enkele jaren hadden ze geheel het dubbele karakter verloren en waren ze wat in kweeksterm heet, teruggelopen, d. w. z. geheel enkel geworden. Bij de Goudsbloemen was het oranje-kleurige, dat aan den gekweekten vorm eigen was, teruggelopen tot wat men zou kunnen noemen het composieten-geel. Ze naderden weer tot het type, zooals dat in 't wild groeit.

Het valt intusschen buiten het kader van dit artikel, hierover verder uit te wijden, en moeten we er ons toe bepalen, te releveeren, dat de variabiliteit der planten, die het ontstaan aan bovengenoemde Papavers en Goudsbloemen had gegeven, aangeduid wordt met den naam *fluctuatie*.

Dit komt hierop neer, dat van eene bepaalde plantensoort geen twee exemplaren elkander gelijk zijn. Maar — en dat is hier de hoofdzak — deze veranderingen zijn niet van bijvenden aard. Kunstmatig kan de mensch ingrijpen en door stelselmatige keuze der uitersten de variabiliteit in deze of gene richting opdrijven; zoodra men daarmee ophoudt, keert de plant, of liever de nakomelingschap, tot den oorspronkelijken vorm terug.

Tot voor betrekkelijk korten tijd kende men nog geene andere variabiliteit, meende men, dat alle veranderingen, welke bij planten en dieren optreden, het gevolg waren van dit fluctueeren om een gemiddeld type; en zoo is het heel natuurlijk, dat de groote Darwin dit beschouwde als de oorzaak van 't ontstaan der soorten.

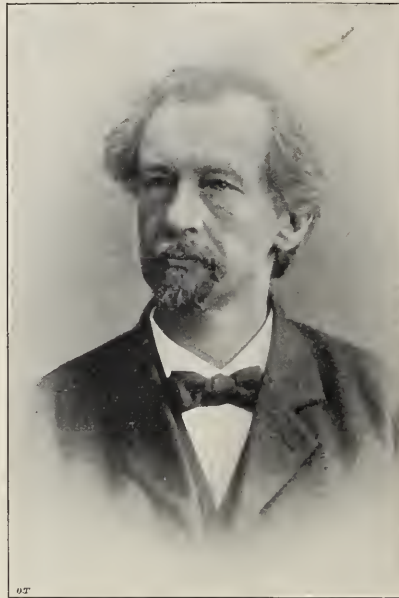
Eerst een twintig jaar geleden zou het voor onzen beroemden landgenoot prof. Hugo de Vries weggelegd zijn, te constateeren, dat er nog eene andere variabiliteit bestond, of liever, dat men onder dezen naam twee geheel verschillende begrippen samenvatte.

Dat tweede begrip is de *mutatie* — soms aangeduid als sprongvariatie —, waarbij plotseling nieuwe vormen ontstaan, die (en hierin ligt het zwaartepunt) niet tot het oude type terugkeeren.

Een goed gevonden vergelijking, waardoor het verschil tusschen *fluctuatie* en *mutatie* helder uitkomt, bezigt prof. Reinke in zijn „Philosophie der Botanik”. Het *fluctueeren* vergelijkt hij bij de bewegingen van een slinger, waarbij de loodrechte stand overeenkomt met een zeker gemiddelde, waarom de afwijkingen schommelen. Hij spreekt dan ook van *oscilleeren*, waar prof. De Vries *fluctueeren* zegt.

Om nu bij de slinger-vergelijking te blijven, vergelijkt Reinke eene *mutatie* met eene verplaatsing van het ophangpunt. Terecht zegt hij dan ook,

dat de verschillen, door *mutatie* ontstaan, niet altijd grooter behoeven te zijn dan die, welke door *fluctuatie* ont-

Prof. Dr. Hugo de Vries.

staan. Integendeel kunnen ze zóó klein worden, dat ze bijna of in het geheel niet meer waargenomen worden.

Waar Prof. De Vries aanvankelijk op zuiver theoretische gronden kwam tot het onderscheiden der beide vormen van variabiliteit, waar hij bij *Draba verna*, *Chelidonium laciniatum*, Pelorische Vlasbek, enz. slechts *mutatie* vermoedde, ontbrak hem voorloopig het daadwerkelijk bewijs. Dat zou hem geleverd worden door de sierlijke *Oenothera Lamarekiana*, waarvan we de afbeelding hiernevens geven. Hier werd door hem de *mutatie* in volle actie, als het ware „en flagrant délit” gevonden.

De volgende week zullen we aan de hand van de werken van den grooten geleerde dit evolutie-proces nagaan.

Ditmaal wil ik volstaan met de mededeeling, dat we ook in de dierenwereld reeds enkele voorbeelden van *mutatie* kennen. Het bekendste voorbeeld is dat van den berktentakvlinder, waarvan sedert een halve eeuw een zwarte vorm naast den gewonen is opgetreden. Aanvankelijk slechts sporadisch voorkomen in Engeland, is het thans aan deze zijde der Noordzee eene uiterst algemeene verschijning.

Een ander waardevol geval danken we aan den beroemden wetenschappelijken arbeid van den geleerde E. J. Wassmann S. J., die bij zijne mierenstudieën constateerde, dat een keversoort (*Dinarda*), welke in mierennesten leeft, in eene *mutatie*-periode verkeert.

Na dit korte uitstapje op het gebied der zoölogie, zullen we ons weer op botanisch terrein begeven.

De fraaie *Oenothera Lamarekiana* leverde in de nieuwe vormen die zij voortbracht, het demonstratief bewijs van de theoretische conclusiën, waartoe Prof. De Vries gekomen was.

Behalve enkele uitsluitend sierplanten, komen er in ons land een drietal

Oenothera's in 't wild voor: *O. laciniata* (alleen van Deventer en Leiden vermeld), *O. muricata* en *O. biennis*.

De laatste is verreweg de algemeenste, hoewel ook *O. Lamarekiana* hoe langer hoe meer terrein veroverd. Voor een twintig jaar zag ik ze eensklaps opschieten aan den binnenrand der Texelsche duinen; voor een jaar of zes aan den spoorlijn die de Watergraafmeer doorsnijdt; verleden jaar op een pas aangelegd rangeerterrein bij Beverwijk, enz.

Al onze inlandsche *Oenothera's* zijn van N.-Amerikaanschen oorsprong.

Omstreeks het begin der vorige eeuw werd de *Grootbloemige Sint-Tennisbloem* of *Grootbl. Nachtkaaers* (zooals *O. Lamarekiana* wel heet) in den Botanischen Tuin te Parijs gekweekt, waarvan nog herbarium-exemplaren voorhanden zijn. Toch schijnt de plant toen weer verdwenen te zijn, om in 't midden der vorige eeuw opnieuw door den Engelschen zaadhandelaar Carter uit Texas ingevoerd te worden. Tot zoover kan men den oorsprong nagaan; maar verder is niet bekend, of dat zaad uit een tuin, dan wel uit het wild afkomstig was.

Intusschen stammen alle tegenwoordige Grootte Sint-Tennisbloemen van dat eerste zaaisel af. De plant werd niet alleen spoedig een zeer algemeene tuinplant, maar verwilderde spoedig en bleek, zooals we boven al lieten zien, hier weldra volkomen ingeburgerd.

(Wordt vervolgd.)

B. B.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een photographie van eenige plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest practische wijze om met geringe middelen eenigen tuinarbeid te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

Eens per half jaar zal onze prijsvraag echter steeds dezelfde zijn.

In de maanden Augustus en Februari toch worden onze gouden tientjes gezonden aan hen, die in het voorafgaande halfjaar, buiten de antwoorden van de prijsvragen om, aan de redactie

van „Onze Tuinen” hebben gezonden de meest belangwekkende, waardevolle mededeeling, raadgeving, opmerking, teekening op photo.

De inzenders op onze prijsvragen onderwerpen zich aan de volgende regelen:

1o. In het nummer van „Onze Tuinen”, verschijnende twee maanden later dan het nummer waarin de prijsvraag is uitgeschreven, worden de namen van de winners bekend gemaakt.

2o. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

3o. De redactie van „Onze Tuinen” behoudt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

4o. De uitspraak omtrent de toekenning van de prijzen door de redactie is beslissend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover kan in ontvangst genomen worden.

5o. Mededingers hebben uiterlijk 5 weken den tijd voor het gereed maken van hun inzending. Inzendingen, die door den redacteur later ontvangen worden dan met de eerste postbestelling op den vastgestelden datum, komen niet voor een prijs in aanmerking.

6o. De inzendingen kunnen met een pseudoniem ondertekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

7o. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”, die het recht heeft van de inzendingen, die geen prijs hebben kunnen verwerven, zooveel in het blad te publiceeren als zij wenschelijk oordeelt.

8o. De inzendingen kunnen niet teruggezonden worden. Zoo mogelijk zal echter een uitzondering gemaakt worden voor inzendingen die door den inzender niet voor kopie of reproductie gebruikt kunnen worden.

Voor dezen keer schrijven wij eens een meer ongewone prijsvraag uit. „„Onze Tuinen” is er in!” schreef de heer Springer onlangs, en inderdaad is de Directie tot nog toe alleszins tevreden. Om evenwel op den duur voort te kunnen gaan, zooals wij doen: om steeds week aan week onzen abonnés een blad te kunnen doen toekomen, dat naar vorm, inhoud, illustraties, papier, enz. aan de hoogste eischen voldoet, en toch zeer laag van prijs blijft, is een zeer groote lezerskring noodig.

De resultaten van onzen arbeid in het eerste jaar zijn van dien aard, dat wij met het volste vertrouwen op de waardeering, die ons blad van den kant onzer lezers ondervindt, ons tot U wenden, om ons te helpen, aan „Onze Tuinen” de meest mogelijke bekendheid te geven.

Daarom zullen wij dezen keer de vier gouden tientjes doen toekomen aan diegenen, die ons het beste idee aan de hand doen, om op eene geschikte manier „Onze Tuinen” bekend te maken bij het Nederland-sche plantenkweekende publiek.

Inzendingen vóór of op 2 Dec. aan de DIRECTIE, N. Z. Voorburgwal 234—240, Amsterdam. Uitslag in ons no. van 4 Jan. 1908.

Oenothera's.

Als we in den nazomer een tochtje maken naar zandige streken, dan kunnen we verzekerd zijn *Oenothera biennis* en waarschijnlijk ook *O. Lamarckiana* te zien. De lange bloemstengels met de gele bloemen schitteren en flonkeren in het zonnelicht, dat wij ze reeds van verre zien.

Ook in de tuinen verdienen de *Oenothera's* een plaatsje, niet zoozeer

Maar we dwalen van onze *Oenothera's* af. 't Was Theophraste, die haar dezen naam gaf, omdat vroeger jaren de wortels dezer plant wel werden eenuttigd na den maaltijd om den lust tot drinken op te wekken. *Oenothera* is herkomstig van *oinos* (wijn) en *thera* (belustheid), neiging tot het drinken van wijn.

Beschouwen we een *Oenothera* als botanist, dan vinden we kortelijk het volgende: familie *Onagraceae*, bebladerde bloemaren. De bloemen bestaan uit een vierspletigen kelk, die door de uitgroeiende kroon op zijde geschoven wordt. Deze kroonbladeren zijn veelal geel, meer zelden wit van kleur, soms rose verloopend en vier in getal. Meeldraden 8, welker helmknoppen met draderig, klevend stuifmeel zijn bezet. Deze meeldraden zijn op den

Oenothera Lamarckiana.
(Orig. foto „Onze Tuinen”).

O. biennis, als wel *O. Lamarckiana* en nog enkele uit Amerika ingevoerde. Wilt ge ze zien, dan zult ge ze in den Hortus te Amsterdam, te Utrecht of waar dan ook, steeds vinden. Trouwens zoo'n Hortus moest veel meer bezocht worden, maar als we het Amsterdamsch publiek anders wilden hebben, dan zouden we eerst wenschen, wat meer aan balkon- en vensterversiering gedaan te zien.

kelk gezeten. Onderstandig vruchtbeginsel, d. w. z. het vruchtbeginsel is onder de bloembladeren gezeten, met één stijl en vierspletigen stempel. Vierhokkige, knotsvormige of langwerpige doosvrucht. Langs den stengel ongedeelde bladeren, aan den voet gesteelde, in een roset zittend.

De *Oenothera's* laten zich zeer gemakkelijk door zaad vermenigvuldigen, terwijl dat zaad zeer rijkelijk door de

plant wordt voortgebracht. Maar er zijn één- en tweejarige *Tennisbloemen*; de eerste zaaien we in het voorjaar in een kouden bak of voor het raam in de kamer, terwijl we de zaden van de tweejarige na het rijpen in den vollen grond uitstrooien. De vaste planten worden gezaaid of gescheurd, terwijl de stekken, die vóór den bloeitijd gesneden worden, onder koud glas zeer gemakkelijk aanslaan.

Een drietal fraaie *Oenothera's* is het volgende:

O. speciosa Nutt. De bloemen zijn eerst zuiver wit, later groengeel van kleur aan den voet der bloembladeren, boven weer rosekleurig. Deze bloemen rieken heerlijk, maar desniettegenstaande schijnt zelden bevruchting plaats te grijpen, althans deze soort geeft bijna geen zaad. Zij werd in 1821 uit Noord-Amerika bij ons ingevoerd.

O. taraxifolia Sweet, heeft bladeren, die eenigszins op die van de Paard-bloem, *Taraxacum*, gelijken. De bloemen zijn eveneens wit, later rose. In 1825 ingevoerd uit Chili; de plant is tweejarig en wordt ook wel *O. acanlis* Cad. geheeten.

O. tetraptera Cad. is beter bekend. De groote bloemen, die soms wel ruim 10 cM. in doorsnede meten, zijn eerst wit, later rosekleurig, precies als de voorgaande. Deze plant kwam in 1822 uit Noord-Amerika tot ons en is éénjarig, zoodat we van elk type een tegenwoordigster noemden; meerdere moge men zelf zoeken.

P. J. SCHENK.

Amsterdam.

De Oleander.

De *Nerium Oleander* was jaren geleden een populaire liefhebbersplant, die men in kuipen op groote buitenplaatsen vond en die ook in een bloempot het vensterraam sierde van een arbeider.

Als jongen hebben wij dikwijls bewonderd de twee groote exemplaren, die elken zomer stonden links en rechts van de directeurswoning van het Groote en Voorster Gasthuis. Deze stonden tegen een muur op het zuiden en bloeiden elken zomer met honderden bloemen, welke door kleur en vorm aan Anjelierenbloemen doen denken.

Leuk vonden wij het stekken van deze Zuid-Europeesche heester op fleschjes water. Twaalf fleschjes, twaalf stekken en met een maand hadden wij twaalf planten! Iedereen moest onze water-cultuur zien en onbekend als het bij de meeste menschen was, deed men ons honderd vragen. Of het komt dat men intusschen gewaar is geworden dat de *Oleander* vergiftig is, dat weten wij niet, maar zeker is het, dat zij meer en meer bij de liefhebbers verdwijnt.

Dit voorjaar zagen wij op „Aurora”, de kwekerij van den heer Knopper, een groot aantal planten in een van de kassen om in bloei te worden getrokken, wat zij zonder enig protest toelieten.

De heer Knopper had niets dan lof van deze kweekelingen te vertellen,

waarvan elke bloem, enkel of gevuld, met succes in de bloemschikking gebruikt wordt.

De kultuur is hoogst eenvoudig, maar de plant wordt soms op schromelijke wijze verwaarloosd. De *Oleander* toch is een plant, die behoefte heeft aan veel voedsel en dat wordt haar dikwijls niet in voldoende mate gegeven. Elk jaar heeft zij nieuwe aarde, graszoden-grond vermengd met oude koemest, noodig en is dan in den zomer geenszins afkeerig van een kopje bouillon. Zooals men weet, worden de knoppen in het najaar gevormd en wanneer men gedurende de wintermaanden de *Oleander* vergeet te gieten, dan laat zij de knopjes vallen. 't Is waar, de behoefte aan water is niet groot, maar vergeten mag men haar niet.

Waar zij groeit in het floragebied der Middellandsche Zee, bij voorkeur aan de oevers der beken, daar ligt het voor de hand dat zij in den zomer volop

blijven die aardige insecten wel uit.

Hoe rijk de *Nerium Oleander* kan bloeien, blijkt duidelijk op onze afbeelding.

J. K. B.

Herfst-planting.

De herfst heeft zijn intocht weer gedaan, hoewel een reeks schoone September- en October-dagen ons nog bijna aan een laten zomer zou doen gelooven.

Ook de herfst verschaft ons arbeid; ook in den herfst zijn er noodzakelijke werkzaamheden in den tuin te verrichten. Dra zijn onze tuinen van bloemen beroofd, een enkele weet zich nog staande te houden, zooals laat bloeiende vaste planten: Anemone japonica, Asters, Solidago, Helianthus, Rudbeckia en enkele andere soorten.

De Dahlia's, Fuchsia's en Knolbegonia's hebben haar weertje. Zoolang een te strenge nachtvorst er nog geen einde aan maakt, kunnen wij nog volop van hare pracht genieten. Lang duurt het gewoonlijk niet.

Oleander in bloei.
(Uit „Amateur Gardening”.)

water wenscht en is dikwijls eenmaal gieten niet voldoende, vooral waar haar plaats is in de volle zon.

Het verdient aanbeveling, wanneer wij de *Oleander* in een pot kweken en deze staat boven den grond, om de pot niet bloot te stellen aan de directe zonnestralen, daar wij dan kans loopen, dat de wortels die aan de binnenzijde van den pot zitten, verbranden.

Bloemisten kunnen allerliefste plantjes van de *Oleander* kweken, wanneer zij in het voorjaar de scheut stekken, waarin de bloemstengel zit. Op een warmen bodem hebben deze spoedig volop wortels en bloeien in kleine potjes dat het een lust is.

Zoodra de *Oleander* het armoedig heeft, krijgt zij luisjes op bezoek en wanneer wij nu maar zorgen, dat de eerste bezoekers de deur uitgesmeten worden en de blaadjes nu en dan met een zeepsopje afgenomen worden, dan

October kenmerkt zich zeer dikwijls door strenge nachtvorsten, en na den 15den, zijn wij zekerheidshalve verplicht, onze planten en knollen binnen te brengen; planten, die gevoeliger zijn voor de vorst, worden reeds spoediger opgeborgen. Dan zijn onze perken ledig, dan zijn onze heesterkanten van bloemen beroofd, en worden onze boomen en heesters van bladeren ontdaan, en dit geeft onzen tuin ons een hope-looze aanblik.

Gelukkig is onze tuin dan geen afgebrand huis, waarvoor alle hoop vervlogen is, maar in die kale twijgen sluimert het leven, dat te bestemde tijd zich weder zal openbaren, om bij vernieuwing van bloem en blad de schoonheid te doen bewonderen.

Zoo kan het ook voor perken en heesterkanten zijn, wanneer wij de hoop niet opgeven en ze reeds in den herfst beplanten. Dan ziet onze tuin er niet zoo hope-loos uit, maar herinneren die werkzaamheden ons weer, dat na de herfst en winter weder volgt het voorjaar, wanneer wij ons verwikelen aan de kleurenpracht van Flora's eerste lievelingen.

Dus perken en vakken beplanten is noodig, willen wij in het voorjaar weder spoedig bloemen in den tuin zien. Het zijn herfstwerkzaamheden, die liefst voor half November gebeuren moeten. Hoe vroeger, hoe beter, want dan komen de planten en knollen nog wortelvast, en zijn dan beter bestand tegen de winterkoude.

Nu is de vraag: hoe moeten ze geplant worden, en waarmede, en dan is het antwoord niet zoo gemakkelijk, want de keus is ruim, en wanneer de keuze ruim is, dan is het kiezen moeielijk. Men kan de oude gewoonte volgen, door een geheel vak te beplanten met Vergeet-mij-niet, Silene pendula, Arabis alpina, Tulpen, Hyacinten, Crocussen, Sneeuwkllokjes, enz. enz. Maar ik voor mij zou aanraden het eens te probeeren met gemengde beplanting. Wanneer men ten minste geen voorstander is van een effen stijf en plat perk. Het is natuurlijker en brengt meer leven in den tuin.

1. Men zou kunnen nemen roodbloeiende violen, waartusschen geplant vroeger roode tulpen.

2. Silene pendula Bonetti met late roode tulpen.

3. Rose vergeet-mij-niet, waartusschen crocussen geplant. Dan heeft men eerst de crocussen, en dan vergeet-mij-niet.

5. Blauwe vergeet-mij-niet, met roode of gele tulpen. Dan krijgt men door de roode tulpen den indruk van papavers in het korenveld. Men kan de combinatie nemen, zooals men zelve verkiest, al naardat men de harmonie der kleuren het mooiste vindt.

6. Verder zou men kunnen gebruiken witte violen met roode of rose tulpen.

7. Blauwe violen met roode tulpen.

8. Lichtblauwe violen met roode tulpen.

9. Idem met gele tulpen.

10. Gele violen met vroegbloeiende roode tulpen.

Sommige kleurcombinaties zijn scherp, maar de overgang wordt getemperd door het groene blad van tulpen en hyacinten.

Natuurlijk moeten deze werkzaamheden met oordeel geschieden. Men moet niet te veel tulpen of hyacinten planten, zoodat ze de overhand zouden krijgen, dan verliest men het losse, levendige voorkomen. Vooral het flauweel-blauw van violen met rood van tulpen geeft een mooie combinatie. Deze combinatie wordt dan ook dikwijls in de bouquet-binderij van toepassing gebracht, en men heeft onder blauwe violen een ruime keuze. *Kaiser-Wilhelm*, helder-donkerblauw, *Lord-Beaconsfield*, blauw met schoone, lichte rand, *Indigo* (een meer nieuwe verscheidenheid) violet-blauw, *Adonis*, diep hemels-blauw, met reusachtig groote bloemen.

Men zou op deze manier nog meer tuschenplanting-verrassingen kunnen maken in zijn tuin voor bezoeker of voorbijganger, door een perk blauwe violen, waartusschen geplant gele of witte crocussen. Dan heeft men door de crocussen vroeg bloemen, en in een klein tijdsbestek iets geheel anders, daar de crocussen uitgebloeid zijn als de violen beginnen te bloeien.

In het algemeen zou nog van herfstplantingen kunnen gezegd worden, dat het aan te bevelen is, omdat men daardoor een vroegen bloei heeft. Zelfs is het voor vroegbloeiende vaste planten noodzakelijk, zooals b.v. voor *Papaver orientale*, *Paeonia chinensis* en *officinalis*. Deze zullen bij voorjaarsplanting niet of gebrekkig bloeien.

Ook voor rozen, conifeeren, vruchtboomen en ander houtgewas was herfstplanting aan te bevelen.

Zwijndrecht, October 1907.

C. BAKKER PZN.

Japansche wijnbes

We gelooven, dat de even aangename als heerlijke vruchten van de Jap. wijnbes recht hebben op eene meerdere bekendheid en meenen daarom, dat we den lezers van „O. T.” eens het een en ander over hare cultuur en hoedanigheden moeten mededeelen.

De Japansche Wijnbes, *Rubus phoenicolasius* is bij sommigen geen vreemde deling meer, maar veel meer zijn er toch die haar niet kennen en vraag het hun eens, die ze bezitten, ze zullen met veel lof van deze vrucht gewagen.

De struik heeft zeer veel overeenkomst met onze bramen; groeiwijze, vruchtgeving en cultuur stemmen met deze geheel overeen. Ook met de framboos, waarmee ze evenals de braam deel uitmaakt van dezelfde familie, heeft ze in de cultuur zeer veel overeenkomst. Heeft men een schutting op het Oosten, Zuiden of Westen gelegen en wil men deze tijdens de zomer bekleeden, plant er dan gerust eene Jap. Wijnbes. Plant deze struik bijvoorkeur in redelijk bemeste zandigen grond. Op zware kleigrond is zij minder goed thuis. Overigens eischt ze geen bijzondere zorgen.

De soms lange takken, die niet zelden 3 M. kunnen bereiken, worden tegen de schutting aangebonden op een onderlingen afstand van een 40 c.M. Deze twijgen worden zooveel mogelijk in horizontale richting aangebonden waardoor men meer zekerheid heeft, dat alle oogen zich tot scheutjes (vruchtscheutjes) ontwikkelen. Op het eind van deze scheutjes treffen we vruchten aan die we in 't laatst van Augustus tot half September kunnen oogsten.

Deze vruchten maken eene alleraangenaamste vertooring, 't is werkelijk een waar sieraad een schaaltje met deze halfbolronde granaat-kleurige vruchtjes te zien. De smaak is zachtzuur en frisch, bepaald aangenaam. 't Is niet gemakkelijk een vrucht te noemen waarmede de smaak overeenstemt. De vruchtjes laten zich gemakkelijk plukken zonder dat ze te gauw afvallen.

Niet alleen als dessertvrucht bezitten ze groote waarde, ook gestoofd als compôte voldoen ze uitmuntend, terwijl ze zich zeer goed leenen om geconfijt te worden.

Wil of kan men ze niet aan eene schutting kweken, welnu geen nood, plant ze in de tuin op eene vrije plaats en teel ze aan stokken of anders, teel ze zooals we dat voor de framboos hebben aanbevolen op draad in schuine richting daarop aangebonden. Plaats dan het draad niet op 80 c.M. achter de plant ze in den tuin op eene vrije plaats in elk geval eens proef met een of meer struiken, 't zal u goed bevallen.

J. A. KORS.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN.

Bloed-, blad- en schildluis.

Op de Pomologenbijeenkomst in Mannheim deelde Schmitz-Hübisch te Merten mee, dat hij geslaagd was, *bloedluis* volkomen te verdelgen met *carbolineum*. Men neemt een dikke oplossing van zeep en water en voegt er onder aanhoudend roeren *carbolineum* bij. In de winterrust worden de wondranden en schorspleten met een 50 % oplossing gepenseeld. Om te spuiten gebruikt men in den winter een 10 % oplossing! De wortelhals wordt bloot gelegd en met tabaksstof bedekt, dat door het bodemvocht uitgetrokken wordt. Na 2 jaar was de bloedluis verdwenen. Verder maakt kalk- en kalibemesting het hout vaster en geeft het meer weerstandsvermogen.

Tegen bladluis helpt quassia-aftreksel, dat echter evenmin als *carbolineum* bij perziken mag worden gebruikt. Hier hielp parasitol (15 %), een tabaksextract. Tegen schildluis werd 20 à 25 % opl. *carbolineum* met succes toegepast. (*Practische Ratgeber.*)

Brumalata-lijm.

Naar aanleiding van mijn tweede artikel over den kleinen wintervlinder, wil ik voor hen, die voornemens zijn,

zelf hun brumata-lijm te bereiden, daaromtrent ter verduidelijking nog het volgende mededeelen.

Met de opgegeven deelen zijn bedoeld gewichtsdeelen.

Het mengsel van raapolie en reuzel moet men zoolang laten koken, tot men ongeveer $\frac{2}{3}$ der hoeveelheid overhoudt. Na toevoeging van terpentijn en hars moet de lijn zóó dik zijn, dat men ze met een penseel of kwastje behoorlijk uitsmeren kan, zonder dat ze er van afdruipt. Is ze te dun, dan kookt men ze nog een weinig in en als ze te dik is, dan kan men ze verwarmen onder bijvoeging van wat raapolie.

A. M. v. DRIEL.

Middel tegen Mieren.

Gedurende 10 dagen trekt men 100 gr. *Panama-hout* op 500 gr alcohol van 90°. Hiervan giet men 100 gr. met 400 gr. water op 150 gr. groene zeep, die men goed laat oplossen. Vervolgens droppelt men onder gedurig schudden 100 gr. petroleum, om eene goede emulsie te krijgen. Voor 't gebruik voegt men nog zooveel water bij, dat men eene hoeveelheid van 10 L. krijgt, waarbij men het water onder aanhoudend roeren bij de vloeistof mengt. Men giet eene ruime hoeveelheid in 't mierenest, 's avonds als alle bewoners thuis zijn. (*Revue Horticole.*)

In den Bloementuin.

Heesters planten.

De tijd is weer langzamerhand aangekomen, dat we heesters gaan planten.

Om te beginnen hebben we misschien in den tuin wel den een of anderen heester te verzetten, doordat hij dicht op andere struiken staat, een verkeerde standplaats heeft, of om andere redenen. Dergelijke struiken, vooral als ze slechts over een kleinen afstand vervoerd moeten worden, moet men liefst met een flinke kluit oprooien. De plaats, waar ze moeten komen, wordt van te voren flink bewerkt en een gat opgelegd, iets grooter dan de kluit. Wordt deze, na het inzetten, verder met fijne aarde aangevuld, dan is het succes van de planting vrijwel altijd verzekerd.

Hoe grooter de struiken zijn en hoe langer ze reeds ter plaatse staan, hoe beter men zijn voorzorgsmaatregelen moet nemen. Tevens zal men verstandig doen, vooral als de grond erg droog is, den gieter er bij te nemen en na de planting den grond goed nat te maken.

Heeft men een aanleg te veranderen en nieuwe heesters bij te planten, dan moet men deze bij een vertrouwd boomkweker bestellen, als men dit ten minste niet aan zijn tuinman overlaat.

Bezit men dus nog geen prijscouranten, dan bestelle men deze zoo spoedig mogelijk. In afwachting van de te bestellen heesters, beginnen we den grond, waar ze geplant moeten worden, te bewerken. In de eerste plaats moet deze flink diep gespit worden en daarna bemest.

Het beste is, dit diepspitten eenigen tijd voor het planten te doen, zoodat de grond weer wat in elkaar zakt.

We hebben nu te wachten, totdat de heesters aankomen. In de meeste gevallen zitten deze bij aankomst netjes in bossen gepakt.

Als het eenigszins kan worden ze direct geplant.

Doordat de heesters bij de boomkwekers geregeld zijn verplant, hebben we meestal aan de wortels niets te doen. 't Wegnemen van de gebroken deelen is voldoende.

Nooit gebruiken we voor dit werkje een snoeischaar, maar steeds een scherp mes. De wonden moeten zóó worden gemaakt, dat ze naar beneden wijzen, dus op de aarde rusten. Komen de heesters verdroogd of verschrompeld aan (wat gelukkig zelden gebeurt), dan weigere men ze beslist.

Hebben we nu de wortels nagekeken, dan beginnen we te planten. Plantgaten worden niet grooter gemaakt dan dat we de wortels flink kunnen uitspreiden; is dit geschied, dan vullen we

netjes met fijne aarde aan, zoodat alle openingen tusschen de wortels gevuld worden.

't Schudden van de heesters bij het planten is alleen voor zeer geoeefende handen aan te raden, omdat in de meeste gevallen de heesters worden omhoog getrokken en de wortels hunne uitgespreide houding daardoor niet bewaren kunnen. Na de aanvulling trapt men de aarde om de heester wat vast, wat vooral noodig is op droge gronden.

Het kan soms voorkomen, dat we na ontvangst van de struiken niet direct in de gelegenheid zijn, ze te planten. In ieder geval pakken we ze onmiddellijk uit de bossen, om ze op een beschut hoekje op te kuilen.

't Ingraven van de geheele bos (soms met stroo en al) verdient beslist te worden ontraden, omdat hierdoor dikwijls broeiing ontstaat.

't Opkuilen geschiedt als volgt: we beginnen een voor of greppeltje uit te graven (diepte en breedte hangt af van het wortelgestel van de heesters) en houden de uitgeworpen aarde aan één kant van de greppel, waardoor we als 't ware een walletje verkrijgen.

Hiertegen nu worden in schuinschen stand de heesters geplaatst met de wortels in het greppeltje, alles zoo vrij mogelijk van elkaar.

Op korten afstand van het eerste graven we een tweede greppeltje en dekken met de uitkomende aarde de wortels van de heesters af.

Vervolgens zetten we weer een rij heesters, maken een derde greppel en gaan zoo door, totdat de geheele partij opgekuild is.

Dekken we nu 't geheel nog met een laag blad af om mogelijke vorst buiten te houden, dan kunnen we de heesters te allen tijde opnemen om te planten.

De geplante heesters snoeien we zoo weinig mogelijk; we kunnen volstaan met het wegnemen van het onrijpe hout. Beter nog kan men wachten met snoeien tot het volgend voorjaar.

We gaan met het planten door, totdat het begint te vriezen en omdat we nooit zeker zijn van het weer, beginnen we liefst zoo vroeg mogelijk. Hoe vroeger geplant, hoe meer kans op aanslaan we zullen hebben.

't Wortelgestel heeft dan nog gelegenheid zich voor den winter te herstellen.

Van najaarsplanting heeft men in den regel meer succes dan van voorjaarsplanting, uitgezonderd op erg vochtige gronden.

Op een paar punten bij het planten wilden we nog wijzen.

Plant de heesters vooral niet te diep, met de wortelhals eenige c.M. beneden de oppervlakte is voldoende.

Maak de plantgaten niet te klein, zoodat de wortels een gedwongen houding krijgen. Plant nooit alleen, maar laat één de schop hanteeren, terwijl de ander de heesters vasthoudt.

Plant liefst niet als er een scherpe koude wind waait, en vooral niet bij vriezende weer.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Masdevallia's. — *Schermen*. — *Stoken*.

De *Masdevallia's* zijn in rust, die zij het best doorbrengen in een temperatuur van 12—14 gr. C. De kas waarin zij staan mag wel gelucht worden, wanneer men dat maar met de noodige voorzichtigheid doet; immers van plotselinge veranderingen in de temperatuur houden zij allermint. De vochtigheidsgraad mag niet te hoog zijn en is het nat maken van muren en vloeren alleen noodig bij helder weer. Bij voorkeur doet men dit werkje vóór 12 uur. Het gieten vereischt eenige voorzichtigheid en men denke er aan dat „te veel” spoedig schaadt en de blaadjes teekent met zwarte vlekken.

De witbloeiende *M. tovarensis* is druk bezig aan haar bruidskleed en staat in dezen toestand gaarne een beetje warm, zoodat wij haar een lekker plaatsje geven. Evenals dit bij *Phalaenopsis* het geval is, bloeit deze op de oude bloemstengels nog eens weer wanneer men deze laat zitten, iets wat de *M. maculata* en *M. Hinksiana* ook doen.

De meeste Orchideeën hebben nu allermint behoefte aan *schermen* en waar dit bestaat uit materiaal, dat aan spoedig bederf onderhevig is, neemt men het weg. Bestaat het uit rollen van latten samengesteld, laat ze dan liggen, immers zij kunnen dan goede diensten bewijzen, wanneer het hard vriest en ijzige Oostenwinden over de kas gieren. Dan doet het schermmateriaal belangrijke diensten als dekking.

Phalaenopsis, *Cypripediums* en *Bollee's* zijn nog wel gaarne een weinig geschermd en wanneer wij er slechts enkele exemplaren van hebben, dan bedekken wij deze met velletjes vloeiend papier.

Odontoglossums, wier verpottingsaandoeningen nauwelijks geweken zijn, vragen ook nog om een lichte bescherming.

November is in 't land, de lange nachten zijn gekomen en 't kan vriezen wanneer het wil, zegt de landman, en de liefhebber van Orchideeën dient met dit alles rekening te houden. Immers naarmate de temperatuur buiten daalt, moet het vuurtje harder branden en wanneer wij dat maar weten, och dan kunnen wij daarin gemakkelijk voorzien, maar 't gebeurt, dat het heelemaal niet vriest wanneer wij onze planten „goeden nacht” zeggen, terwijl het den volgenden morgen blijkt, dat het flink gevoren heeft. Zulke nachten hebben al menigeen een leelijke „kool” gestoofd. Men kan zóó door laten branden, dat het in gewone omstandigheden iets te warm wordt, wat niet zoo erg is als te koud. Wordt het echter kouder, dan behouden wij de gewenschte temperatuur. Maar laten wij aannemen, dat het ons overkomt dan is 's morgens ons eerste werk: „vuurtje stoken”! Met het gieten en vochtig maken der kas wordt gewacht tot deze op temperatuur is.

Een lage warmtegraad en een hoog vochtigheidsgehalte is voor fijnevoelige Orchideeën zeer slecht en daarvoor te

waken doet met genoegen iedere vriend der standelkruiden.

Blijkt het, door welke omstandigheden dan ook, dat de temperatuur 's morgens te hoog is, dan trachten wij zoo spoedig mogelijk, door het openzetten der luchttraampjes, het evenwicht te herstellen.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Vocht in kassen. — Uitgebloeide Chrysanthen. — Cyclamen en Primula's. — Stevia. — Bladbegonia's.

In de koude kassen zijn thans *Chrysanthemum's*, *Cyclamen* en *Primula's* schering en inslag. Er werd nogal geklaagd dit najaar, dat de bloemen vooral van de *Chrysanthen* erg smetten. Te verwonderen valt dit niet, het vele binnendringende vocht is hieraan niet zoo vreemd; heeft men er veel last van, dan zorgt men er in hoofdzaak voor, dat we flink luchten en helpt zulks niet, dan plaatsen we in de kas een kachel, liever nog dan dat we deze verwarmen door warm-waterleiding. Een salamander-vulkachel kan ons heel wat diensten in deze bewijzen; deze kachels kunnen het den ganschen nacht uithouden en we krijgen hierdoor veel drogere lucht in de kas en daar is 't maar om begonnen. Stookt u voor dit doel zoo'n kas, lucht die tegelijk flink, anders raakt ge van den wal in den sloot en verergert ge het euvel in plaats van het te verbeteren. Stoken en luchten dus tegelijk. Helpt dit alles niet voldoende, plaats dan op verschillende plaatsen in de kas ongebluschte kalk of zooals we reeds vroeger zelden, chloorcalcium. Deze beide stoffen trekken zeer veel vocht tot zich en maken daardoor de lucht droger.

Zijn *vroege Chrysanthen* uitgebloeid of reeds afgesneden en wenscht u van die oude planten nog stekken te nemen, verwaarloos ze dan niet. Gewoonlijk vinden zulke uitgebloide planten een plaatsje uit het oog in een donker hoekje of andere ongunstige plaats. Het gevolg hiervan is dat de jonge scheuten die zich aan den voet van de plant ontwikkelen, daar spillig en tenger opgroeien en moet men hiervan later stekken snijden, dan, hoe kan het anders! krijgt men teleurstellingen. Geef zulke planten een plaatsje in een vorstvrijen bak, dicht bij het glas, daar krijgt u goed ontwikkelde stevige stekken die 't bijna zonder uitzondering goed zullen doen.

Cyclamen en *Primula's* staan thans of nog onder plat glas, of ze hebben een plaatsje gekregen in de koude kas. Hoewel het volle licht voor de goede ontwikkeling van beide gewenscht is, verzuime men toch niet, vooral de *Cyclamen* een goede lichte plaats te geven. Licht en lucht, ziedaar twee zaken, die deze plant tot haar vollen pracht doen ontwikkelen. Veel warmte vragen ze niet; in een kas waar de thermometer 5 à 10° C. (40 à 50° F.) aanwijst, zijn

de *Cyclamen* op hun plaats. Veel lucht bezorgt u stevig ontwikkelde bloemstengels, die flink overeind blijven staan en die goed ontwikkelde bloemen voortbrengen.

Lucht men daarentegen weinig en is de temperatuur wat te hoog, dan krijgt men lange, zwakke bloemstengels, met gewoonlijk kleinere bloemen. Deze zwakke bloemstengels kunnen zich niet staande houden, ze vallen om en ontstieren de plant. We geven behoorlijk afgekoeld water en vervangen dit af en toe door een giertje, waarin we wat superphosphaat hebben opgelost. Hetzelfde geldt ook voor de *Chrysanthen*. Voor de goede ontwikkeling der bloemen heeft elke plant phosphorzuur noodig, terwijl de flinke ontwikkeling van het blad eischt eene stikstofbemesting, welnu het eerste vinden de plan-

ter dan een gulden en 't is begrijpelijk, dat ze daardoor veel meer in 't oog loopen.

Zijn de eerste bloemen uitgebloeid van deze *Primula*, verwijder de bloemstelen dan niet. Deze *Primula's* bezitten de eigenschap op een bloemstengel meerdere étages bloemen te geven. Is de eerste bloei afgeloopen en zelfs nog daarvoor, dan ontwikkelt zich in 't hart van den bloemsteel weer eene nieuwe étage en dit wordt soms tot 3 keer toe herhaald. Smettende bloempjes worden zorgvuldig verwijderd, ze tasten ook zoo spoedig gezonde aan en verspreiden daardoor het kwaad.

Primula chinensis begint thans ook haar bloemenschat te ontwikkelen, evenals de *Primula*-soort met veel kleinere bloempjes, nl. *Primula Forbesi*.

Primula chinensis fimbriata.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

ten in het toegediende superphosphaat, het laatste, men weet het, is een hoofdbestanddeel van de gier.

Primula obconica is een rijkbloeiende koude kasplant voor het najaar en den winter. Jammer dat deze plant bij sommigen in een kwaden reuk is gekomen. Toch doet het ons genoegen dat ze nog veelvuldig gekweekt wordt, ze verdient dit zoo ten volle. Was de *Primula obconica* eene reeds bij velen geliefde soort, men heeft ze thans meer op zij gedrongen door eene veel verbeterde variëteit, nl. de *Primula obconica Arendsi*. Gaf de *Pr. obc.* ons bloemen ongeveer ter grootte van een kwartje, de nieuwe invoering geeft ze ons groot-

Voor al deze laatste kan zeer rijkbloeiend zijn en frappeert ieder die haar ziet met honderden kleine lila-bloempjes. Ze eischt vooral een lichte standplaats en eene droge atmosfeer. De talrijke bloempjes smetten in eene vochtige omgeving spoedig en in dit geval is spoedig de geheele bloei naar de maan. *Primula stellata* heeft eene krachtige ontwikkeling en mooie pyramidevormige bloeiwijze. We hebben deze *Primulaceae*, waartoe ook de *Cyclamen* behoort, de revue eens laten passeeren omdat we meenen hier te doen te hebben met eenige zeer belangrijke herfst- en winterbloeiers, die zoo wel aan den liefhebber als vakman een groot genot en groot gemak opleveren.

Een andere, zeer aan te bevelen herfstbloei, is de thans in bloei komende *Stevia serrata*. Deze plant maakt met haar donkergroene glanzende blaadjes en hare witte bloemschermen een aangename vertooning. Deze plant die we om hare gemakkelijke cultuur ieder liefhebber kunnen aanbevelen, behoort thuis in de koude kas, terwijl ze onder plat glas in eene bak eveneens goed tot haar recht kan komen. Men houdt de planten bij voorkeur niet al te lang, ze vertoonen dan van onderen een gedeelte harer houtachtige stengels, ze worden dan wat men noemt kaal. Gewoonlijk zijn 2—3 en 4-jarige plantjes het mooist. Dit is geen bezwaar, omdat de *Stevia* zich in het voorjaar gemakkelijk door stekken laat voortkweeken. Des zomers plaatsen we de planten buiten en begin Oct. worden ze dan gewoonlijk volop met bloemknoppen bezet binnengebracht en in de koude kas of kamer of bak geplaatst.

De bladbegonia's beginnen in sierwaarde sterk te verminderen, heeft men nog niet gestekt dan is het daarvoor hoog tijd. De oude bladeren die beginnen rotplekjes te vertoonen, worden verwijderd en zoo noodig voor stek gebruikt, is dit niet nodig, dan verwijderd men ze toch, omdat ze anders andere gezonde bladeren zoo licht mede aansteken.

J. A. KORS.

In den Moestuïn.

Diepe grondbewerking. — Spruitkool. — Zuring.

't Is kalm in den moestuin; zoo langzamerhand raakt het grootste gedeelte van ons moesland ledig. We beginnen al vast plannen te maken, hoe we onze indeeling een volgend jaar zullen maken en hoe we fouten die we dit jaar begingen, een volgend jaar zullen trachten te vermijden. Naar een en ander regelen we al vast onze winterwerkzaamheden.

Indien we voornemens zijn, onze moestuin eene *diepe grondbewerking* te doen ondergaan, dan kunnen we met die werkzaamheden een aanvang maken. Onder diepe grondbewerking verstaan we het dieper omwerken van den grond dan dat we dit bij het gewone spitten doen. We spreken in de practijk van „twee-“ of „drie-diepen“. Soms gaan we nog dieper, als dit door den toestand van den ondergrond geboden wordt.

Harde lagen, die zich in den ondergrond bevinden, moeten worden gebroken, ook al kost dit ons meerdere moeite. We weten te goed dat z.g. banen in den grond onze gewassen bij droogte eerder doen lijden en dat ze bij te veel vocht het ook weer spoediger te kwaad hebben. In de meeste gevallen laten we den bovensteek boven blijven, in oude moestuinen, waar voor sommige gewassen een zekere moeheid van den grond valt te constateren, brengen we den tweeden steek op de plaats van den eersten en laten den eersten zakken, we vernieuwen op die wijze als het ware onzen grond. In tuinen waar behoorlijk gemest is, is er wel zooveel plantenvoedsel naar den ondergrond gezakt, dat

zoo'n diepe grondbewerking de kosten van bemesting voor een jaar uitwint.

Wanneer we over moeheid van den grond spreken, bedoelen we daarmede dit verschijnsel, dat sommige gewassen, die eertijds een behoorlijk beschoot gaven, nu niet meer voortwillen. Op buitenplaatsen, waar een belangrijk deel van den moestuin telkens weer met doperwten wordt beteeld, is de klacht algemeen: „doperwten willen hier niet meer“.

Is het in het algemeen van belang, dat die diepe grondbewerking vóór den winter plaats heeft, op zware kleigronden is dit dubbel noodzakelijk. Hoe dieper toch de wintervorst in den bodem kan indringen, hoe dieper ook de heilzame werking zich zal doen gevoelen.

We weten bij ondervinding toch, dat de vorst, nadat hij door de voorjaarszon uit den bodem is verdreven, de grond in fijn verkrumelden toestand achterlaat, wat niet alleen het toekomstig gewas ten goede komt, maar ook oorzaak is, dat we de voorjaarswerkzaamheden spoediger kunnen aanvangen en gemakkelijker te verrichten zijn. Behalve dat door de mechanische werking van de vorst de toestand van den grond verbeterd wordt, bevordert diepe grondbewerking ook het binnendringen van de lucht, wat ook al weer in het belang van den richtigen groei onzer gewassen is. Door de lucht toch, althans door de zuurstof die ze bevat, hebben er in den bodem scheikundige omzettingen plaats, die het plantenvoedsel, dat in den grond aanwezig is, in een voor de planten opneembaren toestand brengen.

We waren voornemens zoo'n heelen hock eens duchtig onderhanden te nemen, maar hoe jammer, want juist staat daar nu zoo'n mooi stuk met *vroege spruitkool*. Ze zijn verbaasd flink gegroeid, eigenlijk wel een beetje al te flink naar onzen zin en we vreezen daarom terecht, dat we veel z.g. losse spruitjes zullen plukken. Om ons nu door zulke spruiten niet in onze plannen te laten tegenhouden, nemen we ze eenvoudig op en brengen ze naar een andere ledige plaats over. Natuurlijk doen we dit met de noodige voorzorgen, want ze laten zich niet ongestraft mishandelen. Nog vóór den winter wortelen de planten weer aan, enkele van de oudste bladeren worden geel en vallen af, maar juist door dit onderbreken van den groei, beschadiging van de wortels en bladafval ('t eene is een gevolg van 't andere) krijgen we wat we zoo gaarne wenschen: mooie vaste spruitjes.

Ook al zijn we niet van plan een diepe grondbewerking toe te passen, dan is, vooral op de zware gronden, het omspitten van den grond nuttig en noodig.

Toch spitten we zoo diep mogelijk, nemen de stekken groot en laten die, zonder ze, zooals we in het voorjaar doen, om de fijnheid van den grond te bevorderen, nog een paar extra stekken met de spade te geven, zoo grof mogelijk liggen. Hoe meer ruimte tusschen de verschillende stekken, hoe gemakkelijker lucht en vorst den grond kunnen binnendringen.

In natte tuinen maken we onzen waterafvoer in orde. Bestaande greppels, die gedurende den zomer al zoo'n beetje gevuld geraakt zijn, worden uitgegraven, op zeer vochtige plaatsen brengen we tijdelijke greppels aan. Ons moesland in z.g. winterbedden leggen, is in vochtige tuinen zeer aan te bevelen. We verdeelen daartoe onzen tuin in strooken van pl. m. 1.50 M. breedte en graven op dien afstand greppeltjes van ongeveer 30 à 40 cM. diepte; de aarde uit deze greppels wordt ter weerszijden over het bed uitgespreid. De greppels bevorderen het uitzakken van het water en geven ook lucht en vorst beter toegang dan op geheel vlakke terreinen.

Kunnen of willen we om de een of andere reden de genoemde werkzaamheden niet uitvoeren, dan toch op zijn minst ons voorgenomen, gedurende den winter niet noodeloos over ons land te loopen. Vooral geen kinderspeelplaats of voetbalveld van onzen moestuin gemaakt! Elke onnoodige vasttrapping van den grond is nadeelig.

Nog even willen we waarschuwen tegen de slechte gewoonte, die, vooral bij de bewoners van de zandgronden bestaat. 't Is o zoo gemakkelijk, het land is immers nu toch ledig, en de weg naar 't kippenhok of schuurtje of iets anders wordt er toch zoo door bekort, we nemen dus den naasten weg bij onzen dagelijkschen gang. Let maar eens op, we kunnen in den zomer aan den stand der gewassen precies zien, waar gedurende den winter geloopt is.

Dat we in deze niet overdrijven, weten de bewoners van het zand zelf wel. Zie maar eens rond, hoe men daar, door geen slooten gehinderd, al direct nadat de oogst het land verlaten heeft, in toepassing brengt, dat een rechte lijn de korste afstand tusschen twee punten is. En ondanks art. 461 van het Wetboek van Strafrecht, zien we gedurende den winter van die eigenmachtig gemaakte voetpaadjes.

Willen we ook gedurende den winter een versch blaadje *zuring* en hebben we in September verzuimd daarvoor een kouden bak te beplanten, dan maken we met wat blad en een weinig broeimest daarvoor een matig warmen bak in orde. We brengen op den mest een laag aarde ter dikte van ongeveer 30 cM. aan. Van buiten nemen we wat zuringplanten op en plaatsen die tegen elkander aan op den bak. De ramen worden direct op den bak gebracht, bij niet vorstig weer luchten we flink. Als het gaat winteren, leggen we de ramen dicht en brengen des nachts bedekking aan. We trachten er den groei in te houden en daarvoor is een eerste eisch, dat we den bak vorstvrij houden. Zoo'n zuringbak verschaft ons den ganschen winter verse zuring en kan al weer vroeg in 't voorjaar voor andere culturen in gebruik genomen worden, want, we weten het, bij de minste herleving van de natuur komt zuring ook buiten al met haar blaadjes boven den grond.

J. C. MULLEN.

In den Fruittuin.

*Mispel. — Verplante boomen.
— Bindmateriaal. — Uit de
oude doos. — Vijg. —
Frambozen.*

De *mispel* is zeker wel de laatste vrucht, die geoogst wordt. Vreemd, dat zoo'n vrucht eerst tot bederf moet overgaan, om genuttigd te kunnen worden. We laten haar zoo lang mogelijk op 't hout, een nachtvorst hindert haar niet, ja is zelfs bevorderlijk aan 't spoediger in bederf overgaan. Men oogste wanneer de vruchten goed droog zijn en bewaart deze op een luchtige, droge plaats. Er zijn *zoete* en *zure* mispels, aan de eerste is niet veel smaak, en deze gaan trouwens niet zoo gemakkelijk in rotting over.

Wijl de boom van veel vocht houdt, plante men hem bij voorkeur aan een waterkant. Laat men hem een weinig naar 't water toe overhellen zoo neemt hij bovendien al zeer weinig ruimte van onzen tuin in beslag.

Pas *verplante boomen* mogen slechts losjes worden aangebonden. Het spreekt toch, dat de aarde, dus ook de boom, nog wat nazakt en wanneer nu de boom bepaald stevig gebonden was, zou hij niet kunnen meezakken, hij had zich dus buiten zijn schuld „opgehangen”. Vooral bij leiboomen denke men hieraan. Een paar banden om den boom om meer de gewenschte richting te geven, mits los aangebracht, zijn voorloopig voldoende.

Verschillend is 't bindmateriaal 't welk voor onze hoog- en halfstamkroonboomen gebezigd wordt. Langs openbare wegen kan men zulks opmerken; ijzerdraad is nogal sterk en men behoeft er den eersten tijd niet meer naar om te zien; 't wordt helaas! maar al te veel voor dit doel gebezigd, ja zelfs de hoepelbanden doen dienst, die dit voor hebben, dat ze in ieder geval niet nog insnijden. Een goede hand verkrijgt men, door *kurken aan ijzerdraad* te rijgen en deze band in den vorm van een 8 om boom en paal aan te leggen.

Verder wordt zeer aanbevolen de zoogen. *Malakka-boomband*. Deze band is in verschillende breedte en lengte te bekomen; de beide uiteinde zijn bovendien van een reepje blik voorzien, zoodat uitrafelen niet mogelijk is. De band is evenals de Spaansch rieten-boomband nogal weerd, 't is dan ook een kleine moeite een reepje linnen tusschen band en boom aan te brengen, daar, waar wrijving plaats vindt. Hoe verder de paal van den boom af staat, hoe meer wrijving, des te meer beschadiging. Plaats daarom den paal zoo dicht mogelijk naast den stam en zorg er voor dat de eerste nimmer tot in den kroon mag reiken. Bij een hoogstam legt men twee banden aan.

We achten 't noodig hier te wijzen op een verkeerde gewoonte die, ondanks al 't geen men tegenwoordig over 't planten, snoeien enz. te hooren en te lezen krijgt, toch nog meer in praktijk wordt gebracht dan men zou vermoeden, 't Is wel iets uit de *oude doos*

en soms nog bij 't aanleggen van aspergebedden als noodzakelijk wordt geacht. We bedoelen nl. 't graven van een groot gat en dit voor een groot deel te vullen met alle rommel, die men bijeen kan garen. Op dit zoodje komt dan flink wat mest en daarop de boom. Een onvermijdelijk gevolg van een dergelijke plantwijze is, dat de boom niet of zeer slecht zal groeien. Immers zoodra dit afval verteerd is, de hoeveelheid dus aanmerkelijk is geslonken, staat de boom veel te diep. Een gevolg van een te diepe planting is een kwijnend bestaan.

De vijg (*Ficus Carica*) is niet volkomen bestand tegen onze vaak strenge winters. 't Wordt tijd haar eenige beschutting te geven. De takken worden van 't latwerk losgemaakt en tegen den grond gebogen, voorzichtig, want de oogst voor 't volgend jaar is nu reeds aanwezig. 't Dekken wordt verschillend gedaan. De takken worden wat bijeen gehouden, opdat de af te dekken oppervlakte niet al te groot zij. Nu kan er tusschen de takken scherp zand gestrooid worden, doch ook blad, bij voorkeur droog, doet dienst als dek-materiaal. We hebben ook vijgen afgedekt gezien met oude moscovische matten en hier over heen 't afgesne-

den aspergelooft. Een te dikke bedekking moet ontraden worden, wijl daardoor verstikking, rotting ontstaat.

Muizen verschuilen zich gaarne onder zoo'n bedekking en doen zich vaak te goed aan de kleine vruchtjes en zelfs 't hout. 't Is daarom aan te raden wat snoeiwerk van rozen, kruisbessen, bramen, tusschen de takken te verdeelen.

Aan de scheuten, dezen zomer gegroeid, merkt men reeds tamelijk grootte vijgen op, ter grootte van een goede knikker, terwijl zich hoogerop kleinere vruchtjes voordoen. Van die groote vruchten komt in den regel niet veel terecht, 't zijn vooral de kleinere, die ons den volgenden zomer die heerlijke vijgen geven. We zouden die grotere vijgen wel kunnen wegnemen, wijl hierop in den regel de muizen afkomen.

't Is goed thans den grond tusschen de *frambozenstruiken* voorzichtig met een breedrandige vork wat om te werken, waardoor tal van larven van den frambozenkever aan de oppervlakte komen en zodoende ten prooi vallen aan de vogels. Kalk en roet doden bovendien menige larve en doen bovendien dienst als mest.

P. v. D. VLIST.

TENTOONSTELLINGEN.

Fruit-tentoonstelling te Tiel.

II.

Wanneer we met de catalogus in de hand nog een enkel woord aan deze vruchten-tentoonstelling willen wijden en enkele der voornaamste inzendingen nader bespreken, dan geeft no. 1 van afdeeling A ons daar reeds direct stof voor.

De vraag luidde: *De beste verzameling appelen, van elke soort 4 stuks*. Negen inzenders traden hier met (of tegen?) elkander in het strijdperk. Het was voor de jury hoogst moeilijk een beslissing te nemen. Wat toch moest hier den doorslag geven? Had het woordje „beste” betrekking op de verzameling of werd er mede bedoeld de kwaliteit van het ingezondene. Ten slotte kreeg de heer D. J. van Amerongen als hebbende, bij ongeveer gelijke deugden, de talrijkste inzending, den eere-prijs, en de heer Verdonck te Hees, met een eveneens uitstekende collectie den 1en prijs, terwijl de heer J. A. Heuff te Tiel de 2e prijs deelachtig werd.

Ten bewijze hoe talrijk ons appelen-assortiment is, diene, dat in de beide inzendingen die de eere- en 1ste prijzen verwierven, slechts twaalf soorten in beide inzendingen aanwezig waren en dat de eerste met ruim zestig en de tweede met ruim veertig soorten in 't krijt trad.

Zou 't bij het uitschrijven van dergelijke vragen geen overweging verdienen een maximum aan te geven? 't Gevaar wordt dan gekeerd, dat een groote, doch minwaardige collectie het van een kleinere, soms in zijn keuze der soorten

betere, collectie wint. Op den voorgrond zij hier vermeld, dat we hierbij niet speciaal deze inzendingen bedoelen.

Van de drie volgende nummers, waar respectievelijk 15, 10 en 5 der mooiste en beste tafelappelen werden gevraagd, moest behalve op *mooi* ook de nadruk op het *beste* worden gelegd. Als van zelf wordt voor de inzenders de keuze beperkter en komt door de gestelde grenzen de strijd op zuiverder terrein.

Van de zes voor deze drie nummers beschikbare prijzen bleven er vijf in de Betuwe, slechts een tweede prijs werd door een niet-Betuwenaar behaald.

Hetzelfde verschijnsel deed zich bij het volgende nummer voor. Twee prijzen waren voor de beste zure keuken-appelen beschikbaar en beiden vielen inzenders uit de Betuwe ten deel.

Bij de vraag naar de beste zoete appelen moest de Betuwe het tegen Zeeland afleggen en gingen beide prijzen daarheen.

Bij no. 7 was door de „Ned. Pomologische Vereniging” een 1en en door den heer Van Lennep, secretaris dier Vereniging, een 2en prijs uitgelooft voor de beste en meest volledige verzameling uit het „Algemeen Kroonboom-Sortiment” van bovengenoemde Vereniging. In de afdeeling peren waren dezelfde prijzen voor dezelfde vraag beschikbaar gesteld.

Opmerkelijk is het, dat er in de afdeeling appelen slechts één inzender was, terwijl in de afdeeling peren elke inzending op dat nummer ontrakte.

Dit geeft te denken, 't is een bewijs dat het ergens hokt, dat hoe beperkt

deze sortimentenlijst ook moge zijn, er nog bijna niemand te vinden was, die in staat was op deze vragen in te zenden.

Enkel de heer Kakebeke te Goes kwam met een pracht-inzending uit en verwierf den 1sten prijs. Vooral de *Schutters-Reinette* (een Zeeuwsche van geboorte) was prachtig; nog zelden zagen we van deze soort zulke mooie gelijkvormige vruchten; ook de *Sterappel* mocht gezien worden.

Bij de volgende negentien nummers werden van *Brabantsche Bellefleur*, *Cellini*, *Cox' Orange Pippin*, *Cox' Pomona*, *Engelsche Winter-Goud-Pearmain*, *Dubbele Goudreinette*, *Gravensteiner*, *Keizer Alexander*, *Konings Pippeling*, *Peperappel*, *Present van Engeland*, *Princesse noble*, *The Queen*, *Ribston Pippeling*, *Sterappel*, *Witte Winter-Calville*, *Zoete Pippeling* en *Zoete Reinette* elk een mandje of kistje van 5 K.G. bruto gevraagd. 't Was alsof men het publiek aanschouwelijk wilde maken wat men verwachten kon bij de bestelling van de meer en meer algemeen wordende vruchten-postpakketten.

Niettegenstaande uit alle oorden inzendingen kwamen, vielen slechts vijf prijzen aan niet-Betuwnaars ten deel.

Uit deze inzendingen was nog de volgende conclusie te trekken: dat de *Bellefleur* en de *Goudreinette* de in ons land meest algemeen verspreide soorten zijn. Niet minder dan 11 collecties van de eerste en 13 van de tweede soort namen deel aan den strijd.

Bij no. 1 van de afdeeling peren geldt ook weer onze opmerking, die we bij hetzelfde nummer in de afdeeling appels maakten, hier was echter de taak der jury minder zwaar. De inzending van den heer A. Theunissen en Zoon te *Eysden* was zoo buitengewoon mooi, bevatte vruchten van zulke enorme afmetingen, we noemen slechts de kolossale *Beurré Diel* en *Fondante des Bois*, dat de keuze niet heel moeilijk viel. Er waren er zelfs, die beweerden dat zulk fruit niet in Nederland gegroeid was, dat het uit zuidelijker streken speciaal voor deze tentoonstelling betrokken was. Ook de collecties van de heeren Van Lennep en Van Beers, die den 1sten en den 2den prijs behaalden, waren van beslist eerste kwaliteit. Bij de drie volgende nummers, waar gevraagd werden de 15, 10 en 5 mooiste en beste tafelperen, waren de inzendingen bijzonder talrijk. Enkel voor de 15 soorten waren niet minder dan 15 mededingers, waarvan den beiden Betuwnaars, den heeren Van Lennep en Trouw, de 1e en 2e prijs ten deel vielen. De twee eervolle vermeldingen, die de jury meende te moeten toekennen, werden door de heeren Murman te *Geldermalsen* en Wabeke te *Rilland-Bath* verkregen. Ook voor de beste 10 en 5 peersoorten bleven de prijzen in Gelderland. Bij de vraag naar de beste stooferen moest Gelderland het weer tegen Zeeland afleggen; beide prijzen vielen aan Zeeuwen ten deel, de heeren Wabeke en De Jonge.

In de volgende achttien nummers werden weer gevraagd kistjes of mandjes met een bruto gewicht van 5 K.G. van: *Beurré Clairgeau*, *Beurré Hardy*, *Conseiller à la Cour*, *Doyenné du Comice*, *Doyenné d'Alençon*, *Duchesse d'Angoulême*, *Joséphine de Malines*, *Louise bonne d'Avranches*, *Maagdepeer*, *Marie Louise*, *Passe Crasane*, *Poire de Tongres*, *Soldat Laboureur*, *Williams Duchesse*, *Kamperveen*, *Pondspeer*, *Winterjan* en *IJsbout*.

De talrijke inzendingen op deze nummers waren op een enkele uitzondering na van beslist eerste kwaliteit. Een compliment aan sommigen, voor de keurige wijze waarop ze hun waar verpakten; vooral de heer Van Beers te *Wamel* had er bijzondere zorg aan besteed.

Ook hier bleven de meeste prijzen in Gelderland, met slechts 4 van de 36 beschikbare prijzen was dit niet het geval.

Afdeeling C kan zonder speciale opmerkingen gepasseerd. Voor *perziken* en *pruimen* was de beste tijd voorbij.

Het zelfde geldt voor afdeeling D. *Komkommers* en *meloenen* hadden haar tijd gehad en voor *Tomaten* was de weersgesteldheid nu juist niet de beste.

In de afdeeling versche groenten was flink ingezonden, niet minder dan zeven inzendingen voor de vraag naar de mooiste en beste verzameling groenten. Hier was bij de samenstelling van het programma wel degelijk verschil gemaakt tusschen mooi en best. Het was voor de jury niet erg moeilijk de prijzen toe te kennen. Twee inzenders hadden totaal verzuimd het ingezonede te etiketteren. De eere-prijs werd behaald door den heer J. W. Schoots te *Tiel*, de 1ste prijs door W. J. van der Werke & Zoon te *Zalt-Bommel*, de 2e prijs door W. J. Schoots te *Tiel*. Over het algemeen waren de groenten van goede kwaliteit, de volledigheid liet nog wel eens wat te wenschen over. Bleekselderij, artisjok en meer andere waren in geen der inzendingen aanwezig.

De verschillende kool-inzendingen bezeugen ten volle, dat kool ook in de Betuwe uitstekend kan gekweekt worden.

De inzendingen van wortelgewassen blonken nu ook juist niet door volledigheid uit.

Andijvie was er in kolossale kroppen; jammer, dat de breedblad-volhart wat te rijp was, ze moest het daardoor tegen een in ons oog minderwaardige variëteit afleggen.

Om van afdeeling F. (gesteriliseerde groente) iets met juistheid te kunnen vermelden, zouden we eerst willen proeven; daarom zij hier enkel vermeld, dat ze keurig geëtaleerd waren.

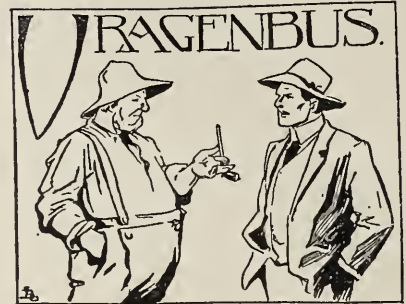
Van de tuinbouw-gereedschappen spraken we reeds de vorige maal en voor een beoordeeling van de bijenafdeeling achten we ons totaal onbe-

Bij het verpakkingsmateriaal viel te leeren; van 't eenvoudige en goedkoopste tot het meer luxueuse was er aanwezig. Een woord van lof aan den heer Matthes te *Breukelen* over de wijze waarop hij uit allerhande heterogene bestanddeelen toch nog een keurig geheel weet samen te stellen.

De verkoopsafdeeling droeg ook, ten volle het hare bij om de tentoonstelling te doen slagen. 't Geeft wat leven in de brouwerij, en we durven beweren, dat ze eenmaal een onontbeerlijk onderdeel van fruittentoonstellingen zal worden.

J. C. MUIJEN.

Tiel, 23—10—'07.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onze lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen:

Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten aan een der drie Redacteurs.

Moestuyn of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters, Tuinaanleg, aan den heer Leonard A. Springer, Tuinarchitect, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 341.

a. Gaarne wilde ik beproeven zelf *STAM-ROZEN* te KWEEKEN DOOR OCULATIE op wild. Indien ik dezen herfst eenige roza-canina-stammietjes koop en plant, om die volgend jaar Juli-Aug. te oculeeren, kan ik die dan eerst een voorloopige plaats geven en na gelukte oculatie overplanten (herfst 1908)? Of is het beter ze vast te laten staan tot het voorjaar 1909 of zelfs herfst 1909? Of is het veel verkieslijker aanstands op de plaats zelve te planten?

b. Is er veel tegen om *STRUIKROZEN*, die één en twee jaar staan en reeds eerder verplant zijn, NOGMAALS te VERPLANTEN?

c. Kan men *CHRYSANthemums*, die met den pot boven den grond staan, ook TE VEEL WATER geven, als men bij zonneschijn dat 2 maal daags rijkelijk doet?

d. Om de *BLOEM GROOTER* te krijgen wordt aanbevolen de *GRONDSCHOUTEN WEG TE NEMEN*. Indien men echter in 't voorjaar *STEEKEN* nemen wil, moeten dan niet enkele gespaard? of loopen er later genoeg uit?

Indien men de *OUDE PLANTEN* volgend jaar weer als potplant bezigen wil, is het dan wel noodig in 't voorjaar de *WORTELKLUIT* sterk te *BESNOEIEN* en in *KLEINE* pot te plaatsen om allengs weer *GROOTERE* te geven? 't Ware veel gemakkelijker niets aan de kluit te veranderen, dezelfde pot te houden en enkel te gieren. Hoeveel jaren kan dan zulk een oude plant mee?

e. Wat is de geschikste tijd om een CORDYLIN en MARCOTTEEREN?

f. Kunnen VIBURNUM TINUS planten (Kroonboompjes in pot) BUITEN OVERBLIJVEN, als ze alléén bij strengen vorst worden ingehaald? In den vrij donkeren gang sterven de bladeren zoo in, zoodat de planten na den winter er meestal treurig uitzien.

Weidum.

v. D.

Antwoord: a. Neen, het is beter de stammen na de oculatie in het najaar stil te laten staan en wenscht u ze daarom dus eerst een voorloopige plaats te geven — wat wel wenschelijk is, want die kale, stokkige stammetjes zullen op een perk al een bijster mager effect maken — zet ze dan op een plaats waar ze het jaar na de oculatie kunnen blijven staan om zich goed te kunnen ontwikkelen; dus goed zonnig. In 1908 geoculeerd, is verplanting vóór den herfst van 1909 niet aan te bevelen. Beter is het zelfs nog wat te wachten. U zoudt de moeilijkheid echter wel kunnen onder- vangen door de onderstammen in potten te zetten, die goed wijd en ruim moeten zijn. Dan is u aan geen plaats gebonden. Lees overigens het art. van onzen mede- werker Lebbink in de rubriek „Werk voor de volgende week”, vorig nummer.

b. 't Is niet gewenscht de rozen zoo vaak te verplanten, dan brengen zij het niet tot krachtigen bloei. Daarom kan het bij voor- zichtige behandeling toch wel zonder ge- vaar geschieden, maar een milde bloemen- oogst verschuift u er stellig mee.

c. Kan men in den zomer niet licht te veel water geven, in het najaar moet men spaarzamer gieten en dan liefst des mor- gens. Te groote vochtigheid in het najaar kan de bladen geel doen worden.

d. De meeste verscheidenheden loopen zeer gemakkelijk weer uit en maken telkens nieuwe grondscheuten. Er zijn echter vari- eteiten die daarin niet zoo heel willig zijn en bij deze moet men enkele scheuten spa- ren, wil men er ten minste van stekken.

Oude planten dienen in het voorjaar wel degelijk verschen grond te krijgen, waar- toe de oude wortelkluit flink moet worden besnoeid. U kunt ze echter dadelijk wel in vrij groote potten zetten, maar toch liefst niet zoo groot of ze moeten nog eens een verpotting kunnen krijgen.

Door gieren kan men niet-verpotte plan- ten wel weer aardig opkweken, maar ze blijven toch ten achteren bij verpotte exemplaren. Wijl zulke oude planten zich toch eigenlijk ook weer telken jare geheel en al vernieuwen, kunnen ze bij goede behandeling jaren en jaren mee.

e. Het voorjaar, April—Mei—Juni.

f. U kunt ze wel buiten laten staan, zoolang het niet vriest, maar hoe zult u altijd kunnen weten dat het, en vooral des nachts, niet vriezen zal? Vroeg of laat loopt het verkeerd. Op zachte winterdagen kunt u de boompjes echter wel buiten zet- ten, maar haal ze toch voor den nacht altijd weer binnen, want al zullen ze van een paar graden vorst niet dadelijk dood gaan, goed doet het ze toch nimmer.

v. L.

Vraag No. 342.

Ik wil OP ZWAREN, voor twee jaren ontkonnen en goed gemesten HOOGEN ZANDGROND, 12 PRUIMEBOOMEN IN 6 SOORTEN planten. Ze moeten in Juli en Augustus dragen. Welke soorten raadt u me aan? Hoe oud moet ik de boomen nemen en moet ik een bijzondere bemesting aanwenden?

Amsterdam.

Mevr. De J.

Antwoord: De soorten Boeren witte, groene Reine Claude, Coe's gulden drop, Washington, blauwe of witte Wijnpruim en Drap d'or d'Esperen zullen u wel voldoen. Als u plant geef dan vooral veel kalkpuin

aan uwe boomen. Plant u kroonboomen neem dan boomen met 2 à 3 jarige kronen, als u leiboomen wil planten wat ik uit uwe vraag niet kan opmaken, dan kunt u uwe keuze doen naar gelang van uwe eischen, wenscht u spoedig vrucht, neem ze dan wat ouder; zoo niet, plant dan jongere aan. De eerste zijn natuurlijk duurder in aan- koop.

J. A. K.

Vraag No. 343.

a. Mijne AARDBEIEN (witte) begin- nen WEDER TE BLOEIEN; Kan dit ten gevolge hebben dat ze 't komende jaar geen vrucht zullen geven?

b. Ik heb een ROZENBOOM, die scheu- ten heeft gemaakt van ± 2 M. lengte (geen klimroos). Moet ik die in 't voor- jaar of nu wegnemen of laten staan?

Amsterdam.

J. L. C. H.

Antwoord: a. We vermoeden dat uwe aardbeiensoort is Louise Gauthier. Dat deze thans enkele bloemen geeft is een gewoon verschijnsel bij deze soort. We heb- ben ze ook in cultuur en ze doen dat ge- woonlijk. Voor nadeelige gevolgen op de vruchtgeving voor een volgend jaar be- hoeft u niet te vrezen.

De Louise Gauthier is eene buitenge- woon geurige en rijkdragende soort, die vooral bij droog weer uitmuntende op- brengsten geeft.

b. Die lange scheuten kunt u thans ge- rust tot op een 50 cM. inkorten. In 't voorjaar snoeit u dan gewoon.

J. A. K.

Vraag No. 344.

BEMESTING en BEHANDELING van slecht dragende SNOEREN BONNE LOUISE d'AVRANCHE.

Enkhuizen.

Mej. E. v. d. D.

Antwoord: Het feit dat uwe boomen reeds zoo vroeg hun bladeren verliezen, geeft mij de zekerheid dat ze duchtig zijn aangetast door de Fusicladium, de peer L. b. d. A. wordt hierdoor zeer sterk aan- getast. Bovendien vermoed ik dat uwe boomen op wildeling veredeld zijn, wat ik voor deze peersoort en in het bijzonder voor uw zwaren kleigrond niet kan aan- bevelen. Mag men hier en daar een Louise bonne d'Avranches aantreffen op wildeling onderstam die het redelijk doet dan is dat een exceptie. Op kwee veredeld geeft ze mooie gezonde vruchten en wordt minder door de schurft aangetast. 't Zal dus op uw grond niet in de voeding zit- ten maar in de ziekte. (Scheuren uwe vruchten niet?) Bespuit daarom uwe boompjes met Bouillie Bordelaise zooda- t reeds tal van keeren in ons blad is aan- gegeven. Gebruik in geen geval versche paardenmest; is ze echter verteerd, dan kan het geen kwaad. Door aanhoudend te gieren bemest u eenzijdig, gier met wat superphosphaat werkt wel uitstekend. Wil u mij echs per briefkaart mededeelen waar- op uwe boomen veredeld zijn. Is de boom onder de veredelingsplaats dunner dan staan ze op kwee, is de stam daar even dik, ja dikker soms, dan staan ze op wildeling.

J. A. K.

Vraag No. 345.

a. Gaarne zoude ik de NAAM van de bijgaande PEREN van u vernemen.

b. Tereus zoude ik gaarne uw gevoelen kennen over het aanwenden van LYSOL in plaats van Creoline tegen SCHURFT en andere gebreken bij appel- en pereboomen, hoeveel verdund te gebruiken en wanneer zulks aan te wenden met een spruij.

Reeuwijk.

F. H. B. B.

Antwoord: a. 1. Beurré St. Germain; 2. Beurré Hardy; 3. Bési de Chaumontel.

b. Hoewel het gebruik van Lysol in plaats van Creolin of van Bouillie Borde-

laise en de resultaten daarvan nog te wei- nig bekend zijn en de juiste samenstelling daarvan nog niet goed is onlijnd, zoo kun- nen we u toch wel zeggen, dat we werkelijk ook met Lysol goede resultaten hebben verkregen en gezien, door het gebruik (voor de ontwikkeling der groene deelen) van een 4 % oplossing. Tijdens de groei is het zaak eene zwakke oplossing te gebrui- ken voor appels niet meer dan 1 %; voor peren 1½ tot 2 %; deze laatste geven we eind Juni begin Juli; de eerste bespuiting einde Maart.

Pulverisateurs, waarin zich gummirin- gen of platen bevinden zijn ongeschikt voor Lysol-bespuiting, de gummi wordt er door opgelost.

J. A. K.

Vraag No. 346.

Naam appel en peer?

Zandvoort.

G. P. M.

Antwoord: Framboosappel (heerlijke vrucht); en Bonne Louise d'Avranches (buitengewoon lekker).

J. A. K.

Vraag No. 347.

Naam, pluktijd, gebruik en qualiteit van peer?

Antwoord: Daar de soort mij onbekend is, hoop ik u binnenkort antwoord te ge- ven, na eerst anderen geraadpleegd te hebben.

J. A. K.

Vraag No. 348.

Naam van bijgaande vrucht?

Zeist.

J. D. v. K.

Antwoord: Amandel (Amygdalus eom- munis), zeer na verwant aan de perzik. Uit de bittere zaden wordt amandelolie bereid. De vruchten hebben bij ons weinig waarde.

J. A. K.

Vraag No. 349.

a. Naam en pluktijd van 2 peren.

b. Is 't wenschelijk meer van dit soort aan te planten?

Wormerveer.

Mej. A. M. D.

Antwoord: a. De grootste peer is Con- seiller à la Cour, deze vrucht is niet slecht, en is van middelmatige ontwikkeling. De C. à la C. is nog al sterk onderhevig aan de schurft; 't is daarom wel wensche- lijk de bespuiting met Bouillie Bordelaise geregeld toe te passen. 't Is anders een zeer verdienstelijke peer, die half Oct. geplukt, in den loop dezer en in de volgende maand ge- en verbruikt wordt.

De kleine vrucht is Beurré St. Germain, eene gewoonlijk rijkdragende soort. Als tafelvriucht van den tweeden rang. De smaak is zuur, soms zelfs wrang zuur.

b. Of het wenschelijk is deze soorten in uwe omgeving aan te planten, is niet gemakkelijk te zeggen. We zouden in 't algemeen willen zeggen — en dit zeggen we in het bijzonder in het geval met be- trekking tot uwe grondsoort — plant die soorten aan, waarvan u de zekerheid hebt dat ze 't in uwe omgeving goed doen.

J. A. K.

Vraag No. 350.

Hoe oordeelt u over eene PERKBE- PLANTING met STAMROZEN en ON- DERPLANTING van PAEONIA CHI- NENSIS en NARCISSUS Poeticus? Afstand stamrozen? Moeten NARCISSUS 's WINTERS OPGENOMEN en PIOE- NEN GEDEKT?

Amsterdam.

M.

Antwoord: Uw combinatie van Stam- en Pioenrozen kunnen wij niet goedkeuren. Stamrozen hebben voor hare ontwikkeling veel voedsel noodig en Pioenrozen niet minder. Bovendien zijn de Pioenrozen

spoedig uitgebloeid, worden de bladeren rijp en vormen dus geen frissche ondergrond voor rozen.

Een aardige onderbeplanting onder rozen zagen wij van *Tropaeolum peregrinum*, die de stammetjes bedekten met lichtgroene blaadjes en kanariegele bloempjes. *Reseda* doet het ook goed. Er gaan 16 stamrozen op uw vak en kunnen wij u aanbevelen: *Koningin Emma*, vleeschkleurig wit; *Mad. Abel Chatenay*, zalmkleurig rose; *Madlle. Franziska Kruger*, geel; *Mad. Jules Grolez*, karmijn rose; *Mad. Caroline Testout*, rose; *Liberty*, donkerrood; *Rêve d'Or*, ledergeel; *Grace Darling*, perzikrose; *Beke Siebrecht*, karmijnrose en *Kaiserin Auguste Viktoria*, wit.

Narcissen worden in Juli opgenomen, om in September-October weer geplant te worden.

Het verdient aanbeveling Pioenrozen's winters te dekken. J. K. B.

Vraag No. 351.
Naam, pluktijd, gebruik van bijgaande peren.
Heerenveen. Jhr. v. B. t. K.

Antwoord: a. *Beurré Clairgean*; half Oct.; Nov.-Dec.; — b. *Durondeau*; half Oct.; Oct.-Nov.; — c. Onbekend; — d. *Winterberganotte*; Oct.; Dec.-Jan.; — e. *Beurré Napoleon*; half Oct.; Nov.; — f. *Seigneur d'Esperen*; begin Oct.; Oct.; — g. *Beurré St. Germain*; half Oct.; Oct.-Nov.; h. *Berganotte Hervault*; half Oct.; Nov.; — i. *Eng. Winter Goud Pearmain*; half Oct.; Oct.-Dec.; — j. *Tulpappel*; Oct.; Nov.-Dec. J. A. K.

Vraag No. 352.
a. NAAM en PLUKTIJD van 2 peren.
b. Wat is de OORZAAK van het BARSTEN en waaraan is het toe te schrijven dat aan dezelfde boom volmaakt gave en gebarsten exemplaren zijn? Wat moet er tegen het barsten gedaan worden?
Hilversum. H. v. d. W. B.

Antwoord: a. De naam van de grootste peer is *Doyenné du Comice*, van de kleinste *Louise bonne d'Arranches*. Beide zijn zeer verdienstelijke peren, de smaak wordt door weinig andere overtroffen.

De pluktijd voor de 1e is half Oct., voor de laatste September.

Het barsten wordt veroorzaakt door de perenschurft, waartegen u het reeds tal van keuren in ons blad aanbevolen middel n.l. bespuiten met Bordeauxsche pap kunt toepassen. Dat aan een zelfde boom gezonde en zieke vruchten voorkomen is op zich zelf niet vreemd. 't Gaat hiermede als met de menschen, bij een heersche epidemie zien we dat enkele personen uit een gezin worden aangetast, anderen daarentegen gezond blijven. De krachtigste menschen bieden dan gewoonlijk de meeste tegenstand, zoo is 't ook met onze vruchten. Zorg er daarom voor dat u behoorlijk bespuit, maar geef bovendien flinke bemesting, het weerstandvermogen is dan bij eene eventueelen aanval groter.

J. A. K.

Vraag No. 353.
Naam Peer.
Vreeland. C. S.

Antwoord: *Conseiller à la Cour*.
J. A. K.

Vraag No. 354.
a. Wat is de naam van de hierbij ingesloten soort O.-I. Kers; de kleur is vermiljoen rood.

b. Is er in de buurt van Den Haag ook gelegenheid tot het bijvoeren van een CURSUS voor AMATEUR-TUINIERS?
Den Haag. d. K.

Antwoord: a. *Tropaeolum speciosum*.
b. Een cursus voor amateur-tuiniers bestaat er niet, maar wel wordt er vanwege de 's-Gravenhaagsche Tuinbouw-vereeniging een tuinbouw-wintercursus gehouden, waarop, behalve de gewone cursisten ook andere belangstellenden als toehoorder de lessen kunnen bijwonen. Wend u tot den heer Anth. Koster, Koningskade 10, die wel zoo vriendelijk zal willen zijn u verder in te lichten. v. L.

Vraag No. 355.
Welke WELIG-BLOEIENDE ZAAIL-PLANTEN kan ik als rand langs een stuk dijk plaatsen, WAAR KOEIEN, SCHAPEN en GEITEN langs loopen en waar deze dieren NIET VAN ETEN?
'Vergeet-mij-niet bijv., en daarna?
B. C. W. B.

Antwoord: Gemakkelijk is het niet aan de door u gestelde voorwaarden te voldoen. De aanwezigheid van koeien en schapen maakt de opgave al vrij lastig; maar geiten... 'k weet niet of zij wel veel laten staan; sedert ik ze heb zien eten van scherpe distels, van brandnetels, van tabak, ja een heele sigaar heb zien opeten, acht ik ze vrijwel tot alles in staat.

Intusschen hebben wij in twee richtingen te zoeken: planten die zich verdedigen met dorens, stekels, viltharen of leerachtige huid, en planten die allerlei kwalijk reukende of smakende stoffen bevatten, vergiften desnoods, 't zij inwendig in de bladeren, 't zij in klierharen.

De eerste rubriek hoort op kleigrond eigenlijk niet thuis; behaarde en scherp gewapende planten leggen er haar wapenrusting af. Misschien dat u met de mooie *Chamaepeuce diacantha* nog succes hebt. Verder enkele ruwbladigen: *Cynoglossum coelestinum*, *Anchusa capensis*; op 't hoogste ged. *Cerastium tomentosum*, *Stachys lanata*, *Antennaria tomentosa*, *Centaurea candidissima*, *Cineraria maritima*. Kunt u bedden van zandgrond (met wat kalk) maken, dan gaan deze en nog andere planten natuurlijk prachtig.

Kwalijk reukende of smakende planten zijn bv. uit de fam. der *Labiatae*: *Salvia-soorten*, *Lavendel*, *Mentha*, *Melisse*, *Betonica grandiflora*, *Dracocephalum*, *Janum maculatum*.

Nachtschadigen: *Petunia*, *Nicotiana Sanderae*, *Physalis Franchetti* (Lampionplant), *Solanum pyracanthum* (behalve vergiftig nog zeer sterk gestekeld).

Composieten: *Goudsbloem*, *Afrikaantjes*, *Bidens atroscquinqua*, *Kleine Zonnebloem*, *Dubbele Madeliefjes*, *Chrysanthemum carinatum*, *inodorum*, *leucanthemum*, *Pyrethrum parthenifolium*, *Achillea Ptarmica fl. pl.*

Ranunkelachtigen, die alle min of meer vergiftig zijn en daarom misschien gemeden worden: *Akelei*, *Ridderspoor*, *Monnikskap*, *Trollius*, *Anemone*, enz.

Verder noemen we nog: *Papavers*, *Geranium sanguineum*, *G. pyrenaicum*, *Springbalsmien*, *Venkel*, *Oenothera*, *Aristolochia Clematitis*, *Primula's*, *Scabiosa*, *Reseda*.

Ik vestig er in 't bijzonder den nadruk op, dat ik van maar weinig gewassen zekerheid heb. Ik kan slechts vermoeden, dat zij door het vee gemeden zullen worden. B. B.

Vraag No. 356.
Wij hebben een PERK MET STAMROZEN (Rohan en Car. Testout), onderplant met struikrozen. De laatste bloeien nog. Hoe moeten wij die van den winter behouden (inpakken of neerleggen?) en wat is de tijd daarvoor? Moeten de struikrozen afgesneden worden, en dat vóór of ná den winter?

Moet *Crimson Rambler* ingepakt worden? Hoe doet men dat bij een klimroos,

waarvan de ranken zich uitgespreid hebben?

Wapenvelde. Henr. M. J. B.

Antwoord: Uw rozen *Prinee Camille de Rohan* en *Mad. Caroline Testout* enz. moeten niet voor half November gedekt worden. De kronen der stamrozen buigt men naar de aarde, waarin een gaatje wordt gemaakt waar de kroon in komt, om dan met aarde toegedekt te worden. Kan dat niet dan bindt u de takken bij elkander pakt ze in stroo, dennetakken of wat anders. Tusschen struikrozen brengt u wat blad of turfstrooisel aan ter hoogte van 40 c.M. Struikrozen mag u nu niet insnijden, wel in Maart.

Turner's Crimson Rambler is wel sterk, maar een lichte bedekking kan toch geen kwaad. U pakt de takken bij-elkaar, ontdoet die van bladeren en pakt ze in een moscovische mat. Veel hangt hierbij af van de meer of minder beschutte standplaats. J. K. B.

Vraag No. 357.
Middel ter genezing of voorkoming van GOMZIEKTE.
Utrecht. P. A. v. A.

Antwoord: Gomziekte wordt veroorzaakt door verwondingen, knellingen, die den groei belemmeren, door te veel vocht in den bodem enz.

De wonden tot op het gezonde hout weg te snijden en van de lucht af te sluiten door entwas of boomzalf kan wel eens helpen. Intusschen, de ziekte waartegen we het meest weerloos staan. J. C. M.

Vraag No. 358.
In Amsterdam heb ik een TUINTJE (waarvan bijgaande teekening) OP HET NOORDEN, omringd door tuinen met lage schuttingen van klimop, alleen aan de westzijde een rij gesnoeide iepen. Er zijn voldoende heesters, meest *Aucuba's*, in. Welke voor- en najaarsbloemen zou ik met succes kunnen planten. (De zomermaanden bewoon ik het huis niet.) Kan ik bollen nemen en welke? Zouden rozen er bloeien? en welke bloeiende planten zou ik tusschen varens aan den oostkant kunnen plaatsen?
Amsterdam. Mevr. de J.

Antwoord: Heel gunstig schijnt mij de ligging van uw tuintje niet en van rozen zult u er niet veel plezier hebben. Maar er zijn toch wel eenige voorjaarsplanten die het er wel zullen doen, zoals Sneeuwklókjes (*Galanthus nivalis*), Winterconiet (*Eranthis hyemalis*) terwijl in den winter ook *Helleborus niger* of Kerstroos mooi kan zijn en het op een licht-beschaduwde en vochtig plaatsje wel doen zal. Voor den herfst zou ik u aanraden de bekoorlijke herfst-Anemonen, *Anemone japonica*, herfst-Asters in tal van soorten en variëteiten en voor den nazomer misschien ook de Herfsttyloos (*Colechicum autumnale*). Tusschen de varens kunt u poten van Darwintulpen, enkele Narcissen, Crocusjes en Scilla's. De Tulpen zullen echter zoo nu en dan wel eens vernieuwd moeten worden. Onder de *Aucuba's* moet u maar niets zetten. 't Is daaronder te donker. v. L.

Vraag No. 359.
Op welke wijze moet ik STEKKEN van de riekende VERBENA BEHANDELEN; in welke soort aarde moet ik ze planten? Ik bezit geen kas noch serre.
Utrecht. Mr. D. A. E. I.

Antwoord: Zet de stekjes op een lichte plaats in een matig verwarmd vertrek, liefst vlak bij het venster: kamerwarmte is voldoende. Houd de plantjes overigens matig vochtig, beter nog aan den drogen kant, vooral bij vochtig, donker weder.

Verpot niet voor het voorjaar, wijl nu de groei zoo goed als stilstaat. Bosch- of blad-

grond voor een derde deel met tuingrond en zand en wat oude koemest vermengd, vormt een „goed grondje” voor *Verbena's*.
v. L.

Vraag No. 360.

Zoudt u mij ook kunnen zeggen, hoe de naam van deze bloem is, welke ik u zend, ze is mij bekend als KRAAL-PIOEN?
H. Meersum. W. R.

Antwoord: U zondt mij een vrucht (geen bloem) met rijpe en onrijpe zaden van de *Paeonia corallina* of Koraal-Pioen. De Franschen noemen haar *Pivoine corails*, de Duitschers *Korallen Pionie* en de Engelschen *Coralline Paeony*.

De Koraal-Pioen, die in tal van variëteiten voorkomt, heeft vooral door hare levendig-roode vruchten voor tuinen een bijzondere sierwaarde.
v. L.

Vraag No. 361.

Welke is de naam van bijgaande *HERFSTASTER*? Ik heb te veel van deze soort. Zijn er soms onder de lezers van dit blad liefhebbers, welke deze soort voor een andere welen ruilen? Ongeveer 10 planten heb ik er van disponibel.
Leidschendam. W. C. Visscher.

Antwoord: Zoover ik uit het kleine takje kan nagaan, is uw herfst-aster een vorm van de *Aster Novi-Belgii*, maar met zekerheid is het niet te zeggen. Er zijn zoo heel veel soorten en variëteiten van herfst-Asters, dat alleen met volledig en goed ontwikkeld materiaal (minstens een geheel bloeiende tak en ook vruchtjes) de soort nauwkeurig is te bepalen.
v. L.

Vraag No. 362.

AZALEA MET GEEL BLAD.
's-Gravenhage. Merr. J. v. E.—H.

Antwoord: Afgaande op uwe mededeelingen en te oordeelen naar het takje, dat u zond, zouden we zeggen, dat uwe plant beslist zeer ziek is. Alle groei is er totaal uit en de blaadjes blijven klein en zien geel. Het vele gieten zal daarvan wel voor een goed deel de oorzaak van zijn. De *Azalea's* mogen in geen geval droog worden, maar zeer nat is toch ook zeer verkeerd. Is verder uwe aarde wel goed en voedzaam geweest? Er wordt soms raar goedje voor Belgische boschgrond verkocht.

Op 't oogenblik kunt u aan uwe plant niet veel meer doen dan spaarzaam water geven. Verder zouden we u aanraden van 't voorjaar, na den bloei, de scheuten wat in te korten, de plant in goeden voedzamen grond te verpotten en na half Mei op een warm plekje buiten te plaatsen en niet meer water te geven dan hoog noodig is. Als de plant niet al te ziek is hebben we hoop, dat zij bij goede behandeling zich dan wel weer zal herstellen.
Santpoort. W. LODDER.

Vraag No. 363.

Verleden jaar kocht ik 1 vrijstaande *SNOER(APPEL)* en 5 vrijstaande *SNOER-REN(PEER)*, die dit jaar hebben gebloeid en waarvan een *Beuré Diel 3 vruchten* hebben gegeven. Zij hebben echter het geheele jaar door staan kwijnen en schrijf dit toe aan een ziekte, ten berijze waarvan ik u eenige takjes toezend van die boompjes. De vrijstaande snoerappel heb ik reeds in het voorjaar opgeruimd daar die vol met bloedhuis was. Zoudt u denken dat zij in het leven kunnen blijven? Ik heb tweemaal in het voorjaar met *Bordeausche* pap doen bespuiten, maar 't heeft niets geholpen.

b. Mijn *RHODODENDRONS* hebben enkele bloemknoppen geopend; dit is immers nog al vreemd?
Middelburg. De K.

Antwoord: Uwe boomen zijn blijkens de toegezonden takjes zeer sterk aangetast

door de schurft. 't Is daarom goed, dat u ze bespoot hebt met *Bordeausche* pap, maar 't is niet voldoende en de resultaten niet zoo openes zichtbaar. De ontvellingen op de takjes moesten ook plaats hebben als niet bespoot was; toen u sproeide, was daaronder reeds de zwam gehuisvest. Het sproeien had ten doel een opnieuw optreden tegen te gaan en dat kunt u eigenlijk eerst het volgend jaar constateeren; is men kenner, dan ziet men 't reeds vroeger aan de kleine, bijna onzichtbare blaasjes.

Staan uw boomen niet wat diep geplant, we zouden dit zoo denken bij het bezien van het hout. Staan ze met den wortelhals onder den grond, bv. een handbreedte, dan is dat vooral op uw grond veel te diep. Neem ze dan nog op, plant ze ondieper, bespuit geregeld en flink en u zult de ramp wel overwinnen.

Die bloeiende *Rhododendron* is eigenaardig, maar 't gebeurt meer, men treft dat bij veel meer planten aan.
J. A. K.

Vraag No. 364.

a. Hoe *HEETEN* nesvsg. *APPELS*?

b. Hoe *verdrift* men *BLOEDLUS* van jonge takjes?

c. In welken tijd van het jaar worden de *STAMMEN* der *VRUCHTBOOMEN* *AFGEKRABD*?

W.

L. K.

Antwoord: a. De appel die u de spitse noemt (zoete), is de *Zoete Princesse Noble*; de ronde is de *Zoete Campanje*. Tot mijn spijt kan ik de zure niet op naam brengen. Ik zal echter moeite doen bij anderen en lukt dit, 't u melden.

b. Maak een emulsie van groene zeep en spiritus van elk gelijke deelen en smeet daarmee de aangetaste plaatsen met een kwastje in.

c. Nu er bij u bezwaren zijn, zooals u mij persoonlijk mededeelde, is er niets tegen, dit in Februari te doen. Integendeel we wilden, dat elke bezitter van vruchtboomen 't dan nog maar deed. Denkt u er aan, kleeden onder den boom te leggen waarop al het afkrabsel wordt opgevangen en daarna verbrand, anders geeft het niet veel. Als u de ruwe schors, mos enz. hebt afgekrabd laat dan alles met een flinke staal-draadborstel naborstelen en besmeer dan uwe stammen met kalkmelk. Zijn er geen bezwaren, dan kan men reeds in den loop van November met het krabben beginnen, of we hieraan de voorkeur nog wel zouden geven betwijfelen we, maar komt het met de verdeeling van den beschikbaren tijd zoo uit dan is daar niets tegen. Februari is in elk geval heel goed.
J. A. K.

Vraag No. 365.

Is het noodig dat *APPELEN* en *PEREN*, liggende op latjes in een *VRUCHTEN-KAST*, af en toe *GEKEERD* worden? Of is het voldoende, er nu en dan de aangestoken vruchten uit te verwijderen.

En mag het daglicht er voortdurend op schijnen (natuurlijk niet de zon) of moet er een gordijn voor hangen? Bij gebrek aan een goeden kelder staat de (open) kast in de tuinkamer. Volgend jaar bij verhuizing krijgt die een plaats in de kelder.
Nijmegen. H. B.

Antwoord: Het is niet kwaad, de vruchten zoo eenmaal in de 3 à 4 weken te keeren, waardoor tevens beter de aangestoken vruchten (vaak aan den onderkant) in 't oog vallen. 't Daglicht moet beslist geweerd worden, wijl onder den invloed van 't licht (niet alleen de zon) de stofomzetting sneller plaats heeft, dientengevolge 't fruit vroeger rijpt. Tracht de kast zoo donker en tevens zoo koel mogelijk te plaatsen.
P. v. d. V.

BRIEVENBUS.

Houtskool en Kalk en Clematis.

In het nummer van 18 Mei l.l. komt een artikelje voor van den heer J. Galesloot, waarin hij als zijne ondervinding mededeelde, dat houtskoolpoeder en kalk een uitstekend middel was om de gevreesde en veel voorkomende ziekte in de *Clematis* te voorkomen.

Dit voorjaar heb ik in mijn tuin een *Clematis* laten zetten, en terstond na de lezing van het artikel, het middel toegepast.

Nu staat mijn plant reeds vier weken lang prachtig in bloei. Op 't oogenblik kan ik veertig blauwe klokken tellen en minstens evenveel knoppen, terwijl er nog steeds bij komen.

Nu weet ik wel, dat de proef eenzijdig is, omdat ik geen tweede plant genomen heb, welke ik dan dat middel niet moest gegeven hebben. Maar.... behalve bij mij heeft de tuinman meer *Clematis*sen gezet, die nagenoeg in dezelfde omstandigheden verkeerden, geen houtskool en kalk ontvangen hebben en.... juist tegen den bloei gesneuveld zijn.

Me dunkt, dit zegt toch wel iets. In elk geval blijkt het, dat het middel de plant geen kwaad doet. Daarom zou ik ieder, die in zijn tuin een dergelijke plant wil hebben, willen aanraden, probeert het.

Ik wil den heer Galesloot, althans hier hartelijk dank zeggen voor zijn waardevolle mededeeling. Is u soms van de meening dat 40 bloemen niet veel is, dan moet ik er nog bijvoegen dat de omstandigheden waaronder hij geplant is, en de standplaats niet eens zoo bijzonder gunstig waren.

Hoogachtend

Ww Dw. Dr.

B. E. WOLDA.

Bij schrift:

Wij verheugen ons over het aanvankelijk gunstige resultaat en danken den heer Wolda voor zijne mededeelingen. Wanneer ieder lezer die een belangrijke ondervinding opdoet, daarvan in ons blad mededeeling deed, zou ongetwijfeld veel goeds kunnen worden bereikt waarbij ook anderen zouden gebaat worden.
v. L.

(Tot ons leedwezen moest bovenstaande langer wachten op een plaatsje, dan wij wel wilden; herhaaldelijk stond het al in den vorm gezet, maar moest dan steeds wegens plaatsgebrek weer worden uitgesteld.)

Peer Durondeau.

Ik las hedenmorgen een stukje van den heer Muyen over de peer *Durondeau*, maar weet u wel, waarom de een deze lekker vindt en de ander niet. De hoofdoorzaak is, dat er maar weinigen zijn die juist het oogenblik of de dag weten te kiezen voor het gebruik van een peer. Ik verzeker u, neem een *Durondeau*, gebruik deze twee dagen te vroeg, dan zult gij zeggen, zij is rinsig, niet lekker, maar op zijn tijd gebruikt, dan is deze peer van de allereerste qualiteit, men proeft alle smaken van vruchten er uit, b.v. Ananas, Perzik, Druif, enz. Deze week had ik een geval alleraardigst. Iemand kwam bij mij, en zeide dat hij de *Durondeau* niet erg lekker vond, ik liet hem nu een van mij proeven die juist te gebruiken was, en wanneer ik hem de peer niet vooraf had laten zien, had hij niet kunnen gelooven dat het dezelfde soort was. Zoo ook met *Doyenné du Comice*, deze peer is voor mij.... ja, er bestaat niet fijner.

Amsterdam.

JAC. GALESLOOT.

Durondeau en Beurré d'Amanlis.

Geachte Heer Galesloot,

Naar aanleiding van uw schrijven, betrekking hebbende op mijn artikelje over de *Poir de Tongres* of *Durondeau*, wensch ik het volgende op te merken:

't Doet mij genoegen dat we met onze meeningen omtrent deze peer niet verschillen. Volkomen ben ik het met u eens dat pluktijd en eettijd voor bijna alle soorten uit elkander loopen.

Dat u de *Durondeau* ook geschikt acht voor hoogstam, zie, dat ben ik nu weer niet met u eens. U zegt wel op een windvrije plaats kan ze tot haar recht komen. Maar ik vraag u, hoeveel of liever hoe weinig zijn er die ook hun hoogstammen een windvrije plaats kunnen geven? Een eerste vereischte toch voor een goede hoogstam is, dat hij op onbeschutte plaatsen in boomgaarden dus, op zijn plaats is.

Bij de vraag wat beter is: één groote of twee kleine *Durondeau's* (vruchten), schaar ik mij weer geheel aan uwe zijde en preferer de eene groote. Dat aan struikvormen geen groote vruchten groeien en dat een struikvorm gelijk is aan een hoogstam zonder stam, hier loopen onze meeningen weer uiteen en dat *Beurré d'Amanlis* gelijk is aan water met suiker, laat ik geheel voor uwe rekening.

Met vriendenschappelijke groeten.

Tiel. J. C. MULLEN.

Exochorda (Spiraea) grandiflora.

Geachte Redactie.

Vergun mij nog even den belangstellenden lezer te antwoorden. Ik zal kort zijn.

De schrijver zegt dat ik verklaarde, dat Dippel en Koehne *Spiraea grandiflora* onder *Sorbaria* rangschikten. Dit is geheel onjuist.

Dippel en Koehne noemen de naam *Sp. grandiflora* slechts als synonymie; doch daar zij nog meer andere synoniemen aangeven, is dit geen reden te denken dat zij dien naam goed vinden. Integendeel.

't Zijn waarschijnlijk veronderde namen of, zooals meer voorkomt, door toevallige omstandigheden aan de verkeerde plant gegeven.

Als men alle synoniemen van een plant weer zou gebruiken, zou men nooit klaar komen en daarom noem ik het een *grote fout* een naam te gebruiken, die verkeerd zijnde, niet meer gebruikt wordt, maar bovendien verwarring sticht.

Gesteld dat alle synoniemen van een plant in gebruik bleven, wat zou de verwarring ontzettend groot worden. Zoo b.v. heeft *Rubus sorbifolius* niet minder dan 12, zegge twaalf synoniemen en *Abies pectinata* niet minder dan 17.

Nu mag „de belangstellende lezer” het van mij verkeerd vinden dat ik daartegen te velde trek, het is en blijft naar mijn meening een *grote fout*, oude, (misschien op verkeerde grondsagen gegeven) namen op te halen en liefhebbers op een dwaalspoor te brengen.

Wie spreekt er nog van *Pinus Abies*, *Pinus Larix*, *Pinus Cedrus*, *Pinus Tsuga*, *Pinus Pecea*? Immers niemand meer, omdat men elkander niet zou begrijpen.

De auteursnaam redt ons niet altijd, omdat niet ieder in de gelegenheid is zich te vergewissen of de werkelijke naam of een synoniem bedoeld is.

Maar bovendien komt het voor, dat dezelfde auteur aan ééne plant twee, soms meer namen gaf. Waarschijnlijk omdat twee planten van dezelfde soort, doch onder verschillende omstandigheden geplaatst, een verschillend type vertoonden en voor twee soorten werden aangezien. B.v. *Hydrangea japonica* Siebold = *Hydrangea hortensis* Siebold, *Myginda myrtifolia* Nuttall =

Oreophyla myrtifolia Nuttall, *Pavia mutabilis* Spach = *P. intermedia* Spach = *P. hybrida* Spach.

Bovendien treft men voor dezelfde plant dikwijls twee of meer namen met het toevoegsel (Hort.:) *Spiraea pumila* Hort. = *Spiraea Bumalda* Hort., *Spiraea cuneata* Hort. = *Sp. flagelliformis* Hort. = *Sp. nutans* Hort. = *Sp. argentea* Hort. = *Sp. hypericifolia crenata* Hort. Aldus 5 namen met dezelfde bijvoeging voor één plant, nl. *Sp. canescens* D. Don.

Evonymus linifolia Hort. = *Ev. pendula* Hort. = *Ev. rosmarinifolia* Hort.

Dit zijn ongezochte grepen uit het werk van Beissner, Schelle en Zabel, die de lofelijke gedachte hebben gehad een lijst samen te stellen van de namen onzer loofboomen en struiken, en dat een ieder, die met boomen en struiken te doen heeft, aanbevelen zij.

LEON A. SPRINGER.

LEESTAFEL.

Corona's Album 1908—09. Voor ons ligt het album van het bekende fraaie bloemenmagazijn „Corona” in de Kalverstraat no. 175. Een aantal keurige afbeeldingen van bloemwerken geven een denkbeeld van hetgeen de firma op het gebied van bloemenkunst vermag. Want bloemen-schikken is een kunst.

De hier afgebeelde bruidsbouquetten, bal-„Strauss”, „Wieuer”-bouquetten, Corbeilles, Bloemenmanden, Kamerversieringen, Corso's, Kransen, Jardinieres, Bloemenmanden, enz. zijn een lust der oogen, eene ten volle geslaagde combinatie van smaak en distinctie. B. B.

Prijscourant I, II, III, IV en V van den Leermiddelhandel van J. W. Ebert, Amsterdam.

Insectenverzamelingen voor School en Huis, door R. A. Polak.

In den eersten jaargang hadden we reeds gelegenheid, onze ingeomenheid met dezen verdienstelijken arbeid uit te spreken. In het bijzonder vestigen we den aandacht onzer lezers op eene speciale collectie van de belangrijkste schadelijke insecten.

Wie zijn kennis in dit opzicht vervolledigen wil, vraag bovengenoemde prijscouranten aan en hij zal zien, dat de insectenverzamelingen van den heer Polak hem hiertoe in staat zullen stellen. Het verheugt ons daarom zeer, dat de heer Polak op zoo uitnemend geslaagde wijze zijn uitgebreide kennis stelt in dienst van het onderwijs en van de praktijk. B. B.

PERSONALIA.

Jubiläum van Baas De Haan.

Verleden week maakten we reeds melding van het 40-jarig jubileum van dezen veteraan der tuinbouwpraktijk. Noodgedwongen moesten we toen — omdat ons blad reeds afgedrukt werd — zeer kort zijn, en daarom willen we er thans nog even op terugkomen. Den 1en November was het 40 jaar geleden, dat baas De Haan als tuinbaas in functie trad. Eerst bij de families Noordendorp de Vries en Ramaer, was het 1 Nov. 25 jaar geleden dat hij in zijn tegenwoordigen dienst trad bij mevr. Grothe van Wemeldinge te Zeist.

Zijn opleiding genoot hij als jongeling op de buitenplaats „Huis te Hoorn” te Rijswijk en daarna op Bakkershagen, het beroemde buiten van wijlen Prins Frederik. Wie de jubilaris van nabij kent, leert dadelijk in hem den bloemen- en planten-liefhebber waardeeren. Alles doende, om zijn verplichtingen jegens zijn mevrouw

na te komen, gaat dit gepaard aan persoonlijke liefde jegens datgeene, wat aan zijn zorgen is toevertrouwd.

Aan zijn liefde voor planten gaat gepaard groote kennis van tuinbouw en plantkunde. Hij is geheel bij. Zijn leerboek van *Oudemans en De Vries* en zijn tijdschriften zijn hem lief, meer nog misschien dan zijn zeldzame collectie plantenzaden, die van 1885 dateert. Wie kent dat kunststuk van huisarbeid niet! 's Avonds na den practischen arbeid zit baas De Haan nooit niets te doen. Dan kunt ge den zeven-en-zestig-jarige nog altijd vinden, lezende in zijn standaardboeken of zijn tuinknecht onderwijzende of zich voorbereidende voor een te houden lezing, met welker practischen inhoud bij dan ongemerkt velen zijner toehoorders aan zich verplicht.

Wie kwam ooit bij hem om inlichtingen te vragen en ging zonder antwoord weer heen?

Wij twifelen dan ook niet dat een ieder, die dezen Zeister burger meer van nabij kent, zich heeft opge maakt om hem op den 1en November een bewijs te geven van achting en waardeering.

Den jubilaris heil!

J. A. KORS.

UITSLAG PRIJSVRAAG.

Op onze prijsvraag naar eene photo van eene vaste plant, die in Sept. bloeit, kregen wij eenige goede inzendingen, waaronder er evenwel geen was, die genoeg boven de andere uitblonk om den eersten prijs te verdienen. Onze vier gouden tientjes kenden we daarom toe als volgt: de eerste prijs werd gesplitst en wordt uitgedeeld: 1a. aan den heer F. Heckman, *Bloemendaal* (f 10.—), en 1b. den heer B. W. van Deden, *Wilhelminastraat 1, Amersfoort* (f 10.—). De tweede prijs ontvingt Mej. C. M. de Haan, *Prins Hendriklaan, Zeist* (f 10.—). Wat de derde prijs betreft, hebben we een oogenblik geaarzeld met het toekennen er van, omdat de beide photo's, die er voor in aanmerking komen, naar *Hydrangea*'s genomen zijn, die door den een wel, door den ander niet tot de vaste planten gerekend worden. Volgens onze opvatting zijn ze het niet.

Het feit evenwel, dat ze in onderscheidene catalogi er toe gerekend wordt, zoodat een leek, hierop afgaande, ze wel als zoodanig beschouwen moet, gaf den doorslag. En daar de beide photo's zeer goed waren, elk met haar eigen verdiensten, was de billijkste oplossing, weer te splitsen, zoodat we 3a toekenden aan den heer C. C. Vogel, *Oirschot*, (f 5.—) en 3b. aan den heer G. D. Zahner Jr., *1e Helmersstraat 77, Amsterdam* (f 5.—).

Door plaatsgebrek zijn we heden verhinderd, no. 1 te publiceren, wat evenwel in 't volgend no. zal geschieden.

De Bouquet *Anemone jap.* van den heer Tr. te H. is zeer mooi, en gaarne zullen wij deze bij gelegenheid reproducereen; er was echter eene foto gevraagd van eene *vaste plant* en niet van een *bouquet*, zoodat deze inzending buiten de prijsvraag valt.

Van de overige inzendingen vermelden wij nog: eene mooie *Anemone jap.* van den heer T. L. te N.; *Solidago virgo aurea* van Mej. L. B. te L.; *Lilium martagon* van den heer J. H. v. H. te A.; *Rudbeckia purpurea* van jongenh. W. F. J. P. te Z., en id. van den heer W. C. V. te L.

ORCHIDEEËN-TENTOONSTELLING.

Wij herinneren er onzen lezers aan dat de heer J. H. van Vloten te Aerdenhout, op zijn kweekerij „*Orchidophila*” een tentoonstelling houdt van bloeiende Orchideeën op a.s. Vrijdag,

Zaterdag, Zondag en Maandag. Een en ander is op genoemde dagen gratis te bezichtigen van des morgens 10 tot des middags 4 uur.

Nu een uurtje tusschen bloeiende Orchideeën door te brengen, zie, het is niet te versmaden.

J. K. B.

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Groenewegen & Zoon

Boomkweekers — Tuinarchitecten

DE BILT bij Utrecht.

Aanleg van TUINEN, PARKEN, ROSARIUMS, VRUCHTENTUINEN, BOOMGAARDEN, enz.

BOOMKWEKERIJEN
40 Hectaren zandgrond.

Tot een bezoek wordt beleefd uitgenoodigd.

De nieuwe prijscourant is op aanvraag gratis verkrijgbaar. Bij de aanvraag vermelden: Ingevolge annonce „Onze Tuinen.” (158)

Phlox divaricata Canadense

is ongetwijfeld de schoonste overblijvende vaste plant voor beplanting van voorjaarsperken, ter vervanging van Violen, Vergeet-mij-niet, enz. (159)

De bloem is van eene zachte lila kleur, welke een aangenamen geur verspreidt. Sterke bloeiende planten per stuk f —.20
" " " 25 stuks " 3.75
" " " 100 " 12.50
Verkrijgb. bij K. WEZELENBURG, te Baarn.

VIOLA TRICOLOR MAXIMA,

in soorten op naam.

Dwerg-Victoria, Vergeet-mij-niet, Sierkool, Silene Pendula, echte Chaters Stokrozen. (157)

C. BAKKER Pzn.,
Hoek Zomerlust, ZWIJNDRECHT.

Prijslijst op aanvragen.

Bloemen- en Gazonmest

kost, netjes verpakt in busjes met gebruiksaanwijzing en een glaasje voldoende voor een Liter water, franco thuis:

Proefbusjes f 0.50; bv. 1 KG. f 1.—;
1½ KG. f 1.25; 2 KG. f 1.50; 2½ KG. f 1.75; 3 KG. f 2.—; 4 KG. f 2.50;
5 KG. f 3.—.

Wederverkoopers genieten korting.

Mij. tot Verkoop van Hulpmeststoffen.

OPGERICHT 1893 TE DORDRECHT.

Verder alle soorten Meststoffen voor Land- en Tuinbouw. (116)

Sprenkelaars Systeem „Vermorel”, poeder voor Bordeauxsche pap, Kopervitriool enz.

Vraagt inlichtingen en prijsopgaven.

CARBOLINEUM-PLANTARIUM

is het beste bestrijdingsmiddel van plantenziekten, veroorzaakt door Zwammen, Insecten en Parasieten van welken aard ook.

Vraagt gratis Brochure.

EDUARD NETTESHEIM,
VENLO.

(143)

Tuin-architect P. H. WATTEZ,
te Bussum, (156)

vraagt prijsopgaaf

van de volgende planten, te leveren franco in waggon nabijzijnd spoorwegstation:

200 Beukenheesters, (Fagus Sylvatica) tot aan den grond met takken, rechte stammen, dikte in omvang gemeten op 1 Meter boven wortelhals 16—18 cM.

400 Eikeboomen, dikte in omvang gemeten op 1 Meter boven wortelhals 16—18 cM., goed gegroeide, verplante en rechte exemplaren (Quercus robur).

1000 Beuken (Carpinus betulus) lengte 1—1¼ Meter.

570 Wilde Roos of kruising wilde Roosstruiken, lengte ± 1 Meter.

570 Rosa Sweet Briar struiken, lengte ± 1 Meter.

280 Rosa Caninastruiken, lengte ± 1 Meter.

280 Rosa Rugosastruiken, lengte ± 1 Meter.

400 Taxus Baccata, lengte 1 Meter.

(122)

Geïllustreerde prijscourant op aanvraag gratis verkrijgbaar.

(120)

is een geheel uit koper ver-
vaarligde

Handpomp

om te witten,
om te teren,
om te
ontsmetten.

Druk 8 à 10 atm.
Bespr.: Nevel-
achtig fijn.

Onoverschatbaar doelmatig voor Land-,
Tuinbouw en Industrie.

Prijs van af f 35 en hooger.

B. J. RUBENS & Co., Imp., Amsterd.
Vraagt prospectus No. 1923.

Otto Schulz,

Bussum. Tuin-architect.

(28)

Bezitters van Tuinen en Buitenplaatsen.

Beplant uw bosschen en de beschaduwde plaatsen van uwen tuin met **Lelietjes der Dalen** en maakt gebruik van deze zeer goedkope aanbieding:

extra sterke plantkiemen per 1,000 f 1.50
" 10,000 " 13.—
" 100,000 " 120.—

Inlichtingen omtrent grondbewerking, planting, benodigde hoeveelheid enz. worden gaarne verstrekt door

(144)

H. J. HENDRIKSEN. te Zeist.

Koninklijke Vruchtboomkweekerij „Pomona”. JAC. P. R. GALESLOOT.

Naaml. Vennootschap „FLORA EN POMONA”, Vruchtboomkweekerij en Rozengarde te **Schoten** bij Haarlem. Specialiteit in het snoeien en het kweeken van Vruchtboomen. Aanleg en onderhoud van stads- en vruchtentuinen door geheel Nederland.

JAC. P. R. GALESLOOT, Commissaris,
Van Eeghenstraat 75, Amsterdam.

J. J. KRUIJFF, Directeur,
te Santpoort.

Er is maar één JAC. P. R. GALESLOOT als vruchtboomkweeker in Nederland ruim 40 jaren als zoodanig werkzaam. (155)

(14) **GRONDBORINGEN**
 voor Waterlevering
 en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

Voor 't adverteeren in de Provincie
 FRIESLAND is bij uitstek geschikt
 de in het centrum der Provincie
 verschijnende

Heerenveensche Courant,
 uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.
 Annonces driemaal ter plaatsing
 opgegeven worden slechts tweemaal
 berekend.
 Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Santpoort. Vruchtboomkweekerij „Pomona”,
JAC. P. R. GALESLOOT & Co.,

Kantoor Damrak 93, Amsterdam.

Telefoon 4328.

Wegens plaatsgebrek belangrijke prijsvermindering

van Vruchtboomen, Rozen, Coniferen, Boomen, Heesters, enz. enz. Men vrage
 prijsopgaaf (direct aan adres Santpoort). — Tot een bezoek aan onze kweekerij te
 Santpoort (Driehuizerweg) noodigen wij beleefd uit.

Groote voorraad: 50,000 Vruchtboomen; 1000 stuks Vruchtboomen in potten
 gekweekt; verder Hoogstambessen en Kruisbessen tweejarige kronen; Zwarte
 bessen zware struiken f 6.— per 100 stuks, enz. enz. (152)

Aanleg van tuinen door geheel Nederland.

ROZEN
GRATAMA.

Koninklijke Rozenkweekerij
GEBRS. GRATAMA & Co., Hoogeveen.

Prijscourant verkrijgbaar. (145)

Handel in Turfstrooisel.

H. COPIJN & ZON,
Boomkweekerij en Tuin-architectuur.
GROENEGAN bij UTRECHT.

Uitgebreide collectie Vruchtboomen, Coniferen, Sierheesters,
 Rozen, Vaste Planten, Nymphaeas, etc.

Geïllustreerde Catalogus wordt op aanvraag franco toegezonden. (135)

J. J. THOOLEN,

heeft in uitstekende qualiteit voorhanden BLOEMBOLLEN voor Tuin- en Kamerversiering,
 welke tegen de volgende prijzen worden aangeboden.

Bestellingen boven f 2.50 franco. Emballage vrij.

Het geheele voorjaar een bloemenpracht in den tuin.

Den geheelen winter en het geheele voorjaar een bloemenschat in huis.

Eerste qualiteit gegarandeerd.

	p. 12	p. 100
Hyacinten in verschillen-		
de kleuren gemengd. . .	f 0.50	f 4.00
Hyacinten lila één soort	" 0.50	" 4.00
Hyacinten donker blauw		
één soort.	" 0.50	" 4.00
Hyacinten wit één soort	" 0.60	" 5.00
Hyacinten rood één soort	" 0.60	" 5.00
Hyacinten geel één soort	" 0.60	" 5.00
Hyacinten 1e soort in verschei-		
dene soorten, rood, wit en		
blauw naar mijn keuze . .	" 1.20	" 9.00
Tulpen enkele vroege in ver-		
schillende kleuren.	" 0.16	" 1.20
Tulpen enkel wit één kleur	" 0.20	" 1.50
Tulpen enkel rose één kleur	" 0.20	" 1.50
Tulpen enkel geel één kleur	" 0.20	" 1.50
Tulpen in Mei bloeiende, ge-		
mengd.	" 0.15	" 1.00
Tulpen dubbele vroege in ver-		
schillende kleuren.	" 0.16	" 1.20

BLOEMBOLLEN-KWEEKERIJ
„DE EXPORT”,
 Heemstede — Haarlem,

Opgericht 1881.

	p. 12	p. 100
Tulpen dubbel wit één kleur	" 0.30	" 2.40
Tulpen dubbel rose één kleur	" 0.28	" 2.00
Tulpen dubbel geel één kleur	" 0.28	" 2.00
Scilla Siberica blauw	" 0.15	" 1.00
Iris hispanica in verschei-		
lende kleuren.	" uitsluitend 0.30	
Iris anglica gemengde kleu-		
ren.	" voor Tuin f 0.15	" 1.00
Fritillaria Meleagris (Kievits-		
eitje)	" 0.20	" 1.60
Narcissen enkele gemengde		
kleuren.	" 0.10	" 0.80
Narcissen trompetbloemige ge-		
mengd.	" 0.16	" 1.20
Narcissen dubbele gemengd	" 0.20	" 1.60
Narcissen twee kleurig bloeiend	" 0.25	" 2.00
Narcis Leeds stervormig. . .	" 0.08	" 0.60
Narcis Mrs. Langtry wit . . .	" 0.16	" 1.20
Sneeuwklokjes enkele. . . .	" 0.16	" 1.20

Bloemkweekerij „Flora”,

Maredijk 38, Leiden. Telef. 40.

P. H. SMEETS

firma Van Laren, (154)

SPECIALITEIT IN:

Bloemwerken.

Versiering.

Kamerplanten.

Losse Bloemen.

RODBARD'S
 vermaarde
BLOEMBOLLEN

met vele 1ste prijzen bekroond te
 Brighton April 1907.

Zie speciale aanbieding in „ONZE
 TUINEN” no. 14, 5 Oct. 1907.

Vraagt geïllustreerde prijscourant.

W. Th. RODBARD, Hillegom bij Haarlem.

Opgericht 1892. (151)

BESTELT uwe noodige Bloembollen (Hyacinten, Tulpen, Crocus,
 Narcissen, enz.) bij **J. E. C. VERNOUT,** „Congres van
 Flora”, Plein 22, **Haarlem.**

Uitgebreide, geïllustreerde Prijscourant op aanvraag te bekomen.

(130)

NETWERK,

ter beveiliging van **Bloemen, Vruchtboomen en Planten,** levert in alle gewenste maten van 30 cents af per vierk. M.

TJ. VELTHUIJSEN,

Fr. Hendrikplantsoen 88 en 15, Amsterdam.

Fabriek van alle soorten **Vischnetten**
 van zijde, katoen, hennep en linnengarens. (9)

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR
MONIER-WERKEN
 AMSTERDAM.

CEMENT - IJZERWERKEN.
 DIRECTEUR
J. N. Landré
 = OMVAL JAAGPAD 53.
 (32) Telefoon 3023

INHOUD.

Mutatie I, door B. B.

Ons Gouden Tientje.

Bloementuin.

Oenothera's, door P. J. Schenk.

Oleander, door J. K. B.

Herfstplanting door C. Bakker P.zn.

Fruittuin.

Jap. Wijnbes, door J. A. Kors.

Nuttige en Schadel. Dieren.

Brumatalijm, door A. M. v. Driel.

Bloed-, blad- en schiedhuis.

Middel tegen Mieren.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuyn, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Tentoonstellingen.

Fruittentoonstelling te Tiel, door J. C. Muijen.

Vragenbus.

Brievenbus.

Leestafel.

Personalia.

Uitslag Prijsvraag.

Orchideëen-tentoonstelling.

Correspondentie.

Advertentieën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:
B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimpe,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:
N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

❧ ❧ ❧ ❧ M U T A T I E. ❧ ❧ ❧ ❧

II.

MUTATIE-PROEVEN IN DEN BOTANISCHEN TUIN TE BERKELEY.

Eene les, door Prof. Hugo de Vries gegeven over de Mutatie der Teunisbloemen in den botanischen tuin te Berkeley (Californië). Rechts: *Oenothera Lamarckiana*, daarnaast een bed *O. nanella*. Verder de kleinbloemige *O. cruciata* en een bed vol grootbloemige *O. rubrinervis*. Daarachter polycephale papavers.

(Met toestemming van den schrijver, uit Naar Californië I, Reisherrinneringen, door Dr. Hugo de Vries.)

Op een braakliggend aardappelveld tusschen Hilversum en 's-Graveland vond Prof. De Vries in 1886 een duizendtal planten, oorspronkelijk uit een daarnaast gelegen park ontsnapt. Een aantal afwijkingen deden hem

weken enkele veel sterker af van den stamvorm, en ook onderling, dan de Hilversumsche nieuwe mutanten. Bovendien, en hierop dient de volle nadruk gelegd, waren de nieuwe typen onmiddellijk na hun ontstaan constant.

Oenothera Lamarckiana Ser.; rechts daarvan de nieuwe dwergsoort *O. nanella* De Vries, naar exemplaren in den botanischen tuin te New-York, door Dr. D. T. Mac Dougal gekweekt. (Met toestemming van den schrijver uit: Naar Californië I, Reisherinneringen, door Dr. Hugo de Vries.)

met meer dan gewone belangstelling de planten op het veldje bestudeeren, en inderdaad werd de lang gekoesterde hoop, een wilde plant in de mutatieperiode aan te treffen, hier verwezenlijkt.

Behalve een aantal afwijkingen, fluctuaties, sommige een meer of minder sterk monstrueus karakter vertoonende, kwamen er op dat veld een drietal nieuwe typen voor, met een beslist geprononceerd eigen karakter. De eene vorm met gladde bladeren werd *O. laevifolia* geheeten; een andere, met merkwaardig korte stijlen als hoofdkenmerk, ontving den naam *O. brevistylis*, terwijl een derde, een dwergvorm, *O. nanella* gedoopt werd.

Dat herhaalde, aanvankelijk dagelijksche, bezoeken aan het ontdekkingsterrein het onmiddellijk gevolg waren, spreekt van zelf. Al spoedig bleek het, dat de nieuwe vormen niet alleen kenbaar waren in den bloeitijd, maar dat de wortelrozetten reeds duidelijke verschillen toonden.

Om de lastige tochten naar Hilversum te vermijden, waar bovendien de nieuw ontstane vormen aan allerlei gevarren blootstonden, besloot Prof. De Vries, de verdere proefnemingen in zijn proeftuin van den Amsterdamschen Hortus Botanicus voort te zetten.

Daar bleek binnen enkele jaren, dat de mutabiliteit veel grooter omvang had, dan de eerste vondsten te Hilversum ook maar in de verste verte deden vermoeden.

Niet alleen ontstonden er tal van afwijkende vormen, maar bovendien

De Hilversumsche vormen zoowel als de Amsterdamsche gedroegen zich terstond als standvastige soorten. De veranderingen die ook hier — als overal elders — optraden, fluctueerden natuurlijk om het gemiddelde van den nieuwen vorm, doch terugkeer tot het oude *Lamarckiana*-type was ten eenemale uitgesloten.

Wel gingen de pas ontstane mutanten vaak door met muteeren, en brachten op hun beurt nieuwe vormen voort, die ook weer terstond stabiel waren.

Van enkele nieuwe vormen zijn we in staat, hier afbeeldingen te geven. Van de drie in 't wild gevonden nieuwe soorten is *O. nanella* door haar dwergvorm wel de meest opvallende. Terwijl de plant zelf ternauwernood 3 d.M. hoog wordt, bloeit zij reeds als ze nauwelijks 1 d.M. hoog is; de bloemen hebben vrijwel de grootte van die bij *O. Lamarckiana*.

Uit bijgaande afbeelding blijkt wel, hoe groot het contrast is tusschen de oorspronkelijke en de nieuwe soort.

Van de nieuwe vormen, die in den Amsterdamschen Hortus zijn ontstaan, beelden we hier nog twee der opvallendste af: *O. gigas* en *O. rubrinervis*. De namen zeggen het reeds, hoe de eerste vooral gekenmerkt is door een forschen bouw, terwijl van de tweede het hoofdkenmerk zetelt in de roodbruine bladnerven, wat natuurlijk op de foto niet uitkomt.

Dat ook de bladeren aanmerkelijke verschillen vertoonen, zien we aan bijgaande afbeelding, waar we een *Lamarckiana*-blad geflankeerd zien door twee

der in dit opzicht meest sprekende mutanten, *O. lata* en *O. scintillans*.

Van *lata* is het merkwaardig, dat deze vorm geen stuifmeel bezit, en dus de vraag of 't een standvastige soort is, onbeantwoord moet blijven. Prof. De Vries bestuift ze daarom altijd met stuifmeel van andere soorten en krijgt dan altijd een zeker quantum *lata's* terug.

Door acht generaties heeft Prof. De Vries de hoofdkultuur van zijn stamboom voortgezet. „Het merkwaardige van dezen stamboom is” — verklaart hij in een art. in *Aus der Natur* — „dat de mutaties herhaaldelijk en in niet onbelangrijk aantal optraden. Dwergen ontstonden ieder jaar opnieuw, ook in de achtste generatie. Evenzoo herhaalden zich de overige mutaties, zoodra ze eens opgetreden waren, meer of minder regelmatig. Slechts één vorm, *O. gigas*, kwam slechts éénmaal voor en werd de stamvader van deze nieuwe soort.”

„Ook de getallen zijn opmerkenwaardig. In de vierde generatie verkreeg ik bv.” — zegt schr. — „op 14,000 kiemplanten 60 dwergen (*nanella*), 73 breedbladige (*lata*), en van *oblonga* zelfs 176 exemplaren. In de totale veertienjarige kultuur heb ik ongeveer 50,000 planten nauwkeurig onderzocht en daarbij 800 gevonden, die in de eene of andere der zeven hoofdrichtingen gemuteerd waren. Aldus ongeveer 1.5 %, een aantal, dat wel voldoende is, om ook anderen tot herhaling der proeven op te wekken.”

Hoewel de *Oenothera's* het voornameste mutatie-materiaal hebben geleverd, staan ze toch niet op zich zelf. Van de reeds genoemde pelorische vormen bij vlasbek kan het wel niet anders, dan dat het mutanten zijn, die dan zelfs meermalen opgetreden zijn. De pelorische leeuwenbek ontstond voor

Oenothera gigas De Vries.
(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

enkele jaren door mutatie op een kwekerij te Erfurt.

Ook de eveneens reeds genoemde fijnslippige gouwe (*Chelidonium laciniatum*) is waarschijnlijk door mutatie ontstaan.

Wat de enorme verscheidenheid van *Eriophila* (= *Draba*) *verna* en *Viola*

tricolor betreft, is dit feitelijk alleen te verklaren, wanneer men als oorzaak hiervoor alweer de mutatie aanneemt, al is het nog niet door een experimenteelen proef bevestigd kunnen worden.

Maar behalve deze min of meer theoretische gevallen hebben we bovendien nog meerder feitenmateriaal. Daar is b.v. de fraaie wilde *Chrysanthemum segetum*, waarvan Prof. De Vries een dubbelen vorm heeft gekweekt. In Sept. 1899 vertoonde zich het eerste spoor van 't nieuwe kenmerk, n.l. lintbloemen op de schijf. In 1901 was het zóó ver ontwikkeld, dat sommige bloemhoofdjes 200 lintbloempjes vertoonden.

In 1897 werd op het marktplein te Landau een herderstasche gevonden met bolvormige hawtjes, naar den vinder *Capsella Heegeri* genoemd. 't Is een zuiver constante vorm, alweer stellig door mutatie ontstaan. Verder bestaan er de bloemkroonlooze vormen van *Stellaria holostea*, *Capsella bursa pastoris*, enz. Zoo groeit er b.v. op een plekje van onze stadskwekerij „Linnaeus” een madeliefje zonder straalbloemen, enz. enz.

Zulke retrogressieve vormen zijn niet fraai, maar ze zijn waardevol materiaal voor het bestudeeren der mutatieverschijnselen.

Ook in den tuinbouw zijn ze vertegenwoordigd. Ik zal ook hier niet al

van bestaande eigenschappen. De mutatie geeft echter nieuwe vormen, nieuwe eigenschappen. Tot op zekere hoogte kan men bij de eerste vaak vooraf zeggen wat men hebben wil. Bij de mutatie moet men gebruik maken van het ontstaan der nieuwe vormen en deze er voor behoeden, weer onder te gaan. Stellig zijn er herhaaldelijk goede aanwinsten weer verloren gegaan, omdat ze niet opgemerkt werden.

Nu evenwel het wezen der mutatie ons in zijn hoofdlijnen bekend is, ligt het voor de hand, dat de mensch er in zal slagen, ook hiermee in stoffelijken zin zijn voordeel te doen.

Intusschen acht Prof. De Vries zijn arbeid nog lang niet afgeloopen; zelf noemt hij zijne proeven slechts een begin. „Ik beweer van zelf niet,” — zegt hij —, „dat alle soorten in de natuur aldus ontstaan moeten zijn. Andere muteerende groepen zullen van tijd tot tijd gevonden worden en zij zullen ons inzicht verruimen. Maar de hoofdzaak staat van nu af vast: er kunnen plotseling zonder overgang en zonder voorbereiding, als met één slag nieuwe soorten uit oudere voortkomen en dit is evengoed experimenteel te bestudeeren als ieder ander physiologisch proces.” (*Aus der Natur.*)

Dat de mutatie-theorie van Prof. De Vries de laatste jaren de grootste belangstelling ondervindt in de wetenschappelijke wereld, ligt voor de hand. Allerwege worden cultuurproeven gedaan, deels in de hoop nieuwe gevallen te vinden, deels herhalingen van de *Oenothera*-proeven.

Het Bestuur van de Universiteit te Berkeley (Californië) noodigde Prof. De Vries uit, aldaar in twee reeksen van lessen zijne theorieën uiteen te zetten en toe te lichten. Met toestemming van den Schr. ontleenden we de fraaie afbeelding op de titelpagina en een der andere afb. aan het boeiende, hoog belangrijke werk, dat naar aanleiding van die reizen het licht zag. Gaarne zeggen we hier dank aan schrijver en uitgever voor het afdrukken der clichés.

Met het bovenstaande hoop ik er in geslaagd te zijn, in hoofdlijnen het wezen der mutatie te hebben geschetst. Voor zoover het daar medegedeelde niet op eigen aanschouwing berust van het materiaal in den Amsterdamschen Hortus Botanicus, putte ik de namen, feiten, data, getallen, conclusies enz. uit de werken van den grooten geleerde. Behalve eenige kleinere, als de brochure „Hoe soorten ontstaan” en verder eenige artikelen in binnen- en buitenlandsche tijdschriften, raadpleegde ik vooral de voordrachten aan de Universiteit te Berkeley, door Dr. Buekers in 't Nederlandsch vertaald onder den titel „Soorten en Variëteiten, hoe ze ontstaan door Mutatie”.

Behalve dit belangrijke werk bestaat er een nog omvangrijker, n.l. „Die Mutationstheorie”, dat zich evenwel meer tot de wetenschappelijke wereld richt. Den ontwikkelden leek bevel ik met warmen aandrang „Soorten en Variëteiten” ter lezing aan.

Met instemming citeer ik uit het voorwoord van Dr. Buekers, „dat

de tijden er meer dan rijp voor zijn, dat ieder beschaafd mensch kennis neemt van wat er omgaat op dit gebied”, en hartelijk hoop ik, met mijn

In 't midden: Wortelblad van *Oenothera Lamarckiana* Ser.; links: id. van *O. lata* De Vries; rechts: id. van *O. scintillans* De Vries.

opstel eenigszins te hebben bijgedragen tot de belangstelling in den arbeid van onzen grooten landgenoot.

B. B.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

Zie de voorwaarden ter mededinging en de thans uitgeschreven prijsvraag in no. 18.

CORRESPONDENTIE.

Mej. C. d. G. te Laren. — Uw teekening met bijschrift ontvangen. Dank.

Volgend No. een artikeltje over hetgeen u stuurde.

J. de V. F. Lz. te B. — We zijn hierin nog niet naar wensch geslaagd, daar wij ook in dit opzicht onze eischen goed stellen en het beste slechts goed genoeg achten. 't Is echter wel degelijk onze bedoeling.

L. K. te Amsterdam. — Zonder nadere gegevens omtrent ligging, grootte, omgeving, stand der zon, enz. is er zelfs niet naar te raden, wat er met uw tuin gedaan zou kunnen worden. Waar u volslagen leek schijnt te zijn, is de beste raad, dien we u kunnen geven, een deskundige te raadplegen, die ter plaatse van advies kan dienen omtrent den eersten aanleg.

Kn. te Amsterdam. — Zeer gaarne zullen we te gelegenheid van uw vriendelijk aanbod gebruik maken.

Oenothera rubrinervis De Vries.
(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

het materiaal vermelden, dat we in de werken van Prof. De Vries opgesomd vinden. We volstaan met te wijzen op een aantal nieuwe bol- en knolgewassen, waarbij we natuurlijk de kruisingsproducten uitsluiten. Ook de *Cactus-Dahlia's*, na 1872 door Van den Berg te Jutfaas gewonnen, mogen nog vermeld worden.

De waarde van selectie en kruising voor den land- en tuinbouw is niet gering. Wij danken er een aantal onzer kostelijkste producten aan, en met dankbaarheid zal men steeds de namen blijven noemen van een Lemoine, een Burbank en anderen, die ons zooveel schoons en goeds leverden.

Kruising en selectie geven ons evenwel slechts combinaties of cumulaties

Muscari.

(Druifjes Hyacint.)

Van de zoogenaamde Druifjes-Hyacint is de variëteit *botrioides* wel de meest bekende. Velen zullen ze in het vroege voorjaar wel eens in den tuin, of in potten voor de ramen der liefhebbers gezien hebben. Het is een sierlijk bolgewasje, dat met hare op stevige stengels zittende lichtblauwe klokjes eenigszins gelijkt op kleine druiventrosjes, en waaraan zij den naam van Druifjes-Hyacint dankt.

Geplant op een zonnig plaatsje aan den voorkant van een heestergroep, voldoen ze uitermate in den tuin. Ook voor pottcultuur zijn ze uitnemend te gebruiken, daar ze niet veel warmte noodig hebben om in bloei te komen en lang mooi blijven in de kamer.

Voor dit doel bestemd, is het goed, ze zoo vroeg mogelijk te planten, liefst in September, hoewel het in October ook nog wel gaan zal. Groote potten verlangen ze niet. Zaaipannen, meer wijd dan diep, waarin men ze dicht op een moet planten, zijn het geschikste voor ons doel. Verder behandelde men ze, zooals reeds meermalen voor Hyacinthen is aangegeven; men grave de potten in den tuin of kouden bak in en late ze daar rustig staan tot einde Januari. Hoewel deze bollen volkomen winterhard zijn, is eene bedekking noodig, om het stukvriezen der potten te voorkomen.

Zij kunnen dan te gelijk met de Hyacinthen en Tulpen binnenshuis gebracht worden en op een lichte zonnige plaats gezet worden, waar ze zonder veel warmte in bloei zullen komen. Te veel warmte is niet goed, daar ze dan te veel optrekken in het loof, en de bloemen lang en slap worden.

Een weinig geduld moet men met deze bolgewassen hebben, wát ze den liefhebber door een schoonen bloei, die lang aanhoudt, rijkelijk vergoeden.

Van de reeds genoemde *M. botrioides* bestaat eene zuiver witte variëteit, die even gemakkelijk te behandelen is als de blauwe.

Bijzonder aan te bevelen, ook voor pottcultuur, is de variëteit *azureum*, afkomstig uit Cilicie; plant ze met vroeg-bloeiende *Iris*, sneeuwkllokjes, winter-aconieten (*Eranthus hyemalis*) op een warm beschut plekje in den tuin, daar reeds de eerste zonnige dagen in Februari en Maart al deze lieve lenteboden in bloei doet komen, terwijl onze gast uit Cilicie hare keurige hemelsblauwe Bloemtrosjes tot laat in Maart onveranderd in stand houdt en zich van de guurheid van het voorjaar niets aantrekt.

Behalve de reeds genoemde komen nog in aanmerking: *M. azureum amphibolis* iets lichter blauw en ook iets later bloeien; *conicum*, zwartblauw,

ieder bloempje met een witten rand afgezet.

Alle *Muscari*'s verspreiden een zachten, aangename geur, maar deze soort munt daarin bijzonder uit; zij riekt overheerlijk. Verder: *Heavenly Blue*, prachtig hemelsblauw met groote bloemtrossen; *Heldreichi* uit Griekenland afkomstig; van deze soort zijn de afzonderlijke bloemen grooter dan van de andere soorten; de kleur is fraai hemelsblauw met witten rand, behoort nog tot de dure soorten.

M. latifolium, zwartblauw met lichter gekleurd bovineinde; *paradorum*, zwartblauw, zeer uitlopende verscheidenheid; *Szovitsianum subcoeruleum*, zacht lichtblauw, zeer welriekend, eene fraaie soort maar ook nogal prijzig.

Besluiten wij deze studie over het geslacht *Muscari* met de vermelding van *M. plumosum*, op het eerste gezicht zou men deze soort niet voor een *Muscari* aanzien, zoozeer verheilt ze in bloeiwijze van de andere soorten. Men noemt ze ook wel Plum-Hyacint en dit geeft

Druifhyacintjes, in pot.

een vrij juist beeld van de monstrueuse bloeiwijze dezer variëteit.

De bloem die een lila roode kleur heeft, bestaat uit talloze sterk vertakte glimmende twijgjes, in dit geval de eigenlijke bloemblaadjes, zonder eenig spoor van geslachtsdeelen, zoodat men deze plant onder de monstrositeiten in de plantenwereld moet rangschikken. De Franschen noemen haar ook wel „Lilas de terre”, omdat de bloemtros wel iets heeft van een seringpluim.

De plant is reeds zeer lang in cultuur en hare herkomst is mij niet bekend. Om te trekken is ze niet geschikt, maar om eenige bollen in den tuin te planten om de curiositeit is wel aan te bevelen. Ook voor randplant zou ze zeer goed te gebruiken zijn, daar ze zeer goedkoop zijn.

Behalve een paar vermelde duurdere soorten zijn de *Muscari*'s zeer goedkoop. Voor 1 tot 4 gulden per 100 koopt men de beste kwaliteit; ik vertrouw dus, dat de prijs niemand zal afschrik-

ken eens een proef met deze waarlijk fraaie bolgewassen te nemen.

Santpoort.

J. J. KRUIJFF.

Het kweken van kropjes van Brusselsch Witloof.

Het ophalen van onze wintergroenten is weer volop aan den gang en daar hier toe ook behoort ons *Brusselsch witloof*, meenen we goed te doen, in ons blad eens uiteen te zetten op welke wijze men de kropjes kan kweken.

In België, waar deze cultuur zeer hoog staat, en vanwaar jaarlijks duizenden kilo's ook naar ons (groente-) land worden verzonden, gaat men te werk als volgt:

Bij het opruimen der wortels wordt het loof op minstens 5 c.M. boven de wortelkraag afgesneden. De te lange wortels worden ingekort door het onderste gedeelte af te snijden tot op eene lengte van een 20 c.M. Men behoudt dus een wortel van 20 c.M. lengte, waarop een stukje van het loof ter lengte van 5 c.M. Men kan de wortels buiten in den grond opkuilen, waar ze om ze te allen tijde te kunnen krijgen, met blad worden afgedekt.

Om nu van deze wortels kropjes te kweken, graaft men op het hoogste en stevigste gedeelte van den tuin een greppel ter diepte van een kleinen halven meter. De breedte van dezen greppel kan men willekeurig nemen, maar gewoonlijk overschrijdt dit niet de 1½ à 1 M.

Op den bodem van dezen greppel legt men een laagje paardenmest, voldoende om de koude wat te weren; 't behoort dus maar weinig te zijn. Een laagje ter dikte van 25 c.M. is wel voldoende.

Nu brengt men op deze mest een paar handbreedten grond, genoeg om daarin de wortels zoo te kunnen zetten, dat ze blijven staan.

Men plaatst de wortels met weinig tusschenruimte onderling, immers het kropje wat ze maken is maar zelden zoo dik als de wortel, heel zelden kunnen ze iets dikker zijn. Heeft men dus op de rij tusschen de wortels eene ruimte gegeven van ongeveer een vingerbreedte, tusschen de rijen geven we een handbreedte ruimte.

Men plaatst de wortels zoo, dat ze van boven alle gelijk staan en brengt daarna voorzichtig grond tusschen de wortels, daarbij zorg dragende, dat men ze niet met het tusschenbrengen van grond omver gooit. Ook boven op de wortels wordt een laag losse lichte grond (b.v. verteerde bladgrond) gebracht, ter dikte van 25 c.M.

Deze grond wordt een weinig rond gelegd om het water beter te doen afloopen. Op dezen grond brengt men een

flinke laag paardenmest ter dikte van 60—75 c.M. Heeft men, wat om dezen tijd van 't jaar kan gebeuren, koud en guur of nat weer, dan is het gewenscht, luiken boven dezen mest aan te brengen, waardoor men het broeien van de mest zal bevorderen. Dit broeien kan ook te sterk of te hard gaan. Daarom worden voor het aanbrengen van den mest een paar stokken op den grond gelegd, die moeten dienen om bij eventueelen snellen broei zulks te temperen, door de stokken met mest en al op te lichten. Eene te hooge warmte zou de zich inmiddels ontwikkelende kropjes doen smetten en bovendien is het stevig sluiten der bladeren tot een vast mooi kropje bij te hooge temperatuur vrijwel uitgesloten. Heeft men zoo'n bed nu aangelegd, dan geeft men de grens aan, door op de vier hoeken stokken te zetten die onmiddellijk naast de hoekwortels worden geplaatst.

De tijd waarom de kropjes kunnen worden geoogst, hangt af van het weer, 't broeien van de mest, enz. Gewoonlijk mag men aannemen, dat ongeveer 4 weken na het aanleggen de kropjes voldoende ontwikkeld kunnen zijn om ze te oogsten. Dan wordt onze cultuur geïnspecteerd en zijn ze goed, dan wordt een gedeelte van den mest verwijderd en door het wegnemen van den grond tot aan de wortels het uit den grond nemen, zonder ze te kneuzen, vergemakkelijkt.

We snijden dan de kropjes van den wortel af, waarbij we een schijfje van den wortel aan het kropje laten zitten. Hierdoor kan men de kropjes langer goed houden en ze gaan bij 't vervoer niet uit elkander.

De geoogste kropjes worden dan onmiddellijk in water afgespoeld, waarna men ze met de punt van het kropje naar beneden zet in een mand om behoorlijk uit te lekken. Wascht men ze niet direct na het oogsten, dan droogt het zand er vaster aan; is het behoorlijk schoonmaken tijdloovender en men beschadigt bovendien de toch al teere bladeren gemakkelijk. Zoo'n bed geeft ons minstens 3 à 4 weken kropjes en zullen we dus als we voortdurend willen oogsten, met die tusschenpoozen nieuwe bedden moeten aanleggen.

Is men in het bezit van een warme kas en heeft men onder de tabletten flinke verwarming, dan kan men ook daaronder met den besten uitslag deze kropjes kweken.

Men plaatst de wortels dan ook in den grond, brengt daarop ook een 25 c.M. dikke laag grond en men verkrijgt dan veel spoediger kropjes.

We waren zelf meermalen in de gelegenheid, in 12 dagen tijds op deze wijze werkelijk mooie, goed ontwikkelde vaste kropjes te kweken. Veel van het goed gelukken hangt echter af van den wortel; de wijze van kweken, tijd van zaaien en bemesting spelen hierbij werkelijk eene zeer groote rol. Over de cultuur van de wortels zullen we ter zijner tijd een afzonderlijk artikelje geven.

J. A. KORS.

Zeist, October 1907.

't Plukken en bewaren onzer vruchten.

(Slot.)

Alvorens stil te staan bij 't verdere onderhoud in den kelder of fruitkamer, dienen we noodzakelijk een andere wijze van bewaren te bespreken en dit des te eer, wijl de hoeveelheid fruit van menig liefhebber met een bescheiden plekje tevreden is. 't Zijn vaak slechts enkele manden vol, die men een tijd lang goed wil houden. Men schaffe zich dan aan een paar flinke kisten of vaten, waarin natuurlijk geen stoffen geweest zijn, die aan 't fruit een verkeerd aroma zouden kunnen geven. Hierin bergt men zijn voorraad en gebruikt als vullingsmateriaal goed droog blad of wel turfstrooisel.

Doch ook zonder deze stoffen is 't mogelijk duurzame vruchten een tijd lang te bewaren. De kisten of vaten plaatst men in een zeer koele ruimte; de kelder is daarvoor de aangewezen plaats. Peren leenen zich voor deze methode niet zoo goed als appels; de eerste rotten vaak van 't klokhuis af, weg.

Alleen ongeschonden fruit wordt hierin geborgen; niet 't minste verdacht plekje mag er op voorkomen, wijl van geregeld nazien geen sprake is en een rotte vrucht spoedig onzen voorraad zou aansteken, vooral zoo geen turfstrooisel de vruchten onderling gescheiden houdt.

Turfmoolm is er niet voor geschikt, deze is te fijn, sluit niet alleen zoo goed als alle lucht af, doch zet zich op 't zweetende ooft vast; waardoor dit minder smakelijk wordt. De bedoeling is kleine stukjes turf, goed droog en stofvrij. 't Inpakken gaat bij lagen; op den bodem allereerst een laagje turf, vervolgens een laag vruchten, weer turf en zoo vervolgens. Goed droog blad zou in de behoefte van turfstrooisel kunnen voorzien, mits al weer geen riekende blaren gebezigd worden.

Heeft men meerdere soorten appels, dat men dan de latere op den bodem berge om die, welke 't eerst rijpen, voor de hand te hebben. De bovenste laag wordt met turf of blad afgedekt en 't deksel goed gesloten. Zoo min mogelijk opene men de kisten, want 't toelaten der omringende lucht is voor de vruchten van dien invloed, dat deze sneller tot bederf overgaan.

Voor stoofperen behoeft men zoo'n omhaal niet te maken. Deze kunnen best een stootje hebben; in den kelder uitgespreid, mits niet direct op den vloer, houden ze zich tot diep in 't voorjaar best. Om ze in kuilen gelijk aardappels op te bergen is niet aan te bevelen.

In stede van één groote kist of vat,

zouden ook meerdere kleine, platte kistjes dienst kunnen doen. In ieder kistje komt één laag vruchten en ten einde frissche lucht tot de vruchten toe te laten, laat men tusschen de kistjes een paar c.M. ruimte, door eenvoudig op de hoeken een dun latje te leggen. Feitelijk komt dit op 't zelfde neer als bij 't horden-systeem, met dit verschil, dat de bodem der horden van latjes is samengesteld, terwijl de bodem van een kistje geen lucht tot 't fruit toelaat.

Omtrent de vochtigheid in den kelder of fruitkamer loopen de meeningen nogal uiteen. 't Is hier niet de plaats, over dit punt een uitvoerige uiteenzetting te gaan houden. 't Is een feit, dat zoowel een te vochtige atmosfeer als een te droge lucht nadeelig voor ons te bewaren fruit is. In 't eerste geval rotten sterk zweetende vruchten vooral spoedig weg, terwijl bij een te droge lucht ruwshillig fruit weldra te veel van zijn vocht moet afstaan, waarvan rimpelen 't gevolg is.

't Licht dient geweerd, wijl dit de rijpheid verhaast en aan onze vruchten een melige smaak geeft, wijl er te veel zetmeel wordt gevormd.

Frissche lucht schaaft niet, tocht echter des te meer. Nimmer zetten we dus de deur en de luchtvensters of -gaten te gelijk open. De juiste vochtigheidsgraad in den kelder te bepalen gaat zeer gemakkelijk met behulp van een beschreven blad papier over de vruchten uitgespreid. Blijft dit klam aanvoelen, zonder dat 't schrift doorloopt, zoo mag men vrij wel aannemen, dat 't fruit zich goed zal houden. Loopt 't schrift daarentegen door, wordt 't dus onleesbaar, zoo is dit een bewijs, dat 't te vochtig in den kelder is en dienen maatregelen getroffen dien toestand te verbeteren.

Stukken ongebluschte kalk zullen veel vocht tot zich trekken, waardoor ze weldra uiteenvallen. Waterdamp kan beter nog vastgelegd worden in platte bakjes of schalen met ongezuiverde chloor-calcium, welke stof zeer veel water tot zich trekt. Door het opgeloste chloor-calcium in een potje op te vangen, en het water door warmte weer te laten verdampen, verkrijgt men stukjes, die weer voor 't zelfde doel gebezigd kunnen worden. Doch ook door luchten met overleg kan men een te vochtige atmosfeer voorkomen.

De temperatuur mag nimmer aan te groote schommelingen onderhevig zijn, met 't luchten letten we daar dus op. Naarmate 't kouder wordt, kan er minder gelucht, ja bij strenge vorst kunnen we niet luchten, wijl de temperatuur daarbuiten zulks niet toelaat.

Een paar graden vorst mag de thermometer desnoods aangeven, zonder dat dit aan 't fruit schaaft. Blijft 't echter onder 't vriespunt, zoo zal men op de een of andere wijze raad moeten schaffen, wijl de vruchten niet voortdurend in zoo'n lage temperatuur mogen verblijven. Papier weert de vorst; aan te bevelen is 't dan ook 't fruit met kranten te bedekken.

Onnoodig is 't zeker er nog op te wijzen, dat ons opgeborgen fruit geregeld moet geïnspecteerd, of zich ook

rotte of aangestoken exemplaren onder de massa bevinden. Mogen ook deze regelen tot een beter bewaren onzer vruchten hebben bijgedragen!

H.

P. v. D. V.

De Framboos.

I.

In fruitplantages, op buitenplaatsen, in stadstuinen, in den tuin van den landbouwer, ja zelfs bij vele arbeiders-

aanplanting nog niet heeft gedaan, haaste zich een beetje. De wijze waarop geplant wordt is verschillend en kan geschieden naar de omstandigheden die ons de terreinligging hiervoor aan de hand doet.

De meest gevolgde wijze is wel het kweken op pollen. Hiervoor worden de jonge twijgen op een afstand van 80 c.M. geplant, gewoonlijk plant men er twee of drie bijeen.

Dikwijls gebeurt het, dat men hierbij onmiddellijk een stok plaatst en daar-

scheutjes ontwikkelen, wat de eigenlijke vruchtscheutjes zijn, ontwikkelen er zich aan den voet weer nieuwe scheuten, die dan gewoonlijk oorzaak zijn dat de vruchtgevende organen overschaduwd worden, zoodat deze vooral op het onderste gedeelte geen of weinig en dan nog inferieure vruchten geven. Deze methode is vooral schadelijk voor de *Hornet*-framboos. Deze soort toch laat gewoonlijk haar vruchtscheutjes hangen, deze raken daarom veel eerder ingesloten dan zulks het geval is bij de *Superlatief*, waarvan de vruchtscheuten in pyramidale richting groeien en daardoor haar vruchten meer buiten de jonge grondscheuten brengen.

Eene veel betere methode is deze, door ons in fig. 1b aangegeven. Hier voor plant men op denzelfden afstand, maar in plaats dat men, zooals boven is aangegeven, den benoedigden stok plaatst bij den pol, plaatsen we hem in dit geval tusschen de planten in, dus op 40 c.M. er bij vandaan. De twijgen nu, die zich aan den pol hebben ontwikkeld, worden ten getale van twee van elke ter weerszijden van den stok zich bevindende planten gebogen naar dezen stok en daaraan gewoon met teenen vastgebonden. Hierdoor komt het hart van de plant vrij te staan en de grondscheuten kunnen zich in de ruimte bij *a* vrij ontwikkelen, zonder de vruchtorganen te hinderen. Voor den aandachtigen lezer springt het voordeel dat deze methode boven eerstgenoemde biedt, volkomen in het oog.

Ons tweede plaatje (fig. 2a) is een manier die, als ons terrein er zich toe leent, boven alles aanbeveling verdient. Hiervoor plant men de jonge twijgen op eene afstand van 25 à 30 c.M. op de rij. Achter deze rij op een afstand van 80 c.M. plaatst men palen die stevig in den grond worden bevestigd en 80 c.M. à 1 M. daarboven uitsteken. Aan de eindpalen worden schoren bevestigd en daarover stevig een ijzerdraad gespannen. Nu neemt men de toppen der frambozen, haalt deze ach-

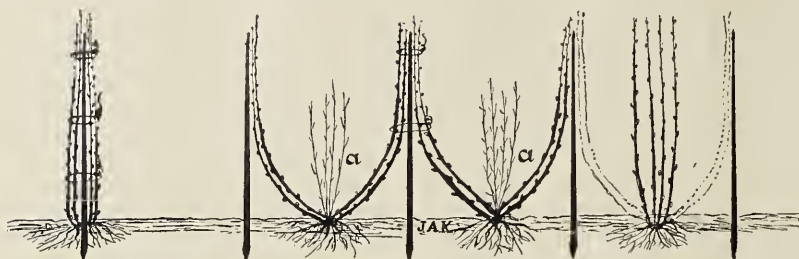

Fig. 1a. cultuur van Frambozen op pollen, in verticale richting.

woningen op het platteland, bijna overal treft men de framboos aan. En geen wonder, 't is een dankbare en gewilde vrucht. Dankbaar vooral voor eene goede behandeling, in welk geval ze dit toont door een rijke opbrengst van mooie en smakelijke vruchten. Gewild omdat de framboos voor velerlei doeleinden gebruikt wordt. Voor de jambe-reiding is ze zeer gewild; voor het maken van siropen bepaald gezocht, als dessertvrucht eenvoudig oornisbaar, terwijl de vruchten tevens veel op brandewijn worden gezet.

De framboos groeit op allen gronden als ze maar flink van mest wordt voorzien. Zelfs op de hoogere zandgronden van Brabant treft men uitgebreide groot-culturen aan. Toch komt deze vrucht het beste tot haar recht op onzen voedzamen kleigrond, waar we ze dan ook niet zelden als onderplanting in boomgaarden zien aangeplant. De cultuur is betrekkelijk eenvoudig en kan op meerdere manieren worden toegepast.

Onverschillig op welke grondsoort men deze cultuur wil doen, noodig en wenschelijk is het, dat men den grond behoorlijk goed losmaakt en flink bemest. De beste mestsoort voor de framboos is half verteerde varkensmest, die, nadat de grond is losgemaakt, hierop wordt gebracht en ondiep moet worden ondergewerkt. Deze plant wortelt aan de oppervlakte van den grond en daarom zou het diep onder brengen van de mest noodelooze verspilling zijn.

Bij het omwerken van den grond wordt veel kalk genomen, iets wat de framboos dankbaar accepteert. Geeft men kunstmest, vergeet men vooral op zandgrond de kali niet. Meermalen ziet men op deze gronden dat de framboos in 't voorjaar werkeloos blijft staan, de twijgen zijn dan bevroren. Kali nu maakt de stengels steviger en harder en bij gevolg meer bestand tegen den vorst.

Het Planten.

De beste tijd van planten is in de tweede helft van October; wie dus zijne

Fig. 2b. cultuur van Frambozen op pollen, in schuine richting.

aan de geplante twijgen bindt. Even dikwijls ziet men zich dan in zijn verwachtingen teleurgesteld, doordat de geplante twijgen geen of zeer weinig vruchten geven. Zoo'n frambozenstok kost gewoonlijk in den handel 2½ cent en is in den regel slechts twee jaar bruikbaar. 't Kost ons dus aan stokken 1½ cent per jaar. Plaatst men nu geen stok, maar snijdt men de geplante twijgen onmiddellijk na de planting op een 60 à 70 c.M. boven den grond af, dan heeft men geen stok noodig, wint dus per pol 1½ cent uit en we krijgen evenveel vruchten. De jonge scheuten, die zich in den daaropvolgenden zomer ontwikkelen, en die we ten getale van 3 à 4 behouden, worden dan als zulks noodig is, met een bandje bijeen gebonden (niet te dicht in elkaar geregen) en geven zoo elkander den noodigen steun. In het daaropvolgend voorjaar plaatst men

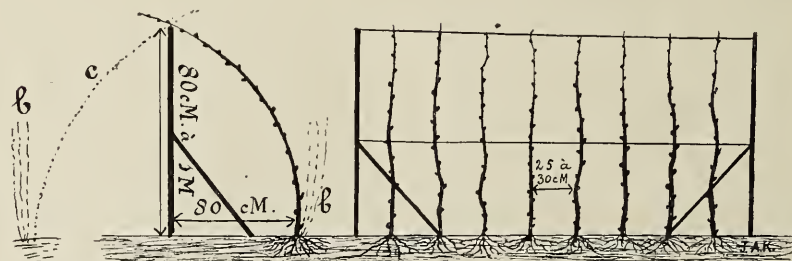

Fig. 2a. Frambozen op draad.

dan onmiddellijk bij den pol een stok, die ongeveer 1.20 M. boven den grond staat. Aan dezen stok nu worden de twijgen vastgebonden, waarbij men zorgt dat ze zooveel doenlijk regelmatig daaromheen zijn verdeeld.

Figuur 1a geeft aan, wat we bedoelen. Deze methode, die men zeer veel ziet, is zeker niet de beste, we zouden het liever een van de slechtste willen noemen. Immers ten tijde dat de op deze twijgen zich bevindende oogen zich tot pl. m. 30 à 40 c.M. lange

terover en buigt ze op het ijzerdraad, waarop ze met een teen worden bevestigd. Zijn de twijgen zeer lang (zoo'n frambozentwijg kan dikwijls 2 à 2½ M. worden), dan snijdt men de top van den twijg weg, doet men dit niet, dan zou allicht het ondergedeelte zich zwak ontwikkelen en we zouden dan nadeel ondervinden door terreinverspilling. Onze fig. stelt zoo'n gebogen en op draad bevestigde framboos voor op de dwarse doorsnede. Het voordeel hiervan is dat de jonge scheuten *b* zich

kunnen ontwikkelen zonder de vrucht-dragende organen te hinderen.

Wensch men nu een Berceau te maken van frambozen, dan zou men eenvoudig twee rijen moeten planten op een afstand van 1.60 M. en plaatsen daarbij in 't midden onze palen met draad. De twijgen worden dan met de toppen op denzelfden draad gebonden zooals onze figuur dat door de stippellijn *c* aangeeft. Bij eenig nadenken echter zal men kunnen begrijpen, dat dit niet aan te bevelen is. Immers de groote afstand van 1.60 M. is een beletsel om de vruchten, die zich in het midden van deze Berceau ontwikkelen, te kunnen oogsten. Zonder dat we de onderste vruchtscheuten en de nieuw ontwikkelde grondscheuten *b* hinderen. Op deze gronden moeten we het maken van Berceau's bepaald ontraden.

Onze laatste pentteekening, fig. 2b, stelt voor de framboos gekweekt aan draad of latwerk in verticale richting. Daarvoor plaatst men eveneens palen, die minstens 1.50 M. boven den grond staan en bevestigt hierop en in het midden daarvan ijzerdraad of panlatten, waaraan de twijgen worden gebonden. Men plant ook in dit geval op 25 à 30 c.M. afstand. 't Staat met deze cultuur vrij gelijk met de eerst behandelde, n.l. de cultuur op pollen. Ook hierbij kunnen de grondscheuten veel hinder doen aan de lager ontwikkelde vruchtscheutjes. Aangezien hier licht en lucht toch beter kunnen toetreden dan bij eerstgenoemde, geven we hieraan toch zeker de voorkeur. We zien op deze wijze de framboos veel aangeplant en 't moet gezegd, we winnen hierdoor wel eenigszins terrein. Voor kleine terreinen, waar men met zijn ruimte bepaald moet woekeren, is deze manier wel aan te bevelen.

(Wordt vervolgd.)

J. A. KORS.

JAPANSCH LELIEBOLLEN.

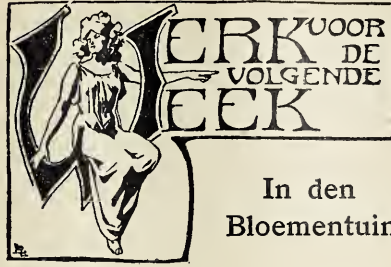
Het stoomschip „Monteagle” vertrok van Yokohama den 27 Augustus jl. met 4699 kisten Leliebollen. Elke kist bevat ongeveer 225 bollen, zoodat toen ruim één miljoen zeven-en-vijftig duizend bollen van *Lilium longiflorum* verzonden werden.

In hoofdzaak gaan deze bollen naar Amerika en enkele kisten bereiken via Montreal of New-York, Europa.

EEN ONGEWOON HYACINTENGLAS.

Een dikke biet wordt van anderen voor een derde ongeveer afgesneden en daar gedeeltelijk uitgehold, en wel zoodanig, dat het gat water houdt en een hyacinthenbol bovenop geplaatst kan worden.

Om de biet worden een paar touwtjes gebonden en het geïmproviseerde glas omgekeerd opgehangen, gevuld met water, dat af en toe ververscht wordt en de bol bovenop. Men zette over den bol een papieren mutsje, zooals dat bij hyacinthen op glazen veelal gedaan wordt en is men een weinig gelukkig, dan heeft men na eenigen tijd een glas, dat onder met de roode (of groene) bietenbladeren getooid is en boven met een bloeiende hyacinth prijkt. P. J. S.

Bemesting van bloemperken, gazons en vaste planten. — Mos in het gras. — Aardhoopen.

De tuin begint al meer en meer een winteraanzien te krijgen, maar toch valt er vooral in tuinen van eenige afmetingen nog genoeg te doen vóór de winter daar is.

We beginnen deze week de bloemperken, welke niet met voorjaarsbloeiërs beplant zijn, te bemesten en te spitten. Alle mest is hiervoor te gebruiken, composteerde, korte stalmest, verteerde koemest, beer enz. enz. Hebben we geen van deze, dan bemesten met kunstmest. Hiervoor gebruiken we superphosphaat en patentkali, van elk \pm 6 K.G. per 100 vierk. M.

We strooien deze twee kunstmeststoffen liefst ieder afzonderlijk, zoodat we zeker weten ze gelijkmatig te verdeelen. Willen we ze met elkaar vermengen, dan doen we dit zoo nauwkeurig mogelijk en strooien direct na de menging uit.

Ook de gazons kunnen nu bemest worden, liefst met korte verteerde stalmest. Behalve als mest dient deze tevens als dek tegen al te strenge winterkoude.

Als overbemesting kunnen we dan nog geven $2\frac{1}{2}$ à 3 K.G. superphosphaat en evenveel patentkali (zwavelzure kali magnesia) per Are (100 vierk. M.) Wie last heeft van mos in zijn gazons kan nog een extra-bemesting geven van 8 à 10 K.G. landbouwkalk per 100 vierk. M.

Men kan deze gebluscht of ongebluscht over het gras brengen. Vooral als de kalk zeer grof is, is het aan te raden ze van te voren te blusschen. Zeer gemakkelijk en eenvoudig doet men dit door ze op hoopjes te zetten met wat vochtige aarde vermengd.

Komt er veel mos in het gras voor, dan kan men het gazon eerst met een flinke ijzeren hark bewerken, waarbij men zooveel mogelijk het mos uittrekt.

Na deze bewerking het gras even te rollen verdient wel aanbeveling.

Is het jong gras, zoodat men nog geen grasviit heeft, en komt er dan mos in voor, dan doet men verstandiger het geheele grasveld om te spitten, gedurende den winter flink te laten doorvriezen en in het voorjaar opnieuw te bezaaien. Na het spitten harkt men vooral niet gelijk.

De meeste vaste planten zijn nu uitgebloeid en kunnen afgesneden worden.

Slechts een enkele laat ons nog dagelijks van haar bloemen genieten en

deze houden we zoo lang mogelijk in eere.

Is een rabat of perk met vaste planten geheel uitgebloeid, dan kunnen we ook deze mesten en omspitten. Dit omspitten moet zeer voorzichtig gebeuren en bepaalt zich meestal tot het los werken van den grond tuschen de planten.

Bemesting met stalmest gaat hier in den regel moeilijk, doordat men ze niet kan onderwerken, maar gelukkig kunnen we ons met de kunstmest uitmunten reddend.

Dezelfde hoeveelheden, als voor het gras opgegeven, kunnen we hier ongeveerd gebruiken.

Een ander werkje, dat we gaarne vóór den winter in orde maken is het omzetten van compost- en aardhoopen. Een ander gedeelte wordt hierdoor weer eens aan de lucht blootgesteld.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Vanda. — Habenaria.

Wij willen ditmaal eenige regelen wijden aan *Vanda's* en wel aan die welke tot de *tricolor*- en *suavis*-groep behooren. Over *Vanda's* sprekende of schrijvende denken wij altijd aan de mooie collectie van de Haagsche Dierentuin, waarvoor de toenmalige Hortulanus, de heer J. H. Kottmann, menig compliment heeft gekregen.

De *Vanda's* zijn mooie planten wanneer zij, van anderen tot boven, bezet zijn met frisch-groene bladeren met hier en daar een witten luchtwortel. Maar niet alle *Vanda's* zijn zoo mooi, neen, meermalen hebben wij gezien dat ze op „stelten”, dus met een kalen voet staan te prijken en men zal het wel met ons eens zijn: dat is niet mooi. Welnu, de tijd is daar om die onoogelijke planten een „beentje” korter te maken door eenvoudig dit kale eind weg te snijden. Intusschen mogen wij niet tot de executie overgaan vóór wij ons overtuigd hebben, dat de plant wortels genoeg behoudt om door te kunnen groeien.

Het is bijna overbodig te zeggen, dat de plant in quaestie voorzichtig moet ontdaan worden van al het oude materiaal, potscherven, enz., terwijl wij ons best doen de aan de pot of mandje vastgehechte wortels heel te houden, wat dikwerf kan geschieden door de pot of het mandje stuk te maken.

Bij het vernieuwd oppotten wil men er wel om denken, dat dit zóó geschieden moet, dat het onderste bladerenpaar op de sphagnum komt te rusten, waarmede de pot of het mandje is afgedekt.

Het draineeren moet met de noodige zorg geschieden; immers, het kan door de vele wortels gebeuren, dat wij onder in den pot slechts weinig scherven kunnen plaatsen en moeten dan op eene andere wijze voor afwatering zorgen. In ieder geval eerst de wortels in den pot en in de holletjes komen stukjes varenwortelgrond, ruwe sphagnum en scherfjes en zoo gaan wij naar boven, de varenwortelgrond en sphagnum van ieder

de helft stevig in den pot stoppende, totdat wij den rand genaderd zijn en nu alles met schoongemaakte sphagnum wordt afgedekt. Wanneer wij enkele van de luchtwortels, zonder ze te breken, in de compost brengen, dan doen wij een goed werk.

De *Vanda's* die niet verplant behoeven te worden, doen wij goed de bovenste compostlaag weg te nemen en door nieuwe te vervangen.

Na deze werkzaamheden geven wij een ietwat warmer plaats dan ze oorspronkelijk stonden, terwijl zóóveel water wordt gegeven als noodig is om de sphagnum levend te houden. Voor schermen wordt natuurlijk goed gezorgd. De atmosfeer mag voor deze *Vanda's* te allen tijde vochtig zijn en verdient het aanbeveling, wanneer zij op een tablet staan, de ruimten tusschen de potten goed vochtig te houden.

De prachtige *Habenaria militaris* en *H. carnea* hebben haar feestkleed uitgetrokken en verlangen naar een plaats waar zij rustig kunnen staan en volop kunnen genieten van zon. Elke week geven wij minder water, totdat stengels en bladren afvallen en wij... een klein beetje water blijven geven om de knollen, waarmede zij in den grond overblijven, dik en rond te houden.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Forceeren.

Wacht eerst een flinken nachtvorst af en begin dan met het forceeren van uwe planten. Dit ligt gewoonlijk in des kweekers mond en terecht. Planten die geforceerd worden, als Seringen, *Prunus*, *Deutzia's*, *Spiraea* e. a. eischen voor het goed gelukken, dat ze eerst eens onder den invloed van den vorst zijn geweest.

Hebben we dus een flinken nachtvorst gehad, dan kunnen we beginnen deze en andere planten te forceeren. 't Spreekt van zelf dat we hiermede langzaam aan beginnen, d. w. z. dat we ze niet direct bij het naar binnen brengen in eene al te hooge temperatuur plaatsen. Later in den tijd kan dat zeker met succes geschieden, maar thans, nu het nog zeer vroeg daarvoor te noemen is, is 't meer gewenscht dit kalmpjes aan te vangen.

Niet alle soorten, b.v. Seringen, leenen zich even goed om vroeg geforceerd te worden. Voor vroeg is zeker aan te bevelen de bekende rein-witte *Marie Legraye*. Nog altijd blijft deze sering, ook om vervroegd te worden, een soort van hooge waarde.

Een soort die eveneens veel geforceerd wordt, is de bekende *Charles Dir*: deze paarsbloemige sering houde men voor later; ze laat zich vroeg niet dwingen. Het verschil tusschen deze beide is in rustenden toestand gemakkelijk te zien. De eerstgenoemde heeft lichtgroene, ietwat puntige knoppen; die der laatste zijn violet en min of meer rond.

Mdme Lemoine, met dubbele zuiver witte bloemen, is eveneens voor forceering geschikt, evenals de minder be-

kende maar zeker ook niet te versmaden *Obélisque*, eene eveneens dubbelbloemige sering, die zeer groote trossen geeft. Noemen we verder nog de meer bekende *Mdme Casimir Périé* als een der beste dubbelbloemige witbloeiende, dan is ons lijstje hiervan zeker uitgebreid genoeg en eene keuze niet zoo moeilijk.

Heeft men in zijn kas zijtabletten, waaronder ruimte beschikbaar is, dan plaatst men hieronder gerust de sering, zelfs al is deze ruimte geheel van het licht afgesloten. We zouden zelfs willen beweren, dat deze plaats ons een dubbel voordeel geeft en in elk geval aanbevelenswaardig is. In de eerste plaats door eene tijdelijke besparing van ruimte, of beter nog het exploiteeren van eene plaats die moeilijk door iets anders kan worden benut en in de tweede plaats omdat we hier veel sneller kunnen forceeren, daar we in deze afgesloten ruimte gewoonlijk over eene zeer groote warmte beschikken.

Bovendien kunnen we hier de bloemtrossen laten ontwikkelen tot eene lengte zooals we dat tot op zekere hoogte zelf wenschen. Door de afsluiting van het licht rekken de trossen meer dan wanneer de ontwikkeling plaats heeft op eene voor het licht toegankelijke plaats, en worden ze sierlijker.

't Is zeker wel onnoodig er hier bij te vermelden, dat we de planten die in die donkere ruimte verblijven, gedurende haar verblijf aldaar voldoende van water voorzien. De in de laatste jaren veel geforceerde *Prunus cerasus*, men kent ze wel, de in het vroege voorjaar in den handel zijnde struikjes en kroonboompjes met talrijke gevuldbloemige rose bloempjes, die, gezeten op ranke, dunne, éénjarige twijgen, deze als 't ware van onder tot boven bekleeden, verdienen om hare hooge sierwaarde zeker volle aanbeveling. Men forceere ze echter niet vroeg, dit leidt tot teleurstelling. We zouden u willen aanraden ze niet vóór Januari in uwe kas te brengen en dan nog langzaam met het forceeren aan te vangen. *Deutzia gracilis* is eveneens een dankbaar plantje en laat zich gemakkelijk forceeren. De talrijke helderwitte bloemtrossen, waarmede dit laagblijvend heestertje zich als het ware overdekt, geven haar recht op onze volle waardeering.

Aangezien het forceeren nu van deze en dergelijke planten bijna zonder uitzondering plaats heeft in eene hooge temperatuur en zeer vochtige atmosfeer, is hieruit o. i. gemakkelijk af te leiden, dat planten die in eene dergelijke omgeving zijn vertroeteld, het in de huiskamer moeilijk zullen uithouden. 't Is daarom noodig, dat ze eerst behoorlijk afgehard worden.

J. A. KORS.

In den Moestuín.

Knol- en wortelgewassen binnenvoeren. — Aspergeloof afsnijden.

't Wordt met den dag winterachtiger en het gevaar dat de vorst ons zal overvallen naar evenredigheid grooter.

Daarom wachten we met het in veiligheid brengen van onzen wintervoorraad niet langer.

Hoe koeler onze bewaarplaatsen zijn, des te meer voldoen ze aan de eischen, die men aan een goede bewaarplaats mag stellen. Dat koel hier slechts in betrekkelijken zin wordt bedoeld, ligt voor de hand, vorst moet buitengesloten blijven.

Warmte doet onze *knol- en wortelgewassen* bijna onmiddellijk hun groei hernemen en al het loof dat ze in den winter vormen, is ten koste van de innerlijke waarde. De plant heeft gedurende den zomer in wortel of knol reservevoedsel opgelegd, met het doel dit een volgend jaar, tot het vormen van bloemstengels te verbruiken. Juist door dit reservevoedsel hebben wortels of knollen meer of minder voedingswaarde voor mensch of dier. Door het ontijdig uitgroeien wordt een gedeelte van dit opgelegde voedsel onnoodig verbruikt en als gevolg daarvan gaat de voedingswaarde ook voor een deel verloren.

Warmte doet ook een hoeveelheid vocht uit de wortels verdampen, wat uitdrogen en taai worden tengevolge heeft, iets wat al evenmin gewenscht is. Koel en niet bepaald droog moet dus de lucht in onze kelders zijn.

Ook al om het uitdrogen tegen te gaan, bewaren we onze knollen of wortels in zand, waarmede we de ruimte tusschen de verschillende wortels zorgvuldig aanvullen. Ongehinderde toetreding van lucht zou het uitdrogen zeer bevorderen. Na vooraf een laag zand op den grond te hebben aangebracht, stapelen we de wortels, zoo dicht mogelijk tegen elkander op en brengen we tusschen elke wortellaag een laagje zand aan, om ten slotte den geheelen voorraad met een zandlaag te omgeven.

We beginnen met de bieten; deze toch zijn door de vorst spoedig bedorven. Als de koppen eenmaal bevroren zijn geweest, worden ze week en rotten spoedig in. Nadat we de bieten uit den grond gestoken of getrokken hebben, draaien we het loof bij den wortelhals af. Niet afsnijden dus; dit zou een te groote wond veroorzaken, wat weer uitdrogen of inrotten zou ten gevolge hebben. Even zoo handelen we met de winterwortels, deze worden bovendien zorgvuldig gesorteerd, alle door de made van de wortelvlug aangetaste (vervuurde of verpiepde) wortels worden als tweede of derde kwaliteit apart gehouden.

Knolselderij ontdoen we van de oudste, veeltijds geel geworden buitenbladen en planten ze opnieuw in een laag aarde dicht tegen elkander aan. Voor dit gewas is een gewone koude bak de meest geschikte bewaarplaats, we kunnen daar de deklaag naar omstandigheden wijzigen of bij niet vriezende weer geheel weglaten. Vorstvrij houden is voldoende en ruim luchten als het niet vriest noodzakelijk.

Schorseneer en prei zijn beide tegen onze gewone winters bestand, maar we vergeten niet, dat wanneer de grond bevroren is, het uit den grond nemen ons onmogelijk is, we zorgen daarom dat de vorst ons niet overvalt. Bij

schorseneeren moeten ook die, welke om hun kleinheid of misvorming afgekeurd werden, van het land verwijderd worden. Elke achtergebleven plant, hoe klein ook, groeit het volgende jaar weer uit en is dan als een lastig onkruid te beschouwen.

Ditzelfde geldt in nog hoogere mate voor witlof, hiervan toch groeien stukken van achtergebleven wortels weer uit en zijn dan tusschen andere niet zoo gemakkelijk te verdrijven. Bij dit gewas nemen we onze geheelen voorraad niet op eenmaal uit den grond, maar steeds zoo vele als we opvolgend voor het kweeken van kropjes noodig hebben. We zijn echter ook hierbij indachtig, dat strenge vorst ons het uitnemen geheel belet. Die, welke opgenomen en niet voor direct gebruik nodig zijn, worden in de open lucht ingekuuld en bij het invallen van de vorst slechts zoo veel beschermd dat we er te allen tijde de beschikking over hebben.

Zijn we door gebrek aan kelders genoodzaakt onze voorraad in de open lucht te overwinteren, dan is te droge lucht als van zelve uitgesloten, het gevaar van te warm toedekken blijft echter bestaan. Daarom houden we het winterdek, in den vorm van afgevallen blad, ruige mest of turfstrooisel, bij de hand, maar brengen het niet aan voor strenge vorst zulks noodzakelijk maakt.

Kardoen en bleekselderij loopen nog zoo spoedig geen gevaar, de eerste zit in een stroo-omhulsel en de tweede zit warm in een dikke aardlaag gepakt. Artisjokken kunnen ook heel wat doorstaan, eer dat de vorst hun schade doet, willen we ze op hun plaats overwinteren, dan dekken we ze bij strengen vorst op den voet van de planten. Het dekmaterieel te vroeg en te veel aangebracht, heeft veeltijds het verrotten ten gevolge. We houden dus ook hier het materieel bij de hand om het als de nood dreigt te kunnen gebruiken.

In het vertrouwen dat vóór de tweede helft van November geen gevaar zal dreigen, wachten we met onze kool nog tot de volgende week.

Het loof van de asperge kan nu worden afgesneden, het heeft voor dit jaar afgedaan, de gele kleur toont voldoende aan dat de groei er uit is; we snijden het dus een paar c.M. boven den grond af en brengen het naar de composthoop.

Voor zaadwinning hadden we tijd te over en voorraad in overvloed. We hebben echter met het oog op rasverbetering niet dan van krachtige, dikke stengels geplukt.

Na het onkruid verwijderd te hebben, brengen we over de paden zoowel als over de bedden zelf een flinke bemesting aan en laten het geheel tot het komende voorjaar in dien toestand liggen.

J. C. MUYEN.

In den Fruittuin.

Mooi najaar. — Bessetruiken. 't Najaar houdt lang aan. Nu we dit schrijven staan de meeste onzer

vruchtboomen nog in volle bladertooi, alleen de roode, witte en kruisbessen zijn reeds ter ruste gegaan. Ten gevolge van 't mooie herfstweer is 't late fruit bijzonder meeg gevallen. Er wordt gezegd, dat 't fruit, wanneer een gunstig najaar volgt op een slechten zomer, zich niet best laat bewaren en daar schijnt wel wat van aan te zijn. Over 't algemeen rijpt 't late herfstfruit spoedig aan, zoodat verorberen of van de hand doen noodzakelijk is. Houd dus 't eenmaal geborgen fruit in 't oog, verder geregeld al wat ook maar in 't minst is aangestoken. Beroer de vruchten niet meer dan hoogst noodzakelijk.

Waar de *bessetruiken* geheel bladerloos staan en waar we in 't vroege voorjaar toch al overladen zijn met spoedeischende werkzaamheden, gaan we thans op ons gemak de *bessetruiken* na en ontnemen hen wat ze kunnen missen. Van uit den grond ontspruiten gewoonlijk enkele of meerdere, minder-gewenschte uitloopers. We kunnen ze missen, tenzij er een door zijn gunstigen stand een dooden of gebroken tak kan vervangen. Gemakshalve worden deze uitloopers bij den grond weggesneden. Zulks is verkeerd, wijl we van 't achtergebleven gedeelte een grooter aantal uitloopers te verwachten hebben. Tot op hun oorsprong dienen ze te worden verwijderd, waartoe men de ons hinderlijke aarde wat weggraaft, om ze alsdan voorzigtig weg te breken.

Onze *bessetruiken* in algemeenen zin moeten een zeker aantal gestel- of hoofdtakken hebben, waarop zich 't vruchthout voordoet. Het „op vruchthout snoeien” der bessen vindt nog lang geen algemeenen bijval, immers, 't zijn maar bessen en daar behoeft niet zoo lang aan gepeuterd. Daarom even met de heggeschaar de vooruitstrevende takken wat ingekort en klaar is 't. Voor al kruisbessen mogen zich in zoo'n behandeling verheugen, 't ook zulk lastig goedje. De snoei is voor alle bessen-soorten niet een en dezelfde; bepalen we ons eerst tot de roode en witte trosbes. We hebben dus een 10 à 12 gesteltakken, die onvertakt naar boven schieten. Nu is 't een eerste vereischte, willen we van 't snoeien iets terecht brengen, dat we kennis nemen van de verschillende organen, die zich voordoen.

Beginnen we boven aan zoo'n tak, dan krijgen we dus de verlengenis, 't gewas, dezen zomer ontwikkeld. Al naar de ontwikkeling en ouderdom is dat grijswitte takje een 15 à 30 c.M. lang, de lengte loopt trouwens vaak aanmerkelijk uiteen. Bij jonge struiken laat men die verlengenis een 20 c.M. lang, hoe ouder hoe korter. Groeit de tak recht op, dan snoeit men op een oog, naar buiten, naar ons zelf dus gericht. Neemt de tak een meer hangende richting aan, dan is snijden op een „boven oog” gewenscht, een oog dus, op den rug voorkomende.

Op de voorjarige verlengenis kunnen we verschillende organen aantreffen, voortgekomen uit de oogen, zooals we die nu vinden op 't gedeelte, dat we zoo juist gesnoeid hebben. Die onderste oogen zijn als 't ware niet veel

verder gekomen, 't zijn spoortjes gebleven van 1 à 2 M. lang, geheel bezet met knopjes. Niets daaraan snijden is te allen tijde de boodschap.

Hoe meer naar boven, hoe krachtiger gewas. De middelste oogen hebben 't tot takjes gebracht van een 10 c.M. lengte, laat ook hen met rust, er komen een volgenden zomer een massa trosjes bessen aan. De beide hoogstgeplaatste twijgen, die dus, welke onmiddellijk voorkomen onder de verlengenis van dezen zomer, zijn zwaar, vaak even zoo zwaar, als de verlengtwijg zelf, zoo ze niet in hun groei gestuit zijn.

Bij elke hoofdtak doet zich ditzelfde voor. Dit zijn met recht houttwijgen; we kunnen ze missen, we snijden ze daarom zoo goed als geheel weg. We behouden slechts een stompje van één c.M., den verbreden voet dus. Op dat stompje komen voor een aantal goed ontwikkelde oogen, en die oogen geven ons heel korte spoortjes en daar is 't maar om begonnen.

Meer naar beneden van den hoofdtak gaat 't moeilijk een definitieven snoei aan te geven, wijl de ontwikkeling van het vruchthout te zeer uiteenloopt. We vinden er oudere spoortjes, grootendeels zonder oogen of knoppen dus. De spoortjes verlengen zich telken jare, hoe ouder, hoe langer. De knopjes der spoortjes geven bloem- en vruchttrosjes, en zoodra de bessen geplukt zijn, zijn ze kaal, alleen uit 't bovenste oog vormt zich een nieuw spoortje. Op den duur komen we zoo voortgaande te ver van huis, in dit geval van den hoofdtak, en dat mag niet, want hoe ouder 't spoortje wordt, hoe kleiner in den regel de vruchten. Daarom na 't 2de of 3de jaar 't spoortje weggesneden tot op den voet, of, zoo dit soms aanwezig mocht zijn, op een oogje op 't oudere gedeelte van 't spoortje voorkomende.

Dat een *bessetrui* een zeker aantal hoofdtakken moet hebben, vloeit daaruit voort, dat ook in 't hart van zoo'n struik licht en lucht kunnen binnendringen, want ook daar verlangen we flink ontwikkelde vruchten. Hangende takken bindt men thans wat op, 't zij door er kleine stokjes bij te planten, of wel door de een met den ander te verbinden.

P. v. d. VLIST.

MEDEDEELING.

Onze geachte medewerker, de heer Leonard A. Springer, verzoekt ons mede te deelen, dat hij zich voortaan gaarne beschikbaar blijft stellen voor 't beantwoorden van vragen van dendrologischen aard, dus betreffende Boomen en Heesters, maar zulks niet meer kan voor die, welke den Tuin aanleg betreffen. Bij deze rubriek toch is het zoo goed als ondoenlijk, een norm aan te geven, waarbij de grens van wat in de „Vragenbus” thuis hoort, niet kan worden overschreden, iets wat in de praktijk reeds tot moeilijkheden aanleiding gaf.

De Red. blijft zich evenwel beschikbaar stellen voor het geven van beknopte inlichtingen op dit gebied.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten aan een der drie Redacteurs.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Tuinarchitect, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 366.

a. Ik *OCULEERDE* enkele *ROZEN*. Sommige oculaties zijn ± 1 cM. *UITGELOOPEN*, zoodat er een paar blaadjes aan zitten. Moet ik nu deze uitgelopen oculaties dekken voor 't eriezen, of alle? Zoo ja, waarmede? Zoudt u mij de eenvoudigste en minst kostbare wijze willen aangeven? Mijn tuin ligt open en is dus zeer koud.

b. Kan een particulier ook rozen stekken? c. Moeten klim- en treurroos ook geoculeerd?

Nieuw Beijerland.

v. d. W.

Antwoord: a. Het beste is de kroontjes in den grond te bewaren. U graaft dus een kuiltje en daar komen de geoculeerde rozen in. Doe het echter eerst dan, wanneer de vorst dreigt.

b. Zeker kan een particulier ook rozen stekken; wij zullen er eens een artikelje over geven.

c. Ook die rozen worden geoculeerd.

P.S. Raffia moet verwijderd worden.

J. K. B.

Vraag No. 367.

Nevenaande een *RUPS* die vanmorgen 8 uur een geheel blad van mijne roode *Geranium* had opgepeuzeld. Is die van dezelfde fam. die het broedsel (ringrups) om nevenaande takje van de treurroos heeft gefabriceerd? Zoo neen? met welke rups heb ik nu weer te rechten?

Amsterdam.

Kn.

Antwoord: Van de ringelrups bestaat op 't oogenblik niets anders dan de eieringetjes, zooals u mij er één zond. De door u gezonden rups is dus van eene andere soort en wel van *Hadena* (= *Mamestra*) *persicariae*, de perzikblad-nil. Deze naam is gegeven, omdat de rups veelvuldig aangetroffen wordt op de perzikbladige veelknoop (*Polygonum persicariae*). Overigens lust ze van alles. Ze is in stadstuinen vooral een zeer algemeene — en dus zeer schadelijke rups, daar ze geen enkele heester of plant schijnt te versmaden. Ik vond

ze althans op zoowat alle tuinplanten, tot in den top van kleine appel- en wilgeboomen. De kleur is uiterst variabel, tusschen bruin purper en groen! maar steeds zijn de twee V-vormige fig. aanwezig, benevens de kleine verhooging op 't achterlijf. Overwintert als pop. De vlinder heeft bijna zwarte voorvleugels met een niervormige witte vlek. De eieren worden in hoopjes gelegd. De eenig mogelijke bestrijding is vrijwel het afzoeken der rupsen.

B. B.

Vraag No. 368.

a. Tegen den muur van ons huis is een *KLIMOP* geplant (vorig najaar), die wel goed schot maakt, maar zich *NIET* zelf *ANTHOUDT*. Wat kan hiervan de reden zijn? De muur is bedekt met Portland-cement, maar de oppervlakte is long niet glad. Een wilde wingerd aan dienzelfden muur, werkt wel degelijk zijn hechtcranken in de openingen van het cement.

b. In onzen tuin is *TUSSCHEN* twee rijen *DENNEN* door afsterving van enkele exemplaren een *OPENING* ontstaan, waardoor men van pad tot pad ziet en die wij dus graag weer gevuld hadden. Zouden wij hiervoor *HULST* kunnen gebruiken? De beschikbare plaats is zoover 9 rk M. groot, en natuurlijk door de omringende dennen beschaduwd. De grond is hooge zandgrond. Wij zouden op die plek gaarne een compact hulstbosje hebben, met lage takken, zoowel voor rulling van het doozicht als voor de vogels. Een goed stekelijke variëteit zou dus gewenscht zijn. Hoeveel heesters zouden op dat plekje kunnen staan, en hoever moeten zij uit elkaar gezet worden?

c. Wat is de beste tijd om *DENNEN* te *ZAAIEN*?

d. *GOLDEN REGEN*, *SNEEUWBAL* en *KRUISDOORN*, reeds verleden najaar geplant, en die nu nog „niets gedaan" hebben, maar *KAAL STAAN*, evenwel niet dood schijnen — is er eenige waarschijnlijkheid, dat die na den winter nog uit zullen loopen, en kan er iets gedaan worden om dat te bevorderen?

Wapenvelde.

Henr. M. J. B.

Antwoord: a. Klimop wil in den eersten tijd wel eens eigenzinnig zijn en niet doen, zooals 't moet. Bevestig een stuk vlecht-draad tegen den muur, zoodat de klimop tusschen vlecht-draad en muur gedrongen wordt. Zij zal dan van zelf wel beginnen. In elk geval niet aan het vlecht-draad bevestigen. Mogelijk is de muur voor klimop niet ruw genoeg. De wijze van hechten is bij klimop anders dan bij Wilde Wingerd; niet met elkander te vergelijken.

b. Deze vraag is moeilijker te beantwoorden; 1e. Welke dennen zijn het, grove dennen (*Pinus sylvestris*) of fijne dennen (Spar) (*Picea excelsa*)? 2e. Hoe groot zijn zij? 3e. Hoe groot is de ruimte tusschen de planten onderling? 4e. Ongezien is 't moeilijk te zeggen of de grond voor Hulst geschikt is. Hooge zandgrond kan zeer verschillend zijn. Op de eene plaats zal de hulst groeien of de andere niet, al zijn beide plaatsen hoog zandgrond. Leemhoudend of niet?

Om goed gesloten hulst te bekomen, moeten zij niet dicht geplant worden, daar zij dan kaal worden. U kunt ze gerust 1.50 M. à 2 M. uit elkander zetten. De gewone scherpe Hulst (*Ilex aquifolium*) is de beste.

c. Zaai dennen in 't voorjaar. Als u kunt zie dan zaad van 't zelfde voorjaar te krijgen. In de maanden Februari en Maart, als de zonnearmte zich doet gevoelen, springen de kegels open, stort het zaad zich uit. Dit is de beste tijd van zaaien. De natuur doet het immers ook!

d. Boomen en struiken, die 't geheele jaar na de planting gerust hebben, en wier takken nog vochtig en gespannen zijn, kunnen best nog 't aanstaande voorjaar beginnen, *Meidoorns* doen dit zeer dikwijls.

U kunt met een enkele beproeven. Neem de plant uit den grond; zie de wortels goed na, snijdt de rottige of gestorven einden af, en plant den boom opnieuw. U hadt dit in Augustus of September ook reeds kunnen doen. Overigens, afwachten. Wat verstaat u onder kruisdoorn? 't Is zeker weer een van die onmogelijke Nederlandsche benamingen.

LEON A. SPR.

Vraag No. 369.

Hoe moet een *COLEUS* in den *WINTER* verzorgd worden. Geplaatst voor een een raam met open licht van Oost tot Zuid. Zon tot 12 uur middag.

Amst.

Mej. C. E. S.

Antwoord. Coleussen zijn in den winter moeilijk goed te houden. Ze verlangen dan een vrij hooge temperatuur, maar door ze in het volle licht te zetten, zoodat elk zonnestraaltje haar bereiken kan, zeer spaarzaam te gieeten en een temperatuur te onderhouden van 65 gr. Fahr. minimum, kunt u het een eind brengen. Let op de luisjes, waarvan deze planten des winters vaak last hebben. Die moeten geregeld verwijderd worden.

Dank voor uw vriendelijk schrijven en veel succes!

v. L.

Vraag No. 370.

Ik heb een rose *AZALEA*, die 's zomers op 't zuiden de pot in den grond staat, in de volle zon, slik nu gehouden wordt, en om de veertien dagen gegied, en in 't voorjaar verpot in Gentsche aarde. Staat nu sinds ocht dagen in de serre op 't zuiden, veel licht, zon, en water en heeft ook veel knop gevormd. Hoe komt het dat de blaren al sinds twee jaar een *GELE TINT* hebben, en bloem en blad klein van stuk zijn. Overal vormen zich nieuwe scheuten, en toch heeft hij het aanzien van iets ziekelijks.

Den Haag.

Meer. H.

Antwoord: Ik vermoed dat de oorzaak moet gezocht worden in het verpotten. De kluit moet dan telkens wat losgewerkt worden, zoodat de plant niet op de oude kluit blijft staan, maar nieuwe worteltjes in de versche aarde kan maken. En dan de begieting! Kunt u *Azalea's* die in den vollen grond staan niet licht te veel water geven, bij planten in potten moet men er rekening mede houden dat het water niet zoo spoedig kan wegzakken; bepaald schadelijk is het, als het potgat verstopt is en er water in den pot blijft staan. Dan moet de plant wel gele blaadjes maken en ziek worden, omdat de wortels dan niet voldoende kunnen functioneeren.

v. L.

Vraag No. 371.

a. Wat kan men doen om te voorkomen dat *POTTEN* in de kamer met *SCHIMMEL* bedekt worden?

b. Is er niet gevaar dat, wanneer het *WATER* in de *KUIPEN* in mijn *MOERASTUUNTJE BEVRIEST*, de *KUIPEN* zullen *SPRINGEN*, en de planten (*Aronskelk*, *waterweegbree*, *Iris*, *Orchidee* etc.) zullen berriezen? Is legmaken der kuipen of eenige bedekking noodzakelijk?

H.

R.

Antwoord. a. De potten boenen en het bovenste laagje aarde nu en dan verschen.

b. Ja, daar hebt u wel kans op en daar-
enboven is vorst voor de Aronskelk zelfs doodelijk. Wanneer u de kuipen niet binnen kunt brengen moet u ze tegen vorst bechermen door goed te dekken. U legt daartoe over de kuipen eerst wat takjes, riet of gaaswerk en werpt daarop een flinke hoeveelheid blad of turfstrooisel. Dan is u beveiligd voor schade en verlies. Het overtollige water kunt u eerst weg laten loopen.

v. L.

Vraag No. 372.

In Augustus zaaide ik in den kouden bak *SCHIZANTHUS*; 't zijn nu aardige plantjes. Hoe te behandelen? Kunnen ze in huis in bloei getrokken worden en de rest buiten overwinteren.

W.

v. D.

Antwoord: Het (in huis) in bloei trekken zal niet veel resultaat geven, maar 't is te proberen. Zet ze daartoe op het lichtste plaatsje waarover u beschikken kunt en niet warmer dan 50 gr. Fahr. De overigen moet u bij vorst goed dekken; dan kunt u ze wel buiten overwinteren. Overwintering in een koude, vorstvrije broeibak is echter veiliger.

v. L.

Vraag No. 373.

a. *MOGEN ASPIDISTRA, FICUS ELASTICA, ARALIA* en *PALMEN* tijdelijk in de NAJAARS- en WINTERZON staan?

b. Kunt u mij de NAMEN opgeven van eenige door mij, u opgezonden genummerde VAREN-SOORTEN? Deze mogen bestlist toch niet in de zon staan?

Ook de NAAM van dit GRASSOORT.
's-Gravenhage.

H. A. v. S.

Antwoord: a. Wel zeker, hoe lichter, hoe beter, in den winter.

b. De namen volgen hieronder, maar 't zijn niet alle varens. No. 3 is zelfs een plant die een flinke boom kan worden, d. w. z. in haar vaderland Australië. No. 9 is een soort van Sier-Asperge, No. 10 behoort, evenals de voorgaande, tot de *Liliaceae* of Lelie-achtige planten en No. 11 is een decoratieve Zegge-soort. Alle behoren ze tot de zichtbaar bloeiende planten, terwijl de Varens tot de zoogenaamde onzichtbaar bloeiende planten behoren.

No. 1. *Pteris Maji*; 2. *Pt. Wimsetti*; 3. *Grevillea robusta*; 4. *Aspidium aristatum*; 5. *Adiantum hispidulum*; 6. *Scelopendrium officinarum*; 7. *Se. undulatum*; 8. *Polypodium aureum*; 9. *Asparagus plumosus*; 10. *Chlorophytum Sternbergianum foliis variegatis*; 11. *Carex elegantissima*.

Ook deze planten kunnen 's winters best wat zonlicht verdragen.

v. L.

Vraag No. 374.

Kunnen *GERANIUMS* (*Pelargoniums*), volgens aanwijzing in 't no. van 15 Juni j.l. gestekt, thans in een primitief eigen-gemaakt bakje staande, bij strenger kou IN EEN SERRE geplaatst worden, die op 't Z.Z.W. ligt? Dit moet zeker spoedig gebeuren? Is het dan noodig ze volgens uwe aanwijzing VERDUNDE KOEMEST te geven? Een zin weer opgaaf was mij niet duidelijk: „De zuivere bloemtrossen doen ons denken aan die welke gesmeuld zijn”.

Moeten de geraniums, als ze in de serre staan, ook nog zóó weinig water hebben? Zou het nut hebben om oude geraniums, die uit den tuin in de serre zijn geplaatst, wat mest te geven?

Kan ik ze inkorten, want ze zijn in den tuin zóó hoog geworden?

Amsterdam.

Mej. U.

Antwoord: *Pelargoniums* mogen nimmer met vorst in aanraking komen en moeten nu binnen staan. De serre is goed, mits zij vorstvrij is. Bemesting in den winter is niet noodig en ook met water moet men spaarzaam zijn. Een weinig inkorten der langste takken kunt u wel doen, mits de standplaats niet te vochtig is. Overigens is een licht en droog plaatsje het eerste wat uw *pelargoniums* vragen.

Omtrent die vreemde zin, zal de schrijver van het artikel u wel inlichten: allicht was er een regel uitgevallen. Wend u dus tot hem.

v. L.

Vraag No. 375.

a. Op de BLADEREN en bladstelen van

enkele van mijne VARENS (*Asplenium*, *Nephrolepis*) zitten BRUINE, ongeveer HALFBOLRONDE VORMSELS van 3 tot 5 m.m. lengte, die gevuld zijn met een massa eitjes of ook wel met kleine luisjes. Wat zijn dit voor dieren en wat is er tegen te doen?

b. Einde Juli heb ik SPOREN van ADIANTUM OP stukken TURF GEZAAID. Deze kwamen goed op, zoodat de turf met een groen laag bedekt werd; ze komen echter nu niet verder meer. Duurt dat altijd zoo lang, of is de oorzaak daarin gelegen, dat ik ze niet in een warme kas heb?

Utrecht.

J. L. B.

Antwoord: a. De halfbolvormige schubben op uw varensbladeren en stelen zijn de (gestorven) wijfjes van dop-(schild-)luis; zéér schadelijk. Verwijder ze zoo spoedig mogelijk, vóór de jonge luisjes zich over de plant verspreiden. Na het verwijderen de plekken, waar de schilden gezeten hebben, afsponsen met zeepsoep (beter nog met Welling's Insectencider) en later met schoon water na.

b. Als de groene laag op uw turfstukken er fluweelachtig uitziet, zijn het voor-kiemers van mos. Zijn ze hartvormig en liggen ze vlak op de turf, dan zijn het de prothallien (voorkiemen) van varens. U kunt ze verspenen (met een klein stukje turf losstekend en overplanten), zoodra één rechtopstaand blad volgroeid is en het tweede begint. Voorzichtig behandelen is noodzakelijk, zoolang de plantjes nog zoo jong zijn.

B. B.

Vraag No. 376.

Een *LILIUM AURATUM*, in 't voorjaar geplant, gaf 4 knoppen, begon toen echter geel te worden en LIET DE KNOPPEN VALLEN. Ik heb den bol nu in een wijden pot gezet. Waar moet deze in den winter blijven? En hoe moet hij verder behandeld worden?

Heeg.

A. I.

Antwoord: Uwe *L. Auratum* is waarschijnlijk ziek geworden, hetzij door te natten grond of door te felle zon. U had beter gedaan, met den bol in den grond te laten, wellicht dat ze dan het volgende jaar beter zou gegroeid zijn. U kunt de bol ook op de pot laten staan en die in den tuin ingraven, mits de bol niet te nat staat. Zie voor de cultuur van *L. Auratum*, „O. T.”, 1ste jaargang, Blz. 198 en 371.

J. J. KRUIFF.

Vraag No. 377.

ASPIDISTRA met ROESTVLEKKEN op de bladeren.

O.

O. N. M.

Antwoord: Als het werkelijk roest is (bruin stof of poeder op de aangetaste plekken), dan is 't raadzaam, de zieke bladen terstond af te snijden en te verbranden.

Zijn 't evenwel bruine roestkleurige vlekken, dan kan 't zijn, dat Uw plant te nat staat. Zij mag in geen geval „met natte voeten” staan.

B. B.

Vraag No. 378.

Hoe moet in het algemeen het kamerplantje *Adiantum* (*venushaar*) in een woonkamer op het Z.-W. worden behandeld? Mag het zon hebben? Mag of moet het enkele keeren in de week besproeid worden? Mag het bloemgestemt worden toegediend? De een zegt geregeld besproeien, de andere volstrekt drooghouden. Is het plaatsen op een schotelje met wat water nuttig of niet?

W.

B.

Antwoord: *Adiantums* verlangen een vochtige, warme lucht en des zomers bescherming tegen ongetemperd zonlicht. In de wintermaanden behoeft u voor het dan blecke zonnetje niet bang te zijn. Des zomers kunt u overvloedig gieten, maar bij langzamen groei geeft u minder water en in den winter giet u zelfs spaarzaam. Geheel droog laten worden is echter niet goed. Voorzichtige toediening van bloemenmest kan wel goed doen maar dan alleen in den zomer eens in de veertien dagen. Als de planten in goeden grond staan, die om de twee jaren ververscht dient te worden, is bemesting echter niet bepaald noodig. Een goede grondsoort voor *Adiantums* en voor varens in 't algemeen is boschgrond of bladgrond, waardoor wat zand is gemengd. Een kleine toevoeging van oude koemest kan haar slechts ten goede komen. Schoteltjes onder den pot moeten ook voor varens worden ontraden. Beter is het, een keertje meer te gieten.

Wanneer de *Adiantums* in den winter wat kaal worden behoeft u zich daar niet ongerust over te maken. Dat is in de cultuur een veel voorkomend verschijnsel; in het voorjaar loopen ze willig uit en zijn spoedig weer even mooi.

v. L.

Vraag No. 379.

a. Gaarne zag ik, als U zoo vriendelijk wil zijn, mij den naam op te geven van bijgaande uitgebloeide bloem en blad, ik heb daar eenige van, en een heeft van het jaar voor het eerst gebloeid, en hoe moet deze plant behandeld worden; ik ben in het bezit van een warm kasje en Orangerie.

b. Ook wilde ik gaarne den naam weten van beide bijgaande plantjes. No. 1, het fijnst, gebruikte ik voor rand en in plaats van gras, wat zeer lief is. No. 2 gebruik ik ook voor rand, en geeft in het voorjaar een lief aardig wit bloempje.

Heeg.

P. A.

Antwoord. a. De naam der plant is *Haemanthus puniceus* en wordt in het Hollandsch ook wel Verfkwas genoemd. De plant moet des winters droog en warm bewaard worden; in het voorjaar verpotten in goed verteerde boschgrond met zand en oude koemest en goed in het licht zetten in de warme kas. Begint de plant te bloeien dan kunt u haar gedurende den bloei in de kamer zetten. Na den bloei moet de plant weer in de kas gezet en verzorgd worden tot het blad geel wordt en gaat afsterven, waarop men spaarzamer begint te gieten, om ten slotte daarmede geheel op te houden.

b. No. 1 is een *Veronica serpyllifolia* en no. 2 een *Saxifraga geranioides*, maar zijn zonder bloemen niet met zekerheid te bepalen.

v. L.

Vraag No. 380.

Zoudt u de oorzaak en wat daaraan te doen is op kunnen geren van het volgende: Ik heb een *BEGONIA* die 1 Meter 50 c.m. hoog is en opgebouwd tegen een hekwerk, 80 c.m. breed is; van af de wortels zijn er wel 15 zoo gezegde stammetjes, beter gezegd is het dezelfde bouw van *Begonia metallica*, die staat in „Onze Tuinen” No. 18 1ste Jaargang, bladzijde 275. Zij is ongeveer 5 jaar oud, heeft gestaan op het zuiden, maar in een laag en bedompt vertrek. Nu drie weken geleden heb ik de plant overgenomen en mij thuis laten bezorgen, nog al op een kouden avond. Nu staat zij ook weder op het zuiden, matig in de zon, in een zeer ruim en hoog vertrek. Er laat zich wel steeds weer nieuw en jong groen zien, maar wat opgegroeid, gaan zij STAP HANGEN en gaan aan de kanten VERDROGEN gelijk als het inliggende blad. Nu hangen de bladen alle naar beneden als een treurwilg, zij staat in een houten bak, groot 30 bij 30 c.m. en 40 c.m. diep. Geef haar water

wanneer ze zoo tegen droog aan loopt, en dan zooveel dat de aarde flink nat is. Zou u mij daarvoor raad kunnen geven, daar ik de plant zoo bijzonder graag in het leven wilde behouden.

Amsterdam. G. J. v. K. Jr.

Antwoord: De verzorging uwer Begonia is, zoover u deze mededeelt, goed en ik zoek dan ook de oorzaak in de verandering van standplaats en omgeving. 't Kan in uw grooter vertrek koeler zijn dan in het lage vertrek, ook de vochtigheidsgraad kan zeer verschillen en al zal de plant zich misschien langzamerhand wel aan haar nieuwe standplaats gewennen, zoo'n plotselinge verandering is voor gevoelige planten zoals Begonia's zijn, dikwijls te kras. Ik zou u het volgende adviseeren: onderhoud een temperatuur van 60—65 gr. Fahr., houdt de aarde matig vochtig en giet met water dat ongeveer de temperatuur der omgeving heeft. Zorg dat de plant niet kan lijden van de kachelwarmte, want die kan ook oorzaak zijn van het indrogen van de bladeren en het slap hangen der bladeren. De plant moet minstens eenige meters van de kachel verwijderd staan en, is de lucht zeer droog, dan kan men die verbeteren door in de kamer water te laten verdampen.

v. L.

Vraag No. 381.
Behandeling van AMORPHOPHALLUS RIVIERI.

Haarlem. Mej. v. d. H.

Antwoord: *Amorphophallus Rivieri* behoort tot de *Aroideën*; u kunt de bol, die om bloeibaar te zijn ± 30 c.M. omtrek moet hebben, nu in den tuin planten, maar dan moet hij goed tegen de vorst beschermd worden, of u kunt hem droog bewaren tot het gevaar voor wintervorst voorbij is. De plant verlangt een zonnige standplaats en maakt een fraai blad. Ik zie niet in waarom zij niet elk jaar zou bloeien! Als het blad is afgestorven moet de bol worden opgenomen en eenigen tijd droog worden gehouden.

Santpoort. J. J. KRUYFF.

Vraag No. 382.
ZIEKE DRUIF.

D. v. D.

Antwoord: Het „half meelachtig, half spinragachtig” overtrek op de bladeren van uwe druif is de *meeldauwziekte* of het Wit van de druif (*Oidium Tuckeri*). In „Ziekten en Beschadigingen der Ooftboomen” II, geeft Prof. Ritzema Bos als 't beste bestrijdingsmiddel aan: bestuiven met zwavelpoeder, den eersten keer kort voor den bloei, den tweeden keer kort daarna en den derden keer in Aug. Zie verder „Werk v. d. v. Week” 1e Jaargang, blz. 104 en blz. 156. B. B.

Vraag No. 383.
a. NAAM PEREN; b. OORZAAK der stokkerige PUISTEN. Ook gestoofd zijn ze ongenietbaar.

Wilgenoord-Rotterdam. Mevr. v. d. V.

Antwoord: We zouden uwe vruchten, waarvan we tot onze spijt de naam niet kennen, naar het „Instituut voor Phytopathologie” te Wageningen, waarop we onder beleefde dankzegging aan het adres van de vriendelijken beantwoorder het onderstaand antwoord ontvingen.

Kunt u nu verdere inlichtingen geven, dan ziet u, zou 't kunnen zijn, dat dit in het belang van de wetenschap en van u als vrager zou kunnen zijn.

J. A. K.

De oorzaak van de ziekte der door u gezonden peren is ons niet bekend. Reeds meermalen kregen wij dergelijke peren toe-

gestuurd, zonder de oorzaak der kwaal te vinden. Gaarne vernamen wij van welke soort deze peer is, daar het schijnt, dat de eene soort veel meer vatbaar is dan de andere. Komt de ziekte slechts aan één boom voor of aan meerdere, en ziet men de peren die deze kwaal vertoonen aan een bepaalde zijde van den boom of de boomen, of overal tusschen de gezonden verspreid? Verkeeren de boomen overigens in goeden toestand. Dit zijn eenige vragen, wier beantwoording misschien iets kan bijdragen tot het vinden van de oorzaak der ziekte.

H. M. QUANJER.

Vraag No. 384.

De PEER, welke ik u onlangs zond, werd door u benoemd als *Conseiller à la Cour*; maar nu merk ik verschil met een peer, die ik verleden jaar opzond en die ook zoo genoemd werd; zou het een VERGISSING kunnen zijn? Hierbij no. 1 welke ik u onlangs zond en no. 2 welke ik verleden jaar opstuurde.

T.

Mevr. L. G.

Antwoord: Blijkbaar hebben we ons in no. 1 vergist. 't Is *Conseiller à la Cour* niet. Welke het dan wel is durven we nog niet te zeggen. No. 2. Is evenmin *Conseiller à la Cour* maar *Beurré Diel*. U hebt prachtig fruit zeker van vormboomen? Zend s.v.p. volledig adres, dan antwoord ik u nitvoerig per brief.

J. C. M.

Vraag No. 385.

NAMEN VAN PEREN.

Oirschot.

R.

Antwoord: No. 1 *Louise bonne d'Avranches*; no. 2 *Beurré Clairgeau*; no. 3 *Beurré superfin*; no. 4 zouden we willen houden voor de zelfde soort als no. 1; waarschijnlijk staat deze boom op een anderen onderstam. 't Kan ook zijn, dat de standplaats ongunstiger is. We zouden dit bij gelegenheid gaarne eens vernemen.

J. A. K.

Vraag No. 386.

NAAM en GEBRUIKSTIJD APPELS en PEREN?

Colmschate.

M. v. d. F.

Antwoord: No. 1 Eng. winter Goud-Pearmain, Nov.-Jan.; no. 2 *Louise bonne d'Avranches*, Oct.; no. 3 *Bellefleur*, Jan.-Mrt.; no. 4 *Reinette d'or*, Jan.-Mrt.; no. 5 *Beurré Clairgeau*, Nov.-Dec.; no. 6 *Ananas-reinette*, Dec.-Mrt.; no. 7 Zure grauwe reinette, Jan.-Mrt.; no. 8 vermoedelijk dezelfde als no. 6.

J. A. K.

Vraag No. 387.

NAAM APPEL?

Loppersum.

D. J. H.

Antwoord: Gouden Pippeling, een heerlijke appel, die na half Dec. gebruikt kan worden.

J. A. K.

Vraag No. 388.

NAAM FRUIT?

Maartensdijk.

K. C. D.

Antwoord: Van de door u gezonden vruchten herkenden we in no. 1 *Triomphe de Jodoigne*, in No. 3 *Beurré Caplaimont*, terwijl we 2 niet kunnen thuisbrengen.

P. v. d. V.

Vraag No. 389.

NAAM VRUCHTEN?

Berg-en-Dal.

N. A.

Antwoord: No. 1 Warner King; no. 2 Adam's Pearmain; no. 3 Blenheim pippin; no. 4 Pigeon d'Angleterre; no. 5 zure grauwe Reinette; de peer is vermoedelijk *Beurré d'Assomption*.

P. v. d. V.

Vraag No. 390.

NAAM VRUCHTEN?

Hien.

Mej. T.

Antwoord: No. 1 Gele bellefleur; no. 2 onbekend; no. 3 vermoedelijk *beurré blanc*; no. 4 Canada reinette; no. 5 Kasseler reinette (klein ex.); no. 6 Reinette de la reine; no. 7 Winter Goud Pearmain; no. 8 zure grauwe reinette; no. 9 Grauwe reinette van Canada; no. 10 Bessy van Schonauwen; no. 11 onbekend; no. 12 vermoedelijk Lange Gratiele.

P. v. d. V.

Vraag No. 391.

ZIEKE NOTEN?

Harderwijk.

v. E.

Antwoord: Blijkens de bij uwe zending gevoegde bladeren is uw notenboom geen plant die om zijn vruchten wordt gekweekt. We hebben hier te doen met de *Juglans laciniata*, een sierboom met fraai ingesneden blad, enkele vruchten kunnen oogenschijnlijk goed zijn, maar ze zijn altijd minder smakelijk en waterachtig. De *Juglans regia* of gewone walnoot kweekt men om zijn vruchten, deze om zijn blad als sierboom.

J. A. K.

Vraag No. 392.

Voor mijn WITLOF beschik is niet over warme tabletten en kan ook moeilijk paardeste krijgen. Nu kan 't mij niet zoo zeer schelen, wanneer ik het gereed heb. Als ik nu, zooals u aangeeft, een hoekje laat staan, na het blad op 5 c.M. te hebben afgesneden, en het vervolgens met een laag fijne aarde afdek, wanneer zal dan het lof gereed zijn?

Kan ik zoo ook het gansche bed laten staan? Zoo behandeld maakt zeker weinig verschil met in rijen op kuilen op een andere plaats?

Indien een gedeelte een in rochtige aarde werd opgezet in een kist, afgedekt met fijne aarde, zand of turfstrooisel en geborgen op een warme plaats (b.v. in een ouderwetse spekschoorsteen, waar de keukenkachel onder brandt) zou dat gaan? moet dan bij uitdrogen rocht aangebracht worden? Zou ik misschien ook mijn kunstmoeder (voor kuikens) kunnen benutten, die bestaat uit een vierkanten bak, waaronder een petroleumlampje dat dag en nacht kan blijven branden. Hoe lang zou het dan duren eer dat het lof eetbaar is? Duurt het lang, dan zijn de kosten voor petroleum te hoog!

Ik had nog nimmer witlof in den tuin. Vanmiddag rooide ik een wortel, sneed dien op c.M. af en trachtte mij toen voor te stellen hoe het kropje groeien moet. Dit gelukte mij niet al te best. De afgesneden bladeren zullen toch zeker wel niet doorgroeiën, maar waarschijnlijk zullen zich nieuwe bladeren in het hart vormen. Rotten dan de afgesn. bladen weg? Moet men ook de wortels en bladeren, die bij afsnijden sap afscheiden eerst wat laten opdrogen om rotting te voorkomen?

Hoe moeten de opgenomen wortels, die niet aanstonds worden opgezet, worden bewaard?

Ten slotte nog een vraag betreffende de vruchtboom-cultuur. Vaak wordt aangeraden VROEG IN DEN HERFST te VERPLANTEN om de aanworteling vóór den winter te bevorderen.

Maar hoe nu, als (zooals dit en het vorig jaar) de nachtvorsten, zoo lang uitblijven, dat het blad er aan blijft. Toch verplanten van af half October? Of in elk geval wachten tot de groei geheel opgehouden heeft ten tot de groei geheel opgehouden heeft met het vallen blad?

Als de bast der vruchtboomen door carbolineum barst, moeten die dan dichtgesmeerd met teer, of weer carbolineum, of niets aan te doen?

W.

E. D.

Antwoord: 't Tijdstip wanneer het „lof” gereed zal zijn, wanneer wanneer u de wortels in den grond laat, 't blad een 5 cM. boven de kroon afsnijdt en hen met een 20 cM. dikke laag fijne aarde bedekt, is nogal afhankelijk van 't weer. Hoe kouder, hoe langer zulks duurt. Een goede maand gaat er zeker mee heen. Mocht vorst invallen, zoo is 't hoekje afdekken met stroo, of blad noodzakelijk, paardenmest is altijd beter, houdt meer warmte binnen. U kunt zoo 't geheele bed laten staan, maar bij strenge vorst zult u toch moeten dekken en dit vooral om ook dan over de wortels te kunnen beschikken.

't Opkuilen in een groote kist, gaat zeer goed; op een warme plaats gezet, zullen de koppen zich sneller kunnen ontwikkelen. Wordt de aarde te droog, zoo zal bevochtigen niet hinderen, maar dit mag alleen, zoo de kist goed warm staat, wijl anders het teere lof gaat rotten. Uw kunstmoeder zou ik voor dit doel liever niet gebruiken, wijl de warmte die 't lampje ontwikkelt ons inziens van te weinig betekenis zal zijn. In een kist op een warme plaats zult u succes hebben in drie weken tijds.

De afgesneden bladeren groeien niet meer door, doch van uit 't land ontwikkelt zich een nieuw kopje, 't welk leeft van 't in den wortel vastgelegde voedsel. De afgesneden blaren rotten weg, 't laten opdrogen der wortels en blaren is niet noodzakelijk.

De opgenomen wortels kuilt u op aan rijen en brengt tusschen deze rijen een weinig aarde. Bij vorst moet u dekken, om steeds over de wortels te kunnen beschikken. Bij dooi weer de bedekking wegnemen, wijl anders de kopjes zich reeds gaan vormen, doch gewoonlijk niet zooals we dit wenschen.

Met 't verplanten uwer vruchtboomen behoeft u niet op 't laatste blaadje te wachten. Staan de boomen nog wat in blad, stel dan de verplanting nog wat uit. Bij kleine boomen kunt u 't nog aanwezige blad best afplukken laat de bladstelen bij voorkeur zitten.

Boomen waarvan de bast ten gevolge van carbolineum opscheurt, mogen niet weder hiermede worden behandeld. Tusschen barsten en barsten is groot onderscheid; 't kan een gevolg zijn van hernieuwde groei doch ook van 't te diep indringen der vloeistof. Aan kleine scheurtjes doet u niets, grootere openingen besmeert u met entwas of koolteer.

(Wees zoo goed, gevolg te geven aan 't verzoek der Red. om 't papier slechts aan een zijde te beschrijven.) P. v. d. V.

Vraag No. 393.

Naam gevraagd van:

a. Het takje met groene blaadjes en zaad is van een heestertje dat ± begin Juli bloeit met een soort jasmijnbloemen, echter kleiner en dieper van kelk en een fijne geur, het zijn heele lange takken waarvan elk jaar weer nieuw komen. Wanneer moet 't gesnoeid en wat; de jonge of oude takken en wat is de naam?

b. Deze rose bloem noemt men hier herfst-aster; 't lijkt mij echter eerder een Chrysantje. Kan 't gestekt worden. Wanneer en hoe?

c. Wat is 't gespikkelde bloempje en hoe kweekt men het voort?

Dodewaard.

L. v. D.

Antwoord: a. *Philadelphus Lemoinei*.

b. *Chrysanthemum indicum* (japonicum). Dat men die bij u Herfstaster noemt is totaal verkeerd. Het is een echte chrysant. De echte herfstaster zijn wel evenals deze composieten, doch behoren tot een geheel andere groep nm. Aster waarvan in ons land in 't wild voorkomt *Aster Tripolium*.

Uw veronderstelling is dus juist. Kan door stek en door scheuring voortgeteelt worden. Het stekken geschiedt in 't voorjaar, evenals 't scheuren.

e. Het andere bloempje is van *Tricorys hirta*. Is een vollegrond- of vaste plant. Moet eenigszins gedekt worden voor den winter. Voortkweeking door zaad of door scheuring.

LEON. A. S.

Vraag No. 394.

Bijgaand TAKJE is van een hooge CONIFER uit mijn tuin, zoudt u mij kunnen opgeven welke boom dit is.

Hilversum.

J. H.

Antwoord: *Taxodium distichum*.

LEON A. SPR.

Vraag No. 395.

Namen gevraagd van: a. heester met samengesteld blad, gele bloemtrossen en opgeblazen vrucht; b. boom met witte bloemen (hierbij blad en vrucht); c. boom (blad hierbij).

Arnhem.

v. d. W. B.

Antwoord: a. *Colutea arborescens*; b. *Crataegus coccinea*; c. *Sorbus* (*Hahnia*) *intermedia*.

LEON A. SPR.

Vraag No. 396.

In het bezit zijnde van eene ARAUCARIA EXCELSA of sierden, is op de plaats waar een blad gezeten heeft, een nieuwe den ontstaan van 2 étages hoogte. Dit aangroeisel belemmert den bovengroei.

Hoe nu te handelen om dat uitloosel te verwijderen en kan dat ook in een pot geplant worden om zodoende een nieuwe den te verkrijgen?

Bussum.

Mevr. v. d. P.

Antwoord: Blijkbaar heeft uw sierdenetje zich vertakt en beter was het geweest als de zijcheut dadelijk weg was genomen toen ze nog in eersten aanleg was. Nu kan het ook nog wel gebeuren, maar doe het dan liever in het voorjaar als de plant weer aan den groei is. De wond heelt dan spoediger. Snij de tak met een zeer scherp mes glad bij het hoofdstammetje af. De wond zal wel een weinig bloeden, d.w.z. er zal wel een weinig hars naar buiten treden, doch dat behoeft u niet te veront-rusten. Dat houdt spoedig weer op, als de plant gezond is.

Het stekken van den verwijderden tak geeft geen resultaat, tenzij u beschikken kunt over bodemwarmte en de stek in een kweekbakje kunt zetten.

v. L.

Vraag No. 397.

Hoe te handelen met een *Hortensia*, die te groot in omvang is geworden, circa 1½ M. en veel bruin hout heeft. Is snoeien hier aan te raden en hoever? Wanneer is de beste tijd voor snoeien?

Sch.

H.

Antwoord: U kunt de plant wel insnoeien, maar het is eigenlijk jammer. Ik geloof dat u beter doet de plant te scheuren d.w.z. in tweeën te deelen en dan zoo een koppeltje te maken. Zorg dan dat de stukken ongeveer even groot zijn. Wenscht u echter geen tweede exemplaar er bij te hebben, dan kunt u er toch wel zóó veel afnemen, als u dat wenschelijk acht en voor wat u overhoudt is altijd wel een liefhebber te vinden.

Zwakke en doode takjes kunt u n. t. wegsnoeien, maar doe dat dan, evenals het scheuren, verpotten, enz. in het voorjaar in de maand April of Mei.

v. L.

TENTOONSTELLINGEN.

Paddestoelen.

Zondag en Maandag, 3 en 4 November, hield de afdeling Amsterdam van de Nederlandsche Natuurhistorische Vereniging in de Groote Koningszaal van „Artis” een tentoonstelling van Paddestoelen, die zeer druk bezocht werd.

Reeds geruimen tijd vóór de opening liep de groote Koningszaal van „Artis” al aardig vol en toen te 10 uur de voorzitter, de heer H. Heukels, het woord nam, was er een talrijk publiek aanwezig.

Spr. herinnerde aan de eerste door de afdeling gehouden tentoonstellingen van planten en aan de biologische tentoonstelling en sprak er zijn voldoening over uit dat er nu weer een tentoonstelling van planten, nu van de karakteristieke paddestoelen, kon gehouden worden, dank zij de ijverige hulp van de leden der afdeling en ook van vele anderen uit alle oorden van het land, wien de voorzitter daarvoor allen hartelijk dank bracht.

Woorden van bijzonderen dank werden gericht tot het bestuur van „Artis”, dat weer zoo bereidwillig de zalen van het genootschap voor deze tentoonstelling afstond, en aan de dames Cool en Zijm voor hare zeer gewaardeerde hulp en toewijding.

Hierop verkreeg de heer E. Heimaans het woord om een korte rede te houden over eetbare en vergiftige paddestoelen. Het is, zegt spreker, niet altijd uit te maken welke soort bij vergiftigingsverschijnselen de vergiftiging heeft veroorzaakt en niet altijd hebben bij dergelijke gevallen de vergiftige soorten de schuld. Het komt toch voor dat er paddestoelen gegeten worden, die niet versch en daardoor niet eetbaar meer zijn. Paddestoelen bedervten spoedig en zoekt men bij nadeelige gevolgen de oorzaak bijna altijd in de aanwezigheid van vergiftige soorten, in werkelijkheid worden de ziekteverschijnselen niet zelden veroorzaakt door het eten van te oude paddestoelen. Bedorven vleesch is toch ook vergiftig, zegt spreker; daar lette men dus wel op. De paddestoelen moeten versch gebruikt worden, want den eenen dag zijn ze goed, een dag later kunnen ze al vergiftig zijn.

Het spreekt echter vanzelf dat er ook werkelijk vergiftige soorten tusschen de niet-vergiftige kunnen raken en daarom is het goed dat men zich bij het zoeken alleen bepaalt tot de soorten, van welke men met zekerheid weet, dat ze eetbaar zijn. Achtereenvolgens werden nu de kenmerken van eenige der meest gebruikte soorten aangegeven, waartoe behalve de gewone Champignon ook de „Boletis edulus” of het Eekhoornbroodje behoort. Dat zijn groote paddestoelen waar wat aan zit. In boter gebakken vormen ze een smakelijke en voedzame spijs. Vooral in Duitschland wordt deze soort veel gegeten. Een andere eetbare soort is de „Cantharella cibarius” of Hanekammetje welke men goed dient te onderscheiden van de „C. aurantiacus” die vergiftig is, al is het dan ook niet in zoo'n erge mate. Beide zijn mooie oranje-kleurige paddestoeltjes.

In ons land worden de Morieljes veel gegeten; deze kan men echter nu niet vinden, daar ze in Mei-Juni verschijnen. Na nog eenige beschouwingen over de voedingswaarde der Champignons gehouden te hebben, ze zijn bijv. rijk aan eiwit, werd de met aandacht aangehoorde en zeer toegelichte reden van den heer Heimaans besloten.

Dadelijk daarop verspreidden de aanwezigen zich in de zaal en het was een aardig gezicht al die menschen zich met belangstelling over de lange, met paddestoelen overdekte tafels te zien buigen. Overal werden inlichtingen verstrekt en nitleg gegeven, wat deze bijeenkomst zeer leerrijk

Ieder die 5 nieuwe abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuiniërs, ontvangt gedurende één jaar dit blad gratis.

maakte; daardoor zal menigeen een andere, en stellig een gunstiger gedachte over paddesvoren hebben verkregen.

De meeste soorten waren op papieren schaaltes ten toon gesteld en voorzien van duidelijk leesbare Hollandsche en wetenschappelijke namen, zoodat men alles op zijn gemak kon nagaan en, waar men inlichting wenschte, werd die dadelijk met de meeste bereidwilligheid gegeven. We gelooven dan ook dat de Ned. Nat. Hist. Vereeniging met dergelijke tentoonstellingen het juiste middel gevonden heeft, om belangstelling te wekken voor de natuur en de natuurlijke historie.

Een fraaie inzending was die van de heeren D'Hui, Couturier en Benner, die een aantal paddestoelen geexposeerd hadden in natuurlijke stand te midden van groen mos. Zoo komen de paddestoelen het beste uit. We bewonderden de Reuzenbovist, waarvan de knoppen op groote witte keien en de rijpe vruchtlichamen op grove, ruwe kleiballen geleken. Keurig was hun parasolzwam („*Lepiota procera*”), een der fraaiste en opvallendste paddestoelen. Ook de „*Boletus edulis*”, waarover de heer Heijmans sprak, was in goede exemplaren aanwezig. Het is een stevige, groote paddestoel, met fettigen bruinkleurigen hoed.

Behalve de *Boletus edulis* zagen we nog veel meer eetbare paddestoelen, opvallend is wel dat ze meestal niet tot de fraaist uitzien behoren. De prachtige, maar vergiftige vliegenzwam, stelt bijv. vele eetbare soorten naar het uiterlijk in de schaduw. Er waren overigens heel wat soorten, waar het woordje „eetbaar” bij vermeld was, en hier bleek wel duidelijk dat het aantal vergiftige soorten lang zoo groot niet is als men gewoonlijk meent. Van vele paddestoelen is de voedingswaarde zeer groot; ze bevatten toch circa 10 % verteerbaar eiwit en wanneer men — aldus dr. Bos in zijn leerboek der Plantkunde — enkele vergiftige soorten wat beter kende, zou zonder gevaar uit onze bosschen nog een groote hoeveelheid voedsel van veel waarde in den vorm van paddestoelen kunnen worden opgezameld.

Of ze lekker smaken? Wel, er was gelegenheid tot proeven en er werd druk geproefd ook. Wij hebben het niet gedaan, maar kunnen toch verzekeren dat paddestoelen, mits goed toebereid, uitstekend smaken; meer dan eens waren we in de gelegenheid ze te proeven. In Frankrijk worden de vleeschspijzen veelal met Champignonsaus opgediend.

Maar laten we verder gaan.

Op de andere tafels zagen we de biefstukzwam, „*Festulina hepatica*”, eetbaar, maar van een grauwe vleeschkleur, die u uw voorliefde voor dit smakelijke vleeschgerecht zou doch verliezen; roorts mooie fijne knodzwammen, glibberige inktzwammen, stinkzwammen („*Phallus impudicus*”), dikke en groote berkenzwammen, aardsterretjes („*Geaster*”), een vetglimmende „*Boletus luteus*”, kleurige vliegenzwammen, enz. enz.

Van den heer Heijmans zagen we een verzameling kunstpaddestoelen, door hem uit gepijpde geboetseerd en daarna gekleurd, welke modellen als leermiddelen uitstekend geschikt zijn.

Van denzelfden inzender zagen we ook een paddestoelen-terrarium met verschillende soorten van paddestoelen, onduidelijk uit het groene mos, onder een klein Taxusbompje. Voorts mooie watervruchtelingen en praeparaten, alles gericht op het onderwijs.

Niet minder leerzaam was de inzending van den heer J. Jaspers Jr., die roest- en brandzwammen vertoonde. We zagen de stuifbrand in de tarwe, de roest op wilde-zuring, ook slijmzwammen en enkele uitlandsche soorten. Onder drie aanwezige microscopen kon de bouw bekeken worden

van deze kleine organismen, waarbij de heer Jaspers de noodige verklaringen gaf.

In een hoek der zaal kon men de heksenkringen zien. Daartoe was een klein grasveldje aangelegd, gestoffeerd met varens, boomstronken en dorre bladeren, waarop oranjekeurige „*Cantharellus aurantiacus*” en witte „*Hygrophorus niveus*” wijde kringen vormden.

Die heksenkringen worden veroorzaakt doordat het mycelium van sommige soorten van paddestoelen, zich van een bepaald punt in den grond, cirkelvormig naar buiten verbreedt. Op die plek gaan het gras en andere planten dan dood en telken jare wordt die plek groter. Maar in het midden daarvan komt allengs de plantengroei terug, zoodat nu een cirkel overblijft, waarin het mycelium zijn vruchtlichamen, de karakteristieke paddestoelen, ontwikkelt. Vroeger bracht men deze heksenkringen met geheimzinnige danspartijen van nimfen in verband, die dan in de manschijn zouden rondansen.

De heksenkringen die op de tentoonstelling vertoond werden, konden een voorstelling geven van haar voorkomen in de natuur en ons dunkt, wanneer de afdeling nogmaals zulk een tentoonstelling houdt, dat ze die wijze van exposeeren meer in toepassing moest brengen. De paddestoelen komen zoo uitstekend tot

Tielsche tentoonstelling.

(Naschrift.)

Waar we nog eenmaal op de Tielsche Tentoonstelling terug komen, doen we dit hoofdzakelijk om nog eens met nadruk op de waarde van een goede verpakking te wijzen. Vooral voor hen, die zich op den detailhandel toelagen is het van het grootste belang, in welke verpakking zich het fruit aan het oog van den koper voordoet. 't Spreekwoord zegt: „t oog wil ook wat hebben en dit geldt in hooge mate voor fruit. Zoo dacht de heer Van Lennep te Elst er ook over, die nadat de jury de prijzen toegekend had, zijne met den eerste prijs bekroonde inzending, in zeer sierlijke kistjes overpakte en zoo zijn prachtwaar onder de meest gunstige omstandigheden aan het publiek toonde.

Bovenstaande fotografie geeft een juist denkbeeld van den indruk, door zoo'n in 't Zondagspak gestoken inzending gemaakt.

We weten wel dat de waarde van het fruit door de luxe van de verpakking niet in het minst verhoogd wordt, maar we weten ook, dat de wijze van exposeeren van zeer grooten invloed is.

Zij, die zich de Dusseldorfsche tentoonstelling herinneren, weten nog goed welk een ongunstigen indruk, door haar gemis

Inzending van den heer C. van Lennep. Fruitplantage „Werkhoeve”. Elst (Betuwe).

Na de bekroning getaleerd in het verpakkingsmateriaal.

(Orig. foto „Onze Tuinen”).

haar recht en het publiek krijgt een goed inzicht in de levens- en groeiwijze der verschillende soorten.

Hiermede besluiten we ons verslag. De afdeling kan zich gelukwenschen met deze goed geslaagde onderneming, want wie er geweest zijn, zullen hun bezoek aan deze aardige tentoonstelling niet beklagen. 't Was er gezellig en leerzaam. v. l.

Chrysanthemum-Tentoonstelling te Utrecht.

Wij herinneren onzen lezers met een enkel woord aan de groote Chrysanthemum-tentoonstelling, die van 14—17 Nov. a.s. te Utrecht in de gebouwen der Korenbeurs en Fruithal zal worden gehouden. De tentoonstelling wordt op Donderdag 14 Nov. des namiddags te 2 uur door den voorzitter van de Ned. Mij. voor Tuinbouw en Plantkunde, den heer Wentholt.

Er zijn tweehonderd en zeventig inzendingen van Chrysanten, afgesneden bloemen, bloemwerken, bloeiende en niet-bloeiende planten en Orchideën te bewonderen, zoodat niemand zich zijn reis of reisje zal beklagen.

J. K. B.

Tiel, 4 Nov. 1907.

J. C. MUIJEN.

Bloemen- en Plantencommissie.

November is de maand bij uitnemendheid voor de Koningin van den herfst, de Chrysanthemum, en deze was dan ook op de laatste bijeenkomst der Bloemen- en Plantencommissie het sterkst vertegenwoordigd.

De heer G. J. Bier te Nieuwerkerk a. d. IJssel exposeerde 21 nieuwigheden voor 1907 en hoewel wij lust hadden ze één voor één aan critiek te onderwerpen, de ruimte laat zulks niet toe en moeten wij ons er toe bepalen, de uitspraak van de jury mede te deelen. Zij schonk een certificaat 1e klasse

aan de verscheidenheden: W. Beadle met een bloemkorfje van 40 c.M. doorsnede, karmijnrood gekleurd; Mrs. Henry Perkins, licht bruin; William Henry, barnsteen-keurig; E. Newman, kanariegeel; Mrs. Percy S. Cleave, kastanjebruin; Madlle. du Romain, lila en A. J. Norris.

Een getuigscrift van verdienste ontvingen de verscheidenheden: Mad. Gacke, licht vleeschkeurig; Margaret Godrington, licht barnsteenkeurig en La dame Blanche, zuiver wit.

Het was een mooie inzending, wat ook gezegd kan worden van de collectie Cyclamen van den heer G. J. Roelofs en te Lonneker bij Enschede, die met deze inzending eene bronzen medaille verwierf. De cultuur, de bloemrijkheid, de frissche kleuren, zij lieten weinig te wenschen over.

De heer E. A. Lehman te Amsterdam zond in twee Orchideeën, nl. *Lycaste Skinneri*, waarvan eene bloemstengel 2 bloemen droeg en een lief plantje van *Dendrobium formosissimum*, welke een getuigscrift van verdienste ontving. Uit Baarn zagen wij de heer K. Wegelenburg met *Aster Datschi*, die zich laat in den herfst toot met witte bloemkorfjes. Mooi was de *Cymbidium Traceyanum* var. *Ramsvoerthii* met zes bloemstengels, welke ieder een twintigtal bloemen droegen. Met een getuigscrift van cultuur ging zij naar Steenwijk terug. Uit Breukelen was ingezonden een aardige *Verbenaceae*, met name *Lantana Sellowiana*, een heester voor de koude kas, die zich dankbaar toot met tuitjes lila gekleurde bloempjes, die vroolijk tegen de groene blaadjes uitkomen.

Na afloop der keuring werd er een vergadering gehouden, waar de belangen der Bloemen- en Plantencommissie voor 1908 besproken werden. J. K. B.

de moeite, als men ongeschonden vruchten oogst, want men ziet ze verkoopen voor 6 cts. en hooger het stuk.

Op dit oogenblik is 't prachtig mooi weer, maar als het weer omslaat en het nat en vochtig wordt, dan gebruik ik een boomborstel, die men kan koopen bij de verkoopers van tuinbouwbenoodigdheden, dan borstel ik de stammen ferm af, opdat de naden in de boomschors goed schoon worden, ik bedoel, dat mos en zwammen verwijderd worden, dit is bij vochtig weer de geschiktste tijd. Een kennis van mij laat al zijn boomen schuieren als werkverschaffing, met goede resultaten.

Aan te raden is het veegsel dat om de boom komt te liggen, te verzamelen en door verbranding te vernietigen, want neem eens een loup en zie dan eens, hoeveel zwammen, poppen en ongedierte kunnen worden verdelgd.

Is dit werkje goed gedaan, dan breng ik op een meter hoogte van de grond Octoberbanden aan, maar onder die banden smeer ik rupsenlijm, daar kan de vrouwrups niet door komen, om boven in de top haar eieren te brengen en de lijn is ook nog geschikt voor de vogeltjes te helpen insectenvangen.

Deze banden zijn niet duur en daarom herhaal ik deze bewerking met een week of vier, en maak van de oude banden een vuurtje, om alle schadelijke sporen te verdelgen.

't Spreekt van zelf, die vruchtenbederfers zijn brutaal, er komt wel eens één

door de hindernissen heen, maar dan heb ik een besproeier (Besnard) die mij van 't voorjaar behulpzaam is, wanneer de bladeren zich ontplooiën.

E. K.

Krachtig bloeiende Struikroos.

'k Heb in mijn tuin aan een struikroos een eenjarige scheut van 2.5 M. die een kroon gemaakt heeft van zes takjes. Deze roos is nu overgeplant volgens de regelen der kunst. Is u dit wel eens meer gerapporteerd?

Lochem.

P. H. B.

Bijschrift: Wij gelooven niet dat het een unicum is; toch komt het niet dikwijls voor dat een struikroos zoo krachtig groeit. Gerapporteerd was het ons nog minner.

J. K. B.

 Van den fraaien
STEMPELBAND
voor den 1^{en} Jaargang van
„Onze Tuinen” zijn nog slechts
enkele Exemplaren verkrijgbaar à f 0.75, franco per
post f 0.90.

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel
meer f 0.15.

LEESTAFEL.

Beschrijving en Prijscurant van de *Fruchtboom-Carbolineum*, merk A van Cohen en Co., Arnhem.

Omtrent Carbolineum loopt het oordeel der gebruikers zeer uiteen; waar de een steen en been klaagt over de resultaten, is de ander een en al lof. Hoe dat mogelijk is? Er zijn ongeveer twee à drie honderd preparaten, die alle carbolineum heeten, maar waarvan de samenstelling zeer uiteen loopt. En het komt er dus slechts op aan, een betrouwbaar merk te koopen.

Zelf hebben we geen ervaring met het product van de heeren Cohen & Co. Waar evenwel bovenstaande brochure een aantal gunstige attesten bevat van verbruikers, vestigen we gaarne den aandacht op dit adres.

B. B.

BRIEVENBUS.

Die vruchtboomen, die vruchtboomen!

De laatste pluk moet nog gebeuren, en nu is 't al weer tijd, om October lijmbanden aan te leggen, voor de vruchtenverdelger, die nu nog in de pop zit, en a.s. voorjaar zijn rooftochten eerst kan beginnen, n.l. de wintervlinder.

't Is maar gelukkig, dat het vijfje niet kan vliegen, want anders was 't onmogelijk vacht op haar te kunnen maken met succes.

Sedert ik mijne vruchtboomen op de oude manier behandel, heb ik dan ook geen last gehad van de rupsenplaag zoals mijn buurlui, die mij uitlachen en zeggen, ja dan kan men ook wel aan de gang blijven, en ik zeg maar, het belooft

Groenewegen & Zoon
Boomkweekers — Tuinarchitecten
DE BILT bij Utrecht.
Aanleg van TUINEN, PARKEN,
ROSARIUMS, VRUCHTUINEN,
BOOMGAARDEN, enz.
BOOMKWEKERIJEN
40 Hectaren zandgrond.
Tot een bezoek wordt beleefd uitgenoodigd.
De nieuwe prijscurant is op aanvraag gratis verkrijgbaar. Bij de aanvraag vermelden: Ingevolge annonce „Onze Tuinen.” (158)

Het **BESTE** adres voor
Vruchtboom-Carbolineum
Merk A
is bij
COHEN & Co., Arnhem,
Fabriek van waterdichte Dekkleeden, Oliejassen. (153)

BESTELT uwe noodige **Bloembollen** (Hyacinten, Tulpen, Crocus, Narcissen, enz.) bij **J. E. C. VERNOUT**, „Congres van Flora”, Plein 22, **Haarlem.**

Uitgebreide, geïllustreerde Prijscurant op aanvraag te bekomen.

(130)

(122)

Geïllustreerde prijscurant op aanvraag gratis verkrijgbaar.

Besproeiing van een Bloementafel met

Prijs fl. 35.— en hooger.

Stephan's „Fix”.

B. J. RUBENS & Co., Amsterdam.
Vraag Prospectus No. 1923. (160)

Zeer geschikt voor Dame.

In een jonge maar bloeiende **Bloemisterij** en **Kweekerij** in **Noord-Brabant** wordt gezocht een **Medewerkend Venoot met f 10,000 Kapitaal**. Voldoende bestaan verzekerd. Voor huiselijk verkeer in nette familie kan worden gezorgd. Brieven onder motto „Bloemisterij” aan het Algemeen Advertentie-Bureau A. DE LA MAR Azn., Amsterdam. (170)

Bloemkweekerij „Flora”,

Maredijk 38, Leiden. Telef. 40.

P. H. SMEETS

firma Van Laren, (154)

SPECIALITEIT IN:

Bloemwerken.
Versiering.
Kamerplanten.
Losse Bloemen.

Phlox divaricata Canadense

is ongetwijfeld de schoonste overblijvende vaste plant voor beplanting van voorjaarsperken, ter vervanging van Violen, Vergeetmij-niet, enz. (159)

De bloem is van eene zachte lila kleur, welke een aangename geur verspreidt.
Sterke bloeiende planten per stuk f —.20
" " " " 25 stuks " 3.75
" " " " 100 " 12.50
Verkrijgb. bij K. WEZELENBURG, te Baarn.

(14)

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM

J. J. THOOLEN,

heeft in uitstekende kwaliteit voorhanden **BLOEMBOLLEN** voor Tuin- en Kamerversiering, welke tegen de volgende prijzen worden aangeboden.

Bestellingen boven f 2.50 franco. Emballage vrij.

Het geheele voorjaar een bloemenpracht in den tuin.

Den geheelen winter en het geheele voorjaar een bloemenschat in huis.

Eerste kwaliteit gegarandeerd.

	p. 12	p. 100
Hyacinten in verschillende kleuren gemengd.	f 0.50	f 4.00
Hyacinten lila één soort/ Hyacinten donker blauw één soort.	" 0.50	" 4.00
Hyacinten wit één soort/ Hyacinten rood één soort/ Hyacinten geel één soort.	" 0.50	" 4.00
Hyacinten le soort in verschillende soorten, rood, wit en blauw naar mijn keuze	" 1.20	" 9.00
Tulpen enkele vroege in verschillende kleuren	" 0.16	" 1.20
Tulpen enkel wit één kleur	" 0.20	" 1.50
Tulpen enkel rose één kleur	" 0.20	" 1.50
Tulpen enkel geel één kleur	" 0.20	" 1.50
Tulpen in Mei bloeiende, gemengd.	" 0.15	" 1.00
Tulpen dubbele vroege in verschillende kleuren	" 0.16	" 1.20

	p. 12	p. 100
Tulpen dubbel wit één kleur	" 0.30	" 2.40
Tulpen dubbel rose één kleur	" 0.28	" 2.00
Tulpen dubbel geel één kleur	" 0.28	" 2.00
Scilla Siberica blauw	" 0.15	" 1.00
Iris hispanica in verschillende kleuren	" 0.30	" 2.40
Iris anglica gemengde kleuren voor Tuin	" 0.15	" 1.00
Fritillaria Meleagris (Kievit-eitje)	" 0.20	" 1.60
Narcissen enkele gemengde kleuren	" 0.10	" 0.80
Narcissen trompetbloemige gemengd.	" 0.16	" 1.20
Narcissen dubbele gemengd	" 0.20	" 1.60
Narcissen twee kleurig bloeiend	" 0.25	" 2.00
Narcis Leeds stervormig.	" 0.08	" 0.60
Narcis Mrs. Langtry wit	" 0.16	" 1.20
Succuwlklokjes enkele	" 0.16	" 1.20

Santpoort. Vruchtboomkweekerij „Pomona”.

JAC. P. R. GALESLOOT & Co.

Kantoor Damrak 93, Amsterdam.

Telefoon 4328.

Wegens plaatsgebrek belangrijke prijsvermindering

van Vruchtboomen, Rozen, Coniferen, Boomen, Heesters, enz. enz. Men vrage prijsopgaaf (direct aan adres Santpoort). — Tot een bezoek aan onze kweekerij te Santpoort (Driehuizerweg) noodigen wij beleefd uit.

Groote voorraad: 50,000 Vruchtboomen; 1000 stuks Vruchtboomen in potten gekweekt; verder Hoogstambessen en Kruisbessen tweejarige kronen; Zwarte bessen zware struiken f 6.— per 100 stuks, enz. enz. (152)

Aanleg van tuinen door geheel Nederland.

ROZEN

GRATAMA.

Koninklijke Rozenkweekerij
GEBRs. GRATAMA & Co., Hoogeveen.
Prijscourant verkrijgbaar. (145)
Handel in Turfstrooisel.

MARMEREN TUINBEELD,
of wel twee (lieft een stel) te koop gevraagd. (169)
Aanb. met prijsopgaaf onder letter G. aan den Boekhandel J. SCHIPPER, Haarlem.

(28)

Otto Schulz,

Bussum. Tuin-architect.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,
uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.
Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.
Bij abonnement aanzienlijk rabat.

INHOUD.

Mutatie II, door B. B.

Ons Gouden Tientje.

Correspondentie.

Bloementuin.

Muscari, door J. J. Kruijff.

Moestuin.

Witlof, door J. A. K.

Fruittuin.

Plukken en bewaren onzer vruchten, slot, door P. v. d. V.

De Framboos I, door J. A. K.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Mededeeling.

Vragenbus.

Tentoonstellingen.

Leestafel.

Brievenbus.

Advertentiën.

H. COPIJN & ZON,

Boomkweekerij en Tuin-architectuur.
GROENEGAN bij UTRECHT.

Uitgebreide collectie Vruchtboomen, Coniferen, Sierheesters, Rozen, Vaste Planten, Nymphaea's, etc.

Geïllustreerde Catalogus wordt op aanvraag franco toegezonden. (135)

Onze Tuinen

Geïllustreerd
Weekblad
voor Amateur-Tuiniers.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Middelburg; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

DE VEELARIGE DUIZENDKNOOP.

In ons mooie Wilhelminapark, een steeds rijker wordend terrein van studie en genot voor den liefhebber van bloemen en planten, trokken in de maand October een drietal planten veler aandacht.

Wandelaars die er naar stonden te kijken, meenden dat het een *Spiraea* was en gezegd moet worden dat de bloeiwijze er sterk aan denken doet. Meerbevoegden meenden dat het de stengelomvattende Duizendknoop, *Polygonum amplexicaule* was, een naam waaronder zij voor een dozijn jaren in den handel is gebracht. Maar wie de plant ook maar een enkel oogenblik beschouwt, komt dadelijk tot de conclusie, dat *amplexicaule* op haar allerminst betrekking heeft. Het is niets anders, zept de man die de zaak grondig onderzocht heeft, dan de *Polygonum polystachyum*, de Veelbloemige Duizendknoop, die in het late najaar zoo wonder mooi bloeit. Trouwens ons lichtbeeld, een schilderstukje gelijk, toont duidelijk met welk

een milde najaarsbloei wij te doen hebben.

Toen zij den 13en October 1894 aan

caat le klasse. Wij dachten dat zij wel spoedig, na dit loffelijk getuigschrift, overal verspreid

zou zijn, maar tot heden is dat nog niet het geval. Na zij echter in „Onze Tuinen” komt te staan, zien wij de advertentie-rubriek overstrooomd met aanbiedingen van deze fraaie Duizendknoop, die voor kleine tuinen bijzonder geschikt is.

Doch 't is nu, wij hebben nog niets van de plant verteld, wat wij nu dadelijk gaan doen.

Polygonum polystachyum is een vaste plant, die onze winters zonder eenige bedekking doorstaat. Zoodra het zonnetje uit de Aarde koestert, komt onze Duizendknoop te voorschijn, en wel, nadat zij een jaar heeft vast gestaan, op verschillende plaatsen; zij maakt van wandelen, al doet zij het op een bescheiden manier. Aan de opstaande scheuten komen langwerpige ovale bladen, die ongeveer 24 c.M. lang, maar 10 c.M. breed zijn, in een spitse punt uitloopen. De korte bladstelen zijn fraai

DE VEELARIGE DUIZENDKNOOP.
(Orig. foto „Onze Tuinen”)

de Bloemen- en Plantencommissie ter keuring werd aangeboden, ontving zij als nieuw ingevoerde plant een certifi-

caat.

rood gekleurd, een kleur die in de middennerf zacht uitloopt. Is zoo'n scheut een meter lang geworden, dan komen er tal van bloemstengels te voorschijn uit de oksels der hoogstgeplaatste bladeren, die te zamen een luchtige pluim vormen van honderden en honderden kleine witte bloempjes. Wij hebben een bloemstengel in een vaasje gezet om er achter te komen of zij eenigen tijd frisch bleef en ook die proef doorstond zij schitterend. Zeven dagen bleef zij onze werkkamer sieren en menig voorbijganger heeft zij tot stilstaan gepocht. Om te groote verdamping tegen te gaan sneden wij een aantal bladeren weg.

Driehoekige vruchtjes, eigen aan de familie der Veelknoopigen — *Polygonaceae* —, komen sporadisch aan de plant voor, wat geen beletsel is voor den kweker om ze in het groot aan te kweeken. Wij bevelen deze vollegrondspant, die wij voor een enkel kwartje zagen aangeboden, warm aan. Zij verdient eene algemeene verspreiding.

J. K. B.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

Zie de voorwaarden ter mededinging en de thans uitgeschreven prijsvraag in no. 18.

TENTOONSTELLINGEN.

Chrysantemum-tentoonstelling te Utrecht.

Wanneer dit nummer verschijnt, is men nog in de gelegenheid de schitterend geslaagde tentoonstelling te zien, door de afdeling „Utrecht en Omstreken” van de Ned. Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde uitgeschreven en in de gebouwen Beurs en fruit-hal gehouden. In de Beurs zien wij een schat van bloemwerk, prachtige tafelvorsiering, heerlijk mooi bloeiende Orchideeën, Begonia's zooals ze nog weinig gezien zijn, in één woord men denkt zich in een bloemenpaleis en dat in 't hartje van November.

Wie nog in de gelegenheid is, verzuime niet, een kijkje te gaan nemen.

J. K. B.

Feder die 5 nieuwe abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuinders, ontvangt gedurende één jaar dit blad gratis.

ONS TUINTJE.

En hier hebt u den tuin!

Met deze woorden opent de huisheer, die ons bereidwillig het huis van beneden tot boven heeft laten zien, eene deur, en we treden op de veranda. Van dit verhoogde standpunt uit zien we op „den tuin” neer en onwillekeurig stijgt in ons de herinnering op aan „Der Ring des Polykrates” en we reciteeren: Er stand auf seines Daches Zinne, Und schaute mit vernügtem Sinne, auf das beherschte Samos hin. Dies Alles ist uns unterthänig..... wanneer we het huis huren! En we huren het. Want het heeft ons werkelijk goed befallen en het tuintje, pardon: de tuin, ligt zoo heerlijk op het Zuiden en dat trekt ons aan.

Laten we nu eens aannemen, waarde lezer, dat onze tuin nog niet aangelegd is; er is dus niets in, behalve het onkruid! We hebben nu eene rechthoekige ruimte vóór ons, laten we zeggen 7 meter breed en 12 lang en Jan die al op de Hoogere Burgerschool gaat, rekent ons vóór dat dit 84 vierkante meter zijn. Een echt Amsterdamsch „kattbakje”! En meestal zijn ze nóg kleiner! Maar daarom rust ook op ons de plicht, ons tuintje zoo aardig en gezellig mogelijk te maken. Nu voeren vele wegen naar Rome. De eene tuinbezitter is bijv. een ijverige botanist en sjouwt elken Zondag een botaniseertrommel (en ook nog de zakdoek) vol zeldzame kruiden mee naar huis, zoodat zijn „lapje” een botanische tuin in miniatuur gelijkt; een ander daarentegen, een oud zee-kapitein, legt zich een „vijver” aan (waar echter dikwijls geen water in wil blijven staan); een derde, die wel eens in Zwitserland geweest is, bouwt uit steenbrokken een berg, waar bij vergeleken de Mont-Blanc slechts een heuvel is; en een vierde, een goed huisvader legt een zandhoop aan en plant fruit-boompjes en bessestruiken voor de kinderen.

Laten we thans, na deze inleiding, eens nader op die verschillende wijzen van aanleg ingaan. Vroeger, toen ik op de „vijfjarige” ging en een hartstochtelijke plantenverzamelaar was, heb ik zelf van ons tuintje zoo'n *Hortus Botanicus* gemaakt. Thans ben ik tuin-architect van mijn vak geworden en zie alles met andere oogen aan, met de oogen van een vakman, die zich niet met „onkruid” kan afgeven. Ik wil nu, bij de beschrijving van verschillende tuintjes, trachten, evenveel liefhebber als vakman te zijn en zóó beider voordeelen te vereenigen.

En omdat toch de natuur boven al gaat, laten we haar den voorrang en beginnen met den natuurtuin; alzoo wel te verstaan, tevens de schoonheids-regelen die de tuinarchitectuur ons leert, in het oog houdend.

I.

HET NATUURTIJNTJE.

We willen bij de inrichting van ons tuintje in dit geval zooveel mogelijk wilde planten gebruiken en gaan er dus vlijtig met de bus op uit. Gewapend met een plantenschopje maken we wan-

delingen in duin en bosch, op veen en hei en steken alles, wat we van onze gading vinden. We vervallen daarbij niet in den fout van vele botanisten in spe, die de mooiste, rijkbloeiendste pollen uitsteken, die de verplanting grootendeels niet te boven komen, doch zoeken jonge, gedrongene exemplaren uit, die nog het meest in ontwikkeling terug zijn; het allerbest in het vroege voorjaar of in den herfst na den bloei.

Weet men waar zijne plantjes staan, dan kan men ze reeds in den winter als wortelstok of knol uitgraven, in welk geval ze natuurlijk het zekerste aangroeien. Van vele soorten kan men ook zaad winnen, dit in het voorjaar op een klein bed uitzaaien en als de plantjes sterk genoeg zijn, deze op de plaats van bestemming brengen.

Bijgaande teekening is de plattegrond van een lapje grond, dat een voorbeeld is, hoe we ons natuurtuintje kunnen aanleggen. De veranda wordt natuurlijk met klimplanten bekleed, het beste met houtachtige, zooals wilde Clematis (*Cl. Vitalba*), Kamperfoeli (*Lonicera Periclymenum*), Klimop (*Hedera Helix*). Het spreekt van zelf, dat we niet alle boomen en struiken mede kunnen brengen en koopen we daarom bij den boomkweker eenige soorten, die botanisch interessant zijn.

Hoe men nu zijne tuintje wil indeelen, mag men van zijne neigingen af laten hangen, ook van het beschikbare plantenmateriaal. In het Gooi kan men gemakkelijk een heidje, in Haarlem een duintje aanleggen, in Amsterdam daarentegen levert Amstelveen bosch- en veenplanten.

We willen aannemen, dat in ons tuintje een hoop zand en steenen is blijven liggen, die we uitsteekend gebruiken kunnen. De steenen komen in het pad, dat hier slechts smal behoef te zijn en het zand vermengen we goed met de tuinaarde, vooral daar, waar we een duintje en een heidje aanleggen willen. Achter in den tuin, waar 't laag en nat is, is de aangewezen plaats voor een veenplanten en aan de zijanten brengen eenige heesters en boschplanten onder.

En nu het planten! Met de struiken verdekken we zooveel mogelijk de schutting en waar kale plekken zijn, planten we snelgroeiende klimplanten.

We willen ons natuurhoekje zoo wild mogelijk maken en daarbij zijn de klimplanten onze beste vrienden. Het verandratrapje is half overgroeid met de lange takken van het Bitterzoet (*Solanum Dulcamara*) of Boksdorn (*Lycium barbarum*). Kale stammen van heesters, open schuttingsplekken worden begroeid met Hop (*Humulus Lupulus*), Winden (*Convolvulus*), Wikken (*Vicia*), Lathyrus, Klimop, enz. Waar hooge heesters staan, kunnen we een paar Hopranken over het pad leiden, die aardige doorgangetjes vormen. Ook heesters, die lange takken hebben, zonder bepaald klimplanten te zijn, zooals wilde Roos, Bitterzoet, Braam (*Rubus*), kunnen we gebruiken door de takken aan te binden, b.v. tegen de schutting of het prieeltje. Dit is overi-

gens half verdekt door de talloze scheuten eener Heggerank (*Bryonia dioica*), welke we in den herfst uitgegraven hebben. Wat de overige planten betreft, zoo is het hier niet mijne bedoeling vele namen te noemen, doch hoofdzakelijk de wijze van planting aan te geven.

Het eerst brengen we de hoogste planten onder, een paar stevige exemplaren van Vingerhoedskruid (*Digitalis purpurea*), Koningskaars (*Verbascum*), Valeriaan (*Valeriana officinalis*), Poelruit (*Thalictrum*), Wolfskers (*Atropa Belladonna*), Koninginnekruid (*Eupatorium cannabinum*), Moeras-Spiraea (*Sp. Ulmaria*).

Over het algemeen is daarbij de planting in groepjes aan te bevelen, d. w. z.

stige omstandigheden kunnen ontwikkelen; hoofdzak is daarbij in de eerste plaats: vrije stand. Ik zelf had vroeger eens toevallig een gewone Weegbree (*Plantago lanceolata*), die 1 M. lange stengels ontwikkelde. Ooievaarsbekken b.v. brengen dubbel zoo groote bloemen voort en worden 3 à 4 maal zoo hoog als in de vrije natuur, waar elke plant een verbitterde kamp om het leven moet voeren.

Nadat we de grootste planten ondergebracht hebben, komen de kleinere aan de beurt, en de plaats die nog overblijft wordt begroeid met kruipende planten, zooals Ganzerik (*Potentilla*), Duinwinde (*Convolvulus Soldanella*), Wolfsklauw (*Lycopodium*), Boschaardbei

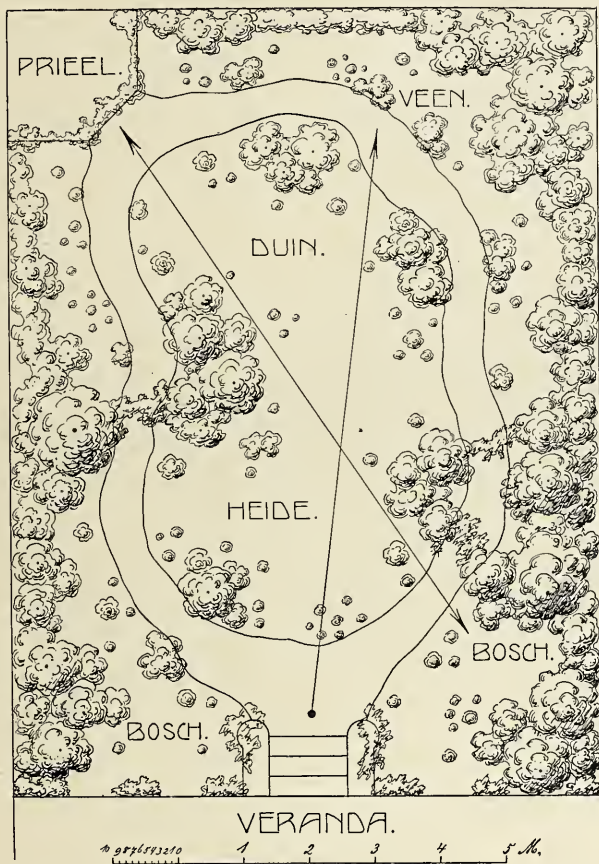
(*Endymion nutans*), Vogelmelk (*Ornithogalum*), Salomonszegel (*Polygonatum*), enz. Onder de heesters, die we van onze excursies medegebracht hebben, zijn te noemen: Wilg (*Salix*), Duindoorn (*Hippophaë rhamnoides*), Wegedoorn (*Rhamnus*), Peperboomje (*Daphne Mezereum*), Mispel (*Mespilus*), Appel (*Pirus Malus*), Meidoorn (*Crataegus*), Kardinaalshoedje (*Evonymus europaea*), Brëm (*Genista*).

Dit is eene korte schets van ons natuurtuintje, dat we natuurlijk nog op vele andere wijzen kunnen aanleggen, bijv. meer botanischer. De „Hortus botanicus in miniatuur” dient, om zeer vele soorten bij elkaar te brengen, daarover misschien later eens; in het hier besproken natuurtuintje echter wilden we een stukje natuur scheppen en hoofdzakelijk alleen de mooiste soorten opnemen.

Daarom zijn alle etiketten, in welken vorm ook, streng verboden (Art. 461, Wetboek van Strafrecht!). Want dan is toch dadelijk de natuurlijkheid er af! Een goed botanist kent elke plant in zijn tuin, en niet alleen aan de bloem, dat is al het allerminste. Al naar de omstandigheden moet men de planten kunnen herkennen aan het kiemplantje, de bladeren, den knol, bol of wortelstok, den vrucht of het zaad, ja zelfs aan den reuk. En wie elke gevondene plant determineert, teekent of droogt, leert ze zonder eenige moeite kennen.

Later spreken we eens over den aanleg van een steenpartijtje en een vijvertje, waardoor het natuurtuintje en de tuin in het algemeen nog veel interessanter gemaakt kan worden. Voorloopig is het zoo al mooi genoeg!

J. L. VAN EYNDHOVEN.

niet hier eene Vingerhoedsplant, verderop nog één, en ergens anders een derde, doch alle 3 onregelmatig bij elkaar. Op deze wijze werken die 3 planten veel krachtiger en rustiger, dan wanneer ze overal verspreid staan. Ook kan men dan beter de soorten uit elkaar houden. Hoeden we ons vooral voor overlading: liever ééne forsche plant, die zich naar alle zijden ontwikkelen kan, dan 3 zwakke.

Verder planten we zoo onregelmatig mogelijk: hier aan den weg eens een prachtexemplaar van Gulden Roede (*Solidago*) of Doornappel (*Datura Stramonium*), dan weer de hooge planten meer in den achtergrond. Het is overigens verbaazend, tot welke prachtexemplaren kleine kruiden zich onder gun-

(*Fragaria*), Muurvasbek (*Linaria Cymbalaria*), Penningkruid (*Lysimachia nummularia*) en verder met zulke, die zich zeer uitbreiden, zooals Steenbreek (*Saxifraga*), Viooltjes (*Viola*), Muurpeper (*Sedum acre*), Eereprijs (*Veronica*), Zenegroen (*Ajuga reptans*), Klaver (*Trifolium*), Sterremuur (*Stellaria*), Parnaskruid (*Parnassia palustris*), Goudveil (*Chrysosplenium*), enz.

In de schaduw en onder de struiken komen de schaduwplanten en voorjaarsbloeijs, zooals Mansoor (*Asarum europaeum*), Lelietjes der Dalen (*Convallaria majalis*), Kleinbladerige Klimop, Heksenkruid (*Circaea lutetiana*), Sneeuwkllokje (*Galanthus nivalis*), Sleutelbloem (*Primula veris*), Bosch-Anemoon (*A. nemorosa*), Wilde Hyacint

Roode Spin in warme bakken.

In „Der Praktische Ratgeber” beschrijft Obergärtner Roeschke hoe de roode spin, dat lastige ongedierte, op afdoende wijze werd bestreden in meloenen- en komkommerbakken.

Nadat den schrijver van het artikel gebleken was, dat de spin (eig. mijt) in de verteerde broeimest overwinterde, liet hij alles er uittienen, om elders in den tuin te gebruiken. De leegte bakken werden met een sterk zeepsopje van groene zeep, aluin, soda en houtasch nauwkeurig uitgezeefd, waarbij vooral aandacht aan naden en kieren geschonken werd. Het volgende jaar was de roode spin niet meer in de bakken.

B. B.

Mieren in Vruchtboomen.

Een jonge hoogstam „Schoone van Boskoop” zat vol luis, waar talloze mieren op afkwamen. Herhaald spuiten met quassia-aftreksel hielp niets. Toen kwam schr. van dit art. — Aug. Heringslake — op het idee, eene hoeveelheid turfstrooisel een hand hoog om den stam van den boom te strooien, en.... de mieren verdwenen. Man kann probieren.

(Pr. Ratgeber.)

B. B.

Een sierlijke klimplant. *Cobaea scandens*.

Wanneer we de *Cobaea scandens* een waardevolle klimplant noemen, zeggen we niets te veel. Integendeel, want, zoo fraai ze als sierplant is, zoo belangwekkend is ze uit een botanisch oogpunt. Ze is dus in meer dan één opzicht belangrijk, voor ons reden genoeg om de plant aan onze lezers voor te stellen.

Voor wie de plant niet kennen, deelen we mede, dat de *Cobaea scandens* is een klimplant uit Mexico met ranke buigzame takken en sierlijke, frisch-groene, gevinde bladen, die twee- tot driejukkig, voorzien zijn van eindranken, waarmee de plant elk geschikt steunsel, dat onder haar bereik komt, vastgrijpt, om zich naar boven te werken. En dat doet ze op bewonderenswaardige wijze. Ik heb de vaardigheid dezer plant in het klimmen dikwijls gadeslagen en 't heeft mij steeds weer met bewondering vervuld. We hadden er ook dit jaar eenige gezaaid, die, toen ze haar eerste rankende blaadjes gemaakt hadden, op een zonnig plekje in een leeg koude kas werden gezet in den vollen grond. Vlak daarbij hadden we een paaltje geslagen en van daar af touwtjes gespannen, die verticaal omhoog gingen en met het dak verbonden waren, waaraan de buigzame takken zich al spoedig omhoog trokken. Nu heeft de *Cobaea scandens* een afwisselenden bladstand, zoodat het eene blad links, het daaropvolgende rechts van den stengel staat, het volgende weer links, enz. Wanneer zich nu slechts aan ééne zijde een steunsel bevindt, zou men denken dat dan ook alleen de linksche of alleen de rechtsche bladeren steun zouden vinden, waarbij de andere, het doel gemist hebbende, met haar ranken werkeloos en doelloos in de lucht zouden hangen.

Wie echter de planten in haar groei nauwkeurig gadeslagen en bestudeerd heeft, weet beter. Wanneer namelijk een vertakking maar aan ééne zijde steun vindt om te klimmen, wijzigt zij haar houding geheel. 't Ziet er dan net naar uit, of aan de eene zijde van den stengel, daar, waar zich geen steunsel bevindt, alle bladen weggebleven of weggesneden zijn. Geen enkel blad is daar zichtbaar, terwijl aan de andere zijde van den stengel de bladen dicht opeen zitten, allen verbonden met het steunsel.

Het raadsel is spoedig opgelost. Die bladen moeten het steunsel opgezocht hebben, toen zij aan den anderen kant geen steun konden vinden.

En dat doen ze op even merkwaardige als zekere wijze. Ze zoeken net zoo lang tot ze vinden en dan houden ze

vast en goed ook. Bij alle jonge groeitoppen kan men dat verschijnsel waarnemen. De jonge teere blaadjes staan nagenoeg recht overeind langs den stengel, met de vertakte ranken geheel uitgespreid. Al groeiende, zoeken nu die ranken links en rechts, voor en achter steun en door den vertikalen stand der bladeren behoeven ze niet zoo'n heel grooten cirkel te maken, zoodat al spoedig een der gaffelvormige en hakige ranktoppen in aanraking met het steunsel komt. En dan is de zaak ook in orde. Die ranktop gaat zich al spoedig krommen en slaat zich eenige malen om het steunsel heen, trekt zich tevens spiraalvormig in, waardoor meerdere grijpertjes het steunsel bereiken kunnen, om zich eveneens vast te hechten. Eenmaal bevestigd, moet het blad zich noodwendig naar dezelfde zijde draaien, aangehouden als het wordt door de zich

gen dat de stengels nooit met het steunsel in aanraking komen, maar er steeds eenige c.M. van verwijderd blijven. De blaadjes der jukken zijn overigens verschillend van vorm. Het middelste juk is het regelmatigst, de blaadjes zijn daar zuiver langwerpige-eivormig; die van het bovenste juk zijn kleiner en hebben een scheeven voet, terwijl die van het onderste paar een verbreedend scheef-oor- tot hartvormigen voet hebben. Daarenboven zijn deze laatste veel korter gesteld, zelfs bijna zittend en sterk naar den stengel teruggeslagen, zoodat het lijkt of ze aan dezen en niet aan den gemeenschappelijken bladsteel zijn verbonden.

Maar laat ik van de bladeren afstappen om het een en ander over de bloemen te vertellen die niet minder interessant zijn.

Ze zijn groot de bloemen, klokvormig

Cobaea scandens.
A bloeiende tak; B vruchtbeginsel; C bloemknop.

spiraalvormig intrekken den bladrank. De stengel (eigenlijk de tak) wordt daardoor telkens een halven cirkel rondgedraaid, of liever verwrongen. Maar deze is lenig en buigzaam en het deert hem in 't geheel niet.

Uit het bovenstaande zal men begripen, dat men maar zelden een *Cobaea* met een regelmatig bladstand zal zien. Die hangt geheel af van het aanwezige steunsel, waardoor ook de richting der stengels wordt bepaald. Aardig is echter te zien, hoe de stengels bij een strak gespannen steunsel, zooals touw of ijzerdraad, immer parallel loopen met het steunsel, en altijd met een tuschenruimte van eenige centimeters. Dat komt, doordat de volkomen bladen standvastig uit drie paren van blaadjes of bladjukken bestaan, die er voor zor-

gen vaal-paars van kleur. De zwak behaarde kroon is circa 6 c.M. lang, terwijl de schotslvormige, wijduitstaande, vijfslippige, groene kelk een doorsnede heeft van ruim $7\frac{1}{2}$ c.M.; flinke bloemen dus, die, niettegenstaande de eenigszins zwakke kleur, toch dadelijk in het oog vallen. Wat ons echter het meest opvalt is dat de bloemen op een en dezelfde plant niet alle van ééne kleur zijn. Er zijn er die geelgroen, vuilgroen, licht-paars en donkerder gekleurd zijn en dichtbij gekomen zien we daarnevens eigenaardig gevormde, bladachtige knoppen van allerlei grootte, die er als gevleugelde vruchtjes uitzien. Vruchten kunnen het echter niet zijn, want die zien er heel anders uit en dus moeten het wel bloemknoppen zijn. En daarin vergissen we ons niet, zooals we dadelijk zullen zien.

Wanneer we een volwassen bloem nemen, dan onderscheiden we daaraan een klokvormigen kroon en een schotelvormigen kelk. Nemen we echter een jonge bloemknop, dan is er van een bloemkroon nog niets te bespeuren; we zien niets anders dan een smalle groene knop, voorzien van vijf groote bladachtige vleugels.

Die vleugels zijn niets anders dan de latere kelkslippen die nu nog aan elkander zitten geplakt, en naar boven toe in een centraal punt vast vereenigd zijn, zóó stevig, dat we ze niet van elkander kunnen krijgen, zonder de blaadjes te scheuren of te beschadigen. Dat is vooral onmogelijk bij de zeer jonge knoppen, bij de oudere kan men ze soms voorzichtig van elkander los-trekken, waarbij dan de nog geheel groene bloemkroon zichtbaar wordt. In zeer jonge knoppen is van dien bloemkroon echter nog niet veel te bemerken, daar zij nog maar in den vorm van een kransje van zeer kleine groene schubjes kenbaar is. Des te grooter zijn echter de ook-nog-groene meeldraden, die voor drie-vierde-deel boven het onontwikkelde lage kroontje uitsteken. Het zijn er vijf en ze staan vertikaal stijf tegen elkander aangedrukt, hoewel toch geheel vrij. De stamper is nog zeer klein en van de stijl die later even lang als de meeldraden wordt, is nog zoo goed als niets te zien. Slechts een klein stompje doet haar aanwezig vermoeden.

In oudere knoppen is de bloemkroon al veel sterker ontwikkeld en minstens even lang als de meeldraden, terwijl ook de stijl al flink is uitgegroeid.

Bij het openbreken der kelk en het terugwijken harer slippen is echter de bloem nog lang niet rijp. De bloemkroon is nog geelgroen en alle organen zijn nog onvolwassen. Maar al spoedig reemt de bloemkroon een paarsen tint aan, terwijl de helmknoppen zich ook eenigermate kleuren en overlang-sche, bruin-violetten strepen vertoonen. De kelk wijkt daarbij steeds meer en meer uit. De slippen laten hoe langer hoe meer los, tot de kelk wijd uitgespreid onder den bloemkroon staat. Aan den voet blijven de slippen echter verbonden. Na verloop van een of twee dagen wordt de paarse kleur der bloemkroon steeds donkerder, terwijl de eerste helmknoppen openbreken en haar stuifmeel blootleggen. De stijl is dan echter nog niet rijp, maar groeit nog steeds door. Hij is naaldevormig en de stempels liggen nog tegen elkander aan. Volwassen is hij pas als de meeldraden uitgebloeid zijn tegen dat de kroon afvalt. Dan wijken de drie stempels naar buiten en zijn gereed om het stuifmeel van andere bloemen te ontvangen.

Deze inrichting dient om bestuiving en bevruchting met eigen stuifmeel te voorkomen, wat dan ook, zooals we zagen, geheel zeker is. Zulke bloemen noemt men protandrische bloemen, in tegenstelling met die waarvan eerst de stempel en daarna de meeldraden rijp worden, welke men protogynisch noemt.

Voor we van de bloemen afstappen, dienen we nog even stil te staan bij den even keurigen als bewonderenswaardigen bouw der bloemkroon. We hebben

haar in eersten aanleg gezien, we willen nu eens kijken hoe ze er volwassen uitziet. Evenals de kelk is de kroon vergroeidbladig, alleen de breed afgeronde slippen zijn los en liggen met de ronde verbredingen over elkander. De *Cobaea* behoort dan ook tot de groote groep der *Sympetalen* of planten met vergroeide bloemblaadjes. Maar dat is niet het eenige wat ons interesseert en we willen de bloemen nu ook eens van binnen bekijken. We kunnen daartoe niet beter doen dan een rijpe bloemkroon aan eene zijde overlangs open te snijden. We tellen dan de vijf meeldraden, die beneden met de bloemkroon zijn vergroeid, waardoor ze later ook met deze afvallen. Op de plaats der vergroeiing zien we echter een zacht groenwit pluis, dat in den bloemkroon een mooie donzige gesloten krans vormt, door welks midden de stijl omhoog groeit. De bloemkroon is op die plaats ook eenigszins naar binnen ingedrukt,

Scilla nutans.

waardoor de opening naar beneden vrij nauw is. Die merkwaardige inrichting dient klaarblijkelijk om het wegvloeien te beletten, of wel als bescherming, van de honig die aan den voet van den stamper door een roomgelen vijfdeelig-ster-vormigen klier, rijkelijk wordt afgescheiden.

Na den bloei, na het afvallen van de bloemkroon neigen de kelkslippen weer naar elkander toe als om de eivormige hangende vrucht te beschermen, die zich nu alras begint te ontwikkelen.

Hoewel meestal als éénjarige plant gekweekt, is de *Cobaea scandens* toch niet éénjarig, maar een overblijvende altijd-groene klimplant. Ze is echter niet winterhard, zoodat ze alleen in onze kassen kan overwinteren. Maar dit is niet noodig, omdat ze verbazend weelderig groeit en uit zaad in één zomer rijkelijk in bloei komt. In de kassen blijft ze echter langer en begint in 't voorjaar ook weer vroeger te bloeien, maar ze wordt al spoedig te groot en eischt te veel plaats. Alleen in zeer groote, hooge kassen, zooals in de Kon. Bot. tuinen te Kew en in den

dierentuin te Rotterdam, is zij op haar plaats. Men kan dan zien hoe lang haar takken wel kunnen worden, soms 18 meters en meer.

Maar ook in den tuin is haar ontwikkeling weelderig te noemen, waardoor zij voor velerlei versieringsdoeleinden geschikt is. Men kan haar aan touwtjes of draadwerk tegen hooge muren laten groeien of wel aan bogen die men over het pad zet, waardoor ze in korten tijd fraaie poortjes vormt van frisch groen loof, waaruit de groote klokken op lange, buigzame stelen, vrij en los te voorschijn komen. Ook voor de versiering van prieelen, balkons en veranda's is zij bijzonder geschikt. In den nazomer behoort ze tot de planten die het langst mooi groen blijven; de *Cobaea scandens* groeit en bloeit door tot de vorst er een eind aan maakt. Daarenboven heeft ze zoo goed als geen last van ongedierte en blijft van anderen tot boven goed groen. Kieskeurig is de plant niet, maar het fraaist ontwikkelt ze zich in een lossen, humusrijken en voedzamen grond op een luv plekje, dat steeds vochtig kan gehouden worden. Wensch men de planten over te houden, dan dient men haar in potten te kweken, welke dan in het najaar met andere niet-winterharde planten in de kas gebracht worden; men kan ze dan in het voorjaar opnieuw buiten zetten met pot of in den vollen grond. Maar in den vrijen grond, vooral als die goed met koemest bemest is, ontwikkelt ze zich het schoonst.

Wil men de *Cobaea scandens* als éénjarige plant kweken, dan moet ze reeds in Februari of Maart onder glas gezaaid en aanvankelijk in potjes opgekweekt worden, om ze dan in Mei buiten in den vollen grond uit te planten.

v. L.

Scilla campanulata en *S. nutans.*

Beide bovengenoemde soorten van *Scilla* zijn meer geschikt voor den tuin dan voor potcultuur, ten minste als men onder dit laatste verstaat, dat zij zich voor vervroeging bijzonder zouden leenen. Dit is het geval niet; men kan ze natuurlijk wel op potten kweken en in bloei zijnde, tot versiering van kamer en serre doen dienen en ze door bescherming tegen het gure weder vroeger in bloei hebben dan in den tuin, maar eigenlijke trekbollen zijn het niet. Zij verdragen niet te best kunstwarmte en vereischen veel zon en licht om stevig te blijven en goed te bloeien. Een pan gevuld met deze bollen zal echter zeer wel voldoen, maar men vertroetele ze niet.

De groeiwijze van *S. campanulata* is Forscher dan die van *S. nutans*. De bloemstengels der eerste staan meer rechtop en de klokjes zijn wat grooter; overigens kan een leek ze gemakkelijk met elkander verwarren.

Van beide soorten bestaan blauwe, witte en roze variëteiten. De blauwe en nu en dan de witte *S. campanulata* vindt men op sommige plaatsen in verwilderden staat en het is onzeker of deze tot onze inlandische Flora behoort.

Waar ze voorkomen, vindt men er gewoonlijk groote plekken mee bedekt, meestal tusschen esschen-hakhout, wat op een eenigszins vochtigen en vruchtbaren bodem duidt. De eisch (*Fraxinus excelsior*) komt zeer laat in blad, zoodat ze wel bescherming van het hout hebben, maar niet te vroeg overschaduwd worden.

Deze boschhyacinten (*Wood Hyacinths* der Engelschen) groeien dus gezellig bijeen en zijn in Mei zeer irraai als ze in menigte hare forsche stengels boven het gras van het bosch verheffen.

licht beschadigd worden en die plekken dan veelal tot rotting overgaan, wat dikwijls den dood van het plantje zou veroorzaken.

J. J. KRUYFF.

Varens voor den tuin.

I.

Aanvankelijk was het ons plan dit onderwerp aan te duiden door „Va-

zoom van een bosch, waar langs een beekje stroomt, ons in het donzige mos neer te vleien en te zien, hoe schoon de boschrand met een breeden band van sierlijke, wuivende varens gegarneerd is. Wat steken dan die zachtgroene bladeren mooi af bij de dennennaalden en wat spiegelen zij zich in het snelvlietende heldere stroompje, dat elk voorwerp weerkaatst.

Hebben wij van dit sobere, maar warme natuuraferieetje meer dan eens volop genoten, wij zijn er ook wel eens boos geworden, wanneer wij dachten aan de vanden, die elk voorjaar en elken zomer deze schoone planten bij karrevrachten uit den grond rukken en er zoowel mede op de markt komen als er mede venten. Voor een appel en een ei koopt men dan een armvol varens, wier bestaan echter van korten duur is, vooral die, welke in den zomer verkocht worden.

Schande, dat zooiets straffeloos geschieden mag!

Wie varens in zijn tuin wenscht, moet ze nu bestellen en wanneer de grond niet te nat is, kan men dadelijk planten, of, wat nog beter is, wachten tot Maart. Varens geven wij een beschaduwde plaats in diep-losgemaakte humusrijke grond, en dan kan men er genoeg van hebben. Een goed ontwikkelde varen is een sierplant bij uitnemendheid, die wij elken dag met genoeg gadeslaan.

Wij zullen beginnen met onze inlandsche varens allereerst de revue te laten passeeren en daaraan eenige buitenslandsche, die wij in onze tuinen ook kunnen kweken, toevoegen.

Een van onze schoonste varens vinden wij altijd de *Osmunda regalis*, terecht ook in het Hollandsch genoemd Koningsvaren. Zij groeit bij voorkeur op een veenachtigen bodem, liefst in de nabijheid van het water en wordt daar dikwijls ruim een meter hoog. Het weinig afstaande loof is dubbel gevind, terwijl de afzonderlijke blaadjes tamelijk groot en langwerpig-ovaal zijn.

Bij de ontwikkeling — die van elk varenblad interessant is — van een blad of het loof der Koningsvaren, zien wij den top ingenomen door een pluim, van een bruinachtige stof, dat bij nader onderzoek de sporen blijken te zijn. Dat alles ziet er bijzonder vreemd uit en is toch inderdaad eenvoudig. Die pluim van sporen toch is niets anders dan een voortzetting van het loof, met dit verschil, dat het onderste gedeelte steriel of onvruchtbaar, het bovenste gedeelte, de pluim, fertil of vruchtbaar is. Ook daar zijn de blaadjes wel aanwezig, maar de spoorvorming heeft de ontwikkeling tegengehouden en men ziet er weinig of niets van.

Waar wij nu weten, dat deze varen veel van veenachtigen grond houdt, daar is het voor ons niet moeilijk aan dat verlangen te voldoen, ook al hebben wij geen schop vol veengrond in den tuin.

Sterven de bladeren bij de Koningsvaren in den winter af, bij de Boomvaren, *Polypodium vulgare*, is dit niet

Een schaduwwijk hoekje: Wilde Wingerd en winterharde Varens.
(Uit „Amateur Gardening“.)

Het aangevoerde geeft ons de juiste maatstaf aan de hand om goed gebruik van deze bollen te maken. Ze zijn thuis langs den rand van een boschje of tusschen een heesterstruik. Men plante ze dus maar, een heel of half dozijn bij elkander op onregelmatige afstanden, waarbij alle stijfheid dient vermeden.

Eens geplant zal men ze niet licht weer verliezen, ze zijn volkomen winterhard en zijn mans genoeg om op zich zelf te passen, zoo men ze niet door schoffel of hark onbarmhartig het leven zuur maakt. De bollen moeten zeer voorzichtig behandeld worden, daar ze

rens”; maar we zijn daarvan teruggekomen door de gedachte, dat onze lezers bij dit opschrift konden denken aan varens voor de kas en aangezien niet iedereen er een kas op nahoudt om er varens in te kweken, meenden wij beter te doen er drie woorden aan toe te voegen.

Mag men het over de kleur van een bloem al niet eens zijn, over het groen der varens is maar één oordeel, nl.: wat is dat mooi! Vooral doet die kleur weldadig aan, wanneer wij op een warmen zomerdag een paar uren op de hei hebben doorgebracht, om dan aan den

het geval, zooals we nu buiten kunnen waarnemen. Het is al jaren geleden, maar wij denken nog altijd aan dien heerlijken Kerstmorgen, toen wij van het station Kesteren wandelden naar het dorp Ochten a/d Waal. Op een laag stuk land stonden een aantal knotwilgen, in welker platte koppen kolonies van de Boomvaren lustig stonden te groeien en men begrijpt het eigenaardige kiekje, dat zij te samen opleverden. Toch is zij gelukkig niet aan holle wilgen gebonden, neen, wij hebben haar ook dikwijls in bosschen aangetroffen, waar zij dan een gezellig leven leidt, d. w. z. men haar steeds in troepjes vindt. De bladeren zijn ongeveer 25 cM. lang en dragen aan den onderkant de sporen, die heel netjes in twee rijen, geel van kleur, zorgen voor de instandhouding der soort. Zoo'n rond hoopje draagt den naam van *sorus* en deze kunnen bedekt zijn door een dekvlies, *indusium*, of naakt, zooals bij onze Boomvaren het geval is.

Het zal wel niet noodig zijn te zeggen, dat wij deze varen in geen geval in zwaren tuingrond mogen zetten, neen, zij verlangt een lossen boschgrond en veel schaduw.

Voor het versieren van tafels leenen de bladeren zich bijzonder.

(Wordt vervolgd.)

J. K. B.

De Framboos.

II.

Onderhoudszorgen.

De framboos stelt tijdens haren groei geen bijzondere eischen. Heeft men zorg gedragen voor eene goede bemesting, dan zorge men er in den voor-zomer voor, dat alle overtollige scheuten die zich aan den voet van de plant ontwikkelen, worden weggenomen.

Gewoonlijk gebeurt dat niet en vormen deze met elkander eene soms ondoordringbare massa voor licht en lucht, terwijl ze den grond maar noodeloos uitputten en oorzaak zijn, dat die welke we moeten behouden, er door verzwakken.

Onder grondscheuten verstaan we die scheuten, welke zich aan den voet van de plant ontwikkelen en die ons de organen leveren, die het daarop volgend jaar de vruchten voortbrengen. Laat men alle scheuten maar groeien en gewoonlijk zijn er veel te veel, dan moeten we deze toch in 't najaar of als we onze frambozen, door aanbinden enz. in orde maken door afsnijden, verwijderen, terwijl dan de schade reeds te constateeren is door eene algemeene zwakkere ontwikkeling.

In het najaar, zoo spoedig mogelijk na de vruchtopbrengst, worden alle afgedragen vruchtwijgen verwijderd door ze tot op den grond af te snijden. De jonge scheuten kunnen zich dan beter en vrijer ontwikkelen; licht en lucht kan beter toetreden en de jonge organen worden daardoor beter afgehard, om met meer kans van slagen een eventueel strengen winter te trotseeren.

Het plukken der vruchten is een werkje dat we dagelijks doen; plukt men ze voor eigen gebruik, dan worden ze geplukt zooals men dat noemt zonder steeltjes. De framboos is eigenlijk een samenstel van verschillende vruchtjes, die eene gemeenschappelijke lange kegelvormige bloembodem bezitten, deze bloembodem bestempelt men gewoonlijk met de naam pit.

Plukt men zijne frambozen voor eigen gebruik, d. w. z. behoeft men ze niet te verzenden, dan plukt men ze zonder pit. Moet men ze echter verzenden, dan laat men deze pit in de vrucht en plukt ze met een steeltje. De vrucht behoudt beter hare stevigheid, die pit geeft steun aan de toch al zachte gemakkelijk te kneuzen vrucht; deze is daarom in dien toestand geogost, veel beter geschikt voor verzending. Is de framboos eenmaal geplukt, dan tracht men ze niet te bewaren, de vrucht schimmelt zeer spoedig en is dan natuurlijk onbruikbaar.

Bemesting.

Zeiden we reeds in den aanvang van ons artikel dat de framboos een rijk bemesten grond verlangt, en dat varkensmest voor haar eene zeer te prefereren mest is, dan drage men voor zoo veel doenlijk hiervoor zorg. Ook zeiden we reeds, dat de framboos met haar wortels zeer oppervlakkig aan den grond blijft, waaruit voortvloeit, dat men bij het toedienen van mest bij vaststaande planten, vooral bij het onder den grond werken hiervan voorzichtig moet zijn, omdat men dan spoedig veel nadeel daaraan kan toebrengen. Heeft men bij de planting voldoende mest in den grond gebracht, dan kan men de eerste jaren volstaan met flink te gieren en vermengen de gier dan met phosphorzuur of wel, we geven vloeimest en bovendien eene kunstmestbemesting in het voorjaar, waarvoor we superphosphaat en patent-kali gebruiken. We geven dien 5 à 6 K.G. van elk per Are. Om de 2 of 3 jaar geven we in het najaar 20 à 30 K.G. kalk eveneens per Are.

Soorten.

De vraag „welke soorten?” wordt geheel beheerscht door onze eischen. Willen we sappige vruchten en bovendien een heerlijk aroma, dan is het nog altijd de *Hornet*, die ons dat biedt. Als dessertvrucht blijven we deze de beste nog noemen. Ook voor de jam-bereiding is deze soort naar onze overtuiging de beste. Naast de *Hornet* treedt onmiddellijk de *Superlatief* in 't voorste gelid. Deze vrucht is minder saprijk, ze is daardoor steviger gebouwd en derhalve voor verzending als dessertvrucht meer geschikt dan eerst-

genoemde. Er bestaan nog meerdere soorten, als *Engelsche roode*, *Falstaff*, *Couleur de chair*, *Magnum bonum* e. a. De beide egrste geven roode, de twee laatste gele vruchten. Aan *Hornet* en *Superlatief*, welke beide roode vruchten geven, geven we de voorkeur. Er bestaat ook nog een gele zoogenaamde *Superlatief*, maar deze kennen we niet en laten haar daarom ook onbesproken.

Ziekten en insecten.

Voor zooverre ons bekend is, wordt de framboos tot hiertoe door geen ziekten aangetast. Naast enkele insecten, die de knoppen doorboren en de bloemsteeltjes soms afsnijden, vindt men hoofdzakelijk eene ernstige plaag in het frambozenkevertje.

Dit kevertje komt in den loop van Mei te voorschijn en legt haar eitjes in de zeer jonge vruchtbeginsels; uit deze eitjes ontwikkelen zich larfjes, die we later in de vrucht bij het plukken kunnen aantreffen. Ieder weet dat dit larfje de vruchten ongenietbaar maakt en 't is daarom zaak ze te voorkomen, of zoo ze er zijn, ze te verwijderen. Dat verwijderen nu is beter gezegd dan gedaan. Hebt u last van dat kevertje, requireer dan onze gevleugelde vriendjes, nl. een kloek met kuikens. Laat deze in den frambozenhoek vrij rondloopen en ga er van tijd tot tijd langs en schudt uwe struiken. U zult daarbij zien, dat de jonge kuikentjes u al kevertjes-pikkende naloopen en zoo op een zeer gemakkelijke wijze heel wat van die lastige plagers verorberen. Overigens ga men in den bloeitijd de bloemen na en vange de insecten. Het larfje, dat u in de vruchten aantreft, kruipt in 't najaar in den grond, overwintert daar, verpopt en komt in Mei als kevertje weer te voorschijn met boven geschetste bedoeling.

Het in den winter omwerken van den grond is oorzaak, dat men dan tal van deze larfjes doodt.

't Zal iederen kweeker van frambozen zijn opgevallen, dat vooral die planten die reeds geruimen tijd op dezelfde plaats hebben doorgebracht, veel meer door dit kevertje worden bezocht dan b.v. een jonge of nieuwe aanplant. Zoodra de groeikracht dan ook gaat verminderen, vermeerdert het kevertje zich. Daarom is het noodig en gewenscht onze frambozen van tijd tot tijd eens te vernieuwen. Is dit voor alle gronden van belang, nog meer is dit noodzakelijk wanneer men de cultuur doet op lichten zandgrond. Op zulke gronden is het goed om de 4, hoogstens 5 jaar, te vernieuwen. Op zwaardere gronden kan deze duur verdubbeld, soms verdriedubbeld worden. Men gebruikt dan als plantgoed weer de oude struiken.

J. A. Kors.

Ieder die 5 nieuwe abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuiniers, ontvangt gedurende één jaar dit blad gratis.

GENT EN DE GENTSCHEN CULTUREN.

IV.

De eerste kwekerij die we wenschen te bezoeken, is die van den heer Delamye-Cardon te Gentbrugge bij Gent. Deze firma bezit twee kwekerijen, tezamen met ± 80 kassen. Voorwaar eene heele zaak, maar wat het mooiste is, niet alleen het uiterlijk is goed, ook de inhoud mag gezien worden.

Het open terrein wordt voor het grootste gedeelte ingenomen door *Azalea's*, een der hoofdculturen van de Belgische kwekerijen. Groote velden zijn er mede bezet in allerlei grootten; van af kleine, éénjarige veredelingen tot planten met kronen van meer dan een halve meter doorsnede. Het zijn hoofdzakelijk de bekende soorten, als *Deutsche Perle*, *Simon Mardner*, *Sigismond*

In den voorzomer, na half Mei, komen de *Azalea's* buiten in den vollen grond te staan. Daartoe worden rechte bedden ondiep uitgegraven en opgevuld met mageren boschgrond. De kanten zet men op, of uit losse tegels, of ook wel laat men ze metselen van steenen op hun kant gezet. In het najaar of den winter worden de bedden weer leeggekruid en de oude grond dient dan het volgende jaar voor de *Anol-Begonia's*.

's Zomers heeft men slechts voor het noodige gieten en schoon houden van den grond te zorgen. In den herfst komen de planten weder in de kassen terug, voor zoover ze niet verkocht zijn. Dit werkje moet vóór half October geschied zijn; de vroege nachtvor-

Men kan bij de Gentsche kweekers zoowat van alles koopen; wat ze zelf niet hebben, dat halen ze bij hun buurman. Er heeft een levendige handel tusschen hen plaats, en wat ook opvalt, is de goede geest die er heerscht en de vriendschappelijke wijze, waarop zij met elkaar omgaan. In dat opzicht ziet men menigmaal in Holland gansch andere toestanden.

Wanneer men met de Belgische tuinbouwers in aanraking komt, dan hoort men menigmaal de bewering, dat zij alleen goede *Azalea's* kunnen kweken; dat de lucht en de bodem juist voor deze planten geschikt zijn en de cultuur op andere plaatsen niet gelukt. Iedereen, die eenigszins op tuinbouwgebied bekend is, weet, dat deze bewering geen steek houdt. In de omgeving van Dresden b.v. vindt men ook uitgebreide *Azalea*-culturen, die naast de Gentsche met een genoemd mogen worden. De gezamenlijke productie bedraagt daar meer dan een half miljoen stuks per jaar, die voornamelijk naar Noord-Duitsland, Rusland, Zweden en Oostenrijk-Hongarije verzonden worden. En ook hier te lande legt men zich op verschillende plaatsen met succes op deze teelt toe, zij het dan ook op kleiner schaal.

Een groot verschil is er echter tusschen de wijzen van kweken. In België staan alle planten in den open grond en in de volle zon; in Saksen daarentegen kweekt men ze in potten en worden ze geschermd. En zoo zouden er nog meer punten van verschil kunnen worden opgenoemd. Genoeg echter, om te doen zien, hoe in den tuinbouw nooit naar vaste regels gewerkt kan worden. 't Is geen „Schablonen-Arbeit"; steeds heeft men zich aan te passen aan de omstandigheden en de omgeving. Hetgeen hier goed gaat, kan men in België of Engeland niet doen en omgekeerd. Daarom is het tuinbouwwak zoo moeilijk; men raakt nooit uitgestudeerd en voor het grootste gedeelte is het succes in de teelt afhankelijk van de ervaring, die men heeft. Hoe meer ondervinding en ervaring iemand heeft opgedaan, hoe beter kweker hij zal kunnen zijn.

Al voortgaande zien we de Laurieren (*Laurus nobilis*), ook een vast nummer op het programma eener Belgische kwekerij. Men vindt ze alleen in de bekende vormen van pyramide en kroon. De aankweek geschiedt door stekken, hetgeen in het voorjaar plaats heeft. Zijn de stekken aangeworteld, dan worden ze opgepot en verder voortgekweekt. Voor den pyramide-vorm duurt de cultuur ongeveer 5 à 6 jaar en voor de kroonboomen nog wat langer. Geen wonder, dat de prijzen voor deze planten nog al hoog zijn; al de arbeid, in die jaren er aan besteed, moet toch betaald worden! Gelukkig vereischen de Laurieren overigens niet veel zorg en 's winters nemen ze zelfs genoegen met de ongunstigste bergplaatsen, als schuren en stallen, mits ze geen last van de vorst hebben.

(Wordt vervolgd.)

W. LODDER,

Veld met *Azalea indica*, opgenomen in de kwekerij van de firma Bier en Anfersmit te Melle bij Gent. (Orig. foto „Onze Tuinen“.)

Rücker, *Vervaineana*, *Bernhard Ardrae alba*, *Niobé*, enz. enz.

De cultuur der *Azalea's* geschiedt door veredeling. Al die verschillende variëteiten worden op z.g. onderlagen geplaatst, waartoe sterkgroeiende soorten worden gekozen. In Januari worden deze in de kas op bodemwarmte gestekt en zodra ze aan den groei zijn en voldoende wortels gemaakt hebben in potjes gezet. Later brengt men ze op eene luchtige plaats, of zet ze buiten onder glas, om in Juni—Augustus veredeld te worden.

De kop der stekken wordt daartoe met een scherp mesje glad weggesneden en door spleetgriffeling zet men er eene andere soort op. Nu legt men de veredelde plantjes in de kas onder glas en zorgt voor het noodige schermen en spuiten. Binnen eenige weken heeft de vergroeiing reeds zoover plaats gehad, dat de jonge plantjes meer en meer licht en lucht mogen hebben en het verband los gemaakt kan worden. Later rijpt men de kop in der jonge plantjes en worden ze, evenals de oude planten, in lichte en luchtige kassen overwinterd.

sten zouden anders de planten kunnen beschadigen. Nog een voorname zaak bij de *Azalea*-cultuur is het innipen en vormen van den kroon; dit geschiedt tweemaal per jaar, eens in het voorjaar, Februari en Maart, en de tweede maal in den zomer, Juni—Aug. De kopjes die men dan wegneemt worden weder gebruikt om de wildelingen te veredelen.

Op deze wijze worden de planten voortgekweekt tot ze verkoopbaar zijn. Deze planten worden dan in den loop van den zomer niet meer ingenepen, anders zouden ze natuurlijk in het najaar geen knoppen gevormd hebben.

De groote kweekers doen niet veel meer aan het veredelen en van jongs af opkweken der *Azalea's*. Zij kunnen hun tijd en hunne plaats beter gebruiken en laten dit werk over aan de kleine bloemisten. In het voorjaar worden dan groote partijen *Azalea's* bij die luy opgekocht en op eigen terrein uitgeplant, zoodat de kweker in het najaar toch leverbare planten heeft. En komt hij nog tekort, geen nood, dan koopt hij bij collega's in de buurt maar weer bij.

DE WILDE FLORA.

Najaarsexcursie.

Neen, lezeressen en lezers, ik ben niet van plan om u, zij 't ook slechts in den geest, een zuiver natuur-historische wandeling te laten maken of u te vergasten op een ontboezeming over paddestoelen en herfsttinten in den, voor dat onderwerp passenden, weemoedigen toon.

Er is wel wat anders te doen op de laatste zachte dagen, die deze wonderlijke herfst ons geven wil. 't Is nu n.l. zoo'n uitstekende tijd om eens „op jacht” te gaan op wilde planten, die we 't volgende jaar wellicht zouden willen kweeken.

Schijnbaar zou 't beter zijn, tot 't voorjaar te wachten, maar daar weten we alles van! 't Is gewoonlijk April, soms zelfs al Mei, eer de zomerplanten héél bescheidenlijk probeeren gaan, of ze zonder gevaar van doodvriezen te voorschijn kunnen komen. Dan is 't dikwijls nog al moeilijk, om die pas ontluikende bladpieken te herkennen en 't geval kan zich voordoen, dat we blij thuiskomen met een mooie vondst, die naderhand een heel gewone, weinig aantrekkelijke plant blijkt te zijn. Langer wachten is ook onaangenaam, want 't is minder gemakkelijk om krachtig groeiende planten te verplanten en 't heeft toch ook zijn eigenaardige aantrekkelijkheid de ontwikkeling van een gewas geheel te kunnen volgen.

Wie dat plezier hebben wil, die moet er nu op uit. Door 't zachte weer zijn bijna alle zomerplanten nog in herkenbaren toestand, al is 't mooi er ook al lang af. Maar ge herkent bijv. nog zeer gemakkelijk de waterweegbree aan haar verdroogde bloempluimen of aan de half rottende, slap overhangende bladellipsen. Ook is 't niet moeilijk een mooie zeggesoort te ontdekken tusschen dor oevergras, al is van de zegge zelf weinig meer te zien, dan een bruin-groene, tamelijk vieze en verwarde massa van half verslijmde bladlinten en al moet ge met uw handen nogal diep in den modder wroeten om dat zonderlinge rommeltje los te krijgen.

Als ge nu plezier van uw tocht beleven wilt, dan moet ge u de volgende uitrusting aanschaffen: Ten eerste een pak kleeren, waarmee ge nog nèt even over de straat durft, maar waarin ge u toch eerst veilig voelt, als ge de laatste huizen voorbij zijt. Ten tweede koopt ge zoo'n tasch of koffer van gevlochten spanen, zooals die tegenwoordig zoo goedkoop verkrijgbaar zijn. Trouwens een andere bergplaats, mits ruim en niet zwaar, is even goed. Dan hebt ge nodig een goeden voorraad oude kranten met 't noodige touw. Verder nog een touw met een haak er aan en een plantenschopje, een stevig mes, dat niet stomp zijn mag en eindelijk een stukje gummidoek van bijv. 4 vierk. d.M., als ge ten minste hekel hebt aan natte knieën. Verder uitrustingsstukken zijn niet bepaald onmisbaar, maar een boterham is bijv. zeer aan te bevelen, daar ge in 't beschreven toilet en met de genoemde bagage geen restauratie, zelfs geen boerenherberg durft binnen gaan.

In de eerste plaats zoudt ge nu eens naar varens kunnen uitzien. Die hebben alle hun bladeren nog, sommige zijn zelfs nog heel aardig, maar dat duurt alleen voor den eikvaren nog tot 't volgende jaar, alle andere soorten laten spoedig haar loof verdorren en zijn later niet gemakkelijk meer te vinden.

Zoo'n droge varenpol is zonder veel bezwaar te transporteeren. Ge kunt hem wel niet gemakkelijk los krijgen, want zoo'n ding zit met ontelbare taaie, zwartbruine wortelvezels in den grond vast, maar met behulp van plantenschopje en mes lukt 't toch wel. Neemt bij gelegenheid ook wat grond mee van 't plekje, waar ge uw varens hebt uitgestoken, ge zult eens zien hoeveel gemakkelijker ze daarin voortwillen, dan in gewone bladaarde, hoewel er toch

Koningsvaren.
(Orig. foto „Onze Tuinen”).

feitelijk maar weinig verschil tusschen is.

Iedere varenpol komt in een krant, ge doet er een touwtje om en schrijft er even bij wat 't is, tenzij ge voldoende plantenkenner zijt om thuis, bij 't uitpakken van uw oogst en 't sorteeren van al die onoogelijke plantaardige stekelvarkens en modderkluiten, uw varens weer te herkennen.

Als ge er gelegenheid voor hebt (de plant is niet zóó algemeen) moet ge bepaald ook een koningsvaren (*Osmunda regalis*) meenemen. Dat zijn zeldzaam sierlijke planten, die 't uitstekend in de kamer uithouden en waarvan ge jaren lang plezier kunt hebben. Wanneer ge een ferme *Osmunda* vindt, dan moet ge een heele graafpartij ondernemen en krijgt uw tasch een volumineuze gast, maar den volgende zomer zult ge me dankbaar zijn voor 't advies. 't Is een prachtige, waarlijk koninklijke plant. Bijgaand plaatje stelt een heel klein exemplaar voor, dat ik vroeger eens had, toch is de sierlijke houding der bladeren en hun fraaien vorm goed zichtbaar.

Op de plekjes, waar de koningsvaren groeit, kunt ge wel steeds ook op andere fraaie veenplanten rekenen, bijv. wateraardbei, moeraspiraea e. a. Ook daarvan kunnen we wel een paar wortelstokken meenemen. Vooral de moe-

ras-spiraea is een heel aardige gast, wanneer ze in een inmaakglas of jam-pot gekweekt wordt. Houdt men ze goed nat, dan worden 't fraaie planten met zeer welriekende, roomkleurige bloempluimen.

Een mooie zeggesoort mag in geen wildeplantentuin ontbreken. Vooral als moeras- en als kamerplant hebben ze geen geringe verdiensten en ge moet er maar eens een paar modderhanden voor over hebben. Want o, die taaie wortelstokken en verwarde bijwortels, ze hebben zich zoo in den bodem vastgewerkt en er zit zoveel glibberige, vettige modder tusschen, dat we eerst na veel rukken en trekken er in slagen een druipend, kwalijk riekend stuk los te krijgen.

Zoo'n extraatje mag wel bijzonder goed ingepakt worden, anders krijgt ge al tijdens uw wandeling een moeras in uw tasch.

De haak aan het touw is nog niet in actie geweest. Daarom willen we probeeren een paar pijlkruidenten uit dien sloot te halen. De manier zou zijn: er maar inloopen, na kousen en schoenen te hebben uitgetrokken. Of, als 't slootje smal is, gaat ge op uw buik liggen als straatjongens aan een wallekant en ge trekt zoo de begeerde, maar in haar herfststooi niet begeerenswaardig uitzierende pijlkruidenten los. Doch ook met den haak gaat 't. Daartoe werpt ge den haak bij een pijlkruident plant in 't water, laat hem eerst goed zinken en gaat daarna langzaam dreggen. Niet rukken, dat geeft niets, maar heel geleidelijk en rhythmisch trekken verschaft u na eenige vergeefsche pogingen een flink eind wortelstok met alle er aan hangende uitloopers en winterknoppen, gewoonlijk genoeg voor zes aquariums. Maar we hebben immers een mes en kunnen zoo hard besnoeien als we willen.

Wanneer ge eindelijk met uw oogst thuis komt, dan kunt ge alles best een of een paar dagen laten liggen, voor ge er verder voor zorgt. 't Is 't beste, alles maar in een beschut tuinhoekje voorloopig te poten, behalve die planten, welke ge speciaal als kamerplant wenscht te kweeken en die dan ook in eens in de voor haar bestemde potten komen.

't Is wel veel verlangd van de lezers, dat ze zoo'n strooptocht zullen ondernemen, maar heusch, 't loont de moeite.

GARJEANNE.

BIJGELOOF?

Door de boeren in Noordeloos wordt de hennep vóór den middag gezaaid, opdat de mussen niet op het zaad zullen aanvalen. Meloenen en komkommers zegt men mij, moeten vóór 2 uur gezaaid worden, opdat de plantjes de zaadschubben niet weder naar boven zullen brengen, wat den groei niet bijster bevordert is en wat steeds zou geschieden als na twee uur gezaaid wordt.

De boeren te Meerkerk maaien de brandnetels, kort vóór een donderbui; hiernede zullen zij bereiken, dat dit lastige onkruid sterft.

Mij is van dit alles niets bekend, weet soms een van de lezers van „Onze Tuinen” iets dienaangaande?

P. J. S.

In den Bloementuin.

Het planten van boomen.

Schreven we eenige weken geleden over het planten van heesters, nu willen we het een en ander mededeelen over 't planten van boomen.

Grondbewerking is voor beide gelijk. Aanbeveling verdient het ook hier een terrein, dat met boomen beplant moet worden, in zijn geheel flink te bewerken, dus diep te spitten.

Alleen het maken van groote gaten, zonder meer, is af te raden, daar de boomen dan als 't ware in een groote kuip komen te staan.

Bij straat- en wegbeplantingen zijn we echter wel verplicht dit te doen. We maken dan de gaten eenige vierkante meters groot, graven ze pl. m. 80 c.M. diep uit en vullen ze zoo noodig op met goeden grond.

Aan te raden is, dit opvullen eenigen tijd voor de planting te doen, zoodat de grond weer wat bezakken kan; hierdoor wordt de kans geringer, dat de boomen later te diep komen te staan.

Zijn de boomen stevig genoeg en komen ze op een beschutte plaats te staan, dan moet men ze uit een schoonheidsoogpunt liefst planten zonder er een paal bij te zetten. In de meeste gevallen is echter een paal of stok de eerste jaren na de planting voor de boomen onmisbaar.

We zoeken stevige palen op, die ongeveer de dikte hebben van de stammen der boomen, desnoods mogen ze iets dikker zijn; dunner is niet gewenscht. De palen mogen bovendien niet doorbuigen, zoodat ze bij hevigen wind met den boom overhellen.

Een zeer goed materiaal leven de zoo-geaamde kolders of bulsems.

Voordat de boom geplant wordt, plaatsen we de paal; we zetten deze zoo diep, dat geen beweging meer mogelijk is; 80 c.M. à 1 M. is in den regel voldoende.

Het gedeelte van de paal dat even onder en even boven den grond komt, kunnen we van te voren in een handvol krullen licht aanbranden; de paal zelf is daardoor niet zoo vatbaar voor invloeden van buiten: water en lucht.

Aan welken kant van den boom moet de paal komen te staan? In beschutte tuinen, waar we weinig of geen rekening met den wind hebben te houden, planten we ze liefst zoo, dat ze zoo weinig mogelijk in het gezicht valt; we zouden dus kunnen zeggen aan den achterkant.

Op tochtige plaatsen zetten we de paal zoodanig, dat de boom er het meeste nut van heeft, dus aan die zijde, waar de meeste wind vandaan waait.

Voor de planting zelf gelden weer de algemeene regels: snijdt de gebro-

ken of gekneusde wortels met een scherp mes bij, met de wond naar beneden, zoodat deze op den grond rust; spreidt de wortels goed uit en vult ze aan met fijne aarde, zoodat iedere opening gevuld is.

Men zet den boom zoo dicht mogelijk bij de paal, maar niet zoo dicht, dat ze tegen elkaar kunnen wrijven; in den regel kan men als afstand aannemen ± 6 c.M. Verder moet de paal altijd eenige c.M. onder de kroon blijven.

Men plant niet te diep, omdat de grond gedurende den winter nog wat inslaat; men houdt den grondslag dus een 10 c.M. hooger dan de omgeving.

Voor het aanbinden van den boom gebruiken we een band, die niet al te leelijk, niet hard of ruw, en zeer sterk moet zijn.

Dat in het artikel bindmateriaal het ideale reeds is bereikt, zouden we niet gaarne beweren. De meeste hebben het gebrek, dat ze te hard, te wreed zijn. Voor een enkelen boom is zeer goed te gebruiken een aantal kurken aan ijzerdraad geregen. Voor grootere aanplantingen is dit echter niet in toepassing te brengen.

Reeds eenige jaren gebruiken we *Malakka boomband* en tot nu toe bevalt het ons beter dan eenig ander.

Band van 2½ c.M. breedte is voor gewone gevallen het doelmatigst. We snijden het in stukken van 50 à 60 c.M. en leggen het in den vorm van een 8 om boom en paal; op de laatste wordt het met eenige kopspijktjes vastgezet. Tusschen boom en paal komt dus een slag te liggen, zoodat wrijving niet mogelijk is.

Deze boomband is echter wat hard, zoodat bij eenige wrijving de boom beschadigt; veel kunnen we hieraan tegemoet komen door tusschen boom en band een reepje zaklinnen te leggen.

Bovendien kunnen we gedurende den zomer de aanplantingen eenige malen nakijken en zoo noodig de banden verleggen.

Moeten de pasgeplante boomen gesnoeid worden? Sommige menschen snoeien kort, andere heelemaal niet. Wij bewandelen liefst den gulden middenweg en snoeien niet meer dan noodig is; een enkele verkeerd zittende tak wordt weggenomen, we zorgen dat iedere tak en vooral de kop van den boom slechts één verlengenis heeft en snijden al het hout tot op het rijpe gedeelte in.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Cattleya. — *Laelia*. — *Sophranites*.

De in het voorjaar bloeiende *Cattleya*'s en *Laelia*'s hebben nu haar groei voltooid en wij weten dat er dan zuinig met water omgegaan moet worden. Geef deze planten een plaats waar zij elk zonnestraaltje kunnen opvangen, zoodat de nieuw-gevormde schijnknollen door en door rijp worden. Hoe beter de nieuwe scheuten volgroeien, hoe gemakkelijker wij ze den langen winter

kunnen doorbrengen en wij krachtiger bloemen mogen verwachten.

Cattleya Lawrenceana is nu in vollen groei en het vereischt veel zorg en oplettendheid om haar nieuwe schijnknollen tot vollen wasdom te krijgen. Het spreekt wel bijna van zelf dat wij haar het lichtste plekje der kas geven en het water spaarzaam toedienen, vooral bij donker, nat weer.

Cattleya gigas, *C. Dowiana* en de prachtige variëteit *aurea* leiden nu een rustig leventje en hebben in dien toestand al zeer weinig water noodig; dit-zelfde geldt voor *Cattleya labiata*, wanneer deze haar bloemrijk kleedje heeft uitgetrokken. Het verdient aanbeveling, nadat de bloemen zijn afgesneden, ook het overblijvende gedeelte, de scheede inclusief weg te nemen, daar dit maar al te gemakkelijk aanleiding tot rotten geeft. Mochten wij dat hier of daar bemerken, dan gaan wij onmiddellijk tot amputatie over.

Is *Cattleya Bourringiana* uitgebloeid, dan kunnen wij haar, zoo noodig, verplanten en geven in den eersten tijd na de verplanting maar weinig water.

In de koude kas kunnen wij nu de levendig rood gekleurde *Sophranites grandiflora* bewonderen. Het is een van de weinige Orchideeën, die wij geregeld kunnen gieten. Gedurende haar bloeiperiode hangt zij het liefst in het warmste gedeelte van de kas en niet te ver van het glas. *Sophranites grandiflora Rossiteriana*, *S. rosea*, *S. cernua* kan men op dezelfde wijze behandelen, wat echter niet gaat met *S. violacea*, die het liefst in het koudste gedeelte der *Cattleya*-kas staat.

Er zijn een aantal hybriden van deze winterbloester, voortgesproten uit kruisingen met *Cattleya*'s en *Laelia*'s. Wij noemen er eenige, ook om te laten zien, wat het hoofd van een bloemist al niet onthouden moet! Mooie hybriden zijn: *Sophr-Cattleya Chamberlainiana*, *S.-C. Queen Empress*, *S.-C. eximia*, *S.-C. Batemanniana*, *Sophr-Laelia Heatonensis*, *S.-L. Mariottiana*, enz.

Gedurende den zomer groeien deze hybriden in de gematigde kas, kort bij het glas, in den winter echter staan zij bij voorkeur in de *Cattleya*-kas. Bij een eenigszins uitgebreide collectie staan er geregeld in bloei, zoodat wij steeds hebben om te letten welke gaan bloeien en welke gaan groeien en staat dit, dat weet men nu wel, met het gieten in nauw verband. Men zorge er steeds voor, dat er geen water in de bloemscheede komt, daar dit gemakkelijk aanleiding geeft tot rotten, wat niet wenschelijk is.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Rozen. — *Chrysanthem*. — *Lelietjes v. Dalen*.

Deelden we in dit voorjaar in ons rozennummer mede op welke wijze we van af begin Mei rozen snijden, thans, nu we die in het najaar zijn — we schrijven dit artikelje op den 7en November — genieten we nog volop van de toen beschreven rozenkassen en

snijden we nog zonder uitzondering dagelijks heerlijke rozen. Daartoe werd omstreeks 10 Oct. de kas weer met ramen gedekt en het gevolg hiervan is, dat alle knoppen zich openen en prachtig ontwikkelde rozen geven. Dat thans spaarzaam met water moet worden omgegaan, is voor ieder denker zeker begrijpelijk. Het weinige zonlicht, de vele vochtige en regenachtige dagen gebieden ons deze spaarzaamheid wel. Thans ziet u den grond in de kas geheel droog en van het besproeien is geen sprake, vandaar die zuivere bloemen. We blijven ook tot deze maand achter den rug in de dikwijls tot flink in December hierrit rozen snijden. Ook zelfs bij invallende vorst; meermalen sneden we uit de kas, die niet gestookt kan worden, bloemen die bepaald mooi waren, wanneer het daarbuiten reeds een graad of 10 vroom. Dat dit kan, is voor een groot deel toe te schrijven aan de droge atmosfeer, die men in de kas behoudt. Vroeg en laat dus rozen, wie wenscht dit niet en dan, men zie ons bovenbedoeld artikel, voor slechts weinig installatie en weinig onderhoudskosten.

Chrysanthemumbloemen zijn thans schering en inslag. Zeker heerlijk materiaal voor het vullen van groote vazen. Het zal zeker velen zijn opgevallen, dat de Chr. bloemen in sommige gevallen na een dag geheel verwelkt kunnen zijn, soms ook blijven de bloemen 14 dagen hare volle frisheid behouden. 't Spreekt van zelf, dat dit laatste ons het liefste is. Welnu, snijdt om dit te bereiken uwe bloemen die u den volgende dag wilt verwerken 's avonds af en zet ze in een diepe kuip met water, laat ze daarin zakken zoo ver ze willen. De bloem drijft gewoonlijk boven op het water. Wanneer de bloemen zoo een nacht tot haar hals toe in 't water hebben gestaan, kunt u ze den volgende dag in de vazen plaatsen, onder zekerheid dat ze, als ze niet op tocht worden geplaatst en elken dag met water worden bijgevuld, het een dag of 8 in de kamer zullen uithouden. Komt het voor dat afgesneden bloemen slap zijn geworden, 't kan toch gebeuren dat men vergat ze in 't water te zetten, dan is het wenschelijk ze eenige uren in bepaald heet water te zetten. Men plaatst ze daarin dan zóó, dat hoogstens een 5 cM. lengte van den steel in het heete water komt te staan. Na een paar uur zal men tot de verblijdende ontdekking komen, dat ze haar gewone frissche hoedanigheid terug hebben gekregen en van slap hangen der bloemblaadjes geen spoor meer is te ontdekken. 't Zijn kleinigheden, maar omdat het niets kostende middeltjes zijn, meenden we dat we het dien lezers die 't niet wisten toch moesten mededeelen, te meer omdat het ons bekend is, dat men nog al eens voor dat euvel komt te staan.

Het *Lelietje der Dalen* (*Convallaria majalis*) is zeker wel eene der meest beminde plantjes van onze Nederlandse Flora en niet te verwonderen is het, dat men van deze fraaie bloempjes langer profijt wil trekken dan de na-

tuur ons in staat stelt. We nemen daarom onze toevlucht tot verschillende middelen, men vervroegt ze en verlaat ze, om door deze kunstmiddelen, waartoe men tegenwoordig vrijwel in staat is, ze bijna het geheele jaar door in bloei te hebben. Thans beginnen we ze te forceeren. Om hiermede werkelijk succes te hebben is eene eerste eisch, dat we bezitten goede bloeibare planten (neuzen noemt men ze in de kweekerswereld). Om goede bloeibare neuzen te bezitten worden deze planten gedurende drie jaren speciaal hiervoor gekweekt. Men koopt dus sterke goed vertrouwde bloeibare neuzen, die men in den handel tegen billijken prijs koopt. Ze worden thans of zijn reeds opgepot. Men plaatst al naar men verlangt, een 10- à 12-tal neuzen in een pot, waarbij men er zorg voor draagt, dat men ze zoo daarin zet, dat er behoorlijk grond tusschen de wortels komt en de neuzen een weinig van elkaar komen te staan. Ze worden dan eerst een poosje buiten ingegraven en met grond bedekt, om ze nu reeds naar binnen te brengen. Men kan de *Convallaria* aanvankelijk met zeer veel voordeel zelfs ook weer op dezelfde plaats zetten, waar we hierboven de Seringen een plaatsje gaven, n.l. onder de tabletten in het donker. Is het gewenscht en wezen we hierop reeds met nadruk bij de bespreking van het vervroegen van Seringen, dat ze in eene vochtige atmosfeer staan, niet minder geldt dit voor de lelietjes. 't Is goed om de neuzen die boven den grond blijven, met een laagje vochtig sphagnum te bedekken. Dit houdt het uitdrogen van den grond en van de neuzen tegen. Ziet men dat de bloemen zich gaan ontwikkelen, dan worden ze in 't licht gebracht, zoodra de bloemknoppen zich uit de neuzen hebben opgewerkt. Ook dan geven we een hooge temperatuur en veel licht. Men kan, behalve afzonderlijke neuzen, ook speciaal gekweekte pollen in den handel krijgen. Deze kosten gewoonlijk 1e soort f 0.25 à f 0.30 per pol. De behandeling is dezelfde. We zouden zoo zeggen, dat de neuzen meer voor hebben dan de pollen. Behalve toch dat we deze in potten in bloei trekken, kunnen we ze ook in ondiepe kistjes plaatsen. De in bloei getrokken lelietjes n.l. kan men later gemakkelijk verplanten, en kunnen we ze dan uit de kistjes, waarin ze geforceerd zijn, nemen en planten ze op in bakjes enz., waarin ze dan met vochtig mos worden gezet en 't even lang uithouden als die, welke in potten zijn geforceerd en daarin blijven.

J. A. KORS.

In den Moestuin.

Witlof. — Kool. — Kardoen.
— Bleekselderij. — Weewen.
— Kropsla in wortelbakken. — Andijvie.

We beginnen dit weekoverzicht met een klein verzuim van de vorige week te herstellen. Toen we daar de wijze bespraken, waarop bieten, winterwortels enz. van hun loof worden ontdaan, vergaten we er op te wijzen dat bij witlof het loof niet moet wor-

den afgedraaid, maar afgesneden. We zorgen hierbij, dit afsnijden zoo te doen dat niet de bladrosset in zijn geheel wordt afgesneden, maar dat we de snede een paar c.M. boven den wortelhals toebrengen. Snijden we te diep, dan nemen we de hartknop, waaruit we ons kropje verwachten, weg en dwingen daardoor de zijknoppen tot ontwikkeling te komen. Wanneer we cichoreilooft, dus losse bladeren, willen kweken is dit bezwaar niet zoo groot, omdat al het reservevoedsel dat de wortel in zich heeft toch in bladeren kan worden omgezet. Bij den teelt van vaste kropjes, moet juist de krop uit de hartknop komen en geven de zijknoppen slechts kleine minwaardige kropjes.

Uitgenomen spruitkool en boerenkool, die op den akker kunnen overblijven, moeten de andere koolsoorten voor de vorst worden beschermd.

Een goede koolbergplaats moet aan verschillende eischen voldoen. In de eerste plaats moet ze vorstvrij zijn, zonder bepaald warm te wezen. De temperatuur mag slechts een paar graden boven het vriespunt zijn en moet op die hoogte kunnen gehouden worden.

Daarvoor is noodig, dat we bij niet vriezende weer, ruim kunnen luchten, wat dan van zelf meehelpt, de lucht te doen opdrogen. Met de kool brengen we een groote hoeveelheid water binnen, waardoor de lucht steeds met waterdamp bezwangerd is, wat beschimmelen en rotten ten gevolge zou hebben.

We ontdoen de kool van de losse buitenbladeren en snijden de stronk juist onder de krop weg, en stapelen ze, op een pyramiedvormige hoop, op. Bij dit opstapelen zorgen we, dat de snijwonden niet in aanraking met de kool komen, maar dat ze juist in de ruimte vallen die er tusschen de koolen openblijft. We brengen niet anders dan volmaakt gave koolen binnen, elk spoor van rot steekt direct de gave koolen aan.

Ook nemen we geen koolen, die door vast- en straktheid toonen dat ze op het punt staan open te bersten. Het afsnijden van den stronk belet het bersten niet. Vooral in het voorjaar springen zulke overrijpe koolen, zonder zichtbare oorzaken, open. Rode en witte kool krijgen het eerst een beurt; groene en gele savoye kunnen nog wel een stootje verdragen.

Ook voor het binnenbrengen van kool is droog weer noodzakelijk, terwijl het als de kool bevroren is niet mag plaats hebben.

Uitgenomen in Noord-Holland, waar men zich op groote schaal op het telen en bewaren van kool toelegt en men daarvoor expresselijk gebouwde schuren aantreft, missen de meesten, vooral particulieren, een geschikte koolbergplaats. Hoewel lang niet zoo afdoende, kunnen we kool nog wel op andere wijzen door den winter helpen. We graven daarvoor op een droge plaats in den tuin gleuven in den grond, waarin we de kool met de krop naar beneden plaatsen, de uitgeworpen grond komt op de kool, zoodanig dat de stronken boven den grond blijven uitsteken.

De stronken worden dus niet afgesneden, wel worden ook de losse buitenbladeren verwijderd. Bij strenge vorst dekken we het geheel met afgevalven blad of een andere vorstwerende stof af. Ook hierbij is droog weder gewenscht en zorgen we, vóór het optreden van strenge vorst gereed te zijn.

Nog een derde manier kan worden toegepast, maar kan al evenmin als de voorgaande op den naam „goede” aanspraak maken. Men neemt de kool met den geheelen stronk, dus ook de wortels, uit den grond en hangt ze met den stronk naar boven, in schuren of kelders, op. In het voorjaar zien we echter, dat de stronken al spoedig uitloopen, wat niet anders dan ten koste van de kool zelf kan gebeuren.

Kardoen brengen we met omhulsel en al in veilige haven. We steken ze daartoe met den wortel uit den grond en planten ze in de bewaarplaats in een laag aarde opnieuw uit. We plaatsen ze zoo dicht mogelijk bijeen, zonder dat ze elkaar raken; dit laatste om het opdrogen te bevorderen en het schimmelen te voorkomen.

Ook bij *bleekselderij* zorgen we, dat ze, voor de vorst ons zulks geheel belet, in veiligheid is gebracht.

Ofschoon ze heel wat kunnen verdragen, wordt het toch tijd, dat we het glas over de *veeuwenplanten* brengen. Een enkele nachtvorst, al is het ook een stevige, hindert haar volstrekt niet, maar voor mogelijke slagregens willen we ze toch liever beschermen. Zoolang geen strenge vorst optreedt, luchten we nog dag en nacht, en wordt het eenmaal echt winter, dan vooral niet door te veel bedekking de planten verweeklijkt.

In *wortelbakken* en *-rijen*, waarin we in October de wortelen hebben uitgezaaid, planten we nu *kropsla* als tusschengewas. Voor hen die over voldoende glasoppervlak kunnen beschikken en de cultuur niet als middel van bestaan uitoefenen, keuren we deze gecombineerde teelt af. Zij toch kunnen beter een *kropsla* en wortelen in afzonderlijke bakken telen. Moet echter de opbrengst onzer bakken niet alleen de uitgaven dekken, maar bovendien nog een behoorlijke winst overlaten, dan dient er op de kleintjes gepast te worden en moet de cultuur op zeer intensieve wijze gedreven worden, d. w. z. er uithalen wat er uit te halen is. We planten daarom onder elke eenruiter 9 tot 12 slapplanten, die geogst moeten zijn voor de wortelen er te veel door zouden lijden. Met de bloemkool wachten we nog tot de volgende maand. Te vroeg aan den groei brengen van bloemkool onder glas heeft veeltijds *boren* ten gevolge. Onder boren wordt verstaan het ontijdig geboren worden van het kooltje, op een tijd, dat de plant nog geen voldoende blad gevormd heeft, om dat kooltje tot een behoorlijke grootte te brengen.

De *andijvie*, die nog te klein is om te worden opgebonden, leent zich het best om in een koude bak te worden overgebracht. We steken bij droog weer

de planten met den wortel uit en plaatsen ze, om ruimte te winnen, zoo dicht mogelijk, zonder echter elkaar te veel te raken, in den bak. Bij niet vriezende weer luchten we zooveel mogelijk en dekken niet voor het bepaald noodig is. De opgebonden andijvie laten we zoo lang mogelijk ter plaatse. Dreigt de nood, dan ook deze zoo vlug mogelijk in veiligheid gebracht.

J. C. MULJEN.

In den Fruittuin.

Kruisbessen snoeien. — Bescherming fijne fruitboomen. — Aardbeien.

Minder prettig is 't snoeien onzer kruis- of klapbessastruiken. Immers de scherpe stekels beletten ons 't flink aanpakken. Waar we overigens steeds gebruik maken van 't snoeimes, bij de kruisbessen bewijst een goede snoeischaar of sécateur groote diensten. 't Is zelfs niet verkeerd een paar oude glacé handschoenen op te zoeken, men kan de handen dan vrijer bewegen.

Gewoonlijk wordt er aan de kruisbessen slechts 't hoog noodige gesnoeid. Met een heggenschaar wordt er wat vorm aan gehouden, meer niet. Met den besten wil durft men zijn hand niet in den struik te steken, 't is één stekel al stekel. Waarom van begin af niet wat vorm aan den struik gegeven, waarom 't vruchthout niet geregeld gesnoeid, waardoor de kwaliteit der vruchten beter zou zijn en 't plukken geen bloeddruppels kost? Och, 't is maar een bessenstruik, nietwaar?

Waar de struiken van binnen te vol met hout zitten, zoo ga men er toe over met gewapende handen flink uit te lichten, zoodat de dikkere takken een 25 à 30 cM. uiteen komen.

Evenals bij de roode bes worden de uitloopers van uit den voet geheel weggebroken, waarvoor men in 't groot (Westland b. v.) speciale krabbers heeft. Men kan ook telken jare één flinke uitlooper laten doorgroeien en hem als gesteltak opleiden, om daarvoor een oude, kale tak weg te snijden. Zoodoende blijft onze struik meer jong, of beter nog, wordt hij niet oud. 't Beste is, zoo men op den struik een bepaald aantal hoofdtakken laat bezet met 't vruchthout. Wel mogen deze zoogen, gesteltakken zich eens splitsen, doch juist door zulks te veel toe te laten, wordt de struik te vol. Laat toch ook 't zonnetje in den struik schijnen, 't is en voor hem en voor u zelf 't beste.

Geeft de roode aalbes bij uitzondering vrucht op 't éénjarige gewas, bij de kruis- en zwarte bes is dit meer mode. De verlengenis ('t jongste gedeelte van een hoofdtak) wordt al naar de ontwikkeling en den ouderdom der struiken behandeld: hoe ouder hoe korter. Verder treffen we ook hier aan van die spoortjes, een 10 cM. lang. Deze laat men ongesnoeid, wijl deze ons de klapbessen geven. Steeds verlengen ze zich, zoodat 't onderste gedeelte kaal wordt. Dit moet gekeerd worden, we snoeien ze, zoo ze den derden winter ingaan, terug op een 10 cM.

of wel tot op „de kroon”, want hoe langer we met terugsnijden wachten, hoe minder kans, dat ze aan den voet nog uitloopen.

Er komen ook en vooral meer naar boven van die zware twijgen op voor, bijna gelijk aan de verlengenis. Nu moeten deze in den zomer ingepenen zijn geweest op een blad of 5, thans dienen ze tot op de kroon te worden weggenomen, opdat we aan den voet spoortjes krijgen.

De zwarte bes behoudt het langst haar blad. We snoeien haar daarom 't laatst en wachten daarmee tot de volgende week.

Half November kan 't al aardig of liever leelijk winteren. We herinneren ons nog hoe 't voor een viertal jaren den 27en November zoo streng begon te vriezen, dat van tal van aardbeien, vooral trekaardbeien, de bloeineuzen bevroren. We zijn dus op onze hoede.

Het grove fruit is volkomen tegen onze winters bestand; perziken en abrikozen willen gaarne een weinig besluit worden, voornamelijk tegen ijzel en sneeuw. 't Is niet direct de vorst, die hindert, maar wel zoo zich ijzel of sneeuw op de takken kan afzetten.

Alvorens tot dekken over te gaan, bespuit men de boomen in hun geheel, dus ook 't jonge hout met een dunne kalkpap door middel van den sprenkelaar of anders de kasspuit. Dit is niet alleen gewenscht voor te groote temperatuurschommelingen, maar ook ter beperking van de soms menigvuldige voorkomende „waterkanker”.

Bij een oog doet zich een bruine plek voor, soms zit 't oog er door ingesloten en bij een insnede blijkt 't dat 't hout ter plaatse dood is. Meerdere plekken doen zich op 't zelfde takje vaak voor en 't afsterven is daarvan 't gevolg.

Als dek materiaal doet 't loof van onze fijne den goede diensten. De takken worden niet te dicht oopen gebonden. Naarmate 't meer voorjaar wordt, vallen de naalden er successievelijk af. Rietmatten berooven den boom geheel 't licht en om deze er den geheelen winter vóór te laten is minder gewenscht.

Ook onze *aardbeien* verlangen gaarne ietwat beschutting. Tusschen jonge planten, pas dezen zomer geplant, strooit men turfstrooisel paardenmest, vooral aan den voet der planten en dekt ze verder af met dennetakken. Oudere planten beschut men met ruige paardenmest, men zorgt, dat de neuzen niet te veel onder den mest bedolven raken. Mocht men dezen zomer aardbeien gezaaid hebben, dan wordt over de jonge plantjes zoo mogelijk een raam gebracht of anders een goede bedekking aangebracht.

P. v. d. VLIST.

Ieder die 5 nieuwe abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuiniers, ontvangt gedurende één jaar dit blad gratis.

LEZINGEN EN VOORDRACHTEN.

Vruchtboomen in stadstuinen.

Vrijdag 8 Nov. hield de vereeniging van werklieden bij de gemeentebepantelingen „Tot Nut en Ondersteuning” te Amsterdam een vergadering, waarin als spreker optrad de heer J. L. Bouwer, tuinbouwkundige te Maarssen. Deze had tot onderwerp gekozen: „Wanneer verdient de aanplant van vruchtboomen in stadstuinen aanbeveling?”

In de eerste plaats constateerde de spreker het feit, dat bij vele tuinlieden, aan wie de beplanting van stadstuinen is opgedragen, de noodige kennis ontbreekt, om vruchtboomen goed te planten en te onderhouden. Dit werk toch wordt bijna altijd door den patroon aan zijne ondergeschikten opgedragen en dezen heeft het, behoudens enkele uitzonderingen, aan een degelijke vakopleiding ontbroken.

Hierin komt gelukkig te Amsterdam, evenals op vele andere plaatsen, verbetering, daar ieder, die wil, zich tegenwoordig op tuinbouwcurssussen of speciale cursussen voor fruitteelt in dit onderdeel van den tuinbouw kan bekwamen.

Gebrekkige planting en onderhoud heeft natuurlijk ten gevolge, dat de tuineigenaars niet de gewenschte resultaten zien, zoodat de lust om vruchtboomen te doen aanplanten, spoedig verdwenen is. Dat dit niet in het belang van tuinlieden en kweekers is, is te begrijpen, ofschoon er onder dezen nog wel zijn, die meenen, dat er voor hen het meest te verdienen valt, als de boompjes na een kwijnend bestaan van een paar jaar, maar dood gaan.

Was dit zoo, dan zouden zeker tuinbouwonderwijs en vakbladen, die particulieren onderrichten, maar zoo spoedig mogelijk opgedoekt moeten worden, om den bloei van den tuinbouw te bevorderen.

De ondervinding heeft het intusschen anders geleerd. Spreker weet bij ervaring dat vooral in de laatste jaren de meerdere kennis in deze het debiet van plantmateriaal sterk heeft doen toenemen, zoo zelfs, dat aan de vraag naar degelijke waar dikwijls niet voldaan kan worden door de kweekers, wijl hun voorraad uitgeput is.

Wanneer het wenschelijk zal zijn, in stadstuinen vruchtboomen aan te planten, dan moeten de tuinlieden dus zorgen, dat ze de noodige vakkennis bezitten. Vele eigenaars zullen dan gaarne een deel van hun sierheesters, wilde wingerd, klimop enz. door vruchtboomen willen vervangen. Deze eischen veel meer onderhoud, maar wordt dit later beloond door heerlijk fruit, dan zal die meerdere zorg ook grooter belangstelling wekken, want wat met moeite wordt verkregen, wordt het meest gewaardeerd.

Spreker behandelde vervolgens de planting. Vooral wordt hierbij gezondigd door veel te diep te planten. Daardoor komen de wortels in een vochtigen, kouden, zuuren en zuurstofarmen grond, zoodat ze langzamerhand stikken, schimmelen en rotten.

In stadstuinen, die dikwijls geen al te beste afwatering hebben, moet vooral ondiep geplant worden. De traditionele manier: een plantgat van een vierk. M., daarin eerst snoeisel, dan een kruiwagen mest, dan wat aarde, daarop de wortels uitspreiden, dan weer wat aarde, vervolgens nog wat mest, eindelijk het gat met aarde aanvullen, om ten slotte alles met den hak van de laars goed vast te trappen, werd door spreker om verschillende redenen afgekeurd.

Vooral de ondergrond en de wanden van het plantgat moeten goed losgemaakt worden ter wille eener goede drainage en gemakkelijke verspreiding der wortels buiten het plantgat. Het geheele terrein moet

men dus laten diepspitten, waarbij in den regel elke grondlaag op haar plaats moet blijven.

Nooit mag de boom natuurlijk in het grondwater komen te staan. Het planten op een klein heuveltje keurt spreker ook af, daar dit in den zomer te veel uitdroogt.

In tuinen, waarin slechts weinig zon komt, moeten geen vruchtboomen geplant worden; dit zou slechts teleurstelling opleveren.

Voor stadstuinen acht spreker de peer beter geschikt, dan de appel. Men kiese soorten, die opeenvolgend rijp zijn. De late soorten moeten de zonnigste plaatsen hebben, de vroegere kunnen het met een minder warme plaats doen.

Ook de vorm der boomen is van belang; kleine vormen op kweeonderstam zijn gewenscht.

Uit den aard' der zaak kon spreker den snoei slechts even aanroeren. Hij wees er alleen op, dat vooral de zomersnoei niet moet verwaarloosd worden, want door dezen kunnen fouten, bij den wintersnoei gemaakt, dikwijls nog goedge maakt worden.

De groei moet vaak getemperd worden, want de scheuten ontnemen den boom veel voedsel en belemmeren de knopvorming zeer. Deze toch is in den regel het gevolg van zwakte.

Tot nog toe wordt in stadstuinen het meest de waaiervorm aangeplant. Spreker acht deze vorm alleen voor steenvruchten geschikt, zoolang geen afdoend middel gevonden is, waarmee men de zoozeer gevreesde gomzichte kan beteugelen. Voor appel en peer is de waaiervorm niet de meest gewenschte, daar de snoei te moeilij is.

Vele eigenaars van tuinen verlangen veel hout, vooral in het hart van den waaiervorm en het valt den kweekers niet moeilijk aan dit verlangen te voldoen. De snoeier kan er dan evenwel nooit meer een goeden boom van maken. Maar de tuineigenaars willen het zoo, daar hun muur of schutting dan in enkele jaren geheel bedekt is, naar ze meenen.

Echter blijkt spoedig, dat de onderste takken in verval geraken en wegvallen, dat ze wel veel takken, maar weinig vruchten krijgen.

Wegens het vergoedde uur moest de heer Bouwer hier zijn voordracht afbreken, zeer ten spijt van zijn talrijk en aandachtig gehoor. De wensch van den voorzitter, dat de heer B. bereid gevonden zou worden om in eene volgende vergadering het onderwerp verder te behandelen, werd met algemeene instemming begroet. Welwillend stelde deze zich daartoe beschikbaar.

A. M. v. D.

CORRESPONDENTIE.

A. E. W. t. L. te Naarden. Dank voor uw photo en uw belangstellend schrijven. We achten het echter niet gewenscht daaromtrent weer een nieuwe bepaling in het leven te roepen, zullen evenwel uw raad in gedachte houden.

Wanneer u de juiste nummers van het door u aangehaalde tijdschrift kunt opgeven, zullen we uw antwoord aan den heer G. L. 't H. te B. alsnog opnemen. Zoo is het te vaag en te onzeker.

H. te Bloemendaal. Wegens plaatsgebrek kon het art. nòch in 't vorige, nòch in dit no., waarschijnlijk in 't volgende.

Aan uw verzoek wordt voldaan.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten aan een der drie Redacteurs.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Tuinarchitect, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruiff, Santpoort.

Vraag No. 398.

Kent u BROCHURE over CARBOLINEUM „PLANTARIUM”? Is dat reclame of is het een betrouwbaar merk? Kan die brochure in „O. T.” besproken worden?

O.

M.

Antwoord: We kennen de brochure Nettesheim nog niet, kunnen dus niet oordeelen. 't Ligt voor de hand dat zoo'n brochure met het doel, reclame, is geschreven. Ook Carbolineum „Plantarium” is ons nog onbekend. We gebruiken tot heden nog steeds onvermengde of zelf gemengde.

Een bepaald merk in ons blad te bespreken sluit op bezwaren. Misschien komen we binnenkort nog op dit onderwerp terug. Zie verder de gunstige aankondiging der brochure op blz. 270 no. 17.

J. C. M.

Vraag No. 399.

Ik heb een partijtje KNOLBEGONIA'S, welke ik den 11den November a.s. aan mijnen broeder, mede naar AFRIKA wil geven. HOE moeten deze daar BEHANDELD WORDEN, wat betreft de poot en rusttijden, daar in die streek (dicht bij Kaapstad), de z.g.m. winter begint, als bij ons de zomer aanvangt, hoewel die lage temperatuur, die hier in den winter gekend wordt, daar vreemd is; hoogstens wat nachtvorst en verder regen. Maar juist omdat ze daar eigenlijk opgenomen moeten worden in den tijd dat ze hier beginnen te bloeien, zou ik gaarne U. Ed.'s advies vragen, of dit ook invloed op den groei en bloei zou hebben; of het voor de knollen niet schadelijk en of het cadeautje de moeite van meenemen loonend zou wezen.

E. V.

J. H. B.

Antwoord: Ik kan niet anders zeggen dan: laat uw broeder het eens proberen! Het medenemen van wat Begoniaknollen is niet zoo'n groot bezwaar. De planten kunnen licht in den ongunstigsten tijd bin-

nen voortgekweekt worden, om ze dan later buiten uit te planten. Dat ze het er doen zullen, daar twijfel ik niet aan. Verpak de knollen in droog turfstrooisel of zaagsel.

v. L.

Vraag No. 400.

a. De zes BONTÉ KLIMOPSTEEKEN in 't voorjaar in een klein potje in tuinaarde met wat zaad gestekt, zijn toen ter tijd geworteld, maar groeien niet, ze zijn nog even klein als toen ik ze stekte, hoe kan ik den GROEI BEVORDEREN?

b. Van het hangplantje LAMIUM werden de geheele zomer heel veel BLADEN GEEL, wat kan de oorzaak zijn? ik geef nog al flink water.

c. Moet er in het NA- OF VOORJAAR VOOR DE ROZEN KALK door den grond gemengd worden?

Rotterdam.

Mej. A. H. V.

Antwoord: a. Zet er eens een glasstolpje over, dan zullen ze wel beginnen.

b. Dat is zoo niet te zeggen; het kan gebrek aan voedsel of te groote vochtigheid zijn. Daarin zal de oorzaak wel gezocht moeten worden, want de Lamiums zijn gemakkelijk te kweken planten. Snijd nu tegen het voorjaar de plant wat in en geef eens versche aarde. Giet ook alleen wanneer dat noodig is, d. w. z. wat meer als de plant in vollen groei is en spaarzaam in den winter. Zet de plant overigens zoo licht mogelijk. Schaduw verzwakt haar sterk.

c. Voor een kalkbemesting zijn de rozen zeer dankbaar. Kalk maakt den grond los, neutraliseert de zuren en maakt het aanwezige voedsel in den bodem voor opname door de planten geschikt. U kunt de kalk nu en den geheelen winter en in het voorjaar in den grond brengen.

v. L.

Vraag No. 401.

a. Vindt u dekken van STRUIKROZEN in een tuin op 't N.W. gelegen, waar dus 's winters weinig of geen zon komt, bij vorst, toch gewenscht? Ook al is bladaarde gebruikt in de gaten bij planting? Ook zoo bij de Crimson Rambler?

b. En Clematis?

Ik lees in 't laatst verschenen nummer iets over HOUTSKOOL en KALKBEHANDELING, bij deze laatste werd verwezen naar 't nummer van 18 Mei jl. Daar ik echter pas op deze jaargang ben ingeteekend, bezit ik dit No. niet. Kunt u daarover nog iets mededeelen of wat raad u mij te doen.

c. Welke perzik beveelt u aan tegen mijn muurtje waar flink zon komt 's zomers.

Rotterdam.

S. Sch. Jr.

Antwoord: a. Het is aan te bevelen alle rozen te dekken; de struikrozen kunt u dat doen door ze 40 cm. met grond aan te hoogen en de daardoor ontstane kuiltjes kunt u met mest vullen. Deze mest wordt in het voorjaar bedekt met de gebruikte aanhoogingsgrond en..... u vangt twee vliegen in één klap!

b. De Clematis behoeft niet gedekt te worden. Wat betreft de houtskool en kalk behandeling, diene dat in het nummer van 18 Mei jl. de heer Galesloot mededeelt dat hij met succes bij het planten van Clematissen gestampte houtskool en fijne kalk gebruikt.

Een uitstekende perzik is: *Précoce de Canada*.

J. K.B.

Vraag No. 402.

Ik heb in den tuin van mijn gehuurd huis staan een appelboom (goud reinet), een pereboom en een pruimeboom op 2,25 M., 2,5 M. en 3 M. afstand. Deze afstanden waren misschien voldoende toen de boompjes geplant werden; nu echter bevinden de takken al door elkaar te groeien. Indien ik deze boomen niet kan verplan-

ten en het mij toch ook begroot ze, of althans één, te laten omhakken, vrage: hoeveel mest en welke soorten moet ik op deze beperkte ruimte uitspreiden, om de tot nu toe vrij aardige vruchtbaarheid der boomen te behouden of te vergrooten. Van den appel heb ik plm. 3 schepel flinke appels geplukt. Van pruim ook flink. Van peer slechts 3 kleine peertjes.

Doorn.

J. H.

Antwoord: U vermeldt niet of 't hoog-, half- of laagstamboom zijn. In de beide eerste gevallen is de afstand veel te dicht en vooral voor een Goudreinette. Verplanten zal wel gaan, zoo de ouderdom (?) zulks toelaat. We zouden u raden, snoei de takken, die elkaar hinderen, weg.

Beschikt u over stalmest, zoo kunt u hiervan op die 10 vierk. M. een flinke kruidwagen uitstrooien en onderwerken. Kunt u beter kunstmest krijgen, strooi dan in 't vroege voorjaar 1½ kg. patentkali, idem superphosphaat en zoo de groei nu niet overdreven is, geef dan in Mei 1 kg. Chilisalpeter. Genoemde meststoffen werkt u met de schoffel of hark wat onder.

P. v. d. V.

Vraag No. 403.

a. Hoe is de naam van bijgaand HANG-PLANTJE? Komen er geen bloemen aan? Ik heb het al sedert enige jaren en het heeft nog nooit gebloeid.

b. Van welke plant zijn deze BOLLETJES afkomstig? Ik heb ze buiten opgegraven.

c. Wanneer kan ik ZAAD van ORCHIS INCARNATA ZAAIEN en hoe?

Amsterdam.

E. V.

Antwoord: a. Groene Tradescantia; in de kamer bloeien ze zelden; maar ze zijn toch wel in bloei te krijgen, door ze in voedzamen grond te zetten en veel water en zon te geven. De bloempjes zijn evenwel klein, wit, met 3 bloeublaadjes. Het takje dat u insloot was veel te zwak om te bloeien.

b. De bolletjes zijn van een soort look of wilde ui; welke soort kan ik aan de enkele bolletjes niet uitmaken, maar ik houd ze voor kraailook (*Allium vineale*).

c. Als de doosvruchten opengaan en dan op veeggrond; maar of u succes zult hebben, betwijfel ik zeer.

B. B.

Vraag No. 404.

Laurierblad met gele puistjes?
Culemborg.

D.

Antwoord: Het door u gestuurde Laurierblad zat vol Schildluis. Wanneer u zoo'n schildje omkeert en onder het vergrootglas beschouwt, ziet u een massa eitjes; bij andere zijn de luisjes al uitgekomen. Ik betwijfel zeer of de bladeren, zooals u er mij één zond, nog te redden zijn. Afknippen en verbranden zal 't beste zijn. De minder sterk aangetaste bladeren moeten met een spatelvormig houtje (lieft geen mesje) worden afgekrabd, d. w. z. de schildluizen losgemaakt. Daarna met zeep-sop afspoonen om de jonge luisjes te treffen en ten slotte met schoon water naspoelen. Mogelijk dat hier ook de insectendoodende vloeistof „XL-All“ kan baten; maar ervaring in dit opzicht heb ik niet.

B. B.

Vraag No. 405.

Zoudt gij mij 2 hoogstammen en 2 pyramiden (Peer) kunnen raden? (De noodige gegevens in bijgaand schrijven.)
Gelselaar.

H. D. J. B.

Antwoord: We raden u aan te nemen voor hoogstam: *Beurré de Mérode* (Double Philippe) en *Beurré Hardy*. De afstand van 5 M. is wel voldoende.

Voor pyramiden moet u nemen: *Clapp's*

Favourite en *Bonne Louise d'Avranches*. Is nu grond nogal vochthoudend, kies dan beide pyramiden op twee veredeld. Wij zijn geen vruchtbloemkweker.

P. v. d. V.

Vraag No. 406.

Wilt u s.v.p. in ons blad „Onze Tuinen“ eens eenige aanwijzingen geven om een kroonboom, *PRINCESSE NOBLE*, IN STAND TE KUNNEN HOUDEN. Dit jaar gaf de boom vrij aardig vrucht, maar de 4 voorgaande jaren al zoo goed als niets meer en vrees ik al lang, dat de boom het noodlot der Prinsessen Nobles zou moeten deelen. Een ruïne plaats, veel licht en lucht is alles zijn deel.

Middelharnis. Mevr. C. K.—v. d. Br.

Antwoord: Daar ik zonder uw boom te hebben gezien niet met zekerheid kan zeggen wat hem deert en zulks ook uit uwe mededeeling niet blijkt, blijft het raden en we zeggen 't u op den voorgrund, als we raden moeten, kunnen we de bal mislaan. De omstandigheden waaronder het bovengrondse gedeelte verkeert, zijn, afgaande op uwe mededeeling bepaald zeer gunstig te noemen. 't Moet hem dus ergens anders zitten, of in 't wortelgestel of in den grond. Niet onmogelijk is het dat uw boom te diep is geplant, of door grondverplaatsing als anderszins het wortelgestel te diep onder de oppervlakte is geraakt. In beide gevallen zou het aanbeveling verdienen den boom voorzichtig op te rooien en hem weer op nieuw planten. U behoeft niet te vreezen, dat een appelboom, ook al is deze 20 jaren oud door verplanten gemakkelijk dood zal gaan, de appelboom is een der boomen die hier zeer gemakkelijk tegen kunnen. Is de boom niet te diep geplant, dan zou het kunnen zijn dat de structuur van den grond niet gunstig is voor den boom. (Ik meen dat u daar zware kleigrond hebt) in dit geval zou ik u aanraden, eene flinke kalkbemesting te geven, geef dit thans en strooi ze zoover den kroon reikt zelfs nog minstens 1 M. daarbuiten een flinke laag, zoodat alles goed wit ziet met steenkalk, geef dan in 't voorjaar van elk 3—5 K G. Superphosphaat en Patent Kali, plus wat gier 1 à 1½ K.G. Chilisalpeter en we hopen, dat we het daarmede zullen hebben geraden, in elk geval zal 't hem goed doen.

J. A. K.

Vraag No. 407.

Ontvang mijn beleeften dank voor het adres der prijsecourant.

Wilt u zoo goed zijn NAAM en PLUKTIJD van deze PEER in „Onze Tuinen“ op te geven?

Ginneken.

Mevr. P.

Antwoord: *Beurré Clairgeau*, pluktijd half Oct; gebruik Nov. Een vruchtbare soort.

J. A. K.

Vraag No. 408.

a. Hoe moet de GYNERIUM AGENTUM BEHANDELD WORDEN, als in 't VOORJAAR de bedekking kan worden weggenomen.

b. Twee YUCCA'S GROEIENforsch, DOCH BLOEIEN heel ZELDZAAM.

Moeten die 's winters gedekt worden of in 't voorjaar afgesneden? Ik deed beide niet tot nog toe.

Winterswijk.

Mevr. I. W.

Antwoord: a. Als het winterdek weggenomen is, suijdt u al wat dor en ingestorven is uit de plant. Spit den grond er omheen wat om en geef, als de nieuwe groei zich heeft aangekondigd door de vorming van nieuwe bladen, een paar handen vol beenderenmeel en eens in de veertien dagen wat vloeimest; daarmede houdt u op als in den nazomer de bloempluimen zichtbaar worden.

b. Een weinig dekken met blad of turfstrooisel verdient alle aanbeveling, daar de planten van strengen vorst wel te lijden hebben. Afsnijden zou gelijkstaan met de planten bederven. Als de plantenorsch groeien, zullen ze nu wel gaan bloeien. Geef per plant eens een handvol beendorenmeel, luentig om de plant gestrooid en met de hark ondergewerkt. Uw andere vragen heb ik naar een onzer medewerkers doorgezonden.

v. L.

Vraag No. 409.

Bij het afhalen en neerleggen van een **OUDE WILDEN WINGERD**, wat gebeuren moest omdat het huis werd geschilderd, is een der oude stammen **GEKNAKT** en zowat halfweg doorgebroken. Tegen inregeren is de wonde plek bedekt met een lap zeildoek. Is het mogelijk om met was, of iets anders de wonde te heelen, terwijl de stam daar rustig ligt, of moet de stam afgesneden worden? Het zou zoo erg jammer zijn. En wanneer moet de wingerd weer worden opgezet? Zoodra mogelijk na het schilderen of in het voorjaar?

Wapenvelde. Anna W. J. B.

Antwoord. Of de gebroken plaats nog weer vergroei kan, hangt van de wonde af. Is het hout afgeknapt, dan is het watertransport (met daarin opgeloste voedingszouten) verstoord en moet het daarboven geplaatste deel sterven. Is het hout slechts geknakt, dan kan de zaak wel weer terecht komen, als u terstond weer den oorspronkelijken stand geeft en met een stevigen stok spalkt. Is er een open wond, dan is dichtsmeren met etwas — desnoods klei, die echter bij u wel moeilijk te bekomen zal zijn — wel goed; en dan nog is een bedekking met stroo, houtwol, oud papier enz. wel goed tegen de vorst. In April of Mei zou u aldus grooten kans hebben, dat de wingerd het haalde. Thans..... ik vrees er voor.

B. B.

Vraag No. 410.

Zoudt gij mij, als abonné van „Onze Tuinen”, ook kunnen en willen zeggen de **NAMEN** van:

a. De **LINDE** met **INGESNEDEN BLADEREN**.

b. Den **GEDOORNDEN BESSENDERGENDEN BOOM** met glanzende bladen; ik kan ze niet determineren. Is dit niet voldoende, dan zal ik u het volgende jaar bloeiende exemplaren zenden. Als het geslachtsnamen zijn die niet in *Heukels* staan, liefst ook met den familienaam en den auteur.

c. En weet u ook den naam van een boom van ca. 4 Meter, met de allures van een vlier, maar de bladeren zijn dubbel samengesteld: hierachter de teekening.

Doesburg. Dr. J. Br.

Antwoord: De naam van de boom waarvan u mij de takjes zond, zijn: a. *Tilia platyphyllos asplenifolia*.

b. *Crataegus erus galli* S.

c. Wat betreft de andere boom, kan het niet mogelijk zijn dat het een *Sambucus* is, daar, volgens uw tekening, en de beschrijving daarmede niet overeenkomen.

Wel komt het bij *Sambucus* voor dat naast de vinblaadjes nog nevenblaadjes gevonden worden, o. a. bij *Samb. nigra pyramidalis*, doch met de bladstelen 90 cm. lang zag ik nog nooit, zelfs bij den sterksten groei niet.

Kan het soms een *Dimorphanthus mandschuricus* zijn? In dit geval moeten stam en de weinige zijtakken zeer dik zijn en met stekels voorzien.

De bladen kunt u niet meer zenden denk ik. Die zijn reeds vroeg weg.

LEON A. SPRINGER.

MEDEDEELINGEN.

Paddestoelen-tentoonstelling te Zeist.

Ook Zeist heeft zijne paddestoelententoonstelling gehad.

Door den heer Van Berk, apotheker aldaar, is eene verzameling van meer dan honderd soorten bijeengebracht, meest alle in de Zeisterbosschen gevonden.

Met belangstelling hebben wij de smaakvol gerangschikte collectie bekeken en ons geschaamd, dat wij, hoewel natuurlijefhebbers, toch nog zoolals een Hans-kijk-in-de-lucht rondloopen. Het aantal paddestoelen, dat wij nooit gezien en niet in deze bosschen vermoed hadden, was zeer talrijk.

De tentoonstelling is volkomen geslaagd en het streven beloofd; zij trok zeer vele

bezoekers en was de belangstelling dan ook overwaard.

X.

Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde.

Afdeling Utrecht en Omstreken.

De buitengewone algemeene vergadering der afdeling Utrecht, bijeengeroepen Zaterdag 9 November 1907, om te voorzien in de vacature, ontstaan door het bedanken van den voorzitter, heeft met algemeene stemmen benoemd tot voorzitter der afdeling en tot voorzitter der tentoonstelling van *Chrysanthemums*, welke thans gehouden wordt te Utrecht, den heer jhr. F. van Reenen, welke beide betrekkingen door den heer Van Reenen zijn aanvaard.

ADVERTENTIE.

Santpoort. Vruchtboomkweekerij „Pomona”.

JAC. P. R. GALESLOOT & Co.

Kantoor Damrak 93, Amsterdam.

Telefoon 4328.

Wegens plaatsgebrek belangrijke prijsvermindering.

Aanleg van tuinen door geheel Nederland. (172)

Bloemen- en Gazonmest

kost, netjes verpakt in busjes met gebruiksaanwijzing en een glaasje voldoende voor een Liter water, franco thuis:

Proefbusjes f 0.50; bv. 1 KG. f 1.—; 1½ KG. f 1.25; 2 KG. f 1.50; 2½ KG. f 1.75; 3 KG. f 2.—; 4 KG. f 2.50; 5 KG. f 3.—.

Wederverkoopers genieten korting.

Mij. tot Verkoop van Hulpmeststoffen.

OPGERICHT 1893 TE DORDRECHT.

Verder alle soorten Meststoffen voor Land- en Tuinbouw. (116)

Sprenkelaars Systeem „Vermorel”, poeder voor Bordeauxsche pap, Kopervitriool enz.

Vraagt inlichtingen en prijsopgaven.

Zeer geschikt voor Dame.

In een jonge maar bloeiende **Bloemisterij en Kweekerij in Noord-Brabant** wordt gezocht een **Medewerkend Vennoot met f 10,000 Kapitaal**. Voldoende bestaan verzekerd. Voor huiselijk verkeer in nette Familie kan worden gezorgd. Brieven onder motto „Bloemisterij” aan het Algemeen Advertentie-Bureau A. DE LA MAR Azn., Amsterdam. (170)

(122)

Geïllustreerde prijscourant op aanvraag gratis verkrijgbaar.

Groenewegen & Zoon

Boomkwekers — Tuinarchitecten

DE BILT bij Utrecht.

Aanleg van TUINEN, PARKEN, ROSARIUMS, VRUCHTENTUINEN, BOOMGAARDEN, enz.

BOOMKWEKERIJEN
40 Hectaren zandgrond.

Tot een bezoek wordt beleefd uitgenodigd.

De nieuwe prijscourant is op aanvraag gratis verkrijgbaar. Bij de aanvraag vermelden: Ingevolge annonce „Onze Tuinen.” (158)

Koninklijke Vruchtboomkweekerij „Pomona”, JAC. P. R. GALESLOOT.

Naaml. Venn.: „Flora en Pomona”. Boomkweekerij en Rozengarde te Schoten bij Haarlem.

De Kweekerij is ruim voorzien van goed gekweekte **Vruchtboomen, Rozen, Heesters enz.** Aanleg van Stadstuinen, Buitenplaatsen en Vruuchtentuinen door het geheele land. Catalogus en inlichtingen bij den Commissaris JAC. P. R. GALESLOOT, 75 Van Eeghenstraat. en bij den Directeur J. J. KRUIFF, te Santpoort.

Let op het juiste adres te Amsterdam. Er is maar één JAC. P. R. GALESLOOT in Nederland bekend, ruim 40 jaren in het vak werkzaam. (171)

BESTELT uwe noodige **Bloembollen** (Hyacinten, Tulpen, Crocus, Narcissen, enz.) bij **J. E. C. VERNOUT**, „Congres van Flora”, Plein 22, **Haarlem**.

Uitgebreide, geïllustreerde Prijscourant op aanvraag te bekomen.

(130)

H. COPIJN & Zoon,

Boomkweekerij en Tuin-architectuur.
GROENKAN bij UTRECHT.

Uitgebreide collectie Vruchtboomen, Coniferen, Sierheesters,
Rozen, Vaste Planten, Nymphaea's, etc.

Geïllustreerde Catalogus wordt op aanvraag franco toegezonden. (135)

ROZEN

GRATAMA.

Koninklijke Rozenkweekerij
GEBRs. GRATAMA & Co., Hoogeveen.
Prijscourant verkrijgbaar. (145)
Handel in Turfstrooisel.

NETWERK,

ter beveiliging van **Bloemen, Vruchtboomen en Planten**, levert in alle gewenschte maten van 30 cents af per vierk. M.

TJ. VELTHUIJSEN,

Fr. Hendrikplantsoen 88 en 15, Amsterdam.

Fabriek van alle soorten **Vischnetten** van zijde, katoen, hennep en linnengarens. (9)

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR

MONIER-WERKEN

AMSTERDAM.

DIRECTEUR
* **CEMENT-IJZERWERKEN.** *

J. N. Landre

= OMVAL JAAGPAD 53.

(32)

Telefoon 3928.

Onoverschatbaar doelmatig voor
Land-, Tuinbouw & Industrie.

Het teren van een schutting met

Prijs fl. 35. — en hooger.

Stephan's „Fix”.

B. J. RUBENS & Co., Amsterdam.
Vraagt Prospectus No. 1923. (161)

J. J. THOOLEN,

heeft in uitstekende kwaliteit voorhanden **BLOEMBOLLEN** voor Tuin- en Kamerversiering, welke tegen de volgende prijzen worden aangeboden.

Bestellingen boven f 2.50 franco. Emballage vrij.

Het geheele voorjaar een bloemenpracht in den tuin.

Den geheelen winter en het geheele voorjaar een bloemenschat in huis.

Eerste kwaliteit gegarandeerd.

Opgericht 1881.

	p. 12	p. 100
Hyacinten in verschillende kleuren gemengd.	f 0.50	f 4.00
Hyacinten lila één soort	„ 0.50	„ 4.00
Hyacinten donker blauw één soort	„ 0.50	„ 4.00
Hyacinten wit één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinten rood één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinten geel één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinten 12 soorten in verschillende soorten, rood, wit en blauw naar mijn keuze	„ 1.20	„ 9.00
Tulpen enkele vroege in verschillende kleuren	„ 0.16	„ 1.20
Tulpen enkel wit één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen enkel rose één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen enkel geel één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen in Mei bloeiende, gemengd	„ 0.15	„ 1.00
Tulpen dubbele vroege in verschillende kleuren	„ 0.16	„ 1.20

	p. 12	p. 100
Tulpen dubbel wit één kleur	„ 0.30	„ 2.40
Tulpen dubbel rose één kleur	„ 0.28	„ 2.00
Tulpen dubbel geel één kleur	„ 0.28	„ 2.00
Scilla Siberica blauw	„ 0.15	„ 1.00
Iris hispanica in verschillende kleuren	„ 0.15	„ 1.00
Iris anglica gemengde kleuren	„ 0.15	„ 1.00
Fritillaria meleagris (Kievits-eitje)	„ 0.20	„ 1.60
Narcissen enkele gemengde kleuren	„ 0.10	„ 0.80
Narcissen trompetbloemige gemengd	„ 0.16	„ 1.20
Narcissen dubbele gemengd	„ 0.20	„ 1.60
Narcissen twee kleurig bloeiend	„ 0.25	„ 2.00
Narcis Leeds stervormig	„ 0.08	„ 0.60
Narcis Mrs. Langtry wit	„ 0.16	„ 1.20
Sneeuwklokjes enkele	„ 0.16	„ 1.20

(129)

Otto Schulz,

Bussum. Tuin-architect.

(28)

GRONDBORINGEN
voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM

(14)

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum der Provincie verschijnende

Heerenveense Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

INHOUD.

De Veelarige Duizendknoop, door J. K. B.
Oms Gouden Tientje.

Tentoonstellingen.

Chrysanthemumtentoonstelling - Utrecht.

Oms Tuintje.

Het Natuurtuintje, door J. L. v. Eijndhoven.

Roode Spin.

Mieren.

Bloementuin.

Cobaea scandens, door v. L.

Scilla campanulata en S. nutans, door J. J. Kruijff.

Varens in den tuin I, door J. K. B.

Fruittuin.

Frambozen II, door J. A. Kors.

Gent en de Geutsche culturen, IV, door W. Lodder.

De Wilde Flora.

Najaarsexcursie, door Dr. A. J. M. Garjeanne.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuyn, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Lezingen en Voordrachten.

Vruchtboomen in Stadstuinen, door A. M. v. D.

Correspondentie.

Vragenbus.

Paddestoelententoonstelling te Zeist.

Ned. Mij. v. Tuinbouw en Plantkunde, afd. Utrecht.

Advertentiën.

CARBOLINEUM-PLANTARIUM

is het beste bestrijdingsmiddel
van plantenziekten, veroorzaakt
door Zwammen, Insecten en
Parasieten van welken aard ook.

Vraagt gratis Brochure.

EDUARD NETTESHEIM,

VENLO.

(143)

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vliet, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

HELENIUM AUTUMNALE SUPERBUM.

Bijgaande eene foto van eene vaste plant, die ons reeds sedert jaren groot genoeg verschaft en op grooten afstand direct in het oog valt.

Deze prachtige *Helonium* is in Maart 1903 geplant in het gazon van onzen geometrischen tuin, waar ze den geheelen herfst een prachtig effect maakt.

„Onze Tuinen” van 28 Juli 1906 beschrijft haar zeer juist als volgt:

„Een winterharde plant, die 1½ M. hoogte bereikt en zich vooral sterk aan de bovenste helft van den stengel vertakt, zoodat een plant met één stengel aan een kruidachtig boompje herinnert, maar dan een boompje, beladen met honderden bloemen, die 4 c.M. in doorsnede zijn. De zacht geel gekleurde straalbloemen zijn zeer breed en getand en wij kunnen haar gerust eene verbetering noemen van de soort. Van de Bloemen- en Plantencommissie ontving zij indertijd een certificaat 1^e kl.

Ons exemplaar is echter veel grooter geworden, hoogte 2.80 M., vlucht om den kroon 1.80 M., aan den voet 0.60 M. Om hare reusachtige afmetingen duidelijk te doen uitkomen, hebben wij er een kruiwagen, gewoon model, met kurkschors bekled en gevuld met bloemen

HELENIUM AUTUMNALE SUPERBUM.

(Orig foto „Onze Tuinen”; 1e prijs [a] Septemberprijsvraag.)

en vaste planten ter hoogte van 1.50 M., naast geplaatst; het hek van rasterwerk,

dat er achter staat, is 1.20 M. hoog.

De plant is volkomen winterhard en vereischt geen bedekking; reeds vroeg in het voorjaar loopt zij uit en heeft een frisch, donkergroen blad.

Zij staat op het Noorden, geheel vrij en wordt inwendig gesteund door 4 stevige, buigzame stokken, die aan touwen verbonden zijn. De stengels worden op ca. 1 M. — en later nog op ca. 2 M. — hoogte, ieder afzonderlijk, met raffia aan deze dwarstouwen vastgebonden, doch uitwendig is niets daarvan te zien. Door de enorme vlucht vat de plant natuurlijk zeer veel wind, doch door deze behandeling buigt ze als het riet mede en blijft jaarlijks tot aan de vorst steeds in prachtige conditie.

In 't vroege voorjaar worden de graszoden rondom verwijderd, de aarde (duinzand met veen) flink omgespit en bemest met oude koemest, terwijl ze later maandelijks flink gegierd wordt.

Aan deze afbeelding, die voor zich zelf spreekt, nog eene verdere aanbeveling toe te voegen, mag overbodig geacht worden.

Bloemendaal.

F. HECKMAN.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

Zie de voorwaarden ter mededinging en de thans uitgeschreven prijsvraag in no. 18.

De Chileensche Den. *Araucaria imbricata*.

Zoover de boomgrens reikt, naar het Noorden en het Zuiden onzer planeet, of naar boven op de bergen, vindt men vertegenwoordigers van de belangwekkende groep der *Coniferen* of Kegeldragers, ook als Naaldbomen bekend, die in verschillende soorten over bijna de gansche aarde zijn verspreid.

De meeste soorten komen echter in de noordelijk gematigde luchtstreken voor, waar zij dikwijls de physische van het landschap bepalen, door de vorming van uitgestrekte bosschen.

In de tropen bewonen de *Coniferen* meer de hoogere gebergten en daaronder zijn soorten die een beperkt groeigebied hebben.

Tot dezulke behoort o. a. de *Araucaria imbricata*, die tusschen 36—48° zuiderbreedte, op de bergen van het zuidelijk deel van Chili, groote wouden vormt. Behalve misschien op de vochtiger plaatsen, zijn die bosschen vrij open. De boomen worden van 30 tot 40 meter hoog en zijn dan over de grootste lengte van den stam geheel kaal, evenals dat bij onze dennen het geval is als zij ouder worden.

't Zijn overigens vreemdsoortige gewassen, die Chileensche Dennen! Ze herinneren ons aan de vegetaties uit voorhistorisch tijdperken, toen *Lepidodendrons* en *Sigillaria's* het landschap beheerschten. Trouwens in zeer oude aardlagen, o. a. uit het steenkool-tijdperk, komen reeds verwante soorten voor, die ons tegelijkertijd doen zien, dat weleer ook het Noordelijk halfond met *Araucariabosschen* moet bedekt zijn geweest.

Het Zuidelijk halfond schijnt voor groote, diepingrijpende veranderingen gespaard te zijn gebleven en dat de zuidelijke flora's tot de oudste onzer aarde behooren, is bekend.

Zoo mogen we dan in de *Araucaria*

imbricata een vertegenwoordigster zien van een vroegere vegetatieperiode en dat maakt de plant voor ons zeker nog interessanter als ze op het eerste gezicht al is.

De *Araucaria imbricata* is een twee-huizige plant, d. w. z. een plant wier mannelijke en vrouwelijke bloemdeelen op afzonderlijke exemplaren voorkomen, zoodat voor de vorming van zaden altijd de invloed van een mannelijk exemplaar noodig is.

Die zaden zijn eetbaar en hebben een amandelachtigen smaak. Voor de bewoners van zuidelijk Chili vormen ze een belangrijk voedsel. Tevens leveren de boomen een goed timmerhout, waardoor hare aanplanting voor het warme gedeelte van Europa van belang kan zijn. In het zuiden van Engeland en de kuststreken van Zuid-Europa, waar ze veelvuldig als parkboom wordt aange troffen, houdt ze het des winters buiten zonder bedekking uit.

Ten onzent wordt de *Araucaria imbricata* enkel als sierplant gekweekt, maar winterhard is ze hier niet en op rijpe zaden behoeven we niet te hopen. Alleen in kassen die hoog genoeg zijn om er volwassen exemplaren in te herbergen zou het misschien gelukken, maar dan nog zou het toeval moeten dienen dat tegelijk met de vrouwelijke plant juist ook een mannelijk exemplaar bloeide.

De Chileensche Den wordt dan ook uit geïmporteerd zaad opgekweekt of wel door enting op de wortels van oudere exemplaren vermenigvuldigd.

Als sierboom is de Chileensche Den een plant van groote waarde. Aanstands valt ze op door haren regelmatig bouw; de dichtbebladerde takken staan horizontaal uitgespreid in gelijkmatige kransen om den eveneens bebladerden stam. De donkergroene, glanzende bladeren, of wil men naalden, zijn in een dichten spiraal om de takken en den stam geplaatst, als dakpannen elkander gedeeltelijk bedekkend (*imbricata* = dakpanvormig). Ze zijn hard en stijf en scherp en wie er eens kennis mede gemaakt heeft zal dit niet licht vergeten.

Als de planten ouder worden, verliezen ze dikwerf de onderste kransen, maar met eenige zorg kan men dat langen tijd voorkomen. Onder aan den stam vallen de naalden echter allengs af, wat aan haar sierlijk voorkomen evenwel geen schade doet als de takken maar behouden blijven.

Oude exemplaren krijgen een eenigszins ander voorkomen. De kroon wordt dichter en de top wordt meer bolrond, terwijl de onderste takken naar de aarde neigen of langs den stam neerhangen. Zoo herinner ik mij dat een kleine twintig jaar geleden op het landgoed „Endegeest” bij Leiden een *Araucaria imbricata* stond, die verscheidene meters hoog was.

De plant stond in den vollen grond op een beschutte plaats, omringd door hoog geboomte, wat ongetwijfeld de oorzaak is dat eerst de strenge winter van 1890 een eind aan haar leven maakte.

Die boom had een smallen kegelvorm en al hare takken, op een paar

der bovenste kransen na, hingen langs den stam naar beneden.

Op de foto (pag. 323) ziet de lezer een nog jeugdig exemplaar in kuip gekweekt, die een heel ander voorkomen heeft.

Men kan den fraaien, regelmatigen, krachtig-uitgespreiden stand der takken heel duidelijk zien en ook, dat de stam over bijna de geheele lengte met de stekelige bladeren dicht is bedekt.

Deze plant wordt alle jaren in een koude kas overwinterd en in het voorjaar met de andere koude-kasplanten gelijktijdig naar buiten gebracht.

Men moet er op bedacht zijn de *Araucaria imbricata*, evenals trouwens alle soorten van dit geslacht, op een zoelen, liefst eenigszins vochtigen dag naar buiten te brengen en haar den eersten tijd in de schaduw te houden. Anders loopt men gevaar dat de takken zullen verbranden en bruin worden, wat nimmermeer te herstellen is.

Exemplaren die in den vollen grond staan, moeten in het najaar goed ingepakt worden, hetzij dat men er een bedekking van riet of stroo of wel een houten huisje om heen brengt.

Maar het ligt voor de hand, dat met de toenemende ontwikkeling der plant ook het dekmateriaal steeds vergroot moet worden, wat op den duur nog al kostbaar wordt. Men heeft echter wel het voordeel, dat de planten zich krachtig kunnen ontwikkelen en sterk en gezond zullen blijven. Maar het gevaar van bevriezen of van het insterven van enkele takken blijft in strenge winters altijd bestaan. Daarom is het veiliger de Chileensche Den in een kuipje te kweeken en als oranjerie-plant te behandelen, d. w. z. haar des zomers buiten te zetten, maar des winters op een niet te donkere, vorstvrije plaats over te houden.

Zoo heel snel groeit de *Araucaria imbricata* trouwens niet, zoodat men haar op deze wijze jarenlang kan behouden.

v. L.

Varens voor den tuin.

II.

De Adelaarsvaren doet maar weinig in schoonheid voor de Koningsvaren onder en is dan ook zonder eenigen twijfel een van onze schoonste inlandsche varens, die vroeger in de omgeving van Utrecht herhaaldelijk gezien werd, wat, helaas! thans niet meer het geval is.

Met onze Weegbree — *Plantago major* — is de Adelaarsvaren, *Pteris aquilina*, een van de meest verspreide gewassen. Zij groeit zoowel in de bosschen van Zeist als van Lapland, zij garneert de wouden van Canada even gracieus als van Nieuw-Zeeland en ontbreekt op de Kanarische Eilanden niet. En wat hoest eigenaardig is: zij groeit even goed in de volle zon als in de schaduw, althans daar waar zij het naar haar zin heeft. Wij hebben tusschen haar gelopen dat zij flink boven ons hoofd uitkwam en ook dat zij onze knieën niet bereikte. Dat is dus nog al uiteenlopend.

In den Kaukasus moet zij een hoogte

bereiken van ruim 4 meter, terwijl men op de Kanarische Eilanden de wortelstokken gebruikt voor voeding. Wij hebben de *rhizoma* (wortelstok) nooit geproefd, maar meermalen voor anderen doorgesneden om het Duitsche rijkswapen, den dubbelen Adelaar te laten zien. 't Is niet zoo heel duidelijk, maar met een weinig fantasie is het toch wel te zien, vooral als men het

liger kunnen verkoopen. De asch van de gedroogde en verbrande plant zou vooral tot verschillende gebruiken nuttig kunnen zijn, daar zij meer loogzout bevat, dan eenig hout, en dit ook van geheel anderen aard is dan van andere planten. In Engeland maakt men er ballen van, die aldaar in plaats van zeep of ander loogzout, in linnenbleekerijen gebruikt worden, in

is. Ook de stand is verschillend, de steriele bladeren vormen te samen een roset en liggen bijna op den grond, terwijl de fertiele het midden innemen en rechtop staan. Dat heeft natuurlijk dit groote voordeel, dat de rijpe sporen gemakkelijker verspreid worden.

Het „Dubbelloof” is zeer bescheiden, maar toch zien wij haar gaarne en vooral daar waar de ruimte te wenschen overlaat is zij op haar plaats.

Onze kweekers zouden haar zeer goed als een potplant kunnen gebruiken en kunnen de bladeren bij de bloemschikking dienst doen.

Even verspreid als de Boomvaren is ook de Mannetjesvaren, Adderruit en hoo men deze plant, die op sierlijke wijze onze slooten siert, ook noemen mag. In de kruidkunde heet zij thans *Polystichum Filix-mas* of ook wel *Lastraea Filix-mas*, terwijl zij vroeger ook bekend was als *Aspidium* of *Polypodium Filix-mas*. Men vindt haar zeer algemeen in boschachtige streken en het wil ons toeschijnen dat zij bij voorkeur op vochtige plaatsen groeit, waar het zonnetje haar bijna of niet kan begroeten. Ongetwijfeld is het een van de schoonste inlandsche varens, die iedereen tuin tot sieraad strekken kan. Haar bladsteel is met bruinachtige schubben bezet en kort, zoodat de plant niet hoog wordt. Het loof is in zijn omtrek lancetvormig-langwerpig, enkel gevind, met diep vindeelige blaadjes en gekar telde slippen, zonder stekelpunten.

De plant vormt een roset van bladeren, welke laatste organen in het oog vallen door de bijzondere zachte groene kleur, waardoor zij gekenmerkt zijn. Alleen door de kleur halen wij ze uit een groot aantal andere uit.

Van deze soort bestaan een aantal verscheidenheden, waarvan wij er ééne willen noemen, n.l. *Polystichum Filix mas cristata*; zij onderscheidt zich van de type doordat de bladeren aan den top kamvormig ingesneden zijn, wat aan het geheel een bevallig voorkomen geeft. Voor den winter is zij iets gevoeliger en doet men verstandig haar in het najaar te dekken met afgevallen bladeren. Trouwens, wij dekken al onze varens, zooals dat in de natuur ook gebeurt en laten ook het loof aan de plant zitten tot in het voorjaar, wanneer er alles ondergespit wordt.

Den nieuwsgierigen lezer hooren wij zeggen: als er een Mannetjesvaren bestaat, dient er ook een Wijfjesvaren te zijn en zoo is het; wij zullen ook aan haar de noodige aandacht schenken.

Het Wijfjesvaren of Varenwijke, *Athyrium Filix-femina*, groeit ook op vochtige, beschaduwde plaatsen en onderscheidt zich van de vorige, door dubbel gevinde bladeren en een meer voller voorkomen van de geheele plant. Een ander onderscheidingskenmerk bestaat hierin, dat men bij de Mannetjesvaren de sporen in ronde, door een schildje gedekte hoopjes vindt, terwijl die bij de Wijfjesvaren kleine streepjes vormen en gedekt zijn door een duidelijk gewimperd dekvliesje. Het aantal verscheidenheden van deze is legio en het zou ons niet

Chileensche Den (*Araucaria imbricata*.)

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

onderste gedeelte van een bladsteel schuin doorsnijdt.

Wanneer zij het overigens naar den zin heeft, groeit zij even goed in de volle zon als in de schaduw, wordt daar zelfs min of meer een lastig onkruid, waar tegenover staat, dat wij ze wel eens geplant hebben dáár waar wij meenden dat zij op haar plaats was, doch waar zij er voor bedankte om ook maar één enkel blad te maken. Een liefhebber van rozen vroeg ons eens wat of toch „bracken” waren, waarmede men in Engeland de rozen dekte; na lang zoeken konden wij hem antwoorden: „bracken” is het gedroogde loof van varens, v.n.l. van *Pteris aquilina*.

In het zesde deel van de „Flora Batavae” van 1828 vinden wij eene natuurgetrouwe afbeelding van deze varens, waarbij vermeld wordt, dat het leder door middel van deze plant zeer wel bereid kan worden, in het bijzonder worden de schapen- en geitenhuiden daardoor tot dat soort van leder bereid, hetwelk men Korduaan noemt. De boeren kunnen het gebruiken in plaats van koornstroo, dat zij voordee-

de plaats van soda en potasch tot het maken van schoon glas.

Volgens Haller en Tessier wordt van den wortel door behoeftigen zeker brood bereid; ook dient het loof dikwijls voor het vullen van matrassen, en daarvoor lijkt het ons bijzonder geschikt.

Wie deze varens wenscht, kan haar dadelijk bestellen en direct planten in een lossen vochthoudenden en humusrijken grond. Men verwacht bij de ontvangst geen pol maar veeleer eenige zwart uitzienende wortelstokken, die men op een schaduwrijke plaats 10 c.M. diep in den grond legt.

Blechnum Spicant, Dubbelloof, groeit veelvuldig aan beschaduwde slooten en wordt ook wel een enkelen maal in tuinen aangetroffen. Het heeft den naam van „Dubbelloof” te danken aan het feit, dat de bladeren nog al van elkander verschillen. Wij vinden n.l. bij deze varens *steriele* en *fertiele* bladeren; het steriele blad, het onvruchtbare dus, is veel breeder dan de bladeren, waarvan de onderzijde door duizenden sporen bedekt is en daardoor veel smaller

moeilijk vallen er eenige dozijnen te noemen, maar dat doen wij niet.

Onoclea sensibilis behoort in Noord-Amerika thuis en kan het ook in ons klimaat goed vinden. Zij groeit bij voorkeur op vochtige gronden en is niet bang voor wat zonneschijn.

Hoewel de groeiwijze niet bijzonder sierlijk is te noemen, is haar loof van dien vorm en kleur, dat zij daardoor in een groep moeilijk gemist kan worden. Op de buitenplaats „Vollenhoven” te De Bilt groeit zij in een lichten zandgrond goed.

Struthiopteris germanica hebben wij ook wel eens hooren noemen: Duitse Vogelnevaren, waarschijnlijk naar aanleiding dat zij veel in Duitschland voorkomt en dat de bladeren bijna loodrecht op den bladsteel staan en zij te samen en in vereeniging een nest vormen. In het najaar ontwikkelen er bladeren in dit nest, het hart van de plant, die daarop allerminst gelijken. Bij nadere beschouwing blijken dat echter vruchtbare bladeren te zijn, die gedurende de wintermaanden blijven en dan zelfs zeer decoratief uitkomen. Meermalen werd ons gevraagd: „Wat zijn dat toch voor dingen, 't zijn net pluimen, donkerbruin gekleurd, daar en daar staan ze.

Aan den Velperweg zagen wij 't vorige jaar tusschen een rotspartijtje eenige van die bladeren staan en inderdaad zij stonden daar zeer aardig.

Venushaar kent iedereen als een kasplant, dat er echter een Varen is van dien naam, ook voor den tuin geschikt, is verre van algemeen bekend. Wij bedoelen de in Noord-Amerika groeiende *Adiantum pedatum*, dus het Venushaar met voetvormig loof. Zij groeit niet zoo wild als de anderen en wordt ook wel in potten gekweekt. Zij moet een beetje op zich zelf staan, anders verliest men haar gemakkelijk uit het oog en zijn wij haar kwijt voor dat wij er erg in hebben.

Osmunda Claytoniana kweeken wij al jaren naast de Koningsvaren, *Osmunda regalis*. Deze varen is in hooge mate interessant, omdat de hartbladeren gedeeltelijk vruchtbaar, gedeeltelijk onvruchtbaar zijn, terwijl de toppen altijd steriel zijn en dus een contrast vormen met de Koningsvaren. 't Is eene plant, die zich elken zomer krachtig ontwikkelt en een mooie blijgroene plant vormt.

Osmunda gracilis, *Polystichum aculeatum*, *Polypodium Dryopteris* en *Asplenium laciniatum* verdienen eveneens als mooie varens voor den kouden grond genoemd te worden.

Ten slotte noemen wij nog de *Scolopendrium vulgare*, die groen blijft en waarvan ongeveer vierhonderd verscheidenheden bestaan. J. K. B.

Ieder die 5 nieuwe abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuiniers, ontrouwt gedurende één jaar dit blad gratis.

Clethra arborea.

Een najaarswindje, dat door het raam komt spelen, doet een zoete geur, welke de reukorganen streelt, tot mij waaien.

De hoogst elegant gebogen bloemtrosjes nijgen, zacht door het briesje bewogen, in de reeds flauwe stralen van het karmijnrood der ondergaande zonne, die de witte bloempjes een hemelschen schijn geven, een schijn, te vol, te mooi, om te kunnen weergeven; het lijkt of de bloempjes nog dieper willen nijgen en u straks de zachtste woordjes zullen influisteren.

Allicht zult ge nu vragen: „Welke plant roept u dan al die wonderen voor, welke plant geeft dan zulk genot?” Wel, het is de *Clethra*, de *Clethra arborea*, wier land het zoete wijnland Madera is, het land waar eerst de wijnrank tiert en de omgeving siert met haar volle trossen druiven.

In dit heerlijke, rijkgezegende land nu is de *Clethra* vrij algemeen en tooit zich reeds in Augustus en September met een witten mantel, bestaande uit witte, gracieuse bloemtrossen, welke te

stekken of afleggen gedaan. Stekken worden met September in eenen kouden bak gestoken en maken ook, op een warmen bak geplaatst, in het voorjaar spoedig wortels. Zij behoort tot de Ericaceën.

Zeer fraai is ook de bontbladige verscheidenheid *Clethra arborea variegata*.

J. R. KONING.

Chrysanthemums.

Utrecht, de bloemistenstad bij uitnemendheid, heeft op het gebied van Chrysanthemums, sedert een kwart eeuw, een goeden naam, en een van de beste kwekers van de Koningin van den herfst, de *Chrysanthemum indicum* van Linnaeus is ongetwijfeld de heer G. van Kuyk.

De door hem gekweekte planten zijn altijd gemakkelijk te herkennen en wel aan de stevige, gedrongen groei, groote leerachtige bladeren en groote bloemen met frissche heldere kleuren.

De heer G. J. Baarspul, leer-

Kas met Chrysanthemums van den heer G. van Kuyk, Utrecht.
(Orig. foto voor „O. T.” van den heer Baarspul.)

voorschijn komen duiken uit de glanzende groene bladeren.

Hoe aantrekkelijk en bekoorlijk is het niet, om te zien hoe moeder flora de kleine klokjes vormende bloempjes, welke u van binnen hun gele hartjes toonen, heeft vastgeregen aan den lichtrood gekleurden bloemstengel. Slechts enkele van deze trosjes met wat blad in een vaasje, en gij siert uw kamer op allerbekoорlijkste wijze.

Men kweekt ze veel in bladgrond, vermengd met verteerde koemest en scherp zand. Ze worden in koude kas of oranjerie overwinterd. 's Zomers echter kan men ze van de vrije natuur laten genieten; men zet ze dan op een zonnige plaats, ze krijgen dan veel water, des winters weinig.

Het vermenigvuldigen wordt door

ling van den tuinbouw-wintercursus te Utrecht, kielte dezer dagen een hulp-kas gevuld met bloeiende Chrysanthemums op de kwekerij van den heer Kuyk en wij haasten ons, het ter kennis van onzen lezers te brengen. Het geeft niet alleen een blik op de uitstekende cultuur, op de mooie bloemen, maar wij zien er den heer Kuyk ook op. Zijn zoon die de voetsporen van vader waardig volgt staat achter hem en geheel op 't eind de twee getrouwe helpers bij de cultuur van deze schoone herfstbloem.

Wij danken den heer Baarspul voor zijn scherp genomen photo.

J. K. B.

De korte wortelsnoei met betrekking tot 't planten onzer vruchtboomen.

II.

De voordeelen, welke 't kort snoeien der wortels met zich brengt, zijn èn voor den kweeker èn voor den koper nog al van betekenis. De kweeker toch behoeft bij 't rooien der boomen minder voorzichtig te zijn. Is hij verplicht in gewone omstandigheden een flink gat te maken, ten einde de wortels bloot te krijgen, in 't ons voorgestelde geval kan hij volstaan met slechts een paar schoppen grond te vergooien om met een scherpe schop de wortels op een 15 c.M. lengte af te steken. Dit spaart hem op de massa plantsoen aardig wat arbeid. Verder gaat 't inpakken vlugger van de hand, wordt de emballage minder en de vracht goedkooper.

Waarom de kweeker dan niet aldus handelt? Gesteld, dat hij voor zich zelf hiertoe zou willen overgaan, tien tegen één, dat hij zijn waar terug zou ontvangen, want „de boomen hebben hoegenaamd geen wortels” en dat ziet de koper niet gaarne. 't Eerste toch, waar 't oog op valt, bij 't uitpakken van 't reuzenpakket, is, of 't wortelgestel ook „mooi” is en met dat „mooi” bedoelt men een massa haarwortels. Is 't wortelgestel naar behooren, nu! dan kan 't met de kroon al gauw wat lijden.

Wat nu 't planten aangaat, 't ligt voor de hand, dat 't oneindig veel vlugger kan geschieden. Een gat te maken, och! 't is immers overbodig. Wanneer van te voren 't terrein is gespit of waar 't een enkel boompje betreft, de aarde daar ter plaatse is los gemaakt, dan is met de linkerhand (desnoods met een schopje) 't gaatje, bestemd voor 't mishandelde wortelgestel al ras gegraven. We lachten er zelf om toen we voor de eerste maal aldus aan 't planten waren. 't Leek ons wel wat erg primitief. Wortels uit te spreiden, aarde hier tusschen te brengen; deze werkzaamheden vervallen. Bij kleinere boomen redden we de geheele planting met de handen, 't is net alsof we houtstekken aan den grond toevertrouwen. Goed aandrukken blijft noodzakelijk.

Mocht men in 't voorjaar planten en volgt op de planting droog, schraal weer, zoo zou gieten op hooge gronden noodwendig kunnen worden, alhoewel wij dit nimmer hebben gedaan, als soms direct na 't planten. Wat trouwens bij de algemeen gevolgde methode evenzeer moet geschieden.

Eénjarig plantsoen zal 't beste aanslaan en direct een flink gewas maken. En over 't nieuwe wortelgestel, in 't eerste jaar verkregen, staat men verbaasd. Hoe ouder 't boompje, hoe minder schot aanvankelijk, doch op den duur doet dit vooral niet onder voor

dat van boomen op de gewone wijze geplant. Wil men oudere boomen aan deze methode onderwerpen, zoo is 't wel een vereischte, hen een verjongingskuur te doen ondergaan. Er zijn proeven met oudere exemplaren genomen, deels met goed, voor een ander deel met minder succes uitgevallen. Dit staat vast, hoe losser de bodem, hoe warmer deze is, des te zekerder 't succes.

Waar we dan ook dit onderwerp mochten behandelen, en in dezen niet af behoeven te gaan op 't geen anderen ervaren hebben, doch zelf geplante boompjes (thans boomen) ons tot bewijsmateriaal kunnen dienen, daar raden we een ieder, daartoe in de gelegenheid, aan, proeven op eigen terrein te nemen, vertrouwend dat men te zijner tijd zijne bevindingen zal meedeelen.

Waar onze ooftcultuur steeds meer en meer bedreigd wordt, waar onze vruchtboomen immer meer bezocht worden door allerlei ziekten en allerhande ongedierte, een gevolg grootendeels van verzwakking, verkorting van levensduur, zoo ligt er in de „korte wortelsnoei” integenzeggelijk veel goeds ten grondslag, waardoor 't leven onzer vruchtboomen aanmerkelijk verlengd zou kunnen worden.

P. v. D. VLIST.

Carbolineum of kalk.

In mijn tuin heb ik vruchtboomen, die ik zoo goed mogelijk wensch te verzorgen. De stammen en dunne takken zien er nu overal groen uitgeslagen uit, is het goed voor de boomen dat ze zoo overwinteren?

Het voor-voorjarige najaar heb ik een appelboomstam met Carbolineum Avenarius besmeerd, omdat hij vol bladluis zat, dit heeft prachtig gewerkt. Ook andere boomen heb ik (hoewel niet bezocht door ongedierte) ingesmeerd, en alle kregen een gave en zeer donkerbruine stam, en zijn ook nu niet groen uitgeslagen of wellicht beter gezegd, „aangeslagen”. Doch heb ik gedurende den zomer en na de gedwongen snoei de ervaring opgedaan, dat geen nieuwe scheuten kunnen uitloopen op door carbolineum aangestreeken plaatsen; het is of een metalen band dat tegenhoudt!

Andere boomen heb ik met een pap van water, kalk en bloem van zwavel besmeerd en deze kregen een zuivere — vrij van groen — gave stam, behielden hunne natuurlijke kleur en maakten op alle plaatsen nieuwe scheuten.

Wat gevolg is hier uit te trekken, en wat is nu beter, kalk of carbolineum, namelijk op appel, peer of hoogstam pruim, perzik en abrikoos?

P. A. v. ANTWERPEN.

Bijchrift: De conclusie die u uit uwe ondervinding met kalk en carbolineum kunt trekken is, dat, om de gewone groene aanslag van stam en takken van vruchtboomen te verdrijven, u geen carbolineum behoeft te gebruiken. Gebruik vooral geen carbolineum bij perzik, pruim of abrikoos.

Besluit in het voorjaar uwe boomen in ontbladerden toestand, ook uw perziken, pruimen en abrikozen met Bordeauxsche pap. De groene aanslag zal verdwijnen en u bestrijdt meteen de gevreesde *Fusicladium*.

J. C. M.

's Winters jonge Worteltjes.

Zij, die denken dat dit een voorrecht is alleen voor hen, die in het bezit zijn van bakken, hebben het mis en weten blijkbaar niet, dat men op zoo'n eenvoudige wijze het genot hiervan ook zonder deze meer of min kostbare inrichtingen kan hebben.

Wanneer men n.l. in Augustus buiten in den vollen grond zaait, dan kunnen we gedurende den ganschen winter jonge worteltjes eten.

We zaaien hiervoor de gewone Amsterdamsche bakworteltjes, korte Deuvik, korte roode Hoornsche of welke andere vroege variëteit dan ook. 't Komt er niet zoo precies op aan, alle soorten leenen zich hiervoor, als men maar eene keuze doet uit de vroege, zoogenaamde zomerworteltjes.

Deze in Augustus gezaaide hebben thans een ontwikkeling bereikt, dat ze bruikbaar zijn. We laten ze nu in den vollen grond staan, zonder eenigen omhaal. Ze worden alleen afgedekt met boombladeren, die we voldoende op het bed brengen om den indringenden vorst te weren. De bladeren worden gewoon op het loof van de worteltjes gelegd en het bed zoo breed gedekt dat de vorst ook niet van ter zijde kan indringen.

Gedurende den winter nu wordt zoo veel ontdekt, als we voor het gebruik meenen noodig te hebben en daarmede en daarna zullen we kunnen constateeren, dat het in bezit hebben van heerlijke jonge worteltjes gedurende den winter toch werkelijk zoo'n kunst niet is.

Hebben we over een vorstvrijen bak te beschikken, dan worden ze in het najaar, voor dat de vorst invalt, opgenomen en in dunne lagen, dicht bij elkaar daarin gekuild. Dit is gewoonlijk gemakkelijker, men heeft ze dan voor het gebruik nog weer wat beter bij de hand. Overwintert men ze op deze wijze, dan behoudt ook het loof nagevoeg zijn kleur en vooral als ze wat klein zijn, heeft het bovendien dit voor, dat ze nog een weinig aardikken. Bedekt men ze daarentegen op de plaats, waar ze gegroeid waren, dan verrot het loof, door de dikke laag boombladeren, die men daarop ter wering van den vorst heeft moeten aanbrengen. Het gemis van dat loof is volstrekt geen bezwaar, maar toch is het aardig en heeft men meer het idee, dat ze werkelijk versch zijn. Voor liefhebbers van peentjes in den winter wel een zeer gemakkelijke en tevens goedkope manier.

J. A. KORS.

Ieder die 5 nieuwe abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuiniers, ontfangt gedurende één jaar dit blad gratis.

ONS TUINTJE.

Het Steenpartijtje.

I.

Welke plantenvriend, die eenigen tijd in eene bergachtige streek heeft doorgebracht, is niet opgetogen geweest over de bekoorlijke pracht van vele Alpenplanten? Hoe keurig mooi waren al die kleine kruiden, in de eerste plaats natuurlijk de uitverkorene aller bergbezoekers, het vermaarde Edelweiss! Menigeen heeft dan ook getracht zoo'n stukje Alpenwereld in zijn tuin te verplaatsen, dikwijls helaas! met zeer weinig succés. Natuurlijk stierven juist de mooiste en zeldzaamste soorten en toch waren ze zoo voorzichtig verplant in goede aarde.

We willen daarom in dit stukje eens de voorwaarden nagaan, die tot de gezonde ontwikkeling der Alpenplanten noodzakelijk zijn. Als ik hier spreek van Alpenplanten, bedoel ik niet uitsluitend echte exemplaren, uit de Alpen medegebracht (want daartoe komt men zelden in de gelegenheid), maar meer rotsplanten in het algemeen, d. w. z. zulke, die van steenachtigen bodem houden. Het zijn meest vaste planten, die zich bovendien grootendeels zeer gemakkelijk van zelf uitzaaien. Maar ook vele soorten, die eigenlijk geen rotsplanten zijn, ontwikkelen zich uitstekend op ons steenpartijtje en komen zóó veel beter tot haar recht dan op den vlakken grond.

In de eerste plaats is natuurlijk eene passende aardsoort noodzakelijk. Maar daarbij begaan om te beginnen velen een groote fout door de beste tuinaarde, dikwijls zelfs nog gemest, te gebruiken. Eene zoodanige aarde is bepaald schadelijk, daar zij in ons klimaat licht verzuurt, waardoor natuurlijk de wortels in korten tijd afsterven. De meeste rotsplanten verlangen wel vochtigheid, maar het water mag nooit in den grond blijven staan (zooals dit bij onze tuinaarde het geval is), de bodem moet doorlatend zijn en daarom is het noodzakelijk, dat de aarde sterk zandig is. Liever te veel zand dan te weinig! Hiertoe is het beste z.g. scherp zand, hoe grover en hoe meer steentjes er in zijn, hoe beter. Daarbij voegt men nu ongeveer 2 maal zooveel aarde, het best is graszodenaarde. Deze verkrijgt men door graszoden op hoopen te zetten en dan te laten vergaan; blad- en heideaarde zijn ook goed en als men die niet heeft, gaat het per slot van rekening ook met gewone tuinaarde. Maar dan vooral geen zand sparen, men neme gerust evenveel zand als aarde. Kan men kalkpuin, afval van baksteen enz. machtig worden, dan komt dat er alles doorheen.

Men behoeft nooit bang te zijn, dat zulke aarde te mager is, de rotsplanten komen al met heel weinig toe, als ze maar vochtigheid genoeg hebben. Hoe vele soorten groeien niet gewoonweg tusschen de steenen, in een schijntje van aarde? De meeste alpenplanten verlangen dus veel zand, weinig humus, enkele daarentegen meer veenachtigen grond, die echter steeds door-

latend moet blijven. Hiertoe behooren o.a. de Erica's, Rhododendrons, Azalea's en de Varenen. Voor zulke soorten, die veel vocht verlangen, vermengt men den grond rijkelijk met fijngehakt Veenmos (Sphagnum), dat, het vermogen bezit, veel water in zich op te nemen en geleidelijk weer af te geven.

Eene tweede gewichtige factor is de juiste stand. De meeste rotsplanten verlangen lucht en licht, alleen beschutting tegen de felle middagzon. Daaraan kunnen we gemakkelijk voldoen, door onze rotspartij de richting Noord-Zuid te geven, zoodat onze planten hoofdzakelijk door de morgen- en avondzon beschenen worden. Op het Zuiden komen dan die soorten, welke volle zon verdragen; dit zijn meest planten met behaarde, fijn verdeelde, of zeer kleine bladeren, o.a. *Achillea*, *Artemisia*, *Gnaphalium*, *Senecio*, *Hieracium*, *Draba*, *Erysimum*, *Arabis*, *Cerastium*, *Potentilla*, *Dianthus*, *Linaria*, en verder alle vetplanten, zooals *Sedum* en *Sempervivum*; ook *Opuntia*, een winterharde *Cactus*.

Wat verder de besproeiing aanbelangt, zoo richt deze zich naar het jaargetijde. In het voorjaar, als de planten in volle ontwikkeling staan, kan men niet licht te veel water geven. In de maanden April, Mei en Juni mag men dus 's morgens vroeg en 's avonds vlijtig sproeien, opdat de planten zich zeer weelderig ontwikkelen. Des middags bij volle zon te gieten, is, zooal

niet schadelijk, in ieder geval toch dubbel werk, omdat het meeste water reeds verdampt is, vóór het aan de wortels komen kan. In den zomer hebben vele planten de eigenlijke groei-periode geëindigd en behoeft men dus alleen te zorgen, dat de aarde niet uitdroogt. Hebben we nu in het voorjaar duchtig gegoten, zoo kan daarentegen in den winter te veel vochtigheid allicht schadelijk worden. Onze winters zijn over het algemeen tamelijk regenrijk en kan het water niet dadelijk afloopen, dan verrotten al spoedig de wortels. Gelukkig hebben we, zooals we weten onze aarde door zand en steenen poreus gemaakt, maar om nog zekerder te gaan, is het goed, eene flinke laag steenpuin als ondergrond aan te brengen. Zeer aan te bevelen is verder in den winter eene bedekking met sparregroen, vooral op de zuidzijde, niet tegen de koude, doch tegen het afwisselende ontdooien en bevrozen.

Bepaald schadelijk daarentegen is de bedekking met loof, daar dit spoedig aan het rotten gaat en de Alpenplanten dan natuurlijk spoedig volgen. Zoodra in het vroege voorjaar de groei begint, moeten de sparretakken verwijderd worden, daar de jonge scheuten anders geel en daarmee lang en krachteloos worden en dan zeer gevoelig zijn voor late nachtvorsten. In den winter is dus de koude niet het gevaarlijkste, veelmeer ontijdige warmte en te groote vochtigheid.

(Wordt vervolgd.)

J. L. v. EYNHOVEN.

KAMERPLANTEN.

Orchideeën in de huiskamer.

Sedert eenige jaren houden mijne vrouw en ik ons bezig, op bescheiden

die ik in 't najaar van 1904 van den heer Buttstedt, Watergraafsmeer, kocht met ééne bloem en één knop. 't Volgende jaar bloeide de plant

Cypripedium insigne in knop.

(Uit: „De Levende Natuur“.)

schaal te onderzoeken, in hoeverre het mogelijk is, Orchideeën in de huiskamer te kweken. We zijn begonnen met één ex., een *Cypripedium insigne*,

met ééne bloem; de afb. die hierbij gaan, zijn ontleend aan een art. dat ik er destijds over schreef in „De Levende Natuur“.

Klaarblijkelijk was de plant dus achteruitgegaan; maar 't bewijs was niettemin geleverd, dat het mogelijk was, *Cypripedium insigne* van bloem tot bloem te kweken.

Dat gaf ons moed, de cultuur uit te breiden tot een *Lycaste Skinneri*, een *Odontoglossum grande* en een *Od. crispum*, die wij in bloei kochten.

Inmiddels gingen we met *C. insigne* aan 't experimenteren en kweekten haar wat meer in de schaduw, met het gevolg, dat we in 1906 geen bloem hadden, en de bladeren te lang werden.

Intusschen vernam ik, dat eene dame, abonnée van „O. T.", *Odontoglossum grande* in de kamer van bloem tot bloem gekweekt heeft en dus het bewijs heeft geleverd, dat het kan.

Lycaste Skinneri doet het beter; die kwam verleden jaar met twee flinke bloemstengels voor den dag en thans vertoonen er zich weer twee. Bloemen hebben we evenwel niet gezien. Hoe dat kwam, daar er toch knop in zat?

Op een goeden — of liever op een kwaden nacht stak er een flinke storm op uit het westen, waarvan wij hier on

kunstmest moet het ongedierte verdrijven. Komt een of ander onkruid te veel ruimte in den tuin vragen, — kunstmest moet weer te hulp komen, om den indringer te verdrijven. Zoo zouden we meer voorbeelden kunnen aanhalen. Velen overschatten de werking van de kunstmeststoffen, ook wat hunne voedende werking betreft. Men houdt er

De bloem opent zich.

In volle bloei.

(Uit: „De Levende Natuur“.)

Nu heeft ze het heele jaar weer volop zon gehad en is alleen op 't heetst van den dag wat geschermd door de jalouzieën neer te laten. Maar steeds kon er overvloed van licht tusschen de latjes doorstralen.

Dat was beter behandeling, want thans ziet de plant er best uit niet alleen: maar bovendien hebben we er weer twee mooie knoppen in. Als ze open zijn, komen ze in ons blad.

En nu de *Lycaste* en de *Odontoglossums*.

't Minst goede maar voorop. Met *O. grande*, waar we nogal zoo'n hoop op hadden, wil het maar niet, en toch moet het eene dankbare kamerorchidee zijn. Dus nog maar moed gehouden, en nog weer eens geprobeerd!

de Weesperzijde uit de eerste hand genieten, zoodat tocht moeilijk buiten te sluiten is.

Daar konden de arme bloemstengels niet tegen en den volgenden morgen was hun lot beslist. Dat van *Od. crispum* idem.

We zullen nu natuurlijk maatregelen trachten te nemen om de schadelijke invloeden tot een minimum te reduceeren. Maar in ieder geval staat het vast, dat onderscheidene Orchideeën zeer goed in de kamer te kweken zijn.

Wij schrijven bovenstaand artikeltje thans, omdat het nu de tijd is, dat *Cypripedium insigne* bloeit of gaat bloeien. Wie het dus ook eens beproeven wil, kan thans beginnen.

B. B.

niet genoeg rekening mee, dat ook de natuurkundige gesteldheid van den bodem van zeer grooten invloed is op de ontwikkeling van het gewas.

Bij vele beroeps-tuiniers daarentegen vindt (of vond) men een sterk vooroordeel tegen kunstmest. Zij hebben steeds met stalmest gewerkt, hebben steeds goede oogsten gehad, en hebben den stalmest dus als een uitstekende meststof leeren kennen. Hoe zou in kunstmest zoo'n „kracht“ kunnen zitten! De stalmest wordt met wagenvrachten op het land gebracht, en zouden dan zoo'n paar zakken kunstmest evenveel kunnen doen! — Het aantal van hen, die alleen van stalmest heil verwachten, begint echter allengs te minderen, nu men meer en meer met de kunstmeststoffen vertrouwd raakt en ziet, welke prachtige resultaten er mee kunnen verkregen worden.

Als ik kiezen moest, jaren achtereen of alleen stalmest of alleen kunstmest te gebruiken, ik zou zeker aan het eerste de voorkeur geven, vooral hier op onze droge Veluwsche zandgronden. Want stalmest bevat niet alleen alle noodzakelijke plantenvoedingsstoffen, maar bij bezit ook de gewichtige eigenschap, de gesteldheid van den grond te kunnen verbeteren. En dit laatste missen de kunstmeststoffen; deze verrijken den grond alleen aan plantenvoedsel.

Hiermede zeggen we nu niet, dat

BODEM EN BEMESTING.

Stalmest.

Het is wel opmerkelijk, dat zoo vele ('k zou haast zeggen: de meeste) amateur-tuiniers met voorliefde kunstmeststoffen schijnen te gebruiken. Voor een groot deel meenen wij dit wel te moeten toeschrijven aan de groote moeilijkheid om stalmest te verkrijgen, vooral in de steden. Of zou het ook vaak zijn, dat

men van een kunstmestbemesting betere resultaten verwacht dan van een bemesting met stalmest? Ik geloof, dat bij verschillende liefhebbers dat idee bestaat. Velen schijnen van kunstmest wonderen te verwachten. Lijdt een boom of struik aan een of andere ziekte, — kunstmest moet genezing aanbrengen. Staat een gewas bloot aan de vreterij van een of ander insect, —

kunstmest in den tuinbouw niet op zijn plaats is. Integendeel, een oordeelkundig gebruik van kunstmeststoffen naast of in afwisseling met stalmest zal meestijds zeer gunstige resultaten opleveren. We willen alleen maar zeggen: in den tuinbouw beschouwe men den stalmest als den *hoofdmest*; de kunstmeststoffen zijn onze *hulpmeststoffen*, die den stalmest in zijne werking moeten ondersteunen en versterken, die we aanwenden, om de bemesting meer in overeenstemming te brengen met de eischen van het gewas en van den grond.

De stalmest is onze hoofdmest. Hij bevat alle voor de voeding der planten benodigde stoffen, is dus een volledige meststof, maar bovendien bevat hij organische stoffen, die den voorraad *humus* in den grond vermeerderen. En humus maakt den lossen, drogen zandgrond meer samenhangend en vochthoudender; humus maakt den stijven, natten, kouden kleigrond lossen, poreuzer, doorlatender, droger en warmer.

De verschillende stalmestsoorten hebben evenwel niet geheel dezelfde werking. Paardemest bijv. is van nature nog al van losse, poreuze hoedanigheid, wat nog verhoogd wordt doordat hij gewoonlijk met veel stroo vermengd is. Hij is daarom het meest geschikt voor zware, koude grondsoorten. In lichten, drogen grond is hij minder goed; hier gebruikte men hem slechts in goed vergeten toestand en liefst vermengd met koemest of varkensmest.

In het algemeen is het aan te bevelen, den mest der verschillende dieren goed met elkaar te vermengen.

Niet ten onrechte heerscht er in den tuinbouw een vooroordeel tegen de aanwending van *verschen* stalmest. Tamelijk stroorijke, verse mest is in lichten, drogen grond en in 't voorjaar aangewend, niet zelden nadeelig. Hij vernuengt zich zeer slecht met den grond, de bodem droogt te veel uit, terwijl de mest licht gaat schimmelen. Wordt de mest in den herfst gegeven, dan treden de nadeelen minder sterk op. Alleen op zware, vochtige gronden kan de mest in verschen toestand aangewend worden.

Oude mest is in den tuinbouw over 't algemeen de aangewezen mest. De verrotte mest laat zich goed met den grond vermengen, en bevat de voedingsstoffen voor een groot deel in een voor de plantenwortels opneembare vorm, waardoor hij een veel snellere en krachtiger werking vertoont.

Om den stalmest goed te doen verteren, wordt hij op een hoop gestapeld in gelijkmatige lagen zonder holten, goed vastgetrapt, vooral aan de kanten, en matic vochtig gehouden. Is de hoop te los of te droog, dan begint de mest te schimmelen en verliest hij veel van zijn waardevolle eigenschappen. De mesthoop wordt verder, zoowel aan de zijden als boven, bedekt met een 10 à 20 cM. dikke laag humusrijke tuinaarde of turfstrooisel. Deze laag belet het schadelijke uitdrogen van den mest door zon en wind, en houdt tevens den ammoniak vast, die anders uit den mesthoop zou verloren gaan.

Op het land zorgt men voor een gelijkmatige verdeeling van den mest, en

vermengt men hem goed met de bouwlaag. Te diep onderspitten is natuurlijk verkeerd, daar dan de mest door gebrek aan lucht onvoldoende verteert en verzuurt. Vooral op zware kleigronden verlieze men dit niet uit het oog.

Eveneens is het ondoelmatig, den mest langen tijd aan hoopjes op het land te laten liggen. Die hoopjes beginnen te broeien, wat verlies van stikstof door vervluchtiging van ammoniak ten gevolge heeft. Bovendien trekt er op die plaatsen een vrij groot deel der voedingsstoffen in den grond,

waardoor de z. g. geilplekken ontstaan. De mest worde daarom zoo gauw mogelijk uitgespreid en liefst dadelijk ondergewerkt. Blijft de mest een tijdlang uitgespreid op 't land liggen, dan kan dit niet zooveel kwaad, vooral niet bij koud en regenachtig weer. Een deel van de voedingsstoffen zakt dan ook wel met den regen in den grond, maar dit heeft dan over 't geheele land gelijkmatig plaats. Bij droog, zonnig weer bestaat er evenwel nog gevaar voor verlies van ammoniak.

W. F. A. GRIMME.

PLANTENZIEKTEN.

Carbolineum.

Onder de bestrijdingsmiddelen tegen velerlei insecten, zwammen, mossen enz., welke onze vruchtboomen vaak zoo geducht benadeelen, treedt het Carbolineum in den laatsten tijd hoe langer hoe meer op den voorgrond. Eenige jaren reeds wordt deze stof tot dit doel aangewend, maar meermalen bleek het middel erger dan de kwaal, zoodat menigene niet verkiest er zijn vruchtboomen mee te behandelen en liever de wtkwast dan de carbolineumkwast hanteert.

Wel heeft men ondervonden dat bloed-, blad- en schildluizen er door gedood worden, en dat kanker en schurftziekte, mossen en mieren er door vernietigd worden, maar tevens moest men vaak ervaren, dat ook de knoppen en het jonge hout door het carbolineum zoodanig aangetast worden, dat afsterven het gevolg is, terwijl ook de bast van stammen en takken niet zelden overlangsche barsten krijgen.

Deze schadelijke gevolgen moeten aan tweeërlei oorzaken toegeschreven worden: verkeerde samenstelling en verkeerd gebruik van het carbolineum. Het is gebleken, dat de scheikundige samenstelling van carbolineum zeer uiteenloopt. Volgens deskundigen moeten er wel meer dan tweehonderd soorten in den handel voorkomen. Door scheikundigen is aangetoond dat vele soorten stoffen bevatten, welke de bast- en houteellen verwoesten en dus zeer schadelijk werken. Andere soorten zijn daarentegen proefondervindelijk onschadelijk gebleken, wanneer ze tenminste voldoende met water verdund zijn.

Voor den scheikundige moet het zeker niet moeilijk zijn te bepalen, hoe de samenstelling van het carbolineum moet zijn en in welke mate het met water verdund moet worden, om niet schadelijk te zijn voor de vruchtboomen, terwijl het toch het vermogen behoudt, rupsen, luis, zwam, enz. te doden.

Is dit vastgesteld, dan zullen de fabrikanten stellig deugdelijke carbolineum kunnen vervaardigen, terwijl, om slechte soorten te weren, de handelaren zich zouden kunnen stellen onder controle van een Rijkslandbouwproefstation. Zoo zal de kans op teleurstelling bij het gebruik van carbolineum

zeer verminderd worden. Er zijn trouwens reeds enkele merken in den handel, die blijkens opgedane ervaringen wel vertrouwen verdienen.

En hoe moet het carbolineum nu aangewend worden? Vele proefnemingen hebben hierbij reeds vrijwel den goeden weg gewezen. Met een 1 à 1½ % oplossing smeert men met een kwast, stam en takken dun in, waarbij men zorg draagt, het eenjarige hout en de knoppen vrij te houden, terwijl men door duchtig roeren moet zorgen, dat carbolineum en water zich ter dege met elkaar vermengen. Men kan dit zoowel 's zomers als 's winters doen. In het laatste geval zal de bewerking zeker wel 't gemakkelijkst te verrichten zijn.

Heeft men in den zomer veel last van rupsen, bloedluizen enz., dan kan men ook blijkens genomen proeven de boomen ook met een 1 % oplossing bespuiten, zonder dat dit voor de bladeren schadelijke gevolgen heeft, terwijl de geraakte insecten er toch door gedood worden. Verondersteld wordt natuurlijk, dat het carbolineum van deugdelijke samenstelling is.

Wonden, door mes of zaag ontstaan, mogen niet ingesmeerd worden, daar het carbolineum dan te diep in het houtweefsel indringt en het doet sterven. Deze dient men met entwas af te sluiten. Zijn ze gedeeltelijk overgroeid, dan hindert insmeren niet meer.

Wil men kankerplekken genezen, dan dient men deze door middel van een boomborstel eerst van doode schorschilfers, mos enz. te reinigen, waarna men de plekken zorgvuldig met carbolineum insmeert. Evenzoo behandelt men plekken, waar zich bloedluizen gevestigd hebben. Deze kunnen soms diep in scheuren en spleten verborgen zijn, zoodat ze bij een oppervlakkige insmering niet altijd geraakt worden.

Wanneer de boomen eenmaal gezuiverd zijn, is het niet noodig en zelfs niet wenschelijk, elk jaar opnieuw carbolineum aan te wenden.

Mocht zich na het insmeren hier of daar een overlangsche spleet in den bast vertoonen, dan is dit een waarschuwing, om een slappere oplossing te nemen bij dünnere takken of boomen met een teeren bast.

A. M. v. DRIEL.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN.

Sluipwespen van 't Koolwitje.

Het schrijven, dat we hieronder afdrucken, was ons eene welkome gelegenheid, deze nuttige diertjes eens een beurt in ons blad te geven.

„Meermalen vond ik in een geel spin-„sel een verzameling kleine kokertjes, „zooals hierbij in het doosje, en hield „dit voor eieren van een of ander in-„sect. Dit jaar echter (en nu voor de „vijfde maal) zag ik voor het eerst deze „kokertjes in gezelschap van een rups, „en steeds dezelfde soort rups. Wat kan „dit wezen?

„Ook vond ik tusschen de kokertjes, „die ik u zend, een larve, terwijl op „een andere plaats, waar ook kokertjes „en rups gecombineerd zijn, de larve „op de rups zit. Kan dit een parasiet van de rups zijn, of is het soms geraden „de verzamelingen kokertjes te ver-„wijderen?

Mej. C. DE G.

Laren (N.-H.)

Het doosje bevatte een stervende rups van het groote koolwitje benevens eene menigte sluipwesp-cocons. De geschiedenis dezer voorwerpjes is de volgende: einde Juli, begin Aug., vloog de tweede (zomer-) generatie van het groote koolwitje. De wijfjes deponeerden haar gele eitjes bij hoopjes van ongeveer 20 stuks aan de onderzijde van koolsoorten, wilde en gekweekte cruciferen, wilde radijs en O.-I. kers.

Weldra kwamen de rupsjes uit en begonnen ook haar aandeel te nemen van onkruid, groenten en sierplanten. Intusschen waren ook een aantal sluipwespjes haar cocons uitgekomen en begonnen, geleid door haar reukorgaan, ijverig naar rupsen te zoeken. Met haar legboor brachten ze een aantal eieren in 't lichaam der rups, en hiermee was het doodvonnis van deze geveld.

Maar niet terstond. Aanvankelijk at en groeide de rups als normaal, omdat er uiterlijk nog niets te bespeuren viel van het innerlijke verwoestingsproces. In gewone omstandigheden n.l. vormt zich in 't rupsenlichaam eene hoeveelheid reservevoedsel, waarop het dier moet teren in den poptoestand en waarvan de vlinderorganen worden opgebouwd.

Dit z.g.n. vetlichaam nu, dit reserve-materiaal, werd opgegeten door de sluipwespplarven. Als de rups zal gaan verpoppen, knagen ze zich naar buiten, en onmiddellijk spinnen de vuilwitte larfjes zich een goudgele cocon.

Die cocons worden vaak verkeerdelijk voor eieren aangezien, voor rupseneieren! en dan dikwijls vernietigd. Dat dit het verkeerdste is, wat men doen kan, is na het bovenstaande licht in te zien. Tegen het voorjaar toch verpoppen die larfjes. Als de rupsjes der voorjaarsgeneratie uitgekomen zijn, komen ook de sluipwespjes weer uit, om de eerste in toom te houden.

Herhaaldelijk kan men thans de gele cocons vinden. Wie zijn eigen belang begrijpt, laat ze zitten, of beter nog, geeft ze, een veilig plaatsje, waar ze

ongestoord kunnen overwinteren. Elk sluipwespje, dat goed den winter doorkomt, is a.s. voorjaar een krachtige bondgenoot in den strijd tegen de rupsen.

Behalve door de hier bedoelde sluipwesp, *Apanteles* (= *Microgaster*) *glomeratus*, wordt het koolwitje nog aange-tast door een tweede, *Pteromalus puparum*, welke evenwel de poppen infecteert. Langs muren en schuttingen en tegen boomstammen kan men thans de poppen der koolwitjes vinden. Met deze te vernietigen doet men een goed werk, mits men die met rust laat, welke geïnfecteerd zijn door *Pteromalus*.

Hoe men dit weten kan? Heel eenvoudig. De gezonde vlinderpoppen bewegen het lijf met krachtige schokken, wanneer men ze aanraakt; die, waarin sluipwespen zitten, zijn dood en dus onbewegelijk. Door deze laatste te sparen, sparen wij tevens een leger van onze beste vrienden.

Wilt gij die kleine vriendjes leeren kennen? Sluit eenige cocons of geïnfecteerde poppen in een doosje met glazen deksel, zet ze van den winter koel en haal ze in Mei — einde April — voor den dag. De kennismaking beduidt winst voor beide zijden.

B. B.

Zijn mieren schadelijk?

Men is zoo geneigd, de mier als toonbeeld van vlijt voor te stellen, dat 't haast misdadig schijnt, 't schepseltje slechte eigenschappen toe te kennen. Dr. H. Bos is echter al begonnen aan de gunstige reputatie te tornen, dus durf ik er wel mee voortgaan. Vanmiddag (Zaterdag 8 Nov.) riep de chef der kweekerij „Krasnopolski" mij bij een schotel kiemende zaden van *Begonia Erfordia*. Onder 't dekglasje, daarop gelegd, zag ik verscheidene kleine mieren, waarvan sommige een kiemend zaadje tusschen de kaken wegsleepten. Dat deden ze eveneens met reseda-zaad, en zelfs Asparagus-zaden werden niet gespaard. Zoo was meer dan eens een heel zaaisel mislukt. Zelfs moesten de zaadtilen geheel door water van de omringende voorwerpen afgescheiden worden. En toch wisten ze binnen te komen. Is dat niet een sterk staaltje van slechte manieren? Ze denken vast: „Wie vroeg opstaat, kan nooit te laat komen".

Zaandam.

G. SUTTERLAND.

Tuinbouwonderw.

Een elektrische insectenval.

De „Köln. Zeitung" beschrijft eene elektrische val, om schadelijke insecten op groote schaal te doden. Deze worden door een schitterend licht en door honig aangelokt. Zetten zij zich op het toestel neer, dan raken zij altijd twee pooldraden van eene batterij aan, waarbij zij den stroom door hun eigen lichaam sluiten, zoodat zij op 't zelfde moment gedood worden.

(Kosmos.)

B. B.

In den
Bloementuin.

Dekken van heesters. — Zaden.

Desmodium penduliflorum, die ons met haar talrijke paarse vlinderbloemen zoo lang heeft doen genieten, is eindelijk uitgebloeid.

Het is een van onze mooiste laat-bloeiende heesters, jammer dat ze niet geheel winterhard is. Een bezwaar is dit echter niet, daar ze op het eenjarige hout bloeit. Heesters even boven den grond afgesneden, bloeien ieder jaar met een schat van bloemen. Dit afsnijden doet men het best in het voorjaar.

Nu moeten we echter den voet van de plant met wat turfstrooisel afdekken, opdat we niet bevreesd behoeven te zijn, dat ze gedurende den winter te loor gaan.

Wie deze heester nog niet kent, plante ze gerust aan, en dan leeft in het najaar, zoodat men zeker is den volgenden zomer van haar bloei te kunnen genieten.

Een heester, die eveneens tot de Vlinderbloemigen behoort is *Indigofera Dosna*. Hoewel deze vrijwel winterhard is verdient het toch wel aanbeveling den voet eveneens met wat turfstrooisel te bedekken.

Mocht de heester soms bevrozen, dan loopt hij bij den grond weer uit en bloeit ook reeds denzelfden zomer.

We hebben nog een aantal heesters, waarvan men nooit met zekerheid kan zeggen, dat ze met succes den winter zullen doorkomen. Deze dienen we dus zoo goed mogelijk te beschermen.

We binden daartoe de takken zoo dicht mogelijk bij elkaar, zoodat ze weinig oppervlakte beslaan.

Vervolgens pakken we ze geheel in stroo, dat we boven de heesters bij elkaar binden. De voet wordt met aarde of turfstrooisel afgedekt, waardoor we tevens het stroo van onderen bij elkaar houden.

Het ligt voor de hand, dat die strooppoppen in den tuin minder mooi staan en we wachten met het inpakken dan ook zoo lang mogelijk.

Staan de heesters goed beschut, dan zou men kunnen volstaan, ze met eenige dennetakken tegen de strengste koude te beschermen.

De volgende heesters moeten aldus worden behandeld: *Leycesteria formosa*, *Tecoma radicans*, *Clerodendron trichotomum*, *Rhomneya Coulteri*, *Baccharis halimifolia*, *Broussonetia papyrifera*, *Ceanothus americanus*.

Onder de groenblijvende heesters treffen we ook eenige aan, die bij strenge winters niet geheel winterhard zijn. In de eerste plaats moeten hier wel de *Rhododendrons* genoemd worden,

Bij strenge vorst worden vakken van deze omringd met rietmatten of kranjangs, terwijl men de koppen der planten nog afdekt met wat dennetakken of erwtenrijzen.

Aucuba's, *Evonymus jap.*, *Prunus Laurocerasus* moeten eveneens tegen te strenge koude beschermd worden, door er wat dennetakken omheen te planten.

Bij slecht weer is er binnen ook nog wel wat voor ons te doen.

We beginnen de gewonnen zaden van verschillende planten, als ze goed droog zijn, uit te zoeken en schoon te maken. Alles wat er niet in behoort, wordt er uit verwijderd, zooals pluïjes strootjes, enz.

Vervolgens wordt iedere soort afzonderlijk in papieren zakjes gedaan, waarop wordt vermeldt de naam van de plant met alle eigenschappen, benevens het jaar van zaadwinning. Het zaad wordt opgeborgen op een luchtige, droge plaats, waar geen muizen bij kunnen komen.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Pleiones. — *Oncidium*. — *Cochlidota*. — *Epidendrum*. — *Epiphronites*.

Wie *Pleiones* kweekt mag deze wel eens nakijken; immers de tijd is daar, dat zij hare schijnknollen tot rijpheid hebben gebracht, in welk geval zij een plaats krijgen in de gematigde of *Cattleya*-kas, waar zij kunnen bloeien. Zorgt men er voor dat de bloemen niet nat worden gemaakt, dan behouden ze lang hare schoonheid.

Onmiddellijk na den bloei gaat men tot verplanten over in pannen of ondiepe potten en kan men voor compost gebruiken: $\frac{1}{2}$ graszodengrond, $\frac{1}{3}$ varenwortelgrond en $\frac{1}{3}$ sphagnum, waar doorheen wat fijn geklopte scherven en zand wordt gedaan.

Na de verplanting krijgen zij een plaatsje kort bij het glas, waar ze natuurlijk in de eerste weken maar weinig water noodig hebben. Later kan men ze gieten, wanneer de compost blijkt droog te zijn en vinden zij het wat prettig, eenmaal in de week een kopje thee van koemest te krijgen.

Mooie soorten zijn: *Pleione maculata*, *P. Lagenaria*, *P. Wallichiana* en *P. Reichenbachiana*.

Bij eene goede behandeling bloeien de *Pleiones* zeer dankbaar, al moet erkend worden, dat het geen snijbloemen zijn, omdat het bloemsteeltje te kort is.

In de gematigde kas kunnen wij nu genieten van de gele *Oncidium cheiroporum*, die of in bloei staat of hare knoppen opent. Geef haar in deze periode zooveel mogelijk licht, terwijl een zonnetje haar goed doet.

Met het gieten zij men voorzichtig; wij geven al spoedig te veel en doen wij dit, dan sterven schijnknollen en bladeren weg. Bloeiende planten van *Cochlidota vulcanica*, met elegante bloemstengels waaraan roze gekleurde bloemen, doen het oog weldadig aan.

Maar al te dikwijls wordt deze Orchidee te warm gezet, terwijl zij met 60 à 70° C. tevreden is. Licht wenscht zij volop en drinken mag men haar nimmer onthouden.

Epidendrum prismatocarpum is nu flink aan den groei en wanneer er zijn die meer potruimte wenschen, dan kunnen wij die gerust geven. Zij groeit uitstekend in een mengsel van varenwortelgrond en Sphagnum, terwijl het eene stilzwijgende conditie is, dat de pot goed gedraineerd wordt. Gedurende de groeiperiode geven wij voldoende water, maar is die geëindigd, dan geven wij dadelijk minder. Gedurende den winter geven wij de planten eene lichte standplaats in het koudste gedeelte der warme kas.

Epiphronites Veitchii is een van de mooiste hybriden van de scharlaken-roode *Sophronites grandiflora*; zij groeit uitstekend op een plank kort bij het glas in de gematigde kas. Zij groeit er nu frisch op los en nieuwe scheuten komen krachtig voor den dag, die dadelijk wortels vormen. Voor de vermenigvuldiging zijn deze scheuten als geknipt; wij behoeven ze maar met een scherp mes af te steken, in een potje te zetten dat gevuld is met Sphagnum, om ze in betrekkelijk korten tijd te zien veranderen in bloeibare plantjes.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Chrysanthemums. — *Pelargoniums*.

We komen juist terug van een bezoek aan de Nationale Chrysanthemumtentoonstelling, die in de groote gebouwen Fruithal en Korenbeurs te Utrecht, door de Afd. Utr. van de Nederl. Mij. voor Tuinb. en Plantk. aldaar gehouden wordt en meer dan ooit gevoelen we, hoe groote waarde deze herfstkoninkin bezit. Daarom meenen we, dat we deze plant, nu de tijd van stekken weer zoetjesaan aanbreekt, de revue eens moesten laten passeeren.

Er zullen wel onder de lezers zijn, die denken, dat we toch wel wat al te vroeg aan 't stekken willen, immers zij, die gewoonlijk in Februari stekken, hebben ook succes op hun werk. Toch meenen we dat wij men werkelijk flinke planten kweeken, met groote bloemen, dat het dan thans hoog tijd is, ze te stekken. Een proef in dit jaar door mij genomen, en zulks in navolging van hetgeen we hiervan elders zagen, heeft mij bewezen dat hoe vroeger men stekt, hoe grooter de bloemen kunnen worden.

In 1906 stekten we reeds in 't begin van Sept., terwijl andere een paar maanden later werden gestekt en nog weer andere weer een paar maanden later. Uit de genomen proef is mij overtuigend gebleken, dat de planten die in Sept. gestekt waren, verreweg de grootste bloemen leverden.

Nu zou men hieruit kunnen afleiden, dat men planten voor tentoon-

stellingen dan altijd zou moeten stekken in Sept., maar hiertegen is een weinig bezwaar en wel dit, dat men de vroegst gestekte Chrysanthemums niet zoo sterk van onder tot boven met bladeren bezet houdt. De planten, voortgekomen van stekken in Februari, behouden beter en met meer gemak hare bladeren, maar de bloemen zijn aanmerkelijk kleiner.

Wenscht men dus groote bloemen, stek dan uwe Chr. zoo vroeg mogelijk in Sept., wenscht men kleinere bloemen, maar goed met bladeren bezette planten, stek dan in Febr. Nu zal wel niemand willen gelooven, dat als men maar in Febr. stekt men dan mooi bebladerde planten krijgt en houdt; ieder een die zich wel eens onledig heeft gehouden met deze cultuur weet ook bij ervaring dat daarvoor heel wat zorg, als verpotten, grondmengsel, begieten, gieren, nippen, binden, enz. noodig is.

Men gebruikt als stekken de jonge uitloopers of grondscheuten, die zich aan den voet van de oude plant ontwikkelen. Het beste zijn de korte, stevige stekken, die we dan bij voorkeur van de plant afnemen met een hiel-tje. Dit is echter niet beslist noodzakelijk en men kan ze ook wel gewoon afsnijden.

Hoofdzaak is, dat we, gelijk we daarop reeds vroeger wezen, onze uitgebloeide planten goed verzorgen, door ze op eene lichte plaats het liefst in kouden bak, dicht bij 't glas te plaatsen. Men stekt in kleine stekpotjes, gevuld met zandige aarde, die voor de eene helft wordt samengesteld uit fijnen gezeefden bladgrond, voor de andere helft uit rivierzand. Deze in kleine potjes geplaatste stekjes worden in een kouden bak ingegraven, ook al weer dicht bij het glas, waar men ze af en toe een weinig sproeit en in den eersten tijd lucht. Zoo behandeld, zullen deze stekjes na een 3 à 4-tal weken goed geworteld zijn en moeten ze na het dubbele van dezen tijd te hebben gestaan, in een ietwat grooteren bak worden overgebracht. Over nippen enz. te zijner tijd wat noodig is.

We zouden nog gaarne eenige aanbevelenswaardige soorten willen noemen, de lijst is echter zóo groot, en de smaken zijn zóo verschillend, dat dit niet meer of minder dan gewaagd is. 't Beste hiervoor is, dat men in den bloeitijd goede chrysanthemum-kweekers bezoekt en daar een keuze maakt, na de bloemen te hebben gezien. Natuurlijk is de allerbeste manier, tentoonstellingen te bezoeken en met een notitieboekje gewapend datgene te noteeren, wat van zijn gading is.

In de bakken wordt met dit donkere weer en vele regens onze volle aandacht gevraagd. De in den loop van Sept. daarin gebrachte Pelargonium's, zullen thans zeer hard groeien, te hard gewoonlijk, we moeten ze dus wat temperen. Groeien ze zeer snel, dan wortelen ze gewoonlijk door en is het ter voorkoming daarvan noodig, dat we de potjes oplichten, terwijl bovendien de grootste bladeren er worden afgeplukt. Hierdoor beletten we de plantjes spillig tegen elkander op te groeien en daardoor

zwak te worden. Is de groei al te sterk, dan plaatsen we de plantjes thans boven op den grond inplaats van ze ingegraven te laten staan. Men geve dan ook geen water wat thans in elk geval gevaarlijk is. Natuurlijk worden alle rottende bladeren en ook de schutblaadjes die nog al spoedig rotten met zorg verwijderd.

J. A. K.

In den Moestuin.

Knolrapen, Rammenas, Knollen. — Tuinslakken. — Rhabarber. — Witlof. — Cichorei. — Aardbeien. — Andijvie.

Voor zoover we nog niet geheel gereed zijn, gaan we voort met het binnenbrengen van onze wintergroenten. *Knolrapen, rammenas* en *najaarsknollen* lieten we tot op het laatst op het land. De eerste omdat ze bij niet vriezende weer nog steeds in gewicht toenemen, de beide laatste omdat bij deze knolgewassen de lekkere smaak zoo gauw verloren gaat. We weten 't, vooze knollen hebben een slechte reputatie.

In onze weeuwenbakken maken we ijverig jacht op de *tuinslakken*, waardoor we dit jaar bijzonder geplaagd worden. 's Morgens is het voor die jacht de beste tijd, wachten we tot later op den dag dan hebben de deugnieten zich in den grond verscholen, waar ze zich tot den avond verborgen houden, om gedurende den nacht hunne strooptochten voort te zetten.

Willen we in het komende voorjaar wat *Rhabarber* ter plaatse vervroegen, dan moeten we zorgen dat de grond waarin de planten staan vorstvrij blijve. We houden daarom wat dek-materiaal, blad, ruige mest of iets dergelijks in gereedheid, om dit zoodra de nood dreigt te kunnen aanwenden.

Met het kweken van kropjes *witlof* maken we een aanvang. Er is zeker geen versche wintergroente, die zich zoo onder verschillende omstandigheden en met zulke primitieve middelen laat kweken als witlof. 't Is een teelt als voor den amateur geknipt. Van de veronderstelling uitgaande, dat we kunnen beschikken over in den gepasseerden zomer gekweekte wortels, kunnen we in bijna elke ruimte waarin we in staat zijn de temperatuur boven nul te houden, deze cultuur uitoefenen. 't Ligt voor de hand, dat tot op zekere grens, in de sterkst verwarmde ruimte de geheele cultuur een vlugger verloop zal hebben als in die waarin de aan te brengen warmte slechts gering is. Niet allen kunnen zich de weelde van een stookkas veroorloven en om de noodige warmte door paardenmest op te wekken, is, behalve dat deze mest ook nog weer duur is, voor velen ook nog weer minder gemakkelijk te bereiken. Die over een vorstvrijen kelder, over een paarden- of koeienstal kunnen beschikken, vinden daarin een uitstekende gelegenheid om witlofkropjes te kweken.

In bijzonderheden treden we hierover ditmaal niet, maar verwijzen hiervoor naar het artikel van den heer J. A. Kors in het nummer van 9 November. Enkel zij nog vermeld, dat, onverschillig waar en op welke wijze de noodige warmte wordt verkregen, de wortels in een laag aarde moeten geplaatst worden en op de wortels een laag aarde of zand moet worden aangebracht, door welker druk de kropjes gesloten blijven en dat de hoedanigheid van de aarde, waarin we de wortels plaatsen, van geen invloed is op de kwaliteit van de kropjes. Deze toch ontwikkelen zich uit het reservevoedsel, dat in de wortels aanwezig is en er door de plant gedurende haar groeiperiode in opgelegd is.

Voor hen die ook kelders of stallen missen, is de cultuur in de open lucht de aangewezen. We kunnen daarbij, bij gebrek aan paardenmest, elk koude werende en warmte opwekkend materiaal gebruiken. Natuurlijk is ook hier de tijd die noodig is om kropjes te kweken, evenredig aan het warmte opwekkend vermogen van het te gebruiken materiaal. We zagen bijv. met zeer veel succes gewone krullen van den timmerman gebruiken en met enkel blad deden we het zelve meermalen.

De kweek van los loof, cichoreilooft, gaat in hoofdzaak op dezelfde wijze. Hierbij behoeft echter de laag aarde op de wortels niet te worden aangebracht. We behoeven slechts te zorgen dat het loof dat zich uit de wortels ontwikkelt, donker gehouden wordt.

Als van zelf is de teelt in de openlucht hier zoo goed als buitengesloten en zou een heele getimmerte noodig zijn om het groeiende loof donker maar bovenal vorstvrij te houden. We maken daarom liever gebruik van een verwarmde bak. Toch wachten we met deze cultuur liever tot het voorjaar, omdat schimmel en rotting, die o zoo spoedig optreden, ons de kans op een goeden oogst ras kunnen benemen.

De *andijvie*, die we in kouder bakken inkuilden, houden we zoo luchtig mogelijk, we trachten de muizen er verre van te houden, want deze zijn als 't buiten schaars en koud wordt, bijzonder op de harten van onze andijvie gesteld. De opgebonden andijvie die we op het veld lieten, laten we er tot dat strenge vorst ons dwingt ze weg te nemen.

We merkten reeds op, dat de nachtvorsten reeds schade deden, waardoor ze ongeschikt werd lang te bewaren. Dreigt er strenge vorst dan brengen we ze onder dak of leggen ze op een hoop buiten die we voor de vorst afdekken. Spoedig opruimen is echter voor zulke andijvie de boodschap.

Op de koude *aardbeien* brengen we het glas, dit is niet bepaald noodzakelijk, we kunnen er ook tot Februari mede wachten. We weten echter niet wat de winter ons brengen zal. 't Zou toch kunnen gebeuren dat dan de vorst een paar d.M. in den grond zat. Is dit het geval dan was het beter dat de glasbedekking er voor den winter was opgebracht. Niet dat deze de vorst buiten sluit, maar ze belet de uitstraling,

waardoor de vorst in een bak met glas er op altijd veel minder diep in den grond dringt als in die welke geheel open liggen. Om dezelfde reden brengen we ook op de bakken, waarin we in het voorjaar 't een of ander „koud“ wenschen te telen, de glasbedekking aan, anders kan het om dien tijd gebeuren, dat de wintervorst ons tot uitstellen van al onze plannen te dien opzichte dwingt.

Hebben we aardbeien in potten gekweekt om dit in warme kassen of bakken te vervroegen, dan brengen we die in een koude bak, waar ze voor sneeuw beschut en voor stukvriezen der potten gevrijwaard zijn. Dat de planten bevriezen is eer een voordeel dan een nadeel. ze behoeven een rustperiode, daarom de planten slechts zooveel beschermd, dat we er ook bij het meest ongunstige weer over beschikken kunnen.

J. C. MUYEN.

In den Fruittuin.

Zwarte bes. — Druif.

Gelijk bij de kruisbes geeft ook de *zwarte bes* op 't éénjarig gewas, uit de goed ontwikkelde knoppen, reeds vrucht. Bij jonge struikjes mag deze regel niet opgaan, bij volwassen struiken echter wel, terwijl zich naast de vruchten veelal kleine snoortjes vormen. De oogen of knoppen geven dus en vrucht en een klein spoortje.

Evenals bij de reeds beschreven besenstruiken is 't ook bij de *zwarte bes* raadzaam een zeker aantal hoofdtakken te hebben, die zich aanvankelijk, dus dicht bij den grond, mogen splitsen, om dit later tegen te gaan. Door het voortdurend splitsen wordt onze struik te dicht van hout, waardoor de vruchtorganen in 't hart zich niet naar behooren kunnen ontwikkelen, evenmin de vruchten.

De verlengenis wordt gesnoeid, naar de ontwikkeling en ouderdom van den struik. Mochten zich naast de verlengenis ook andere krachtige houttwijgen op de hoofdtak bevinden, zoo dienen deze met de kroonsnede te worden weggenomen. Uit de nevenooien ontspruiten gewoonlijk spoortjes en daar is 't om begonnen. Aan de spoortjes, die een verschillende lengte kunnen bereiken, doet men niets. Op den duur wordt zoo'n spoortje toch lang. Inmers telken jare verlengt het zich, terwijl 't afgedragen gedeelte kaal blijft. Terugsnijden is dan noodzakelijk, doch uitloopen aan den voet doen de weggesneden spoortjes niet gemakkelijk meer.

't Hout der *zwarte bes* is nogal slap, vandaar dat de takken licht gaan hangen. Wordt de tak te lang, hangt deze dus te veel over, zoo is 't aan te raden, hem voor een gedeelte, desnoods de helft, terug te snijden, zoo 't blijvende gedeelte althans nog goed met vruchthout is bezet.

De uitloopers van uit den voet worden in den zomer al weggenomen. Met succes kan ook de *zwarte besenstruik* telkens verjongd worden door een kaal geworden boomtak geheel weg te snij-

den en daarvoor in de plaats te stellen een flinke uitlooper.

Let tijdens 't snoeien tevens op de „rondknoppen”. Ze zijn thans best te onderscheiden, door hun grootte en meer ronden vorm van de gewone bladen bloemknoppen. We weten, dat de

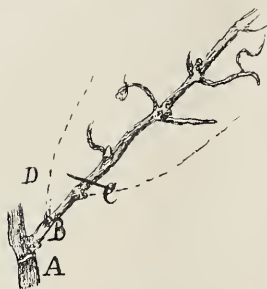

Fig. 1: A tweejarig takgedeelte; B twijg, dezen zomer gegroeid, wordt gesnoeid bij C.

„rondknop” een ziekte is, veroorzaakt door een soort galmijt. Van deze ronde knoppen komt niets terecht, als verdere besmetting. (Zie vorige jaarg. blz. 697.) 't Afplukken der knoppen is al mee 't beste, wat ge kunt doen. Mochten meerdere knoppen op 't zelfde takje zijn besmet, snijd dan 't geheele takje weg en verbrand 't en 't takje 'n knoppen.

't Is thans ook tijd onze druiven aan den wintersnoei te onderwerpen. Ten gevolge van 't zachte najaar is 't blad langer op 't hout gebleven, dan zulks in deze jaren wel 't geval placht te zijn. Op 't laatste blaadje behoeft nu juist niet gewacht, want vooral in onze kassen valt 't blad niet zoo gauw.

De druif kan gerust met de *sécateur* gesnoeid worden, wijl niet direct boven de oogen mag gesneden worden. 't Druivenhout bevat veel merg, loopt dus spoedig gevaar van „invriezen” en zoo zou 't oog in de onmiddellijke nabijheid gezeten, alle kans hebben mee weg te sterven. Zekerheidshalve laten we daarom een paar c.M. stomp boven 't oog zitten. 't Is voor de vorst 'n voor 't indrogen.

De verlengenis ('t gedeelte, waarmede onze druivenarmen in lengte zijn toegenomen) wordt gesnoeid op 6 tot 10 oogen. We moeten hierbij rekening houden met ontwikkeling en ouderdom. Bij jonge druivensoorten wordt zelfs de verlengenis nog langer dan 10 oogen gelaten. Dit kan goed gaan, toch achten we dit aantal voldoende. Is de groei zwak, worden de stokken oud, of wel loopt 't oude gedeelte maar zwak uit, dan mag zelfs niet meer dan 2 tot 4 oogen gelaten worden. De oogen van de voorjarige verlengenis hebben ons scheuten met of soms zonder vrucht gegeven en deze zijn in den voorzomer genepen op 3 à 4 blaren boven de tros.

Deze hout geworden ranken (twijgen) snoeit men thans op twee goede oogen terug (fig. 1). Uit die twee oogen krijgen we 't volgend jaar twee scheuten, waarvan de bovenste (de vruchtrank) ons een tros druiven schenkt, terwijl de onderste scheut genepen op een 8-tal blaren, de z.g.

„vervanger” wordt genoemd en wijl deze zoo krachtig mogelijk moet kunnen ontwikkelen, laat men haar geen vrucht geven. 't Is anders een hard gelag, vaak zoo'n mooie tros te moeten verwijderen en zoo treft men ook op den „vervanger” dikwijls een tros aan.

Van die twee twijgen snoeit men thans ('t had wel vroeger kunnen gebeuren) de bovenste geheel weg, dus met 't stukje twee-jarig hout.

We houden dus de onderste over en deze wordt nu weer op twee goede oogen gesnoeid, wel te verstaan de beide oogen 't dichtst bij den hoofdtak geplaatst (fig. 2). Uit die twee oogen ontwikkelen zich 't volgend jaar twee scheuten, waarvan de bovenste als „vruchtrank”, de onderste als „vervanger” wordt behandeld. Telkens wordt bij den wintersnoei de bovenste weggenomen en de „vervanger” op twee oogen gesnoeid.

Op den duur komen we zodoende steeds iets hoger op, verder van den hoofdtak af. Als dan tracht men gebruik te maken van een scheutje, 't welk zich soms aan den voet ontwikkelt, bevordert de ontwikkeling hiervan zoo veel mogelijk, om bij voldoende sterkte, al wat daar boven komt weg te nemen.

Niet alle soorten druiven willen op twee oogen gesnoeid worden, wijl deze dan te weinig vrucht geven. Merkt men dit, zoo snoeit men 3 à 4 oogen, iets, wat we bij voorkeur, ook op onze druiven buiten toepassen.

Vrij geregeld snoeien we 't vrucht-

met de druivencultuur vertrouwd is, wachtte zich voor dezen „korten snoei”. Buiten passe men „knobbelsnoei” bij

Fig. 3: Hoe men na verloop van tijd verjongen moet. De oude stomp B gaat bij 't streepje weg. C wordt dan behandeld als in fig. 1.

voorkeur niet toe. Wil men 't volgende voorjaar druiven van stek kweken, of wel, wil men een minderwaardig soort herenten, zoo zoeken men wat krachtige twijgen uit en kuile deze op in wat zand, in de niet gestookte kas.

P. v. d. VLIST.

NATUURMONUMENTEN.

De voorzitter der Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten in Nederland, de heer dr. J. Th. Oudemans te Amsterdam, heeft zich tot onzen burgemeester gewend met de opmerking, dat er voor een paar botanische merkwaardigheden, die 'n zijn duinterrein groeien, gevaar dreigt.

De bedoelde merkwaardigheden zijn een paar zeldzame orchideeënsoorten „*Neottia*” en „*Coralliorhiza*”, waarvan de laatste zelfs nergens anders in Nederland gevonden wordt dan op de eigendommen van den heer Van Reenen. Zij loopen gevaar door den aanleg van een weg door de duinen — noodig voor het op te richten herstellingsoord voor Amsterdamse kinderen — die gemaakt wordt langs de boschjes waar genoemde botanische zeldzaamheden groeien. De heer Oudemans zou het ten zeerste op prijs stellen als de heer Van Reenen zich bereid kon verklaren de meerdere bereikbaarheid zijner terreinen bv. door passende afsluitingen te verhinderen opdat zodoende belet wordt, dat binnen enkele jaren deze zeldzaamheden zullen zijn uitgeroeid.

In verband met dit schrijven kunnen wij mededeelen, dat de heer Van Reenen op middelen bedacht is om aan het hem gedane verzoek te voldoen en hiermede de Nederlandsche merkwaardigheden op het gebied van flora en fauna die er op zijn terrein groeien tegen de plukzucht der wandelaars te beschermen.

Naar wij van deskundige zijde vernamen is de duinflora in de bosschen, waardoor de nieuwe weg aangelegd wordt, bijzonder rijk; behalve de door den heer Oudemans genoemde orchideeën groeien daar vele zeldzame bloemen, die tegen de vernielzucht van het publiek dienen beschermd te worden. („Alg. Hbld.”)

Fig. 2: A driejarig takgedeelte; B tweejarig gedeelte, in fig. 1 op 2 oogen gesnoeid. C en D, uit die 2 oogen. C gaat weg bij 't streepje h; D wordt gesnoeid op 2 oogen bij 't streepje k; F en G te verwachten scheuten.

hout buiten op drie goede oogen. Hebben we bij onze andere vruchtsoorten met verschillende deelen van vruchthout te maken, als spootjes, hout- en vruchtwijgen, enz., de snoei van den druif is in dit opzicht nogal 't gemakkelijkst te begrijpen. De „knobbelsnoei” komt hier op neer, dat de twijgen tot op den hoofdtak, dus ook 't oudere stompje, worden weggesneden en men alsdan rekent op de ingeslapen nevenbladoogen. Wie echter niet goed

TENTOONS TELLINGEN.

De Chrysanthemum-tentoonstelling te Utrecht.

Wanneer deze regelen in druk verschijnen behoort de groote Chrysanthemumtentoonstelling, uitgeschreven door de *Afdeeling Utrecht en Omstreken* van de „Ned. Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde” weer tot het verleden.

Getuigd kan van haar worden, dat zij is schitterend geslaagd; er waren niet minder dan twee honderd zeven-en-zeventig inzendingen, zoowel van de *Koningin van den Herfst* als van de *Koningin van het Woud*, de Orchidee, en tal van andere planten, waarvan wij reeds met een enkel woord gewag hebben gemaakt.

Het spreekt van zelf, dat het onmogelijk is elke inzending te bespreken, trouwens daartoe gaven deze ook niet altijd aanleiding; neen, de voornaamste willen wij de revue laten passeeren, en noodigen u uit, lezer, om ons naar en door de fruitthal te vergezellen.

Bij het binnentreden worden wij al dadelijk verrast door een reuzenperk met bloeiende Chrysanthemen; het zijn inzendingen van 20 bloeiende Chrysanthemums in 20 verscheidenheden, die uitmunten door goede kweekwijze en door fraai uiteenlopend gevormde bloemen.

De heer Houtvester te Utrecht, de goed bekende kweker, kwam als overwinnaar uit het vreedzame en bloemrijke strijdperk.

Zijn planten, vooral de heerlijk mooie, maar lastige *Edwin Molyneux* met 20 schoone bloemen en *Fedora* met witte bloemen, waarover een lila nuance ligt, waren prachtig en toch..... wanneer de firma Wilderbeek te Utrecht in haar inzending niet de fout had begaan, om twee planten van eene variëteit in te zenden, dan weten wij niet, of de heer H. den eersten prijs had gekregen.

De planten van deze firma toch waren prachtig gekweekt en droegen groote, fraai gevormde bloemen. Wij noteerden mooie planten van *Miss Nelly Pocket*, wit; *Godfreys King*, lichtbruin met goud; *N. C. S. Jubilee*, lila, ingebogen bloemen; *Sado jaco*, wit, elk bloemblaadje of beter elk bloempje is precies een lepelkje.

De inzending van de heeren J. de Kruyf & Zoon te Utrecht droeg het kenmerk van goede cultuur: korte gedrongen planten, groote, leerachtige bladeren en fraai gevormde bloemen. De gouden medaille, als tweeden prijs, ontvingen de heeren A. Koudijs & Zoon te Utrecht. Zij exposeerden zeer mooi *Master Tucker*, bruinrood met goud; *Ami Brillant*, vleeschkleurig rose, met 10 bloemen; *Mr. Hume Long*, rose met lila nuance en *Baron Hirsch*, een type van de ingebogen afdeeling, met een aantal brons-bruine bloemen.

Een groot aantal inzendingen stonden er langs den kant van 10 gele, 10 witbloeiende, 10 bruin bloeiende en 10 lila bloeiende Chrysanthemums.

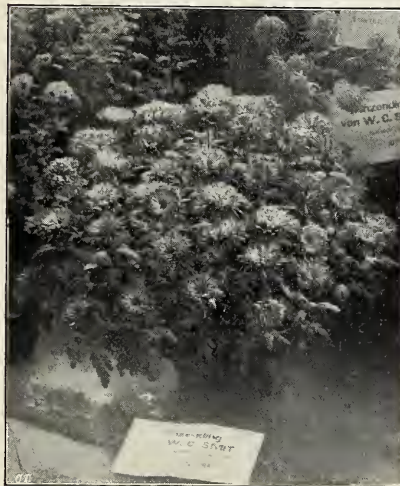
Telkens en telkens ontmoetten wij

de namen van Houtvester, Gebr. Van Kooten, J. de Kruyf & Zoon en de Wed. J. Wilderbeek, allen bekende Utrechtsche namen.

Miss Alice Cheesman is een geel bloeiende, die wij herhaaldelijk op de tentoonstellingen zagen; het is een krachtige groeier, bloeit met gekrulde bloemkorfjes, die wij gaarne iets warmer geel zouden willen zien. *Mad. Gustave Henry* en *Miss Alice Byron* deden dienst als men zuiver witte gebruiken moest. Zonder twijfel is de laatste mooier dan de eerste, al gunnen wij beide een plaats in een collectie.

Wij hebben al de nieuwe Chrysanthemums, na 1 Januari 1906 in den handel gebracht, nog niet gezien.

Wij zagen evenwel de collectie van den heer A. n. t. M. Stam te Maartensdijk, en daaruit noteerden wij *Mrs. W. Wells* met deze korte maar krachtige opmerking: de schoonste Chrysanthemum van de tentoonstelling! Hoe of zij er uitziet? De bloem is afhangend, Japansche vorm dus, bijzonder mooi van vorm en warm barnsteenkleurig

Chrysanthemum-Tentoonstelling. Utrecht

De grootste en schoonste Chrysanthemum, met 70 bloemen („Mr. Misbeth”) van den heer C. Smit Jr te Jutfaas.

(Orig. foto „Onze Tuinen”).

met een oranje nuance. Dit is nu bepaald eens iets bijzonders, een kleur, die wij in de volksbloem van het Oosten nog misten. Een groot aantal nieuwigheden blijken dikwijls geen verbeteringen te zijn, en daarom doet het ons genoeg, er op een te kunnen wijzen.

Het midden der groote fruitthal wordt verbroken door een collectie Palmen, Varens, Aralia's en Chrysanthemen van den heer H. A. Gerritsen te Rotterdam.

Daar achter staan de inzendingen, beantwoordende aan de vraag: 15 bloeiende Chrysanthemums in 15 verscheidenheden, die uitmunten door goede kweekwijze en fraai gevormde bloemen. Alleen liefhebbers mochten op dezen vraag inzenden, en zoo zien wij in het strijdperk treden, de heer W. C. Smit Jr. te Jutfaas, J. A. Kors te Zeist, B. J. Kruseman te Loenen, J. A. Zoutendijk, tuinbaas

„Oudwijk”, te Utrecht en C. van Blankenstein, tuinbaas, huize „Spaarnhout” te Haarlem.

Toen laatstgenoemde bezig was zijn schoone planten te etaleeren, werd hij al gefeliciteerd met den eersten prijs, maar toen eerstgenoemde een paar uur later kwam, ja, toen trok men den gelukwensch weer in.

Intusschen, iedereen was verlangend de uitspraak van de jury te hooren en die bracht nog eene verrassing. De gouden medaille ontving baas Van Blankenstein, de verguld zilveren de heer Kors en de derde prijs ontving de heer Smit, wiens planten toch zoo buitengewoon mooi gekweekt waren. De jury, bij uitstek competente mannen, heeft bij haar uitspraak, die ongeveer een uur in beslag nam, bijzonder gelet op de fraai gevormde bloemen en ja, dan kunnen wij ons wel bij hare uitspraak neerleggen.

Baas Roodheувel van Mevr. de douar. Kluppel te De Bilt exposeerde drie Chrysanthemen op stam gekweekt die er als rozenboompjes uitzagen.

Voor al mooi was *Willy Bullemore* met fraai gevormde, wijnroode bloemen, verder *Major P. Cotten*, geel en open hart en *Jules Cretien* paarsrood, de hartbloempjes zijn gedraaid. Het „trio” van mevrouw de douar. jhr. Lampsius van der Velde—Van den Bosch te Utrecht was ook bijzonder mooi, zoo ook het drietal van den heer Smit te Jutfaas, dat den eersten prijs verwierf terwijl aan mevr. Kluppel den 2en werd toegekend.

Boven op de galerij stonden een groot aantal inzendingen van 25 zoogenaamde „eenpootjes” dat zijn Chrysanthemums op eene stengel en een bloem gekweekt. De eerste prijs hiervoor werd toegekend aan den heer P. van den Akker te Voorburg met eene zeer gevarieerde inzending waarvan elke plant één groote bloem droeg. Er waren er bij van 30 c.M. diameter! Mooi waren op de galerij ook de groepjes bloeiende planten — geen Chrysanthemen — en schitterend mooi de *Cyclamen* van den heer D. Spaargaren te Aalsmeer en *Primula obconica* van den heer Kors te Zeist, de *Lelietjes van Dalen* en *Erica's* van den heer C. M. Knop-per en de *Aronskelken* en *Anjelieren* van den heer Houtvester en de *Chineesche Sleutelbloemen* van Spaargaren te Aalsmeer enz. enz.

De volgende week gaan wij eens kijken wat er in het andere gebouw, de Beurs, te zien is.

De eere-prijzen zijn toegekend als volgt:

Zilveren Medaille van H. M. de Koningin (Eere-Prijs aan hem die het hoogste aantal punten behaalt in Afd. A.) aan den heer Th. E. Houtvester te Utrecht.

Zilveren Medaille van H. M. de Koningin-Moeder (Eere-Prijs aan hem die het hoogste aantal punten behaalt in Afd. B.) aan den heer P. v. d. Akker, te Voorburg.

Zilveren Medaille van Z. K. H. den Prins der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg (Eere-Prijs aan hem die

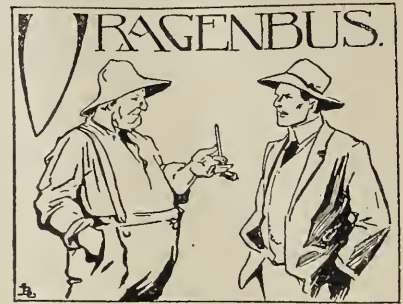
het hoogste aantal punten behaalt in Afd. C.) aan den heer C. M. Knopper Tzn., te Utrecht.

Groote Zilveren Medaille van Dr. B. Reiger, Burgemeester der gemeente Utrecht (Eere-Prijs aan hem die het hoogste aantal punten behaalt in Afd. D.) aan den heer C. van Blankenstein, te Haarlem.

Zilveren Medaille, geschonken door de Handels-Sociëteit te Utrecht (Eere-Prijs aan hem die het hoogste aantal punten behaalt in Afd. E.) aan den heer C. M. Knopper, te Utrecht.

Zilveren Beker van de Vereeniging tot Bevordering van het Vreemdelingenverkeer (voor hem die het meest heeft bijgedragen tot het welslagen der Tentoonstelling) aan den heer Henri van Lunteren, te Utrecht.

Eindigen wij thans met de vermelding van de samenstelling der jury: J. G. Ballego, te Leiden; jhr. D. Bas, Backer, te Apeldoorn; L. Berckelaers, te Antwerpen; G. J. van den Berg, te Amsterdam; G. J. Bier, te Nieuwerkerk a/d IJssel; K. Hartlieb Senior, te Rotterdam; Ph. Henkel, te

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen:

Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten aan een der drie Redacteurs.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Tuinarchitect, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 411.

a. Is *CAMPANULA MEDIUM*, van de zomer gezaaid en uitgeplant, *WINTERHARD* of moet ik ze bedekken alleen voor felle vorst? Ook wenschte ik hetzelfde te weten van „Landnelken of Oeillets”, bij ons anjetieren geheeten.

b. *Petunia's* in Augustus gestekt en nu 30 c.M. hoog, moeten die ingekort worden en waar moet ik ze overwinteren?

Schalkwijk.

H.

Antwoord: a. *Campanula Medium* is winterhard; een weinig ruigte (los blad, turfstrooisel, kort stroo of riet) tusschen de planten gestrooid, zal echter bij strengen vorst den planten ten goede komen. 't Zelfde geldt voor de tuinajers, maar bepaald noodig is het niet.

b. 't Was beter geweest wanneer het vroeger geschied was, maar — is de atmosfeer niet te vochtig, dan kan het nu ook nog wel. Kort ze dan in op 15 à 20 c.M. boven den pot. Overwintering op zonnige, droge, koele plaats, in koude kas, vorstvrije broeibak of in 't venster eener matig verwarmde kamer.

v. L.

Vraag No. 412.

a. Hoe moet *ISMENE CALATHINA* behandeld worden? Is het een bolgewas dat mild en gemakkelijk bloeit?

b. Zijn er ook *ANEMONEN* en *RENONKELS*, die geschikt zijn voor cultuur IN POTTEN, en zoo ja, hoe is dan de behandeling?

c. Kan *RICHARDIA ALBO MACULATA* en *ARUM SANCTUM* overblijven IN DEN VOLLEN GROND, met of zonder dek?

Utrecht.

H. H.

Antwoord: a. *Ismene calathina* is uit Peru afkomstig, zoowel voor potcultuur als buiten geschikt. Des winters de bollen droog bewaren, in April planten of oppotten. De bladeren zijn lintvormig en worden

Chrysanth-mumtentoonstelling. Utrecht.

Gezicht in „De Beurs” op het bloemwerk van de galerij af gezien. Op den voorgrond de nieuwe Chrysanthemums van den heer G. J. Bier, te Nieuwerkerk a/d IJ.

(Orig. foto „Onze Tuinen”)

Bronzen Medaille, geschonken door de Handels-Sociëteit te Utrecht (Eere-Prijs aan hem die het hoogste aantal punten behaalt in afd. F.) aan den heer P. W. Sutorius, te Baarn.

Kleine Gouden Medaille der gemeente Utrecht (Eere-Prijs aan hem die het hoogste aantal punten behaalt in de Afd. Planten) aan den heer Th. E. Houtvester, te Utrecht.

Viruly-Medaille in goud (Eere-Prijs aan hem die het hoogste aantal punten behaalt in de Afd. Bloemwerken) aan den heer C. M. Knopper, te Utrecht.

Hilversum; O. A. G. Kauffmann, te Amsterdam; J. Kraayenbrink, te Soestdijk; H. de Lange, te Rotterdam; W. C. van der Laan, te 's-Gravenhage; J. Lijndraayer, te Amsterdam; J. M. Maréchal, te 's-Bosch; E. van Nederhasselt, te Aerdenhout; W. Pijper, te Doorn; A. Steensma, te Gouda; H. Stepman de Messemaker, te Molenbeek bij Brussel; W. van Veen, te Leiden; A. J. Vrugte, te Hilversum; W. H. Wind, te Apeldoorn; J. F. Wilke, te Rotterdam; E. Th. Witte, te Leiden.

J. K. B.

BEWAREN VAN VERSCHE NOTEN.

Daar ik, schrijft N. Böttner in „Der Pr. Ratgeber”, een groot liefhebber van versch geschildte noten was — thans op mijn leeftijd is het geen genot meer —, heb ik sedert minstens 40 jaar ieder jaar als ik verse noten bekomen kon, deze bewaard en ze tot lang na Kerstmis nog versch gehouden. De noten werden met den groenen bolster laagsgewijze in droog zand gelegd en in den kelder bewaard. Weliswaar werd de bolster spoedig week, doch laat zich dan zeer goed verwijderen. Het

kwam wel voor, dat enkele vruchten vergeten waren; die waren dan in het voorjaar gekiemd; maar schimmel heb ik nooit ontdekt. Ik wensch nog op te merken, dat men zich in acht moet nemen voor de muizen, anders kan 't gebeuren, zooals het ook mij gegaan is, dat de kist leeg is. Voor dit jaar is het reeds wat laat; maar in 't vervolg kan menig liefhebber hiermee allicht zijn voordeel doen.

B. B.

tot 1½ voet lang, waaruit een bloemstengel van 60 c.M. opschiet met witte bloemen; fraai bolgewas.

b. *Anemones* en *ranonkels* zijn niet geschikt voor potcultuur.

c. *Richardia albo-maculata* 's winters de bol droog en vorstvrij bewaren, in het voorjaar oppotten of uitplanten, vereischen een voedzamen, vetten grond en veel zon.

De bollen van *Arum sanctum* in het najaar oppotten in een kouden bak of serre vorstvrij overwinteren; zooveel mogelijk licht en lucht geven. Ze bloeien dan in April met groote fluweelachtige, zwarte bloemen. Bij goede behandeling groeien de planten snel. J. J. KRUIJFF.

Vraag No. 413.

DRUIF-HYACINTJES in 't najaar geplant, staan nu AL BOVEN DEN GROND. Wat is hiertegen te doen, of hindert het niet?

Haarlem.

C. S.

Antwoord: Uw druifjes zijn bijzonder vlug; als 't werkelijk de door u aangegeven soort is, zie ik er geen kwaad in; de planten zijn absoluut winterhard, zullen zonder schade overwinteren en op tijd bloeien. J. J. KRUIJFF.

Vraag No. 414.

a. *LOBELIA CARDINALIS QUEEN*

VICTORIA, donkerrood, overblijvend, heb ik in potten laten zetten IN DE KAS, is dit goed of moeten ze BUITEN BLIJVEN met BEDEKKING?

b. *CHINEESCHE BALLONPLANT* heeft die BEDEKKING noodig?

Maarsse.

J. v. d. V.

Antwoord: a. U kunt deze plant op de door u gevolgde wijze overwinteren in een koude, maar vorstvrije kas of ook wel buiten, maar dan onder dikke bedekking.

b. Ja, eenige bedekking is wel aan te raden. v. L.

Vraag No. 415.

NAAM en GEBRUIKTIJD van PEER?

Velp.

W. H. de B.

Antwoord: *Mad. Grégoire*, pluktijd: half Oct.; tijd van gebruik: November; fijne peer. J. A. K.

Vraag No. 416.

Kunt u mij ook zeggen hoe de NAAM van PEER is? De tuinman beweert dat het een handpeer is, maar weet den naam niet. Lochem.

B. R.

Antwoord: De naam is *Joséphine de Malines*, een goede handpeer, die op lang vruchthout draagt. Snoei daarom de kortere organen niet! J. A. K.

Vraag No. 417.

Kan iemand, liefhebber of kweeker, mij helpen aan een 4- à 5-tal ENTRIJSJES van een ECHTE HOLLANDSCHE VIJGE-PEER, genomen van niet kankerachtigen, gezonden boom? De kosten eventueel gaarne te vergoeden.

Beek (bij Nijmegen).

W. v. V.

Antwoord: Ondergeteekende is in staat u aan het gevraagde te helpen. Als u hem nu te zijner tijd Febr.-Maart het belooft even per briefkaart herinnert, dan zal hij daarvoor gaarne zorg dragen.

J. A. K.

Vraag No. 418.

Naam, pluktijd en gebruik van twee PEREN en twee APPELS?

Antwoord: We ontvingen een 4-tal vruchten, vermoedelijk met bovenstaande bedoeling. We missen daarbij eenig schrijven; misschien kan de vrager hierdoor tevreden worden gesteld.

1. is *Calville Lesans*, pluktijd laatst Oct., gebruik Dec.-Maart. 2. *Nouveau Poiteau*, pluktijd Oct., gebr. Nov.; 3. *Misvormd* en verpierd, daarom niet herkenbaar; 4. *Joséphine de Malines*, plukt. Oct., gebr. Dec.-Jan. J. A. K.

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Geeft een ongekend succes!

Brochure op opvraag gratis. (173)

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Geïllustreerde prijscourant op aanvraag gratis verkrijgbaar.

ST. NICOLAAS-CADEAU.

Nog enkele exemplaren van den fraaien stempelband van den 1sten jaargang zijn op ons bureau te bekomen.

Ook alle verschenen nummers van den 2^{den} jaargang van „Onze Tuinen” zijn nog voorhanden.

Stephan's „FIX”

is een geheel uit koper vervaardigde

HANDPOMP

om te ontsmetten, te witten en te teren. (162)

Prijs: fl. 35.— en hooger.

Vraag Prospectus No. 1923.

Het besproeien van een fruit-plantage met Bordeauxsche pap.

B. J. RUBENS & Co., Amsterdam.

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.

HAARLEM.

ROZEN

GRATAMA.

Koninklijke Rozenkweekerij
GEBRs. GRATAMA & Co., Hoogeveen.

Prijscourant verkrijgbaar. (145)

Handel in Turfstrooisel.

J. J. THOOLEN,

heeft in uitstekende qualiteit voorhanden BLOEMBOLLEN voor Tuin- en Kamerversiering, welke tegen de volgende prijzen worden aangeboden.

Bestellingen boven f 2.50 franco. Emballage vrij.

Het geheele voorjaar een bloemenpracht in den tuin.

Den geheelen winter en het geheele voorjaar een bloemenschat in huis.

Eerste qualiteit gegarandeerd.

Opgericht 1884.

	p. 12	p. 100
Hyacinten in verschillen-		
de kleuren gemengd.	f 0.50	f 4.00
Hyacinten lila één soort	„ 0.50	„ 4.00
Hyacinten donker blauw		
één soort.	„ 0.50	„ 4.00
Hyacinten wit één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinten rood één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinten geel één soort	„ 0.60	„ 5.00
Hyacinten 1e soort in verschei-		
dene soorten, rood, wit en		
blauw naar mijn keuze	„ 1.20	„ 9.00
Tulpen enkele vroege in ver-		
schillende kleuren	„ 0.16	„ 1.20
Tulpen enkel wit één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen enkel rose één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen enkel geel één kleur	„ 0.20	„ 1.50
Tulpen in Mei bloeiende, ge-		
mengd.	„ 0.15	„ 1.00
Tulpen dubbele vroege in ver-		
schillende kleuren	„ 0.16	„ 1.20

	p. 12	p. 100
Tulpen dubbel wit één kleur	„ 0.30	„ 2.40
Tulpen dubbel rose één kleur	„ 0.28	„ 2.00
Tulpen dubbel geel één kleur	„ 0.28	„ 2.00
Sella Siberica blauw	„ 0.15	„ 1.00
Iris hispanica in verschil-		
lende kleuren	„ 0.30	„ 2.40
Iris anglica gemengde kleu-		
ren	f 0.15	„ 1.00
Fritillaria Meleagris (Kievits-		
eitje)	„ 0.20	„ 1.60
Narcissen enkele gemengde		
kleuren.	„ 0.10	„ 0.80
Narcissen trompetbloemige ge-		
mengd.	„ 0.16	„ 1.20
Narcissen dubbele gemengd	„ 0.20	„ 1.60
Narcissen tweekleurig bloeiend	„ 0.25	„ 2.00
Narcis Leeds stervormig.	„ 0.08	„ 0.60
Narcis Mrs. Langtry wit.	„ 0.16	„ 1.20
Sneeuwklukjes enkele.	„ 0.16	„ 1.20

(129)

Santpoort. Vruuchtboomkweekerij „Pomona”.

JAC. P. R. GALESLOOT & Co.

Kantoor Damrak 93, Amsterdam.

Telefoon 4328.

Wegens plaatsgebrek belangrijke prijsvermindering.

Aanleg van tuinen door geheel Nederland. (172)

Koninklijke Vruuchtboomkweekerij „Pomona”, JAC. P. R. GALESLOOT.
Naam. Venn.: „Flora en Pomona”. Boomkweekerij en Rozengaarde
te Schoten bij Haarlem.

De Kweekerij is ruim voorzien van goed gekweekte **Vruuchtboomen, Rozen, Heesters enz.** Aanleg van Stadstuinen, Buitenplaatsen en Vruchtentuinen door het geheele land. Catalogus en inlichtingen bij den Commissaris JAC. P. R. GALESLOOT, 75 Van Beghenstraat en bij den Directeur J. J. KRUIJFF, te Santpoort.

Let op het juiste adres te Amsterdam. Er is maar één JAC. P. R. GALESLOOT in Nederland bekend, ruim 40 jaren in het vak werkzaam. (171)

BESTELT uwe noodige **Bloembollen** (Hyacinten, Tulpen, Crocus, Narcissen, enz.) bij **J. E. C. VERNOUT**, „Congres van Flora”, Plein 22, **Haarlem**.

Uitgebreide, geïllustreerde Prijscurant op aanvraag te bekomen.

(130)

Het **BESTE** adres voor

Vruuchtboom-Carbolineum

Merk A

is bij

COHEN & Co., Arnhem,

Fabriek van waterdichte Dek-
kleeden, Oliejassen. (153)

Otto Schulz,

Bussum. Tuin-architect.

(154)

Groenewegen & Zoon

Boomkweekers — Tuinarchitecten

DE BILT bij Utrecht.

Aanleg van **TUINEN, PARKEN, ROSARIUMS, VRUCHTENTUINEN, BOOMGAARDEN**, enz.

BOOMKWEKERIEN

40 Hectaren zandgrond.

Tot een bezoek wordt beleefd uit-
genoodigd.

De nieuwe prijscurant is op aan-
vraag gratis verkrijgbaar. Bij de
aanvraag vermelden. Ingevolge annonce
„Onze Tuinen.” (158)

INHOUD.

Helenium autumnale superbum, door F.
Heckman.

Ons Gouden Tientje.

Bloementuin.

De Chileense Den, door v. L.

Varens voor den tuin II, door J. K. B.

Cletra arborea, door J. R. König.

Chrysanthemums, door J. K. B.

Fruittuin.

Korte Wortelsnoei II, door P. v. d. Vliet.

Carbolineum of kalk, door P. A. v. Ant-
werpen.

Moestuin.

's Winters jonge Worteltjes, door J. A.
Kors.

Ons Tientje.

Het steenpartijtje I, door J. L. v.

Eyndhoven.

Kamerplanten.

Orchideeën in de huiskamer, door B. B.

Bodem en Bemesting.

Stalmest, door W. F. A. Grimme.

Plantenziekten.

Carbolineum, door A. M. v. Driel.

Nuttige en Schadelijke Dieren.

Sluipwespen v. h. Koolwitje, door B. B.

Zijn Mieren schadelijk, door G. Sutterland.

Electrische insectenval, door B. B.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vliet.

Natuurmonumenten.

Tentoonstellingen.

Chrysanthemum-tentoonstell. te Utrecht,

door J. K. B.

Bewaren van versche Noten, door B. B.

Vragenbus.

Leestafel.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234/240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

✂ ✂ BON CHRÉTIEN WILLIAMS. ✂ ✂

't Zal een anderhalve eeuw geleden zijn, dat de welbekende „Muskuspeer” voor 't eerst gevonden werd. Ze is van Engelsche afkomst en genoemd naar den man, die haar 't eerst in den handel bracht, de heer „Williams”. Omstreeks 1800 werd ze overgebracht naar de Nieuwe Wereld en is daar onder den naam van „Bartlett” en „Bartlett of Boston” zeer veel aangeplant. De Duitscher noemt haar „Williams Christbirne” en in België vindt men haar nog wel onder den naam van „Delavault”.

Door menigeen wordt dit soort uit den tuin geweerd, men houdt niet van gemuskeerde vruchten. Door velen echter wordt ze op hoogen prijs gesteld en vooral in Amerika dweept men met de „Bartlett”.

De vrucht kan nog al groot worden. Vorm nog al afwisselend, erg bultig; de 2 à 3 c.M. lange steel wordt gewoonlijk wat op zij gedrukt door een verdikking. Kelk zit niet diep. De schil is geelgroen, zelden met een kleurtje aan den zonkant. Zeer duidelijk vallen op do donkere stippen en de roest-aanslag bij den steel. Bij volle rijpheid lokt de goudgele vrucht zeer tot koopen uit; de muskussmaak houdt evenwel velen terug. Het witte tot witgele vleesch is overigens zoo kwaad niet, nog al sappig, altijd wat

BON CHRÉTIEN WILLIAMS.

(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

zuurachtig. Hoe langer de vruchten op den boom blijven, des te sterker komt de muskussmaak uit, bijtijds plukken is daarom aan te raden. 't Is een onzer vroege peren, eind Aug. begin Sept. geplukt, houdt ze zich een veertien dagen goed.

Zeer veel wordt deze vrucht, vooral in Amerika, voor den inmaak gebruikt; het vleesch blijft in dien toestand prachtig blank. In de huishouding wordt ze van jaar tot jaar al meer en meer voor dit doel gebruikt. Wat de boom betreft, deze is te allen tijde zeer vruchtbaar, reden, waarom de kwee op den duur een te zwakke onderlaag blijkt te zijn. Aanvankelijk laat de groei, ook op kwee niets te wenschen over, ja, is 't gewas zelfs zeer krachtig te noemen, doch door den rijkdom aan vruchten gaat er de groei spoedig uit en is de levensduur daardoor beperkt. Toch kan deze onderstam voor kleine vormen best bebezigd worden en al zullen er geen flinke pyramiden op groeien, in struikvorm houdt ze 't langen tijd uit.

De kweeonderstam heeft echter nog een nadeel en d. i. dat de vruchten van op kwee veredelde boomen sterker gemuskeerd zijn dan die van op wild staande. Aanvankelijk schiet de boom vrij loodrecht op, door den last der vruchten nemen de takken een minder netten

stand aan, waardoor 't pyramidale er op den duur afgaat. Voor alle vormen is de boom overigens geschikt; van snoeren en leiboomen kan men pracht-exemplaren oogsten. De behandeling van 't vruchthout levert gewoonlijk geen bijzondere zwarigheden op, er vormen zich spoortjes genoeg direct op den gesteltak. Laat de verlengenis niet te lang, wijl zich anders kale plekken voordoen, te meer wijl 't afgedragen vruchthout nog al eens wegsterft. De bloei is tamelijk laat en van langen duur. Van de „schurftziekte” blijven boom en vrucht aardig verschoond.

We herinneren ons nog hoe in de vorige jaargang gewag gemaakt wordt van deze peersoort om haar in vereeniging te planten met Clapp's Favorite. De wederzijdsche bestuiving schijnt op de vruchtzetting van beide soorten van

goeden invloed te zijn. Men neme in ieder geval van 't daar aangehaalde geval goede nota. P. v. D. VLIST.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen. (Zie no. 18.)

ONS TUINTJE.

Het Steenpartijtje.

II.

Bij den bouw van ons rotspartijtje komen nu vele omstandigheden in aanmerking: de grootte der beschikbare

tijen is het van groot voordeel, wanneer de bestemde plaats daartoe van nature reeds geschikt, d. w. z. niet vlak, doch min of meer hellend of heuvelachtig is, daar dan de noodzakelijke bodembewegingen veel

Fig. 1. Verkeerd aangelegde helling.

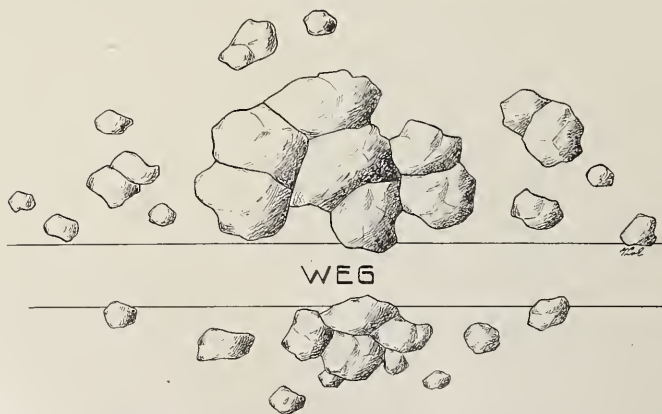
plaats, of deze hellend of vlak is, de ondergrond, het steenmateriaal en niet te vergeten: de kosten! Ik wil hier daarom slechts eenige wenken geven,

WEG

Fig. 2. Hoe men een steenhoofd niet moet aanleggen.

geringer zijn. Eene helling mogen we echter niet zonder meer met steenen gaan beleggen, zooals men vaak genoeg ziet (fig. 1) doch moet zij sterk gecou-

WEG

Fig. 3. Hoe een steenpartijtje er uit moet zien.

hoe men het maken moet, maar vooral ook hoe niet, het overige moet men van de omstandigheden af laten hangen.

Bij den aanleg van grootere rotspar-

teerden worden door uitgraven van kleine dalen, waarbij men de gewonnen aarde natuurlijk tot versterking van het contrast gebruikt.

Is het omgevende terrein volkomen vlak, zoo moet dit eveneens, reeds vóór dat de eigenlijke rotspartij begint, iets gecoupeerd worden en hier ook reeds eenige rotsstukken aangebracht worden, omdat eene plotseling opstijgende rots steeds onnatuurlijk is. Integendeel moet men, bij het naderen der rotspartij, den bodem langzamerhand steenachtig zien worden, dan komen hier en daar steenen bloot, vervolgens treden kleinere steengroepen op en eindelijk bereikt men den kern van het „gebergte”.

Bij den aanleg van kleine steenpartijtjes is dit natuurlijk niet zoo door te voeren, maar ook hier moet de overgang zoo geleidelijk mogelijk zijn. Dikwijls ziet men ware „steenhoopen” (fig. 2), die den indruk maken alsof eene lading steenen daar toevallig is blijven liggen en ten overvloede liggen de steenen zoo stijf mogelijk, op een rij aan den kant van den weg.

Fig. 3 toont ons, hoe we zoo'n steengroep natuurlijk maken: overal verspreid liggen grootere en kleinere rotsstukken en ook de hoofdgroep is zoo onregelmatig mogelijk. Bij grootere rotspartijen kan men meer dan één top aanleggen, bij kleinere is één voldoende, die er echter ook weer natuurlijk uit moet zien. Vooral vermijde men den fout van velen, een gebergte in het klein te willen namaken, dit ziet er steeds onnatuurlijk uit. Veeleer is onze steengroep slechts de nabootsing van eene schilderachtige rotspartij in het gebergte, niet dit zelf.

Al naar behoefte zijn ook paden aan te leggen, het beste in den vorm van steentrappen, waartoe men vlakke steenen uit den voorraad kiest. Zeer „echt” zien zulke trappen er uit, wanneer men tusschen de enkele treden kleine ruimten laat en deze beplant met *Sedum*, *Saxifraga*, *Portulaca*, enz. Bovendien brengt men op verschillende plaatsen vlakke steenen aan, waarop men loopen kan zonder de planten te beschadigen. Nooit mag men, zooals gezegd, de randsteenen in één rij leggen, men late integendeel den rand nu eens voorspringen, dan weer inspringen (fig. 3) en bovendien laat men gedeelten vrij en beplante die met pollenvormende planten, zooals *Arabis*, *Iberis*, *Dianthus*, *Saxifraga*, *Sedum*, enz. (Wordt vervolgd.)

J. L. v. EYNHOVEN.

EEN NIEUWE KUNSTMESTFABRIEK.

Wij ontvangen het volgende bericht: „De nieuwe Amsterdamsche fabriek van kunstmeststoffen, de „Amsterdamsche Superfosfaatfabriek”, in het voorjaar op touw gezet nadert hare voltooiing. Aan verbruikers van kunstmest kunnen wij mededeelen, dat deze onderneming voor de a. s. voorjaarscampagne met hare producten aan de markt komt.

„De fabriek is flink opgezet, zeer modern ingericht en ligt in de onmiddellijke nabijheid van Amsterdam aan het Noordzeekanaal, en aan den spoorweg, zeer gunstig voor de verzending naar binnen- en buitenland”.

Judaspenningen.

Behalve de Pampaspluimen, Lischdodden, Varentakken, tal van siergrassen, enz. vormen de Judaspenningen voor het maken van droge- of zoogenaamde Mackartbouquetten, een zeer gezocht materiaal.

Tegenwoordig vooral, zijn de Judaspenningen zeer in de mode; met ge-

welriekend kleedje zijn gestoken. Dat kleedje wordt gevormd door een kelk en bloemkroon, van welke bekleedselen ook wel een van beide, soms ook beide tegelijk kunnen ontbreken.

Meestal komen de mannelijke deelen (meeldraden) tegelijk met de vrouwelijke (stampers) in dezelfde bloem voor, maar ook vindt men ze wel gescheiden in verschillende bloemen en op verschillende planten.

De stamper nu is altijd gevormd uit een zeker aantal vruchtbladen, die soms tot onherkenbaars worden toe zijn vergroeid, soms ook, zooals bij de peulgewassen, zeer duidelijk zijn te onderscheiden. Bij de peulgewassen (snijboonen, erwten, Lupinen, enz.) vindt men één vruchtblad dat als toegevouwen met

zeer platte zaden, die dan vrij komen, worden door den wind zeer gemakkelijk verspreid.

Die blanke spiegeltjes of schijfjes, ons als Judaspenningen bekend, zijn dus, kort gezegd, niet anders dan de tot tusschenschotten uitgegroeide zaadlijsten van de rijpe vruchten. De dwarse streepjes, die men op die vliezige plaatjes ziet en ook op de hierbijgaande tekening vindt aangegeven, vormen de eigenlijke verbinding der zaden met de vrucht.

Ditzelfde type van vrucht, zij het ook onder verschillenden vorm, vindt men bij alle Kruisbloemigen of *Cruciferen*, waartoe ook de Judaspenningen behooren. Zijn de vruchten lang en smal dan noemt men ze „hauwen”, zijn ze kort en verbreed dan spreekt men van „hauwtjes”. Onze Judaspenningen zijn dus eigenlijk „hauwtjes”. Het spitse verlengsel dat men ook nog aan de schijfjes ziet, is de verdroogde stijl.

De Judaspenning draagt den wetenschappelijken naam van *Lunaria biennis*, ofschoon ze tegenwoordig algemeen *L. annua* wordt geheeten. Dat „annua” (=eenjarig) is wel wat vreemd voor een tweejarige plant als de Judaspenning, maar het prioriteitsrecht stelt in de nomenclatuur alle bezwaren ter zijde en, waar het gebruik algemeen is, noemen we onze Judaspenning ook maar *L. annua*. In Duitschland noemt men ze tevens nog „Maanviolen”, maar ook de naam van „Judas-Silberling” is daar welbekend, evenals in het Fransch de naam „Monnaie du Pape” ganbaar is. In Engeland spreekt men niet onaardig van „Satin-flower”.

Als bloeiende plant, heeft de Judaspenning, hoewel lang niet onaardig, toch niet veel waarde. De bloempjes, tot vertakte trossen vereenigd, zijn paars van kleur en vallen niet bijzonder op.

Na den bloei ontwikkelen zich de vruchten tot groote, platte, ovaalronde hauwtjes, die, hard-groen van kleur, bij rijpheid geel worden. Om de Judaspenningen zoo gaaf en zuiver mogelijk te hebben, moet men de stengels afsnijden voor ze te rijp worden. Men laat ze dan op een droge plaats rijpen, waarna de vruchtbladen, door de vruchten tusschen duim en wijsvinger zacht te wrijven, gemakkelijk loslaten. Ook de zaden laten even gemakkelijk los.

Om krachtige stengels te hebben, moet men de planten op een vrij zwaren grond kweeken. Zandige kleigrond, mits goed los van structuur, is een uitstekende bodem.

Men zaait in Mei—Juni en kweekt de planten het eerste jaar in potten op om ze in het najaar, of ook wel eerst in het volgende voorjaar, met potkluit ter bestemder plaatse buiten uit te planten. Ook kan men, wat vaak beter is, de planten dadelijk op de bestemde plaats buiten uitzaaien en dan daar laten bloeien en vruchtzetten. Men krijgt dan veelal krachtiger stengels, omdat de meeste echte tweejarige planten, wegens de vorming van een sterken penwortel, liefst niet verplant worden.

Bij het planten der eenjarige rozet-

Judaspenning.

praepareerde beukentakken stelt men er sierlijke vaasbouquetten van samen, die, vooral wanneer de Judaspenningen versch zijn en dus in het volle bezit van haar zachten satijnachtigen glans, in de kamer een smaakvolle versiering geven.

Dat die zilveren spiegeltjes het tegen de donkerbruine beukebladeren goed doen, zal niemand ontkennen. Daarenboven zijn ze niet zulke stofverzamelers als de pampaspluimen, het vedergras en dergelijk donzig materiaal, zoodat men ze met een plumeau langen tijd blank en zuiver kan houden.

Wat die blanke schijfjes eigenlijk zijn, is aan velen niet bekend en daarom zullen we dat hier eens vertellen.

Zooals de meeste lezers wel zullen weten, zijn de bloemen niet anders dan de geslachtsorganen der planten, die in een meer of minder kleurig, al of niet

de randen is vergroeid. Daarin zitten de eitjes of later de zaden, die beurtelings aan de rechter- en de linkerhelft van dat vruchtblad verbonden zijn.

Bij de Judaspenningen is de zaak wel eenigszins anders, maar komt toch op het zelfde neer. De stampers van deze plant bestaan niet uit één „gevouwen” maar uit twee volkomen vruchtbladeren, die ook met de randen aaneen zijn gegroeid, terwijl hier de zaadlijsten waaraan de eitjes zitten, tot een vliezig tusschenschot zijn uitgegroeid. De vrucht is daardoor in twee vakken gescheiden, zoodat de zaden niet, zooals in de peulgewassen naast elkander zitten, maar gescheiden zijn door een zeer dun tusschenschot. Zijn de vruchten rijp dan springen de twee vruchtbladeren van onderen naar boven vaneen, en de

ten of het uitdunnen der zaailingen, moet men rekenen op een onderlingen afstand van ongeveer 40 c.M., opdat de planten en de bloeistengels zich goed zullen kunnen ontwikkelen.

Veel zorg eischt de cultuur van Judaspenningen overigens niet. Het zaad, dat een viertal jaren zijn kiemkracht behoudt, komt vlug, meestal binnen een dag of acht, op. Neem echter bij voorkeur versch zaad. Dat geeft in den regel sterker planten. v. L.

Het dekken van Rozen.

De tijd breekt aan om de rozen, die ons dit jaar zooveel schoons lieten zien, te dekken en wij kunnen dit op niet te zware gronden het beste doen door de stamrozen voorzichtig met de kroon omlaag te buigen, een gaatje in den grond te maken waarin de kroon gelegd wordt, om daarna deze met aarde te bedekken. Wij kunnen de kroon ook in stroo pakken en om dit wat netjes te doen, binden wij de twijgen eerst wat bij elkaar.

Struikrozen hoogt men met 40 c.M. aarde aan of beschermen ze voor de strenge koude met bladeren, turfstrooisel of ander dekmateriaal.

Van de klimrozen binden wij de takken bij elkaar en wikkelen ze in een moscovische mat.

Terwijl wij dit schrijven, einde November, ziet het er nog niet erg vorstachtig uit en zou het jammer zijn de rozen al te dekken. Doch de tijd is er, dat het alles kan doen, dus ook flink kan vriezen en nu hebben wij geen bezwaar tegen het nog niet inpakken van de rozen, wanneer men maar op zijn hoede is en alles klaar heeft staan, wat daarvoor noodig is.

J. K. B.

Kochia trichophylla.

In den eersten jaargang van „O. T.” blz. 407 schreven we reeds een vrij uitvoerig artikel over de bovengenoemde, toen voor ons land geheel nieuwe, plant. Om niet in herhalingen te vervallen, zijn we dan ook zoo vrij, de lezers hier naar te verwijzen, wat betreft kweek-, groeiwijze, enz.

Dit voorjaar deden we echter omtrent *Kochia trichophylla* een ervaring op, die we den lezers nog even willen mededeelen.

In 't laatst van Januari zaaiden we geheel volgens den eisch het zaad uit, kweekten de talrijke opgekomen plantjes voorspoedig op, totdat we ze begin Mei in pot op een beschut plaatsje buiten zetten.

Ging tot nu toe alles naar wensch, plotseling veranderde dit. Hoogstwaarschijnlijk door het natte koude weer gingen de planten in plaats van vooruit, steeds meer en meer achteruit, zoodat na een paar weken een groot getal gesneuveld waren en de rest er meer dan armoedig uitzag.

Dit nu is op zich zelf niets bijzonders, maar wij werden er door genoodzaakt, om naar vervangers uit te zien, want *Kochia's* moesten en zouden we hebben.

Het geluk diende ons; eenige dagen later langs een heestervak loopende,

waar we nu niet iederen dag komen, viel ons oog op een groene plek midden in het overigens schoon geschoffelde stuk. Zeker door den een of ander wat zaad uitgestrooid, dachten we, gingen eens kijken wat het kon zijn en jawel hoor; een honderdtal *Kochia's* stond daar zoo vroolijk bij elkaar, alsof ze spotten wilden met al onze kweekkunst.

Hoe ze daar waren gekomen?

Heel eenvoudig; 't vorige jaar was op die plaats een mooi krachtig exemplaar van *Kochia trichophylla* uitgeplant. Na den bloei werden de zaden door de plant weggeworpen; ze kwamen terecht in de lichte, veenachtige aarde

Kochia trichophylla.

en het resultaat hadden we voor ons.

De plantjes voorzichtig met een kluitje opnemen en ieder afzonderlijk in een potje zetten, was natuurlijk heel spoedig gedaan, en de planten zien er op het oogenblik zoo keurig uit, dat we alle misère van ons eigen zaaisel reeds lang vergeten zijn.

Hebben we ook hierdoor ondervonden, dat we *Kochia trichophylla* evenals Goudsbloemen, Kattestaarten en dergelijke als een soort onkruid kunnen beschouwen, ze blijft voor ons niettemin een sierplant van den eersten rang, die we steeds zullen blijven aanbevelen.

A. LEBBINK.

Twee mooie Marguerieten.

Marguerieten (*Chrysanthemum frutescens*) kent iedere lezer of lezeres van „Onze Tuinen”. 't Zijn dankbare tuinplanten en voor het vullen van vaasjes leenen zich de bloemen uitstekend, want ze zijn mooi, zoowel de gele als de witte soorten, en duren lang. Men ziet ze zomers dan ook overal, zoodat 'n nadere beschrijving vrijwel overbodig mag heeten.

Eén gebrek hebben de Marguerieten: ze groeien soms te veel in 't blad en de bloei laat dan nog al te wenschen over. Vooral in natte zomers, als er weinig zon is, blijkt dit een

groot euvel. Gedeeltelijk kan men dit tegen gaan, door de planten in potten te houden en dan met pot en al onder den grond te graven. Ze groeien dan niet zoo wild en bloeien beter, maar het zooveel genoemde nadeel geheel weg te nemen gaat niet.

Vandaar dat de kwekers getracht hebben verscheidenheden te winnen, die minder sterk groeien en meer bloem geven. En daarin zijn ze ook geslaagd. De *Saharet* en *Queen Alexandra* mogen daarvan als voorbeelden genoemd worden.

De eerste is enkelbloemig en van ivoorwitte kleur. De bloemen zijn niet groot, maar bedekken de plant in zoo'n groot aantal, dat zij als met 'n laken overtoegen is. De plant groeit niet hoog en heeft tamelijk fijn ingesneden bladeren, van een lichte blauw-groene kleur. Ze is uitstekend geschikt voor groepen of perken, want zelfs in de natste zomers zal ze niet nalaten rijkelijk te bloeien. De bloeiwilligheid is zóó groot, dat men nauwelijks 'n scheutje vinden kan zonder knop of bloem.

De *Queen Alexandra* is eene geheel andere verschijning. Zij groeit veel robuster en heeft grof ingesneden bladeren van donkergroene kleur. De bloemen zijn ook wit, maar afwisselend enkel en half of heel gevuld. Op ééne plant kan men doorgaans alle drie vormen vinden. Zij bloeit ook zeer rijk en blijft gedrongen van groei. Voor perkplant zoowel als voor snijbloemen verdient ze alle aanbeveling.

Wie in den a. s. zomer 'n paar mooie Marguerieten wil bezitten, bestelle van 't voorjaar bij zijn bloemist deze twee soorten en hij zal er zeker plezier van hebben.

W. LODDER.

Corylopsis spicata.

Deze nog weinig bekende heester behoort tot de familie der *Hamamelidaceae*. De geslachtsnaam *Corylopsis* duidt reeds het karakter van deze heester aan, d. w. z. ze lijkt veel op den Hazelaar. Zij bloeit evenals de *Forsythia* bladerloos en hangt van onder tot boven vol trosjes bloemen. Deze trosjes, die uit 8—12 gele bloempjes bestaan, komen allen op een kleinen afstand aan den tak. De plant, waarover ik op 't oogenblik schrijf, is ongeveer 1 M. hoog en haar bloei is zóó rijk, dat men den heester reeds op grooten afstand in 't oog krijgt. Zoodra de bloei voorbij is, verschijnen de bladeren. Hoe het zij, het is een prachtige bloemheester en zij zal, wanneer de tijd komt, dat zij gekweekt wordt, veel afnemers vinden. In plantsoenen en parken zou zij nog meer effect maken dan de *Forsythia's*. Een even mooie *Corylopsis* is wel *Corylopsis spicata* fol. var.: ook *Corylopsis pauciflora* is mooi, doch deze is kleiner van bloem en telt minder bloemen aan een tros. In Japan wordt zij, volgens een catalogus die ik heb, „Awo-momi” genoemd.

Boskoop.

H. J. v. A.

Vruchtboomen aan gevels, Vruchtboomen in stadstuinen.

I.

Dikwijls hoort men de verzuchting, vruchten uit eigen tuin, wat heerlijk, maar in zoo'n stadstuin kun je dat niet hebben!

Waarom niet? Wel we probeerden het reeds meermalen, maar er komt niets van terecht.

We gelooven het gaarne, maar wiens schuld was dat? Was het omdat uw grond niet deugde?, was de standplaats niet goed?, waren de hoge boomen of schuttingen er de oorzaak van?, was de verzorging wel in goede handen?

Ziet als we een dergelijk antwoord hooren, dan rijzen bij ons reeds onmiddellijk deze vragen. Zeker 't kan mogelijk zijn, dat een tuintje zoo ongunstig ligt, dat succes ten eenenmale uitgesloten is. Maar in de meeste gevallen zijn stadstuintjes wel degelijk geschikt en meermalen zagen we bij uitstek geschikte muur-, gevel- of schuttingvlake beplant met klimop, wilde wingerd e. d. in plaats van met vruchtboomen. Hoe komt dat? 't Antwoord is al weer niet moeilijk te geven.

't Komt een gedeelte omdat de tuinman die met de verzorging van den tuin belast is, niet de noodige kennis bezit om een vruchtboom goed te onderhouden, en daarom het maar beter vindt, de eene of andere klimplant te bezigen, en anderdeels omdat zij, die nog wel heel veel lust en liefhebberij hebben voor het aanplanten van vruchtboomen, al voor de zooveelste maal bedrogen zijn uitgekomen en daardoor bij hen de lust is geweken, zich andermaal aan eventuele mislukkingen te wagen.

Die mislukkingen, ze kunnen haar oorzaak vinden in onoordeelkundig planten en verzorgen. Ze vinden ook helaas haar oorzaak hierin, dat de leverancier niet heeft geleverd de soort die men heeft besteld.

Om hierin te gemoet te komen zijn twee dingen noodig. Ze liggen, zooals men naar aanleiding van wat we boven schreven licht zal inzien, voor de hand. In de eerste plaats dus meer kennis omtrent de behandeling der vruchtboomen, in de tweede plaats de verplichting van de zijde der leveranciers om bepaalde gevraagde soorten te leveren onder garantie van echtheid der soorten. De wijze waarop dit zou kunnen geschieden, daarover later; we zouden het nu hebben over vruchtboomen aan gevels in stadstuinen.

In welken toestand treffen we gewoonlijk onze stadstuinen aan? Onze lezers kennen het antwoord reeds: 't is immers vrijwel overal hetzelfde deuntje, eenige grasperken(jes), wat zoogenaamde hees-

tergroepen; de schuttingen of beplant met klimplanten, rozen, klimop-wingerd, Lonicera, enz., of ze zijn eenvoudig uit het oog geplaat, zooals men dat noemt, door eene dichte haag van Thuya's e. d. Verder vinden we dan een perkje stam- of struikrozen, een vakje Pelargoniums, wat knolbegonia's op een randje, soms nog wat vaste planten voor of door de heesters aangeplant,.... dit wordt gewoonlijk de aanleg.

Nu is volstrekt onze bedoeling niet, dat men nu maar alle tuintjes gaat veranderen in vruchtentuintjes, 't zou al te dwaas zijn! Wat we dan wel wenschten, dat zij, die van vruchtboomen houden en wier tuintjes daartoe eene geschikte gelegenheid bieden, deze hierboven geschetsten, al te eentonig wordenden aanleg eens wat afwisselen met een vruchtentuintje.

We stellen ons hierbij voor, dat we de gewenschte laantjes en paadjes en grasperken geheel naar willekeur aanleggen; niets van dit, wat we tot hertoe hadden, behoeft te verdwijnen. Onze verandering wenschen we hoofdzakelijk te bepalen tot de beplanting. Waar men

tot hertoe, als de aanleg klaar was, n.l. 't grondwerk, bijna uitsluitend beplantte met bloem-, sier- en dekheesters, coniferen en klimplanten, daar zouden we gaarne zien, dat dit plant- of decoratiemateriaal werd vervangen door vruchtboompjes.

Maar, zoo hooren we allicht mompelen, wie zou nu zijn rozen, knolbegonia's enz. willen opofferen. Geen nood, geachte lezer! U kunt ze behouden, maak er naar hartelust gebruik van; u zult zien, dat onze aanleg u dat zeker niet belet! We stellen ons uw tuin dan voor, zooals we dat gewoonlijk vinden, in een rechthoek of een vierkant. 't Doet er ook niet toe welke vorm; maar gewoonlijk toch omgeven door een schutting soms, als de beurs royaal is, een muur. Tegen deze omheining nu wenschen we vruchtboomen te planten.

Den volgenden keer zullen we aangeven, welke soorten en tevens welke vormen het meest geschikt zijn.

(Wordt vervolgd.)

J. A. Kors.

KAMERPLANTEN.

Onze Kamerplanten in den winter.

De winter is voor onze kamerplanten ontegenzeggelijk de kwaadste tijd. Ik denk daarbij niet aan de hyacinten, tulpen, crocussen, enz.; die kunnen

Hoe eene plant afgesponst wordt.

zich wel redden, daar ze teren op het reservevoedsel, in bollen, knollen of wortelstokken vervat. Maar ik heb het oog op die groote reeks van kamerplanten, die gedurende den zomer onze vertrekken hebben gesierd, en waarvan we toch ook zoo graag in den winter willen genieten.

Wie evenwel hart voor zijne liefelingen heeft, kan kwalijk van genieten spreken, als hij ze in den barren tijd gestadig achteruit ziet gaan, en ten slotte vaak zelfs ziet bezwijken.

De oorzaken hiervan zijn van verschillenden aard. In de eerste plaats noemen we lichtgebrek, Licht toch is

de machtigste levensfactor der planten. alleen onder invloed van het licht kan het koolzuurgas der lucht worden opgenomen, ontleed en met de bestanddeelen van water worden verwerkt tot zetmeel, de grondstof voor alle verdere bestanddeelen.

Nu valt er maar weinig aan te veranderen, dat de zon gedurende een paar maanden nauwelijks acht uren per dag aan den hemel staat, die daarenboven nog vaak door dikke wolken of mist verduisterd is.

Daarom dient er met het spaarzame licht gewoerd. Het radikaalste middel zou zijn: geen gordijnen; maar dat is me te kras, en u ook, denk ik. Maar wel kunnen we ze zoo hoog mogelijk ophalen en voor overgordijnen lichte stoffen kiezen. Niet alleen de planten, ook wij zelf zullen er wel bij varen. In de bestrijding van allerlei ziektekiemen is het licht onze beste, krachtigste bondgenoot.

In de tweede plaats speelt de temperatuur een gewichtige rol. Daalt deze te zeer, dan staken de wortels het opnemen van water, en de plant, die last van droogte krijgt, al staat ze ook met de voeten in 't water, laat de bladeren vallen. Onze loofboomen doen precies zoo.

Nu hebben we, vooral met onze moderne vulkachels, de temperatuursregeling vrijwel in de macht. Maar met dat we deze ééne zaak in 't reine brengen, bederven we het terstond op twee andere manieren: we veroorzaken droogte en stof.

Het antwoord van de plant op droogte kennen we reeds, en dus moeten we hierin weer voorzien, door de noodige hoeveelheid water..... op de potten te gieten? Alsjeblieft niet! Dat zou slechts wortelrot geven en dan was het m'del erger dan de kwaal. Neen; de

grond moet weliswaar steeds min of meer vochtig worden gehouden, maar geheel met water doortrokken zou verkeerd zijn.

Dus in eene andere richting gezocht, n.l. de verdamping der bladeren beperkt. In de eerste plaats kunnen we een keteltje water achter op de kachel zetten. Daardoor wordt de kamerlucht rijker aan waterdamp, en onttrekt ze dus minder aan de bladeren.

Maar vooral heilzaam is het, de planten geregeld met een fijnen dauw te besproeien. Daarvoor zijn allerlei keurige spuitjes en rafraichisseurs in den handel, van de eenvoudigste tot de sjiekste modellen. Dat het gebruikte water eerst op kamertemperatuur gebracht moet worden, spreekt van zelf.

En nu het stof! Het voorkómen is altijd beter dan het genezen; — maar dat voorkómen is hier nogal lastig, want we moeten toch stoken! En bovendien, stof is er nu eenmaal altijd, tengevolge van allerlei slijtage. En de kamer moet toch ook op tijd gedaan!

Juist! daar hoor ik je! Maar dan moeten de planten er zo lang uit of als dat niet kan, gaan er zo lang wat oude kranten over.

Meer kunnen we in dit opzicht niet

Hoe men bij het stof in de hoekjes komt.

doen, en dus verder maar gezocht naar geneesmiddelen; want het stof op de bladeren laten liggen gaat niet.

Als reden wordt vaak opgegeven, dat dan de huidmondjes verstopt raken, en bij eenzaadlobbige planten is dat ook min of meer het geval. De tweezaadlobbige — althans die wij in de kamer kweken, hebben de meeste huidmondjes aan den onderkant.

De schadelijke werking ligt dan ook bovendien nog voor een groot deel in het feit, dat het licht belet wordt, tot de plant toe te treden.

Om het te verwijderen maken we de plant geregeld schoon. Er bestaan een soort luchtspruitjes, waarmee men het van de plant afblazen kan, en voor behaarde of gedoornde planten zijn deze dingen erg praktisch.

Gewone planten kan men uitstekend afspoonzen. Hierbij doet zich evenwel vaak het bezwaar voor, dat men niet in de hoekjes komen kan. Daarvoor maakt men gebruik van een kwastje of penseel.

Het geregeld afspoonzen heeft nog bovendien het voordeel, dat men schadelijke dieren verwijdert. Ik heb hier

speciaal schildluis, bladluis, thrips en roode spin op het oog.

Verder moeten we het nog hebben over het luchten. Al was dit voor de planten niet noodig, dan zou het toch voor ons zelf moeten geschieden. Menige plant is daarmee echter vaak voor goed geknoeid geworden. Planten kunnen niet zoo min sterke temperatuurswisseling verdragen als wij, en tocht verdragen ze ook niet. Ook daarom is het dus raadzaam, ze of op zij, of nog liever in een ander vertrek te zetten.

Het gieten hebben we eigenlijk al behandeld; spaarzaamheid zij nogmaals aanbevolen, al mag het niet nagelaten worden. En water van kamertemperatuur!

PLANTENZIEKTEN.

De Chrysanthemumroest.

„Heele mooie Chresante!“, „Foor een beetje, mooie Chresante!“ „Vijf scnte die mooie Chresante!“

Zoo roept daar een koopman, een z.g. „marchand de quatre saisons“, onder ons venster, zachtken zijn karretje met Chrysanthembloemen, in blikken bakken, met water staande, en Eikenloof, voortduwend: „k Heb heele mooie Chresante!“

De Chrysanthemum, de Japansche volksbloem, is zonder twijfel populair geworden, in ons vaderland niet alleen, maar in geheel West-Europa.

't Was niet altijd zóó, want er was een tijd, dat we *Chrysanthemum indicum* en zijne variëteiten niet kenden, maar evenals 't met zoovele andere schoonen onzer tuinen gegaan is, ging 't ook met den Chrysanthemum: de plant werd in haar vaderland gezien en naar Europa medegebracht.

Maar niet alleen het gewas, hetgeen men wenschte, werd overgebracht naar nieuwe streken, doch ook de op hem levende organismen, althans de Chrysanthemum-roest schijnen wij uit Japan binnengehaald te hebben. Wanneer en hoe dat gebeurd zou zijn is niet na te gaan, ja, men weet zelfs nog niet met voldoende zekerheid, of *Puccinia Chrysanthemi* Rose, de zwam der roestziekte in Europa, identiek is met de *Puccinia*, die de Chrysanthemums in Japan aantast.

De „Gardeners' Chronicle“ (1898) echter dwaalde, met te veronderstellen dat de Chrysanthemums in Japan niet aan de roestziekte zouden lijden, want volgens mededeeling van Prof. Miyoshi in Tokio, toentertijd gedaan, is de roestziekte daar zeer goed bekend. Hoe het echter ook zij, in 1897 wisten de Engelsche kweekers, dat hunne Chrysanthemums aan eene roestziekte leden, want in een „Gardeners' Chronicle“ van 1897 wordt voor het eerst gewag gemaakt van deze nieuwe ziekte in een artikel „Look to your Chrysanthemums“.

Ook in Frankrijk trad de ziekte in 1897 reeds op volgens mededeeling van Prof. Rose, terwijl zij omstreeks 1898 in Duitschland ingevoerd moet zijn.

En ten slotte nog iets over het toedienen van gier of bloemenmest. Wanneer we nagaan, dat mest alleen verwerkt kan worden als de planten voedsel vormen met de bladeren, dus groeien, dan spreekt het van zelf, dat men 's winters of in 't geheel niet, of zeer spaarzaam bemesten mag.

Wanneer het bovenstaande in acht genomen wordt, heeft men kans, dat de schadelijke invloeden, die de winter nu eenmaal onvermijdelijk met zich brengt, tot een minimum worden teruggebracht. Men kan op die manier ook genoeg van zijn planten hebben in den winter, den tijd dat men er het meest behoefte aan heeft.

B. B.

In het begin werd de *Puccinia* voor eene andere aangezien dan zij werkelijk is en wel voor een dergenen die op wildgroeiende Composieten voorkomen. Rose echter stelde vast, dat men met een tot nog toe onbekende soort van het geslacht *Puccinia* te doen had, die hij *P. Chrysanthemi* doopte.

Hij verrichtte verscheidene infectieproeven, ten einde te bewijzen, dat *Puccinia Chrysanthemi* niet op andere Composieten, als *Chrysanthemum frutescens*, *C. Leucanthemum*, *Tanacetum Balsamita*, *T. vulgare*, *Artemisia campestris*, *Chrysanthemum uliginosum*, *Hieracium aurantiacum* of *Taraxacum officinale* leven kan. Hetzelfde bewijs leverde Dr. E. J a c k y en ook P l o w r i g h t nam verscheidene proeven.

Van *Puccinia Chrysanthemi* zijn tot dusver geene wintersporen gevonden, maar gelukte het aan Dr. J a c k y te bewijzen dat de dunwandige zomer-sporen zelfs strenge winters (— 25° C.) ongehinderd doorstaan, anders waren we gewis reeds vroeger van de geheele ziekte verlost geweest.

't Is, dunkt ons, bijna onnoodig de roestziekte hier te beschrijven, want de meeste Chrysanthemum-kweekers kennen de steeds grooter wordende donkerbruine vlekken in de bladeren hunner planten; vlekken, die achtereenvolgens uitdrogen en verdorren, totdat het geheele blad afvalt. Keert men zoo'n blad om, dan ziet men aan de onderzijde de chocolade-bruine sporenhoopjes.

Planten die voortdurend buiten gestaan hebben, of wellicht in den vollen grond groeien, hebben 't minste last van de ziekte; zooveel te meer echter de onder glas gekweekte Chrysanthemums.

Heeft men op zijne kweekkerij of in zijn tuin nog geen roest, dan geve men acht geen besmet stek van eene besmette kweekkerij mede te brengen; heeft men reeds roest, dan lette men op het volgende:

1o. Plukte men zoo spoedig mogelijk elk besmet blad, opdat een overigens gezonde plant niet te gronde gericht worde.

2o. Vernietige men met de afgeplukte bladeren liever een zeer be-

smette plant geheel, dan haar als een voortdurende besmettingsbron te laten staan.

30. Kan men zieke planten, die wellicht duur zijn en dan slechts in geringen getale aanwezig, isoleeren.

40. Snijde men zoo weinig mogelijk van zieke planten de stekken, die het volgende jaar gezonde planten moeten leveren.

50. Kan men af en toe, reeds te beginnen vóór de planten ziek zijn, de *Chrysanthemums* met eene 1% Bordeauxsche pap spuiten.

60. Vernietige men alle *Chrysanthemums*, die van elders gekomen zijn of ziek waren zoodra zij uitgebloeid zijn, of houde ze onder toezicht en geïsoleerd.

Hoewel we nooit in staat zullen zijn de ziekte geheel uit te roeien, zullen we echter op boven omschreven wijze alles doen, wat we kunnen om haar tegen te gaan.

P. J. SCHENK.

† JAMES HERBERT VEITCH F.L.S.

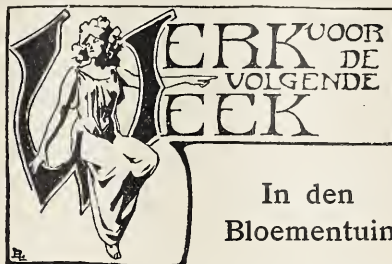
De Engelsche tuinbouwbladen maken melding van het overlijden van Mr. James Herbert Veitch, neef van het hoofd der wereldberoemde firma Veitch and Sons, Limited. Hij was nog betrekkelijk jong, en daarom wordt het des te dieper gevoeld, welk verlies de tuinbouw heeft geleden, waar dit veelbelovende leven door een vroegtijdigen dood werd besloten.

Van welke kracht de overledene was, kan het best hieruit blijken, dat hij van 1891 tot 1893 een reis ondernam naar Indië, de Straits Settlements, Japan, Corea, Australië en Nieuw-Zeeland, met doel een vollediger kennis te verkrijgen van de plantengroei in de bezochte streken, dan men kon bekomen door middel van de uitheemsche gewassen, die gekweekt werden in de Britsche tuinen. Verder, te observeeren, onder welke omstandigheden die planten in haar geboorteland gedijen, en ten slotte vooral, na te gaan, welke planten uit den rijken overvloed aldaar geschikt zouden zijn als aanwinst voor onze streken.

De resultaten van deze reis zijn neergelegd in een boek, getiteld: „A. Traveller's Notes”.

Aan zijn arbeid — evenals dien van den beroemden reiziger Wilson, die voor dezelfde firma West-China bereist — danken wij eene serie schoone aanwinsten.

Maandag 18 Nov. werd de overledene te Exeter, waar hij gestorven was, begraven.

Hagen van Meidoorn, Beuk, Eik, Liguster, Prunus en Rozen. — Cultuur van hegestruikken.

Waar we nog steeds druk aan het planten zijn, willen we nu eens een oogenblik stil staan bij het planten van hagen.

De mooiste zijn zeker wel die van altijd groene heesters, zooals *Hulsten*, *Gewone Spar*, *Taxus*, *Thuya* e. a.

Met het planten van deze groenblijvende gewassen wachten we echter liever tot het volgend jaar Mei of Augustus.

We hebben echter nog ander materiaal genoeg, zoodat we niet stil behoeven te zitten.

Beginnen we met de gewone haagdoorn, *Crataegus Oxyacantha*. Wil men van deze een haag planten, dan gebruikt men hiervoor meestal 3- of 4-jarige zaailingen, die op de volgende wijze worden verkregen.

In den nazomer wordt het zaad verzameld en gedaan in potten of kisten, gevuld met scherp zand. Deze worden in den tuin onder den grond gegraven. Het volgend voorjaar over een jaar worden ze weer voor den dag gehaald en het zaad kan nu op bedden met zandige aarde uitgezaaid worden.

’t Zaad komt regelmatig op. Mochten de jonge plantjes te dicht staan, dan wordt er uitgedund. Denselven zomer bereiken ze reeds een lengte van 40 à 50 c.M. Men laat ze op het zaai-bed nog een jaar doorgroeien, en neemt ze in het komende najaar op, om ze op een ander bed uit te planten, waar ze op rijen of regels komen te staan op afstanden van 35 à 40 c.M.

Hebben ze hier een jaar gestaan, dan worden de jonge heestertjes dicht bij den grond afgesneden, waarna ze opnieuw uitloopen met 3 à 4 takken. Deze vertakte heesters zijn uitnemend geschikt voor onze hagen.

Het is niet aan te raden oudere exemplaren te nemen, omdat deze dikwijls min of meer kaal van anderen zijn, wat we juist bij een haag niet kunnen hebben.

Jong plantsoen, doelmatig geplant en gesnoeid, geeft de mooiste, de best gesloten haag.

De strook grond, waar de haag moet komen, wordt eerst flink bewerkt; men graaft hiertoe een voor van pl. m. 60 c.M. breed en even diep, die men opvult met goeden grond, vermengd met scherp zand en verteerde mest. Over het midden van deze voor wordt een lijn gespannen, waarlangs de jonge doorns worden geplant op een afstand van pl. m. 30 c.M.

Den eersten zomer laat men ze stil

groeien, maar daarna snijdt men ze in, tot 30 c.M. boven den grond en begint gedurende den zomer met het vormen van de haag. Door veel inknippen houdt men ze ook van onderen van gevuld.

Wie vruchtboomen in zijn tuin heeft en dus liever geen doornenhaag zet, maakt gebruik van een beukenhaag.

Hiervoor bestelt men bij een soliedien kweker z.g. vierjarige beukeveeren, die men zelf ook kan kweken en wel op de volgende manier:

In t najaar verzamelt men de vruchten van den gewonen beuk, *Fagus sylvatica*, welke men gedurende den winter opbergt, zoodat geen muizen er bij kunnen komen. In het voorjaar worden de nootjes uitgezaaid op rijen, welke 50 c.M. uit elkaar komen; op de rij krijgen ze een onderlingen afstand van 5 à 10 c.M.

Men denke er vooral aan, dat muizen en vogels liefhebbers van beukennoten zijn, men moet ze dus ijverig weren.

De eerste 2 jaar heeft men aan het zaai-bed niets te doen, dan de jonge zaailingen vrij te houden van onkruid. In dien tijd hebben ze een hoogte bereikt van 50 à 60 c.M.

Men neemt de heestertjes nu op en plant ze uit op regels, welke 60 c.M. uit elkaar komen; op de regels geeft men een afstand van 30 c.M.

Na eenige jaren hebben ze een lengte bereikt van 1.50 à 1.75 M. en zijn nu uitmuntend geschikt om voor hagen aangeplant te worden.

Men plant ze evenals *Crataegus* op 30 c.M. afstand; door de lengte van de heesters (voeren) doet men goed er dadelijk een draadwerk bij te zetten, waar ze aan vastgezet worden.

Ook wel brengt men aan weerskanten van de haag een stevige lat, waardoor ze bij elkaar wordt gehouden.

Den eersten zomer laat men ook de beukeveeren stil groeien, maar het jaar na de planting worden ze ingekort tot op 50 c.M. boven den grond; tevens worden dan de zijtakken, die te ver uitgroeien, wat ingenomen. Men laat ze nu verder stil groeien, doch door oordeelkundig te snoeien, moet men ze van boven tot onder gevuld houden.

Hoewel niet zooveel gebruikt als de beide vorige, mogen we toch ook den eik niet vergeten. Men gebruikt hiervoor zaailingen van onzen gewonen inlandschen eik, *Quercus pedunculata*, in den handel bekend onder den naam van eikestek.

Men plant ze op denzelfden afstand als de beuken en kort ze in naar behoefte.

Zeer mooie hagen ziet men dikwijls van de gewone Liguster, *Ligustrum vulgare*, en van *Prunus Mirabolana*.

Beide worden vermeerderd door stek en zaad. Voor hagen gebruikt men 2- à 3-jarige planten en geeft deze een afstand van 30 c.M. Door snoeien houdt men ze heel gemakkelijk gevuld.

Wil men het met een rozenhaag probeeren, dan bestelle men de Egelantier-roos *Rosa rubiginosa*.

Hoewel een haag van deze niet zoo stevig zal zijn als de vorige, wint ze het toch zeker in sierlijkheid.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Wintertemperatuur. — Gieten. — Thrips.

Het is einde November en, zooals de kwecker zegt, wanneer hij 's avonds den helderen sterrenhemel inspecteert: „het kan doen wat het wil, de nachten zijn maar te lang.”

Juist, wanneer de lamp ruim vier uur wordt ontstoken, het groote licht dus weg is, dan staan onze Orchideeën een langen nacht in het donker. Het is nu zaak herhaaldelijk op den thermometer te kijken en die zien wij gedurende den nacht gaarne staan in de warme kas op 16—18° C., in de Cattleyakas op 13—16° C., in de gematigde kas op 13° C. en in de Odontoglossum-kas op 7—10° C.

Is het weer koud en blaast er een scherpe wind over de kassen, dan laten wij het kwik tot het laagste dezer cijfers dalen, bij zoeler weer mag het gerust klimmen tot het hoogste. Kunnen wij bij strenge vorst de minimumtemperatuur niet handhaven, dan moeten wij de kas gaan dekken voor den nacht.

Aangezien het luchten in den nok van de kassen moeielijk gaat, maken wij, zelfs bij strenge vorst, gebruik van roosters die in de zijmuren zijn aangebracht.

Al zetten wij ze ook maar een uurtje per dag open, dan krijgen wij toch een flinke dosis frissche lucht in de kas, die, verwarmd door de pijpen onder de tabletten, onzen planten ten goede komt.

Het gieten van de planten en het nat maken van de paden eischt nu de noodige oplettendheid; 't hangt veel van de ligging van de kas af, ligt deze hoog, dan zal de atmosfeer er droger zijn dan in een kas die lager ligt en kunnen wij in de eerste meer water gebruiken dan in de laatste.

Er is nog een derde factor en wel het stoken. Wanneer er hard gestookt wordt, dan is het goed, de warme kas bijv. 's morgens, en laat in den middag paden en muren nat te maken. Het is ons wel oëbeurd, dat wij 's avonds te elf uur, bij sterk vriezende weer, de kas inkwamen, en de droge lucht rui-kende, den gieter namen en de paden nat maakten. En dan was het alsof er een Meiregentje was gevallen!

In de gematigde kas, waar planten als *Laelia anceps*, *Vanda caerulea*, *Vanda Amesiana*, *Barkeria's*, *Odontoglossum citrosimum*, enz. verblijf houden, behoeft de atmosfeer niet zoo vochtig te zijn, wel evenwel in de kas waar de *Odontoglossum crispum* een plaats heeft gevonden. Vergeet niet bij zacht weder flink te luchten, terwijl er gezorgd wordt, dat de planten vrij blijven van ongedierte en de potten op tijd worden gereinigd.

Maakt mejuffrouw Thrips hare opwachting, dan zetten wij een paar avonden achtereen de kas vol met rook, en daar moet zij niets van hebben.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Verwarming. — Luchten. — Knolgewassen.

De verwarming van onze kassen is eene zaak die thans onzen voortdurenden zorg eischt. De nachten worden langer en kouder, de dagen korter, met weinig of geen zon, waarom de voor de planten noodige warmte kunstmatig moet worden aangebracht.

Oppervlakkig beschouwd zou men denken, dat hiervoor toch maar weinig of geen kennis wordt vereischt. Toch is dit in werkelijkheid geheel anders en eischt dit bepaald zeer veel zorg. Het is noodig, dat de kassen op eene zooveel mogelijke gelijkmatige temperatuur worden gehouden. Schommelingen in de temperatuur zijn oorzaak, dat we ook in de ontwikkeling van de plant eene schommeling veroorzaken en ieder gevoelt, dat dit niet bevorderlijk kan zijn.

De temperatuur waarop we de kassen moeten houden, verschilt volgens den aard harer bestemming. Is de kas bestemd om daarin meer tropische planten te herbergen, of wil men in zoo'n kas planten forceeren, of is deze bestemd als kweekkas, of is de kas voor alle drie bestemd, dan moeten deze op warme-kas-temperatuur worden gehouden. De warmte nu, die men in eene dergelijke kas moet onderhouden, is 65 à 70 gr. F. op den dag en 60 gr. 's nachts.

Is de kas bestemd om daarin te overwinteren, b.v. palmen, varens, enz., dan spreekt men meer van eene gematigde kas en aan deze geven men eene warmte van 55 à 60 gr. daags en 50 gr. F. 's nachts. Planten die bestemd zijn voor de koude kas, als Cyclamen, Aralia's, sommige Palmen als *Rhaphis flabelliformis*, *Phoenix reclinata*; vele *Dracaena*-soorten, *Azalea indica* enz. enz. geven men eene temperatuur van 45 à 50 gr. op den dag en 40 gr. F. 's nachts.

Naast de temperatuur speelt ook de atmosfeer eene groote rol in de cultuur van onze kasplanten. Nimmer mag de lucht te droog zijn, droge lucht veroorzaakt vooral bij eene hooge temperatuur spin of thrips, en ieder, die zijn planten hierdoor wel eens heeft aangestast gezien, weet welke nadeelige gevolgen dit kan hebben. De vochtige atmosfeer verkrijgen we door de planten flink te spuiten, niet alleen de planten, ook de muren en de paden in onze kassen worden voortdurend, naar gelang zulks noodig is, vochtig gehouden.

Is de inrichting van de kas zóó, dat zulks moeielijk gaat of niet voldoende voorziet in de noodige vochtige lucht, dan maakt men gebruik van zinken bakken, die men op de warmwaterbuizen plaatst en zóó moeten worden vervaardigd, dat de bodem van zoo'n zinken bak juist past om de buis waarop deze moet worden geplaatst. De bodem moet dus hol gebogen worden. Deze bakken nu worden gevuld met water, hetwelk door de warmte van de warmwaterbuis verdampt. 't Spreekt wel van zelf, dat deze bakken elken morgen moeten worden bijgevuld met water.

Luchten wordt thans in de warme kas weinig of in 't geheel niet meer gedaan. De gematigde kas wordt op den dag redelijk gelucht, de koude kas daarentegen steeds en bij niet vriezende weer ook 's nachts flink gelucht. In alle, maar in het bijzonder in koude kassen, is het gewenscht dat men zoowel boven in den nok als onderin kan luchten. De verwerkte of te warme lucht verlaat onze kas in den nok, terwijl versche lucht wordt binnengebracht door de roosters die juist boven den grond in de buitenmuren zijn aangebracht.

In de kassen liggen thans onder de tabletten verschillende knolgewassen, als *Begonia*-knollen, *Glorinia's*, *Caladiums*, *Achimenes*, *Tydeas*, *Canna's*. De *Begonia*-knollen, die als ze pas uit den grond zijn opgenomen nog veel aarde tusschen de wortels behielden, worden thans nog eens nagezien en deze aarde door uitschudden verwijderd, evenzoo de *Canna's*, waarna ze op luiken of liever nog op kippengaas (wat een paar handbreedten boven den grond wordt aangebracht) worden uitgelegd. Vooral de *Knolbegonia's* worden nog al eens bezocht door pissebedden en deze vallen bij een weinig beweging gemakkelijk door de mazen van het gaas heen op den grond. De *Canna's* worden zoo gelegd, dat ze niet met vochtige aarde in aanraking komen. De plaats waar men ze legt kan zonder eenig nadeel donker zijn, maar moet beslist vorstvrij wezen.

Caladiums worden, als de planten geheel afgestorven zijn, uit de potten genomen en in platte kistjes op een plank in de warme kas geplaatst. Na Nieuwjaar is het goed, af en toe eens een sprenkeltje water over deze kistjes te doen; bewaart men ze al te droog en al te warm, dan gaan de knollen zoo gemakkelijk, wat men in tuinmansterm noemt, verkalken. *Achimenes* en *Tydea* laat men onder de tabletten in de gematigde kas in de potten met droge grond staan. *Glorinia*-knollen bewaart men het beste in droog wit zand, eveneens onder de tabletten van de gematigde kas. *Gladiolus*, *Montbretia's* en dergelijke beware men in de koude kas of orangerie of ander vorstvrij plaatsje op eene tamelijk droge plaats.

J. A. Kors.

In den Moestuin.

Bemesten. — Humus. — Broeimest.

Ziezo, onze wintervoorraad is in veiligheid; in dit opzicht kunnen we dus gerust zijn. Onze moestuin is in zijn winterpak en heeft in dien toestand nu juist niet zoo heel veel aantrekkelijks. Toch verwaarloozden we hem nu niet, we weten te goed, dat al wat we in den winter in den vorm van grondbewerking of bemesting aan onzen tuin ten koste leggen, dit een volgend jaar aan onze gewassen ten goede komt.

We maken dus een aanvang met het bemesten, op zware gronden spitten we den mest nog voor den winter onder,

opdat de wintervorst meer en beter zijn heilzamen invloed in den grond zal kunnen doen gelden. Indien mogelijk, gebruiken we op zulke zware gronden ruigen mest, die, behalve dat hij als bron van plantenvoedsel den bodem verrijkt, ook de gesteldheid van den grond zelf verbetert. Het restant van den mest, dat in den vorm van humus in den grond achterblijft, draagt in hooge mate bij, om kouden, zwaren, moeilijk te bewerken kleigrond voor den teelt van fijne groenten geschikt te maken.

Op lichtere gronden, waar de grondbewerking niet die bezwaren oplevert als op de zwaardere, is toch de aanwezigheid van *humus* in den grond zeer ten voordeele van een richtigen plantengroei. Humus toch heft de uitersten op: zware gronden doet hij gemakkelijker verkruiemelen, lichte gronden geeft hij meer samenhang. Bij de eerste bevordert hij den waterafvoer, bij de laatste doet hij het gevaar voor verdrogen verminderen. Vooral echter bevordert de aanwezigheid van humus het opnemen en vasthouden van de zonnewarmte.

Als onze moestuin dit vermogen in ruime mate bezit, mogen we ons gelukkig rekenen. Reeds zeer vroeg in het voorjaar kunnen we dan met het uitzaaien en uitplanten een aanvang maken en oogsten we de eerste, lang verbeide versche groente reeds, als zij, die onder minder gunstige omstandigheden verkeerden, zich nog blind staren of hunne jonge worteltjes, spinazie, etc. in de laatste dagen gegroeid of teruggegaan zijn. De beroepskweker weet te goed wat het zegt z.g. vroegland te hebben en dat de koop- of huurwaarde van het land voor een deel door die eigenschap bepaald wordt.

In de broeierij begint het werk nu los te komen, behalve het geregelde dekken en ontdekken van de bakken, die, hetzij koud of warm, reeds in gebruik zijn, beginnen we de broeilaag van een vorig jaar uit te graven en daardoor de bakken of rijen voor nieuwe verwarming in gereedheid te brengen.

De gedeeltelijk verteerde broeimest levert ons uitstekenden mest voor ons moesland, of we werken hem door den grond, waar we de rijencultuur wenschen toe te passen. Door die vermeniging wordt de grond gaandeweg meer voor die wijze van cultuur geschikt gemaakt.

Bij al de werkzaamheden, die we in bakken of rijen verrichten, zorgen we er voor, dat de vorst ons geen parten speelt. Maken we onze bakken of rijen geheel ledig, dan zou het kunnen gebeuren, dat de bodem en de wanden van de ruimte, waarin broeimest moet komen, bevriezen. Heel wat warmte moet er dan eerst door den nieuwen mest geproduceerd worden, om die wanden te ontdooien, eer dat er ook maar iets ten goede kan komen aan de aardlaag, waarin we kweken zullen.

Daar waar men over massa's blad kan beschikken en waar 't op een wagen of wat broeimest niet aan komt, zijn

die bezwaren wel te overwinnen. Toch hoort men ook daar soms de verzuchting: „ondanks onze flinke broeilaag wil er maar geen voldoende broei intreden. Bij de rijencultuur, waar de hoeveelheid broeimest uit een financieel oogpunt tot het hoogst noodige beperkt blijft, kan, indien we geen voorzorgsmaatregelen nemen, de vorst ons dwingen, onze plannen tot gunstiger weer uit te stellen.

Broeimest is een kostbaar materiaal, dat al spoedig veel van zijn warmte-opwekkend vermogen verliest. In verschen toestand, en goed van de urine doortrokken, heeft hij voor ons doel de meeste waarde. Kunnen we uit een overdekte mestput de benodigde hoeveelheid zoo direct onder de paarden vandaan betrekken, dan bestaat er voor het z.g. verbroeien geen gevaar. Moeten we echter, omdat we te veel op eens noodig hebben of om andere redenen den mest opgaren, dan dienen we voorzorgsmaatregelen te nemen.

In geen geval de mest zoo maar in de open lucht in regen en wind of vorst laten liggen. Met den regen spoelen er veel van de warmte-opwekkende stoffen uit den mest weg. Bovendien neemt broeimest een groote hoeveelheid water in zich op, wat ook al niet aan een richtigen broei ten goede komt. In bevroren toestand gaat de mest niet tot broeien over, altemaal redenen om aan den broeimest de noodige zorg te wijden.

We zetten den mest op niet al te groote pyramidale hoopen en omgeven die, om regenwater te keeren, zoo mogelijk met rietmatten. In groote hoopen treedt broeiing spoedig in en vinden we binnen in zoo'n hoop den mest verbreed terug.

Hoe goed ook verzorgd, altijd zal oude broeimest minder warmte opwekken dan versche. Bij het aanbrengen van de broeilaag daarmede rekening houdende, nemen we voor de laag, die met den kouden ondergrond in aanraking komt, van de oude; ook de bovenlaag, waarop de aardlaag, waarop geteeld zal worden, onmiddellijk rust, wordt van oude oude mest genomen. De versche komt alzoo tusschen de oude in. Bij gewassen, waar de broeiing slechts matig behoeft te zijn, kunnen we 't natuurlijk met mest van mindere qualiteit af en kunnen de hoeveelheid oude mest vermeerderen of er de geheele broeilaag uit doen bestaan.

Bevroren mest mag niet door onbevroren mest gemengd worden, 't heeft vertraagd en ongelijken broei ten gevolge. Bij gebrek aan betere brengen we deze in de bovenlaag, waar hij door de opstijgende warmte van de onderlagen het eerst ontdooit is. De gasen, die uit broeimest ontsnappen, zijn doodend voor den plantengroei, we laten die dampen dus eerst ontsnappen, de tijd hiervoor noodig, is afhankelijk van de qualiteit van den mest en de dikte van de broeilaag. Onze reukzenunwen wijzen ons in dezen den weg, de eerste dampen zijn prikkelend, wat, naarmate de broeiing verder gaat, geleidelijk vermindert.

De teeltlaag wordt niet op eenmaal aangebracht, maar bij tusschenpoelen.

Te snelle bedekking van de broeilaag doet die, zooals de kweker 't zegt, „stikken“.

J. C. MULJEN.

In den Fruittuin.

Perzik in kas. — Stalmest. — Kunstmest.

Is 't verplanten afgelopen, onze teergevoelige vruchtboomen als vijg, perzik, beschut, aardbeien gedekt en zodoende meteen bemest, bessen en druiven aan den wintersnoei onderworpen, dan zijn we voor den komende winter al aardig op dreef. Met 't snoeien van appel, peer, perzik wachten we liever tot de strengste kou als geweken mag beschouwd worden. Heeft men leiboom-perzik in kas, zoo worden de boomen geheel losgemaakt, glas- en houtwerk goed gereinigd, stam en dikke takken flink met een harde borstel afgeschuurd, ten einde deze te zuiveren van losse bastdeelen, mos ofwel kalk, 't jaar te voren er op gesmeerd. 't Geheel losmaken en opnieuw aanbinden mag een tijdroovend werk zijn, 't is en voor de netheid, en voor 't gemak bij 't snoeien zeer te prefereren. We hebben dan een beter oog op 't geen kan worden weggesneden en wat behouden moet worden.

Thans nu de boomen rusten, 't blad, dat weliswaar bijzonder lang op 't hout is blijven zitten, eindelijk is gevallen en onze fruittuin dan ook hoegenaamd niets aantrekkelijks meer voor ons heeft, thans is 't tijd de boomen zoo noodig in een nieuw kleed te steken en ze wat voedsel toe te stoppen, alias te *mesten*. Hoewel men bij de bemesting volstrekt niet aan een bepaalden tijd gebonden is, zoo is 't najaar en de winter toch voor tal van meststoffen de aangewezen tijd, hen aan den bodem toe te vertrouwen.

Het spreekt, dat direct werkende stoffen als Chilisalpeter, gier, opgeloste kunstmeststoffen thans niet gebezigd worden. Dergelijke stoffen dient men toe, wanneer de boom er onmiddellijk profijt van heeft en vooral om rijk beladen of achterlijke boomen wat te helpen.

Stalmest en de meeste droge kunstmeststoffen strooit men in den rusttijd en nu is die rusttijd nog al lang, maar 't is thans tijd, aan de bemesting aandacht te schenken. Stalmest kan nog steeds niet gemist worden. Niet iedereen kan hem even gemakkelijk bekomen en vooral in groote steden levert niet alleen 't verkrijgen, maar ook 't in den tuin brengen nog al bezwaren op. Waar de boomen in onze fruittuin vrij dicht opeen staan, waar we dus mogen aannemen, dat de geheele oppervlakte als 't ware met wortels doorkruist is of zal worden, daar verdeelen men den mest over de geheele oppervlakte, laat desnoods een kring rondom den stam open.

Per vierk. M. wordt aan stalmest uitgestrooid 5 K.G. gemiddeld. 't Is waar, de wortels, althans zij, die van 't grootste belang moeten geacht, bevinden zich meer onder de uiteinden

der takken, we mogen echter niet volstaan met alleen daar te mesten. Door regen en sneeuw worden de voedingsstoffen van den stalmest uitgelooft en verdeelen zich door den grond.

Jaarlijks mesten is noodig. Men hoort zoo menigmaal de klacht, dat de boomen slechts om de twee jaar een volledige of overvloedige opbrengst geven.

Nu gaat 't niet op, een boom te gaan beschouwen als een bron, die nimmer ophoudt te geven, doch 't is een feit, dat door krachtige, geregelde bemesting een boom beter in staat gesteld zal worden, geregeld vruchten af te werpen. Hoewel de waarde van stalmest zeer hoog staat aangeschreven, niet alleen om zijn voedingsstoffen, doch tevens wat betreft de grondverbetering, zoo is 't toch beslist te ont-raden, jaar in, jaar uit uitsluitend dezen mest te gebruiken. Zijne werking toch is vrij eenzijdig, immers kali en phosphorzuur, stoffen voor onze vrucht-boomen van 't grootste gewicht, komen niet in voldoende mate er in voor.

Kunstmest kan 't te kort aanvullen. Op alle gronden uitsluitend met kunstmest te werken, gaat evenmin op. 't Zijn vooral Thomasslakkenmeel, superphosphaat en patentkali, die op den voorgrond treden. Is 't niet meer-malen bewezen, dat door een doelmatig gebruik van deze stoffen, 't uiterlijk, kwaliteit en smaak van 't fruit aanmerkelijk in waarde stegen? Op zandgrond wordt met succes Thomasslakkenmeel aangewend, terwijl op klei superphosphaat in den regel beter vol-doet. De hoeveelheid hangt nauw samen met de gesteldheid van onzen bodem en tevens van de ontwikkeling van 't plantsoen. Toch moet men er toe overgaan per Are uit te strooien 8 à 10 K.G. Thomasslakkenmeel of naar verhouding superphosphaat (4 à 5 K.G.), aan patentkali 4 à 5 K.G. Slakkenmeel werkt zeer langzaam, moet in 't najaar worden uitgestrooid en flink worden ondergeschoffeld of -gespit.

Superphosphaat en patentkali kun-nen nog in 't vroege voorjaar worden aangewend, wijl hunne werking een veel snellere is. 't Uitstrooien moet bij windstil weer geschieden, opdat de fijne stoffen gelijkmatig verdeeld kun-nen worden. Zeer aan te raden is 't uitstrooien op sneeuw. Men kan beter nagaan hoe en waar men strooit. Waar in particuliere tuinen de grond zoo goed als geheel benut wordt, wordt de geheele oppervlakte bestrooid. Bij jonge boompjes brengt men den mest meer in een breeden kring rondom den stam.

Met Chilisalpeter zij men wat voor-zichtig, wijl deze meststof sterk jagend is en we wel hout, doch naar verhou-ding geen vrucht krijgen. 't Wordt gegeven in den groeitijd, einde Maart 1 à 2 K.G. per Are en een paar maan-den later dezelfde hoeveelheid. Na Juli mag Chili niet meer worden uit-gestrooid, wijl de groei anders te lang aanhoudt, 't hout niet voldoende rijpt en de knoppen niet voldoende gesloten zijn bij een eventueel vroeg invallenden vorst.

Alleenstaande boomen ontvangen al

naar den omvang van den kroon 1½—3 K.G. superphosphaat, idem patentkali en in 't voorjaar 1 K.G. Chilisalpeter.

Naast mest direct als zoodanig ge-gewezen, mag ook kalk niet vergeten worden. Zonder kalk geen vruchten! Kalk zuivert den bodem van allerlei bacteriën en schadelijke bestanddeelen, helpt de verschillende meststoffen tot opname voor de wortels geschikt maken, is noodig voor 't leven van den boom. Nimmer strooie men eerst stalmest onder de boomen uit, om daarop later een kalkbemesting te geven.

Telken jare kalk te geven is niet noodig. De hoeveelheid hangt af of onze bodem rijk of arm aan kalk is. Met behulp van zoutzuur kan men al gauw nagaan, door zoowel den boven-als den ondergrond te onderzoeken, of er gebrek aan kalk is. Men onderscheidt voornamelijk twee soorten van kalk, gebrande en ongebrande. De eerste moet voor 't gebruik gebluscht wor-

den. De stukken worden op een hoopje gezet, afgedekt met aarde en door 't hemelwater blusschen de stukken, val-len uiteen en moeten als poeder dan direct worden uitgestrooid. Papperig mag ze niet worden.

Per Are wordt uitgestrooid 20—30 K.G. en bij voorkeur wat door den bovengrond vermengd. Deze z. g. bij-tende kalk werkt tamelijk vlug, is ech-ter ook scherp. Ongebrande kalk is zachter, minder bijtend, hoeveelheid: 40—50 K.G. per Are. Kalk geeft men om de 4 jaar.

Gemengde kunstmest te koopen, heeft zijn voor en tegen. Voorstander ervan zijn we niet; door de meststoffen afzonderlijk op te doen, kan men beter den boomen geven waar ze direct be-hoeft aan hebben. Patentkali wordt door 't liggen hard; alvorens ze te kun-nen uitstrooien moeten de stukken met de hamer fijngeklept.

P. v. D. VLIST.

TENTOONSTELLINGEN.

Chrysanthemum-tentoonstelling te Utrecht.

Dat er op Donderdag 14 November des namiddags ten ongeveer een uur, iets bijzonders in de Beurs op het Vreeburg te doen was, merkte men aan de élite van het Utrechtsche publiek,

die hadden bijgedragen tot het welsla-gen van het schoone bloemenfeest. Hij sprak a zijn leedwezen over uit, dat de Burgemeester door ambtsbezigheden verhinderd was, te komen, en gaf daarna het woord aan den voorzitter der Ned. Maatschappij van Tuinbouw en

Groep Orchideeën van Mr. H. C. Hacke, te Baarn.

(Orig. foto „Onze Tuinen“)

dat zijne schreden naar de Beurs richtte, om daar de openingsplechtigheid bij te wonen van de Nationale Chrysanthemumtentoonstelling, uitgescreven door de Afdeling Utrecht en Omstreken van de Ned. Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde.

Precies een uur, nam de voorzitter der afdeling jhr. F. van Reenen het woord en begon met dank uit te spreken voor de belangstelling die het Koninklijk Huis bewezen had; dank ontving de jury voor de zoo moeilijke taak, en dank werd gebracht aan allen

Plantkunde, den heer J. H. Wentholt.

Deze sprak een woord namens het hoofdbestuur en drukte zijne voldoening uit over het groote succes, dat de afdeling Utrecht had met deze prachtige tentoonstelling. Jaren geleden, zeide spr. werd te Utrecht de eerste Chrysanthemum-tentoonstelling gehouden en het is prettig te zien, dat er is gestreefd steeds naar beter, naar meer.

Waar de afdelingen der Maatschappij een krachtig leven toonen, moet dit ten goede komen aan den bloei van de maatschappij. En hier-

mede werd de tentoonstelling voor geopend verklaard en begon men de rondwandeling.

Het geheele gebouw dat bijzonder goed verlicht is, herbergt een schat van bloemen, bloemwerken en planten en de eerste indruk is zoo overweldigend, dat men niet weet, waar te beginnen. Hier lokkende knikjes van nieuwe *Chrysanthemums*, waarbij eene dame de opmerking maakte, dat die zeker regelrecht uit *Tokio* kwamen, daar lonkjes van rijk bloeiende *Begonia's*, elders van *Orchideeën* en dat lachte en coquetteerde overal!

Met zachten drang komen wij voor de inzending van den heer G. J. Bier te *Nieuwerkerk a/d IJssel* te staan en raken in extase over de prachtige collectie afgesneden bloemen van de nieuwste *Chrysanthemen*. Wij zullen er een half dozijn noemen: *E. Newman*, prachtige, losse bloem, warmgeel van kleur; *Mrs. Percy I. Cleave*, de bloempjes zijn aan den bovenkant helderrood, aan den onderkant geel gekleurd, wat tot aardige combinaties aanleiding geeft; *Made. de Cassagnac*, zonder twijfel onder de rose gekleurde de mooiste; *Fedora*, zuiver wit met zacht rose in het hart; *Mlle. Du Romain*, lila, groote bloem met afhangende bloempjes en *W. Beadle*, die enorm groote bloemen bouwt, die rood gekleurd zijn.

't Was een van de inzendingen, die het meest de belangstelling trok.

Er was zeer veel werk van het bloem-

Hoenderdaal, H. Doorman, L. D. Hakkert, J. A. Zoutendijk, G. E. Hoenderdaal, C. M. Knopper en J. Nienhuijs te *Utrecht*.

Den eersten prijs ontving de heer Knopper, de 2e prijs werd toegekend aan den heer Kruijf te *Zeist*, de 3e prijs ging naar *Amersfoort*, terwijl de 4e prijs werd toegekend aan den heer A. L. Hoenderdaal te *Utrecht*.

Op de vraag: een krans van *Chrysanthemum*-bloemen, geen grafkrans, waren drie inzendingen en werd de eerste prijs, een verguld zilveren medaille, aan den heer Jan Nijland Jr. te *Utrecht* toegekend, die voor het eerst op een tentoonstelling naar de uitgeloopte prijzen mededong. Dat belooft iets voor de toekomst!

Er waren prachtige inzendingen *Orchideeën* van de heeren mr. H. C. Hacke te *Baarn*, tuinbaas Hendriksen, P. W. Sutorius te *Baarn*, tuinbaas Timmermans, C. M. Knopper te *Utrecht* en H. Hornsveld te *Baarn*.

In de inzending van mr. Hacke op de vraag naar tien bloeiende *Orchideeën*, merkten wij op mooie planten van *Oncidium tigrinum*, *Cypripedium Spicerianum*, *Cattleya labiata* en *Phajus grandifolius*.

De heer Knopper exposeerde een prachtige variëteit van *Oncidium Forbesii* met twee rijkbloemige bloemstengels, heerlijk mooie *Oncidium varico-*

beek, allen te *Utrecht*. Zij waren deels met groene, deels met bloeiende planten gevuld.

Van de inzendingen *Begonia Gloire de Lorraine* was eenvoudig niet genoeg te krijgen; die planten van ongeveer 40

Bloemenmandje van den heer C. M. Knopper Tz., Utrecht. (Orig. foto „Onze Tuinen“.)

c.M. doorsnede van den heer D. Baardse Dzn. te *Aalsmeer* waren niet te verbeteren.

De uitspraak van de jury was, dat deze *Begonia*-kweker bij uitnemendheid de eerste, de tweede en de derde prijs kreeg, niettegenstaande er nog drie andere inzenders waren. Sommige planten waren zoo overdekt met rose gekleurde bloemen, dat er van het blad weinig of niets te zien was. Ook de witbloeiende verscheidenheid *Caledonia* was er, maar moet het, naar onze bescheiden meening, afleggen tegen de rose gekleurde.

Tusschen al de duizenden bloemen doet groen weldadig aan en ook dit was in voldoende mate aanwezig in den vorm van zeven inzendingen van 15 *Asparagus Sprengeri*, drie inzendingen *Asparagus plumosus*, drie van *Medeola asparagoides* en twee van *Varens*.

De eerste prijs voor *Asparagus Sprengeri* ging naar *Helpman* bij Groningen, adres den heer J. M. van Eljsbergen, en ontvingen de heeren J. de Kruijff en Zoon te *Utrecht*, de 2e prijs.

Willem van Lunteren alhier zag zijn twee inzendingen van *Medeola* met den eersten en tweeden prijs bekroond, terwijl de heer M. Kloeze-man te *Amsterdam* de eerste prijs ontving voor zijn *Asparagus plumosus*.

De varens van den heer A. van Deyl te *Utrecht* waren zeer goed en werden den eersten prijs waardig gekeurd.

Er waren drie tafels versierd en de eerste prijs eene gouden medaille ontving de heer C. M. Knopper voor een z.g. bruidstafel, die geheel met witte bloemen versierd was.

Ziezo, we zullen het hierbij laten; zonder twijfel hebben wij wat vergeten, maar dan gebeurde dit zonder moedwil, en alleen, omdat wij met onze plaatsruimte moeten wekeren.

Zonder twijfel komt het bestuur een

Begonia „Gloire de Lorraine“ van den heer D. Baardse, Aalsmeer. (Orig. foto „Onze Tuinen“.)

werk gemaakt: fantasiestukken, corbeilles, vaasbouquetten, kransen, kransen, van alles in groote en rijke verscheidenheid.

Het fantasiestuk van den heer Thomas M. Oostveen te *Utrecht*, voorstellende een duiventil en voederbakje, waar de duifjes niet ontbraken, vonden wij zeer mooi, zoo ook het hekje van den heer C. M. Knopper was een schilderstukje van bloemen. Corbeilles waren ingezonden door de heeren H. H. de Kruijf, *Zeist*, A. M. van Bemmelen te *Amersfoort*, A. L.

sum-verscheidenheden, welker bloemen, heldergeel gekleurd, aan vlinders deden denken.

De heer Hornsveld te *Baarn* liet een schotel met *Lachia praestans* zien, die met een dozijn lila gekleurde bloemen versierd was. De *Cattleya's* van den heer Sutorius waren buitengewoon mooi en trokken aller aandacht. En wat een prachtige *Cypripedium Charlesworthii*!

Bloentafels zagen wij van de heeren A. Koudijs & Zn., C. M. Knopper Tzn. en Wed. J. Wilder-

warm woord van waardeering toe voor wat zij in het belang van den tuinbouw deed en wenschen wij haar geluk met het groote succes. Ook de tentoonstellingscommissie verdient een woord van hulde voor haar arbeid, die vooral op de dagen van inzending veel van haar toewijding verzende.

Utrecht heeft een Chrysanthemumfeest gevierd, zooals hier te lande nog niet gehouden is.

J. K. B.

BRIEVENBUS.

Korte Wortelsnoei.

Met veel belangstelling las ik uw artikel over „de korte wortelsnoei” in „Onze Tuinen” no. 17.

Het interesseert u wellicht te hooren wat ik daarover in andere landen heb waargenomen.

Onlangs te Londen zijnde zag ik dat rozen, die verplant werden, tot op ongeveer 5 centimeter werden ingesneden zoowel aan den kruin als aan de wortels. Ik gaf mijn verwondering daarover te kennen omdat ik meende dat men in Holland zooveel mogelijk de wortels, en vooral de haarwortels trachtte te sparen en bij voorkeur de kluit zoo groot mogelijk houdt. Men zeide mij in Londen de rozen altijd zoo te behandelen.

Dit voorval bracht mij in herinnering wat ik een vijftien tal van jaren geleden in Spanje gezien heb. Ik was daar eens op een groot landgoed van den graaf De Mientebust, Hertog van Canejas, toen men bezig was boomen te verplanten met een stamomvang van ca. 30—40 cM. Het waren gewone loofboomen. De kruin werd ingesnoeid tot op een halven of $\frac{3}{4}$ meter, de wortels werden heel schoon uitgeschud, zodat er niets geen aard tusschen bleef zitten, en toen gesnoeid tot op stompjes van 5—10 cM.

Hierdoor opmerkelijk geworden heb ik opgemerkt dat de boomen, die te koop stonden op de markt te Malaga en te Lissabon, op dezelfde wijze gesnoeid waren.

Indien ik mij niet vergis, heb ik hetzelfde gezien op den markt op de Cannebière te Marseille.

Voor Holland moge deze methode een nieuwtje zijn, dat ongeveer 5 jaren geleden tot ons kwam, in andere landen schijnt die methode toch al sinds langen tijd gevolgd te worden.

G. LOEBER.

Zonnenhoef-Laren. (N.-H.)

Bijschrift: We danken den geachten heer L. zeer voor zijne belangrijke mededeelingen, die we (hoewel het niet gevraagd werd) niet konden nalaten ook ter kennisse onzer lezers te brengen. We vertrouwen dat de heer L. ons zulks niet euvel zal duiden. Er blijkt uit, dat de „korte wortelsnoei” elders vrij algemeen wordt toegepast en deze methode dus niet als iets nieuws moet worden beschouwd. P. v. d. V.

Eenvoudige manier, om Witloof te kweken.

Voor eenige jaren was ik te Maastricht op de Tuin- en Landbouwtentoonstelling. Omdat ik in het Noorden woon, heb ik op dat gebied mijn oogen eens goed te kost gegeven, want dacht ik, elke streek, en vooral Limburg, zal mij iets laten zien, wat in Noord-Nederland weer heel anders wordt gedaan.

De menschen waren er zeer eenvoudig

en onder goede leiding van den bekwamen tuinbouwleeraar Snellen. Het was dan ook door de vriendelijkheid van dien heer, dat ik in de gelegenheid was veel te zien.

Het gereedschap, hetwelk gebruikt werd, was lomper dan bij ons; ik had het idee dat degelijk (zwaar) meer op den voorgrond kwam, dan licht en netjes gereedschap.

Aan ooftteelt werd veel gedaan, de vruchten hadden een mooien vorm en een overheerlijken smaak. Nu kan ook, dacht ik, de smaak afhangen van grond en zuiderlucht.

Men bracht mij ook in de grot van den St. Pietersberg; ik dacht terstond, wat een ferme, doelmatige plaats om witloof en bleekselderij te kweken.

Mijn gedachte, die ik mijn geleider mededeelde, was dan ook niet geheel mis; daar maakten de kwekers gebruik van om op allerhande manieren de bleke bladeren te bevorderen of te kweken. Dat knoopte ik in mijn oor. Ik paste dat toe in mijn kelder, die mij voorkwam zeer geschikt te zijn, want om witloof enz. te kweken, behoort de kelder donker, matig vochtig en warm te zijn.

Met veel succes gebruikte ik een hoek van de kelder, waar ik de wortels van witloof, cichorei, enz. opstapelde als lange turf, de kronen alle naar voren, vulde tusschen de wortels de open ruimte aan met tuingrond, de onderreinden bedekte ik met korte paardenmest en zand. Ook deed ik het wel, als in een ronden vorm, midden in de kelder en dan maakte ik er een piramide van, al naarmate ik wortels had.

Deze eenvoudige behandeling voldeed mij uitstekend. het groeide spoedig en door de donkere omgeving waren de bladeren zoo wit als sneeuw. Ik dacht, zie zoo, een grot bezit ik niet, en ook koude bakken behoeft ik mij voor die heerlijke eterij niet aan te schaffen.

't Is eenvoudig, en te recomandeeren.

AMSTERDAM.

Ex.

LEESTAFEL.

Tabel, angevende het Gehalte aan Stikstof, Phosphorzuur, Kali en Kalk der voornaamste landbouwgewassen, uitgegeven door Hulshof & Co., Arnhem, Roermondsplein 15 en Groenlo, Groothandelaren in Kunstmeststoffen, onder openbare controle der Rijkslandbouwproefstations, ter gelegenheid van hunne vestiging te Arnhem op 15 Mei 1907.

Met het verspreiden van bovenstaande tabel heeft de firma Hulshof & Co. op zeer praktische wijze zoowel hare eigen belangen als die van de landbouwers diende. Eenvoud, duidelijkheid, betrouwbaarheid..... 't kan niet altijd van een reclame-artikel worden gezegd; maar hier gaat het samen.

Op duidelijke wijze wordt aangegeven, wat een goede oogst op goeden grond jaarlijks uit den bodem haalt aan stikstof, phosphor, kali en kalk. Hieruit volgt nog volstrekt niet, dat de bemesting hiermee parallel moet loopen. Integendeel, deze regelt zich — dient zich althans te regelen — naar de samenstelling van den bodem, in verband met het gewas, dat er op geteeld wordt. En zoo is voor twee akkers van 'tzelfde stuk land vaak voor ieder eene speciale bemesting noodig, wil men van zijn grond halen, wat er te halen is. Maar wel laat de plaat zien, wat er beslist in den grond moet zitten, 't zij van nature, 't zij aangebracht als kunstmest, zal de oogst gelukken. En voor wie kijken kan, vertelt de plaat ook iets om trent wisselbouw.

B. B.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen:

Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten aan een der drie Redacteurs.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist: P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Tuinarchitect, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 419.

In de prijzeurant van een zaadhandelaar zie ik onder de bollenrubriek opgegeven *TROPAEOLUM SPECIOSUM* en *TUBEROSUM*.

Tot heden ken ik alleen Oost-Indische kers als zaaiigod en wel éénjarig.

Kunt u mij ook iets mededeelen van borengevoemde bollen of planten?

Muiderberg. A. P. de V.

Antwoord: *Tropaeolum speciosum* is een vaste plant, die in het najaar afsterft maar overwintert met wortelstokken. Zij is een klimplant uit Chili die lange takken maakt en bloeit met fraaie glinsterend-roode bloemen. De *Tr. tuberosum* overwintert met een knolligen, wortelstok, die in het voorjaar weer uitloopt. De blaadjes zijn vijflappig, de bloemen geel met roodachtigen kelk. Deze soort stamt uit Peru.

Beide soorten kunnen evenals de gewone O.-I. Kers in den tuin gekweekt worden. v. L.

Vraag No. 420.

a. Wat is de **STERKTE** van de **KALK-MELK** om stammen mee te besmeren? en moet daarvoor gebruikt worden kalksoeyde zoals in de apotheken in kalkstopflessen voorkomt of is deze te onzuiver? (zie vraag 364).

b. Waar is in Rotterdam of elders **TUINBOUWGEREEDSCHAP** zoals boomborstel, afkrabber enz. te verkrijgen?

c. Kunt u mij eenige **BOEKEN OVER TUINBOUW** noemen (technische plantkundige uitdrukkingen zijn geen beletsel).

d. **OLMENBOOMEN** zijn aan de Noordzijde **BEDEKT MET** dicht aaneenliggende **DRADEN** en **DAARONDER** en onder losse kurkschilfers bezaaid met **ROODE KORRELS**. Welke schimmel is dit en wat is het geneesmiddel? De tuin (een klein stadstuin) is vochtig, heeft alleen in het zomerhalfjaar zon van 8—4 uur, ligging Z.O.

e. Sinds 1 Oct. ben ik abonné, kan ik de VOORGAANDE NUMMERS nog ontvangen? liefst van beide jaargangen.

Rotterdam. A. C. S.

Antwoord: a. De sterkte moet zoodanig zijn, dat u den vloeistof als een dun witkalkje met een pulverisator over de stammen kunt spuiten (ev. met witkwas er op te smeren). Daar kalkoxyde in aanraking met water onmiddellijk overgaat in gebluschte kalk (hydras calicis of calciumhydroxide), is het vrijwel hetzelfde, of u ongebluschte of versch gebluschte kalk (geen oude en dus koolzure kalk, Ca CO_3 , geworden) gebruikt.

b. In Rotterdam zijn mij geen adressen bekend. Daar wij ze evenwel niet kunnen noemen in de Vragenbus, verwijs ik naar de Advertentie-rubriek. (Tevens briefk.)

c. In de eerste plaats raad ik u, het *Praktisch Handboek voor Tuinliefhebbers*, bewerkt door E. Th. Witte, eens op zicht te vragen (Leiden, Sijthoff). Verder: *Onze Bloemen in den Tuin van Van Uildriks en Vitus Bruinsma* (Groningen, Noordhoff). Eindelijk kunt u de lijst der Goedkoopse tuinbouw-bibliotheek raadplegen (Maastricht, Leyter Nijpels), benevens die van Tjeenk Willink te Zwolle.

d. In het spinsel met de kurkschilfers van den iep vond ik een paar spinneneieren, maar van zwammen merkte ik niets. Wel zag ik *roode spin* (*Tetranychus*) in overvloed, die ik ook houd voor de makers der draden. Werden die door u voor de roode korrels aangezien? Voor deze kleine deugnieten is een grondige bewerking van den stam met boomkrabber, borstel en kalk zeer aan te bevelen.

e. Behoudens een paar nos. (die „vergriften” zijn) is de 1e jaargang nog te bekomen. Ik zal uw verlangen aan de Administratie kenbaar maken. B. B.

Vraag No. 421.

a. Van mijn BESSENSTRIKEN benevens eenige kleine PEREBOOMPJES zijn de meeste takken ERG GROEN. Wat kan ik hieraan doen?

b. De vorige maand zijn al mijn BOOMPJES zooals bovengem. en rozenstruiken en een paar kleine seringenboompjes door verhuizen, OVERGEPLANT. Nu is de grond hier nog al zanderig (bij Heilo). Ik heb ze alle gegierd. WELKE BEMESTING is nog noodig en moeten de ROZENSTRIKEN nog GESNOEID worden?

c. Is KIPPENMEST verdund goed voor bemesting?

d. Ik heb een *FICUS*, waarvan het bovenste gedeelte is afgestorven en zich 2 stekjes op het stammetje hebben gevormd met verschillende groote en kleine blaadjes zooals onderstaande schets aangeeft. Kunnen deze STEKJES afgesneden en in een andere pot gezet worden of is hieraan niets te doen?

Alkmaar.

H. P.

Antwoord. a. Bespuit ze eens met Bordeauxsche pap.

b. Bemesting vóór de nieuwe groei zich volgend jaar heeft aangekondigd, is niet noodig. Op zandgrond kunt u volstaan met een, nu en dan herhaalde, bemesting met koegier. Rozen moet u nu niet snoeien, maar in het voorjaar, liefst niet voor half Maart.

c. Ongetwijfeld, maar steeds goed met water verdunnen!

d. Ja, u kunt de scheuten met een driel-tal blaadjes van de oude plant afnemen, waartoe ze een paar m.M. onder een knoop met een scherp mes worden afgesneden.

Het uitdrende melksap laat u, voor u de stekjes zet, eerst goed opdrogen. Als u de stekken des avonds snijdt, zijn ze den volgende morgen geschikt om verder be-

handeld te worden. Wacht voor deze operatie echter het voorjaar af; de natuur werkt dan meer mee, waardoor de kans op succes grooter is. Stek in zandigen boschgrond en zet de stekken onder een stomp in een goed verwarmde kamer. Giet ook den eersten tijd met water dat de kamertemperatuur heeft. Hebt u een kasje en kunt u bodemwarmte geven, dan gaat alles veel gemakkelijker. Maar u kunt op de andere wijze toch ook wel succes hebben! v. L.

Vraag No. 422.

Schimmel in een herbarium. (Zie Vraag no. 192.)

Antwoord: In no. 12 II jaargang „O. T.” blz. 186. Methylspiritus zou ik niet aanraden, om de daarin opgeloste stoffen voor de denaturering gebruikt en zuivere methylalcohol is nog al duur.

Met succes gebruik ik kamferspiritus zoowel in een herbarium als in de simplia-verzameling. Ik sprenkel het over de planten en in de doozen, deksels, portefeuilles, enz.

Kamferspiritus is in elke apotheek verkrijgbaar.

Rotterdam.

A. C. S.

Vraag No. 423.

In O. T. las ik dat het voor KAMER-PLANTEN aanbevelenswaardig was deze eens per week of per twee weken gedurende een paar minuten met den POT geheel ONDER WATER te laten staan ter vervanging van het gieten.

Beleefd verzoek ik u in uw blad eens te willen mededeelen of badwater hiervoor te gebruiken is of dat de ongeloste zeep schadelijk is voor de wortels of de porieën van de pot verstopt.

Na voldoende afkoeling geeft zo'n bad een prachtige gelegenheid vele planten tegelijk van water te voorzien en de potten te reinigen.

Arnhem.

B.

Antwoord: Zeker, het is goed, wanneer kamerplanten erg droog zijn deze voor een paar minuten in water te zetten dat de temperatuur van de kamer heeft waarin de droge plant staat. Een enkele maal kan men daarvoor ook wel het badwater gebruiken, maar in den winter moet men met alle middelen die het groeien bevorderen, voorzichtig zijn.

Planten in water te zetten, waarin potten gereinigd zijn, deugt niet.

J. K. B.

Vraag No. 424.

a. Wanneer men HYBRIDEN VAN VARENS wil KWEKEN, moet men dan sporen zaaien van planten uit één geslacht, bv. *Polypodium aureum* en *Polypodium vulgare*, of kan het ook gelukken met planten uit verschillende geslachten, bv. *Pteris umbrosa* en *Adiantum seutum*?

b. Kan men NEPHROLEPIS-soorten door het zaaien VAN SPOREN VERME-NIGVULDIGEN?

c. Hoe heeft men de *Nephrolepis*-variëteiten *N. Piersonii* en *N. Whitmanni* verkregen?

d. Kunt u mij eenige namen noemen van zgn. winterharde Varens voor den tuin?

e. Kan CYATHEA MEDULLARIS als kamerplant dienst doen of is het bepaald een kasplant?

Utrecht.

J. L. B.

Antwoord: a. Varenhybriden uit verschillende geslachten zijn mij niet bekend, wel van verschillende soorten uit eenzelfde geslacht. Maar er is op dat gebied nog niet zoo heel veel gedaan en men kan 't allicht probeeren door sporen van verschillende geslachten door elkaar te zaaien.

Maar ook hier zal wel gelden: hoe nauwer de verwantschap, hoe grooter de kans op succes. Wat men echter bij de zichtbaar-bloeiende planten dikwijls dwingen kan, blijft bij de varens toch altijd nog toeval.

b. Ongetwijfeld, mits de planten maar sporen voortbrengen. Ik zeg dit zoo, omdat er onder de vele fraaie nieuwe variëteiten van de laatste jaren enkele zijn die steriel of onvruchtbaar zijn en dus geen sporen vormen:

c. Dat is mij niet bekend, maar aller-vermoedelijkst uit een zaaisel! De variabiliteit van varens is vaak verrassend groot en heeft bij sommige geslachten schier geen grenzen.

d. Lees eens de artikelen van collega Budde in de Nos. 19 en 20 van dit jaar en het stukje over varens op bladz. 202 van den vorigen jaargang.

e. In een niet te droge kamer met een gelijkmatige temperatuur van circa 60 gr. Fahr., zal de *Cyathea medullaris* het ongetwijfeld doen. Goed vochtig houden en des zomers bescherming tegen sterke zonnestralen, behooren mede onder de eerste eischen van verzorging. v. L.

Vraag No. 425.

Deze week werd in onzen tuin een jong heestertje geplant, dat volgens een bloemist in De Steeg, waar ik het kocht, den naam draagt van TAMARIX HISPIDA AESTIVALIS. Zoudt u mij wel willen mededeelen, of dit heestertje OP onzen lichten ZANDGROND kans van slagen heeft en hoe ik het behandelen moet? In Boxmeer zag ik een exemplaar, dat zich door de jaren heen tot een prachtboom ontwikkeld had.

Gennep (L.).

Mevr. Dr. H. S.

Antwoord: *Tamarix hispida aestivalis* groeit in elke goede tuingrond en zal dus in een goed onderhouden tuin op zandgrond dat wel houden. Laat bij 't planten wat oude verteerde mest en blad bij het plantje brengen, doch zorg vooral dat de ondergrond goed los is.

Of u in Boxmeer een *Tam. hispida aestivalis* staat die zich een prachtboom ontwikkelde, laat zich wel eenigszins betwijfelen.

't Zal wel de *T. gallica* (*T. arborea*) zijn. De *Tam. hispida aestivalis* is pas een jaar of 7 in den handel.

LEON A. SPRINGER.

Vraag No. 426.

Wormen in bloempotten. (Zie vraag No. 313.)

Antwoord: Tegen wormen in potten helpt, wanneer men geen wilde kastanj's ter beschikking heeft, een waterige oplossing van 1 % tannine (dus 1 gr. tannine in 1 d.L. water), waarmede men de pot drenkt. De wormen komen aan de oppervlakte. Desnoods kan men de pot daarna met gewoon water begieten en uit laten druipen om de tannine te verwijderen.

Tannine is in elke apotheek verkrijgbaar.

Rotterdam.

A. C. S.

Vraag No. 427.

Sedert eenige dagen abonné van bovengenoemd weekblad, zag ik toevallig in het nummer van 23 Sept. 1. l. (No. 13) een aanbeveling van *ERODIUM MANESCAVI* voor rotspartijen of alpentuintje. De onder-tekening J. K. B. doet mij veronderstellen dat het stukje van uw hand is en ik neem daarom de vrijheid mij met een paar vragen direct tot u te richten.

1o. Welke is de BESTE TIJD om *Erodium Manescavi* in een rotspartijtje te planten?

2o. Aan welk ADRES kan ik te gelegener tijd de plantjes bestellen?

Mej. H. M.

Antwoord: *Erodium Manescavi* kunt u planten in 't begin van Maart wanneer de grond het althans toelaat om te planten. Waar zij te krijgen is melden wij u per briefkaart. J. K. B.

Vraag No. 428.

Ik las in „Onze Tuinen” van 9 Nov. l.l. een artikel over het KWEEKEN van kropjes van BRUSS. WITLOOF, hetzij buiten, hetzij onder de tabletten van een warme kas. In uw werk „De Nederl. Groentkweeker”, blz. 156 (uitgave 1905) zie ik, dat de kropjes echter ook wel IN DEN KELDER kunnen gekweekt worden, evenals de gewone eichorei, die ik reeds een paar jaar met succes in een ton met gaten kweek. Maar hoe moet het nu precies met de kropjes? Gewoon in een kist plaatsen met een laag tuin- of bladaarde van 20 c.M. er boven op — zonder mest? En moet de grond ook wat vochtig gehouden? H. J. D. B.

Antwoord: In elke vorstvrije ruimte kan men kropjes witlof kweken, kelders zijn bijzonder geschikt. Zie werkzaamheden in den moestuin van de vorige week. Het vochtig houden van den grond regelt zich naar omstandigheden. Midden in den winter is aarde zoo van buiten genomen niet spoedig zoo droog dat extra bevochtiging noodig is.

In droge kelders, we zagen de cultuur wel in een ketelhuis van een stoommachine, kan bevochtiging van den grond waarin de wortels komen, noodig zijn; we bedenken echter steeds, dat het winter is, en dat schimmel en rotting veelal de gevolgen van te veel vocht zijn.

Een kist om de wortels in te plaatsen is niet bepaald noodig, breng op den grond liefst tegen een zijwand een laag aarde aan, waarin de wortels zullen komen.

Het gebruik van broeimest is niet bepaald noodig. In kille, koele kelders kan het zijn nut hebben. Breng daar op den vloer eerst een laag broeimest van ongeveer 25 c.M. dikte aan, hierop komt de aardlaag waarin de wortels komen en boven op de wortels weer een aardlaag waarin de kropjes zullen groeien. Om ruimte te winnen, kunnen we de wortels in een schuine richting tegen den zijwand opstapelen. We zorgen daarbij de helling zoodanig te nemen, dat de aardlaag noodig voor de kropjes niet naar beneden rolt. J. C. M.

Vraag No. 429.

Naam en kwaliteit appels en peren. Micro-Hout. J. Sm.

Antwoord: De appels zijn: Bismarck appels, een goede wintervrucht voor tafel en keuken. Een zeer vruchtbare soort, zeer jonge boompjes dragen reeds vrucht. Op den naam *finje* tafellappel maakt ze echter geen aanspraak.

De naam van twee kleinste peren is *Besy de Chaumontel*, een *finje* tafelper, die veel grooter kan worden, dan de door u gezondene. Wordt pas in Januari geschikt voor de tafel. Heeft dit groote nadeel dat een groot procent rot voordat ze als handpeer te gebruiken is. Eischt een vruchtbaren bodem en warme standplaats. De naam der twee grootste peren durven we nog niet met zekerheid zeggen. Waarschijnlijk *Marie Louise*. J. C. M.

Vraag No. 430.

Waarmede moet men IJZEREN BUIZEN van de VERWARMING in een kas BESTRIJKEN? Ik vraag een middel waarbij roesten niet alleen voorkomen wordt, maar dat tevens geen schadelijke dampen in de kas brengt. Veel teere planten zijn hier toch zeer gevoelig voor. Beck bij Nijmegen. W. v. V.

Antwoord: U kunt de buizen een paar maal met goede witte — of lichte grijze verf

bestrijken; dat voorkomt het roesten op voldoende wijze. Het spreekt van zelf dat het zeer gewenscht is de planten tijdens en eenigen tijd na het verven uit de kas verwijderd te houden, waarom het een uitstekend werkje voor den zomer is. Vóór de kas weer in gebruik genomen wordt, moeten de buizen, als de verf goed droog is, eerst eens goed verwarmd worden, waarvoor u den ketel een paar uren goed stookt met de ramen in de kas geheel open.

Daarna kunt u zonder vrees voor schade al uwe planten weer in de kas brengen. v. L.

Vraag No. 431.

Vriendelijk dank voor de beantwoording der door mij gedane vragen. Intuschen veroorloof ik mij u op te merken dat ik geheel medega met uwe bemerking dat de boomen door de schurft zijn aangetast, doch dat zij te lang zijn geplant kan ik niet toegeven, daar de WORTELHALS zich bijna AAN DE OPPERFLAKTE bevindt. Kan dit soms kwaad? Mijn grond is zandgrond. Ik tracht dit te verbeteren door elken winter flink wat verteederde koemest toe te dienen ook bij de boomen (appel en peren) de laatste zijn nog al gescheurd. Is dit genoeg of hoort er nog wat meer bij. Middelburg. De K.

Antwoord: Het is mij thans eerst recht duidelijk in welke omstandigheden uwe boomen verkeerden. Het was mij dan ook niet mogelijk dit uit uwe eerste vraag na te gaan. Gelukkig staat uw boom niet te diep en zal het wel zijn gebrek aan voeding, waarbij komt schurft, enz.

Geef thans aan uwe boomen eene redelijke kalkbemesting en geef in het voorjaar van elk 1½ tot 3 K.G., naar de grootte van uw boom, Patent Kali en Superphosphaat. Geef dit in Februari bij open weer en anders zoo spoedig mogelijk daarna, geef dan in 't laatst van Maart begin April 2 à 3 K.G. Chilisalpeter en dan in 't najaar 1908 een flinke bemesting met stalmest. Breng alle met u onder de uiteinden der takken. Bespuit in 't voorjaar met Bord. pap, herhaal dat in Juni en Juli, zooals we dat meermalen hebben aangegeven. J. A. K.

Vraag No. 432.

NAAM van bijgaande PEER? Zandvoort. P. M.

Antwoord: Het was mij totaal onmogelijk, uwe vrucht op naam te brengen. Deze toech was zóó verrot, dat eenig herkenningsteeken niet meer was te vinden. Kunt u mij een gave vrucht zenden, dan hopen we u wel te kunnen helpen. J. A. K.

Vraag No. 433.

In October in Londen zijnde, zag ik in „Kew Gardens” een met rose bloemen rijk bloeienden heester. Op het bordje aan den boom gehecht stond: *ARBUTUS UNEDO* VAR. *RUBRA*. Ik bestelde alhier zulk een heester, maar mijn bloemist kon hem niet leveren, zeggende, bij goede boomkwekers geïnformeerd te hebben, maar dat niemand dien naam kende. Wilt u zoo goed zijn mij in „Onze Tuinen” te berichten of die heester u onder dezen of onder een anderen naam bekend is en of u mij kunt inlichten of hij ergens in Nederland te krijgen is. Laren (N.-H.). G. L.

Antwoord: *Arbutus Unedo* (en variëteiten) kleine groen-blijvende boom, is geen plant voor ons klimaat. Zij behoort in Zuid-Europa thuis en wordt in oranjerieën overwinterd. In het mildere klimaat van Midden- en Zuid-Engeland kan zij buiten blijven. In 't Nederlandsch wordt zij aard-

bezieboom genoemd, omdat de roode ronde vrucht met kleine wrattige verhevenheden eenigszins aan aardbeizen doen denken, zij zijn eetbaar doch ook meer niet.

Vroeger ontbrak zij op geen enkele buitenplaats, doch sedert de mode in 't houden van planten veranderd is, worden zij zeldzamer. Men vindt ze nog veel op oude bloemisterijen bij groote steden, waar zij dienst doen voor versieringen bij allerlei gelegenheden. Er is ook een bonte verscheidenheid van en een met roode bloemen. Deze is zeker de door u bedoelde. Te Laren behoeft u ze niet te planten. LEON A. SPRINGER.

Vraag No. 434.

NAAM van bijgaande PEER vernemen, wanneer ze geplukt en gebruikt kan worden. Beide exemplaren werden laatst October geplukt. Bussum. F. J. v. d. K.

Antwoord: De naam van de door u aan mij gezonden peer is Winter Bergamotte. Deze soort wordt geplukt einde Oct., gebruik: Dec.-Jan. J. A. K.

Vraag No. 435.

NAAM, PLUKTIJD en RIJPHEID der nevensgaande PEREN? Delden. Mevr. J.

Antwoord: De beantwoording van deze vraag is gevaarlijk, door dat de gezonden vruchten niet van nummers waren voorzien. Het is noodzakelijk dat dit geschiedt, anders eischt de omschrijving te veel ruimte en men kan zich bovendien vergissen in welk geval het antwoord meer kwaad dan goed doet.

De grootste, onregelmatige, bultige peer is *Duchesse d'Angoulême*, pluktijd half Oct., gebruik tot half Nov.

Op een na de grootste is *Beurré Hardenpont*, plukt. laatst Oct., gbr. Dec.-Jan.

De kleine gele vrucht met kleine bruine stippels is *Soldat Laboureur* p. uktijd laatste helft Oct. gbr. Nov.

De kleine groene peer is een stoofpeer *Winter-Louise*, pluktijd laatste Oct., gbr. Dec.-Febr.

De vijfde is ons onbekend. Te oordeelen naar uwe vruchten bewaart u ze op zolder of ten minste in een droge kamer, dit is niet de goede plaats; in een donkere kelder zijn ze beter op haar plaats. J. A. K.

Vraag No. 436.

Welke is de naam en familie van deze beide planten: No. 1 is een composiet herloof ik, met fluwelzachte bladeren, die nu schitterend mooi, 1½ M. hoog en breed, staat in een tuin hier. No. 2 bloeit met een dichte tros rose bloemen. Doesburg. Dr. J. B.

Antwoord: De Composiet is een *Senecio Petasites*, een plant uit Zuid-Amerika, welke 's winters vorstrij en op een lichte plaats moet overwinteren.

De andere met de rose bloempjes stamt uit Mexico en verlangt, wil zij des winters door kunnen bloeien, wat meer warmte en ook een lichte standplaats. Ze behoort tot de familie der *Solanaceae* en heet *Cestrum (Habrothamnus) elegans*. v. L.

Vraag No. 437.

a. Ik heb zaad van *HYOSCYAMUS NIGER* (Bilzenkruid) en wilde dit den volgende zomer UITZAAIEN. Een mijner kennissen zegt, dat het mij niets geeft als ik dit zaad IN GEWONEN TUINGROND uitzaai, maar er per se een mestvaalt voor noodig heb. Is dit zoo? Ben ik verplicht, als ik plezier van het zaad wil hebben, dezen winter een kleine mestvaalt aan te leggen, en zoo ja, welke bestanddeelen moet die hoofdzakelijk bevatten?

Wanneer het zaad uit te zaaien?

b. Ik had plan in mijn tuin een *Robinia Pseudacacia* te planten. Wanneer moet dit geschieden?

Is onze grond, flink opgehoogde, zwarte tuinaarde, ietwat vermengd met veen, voor deze boomen geschikt?

Standplaats tamelijk beschut. Grond ± 0.75 meter boven waterpeil.

Jisp bij Wormerveer. C. W.

Antwoord: a. Het is volstrekt niet noodig voor het Bilzenkruid een mestvaalt aan te leggen. Het groeit heel goed in gewonen tuingrond, vooral als die goed bemest is, hetzij met koemest of verteerde paardemest. Dat wil echter niet zeggen, dat ook de mestvaalt geen goede mest zou kunnen geven — integendeel; maar men kan 't ook zonder doen!

Het zaad kunt u in half April buiten ter bestemder plaatso, uitzaaïen.

b. Dat kan den geheelen winter door geschieden als 't maar niet vriest of sneeuwt of geen ijs in den bodem meer zit. Grond en standplaats schijnen mij uitstekend toe voor dezen boom. Hij groeit trouwens zeer gewillig en vrij snel. Het eenige nadeel is, dat hij nog al eens van den wind te lijden kan hebben, daarom is een beschutte standplaats zeer van pas.

v. L.

Vraag No. 438.

Op dit oogenblik, 21 NOVEMBER, staat in mijn tuin een *RHODODENDRON HYBRIDUM* IN BLOEI; de bloemen zijn klein en onaanzienlijk, en komen natuurlijk niet tot ontwikkeling. Komt dit meer voor, en wat is de oorzaak van deze voorbarigheid?

Amsterdam.

M.

Antwoord: Door den laten zomer zijn de knoppen na een rusttijdperk zich gaan ontwikkelen. Het zijn vooral de vroegbloeiende soorten, die het doen; zij verspelen nu hun knoppen, die anders in 't voorjaar en ook volmaakter zouden ontsproten zijn.

Somtijds schieten de bloemknoppen door tot bladscheuten. Dit jaar is het voortijdig bloeien zeer algemeen.

LEON A. SPRINGER.

Vraag No. 439.

Zoudt u ons van bijgaand bloempje de naam en groeiwijze willen opgeven?

Apeldoorn. Gebrs. N.

Antwoord: *Statice sinuata*; éénjarig; meet in het voorjaar, April-Mei gezaaid worden. Wordt tot 30 c.M. hoog.

v. L.

ALLERLEI.

Fruitogst in Zuid-Rusland.

De fruitopbrengst in Zuid-Rusland moet buitengemeen overvloedig zijn voor zoover betreft druiven, appelen, peren, pruimen en noten; perziken en abrikozen hebben sterk van de winterkoude geleden.

Uit de Krim, waar de groote boom- en wijngaarden worden gevonden, zullen groote transporten gezonden worden naar de hoofdplaatsen van het Czarenrijk en vooral naar St. Petersburg. Door de zorg van het Russisch Gouvernement zullen gemakkelijke bepalingen voor het vervoer worden uitgeschreven.

v. L.

De Tuinen van het Vaticaan.

De prachtige tuinen van het Vaticaan, welke voor vreemdelingen, die Rome bezoeken, tot de voornaamste aantrekkelijkheden behooren, moeten, naar de „Gard.

Chron.” verneemt, in een treurigen toestand verkeeren, door de zuinigheid van het beheer, dat de noodige fondsen inhoudt voor hare verzorging.

Onder Leo XIII werden de tuinen op de zorgvuldigste wijze in orde gehouden en werden belangrijke sommen uitgegeven voor hun onderhoud, terwijl Paus Pius X er slechts weinig belangstelling voor heeft.

Het streven om kosten te sparen, heeft geleid tot een aanmerkelijke vermindering van het aantal arbeidskrachten en het jaarlijksch onderhoud.

v. L.

Betelkauwen.

Onze balikluivers zien men nooit zonder hun „keesje” en vele werklieden evenmin. Maar, al pruimt men er stevig op los, toch haalt 't nog lang niet bij het betelkauwen, dat door minstens 200,000,000 menschen gedaan wordt. Wij meenen dat het ook „sirihkauwen” genoemd wordt terwijl men het pruimpje als volgt klaarmaakt: Een blad van *Piper Betle* wordt vlak uitgelegd, met ongebluschte kalk bestreken en een stukje Arecariot er in gewikkeld. Het moet een aromatischen, bitteren smaak hebben, verft de tanden zwart, het tandvleesch en de lippen bruinrood en verwekt een buitengewoon, beneveld gevoel. S.

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

JONGMENSCH,

in 't bezit diploma Tuinbouwschool Frederiksoord; bekend met tuinarchitectuur, moderne talen, boekhouden en handelscorrespondentie, reeds eenigen tijd in practijk werkzaam geweest, van goede get. voorz., vrij van N. M., vraagt tegen 1 Febr. eene betrekking als Chef of Meesterknecht, liefst op eene fruit- en groentenkweekerij of fruit- en boomkweekerij; met bedoeling zich later met den eigenaar te associeeren of de zaak geheel over te nemen.

Brieven franco, letter K, Bureau „Onze Tuinen”. (174)

J. A. KORS

vraagt voor zijn te-tuinknecht, die wegens sterfgeval 1 Maart of eerder „Schaerweijde” gaat verlaten, eene betrekking als Tuinbaas.

Hij is uitstekend op de hoogte en in alle opzichten aan te bevelen; is 25 jaar oud, P. G. Inlichtingen verstrekt gaarne.

J. A. KORS,

Zeist, Huize „Schaerweijde”

ST. NICOLAAS-CADEAU.

Nog enkele exemplaren van den fraaijen stempelband van den 1sten jaargang zijn op ons bureel te bekomen.

Ook alle verschenen nummers van den 2den jaargang van „Onze Tuinen” zijn nog voorhanden.

Santpoort. Vruchtboomkweekerij „Pomona”.

JAC. P. R. GALESLOOT & Co.

Kantoor Damrak 93, Amsterdam.

Telefoon 4328.

Wegens plaatsgebrek belangrijke prijsvermindering.
Aanleg van tuinen door geheel Nederland. (172)

BESTELT uwe noodige **Bloembollen** (Hyacinten, Tulpen, Crocus, Narcissen, enz.) bij **J. E. C. VERNOUT**, „Congres van Flora”, Plein 22, **Haarlem**.

Uitgebreide, geïllustreerde Prijscourant op aanvraag te bekomen. (130)

Otto Schulz,

Bussum. Tuin-architect.

Groenewegen & Zoon

Boomkweekers — Tuinarchitecten

DE BILT bij Utrecht.

Aanleg van **TUINEN, PARKEN, ROSARIUMS, VRUCHTENTUINEN, BOOMGAARDEN**, enz.

BOOMKWEKERIJEN
40 Hectaren zandgrond.

Tot een bezoek wordt beleefd uitgenoodigd.

De nieuwe prijscourant is op aanvraag gratis verkrijgbaar. Bij de aanvraag vermelden: Ingevolge annonce „Onze Tuinen.” (158)

Het witten van een stal met

Stephan's „Fix”

B. J. RUBENS & Co.,

Amsterdam.

Vraagt Prospectus No. 1923. (163)

Prijs fl. 35.— en hooger.

Geïllustreerde prijscourant op aanvraag gratis verkrijgbaar.

Bloemen- en Gazonmest

kost, netjes verpakt in busjes met gebruiksaanwijzing en een glaasje voldoende voor een Liter water, franco thuis:

Proef busjes *f* 0.50; bv. 1 KG. *f* 1.—; 1½ KG. *f* 1.25; 2 KG. *f* 1.50; 2½ KG. *f* 1.75; 3 KG. *f* 2.—; 4 KG. *f* 2.50; 5 KG. *f* 3.—.

Wederkoopers genieten korting.

Mij. tot Verkoop van Hulpmeststoffen.

OPGERICHT 1893 TE DORDRECHT.

Verder alle soorten Meststoffen voor Land- en Tuinbouw. (116)

Sprenkelaars Systeem „Vermorel”, poeder voor Bordeauxsche pap, Kopervitriool enz.

Vraagt inlichtingen en prijsopgaven.

Voor 't adverteeren in de Provincie **FRIESLAND** is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma **A. BINNERT OVERDIEP.**

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR

MONIER-WERKEN

AMSTERDAM.

*

DIRECTEUR

CEMENT - IJZERWERKEN.

J. N. Landré

= OMVAL JAAGPAD 53.

(32)

Telefoon 3028.

Geeft een ongekend succes!

Brochure op opvraag gratis. (173)

GRONDBORINGEN
voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

INHOUD.

Bon Chrétien Williams, door P. v. d. Vlist.
Ous Gouden Tientje.

Ous Tuintje.
Het Steenpartijtje II, door J. L. van Eijndhoven.

Een nieuwe Kunstmestfabriek.

Bloementuin.

Judaspenning, door v. L.

Dekken van Rozen, door J. K. B.

Kochia trichophylla, door A. Lebbink.

Twee mooie Margerieten, door W. Lodder.

Corylopsis spicata, door H. J. v. A.

Fruittuin.

Vruchtboomen aan Gevels en Vruchtboomen in Stadstuinen, door J. A. Kors.

Kamerplanten.

Onze Kamerplanten in den winter, door B. B.

Plantenziekten.

Chrysanthemumroest, door P. J. Schenk.

+ James Herbert Veitch. F. L. S.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuין, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Tentoonstellingen.

Chrysanthemumtentoonstelling te Utrecht, door J. K. B.

Brievenbus.

Korte wortelsnoei.

Witloof kweken.

Leestafel.

Vragenbus.

Allerlei.

Advertentiën.

Onoverschatbaar doelmag voor Land-, Tuinbouw & Industrie.

Koninklijke Vruchtboomkweekerij „Pomona”, JAC. P. R. GALESLOOT.
Naaml. Venn.: „**Flora en Pomona**”. Boomkweekerij en Rozengarde te Schoten bij Haarlem.

De Kweekerij is ruim voorzien van goed gekweekte **Vruchtboomen, Rozen, Heesters enz.** Aanleg van Stadstuinen, Buitenplaatsen en Vruchtentuinen door het geheele land. Catalogus en inlichtingen bij den Commissaris **JAC. P. R. GALESLOOT**, 75 van Eeghenstraat. en bij den Directeur **J. J. KRUIJFF**, te Santpoort.

Let op het juiste adres te Amsterdam. Er is maar één **JAC. P. R. GALESLOOT** in Nederland bekend, ruim 40 jaren in het vak werkzaam. (171)

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234/240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

✿ ✿ ✿ AKEBIA LOBATA. ✿ ✿ ✿

Reeds vroeger heb ik deze krachtige winterharde klimplant beschreven in 't „Nederlandsche Tuinbouwblad” en in „Sempervirens”.

In 1902 kwam ik voor 't eerst met haar in aanraking. Zij is niet alleen in ons land zeer zeldzaam, doch in bijna geheel West-Europa.

Terwijl ik in 1903 een beschrijving van deze plant gaf en de eerste vruchten tentoonstelde op een tentoonstelling van de Afd. Haarlem der Ned. Nat.-Hist. Vereniging, kwam er ook in „The Garden” 1903, nos. 1668 en 1671, een bericht voor met contourafbeeldingen van de vrucht en meldde de schrijver, dat deze plant in 1893 ingevoerd was en drie jaren later vruchten droeg. De plant had een zuidelijke standplaats.

Een ander meldde mij, dat de plant beschreven was in een Fransch werk, doch ook daar als zeer zeldzaam werd genoemd.

Hoe het zij, ik bleef de plant controleren en heb sedert elk jaar rijpe vruchten geoogst, doch steeds heb ik niets dan zeer licht paarse, gevlamde exemplaren gevonden, terwijl genoem-

de Fransche schrijver zeet, dat zij donker paars werden.

De plant is nog zóó weinig bekend, dat Carl Camillo Schneider in zijn nieuw Dendrologisch werk: *Illustrirtes Handbuch der Laubholzkunde*, deze

dat men ten slotte weer te laat komt. Zoo ook dit jaar. Toen ik een dubbelvrucht voorzichtig wilde plukken, viel zij van den steel; zij was volkomen rijp.

Ik had echter dit voordeel, dat ik nu volkomen zeker van de kleur was.

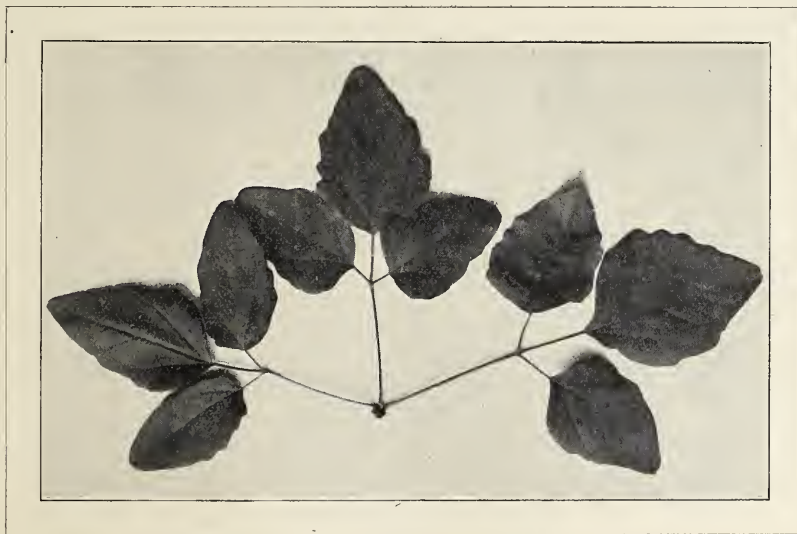
Ik zond destijds ook vruchten aan den heer L. Beissner te Poppelsdorf bij Bonn, een erkend dendroloog, en secretaris der *Deutsche Dendrologische Gesellschaft*.

Ook deze was verbaasd, dat de zeldzame plant in ons land vruchten droeg, en wij kunnen vast aannemen, dat *Haarlem* de eerste plaats is van 't vasteland van Middel-Europa, waar zij vruchten gaf en geregeld ook weer elk jaar bleef geven.

Vraagt men nu: was de standplaats zóó gunstig? In de verste verte niet, en misschien toch wel.

Dit klinkt misschien vreemd; toch is dit zoo.

Het Haarlemsche exemplaar staat in een tuin tegen de Noordoostzijde van een veranda, waar zij door dichtbij staande hoge boomen zeldzaam zonlicht krijgt. Bovendien staat zij ach-

BLAD VAN AKEBIA LOBATA.

(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

plant slechts aanhaalt met de woorden: „*Scheint nur Kalthauspflanze*”.

Ik heb er mij elk jaar op gespist de vruchten op het tijdstip te plukken, dat zij rijp zijnde, nog aan den steel bevestigd waren; doch zooals 't meer gaat, men wacht en stelt het uit, tot-

ter een groep hooge struiken, zoodat het zonlicht alle kans ontnomen is, tot op den voet door te dringen.

Een warme standplaats, als 't exemplaar in Engeland, heeft zij dus niet. Doch die bijkomende omstandigheid is haar misschien gunstig.

Zooals elke klimplant, heeft ook deze hulp en steun noodig van andere planten. Zij moet dus met anderen samenwonen, en heeft zij dus, hoewel kunstmatig opgeleid, een tamelijk natuurlijke omgeving.

Doordat zij op het Noordoosten staat en geen direct zonlicht krijgt, heeft zij ook minder te lijden van te snellen dooi na late voorjaarsvorsten, een omstandigheid, waardoor menige plant op warme standplaats het moet bezuren. *)

't Is als met elke klimplant in de natuur. Deze staan veel minder bloot aan alle wisselvalligheden van 't weder, dan planten van dezelfde soort, die men denkt te koesteren door ze op een aan de volle zon blootgestelde plaats te zetten.

Ik ben dan ook stellig overtuigd, dat dit menige plant het leven kost.

Ik ken o. a. een *Bignonia radicans* (eene klimplant, die veel te weinig aangeplant wordt, meestal op een veel te

geregeld alle jaren bloeit, zonder de minste last van bevroren of afsterven. De wortelvoet wordt nooit door de zon beschenen, doch de takken hangen over den muur naar de zon, dus evenals in de natuur, waar de voet van de plant verborgen is tusschen andere planten, maar de takken zich klimmende een weg hebben gebaand naar 't zonlicht.

Dat *Clematis Jackmanni*, enz. die men gewoonlijk een veel te warme standplaats geeft, zoo dikwijls afsterft, schrijf ik aan dezelfde oorzaak toe. Op de kweekerijen staan zij mijns inziens ook veel te veel in de zon.

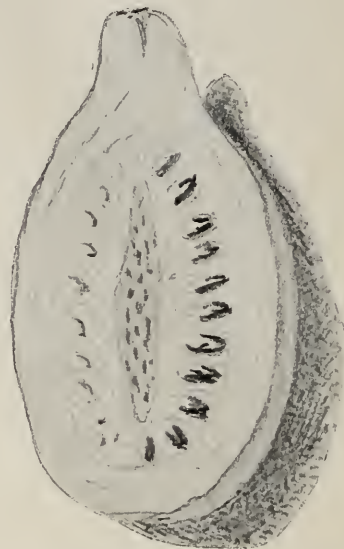
Doch ik zou van onze *Akebia lobata* afdwalen.

Bijgaande foto's geven nog een aardig bewijs van de veranderlijkheid der bladeren van deze plant. Bezie men de bladeren op de afbeelding met de vruchten, dan vraagt men zich af, waaraan zij den naam *lobata* (gelobt) dankt. De bladeren zijn hier volkomen gaafrandig en vijf in getal. Op het andere prentje evenwel ziet men de gelobde drietallige.

Ook de grootte kan verbazend verschillend zijn.

Sterk groeiende scheuten vertoonen meest gaafrandige, de kortere en

Akebia lobata zijn, zooal niet kleiner, dan toch zeker niet grooter dan van *A. quinata*, de algemeen bekende. Wat

Doorsnede van de vrucht van *Akebia lobata*. (Nat. grootte).

Vruchten van *Akebia lobata*, op $\frac{1}{3}$ van de ware grootte. (Orig. foto „Onze Tuinen“)

warme plaats en dan bevroest), die aan den Noordkant van een muur staat en

*) Jonge zilversparren in de open zon gekweekt, bevroren geregeld elk voorjaar. Zaaillingen in 't bosch in de schaduw bevroren nooit.

vruchttakjes meest gelobde bladeren. Ook jonge zaaillingen zijn meestal van gelobde bladeren voorzien.

Voor de bloem behoeft men de *Akebia's* in 't algemeen niet te planten. De bloempjes zijn klein, donker-paars en loopen weinig in 't oog. Die van

haar aanbevelenswaardig maakt, zijn hare forsche bladeren, die soms viermaal grooter zijn dan die van *A. quinata*. Zij groeit krachtig en 't is te hopen dat zij spoedig verspreid worde.

Sommige kwekers ontvingen zaden van mij, doch alleen van de h.h. W. Keessen Jr. en Zonen te Aalsmeer en Cassée alhier vernam ik, dat zij goede vruchten hadden verkregen.

Ook de heer Beissner, bovengenoemd, heeft gezonde exemplaren uit zaad bekomen, die goed groeien. Op de gemeentelijke kweekerij van Haarlem is ook zoo'n zaailing, die 't best doet.

Ik raad een ieder aan, deze *Akebia* aan te planten in plaats van de bekende *Ak. quinata*, die als klimplant betrekkelijk weinig waarde heeft.

Behalve de bovengenoemde contourafbeelding der vrucht in „The Garden“, heeft geen der tuinbouwtyd-schriften hem zoo afgebeeld. „Onze Tuinen“ heeft dus de primeur.

Wie verder de opinie van Beissner wil kennen, leze de Mitteilungen der D. Dendrol. Gesellschaft, 1903, 1905 en 1906.

LEON. A. SPRINGER.

Tuinman op zee.

Allicht is men geneigd, aan een grap te denken, wanneer men bovenstaand be-roep — een van den allerlaatsten tijd — hoort, noemen. Toch is het volkomen ernst. Aan boord van de groote Trans-Atlantische booten der Hamburg—Amerika-lijn bestaan groote „wintertuinen“ met palmen en andere exotische planten, waarover de zorg is opgedragen aan een vakman, dus..... aan een „tuinman op zee“.

dunne kalkpap. Heeft men een sprenkelaar, zoo kan deze bij de bespuiting heel best dienst doen. 't Spreekt dat de pap dan zeer dun moet zijn. Bij gebrek aan een sprenkelaar neme men de handspuit. Alles in te smeren met een kwast houdt te lang op, terwijl dan 't dunne hout toch geen beurt kreeg.

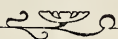
Voor 't spuiten met kalkwater kieze men een zonnigen dag opdat de kalk dan beter op 't hout vastkleeft.

Of de reiniging met carbolineum niet gauwer en meer doeltreffend is? 't Is waar, met carbolineum kan veel bereikt worden, van carbolineum hebben we goede resultaten gezien, desniet-tegenstaande waarschuwen we voor deze alles genezende stof. Niet, dat we 't gebruik er van absoluut afkeuren, volstrekt niet, we roepen u alleen toe: „voorzichtig er mee!” Er zijn in den

handel verkrijgbaar carbolineumsoorten, speciaal voor ons doel bereid. En waar we hiermee niet willen zeggen, dat deze zonder gevaar jaar in, jaar uit en voor alle doeleinden gebezigd kunnen worden, mogen we hiervan toch betere resultaten verwachten dan wanneer men smeert met de eerste de beste soort.

Spaar uwe perziken alsnog voor carbolineum, ja, we zouden zeggen, steenvruchten in 't algemeen. Gebruik voor jonge boompjes met een gladde stam, evenmin carbolineum. Kalk is nog nimmer schadelijk in dit opzicht geweest. Smeer uwe kankerplekken en meer oudere stammen, na ze vooraf wat gezuiverd te hebben, met carbolineum in, 't is een feit, dat men hierbij uitstekende resultaten heeft verkregen en nog immer zal krijgen.

P. v. D. VLIST.

GARANTIE OP SOORTECHTE LEVERING.

Op gevaar af dat men mij zal tegenwerpen dat dit onderwerp in een orgaan als het onze niet thuis is, meen ik toch, dat het hier zeker wel eens ter sprake mag worden gebracht, omdat toch heel dikwijls de amateur-tuinier de dupe is van dat soorten-gescharrel en -geknoei. Voor een deel is het de schuld van den liefhebber zelf. Wat toch is gewoonlijk het geval? Moet er een vruchtbom geplant worden, dan wordt aan den tuinman zoo'n boom besteld. De tuinman, die vaak geen enkelen vruchtbom op zijn tuin heeft (als hij ten minste een tuin heeft), bestelt op zijn beurt weer bij een collega, en ook die heeft ze vaak weer van een kweker of den een of anderen schacheraar, die ze voor een koopje levert.

Wil mijnheer of mevrouw nu b.v. een *Soldat Laboureur*, en deze soort is niet voorhanden, maar wel *Louise bonne d'Avranches*, welnu, dan het etiket, waarop S. L., maar gehecht aan de soort *L. b. d'A.* en klaar is Kees. 't Duurt toch nog een jaar of wat vóór de fraude bemerkt wordt en och, dan is 't reeds vergeten.

Kreeg men nu nog maar altijd zoo'n ruil, 't zou nog zoo erg niet zijn, men is dan in het beste gebleven. Maar gewoonlijk wordt het kwaad heel wat erger. Zoo zagen we indertijd op een fruitplantage onder Vleuten een paar rijen pyramiden (schrik niet!) van *Doyenné d'hiver* of *Bergamotte de Paques*. Is 't niet meer dan schande, dat een kweker de brutaliteit bezit dergelijke soorten in pyramidevorm aan den man te brengen? Welnu, krijgt men zoo iets in plaats van een *Soldat Laboureur* of *Louise bonne d'Avranches*, dan is de schade en het verdriet des te grooter.

't Is daarom in de eerste plaats gewenscht de levering van vruchtbomen nooit op te dragen aan tussenpersonen, tenzij men van hun kennis en eerlijkheid volkomen verzekerd zij en tot geruststelling mogen we hieraan gerust toevoegen, dat die er toch ook nog wel genoeg te vinden zijn.

Ook drage men de leverantie niet op aan den eersten den besten kweker, maar bepale zich meer in het bijzonder tot eene firma, die op het gebied van vruchtbomen-cultuur een goeden naam bezit. Deze kweker, die tevens kenner is van de soorten, zult u gaarne bereid vinden, u de gevraagde soort onder garantie van soortechtheid te leveren.

Deze garantie moet zich niet alleen bepalen tot den kweker en den afnemer, maar dient ook tusschen de kwekers on-

derling tot stand te worden gebracht. 't Zou anders gemakkelijk kunnen gebeuren, dat een kweker een partij boomen van een collega heeft betrokken en dat de koper wordt bedrogen. Bedriegt deze daardoor onwetend zijn cliënteel, dan zou hij de dupe worden van de kwade collegiale praktijken. Daarom moet de kweker-koper door koopcontracten gedekt zijn, die gebaseerd zijn op de soortechtheid der gekochte boomen en waarop hij dus zijne schade kan verhalen. Op deze wijze tast met het kwaad in het hart aan en daar moet het toch naar toe. Garantie dus tusschen de kwekers onderling, garantie tusschen den kweker en zijn cliënt.

Hoe moet deze garantieverzekering geregeld worden, en wat moet de schadevergoeding zijn en hoe wordt de fraude geconstateerd? 't Spreekt van zelf, dat de beantwoording van deze vragen niet een der gemakkelijkste is.

Het wil mij voorkomen, dat de Nederlandsche Pomologische Vereeniging het aangewezen lichaam is, om deze aangelegenheid in al zijn onderdeelen te regelen, terwijl datgene, wat natuurlijkerwijze thans niet is te voorzien, later door de practijk kan worden aangevuld.

Toch meenen we dat we een zeer beknopt schema onzen lezers niet mogen onthouden, al weten we, dat we bij het betreden van dit terrein ons op glad ijs wagen.

Om de garantiegevolgen nauwkeurig te berekenen dienen we in de eerste plaats na te gaan, wat kunnen de nadeelige gevolgen zijn en welke schade kan er door verkeerde levering voor den koper uit ontstaan.

Stel u daarom voor, dat mijnheer A van kweker B betreft 100 hoogstam kroonboomen *Goudreinette*, en dat, stel na 5 jaar wordt geconstateerd, dat men in plaats van *Goudreinette* heeft ontvangen, *Bellefleur of Courtpendu*, dan zou de schade in de meeste gevallen niet groot zijn, toch zou de leverancier in zoo'n geval zijne aanspraak op betaling voor het geleverde verliezen of was de betaling reeds geschied, tot algeheele terugbetaling genoodzaakt moeten zijn. Is een minderwaardig soort geleverd, dan ontvangt hij niet alleen geen betaling, maar is bovendien verplicht, de bestelde boomen gratis te leveren, zonder dat hij ook maar een grein van de verkeerd geleverde terug ontvangt. Wordt b.v. aan een particulier een tafelper geleverd en blijkt later, dat deze zulks niet is, dan is het remplacieren

niet alleen plicht, maar moet bovendien een bedrag aan schadevergoeding worden betaald. We herhalen het, we geven slechts een schema, 't zal mochten we eens tot het doel geraken, niet gemakkelijk en zeker niet snel juist op zijn beenen staan maar men kan er toch wel komen.

Hoe moet men verder constateeren of de geleverde boomen het eigendom zijn van dezen of genen kweker.

Elke kweker zou zijn handelsmerk moeten hebben wat eenvoudig uit letters of nummers zou kunnen bestaan. Elke boom die door hem wordt afgeleverd zou hij moeten voorzien van een loodje waarop in de eerste plaats zijn letter(s) of nummer werd gebracht met een plombeertang en waarop tevens een letter of nummer werd geplaatst wat de soort aangaf. Natuurlijk zouden deze waarmerken op de factuur moeten voorkomen en voor elke soort die geleverd is, daarop zijn aangegeven. De factuur is dan het bewijsmateriaal voor den koper, terwijl het den verkooper later als zulks noodig blijkt, tevens als bewijsstuk kan dienen.

Vraagt men ons nu, wat de licht- en schaduwzijden zijn van een dergelijke maatregel, dan meenen we in de allereerste plaats te moeten antwoorden, dat het voordeel vooral voor de goede kwekers, voor kwekers met kennis van zaken, voor kwekers die hun cliënteel op de meest eerlijke wijze willen bedienen, in de eerste plaats op den voorgrond treedt. Wel zal het voor sommigen..... beunhazen zouden we ze willen noemen, een slag kunnen zijn; maar ten slotte zullen toch ook deze er bij kunnen winnen, omdat zij meer dan ooit zich zullen moeten beijveren, die kennis machtig te worden, welke voor het richtig bedrijf van eene vertrouwde vruchtbomenkwekerij noodig is. Het schacheren zal uitraken en zij, die boomen willen aanplanten, zullen zich in de eerste plaats wenden tot hen, die voorkomen op de lijst van garantie van soortechtheid gevende boomenleveranciers (kwekers).

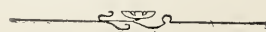
Dikwijls werd ons de vraag gesteld: waar kunnen we nu toch eens met vertrouwen boomen bestellen, waarbij ons en echte soorten en goed gekweekte vormen worden geleverd? Werkelijk we konden dan slechts een beperkt getal goede adressen opgeven.

Laten de vormen in ons land gewoonlijk zeer veel te wenschen over, eufin, als de koopers er vrede mee hebben, is het ons wel, maar laat men toch in 's hemels naam de soorten leveren die gevraagd worden en waarop gewoonlijk dan ook gesteld is. Het publiek wil gaarne zijn vruchten kennen, de craving tijdens het bestaan van „Onze Tuinen” heeft ons zulks overtuigend geleerd, door het ontvangen van een overgroot aantal vruchten om op naam te brengen. Laten de kwekers daarin helpen door de soorten echt en onvervalscht te leveren. Het onvermijdelijk gevolg zal zijn een veel grooter debiet en daarin zit een dubbel economisch voordeel.

We gaven slechts weinig aan, maar we meenden althans iets te moeten doen. We brachten ten minste den bal aan 't rollen en mocht het later eens tot werkelijkheid komen, dan twijfelen we niet, of 't zal en den kwekers, althans den vertrouwden firma's, en den afnemers ten goede komen. „Onze Tuinen” is geen blad, waarin twistgeschrijf op zijn plaats is; toch meenen we, niet te ver te gaan, wanneer we als onze hoop uitspreken dat de Redactie voor deze zeker urgente zaak voor zaakrijke medewerking en hulp wat ruimte zal afstaan.

J. A. KORS.

Zeist, Nov. 1907.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten aan een der drie Redactoren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Tuinarchitect, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruiff, Santpoort.

Vraag No. 440.

Hoe behandelst men **UITGEBLOEIDE CHRYSANTHEMUMS**? Welke is de **BESTE PLAATS** om ze te overwinteren. Kelder, koude bak?

Wanneer moet men **NIEUWESTEKKEN** nemen? Om een Chrys. op stam te brengen, moet men daarvoor nemen een lange scheut van dit jaar (1907) of een stek van 1908 en die hoog laten doorschieten en dan inknippen.

Culemborg.

v. D.

Antwoord: In No. 21, pag. 330, vindt u onder het hoofd: **In Kassen en Bakken**, uwe vragen gedeeltelijk beantwoord. Voor het op stam kweken neemt men gewone stekken, die men het volgende voorjaar niet innijpt, maar tot op de gewenschte hoogte laat doorgroeien. U kunt nu dadelijk stekken en kiest daarvoor de sterkste jonge scheuten, die het verst van den stam zitten.

J. K. B.

Vraag No. 441.

a. Moeten de **ROZEN** al **GEDEKTE**n is dat goed met matten tot den kroon, en den voet met turfstrooisel?

b. Wanneer **SNOEIEN** en hoe?

c. Hoe gaat het **OCULEEREN**?

Buiksloot. J. C. D. de L.

Antwoord: a. U dekt de stamrozen het beste door de kroontjes in den grond te graven. (Zie vorig No.)

b. Men snoeit in het algemeen in Maart. Vaste regels zijn daarvoor niet aan te geven: rozen die lange twijgen maken, snoeit men minder dan rozen die korte twijgen maken.

c. Het oculeren geschiedt in Augustus en daarop komen wij later terug.

J. K. B.

Vraag No. 442.

Moet **Crimson en Queen of May**, de welbekende **KLIMROOS**, niet voor den win-

ter **GEDEKT**, hij staat op 'n koud plekje. Kunnen rozen niet eerder **VERPLANT** dan voor 't afvallen van bladeren.

Bloemendaal.

Mevr. S. K.

Antwoord: Zeker, het is voorzichtiger, de roos te dekken; u neemt de takken bij elkaar en wikelt ze in een moscovische mat, in stroo of ander dek materiaal.

Op lichten grond kunt u de rozen gerust verplanten al zijn er alle blaadjes nog niet afgevallen. Bij het verplanten knipt u die er even af.

J. K. B.

Vraag No. 443.

a. Wanneer moet men **VRUCHTBOOM** en **HEESTERS SNOEIEN** en hoe?

b. Moet men heesters of rasté planten b.v. **HORTENSIA** met den grond gelijk **SNOEIEN** en alles **DEKKEN** met turfstrooisel? Is die dekking voldoende of moeten de planten ingepakt?

c. Tot hoever in den tijd kan men in het algemeen nog planten?

d. Hoe **GERANIUMS** en **FUCHSIA'S** in den **WINTER** behandelen?

Buiksloot.

J. C. D. de L.

Antwoord: Vruchtboomen snoeit men gedeeltelijk 's winters (wintersnoei), gedeeltelijk 's zomers (zomersnoei). Bovendien regelt zich dit snoeien, al naar men b.v. pitvruchten of steenvruchten heeft. De wijze van snoeien is zoo niet in een paar woorden verteld. Ik raad u aan, daarover een of ander goed boek te raadplegen. Er zijn er genoeg.

Wat betreft den snoei van heesters is de eerste wervervraag: Wat bedoelt u met „heesters”? Men spreekt in den handel van eikenheesters, beukenheesters enz., om jonge boomen aan te duiden. Bedoelt u bloemheesters (b'bestruiken)?

Dan zijn er twee antwoorden te geven. Zijn het struiken, die men om 't mooie blad plantte, dan moeten dez in den winter (althans vóór den groei) gesnoeid worden.

Zijn het struiken, die men om de bloemen in den tuin heeft, dan is de algemeene regel: „snoei, wanneer de struik uitgebloeid is”. Sommige mogen, anderen moeten in den rusttijd gesnoeid worden, weer andere in 't geheel niet, anderen weer in den groeitijd. De tijd en de wijze van bloeien heeft daarop grooten invloed. Zelfs struiken van gelijknamige soorten moeten soms op geheel ander tijdstip gesnoeid worden.

Mijn advies in dezen is: zet ze ruim met elkander en snoei niet, dan is de grootste noodzakelijkheid. Elk jaar snoeien is niet direct noodig. De plant moet het zeggen of het mes noodig is. Menig tuinman moest geen snoemes op zak hebben!

b. Hortensia's zijn struiken en moeten niet als vaste (afstervende overblijvende) planten behandel'd worden. Het is raadzaam, ze te binden en in stroo te pakken, de voet met blad of turfstrooisel te dekken. Het al of niet inbinden hangt veel af van de minder of meer luwe plaats waar ze staan.

c. Boomen en struiken met afvallend blad, kunt u den geheelen winter planten, totdat het blad er weer aankomt. Als 't vriest, plant men niet, evenmin als er veel sneeuw op den grond ligt.

Coniferen plant men 't best omstreeks September en April—Mei.

d. Deze vraag is beter door een mede-werker-bloemist te beantwoorden.

LEON. A. SPRINGER.

Vraag No. 444.

Kunnen **FRAMBOZEN**, **BESSEN**, **KERSEN** en **AARDBEIEN** nu nog zonder schade **GEPLANT** worden? Is wachten tot Maart niet raadzamer?

Bloemendaal,

Mevr. S. K.

Antwoord: De eerste drie kunnen thans met succes, zelfs met voordeel, verplant worden. De laatste, nl. de aardbeien laten zich beter verplanten in het voorjaar, in de tweede helft van Maart b.v., als 't weer dan gunstig is.

J. A. KORS.

Vraag No. 445.

Op de **Chrysanthemum-tentoonstelling** zag ik een **BLOEMTAFEL** met niet bloeiende planten. Dit waren meest bont-bladerige planten, welke een heel mooi effect maakten.

Ik heb steeds een bloemtafel met groene planten, doch waarin van tijd tot tijd iets vernieuwd moet worden. Ik wilde er nu ook wel eens wat van die bonte planten tusschen hebben. Welke kunt u daarvoor aanraden, als zijnde sterke planten die niet te weelderig gaan groeien, ook had ik er gaarne een paar hangplanten bij, die zich goed houden. Er is wat klimop in de tafel, al sinds jaren, doch dat wordt in den winter wat kaal. Ik geloof dat toediening van wat kunstmest ook wel wenschelijk is. Wat moet ik daarvoor nemen. De bloemtafel staat in de voorkamer, waar alvén bij rochtig weer gestookt wordt, doch waar de deuren van de achterkamer, waar altijd gestookt wordt, bijna altijd open zijn, is het tamelijk op temperatuur. Ook slechts bij uitzondering brandt het gas. Utrecht.

M. C. S.

Antwoord: U kunt uw bloemtafel aanvullen met de volgende bonte planten: *Ophiopogon jaburan* fol. var., *Cyperus alternifolius* variegata, *Aspidistra elatior* fol. var., *Bambusa Fortunei* variegata, *Aralia japonica* variegata.

Mooie hangplanten zijn: zilverbonte *Tradescantia*, *Stenotaphrum glabrum* variegatum, *Glechoma hederacea* variegata *Senecio Micanoides*.

Voor potplanten is er een speciale kunstmest, die onder den naam van bloemenmest verkocht wordt. Zie advertentiën.

J. K. B.

Vraag No. 446.

a. Achterin mijn tuintje wenschte ik tot **VERHINDERING** van het **DOORZICHT** van mijn **OVERBUIER**, een boompje of heester te planten. Deze zou dan onder een nogal hoogen vlierboom komen te staan en twee meter hoogte moeten bereiken, wanneer hij in 't grén of blad staat. Er komt op die plek in den goeden tijd 's morgens wat zon, anders niet. 't Is hier dus alleen te doen om dicht gepladerte, om wanneer ik zomers in mijn tuin zit, vrij te zijn. Wat zoudt u mij daarvoor aanraden? en wanneer te planten, nu of voorjaar?

b. Wat kan oorzaak zijn dat een **BONTE VLIER** en **HULST** zoo **SLECHT GROEIEN**, vooral de Hulst gaf weinig weinig nieuw schot af.

Rotterdam.

C. A. v. S.

Antwoord: a. 't Zijn moeilijke gevallen: raad in zulke quaesties te geven als men plaatselijke toestanden niet kent. Ik begriip, dat het wel hooge huizen zullen zijn waar u tegen aan ziet. Is de afstand tusschen de scheiding van uw tuin en achterburen groot, dan zijn hooge boomen onnoodig. Een flinke *Sorbus* (lijsterbes), *Aria* of een *Sorbus intermedia* zullen wel aan 't doel beantwoorden. Zij groeien dicht ineen en nemen niet veel ruimte in en kunnen het nogal buiten direct zonlicht stellen. Een *Acer campestre* is daar ook op zijn plaats.

Als zij maar 2 meter hoog behoeven te zijn, is uw vlierstruik nog zoo erg hoog niet. Een flink uitgegroeide vlierstruik kan wel 4 meter hoog worden. Als u dan maar niet snoeit. Het planten is in 't najaar te verkiezen.

b. Dat een bonte vlier en hulst niet groeien willen, zal wel een plaatselijke oor-

zaak hebben. 1o. Terrein in plaatsen als R. is meestal zoo ingesloten tusschen hooge huizen, dat het weinig licht krijgt. 2o. Zal de grond te schraal zijn. 3o. Welke bonte variëteit van vlier heeft u? want dit verschilt enorm. Er zijn er bij, die op de beste grond en de beste plaats klein blijven en slecht groeien.

LEON. A. SPRINGER.

Vraag No. 447.

Mijne APPEL- EN PEREBOOMEN krijgen ieder vroege voorjaar eene flinke bemesting met koemest. Daar ze dit jaar buitengewoon gedragen hebben —, aan sommige boomen telde ik de vruchten bij duizenden — dacht ik dat ze wellicht wat uitgeput konden zijn en het noodig kon zijn ze een EXTRA-BEMESTING te geven met kunstmest. Moet ik dit spoedig doen, welke bestanddeelen moet ik gebruiken, en in welke hoeveelheden? Is daarna de gewone koemestbemesting ook nog dienstig? Mijn boomgaard staat volgeplant met bloembollen: narcissen, jonquilles, scilla's Ixia's. Worden die niet geschaad door de kunstmest die voor de boomen noodig zou zijn?

's-Gravenhage.

Mevr. v. A.

Antwoord: Koemest is heel goed, doch werkt vrij eenzijdig; hoofdbestanddeel toch is stikstof. Een bemesting met kunstmest zal daarom wel gewenscht zijn, hoewel u deze reeds vroeger had moeten geven. Heeft u hoog-, half-stam of wel kleinere vormen? We zouden u raden, superphosphaat en patentkali te gebruiken, waarvan per Are wordt uitgestrooid van ieder 5 K.G. Hebben de boomen den grond zoo goed als ingenomen, strooi dan de meststoffen over de geheele oppervlakte uit. Staan de boomen (hoogstammen) meer afzonderlijk, geef dan per boom al naar den omvang van 1—3 K.G. en strooi de mest meer aan den buitenkant. Deze stoffen kunt u thans reeds uitstrooien. In 't voorjaar, half Maart, geeft u per Are 2 K.G. Chilisalpeter en herhaal dit begin Juni nog eens. 't Zal dan moeilijk gaan wellicht met 't oog op den bloei der bolgewassen, geef 't dan wat water; na half Juli toch niet meer. Zie „In den Fruittuin” van de vorige week en thans. Laat de koemest voor een jaar eens achterwege. Of kunstmest aan de bolgewassen schaad, is ons niet bekend. We gelooven 't niet. Gebruikt u ook kalk? Bedenk, dat deze stof vooral niet vergeten mag worden.

P. v. d. V.

Vraag No. 448.

In de huiskamer staat een bloempot van 14 c.M. met PENNINGKRUID, waarvan verscheidene stengels bijna 1 Meter lengte hebben, welke thans gedeeltelijk GEEL en KAAL worden. Bedoeld kruid is 1½ jaar in mijn bezit en heeft nog NIET GEBLOEID. Wat daartegen te doen?

's-Hage.

D.

Antwoord: Penningkruid verlangt een vrij zwaren, kleihoudenden grond, veel zon en 's zomers rijkelijk water, met van tijd tot tijd wat gier. Het geel- en kaalworden der ranken kan een natuurlijk verschijnsel zijn, nl. afgeleefde blaadjes: 't kan ook zijn, dat ze te nat staan. Zet de planten van den winter in een koud vertrek, houd ze slechts matig vochtig, snijd ze a. s. voorjaar goed in en geef dan een voedzaam grond met pl.m. ¼ klei. De afgesneden koppen kunt u natuurlijk stekken.

B. B.

Vraag No. 449.

Hoe moet ik ADIANTUM FARLEYENSE BEHANDELEN? Mijn twee exemplaren KWIJNEN erg, terwijl alle andere Adiantums prachtig staan. Daar ik vreesde dat de tijd van verpotten voorbij was, en het

grondmengsel mij wat zwaar toescheen, deed ik door het bovenste laagje in de potten wat wit zand. Kan ik nu nog VERPOTTEN en is gezeefde bladaarde en fijn-gestampte turfmolm een goed mengsel voor deze varens? Ik heb een gematigd en een warm kasje en kan bodenwarmte geven.

Den Haag.

Mevr. v. A.

Antwoord: Adiantum Farleyense is in den winter, a's de groei zoo goed als stil staat, een vrij lastige varen. Staat ze zeer vochtig dan rotten de blaadjes dikwijls in korten tijd geheel weg, staat ze te droog, dan worden ze geel en verdorren en, is de A. Farleyense 's winters eenmaal aan aan het kwijnen, dan helpt geen verpottig en ook geen vermenging der aarde met zand. Het beste is nog de plant zoo-veel mogelijk in de rust, dus met rust te laten. Om het achteruitgaan van het loof tegen te gaan, kan men niet beter doen dan de plauten gedurende de donkere maanden in de warme kas te zetten, goed in het licht, dus zoodaals men zegt, kort bij het glas. Daarbij moet men zorg dragen dat de atmosfeer naarmate de temperatuur stijgt, voldoende vochtig blijft. Overigens de aarde matig vochtig houden.

In Maart kunt u dan wel verpotten in zuivere maar grove bladaarde, wat oude koemest en grof zand. Dan kunt u ook bodenwarmte geven en gaan de planten groeien, tevens eene rijkelijke begieting.

v. L.

Vraag No. 450.

Mijn tuin bestaat uit vochtigen, zwaren grond; moeten de ROZEN daarop verteerde koemest hebben of is 't beter god verteerde hokkermest (paardemest) te gebruiken? Is het nu de goede tijd voor deze bemesting of is het beter dit in het voorjaar te doen?

Mijne VRUCHTBOOMEN kregen een jaar geleden ruim stalment (paardemest); kunnen ze dit jaar volstaan met kunstmest? De bodem is ook vochtig en zwaar. Is daarvoor Thomas-slakkenmeel goed, dat nu uitgestrooid wordt? Of is het beter een mengsel (en welk?) in het voorjaar (Maart?) uit te strooien en in welke hoeveelheid per vierk. M?

Rotterdam.

Mevr. A. de M.

Antwoord: Zoowel verteerde koemest als paardemest is voor uw doel geschikt. Laat daarmee het aanstaande voorjaar bemesten. Op uwen grond zal het zeker gunstig werken; nu wat kalk te geven, b.v. 2 à 2½ K.G. per 10 vk. M.

Geef dan meteen uwe vruchtboomen een kalkbemesting, en in het a.s. voorjaar, in Februari of Maart, nog patentkali en superphosphaat, van elk ongeveer ½ K.G. per 10 vk. M. Onderharken van deze meststoffen is voldoende.

Was de groei niet welig, dan is een stikstofbemesting mede aan te bevelen, b.v. ½ K.G. Chilisalpeter, de helft in Maart, en de helft in 't laatst van Mei.

W. F. A. G.

Vraag No. 451.

1. Heb beschikking over een hoeveelheid PAARDEMEST, gedurende staltijd afkomstig van één paard. Deze bevat zeer veel STROO. Hoe 't beste AAN TE WENDEN in mijn tuin, die uit goed doorbouwde, klei-achtige aarde bestaat? De TUIN ligt hoog, op den afhang van een terp, en is VRIJ DROOG. Ik gebruikte sedert de 6 jaar, dat ik hier woon, niet anders dan kunstmest (Chili, superf. patentkali). Is de mest van dit najaar a.s. voorjaar voldoende verteerd te worden ondergespit? Of is 't beter te wachten tot najaar 1908?

2. Kan ik de oogst van SPINAZIE en RAAPSTELLEN (koude grond) wat VERVROEGEN door versche broeimest in

kleinen laag onder de bouwvoor te brengen?

3. Hoe komt 't dat bij aangegeven bemesting de SAVOYE Kool NIET voort wil, terwijl de WITTE middelmatig groot wordt? Ook de koolrapen willen 't niet doen, ondanks ik veel kali gaf. Ik gaf ze echter weinig stikstof, een paar keer een vingergreep vol per plant. Is dit te weinig of is mijn tuin voor dat gewas te droog? Andere wortelgewassen als roode bieten en ramanas doen het beter.

4. De BESSEN (roode en zwarte) geef ik nu reeds eenige jaren 's winters beer, daarna superphosphaat en patentkali. Over den oogst ben ik zeer tevreden. De struiken maken echter VEEL HOUTSCHEUTEN. Kan dit wat worden tegengegaan door een jaar de beer achterwege te laten, zonder zulks schaad aan de grootte der vrucht? Vermoedelijk wordt de sterke groei veroorzaakt door ingrijpenden snoei, om de (deels vrij oude) struiken in goeden vorm te krijgen.

5. Ik heb tevens beschikking over vrij wat KIPPENMEST, vermengd met turfmolm. Is dit laatste, zoo van LAAGVEEN afkomstig, schadelijk, omdat 't den grond verzuurt? Is kippenmest zoo sterk, dat men voorzichtig moet zijn om te versch aan te wenden, in den winter b.v. voor de rozestruiken en jonge pyramiden (peer), waar ze dit voorjaar wordt ondergespit?

6. Dikwijls wordt aangeraden TURFSTROOISEL te nemen ter bedekking van rozen. Ik ben er echter voor gewaarschuwd, daar het voor zijn rochtoudend vermogen altoos NAT is en het hout zou doen schimmelen. Is hiervoor werkelijk gevaar?

Weidum.

J. F. v. D.

Antwoord: 1. De mest kan het aanstaande voorjaar wel ondergebracht worden. Waar u de laatste 6 jaar geregeld kunstmest gebruikt hebt, zal stalment zeker een gunstige werking op uw grond hebben. Zoodaals u schrijft, is uw tuin vrij droog; de uit den stalment gevormde humus kan meewerken hem wat meer waterhoudend te maken. Ongetwijfeld zal een diepe grondbewerking in dezen mede verbetering aanbrengen (zie blz. 280 in No. 18).

2. Ik geloof niet, dat zoo'n laagje broeimest in den vollen grond de groente veel vervroegen zal: zonder glasbedekking verliest de grond te veel warmte. Kunt u geen eenvoudigen, kouden bak aanleggen?

3. De koolsoorten verlangen een vruchtbaren (stikstof-rijken), vochthoudenden grond. Het kan dus zijn, dat de oorzaak van den slechten groei zoowel in gebrek aan vocht als in te weinig voedsel (stikstof) moet gezocht worden. 't Kan ook zijn, dat ziekte (knolvoet?) of insectenschade (koolmaden?) mede de ontwikkeling tegenhielden. Een positief antwoord is zoo niet te geven.

4. Beer is nog al rijk aan stikstof en werkt dus het maken van veel houtscheuten wel in de hand. Laat daarom de beer maar een jaar achterwege en geef alleen superphosphaat en patentkali.

5. De kippenmest kan in den winter wel versche uitgestrooid worden, om hem in het voorjaar onder te werken.

Verzuring van den grond door den turfmolm zal van geen beteekenis zijn.

W. F. A. G.

Vraag No. 452.

Mijne AZALEA INDICA die, toen ik haar onlangs binnen bracht, prachtig stond, KWIJNT thans. Ze heeft, toen 't buiten te koud werd, eerst boven gestaan op een lichte, luchtige plaats, en staat thans in een matig verwaarmd vertrek. Zij heeft heel VEEL KNOP, doch de BLADEREN worden GEEL en VALLEN ten slotte AF. Wat kan hiervan de oorzaak zijn, en is 't kwaad nog te verhelpen? Men zegt mij dat zulk een plant thans

nog mest of gier noodig heeft, doch ik men dat het hiervoor nu niet de tijd is.
Makkum. A. de V.

Antwoord: Uw *Azalea* heeft klaarblijkelijk of een te droge standplaats, of zij staat te nat. Maat honden is bij *Azalea*'s het lastigste der heele cultuur. Geef flink maar niet overmatig water en besprits de plant geregeld. Gier of mest is thans te ontraden.
B. B.

Vraag No. 453.

Ik heb 2 *VALLOTA PURPUREA*, waarvan de bladeren geel worden, standplaats in een kamer op het zuiden waar nooit gestookt wordt, alhoewel bij koude de binnendeur der kamer waar wel gestookt wordt, opengaat. De behandeling doe ik volgens aanwijzingen in uw blad en kan ik een *Clivia*, *Aronskelk*, *Aspidistra*, *Geranium* (zonale), *palm*, *Araucaria* (sierden), en verschillende cactussen ook in diezelfde kamer de winter door laten brengen.
Amsterdam. J. Z. D.

Antwoord: Uw *Valloita* staat toch niet te nat? Overigens behoeft u zich niet ongerust te maken, wanneer de buitenste bladeren van ouderdom geel worden. De opgenoemde planten kunnen alle op die plaats zeer goed overwinteren, als het er maar vorstvrij blijft. De *Araucaria* vooral mag niet te warm staan. Giet slechts matig.
B. B.

Vraag No. 454.

Nevensgaande *INSECTEN* leeu bij mij in de *PRIMULA OBSCURICA* en zóo sterk, dat ik geen enkele plant kan overhouden.

Ook heb ik zelf een proef ter bestrijding aangevend en wel: aftreksel van tabakstelen, nog al sterk, nu gaan ze wel uit het hart der plant, (want daar knagen deze maden midden doorheen) en kruipen naar beneden in den pot, maar gaan er niet dood van en ook niet den pot uit. Ook schijnen ze zeer sterk te zijn, want dezelfde welke ik u opzend, hebben al 4 dagen in een fleschje gelegen.

Zoudt u nu s.v.p. zoo goed willen zijn en geven mij een middel ter bestrijding?
Helmond. J. v. d. A.

Antwoord: De gestuurde dieren zijn larven van een kever; doch kan ik niet nitmaken welke, en opkweken gaat niet, daar ze reeds stervende zijn. Gaarne ontving ik er daarom nog wat, springlevend en in een fleschje of bl. doosje. Ik vermoed intusschen, dat ze met verteeden mest of bladgrond in den pot gekomen zijn; kan dat? Het eenvoudigst is misschien wel, verschen grond geven. U kunt ook tannine toepassen (zie No. 22), het middel tegen wormen, onlangs aanbevolen.
B. B.

Vraag No. 455.

a. Krachtig groeiende *ASPARAGUS SPRENGERI* krijgt op oudere takken *SCHILDLUISJES*; hoe die op zoo'n, daarvoor lastige plant, 't best bestreden?

b. *WATER* van groeiende *CH. WATER-NARCIS* STINKT, ondanks verperschen, weer.

c. Bonte *ASPIDISTRA* dezen zomer in den grond buiten (met pot), kreeg massa *NIEUWE BLADEREN* maar veel meer *GROENE* dan bonte. Deze laatste alle wegnemen? Of zou dat niet helpen om bonte terug te krijgen? Veel of weinig licht geven?

Ginneken.

W. C. de V.

Antwoord: a. „Welling's Insectencider" of „XL-All" zouden misschien kunnen helpen.

b. Het eenige middel lijkt mij, aanhoudend verscheren.

c. Daar de bonte en de groene bladen

gewoonlijk niet aan 't zelfde onderaardsche stengelstuk (wortelstok) voorkomen, is mij steeds het beste bevallen, de plant uit den pot te nemen en die deelen weg te snijden, waarop de groene bladeren zaten en de bonte weer op te potten. Wacht liefst tot het voorjaar.
B. B.

NUTTIGE KENNIS.

De vereniging „Nuttige Kennis" draagt haar naam met eere, want wel groot is voor de leden de gelegenheid tot het opdoen van nuttige kennis op velerlei gebied. Gisteravond was het de heer J. K. Budde, welke de vele belangstellenden geruimen tijd aangenaam wist bezig te houden met zijn belangwekkende mededeelingen over verschillende bloemen en planten.

Met behulp van bijzonder mooie lichtbeelden, gunde spreker ons een kijkje in de grootscheheid van het plantenrijk.

Allereerst besprak de heer Budde verschillende soorten waterlelies, waarvan de *Victoria Regia* wel een der meest eigenaardige is. In woorden, getuigend van liefde voor Flora's kinderen, schetste spreker ons de schoonheid van een tafereel als het onthuiken en bloeien van deze koningin der waterlelies.

's Middags tusschen 4 en 5 uur opent zich de bloemknop en ontvouwt zich de bloem in hare volle schoonheid, een lief smetteloos rein, wit als pasgevallen sneeuw; tegen den nacht sluit zij zich weer, om den volgende morgen opnieuw open te gaan, opnieuw zich te ontvouwen, dan niet meer smetteloos wit, maar, o, wonder der schepping, in zachte rose tint, een liele, zich op ranken stengel wiegend boven het donkere watervlak, waarop drijven de reusachtige bladeren van de waterplaat. Geen wonder is het, zegt spreker, dat de eerste Europeaan die in het jaar 1801 de *Victoria Regia* op een der Braziliaansche rivieren ontdekte, op de knieën zonk om Hem te danken voor het genot, dit schoone natuurproduct te mogen aanschouwen.

Niet minder schoon echter zijn bloemen als *Blauwe Regen*, *Cactus Dahlia*, *Magnolia* en de *Chrysanthemum*. De Troosteres van den Herfst, de *Kiku* van Japan, zooals de namen zijn van de *Chrysanthemum*, is ook een schoone bloem.

Verschiedene bijzonderheden omtrent kweken en verzorgen van deze „Koningin van het Oosten" merkte spreker op en het daarbij een lichtbeeld zien, welke een *Chrysanthemum*-plant voorstelde, in Japan gekweekt, uit één schent en in vollen bloei dragend 800, zegge achthonderd bloemen.

Natuurlijk gaf spreker ook eenige bijzonderheden over die wonderbloem, welke den naam draagt van „Nacht-Cactus", een bloem, thuisbehorend in tropische gewesten. Wel heerlijk moet het zijn die bloem te kunnen zien bloeien in de vrije natuur.

Denkt u geplaatst in een oerwoud; een enkele ster werpt haar blauw flonkerlicht door het dicht gepladerde en loom is de atmosfeer van den tropischen nacht; drukkend de stilte. Daár in die mystieke duisternis ziet ge de *Nachtcactus*. Eerst een dichtgevochten kelk; zachtens, als door teere, onzichtbare handen bewogen, beginnen zich de bloembladeren te ontvouwen, eerst de goudbrune buitenste, daarna de witte kelkblaadjes, vormend een groote rozet, waarbinnen een groote bundel blank-witte meeldraden het hart der bloem uitmaakt, waaruit zachte vanillegeur opstijgt, zich verspreidend in den omtrek. Doch het bloeien van de *Nachtcactus* is als het ware slechts een droom, want tegen het eerste krieken van den dag sluit de bloem zich weder, zij laat het hoofdje hangen, zij is niet meer, zij is uitgebloeid.

Behalve deze planten met eigenaardige

bijzonderheden behandelt spreker ook eenige meer gewone, welke zich leenen voor verfraaiing van tuin en huiskamer, waarbij spreker menige wenk en raad geeft.

Het was een leerrijke avond en spreker verwierf dan ook aan het einde zijner voordracht een welverdiend applaus.

(„Utr. Dbl.")

VOGELS IN ONZE TUINEN.

Geachte Redactie! *)

Onder dankzegging voor de opname van het ingezonden stukje in No. 52 van „Onze Tuinen", verzoeke ik u beleefd, mij nogmaals een kleine ruimte te willen afstaan, naar aanleiding van de zeer gewaardeerde bemerkings van den heer B. B.

Dat de vogels den mensch schade berokkenen, door het aan- of wegpikken van hetgeen de mensch gaarne voor zichzelf behouden wil, komt wel eens voor; de mensch noemt dat schade; de vogel evenwel beschouwt dat als zijn natuurlijk voedsel, en bij dit toeëigenen van dat voedsel berokkent hij den mensch heusch niet enkel nadeel, maar in vele gevallen ook voordeel.

Het is al dikwijls bewezen dat, als de vogels aan vruchtknoppen pikken, het hun niet te doen is om de vruchtknoppen, maar om het zich daarin bevindende insect, dat bezig is het vruchtbeginsel te vernietigen of het alreede gedaan heeft; ook schrijft men het aanpikken der vruchtknoppen ook wel eens toe aan gebrek aan drinken bij de vogels. Sedert ik dit heb vernomen, plaatsen wij steeds ondiepe schotels (zooals groote bloempotbakken) gevuld met rein water tusschen de vruchtbomen; een genot is het te zien, hoezeer de vogels hiervan gebruik maken, niet enkel als drink-, maar ook als baadgelegenheden; terwijl zij hierdoor tevens aangelokt worden, om onze boomen van insecten te bevrijden.

De vinken als zaadeters pikken wel eens aan een rijpe vrucht, maar verslinden ook honderden zaden van verschillend onkruid, wat het goede zaad dikwijls het opkomen belet. Wielewaa en lijster, die heerlijke zangers, zijn ook niet afkeerig van rijpe bessen en kersen, maar — de slakken, welke die vogels verorberen; daarop wordt minder gelet. Voor hun zeker nuttig werk mogen zij in den tijd der vruchtenovervloed toch ook wel eens aan een klein nagerechtje smullen; zelfs de mensch, die door de menschen wel als de grootste boosdoener wordt aangemerkt, kan men in 't voorjaar dikwijls ijverig bezig zien de rozen- en andere struiken van de luis te zuiveren.

Ontgenzeggelijk heeft ieder schepsel eene bestemming in de natuur; en volbrengt elk zijn werk naar den inborst hem ingeschapen, helaas, niet tot volkomen genoegen van den mensch, daar deze wel eens te veel alles van de schade kant bekijkt; en dat is in veel gevallen jammer en treurig, althans voor de vogels. Hoognoodig is het, dezen te sparen; zoo zoetjes aan bemerken wij, dat de rupsen hier en daar de overhand krijgen; en aangezien de vogels door aanhoudend vangen en nesten-vernielen sterk in aantal verminderen, zullen wij na

*) Tot ons leedwezen was plaatsgebrek oorzaak, dat dit stuk langer moest wachten, dan wij wel hadden gewild. Wel zijn we het in sommige onderdelen niet geheel eens met de geachte schrijfter, en mogelijk komen we binnenkort op dit schrijven terug; maar eerst komt er nog een art., ons van andere zijde toegezonden, in gelijken geest als bovenstaande. Red.

te verkoopen zijn. Men snijdt den kop weg en de planten maken dan zijscheuten, die voor stek juist goed zijn. Op elke kweekrij waar aan *Araucaria*-cultuur wordt gedaan, vindt men dan ook eene groote partij van die moederplanten; groot en klein, oud en jong.

De grootste en zwaarste stekken kunnen hetzelfde jaar nog verkoopbaar zijn; de andere worden doorgekweekt om sterke exemplaren te verkrijgen. Bijna uitsluitend ziet men de soorten *excelsa* en *glauca*. De eerste is het bekende sierdenkbeeld, dat veel als kamerplant gebruikt wordt; de tweede is een veel mooiere soort, van een prachtige staalblauwe kleur. Zoo'n „abri" met *Araucaria's* is een enig mooi gezicht, zoowel voor leek als voor vakman.

In de kassen vinden we allereerst het gewone bestand der Gentsche kweekrij: Palmen en nog eens Palmen, groot en kleine, in verschillende soorten.

De cultuur van Palmen geschiedt uit zaad, dat hij massa's wordt ingevoerd. In de kweekkas, met flinke bodemwarmte, komen de zaden spoedig tot ontwikkeling en zoodra mogelijk worden de jonge plantjes vervolgens in schotels of bakjes opgeplant. Daarin blijven ze staan tot een paar blaadjes gevormd zijn; dan moeten ze opgepot worden. De verdere cultuur bepaalt zich nu tot geregeld verpotten, als het noodig is, gieten en spuiten. Als grondmengsel neemt men vetten boschgrond en ouden paardenmest. De jonge planten worden op bodemwarmte gekweekt, verkregen door run of vlasafval, zooals we reeds vroeger mededeelden. De groote planten behandelt men verschillend; sommige kwekers geven ze bodemwarmte, andere niet.

Wat ook veel gekweekt wordt zijn z.g. „potés". Daaronder verstaat men potten met meer dan één plant, meestal drie. Als jonge plantjes worden ze bij elkander gezet en verder als afzonderlijke planten voortgekweekt. Die „potés" zijn heel mooi, zoowel als kamerplant, als voor versiering. Ze zijn meer gevuld en toonen meer, zijn natuurlijk ook veel duurder dan alleenstaande planten.

De meest gekweekte Palmen zijn de *Kentia's*, in de soorten *Forsteriana* en *Belmoreana*. Men ziet ze ook in de kamer het menigvuldigst en „Onze Tuinen" heeft reeds meer dan eens eene mooi plant laten zien, wel een bewijs, dat de *Kentia* bij goede verzorging eene uitstekende kamerplant is. Verder zien we *Livistona's* (*Latania's*), *Chamaerops*, *Areca* en *Corypha's*. Sterk vertegenwoordigd zijn ook de *Phoenix*, en met name de soorten *reclinata* en *canariensis*.

Zeiden we straks, dat de palmen alle uit zaad worden opgekweekt, zoo geldt dit niet voor laatstgenoemde soort, n.l. *Phoenix canariensis*. Deze palm wordt ingevoerd uit Zuid-Frankrijk. Men kweekt ze daar bij duizenden en nog eens duizenden in den vollen grond. Zijn de planten groot genoeg, dan worden ze opgenomen en zoo met kluit verzonden. Op de plaats van bestemming aangekomen, zet de kweeker ze terstond in potten of kuipen, al naar de grootte der planten, en bij behoorlijke verzor-

ging hebben ze spoedig weder nieuwe wortels gemaakt en groeien voort, alsof er niets gebeurd was. Zoo ziet men in Gent kassen vol *Ph. canariensis*, maar 't zijn alle ingevoerde planten. Deze wijze van handelen is veel goedkoper dan de planten zelf uit zaad op te kweken.

Van al de *Phoenix*-soorten is o. i. echter de mooiste *Ph. Roebelini*. Dit is betrekkelijk nog een nieuwe soort, uit Achter-Indië afkomstig en ingevoerd door den heer Hennis te Hil-desheim. De groei is gedrongen, maar hoogst sierlijk en maakt eenigszins den indruk van een robust groeienden *Cocospalm*.

Nevenstaande afbeelding geeft een beter denkbeeld van de plant, dan door eene beschrijving mogelijk is. Ofschoon de kwekers de waarde van de *Ph. Roebelini* zeer wel kennen en ze ook zoo-veel mogelijk aankweeken, is de voorraad toch nog betrekkelijk gering en derhalve de prijs hooger dan van de

Phoenix Roebelini.

(Opgenomen voor „Onze Tuinen", in de kweekrij van de firma Bier & Ankersmit, Melle bij Gent).

andere soorten. De firma Delamye-Cardon had een mooie partij zaailingen.

De sierlijkste palm is zeker wel de miniatuur-Cocospalm, *Cocos Weddelliana*. Jammer dat ze niet zoo sterk is als de meeste andere soorten, wat hare algemeene verspreiding wel in den weg staat. Toch houdt ze het bij goede verzorging zeer wel uit in de kamer, waarvan voorbeelden genoeg zouden kunnen opgenomen worden. Hoofdvoorwaarden voor de behandeling zijn: niet te veel gieten, maar dikwijls spuiten en niet te veel zon. In België wordt deze palm natuurlijk ook in het groot aangekweekt en een kas vol met die lieve, bevallige plantjes is de moeite waard om te zien.

Nog een mooie, elegante palm, die we niet nalaten kunnen afzonderlijk te vermelden, is de *Geonoma gracilis*. Het voorkomen dezer plant is wat robuster, de vinblaadjes zijn wat breder, doch in sierlijkheid doet zij voor de *Cocos* niet veel onder. Deze palm verdient ten volle meer gekend en meer gebruikt te worden. Ook als kamerplant zal zij zeker veel waardeering vinden, zoo het publiek slechts met haar bekend gemaakt wordt. In Gent heeft men voldoende voorraad.

(Wordt vervolgd.)

W. LODDER.

Heesters voor beschaduwde plaatsen.

't Laatst van November hebben we weer eenige waarschuwingen gehad in den vorm van een paar nachtvorsten en we haasten ons, voor zoover we nog niet klaar zijn, alles voor den winter in gereedheid te brengen.

Vaste planten, rozen, perken met bolgewassen, indien nog niet bedekt, moeten zoo spoedig mogelijk hun winterbedekking ontvangen.

Zoolang het niet vriest, kunnen we doorgaan met het planten van boomen en heesters.

Hier in den tuin hebben we b.v. een hoek erg onder de boomen en in de schaduw gelegen, zoodat er niet veel groeien wil en toch zouden we er zoo graag een heesterbeplanting willen hebben.

Laten we eens nagaan, welk materiaal ons al zoo ten dienste staat; welke heesters we met succes op beschaduwde plaatsen kunnen planten.

In de eerste plaats mag dan zeker wel genoemd worden het Radijsboom-pje of de Sneeuwbes, *Symphoricarpos racemosus*. Deze heester, tot de familie der *Caprifoliaceen* behoorend, is haast te algemeen bekend om nadere beschrijving te behoeven. Afkomstig uit Noord-Amerika, is ze hier algemeen ingeburgerd.

Als bloemheester heeft ze weinig waarde, daar de kleine roodachtige bloemen zeer onaanzienlijk zijn; dit vergoedt de heester echter ruimschoots in najaar en winter, wanneer ze zich overlaadt met een schat van witte bessen. De kleine bloempjes bevatten echter zeer veel honig, wat van imkersstandpunt weer een voordeel is.

De Sneeuwbes is volstrekt niet kieskeurig op den grond en zooals gezegd, groeit ze uitstekend in de schaduw.

Behalve deze treffen we nog aan *Symph. glomerata*, die zeer veel op de vorige gelijkt doch iets minder hoog groeit en zich tooit met roode bessen, eveneens in het najaar.

Hoewel we deze heester reeds een vijftal jaren bezitten, hebben we er slechts eenmaal bessen aan gezien.

(In de Amsterdamsche stadskweekerij „Linnaeus", waar deze heester op vrij zwaren grond staat, prijkt ze 's winters geregeld met een rijkdom van fraaie besjes. B. B.)

Op zichzelf kwamen deze roode bessen niet bijzonder uit, maar aangeplant naast de witte, verkregen we een zeer aardige combinatie.

Een heester, die naast *Symphoricarpos* door ons met veel succes aangeplant wordt op beschaduwde plaat-

sen, is het oude bekende Krentenboom-pje, *Ribes alpinum*.

Hoewel van den bloei en de roode bessen onder de boomen betrekkelijk weinig terecht komt, groeit de heester echter zoo weelderig en komt het witachtige hout zoo aardig uit, dat we ruim voldaan zijn. Hoewel geen inlandsche plant, komt ze toch wel verwilderd in ons land voor.

Ze groeit vrijwel op alle gronden, evenals de vorige.

Een heester, die vooral op zandgrond dikwijls gebruikt wordt voor dekheester is de alom bekende Kardinaals- of Papenmuts, *Evonymus europaeus*, behoorende tot de fam. der *Celastraceae*. De plant heeft haar naam te danken aan den vorm der vrucht. De één- en tweejarige takken van den heester zijn vierkant, ten gevolge van de vorming van kurklijsten. Daar deze evenwel niet doorgroeien, worden oudere takken weer rond. Jammer dat ze zoo veel last hebben van de rupsen van spinselmot (*Hyponomeuta Evonymella*), en niet minder van luis.

Een heester die men in 't wild dikwijls onder ander hout aantreft is de Vuilboom, *Rhamnus Frangula*, die eveneens zeer geschikt is om onder boomen aangeplant te worden. Ze kan pl. m. 4 M. hoog opgroeien, dus men geve ze geen te kleine ruimte. Ze houdt van een zandigen grond.

De roode bessen worden later in het najaar zwart.

Onder de Kornoelje's treffen we ook eenige soorten aan, die zich uitstekend leenen voor onderhout.

Hiervan noemen we:

De Roode Kornoelje, *Cornus sanguinea*; de takken van deze worden in het najaar bruinrood gekleurd; de bladeren kleuren zich dan eveneens rood. De witte bloempjes zitten in schermen en zijn vrij onaanzienlijk; in 't najaar tooit ze zich met kleine ronde zwartblauwe bessen.

De gele-Kornoelje, *Cornus mas*, ook wel eetbare-Kornoelje genoemd, bloeit in Maart—April met schermen van citroen-gele bloempjes reeds vóór de bladontwikkeling. In 't najaar tooit ze zich met langwerpige, roode, eetbare bessen.

Ze houdt, evenals de meeste Kornoelje's, van een zandigen grond. Heel goed groeit ook in de schaduw *Cornus sibirica*, met mooie purperroode takken en blauwe bessen.

De beide eerstgenoemde kunnen een hoogte bereiken van 5 M. Men geve ze dus geen te kleine plaats.

Een heel aardige afwisseling in de beplanting kan men brengen door 't gebruik van hazelaars. De gewone hazelaar, *Corylus Avellana*, komt zoo algemeen, ook in 't wild vooral, voor, dat nadere beschrijving overbodig mag heeten.

Wil men ze aanplanten, dan denke men er om, ze geen te kleine plaatsruimte af te staan, daar ze 5 à 6 M. hoog kan groeien. Ze is dus alleen geschikt voor groote houtpartijen.

Gelukkig hebben we eenige gekleurd-bladige variëteiten, die niet zoo weelderig groeien en het ook op niet al te beschaduwde plaatsen uitstekend doen.

De bruinbladige hazelaar, *Corylus*

Avellana atropurpurea, is haast zoo goed bekend als de groene. Ze kan eenige meters hoog groeien, maar kan ook uitstekend onder het mes worden gehouden. Behalve de bladeren zijn ook de vruchten zwartbruin.

Minder bekend is de geelbladige hazelaar, *C. A. aurea*; dit komt waarschijnlijk doordat ze moeilijk kweekt, een betrekkelijk nietig struikje vormt en als ze in de volle zon staat, spoedig verbrandt.

Daar de keuze van heesters, die goed in de schaduw groeien, niet te groot is, nemen we ze echter op.

Men plant ze in de voorrand van de vakken.

C. A. laciniata is een hazelaar die ingesneden bladeren bezit en eetbare, doch zeer kleine vruchten voortbrengt.

Ze groeit wat sterker dan de vorige en kan dus een plaatsje in de tweede rij krijgen.

Er bestaat nog een bontbladige hazelaar, maar deze heeft zoo weinig waarde, dat we ze verder niet noemen.

Een aardig sierheestertje is *Rubus odoratus*, een braamsort, die in struik-

groenachtig gele bloemen, terwijl de bessen rood gekleurd zijn.

Om rijk te bloeien en veel vrucht te geven moet deze heester evenwel in de volle zon staan.

Eén variëteit echter, n.l. *S. racemosa plumosa aurea*, kunnen we uitstekend voor beschaduwde plaatsen gebruiken.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Dendrobiums.

De *Dendrobiums* met afvallende bladeren of de soorten die dit gedeeltelijk doen, beginnen nu bloemknoppen te vertoonen, wanneer zij ten minste flinke schijnknollen hebben gemaakt en deze goed rijp geworden zijn, door dat wij ze in den laatsten tijd steeds in 't zonnetje hebben gezet.

Wij zullen eenige *Dendrobiums* noemen, om ons zoo duidelijk mogelijk te maken. *Dendrobium aureum*, *D. nobile* en hare mooie variëteiten, *D. Wiguriatum*, *D. splendidissimum grandiflorum*,

Dendrobium splendidissimum grandiflorum.

(Uit „Amateur Gardening“.)

vorm groeit en van Juni tot Augustus bloeit met vrij groote roode bloemen. De struik, die afkomstig is uit N.-Amerika, groeit bijna in iederen grond en houdt zich ook uitstekend in de schaduw.

We willen voor deze week besluiten met de algemeen bekende en verspreide Vlier.

De gewone Zwarte Vlier, *Sambucus nigra*, groeit vrijwel overal en stelt weinig eischen aan den bodem.

Er bestaan een massa variëteiten met bont blad en één met diep ingesneden blad, n.l. *S. nigra laciniata*.

Zooals men weet bloeit de Vlier met schermen van witte bloemen, terwijl ze zich in het najaar tooit met zwarte bessen.

Een geheel andere is de *Sambucus racemosa*; deze bloeit met pluimen van

D. Ainsworthii, *D. Artemis*, *D. Sibyl*, *D. Burfordiense* en andere. Al deze *Dendrobiums* kijken wij van tijd tot tijd na en wanneer wij nu de meest ontwikkelde uit haar zoeten slaap wekken, om ook vroeg van de fraaie bloemen te profiteren, dan zetten wij ze nu in een kas, waar de thermometer gedurende den nacht niet onder de 13 gr. C. daalt en waar dus ook de atmosfeer wat vochtiger is dan waar zij vandaan komen.

Hier blijven ze, totdat de knoppen op het punt staan van open te barsten, om dan een lichte, de lichtste plaats te krijgen in de warme kas. Daar zullen de bloemen flink open komen niet alleen, maar krijgen ook de hoogst mogelijke kleur. Zoolang de bloemen nog niet open zijn is een lichte sproeiing aan te bevelen, terwijl het gieten met de noo-

dige voorzichtigheid moet geschieden, want doen wij dit met milde hand, dan gebeurt het, dat de jonge scheuten sterk gaan groeien ten koste van de bloeiwijze die dan niet open komt.

Dendrobium Wardianum en sommige der hybriden, zooals *D. Euterpe*, *D. Clio*, *D. Eurycles*, *D. micans* en *D. Aspasia* laten, de een voor, de andere na, hare bloemknoppen zien. Het verdient aanbeveling deze vooreerst nog niet te gieten: laat de plant maar eerst uitbloeien en wanneer wij ze dan een warme plaats geven, dan volgt de rest van zelf.

De zeer mooie hybride: *Dendrobium Wardiano-japonicum* doet het beter in een koude kas, bijv. tusschen de *Masdevallia's*.

In tegenstelling van de bovenstaande zijn er ook nog *Dendrobiums*, die nog groeien, zooals *D. primulinum*, *D. Parishii*, *D. albo-sanguineum*, *D. cretaeum*, *D. crystallinum* en *D. superbum* en hare verscheidenheden *Burkei*, *Huttonii*, *Dearei* en andere. Met zachten dwang, die bestaat in het geven van minder water, moeten wij het rijp worden bevorderen, totdat de bloemknoppen zich vertoonen en wij ze behandelen als voor de vroegbloeiende is aangegeven.

De zeldzame en bijzondere eischen stellende *D. sanguinolentum* groeit uitstekend bij de Mexicaansche *Laelia's*, terwijl *D. glomeratum*, *D. subelatum*, *D. Jamesianum*, *D. infundibulum*, *D. Wattianum* en *D. tetragynum* een plaats krijgen in het koudste gedeelte van de gematigde kas. Dit zijn groenblijvende *Dendrobiums* en die kunnen wij dus geen absolute rust geven. Zij moeten ook geregeld worden gegoten, al zal het blijken, dat zij gedurende de wintermaanden geen groote dorst hebben.

Dit geldt ook voor *D. thyrsiflorum*, *D. densiflorum*, *D. Farmeri*, *D. suavisimum* en *D. chrysotorum*. De uitgebloeide *Dendrobium Phalaenopsis* verlangen een langen rusttijd, waarom wij ze een licht en droog plaatsje geven in de *Cattleya*-kas, of, wat ook niet kwaad is, wij hangen ze kort bij 't glas in de warme kas, in de nabijheid der lucht-raampjes. Hoe meer die openstaan, hoe liever zij het hebben. Sterke planten hebben nu en dan nog een beetje water nodig en behooren wij er voor te zorgen dat de schijnknollen niet inkrimpen.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Forceeren.

Met het forceeren van heesters, vaste planten en bolgewassen blijven we steeds doorgaan, door telkens zoowel van 't eene als van 't andere al naar behoefte nieuwe planten in de kas te brengen. *Romeinsche hyacinthen*, *Ducan-Thol-tulpen* zijn thans in vollen bloei en worden opgevolgd door *La Reine*, *La Précieuse* e. a. *Lelietjes der Dalen* zijn nog niet klaar; toch zien we ze binnen eenige weken verschijnen. Men brengt ook hiervan geregeld

nieuwe in de kas. Die, welke men thans in de bloemenwinkels ziet, zijn niet vervroegd, maar verlaat, door ze gedurende den geheelen zomer door middel van ijs koud te houden.

Om dezen tijd, nu buiten de kas de werkzaamheden gewoonlijk weinig of althans niet dringend zijn, kan meer tijd aan de kassen worden besteed. Hoofdzakelijk zijn het de bloeiende planten, die steeds onze hulp vragen. Deze komt in bloei en vraagt om een lichter plaatsje, andere weer zijn uitgebloeid en worden tijdelijk op non-actief gesteld; weer andere worden binnen gebracht. Hier moeten enkele van onder de tabletten weg worden gehaald om in 't volle licht voort te zetten, wat ze daaronder in 't donker begonnen zijn, enz. enz.

Onze *Chrysanthemums* raken voor een deel uitgebloeid, of, wat dit jaar nog al erg is, de bloemen gaan wat men noemt erg smetten. Welnu, in beide gevallen ontsieren ze, en we verwijderen zulke bloemen, door ze af te snijden en waren ze lijdende aan de roestziekte, dan verbranden we ze, le- den ze hieraan niet, dan deponeeren we ze gewoon op den composthoop.

Cyclamen, *Primula chinensis* en dito *obconica* worden geregeld nagezien; uitgebloeide bloemen worden verwijderd, anders gaan ze rotten en steken gezonde plantendeelen aan. Staan de *Cyclamen* in een luchtige kas, dan kan men na het afvallen van de bloem het vruchtbeginsel sterk gezwollen zien. Zoo'n knop bevat dan zaden, en wil men deze oogsten, dan behoude men haar. Is het ons echter niet te doen om *Cyclamen*-zaden te winnen, maar wensch men eene mooie bloeiende plant, die 't ook bovendien een poosje uithoudt, dan is het zaak die knoppen te verwijderen. Dit geschiedt niet door ze gewoonweg af te knippen of te snijden en verder den steel aan de plant te laten zitten, maar men trekt den geheelen steel af, anders begint hij spoedig te rotten en zijn voor elke plant rottende deelen gevaarlijk, voor *Cyclamen* is het dat in hooge mate; de bloemstengels, de bladeren, de knol zelfs, ze zijn spoedig aan rotting onderhevig en heeft men eenmaal een begin, dan is spoedig de heele plant weg.

De *Primula's* bloeien met soms zware bloemschermen en een gevolg hiervan is, dat de bloempjes gewoonlijk dicht opeengedrongen zitten; rottende bloempjes zijn dan gevaarlijk en moeten worden verwijderd. Bij helder weer worden de kassen, waarin deze planten verblijven, flink gelucht.

Heeft men ze als kamerplant, bedenken dan dat ze alle drie, maar vooral de *Cyclamen*, veel van de frissche lucht houden. Zet daarom bij gunstig weer uwe planten voor het opengeschoven raam, zonder (natuurlijk) daar tocht te veroorzaken, want dan zou het middel erger zijn dan de kwaal.

In de bakken vinden we de *Margaretha*- en *Chaboud-Anjelieren*, die we dit voorjaar op warme bak hebben uitgezaaid, nog mooi in bloei. We luchten ze op den dag flink, geven ook 's nachts nog wat lucht en treedt de vorst niet

al te sterk op, dan kunnen we er nog mooie bloemen van snijden.

De in Mei in de kas gezaaide zaden van *Freesia refracta alba* (*Lelietje van de Kaap*), die we in het begin van Juni in goeden grond in den bak in den vollen grond hebben uitgeplant, staan thans in vollen bloei. Kent u dit heerlijk bolgewasje, kent u de heerlijke geur harer lieve witte, soms met roomgele keel, gekleurde bloempjes, die op stevige, pl. m. 30 c.M. lange stengels ten getale van 6 tot 10 daar prijken? Kent u ze niet, kweek ze dan in 't komende jaar. We zullen er u te zijner tijd den weg voor wijzen en u zult het volgend najaar in een gewonen kouden bak deze plantjes als met een laken van bloemen zien prijken, waarvan een takje u reeds een kamer vol heerlijken geur geeft. Bezit u ze thans, zooveel te beter, bloeien ze, houd ze dan niet te nat. Sproei ze niet met een broesgieter, want de bloempjes willen dan nog wel eens gaan smetten. Lucht ze flink en u zult er nog een geruimen tijd volop genot van kunnen hebben.

Cineraria's en *Calceolaria's* worden nog eens verpot, of is zulks niet bepaald nodig, dan kan het toch noodig zijn, dat ze eene ruimere standplaats verkrijgen. Onthoud ze die niet. staan deze planten te dicht opeen, dan rekken ze op, verliezen haar onderste bladeren en ze hebben voor mooi haar waarde verloren. Denk er ook aan, dat deze planten, vooral de eerste, heel wat water nodig hebben; giet ze dus geregeld en geef ze af en toe wat verdunde gier.

J. A. Kors.

In den Moestuin.

Bloemkool. — *Dekken.* — *Wortelen.* — *Kruisla.* — *Bloemkool in warme bakken.*

Met den eersten nachtvorst van betekenis heeft de winter zijn intrede gedaan; al wat in den moestuin niet tegen vorst bestand was, draagt er de kenteekenen van. Gelukkig zij, wier voorraad geborgen was. We hadden nog wat *bloemkool* te veld staan, die nog niet oogstbaar was, maar nog klein en door de hartbladeren nog geheel en al omgeven. Toen de vorst dreigde, namen we die met een kluit op en brachten ze in een kouden bak, waar ze dicht tegen elkaar aan werden geplant. In zoo'n kouden bak groeien de koolen weer door en kunnen we nog lang van die heerlijke groente genieten.

Ook de sneeuw was er dezen winter vroeg bij; in November reeds onder de sneeuw, al was het dan ook slechts kort, behoort tot de zeldzaamheden. We hebben er door geleerd, dat het des avonds *dekken* van onze bakken, ook al vriest het niet, noodig is. Een sneeuwlaag op bakken is weliswaar een uitstekende bedekking tegen vorst, maar we weten te goed, dat, wanneer sneeuw gevolgd wordt door vorst en de sneeuw is direct op het glas gevallen, dit ons een grooten last veroorzaken kan. Daarom dus, als 't eenmaal winter is, de

bakken des avonds gedekt, ook al meenen we, dat het wel zonder dit kan.

We gaan door met het in orde maken van warme bedden voor wortelen en *kropsla*. Hetzij dat we dit in opvolging doen van die welke we in October aanlegden, of dat we dit voor de eerste maal in dezen winter doen, voor beide gewassen behoeft ook nu de broeiing slechts matig te wezen. Met afgevallen blad of mest, die reeds voor een deel verbroeid is, vermengd met versche broeimest, kunnen we volstaan. Wanneer we maar zóoveel warmte opwekken, dat het wortelzaad ontkiemen kan, is dit voldoende. Eer dit heeft plaats gehad zijn we alweer een eindje in Januari en komt de zon al hooger te staan, die dan al spoedig zooveel warmte in onze bakken brengt, dat het eenmaal ontkiemde zaad doorgroeien kan.

Elke te sterke aanjaging van wortelen geeft te lang loof en minderwaardige wortels. Zoodra de wortels eenmaal boven zijn, is luchtverschieving in den bak beslist noodzakelijk. We weren daardoor schimmel en mosvorming op den grond.

We behoeven daarvoor de ramen niet hoog open te zetten. Bij helder weer een weinig slechts open en na den middag weer bijtijds dicht, is al voldoende. Luchten regelt zich naar de temperatuur buiten; we vergeten echter nooit, dat bij bakcultuur meer door te weinig dan door te veel lucht bedorven wordt.

Voor den teelt van *kropsla* geldt hetzelfde; hoewel dit gewas minder versche lucht behoeft dan wortelen, een weinig binnenlucht is voorloopig voldoende. Binnenlucht wordt verkregen door in den bak op de zijregels en merkeks, waarop de ramen rusten, aan de bovenzijde een stukje hout van een paar c.M. dikte te leggen. Door de ramen een weinig af te schuiven, kan men die gelegenheid naar verkiezing vergrooten.

De benodigde slapplanten waarmede we onze bak zullen beplanten, nemen we uit den weeuwenbak. We geven ter dege acht, geen andere planten te nemen dan die, welke volmaakt zuivere wortels hebben. Die welke juist onder het bladroset iets bruinachtigs vertoont, al zijn ze ook oogenschijnlijk normaal, worden niet uitgeplant. In den aanvang groeien zulke planten nog wel, maar geven al spoedig door misvorming blijk, dat ze niet in orde zijn, en rotten geheel of gedeeltelijk weg. Bezien we zoo'n aangetaste plant nauwkeurig, dan bemerken we, dat de hoofdwortel aangestoken is; breken we dien door, wat op de aangetaste plaats zeer gemakkelijk gaat, dan zien we dat de hij voor een deel verwoest is.

Er zijn er, die daarom hun slaweeuwen uittrekken; aangetaste planten kunnen die krachtproef niet doorstaan en breken op de aangestoken plaats bij de grond af. Voor de bakcultuur, waarbij zich elke hardhandige behandeling van het plantenmateriaal wreekt, steken we de planten liever voorzichtig uit en inspecteren die. Later, als het eenmaal voorjaar is, is er voor zoo'n trekproef wel iets te zeggen.

We maken een aanvang met het *vervroegen van bloemkool*. Ook voor deze is slechts een gematigde broei noodig. Te snelle en te sterke aanjaging maakt zwakke planten, die ons te vroeg een nietswaardig kooltje geven.

Ook hierbij gebruiken we planten uit den weeuwenbak; we geven acht op de hartloozen, die we niet gebruiken en geven ook nu weer acht, of de wortels zonder gebreken zijn. Elke plant, die maar eenige afwijking in hare wortels vertoont, wordt weggeworpen. Knolvoet komt bij bakcultuur nu niet zoo dikwijls voor, maar toch zagen we er wel eens gansche bakken door verwoest.

Voor al niet uit verkeerd geplaatste zuinigheid te veel planten in één bak gezet. In een lessenaar waarop twee ramen van 24 ruiten passen, zijn 25 planten voldoende; hebben de ramen 30 ruiten, dan plaatse men er niet meer dan 15 onder een raam.

Zij die vroeg *spinazie* willen oogsten, en met de z.g. knopspinazie, d. i. spinazie waarvan de plantjes in haar geheel worden uitgestoken, niet kunnen volstaan, zaaien tusschen de bloemkool wat scherpe spinazie uit. De daaruit voortgekomen plantjes worden in Jan.—Febr. op een verschen warmen bak overgebracht, waar ze spoedig in groote hoeveelheid beschot geven. Dat deze wijze van spinazie-telen voor den beroepskweeker zonder waarde is, ligt voor de hand; voor den liefhebber daarentegen, die niet de eerste plaats vraagt, wat 't kost, maar er prijs op stelt, iets fijns te hebben, is deze wijze aan te bevelen, te meer daar na de spinazie de bak nog voor verschillende andere doeleinden te gebruiken is.

In de rijen waarin we in October wortelen gezaaid hebben, planten we nu ook de *bloemkool* uit. Enkel langs de boven- en onderzijde komt een rij kool. Onder elke twee eenruiter komen 10 planten, vijf aan de bovenzijde en vijf aan de onderzijde. De afstand waarop we deze planten plaatsen, is dus heel wat geringer, dan wanneer we den geheelen bak met bloemkool beplanten. We bedenken echter, dat de bloemkoolen, later, als de ramen en bakken verwijderd zijn, twee op zich zelf staande rijen vormen; de planten hebben dus aan beide zijden voldoende ruimte te harer beschikking, wat bij de andere wijze van cultuur niet het geval is.

J. C. M.

In den Fruittuin.

Mest. — Schoonmaak. — Carbolineum.

Of gier en beer niet in aanmerking komen voor onze vruchtboomen? Ongetwijfeld bevatten ze aardig plantenvoedsel, maar hunne werking is eenzijdig. Bij druiven, bessen, frambozen verkrijgt men met beer en gier vooral in den groeitijd en in verdunden staat uitstekende resultaten. Toch vergete men de reeds genoemde kunstmeststoffen niet. Gier en beer wordt vaak aange-

wend om rijk beladen boomen te helpen; men zij echter op zijn hoede, want veel stikstof, feitelijk overvloed hiervan, is zeer bevorderlijk aan de „rotziekte“, 't vlekkelig worden van de vruchten.

Naast stal- en kunstmest, die in den regel duur betaald moeten worden, kunnen we ook van allerlei afval uit tuin en keuken een goede mest verkrijgen, vooral zoo dit afval van tijd tot tijd wordt omgezet en gedrenkt met gier en beer. Niet zelden houdt de liefhebber-tuinier er eenig gevogelte op na en waar de mest, die van tijd tot tijd uit de hokken wordt gehaald, niet altijd direct ter plaatse dienstig is, kunnen ook deze uitwerpselen door ons afval worden gemengd. Sintels, glas, scherven houdt men afzonderlijk.

Is zoo'n hoop een jaar oud, is met 't omzetten flink kalk tusschen de lagen gestrooid, dan heeft men een spulletje verkregen, voor alle doeleinden geschikt. Bij 't planten van boomen gebruikte men in de plantgaten liever compost dan stalmest. Stalmest, diep onder den grond gebracht, verteert niet, doet geen dienst als plantenvoedsel. Van groot belang achten we ook turfstrooisel of molm. Bekend is zijn wateropzuigende kracht en 't vermogen dit vast te houden. Vooral op zandgrond is turfsmolm op zijn plaats. Ook hiervoor is 't thans tijd deze uit te strooien onder de boomen, 't zij afzonderlijk, 't zij gedrenkt met gier of beer. De laag is zoo dik, dat de grond er mede bedekt is. Men mag 't op den grond liggen laten, of luchtigjes met de bovenlaag vermengen. Is deze stof doortrokken met water, zoo verteert zij vrij spoedig, doch onze zandgrond zal er aanmerkelijk bij winnen wat waterhoudendheid betreft.

Thans ook aan den schoonmaak. Het mag een verblijdend teeken zijn, dat de zorg voor onze vruchtboomen al meer en meer toeneemt, dat niet alleen 't afkrabben en kalken geschiedt, doch ook de bestrijding van allerlei ziekten en ongedierte meer en meer ingang vindt, dank zij de goede resultaten!

Oudere boomen voor zoover deze met losse schorsdeelen en mos bedekt mochten zijn, moeten flink met een staaldraadborstel worden gereinigd. Voor stammen en bijzonder dikke, meer kale takken is zoo'n borstel zeer goed te gebruiken, men kan echter zoo moeilijk er mee tusschen hoeken en gaten komen en daar juist moet men wezen. *Staaldraadborstels beweegt men steeds in eene richting*, wijl anders de draden buigen en de borstels spoedig weg zijn.

Die losse schorsdeelen en mos te verwijderen is niet zoozeer voor de netheid, als wel voor de gezondheid der boomen. Alvorens tot krabben en borstelen over te gaan, spreide men onder den boom een oud stuk kleed, of wat zakken uit, om 't afkrabbel en ongedierte op te vangen. Vooral kankerplekken, hoekjes en gaten worden geinspecteerd; kankerplekken uitsnijden is niet geraden, zoo men carbolineum bezigt. Men volsta met ze goed van losse deelen te zuiveren. Na de reiniging bespuist men den boom met een

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een photographie van eenige plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest praktische wijze om met geringe middelen eenigen tuinarbeid te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

Eens per half jaar zal onze prijsvraag echter steeds dezelfde zijn.

In de maanden Augustus en Februari toch worden onze gouden tientjes gezonden aan hen, die in het voorafgaande halfjaar, buiten de antwoorden van de prijsvragen om, aan de redactie van „Onze Tuinen” hebben gezonden de meest belangwekkende, waardevolle mededeeling, raadgeving, opmerking, teekening op photo.

De inzenders op onze prijsvragen onderwerpen zich aan de volgende regelen:

1o. In het nummer van „Onze Tuinen”, verschijnende twee maanden later dan het nummer waarin de prijsvraag is uitgeschreven, worden de namen van de winners bekend gemaakt.

2o. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

3o. De redactie van „Onze Tuinen” behoudt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

4o. De uitspraak omtrent de toekenning van de prijzen door de redactie is beslissend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover kan in ontvangst genomen worden.

5o. Mededingers hebben uiterlijk 5 weken den tijd voor het gereed maken van hun inzending. Inzendingen, die door den redacteur later ontvangen worden dan met de eerste postbestelling op den vastgestelden datum, komen niet voor een prijs in aanmerking.

6o. De inzendingen kunnen met een pseudoniem ondertekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld

worden, indien de inzender de prijswinner is.

7o. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”, die het recht heeft van de inzendingen, die geen prijs hebben kunnen verwerven, zooveel in het blad te publiceeren als zij wenschelijk oordeelt.

8o. De inzendingen kunnen niet teruggezonden worden. Zoo mogelijk zal echter een uitzondering gemaakt worden voor inzendingen die door den inzender niet voor

kopie of reproductie gebruikt kunnen worden.

Thans vragen wij: eene foto van „Hongerige gasten”, eene momentopname van meezen, roodborstjes, goudhaantjes, winterkoninkjes, boomkruipertjes, spechten, boomklevers of andere insectenetende vogels in de natuur.

Inzendingen vóór Maandag 6 Jan. 1908 aan den Red. A. J. van Laren, Plantage Middellaan 2, Amsterdam. Uitslag in ons no. van 3 Febr. 1908.

VAN DE UTRECHTSCHER CRYSANTHEMUMTENTONSTELLING.

De aan de hoofdtafel zittende personen zijn, van rechts naar links, Jhr. F. van Reenen, voorzitter der Afd. Utrecht en Omstr. van de Ned. Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde; dan Mr. P. L. Baudet, onder-voorzitter en op den hoek de bekende oud-hortulanus J. H. Kottmann, te Doorn. Daarachter staan

te 's-Hage; J. F. Wilke, hortulanus, Rotterdam; E. van Nederhaselt, Orchideeënkweeker te Aerdenhout. De achterst zittenden zijn, van rechts naar links: O. A. G. Kauffmann, bloemist, Amsterdam; K. Berendsen, hortulanus, 's-Hage; A. Steensma, bloemist, Gouda; jhr. D. Bas Backer Jr., bloemist,

Het Bestuur der Afd. Utrecht van de Ned. Mij. v. Tuinb. en Plantk.; de Tentoonstellingscommissie en de Jury der Utr. Chrysanthemum-tentoonstelling.

van links naar rechts: W. Pijper, tuinbaas, Doorn; G. J. Bier, chrysanthemumkweeker te Nieuwerkerk a/d IJssel; L. Berckelaers, bloemist, Antwerpen; H. Stepman de Messemaekers, bloemist te Molenbeek bij Brussel; H. van Lunteren, secretaris; C. M. Knopper Tzn., penningmeester; J. A. Zoutendijk, tuinbaas, Utrecht; J. J. Denier v. d. Gon, plantsoenopzichter te Utrecht; K. Hartlieb Sr., te Rotterdam; K. B. Lamfers, bloemist, Haarlem; J. Kraaijenbrink, chef-bloemist op het paleis te Soestdijk; W. C. v. d. Laan, bloemist

Apeldoorn; J. Lijndraaijer, bloemist, Amsterdam. In de rij daarvoor, van links naar rechts: H. de Lange, bloemist, Rotterdam; A. J. Vrugte, bloemist, Hilversum; G. J. v. d. Berg, bloemist, Amsterdam; W. van Veen, bloemist, Leiden; Phil. Henkel, bloemist, Hilversum. Ten slotte zitten in de eerste rij, van links naar rechts: Th. E. Houtvester, bloemist, Utrecht; J. C. Lakerveld, bloemist, Zeist; G. J. Eggink, bloemist, Utrecht; J. M. Maréchal, bloemist te 's-Bosch en op het eind van de tafel zit J. K. B.

De roos „Queen of Spain”.

De heeren S. Bide and Sons, Rozen- en Lathyruskwekers te Farnham (Engeland) hebben verleden jaar eene nieuwe roos in den handel gebracht, waarvan we zóóveel goeds lezen, dat we er in „O. T.” ook iets van willen zeggen.

De roos is licht vleeschkleurig, in 't hart iets donkerder; de bloembladen zijn stevig, min of meer lederachtig; de groei is rechtop en de bloem is gevuld en excellent van vorm. Wanneer we nu nog weten, dat de afgesneden bloemen na 8 dagen nog prachtig zijn (kom eens den derden dag op eene rozententoonstelling!), dan is er genoeg van deze nieuwe aanwinst gezegd.

Als heel sterk staaltje van duurzaamheid vertelde een der firmanten, dat hij een bloem een heelen dag in 't knoopsgat droeg, haar daarna in 't water zette en haar precies een week later weer voor 't zelfde doel bezigde.

Naar den oorsprong van den naam behoeft men niet te vragen, als men weet, dat ze gewonnen werd, tijdens Koning Alfonso dong om de hand van Prinses Ena.

Na de opgesomde goede eigenschappen behoeft het ons niet al te zeer te verwonderen, als we vernemen, dat ze op de „National Rose Show” te Londen (4 Juli) bekroond werd met de gouden medaille, eersten prijs en speciaal-prijs; op de „Royal Horticultural Show at Holland House” (9 Juli) won ze de zilveren Banksian-medaille; te Parijs (11 Juli) een certificaat eerste klasse, de hoogste onderscheiding voor eene nieuwe roos. Verder behaalde ze nog eene menigte prijzen op kleinere tentoonstellingen; de laatste te Saltaire, in eene klasse van 14 inzendingen.

Een groot aantal is reeds door de firma afgeleverd; op 't moment heeft ze er nog 5000 staan, welke dit voorjaar geoculeerd en in Maart opgepot zijn, om dit najaar te worden verkocht.

(Garden Life.)

B. B.

Miss. Ellen Wilmott.

Dit is de naam van eene verscheidenheid der *Verbena hybrida*. Zij onderscheidt zich van het gros harer zusters door 'n sterken groei, groote bloemrijkheid en mooie groote bloemschermen van eene frissche rose kleur. Voorwaar, al tezaam eigenschappen, die de draagster daarvan wel aanspraak geven op 'n plaatsje in „Onze Tuinen” en de tuinen harer lezers.

We durven haar daarvoor dan ook met 'n gerust geweten aanbevelen. Iedereen die deze *Verbena* zag was er mede ingenomen en verlangde naar haar bezit.

De plant houdt van veel licht en lucht; anders zal men spoedig last krijgen van het „wit”, waarvoor deze soort nog al gevoelig is. Als grond is voedzame bladaarde uitstekend. Zijn de planten flink aan den groei, dan geven men nu en dan wat vloeimest. Deze *Verbena* kweekt men voort door stek, dat in het voorjaar, Februari b.v., wordt gedaan. Bij goede verzorging geven deze stekken nog dienzeliden zomer flinke planten.

W. LODDER.

De Vijg als bewoonster van de Amsterdamsche grachtwallen.

Je moet er eens op letten, maar ik geloof dat er aan den grachtmuur bij de brug aan de Weesperzijde en Mauritskade, links van het Amstel-Hotel een Vijgenstruik groeit.

De Vijg in den grachtwal.

(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

Met die woorden kwam een vriend, die zijn oogen goed weet te gebruiken, bij mij en het spreekt van zelf dat ik ietwat verbaasd opkeek. Een Vijg aan een grachtmuur! Nu daar moest ik het mijne van hebben en toen ik op een daaropvolgenden avond gelegenheid had, kon ik niet nalaten even te gaan kijken. En jawel, hoewel het vrij donker was, zag ik toch bij het schijnsel van een naburige lantaarn, een meter beneden het straatoppervlak, een struikje, bebladerd nog, dat geen twijfel overliet of het moest een Vijg (*Ficus Carica*) zijn. Maar de duisternis verhinderde mij toch om volle zekerheid te krijgen en hoewel ik aan de plaatsing der bladeren wel zag dat het geen Acer kon zijn, wat de bladvorm

in 't zwakke licht allicht zou kunnen doen vermoeden, het zou toch ook een andere plant kunnen zijn, een Liquidambar bijvoorbeeld, die ook een dergelijke bladvorm als de Acers heeft, maar in tegenstelling met deze geen tegenovergestelde bladeren bezit.

Ik moest dus mijn nieuwsgierigheid nog een wijle bedwingen tot ik er overdag heen kon gaan.

Nu het daglicht bracht de zekerheid die de duisternis me had onthouden en 's avonds laat nog bracht dezelfde vriend me nog een takje met een paar bladeren. Met z'n tweeën waren ze er op uit geweest en plat op hun buik hadden ze gelegen om het takje te bemachtigen. Twijfel was niet mogelijk meer. Het was inderdaad een Vijg die daar dat zonderlinge plaatsje had opgezocht; zie maar, bij het breken der bladstelen, komt er een melkachtig sap naar buiten!

Dat was zeker een merkwaardig ge-

val en den volgenden middag ben ik er met onzen fotograaf naar toegegaan, die onder een nieuwsgierigen toeloop van vele schoolkinderen — kijk maar eens naar het plaatje — bijgaande goedgeslaagde foto nam.

De lezers zullen daarop zien dat het al een flink gevorderd struikje is.

Het telt een zeven à achtal takken van ongeveer 75 cM. lengte, waaruit men op kan maken dat de plant daar al eenige jaren moet hebben gestaan en dus al menige koude winter nacht zal hebben doorgemaakt.

Maar de plant heeft het er blijkbaar zeer naar den zin. Ze groeit daar tegen den walmuur in een verticalen spleet tusschen de houten schoeiing en het metselwerk van de brug.

De Vijg stamt uit het Oosten en wordt in Zuid-Europa en andere landen aan de Middellandsche Zee, zoowel als in het warmere gedeelte van Azië en Amerika bij massa's gekweekt. Ten onzent is ze niet geheel winterhard. Wel wordt ze hier en daar op buitenplaatsen en in moestuinen gekweekt, maar des winters verlangt ze een goede bedekking tegen de vorst.

Dat ons struikje aan de Mauritskade het tot nu toe heeft uitgehouden, moet wel toegeschreven worden aan haar vreemdsoortige standplaats, waar ze eenigszins beveiligd is tegen scherpe winden.

Toch mag het merkwaardig heeten dat de plant daar niet alleen in het leven is gebleven, maar zich zelfs krachtig heeft ontwikkeld. De bladeren die men mij bracht waren sterk en gezond \pm 20 c.M. lang en 18 c.M. breed. Ze zijn drie- of vijflobbig met hartvormigen voet, bovenop ruw en onderaan zachtharig.

Vermoedelijk is de plant opgeslagen van een zaadje, dat daar met straatvuil tusschen de voegen van den wal-muur is blijven hangen, waar het ontkiemde en onopgemerkt opgroeide.

't Zou ook kunnen zijn dat het zaadje met de uitwerpselen van een of anderen vogel, die van een vijg gegeten had, daar is gedeponeerd, hoe het zij, het toeval heeft de plant daar gebracht en tot nu toe beschermd en we hopen dat men haar daar met rust zal laten. Misschien komen er dan later nog wel vijgen aan — van die merkwaardige schijnvruchtjes waarover zoo veel belangwekkends is mee te deelen, en hoewel die vijgjes daar wel niet rijp zouden worden, zou dit toch al iets heel bijzonders zijn. Men zou dan in het vervolg met gepasten trots kunnen zeggen: De Vijg komt voor in Azië en aan de Middellandsche Zee en... aan de boorden van Amsterdam's grachten....

v. L.

Ononis rotundifolia L.

In de duinen en langs de dijken treft men in de maanden Juli en Augustus het stalkruid *Ononis spinosa* L. en *O. repens* L. in groote getale bloeiende aan. De planten zijn verre van aangenaam. De takken van *O. spinosa* (de naam zegt het reeds) zijn van doornen voorzien, terwijl de bladeren eene minder prettige geur verspreiden, maar in Zuid-Europa vinden we *Ononis rotundifolia*, die voor den mensch al dit onaangename mist.

Deze plant wordt circa 40 c.M. hoog en bloeit met zacht rozeroode bloempjes die in Mei verschijnen en een groot deel van den zomer doorbloeien.

De bladeren zijn drietallig en veel grooter dan die van onze inlandsche soorten. De plant is een half-heestertje en moet onder eene flinke bedekking overwinteren. Ook als koude kasplant kan zij worden behandeld, in welk geval ze vroeger zal bloeien.

J. C. TH. UPHOF.

Anemone japonica.

(1e Prijs b. September-Prijsvraag.)

Een der mooiste bloeiende vaste planten in de maand September is ongetwijfeld de *Anemone japonica*. Sinds jaren heb ik er een hoekje van staan. De beste plaats voor deze anemone is wellicht op de Zuidwestzijde in de halfschaduw.

Zooals op bijgaande photo te zien is, staan zij op een beschut plekje. Vroeger had ik ze in de volle zon tegen de schutting staan, maar dat is haar te warm.

Op een zandgrond als bij mij, moeten zij geregeld water hebben, anders worden de bladen spoedig geel. Zij willen gaarne een voedzamen grond en in het najaar wat mest, en zijn erg dankbaar voor een dun giertje gedurende de groei-periode.

Verplant men ze, dan geven zij het eerste jaar weinig bloem; dit wordt echter elk jaar beter. 's Winters moe-

Vruchtboomen aan gevels. Vruchtboomen in stadstuinen.

II.

De schutting die gelegen is op 't Noorden, beplanten we met morellen. De beste schutting, dat is die op 't Zuiden, beplanten we of met perziken of met late tafelperen. Voor perziksoorten kiezen we hiervoor de meer latere, als *Montagne*, *Royale George*, *Lord Palmerston*, *Belle impériale*, enz.

Planten we daar peren, dan kiezen we *Bergamotte d'Esperen*, *Passe Cras*.

Anemone japonica.
(Orig. fot. „Onze Tuinen“.)

ten zij een weinig gedekt worden. In mijn hoekje heb ik rose en witte door elkaar staan, wat een prachtig effect geeft.

Zij leenen zich ook bij uitstek voor snijbloemen. In het voorjaar heb ik er gele trompetnarcissen, iets later dichter-narcissen en nog iets later *Fritillaria meleagris* tusschen, zoodat het hoekje er het grootste gedeelte van den zomer mooi uitziet. De photo is 30 Sept. genomen, zoodat de planten niet meer op haar mooist zijn.

B. W. VAN DEDEN.

Amersfoort.

sane, *Doyenné d'hiver*, *Le Lectier*, *Joséphine de Malines*, *Beurré Hardenpont*, *Beurré Diel*.

De perzik planten we aan in waaier-vorm en al naar gelang der grondsoort, op eene afstand van 5 à 8 M. Planten we peren, dan kiezen we den vorm naar onze eischen. Wenscht men veel soorten te bezitten, dan planten we aan hooge muren of schuttingen rechtstaande snoeren; deze worden geplant op een afstand van 60 c.M. Men kan dus telkens op 60 c.M. afstand eene andere soort hebben. Is de plaats, waartegen men plant, betrekkelijk laag, dan planten we ze aan in schuine snoeren, die eveneens een onderlingen afstand van 60 c.M. verkrijgen. Deze schuine snoeren krijgen zoo ongeveer eene richting van 40 à 45°.

De muur of schutting die op het Westen is gelegen, beplanten we met

vroegere perziksoorten, Abrikozen en (of) vroegere peersoorten. De beide eerste worden ook in waaivorm aangeplant op denzelfden afstand als is gezegd. De volgende perziksoorten planten we daar: *Amsden, Wilder, Alexander, Rouge de Mai, Arkansas, Précoce de Canada, Précoce des Halles, Vroeg van Cronenstein, Jessie Kerr, Condor*. Planten we Abrikozen, dan de volgende soorten: *dubb. Oranje, Groot Vroeg, Abricot Pêche, Précoce d'Esperen*.

Peren worden ook hier weer aangeplant in den vorm, die de omstandigheid, of onze te stellen eischen gebiedt. Soorten, die 't hier op deze ligging goed zullen doen, zijn o.m. *Louise bonne d'Avanches, Soldat Labourcur, Marguerite Marillat, Madame Grégoire, Doyenné du Comice, Durondeau, Beurce d'Amanlis, Beurcé Hardy, Seigneur d'Esperen, Br. Clairgeau, Marie Louise, Beurce Diez, Br. Superfin, Bon Chrétien Williams, Br. de Mirode, Br. Lebrun, Nouvelle Kalvie*.

Heeft de muur of schutting eene gewone hoogte, en staat men er niet op veel soorten te hebben, plant dan uwe peren in palmetvorm aan. U kunt deze palmetten planten met 4—6—8 en meer gesteltakken, we zouden aan zulke met 4 à 6 de voorkeur geven.

Plant men ze met 4 gesteltakken, dan worden deze boompjes geplant op een afstand van 1.20 M.; plant men met 6 gesteltakken dan op 1.80 M. afstand.

Is er tusschen de schutting of muur en 't pad slechts weinig ruimte, dan planten we daarlangs wat cordons, d. z. vlakliggende snoeren. Hiervoor nemen men appelsoorten. Deze snoeren worden geleid aan een draad, die we op paaltjes pl. m. 50 c.M. boven den grond hebben gespannen en die de richting van het pad houdt. We planten ze op 1.50 à 2 M. afstand. Goede soorten zijn: *Adam's Pearmain, Engelse Winter-Goud-Pearmain, Ananas-Reinette, Cellini, Codlin Keswick, Cox Pomona, Cox Oranje Peppin, Goud-Pippeling, Ribston-Pippeling, Landsberger Reinette, Roode Tulpappel, Schöner von Bath, Astracan* e. a.

Heeft men eenige ruimte tusschen pad en schutting, dan plante men hier maar niet al te dicht bij de boomen, wat tros- of aalbessenstruiken op $1\frac{1}{2}$ M. afstand. Op geschikte hoeken van grasperken plante men groepjes spilvorm peer of struikvorm appel of frambozen op pollen.

Solitaire planten worden gevonden in mooie, goed gevormde pyramiden, terwijl groepjes van 3 à 5 aal- of kruisbessen op stam deze solitaire planten afwisselen. Een enkele struikvorm-perzik, een vijg in struikvorm, een moerbezie-kroonboom, en men heeft zoo van alles wat.

De tot hertoe gebruikelijke grasbandjes maken plaats voor aardbeien; voor vroeg de *Laxton Noble, La France, Sensation, Bredasche*; voor laat *Jucunda, König Albert von Sachsen, St. Joseph, La Perle* (beide laatsten doorbloeiend).

Dat er nog plaats te over kan zijn

voor bloemen is duidelijk; 't ligt geheel aan ons zelve.

Is onze tuin op 't Zuiden gelegen, dan is ook de gevel van 't huis gewoonlijk gunstig om vruchtboomen aan te planten. Men kan hier planten een of meer wijnstokken. Soorten: *Vroeg Van der Laan* (wit), *Fentindo* (blauw), *Boerin* (blauw), *Précoce de Malingre* (wit), *Muscat de Juillet* (blauw). Wil men peren planten, dan kieze men ook hier die soorten die men voor den Zuidmuur heeft genomen, de vorm wordt dan door de omstandigheden bepaald. Gewoonlijk is een mengsel van vormen 't voordeeligt. Palmetten met snoeren en U-vormen zullen dikwijls blijven eene gewenschte combinatie te vormen.

Legt men zijn tuin in vierkant-stijl aan, en wenscht men daarin berceaus te vormen, ook voor de beplanting hiervan kan men met het beste succes gebruik maken van vruchtboomen; de U-vorm en 't rechtstaande snoer zijn hier de beste vormen.

't Zelfde geldt voor de bekleding van prieltjes, dat zeer goed met vruchtboomen kan geschieden.

We hebben zoo eens in ruwe trekken aangegeven, op welke manier men zoo'n tuintje kan aankleeden, en wat meer zegt, het productief maken. 't Kost onderhoud zult u zeggen; zeker, wat eischt dat niet! Doch stellig zullen de onderhoudskosten niet meer zijn, dan van een gewoon aangelegd tuintje.

Zien we in het laatste geval bij een bezoek aan ons tuintje dikwijls mooie bloemen aan heesters enz. Wie vindt een goed in bloei zijnden perzikboom niet minstens zoo mooi als een *Daphne Mezereum*? Kunt u een fraaier heester denken dan een bloeienden appelboom? enz. Zijn uwe bloeiende aardbeienplanten minder fraai dan de nog al eens voor randjes gebruikt worden bruidsanders? Tooiën uwe aalbessen-boompjes zich niet een groot deel van den zomer met mooie (en lekkere!) bessen? Zien uwe roodvruchtige kruisbessen er niet alleraardigst uit? en last not least, als u zoo'n schaalte van dit of van dat uit uw eigen tuin versch oogst en dit met uwe huisgenooten smakelijk verorbert, ziet u dan niet allervriendelijkste gezichten rond uwe vruchtschaal. Vriendelijker vermoeden we dan het gezicht op al die meedogenloos kaal geschoren en geknipte bloemheesters.

We hopen ten slotte dat enkelen onze wenken mogen ter harte nemen en dat we later dan eens mogen hooren dat was nog eens een goede raad die de lezers van „O. T.” door „O. T.” voor o. t. hebben gekregen. Wenscht men meerdere inlichtingen omtrent het een of ander, dan zult u ons natuurlijk steeds bereid vinden.

J. A. Kors.

Zeist, Nov. 1907.

GENT EN DE GENTSCHEN CULTUREN.

V.

De derde cultuur, die we buiten zien, is die der *Araucaria's*. Buiten is eigenlijk het woord niet; zooals we reeds

Kentia Balmoriana.

(Opgenomen voor „Onze Tuinen”, in de kweekkerij van de firma Bier & Ankersmit, te Melle bij Gent.

vroeger opmerkten, staan deze planten in eene beschaduwde ruimte, of z.g.n. „abri”, waar ze gedurende de zomer-

maanden verblijven, om als de koude en natte dagen komen, spoedig weer naar de kassen te verhuizen, voor zooverre ze dan nog niet verkocht zijn.

De *Araucaria's* worden van stek gekweekt. Spoedig na Nieuwjaar begint men daarmede en gebruikt uitsluitend kopstek. Op flinke bodemwarmte gebracht en goed gesloten gehouden, zijn ze in eenige weken aan den groei. Langzamerhand worden de jonge plantjes afgehard en loten verpot, zoo dikwijls als het noodig is. Als grondsoort gebruikt men daarvoor magere boschgrond en naaldengrond, half om half, vermengd met wat moutkiemen. De *Araucaria's* mogen niet te warm staan, daar ze anders te hoog opschieten en de takken te slap worden. Gedwongen, stevige planten is het ideaal van den kweker. Daarom plant hij ze ook in de zomermaanden buiten; ze worden dan krachtig en sterk.

Men kan de *Araucaria's* ook uit zaad voortkweken, maar dan verkrijgt men nooit zulke mooi gevormde plantjes als bij het stekken. Steeds mankeert er wat aan; alleen zijn ze goed om er andere fijne soorten op te veredelen. Als moederplanten, die de benodigde stekken moeten leveren, worden planten genomen die beschadigd zijn, of die een fout hebben, waardoor ze moeilijk

eenigen tijd niet eens bladeren, veel minder vruchten aan onze boomen zien. Het blijft eene waarheid dat, al zijn de volières paradijzen voor de vogels, de zich daarin bevindende vogels zijn het speelgoed van den eigenaar en verloren voor de natuur en de instandhouding van hun geslacht. En moge er een enkele volière noodig zijn (b.v. in een dierentuin) om het leven der vogels na te gaan: I. men leert hun leven en streven toch beter in de natuur, dan in gevangen staat; en II. is het te betreuren, dat zoovele — niet-geleerden op het gebied der vogelstudie — alleen voor eigen genoegen eene volière trachten te houden; en zoovele ouders toelaten, dat hunne jongens elk eene verzameling mogen aanleggen van vogeleieren en dito nestjes; op deze wijze wordt er onder de vogels zóó geplunderd en geroofd, dat het evenwicht in de natuur geheel verbroken raakt en het komende geslacht er wel degelijk de treurige gevolgen van zal ondervinden; hunne oogsten zullen steeds schraller worden; hunne bosschen en tuinen leeg en verlaten.

Plaatst dus geene volières of kooien voor meezen en roodborstjes of andere vogels in uwe tuinen; helpt de vogels door den winter heen, doch laat hun de vrijheid; zij blijven dan wel in uwe nabijheid. Hoeveel nut zij den mensch aanbrengen, werd in kort medegedeeld door Mev. O. A. Corver, in het maandblad „Op de Hoogte”. Daar leest men: „Het winterkoninkje gebruikt dagelijks 156 rupsen voor zijn jongen. De mees verdeelt er honderden. In den maag van de basterdnachtgaul vond men wel eens 540 insecten. De jongen van den leeuwewrik gebruiken per dag pl.m. 400 insecten.

Een roodstaartje zou in een kamer per dag 600 vliegen kunnen vangen. Een twintig kwikstaartjes zouden een grooten graanzolder kunnen vrijhouden van korenwormen, en één gedooide korenworm spaart 92 graankorrels. Spaar dus de vogels. Eet ze niet, maar geef ze eten en drinken in den winter; dit laatste ook zomers. Het is in uw eigenbelang, want dit doet meer af bij menigeen, dan de liefde voor de aardige zangertjes.”

Ook een der zeer geachte vaste medewerkers van „Onze Tuinen”, de heer Garjeane, schreef binnenkort in een opstel in den Gooi- en Eemlander: „Gelukkig zijn er niet alleen vijanden in uw tuin bezig. Maar zooals gewoonlijk zien wij de werkzaamheden der vijandige machten beter dan het goede, wat onze vrienden ons doen. En toch hebben wij juist in dezen tijd (Juni) buitengewoon veel te danken aan de vogels. Gelooft me, er zat geen baadje aan uwe bessenstruiken, geen appeltje of peertje aan uwe boomen, wanneer de vogels zich niet met de zuivering er van belast hadden. Gewoonlijk wordt dat niet voldoende geapprecieerd, doch daarentegen dubbel boekgehouden van alle opgegeten kersen en afgepikte ker-en. Jammer genoeg. Wij zijn nog lang niet genoeg voor de vogels, waarvan de allergeeste boosdoeners toch vaak nog sympathiek genoeg zijn. Vooral de zaadetende zangvogels, die ’t meest in een kwaad gerucht staan, zijn lang zoo erg niet, als wel beweerd wordt.”

Moge bovenstaand medewerken, om vele zangertjes te behouden voor hun NUT-TIGEN arbeid in de natuur.

Bussum.

Mevr. D. R. HINSE.

dadelijk op deze dieren. Sprak ik er met collega's over, dan was steeds hun antwoord: „ik geloof niet, dat deze diertjes schadelijk zijn”, waarbij ik het dan maar liet.

In Febr. 1903 wilden ik in elk geval weten of de schuld bij de mieren lag of bij het zaad of anderszins. Ik zaaide onder gelijke omstandigheden, de helft van een pakje zaad van Knolbegonia's wat ik in mijn kas hield en de andere helft bracht ik in de kas van een collega, en het resultaat? Bij mij was geen kiem te ontdekken terwijl bij mijn collega geen korrel was achtergebleven.

Sinds dien tijd breng ik ieder jaar de schotels met fijne zaden bij mijn collega. Met grotere zaden als *Primula*, *Medeola*, *Anthurium*, enz. had ik nimmer last, hoewel de mieren er den ganschen dag over marcheerden. Daar mij een vergrootglas ontbrak, om de mieren te bezien, anders dan met het bloote oog, kan ik van waarnemingen niet spreken.

Toch M. d. R. acht ik het van belang u deze mededeeling te doen voor „Onze Tuinen” misschien zijn er meerderen die er ondervinding van hebben opgedaan.

J. v. d. BOVENKAMP,
Baarn, 25 Nov. 1907. Tuinbaas.

Verzoek.

Een onzer lezeressen vraagt ons een recept voor marmelade of jam van sinaas-appelen. Gaarne zullen we van den kant onzer lezeressen (lezers) een zoodanig recept ontvangen.

ALLERLEI.

RINGVORMIGE ONTSCHORSING BIJ CHRYSANTHEN.

In de „Revue Horticole” lezen we een bericht over bovenstaand onderwerp. De heer Poirët had in 1904 bij een Chrysanthemum in pot opgemerkt, dat ééne bloem opvallend grooter was dan de andere. Bij onderzoek bleek hem, dat er aan den stengel geknaagd was.

Dit bracht hem op het idee, de bekende ringvormige ontschorsing toe te passen, waarbij het resultaat soms voor-, soms nadeelig was, al naar het oogenblik van operatie.

Heeft de ontschorsing plaats vóór de „kroonknop” zich heeft gevormd, dan is 't resultaat negatief. Twee à drie weken na het vormen van den knop, die de bloem moet geven, had de operatie meestal succes.

Deze zaak is nog in voorbereiding, maar allicht zijn er ten onzent personen, die in het volgende seizoen op bescheiden schaal een proef willen nemen en ons het resultaat mededeelen.

B. B.

HOP.

Duitsland met zijn biervverbruik, zijn bierbrouwerijen, heeft veel hop nodig. In verschillende streken zagen wij de hop *Humulus Lupulus*. L. aangeplant, bijna steeds als elders de wijndruif maar aan veel hooger staken. Beieren met het Beiersch bier is in het buitenland bekend, weet men ook, dat deze Staat ACHT maal meer hop verbouwt dan geheel Pruisen?

S.

UITSLAG PRIJSVRAAG.

Op geen enkele der uitgeschreven prijsvragen kwamen tot nog toe zoo vele en daaronder zooveel goede inzendingen als op deze. Dat zulks ons hoogst aangenaam is, behoeft geen betoog, zelfs ondanks de evenredig moeilijker taak, om uit het vele goede het beste te kiezen ter bekroning.

Na lang wikken en wegen kwamen wij tot de volgende conclusie: 1e Prijs, de heer J. Bokhorst, Papenstraat 98, Deventer (f 20.—); 2e Prijs, de heer G. ten Napel, H. d. Sch. te IJmuiden (f 10.—) en de heer J. J. Visser, H. d. Sch. te Enkhuizen (f 10.—).

Van de niet bekroonde teekeningen zullen wij er te gelegener tijd nog verscheidene reproduceeren; hierbij denken we in de eerste plaats aan de mooie teekeningen van Mevr. M. Jorissen—Cox, *Princenhage*; Jonkvr. C. B. Falck, *Breda*; Mej. Marie Eckhart, *Rotterdam*; Mevr. G. T. R., 's-Hage; den heer P. J. Schenk, *Amsterdam*; den heer D. van Laren, *Den Haag*; den heer C. C. v. Vugt, *Oosterbeek*; den heer W. Wirtz, 's-Hage; Mej. M. t. W., *Amsterdam*.

Bovenstaande volgorde is eene zuiver toevallige, en niet een naar de meerdere of mindere waarde.

BRIEVENBUS.

Mieren.

In „Onze Tuinen” van 23 Nov. 1907 las ik een ondervinding opgedaan met mieren waarbij ik mij geheel wil aansluiten, omdat ik dezelfde ondervinding heb opgedaan.

In Januari 1902 zaaide ik in zaaipannen

knolbegonia's en Gloxinia's, waarbij ik naar mijn meening onberispelijk te werk ging, en daarom een goeden uitslag verwachtte. Hierin werd ik zeer teleurgesteld, daar en Knolbegonia's en Gloxinia's slechts sporadisch opkwamen. Daar ik veel mieren in de kweekkas had, viel mijn verdenking

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel
meer f 0.15.

(122)

Geïllustreerde prijscourant op aanvraag
gratis verkrijgbaar.

Groenewegen & Zoon

Boomkweekers — Tuinarchitecten
DE BILT bij Utrecht.

Aanleg van TUINEN, PARKEN,
ROSARIUMS, VRUCHTENTUINEN,
BOOMGAARDEN, enz.

BOOMKWEKERIJEN
40 Hectaren zandgrond.

Tot een bezoek wordt beleefd uit-
genoodigd.

De nieuwe prijscourant is op aan-
vraag gratis verkrijgbaar. Bij de
aanvraag vermelden: Ingevolge annonce
„Onze Tuinen.” (158)

JONGMENSCH,

in 't bezit **diploma Tuinbouwschool
Frederiksoord**; bekend met **tuin-
architectuur, moderne talen, boek-
houden en handelsoorresponden-
tie**, reeds eenigen tijd in praktijk werkzaam
gewees, van goede get. voorz., vrij van N. M.,
vraagt tegen 1 Febr. eene betrekking als
Chef of Meesterknecht, heft op eene fruit-
en groentekweekerij of fruit- en boomkwee-
kerij; met bedoeling zich later met den
eigenaar te associeeren of de zaak geheel over
te nemen.

Brieven franco, letter K, Bureau „Onze
Tuinen.” (174)

Het BESTE adres voor Vruchtboom- Carbolineum

Merk A

is bij

COHEN & Co., Arnhem,

Fabriek van waterdichte Dek-
kleeden, Oliejassen. (153)

Santpoort. Vruchtboomkweekerij „Pomona”. JAC. P. R. GALESLOOT & Co.

Kantoor Damrak 93, Amsterdam.

Telefoon 4328.

Wegens plaatsgebrek belangrijke prijsvermindering.
Aanleg van tuinen door geheel Nederland. (172)

Koninklijke Vruchtboomkweekerij „Pomona”, JAC. P. R. GALESLOOT. Naam. Venn.: „Flora en Pomona”. Boomkweekerij en Rozengarde te Schoten bij Haarlem, niet te Santpoort,

en het Kantoor is als voorheen **Van Eggenstraat 75 te Amsterdam.** Telefoon 7518.
(Tramhalte voor de Kweekerij te Schoten.)

Let op het adres Er is maar één JAC. P. R. GALESLOOT in Nederland bekend als
Vruchtboomkweeker. ruim 40 jaren in het vak werkzaam. (176)

Specialiteit in het aanleggen en beplanten van Vruchtentuinen, Rozengarden, Stadstui-
nen en Buitenplaatsen, alles tegen concurrerende prijzen. Catalogus op aanvraag gratis te
verkrijgen, alsook alle inlichtingen worden door mij verstrekt.

Bloemisterij Jac. C. Groenewegen, SANTPOORT.

Planten voor Kamer en Wintertuin. Uitgebreide culturen van **Palmen, Azalea's,**
Araucaria's, Dahlia's, Canna's, Knolbegonia's, vaste planten enz.

Gelegenheid tot het plaatsen van een LEERLING;
practisch en theoretisch onderricht. (175)

Onoverschatbaar doelmagig voor
Land-, Tuinbouw & Industrie.

Stephan's „Fix”

Prijs fl. 35.— en hooger.

Het bespuiten van
vee met Creolin.

B. J. RUBENS & Co.,
Amsterdam.

Vraagt Prospectus No. 1923. (164)

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum dier Provincie
verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma **A. BINNERT OVERDIEP.**

Prijs per regel 10 cent.

Announces driemaal ter plaatsing
opgegeven worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

GRONDBORINGEN voor Waterlevering en Bodem-onderzoek. **A. J. STOEL Jr.**

HAARLEM.

INHOUD.

Akebia lobata, door Leonard A. Springer.

Tuinman op zee.

Ons Gouden Tientje.

Van de Utr. Chrys. Tentoonstelling.

Bloementuin.

Roos „Queen of Spain”, door B. B.

„Miss Ellen Willmot”, door W. Lodder.

Een Vijg als bewoonster van een Amster-

damsche grachtwal, door v. L.

Ononis rotundifolia, door Barth. W.

Ulehake.

Anemone japonica, door B. van Deden.

Fruittuin.

Vruchtboomen in Stadstuinen en aan

Gevels, door J. A. Kors.

Gent en de Gentsche culturen, V, door

W. Lodder.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Garantie op soortechte levering, door

J. A. Kors.

Vragenbus.

Nuttige kennis.

Vogels in Onze Tuinen.

Uitslag Prijsvraag.

Brievenbus.

Allerlei.

Advertentiën.

Geeft een ongekend succes!

Brochure op opvraag gratis. (173)

Otto Schulz,

Bussum. Tuin-architect.

(28)

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

✂ ✂ ✂ GUNNERA SCABRA. ✂ ✂ ✂

Wanneer wij deze fraaie van Chili komende plant zien, denken wij altijd aan het bezoek van een paar Amerikanen, die onmiddellijk na begroeting ons vroegen: „Wat zijn dat voor groote planten die te Groningen op het Heerenplein staan?” Heel gewoon, alsof het geen bijzonders was, antwoordden wij: „Dat zijn planten van *Gunnera scabra*, een overblijvende plant uit Zuid-Amerika”.

Ietwat verlegen vroeg men toen of de plant ook in den Hortus was, en na deze gezien te hebben was men tevreden en kende men de groote planten van Gruno's veste!

De bladeren van deze planten waren groot, zeer groot zelfs, maar toch niet groot genoeg, om een jong paartje, dat op de huwelijksreis overvallen wordt door een regenbui, met rijtuig en al een schuilplaats te bieden, zooals het verhaaltje luidt.

Oorspronkelijk is de plant ingevoerd om de vele oeconomische en andere eigenschappen die zij bezat; men moet n. l. weten, dat de inboorlingen een verfrisschenden drank uit de bladeren

bereiden, de dikke bladstelen koken, uit de wortels een zwarte verfstof afzonderen, terwijl de looiers er huiden mede bereiden. Om dit alles voerde pater Feuillée deze plant in Frankrijk

schubben heen, trekt zij reeds de aandacht en... vraagt onzen zorg; immers, een Chileensch kind staat reeds vroeg op en rekent allerninst op nachtvorsten, waaraan ze hier zoo vaak blootstaat.

Enige stikken in den grond gezet en daarover 's avonds een Moscovische mat en wij hebben weinig te vreezen.

De bloemen die aan een vleezige kolf zitten, beteekenen niet veel; maar de bladeren zijn in één woord prachtig: de honding, de rand, de eenig mooie rand, de steel met zijne honderden stekeltjes, het is alles even mooi.

Gunnera scabra, of wat misschien nog beter is *Gunnera chilensis*, is een solitair-plant; zij moet een plaats op zich zelf hebben en dan liefst kort bij het water; als moeras-plant staat zij daar op haar plaats.

Zij wil ook wel op eenigen afstand van het water

groeien, wanneer men het nat haar dan maar brengt als het droog is; want drinken dat zij kan, neen maar, dat is niet te zeggen.

Voor een kruiwagen koemest is zij ook niet bang; deze brengt men in het

GUNNERA SCABRA.

(Orig. foto voor „Onze Tuinen” van den heer J. H. Roëi, Rotterdam.)

in, waar zij evenwel alleen om haar groote sierwaarde gekweekt wordt. En die heeft ze ongetwijfeld. — Zoodra een gevestigde plant in het voorjaar tot ontwikkeling komt en het eerste blad breekt door de sierlijke roodgekleurde

voorjaar rondom de plant aan, terwijl zij in den zomer niet minder gesteld is op eenige emmers bouillon van koemest.

Voor den vorst moet zij flink gedekt worden met blad of turfstrooisel, dat er in het voorjaar bij beetjes wordt afgenomen.

Wij danken den heer Rodi voor zijn mooie foto. Uit het bovenstaande moge blijken, dat hij met het zenden daarvan een goed werk verrichtte.

J. K. B.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

Thans vragen wij: eene foto van „Hongerige gasten”, eene momentopname van meezen, roodborstjes, goudhaantjes, winterkoninkjes, boomkruipertjes, spechten, boomklevers of andere insectenetende vogels in de natuur.

Inzendingen vóór 13 (niet 6) Jan. 1908 aan den Red. A. J. van Laren, Plantage Middellaan 2, Amsterdam. Uitslag in ons no. van 3 Febr. 1908. (Zie de voorwaarden in no. 23.)

CORNELIS JOHANNES BOSMA. †

Op 5 December jl. overleed te Leeuwarden in den ouderdom van 72 jaren de heer K. J. Bosma, die dezen zomer zijn zilveren jubileum vierde, als plantsoenopzichter der gemeente Leeuwarden.

Verliezen vrouw en kinderen in hem een liefhebbend echtgenoot en vader, Leeuwarden een trouw dienaar wiens plaats moeilijk vervangen kan worden, Flora ziet een van haar meest enthousiastische volgelingen heengaan die haar kinderen met zooveel toewijding verzorgde. Het was een genot met dezen eenvoudigen man te praten; er ging warmte van hem uit als hij het over zijn bloemen-kinderen had.

Hij was de raadsman van geheel Leeuwarden en bij velen wekte hij liefde en kweeklust voor Flora's kinderen op. Hij was ook zoo gemakkelijk te bereiken voor rijk en arm, voor oud en jong. Wat zullen die velen hem missen evenals wij, die het ons een eer rekenden, hem onder onze beste vrienden te mogen tellen.

Rust zacht, vriend Bosma, rust zacht!

J. K. B.

ONZE KWEEKERIJEN.

De Bloemisterij van den heer H. Hornsveld te Baarn.

Baarn is een bevoorrechte plaats. Het is bekend en gezocht om zijn natuurschoon, zijn fraaie tuinen, heerlijke bosschen en wandelwegen. Maar ook in de tuinbouwwereld heeft het een uitnemende klank en dat dankt het aan plantenliefhebbers als de heeren Hacke, Sutorius en enkelen anderen en niet het minst ook aan de vele bloemisten en knappe tuinbazen, die er het mooie tuinbouwvak uitoefenen of beoefenen.

Toch heeft het plaatsje in de bin-

menwinkels gezien, die groote Dahliabloemen, met haar edelen, fieren vorm en telkens hadden we dan het plan opgevat er onzen lezers eens wat over mede te deelen.

Dit, en de vele meeningen die we over deze nieuwe Dahlia's gehoord hadden, deden ons op een goeden dag besluiten naar Baarn te gaan, naar de kweekerij van den heer H. Hornsveld, den man der Hollandsche Reuzen-Dahlia's.

Het was een prachtige dag, zooals

„Bertha von Suttner” (1908)

Zaalkleurig rose met geel beschadwd; staat flink rechtop.

nen- en buitenlandsche tuinbouwwereld voornamelijk naam gekregen door de Hollandsche Reuzen-Dahlia's of Pioen-Dahlia's, die in de weinige jaren na haar eerste verschijnen grooten opgang gemaakt hebben. Er is daar in Baarn een Dahlia-ras ontstaan of liever „gemaakt”, dat overal, in binnen- en buitenland, goed is ontvangen en vooral bij de bloemenartisten groote waardeering gevonden heeft.

Al dikwijls hadden we ze in de bloe-

alleen September die kan geven, met zilveren zonlicht, een klaren blauwen hemel en een milde, zachte atmosfeer, een dag als geknipt om Dahlia's te bewonderen.

De Dahlia's weten wel wanneer ze moeten bloeien. Haar heldere frissche kleuren komen het sprekendst en voordeeligst uit in het late-zomerlicht, wanneer de lucht, diep en klaar, toch van een zilveren nevel doortrokken schijnt. Vooral in de ochtenduren, als

de bloemen nog vochtig zijn van frische dauw en de zonnestralen de fijne waterdoppeltjes tot paalen maken, dan zijn de Dahliabloemen het schoonst.

We troffen het niet, want toen we ons aanmeldden op de kweekkerij, vernamen we dat de heer Hornsveld buitenslands was en wel naar Mannheim, om er zijn nieuwe Dahlia's ten toon te stellen. Dat speet ons, want we hadden gaarne den heer Hornsveld zelf gehoord over zijn werk. Maar daar viel nu niets aan te veranderen en we werden nu rondgeleid door den heer J. Deijs, de rechterhand van den heer Hornsveld.

waarvan het scheen of moeder Natuur daarin alle goede eigenschappen had willen vereenigen. Dat waren dan meestal verscheidenheden die reeds met meer dan ééne onderscheiding waren bekroond op verschillende tentoonstellingen in binnen- en buitenland. Er waren er echter ook die nog niet benaamd waren en eerst nog eenigen tijd in observatie gehouden worden om na te gaan of zij wel standvastig zijn, of wel geschikt als snijbloem, of ook gebreken hebben die hare handelswaarde schaden en dus verbetering eischen.

Een der nieuwste is de *Geisha*, met bloemen van circa 20 c.M.

hare bloemen zitten op stevige stelen. De kleur is licht rose met geel.

Uitstekend voor snijbloemen is de Pioen-Dahlia *Hornsveld*. De bloemen dezer verscheidenheid zijn wel 30 c.M. in doorsnede, dat wil zeggen, dat halen sommige der grootste bloemen. Hare kleur is bijzonder vreemd en zouden we beschrijven als rozeleurig lila met geel getint. Het gewas der *Hornsveld* blijft laag en hoewel we daarom deze variëteit toch niet als perkplant willen aanbevelen, om bloemen te snijden is zij een warme aanbeveling ten volle waard.

Sneeuw witje is van een geheel anderen vorm, los, bevallig en teer en rein wit. Voor mandwerk wordt heel veel gebruikt de verscheidenheid *Prof. Hugo de Vries*, roodbruin van kleur en geel gevamd. *Andrew Carnegie* is weer gewaardeerd om zijn sterke bloemstelen en daarenboven van een gewilde kleur — rose met lila tint. Voor mij was een der mooiste de *Rayonnante* met bloemen als van een grootbloemige lila-kleurige *Clematis*. Maar ook *Kaiserin Auguste Victoria* is bijzonder mooi. Hare bloemen hebben de kleur als de roos van dien naam, ivoorwit met groen-geel hartje.

En dan *P. W. Jansen* met haar langgesteelde, mooi gevulde lila-roode bloemen, waarin het gele hart zoo vroolijk spreekt, of de *Pride of Groenekan*, licht geel met fijn-rozigen tint! Ze zijn alle even mooi en hebben elk afzonderlijk hare verdienste.

Maar we waren nog niet klaar. Op een verder afgelegen veld stonden de planten, waarvan dagelijks gesneden wordt voor de bloemenwinkels in de steden en dat moesten we toch ook even zien. En daar hebben we geen spijt van. Wat al Dahlia's en wat een massa bloemen! Deys rekende ons voor dat er een 12,000 planten stonden. Bij elk zoo'n plant stond een blank stokje en het geheel leek een oprukkend leger met glinstering van bajonetten. Maar het was toch een heel wat vreedzamer schouwspel, want tusschen al die onschadelijke bajonetten was het een en al schittering van rood en wit en geel en paars en... ja van honderde kleuren en tinten van bloemen. Toch was er groote regelmaat in, want de planten stonden goed gesorteerd, elke kleur en variëteit op zich zelf. Als vanzelf kwamen we er toe hier ook eenige verscheidenheden te noteren en we geven die, welke ons of als snijbloem om hare krachtige kleur of stevigen stengel en goeden vorm, of als perkplant om hare bloemrijkheid en andere goede eigenschappen, het best aanstonden.

Lady Dawson rijk bloeiend, geel, paars getint. *Hertog Hendrik*, krachtig rood, *Solfataire*, rood met gelen kring om het hart, een verscheidenheid, waarmee de Amerikanen dwepen, zegt onze leidman. Een bijzonder lieflijken indruk, als van herfst-Anemonen, (*Anemone japonica*), maakt *Koningin Wilhelmina* met hare vele zuiver witte fijngebouwde bloempjes. *Germania* is weer van een rood zoo krachtig en sprekend, daarbij rijkbloeiend, uitstekende eigenschappen voor een perkplant. Een fraaie gele is *Koning Leopold*, met regelmatig gevormde, zacht zwavelgele bloemen. Ook *Merveille* met

„Geisha” (1903).

Oranjerood, met geel in het hart en geel in de punten uitlopend.

Nu, moeilijk had de heer Hornsveld ons met meer bereidwilligheid en voorkomendheid kunnen ontvangen en met meer geestdrift en toewijding kunnen spreken over zijn Dahlia's. Elke variëteit, elke verbetering, elke nieuwe kruising werd ons getoond en we liepen geruimen tijd achtereen tusschen opeenvolgende bedden en lange rijen van Dahlia's en bewonderden bij deze de kleur, bij gene de fiere houding, bij andere weer den onberispelijken of grilligen vorm, terwijl er bij waren

diameter, oranjerood van kleur, afgewisseld met geel. Deze kleur was tot nog toe niet in de Pioen-Dahlia's voorgekomen en kan dus weer tot uitgangspunt dienen voor tal van andere kruisingen. De Bloemen- en Plantencommissie erkende haar waardevolle eigenschappen door er een Getuigschrift eerste klasse aan toe te kennen.

Een prachtig gevulde groote en regelmatig gevormde bloem geeft de verscheidenheid *Bertha von Süttner*. De plant is van middelmatige hoogte en

de zacht lila-rose kleur verdient aparte vermelding.

We hadden nu alles gezien en waren voldaan. Wel kweekte de heer Hornsveld in een zevental kassen ook nog heel wat Orchideeën, die, hetzij terloops gezegd, er goed uitzagen, zijn Dahlia-cultuur en zijn kruisingen in deze planten, vormen toch de hoofdzaak. Daarmede heeft hij naam gemaakt.

Groot is de kweekerij niet, wat men allicht zou meenen, afgaande op den naam van de culturen en de bekendheid van den heer Hornsveld als bloemist en kweeker. De kassen staan op een vrij beperkt terrein in een nauwe omlijsting van Pioen-Dahlia's. In den tuin ziet men geen andere planten dan deze, elk hoekje is er mede bezet. En dat geeft wel een bijzonder karakter aan deze kweekerij.

Maar hoe beperkt het terrein ook is, toch waren er, naar de heer Deys ons vertelde, dit jaar een 30,000 Dahlia's opgezet, zeker een beduidend aantal, waarvan de nieuwste op de eigenlijke kweekerij blijven, waar trouwens ook de kruisingen worden uitgevoerd; die welke voor snijbloemen worden gekweekt, worden op het boven door ons genoemde terrein op rijen uitgeplant.

Overigens draagt alles den stempel van gemoedelijke eenvoud; zelfs de toegang tot de kweekerij is huiselijk eenvoudig en men zou niet zeggen op een kweekerij te komen, vanwaar zendingen door het geheele land en daarbuiten worden afgezonden.

Even eenvoudig en gemoedelijk is ook de heer Hornsveld. Hij is en blijft bij alles de eenvoudige bloemist, die zijn vak beoefent met groote werklust en liefhebberij.

Door de afwezigheid van den heer Hornsveld konden we over het technische gedeelte van zijn werk geen aantekeningen maken. We vroegen daarom ons daarover schriftelijk in te lichten, waaraan bereidwillig werd voldaan en waarvoor wij hier onzen dank betuigen. We gelooven niet beter te kunnen doen dan de heer Hornsveld hier zelf aan het woord te laten:

„Voor ruim elf jaar kocht ik te Nieder-Walluf eene enkele Dahlia onder den naam van *Anton Grunewald*, waarvan ik een groot aantal kweekte, omreden deze drie goede hoedanigheden bezat. n.l. de bloemen werden gedragen op zeer lange stelen, waren „erecta”, en de kleur was lieflijk-rose.

„Dahlia-vrienden vroegen mij: „is het niet mogelijk deze Dahlia in kleuren te brengen en het karakter van lange steel te behouden?”

„Aangezien onze gewone enkele dahlia's korte stelen bezitten scheen het mij onmogelijk toe, deze te gebruiken voor de kruising.

Dit heb ik ook niet gedaan, maar heb stuifmeel gebruikt van minder of slecht ontwikkelde bloemen van de Cactus- of edel-dahlia.

„'t Gevolg hiervan was, dat ik het jaar daarop volgende, zaailingen verkreeg, die de wonderlijkste vormen in de bloeiwijze vertoonden; ik wist niet of ze naar de Cactus- dan wel naar de enkelvoudige dahlia zouden overslaan.

Het kruisingsproces deed de meerderheid van meeldraden overgaan in bloembladeren, maar bepaalde zich niet direct tot 2, 3 of meer rijen.

„De dahlia-vrienden, die elk jaar de resultaten van mijne proeven volgden en dit tot nu toe hebben gedaan, bleven hun verzoek bestendigen om dit onregelmatige in het aantal bloembladen niet symmetrisch te maken en die kleine vergroeide meeldraden een weinig in het gele hart van de dahlia te behouden, wat naar hunne meening de waarde van de bloem verhoogde.

„Na zevenjarige inspanning gelukte het mij een soort te kweken, dat vol-

vorm, geheel afwijkend van elke bestaande soort en hebben groote waarde voor bouquetwerk; het best zijn ze te vergelijken met Pioen-rozen.

„Ten slotte veroorloof ik mij de namen te noemen der pioen-dahlia's, die de uitkomst zijn der allerlaatste kruisingen en die eerdaags in den handel zullen worden gebracht; het zijn *Bertha von Suttner*, *Andrew Carnegie* en *Geisha*”.

We zouden hier gevoeglijk kunnen eindigen, maar wenschen nog even stil te staan bij de betekenis van dit nieuwe Dahlia-ras voor de toekomst.

„Dahlia Hornsveld” (1907).

Zacht zalmkleurig; enorm groote bloemen.

gens het gevoelen van vele kenners eene groote toekomst heeft.

„Voor de eerste maal geëxposeerd te Rozendaal, werd er de eerste prijs aan toegekend. Op de Intern. tentoonstelling te Dusseldorf trokken de bloemen algemeen de aandacht en werd een eerste prijs behaald. Te Parijs werden ze door de Société d'Horticulture de France bekroond met een gouden medaille (met felicitatie der jury).

De bloemen dezer dahlia's zijn zeer groot en hebben een losse, gracieuse

Zullen ze de Cactus-Dahlia's op den duur verdringen? Zijn ze als perkplant even geschikt als vele der andere Dahlia-verscheidenheden?

De eerste vraag gelooven we volmondig ontkennend te mogen beantwoorden. Beide vormen, de Cactus-Dahlia's en de Pioen-Dahlia's, hebben hare bijzondere sierwaarde en zijn daardoor moeilijk voor vergelijking vatbaar. Voor kleine bloemwerken zullen de Cactus-Dahlia's, zooals ze tegenwoordig zijn, altijd de voorkeur hebben; voor

groot werk, groote manden en vazen zullen de krachtige, langstengelige Pioen-Dahlia's verkozen worden, vooral als men er in mag slagen de stelen nog steviger te maken.

Van verdringen is dus m. i. geen sprake, maar beide vormen zullen naast elkaar langen tijd in de bloemschikking een belangrijke rol kunnen spelen.

Als perkplanten acht ik vele verscheidenheden, vooral de hoogere vormen met zware bloemen, bestialt minder geschikt dan vele andere vormen, door het overhangen der bloemen. Toch zijn er ook, die, kleiner van bloem, van dit euvel minder last hebben en door haren overvloedigen bloei als perkplant een goed figuur zullen maken. Maar de eerste schreden zijn pas gezet en we twifelen niet of de heer Hornsveld zal ons nog menige verrassing bereiden; er wordt in die richting trouwens reeds gewerkt. Intusschen wenschen we hem met de reeds verkregen resultaten van harte geluk.

v. L.

Twee roodbloemige Ganzeriken

Een ieder kent de Ganzerik, de Zilver-schoon, de Tormetil, het Vijfvingerkruid. Zij vormen met ongeveer 160 verschillende soorten het geslacht *Potentilla*, dat over een groot deel van onzen aardbodem verbreid is en in ons land een tiental vertegenwoordigers telt.

Onze inlandsche soorten bezitten alle gele bloemen, maar op andere gedeelten van de wereld vinden we er met roode bloemen en wel in het Himalayagebied.

Het zijn *Potentilla formosa* en *P. atrosanguinea*, die deze uitzondering in de kleur harer bloemen vertoonen.

Potentilla formosa bloeit den geheelen zomer menigvuldig met karmijn-roode tot helderroode bloemen. Zij zijn samengesteld uit vijf kelkbladeren, welke in afwisseling staan met de even zoovele fraaie kroonblaadjes. De meeldraden en de stampers vormen een donkerder gekleurd hartje in het midden van de bloem.

Een eigenaardig kenmerk van alle *Potentilla's* is, dat de kelk door een zoogenaamde bijkelk wordt omgeven, deze laatste behoort in het geheel niet tot de eigenlijke bloem gerekend te worden; deze blaadjes behoren tot de schutbladeren.

Potentilla formosa is heel gemakkelijk en vereischt geen bijzondere zorg. Een voedzame tuingrond en veel licht zijn hoofdvoorwaarden.

De uitloopers die de planten te veel mochten maken, snijdt men weg, terwijl men met de jonge planten, welke er op voorkomen, menigeen van dienst kan zijn.

Ook door zaaien in 't voorjaar krijgt men vele exemplaren; zij moeten echter bij voorkeur het eerste jaar in potjes gehouden worden. In Mei komen ze dan in den vollen grond. Op de helling van een rotsje staan ze bijzonder aardig.

Dezelfde cultuur vraagt *Potentilla atrosanguinea*, zij wordt veel hoger dan de vorige (70 c.M.), de bladeren gelijken op die van aardbeiplanten. De bloemen komen op lange stengels zeer overvloedig voor en zijn donkerrood van kleur. Tusschen heestervakken en hier en daar op bloemenrabbatten in Fransche tuinen maken ze een goed effect, vooral de variëteiten en hybriden welke men er van heeft gewonnen, zijn zeer fraai.

J. C. TH. UPHOF.

Vermenigvuldigen van de Boompapaver.

(Romneya Coulteri)

Gewoonlijk wordt de Boompapaver vermenigvuldigd door wortelstek. In 't najaar wordt daartoe de oude plant opgegraven en, na van enkele der zwaarste wortels ontdaan te zijn, weer geplant.

De afgesneden wortels worden met een scherp mes in stukken van ongeveer 6 à 8 c.M. gesneden, al naar ze dikker of dunner zijn. Deze stukken worden opgepot in zandige aarde waarbij men heeft te zorgen, dat ze niet onderstboven komen te staan, in welk geval ze vast mislukken. Het topeind komt ongeveer

Romneya Coulteri.
(Uit: „Garden Life“.)

een vingerbreed (1½ c.M.) boven den grond uit.

Zoo komen ze in een kouden bak, waar ze niet meer dan vorstvrij worden gehouden.

Tegen het voorjaar vormen zich broedknoppen op het bovenste gedeelte. Zoodra de blaadjes zich ontplooiën worden de stekken afzonderlijk opgepot, en zoodra ze beworteld zijn, buiten uitgeplant op een geschikt plekje.

B. B.

School Gardening.

Onder bovenstaand opschrift vermeldt „The Garden“ het volgende:

„Gedurende de paar laatste jaren is het onderwijs in plantkunde en planten kweken belangrijk uitgebreid in de lagere scholen van den Londenschen Graafschapsraad. Ik had het voorrecht, te mogen zien, wat reeds gedaan is, en om te beginnen vind ik, dat onderwijzers en leerlingen beiden het beschouwen als een aangename en leerrijke ontspanning.

Op verscheidene scholen worden de tuinen beplant en verzorgd door de leerlingen onder leiding der onderwijzers. In wat genoemd wordt „Object-Lessons“ of „Nature Studies“, worden bloemen genomen en de leerlingen ontlede deze, terwijl de onderwijzers de verschillende deelen verklaren, benevens de onderlinge betrekking er van.

Het ontkiemen van zaden is een geliefde studie, en ik heb voor me een foto van de resultaten van leerlingen-arbeid, waarop de zaailingen in potten en pannen voorkomen in verschillende stadiën van ontwikkeling.

Het verzamelen en drogen van bladen wordt aangemoedigd, de namen worden meegedeeld en de beteekenis van geveerd, handvormig, lancetvormig, gevleugeld, enz. wordt verklaard.

Verscheidene vruchten worden ontleed en de functies der organen beschreven. Het is verrassend, welke grootte belangstelling de kinderen hiervoor toonen en er vrijwillig hun speeltijd voor opofferen.

Zoover als mijn ondervinding gaat, schijnt het mij, dat een groot deel van hun tijd te huis in beslag genomen wordt door het verzamelen van voorwerpen, in afwachting van den tuin-arbeid. Wellicht is de grootste triomf van alles, wanneer de leerlingen op school kunnen vertoonen, wat ze thuis zelf hebben gekweekt of zelf hebben verzameld. In menige school is de „flower corner“ een zeer belangrijk veld van studie, en steeds goed gevuld met bijdragen van leerlingen en onderwijzers“.

Ook hier ter stede is de vereeniging „Voor de Jeugd“ reeds begonnen, op deze wijze daadwerkelijke plantenliefde, natuurliefde te kweken. Een goed begin!

B. B.

SINAASAPPELJAM.

Met vriendelijken dank voor de toezending plaatsen wij gaarne het onderstaande recept.

Men snijdt de schil van 4 sinaasappelen (dun geschild) in kleine snippers. Deze zet men, met suiker naar smaak, te koken (zachtjes) met ¾ Liter water. Als de schilletjes zacht beginnen te worden, voegt men er het sap van 6 sinaasappelen en 1 citroen bij, benevens 1 citroen aan schijfjes, welke men later weer verwijdt. Laat nu alles nog zachtjes een half uurtje doorkoken en bind het dan met gelatine. Als het koud geworden is, kan men er de jampotjes mee vullen.

J. W. G. HEKKERT.

Pas geplante boomen snoeien of niet?

I.

Omtrent 't antwoord op deze vraag loopen de meeningen nogal sterk uiteen. Immers, waar de één een beslist tegenstander is van 't snijden aan 't bovenaardsche gedeelte, snoeit een ander zijn pas verplante boomen, alsof ze vast staan, terwijl een derde zich 't beste bevindt bij 't kiezen van den middenweg.

Verschillende wegen leiden naar Rome; niet alle echter even vlug. Wel schijnen de meeningen, gesteund op de ervaring, de laatste jaren, sterk naar één kant over te hellen, en juist in een richting, tegenovergesteld aan die van voorheen. Vroeger toch was 't de gewoonte, vooral bij appels en peren, om de boomen bij 't planten niet te snoeien. Thans geloof ik, dat de overgrote meerderheid er wel toe overgaat, om wel degelijk bij 't planten te snijden.

't Spreekt, dat men, zonder kennis genomen te hebben van 't leven der boomen, niet direct bevoegd is, een juist oordeel omtrent dit punt uit te spreken. 't Blijft ook hier, men moet weten wat men doet; niet botweg 't mes er in zetten, omdat een ander 't ook doet.

Ik stel me voor, deze vraag te beantwoorden, zooals 't mijns inziens kan geschieden, zonder juist deze methode te willen opdringen.

Wanneer we een boompje rooien, dan ontnemen we het een groot gedeelte van die organen, die moeten zorgen voor de voedselopname, voor zoover dit voedsel zich in den bodem bevindt. En in hoofdzaak juist die teere organen, die direct met de opname belast zijn: de uiteinden der fijnere wortels. Bij 't planten worden die dikkere wortels zuiver bijgesneden, terwijl de pruik bij zwakke onderlagen, op lichte grond, gedeeltelijk dient te worden gedund.

Geschiedt de planting tijdig in 't najaar, besteedt men aan de planting de noodige zorg, dan zal men zien, dat zich reeds, vóór 't invallen van den eigenlijken winter, nieuwe worteltjes hebben gevormd, terwijl de snijwonden der dikkere wortels gezoomd zijn, zonder dat ook maar een enkel blad noodig is geweest om die wortelvorming tot stand te brengen. Het maken van wortels zien we ook plaats hebben bij tal van houtstekken, in den rusttijd gesneden.

Voor die wortelvorming wordt de stof geleverd door het zoogenaamde „reservevoedsel”. Niet al te diep zal ik echter in 't leven der planten ingaan, hoe wel deze studie een zeer interessante is.

Nemen we aan, dat de boom niet gesnoeid wordt na de planting, 't eerste jaar althans niet. Wanneer men spreekt van snoeien bij 't planten, zoo dient men zulks niet al te letterlijk op te vatten. Met 't snoeien wachte men liever tot aan 't volgende voorjaar, vóór 't uitloopen der boomen dus.

Den wortels is een groot deel van de beste organen ontnomen, de takken en twijgen blijven, wat ze zijn. Waarom zulks noodig is? Het spreekt, dat veel geverg'd wordt om 't geleden verlies te herstellen. Van voedselopname is direct hoegenaamd geen sprake, wel wordt dit proces met den dag beter, maar aanvankelijk teert de boom meer op het

Immers uit de knoppen, daarop voorkomende, ontspruiten kleine scheutjes, terwijl 't eindooft een kleine verlengenis schenkt. We krijgen dus wel een flink aantal zeer kleine scheutjes (die 't gewoonlijk niet verder brengen dan spoor-tjes), en dat die scheutjes klein blijven, zit 'm in de massa, die zich ontwikkelt en waarvoor de voorraad voedsel door 't naar verhouding zwak wortelgestel opgenomen, niet toereikend is, ze grooter te maken.

Gesteld, dat we geplant hebben een hoog- of halfstam-kroonboom, zoo van den boomkweker weg. Voldoet deze aan de gestelde eischen, dan heeft de boom een mooie kroon met flinke,

„Koningin Wilhelmina” (1906).

Zuiver wit, gracieus gevormd; 3 à 4 rijen „bloembladen”; zeer bloemrijk.

reservekapitaal. De knoppen ontplooiën zich, en heel kleine blaadjes moeten de functie vervullen van ademhalen en stoffen omzetten. Nu gaat men van de meening uit, en die meening klopt wel, dat hoe meer blad zich kan ontwikkelen, des te beter zal de boom aanslaan en des te beter is zijn hergroei verzekerd. De twijgen, 't éénjarig hout dus, blijven ongesnoeid, wijl juist zij in staat zijn, de beste bladeren te geven, en ongetwijfeld ook allicht de meeste.

lange, éénjarige houttwijgen. Nu wordt aan die lange twijgen niets gesneden en we krijgen dus korte scheutjes plus een zwakke verlengenis. 't Jaar daarop moet wel teruggesneden worden, immers wat moeten we met die lange takken, met die kleine twijgjes bezet, beginnen? 't Antwoord hierop de volgende week.

(Wordt vervolgd.)

P. v. d. V.

Broeierij. — Warme bakken.

De tuinbouw breidt zich uit, wie er nog aan twifelen mocht, raadplege de regeeringsverslagen, dezen tak van bodemcultuur rakende, en hij zal ontwaren dat de gezamenlijke oppervlakte land, bij den tuinbouw in gebruik, jaarlijks in niet geringe mate toeneemt.

steden tegen te gaan. Bevreesd voor overproductie zijn ze niet, want, zeggen ze, 't is eigenaardig, de prijzen der tuinbouwproducten worden in ons land niet in de eerste plaats bepaald door de beschikbare hoeveelheid. Zoodra in een zekere streek de hoeveelheid aangevoerde tuinbouwproducten zoo groot wordt, dat het voor kooplieden van verre de moeite loont daar te komen koopen, ziet men het verblijdend verschijnsel, dat veeltijds de prijzen met den aanvoer stijgen. Publieke veilingen, waar kooplui van Oost en West elkander de waren betwisten, dragen daartoe in niet geringe mate bij.

Op plaatsen, waar de teelt slechts voor plaatselijk gebruik is ingericht, regelt zich wel degelijk de prijs naar

De glascultuur, die op veel kleiner terrein dan de openlucht-cultuur kan gedreven worden, maakt het mogelijk, dat op hetzelfde oppervlak meerderen een bestaan kunnen vinden. Vandaar dan ook gebrek aan werkkrachten, zoodra de glascultuur in een zekere streek in betekenis toeneemt.

Is de glascultuur in dit opzicht voordeliger, zij eischt echter meerder bedrijfskapitaal en.... meerdere bekwaamheid. 't Is niet geraden, zich, zonder voldoende ondervinding, zoo op eenmaal op deze cultuur te werpen. Mislukking en daardoor geldelijk nadeel zijn de onmiddellijke gevolgen. Geleidelijk het bedrijf vervormen, eerst wat koude bakken, en marcheert het daarmede naar wensch, dan de meer ingewikkelde cultuur in warme bakken ter hand genomen. We spreken in de praktijk van broeien en juist dat broeien, zoo toegepast en uitgevoerd, dat het geldelijk voordeel oplevert, moet geleerd worden.

We kunnen de teelt in broeibakken in twee groepen verdeelen, in die waarin de teelt uit liefhebberij geschiedt en in die waarin het broeien als middel van bestaan wordt uitgeoefend. In den grond der zaak één, loopen toch de middelen er voor gebruikt en de werkzaamheden er bij verricht, hemelsbreed uiteen. Bij de eerste is steeds de vraag met welke middelen en op welke wijze kunnen we een zeker artikel zoo vroeg mogelijk aanbieden, bij de tweede geldt vóór alles de vraag, kunnen we voor onze producten zoodanige prijzen bedingen, dat niet alleen onze arbeid behoorlijk betaald, maar ook ons bedrijfskapitaal rentegevend wordt.

We zouden de eerste wijze van werken de weelde-broeierij kunnen noemen in tegenstelling van de tweede, waar het om den broede gaat.

De weelde-broeierij heeft de oudste brieven, lang reeds voor er, in de mate als nu, bij den beroepskweker sprake was van het kweken van groente onder glas, bloeide de weelde-broeierij. En naarmate die verdween, en voor een deel als gevolg van die verdwijning, namen de beroepskwekerijen toe.

In vele gevallen is het weeldegebruik van iets uit het nuttigheidsgebruik voortgekomen. We kunnen ons indenken, dat het plezierjacht door het vrachtschip werd voorafgegaan en dat de vrachtkar de stammoeder is geweest van de equipage. Niet alzoo bij de broeierij, de tuinbaas van buiten was in het broeien de voorganger en leermeester van den beroepskweker.

Er is een tijd geweest dat de broeierij als weelde-uiting bloeide, toen men de buitenplaatsen bij evenveel honderdtallen telde als nu bij eenheden, toen elke plaats van eenige betekenis omgeven werd door grootere of kleinere luthoven, waar als eerste eisch aan den tuinbaas gesteld werd: bekwaamheid in het broeien. Toen wedijverden bezitters en tuinbazen om een zeker artikel het eerst te kunnen aanbieden en het was in zekere streken een gebeurtenis van belang als de eerste worteltjes of iets dergelijks geoogst waren. Mr. Jacob van Lennep beschrijft in zijn *Ferdinand Huijck* de droevige ge-

„Hugo de Vries” (1907).

Oranjebruin; betrekkelijk laaggroeiende soort; zeer lange stelen.

Ook de couranten-berichten gewagen er van, zij vermelden, dat in de tuinbouwcentra telkens weer land aan den landbouw onttrokken en door de meer intensieve tuinbouw in beslag genomen wordt.

Economisten juichen dit verschijnsel toe, omdat ze weten, dat waar de tuinbouw bloeit, er, vooral in het voorjaar, handen te kort komen en er dus van werkeloosheid geen sprake kan zijn, ja, ze zien zelfs in den tuinbouw een middel om den trek naar de groote

vraag en aanbod en wordt een overvloedige oogst direct gevolgd door daling der prijzen. Nog dit najaar, toen de prijzen voor bloemkool in de centra zoo al niet hoog, dan toch behoorlijk waren, daalden ze op plaatsen waar geen uitvoer van dit artikel bestond, tot ongekende laagte. Maakt de tuinbouw veroveringen op den landbouw, in den tuinbouw zelf wordt de opengrond-cultuur in belangrijkheid gaandeweg meer en meer door de glascultuur overtroffen.

mocdsstemming van een bezitter van een buitenplaats, die op een goeden dag moest ervaren, dat z'n buurman eerder jonge doperwten op tafel had dan hij.

Die tijd is voorbij en we bejammeren dit met velen, ook ons deed en doet het pijnlijk aan, dat al die lusthoven, waar de tuinbouw in al zijn omvang beoefend werd, verdwenen en nog verdwijnen, om plaats te maken voor villa-parken, die, door hun beplanting en onderhoud ook nog wel den tuinbouw ten goede komen, maar waar zijn ze gebleven, die echte liefhebberijen, waar, soms zonder van den publieken weg zichtbaar te zijn, de tuinbouw hoogtij vierde.

Met de buitenplaatsen verdwenen ook de broeierijen en in nog sterkere mate verdween bij den gefortuneerde de lust om zich een broeierij aan te schaffen. 't Is toch ontegenzeggelijk waar, dat in tal van villa-tuinen van thans, er gelegenheid te maken is, om het vervroegen van groenten toe te passen. De lust er toe is echter verdwenen en door de betere wijze van conserveren de behoefte er aan verminderd. 't Is toch een telkens gehoorde uitdrukking: „Waartoe zal ik mij de groote uitgaven voor een broeierij getroosten, met „Weck-systeem" en dergelijke zijn ze totaal overbodig".

Ondanks dit alles meenen we toch wel te doen, zoo een en ander over de inrichting en wijze van werken in een broeierij op een buitenplaats mede te deelen. Hierover een volgende maal.

(Wordt vervolgd.)

J. C. MULLEN.

EEN VETERAAN.

De grootste en oudste boom van Duitschland is zonder twiifel de Iep of olm van Schimsheim in Rheinhessen. Hij staat onder bescherming der Hessische regeering die alles doet om zijn leven te verlengen. De ouderdom van dezen reus wordt geschat op duizend jaar, terwijl in dien tijd de stam een omvang heeft gekregen van vijftien en een halven meter. Deze omvang behoudt de stam tot op vijf meter hoogte, waar hij zich splitst in twee hoofdstammen, die respectievelijk tien en vijf meter omvang hebben. Zijtakken zijn er van een meter omvang. In de laatste zestig jaren is de stam bijna geheel uitgeteerd en is men bevreesd dat hij dood zal gaan. De oorspronkelijke hoogte bedroeg 30 meter, maar met het oog op den hollen stam, werd de kroon tot 17 M. ingekort, zoodat de wind er niet zooveel vat op heeft. Tot voor eenige jaren bezat de holle stam twee openingen als toegang en bij gelegenheid van een dorpsfeest werd een opening gebruikt als muziek-paviljoen en konden er 15 muzikanten plaats nemen.

De holle stam is nu met zand aangevuld en daarvoor was 220 HL. noodig. In den volksmond wordt hij genoemd „Schimsheimer Rathaus" omdat onder zijn kruin zoo veel bij regen als bij zonneschijn, de dorpeelingen bijeenkomen, om behalve de dagelijkse nieuwtjes, ook gemeente-aangelegenheden te behandelen.

In de week speelt de schooljeugd gaarne onder den ouden olm terwijl hij 's avonds menig jong paartje voor de profane blikken van voorbijgangers beschermt.

JOHN.

KAMERPLANTEN.

Vallota purpurea.

Er zijn maar weinig bolgewassen die wij als kamerplant kunnen aanbevelen, want, het zij gezegd: wij houden er niet van planten te promoveeren tot kamerplanten, die daarvoor niet geschikt zijn. Dat geeft teleurstelling, en is niet bevorderlijk voor het aankweeken van liefde voor planten en bloemen.

Dat *Vallota purpurea* een goede kamerplant is weten wij al jaren; maar zagen die kennis nergens zoo gedemonstreerd als in het welvarende stadje Winschoten, waar wij eenige jaren geleden eene tuinbouwtenoonstelling bezochten, die daar in het laatst van Augustus gehouden werd.

Heusch, het leek er op alsof al de daar in de kamers gekweekte *Vallota's* hadden afgesproken; niet bloeien voor einde Augustus, begin September, dan

bloemkelk zien wij zes goudkleurige meeldraden en een langen stijl, voorzien van drie stempels. Een en ander is ingeplant op een groen vruchtbeginsel, zoodat die onderstandig is.

Trouwens, dat heeft zij gemeen met alle *Amaryllidaceën*, waartoe onze *Vallota purpurea* behoort.

Dat de plant ook in het bezit is van bladeren, is ook duidelijk op onze afbeelding te zien, ze zijn lintvormig en glimmend groen. Dat ze echter blijvend zijn, zie, daarop wordt niet altijd gerekend. Het ligt, meent men, zoo in den aard van bolgewassen, dat die hun bladeren laten vallen, maar vergeet daarbij, dat er ook groenblijvende bolgewassen zijn, waartoe ook deze uit de Kaap de Goede Hoop komende *Vallota* behoort.

Wat de cultuur aangaat, die is nog al eenvoudig: wanneer zij haar brui-

Vallota purpurea.

(Uit „Garden Life“.)

komen er veel vreemden in de stad en die zullen wij met onze scharlaken roode bloemen het welkom toeroepen!

Van het station naar het hôtel Wiseman, waar de tentoonstelling gehouden werd, hebben wij onderscheidene malen gezegd: al weer een mooie *Vallota*! Kijk eens, daar staat er een met vijf bloemstengels, die te zamen ongeveer zestien bloemen dragen. Eventjes hebben wij brutaal ingekeken, zijn blijven staan om het beeld, het mooie beeld goed in ons op te nemen en wanneer toen „Onze Tuinen" had bestaan hadden wij aangebeeld en gevraagd om er een lichtbeeld van te maken en tevens het geheim om zoo'n mooie plant te krijgen.

Dat de bloemen scharlakenrood zijn hebben wij reeds gezegd, terwijl de vorm op onze afbeelding goed uitkomt. In de

loftkleed heeft uitgetrokken en dat is zoo ongeveer October, geeft men haar wat minder water, maar daar zij groenblijvend is en dus steeds water verdampst, moet men haar blijven gieten, al is het dan ook zeer spaarzaam. Is verplanting in een grootere woning noodig, dan doet men dat het beste in Maart in goed verteerde bladaarde met oude koemest en rivierzand. Voor een goede drainage wordt gezorgd, evenals voor een stevig oppotten.

Sommigen zetten de bol geheel onder de aarde, anderen laten haar er half boven uit kijken en in de cultuur zien wij geen verschil.

Dit is zeker, dat zij er in geen geval op gesteld is dikwijls verplant te worden en waar wij dit weten doen wij dit ook niet.

De kleine bolletjes, die zich aan de

moederbol ontwikkelen, kunnen wij er met een stokje gemakkelijk afstooten om verder zelfstandig op te kweken, 't zij in kleine potjes of in den vollen grond van een bak. Gedurende den zomer kan men haar op een zonnige plaats buiten zetten.

Deelen wij ten slotte nog mede, dat zij is genoemd naar den heer P. Vallot, die er in 1623 eene beschrijving van gaf.

J. K. B.

PLANTENZIEKTEN.

De Amerikaansche kruisbes-senmeeldauw in Engeland.

In no. 3 (2e Jaargang) richtte Prof. Ritzema Bos eene waarschuwing tot de bezitters van kruisbessen, om bij eventueel optreden van de gevaarlijke Am. kruisbessen-meeldauw terstond maatregelen te nemen ter bestrijding, nl. de struiken in hun geheel te verbranden.

In no. 4 deelden we mede, hoe in Engeland een wet uitgevaardigd was, waarbij de bestrijding van Regeeringswege ter hand genomen werd.

Veel schijnt deze wet nog niet te hebben geholpen. De *Times* bevat althans een schrijven, gedateerd 12 Oct., als het ware een alarmkreet, van de hand van E. S. Salmon, denzelfde, van wien wij in no. 4 de medegedeelde bijzonderheden uit *The Garden* vertaalden.

De schr. verwijt het Gouvernement, dat eerst na herhaalden aandrang bedoelde noodwet uitvaardigde, daarmee zoozeer te hebben getreuzeld, dat de geschiktste tijd tot bestrijding voorbij was, — dat is toen de ziekte nog rustend was en vóór deze was begonnen met het verspreiden der zomer-sporen.

Sedert zijn het Gouvernement de oogen geopend door de snelle verbreiding der ziekte en de ernstige economische belangen welke er mee gemoeid waren; de 4 Juli verkreeg de *Destructive Insects and Pests Act* kracht van wet.

Daar evenwel de schadevergoeding facultatief overgelaten werd aan de County Council (graafschapsraad), is de systematische bestrijding tot op heden nog zoo weinig doorgevoerd, dat de ziekte thans den dubbelten omvang heeft van verleden winter. De graafschapsraad had eenerzijds niet veel animo de wet uit te voeren zonder vergoeding voor de verbrande struiken, en was anderzijds ongeneigd deze uitgaven te dekken door verhooging der plaatselijke belastingen. De *Board of Agriculture* (Ministerie v. Landbouw) heeft er klaarblijkelijk tegen op gezien, de plaatselijke besturen te nopen, de wet uit te voeren. En zoo werd deze nuttige arbeid verlamd door de onrechtvaardigheid, dat er geen schadevergoeding werd toegekend.

Salmon komt tot de conclusie, dat er slechts één weg is ter vruchtbare bestrijding, nl. dat het werk thans, in den winter, worde ter hand genomen, en wel tegen vergoeding der geleden schade. Hij noemt het welbestede geld, ten bate van een der belangrijkste takken van landbouw.

Aan 't slot van zijn artikel maakt schr. melding van een tweede gevaar, dat de aardappelteelt bedreigt, „een even ernstig gevaar, dat evenzeer de onmiddellijke aandacht van de landbouw-autoriteiten vraagt. Het betreft een nieuw-ingevoerde zwam (*Chrysophyctis endobiotica*), welke de „Black Scab” (zwarte schurft) veroorzaakt. Omtrent de gevaarlijke natuur dezer nieuwe ziekte citeert schr. een aantal autoriteiten. Prof. Potter van het *Armstrong College* schrijft: „'t Is van het hoogste belang, deze ziekte uit te roeien, voor zij vasten voet krijgt in deze streken”.

Wie zich aan een ander spiegelt, niet-

waar! spiegelt zich zacht. Allicht kunnen wij ons voordeel doen met de ervaringen, aan gene zijde der Noordzee opgedaan.

't Is niet genoeg, om (zooals men soms hoort van personen, die dan gaarne als „man van de praktijk” willen fungeeren) half onwillig te mopperen: „sedert ons tuinbouwonderwijs zoo'n vaart gaat nemen, en men van plantenziekten zooveel studie maakt, komen er meer plantenziekten dan ooit!”

Daarmee werpt men het licht slechts op eene lacune in eigen kennis en eigen verstand, en bezweert men allerminste de gevolgen van planten-infectie-ziekten.

De alarm-kreet welke de *Times* ons brengt van de overzijde der Noordzee, is voor ons de aanleiding, om nog eens nadrukkelijk de aandacht te vestigen op het waarschuwend woord van prof. Ritzema Bos in No. 3 van dezen jaargang. Waar deze geleerde onvermoeid arbeidt aan de belangen onzer land- en tuinbouw, maakt reeds ons eigen belang het tot plicht, naar zijne adviezen te luisteren en..... te handelen.

B. B.

15 Oct. 1907.

Gomziekte bij Perzikboomen.

Naar aanleiding van ons antwoord op vraag 357, waarin we schreven dat we tegenover gomziekte het meest weerloos stonden, hadden we het genoegen van den heer J. J. G. Verstegen, boomkweker te Naarden, een schrijven te ontvangen. Daarin wijst genoemde heer ons op de goede resultaten die hij van het gebruik van keukenzout als bestrijdingsmiddel tegen gomziekte had ondervonden. Krul- en witziekte, beide geen onbekenden voor den perzikenkweker, verdwenen eveneens bij de aanwending van keukenzout.

Een driejarige perzikboom tegen een schuur staande, een leiboom dus, was in sterke mate door de gomziekte aangetast. Op den voet van den boom werd 1½ pond keukenzout uitgestrooid, dit werd ingeharkt en daarna de grond met de schop omgelegd. De resultaten waren prachtig, het gomen hield op en de wit- en krulziekte, waardoor de boom eveneens was aangetast, verdwenen.

Later werd de proef herhaald op andere perzik-, pruim-, en abrikozeboomen met het zelfde gunstige gevolg.

Slechte resultaten werden met dit middel verkregen bij de aanwending bij vruchtboomen in pot.

We erkennen gaarne dat we van de heilzame werking van keukenzout als bestrijdingsmiddel tegen gomziekte en andere kwalen geen ondervinding hebben. We zijn zelfs een beetje huiverig,

dit middel aan te bevelen en dringen op voorzichtigheid aan.

Er moet toch een oorzaak voor bestaan dat het zelfde middel op boomen in den vollen grond, wel, en op boomen in pot niet werkte. Dat de dosis, die bij de boomen in pot toegediend werd, te klein zou zijn geweest, is niet te denken; ware ze te groot geweest, de boomen zouden het door hun uiterlijk wel vermeld hebben. 't Is toch bekend dat zout, in te groote hoeveelheid in den bodem aanwezig, zeer schadelijk voor de meeste planten is. We wijzen slechts op de overstroomde polders in Zeeland.

Uit onze eigen ervaring het volgende: Toen we voor eenige jaren, door de verbazende hoeveelheid tuinslakken op onze boonenbedden bijna tot wanhoop gebracht waren, strooiden we aan den kant waar de meeste zich ophielden, wat keukenzout, met het gevolg dat de slakken verdwenen, maar de boomen gaven duidelijk te kennen, dat ook zij van zulke krasse middelen niet gediend waren.

Nu weten we wel, dat men niet alle gewassen over één kam mag scheren, maar we meenen toch goed te doen, met tot voorzichtigheid aan te sporen.

Terecht meent de heer Verstegen, dat, wanneer we met bovenstaande proefnemingen bekend waren geweest, we er in ons antwoord melding van gemaakt zouden hebben.

Aan het slot van zijn schrijven stelt de heer V. zich voor het geven van nadere inlichtingen aan belangstellende beschikbaar.

J. C. M.

Tiel, 25 Nov. 1907.

Gomziekte bij Steenvruchtboomen.

De onderzoekingen van Aderhold en Ruhland voerden deze geleerden tot de conclusie, dat de gomziekte veroorzaakt wordt door eene bacterie, nl. *Bacillus spongiosus*. Het gelukte, deze bacterie te isoleeren en op een kunstmatigen voedingsbodem te kweken, waarbij de afgezonderde gom uit zuivere arabine bestaat, in tegenstelling met de gom, die uit de boomen vloeit, en waarbij de arabine vermengd is met galaktine.

Aderhold beveelt aan: diep uitsnijden van de wonde en insmeren met koolteer.

B. B.

Draaiharten.

In de 5e afl. van het „Zeitschr. für Pflanzenkrankheiten” komt een art. voor van Dr. H. M. Quanjier, waarin deze geleerde de draaihartigheid in de kool beschrijft, benevens de oorzaak, nl. een galmugje (*Contarinia torquens*, De Meyere).

Behalve uittrekken en in de slooten werpen der aangetaste planten, beveelt schr. ook aan, besproeien met tabaks-sap.

Verder moet de wind vrijen toegang tot de planten hebben.

B. B.

In den Bloementuin.

Schaduwheesters.

Willen we nog wat meer afwisseling in de beplanting brengen, dan staat ons nog wel ander materiaal ten dienst. Oude boomstammen of kale muren kunnen we uitstekend laten begroeien met klimop. De gewone kleinbladige klimop, *Hedera Helix*, is op vele plaatsen verdrongen door de grootbladige soort *Hedera hibernica*. Ze zijn beide een plaatsje overwaard, dus we willen ze ook beide aanbevelen. Ze kunnen ook uitmuntend dienst doen voor grondbedekking op donkere plaatsen.

We kunnen ze hier tevens nog afwisselen met de Maagdepalm. Hierbij komen ook twee soorten voor, nl. de Groote Maagdepalm, *Vinca major*, en de Kleine Maagdepalm, *Vinca minor*.

Ze zijn met volkomen winterhard, dus moeten ze een luw plekje hebben.

Een heester, die we ook met succes op beschaduwde plaatsen kunnen zetten is *Ligustrum vulgare*.

Het gebruik van dezen heester (die men ook in het wild in kreupelhout aantreft), voor hagen, is voldoende bekend.

Op halfbeschaduwde plaatsen kunnen we met veel succes zetten de gewone Berberis, *Berberis vulgaris*.

Als ze niet al te donker staat, zullen we zelfs vrij geregeld de gele bloempjes en de roode bessen zien verschijnen. Voor afwisseling kunnen we dan nog gebruiken de bruinbladige variëteit *B. v. atropurpurea*.

Lonicera alpigana is een stevige heester, die bloeit met bruinroode bloemen en later roode bessen geeft, welke zeer duidelijk twee aan twee met elkaar vergroeid zijn. Ook deze houdt het op halfbeschaduwde plaatsen goed uit.

Hetzelfde kunnen we zeggen van de Wollige Sneeuwbal, *Viburnum Lantana*. De naam is ontleend aan de bladeren, die van onder grijs-viltig zijn.

De heester bloeit met schermen van witte bloemen, welke gevolgd worden door roode bessen, die zich later zwart kleuren.

Kerria japonica is een heestertje met lichtgroene blaadjes, dat zich uitstekend leent om in voorranden van heestergroepen aangeplant te worden.

Ze groeit vrijwel in alle gronden. Niet al te donker geplaatst, bloeit ze geregeld met vrij groote gele bloemen.

Als we gingen zoeken zouden we misschien nog enkele heesters vinden, die groeien willen op beschaduwde plaatsen, maar voorloopig hebben de lezers in 't aangehaalde, in combinatie met varens en andere vaste planten, genoeg om variatie in de beplanting te brengen.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Cypripedium. — *Lycaste*. —
Op jacht!

Cypripediums of Venusschoentjes zijn uitmuntende Orchideeën voor den liefhebber, vooral de *Cypripedium insigne* en hare mooie verscheidenheden. Zij zijn daarom zoo uitmuntend omdat zij betrekkelijk weinig eischen stellen en ons gedurende den donkeren winter steeds bloemen doen zien, bloemen die sober maar fraai gekleurd, en een langen tijd hare frischheid behouden.

In bloei staande, doet men verstandig de temperatuur op 12 tot 14° C. te houden, terwijl er gelucht wordt, zoodra de omstandigheden het toelaten. Voor een behoorlijke vochtigheidsgraad wordt gezorgd, door de paden en muren vochtig te houden.

Cypripediums hebben, men weet het, geen schijnknollen, en de kweeker weet dan dat dergelijke planten nooit geheel droog mogen staan. Veel water is wel geen behoefte; maar is het noodig, dan gieten we met beleid.

Zoodra de plant uitgebloeid is, verwijderen wij dadelijk de verlepte bloemen en krijgen de planten een plaats waar de lucht wat droger is, zoodat ze een weinig kunnen uitrusten. Laat ze echter niet geheel opdrogen, geel getinte bladeren zouden het gevolg er van zijn.

Behalve *Cypripedium insigne* en variëteiten kunnen wij onder gelijke condities behandelen de goed bekende *C. villosum*, *C. Boralli*, *C. hybridum nitens*, *C. hybr. Arthurianum*, *C. hybr. Leeannum* en de altijd gaarne geziene *C. Spicerianum*.

Noemt men de *Chrysanthemum indicum* verscheidenheden de troosteressen van den Herfst, de *Lycaste Skinneri* zou men gevoegelijk de troosteres van den winter kunnen noemen, want waar er een dozijn of meer van deze planten worden gekweekt, daar kan men den ganschen winter de bloemen, de sterke bloemen mogen wij wel zeggen, bewonderen.

Lycaste Skinneri is een krachtig gebouwde plant die gaarne groeit, maar die wij nu niet te veel geven; vooral weinig water, wat dus zeggen wil dat wij ze niet geheel moeten vergeten. In den regel blijven de bladeren na den bloei hare frischheid nog een tijdlang houden, 't kan ook zijn dat er nu en dan een wegvalt, over welk feit wij ons niet angstig behoeven te maken, immers het ligt geheel in de natuur van de plant.

Lycaste aromatica, *L. cochleata* en andert met regelmatig afvallende bladeren, zijn gediend, wanneer de schijnknollen volgroeid zijn, met een flinke rust, waarin zij door geen druppel water gestoord worden.

Wie zijn planten lief heeft, laat ze door geen slakken en pissebedden openeten. Stel u de teleurstelling van den liefhebber voor, die daar maanden een bloemstengel van een geïmporteerde *Odontoglossum crispum* heeft gadegeslagen.

De knoppen zijn het tijdstip van ontluiken genaderd, maar o wreede ontgoocheling, de nacht voor dat de eerste bloem zou laten zien, hoeveel mooie vlekjes zij had, is er een slak gekomen en heeft den bloemstengel aan den voet doorgereven. Dit kan men voorkomen, door 's avonds de planten te inspecteren niet alleen voor slakken, maar ook voor pissebedden, die zich gaarne vergasten aan jonge worteltjes.

Een dotje watten om den bloemstengel aangebracht belet een slak verder te gaan, terwijl pissebedden gemakkelijk worden gevangen in holle aardappelen of knollen.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Moederplanten voor stek.

In de gematigde kas hebben we op eene lichte plaats gewoonlijk op planken boven in de 'kas geplaatst onze moederplanten, dat zijn die planten welke we op deze wijze overwinteren met de bedoeling om ze in het voorjaar, door *stekken* of *scheuren* te vermeerderen en ze voor beplanting van vakken enz. te gebruiken.

De *Iresine Lindenii* en *Achyranthes Verschaffeltii*, beide tot de fam. der *Amarantacea* behoorende, zijn spoedig vatbaar, maar vooral de eerste, door de groene luis te worden aangevallen. Deze aanval wordt gewoonlijk bespoedigd door eene stilstand in den groei, die op zijn beurt weer wordt veroorzaakt in het bijzonder door droogte. Het droog-worden nu van de aardkluit van deze planten is des te begrijpelijker, als we nagaan, dat zij verblijven houden op het meest verwarmde en dus droogste gedeelte van de kas, nl. bovenin. Er voor te zorgen dat het dezen planten daar niet aan voldoende water ontbreekt is plicht, wil men althans in 't voorjaar planten vinden, waarvan men behoorlijk stek kan snijden.

Alternanthera in hare onderscheidene variëteiten, die we op dezelfde wijze en met hetzelfde doel overwinteren, worden niet zoozeer door luis aangetast, maar hebben we hierbij weer dikwijls met een ander euvel te kampen, nl. met het smeulen der dicht bebladerde, bossige plantjes. Zijn deze planten eenmaal aan 't smeulen (rotten), dan breidt dit zich spoedig uit en kan dikwijls de geheele ondergang van zoo'n plant ten gevolge hebben. Het verwijderen van de rotte deelen en het tijdelijk plaatsen der planten op eene drogere plaats kan de uitbreiding van 't kwaad spoedig beperken en doen eindigen. Nimmer giete men zulke planten wat men noemt over den kop, d. w. z. men giete ze niet met een broesgieter, waardoor men het loof vochtig maakt, maar geve ze water met den pijpriet, zonder daarbij de bladeren te raken. Ook deze planten geve men eene lichte standplaats.

Coleus, een Labiaat afkomstig van Java, is een plant die de eerste de beste

nu maar niet zoo gemakkelijk overwintert. Onder deze planten vinden we hybriden, waarbij de kleurverscheidenheid der bladeren zoo groot is en zoo varieërend, zelfs bij de verschillende bladeren op één en dezelfde plant, dat dit tot aan 't oneindige grenst. Het overwinteren van deze soorten zou plaats en tijdroovend zijn, zonder dat het eenig praktisch nut heeft. Men kweekt ze b. v. k. van zaad, dat in den loop van Jan. en Febr. wordt gezaaid in de warme kas en ons dan in dienzelfden zomer nog reusachtige planten geeft. Dezen zomer zagen we op de tentoonstelling te Driebergen planten uit zaad gekweekt en ingezonden door den tuinbaas van den heer Van Beeck Calkoen te Cothen, die ruim een meter doorsnede hadden. Het overwinteren van *Coleus* heeft dan ook meer waarde bij die soorten die we er op na houden om onze bloembedden 's zomers te versieren.

We hebben hierbij het oog op *Coleus Verschaffeltii* met heldere purperrode bladeren, *Marie Bocher*, geel. *President Druet* met bruin en purperkleurige bladeren en *Hero*, zwartbruin van kleur, *Goudrand*, en andere, die we door zaailing niet zoo zeker zijn terug te verkrijgen.

Gewoonlijk zijn deze soorten ook gemakkelijker te overwinteren dan de hybriden. We geven ze een plaatsje in de warme kas, volop in 't licht en dragen zorg voor voldoende water en vloeimest, dan kan men er in 't voorjaar op rekenen, flinke stekken te kunnen snijden, die als ze vroeg worden gestekt, nog een paar maal stek voor eene nieuwe generatie kunnen leveren.

Van *Heliotropium*, *Lantana* en *Salvia* worden in de gematigde kas overwinterd, vooral de laatste vraagt ook al weer een lichte plaats. Voor de beide eersten is 't niet zoo noodzakelijk, ze aan den groei te houden. Zelfs houdt men ze tot eind Januari betrekkelijk droog en begint dan te gieten. Spoedig daarna ziet men dat de jonge scheutjes ontwikkelen, die als ze een 5 c.M. lang geworden zijn, ons uitstekende stekken leveren. De laatste nl. de *Salvia*, moet steeds aan den groei gehouden worden.

't Is niet zoo heel gemakkelijk deze moederplanten goed den winter door te brengen en met de beste zorgen ziet men hiervan helaas menige plant om zeep gaan. Tot Januari houden deze planten zich gewoonlijk vrij goed; maar daarna begint de ellende. Daarom doet men het beste, van deze planten vroeg te stekken. Omstreeks Kerstmis neemt men een zaaiplan of plat kistje, vult dit met zandigen grond of uitsluitend met rivierzand en steekt daarin. Ze zullen daarin spoedig wortels maken en deze jonge plantjes zijn gewoonlijk sterk en kunnen, evenals bij de *Coleus*, nog een paar maal stekken geven. Deze plant laat zich ook gemakkelijk van zaad voortkweken; maar dit verdient minder aanbeveling, omdat de van zaad gekweekte planten te laat (gewoonlijk Aug.-Sept.) eerst bloeien, wat de van stek gekweekte veel vroeger doen, terwijl de op deze wijze verkregene planten ook bovendien veel compacter groeien.

De *Salvia splendens* bloeit met lange eidelingsche trossen, waarvan de bloempjes en schutblaadjes eene vuurroode kleur bezitten.

In de koude kas is thans heel wat in bloei. Een alleraardigst plantje voor deze kas en bovendien ook voor de kamer, bloemenmanden enz., is de *Epiphyllum truncatum* een uit de vele soorten van de groote familie der *Cactaceae*. Dit plantje, dat we zoo gemakkelijk van stek voortkweken (de verschillende soorten kunnen ook geënt worden op stammetjes van *Pereskia aculeata*) wordt 's zomers gewoon buiten op eene half zonnige plaats gebracht (jongere plantjes geven men een plaatsje in de koude bak, beschaduwde) worden in het najaar in de koude kas gebracht, waar ze op 't oogenblik hare bloemknoppen beginnen te vertoonen. Soms gebeurt het dat deze bloemknoppen of afvallen of zich niet ontwikkelen, wat gewoonlijk is toe te schrijven aan te warme standplaats of aan het overtollig vochtig houden van den grond, waarin deze plantjes staan. Voorkomt men dit, dan heeft men midden in den winter aardige rijkbloeiende plantjes.

J. A. KORS.

In den Moestuin.

Koude sla. — *Rietmatten.* — *Stroommatten.* — *Slaplanten.* — *Gereedschap.* — *Tomaten en komkommers.*

Zoo ongemerkt zijn we in de spreekwoordelijk geworden donkers dagen van voor Kerstmis gekomen. Het spaarzaam toebedeelde zonlicht van den korten winterdag, wordt veeltijds nog verduisterd door mist of nevel en een enkele heldere dag gevolgd door een reeks van die echte dompige Decemberdagen, waarop de avond reeds begint te vallen nog voor dat de dag pas goed begonnen is.

We beginnen als amateur-tuiniers al aardig op weg te geraken, om even zulke aartspruttelaars te worden als de kwecker van beroep. Mopperen moeten we, is het niet over gebrek aan zonlicht, dat de schimmel en het smeul in onze bakken doet optreden, dan toch op z'n minst over 't vele nat dat ons dek materiaal zoo zwaar en onhandelbaar maakt. Ontevreden volk, die tuinlui, zoo werd ons nog kort geleden gekscherend toegevoegd, den geheelen winter hoor je hun klaagliederen over gebrek aan zonneschijn en nauwelijks waagt de zon in Maart een bescheiden poging om de nevelen te verbreken, of fluks ziet men den kwecker met scherm materiaal te voorschijn komen.

Er ligt natuurlijk overdrijving in deze en dergelijke uitdrukkingen, maar een kern van waarheid bevatten ze toch. En die waarheid is, dat zij die den tuinbouw, voornamelijk de glascultuur, beoefenen, met de weersgesteldheid rekening moeten houden, willen ze niet in hun plannen gedwaarsboomd worden en met hunne berekeningen bedrogen uitkomen.

Verlangen we voor onze koude sla,

die dit jaar door het zachte najaarsweer al overrijp is geworden, helder vriezend weer, voor de werkzaamheden in den grond hopen we, dat de winter vorst nog wat op zich zal laten wachten. Zoo gaat het geregeld in den tuinbouw, daar waar zoo veel verschillende gewassen geteeld worden en werkzaamheden voorkomen die op een oogenblik zulke tegenovergestelde eischen stellen, dat er opletendheid en een groote mate van doorzicht noodig is, om tot de gewenschte resultaten te komen; we zijn genoodzaakt ook met oogen-schijnlijk nietige omstandigheden en kleine gebeurlijkheden rekening te houden.

Het dekken en ontdekken van kassen en bakken neemt heel wat tijd in beslag, we hebben daardoor gelegenheid te over om te ervaren. Dat droge matten te verkiezen zijn boven die, welke van regenwater doortrokken zijn. Toch wachten we ons voor dat telkens weer te drogen zetten van onze rietmatten; 't is de moriaan gewassen. Nauw zijn ze wat opgedroogd, eigenlijk maar wat uitgezakt, of een enkele regenvlaag doet ze weer terdege nat worden. Bovendien lijden de matten bij zoo'n droogkuur verbazend veel. Zoo mogelijk zorgen we voor reserve-matten, om die in gebruik te nemen als het met de andere te erg wordt. Bij vriezend weer wordt een natte rietmat een onhandelbaar voorwerp, gelukkig dat ze bij aanhoudende vorst als 't ware droogvriest. Is Maart eenmaal in 't land, dan zorgt de voorjaarszon als van zelve, dat onze matten opdrogen.

Met onze stroommatten zijn we ten opzichte van vocht voorzichtig, niet alleen dat natte stroommatten minder kouderend zijn, ze beschimmelen en verstoffen wanneer ze vochtig ineengerold blijven.

Bij de rijencultuur liggen de matten dwars over de ramen, ze worden des morgens van onder naar boven opgerold en blijven op den achterwal liggen. Hierdoor blijft er veel meer vocht in hangen als in die, welke evenwijdig met de lange zijde van de ramen, over de bakken liggen. Wordt het nat hier te erg, dan leggen we de matten zonder ze weg te dragen, met het eene einde wat lager dan het andere, om daardoor het uitzakken te bevorderen, of we ruilen ze ook voor droge om.

De slaplanten in onze eerste wortelrijen blijven onder aanhoudend toezicht. Elk bewijs van smeul of rot wordt onmiddellijk verwijderd, verzuim in dezen wreekt zich door steeds meerdere besmetting. Planten die geheel weg zijn worden nog ingeboet, al was 't enkel maar voor 't gezicht, want we weten, dat laat ingeboete planten steeds achterblijvers blijven en dat we met zoo'n achterblijver niet altijd rekening kunnen houden. Open plaatsen in onze bakken verfraaien echter den aanblik niet.

Overleg is het halve werk, zoo ook in den tuinbouw, een groot gedeelte van de andere helft wordt zeker tegenwoordigt door goed gereedschap. Daarom bij regendagen het gereed-

schap, vooral dat wat in den winter op non-activiteit gesteld wordt, schoon-gemaakt en in zoodanigen toestand opgeborgen, dat, wanneer 't later weer noodig is, direct voor het gebruik geschikt is.

De amateur, die er geen uitgebreide collectie op na houdt zorge althans, dat het weinige dat hij heeft, in goeden toestand blijft. Niet de spade waarmee we erlang de moestuin op een flinke diepte zullen omspitten, tot kolenschop verlaagd, of als een voor 't oogeblik overbodig voorwerp aan inroesting blootgesteld.

Voor den kweker die zich op den teelt van *tomaten* of *komkommers in kassen* wil toeleggen, is de tijd daar, hunne inrichtingen en kassen aan den grooten schoonmaak te onderwerpen en zoo noodig van den schilderkwast en verfpot een ruim gebruik te maken.

De aarde in de kassen wordt bemest of geheel door andere vervangen. Ketels en pijpleidingen worden geïnspecteerd en, waar 't noodig blijkt, gerepareerd. Altemaal werkzaamheden, die er op wijzen, dat er bij de kas- en bakcultuur eigenlijk van rust nooit sprake is.

De extra geprepareerde aarde waarin we de zaden zullen uitzaaien en de tomaten- en komkommerplanten zullen opkweeken, beschermen we voor vorst en regen of sneeuw, opdat die op elk gewild oogenblik voor het gebruik gereed zij.

J. C. MULLEN.

In den Fruittuin.

Basterdsatijnvlinder. — *Monilia*. — *Ringelrups.* — *Plakker.* — *Bladluiscieren.* — *Bloedluis.* — *Kanker.* — *Kommarschildluis.* — *Prachtkever.*

Thaus, nu de boomen van hun bladerdosch beroofd zijn, kunnen we gemakkelijk jacht maken op die boosdoeners, welke voorheen minder of in 't geheel niet opvielen. Zoo vindt ge in de toppen der appel-, pere- en pruimeboomen niet zelden een soort nest; 't lijkt vrij onschuldig, 't is grijswit van kleur, gevormd van een soort spinsel, 't welk moeilijk van de ingesloten takjes is weg te krijgen. 't Best is dan ook 't takje in zijn geheel af te snijden of met een rupsenschaar weg te knippen. 't Is 't nest van den *Basterdsatijnvlinder*, die naast onze vruchtboomen, ook tal van loofboomen bezoekt. De eieren van dezen vlinder zijn in Augustus reeds gelegd, waaruit in September de rupsjes zijn voortgekomen, die, na hun buikje gevuld te hebben, weer naar boven kruipen en gezamenlijk een winternest vormen. Zoodra in 't voorjaar 't blad aan de boomen komt, beginnen ze haar vernielingswerk, door zich aan 't jonge blad te goed te doen. Verwijder daarom thans die nesten.

't Gebeurt ook, dat ge zoo hier en daar eenige dorre bladeren tegen een tak of tegen 't latwerk ziet zitten. Gewoonlijk zult u tusschen die bladeren en tak of latwerk een spinsel aantreffen, dat 't blad vasthoudt. Hierin be-

vinden zich vaak eitjes, soms insecten, die 't blad als beschutting voor den winter hebben vastgehouden. Met den schoonmaak daarom ook die dorre bladeren en vanzelf 't ongedierte mee weggenomen. De bolvormige eierhoopjes der kruispinnen dienen echter gespaard te worden.

Ge ziet ook hier en daar van die *verschrompelde appeltjes* hangen of tegen een takje aangekleefd. Hoe onschuldig deze u ook mogen toeschijnen, inderdaad zijn ze voor ons kwaad genoeg. 't Zijn niets anders dan de z.g. „sporenhouders” der „rotziekte”, of ook wel „appelrot” geheeten. (*Monilia fructigena*). Van hieruit verspreiden zich in den zomer de sporen, die zich op de vruchten afzetten, zich daarop weldra vermehren, en tevens 't vruchtvleesch voor ons ongenietbaar maken. Kijk vooral bij die boomen, waarop zich dezen zomer tal van rotte vruchten hebben vertoond. Vooral de losvlezige soorten, als *Keizer Alexander*, *Cox Pomona*, *Belle de Pontoise* e. a., worden zeer sterk door 't „appelrot” aangeast. Weg daarom met die ingedroogde appeltjes.

Bekend zijn de eieren van den *ringelrupsvlinder*.

Wie zou bij 't planten, binden of snoeien zijner appel- en pereboomen niet meermalen hebben aangetroffen van die ringetjes om de twijgjes. 't Zijn de eieren van den *ringelrupsvlinder* (*Bombyx neustria* L.). Wat zijn die eigenaardig en netjes om zoo'n twijg verdeeld, niet waar? Er zitten er wel een paar honderd bijeen. In 't voorjaar komen uit die eitjes rupsjes te voorschijn, die al grooter wordende, zich over den boom verspreiden en zich aan de blaren te goed doen. Die rupsen verpoppen zich en Juli-Aug. komen uit de poppen de eierleggende vlinders te voorschijn. Snijdt de takjes met die ringetjes bezet af en waar ge wellicht een vruchtakje voor u hebt, snijdt dan 't ringetje door en vang 't vooral op.

De *plakker* of *stannil* (*Limantria dispar* L.) is als vlinder nogal te herkennen. Vooral 't witte wijfje, 't welk als onbeweeglijk op de boomstammen wordt aangetroffen, zal een ieder wel bekend zijn. 't Zondert een paar honderd eieren af op stam en takken en bedekt deze met een viltlaag, zoodat ze voor het speurend vogelooi verborgen zijn. Oppervlakkig bekeken, lijkt 't wel een stukje muizenvel, 't welk daar op de stam zit vastgeplakt; vaak ook in vereeniging met een dor blaadje. We houden dus terdege inspectie, opdat ook deze vijanden ons niet ontglippen. Het spreekt, dat de afgesneden takjes, dorre blaadjes, rotte appeltjes, kortom alles wat we weggangen, niet op den grond mag geworpen, evenmin op den rommelhoop, maar in 't vuur er mee.

Ontvangt ge boomen van den kweker of een kenni, inspecteer ze alvorens ze te planten en waar dit reeds gebeurd mocht zijn, ga hen nog na en kijk goed toe of op de jonge twijgen vooral, ook van die zwarte puntjes aan-

treft. 't Zijn de eieren van de *bladluis*, die weliswaar zeer klein, doch met 't bloote oog zeer goed zijn op te merken. Ze zitten vooral rondom de knoppen. Dat vindt zijn verklaring hierin, dat uit de knoppen de scheutjes zich ontwikkelen en de luizen uit de eieren voortgekomen, direct den disch klaar vinden. Ge moogt natuurlijk uw eigen boomen even goed nazien, maar zoo men er zelf geen hinder van mocht hebben, kan men spoedig genoeg door nieuw plantsoen besmet worden. Die talloze eitjes wegvangen gaat niet; de besmette takjes afsnijden vaak al moeilijk en daarom raden we aan een kalklaagje te maken, niet al te dun en hiermede die takjes besmeren. De eieren mogen dan niet direct gedood worden, de verdere ontwikkeling wordt er toch door belet.

De *bloedluis* (*Schizoneura lanigera*) heeft haar winterkwartier opgezocht in spleten, holten en vooral ook onder de losse schorsdeelen der kankerplekken. Zoowel de bloedluis als kankerplekken kunt ge 't best behandelen met goede carbolineum. Verwijder de losse deelen en vang deze op in een bus of bakje, om na de reiniging de besmette plaatsen met een klein kwastje goed in te smeren.

Takken, die gedeeltelijk reeds afgestorven zijn of die door *kanker* geheel rondgevreten zijn, m. a. w. waar een kankerwond den tak rondom aangetast heeft, snijdt men tot op gezond hout terug. Bedenk, dat de kankerzwam haar vernielingswerk niet alleen tot de wond zelf beperkt; neen! ge vindt de besmetting reeds een eind verder op. Snijdt ge den tak af, zoo ziet ge op de doorsnede een donkerbruine plek, die al verder snijdende, steeds kleiner wordt en eindelijk niet meer waargenomen wordt. Is 't mogelijk, snijdt dan zoo'n tak zoover mogelijk terug en sluit de wond met koolteer of entwas af; liefst geen carbolineum. 't Is daarom zoo moeilijk den kanker te bestrijden, wijl deze ziekte zich in 't hart van den boom vestigt, althans zoo de ziekte reeds eenigen omvang heeft aangenomen. 't Uitsnijden der kankerplekken om ze daarna met carbolineum te besmeren, moet ontraden, met andere stoffen hindert zulks niet.

Kommarschildluizen zijn moeilijk te onderscheiden van 't hout. Ze komen vooral voor op appel- en pereboomen, die een beschut plaatsje hebben. Zeer goed kan ook hiervoor carbolineum ter bestrijding dienen.

Verder vinden we in den *prachtkever* (*Agilus sinuatus*) een nog al lastigen vijand. Dit insect komt voornamelijk op pereboomen voor en wel op meer oudere exemplaren, zoo na hun 10de jaar. De schade, die de *ringworm* (de larve van dezen kever) veroorzaakt, heeft oppervlakkig gezien veel weg van kanker, doch is van naderbij bekeken, zeer goed daarvan te onderscheiden. Wel wordt de bast laag bruin en dof, terwijl de opperhuid aan de kanten scheurt; de doode plekken zwelen vanzelf niet met 't andere hout

mee, maar blijven meer plat. Meer op kleinere boomen komt de ringworm voor, de kever schijnt moeilijk te kunnen vliegen. Vindt ge van die langwerpige, doode plekken op uwe pereboomen, zoo neemt ge met uw mes eenige schilfers weg en daaronder ontwaart ge een groef.

Deze groef loopt in bochten of krinogen en is gevuld met een bruinachtige massa, niets anders dan de uitwerpselen met 't afgeknaagde hout. Volgt ge dien rit tot aan 't eind, dan kunt ge daar iets dieper den boosdoener vinden, verscholen onder wat zaagsel. Wat ge er mee doen moet, laten we aan u zelf over. Het doode hout wordt voorzichtig uitgesneden en met entwas ingesmeerd. Het beste is zooveel mogelijk jacht op de larven te maken. Meer dan men oppervlakkig meent, wordt de „ringworm” aangetroffen.

P. v. D. VLIST.

BLOEMGARNEERING EN CEINTUURS.

De traditioneele trouwjapon in Frankrijk heeft zich zelf ten slotte overleefd; sedert jaren reeds deed men in Parijs pogingen om aan het witte atlas-toilet ten minste zijn stijve lijnen te onthouden, pogingen, die telkens daarin eindigden, dat er witte fantasie costumes werden te voorschijn geroepen, die misschien dikwijls beter dienst konden doen voor een maskeradepakje dan voor een plechtig trouwtoilet.

Tegenwoordig heeft men, vooral in Frankrijk, maar ook in Engeland, de traditioneele oranjebloesemkranen beslist over boord gegooid en is men begonnen de bruidjes met frissche knoppen van de ter plaatse en ten tijde groeiende bloemen te versieren. Deze bloesems, die oorspronkelijk slechts wit mochten zijn, waaraan groene blaadjes, schijnen langzamerhand in allerlei kleuren geoorloofd te zijn. In Zuid Frankrijk, waar de oranjebloesems thuis behooren, worden deze natuurlijk nog wel in groote hoeveelheden bij trouwplechtigheden gebruikt, steeds op wit atlas, dat met een massa crème kant met zilver en paarden stiksels afgearbeid werd over het geheel minder stijf te doen schijnen.

Een dergelijk costume kan bijzonder lief staan in den rozentijd, als groote guirlandes van teere, witte bloesems op den sleep zijn gelegd en een kranen van witte rozen het voorhoofd omgeeft. Wat men tegenwoordig in Parijs onder „de trouwjapon” verstaat is een heel los costume van gestreept of wit atlas van alle mogelijke lichte en zware zijden stoffen, wit of crème, met opstiksels van zilver en goud. De kanten en tulen sluiers zijn doorweven met goud en zilverdraden en in alle plooiën van de japon zijn crème kantstukken ingezet. Op de lange, bestikte sliepen zijn guirlandes aangebracht van teerkleurige asters, anjelieren, orchideeën of viooltjes. Vooral deze laatste soort van bloempjes laat zich op een wit zijden costume uiterst goed aanbrengen. De japon zelf moet zoo eenvoudig mogelijk worden gehouden en alleen wordt een tullen sluier over aangebracht, waarvan de eenige garneering bestaat uit een losse schouderversiering van chantilly kant, terwijl de sluier in het haar met een tuiltje viooltjes kan worden vastgehouden. Men kan natuurlijk ook hier op de sleep guirlandes aanbrengen en zoo men wil eenige bloemen bij den ceintuur

insteken. Deze ceintuurs dienen natuurlijk gekozen te worden in overeenstemming met het model der blouse en kan moeilijk in 't algemeen worden aangegeven voor dergelijke japonnen.

Maar nu tegenwoordig zooveel blouses met rokken worden gedragen en niet zoo als een tijdje geleden veel geheele costumes, nu zijn ceintuurs ook weer een belangrijk onderdeel. De nieuwste soorten zijn glad, van gestreept atlaslint of van elastiek, allen versierd met groote metalen gespen, waarbij de antieke soorten van tin, ijzer en koper de voorkeur genieten, die naar oude voorbeelden dikwijls fantastische vormen vertoonen. Veel ook worden nog wit leeren ceintuurs gedragen, die te prefereren zijn boven die van zilver- of gouddraad, daar deze laatste de gewoonlijk lichte zijden voering van de manteltjes gemakkelijk vuil kunnen maken. De zeer breede ceintuurs zijn niet meer in de mode, men houdt op het oogenblik den middenweg en voldoet daarmee bijna aan ieders smaak.

Spoedig zal er echter wel bericht — en met evenveel recht bijna zouden we dus kunnen zeggen, dat er wel spoedig bevel zal komen, dat ook in deze modellen weer verandering moet worden gebracht, daar eenige toonaangevende dames maar al te goed weten, dat evenals verandering van spijs doet eten, verandering van modellen het oog aangenaam is en ze niet graag zouden willen nalaten op zeer duidelijke manier het voorbeeld tot dergelijke variaties te geven.

(Prov. Gr. Ct.)

POUR RIRE.

In Frankrijk heeft de staat het monopolie van de tabaksteelt. In 1816 is

BODEM EN BEMESTING.

Kali-armoede van den grond.

Het zal menigeen zeker niet gemakkelijk vallen, te constateeren of de bouwgrond gebrek heeft aan de een of andere voedingsstof voor de planten, welke men op dien grond kweeken wil. Wat en hoeveel deze bij een gemiddelden oogst er uit halen, is wel bekend, maar of die hoeveelheid in den bodem aanwezig is, kan zoo gemakkelijk niet uitgemaakt worden.

Het aanleggen van bemestingsproefvelden is een der middelen, om dit te weten te komen. Evenwel is dit middel door liefhebber-tuiniers moeilijk toe te passen, daar hun tuingrond in den regel daartoe een te kleine oppervlakte beslaat en bovendien velerlei gewassen moet voortbrengen, waarvan elk zijn eigen eischen aan den bodem stelt. Soms vinden zij echter in de planten zelve een aanwijzing, dat de grond aan een of andere voedingsstof gebrek lijdt.

Zoo vertoont de aardappelplant, welke gebrek aan kali heeft — en dat is op in den regel kaliarme zandgronden niet zelden het geval met deze kaliplant bij uitnemendheid — op de bladeren bruine of koperkleurige vlekken.

Dit verschijnsel openbaart zich het eerst op de onderste bladeren, welke

bij weisbesluit verboden, tabak te planten, zonder verlof. Dit verlof is tot enkele departementen beperkt en wordt slechts onder bepaalde voorwaarden toegestaan, waarvan de voornaamste is, dat de plant uitsluitend gekweekt wordt ten behoeve van het staatsmonopolie of voor den uitvoer.

Nu zou het er mee door kunnen, als deze bepalingen uitsluitend betroffen wat wij rook- (of pruim-) tabak noemen; maar ongelukkig ziet de minister van financiën ook nog gevaar in 't verbouwen der uitsluitend ornamentale soorten, als *Nicotiana sylvestris*, *N. affinis*, *N. Sanderæ*, *N. colossa*, *N. arborea*, enz., die tot laat in den herfst onze tuinen en parken sieren.

Dezen zomer heeft de heer Viger zich als president uit naam van de *Société nationale d'horticulture* gewend tot de regering, met verzoek om de verbodsbepalingen voor de siertabak op te heffen. Hierop werd afwijzend beschikt; de Fransche bloemenliefhebber mag geen *Nicotiana's* kweeken, al hebben ze met de echte tabak ook niets meer gemeen dan den geslachtsnaam.

Dat de *Petunia* aan het verbod ontsnapt is, dankt zij aan het feit dat de oorspronkelijke naam dien *Lamarck* haar gaf, *Nicotiana axillaris*, later door Jussieu gecorrigeerd werd in den tegenwoordigen.

De *Revue Horticole*, waaraan we bovenstaande ontleenen, acht dit laatste zeer gelukkig, daar de Fransche tuinen anders nog eene recht sierlijke plant minder zouden tellen.

B. B.

daarbij tevens een gekroesd aanzien krijgen. Later vertoont het zich ook op de hooger geplaatste bladeren. Gewoonlijk begint de kleursverandering bij de bladranden en zet zich vandaar naar de hoofdnerf voort.

De plant verkrijgt dus een heel ander uiterlijk dan wanneer ze b.v. door de aardappelziekte wordt aangetast.

Natuurlijk functionneeren de bladeren slechts gebrekkig, of in het geheel niet, wat een zeer nadeeligen invloed op den groei der plant uitoefent.

Om dit verschijnsel te illustreeren verspreidt het Landbouwkundig Bureau van het Kali-syndicaat te Utrecht een fraaie, in kleurendruk uitgevoerde plaat, welke aan iederen aanvrager gratis en franco wordt toegezonden, zoolang de voorraad strekt.

Wie het volgend jaar dit verschijnsel bij zijn aardappelplanten waarneemt, weet nu, dat zijn grond een flinke hoeveelheid patentkali noodig heeft, want geen enkele plant kan behoorlijk groeien, als zij te weinig kali in den grond vindt.

Wenschelijk is het daarom, op enkele plaatsen in den tuin een aardappel als proefplant te laten groeien.

A. M. v. DRIEL.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten aan een der drie Redacteurs.

Moestuif of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Tuinarchitect, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 456.

a. Wat is de beste manier om CYCLAMEN goed te HOUDEN? Ik heb al de nos. van „O. T.” doorgezocht, maar niets gevonden.

b. Weet u ook, of er 's Woensdags-avonds in ARTIS LEZINGEN gehouden worden?

Amsterdam.

A. M. S.

Antwoord: a: Cyclamen zijn min of meer lastige kamerplanten. Zie voor de behandeling in Jaargang I, blz. 165, 373, 671 en in dezen jaargang in no. 18.

b. In „Artis” worden dezen winter geen Woensdag-avond-lezingen gehouden.

B. B.

Vraag No. 457.

Zou UEd. zoo vriendelijk willen zijn mij den NAAM op te geven van het PLANTJE als bijgaande teekening, dat mij door een vriend, die aan de kalkovens werkt en onder de SCHELPEN, die aangevoerd worden, er enkele vindt, waar dit plantje op voorkomt. Deze persoon verzekert mij, dat dit plantje in een flesch met WATER, waarin eenig ZOUT is opgelost, aardig DOORGROEIT. Is dit zoo, of heeft het een andere behandeling. Het plantje heeft een eenigszins BRUINE KLEUR.

Rijssen.

M. H.

Antwoord: Wij zonden Uw vraag aan den heer Jaspers, Conservator der Ned. Nat. Hist. Vereniging, voor wiens antwoord wij hier gaarne onzen besten dank uitspreken.

Waarde vriend B. Hoewel het altijd iets hachelijks heeft, naar zoo weinig gegevens te willen determineren, zou ik toch wel meenen, dat wij met eene *Ser-tularia* te doen hebben (soort onzeker), het gelacht waartoe ook het „zeemos” behoort, dat groen geveerd aan de lamp wordt gehangen.

Het zijn, zooals ge weet, dierkolonien, en wel *Hydroïdopolypen*. Het „stanmetje” is als een hoorn-kalkachtig boompje, in welks eindtwijgjes de kleine, microscopische diertjes zitten, die er, om voedsel te grijpen, hun talrijke armpjes uitsteken. Als de diertjes sterven, hndert dat aan het boompje niet; ten minste, het blijft in stand. Dat het dan nog even zou kunnen doorgroeien — echter zonder diertjes voort te brengen — acht ik niet geheel onmogelijk. In een eenvoudige zoutoplossing zal het echter wel niet lang leven; men zou zeewater moeten nemen. J.

Vraag No. 458.

a. Welke is het **BESTE TIJDSTIP** voor het **PLANTEN** van **Klim- en Struik-ROZEN**?

b. Welke **SOORTEN** raadt U.E. mij aan?

c. De **KLIMROZEN** zullen voor een deel langs den **NOORDKANT** en voor een deel langs den **ZUIDKANT** geplaatst worden. De **Struikrozen** allen langs den **Noordkant**. Is die standplaats goed? Mijn tuintje is ommuurd en de Noordkant heeft volle zon in de Zomer, te beginnen van 10 uur 's morgens tot 4 uur 's namiddags.

d. Het huis **Fred. Burcnieh Père, Gentbrugge Nord bij Gand BEKEND** voor zijne **Rozen**, mag ik daar in vrouwen koopen?

e. **NUMMER 28** van de 1e Jaargang is **ZOEK** geraakt. Kan ik, mits betaling, een ander bekomen?

f. Wilt UEd. mij eenen **FRAAIEN STEMPELBAND** doen geworden?

g. Wilt UEd. zoo goed zijn mijn **ABONNEMENT** te doen **VERNIEUWEN**, ik ben, indien ik mij niet bedrieg, reeds lang overtijd.

h. Laet mij weten a. u. b. de **KOSTEN** van alles te zamen (in Belgisch geld). Ik zal het bedrag UEd. onmiddellijk doen geworden per internationaal postmandaat.

Gent.

H. St.

Antwoord: a. Op lichte gronden doet men het best, de rozen te planten van half October tot eind November, wanneer althans het weer het toelaat. Bezit men echter zware gronden, dan wordt met het meeste succes in het voorjaar geplant. Dat men op eerstgenoemde gronden ook in het voorjaar kan planten, spreekt van zelf.

b. Voor klimrozen raden wij u aan: *William's Evergreen*, wit met rose; *Zéphirine Drouhin*, Bourbonroos zonder stekels met kersroode bloemen; *Dorothy Perkins*, levendig rose; *Anna Rübsamen*, vleeschkleurig rose, en de bekende *Turners Crimson Romber*.

Mooie struikrozen zijn: *Koningin Emma*, vleeschkleurig; *Mad. Abel Chatenay*, zalmkleurig rose; *Liberty*, donkerrood; *Mad. Caroline Testout*, rose; *Frau Karl Druschki*, sneeuw wit; *Madlle Franziska Krüger*, geel; *Grusz an Teplitz*, donkerrood, en *Kaisern Auguste Viktoria*, wit met zachtgroene nuance.

c. Rozen staan liever op het zuiden dan op het noorden. Met de zon die in uw tuin komt is het wel te wagen om ook het noorden te beplanten.

d. Daartegen hebben wij geen bezwaar.

e. De administratie zal u dit nummer wel toezenden; wij hebben uw verlangen medegedeeld.

f, g, h. Ook daarvoor zal de administratie zorg dragen.

J. K. B.

Vraag No. 459.

a. Hoe krijgt men **PAARDENMEST** aan 't broeien?

b. Hoe **BLADAARDE**?

c. Kan op **BRUSSELSCH WITLOF** bladaarde of turfstrooisel met lichten grond gegeven worden?

Aalsmeer.

J. P. H.

Antwoord: a. Alle organische stoffen, in natten toestand op een hoop gebracht, gaan broeien. De eene stof doet dit veel spoediger en sterker dan de andere. Gras in een zak of mand wordt na zeer korten tijd al warm. Hooi in onvoldoend drogen toestand binnengebracht en op een hoop gezet, broeit spoediger en sterker, dan 't velen lief is. Bezie slechts een compost-hoop, zoo'n mengeling van allerlei plantenresten broeit soms zoo sterk dat de damp er afvliegt. Vocht is een eerste eisch om broeiing te doen ontstaan. Aan die eisch voldoet verse paardenmest als van zelve door de urine der dieren. Bovendien gaan ook de vaste uitwerpselen van paarden spoedig tot rotting over. Dit komt omdat die uitwerpselen poreus zijn, waardoor de zuurstof der lucht gemakkelijk toegang heeft, om het rottingsproces, dat toch slechts langzame verbranding is, te doen intreden. Hierdoor ontstaat warmte waarvan de kweker partij weet te trekken.

Om paardenmest aan 't broeien te krijgen behoeven we die slechts op een hoop te leggen en de broeiing treedt vanzelf in. Koude houdt de broeiing tegen, warmte bevordert die.

Door de mest in een afgesloten ruimte te brengen, bij den kweker een kas of bak blijft de warmte door 't broeien ontstaan, in die ruimte en kan slechts ontsnappen in de richting waar de planten staan die er van moeten profiteren, dus naar boven.

b. Bladaarde broeit niet meer, maar is het product van bladeren die verrot zijn, dus gebroeid hebben. Hoe harder de bladeren zijn hoe langer de broei duurt. Beuken- en eikenblad is daarom voor 't broeien het beste. Zacht blad (*Linde*, *Iep*, *Esch*, enz.) is te spoedig verrot om een langdurigen broei te kunnen opwekken.

c. Als deklaag voor Brusselsch witlof is elke grondsoort goed, zuiver zand kan ook gerust genomen worden. 't Spreekt van zelf, dat bonkige kleigrond minder aan te bevelen is, omdat daarin vele kropjes krom en scheef groeien maar bij gebrek aan beter kan men het er mee doen. De hoedanigheid van den grond, wat betreft zijn plantenvoedsel, doet bij grond als deklaag gebruikt, niet den minsten invloed gelden.

J. C. M.

Vraag No. 460.

Ik heb een perk **STRUIKROZEN „LA FRANCE”**, die prachtig bloeien, zelfs heden nog. Worden 's winters gedekt met korte paarden- en koeienmest, die er des roerjaars onder gespit wordt.

Dit perk heeft al **VIJF JAAR** dienst gedaan. Nu raadt mijn tuinman mij aan, om de struiken er uit te nemen, de grond **DIEP LOS** te **MAKEN**, te bemesten, en dan de struiken **OPNIEUW** er in te **PLAATSEN**.

Een ander tuinman meent dat rozen **NIET VERPLANT** behoeven te worden, dat ze wel 25 jaar op dezelfde plaats kunnen staan. Gaarne zoude ik willen weten, wat u mij aanraadt.

Amsterdam.

E. K.

Antwoord: Dat rozen evengoed behoefte hebben aan frisschen grond, als iedere andere plant, bewijst de wisselcultuur op rozenkwekerijen. Waar uw rozen het blijkbaar goed doen, elk jaar goed gemest worden, daar zouden wij verplanten niet aanraden, al onderschrijven wij niet dat men ze gerust een kwart-eeuw op dezelfde plaats kan laten staan.

Wanneer de rozen behoefte hebben aan nieuwen grond, laten zij dat blijken door slechten groei en kleine bloemen; ze zien er dan armoedig uit. Ziedaar, onze welgemeende raad.

J. K. B.

Vraag No. 461.

In „Onze Tuinen” zie ik nu en dan, zelfs vroeg in het najaar, geadviseerd om voor

bemesting voor verschillende doeleinden **SUPERPHOSPHAAT** en **PATENTKALI** te gebruiken. Is het juist in dien tijd van het jaar niet economischer daarvoor **THOMASSLAK** en **KAINIET** te nemen of zijn deze om de bijproducten speciaal voor gazons, bloemperken, fruit- en loofboomen te ontraden? Tot nog toe heb ik de eerste meststoffen alleen in het voorjaar gebruikt, wanneer eene bemesting met de laatste in het najaar er bij ingesloten was. Wat is uw meening daarover?

De Lutte.

H. C. B.

Antwoord: Slakkeumeel is in den tuinbouw dikwijls ook zeer goed te gebruiken (en ook meermalen in „Onze Tuinen” aanbevolen), vooral op onze zandgronden. Op veengrond verdient het zelfs de voorkeur boven superphosphaat.

Op kleigrond prefereert men meestal superphosphaat, dat zich door zijn oplosbaarheid in water veel beter door den bodem verspreidt dan slakkenmeel. Daarom verdient superphosphaat vaak de voorkeur als phosphorzuurmest voor vruchtboomen.

Superphosphaat heeft een snellere werking dan slakkenmeel en wordt om dien reden vaak voor tuinen aanbevolen.

Kainiet vinden we voor bemesting van tuinen minder geschikt om zijn groot gehalte aan chloor. We gebruiken liever de gezuiverde kalizouten, zooals b.v. patentkali, die zoo goed als chloorvrij is.

In 't bijzonder voor vruchtboomen meenen we kainiet te moeten ontraden, vooral op zwaardere gronden. Het chloor spoelt gedurende den winter wel langzamerhand naar beneden, maar 't is de vraag, of het tegen 't voorjaar diep genoeg gezakt is.

Ook omdat kainiet, vooral op kleigrond, de structuur van den grond slechter maakt, geven we de voorkeur aan patentkali of een ander gezuiverd kalizout.

W. F. A. G.

Vraag No. 162.

a. Voorjaar (half April) ZAAIDE ik zeker wel ongeveer 150 zaadkorrels van **ABIES NORDMANNIANA** in een **HOUTEN BAKJE**, dat ik tot den rand in mijn tuin ingroef. Van al deze zaden zijn er maar 6 opgekomen; in September plantte ik ze op een kweekbedje en de plantjes zijn nu nog niet hoger dan 1 à 1.5 c.M.

Is de kiemkracht van dit zaad altijd zoo gering? Was mijne behandeling soms niet goed? Moet ik deze plantjes maar ongedekt den geheelen winter door laten staan? (Het zaad kwam met bloemenzaad mede van den heer Lorentz te Erfurt.)

b. In mijn tuin heb ik een prechtige **BONTE HULST**, ± 1 M. hoog; die van onder tot boven vol zit met roode bessen. Kan ik met hoop op goeden uitslag daarvan wat bessen **UITZAAIEN**? Ik las dat dit zaad eerst ontkiemde in het tweede jaar na het zaaien; 't is mij echter meer te doen om te zien hoe deze ontkiemen en groeien dan om 't boompje te hebben. Wanneer moet ik uitzaaien? In den vollen grond of in een bakje met glas overdekt? Moet ik de bessen eerst nog kneuzen, of in water leggen?

c. Een **TAMME KASTANJE**, 5 M. hoog, in October 1906 geplant, heeft dezen zomer **GEEN ENKEL BLAD GEMAAKT** en toch is zij niet dood. Verleden maand heb ik haar opgenomen; zij had ook geen enkel worteltje gemaakt. Ik sneed de wortels in, die evenals stam en takken geheel gaaf waren en verplante haar op een andere plaats. Is er kans dat deze boom in het aanstaande voorjaar nog uitloopt? Bij twee *Acacia's* deed zich hetzelfde voor, maar deze zijn dood.

d. Mijn **IRIS GERMANICA** en ook **KAEMPFERI**, die dezen zomer prachtig bloeiden, staan nog in onverwelkt **BLAD**.

Moet ik dit bij den grond **AFSNIJDEN** of zoo laten? Moeten zij eerstdaags **GEDEKT** worden?

Teteringen.

W. J. v. G.

Antwoord: a. U had *Abies Nordmanniana* niet in een houten bakje moeten zaaien maar in den vollen grond. Waarschijnlijk zijn de zaden verrot, doordat het water niet uit het bakje kon. Jonge sparren en dennen maken gaarne een langen diepgaanden wortel. Dat de jonge plantjes nog slechts klein zijn, is niets vreemds, doch iets groter hadden zij kunnen zijn.

A. Nordm. geeft flink kiemkrachtig zaad, hoewel een gedeelte wegblijft. Een goede *solide* firma levert tegen waarborg een zeker percentage kiemkrachtig zaad. Dit is echter 't eene jaar groter dan 't andere. Waarschijnlijk ligt de schuld aan u en niet aan den leverancier. Wat blad er tusschen is geen kwaad.

b. De vruchten van de hulst kunt u nu zaaien op zaaibedje in den vollen grond. Het vrucht vleesch verrot wel vanzelf. Een weinig dekken met blad kan geen kwaad. Zijn er veldmuizen te vreezen, dan raad ik u aan de bessen in een bloempot met zand te doen en in den vollen grond ingraven en er een fijn vlechtdraad over te doen. In 't voorjaar kunt u ze dan verder in den vollen grond uitzaaien. Dikwijls komen zij ook 't eerste voorjaar op, maar vele, zooal niet de meeste, blijven tot 't volgende jaar. De harde schaal moet goed doorweekt zijn.

c. Als de wortels van uw tamme kastanje gezond zijn en de takken vochtig en de bast glad en ongerimpeld, dan is er kans dat de boom nog groeien gaat. De takken moeten op de doorsnede vochtig blijven.

d. *Iris germanica* en *I. Kaempferi* kunt u 't blad dat zij hebben, laten behouden. Als 't harder gaat vriezen verdwijnt het wel van zelf. Soms blijft het den geheelen winter over. Afsnijden niet noodig, laat alles aan de natuur maar over. Dek met wat blad, dit kan nooit kwaad en men weet nooit vooruit hoe streng de winter worden zal.

LEON. A. SPRINGER.

LEESTAFEL.

Opnieuw zijn een drietal werkjes van de Goedkoop geïllustreerde Land- en Tuinbouw-Bibliotheek van „De Veldbode” verschenen, die wij met genoegen aankondigen, omdat deze werkjes goedkoop en goed zijn.

No. 43 is van de hand van den heer K. Wiersma, Rijkstuinbouwleeraar en directeur der Rijkstuinbouwwinterschool te Naaldwijk.

Het geeft een leerrijke verhandeling over „de teelt van meloenen en komkommers in kas en bakken”. No. 44 is gewijd aan het vervoegen van groenten in warme bakken door den heer H. de Greeff, Leeraar aan de G. A. van Swieten-Tuinbouwschool te Frederiksoord. Het derde no. 61 is gevuld met groenten die in de nos. 46, 47 en 48 niet behandeld zijn, zooals de asperge, artisjok, kardoer, rabarber, bleekselderij, warmoes, zeekool en toekruiden.

Het is geschreven door de heeren H. de Greeff en H. Stienstra te Frederiksoord. J. K. B.

VAN DE REDACTIE-TAFEL.

Van onzen medewerker, den heer W. Loddar, die sedert 1 Oct. de leiding heeft van de Bloemisterij J. A. C. Groenewegen te Santpoort (bij Haarlem) ontvingen wij zooeven „als proeve van (zijn) *Azaleatrekkerij*” eene bloeiende *Deutsche Perle*, eene heerlijk-mooie, reinwitte *Azalea* met een rijkdom van prachtige, groote bloemen, benevens een aantal knoppen, die op het punt staan, zich te openen. 't Is eene proeve, die den kweker alle eer aandoet. Het vervoegen van *Azalea's* is trouwens eene specialiteit van zijn firma.

„Sedert Dec. heb ik (schrijft de heer L.) „reeds flinke hoeveelheden in bloei, en „vooral tegen Kerstmis is de voorraad „groot in allerlei kleuren en prijzen.”

Met deze donkere dagen zijn bloemen dubbel welkom; er straalt licht van uit.

B. B.

CORRESPONDENTIE.

H. II. te Baarn. — Dank voor uw briefje. Wij zullen overeenkomstig den inh. hiervan handelen. — G. G. S. te Nijmegen. — Wij zullen van uwe opm. goede nota nemen en waar 't mogelijk is, de Holl. namen naast de Lat. geven.

G. P. Z. Jr., te Amsterdam. Dank voor uwe aardige photo's, waarvan we een of beide ter gelegener tijd zullen opnemen. Die leiboomen zijn blijkbaar pereboom, maar 't is van de foto moeilijk uit te maken.

De *Hortensia's* zijn eigenlijk geen vaste planten, doch heestertjes, omdat ze houtachtige, overblijvende takken hebben. De takken en stengels van vaste planten zijn altijd éénjarig en, evenals de geheele plant, meestal kruidachtig.

v. L.

VERBETERING.

In ons vorig No. staan de volgende fouten, welke men gelieve te rectificeren:

1o. Blz. 353, kolom 3, staat Poepelsdorf; moet zijn Poppelsdorf.

2o. Blz. 354, kolom 3, al. 2, staat: dat zij goede vruchten hadden verkregen; moet zijn goede resultaten.

ADVERTENTIEN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

(14) **GRONDBORINGEN**
voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

G. A. VAN ROSSEM,
NAARDEN,
10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur,
Catalogus op aanvraag. (178)

Bloemen- en Gazonmest

kost, netjes verpakt in busjes met gebruiksaanwijzing en een glaasje voldoende voor een Liter water, franco thuis:

Proefbusjes f 0.50; bv. 1 KG. f 1.—; 1½ KG. f 1.25; 2 KG. f 1.50; 2½ KG. f 1.75; 3 KG. f 2.—; 4 KG. f 2.50; 5 KG. f 3.—.

Wederverkoopters genieten korting.

Mij. tot Verkoop van Hulpmeststoffen.

OPGERICHT 1893 TE DORDRECHT.

Verder alle soorten Meststoffen voor Land- en Tuinbouw. (116)

Sprenkelaars Systeem „Vermorel”, poeder voor Bordeanxche pap, Kopervitriool enz.

Vraagt inlichtingen en prijsopgaven.

(122)

Geïllustreerde prijsconrant op aanvraag gratis verkrijgbaar.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR

MONIER-WERKEN

AMSTERDAM.

DIRECTEUR

CEMENT - IJZERWERKEN. J. N. Landré

= OMVAL JAAGPAD 53.

(32)

Telefoon 3028.

Geeft een ongekend succes!

Brochure op opvraag gratis.

(173)

Bloemisterij Jac. C. Groenewegen.

SANTPOORT.

Planten voor Kamer en Wintertuin. Uitgebreide culturen van Palmen, Azalea's, Arancaria's, Dahlia's, Canna's, Knolbegonia's, vaste planten enz.

Gelegenheid tot het plaatsen van een **LEERLING**: praktisch en theoretisch onderricht. (175)

Santpoort. Vruchtboomkweekerij „Pomona”.

JAC. P. R. GALESLOOT & Co.

Kantoor Damrak 93, Amsterdam.

Telefoon 1328.

Wegens plaatsgebrek belangrijke prijsvermindering.

Aanleg van tuinen door geheel Nederland. (172)

Het besproeien van rozenboomen met

Onschatbaar doelmattig voor Land-, Tuinbouw & Industrie.

Prijs fl. 35.— en hooger.

Stephan's „Fix”

B. J. RUBENS & Co.,

Amsterdam.

Vraagt Prospectus No. 1923. (165)

Groenewegen & Zoon
Boomkweekers — Tuinarchitecten
DE BILT bij Utrecht.

Aanleg van TUINEN, PARKEN, ROSARIUMS, VRUCHTENTUINEN, BOOMGAARDEN, enz.

BOOMKWEKERIJEN
40 Hectaren zandgrond.

Tot een bezoek wordt beleefd nit- genoodigd.

De nieuwe prijsconrant is op aan- vraag gratis verkrijgbaar. Bij de aanvraag vermelden: Ingevolge annonce „Onze Tuinen.” (158)

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij nitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Announces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

INHOUD.

Gunnera scabra, door J. K. B.

Ons Gouden Tientje.

K. J. Bosma. †

Onze Kweekerijen.

De bloemisterij van den heer Hornsveld te Baarn, door v. L.

Bloementuin.

Twee roodbloemige Ganzeriken, door J. C. Th. Uphof.

Vermenigvuldigen van de Boompapaver door B. B.

School-Gardening, door B. B.

Sinaasappel-jam, door J. W. G. Hekkert.

Fruittuin.

Pas geplante boomen snoeien of niet? I, door P. v. d. V.

Moestuin.

Broerij. — Warme Bakken, door J. C. Muijen.

Een Veteraan, door John.

Kamerplanten.

Vallota purpurea, door J. K. B.

Plantenziekten.

Am. Kruisbessen-Meeldauw in Enge- land, door B. B.

Gomziekte bij Perzikboomen, door J. C. M.

Gomziekte bij Steenvruchtboomen, door B. B.

Draaihart, door B. B.

Werk v. d. v. week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Bloemgarneering.

Pour rire, door B. B.

Bodem en Bemesting.

Kaliarmoede van den Bodem, door A. M. v. Driel.

Vragenbus.

Leestafel.

Van de Redactie-tafel.

Correspondentie.

Verbetering.

Advertentiën.

Koninklijke Vruchtboomkweekerij „Pomona”, JAC. P. R. GALESLOOT.

Naaml. Venn.: „Flora en Pomona”, Boomkweekerij en Rozengarde te Schoten bij Haarlem (niet te Santpoort).

De ondergeteekende blijft steeds bereid gratis adviezen te geven voor het aanleggen en beplanten van Fruittuinen en Boomgaarden; het snoeien van Vruchtboomen, enz.

Ruim 40 jaren eene praktische ondervinding van die vruchten, die men in verschillende Provinciën in Nederland moet aanplanten.

In dat tijdsverloop heb ik hiervan eene aparte studie gemaakt. De praktijk gaat hiervoor boven alles.

Honderden Vrchtentuinen en Boomgaarden door geheel Nederland zijn door mij aan- gelegd en beplant met groot succes. Bewijzen hiervan zijn bij mij ter inzage.

Bekwaam personeel bij mij in betrekking.

Let op het juiste adres. De firma JAC. P. R. GALESLOOT & Co. bestaat uit de heeren GOEDHART en HOOGLANDT, doch JAC. P. R. GALESLOOT (kantoor Van Eggenstraat 75 te Amsterdam, Telefoon 7518) is de aloude in Nederland bekende Vruchtboomkweeker, die ruim 40 jaren in het vak werkzaam is. (177)

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vliet, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

COX POMONA.

Dit is een algemeen verspreide appel. Geen wonder! Zoowel de boom als de vrucht vereenigen tal van goede eigenschappen in zich, zoo b.v. van jongs af zeer vruchtbaar, de vrucht mooi van uiterlijk, groot van stuk en lekker van smaak.

Ze dankt haar naam aan den winner, M. R. Cox, te Colnbrook-Lawn aan den weg van Londen naar Windsor, die tevens 't fijne appeltje *Cox Orange Pippin* in den handel heeft gebracht.

De vrucht is groot, tot zeer groot van stuk, is vijfkantig, meer plat dan hoog, terwijl en kelk, en steel, diep in 't vleesch verscholen zitten. Steel in den regel vrij kort. 't Gaat met *Cox Pomona* als met *The Queen*, de vrucht zit als 't ware op 't hout en vaak twee aan twee tegenover elkaar. Vandaar dat de boom voor groote vormen (hoog- en halfstam) niet te prefereeren is, wijl bij storm massa's appels afwaaien.

De kleur is opvallend helder, bleekgroen, terwijl 't zonnetje een karmozijnroode wang te voorschijn roept, waar tusschendoor donkere strepen.

't Vleesch is mooi blank, frisch zuur, knappend. Een te rijpe vrucht verliest aan waarde, 't vleesch wordt dan meer

COX POMONA.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

droog en verliest zijn smaak. Drukt men met den duim op de vrucht, zoo verkrijgt men reeds een weinig knappend geluid.

Cox Pomona is zeer gezocht, is een zeer goede marktvrucht, die zoowel voor tafel- als keukenappel zeer in aanmerking komt. 't Is een herfst-appel, begin October geplukt, houdt ze zich een paar maanden goed.

Jammer, dat de boomvorm nu niet best past bij zoo'n mooie vrucht. In de jeugd schikt 't wel, de groei laat dan niets te wenschen over en de takken houden zich vrij rechtop. Maar de ouderdom komt met gebreken, vooral als men zijn geheele leven hard heeft moeten werken. Ten gevolge van den rijken oogst aan groote vruchten, die de boom reeds van af zijn 4de à 5de jaar geeft, gaan de takken hangen en groeien ze vaak in minder fraaie bochten.

Aan jonge struiken kunnen zeer groote vruchten zich ontwikkelen, verder aan leiboomen. We zeiden 't reeds, voor hoog- en halfstam lijkt de boom ons niet best geschikt. De Paradijs is als onderstam wel wat zwak

voor zoo'n vruchtbare soort, de Doucin of wildeling zullen er langer den groei in houden.

De vruchten worden nog al besmet door de welbekende „rotziekte” of wel ’t „appelrot”, een ziekte, die ’t bijzonder op de losvleezige appels gemunt heeft. Noch op natte, stijve gronden, noch op te hoogen bodem is de boom op zijn plaats. In ’t eerste geval treedt de kankerziekte sterk op, vaak ook *Fusicladium*, terwijl bij te weinig vocht de vruchten te klein blijven en ’t blad spoedig geel wordt. Bloedluis gevoelt zich op ’t hout bijzonder goed thuis, weest dus op uw hoede en tracht dit ongedierte bij zijn eerste optreden te onderdrukken.

P. v. D. VLIST.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

Thans vragen wij: eene foto van „Hongerige gasten”, eene momentopname van meezen, roodborstjes, goudhaantjes, winterkoninkjes, boomkruipertjes, spechten, boomklevers of andere insectenetende vogels in de natuur.

Inzendingen vóór 13 (niet 6) Jan. 1908 aan den Red. A. J. van Laren, Plantage Middellaan 2, Amsterdam. Uitslag in ons no. van 3 Febr. 1908. (Zie de voorwaarden in no. 23.)

PIOEN-DAHLIA'S.

Plaatsgebrek was verleden week oorzaak, dat we een drietal afbeeldingen van fraaie Pioen-Dahlia's, behoorende bij het art. over de Bloemisterij van den heer Hornsveld, niet konden opnemen.

Daar wij ze evenwel toch gaarne onder de aandacht onzer lezers brengen, drukken wij ze alsnog af (zie blz. 387, 391, 394), onder verwijzing naar bovenbedoeld artikel.

„La Riante”, „Roem van Baarn” en „Sneeuwvitje” zijn drie goede vormen, waarvan trouwens ieder overtuigd zal zijn, die de fraaie afbeeldingen ziet.

GEVOELIGE PLANTEN.

VII.

Wekken onze inlandsche vliegenvangertjes in hooge mate onze bewondering, als wij letten op hare levensverrichtingen en haren fijnen, keurigen bouw, het Amerikaansche vliegenvangertje (*Dionaea muscipula*) heeft dit met het Kruidje-roer-mij-niet en dergelijke zeer gevoelige planten gemeen, dat het ons verrast door hare plotselinge bewegingen.

Het is een wonderlijk plantje en ongetwijfeld een der merkwaardigste voortbrengselen van het plantenrijk.

Groot is het niet en het gelijkt in vele opzichten onze *Drosera's*, met welke het trouwens tot dezelfde familie, die der *Droseraceen*, behoort.

De *Dionaea muscipula* komt voor aan de randen van vochtige plaatsen in Noord- en Zuid-Carolina. Elders op de wereld wordt ze niet aangetroffen, zoodat ze een vrij beperkt groeigebied heeft.

Het plantje bestaat uit een wortelrozet van slechts enkele blaadjes, die voor een deel tegen den bodem gedrukt liggen. De *Dionaea's* bloeien in April-Mei met een schermvormig tuitje van witte bloempjes, welke die onzer *Drosera's* gelijken, maar grooter zijn.

Evenals de *Drosera's* en de meeste insectivore planten, heeft het Amerikaansche Vliegenvangertje maar weinig wortels, maar terwijl de *Drosera's* gewone wortelgewassen zijn en overwinteren in den vorm van een winterknop, vormt het Amerikaansche Vliegenvangertje in den grond een bolletje van witte, eenigszins vleezige schubjes, bestaande uit de blijvende bladvoeten der blaadjes, waarin voedsel wordt opgetast voor den kwaden dag.

Het onderscheid is trouwens zoo heel groot niet, want een winterknop heeft al heel veel van een bolletje weg. Zoo'n knop bestaat toch uit een klein rozetje van elkander beschermende zeer kleine blaadjes en een bol is eigenlijk ook niets anders dan een meer of minder vast gesloten rozet van bladeren of gedeelten van bladeren, die vrij of elkander eng omsluitend, als „schubben” of „rokken” in de botanie bekend zijn. Maar een winterknop is maar een tijdelijke vorm en leeft boven den grond, terwijl een bol een meer blijvend karakter heeft en meestal in den grond verborgen is.

Ook in andere opzichten, bijvoorbeeld in het verteren van een gevangen prooi, hebben de *Dionaea's* veel met de *Drosera's* gemeen, maar in één opzicht wijken zij toch sterk van deze en alle andere insectivore planten af, en wel in de wijze waarop zij haren prooi bemachtigen.

Vangen toch de *Drosera's* haren prooi doordat de diertjes aan de taai vloeistof, welke door de tentakels wordt afgescheiden, blijven vastkleven, waarna dan de omringende tentakels en ook de bladschijf zelve zich langzaam naar den gevangen prooi beginnen om te buigen, bij de *Dionaea's* geschiedt de vangst bij verrassing, door een plotseling dichtslaande beweging der bladschijf.

Om daarvan een duidelijke voorstelling te hebben, dienen we eerst de inrichting en den bouw der blaadjes van het Amerikaansche Vliegenvangertje eens goed na te gaan. We zien dan dat die blaadjes zeer eigenaardig gevormd zijn. Ze bestaan uit een bladachtig verbreed bladsteel en de eigenlijke bladschijf die nagenoeg cirkelrond is. Het bladachtige aanhangsel der bladstelen is evenwel niet overal even breed, maar begint aan den voet der plant en wordt naar boven toe allengs breder, tot het plotseling hartvormig of in een ronding toeloopt. De eigenlijke bladsteel loopt dan echter door en gaat over in den middennerf van de bladschijf.

Die bladschijf bestaat uit twee bladhelften of lobben van ovalen vorm, die

Dionaea muscipula.
(Amerikaansch Vliegenvangertje.)

aan eene zijde voor het grootste gedeelte met den middennerf zijn verbonden en aan de randen voorzien zijn van een 20-tal fijne lange tanden.

De bladhelften zijn niet plat uitgespreid maar staan in een hoek van 60 tot 90 gr. op elkander.

Op de binnenzijde van elke bladhelft bevinden zich drie stijve haren, die uitermate gevoelig zijn. Prikfelt men die, of worden ze door een insect beïnvloed, dan zien we die beide bladhelften plotseling naar elkander toeslaan, waarbij de tanden der bladhelften op bewonderenswaardige wijze in elkander grijpen, op de wijze van een paar saamgevochten handen.

Zoo'n blad is dan een kooitje geworden, voorzien van fijne tralietjes, waardoor een niet te klein insect hopeloos gevangen is. Zeer kleine insecten, als mieren, die tusschen de tanden kunnen

ontsnappen, loopen verder geen gevaar, maar grootere, die er niet door kunnen, zijn reddeloos verloren. Want spoedig beginnen beide bladhelften op de plaats waar de prooi de wanden van zijn val drukt, uit de roodachtige kliertjes waarmee de bladschijven aan de binnenzijde rijkelijk zijn voorzien, een slijmerig, kleurloos, zuur vocht af te scheiden, waarmee het insect ten slotte geheel wordt omgeven, daar allengs alle kliertjes aan de vochtscheiding deelnemen.

In dat zure vocht worden nu de eiwitstoffen van den gevangen prooi opgelost, waarna het vocht door de kliertjes weer geheel wordt opgezogen; de bladhelften wijken dan weer uiteen en zijn gereed om een nieuwen prooi te belagen.

Dat proces is echter niet zoo heel spoedig afgeloopen!

Zoo heb ik eens een vette spin op een blad van een sterk exemplaar van *Dionaea* gezet. Het was wel wreed, een soort van vivisectie, maar ik heb mijn geweten tot zwijgen trachten te brengen met allerlei drogredenen, als: die spin heeft zelf al zoo veel moorden op zijn geweten, dat ik zeker wel een goed werk der vergelding doe, enz. en, geholpen door mijn nieuwsgierigheid, is me dat best gelukt en ik hoop maar, dat mijn vriendelijke lezeressen me zullen willen vergeven.

Zoodra de spin de bewuste haren raakte, flap, daar klapte het blaadje samen, en was de spin gevangen. Ik vond het toch wel wreed, maar liet het diertje desniettemin in zijn kooitje, dat ook spoedig zijn graf werd. Den volgenden dag waren de beide bladhelften nog vaster tezamen gedrukt en een paar dagen later waren zij stijf gesloten. De bladranden onder de tanden zaten vast tegen elkander aangeplakt, maar in het midden, waar de arme spin zat, hadden de wanden een buikig-ronden vorm. Tegen het licht kon ik den vorm van het slachtoffer duidelijk onderscheiden. Het was nu subiet dood, maar toch wilde ik wel eens zien hoe het er binnen in het blad uitzag. Ik probeerde het blad te openen en de bladhelften van elkander los te trekken. Maar, ho maar! Dat ging niet! Ze zaten stevig tegen elkander en wel zóó vast, dat ik bang was het blaadje te beschadigen. Maar door heel voorzichtig, langzaam en geleidelijk te blijven trekken, gelukte het toch het blaadje ongeschonden op een klein kierkje te openen en nu zag ik dat het binnenin geheel gevuld was met een troebele, vieze vloeistof, die zoo ongeveer de kleur van de spin had aangenomen. Verder durfde ik het blaadje niet te openen, omdat ik vreesde het te scheuren en daarom liet ik het verder zitten en wachtte nu maar af tot de plant er het hare van zou hebben genomen, en het blaadje zich weer zou openen.

Hoe lang het precies duurde weet ik niet meer, maar wel dat het blad minstens 11 dagen gesloten bleef.

Uit het bovenstaande blijkt wel, dat de haren aan de binnenzijde van den bladschijf hoogst gevoelig zijn en de

bestemming hebben om de door hen opgevangen prikkels over te brengen, wat het dichtklappen der beide lobben ten gevolge heeft.

Dikwijls heb ik beproefd of het blad ook zou dichtklappen als ik het op andere plaatsen beroerde, maar steeds zonder gevolg.

Toch schijnt dat wel het geval te zijn, althans prof. De Vries zegt op pag. 17 van zijn prachtig boek „Naar Californië”, II, over deze haren o.a. het volgende:

„.....men heeft langen tijd gedacht dat dit bijzondere organen waren om den prikkel te ontvangen, d. w. z. dat

kroop, een merkwaardig nutteloos en ondoelmatig verschijnsel.

„Onbegrijpelijk is ook, dat een blad niet reageert als men het éénmaal aanraakt; men moet het twee- of driemaal met korte tusschenpoozen doen om het dicht te doen slaan. Kietelt men het zonder tusschenpoozen, dan gedraagt het zich ook alsof het ongevoelig was”.

Het zou n.t. kunnen zijn dat de planten in haar vaderland gevoeliger zijn dan hier in onze kassen, maar opgemerkt moet worden, dat Prof. De Vries zegt, dat een enkel- of veelmalige beroering geen effect heeft. Men moet het juist twee- of drie maal aanraken met

Pioen-Dahlia „La Riante” (1907).

Licht-lila; zeer mooi gevormde, groote bloemen op lange, stevige stelen.

het blad alleen toe zou slaan als zij aangeraakt werden. Ik kon mij echter gemakkelijk van het tegendeel overtuigen.

„Het blad is ook elders prikkelbaar. En het merkwaardigste is, dat de prikkelbaarheid volstrekt niet uitsluitend voor het vangen van insecten is ingericht. Men kan het blad ook aan de buitenzijde aanraken, bijv. met een grashalm of met een fijnen maar stijven stengel der Pagonia. Het slaat dan even goed dicht alsof er een insect in

korte tusschenpoozen, wil het dicht-slaan. In elk geval zijn die zes haren toch wel de gevoeligste organen der *Dionaea*, omdat deze al op een éénmalige prikkeling reageeren. Alleen oude blaadjes blijken ongevoelig te zijn, ook aan de haren, maar toch niet zóó ongevoelig, of zij gaan na verloop van tijd dicht als er dierlijke stof tusschen de bladlobben wordt gelegd.

Brengt men anorganische zelfstandigheden, als bijv. stukjes steen of glas

op het blad, dan klappen de lobben wel samen zoodra maar een der haren wordt aangeraakt, maar ze openen zich weer spoedig daarop, als haasten ze zich om hare vergissing te herstellen.

Merkwaardig is dat gevoelige planten als *Drosera's* en de *Dionaea* in andere opzichten zoo ongevoelig zijn.

Het Kruidje-roer-mij-niet bijvoorbeeld is, evenals de meeste planten, ook gevoelig voor het licht. De blaadjes wenden zich steeds naar het licht, wat het beste zichtbaar is, als men de plantjes éénzijdig belicht. Daarenboven nemen ze ook des nachts een anderen stand aan, zooals we vroeger zagen, wat ze óók met tal van andere gewassen gemeen heeft. Heel anders is dit bij de *Drosera rotundifolia*, die volgens Darwin *) een der weinige planten is, waarvan de bladeren geen spoor van heliotropisme vertoonen en ook bij de *Dionaea's* kon deze geleerde daarvan niets ontdekken, hoewel hij er bij voegt deze laatste niet zoo zorgvuldig geobserveerd te hebben.

Dat de plantjes ongevoelig zijn voor het licht, wil natuurlijk niet zeggen dat ze buiten het licht zouden kunnen leven. Integendeel, zij verlangen zelfs een sterke belichting en zijn het fraaist en het sterkst in het volle zonlicht; bij gebrek aan licht zouden ze spoedig sterven.

Dat ze niet heliotropisch zijn, wil zeggen dat ze ongevoelig zijn voor den prikkel van het licht en dat hare blaadjes, zoowel des daags als des nachts een onveranderden stand behouden.

Die ongevoeligheid voor den prikkel van het licht kan men het best verklaren door de bijzondere taak die de blaadjes dezer plantjes hebben te vervullen, en dan is het wel duidelijk dat het voor haar van groot belang is dat hare blaadjes den stand aannemen en behouden, die voor haar het voordeeligst is voor het vangen van insecten.

In de cultuur is de *Dionaea muscipula* een vrij lastig plantje. Des zomers gaat het wel, maar des winters vallen ze dikwijls weg. Gebrek aan licht zal wel de oorzaak zijn dat de plantjes dan veelal sneuvelen. We hebben het gehad dat we ons 's zomers mochten verheugen in een bijzonder sterk, krachtig ontwikkeld exemplaar, dat wel een achttal mooie, gezonde blaadjes bezat. Maar met het korten der dagen verminderde ook allengs haar groei-kracht, tot ze in den winter nog slechts een kwijnend bestaan leidde en ten slotte ten onder ging. Veel hangt hier evenwel van het gieten af en wie daar een goed inzicht in heeft, heeft de meeste kans de plantjes goed door den winter te brengen.

Vaak toch houdt men de kasplanten en vooral warme kasplanten, veel te lang aan den groei, wat haar weerstandsvermogen langzaam maar zeker ondermijnt en wat sommige planten dikwijls met den dood moeten bekopen.

Veel succes hadden we steeds met de cultuur in fijngehakte peat (varenwortels) en *Sphagnum* (veenmos), waar doorheen wat grove hei-aarde en scherp zand werd gemengd. Van groote beteekenis is ook de wijze waarop de planten bevochtigd worden. 't Is beter de planten niet boven op den pot te begieten, maar het water toe te voeren van onderen op. Door de pot in een bakje te zetten, dat nu en dan als de aarde bevochtiging eischt, met water gevuld wordt, nadert men de verhouding, waaronder zij in haren natuurlijke staat leven. Het spreekt echter vanzelf, dat men moet zorgen dat de pot goed met schoone potscherven is gedraineerd, want te groote en voortdurende vochtigheid schaadt, voornamelijk in den winter.

Van groot nut bleek mij dikwijls een bedekking met een glazen stomp, wat tevens een veelmalige bevochtiging van de aarde overbodig maakt.

De temperatuur behoeft overigens niet zoo hoog te zijn; wanneer zij schommelt tusschen 15 en 20 gr. Cels. in den winter, is dat voldoende. Des zomers behoeft men niet zoo angstvallig naar den thermometer te kijken. Maar licht, veel licht, daaraan heeft het Amerikaansche Vliegenvangerje groote behoefte. Dat is voor haar een eerste levensvoorwaarde.

(Slot volgt.)

v. L.

Een rijkbloeiend voorjaars-heestertje.

Vroeg in de lente stond in den Hortus alhier een mildbloeiend heestertje in bloei, hetwelk de belangstelling van een ieder wegdroeg.

Hare rechtopstaande trossen van witte bloemen, hare fijne, gevinde blaren en haar bekoorlijke groei deden iedere bezoeker bij dit heestertje, hetwelk *Xanthoceras sorbifolia* heet, staan.

Het behoort tot de familie der Sapindaceën en heeft dus eenige verwantschap met den Paardenkastanje en Pavia.

Het is een Mongool, die door den abt Armand David naar den Jardin des Plantes te Parijs is overgebracht en daar voor het eerst in 1870 bloeide.

Men beweert dat de struik volkomen winterhard is, doch daar ben ik niet geheel zeker van, want de éénjarige scheuten willen wel eens bij scherpe koude in den winter afsterven.

De bladeren gelijken veel op die eener lijsterbes, vandaar de soortnaam: *sorbifolia*; de bladeren zijn echter veel fijner en van boven glimmend.

Gelukkig treft men dit zoo bij uitstek schoon heestertje tegenwoordig

meer in kweekerijen aan, zoodat het zonder veel moeite te bekomen is.

J. C. TH. UPHOF.

Primula japonica.

Een van de meest geschikte *Primula's* voor den tuin is *P. japonica*. Zij bemint de schaduw van andere planten en bloeit dan ieder jaar geregeld. Hare bloemen zijn lichtpurper, donkerrood of wit van kleur.

Wanneer de *P. japonica* gaat bloeien, ontwikkelt ze bloemstengels die eindigen in een scherm van bloempjes. Zijn de bloemen hierop in volle fleur, dan verlengt zich de hoofdas (stengel) en vormt weer een schermpje; dit doet zij drie tot vier maal, zoodat sommige exemplaren even zoovele kransen van bloemen op denzelfden steel dragen.

Niet alleen als vollegrondspplant, ook voor potcultuur is de *P. japonica* zeer geschikt. Wanneer men in April zaait, dan heeft men het volgende jaar in de koude kas bloeiende planten.

De planten vereischen eene humusachtigen voedzamen grond zoowel voor pot- als vollegrondscultuur.

In den loop van den zomer worden deze *Primula's* verpot en in een kouden bak overwinterd. Vroeg in het jaar haalt men ze er uit en plaatst ze in de kas, alwaar spoedig hare bloemen voor den dag komen.

J. C. TH. UPHOF.

Victoria Regia in de open lucht.

De pogingen om *Victoria regia* te kweken in de open lucht, mislukten tot nog toe steeds, omdat het eerstens te moeilijk was het water regelmatig op 30 gr. F. te houden, maar bovendien lag een van de oorzaken van het mislukken in 't feit, dat de warmtebuizen dóór het bassin liepen, waardoor het water in de onmiddellijke nabijheid te sterk verhit werd.

Thans heeft prof. Fünfstück in den Hortus der „Technischen Hochschule“ te Stuttgart een proef genomen, waarbij het water buiten het bassin op temperatuur wordt gebracht en daarna in het bassin gevoerd wordt. Op die wijze gelukte het de plant tot krachtige ontwikkeling te brengen, en als er geen slecht weer komt, zal ze wel gaan bloeien ook.

(Kosmos.)

B. B.

Herfstasters.

Geachte Redactie.

Hierbij zend ik u eene foto van eene bleeiende vaste plant, waarvan meer te maken is, dan er gewoonlijk van gemaakt wordt, te oordeelen naar de vele exemplaren, die ik hier in tuinen gezien heb.

Overal toch zag ik ze geplaatst, omringd of dicht op de hielen gezeten door zusterexemplaren of door andere plantsoorten. Ook wel langs schuttingen en muren of vlak tegen tuingevels enz.

De plant, zooals de foto ze vertoont, heeft al van windvlagen geleden, heeft al een groot aantal bouquets geleverd, en geeft in haar geheele habitus toch nog een volgens mijn mening mooi sieraad voor een open stuk gazon bij de hoek van een pad br. Ik fotografeerde er mijn kleine

*) Darwin, The movements of Plants, pag. 450.

meiske bij om de proporties aan te toonen.

Bijzondere bemesting krijgt de plant nooit. Ze staat vrij in een grasveld op zwaren kleigrond; ik snijd er elk jaar armen vol bouquetten van en elk jaar komt de plant weer mooier op. Het eenige geheim er van is, — maar waarschijnlijk is het volstrekt geen geheim en wordt het alleen niet toegepast — plant den struik geheel vrij, niet met meerdere exemplaren naast elkaar.

Iets anders, dat ik als leek een ieder ander tuinbouwleek durf aanbevelen — Onze Tuinen schrijft immers voor leeken *) — is het zaaien van gewone Plox drummondii in een rand van het gazon.

Ik behoeft nauwelijks te zeggen dat in een tuin, bestaande uit zeer zware klei met leem vermengd, (vroeger waren er een paar tennisbanen) zaaipflanzen zeer moeilijk gaan. Langs den rand van een gazon liet ik een smalle strook graven van plm. 35 c.M. breed en plm. 10 M. lang, ongeveer 30 c.M. van de gazonrand af. Door mislukking wijzer geworden, heb ik in dat smalle perk ongeveer één voet hoog gewonnen zandgrond (van een stuk bouwland hier in de buurt) doen brengen en daarin direct de Phlox gezaaid, die prachtig opkwam.

Toen de plantjes een handbreed hoog waren, heb ik één keer een lichte Chilibemesting gegeven. Dennen deed ik niet, en het spijt me, dat ik u geen foto van de resultaten kan sturen.

Meer dan 3 maanden lang was het een sieraad van mijn tuin, waarvan ik dagelijks bouquetten kon snijden. De planten

lang in onverminderde kracht staande hield.

Kan u van mijn mededeelingen voor „Onze Tuinen” gebruik maken handel dan ermee naar goedvinden. Komt het u niet belangrijk genoeg voor excuseer dan mijn lang schrijven.

Hoogachtend,
LOUIS RAEMAEKERS.

Practische resultaten.

Het zal velen medelezers van „O. T.”, amateur-tuiniers, wel gaan zooals mij: hoe gaarne wij het blad opnemen en uit den inhoud zoeken wat van onze gading is, toch dringt zich wel eens de gedachte op, dat op het papier alles heel mooi en eenvoudig lijkt, maar of de resultaten aan de verwachtingen zullen beantwoorden?

En ongetwijfeld zullen ook velen, evenals ik, wel eens teleurstelling hebben ondervonden, maar toch ook met genoegen kunnen constateeren dat, over het algemeen genomen, de verschillen-

de medelezers, die het van belang genoeg achten om het volgend jaar ook eens een proef te nemen.

Ik woon in een streek waar aaz. het telen van stoksnijboonen zoo goed als niet gedaan wordt. Hoe dat komt weet ik niet en doet hier ook niets ter zake maar een feit is het dat mooie lange boonen hier bijna niet te verkrijgen zijn.

Ik was dus dit jaar sterk van plan zelf eens te beginnen om stokboonen te kweken, maar hoe? Ik bezit slechts een klein lapje grond en — laat ons 't maar eerlijk bekennen — men wil natuurlijk liefst alles hebben, en dan is er ruimte noodig, dus waar zou ik mijn stokken plaatsen?

Ik was al eens een paar keer aan het passen en meten geweest, toen het artikel van den heer Kors verscheen in het nummer van 30 Maart '07.

Weer zoo'n echt artikel, waarbij je eerste gedachte is: „ja, m'n waarde heer, dat is alles heel mooi en duidelijk, maar komt dat nu ook zoo mooi uit?”

Al spoedig echter kwam ik tot de overtuiging dat dit nu juist eens iets voor mij zou wezen, en dat ik hier eens een proef mede moest nemen. Het ruimte-vraagstuk was hiermede al onmiddellijk opgelost, want met de touwtjes-methode kon ik gebruik maken van een randje grond van ± 30 c.M. breed, loopende langs eene heining en ontsaan door het wegnemen van olmenveeren — 'n ruimte dus, die zoo goed als verloren beschouwd kon worden; van het plaatsen van stokken was daar in ieder geval geen sprake.

Ik ging dan ook onmiddellijk aan het werk. Mijn heining, $1\frac{1}{2}$ M. hoog bestaat uit kippen gaas, getimmerd aan stutten, die ± 2 M. van elkaar staan.

Aan het boveinde van twee dier stukken, op ongeveer 8 M. afstand van elkaar, timmerde ik een paar plankjes ± 20 c.M. lang en bevestigde daaraan een panlat, lang ongeveer 2 M. Hiermede verkreeg ik eene hoogte van ongeveer 3 M. als in het artikel van den heer K. aangegeven en tevens een afstand van de heining van ± 20 c.M.

Tusschen de twee panlaten spande ik nu mijn staaldraad en liet de einden er van tot op den grond toe doorloopen, waardoor de latten tegelijk gesteund werden.

Vervolgens spande ik de onder staaldraad op een hoogte van 40 c.M. boven den grond en begon daarna mijne touwtjes (gewoon bindgaren) tusschen de staaldraden te knopen.

Men ziet dat ik geen groote onkosten aan materiaal maakte. Kan men niet langs een heining werken, dan heeft men langer panlaten noodig, die dan door meer staaldraden gesteund zullen moeten worden, doch dit geeft slechts een zeer geringe vermeerdering van onkosten.

Toen een en ander gereed en de tijd daar was, begon ik de boonen te leggen. Ik had gekocht: Slagzwaarden en gewone Stokboonen, en legde deze verschillende wijzen, n.l.: eerst 2 M. Slagzwaarden, 2 boontjes bij elkaar, afstand 20 c.M., daarna 2 M. van dezelfde, om de 8 c.M. een boontje, verder de ge-

Herfstasters.

Orig. foto voor „Onze Tuinen” van den heer Louis Raemaekers, te Wageningen.

deden het zóó goed, dat het voortdurend één groote massa bloemen was, die in de breedte verdriedubbeld werd, zóó sloegen de planten in honderden variaties van rood naar alle kanten uit. Langs een grasveld doet Phlox het werkelijk zéér mooi en kunt u het gerust aan uwe lezers aanbevelen.

Een zelfde rand op een ander gazon maar met violieren bezaaid leverde aanvankelijk ook zéér goed resultaat, doch na 14 dagen was daar het glanspunt van voorbij, daar de eerste bloemtrossen mooi en vol, maar de daarna komende vrij klein zijn. Dit in tegenstelling met de Phlox Drummondii, die zich drie maanden

de wenken en aanwijzingen hebben vrucht gedragen, in figuurlijken en letterlijken zin.

Dat ik dezen zomer mooi en gaaf fruit heb gehad — ik durf gerust te beweren, dat ik dit grootendeels moet danken aan het opvolgen der verschillende aanwijzingen omtrent behandeling etc. in ons weekblad en zoo zou ik wel meerdere staaltjes kunnen opnoemen.

Een zeer mooi resultaat had ik met het telen van snijboonen aan touwtjes, en het zij mij vergund, geachte Redactie, mijne bevindingen hier in 't kort mede te deelen; mogelijk zijn er onder

*) Ja, maar vaklieden zullen 't ook wel lezen!

wone boonen op dezelfde wijze verdeeld; beide manieren waren mij door kennissen aangegeven, zoodat ik ook hiermede de proef wilde nemen.

Nu was er voorloopig slechts te wachten op de dingen, die komen zouden. In 't algemeen waren de omstandigheden voor een goeden uitslag van de proef niet bepaald gunstig te noemen.

Zoo b.v. was er veel kans op dat de grond, waarin de boonen gelegd waren, minder goed was, doordat de olmenveeren, die er vooraf hadden op gestaan, er het beste wel uitgchaald zouden hebben. Verder werkte de ruwe weersgesteldheid van den afgeloopen zomer ook al niet mee. Ook was ik niet verzekerd van de goede kwaliteit der zaden, daar de tuinman, die mij gewoonlijk zeer goed zaad levert, geen stokboonen voorhanden had en ik ze dus van een ander moest betrekken. Omstandigheden, die mij vooraf reeds deden besluiten, het resultaat van deze proef niet als beslissend te doen gelden, maar het een volgend jaar nog eens over te doen.

De uitkomst is echter anders geweest dan ik verwachtte — bepaald verrassend! Over den groei zal ik niet

ongeveer 400 prachtige boonen opgeleverd, waaronder vele van 30 à 32 c.M. lengte! Voorwaar voor een eerste proefneming een aardig resultaat, te meer nu de omstandigheden feitelijk ongunstig waren. Het is dan ook mijn vaste voornemen, om het volgend jaar de proef onder betere omstandigheden te herhalen en tevens gebruik te maken van eene ondervinding, die ik nu heb opgedaan, n.l. om het staaldraad niet zoo lang te spannen als ik dit jaar deed. Dit toch heeft ten gevolge, dat het draad nooit zoo strak gespannen blijft als wel noodig is; hierdoor komen de touwtjes ook weer minder strak en het gevolg is dat de touwtjes met de ranken door den wind (zooals b.v. in den afgeloopen zomer!) soms heftig worden heen en weer bewogen, 't geen m. i. veel schade doet aan de bloesems, wat weer minder oogst beteekent. Dit is echter een klein bezwaar, dat door enkele steunlatten meer (een kleine uitgaaf dus) verholpen kan worden. Een steunlat om de 2 à 3 M. zal m. i. de juiste maat zijn. Natuurlijk heffen zwaardere steunen en zwaardere staaldraad dit gebrek ook op, maar dan wordt het weer meer kostbaar. Mog-

Pas geplante boomen, snoeien of niet?

II.

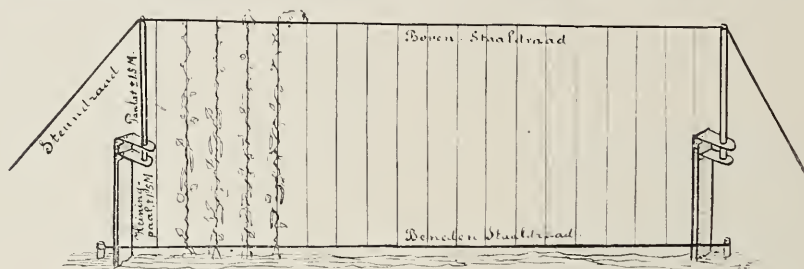
Wat moeten we beginnen met die lange tweejarige takken? Thans, een jaar later dus, terugsnijden. Maar de oogen, waarop men in gewone omstandigheden snoeit, zijn vaak reeds uitgegeloopen tot kleine scheutjes, thans twijgjes, soms zijn 't bloemoogen geworden. En waar we toch een nieuwe verlening moeten hebben, zijn we verplicht, die takken terug te snijden op zoo'n twijgje en dit twijgje dan met de kroonsneê weg te nemen. Immers de oogjes van 't twijgje zelf zijn veel te zwak voor een goede verlening en de richting zou dan scheef uitvallen. Hoe ver die tweejarige takken terug moeten, hangt van groei en omstandigheden af; gewoonlijk ongeveer op de helft.

Van uit de nevenbladoogjes mogen we, vanwege den gunstigen stand, wel een voldoende krachtige verlening verwachten. Ontwikkelen er zich twee, dan weg met de zwakste. We krijgen dus thans wat we eigenlijk 't vorig jaar hadden moeten hebben, we zijn dus een jaar ten achter. 't Zelfde geval komt voor bij onze vormboomen, pyramiden, leiboomen, enz.

Wanneer we spreken van pas geplante boomen, zoo is daaronder alles begrepen; 'n pitvruchten, 'n noot, 'n steenvruchten. En toch gaat 't niet op allen over een kam te scheren. Immers de ontwikkeling der boomen is niet dezelfde. Waar men 't bij de pitvruchten dan al niet eens mag zijn, bij de steenvruchten in 't algemeen geldt de regel: Snijdt de pas geplante boomen terug tot op ongeveer de helft der verlening, om datgene wat overbodig is, geheel weg te nemen. Perziken, kersen en pruinen bv. loopen op 't overjarig hout niet gemakkelijk uit en wil men dus geen kale plaatsen op de gesteltakken, zoo is terugsnijden direct na de planting noodzakelijk. Walnoten, tamme kastanjes schijnen 't terugsnijden direct niet best te kunnen verdragen, reden waarom men zich bepaalt tot 't uitlichten der kroon. Wat nu de pitvruchten, in hoofdzaak onze appels en peren aangaat, ook hier is 't moeilijk een algemeen te volgen regel aan te geven.

Zoo is 't nog al van beteekenis, wanneer de boomen geplant zijn, of de boomen van de verplanting veel geleden hebben en op welke onderlagen zij veredeld zijn. En verder met welken bodem we te doen hebben.

We hebben reeds aangetoond, wat men mag verwachten bij een goede, tijdige herfstbeplanting. De hergroei ('t snoeien daargelaten is in den regel beter verzekerd, al valt niet te ontkennen, dat steenvruchten in 't algemeen, maar de

Snijboonen aan touwtjes.

uitwijden; dit heeft met het touwtjes-systeem niets te maken. Het is voldoende te doen weten, dat, hoewel ik eerst nog al lang moest wachten, van lieverlede toch zoo goed als alle boontjes opkwamen en toen ze eenmaal, niettegenstaande ik nog als eens last had van het afvreten der jonge blaadjes door slakken, zoo groot waren, dat ze de touwtjes te pakken konden krijgen, was 't een lust om te zien, hoe ze zich daarlangs naar boven werkten! Natuurlijk vereischten enkele weerspannige ranken, die soms een geheel verkeerden kant uit wilden, een beetje leiding. Ook was het wel eens noodig, om hier of daar een touwtje bij te voegen of te verzetten, maar dit was natuurlijk een zeer kleine moeite en spoedig verricht.

Langs bijna alle touwtjes kropen de ranken een volle drie M. in de hoogte, en het zou mij niets verwonderd hebben, dat zij nog hooger waren gegaan, wanneer de touwtjes hooger waren gespannen, want aan den bovenstaal-draad drukten de ranken zich in bossjes op elkaar, schijnbaar lang niet tevreden, zoo in hun voortgang belemmerd te worden.

En — prachtig hebben ze gebloeid en vrucht gedragen!

Het smalle randje, dat voor iets anders vrijwel ongeschikt was, heeft mij

lijken kunnen eventuele proefnemers onder de amateurs van deze ondervinding gebruik maken.

In iedere geval kan ik iederen bezitter van kleine tuinen sterk aanbevelen, het artikel van den heer Kors nog eens op te slaan en aan de hand daarvan het volgend jaar ook eens tot eene proefneming over te gaan.

Ik ben overtuigd, dat hij die geringe moeite ruimschoots beloond zal zien. Het is een van de vele bewijzen hoe een weekblad als „O. T.” van dienst kan zijn aan personen, die zoo goed als niets van tuinieren afweten.

O. S.

J. O.

Bloemkool bewaren.

„Le Petit Jardin” geeft het volgende middel: na de bloemkool te hebben ontdaan van al de bladeren, hangt men ze gewoon op aan den stonk, dus onderstboven. Daags vóór het gebruik snijdt men den stonk grootendeels af en steekt de bloemkool met het overgebleven stuk stam in versch water. De ingedroogde bloemkool is dan weldra weer frisch als versche bloemkool. Men drage zorg den kop niet te bevochtigen.

't Lijkt zoo een eenvoudig middel, waar wel eens één bloemkooltje aan te wagen is.

B. B.

perzik in 't bijzonder, beter in 't vroege voorjaar verzet kunnen worden. Aangezien de hergroei beter is, durven we tot terugsnijden eerder besluiten en sterker naarmate de ontwikkeling van den boom dit toelaat.

Hebben de boomen veel geleden, moet er dus van de wortels naar verhouding veel worden weggesneden, dan is 't noodzakelijk ter wille van 't evenwicht ook den twijgen wat te ontnemen.

Een niet gesnoeide boom bezit een groote massa van uitbottende knoppen en slechts weinig wortels, in staat voor de voeding te zorgen. De eerste uithot-

hout zit. Zwakke kronen late men hier liever ongesnoeid en bepaalt men zich tot uitlichten.

De boomen die we telken jare mochten verplanten, zijn steeds aan een terugsnoei onderworpen, en we mogen zeggen met best resultaat. We hebben voor ons liggen een Duitsch werk, waarin uit de meeningen en ervaringen van tal van specialiteiten op ooftbouwgebied, daarin neergelegd, een conclusie getrokken wordt door een daartoe bevoegd deskundige met name de heer K. Koopman. Naast die meeningen, waaronder er zoowel voor als tegen 't snoeien

NED. POMOLOGISCHE VEREENIGING.

Utrecht, 13 Dec.

Onder presidium van Baron K. van Dedum van Wageningen vergaderde gisteravond in het Gebouw van Kunsten en Wetenschappen de Ned. Pom. Vereeniging.

De vooravond van de jaarvergadering, meende de voorzitter, was meer een gezellig samenzijn, temeer daar men deze gelegenheid te baat nam om den nieuwen directeur der Vereeniging, den heer E. Snellen, te introduceeren, waarmede hij dezen geluk wenschte en de hoop uitsprak, dat onder zijn directie, naast het hoofdbestuur de vereeniging in bloei zou toenemen.

Hij verzocht toestemming, om de notulen, die 39 folio paginas beslaan, niet te doen voorlezen, maar eene commissie te benoemen, die dit voor de vergadering zal doen. Goedgekeurd.

De heer Snellen, de nieuwe directeur, krijgt nu het woord om het een en ander te vertellen van de groote Kunst- en Tuinbouwtentoonstelling te Mannheim, waar hij als officieel vertegenwoordiger van de Regeering eenigen tijd is geweest.

Spr. beschouwde zijne lezing meer als een inleiding en spreekt al in voorbaat den wensch uit, dat over die inleiding gediscussieerd zal worden. Ook in ons land gaan dikwijls stemmen op voor het houden van groote tentoonstellingen en daarom is het goed, te zien, hoe andere ingericht zijn.

Elke expositie heeft haar geschiedenis, zoo ook die van Mannheim. Deze stad is in een menschenleeftijd met reuzenschreden vooruit gegaan, de industrie beleeft er gouden dagen, er werd veel geld verdiend en daarmede werd de behoefte geschapen aan meer ontspanning. En, niet waar, wie zoekt zal vinden: een wakker ingezetene vond uit, dat Mannheim dit jaar zijn 300ste geboortedag kon vieren en dit was een geldige reden een luisterrijk feest te vieren.

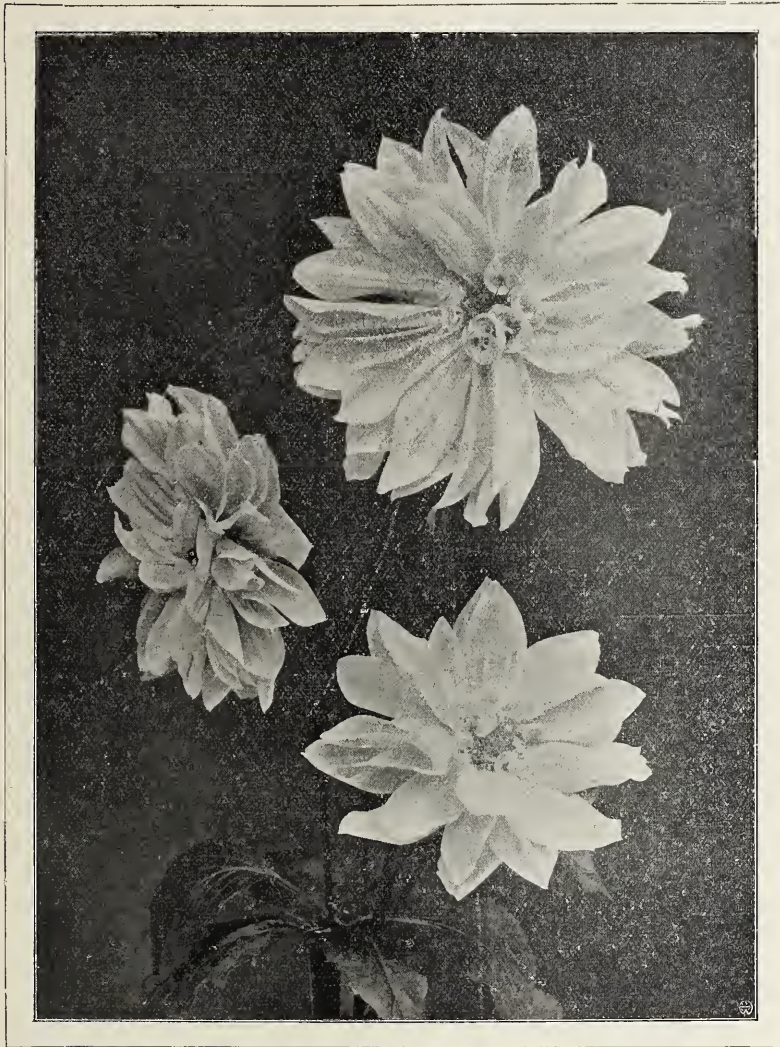
Waarmede echter? Een industrie-tentoonstelling werd geopperd, zooals Dusseldorf heeft gehad. Het bleek echter dat de industrie er zelf niet veel voor voelde, terwijl Mannheim geen centra van industrie vormt. Een kunst- en tuinbouwtentoonstelling dan, ja, dat was beter, maar dan nationaal, zeiden de Zuid-Duitschers. Neen, dat ging niet; maar geheel internationaal werd de Ausstellung toch ook niet. Intuschen de leiding kwam in handen van den burgemeester Ritter en de geheele zaak ging van de stad uit. Deze Gesamtleder reisde de ha've wereld af om inzendingen voor te bereiden, en kwam ook in Utrecht om daar besprekingen te houden.

De tentoonstelling heeft een schat van geld gekost, maar overal werd belasting op gelegd, zelfs op de entree van tien cent ontving de stad haar provisie.

Spreker gaat nu na de verschillende tentoonstellingen en heeft tal van malen gelegenheid om te doen uitkomen, in welke opzichten de Nederlandsche inzendingen te kort schoten. Frankrijk won het bijv. van ons in de wijze van étaleeren, die van netheid en smaak getuigde. Wij gaven groote quantums te zien, maar exposeerden die niet zoo netjes.

De Duitschers namen spoedig het etaleeren van de Franschen over.

De wijze van beoordeelen was vaak niet homogeen, de eene jury gaf de voorkeur aan een groote partij, de andere aan de kleine en 't gebeurde dat Ned. inzendingen daaronder leden. Opvallend was het dat men inzendingen, bestaande uit veel soorten op naam en de provincie waar ze geogst waren, totaal negeerde. De meeste inzendingen waren dan ook, zoowel de verpakking als het fruit wezen er op, uit een

Pioen-Dahlia „Roem van Baarn” (1906).

Zacht rose, fraai dubbel; bloem vaak 20 cM, middellijn.

ting heeft plaats, maar aangezien geen overschot aan assimilatie tot vorming van nieuwe wortels aanwezig is, staat de boom te kwijnen en zet niet door. Het aantal knoppen moet meer beperkt worden.

Dat de boomen op zandgrond, mits bij de planting voldoende vocht aanwezig is, gemakkelijker aanslaan dan op klei, is genoegzaam bekend en zeer goed verklaarbaar. Toch aarzelen men niet, ook op dezen bodem de twijgen te snoeien, zoo de boom voldoende krachtig in zijn

zijn, komen daarin voor tal van belangrijke proeven, ter vergelijking bij verschillende boomen genomen. We hopen in een slotartikel die conclusie mee te deelen, die geheel met onze meening strookt.

(Wordt vervolgd.)

P. v. D. VLIST.

handelsoogpunt ingezonden. Heeft de natte zomer een ongunstigen invloed gehad op minder bezoek van vreemdelingen, de groentenkwekers van Z.-Duitschland boften er bij; zij kwamen daardoor tegenover onze inzendingen in zeer gunstige conditie.

De heeren Sluis en Groot te Enkhuizen hadden op zeer verdienstelijke wijze zestig soorten kool ingezonden, waarom

tabiliteit van de fruitteelt. Wie geen afzet voor zijn fruit heeft of daarvoor geen prijs kan bedingen, drijft geen loonnende cultuur en doet verstandig iets anders te beginnen. Uitgebreider en langduriger afzet en daarbij verhoogden verkoopprijs, daarom draait de fruitteelt. Immers, de afzet kan en zal vergroot worden als het afzetgebied wordt uitgebreid en

paald product maanden en maandenlang op de markt kan blijven.

Het is toch bekend, dat enkele artikelen binnen eenige weken zijn afgeloopen en bij groote aanvoer zóó in prijs dalen, dat er niets aan te verdienen valt. Deze daling komt niet voort uit de kwaliteit der vruchten, doch wordt uitsluitend veroorzaakt door den overvloedigen voorraad; kon men echter deze artikelen over een langeren tijd aanbieden, dan zou er geen te groote aanvoer zijn en geen prijsdaling plaats hebben. Dit verlengen van den afzettijd ziet men reeds bij de versehe komkommers, van aardbeien, groenten in bakken, rozen, seringen, lelies enz.

Dit alles kost evenwel veel geld en ei moet dus heel wat af.

Den afzettijd te verlengen met een minimum van onkosten, zie, daar moet het heen.

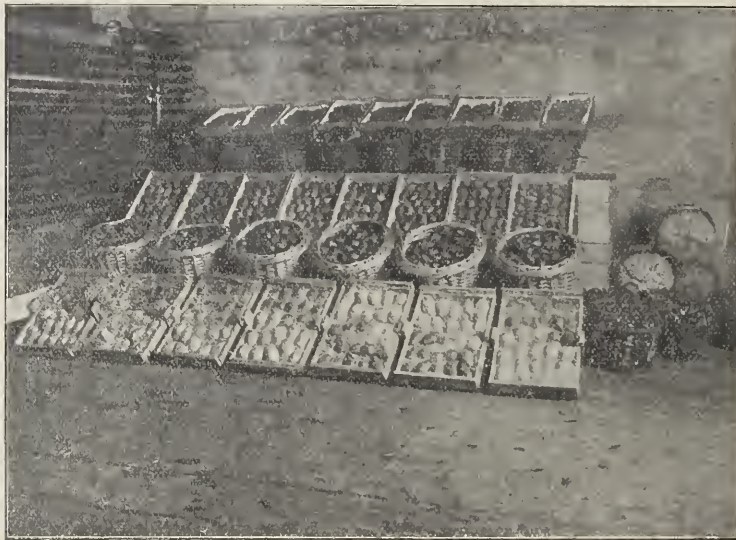
Dat systeem moeten de vruchtenkwekers ook volgen.

De groote hoeveelheden Amerikaanse vruchten welke hier te lande gebruikt worden, wijzen er op, dat ons volk gaarne fruit koopt, ook laat in het voorjaar, wanneer onze kwekers geen vruchten meer kunnen aanbieden.

De groote vraag is: kunnen wij onze vruchten lang en goedkoop bewaren en daarop kan „ja” gezegd worden.

Bij de bewaring van fruit is de eerste vereischte rotting en uitdroging te voorkomen. Daarom luidt het voorschrift: bewaar uw fruit koel en droog, doch niet te koel en ook niet te droog. Het is moeilijk een fruitbewaarplaats precies op temperatuur te hebben, wat door middel van koelpakhuizen zeer eenvoudig gaat.

Door koelmachines zijn wij thans meester van alé lage temperaturen en door ons ventilatiesysteem, met steeds werkende ventilatoren, hebben wij den vochtigheids-toestand en de reinheid der lucht geheel in onze macht. Wij kunnen thans het fruit weken en maanden bewaren zonder dat het

In de Koelkamers van het Vriesseveem te Amsterdam. (Fruit.)

men lichte, ze schouderophalend pass. erde en misschien heeft men wel gedacht: wat een kool!

Gelukkig voor de firma voelden toeval-lij de juryleden veel voor deze kool en ontving zij de groote gouden Staatsmedaille.

De vruchtententoonstelling was een van de belangrijkste; zij overtrof alle verwachtingen en de druiven uit het engere Westland, dus zonder Loosduinen, waren buitengewoon mooi en trokken ieders aandacht. Ook op de tentoonstelling van conserven viel veel te leeren en kan deze industrie den binnenlandschen handel veel verbeteren.

Spreeker bracht in herinnering de welgeslaagde excursie en eindigde onder applaus der vergadering met eenige mededeelingen over een groote vruchtenkwekerij.

Aan het geanimeerd debat, dat volgde, werd deelgenomen door de heeren Budde van Deventer, De Greeff van Frederiksoord, Camman van Breda, Ten Have van Goes en Teunissen van Amsterdam.

Den volgende dag werd de vergadering voortgezet en nadat de huishoudelijke bezigheden waren afgelopen, kreeg de directeur van de N. V. Vriesseveem en afd. Koelinrichting het woord om deze belangrijke zaak te bespreken.

Het onderwerp, zoo ving spr. aan, is zeer uitgebreid en onvat in hoofdzaak: het bereiken van een belangrijk economisch voordeel voor den fruithandel, door bewaring van vruchten in koelpakhuizen. Amerika is ons reeds lang voor en dit land heeft zijn buitenlandschen handel in fruit grotendeels te danken aan de koelinrichtingen.

Spr. wil hierover niet uitweiden, hij wil uitsluitend spreken over ons eigen land, over onze eigen fruitteelt en fruit-handel in het bijzonder. De aandacht wordt gevestigd op de vraag, of het bewaren van fruit in koelkamers bevorderlijk is aan den afzet en aan den prijs van het artikel.

Deze twee factoren beslissen over de reu-

hoewel dit laatste niet tot de onmogelijkheden hoort, is het verzetten of uitbreiden der handelsgrenzen toch altijd een kostbare onderneming, die bovendien niet altijd gelukt, zooals o. a. dit jaar bleek

In de Koelkamers van het Vriesseveem te Amsterdam. (Druiven).

bij de pogingen om den afzet der Westlandsche druiven in Duitschland te bewerken.

Naast dit hoofddoel is er een ander en wel het verlengen van den afzettijd in het bestaande afzetgebied, waardoor een be-

in kwaliteit ook maar 't minst achteruitgaat.

Verleden jaar is de koelinrichting te Amsterdam de eerste proef door het Rijk genomen. De resultaten waren uitstekend op het oogenblik hangen er in het koel-

huis 8300 pond druiven op rekken, terwijl een 10,000 pond druiven, liggende in houten bakjes, reeds tegen loonende prijzen zijn verkocht. Aanwezig zijn verder 84,000 pond appelen en peren opgeslagen door 28 kweekers en 4 kooplieden. Er waren 160 pond perziken. De belangstelling is kolossaal toegenomen.

Onder de peren die bewaard worden treffen wij aan: Wil Iams Duchesse, Bonne Louise d'Avanches, Clapps favorite, Durandeau, Maagdeperen, enz.

Wat de appels aangaat, die behooren voor het meereende tot de latere soorten, zooals Ananas Reinette, Goud Reinette, Present van Engeland, Bellefleur, Bismarck, Sterappel, enz.

De proef met kersen is uitstekend geslaagd. En de kosten, vraagt men? O, die vallen mee; thans bedraagt het bewaar-

loon 1 cent per kilo bruto per maand, zodat dit geen bezwaar kan zijn.

Spr. noodigt, aan het slot van zijn belangrijke rede, iedereen uit te komen kijken in het koelpakhuis te Amsterdam, Hoogte Kadijk, no. 25, en wie een en ander ziet zal verklaren: ik kwam, ik zag en werd gewonnen voor de nieuwe zaak.

De vruchten, die na deze onder groote aandacht gevolgde rede werden getoond, waren prachtig en zag men peren, in goeden toestand die reeds sedert een zestal weken niet meer op de markt gezien worden, omdat de tijd voorbij is. Ook de druiven en appelen waren bijzonder mooi.

Dank zij de vriendelijkheid van den directeur, den heer C. G. Vattier Kraane, zijn wij in de gelegenheid gesteld, met bijgaande afb. te toonen, hoe het er in zoo'n koelpakhuis uitziet.

J. K. B.

grootere zus haar gasten met koolhydraten voedt, verzamelen de bacteriën stikstof uit de lucht, waarmee in verbinding met het organische voedsel, eiwitstoffen worden gevormd, die voor het leven der plant van zoo groot gewicht zijn.

Het „Department of Agriculture" der Vereenigde Staten verstrekt aan de landbouwers der Vereenigde Staten gratis de verschillende bacteriën in gedroogden toestand op katoen. Het stukje katoen heeft men maar gedurende een nacht in een emmer water te leggen om den volgenden dag de beste meststof voor onze vlinderbloemige gewassen te hebben.

Ook bij de *Cycadecen* kan men, evenals bij erwten, boonen, enz. knobbeltes aan de wortels waarnemen, die hier echter door wieren worden gevormd.

Na de pauze vertelde de heer Van Laren het een en ander omtrent de merkwaardige samenleving van mieren en planten en een enkel luisteraar liet onwillekeurig een sss. hooren bij de mededeeling, dat ruim 3000 gevallen van symbiose tusschen planten en mieren bekend zijn.

Vele planten bieden den mieren nectar in z.g. extranuptiale nectariën, opdat zij schadelijke insecten zullen weren, wat de mieren, deze leeuwen onder de kleinere dieren, uitstekend kunnen. In onze bosschen kan men bij vretterij de door mieren beschermde boomen zeer goed van de omgevende onderscheiden, door hun groene blader-
tooi, wanneer de andere kaal gevretten zijn.

In de tropische gewesten daarentegen hebben alle der daar ingevoerde gewassen te lijden van de z.g. bladsnijdersmieren, terwijl de inheemische planten meestal inrichtingen ter bescherming bezitten. Er bestaat echter ook een soort mieren, de *Azteca*-mieren, die, al zij 't uit puur eigenbelang, de bladsnijders, de *Atta*-mieren, weren. Zoo biedt o. a. *Cecropia peltata*, wier bladeren door *Atta*-mieren gaarne ge-roofd worden, in hunne holle stengelden aan de beschermende mieren woning en voedsel.

Onder de aanhechtplaatsen der bladeren bevinden zich kussentjes, waarop de *Müller'sche* lichaampjes, aldus naar den ontdekker Müller genoemd, oftewel mierenbroodjes groeien, die, rijk aan voedingsstof, bestaan uit eiwit en olie.

En waarom snijden de *Atta*-mieren stukken uit de bladeren der boomen en slepen deze naar hunne nesten? Om er daar een champignonkweekerijtje van te maken en wel van de *Rozites gongylophora*, waarvan zij een zeker deel als voedsel nuttigen.

Bij *Acacia cornigera* groeien de broodjes, hier *Belt'sche* lichaampjes genoemd, aan de spitsen der bladvin-
nen en huizen de mieren in de groote, holle doorns.

De korte, gedrongen stam van *Myrmecodia echinata*, een plant, reeds in 1750 door Rumphius in den Indischen Archipel ontdekt, is geheel met gaten als van een spons doorgraven, waarin ook al mieren huizen.

Reeds in 1750 maakte Rumphius melding van deze planten, die hij als

SYMBIOSE.

In een der bovenzalen van Café „Oost-Indië" in de Kalverstraat sprak op den avond van den 11en dezer voor de Amsterdamsche Bloemisten-Patroonsvereniging de heer A. J. van Laren over bovengenoemd onderwerp.

Uit deze zeer interessante voordracht noteerden we het navolgende:

„Evenals het dier, is de plant een levend wezen, dat tot instandhouding van haar leven voedsel nodig heeft, hetwelk zij gedeeltelijk uit de aarde, voor een ander deel uit de haar omringende lucht opneemt. Uit de aarde weet de plant door middel van hare wortels water en daarin opgeloste voedingszouten op te nemen en uit de lucht met behulp van hare bladeren koolstof door het ontleden van het in den dampkring aanwezige koolzuurgas.

Niet alle planten evenwel zijn in staat om geheel en zelfstandig in hare behoeften te voorzien en behoeven de hulp van andere planten; denken we slechts aan de bladgroenlooze parasieten. Er zijn echter gewassen, die we, hoewel ze niet alleen kunnen leven, toch niet als parasieten mogen beschouwen: zij leven in gemeenschap met andere planten, tot wederzijdsch voordeel; 't is deze samenleving, die we symbiose noemen.

Er zijn verscheidene gewassen die in symbiose leven, denken we b. v. aan de korstmossen, die in ruim 1400 soorten over onze aarde verspreid zijn. Hoewel wij de korstmossen bijna uitsluitend als lastige bezoekers onze boomen kennen, komen ze ook op de hardste gesteenten voor, waardoor ze als 't ware de pioniers van het plantenrijk zijn. Door hunne uitscheidingen toch dragen ze tot de verwerping der gesteenten krachtig bij, en maken den bodem geschikt voor hogere planten.

De korstmossen zijn geen zelfstandig levende planten, maar bestaan uit planten van zeer verschillende natuur, die met elkander in innige gemeenschap leven. De eene groep bestaat uit wieren en de andere uit zwammen. De eerste bezitten bladgroen en zorgen voor de bereiding der koolhydraten, de tweede hebben de voorziening in de behoefte aan water en bodemzouten tot

taak. Men heeft getracht de wieren afzonderlijk te kweken, wat zeer goed gelukt is; de zwammen echter der meeste korstmossen kunnen zonder hare bondgenooten niet lang blijven leven.

Ook vele onzer trotsche woudboomen vertoonen een merkwaardige symbiose. De wortels van Eiken, Beuken, Hazelnoot, Tamme Kastanje zijn omhuld door een zwamdradennet (*Mycorrhiza*), dat de dienst der wortelharen geheel en al overneemt. De boom levert koolhydraten, terwijl de zwam haar grooten vriend van water en anorganisch voedsel voorziet. Ook de stikstof uit de humus weet deze zwam voor de boomen dienstbaar te maken. Een sprekend bewijs van het groote belang der Mycorrhizawerking leert ons het uitzaaïen van Pinus-zaad in een zwamvrijen bodem, waarin de zaden wel ontkiemen, maar waarna de plantjes een kummervol bestaan blijven leiden, terwijl in een bodem, die van de zwam voorzien is, dezelfde zaden krachtige planten geven. Dewijl deze zwam het best gedijt in een humusrijken bodem, is het duidelijk dat het weghalen van blad uit de bosschen voor de boomen zeer nadeelig is.

Ook bij *Ericaceen* en *Orchideen* kunnen we hetzelfde waarnemen. Daarom kiemen de *Orchideen* beter op den grond van de moederplant dan op schoone uitgewasschen sphagnum, waarin de schimmel niet voorkomt. 't Was onze landgenoot Prof. Beyerinck, die zich blijvende verdienste heeft verworven door zijne onderzoekingen op dit gebied, evenals op dat der stikstofbacteriën, die hij afzonderlijk weet voort te kweken in zoogenaamde rein-culturen. Deze bacteriën leven op de wortels der Leguminosen en in de praktijk ent men gronden, die geen *Leguminosen* nog droegen in met aarde van een perceel, waar voorheen reeds erwten, boonen, lupinen of anderszins groeiden. 't Zij men het bewust of onbewust doet, de gevolgen zijn hetzelfde: de gewassen groeien uitstekend.

Wat toch is het geval? Door de wortels der *Leguminosen* worden de stikstofbacteriën opgenomen en terwijl de

Pioen-Dahlia „Sneeuwwitje” (1907).
Zuiver wit, met zeer groote, prachtig gevormde bloemen: sterke, lange steel.

Nidus formicarum ruber en *Nidus formicarum niger* beschreef, dus ze als rood- en zwart mierennest aanduidde.

Hydnophytum geeft hetzelfde te aanschouwen als *Myrmecodia*.

„Hoe meer wij in de geheimen der natuur doordringen”, zeide spreker aan het einde van zijne rede, „hoe meer wij zien hoe schoon zij is en hoe grooter onze bewondering wordt”.

Toen de voorzitter voor de keurige lezing, die door aanwezige planten en keurige, door den heer v. d. Zeijde geteekende platen aanschouwelijk gemaakt was, dankte, brak een langdurig applaus los.

P. J. SCHENK.

Amsterdam.

In den
Bloementuin.

Paden.

Het is nu de tijd, om veranderingen in den tuin aan te brengen. Deze week willen we eens een oogenblik stilstaan bij het aanleggen van paden.

In de meeste tuinen wordt doorgaans weinig werk van het pad gemaakt; gazons, heestervakken enz. worden naar den eisch aangelegd, maar het pad wordt zeer stiefmoederlijk behandeld: de grond wordt wat gelijk gemaakt, een laagje grind of grindzand er overheen gebracht, en men meent, dat men reeds genoeg heeft gedaan.

Dat zulke paden, vooral in den regentijd, veel ellende opleveren, is genoegzaam bekend.

Laten we eens zien, hoe we een pad moeten aanleggen, dat het steeds begaanbaar is.

Het overtollige regenwater moet kunnen wegzakken of afvloeien. Heeft men een goede afwatering in zijn tuin, b. v. door draineerbuisen, dan kan men een zeer goedkoop pad aanleggen op de manier als men de zoogenaamde Mac-Adam-wegen maakt.

Het water, dat van 't pad afvloeit, moet dan worden opvangen in valputten, vanwaar het door de draineerbuisen afgevoerd wordt naar sloot of riool.

Onze gewone tuinpaden hebben betrekkelijk weinig te lijden: er rijdt een kruiwagen over, hoogstens een handwagen; ze behoeven dus niet zoo bijzonder stevig in elkaar te zitten.

We beginnen den grondslag gelijk te maken en in het pad een zekere ronding (tonrondte) te brengen.

Een pad b. v. van 2 M. breedte geeft men een ronding van 10 à 15 c.M., d. w. z. men legt het in 't midden zooveel hooger dan aan de kanten.

Vervolgens brengt men er een laag bazalt- of Quenast-slag overheen ter dikte van pl. m. 5 c.M. Is de grond

bijzonder zanderig, dan brengt men onder de keislag eerst een laagje klei aan, eveneens ter dikte van 5 c.M.

Nu neemt men een flinke zware tuinrol en rolt hiermede de keislag flink vast in; als men het pad onder het rollen voortdurend vochtig houdt, b. v. met een gicter, zal keislag en klei zich ten laatste vereenigen tot een zeer vast geheel.

Hoe zwaarder de rol is, hoe steviger men het pad dus kan inrollen, hoe meer plezier men er van beleven zal.

Mocht men soms te veel klei gebruikt hebben, zoodat zich na het rollen een modderlaagje op het pad bevindt, dan kan men dit gemakkelijk met de schop of de rug van de hark verwijderen.

Moet men een steviger pad hebben, omdat het als rijweg dienst moet doen, dan gaat men eenigszins anders te werk. Om te beginnen heeft men dan er voor te zorgen, dat het pad een flink fondament heeft.

De grond wordt daartoe weggegraven tot een diepte van 40 à 50 c.M. en weggevoerd naar een plaats, waar men ze kan gebruiken voor opheffing als anderszins. In plaats van de uitgegraven grond wordt een laag puin aangebracht van 30 à 40 c.M. dikte. Deze puinlaag moet vooral flink stevig komen te liggen; hiertoe brengt men de grove puin onderin, terwijl men de openingen verder aanvult met fijne puin, sintels, keislag enz.

Voordat men het pad verder afwerkt, wordt deze puinlaag stevig aangestampt, zoodat er geen beweging meer in is.

Vervolgens brengt men, zooals we reeds hebben beschreven, de lagen kleigrond en keislag aan, om daarna alles flink in te rollen.

Door het aanbrengen van de puinlaag heeft men het voordeel verkregen, dat het regenwater, hetwelk op een Mac-Adamweg voor een gedeelte naar beneden zakt, een flinken uitweg vinden kan in de puin.

Wie wat meer geld en arbeid aan zijn pad besteden wil, kan met een kleine wijziging een pad verkrijgen, dat geheel waterdicht is, zoodat het, indien men slechts voor voldoende afvloeiing zorgt, begaanbaar is, al regent het weken aan één stuk.

Men ga eerst als opgegeven te werk, maar op de puin wordt nu een laag bazaltslag aangebracht ter dikte van 8 à 10 c.M., vermengd met wat klei; deze laag wordt ook weer herhaaldelijk gerold, totdat men één vast geheel krijgt. Het ligt voor de hand, dat dit moeilijk te bereiken is met een gewone tuinrol.

Een flinke zware paardenrol of een stoomwals zijn hier meer op hun plaats.

Moet men het toch met een tuinrol doen, dan neemt men inplaats van een 10 c.M. dikke laag bazaltslag eerst een laagje klei van 5 c.M. en hierover de slag eveneens ter dikte van 5 c.M.

Zijn we eenmaal zoover, dan beginnen we met de eigenlijke afwerking van het pad. In een grooten stevigen ijzeren pot, waaronder een vuur gestookt kan worden, wordt een emmer vol koolteer flink warm gemaakt en hierin een hoeveelheid fijngeklopte

bazaltslag (stukjes vooral niet grooter dan 1 à 2 c.M.) gestort. Onder voortdurend roeren worden teer en bazaltslag met elkaar vermengd, totdat men een dikke brei verkrijgt, welke vervolgens als een laagje van pl. m. 2 c.M. dik zeer gelijkmatig over het pad wordt uitgesmeerd.

Zoodra een tiental meters pad op deze manier is klaargemaakt, strooit men er een dun laagje rivierzand of fijn grindzand overheen, waarna de rol erover wordt gehaald, totdat het pad goed had is. We strooien het zand voor tweeërlei doeleinden. Ten eerste heeft men dan geen last dat de teerpap aan rol en voeten blijft vastzitten en ten tweede wordt de leelijke blauwe kleur van het pad erdoor weggenomen.

Een pad, op dergelijke wijze goed aangelegd, kost bijna niets aan onderhoud en de betrekkelijk hooge kosten van aanleg worden hierdoor ruimschoots vergoed.

Nog even willen we er op wijzen, de teer niet te dicht in aanraking te brengen met plantenwortels. We blijven dus op eenigen afstand van boomen en heesters.

Veel menschen zijn, vooral door de blauwachtige kleur, besliste tegenstanders van den Mac-Adam-weg en verkiezen nog steeds het gewone grindpad; ook wij hebben er niets op tegen, mits het goed wordt aangelegd.

Willen we een stevig pad hebben, dan kunnen we ook hier den grond eerst een 40 à 50 c.M. diep uitgraven en een laag puin aanbrengen ter dikte van 35 à 45 c.M., dus iets dikker dan bij de vorige.

Hierop wordt een laagje kleigrond aangebracht ter dikte van 5 c.M., waardoor we wat kalkpuin en sintels kunnen mengen; de rol wordt nu even erover gehaald, zoodat alles goed gelijk ligt. Vervolgens brengen we over de klei een laagje grove (z.g. Pruisische grind), ter dikte van eenige c.M., welke grind flink stevig ingerold wordt.

Ten slotte dekken we het pad af met een laagje fijne grind of grindzand, welke we naar verkiezing licht kunnen inrollen.

We hebben bij den padaanleg vrij lang stilgestaan en we deden dit naar aanleiding van het volgende.

Dezer dagen konden we ons op verschillende plaatsen er van overtuigen, dat de paden in vele tuinen schromelijk worden verwaarloosd; bij regenachtig weer zijn de meeste beslist onbegaanbaar.

Ook heerscht nog veelal de gewoonte, dat, zoodra de winter in aantocht is, de grond zuinigheidshalve netjes naar het midden van het pad op ruggen wordt gehaald of wel in een hoek van den tuin op een hoop wordt gezet.

De bezitters van die tuinen zijn bepaald nog van meening, dat er 's winters buiten niets bijzonders te zien is.

Gelukkelijk heeft „O. T.” heel veel liefhebbers reeds tot andere gedachten gebracht.

En om nu het vele schoone, dat men ook in den winter in zijn tuin kan zien, van dichtbij te bewonderen, is het in de eerste plaats noodig, dat we een pad

hebben, dat er ons zonder bang te zijn voor natte voeten of beslikte schoenen, heenvoert.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Cymbidium. — *Coelogyne*. — *Laelia*.

Onder de willig groeiende Orchideeën behooren de *Cymbidiums*, vooral de sterk groeiende *Cymbidium giganteum*, *Lowianum* enz. Wij hebben deze planten wel eens gezien dat ze in den laatsten tijd erg verwaarloosd waren en toch nog dankbaar bloeiden. Dat gebeurt meer met weinig eischen stellende planten; zij worden zoo gauw vergeten.

Intusschen willen wij er op wijzen dat de tijd daar is voor het bloeien van *C. giganteum*, *Traceyanum* en *Winnianum* en hoewel zij niet kunnen beschikken over schitterende kleuren, gezegd moet worden dat de krachtig gebouwde bloemstengels, waaraan een aantal bloemen lang hare frisheid behouden, een sieraad zijn van de omgeving waarin zij bloeien. En zijn zij uitgebloeid, dan kondigen zich tot bloeien aan *C. Lowianum*, *C. L. concolor*, *C. grandiflorum*, *C. eburneum* en de hybriden *C. Lowi-eburneum*.

Laatstgenocemde zijn nu volgroeid en hier en daar vertoont zich reeds een bloemstengel, met welke feiten wij rekening moeten houden. Het laat zich denken, dat wij dergelijke planten niet absoluut droog kunnen houden, zelfs niet midden in den winter; maar volop water geven zou ook verkeerd zijn. Het beste is dus den gulden middenweg te bewandelen en dan gaat alles goed.

Cymbidiums zijn, zooals men weet, gaarne gespoten en het hindert niet, zoolang de planten niet bloeien, dit bij zeer helder weer, een enkele maal nog eens te doen, onder deze voorwaarde, dat het geschiedt tusschen elf en twaalf uur.

Coelogyne cristata en de verscheidenheden *alba* en *Lemoineana* zijn nu in het bezit van dikke, vette schijnknollen en men begrijpt dat zij onder deze omstandigheden weinig behoefte aan water hebben. Zet men de planten in het koudste gedeelte van de gematigde kas, dan beginnen de bloemknoppen tegen het eind van Maart te ontplooiën.

Geleidelijk zien wij uit de zeer spitse „neus” de bloemknoppen te voorschijn komen en wij hebben niets anders te doen dan de planten een warmer plaatsje te geven, om de bloemen te zien ontkiemen. En zij staan heusch gaarne een beetje warmer, wanneer zij bezig zijn haar bruidstoilet aan te trekken. Inderdaad, wij kunnen, met wat overleg, een langen tijd van deze dankbaar bloeiende planten profiteren, terwijl de bloemen in de bloemschikking goede diensten kunnen bewijzen.

De in dit voorjaar gescheurde planten laten wij in geen geval bloeien,

maar nippen den knop weg, zodra die zichtbaar is.

Tot de uitgebloeiende Orchideeën rekenen wij thans *Laelia pumila*, *L. praestans* en *L. Dayana*. Wij gunnen deze gaarne eenige rust en zijn dus met het toedienen van water zeer voorzichtig. Men kweekt ze met succes in een temperatuur van 7 à 8° Cels.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Run. — *Runbloem*. — *Mos*. — *Schild*. — *Dop*. — *Wolluis*. — *Verpotten*. — *Stekbakje*. — *Amarylhis*.

In September of October hebben we in onze bakken *run* aangebracht, d. i. een afvalsproduct van de looierijen. We deden dit met de bedoeling, dat die *run* zou gaan broeien en ons daardoor zou geven de gewenschte bodemwarmte voor onze Palmen, *Maranta's* enz. Wanneer men thans, na een of twee maanden dus, deze aangebrachte *run* eens inspecteert, dan komt wel eens tot de onaangename ontdekking dat er van geen broeiing sprake is en dat de geheele massa nog koud is. Op deze wijze nu beantwoordt het niet aan het verwachte doel en moeten we dus trachten hierin verbetering te brengen. Alle planten die op of in die runkisting zijn geplaatst, worden er vandaan genomen, want de *run* moet worden omgezet.

Dit omzetten moet met zorg geschieden en daarom werkt men de aangebrachte hoeveelheid in zijn geheel om. Bij het omzetten zorgt men er voor, dat alle kluiten behoorlijk worden fijn geslagen, wat men met de greep met een eenigszins vrijvande beweging gemakkelijk kan gedaan krijgen. Loop of trap niet op de reeds omgezette *run*, druk of sla ze evenmin vast aan met de grip, hoofdzakelijk is, dat de massa zoo los en luchtig mogelijk komt te liggen.

Het voordeel hiervan is, dat de lucht beter kan binnendringen en de ontbinding der *run* en daardoor het vrijkomen van warmte beter kan geschieden. Hoe fijner de *run* is, hoe minder geschikt ze voor ons doel is; grove *run* is de beste. Soms gebeurt het, dat zich aan de oppervlakte van zoo'n runkisting een zwam ontwikkelt. Deze zwam, de z.g.n. „runbloem”, gewoonlijk zuiver kanariegeel van kleur, is een *slimzwam* die aan onze planten zeer veel nadeel kan te weeg brengen. Zijn planten als *Maranta's* in de *run* ingegraven, dan kruip de zwam dikwijls over de pot door de plant heen, en hindert daardoor de plant niet weinig. Ziet men in de *run* kleine gele stipjes, dan kan men spoedig de zwam aan de oppervlakte verwachten. Omzetten van de *run* is dan weer het beste middel. Is dit echter niet te doen, dan strooie men flink wat keuken- of landbouwzout op die plaatsen en daarvoor heeft deze zwam respect en verdwijnt spoedig; gewoonlijk komt hij dan op een andere plaats onverwacht te voorschijn en daarom is omzetten beter en meer afdoende.

Door weinig luchten veel gieten en sproeien heerscht vooral in onze warme en gematigd warme kassen een vochtige atmosfeer. Het onvermijdelijk gevolg hiervan is, dat onze bloempotten spoedig aan de buitenomtrek voorzien zijn van een fijne groene laag. Deze groene laag belet het behoorlijk toetreden van de noodige lucht voor de wortels, en is daarom bepaald schadelijk. Men moet dus gedurende den winter bij herhaling de potten waschen.

Ook moet de kas inwendig, nl. ruiten en roeden, eenige keeren aan een formeelen schoonmaak worden onderworpen. De planten eischen een zindelijke omgeving. Op de palmen vindt men dikwijls dopluisjes. Soms kunnen bladstelen en jonge nog niet ontwikkelde bladeren overdekt zijn met een klein, lichtgekleurd schildluisje. Dergelijke planten moeten dan worden gewaschen, wat men met een zacht sponje en lauw water moet doen. *Anthurium's* en *Croton's* geven ons ook dikwijls heel wat werk, doordat deze planten wat al te veel conversatie houden met de wolluis. Ook hier is afsponsen noodzakelijk en moet dit werkje vooral bij de laatste met heel veel zorg geschieden.

Planten in de kas, die men in Januari en Februari wil verpotten, als varens, *Marantha's* e. a., worden thans niet of althans zeer spaarzaam gegoten, om ze wat rust te geven.

Het stekbakje wordt zoetjesaan in de warme kas gebracht en geplaatst op het meest gunstige, warmste plekje. *Bertonia's*, *Sonerilla's*, *Anacardilus*, *Nepenthes*, *Irora's*, *Eranthemum's*, *Acalypha*, *Allamanda*, *Francisca*, *Cissus discolor*, *Dieffenbachia*, *Croton*, *Medinella*, *Pellionia*, *Saintpaulia*, *Peperomia* e. a., terwijl hierin tevens een groot aantal planten die door uitloopers, als b. v. *Cyrtodeira*, door aflegging of inlegging van den stam, als b. v. *Dracaena's* enz. enz. hierin een plaatsje krijgen.

Men brengt in dit kweekbakje een behoorlijk laagje rivierzand en steekt daarin. Het spreekt van zelf, dat men moet zorg dragen dat in dat bakje een hooge temperatuur moet zijn en een vochtige atmosfeer. Veel en flink stoken en spuiten is dus zaak.

't Is een heerlijke tijd, die tijd dat men dergelijke werkjes kan aanvangen. Men vindt dan elken dag wat anders, dan weer is deze zichtbaar geworteld en kan in een klein potje worden opgepot, dan weer zien we een ander soort waarvan we zeggen: ze doen het.

Door nieuwsgierigheid gedreven, trekken we af en toe eens een stek uit, we zien dan tot onze groote geruststelling, dat ze gezond zijn, d. w. z. dat zich een callusrandje onder aan het snijvlak gevormd heeft en dat wil voor ons zeggen, dat ze daaruit eerstdaags haar eerste worteltjes vertoont, enz.

Enkele bladeren vallen in den beginne van de stekken af. We zien daarom elken morgen ons stekbakje na en verwijderen deze met zorg, ze gaan

andere rotten en steken dan ook gezonde bladeren aan en dat is schadelijk.

De Amaryllisbollen, die we van 't najaar met pot en al onder de tanks in de kas hebben geplaatst en die we daar rustig hebben laten opdrogen, worden geregeld nagezien. Vertoonen zich bloemkloppen, die we ter zijde van den bol zien te voorschijn komen, dan worden ze voor 't voetlicht gebracht en geven we ze in de warme of gematigde kas een plaatsje; is de bloemsteel een handbreedte ontwikkeld, dan gieten we weer wat en we krijgen na een maand heerlijke bloemen.

J. A. KORS.

In den Moestuin.

Brocolie. — Zaad. — Zaad bewaren.

We hebben in onzen moestuin nog een hoekje *Brocolie*; door het zachte najaarsweer zijn de planten sterk ontwikkeld, ze zijn al bijna volwassen, vooral de wat vroeg gezaaide. We weten al bij ondervinding, dat juist die groote, bij het optreden van sterke zoogenaamde kale vorst, d. i. vorst zonder sneeuw, het meest lijden. Niet dat we bij *Brocolie* naar slechten groei verlangen, neen, want we weten te goed dat krachtige sterke planten beter tegen ongunstige weersinvloeden bestand zijn dan zwakke exemplaren: maar, we weten ook, dat wanneer door aanhoudend z. g. open weer de planten niet tot rust kunnen komen en op eens door sterken vorst worden overvallen, dat dan de gevolgen veeltyds ernstiger zijn, dan wanneer de winter geleidelijk zijn intrede doet.

Door verschillende middelen kunnen we *Brocolie* in den strijd tegen den wintervorst een handje helpen. De meest omslachtige manier is zeker wel de planten uit den grond nemen en ze op een beschutte plaats langs schuttingen b. v. opnieuw uitplanten. Voor zoo'n enkele plant is dit wel in toepassing te brengen, hebben we er echter veel te verzorgen, dan stuit dit op bezwaren. Eenvoudiger is 't, de planten met wat aarde uit haar omgeving aan te hoogen en de bladeren saam te binden. Nog beter echter is 't, aan de zuidzijde van de planten wat aarde weg te steken en de plant naar die zijde over te buigen. De uitgegraven aarde komt dan aan de noordzijde op den stronk. Door deze handeling strijken de koude noorden- en oostenwinden als het ware over 't gewas heen en hebben daardoor niet zoo'n vernielenden invloed.

Als de winter voorbij is, herkrijgen ze haar natuurlijke stand weer en geven ons einde April, begin Mei koolen om van te watertanden en.... kunnen we tevreden zijn? Toch niet: we willen ook het onze bijdragen en trachten het ras zoonanig te acclimatiseeren, dat we *Brocolie* kunnen telen, zonder dat al die omslag noodig is.

Daarom bij de keuze van zaaddragers slechts die er voor bestemd, die blijken

hebben gegeven dat ze onze Noordsche winters zonder noemenswaardig bezwaar hebben weerstaan.

Niet op éénmaal zijn kinderen uit Zuidelijke streken, waartoe onze *Brocolie* behoort, zoonanig gehard, dat ze bestand zijn tegen scherpe kou en strengen vorst; jaren van zorgvuldige teeltkeus zijn daarvoor noodig. Het eene jaar toch op prachtige resultaten kunende bogen, krijgen we een volgend jaar soms door mislukking de zekerheid, dat we er nog lang niet zijn. Er zijn echter tal van voorbeelden in den tuinbouw, die de bewijzen leveren, dat de mogelijkheid bestaat om door volharding en oordeelkundige teeltkeus een gewas, dat oorspronkelijk in ons klimaat niet thuis behoorde, zoonanig te verharden, dat het zich aan onze winters als 't ware aanpast, dat het zich schikt in de minder gunstige omstandigheden.

Ofschoon de eigenlijke zaaitijd nog verre is, wordt het toch tijd, onzen zaadvoorraad te inspecteeren en te noteeren, dat we voor het komende seizoen denken noodig te hebben.

Binnen niet al te langen tijd zullen prijscouranten van Oost en West er ons aan herinneren, dat de besteltijd daar is.

We bestellen dit jaar vroeg, niet alleen omdat we grootsche plannen hebben en we al zeer vroeg ons eerste zaad denken uit te zaaien, maar ook, omdat het, met het oog op den gepasseerden natten zomer, te verwachten is, dat sommige artikelen duur en schaarsch zullen zijn.

De amateur heeft van groentezaden slechts een betrekkelijk kleine hoeveelheid, van sommige artikelen is de kleinste hoeveelheid die geleverd moet worden nog te veel. 't Is daarom af te raden, overjarig zaad te gebruiken, vooral als men den juiststen ouderdom niet weet. Toch behoeven we overgehouden zaad, als de hoeveelheid ten minste van betekenis is, niet weg te werpen, 't kan evengoed, soms nog beter zijn dan nieuw, onder slechte omstandigheden gewonnen zaad. De plaats waar en de wijze waarop we ons zaad bewaarden, hebben een zeer grooten invloed op de deugdelijkheid er van. Een koele, donkere bewaarplaats, waar de temperatuur niet aan al te groote schommelingen is blootgesteld, is om zaad goed te bewaren een eerste eisch. Blikken bussen of stopflesschen zijn wel het meest tot bewaren van zaad geschikt. Daarin toch is het zaad niet zoo direct blootgesteld aan schommelingen in de warmtegraad of in den vochtigheidstoestand van de lucht.

We bedenken steeds, dat in elk zaadje een sluimerend plantenleven besloten ligt, dat bij de geringste opneming van vocht zich gereed maakt die rustperiode te beëindigen, om een nieuw leven te beginnen. Wanneer die ontwikkeling nog slechts onbeduidend is en zoo'n zaadje droogt weer op, dan behoudt het zijn kiemkracht nog wel, doch dat het er niet beter op wordt, is duidelijk.

Niet alle zaden zijn even gevoelig; oliehoudende zaden, waaronder onze verschillende koolzaden behooren, be-

houden veel langer hunne kiemkracht dan b.v. die van peulvruchten.

Met kiemkracht wordt bedoeld het procent zaden dat van eene zekere hoeveelheid kiemt; onder kiemenergie wordt verstaan de meerdere of mindere snelheid, waarmede het zaad uit den toestand van rust in dien van nieuw leven overgaat. Beiden gaan bij overjarig zaad achteruit, totdat de kiemenergie ophoudt, waardoor de kiemkracht tot 0 % is teruggebracht.

Kropsla, augurken, komkommer en meloenzaad van een paar jaar oud, mits goed gewonnen en goed bewaard, zijn minstens evengoed als nieuw. Velen zijn er, die voor deze gewassen het oude boven het nieuwe verkiezen. Wortelzaad vertelt het u zelf, of 't nog bruikbaar is; goed wortelzaad riekt aangenaam, is 't duf, dan maar liever niet gebruikt. Van peulvruchten bewaren we de restanten zoo mogelijk in de peul en sorteeren 't voor het gebruik ter dege; elk zaadje dat niet normaal is, dat maar een vlekje vertoont, al is dit nog zoo klein, wordt niet uitgezaaid.

Beschimmelde zaden, onverschillig welke, worden evenmin genomen.

Bij twijfel aan de kiemkracht nemen we een kiemproef, waarvoor we nu al den tijd hebben. Wat aarde in een pot of een vochtig gehouden wollen lap in een verwarmde ruimte, waarop we een zeker aantal zaden uitstrooien, vertellen ons in korten tijd of het zaad nog waardig is aan de aarde toevertrouwd te worden.

Nooit mengen we oud en nieuw zaad dooreen, 't geeft steeds een ongelijk gewas. Ook gebruiken we het oude zaad niet voor de vroege cultures, dan toch zijn de omstandigheden, waaronder het zaad ontkiemen moet, ongunstiger, dan wanneer we wat verder in 't seizoen geraken en de overvloedige zonnwarmte ook het minder krachtige zaad tot volkomen ontwikkeling brengt.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Muren en Schuttingen. — Heggen.

Bijzondere drukte hebben we in onzen fruittuin nu direct niet. Zoolang 't open weer blijft kunnen we toch tal van werkzaamheden verrichten, die weliswaar tot van in 't voorjaar kunnen worden uitgesteld; maar wijl er om dien tijd zooveel tegelijk om hulp roept, worden tal van prutswerkjes vergeten of geschiedt 't werk maar half. Zoo zien we thans onze muren en schuttingen eens goed na.

Muren eischen vanzelf niet zooveel onderhoud, toch kan 't noodig zijn, dat ze bijgevoegd moeten worden, of dat ze groen zijn geworden, in welk geval 't schoonmaken met water, waarin een weinig kopervitriool is opgelost, aan te raden is.

't Latwerk, in den regel wit geschilderd, is, vooral zoo de boomen door ongedierte worden bezocht, vuil geworden. En ter wille van de netheid en

om de wille van 't gespuis, is reinigen of opnieuw schilderen noodzakelijk.

't Spreekt, dat dan de boomen geheel worden losgemaakt en voorzichtig naar voren gehaald om 't latwerk er achter weg te krijgen.

Schuttingen vooral zoo deze niet op een steenen voet rusten, eischen meer en geregeld onderhoud. Zij palen bij den grond afgerot, dan dienen ze te worden gerepareerd, door er nieuwe knieën bij te plaatsen. Eiken knieën zijn duur, gaan echter jaren mee, vooral zoo ze vooraf gekyaniseerd of wel geteerd zijn.

Bij houten schuttingen ontstaan door 't vaneen gaan der planken op den duur retsen en kieren, die voor onze boomen gevaarlijk zijn. Perziken raken er door onder de dop- en groene luis, appels en peren worden bezocht door de kommaschildluis. We kunnen die retsen zoo goed als dicht krijgen door aan den achterkant duive- of tingellatten aan te brengen.

Schilderen en teeren moet bij voorkeur ook thans geschieden. De scherpe teerlucht oefent op de teere perzikscheutjes niet zelden nadeeligen invloed uit, daarom zoo noodig, direct aan 't teeren. Carbolineum bezigen we voor dit doel absoluut niet. Naast steenen en houten schuttingen, treft men hier en daar rieten omheiningen aan, waartegen eveneens vruchtboomen zijn geplant. Zijn deze goed in mekaar gezet, d.w.z. is de rietlaag voldoende dik en stevig tusschen latten opgesloten, en is boven 't riet een afdikte aangebracht, dan gaat zoo'n omheining langer mee dan oppervlakkig gedacht wordt.

't Valt niet te ontkennen, dat 't riet een gunstige schuilplaats biedt voor verschillend ongedierte.

Een goedkoopere omheining, die toch den nieuwsgierigen belet ons te bespieden, vinden we in levende hagen, 't zij van haagbeuk, iep, Thuya, Meidoorn, enz. Wel beschutten zulke hagen, maar ze eten mede van den disch, terwijl men er absoluut geen verder profijt van heeft.

Meidoornhagen vindt men om boomgaarden vrij veel. 't Moet gezegd, dat menig ongedierte, 't welk onze appelboomen bezoekt, ook in Meidoornhagen wordt aangetroffen en waar we dat weten, zouden we ze moeten opruimen. Toch verlieze men niet uit 't oog, dat ze door de dicht opeen zittende takjes niet alleen vrij goed beschutten, doch tevens beschermen. Minder gewenschte gasten dringen niet licht door een doornen heg heen.

't Blijft echter noodzakelijk, dergelijke plantsoen van tijd tot tijd af te stecken. Men graaft op eenigen afstand een diepen greppel en hakt alle wortels, die men tegenkomt af, om den greppel daarna weder op te vullen, desnoods met sintels, kalkpuin of iets van dien aard, waar de wortels niet spoedig doorheen zullen dringen. Ze moeten hun voedsel maar buiten onzen tuin zoeken.

P. v. D. VLIST.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het verzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 463.

Dezen zomer zaaide ik in zandgrond BARTONIA'S ZAAD; het kwam prachtig op en bleef tot 1 Dec. l.l. Toen ik het loof afsneed bemerkte ik dat er lange slappe wortels in den grond zaten. Kunnen deze overblijven? Zoo ja, was het dan niet beter geweest het loof niet af te snijden?

Bussem.

Meer. A. K.

Antwoord: Bartonia's (B. aurea) zijn eenjarig en blijven dus niet den winter over. Er is wel een tweejarige soort B. ornata, maar die bloeit dan pas het tweede jaar of bloeit zij het eerste jaar al dan sterft ze toch na den bloei. U hebt dus niets beschadigd door het loof af te snijden.

v. L.

Vraag No. 464.

Zijn de op blz. 116 nummer O. T. van 24 Aug. j.l. NIEUWE harde PLANTEN uit CHINA ook geschikt voor mijn tuin op het Zuiden, circa 30 Meter lang, grondsoort zware klei, vermengd met zand, en zwarte aarde?

Rotterdam.

H. J. M.

Antwoord: Ik mag ze u vooralsnog niet aanraden, daar ik ze niet ken. Met nieuwe ingevoerde planten moet men voorzichtig zijn. Al zijn ze in Engeland winterhard, dan is dit hier nog niet altijd het geval. Ik bevel niet gaarne aan, waarvan de ondervinding nog niets geleerd heeft. Er worden dikwijls zooveel nieuwigheden ingevoerd, die later weer even snel uit de cultuur verdwijnen. Menigeen werd er dupe van.

LEON A. SPRINGER.

Vraag No. 465.

Welke WINTERHARDE STRUIKEN of PLANTEN geven mij de meeste SNIJ-

BLOEMEN (geen rozen), en welke KLIM-ROOS raadt u mij voor de bekleding van een schutting?

Mijn tuin ligt op het Zuiden, grondsoort zware klei vermengd met zand en zwarte aarde.

Rotterdam.

M.

Antwoord: Vaste planten: Delphinium Riddersporen), Desmodium penduliflorum, Anemone japonica (Herfst-Anemonen), Anemone japonica Herfst-Anemonen), (Gipskruid), Phlox decussata (Herfstseringen), Aquilegia's (Akeleien), Campanula's, Centaurea's, Iris in tal van soorten, Spiraea Filipendula, Papaver nudicaule, Doronicum, Chelone barbata, Lelies, Scabiosa's Pioenrozen, Anjers enz. enz.

Heesters: Jasminum nudiflorum, Seringen, Weigelia's, Kleine- en grootbloemige Boerenjasmijn, Ribes sanguineum, Gouden regen, Meidoorn, Spiraea's in soorten, Witte- en gouden Brem, Sneeuwballen, Magnolia's, Rhododendrons, Azalea mollis en A. pontica, enz.

Fraaie klimrozen zijn: Doorbloeiende: Gloire de Dijon, geel, Pink Rover, rose, Chesnut Hybrid, karmijn, Bouquet d'or, donkergeel, W. A. Richardson, oranjegeel, Zéphérine Drouhin, helderrood, Mad. Isaac Péreire, karmijn.

Eenmaal bloeiende: Turner's Crimson Rambler, schitterend rood, Williams Evergreen, wit met rose, Cato, rose, Grusz an Zahern, wit.

Dus keuze genoeg!

v. L.

Vraag No. 466.

Hoe moet men GERANIUMS en FUCHSIAS in den winter behandelen?

Buiksloot.

J. C. D. d. L.

Antwoord: Beschermen tegen vorst, goed licht zetten, zeer matig gieten; Geraniums (eigenlijk Pelargoniums) zelfs aan den drogen kant houden.

v. L.

Vraag No. 467.

a. Van den zomer koekt ik een ARANCARIA, die er zeer frisch uitzag, waarvan alle TAKKEN sterig recht uitstaken. Thans zijn deze geheel SLAP gaan hangen en worden de zijspraken van de onderste takken GEEL EN VALLEN AF. Een tok is reeds geheel afgevallen en zend ik u per zelfde post ter bezichtiging toe. Kunt U mij ook zeggen wat de oorzaak kan zijn en hoe ik dit zou kunnen verhelpen? De plant groeit wel door, want van boven is er een nieuwe krons takjes bijgekomen, die evenwel ook al gaan hangen. De plant kreeg tot heden tweemaal per week water.

b. Van den zomer heb ik gezaaid CACTUS-DAHLIA'S, waarvan de KNOLLETJES voor eenige weken door mij werden gerooid. Een gedeelte er van zijn nu gaan RIMPELEN en zaagt geworden. Is dit het natuurlijk verloop of wijst dit op ziekte? De knollen worden bevaard in een kelder op een donkere plaats, droog en vorstvrij, en liggen open en bloot in een kistje.

Rotterdam.

L. C.

Antwoord: a. De Arancaria excelsa is in huis een vrij lastige plant. Ze mag nimmer geheel droog staan, maar ook niet, vooral niet in den winter, te vochtig gehouden worden. Het gieten kan aan geen vaste regels worden gebonden. Tweemaal per week gieten kan te veel en ook te weinig zijn. Dat staat in nauw verband met den aard der standplaats, of het daar sterk droogt of zeer vochtig is. Bij het gieten moet men zich steeds afvragen of de plant water noodig heeft of niet. Ook kan de temperatuur te hoog en de lucht te droog zijn, zaken waar het sierdenntje slecht tegen kan, en die oorzaak kunnen zijn, evenals onoordeelkundig gieten, van het slap hangen en geel worden der takken.

U zult nu nit het bovenstaande gemakkelijk kunnen afleiden wat uw plant scheelt en desovereenkomstig de behandeling uwer plant ten beste wijzen.

b. Wanneer *Dahlia*knollen op een te droge plaats liggen, is rimpelen een gewoon verschijnsel. Men moet dan een plaatsje opzoeken waar de atmosfeer wat vochtiger is.

Ik geloof echter dat het hier iets anders is en wel dat de knolletjes niet volkomen rijp waren toen ze geroid werden. Allicht wat laat gezaaid? Reden tot ongerustheid behoeft er overigens niet te bestaan als het euvel zich niet verder uitbreidt. Bedek ze eens met droog turfstrooisel, dat temperert wel eenigszins te groote uitwaseming der knollen.

v. L.

Vraag No. 468.

HEDEN op een wandelina in 't Mastbosch rond ik op een kruispunt een enkele *PLANT IN VOLLE BLOEI*, ongeveer 1.50 M. hoog; met veel moeite plukte ik een bloeiende tak, die overal *PRIKT*; *BLOEM GEEL*, kelk vijfbehaard, ook geel (niet geelbruin); korte verdorde bloeitakjes in de oksels der ± 1 dm. lange, *NU BLOEIENDE* takjes, waarop weer zijtakjes zitten met kleine bloemknopjes en *DORENS*; alle takken en takjes eindigen in een doorn tussehen de bloemen. Is dit nu een *GASPELDOORN* of *STEKELBREM*, en is het gewoon, dat deze plant *NU NOG BLOEIT*?
Ginnekens. W. C. de V.

Antwoord: Uw thans bloeiende plant is inderdaad de Gaspeldoorn, (*Ulex europaeus*). Ze bloeit al; niet nog. In gewone omstandigheden behoort ze te bloeien in 't vroege voorjaar, maar een zacht najaar brengt haar doorgaans van streek. Als ik niet te onbescheiden ben, zou ik zeer graag a.s. zomer wat zaad van deze plant ontvangen, benevens een weinig (een lepel vol b.v.) aarde tussehen de wortels vandaan. Een en ander is als monster zonder waarde gemakkelijk te verzenden.

B. B.

Vraag No. 469.

Kunt u mij iets mededeelen betreffende *KAINIET*? In welke hoeveelheid wordt het gebruikt? Dient deze meststof ook tot verdeling van de kleine melkslakken? Werkt deze meststof goed op een grond, bestaande uit lichte klei, gemengd met turfmoel? Is deze meststof goed voor grasgroei of anderszins?

Utrecht.

H. K.

Antwoord: Kainiet is een der z.g. ruwe kalizouten. Het bevat gemiddeld 12½ % kali, en zal dus goed kunnen werken, als de grond ook een voldoende hoeveelheid opneembare stikstof, fosforzuur en kalk bevat. Met kainiet alleen geeft men dus geen volledige bemesting.

Gemiddeld wordt 8 à 10 K.G. per Are gegeven.

Alle gewassen, dus ook gras, hebben behoefte aan kali.

In den tuinbouw maken we evenwel liever geen gebruik van kainiet, omdat het mede bestanddeelen bevat, die voor vele planten schadelijk zijn, met name chloor. Men strooit het kainiet daarom ook in den herfst al uit, dan kan het chloor gedurende den winter met het regen- en sneeuwwater naar den ondergrond zakken, maar dit geschiedt in kleigrond natuurlijk minder spoedig dan in zandgrond. Bovendien heeft kainiet de eigenschap, dat het den grond korstig maakt, waardoor de toetreding van lucht belemmert wordt.

We gebruiken daarom liever een der gezuiverde kalizouten, b.v. patentkali met ongeveer 27 % kali, of zwavelzure kali met 50 % kali. Deze zijn zoo goed als vrij van chloor. Van patentkali per Are 4 à 5 K.G., en van zwavelzure kali 2 à 2½ K.G.

Evenals kenkenzout en kalk is kainiet

lygroscopisch, d.w.z. trekt water tot zich, en kan daarom ook wel dienen tot verdeling van slakken.

W. F. A. G.

Vraag No. 470.

Gaarne zou ik in „Onze Tuinen” van u hooren, wot ik er tegen doen kan, dat in zoveel *KAMERPLANTEN* van mij kleine witte *LUIJSJES* zitten. Ik heb op raad eens flink tabaksrook in de potjes laten blazen en ook zeepsop hielp niets. U bij voorbaat dankende.

Dodewaard.

Mej. L. v. D.

Antwoord: Door rook in de planten te blazen, doodt u de luisjes niet, wel echter wanneer u de planten eenige uren in een kamer of kist zet, die gevuld is met tabaksrook. Aanbeveling verdient het verder de planten eens te wasschen met een zeepsopje.

Uit uw vraag is evenwel ook op te maken, dat de witte luisjes in de potjes, d. w. z. in de aarde zitten, omdat u rook in de potjes liet blazen. Is dat zoo? Kunnen verder die „luisjes” springen? Dan zijn het z.g.n. „springstaarten”, welker aanwezigheid gewoonlijk een bewijs is, dat de aarde te vochtig is en verzuurt. Houdt dan uw planten droger en geef ze einde Maart nieuwe aarde.

J. K. B.

Vraag No. 471.

Gaarne ontving ik de *NAMEN* van bijgaande *APPEL* en *PEER*. De laatste werd mij geleverd voor een pondpeer, doch mijn tuinman beweert dat het deze soort niet is.

Beverwijk.

C. H. Jz.

Antwoord: De naam van den appel is *Leven-Alma*, een zeer mooie, meer sierlijke, dan lekkere appel; ze kunnen bij eene behoorlijke ontwikkeling eene zwaarte krijgen van ½ K.G. 't Zal wel niet zoo heel gemakkelijk gaan, er boomen van te krijgen; toch kan ik u, als u 't mij per brief vraagt, wel aan adres helpen waar u terecht kunt.

De peer is niet de pondpeer; uw tuinman heeft dat goed gezien. Welke het dan wel is, is mij totaal onbekend. Op de vergadering der Nederl. Pom. Ver., waar vele der beste kenners uit den lande bijeen waren, was er niet één die deze kende.

J. A. K.

Vraag No. 472.

Welke is de *NAAM* van bijgaande *PEER*?

H.

S.

Antwoord: *Beurré d'Hardenpont*, een klein exemplaar, dat op eene te droge plaats is bewaard.

J. A. K.

Vraag No. 473.

Hoe moet een pas geplante *PERZIK-BOOM* behandeld worden, om er zoo spoedig mogelijk vruchten aan te krijgen?

Veendum.

Fr. W.

Antwoord: Bij het groote aantal vragen die we reeds mochten beantwoorden, was er werkelijk geen een, die zoo moeilijk was als deze. Een jonge, pas geplante boom, die zich toch zeker ook goed moet ontwikkelen, wenscht men tevens zoo spoedig mogelijk vruchtbaar. Nu gaat dit gewoonlijk nooit gepaard en zouden we dus ter wille van de vraag moeten beginnen om te adviseeren: plant uw boom zoo, dat hij te weinig heeft of krijgt om te leven en te veel om te sterven; onder zoo'n armoe-digen toestand zal uw boom zeker 't eerste vruchten voortbrengen. Maar dit is niet de weg en zal uw bedoeling wel niet zijn.

Verzorg uw boom dan ook zoo, dat hij zich goed kan ontwikkelen. Laat niet te veel vruchttwijgjes of liever houttwijgen,

want die vindt men bij jonge boomen meer dan vruchttwijgen, daarop zitten. Laat licht en lucht goed tot alle organen kunnen doordringen; geef aan uw boom in den grond veel kalkpuin, dan hopen we dat u het tweede jaar wat, het derde flink vruchten verkrijgt.

J. A. K.

N.B. Wegens plaatsgebrek moesten een aantal vragen, alsmede artikelen, worden uitgesteld tot a.s. week.

LEZINGEN.

Het snoeien van heesters.

De heer J. K. Budde, Red. „O. T.”, sprak Dinsdagavond in het Ambachtsgebouw voor de leden van den Tuin- en Bloemisten-vereeniging te 's-Hage.

Spr. begon met te zeggen dat hij met veel genoegen gekomen was om iets te zeggen over het snoeien van heesters, dat toch dikwijls zoo onoordeelkundig wordt gedaan. Deze rubriek van planten, die zoo veel te bewonderen kunnen geven, wordt door het groote publiek maar weinig op prijs gesteld, omdat ze niet willen bloeien. De stakkers kunnen evenwel niet bloeien, omdat ze elk voorjaar opnieuw van hun bloemen worden beroofd, soms door middel van een heggoschaar! Heusch, dit is niet de weg om de liefhebberij voor bloemen en planten te bevorderen en het tintje of tuin, park en buitenplaats aangenaamer te maken.

Er zijn heesters, die op het oude, één- of meerjarig hout bloeien zooals de Sering, Meidoorn, Jasmijn, Deutzia, Cydonia en andere; deze mogen, het is zoo eenvoudig mogelijk, in het voorjaar niet worden gesnoeid. Doet men dit toch, dan snijdt men de bloemen nog in knop er af en men heeft weinig of niets aan de plant. Deze heesters snoeien wij dadelijk na den bloei, of tijdens den bloei, om de afgesneden takken voor decoratieve doeleinden te gebruiken.

Wij snoeien heesters ook, omdat het karakter, de sierwaarde en de bijzondere eigenschappen van heester eerst dan in het oog loopen en op den voorgrond treden. Zoo iets kunnen wij niet doen met een heggoschaar, wel met een scherp snoei-mes, een gezond oordeel en kennis van het individu.

Achtereenvolgens behandelde spr. nu het snoeien van heesters, die op het jonge hout bloeien, van sierbladheesters en werden een honderdtal heesters besproken, die voor tuinen aanbeveling verdienen. Een en ander werd toegelicht door een aantal takken, mooie platen en heesters in natura, die voor de oogen der talrijke aanwezigen gesnoeid werden zooals het behoort.

(Alg. Hbld.)

RIJKSTUINBOUW WINTERSCHOOL IN HET BLOEMBOLLENDISTRICT.

De regeering overweegt thans de stichting van een Rijkstuinbouwwinterschool in het bloembolledistrict, doch wenscht, voor zij hiertoe overgaat, eerst het oordeel te vernemen der bollenkwekers over de plaats, waar de school het best kan gevestigd worden.

Twee gemeenten, Lisse en Haarlem, hebben de noodige terreinen ter beschikking van de regeering gesteld. Op een vraag van de directeur-generaal van den landbouw, heeft het hoofdbestuur van de Algemeene Vereeniging van Bloembollencultuur zich met algemeene stemmen verklaard voor de stichting van de school te Haarlem.

(„N. Ct.”)

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel
meer f 0.15.

Geeft een ongekeerd succes!

Brochure op opvraag gratis. (173)

Groenewegen & Zoon

Boomkweekers — Tuinarchitecten

DE BILT bij Utrecht.

Aanleg van TUINEN, PARKEN,
ROSARIUMS, VRUCHTENTUINEN,
BOOMGAARDEN, enz.

BOOMKWEKERIJEN
40 Hectaren zandgrond.

Tot een bezoek wordt beleefd uit-
genoodigd.

De nieuwe prijscourant is op aan-
vraag gratis verkrijgbaar. Bij de
aanvraag vermelden: Ingevolge annonce
„Onze Tuinen”. (158)

Het BESTE adres voor

Vruchtboom- Carbolineum

Merk A

is bij

COHEN & Co., Arnhem,

**Fabriek van waterdichte Dek-
kleeden, Oliejassen.** (153)

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum der Provincie
verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Announces driemaal ter plaatsing
opgegeven worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

G. A. VAN ROSSEM, NAARDEN,

10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.
Catalogus op aanvrage. (178)

Santpoort. Vruchtboomkweekerij „Pomona”.

JAC. P. R. GALESLOOT & Co.

Kantoor Damrak 93, Amsterdam.

Telefoon 4328.

Wegens plaatsgebrek belangrijke prijsvermindering.
Aanleg van tuinen door geheel Nederland (172)

**Bloemisterij Jac. C. Groenewegen,
SANTPOORT.**

Planten voor Kamer en Wintertuin. Uitgebreide culturen van Palmen, Azalea's,
Arancaria's, Dahlia's, Canna's, Knolbegonia's, vaste planten enz.

Gelegenheid tot het plaatsen van een LEERLING;
practisch en theoretisch onderricht. (175)

Kerst- en Nieuwjaars-Cadeau.

Nog enkele exemplaren van den fraaien Stempelband
van den 1sten jaargang van „Onze Tuinen” zijn op ons
bureau te bekomen.

Ook alle verschenen nummers van den 2den jaargang
van „Onze Tuinen” zijn nog voorhanden.

Administratie van „Onze Tuinen”,

N. Z. Voorburgwal (gebouw Handelsblad) AMSTERDAM.

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.

HAARLEM.

Onschatbaar doelmatig voor
Land-, Tuinbouw & Industrie.

Het desinfecteeren
van een
hoenderpark met

Stephan's „Fix”

B. J. RUBENS & Co., Amsterdam.

Vraagt Prospectus No. 1923. (165)

INHOUD.

Cox Pomona, door P. v. d. Vlist.

Ons Gouden Tientje.

Pioen-Dahlia's.

Gevoelige Planten, VII, door v. L.

Bloementuin.

Rijkbloeiend voorjaarsheestertje en
Primula japonica, door J. C. Th.
Uphof.

Victoria Regia in de open lucht, door
B. B.

Herfstasters, door Louis Raemaekers.

Moestuin.

Practische resultaten, door J. O.

Bloemkeol bewaren, door B. B.

Fruittuin.

Pasgeplante Boomen snoeien of niet?
II, door P. v. d. Vlist.

Ned. Pom. Ver., door J. K. B.

Symbiose. Lezing van den heer v. Laren,
door P. J. Schenk.

Werk voor de volgende Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Vragenbus.

Lezing van den heer Budde.

Rijkstuinbouw-winterschool in het Bloem-
bollandistrict.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vliet, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

❧ ❧ ❧ WINTERSCHOON. ❧ ❧ ❧

Er zijn menschen die ons klimaat minder prettig vinden, omdat daarin een winter voorkomt, en wij verdedigen den winter altijd, omdat hij zoo bijzonder mooi kan zijn. Niet alleen daar buiten in de vrije natuur maar ook in een stadstuinje. Of vindt ge het niet schoon, wanneer ge 's morgens in den tuin komt, waarin elke struik, elk takje, ja zelfs elk grashalmpje bezet is met ijskristallen. Een oude, knoestige boom, die al meermalen ten doode was opgeschreven, wat is hij nu schilderachtig mooi. De donkere stam, krachtig uit de blanke sneeuw opkomende, is nu een pilaar gelijk en trotsch zooveel

naalden der coniferen zijn glinsterende prisma's geworden.

Wie een studie wil maken van het karakter onzer boomen en heesters

zon door de nevelen heen, dan is het lichteffect op de ijskristallen zoo verrassend schoon, dat wij ons in een tooververeld verplaatst wanen.

O, de winter kan zoo schoon zijn. Het bosch in sneeuwgewaad wordt een tempel, waarin alle geluid zwijgt. De sparren staan in stillen luister, zwartgroen in reinwit kleed en als straks de groote, donzige vlokken weer neerdalen, geruisloos en stil, den bodem bedekkend met een warm, beschuttend kleed, dan staan we bewonderend stil, verrukt over zooveel schoonheid.

Maar ook wanneer de stormen gieren en hagel en sneeuw in wilden jacht door het

„WINTER IN EEN AMSTERDAMSCHEN TUIN“

Orig. foto voor „Onze Tuinen“ van den heer J. de Vries F.L.z., Amsterdam.

schoons te kunnen dragen. De blaadjes van de groenblijvende Hulst zijn in zilveren lijstjes gevat en de duizenden

moet nu naar buiten gaan, immers tot zelfs het dunste takje komt tegen de loodgrijze lucht goed uit. Komt de

luchtruim vliegen of wanneer ijzige vorst de wateren doet verstijven, ook dan is de winter machtig en grootsch.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

Thans vragen wij: eene foto van „Hongerige gasten”, eene momentopname van meezen, roodborstjes, goudhaantjes, winterkoninkjes, boomkruipertjes, spechten, boomklevers of andere insectenetende vogels in de natuur.

Inzendingen vóór 13 (niet 6) Jan. 1908 aan den Red. A. J. van Laren, Plantage Middellaan 2, Amsterdam. Uitslag in ons no. van 3 Febr. 1908. (Zie de voorwaarden in no. 23.)

SINAASAPPEL-MARMELADE.

De Sinaas-appelen van Sévilla zijn de beste voor deze marmelade. Neem een gelijk gewicht aan suiker als de appelen wegen. Schil er het buitenste schilletje heel dun af. Verwijder vervolgens de witte schil en doe die weg. Laat verder de oranje schil in water koken gedurende twee uren, verversch het water twee of drie maal ten einde het te bittere weg te nemen. (Wij ververschten slechts één maal, omdat we van piquant houden.) Snijd of hak dan de gekookte schillen in kleine stukjes en tevens het vleesch van de oranje- of sinaas-appelen en zorg vooral de pitten er uit te nemen.

Maak nu een stroop van den suiker die gij gewogen hebt; in verhouding van één liter water op twaalf sinaas-appelen. Als de suiker geschuimd is en behoorlijke dikte heeft, voegt men er al het gehakte bij en de jus en het vleesch van twee citroenen op twaalf sinaas-appelen. Laat dan alles een half uur koken. Deze marmelade is zeer goed voor de maag. Wordt bewaard zooals andere confitures.

Een bestendige lezeres van „Onze Tuinen”.

- 4 Sinaas-appelen.
- 1 Citroen.
- $\frac{1}{2}$ L. water.

Borstel de vruchten met water schoon en kook ze in een gaaf geëmailleerde pan met het water, totdat men gemakkelijk in de vruchten kan prikken. Neem ze uit 't vocht, weeg ze en doe 't zelfde gewicht aan suiker in het achtergebleven vocht. Snijd de vruchten in vieren, ontdoe ze van de pitten en de velletjes en snijd de schil in lange, zeer dunne snippers. Kook deze mede met 't sap en het vruchtvleesch in de suiker en 't kooknat en laat alles te zamen zoo lang koken, tot een druppel van 't afgekoelde vocht, in koud water, niet meer uit een spat.

Breda.

Mevr. VISSCHER.

Wij ontvingen, toen deze recepten reeds gezet stonden, nog gelijksoortige recepten van Mej. C. de G. te L., Mevr. D. R. H. te B. en van eene ongenoemde. Aan deze inzenders, evenals aan de schrijfters van bovenstaande, onzen vriendelijken dank.

Red.

ONS TUINTJE.

Het steenpartijtje.

III.

Vóór men aan het zetten der steenen gaat, brengt men een flinken laag steenpuin of slakken als ondergrond aan, daarop komt onze zandige aarde

Fig. 1. Hooge Rotspartij.

en nu kunnen we de steenen gaan opzetten. We beginnen met de grootste en bouwen daarmee de hoogste deelen op; elke steen wordt rondom met een puntigen stok aangestampt, tot hij volkomen vast staat. De kleinere steenen,

beschikking, zoo kan men dien door een hooge rotspartij aan het oog onttrekken (fig. I). Komt het daarbij voor, dat een groote steen geen voldoende steunvlak heeft, zoo kan men hem of vastmetselen, of met dik gegalvaniseerd ijzerdraad verankeren. In de meeste gevallen is echter de opbouw geleidelijk (fig. II) en dan laten zich de meeste steenen reeds voldoende vast aanbrengen door vaststoppen met steenen en aarde.

Bij grootere rotsgroepen is het noodig of ten minste zeer aan te bevelen, in den ondergrond steenen aan te brengen, die men door cement met elkaar verbindt, zoodat men een vasten onderbouw verkrijgt; hoe hooger en steiler men bouwen wil, des te noodzakelijker is natuurlijk zoo'n vaste onderbouw. Wanneer men steenpuin ter beschikking heeft, kan men ook alleen daarmee opvullen, waarbij men echter geen holten mag laten bestaan; alle reuten moeten met zandige aarde dichtgemaakt worden.

Hoe men de steenen het best groepeerd, hangt zeer veel af van de soort van het gesteente. Hier in Thüringen worden overal de z.g. „Jenaër Zierkalksteine” gebruikt, in Dresden daarentegen granietblokken of zandsteen. Zoo zag ik voor een paar jaar in de bekende *Sächsische Schweiz* eenen tuin, die aan een voormaligen steengroeve grensde, welke geleidelijk in den tuin overging door verspreide groote en kleine zandsteenblokken. Doch zelden heeft men zulk een prachtige achtergrond en zulk een overvloed van materiaal ter beschikking.

In Holland, waar men de natuurlijke steenen niet zoo bij de hand heeft als in vele streken van Duitschland, moet men zich dikwijls een weinig behelpen, b.v. met tufsteen, hoewel daarmee gebouwde groepen er gewoonlijk niet zeer natuurlijk uitzien. Met steenkoolslakken of bouwpuin te bouwen,

Fig. 2. Geleidelijke Rotspartij.

die ten slotte overblijven, voegt men te zamen en vult de reuten met aarde aan, waardoor zij er als één groote steen uitzien. Heeft men een kalen muur ter

zooals men wel ziet, is echter geheel te verwerpen; dan is het beter in het geheel geen steengroep aan te leggen.

Wanneer nu b.v. het gesteente lagen

vertoont, zooals zandsteen, dan moet men bij grootere partijen de steenen ook in horizontale lagen opbouwen en niet op den hoogen kant zetten.

Bij het bouwen moet men er dan eeh-ter voor zorgen, dat het water de plan-tenwortels bereiken kan (fig. III), door-

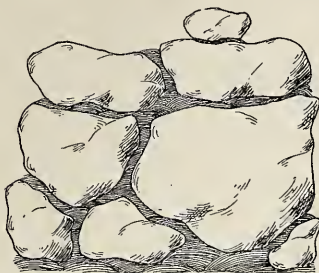

Fig. 3. Goed gelegde steenen.

dat men de spleten van boven vrij laat en niet zooals in fig. IV, waar het water afloopen moet.

Dikwijls ziet men bij steengroepen de steenen, elke afzonderlijk, rechtop inge-

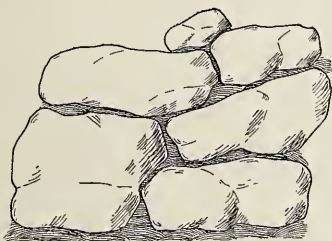

Fig. 4. Verkeerd gelegde steenen.

graven en dat maakt dan den indruk van grafsteenen op een kerkhof. Meestal zijn zulke kerkhof-imitaties daardoor ontstaan, dat de bouwverweigerder steenen ter beschikking had en nu trachtte, op deze wijze er nog zooveel mogelijk van te maken. In zulke gevallen is het dan beter, de groep liever iets kleiner aan te leggen, maar ten minste de steenen vlak in te graven en de kleine tot grootere saam te voegen.

En nu nog een enkel woord over kunststeenen. Menigeen kent zeker wel de nieuw aangelegde rotspartij in „Craailoo” bij Bussum. Vooraf moet ik zeggen, dat de Maatschappij „Craailoo” haar villaterrein met ruimen blik ontworpen heeft; de wegen zijn breed en van goede hoedanigheid en het Restaurant met het regelmatige bassin is bepaald grootsteedsch. En ook de nabijgelegen rotspartij werkt op eenigen afstand imposant door de grootte der rotsblokken; nabij gekomen, komt men echter tot de ontdekking, dat dat alles slechts kunststeenen zijn, want ze zijn zoo mooi rond en glad, dat dit zelfs den leek dadelijk opvalt. Tot overmaat van ramp vertoonen de blokken verschillende kleuren, wat het geheel nog onnatuurlijker maakt. Het spreekt van zelf, dat dan de illusie er af is, want eene rotspartij werkt slechts dan, wanneer ze

zoo natuurlijk is nagebootst, dat ze echt schijnt. Men moet het op prijs stellen, dat de Maatschappij de bedoeling gehad heeft, iets moois te scheppen, doch wanneer men geene natuurware steenen aanwenden kan, dan is het beter, geene rotspartij aan te leggen.

In het voorgaande zagen we, hoe eene steengroep nieuw aan te leggen is. Het komt echter dikwijls voor, dat we eene reeds bestaande groep te verbeteren hebben, die er meest erbarmelijk uitziet. Waar het eenigszins aangaat, is het dan het allerbeste, alle planten er uit te halen, de bruikbare te bewaren en de steenen opnieuw te zetten, nadat men den ondergrond, zoo noodig, door steenpuin etc. doorlatend gemaakt heeft. Heeft men grootere groepen, waar dit teveel arbeid zou kosten, zoo is het aan te bevelen, zooveel mogelijk de aarde 30—50 cM. diep af te graven, als onderlaag 10—20 cM. steenpuin aan te brengen en daarna met zandige aarde op te vullen.

Vóór we nu aan de beplanting komen, wil ik nog even de schadelijke invloeden bespreken, waarop we te letten hebben. Zooals boven reeds aangegeven is, lijden de Alpenplanten het meest door te groote vochtigheid in den winter, waartegen we ze door goede draineering beveiligd hebben. Verder is bij teere planten eene bedekking met sparregroen aan te bevelen, zooals gezegd: tegen de warmte, niet tegen de koude. Het spreekt van zelf, dat onze aanleg steeds vrij van onkruid moet gehouden worden, waarbij men er voor zorgen moet, dat enkele soorten niet te veel plaats veroveren ten koste der zwakkere, die we toch ook willen behouden. Veel moeite kan men zich voor later besparen, wanneer men de aarde van te voren zorgvuldig van onkruidwortels reinigt, want ieder weet, hoe onuitroeibaar dikwijls distels en verschillende grassen zijn, daar hunne wortelstokken veilig in de diepte zitten. De eenjarige onkruiden

wordt men dan betrekkelijk gemakkelijk baas.

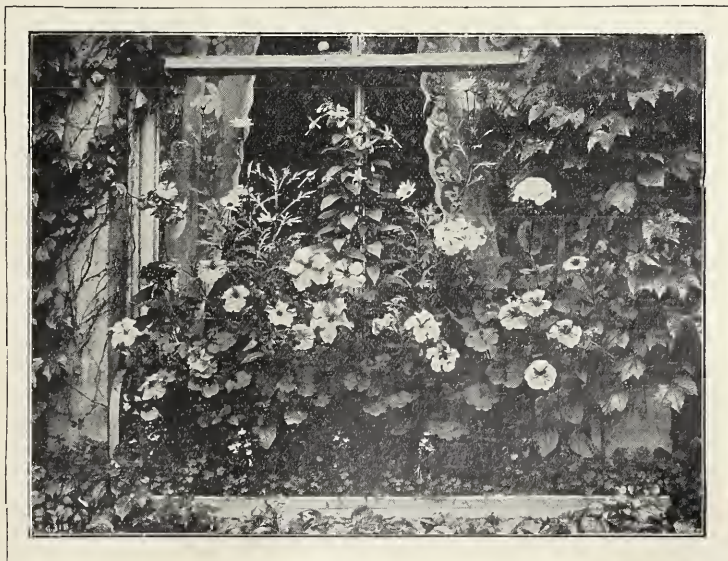
Tot de gevaarlijkste en meest voorkomende vijanden uit het dierenrijk behoren in de allereerste plaats de slakken. Deze treden dikwijls, vooral in vochtige omgeving, bepaald vernietigend op; ik herinner me nog heel goed, dat in ons Amsterdamsch stadstuintje de slakken onder onze zeldzame, zorgvuldig behoevede wilde planten, groote verwoestingen aanrichtten. Vooral van onze Groote Hoefbladplant, waar we juist zoo grootsch op waren, werd elk nieuw gevormd blad telkens met eene volharding, eener betere zaak waardig, afgevreten tot we eindelijk „woest” werden. Elken avond legden we nu slabladeren en anderen groentefal in een kring om de planten, die het meest van de slakken te lijden hadden, en in den vroegen morgen togen we dan in den tuin en vonden dan steeds de bladeren vol slakken, die dan tot welverdiende straf voor hunne vraatzucht, in een bloempot met zout werden geworpen.

Men weet, dat daardoor den slakken zooveel vocht onttrokken wordt, dat ze sterven en daarop berust ook het strooien van ongebluschten kalk in den vroegen morgen, als onze slakken nog bij het ontbijt zijn. Willen ze dan, bij toenemende hitte, hare schuilplaatsen opzoeken, dan komen ze overal met de kalk in aanraking en is 't gauw met ze gedaan. Men kan ze ook wel 's nachts, als ze aan het vreten zijn, met eene lantaarn afzoeken, maar dit neemt meer tijd in beslag. Verder komen bladluizen weinig voor, daarentegen vindt men hier en daar luizen aan den wortelhals van planten met vleezige wortels; wanneer men die bemerkt, make men de wortels zorgvuldig schoon en zette de planten in verse aarde.

Köstritz (Thüringen).

(Wordt vervolgd.)

J. L. v. EYNDHOVEN.

Een gezellig venster. (Zie blz. 404).

(Uit „Amateur Gardening“.)

FLORALIA-VEREENIGINGEN.

Telkens en telkens als wij lezen, dat er hier of daar eene Floralia-Vereeniging is opgericht, brengen wij in gedachten een cere-saluut aan de mannen, die daartoe het initiatief namen. Maar het gaat ons nog niet vlug genoeg, wij zouden willen, dat van den toren van elke stad en dorp de banier der Floralia-Vereeniging wapperde, als teken dat zij daar gevestigd is.

Alle lezers van „Onze Tuinen” zijn liefhebbers van planten en bloemen, dat staat bij ons vast; zij zijn er voorstanders van, dat anderen ook aan deze verheffende „sport”, als wij het eens

voor het aankweken van bloemen in het huisgezin van den werkman te bevorderen, door het uitreiken van jonge planten, die voor een paar eentjes in de schoone maand Mei verkrijgbaar gesteld worden.

Men moet dan die van geluk stralende gezichten zien, waarmede de kleine kinderen van Flora ontvangen worden om tot de overtuiging te komen, dat deze vereenigingen een zegen voor een volk kunnen zijn. En daarom moeten er nog veel meer vereenigingen of Floralia-afdeelingen van deze worden opgericht, wat met een

Want juist, dit is zoo aardig van deze vereenigingen: men vraagt nooit van welke politieke richting zijt gij, maar wel of men er iets voor voelt, om het volk te helpen opvoeden, om op te wekken de slapende kiemen van liefde en zorg voor de nooit volprezen natuur. En waar dit gedaan wordt, omstrengelen rozen de uitvoerders, die daardoor versterkt, niet rusten vóór hunne pogingen met een goeden uitslag bekroond worden.

Waar tweedracht heerschte, is nu harmonie in de beste beteekenis van het woord, dank zij den invloed van Flora's kinderen.

Er is echter nog meer, waarop wij de aandacht willen vestigen: er wordt n.l. een prettige band gevormd tusschen het bestuur van Floralia en de ouders der kweeksters en kweekers. Het is toeh gebruikelijk dat, wanneer de Floralia-plantjes eenigen tijd in het bezit der inschrijvers zijn, de heeren of dames van het bestuur eens gaan kijken hoe of de „kinderen” het maken, of ze wel goed verzorgd worden.

Bij zoo'n bezoek wordt er een gezellig praatje gemaakt en wie wat bijzonders van een der gekweekte planten kan vertellen, doet dat natuurlijk.

De invloed van zoo'n bezoek is niet gemakkelijk te overschatten en men zou daarvan eenig idee krijgen, wanneer de kinderen en manlief thuis komen. Dan zet moeder de vrouw een boom op, dan komt zij niet uitgepraat over de vriendelijkheid van de Floralia-heeren, die zoo aardig met haar gesproken hebben. Ook de burens moeten het hooren wat er bij die „hooge” visite gesproken is. Telkens en telkens is dit het geliefde onderwerp en wordt er spijt betuigd, dat het nu juist in het venster raam zoo'n rommel was. Dat zal echter nooit weer gebeuren. De heeren hebben beloofd, nog eens terug te komen, wel niet juist gezegd, wanneer, wat een reden te meer is om het altijd zindelijk en netjes te houden.

Hoewel vader niet veel zegt, stelt hij het toch op prijs, dat de heeren belang in zijn huisgezin en de planten stellen, en konden hem vroeger die dingen niet veel schelen, hij begint er meer en meer zijn aandacht aan te sekenken, maakt intijds een hekje voor de goed groeiende Fuchsia en haalt geregeld de uitgebloeide bloemen uit de „Geranium”, zooals hij de Pelargonium noemt. En toen vader verjaarde, kreeg hij van moeder de vrouw een sierdennetje, waarover hij al zoo dikwijls gesproken had, terwijl de kinderen een zakje met bloembollen gaven. De eerste kreeg een plaats midden op de tafel en werd als een kind, dus als een lid van het huisgezin behandeld. En toen de bollen bloeiden, vormden deze een kransje om het gracieuse sparretje en was het geheel een kleine maar veelbeteekenende tentoonstelling, die, het spreekt van zelf, iedereen moest zien.

Kan het bevreemden, zegt de heer Van Haeften, secretaris van den Volksbond, dat deze Vereeniging, die strijdt tegen het drankmisbruik, door te strijden voor huwelijksgeluk en welvaart, voor gezelligheid en vriendelijkheid in eigen kring, de wondere macht van de

Eene mooie „Geranium” (Pelargonium Zonale.)

(Uit: „Garden Life”.)

zoo noemen mogen, gaan doen, en zijn wij dus allen onbewust voorstanders van eene Floralia-Vereeniging, wier streven wij nader uiteen gaan zetten.

Ons volk, het is al meermalen gezegd, is een bloemenliefhebbend volk, en dat zoo zijnde, moeten wij die liefde geregeld blijven aankweken en dit kunnen wij het beste doen door onzen kinderen in het voorjaar jonge plantjes te geven die zij dan onder toezicht van vader en moeder verder kunnen kweken.

Dit nu doen de bekende Floralia-Vereenigingen, wier doel het is liefde

weinig goeden wil spoedig is geschied. Het is eenvoudig het beginnen er mede. In den regel waagt de een op den ander en weken, maanden, ja, soms jaren vliegen voorbij, zonder dat er iets gedaan wordt.

Dit systeem van: ik wil de eerste niet zijn, laat men vanaf heden varen, niet waar? en morgen gaat men naar enkele notabelen in de gemeente, spreekt men er met den burgemeester, pastoor, dominée, notaris, onderwijzer, enz. over, en tien tegen een of allen sympathiseeren met het doel, eene Floralia-Vereeniging te stichten.

bloemen kennende, het kweken er van aanmoedigt, waar en zooveel hij vermog? Inderdaad, er gaat een bekoorlijke macht van bloemen uit en hij of zij die met de teederste zorgen de kleine plantjes opkweekt, zullen onze plantsoenen niet beschadigen, de etiketten aan boomen niet stuk gooien, zich in het algemeen onderscheiden door beter gedrag, zoowel in school als daarbuiten.

De meeste Floralia-vereenigingen hebben de loffelijke gewoonten, om op 31 Augustus eene tentoonstelling te houden van de in Mei uitgereikte stekplanten en wie zoo'n bloemenfeest in het klein, waar elke plant haar eigen taal spreekt en waar de poëzie nog

door den goeden geest die er onderling heerschte.

Men weet het, de directie van „Onze Tuinen” is deze vereenigingen zeer genegen en stelt elk jaar voor elke Vereeniging een jaargang van dit tijdschrift disponibel voor haar of hem, die zich op een tentoonstelling bijzonder verdienstelijk maakte.

Maar dat niet alleen. Heeft men wat te vragen ten opzichte van de planten, van het in elkaar zetten van eene tentoonstelling of wat dan ook, de redactie stelt hare kolommen gaarne voor Floralia-vervaarders open, die zij bij voorbaat tot haar vrienden rekent.

J. K. B.

Bartonia aurea Lindl.

Hoewel de *Loasaceen* over het algemeen zeer mooie bloemen voortbrengen en om die reden wel zeker eene plaats in tuinen of parken verdienen, hetzij als klimplanten, of als planten voor perken, zoo is toch aan deze geheele plantenfamilie iets minder aangenaams verbonden, door de brandharen waarmede zoowel stengels als bladeren bezet zijn.

In systematische werken over Plantkunde vindt men bij de beschrijving van de familie der *Loasaceen* steeds melding gemaakt van deze onaangename eigenschap. Deze haren hebben dezelfde eigenschap als die der brandnetels; bij sommige soorten is die inwerking nog heftiger. Dit is zonder twijfel de reden dat bijvoorbeeld de mooie klim-*Loasa*'s haast nooit worden aangetroffen.

Doch op elken regel zijn altijd een of meer uitzonderingen.

De plant, welke deze gevaarlijke eigenschap o. a. mist is de *Bartonia aurea* Lindl.

Ter eere van Professor Benjamin S. Barton, hoogleeraar in de botanie aan de Universiteit te Philadelphia heeft zekere J. Simson dit geslacht aan bovengenoemden geleerde gewijd.

Bartonia's zijn planten van Amerikaansche oorsprong. Vier der voornaamste uit dit kleine plantengeslacht zijn de volgende: *B. aurea* Lindl., *B. albescens* Gill., *B. nuda* Nutt. en *B. ornata* Nutt.

De soort die hier bedoeld wordt is uit Californië afkomstig en is éénjarig. Hare groote gele bloemen en het geheele voorkomen der plant maken ze voor vele doeleinden geschikt. In bloemenrabatten van Fransche tuinen, op perken, tusschen heestervakken en in natuurtuinen, overal doen zij het goed.

De verzorging van deze *Bartonia*'s is zoo eenvoudig mogelijk.

In April kan men reeds de zaden in den vollen grond uitstrooien, welke dan al spoedig opkomen. Na de kiemblaadjes, komen de eigenlijke bladeren voor den dag, die langwerpig zijn en vinlobbig.

In den loop van den zomer bereiken de planten eene hoogte van ruim 60 c.M. en beginnen in Juni hare groote oranjegele bloemen te vertoonen, den geheelen zomer door. Op het z.g. „nieuwe stuk” van den Tuinbouwschool te Frederiksoord waren een paar veldjes het vorige jaar met deze planten in cultuur en toen ze bloeiden, maakten zij een bijzonder mooi effect.

De bloemen bestaan uit vijf bloembladeren, die naar het midden donkerder gekleurd zijn. Een groot aantal meeldraden staan verder op den bloembodem ingeplant.

Eene goedverzorgde, rijkbloeiende Fuchsia.
(Een tweejarig Floraliakind).

schuilt in het met Oranjelint versierde stokje, zie, die zegt dadelijk met ons: gezegend zij elke Floralia-vereeniging, den beschavenden invloed toch, die van haar uitgaat is niet gering te schatten. Met welk een welbehagen staan die kleine kwekers bij hun geliefde planten, hun pleegkinderen, eenvoudig en netjes zien zij er uit, geen onvertogen woord komt over hun lippen, 't is een heerlijke, natuurlijke blijdschap die zij toonen over hun bekroonde planten.

En als dan 's avonds de prijzen in den vorm van een broodtrommel, presenteerblaadje of koffiemolen uitge-reikt worden, kan men kennis maken met de ouders van de kleine kwekers, die zeer aangenaam is. Meer dan een dozijn malen hebben wij alles medege-maakt en altijd werden wij getroffen

DE TOMAAT ALS INSECTICIDE.

In „Le petit Jardin” lezen we, dat de Parijsche orchideeënkweker Béraneek tomaten tusschen zijne Orchideeën plant en daardoor verschoond blijft van roode spin, thrips, mieren, enz.

Wie onzer lezers heeft ervaring op dit punt, of neemt eens een proef?

Behalve de tomaten bezigde Béraneek nog eene oplossing van 300 G. natrium-hyposulfaat (het gewone „hypo” der fotografen) op één L. water tegen de mieren, die er door uit hare nesten werden verdreven, terwijl het de planten niet schaadt. Alleen moet men oppassen voor de verf, die er door aangetast wordt.

Of dit middel werkelijk goed is, weten we niet, en alleen proeven kunnen het uit-maken.

B. B.

Indien men zich voor het volgende jaar bedenkt, welke planten dan voor z'n tuin te zullen nemen, dan moet men ook de *Bartonia aurea* eens probeeren.

Amsterdam. J. C. TH. UPHOF.

Mrs. R. C. Sharman Crawford.

Zonder twijfel zijn er onder onze lezers die deze roos, in den regel verkeerdelijk betiteld met *Charman Crawford*, wel kennen en dan zijn zij het wel met ons eens, dat wij hier te doen hebben met eene roos, die tal van goede eigenschappen bezit.

Wij willen er eenige van opnoemen en beginnen met te wijzen op haar krachtige groei, op de schoone bladeren, die lederachtig en sterk, de plant sierlijk tooien. Haar fraaie kleur, die wij meermalen met Anjelieren-rose

Wij kunnen deze doorbloeiende roos die in 1895 door Dickson en Zoon in den handel is gebracht, aanbevelen zoowel voor stam als voor struikroos en wie van haar een groep maakt of een perk alleen met haar beplant, zal daarvan ongemeen voldoening smaken.

Van de Engelsche rozen-vereeniging ontving zij indertijd een gouden medaille en was op verschillende tentoonstellingen herhaaldelijk het voorwerp aller bewondering.

J. K. B.

Japansche Dwergboomen.

Men beschouwt de bekende Japansche Dwergboomen vaak als misvormingen; het zijn echter integendeel producten van een goedoverlegden, aanhoudenden arbeid, bestaande in

Roos „Mrs. R. G. Crawford”.
(Uit „Amateur Gardening”)

hebben vergeleken, valt zelfs in een veld met rozen op. Soms zouden wij haar kunnen verwisselen met *Baronne A. de Rothschild*, de kleur van *Mrs. R. C. Sharman Crawford* is echter helderder, wat in haar voordeel is.

Dat de bloemen een mooie stand hebben en op flinke stelen gebouwd zijn, het is op onze afbeelding te zien. De vorm der bloemen zou men een weinig plat kunnen noemen, iets wat de meeste rozenliefhebbers niet mooi vinden. De buitenste bloembladeren zijn breed, de binnenste smal en als van een zilveren rand voorzien.

voortdurend snoeien van takken en wortels, het in eene bepaalde richting buigen der takken en het geven van zoo weinig water en voedsel als mogelijk is.

Verschiedene boomsoorten vragen ook eene verschillende behandeling. In de eerste plaats worden Coniferen gekozen, vooral *Chamaecyparis obtusa* is zeer in trek, *Cryptomeria* eveneens; dan sommige Ahorn-, Olm- en Prunus-soorten.

De leeftijd heeft men vaak erg overschat; deze is zelden hooger dan 100 jaar,

B. B.

Het kweken van aardbeien in een ton. *)

De Amerikanen zijn bekend als practische menschen. Zij weten van alles partij te trekken en steeds bedenkt men vindingrijke geest iets nieuws, waarmee ze hun voordeel meenen te kunnen doen.

Evenals ze hunne huizen tot in de wolken optrekken, als ze over slechts weinig of zeer duur bouwterrein kunnen beschikken, zoo zijn ze ook al begonnen, vruchten te kweken, als ze daarvoor in 't geheel geen terrein bezitten. Een aardig staaltje van hunne vindingrijkheid daaromtrent las ik onlangs in een werkje van Gustave Faliès, getiteld: *La Culture du Fraisier et des Arbustus fruitiers*.

Deze beschrijft daarin o.a. een proef met het kweken van aardbeziën in een ton, in navolging van de Amerikanen genomen door den heer Leo Valleteau.

Daar er onder de lezers van „Onze Tuinen” zeker ook wel personen voorkomen, die over geen terrein beschikken, om aardbeziën te kweken en toch wel gaarne zelfgekweekte vruchten zouden willen plukken, wil ik eens vertellen, hoe de heer Valleteau deze kwekerij inrichtte.

Hij plaatste op een lagen steenen voet een leeg okshoofd recht overeind. Hieruit werd de bovenste bodem weggebroken; in den omtrek werden gaten geboord van 5 c.M. middellijn op afstanden van 20 à 25 c.M. In elk gat werd horizontaal een sterke, jonge aardbeiplant geplaatst, natuurlijk met de wortels naar binnen. Na plaatsing van elke rij werd het vat successievelijk gevuld met goede tuinaarde, vermengd met wat ouden koemest.

Zoo kwamen er vijf rijen boven elkaar te staan en op elke rij acht planten. Bovendien werden er nog zes planten op de gewone manier in de bovenste laag van den grond gezet. Zodoende bleef er nog ruimte genoeg over, om er een bakje met gaatjes, een soort van vergiet dus, te plaatsen, waarin elken dag gietwater geschonken werd.

De resultaten overtroffen alle verwachtingen van den proefnemer. Het vat was na korten tijd onder het groen verborgen, de planten bloeiden rijk en de vruchtzetting was overvloedig, terwijl de vruchten uitstekend aanriipten. Deze hadden niets van de slakken te lijden en werden niet door zand verontreinigd, zooals met de aardbeien van den vollen grond licht het geval is.

Wanneer deze cultuur werkelijk zoo

*) Dit onderwerp is door den heer Kors weliswaar reeds in den Ien Jaargang behandeld; doch we meenen met dit artikel gerust nog eens de aandacht op deze productieve aardigheid te mogen vestigen.

Red.

goed slaagt, als hier beweerd wordt, dan biedt ze inderdaad wel eenige voordeelen aan den amateur-tuinier. Op een kleine ruimte kan men betrekkelijk veel aardbeiplanten kweken, ook op plaatsen, waar men het op een andere manier bijna in 't geheel niet doen kan, b.v. op een veranda, op een dak, enz. Verder zal men niet veel last hebben, dat insecten de vruchten beschadigen, ofschoon slakken den weg er heen toch wel zullen vinden.

De vruchten op het zuiden zullen veel vroeger rijp zijn, dan die op het noorden, zoodat men ze geruimen tijd zal kunnen plukken. Bovendien zullen de rijk beladen planten, op deze manier groeiende, stellig een fraai gezicht opleveren.

Stellig zijn er aan deze kweekwijze eenige moeielijkheden verbonden. Brengt men de aarde niet vast genoeg in het vat, dan zal zij door het gewicht van de bovenste lagen en vooral ook door het gieten, naar beneden zakken.

Daardoor zullen de planten naar binnen getrokken worden en het vat zal, evenals de Grieksche god Kronos, zijn eigen kinderen verslinden.

Ook het gieten zal zeker veel zorg vereischen, want het valt licht te begrijpen, dat de aarde in het vat gemakkelijk uitdrogen kan, waardoor de aardbeiplanten zeer zullen lijden, want deze hebben groote behoefte aan een vochtigen bodem. Wenschelijk is het ook, dat men eenige gaten in den bodem boort, waardoor het overtollige gietwater wegvloeien kan.

Natuurlijk zal niemand er een oogenblik er aan denken, de vollegrondscultuur door die in een vat te vervangen; daarvoor biedt ze te veel bezwaren en te weinig voordeelen.

Men diene het alleen te beschouwen als een liefhebberij, welke men, evenals het kweken van bloemen in potten, op een plat dak, een veranda, en dergelijke plaatsen, kan uitoefenen.

Mocht een der lezers zich opgewekt gevoelen, 't a.s. voorjaar een proef met deze aardbeikweekerij te nemen, dan wenschen wij hem een even goed succes toe, als de heer Valleteau verkreeg en we hopen dan, de resultaten van zijn werk in dit blad te mogen vernemen.

A. M. v. DRIEL.

Aanbinden van lei-vruchtboomen.

Waar veel te snoeien en te binden valt, waar dus de fruittuin een aardige oppervlakte in beslag neemt, gaat men zoolang 't weer zulks toelaat aan den gang met de morellen. Deze vruchtboom is al mee het minst gevoelig, en is daarom, wat de standplaats betreft, niet best bedeed. Achter den muur of schutting moet hij vaak zijn leven slijten. En 't moet gezegd, hij kan zich daarin vrij goed schikken.

't Binden geschiedt met de welbekende twijgen of teenen. Voor ons doel moeten we dunne, buigzame twijgen hebben; de Fransche bindteenen vallen goed in den smaak. De oude banden

verwijderd men, we hebben dan een beter oog op 't snoeien.

't Binden is, althans zoo als 't behoort, lang niet ieders werk. Onverschillig of we aan latwerk of aan draad binden, steeds moet gezorgd dat de hand de richting van den gebonden tak heeft. Dan hebben we te zorgen, dat we eerst een slag om 't draad doen, zoodat de tak als 't ware met de twijg opgesloten zit in een driehoekje, maar toch zoo, dat hij geheel vrij ligt, niet gekneld wordt dus.

De einden der banden mogen niet meer dan een c.M. over den draad uitsteken en bij latwerk nimmer voorbij de

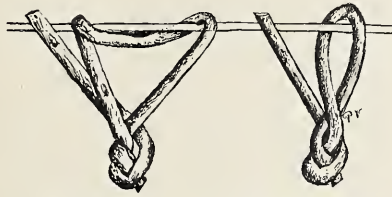

Fig. 1. Goed gebonden,

Fig. 2. Verkeerd gebonden.

lat schieten. Steeds steekt men de twijg over de draad, altijd vóór de te binden tak, 't zij met de linker- of rechter-

hand, al naar de richting, die de tak heeft.

In fig. 1 kan men zien, hoe men bij

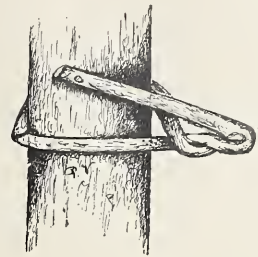

Fig. 3. Hoe aan latwerk gebonden wordt.

draad moet binden, de tak komt te liggen in de gevormde driehoek.

Fig. 2 geeft weer, hoe niet gebonden moet worden, wijl een dergelijke band niet alleen gemakkelijk verschuift, maar tevens den opgesloten tak knelt. Vooral de dunne morelle- en perziktakjes worden op deze (toch nog veel toegepaste) wijze doodgebonden.

Fig. 3 toont ons, hoe er aan latwerk wordt gebonden.

P. v. D. VLIST.

DE BOTANISCHE TUIN TE DAHLEM.

II.

Aan het slot van ons eerste artikel beloofden we onzen lezers ook een kijkje te zullen nemen in de Alpentuinen.

Alvorens we ons echter tot het bestijgen der bergen gereed maken, willen we eerst nog een kijkje nemen in de verschillende Deutsche beukenwouden. Evenals de voorgenoemde eikenwouden zijn deze geheel volgens de natuur met hun verschillend onderhoud en vaste planten aangelegd. Zeer sterk treden thans de *Sambucus racemosus* en *Sorbus (Pirus) Aucuparia* met hunne fraaie, roode bessen op den voorgrond. Ook de *Viburnum Lantana* met zijn roode en zwarte vruchten maakt een sierlijken indruk. Behalve deze sierstruiken worden ook de Mispel (*Mespilus germanica*) en vooral de hazelnoot (*Corylus Avellana*) veel als onderhoud aangetroffen. We zouden nog veel meer kunnen noemen, daar zich onder de vaste planten ook veel schoons bevindt, doch er is meer te zien. Onze weg vervolgende, hebben we rechts de Deutsche middengebergten, omgeven door de verschillende hier voorkomende wouden, waarin de *Clematis Vitalba* zich vrij rondslingerd, terwijl links de wouden der Voor-Alpen aangelegd zijn.

Het heideveld, waar thans de bijen vroolijk gonzend de duizenden bloempjes bezoeken, overstekend, hebben we de Skandinavische gebergten voor ons. Deze kenmerken zich in 't algemeen door laagblijvende heesters. De gewone berken en dennen worden

kunstmatig laag gehouden, terwijl hier echter ook veel van nature laag-groeiende en kruipende gewassen voorkomen, zooals *Betula nana*, de kleinste berk en *Empetrum nigrum* met haar gitzwarte bessen. Ook de struikheide, *Calluna vulgaris*, neemt een groot gedeelte in beslag.

De Voor-Alpen, welke ook grootendeels kaal en betrekkelijk vlak zijn, overstekende, komen we bij de Alpen. Alle gedeelten zijn hier afzonderlijk weergegeven. Zoo beklimmen we achtereenvolgens de Oost-, Centraal- en West-Alpen en bezoeken aldus Oostenrijk, Zwitserland, Duitschland, Frankrijk en Italië. In het midden der Centraal-Alpen is kunstmatig een waterval aangebracht, welks water een scheiding vormt tusschen de Salzburger en Midden-Beiersche Alpen, zich door de wouden kronkelt, om ten slotte in een moeras uit te loopen. Het is nu juist niet de beste tijd de Alpen te bezoeken, daar toch deze flora in het voorjaar het fraaist is. Wanneer de schoone Alpenrozen, *Rhododendron hirsutum* en *Rhododendron ferrugineum*, met hare licht- en donkerroode bloemen, de *Erica herbacea* met hare roode bloemen, of de verschillende *Primula's*, *Doronicums* en vele anderen in bloei staan leveren de Alpen een fraai gezicht op. Thans is echter alles uitgebloeid en zijn reeds vele planten afgestorven. Ook het Edelweisz, *Gnaphalium lanatum*, dat hier volop voorkomt en zonder halsbreken te bereiken is, heeft zijn schoonen tijd reeds gehad.

Het is hier al geheel ingeburgerd.

Zeldzame planten worden hier aangetroffen en het is zeker, dat men zich hier een uitstekend denkbeeld kan vormen van den rijkdom en den aard der Alpenflora.

Over 't algemeen heeft men in de Alpen weinig houtgewas. Hier en daar eenige lage struiken, terwijl alleen beneden aan den rand boomen voorkomen. Onder de weinige planten, welke thans nog onze aandacht vragen, mag zeker wel gerekend worden *Carlina acaulis*, welker groote, zilverwitte bloeiwijzen van een zeer korten steel voorzien zijn.

We zouden ons nog lang in de Alpen kunnen ophouden, zoo we de verschillende bijzonderheden er van bezien wilden, doch daar de planten nu reeds grootendeels uitgebloeid zijn, vervolgen we onze wandeling en brengen een bezoek aan Spanje, waar we de Pyreneeën beklimmen. Hier vraagt vooral een groepje *Erica's* en *Daboecia* onze aandacht. In vollen bloei staande, leveren die thans een fraai gezicht op. We teekenen hier o. m. aan *Erica vagans*, wit, *E. cinerea*, helder purperrood, *E. ciliaris*, vaal rood, *Daboecia cantabrica*, purperrood en *D. cantabrica fl. albo*, met witte bloemen. Het groepje is verder aangevuld met de Koningsvaren, *Osmunda regalis* en de Adelaarsvaren, *Pteris Aquilina*.

In den voorzomer waren hier vooral de *Viola cornuta* zeer opvallend. Alvoorens we dit gedeelte verlaten, willen we toch nog even de *Aster purenaisicus* noemen. Deze fraaie laagblijvende Aster met hare lilakleurige bloempjes, vangt thans aan te bloeien.

Thans keeren we naar Oostenrijk terug, om de Karpaten te bezichtigen. Deze berglanden, waar we de kalk-Alpen vinden, kenteekenen zich door de kale, onbevroede koppen met stijle wanden, terwijl de voeten dezer gebergten zeer sterk beboscht zijn. De *Campanula carpatica*, welke dezen naam aan het moederland te danken heeft, tooft zich nog met hare fraai blauwe bloemen.

Slaan we rechtsaf. Dan hebben we aan onze rechterhand de Midden-Russische steppenzone, waar vooral de *Stipa camillata* met hare losse aren zeer goed uitkomt. Vele fraaie planten komen in deze steppenzone voor. We noemen o. a. no. de tweejarige *Salvia argentea* met hare dik-wollige behaarde bladeren en hare groote, van witte bloempjes voorziene bloemtakken, en *Gypsophila paniculata*, met hare losse bloeiwijze.

Aan onze linkerhand strekt zich de Westpontische woudzoom uit. Ook hier slingert de *Clematis Vitalba* zich vrij en vormt er fraaie hoekjes. Hier ziet men haar door en over een *Viburnum Lantana* slingeren, zoodat het schijnt of de roode en zwarte bessen van deze laatste aan de *Clematis* groeien. Daar wordt een Esch geheel overgroeid, zoodat hij ten doode opgeschreven is. Hier vooral geldt het recht van den sterkste. Alles is hier dooreen geplant en vrij dicht opeen en die nu maar het sterkst groeien, zijn de baas; de an-

dere worden verdrongen. Geregeld wordt echter wat lucht gegeven, door een deel er uit te hakken, opdat fijnere heesters en boomen niet verloren gaan.

De *Clematis* laat men echter vrij groeien. Deze levert dan ook echt natuurlijke stukjes op.

Over 't geheel is de aanleg en beplanting hier zeer los en natuurlijk. Geen afgestoken paden of netjes gevormde boomen treft men aan. Neen, alles laat men zoo vrij mogelijk groeien. Alleen de sterkste worden wat in bedwang gehouden, opdat ze de zwakere niet zullen verdringen en de verhouding tot de hoogte der bergen evenredig blijft.

In de berglanden van Bosnië en Herzegovina vinden we *Satureja montana*, welker blaadjes bij wrijving dezelfde geur verspreiden als het ons zoo bekende specerijkruiddje, *Satureja hortensis* of boonenkruiddje. Het is een fijn, laag blijvend struikje, dat zich thans overlaadt met kleine, licht lila-kleurige bloempjes. Gedurende het voorjaar zagen we hier zeer fraai *Aubrietia deltoidea* met hare lieve lila-blauwe bloempjes. Deze zodevormende voorjaars-bloeister neem hier groote stukken in beslag. Op het oogenblik bloeit nog volop de *Digitalis ferruginea*, welke met haar vuil-gele, bruin geaderde bloempjes nu wel niet onder de schoonste van Flora's kinderen gerangschikt mag worden, doch op deze plaats met hare rechte bloemstengels een goed effect maakt. Hier zien we al weer dat men ook met op zich zelf stijf materiaal heel goed een losse beplanting kan vormen. De hoofdzak is maar, dat men de plant goed weet te rangschikken.

De *Iberis sempervirens*, een houtachtig plantje, behoort ook al tot de vroegbloeiende en kan zich in het voorjaar zeer rijk met witte bloempjes beladen.

Zoo langzaam aan zijn we in Griekenland aangeland, terwijl we nu in gedachten de Egeïsche zee naar Klein-Azië oversteken.

Hier hebben we den Taurus en den Libanon. Op den Libanon, bij ieder bekend door de *Cedrus Libani*, treffen we van deze Coniferen ook eenige exemplaren aan. Ze staan echter in kuipen, daar ze hier den winter niet buiten kunnen blijven. De *Aubrietia libanotica*, ook al naar haar moederland genoemd, hebben wij dit voorjaar meermalen bewonderd. Verder komt ook de *Taraxacum baccata* hier zeer veel voor. Na Klein-Azië doorgetrokken te zijn, keeren we naar Rusland terug, om den Kaukasus te beklimmen. Hier tooft zich nog een enkele *Papaver bracteatum* met hare groote oranje-roode bloemen. De *Scabiosa caucasica* is thans zeker wel een der fraaiste planten, welke we tot nu toe in de bergen gevonden hebben. Deze overblijvende plant, met hare los gevormde, licht blauwe, van lange stelen voorziene bloemen, kunnen we gerust tot een der schoonste planten rekenen. Ook de hier algemeen voorkomende *Eryngium giganteum*, mogen we niet voorbijgaan. Bij deze plant zijn tijdens den bloei de stengels en bloeiwijzen zeer fraai metaalachtig blauw gekleurd.

Te midden van een groepje *Juniperus Sabina* ontspringt een bergstroom,

welke eerst vrij stijl naar beneden stort en verderop langzamer zich door de Oost-Pontische bosschen kronkelt. Hier nemen vooral de *Rhododendrons* een eerste plaats in.

Aan de andere zijde van den Kaukasus bevindt zich een Zuid-Russische steppe, welke juist op het oogenblik zeer interessant is. Schoon zijn o. m. de verschillende *Statice*-soorten en de *Eryngium planum* met hare kogelronde bloeiwijzen. Zeer sterk komt de *Artemisia pontica* hier voor. Ook zij maakt met haar fijn verdeeld, licht zeegroen loof een aardig effect.

Hiermede hebben we Europa geheel doorkruist en ligt Azië voor ons. Daar we echter heden reeds genoeg gezien hebben, willen we daar een volgenden keer een kijkje nemen.

Steglitz-Berlin.

R. LIJSTEN.

SCHEEPSTUINMAN.

In No. 23 las ik een berichtje, dat aan boord van de transatl. booten der Hamburg-Amerika-lijn wintertuinen ingericht zijn en dat de zorg voor de planten aan een vakman, dus een *tuinman op zee* is opgedragen.

Zoo'n scheepstuinman nu is niets nieuws. Ik meen er vroeger in een onzer tuinbouwbladen op gewezen te hebben, dat dergelijke betrekkingen in de 17e eeuw reeds bestonden. Zoo was George Meistern in 1676 op een der Oost-Indiëvaarders als scheepstuinman aangesteld. In zijn werk *Der Orientalisch-Indianische Kunst- und Lust-Gärtner u. s. w.* (1692) verhaalt hij, hoe hij als soldaat dienst nam op een der schepen, daar er op andere wijze geen gelegenheid was, naar Oost-Indië te gaan; en verder:

„Even voor wij onder zeil gingen, liet onze Admiraal, Michael Roos, den oppertuinman 4 groote kisten vervaardigen, 2 aan stuurboord, 2 aan bakboord, deze werden daarna achter op de eampagne, waar de vlaggestok staat, op de stuurmanshut gezet; zond ook eenige matrozen met een boot naar land, liet de beste tuinaarde aanvoeren, daarmede de kisten opvullen, met het doel, dat men daarin gedurende de reis wat salade, en allerhande eetbare kruiden kon planten. Ik werd, omdat niemand op het schip iets van 't tuinieren verstond, aangewezen, en als scheepstuinman aangesteld, wat niet veel om 't lijf had, doch een genoeglijk tijdverdrijf gaf en ik van alle militaire dienst gedurende de reis bevrijd was.”

Later deed hij talrijke reizen om planten te verzamelen voor den heer med. dr. Andreas Cleyers, Raad van Justitie in Indië, die hem uit de krijgsmacht kocht. Een en ander is in gemeld boek verhaald.

Het was toen ook de gewoonte, dat vele bewindvoerders der O.-I. compagnie of rijke kooplieden den schipper of gezagvoerder van een schip den opdracht medegaven planten uit de Oost mede te brengen, en daar men toen nog weinig begrip had, hoe men planten moest overbrengen, werden gewoonlijk te allen tijden planten verzameld en op 't schip gedurende de reis verzorgd door den *scheepstuinman*.

LEON. A. SPRINGER.

In den Bloementuin.

Spitten. — Draineren.

De vorige week maakten we reeds met een enkel woord melding van de afwatering in den tuin.

Dat voldoende afwatering voor een goeden en gezonden plantengroei bestaat noodzakelijk is, hierover zijn we het zeker allen eens.

Op veel plaatsen, vooral op hooge, droge gronden kunnen we ons die afwatering reeds verzekeren als we het terrein flink diepspitten.

Op die hooge gronden hebben we ons in den regel niet bezig te houden met den stand van het grondwater, dus de diepte waarop we spitten hangt slechts af van de meer of minder harde lagen, die we in den grond aantreffen.

In den regel heeft men niet dieper te spitten dan ongeveer één meter; bevinden zich grint- of oerbanken in den ondergrond, dan moeten deze in ieder geval gebroken worden.

Op laaggelegen gronden hangt de diepte, waarop gespit wordt, meestal af van den waterstand; ligt een stuk grond b.v. 40 à 50 cM. boven den gemiddelden waterstand, dan zal men natuurlijk niet dieper kunnen spitten dan 40 of 50 cM. Voor onzen tuin is het zeer gewenscht, als we hem door ophooging hooger uit het water kunnen brengen b.v. \pm 80 cM. Daarom vooral ook is het goed, de paden uit te graven (zooals we de vorige week hebben beschreven) en de uitgegraven grond voor ophooging te gebruiken.

Dat we vooral moeten zorgen, dat bij die ophooging de goede grond niet onder komt, maar aan de oppervlakte blijft, ligt voor de hand.

Is de grond, die uit de paden komt, van goede hoedanigheid, dan is dit natuurlijk geen bezwaar hem boven te houden. Men kan dan eerst diepspitten en daarna 't geheel ophoogen. Is de grond slecht, waarmee men ophoogt, dan dient men, tegelijk met het diepspitten, hem onder in de voor te brengen. 't Lijkt ons niet ondienstig hier met een enkel woord mee te deelen, hoe men bij het diepspitten te werk gaat.

Men begint een voor of greppel uit te graven, pl. m. 60 cM. breed, diep naar behoefte en bringe den grond achter op het terrein. Naast de eerste voor beginnen we een tweede te graven, waarvan men den goeden bovengrond eveneens naar achter brengt, terwijl men den ondergrond overspit in de eerstgemaakte voor. Deze is dus weer half gevuld en wordt verder vol gemaakt met den bovengrond, dien men uit een derde voor haalt, naast de tweede gegraven.

De slechte grond uit de derde voor komt onder in de tweede, terwijl deze weer volgeworkt wordt met den goeden bovengrond uit de vierde voor. Zoo gaat men door, totdat men aan het eind van het stuk is, waar de laatste voor gevuld wordt met den grond, dien men uit de eerste voor gehaald heeft.

Bestaat de bovengrond in hoofdzaak uit klei en kan men er bij het spitten wat zand doorheen werken, dan is zulks zeer aan te bevelen. Moet het terrein tegelijk met het spitten opgehoogd worden, dan kan men telkens, als men een voor open heeft liggen, er een laag grond onder in brengen.

Zooals we boven reeds zeiden, zullen we op hooge gronden door de diepspitting reeds afwatering genoeg hebben, doch op lage gronden is dit dikwijls niet het geval.

Hier zullen we onze toevlucht moeten nemen tot *drainage*.

In de meeste stadstuinjes, die veelal aan alle kanten liggen ingesloten door huizen en andere tuinen, zullen we moeilijk tot *drainage* kunnen overgaan, tenzij we besluiten tot een zeer kostbare aansluiting op het een of ander bestaand riool.

Tuinen, die aan het water gelegen zijn, kunnen we echter op deze wijze zeer gemakkelijk van het overtollige water ontlasten.

Op geregelde afstanden evenwijdig aan elkander worden daartoe smalle greppels gegraven, alle loopende in de richting van het water. De bodem van die greppels moet zeer flauw afhellen naar het water (een helling van $\frac{1}{2}$ à 1 cM. per M. is voldoende; over groote afstanden moet ze zelfs minder zijn, b.v. 2 cM. op de 5 M.

De beste manier van *draineren* is wel onder in die greppels aarden *drainneerbuizen* te leggen, zogenaamde onverglaasde kannebuizen. Deze buizen zijn in verschillende maten en prijzen verkrijgbaar. Voor kleine tuinen volstaat men met buizen van 5 cM. doorsnede; in grotere tuinen neemt men buizen met een doorsnede van 7 à 8 cM. Men doet het verstandigst buizen van één lengte te nemen, b.v. 50 cM. lang, waardoor men later bij voorkomende reparatie gemakkelijker één of meer buizen plaatsen kan.

Iedere buis is aan den bovenkant voorzien van een kraag, die juist past om het onderende van een volgende buis. De buizen worden gelegd precies in elkaar sluitend met de kragen tegenovergesteld aan den waterkant.

Waar de buizen aan elkaar sluiten, wordt een stuk van een dakpan over gelegd, om te voorkomen, dat de buizen verstopen.

De bovenkant van de rij buizen moet liefst 50 à 60 cM. beneden de oppervlakte liggen. Zijn de buizen goed gelegd, dan worden de greppels weer aangevuld, nadat men nog het boven-eind van de buis afgesloten heeft door een laag puin, eveneens om het verstoppen te voorkomen.

De afstand onderling van de buizen rijen hangt af van den aard van den bodem. In zwaren kleigrond legt men ze natuurlijk dichter bij elkaar dan op

lichteren grond. De afstand varieert van 10 tot 20 M.

Inplaats van buizen kan men onder in den greppel ook een laag puin aanbrengen of wel een rij aaneengesloten takkebessen.

Voor al dit laatste is niet aan te raden, daar de takken na eenige jaren verteerd zijn, zoodat ze niet meer aan haar doel beantwoorden. Bovendien slaat de grond daar ter plaatse veelal in.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Odontoglossum. — *Laelio-Cattleya*. — *Cattleya*. — *Laelia*. — *Luchten!*

Waar de mooie en altijd gracieuze *Odontoglossum crispum* in grooten getale gekweekt worden, daar zal men kunnen waarnemen, dat de eene plant er vlugger bij is met het bloeien dan de andere; er zijn er bij, die nu, in het hartje van den winter, druk bezig zijn de bloemkelken te ontplooien. Dat de kwaliteit van deze bloemen te wenschen laat, schrijven wij niet op rekening van de plant, maar wel op de ongunstige omstandigheden waaronder de plant hoogtijd viert.

Welkom is echter in den winter elke bloem, zoo ook een takje *crispum*, al zitten er maar een dozijn witte, met bruine vlekken geteekende, bloemen aan!!

Twee andere in bloei zijnde Orchideeën, die onze aandacht vragen, zijn *Odontoglossum Rossi* en *O. Cervantesi*, die over een lange periode bloeien.

Mooi zijn deze ongetwijfeld, maar zij worden nog in de schaduw gesteld door de buitengewoon mooie bloemen van *Laelia anceps* en hare verscheidenheden, die nu in de *Cattleyakas* alles beheerschen. Wat elegant wiegelen die zacht-lila en soms zuiver wit gekleurde bloemen op haar ranken steel van dikwijls een meter lengte. En stel u dan een plant voor, zooals wij dikwijls hebben kunnen bewonderen, met een dozijn bloemstengels, dan is het een onbetaalbaar genot, een uurtje bij zoo'n plant te gaan zitten.

Er is in de *Cattleyakas* nog meer op te merken. De *Laelio-Cattleya Charlesworthii*, een kind van *L. cinnabarina* en *Cattleya Doviana aurea*, toont neiging om te gaan bloeien; de bloeiwijze komt reeds flink uit de scheede, en het duurt niet lang meer of de hoog-oranje gekleurde bloemen komen te voorschijn om iedereen, zelfs een geboren Nurks, in verrukking te brengen. Zijn deze *Laelia's* uitgebloeid, dan wenschen ze een flinke rust, waarin het gieten tot een minimum beperkt is. Ook *Cattleya Trianae* en *C. Percivaliana* beginnen de bloemknoppen te vertoonen en zijn er op gesteld, wat ruimer begoten te worden dan het geval was, terwijl zij ze een lichte plaats geven.

De *Cattleya's* en *Laelio-Cattleya's* die nog groeien geven wij al het licht dat wij kunnen en zorgen er voor dat zij voldoende water krijgen om de

schijnknollen tot volkomen ontwikkeling te brengen.

In de kortste dagen van het jaar is het meer dan anders opletten om onze planten in eene goede conditie te houden. Dit kunnen wij in geen geval doen, door een hooge temperatuur, evenmin door geregeld de luchtraanpjes dicht te houden. Neen, als het eenigszins kan, luchten wij elken dag, al is het ook maar een uurtje en wij zorgen er voor dat de temperatuur niet tot het maximum wordt opgevoerd, terwijl de atmosfeer in harmonie is met de omgeving.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Clivia. — *Gloxinia*. — *Azalea*.
— *Winterviolier*. — *Kaapsche planten*.

Een altijd aangename plant, zoowel om haar blad als bloem, is zeker wel de *Clivia*. 't Is een Amaryllideae, die verschillende synoniemen heeft. Zoo zien we haar onder de namen van *Clivia*, *Imatophyllum* en *Himantophyllum*.

De tijd, waarop deze plant bloeit, is verschillend. Soms zien we haar in het najaar, elders in den winter en weer elders in het voorjaar bloeien. Dit hangt af van de plaats, die we in den zomer aan deze plant geven. Sommigen plaatsen ze buiten in halfschaduw, anderen houden ze binnen in een lichte, luchtige kamer of kas.

De *Clivia's* vragen een voedzamen grond. Moet men ze verpotten, dan geven we een mengsel van bladgrond, verteerde paardemest en wat graszodengrond. Men moet de aarde stevig aandrukken, de dikke, vleezige wortels werken zich anders te gemakkelijk boven den grond. Gewoonlijk verpot men daarom wel wat al te veel, men denkt dat de plant armoede heeft en dit is zeker niet altijd juist. Men verpot bij voorkeur niet al te veel, maar geve liever, wanneer zulks noodig blijkt, wat vloeimeest.

Gedurende den winter houde men de *Clivia* in kassen betrekkelijk droog, totdat men in 't hart der planten den bloemstengel ziet te voorschijn komen. Heeft de bloemstengel zich een hand breedte ontwikkeld, dan begint men water te geven. Houdt men de planten te nat, dan blijven de bloemstengels meestal onontwikkeld zitten en ontwikkelt de bloem zich zwak en bijna onzichtbaar. In de kamer mag men meer water geven, dus de planten doorlopend vochtiger houden. De atmosfeer in de kamer is droger dan in de kas, vandaar eene meerdere behoefte aan water. De zwaarste bloemen verkrijgt men gewoonlijk van planten die men slechts één scheut laat behouden. Men verwijderd dan de zijscheuten, door ze aan haar voet af te breken en wil men ze voortkweeken, dan plaatst men ze in kleine potjes, gevuld met zandige aarde. Wanneer men ze in de gematigde kas plaatst, zullen ze daar spoedig wortels vormen. De

beste bewaarplaats in den zomer is in een luchtige serre of kas. 's Najaars brengt men ze dan in de koude kas of serre, vanwaar ze naar een warmere afdeeling verhuizen, zoodra we zien dat ze bloemknoppen vertoonen.

Er bestaan enkele soorten met kleine, onooglijke, hangende bloemen; de vorm van deze bloemen heeft eenige overeenkomst met ons vingerhoedskruid (*Digitalis*). Veel genot geeft deze soort (*C. cyrtanthiflora*) den bezitter niet. Zeer aanbevelenswaardig is de *C. miniata*, terwijl hiervan weer variëteiten bestaan (*robusta*) met grootere en hooger gekleurde bloemen.

Liefhebbers van *Gloxinia's* kunnen nu reeds de knollen, die ze droog hebben bewaard, op een verwarmden bodem in de kas aan den groei brengen. Men legt de knollen in een vochtig bedje op de tabletten en wanneer deze jonge scheuten vertoonen, pot men ze op, om ze daarna op eene lichte plaats in de warme kas b.v. op een plank dicht bij het glas te plaatsen. In den loop van Februari kan men dan reeds bloeiende *Gloxinia's* bezitten, die voor bloementafels of als snijbloem voor tafeldecoratie, werkelijk goede diensten kunnen bewijzen.

De *Azalea indica*, die we van 't najaar een plaatsje in den kouden bak hebben gegeven, beginnen thans, vooral de vroegbloeiende soorten, zich op te maken om ons oog met haar bloemenpracht te streelen. We helpen ze daarin wat, door ze te verhuizen van de bak naar de koude kas en daarna zelfs naar de gematigde of warme kas. Het is noodig, dat we het de *Azalea* niet aan water laten ontbreken en dat men ook de bladeren en knoppen, door steeds te spuiten, vochtig houdt. Beginnen de bloemknoppen zich te ontplooiën, dan staken we het spuiten. Zoodra de *Azalea* in eene verwarmde omgeving komt, kan men zien dat zich naast de knoppen scheutjes beginnen te ontwikkelen, deze scheutjes noemt men in de wandeling diefjes. Ze moeten worden weggebroken aan den voet van haar ontstaan, omdat ze anders haar naam van diefjes te veel eer aandoen en ze oorzaak zijn dat de bloemknoppen blijven zitten en verdorren, zonder ons wat van het schoone wat daar binnen geborgen is, te laten zien. Zijn de *Azalea's* in de gematigde of warme kas in bloei gebracht, en dit geldt voor alle planten, dan worden ze, alvorens men ze in de kamer overbrengt, in de koude kas afgehard. Doet men dit, dan heeft men van zijn planten veel langer plezier.

Winter-violieren, *Witte van Nizza* e. a. die we in Mei hebben gezaaid, een paar keer verspeend en in potten hebben geplaatst en tot hiertoe in den kouden bak hebben bewaard, worden in de koude kas op eene lichte plaats, 't liefst op een tablet, in den vollen grond uitgeplant. We zien dan in den loop van Januari de bloemstengels krachtig ontwikkelen en we snijden van deze planten in den loop dier maand reeds heerlijk riekende bloemen.

Kaapsche planten, die we in den kouden bak hebben staan, beginnen thans, althans sommige soorten, te bloeien. Onder de *Erica's* zijn er verschillende die of reeds bloeien of daarvoor klaar staan. De *Epaeris hybrida* met zijn donker rose bloempjes, begint deze thans te vertoonen. Heerlijk snijmateriaal. De bloemdragende takjes kunnen 50 à 60 c.M. lang worden. Wanneer we deze als in één adem noemen met de *Erica's*, dan is dat niet omdat we ze onder dezelfde familie rangschikken, maar omdat ze er uiterlijk veel op gelijken en ongeveer dezelfde behandeling verlangen.

Diosma's, *Pimelia's*, *Polygala's* enz. beginnen te bloeien en kunnen we in onze kamer of serre plaatsen om er meer van te genieten. Men geve deze planten alsdan ruim water, anders verliezen ze spoedig haar blad.

J. A. Kors.

In den Moestuין.

Tomaten. — *Komkommers*.
— *Aardbeien*.

Alzoo hebben we den kortsten dag alweer achter den rug en zoodra het nieuwe jaar zijn intrede gedaan heeft, zeggen we met een zucht van verlichting, al is het nog slechts bitter weinig, kunnen we toch al zien dat de dagen weer lengen. Aan dat lengen der dagen is onafscheidelijk, uitbreiding en vermeerdering van werkzaamheden in tuin en bakken en kassen, verbonden.

Op den vrijen grond zijn bemesten en omwerken van den grond nog dagelijks aan de orde. Indien vorst deze werkzaamheden verhindert, worden erwtenrijs en boonstaken nagezien en zoo noodig de voorraad er van met nieuw materiaal aangevuld, opdat wanneer later deze benodigdheden er moeten zijn, ze direct voor het gebruik gereed zullen zijn.

Op regendagen, zooals December ons er zoovele gaf, maken we riet- en stroomatten, ook alweer om deze, als de meerdere in gebruik genomen bakken zulks behoeven, voldoende dekmateriaal in voorraad te hebben.

Het blijft, indien we slechts met vlak glas werken, nog betrekkelijk rustig, de werkzaamheden bepalen zich in bakken nog enkel tot het onderhouden van de gezaaide of uitgeplante artikelen.

Hebben we stookkassen geschikt voor den teelt van tomaten en komkommers, dan brengen we onze kweekkas op warmte, want de tijd van zaaien is voor deze gewassen aangebroken. In platte kistjes of zaadpannen, gevuld met fijn verdeelde zandige aarde, heeft de uitzaaiing plaats. Bij de tomaten zorgen we er voor dat we niet te dicht opeen zaaien, wat, door het aanee klevan van het zand lichtelijk gebeuren kan. Vooral voor de zeer vroege cultuur, wanneer alles nog onder min gunstige omstandigheden moet gebeuren, geeft te dicht zaaien lange, uitgerekte zwakke plantjes. De kistjes of schotels worden met ruiten bedekt op de verwarmde tabletten geplaatst, waar de

ontkieming van het zaad al vrij spoedig volgt. De ruiten moeten van tijd tot tijd even opgelicht worden om luchtverschieving mogelijk te maken. We geven daardoor, aan de voor het ontkiemingsproces zoo noodige zuurstof van de licht gelegenheid tot de zaden door te dringen.

De kistjes waarin we de komkommerzaden netjes en regelmatig uitzaaien, plaatsen we op de verwarmingsbuizen, echter niet direct er op, maar we leggen tusschen de buizen en den bodem der kistjes een latje van een paar c. M. dikte.

De afstand tusschen de kistjes en de pijpen wordt, naarmate de zaden zich ontwikkelen, geleidelijk vergroot. Dit doen we, omdat de bodem der kistjes niet krom zouden trekken, maar voornamelijk om te zorgen, dat de warmtegraad van den grond in de kistjes niet te hoog zou worden. Hierdoor zouden we gevaar loopen, dat de jonge, teere worteltjes van de ontkiemende komkommerzaden zouden verbranden.

In de kas brengen we wat geprepareerde aarde, benevens de noodige bloempotten, waarin we de jonge plantjes verder zullen opkweken, opdat beide, wanneer ze noodig zijn, voldoende verwarmd zullen zijn, om de jonge, teere plantjes zonder schadelijke gevolgen er in te kunnen plaatsen.

Liefhebbers van vroege aardbeien, die over daarvoor geschikte warme kas-sen kunnen beschikken, moeten nu reeds beginnen hunne planten op de vervroeging voor te bereiden. Voor deze zeer vervroegde cultuur is een kas noodig, waarin, ook bij het sterkste optreden van den vorst, gedurende den nacht een warmtegraad van 60 à 70 gr. F. (is 15 à 20 gr. C.) kan onderhouden worden.

Bovendien moet zoo'n kas zoodanig zijn ingericht, dat de planten dicht bij het glas geplaatst kunnen worden en is bodemwarmte onontbeerlijk. De planten die we in Augustus in potten geplaatst hebben, en in een koude bak bewaarden, moeten voor zoo'n sterke vervroeging in goede conditie zijn; met zwakke planten beginnen we zoo'n vrij kostbare trekkerij maar liever niet.

In een gewonen bak, waarin de broeiing slechts matig wezen mag, brengen we onze planten zeer langzaam aan den groei. Vooral niet door te sterken broei en te zware bedekking des nacht de planten sterk aanjagen, slechts langzaam, zeer langzaam, trachten we ze tot vernieuwd leven te brengen. We gaan bij de natuur in de leer en geven acht hoe een plant zich in het voorjaar onder normale omstandigheden gedraagt. We zien dan, dat ze reeds zeer vroeg teekenen van hernieuwden groei geven, maar dat de ontwikkeling, vooral in het begin nog maar zeer eventjes is. Dit nu trachten we bij het vervroegen na te bootsen. In den bak wordt de groei langzaam opgewekt, om dit in de kas, die intusschen voor de ontvangst der planten in gereedheid is gebracht, voort te zetten. Wanneer nu Januari, maar vooral Februari een beetje meewerken en door veel heldere dagen de zon ge-

legenheid geeft, ook het hars tot het welslagen bij te dragen, dan kunnen we begin Maart de eerste rijpe vruchten plukken. Nog wel geen kilo's; maar toch al spoedig eene behoorlijke hoeveelheid.

't Spreekt bijna vanzelf, dat er oplettendheid en vele zorgen vereischt worden om deze cultuur tot een goed einde te brengen. Vooral aan de vochtigheidstoestand van de lucht stelt de aardbei in een stookkas hoge eischen. Te droge lucht verwekt al zeer spoedig roode spin, met al de treurige gevolgen er van, waarbij dan somtijds het wit nog een handje meehelpt om ons de kans op een goede oogst geheel te benemen.

Vooral op heldere dagen is sproeien en nog eens sproeien van de paden de boodschap. Dat het gieten niet verzuimd mag worden en met de noodige zorg moet geschieden, behoeft bijna niet afzonderlijk vermeld.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Het vruchthout van den morel kan op tweeërlei wijze worden behandeld. Waar toch de waaivorm de aangewezen vorm is om dezen vruchtbom in op te kweken, zoo heeft men slechts te zorgen, dat de geheele oppervlakte, die in beslag genomen wordt, behoorlijk gedekt is. Het gaat den morel als den perzik; uit de goed ontwikkelde ooggen voorkomende op dezen zomer gegroeide twijgen, komen bloemen en allicht vruchten te voorschijn. Bepaald hout-twijgen (bezet dus met bladoogen) treft men alleen bij jonge boomen en in den kop nog wel eens aan. Gewoonlijk worden dan ook de jonge twijgen zooveel mogelijk gespaard en bindt men de verschillende takjes aan 't latwerk vast met een 7 cM. onderlinge ruimte.

Aangezien bij vruchtbare boomen de ooggen der eenj. twijgen haast uitsluitend bloemknoppen zijn, en alleen 't eindoo een nieuwe scheut voortbrengt, ligt 't voor de hand, dat de afgedragen twijgen geheel of grootendeels kaal zijn. Een gevolg daarvan zal zijn, dat de vruchten zich meer aan den omtrek bevinden.

Waar 't dus mogelijk is, snijdt men die kale takken weg, om zodoende de dichter bij 't hart zittende organen gelegenheid te geven aan te sterken. In 't hart en vooral bovenaan is de ontwikkeling zeer sterk. Gulzige houttwijgen wedijveren in dikte. Verwijder ze geheel of met de kroonsnede en let bij de eerste ontwikkeling in 't voorjaar nauwkeurig op; nijp ze bijtijds en kort in.

Naast deze wijze van snoeien, mogen we ook de andere niet verzwijgen. 't Vrchthout kan ook evenals dat onzer appels en peren kort gehouden worden, een snoeiwijze, die aan arbeid nog altijd bespaart. Den boom laat men bij deze wijze meer gestel- of hoofdtakken vormen, waarop de scheuten die zich in den zomer ontwikkelen, genepen worden op een 5-tal blaren en deze genepen twijgen thans op twee goede

oogen worden teruggesnoeid. We zien dan aan den voet die kleine oogjes zich ontwikkelen tot bloemoogen, vaak tot kleine spoorpjes, evenals de beide ooggen die men van 't twijgje heeft behouden. In dit geval tracht men dus kort vruchthout te verkrijgen, verdeeld over de verschillende hoofdtakken. Nu behoeft die afstand der takken niet zoo groot te zijn met 15 tot 20 cM. kan men volstaan.

De hoofdtakken mogen zich ook splitsen, mits 't vruchthout geregeld meer kort gehouden wordt. Zoodoende hebben we alleen de takken en niet 't vruchthout aan te binden, iets wat zoowel nu als in den zomer arbeid spaart. Wel zal men op deze wijze wat minder vruchten plukken, doch de kwaliteit wint 't. En wat 't wegvallen van takken bij morellen aangaat, dat loopt niet zoo'n vaart als bij perziken en arbrikonen. Beide methodes kunnen ieder op zichzelf heel goed zijn; we willen dan ook niet bepaald de eerste of de laatste opdringen, iets was bij eenmaal gevormde boomen toch niets zou geven.

't Komt bij krachtig groeiende boomen nogal voor, dat ze wel goed bloeien en vrucht zetten, doch zoodra de vruchten aan de steenvorming toe zijn, 't laten zitten; ze worden geel en vallen af. Dergelijke boomen onthouden men den stalmest; liever strooit men over 't geheele rabat uit per flinke boom 1 K.G. superphosphaat, 1 K.G. patent-kali en 5—8 K.G. kalk; vooral superphosphaat raden we sterk aan. 't Kan wezen in zoo'n geval, dat 't den boom aan stoffen vóór de steenvorming noodig, ontbreekt; eerder gelooven we, dat de houtgroei te krachtig is en deze de groei der vruchten als 't ware overwint. Daarom uitsluitend die stoffen gegeven, die op de vruchtzetting werken en de houtgroei tegengaan.

Zoolang 't weer zulks toelaat, kunnen ook de kroonboomen (in 't algemeen genomen), worden nagezien of er zich ook takken te veel in bevinden. We hebben hier 't oog op hoog- en halfstam en onderstruik en zijn deze geregeld onderhouden, dan valt er niet veel aan te doen. Men bepaalt zich tot 't uitlichten; 't spreekt dat kankertakken, druipe of hangende takken 't eerst worden weggenomen en verder diegenen, waarvan men kan nagaan, dat ze hinderlijk zijn.

Heeft men met oudere, min of meer verwaarloosde boomen te doen, dan ziet men er wel wat tegen op, zulke op te knappen. En toch is niets nadeeliger dan een te dichte kroon. Alleen aan den omtrek ontwikkeld zich wat fruit, terwijl binnen in doode takken komen en ongedierte er zich al meer en meer nestelt. 's Is echter verkeerd, zoo'n boom op eenmaal alles te ontnemen, wat hij heeft te missen, men verdeelt zulks over 2 à 3 jaar. Het spreekt dat de storing in de voeding en sapstroom te groot zou zijn, wat op 't blijvende hout zeer nadeelig zou kunnen werken.

Tal van waterloten zouden zich ontwikkelen, die weliswaar weg te nemen zijn, doch altijd een teken van minder goede behandeling zijn. Aan de korte takjes doet men niets; hoofdzaak is dat de hoofdtakken een 60 cM. vaneen

staan, opdat ook in 't hart lucht en licht kunnen toetreden. Men zorgt de takken geheel weg te nemen, stompden overgroeien niet. Gezaagde wonden moeten worden bijgesneden en bestreken met verf of entwas. Hooge boomen worden in sommige streken vaak

met den beitel gesnoeid, gelijk onze laanboomen meestal. Is de beitel goed scherp, kan de werkmán er goed mee overweg, dan is hier niets tegen, mits geen stompden achterblijven en de wonden worden bestreken.

P. VAN DER VLIST.

Holvoort twee dingen, die mij onmiddellijk troffen.

Het eerste was zijne verdediging tegen een veronderstelden aanval (die oordeelde dat een volière wreed was). Deze luidde als besluit: „En uw goudvisschen dan in den vijver, of erger nog in een glazen kom, uw papagai, uw parkieten, de bewoners van uw aquarium of terrarium, zijn die allen niet gevangen en gedwongen hun leven te slijten op een plaats, die niet hunne bestemming was? Hierop volgt geen antwoord, maar de aanvaller zou ongetwijfeld hebben gezegd: neen, dat is evenmin geoorloofd, dat is ook wreed.

Het tweede was dit zinnetje: „Zou dan de aanblik van het gezellige troepje geen verheffende invloed hebben op een mensch?“ Was er één lezer, die hier mee instemde? O ja, een vogel kán een verheffende invloed uitoefenen, denkt aan merel, die zingt op een stillen avond, of een leeuwerik, die juichend stijgt. — Dié kunnen een mensch beter maken; maar opgesloten vogels in een kooi, hoe vroolijk ook, geven de egoïstische gedachte: wat zijn ze aardig vlak bij mij, kom, ze vinden het net even prettig als buiten.

Nu zegt de heer K. verder: „Een vogel veinst niet, als hij zingt en springt, is hij gelukkig“. Maar springt dan een blinde leeuwerik niet, en stak men hem de oogen niet uit omdat hij mooier en meer zingen zou? En is dát dan hetzelfde geluk als de vrije leeuwerik?

Ja — ze kunnen gezond zijn, maar hebt gij ooit uw vogel zoo tintelend van levenslust gezien, als zijn vrije makker?

Ik niet, en toch heb ik helaas jaren lang menig vroolijken vogel in een volière gehad. En hoeveel overeten zich niet, of sterven aan andere ziekten? Vanwaar anders de vele boekjes over vogelziekten, die stellig erger zijn in gevangenschap?

En wat maakt de natuur rijker? Een vogel die twaalf jaar lang in de volière leeft, of een, die drie jaar buiten leeft en minstens drie keer zijn jongen de vrije wereld inzond?

De voorbeelden van beide terugkeerende vogels zijn alleraardigst, en getuigen van een uitstekenden meester. Maar hier moet niet vergeten worden, dat ze eenmaal ongewend waren, zelf voedsel te zoeken en het het bewijst niet dat een gewend vrije vogel minder tevreden is dan een gewend gevangen.

Ik ken iemand dien het speelt, zijn vogels in een volière te hebben en aan alle in de zomer hun vrijheid terug gaf. In de volgende dagen heeft hij ze achtereenvolgens doodverhongerd teruggevonden, iets wat hetzelfde getuigt, als ik zoeven zei.

Dit is allemaal verondersteld de beste condities voor gevangen vogels, maar hoeveel kinderen zijn er (want ten slotte zijn de eigenaars toch meest kinderen), die er langer plezier in hebben dan een paar jaar? Worden ze zestien, zeventien jaar, dan gaat de aardigheid er af, dan is er geen tijd meer voor en vinden ze iemand, die het troepje hebben wil — graag! en wat die er later weer mee doet? — De heer K. zegt ook als motief, dat het genot schenkt aan hem, die door zijn werk geen tijd heeft om de vogels buiten op te zoeken. Slaat dat op heeren, die tot den avond aan hun zaken bezig zijn? Maar die zullen 's avonds hun vogels toch niet anders dan slapend in de volière vinden. Neen, houderdmaal aardiger manier van bestudeeren is het voeren in den winter en het drinken geven en waschwater in den zomer. Hoeveel blijvender genot geeft het van beide kanten, zijn geld te geven aan een voederkooitje (o. a. te krijg bij Blass en Groenewegen, de Bilt), dan aan een volière, men kan evengoed vertrouwd met hen raken, evengoed tal van soorten leeren kennen, en hier weet men zeker alleen goed en geen kwaad meer te doen.

GENT EN DE GENTSCHEN CULTUREN.

VI.

Eene mooie plant is ook *Aralia elegantissima* en *Kerekhovii*, die genoemde firma mede veel kweekt. De gewone z. g. „Vingerplant“, de *Aralia Sieboldii* en *A. Sieboldii fol. var.*, kennen zeker de meeste lezers. Men ziet ze nog al veel in de woningen van liefhebbers en als kamerplant voldoet zij ook uitstekend. Veel mooier echter is de *elegantissima*. De bladen zijn bruin-groen gekleurd; de afzonderlijke blaadjes zijn smal en hebben bovendien witte nerven, die mooi afsteken tegen die donkere kleur. Bladstelen en stengel zijn verder wit gespikkeld en het geheel vormt zulk een losse en sierlijke verschijning, dat iedereen ongetwijfeld de *A. elegantissima* een mooie plant zal vinden. De *A. Kerekhovii* is grover van blad en groen gekleurd; ook heel mooi, maar o. i. niet zoo sierlijk als de eerstgenoemde soort. Beide planten zullen echter elken liefhebber voldoende schenken en zoowel in de kas als in de kamer een goed figuur maken. Ze worden veredeld op een andere *Aralia*-soort, nl. de *A. reticulata*.

Nog van een tweetal speciaal-culturen der firma Delarye-Cardon willen we melding maken, om daarna onzen tocht te vervolgen.

De eerste is die van *Pandanus*, nl. *P. Veitchii* en *P. Sanderi*. Mooie planten zijn het, die Wenteltrap-palmen, al geven de vele kleine stekels langs de randen der bladen het geheel een min of meer vinnig en gevaarlijk uiterlijk. *P. Veitchii* is wit of zilverbont en reeds lang in cultuur; *P. Sanderi* is geel- of goudbont en nog betrekkelijk nieuw. Ze werd voor 4 jaren op de groote vijfjaarlijksche tentoonstelling te Gent door de firma Sander het eerst tentoongesteld. De voortkweeking geschiedt bij beide soorten door stekken, wat in den winter of het voorjaar op bodemwarmte plaats heeft.

Al de massa planten, die we zagen, waren dan ook stekken van dit jaar;

planten van 50 cM.—1 M. hoog en kerngezond. Als de eigenaar het ons niet zelf verzekerde, zouden we het niet hebben kunnen gelooven. Inderdaad een cultuur, die gezien mag worden en waarop de kweeker trotsch kan zijn.

Hetzelfde geldt van de *Crotons*, ook wel *Codiaeums* genoemd, die planten met prachtige gekleurde bladen in allerlei tinten. Velen zullen ze wel gezien hebben; hetzij de planten in de kassen van kweekers en liefhebbers, hetzij de bladen in bloemwerk of bij tafelversieringen, waarvoor ze veel gebruikt worden. Welnu, hier zagen we kassen vol met prachtige, gave en gezonde planten, van anderen af geheel bezet met schitterend gekleurde bladen, zonder thrips of luis. En als men dan bedenkt, dat al die planten ook weer stekken zijn van het voorjaar, dan zal vakman en leek het met ons eens zijn, als we deze cultuur een prachtig staaltje van kweekkunst noemen. Bij de firma Rocheford te Broxbourne (Engeland) o. a. zagen we indertijd heel goede *Crotons*, maar toch niet zoo mooi als hier.

Voor al de variëteiten *B. Comte*, *Reidii* en *Thompsoni* worden in groote hoeveelheden gekweekt en zijn bijzonder mooi. Een eenig gezicht, zoo'n kas geheel gevuld met *Crotons*; ze vormen een kleurenspeel dat men niet spoedig vergeet. We kunnen ieder die in Gent komt, dan ook gerust aanraden de firma Delarye-Cardon een bezoek te brengen; men zal zich niet beklagen, want reeds het zien van hare cultuur van *Crotons* en *Anthuriums* loont de moeite ruimschoots.

Met een woord van dank aan den eigenaar, die zoo vriendelijk was ons zelf rond te leiden, namen wij afscheid en vervolgden onzen tocht. Thans was het doel de kweekerij der firma Louis van Houtte père, waarvan we de volgende maal iets hopen te vertellen.

(Wordt vervolgd.)

W. LODDER.

ONZE VOGELTJES.

Wildzang in den tuin.

Het is al een tijd geleden, in het nummer van 10 Augustus, dat voor het eerst in „Onze Tuinen“ iets mij onaangenaam trof, en wel een stukje, onder denzelfden titel geschreven als dit.

Ik stel het op prijs van de redactie, om over eenzelfde onderwerp verschillende

meeningen te laten hooren, immers dezelfde, die ten volle bewondert de alleraardigste boekjes: „Wild Birds at Home“ (zie „Onze Tuinen“, 10 Nov. 1906) en degeen die zoo aanlokkelijk verschillende nestkastjes weet voor te stellen, kan onmogelijk het volle plezier hebben in gevangen vogels in een volière.

Er waren in het stukje van den heer

Hoe aardig is het ook hen op te zoeken met een kleine camera, zooals de „Wild Birds at Home” en ze te kijken in hun thuis, en als men ze eenmaal thuis gezien heeft, kan men het hart niet hebben ze weg te vangen.

Ten slotte, denkt u alle motieven weg, denkt eens even in: een vogel eerst vliegend met groote slagen, en dan drijvend als een stipje in de lucht. — Of de meesjes klouterend van tak op tak, hun nuttig werk verrichtend van duizenden schadelijke insecten op te pikken — of andere vogels hun nest aan 't bouwen — hun jongen voerend — ja, denkt u zelfs met genoeg in hoe ze vol vertrouwen neerstrijken op de voederkooitjes, en denkt dan hoe ze met hetzelfde vertrouwen neerstrijken bij den lokvogel

in de slagkooi, waarna het voor goed int is met het leven, wat hun toekomst — denkt aan dat akelig bonzend geluid van vogels die tegen de volière tralies aanvliegen of hippen van takje op takje — nooit drijven. Denkt aan de benauwde vogelwinkeltjes, waar ze op of onder elkaar moeten wachten tot de koopers komen, en zegt dan, gij die van vogels houdt, of ge niet honderdmaal beter doot de mooie vogelwereld niet te storen, niet mee te hepen aan het laten uitsterven, wat helaas al met zooveel soorten gaat gebeuren (ook door het jagen, het eten, het op hoeden dragen als sieraad), of ge niet beter doet hen te bewonderen, te leeren kennen en hun vertrouwen te winnen in hun eigen rijk. M.

maken van één enkele afbeelding, was die hier met alles inbegrepen, nauwelijks een uurtje noodig geweest.

Een paar kiekjes gaven ons te zien eenige moerassen in Zuid-Frankrijk. De bruine kleur van de kolven der *Typha's*, de fraaie waterlelie's, de weerkatsing der planten en der blauwe even bewolkte lucht in 't water, deden ons in een werkelijk waterland indenken.

Nadat eerst vroegere procédés in kleuren waren vertoond, kwam dat van Lumière aan de beurt. Zoo zag men eene kas met *Péargonium zonale*; de kleuren der bloemen waren geheel natuurgetrouw, de donkere strepen op de bloembladen van enkele variëteiten kwamen zeer goed uit. De bruine band over de bladeren van enkele soorten, stond hier volkomen juist weergegeven.

De variëteiten *Mac-Mahon*, *Mad. Salleroi*, *Paul Crampell*, *Boule de Neige* e. a. waren direct te herkennen. Wie ze niet op het doek kon thuisbrengen, kon ze evenmin in natuur determineren, want de kleuren waren volkomen gelijk.

Een ander beeld gaf een kiekje in eene koude- of gematigde kas. Ik zag hier *Primula obconica*, *Cymbidium spec.*; eene *Begonia Gloire de Lorraine*, die op den grond der serre stond, was uitermate fraai; de palmen geleken wel echte *Areca's*, *Kentia's* en *Phoenixen*.

In den hoek stond eene koperen gieter, waarvan de metaalkleur volkomen was weergegeven. Eene zeer groote *Azalea* op het middentablet eener aangrenzende kas, was door haar milde bloei van roode bloemen aanstands door de ruiten te zien.

Vergezien uit de Vogezen en de bosschen uit den omtrek van Lyon waren betooverend. Een akker met een bloeienden boomgaard; een korenveld waartusschen korenbloemen en klapperen en een ander met eenige bloeiende perzikboomen, vonden zeer veel bijval. Dat ook opnamen door het microscoop genomen, uitmuntend geslaagd waren, bewees wel eene coupe van eene spier uit 't menschelek oog; we kunnen veilig aannemen, dat ook voor de microscopische beoefening der plant- en dierkunde de kleurenphotografie met groote bijval begroet zal worden.

Eenige inlandsehe en tropische vlinders, welke laatsten zoo bekend zijn om hunne kleurenpracht, waren precies weergegeven.

Amsterdam.

J. C. TH. UPHOF.

KAMERPLANTEN.

Romeinsche Hyacinthen.

Hierbij een kiekje van een bakje „Romeintjes”.

Deze allerliefste bolgewassen laten zich zeer gemakkelijk vervroegen. Ik plantte einde September ongeveer 30 bollen in een kistje met bladaarde en zand en begroef dit in den tuin, ongeveer een d. M. onder den grond.

Het voortdurend zachte najaarsweder is oorzaak geweest van de buitengewoon vlugge ontwikkeling der bollen, want toen voor 14 dagen eens ging kijken, zag ik, dat er reeds enkele te voorschijn kwamen. Ik heb toen een zetal van de verst gevorderde uit het kistje genomen en in een blikken bakje geplaatst (beter is een bakje van aardewerk met drainage). Men behoeft bij dit overplanten niet erg voorzichtig te zijn; indien er een deel der wortels breekt hindert het niet, mits er maar voldoende overblijven.

Nu plaatst men 't bakje in een koel, zoo mogelijk eenigszins donker vertrek, ten einde de overgang van temperatuur en duisternis niet te groot te doen zijn, en tevens om de bollen weer op hun verhaal te laten komen. Na ongeveer 4 à 5 dagen plaatst men ze in de huiskamer en giet om den anderen dag met lauwwater. Zijn ze eenmaal in bloei, dan verdient dagelijks gieten aanbeveling. Op deze wijze kweek ik sedert langen tijd Romeintjes en heb nooit over mislukking te klagen.

Heeft men geen tuin, dan kan men

de bollen in een kistje in den kelder plaatsen. Men zij dan echter met gieten uiterst voorzichtig. Gedurende de eerste maand is eenmaal in de 8 dagen

Romeinsche Hyacinthen
(Orig foto voor „Onze Tuinen” van den heer
H. Chr. Horsting, Velp.)

voldoende, maar anders licht de bol tot rotten overgaat.

Men bedenke, dat de atmosfeer in den kelder meestal vochtig is.

H. CHR. HORSTING.

Velp, 13 Dec. 1907.

KLEURENFOTOGRAFIE.

Het procédé Lumière heeft in de laatste twee jaren eene hooge reputatie verworven, wat betreft de kleurenfotografie.

Hierover in 't bijzonder hield de heer C. A. P. Ivens eene lezing in „Bellevue” te Amsterdam op 17 Dec. jl.

Het is hier de plaats niet, om in wetenschappelijke en technische bijzonderheden te treden, wat betreft de zeer ingewikkelde verklaring der fotografie in kleuren.

Heewel deze techniek nog niet haar hoogste volkomenheid heeft bereikt (men kan n. m. nog geen directe gekleurde afdrukken maken) zal zij toch hare voldoende wegdragen, wat betreft het projecteren van lantaarnplaatjes op doek.

Op tuinbouwgebied was bij de lezing

en demonstratie zeer veel te zien; om welken reden het een en ander hier wel een plaatsje verdient, want op vergaderingen en besprekingen in de tuinbouw, zoowel als op Natuurhistorisch gebied is de projectielantaarn zoo ingeburgerd, dat men tegenwoordig bij belangrijke onderwerpen, zelden de lichtbeelden op doek ziet ontbreken.

Andere photo's gaven ons bloemstukken te zien; rozen, seringen, *Rhododendrons* en enkele *Orchideeen*, afgewisseld door varenloof speelden hier eene hoofdrol, zoo bijv. eene *Cypripedium insigne* en *villosus* waren bijzonder duidelijk.

Waar voor het kleuren en schilderen in botanische werken en tijdschriften dikwijls eenige dagen noodig is, tot het

FLORALIA-VEREENIGING.

De Wageningsehe Floralia-Vereeniging floreerde in den laatsten tijd niet hard en daarom besloten de afdelingen van Volksbond en Tuinbouw en Plantkunde deze zaak eens ter hand te nemen. Zij noodigden den heer J. K. Budde van Utrecht uit om in Junushoff een lezing te houden en dat is dan ook den 17 Dec., gebeurd.

De heer Budde begon met te zeggen dat er van planten en bloemen een beschavende invloed uitgaat en dat het huisgezin, waar Flora's kinderen goed verzorgd worden, is een goed, gelukkig huisgezin. Daar geen vuile ruiten en berookte gordijnen, neen, men weet dat planten veel licht noodig hebben, willen zij goed gedijen. Floralia, zeide spr., is te Zwolle op villa Flora geboren en wel in het voorjaar en men noemde deze vereenigen Floraliaver., omdat Flora de bloemgodin was der Romeinen, de godin dus van wie de bloei der gewassen en als gevolg daarvan de bron van latere vruchtbaarheid afhangt.

In 't voorjaar schrijft men in voor een aantal planten, die door het bestuur voor een billijke prijs te koop worden aangeboden en die in begin Mei worden afge-

haald. Nu begint de prettige taak voor den kweeker, groot of klein; hij of zij moet leeren gieten, opbinden, mesten, zoo noodig verplanten, gieten en nog meer zaken doen die de spr. alle behandelde. En naar wat wij hoorden, begrijpen wij hoe dikwijls verkeerd gegoten wordt en toch wat is het eenvoudig!

Toen kregen we te zien hoe wij eigenlijk moeten verplanten en zorgen voor drainage. Achtereenvolgens werden er een aantal Floraliaplanten behandeld en van elke plant hoorden wij eenige bijzonderheden. Leuk is de Fuchsia in Engeland gekomen, zoo geheel bij toeval! En wist u wel dat de Aucuba een tweehuizige plant is? Dit is de reden waarom aan sommige planten geen vruchten komen.

De bladbegonia mag niet buiten gezet worden, de Fuchsia staat gaarne in halve schaduw, houdt veel van een glaasje... water en moeten wij de „Zonalen” in den winter bijna in 't geheel niet gieten.

Zonder twijfel is er belangstelling voor Floralia opgewekt en twijfelen wij niet, of Wageningen viert dezen zomer een goed geslaagd Floralia-feest. (,Alg. Hbld.”)

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onze lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem. Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruiff, Santpoort.

Vraag No. 474.

In plaats van met water zou ik CARBOLINEUM MET PETROLEUM op 1 of 1½ % willen, VERDUNNEN, om er appelen perboomden mee te behandelen (tegen schurft etc.). Meent u dat dit mogelijk en ongevaarlijk is? Is het zoo beslist noodig de boomen van het groene mos te bevrijden?

R.

W. v. R.

Antwoord: Wanneer u de door schurft aangeaste boomen daarvan zooveel mogelijk wilt bevrijden, bespuit ze dan in 't voorjaar (Maart) met eene 3 % Bouillie Bordelaise in plaats van het Carbolineum en petroleum. U zou bij het gebruik van

dit laatste de kans loopen uwe vruchtknoppen te verliezen, waarvoor in 't eerste geval absoluut geen gevaar bestaat. Zeker is het beslist noodig, dat uwe boomen van eene moslaag die op de takken enz. zit, bevrijd worden, de hoog noodige werking van den boom als ademhaling, kan hierdoor niet of moeilijk plaats hebben en het gevolg er van is, dat de boom daarvoor te lijden heeft. U kunt dit mos ook verwijderen door thans uwe boomen met kalkmelk (dunne witkalk) te bespuiten.

J. A. K.

Vraag No. 475.

Kunt u mij ook eenige soorten PYRAMIDE-APPELBOOMEN noemen, die goede verkoopbare en late appels opleveren? WELKE bijna den geheelen winter KUNNEN DUREN om te planten op goed gemesten tuingrond? De Goud Reinetten als hoogstammen groeien en dragen hier het beste; heeft men ook soorten Reinetten als pyramiden, die veel overeenkomen met de Goud Reinetten?

b. Zijn Reinette de la Reine, Reinette van Zorgvliet en Engelsche Winter Pearmaen goede appels die aan bovengestelde eischen zullen voldoen?

Voorst.

J. R.

Antwoord: Met uitzondering van de Reinette de la Reine, die we niet kennen en er daarom niet over kunnen oordeelen, zijn de overige genoemde zeker soorten die uitmuntend zijn.

We zonden u de volgende soorten daarbij nog kunnen aanbevelen: Adam's Pearmain, Cox Oranje Pippin, Reinette du Canada, Landsberger Reinette, Schutters Reinette en Winter Princesse-noble. Als u uit deze en de uwe een keuze doet, dan zijn we verzekerd dat u uw doel bereikt. De laatstgenoemde is wel het minst geschikt als pyramide, maar is zeer vruchtbaar en geeft heerlijk, duurzame vruchten.

J. A. K.

Vraag No. 476.

a. Indien men op een WILDE ROOS b.v. een La France OCULEERT, krijgt men dan altijd een La France-roos of WIJKT DE VORM daarvan wel eens af?

b. In Maart kreeg ik een bloeiende CAMELLIA, er zijn nu weer KNOPPEN aan, maar veronderstel het bladknoppen zijn; BLOEIT een Camellia IEDER JAAR?

c. Ik heb in een heel KLEIN KASJE zonder eenige verwarming, twaalf kleine CACTUSSEN staan; in 't voorjaar wilde ik ze STEKKEN; kan dit in een kamer of serre goed gelukken of heeft men daarvoor bepaald een warme kas noodig; hoe steekt men een kleine bolcactus?

A.

W. L.

Antwoord: a. Neen, de vorm blijft constant.

b. De bladknoppen eener Camellia zijn van de bloemknoppen zeer goed te onderscheiden; de eerste zijn spits en smal, de laatste dik en rond. Camellia's kunnen bij goede verzorging elk voorjaar opnieuw bloeien.

c. Eenige warmte bij het stekken van Cactussen is wel bevorderlijk voor een spoedige beworteling, maar een licht plekje in de vensterbank van de kamer is voor de meer gewone soorten meestal wel voldoende, als u maar wacht tot het voorjaar in het land is; Mei—Juni. Wees echter voorzichtig met water geven, zoolang de stekken nog geen wortel hebben. Beter te weinig dan te veel in den eersten tijd; dus de aarde aan den drogen kant houden!

Waarom u uw Cactusplantjes eigenlijk wilt stekken, is mij niet recht duidelijk. Bedoelt u soms verpotten? Dat is heel wat anders en lijkt mij hier de aangewezen weg, als de plantjes armoede hebben. Stekken doet men alleen als men meerdere exem-

plaren wil hebben of wel als men cactussen heeft met zieken of slechten voet. Het stekken van een bolcactus is zeer eenvoudig. Men breekt een zijtakje af van de moederplant en zet dat voor 1/3 deel in zandige, droge aarde en... klaar is Kees!

Men zorgt nu alleen maar dat het stekje niet te donker staat en ook niet te vochtig. Is de lucht in de kamer zeer droog, dan kan men een glas of stolpje over het stekje zetten.

v. L.

Vraag No. 477.

Hoe MEET DE PLANT waarvan bijgaand blad. De plant groeit. De BLADEN komen niet op grootte, doch verschrompelen.

Arnhem.

V. N.

Antwoord: Het toegezonden blad behoort aan een Bladbegonia, Begonia Rex. Wij vermoeden dat de droge kamerlucht en het branden van gas de oorzaak is, dat de bladen niet tot volle ontwikkeling komen.

Geef de plant een andere standplaats en houd haar betrekkelijk droog, dan is er kans dat zij tegen het voorjaar opnieuw gaat groeien en haar fraaie bladeren tot volkomen ontwikkeling brengt.

J. K. B.

Vraag No. 478.

Welke zijn de namen der volgende planten:

1. Klimplant met fijne blaadjes en witte bloempjes, slingerd zich om onze heesters, ze geheel overdekkend. Is dit schadelijk? Ik laat ze groeien uit decoratief oogpunt.

2. Top van een plant die 3 meter hoog was — met uiterst stevige stengels — onaanzienlijke bloempjes, violet.

3. Blaadje in vloeipapier gewikkeld. Is dit wellicht de „Geranium”?

4. Bolletje in het water van een bosch-sloot gevonden. Is het kiemkrachtig?

Bussum.

Mr. A. K.

Antwoord. No. 1. Windende Helmblom. (Corydalis claviculata). Mits niet te veelvuldig, 's troestek onschadelijk!

No. 2. Kroesrandig kaasjeskruid. (Malva crispa).

No. 3. Hondsdraf (Glechoma hederacea).

No. 4. Waarschijnlijk Montbretia crocosmaeflora. Zal a.s. voorjaar ongetwijfeld uitloopen!

v. L.

Vraag No. 479.

a. Welke BOOMEN geven de meeste SCHADUW voor een fabriek die 6 M. hoog is?

b. Op het terrein bevindt zich een NORTONPIJP welke dagelijks veel water moet opleveren; kan een boom, die binnen 10 M. afstand daarvan geplant wordt, daarvan nadeel ondervinden?

Leiden.

A. K.

Antwoord: a. Plaatselijke omstandigheden beheerschen deze zaak. Met iepen zijt gij het spoedigste klaar. Zij groeien overal en snel en kunt u ook tamelijk groote boomen verkrijgen en nog verplanten.

Zonder plaatselijk onderzoek moeilijk een juist en afdoende advies te geven.

b. Een Nortonwiel is gewoonlijk zóó diep geboord, dat een boom hiervan geen invloed kan ondervinden. De wortels gaan zelden dieper dan het standvastige peil van het grondwater, dat te Leiden niet ver beneden den beganen grond ligt. Op hooge gronden komen zij niet eens zóó diep.

LEON. A. SPRINGER.

Vraag No. 480.

Hierbij zend ik u een BLAD eener FICUS. Dit is er vanzelf AFGEVALLEN. D. w. z. de steel is eerst bruin geworden, en heeft daarna losgelaten. Daarna heb ik het zelf van het volgende bladbegin af-

gerold, waarvan ik hier gaarne de reden vernam. De plant staat altijd matig warm.

Amsterdam.

H. W. v. B.

Antwoord: De plant is met het begin van den winter klaarblijkelijk in haar groei gestoord. Vermoedelijk heeft u ze te vochtig gehouden en wellicht ook wat te warm? In den winter heeft een *Ficus* in de verwarmde woonkamer van te hooge warmte en droge lucht te lijden. Zet de plant dus in een vorstvrij vertrek in 't licht, geef matig water en spons van tijd tot tijd de bladeren af.

B. B.

Vraag No. 431.

Zoudt u zoo beleefd willen zijn mij te willen melden WAT deze *PEER* eigenlijk *SCHEELT* en *WELK SOORT* het is, daar ik hieromtrent niet geheel zeker ben. Wat de bewaring betreft, de vruchtenkamer is een zolderkamertje op het Noord-Westen, en ontvangt licht en lucht door een dakraampje dat zelden openstaat. De kamer daaronder wordt haast de geheele week dag en nacht matig verwarmd, toch echter merkbaar op de kamers daarboven.

Voorschoten.

P. v. M.

Antwoord: Omtrent den naam der vrucht raad ik u, u te wenden tot een onzer deskundige medewerkers, aan 't hoofd van de Vragenbus vermeld. Het mij gestuurde ex. kon ik niet doorzenden, daar ik het stukgesneden heb, om te trachten, na te gaan, wat de peer scheelde. Het schijnt me toe, dat de vrucht overrijp is; ze is melig en tot bederf overgegaan, maar vertoont geen der kenmerken, door Prof. Ritzema Bos genoemd in zijn „Ziekten en Beschadigingen der Ooftboomen”. Ik vermoed, dat de bewaarplaats te warm en te licht is, terwijl tevens de ventilatie onvoldoende is.

B. B.

Vraag No. 432.

Hoe kan men *BRUINE BEUKEN*- en *EIKENBLADEREN* prepareren?

Aalsmeer.

J. P. H.

Antwoord: In het tijdschrift „De Natuur” onder red. van dr. Z. P. Bouwman lezen we hierover het volgende:

„Men doet dit volgens een proces, ontdekt door prof. E. Pfitzer, hoogleeraar in de plantkunde aan de Universiteit te Heidelberg; op zijn procédé heeft deze patent genomen en dat overgedaan aan dr. Herzfeld & Co. te Keulen. De plantendeelen worden in eene vloeistof gedompeld, die ze, evenals alcohol geheel doordringt, en dan door verdampen weer verwijderd wordt. Zij trekt het water uit de weefsels tot zich en voert de stoffen, die men in haar heeft opgelost, in de planten in. Een hoofdrol speelt daarbij een plantaardig vet, b. v. cacao-boter. In een vloeistof bevattende acetone als wateronttrekkende stof, cacao-boter, dat de deelen met vet doordringt, glycerine om ze buigzaam te houden en wat boorzuur als antiseptische stof worden de planten levend gedaan, na een verblijf van 20—24 uur er uitgenomen, afgeschud en aan de lucht gedroogd.

Dr. H. J. C.

Vraag No. 433.

Hoe *BEUKENTAKKEN* of andere met het loof frisch kleurig te *PREPAREREN*?

Schinnen.

V. P.

Antwoord: Zie hierboven.

Vraag No. 434.

Ik heb in mijn tuin twee *PEREBOOMEN* dicht aan den waterkant, die daardoor erg *SCHUIN* zijn *GEGROEID*, zoodat de peren over het water hangen, waardoor er verscheidene verloren gaan.

Kan ik deze boomen ongestraft recht zetten door ze gedeeltelijk te ontgraven, waarbij nogal wortels zullen worden afgebroken? Zal dit van veel invloed zijn op het vrucht dragen? De boomen eenige jaren buiten dienst stellen, zou ik liever niet.

R.

Antwoord: Het is een bepaalde onmogelijkheid, uwe pereboomen in den door u gewenschten stand te brengen, zonder dat u daarvan de nadeelige gevolgen ondervindt. Zonder twijfel zult u eenige jaren van vruchten verstoken zijn. Wilt u dat niet, dan zou ik u aanraden uwe boomen maar te laten staan, zooals ze staan. Ik weet niet of het water, waarboven uw boomen hangen, een publiek water is. Is zulks niet het geval, dan is het niet moeilijk daaronder aan te brengen, tegen den tijd dat de vruchten beginnen te vallen, schermlijnen, dat u onder de boomen spant en waarop u de vallende vruchten kunt opvangen.

J. A. K.

Vraag No. 435.

Wat is een *GOED BOEK* voor behandeling, vooral *SNOEIEN* van vruchboomen en heesters?

Buiksloot.

J. C. D. de L.

Antwoord: Een werk waarin u eene geschikte behandeling vindt van beide categorieën is ons niet bekend en kunnen we u in de Nederl. taal ook niet aanwijzen. Voor het snoeien van vruchboomen, speciaal appel, peer, bes en framboos, noemen we u als zeer aanbevelenswaardig en goed begrijpelijk, het werkje van S. Bleeker en H. de Greeff, getiteld *Appel, peer, bes, framboos* en in elken boekhandel te verkrijgen à f 0.80. Een uitgebreider werk maar niet bevattelijker is het *Handboek der Ooftboukunde in woord en beeld* door A. Ide.

Het zelfde moet worden gezegd van het werk getiteld *Snoei der fruitboomen en fruitweek onder glas* door Fred. Burvenich. Een zeer prettig werk over snoei der heesters, vermenigvuldiging enz. vindt u in het in 1906 verschenen werk van de hand der heeren H. de Greeff en H. Stienstra, get. *Sierheesters en boomen*.

J. A. K.

Vraag No. 436.

Gaarne vernam ik den naam van de hierbij gaande gefotografeerde *VAREN*. Kan deze plant in een kamer geplaatst worden, waar een *VULKACHEL* staat?

Amsterdam.

J. E.

Antwoord: Uw varen is een *Pteris Wimsetti*, een der vele vormen van *Pteris Cretica* — dus eigenlijk moet men zeggen *Pteris Cretica* var. *Wimsetti*. Deze varensort houdt het in de kamer zeer goed uit, als de lucht er maar niet te droog en de temperatuur niet te hoog is. Zet de plant dus zoo ver mogelijk van de vulkachel af en gedurende de wintermaanden dicht bij het glas in een vensterbank bijvoorbeeld. Aarde matig vochtig houden om dezen tijd!

v. L.

Vraag No. 437.

In 't vorig nummer, vraag 431, wordt in de 6e plaats iets gevraagd omtrent *TURFSTROOISELDEKKING* voor rozen, welke vraag niet werd beantwoord. Daar ditzelfde mij op de mond lag zou ik u willen verzoeken dit alsnog te willen doen, waarvoor beleefd dank.

Rotterdam.

A. B.

Antwoord: Turfstrooisel, mits goed droog, is volstrekt onschadelijk als dek-materiaal voor rozen, daar het bijzonder lang droog blijft.

v. L.

LEESTAFEL.

Woordenboek van Nederlandsche Volksnamen van Planten. Uit de gegevens, verzameld door de Comm. v. Ned. Plantennamen, bewerkt door H. Heukels, Secr. der Comm. — Uitgave der Ned. Nat. Hist. Ver. — Amst. W. Versluis (Prijs f 3.— geb. f 3.50).

Met belangstelling zag ik het verschijnen van dit werk tegemoet, en nu het voor me ligt vind ik, dat de commissie een goed werk heeft gedaan. Het werk der leden zinkt echter in 't niet bij het reuzenwerk, dat de secretaris, de heer Heukels, er aan gehad heeft.

Voor allen, die belangstellen in Planten, in Nomenclatuur, in Folklore, in Taal, is het verschijnen van dit standaardwerk een evenement.

B. B.

H. Heukels, Schooflora, 11e druk, Uitgave van Noordhoff, Groningen. f 2.50. Het feit, dat van deze flora de herdrukken verschijnen met bijna klokmatige regelmaat, is de beste aanbeveling voor deze practische flora.

B. B.

BERICHT.

De Directie verzoekt den H.H. medewerkers opgave van geleverden arbeid gedurende het afgelopen kwartaal te willen zenden aan de Administratie van „O. T.”, Gebouw „Handelsblad”, N. Z. Voorburgwal 234—240, Amsterdam.

CORRESPONDENTIE.

Mej. de R. te Hees. Dank voor uwe mededeelingen, die we gaarne een plaatsje geven.

Den heer G. J. te Groesbeek. Dank voor uw stukje; zullen plaatsing ervan overwegen. Lezingen over fruitteelt worden kosteloos door de Rijkstuinbouw-leeraren gegeven in volgorde van aanvraag.

J. v. d. Aa, Helmond. — Dank voor de gestuurde keverlarven. Ik zal trachten, ze te kweken, om te zien, hoe ze heeten.

B. B.

ALLERLEI.

Bloeiende pereboomen.

Als een bijzonderheid kan worden gemeld, dat in den tuin van den heer S. de Groot, Zuiderpad, alhier, drie pereboomen (pyramiden), bij vernieuwing in vollen bloei staan.

(Beemster Ct.)

Eene reuzen-Chrysanthemum.

In de afl. van 1 Dec. van de „Revue Horticole” vinden we eene afbeelding eener *Chrysanthemum (Tokio)* met 738 bloemen.

Deze enorme plant was onlangs door de firma Vilmoren-Andrieux ten toon gesteld op de „Exposition du Cours-la-Reine. Behalve deze specimen-plant waren er nog een tiental met 200 en nog 4 of 5 exemplaren met 300 bloemen. Men verkrijgt dit resultaat, door vroeg in 't voorjaar te enten op *Chrysanthemum frutescens*.

Voor de groote plant met de 738 bloemen waren in Maart 288 scheuten van de „Tokio” op een ouden onderstam geplant.

B. B.

Thee.

Een Chinees, thee-importeur en wonende te Berlijn, vertelde aan een correspondent van een Berlijnsch blad het volgende omtrent de thee, die de keizer van China drinkt en dus natuurlijk ook zijn mama.

In een geheel dicht omheinden tuin staan theestruikjes en worden daar door speciale tuinlieden op het zorgzaamst bewaakt, opdat zij goed zullen groeien en geen mensch of dier ze ongeroepen nadere. De wegen in dezen theetuin, die dus geplaveid schijnen, worden dagelijks geveegd en past men zorgvuldig op, dat geen stofje of vuiltje op de bladeren der theestruiken komt. Gedurende den oogsttijd mogen de plukkers geen visch gebruiken, opdat hunne adem de bladeren niet bederve. Verder moeten zij zich driemaal daags warm baden en bovendien de bladeren met handschoenen plukken. S.

ADVERTENTIE.

I. L. FLESSEMAN.

ROTTERDAM. — AMSTERDAM.

Eenig Engros-Adres in Nederland voor

Scheerkatoen, Erwtenkatoen en Tuinderkatoen. (179)

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Geeft een ongekend succes!

Brochure op opvraag gratis. (173)

Het verdelgen van een bladziekte met

Stephan's „Fix”

Prijs fl. 35.- en hooger.

B. J. RUBENS & Co.,

AMSTERDAM.

Vraagt Prospectus No. 1923.

(167)

(14) **GRONDBORINGEN**
voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR

MONIER-WERKEN

AMSTERDAM.

CEMENT - IJZERWERKEN.
* DIRECTEUR *
J. N. Landré
= OMVAL JAAGPAD 53.
(32) Telefoon 3028.

Bloemen- en Gazonmest

kost, netjes verpakt in busjes met gebruiksaanwijzing en een glaasje voldoende voor een Liter water, franco thuis:

Proefbusjes f 0.50; bv. 1 KG. f 1.—;
1½ KG. f 1.25; 2 KG. f 1.50; 2½ KG.
f 1.75; 3 KG. f 2.—; 4 KG. f 2.50;
5 KG. f 3.—.

Wederverkoopers genieten korting.

Mij. tot Verkoop van Hulpmeststoffen.

OPGERICHT 1893 TE DORDRECHT.

Verder alle soorten Meststoffen voor Land- en Tuinbouw. (116)

Sprekelaars Systeem „Vermorel”, poeder voor Bordeauxsche pap, Kopervitriool enz.

Vraagt inlichtingen en prijsopgaven.

INHOUD.

Winterschoon.

Ons Gouden Tientje.

Sinaasappel-Marmelade.

Ons Tuintje, Het Steenpartijtje III, door J. L. v. Eyndhoven.

Floralia-vereenigingen door J. K. B.

De Tomaat als insecticide, door B. B.

Bartonia aurea door J. C. Th. Uphof.

Mrs. R. C. Sharman Crawford door J. K. B.

Japansche Dwerghoemen door B. B.

Het kweken van aardbeien in een ton door A. M. van Driel.

Aanbinden van lei-vruchtboomen door P. v. d. Vlist.

De botanische tuin te Dahlem II, door R. Lijsten.

Scheepstuinman door Leon. A. Springer.

Werk voor de volgende week.

In den Bloementuin door A. Lebbink.

In de Orchideënkas door J. K. B.

In kassen en bakken door J. A. Kors.

In den Moestuין door J. C. Muyen.

In den Fruittuin door P. v. d. Vlist.

Gent en de Gentsche culturen door W. Lodder.

Onze vogeltjes, wildzang in den tuin door M.

Kamerplanten, Romeinsche Hyacinthen door H. Chr. Horsting.

Verslag lezing over kleurenfotografie door J. C. Th. Uphof.

Floralia-vereeniging.

Vragenbus.

Leestafel.

Bericht.

Correspondentie.

Allerlei.

Advertentiën.

G. A. VAN ROSSEM,

NAARDEN,

10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur,
Catalogus op aanvraag. (178)

Santpoort. Vruchtboomkweekerij „Pomona”.

JAC. P. R. GALESLOOT & Co.

Kantoor Damrak 93, Amsterdam.

Telefoon 4328.

Wegens plaatsgebrek belangrijke prijsvermindering.

Aanleg van tuinen door geheel Nederland. (172)

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

E. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

N I E U W J A A R.

Voor de liefhebbers van bloemen en planten heeft de eerste dag des jaars altijd een bijzondere betekenis.

Immers, de donkere, sombere dagen, met hun nevel en regen zijn achter ons en met het nieuwe jaar, gaan wij elken dag een weinig vooruit.

Het nieuwe jaar brengt ons weer een nieuwe lente waarin de knoppen van boomen struik en heester zwellen en zich gereed maken om ons met duizende bloemen te begroeten. Sommige knoppen worden nu al dikker! Met het lengen der dagen komen ook weer prettige bezigheden in tuin

en kas. En niet waar, wij zullen elkander weer helpen; wanneer gij in uw werkzaamheden niet weet hoe gij verder moet, kom weer gerust bij

ons, wij staan u in „Onze Tuinen” gaarne met raad en daad bij. We zullen voortgaan ons blad zoo goed mogelijk aan zijn doel te doen beant-

jaar tegemoet. In het jaar dat achter ons ligt, mochten we steeds de grootst mogelijke sympathie ondervinden en dat doet ons met moed en vertrouwen

het nieuwe jaar weer beginnen.

Hoe grooter onze lezerskring wordt, hoe mooier en rijker we ons blad kunnen maken. Laat daarom elke lezer en lezeres ons daarin helpen, zoodat we tezamen in steeds grooter kring de liefde voor bloemen en planten helpen bevorderen.

En hiermede een gelukkig nieuwjaar.

Moge 1908 voor onze lezers een zonnig jaar zijn,

rijk aan bloemen, rijk aan vruchten.

„WINTER BIJ 'S-GRAVELAND”.

(Orig. fot. „Onze Tuinen”).

woorden en dat wij daarbij ook rekenen op uw hulp en steun, we gelooven dat het niet noodig is dit te zeggen.

En zoo gaan we dan weer een nieuw

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een photographie van eenige plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest practische wijze om met geringe middelen eenigen tuinarbeid te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

Eens per half jaar zal onze prijsvraag echter steeds dezelfde zijn.

In de maanden Augustus en Februari toch worden onze gouden tientjes gezonden aan hen, die in het voorafgaande halfjaar, buiten de antwoorden van de prijsvragen om, aan de redactie van „Onze Tuinen” hebben gezonden de meest belangwekkende, waardevolle mededeeling, raadgeving, opmerking, tekening op photo.

De inzenders op onze prijsvragen onderwerpen zich aan de volgende regelen:

1o. In het nummer van „Onze Tuinen”, verschijnde twee maanden later dan het

nummer waarin de prijsvraag is uitgeschreven, worden de namen van de winners bekend gemaakt.

2o. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

3o. De redactie van „Onze Tuinen” behoudt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

4o. De uitspraak omtrent de toekenning van de prijzen door de redactie is beslissend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover kan in ontvangst genomen worden.

5o. Mededingers hebben niterlijk 5 weken den tijd voor het gereed maken van hun inzending. Inzendingen, die door den redacteur later ontvangen worden dan met de eerste postbestelling op den vastgestellten datum, komen niet voor een prijs in aanmerking.

6o. De inzendingen kunnen met een pseudoniem ondertekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

7o. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”, die het recht heeft van de inzendingen, die geen prijs hebben kunnen verwerven, zoovele in het blad te publiceeren als zij wenschelijk oordeelt.

8o. De inzendingen kunnen niet teruggezonden worden. Zoo mogelijk zal echter een uitzondering gemaakt worden voor inzendingen die door den inzender niet voor kopie of reproductie gebruikt kunnen worden.

Thans vragen wij: eene foto van „Hongerige gasten”, eene momentopname van meezen, roodborstjes, goudhaantjes, winterkoniukjes, boomkruipertjes, spechten, boomklevers of andere insectenetende vogels in de natuur.

Inzendingen vóór 13 (niet 6) Jan. 1908 aan den Red. A. J. van Laren, Plantage Middellaan 2, Amsterdam. Uitslag in ons no. van 3 Febr. 1908.

de dampen, gelijk in de Steden, besmet is, waer door 't verteeren der spijzen in de Maeg belet wordt, en veel hoofdpijn, sinkingen, hoest, en kortamigheyt veroorsaect: Buyten dit kan men hier oock een gereguleerder leven leyden, dewijl men niet wordt belet, op den gewoonlijcken tijd te eeten en te drincken, slapen en opstaen. Maer bovenal, kan men oock matiger leven, dan in de Steden, alwaer men door de bijeenkomsten van Vrienden en Kennissen, seer dickwils wordt verleyt, door overdadige maeltijden, gasten en brassen, drinken en klinken, *compartien* etc., die menighmael geen geringe oor-

Ros „Koningin Wilhelmina”. (Zie pag 419). (Orig. foto „Onze Tuinen”).

zaken bij des menschen qualickvaert, siekten, ja wel de doodt, zijn.

Het salighste leven kan het oock wel wesen, indien men sich daer na aanstelt; dit is seker, dat buyten op 't Landt, sooveel valscheit en goddeloosheyt niet omgaet, als in de Steden. Maer daer-en-tegen heeft men veelvoudige stoffe, om de name des Grooten Schepper van alle dese Kruyden, Bloemen, Vruchten, Boomen, etc., te verheerlijcken, loven, dancken en prijzen, waer toe de volgende vaerskens van den vloeyenden *Poeët J. Cats*, oock gestelt zijn.

't Wierd Adam opgeleydt het Paradijs
[te bouwen,
Om in dat schoon Priel den Schepper
[aen te schouwen,
Te sien zijn hoogh beleydt, en onbegre-
[pen macht,
En wat hij voor den menschen in wesen
[had gebracht.
Het Veldt heeft wonder in, de stomme
[Boomen spreekende,
Ja dat noch hooger gaet, de domme
[Beesten preekende;
Niet een soo kleynen Dier, niet een soo
[teeren Kruydt,
Of 't roept, oock sonder stem, den
[Grooten Schepper uyt.

De oude *Latijnse Poëten* hebben al over lang, den Lof des Landt-levens

DE LOFLIJKHEYDT DES LANDT-LEVENS.

(Uit: *Den Nederlantsen Hovenier*,

door J. van der Groen,

Hovenier van Sijn Doorl. Hoogheydt, den Heere Prince van Orangiën.

Gedrukt bij Marcus Doornick, Boekverkooper op den Vijgendam, in 't Kantoor Incktvat, t'Amsterdam, 1669).

Den Hof-bouw, en 't buytenleven, is, naer 't seggen van veel Geleerden, het *vermakelijkste*, *voordeelighste*, *gesondtste*, ja menigmael oock wel het *salighste* leven, dat men sou konnen wenschen, voor diegene, die aan geen beroep, in de Steden vastgebonden is.

't *Vermakelijkste leven* is het, omdat alles wat adem haelt, in de Lente, Somer, ja oock selfs in 't begin des Herfts, door de aangename en soete lucht, uyt de Steden naer buyten gelockt, ja getrocken wordt, alwaer men eerste alle dorheyt in groente siet veranderen, en 't geen als doodt was, wederom herleven; het jonge Gras, met

de Spruytjes, en alderley Bloemen uyt den schoot der Aerde, voortkomen, die met hare lieflijcke reuken de Neus, en aengename kleuren, het Oogh vermaken; deze worden stracks van de leckere Somer-vruchten gevolgt, de welke door haer ververschende smaken, de tong des aenschouwers bekooren. Niet lang daer na, siet men de Boomen met Herist- en Winteroof geladen, die de Keukens, neffens de Aerd-vruchten, tegen den onvruchtbaren Winter van voorraet voorsien.

Het voordeelighste leven is het, omdat bijna alles, wat tot des menschen voedsel en onderhoudt nodigh is, van het Landt, uyt den Boomgaerd, en den Hof, moet worden gehaelt, 't welck men dan aldaer veel verscher en beter koop kan bekomen, dan in de Steden; oock kan men daer met veel minder pracht en kosten, sich self, en sijn Huysgesin onderhouden.

Het gezondste leven is het, door dien de versche lucht met geen vuyle, stincken-

opgesongen; doch om tot onze *Nederlanders* te komen, soo heeft eene *Petrus Hondius*, een *Vlaming*, al in den Jare 1621, seker boek, genaamt de *Moufeschans*, vol vaerskens, daar van uytgegeven, waar in hij de daglikse oeffeningen van 't buytenleven, van tijt tot tijt beschrijft. Den *Heer Van Zuylinchem* heeft ook noch korteling zijn Hofstede *Vitaulium*, dat is *Hofwijk*, met deftige Vaersen, Poëtisch beschreven; Desen is aenstonts door den *Heer Westerbaen*, in 't berijmen van zijn Hofstede *Ockenburgh* gevolgt geworden. Daerna heeft oock den *Heer J. Cats* het Buytenleven en Hof-gedachten op zijn Hofstede *Sorg-vliet*, in 't licht gebracht, en 't selve als een doodd-kist voor de levendige, nagelaten. Den nauwkeurigen *Leser*, die den lof en nuttigheit van 't buytenleven verder wil ondersoeken, kan die voornoemde Poësyen doorlesen.

S. ABRAMSZ.

Een tuindrama.

De sprong van eene groote, dikke, witte kat achter in mijn tuin trok, terwijl ik onder het gebruik van mijn twaalfuurtje naar het af- en aanvliegen in een nieuw geplaatste vogelvoerkooi zat te kijken, mijn aandacht. Het beest bleef onbeweeglijk met vooruitgesloopen rechtervoerpoot zitten, aldoor turende naar dien poot, waarin het blijkbaar iets gevangen hield. Een seconde later daalde met rauwe, korte, nijldige kras een bonte kraai uit een boom neer tot op ongeveer 3 meter van de kat. Van af dat oogenblik begon de kraai, steeds op dienzeliden afstand, in een halven cirkel met groote, deftige passen om poes heen te stappen, aldoor één vleugel half uitgespreid om terstond te kunnen opvliegen en tekenen in elkaar duikend om zich met een zetje van den grond te kunnen opgeven. Bij elke beweging van de kat hield de kraai met zijn ommeegang op om de plaat te kunnen poetsen, nam soms een lichtsprongetje en vervolgde dan weer zijn cirkelgang. Poes draaide zijn kop in de richting van den vogel en deze laatste verloor de kat geen moment uit het oog. Eerst bij lange tusschenpoozen, vervolgens steeds sneller opeenvolgend liet de kraai zijn nijldig gekras hooren, scheen soms op een sukkeldraaije den viervoeter te willen naderen, maar zij bedacht zich onmiddellijk en bleef buiten bereik.

Dit spel duurde zoowat 10 minuten, toen gaf de kat het op, sloop naar de schutting en verdween. Nog vóór de kat evenwel de schutting beklom, draafde de kraai met een luiden schreeuw naar de door de kat verlaten plek en pikte. Aan het gefladder zag ik, dat er een vogeltje lag. Twee nijldige, krachtige houwen van de kraai, daarop verdween de kop van den vogel in zijn snavel. Even nog fladderden angstig de vleugels, toen kraakte blijkbaar de schedel en verder was alles stil. Met statige wickselag verdween de kraai met zijn prooi achter de daken. In de voerkooi nam niemand notitie van de moordpartij, welke vlak daarbij was afgespeeld. Het leven ging er zijn gewonen gang.

Dit geschiedde op Zondag 23 Dec. 1906, dus vóór den sneeuwval en terwijl de kraaien zich te goed deden aan de nesthoop op een naburig land, omringd door tal van vogels, die ze, ook bij de voerkooi, volkomen ongemoeid lieten.

Sinds dien middag mis ik een roodborst, anders een trouwe comparant.

Bodegraven.

B. D. K.

Rozen.

Hierbij zend ik u twee photo's van rozen, die door mij zelf zijn gekweekt.

Photo no. 1 is een bouquet *Koningin Wilhelmina*, een nieuwe theeroos van 1904 (winner: *Verschuuren*), waarvan ik nog geen afbeelding in „O. T.” zag.

Gelijk de photo te zien geeft, is de bloem zeer gevuld en toch los gevormd door het omkrullen der buitenste bloemblaadjes. Ook de kleur is zeer schoon, zalmkleurig rose. De struik groeit uitstekend en bloeit rijk. Gepasseerd voorjaar snoeide ik de in den vorigen herfst geplante struikjes zeer kort. Er waren bijna geen struikjes meer te zien. En nu, ondanks den min

Rozenbouquet.

(Orig. foto „Onze Tuinen”).

gunstigen zomer, hebben de struiken een fors schot gemaakt en rijk gebloeid.

Photo no. 2 is een bouquet van verschillende soorten. De groote witte zijn de in uw blad reeds meermaalen genoemde en afgebeelde *Frau Karl Druschki*; de bovenste knop, half uit, in een *Pharizeër*; de middelste eene rose gekleurde *Farbenkönigin*. De eerste een *Hybride-Remontant*, de beide laatste *Thee-hybriden*, alle zeer aanbevelenswaard.

Weidum.

Ds. v. DOBBEN.

Erica's.

Wij zien ze altijd gaarne, de mooie, rijkbloeiende *Erica's*, 't zij in den vorm van *Dopheide*, die in Augustus onze heidevelden in een rozen gloed zet, of in den vorm van *Gracieuse heide*, *Erica gracilis*, die wij ook nog al eens als kamerplant aantreffen of de in den winter bloeiende heide, *Erica hiemalis*, die, wit met roze bloempjes, mooi waren te zien op de Chrysanthemum-tentoonstelling te Utrecht.

Wat hebben wij prachtige culturen van deze planten gezien en tal van soorten kunnen bewonderen, die wij hier nimmer ontmoeten. Wij wijzen maar op de wasgeelbloeiende *E. Cavendishiana*, die in den voorzomer bloeit.

Wie een goed gesorteerde collectie van deze planten bezit, heeft het gansche jaar door bloemen en aardige, groene potheestertjes, die bij *E. arborea* een drietal meters hoog kunnen worden.

De cultuur van *Erica's* is in zooverre met Chrysanthemums te vergelijken, aangezien beide veel zorgen van den kweeker eischen. Vergeet men ze ook maar eene enkele maal, dan laten ze dit direct blijken.

De vermenigvuldiging geschiedt en door zaaiing en door stekken; aangezien het laatste alleen in toepassing gebracht wordt, zullen wij ons daar ook bij bepalen.

De grond voor *Erica's* is grijze heidegrond, vermengd met varenwortelgrond of wat de Engelschen „Peat” noemen. Daar zijn soorten, die niet erg kieskeurig op de grondsoort zijn, er zijn er echter ook, die zeer hoge eischen stellen en spoedig de lip laten hangen.

Voor de krachtige groeiers, zooals *arborea*, *ventricosa* en *Candolleana* kan men gebruik maken van turfstrooisel, door den grond te werken, terwijl men goed doet, de lastigste, dat zijn die, welke het hardste hout hebben, veel rivierzand en goed gewassen potscherven ter grootte van een tuinboon door de compost te werken. Het is van het grootste belang bij deze cultuur, dat er goed voor drainage gezorgd wordt; is dat niet goed in orde, dan kan men geen mooie, rijkbloeiende *Erica's* kweken. Ook dient men te weten, dat bij eene eventuele verpotting de planten er niet van houden om, zooals dat bij andere planten wel eens gebeurt, uitgeschud te worden.

De meeste soorten van *Erica's* laten zich het beste stekken in de tweede helft van den zomer, Augustus en September. Wij nemen daartoe de toppen der jonge scheuten en zetten die in centspotten, die gevuld zijn met fijn gezift peat en zand. De pot wordt geheel met zand afgedekt en de stekken komen onder een stolp te staan.

We zoeken nu een plaatsje op in bak of kas, waar ze, beschermd tegen de zonnestralen, met het voorjaar wortels hebben gemaakt.

Intusschen, wanneer wij bemerken, dat de stekken tot jonge planten gepromoveerd zijn, nemen wij de stolp-glazen weg. Als Maart in het land

komt, beginnen wij de jonge plantjes in potten te zetten in de compost, die wij reeds genoemd hebben. Wat wij niet mogen vergeten te zeggen is: druk de planten stevig, zeer stevig aan, in dat opzicht is men in den regel nog maar al te bang uitgevallen.

Het gieten der pas gevestigde planten wordt tot een minimum gereduceerd; eerst dan wanneer men bespeurt, dat de plantjes gaan doorgroeien, kan men eerst goed beginnen te gieten. Een pas verplante *Erica* mag niet direct gegoten worden.

De jonge plantjes geven wij een plaatsje in een bak, kort bij het glas; zij worden met de potjes in den grond gegraven. Deze kweekelingen op de tabletten eener kas te zetten, verdient geen aanbeveling, zij drogen er maar al te spoedig uit. Zoodra mogelijk nippen wij het kopje in om daardoor de aan den voet geplaatste scheuten gelegenheid te geven zich verder te ontwikkelen, waardoor wij een breed gevormde plant krijgen.

Bonte Hortensia. 3de prijs a. in de Nov.-prijsvraag.
(Orig. foto „Onze Tuinen”)

Gedurende den zomer, wanneer zij op bedden uitgeplant zijn, kunnen het reeds aardige plantjes worden; natuurlijk is er verschil in ontwikkeling op te merken en zal men de „zachte” gemakkelijk van de „harde” onderscheiden.

Erica hiemalis bijv. is heel wat grooter dan haar zuster *E. depressa*.

Is de herfst koud en vochtig dan bespoedige men het binnenzetten en geven men voorloopig zooveel licht en lucht als mogelijk is. De *Erica*'s behooren nu te rusten en daarom wordt zoo weinig mogelijk gegoten, er echter wel voor zorgende, dat de potkruit niet geheel opdroogt.

Zoodra mogelijk in het voorjaar gaat men tot verplanten over, in potten van 8—10 cM. wijde. Niet zoodra zien wij dat deze operatie gelukt is of wij nippen de langste scheuten nu eens weer in.

Gedurende de zomermanden kunnen wij ze weer op verhoogde bedden, buiten zetten, terwijl de fijnere soorten onder het platte glas kunnen blijven. De

winter die nu volgt, behandelt men de planten als vroeger aangegeven is. Met het voorjaar wordt de pot weer wat grooter en de compost, die wij nu gebruiken, moet zoo grof mogelijk zijn. Wederom worden de lange scheuten ingepenen en kan men de sterkste planten wat uitbinden. Door dit laatste te doen, verkrijgen de binnenste takken meer licht en lucht iets wat op het bloeien van grooten invloed is.

De meeste leveren in dit stadium van ontwikkeling mooie marktplanten en zullen in bloei zijnde, 't zij in het voor- of najaar haar weg wel vinden. Uit exemplaren die nog niet geschikt zijn om verkocht te worden, knijpt men de bloemen weg, in ieder geval late men deze geen zaad vormen.

Een der schoonste *Erica*'s is ongetwijfeld de reeds genoemde *Erica Cavendishiana* en deze wenscht in zoverre eene andere behandeling, dat men haar na het bloeien eene betrekkelijk warme vochtige standplaats geeft, om een krachtigen nieuwen groei te bevoor-

Bonte Hortensia's.

Bijgaand ontvangt u een foto van eenige bontbladijge *Hortensia*'s (*Hydrangea*'s). De planten zijn ongeveer 10 jaar oud, ze verlangen een voedzamen grond, groeien eerst zeer langzaam maar geven, eenmaal volgroeid, veel voldoening en weinig zorg. Het snoeien bepaalt zich tot het afsnijden der uitgebloeide trossen en het hier en daar inkorten van een al te vrijpostige scheut.

Deze *Hortensia* (zoo blijf ik haar maar noemen) onderscheidt zich in vele en gunstige opzichten van hare groene zuster. Ze is losser van vorm en de bloemen zijn kleurrijker; ze vertoonen alle nuances in wit, rose en lichtblauw, wat aan het geheel een bijzonder vroolijk aanzien geeft.

Jammer dat juist dit mooie op eene fotografie zoo bijna in het geheel niet uitkomt. Wel de losse vorm der planten; stengels, die de verbinding vormen met een bodem ziet men niet, zoodat het geheel een zwevend bloemtafijlt lijkt.

Oirschot.

C. C. VOGEL.

Een nieuwe Wingerd.

„Ote-toi de là, que je m'y mette!” — „Ga daar vandaan, dat ik er kan zitten!”

Krachtens dit devies zijn al heel wat oudere, vaak beste tuinplanten, door nieuwere, meestal betere vervangen, of althans op den achtergrond gedrongen. Volgens een berichtje, dat we in *The Garden* lezen, schijnt dit lot ook onze mooie *Ampelopsis Veitchi* beschoren te zijn.

Toch zijn de verdiensten van deze mooie wilde wingerd niet gering: ze klimt zelf, d. w. z. behoeft niet aangebonden te worden, ze vormt eene mooie muurbekleding en prijkt in den herfst met een kleurengloed, die voor 't bloemenbed niet behoeft te wijken.

Maar daar is een nieuwe wingerd gekomen, die aan al deze goede eigenschappen nog eene nieuwe paart: de bekende firma Hugh Low & Co. bracht op de jongste bijeenkomst van de „Royal Horticultural Society” een door haar gewonnen zaailing van *A. Veitchi*, waaraan een getuigenschrift van verdienste werd toegekend.

De nieuweling — *Ampelopsis Lowi* — heeft kleine, diep ingesneden bladeren, meest zevenlobbig, terwijl het algemeen karakter dezer plant gracieuzer is dan dat der moederplant.

's Zomers is het blad prachtig glanzend groen, terwijl het in den herfst een warm rooden tint aanneemt (de eene berichtgever spreekt van „a warm red tint”, de ander van „a warm purple colouring”).

De elegantie der lange ranken maakt deze wingerd bijzonder geschikt voor tafeldecoratie, afgezien van de goede eigenschappen voor muurbekleding.

B. B.

deren. Heeft dit plaats gehad dan gaan zij om af te harden naar buiten.

Uit het groote aantal soorten noemen wij:

Erica aemula, bloemen roze met groen, bloeitijd Juni—Augustus.

E. Candolleana, wit, Mei—Juni.

E. Devoniana, bruinrood, April—Juni.

E. elegans, rose, groen getipt, Mei—Juli.

E. gracilis, purperrood, herfst—winter.

E. mutabilis, zacht rood, voor—najaar.

E. Cavendishiana, geel, Mei—Juni.

E. ventricosa, vleeschkleurig, Juni—Juli.

E. hiemalis, roze met wit, Nov.—Januari.

E. hiemalis alba, wit, Nov.—Jan.

E. candidissima, wit, Nov.—Januari.

E. caffra, wit, Mei.

En hiermede sluiten wij onzen *Erica*-brief.

J. K. B.

Warme Bakken.

II.

Wanneer in een bak, behalve de warmte, die van de zon verkregen wordt, ook nog kunstmatige warmte is aangebracht, noemen we zoo'n bak, in tegenstelling met die, waarin slechts de zon een handje helpt, warme bakken. Of die kunstmatig aangebrachte warmte veel of weinig is, of ze door een verwarmingstoestel of door een broeilaag wordt opgewekt, is onverschillig, altijd wanneer een vaatman van een warmen bak spreekt, wordt er mede bedoeld een bak, waar de warmtebron onder den grond gevonden wordt.

De warmte moet in een afgesloten ruimte, de bak, bijengehouden kunnen worden. De groentekweker van beroep tracht dit door aarden wallen te verkrijgen, op een buitenplaats bouwt men daarvoor, hetz. van hout of steen, z.g. kistingen. Op een gunstige plaats, door muren en schuttingen of andere gebouwen omgeven, liefst aan de Noord- en Oostkanten nog door hoog hout beschut, moet een goed gelegen broeierij van af den morgen tot den avond door de zon kunnen beschenen worden.

De kostbaarste broeierij kan niet aan de verwachtingen beantwoorden, als de zonnestralen onderschept worden. Vooral in het midden van den winter, als de zon slechts laag aan den hemel staat, kunnen veraf staande boomen, al zijn ze ook bladerloos, nog zooveel schaduw op de ramen werpen, dat zeer vroege cultures uitgesloten zijn.

Met opzet wijzen we hierop, omdat we weten dat er broeierijen zijn, waarbij bij aanleg en onderhoud geen kosten werden ontzien en toch kon de tuinbaas, hoe bekwaam ook, er niet mede vooruit. Hooge boomen aan de Oostzijde beletten hem des morgens het ontdekken; bij een ander weer veroorzaakt opgaand hout al vroeg in den middag schaduw op het glas, waardoor het dekken vroeger plaats moet hebben als onder goede omstandigheden noodig zou zijn. Zoo'n broeierij verplaatsen stuit soms niet enkel op financiële bezwaren en de hooge boomen om- of afhakken, daartoe wordt ook al niet zoo licht overgegaan en als gevolg van een en ander komen de voortbrengselen uit zoo'n broeierij steeds achteraan.

Een gewone warme bak op een buitenplaats bestaat uit een houten of gemetselde buitenbak, waarvan de Zuidzijde ongeveer 25 c. M. lager is dan de Noordzijde. De lengte is onverschillig en wordt slechts bepaald door het aantal ramen dat we zullen gebruiken; de breedte door de lengte van de te gebruiken ramen. De ramen komen op een lossen binnenbak of lessenaar, die

zoodanig gemaakt is, dat er twee of drie ramen op passen.

Tusschen de bak en de kisting moet eenige ruimte blijven, aan de Noordzijde ongeveer 25 c.M., aan de Zuidzijde 50 à 75 c.M. Deze ruimte wordt met aarde aangevuld, zoodat er niet enkel in den bak, maar ook er omheen aarde is.

De ramen bestaan uit houten lijsten, waarin 24 of 30 veeltijds in het lood gevatte groene ruiten. Dat het gebruik van groen glas op buitenplaatsen nog vrij algemeen is, zal wel voor een groot deel hieraan toegeschreven kunnen worden, dat de meeste broeierijen nog dagteekenen uit den tijd, toe men nog algemeen meende, dat groen glas voor broeiramen beslist noodzakelijk was. De duizenden vierk. meters wit glas bij de beroepskwekers zijn er, om te bewijzen, dat deze meening op een dwaling berust.

Toch kunnen er zich op een buitenplaats gevallen voordoen dat groen glas eenige voordeelen biedt. Wanneer in het voorjaar in Maart—April bijv. kropsla in den bak rijp is, maar ze

kool bijv. is lang niet voldoende voor boonen of meloenen.

Maar ook de waterstand in den grond bepaalt hoe diep we kunnen gaan. Water in een broeibak kunnen we allermint gebruiken, onverschillig welke grondstoffen we voor broeiing bezigen. Op hooge gronden, waar uit den aard der zaak met geen waterstand behoefte rekening gehouden te worden kan naar verkiezing dieper gegraven worden en behoeven we slechts met de beschikbare hoeveelheid broeimateriaal rekening te houden.

Op de meeste buitenplaatsen kan men over massa's boombladeren beschikken en worden de kistingen er voor een groot deel mee gevuld. De kistingen zijn daar dan ook voor een deel bladbergplaatsen waaruit het blad een volgend jaar gedeeltelijk verteerd weer te voorschijn komen.

Dat men ook bij het uitgraven overdrijven kan, bewijzen op sommige plaatsen de zeer diepe kistingen; we zagen er waar de werkmans zonder ladder niet uit kon komen. Een ander uiterste is, zóó ondiep te graven, dat de hoe-

Snoervormen in bloei. (Zie pag. 422).

wordt op dat oogenblik niet verlangd, dan tracht de tuinbaas zulke sla voor verdere ontwikkeling tegen te houden, te bewaren dus, en daarvoor leenen zich de meer schaduwgevende in lood gevatte groene ruiten beter dan de alle zonnestralen doorlatende eenruiters.

Wanneer zoo'n bak opnieuw moet verwarmd worden, nemen we de losse bakken met de ramen weg en graven de aarde met het restant van de broeilaag van een vorig jaar uit. De diepte waarop de bak kan worden uitgegraven, regelt zich naar verschillende omstandigheden. In de eerste en voornaamste plaats moet rekening gehouden worden met den tijd waarop we zullen beginnen te broeien.

Voor hetzelfde gewas is in Januari meer verwarming noodig dan in Maart of April. Vervolgens de gewassen zelf, de hoeveelheid broeimest voor bloem-

veelheid mest die geborgen kan worden te klein is om voldoende warmte op te wekken voor het gewas dat geteeld zal worden.

De bladeren kunnen, zoodra ze gevallen zijn, in den bak gebracht worden, verbroeiing heeft bij bladeren, vooral bij eiken- en beukenblad, niet zoo gauw plaats.

We voorkomen er door het bezwaar, dat de bodem van den bak bevroest, wat de broeiing tegen houden kan.

(Wordt vervolgd.)

J. C. MUIJEN.

Ieder die 5 nieuwe abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuinders, ontvangt gedurende één jaar dit blad gratis.

Kleine vormboompjes.

Onder dit opschrift deelden we onzen lezers kortelings iets mede over „snoeren” en in ’t bijzonder „rechtstaande snoeren”. (Zie bijgaande afb., die door omstandigheden niet bij het desbetreffend artikel kon worden opgenomen.)

„Vlakliggende (horizontale) snoeren” vallen in den regel niet mee; niet alleen, dat de strekkende ruimte vrij groot is, en ze alleen langs paden op hun plaats zijn, doch ook de vruchtopbrengst voldoet niet aan de verwachting. In den regel ontwikkelt zich ’t hout, op den rug voorkomend, krachtig, zoodat men hout genoeg, doch te weinig vrucht bekomt.

Dat we thans op dit onderwerp terugkomen, vindt zijn oorzaak daarin, wijl we met behulp van een paar kiekjes in staat gesteld worden, andere kleine vormboompjes te bespreken, die eveneens voor den liefhebber van beelden mogen geacht worden.

We bedoelen: den struikvorm, een vorm, in den eersten jaargang uitvoerig door ons van meetaf beschreven, reden, waarom we naar die artikelen verwijzen voor hen, die zelf hun boompje in struikvorm willen opleiden.

We kunnen den liefhebbers geen kroonboom met 1½ à 2 M. hoogen stam aanbevelen, immers de ruimte waarover hij beschikt, leent er zich niet toe en daarbij komt, dat ’t onderhoud lastig is. In den struik vindt hij een vorm, die hem bevredigen zal. De snoei toch is niet te streng, ’t onderhoud gemakkelijk en de vruchtopbrengst voldoende.

’t Beste doet men, zoo men zich met de eerste vorming niet best vertrouwd acht, zijn boomkweeker te bestellen 2- à 3-jarige struikjes en deze te planten op een 3 à 3½ M. uiteen.

Een algemeene vraag van den leek bij ’t aanschaffen van boompjes is: „Krijg ik dan ’t volgend jaar al vruchten?” of wel men vraagt eenvoudig om boompjes (de vorm daargelaten), die ’t jaar na de planting reeds vruchten moeten geven. ’t Is hier de plaats op ’t verkeerde van deze meening te wijzen, wijl ’t meermalen voorkomt, dat onaangenaamheden tusschen leverancier en koper zich voordoen over ’t al of niet vruchtgeven der boompjes. De leverancier toch voldoet aan ’t verlangen, zendt planten met bloemknoppen en de koper ziet reeds in zijne gedachten de schoonste vruchten aan zijne boompjes hangen. De liefhebber doet verstandig in zijn eigen belang, niet zoo veeleischend te zijn. Immers, ontvangt hij jonge boompjes, 2 à 3 jaar oud, en zijn deze reeds met bloemknoppen bezet, zoo heeft hij zwakke waar. Er hapert dan wat aan.

Ontvangt hij oudere boomen, die

trouwens niet zoo gemakkelijk te bekomen zijn, zoo komt er ten gevolge van de storing, van de bloemknoppen niet terecht, wat men zou wenschen. Wel ontplooiën ze zich, gaan bloeien, doch de kracht om vrucht aan te zetten, ontbreekt. En gesteld, dat zich vruchten ontwikkelden, dat er dus aan ’t verlangen is voldaan, dan nog roepen we den bezitter toe: „Verwijder die vruchten, ze zijn er ten koste vaak van uw boom. Ja, laat ’t zoover niet eens komen, neem zelfs de zich ontplooiende bloemknoppen weg, ’t voedsel, dat zij tot zich nemen, komt dan ’t nieuwe gewas ten goede. Eisch van

Een rijkbeladen struik (Conseiller de la Cour) door bamboestokken gestut.
(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

den kweeker goede waar, doch rep niet over „een volgend jaar vrucht!”

Waar hierboven sprake was van 3

tot 3½ M. zoo zal aan menigeen deze afstand wat ruim voorkomen. Deze regelt zich weliswaar naar de soort vrucht en naar de beschikbare ruimte: in de grootcultuur plante men nimmer dichter. Er zijn soorten, die van af het vierde jaar reeds dragen en daarmee geregeld doorgaan. ’t Is waar de kwaliteit der vruchten, moet ’t afleggen, in den regel althans, tegen die van pyramiden, maar de quantiteit toch zeker niet. ’t Dunnen, dat wordt maar al te vaak angstvallig gedaan. En juist door de overproductie wordt de kwaliteit bij den struik bedorven, iets, waarvan men bij een goede pyramide minder last zal hebben, wijl de oppervlakte aan hout meer beperkt is.

’t Onderhoud van een struik valt genoeg mee; hoofdzaak blijft, dat ’t zonnetje ook in de kroonen kan schijnen, anders gaat ’t net als met onze hoog- of halfstamkroonboomen, waar we aan den omtrek, fruit in overvloed zien, doch meer naar binnen niets. Dood hout kan men daar aantreffen. Elk voorjaar daarom uwe boomen van alle kanten bekeken en nog eens bekeken, of er ook wat voor den brandstapel te offeren is.

Waar voor pyramide, spilvorm, of snoer, de appelboom zich minder goed leent, in struikvorm voldoet hij uitstekend, wijl hij in dezen vorm meer zijn natuurlijke groei nabij komt. Een paar aanbevelenswaardige soorten zijn: *Cor Orange Pippin*, *Engelsche Winter Goud Pearmain*, *Laue's Prince Albert*, *Baumann's Reinette*, *Blenheim Pippin*, *Cellini*, *Keizer Alexander*, *Bismarck*, *The Queen*, *Cor Pomona*.

Voor peren: *Triomphe de Vienne*, *Clapp's Favorite*, *Bré d'Amanlis*, *de Tongres*, *Bonne Louise d'Avranches*, *Soldat Laboureur*, *Conseiller de la Cour*, *Bré Hardy*, *Bré Clairgeau*, *Peritilly*.

P. v. D. VLIST.

CARNIVORE PLANTEN.

III.

Voordat we afscheid nemen van de eerste groep der Carnivore planten, wil ik nog een paar woordjes wijden aan de *Nepenthes* en *Cephalotus*. Indien ik zeg, dat de *Nepenthes* de meest gecultiveerde carnivore planten zijn, dan ben ik zeker niet bezijden de waarheid, hoewel de cultuur der *Sarracenia's* in de laatste jaren, vooral in het buitenland, lang niet achteruit gegaan is. Op „Villa Hügel”, bij Essen gelegen en toebehoorende aan de weduwe van den overleden koninkrijkskoning Krupp, zag ik voor ruim een jaar geleden niet minder dan een tiental groote ramen vol met *Sarracenia's*, die daar koud gekweekt worden, hetgeen óók gaat, hoewel verscheidene soorten het in de warme of gematigde kas, volgens mijne ervaring, beter doen.

De *Cephalotus follicularis* zet men in den winter in de gematigde kas en

des zomers in de koude. ’t Is een plant, voorkomende op Nieuw-Holland en behoorende tot de familie der *Saxifragaceën*; zij heeft een wortelrozet, terwijl alleen de onderste bladeren kannaetjes dragen, die in vorm overeenkomen met die der *Nepenthes*. Deze kannaetjes zijn rood en groen gekleurd en scheiden op den buiten- en vooral op den binnenvand honing af. De vallen zijn er op berekend vooral loopende insecten te vangen, daar de bekiers op den grond liggen. En het zijn uitstekende vallen; een insect, dat, door de honing verlost, zich op de gladde baan der naar beneden gerichte haren waagt, is reeds als verloren te beschouwen. Iedere beweging die het maakt, iedere poging die het aanwendt om naar boven te komen, doet het dieper zakken, totdat het ten slotte in het vocht, waarmede de kannen half ge-

vuld zijn, valt en jammerlijk verdrinkt.

De moeilijkheden, die een gevangen insect te overwinnen heeft, om uit de val te geraken, zijn drieërlei. Eerstens de stijve, naar beneden gerichte haren, vervolgens eene dikke lijst om den bovenrand der kan en ten slotte boven deze lijst eene rij stevige, scherpe uitwassen, die over den rand naar beneden gericht zijn en veel weg hebben van de gebogen haken op sommige ijzeren bekken.

terloopjes en men ziet ze dikwijls, over takken en wortels kruipend, hunne „bladeren" hechtend, om de kannen vrij te laten hangen, en zóó klimt de *Nepenthes* steeds hooger en hooger.

Ik schrijf bladeren tusschen aanhangsteekens, omdat het geen bladeren zijn zooals men gewoonlijk onder dien naam verstaat. 't Zijn slechts de verbrede bladsteelen. Eenigen tijd beschouwde men de kannen als bladeren, totdat men uitmaakte, dat slechts de deksels als echte bladeren moeten be-

van pl. m. 10 c.M., terwijl de kan op het breedste gedeelte tot 16 c.M. wijd is.

Niet alle *Nepenthes*-kannen bezitten aan den binnenwand de stijve, nederstaande haren, die we bij de *Sarracenia's*, *Darlingtonia's* en *Cephalotussen* opmerkten; daarvoor is dan de wand met een waslaagje overtrokken, waartegen geen insect houvast heeft. Bovendien staat in de kannen steeds tot bijna ter halver wege de vloeistof, waarin de insecten spoedig verdrinken.

Laatst werd mij verteld, dat het vocht uit de kannen der *Nepenthes*-sen wel door reizigers gedronken wordt, hetgeen ik mij alleen dan kan voorstellen, wanneer dorst geleden wordt of wanneer de bekiers nog jong zijn en dus nog geene insecten kunnen gevangen hebben, want bij geopende kelken ziet het vocht er verre van smakelijk uit. In een Duitsch werk las ik over dit vocht het volgende, dat ik hier vrij vertaald weergeef:

„Het vocht in *Nepenthes*-bekers wordt gedeeltelijk door klieren aan den binnenwand der kannen uitgescheiden en bestaat hoofdzakelijk uit water. Zoo spoedig echter een dierlijk lichaam in de kan gevangen en verdrongen is, wordt dadelijk meer vocht afgescheiden. Dit smaakt duidelijk zuur en bezit het vermogen eiwit op te lossen en heeft niet alleen ten opzichte van deze werking, doch ook wegens zijn chemische samenstelling, groote overeenkomst met het maagsap. Naast organische zuren (appelzuur, citroenzuur, mierenzuur) heeft men namelijk ook een pepsinachtig ferment in het vocht aangetoond en is het gelukt, in dit vocht stikstofhoudende organische stoffen op te lossen. Giet men in een glas, waarin stukjes vleesch, het vocht uit een *Nepenthes*-kan, in hetwelk nog geen dier gevangen was, dan ondergaat het vleesch geheel dezelfde veranderingen als in de maag van een zoogdier. Hetgeen in de *Nepenthes*-kan geschiedt, wanneer een dierlijk wezen gevangen is, komt dus sterk overeen met de vertering bij dieren".

Dat de kannen op haren bodem cellen bezitten, die de opgeloste organische stoffen opnemen en verder voeren, vertelde ik reeds vroeger en meen ik hier gevoeglijk de eerste groep der carnivore planten als afgehandeld te kunnen beschouwen.

In een volgend artikel vertel ik iets van die vleescheters, die bij het vangen bewegingen uitvoeren.

Amsterdam.

P. J. SCHENK.

Bekerplant (*Nepenthes Mastersiana*).

Van de *Nepenthes* kent men een vijftigtal soorten en verscheidenheden, voor een deel natuurlijke soorten, sommige ook door kruising verkregen.

Het verbreidingsgebied der *Nepenthes* is zeer groot: men vindt ze van Nieuw-Caledonië en Nieuw-Guinea over tropisch Australië tot Madagascar, op de Sunda-eilanden, de Philippijnen, Ceylon, in Bengalen en Cochinchina. Zij groeien daar in de vochtige oerboschen tusschen mos aan kleine walschets de dekseltjes boven de kannen

schouwd worden en al het andere als bladsteel, zij het ook met zeer veranderde vorm en bestemming. Bij jonge, onontwikkelde kannen sluit dit blad, het dekseltje dus, deze geheel en al af, en heft zich eerst later langzaam omhoog.

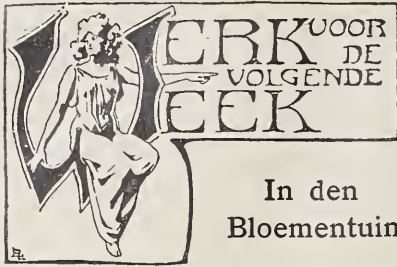
De kannen vertoonen verschillende vormen.

Groote afmetingen bereiken de kannen van *Nepenthes Rajah*, die tot 50 c.M., zegge een halven meter, hoog kunnen worden, bij eene monding

CORRESPONDENTIE.

Mevr. d. W. te 's-G. We hebben uw vraag opgezonden naar het phytopathologisch Instituut te Wageningen, met verzoek om advies.

Jac. P. R. G. te A. Uw schrijven in goede orde ontvangen en doorgezonden aan den heer v. Driel.

In den Bloementuin.

Opkuilen van heesters. — Snoeien.

De Kerstdagen hebben weer wat koude voor ons meegebracht en al betee-kende de vorst nog niet veel, verschillende werkzaamheden werden er toch reeds door bemoeilijkt.

Het lijkt ons haast overbodig er hier nog eens op te wijzen, dat we vooral met vriezende weer geen boomen en heesters moeten planten of verplanten. De wortels toch van bijna alle gewassen zijn zeer gevoelig voor vorst.

Mochten we onverhoopt plantsoen boven den grond hebben liggen, door-dat er een bestelling van een boomkweker nu aankwam, dan planten we dit plantsoen niet, maar kuilen het voorloopig op in een schuur of op een beschut plekje in den tuin. Zoodra het weer omslaat worden de heesters of boomen te voorschijn gehaald en het wortelgestel terdege nagelkeken.

Al wat gekneusd of gestorven is, wordt weggesneden zóóver, dat de snijvlakte goed blank zit. Hierna kunnen we op de gewone wijze planten. Zonder nu aan onze waarschuwing iets te kort te doen, gelooven we toch dat de vrees voor bevroren wortels wel wat overdreven wordt.

Een heel aardig voorbeeld van wat een heester lijden kan, hadden we eenige jaren geleden aan een jong linde-boompje, een misvormd exemplaar, dat niet groeien wilde. In 't najaar kwam het op de vuilnishoop terecht en bleef hier den geheelen winter liggen. In het voorjaar vonden we het terug met vrijwel alle haarwortels bevroren; overigens zag het boompje er uit als in het najaar, toen het ten doode opgeschreven werd.

Voor de aardigheid besloten we eens een proef te nemen. Alle haarwortels werden weggenomen, terwijl de hoofdwortels flink kort werden ingesneden. Op een verloren hoekje werd de linde geplant en ze groeide uitstekend door.

En zoo zouden we onwillekeurig komen op het stukje van den heer P. v. d. Vlist over „Korten wortelsnoei”. Het door ons genoemde geval is alles wat we uit eigen ondervinding hebben, maar 't is toch een sprekend bewijs dat er veel voor den korten wortelsnoei te zeggen is.

Hoewel we het slechts hebben hooren vertellen, willen we hier toch nog even een ander voorbeeld aanhalen.

Eén onzer werklieden, die jaren gewerkt heeft op een boomkwekerij te Charlois bij R'dam, vertelde meer dan eens, dat de korte wortelsnoei op die boomkwekerij steeds met het meeste succes werd toegepast. Alle haarwortels werden steeds verwijderd en de hoofdwortels op pl. m. 10 à 15

c.M. ingekort. De kwekerij (gelegen op zwaren kleigrond) bestaat sedert een 10-tal jaren niet meer; ook een bewijs, dat het idee niet nieuw is. (Toch moet men niet alles over eenen kam scheren en voor amateurs, die zelf verplanten, is het meestal veiliger, zoo ze hunne heestertjes met kluit verplanten. Red.)

Als sneeuw of vorst het niet onmogelijk maken, dan kunnen we langzamerhand een begin maken met het snoeien van de zoogenaamde dekheesters. Onder dekheesters verstaan we sterke, meestal hard groeiende heesters, die dienen om het een of ander minder sierlijk hoekje in den tuin voor het oog te verbergen, b.v. een oude schutting, blinde muur, enz.

De dekheesters worden vrijwel alle eender behandeld. Men snoeit ze naar gelang het gebruik, dat men ervan maakt.

Moeten ze laag bij den grond iets bedekken, dan snoeit men ze van boven kort in, zoodat ze van onder flink gevuld blijven. Moeten ze daarentegen in de hoogte iets bedekken, dan laat men ze opgroeien en snoeit ze over 't geheel wat in, terwijl al het onrijpe en doode hout er uit wordt verwijderd.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Miltonia's.

Onder de vooruitstrevende *Miltonia* *verillaria* zijn er, die druk bezig zijn met het maken van nieuwe scheuten en wanneer wij die in 't oog houden, zullen wij spoedig zien dat deze nieuwe wortels gaan maken. Zoodra wij dit opmerken, doen wij goed, de planten goed schoon te maken en tegelijkertijd uit te maken, of verpotten poedig is, dan wel of we kunnen volstaan, met het vernieuwen van de bovenste laag compost. Zooals men weet, is de *Miltonia verillaria* een van die orchideeën, die hare wortels aan de oppervlakte houden; voor den kweker is dat een fingerwijzing, in geen geval diepe potten te gebruiken, neen, de z.g. pan-potten zijn je *Miltonia*-potten en die zijn tegenwoordig al even gemakkelijk te bekomen, als gewone bloempotten.

In verhouding tot andere Orchideeën geeft men haar een flinke ruimte en kan men gerust een plant van vier, vijf scheuten groot in een pan zetten van 18 tot 20 c.M. wijde. Zij die in de meening verkeeren, dat pannen niet gedraineerd behoeven te worden, hebben het mis. Zonder twijfel kunnen wij met wat minder volstaan; maar noodig blijft het.

Wij kunnen draineeren met schoon gewassen potscherven en ook met wortelstokken van den Boomvaren, *Polypodium vulgare*. Dit laatste doet niet alleen dienst als drainage, maar de wortels van onze *Miltonia*'s zitten er gaarne tusschen en daar zullen zij reden voor hebben. Deze wortelstokken mogen eerst gebruikt worden, wanneer ze dood zijn, anders zitten ze spoedig vol schimmels en die kunnen wij hier niet gebruiken. Gebruiken wij dat materiaal voor

de verplanting, dan leggen we daarover heen een laagje sphagnum.

Nu nemen wij de schoongemaakte plant en zetten die boven op het sphagnum, links en rechts de wortels zorgvuldig uitspreidende. De compost waarmede wij de plant verder aanvullen, bestaat uit $\frac{1}{2}$ varenwortelgrond, $\frac{1}{4}$ bladgrond, $\frac{1}{2}$ sphagnum en wat wit zand. Tot op een centimeter van den rand wordt hiermede de pan gevuld en verder afgewerkt met levend, uitgezocht sphagnum, waarvan wij bij voorkeur alleen de kopjes gebruiken.

Bij het oppotten zorgt men er natuurlijk voor, dat de voet van de plant niet te laag, noch te hoog komt te staan en wordt de aan te vullen compost flink aangedrukt. Maar al te dikwijls wordt dat te los gedaan.

Hebben wij de te verplante *Miltonia*'s aan den drogen kant gehouden, nu de operatie voltooid is, geven wij ze wat water. Later geeft men niet meer water dan voldoende is om het sphagnum vochtig te houden.

De mooie hybride *Miltonia Blumiana* en hare verscheidenheid „*nobilior*”, zoo ook de *M. Phalaenopsis*, kan men onder dezelfde omstandigheden behandelen, terwijl de later bloeiende *Mil-tonia vexillaria rubella*, *M. v. superba* en *M. v. Leopoldi* eerst over een zestal weken aan de beurt van verpotting zijn.

Miltonia Endrissia, vroeger bekend als *Odontoglossum Warscewiczii*, geeft nu tekenen van te willen bloeien en wij doen goed haar daarin niet te storen door verpotting.

Bezitten wij planten van een dezer in ziekelijke conditie, dan moeten wij ze niet in de pan laten staan, neen, zij krijgen een kleine woning, die zij na eene zorgvuldige behandeling in Maart misschien wel weer kunnen verwisselen voor een grotere.

Een plaatsje in de gematigde kas is voor deze *M.* gewenscht, wanneer er maar zorg gedragen wordt, dat zij te allen tijde kunnen profiteren van de frissche lucht.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Begonia Rex oppotten. — Varen-tjes. — Warme bak aanleggen voor stekplanten. — Jonge *Cyclamens*. — *Cineraria*'s, *Calceolaria*'s, *Pelargoniums* en *Fuchsia*'s.

Thans komt er voor den bezitter van eene kas wat men noemt: werk aan den winkel! In de gematigde kas vinden we op de plank dicht bij het glas *Begonia Rex*, die we in den loop van den zomer 1907 hebben gestekt en later in kleine stekpotjes hebben opgepot. 't Zijn thans aardige kleine plantjes en ze vragen om verpot te worden. We geven ze een 10 c.M. potje, doen daar onder in op het gaatje een potscherf en vullen het voor de grootste helft met een grondmengsel, bestaande uit gezefde bladgrond of boschgrond met wat oude verteerde koemest en scherp zand. Nu wordt het plantje uit het stekpotje geklopt. Zet er onder in een steentje,

dan wordt dit verwijderd en men plaatst het plantje op den grond, dien we reeds in het voor haar bestemde potje hadden gebracht. Hierna vullen we alles met denzelfden grond aan en drukken dit mengsel slechts zeer luchtig en losjes aan. Zoo mogelijk plaatsen we deze plantjes daarna op een verwarmd zij-tablet, waaronder buizen loopen, en zorgen er dus voor dat ze op bodem-warmte komen te staan.

Zien we dat ze beginnen te groeien, dan eerst beginnen we ze wat water te geven. Men zij hiermede in den beginne echter spaarzaam en vermeerdert dit eerst als de plantjes beter beginnen te groeien.

Hebben we van 't najaar jonge varen-tjes verspeend in zaaitesten, dan zijn ze thans gewoonlijk wel zoover gevord-derd, dat ook deze jonge plantjes daar-uit kunnen en elk in een klein, heel klein stekpotje worden geplaatst. We potten ze op in wat bosch- of bladgrond, vermengt met een weinig oude koemest. Ze worden op het tablet in de warme kas ingegraven.

Deze plantjes geven ons den a.s. zomer veel genot. De zwaarste worden in de koude kas in den vollen grond op het tablet uitgeplant, de lichtere in potjes gehouden, waarvoor ze in Maart of April nog eens worden verpot om dan in den a.s. zomer te dienen voor het beplanten van mandjes en bakjes.

Sommige moerplanten, die we in de warme kas hebben bewaard herinneren ons er aan dat het tijd is aan stekken te gaan denken. Heeft men in de warme kas een kweekbakje, zooals we dat een vorigen keer al hebben besproken, dan gaat het heel goed.

Heeft men dat niet, of heeft men daarvoor niet de noodige ruimte, dan moet men er een bakje voor in orde maken.

Als we zoo vroeg in den bak willen stekken, moeten we dat in een stook-bak doen. Nu vergete men niet, dat zoo'n bak alleen met stoken niet op de voor de stekken noodige temperatuur is te brengen en te houden; bovendien vragen de meeste stekken een behoor-lijke bodemwarmte, waarvoor we dan ook moeten zorgen. We graven daartoe den bak tot een behoorlijke diepte uit, vullen deze gewoonlijk met een hoeveelheid boombladeren en brengen daarop een flinke laag paardenmest, die flink hoog wordt aangebracht. Dit is nodig, omdat anders de stekken door het zak-ken van mest en bladeren te ver van het glas en dus van het licht zouden verwij-derd worden.

Is de mest aan het broeien, dan wordt daarop een laagje bladaarde ge-bracht en is dit laatste verwarmd, dan wordt daarop een handbreedte zandige aarde gebracht om daarin te stekken. In eene zoo aangelegde en bovendien door warmwaterleiding verwarmde bak, kunnen we gewoonlijk met het beste succes onze zogenaamde zachte plan-ten stekken, waaronder we verstaan *Coleus*, *Achyranthes*, *Alternanthera's* en andere.

Deze warme bak is tevens een ge-schikt plaatsje om daarin te brengen onze jonge *Cyclamens*.

De in Augustus 1907 gezaaide zaden

hebben we, toen de plantjes daarom vroegen, in het najaar in zaaitesten verspeend en daarin hebben we ze over-winterd in de koude kas, dicht bij het glas. 't Zijn thans stevige, goed ge-drongen plantjes en we potten ze nu op in een grondmengsel, bestaande uit gezeefde bladgrond, een klein weinigje oude koemest en vermengt dit met fijn geklopte steenpuin. De jonge plantjes worden in zeer kleine potjes (zoogen. nulletjes) opgepot, waarbij men zorgt dat de verdikte stengelvoet, het knol-letje, halverwege boven den grond komt te staan. De zoo opgepotte plant-jes worden daarna naast en tegen elkan-der in de boven omschreven verwarmde stekbak ingegraven.

De in de kas ledig gekomen ruimte komt ons goed te pas. 't Wordt zoetjes aan tijd daar 't een en ander te gaan zaaien, wat we in het volgend nummer met onze lezers hopen te doen. Men vrage inmiddels bij eene vertrouwde firma eene prijscourant aan en we zul-len dan de zaadlijst van bloemenzaden de volgende week eens raadplegen. Thans moeten we eerst onze aandacht schenken aan de ramen met *Cineraria's*, *Calceolaria's* e. a., die zoo sterk ge-groeid zijn, dat ze te dicht opeen staan. Ze moeten wat ruimer geplaatst wor-den en we doen zulks als het juist gun-stig, niet-vriezend, weer is. *Calla's* en *Azalea's*, die ons beloven spoedig te gaan bloeien, halen we uit den bak en brengen we in de gematigde kas.

Pelargoniums, *Geraniums*, *Fuchsia's* enz. vragen een goede schoonmaak-beurt. Dat raam, bezet met *Pelargonium zonale* heeft in 't midden een groote smeulende plek en heel wat plantjes zijn daardoor al dood gegaan. 't Is ons eigen schuld! Hadden we ze, toen we het in den aanvang zagen, schoonge-maakt, zoo zou het niet zoo ver geko-men zijn. We weten het immers: 't eene steekt het andere aan en daarom verwijderen we dit gevaar door telkens onze planten na te zien. We verwijde-ren dan te gelijk de al te groote bla-deren en plaatsen, als de jonge plant-jes te hard groeien, deze op den grond, en late ze dus niet ingegraven staan.

Cineraria's en *Pelargoniums* worden nog wel eens bezocht door een klein groen rupsje. Dit is vooral bij eerstge-noemde planten een gevaar, omdat de bladeren blijvend zijn en de plant ter versiering moeten strekken. We trach-ten ze, door tegen de planten te klo-pen, waardoor de rupsen op den grond vallen, te vangen en te doodden.

J. A. Kors.

In den Moestuin.

Weeuwen. — Boonen uit kas-sen en bakken. — Compost-hoop. — Uien. — Prei.

Met onze beste wenschen voor 1908, aan de lezers van „Onze Tuinen”, wil-len we in het eerste nummer van het nieuwe jaar de rubriek „In den Moes-tuin” aanvangen. Moge het den tuin-bouw en zijne beoefenaars in het alge-meen en de groenteverbouwers in het bijzonder, goed en voordeelig gaan.

De werkzaamheden in den moestuin blijven in hoofdzaak nog bepaald tot de kas- en bakcultuur, meer in het bizon-der tot de warme kassen en bakken. Toch zijn er ook bij de koude bak-cultuur teekenen te over waaraan we kunnen bespeuren dat het drukke tijd-perk voor de deur staat.

De kropsla en koolweeuwen zijn door het zachte weer dat December ons gaf al heele planten geworden, ze hebben bijna niet stilgestaan. We houden ze daarom ook in Januari zoo koel moge-lijk, slechts bij strengen vorst worden ze des nachts gedekt en dan nog slechts zooveel dat ze tegen de ergste vorst wat beschut zijn.

De koude bakken waarin we voorne-mens zijn wortelen te zaaien worden bemest en gespit, de ramen er op ge-bracht, opdat ze na verloop van één à twee weken voor de ontvangst van het zaad gereed zullen liggen.

De composthoop, die in den laatsten tijd verbazend in omvang is afgenomen, werken we om, opdat de zeer ongelijk-soortige bestanddeelen er van, goed dooreen gemengd zullen geraken.

In kassen, geschikt voor het vervroe-gen van aardbeien, waarover we de vorige week spraken, kunnen we ook met zeer veel succes stam- en stok-, snij- en prinsesseboonen kweeken, het-zij dat we de kassen uitsluitend voor de boonenteelt gebruiken of die teelt met die van aardbeien combineeren.

Stokboonen aan touwtjes langs den glaswand geleid, kunnen daar verba-zend veel dragen en vruchten geven van zulk een uitstekende kwaliteit, dat ze die, welke we in den besten zomertijd oogsten, nog overtreffen. De peulen, die in hun groei niet door wind- of regen-vlagen worden gehinderd kunnen afme-tingen aannemen die aan het ongeloofe-lijke grenzen.

Indien spin of een andere kwaal de planten niet verwoest, kunnen boonen in het begin van Januari gezaaid, door-blijven dragen totdat de oogst op den vrijen grond begint. Behalve dat we op deze wijze den glaswand productief ma-ken, vormen de boonenranken een uit-stekend schermmateriaal voor de aard-beien die er onder groeien.

't Ligt voor de hand dat we niet mogen overdrijven; door te veel ran-ken langs de ruiten te leiden zouden we het licht voor de aardbeien te veel on-derscheppen.

De stamboonen komen op de ver-warmde tabletten of in potten. Die in potten komen op verloren plaatsen of op planken dicht bij den glaswand. Zoo-dra op heldere dagen de zon haar kracht in de kas reeds merkbaar doet voelen is, behalve het meerdere gieten, ook gere-geld besproeien noodig.

Waar we broeibakken, waarin ook warmwatergeleidingen zijn aangebracht ter onzer beschikking hebben, is de stamboonenteelt nu reeds in vollen gang en hopen we op veel heldere dagen tij-dens het bloeitijdperk.

In gewone warme bakken, waarin we een voldoende hoeveelheid broeimest kunnen aanbrengen, beginnen we ook nu reeds een aanvang te maken met onze boonencultuur. 't Is nog wel wat wisselvallig, het weder kan veel beder-

ven, maar, bij goede zorgen en wat helder weer, oogsten we ook vroeg.

In een aparte warme bak laten we de boonen kiemen, om die, zoodra de lobbladeren recht op staan, naar den bak waarop ze vrucht zullen dragen over te brengen. Bij zulke sterke broeijingen zorgen we er vooral voor dat de mest goed is uitgedampt, voor er aarde op gebracht wordt. De aarde brengen we er niet op eenmaal op, maar bij tusschenpozen, totdat de aardlaag een dikte van pl. m. 25 c.M. bereikt heeft. Telkens wanneer we aarde bijbrengen, spitten we de koude aarde goed door de reeds aanwezige warme heen.

Bij het uitplanten van de jonge, zeer teere plantjes worden de wortels niet recht naar beneden in de soms zeer warme aarde gebracht, de wortels zouden dan te dicht bij de broeilaag komen en daar zeker niet ongedeerd van afkomen. Het stengeldeel tusschen de lobbladeren en het kiempunt komt bijna waterpas slechts even onder den grond; we houden daardoor het geheele wortelgestel in de minst verwarmde bovenlaag.

Hierdoor kan bedoeld stengeldeel ook nog meer wortels vormen, wat bij een boonenplant zeer spoedig plaats heeft, en den groei zeer te stade komt. Er is nog heel wat over deze cultuur op te merken; oogenschijnlijke kleinigheden en bijomstandigheden kunnen alles doen mislukken. Het heeft echter voor den amateur-tuinier minder waarde. De gefortuneerde liefhebber die er zulke kostbare inrichtingen er voor aan kan schaffen, dient te zorgen een bekwaam tuinbaas te hebben, aan wien hij de behandeling kan toevertrouwen. Vandaar dan ook dat we niet in meerdere bijzonderheden er over treden.

Verzuimde men in het najaar u'en uit te zaaien, of deden we dit wel, maar is ons gewas niet al te best, dan zaaien we nu in een kouden bak opnieuw uien uit. De planten uit dit zaaisel verkregen, worden wel niet zoo zwaar als de in het najaar gezaaide, maar kunnen toch goede resultaten geven. Om extra zware prei te kunnen kweeken, zaaien we ook deze nu in een kouden bak u't. Uien en prei worden ruim gezaaid, naarmate u. Maart het weer meewerkt worden de ramen van de planten genomen om te voorkomen dat ze te spillig zouden opschieten.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Perzikken onder glas. — Snoeien en aanbinden. — Luis.

Met 't zachte weer, 't welk we tot heden als winterweer mochten beschouwen, zou de boel in de war raken en zoo we er niet goed op bedacht zijn, geeft menig gewas onder glas reeds teekenen van nieuw leven; iets, wat soms gewenscht is, doch in vele gevallen nog wat vroeg is. Zij die vruchtboomen, als perzik en druif in een koude kas hebben, zorgen er voor, dat bij goed weer steeds flink gelucht wordt, teneinde de ontwikkeling zoo-

veel maar mogelijk is tegen te gaan. Perzikken onder glas moeten thans worden onder handen genomen. Voor een paar weken terug, hebben we onze boomen los gemaakt en de kas terdege gereinigd. Zij, die de schoonmaak nog wat uitgesteld hebben, wachten hiermede toch vooral niet langer, wijl zoo'n karweitje zich niet altijd even goed laat uitvoeren. Hoe langer 't aanbinden wordt uitgesteld, hoe meer knopjes zullen worden afgestooten, vooral zoo men niet handig hierin is.

Perzikken onder glas hebben al gauw last van dop- of schildluis, die welbekende ronde dopjes, waaronder de eieren zich verscholen houden. 't Kan ook wezen, dat die eieren zich reeds tot jonge dopluisjes ontwikkeld hebben die dan als bruinroode puntjes aan den onderkant der dikkere takken gewoonlijk zitten.

't Is lastig goedje, vooral wijl 't onze takken, blaren en later vruchten zoo echt vies kan maken. En zit men er eenmaal in, dan blijft men er ook in. De takken, ook de jongere, afborstelen, is wel goed, maar blijkt toch niet afdoende. Met blauwzuurgas mochten we vrij goede resultaten hebben, 't is echter een gevaarlijke dooderij, en daarom niet direct door iedereen toe te passen.

Als borstel bedienen we ons van een tandenborstel, maken een sopje van sterk tabakswater, lossen daarin wat witte of Spaansche zeep op en doen er tevens wat petroleum bij en besmeren daarmee onze boomen.

Bij dunne twijgen strijken we met de knoppen mee, wijl ze anders worden afgestooten. Op 1 L. petroleum voegt men $\frac{1}{2}$ L. water en 30 Gr. witte zeep; is dit mengsel goed dooreen geroerd, zoo verdunt men 't driemaal. Petroleum vermengt zich slecht met water, 't gaat beter, zoo 't laatste warm is en ook zoo men met een kassproeier de stoffen goed dooreen spuit.

Men ziet de boomen ook wel geheel besnoten met een 15 à 20% petroleum-emulsie, ja nog sterker, maar zoo iets moet aan goede handen zijn toevertrouwd.

Zijn de boomen goed gereinigd, dan kunnen ze opnieuw worden aangebonden en meteen gesnoeid. Snoeien ja, daar zit men nog wat mee. En geen wonder! Immers wat worden er niet een boomen en heesters verknoeid door een onoordeelkundige behandeling.

Een perzik geeft a. s. zomer vrucht op 't hout, den zomer tevoren ontwikkeld; op 't jarige hout alzoo. De bloem-oogen zijn gemakkelijk door hun grootte en meer ronden vorm van de kleinere, tegen den twijg aanzittende blad-oogen, te herkennen.

Over 't algemeen zit er in een perzikboom te veel hout. Er komen op voor van die kleinere organen, zoo'n 10 c.M. lang, iets korter of langer, die, men kan 't duidelijk opmerken, tenger zijn en geheel met ronde knoppen bezet. Dit hout moet zooveel mogelijk gespaard blijven, wijl we hierna niets dan bloemen en mooie vruchten hebben te verwachten. Bladoogen komen er niet op voor, ja, uit 't eindknopje ontwikkelt zich een scheutje, zoowat even lang als 't twijgje van nu.

Dat scheutje dient als „saptrekker”, m. a. w. 't bereidt het voedsel voor de onder haar voorkomende vrucht (zoo die er althans op voorkomt). We hebben 't toch niet immer in onze macht, de vruchten ter plaatse te krijgen.

Maar of er zich ook vrucht voordoet of niet, 't twijgje van nu wordt kaal en 't scheutje, uit 't bovenste oog ontwikkeld, vervangt 't, terwijl dit scheutje 't jaar daarop 't zelfde lot ondergaat. Op den duur zijn we dan ook genoodzaakt die eens zoo nuttige organen geheel weg te nemen, tenzij zich weer aan den voet een twijgje heeft ontwikkeld, waarop dan van zelf gesnoeid wordt. *Bouquet of tuiltwijgje* noemt men dergelijke zwakke organen.

Naast deze treffen we langere twijgen op onzen boom aan, die al naar hun voorkomen met *vruchtwijg* of *houttwijg* worden aangeduid. De eerste, 't verklaart zich reeds, zal ons eveneens vrucht kunnen geven, de andere, die we op deze boomen maar zelden aantreffen, dient om den boom verder te vormen.

Is de eerste eveneens rijk bezet met bloemknoppen, met hier en daar een bladoog, de andere is zoo goed als uitsluitend met bladoogen bezet.

De lengte der vruchtwijg varieert van een 20 tot 30 c.M. Zoo mogelijk snoeit men op een bladoog, op die lengte voorkomende, wijl zich uit dit oog een scheut(je) zal ontwikkelen, 't welk denzelfden dienst doet als 't scheutje bij den tuil, 't voedsel trekken dus.

De houttwijg, ook van die lengte en bezet met zoo goed als uitsluitend bladoogen, kunnen we voor 't oogenblik wel missen en snoeien haar op een tweetal goede oogen terug, hopen de uit die twee oogen twee scheuten te krijgen, die, wanneer ze zich ontwikkelen, worden aangebonden. Bij wat krachtigen groei, vaak ook aan den glaskant of op den rug hebben zich zware twijgen ontwikkeld, die, 't zij ze *gulzige houttwijgen* of *waterloten* mochten zijn, geheel worden weggenomen of met de kroonsnede, waarbij we dus de kleine (nevenblad) oogjes aan den voet sparen. Hieruit ontwikkelen zich één of twee scheutjes, die als vruchthout nog wel welkom kunnen zijn.

Waterloten treft men bij boomen aan, die aan een te sterken snoei opeens zijn onderworpen of wier gezondheid wel wat te wenschen overlaat. Ze kunnen soms dienst doen als plaatsvervanger voor een zieke of weggestorven tak. 't Beste is, die zware twijgen reeds bij hare vroegste ontwikkeling te kortwieken door ze zeer kort in te nippen.

Bij 't binden beginnen we onder aan den boom, om zoo geleidelijk hooger op te gaan. We doen dit, wijl daardoor de takken een meer horizontale richting verkrijgen en we ook beneden onzen boom zoo gevuld mogelijk kunnen houden. 't Spreekt toch van zelf, dat hij daar 't eerst kaal wordt. Vooral de hoogst geplaatste takken leidt men zo vlak mogelijk. Zij immers staan 't gunstigst en profiteeren 't meest. Nimmer bindt men dunnere of dikkere takken over mekaar. In kassen, waar de ruimte der boomen beslist afgebakend is

door de gebindten der kas, en waar die ruimte vaak te klein is, moet men er zooveel mogelijk op werken, ook beneden goed vruchthout te behouden.

We moeten vaak beneden een flinken tak wegnemen, om zoodoende aan de hogere takken een meer schuine richting te geven. Nimmer laat men 't

hout achter de draden; eerstens is 't binden hiervan lastig en dan staat 't minder net.

Bij eventueel krachtige groeiers, die weinig vrucht opleveren, zou men een gedeelte der wortels kunnen afsteken.

P. VAN DER VLIST.

TROPISCHE VOGELS IN HOLLAND.

Naar gelang ontwikkeling en veredeling toenemen, ziet men in, dat lichaamsbeweging en afwisseling, die beide voorname factoren voor den mensch zijn om gezond te kunnen leven, ook voor de vogels gelden. Hoe langer hoe meer ziet men in, dat het wreed en dom is, deze lieve diertjes in een keine ruimte op te sluiten, vaak grootendeels van licht en lucht verstoken, met geen andere afwisseling dan het springen (vliegen is het niet) van nevens een stokje op het andere, totdat eindelijk een ongeneeslijke kwaal hen aantast en de dood een einde aan het treurig bestaan maakt.

Men ziet gelukkig steeds meer en meer in, dat de ware liefde voor deze sierlijke diertjes zich niet moet uiten op de door mij zoo even genoemde manier, maar in het in bescherming nemen op de voor het dier meest praktische wijze.

Dit vereischt eenige studie, vooral wanneer het uitlandsche vogels betreft, daar deze onder geheel andere omstandigheden en in een geheel ander klimaat leven dan de inlandsche. Duizenden van deze dieren

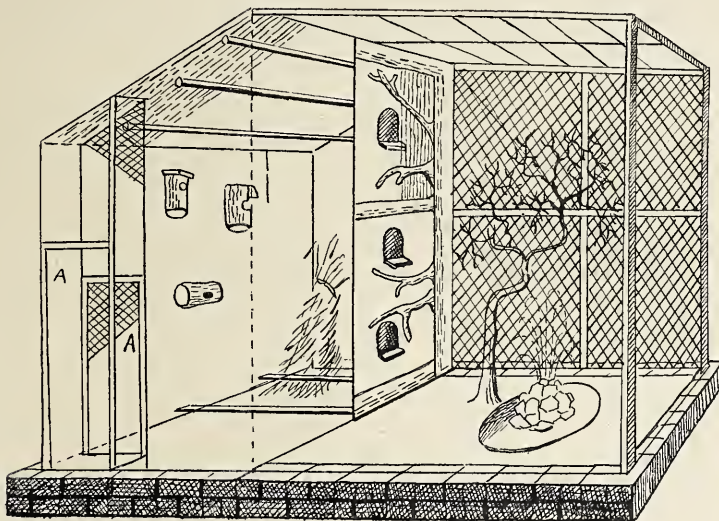
ons veel verdriet als wij ze niet aanschaffen.

Mijn meening is, en dat is proefondervindelijk gebleken, een volière in onzen tuin, mits doelmatig ingericht, verschaft aan de meeste warme land-bewonertjes een zeer goed verblijf, en ze kunnen zich, daarin levende, goed aan ons klimaat aanpassen.

Nu dacht ik de liefhebbers van tropische vogels een dienst te bewijzen, door van zoo'n buitenvolière een kleine beschrijving te geven.

Wij kiezen in den tuin een plekje waar we de volière met de achterzijde naar het Noorden kunnen plaatsen. Deze achterzijde wordt het nachthok, hiermede wil ik echter niet zeggen, dat de vogels daar alleen des nachts gebruik van mogen maken, integendeel zal men zien hoe vaak zij dit vertrek verkiezen boven de buitenkooi, vooral wanneer zij nog maar kort in Holland vertoeven.

Men ziet aan bijgaande teekening hoe ongeveer zoo'n binnenvertrek is ingericht. Rietbekleding is zeer aan te bevelen,

Volière.

(Geteekend voor „Onze Tuinen“.)

worden jaarlijks in ons land ingevoerd; prachtige lieve diertjes zijn het, die gedoemd zijn allen op enkele uitzonderingen na, binnen zeer korten tijd te sterven.

Zou hier niet eenige verandering in gebracht kunnen worden?

Wanneer b.v. de liefhebbers hun onderfinding eens noteerden, en aan elkander bekend maakten, zouden daardoor niet vele leventjes voor ons behouden blijven?

Licht, lucht, ruimte, ziedaar drie zaken waar de vogels niet buiten kunnen en waarmede men met het aanschaffen van vogels rekening moet houden, of wij het hun kunnen geven; zoo niet, spaart het

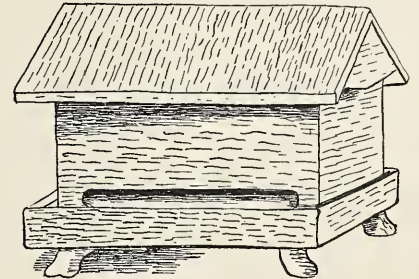
daar dit een zeer slechte warmtegeleider is en daardoor zorgt dat de temperatuur niet te vlug afwisselt. Is men in de gelegenheid dit des winters eenigszins te verwarmen, dan is dit wel aan te bevelen. AA zijn deuren, gelegenheid verschaffende om zonder gevaar voor het ontsnappen der vogels in de binnenruimte te kunnen komen. Daar binnen zijnde, ziet men de stokken, zoo hoog mogelijk geplaatst. De dieren kiezen deze zitplaatsen het liefst, om zoodoende minder gevaar te hebben in hun nachtelijken sluimer overvallen te worden en profiteeren dan tevens van de warmte, die evenals zij deze plaats zoekt,

Aan de wanden zijn op verschillende plaatsen nesten bevestigd van velerlei model, naar gelang de eigenschappen van de in de volière levende vogels, de een toch broedt in een hollen boom; een ander in het riet, een derde op takken enz.

Zeer goed is het, eenige bossen stroo in verschillende hoeken te plaatsen.

De uitvlieggaten mogen niet te groot zijn; maar moeten veelvuldig voorkomen, daar het wel eens gebeurd bij onderlinge verschillen dat een belhamel zich het recht aanmatigde, over de binnenruimte te willen beschikken, door zich voor zoo'n opening op post te plaatsen, niets naar binnen latende dan zijn vrouwtje.

Voor deze uitvlieggaten moeten aan binnen- en buitenzijde plankjes geplaatst worden om het binnenkomen te vergemakkelijken. En nu de eigenlijke kooi, hoe ruimer deze is ingericht hoe beter, maar

Voederbakje.

(Geteekend voor „Onze Tuinen“.)

vooral moet deze flink hoog zijn, de bovenzijde belegd met glas ook is het zeer gewenscht de westzijde hiermede te bekleden.

In de kooi plaatsen wij eenige schaduwrijke boompjes, b.v. Meidoorn, daaronder een zeer ondiep vijvertje met gloeing en daar rondom eenige graszoden. Kunnen wij stroomend water aanbrengen, zooveel te beter. Aan de wanden hangen wij eenige nesten op.

Steeds moeten wij zorgen, dat er voedsel in voorraad is zonder dat de vogels het overtollige kunnen bevuilen of dat het door vochtigheid worden kan beschimmelen.

Hierin heeft den heer Joh. Kelting voorzien; de door hem in den handel gebrachte voerbakken van portland-cement zijn door hun eenvoudige doch praktische inrichting zeer aan te bevelen, daar het niet gebruikte voer netjes verborgen blijft en zij tevens een sicraad in onze vogelwoning vormen.

Nu nog flink scherp zand op den bodem en ons vogelpaleis is gereed, en wij kunnen onze buitenlandsche loge's verwachten.

Komt er zoo'n reiziger vermoeid aan dan zorgen wij, dat hij de eerste dagen een gemakkelijk en rustig leventje heeft door hem in een kooi in ons binnenhok te plaatsen, dan went hij aan zijn makkertjes en omgeving. Ziet men dat hij goed op voer is, dan zet men het deurtje van zijn kooi open, maar laat deze op dezelfde plaats staan. Wordt hij verontrust, dan zal hij zijn toevlucht weer binnen deze ruimte zoeken.

Ook is het goed bij zulke gelegenheden wat voeder over de grond te strooien. De ruimte die voor het plaatsen van dit stukje is afgestaan, laat niet toe er heden meer van te schrijven, maar ik hoop nog eens in de gelegenheid te zijn, iets over enkele vogels in het bijzonder te kunnen mededeelen. Ik hoop intusschen, dat dit weinige mijn kleine vriendjes reeds ten goede zal komen en hun het gemis van de tropische wouden eenigszins mag vergoeden.

DE VERGIFTIGHEID VAN PRIMULA OBCONICA.

De *Primula obconica* is een mooie en rijkbloeiende kamerplant, maar zij heeft ééne eigenschap, die hare populariteit reeds dikwijls in gevaar heeft gebracht. Ze is namelijk voor sommige menschen niet geheel onschadelijk, daar zij aan de huid een lastige ontsteking kan veroorzaken. Indertijd is er veel over de vergiftigheid van deze fraaie plant geschreven, en vaak is er ook sterk overdreven, maar dat neemt niet weg dat sommige menschen als zij met deze plant in aanraking komen, aan de huid blaasachtige opzwellingen krijgen, die hoewel niet gevaarlijk en gemeenlijk ook niet van zeer langen duur, vreeselijk kunnen jeuken, waarbij niet zelden ook koorts optreedt, terwijl gebleken is dat die ontsteking zich ook gemakkelijk verder verbreidt als daarmede andere lichaamsdeelen, als gelaat en oogleden, worden aangeraakt.

De ontsteking wordt veroorzaakt door een uitscheidingsprodukt van de haren die op de bladen en stelen van de *Pr. obconica* in grooten getale voorkomen. Dit is een doorzichtige, gele vloeistof, een aetherische olie, waarin korten tijd na de uitscheiding, kleine en groote kristallen voorkomen, in den vorm van naalden, prisma's, enz., die in de huid dringen en de ontsteking veroorzaken. Niet alle haren schijnen echter die vloeistof af te scheiden; het zijn voornamelijk de korte, uit slechts enkele cellen bestaande haren, die uit de topcel de gevaarlijke vloeistof afzetten.

Opvallend is echter dat waar sommige personen de plant niet kunnen aanraken of zij ondervinden er last van, anderen en dat zeker de meesten, geheel ongevoelig en onvatbaar voor eenige nadeelige inwerking schijnen te zijn.

Dat kan natuurlijk van allerlei omstandigheden afhangen; de eene huid is veel gevoeliger en teeder dan de andere, maar sommige menschen schijnen toch geheel immuun voor dit plantengif te zijn.

Dank zij de vriendelijkheid van een belangstellende kwam mij dezer dagen echter een geschriftje in handen, een overdruk uit de „Gartenflora“, getiteld *Ueber den Einfluss der verschiedenen Lebensbedingungen auf die Gifttaubildung bei Primula obconica Hanee, von K. Weydahl*, dat nog een ander licht op deze zaak werpt, en dat mij voor onze lezers, vaklieden zoowel als liefhebbers, van genoeg belang schijnt, er de aandacht op te vestigen.

De heer Weydahl heeft namelijk onderzocht of de mate der vergiftigheid van deze *Primula* altijd even groot is, of zich ook wijzigt bij verschillende temperaturen of naar andere levensomstandigheden, zooals vochtigheid van den grond bij hooge en lage temperaturen, vochtigheid der lucht bij gemiddelde warmtegraad, enz.

De proeven werden in plantenkassen genomen en liepen over tijdperken van 18 tot 45 dagen, waarbij de schrijver tot het volgende resultaat kwam:

a. Wanneer het licht en de vochtigheid matig en constant zijn, heeft bij een lage temperatuur van den grond

en de lucht (12° C.) een naar verhouding sterke ontwikkeling der vergiftige haren plaats, terwijl ook de lange haren sterk optreden. Daarentegen doen hoogere temperaturen de ontwikkeling van beide haarvormen sterk afnemen.

De topcellen der klierharen waren in het eerste geval 1½ maal zoo lang en ongeveer dubbel zoo breed, als in het laatste geval. De lange haren waren in de warmte wel is waar langer als in de koude geworden, maar ze waren veel zeldzamer en zwakker.

b. dat groote droogte van den grond in sterke mate de ontwikkeling van klierharen en uitscheidingen zoowel naar de hoeveelheid als hoedanigheid bevordert.

Deze werking wordt nog veel sterker, als de planten tegelijkertijd aan hoogere temperaturen (18° C.) worden onderworpen, dan wanneer de temperatuur laag is (8° C.), zooals trouwens algemeen bij de vorming van aetherische olie het geval is. De lange haren treden echter bij lage temperatuur veel rijkelijker op, als in de warmte.

Daar bij matige vochtigheid lage temperaturen een veel sterker ontwikkeling van klierharen te voorschijn roepen als hoogere, zoo verschuiven zich dus bij droogte de werkingen ten gunste der hoogere temperaturen.

c. dat bovenmatige vochtigheid van den grond, als tegelijkertijd de temperatuur der lucht een hoogere is (18° C.), de vorming van klierharen ongemeen sterk doet afnemen. De vloeistof wordt niet alleen spaarzaam uitgescheiden maar zij krijgt ook niet hare normale kleur. Ook de lange haren komen zeer spaarzaam voor. Als de temperatuur der lucht milder is (8° Cels.), geeft daarentegen groote vochtigheid van den bodem geen bijzondere uitslag.

d. dat bovenmatige vochtigheid der lucht bij matige temperatuur (13° Cels.) de vorming van klierharen en lange haren sterk tegengaat.

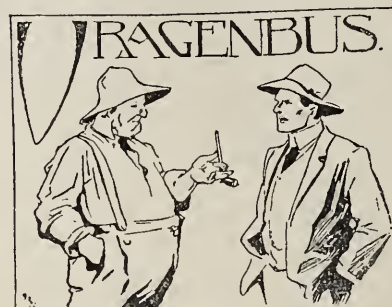
Verder teekent de heer W. aan dat het hem toeschijnt dat de lange haren geheel onschadelijk zijn, maar als de haren moeten beschouwd worden, die tot taak hebben de plant tegen koude te beschutten, misschien ook om te groote verdamping tegen te gaan, wat wel waarschijnlijk is, omdat zij bij droogte, sterker en talrijker zijn, dan bij vochtigheid. Dat ook de klierharen ten opzichte van dit laatste een belangrijke rol spelen, ligt voor de hand.

Uit de bovenvermelde resultaten blijkt dat de vorming van de vergiftige vloeistof bij *Primula obconica*, in sterke mate van de wisselende levensomstandigheden afhankelijk is en wel in die mate dat de planten zoo goed als onschadelijk worden, als ze in vochtige warmte gekweekt worden. In droge warmte of koude neemt de vergiftigheid echter toe.

Met deze omstandigheden, aldus eindigt de schrijver zijn mededeelingen, dient men bij de cultuur van deze *Primula's* (evenzoo bij *Pr. sinensis*, die ook, hoewel in veel mindere mate, vergiftig is) op kweekrijen, zoowel als in de woonhuizen, wel rekening te houden. Het besmet-

tingsvermogen der *Primula obconica* behoeft niet altijd en overal evenzen, wel rekening te houden. Het besmettingsvermogen der *Primula obconica* behoeft niet altijd en overal even groot te zijn, maar zal steeds sterk variëren. De physiologische toestand der plant, zooals die door de wisselende levensomstandigheden wordt beheerscht, zal altijd het karakter harer eigenschappen bepalen.

v. L.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onze lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruituin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Hersten (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem. Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruiff, Santpoort.

Vraag No. 488.

Dit jaar kreeg ik als geschenk drie kraachtige planten van *CHRYSANTHEMUM* in evenzoo veel soorten met talrijke bloemen en knoppen. Zij werden geplaatst in een lichte, vorstrijke doch onverwarme serre op het Oosten, terwijl de potten eens per week eenige minuten ondergedompeld werden in een emmer regenwater. De aarde leek mij dan tot een volgende week nog behoorlijk vochtig.

Hoewel ik zeer lang plezier had van de bloemen **ONTWIKKELDEN DE KNOPPEN ZICH BIJNA NIET**, en ten slotte begonnen de buitenste **BLOEMBLADJES** te **ROTTEN** waarna ik alles afsneed.

De planten waren niet in een verwarmde kas gekweekt.

Hoe zou ik een volgende maal een goede ontwikkeling kunnen verkrijgen.

Arnhem.

W. B.

Antwoord: Als u een volgende maal een weinig stookt en daarbij, als het even kan, tevens goed lucht, dan zullen ook de knoppen openkomen en niet gaan rotten.

Door de kilheid bleven de bloemen wel lang goed, maar de knoppen konden de planten niet tot ontwikkeling brengen, terwijl vochtigheid of gebrek aan frissche lucht, de bloembladjes deed schimmelen.

v. L.

Vraag No. 489.

Wanneer is het tijd om GRAS EN VRUCHTBOOMEN TE BEMESTEN? Mijn tuin is, de paden en zijanten er af gerekend, 4 meter breed en lang 10 meter, er staan 9 vruchtboomen in, geen appeien. De tuin is zomers droog, 's winters vochtig, ligt op het zuiden. Zou u mij nu eens willen opgeven, hoeveel mest ik van alle soorten moet hebben, om het vruchtgeven te bevorderen, ook voor het gras?

's-Gravenhage. Mevr. J. v. E. v. D.

Antwoord: Naar ik uit uwe vraag meen te moeten opmaken, wenscht u een bemesting met kunstmeststoffen te geven.

Daarvoor kunt u op genoemde oppervlakte nu uitstrooien: $\frac{2}{3}$ K.G. patentkali, $\frac{2}{3}$ K.G. superfosphaat en 1 K.G. zwavelzuren ammoniak. Maken de vruchtboomen nog al flink schot en welig blad, dan kunt u den zwavelzuren ammoniak wel weglaten.

De genoemde meststoffen kunnen gemengd worden, om ze samen u te strooien. Dat de tuin 's zomers droog en 's winters nat ligt, is geen goed teken. De ondergrond is bij den aanleg zeker niet losgemaakt. Daar bevindt zich vermoedelijk een harde laag, die in dezen tijd het wegzakken van 't vele regenwater belemmert en 's zomers bij droogte de opstijging van 't grondwater tegengaat.

W. F. A. G.

Vraag No. 490.

Is het goed bij JONGE VRUCHTBOOMEN en in den moestuin de ASCH te strooien, die ik verkrijgen kan, door het laten uitzeeften van de asch uit den oven der centrale verwarming?

In den oven stook ik gietcokes en het uitgezeefde is vrij van sintels, enz.

Bijna twee jaar geleden beplante ik een stuk grond met leiboomen en pyramiden. De grond was uitgegraven voor het gebouw en is klei en veen door elkaar. Voor het planten heb ik er vele wagens kalkpuin opgebracht, daarna stedelijke compost te kwaliteit en veel schapenmest.

Ik lees nu veel over KALI-ARMEN GROND en heb wel eens gehoord dat genoemde asch die bevat.

Of zou het beter zijn te mesten met patentkali, want meer dierlijke mest is wellicht nu niet goed.

Utrecht.

J. E.

Antwoord: Asch van steenkolen en cokes is al bijzonder arm aan kali, en heeft dus al heel weinig bemestingswaarde.

Of uw grond behoefte aan kali heeft, is zoo moeilijk te zeggen. Een proef moet dit aanwijzen. Bemest daarom een gedeelte van het stuk grond eens met een kalimeststof, b.v. per Are 4 K.G. patentkali of 2 K.G. zwavelzure kali, en laat de rest onbemest. Verondersteld wordt dan, dat de grond voldoende stikstof en phosphorzuur bevat.

W. F. A. G.

Vraag No. 491.

Gaarne zou ik van u willen weten, de naam, herkomst en behandeling van de plant op bijgaande photographie.

De bloem stuur ik er voor de duidelijkheid bij.

Verder de naam van bijgaande primula, waarvan er op 't oogenblik verscheidene in den tuin bloeien. Zijn ze vorstrijf of moeten ze nog met blad gedekt worden?

Delden.

Mej. L. S.

Antwoord: De plant, waarvan u mij een photo zond, heet *Haemanthus virens* en is afkomstig van de Kaap. Ze verlangt een lichte standplaats en een voedzamen maar niet te zwaren bodem. Zandige kliaarde of gaszodengrond voor de heft met blaadaarde en oude kcemest vermengd vormt voor deze plant een goed grondje. Tijdens den groei er voor zorgen dat de plant nimmer droog staat; in den winter echter vrij

droog houden en overigens zorgen voor matige temperatuur.

De sleutelbloempjes behooren aan *Primula acaulis*, die ook al in de war zijn met het zachte weer. Dekken onnoodig. *Pr. acaulis* komt in de cultuur voor in verschillende kleuren: bruin, geel, wit, paars, rood, enz.

v. L.

Vraag No. 492.

Februari 1907 plante ik een bol van *LILIUM GIGANTEUM*. Dezelve bloeide dezen zomer prachtig, gaf witte bloemen met paarse streepen. Van deze plant won ik veel ZAAD waarvan ik u gelyk met dit schrijven een weinig zend. Kan ik nu van dit zaad meerdere bollen kweeken? Zoo ja, op welke manier?

Nichtevecht.

M. H. L.

Antwoord: Ongetwijfeld kunt u het zaad van de Reuzenlelie uitzaaian maar of u er succes mede zult hebben, betwijfel ik zeer. De zaden zullen onder gunstige omstandigheden wel opkomen maar het duurt jaren voor u bloeibare planten zult hebben. Vluggen gaat het de planten van broedbollen op te kweeken die de oude bollen soms ontwikkelen.

Wanneer u zaait, doe dat dan in het voorjaar (Mei) in lichte zandige aarde in zaaischotels. Bedek de zaden maar eventjes en houd de jonge plantjes als ze opgekomen zijn het eerste jaar in de zaaischotels om ze daarna vorstrijf te overwinteren. Lukt dat, dan geef ik u later wel meer aanwijzingen.

v. L.

Vraag No. 493.

Ik heb eenige *HELLEBORUS* in mijn kamer staan in de hoop ze met Kerstmis in BLOEI te hebben. Zij maken wel nieuw blad en er ontwikkelen zich eenige knoppen, maar de ontwikkeling GAAT LANGZAAM. Ik geef om den anderen dag water. Zij staan over dag op het Zuiden voor het venster en 's avonds dicht bij een stoekplaats. Wat is er aan te doen om de groei te bevorderen?

R.

J. H.

Antwoord: Meer dan u er nu reeds aan doet, kan er moeilijk gedaan worden. Alle ontwikkeling in den winter gaat langzaam en ook het forceeren (vervroegen) heeft zijn grenzen, d.w.z. wat men er ook aan doet, de planten hebben voor hare ontwikkeling of ontplooiing toch altijd een zekeren tijd noodig, die zich niet meer laat inkrimpen. Het beste is met forceeren van kerstrozen vroeg te beginnen, langzaam maar zeker, en vooral niet te warm, des te mooier en krachtiger zijn later de bloemen. Als het goed is, moeten de bladnaden in rust blijven maar... ik vermoed dat uw planten niet al te rijk van bloemknoppen voorzien zijn. En dan geeft vroegen n.t. niets!

Uw vraag over hulst heb ik aan den heer Springer opgezonden.

v. L.

Vraag No. 494.

Eens HULST, 4 meter hoog en al een 25 jaar op dezelfde plaats staande, laat bijna alle BLADEREN VALLEN, terwijl zijn buurman even oud en hoog, die er tegen aan staat, zich goed houdt. De eerste heeft met roode bessen gebloeid, de laatste niet. Wat kan de oorzaak zijn en wat is er aan te doen om den boom te behouden?

R.

J. H.

Antwoord: Een wel voorkomend geval bij hulsten, vooral bij de variëteit *laurifolia* is overbloeijing, daardoor uitputting. Ik zou den boom flink insnijden en wat mest geven, mogelijk is hij dan nog te redden.

LEON A. SPRINGER.

Vraag No. 495.

Is het mogelijk SPARREN van \pm 3 M. hoogte, die op ZANDGROND staan, OVER

te PLANTEN en welke VOORZORGEN moeten daarbij genomen worden?

Hilversum.

J. H.

Antwoord: Sparren van 3—3½ meter kunnen best verplant worden. Men neme de volgende voorzorgsmaatregelen, wanneer zij lang vast gestaan hebben op lossen onsaamengangen zaadgrond.

In 't voorjaar rondom losgraven zoodat alle hoofdzijwortels goed afgestoken zijn; de aarde er uit nemen, en vervangen door goede tuinaarde met wat verteerde mest. Verder weder dekken met uitgekomen grond.

De boom zal bij doorgroeien minder lange scheuten maken, maar daarentegen meerdere zijwortels. Het verplanten kan dan in September geschieden of anders volgend jaar Mei bij zacht en vochtig weder.

Het slagen hangt veel van de boom zelf af. Een spar die gezond en krachtig is zal 't goed doen, doch een slecht gegroeid exemplaar minder. De hoogte van een spar zegt niets. Twee boomen van dezelfde hoogte, kunnen aanmerkelijk in ouderdom verschillen, Hoe ouder hoe slechter kans.

LEON A. SPRINGER.

Vraag No. 496.

a. Sinds vele jaren hadden we met succes een (*CLIVIA*) 's winters in een VERWARMEDE KAMER staan. Voorjaar 1906 moest ik de plant, die te groot werd voor den pot, in een kuip overplanten. Daar de plant nu minder geschikt was voor een woonkamer, moest zij in een onverwarmd vertrek overwinteren. Door te dicht bij 't venster staan zijn echter van eenige bladen de punten BEVROREN. Na dien tijd worden echter ook BLADEREN GEEL en dor, die oogenshijnlijk niet door de vorst geleden hadden en nu worden zelfs de dezen zomer gegroeide bladen aangetast. Wat raadt U mij te doen om te voorkomen, dat de geheele plant VERLOREN gaat?

b. Verder zou ik gaarne weten hoe een *CHLOROPHYTUM* te behandelen; ook van deze plant worden de punten der bladen DOR en GEEL. Vorst kan hier de oorzaak niet zijn.

c. Moet een *AGAPANTHUS* 's winters gegoten worden en wat is de beste STANDPLAATS VOOR DEZE PLANT?

d. Rozenstekjes, die volgens vroeger gegeven raad in „Onze Tuinen” in een ONVERWARMD vertrek stonden, gingen ACHTERUIT, sommige verdorven geheel, nu staan ze in een verwarmde kamer, voor 't venster; is dit aan te bevelen?

Hien.

Mej. A. T.

Antwoord: a. U hebt de *Clivia* een slechten dienst bewezen door haar na de verplanting kouder te zetten en op den koop toe nog half te laten bevriezen. Wij raden u aan de plant warmer te zetten, goed op te laten drogen en dan uit den kuip te halen om de wortels na te zien. Er zullen wel zieke bij zijn en die snijdt u met een scherp mes in. Misschien kan zij nu wel weer in de pot staan, wat u dan ook moet doen. Niet meer zoo koud zetten!

b. Geef uw *Chlorophytum* met Maart een grooteren pot of een flinke bemesting. Zij zal dan wel ophouden met het maken van dorre punten aan de bladeren.

c. Een *Agapanthus* heeft gedurende de wintermaanden niet veel water noodig, 's Winters staat zij bij ons in de Oranjerie en 's zomers op een zonnig plekje buiten. Elken zomer bloeit zij prachtig!

d. Zoolang als de rozenstekjes nog geen wortels hebben, staan ze beter in een bak, liefst met een stomp over de stekjes. De

stolp wordt weggenomen zoodra de stekjes beworteld zijn.

J. K. B.

Vraag No. 497.

a. Op welke manier moet men KALK-PUIN aan rozenstruiken TOEDIENEN? Is ONGEBLUSCHTE KALK eveneens goed?

b. Hoe moet men een KERSTROOS behandelen? Ik bezit 2 planten twee jaar en geen van beiden willen bloeien.

's-Bosch.

Freule S.

Antwoord: a. U kunt oude kalkpuin tuschen uw rozen strooien en onderspitten. Zeker, ongebluschte kalk kunt u ook gebruiken, deze over den grond strooien en onder schoffelen.

b. Om een Kerstroos tot bloeien te brengen, is heelemaal geen kunst; zij groeien bij voorkeur op een humusrijken, vochtigen grond, in de volle zon of lichte schaduw. Elk najaar wat mesten verdient aanbeveling.

J. K. B.

Vraag No. 498.

De GAZONS in mijn tuin hebben behoefte aan BEMESTING; de grond bestaat uit klei. Ik meende, dat het nu de beste tijd is, om mest toe te dienen. Gaarne vernam ik de beste wijze hiervoor.

Utrecht.

S. L.

Antwoord: Gazons kunt u nu bemesten met verteerde stalmest of met compost. Wenscht u kunstmest te gebruiken, neem dan per Are ongeveer 5 K.G. zwavelzure ammoniak, 4 K.G. superphosphaat en 3 K.G. patentkali. Deze meststoffen kunnen vermengd uitgestrooid worden.

W. F. A. G.

Vraag No. 499.

a. De CYPERUS is toch eene moerasplant? Is het goed dat de pot ook 's winters in water staat of moet de plant dan rusten en om dit te bevorderen droger gehouden worden. Ik heb er met kleine en met grootere bladen. Is de behandeling voor beide hetzelfde. Wat is van beide de wetenschappelijke naam?

b. VALLOTA PURPUREA viel gepasseerden zomer uit de pot; liet daarop de BLADEREN VALLEN. Nu begint zij weer u t te loopen. Pot komt me wat klein voor. Diameter bol is 5 c.M., diameter pot is 10 c.M. binnenmaat. Wat is den besten tijd voor VERPOTTEN en hoe groot moet die zijn?

c. In het nummer van 14 Dec. jl. heeft de Vallota toch zeker meer bollen?

Roosendaal.

A. IV.

Antwoord: a. Cyperussen kunt u altijd goed vochtig houden en, staan de planten in een verwarmd vertrek, dan kunt u ze ook des winters in een bakje met water laten staan.

De meest voorkomende soort is de *Cyperus alternifolius*; die met kleinere blaadjes zal wel de *C. gracilis* zijn. maar 't kan n. t. ook een andere wezen. Dat is zonder materiaal niet te zeggen.

b. Ja, de pot is, als de plant door groeit, niet te groot. U kunt haar gerust een pot van 14 c.M. wijdde geven. Maar wacht daarmee tot de wortels het oude potje goed gevuld hebben, zoodat de kluit niet uitteek kan vallen. Dat is dan juist de beste tijd voor het geven van een groote pot en nieuw voedsel.

c. Ongetwijfeld! Door de jonge broedbolletjes, die aan de oude bollen worden ontwikkeld, niet weg te nemen maar st! te laten doorgroeien, kan men hetzelfde krijgen.

Wel de moeite waard ook eens te trachten het zoover te brengen.

Uw vraag betreffende uw *Cyrtominum*

heb ik aan het phytopathologisch Instituut opgezonden met verzoek om advies.

v. L.

Vraag No. 500.

Door het SLECHT DRAGEN van een paar APPELBOOMEN (leiboomen op 't Zuiden staande) wensch ik gaarne de volgende vragen beantwoord te zien:

KUNSTMEST voor twee appelboomen. Oude boomen, die wel rijk bloeien, maar of geen vrucht tellen en of niet voldoende ontwikkelen; kunstmest voor rijk dragende peer (leipeer; Zuiden; voor een vrijstaande peer; voor een verleden najaar geplante leipeer; een leiperzik, verleden jaar 350 vruchten, dit jaar 150, nogal gom afscheidend en vele vruchten niet ontwikkelend. Dit jaar meer dan verleden jaar; deze allen kregen verleden jaar kalk.

Vooral s.v.p. HOEVEELHEID en welke kunstmest. 't Is immers nu de tijd?

Hoeveel mest voor: nu geplaatste leipappel; 12 bessenboompjes, oppervlakte 12 vk. M.; aardbeien 20 vk. M.; bloemperk voor vaste planten ± 40 vk. M.; kunstmest voor een pruimenboom; voor rozenboomen, vrijstaande, ± 10 stuks; voor gras per vk. M.

Neem mij niet kwalijk dat ik zooveel vraag, maar mijn tuinman wil er niet van weten. Verleden jaar, bij het omleggen der tuin, kregen het perk van ± 40 vk. M. en de bessenboomen 1 wagen mest, maar de leiboomen en de aardbeien niets.

U weet het is hier hooze zandgrond.

Bussum.

J. S.

Antwoord: Indien uw tuin niet vrij humushoudend is, zou het wellicht meer aanbeveling verdienen, op uw hoogen zandgrond goed verteerde koemest te gebruiken, naar behoefte aangevuld met hulptmest.

Wil u echter enkel kunstmest aanwenden, dan kunt u het beproeven met per 10 vierk. M. te geven $\frac{1}{2}$ KG. superfosphaat, 1 KG. patentkali en $\frac{1}{4}$ KG. zwavelzure ammoniak, tijdig in 't voorjaar uitstrooien en een weinig onderwerken.

W. F. A. G.

Vraag No. 501.

Wilt u mij over 't VERZORGEN EN KWEEKEN van BOUGAINVILLEA's wat mededeelen?

Oosterbeek.

Dr. R.

Antwoord: *Bougainvillea's* worden opgekweekt uit zaad maar kunnen ook gestekt worden op verwarmden bodem in serre of broeibak.

Men kan de planten zoowel in den vollen grond als in potten kweken, maar altijd in de warme of gematigde kas en steeds vol in het licht.

Ze verlangen overigens een voedzamen, maar doorlatenden grond, bijv. bladaarde met graszodengrond. waarbij zand en mest ook van belang zijn.

Gedurende de groeiperiode rijkelijk gieten, 's winters droger houden.

In den vollen grond geplant zijn de *Bougainvillea's* vooral mooi ter bekleding van de muren of het dak eener serre. Van een in pot gekweekte plant gaf „Onze Tuinen” verleden jaar in No. 22 op pag. 340 een fraaie afbeelding van een kroonboomje, maar ook als struikje kunnen de *Bougainvillea's* keurig mooi zijn.

v. L.

spreken, en zoo kwam ik ook in de gelegenheid eens een kijkje te nemen, maar och, wat zag ik daar slecht onderhouden tuinen. Het gaf mij het idee, zie zoo, wij hebben het onze er van genoten; daar lag nu de tuin, een wildernis, waar men voorjaars geen begin aan kan krijgen.

Hier vond men het erwtenrys en de boomstaken verwilderd nog, daar zag men gaten in den grond, waar het water in bleef staan, daar lagen afgetrapte bessenboomjes en frambozenstruiken, en onkruid! hooger dan het erwtenrys. In één tuin zag het er wat beter uit, daar waren de boomstaken en 't erwtenrys op een hoop gebracht en die mijnheer had zelf de handen eens uit de mouw gestoken, o. a. Z. Ed. had de bessen en frambozen gesnoeid; daar zou ik wel beter over tevreden zijn! Maar o! was is 't noodig dat die tuinhouders geregeld „Onze Tuinen” lezen, dan zouden het tuinliefhebbers worden, maar och, als ik er over sprak, hadden ze niet eens 65 cts. in 't kwartaal er voor over, die snoeier, wist het zelf wel, Z. Ed. had de loten afgesneden van de frambozen en alle topjes wat ingekort van de bessenstruiken.

Toen ik de prijsvraag las in No. 18 van „Onze Tuinen”, dacht ik, wat een onnooide vraag: Hoe kan men „Onze Tuinen” bekend maken bij de plantenkweekers? Ieder zal deze wel lezen. Doch na mijn tuinbezoek kwam ik tot andere gedachten. Wat is het toch treurig gesteld, dat men of te lui is, om op een eenvoudige, voorgeschreven manier, genot te hebben van grond, die naast en om de woning ligt.

Als alle abonnés op „Onze Tuinen” dat eens gezien hadden, dan zouden we elkander aanzeggen, kom laat ieder abonné één lezer overhalen, dat blad te nemen, dan kwamen er eens zooveel abonnés en misschien zoude men daardoor inzien, hoe schadelijk en slordig het is, de tuinen zoo als bovengenoemd te laten verwaarlozen. Gelukkig verneemt men, dat men op 't oogmerk van de scholen meer onderricht geeft in dat vak en daardoor de netheid noodzakelijk opwekt. Een bezoeker verklaarde mij dat hij Goddank een huis gevonden had, zonder grond, en wat is nu aangenaamer te bedenken. Buiten te wonen met een mooien tuin! Genot en leven!

AMSTERDAM.

E. K.

Strandbouw.

In „Haus, Hof und Garten”, Wochenbeilage zum Berliner Tageblatt, wordt eene stranderwt beschreven, die juist in 't scherpe, bewegelijke zand zich in haar element gevoelt.

De Landwirtschaftsoberlehrer (Hoofdlanbouweleeraar) Becker ontdekte op de Nehrung (landtong) van *Hela* voor eenigen tijd eene vlinderbloemige plant, die hij voorheen nog nimmer had gezien. In botanische werken stond ze evenwel voor *Hela* aangegeven, onder den naam „Strandwikke” (In „Sturm's Flora von Deutschland” vind ik de plant als „Stranderbse” aangegeven: Auf Dünen und Sandigem Strande der Nord- und Ostsee zerstreut. Hoewel de Ned. Flora's ze niet vermelden, is 't toch niet onmogelijk, dat ze vandaag of morgen op onze kusten gevonden wordt.)

In Fühling's Landwirtschaftlicher Zeitung deelt de heer Becker mede, dat de plant in 1852 voor 't eerst op *Hela* gevonden werd, en dat de eilandbewoners terstond beproefden ze in cultuur te brengen, wat evenwel mislukte. De geiten graasden de jonge planten af,

BRIEVENBUS.

De tuinen op het platteland.

Dezer dagen was ik in de gelegenheid enkele vrienden te bezoeken; bij ieder vond ik aanleiding om eens over hunne tuinen te

terwijl duiven en patrijzen de zorg voor de onrijpe zaden op zich namen.

De harde zaadhuid belet onder gewone omstandigheden het kiemen, wat Becker op 't idee bracht, dat het wellicht noodzakelijk voor 't zaad zou zijn, dat ze in het scherpe zand heen en weer bewogen worden. Het bleek spoedig, dat hij goed gezien had, want toen hij van eenige zaden de huid kunstmatig bekraste, zwollen ze reeds den volgenden dag merkbaar op, en na vijf dagen kwam het wortelspijsje voor den dag.

Thans worden er proeven genomen, om deze stranderwt (*Pisum maritimum*) tot cultuurplant op te voeden, waardoor heel wat waardelooze zandgrond aan de kusten productief gemaakt zou worden. Deze pogingen worden helaas bemoeilijkt, doordien de plant een paar geduchte vijanden heeft in een bladluisoort en een kever. Mocht niettemin de proef gelukken, dan is 't duidelijk, dat ook onze kusten in dit opzicht heel wat zouden kunnen opleveren.

B. B.

Berberis-wijn.

De gewone Berberis, in de kruidkunde bekend als Berberis vulgaris hangt thans vol met langwerpige, koraalroode vruchten die in den regel aan de struiken blijven hangen, om ten slotte op den grond te vallen en te verrotten. Door banketbakkers worden ze wel geconfijt en gebruikt in de z.g. confituretaarten.

Volgens een Duitscher, Herrn H. Klose, kan men, met het volgende recept in de hand, van deze bessen ook wijn maken.

In November en begin December worden de vruchten geplukt; wanneer de vorst er licht over heen is gegaan, worden ze sappiger en meer voor het doel geschikt. Men werpt ze in groote kuipen, waarin ze een of twee dagen moeten narijpen. Daarna worden ze met breede houten stampers in niet te ondiepe vaten geperst en fijn gemaakt. Men moet dan de hoeveelheid vloeistof af en doet alles in het gisttoestel.

Op 100 liter sap komt 2½ centenaar brood, suiker, die vooraf in 230 liter lauw water opgelost wordt, zoodat de laatste vloeistof bij de eerste gegoten wordt, wanneer ze ongeveer 85 à 90 gr. Fahr. warmte bezit. De gistvaten zet men op een beschutte plaats, bij een warmte van ongeveer 55 à 60 gr. Fahr. en van waar men alle sterk riekende stoffen, als petroleum en ingemaakte groenten verwijderd houdt. De gisting heeft dan binnen een week plaats en 't vocht wordt daarna in zuivere vaten afgetapt, die in den kelder geplaatst worden.

De verdere gisting gaat zeer langzaam en houdt wel twee of drie maanden aan, waarom men het vat ook tot aan den rand kan opvullen, zonder dat men gevaar loopt dat 't vocht er overheen vloeit.

In den beginne sluit men het spongat maar zeer luchtig af, om koolzuur en andere stoffen gelegenheid te geven te ontsnappen.

In Februari of Maart, al naarmate het gistingsproces vroeger of later is afgelopen, wordt de nu gereed zijnde wijn in andere vaten of op flesschen gebracht, die van te voren met brandewijn zijn omgespoeld geworden; men zorgt daarbij den wijn zoo weinig mogelijk te schudden, opdat het bezinksel den drank niet troebel make en de schoone, doorzichtige helder roode kleur, blijft behouden.

Reeds in het eerste jaar in de Berberiswijn te gebruiken, maar hij wint in kracht en smaak naarmate hij meer belegen is. In

flesschen moet de wijn rechtop in den kelder bewaard blijven. Men sluit de flesschen niet dadelijk hermetisch af, dit gebeurt eerst na een tweetal dagen, terwijl het ook geen aanbeveling verdient de flesch geheel te vullen. Meer dan eenmaal hebben wij de bessen van deze struik geproefd en altijd vonden wij de frischzure smaak lekker, zoodat wij ons kunnen voorstellen dat een glaasje Berberiswijn nog wel zoo lekker en wel zoo gezond is als de z.g. „Bordeaux” die voor f 0.35 per 1/1 flesch verkocht wordt. J. K. B.

December-Prijsvraag.

De uitslag van deze prijsvraag kan deze week nog niet bekend worden gemaakt, Zoo mogelijk volgende week.

INHOUD.

Nieuwjaar.

Ons Gouden Tientje.

De Loflyckheydt des Landt-levens van S. Abramsz.

Een Tuindrama door B. D. K.

Bloementuin.

Rozen, door ds. v. Dobben.

Erica's, door J. K. B.

Bonte Hortensias door C. C. Vogel.

Een nieuwe Wingerd door B. B.

Moestuin.

Warme bakken II, door J. C. Muyen.

Fruittuin.

Kleine vormboompjes door P. v. d. Vlist.

Carnivore planten III, door P. J. Schenk.

Correspondentie.

Werk voor de volgende Week.

In den Bloementuin door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In Kassen en bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muyen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Tropische vogels in Holland, door B.

De vergiftigheid van *Primula obconica*, door v. L.

Vragenbus.

Brievenbus.

Strandbouw, door B. B.

Berberiswijn.

Prijsvraag.

Advertentien.

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

GRONDBORINGEN
voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

G. A. VAN ROSSEM,
NAARDEN,

10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur,
Catalogus op aanvraag. (178)

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum der Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Announces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Het BESTE adres voor
**Vruchtboom-
Carbolineum**

Merk A

is bij

COHEN & Co., Arnhem,

**Fabrick van waterdichte Dek-
kleeden, Oliejassen.** (153)

Geeft een ongekeend succes!

Brochure op opvraag gratis. (173)

Kweekerij „WETEN EN WERKEN”,

Abbekerk-Weere,

BIEDT AAN: Halfst- Appel-, Peer- en Pruimboomen, van af f 0.70 tot f 1.10, idem Hoogstam van af f 1 tot f 1.50. Pyramiden als boven van af f 0.50 tot f 1.25. Laagstam Leiboomen als boven, ook Kers, Morel, Perzik enz. van af f 1.— tot f 2.50.

Zwarte-, Witte-, Roode- en Kruisbessen per 10 stuks van af f 0.50 tot f 1.50.

Bladhoudende en Groenblijvende Heesters, enz. van af f 0.75 tot f 2.—, in soorten.

Alle soorten Woud-, Sier- en Laanboomen: ben. alle hier niet gen. Boomkw. artikelen. Emb. kostenden prijs. Betaling contant.

P.S. Alle gewassen worden onder garantie van groei en soortenechtheid geleverd. (181)

Het besproeien der Vruchtboomen in het voorjaar met Carbolineum-Plantarium-oplossing geeft een beslist en ongekend succes in de bestrijding van Zwammen, Parasieten en Insekten.

GEEN GEWONE, GEEN ZOOGENAAMDE „Vruchtboom“-Carbolineum (die meestal niets anders blijkt te zijn dan een heel gewone IMPREGNEER-OLIE of een mengsel van deze met houtteer) zal U in de bestrijding van plantenziekten van nut zijn! Dit „goed“ is en blijft GEVAARLIJK voor behandeling van vruchtboomen omdat het ONBETROUWBAAR in uitwerking is. Het is ONGESCHIKT voor het doel omdat de toepassing slechts een ZEER BEPERKTE ZIJN KAN.

Of gij nu al van de „beste“ dan wel van de „slechtste“ soort gebruikt, verandert weinig aan de uitwerking, het is en blijft een IMPREGNEER OLIE, gemaakt om houtwerk te beschermen, tegen verrotting te beveiligen! als men dat toch eens bedenken wilde.

Immers kunt gij EENJARIG HOUT, KNOPPEN of VERSCHE BOOMWONDEN zonder gevaar met gewone carbolineum behandelen? plaatsen, die meestal HET EERST en HET HEVIGST door insekten enz. worden aangetast! kunt gij zonder nadeel HEELE BOOMEN BESPROEIEN, wat toch een vereischte is om de ziektekiemen enz. ook op de kleinste en verst verwijderde twijgjes te bereiken? — BESLIST NEEN!

VERGELIJKT nu eens hierbij de VEELZIJDIGE TOEPASSING die een Carbolineum-PREPARAAT gelijk de Carbolineum-Plantarium is, kan vinden bij bestrijding van plantenziekten!

VERGELIJKT de RESULTATEN eens met die, verkregen door het gebruik gewone Carbolineum!

DAN ZULT GIJ ZIEN wat een VRUCHTBOOM Carbolineum is en wat groot voordeel het voor den fruitkweeker oplevert.

DAN ZULT GIJ ZIEN, dat de zinspreuk van mijn handelsmerk: *veni, vidi, vici* wel degelijk toepasselijk is op een preparaat als de CARBOLINEUM-PLANTARIUM.

Gij zult dan de overtuiging krijgen, dat dit preparaat ONMISBAAR is voor het kweken van gezonde, krachtige Vruchtboomen en overvloedig, onberispelijk fruit.

(180)

EDUARD NETTESHEIM, Venlo.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeane, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

CYPRIPIEDUM INSIGNE.

(Als kamerplant).

„Wat een beeldig foto-tje!” Nietwaar?
Ja, de fotograaf heeft eer van zijn werk.

Het portretje van onze
Cypripedium insigne is
bizaroer goed geslaagd.
Wat komen de beide
bloemen goed uit, hoewel
zij in werkelijkheid heel
wat mooier waren. De
bloemen zijn nu uitge-
bloeid, maar, o, wat waren
ze mooi en wat een ge-
not hebben zij ons ver-
schaft.

't Is een eigenaardig
genoegen, dat te voor-
schijn zien komen van
zoo'n pantoffeltje. Eerst
zijn alle blaadjes groen
en in 't begin weet men
werkelijk niet, of er een
nieuw blad komt, of
dat het eene bloem zal
worden.

Langzamerhand echter
komt uit de bloemscheede
de knop te voorschijn, die
zich hoe langer, hoe meer
op haar mooien fluweel-
bruinen steel verheft.

Is deze zoowat één decimeter lang,
dan buigt de bloemknop zich wat

voorover en begint zich de witte rand
van het bovenste bloemblad te vertoonen.

wel de bloem toch, vooral wanneer zij
in het volle licht staat, zeer fraai
gekleurd is.

't Bovenste blad is heel
mooi gestippeld, de beide
zijbladen zijn sierlijk ge-
golfd en het muiltje is,
vooral als de bloem zich
pas geopend heeft, als
van was.

Zij stelt geen hooge
eischen aan verzorging;
een pot, half gevuld met
scherven en daarboven
sphagnum en peat, ge-
regeld besproeien met
water van $\pm 16^{\circ}$ C en
een zonnig plaatsje voor
het raam, ziedaar wat zij
noodig heeft.

In het begin van Octo-
ber komen de bloemen
voor den dag; een week
of vier zijn deze heel
mooi en duren daarna
nog wel eenige weken,
eer zij geheel verwelkt
zijn.

Een dankbaar werkje
dus, het verzorgen van
A. M. BOON—VENLET.

CYPRIPIEDUM INSIGNE. (In de kamer gekweekt).
(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

Cypripedium insigne ziet er voor een
orchidee niet zeer schitterend uit, hoe-

deze niet alledaagsche kamerplant.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

De inzenders op onze prijsvragen onderwerpen zich aan de volgende regelen:

1o. In het nummer van „Onze Tuinen”, verschijnende twee maanden later dan het nummer waarin de prijsvraag is uitgeschreven, worden de namen van de winners bekend gemaakt.

2o. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

3o. De redactie van „Onze Tuinen” behoudt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

4o. De uitspraak omtrent de toekenning van de prijzen door de redactie is beslissend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover kan in ontvangst genomen worden.

5o. Mededingers hebben uiterlijk 5 weken den tijd voor het gereed maken van hun inzending. Inzendingen, die door den redacteur later ontvangen worden dan met de eerste postbestelling op den vastgestelden datum, komen niet voor een prijs in aanmerking.

6o. De inzendingen kunnen met een pseudoniem onderteekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

7o. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”, die het recht heeft van de inzendingen, die geen prijs hebben kunnen verwerven, zooveel in het blad te publiceren als zij wenschelijk oordeelt.

8o. De inzendingen kunnen niet teruggezonden worden. Zoo mogelijk zal echter een uitzondering gemaakt worden voor inzendingen die door den inzender niet voor kopie of reproductie gebruikt kunnen worden.

Voor dezen keer vragen wij een gedichtje, getiteld: „Winter”.

Inzendingen vóór Maandag 10 Febr. aan den Red. A. J. van Laren (Plantage Middellaan 2, Amsterdam). Uitslag in ons no. van 7 Maart.

KAMERPLANTEN.

Een bont hanggrasje.

(*Oplismenus Burmannii foliis variegatis.*)

Dit plantje, dat tot de groote groep der *Gramineën* behoort, is wel waard dat we op haar de aandacht eens vestigen. Het is een zeer goed kamerplantje en het is daarom wel jammer dat het tegenwoordig zoo weinig meer wordt aangetroffen; bij goede behandeling is het een fraaie sierplant. In vereeniging met Palmen, *Araucaria's*, *Ficussen*, *Dracaena's*, *Aspidistra's*. Varenz enz., maakt de bonte *Oplismenus*, ook *Panicum variegatum* genoemd, een vroolijken indruk. Ze vormt met haar overhangende, ranke takjes, bezet met witbonte, lancetvormige blaadjes, met roseroode streepjes doorweven, een zeer mooi plantje, dat op een bloemstandaard geplaatst, een smaakvolle versiering geeft. Haar takjes kunnen soms een lengte van

Heeft men de stekken op deze wijze behandeld en den grond goed aangedrukt, dan is het wel gewenscht, om bij kamercultuur een plantensloop over de stekken te plaatsen, die de wijdt heeft van de doorsnede van den bloempot. Daardoor zullen wij te sterke uitdroging voorkomen. Na veertien dagen zullen de stolpen verwijderd kunnen worden, want de stekjes hebben dan haar worteltjes in den grond vastgelegd.

Verder bestaat onze verzorging in matig water geven. Van de sterkst groeiende takjes nippen we nu en dan de kopjes in waardoor zij zich meer vertakken.

Het voorjaar is de beste tijd, om te stekken. Een zeer lichte standplaats is hoofdvereischte, en een weinig zonneschijn zal haar ook niet schaden. Alleen zomerwarmte met volle zonneschijn maakt een weinig schermen noodzakelijk.

Oplismenus Burmannii fol. var.
(Orig. teekening voor „Onze Tuinen”.)

1.25 M. bereiken en ik twijfel niet of elke liefhebber zal gaarne dit plantje bezitten, als hij maar de waarde er van heeft leeren kennen.

Wat de kweekwijze betreft, die is zeer eenvoudig. Men kweekt van stek en plaatst de stekken in een pot die wij zonalenpot noemen. Daarin kunnen verscheidene stekjes, slechts een centimeter ongeveer van elkaar verwijderd, gezet worden, tot de geheele pot vol is. Men snijdt de stekjes onder de knopen af, dus onder den voet van de blaadjes, op welke plaats in vele gevallen reeds tal van luchtworteltjes zijn gevormd. Men snijdt ze op zes c.M. lengte, waarna ze drie c.M. diep in den grond worden geplaatst.

In bladgrond met zand vermengd, groeien de stekjes weelderig. Een goede draineering is echter gewenscht.

De kweekwijze in kassen, komt met het bovenstaande vrijwel overeen. Men behoeft echter dan geen stolpen te gebruiken, daar de vochtige atmosfeer der kassen te sterke verdamping belet. Een temperatuur van 10 à 15° C. (= 50 à 60° F.) is voor het kweeken van dit fraaie hangplantje voldoende.

M. J. v. L. Sr.

Hagelschieten.

Door P. Blaserna worden in een opstel, getiteld: *Sulle esperienze della spari contro la grandine, eseguito a Castelfranco-Veneto negli anno 1902—1906* de resultaten medegedeeld van het „hagelschieten”. Ze zijn... nihil.

B. B.

De naaktbloeiende Jasmijn.

(*Jasminum nudiflorum*.)

Dezer dagen, zagen wij voor de zuidelijke gevel van een huis de naaktbloeiende Jasmijn bloeien, niettegenstaande de vorst de wateren deed stollen en een koude wind uit het Oosten blies. Natuurlijk wisselden wij een groet met haar, zooals wij dat met alle bekenden in het plantenrijk doen.

Het is en blijft toch een aardig heestertje dat geregeld elk jaar van December tot Maart bloeit met gele bloempjes aan bladerlooze groene twijgen.

Het mag vreemd schijnen, dat wij deze plant niet veel meer aangeplant zien en dan liefst in vereeniging met de „Vuurdoorn“, *Crataegus Pyracantha*, (*Cr. coccinea*) waarvan men een exemplaar kan zien in een tuintje bij de Willemsbrug te Utrecht. Ongetwijfeld is de Vuurdoorn met zijn altijd groenblijvende blaadjes en lakrood gekleurde bessen wel geschikt om als solitair-plant te fungeren, maar dan behoort zij een betere plaats te hebben dan die bij de Willemsbrug, welke onder de boomen, de strijd om het bestaan, zwaar valt. Als solitair-plant behoort het volle licht op haar te vallen en dan is het een van de schoonste heesters die wij kennen, getuige het fraaie exemplaar dat men kan zien in den tuin van den heer Boks aan de Welle te Deventer.

Voor ons doel maken wij van den „Vuurdoorn“ gebruik, bij wijze van een klimplant tegen den gevel van het huis, waartoe zij zich heel goed leent.

Op eenigen afstand van den Vuurdoorn planten wij de *Jasminum nudiflorum*, die voor haar slappe, lange takken steun noodig heeft en die vindt op de armen van den Vuurdoorn. Groeien beide planten goed, dan zal men gedurende den winter zijn huisgevel veranderd zien in een schilderstukje, waarin de Winter en de Lente elkander omarmen. De Winter wordt voorgesteld door den „Vuurdoorn“, die beladen is met ontelbare tuilen lakrode bessen, welke ongemeen fraai tegen het donkergroene fond der blaadjes uitkomen. De jonge, de eeuwige jonge Lente wordt vertegenwoordigd door de naaktbloeiende Jasmijn, die gedurende de wintermaanden het geheel opvroolijkt door honderden zacht-gele bloempjes, zich nu eens achter een groen blaadje verstoppend, dan schalks daar tusschen uit komt kijken, ginder in een zachte bocht omlaag hangende; maar hoe ook aangebracht, altijd doen ze het oog aangenaam aan.

Wij herinneren ons nog zeer goed welk een machtigen indruk die twee heesters op ons maakten, toen wij ze voor het eerst zagen en moeite hadden te gelooven, wat wij aanschouwden. Dat vergeten wij nooit!

Op een andere plaats zagen wij deze planten vereenigd tot een berceau, waarin de *Jasminum* wel, de Vuurdoorn niet tot zijn recht komt.

Onze *Jasminum* behoort in China thuis en bewoont daar de berghellingen, waarvan zij in 't vroege voorjaar bloemheuvels maakt. Zij behoort tot de kruipende planten en heeft met deze gemeen het vormen van wortels aan de jonge takken, waardoor de groei in 'hooge mate bevordert wordt. Volkomen winterhard kan men niet zeggen dat zij is; de vorst kort de takken wel eens in, zonder dat de plant verloren gaat.

Bij voorkeur plant men haar op het zuiden of oosten, terwijl de grondsoort haar koud laat m. a. w. groeit goed in zandgrond maar ook in klei. De jonge takjes die vol met bloemknoppen zit-

Anemone Japonica.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

ten, laten zich gemakkelijk in de huis-kamer forceeren; men behoeft ze daartoe maar af te snijden en in water te zetten, om met enkele dagen deze takjes in kleine bloemen-guirlandes veranderd te zien. Dat zij ook als potplant geschikt is heeft, de heer Houtvester te Utrecht bewezen; hij heeft er een speciaal-cultuur van gemaakt en is daarmee zeker de eerste in ons land.

Hier nog een warme aanbeveling aan toe te voegen, zie, wij achten dat geheel overbodig, de plant beveelt zich zelvè aan!

Men kan ze na den bloei flink snoeien.

J. K. B.

Anemone japonica.

Onder de vaste planten, die in den herfst bloeien, neemt *Anemone japonica* zeker eene eerste plaats in.

Nauwelijks is September aangebroken of ze tooit zich weder met hare prachtige bloemen op stevige lange stengels en bloeit dan door totdat de vorst invalt. Tegen koud en guur weder zijn de bloemen goed bestand en in een zacht najaar kan men tot in November nog bloemen snijden.

Voor vaasbouquetten leenen zij zich uitstekend door de bevallige losse vorm der bloemen.

De hierbijgaande foto is genomen van „*Coupe d'argent*“, eene prachtige enkelbloemige witte verscheidenheid. Zeer aanbevelenswaardig zijn ook de verscheidenheden *Honorine Jobert*, enkelbloemig zuiver wit, zeer losse en bevallige vorm; *Königin Charlotte*, met halfdubbele lichtroze bloemen; *Prinz Heinrich*, halfdubbel donkerrood, zeer grootbloemig; *Whirlwind*, met groote witte bloemen met gedraaide bloembladjes; *Beauté parfaite*, prachtig dubbelbloemig wit, *Lord Ardilaun*, met halfdubbele bloemen, van binnen zuiver wit, aan de achterzijde violet-achtig.

De cultuur van *Anemone japonica* is zeer gemakkelijk. Wanneer men de wortelstokken in het voorjaar op een zonnig of lichtbeschaduwde plaatsje plant in niet te drogen grond, bloeien zij reeds het daaropvolgende najaar, terwijl zij in latere jaren een steeds grooteren en mooieren bloemenpracht te zien geven.

Het is aan te bevelen de planten tegen dat de vorst invalt te dekken met een laagje blad, hetwelk men reeds vroeg in het voorjaar weder kan verwijderen.

Haarlem.

A. TRAANBERG.

Baptisia's.

De planten, welke tot dit geslacht thuis behooren, zijn ingedeeld bij de familie der Vlinderbloemigen of *Papilionaceën*.

Baptisia's zijn kruidachtige planten, van Amerikaansche herkomst.

De bloemen hebben iets Lupine-achtigs over zich, doch de bladeren, die bij de laatste haast allen tot het veeltalige samengestelde type behooren, zijn bij *Baptisia* drietalig. Aan den voet van den gemeenschappelijken bladsteel vinden we twee steunblaadjes, iets hetwelk bij de vlinderbloemigen heel veel voorkomt.

Van de vijftien soorten die van dit geslacht bekend zijn, zal ik slechts twee soorten bespreken, die belangstelling verdienen.

Het zijn *B. leucophaea* Nutt. en *B. australis* R. Br. De eerste wordt een 70 tot 100 cM. hooge plant, en bloeit einde Mei begin Juni in tamelijk lange trossen van gele bloemen. Zij bloeien ongeveer drie weken en dan is het met hare bloementooi gedaan; dan is de beurt aan *B. australis*, die helderblauwe bloemen heeft. Indien deze laatste het naar den zin heeft, kan zij

vrij hoog worden; hare gemiddelde hoogte bedraagt ruim 1 meter.

Beide planten houden van eene voedzame, warme standplaats, staan zij op eene open plaats, dan doet men goed des winters een weinig te dekken.

Men kan ze uit zaad vrij gemakkelijk opkweken, onder glas in den vollen grond. Zaaitijd April of Mei. Ook door scheuren kan men deze planten vermenigvuldigen, ze bloeien dan natuurlijk eerder.

J. C. TH. UPHOF.

Stam-Pelargonium.

Bijgaande foto stelt voor een *Germium* (*Pelargonium*) op stam, door mij gekweekt, ongeveer zes jaren geleden; ieder jaar opnieuw bloeit zij even rijk.

Stam-Pelargonium.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

Nu op het oogenblik heeft zij 8 open bloemtrossen en nog verscheidene knoppen, die op openbersten staan, zoodat als het weer niet spoedig te guur wordt, zij nog lang mooi blijft.

Amsterdam, Oct. 1907.

Mej. A. O.

Pas geplante boomen snoeien of niet?

III.

Wat of die conclusie dan wel wezen mag? „Dat onder normale omstandigheden de kroon direct bij de planting met 't oog op 't evenwicht gesnoeid wordt. De groei en 't evenwicht beslissen voor de volgende jaren, of en hoe de kroon te snoeien is; een regel voor alle gevallen kan niet worden aangegeven.“

We hebben hier niet te doen met een conclusie die alleen getrokken is uit die meeningen en ervaringen. Neen, talrijke zuiver genomen proeven, met verschillende soorten appelboomen verschillend in ouderdom en gekweekt zowel in hoog- als halfstam, pyramide als snoer, staven dezen regel. Zelfs de bladoppervlakte is berekend, met dit resultaat, dat de niet gesnoeide boomen wel een grootere bladoppervlakte (de gezamenlijke bladeren dan) konden aanwijzen, maar dat de halflang gesnoeide daarentegen een kleiner aantal aanmerkelijk grootere bladeren voortbrachten.

Geen regel zonder uitzondering, zoo ook hier! Boomen met weinig en zwak eenjarig hout, late men, wat ze hebben; men snoei ze dus niet, althans niet meer, dan hoogst noodzakelijk is.

Met boomen, eerst laat in 't voorjaar verplant zij men eveneens wat voorzichtig. Waar toch de in 't najaar geplante boomen bij 't uitloopen reeds aardige worteltjes gemaakt hebben, zowel op zand als op klei, sprekt 't, dat deze veel voor hebben bij die, welke in 't voorjaar nog verplant worden. Deze toch missen de jonge met de aarde nauw verbonden worteltjes en hebben een kwaden dobber, wijl we in Maart en April gewoonlijk te kampen hebben met droog, schraal weer, waardoor de wortelvorming zeer bemoeilijkt wordt.

Nat houden zou dan noodzakelijk zijn, maar wie komt daar gewoonlijk aan toe? Alleen zij, die een enkel boompje te verzorgen hebben, kunnen zich deze moeite getroosten. We moeten zulke echter niet als van zelf sprekende gaan beschouwen. Wel dient gezorgd, dat de aarde bij 't planten voldoende vochtig is, wijl toch in een drogere omgeving zich geen nieuwe wortels zullen en kunnen vormen.

Maar waar nu de laat verplante boomen in een toch al slechte conditie verkeerden, zij men met 't wegnemen van hout (altijd bij onze appels en peren) wat voorzichtig. Hoe treurig staan de boomen op klei er den eersten zomer niet bij: men kan zien, dat ze leven, meer niet. Doodgaan doen ze niet licht. Maar nieuw schot maken, ho maar. 't Is immers te begrijpen.

In dit geval zij men voorzichtig met 't mes. Hier beperkt men zich tot uitlichten, men verwijdt dus de overtollige twijgen, om de andere desnoods ongesnoeid te laten, wijl hier elk blaadje meehelpt tot aanworteling van den boom.

't Spreekt, dat men bij een dergelijke quaestie met de gebruikelijke regels op de hoogte moet zijn, en dat niet voor alle gronden en onder alle omstandigheden 't zelfde geldt. Dat er verschil van meening bestaat en dit ook wel zoo zal blijven, schuilt deels hierin, dat we te doen hebben met levende individuen, die zich maar niet botweg onderwerpen aan de regels en wetten, die wij hen denken voor te schrijven en deels ook uit den aard der proeven die men neemt en dan dat de uitslag der proeven afhankelijk is van den bodem waarop ze genomen zijn en hoe en wanneer de planting heeft plaats gehad.

Wanneer ik dus uit 't bovenstaande een conclusie trek, dan komt deze in 't kort hierop neer:

„Direct bij de planting wordt de volledige snoei toegepast: 1o. op alle steenvruchtboomen (perzik, abrikoos, pruim, kers); 2o. op alle pitvruchtboomen (appels en peren), die in zandgrond worden verplant en 3o. op die exemplaren, geplant op zwaren grond, welke tijdig in 't najaar zijn verzet.

„Mocht men op zwaren grond eerst laat in den tijd kunnen verplanten, zoo zij men wat voorzichtig en bepale men zich tot 't wegnemen der overtollige twijgen om van de blijvende takken slechts 't bovenste kopje af te snoeien“.

In 't eerste artikel gaf ik voor snoeitijd aan (althans als den meest geschikten) 't vroege voorjaar, tegelijk dus met onze vaststaande boomen. Nu wordt daarentegen juist beweerd, en zulks moet door proeven als juist bezeugen zijn, dat pas geplante boomen ook direct (dus niet in 't volgend voorjaar) moeten gesnoeid worden. Waarom zulks nu per sé direct moet plaats vinden, kan ik me niet goed verklaren.

Dat men hoogstam-kroonboomen gemakshalve direct (dus vóór de planting) aan den snoei onderwerpt, is te begrijpen, maar bij kleinere vormen meen ik in 't tijdstip nu niet direct zoo'n haast te zien.

P. VAN DER VLIST.

President Drouard.

't Ontbreekt ons niet aan winterperen; de keus is groot genoeg, 't is alleen jammer, dat er van de meeste soorten zoo weinig terecht komt. Ook deze, u thans voorgesteld, mogen we gerust tot onze wintervruchten rekenen en 't is lang niet de kwaadste. 't Spreekt, dat ook hier een warme standplaats hoofvereischte is; in den vollen wind is 't een meevaller, zoo er iets van de vruchten terecht komt.

De vrucht is flink van stuk, mooi van vorm; de grootste breedte ligt bij den kelk, waar de vrucht vrij plat is, om in een flauwe bocht naar den steel toe te loopen. Halverwege krijgt de

vorm een knik; de steel is diep ingeplant, is omgeven dus door een vleeschring. De vrucht is veelal een weinig scheef. De mooi gladde, glimmende schil is aanvankelijk groengeel, bij rijpheid verdwijnt vanzelf de groene tint en maakt plaats voor een prachtig geel, overdekt met talloze fijne roeststippen. Vlekken komen er zelden op voor. 't Vleesch is witgeel, om 't klokhuis wat korrelig. Over den smaak is geen ruzie te maken; trouwens 't aroma zal veel van de standplaats, zomer en

't Is jammer, dat de boom nogal gebukt gaat onder de *Fusicladium pyrinum*, waardoor niet zelden aan bladoogen 't uitloopen belet wordt. Een gevolg daarvan is, dat zich op gesteltakken vaak kale plaatsen voordoen.

Bepaald vruchtbaar is de soort niet, wel krijgt men geregeld vrucht, doch naar verhouding. Ze voldoet echter vrij wat beter dan *Charles Gagnée*. Snoei niet te kort; zwak vruchthout helpe men door middel van een „toevoersnêe”,

In het wapen van den Mikado van Japan treft men tevens een gestylde *Chrysanthemum* op een purperen veld aan. Dat de Japanners meesters zijn in het kweken van *Chrysanthemums*, blijkt wel hieruit, dat men bij hen planten aantreft, die 40 à 50 bloemen dragen, terwijl de bloemen zelve dikwijls een doorsnede hebben van pl.m. $\frac{1}{2}$ M. De geschiedenis leert ons, dat ook bij de oude Japanners de bloemen reeds veel waarde hadden. Eeuwen toch vóór onze jaartelling kon de oorlogsschatting, die Korea na een oorlog aan Japan moest betalen, voldaan worden met enkel *Chrysanthemum*-bloemen.

Al ziet men uit het een en ander, dat onze Westersche bloemisten op het gebied van *Chrysanthemum*-cultuur nog niet met hunne Japansche collega's kunnen concurreeren, toch mogen wij tevreden zijn met hetgeen door hen wordt bereikt.

Bloemen toch van 30 c.M. in doorsnede zijn bij ons geen zeldzaamheid en goed gevormde, rijk bloeiende planten treft men overal aan; de najaars-tentoonstellingen hebben het ons weer laten zien.

Bij de *Chrysanthemum*-bloemen treft men de volgende vormen aan:

- 1o. De gewone enkelbloemige.
- 2o. De Pompons of kleinbloemige: de eerste planten, die hiervan werden ingevoerd, brachten slechts kleine witte bloempjes voort.
- Door veredeling heeft men langzamerhand planten gekregen, die bloemen voortbrachten met een doorsnede van 4 à 5 c.M.
- 3o. De omgebogene, door de Engelsen „recurved” genoemd, waarbij de lintbloempjes naar buiten zijn omgeslagen.
- 4o. De ingebogene, door de Engelsen „incurved” genoemd, waarbij alle bloempjes (door een leek aangezien voor blaadjes) naar binnen zijn gebogen.
- 5o. De Anemoonbloemige, die sterk-ontwikkelde buisbloempjes in 't midden hebben met 1 of 2 kransen van lintbloempjes daar omheen.
- 6o. De Japansche.

Dit is de soort, die men in den laatsten tijd voornamelijk aantreft. Ze kenmerken zich door haar sierlijken lossen vorm, daar alle bloempjes gelijken op lange losse lintjes.

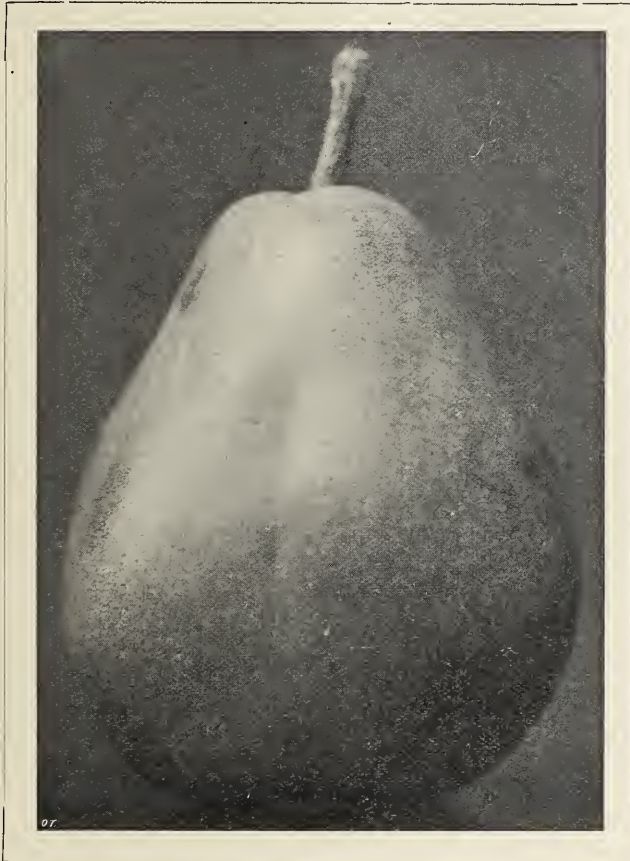
We zullen geen soortenlijst opnemen, want de keus is te groot; ieder jaar komen er nieuwe variëteiten in den handel.

Het een en ander over het kweken willen we nog mededeelen.

Meent echter niet, dat het kweken zeer gemakkelijk is: de *Chrysanthemum* toch vereischt een uitstekende behandeling, veel voedsel en veel na-loop. Wie hiervoor geen tijd heeft, die beginne er niet aan, want het loopt op teleurstellingen uit.

De *Chrysanthemum* wordt gemakkelijk vermeerderd door stek. Men kan als het ware het geheele jaar door stekken.

Voor de groote cultuur echter, dus voor de planten, die in October, November en December moeten bloeien, stekt men ongeveer in Februari, in den regel nog vroeger.

President Drouard.
(Orig. foto „Onze Tuinen”).

bodem afhangen. 't Oog is bepaald prachtig.

De groei op kwee laat niets te wenschen over; op wildeling wil de boom vanzelf nog beter. Voor kleine vormen kan men met kwee gcrust volstaan. Vanaf December is *Président Drouard* te gebruiken en — goed verzorgd — houdt hij zich een paar maanden best.

een 5 c.M. lange, loodrechte snede, alleen door de bast, onder 't zwakke oog of takje. 't Blad is opvallend farsch en gaaf; de boom in zijn geheel maakt inderdaad een zeer prettigen indruk. Of de smaak der vruchten wel een ieder bekoort, zouden we gaarne vernemen!

P. VAN DER VLIST.

KASPLANTEN.

Chrysanthemums.

(*Chrysanthemum indicum*).

De *Chrysanthemum* behoort oorspronkelijk thuis in China en de Chinezen hadden in het kweken van deze planten een verbazende hoogte bereikt, maar China is op de eens bereikte trap van ontwikkeling blijven staan. Hunne

naburen, de kleine, intelligente „Japs”, zijn hun, evenals in alle andere zaken, ook hierin voorbij gestedend. Stonden deze in het begin verre bij de Chinezen achter, in den tegenwoordigen tijd munten zij ver boven hen uit. De teelt van *Chrysanthemum* is dan ook zóó in Japan toegenomen, dat ze de nationale bloem is geworden.

Voor stekken zoekt men uit kort gedrongen grondscheuten, pl.m. 5 à 6 cM. lang; men snijdt deze scheuten met een scherp mes onder een blad af en plaatst ze ieder afzonderlijk in een potje in lichte zandige aarde.

De potjes plaatst men in een goed gesloten kouden bak, waar de stekken ongeveer vier weken noodig hebben om aan te wortelen. Is het stekpotje geheel met wortels gevuld, dan zet men de plantjes over in een grooteren pot, welke bewerking men met de noodige tusschenpoozen herhaalt, tot de planten in een bloempot staan van 20 à 25 cM., de z.g. „bloepot”.

Tot einde Juni moet men zijn planten geregeld innijpen, waardoor men bossige exemplaren verkrijgt.

Na dien datum echter niet meer, daar ze anders te laat gaan bloeien, en het hout niet meer rijp kan worden.

Begin Mei heeft men zijn planten op een beschutte plaats buiten ge-

Verlangt men een groot aantal kleine bloemen, dan kan men natuurlijk al deze knoppen houden; is het om groote bloemen te doen, dan behoudt men alleen de hoofdknop en verwijderd alle zijscheuten op één na, welke men in reserve houdt, totdat men ziet, dat de hoofdknop goed doorgroeit.

Alsdan wordt ook deze laatste zij-scheut verwijderd. Is de hoofdknop op de eene of andere wijze verongelukt, dan komt onze zijscheut haar plaats innemen.

Bij zonnig weer plaatst men aan de zonzijde een plank, pan of iets dergelijks tegen de potten, om het te sterk uitdrogen te voorkomen. Begin October brengt men zijn planten onder glas, nadat men zoowel potten als planten eerst goed schoon heeft gemaakt.

Zij moeten hebben een lichte, luchtige, ruime standplaats; den eersten tijd moet de kas sterk gelucht worden,

Cyclamen.

We zijn weer in den tijd, dat elke bloemist, elke bloemenwinkel u *Cyclamen* kan leveren en de liefhebber, die zijn eigen zaad wint, zoekt een aantal van de beste planten met de mooiste, grootste en zuiverste bloemen uit, om deze onderling te bestuiven en zoo steeds betere planten en helderder kleuren te verkrijgen.

Onderstaand zullen we trachten eenige cultuuraanwijzingen te geven, die, mogen ze al voor den kleinen liefhebber, die met zijne planten aan een kamer of z.g. serre gebonden is, geen groote waarde hebben, toch wellicht den buitenplaatsbezitter of bloemist van nut kunnen zijn. Wij waren zelf enkele malen in de gelegenheid *Cyclamen* te kweken, en wel telkens onder verschillende omstandigheden en met verschillende hulpmiddelen, van welke we enkele ter sprake zullen brengen.

We hebben hier, men begrijpt het zeker reeds, niet het oog op de vollegronds-*Cyclamen*, van welke de *Cyclamen europaeum* L. de meest bekende mag zijn, doch de *Cyclamen persicum* Mill (synoniem *C. latifolium* Sibth. et Smith. forma *hortensis* Boiss., *C. alepicum* Fisch). In de catalogi ziet men deze *Cyclamen* meestentijds aangeboden onder den naam *C. persicum giganteum*, waarbij zich dan de variëteit *Papilio*, met gefranjerde bloembladeren, voegt.

De *Cyclamen persicum* stamt niet uit Perzië, zooals men uit den naam zou kunnen afleiden, maar uit beneden-Azië en behoort het geslacht tot de familie der *Primulaceae*. De naam *Cyclamen* is afkomstig van het Grieksche *cyclos*, cirkel, eene zinspeling op den vorm der knollen. Tot zoover enkele algemeenheden.

We hebben dus een aantal der beste planten, als boven bedoeld, uitgezocht en afzonderlijk in een heldere kas gezet, waar wij de bloemen kunstmatig bestuiven. Heeft bevruchting plaats gehad, dan zien we al spoedig de bloemkroon verleppe en verwijderen we deze om rotting der jonge vruchtjes te voorkomen. We houden echter nog niet op met bestuiven, maar gaan geregeld daarmede voort, omdat het ons nog dikwijls zal blijken, dat de vruchtjes geen levensvatbaarheid bezitten en verdrogen of soms weggrotten. Hebben we eindelijk een genoegzaam aantal vruchten op elke plant, dan verwijderen we de bloemen, die nog mochten komen, zoodra wij ze bespeuren. De planten worden regelmatig begoten als zij behoefte aan vocht hebben en het verdient aanbeveling, af en toe een weinigje slappe mest te geven. Als de beste meststof geldt voor velen koemest.

Tegen den tijd, dat de vruchten beginnen te rijpen, vertoonen de planten zekere kenteekenen van moeheid en langzamerhand laten wij ze tot rust komen. Daartoe stellen wij de planten op een droog tablet in een droge kas en wachten we op het openspringen der vruchten. Zoodra wij vruchten bemerken, die scheuren vertoonen, plukken we deze af en bevrijden de zaden uit het hen omringende hulsel, om ze op

Chrysanthemum indicum, var. Leopold II.
(Orig. foto „Onze Tuinen”)

bracht. Men plaatst ze liefst boven op den grond op plankjes of steenen.

Voor de laatste verpotting neemt men flinken voedzamen grond, b.v. kleigrasodenaarde, vermengd met oude verteerde koemest en wat scherp zand. Door wat roet, liefst van schoorsteenen, waaronder turf of hout gestookt wordt, door de aarde te mengen, krijgen de bladeren een donkergroene kleur.

Telkens als men verpot heeft, zij men voorzichtig met gieten. Zijn de planten echter weer aan den groei, dan vragen ze vooral op warme dagen veel water. Is de bloepot met wortels gevuld, dan moet men behalve gieten ook geregeld vloeimest toedienen.

's Morgens of 's avonds moet men de planten tevens eens flink bespuiten. Eind Augustus, begin September heeft meestal de knopvorming plaats. Aan het einde der scheuten verschijnt de zoogenaamde hoofdknop, waaronder meestal drie zijknoppen verschijnen.

om de planten aan de kaslucht te gewennen.

Treden later nachtvorsten in, of wordt de kas te vochtig, dan moet zij door stoken vorstvrij en droog gehouden worden.

Zooals reeds gezegd, kan men bijna het geheele jaar door stekken. Stekt men echter na Februari, dan verkrijgt men niet meer zulke flinke planten en geen groote bloemen; men kan echter door blijven gaan tot Mei, steeds zorgende stek te nemen van kort gedrongen grondscheuten. Men kan echter ook nog stekken in Juli en Augustus en neemt hiervoor kopstekken van reeds sterk ontwikkelde planten, die op het punt staan te knoppen, op deze wijze verkrijgt men aardige, bloeiende plantjes, die niet hooger worden dan 15 à 20 cM.

A. LEBBINK.

een stuk papier in de zon te laten drogen.

Men lette gedurende dezen tijd en later, als we zaailingen hebben, vooral op de muizen, die zoo gaarne al onze moeite vergeefs willen doen zijn.

Intusschen is het zomer geworden en kunnen we de *Cyclamen*-zaden uitzaaien; willen we om de een of andere reden nog een paar weken waaiten, dan verdient het aanbeveling, de zaden vóór het zaaien gedurende 24 uur in water te weken.

We zaaien in zuivere aarde in ondiepe schotels, waarin op den bodem een laag potscherven voor drainage, en daarop een laagje grove turfmolm of stukjes losse turf. We doen dit, om aan de aarde eene zekere vochtigheid te garandeeren en dikwijls gieten te voorkomen, daar de zaden van onze *Cyclamen* weken noodig hebben om te kiemen. Men worde dus niet te spoedig mistroostig, maar wachte geduldig een viertal weken wel. De schalen plaatsen we b.v. in een ondiepen bak in een mogelijk luw hoekje of in een kas; de temperatuur van den grond mag niet boven 15 gr. C. gaan.

Eindelijk zien we de jonge kiemplantjes zich boven den grond verheffen en zoodra zij een tweetal blaadjes bezitten, worden zij in frissche aarde in schotels verspeend, hetgeen zoo mogelijk vóór den winter nog eenmaal herhaald wordt.

De schotels verblijven gedurende den winter het best in een gematigde kas, dicht onder het glas. Voor twee dingen hebben we zorg te dragen, te weten het gieten, hetwelk zóó moet geschieden, dat de aarde niet verzuurt of groen wordt en de plantjes langzaam doorgroeien en ten tweede dat de muizen de plantjes niet deren. We waren eenmaal in de gelegenheid zoo'n muizenplaag mede te maken, maar wenschen haar geen kweeker toe.

Met gering verlies zijn we den winter doorgekomen en buite begint natuur te herleven. Thans beginnen we ook onze *Cyclamens* een weinig aan te sporen, door ze op te potten in z.g. stekpotjes, waarna zij op een frisch aangelegden warmen bak komen.

Bij mooi zonnig weer worden de plantjes licht gesproeid en zoo nodig, dunnetjes geschermd.

Af en toe overtuigen we ons, door het uit den pot kloppen van een paar plantjes, dat de worteltjes den grond innemen en we niet te weinig of te veel water geven en ook de bak niet te warm is. Al heel spoedig behoeven we zulke minitieuze onderzoekingen niet meer en zien we bij het opbeuren van een raam alreeds hoe de zaken staan.

Voor het luchten hebben we steeds zorg te dragen en doen we dit niet te zuinig.

Maar aan alle dingen komt een einde, zoo ook aan de werking van de mest in den *Cyclamen*-bak, die koud begint te worden. We leggen dus een nieuwen bak aan, hetgeen wij hier met gras deden, daar met paardemest en elders met paardenmest en stratenveegsel. De laatst genoemde broeistof beviel ons in vereeniging met paardemest uitstekend, als ze tezamen geveegd was op droge

dagen en wij ze niet nat en papperig moesten verwerken.

Is de frissche bak warm, dan worden de plantjes overgezet; misschien verpotten wij ze alle eerst of misschien ook wel een gedeelte. De „pratters”, dat zijn de plantjes die niet lustig groeien, bezorgen we met een gerust geweten een plaatsje op den composthoop, ze worden nooit goed, want 't is juist de kunst bij het kweken van *Cyclamens*, dat we de planten steeds aan den groei houden. Daartoe houden wij steeds den bak of de bakken warm en de planten dicht onder het glas; gieten wij de droge planten alleen en dan rijkelijk, luchten we veel en schermen bijtijds, terwijl we het sproeien bij warm weer niet mogen vergeten. We doen dit een à tweemaal per dag, later zelfs driemaal als we een zonnigen, drogen dag hebben.

Onder de ramen der *Cyclamen*-bakken moet het vochtig, warm en toch luchtig zijn, niet donker en toch mogen geen directe zonnestralen de planten kunnen treffen.

Als we verpotten, gebruiken we steeds potten, waarin de oude precies passen; zetten we *Cyclamen* in te groo-

Cyclamen persicum giganteum.
(Getekend voor „Onze Tuinen“.)

te potten, dan blijven ze steken, verpotten we te laat, dan doen ze hetzelfde en zooals we boven zeiden, een *Cyclamen* mag in zijn groei nooit of te nimmer gestoord worden. 't Is moeilijk somtijds, maar te bereiken.

De aarde die we gebruiken, kan verschillend samengesteld worden en gaan we na, welke grondsoorten wij in Holland en het buitenland gebruikten en vergelijken we de resultaten, dan zouden wij, bij de aangegeven cultuurwijze, het volgende mengsel willen aanbevelen: 3 deelen rulle bladgrond, 2 deelen goed verteerde graszodenaarde, 1 deel scherp zand, een weinig hoorn-1 deel compostaaarde, 1 deel turfmolm, meel, fijngewreven oude koemest en fijngeklópte potschertjes. Eene goede

drainage is noodzakelijk en evenzeer betrekkelijk los oppotten. De knollen mogen nooit geheel onder de aarde komen en men lette op het morsen van aarde tusschen de bladeren. Iederen keer dat de *Cyclamens* verpot zijn, worden zij flink doorgegoten en op een warmen bak halfweg ingegraven; steeds zóó ver uit elkander, dat de bladeren der verschillende planten elkander nooit kunnen raken zoolang zij niet verzet zullen worden.

Onder al deze bedrijven door schrijven we medio Juli en in de meeste gevallen liggen de ramen boven de *Cyclamen* op omgekeerde bloempotten, later zelfs op een stellage van latten.

Gedurende zwoele nachten, als er belist geen regen te verwachten is, mogen de planten van den dauw genieten en nemen we dus 's avonds de ramen af, om ze 's morgens weer op te leggen. Deze gelegenheid nemen we 's avonds waar, om zorgzaam te gieten en eenigen tijd na eene verpotting, met slappe koemest te gieren.

Sommige kweekers zijn sterk tegen het gebruik van gier uit den beerput, maar laten we hier even mededeelen, dat we bij eene cultuur met succes deze gier gebruikten. Kan men het doen, dan plaatse men ergens achteraf een vat, waarin twee derden koemest-af-treksel en één derde beer. Men wachte zich echter zorgvuldig, de bladeren te besmetten of in het hart der *Cyclamen* te morsen. Zoo ook giete men liefst niet met een broesgieter over de planten, maar gebruikte een pijpgieter en zie iedere plant afzonderlijk na. (Hier staat echter tegenover, dat wij zelf wel met een broesgieter alle planten gelijk overgoten en daarbij *Cyclamens* van pl. m. 50 c.M. in doorsnede kweekten.)

Als gietwater gebruiken we water, dat een tijd gestaan heeft en zoo mogelijk geen mager water en om te sproeien liefst nooit kalkhoudend water; hebben we niet anders, dan van- gen we regenwater op.

Half September ongeveer gaan we de bloempotten wegnemen en gaan nog eenigen tijd door met het uitknippen der bloemknoppen die reeds verscheenen. Begin October staken we dit werkje en halen geleidelijk onze planten in een lichte, gematigde kas, waar zij weldra in vollen bloei zullen staan. Klaagt een kweeker zeer over die voortijdige bloemen, dan beschuldigt hij zich zelf in de meeste gevallen: goed groeiende planten denken niet zoo spoedig aan knopvorming, wel echter diegenen, die in hun groei een oogenblik stokten: men lette hierop en trachte het euvel zooveel mogelijk te voorkomen.

Hier zijn we weder aan ons beginpunt aangekomen en rest ons slechts te wijzen op een cultuur, die in Frankrijk wel toegepast wordt. Daarbij worden de plantjes omstreeks Mei op een kouden bak uitgeplant en verder gesproeid en gelucht als boven aangegeven. Begin September worden deze planten opgepot en begin October binnengebracht. Wij prefereren deze cultuurwijze echter geenszins boven de door ons nader omschrevene, niettegen-

staande de Fransche cultuur zooveel gemakkelijker en goedkooper is. De planten worden nooit zóó mooi als de warm gekweekte.

Een goede *Cyclamen*-bloem mag niet bont zijn, doch egaal van kleur, hoogstens genuanceerd, helder getint en regelmatig gevormd met opstaande bloembladeren. Op onze teekening zien we rechts een goede bloem, links eene die te breed is en boven eene die een teruggeslagen bloemblad heeft en dus niet zuiver is. De bloemen moeten flink boven de bladeren gedragen worden.

De afgesneden *Cyclamen*-bloemen

houden zich zeer lang goed op water en zijn in de binderij zeer goed te gebruiken, bij het vullen van manden bijvoorbeeld.

We zullen hiermede eindigen en vertrouwen geen bijzonderheden overgeslagen te hebben. Mocht men op enkele data aanmerking willen maken, dan vergete men niet, dat in deze cultuur tijdspeling bestaat, waarmede wij in zooverre rekening gehouden hebben, door ongeveer het midden te kiezen of een tijdstip, dat ons persoonlijk geschikt voorkomt.

Amsterdam.

P. J. SCHENK.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN.

De Bloedluis.

I.

Terecht werd in een der vorige nummers van „Onze Tuinen” opgemerkt, dat vele tuinbezitters er verkeerdt aan doen, in den winter hun tuin slechts zelden te bezoeken, daar ook in dit jaargetijde de natuur veel schoons te genieten geeft. Ik wil er nog bijvoegen: Zij doen er ook verkeerdt aan, daar ze een gunstige gelegenheid laten voorbijgaan, om sommige voor hunne boomen schadelijke dieren te ontdekken en te bestrijden. Want zijn de boomen bladerloos, dan vallen de bedoelde vijanden het best in het oog.

Onder deze is de bloedluis een der gevaarlijkste voor onze appelboomen. En daar zij in „Onze Tuinen” nog slechts met een enkel woord besproken is, willen wij haar hier wat uitvoeriger bespreken.

De bloedluis (*Schizoneura lanigera*) behoort tot de familie der bladluizen; ze komt in lichaamsbouw en levenswijze in zeer veel opzichten met de gewone bladluizen overeen.

Hoe ze aan den naam bloedluis gekomen is, zal ieder duidelijk zijn, die er een plat drukt; daardoor ontstaat nl. een bloedroode vlek.

Men treft zoowel gevleugelde als vleugellooze exemplaren aan. De laatste zijn gemiddeld 1.5 m.M. lang, bruingeel of bruinrood van kleur. De gevleugelde, die alleen onder de wijfjes voorkomen, zijn een weinig langer, op den rug ehocoladebruin en overigens glimmend zwart. Hare vleugels bedekken in rusttoestand het achterlijf geheel en overtreffen dit ver in lengte.

Beide zijn op den rug met een witte, wollige wasafscheiding bedekt. Daardoor lijkt het wel of een tak, door een bloedluiskolonie bezet, met een hoopje sneeuw bedekt is.

Evenals bij alle andere bladluisgeslachten treden in de ontwikkelingsgeschiedenis der bloedluizen de vleugellooze, onbevruichte, levende jongen voortbrengende wijfjes op den voorgrond. In het voorjaar ontwikkelen zich

de overwinterde larven na herhaalde-lijke vervelling tot vleugellooze bloedluizen, die van 30—40 jongen ter wereld brengen. Daar dit gedurende den zomer soms tot 8 maal toe gebeurt, behoeft het verder geen betoog, dat dit insect zich verbaasd snel vermenigvuldigen kan.

In het najaar verschijnen enkele gevleugelde wijfjes. Deze brengen van 5—7 levende jongen voort, onder welke zoowel mannelijke als vrouwelijke individuen voorkomen. Beide zijn nog geen m.M. lang, bezitten geen monddeelen, geen spijsverteringsorganen en geen vleugels. Na de bevruchting leggen de wijfjes elk één ei, waaruit zich nog vóór den winter een larve ontwikkelt, welke na een paar vervellingen haar winterkwartier opzoekt aan den wortelhals van den boom.

Zooals men begrijpen zal, vormen deze larven weer het uitgangspunt van nieuwe generatiën.

Intusschen verschijnen ook in Juni en Juli gevleugelde bloedluizen te midden van een kolonie ongevleugelde. Eveneens is dit het geval met de gewone bladluizen, als een kolonie een scheut of blad zoodanig heeft uitgezogen, dat er geen voedsel genoeg meer voor volgende generatiën aanwezig zijn zal. Gevleugelde bladluizen verschijnen dan tusschen de ongevleugelde en begeven zich naar een naburige plant.

Deze in Juli verschijnende bloedluizen planten zich op dezelfde wijze voort, als de ongevleugelde. Zij blijken dus alleen te ontstaan, als een meerdere verspreiding van het insect voor zijn voortbestaan noodzakelijk is.

Het behoeft dus volstrekt geen vreemding te wekken, dat een appelboomgaard binnen korten tijd met dit uiterst schadelijke insect besmet is, wanneer er zich eenmaal enkele exemplaren gevestigd hebben en deze niet in hunne ontwikkeling gestoord worden.

Op de bladeren worden de bloedluizen nooit aangetroffen, doch steeds op den bast van appelboomen, als deze nog tamelijk week en sappig is. Men kan ze dus vinden op jonge stammetjes en takken en op plaatsen, waar zich barsten of wonden in den bast vertoonen. Daar vestigen zij zich in

koloniën, meest aan de schaduwzijde der takken.

Een enkele maal komen ze ook voor op den pereboom, den meidoorn en den kwee.

Zooals reeds gezegd is, is de geheele kolonie met een witte, wasachtige stof overdekt. Daarin blijven ook de uitwerpselen en de afgestroopte larvenhuidjes vastkleven. Zoodoende ontstaat als het ware een pantser, dat de kolonie beschermt tegen den aanval van vogels, tegen regen en koude.

In den winter blijft het merendeel dan ook voortleven en wordt het vernielingswerk voortgezet.

Zij boren n.l. hun zuignuit door den bast tot in het spint en ontnemen den tak zijn voedingsvocht. Deze verzwakt daardoor natuurlijk. Maar dit is nog niet het enige kwaad, dat de bloedluizen verrichten. Tengevolge van hare steken ontstaan eigenaardige opzwellingen van den bast, waarin tevens tal van spleten ontstaan.

Daarin vestigen de luizen zich eveneens en zijn ze nog beter beschermd tegen hare vervolgers.

Ook spleten, door vorst of wonden, door het snoeien ontstaan, bieden een uitstekende plaats, om er zich in te nestelen.

Al deze aangetaste plekken vormen verder een geschikte plaats voor de vestiging van verschillende zwammen, b.v. de boomkanker.

Dat zoodoende de ondergang van den aangetaste tak en ten slotte die van den boom, niet uitblijven kan, spreekt wel van zelf. En zoo blijkt de bloedluis een der geduchtste vijanden van den appelboom te zijn, een vijand, die niet genoeg bestreden kan worden.

Verschillende omstandigheden werken de verspreiding van de bloedluizen in de hand. Behalve dat een deel er van kan vliegen, worden de ongevleugelden medegevoerd door den wind, door menschen en dieren, vooral door vogels en mieren, die, belust op zoetheid, ze van den eenen naar den anderen boom medeslepen.

In de vogels vinden de bloedluizen slechts zwakke bestrijders; de meeste versmaden ze. Daarentegen blijken de spinners en oorwormen er ijverig jaelt op te maken. Deze bestrijding is evenwel geheel onvoldoende, om de bloedluizenplaag eenigszins krachtig te beperken.

Dit blijkt wel uit het feit, dat dit gevreesde insect zeer algemeen in ons land voorkomt, ofschoon men er in Amerika nog veel meer last van hebben moet.

Bestrijding door den mensch is hier dus zeer noodzakelijk en deze zal slechts weinig uitwerken, als ze niet algemeen is en niet met volharding en kracht toegepast wordt. Ieder bezitter van appelboomen moet het zich tot pleit stellen, zijn boomen herhaaldelijk te inspecteren en de bloedluizen zoo volkomen mogelijk te verdelgen.

De middelen, daartoe aan te wenden, willen wij in een volgend artikel bespreken.

(Wordt vervolgd.)

A. M. v. DRIEL.

GENT EN DE GENTSCHEN CULTUREN.

VII.

De kweekkerij der firma Louis de Smet père, of juister gezegd van de vennootschap, welke dien naam draagt, is een der oudste, zoo niet de oudste tuinbouw-inrichting van Gent. Men kan dit reeds zien aan de kassen en aan de inrichting van het geheel. Vele kassen hebben de eerste jeugd reeds ver achter den rug en de plaatsing daarvan is zeer onregelmatig; men mist er het „Planmäßige“, dat juist de jonge en moderne kweekkerijen zoo kenmerkt.

Niettegenstaande haren ouderdom, behoort de kweekkerij van Van Houtte toch tot de grootste en toonaangevende zaken van Gent en als „Sortiments-Gesellschaft“ d.w.z. als kweekkerij met gemengde culturen, heeft zij een wereldnaam verworven en vindt in de firma's Sander te Brugge (België) en St. Albans (Engeland) hare grootste concurrenten. Want dit is juist het kenmerkende, dat deze zaak van andere kweekkerijen onderscheidt: men vindt er allerlei planten. Waar de Belgische kweekkerijen in den regel zeer eenzijdig zijn in hare culturen en zich zooveel mogelijk specialiseeren, wordt hier juist naar de grootst mogelijke veelzijdigheid gestreefd en kweekt men er zoowat van alles.

Naast zaad- en bollenculturen ziet men boom- en vruchtenteelt; *Orchideeën* treft men er evenveel aan als *Palmen*, *Araucaria's* en *Azalea's*; de rijke verzameling warme kasplanten verhindert niet, ook nog eene collectie officinale planten te onderhouden en buiten op het vrije veld worden behalve de duizende *Knol-Begonia's* evenzoo uitgebreide verzamelingen *Dahlia's*, *Canna's* enz. gekweekt. 't Spreekt van zelf, dat aan zoo'n inrichting heel wat verbonden is en voor al die culturen niet alleen vele kassen en een groot terrein, maar ook een groot personeel noodig is. Een uitgestrekte grondoppervlakte is dan ook voor de vollegrondsteelten bestemd; 90 kassen en vele bakken zijn voor de culturen onder glas beschikbaar en een personeel van ruim 80 man vindt dagelijks hier volop werk.

Wanneer men van zulk een uitgebreid en veelzijdig bedrijf eenige nadere bijzonderheden wil mededeelen, dan weet men werkelijk haast niet, waar te beginnen en waar te eindigen. De lezers zullen het ons dan ook zeker ten goede houden, dat we slechts hier en daar een greep doen uit het vele dat we zagen. Alles mede te deelen zou ondoenlijk zijn en bovendien een lange lijst van namen vormen, die niemand meer las.

De gewone Belgische culturen van *Palmen*, *Araucaria's*, *Laurieren*, *Azalea's*, enz. zijn ook hier in ruime mate voorhanden. We hebben daaromtrent reeds voldoende bijzonderheden medegedeeld, zoodat we er nu gevoegelijk over kunnen zwijgen. Nu echter een denkbeeld te geven van hetgeen er in zulk een zaak omgaat, mogen enkele cijfers dienen. De verkoop van *Azalea's* bedraagt jaarlijks \pm 40,000 stuks; in de *Araucaria*-abri stonden zoowat 15,000 planten gereed voor de najaars-verzending; het aantal *Laurieren* over-

treft de 10,000 en van *Knol-Begonia's* is de jaarlijksche omzet omstreeks 600,000 stuks.

Dat b.v. al die *Begonia's* niet op eigen terrein gekweekt worden, is te begrijpen. De firma laat ze dan ook voor het grootste gedeelte kweken door kleine bloemisten in den omtrek der stad. Deze ontvangen in het voorjaar het zaad en in het najaar leveren ze de knollen weder af, volgens bepaalde overeenkomst. Het zaad wordt op de kweekkerij zelf gewonnen en veel zorg wordt besteed aan de zuiverheid daarvan. Vooral ook legt men zich toe op de verbetering van het zaad en het aanwinnen van nieuwe vormen. Een paar kassen zagen we geheel gevuld met zaadplanten, alle in potten gekweekt. Prachtige, mooie en groote bloemen droegen ze, in allerlei kleuren en vormen. Enkele en gevulde, gaafrandige en gekartelde, duplex- en cristata-vormen, éékleurige en gestreepte bloemen: de liefhebbers van *Begonia's* konden hier hun hart ophalen en genieten van al het schoone en nieuwe op dit gebied.

Zeer interessant was ook de verzameling *Geraniums* (*PeArgonium zonale*): De nieuwste aanwinsten waren daarbij te vinden. Zoo merkten we op een nieuw gevuldbloemig ras, met z.g. cactusbloemen. De bloemblaadjes bij deze verscheidenheid zijn eigenaardig ingesneden en gedraaid en geven aan het voorkomen der bloemen iets aparts. Eenige jaren geleden werd de eerste variëteit van dit ras te Londen op de Temple-Show tentoongesteld; zij was donkerrood gekleurd. Thans biedt de firma een elf-tal verscheidenheden aan in verschillende tinten van rood, rose en zalmkleur. Voor liefhebbers, die iets bijzonders wenschen, verdienen deze „zonalen“ inderdaad alle aanbeveling.

Buiten de bakken zagen we o. a. een kleinbloemige *Begonia*, *Lafayette* genaamd; uitstekend voor het beplanten van perken, daar ze zich den geheelen zomer door tooit met talloze donkerroode bloemen. Verder de *Ismene calathina*, een bolgewas met mooie, witte bloemen en de prachtig geel-bloeiende *Richardia Elliottiana*. Jammer dat dit juweeltje onder de Aronskelken zoo lastig te kweken is.

W. LODDER.

Verduurzamen van hout in kassen.

Om houten tabletten of wat dan ook tegen de schadelijke inwerking van vocht te bewaren en dus daardoor het hout te verduurzamen, kan volgens een Duitsch blad cementmelk aangewend worden. Men neemt afgeroomde melk, deze is goedkoper dan de volle melk en doet daarbij cement, zoolang het papje met een kwast goed uit te smeren is.

Het middel is niet duur, dus wel eens te probeeren.

P. J. S.

Vorst. — Vijver. — Sneeuw.

In den tuin zijn, dank zij den strengen vorst, niet veel werkzaamheden, die we aan kunnen pakken. Bij zeer strengen vorst loopen we alles nog eens na om te zien of er soms nog planten zijn, die een betere bedekking behoeven, zoo b.v. de violen, vergeet-me-nieten en bolgewassen, die we in het najaar geplant hebben; we werpen er dan nog wat lang stroo, sparretakken of iets dergelijks overheen.

Wie een vijver bezit, hakke iedereen dag eenige bijten, ten minste, wanneer er visch in den vijver is, daar deze anders stikken, door gebrek aan zuurstof.

Bovendien kunnen deze bijten uitstekend dienst doen, om eenden en ander watergevogelte overdag in te drijven.

Spitten, snoeien en andere werkzaamheden, die we de vorige week aangaven, zijn voorloopig stop gezet.

Denk er om als het soms sneeuwen gaat de Coniferen telkens te ontlasten en de sneeuw voorzichtig van de takken te schudden.

Dit sneeuw-afschudden geldt trouwens voor de meeste groenblijvende gewassen, maar vooral voor de zachtere soorten van Coniferen.

Maar al hebben we buiten verder niets te doen, dan kunnen we toch in schuur of anders thuis ons gereedschap eens onder handen nemen, étiquetten in orde maken, zaad uitzoeken, enz. Wat nu gedaan wordt, spaart in 't voorjaar werk uit.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Calanthe. — *Mormodes*. — *Cycloches*. — *Catascum*. — *Odontoglossum*.

De planten van *Calanthe*, *vestita*-afdeeling, die in November begonnen te bloeien, hebben nu haar schoonste tooi afgelegd, en wenschen eenige rust, waarin ze niet begoten mogen worden. Geef deze planten een plaats kort bij het glas in de volle zon en let met hevige regenbuien op, dat er niet één in den drop staat, 't zou ons de plant kunnen kosten. Wat de temperatuur aangaat, kunnen wij de thermometer houden op 15—18° Celcius.

Er is ook geen groot bezwaar om de planten uit den pot te slaan en een weinig uit te schudden, wij kunnen dan de schijnknollen in een bak doen, bij voorkeur in een hellende positie. Zij hebben nu niet veel ruimte noodig en geven ons een uitstekende gelegenheid ze zoo noodig te zuiveren van ongedierte.

Wat betreft de *Calanthe's*, die in het voorjaar bloeien, zooals *C. Regnieri*, zij opgemerkt, dat deze de bloemstengels reeds laten zien, en wij haar water moeten toedienen. Wij houden daarmee langzamerhand op, zoodra de bloemen ontplooid zijn. Kunnen wij de planten tijdens den bloei in een droge omgeving zetten, dan zullen wij langer genot van de bloemen hebben.

De meeste soorten van de geslachten *Mormodes*, *Cynoches* en *Catasetum* laten nu de blaadjes vallen en, niet waar, we weten dat dit voor ons beteekent: niet meer gieten! Enkele exemplaren met minder goed volgroeide schijnknollen mogen nu en dan „een dropje” wenschen, het meerendeel heeft geen water nodig.

Wie deze rustende planten in een hoek zet, doet verkeerd, neen, men hangt ze in de warme kas kort bij het glas op, en wanneer het zonnetje schijnt is het heusch niet noodig de schermen te laten zakken.

Wij weten wel, dat sommige kwekers geneigd zijn deze rustende planten in kouder omgeving te zetten, maar men moet niet vergeten, dat de conditie der wortels veel langer goed blijft in de warme dan in de koude kas en dat de schijnknollen hiermede rekening moeten houden, zie, het is aan geen twijfel onderhevig.

De soorten van *Mormodes* rusten gaarne wat uit op een lichte plek in de *Cattleya*-kas.

Odontoglossum citrosum, *O. laeve* en *O. Reichenheimii* hebben nu haar groei voltooid. De twee laatstgenoemden verlangen geregeld nog een weinig water, terwijl eerstgenoemde geen druppel meer mag zien in haar langdurige rust. Onder deze omstandigheden willen de schijnknollen wel een beetje rimpelig worden, maar daarover behoeven wij ons niet ongerust te maken; „alles zal reg kom” als de plant gaat groeien.

O. citrosum laat niet met zich solen, kan men het met haar vinden, dan geeft zij veel voldoening.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Zaaien van *Amaryllis*, *Bladbegonia*, *Asparagus*, *Knolbegonia's* en *Glorinia's*.

't Is wel eigenaardig, want de dag zelve doet er toch niets aan toe, maar is eenmaal 't nieuwe jaar achter den rug, dan ontwikkelt zich met den dag de kwekerslust bij den bloemenkweker. Zaaien en stekken zijn de twee middelen, waardoor de meeste onzer bloemplanten worden gekweekt.

De vorige week beloofden we eens na te gaan welke zaden alzoo moeten worden gezaaid. 't Is thans 2 Januari en de prijscouranten komen nu deze en de volgende week los. Kiest uit de vele de meest vertrouwde firma's, want dat is van belang.

Als we nu zoo'n uitgebreide zadenlijst naslaan, dan vinden we daarin

zoo'n kleine 2000 soorten en variëteiten van planten, die door zaad kunnen worden opgekweekt.

Een zeer klein gedeelte nu verlangt in een warme, gematigde of koude kas of bak te worden uitgezaaid.

Bijna zonder uitzondering zaait men in schotels, die speciaal als zaaischotels in den handel verkrijgbaar zijn. 't Zijn vierkante, ondiepe, 8 tot 10 c.M. hooge aarden bakken, die we, als ze nieuw zijn, eerst een paar uur in 't water zetten om de poriën goed met vocht te vullen. Zijn ze niet nieuw, dan worden ze zoowel van binnen als van buiten goed afgeschrobd en schoon gemaakt. De gaatjes die in den bodem zijn worden afgedekt met potscherven, waarvan de bolle kant naar boven is gericht, terwijl ook daar, waar geen gaatjes zijn, potscherven als drainage goede diensten bewijzen.

Men belegt dan den bodem van zoo'n zaaiplan met een laagje potscherven. Hierna vult men den schotel met aarde. De beste grond die men hiervoor gebruikt is fijn gezeefde boschen bladgrond, vermengd met scherp zand. De grond in den schotel wordt gelijkmatig aangedrukt en pl. m. 1 à 2 c.M. onder den rand gehouden.

We volgen onzen prijscourant en zien onder de zaden voor potcultuur *Amaryllis* (*Hippeastrum*). Wie kent niet dit prachtig bloeiende bolgewas, dat thans, op het oogenblik dat we dit schrijven, bij de meesten reeds in bloei staat met 2—4 en 6 bladeren op een stengel, elke bloem metende een doorsnede van 10—15 c.M., in fraaie kleuren.

Ze worden thans gezaaid; men zaait ze in de klaar gemaakte schotels, legt op den grond de zaden regelmatig uit en drukt ze er een weinig onder, zeer weinig maar; als ze onder de oppervlakte gebracht zijn is 't genoeg. Men drukt den grond met een plankje regelmatig aan en besproeit daarna den grond een weinig. Plaats de schotel op eene warme plaats, leg er een ruit op, keer deze ruit elken morgen om, anders druipet het water wat aan de onderzijde van deze hangt, steeds op dezelfde plant, wat hinderlijk kan zijn voor de pas ontkiemende zaden.

Besproei verder zooveel als noodig is den grond, maar overdrijf dit ook niet. De zaden moeten in vochtigen, niet natten grond liggen.

Na 14 dagen, 3, hoogstens 4 weken, ziet u een op een tamelijk breed graslampje gelijkend groen blaadje te voorschijn komen en dit is uw jong *Amaryllis*-plantje. Lucht dan een weinig, d. w. z. leg tusschen den schotel en de ruit een étiquet, daardoor versterkt u de jonge plantjes.

Zijn de jonge plantjes eenige c.M. hoog, dan worden ze verspeend in dito testen met dito grond, waarin wat minder scherp zand. Na een maand herhalen we dit nog eens, maar vullen dan den schotel met bladgrond, wat fijne verteerde koemest of, nog beter, we verspenen ze in fijn verteerden, op grond gelijkenden paardenmest, die we door een fijn zeef laten gaan. Ze worden dan begin April in kleine potjes opgepot en op een luw warmen bak ingegraven, waarover later meer.

Voor hen, die er op gesteld zijn 's zomers bloemen uit hunnen tuin of 's winter uit hunne kassen te snijden en deze in vazen enz. te verwerken, zijn de groene ranken van *Asparagus* met haar prachtig fijn loof een onmisbaar materiaal. De mooiste *Asparagus* is naar onze meening wel *Asparagus plumosus nanus*. *Asparagus Sprengeri*, we kennen haar allen, is ook bij het bloemstikken, voor ampel- en balconbeplanting, heerlijk materiaal. Als we nu nog vermelden de *Asparagus tenuissimus*, dan hebben we de beste van deze groep wel gehad. Ze worden thans alle gezaaid. Men kan zonder nadeel dicht oopen zaaien.

In een gewone zaaitest van een 25 c.M. in 't quadraat kan men gemakkelijk 500 zaden uitzaaien. Men behandelt ze als de *Amaryllis*, maar met het verspenen wachten we liever wat langer. Zijn de jonge plantjes een handbreedte hoog, dan worden ze verspeend, elk afzonderlijk, in een klein stekpotje, die men dan op een matig verwarmden bak ingraaft. Mochten de plantjes door de ruit waarmede de schotel wordt afgedekt, gehinderd worden en daardoor krom groeien, dan verwijderd men de ruit geheel.

Behandelden we reeds vroeger in dezen rubriek het voortkweken van de *Bladbegonia*, door het stekken van de bladeren, ook door zaaiing kunnen we deze *Begonia* verkrijgen. We zaaien in schotels, gevuld met fijn gezeefden boschgrond en strooien het zeer fijne zaad zorgvuldig daarop uit. Men besproeit daarna met een zeer fijnen sproeier en laat de zaden ongedekt liggen. De schotel wordt ook met een glasruit afgedekt en de grond regelmatig maar zeer voorzichtig vochtig gehouden. Zoodra de jonge plantjes zijn afgekomen, moeten ze verspeend worden, eveneens in schotels met fijn gezeefden bladgrond, vermengd met zand. Dit verspenen nu is een werkje van geduld. De twee zaadlobben die de plantjes bezitten, zijn gewoonlijk elk op zich zelf niet grooter, dan een m.M². 't Zou nu niet mogelijk zijn deze met de vingers vast te houden en daarom bedient men zich bij dit werkje van een rietje, dat van onderen puntig wordt toegesneden en gespleten, waarmede we de kleine plantjes oplichten en naar haar nieuwe plaats overbrengen. 't Spreekt van zelf, dat dit een voorzichtig werkje is. We verspenen ze dan op een afstand van 2 c.M. Hebben ze daarna een 3 weken in de warme kas dicht bij het licht doorgebracht, dan is eene tweede verspening noodig. Dit gaat dan gemakkelijker, omdat de plantjes handelbaarder zijn.

Knolbegonia's en *Glorinia's* worden op dezelfde wijze gezaaid en behandeld.

J. A. KORS.

In den Moestuín.

Vorst. — *Ongedierde*. — *Tomaten*. — *Bagger*. — *Komkommers*.

Nu de wintervorst op gevoelige wijze is opgetreden, de wateren met een ijsvlak overdekt zijn en de grond hard

bevroren is, liggen de werkzaamheden in den moestuin, voor zoover die den open grond betreffen, voor het grootste deel stil. Kwam de vorst ons voor enkele werkzaamheden ongelegen, dan stellen we die tot gunstiger tijden uit.

We zijn echter over die tijdelijke onderbreking van onze werkzaamheden gansch niet verstoord, we weten te goed dat we in het voorjaar van de heilzame inwerking van den vorst in den grond zullen profiteeren. Vooral de z. g. zware gronden, die we voordat de winter optrad omgewerkt hebben, vinden we, als eenmaal de vorst weer verdwenen zal zijn, in fijn verkrumelden toestand terug. Het ongedierte, muizen, slakken etc., dat dezen winter nog geregeld, bij allerlei artikelen, bewijzen van zijn tegenwoordigheid gaf, is minder op strengen vorst gesteld; hunne gelederen worden door zoo'n echten ouderwetschen winter sterk gedund, iets waarvoor we wel eenigen stilstand in onze werkzaamheden over hebben.

En behalve dit een en ander, juichen we een paar weken echt winterweer van harte toe, want we kunnen gaan schaatsenrijden.

De modder of bagger, die we in den herfst uit de slooten haalden, brengen we nu over ons moesland, of op andere plaatsen die een hartversterking noodig hebben. Goed doortvoren bagger is een niet te versmaden meststof, vooral als in de slooten waaruit we ze haalden, behalve rottende bladeren en restanten van waterplanten, nog stoffen uit rioolen aanwezig zijn.

't Kost ons tijdens den vorst wel wat meerdere moeite, maar daar staat tegenover, dat doortvoren modder voor allerlei doeleinden te gebruiken is. Zelfs in bakken is hij bij velen de vervanger van bladaarde.

In de warme kassen begint het al volhandig te worden. De tomatenplantjes, die we reeds verspeend hebben in bakjes of schotels van denzelfden vorm als waarin we ze uitzaaiden, houden we in de kweekkas op het warmste plekje, nog zoo dicht mogelijk bijeen. Ze hebben de warmte nog zoo hoog noodig. Zoodra de plantjes 3 à 5 c.M. hoog zijn plaatsen we ze ieder afzonderlijk in potjes van ongeveer 6 c.M. middellijn. In deze potjes moeten ze blijven totdat ze naar de voor hen bestemde plaats kunnen worden overgebracht. We zorgen er steeds voor, dat de aarde en de potjes, voordat we die gebruiken, voldoende verwarmd zijn, opdat de teere plantjes zoo min mogelijk van den overgang zullen te lijden hebben. We plaatsen ze nu nog steeds in de kweekkas op de verwarmde tabletten, waar ze, behalve dat ze door de warmte van onder gekoesterd worden, dicht bij den glaswand komen, waardoor ze zooveel mogelijk van het daglicht en mogelijke zonneschijn kunnen profiteeren.

Inmiddels maken we de kassen, waarin de planten vrucht zullen dragen in orde. De grond in die kassen wordt bemest en omgespit en voor de ontvangst der planten gereed gemaakt. In deze kassen moet alle warmte van bui-

zen boven den grond komen, daarom is het noodig, dat we met de verwarming aanvangen eenige dagen voordat de planten er in komen, opdat ook de grond eenigermate zal verwarmd worden, waardoor de overgang van de verwarmde tabletten naar den grond zonder bodemwarmte, geleidelijk zij.

Bij het opkweken van de komkommerplanten voor de kas gaan we eenigszins anders te werk, als wanneer we dit in warme bakken doen. Daar toch, waar bodemwarmte aanwezig is, brengen we de jonge plantjes bij het verspenen of bij het in potten plaatsen tot aan de lobbladeren in den grond. We doen dit opdat het stengeldeel tusschen de lobbladeren en het kiempunt, wortels zal kunnen vormen, iets wat bij komkommers en de meeste weeke planten zeer gemakkelijk plaats vindt. Niet alzo doen we bij den teelt in kassen. We nemen hier potten van ongeveer 12 c.M. middellijn, die we voor een derde met daarvoor expresselijk klaargemaakte aarde vullen. In dit aardlaagje komt het jonge plantje. Naarmate het zich rekt, wordt de pot geleidelijk met aarde gevuld, tot dat het rekken van het eerste stengeldeel ophoudt en de plant bladeren van normalen vorm begint te vormen. Een klein stukje plantkunde zou hier op zijn plaats wezen, indien we niet wisten dat elk die zich met tuinieren bezighoudt, wel weet dat er bij een plant in het eerste stadium van haar ontwikkeling verschil in vorm bestaat, tusschen de eerstgevormde bladeren en die welke er op volgen.

We rekenen dus ook hier op de wortelvorming van het stengeldeel onder de lobbladeren, maar, omdat er ook in komkommerkassen geen bodemwarmte aanwezig is, geven we de hoeveelheid aarde niet op eenmaal. De warme lucht in de kas kan daardoor de aarde beter verwarmen dan wanneer we de potten direct geheel vulden.

Voorloopig blijven de planten nog in de kweekkas, waarin we vooral zorgen dat de warmtegraad voldoende is. We weten bij ondervinding dat komkommers heel wat warmte kunnen hebben, 80 à 90° F. is volstrekt nog geen overdadige weelde. Voor plotselinge afkoeling waken we zorgvuldig; door middel van gordijnen van gewoon katoen maken we een soort portiek, waardoor we beletten, dat, bij het openen der deuren, de soms ijzige luchtstroom de planten bereikt.

Zoodra zulks noodig is geven we de planten een stokje, waaraan we ze voorzichtig, zonder ze te knellen vastbinden, om te voorkomen dat ze scheef groeien. Dit laatste zou hinderlijk zijn als we later de planten naar de voor haar bestemde plaats overbrachten. Daar toch komen ze betrekkelijk dicht bij de verwarmingsbuizen en zouden de bladeren van scheefstaande planten allicht met die buizen in aanraking komen, wat haar minder goed zou bekomen.

De aarde voor de komkommers moet van krachtige samenstelling wezen en vooraf bereid worden. Kleizodengrond en verteederde paardenmest vormen de hoofdbestanddeelen, welke terdege

dooreengemengd behooren te worden. Elk jaar moet de aarde in de kassen ververscht worden, en we brengen die, om dezelfde reden als bij de potten, niet op eenmaal aan maar bij tusschenpoozen. De groeiende planten geven het zelf aan, wanneer ze er behoefte aan krijgen. Hierover later meer.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Perzikken in kassen. — Ent-hout. — Etiquetteeren.

De beplanting in een perzikkas is de laatste jaren zeer gewijzigd. Vroeger (tegenwoordig trouwens nog wel) was de methode de boomen een 40 c.M. van 't muurtje af te planten en de boomen te leiden in de richting van 't glas. 't Aantal boomen is dus vrij beperkt, terwijl, zoo de kas de richting Noord-Zuid heeft, 's morgens de eene helft van 't zonnetje profiteert, terwijl dit 's middags de andere zijde beschijnt. Aanvankelijk kan men in zoo'n kas aardige bijcultures hebben, die echter geheel ophouden, als de boomen zoo goed als den nok bereikt hebben.

't Blijft ontegenzeggelijk een lastige behandeling niet alleen, maar tevens een vrij kostbare. Immers men heeft geen oog op zijn werk en aangezien de scheuten steeds naar 't glas trekken, is herhaaldelijk aanbinden noodzakelijk.

Door de boomen loodrecht op 't glas te planten, is de arbeid gemakkelijker en kan het aantal boomen grooter zijn. 't Sprekt, dat de richting der kas dan juist tegenovergesteld, dus Oost-West moet zijn, opdat op 't heetst van den dag de zon tusschen de boomen door kan schijnen.

Struikvorm perzik onder glas bevalt eveneens uitstekend. 't Onderhoud is al zeer gering, wijl er niets gebonden behoort te worden en waar 't aantal boomen al wat minder moet zijn, daar is de opbrengst vrij wat grooter, terwijl 't onderhoud ook meesprekt en de vruchten niet zoo zeer beschadigen, wat bij leiboomen vaak voorkomt, door de draden en banden.

Langs 't glas kunnen dan nog zeer gevoelig druiven in vlakliggende snoer een plaats krijgen. Zij, die een perzikkas willen bouwen, doen wel, de vooren nadeelen, verbonden aan de verschillende wijzen van beplanten, te overwegen. De „vliegers" van vroeger, feitelijk niet anders dan zeer hooge bakken, waarin de perzikboomen werden geleid, worden al meer en meer door kassen vervangen, wijl 't onderhoud van dergelijke kweekplaatsen, verre van gemakkelijk is en bovendien hebben de boomen, door 't geregeld opnemen, veel te lijden. Is onze kas zoover gereed, en wil men tot stoken overgaan, zoo is 't noodzakelijk den bodem met de vork of greep wat los te maken en hem daarna door en door te bevochtigen: want we moeten rekenen, dat de boomen in geen 4 à 5 maanden water hebben ontvangen en de aarde dus vaak als asch zoo droog is.

Niet alle gronden behoeven in dit opzicht evenveel, terwijl de wijze van be-

planting eveneens van belang is. Boomen langs 't glas geleid, zijn met hunne wortels wel onder 't fundament door en vinden dus buiten de kas water en voedsel. Staan de boomen midden in de kas, zoo zullen ze meer geholpen moeten worden. Is 't water behoorlijk gezakt en de grond ook in de diepte voldoende vochtig, dan ga men tot bemesting over.

Perzikken hebben veel kali en phosphorzuur nodig. Per □ M. geve men aan patentkali en superphosphaat van ieder gerust 1 H.G. Bij boomen langs 't glas geleid, houde men ook buiten de kas den grond goed los en vergete ook daar de bemesting niet.

Aanvankelijk verhoogt men de temperatuur zeer weinig. Men volgt meer de natuurlijke ontwikkeling. Hoe later men begint te stoken, hoe hooger de

temperatuur kan opgejaagd worden, wijl de buitentemperatuur vanzelf reeds geklommen is. Wel tracht men de warmte gelijkmatig te houden, te veel schommeling is nadeelig.

Ons enthout dient zoetjes aan gesneden te worden. Als enthout gebruiken de eenjarige loten. Bij voorkeur zoeken we krachtige, goed gevormde twijgen uit, geplaatst aan den Zuid- en Westkant van den boom, wijl deze voortdurend van de zonnewarmte hebben geprofiteerd. Van zieke boomen neme men liefst geen enthout; vruchtbare, in volle ontwikkeling zijnde boomen zijn voor ons doel 't best geschikt. Van boomen aan muren of schuttingen snijde men zoo min mogelijk entrijzen, terwijl waterloten allermintst geschikt zijn. Bij vorst wordt geen enthout gesneden.

Men bindt de rijzen aan kleine bosjes, voorziet ze van een étiquet met soortnaam beschreven en kuilt ze op achter een Noordmuur in scherp zand. 't Is voldoende zoo de ondereinden een 5 à 10 c.M. in 't zand steken. 't Is niet kwaad, zoo er een afdakje boven aangebracht wordt, opdat sneeuw en ijsel worden geweerd.

Étiquetten aan of bij boomen, moeten worden nagezien of hernieuwd. De keuze van étiquetten is groot en de wijze van étiquettering zeer verschillend. 't Komt er al weinig op aan, wat men kiest, zoo men maar zorgt, dat 't net staat en duidelijk leesbaar is. Looden étiquetten, waarin de namen geslagen zijn, gaan even lang als de boomen mee, maar zijn niet duidelijk leesbaar.

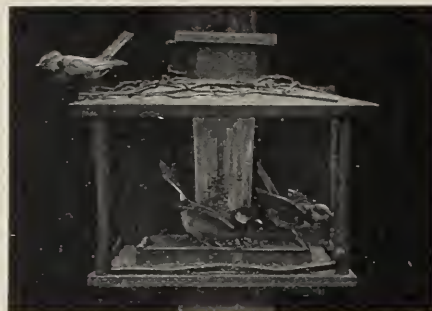
P. VAN DER VLIST.

VERGEET DE VOGELS NIET.

Zeer duidelijk wordt in „Onze Tuinen” medegedeeld, hoe men heesters en vruchtboomen door besproeiing kan gezond houden en de insecten verdel-

meelbes, elzen, kersappel, enz. enz., maar, pas in 't voorjaar snoeien, dan blijven de vruchten of zaden des winters aan de takjes hangen, die dan

dat men wat dunne takjes om de voederhuisjes timmert; des te beter kan men de gymnastische oefeningen, vooral van de meesjes, gade slaan. Verder

Verschillende modellen voederhuisjes.
(Afb. uit den catalogus v. d. firma Blass en Groenewegen.)

gen, ten minste op een afstand houden.

Maar hoe men ons gevogelte in de stadstuinen moet lokken en beschermen is eens nodig mede te deelen, want hoe kunstmatig men ook te werk gaat, de natuur, onze zoogenaamde scherpbekjes, verdelen de meeste schadelijke insecten.

Tot die insecten-verdelgers behoren, de verschillende meezen, als de koolmees, het pimpeltje, de staartmees, de kuifmees, het zwartkopje, de spechtmees, het goudhaantje, het boomkruipertje, de winterkoning, de basterdnachttegaal en het roodborstje.

Op twee manieren kan men ze een handje helpen om door de winter te komen. Ten eerste door de navolgende heesters en struiken in de tuin te planten, als de bottelroos, de lijsterbes, meidoorn, vuurdoorn, sleedoorn, jeneverbes, vlier, kamperfoelie, klimop, zonnebloemen, reuzenhennep, vogelkers,

door de vogeltjes wel opgezocht en opgepeuzeld worden.

Ten tweede kan men in alle modellen en prijzen voederstanders aanschaffen, ze plaatsen op een paal of aan muur of boom hangen. Vooral voor de meesjes hangt men aan die voederhuisjes, een gekneusde okkernoot of hazelnoot, zijn die dopjes ledig, dan kan men ze vullen met vet. Ook op een vleeschachtig kluijfe zijn ze zeer begeerig, verder geeft men maanzaad, zonnepitten, hennepzaad, of andere oliezen. De familie lijster of merel is belust op geschrapte wortels en koolraap en een rotte peer of appel versmaadt ze ook niet.

De voederstanders moeten niet hooger geplaatst worden dan een man's hoogte, van buiten en van binnen niet schilderen maar zooveel mogelijk met berkenbast bekleeden.

Ook vinden de vogels het aangenaam

is 't noodzakelijk dat men naast de standers een bakje met zuiver water plaatst, want de vogeltjes kunnen langer zonder eten dan zonder drinken en hoe koud het ook is, ze nemen gaarne eens een bad.

Dus ieder die de nuttige scherpbekjes een handje wil helpen, helpt, werkt mede om de plaag te bestrijden, en wel op een goedkoope manier. De voedergelegenheid koopt men bij de verkoopers van tuinbouwbenodigdheden.

Het drietal afbeeldingen uit de catalogus van de firma Blass en Groenewegen, dat we hierbij afdrucken, toont, dat de voederhuisjes in alle mogelijke verscheidenheid vervaardigd worden.

Amsterdam.

E. K.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknoot, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen:

Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Verbetering.

In 't antwoord op Vraag No. 500 gelieve men, in plaats van 1 KG. patentkali, te lezen: $\frac{1}{2}$ KG. patentkali. G.

Vraag No. 502.

Is 't VOCHTIG WORDEN van 't TURF-STROGISEL nu geen bezwaar dat 't hout schimmelt of dat een en ander niet meer deugt als dekmatiaal? Nu is 't bevroren en amper weg te hakken. Wat raadt u nu? Laten liggen maar of overdekken?

Rotterdam.

S.

Antwoord: Laat maar stil liggen; er is volstrekt geen gevaar bij, al wordt de bovenste laag wat vochtig. v. L.

Vraag No. 503.

ASPARAGUS SPRENGERI, steeds nieuwe SCHEUTEN vormend, heeft jonge, sterke, reeds overhangende tak van pl. m. 1 M. lengte, waarvan zijseheutjes echter over pl. m. $\frac{1}{2}$ van boven af (d. w. z. bij oorsprong, niet bij top) VERSCHROMPELEN. Reden?

Ginneken.

W. C. de V.

Antwoord: Kan allerlei wezen, als te droge lucht, gebrek aan licht, enz. De planten moeten nu zoo min mogelijk in actie zijn. De omstandigheden voor een normalen groei zijn nu te ongunstig. Geef dus rust, door zeer matig te gieten en te zorgen voor een niet meer dan gemiddelde temperatuur. Vooral niet te dicht bij de kachel zetten, maar wel volop in het licht. v. L.

Vraag No. 504.

Naam ingezonden takjes?

Zeist.

v. B.

Antwoord: 1. Cryptomeria japonica. 2. Taxus brevifolia (adressa). 3. Taxus baccata variëteit (moeilijk nader te determineren.) 4. Cedrus Libani. 5. Larix eu-

ropaea (decidua). 6. Alnus incana laciniata. 7. Pinus rigida. 8. Pseudo-tsuga Douglasii. 9. Abies Nordmanniana. 10. Picea orientalis. 11. Tsuga canadensis. 12. Thuja occidentalis. 13. Betula alba (?) (Variëteit moeilijk op te geven volgens 't takje). 14. Quercus pedunculata. (volgens blaadertooze takjes moeilijk de variëteit op te geven.) 15. Ligustrum Itoya, 6, 13, 14. Van de zomer nieuwe takjes verwacht.

LEON. A. SPRINGER.

Vraag No. 505.

Dat het afschuiëren van boomen niets af of toedoet aan de eierringetjes der rupsen, die boven in de boomen om dunne takjes zitten, zal ieder begrijpen, maar dat het afborstelen der boomen vele nesten van schadelijke insecten vernietigt, kan men duidelijk waarnemen, wanneer men het afveegsel nauwkeurig onderzoekt.

In de reten der bast vindt men in de spinseltjes rupsen van den donsclinder die daar overwinteren; waar leven die van? Is dat een insect, dat geen schade doet aan boom of plant?

Amsterdam.

E. K.

Antwoord: De jonge rupsjes van den Donsvlinder, die thans in spinseltjes in schorsspleten overwinteren, hebben in Aug. al wat gegeten en wachten slechts op de eerste jonge blaadjes om weer te beginnen. De meerdere of mindere schadevrijheid hangt af van hare momenteel getalsterkte. Ik heb ze op leiboomen en kleine vormboompjes soms duchtig zien huishouden; al halen ze niet bij de ringelrupsen, zeer zeker zijn ze schadelijk te achten, alhans op fijne fruitboompjes. B. B.

Vraag No. 506.

a. Tegen N.-O.-kant BEUK, in spleten elk afzonderlijk HOOPJES EITJES (± 25 bijeen) kogelrond, dof-geel, in rond wit spinsel (niet chocoelade-bruin of oranje, zoals volgens Polak in „De Prins”, van Basterdsatijnvlinder of Donsvlinder). Wat dan? Spin? Hoe kweeken?

b. Wat VERSCHIL tussehen Koolmees en Zwartkopmees; wat tussehen man en wijfje?

Ginneken.

W. C. de V.

Antwoord: a. Met vrij groote zekerheid durf ik hier aannemen, dat u spinne-eieren gevonden hebt. In koud vertrek kunt u ze overwinteren, om a.s. voorjaar de jonge spinnetjes te zien uitkomen. Heet u dit gezien, dan moet u de jonge diertjes maar weer in den tuin brengen, daar het approviandeeren te lastig zou zijn.

b. Van onze meezen prijken er twee met helder-gelen buik, nl. pimpel- en koolmees. De eerste (de kleinste) is goed te herkennen aan 't blauwe kopje; de koolmees heeft een zwarten kop, vrijwel als de zwartkop-meis. Deze laatste is echter meer egaal roestbruin van kleur. Een goed kenmerk voor de koolmees is nog de zwarte streep, die van de keel tot den staart den gelen buik in tweeën deelt. (Bij 't wijfje tot halve weg den buik). Ik ken geen uiterlijk verschil tussehen m. en w. van de zwartkopmees, dan dat het zwart op den kop en aan de keel bij de m. iets grooter is dan bij de wijfjes. B. B.

Vraag No. 507.

Een stuk EIKENHAKHOUT, ongeveer 20 jaar oud, deed ik hakken, met uitzondering van eenige goed ontwikkelde stammen.

De bodem werd daarna één steek diep omgezet; dezelve is zandig en gelegen aan den voet der duinen.

Door toediening van welke KUNSTMEST zou ik den groei van dit hout kunnen bevorderen?

In welke mate moet deze worden toegediend en wanneer?

S.

M.

Antwoord: Ik raad u aan te gebruiken 1000 KG. Kamiet en 600 KG. Thomasslakkenmeel per H.A., beiden in Januari nog uit te strooien. Hoe eerder hoe beter. In 't voorjaar bij den aanvang groei per H.A. 200 KG. Chilisalpeter.

SPRINGER.

Vraag No. 508.

Zou het mogelijk zijn in Noord-Limburg MISTLETOE op appelboomen TE KWEEKEN? Zoo ja, hoe moet men dat doen? Gennep.

Dr. S.

Antwoord: Ongetwijfeld; ik zou niet weten waarom niet! Men kan de plant op tal van boomsoorten kweeken, maar wenschte u ze op appelboomen te zaaien, neem dan bij voorkeur de bessen van planten die ook op appelboomen groeien. De veiligste weg is wel de bessen te zaaien op jonge appelboompjes, die men, totdat de zaden zijn gekiemd, in een kas houdt of op een plaats waar de zaden niet door vogels kunnen worden weggepikt. Buiten kan men ook wel zaaien, maar wegens de kans van wegpikken der zaden, moet men dan heel veel bessen uitzaaian om later een enkele plant tot ontwikkeling te zien komen.

Het uitzaaian bestaat daarin, dat men de bessen op de dunne takjes der boomen net zoolang heen en weer wrijft, tot het slijm der bessen naar buiten komt en het zaadje aan het takje doet vastkleven.

Zoo geschiedt het ook in de natuur. De plant wordt daar verspreid door een lijstersoort, *Turdus viscivorus*, die de bessen in den snavel stukdrukt en het zaadje daarna op de takjes afstrijkt, waar het door het slijm blijft vastkleven, om daar onder gunstige omstandigheden later ook te kiemen. De meening dat deze vogel de bessen met zaad en al opat en dat later het zaad met de uitwerpselen weer vrijkwam om zoo bij toeval op de takken der boomen terecht te komen, en daar te ontkiemen, is geheel verlaten.

Het ligt voor de hand dat deze plant dan nimmer zelden zou voorkomen. Wenschte men de Viscum op reeds gevestigde appelboomen te zaaien, dan moet men zeer vele bessen uitzaaian en bij voorkeur op éénjarige takjes en twijgjes, daar gebleken is dat de vestiging op oudere en dikkere takken niet, of zeer moeilijk gaat.

Het kiemen en opgroeien gaat overigens zeer langzaam, zoodat men pas over een aantal jaren een eenigszins zware plant kan verwachten.

Een volledig en zeer belangrijk artikel over deze interessante plant vindt u in „Zaaian en Planten” van prof. Hugo de Vries.

v. L.

Vraag No. 509.

Als abonné van O. T. ben ik door lezing van artikelen in dit blad op het idee gekomen een hockje van mijn tuin in te richten tot een NATUURLIJK GROEPJE. Oorspronkelijk daekt ik aan een Alpenroosje, maar daar: 1o. het bewuste hockje niet heel zonnig is, 2o. ik geen natuursteen bezit of mij wil aanschaffen, zag ik er van af. Toeh wil ik een rotsachtig groepje maken en daarvoor bezigen allerlei stobben en ONREGELMATIGE STAMTUKKEN van boomen. Daar mijn tuin geheel omgeven is van „knot”linden. liet ik een aantal knoesten afzagen, benevens eenig ander hout (iep). Nu zou ik allereerst gaarne van u vernemen of dit bruikbaar materiaal is of rot het zeer spoedig weg? Wat nu er mede te doen, groen en bemest laten of sehoon schillen en krabben en vervolgens met eementpap behandelen, vlys. uw artikel in O. T., blz. 595? Cement op de

loslatende sehors lijkt mij niet aanbevelenswaard. In uw artikel is slechts sprake van wortelstronken, die natuurlijk in andere conditie zijn.

Mijn plan is dan het als volgt op te stellen: In halven cirkelvorm de achterwand (de hoogste stammen) in 't midden het hoogst en aflopend tot op den beganen grond; een $\frac{3}{4}$ Meter er vóór een lager en kleiner halfcirkelrandje van kroesten. Tusschen beide in, de grond opgevuld en naar het midden opgehoogd, zoodat tusschen de beide „rots”wandjes als 't ware een oplopend en weer afdalend paadje van $\frac{3}{4}$ M. loopt.

Dit moest naar mijn idee de hoofdgroep worden en verdere stobben enz. dienen om een overgang te maken.

Het geheel ligt op een vrij BESCHUT HOEKJE, dat 's zomers van 's morgens tot 12 uur zon zal ontvangen, terwijl er verder de schaduw op vallen zal van opgaande linden om desnoods tegen den avond weer zon te kunnen ontvangen. (Zoo kan ik wel besnoeien.)

Daar voorts mijn grond kleiachtig is, wilde ik maar afzien van buitenlandsche planten en althans beginnen met de planten, die ik beschikbaar heb of gemakkelijk verkrijgen kan. In mijn bezit zijn b.v. *Arabis alp.*, *Alyssum sax.*, *Myosotis*, *Viooltjes*, *Aquilegia* (diverse hybriden), lage *Spiraea*, *Gypsophila paniculata* en *Chrys. maximum*.

Zijn deze allen geschikt? zijn er bij die in holten kunnen groeien met weinig aarde?

Verder zou ik gaarne van u opgave ontvangen van éénj. en overblijv. planten-zand, dat ik gemakkelijk met behulp van kouden of halfwarmen bak kan opkweken en dat zich wat voor dit doel leent.

Aan dit rotsachtig groepje wilde ik een MOERASTUINTJE verbinden op de wijze als u op blz. 563 bespreekt. Ik wilde daartoe vóór het rotsgroepje, er als 't ware links achteruit komende, een ondiep valleijsje maken tot vóór den „ingang” van het rotsje (daar weer oplopend tot den beganen grond). In dit valleijsje wilde ik 4 halve PETROL. TONNEN en enkele geglazuurde potten ingraven, de randen, zooals u aangeeft, bedekkend met gemeenterde sintelslakken en zodoelvormende plantjes en in die potten enkele MOERAS-EN WATERPLANTEN. In uw artikel geeft u er eenige aan. Daar ik zoo goed als niets van die namen afweet, zou ik u wel willen vragen of er ook soms een klein PLANTKUNDIG WERKJE bestaat, dat mij met deze inlandse waterflora op de hoogte brengt, zoodat ik ze gemakkelijk zelf buiten kan opzoeken.

Is hierbij nog iets bijzonders in acht te nemen of laten b.v. de gele Iris en het gevone slootriet zich zoo maar gemakkelijk uitkeuren? Zoo ja, in welken tijd moet dat geschieden?

Rondom die kuipen zou ik TURF-STROOISEL + ZAND kunnen aanbrengen (over veen en heidegrond beschik ik niet) en daarin VARENS laten groeien..... en wat nog meer??

Zooals ik 't u beschreef, komt het valleijsje met de kuipen op de zonnigste plaats van het geheele groepje.

Ten slotte komt mij nog een vraag in de gedachte. Ik heb in mijn bezit een waterdichte JIOUTEN BAK (nu dienende om putwater tot gietwater te promoveeren), waar ik voor dat doel maar weinig profijt van heb. Deze zou ik óók kunnen benutten. Is deze misschien geschikt voor WITTE WATERLELIE? De diepte is 50 c.M., de oppervlakte 50 x 100 c.M.

Indien de aanleg en beplanting naar wensch slaagt, zal ik er eenige mooie photo's van nemen en aan „Onze Tuinen” toezenden.

Weidum.

Ds. J. F. v. D.

Antwoord: Uw idee is voor uitvoering zeer wel vatbaar, maar de quantificatie van rotsje of rotsachtig groepje, moet u met het oog op het beschikbare materiaal, maar geheel laten varen. Volgens uw plannetje krijgt u meer een ruwen boschzoom, of holten boschweg, met aangrenzend moerasig plekje, dat, mits goed uitgevoerd, wel aardig kan zijn.

Het materiaal voor uw boschgroepeje zou ik daarom laten zooals het is en niet met cement bestrijken. Stapel de stronken zoo lichtig en los mogelijk op en vul de gaten met lichten grond. Zorg echter steeds dat deze zooveel mogelijk met den ondergrond in verbinding staat. Wilt u op het door u bestemde plekje niet veel zon hebt, doet u het best er schaduw- of half schaduw-planten te plaatsen, z.a. Vingerhoeds-kruid (*Digitalis*), klokjes (*Campanula's*) Varens, enz. Op de zonnigste plekjes kunt u wel de *Arabis*, *Alyssum*, *Gypsophila* en *Chrysanthemum* planten. De *Spiraea's* en *Myosotis* kunt u op de vochtigere en donkerder plaatsen zetten, terwijl de viooltjes hier en daar verspreid, het ook wel goed zullen doen.

In holten of kuilen kunt u varens zetten of u kunt deze geheel met grond vullen en er dan ook andere gewassen in plaatsen, bijv. lage heestertjes en dennetjes, maar ook fraai bloeiende vaste planten.

Verder kan ik u voor dergelijke partijtjes aanbevelen, vaste planten: *Sedum Fabaria*, *Semprevivum*, *Potentilla's*, *Anemone japonica*, *Anthericum liliastrium*, *Herfstasters*, *Aubrietia's*, *Osmunda regalis* en andere varens, *Eulalia*, *Maagdepalm* (*Vinea*), *Veronica's*, *Stachys germanica*, *Saxifraga umbrosa*, *Salvia pratensis*, *Primula veris*, *Gentiana's*, *Polygonum amplexicaule*, *Phlox canadensis*, *Pentstemon's*, *Papaver nudicaule*, *Lysimachia's*, *Heuchera's*, *Hepatica's*, *Hypericum's*, *Geranium sanguineum*, *Gentiana asclepiadea*, *Funkia's*, *Dianthus plumarius*, *Clematis coccinea*, *Asperula odorata*, enz. Van éénjarige kunt u zaaien *Collinsia's* Ridder-sporen, (*Delphinium Ajacis*), *Aster Hedewigii*, *Echscholtzia's*, *Linum's*, *Linaria alpina*, *Lobelia Erinus*, *Papaver*, *Rhoeas*, *Sapanaria's*, *Statice Suvorowi*.

Al deze planten kunt u in 't voorjaar gemakkelijk in lauwwarmen bak uitzaaien. De eenjarige zelfs dadelijk ter plaatse, maar dan niet vóór begin Mei.

Uw moerastuintje kunt u inrichten, zooals door u aangegeven.

Een klein plantkundig werkje om de wilde water- en moerasplanten gemakkelijk te vinden bestaat er niet, althans niet in den vorm zooals u dat bedoelt. Wellicht komt u nog het verst met een determineerboekje, zooals de „Flora” van Heukels. Dit geeft alle soorten op met beschrijving en aanwijzing van groeiplaats. Iets bijzonders is er bij het zoeken en verzamelen van deze planten niet in acht te nemen. De meeste moeras- en waterplanten laten zich zeer gemakkelijk overbrengen. Een stuk van een wortelstok, een rozet, een uitlooper is meestal al voldoende om er een goed exemplaar van op te kweken.

Het verzamelen doet u het best in het voorjaar, als de natuur allerwege ontwaakt. De planten groeien dan overgezet, dadelijk door. Dus in de maanden April en Mei kunt u er op uitgaan.

Rondom de kuipen kunt u, behalve enkele arentjes, laten groeien: *Lysimachia Nummularia*, *Eriophorum*, *Iris pumila*, *Chrysosplenium's*, *Levermossen*, *Lathyrus palustris*, *Lythrum's*, enz., maar zorg dan dat de bodem uit een laag turfstrooisel van minstens één voet dikte bestaat en altijd vochtig blijft. Ook Orchideetjes, als *Orchis maculata* en *O. latifolia*, *Platanthera lufifolia*, enz. zullen er dan wel willen gedijen; dat moet u althans maar eens proberen.

In de door u genoemde bak kunt u best

eens een witte waterlelie planten, al zal de plant het bij goede ontwikkeling wel wat benauwd hebben.

De kleilaag onderin moet dan 25 c.M. dik zijn, zoodat er 25 c.M. water boven kan staan. Deze bak kunt u ook een plaatsje in het moerastuintje geven.

Hiermede geloof ik u op alle punten in uw schrijven antwoord te hebben. Mocht u nadere toelichting wenschen, dan zijn we daartoe gaarne bereid. Hoe meer wij zien, dat ons blad onzen lezers van dienst en nut is, hoe aangenamer het ons is.

Met belangstelling zien we de toegezegde photo's tegemoet. Uw rozenphoto's waren juist geplaatst toen we uw brief ontvingen. Inderdaad duurde het wat lang, maar vergeet niet, dat, hoe uitgebreid ons blad ook is, we toch menigmaal met plaatsgebrek te kampen hebben, zoodat veel, wat we wel dadelijk zouden willen opnemen, soms langen tijd moet blijven liggen.

Inmiddels veel succes!

v. L.

ZADEN UIT EGYPTISCHE MUMMIES.

Van den heer De V. te G. ontvingen we eene mededeeling uit *The Strand Magazine* over „Peablossoms, grown from seed found in a mummy”, d. i. erwten (of als *Sweet-peas* bedoeld zijn, *Lathyrus odoratus*), gegroeid uit zaad, dat in eene mummie gevonden is. Ondanks den hoogen ouderdom — zegt het berichtje — kiemde het zaad spoedig, enz.

Dat deze erwten in eene mummie gevonden zijn, behoeft niet te worden betwijfeld, en dat zij kiemden ook niet; maar dat zij zoo oud zouden zijn, als de mummie, behoort tot het gebied der sprookjes.

In „Zaaien en Planten” door prof. Hugo de Vries wijdt deze geleerde een artikel aan het onderwerp „Levensduur van Zaden” en bespreekt daarin o.m. uitvoerig de talrijke gevallen van bovenstaanden aard; die uitsluitend op rekening te stellen zijn van de bedrijgerijen der Arabische gidsen en der handelaars in Egyptische antiquiteiten, die maar steeds voortgaan, met het verkoopen van enorme hoeveelheden zaad uit een en dezelfde mummie.

„Mundus vult decipi”, schijnen ze te denken, eene moraal, waarbij ze financieel niet kwaad varen.

Eén staaltje, ontleend aan bovengenoemd art. van prof. De Vries, moge volstaan om aan te toonen, wat er aan is van de betrouwbaarheid der mummie-bewakers:

Bij gebrek aan de traditioneele tarwekorrels werd eens gewoon haver verkocht, hoewel die in den tijd der pyramiden in Egypte niet verbouwd werd.

Om kort te gaan, bedoelde erwten zullen wel uit een mummie gehaald zijn; maar ze zijn er niet in gelegd ten tijde der Pharaos, doch eerst in den allerjongsten tijd.

De twijfel van den heer De V. aan de levensduur van zaden, die werkelijk uit den tijd der Pharaos stammen, is dus alleszins gegrond.

B. B.

BRIEVENBUS.

Aardbeien in een ton.

De heer Jac. P. R. Galesloot, alhier, deelt mij mede, dat ik het kweeken van aardbeien in een ton ten onrechte *iets nieuws* genoemd heb. 8 à 9 jaren geleden, zoo schrijft hij, heeft hij deze cultuur uitgevoerd overeenkomstig eene beschrijving in een Fransch of Engelsch tijdschrift, welke met die, door Gustave Faliès gegeven, overeenstemt.

Hij verkreeg er uitstekende resultaten mee, welke door tal van bezoekers zijner kweekerij achter het Concertgebouw alhier, werden bewonderd.

Afnemers heeft de heer G. volgens zijn schrijven niet gevonden.

Ik was totaal onbekend met deze cultuur van den heer G., anders had ik hem stellig recht laten wedervaren. Daar ik ook bij niemand anders ooit deze kweekwijze heb zien toepassen, was ze voor mij wel degelijk iets nieuws en, naar ik met grond vermoen, voor het meerendeel der lezers van dit blad eveneens.

Daarom acht ik, evenals blijkbaar de redactie, een uitvoerige beschrijving wel een plaatsje in dit blad waardig. Ook vertrouw ik, dat in die negen jaar, de liefhebberij om zelf wat te kweeken zoodanig is toegenomen, dat er nu meer gevonden zullen worden, die eens een proef met deze kweekerij willen nemen.

A. M. v. DRIEL.

Bloeiende Roos.

Als een aardigheid voor „Onze Tuinen” kom ik u eens melden, dat op heden, 1 Januari, trots strenge vorst en kouden Oostenwind, in onzen tuin een „Zephirine Drouhin” prijkt met een prachtige, heerlijk riekende roos, en volop knoppen, niettegenstaande deze roos juist op den vollen wind staat.

Heemskerk.

MEV. LANGEVELD.

Bijschrift. Ja, de winter was bijzonder zacht. Ook in Amsterdam bloeiden hier en daar in de parken nog rozen, terwijl het zachte weder ook enkele planten deed ontwaken. Zoo stonden in het Oosterpark reeds enkele Elzen te „stuiven” (echter niet de gewone) en in den Hortus stonden *Erica carnea* en *Jasminum nudiflorum* reeds volop in bloei. Maar nu is het ook gedaan. De vorst regeert met onverbidde strengheid en de nakomertjes en al te vlugge waaghalsjes moeten nu hun durf wel boeten.

v. L.

Afgesneden Chrysanthen.

Een bewijs dat afgesneden bloemen van *Chrysanten* lang goed kunnen blijven, kan wel blijken uit het volgende:

Van een vaas afgesneden Chrysanten opgewerkt met eenige ranken *Asparagus* en *Nephrolepis* takken, die den 26en November waren afgesneden, waren heden 17 Dec., dus drie weken later, nog drie bloemen goed die met de *Nephrolepis* bladeren, lustig het vaasje sierden.

Deze bloemen hadden in een kamer gestaan, waar niet gestookt of gehuist wordt, waar dus altijd een frissche lucht bestaat; bovendien werden de bloemen van tijd tot tijd voorzien van versch water.

Het is dan ook niet te verwonderen dat men in de drie laatste maanden van het jaar bijna huis aan huis een vaasje met eenige bloemen dezer Japansche Schoonen aantreft. Weinige bloemen toch zul-

len er gevonden worden, die zoo langen tijd goed blijven.

Wanneer men niet beschikt over een goede plaats voor de planten, kan men van de afgesneden bloemen bijna even lang genot hebben.

Utrecht.

A. F. O.

LEESTAFEL.

Kalender 1908. Van den heer Fr. H. Buttstedt, Bloemisterij „Flora”, Midtenweg 87, *Watergraafsmeer* (Amsterdam) ontvingen we een keurig maandkalendertje in den vorm van de afbeelding van een fraaien tak zilverspar met vruchtkegels.

B. B.

Notitieboekje voor den Ned. Landbouwer, uitgegeven door de *Délégation de Producteurs de Nitrate de Soude du Chili pour la Belgique et la Hollande*, een praktisch zakboekje met kalender, waarmee de „Délégation” reclame maakt voor haar bij uitstek nuttig product, nl. Chilisalpeteer.

B. B.

Vogelbescherming. Firma Heenk en Wefers Bettink, Haarlem. In een keurig catalogusje worden ons allerlei modellen van *nestkastjes* en *voederkooitjes* aangeboden voor het hoogst sympathieke werk, de vogeltjes door den winter te helpen en ze in de lente een nestgelegenheid te bieden.

B. B.

Wij ontvingen uit *Leiden* van A. W. Sijthoff's Uitgevers-Maatschappij, een dik boek, getiteld: *Een Bloemenkrans, populair botanische schetsen* door H. Witte.

‘t Zijn afdrucken van indrukken, zegt de schrijver in zijn voorwoord, gelijk ik ze dagelijks ontving, en die ik mij steeds gedrongen gevoelde aan anderen mede te deelen, om zoo velen als onder mijn bereik waren, mede te doen genieten, van wat mij in ruime mate dagelijks werd aangeboden.

Deze behooren tot de oudste (1876—82); die van lateren datum hield schr. voorbedachtelijk achterwege, ook om er enkele geheel nieuwe schetsen te kunnen bijvoegen.

Hoewel wij inderdaad enkele schetsen reeds wat oud vonden, lezen wij andere, b.v. het eerste hoofdstuk: *In den tuin*, met genoegen. Papier en druk laten niets te wenschen over.

J. K. B.

Mijn gids in huis en hof. Practische wenken voor de huisvrouw in het dagelijksch leven, door Elis M. Rogge. Met 271 illustraties.

Ziedaar de titel van het boek dat wij dezer dagen van A. W. Sijthoff's Uitgevers-Maatschappij ontvingen en dat er goed uitziet. *Mijn gids in huis en hof* bevat een schat van nuttige wenken, zoowel voor de lente en zomer als voor den herfst en winter en voor werkzaamheden als naald- en houtsnijwerk. Gedurende de feestdagen werd het reeds met vrucht geraadpleegd en dat zal het steeds worden, waar het in de huiskamer een plaats krijgt.

De bewerking is keurig en de prijs, f 2.25, niet te hoog.

J. K. B.

Ingekomen Catalogi.

Prijscourant van Tuin-, Bloem- en Landbouwzaden, enz. 1907—1908, Gebr. Sluis, Zaadteelt en Zaadhandel, Enkhuizen.

ALLERLEI.

KERSENBLOESEM.

De lente kwam, en met de eerste warmte van de lentezon, met de eerste trillingen van weldoenden gloed barstten open de duizenden en nog eens duizenden knoppen, waarin de rose en witte blaadjes waren opgevouwen geweest, wachtend tot de koude winden waren uitgeraasd, wachtend tot ze zich konden ontplooiën in den gouden zonneshijn in al hun lichte glorie.

En eensklaps stonden op een morgen de kerseboomen in volle bloesempracht!

Eerst zagen we ze in de tuinen, hier een enkele, daar twee of drie; geen woning, al was er maar nog zoo'n klein plekje grond bij zonder kerseboom.

Maar in het Park van Yokohama, daar was het eerst een weelde!

Van verre konden we het al zien, dat de bruine takken-massa omgeschapen was in wit; het leek alsof de boomen daar nu stonden, gebogen onder sneeuwvracht, maar dichterbij zagen we de bloempjes, witte en rose, takken vol, boomen vol, lanen vol. En toen we het park binnenkwamen, hing om ons de zoete geur, niet bedwelmend, niet sterk, een geur, die op geen andere lijkt, die alleen maar is de adem van bloesem in lente-zonneshijn.

Een dichter vergeleek een kus bij de lucht, die tusschen rozen doorwaait, hij zou de lucht onder de bloeiende kerseboomen voelen als een regen van kussen...

Het Park van Yokohama ligt in een deel van de stad, waar de grond het kostbaarst is, vlak bij de kantoren; als deze grond verkocht werd, zou hij miljoenen opbrengen, maar het gemeentebestuur denkt er niet aan het Schoone op te offeren aan het Nuttige. En toch is het park, dat bijna uitsluitend uit kerseboomen bestaat, maar één week in het jaar heel mooi; als de bloesem is afgevallen, staan de boomen daar eenvoudig met hun bladvrucht: vruchten leveren ze nooit.

Voor die ééne bijzondere, heerlijke week, als de lente haar intocht doet, wordt het heele park onderhouden, maar dan ook, gedurende die week, overtuigen de bloeiende kerseboomen iedereen, dat hun bestaan daar op dien kostbaren grond gerechtvaardigd is!

Aan de ingangen van het park is een bordje gehangen, waarop in het Japansch en in het Engelsch vermeld staat, dat fietsers deze week niet in het park worden toegelaten. Het is er ook buitengewoon vol. Rikisha's brengen aanzienlijke Japansche dames aan, die anders nooit op straat gezien worden, en nu hier een wandelingetje komen maken met kleine pasjes van haar houten schientjes en elegante beweginkjes bij het haunteren van haar parasols. Het schijnt, dat alle scholen vrijaf hebben; overal, onder de boomen en op de grasvelden, zijn groote groepen jongens en meisjes onder leiding van meesters of meesteressen aan het spelen; werkelijk, schilderachtiger stoffeering dan Japansche kinderen in een bloesemend park is niet denkbaar. Bij het zien van al die aardige ronde gezichtjes betreuren we het alleen maar, dat over een tiental jaren al deze wezentjes ook leelijke Japansche mannen en vrouwen geworden zullen zijn. Waarom blijven ze geen kinderen?

Huisvaders hebben hunne heele families naar het park gebracht. Ze rijden de kindervagens — belachelijk kleine mandenwagentjes — met twee, drie kinderen erin, één kindje zit op hun rug gebonden, terwijl hun vrouwen een eindje daarachter loopen, den jongsten spruit dragend.

Jongens zijn aan het exercereen, meisjes doen kringspulletjes en „zoo zijn onze manieren” in het Japansch, mannen en vrouwen zitten gehurkt erbij te kijken.

Bij de fontein wordt met water gespeeld, handen en voeten worden erin gedoopt,

honden zwemmen en ploeteren er doorheen.

Europeanen en vooral veel Amerikanen rijden in rikisha's door de lanen of wandelen over de grasvelden tusschen de spelen de jeugd. De mannen dragen korte broeken, petten of panama's en een camera aan een riem. De dames zijn elegant gekleed en dragen camera's in de hand.

Overal worden kiekjes genomen, en de Japanners, vooral de meisjes, die het aardig vinden om op een plaatje te komen, blijven vriendelijk staan en kijken coquet.

Bij elk bliesje regenen witte en rose bleesemblaadjes neer, ze omdwarrelen de wandelaars en bespikkelen den grond met lichte vlekjes.

En bij eiken neerduwrelenden bloesemregen kijken wandelaars, spelende kinderen en photographeerende Yankees op, nog eens en nog eens aanschouwend het schoone Wonder.....

Yokohama, 24 April.

H. H. Hx.
(Handelsblad.)

DOPERWT „AUTOMOBILE.”

Onder de nieuwigheden voor 1908 worden aangeboden de zaden van een doperwtje dat *Automobile* gedoopt is en dus door automobilisten op prijs gesteld zal worden.

Dit modern doperwtje is bijzonder vroeg, het groeit vlug en wordt niet hoger dan een meter. Het is vruchtdragend en de schokken zijn gevuld met 9 à 10 erwten, die gekookt na een stoffig tochtje, wel smaken.

Deze sport-erwt is zooals het hoort sterk gebouwd, kan tegen wind en regen, zoodat ze gerust in de eerste helft van Januari kan gezaaid worden.

J. K. B.

ROZENTENTOONSTELLING.

Menig lezer zal met genoegen vernemen, dat de vereniging tot bevordering der rozenteeit „Nos Jungunt Rosae” wederom eene tentoonstelling van de koningin der bloemen zal uitschrijven en wel in het schoon gelegen *Nijmegen*.

Het programma is in bewerking en zal spoedig verkrijgbaar zijn. Wij komen dan op een en ander terug.

J. K. B.

DE HOLLANDSCHE TUINBOUW IN DE BUITENLANDSCHE VAKPERS.

In *Le Petit Jardin* vinden we dezen keer een uitvoerig artikel over „De Groenten- en Fruitculturen in Nederland”, ingeleid door de Red. met deze woorden:

....., de groenteteelt van het Westland, na het groote succes, behaald op de tentoonstelling te Düsseldorf in 1904, door de producten van het syndicaat der Hollandische kweekers van vervoegde artikelen. Deze hebben, dank zij hun uitstekende cultuurbehandeling en hun machtige organisatie, dit succes hernieuwd op de tentoonstelling te Mannheim in het (vorige) jaar, en daar is niet alleen het Westland, maar geheel Holland vertegenwoordigd, zoodat het voor onze kweekers, zoo groote als kleine, zeer belangrijk is, grondig kennis te maken met de culturen en den handel in Holland, die, dank zij een goed begrepen samenwerking, zich heeft weten te plaatsen in de eerste rij van den tuinbouw der wereld.

B. B.

PARFUM.

Om den geur van viooltjes en lelietjes der dalen te conserveeren, wordt als volgt gehandeld: De versch geplukte bloemen ontdoet men van steel en kelkbladeren en doet

ze in een flesch, waarna men zuivere glycerine op de bloemen giet. De flesch blijft ongeveer 3 weken op een warme, droge plaats rustig staan, waarna men de glycerine voorzichtig van de bloemen giet, met 10 % gedistilleerd water verdund en in kleine fleschjes vult. De glycerine heeft den bloemengeur geabsorbeerd en houdt dezen vast. Na het wasschen met een paar druppels van deze glycerine de handen gewreven, houdt deze zacht en geeft ze een aangena-

men geur. Op het haar zeer spaarzaam gestreken, moet dit zelfge kostelijk zijn en een wattenpropje, met de glycerine in de kleedkast gehangen, deelt aan de kleederen den aangename geur mede.

Men kan, dunkt ons, ook andere bloemen haar parfum ontnemen, maar men denke er wel aan, dat slechts versch geplukte bloemen, dus niet die uit bloemenwinkels of van de markt te gebruiken zijn.

P. J. S.

ADVERTENTIEN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

G. A. VAN ROSSEM, NAARDEN, 10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur, Catalogus op aanvraag. (178)

Geeft een ongekend succes!

Brochure op opvraag gratis. (173)

Kweekerij „WETEN EN WERKEN”, Abbekeerk-Weere,

BIEDT AAN: Halfst- Appel-, Peer- en Pruimboonen, van af f 0.70 tot f 1.10, idem Hoogstam van af f 1 tot f 1.50. Pyramiden als boven van af f 0.50 tot f 1.25. Laagstam Leiboomen als boven, ook Kers-, Morel-, Perzik enz. van af f 1.— tot f 2.50. Zwarte-, Witte-, Roode- en Kruisbessen per 10 stuks van af f 0.50 tot f 1.50. Bladhoudende en Groenblijvende Heesters, enz. van af f 0.75 tot f 2.—, in soorten. Alle soorten Woud-, Sier- en Laanboomen; ben. alle hier niet gen. Boomkw. artikelen. Emb. kostenden prijs. Betaling contant. P. S. Alle gewassen worden onder garantie van groei en soortenechtheid geleverd. (181)

TUINKNECHT.

Gevraagd tegen 1 April voor een arbeid-zamen, flinken, R. K. knaap van 19 jaar een **zelfstandige werklkring**, in een bloemisterij of op een buiten. De beste inlichtingen kunnen worden verstrekt. Brieven fr^o. order letter P., bij den Boekh. J. M. W. WAANDERS, Zwolle. (182)

(14) **GRONDBORINGEN**
voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,
uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.
Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.
Bij abonnement aanzienlijk rabat.

INHOUD.

Cypripedium insigne als kamerplant, door A. M. Boon-Venlct.
Oms Gouden Tientje.
Kamerplanten.
Een bont hanggrasje, door M. J. v. L. Sr.
Hagelschieten.
Bloementuin.
De naaktbloemige Jasmijn, door J. K. B.
Anemone Japonica, door A. Traanberg.
Baptisia's, door J. C. Th. Uphof.
Stampelargonium, door Mej. A. O.
Fruittuin.
Pasgeplante boomen snoeien, III, door P. v. d. Vlist.
President Dronard, door P. v. d. Vlist.
Kasplanten.
Chrysanthemums, door A. Lebbink.
Cyclamen, door P. J. Schenk.
Nuttige en schadelijke Dieren.
De Bloedluis, I, door A. M. v. Driel.
Gent en de Gentsche culturen, VII, door W. Lodder.
Verduurzamen van hout in kassen.
Werk voor de volgende Week.
In den Bloementuin, door A. Lebbink.
In de Orchideeënkas, door J. K. B.
In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.
In den Moestuyn, door J. C. Muijen.
In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.
Vergeet de vogels niet, door E. K.
Vragenbus.
Zaden uit Egyptische mummies, door B. B.
Brievenbus.
Leestafel.
Allerlei.
Kersenbloesem.
Doperwt „Automobile”.
Rozententoonstelling.
De Hollandsche tuinbouw in de buitenlandsche vakpers.
Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeane, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

✂ ✂ EEN UITSTEKENDE AALBES. ✂ ✂

Den 13en December van het vorige jaar zaten wij te midden der Pomologen koffie te drinken en 't dient gezegd te worden, dat is ons goed befallen. Nauwelijks was de boterham op, of de peren kwamen voor den dag. Waar ze zoo spoedig van daan kwamen, weten wij niet, maar de tafel lag bezaaid met het fijnste uit het fijnste. En fijnproevers als die heeren zijn! Beurré A. was te rijp, Beurré B. viel niet mee, C. was bijzonder lekker en op die wijze verdween de eene lekkere peer na de ander; want wij vonden ze allemaal heel lekker.

Toen de peren op waren toonde de heer D. J. van der Have te Kapelle bij Goes een photo van een uitstekende Zwarte Aalbes, bekend als *Boskoops' Giant*, *Boskoops' Seedling*, als *Hoogendijks' Seedling* en onder nog meer namen.

„Toe, geef ons die aardige kiek, dan geven wij haar een plaatsje in *Onze Tuinen* en kunnen de duizenden lezers van dat

BOSKOOPS' GIANT,
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

blad met deze uitstekende zwarte Aalbes kennis maken en.... zoo noodig bestellen.

In den regel zitten er aan een tros van de gewone zwarte Aalbes een dozijn bessen, bij *Boskoops' Giant* bedraagt dat aantal 16 à 17, een verschil dat op een honderdtal trosjes nog al beduidend is.

Er is echter nog iets, waarop wij de aandacht willen vestigen, n.l. dat bij de gewone soort de bessen niet tegelijk rijp zijn, bij deze moet dit wel het geval zijn.

Wat betreft de vrucht dragendheid verwijzen wij naar de photo, welke in dit opzicht aan duidelijkheid niets te wenschen overlaat.

Zij toont ons twee mooie dingen, n.l. dat de trossen ieder een groot aantal bessen dragen, en tevens dat er veel van zulke trossen op de struik zitten.

In een catalogus wordt gezegd, dat deze Aalbes bepaald de grootste, de mooiste, de vruchtbaarste en, last not least, de lekkerste zwarte bes is.

Kortom, *Boskoops' Giant*

is een uitstekende aalbes.

J. K. B.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een photographie van eenige plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest praktische wijze om met geringe middelen eenigen tuinarbeid te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

Eens per half jaar zal onze prijsvraag echter steeds dezelfde zijn.

In de maanden Augustus en Februari toch worden onze gouden tientjes gezonden aan hen, die in het voorafgaande halfjaar, buiten de antwoorden van de prijsvragen om, aan de redactie van „Onze Tuinen” hebben gezonden de meest belangwekkende, waardevolle mededeeling, raadgeving, opmerking, teekening op photo.

De inzenders op onze prijsvragen onderwerpen zich aan de volgende regelen:

1o. In het nummer van „Onze Tuinen”, verschijnende twee maanden later dan het nummer waarin de prijsvraag is uitgeschreven, worden de namen van de winners bekend gemaakt.

2o. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

3o. De redactie van „Onze Tuinen” behoudt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

4o. De uitspraak omtrent de toekenning van de prijzen door de redactie is beslissend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover kan in ontvangst genomen worden.

5o. Mededingers hebben uiterlijk 5 weken den tijd voor het gereed maken van hun inzending. Inzendingen, die door den redacteur later ontvangen worden dan met de eerste postbestelling op den vastgestelden datum, komen niet voor een prijs in aanmerking.

6o. De inzendingen kunnen met een pseudoniem ondertekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

7o. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”, die het recht heeft van de inzendingen, die geen prijs hebben kunnen verwerven,

zooveel in het blad te publiceeren als zij wenschelijk oordeelt.

8o. De inzendingen kunnen niet teruggezonden worden. Zoo mogelijk zal echter een uitzondering gemaakt worden voor inzendingen die door den inzender niet voor kopie of reproductie gebruikt kunnen worden.

Voor dezen keer vragen wij een gedichtje, getiteld: „Winter”.

Inzendingen vóór Maandag 10 Febr. aan den Red. A. J. van Laren (Plantage Middellaan 2, Amsterdam). Uitslag in ons no. van 7 Maart.

KASPLANTEN.

De kultuur van Bouvardia's

Uit een vraag, indertijd in dit blad voorkomende, bleek ons, dat onder de abonne's van „Onze Tuinen” niet alleen belangstelling bestaat voor bovengenoemde planten, maar dat zij door sommigen ook gekweekt worden. Misschien kan het onderstaande hun bij deze kultuur van eenig nut zijn.

Het vaderland der *Bouvardia's* is Mexico; haar naam dragen zij ter eere van den in 1780 overleden lijfarts van Lodewijk XIII, den heer Chr. Bouvard. Een 26-tal soorten van deze familie vinden we vermeld. In de tuinen en kweekerijen treft men echter hoofdzakelijk slechts aan de soorten *B. Jacquinii*, *leiantha* en *longiflora*, ook wel bekend onder den naam *Humboldti*, *Humboldti corymbiflora* en *jasminiflora*. Uit deze soorten en door kruising onderling zijn verschillende prachtige verscheidenheden ontstaan, die de moedersoorten in bloemrijkheid en kleurenpracht verre overtreffen. Daarvan vermelden wij alleen de volgende:

Rosalinde, prachtig rose, enkelbloemig. *President Cleveland*, vuurrood, enkelbloemig, heel mooi. *Pride of Brooklyn*, enkelbloemig, zuiver wit. *President Garfield*, dubbel rose. *Alfred Neuner*, dubbel wit. *Hoogarthii* fl. pl., dubbel rood, zeer mooi.

Bovendien zij ook nog vermeld de reeds boven aangehaalde *Humboldti*. Deze heeft een forschen groei en groote, langgepijpte, witte bloemen met 'n heerlijken geur, iets wat de andere *Bouvardia's* missen. Alhoewel zij niet zoo rijkbloeiend is als de overige soorten, heeft zij juist die geur weder in haar voordeel. Ofschoon er nog meerdere variëteiten bestaan, meenen we in de zoeven genoemde verscheidenheden voldoende keuze te hebben aangeboden.

Bouvardia's worden voortgekweekt door stek. Er zijn nog andere methoden van vermenigvuldiging, maar stekken gaat het best en het gemakkelijkst.

Heeft men oude planten, dan geeft men die, zoodra ze uitgebloeid zijn, eenigen tijd rust, door ze op 'n lichte en vorstvrije plaats te zetten en weinig te gieten. Eind Januari of begin Februari worden de planten voor den dag gehaald en op 4 à 5 oogen teruggesneden. Daarna klopt men de plant uit den pot, schudt allen grond tusschen de wortels uit en pot de plant opnieuw op in verschen grond, 't liefst een mengsel van $\frac{2}{3}$ bladgrond en $\frac{1}{3}$ fijne turf-molm. Nu komen de planten op 'n licht en warm plaatsje te staan; heeft men een kweekkas te zijner beschikking, dan is dat de aangewezen plaats.

Spoedig zullen de jonge scheuten voor den dag komen. Wil men nu zijn voor-

raad planten vermeerderen, dan worden deze scheutjes zoodra ze sterk genoeg zijn, in de kweekkas gestekt, op een verwarmd tablet in wit zand, vermengd met gezeefden turf-molm. Nu worden raampjes op de stekken gelegd en als de zon schijnt schermt men, opdat de stekken niet slap zullen worden. Bovendien wordt nog 'n paar maal per dag gespoten.

Zijn de stekken aan den groei, dan worden ze langzaam aan de lucht gewend en neemt men ten slotte de raampjes geheel weg en schermt ook minder. Nu moeten de jonge plantjes in potjes gezet worden. Als grond gebruikt men daartoe een mengsel van $\frac{1}{2}$ gezeefden bladgrond en $\frac{1}{2}$ fijnen turf-molm, met een weinig zand. Voorloopig houdt men de plantjes nog in de kas of brengt ze op een lauwwarmen bak. In den eersten tijd geeft men weinig lucht en schermt wanneer het noodig is, maar langzamerhand gewent men de planten aan meer licht en lucht.

Worden de plantjes te lang dan nijpt men den kop in; hiernede kan men doorgaan tot half Juli. Na dien tijd laat men de scheuten doorgroeien; de planten zullen dan flink vertakt zijn en talrijke bloemscheuten maken. Telkens als de pot doorworteld is, geeft men de planten eene grotere woning; groter dan 14 c.M. in doorsnede behoeft die echter niet te zijn. Als grond gebruikt men nu iets zwaarder aarde, b.v. een mengsel van 3 deelen bladgrond, 1 deel turf-molm of boschgrond en 1 deel oude koemest.

Einde Mei of begin Juni kan men de planten buiten brengen, b.v. in een bak zonder ramen. Schermen is ook niet meer noodig; wel veel gieten en spuiten. Zijn de planten flink in den groei, dan geve men ze eens per week wat vloeimest; ze zullen dan lange, sterke scheuten ontwikkelen.

Half September is de tijd om de planten weder binnen te brengen of anders met ramen te bedekken. Een luchtige, lichte standplaats is het beste.

Langzamerhand zal men de knoppen voor den dag zien komen, die zich weldra tot bloemen ontplooiën. Dan kan men veel genoeg van z'n planten hebben. Niet alleen, dat de planten lang duren, maar ook de plant schijnt niet moede te worden telkens nieuwe scheuten te vormen en St. Sylvester is reeds lang onze woning gepasseerd, als de laatste *Bouvardia*-bloem is verwelkt.

Aan liefhebbers, die gelegenheid en lust bezitten om zelf planten te kweeken, zullen de *Bouvardia's* veel voldoende schenken. W. LODDER.

De eerste dubbelbloemige Herfstaster.

(Aster „Colwall Beauty“.)

Er zijn de laatste jaren heel wat nieuwe herfstasters op de bloemenmarkt gebracht, en daaronder zeer fraaie. De oorspronkelijke blauwe kleur werd hoe

De plant werd dan ook met algemeene stemmen een Certificaat 1e klasse waardig gekeurd, een onderscheiding, die niet gemakkelijk verdiend wordt.

Wanneer we evenwel nevensgaande afbeelding (ontleend aan „The Gardeners' Magazine“) beschouwen, kost het ons weinig moeite, ons met het oordeel van de R. H. S. te vereenigen.

In de beschrijving lezen we, dat de plant ongeveer 1 M. hoog wordt en van een lossen, sierlijken, opgerichten bouw is. De bloemen, ongeveer zoo groot als een 2½ c. stuk zijn fraai lavendel-blauw van kleur. Sommige bloemen zijn halfgevu'd; maar die zijn verre in de minderheid.

De eerste dubbele Herfstaster. (Aster „Colwall Beauty“.)
(Uit: Gardeners' Magazine.)

langer hoe meer gevarieerd en in een goede catalogus vinden we thans eene rijke verscheidenheid, waarbij vooral de roodbloemige soorten niet vergeten zijn.

Dubbelbloemige vormen ontbraken echter tot voor korten tijd, en zoo is het te begrijpen, dat de fraaie, dubbelbloemige Aster „Colwall Beauty“ op de bijeenkomst van de „Royal Horticultural Society“, op 26 Sept. van 't vorige jaar, de onverdeelde aandacht der leden trok.

Het lijdt geen twijfel, of „Colwall Beauty“ zal haar weg — ook naar Nederland — spoedig vinden.

B. B.

School Gardens.

De laatste toevoeging aan de vakken van lager onderwijs is dat van tuinbouw, een onderwerp, dat aangemoedigd werd door den „Board of Education“

en ter bestrijding van welks onkosten eene regeerings-subsidie is verleend aan de plaatselijke onderwijs-autoriteiten.

In scholen, waar dit onderwijs wordt gegeven, moeten de kinderen elk een klein hoekje grond cultiveeren, en daarop al de groenten kweeken, die men gewoonlijk in een dorpstuintje vindt (als men weet hoe hoog het tunieren bij de Engelschen staat aangeschreven, weet men tevens dat er dus veel wat door de kleinen gekweekt moet worden. Vert.)

Elk kind is verantwoordelijk voor de compleete bewerking van zijn miniatuur-tuintje, die loopt van het in orde brengen van den bodem tot het oogsten en bergen van de producten. In sommige scholen is hieraan nog een bloementuintje toegevoegd.

In aansluiting met de lessen in tuinbouw doen de planten dienst als materiaal voor lessen in natuurstudie, voor oefening in 't zien en voor 't teekenen. Als een voorbeeld van de manier van werken (verondersteld dat een viooltje ter bestudeering is gekozen) het volgende: de leerlingen moeten de bladeren observeeren; de bloemknoppen en hoe deze opengaan; het karakter van de bloem; de bezoekers; enz. Terwijl ze een afbeelding van de bloem teekenen en kleuren, moeten ze een opstel schrijven, waarin ze hun eigen waarnemingen beschrijven.

Op deze wijze wordt den kinderen geleerd voor zichzelf te denken, hun eigen oogen te gebruiken, worden ze gescherpt om iets nieuws terstond waar te nemen, en aldus heeft dit onderwijs, nog afgezien van de zuiver practische waarde, een zeer groote opvoedingswaarde.

Bovenstaande betreft een schooltuin, verbonden aan een nieuwe school te *Walsall*. De amateur-tuiniers, jongens en meisjes, stellen het grootste belang in dit werk, en met hun weinige maanden ervaring, zijn ze wat trotsch op 't geen ze 't eerste jaar kunnen laten zien.

(*Amateur Gardening.*)

B. B.

Een nieuwe Roos.

(*Excellentie Mr. G. van Tienhoven.*)

Er is wel eens over geklaagd — en terecht, dat er onder de vele nieuwe rozen, die elk jaar in den handel komen, zooveel prullen zijn en nu willen wij niet beweren, dat de nieuwe roos: *Excellentie Mr. G. van Tienhoven* zonder gebreken is, integendeel, maar zij heeft toch zooveel goede eigenschappen dat wij haar met een gerust geweten kunnen aanbevelen.

Trouwens wij staan niet alleen, wij hebben het rozen-comité van de Bloemen- en Plantencommissie achter ons, die haar het vorige jaar een certificaat 1e klasse waardig keurde. Wanneer men nu weet dat dit comité hooge eischen aan rozen stelt, die een eerste klasse krijgen, dan begrijpt men onze aanbeveling nog beter. Trouwens onze afbeelding, die wij danken aan de vriendelijkheid van den eigenaar der roos, de heer *W. Lourens*, rozenkweker te *Arnhem*, getuigt ook van een mooi gevormde bloem.

Excellentie Mr. G. van Tienhoven is ook ten toon gesteld op de rozentoonstelling te Haarlem — Juli 1907 — en verkreeg daar eene verguld zilveren medaille. Zij behoort tot de hybrideremontant-rozen, wat beteekent, dat zij doorbloeiend is, en wat zij ook inderdaad doet. Elke nieuwe scheut die zij in den zomer geeft, wordt spoedig afgesloten door een aantal knoppen die met

Uit Australië.

Ik heb, zoo schrijft de heer H. B. Downer uit Corry, Australië, het vorige jaar een aantal specimen planten gekweekt van *Cineraria's* en *Calceolaria's* en gaarne hoorde ik door middel van de *Gardeners Chronicle* of die planten in Engeland wel eens grooter gezien zijn.

Warme Bakken.

III.

We hebben dus uit de kistingen, waarin we opnieuw een versche broeilaag willen aanbrengen, de aarde en de restanten van de oude broeilaag verwijderd. De verteerde mest komt ons als bemesting voor allerlei doeleinden te stade; mogelijk blad brengen we aan een hoop, waar we het verder tot bladaarde kunnen bereiden. Indien we dit een en ander vóór het optreden van de vorst gedaan hebben, brengen we direct een versche bladaag aan, om te voorkomen, dat de bodem en de wanden van de kisting bevroren.

Niet elk kan over bladeren beschikken en toch moet gezorgd worden dat de vorst ons niet in onze werkzaamheden tegenhoudt. Daarom begonnen we in het najaar reeds te garen en brachten al wat voor de hark kwam en aan rotting onderhevig is, op een hoop bij elkaar, (alles heeft waarde tot zelfs de koolstronken toe) en brengen dit op den bodem van de kisting.

Zoo'n laag rommel beschermt niet alleen den bodem voor bevroren maar geeft met een nog besparing aan broeimest. De onderste laag broeimest, wanneer die direct op den kouden ondergrond komt, draagt tot het verkrijgen van de noodige warmte niet zoo heel veel bij.

De versche broeimest wordt nu laagsgewijze ingebracht, waarbij we zorgen, dat de vaste uitwerpselen der paarden en het ligstrooi goed dooreen komen. De mest moet worden losgeschud en om het gelijkmatig vullen te bevorderen eenige malen worden vastgetrapt, waardoor ongelijke plaatsen gemakkelijk te zien zijn en de hoeveelheid die geborgen kan worden vergroot wordt. We brengen de broeilaag ongeveer 25 à 35 c.M. boven den bovenkant van de kisting uit, waardoor het mogelijk wordt dat de losse bak die op den mest komt, na het bezakken van den mest weer ongeveer gelijk met dien bovenkant komt.

Hebben we mest van goede kwaliteit, zoo direct van onder de paarden of uit een overdekte mestput, dan kan de vulling geregeld plaats vinden. Moeiten we voor een deel oudere, gedeeltelijk reeds verbroeiide mest gebruiken, dan werken we die regelmatig door den verschen mest heen, een laag oude op den bodem, terwijl de bovenlaag eveneens van de oudere mest genomen wordt.

Bij strengen vorst brengen we, rond de losse bak, nadat die op de broeilaag gebracht is, ook broeimest aan, zoodat de geheele bak door broeimest omgeven is. De ruimte tusschen den lossen bak en de kisting, vergaring genoemd, wordt zoodanig verdeeld, dat een derde, ongeveer

Roos „Excellentie Mr. G. van Tienhoven”.

eenige dagen in prachtige donkerroode rozen veranderen. De bloemvorm is, men kan het op de afbeelding duidelijk zien, plat, maar goed gevuld en heerlijk van geur.

En weet ge, lezer, wat deze roos niet is? geen snijroos! Zij maakt geen lange scheuten en zijn deze niet geschikt om in een vaas te zetten. Zonder twijfel is dat in haar voordeel. Als perkroos, als een roos voor groepen, heeft deze nieuwe roos alle goede eigenschappen en daarin schuilt hare bijzondere verdienste.

Behalve eene gedrongen groeiwijs, bezit zij eene sterke geaardheid en kan uitstekend tegen het klimaat waar zij gewonnen en groot gebracht is. En, niet waar, Nederlandsche aanwinsten bezitten een bijzondere bekoorlijkheid.

J. K. B.

Van *Cineraria's* had ik dertig planten in potten van ruim 25 c.M. doorsnede. Zij droegen bloemen van 7½ tot 10 c.M. middellijn, terwijl de geheele bloeiwijze een doorsnede had van 80 tot 90 c.M. Bloemen mooi gekleurd, bladeren frisch en gezond.

De dertig *Calceolaria's* zette ik in potten van 22½ c.M. wijdde en de bloeiwijzen verkregen de zelfde grootte als bij de *Cineraria's* genoemd. De omtrek van deze planten was tusschen de 2½ en 3 Meter! Op ééne plant telde ik bijna duizend fraai geteekende bloemen.

Wij hebben indertijd eenige specimenplanten van *Cineraria's* gekweekt maar konden de bloeiwijzen niet breeder krijgen dan 60 c.M. Misschien waren sommigen onzer lezers gelukkiger?

J. K. B.

25 cM., aan de bovenzijde komt en de rest aan de onderzijde.

We brengen nu de ramen op den bak en leggen daarover rietmatten om sneeuw of regen te keeren en wachten tot de broeiing is opgetreden. Naar gelang van de dikte van de broeilaag en de qualiteit van den mest treedt de broeiing spoediger en krachtiger in. De scherpe dampen door de broeiing ontstaan, moeten kunnen ontsnappen; daarom deden we de ramen van den bak niet geheel en al dicht, maar lieten aan de bovenzijde een opening van 15 à 20 cM.

Bij strengen vorst gebeurt het soms dat de broeiing niet wil intreden. Vooral gebeurt dit als het gedurende het inbrengen van den mest sterk vriest. We leggen dan de bak dicht en trachten door zorgvuldig te dekken de vorst buiten te houden en de broeiing op te wekken. Wanneer wanden en bodem van de kisting onbevoren zijn en we goede onbevoren mest gebruiken, komt dit euvel echter zelden voor.

Wanneer na verloop van een paar dagen de eerste scherpe dampen ontsnapt zijn, beginnen we aarde op den mest te brengen, niet alles op een maal, maar bij tusschenpoozen, totdat de aardlaag een dikte van ongeveer 25 c.M. bereikt heeft. Bij het opbrengen van de aarde werken we de reeds verwarmde aarde door de koude, pas bijgebrachte heen. Zoolang deze werkzaamheden duren mag de bak ook niet des nachts gesloten worden; nog steeds ontwikkelen zich dampen, wie een uitweg gegeven moet worden.

De bak ligt nu tot het bezaaien of beplanten gereed, de verdere behandeling wordt door het te telen gewas en het weder bepaald. Voor elk gewas is het dekken gedurende den nacht noodig. Ten eerste om de koude buiten te houden, maar ook om warmte-verlies tegen te gaan. Zoo'n warme bak is te vergelijken bij het menschelijk lichaam, dat zelve warmte produceert en door kleeding die warmte tracht te behouden. Maar evenals een al te zware kleeding het lichaam verzwakt, zoo ook verzwakken de gewassen bij te zware bedekking gedurende den nacht. Vooral in het begin, als de mest nog zeer veel warmte afgeeft, zuinig met de bedekking; handelen we anders, smeul en rot treden zoo spoedig mogelijk op, vooral als op den dag de zon zich schuil houdt of regen of sneeuw het afnemen van de matten belet. Steeds zorgen we, door het aanbrengen van z.g. binnenlucht dat de altijd zich nog ontwikkelende dampen kunnen ontsnappen.

(Wordt vervolgd.)

J. C. MUIJEN.

RECTIFICATIE.

In het art. „Gent en de Gentsche Culturen”, VII, in No. 28 van „O. T.”, wordt als eigenaar van de behandelde kweekerij genoemd: de firma Louis de Smet, père. Dit is fout en moet zijn: de firma Louis van Houtte, père. W. L.

Doyenné du Comice.

Een aristocrate, maar een van den echten stempel; een hooggeplaatste op wier begaafdheden en deugden niets kan worden afgedongen; een adellijke aan wier adeldom door niemand wordt getwijfeld. Hooggestemd zijn we in het verkondigen van den hoogsten lof van deze peersoort. Er zijn er echter, die nog hooger gestemd zijn en haar van koninklijke bloede wanen. Althans een fruitverkooper te Amsterdam bood haar voor zijn winkelraam onder het volgende opschrift aan:

„Doyenné du Comice — Koningin der tafelperen.”

Een paar fruitkweekers, die daar toevallig passeerden, waren nieuwsgierig

„afzetterij” en „de verkooper verdient meer dan de kweeker” in voorkwam, durven we als vaststaand aan te nemen.

Hier dus door de bekendheid met de goede eigenschappen dezer vrucht een enorme hooge prijs.

Als ander uiterste het volgende. *Doyenné du Comice*, onberispelijk van grootte, vorm en kleur, kon voor een paar maanden op een veiling slechts den prijs van 2½ ct. per stuk bedingen. Hier dus, voor een groot deel door onbekendheid met de goede eigenschappen van deze vrucht, een koopje voor den handelaar, maar de kweeker was weer het kind van de rekening.

Dat het het groote publiek aan fruitkennis mangelt, behoeft geen betoog, ieder, die zich in de fruitwereld beweegt, weet bij ondervinding dat vorm, grootte en kleur de maatstaf vormen, waarna de koper de waarde bepaalt.

Vele vruchten zijn, enkele courante soorten uitgezonderd, wat hunne eigenschappen aangaat, voor het koopgrage publiek in de eerste plaats, maar ook voor vele verkoopers nog onbekende. 't Is dan ook soms vermakelijk, te hooren, onder welke namen sommige peer-

Doyenné du Comice als struik.

(Uit „Amateur Gardening”).

te weten tot welken prijs die „koningin” te bekomen zou zijn, traden den winkel binnen en vroegen naar eigenschappen en prijs. Een hoogdravend relaas over fijnheid van smaak etc. etc. ging vooraf en was noodig om de koopers gunstig te stemmen, want er werd slechts het bagatel van f 1 per stuk voor gevraagd. Welke gedachten die fruitkweekers op dat oogenblik bezig hielden, wagen we niet te vertolken, maar dat er zoo iets van

soorten verhandeld worden. Weet men heelemaal geen raad meer, dan doet de naam *Beurré-peer* voor alle mogelijke soorten dienst. Als bewijs hiervoor nog het volgende: Toen we, nog slechts kort geleden, in een voordracht er op wezen, dat de *Koning Karel van Württemberg* slechts als sierpeer waarde had en daarom de aanplant op groote schaal geen aanbeveling verdiende, voegde ons een fruitkweeker toe: „Maar ik maak

voor niet één peersoort zulke flinke prijzen.

De *Doyenné du Comice* is een peersoort, die in geen enkele fruitaanplanting mag ontbreken. Ze wordt in smaak naar onze en veler anderen meening door niet één harer zusters overtroffen. Ze vraagt bovendien niet eens een eerste rang standplaats; langs muren of schuttingen is ze met de Z.-O. of Z.-W. zijde tevreden. Ze groeit zoowel op kweek- als op wildeling-onderstam, natuurlijk op eerstgenoemde minder sterk, is daarom voor zandgrond op dien onderstam niet aan te bevelen en is ten slotte bijna niet vatbaar voor ziekten. Mijn liefje, wat wil je nog meer?

De struikvorm is de aangewezen vorm, ze vraagt dan echter een min of meer beschutte standplaats. Bovenstaande afbeelding geeft een duidelijk, maar volstrekt niet overdreven beeld van wat een goede struik kan voortbrengen. Uit onze eigen omgeving hadden we dit jaar exemplaren kunnen aanwijzen, die even rijk, zoo nog niet rijker beladen waren. Wanneer we er nu nog aan toe voegen, dat de vruchten van middelmatige grootte zijn, dat ze aan de zonzijde een mooi rood kleurtje hebben, dat de pluktijd half Oktober valt en dat ze in den loop van November voor het gebruik geschikt zijn, dan meenen we te hebben aangetoond, dat deze peersoort ten volle een plaatsje in „Onze Tuinen” waard is.

J. C. MUIJEN.

Een en ander over het snoeien van vruchtboomen.

I.

Is 't wel uodig, dat we ouden lezers de aandacht vragen voor een onderwerp als dit? Ja, hoog noodig zelfs, want hoe menig liefhebber beklaagt zich niet over zijn vruchtboom, die jaar in, jaar uit gesuoëid, genepen worden en och! o, zoo weinig, zoo bitter weinig vruchten opleveren. Hij kan zich niet voorstellen, waar 'm dat toch in kan zitten. De boomen toch groeien goed, zijn gezond, aan voedsel ontbreekt 't hun niet, ze worden goed onderhouden en ieder voorjaar gesuoëid.

Een ander daarentegen laat de boomen aan hun lot over, kijkt er niet naar om, snoeit er nooit aan, ja, 't doode hout moet er nog door den wind uitgeslingerd worden, maar de man heeft vruchten, massa's vruchten zelfs. Is 't geen wonder, dat men (en waarschijnlijk terecht) de schuld is gaan gooien op 't snoeien? Is 't wonder, dat de snoei als onnoodig, ja onnatuurlijk wordt beschouwd?

We zullen niet te veel woorden als inleiding verspillen, doch in 't kort uagaan, wat we met den snoei beoogen; wat we door goed te snoeien kunnen verkrijgen, om later 't snoeien zelf aan een beschouwing te onderwerpen.

Wat snoeien in de eerste jaren van ontwikkeling bij al onze boomen noodzakelijk is, zal iedereen grif moeten toegeven. 't Is toch immers niet mogelijk een goeden boom te krijgen, zonder dat de hand en 't mes van den vakman van

tijd tot tijd zijnen takken hebben ontnomen, wat ze moeten missen. De fundamenteen voor een lateren goeden vorm moeten toch door ons gelegd worden. Later, na enkele jaren, wordt 't snoeien (kan 't althans worden) vrijwel overbodig.

't Spreekt, en dit mag wel allereerst worden meegedeeld, dat we, sprekeude van „snoeien”, direct meer op 't oog hebben, 't telkens en voortdurend terugsnijden van 't vruchthout, zooals dit o. m. wordt toegepast bij onze vormboomen. 't Gaat hier niet om de quaestie van 't wegnemen van 't overtollige hout, zooals we dit plegeu te doen bij onze struiken, hoog- en halfstamkroonboomen. Van de noodzakelijkheid van uitlichten, overtollig hout verwijderen, zal toch ieder die nadenkt wel overtuigd zijn.

We doelen meer op den strengen snoei, waaraan onze vormboomen worden onderworpen. Hier geldt het, door oordeelkundig snijden de boomvorm in den voor hen bestemden vorm en deze vorm te behouden. De snoei moet hier de boomen brengen, dat hunne twijgen de beschikbare ruimte op 't voordeeligt vullen. Door den snoei kunnen we verkrijgen, dat de verschillende organen en voornamelijk de vruchtorganen, zooveel mogelijk profiteeren van warmte, licht en lucht, opdat de vruchten, die zij voortbrengen, een betere ontwikkeling verkrijgen. Door te snoeien zijn we in staat gesteld de vruchten daár te krijgen, waar we zulks wenschen. We hebben 't tevens in onze macht 't evenwicht in den vorm van den boom te behouden.

't Blijft ontegenzeggelijk beter in 't geheel niet te snoeien, dan zulks verkeerd te doen. 't Zit 'm toch niet in 't eenvoudig wegsnijden van enkele deelen, evenmin in 't roekeloos verwijderen van een massa hout; men moet weten wat men wegneemt. 't Hoe en waarom kunnen de meeste snoeiers uiet verklaren; men snoeit omdat 't zoo hoort, omdat 't eumaal een gebruik geworden is.

Of die strenge snoei dan wel noodzakelijk is? Voor onze modelboomen kan hij niet uitblijven. Stel u voor een muur of schutting, beplant met leiboomen, ouverschillig in welken vorm

of vruchtsoort. En stel u voor die boomen één meter en meer voor de schutting uitstekende en verbeeld u aan die halve struiken de vruchten bengelende! Zou zoo iets ons oog boeien, zou zoo iets aanspraak mogen maken op wat men „uut” gelieft te noemen. En zouden de vruchten dan wel profiteeren van de warmte? Kortom, tal van vragen dringen zich dan aan ons op, die we niet naar behoren kunnen beantwoorden. Waarvoor hebben we onze leiboomen, 't zij tegen muur of als volle windleidiug, waarvoor onze modelpyramiden, en onze snoeren?

Er bestaat toch een grondige reden voor, de boomen aldus te kweken; men besteedt al die zorgen en moeite toch uiet louter voor den mooien vorm! Neen, juist door oordeelkundig 't mes te hanteeren, zijn we in staat onze vruchten daár te krijgen, waar ze zich anders niet zouden hebben ontwikkeld, en als we daarbij voor een goede bemesting zorgen, kunnen we ons fruit tot die ontwikkeling brengen, die 't anders niet zou bereiken.

't Is waar, voor hem, die zich niet voortdurend begeeft op 't gebied der vruchtenteelt en hare onderdeelen, gaat 't moeilijk, de regelen te kennen, die men bij 't snoeien alzo in acht heeft te nemen, maar 't door liefhebberij en door zelfonderhoud, kan men met goede aanwijzingen 't ver brengen.

Tegenstanders van een strengen snoei schrijven verschillende nadeelen er aan toe. Zoo wordt beweerd, en niet zonder recht, „dat de snoei verzwakt”. 't Is waar, waar we de bladeren als de longen en de magen van den boom mogen beschouwen en waar we op een gegeven tijdstip een deel daarvan wegnemen, daar ligt 't voor de hand, dat de boom niet meer kan presteeren wat ze te voren kon doen. De voedselbereiding wordt direct gestoord. En dit des te meer, zoo de snoei niet wordt uitgevoerd door iemand, die snijdt met kennis van zaken. Dat een gesnoeide boom niet zoo vruchtbaar is als een niet-gesnoeide, ook dat is een bewering, die in de meeste gevallen steek houdt. Hierover in ons volgend artikel.

(Wordt vervolgd.)

P. v. d. V.

DE BOTANISCHE TUIN TE DAHLEM.

III. (Slot.)

De vorige maal hebben we een kijkje geuomen in Klein-Azië, thans willen we dit werelddeel wat meer doorkruisen. Van de Russische steppen, wederom over den Kaukasus geklauterd, komen we weldra in Armenië en Perzië met het Irau-gebergte. Dit is wel het land der reuzen onder de vaste planten. We vinden er namelijk vele, die een flinke hoogte bereiken o.m. *Cephalaria tatarica*, welke hier 2½ à 3 M. hoog is. *Inula macrocephala* en *Angelica purpurascens*. Tot de voorjaarsbloeiers hier mag in de eerste plaats wel *Arabis alvida* met hare fraaie witte bloempjes gerekend worden. Thans levert de met

lila-roode bloempjes-overladen *Silene Schafta* een schoon gezicht op. Zoo hebben we verder rechts West- en links Oost-Turkestan. Het eerste is geheel vlak en geeft ons thans weinig te zien. In het voorjaar echter hebben we menigmaal de zoo schitterend roode *Tulipa Greigi* bewonderd. Oost-Turkestan is meer bergachtig. Ook hier waren we in het voorjaar meermalen om de ontwikkeling en de bloemen der *Eremurus* te aanschouwen.

Werkelijk, een fraai gezicht leveren deze groote 2 à 3 M. hoge bloeiwijzen op. In begin Augustus had *Incarvillea Olgae* haar bloeitijd met aardig licht-rose bloempjes. Aan Oost-Turkestan grenst onmiddellijk het Hima-

laya-gebergte het hoogste gebergte in dezen tuin. Boven gekomen bevinden we ons 2300—3300 M. boven de zee, dit althans lezen we op de etiketten, welke hier staan.

In werkelijkheid blijven we echter nog al aardig daar beneden. De top van het Himalayagebergte en het diepste gedeelte van den tuin vormen een verschil van 25 M., hetgeen betrekkelijk toch nog vrij groot is. Van bovenaf hebben we dan ook een fraai gezicht over den geheelen tuin. Voor ons zien we den rechtlijnig aangelegden Italiaanschen tuin, links de reeds bezochte Alpen, achter ons liggen de systematische afdeling en het Arboretum, terwijl we aan onze rechterhand Japan en Amerika zien. We zouden nog gaarne wat rondkijken, doch de tijd ontbreekt ons en we willen aldus maar eens zien wat het Himalaya-gebergte ons nog voor fraaie planten geeft. We teekenen hier aan *Anaphalis nubigena*, een wit stroobloempje, *Potentilla fruticosa*. De meeste der lezers zullen bij *Potentilla* wel aan een overblijvende plant denken, de *Potentilla fruticosa* behoort echter tot de struiken. Zij bloeit den geheelen zomer met middelmatig groote gele bloemen. Fraai is nu ook de *Cotoneaster buxifolia* met hare roode bessen en door haren platten groei zoo goed geschikt voor het begroeven van rotsgroepen.

Hier ontspringt de derde groote bergstroom, welke uitloopt in China, waar zij een meer vormt. Aan den rand van dit meertje staat een groepje *Ailanthus glandulosa*, of hemelboom. Verder mogen we hier niet voorbijgaan de *Incarvillea Delavayi*, een nog betrekkelijk nieuwe plant, welke veel schooner is, dan haar voor hier reeds genoemde zuster *Incarvillea Olgae*.

Tijdens haar bloeitijd, welke in Mei—Juni valt, levert zij met hare groote rosekleurige, trompetvormige bloemen een fraai gezicht op. Een tweede, ook nog vrij nieuwe, uit China afkomstige plant is *Astilbe Davidii*, welker bloeitijd Juli—Augustus valt. De groote bloempluimen van deze zijn lila-purperrood.

Thans richten we onse schreden naar het Noorden en bestijgen het Altai-gebergte. Veel komt hier voor de *Saxifraga* (*Bergenia*) *crassifolia*, welke met hare roseroode bloemen wel tot een der eerste voorjaarsbloeiasters gerekend mag worden. Overigens is deze flora niet zoo opvallend. Beter zijn dan nog enkele deelen van Siberië, waar we vervolgens aankomen.

De hier voorkomende planten en struiken worden dit jaar zeker niet te veel verwend. Over te veel warmte behoeven ze althans niet te klagen. West-Siberië bestaat uit vlak land met zeer veel houtgewas, waaronder ook de Abrikoos. Twee *Polygonums* treffen we hier aan en wel *Polygonum sachalinensis* en *Polygonum polymorphum*, welke beide, de eerste door haar sterk gewas en de tweede meer door hare fijne witte bloemen, een groote sierwaarde bezitten. In Oost-Siberië, dat meer bergachtig is, komt voor de *Platycodon grandiflora*, ook bekend onder de namen *Campanula* en *Wahlenbergia grandiflora*, een schoone overblijvende

plant met groote, blauwe bloemen. Onder de hier voorkomende heesters is vooral eigenaardig de *Caragana jubata*. Doordat de bladstelen der samengestelde bladeren niet afvallen, doch in den winter en zelfs het volgende jaar nog aan de heesters blijven, krijgt zij een vreemd uiterlijk.

Zoo hebben we de Oostkust van Azië bereikt en steken naar Japan over. Deze tocht is niet zoo groot, slechts een der hoofdwegen vormt hier de scheiding. Wie heeft op tuinbouwgebied nog niet van dit land, het moederland der *Chrysanthemums*, gehoord? Was het ons vroeger reeds niet bekend geweest, dat Japan een der schoonste flora's bezit, dan zouden we het nu toch weten. Wat een prachtige en kleurrijke planten vindt men hier. Vooral de eigenaardige tinten der bloemen, die men hier aantreft, maken de planten zoo aantrekkelijk en daarbij moet men niet vergeten, dat de omstandigheden, waaronder de planten hier groeien moeten, zeer ongunstig zijn; welk een pracht moet het dan toch daar wel wezen, waar het klimaat zoo veel gunstiger is. Het is dan ook niet te verwonderen, dat de Japanner zijne flora lief heeft. Wij willen dus eens zien, wat hier zoal te kijk is.

Allereerst komen we bijeen in Japansche stijl gebouwd tuinhuisje omringd van een Japansch tuintje. Gaarne rusten we hier een oogenblikje uit en kijken eens rond. De zijden zijn dichtgegroeid met *Wistaria chinensis* en de zoo fraaie klimroos *Turners Crimson Rambler*. In het tuintje treden verder het meest op den voorgrond verschillende *Lelie's*, *Funkia's*, kleinbloemige *Chrysanthemums* en *Heemerocallis*-variëteiten. Deze laatste zijn reeds alle uitgebloeid.

Bijzonder fraai waren ook dit voorjaar de boomciceonen, *Paeonia arborea*.

Bij deze vooral troffen we zulke zeldzame en fraaie kleuren aan. Eenige compact groeiende *Coniferen* moeten zeker de eeuwenoude Japansche dwergen voorstellen. Hebben we alles goed opgenomen, behalve de hier genoemde, bevinden zich nog meer planten in het tuintje, dus verlaten wij onze schoone zitplaats en komen voorbij *Magnolia's* en *Pirus spectabilis*, welke ook al gedurende het voorjaar in volle pracht stonden. De laatste heeft zich thans overladen met kleine, ronde appeltjes. Nog vele andere, fijnere bloemheesters hebben Japan als moederland, we noemen alleen nog *Deutzia*, *Weigelia*, *Spiraea Thunbergii* en *Hydrangea paniculata*. Hier zien we tusschen de heesters een groep vaste planten, waaronder de *Bocconia* (*Macleaya*) *cordata* een eerste plaats inneemt. Dit is een fraaie plant met grijs-groene, groote bladeren. De bloemen zijn zeer fijn, witachtig, in groote pluimen. Ze bereikt een hoogte van 2 à 3 M. Ook de reeds voornoemde *Platycodon grandiflora* komt hier veel voor, terwijl de *Polygonum Weyrichii* met fijne, witte bloempluimen zeer losse en bevallige groepen vormt. De *Anemone japonica*, welke naar haar moederland genoemd is, begint juist te bloeien en werkelijk, met hare groote, roode, rose

of witte bloemen mag zij tot een der fraaiste herfstbloeiasters gerekend worden. Zeker mogen we niet de *Rubus phoenicolasius* vergeten. Deze *Rubus*, met hare smakelijke, frissche vruchten, verdient meer bekend te worden.

Uit het groot aantal *Coniferen*, dat hier voorkomt, noemen we de fraaisten en wel *Thuyopsis dolabrata*, *Cryptomeria japonica*, *Cephalotaxus Fortunei* en *Larix leptolepis*.

Langzamerhand komen wij al hooger en hooger en hebben thans een hoogte van 2400 M. boven de zee bereikt. We gaan ten laatste nog de berglanden van midden en Noord-Japan, welke nog hooger zijn, beklimmen en vinden hier o.m. de in het voorjaar zoo schitterende *Cydonia japonica* en de *Rhododendron sinensis*. Een eigenaardig uiterlijk heeft de *Pinus parviflora*; met hare gekroesde naalden.

Over 't algemeen zijn de bergtoppen hier kaal, hetgeen niet wegneemt, dat we nog lang hier zouden kunnen rondkijken, doch ons einddoel is nog niet bereikt. Van Azië steken we over naar Noord-Amerika. Dit neemt een groot gedeelte in beslag. Vooral het houtge-
was treedt hier sterk op den voorgrond.

We vinden hier allerhande boomen en heesters, welke over 't algemeen wel niet in 't wild, toch zeer veel in Europa voorkomen. We bestijgen dan allereerst de Zee Alpen, de Sierra-Nevada, waar het rotsgebergte zich bij aansluit. Vooral *Coniferen* vinden we hier veel en wel hoofdzakelijk *Abies* en *Picea*. Op een hoogte van 2600—3300 M. treffen we al zoo aan de fraaie blauwe *Picea Engelmannii*. Op de Sierra-Nevada zien we de ook in Skandinavië zoo veel voorkomende, kruipende vaste plant *Dryas octopetala*. Op het Rotsgebergte ontspringt de Missouri, welke zich al kronkelend een weg baant door Amerika, om in de groote vijver, welke het arboretum en Amerika scheidt, uit te stroomen.

De vlakten geven over 't algemeen weinig te zien. Grootendeels zijn ze doodsch. Een enkele fraaie plant verheft zich hier en daar. Wij noemen alzo: *Helianthus rigidus*, *Silphium laciniatum*, een pl. m. 4 M. hoog wordende plant met fraai donkergroen blad en groote gele bloemen, *Yucca angustifolia*, welke ook bij ons meermalen wordt aangetroffen, terwijl ook eenige *Opuntia's* hier zeer algemeen voorkomen.

In de verschillende wouden vinden we ook nog eenige vaste planten, waarvan we alzo noemen: *Rudbeckia maxima*, met groote, ongedeelde, zeegroene bladeren en fraaie, groote bloemen en haar zusje *Rudbeckia laciniata*, welke kleiner blijft en meer oranje-gele bloemen heeft. Schoon is ook de *Echinacea purpurea* of *Rudbeckia purpurea*, met groote roode bloemen en ten slotte nog *Monarda didyma*, die onder de vaste planten wel een der fraaiste zomerbloeiasters mag heeten. Nog willen we een kijkje nemen in Mexico, dat hier geheel door potplanten vertegenwoordigd wordt; hoofdzakelijk zijn het *Cacteen*, *Agaven* en dergelijke vetplanten. Een paar *Cereus peruvianus* hebben een hoogte van ± 3 M., terwijl een *Agave rigida sisalana* bezig is haren

bloemstengel te ontwikkelen. Of zij dit jaar nog bloeien zal, weten we niet. In ieder geval buiten niet meer; het gaat dezen zomer niet zoo snel.

Van de Zuid-Amerikaansche afdeeling zullen we slechts weinig zeggen, daar deze ook bijna geheel uit potplanten is samengesteld. Alleen de *Araucaria imbricata*, hoewel hier ook in kuip, komt bij ons meermalen in den vollen grond voor, evenals de fraaie sierbladplant *Gunnera scabra*.

Een der koude kasplanten, welke hier gedurende de zomermaanden in den vollen grond is uitgeplant en thans volop in bloei staat, kunnen we niet ongeprent voorbij gaan. We bedoelen *Erythrina Cristagalli*, met hare schoone vuurroode bloemen.

De flora van Nieuw-Zeeland en Australië bestaat uitsluitend uit potplanten. Als algemeen bekende planten treffen we hier o. a. aan *Phormium tenax*, *Cordylina indivisa* en *C. nutans*, terwijl Australië ons verschillende soorten *Eucalyptus* of koortsboom levert. Ook het bevallige struikje *Swainsonia coronillaefolia* en de grooter wordende *Callistemon* of *Metrosideros lapantha* treffen we hier aan. De eerstgenoemde staat thans volop in bloei.

Nog veel meer kunnen we hier noemen, doch ons opstel is al langer dan we gedacht hadden en we willen ten slotte ook nog een kijkje in Zuid-Afrika nemen. Ook hier treffen we alleen niet-winterharde planten aan. De *Kniphofia aloides* komt wel bij ons in den vollen grond voor, doch wordt gedurende den winter toch gedekt. Vele fraaie zomerbloemen hooren in het Kaapland thuis. Noemen we slechts: *Arctotis grandis*, *Nemesia versicolor*, met hare fijne bloempjes, *Hyacinthus candicans* en *Gladiolussen*. Waarlijk, het Kaapland is thans een bloemrijk hoekje.

Ook de *Richardia africana*, *Agapanthus umbellatus* en nog vele andere potplanten hebben hier haar moederland. In het Afrikaansche woudgebied der Zuid- en Zuidoostkusten groeit het struikje *Plumbago capensis* met zijn heerlijk blauwe bloempjes.

Het steppengebied is hoofdzakelijk samengesteld uit *Euphorbia's*, *Crassula's* en andere vetplanten. Over 't algemeen ziet het er kaal en doods uit.

Hiermede, geachte lezers en lezeressen, eindigen wij met onze wandeling door den Botanischen tuin te Dahlem. Hoewel we alles slechts vluchtig bezichtigd hebben, hopen we toch, dat u hierdoor een overzicht van deze fraaie inrichting verkregen hebt.

Steglitz-Berlin.

R. LIJSTEN.

PERSONALIA.

De heer Jac. C. Groenewegen te Santpoort is benoemd als jury-lid voor de a.s. groote internationale Tuinbouwtoonstelling te Gent (België).

KAMERPLANTEN.

De behandeling der Cacteeën als kamerplanten.

't Wordt spoedig weer tijd om onze kamerplanten, althans voor zoover deze het noodig hebben, te verplanten of, zooals de term luidt, te verpotten. Ook de Cacteeën, de stiefkinderen van vele plantenliefhebbers, hebben behoefte aan nieuwe, verse aarde; wanneer April in het land gekomen is, moeten ook zij nagezien worden.

't Is vreemd en te betreuren, maar een feit, dat vele echte plantenminnaars niet van de zoo fraaie Cacteeën houden. Zouden we echter ver bezijden de waarheid zijn, als we aannemen, dat ook hier het gezegde van toepassing is: onbekend maakt onbemind? In Nederland zijn zóó weinig Cacteeën-verzamelingen in goeden staat te zien, dat het eigenlijk onze verwondering niet mocht wekken, dat er niet meer liefhebbers dezer sierlijke gewassen zijn.

Ja lezer, sierlijk zijn de Cacteeën, al trekt gij misschien ook verachtelijk de schouders op, wij blijven gaarne onze bewering staande houden. Hebt ge wel eens eene goede, eene werkelijk goede verzameling dezer gewassen gezien? Zoo niet, vraag dan eens, als ge in de buurt van Groningen mocht komen, toegang tot de buitenplaats „Groenestein” te Helpman, van wijlen den heer O. J. Quintus, iemand die veel over had voor planten in het algemeen en voor zijne Cacteeën en Bromeliaceeën in het bijzonder. Of bezoek, als gij eens een buitenlandsch reisje maakt, de verzameling in den nieuwen Hortus te Dahlem bij Berlijn, zonder twijfel de uitgebreidste collectie van Europa's vasteland, of bezie de verzameling die in de Städtische Grusongewächshäuser te Magdeburg onderhouden wordt, of die in den Hortus te Dresden. Of wel breng een bezoek aan de kweekertijen van Haage und Schmidt of Friedrich Adolf Haage te Erfurt. En zoo ge nooit Duitschland mocht bereizen, neem dan eens een kijkje bij den Cacteeën-liefhebber en -handelaar Frans de Laet te Contichles-Anvers, of in den Jardin des Plantes te Parijs of de kweekerij Hanbury te La Mortola bij Ventimiglia in de Riviera. Bezoekt ge Engeland, vergeet dan Kew-Garden niet of vraag eens toegang tot het buiten van den heer Darrah te Heaton Mersey, station Stockport in de buurt van Manchester. Of, maar waartoe nog meer adressen genoemd, ge hebt nu keus genoeg.

Gelukkig is de liefhebberij voor Cacteeën „im Aufschwung begriffen”, zooals onze oostelijke naburen zeggen, getuige het aantal leden der „Deutschen Kakteen-Gesellschaft”, dat rond 250 bedraagt. Alleen in ons landje blijft men nog te ongevoelig voor het schoone der Succulenten.

Welk een kleurenpracht verspreiden de heerlijke bloemen der *Phyllocacteeën*, der *Cereëen*, der *Echinocereëen* en *Echinopsis's*. Welk een prachtig gezicht leveren u die fraaie stekels en glochiden der *Opuntia's*, schitterende in het zonnelicht en welk een genot,

het aanschouwen der fraaie *Mamillaria's* met hunne ontelbare bloemen; een genot, een pracht, eene heerlijkheid, die telken jare wederkeert bij een weinigje oplettendheid; welk een dankbaarheid voor zoo weinig zorgen.

Cacteeën zijn niet lastig in de cultuur, mits ge niet de moeielijk te kweken soorten neemt. We kennen te Utrecht een liefhebber van Cacteeën, die van zijne woning een kamertje aan de straat geheel en al voor de cultuur dezer planten ingericht heeft en we weten, dat hij nooit over verlies had te klagen en toch was die man n'et den geheelen dag thuis om zijne lievelingen te bewaken en van het venster naar den muur te dragen en omgekeerd. 't Is goed ook, want Cacteeën verlangen rust en wat kan men haar gemakkelijker geven?

Ja maar, zal men ons tegenwerpen, die planten steken zoo vinnig! Onzin, pure onzin en vooroordeel. Als ge uw hand op de kachel legt, brandt ge dit lichaamsdeel en staat ge er met uw kleeren tegen, dan zullen ze gewis schroeien; moet daarom de kachel uit uwe woning geweerd worden? Neen, ge haalt haar iederen herfst gaarne van den zolder en zet er u in den winter, als het buiten koud is, met welbehagen naast om van hare weldoende en dóórstralende warmte te genieten.

Evenzoo is het met de Cacteeën gesteld. Behandel die plantjes zooals ze behandeld moeten worden en ge zult u spoedig aan onze zijde scharen.

Laten we u eene raad geven, een beproefde raad. Vat uwe Cacteeën niet aan, dan wanneer het hoognoodig is, ge beschadigt de planten in de eerste plaats en prikt uzelf noodeloos; en als ge, om de planten bv. te verpotten, ze toch moet aanvatten, neem dan in uw linkerhand een stuk courantenpapier en sla het met volle greep midden om de plant, maar nooit over de kop, die is veel te teer gevoelig. Zóó zult ge u nooit kwetsen.

Sta ons toe, alvorens tot ons eigenlijk onderwerp, de behandeling der Cacteeën als kamerplanten over te gaan, u nog even te vertellen, hoe wij minnaar dezer gewassen geworden zijn, we zullen 't kort maken:

Reeds voor jaren mochten we de Cacteeën „graag lijden”, maar liefhebber waren we niet. Dit bleef zoo, tot we in het Zuiden, aan de kust der Middellandsche Zee, die gewassen, waaronder vooral de *Agaven* uitblonken, daar zoo heerlijk zagen groeien en bloeien in de lieve vrije natuur. We herinneren ons nog, alsof we het gisteren zagen, hoe heerlijk die *Agaven* bloeiden tusschen de rotsen waarop het casino van Monte-Carlo gebouwd is. 't Was het jaarlijkse feest ter eere van den prins van Monaco en we wandelden op den avond in den tuin van het prachtig geillumineerde Casino, in afwachting van het vuurwerk dat over de bocht afgestoken zou worden. Nooit zagen we, noch voorheen, noch later, iets dergelijks, maar meer dan naar de opstijgende raketten, keken we en tuurden we vol bewondering, over de balustrade geleund, naar

die machtige, sierlijke bloemtrossen der *Agaven*, schitterende in het ontstoken vuurwerk en zich kleurende met de tinten van het Bengaalsch vuur. Een eenig gezicht.

Sinds dien waren de *Agaven* in de rij der meest beminde planten opgenomen, totdat wij in den nieuwen Hortus te Dahlem in betrekking kwamen. Een oogenblik scheen het, alsof we bij de afdeeling tropische gewassen ingedeeld zouden worden, totdat we plotseling weggeroepen werden om in wellicht de beste afdeeling van den Hortus geplaatst te worden: bij de Cacteeën.

Al spoedig mochten we het geluk hebben, het vertrouwen van den verantwoordelijken afdeeling-Gehilfe te win-

jaar reden tot ontevredenheid gaf, als ook die, welker groei zoodanig was, dat de pot te klein moest worden. De planten in groote potten en in kuipjes, zullen we slechts alle vier à vijf jaren behoeven na te zien, aannemende, dat de groei goed is en de watertoediening van dien aard, dat de grond niet verzuurd kan zijn. Aan zure aarde hebben Cacteeën een broetje dood, wat zij spoedig zullen doen blijken zoolang zij nog klein zijn, maar bijna altijd te laat als zij reeds grooter geworden zijn.

Voor het verpotten laten we de Cacteeën, *Phyllocacteeën* uitgezonderd en over *Epiphyllum* en *Rhipsalis* zullen we niet spreken, geheel uitdrogen, wat niet lang kan duren, want gedurende

Hyacinth Christmas White.

Zooals onze lezers reeds weten, heeft de heer W. F. Faase, te Overveen, eenige potten met de door hem gebroeiide *Hyacinth Christmas white* voor liefhebbers ter bezichtiging gesteld. We hebben niet geaarzeld, ook eens een kijkje te nemen en kunnen nu getuigen, dat vier van de zes ter bezichtiging gestelde planten flinke bloemen vertoonden. De andere twee waren lang niet mislukt, doch de bloemen waren niet zoo goed uitgekomen. Deze planten waren door den heer Faase in de kamer gebroeid, d. w. z. ze stonden daar in een klein glazen kasje voor het raam.

Een groep Succulenten

(Uit „Amateur Gardening“.)

nen, en nu werkten we met het meeste plezier te midden der „stachelichen Kunden“.

In het bijzonder trokken ons de venijnigste, de *Opuntia's* aan, en al liepen we wel eens een prikje op, 't was nooit zoo slim; met een pincet in den zak waren we op alles voorbereid en ten slotte waren we niet alleen immuun tegen de steken, maar de beste maatjes met die „gevaarlijke“ planten. Zóó leerden we de Cacteeën liefhebben voor toen en voor immer.

Laten we nu eens kijken hoe we Cacteeën verplegen. Als grondslag nemen we aan, dat alle Cacteeën die gedurende twee jaar in een en denzelfden pot hebben gestaan, verpot moeten worden, d. w. z. nieuwe aarde moeten hebben, want niet altijd zullen zij een groter pot behoeven. Uitgezonderd zijn die planten, wier groei in het voorafgaande

den winter geeft men aan Succulenten bijna geen water. Verder moeten we schoone potten en potscherven, alsmede gegloeid grof zand in voldoende hoeveelheid bereid hebben staan. On de verplanttafel liggen de aarde, die reeds de kamertemperatuur heeft aangenomen, met een plat aangesneden verplanthout en een stuk papier klaar. Met die aarde beginnen we het volgende artikel, waarin we de behandeling achtereenvolgens zullen uiteenzetten.

(Wordt vervolgd.)

P. J. SCHENK.

Reeds meermalen bracht genoemde heer ze zonder moeite begin Januari in bloei en ook nu was van de opgezette bollen geen enkele mislukt.

Christmas white is gebroeid bijna zuiver wit, misschien iets crème-kleurig en heeft groote vleezige nagels. De geheele tros is tamelijk lang, doch niet zoo bijzonder breed. Over het geheel genomen maakt de plant echter een goeden indruk, en ze heeft, als ze zich steeds zoo gemakkelijk in bloei laat brengen, ongetwijfeld als vroege broei-soort waarde. Op dit laatste komt het echter aan, want het is bekend, dat andere soorten, b.v. *La Neige*, haar in zuiverheid van kleur overtreffen, terwijl deze soort ook begin Januari zeer goed en met eenige moeite ook wel einde December in bloei te krijgen is.

Het zou daarom misschien aanbeveling verdienen, dat onze kweekers van

Hyacinthen met verschillende soorten onder dezelfde omstandigheden eens proeven namen. Want al zijn andere soorten ook tegen Kerstmis in bloei te krijgen, er zijn er toch vele bij waarvan talrijke bollen mislukken, terwijl dit bij *Christmas white* niet het geval

is. Bovendien gelooven wij zeker, dat *Christmas white*, in gunstiger gelegenheid gebroeid, nog wel eerder in bloei gebracht kan worden. Op het veld is de kleur van *Christmas white* zacht roze-wit.

(Bloembollencultuur.)

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN.

De Bloedluis.

II.

Daar ook ten opzichte van de bloedluis het: „Voorkomen is beter dan genezen” geldt, willen wij allereerst eens nagaan, wat we zoal doen kunnen, om bevrijd te blijven van dezen vijand.

In de eerste plaats kan men zorgen, dat stammen en takken steeds gezuiverd worden van doode bastschilfers en mos-sen, terwijl men wonden door entwas moet afsluiten. Daardoor onttrekt men den bloedluizen een goede gelegenheid, om zich te verbergen voor het oog hunner vijanden, wat tevens voor tal van andere schadelijke diertjes geldt.

Verder zorge men door een krachtige bemesting, dat de boom de schade, door de bloedluizen aangericht, gemakkelijk herstellen kan.

Wanneer men zich jonge appelboompjes aangeschaft heeft, onderwerpe men ze, vóór ze geplant worden, aan een deugdelijke inspectie. Anders loopt men groot gevaar, den vijand in te voeren, want zoo goed als geen enkele boomkwekerij is vrij van bloedluis.

Herhaaldelijk heeft men opgemerkt, dat de bloedluis veel meer voorkomt op appelboomen, welke beschut staan, dan op die, welke aan den vollen wind zijn blootgesteld. Hieruit volgt, dat men ze niet te dicht bij elkaar planten moet en dat men bij het snoeien zorgen moet, dat zon en wind tot in het midden der kroon vrij kunnen doordringen, wat trouwens om verschillende andere redenen zeer wenschelijk is.

Vooral geldt dit voor besloten tuinen, want deze hebben in den regel meer last van bloedluis, dan openliggende boomgaarden.

Gaarne vestigt zich de bloedluis op de sappige en van een dunnen bast voorziene wortel-uitloopers, welke vaak aangetroffen worden bij vormboomen, welke op Paradijs- of Doucin-onderstam veredeld zijn. Deze uitloopers moeten dus verwijderd worden. Niet door ze even boven den grond af te snijden, want dan ontwikkelen er voortdurend meer. Men legt daartoe de wortels bloot en snijdt de uitloopers vlak bij hun oorsprong glad af. Dit is een werkje, dat het best in den winter verricht kan worden, om het zoo noodig den volgenden zomer nog eens te herhalen. Ook in een ander opzicht bevordert dit den groei van den boom zeer.

Heeft men nu niettegenstaande al deze voorzorgen of veeleer door het nalaten van deze, de ongewenschte gas-

ten in zijn appelboomen gekregen, wat moet men dan doen, om ze zooveel mogelijk te beperken of uit te roeien?

Wie alleen met kleine en gemakkelijke bereikbare vormboomen te doen heeft, kan de bloedluizen gemakkelijk met de hand, desgewenscht van een handschoen voorzien, dooddrukken. Om de in spleten verborgen exemplaren ook te treffen, kan men een puntig stokje gebruiken, terwijl het wenschelijk is bij dat werk, de bloedluizen, die daarbij nog levend van den tak afvalen, in een bakje op te vangen. Natuurlijk kan een boomborstel daarbij ook zeer goede diensten bewijzen.

's Spreekt van zelf, dat men halfstamkroonboomen, voor zoover men de takken bereiken kan, op dezelfde manier behandelen.

Heeft men den boom zodoende zoo goed mogelijk gezuiverd, dan neemt men den sprenkelaar, die, naar ik hoop, bij de bestrijding van de *Fusicladium* aan velen goede diensten bewezen heeft, ter hand en geeft men er den boom een flinke douche van petroleum mee. De nog aanwezige bloedluizen moeten door dit bad het leven laten.

Daar het niet altijd zoo gemakkelijk te zien is, of men wel alle takken geraakt heeft, is het zeer wenschelijk, de petroleum met wat kalkmelk te vermengen. Dan vallen de niet getroffen takken gemakkelijk in het oog en deze krijgen nog eens een aparte beurt, terwijl men de bloedluizen, welke zich diep in de bastspleten verscholen hebben, te lijf gaat met een half afgesleten en dus stijve kwast. Deze dompelt men in de petroleum en draait haar met kracht op de aangeduide plaatsen rond. Daardoor zal nog menige luis gedood worden of stikken onder haar petroleumhulsel.

Om alle deelen van den boom te raken is het noodzakelijk, dat de olie zoo fijn mogelijk verdeeld wordt. Het gebruik van een sprenkelaar is dus zeer gewenscht; ook om verspilling van olie te voorkomen.

Dat dit werk alleen toegepast kan worden op boomen zonder bladeren, spreekt wel van zelf. De bladeren zouden er geheel door te gronde gaan.

Na eenige weken gaat men de appelboomen weer eens inspecteeren. Waar zich weer bloedluizen vertoonen, herhale men de bestrijding, want, zooals reeds gezegd is, de ontwikkeling van het insect staat in den winter niet stil, vooral niet bij zacht weer. Daarom kan men alleen door een krachtige, herhaalde bestrijding zijn doel bereiken.

In plaats van petroleum kan ook sterk zeepwater gebruikt worden. Verder wendt men ook wel zwavelkoolstof

aan, welke door middel van een propje watten in de barsten van den bast gebracht wordt. De zeer gemakkelijk in damp overgaande zwavelkoolstof doodt dan de bloedluizen.

Verder beveelt Prof. Ritzema Bos in zijn: Ziekten en Beschadigingen der Ooftboomen de zogenaamde Leine-webersche Compositie aan. Met deze stof worden de aangetaste plekken ingesmeerd; ze droogt spoedig op en vormt dan een harde, bordpapierachtige laag, waaronder de bloedluizen moeten stikken.

Waarschijnlijk zal koude entwas denzelfden dienst kunnen bewijzen.

Is een boom zeer sterk door bloedluis aangetast, dan schiet er niets anders over, dan hem te vellen en tot brandhout te hakken. Daardoor verwijdt men een bron van besmetting en tevens een bron van ergernis.

Men plante op de leeggekomen plaats in de eerste jaren natuurlijk geen appelboom, want ongetwijfeld blijven er wel enkele bloedluizen in den grond achter.

Ieder weet nu, wat hem in de eerstvolgende weken ten opzichte van de bloedluis te doen staat.

A. M. v. DRIEL.

VANGBANDEN.

In een der nos. van den *Praktischer Ratgeber* vinden we als nieuw bindmateriaal om jonge boomen aan steunpalen te bevestigen, reepen afval van met aluin gelooide kalfsvellen aanbevolen. In den vorm van een om boom en paal gelegd en met een nagel aan den laatste bevestigd, vormen deze niet alleen een sterk, elastisch bindmateriaal; maar bovendien houden ze het ongedierte tegen, waarvoor anders vangbanden dienen.

Het middel is eenvoudig, en gemakkelijk te beproeven. Van eventueel succes gaarne bericht.

B. B.

MIEREN VERDRIJVEN.

Wij hadden, zoo schrijft de heer F. S. Gidmouth aan de „Gardener's Chronicle”, een 14 dagen geleden veel last van mieren, die het gazon in den tuin vernielden. Onzen tuinman droegen wij op onderscheidene malen op een dag de mierenplekken door en door nat te maken, met het verrassende resultaat dat er nu geen mier meer te bekennen is. Gedood zijn zij door het water niet, maar zij hebben waarschijnlijk een meer geschikte plaats opgezocht.

Het middel is even eenvoudig als gemakkelijk toe te passen.

J. K. B.

In den Bloementuin.

Dooi. — Paden. — Opvriezen.
— Voorjaarsperken. — Inboeten. — Gedekte planten. — Composthoopen omzetten. — Snoeien. — Heesterstek.

Deze winter brengt ons wel verschillende verrassingen. Was het Zondag 5 Januari nog heerlijk vriezende winterweer, waarbij we zelfs onzen tuin kunnen vergeten, om de schaatsen onder te binden, den volgenden dag sloeg het weer reeds om met een echte ouderwetsche najaars- (of voorjaars- ?) regenbui.

We zullen maar denken, dat de winter ons elk oogenblik in een steek kan laten en nemen in den tuin terstond de onderbroken werkzaamheden weer ter hand. De eerste dagen, die op vriezende weer volgen, hebben de tuinpaden het in den regel geducht te kwaad, ten minste als er veel op gelopen moet worden.

De vorst toch is nog niet geheel uit den grond, zoodat het water niet voldoende kan wegzakken naar den ondergrond.

Zijn de paden goed aangelegd en bevindt zich een flinke puinlaag eronder, dan zullen we niet veel last ervan ondervinden.

Zijn we in het bezit van een partijtje oude planken, dan leggen we die over het midden van het pad om op te loopen. Het pad blijft dan heel, we behoeven onze schoenen niet vuil te maken en we kunnen kalm afwachten, totdat het water geheel is weggezakt.

Bezitten we geen planken, dan steken we op verschillende plaatsen in het pad met de schop de bevroren laag door, zoodat we afvoerkanalen krijgen voor het water. We hebben hiertoe niets anders te doen, dan de schop recht op het pad te zetten en zoo diep mogelijk met den voet weg te drukken.

Als we in Augustus i.l. groen-blijvende gewassen hebben geplant, *Coniferen*, *Rhododendrons* enz., dan loopen we deze eens na of ze soms opgevroren zijn. Bij heesters toch, die met kluit geplant worden, gebeurt het dikwijls n.l. dat ze nog niet vast staan, dat ze bij strenge vorst met de kluit gedeeltelijk boven den grond vriezen. Zoodra de grond dit toelaat, moeten we de planten weer voorzichtig aantrappen, zoodat de bovenkant van de kluit gelijk met of even onder den grond komt. Om te voorkomen dat bij mogelijke vorst hetzelfde nog eens gebeurt, dekken we de aarde om de heesters met wat ruige mest, stroo of iets dergelijks af.

In geen geval laten we ze opgevroren staan tot na den winter, omdat we anders de kans zouden loopen, dat de wortels benadeeld zouden worden.

Ditzelfde opvriezen treffen we dikwijls aan op perkjes beplant met voorjaarsbloeiers, zooals *Vergeet-mij-niet*, *Silene* enz. Ook deze plantjes moeten we weer voorzichtig aandrukken, terwijl we gelijktijd de aarde van de perkjes met de hand eens flink losmaken.

Planten, die mochten zijn weggevalen, kunnen nu tevens worden ingeboet. Hebben we geen reserve-planten meer in voorraad, dan kunnen we die op de perkjes voorzichtig verschikken, zoodat de grootste gaten weer gevuld zijn.

Van vaste planten, die we gedekt hebben, kunnen we, als het eenige dagen droog weer blijft, het dek eens verwijderen om de grond ter plaatse flink te laten drogen, terwijl we tevens het dekmateriaal, indien het te nat geworden is, door droog kunnen vervangen. Hoe droger we de planten houden, hoe beter ze den winter door zullen komen.

Een goed werkje kunnen we nu verrichten door mest- en aardhoopen flink om te zetten.

Wat buiten heeft gezeten moet nu binnen komen, wat boven zat komt onder, zoodat weer een geheel ander gedeelte aan de lucht wordt blootgesteld. Hoe vaker omgezet en doorgewerkt, hoe spoediger de boel verteerd is. Zijn we in het bezit van een vijver en hebben we deze in het najaar uitgebaggerd, dan kunnen we ook deze bagger met de riek eens flink bewerken. Ze is toch meestal aan koeken gevormd, welke we nu met de riek vrij gemakkelijk uit elkaar kunnen slaan.

Zijn we er toe in de gelegenheid, dan werken we er tevens wat ongebluschte kalk doorheen. Deze ontrekt bij het blusschen (wat vanzelf gebeurt, doordat ze in aanraking komt met de natte bagger), heel wat water aan de bagger, waardoor deze een volgende keer veel beter te bewerken is.

Hebben we al deze werkjes gedaan, dan kunnen we weer gaan snoeien.

Schreven we de vorige week over het snoeien van dekheesters, dan kunnen we nu een begin maken met het snoeien van de sierbladheesters.

Hieronder verstaan we heesters, die uitmunten door mooie kleur of vorm van blad, maar wier bloemen uit een schoonheidsoogpunt weinig of geen waarde hebben.

We behoeven dus niet bang te zijn dat we de bloemen afsnijden, daar het ons bij deze heesters in hoofdzaak om het blad te doen is.

In den regel snijden we de bladheesters vrij sterk in, om ze te dwingen sterke, krachtige jonge scheuten te maken, daar deze meestal de mooiste en grootste bladeren geven.

Overigens hebben we natuurlijk te letten op de groeiwijze der heesters,

zoodat we een heester, die van nature pyramidaal groeit, met het mes niet dwingen om een struikvorm aan te nemen en omgekeerd zullen we van een struikvormig opgroeienden heester niet trachten een pyramide te maken.

Als bladheesters komen o.a. in aanmerking:

Artemisia Abrotanum, *Cornus sanguinea* fol. arg. var., *C. sibirica*, *C. s. fol. arg. var.*, *Corylus Avellana atropurpurea*, *C. A. aurea*, *Spiraea opulifolia aurea*, *Berberis vulgaris atropurpurea*, *Ptelea trifoliata*, *Acer Negundo* fol. var., *A. platanoides Reitenbachii*, *A. pl. Schwedleri*, *Sambucus nigra* fol. arg. var. en andere.

Nu we aan het snoeien zijn kunnen we tegelijktijd het hout geschikt voor stek u.t. het snoeihout zoeken.

Voor stek toch hebben we noodig eenjarig, rijp hout. Hout, dat zacht dus onrijp is, kunnen we voor stek niet gebruiken. De stekken worden 30 c.M. lang gesneden en voorloopig opgekuild in zand in een schuur of op een beschut plekje in den tuin. Het onderende van de stek komt vrij diep in den grond, terwijl het bovenend slechts \pm 5 c.M. boven het zand mag uitsteken. Bij het opkuilen zorgen we, goed de soorten bij elkaar te houden; liefst plaatsen we er een etiket met den naam bij.

Van de bladheesters kunnen we nu van de *Cornus*, de *Sambucus* en de *Spiraea opulifolia aurea* het snoeihout voor stek verzamelen.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Disa. — *Vanda*. — *Cattleya*.

Wij weten wel, dat niet iedere liefhebber van Orchideeën *Disa's* kweekt, wat voor ons echter geen reden is om deze fraai bloeiende planten te negeren. Exemplaren van *Disa grandiflora*, *D. racemosa* en de vele hybriden, indertijd in Kew-Gardens gewonnen, die in November verplant zijn, beginnen nu te groeien. Waar de Sphagnum op de pannen is dood gegaan, zorgt men er voor dat die vernieuwd wordt.

Waar *Disa's* flink groeien, daar kan men ze gerust flink gieten, terwijl zij er van houden bij helder weer bespoten te worden, bij voorkeur 's morgens en 's middags. Er zijn kweekers, welke deze planten in een kouden bak kweeken, met meer of minder succes; veiliger is het ze bij de Kaapsche gewassen te zetten. Daar staan ze bij de hand, ziet men ze dagelijks en leert men de behoeften het eerst kennen. Gedurende den winter is de atmosfeer voor *Disa's* al spoedig vochtig genoeg, terwijl bij koud weer de thermometer tot 30° Celsius mag zakken.

Hoewel *Disa's* van veel licht houden, kunnen zij in vollen groei zijnde, de directe zonnestralen moeielijk verdragen, maar daarvoor kunnen wij schermmen.

Groene luisjes zijn verzet op de jonge

blaadjes en bloemstengels, maar niet zoodra zien wij zoo'n uitzuiger of de doodstraf wordt dadelijk uitgesproken, mitsgaders over de nakomelingen!

Waar planten van de mooie blauwe *Vanda coerulea* frissche compost wenschen, daar moeten wij dat nu geven, aangezien zij nieuwe wortels gaan maken.

In België kweekt men ze tegenwoordig met succes in boschgrond, die wordt afgedekt door levend Sphagnum. Waar wij verplanten moeten, zouden wij willen aanraden: neem een proef met een paar planten en deel ons de resultaten mede. Intusschen is het sterk aan te raden deze planten met een flink etiket, waarop met duidelijke letters *boschgrond* geschreven staat, te voorzien. Immers, bij het gieten is dubbele voorzichtigheid bij deze planten noodig. De plakkerige boschgrond droogt niet spoedig uit en heeft dus minder water noodig.

Zij staan nu het best in de gematigde kas; in den zomer staan ze gaarne luchtiger en koeler.

Bij den heer Hornsveld te Baarn zagen wij eens een partij *Vanda's* buiten, onder horden, en gezegd mag worden: zij zagen er uitstekend uit!

Geïmporteerde planten van *Cattleya Mossiae* begint men met goed schoon te maken en worden alle doode deelen weggesneden. Vervolgens worden ze in potten gezet, tusschen schoon gewassen potscherven, anders niet. Twee- of driemaal per week worden de scherven flink gegoten, en wordt dit werkje gedaan, zoolang totdat wij de nieuwe wortels te voorschijn zien komen. Dan komen ze te staan in een mengsel van een derde bladgrond, een derde varenwortelgrond en idem Sphagnum, terwijl de pot afgedekt wordt door een laagje levend Sphagnum.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Zaai Begonia's. — *Coleus.* — *Impatiens Holstii.* — *Medeola.* — *Musa.*

Behalve *Blad-* en *Knolbegonia's* zaaien we thans ook nog andere *Begonia's*, die we als eenjarige planten kunnen beschouwen en die we meer speciaal kweken met de bedoeling er onzen tuin mede te versieren.

Men zaait en behandelt ze als voor de *Blad-* en *Knolbegonia's* is aangegeven. Beginnen deze plantjes later haar gekarakteriseerde bladeren te maken, dan planten we ze in een verwarmden bak in den vollen grond uit, vanwaar men ze later met een kluitje gemakkelijk in den vollen grond in den tuin kan uitplanten.

We hebben hier meer het oog op de groep, die we onder de *Begonia semperflorens* met hare talrijke variëteiten rangschikken. *Semperflorens*, de specienaam zegt het ons reeds (altijd bloeiend), is voor deze plantengroep met volle recht gekozen. Zijn de plantjes nauwelijks een handbreedte hoog,

dan beginnen ze reeds met hare talrijke, van wit tot donkerroze bloempjes te vertoonen, om dit voort te zetten tot de vorst het haar belet. Honderden van die lieve bloempjes vinden we op een en dezelfde plant, die door hare zachte kleuren altijd zeer aangenaam aandoen.

Begonia semperf. Erfordii vormt wel de meest sterke plant en is voor beplanting van groepen werkelijk aan te bevelen. We hadden in den afgelopen zomer deze *Begonia* geplant met eene onderbeplanting van *Gnaphalium lanatum*, we kunnen die zeer aanbevelen vooral voor randen voldoet dit best.

Beg. semperf. Vernon geeft donkerrood blad en roode of hardrose bloempjes. Deze bereikt ongeveer de zelfde hoogte als de *Erfordii*. Veel kleiner compacter blijft de *Beg. s. compacta Vernon*. Zaait men hiervan de var. *Bijou des Jardins*, dan krijgt men zeer laaggroeiende plantjes met zwartroode bladeren en roode bloempjes, een groot % hiervan leveren ons aardige dubbele bloemen.

Beg. s. comp. rosea en alba, geven in vereeniging met bovenstaande vooral voor mozaïekwerk zeer gewilde afwisseling. Het bekoorlijkst van alle vinden we wel de *Beg. s. Lubecka*. Dit allerliefste plantje geeft bloempjes die zeer veel gelijkenis vertoonen met de *Beg. Gloire de Lorraine* en werkelijk verkrijkt een vakman zich op 't eerste gezicht hier wel mede. Al deze *Begonia's* worden bij voorkeur van zaad gekweekt, op de wijze boven en in 't vorige nummer door ons aangegeven. De laatstgenoemde kweekt men zeer goed door stekken en scheuren voort en hoewel alle andere ook op deze wijze kunnen worden voortgekweekt, is het ons toch gebleken, dat zaaiing de voorkeur verdient, omdat we dan een rijker bloei en flinker ontwikkeling kunnen verwachten. Het is voor al deze *Begonia's* van het grootste belang, dat ze, zoodra de jonge plantjes zich vertoonen, worden verspeend, anders loopt men spoedig kans, dat ze wegvallen, en begint dit eenmaal, dan zien we spoedig, soms in een paar uur tijds, geheele plekken, soms ter grootte van een hand, door verrotting verloren gaan.

't Is gewenscht, dat na de eerste verspeening de plantjes nog 2 à 3 keer worden verspeend, telkens in zaaischotels, goed schoon gewassen en met goeden voedzamen en toch zandigen grond gevuld.

Coleus, we vermeldten dit reeds vroeger, kweekt men ook zeer gemakkelijk van zaad. Voor koude kassen, bloemtafels enz. des zomers te vullen, zijn ze zeer welkom.

Het groote aantal verscheidenheden, dat we hierbij aantreffen, geeft ons lust elke plant, ja elk blad aan eene afzonderlijke beschouwing te onderwerpen. Soms zien we op één plant geen twee bladeren die gelijk geteekend zijn.

Men zaait ze ook thans of in den loop dezer maand. De zaden komen in de warme kas na een dag of 10 op. De jonge plantjes, die niet gemakkelijk wegvallen, kunnen daarom eene

meer handelbare grootte op den zaaischotel verkrijgen en zoodra ze hanterbaar zijn, verspeent men ze, om dit, zoodra zulks door hare ontwikkeling noodig wordt, te herhalen. Ze worden dan later in kleine potjes opgepot en op een warmen bak dicht bij het glas geplaatst. Men verwerpe bij het verspenen niet de kleinste plantjes, gewoonlijk treft men juist daaronder de prachtigste kleuren.

Impatiens Holstii is zoowel voor onze koude kas, bloemtafels, als ook voor buiten geschikt. Deze plant, die in de laatste drie jaren zich bijna bij iedereen heeft ingedrongen, verdient dit volkomen. Hare bloemen, die varieeren van zalmkleurig rose tot koperrood, steken prachtig boven het bossige, pl. m. 50 c.M. hooge plantje uit en doen aangenaam aan. We kunnen ze ook in deze maand zaaien en behandelen ze verder als de *Coleus*.

Medeola asparagoides een klimplantje met kleine glanzend groene blaadjes waarvan de lange ranken voor tafeldecoratie en voor het maken van guirlandes zoo veel gebruikt worden, wordt ook in deze maand gezaaid. De vrij groote gitzwarte zaden worden een halve c.M. met grond bedekt en in de warme kas geplaatst; na 14 dagen à 3 weken komen de jonge plantjes te voorschijn die dan als ze een 14 dagen à 3 weken hebben gestaan, in potjes worden geplaatst soms 2 of 3 bij elkaar.

Zoodra we later ruimte krijgen, worden ze op een hoekje in de kas in den vollen grond uitgeplant en aangespannen draden, die we in verticale richting aanbrengen, opgeleid. Gebruikt men later de ranken dan kan men gemakkelijk deze touwtjes er uit trekken en is het daarom goed, geen aaneengeknoopte stukjes hiervoor te gebruiken.

Musa, die als solitairplant zeer hooge waarde bezit, wordt ook uit zaad gekweekt. De zaden van de *Musa*, Banaan of Pisang zijn vrij groot en worden ongeveer een c.M. met grond bedekt. Ze vragen eene hooge temperatuur voor hare ontwikkeling. Zoodra de plantjes in de zaaischotel hare eerste blaadjes beginnen te ontplooiën zet men ze elk afzonderlijk in een potje met voedzamen grond. Men houde ze in de warme kas. Later in Mei kunnen ze wat worden afgehard; verpotten wanneer zulks noodig is en liefst de eerste zomer in de koude kas gehouden. In 't najaar late men ze door minder water te geven wat opdrogen en daardoor in rust komen, om ze dan het volgend voorjaar in Febr. in nieuwe grond op een warme standplaats aan den groei te brengen, van daar worden ze afgehard en begin Juli op eene beschutte plaats of in den vollen grond (goed vruchtbaar voorbereid) of in een flinke kuip met voedzame grond gebracht. Ze komen dan in den zomer tot eene schoone ontwikkeling en bezitten dan eene hooge sierwaarde. Te Dusseldorf zagen we voor eenige jaren op het tentoonstellingsterrein werkelijk prachtexemplaren. Wil men deze planten dan vóór dat de vorst invalt afnemen dan kan men ze overwinteren, om ze 't volgend jaar weer op de zelfde

wijze te gebruiken. Ze vragen echter dan veel plaats en liever ruimen we ze dan op, om dat het aankweken van jonge planten gemakkelijk is. De *Musa Ensete* heeft lange bladeren en lijdt daardoor nog al eens aan de wind, beter en compacter groeier is *Musa religiosa*.

J. A. KORS.

In den Moestuin.

Dekken van warme en koude bakken. — Vroege legpoters.

De strenge vorst van begin Januari dwong ons tot bijzondere waakzaamheid, het dekken en ontdekken van bakken en kassen vereischte meerdere oplettendheid. Gewassen, waarvoor gevaar bestaat, dat de vorst ze zou vernielen, komen in de groentecultuur, althans bij den beroepskweker weinig voor. In Januari toch vindt men bij hen in de koude bakken in hoofdzaak weeuwenplanten. Deze zijn reeds voldoende beschut als we ze door een paar rietmatten voor de ergste koude beschermen. Met opzet wijzen we hierop, omdat er zijn, die meenen dat het noodig is, deze planten reeds bij de minste vorst zóó te bezorgen, dat ze volkomen vorstvrij blijven. Dit is niet alleen overbodig maar bepaald verkeerd te noemen. De planten worden er door verweeklijkt en onnoodig tot het hernemen van haar groei opgewekt. We vinden ze dan in het voorjaar tegen elkander opgroeiend, te lang gerekt ter rug, waardoor ze bij het overbrengen naar den vrijen grond veel meer zullen te lijden hebben dan die, welke door meer spaarzame bedekking gehard zijn. 't Sprekt van zelf, dat we, indien we voornemens zijn in den loop van Januari bakken met weeuwen te beplanten, dat we dan te zorgen hebben, dat we de daarvoor benodigde planten niet in bevroren toestand vinden.

Anders wordt het, als we z.g. koude sla te verzorgen hebben; hierbij is geheel vorstvrij houden van de bakken een eerste eisch en wordt verzuim in deze onmiddellijk door verlies gestraft. Helder vriezend weer yreezen we niet; al staat in Januari de zon nog slechts laag aan den hemel, ze heeft toch wel zoo veel kracht, dat ze de temperatuur in de bakken doet rijzen, waardoor we de bedekking reeds kunnen verwijderen, al vriest het nog in de schaduw, maar ook zooveel warmte kunnen opvangen, dat het gevaar voor den komenden nacht beperkt wordt. Bij strenge vorst zorgen we daarom steeds dat de koude bakken gedekt zijn vóór de zonnestralen van het glas af zijn. We noemen dit „de zon er in dekken”.

Bij warme bakken, waarin het gevaar voor bevroren veel minder groot is, trachten we zoo lang mogelijk van het zonlicht te profiteren en dekken pas op het uiterste oogenblik. Wanneer bakken met zware broeilagen nog sterk dampen, vergeten we niet, om gedurende den nacht, als het uitdampen door de bedekking sterk bemoeilijkt wordt, wat z.g. binnenlucht aan te brengen.

Is de broeilaag bijna uitgewerkt, waardoor de warmte, die zij opwekt,

niet van beteekenis meer is, dan stellen we ze met koude bakken gelijk en worden ze als zoodanig behandeld. Dit doet zich voor bij bakken of rijen, waarin we in October, voor wortelen bijv., slechts een matige broeilaag aanbrachten, deze is nu bijna uitgewerkt, zoodat we enkel door dekken de vorst kunnen buiten houden.

Voor hen, die over voldoende dekmatieel kunnen beschikken of slechts een enkelen bak te verzorgen hebben, levert dit geen bezwaar op, anders wordt het, als we, zooals bij den beroepskweker, ettelijke honderden ramen te verzorgen hebben. In de meeste gevallen kan men hoogstens over één laag stroo en één laag rietmatten beschikken en de laatste dagen hebben opnieuw bewezen dat dit onvoldoende is, om zulk een strenge vorst buiten te houden.

Gelukkig kunnen wortelen in bakken nog al een stootje verdragen en herstellen ze zich, als het ten minste niet al te erg geweest is, wel weer. 't Ligt echter voor de hand dat het verre van bevorderlijk is, om den oogst te vervroegen. We herinneren ons nog den strengen winter van 1890—91, toen bij de meesten al het dekgoed buiten was, en de wortelenbakken zoo sterk bevroren waren, dat velen meenden, dat de dootsklok geluid kon worden en toch groeiden ze, toen einde Januari de vorst ophield, weer door en gaven een bevredigende opbrengst.

Velen beweren, dat de stand der tegenwoordige vervroegde wortelencultuur niet meer toelaat daarvoor in October versche paardenmest aan te schaffen, dat de prijzen voor het product gemaakt, de uitgaven voor broeimest enz. niet meer dekken, dat de cultuur op die wijze niet meer loonend is. Is dit het geval, dan kunnen ook wortelen de kosten en moeite van algeheele vorstafsluiting niet dragen, want dekgoed is ook duur, dan trachten we met de minst mogelijke kosten ons gewas door den winter te helpen.

We meenen te weten, dat men in den proeftuin te Naaldwijk reeds proeven nam of nog neemt, om te onderzoeken hoe lang de wortelen het in den strijd tegen den wintervorst uithouden kunnen.

Hebben we in het najaar ons leggoed van de vroege aardappelen in de open lucht opgeborgen en willen we het voor den vroegen oogst voorbereiden, dan is bij strenge vorst oplettendheid noodig. Niet dan op het midden van den dag als de thermometer boven 0 staat, maken we de kuilen open en zorgen ze weer bijtijds gesloten te hebben. Beter is 't vroege legpoters in vorstvrije schuren of kelders te bewaren, we kunnen er dan ten allen tijde over beschikken en het te vroege uitloopen beter voorkomen.

We ontdoen de vroege legaadappelen met de hand van alle reeds gevormde spruiten en sorteeren ze naar hun grootte in twee of drie soorten. Aldus gesorteerd brengen we ze in platte houten kistjes van ongeveer 15 c.M. hoogte, waarvan den bodem uit latten bestaat. Met den kop naar boven, dit is de plaats waar zich aan een

aardappel het grootste aantal oogen bevindt, leggen we in elke kist twee lagen boven elkaar. Om ruimte te winnen stapelen we de kisten op elkander, daarbij zorgende, dat er tusschen de kisten onderling een ruimte van 3 c.M. overblijft. We geven daardoor de lucht gelegenheid overal gemakkelijk toe te kunnen treden, wat het gelijkmatig ontkiemen bevordert en rotting voorkomt.

Het daglicht sluiten we voorloopig af en zorgen een temperatuur van 40° F. (5° C.) te onderhouden. Een kachel kon noodig zijn om te voorkomen dat de vorst ons parten speelt, of om, voor het geval de ontkieming niet naar wensch gaat, de warmtegraad te verhoogen. Zoo blijven de poters tot half Maart. Over het aanbrengen van licht, het verplaatsen om 't gelijkmatige ontspruiten te bevorderen en het bestrijden van mogelijke kwalen te gelegener tijd.

Indien de vorst blijft aanhouden, of weer intreedt, blijft de amateur, die over geen glas kan beschikken, nog kalm en stelt zijn zaaipannen tot gunstiger tijd uit. De tuinbaas echter, wiens positie, en de groentekweker, bij wien de dikte van de boterham voor een deel bepaald wordt door het tijdstip waarop hij oogsten kan, neemt bij strenge vorst zijn maatregelen. Want de tijd van zaaien in bakken van tal van artikelen is daar. Verzuim wordt met achteraan komen gestraft.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Druiven in pot. — Druiven van oogstek. — Druiven in de kas. — Hout- en glaswerk wasschen.

Heeft men *druiven in pot* gekweekt, zoo wordt 't tijd, hen van verschen grond te voorzien. Een druif houdt van krachtige aarde; een lekker spulletje voor haar is graszodenaarde, klei, kalkpuin, oude koemest met bakaarde, in verhouding van $\frac{1}{3}$ gr., $\frac{1}{4}$ klei, $\frac{1}{4}$ bakaarde en vult 't ontbrekende met evenveel koemest als puin aan. 't Beste is, een en ander reeds voor den winter met elkaar te vermengen, en van tijd tot tijd om te zetten. Mocht dit niet geschied zijn, dan lette men er op, dat de stoffen goed dooreen komen, want de kluiten rollen naar beneden; men voege er verder wat patentkali aan toe, per pot gerekend 50 Gr.

Heeft men te doen met oogstek van 1907, zoo komen die planten in potten van een 25 c.M. diameter, heeft men tweejarige druiven, die dit jaar dus vrucht kunnen geven, zoo moet de pot wat ruimer zijn. De oude, droge aarde wordt rondom wat weggenomen, 't is echter niet geraden, den kluit geheel los te schudden. De blootgekomen wortels en vooral de afgestorvene snijdt men met een scherp mes terug. De aarde wordt stevig aangedrukt.

Potten met enkele gaten direct boven den bodem zijn voor potboompjes in 't algemeen te prefereren, wijl de wortels niet zoo spoedig zich naar buiten kun-

nen ontwikkelen, terwijl zoo noodig 't afsteken of snijden gemakkelijker gaat als bij potten met de gaten in den bodem.

De éénjarige druiven snijdt men terug tot op 't eerste goede oog; we zijn dus schijnbaar niets verder gekomen. 't Doel is echter uit dat oog een zware rank te verkrijgen, die 't volgend jaar vrucht kan geven.

Zijn de tweejarige druiven goed ontwikkeld, hebben we te doen met een rank van een goede pink dik, dan snijden we dezen terug tot op een ongeveer één meter. Langs den rand van den pot plaatsen we een 4 à 5 tal stevige stokjes, die een 75 c.M. boven den pot uitsteken en boven voor steun aan een hoepeltje bevestigd worden. De rank wordt nu in een spiraal aan deze stokjes gebonden. Met 't aanbinden wachte men niet tot er reeds werking in de planten is, wijl door de storing, voortvloeiende uit 't buigen, de groei ophoudt. Men zij verder zeer voorzichtig, met 't buigen, opdat de ranken niet knappen. Planten, niet voldoende krachtig, snijdt men nogmaals op één oog terug.

Heeft men direct geen goede plaats voor zijn druiven, d. w. z. moeten ze in een perzik- of druivenkas onder de boomen gestopt waardoor de ontwikkeling altijd zwak zal zijn, zoo is 't raadzaam, ze een zoo koud mogelijke plaats te geven, opdat de ontwikkeling niet geforceerd worde.

Wil men *druiven van oogstek* opkweeken, zoo moeten we kunnen beschikken over een stookkasje met een temperatuur van 20 à 25° C. (± 70 tot 80° F.). Een hooge warmte is gewenscht, opdat de ontwikkeling snel verloop. Vroeg stekken heeft dit voor, dat men een zwaardere gewas mag verwachten. We maken in onze warme kas dus een kweekbakje in orde en plaatsen daarin kleine potjes (8 c.M.) gevuld met lichte aarde. In deze potjes komen onze oogstekken.

Zoo'n druiven-oogstek is niets anders dan een goed ontwikkeld oog met aan weerszijden een 2 c.M. hout. Deze stek wordt bovendien nog gekloofd, opdat men een grooter snijvlak verkrijge, waaruit zich de worteltjes kunnen ontwikkelen. 't Stekje zelf komt onder de aarde, alleen 't oog steekt er boven uit. Aanvankelijk kan ons kweekbakje door glas worden afgedekt, ten einde een meer vochtige atmosfeer te behouden. Geregeld vochtig houden is noodzakelijk.

Onze *druiven in de kas* moeten worden gepeld, d. w. z. ze moeten van hun oude pluim worden ontdaan. Wanneer we onze oudere stokken van naderbij bezien, dan zit er een meer losse huid op, die vrij gemakkelijk met den nagel van den duim is af te trekken. Wordt dit schillen ieder jaar gedaan (wat wel gewenscht is), dan zit er niet veel van die oude bast op, is 't nog nimmer gedaan, zoo is er heel wat af te trekken. Men zij voorzichtig, vooral zoo men een mes mocht gebruiken, wijl men onwillekeurig in 't hout snijdt en verder spare men natuurlijk

de oogen of knoppen, ook die kleine, die aan den voet van de vruchttakjes zitten.

Aleen 't eenjarige hout mag niet gepeld worden, verder alles. Dit reinigen is noodzakelijk, vooral daar, waar de druiven bezocht worden door schildluizen, die zich gaarne onder en op die bast bevinden en waar men last heeft van druiveziekten. 't Spreekt, dat die bast wordt opgevangen en verbrand. Na 't reinigen worden de geheele stokken, 't eenjarige hout inclusief, voorzichtig ingesmeerd met een kalkpap, waar doorheen flink wat zwavel (bloem van zwavel) is geroerd.

't Hout en glaswerk der kas wordt goed *gewassen* en al wat muur is, zoveel mogelijk gewit. Reinheid bevordert ook hier de gezondheid. Wordt onze druivenkas niet verwarmd door de thermosiphon, zoo is 't van belang bij goed weer flink te luchten, vooral de eenzijdige muurkassen. De temperatuurswisseling van dag en nacht zou te sterk zijn, wat altijd nadeelig op onze planten werkt. Wil men vroeg wat spinazie of raapstelen, zoo is daarvoor onder onze druiven, ja ook perziken gelegenheid genoeg voor.

P. v. D. VLIST.

LEESTAFEL.

Flora Batava.

Verschenen zijn de 355e en 356e aflevering van het in 1800 begonnen standaardwerk: *Flora Batava*, afbeelding en beschrijving van Nederlandsche gewassen. Elke aflevering bevat vijf platen met tekst in de Franche en onze taal.

De 355e afl. geeft platen van *Viscum album*, de bekende Vogellijm of Mistletoe der Engelschen; *Phalaris minor*, klein Karniegras, ingevoerd te Rotterdam van de kustplaatsen der Middellandsche Zee; twee afbeeldingen zijn gewijd aan een wier, dat gezellig levend in sponsachtige, zeer dichte ballen groeit en in den hortus te Groningen geregeld in cultuur is. Zij groeit in groote meren en is meermalen in het Noorden van ons land gevonden. Ten lotte een paddestoel *Cortinarius subpurpureus* met taankeurigen hoed.

De 356e aflevering opent met de slankartige *Amarantus*, *Amaranthus gracilis*, ook een aangevoerde plant uit Midden-Amerika en in October van het vorige jaar ontdekt door de heeren Wachter en Jansen te Rotterdam, aan den zuidkant van de Maashaven. Dan volgt de Witte *Amarant*, *Amaranthus albus*, die en te Scheveningen en te Rotterdam en te Deventer is gevonden.

Festuca angusta is het smalbloemig Zwenkgras, dat oorspronkelijk in Zuid-Afrika inheemsch is. *Chenopodium anthelminticum* of Wormdrijvende Ganzervoet is ook al een vluchteling uit Amerika en te Rotterdam het eerst gevonden. De laatste, de 1785ste plaat, stelt voor de ook in botanische tuinen wel gekweekte Kleine Ruit *Thalictrum minus*, een *Ranunculaceae*, die gerekend kan worden tot onze duin flora te behoren en voor de plaat te Wassenaar gevonden is.

Het samengestelde blad herinnert aan het loof van *Adiantum cuneatum*.

J. K. B.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onze lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan één zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen:

Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 510.

a. Hierbij het blad van *CYRTOMIUM FALCATUM* met *SCHILDLUIS* naar ik meen. Dit is niet dezelfde als de men wel op palmen, ziet. Hoe is de naam van beide.

De plant is reeds pl.m. 14 jaar in mijn bezit en nooit last van schadelijk gedierde gehad. Vroeger stond de plant in een serre maar nu in de huiskamer. Kan dit misschien het optreden van deze luis ten gevolge hebben. Er staat steeds een ketel water op de kachel te verdampen.

Roosendaal.

A. W.

Antwoord: Van Prof. Dr. J. Ritsema Bos, Directeur van het Phytopathologisch Instituut te Wageningen, mochten we onderstaand antwoord ontvangen dat we met hartelijken dank hieronder laten volgen.

In antwoord op uw schrijven van 28 Dec. kan ik u thans medelen, dat de schildluis, welke op de *Cyrtomium falcatum* voorkomt, is *Lecanium longulum* Doryl. Deze soort komt, behalve op varens, ook voor op palmen, op *Acacia*, *Albizia*, *Bambusa*, *Cassia*, *Anthurium*, *Citrus*, *Carica*, *Euphorbia*, *Ficus*, *Philodendron*, en nog op een aantal andere planten van onze kassen en oranjariën.

Op palmen komt ook nog een andere soort voor, die op deze soort heel veel lijkt, nl. *Lecanium perforatum*. Trouwens op palmen treft men nog onderscheiden andere soorten van schildluis aan.

Hoe nu de bedelde *Cyrtomium falcatum* aan de bovengenoemde schildluis is gekomen, kan ik niet zeggen zooals uit bovenstaande opgaven blijkt, kan de luis van verschillende andere planten herkomstig zijn. Kan het zijn dat de *Cyrtomium* haar van andere in de kamer aanwezige planten heeft gekregen?

Heel algemeen is deze *Lecanium longulum* niet. Het zou mij aangenaam zijn, als ik eenige bladeren kon krijgen, bezet met een flink aantal van deze schildluisen. Ik

heb nl. bij de determinatie den heer dr. L. Lindierger te Hamburg geraadpleegd; en deze wilde gaarne wat meer ervan hebben, terwijl ik zelf 66k eenige exemplaren wilde bewaren.

De inzender A. W. te Roosendaal, — woont die in Brabantsch of in Geldersch Roosendaal?

J. RITZEMA BOS.

Vraag No. 511.

Bruine bladeren van *CYRTOMIUM FALCATUM*.

's-Gr.

Mevr. de W.

Antwoord: Van Prof. dr. J. Ritzema Bos, directeur van het Phytopathologisch Instituut te Wageningen mocht de Redactie, naar aanleiding van uw vraag onderstaand schrijven ontvangen, waarnaar u zich gelieve te richten. Aan Prof. Ritzema Bos onzen beleefden dank.

Wat bruin worden van geheele bladvinnen of van gedeelten ervan is een verschijnsel, waarvan ik alléén door 't onderzoek van de ingezonden bladeren waarschijnlijk de oorzaak niet zal kunnen vinden. In de wankleurige deelen der bladeren vond ik geenerlei parasiet. Ik hoop dat ik tot een oplossing van de quaestie zal kunnen komen, wanneer mij gezonden wordt een stukje van de plant, bestaande uit wortel en bovenaardse deelen, waaraan de ziekteverschijnselen zich voordoen. Maar om dan alles zoo versch mogelijk te ontvangen, laat mevrouw de W. te 's-Gravenhage dan rechtstreeks aan mij zenden, in een kistje, ingepakt in wat vloeiend papier, of in vochtig gras of mos: een paar zieke bladeren, zoo mogelijk met een knop er tusschen; en de daaraan bevestigde wortels. Dan zal ik nog eens aan 't onderzoeken gaan.

J. RITZEMA BOS.

Vraag No. 512.

Bij de bestudeering van bodem en bemesting ontmoette ik, behalve de aanwijzingen in „Onze Tuinen” enz., in het werkje van E. Th. Witte, omtrent tuinbemesting enz., dat een vruchtbare jaarlijks op iedere vierkante Meter dien hij met zijn kroon beslaat, noodig heeft:

10 gr. stikstof, 5 gr. phosphor, 15 gr. kali en 10 gr. kalk, en dat deze producten kunnen verkregen worden als volgt: 10 gr. stikstof uit 60 gr. Chilisalpeter of uit 50 gr. Zwavelzure ammoniak; 5 gr. phosphor uit 30 gr. Thomasslakkenmeel of uit 15 gr. Beenderenmeel; 15 gr. Kali uit 30 gr. Chloorkalium of uit 30 gr. Zwavelzure Kali; 15 gr. Kali uit 100 gr. Carnallit of uit 140 gr. Kainiet.

Zijn deze scheikundige verhoudingen juist, dan is eene samenvoeging van kunstmeststoffen naar oppervlakte daaruit gemakkelijk te maken. Ik maakte op gronden van het voorgaande het volgende plan voor eene oppervlakte van 50 vierkante Meter tuin, beplant met 2 leiboom Morel, 3 id. peer, 1 id. perzik, 1 id. appel, 6 snoerstam-appel, 3 pyramide peer, eenige bessenstruiken, stam en struikrozen, een paar sierheesters, Seringen en nog wat laag groeiende vaste planten.

Nu, over de geheele oppervlakte uitstrooien en onderharken 5 K.G. Beenderenmeel, aangehaald voorjaar, 3 K.G. Chilisalpeter en 1 K.G. Zwavelzure Kali goed door elkaar mengen en als eene 2 % oplossing als bevestiging toedienen, eenmaal per week, telkens 100 liter en redurende de maanden Maart tot en met Juli.

Veelal is echter de praktijk beter dan de theorie, tenzij de theorie op goede ervaringen berust, op grond daarvan vertrouw ik mijzelve niet, en nu is mijne vraag:

Zoudt u zoo vriendelijk willen zijn hierover uwe zoover gewaardeerde opinie en raad te geven?

Vooraf ook wilde ik gaarne weten of (behalve Beenderenmeel en Thomasslakkenmeel natuurlijk) de benodigde kunstmeststoffen, indien zij goed vermengd zijn, in water opgelost kunnen worden toegediend, als besproeiing dus zoals gier enz., of dat het beter is ze droog uit te strooien en onderharken.

's-Gravenhage.

G. C. B.

Antwoord: Volgens genoemde cijfers is op 50 vierk. Meter noodig 500 gr. stikstof, 250 gram fosforzuur en 750 gr. kali. Deze hoeveelheden voedingsstoffen zijn voorhanden in ongeveer 3300 gr. Chilisalpeter, 825 gr. onthijmd beendermeel en 1500 gr. zwavelzure kali.

Nu is het fosforzuur in beendermeel niet in water oplosbaar, zoodat het moeilijk in het bereik der diepere wortels zal komen. Het verdient daarom bepaald de voorkeur hiervoor in de plaats superfosfaat te gebruiken, 250 gr. fosforzuur komt voor in ongeveer 1800 gram superfosfaat van 14 %. Daar echter niet de geheele hoeveelheid voedingsstoffen, die in den mest voorkomt, dadelijk in 't eerste jaar door de wortels opgenomen kan worden, zou het wellicht nuttig zijn van het fosforzuur en de kali wat meer te geven, bv. 2500 gram superfosfaat en 1750 à 2000 gram zwavelzure kali.

Maar daar staat tegenover, dat de grond ook nog wel een zekere hoeveelheid voedingsstoffen bevat, welke voor de planten beschikbaar is.

U begrijpt, dat het eigenlijk onmogelijk is op bovenstaande wijze met nauwkeurigheid aan te geven, welke hoeveelheid meststoffen wel de meest gewenschte is.

U kent zeker wel eenigszins den voedingstoestand van uw grond; de bemesting in voorgaande jaren en de ontwikkeling van de planten kunnen in dezen ook eenige aanwijzingen geven.

Wat de stikstofbemesting betreft, hiermee moet men voorzichtig zijn. Een overvloed van kali heeft geen nadeeligen invloed, een te ruime stikstofbemesting bevordert te sterk de ontwikkeling van hout en blad. Hebben de boomen 't vorige jaar nog al veel lof gemaakt, laat dan de bemesting met Chilisalpeter voorloopig achterwege. Blijkt dan na verloop van tijd, dat wat stikstof noodig is, dan kunt u het nog altijd geven, daar Chilisalpeter zeer snel werkt.

Het lijkt ons het best, dit voorjaar de fosforzuur- en kalibemesting te geven. Gedurende de maanden April tot en met Juli zal een bemesting met een oplossing van voedingszouten ongetwijfeld nuttig werken, maar dan niet 2 %, maar bv. 1 à 2 % op de 1000 deelen water; dit was zeker ook uwe bedoeling. 'k Zou ook hierin het fosforzuur niet weglaten. Verder lijkt het mij doelmatiger, deze oplossing over de 2 of 3 weken te geven, dus dan telkens 200 of 300 liter; er is dan meer kans, dat het vocht dieper in den grond dringt.

W. F. A. G.

TENTOONSTELLINGEN.

Tuinbouwtentoonstelling te Zeist.

Naar wij vernemen bestaat het Eere-Comité van de in 1909 te Zeist te houden groote Tuinbouwtentoonstelling uit:

Mr. J. E. Ameshoff, Secretaris van de Nederlandsche Centraal Spoorweg Maatschappij; Bestuurder van de Nederlandsche Buurtspoorweg Maatschappij.

Jhr. Mr. H. M. J. van Asch van Wijck, lid der Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Jhr. Mr. H. W. van Asch van Wijck, lid der Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Mr. O. M. Blankenhagen, Eere-Voorzitter der Afd. Zeist en Omspreken der Ned. Mij. voor Tuinbouw en Plantkunde.

Mr. W. C. Baron van Boetzelaer, Voorzitter der Nederlandsche Orchidophilclub.

Jhr. H. P. C. Bosch van Drakestein van Nieuw-Amelsweerdt, lid der Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Mr. J. C. van Briel Sasse, Voorzitter van den Nederlandschen Tuinbouwbond.

L. Broekema, Directeur van de Rijkshoogere Land-, Tuin- en Boschbouwschool.

P. J. A. de Bruine, Voorzitter van het Nederlandsch Landbouws-Comité.

J. T. Cremer, President van de Nederlandsche Handelsmaatschappij.

J. Doorman, Voorzitter van de Nederlandsche Journalistenkring.

C. Guldensteeden Egeling, Wethouder van Zeist.

G. C. D. d'Aumale Baron van Hardenbroek van Hardenbroek, Burgemeester van Driebergen.

C. J. Kneppelhout van Sterkenburg, Voorzitter van het Genootschap voor Landbouw en Kruidkunde te Utrecht.

E. H. Krelage, Voorzitter der Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur.

Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen, Directeur van de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen; Directeur van de Nederlandsche Centraal Spoorwegmaatschappij.

F. B. Löhns, Inspecteur van den Landbouw.

H. J. Lovink, Directeur-Generaal van den Landbouw.

Mr. Dr. F. A. C. Graaf van Lijnden van Sandenburg, lid der Gedeputeerde Staten van Utrecht, lid van de Staatscommissie voor den Landbouw.

H. M. van der Mersch, Wethouder van Zeist.

Jhr. J. L. Mock, Voorzitter van Nos Jungunt Rosae.

N. Nobel, Rijkstuinbouwleeraar voor de Provincie Utrecht.

Mr. J. J. Clotterbooke Patijn van Kloetinge, Burgemeester van Zeist.

Mr. F. D. Graaf Schimmelpenninck, Commissaris der Koningin in de Provincie Utrecht.

J. E. Scholten, Voorzitter der Vereeniging voor Tentoonstellingsbelangen.

H. C. Valetton, Voorzitter der Nederlandsche Tuinbouw-Handelsvereniging.

Van eenige uitgenoodigden wordt nog antwoord ingewacht.

De a.s. Tuinbouwtentoonstelling te Gent.

Reeds meermalen is in dit blad melding gemaakt van de a.s. groote Tuinbouwtentoonstelling te Gent, te hielden ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan der „Société Royale d'Agriculture et de Botanique”. Onze Zuidelijke burens zijn druk in de weer om ter eere van dit feit de tentoonstelling zoo luisterrijk mogelijk te maken en al hare voorgangsters te doen overtreffen. En naar wij uit goede bron vernemen, mag men vertrouwen dat de Gentenaren daarin zullen slagen en de a. s. tentoonstelling de opgewekte verwachtingen niet zal teleur stellen.

O. m. zal er te zien zijn eene natuurgetrouwe nabootsing van de eerste tentoonstelling, door bovengenoemde vereeniging gehouden. Niet alleen zal men het „estaminet” imiteeren waarin indertijd de eerste expositie plaats vond, maar ook de plantensoorten, welke men toen tentoonstelde, zal men ook nu te zien krijgen. Een bekend Belgische liefhebber heeft op zich genomen al de soorten, die volgens de catalogus op de tentoonstelling van 1808 te zien waren, ook nu weder bijeen te brengen en tot een afzonderlijk geheel te groepeeren. Inderdaad een lofw aardig denkbeeld, waardoor de aantrekkelijkheid der expositie nog aanmerkelijk zal verhoogd

worden. Tevens zal het den bezoekers een duidelijk beeld geven van den vooruitgang, die ook in België op tuinbouwgebied heeft plaats gevonden en eene juiste vergelijking van het toen en nu mogelijk maken.

Naar aanleiding van het bovenstaande kunnen we niet nalaten, nogmaals tot een bezoek aan deze tentoonstelling op te wekken. Zij die deze exposities geregeld bezocht hebben zullen nu weder niet ontbreken, en die voor het eerst gaan zullen zich de reis niet beklagen. Voor vakman en liefhebber zal er veel te zien en te leeren zijn.

Santpoort.

W. LODDER.

BRIEVENBUS.

Lilium giganteum en Kerstroos.

Naar aanleiding van vraag no. 492 in No. 27 deelt onze medewerker, de heer Kruijff ons nog het volgende mede:

Wanneer men het zaad van *Lilium giganteum* in Mei zaait, zal het veelal het eerste jaar niet opkomen, daar liezezaad pas het tweede jaar opkomt.

Heeft de vrager dus in den loop des zomers geen succes, dan zal hij het allicht wegwerpen, wat jammer zou zijn.

Als liezezaad direct na de rijpwording gezaaid wordt, dan komt er gewoonlijk het eerste jaar een klein percent van op, maar als men het droog laat worden en dan in Mei zaait, geen enkele korrel.

Ook duurt het niet zoo lang voor de zaailingen bloeien; ik heb *L. auratum* gezaaid die reeds het tweede jaar bloeit*) Als *L. giganteum* heeft gebloeid gaat de bol verloren, maar geeft dan ook altijd broedbollen die natuurlijk vroeger bloeien dan zaailingen.

Ook voor *Helleborus*, de volgende vraag, nog een opmerking. De forceering bij de kactus geeft niets dan blad, wat vermeden moet worden, en i. uwe opmerking zeer juist dat de planten geen bloemknoppen hadden; de man is daar zeker mee bedrogen geworden, de bloemknoppen kan men in het najaar reeds zien.

Van *Helleborus* bestaan vele variëteiten, de een vroeger dan de ander, die van nature met Kerstmis bloeien, behoeven geen warmte, alleen bescherming tegen regen en guur weder.

Santpoort.

J. J. KRUIJFF.

*) Maar bij *Lilium giganteum* gaat het niet zoo snel; zelfs bij broedbollen duurt het eenige jaren. Red.

Ieder die 5 nieuwe abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuinders, ontvangt gedurende één jaar dit blad gratis.

ADVERTENTIEN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

(184) **GRONDBORINGEN**
voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

G. A. VAN ROSSEM, NAARDEN, 10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur, Catalogus op aanvraag. (178)

VOGELBESCHERMING.

Voederhuisjes van af f 0.60.
Voederstandaards van af f 5.50.
Voederhoutjes.
Voedermengsel.
Kunstmatige Broed-nesten voor Meezen, Boomkruipertjes, Roodborstjes, Kwikstaartjes, Vliegenvangers, Spreeuwen, Spechten, Torenvalken, enz. enz.

Vraag Catalogus No. B—37. (186)

Koninklijke Magazijnen van Tuinbouwwerktuigen enz.

**BLASS & GROENEWEGEN,
DE BILT bij UTRECHT.**

Geeft een ongekend succes!

Brochure op opvraag gratis. (173)

BLOENZAADHANDEL

A. B. Bouwman A.Pzn., St. Peterlaan 4, Arnhem.

Vraagt mijne uitvoerige en fraai geïllustreerde Bloemzaden-Prijs-courant voor 1908. Waarin ook zeer vele der schoonste nieuwigheden voorkomen.

Vraagt ook bij mij de Prospectus der gebruiksaanwijzing en der noteeringen (in de Hollandsche taal) der Engrais „Papillon” en Engrais „Grapperies”. De wereldberoemde droge meststoffen der firma ANATOLE CORDONNIER & FILS, te Bailleul (Nord-France), zijnde voor deze firma hunne **Alleen-Vertegenwoordiger** en eenig **Depothouder** voor geheel Nederland. Alle quantumms dezer prima Meststofsoorten „Papillon” en „Grapperies”, zijn steeds in voorraad bij mij:

St. Peterlaan 4, Arnhem. (185)

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt te verschijnende

Heerenveensche Courant,
uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.
Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Het BESTE adres voor Vruchtboom- Carbolineum

Merk A

is bij

COHEN & Co., Arnhem,

Fabriek van waterdichte Dekkleeden, Oliejassen. (133)

TUINAANLEG.

Geraagd **prijsopgave** en **voorwaarden** voor den aanleg van een **± 30 A. grooten TUIN**, in de nabijheid van Utrecht, volgens natuur- of landschapstijl, met of zonder bijlevering van het benodigde materiaal, als vruchtboomen, sierboomen, heesters, mest, grind, enz.

Brieven franco onder letter B. aan het Hulppostkantoor te Ubbergen. (183)

INHOUD.

Een uitstekende Aalbes, door J. K. B.

Ons Gouden Tientje.

Kasplanten.

De Cultuur van Bouvardia's, door W. Lodder.

Bloementuin.

De eerste dubbelbloemige Herfstaster, door B. B.

School Gardens, door B. B.

Eene nieuwe Roos, door J. K. B.

Uit Australië, door J. K. B.

Moestuin.

Warme Bakken III, door J. C. Muijen.

Rectificatie.

Fruittuin.

Doyenné du Comice, door J. C. Muijen.

Snoeien van Vruchtboomen I, door P. v. d. V.

De Botanische Tuin te Dahlem (Slot), door R. Lijsten.

Personalia.

Kamerplanten.

Cacteeën I, door P. J. Schenk.

Hyacinth Christmas White.

Nuttige en Schadelijke Dieren.

Bloedluis II, door A. M. v. Driel.

Vangbanden, door B. B.

Mieren Verdrijven, door J. K. B.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Leestafel.

Vragenbus.

Tentoonstellingen.

Brievenbus.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

❧ BRIEVEN VAN EENE TUINIERSTER. ❧

VIII.

Tot mijn vreugd zal ik in het aanstaand seizoen een Hollandschen stadstuin in bewerking mogen nemen.

Het is een ouderwetsche tuin, behorend bij een ouderwetsch huis. Er staat een groote linde in: een prachtstuk, zoo wat bladerdorsch als bloesem aangaat, en een moerbeienboom, die een hoogen muur met groen bekleeft en ook nog wel eens vruchten draagt. Daar het huis al vele tientallen van jaren door dezelfde familie bewoond is, zijn er onder de heesters verschillende familiestukken, souvenirs reliquiën, die gerespecteerd dienen te worden; en groote veranderingen worden niet verlangd. Doch er is — en dat is voor mij het voornaamste — gelegenheid te over tot oefening in de kunst van mooie plantengroeping.

Ten einde goed op de hoogte van alle plaatselijke eigenaardigheden te komen, heb ik reeds in 't najaar eigenhandig meegewerkt om den tuin voor den winter in orde te maken.

In gezelschap van een tuinman en een lijster ben ik drie Novembertagen daarmee bezig geweest.

Door den tuinman heb ik mij laten

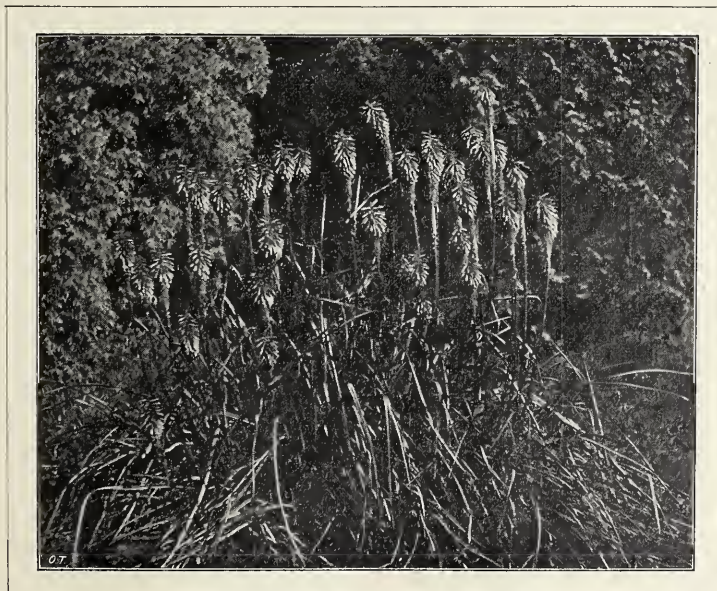
onderrichten over allerlei historische bijzonderheden, als daar zijn: wat er in den éénen en den anderen hoek blijkbaar wel en blijkbaar niet wil groeien, hoe lang die en die plant reeds op haar

ben ik zeer geneigd 's mans technische kennis en ervaring te eerbiedigen en met zijn oordeel rekening te houden, mits hij mij maar den boventoon late, waar het verschil van smaak geldt.

Zoo zijn wij, op mijn wensch, begonnen met op te ruimen wat mij dunkt een der meest banale ontsieringen der hedendaagsche tuinen te zijn: het onvermijdelijk opgeloopte perk vol vuurroode Zonalen, met een Dracena als middelpunt (ik had bijna gezegd als handvat) en een rand Kamille er omheen. Het verbaasde mij volstrekt niet, deze vulgariteit hier te vinden; en ook niet, van den tuinman de verklaring te krijgen, dat zoo'n perk in iederen tuin „hoort”.

Ik heb hem echter dadelijk te kennen gegeven, dat ik voor dat soort van „hooren” geen ooren heb. Meer dan iets anders is, dunkt mij, een bloemtuin het geschikte terrein om zich, buiten allen modedwang om, een persoonlijke smaak te ontwikkelen, alleen lusterend naar de wenken van het levend materiaal, en die in harmonie brengend met de eischen van netheid, die het karakter van een tuin meebrengt.

In plaats van de Zonalen (*Pelargo-*

VUURPIJLEN (*TRITOMA UVARIA*).

(Orig. foto „Onze Tuinen”).

tegenwoordige plaats staat enz. Ook heb ik hem onder den arbeid eenige praktische kunstgrepen afgekeken, die ik niet zal nalaten zelve bij gelegenheid in practijk te brengen. In 't algemeen

niums) met haar conventioneel gezelschap, hebben wij nu dat perk voor drie-kwart volgeplant met die mooie doorbloeiende rozen genaamd *Madame Caroline Testout*. Het vierde kwart hebben wij aangevuld met een troepje aanwezige maandroosjes van dezelfde kleur, — deze laatste groepsgewijze aan den buitenkant van 't perk bij elkander; niet als een ringetje om de andere heen. Want ik acht groepeeren meer in harmonie met plantennatuur dan al wat maar naar figuurtjes-leggen zweemt. Een en ander hebben wij met blad en ruigte gedekt, en hopen nu, dat het zal willen wortelen en groeien.

In twee andere perken heb ik den tuinman toegestaan de beschikbare tulpen- en hyacinthenbollen op te planten, zooals hij dat gewoon was. Alleen heb ik bij tijds de bollen door elkaar gegooit, zoodat er geen kleurenafschieding meer mogelijk was. En een overschotje heb ik rondom een Rhabarberplant gelegd, opdat het met en tusschen hare bladeren moge opschieten en de bloemen omhoog steken.

In een nieuwen tuin zou ik altijd in het voor de beplanting beschikbare gedeelte, eerst de plaats voor groepen bepalen en daarna beslissen in hoever de rest met gras bezaaid mocht worden. Van eigenlijke „perken” of „bedjes” zou zoo weinig mogelijk sprake wezen. Waar die echter in een ouden tuin bestaan, en het grint in de paden alle verlegging van den aanleg hoogst bezwaarlijk maakt, dient men zich daar naar wel te voegen.

En in mijn geval is het niet moeilijk in dit opzicht inschikkelijk te zijn; omdat hier toch reeds vroeger grootendeels in de richting van natuurlijke groei gewerkt is. De willekeurige lijnen, voor zoover die hier bestaan, zijn zoo discreet, dat er wel vrede mee te houden is, al was 't alleen maar door er af en toe wat overheen te laten groeien, dat ze op gracieuse wijze breekt.

Een groote *Aucuba* kijkt mij aan, terwijl ik dit schrijf. Daar zij evenmin als ik aan ijsvermaak doet, verlangt zij zeer naar den dooi. Doch al hangen hare bladeren nu slap, wij weten samen wel hoe gauw die bij de eerste luwte boven 32 gr. F. weer levenslustig worden en hoe heerlijk zij en haar buurman de *Rhododendron* zullen helpen bij dat lijnen-breken!

GEERTRUIDA CARELSEN.

BLADVULLING.

Nun weiss man erst, was Rosenknospe sei,
Jetzt, da die Rosenzeit vorbei;

Ein Spätling noch am Stocke glänzt

Und ganz allein die Blumenwelt ergänzt.

(GOETHE.)

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een photographie van eenige

plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest praktische wijze om met geringe middelen eenigen tuinarbeid te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

Voor dezen keer vragen wij een gedichtje, getiteld: „Winter”.

Inzendingen vóór Maandag 10 Febr. aan den Red. A. J. van Laren (Plantage Middellaan 2, Amsterdam). Uitslag in ons no. van 7 Maart.

(Zie de voorwaarden in no. 29.)

ONZE KWEEKERIJEN.

De Anjelierenkweekerij van den heer J. van de Geer, te Maartensdijk bij Utrecht.

Wij hebben dezer dagen, in het hartje van den strengen winter, een bezoek gebracht aan de anjelierenkweekerij van den heer J. van de Geer te Maartensdijk bij Utrecht.

wijze in practijk brengt op zijn kweekerij „America”.

Amerikaansch toch is de idee om midden op een stuk land een paar houten kasten te bouwen, vol te kweken

De Anjelieren-kas van den heer J. v. d. Geer, te Maartensdijk, (bij Utrecht).
(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

Meermalen was er ons iets van ter oore gekomen en werd ons verteld dat een echte Amerikaan, met veel ondernemingsgeest, te Maartensdijk was neergestreken om ons land van prachtige Anjers te voorzien.

Het bleek ons al spoedig, dat de heer Van de Geer een volbloed Hollander is, die eenige jaren in Amerika heeft gewerkt bij speciale Anjelieren-kwekers en nu het geleerde op Amerikaansche

met Amerikaansche Anjelieren en de koopers zonder eenige reclame af te wachten. En toen die Amerikaansche Anjers gingen bloeien, kwamen nieuwsgierige bloemisten kijken, wat hier gelijk stond met bestellen en koopen.

Wat een heerlijk mooi gezicht levert zoo'n kas met bloeiende Anjelieren op, terwijl daar buiten de grond bedekt is met sneeuw, en ijsbloemen de vensters toeien.

Men kan het zich bijna niet voorstellen en daarvoor dient onze afbeelding, die op 12 December 1907 genomen werd en de kas in haar volle lengte vertoont. Rechts staat de eigenaar en kweeker, die ons mededeelde, dat zijn Anjerkas vijftig meter lang is en bestaat uit een voor-, midden- en achtertablet. De duizenden planten, die alle in den vollen grond staan, zien er kostelijk uit, en elk blaadje is voorzien van een wit waslaagje, een kenmerk van geheel gezond zijn. Trouwens daar zijn de krachtige en lange bloemstengels; afgesloten door een mooie knop of bloem, de beste bewijzen van. Dat de bloemstengels maar eene bloem dragen, is de schuld van den opletten kweeker, die zoodra mogelijk de zijknoppen wegnijpt. Op deze manier krijgt men bloemen, die van 7 tot 9 c.M. diameter groot zijn, waarvan de kelk niet scheurt en die heerlijk reiken.

Een partij afgesneden bloemen in een ouden gieter gezet om ze voor de verzending geschikt te maken, was een zoo mooi schilderstukje van wit en rood

Aanvankelijk dachten wij dat de heer Van de Geer alleen Anjers kweekte voor snijbloemen; ons tweede bezoek bracht in die denkwijze een verandering. Immers toen zagen wij honderden Anjerstekken als soldaatjes in de rij op een tablet staan, die reeds nu tot jonge plantjes bevorderd zijn en door den kweeker per honderd en duizend worden aangeboden.

Eindigen wij met het geven van een lijstje van verscheidenheden, die op „America” gekweekt worden.

Fair Maid — zacht rose; *Enchantress* — zacht rose; *Lieut. Peary* — sneeuwwit; *Harlowarden* — donkerrood tot bruin; *Flamingo* — vuurrood; *Glacier* — sneeuwwit; *Queen Louise* — wit; *Mrs. M. d. Patten* — gestreept; *The Belle* — wit; *White Lawson Improved* — wit (nieuw); *White Lawson* — wit; *Mrs. Thos. W. Lawson* — levendig donkerrose; *Lillian Pond* — wit; *Floriana* — licht rose; *Boston Market* — wit.

J. K. B.

ONS TUINTJE.

Het steenpartijtje.

IV.

En nu ten slotte de bewoners van ons, zoo zorgvuldig voorbereide alpinum! Waar halen we onze planten van-

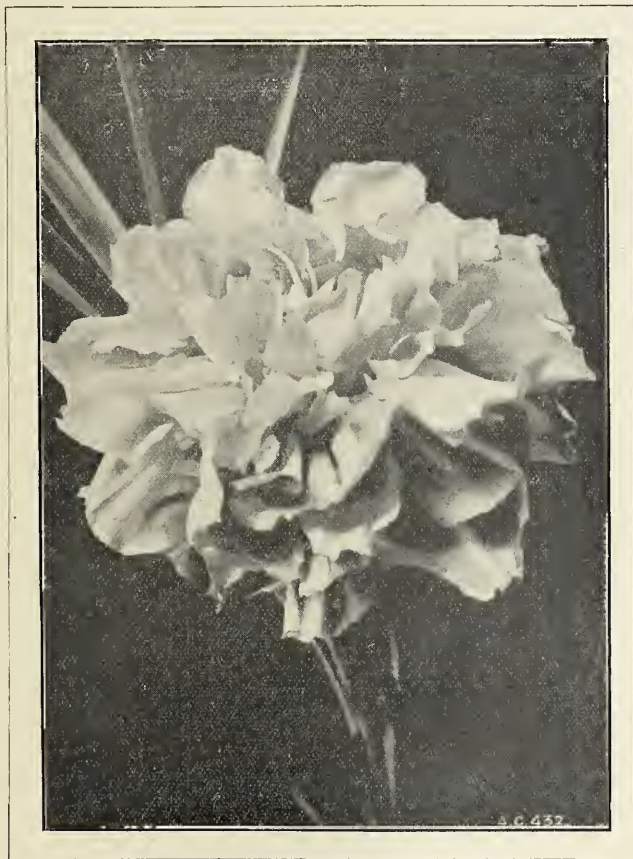
planten te beperken. In de eerste plaats echter is het den aanvanger aan te bevelen, niet met zulke te beginnen, doch zich in het voorjaar een sortiment alpenplanten uit eene speciaalkwekerij te laten zenden; deze bloeien reeds in hetzelfde jaar, terwijl men bij zelfverzamelde planten eerst het volgende jaar bloemen verwachten kan.

Maar ook later doet men goed, van tijd tot tijd zijne verzameling door aankoop van schoone soorten te verrijken, daar het op deze wijze mogelijk is, den geheelen zomer door bloemen te hebben, wat zeer moeilijk is, wanneer men zich tot zelf gevonden planten beperkt. Hoe meer men natuurlijk zelf verzamelen kan, des te beter, maar, zooals gezegd, dat vereischt veel zorg en moeite.

Wat ik bij het verzamelen van wilde planten voor ons natuurtuintje zeyde, is hier in het bijzonder van toepassing, n.l. weinig, maar goed verzamelen. Het beste ware natuurlijk, ze in de rustperiode, alzoo in het vroege voorjaar of in den herfst te zoeken. In dezen tijd behoort er echter een zeer geoefend oog toe, de planten te vinden en te onderscheiden. Het zal daarom in de meeste gevallen noodig zijn, tijdens den bloei te verzamelen, doch dan moeten we dubbel zorgvuldig onze exemplaren uitzoeken.

Voorreest late men zich niet verleiden, groote, bloeiende pollen uit te graven, al zien ze er nog zoo verlokend uit, doch men neme jonge planten, die men meestal in de omgeving vindt. De eigenlijke rotsplanten, die in spleten en scheuren woekeren, wortelen dikwijls ongelooflijk diep en zijn er dan slechts met hamer en beitel uit te krijgen. Daarom overtuige men zich in zulke gevallen eerst, of niet exemplaren in meer los gesteente of steenpuin te vinden zijn, waar men ze gemakkelijker met wortel en al uitgraven kan.

De verkregen planten pakt men nu het best tusschen vochtig mos en legt ze thuis, na ze aangebroest te hebben, in den kelder of op eene andere koele plaats. Zoo spoedig mogelijk gaat men nu aan het planten, maar de meeste Alpenkruiden mogen in geen geval direct op het Alpinum komen, daar ze eerst geacclimatiseerd moeten worden. Men reinigt ze nu van aanhangende aarde en onkruid, plant

Gele Anjelier „Devoniensis”.
(Uit „Amateur Gardening”).

en crème en roze, dat wij niet moede werden te bewonderen.

Op een eenvoudige wijze is er voor gezorgd dat de lange bloemstengels niet omvallen. Over de geheele lengte der tabletten zijn ijzeren draden gespannen, die in de breedte weer verbonden zijn door dun touw, zoodat er vierkante hokjes ontstaan, waartegen de stengels een steun vinden.

daan? Menigeen zal daarop antwoorden: die zoek ik eenvoudig zelf in de bergen. Dat is nu wel heel mooi en men begrijpt, dat het aardig is, zelf verzamelde planten in den tuin over te brengen, maar dit is veel moeilijker dan men zich voorstelt. Zelfs hun, die in de gelegenheid zijn, Alpenplanten van hunne reizen mede te brengen, zou ik niet aanraden, zich tot zelfverzamelde

ze in zeer zandige Alpenaarde in potten en zet deze in een kouden bak,

groeïende soorten niet dáár planten, waar ze voor zwakkere gevaarlijk kun-

Men hoede zich echter voor den fout, zulke planten te hoog te zetten, opdat ze reeds van den aanvang af aan over de steenen hangen, omdat dan een gedeelte der plant door uitdroging afsterft, daar de wortels gedeeltelijk bloot liggen. Over het algemeen is, vooral in het voorjaar, na te gaan, of wortels bloot liggen en zoo noodig, aarde aan te vullen. Om de planten leggen men de kleine steenen, die overgebleven zijn, niet alleen omdat dit goed staat, maar ook om het wegspoelen van aarde te verhinderen; tevens beschutten zij eenigszins tegen uitdroging.

Zeer goed voldoen op ons Alpinum ook enkele daartoe geschikte heesters, daar zij er veel toe bijdragen, afwisseling in het vegetatiebeeld te brengen, en wij hunne schaduw zeer goed gebruiken kunnen, om er schaduw verlangende soorten in te kweken. Tot deze struiken behooren in de eerste plaats Coniferen, zooals Dwergden (*Pinus Mughus*), Bergden (*P. montana*), *Pinus Cembra*, Jeneverstruik (*Juniperus nana*, *J. Sabina*, *J. virginiana*, *J. chinensis*), Levensboom, (*Thuya occidentalis nana*), *Chamaecyparis Lawsoniana nana*, *Taxis (Taxus baccata)*, Spar (*Picea excelsa nana*, *pumila*), enz.

Verder vele loofboomen en heesters, zooals Dwergberk (*Betula nana*), Berberis, Struikheide (*Calluna*), Erwtenstruik (*Caragana*), Dwergmispel (*Cotoneaster microphylla*), Kwee (*Cydonia japonica*), Peperboompje (*Daphne Mezereum*), Dopheide (*Erica carnea*), Brem (*Genista*), Zonnekruid (*Helianthemum*), Echte Jasmijn (*Jasminum*), Lysterbes (*Sorbus alpina*), Spiraea, Maagdepalm (*Vinca*), enz. Ook Rhododendron en Azalea (*A. mollis*) werken zeer goed, wanneer men ze

Phlox subulata.
(Uit „Amateur Gardening“.)

welke goed beschaduwde en in den beginne matig gelucht moet worden. Door herhaald besproeien met koud water verhindert men, dat de lucht in den bak te warm wordt. Langzamerhand hardt men nu de planten af, tot men het venster afnemen kan en beschaduwde nog bij felle zon.

Met het uitplanten wacht men echter het best tot het volgende voorjaar. Men ziet hieruit, dat de overplanting der echte Alpenkruiden niet zoo eenvoudig is, maar behalve de alpenplanten, die we uit kweekerijen bestellen kunnen, passen bovendien vele gewone vaste planten heel goed op rotspartijen.

Bij de verdeling der soorten op de beschikbare ruimte heeft men er natuurlijk in de eerste plaats op te letten, dat schaduwplanten meer op het Westen en Noorden komen, of ten minste eenigszins beschut, de andere op het Zuiden of Oosten. Verder moeten we trachten, van het vroege voorjaar af tot den laten herfst toe, soorten in bloei te hebben, en die gelijkmatig op het alpinum te verdeelen.

Voor een rijken voorjaarsbloei behoeven we niet te zorgen, daar de meeste planten om dien tijd bloeien, daarentegen moeten we overal laat- en langbloeiende soorten aanplanten, zooals b.v. de verschillende soorten van Klokje (*Campanula*), Monnikskap (*Aconitum*), Centaurea, Papaver, Geranium, Vlasbekje (*Linaria alpina*), Cyclamen europaeum, Helmbloem (*Corydalis lutea*) enz.

Verder moet men natuurlijk de grootte in aanmerking nemen en snel-

worden. Hooge planten presenteerden zich zeer goed voor hooge steenen, zoodat deze den achtergrond vormen, terwijl men daarentegen lage, pollen-

Saxifraga groenlandica.
(Uit „Amateur Gardening“.)

vormende, achter vlakke steenen zet, die ze mettertijd overgroeien.

in groepen plant. Ter afwisseling kan men ook eenige grassoorten aanplanten

zoals: *Agrostis alpina*, *A. rupestris*, *Poa alpina*, *P. minor*, *Sesleria coerulea*, *Carex* enz. en ten slotte mogen eenige Varensoorten niet ontbreken, ter beplanting van schaduwrijke plaatsen.

Wat nu de groote massa der beschikbare soorten van Alpenplanten en overige vaste planten aanbelangt, zoo heeft het geen zin, die hier alle op te noemen, daar men die in elken speciaal-catalogus uitzoeken kan. Behalve de eigenlijke Alpenplanten heeft men zooals ik reeds bemerkte, een groot aantal overblijvende planten, die op rotspartijen zeer tot hun recht komen, zooals bijv.: Duizendblad (*Achillea*), Schildzaad (*Alyssum*), Anemone, Akelei (*Aquilegia*). Scheefkelk (*Arabis alpina*), Aster, Astilbe (*Spiraea*), Klokje (*Campanula*), Centaurea, Chrysanthemum, Ridderspoor (*Delphinium*), Anjelier (*Dianthus*), Vingerhoedskruid (*Digitalis*), Iris, Papaver, Herfstsering (*Phlox*), Primula, Steenbreek (*Saxifraga*), Vetruid (*Sedum*), Huislook (*Sempervivum*), *Spiraea*, Koningskaars (*Verbasum*), Eereprijs (*Veronica*), enz. Later bij de bespreking der vaste planten kom ik hier uitvoeriger op terug.

Men mag echter niet uit het oog verliezen, dat een Alpinum tamelijk veel werk veroorzaakt en maar al te dikwijls ziet men, dat steenpartijen na den eersten aanleg eenvoudig aan zich zelf worden overgelaten. Men moet niet vergeten, dat een Alpinum ook een gedeelte van den tuin is en dus ook onderhouden moet worden. Laat men het aan zijn lot over, zoo zijn in korten tijd de zwakkere planten door enkele snelgroeiende en door het onkruid overvleugeld, en we willen toch juist op ons Alpinum vele soorten kweken. Een echt plantenvriend zal zich echter de moeite van het schoonhouden en gieten niet verdrieten laten en deze elk jaar door de schoonheid en verscheidenheid van zijn Alpenplekje ruimschoots beloon achten.

J. L. v. EYNDHOVEN.
Köstritz (Thüringen).

VOGELVERSCHRIKKERS.

Ik zag eens zeer praktische en goedkope vogelverschrikkers, die gemakkelijk te maken zijn en dus voor onze liefhebbers, bezitters van kersenboomen vooral, van waarde zijn.

Het waren oude conservenbussen, waarvan het deksel door middel van een touw, bevestigd door een gaatje in het midden, was opgehangen midden in de bus omgeveer. Het touw liep verder door een gat in den bodem van de bus, van binnen door een knoop tegengehouden en het geheel omgekeerd aan een dun twijgje van den boom opgehangen. Een aantal van deze klokken in een boom aangebracht, hield onze tuin vrienden en beminnaars der kersen, van de zoete vruchten af. Oude bussen zijn bij massa's aan een stadsbelt te verkrijgen. S.

Tritoma Uvaria.

(Zie de afb. op de titelpag.)

Een mooie vaste plant, welke in September bloeit, is ongetwijfeld de *Tritoma Uvaria*, ook *Kniphofia aloides* geheeten. De Hollandsche naam is Vuurpijl. En met recht heet ze zoo. Door hare vele en hel gekleurde bloemtrossen, welke reeds in de verte de aandacht trekken, draagt zij haren naam met eere. De bloemtrossen zijn

door scheuren te vermenigvuldigen.

Men heeft ook *Tritoma* in verschillende soorten: met lange bloemtrossen en met korte en in verschillende kleuren. Deze *Tritoma* is, zooals de foto duidelijk laat zien, geplant voor twee Coniferen, waardoor de kleur der bloemen zeer mooi uitkomt.

Zeist.

MEJ. C. M. DE HAAN.

Grootbloemige Tuinklokjes.

(*Campanula Medium*.)

Van het geslacht *Campanula* bestaat een vrij groot aantal soorten en variëteiten, die als sierplanten in onze tuinen gekweekt worden. En dat is geen wonder, want mooi zijn ze alle. Ik herinner slechts aan de bevallige kleinbloemige soorten, als *C. pusilla*, *rotun-*

Campanula Medium var. *calycanthema*.

(Uit „Amateur Gardening“.)

van boven oranje-rood gekleurd en de kleur verloopt naar onder in zuiver oranje tot geel.

Als sierplant tusschen gras voldoet ze zeer goed.

De behandeling is zeer eenvoudig.

De zekerste weg is ze in 't voorjaar te planten, daar men dan geen kans loopt voor bevroren.

Als men een bloeibare plant geplant heeft, bloeit ze den eerstvolgenden zomer, anders den daaropvolgenden.

Plant men ze in 't najaar, dan moet men ze bedekken met riet of blad, tegen het bevroren. Dit bedekken moet ieder jaar 's winters weer gedaan worden. De plant heeft een wortelstok en is dus

difolia, *garganica* en de grootere *C. turbinata*, *persicifolia*, *pyramidalis* enz.

De bekendste en als sierplant meest gekweekte zijn echter wel de Grootbloemige Tuinklokjes of de variëteiten van *Campanula Medium*, enkele zoowel als gevuldbloemige.

Deze soort munt, behalve in de grootte harer bloemen, ook uit in verscheidenheid van kleuren.

Blauw en wit, maar vooral blauw toch, is de kleur bij uitnemendheid bij de Klokjes, maar de *Campanula Medium*, het Grootbloemige Tuinklokje, heeft ook variëteiten met helder rosekleurige bloemen, die een bijzonder mooien indruk maken.

Op het plaatje ziet de lezer nog een

andere variëteit en wel eene, waarvan de kelk, die bij den stamvorm, evenals bij alle andere soorten van *Campanula*, groen is, bloembladachtig is uitgegroeid en dezelfde kleur als de bloemkroon heeft aangenomen.

Dit is de variëteit *calycanthema*, wat *kelkbloem* beteekent, welke vorm ook in de blauwe, blauwgestrepte, witte en rose kleuren uit zaad terugkomt.

Afgezien van de kleur hebben de afzonderlijke bloemen dezer variëteit in vorm wel iets weg van Trompetnarcissen, vooral als de kelkblaadjes goed

hare vruchtjes, om na de rijping der zaden te sterven.

De cultuur levert geen moeilijkheden op. Uitgezaaid in Mei—Juni in potten of in den vollen grond, kan men in het najaar flinke, krachtige rozetten hebben, die zonder bedekking overwinteren en den daarop volgenden zomer rijkelijk bloeien.

Wijl het nu de tijd is, dat de zaad-catalogi weer worden geraadpleegd, dacht het ons niet ondienstig op deze fraaie tweejarige plant te wijzen.

Als perkplant voor langs een hees-

De knollen worden op een onderlingen afstand van 12 à 15 c.M. geplant, terwijl de kroon 2½ c.M. onder den grond komt.

Elk jaar vormt de oude knol twee nieuwe, evencens bloeibare knollen. Het best is, de knollen om de twee jaar op te nemen.

De bloemstengels worden bijna 1 M. hoog, met bloemtrossen van 20 c.M. lengte bij 7 à 8 c.M. dikte. De foto van bovenstaande groep is genomen in Juli, naar planten van October 1906.

Als het eerste jaar de bloemstengel

Orchis foliosa.

(Uit: Gardeners' Magazine)

ontwikkeld en dicht aaneengesloten zijn.

Bij het exemplaar van onze afbeelding zijn de bloemblaadjes wat los. Trouwens, men heeft uit een zaaisel altijd veel verscheidenheid en verschil in vorm en kleur, vooral bij tuinvariëteiten, die maar zelden geheel zuiver en standvastig zijn.

Maar dat neemt niet weg, dat de *calycanthema*-vorm uit zaad toch altijd vrij goed terugkomt, al is dan het type in de eene plant wat vaster en sterker dan in de andere.

De *Campanula Medium*, en dus ook hare variëteit *calycanthema*, is een tweejarige plant, d. w. z. ze bloeit pas in den tweeden zomer.

De bloeitijd valt in Juni—Juli en als men verhindert, dat de plant na den bloei zaad maakt, dan bloeit ze nog eens in den nazomer.

Maar het fraaist en het sterkst is ze toch in haar eersten bloei, in den voorzomer. De bloeiwijze bestaat uit een pyramidaal vertakten stengel, vol met bloemen.

Na den bloei ontwikkelt de plant

tergroep doet ze het bijzonder goed, maar ook op de bloemrabatten in rechtlijnige tuinen komt ze uitnemend tot haar recht.

Men probeere het maar eens.

v. L.

Orchis foliosa.

Deze van Madeira afkomstige soort is de fraaiste van de groote groep der winterharde aardorchideeën.

De eischen die zij stelt zijn: eene koele, beschaduwde plaats en overvloed van voedsel. October is de beste maand voor verplanten, daar deze orchidee zeer gevoelig is voor beschadiging der wortels, zoolang de knollen nog niet tot volle rijpheid zijn gekomen.

Het speciale grondbmengsel moet bestaan uit de helft grove, vezelige kleigraszodengrond en voor de andere helft uit gedeeltelijk vergane bladeren, ongeveer zoo groot, dat de stukken door een zeef met openingen van 2½ c.M. kunnen. Een compostlaag van een voet dikte is voldoende; daarin komen de knollen dicht bij de oppervlakte.

vergaan is, is het zeer goed, een laagje halfvergaan blad over het bed aan te brengen.

(The Gardeners' Magazine.) B. B.

Roos.

Madame Melanie Soupert.

Wij hebben deze theehybride, die in 1905 door Pernet Ducher in den handel werd gebracht, nog niet gezien, maar afgaande op de mooie afbeelding en van wat wij er over lezen, gelooven wij met een roos te doen te hebben, die warme aanbeveling verdient.

De bloemknoppen zijn *up to date* wat vorm betreft, dus spits en lang, terwijl de bloemen een modern hartje bezitten, dus een hartje waar men in kan kijken.

Wij weten wel, dat een groot aantal rozenvrienden en vooral rozenkenners, dergelijke rozen niet fraai vinden; wij echter scharen ons aan de zijde der Japanners, die dweepen met

rozen die de krans van goudgele meeldraden laten zien.

Een en ander is oorzaak dat de bloemen geregeld bevrucht worden en spoedig verbloeien en wanneer men nu de uitgebloeide bloemen maar wegneemt, komen er nieuwe voor in de plaats.

En nu de kleur! Ja, dat is altijd een lastige kwestie; de een zegt: haar kleur is zalm-geel; een ander: avond-rood-geel. „The Gardeners' Magazine” beschrijft, dat de kleur het meest nabij

zeer talrijk en het is onmogelijk om uit die massa een goede keuze te doen, indien men zich tijdens den bloeitijd niet eenigszins op de hoogte kon stellen. Vooral met *Montbretia's*, die dikwijls slechts door eene kleine kleurafwijking verschillen, is het niet mogelijk uit een lange soortenlijst de beste te kiezen en daarom kan het misschien zijn nut hebben, dat hier de aandacht op werkelijk goede nieuwigheden gevestigd wordt.

men voor aanschaffing bevreemd behoeft te zijn.

Na *Germania* zijn nog eenige roodbloeiende verscheidenheden in den handel verschenen. *Lutetia* kwam al heel spoedig, en verdient om hare donkere oranjerode kleur wel de aandacht, en in eene collectie mag ze dan ook niet ontbreken. Of ze echter als groep-plant hooge waarde heeft, betwijfelen we. Twee jaar geleden is n.m. door de firma E. H. Krelage en Zoon te Haarlem de door haar gewonnen *Fire King* verspreid, en deze variëteit verslaat door hare schitterende scharlakenroode kleur en de goed openstaande bloemen, de bovengenoemde *Lutetia* geheel en al. We hadden meermalen het genoegen een groot veld van *Fire King* in bloei te zien en eerst dan krijgt men een goeden indruk van de fraaie kleur en de bijzondere geschiktheid voor groepen en randen.

De meeste *Montbretia's* bloeien geel of oranje en daarom hadden we vooral behoefte aan een scherpe, een heldere tegenkleur. *Fire King* groeit zeer goed, en bloeit ongemeen rijk.

Herzogin Johann Albrecht zu Mecklenburg is mede een aanwinst van bovengenoemde firma en munt uit door de groote bloemen en de heldere en zuivere oranjekleur. Ze groeit ietwat robuust en wanneer ze in vetten grond staat soms wel wat al te stevig. De stengels vertakken zich menigvuldig en de bloemen gelijken wel wat op goed ontwikkelde bloemen van *Crocodylus aurea imperialis*, doch zijn toch veel steviger.

Prometheus is dit jaar hier te lande ingevoerd. Ze is ontstaan uit een kruising tusschen *George Davison* en *Westwick*. Eerstgenoemde variëteit is op hare beurt ontstaan uit eene kruising tusschen *Crocodylus aurea* en *Gerbe d'or*, en munt uit door de ietwat grotere, helder geel gekleurde bloemen. *Westwick* moet ontstaan zijn uit *George Davison* en *Germania*. Men ziet dus dat *Prometheus* voortreffelijke ouders gehad heeft, en zij zelf munt door de groote bloemen, ongeveer 9 c.M. in middellijn, boven hare ouders uit. De kleur is donker oranje, naar 't hart karmozijn getint en gevlekt. Iets meer bloemrijk kon de plant nog wel zijn.

Figaro wordt nog zeer weinig aange troffen, wat echter niet wegneemt, dat ze bijzonder fraai is. De bloemen zijn groot en staan goed open en pronken met een levendige oranjekleur, die alleen door een zacht bruinroode kring rondom het hart gebroken wordt.

Zooals men weet is er ook eene *Montbretia* met dubbele bloemen, de variëteit *floré pleno*, die gewoonlijk echter niet goed tot haar recht komen. Is dit echter wel het geval dan is zoo'n bloempje, dat op een heldere oranjeroseet gelijkt, wel aardig. Voor eenige jaren is eene verbetering van deze dubbelbloemige verschenen en wel *Globe d'or*. De bloemen van deze laatste variëteit zijn groter en helderder goudgeel van kleur. Wie dus met dubbele bloemen houdt, kan het van deze ook eens probeeren!

J. F. CH. DIX.

Roos „Madame Melanie Soupert.
(Uit „Gardeners' Magazine”).

zalmkleur komt met een gele nuance, waarbij een tintje licht-karmijn komt.

Het is goed, bij het bestellen de naam op te geven, zooals die hierboven staat, omdat er een hybride-remontant roos is die *Melanie* heet.

J. K. B.

Montbretia's.

Reeds meermalen is in „Onze Tuinen” op de *Montbretia's* de aandacht gevestigd geworden, en we meenen, niet ten onrechte. Thans willen we den lezers iets van eenige der nieuwere verscheidenheden vertellen.

Zooals men weet is het aantal in den handel zijnde *Montbretia*-hybriden

In de allereerste plaats is daar *Germania*, die reeds eenige jaren geleden in den handel gebracht is geworden. Zij ontstond uit eene kruising tusschen *Crocodylus aurea imperialis* en eene *Montbretia*-hybride. De kleur is zacht, eenigszins dof scharlaken rood, terwijl de bloemen, evenals dat met de *Crocodylus's* het geval is, zeer groot zijn en wijd openstaan. Overigens is ze rijkbloeiend en maakt, in een groep geplant, veel effect. Toch heeft ze een gebrek en dit is, dat de plant nog dikwijls laat blikken dat ze bloed van de lastige en minder weerstandsvermogen bezittende *Crocodylus* in hare aderen heeft. Vooral valt dit in ongunstige zomers op. Evenwel, het is niet in die mate, dat

Een en ander over den snoei van onze vruchtboomen.

II.

Dat een gesnoeide boom niet zoo vruchtbaar is, niet zooveel vruchten geeft als een niet-gesnoeide, ziet, we onderschrijven zulks, maar wanneer men die vergelijking precies kon maken, dan weten we nog niet, waaraan de voorkeur te geven. Men moet echter niet uit 't oog verliezen, dat een niet-gesnoeide boom vrij wat meer oppervlakte aan hout beslaat. En dan de kwaliteit der vruchten. Laat de quantiteit dan wat minder wezen, de kwaliteit wint 't en dit mag ook niet uit 't oog verloren.

't Is waar, al snoeiende, ontnemen we den boom menig bloemknop of toekomstige vruchtknoppen. Maar juist door dit beperkt aantal zullen de blijvende knoppen zich beter ontwikkelen, zullen ze 't aanzijn geven aan goed ontwikkelde bloemen en deze op hare beurt aan toekomstige vruchten. 't Is echter niet alleen de snoei, die de kwaliteit onzer vruchten kan verhoogen, de bemesting, een oordeelkundig toegepaste bemesting, doet niet minder 't hare, doch deze laten we thans buiten beschouwing.

„De snoei verkort 't leven”, zoo wordt gezegd. 't Is waar. Zoo men uitgaat van de overtuiging, dat de snoei verzwakt, kan van die verzwakking niet anders als een verkort leven 't gevolg zijn. Gevoegd bij die verzwakking, de krachten, die de boom moet wijden aan 't heelen der talrijke snoeiwonden, iets, waaraan direct niet gedacht wordt, zoo spreekt 't voor zich, dat men gegronde redenen heeft, deze uitspraak te doen.

Bij den snoei volgt men, vaak blindelings, enkele regels, die door dezen of genen deskundige eenmaal zijn vastgesteld, regels, die ook bij 't onderwijs als 't ware worden van buiten geleerd. Hoe verdienstelijk overigens deze regels ook mogen zijn, toch is 't verkeerd te allen tijde en onder alle omstandigheden een bepaald „systeem” te volgen. Want 't is toch een feit, dat voormannen op 't gebied der snoeikunst 't volstrekt niet met mekaar eens zijn, ja, elkander vaak bestrijden. Beter is 't zelf een oordeel te kunnen vellen, te onderzoeken en na te gaan, wat voor zijn boomen 't beste is, om zoo op den duur de juiste maten te leeren kennen, hoe gesneden moet worden. De snoei van den perzik b.v. is reeds meermalen onzen lezers meegegeeld.

Hoe mooi de behandeling op papier ook moge worden beschreven en geïllustreerd, we zoeken nog steeds te vergeefs naar een boom, waarvan getuigd kan worden, dat hij is behandeld volgens de regelen der kunst. Die snoei komt van uit Frankrijk en België tot ons en zou men nu meenen, dat de boomen, die ten onzent onder vrij wat minder gunstige

omstandigheden verkeerden, onderworpen kunnen en willen worden aan een en dezelfde behandeling. Maar niet alleen is dit 't geval met den perzik. Zijn Frankrijk, Zuid-Duitschland niet bekend om hunne prachtige vormboomen van appels en peren? We zoeken ook die hier te vergeefs.

Niet, dat we daarmee willen beweren, dat in ons land geen enkelen goeden vormboom wordt aangetroffen, maar men moet den algemeenen toestand gaan beschouwen. „Men kent hier den snoei niet”, zoo mag men beweren. 't Zij zoo; 't is dan te hopen, dat men zich daar op ga toelagen. Doch dit hebben onze Zuidelijke vaklui toch voor, en de ervaring staft zulks, dat de meerdere warmte op de ontwikkeling van 't hout van groot belang is. We zien dit zeer goed aan onze boomen bij een warmen zomer. De twijgen blijven korter, meer gedrongen, de knoppen volvormen zich beter, ja, gaan zelfs van blad- tot bloemknop over. Hoe zuidelijker, hoe gedrongener groei, hoe korter men kan snoeien.

Ook bodem en standplaats, ja de onderstam zijn van invloed bij onzen snoei. Hoe losser de grond, hoe gemakkelijker hij verwarmt, des te rijper wordt 't hout. Ook in dit opzicht heeft de Fransman veel voor. Op natten, niet gemakkelijk doorlatenden bodem, toonen de boomen een sterke groei, ze maken vele en lange, doch vaak krachteloze scheuten, en waar men hen aan een strengen snoei onderwerpt, verkrijgt men niet 't gewenschte resultaat.

Waarom ziet men zoo weinig vormboom-appels? Moet de reden hiervan niet gezocht worden, wijl de appel van nature een meer krachtige groei vertoont, wijl de boom zich moeilijk schikt in den vorm, waarin hij gedwongen wordt te groeien, afgezien van den onderstam, want we bezitten hiervoor even goed een zwak groeienden als voor de peer. De vruchtbaarheid van den boom hangt nauw samen met den onderstam, waarop de boom veredeld is. Op een zwakke onderlaag is de houtproductie vrij wat zwakker als op een sterk groeiende onderstam, terwijl de vruchtbaarheid daarmee gelijken tred houdt.

Boomen op zaailing laten zich niet zoo gemakkelijk snoeien als diegene op kwee of paradijs veredeld. In 't oog dient toch gehouden, dat de aanvoer groot is in 't eerste geval en waar zoo'n boom krachtig gevoed wordt, laat hij zich niet gemakkelijk in den gewenschten vorm brengen, wat betreft dan kort vruchthout. Eerst na jaren zal 't ons gelukken, vruchten van onzen arbeid te plukken. 't Is daarom gewenscht kleine vormboomen te kiezen op een geschikten onderstam.

(Wordt vervolgd.) P. v. D. V.

Vruchtboomen in stadstuinen.

Vrijdag 16 Januari hield de *Vereeniging van Werklieden bij de Gemeentebepantingen*, „Tot Nut en Ondersteuning” alhier, haar tweede winterbijeenkomst, waarin de heer J. L. Bouwer te Maarssen het in November behandelde onderwerp: Wanneer verdient de aanplant van vruchtboomen in stadstuinen aan beveling? tot een einde bracht.

Betoogde de heer B. vroeger de noodzakelijkheid van voldoende vak kennis bij de tuinlieden en van een juiste plantwijze der vruchtboomen, nu toonde hij aan, dat de goede uitslag van fruitteelt in stadstuinen voor een groot deel ook afhangt van de juiste keuze van vormboomen.

Als de meest geschikte vorm beveelt spreker het rechtstaande snoer aan, welke de algemeen gebruikelijke waaivorm dient te vervangen.

Deze snoeren kunnen zeer geschikt langs muren en schuttingen geplant worden en daar ze slechts weinig plaats innemen, kunnen ook in betrekkelijk kleine tuinen toch enkele der meest aanbevelenswaardige soorten aangeplant worden.

Een eerste vereischte is, dat de snoeren op dwergonderstam verdeeld zijn. Daar alle gewenschte soorten niet op paradijs en kwee voortwillen, is voor deze een tusschenenting noodig.

De gesteltakken moeten regelmatig met vruchthout bezet zijn, zoodat lucht en licht overal goed kunnen toetreden. Minder noodzakelijk is het, dat ook het laagst zittende vruchthout behoorlijk ontwikkelt. Dit levert in den regel toch maar weinig en slecht uitgegroeid fruit op.

De eenjarige oculatie wordt op vijf goede oogen ingesnoeid en de onderste knoppen desnoods door een toeversnede geholpen, om ze wat sterker te maken. De daardoor ontstane wond vergroeit licht.

Wenschelijk is het hierbij, dat het oog, volgende op dat, waaruit de verlenging zich moet ontwikkelen, weggebroken wordt, wijl hieruit gewoonlijk een scheut voortkomt, die bijna even sterk is, als de verlenging zelf, wat aan de ontwikkeling van deze niet bevorderlijk is.

Elk jaar kan men het snoer met vijf of zes oogen verlengen; wordt evenwel het onderste vruchthout te zwak, dan mag de verlenging niet langer dan één knop zijn. Zoo verkrijgt men ten slotte snoeren van 3 M. hoogte, welke uitmunten door vruchtbaarheid. Waarschijnlijk is het, dat uit proeven zal blijken, dat deze snoeren zelfs meer opleveren zullen, dan pyramiden of struikvormen, zoodat ze dan in fruittuinen meer op den voorgrond zullen treden.

Zijn de schuttingen en muren lager dan 3 M. dan kan men de snoeren schuin opleiden. Ze zijn dan evenwel minder geschikt en krijgen op de bovenzijde dikwijls te zwaar hout, en worden dus minder vruchtbaar. Vooral zorg men, dat ze geen te zwaar hout in den kop krijgen.

Een vorm, die ook aanbeveling verdient, doch voor het snoer ondoenbaar moet, is de U-vorm of het dubbele rechtstaande snoer. Deze is minder gemakkelijk te vormen, daar er evenwicht tusschen de beide gesteltakken moet bestaan.

Om de twee gesteltakken te verkrijgen, snoeit men de eenjarige oculatie niet af op twee oogen. Daardoor zou men van 't begin af twee ongelijke gesteltakken krijgen, waarvan de eene steeds sterker zal blijven. Beter is het, een oog weg te breken en de twee nevenbladogen te laten ontwikkelen. De daaruit ontstane gesteltakken zijn even zwaar.

De afstand tusschen de beide gesteltakken moet 30 c.M. bedragen. Appel, peer en perzik kan men zeer geschikt tot den U-vorm opleiden.

Het eerste jaar leidt men de gesteltakken schuin op; het tweede jaar legt men ze vlak, terwijl ze daarna geleidelijk de verticale richting moeten aannemen. 't Vruchthout moet eerst beginnen op de rechtstaande gedeelten. Steeds zorgt men, dat beide takken even zwaar blijven.

(Wordt vervolgd.)

A. M. v. DRIEL.

Snoeien van bloemheesters.

Januari is zeker wel de moeilijkste maand om werk voor de volgende week op te geven onder deze rubriek.

Terwijl we zitten te schrijven, valt buiten een fijne, koude regen en we lopen de kans, dat het weer een steen dik vriest bij het verschijnen van dit nummer.

Het gebeurt in deze maand dan ook dikwijls genoeg, dat we den eenen dag een werkje aanpakken, waaraan we den volgende dag niet meer kunnen denken.

We zullen echter maar rekenen, dat de vorst ons voorloopig verlaten heeft en gaan weer druk aan den slag; over eenige maanden toch, als het voorjaar in het land komt, stapelen de werkzaamheden zich dikwijls zoodanig op, dat we handen tekort komen. Wat we nu kunnen doen, is gewennen.

Onze hagen kunnen nu aangepakt worden; met de heggeschaar worden ze van boven en aan de beide zijden netjes gelijk bijgeknipt, waarbij men zorgt niet verder te knippen dan door het éénjarige hout. Enkele wild uitgroeiende zware takken kunnen we van te voren met het snoeimes verwijderen.

Zijn er open plaatsen in, dan kunnen deze dichtgebonden worden, door van weerskanten eenige takken in te buigen. Zijn de open plaatsen te groot, dan zal men er eenige jonge heesters in moeten planten.

Met het snoeien van groenblijvende hagen, zooals *Huult*, *Thuya*, enz. wacht men liever nog een paar maanden.

Het is bekend genoeg, dat hagen dikwijls veel voedsel aan den tuin onttrekken. Hebben we bij het planten hierop reeds niet gerekend, dan kunnen we nu op eenigen afstand van de haag, b. v. 50 à 60 cM., een greppel graven ter diepte van 60 à 70 cM. en deze opvullen met puin, koolasch enz., waardoor we de wortels van de haag beletten verder in den tuin te dringen. Vervolgens brengen we bij den voet wat verteerde stalmest, die we zeer luchtig onderwerken, waardoor we zorgen, dat de haag het voedsel wat dicht bij huis kan vinden.

Staat de haag reeds lang, zoodat we bang moeten zijn, dat we te veel zware wortels afsteken, dan graven we de greppel wat verder van den voet, b. v. op een afstand van 1 M. Dit hangt trouwens geheel af van de andere gewassen, die in de buurt geplant zijn.

Hebben we veel te snoeien en is reeds gedaan wat we vorige weken opgaven, dan kunnen we een begin maken met het snoeien van de bloemheesters.

Zooals we reeds meer hebben gezegd,

worden bij het snoeien van deze de meeste fouten begaan; de vorige week o. a. nog zagen we een tuinman(?) een vakje met *Weigelia's* zoo heerlijk kaal snijden, alsof het beplant ware geweest met gewone vlierstruiken. En zoodra Juni in het land is, begrijpen mijnheer en mevrouw toch maar niet, waarom die *Weigelia's* niet willen bloeien; ze groeien toch zoo hard en ieder jaar worden ze gesnoeid. Geen oogenblik wordt eraan gedacht, dat de bloemen reeds afgesneden zijn in het voorjaar door een man met een gevaarlijk groot mes in zijn hand.

De hoofdoorzaak van het verkeerde snoeien is hierin gelegen, dat men de heesters niet kent; men weet dus niet, wanneer ze bloeien en bijgevoeg ook niet, wanneer ze gesnoeid moeten worden. Als regel zou men kunnen aannemen: de bloemheesters moeten gesnoeid worden, zoodra ze uitgebloeid zijn. In kleine tuinen is dit zeer gemakkelijk in toepassing te brengen; iedere heester kan hier afzonderlijk nagegaan worden, zoodat men niet bang behoeft te zijn, er één te vergeten.

Bij groote heester-aanplantingen is het echter moeilijk door te voeren, omdat men hier in den regel meer de geheele groen beschouwt, dan wel de afzonderlijke exemplaren. Hier is het dus een eerste vereischte, dat men de heesters kent aan hun winterkleed, omdat de hoofdsnoei aangewezen is in het vroege voorjaar.

Wanneer we verschillende heesters aandachtig bekijken, dan zullen we bij sommige twee soorten van knoppen aantreffen, bij andere daarentegen slechts één.

Zeer duidelijk zullen we het eerste geval b. v. waarnemen bij *Sering*, *Magnolia*, *Snecuwbal*, *Forsythia* en vele andere. De kleine dunne knoppen zijn de bladknoppen, de dikke ronde de bloemknoppen. Niets is natuurlijker, dan dat we deze heesters, die haar bloemen als 't ware reeds klaar hebben liggen, niet snoeien; een enkele verkeerd groeiende tak en het doode hout kan natuurlijk worden verwijderd.

Bij eenige oefening zal men bij verscheidene heesters al spoedig kunnen zien, wat bloem- of bladknoppen zijn, waardoor het snoeien reeds veel gemakkelijker wordt. We moeten deze in het voorjaar bloeiende heesters echter nog een weekje met rust laten en ons voor deze week bezighouden met die heesters, waar we slechts één soort knoppen hebben aangetroffen. Dit zijn namelijk de heesters die slechts bladknoppen hebben en dus hun bloemknoppen nog moeten vormen, m. a. w. de in den zomer of op het éénjarig hout bloeiende heesters.

Daar we hier geen bloemen weg kunnen snijden, levert het snoeien geen groote moeilijkheden op.

We behandelen ze vrijwel gelijk als de sierbladheesters, waarbij we vooral den vorm van den heester niet uit het oog verliezen. We snoeien ze echter niet zoo sterk in, daar ze anders door te hard groeien minder bloemknoppen vormen.

We geven hier nog een lijstje van

in den zomer bloeiende heesters, zoodat men weet met welke men kan beginnen.

Baccharis halimifolia, *Ceanothus americanus*; daar deze heester niet geheel winterhard is (veel liefhebbers zullen hem zelfs tegen de vorst hebben ingepakt), zullen we met het snoeien nog een maandje wachten; we kunnen hem dan vrij kort insnijden.

Clethra alnifolia, *Colutea arborescens*, *Desmodium penduliflorum*. Het snoeien van deze is al zeer gemakkelijk; men snijdt alle takken eenvoudig een handbreed boven den grond af; indien deze heester ingepakt is, kunnen we ook nog eenige weken met het snoeien wachten.

Calycanthus floridus (specerijstruik), *Coronilla Emerus* bloeit zowel op het oude als op het jonge hout, dus moet men terdege toekijken, dat men geen bloemknoppen wegsnijdt.

Evonymus europaeus heeft vooral als ze slecht groeit, veel van ongedierte te lijden; sterk insnijden om krachtige scheuten te krijgen zal daarom zijn aan te raden.

Genista tinctoria, *Hybiscus syriacus* verdraagt het snoeien slecht en hoeft ook weinig of niet gesnoeid te worden; daarenboven snijdt men sterk in, dan komen de bloemen door den sterken groei der jonge scheuten eerst zeer laat in het najaar voor den dag.

Hydrangea paniculata gr. fl. kan vrij sterk ingesneden worden op 3 à 4 oogen.

Hypericum calycinum, een zeer laag blijvend heestertje, dat weinig of niet gesnoeid wordt.

Indigofera Dosua is niet geheel winterhard, dus kan beter over eenige maanden worden gesnoeid.

Leycesteria formosa bloeit op het jonge hout, enkele malen op het oude; men kijkt dus goed uit geen bloemknoppen weg te snijden.

Ligustrum lucidum, *Lonicera tartarica*, *Rhodotypos kerrioides*, *Spiraea Bumalda*, *Sp. callosa*, *Sambucus nigra*.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Neottia. — *Epidendrum*.

— *Sophranites*. — *Masdevallia*.

Een van de bloeiende Orchideeën in de gematigde kas trekt onze aandacht. Zij is ingeschreven als *Neottia picta* en is ook bekend als *Spiranthes picta*. De plant bestaat uit eenige gevlekte bladeren, waarboven de bloemstengel met hare koraalroode schutbladeren en vleeschkleurige bloemen fraai uitkomen.

Zooals men weet, is het een aard-Orchidee die met succes gekweekt wordt in een goed gedraineerd bloempot, die gevuld is met graszodengrond en bladgrond, van ieder de helft, met wat zand vermengd. Gedurende de groei-periode kan men haar volop gieten en wanneer zij uitgebloeid is en zich dan een korte rust veroorlooft, dan nog mag zij niet volkomen droog staan. Tusschen of in de buurt van *Miltonia vexillaria* doet zij het uitstekend.

Epidendrum ciliare maakt zich ook gereed om te gaan bloeien; sommige menschen vinden haar niet mooi genoeg, wij dragen haar al sinds jaren een goed hart toe.

Zeker, de witte bloemen zijn hoogst eenvoudig gebouwd, maar men moet niet vergeten dat zij midden in den winter bloeit en daarbij zeer dankbaar voor de kleinste oplettendheid is. De bloemen duren lang en geuren alleen in den nacht heerlijk. Men kan haar behandelen als de *Cattleya's*.

De hybriden van deze *Epidendrum*, zooals *Epi-Laelia Wallisii-ciliare* en *Epi-Laelia „Eros”* zijn het dubbel waard om in de collectie te worden opgenomen.

Waar de hybriden van *Sophranites grandiflora* gekweekt worden, zooals *Sophran-Cattleya „Calypto”*, *S.-C. Chamberlainiana*, *Sophran-Laelia Marriottiana*, verdient het aanbeveling ze bij elkander te houden en aangezien ze aanstalten gaan maken om te groeien, is het de aangewezen tijd om te gaan verplanten.

Eerst maken wij een hoopje compost klaar, dat bestaat uit varenwortelgrond, Sphagnum en bladgrond van elk een derde, terwijl de pot of pan wordt afgedekt door uitgezocht, levend Sphagnum.

Met het gieten moeten wij voorzichtig zijn; immers de wortels van deze hybriden zijn zeer gevoelig en wij geven zoo gauw te veel.

Na de verplanting krijgen zij een plaats kort bij het glas in het koelste gedeelte van de gematigde kas, waar zij geregeld moeten geschermd worden tegen de felle zonnestralen.

Van de *Masdevallia's* kunnen verplant worden zij die behoren tot de *Chimaera*-sectie, waartoe o. m. behoren *Masdevallia Chimaera*, *M. Carderi*, *M. Houtteana*, *M. radiosa*, *M. bella*, *M. Stupenda*, *M. Trinema*, *M. Gaskelliana*, *M. Winniana* en andere. Men doet goed deze interessante Orchideeën te kweeken in een laag teakhouten mandje en daar de bloemen soms van alle kanten door het mandje heen komen kijken, draineert men niet met potscherven.

Om het doorvallen van het Sphagnum te beletten, legge men eenige wortelstokken van de Boomvaren op den bodem. Voor compost nemen wij varenwortelgrond, Sphagnum en bladgrond, van ieder evenveel, en wat zand op den koop toe. Het is goed de compost rondom de plant wat aan te drukken, maar te stevig schaaft.

Bovengenoemde *Masdevallia's* wenschen wel een weinig warmer te staan, dan de andere en daarom geven wij ze een plaatsje in het koudste gedeelte van de warme kas. Zijn ze goed aan den groei en wordt de temperatuur buiten wat hooger, dan komen ze bij hun zusjes in de koude kas. Als het weer het toelaat, helder is, spuiten wij minstens eenmaal per dag en moet er voor het aanbrengen van schaduw gezorgd worden.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Kasvarens. — Maranta's. — Salvia. — Streptocarpus. — Torenia. — Grondmengsel.

Hebben we onze *kasvarens* door ze droog te houden, eenige rust gegeven, dan is thans het oogcnblik gekomen, waarop we met het begieten weer moeten aanvangen. We doen dit voorzichtig, natuurlijk hebben de planten weinig of geen gelegenheid om veel water te verwerken, en zijn we aanvankelijk dus zuinig; naarmate de hergroei begint, geve men meer. Zien we de planten behoorlijk in groei, dan dan is het tijd om ze te gaan verpotten.

Het beste grondmengsel voor varens is wel het volgende: $\frac{1}{3}$ goede boschgrond, $\frac{1}{3}$ fijn gezeefde bladgrond, $\frac{1}{3}$ verteerde oude koemest en wat scherp zand.

Planten die in kleine potten staan, geeft men een grooteren; dit gaat met specimen-planten niet altijd en moet men ze gemeenlijk in den denzelfden pot houden. Men klopt dan de plant uit den pot, maakt den buitenomtrek van den kluit met de vingers voorzichtig los, zóóver, dat we nieuwe grond genoeg kunnen aanbrengen. Ook de kluit van die planten die een grooteren pot krijgen, wordt aan den buitenomtrek wat los gemaakt. Van onderen neemt men gerust op dezelfde manier ongeveer $\frac{1}{3}$ van de kluit af, zoodat op deze wijze heel wat nieuwe grond kan worden gegeven.

Onder in den pot wordt nu eene laag potscherven gelegd, die van te voren goed schoongemaakt zijn. Ook de pot zelf moet zoowel van binnen als van buiten eerst goed worden gereinigd. Op de laag potscherven wordt nu eene hoeveelheid grond gebracht; zóóveel, dat de bovenkant van den kluit, die goed is schoongemaakt, en aan den buitenomtrek is losgemaakt, ongeveer een kleine handbreedte boven den rand van den pot uit komt te staan. Is daarna de grond aangebracht en behoorlijk aangedrukt, en is ook de plant zelve goed op den grond aangedrukt, dan verheft het hart van de plant zich nog een vingerbreedte boven den rand, wat met het oog op het wegzakken van den grond door gieten enz. wel noodig is. Gewoonlijk wordt na het verpotten weinig gegoten; naarmate de groei toeneemt, vermeerdert men dit. Giet men aanvankelijk te veel, dan verzuurt de grond en men kan dan geen behoorlijken groei verwachten.

Ook de *Maranta's* worden thans verpot. Een goed grondmengsel hiervoor is: $\frac{1}{3}$ boschgrond, $\frac{1}{3}$ bladgrond, wat verteerde koemest, wat fijn gehakte spaghnum en wat houtskool (kleine stukjes). Dit wordt alles goed door elkander gemengd en daarin de *Maranta's* geplaatst.

De meeste *Maranta*-soorten geve men geen al te diepe pot; dit geldt ook voor vele varensorten, de planten wortelen niet zoo diep en de niet doorwortelde grond verzuurt maar, tot groot nadeel van de plant. Hoog-groeiende soorten als *Maranta zehrina*,

Maranta majestica enz. geve men een gewonen diepen pot. Soorten met eene groeiwijze als *Kerehoveana*, *Makoyana*, *Van den Hecke* enz. geve men bij voorkeur een ondiepen of halven pot. Met de kluit wordt ongeveer gelijk gehandeld als voor de varens is aangegeven; men plaatst de planten ook flink hoog in den pot en drukt den grond slechts matigjes aan. Men giet in den eersten tijd na 't verpotten slechts weinig, om dit als de planten nieuwen groei gaan vertoonen, te vermeederen. 't Is wenschelijk de *Maranta's* na 't verpotten vooral op bodem-warmte te plaatsen.

In deze en de volgende maand is er in de kas heel wat te verpotten. Men denke er aan, dat vooral die planten, welke eene tijdelijke rust hebben genoten, en nu nieuw leven beginnen te vertoonen, het allereerst aan de beurt zijn. 't Gaat niet aan, voor elke eventueel te verplanten soort een afzonderlijk grondmengsel aan te geven; boschgrond, bladgrond en verteerde koemest, benevens een weinig scherp zand, spelen gewoonlijk wel de hoofdrol in de samenstelling. Laat de temperatuur in de kas vooral in den tijd van verpotten niet te laag en de atmosfeer vooral niet te droog zijn. Giet meer uwe paden en muren dan uwe planten, deze laatste zullen daar wel bij varen.

Alvorens we nu eens in onze bakken gaan zien, completeeren we eerst ons zadenlijstje, wat vooral in deze en de volgende maand moet worden gezaaid. *Salvia splendens* zullen de meeste onzer lezers wel kennen; 't is voor vakbeplanting, bloementafels enz. in de paar laatste jaren werkelijk een modeplant geworden. Vooral de var. *Feuerbal*, met groote, schitterend roode trossen, is zeer aan te bevelen. Ze worden thans in zandige aarde gezaaid in de warme of kweekkas. Als de plantjes opkomen, verspeet men ze in testen en daarna elk afzonderlijk in een klein stekpotje geplaatst, om dan naar een verwarmden bak te verhuizen.

Streptocarpus hybridus, een onmisbaar plantje voor de koude kas en de kamer, wordt ook thans gezaaid en behandeld als we voor *Gloxinia's*, waarmede ze tot eene familie behooren, hebben aangegeven.

Wil men ten slotte nog een aardig plantje voor de koude kas in den zomer, zaai dan thans een pakje zaad van *Torenia Fournieri* en handel er mee als voor *Salvia* is aangegeven.

We hebben hiermede het allernoodigste van onze zaadlijst voor de warme kas afgehandeld; er zijn er nog wel meer die de aandacht zeker overwaard zijn, maar 't is voorloopig genoeg: 't is een drukke tijd en we krijgen in onze bakken ook heel wat te doen.

't Komt juist mooi uit, we maken thans een begin met de voorbereidende werkzaamheden, om dan de volgende week eens flink de handen daar uit de mouwen te steken.

In onze bakken honderden, neen duizenden plantjes, alle, althans de

meeste in kleine potjes, vragen ons om iets anders; ze willen wat meer ruimte, een grootere woning. We beginnen daarom thans met een flinken grondhoop klaar te maken en gaan daarom met een zeef naar de hoop waar onze bladgrond ligt opgeslagen. We zeven dezen grond, brengen hem afzonderlijk aan een hoop(je) en werken daardoor wat kali en wat superphosphaat, van elk 1 K.G. per kub. M., een weinig verteerde koemest is ook welkom en alles wordt goed door elkander gemengd. Kunnen we dit vóór den winter doen, dan is dat het beste. De grond wordt dan op een smalle wal gelegd om goed te kunnen doorvriezen.

J. A. KORS.

In den Moestuïn.

Doperwtten. — Peulen. — Grootte boonen. — Pittenbak. — Boonenbakken.

Ofschoon het einde Januari nog recht winteren kan, de grond met sneeuw bedekt of door de vorst nog niet te bewerken kan zijn, waardoor we veel wat we in den moestuin voornemens waren te verrichten tot gunstiger tijden uitstellen moeten, zijn we toch genoodzaakt, willen we bij het oogsten niet al te zeer achteraan komen, nu reeds voor enkele gewassen voorbereidende maatregelen te nemen.

Zij die al vroeg jonge *doperwtten*, *peultjes* of *grootte boonen* begeren, moeten nu reeds het zaad tot ontkieming voorbereiden. Alle deze drie zijn sterke gewassen, die, om tot ontkieming te geraken niet zoo heel veel warmte van noode hebben, en na de ontkieming of wanneer ze al geheel boven den grond zijn, heel wat koude verdragen kunnen, zonder dat ze er onder lijden. Ieder voor zich houdt rekening met de hulpmiddelen, waarover hij beschikken kan en met den aard van den grond waarop hij tuinieren moet. Wie op zware of natte koude gronden werken moet, blijve nog rustig en wacht liever nog wat, ook al hindert vorst of sneeuw hem op het oogtenblik niet.

Bij gebrek aan een kouden bak, waarin het zaad ter ontkieming kan worden uitgestrooid, dienen we vooraf gezorgd te hebben dat we op een gunstig plekje in den moestuin een kleine oppervlakte, door bedekking met stroo, bladriet, mest of turfmoel, vorstvrij gehouden hebben. Dit plekje spitten we om en strooien er onze erwten, peulen of boonen zaden dicht opeen over uit, waarna we het zaad met een 5 c.M. dikke, fijn verdeelde aardlaag onderdekken. Het geheel wordt hierna weer als te voren met hetzelfde dekmateriaal dicht gedekt om de ontkieming te bevorderen en de koude buiten te sluiten.

Vóór we het zaad uitstrooien zetten we het 2 x 24 uur in water, wat de spoedige ontkieming ten goede komt, maar ook voorkomt dat de te dicht opeen liggende zaden elkander uit den grond lichten. Dit laatste gebeurt nog wel eens, wanneer we ongeweepte erwten en boonen dicht opeen uitzaaien.

Door het zwellen wat ze dan doen lichten ze elkander uit den grond.

Wie over een ruimte, waarin een vochtige temperatuur heerscht, bijv. een veestal, kan beschikken, kan het in water opgezwollen zaad daarin zoo lang houden, totdat de kiem zich begint te vertoonen en daarna pas uitstrooien.

In een kouden bak geschiedt de uitstrooiing op dezelfde wijze, ook daar moet even als op den kouden grond er voor gezorgd zijn dat de aarde in den bak niet bevroren is. Nadat het zaad is in den grond gebracht, komen de ramen op den bak en zorgen we door bedekking gedurende den nacht, dat de bak vorstvrij blijft. Ook al zijn de zaden nog niet boven den grond, moet toch de bedekking op den dag worden weggenomen. De zon begint al aardig kracht te krijgen, vooral onder glas rijst de temperatuur al aanmerkelijk, de grond in den bak neemt een gedeelte van die warmte op, waardoor ook gedurende den nacht van die meerdere warmte geprofiteerd wordt, wat de ontkieming natuurlijk niet weinig bevordert.

Beginnen de zaden boven den grond te komen, dan wordt buiten de deklaag geleidelijk verminderd, tot die geheel verwijderd kan worden. Bij mogelijken vorst van eenige betekenis, wat in de tweede helft van Februari, begin Maart nog volstrekt geen zeldzaamheid is, wordt gedurende den nacht eenige bedekking aangebracht. In den bak wordt door het openzetten der ramen gezorgd dat de plantjes niet te spillig opgroeien.

De aldus behandelde erwten en boonen zijn ongeveer in de eerste helft van Maart geschikt om naar den open grond overgebracht te worden. Wanneer het weer ongunstig is, d. w. z. als voorts, sneeuw of vele regens het uitplanten onmogelijk maken, trachten we door den bak hoog open te zetten of door het glas op den dag geheel te verwijderen, den groei te temperen, want te lang gerekte erwten- en boonenplanten laten zich niet alleen moeilijker verplanten, maar lijden ook door een en ander meer.

De amateur die slechts een kleine hoeveelheid zaad behoeft te laten ontkiemen, kan, om dat doel te bereiken, de zaden in platte kistjes of zaadschotels uitstrooien en die in een matig verwarmde, goed verlichte ruimte plaatsen. Vooral niet al te warm houden, anders kweekt men zwakke planten, die al gereed zijn als het buiten nog recht winter wezen kan. Van tijd tot tijd een weinig begieten is noodig; evenzoo het voorbereiden op den overgang naar buiten. Het zijn wel is waar sterke gewassen; maar plotselinge sterke overgangen zijn voor geen enkel gewas bevorderlijk voor den richtigen groei.

Voor den teelt van *komkommers* en *meloenen*, in warme bakken of rijen, is het ook al weer de tijd om de kinderkamer in orde te brengen. Wie een vaste kisting bezit, make een warme bak in gereedheid. Een flinke broeilaag is noodig, want gedurende het verblijf der jonge plantjes in den z.g. pitten-

bak mag het hun niet aan de noodige bodemwarmte ontbreken en het wordt Maart, eer ze zullen verhuizen naar den bak, waar ze vrucht zullen geven.

Werken we met éénruiters, dus de rijencultuur, dan maken we voor onze pittenbak eveneens een flinke broeilaag klaar. Naar gelang van ons bedrijf maken we die zoodanig, dat er een bak van 3—5 of 7 ramen op gebracht kan worden. De broeilaag maken we van 0.75 M. tot 1 M. dik en geven die zulk een oppervlakte, dat, wanneer de bak er is opgebracht, er aan alle zijden ongeveer 40 c.M. overblijft. Deze meerdere ruimte wordt eveneens met broeimest opgevuld, zoodat de geheele bak door broeimest omgeven is.

Zoodra de mest voldoende is uitgestoomd en de aarde, die wij er bij tusschenpoozen oprachten verwarmd is, maken we in het middelste, het meest verwarmde raam, door wat zand aan te brengen het z.g. nest in orde, waarin de zaden worden uitgestrooid.

We leggen de zaden dicht bijeen en dekken een paar c.M. onder. Zorgvuldig dekken gedurende den nacht, ook al vriest het niet, is noodig, niet enkel om de koude lucht buiten te sluiten, maar ook om de eigen warmte te behouden. De ramen des nachts op een kier zetten kan noodig wezen, om damp te kunnen laten ontsnappen. Zoodra de plantjes een paar c.M. groot zijn, worden ze in de overige ramen verspeend, wat naar gelang van den groei nog eens herhaald wordt. Ze blijven zoo lang in den pittenbak, tot ze naar de inmiddels in orde gebrachte plantentrij kunnen worden overgebracht. De broeimest van den pittenbak, die dan nog lang niet uitgewerkt is, kan weer voor opvolgende rijen gebruikt worden.

De zon komt met den dag hooger en krijgt daardoor meerder kracht; voor den teelt van *snij- en prinsesseboonen* in gewone warme bakken wordt de kans voor mislukking naar evenredigheid minder. We leggen dus in den pittenbak ook de benodigde boonen ter ontkieming en maken onderwijl de bakken, waarin ze komen moeten, in orde. Dat hierbij veel overleg noodig is, behoeft niet afzonderlijk vermeld; 't mag niet hokken, zijn de boonen tot verplanten gereed, dan moet de bak waarop ze komen moeten, gereed liggen. tegenhouden door veel te luchten of koel te houden, gaat met zulke teere planten in het midden van den winter niet.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Perzik in kas. — Vangbanden. — Aardbeien en Frambozen.

Onze perziken in de stookkas zijn met 't mooie winterweer aardig vooruit gekomen. 's Nachts vroor 't er knapjes op los, maar des daags was 't weer zeer bevorderlijk voor de goede ontwikkeling. Nu dient er bij mooie dagen en nachten wel degelijk op gelet, dat de temperatuur niet een te groote schommeling ondergaat. 't Licht voor de hand,

dat het 's nachts vrij wat kouder in onze kas zal wezen, maar door overdag de kachel te temperen, de boomen en grond te bevochtigen en desnoods een weinig te luchten, kunnen we den warmtegraad behoorlijk regelen.

Is een vochtige atmosfeer doorlopend bij onze perzikencultuur gewenscht, tijdens den bloei houde men de kas meer droog en zoo bepalen we ons tot 't sproeien der stammen en de aarde direct onder de verwarmingsbuisen. Mooi weer tijdens den bloei is veel waard. Niet alleen, dat daardoor de bloei vlugger verloopt, maar we kunnen tevens onze luchtvensters openen en dit is noodig voor de bestuiving.

Laat 't weer 't absoluut niet toe, dat er gelucht wordt, zoo zullen we kunstmatig moeten bestuiven, tenzij men een korf met bijen in de kas kan plaatsen. Voor de bijen is dit een mee- en tegenvallertje, want meinig bijtje moet 't met den dood bekopen, wanneer het aan zijn plichten heeft voldaan.

Maar we kunnen er desnoods beter een korf bijen aan wagen, dan een kas zonder of met weinig perziken te hebben. Hebben we geen bijen, dan dienen we ons met een plumeau te behelpen, ofschoon 't niet kwaad is, een paar maal daags met den vuist tegen de dikke takken te kloppen, waardoor 't rijpe stuifmeer in beweging komt. Als plumeau voldoet 't beste, die vervaardigd van de fijne graspluimen van *Stipa pinnata*. Welke moeite we echter ook gedaan hebben, 't mocht ons niet gelukken, nog een dergelijke plumeau machtig te worden. *Wie kans ons aan een adres helpen?* 't Spreekt, dat zoo'n plumeau na verloop van tijd afslijt en dan is 't niet raadzaam meer hem te gebruiken. Een plumeau van struisvogelveren vervangt thans onze versleten Stipa-pluimen.

Twee- à driemaal in den bloeitijd en liefst bij zonnig weer, strijken we zeer voorzichtig met zoo'n plumeau langs de geopende bloemen, teneinde op deze wijze kruisbestuiving te bewerken.

Zoodra de rose bloembladjes zijn gevallen, ontwikkelen zich de jonge scheutjes. 't Is dan geducht oppassen, want o! de groene luis is zoo verzot op dat malsche loof. Dit ongedierte vernieuwvuldt zich verbaasd snel en aangecijnt het dezelfde lichtgroene kleur heeft als 't jonge blad, valt 't niet direct op. Onze verwarmingsbuisen beleggen we zooveel mogelijk met tabaksstelen en wanneer we hierover van tijd tot tijd een gieter water uitsproeien, zoo verspreidt zich een sterke tabaksgeur door den kas en 't ontuig heeft daaraan geducht 't land.

We kunnen ook van tijd tot tijd de boomen besproeien met een verdund aftreksel van tabaksstof of -stelen. Giet men op tabaksstof of -stelen (die op een sigarenfabriek of bij een tabakskerver voor een kleinigheid zijn te bekomen) kokend water, zoo verkrijgt men na een paar uur een zwartbruin sopje 't welk verdund, zeer perfect is tot dooding der groene luis. Welling's insectencider wordt ook zeer veel gebezigd.

De in 't verleden najaar aangebrachte *vangbanden* kunnen nu wel worden opgeruimd. 't Spreekt, dat ze met 't

ongedierte ten vure worden gedoemd. 't Verdient aanbeveling de plaatsen waar de banden gezeten hebben, te bekalken. Zij, die hun boomen nog niet gereinigd hebben, moeten 't toch niet langer uitstellen, want met de voorjaarsdrukte komt van uitstel afstel. De lijnbanden late men nog zitten; men inspecteere ze nog eens en overtuige zich of de lijn nog wel voldoende kleeft.

Zij, die wat vroeg willen smullen aan een sappige *aardbei* of *framboos*, ruimen in hun stookperzikkas een plaatsje voor wat planten in. Aangezien beide gewassen gaarne van veel licht profiteren, zal men verstandig doen, door ze zoo dicht mogelijk bij den Zuidkop der kas te plaatsen. Zoowel de aardbeien als frambozen kunnen in pot worden geplant. (Zie verder over *aardbeien* het artikel van collega Muijen in no. 26.)

Een cultuur, die aan hen, daartoe in de gelegenheid, zeer wordt aanbevolen, is 't vervoegen van *frambozen* op paardemest. De bak wordt thans op

de gebruikelijke wijze aangelegd. Met 't opbrengen van den houten binnenbak heeft men er voor te zorgen, dat deze niet direct op den mest komt te staan; de beide dwarsplanken laat men rusten op een paar balkjes. De behandeling van zoo'n zak, wat betreft 't laten uitdampen van den mest, 't dekken, opbrengen der aarde, luchten enz., is evenals die van elk anderen mestbak.

Voor dit doel zoekt men krachtige frambozenstengels uit, rooit ze voorzichtig op, snijdt ze op een meter lengte in en plant hen in de vergaring, zoowel onder als boven. Per bak kan men rekenen op 40 stengels; men haalt ze voorzichtig onder den boven- en onderplank door, zoodat de kopeinden in 't midden van den bak komen. In den bak worden een paar latten aangebracht om de stengels op te laten rusten en ze er meteen aan te bevestigen. Aanvankelijk is voortdurend bevochtigen noodzakelijk, om 't uitloopen der oogen te bevorderen. Luchten en dekken moet met overleg geschieden.

P. v. D. VLIST.

EEN BROEIBAKJE.

't Is wel opvallend dat als men zoo eens door dezen of genen gevraagd wordt, wat moet ik nu met die of die plant doen, of hoe moet ik nu die of die planten aan- of voortkweken, en men moet dan soms adviseeren: plaats uwe ziekelijke plant eens een poosje in de bak of zaai het zaad van die planten uit in een bak onder glas, dat men dan gewoonlijk van hen die deze inrichting niet bezitten het antwoord krijgt, dat zoo'n bak eene zoo kostbare inrichting is, dat het bezit daarvan slechts mogelijk is voor hen, die over een erg groot fortuin te beschikken hebben. Zij meenen, dat zoo'n bak te duur is in aankoop en onderhoud voor hen die hun fortuin nu juist niet erg groot kunnen noemen. We zouden zoo zeggen, zoo'n bakje kan in ieders bezit zijn; zelfs in den werkmansstuij is het op zijn plaats en kan het hem en voordeel en genot geven.

We zouden zoo gaarne zien, dat het gebruik maken van een bakje tot in elken tuin en tuintje doordrong, omdat het voor onze overtuiging mede werkt tot veel goeds. Een werkmans vindt dan gewoonlijk lust, daarin zijn plantjes te kweken die hij voor zijn moesen bloementuintje noodig heeft, hij besteedt daarom en daardoor zijn vrije tijd nuttig en aangenaam, verhoogt zijn kennis en verkrijgt meerdere waardeering voor de levende natuur.

Hij kweekt dan zij het ook maar gewone bloempjes in potjes die moeder de vrouw een plaatsje voor het raam geeft. Zij op haar beurt krijgt de ervaring, dat wil ze haar bloempjes goed houden, licht, lucht en reinheid machtige factoren zijn, factoren die ook voor 't menschelijk leven vooral voor het gezin van de werkmans, van zeer hooge waarde zijn. Schrijver dezes kent in de plaats zijner inwoning

verschillende arbeiders, die er zoo'n raampje, of zooals men het gewoonlijk noemt, een broeibakje op na houden, en zonder uitzondering met bovenstaand resultaat.

Heeft de stadswerkmans geen tuintje maar wel op de een of anderen uitbouw een platje, hij plaatst hierop zijn bakje een viertal plankjes en een raampje en klaar is de zaak. De meergegoeden gebruiken zoo'n bakje voor alles en nog wat, of men gebruikt het in 't vroege voorjaar voor jonge groente: sla, raapstelen, radijs enz., of men zaait er wat bloemzaden in, die later worden verspreid en in den tuin uitgeplant. 's Zomers beplant men het met meloen of komkommer, in 't najaar met koude sla, kruiden als kervel, pieterselie, selderij, enz.

Wanneer we nu zeggen dat zoo'n bakje maar een luttel bedrag kost, dan is daaruit tevens te verklaren dat we het niet onmogelijk achten, dat het hebben van zoo'n broeibakje iets is, wat ook wel ligt onder het bereik van den werkmans. We weten zeer goed dat er buitenplaatsen genoeg zijn, waar elk raam dat ze bezitten van f 20 tot f 30 per stuk heeft gekost. Dat dit een overdrijven van de liefhebberij is, behoef ik wel niet nader te zeggen, al willen we daarmede nu nog niet zeggen, dat hem, die ze moest maken, dit bedrag er niet van toekomt. 't Zit hem maar in de wijze waarop men zijn broerij inricht.

Een buitenplaats geeft ons dan in dit opzicht geen beste leerschool en daarom verplaatsen we ons naar de tuinbouwcentra, waar glascultuur hoofdzaak is. Als we dan een bezoek brengen aan het Westland, Delft, Rotterdam e. a. streken, dan zien we dat men daar geheel andere bakken er op na houdt dan we op buitenplaatsen vinden.

Op buitenplaatsen een groot raam,

2—2½ M. lang, 1.30 tot 1.50 M. breed. Een 4-tal ijzeren roeden verdeelt deze oppervlakte in 5 rijen glas, gevormd door over elkaar geschoven ruitjes in de maat van 27 bij 32 c.M. In de eerste plaats dus de ijzeren roeden en in de tweede plaats de ongeveer 2 c.M. over elkaar geschoven ruiten zijn hinderpalen voor de toetreding van het zoo noodige licht, wat vooral bij vroege culturen een groote rol speelt. Bovendien hebben we hier, om de noodige stevigheid te verkrijgen, zwaar hout noodig voor de buitenlijst, verder moeten nog één of 2 ijzeren dwarsroeden tot steun worden aangebracht en 't scheelt dus maar weinig of de geheele oppervlakte wordt ingenomen door licht belemmerende zaken.

Als we nu nog zeggen, dat deze ramen gewoonlijk beglaasd worden met zoogenaamd groen glas, dan is er of kan er geen sprake zijn van het voor de planten noodige licht. Deze ramen nu zijn buiten dit alles voor den amateur onpractisch, omdat ze door de onvermijdelijke zwaarte onhandelbaar zijn en het overleggen, dikwijls noodig om de noodige bewerking aan de planten te kunnen doen, voor één persoon eene onmogelijkheid is, en moet men zulks toch doen, gewoonlijk gepaard gaand met het breken van ruiten.

Het verschil nu wat men aantreft bij de ramen die men in bovengenoemde tuinbouwcentra aantreft, is er geheel op gericht, om de boven door ons genoemde bezwaren op te heffen. Hier gebruikt men ramen van slechts 80 c.M. breedte en 1.40 M. lengte. Deze oppervlakte is beglaasd met slechts één ruit, waarom men deze ramen dan ook gewoonlijk noemt éénruiters. De prijs van zoo'n raam is, alles 1e kwaliteit, hoogstens f 2.50 per stuk. Heeft men dus twee ramen hiervan, dan kan men daaronder al heel wat doen en 't kost ons slechts f 2.50. De lijst van deze ramen is dan van Am. groenen hout, duurzaam dus. Ze zijn zóó ingericht, dat de ruit er in geschoven wordt, zonder dat er stopverf bij gebruikt wordt. Het glas is wit en het licht wordt hier dus door niets tegen gehouden. We raden elk, die een broeibakje wil aanschaffen, aan hiervoor te gebruiken deze éénruiters.

Zeist, 2.1.08.

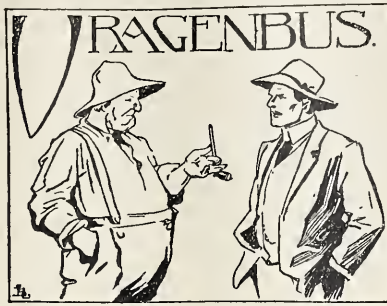
J. A. Kors.

RHABARBERMARMELADE

Om een lekkere marmelade van Rhabarber te maken, om langer van deze gezonde groente te kunnen genieten, handele men als volgt:

Men kookt 2.5 pond suiker tot een dik vloeibare oplossing, waarin 5 pond geschild en in stukken gesneden Rhabarber gedaan wordt met zooveel pijpkaneele en anijs, als met den smaak overeenkomt. Vervolgens koke men zóólang, tot de vereischte dikte verkregen is, waarna glazen met de marmelade gevuld kunnen worden. Wil men de marmelade langen tijd bewaren dan verdient het aanbeveling een weinig kaneele bovenop te strooien.

S.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 513.

a. 25 Dec. l.l. kreeg ik eenige KERST-ROZEN, *Helleborus niger* (in vollen bloei). Op welke wijze moet ik ze nu BEHANDELEN, wanneer ze UITGEBLOEID zijn, om het volgende jaar weder bloemen te hebben? Ik heb een grooten tuin, kouden bak en kamers op het Zuiden.

b. Welke EENJARIGE PLANTEN kunt u mij aanraden, om in 't voorjaar te zaaien? (Holl. namen.) De tuin bestaat uit zandgrond, gemest met konijnen-, kippen- en koemest. Steeds voldoende zon. Arnhem. Z.

Antwoord: a. Geef uw Kerstrozen nu rust door ze vorstvrij, maar zoo koel mogelijk te zetten en niet meer dan matig vochtig te houden. Een goed plaatsje is voorloopig de koude bak; daar staan ze tevens goed in het licht. Bij vorst den bak dekken! U kunt de planten dan tegen ult. April buiten zetten in den vollen grond of ook wel in de potten houden. Het eerste is echter beter, maar zet ze dan op een vochtig, liefst eenigszins beschaduwde plekje in goeden tuingrond.

b. Dat is niet gemakkelijk, want niet iedereen heeft dezelfde smaak. Ik kan u echter wel eenige noemen, waarvan u ongetwijfeld plezier zult hebben. Hollandse namen kunnen niet altijd gegeven worden.

Sierpostelein (*Portulaca grandiflora*); grootbloemige zomervlamboemen (*Phlox Drummondii grandiflora*); grootbloemige Schizanthus (*Schizanthus hybr. grandiflorus*); *Viscaria oculata*; laagblijvende O.-I. kers. (*Tropaeolum majus nanum*); Afrikaantjes (*Tagetes patula nana*). Veelbloemig zeepkruid (*Saponaria multiflora*); purper Schurftkruid (*Scabiosa atropurpurea*); *Reseda*; *Salpiglossis*; dubbele slaapbollen (*Papaver somniferum flore pleno*); enkelbloemige Shirley Papaver (*Papaver Rhoeas The Shirley*); Sanders Sier-tabak (*Nicotiana Sanderac*); Juffertje in

't Groen (*Nigella damascena nana*); *Nemesia strumosa*; Vergeet-mij-nietjes; *Mimulus cupreus*; Lupinen (*Lupinus elegans*); *Lobelia Kaiser Wilhelm*; *Mesembryanthemum pyropeum*; Roode vlas (*Linum grandiflorum*); Alpen Leeuwenbekjes (*Linnaria alpina*); riekende Lathyrus (*Lathyrus odoratus*); Scheefbloemen (*Iberis umbellata* en *I. coronaria*); *Eschscholtzia californica*; Zonnebloemen (*Helianthus annuus* en *H. argyrophyllus*); *Godetia's*; Goudsbloemen; *Erysimum Perofskianum*; Chineesche Anjers (*Dianthus Heddewigii*); Eenjarige Riddersporen; *Clarkia's*; *Convolvulus triolor*; *Calliopsis*; *Chrysanthemum earinatum*; *Browallia Czerviakovski*; Leeuwebekken; *Aretotis grandis*; Balsamien; Zomerasters en zomerviofiolen. Dus keuze genoeg, en er zijn er nog veel meer!

't Is goed dat u er op gerekend hebt dat eenjarige planten een goed bemesten grond en een zonnige standplaats verlangen. De door u genoemde mestsoorten zijn wel goed, maar werk ze vooral flink door den grond, opdat alles fijn verdeeld en goed verspreid wordt. v. L.

Vraag No. 514.

a. MAIDENHAIR dat zomers in een serre voor een raam op het Noorden stond en 's winters in een kamer waar dag en nacht een vulkachel brandt, en steeds goed vochtig werd gehouden, IS GAAN KWIJNEN. In Juli 1907 heb ik het verpot in ½ teelaarde en ½ fijn geslagen rooden steen gegeven en toen gezet in een kamer met raam op het Oosten, die heel warm was, daar ze afgeschoten is onder het dak. Dezen winter staat het weer in de kamer met raam op Noorden en begint nu nieuw blad te krijgen, maar van de oude bladen verdroren er. Wat moet ik doen om daar een flinke plant van te krijgen? Is zomers gieren met oude koemest goed en hoe dikwijls en wanneer moet dat gebeuren?

b. Een ARONSKELK die drie jaar bloeide maar waarvan de bloem ieder keer kleiner werd, heeft sinds twee jaar NIET GEBLOEID. In begin Mei 1907 heb ik haar geseheid, zoodat er vier planten van kwamen. De jonge knollen heb ik verwijderd en iedere plant in een gedraaide pot gezet en in den moestuin goed in het zonnetje ingegraven. Bij donker weder gerdte ik ze met oude koemest, maar hield daar half Aug. mee op. Nu staan ze op een vorstvrij portaal met raam op Zuiden en krijgen 3 maal per week water. Ze beginnen nieuw blad te krijgen, maar worden erg jlt. Wilt u mij eens raden hoe ik deze planten behandelen moet om ze weer in bloei te krijgen?

c. Hoe moet ik een CACTUS behandelen, die om dezen tijd met talrijke wijnroode of rose bloemen in den vorm van *Fuchsia* bloeit. Het heele jaar door laat zij blad vallen en nu beginnen de bloemknopjes, als ze 1 c.M. groot zijn, ook af te vallen. Einde Mei is hij verplant in bladaarde met kalkpuin vermengd en heeft toen bij de Aronskelken in den moestuin ingegraven gestaan. Nu staat hij overdag voor een raam op het Zuiden in een kamer waar flink gestookt wordt en 's nachts in een kamer bij een vulkachel.

d. Een PRIMULA OBCONICA en een CHINEESCHE PRIMULA die dezelfde standplaats hebben als de cactus, moeten die veel water hebben? Kunnen zij zomers op een beschut plekje buiten staan? Is gieren met oude koemest goed en op welken tijd van het jaar moet ik dat doen? Moeten zij verplant worden in het voor- of najaar?

Hilversum.

Mej. H. H.

Antwoord. Maidenhair (*Adiantum*) verlangt een lichten grond, bijv. grove

bladgrond of boschgrond met wat zand en oude koemest. Wat geklopte potscherven kunnen er ook wel aan toegevoegd worden, maar toch niet in die hoeveelheid als u gaf. Een goede verhouding verkrijgt u door te nemen 1 deel humus (blad- of boschgrond) $\frac{1}{2}$ oude koemest, $\frac{1}{2}$ zand en $\frac{1}{2}$ geklopte potscherven of 1 deel humus, $\frac{2}{3}$ deel graszodengrond en een kleine toevoeging van zand.

Maar *Adiantums* zijn, wat de grondsoort betreft, zoo veeleischend niet. Ze groeien ook in andere humusstoffen. Hoofdzak is dat de aarde licht en luchtig en vocht-houdend is, dat de temperatuur hoog genoeg en de atmosfeer voldoende vochtig is. Op deze laatste vooral komt het aan.

De door u beschreven standplaats in de kamer is goed, maar houd de planten zoo ver mogelijk van droge kachelwarmte verwijderd. Droge lucht schaaft haar spoedig!

Dat de oude takjes beginnen te verdorren kan geen kwaad. Houd de plant echter nog zooveel mogelijk in rust, door ze niet te warm te zetten en matig te gieten. Met Februari is het vroeg genoeg. Bij nieuwe ontwikkeling van loof moeten de planten, zoolang de zon nog maar weinig kraeht heeft, vol in het licht, in het zonnetje gezet worden. Later in April is lichte beschaduwing in de middagen gewenscht, 's Zomers is Noordlicht voldoende.

Als de *Adiantums* in de zomermaanden flink aan den groei zijn, kan men nu en dan, zeg eens in de 14 dagen, wel een licht afbreuk van koemest geven.

Geef nu in Febr.—Maart, nieuwe aarde, zooals boven is aangegeven en richt u ook verder naar bovenstaande gegevens.

b. Uw *Aronskelken* moet u eens elk in een flinke pot zetten, in een grondmengsel van 1 deel graszodenaarde, 1 deel verteerde bladgrond en 1 deel oude koemest met wat zand. Zet de planten des zomers met pot en al in den grond op een zonnig plekje in den tuin en giet bij hernieuwden groei overvloedig, terwijl elke week wat koegier kan toegediend worden. Zet de planten 's winters goed in het licht, koeel maar vorstvrij, zoodat ze niet groeien en houdt ze matig vochtig. In het voorjaar, Maart—April, kunt u ze dan wat warmer zetten, waarna de bloem, aangenomen althans dat de planten bloeibaar zijn, spoedig zal verschijnen. Dat de planten nu erg ijel opgroeien, ligt voor de hand. Ze hebben nu voornamelijk gebrek aan licht. Giet niet meer dan noodig is, om de aarde matig vochtig te houden en houdt de planten voorloopig op een lichte, koele plaats.

c. Uw *Cactus*, blijkbaar een *Epiphyllum truncatum* schijnt ziek te zijn. Zeker last van het geelziek, dat ontstaat als de planten te vochtig en te koud staan.

De zomer was voor deze planten niet bijster gunstig en zwakke, ziekelijke planten kunnen ook hare bloemen niet tot ontwikkeling brengen. Verpot uw *Epiphyllum* in Mei nog eens, in 1 deel graszoden en 1 deel bladgrond met wat kalkpuin en zand en houd haar dezen zomer aanvaankelijk eens binnen, op een lichte, luchtige plaats in een vensterbank bijvoorbeeld, waar u ze in den zomer tegen de middag zon kunt beschermen. Groeit ze dan weer goed door, dan kunt u haar weer op een luv, eenigszins beschaduwde plekje in den tuin zetten, tot half September. Dan spaar-zamer gieten en tegen Februari wat warmer zetten om de ontwikkeling der bloemen te bevorderen.

Houd de plant nu vrij droog en in het licht met gewone kamertemperatuur, dus niet te warm en in niet te droge lucht.

d. Een koude, luchtige broeibak is voor de door u genoemde *Primula's* in den zomer beter. Bezit u die niet, houd ze dan liever binnen, in een vensterbank, vol in het licht, met bescherming tegen te sterke zonnestralen. Gieren kunt u ze den gehe-

len zomer, telkens om de 14 dagen. Maar niet te sterk! De beste tijd voor de verplanting is April—Mei. In het najaar heeft een verpotting geen zin en werkt bij de meeste planten storend, omdat alle omstandigheden daarvoor dan zeer ongunstig zijn. Ook deze planten niet te warm houden en vooral vermijden dat de lucht te droog wordt. Droge lucht is voor de meeste planten zeer nadeelig!

v. L.

Vraag No. 515.

In een der tuinbouwbladen vind ik als zeer RIJK-BLOEIENDE WARME KAS-PLANT vermeld MURRAYA EXOTICA.

Wie kan mij zeggen waar deze plant of stekjes ervan te bekomen zouden zijn?

Helmond.

C. Broses.

Tuinbaas.

Antwoord: De *Muraya exotica* is inderdaad een aardig pot-heestertje voor de warme kas, dieht bedekt met stekelpuntige blaadjes en bloeiend met kleine, lekker riekende witte bloempjes.

We weten echter niet waar het te bekomen is; in geen onzer tien dienste staande catalogi, binnen- zoowel als buitenlandsche, vinden wij het aangeboden.

Misschien kan een onzer lezers vrager aan een adres helpen. Anders kan misschien een verzoek aan een onzer botanische tuinen of inrichtingen met groote planten-verzamelingen zooals „Artis” te Amsterdam, Den Haag of Rotterdam wel succes hebben. Mogelijk ook dat een onzer kweekers het plantje voor u zal weten op te sporen, want hier of daar is het zeker te krijgen.

v. L.

Vraag No. 516.

a. Ik bezit een broeibak, z.g. koude bak, zoudt u mij nu eens willen zeggen of ik daar met succes in kan kweken, Winter-violiëren en Anjers. 't Is mij nml. te doen om er in den winter bloemen uit te kunnen snijden.

b. Ik heb een palm (*Kentia*) die elk blad lager ontplooit. Wat is hiervan de reden? Lochem.

Mej. M. P.

Antwoord: a. Zeker, u kunt in een kouden bak zoowel Violiëren als Anjers 's winters in bloei hebben, mits de bak vorstvrij is. Van de Violiëren kunnen de *Universal Nizza* Winter-Violiëren worden aanbevolen, waarvan het zaad in versehilde kleuren, ook wit, in den handel is.

Het zaad kan in Mei buiten in den vollen grond worden uitgezaaid om de plantjes, als ze opgekomen zijn, eenige malen te verspeenen en later, als ze kraehtig genoeg zijn, in ruime potten te zetten in kraehtigen, voedzamen grond.

Tegen October zet men de planten in den bak, met de potten in den grond gegraven, geeft als het zacht weder is goed licht en dekt goed tegen vorst. Later kan men dan de planten in de gematigde kas brengen goed in het licht, waar ze spoedig zullen bloeien. Heeft men geen kas, dan bloeien de planten n.t. later, als de zon weer meer kraeht krijgt, maar toch altijd nog in een tijd als er buiten nog zoo goed als niets is en de bloemen dus zeer welkom zullen zijn. Tevens kan men de violieren dadelijk in den vollen grond van den bak kweken, wat ook goede resultaten geeft. Van de Anjers, raden we u aan de Remontant-Anjers en wel de doorbloeiende van Nizza.

De rooreultuur van deze Anjers bestaat hierin, dat men reeds vroeg, in Januari al, zaait in een bak met bodem-warmte. De jonge plantjes worden eenige malen verspeend en tegen het voorjaar afgehard om in Mei buiten te worden uitgeplant in den vollen grond, die goed bemest is. Tot begin Augustus verwijderd men alle verschijnende bloemknoppen, la-

ter niet meer, en tegen September neemt men de planten op en zet ze voorzichtig over in niet te kleine potten, zorgende dat de planten goed kluit houden. Eind September zet men de potten in den bak, waar ze tegen het voorjaar in bloei zullen komen. Ook hier moet geregeld gelucht worden en bij vorst goed gedekt. Kan men den bak met een warm pijpje verwarmen, dan is het succes grooter en heeft men vroeger bloemen. Ook kan men de best geklopte planten des winters wel in huis zetten, in het venster goed in het licht, in een matig verwarmde kamer.

b. Dat kan zijn verandering van standplaats of temperatuur, maar ook gebrek aan voedsel.

Dan is verpotten of geregelde bemesting noodzakelijk.

Denk er om dat *Palmen* ook in den winter nimmer geheel droog mogen worden. Altijd matig vochtig houden en 's zomers zelfs rijkelijk begieten!

Overigens matige temperatuur (10—14 Cels.) en veel licht geven, doch beschermen tegen direct zonlicht.

Uw andere vragen heb ik aan onzen medewerker, den heer J. C. Muijen, opgezonden.

v. L.

Vraag No. 517.

Oct. 1905 zaaide ik eenige appelpitten, van mooie groote appel (vermoedelijk *Goudreinette*). Deze kienden en zijn thans groot ongeveer 1.50 M., en dik aan den wortel 5 à 7 cM. Wanneer kunnen deze vrucht dragen? Ik wenschte ze niet te enten. Hoe hier verder mede te handelen? Ik heb 4 stuks.

Arnhem.

Z.

Antwoord: Het aankweken van boom-pjes op deze wijze bevedigt den liefhebber gewoonlijk niet. In de eerste plaats moet men zeer lang wachten, eer men vrucht ziet, en in de tweede plaats zijn deze dan nog gewoonlijk van zeer slechte hoedanigheid. Toch zou 't wel kunnen zijn, dat er iets goeds uit te voorschijn kwam; maar die kans is zóó klein, dat het zeker voor een liefhebber niet loonend is. Als u nu van uw planten enten nam en deze veredelde p een onderstam die spoedig vruchten geeft, b.v. op Paradijsstam of op Doucin, dan hadt u kans, na 3 à 4 jaar vruchten te zien. Bevielen u deze, dan zou u de planten kunnen aanhouden, zoo niet, dan zou u ze kunnen opruimen. U zou uw stammetjes ook kunnen enten met een soort die u wenscht, en dan hebt u meerdere zekerheid. De zaailingen van *Goud-Reinette* zijn beste onderstammen. U kunt ze dan aan den grond oculeeren, dat u 't beste in de maand Augustus doet.

Wil u echter beslist nw boompjes behouden zooals ze zijn, dan zou ik u aanraden, ze in een vorm te kweken, zooals u dat wenscht. Zie hierover ons art. in den eersten Jaargang, nummer 20 en 21.

J. A. K.

Vraag No. 518.

Naam handpeer en id. stoofpeer gevraagd.

Jutfaas.

Mevr. I.

Antwoord: Handpeer: *Zéphirin Grégoire*; stoofpeer: *Kamperveen*, beste stoofpeer.

J. A. K.

Vraag No. 519.

Tegen houten schutting, op het Zuiden, zou ik gaarne een lei-vruchtboom willen plaatsen en viel mijn aandacht op een peer of pruim. Hoewel een stadstuinje zijnde, is er aan frische lucht en zon geen gebrek, doch de bodem bestaat meerendeels uit zand, kalk en puin. Kunt u mij een geschikte soort aanraden? Is misschien

een witte druif (vroege Van der Laan) te verkrijgen?

Wilt u s.v.p. bij uw keuze tevens eenige wenken voegen omtrent behandeling van boom en bodem, uitgezonderd, wanneer u witte druif aanraadt, aangezien daarvoor reeds vroeger een afdoende behandeling in ons gewaardeerd weekblad is verseenen. 's-Gravenhage. v. d. W.

Antwoord: Op eene zoo gunstige standplaats zou ik u aanraden een perzikboom te planten, die daar zeker tot zijn recht zal komen. De plaats is te mooi voor een pruim, die 't op weinig ongunstiger plaats, als struikvorm, half of hoogstam kroonboom ook wel doet. Wensch u er een perzik te planten, neem dan de Montagne, zeker wel de lekkerste vrucht.

Laat dan den grond waarin u den boom plant en die alreeds veel kalkpuin bevat, wat zeer gewenscht is voor de perzik, verder goed aanmaken met goeden tuingrond, wat oude koemest een weinig kleibagger, van elk ongeveer $\frac{1}{4}$ deel; natuurlijk wat minder dan $\frac{1}{4}$ koemest en wat meer tuingrond. Zorg er vooral voor, dat de boom niet te diep wordt geplant.

Wensch u een peer te planten, dan is een zeer lekkere *Dojonne du Comice*, een peer die in Nov.-Dec. gebruikt wordt; flink van stuk en behoorlijk vruchtbaar. Er is geen peer voor dien tijd, die deze soort in smaak verbetert. U kunt dezen boom ongeveer hetzelfde grondmengsel geven als voor de perzik genoemd, wat minder kalkpuin wat meer goede tuinaarde.

J. A. Kors.

Vraag No. 520.

a. Ik bezit een BROEIKASJE, waarvan ik een teekening met afmetingen zend. Er zijn drie plankjes in, die als een trap zijn gemaakt, van latjes, en er uitgenomen kunnen worden. Gaarne zou ik van u willen weten WELKE PLANTJES ik er in kan kweken? Er is geen andere ventilatie dan de ruit..

b. Wij hebben aan drie kanten om onze tuin KIPPENGAAS, 90 c.M. hoog. Op het N.O. $12\frac{1}{2}$ M., op het Z.O. 8.85 M. en op het Z.W. $12\frac{1}{2}$ M. Ik wenschte dit van den zomer te laten BEGROEIEN met verschillende KLIMPLANTEN, die gemakkelijk groeien, zooals: *Lathyrus*, Oost-Indische Kers en *Ipomaea*. Raadt u mij nog andere aan en welke zou ik op het N.O. nemen? Hoeveel pakjes heb ik ongeveer noodig? Tezel. L. H. S.

Antwoord: a. Daar kunt u van alles in kweken, d. w. z. plantjes, die niet te weelderig groeien en te hoog worden. Wensch u het stellagetje er in te houden, dan kunt u er kleine cactussen in kweken, of wensch u wat anders, dan zijn ook varentjes en kleine palmpjes, als *Cocos Weddelliana*, heel aardig. Maar dan moet u het kasje geheel anders inrichten, de stellage er uit en den bodem met turfstrooisel bedekken. Ook moet het kasje dan gesloten blijven, opdat de lucht er in vochtiger blijft.

Behalve Cactussen en Varen, kunt u er nog tal van andere plantjes in kweken, zooals de gekleurde-nervige *Fittonia's*, *Bertelonias*, *Sonerilla's*, enkele *Orchideetjes*, enz., maar dan moet het vrij warm kunnen gehouden worden. Met varentjes, palmpjes en cactusjes zult u echter minder moeite hebben.

b. Ik kan u nog aanraden het Kanariegeeltje, *Tropaeolum peregrinum*, *Cobaea scandens*, *Echinocystus lobata*, Bonte Japansche Hop, *Humulus japonicus foliis variegatis* en *Loasa hispida*. U kunt echter ook heel goed enkele blijvende heesterachtige soorten nemen, als Duitse Pijp, *Aristolochia Siphon*, Heggeboschdruif *Clematis Vitalba*, Wilde Wingerd *Ampelopsis* he-

deracea, of vaste planten, als de Heggerank, *Bryonia alba*, *Olemastris coccinea*, enz. Op het N.O. zoudt u dan de sterkere soorten, als Wilde Wingerd, Klimop en andere kunnen plaatsen, waarbij dan enkele eenjarige soorten het geheel alleraardigst zullen opvroolijken. Van elk der genoemde soorten hebt u hoogstens een enkel pakje zaad noodig; de overblijvende en heesterachtige soorten doet u beter bij een bloemist of boomkweker te bestellen. Dan is u ineens klaar, want deze op te kweken duurt langer dan één zomer. v. L.

Vraag No. 521.

In mijn tuin, welke de vorm heeft als aan de binnenzijde is geteekend, wensch ik op de plaatsen aangegeven door de letter a rabatten te maken (men noemt dat immers zoo) en daarin vaste planten te plaatsen, die niet hoog worden en snijbloemen geven. Ik had gedacht over knolbegonia's, maar daarvan heb ik reeds een bed. Ik zoek in een catalogus, maar kan niet tot een besluit komen. Welke vaste planten zou u mij aanraden? De strook is ongeveer 4 M. lang. Liefst plaatste ik op elk rabat 2 soorten om de andere. Hoeveel zou er dan noodig zijn? Lochem. B. R.

Antwoord: U zoudt op elk strookje zes planten kunnen plaatsen, maar welke is niet zoo gemakkelijk aan te geven, omdat de verschillende soorten op verschillende tijden bloeien. Bepaald doorbloeieende vaste planten, dus soorten die den geheelen zomer bloeien, zijn er zoo goed als niet. Nu is het maar de vraag wensch u voorjaar-, zomer- of herfstbloemplanten te hebben? Voor elk dezer tijdperken is wel een combinatie te maken. In 't voorjaar heeft u *Irissen* en *Primula's*; in den herfst herfst-Anemonen en herfst-Asters, enz.

De meeste keuze hebt u echter in de zomergewassen, en ik zal u zoo een paar combinaties opgeven.

- 1) wit en geel, *Chrysanthemum maximum* en *Hypericum Moserianum*.
- 2) blauw en geel, *Campanula trachelium* en *Helenium pumilum*.
- 3) rose en wit, *Pyrethrum roseum* en *Sidaleea candida*.
- 4) rood en wit, *Phlox decussata* (rood) en *Chrysanthemum maximum*.
- 5) blauw en wit, *Eryngium alpinum* en *Campanula persicifolia* *Alephimii*.
- 6) Oranje en blauw, *Asterias tuberosa* en *Delphinium formosum grandiflorum*.
- 7) rood en geel, *Monarda didyma* en *Helenium pumilum*.
- 8) paars en vioet, *Betonica grandiflora* en *Acanthus longifolius*.

De bloeitijd van al deze planten valt in de zomermaanden en vrijwel op denzelfden tijd, al zal die wel eens een weinig verschillen, hetzij ook dat de eene wat later, wat vroeger, wat korter of wat langer dan de andere bloeit. v. L.

Vraag No. 522.

Jaren geleden zag ik in een ouden tuin, waarin ik veel kwam, een tamelijk HOOG OPGROEIENDE, kaarsrechte ZAAL-PLANT, die den GEHEELEN ZOMER BLOEIDE met HELDERGELE BLOEMEN, in vorm gelijkende op Windekelen. Men noemde ze PRIMROZEN. Kent u deze plant, welke is de juiste naam, en is zij thans nog te bekomen? Rotterdam. X.

Antwoord. „Primrose” is de Engelsche benaming voor vollegroonds-Primula's, maar is ook aan meerdere planten verbonden.

De plant, welke u bedoelt is blijkbaar een stokroos en wel de met gele bloemen bloeiende *Primrose Queen*, een bastaardvorm van *Althaea fiefolia* en *A. rosea*. Deze stokroos is een der fraaiste en

krachtigst opgroeiende verscheidenheden en indertijd gewonnen door de firma James Veitch & Sons te Chelsea (Engeland).

Ongetwijfeld is het zaad in den zaadhandel verkrijgbaar. v. L.

Vraag No. 523.

Is u ook bekend een werk, Hollandsch, Fransch, Duitseh of Engelsch, over de VERWARMING VAN KASSEN door warmwater? In Holland wordt over het algemeen het hoogste punt van de leiding op het einde van de kas genomen. Is dat wel juist; is het niet beter het HOOGSTE PUNT boven den KETEL te nemen. Haarlem. H. J. B.

Antwoord: Zoo'n werk is mij niet bekend, althans niet een dat deze zaak „à fond” behandelt. Wel vindt men er het een en ander van in tuinbouwboeken, doch die geven slechts algemeenheden. Ik zal eerst eens voor u aan 't zoeken gaan; er is ongetwijfeld genoeg op dit gebied verkrijgbaar.

Voorloopig kan ik u wel het een en ander mededeelen. Men heeft verschillende systemen van warmwaterverwarming, maar die toestellen werken het best, waarvan het hoogste punt het verst van den ketel verwijderd is. Nu bestaat er wel een systeem, waarbij het heete water dadelijk uit den ketel in een reservoir wordt gevoerd, dat dan het hoogste punt in de kas is, en van waaruit het in de pijpleiding stroomt. Toch moeten ook dan de pijpen aanvangelijk een eenigszins opgaande ligging hebben, liefst tot op de helft der geheele buizenlengte, terwijl de terugkerende buizen een weinig kunnen afloopen; dan loopt het water weer gemakkelijk naar den ketel terug. Heeft men een toestel zonder heetwaterreservoir, dan ook moeten de buizen tot op de helft geleidelijk oploopen om daarna in dezelfde helling af te loopen.

Die helling „op” en „af” behoeft echter maar gering te zijn en de buizen kunnen ook wel zuiver horizontaal liggen, maar zorg er toch altijd voor dat de uitlopende buizen hooger dan de ketel komen te liggen en nimmer in tegenovergestelde helling. v. L.

Vraag No. 524.

Mag ik u verzoeken mij te willen mededeelen of het waar is dat KLIMROZEN niet moeten GESNOEID WORDEN en indien wel, hoe het moet geschieden?

Rotterdam. Meij. W. H. M.

Antwoord: Dat is waar en niet waar. Men kan ook hier niet alles over eenen kam scheren en het hangt er maar van af met welke soort van klimroos men te doen heeft. Er zijn bijvoorbeeld vele soorten en verscheidenheden van theerozen, van theehybriden, enz., die als klimroos worden gebruikt, zooals de *Gloire de Dijon*, *Cheshun Hybrid* en vele andere.

Dergelijke rozen moeten als klimroos maar heel weinig gesnoeid worden. Men bepaalt zich hier tot het wegnemen van het elkaar kruisende en afgeleefde hout.

Anders is het met verscheidenheden als *Turners Crimson Rambler*, *Euphrosine* enz., waarvan de overjarige oude takken worden weggesneden, opdat de krachtige jonge eenjarige scheuten die plaats zullen kunnen innemen. U ziet wel, bij elke soort of verscheidenheid is weer wat bijzonders op te merken, zoodat u goed doet op te geven welke klimroos u op het oog hebt, want een groot aantal rozen die als perkplant geschikt zijn, kunnen ook als klimleiroos worden gekweekt. v. L.

N.B. Enige vragen moesten wegens plaatsgebrek blijven wachten tot a.s. week.

BRIEVENBUS.**Late Rozen.**

Iedereen heeft gaarne op zijn buiten en in de stadstuinjes den geheelen zomer mooie rozen. De drie volgende soorten zijn zeer aan te bevelen, daar deze bloeien van laatst van Juni tot vriezende weder, namelijk: *La France*, *Madame Caroline Testout* en *Frau Karl Druschky*. Den 20 Dec. sneed ik van de laatste nog 10 prachtige half open rozen plus 30 prachtige kwart geopende knoppen, die verder bij een goede behandeling in de kamer prachtige bloemen gaven. Deze roos is prachtig van vorm, zuiver wit.

Er is in Engeland door een rozenliefhebber een zilveren beker uitgeleefd voor de schoonste roos na 1900 in den handel gebracht en de prijs werd door de Engelsche Rozenvereniging toegewezen aan *Frau Karl Druschky*.

In Duitschland voor dezelfde vraag 2000 Mark en ook toegekend aan deze prachtige roos. Ze werd in den handel gebracht door Peter Lambert te Trier.

Dikwijls werd mij gevraagd door liefhebbers: wij willen gaarne rozen in onzen tuin hebben, die den geheelen zomer bloeien. Deze zijn zeer aan te bevelen, mits men ze dan ook een goede plaats geeft en een goede grondbereiding.

Amsterdam.

G.

CORRESPONDENTIE.

Br. v. N. te W. — Ons is nog geen adres bekend, waar *Ampelopsis Lowi* te bekomen is. We zullen uw brief bewaren, hopende u later te kunnen inlichten.

B. v. T. te G. — Een art. over Toekruiden (naar aanleiding van uw schrijven) staat reeds gezet voor het volgend no.

N.B. Wegens plaatsgebrek moest de **LEESTAFEL** blijven liggen tot het volgend nummer.

ADVERTENTIE.**TUINZADEN.**

Wenscht men **GROENTE, BLOEM- en LANDBOUWZADEN** van de hoogst mogelijke zuiverheid en kiemkracht, zoo verzuime men niet onzen Catalogus aan te vragen. Deze bevat een uitgebreid sortiment, van zeer vele afbeeldingen voorzien en bij elke soort is de kweekwijze, zaaitijd, enz. opgegeven. Ook wordt de zaaitijd ten overvloede nog op alle zaadzakjes vermeld. Deze Catalogus is voor belangstellenden gratis verkrijgbaar onder vermelding van deze advertentie.

Firma B. RUYS.

**Koninklijke Kweekrij „Moerheim”,
DEDEMSVAART.** (189)

GRONDBORINGEN

voor **Waterlevering
en Bodem-onderzoek.**

A. J. STOEL Jr.**HAARLEM.**

**Tuinbouwinrichting
SIBERIË,
OVERVEEN.**

Levering van Groente-, Bloem- en Landbouwzaden, Bloembollen, Planten, Tuinbouwartikelen, enz.

*Men vrage prijscourant,
gratis te bekomen.* (187)

Geeft een ongekend succes!

Brochure op opvraag gratis. (173)

BLOEMZAADHANDEL**A. B. Bouwman A.Pzn., St. Peterlaan 4, Arnhem.**

Vraagt mijne uitvoerige en fraai geïllustreerde **Bloemzaden-Prijscourant voor 1908**. Waarin ook zeer vele der schoonste nieuwigheden voorkomen.

Vraagt ook bij mij de Prospectus der gebruiksaanwijzing en der noteringen (in de Hollandse taal) der Engrais „*Papillon*” en Engrais „*Grapperies*”. De wereldberoemde droge meststoffen der firma **ANATOLE CORDONNIER & FILS**, te Bailleul (Nord-France), zijnde voor deze firma hunne **Alleen-Verteenwoordiger** en eenig **Depothouder** voor geheel **Nederland**. Alle quantumts dezer prima Meststofsoorten „*Papillon*” en „*Grapperies*”, zijn steeds in voorraad bij mij:

St. Peterlaan 4, Arnhem. (185)

VOGELBESCHERMING.

Voederhuisjes van af
f 0.60.

Voederstandaards
van af f 5.50.

Voederhoutjes.

Voedermengsel.

Kunstmatige Broed-
nesten voor Meezen,
Boomkruipertjes, Rood-
borstjes, Kwikstaartjes,
Vliegenvangers, Spreeu-
wen, Spechten, Toren-
valken, enz. enz.

Vraag Catalogus No. B-37. (186)

**Koninklijke Magazijnen van Tuin-
bouwwerktuigen enz.**

**BLASS & GROENEWEGEN,
DE BILT bij UTRECHT.**

**ZWARTE AALBES
BOSKOOP GIANT.**

Zie „Onze Tuinen” van 18 Januari voor beschrijving en afbeelding, en verzuim niet onzen Geïllustreerden Catalogus aan te vragen, waarin deze en meer andere soorten van Bessenstruiken, Vuchtboomen, Koniferen, Sierheesters, Rozen, enz. worden aangeboden. Deze Catalogus bevat vele wenken betreffende de behandeling en is gratis verkrijgbaar voor belangstellenden onder vermelding van deze advertentie.

Firma B. RUYS,

**Koninklijke Kweekrij „Moerheim”,
DEDEMSVAART.** (188)

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum der Provincie
verschijnende

Heerenveensche Courant,uitg. firma **A. BINNERT OVERDIEP.**

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing
opgegeven worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

INHOUD.

Brieven van eene Tuinierster, VIII, door
Geertruida Carlsen.

Bladvulling.

Ons Gouden Tientje.

Onze Kweekrijen.

De Anjelierenkweekrij van den heer
J. v. d. Geer te Maartensdijk bij
Utrecht, door J. K. B.

Ons Tuintje.

Het Steenpartijtje, IV, door J. L. v.
Eyndhoven.

Vogelverschrikkers.

Bloementuin.

Vuurpijlen, door Mej. C. M. de Haan.
Grootbloemige tuinklokjes, door v. L.
Orchis foliosa, door B. B.
Roos: Melanie Soupert, door J. K. B.
Montbretia's, door J. F. Ch. Dix.

Fruittuin.

Snoeien van Vuchtboomen, door P.
v. d. Vlist.

Vuchtboomen in Stadstuinen, door
A. M. v. Driel.

Werk v. d. volgende Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.
In de Orchideeënkas, door J. K. B.
In Kassen en Bakken, door J. C. Muijen.
In den Moestuין, door J. A. Kors.
In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Een Broeibakje, door J. A. Kors.

Rhabarbermarmelade.

Vragenbus.

Brievenbus.

Correspondentie.

Advertentiën.

**G. A. VAN ROSSEM,
NAARDEN,**

**10 H.A. Speciale Rozen- en Vuchtboomen-cultuur,
Catalogus op aanvraag.** (178)

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad),
Amsterdam.

BERGDENNEN.

Pinus montana Mill.

Onder bovenstaande naam vereenigt men een drietal laaggroeiende dennen die de bergen van Midden-Europa bewonen en bekend zijn onder de namen van *Pinus Mughus Scop.*, *P. Pumilio Haenke* en *P. uncinata Reichb.*

Ze worden ook wel als zelfstandige soorten beschouwd, maar hare eigenschappen wijzen toch op een zeer nauwe verwantschap.

Ik heb ze maar „Bergdennen” genoemd omdat deze pijnboomen echte bergbewoners zijn.

Maar, hoewel geen planten van onze flora, worden er in ons land toch bij Eerbeek gevonden, waar er tamelijk veel bijeen staan. In Duitschland noemt men ze *Sumpfföhre*, *Mugokiefer*, (*P. Mughus*), *Knie- of Krummholzföhre*, *Kriechföhre*, *Latsche*, *Zwergkiefer*, (*P. Pumilio*) en *Hackenföhre*, *Spirke*, *Moorkiefer* (*P. uncinata*), terwijl ze gezamenlijk in de wandeling ook wel „Legföhren” genoemd worden.

Hoewel onderling meerdere verschillen vertoonend, hebben ze dit met elkkaar gemeen, dat zij in hare jeugd zeer

dwergachtigen habitus, maar de „uncinata”-vorm kan flinke rechtopgaande stammen vormen van 20 en meer meter hoogte en 30 cM. dikte, hoewel hij toch ook vaak struikachtig blijft.

Overigens hebben ze dit met elkkaar gemeen dat hare takken bochtig omhoog groeien en zeer buigzaam zijn. De naalden, telkens twee bij elkander, zijn van 2 tot 6 cM. lang, stijf en vrij stomp en frisch groen.

De kegels zijn klein, van 2 tot 5½ cM. lang, eivormig of meer kegelvormig.

Maar, behalve deze overeenkomende eigenschappen zijn ze van alle andere denensoorten daarin te onderscheiden, dat hare opperhuidscellen dubbel zoo dik zijn als bij de andere *Pinus*-soorten.

De *P. Mughus* komt voor op moerassige, koele plaatsen der Midden-Alpen. Aanvankelijk groeit zij met een recht stammetje op, maar later krijgt het boompje een meer liggende houding en

PINUS PUMILIO. (In den Amsterdamschen „Hortus”).

(Orig. foto „Onze Tuinen”).

sterk op elkaar gelijken en alle laag bij den grond groeien.

Ook op hooger leeftijds behouden de beide eerstgenoemde bijna altijd haren

nimmer komt een zelfstandige, rechtopgaande stam tot ontwikkeling.

Pinus Pumilio is een alpenstruik die de boomgrens afsluit en dus tot de houtgewassen behoort, die het hoogst de bergen opstijgen.

Toch is deze hare groeiwijze niet uitsluitend aan de bergen gebonden, want ook in lagere en warmere streken behoudt zij haar struikachtigen, neerliggenden habitus.

Op de photo ziet de lezer een der drie vormen en wel de *Pinus Pumilio*.

Deze ondersoort onderscheidt zich van de *P. uncinata*, doordat hare kegels (dat zijn de vruchten, de bekende den-kenkegels) zuiver rond tot eivormig zijn, en niet scheef. Daarin komt zij met hare zuster *P. Mughus* overeen, wier meer kegelvormige vruchten ook regelmatig van vorm zijn.

Ook in de kleur wijken de kegels van *P. Pumilio* van die der beide andere soorten af, daar zij in den eersten herfst nog blauwachtig zijn, om bij rijpheid een donkerbruinen of geelbruinen tint te krijgen. Dus kenmerken genoeg om de overigens sterk op elkaar gelijkende zusjes van elkaar te onderscheiden. Toch zal men nog wel eens verlegen staan, want onderling en ook met andere soorten, als *P. sylvestris*, hebben niet zelden kruisingen plaats, zoodat er vele vormen van hybridische natuur bestaan.

Maar laat ik van de botanische bijzonderheden afstappen, om den lezers het een en ander mede te deelen omtrent de beteekenis, hare waarde als tuinplant.

En die is niet gering, want zij heeft tal van eigenschappen, die haar, ook zelfs voor kleine tuinen en stadstuinen, geschikt maken.

In de eerste plaats wijs ik op haar weerstandsvermogen, ik zou haast zeggen: haar sterk gestel. Ze is met een klein plaatsje tevreden en houdt zich goed, waar tal van andere Coniferen bezwijken. Daarbij is zij van een ingetogen groei, wat haar in het bijzonder voor kleine tuinen zeer geschikt maakt.

Het exemplaar, hier afgebeeld, staat al tientallen van jaren in den Hortus en het staat nog geen mensch in den weg en wat het mooiste is, de plant is nog van onder tot boven geheel groen en goed gevuld.

Het schijnt wel of de plant niet hoog wordt en niet groeit, wat natuurlijk wel het geval is, want ieder jaar komen in Juni weer de jonge groeitoppen voor den dag. Maar ze blijft toch gedrongen en dwergachtig, doordat ze, een eigenlijken stam misseude, al hare takken gelijkelijk doet uitgroeien, waardoor de struik wel omvangrijker, doch maar weinig hooger wordt en altijd gevuld blijft. Zelfs de onderste takken groeien ieder jaar krachtig uit, zoodat ze ook tot op den grond haar groene kleed gesloten houdt.

En ieder jaar weer, als de zomer begint, staat ze in feestkleedij, als de jonge uitspruitsels als even zoovele blanke kaarsjes uit het ernstig groene loof omhoog piken en de goudbruine, mannelijke aartjes rijkelijk stuiven, ter eere van de hier en daar verschijnen-

de vrouwelijke vruchtkegeltjes, die het wonderdoend stuifmeel opvangen.

Dat schouwspel kan men ook zoo mooi op onze met deenen aangeplante hei- en zandgronden zien, waar dan in dien tijd tevens de Brem, de Gouden Brem noem ik haar altijd, in bloei staat en in glorie straalt als de zon het geheel doet baden in stroomen van licht.

De *Pinus Pumilio* is dus wel een plant, die in onze tuinen een plaatsje waard is en er een goed figuur zal maken. Kieskeurig is ze niet; ze groeit in elken niet te zwaren bodem en als ze eenmaal gevestigd is, groeit ze gestadig, langzaam maar zeker, door.

Snoeien moet men haar niet, want ze maakt het nimmer zoo, dat het noodzakelijk wordt. Daarenboven verdragen *Pinussen* snoeien niet best.

Wegens haar ingetogen groeiwijze is de *Pinus Pumilio*, zoo ook de *P. Mughus* en *P. uncinata*, tevens uitnemend geschikt voor de stoffeering van Alpentuintjes en rotsgroepjes. Ook op hellingen in gazons van grootere tuinen en parken zullen ze het goed doen, hoewel de *P. uncinata* graag in een wat vochtiger en veenachtigen bodem groeit.

Men ziet het, er is met de Bergdenen in onze tuinen, ook in stadstuintjes, wel wat te beginnen. Het zijn

aardige, gevulde, altijd groene struiken, die ons jaren lang blijven vergezellen en hoewel ik niet beweer, dat er geen mooiere soorten zijn (ik herinner slechts aan de *P. Cembra* en *P. Strobus*), soorten die voor kleine tuinen zoo geschikt zijn en zoo sterk als de Bergdenentjes, zijn er niet veel!

v. L.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangende.

Voor dezen keer vragen wij een gedichtje, getiteld: „Winter”.

Inzendingen vóór Maandag 10 Febr. aan den Red. A. J. van Laren (Plantage Middellaan 2, Amsterdam). Uitslag in ons no. van 7 Maart.

(Zie de voorwaarden in no. 29.)

ONZE KWEEKERIJEN.

Bezoek aan de trekkassen der firma D. J. Tas en Zonen, te Aalsmeer.

Is het in elken tijd van het jaar een genot, een kijkje te nemen voor de Amsterdamsche bloemenwinkels, waar steeds een keur van fraaie, smaakvol gerangschikte planten, bloemen en bloemwerken koopers lokken, niet het minst is dit het geval tegen St. Nicolaas. De tegenstelling van de bloemenpracht daarbinnen en de sombere natuur daarbuiten, doet de schoonheid van Flora's kinderen des te beter uitkomen.

Maar met Kerstmis en Nieuwjaar prijken deze winkels ongetwijfeld in hun volsten luister. En terwijl de felle wind de toeschouwers in het gezicht snijdt, moeten deze ontegenzeggelijk de kunst bewonderen en waardeeren, welke al dat schoons in dit barre jaargetijde uit den winterslaap te voorschijn riep.

De beoefening van die kunst moet men evenwel niet te Amsterdam zoeken, maar in het op tuinbouwgebied zoo merkwaardige Aalsmeer. En om wat nader met die kunst van bloemen-trekken bekend te worden, besloot ik na Kerstmis, ondanks de minder aangename reis, die mij wachtte, een bezoek aan een der bloemisterijen aldaar te brengen. Ik koos daartoe die van de firma D. J. Tas en Zonen, aan ieder, die de plantenkeuringen der „Ned. Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde” in „Artis” bezoekt, welbekend als een zeer bekwaam forceerder van verschillende bloemgewassen.

Welwillend rondgeleid door een der

heeren Tas maken we achtereenvolgens kennis met seringenz. in alle perioden van ontwikkeling. Ik hoop, dat de lezers lust gevoelen zullen, ons hierbij in gedachten te volgen.

De seringenz, voor de trekkerij bestemd, worden van jongs af hiervoor opgekweekt. Bij deze cultuur wenschen wij nu niet stil te staan.

Vóór men met het trekken beginnen kan, moet de sering een rustperiode doormaken; de groei moet dus in het late najaar eenigen tijd staan. Om dit te bevorderen worden de seringenz met een flinke aardkluit uitgestoken en in een donkere ruimte geplaatst, welke hier gemaakt is van latwerk en rietmatten. Ook worden de struiken naast elkaar op den grond geplaatst en ofschoon het nu flink vriest, verzekert mijn geleider, dat dit volstrekt geen kwaad voor de sering kan.

Ook bij strenge vorst heeft men zoo doende heesters beschikbaar, wat zeer bezwaarlijk zou gaan, indien ze nog in den grond vaststonden.

De heesters worden, te beginnen met den aanvang van December, in de trek-kas gebracht, waarbij de kluiten op den grond geplaatst worden. Daardoor zijn takken en wortels aan dezelfde temperatuur blootgesteld, wat voor de ontwikkeling der knoppen noodzakelijk is.

Aanvankelijk wordt de kas op een temperatuur van 32—37 gr. C. (90—100 gr. F.) gehouden, totdat na ongeveer een week de knopschubben uiteen gaan wijken, de knoppen dus gaan werken.

Dan wordt de temperatuur wat verlaagd, tot ongeveer 26 gr. C. (80 gr. F.). Natuurlijk is bij dien hoogen warmtegraad herhaaldelijk spuiten van de wortelkluit, zoowel als van de takken noodzakelijk. Wanneer de bloemen open gaan eindigt men hiermee, daar deze er licht vlekkerig door zouden worden.

Om de warmte in de kas beter te bewaren, wordt deze in het begin met rietmatten gedekt, want licht is dan nog niet noodig. Zoodra echter de bloempluimen verschijnen, laat men het licht volop toetreden, want licht en warmte moeten de kleur aanbrengen.

De verwarming geschiedt hier uitsluitend door gewone vulkachels en dus niet door eene warmwaterleiding.

De meer droge warmte, op die wijze ontwikkeld, blijkt voor de sering de meest gewenschte te zijn; de bloempluimen vlekken minder en de planten blijven sterker.

Zijn de knoppen zoover ontwikkeld, dat de bovenste een, twee, soms drie paren knoppen de bloemen laten zien, dan wordt uit de scheutjes, welke zich uit het volgende knoppenpaar ontwikkelen, het kópje weggenepen, zoodat ze slechts een tweetal bladparen behouden. De takken zijn dan door de bloemenwinkeliers meer gewild, dan wanneer ze enkel bloemen dragen.

De nog lager zittende knoppen worden weggebroken. Zij zouden de ontwikkeling der bloempluimen slechts belemmeren.

Na ongeveer drie weken zijn deze zoover ontwikkeld, dat ze gesneden kunnen worden. Een partij sering is dus in ongeveer een maand verwerkt.

Daar koud en winderig weer de ontwikkeling vertraagt, heeft de firma steeds zes partijen opgezet met tusschenpoozen van een week. Daardoor is zij verzekerd, dat zij steeds de noodige bloemen beschikbaar heeft.

Om de bloemen sterker en beter bestand tegen de verzending te maken, worden ze afgehard. De temperatuur wordt nog wat verlaagd en de kas meer gelucht. De afgesneden takken worden bovendien een uur of vier in koud water gezet, vóór ze ingepakt worden in kisten. Dan zijn ze zeer goed tegen de verzending bestand. Alleen vriezend weer levert hierbij veel bezwaren op, vooral ook, omdat de communicatie van Aalsmeer met het overige deel van de wereld niet is, zooals ze in den tegenwoordigen tijd behoort te zijn.

Met het oog op de langere reis worden de sterkste partijen naar Duitschland en Londen verzonden, waar de firma eenige geregelde afnemers heeft. Dat ze ook een uitgebreid debiet in ons land zelf heeft, blijkt wel uit het groote aantal kassen, die tot forceeren ingericht zijn. Waarlijk, de voorraad bloemen, welke hierin gedurende eenige maanden getrokken worden, is enorm. 't Kan ook wel niet anders of de bloemen moeten gemakkelijk haar weg vinden; de pluimen toch munten uit door grootte, zuivere kleur en stevigheid.

Na het trekken worden de struiken diep teruggesnoeid en tot het voorjaar op een vorstvrije plaats bewaard.

Dan worden ze op een zwaar bemesten grond uitgeplant en na twee zomers zijn ze weer geschikt om getrokken te worden.

De soorten, welke hier het meest getrokken worden, zijn *Marie Legraye* met enkele witte en *Charles X* met enkele lila bloemen. Met deze kan men het vroegst beginnen. Ze zijn ook het gemakkelijkst te forceeren en leveren voor den kweeker het meeste voordeel op.

Veel lastiger te trekken en minder voordeelig is de *Ludwig Späth*, enkelbloemig, rose-lila. Men vindt deze soort hier dan ook in betrekkelijk klein getal vertegenwoordigd, ofschoon velen

bijna witte bloemen, terwijl de andere normaal gekleurde heeft.

Dit jaar is door de firma een belangrijke proef genomen bij het forceeren van verschillende bloemgewassen.

Zooals reeds gezegd is, moeten de planten, vóór men met trekken een aanvang kan nemen, een rustperiode doormaken. De heer Tas wilde nu onderzoeken, of men, in plaats van de sering op de gewone manier te behandelen, geen gebruik zou kunnen maken van de welbekende koelkamers van het Vriesseveem alhier. Daar de warmtegraad daar aanzienlijk lager is dan de gewone najaarstemperatuur, zal die rust daar intenser zijn en dus of

Sneeuwbal (*Viburnum Opulus sterile*).

(Uit „Amateur Gardening“.)

haar wegens hare fraaie kleur boven de *Charles X* zullen verkiezen. Handelbaarder is zij, wanneer ze 2 jaar in pot gekweekt is; dan is haar groei veel meer getemperd.

In een der kassen zien we een partij sering, dit voorjaar in potten geplant. Ze zijn wat korter opgekweekt en zoodra ze bloeien, zeer geschikt voor winkelétalages.

Eigenaardig is het, dat de bloemen van verschillende planten eener zelfde soort toch zoo sterk uiteenloopen kunnen, wat kleur betreft. Hier merken we bijv. twee exemplaren *Charles X* op, vlak bij elkaar staande en op dezelfde wijze behandeld, zoodat ze evenveel van het licht genoten. Toch draagt de eene

kortere behoeven te duren, of bij even langen duur een gunstigen invloed op het trekken uitoefenen.

Na een verblijf van een week in de koelkamers bleek bij het forceeren in de eerste plaats, dat de temperatuur der trekkers bij het opzetten niet tot 32 gr. C. (80 gr. F.) behoefde opgevoerd te worden; eene van 22 gr. C. was voldoende.

Daardoor werd dus vrij wat brandstof bespaard. Ook was de ontwikkeling der struiken iets vlugger.

Dit waren echter de voornaamste voordeelen niet. Komen er bij de tot dusver gevolgde manier een vrij groot getal knoppen, soms zelfs wel de helft, niet tot ontwikkeling, nu bleef er geen

enkele zitten, wat natuurlijk een enorm voordeel oplevert, dat de kosten van opslag in de koelkamers verre overtreft.

Bij het bezoek in de verschillende kassen blijkt ons, dat naast de sering, nog tal van andere planten in bloei getrokken worden. Zoo zien wij hier een groote partij van de mooie welbekende Sneeuwbal (*Viburnum Opulus*), die haar bloemen reeds duidelijk te zien geven; nog enkele dagen en ze zullen al een witte tint vertoonen. De *Viburnums* hebben heel wat warmte nodig; ze nemen dan ook het warmste gedeelte van de kas in.

Een weinig verder treffen we een groep *Rhododendrons* aan, die, evenmin als de *Viburnums*, in de koelkamers van het Vriesseveem geweest zijn. Het zijn *Saxones* en *Rosamundes*, die bijna even vroeg zijn als de *Precox*. De laatste variëteit wordt hier maar zeer weinig getrokken, wij hare bloemen te veel op die eener *Azalca* gelijken en daarom minder gewild zijn.

Vervolgens komen wij aan een partij *Azalca mollis*, die wel in de koelkamers geweest is. Mijn geleider verwacht bij deze een even goed resultaat als bij de sering. Bij het opzetten is de temperatuur op 26 gr. C. (80 gr. F.) gebracht; nu is ze wat lager. De knoppen ontwikkelen zich tot nu toe uitstekend.

Ook de *Magnolia* treffen wij hier aan. Deze is niet veeleischend en wordt zeer gemakkelijk in bloei getrokken bij een temperatuur beneden de 20 gr. C. (70 gr. F.). Deze groep *Rhododendrons* van de variëteit *Wagner* begint al aardig zijn rose bloemen te vertoonen, en zal begin Januari gevolgd worden door *Prince Camille de Rohan*.

We komen nu aan een koelere kas, waar verschillende planten afgehard worden. Tal van *Clivia*'s staan gereed, haar bloemschermen voor den dag te brengen en daarnaast staat een partij uitstekend gekweekte *Asparagus plumosus* klaar voor aflevering.

Van de *Romeinsche hyacinthen* vinden we nog slechts een restje. Die hebben haar tijd gehad en worden nu vervangen door de *Convallaria*'s. Voor we deze bereiken, komen we langs een schuur, waar een groot getal *Rhododendrons* met kluit bijeenstaan, om ze steeds bij de hand te hebben, als ze getrokken moeten worden.

Daarna nemen we een kijkje in de pakkerij, waar we een grooten voorraad *Seringen*, *Rhododendrons*, *Prunus triloba* en ook nog een partijje *Chrysanten*, in diepe potten met koud water geplaatst, bijeen zien en waar stapels kisten en papier gereed liggen, om daarin alles naar verschillende oorden des lands te verzenden.

De tot nu toe bezochte kassen worden alle door gewone vulkachels verwarmd. Anders is dit bij de volgende, welke een warmwaterleiding hebben. Deze inrichting is meer geschikt tot het trekken van *Convallaria majalis* (Lelietje-van-Dalen). Jammer, dat we hier niet een week vroeger een kijkje konden nemen. Dan hadden we een partij van 6000 „kiemen” bijeen kunnen zien, die ook eenigen tijd in de koelkamers van het Vriesseveem hebben doorgebracht, om daar vroeger dan

anders in hun rustperiode te komen.

Ze worden na het opzetten met glas afgedekt en krijgen dan een temperatuur van 26 gr. C. (80 gr. F.). Kwameu vroeger tal van kiemen niet tot ontwikkeling, omdat hun rust te kort was geweest, nu was dit slechts met een enkele het geval. Bij een klein deel van deze partij en een bedding op de gewone wijze behandelde kiemen, valt de vergelijking zeer ten voordeele van de eerste uit.

Het vroegst kan de Duitsche *Convallaria* getrokken worden, daar deze dadelijk blad maakt. Tot Maart wordt deze soort gebruikt; daarna maakt ze te veel blad en wordt ze door de Hollandsche vervangen, die half April voor die in den vollen grond plaats maakt.

Ook de *Prunus triloba* laat zich niet trekken bij kachelwarmte, wel met warm water. Men begint met een temperatuur van 24 gr. C. (75 gr. F.). Als de zomer gunstig geweest is, bloeit zij zeer rijk. De *Amygdalis persica* wordt op dezelfde wijze behandeld, doch bij deze ontwikkelen de bloemknoppen zich minder gemakkelijk.

Van beide vinden we hier een groot getal struik- en stamvormen dooreen geplaatst, om ruimte winnen.

We zouden nu nog wel een kijkje kunnen gaan nemen bij de fraaie collectie Palmen en *Araucaria*'s, maar daarmee willen we liever wachten tot buiten alles in vollen fleur is.

We zijn getroffen door de velerlei zorgen, die het bedrijf van bloemkweeker eischt. Steeds moet hij zorgen, dat hij alle aanvragen kan voldoen, steeds moet hij de natuur vóór blijven, want anders geeft het bedrijf geen voordeel meer. Straks komt het voorjaar weer met andere werkzaamheden en zoo verandert het een heel jaar door.

En dan nog, welke groote veranderingen ondergaat ook dit vak in den loop der jaren. De vader der tegenwoordige firmanten, die zich hoofdzakelijk op de boomkweekerij toelagde, ging indertijd des winters wekelijks met een kistje bloemen, voornamelijk geraniums, naar de Amsterdamse markt en was tevreden, als zijn ontvangst een gulden of 25 stuivers bedroeg. De menschen dachten er toen niet aan, zich in den winter bloemen aan te schaffen.

In 1895 begonnen de gebroeders Tas met het trekken van een 10-tal sering. De bloemen er van wisten ze bijna niet te plaatsen. Maar in de volgende jaren nam de lust om in het donkere jaargetijde van bloemen te genieten, steeds toe.

De cultuur werd voortdurend verbeterd en tegenwoordig is zij een der voornaamste bronnen van inkomsten voor Aalsmeer, waar deze tak van het bedrijf beter dan ergens elders in ons land beoefend wordt.

We nemen met een woord van welgemeenden dank afscheid van onzen geleider en zijn overtuigd, dat door de energie der firma Tas en Zonen de bloemkweekerij sterk is voortuitgegaan en zich krachtig zal blijven ontwikkelen.

Amsterdam. A. M. v. DRIEL.

Japansche Acers.

De meeste lezers kennen verschillende *Acers* (Eschdoorns); vooral de *Acer platanoides*, die men in parken en plantsoenen vinden kan. Ook de *Acer Negundo fol. albo-var.* met hare mooie zilverbonte blaadjes is algemeen bekend.

Maar wanneer we ons begeven in een andere groep van *Acers*, en wel de Japansche *Acer* of *Ahorn*, dan wordt het voor velen duister, doch langzamerhand zal deze duisterheid wel verdwijnen, wanneer er meer over geschreven wordt en wanneer ze nu en dan op onze Nederlandsche Tuinbouwtentoonstellingen gevraagd worden. In 1905 zag ik op de vijfjaarlijksche tentoonstelling te Haarlem een groepje van deze Japansche *Acers*, waarbij niet alleen aan de bloembollen, ook aan deze veel de aandacht geschonken werd, wel een bewijs dat zij bezienswaardig waren.

De Japansche *Acers* nu worden veredeld op de *Acer polymorphum*, welke men op twee manieren vermenigvuldigt: 1o. zaaien, 2o. afleggen.

Het zaaien is wel de beste manier. Men zaait ze gewoon op bedden op den vollen grond. Den eersten tijd bedekt men het zaad tegen vorst en zon. Deze bedden nu blijven een jaar staan. In 't voorjaar worden zij dan opgerooid en z. g. verspeerd met een tusschenruimte van 4 cM. Op deze manier zullen onze onderlagen in Juli—Aug. geschikt genoeg zijn om voor de veredeling klaargemaakt te worden.

Deze veredeling heeft plaats van het laatst van Juni tot begin September; dit is de zomerveredeling. De winterveredeling geschiedt in 't voorjaar. Soorten die men het meest kweekt, zijn: *Acer polymorphum atropurpureum*, *Acer palmatum dissectum atropurpureum*, *Acer palm. diss. viridis*, *Acer japonicum aureum*, *Acer scolopendriaefolium atropurpureum*, *Acer filicifolium*.

De *Acer polymorphum atropurpureum* heeft mooie roode, handvormige blaadjes, hij vormt een flinke struik en vooral komt zijn bruinrood hout fraai uit bij de fraai gevormde bladeren.

De *Acer palm. diss. atropurpureum* en *viridis*, de zwartpurperen en de groene, verschillen veel van de *A. pol. atropurpureum*. Deze twee hebben, wat de naam *dissectum* aangeeft, mooie diep ingesneden blaadjes en ze zijn daardoor ook sierlijker en fijner dan de vorige. Enkele bloemisten of liever eigenaars van bloemenwinkels, kochten laatst enkele planten bij een firma in Boskoop om hun étalagekast er mede te versieren. Wanneer zulke lieden iets in hun winkel hebben, iets wat ten toon moet staan voor alle bezoekers en

voorbijgangers, dan moet dit het fijnste uit het allerfijnste zijn.

Ook de *Acer scolopendriaefolium atropurpureum* en *A. filicifolium* zijn beide Acers die genoemd mogen worden.

Ook heeft men onder de Japansche Acers vele met verschillende kleuren in hare bladeren, zooals de *Acer roseum marginatum* en *versicolor*. Deze beide hebben de kleuren rood, groen en wit. Ook van de eerstgenoemde, de *A. pol. atropurpureum* en *A. palm. diss. atropurpureum*, bestaan er variëteiten

Gevuldbloemige witte Papaver.

Van alle kanten komen prijscouranten binnen, en wie een grooten of kleinen tuin heeft, wordt wel in de gelegenheid gesteld, hem met mooie bloemplanten te vullen. En wat een heerlijk materiaal leveren ons de eenjarige planten! Wij herinneren maar aan de lekker riekende *Lathyrus*, welker bloemen zoo zeer geschikt zijn

meen kunnen wij niet zeggen, veel te voelen voor gevulde bloemen; de enkele trekken ons meer aan. Maar op elken regel is een uitzondering, niet waar, en dit is de gevuldbloemige Papaver, in de wetenschap bekend als *Papaver somniferum flore pleno*. De bloemen zijn groot, goed gevuld en herinneren aan een witte roos. Een drietal van deze bloemen in een vaas en een paar knoppen staan daarin zeer mooi. Maar ook de plant is mooi te noemen, de fraaie zeegroene bladeren, aan de randen met krachtige lijnen gegolfd, den opgaanden stengel half omvattend, maken haar wel bezienswaardig.

Men vergeet dus niet bij het bestellen van bloemzaden een pakje van deze Papaver te bestellen.

Men kan het zaad half April uitzaaïen op de plek waar zij kan blijven staan, als men er maar voor zorgt dat die plek flink bemest en goed los is, en men den planten de noodige tusschenruimte geeft, dan geven wij de verzekering, dat men genot, veel genot zal hebben van de gevuldbloemige Papaver.

J. K. B.

Een heester, die in den winter bloeit.

Het is toch vreemd, dat het groote plantenminnende publiek zoo weinig aandacht schenkt aan de gewassen, die in 't hartje van den winter in den tuin kunnen bloeien. Dat de Zomer met een brokje Lente er vóór en een stukje Herfst er achter de eenige tijd van bloeien is, schijnt zóó zeer een axioma, dat menig warm natuurvriend niet eens weet, dat er heesters zijn, welker natuurlijke bloeitijd de winter is.

Ja, 't is zoo, er is er niet één; maar meerdere heesters bloeien in den winter, al is 't aantal niet overmatig groot. Maar juist het feit, dat er zoo weinig zijn, maakt dat enkele wel wat meer recht op waardeering hebben.

Hierop maakt ook *Chimonanthus fragrans* Lindl. aanspraak, ook bekend als *Calycanthus praecox*, wat heel goed letterlijk vertaald kan worden als de Vroege Kelk bloem.

Deze Japansche heester prijkt in den zomer met fraaie, groote bladeren; maar is dan ook niets anders dan bladheester. In het najaar zitten de vrij groote knoppen (ter grootte van een erwte) aan de takken, om zich soms in December reeds te openen.

Het bloeien van dergelijke wintergasten is — het spreekt van zelf — sterk afhankelijk van eventueelen vorst. Vriest het, dan worden alle levensfuncties gestaakt, dus ook het bloeien; maar niet zoodra slaat het weer om, of de geelachtige bloemen openen zich.

Wie nu schitterende bloemen verwacht, wordt teleurgesteld; maar wie ook waardeering kan gevoelen voor het meer bescheiden, die zal ook *Chimonanthus fragrans* opnemen in zijn vriendenkring.

B. B.

Gevuldbloemige witte Papaver.
(Uit: „Garden Life“.)

waarbij bonte vlekken en strepen door de bladeren loopen.

Ten slotte zij nog medegedeeld, dat vooral de *A. pol. atropurpureum* uitstekend geschikt is voor de trekkerij en binderij. Waar de Japansche Eschdoortjes zoo vele goede eigenschappen bezitten, zullen ze ook ten onzent wel de waardeering verwerven, die ze in hun vaderland volop genieten.

H. J. v. ALLER.

voor het vullen van vaasjes; vooral in vereeniging met den stengeltop dezer plant voldoen ze bijzonder en vinden wij ze even mooi als de kostbaarste Orchideeën. Warmgele bloemkorfjes leveren de planten van *Calliopsis Drummondii*, en massa's drieluurige bloemen leveren ons de drieluurige *Convolvulus*. En wat al bloemen krijgen wij van een dubbeltjes-pakje *Dahlia*-zaad, manden vol!

Bijzonder mooi is ook de gevuldbloemige witte Papaver, zooals de afbeelding ons doet zien. In het alge-

Specerij- en Keukenkruiden.

I.

„Er zijn zoo duizenden menschen, waar-
„onder de ondergeteekende, die, hoewel
„geen moestuin bezittende, toch een klein
„hoekje van hun tuin afzonderen om
„daarin wat te zaaien, dat dagelijks in de
„keuken gebruikt wordt, b.v. Dragon,
„Pimpernel, Peterselie, Kervel, Thijm,
„Majoraan, en, als er plaats overblijft, wat
„Radijs en Ramen. Liefst zaait men dat
„zelf, zonder daarvoor telkens de hulp van
„den tuinman in te roepen.

„Doch wij leeken, hoe groot liefhebber
„wij ook mogen zijn, stuiten telkens op het
„bezwaar, dat men of veel te dik of veel
„te dun zaait. Ik ben nu 5 jaar bezig met
„op mijn manier te zaaien, doch nog nim-
„mer heb ik de goede hoeveelheid genomen.
„Zou u nu ons allen niet den grooten
„dienst willen bewijzen om in „Onze
„Tuinen” hieraan eens een artikeltje te
„willen wijden en daarin b.v. willen ver-
„melden, hoeveel zaad (Ned. gewicht) men
„van die meest voorkomende zaken per
„vierk. M. moet gebruiken”.

G.

B. v. T.

Bovenstaand schrijven van een onzer
abonné's was ons eene gereede aanleiding,
in het volgende de cultuur van onze
keuken- en specerijkruiden uiteen te zetten.

De specerij- en keukenkruiden zijn
voor het meerendeel sterke gewassen,
waarvan de teelt geen bijzondere zorgen
vereischt. Er zijn er zelfs onder, die
men geregeld binnen zekere grenzen
moet houden, anders nemen ze al de
beschikbare ruimte voor zich alleen.
Deze vinden het in den strijd om het
bestaan heel gewoon dat ze hun bureu
zoo lang onderdrukken, totdat die ge-
heel vertrokken zijn. Een en ander
neemt echter niet weg, dat zoo'n krui-
denhoekje een behoorlijke ligging ten
opzichte van de zon moet hebben, dus
niet geheel en al onder boomen of op
een andere plaats, die door haar lig-
ging voor bijna niets dienstig is. Tus-
schen jonge opgaande vruchtboomen of
daarmee overeenkomende plaatsen, mits
de zon nog voldoende toegang heeft,
kunnen deze gewassen gezaaid of ge-
plant worden.

Als andere gewassen vragen ze even
goed een behoorlijke bewerking en be-
mesting van den bodem.

We kunnen ze in twee groepen ver-
deelen, in die, welke elk jaar opnieuw
gezaaid moeten worden en die welke tot
de overblijvende planten behooren.
Enkele, zooals *Thijm*, *Salie*, *Lavendel*,
Rosmarijn e. m. a. behooren, al worden
ze niet zoo heel hoog, tot de heester-
achtige gewassen. Alle meerjarige, uit-
genomen de *Rosmarijn*, zijn volkomen
tegen ons klimaat bestand en kunnen
zonder bedekking den winter overblij-
ven. *Rosmarijn* verlangt eenige be-
schutting, ze is echter met een niet al

te donker plaatsje in den kelder al te
vreden.

Selderie en *Peterselie* zijn zeker
wel de meest gebruikte toekruiden, bei-
de behooren tot de tweejarige planten,
doch worden voor 't gebruik slechts als
éénjarige behandeld.

Het eerste jaar geven ze de begeerde
geurige bladeren, het tweede jaar schiet
ze door en geven zaad. Hierom is
het ons echter niet te doen, we zaaien
dus elk jaar opnieuw. Er bestaan van
beide nog weer verschillende varië-
teiten. Van *Peterselie* onderscheidt men
de gewone, de krulbladige en die welke
om den wortel gekweekt wordt.

Van beide eerstgenoemde komt de
gewone het meeste voor; wie *Peterselie*
behalve om den smaak, ook ter decora-
tie van vischschotels als anderszins wil
gebruiken, kweekte de gekrulbladige.
In de cultuur van beide is hoegenaamd
geen verschil. De kweek van *Peter-
selie*-wortel baart wel geen bijzondere
zorgen, maar is in den tuin van den
amateur, waar soms de ruimte voor
kruiden beschikbaar slechts een paar
vierk. meters bedraagt, minder op zijn
plaats.

Bij *Selderij* onderscheidt men snij-,
knol- en bleek-selderij. De beide laat-
ste hooren meer bepaald in den moes-
tuin thuis, blijven dus daarom hier
buiten verdere beschouwing. Bij de snij-
selderij, waarvan enkel de bladeren ge-
bruikt worden, treft men ook weer een
verschil met gekrulde bladeren aan,
maar evenals bij *Peterselie* verschilt de
cultuur van deze in het minst niet met
die van de gewone.

Het zaad van *Peterselie* en *Selderij*
is fijn, waaruit volgt, dat men per
vierk. M. slechts een kleine hoeveel-
heid noodig heeft. Waren alle zaden
kiemkrachtig, dan zou één gram per
vierk. M. al voldoende zijn, maar aan-
gezien er veeltijds wel wat zaad achter-
blijft, nemen we voor genoemd opper-
vlak 2 à 3 gram; blijkt later dat het
gezaaide wat te dicht staat, dan dun-
nen we de plantjes wat uit en vullen
met de te vele mogelijke open plaatsen
aan.

Ruim staande planten kunnen een
grooten omvang krijgen, dichtstaande
schikken zich wanneer het niet te erg
is, wel naar de omstandigheden. Zoo
ongeveer honderd plantjes per vier-
kante M. kunnen gedurende den
ganschen zomer voor een gewoon
huishouden een voldoende opbrengst
geven. In het begin, als de plant-
jes nog klein zijn, plukken we de
grootste buitenbladeren af, later snij-
den we voor den voet op. Ook al heb-
ben we het voor het gebruik niet noodig,
dan snijden we het loof, als het te
groot wordt en daardoor zijn geur en
kleur verliest, een paar c.M. boven den
wortelhals af. De planten groeien dan
opnieuw uit en we hebben steeds jonge,
frissche blaadjes.

We zaaien al vroeg, want het zaad
ontkiemt slechts langzaam. Einde
Maart bemesten we den grond en spit-
ten dien om, waarna hij met de hark
gelijk gemaakt wordt. Het zaad wordt
nu gelijkmatig over de oppervlakte uit-
gestrooid en ingeharkt, waarna de
grond wordt aangedrukt. We trekken

daarvoor een paar gladgesleten klom-
pen aan en trappen daarmee den grond
een weinig aan, anders kan een zoden-
klopper of de achterzijde van een platte
schop ons goede diensten bewijzen.

Totdat strenge vorst er een eind aan
maakt, kunnen we van zoo'n hoekje
blijven oogsten. Voor wintergebruik
zijn er andere maatregelen noodig.

Boonenkruid is een eenjarig gewas,
waarvan de blaadjes en de jonge sten-
geltjes om hun heerlijke geur bij de
grootte boonen gebruikt worden. Het
zaad is zeer fijn, we zaaien het echter
betrekkelijk dicht opeen; een 3 à 4
gram is echter per vierk. Meter vol-
doende.

De uitzaaing heeft in 't begin van
April op dezelfde wijze als bij de
Peterselie plaats. Op zwaren klei-
grond kan men met dit gewas nog al
eens tobben; na de ontkieming ziet
men de jonge plantjes weer verdwij-
nen. Door wat turfmoel of bladaarde
door den grond te mengen, kunnen we
dit bezwaar zeer gemakkelijk onder-
vangen.

Op gewonen tuingrond levert de cul-
tuur hoegenaamd geen bezwaar. Voor
het gebruik snijden we het langs den
grond af. Wanneer de grootte boonen
afgelopen zijn, ruimen we het geheele
gewas op, tenzij we voor wintergebruik
wat drogen willen of zelf zaad willen
winnen.

Een ander eenjarig gewas is de *Ker-
vel*. Wat de hoeveelheid zaad per vierk.
M. en de kweekwijze aangaat, kan ook
dit geurige toekruid met *Peterselie*
gelijk gesteld worden. Het staafvor-
mige fijne zaad is echter nog lichter
dan dat van *Peterselie*; we rekenen
echter op eenige procenten niet kiem-
krachtig zaad. Blijkt bij de ontkieming
dit mee te vallen, dan dunnen we de
plantjes wat uit. We zaaien voor de
eerste maal in April en herhalen dit
een paar malen tot Augustus. Met dit
laatste zaaisel gaan we den winter in,
is die niet al te streng, dan kunnen we
nog lang een blaadje blijven plukken,
hoewel de koude de kleur en geur van
de bladeren voor een groot deel doet
verdwijnen. Ook *Kervel* zaaien we liefst
niet op stijven kleigrond.

Basilicum en *Majoraan* kunnen, wat
de cultuur aangaat, met het voorgaande
gewas gelijk gesteld worden. We zaaien
ook deze van af April een paar malen
bij opvolging. Wie geen behoorlijken
tuingrond heeft, zoekt toch voor beide
gewassen een warm plaatsje op.

Dille wordt weinig gebruikt, *Anijs-
zaad* halen we bij den drogist en van
Sterkers of *Thiinkers* zaaiden we als
kinderen reeds onze namen uit. Deze
gaan we dus zonder nadere beschou-
wing voorbij.

Ook *Spaansche peper* gaan we, omdat
de cultuur niet zonder behulp van kas-
sen of bakken kan geschieden, eveneens
zonder bespreking voorbij.

Hiermede zijn de eenjarige kruiden
besproken; een volgende keer iets over
de meerjarige en heesterachtige.

(Wordt vervolgd.)

J. C. MULJEN.

Een en ander over den snoei van onze vruchtboomen.

III.

Een kwestie, die door autoriteiten verschillend wordt opgelost is deze: Waar de een beweert dat een *korte snoei aansterkt*, verklaart een ander juist 't tegenovergestelde en wel, dat een *korte snoei de groei verzwakt*. De zaak komt dus hier op neer: Hoe korter we snoeien, hoe minder oogen we aan de twijgen behouden, hoe meer we wegnemen, des te sterker zal de groeikracht zijn. Hoe langer we snoeien, hoe zwakker groei, hoe meer de boom tot bloemknopvorming geneigd zal zijn. Aldus de theorie door sommigen vastgesteld, welke stelling door anderen juist verworpen en eenvoudig omgedraaid wordt. De boomkweker in 't algemeen is de eerste stelling toegedaan, immers boomen welke niet van de hand worden gedaan, worden aan een zeer korten snoei onderworpen, teneinde op deze wijze weer talrijke flinke scheuten te krijgen, opdat de boom nog in een jong klee de steke.

We nemen aan, dat deze bewerking juist is, maar hoe nu, wanneer we 't evenwicht in een boom willen herstellen? Bij vormboomen toch komt 't voor en vooral bij leiboomen, dat de tak links zich sterk heeft ontwikkeld, terwijl de tegenovergeplaatste tak zwak is gebleven. In dit geval snoeit men den zwaren tak kort en de zwakke zoo lang mogelijk om op deze wijze 't evenwicht te herstellen.

Hiervoor bestaan meerdere middelen. Zoo kon men bij leiboomen b.v. de zwakke tak(ken) losjes of in 't geheel niet aanbinden of wel ze zooveel mogelijk recht op leiden. Men kan dergelijke takken de vruchten ontnemen, maar men late hen ook zoo lang mogelijk, snoei er niet meer aan dan hoogst noodzakelijk is, terwijl daarentegen de krachtig ontwikkelde takken zoo streng mogelijk gesnoeid worden. Hoe rijmt zich een en ander nu met mekaar.

We doelden hier meer speciaal op leiboomen, doch ook bij de gewone pyramiden en kroonboomen komt 't meermalen voor, dat bv. de ene helft krachtiger is ontwikkeld dan de andere. En waar nu beweerd wordt, dat een korte snoei meer bevorderlijk is aan de groeikracht, zoo is in dit geval de regel: de zwakke deelen snoeit men lang, de krachtig ontwikkelde kort. Hoe meer 't evenwicht verbroken is, des te korter moeten de sterke twijgen ingenomen worden, want een korte snoei vermindert 't productievermogen van een twijg.

We verdeelen onzen snoei in tweeën en zoo spreken we van een winter- en

een zomersnoei. De *wintersnoei* is de behandeling, waaraan we onze boomen onderwerpen in den tijd, dat deze hun bladeren missen; dat loopt dus van eind October tot einde Maart, terwijl alles wat we onzen boomen ontnemen wanneer deze met bladeren getooid zijn, met *zomersnoei* bestempeld wordt.

't Is nog schijnbaar de overtuiging van de meeste snoeiers, dat de wintersnoei 't voornaamste is en een gevolg daarvan is, dat 's zomers aan de boomen niet meer gedaan wordt dan wat hoogst noodzakelijk is. En toch mogen we den zomersnoei niet gaan beschouwen als iets overbodigs. Neen! 't is wel degelijk de voorbereiding voor den volgende wintersnoei. 't Is waar, 's zomers is er zooveel wat om werk vraagt. Laat dit echter geen reden zijn de zomerbehandeling te veronachtzamen.

Men meent, dat des zomers niets anders is te doen dan 't wegnemen der kopjes der talloze scheuten; niets is echter minder waar. Want waar noodig, dient wel degelijk met 't mes te worden teruggesneden.

Wat gebruiken we: 't mes of de snoeischaar? 't Blijft een vaststaand feit, dat de wond met 't mes gemaakt, zuiverder is dan die met de schaar aangebracht. Voor onze heesters, bessen, druif wordt met voorliefde gebruik gemaakt van de schaar, immers 't werk vlot vrij wat gauwer. Bij onze vruchtboomen snijde men bij voorkeur met een flink scherp, handig snoeimes. 't Hangt er maar van af, waaraan de werkmans gewend is, en zij, die al een schaar mochten prefereren, dat ze dan een dubbelsnijdende kiezen en daar, waar 't precies komt, 't mes gebruiken. Zoo b.v. bij de twijgen, die den boom verder moeten vormen.

Wanneer wordt de wintersnoei uitgevoerd? De beste tijd is van half Februari tot einde Maart. Nu hangt 't er maar van af of men in die zes weken gereed kan komen. Een liefhebber, met een beperkt aantal boomen, kan 't in dat tijdsverloop best af, maar bij groote aanplantingen komt men tijd te kort en snoeit men ook reeds vóór 't invallen van den eigenlijken winter.

't Sprekt, dat men dan kroonboomen 't eerst onder handen neemt, om met onze vormboomen liever te wachten, tot de strenge kou geweken is. Want ook in den rusttijd stroomt naar elke wond, eenig sap en waar dus de eigenlijke rust verstoord wordt, is de boom vatbaarder voor vorst.

Heeft men 't geheel in zijn macht, zoo is 't raadzaam, zwakgroeiende boomen 't eerst te snoeien; jonge, onvruchtbare boomen neemt men 't laatst onder 't mes. Hoe later gesnoeid wordt, hoe meer verlies voor den boom.

Steenvruchten ontwikkelen zich 't vroegst, zij zijn daarom 't eerst aan de beurt. Achtereenvolgens snoeit men abrikozen, kersen (morellen) perziken, peren, appels; al naar hunne ontwikkeling, dus.

't Sprekt, dat de wond, die we aanbrengen, zoo klein mogelijk moet zijn; hoe kleiner toch, hoe spoediger vergroeit.

Moet een gedeelte van een twijg wor-

den weggenomen, zoo is 't zaak, dit ten allen tijde precies boven een oog te doen, iets schuin. Blijft een stompje staan, dan is daarvan 't gevolg, dat de scheut, die zich uit 't oog ontwikkelt, een meer afstaande richting aanneemt.

Moet een tak in zijn geheel worden weggesneden, dat men er dan voor zorgt, dat geen stomp blijft zitten. Ook dat de wond niet inscheurt.

Een te diepe wond geneest niet gemakkelijk. Als zaag gebruikte men een fijntandige; gezaagde wonden moeten steeds met 't mes worden bijgesneden. Zorgt er voor, dat bij 't effen maken, 't hout niet boven de bastlaag uitsteekt. Want ook zoo'n wond overgroeit zeer moeilijk.

Bij den snoei komen enkele termen geregeld voor. Zoo spreekt men van een vlakke snede, kroonsnede, snoeien op stomp. Voor een goed begrip dient een en ander nader verklaard. Zoowel de vlakke als kroonsnede doelen op 't geheel wegnemen van een twijg, alleen met dit verschil, dat bij de laatste een klein stompje van een halve cM. blijft staan.

Wat is de bedoeling hiervan? Bij elk goed ontwikkeld oog zit gewoonlijk aan weerszijden een zeer klein oogje, wat men „nevenblad oog" belijft te noemen. Wordt 't hoofd oog per ongeluk of wel met opzet weggestoot, dan zijn 't de nevenblad oogjes, die zich tot scheutjes ontwikkelen. 't Sprekt, dat daar, waar 't hoofd oog uitloopt, van die kleine oogjes niets terecht komt en ze in een slapenden toestand verblijven.

Blijkt 't nu, een jaar later, dat de twijg, voortgekomen uit 't hoofd oog, te krachtig, te sterk zich heeft ontwikkeld, iets, wat zijn standplaats vaak met zich brengt, dan kan 't noodig blijken, dat die twijg in zijn geheel wordt weggesneden, maar zóo, dat een klein stompje achterblijft, opdat aan de tijdelijk ingeslapen nevenblad oogjes de gelegenheid gegeven worde, zich alsnog te ontwikkelen.

In dit geval spreken we van de *kroonsnede*. We zouden toch anders, zoo korter gesnoeid werd, een kale plaats op onzen gesteltak verkrijgen. Onder vlakke snede, de naam zegt 't alreeds, verstaan we 't geheel wegnemen van den twijg, dus ook de nevenblad oogjes. Waterloten b.v. snijdt men steeds met de vlakke snede, weg, tenzij ze vanzelf dienst moeten doen een open ruimte te vullen.

Naast deze termen, dienen ook de *toe-* en *afvoersnede* nader verklaard, doch we stellen dit uit tot een volgend artikel.

(Wordt vervolgd.)

P. v. d. V.

Vruchtboomen in stadstuinen.

(Vervolg.)

Tot het bekleeden van muren is ook de Palmet Verrier geschikt, ofschoon minder goed dan het snoer. De gesteltakken van elke étage laat men weer ontstaan uit twee nevenblad oogjes en niet uit twee knoppen. 't Best is, dat men om de twee jaar een nieuwe étage vormt, zoodat in zes jaar de palmet volvormd is. Het vruchthout

moet weer gekweekt worden op de verticale deelen der gesteltakken.

Meer geschikt voor espaliers acht spreker de enkele palmet, en wel met vlakliggende gesteltakken voor sterk groeiende soorten, terwijl men deze bij zwakke groeiers schuin opleiden moet, want een horizontale stand zou de groei nog zwakker maken.

Een kop moet men er niet in laten, daar deze in den regel te zwaar wordt.

Een bezwaar van dezen boomvorm is, dat, wanneer een gesteltak verloren gaat, men den boom vaak verwijderen moet, waardoor een groote, leeg pek ontstaat, wat lang niet zoo zeer het geval is, indien men snoeren plant.

Na de bespreking der verschillende vormen komt de vorming van het vruchthout aan de beurt. Spreker geeft aan, hoe dit in korten tijd kan gevormd worden en verduidelijkt een en ander met daarvoor meegebrachte twijgen. Steeds moet men er naar streven, het dicht bij de gesteltakken te krijgen; daar wordt het het best gevoed en neemt het de minste ruimte in.

Nadat gewezen is op de verschillende gevolgen van snijden en nippen, vestigt spreker er de aandacht op, dat men de soorten, die op lang vruchthout dragen, bijv. *Fondante des Bois*, niet kort innippen mag, terwijl zwakke groeiers op minder dan 5 of 6 bladeren ingepopen moeten worden.

Achtereenvolgens wordt nu de behandeling van gewone, te vroege, gekroonde houttwijgen, enz. aangegeven.

Ten slotte geeft spreker enkele aanbevelenswaardige soorten op, welke gekozen moeten worden naar den aard van de streek. Kiest men ze zoo, dat men voor elke halve maand twee peersoorten rijp heeft, dan heeft men er meer dan genoeg. De catalogussen geven veel te veel soorten op; vele er van, bijv. *Bon Chrétien William* zijn niets waard.

Vroegrijpe soorten plaatst men tegen oost- of westmuur, late, zooals *Nouveau Poiteau* of *Bauré d'Hiver* tegen een zuidmuur.

Aan de beurt komt nu de perzik. Men kweekt deze op met niet meer dan 2 gesteltakken; in 't hart mag er geen voorkomen. Vaak is het stammetje te hoog gevormd. Dit komt, omdat de in 't voorjaar uitgepote oculaties gewoonlijk hard groeien en wel een schot van 1 M. maken. De onderoogen ontwikkelen dan slecht, de bovenste goed en uit deze laat men dan de gesteltakken ontstaan. Zoo krijgt men dan vaak een stammetje van 30 c.M. Om toch heel den muur te bedekken, worden dan de gesteltakken wat naar beneden gebogen, wat zeer verkeerd is, te meer omdat zich in 't hart op den rug der gesteltakken daardoor veel zwaar hout ontwikkelt.

Men zorgde daarom, dat het stammetje niet hooger dan 10 c.M. wordt, door het oculatierijs in te nippen. Dan kan men de gesteltakken aan het eind wat ophalen.

Men moet deze weer vormen uit 2 nevenbladoogen, ze op 30 c.M. van het hart laten splitsen en de splitsers ook schuin opleiden.

De grond moet voor den perzik los, warm, kalkrijk en voedsaam zijn.

De vraag is nu: moet men bij planting snoeien of niet? Als algemeen antwoord geeft spreker hierop: Wordt de perzik op gelijksoortigen grond overgeplant, dus bijv. van zand in zand, dan snoei men gewoon, alsof er niet verplant was, want in dat geval maakt de perzik toch een even groot schot. In andere gevallen is insnoeien noodzakelijk, daar anders te veel latente knoppen ontstaan, waardoor de gesteltakken kale plekken krijgen.

Nadat spreker in korte trekken den snoei van den perzik behandeld heeft, eindigt hij met de opmerking, dat voor het welslagen van de fruitteelt in stadstuinen in de eerste plaats tuinheden met dege-

lijke vakkennis noodig zijn, dat deze zich zoowel theoretisch als practisch dienen te bekwaamen, want, zoo zegt hij:

Die kent en niet kan,
Dat is een theoretisch man.
Die kan en niet kent,
Is een practische vent.
Het kunnen en het kennen.
Dat zijn er twee, mijn vriend!

En slechts met een van beiden
Is niemand goed gediend.
Practijk en theorie zijn beide heel veel
waard,
Maar dan slechts, waar ze gaan ge-
paard.

Met een woord van welverdienden dank aan den heer Bouwer sloot de voorzitter de bijeenkomst. Daarbij sprak hij den wensch uit, dat de „Afd. Amsterdam der Ned. Maatschappij voor Tuin- en Plantk.” nog vele jaren het voorrecht zal mogen genieten, den heer B. als leeraar aan hare cursussen te behouden.

A. M. v. D.

UITSLAG PRIJSVRAAG.

Mochten we op onze beide vorige prijsvragen tal van inzendingen en daaronder vele goede ontvangens, onze prijsvraag voor een foto „Hongerige gasten” bleek maar enkelen te hebben kunnen opwekken eens een poging te wagen.

Te ontkennen is het dan ook niet, dat deze weliswaar mooie vraag, toch lang niet gemakkelijk was. Zij stelde aan den beantwoorder nog al lastige eischen. Deze toch moest in de eerste plaats een goed fotograaf zijn en alles vooraf in orde brengen en..... houden. En dat kost tijd en geduld.

Dan moest hij met voorzichtigheid en beleid optreden om de vogels op het gunstigste oogenblik te verschalken en niet te verjagen.

Daarenboven was hij afhankelijk van het licht, het weer, en meer zulke factoren, om het kiekje te doen gelukken.

We ontvingen slechts drie inzendingen, waarvan „Hongerige Spreeuwen” van den heer R. Tepe te *Bloemendaal* (N.-H.) en „Een hongerig Koolmeesje” van den heer W. C. de Voogt, *Baronielaan 26, Ginneken*, respectievelijk een tweeden en een derden prijs (elk f 10.—) verwierven.

De foto van den heer A. T. te H., die om zijn moeite eigenlijk meer succes had verdiend, was helaas voor reproductie ongeschikt.

De volgende week zullen we de beide bekroonde inzendingen een plaatsje geven.

Tevens vermelden wij dan den uitslag van de vorige prijsvraag.

Eenige weken geleden deelden we reeds een en ander mede over het stekken van sierheesters. Nu we druk aan het snoeien zijn, zijn we tevens in de gelegenheid om voldoende stek te verzamelen.

In den regel kunnen we uit het snoeisel wel het benodigde materiaal zoeken; is dit niet het geval, dan nemen we uit de struiken één of meer flinke eenjarige scheuten geheel weg en snijden hiervan de stekken. Zooals we reeds vroeger schreven, snijdt men deze ± 30 c.M. lang en mag onrijp, dus week hout niet gebruikt worden.

Zoolang het weer ongunstig blijft, kuilen we de stekken op als aangegeven, in een schuur in zand.

Van de volgende heesters kunnen we nu stek verzamelen:

Amorpha fruticosa, *Colutea arborescens*, *Cornus sanguinea*, *C. sibirica* en variëteiten, *Cydonia vulgaris*, *Deutzia scabra*, *D. crenata*, *Elaeagnus argentea*, *Forsythia suspensa*, *F. viridissima*, *Hydrangea paniculata* gr. fl., *Hypericum calycinum*, *Ligustrum vulgare*, *Philadelphus grandiflorus*, *Prunus Mirabolana*, *Ribes alpinum*, *R. aureum*, *R. sanguineum*, *Spiraea ariæfolia*, *Sp. Douglasii*, *Sp. opulifolia*, *Sp. Revesiana*, *Tamarix africana*, *T. odessana*, *Weigelia amabilis*, *W. rosea*, Wilg in soorten en populieren.

Laat het weer dit toe, dan kunnen we direct na het snijden de stekken uitplanten. We zorgen van te voren den grond flink losgespit te hebben.

We plaatsen de stekken op open hoekjes grond tusschen struiken of jonge boomen of als men ruimte genoeg heeft, zet men ze op afzonderlijke bedjes. Ze mogen dicht op elkaar komen te staan; 15 à 20 c.M. afstand is voldoende; twee derde van de stek komt onder den grond; één derde er boven. Men kan de stekken gedurende een jaar stil laten staan; men heeft slechts te zorgen, dat de grond vrij blijft van onkruid en geen harde bovenkorst krijgt. t Volgend voorjaar worden ze opgenomen, om op een anderen hoek te worden uitgeplant.

Om grootere stekken te nemen dan 30 c.M. verdient geen aanbeveling, omdat men later moeite heeft een goede struik te vormen. Alleen wilgen en populieren maken, zooals wel bekend is, hierop een uitzondering.

We schrijven bij het verschijnen van dit nummer alweer Februari en nog heel wat werk hebben we voor ons liggen, dat spoedig in orde gemaakt moet, willen we reeds vroeg in het voorjaar onzen tuin een vroolijk aanzien geven.

We waren misschien druk aan het planten van boomen en heesters, toen

achter in December de vorst ons overvleed.

Zoodra het weer dit toelaat en de vorst is uit den grond getrokken, nemen we dit werk ter hand. In de eerste plaats moet men kijken of het tijdelijk opgekuilde plantsoen niet in de wortels geleden heeft. Alle bevroren deelen worden afgesneden, voor men tot planten overgaat.

Met bemesten, spitten enz. gaat men eveneens druk aan den gang.

Langzamerhand kan eveneens weer een begin gemaakt worden met het verplanten en scheuren van verschillende vaste planten, voornamelijk met die welke laat in het najaar bloeien.

Voorals als de planten reeds een 4- of 5-tal jaren op dezelfde plaats hebben gestaan, dikwijls zonder geregelde jaarlijksche bemesting, verdient het aanbeveling, ze nu eens te verjongen; men neemt de oude planten daartoe op, scheurt het jongste, sterkste deel er af, om dit opnieuw te planten, na den grond flink gemest en gespit te hebben. De oude, uitgegroeide deelen gooit men liefst weg, daar men er weinig of geen plezier meer van beleven zal.

Als men goed in zijn tuin heeft rondgekeken en men weet welke planten er in het najaar gebloeid hebben, dan weet men tevens, welke nu verplant kunnen worden.

Als herinnering geven we hier nog een lijstje:

Aster Amellus, *A. Novae Angliae*, *A. ericoides* e. a.; *Cyclamen europaeum*, *C. neapolitanum*, *Erigeron aurantiacus*, *Eupatorium purpureum*, *Helenium pumilum*, *H. autumnale superbum*, *Tritoma Uvaria* (Vuurpijl), *Liatrix spicata*, *Anemone japonica*, *Pyrethrum uliginosum*, *Rudbeckia Newmanii* e. a.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Odontoglossum. — *Laelia*.
— *Kakkerlakken*.

De planten van de even gracieuse als mooie *Odontoglossum crispum* en de hybriden van deze welke in het najaar van 1907 verpot zijn, hebben flink nieuwe wortels gemaakt en de jonge scheuten komen goed vooruit. Waar flinke planten aanwezig zijn en de wenschelijkheid bestaat, om de collectie te vermeerderen, daar kunnen wij dit nu met succes doen. Zooals men weet zitten de schijnknollen bij *Odontoglossum crispum* op een wortelstok. Is deze in het bezit van vier schijnknollen, dan snijden wij met een zeer scherp mes den wortelstok achter den tweeden schijnknol van het groeiende punt, bijna door, om hem na een zes-tal weken geheel door te snijden.

Gedurende den zomer zullen we zien, dat de oude schijnknollen jonge scheuten maken, waarmee ook de nieuwe wortels aangekondigd worden. Zoodra wij deze gewenschte organen zien is het tijd ze weg te nemen en afzonderlijk op te potten. Deze methode van vermenigvuldiging geeft veel meer kans van slagen, dan de gewone methode,

waarbij de schijnknollen in eens worden weggenomen, afzonderlijk opgepot en bij elkander gezet.

De Mexicaansche *Laelia's*, zooals *Laelia albida*, *L. autumnalis*, *L. Gouldiana*, *L. anceps* en de vele verscheidenheden van deze maken plannen om nieuwe scheuten te vormen, en waar het noodig is deze planten frisch materiaal te geven, daar mogen wij niet verzuimen dit te doen. Ook voor het verplanten is de tijd aangebroken en wanneer wij daartoe overgaan, moeten wij op de oude compost niet zuinig zijn; integendeel, wij schudden die zoo veel mogelijk weg.

Deze *Laelia's* zijn in de kultuur werkelijk niet veeleischend, wanneer men maar voor een goede drainage zorgt, daar mag niets aan mankeeren. Zij groeien best in een compost van twee deelen varenwortelgrond, $\frac{1}{4}$ sphagnum, wat zand en wat stukjes schoon gewaschen potscherven. Van diepe bloempotten houden zij niet en het is dan ook beter, ze in pannen te kweeken of lage teakhouten mandjes. Men drukke de compost flink aan en houde den wortelstok gelijk met de oppervlakte van de compost, die wij afdekken door een frisch laagje sphagnum.

Het gieten van deze planten is niet gemakkelijk; zoolang als de verpottingsaandoeningen niet geweken zijn, houden wij alleen het sphagnum vochtig, wat voldoende is.

De temperatuur van de kas houden wij op 10 à 11 gr. Celsius gedurende den nacht; overdag als het zonnetje schijnt mogen daar wel een vijftal graden bij komen en raden wij aan een goed gebruik van de luchtraampjes te maken. Zoodra de nieuwe scheuten verschijnen, is meerdere warmte en vochtigheid gewenscht; en vatten wij dien wensch als een bevel op, dan gaat alles goed.

Kakkerlakken zijn dol op wortels der *Laelia's* en wij moeten alles in het werk stellen van deze diertjes af te komen. Wij hebben er honderden gevangen door in een kist tusschen oude couranten brood te leggen. Nemen wij nu die kist tegen tien of elf uur 's avonds uit de kas, om hem dan buiten een plaatsje te geven, dan zijn 's morgens al de kakkerlakken en kakkerlakjes dood en komen lijsters ze op-pikken.

Het verplaatsen van de kist moet zeer voorzichtig gebeuren, daar deze vlugge dieren, bij de minste beweging een goed heenkomen zoeken. Brrr, 't is om kippenvel te krijgen, als zoo'n kakkerlak over je hand kruip!

J. K. B.

In kassen en bakken.

Gloxinia. — *Fransche Geranium*.
— *Pelargonium zonale*. —
Pelargonium peltatum (*Hang-geranium*). — *Fuchsia*.

De *Gloxinia*-knollen, die we in no. 30 van dezen jaargang een plaatsje ter overwintering hebben gegeven, worden thans voor den dag gehaald. De grond waarin ze zijn bewaard en welke geheel droog is, wordt thans van tijd tot tijd

besproeid, waarna we al heel spoedig jonge spruitjes zien te voorschijn komen. Bezitten we dan een warmen bak, dan worden de knollen daarin gebracht. Men kan ze aanvankelijk dicht bijeen leggen en brengt ze zeer ondiep onder. De bovenkant van de knol blijft ongeveer gelijk met de oppervlakte van den grond. Ze blijven hier natuurlijk niet lang staan, want het zal blijken dat de knollen het hier spoedig tot een krachtige ontwikkeling brengen, die het noodig maakt, dat men de planten spoedig een behoorlijke ruimte geeft.

Zooal voor oude als jonge *Gloxinia's* is het altijd van belang, er voor te zorgen, dat de planten nimmer te dicht opeen staan, waardoor ze noodeloos rekken, van onderen kaal worden, later gemakkelijk op zijde vallen en we dan dus onooglijke en lastige planten verkrijgen. Hoe ruimer de afstand, hoe korter en gedrongener de planten blijven, hoe meer de bladeren den pot bedekken en dus in uiterlijke schoonheid als plant verre te verkiezen zijn boven gerekte kale planten.

Zijn de planten op een ruimeren afstand gebracht en groeien ze goed, dan vragen ze ook daarna spoedig weer meer ruimte en geven we ze die door ze elk afzonderlijk in een pot te plaatsen. Men houde ze ook dan steeds op warmen bak. Het beste plaatsen we de *Gloxinia's* in halve of platte potten, ze wortelen niet diep immers. Als grondmengsel gebruikt men bij voorkeur boschgrond, zonder meer. De *Gloxinia*, het klinkt misschien wel eigenaardig, is zeker niet gesteld op bemesting. Geeft men ze puren boschgrond, goed gehakt, zonder meer, dan zal men ervaren, dat de planten het brengen tot krachtige, stevige ontwikkeling en ongemeen rijken bloei.

Maar we zouden naar de bakken gaan en zien wat daar op ons wacht. De *Pelargonium Odier*, Fransche of vijf-vlekkige Geranium, gaan we thans eens uit haar winterkwartier te voorschijn halen, om ze in een groteren pot over te brengen. Zooals men weet, wordt deze plant in een kouden, vorstvrijen bak het best overwinterd. Bij den de vorige week gezeefden bladgrond voegen we thans nog expresselijk voor deze plant wat goed verteerden paardenmest, die uiterlijk op grond gelijk, en wat kleizodengrond.

Men brengt ze thans in een 12 à 14 cM. wijden bloempot, dien we geheel met grond vullen. Het plantje wordt uit het stekpotje genomen en gedeeltelijk van de kluit (het bovenste gedeelte) ontdaan en dan gebracht in een in 't midden daarvan gemaakt gaatje. Deze planten worden stevig aangedrukt, zoo stevig zelfs als 't maar mogelijk is. Hoe vaster de grond is, waarin we de planten plaatsen, hoe compacter en rijker de bloei is.

Dit is echter alleen niet voldoende om dit te bereiken. Men moet dergelijke planten dan niet in den bak ingraven, zooals men dat gewoonlijk doet, ze worden in tegendeel boven op den grond geplaatst en de bak een weinig verwarmd tevens. Aanvankelijk

wordt na 't verpotten slechts weinig gegoten, alleen wat gesproeid en het gieten wordt vermeerderd naarmate de planten in ontwikkeling toenemen. Pot men de planten los op, zooals men dat gewoonlijk doet, dan groeien de planten veel sneller, rekken meer, bloeien minder en beantwoorden dan in veel mindere mate aan haar doel.

Een gedrongen plant is gewoonlijk fraaier in uiterlijk, maar wat wel het voornaamste is, dat is dat bij een gedrongen groeiwijze de bloemen veel beter tot haar recht komen, doordat deze zich gewoonlijk beter boven de bladeren verheffen en daardoor veel meer effect maken.

Ook de *Pelargonium zonale* komt thans aan de beurt van verpotten. Het grondmengsel kan hiervoor op dezelfde wijze worden samengesteld, de grootte van den pot maakt ook geen verschil, alleen potten we deze planten niet zoo vast op.

De opgepotte of beter verpotte planten worden onder plat glas geplaatst en wel liefst zoo dicht mogelijk bij het glas om het oprekken (lang worden) te voorkomen. Ingraven is hierbij evenmin gewenscht dan bij de vorengenoemde. Wat begieting betreft, men zij hier zoo mogelijk nog spaarzamer met het water dan bij de *P. odier*.

Pelargonium peltatum, ook wel bekend als de hangende *Geranium*, krijgt thans ook haar beurt. Gewoonlijk verpot men deze planten in een kleineren pot, omdat ze meestal dienst doen als balcon-versiering enz., en daartoe gewoonlijk uit den pot worden geklopt, om daar in den vollen grond te worden uitgeplant. Heeft men ze nu in een te grooten pot geplaatst, dan is de potkluit later te groot om daarmede in de gewoonlijk beperkte ruimte behoorlijk te kunnen werken.

De verpotte planten worden onmiddellijk aan stokjes aangebonden, en dit aanbinden bij de a.s. ontwikkeling behoorlijk onderhouden. Doet men dit niet, dan loopt men later kans, dat de planten, die nog al lange scheuten maken, zoo door elkander gestrengeld zijn, dat ze niet zonder schade uit elkander kunnen worden gehaald.

De mooiste planten, vooral die welke geen of weinig zijscheuten hebben gemaakt en een mooie rechte scheut hebben gevormd, houde men afzonderlijk, verpot deze in een 12 c.M. wijden pot en plaats daarbij direct een stok, die een meter lang is. Deze planten worden dan in de gematigde kas geplaatst om er stamplanten van te kweken. Daar zal men zien, dat deze planten het spoedig tot de gewenschte hoogte hebben gebracht, om daarna dan op dezen stam een kroontje te kweken. Het verkrijgen nu van dat kroontje kunnen we op verschillende wijze bewerken. Men kan de stam laten verlengen en slingeren deze dan rond een aangebracht hoepeltje, men kan ook eenige oogen boven de vereischte stamlengte innippen, om uit die oogen scheuten te verkrijgen, die dan de kroon vormen. Aan dit laatste zouden we de voorkeur willen geven, al willen we niet ontkenen dat de eerste manier ons er vlugger brengt; maar niet zoo mooi.

Sedert eenige jaren heeft ondergeteekende zich met deze cultuur bezig gehouden en werkelijk met zeer bevredigend resultaat. In de laatste twee jaren mocht het mij toch gelukken op sommige planten niet minder dan ruim honderd bloemtrossen te kweken. Aan hen, die zulke stam-peltatums, want zoo noemt men ze in den regel, willen kweken, zouden we den raad willen geven: kweekt uwe stammetjes niet al te lang. Uit den aard der zaak wordt de kroon, mede door het zware vleezige blad, nog al topzwaar en het staande houden der planten wordt er niet door vergemakkelijkt. Natuurlijk worden de planten in Juni uit de gematigde kas verwijderd en buiten op een beschut plaatsje gebracht.

Fuchsia's worden thans ook verpot. Wil men ook hiervan stammetjes kweken, dan zoekt men uit de jonge plan-

te bejammeren, omdat men in zoo'n geval geen goed gecultiveerde planten kan verkrijgen. 't Is nog gewenscht, dat men de pas verpotte planten de eerste 3 à 4 of 5 dagen weinig lucht; herneemt de groei, dan geeft men meer lucht.

J. A. KORS.

In den Moestuyn.

Grondbewerking. — *Spinazie.* — *Wortelen.* — *Radij's.* — *Kropsla.* — *Kool.* — *Snijen Prinsesseboonen.* — *Tomaten.* — *Spaanse peper.* — *Witlof.* — *Aardbeien.*

Belette strenge vorst in de eerste helft van Januari ons, iets van belang in den moestuin te verrichten en was in de tweede helft de grond nog to

Rijkbloeiende Gloxinia.

(Uit „Amateur Gardening”)

ten de daartoe geschikte uit, dat zijn nl. die, welke één flinken hoofdstengel hebben gevormd. Ze worden in een grooteren pot verpot en eveneens van een stok voorzien. Beschikt men over eene lichte, koude of weinig verwarmde kas, dan brenge men ze daar in. De overige plantjes worden verpot in 12 c.M. groote potten en in den vollen grond in den bak ingraven. De eerste dagen na het verpotten wordt vooral bij helder weer een paar keer per dag gespoten.

Al deze planten worden gewoonlijk, om plaats te winnen, zóó geplaatst, dat de potten elkander raken, dat kan aanvankelijk ook wel, maar spoedig blijkt de noodzakelijkheid dat ze ruimer worden gezet. Dit laatste wordt nog al eens vergeten en het gevolg er van is dat men late planten op de vakken brengt die zwak en van anderen kaal geworden zijn. Zeker niet iedereen beschikt over de noodige ruimte om dat te doen en menige tuinbaas en kweker is gebonden aan een aantal, dit is te meer

weinig doorgezakt om den achterstand wat in te halen, nu Februari in het land is, drijft ons de begeerte naar jonge groente naar den tuin, ook al is deze maand soms nog verre van meegaande.

Voor zoover we ons moesland niet voor den winter bemest en gespit hebben, gaan we nu met deze werkzaamheden door, we laten ons echter door onzen ijver er niet toe brengen, dit werkje ten halve te verrichten; we weten te goed, dat we, behalve dat we den mest onderbrengen, ook den grond losmaken, waardoor de voor allen groei noodzakelijke zuurstof van de lucht beter in den grond kan dringen en de wortels bereiken.

Op rabatten of zonnebedden, dat zijn de strooken, die aan de Zuidzijde evenwijdig aan muren of schuttingen loopen, de warmste plaatsjes dus, zaaien we al wat *spinazie* uit. We nemen daarvoor scherp zaad en zaaien dit voor de eerste maal dicht opeen

uit, later zaaien we wat ruimer, dan kan ook het gewas wat grooter worden, maar dat wat we nu zaaien zal wel geen tijd gelaten worden, zoo heel groot te worden. En bovendien, de musschen zullen zich wel voor een deel belasten met de zorg, dat het zaad niet al te dicht komt. Een half H.G. zaad per vierk. M. is ongeveer voldoende, voor latere zaaisels verminderen we die hoeveelheid tot pl. m. 3 D.G. Nadat is uitgestrooid en ondergeharkt wordt het aangedrukt, waarna we over het gezaaide erwtenrijen leggen, wat de ontkieming bevordert en de musschen in haar vraatzuchtig bedrijf niet weinig bemoeilijkt.

Op de koude bakken, die we voor den winter reeds in gereedheid brachten, hielden we de ramen op, wat wel niet voldoende was om de vorst buiten te houden, maar we konden den verbazenden invloed constateeren, die zoo'n simpele glasbedekking uitoefent. Was kort na het invallen van den dooi alle werkzaamheid in den grond nog onmogelijk, in de bakken was de vorst reeds totaal verdwenen, toen de ondergrond buiten nog hard bevroren was.

Wortelen kunnen nu zonder bezwaar in koude bakken gezaaid worden; we nemen, als zijnde o. a. de fijnste, de Amsterdamsche bakwortel, hoewel de ronde Parijsche, korte Deuvik en Zwijndrechtsche wortel mede goede soorten zijn.

Wortelen moeten ruim gezaaid worden, elk plantje moet op zich zelve staan en over een ruimte van 6 à 7 c.M. kunnen beschikken, bovendien vergeten we niet dat bij gelijktijdig zaaien de ruimtstaande het eerst oogstbaar zijn. We kunnen het zaad niet zoo juist afmeten en over den grond verdeelen dat later het uitdunnen overbodig zou zijn. We rekenen op enkele achterblijvers en nemen toch slechts 2 à 2½ gr. per vierk. M., laten het zaad 2 × 24 uren in het water opzwellen, waarna we het met een willekeurige hoeveelheid zand vermengen. Door dit laatste kunnen we het zaad beter en gelijkmatiger over de oppervlakte verdeelen want we kunnen zien waar het valt en open plaatsen aanvullen.

Radijs is een niet te versmaden tusschen gewas bij wortelen; eer de wortelen de plaats voor zich alleen opvorderen, is de radijs al geplukt. We overdrijven echter niet; 2 à 3 gr. per vierk. M. kan ons nog een aardig bosje radijs leveren. We nemen voor bakcultuur ronde broeiradijs, kleur naar verkiezing.

Willen we als opvolgster onzer *slaweeuwen* wat sterke slapplanten, die den overgang moeten vormen, waarover we van de weeuwen op de op den kouden grond gezaaide kropsla komen, dan mengen we een enkel korreltje kropslazaad door het wortelenzaad. We nemen daarvoor, wat bijna van zelve spreekt een vroege variëteit. Meikoning, Roodrand en Broeigeel zijn erkende goede kropsla-soorten. We zijn echter

indachtig, dat de plantjes die uit dit zaaisel voortkomen al heel spoedig voor de radijs en de wortelen moeten ruimen en dan nog een poosje onder glas moeten voortgekweekt worden, wie dus daarvoor geen glas disponibel heeft, zaaie niet.

Ook al weer voor opvolging voor de weeuwen zaaien we in een kouden bak onze vroege *koolplanten* uit. Omdat we het glas al spoedig van deze planten verwijderen, zaaien we in een aparte bak, waardoor we vermijden dat soms het eene gewas in de bak te veel vertroeteld wordt en het andere van koude te lijden heeft. Lang gerekte planten kunnen we niet gebruiken we zaaien daarom slechts een paar Gram per vierkante M. De amateur die slechts enkele tientallen vroege koolplanten behoeft, schaffe zich die liever later als planten aan, dan dat hij voor zoo'n kleine hoeveelheid al dien omslag maakt.

Bij den kweeker of tuinbaas verandert de zaak, daar is vroege kool voor een goede opvolging bij het oogsten bepaald noodig. 't Kan in Februari nog alles behalve zomer zijn, bedekking van de bakken gedurende den nacht is daarom noodig. Met het luchten van koude bakken hebben we nog den tijd, tenzij in het laatste van de maand de drie zomersche dagen waarop we recht hebben, komen, dan kan het noodig zijn de ramen aan den achterkant wat open te zetten.

Met het inkuilen van *witlof* gaan we naar behoefte voort, we hebben al wel opgemerkt, dat dit gewas bij de minste warmte reeds begint te werken, nu we het voorjaar tegemoet gaan, kunnen we daarom de broeilaag wat verminderen of een reeds gebruikte opnieuw beplanten.

De *snij- en prinsesseboonen*, die we de vorige week in den pittenbak ter ontkieming uitstrooiden, wachten op verplanting. We hebben echter gezorgd dat de bakken waarin ze komen moeten klaar liggen, want zoo'n boonenplant is een ongeduldige schepseltje, dat op haar wenken bediend moet worden, we nemen dus een mooien dag te baat en brengen ze naar de bestemde plaats over.

In de kassen zijn de *stamboontjes*, ondanks haar gunstige plaats, dicht bij het glas toch nog gerekt, we aarden daarom den stengel onder de lobbladeren wat aan. De scheut die zich tusschen de lobbladeren ontwikkelt nijpen we, zoodra we hem pakken kunnen in, hierdoor dwingen we de knoppen aan den voet van die scheut tot uitloopen, wat de gedrongenheid van de planten bevordert: in plaats van één scheut die we wegnamen, zien we er twee verschijnen.

De *stokboonen* helpen we voorzichtig een handje bij het klimmen.

In den pittenbak zaaien we ook wat *tomaten*; we doen dit in zaaishotels, waarover we nog een ruit leggen, even zoo doen we met *Spaansche peper*. Beide zijn zeer gewillig in het ontkiemen,

na een paar dagen zien we de plantjes reeds verschijnen, we verwijderen dan de ruit en verspeenen de plantjes als ze 2 à 3 c.M. lengte bereikt hebben; ze blijven na de verspeening voorloopig nog in den warmen pittenbak. De *tomatenplanten*, die we reeds vroeger in de kas kweekten, brengen we naar de groote kassen over, ze komen daar op rijen die evenwijdig aan de korte zijden van de kas loopen, we geven die rijen zooveel afstand dat we ons er later tusschen kunnen bewegen. 60 c.M. is daarvoor voldoende. Elke rij dien afstand te geven is te schadelijk, daarom maken we dubbele rijen met een tusschenruimte van 40 c.M. en geven die den vereischten afstand, aldus:

+ 40 c.M. + 60 c.M. + 40 c.M. + 60 c.M. +

Met een stokje waaraan we de planten aanbinden moeten ze zich voorloopig behelpen, later, brengen we aan dat stokje een touw dat we ook boven in de kas bevestigen en leiden de planten daaraan naar boven.

Indien we in December wat spinazie-zaad tusschen onze eerste bloemkool uitzaaiden, dan is die nu gereed om op een afzonderlijken bak overgebracht te worden. Nu we dat goedje zonder gevaar reeds buiten uitzaaiden, kunnen we dus met een matige broeilaag volstaan. De spinazieplanten geven we een flinken afstand want ze zullen een kolossalen omvang krijgen 8 à 10 c.M. voor elk plantje is geen overdaad.

Voor opvolgende bloemkool en kropsla maken we een bak gereed. Ook hiervan behoeft de broeilaag niet zwaar te wezen, want we gaan reeds van planten zwanger om deze beide in koude bakken uit te planten.

De *aardbeien*, die we in een warme bak aan den groei brachten, brengen we naar de stookkas over. Hierin mogen we de temperatuur geleidelijk opvoeren; ze komen nu ook weer op bodemwarmte; we zorgen echter, dat we de in den bak gevormde, jonge, teere worteltjes niet op eenmaal van het goede te veel geven. Z.g. verbranden dier wortels zou het gevolg wezen. Daarom graven we de potten niet op eenmaal op de gewenschte diepte.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Fruchtboompjes in pot. — Frambozen verplanten. — Id. aan draden. — Reiningen van boomen. — Carbolineum.

Februari is in 't land, de dagen lengen al aardig. 't Zonnetje ontwikkelt met den dag meer warmte, 't wordt zoetjes aan druk in onzen hof. Haast u echter langzaam, werk met overleg, laat tot morgen rusten, wat ge heden niet voleinden kunt. Veel dingen vragen tegelijk om hulp, bedenken, dat ge slechts één werk tegelijk onder handen kunt nemen, maar doe dat éene goed.

Fruchtboompjes in pot, vragen eveneens uwe helpende hand. Ze hebben

den geheelen winter armoê geleden, 't wordt tijd hen te verpotten, of zoo dit om de een of andere reden niet mogelijk is, hen wat versche aarde te geven. Zij, die 't vorig najaar wellicht enkele boompjes in pot geplaatst hebben, laten deze van zelf ongemoeid. De kluit of liever de wortels van in pot gehouden boompjes zijn zoo kris-kras door mekaar gegroeid, dat 't een aaneengesloten massa is geworden. Aarde is er vaak al zeer weinig meer aanwezig. Bloot verpotten is verkeerd, de wortels dienen voorzichtig wat uit-een gehaald en vervolgens teruggesneden, meer of minder, al naar omstandigheden. Is de pot beslist te klein, dan een wat grootere genomen.

Groote potten zijn duur en onhandig; voor 't zelfde geld heeft men goede kuipjes. De aarde moet krachtig zijn, 't mengsel voor onze druiven gebruikt, is ook voor dit doel geschikt. Niet te los oppotten, wijl de kluit daardoor spoedig uitdroogt en de ontwikkeling van 't boompje een stevige oppotting gedooft. Wordt geen grooter pot gegeven, dan wordt met de handen de bovenste aarde zoover mogelijk weggenomen en deze door versche vervangen.

Snoeien wordt meteen gedaan; in struikvorm opgekweekt, bepaalt men er zich toe door „vooruitloopers” meer of minder in te korten; meer model-boompjes moeten dien overeenkomstig worden gesnoeid. Hij, die zich op de potcultuur wil toelagen, plante de éénjarige boompjes (oculaties) niet direct in pot, doch plante ze in den vollen grond uit, wat voor de betere ontwikkeling zeer gewenscht is. De wortels dienen echter sterk te worden ingekort.

Moet men nog frambozen verplanten, men stelle zulks niet laager uit. Trouwens, dit geldt niet alleen voor frambozen, doch ook vruchtboomen en struiken in 't algemeen. Hoe later in den tijd, hoe slechter 't aanwortelen plaats heeft. Bij voorjaarsplanting op meer hooge gronden is 't gebruik van turfmlom aan te raden. Door de aarde van 't plantgat wordt flink wat goed doorweekte malm gemengd, of anders strooit men direct om de wortels een dun laagje van deze stof. 't Is bekend, dat voldoende vocht aanwezig moet zijn voor de wortelvorming en in 't voorjaar droogt de aarde door scherpe winden vrij spoedig op. De goed doorweekte turfmlom staat langzaam zijn vocht af, terwijl de wortelvorming gemakkelijker plaats heeft.

Plant men op natte gronden, dan werpt 't gebruik van zand om de wortels of door de plantaarde gemengd, eveneens goede resultaten af. De stugge klei-aarde toch sluit moeilijk aan en om de wortels, en dat een boom op klei 't eerste jaar zoo goed als geen nieuw gewas maakt, zit in de slechte beworteling. Zand vergemakkelijkt in dit geval de wortelvorming.

Frambozen moeten gesteund; heeft men ze aan draad, zoo inspecteere men de posten, waaraan de draden zijn bevestigd. In den pluktijd wordt er veel van die posten en draden geveerd. Men onderzoekte of alles in orde is. Bij fram-

bozen op pollen staat gewoonlijk een stok tot steun. Al naar de houtsoort gaat deze twee, drie of meer jaren mee.

Mocht zulks van 't najaar verzuimd zijn, zoo plaatse men, zoo noodig, nieuwe stokken, waarvan de onder-einden een acht dagen geplaatst worden in een 2 % kopervitriool-oplossing, zooveel als impregneermiddel. Een drie tot vijf stengels bindt men goed verdeeld om zoo'n 1½ M. stok. Waar eenigszins mogelijk leide men de frambozen aan draad, de goede ontwikkeling van die aan een stok bijeengebonden scheuten laat wel wat te wenschen over.

't Reinigen der boomen vergeet men toch vooral niet. Op 't kalke vestigen we thans nu de carbolineum quaestie zoo brandend is, met kiem de aandacht.

Nog nimmer heeft ooit iemand van 't kalke nadeelige gevolgen ondervonden, wat met carbolineum wel 't geval is.

Zij, die beslist aan carbolineum de voorkeur geven, maken we attent op 't gevaar, dat een geregeld gebruik van deze vloeistof na zich slepen kan. Er zijn voorbeelden aan te wijzen, dat boomen, drie jaar achtereen met carbolineum bestreken, ten gevolge van 't diep in de bastlagen dringen, 't moesten afleggen. En waarom ziet men plotse-ling van 't kalke af? We willen niet tegenspreken, dat carbolineum, tot doo-ding van insecten, of zwammen in me-nig opzicht te prefereren is, om gladde stammen en takken te behouden, staat de kalk niet achter.

P. v. D. VLIST.

PERSONALIA.

40-jarig jubileum van baas Smitskamp.

Bij het verschijnen van dit nummer is het juist de dag, waarop voor 40 jaar Hendrik Smitskamp op „Villa

Hendrik Smitskamp.
Tuinbaas op „Villa Nuova”.

Nuova” te Zeist als tuinbaas in dienst trad bij den HoogWelGeb. Heer Jhr. E. de Pestere.

Op den 31en December 1842 geboren, kwam hij in 1854, dus op 12-jarigen leeftijd, als tuinjongen in dienst op de buitenplaats „Ond Bussum” van den heer Bredius. Op 21-jarigen leeftijd werd hij tuinmeester te Loosdrecht bij de fam. Hacke van Mijnden, en met zijn 23e jaar verwisselde hij deze betrekking met een dito op „Beerschoten” (thans „Willemspark”) te Driebergen bij de fam. Van Vollenhoven, om eindelijk 1 Februari 1868 als tuinbaas in dienst te treden op „Villa Nuova”.

Na het overlijden van den toenmaligen eigenaar op 17 Oct. 1895 bleef baas Smitskamp den zoon van zijn overleden patroon, Jhr. C. A. de Pestere, den tegenwoordigen eigenaar van het welbekende „Villa Nuova”, als tuinbaas dienen.

Wie „Villa Nuova” kent, kent ook den tuinbaas. Honderden, neen! duizenden personen bezochten, vooral in de latere jaren, deze in den lande op het gebied van tuinbouw zoo welbekende buitenplaats. Talrijk zijn de excursies die naar „Nuova” werden ondernomen, wetende dat daar wat te zien, wat te leeren was, onder de bijna altijd persoonlijke leiding van baas Smitskamp. Cultuurgeheimen houdt hij er niet op na. Hij is er de man niet naar, om u ongevraagd zijn kennis op te dringen; maar vraagt men hem ooit naar eene cultuurmethode, dan is 't hem een genoegen, u die ampel te mogen mededeelen.

Van de rijke plantenschat die onder zijn toezicht staat, is het zeker wel het geslacht Nepenthes, waarvoor hij een zekere voor-liefde koestert. Toch is dit plantengeslacht lang het eenige niet waarvan dit kan worden getuigd. Het doet ons genoegen dat we onze lezers hierbij het goed gelijkend portret van den 65-jarige kunnen aanbieden; voor zijn vele vrienden kan dat niet anders dan aangenaam zijn.

De Nederlandsche tuinbouw is u, geachte jubilaris, dank verschuldigd, omdat gij ter bevordering daarvan zooveel hebt bijgedragen.

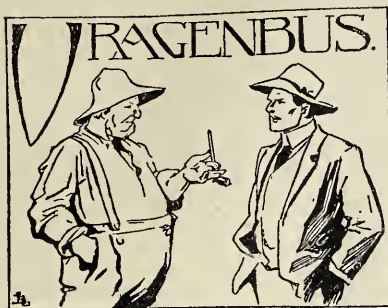
De Nederlandsche tuinbouwers brengen u zeker gaarne hun oprechte gelukwensen op dezen dag en wenschen u van ganscher harte toe, dat het u nog lang gegeven moge zijn, u aan uwen, u ontegenzeggelijk lief geworden werkkring nog lang te mogen wijden.

J. A. KORS.

Zeist, Januari 1908.

Benoeming tot Jurylid voor de a.s. Gentsche Tentoonstelling.

De heer J. K. Budde te Utrecht is benoemd tot lid der jury voor de groote internationale tuinbouw-tentoonstelling, die van 25 April tot 4 Mei te Gent zal worden gehouden ter gelegenheid van het eeuwfeest der Société Royale d'Agriculture et de Botanique de Grand.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen:

Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Rozen, Orehideën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 525.

Ik heb een **BALCON**, lang 8 M., waarop een steenen hekje, en wil nu bijv. 4 of 6 bakken laten maken (dus van 2 of 1.5 M. lengte elk) en deze aan ijzeren beugels buiten het balkon hangen; gevuld met bloeiende planten. De bakken wil ik van $\frac{1}{2}$ duims hout laten maken en dan in- en uitwendig terven. Is dat goed. (Met Carbolineum bestrijken kan natuurlijk niet); maar welke zijn nu de **MINIMUM AFMETINGEN** binnenwerks gemeten? Moet de buitenzijde schuin staan, of loodrecht als de binnenzijde. Met welke planten kan ik ze in het voorjaar vullen? In Wiesbaden zag ik *Pelargoniums* met rose bloemen; die prachtig over den rand afgingen en rijk bloeiden. Hoe heeten deze? Ook *Petunia's*, maar ik geloof dat deze met *Pelargoniums* samen niet fraai staan. Welke planten kan ik meer gebruiken?

Teteringen.

W. J. v. G.

Antwoord: U kunt vier bakken laten maken, elk lang twee meter en met een breedte en diepte van 0.25 meter. Ze ondieper of smaller te nemen zou ik u niet aanraden, omdat de aarde dan veel spoediger uitdroogt en de planten spoediger gebrek aan voedsel zouden hebben. Hoogstens zoudt u ze een paar e.M. ondieper kunnen nemen.

Een schuinen buitenwand zou ik u ook niet aanraden, omdat er dan minder aarde kan geborgen worden, tenzij u de bakken aan de bovenzijde een paar c.M. wijder wilt maken, dan de boven opgegeven maat; dan hindert het n.t. niets, integendeel, kan de lucht vrijer toetreden.

De bakken aan de binnenzijde te teeren kan voor de planten naadeelig zijn. Zet ze liever goed in de menie; de bu tenwanden kunnen dan wel met teer bestreken worden. Denk overigens om een voldoende aantal afwateringsgaten; in elken bak kunt u 10 of 12 gaten laten boren.

Het hout voor de bakken zou ik minstens 2 c.M. dik nemen, des te langer duren ze en des te sterker zijn ze. Den buitenkant der bakken kunt u met kurkschors aftimmeren.

Mooie planten voor dergelijke balkonbakken zijn, behalve de *Pelargoniums*, ook de grootbloemige *Petunia's*, *Lippia nodiflora*, *Mimulus tigrinus*, dubbelbloemige *Fuchsia's*, *Clarkia's*, *Knobegonia's*, *Verbena's*, *Heliotrop* en *Reseda*, *Calceolaria rugosa*, verschillende vaste planten, éénjarige planten, enz.

Fraaie hangplanten zijn, *Campanula garganica*, *Thunbergia alata*, *Lobelia Richardsoni* en de prachtige variëteiten van de *Hanggeranium* (*Pelargonium peltatum*), die u blijkbaar in Wiesbaden zag. Mits de kleuren goed gekozen worden, kunnen *Petunia's* het ook heel goed doen. Als klimsters kan ik u aanraden de riekende *Lathyrus* (*Lathyrus odoratus*), *Tropaeolum Lobbianum* en *Tr. peregrinum*, *Eccremocarpus scaber*, *Cobaea scandens*, enz.

Een uitvoerig opstel over bloembakken vindt u overigens op pag. 728 van den vorigen jaargang.

v. L.

Vraag No. 526.

Beleefd verzoek ik u mij, als abonné op „Onze Tuinen”, wel te willen inlichten over de wijze, waarop ik mijn **TUIN** moet **BEMESTEN** met **KUNSTMEST** (over natuurlijke meststoffen beschik ik niet). De grond was voor een jaar of 10 nog bouwland en is tamelijk vet. De tuin ligt op het zuiden en heeft veel zon. Er staan in een leiboom-appel en morel, een druif, stammen struikrozen, een *Magnolia*, een *Azalea mollis*, eenige bessenstruiken, pioenrozen en aardbeien, terwijl ik in de perken zomerbloemen zaai. Nu heb ik verleden jaar, op aanraden van een handelaar in kunstmest, den geheelen tuin bestrooid met een mengsel van $\frac{1}{2}$ Superphosfaat, $\frac{1}{2}$ Chili Salpeter, $\frac{1}{2}$ Patentkali en $\frac{2}{3}$ kalkmergel. Is dit nu goed en moet ik dit weer uitstrooien en hoeveel, of moet ik de verschillende meststoffen op verschillende tijden aanbrengen? Of bij de verschillende planten andere mengsels? En hoeveel voor de boomen?

Bovendien zou ik gaarne vernemen, wat ik aan de **AARDBEEN** doen moet? Deze hebben bijna **NIET GEBLOEID**, maar wel **VEEL EN GROOT BLAD** voortgebracht? Dit schrijf ik daaraan toe, dat op den grond, waarin ik ze geplant heb, vroeger een kippenhok geweest is, en ik de laag mest, die er op lag, er door gevekt heb, waardoor de grond zeer vet is geworden. Is hieraan iets te doen?

Utrecht.

C. F. W.

Antwoord: Daar voor de verschillende meststoffen in het door u gebruikte mengsel zoowel de tijd als de wijze van aanwending niet dezelfde is, geven we ze liefst afzonderlijk. Voor kalkmergel is de herfst de beste tijd, terwijl ze flink door den grond moet gemengd worden. Superphosfaat en patentkali worden meestal in het voorjaar ondergebracht, terwijl Chilisalpeter in den regel later wordt gegeven, en niet of slechts weinig behoeft ondergewerkt te worden.

Geef dit voorjaar, bv. bijna Maart, per vierk. Meter ongeveer $\frac{1}{2}$ ons patentkali en $\frac{1}{2}$ ons superphosfaat. Deze beide meststoffen kunnen samen, goed vermengd, uitgestrooid worden en ondergewerkt.

Van Chilisalpeter geeft u, al naar de planten behoeven, b.v. in Maart en in Mei, telkens 10 à 20 gram per vierk. meter. (Gefelieve ook mijn antwoord op vraag no. 512 te lezen).

De welige bladontwikkeling en den slechten bloei van uwe aardbeien geloof ik met u te moeten toeschrijven aan den kippenmest, die nog al rijk aan stikstof is en daardoor den bladergroei krachtig bevordert. Aan de aardbeien dus geen Chilisalpeter geven. Strooi tusschen de planten eens per

vierk. M. ongeveer 25 gram patentkali en 25 gram Superphosfaat. W. F. A. G.

Vraag No. 527.

Zou u mij eens eenige **STRUIKROZEN** willen opgeven die **LAAG** en **DOORBLOEIEND** zijn, zooals ik meen, de „*Excellentie* mr. G. van Tienhoven” is. Gaarne had ik dat dezelve veel rozen voortbrachten.

's-Hage. Meer, J. v. E. H.—v. D.

Antwoord: Wij kunnen u de volgende rozen als geschikt voor uw doel aanbevelen: *Excellentie* mr. G. van Tienhoven, donkerrood; *Marie van Houtte*, geel; *Killarney*, licht rose; *La France*, rose; *Mrs. Theodor Roosevelt*, vleeschkleurig rose; *Koningin Emma*, vleeschkleurig wit; *Papa Gontier*, levendig rood; *Goldquelle*, oranje met koperkleurig nuaance; *Honourable Edith Gifford*, zacht, vleeschkleurig rose; *Kaiserin Auguste Viktoria*, wit; *Captain Christy*, zacht rose en *Liberty*, donkerrood.

J. K. B.

Vraag No. 528.

Door welke **OORZAAK** zijn de *Peren*, die ik hierbij voeg, niet aangenaam voor het gebruik? De dikke soort groeide aan een leiboom op het Zuiden, de langere aan een pyramideboompe. In denzelfden tuin waren verschillende andere soorten peren reeds in September zacht-lekker, terwijl deze twee begin October geplukt, niet goed worden, bevaarplaats is in den kelder. Wil mij s.v.p. ook den naam berichten.

Den Haag.

W. A. D.

Antwoord: De ronde peer is *Bergamotte d'Esperen*, de lange vrucht is vermoedelijk een niet al te groot exemplaar van *President Mas*. Beide vruchten zijn door u veel te vroeg geplukt; 't is beter deze beide soorten te plukken in den loop van October. Natuurlijk verbeteren de vruchten in zoo'n tijd nog veel in smaak en nemen in grootte toe.

Laatstgenoemde soort is toch niet kwaad, als u deze vrucht een 8 dagen in een verwarmde kamer legt en ze daarna consumeert, zal u de smaak wel bevallen.

J. A. K.

Vraag No. 529.

Gaarne vernam ik van U of er soms een **BOEK** of iets dergelijks bestaat omtrent 't maken van plattegronden of teekeningen voor 't **TUINAANLEGGEN**.

Druiten.

A. J. v. H.

Antwoord: Ik kan er u wel een paar noemen, maar in onze taal is de keuze beperkt. Een bekend boek is H. Jäger, *Gartenkunst und Gärten, sonst und jetzt*. Berlin 1888. Voorts kan ik nog noemen G. Eichler, *Handbuch des Gärtnerischen Planzeichnens*, 2e Auflage en C. Hampel, *125 kleine Gärten, Plan, Beschreibung und Bepflanzung*. Zweite vermehrte Auflage. Berlin 1902.

Er zijn er nog wel meer, grootere en kleinere, ook in 't Engelsch en Fransch, maar ik geloof dat u hieruit wel een keuze zult kunnen doen. 't Laatstgenoemde lijkt mij voor u wel geschikt. Overigens wil onze medewerker, de heer Springer, u, zoo noodig, ongetwijfeld wel verder inlichten. Van diens hand verscheen te Haarlem in 1897 een werk, getiteld: „*De Tuinkunst*”, Voorbeelden uit hare verschillende tijdperken, aanvangende met de Renaissance.

v. L.

Vraag No. 530.

In mijn klein stadstuinje (zandgrond) naar het Zuiden heb ik een *AUCUBA*, die verleden zomer, naar ik meen, zeer mooi stond. Deze heeft **VAN DEN VORST GELEDEN**, vele **BLADEREN**, vooral aan den bovenkant, zijn **BRUIN GEWORDEN**. Hoe

moet deze heester behandeld worden om hem, zoo mogelijk, geheel te herstellen, en welke bemesting is noodig?

Den Haag.

L. P.

Antwoord: U kunt niet beter doen dan afwachten tot de vorst geweken is. Dan snijdt u de bevroren takjes tot op het gezonde weefsel terug. Maar het is zeer goed mogelijk, dat allen de blaren wat geleden hebben, die dan bruin en zwart worden. Die moeten dan, voor zoover ze niet vanzelf afvallen, later verwijderd worden. Ook dan kunt u de sterkst aangetaste takjes wel wat insijden.

Mest kan hier niet als remedie dienen, wel kunt u, als de plant van 't voorjaar weer gaat uitloopen, rondom de struik wat koemest in den grond brengen. Dat is altijd goed, vooral op zandgrond. Maar mest na Juli niet meer. Des te rijper wordt het hout en te grooter het weerstandsvermogen der plant. Breng nu en voortaan bij strengen vorst ook een lichte bedekking aan. Dat is voor beschut staande planten meestal niet noodig, maar uw plant staat waarschijnlijk nogal onbeschut en op den wind. Een rietmatje, afgedekt met wat sparretakken, is al voldoende. v. L.

Vraag No. 531.

a. **HOEVEEL ZAAD** heb ik noodig voor **LAITUE** en **KROPSLA**? Is 1 Decagram genoeg voor eenige keeren (ook voor den kouden bak)?

b. Zoudt U mij eens nauwkeurig willen inlichten **HOE** ik met **LUCHTEN** en **DEKKEN** moet handelen? Is bijv. in 't voorjaar een mat genoeg? en moet er des zomers ook 's nachts een mat op? Het luchten weet ik ook niets van om boven vermelden reden.

Lochem.

Mej. M. P.

Antwoord: a. U noemt Laitue en Kropsla in een adem en ofschoon ze beiden tot hetzelfde geslacht *Lactuca* behooren verschilt de behandeling toch hemelsbreed van elkander. Met een D. G. kropslazaad kan een amateur al heel wat doen en is voldoende om gedurende den zomer eenige malen opvolgend te zaaien.

Voor den kouden bak komt u, voor dit jaar, nu al te laat. De planten die in Febr.-Maart op een kouden bak zullen komen, moeten een vorig jaar Sept. worden gezaaid en als weeuwen planten in een bak overwinterd worden. U behoeft echter uwe plannen om een koude bak met kropsla te beplanten nog niet op te geven. Bij elken handelaar in tuinbouwbenodigdheden zijn slapplanten voor weinig geld te verkrijgen.

We kunnen rekenen, dat we per vierk. Meter zoowel in als buiten den bak een twintigtal planten noodig hebben. Hoeveel zaden een D. G. bevat, weten we niet precies, maar dat het vele malen het honderdvoud van twintig bedraagt, is zeker. We zaaien altijd een grooter aantal zaden uit, dan we planten denken noodig te hebben. 't Is niet zoo juist af te passen, eenige planten over voor reserve is altijd aan te bevelen en met mogelijke achterblijvers of andere malcontenten moeten we steeds rekening houden.

Laitue in den handel als Fransche Laitue te bekomen, zaait men in den bak dicht open uit; als de plantjes nog slechts een paar c.M. boven den grond zijn worden ze als snijsla of dunsel afgesneden en bij gebrek aan kropsla, op dezelfde wijze als deze toe bereid genuttigd. De benoedigde hoeveelheid zaad wordt bepaald door den tijd en de wijze waarop we oogsten willen. Wanneer we wat grotere blaadjes boven die heele kleine verkiezen, kunnen we wat ruimer zaaien dan wanneer we het gewas reeds weg snijden voor het nog nauwelijks goed boren is. Toch vooral onder glas snijsla niet zoo heel lang laten worden; schimmel en rot, treden bij een

dichten stand van zulk malsch goedje, spoedig op. Ongeveer 5 à 6 D. G. per 10 vierk. M. zaad kan een behoorlijke opbrengst geven. Laitue heeft wit zaad wat dus bij het uitzaaïen mogelijk maakt dat het zaad gemakkelijk gelijkmatig verdeeld kan worden, u ziet waar het valt en kunt dus open plaatsen vernijden.

b. Een kort voor den leek voldoende en duidelijk antwoord te geven is niet zoo heel gemakkelijk. Luchten en dekken zijn twee dingen, waarvan bij de bakcultuur voor een zeer groot deel het welslagen afhankelijk is. In Februari maakt u zich over het luchten van koude bakken nog maar niet ongerust, of het moest zijn in het laatst op een der drie tradionele mooie dagen. Het luchten wordt voor een deel geregeld naar den aard van het in den bak gekweekte gewas, voor een ander deel naar de temperatuur die buiten heerscht. Wanneer de zon des morgens de koude bakken komt beschijnen, zetten we ramen aan de onder of bovenzijde een paar c.M. open; deze opening wordt, naarmate de zon hooger komt en meer kracht uitoefent, grooter gemaakt, om die na den middag, nog vóór de zon het glas verlaten heeft, weer geheel weg te nemen. Bij betrokken lucht laten we den bak stillekens dicht. Bij helder weer nooit de temperatuur in den bak hoog op laten loopen en dan op eenmaal de ramen hoog open zetten, dat is de zekerste weg om tot mislukking te geraken. 't Spreekt van zelf, dat we denzelfden bak voor hetzelfde gewas in April meer lucht geven dan in Maart. Vooral bij gewassen waar het glas slechts tijdelijk op ligt, zoals bij wortelen en bloemkool, zijn we tegen dat men het glas van de bakken afnemen niet zuinig met het geven van lucht en laten eenige dagen voor de wegneming van het glas, ook des nachts de bakken open staan. In den voormiddag zijn we nooit zuinig op het geven van verse lucht, in den namiddag echter leggen we de ramen dicht voor de zon er af is; opdat we wat warmte voor den komende nacht in de bakken zullen opbaren. Bij het luchten bedenken we steeds dat er meer gewassen door te weinig dan door te veel lucht bedorven worden.

Het dekken van koude bakken houdt nauw verband met het luchten. Schijnt de zon, dan luchten we veel en kunnen na den middag ook veel warmte oprangen en daardoor met minder dek volstaan. Om echter volkomen vorstvrijheid te bereiken is tot half Maart, één rietmat, zeker niet voldoende. 't Kan toch in Februari nog terdege winter zijn. Is Maart echter een eindje op streek dan kan men met één mat en de noodige zorg wonderen doen. Steeds bij vriezende weer de mat op het glas, vóór de zon er af is.

's Zomers dekken we niet; wat we aan warmte winnen, verliezen we door afsluiting van het licht want om des morgens circa drie uur op te staan om de matten af te nemen, daar komen we zoo lieft niet toe. Indien u fijne gewassen, meloenen en komkommers in koude bakken wil telen, rekent dan de lieve Meimaand maar bij de wintermaanden. Verleden jaar nog bracht ze ons zulke nachtvorsten dat dicht tegen het glasstaande meloen- en komkommerplanten in ongedekte bakken er niet weinig door beschadigd werden.

J. C. MUIJEN.

Vraag No. 532.

Vóór den winter heb ik het gras (gazon) in mijn tuin omgespit. Wanneer is nu de beste tijd om weer gras te zaaien? De grond in mijn tuin (stadstuin) is zware, goed bemeste grond met veen vermenigd. En welk soort zaad (en eventueel waar verkrijgbaar) beveelt u aan voor mooi BLIJVEND gazon dat op enkele plaatsen weinig of geen zon krijgt?

Den Haag.

J. H.

Antwoord: De beste tijd om gras te zaaien is de maand Mei. Het vroeger te doen geeft weinig omdat het weder dan veelal nog koud en schraal is en het zaad toch niet opkomt. Het blijft dan liggen, en wordt door de vogels opgegeten. Ook later in den zomer kan men nog gaan zaaien; hoe later men het doet, hoe spoediger het opkomt.

Aanbeveling verdient den grond na het uitstrooien en onderwerken van het zaad gelijkmatig aan te drukken en bij uitblijven van regen nu en dan goed te besproeien. De te vlugger en schooner komt het zaad op.

Goede blijvende grassoorten zijn Engelsch raigras *Lolium perenne*; kamgras *Cynosurus cristatus*; schapengras, *Festuca ovina*, veldbeemdgras, *Poa pratensis*, enz. Er zijn echter voor verschillende gronden bepaalde mengsels in den handel en u doet beter bij een vertrouwde firma zulk een mengsel te bestellen. U krijgt dan de verschillende soorten in de meest geschikte verhouding. Geef dan op, de ligging en den aard van den grond of hij hoog of laag, licht of zwaar, droog of nat, beschaduwde of zonnig is. Dan krijgt u wat voor uw tuin het best geschikt is. Een paar van die adressen zend ik u per briefkaart toe.

v. L.

Vraag No. 533.

Wat kan de oorzaak zijn dat een LEIMOERBEIBOOM, geplant in een warm gelegen moestuin, zandbodem, tegen een houten schuur op het Zuidoosten en tien jaar oud, GEEN VRUCHT DRAAGT. Moet hij soms zwaar gemest worden en waarmede? De boom is zeer veel gegroeid met gezond hout en vol in blad.

's-Gravenhage.

Mej. L. C. L.

Antwoord: De moerbeizeboom moet gewoonlijk eene flinken ouderdom hebben bereikt alvorens hij oogstbare vruchten geeft. Niet zelden gebeurt dit niet voor zijn 15e jaar.

U kunt dus waarschijnlijk nog wel een paar jaar wachten. Wel geeft uw boom gewoonlijk eerder vruchten, maar deze ziet men dan meestal, als ze nog rood gekleurd zijn, afvallen.

Uw boom zal ook nog wel twee scoren van bladeren geven. Sommige bladeren zullen regelmatig gelobd zijn, d.w.z. dat de omtrek van het blad regelmatig halveaansgewijze is ingesneden. Eerst dan, wanneer uw boom de eerstgenoemde bladeren hoegenaamd niet meer voortbrengt, maar deze laatste in hoofzaak te zien geeft, kunt u er op rekenen dat de vruchtopbrengst a. s. is.

De moerbeizeboom is zeer dankbaar voor eenne bemesting met afval van slagerijen; breng dit niet al te dicht op de wortels aan en laat de voor waarin het wordt aangebracht een 8 of 14 dagen open liggen, om daarna de aangebrachte afval met grond te bedekken. Bemest zo gerust eenige jaren achtereen, telkens minstens eenne voor breedte verder gaande.

Zorg dat uwe boom eene groote vlucht kan nemen; als de moerbei op eene beperkte ruimte moet worden gehouden en daarvoor krachtig moet worden teruggesneden, schaadst zulks aan de vruchtopbrengst. Nijp des zomers de lange scheuten op 4 à 5 bladeren en snoei met den wintersnoei deze op twee goede oogten terug. Verder zijn het vooral de korte 5 tot 10 c.M. lange vruchtopportjes die ons de meeste en mooiste vruchten geven; we behouden die dan ook zooveel mogelijk.

J. A. K.

Vraag No. 534.

a. **Wat te doen tegen WORMEN IN POT-TEN van kamerplanten die pas verpot zijn?**
b. **Uit 't bosch van Bredius meegenomen**

waarschijnlijk een *SEDUM*. Komt telkens weer op, ook nu; maar bloeit dit plantje ook?

c. Ik las in „O. T.” iets over 't *INNIJFEN VAN KOPJES* om meer zijseuten te krijgen. Kan dat ook bij *TRADESCANTIA*?

d. Is 't niet vreemd, dat bij *ASPIDISTRA* UIT EEN SCHUTBLAD TWEE BLADEN gekomen zijn en nu in dezelfde pot weer eens.

Watergraafsmeer.

Mevr. S. A.

Antwoord: a. Begieten met 1 % oplossing van tannine (zie „O. T.” no.).

b. Als 't *Sedum* is, wat zeer wel mogelijk is; kan het stellig bloeien; maar daarvoor zijn twee dingen noodig, n.l. niet te zwaren grond (boschgrond) en zon.

c. Mooie gevulde potten met *Tradescantia* krijgt u beter door stekken. Als men in September eenige kopstekjes in een stekpotje zet, deze in October van de onderste blaadjes ontdoet en dan met het aardkluitje een paar vingerbreed dieper zet in een gewonen bloempot, heeft men bij goede verzorging den heelen winter een keurige, goed gevulde hangplant.

Voor den zomer stekt men in Maart of April weer opnieuw.

d. Twee *Aspidistra*-bladen in één schutblad is een verschijnsel, dat optreedt, als de plant te weinig ruimte heeft. U moet dus over een paar maanden verpotten.

B. B.

ALLERLEI.

EEN UI VAN f 1200.

Wij spotten niet lezer, wij hebben het oog niet op een Kamper-ui, maar op de bol van *Allium Cepa*, zooals Linnaeus de ui doopte. Een Engelsche zaadhandelaar looft honderd pond Sterling of twaalfhonderd gulden uit voor de grootste ui, gekweekt in 1908 van zaad bij haar gekocht. De winner krijgt de prijs in geld. Behalve deze prijs zijn er nog zestig andere uitgeloot, waarvan *The Garden*, waaraan wij dit bericht ontleenen, geen bijzonderheden vertelt.

Op dit uienzaad schijnt wel een los dubbelte verdienen te worden. J. K. B.

APPELBOOMEN AAN DE SØRFJORD (Noorwegen).

Behalve kersen werden hier vooral appelen reeds vroeg gewonnen. In een document uit 1365 wordt gewag gemaakt van een appelboomgaard te Uilensvang, terwijl in een ander stuk van 1449 de verkoop van een achtste gedeelte van een appelboomgaard op de eenigszins zuidelijk gelegen hoeve Hofland besproken wordt. Dit laatste is zeker wel een bewijs, van hoeveel belang toen reeds de ooftteelt in deze streken was. Geen wonder, een volwassen olm gold om zijn bast, die vaak het meel moest vervangen, in die dagen als een aanzienlijk bruidsgeschenk. Hoeveel te meer dan niet een boom, die behalve zijne bast, ook nog vruchten leverde. P. J. S.

Uit „Door Noorwegen”.

TRAAN IN DEN OOFTBOW.

Een inzender in den „Praktischen Ratgeber” schrijft, dat hij in een oud tuinbouwboek eene aanbeveling vond van traan, om er zieke ooftboomen mee te bestrijken. Hij paste dit eenvoudige middel toe op een rij appelboomen, die ondanks jarenlangen zorg een kwijnend bestaan leidden, met het resultaat, dat ze weer

opleefden en schoone vruchten droegen. Later paste hij het met succes toe op kankerplekken, die met traan, roet en zwavel besmeerd werden.

Wie onzer lezers waagt er eens een ouden appelboom aan en meldt ons later den uitslag? 't Middel lijkt haast te eenvoudig om vertrouwen te wekken. Maar — men kan niet weten! B. B.

GEDENK DEN VOGELTJES!

Vergeet niet, dat de winter voor onze trouwe vrienden, de vogels, een barre tijd is! Help ze door het ergste heen; op hun beurt helpen zij ons weer. Verschaff vooral drinkgelegenheid als het vriest, en geeft ze dan wat vet voedsel. Dat verwarmt!

LEESTAFEL.

Catalogus 1908. — Koninklijke Kweekrij „Moerheim”; B. Ruys, te *De demsvaart*. Deze uitvoerige, fraai geillustreerde prijscourant van de zeer gunstig

bekende kweekrij „Moerheim” maakt het den afnemers gemakkelijk, doordien er een groot aantal korte cultuur aanwijzingen in zijn afgedrukt. Op „Moerheim” zijn een aantal zeer goede nieuwigheden gekweekt, zoowel voor den moes- als voor den bloementuin, waarvan de meeste door eene fraaie afbeelding in de prijscourant vertegenwoordigd zijn.

Met genoegen ontvingen wij weer de fraai geillustreerde prijscourant van bloemzaden van den heer A. B. Bouwman A.P.z.n., St. Peterlaan 4, Arnhem.

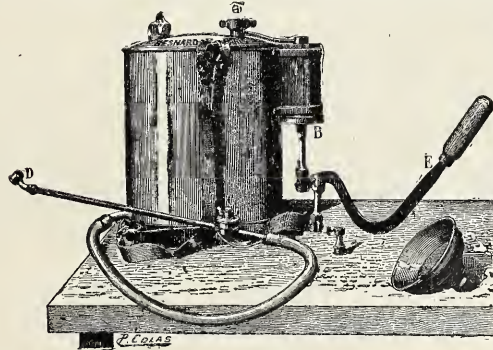
Reeds bij het doorbladeren geniet men van de bonte verscheidenheid zaadplanten die hier aangeboden worden.

CORRESPONDENTIE.

J. H. te Amsterdam. — Uw schrijven met bijchrift van de Red. in het volgend No. Mevr. O. te Laren; B. W. v. D. te Amersfoort; J. S. en H. E. te Amsterdam. — Antwoord in 't volgend No.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

PULVERISATEURS BESNARD

voldoen aan alle eischen. Over 1000 in Nederland in gebruik.

Vraagt Prospectus.

Hoofdagent voor Nederland en Koloniën:

JEAN HELJBROEK, BAARN. (197)

Voor prima

Bloem-, Gazon-, Ooftboomenmest enz.

wende men zich tot de

Mij. tot Verkoop van Hulpmeststoffen.

OPGERICHT 1893, DOKRECHT,

die op aanvraag gaarne omgaand daarover circulaire enz. met prijsopgaaf zendt. (190)

Vraagt monsters, adviezen enz.

TUINZADEN.

Wenscht men GROENTE-, BLOEM- en LANDBOUWZADEN van de hoogst mogelijke zuiverheid en kiemkracht, zoo verzuime men niet onzen Catalogus aan te vragen. Deze bevat een uitgebreid sortiment, van zeer vele afbeeldingen voorzien en bij elke soort is de kweekwijze, zaaitijd, enz. opgegeven. Ook wordt de zaaitijd ten overvloede nog op alle zaadzakjes vermeld. Deze Catalogus is voor belangstellenden gratis verkrijgbaar onder vermelding van deze advertentie.

Firma B. RUYS.

Koninklijke Kweekrij „Moerheim”, DEDEMSVAART. (189)

CEMENT BLOEMPOTTEN.

Te koop vijf duizend Cement Bloempotten in drie soorten, steenhard en toch poreus.

Te bevragen bij den Tuinman HERMSEN, te Warnsveld. (192)

Mooie bloemen voor de kamer, Mooie bloemen in den tuin

geven de vaste planten, die weinig geld kosten. Vraagt Prijscourant aan

W. VAN VEEN,

(194)

Bloemist, Leiden.

ROZEN.

In dit blad van 25 Januari l.l. leest men op pag. 480 een stukje get. G., door mij ingezonden „Late Rozen”. Deze 40 rozen, Frau Karl Druschky (zuiver wit) werden door mij den 20sten December l.l. gesneden op mijn kweekrij te Schoten bij Haarlem.

Prijscourant en Naamlijst van Rozen gratis verkrijgbaar. Kantoor: Van Eeghenstraat 75, Amsterdam Telefoon 7518.

(195)

JAC. P. R. GALESLOOT.

Vraagt Prijslijst
van (193)
**Amerikaansche
Anjeliëren.**

J. VAN DE GEER.

MAARTENSDIJK (U.)

(Zie artikel „Onze Tuinen” 25 Januari).

BLOEMZAADHANDEL

A. B. Bouwman A.Pzn., St. Peterlaan 4, Arnhem.

Vraagt mijne uitvoerige en fraai geïllustreerde Bloemzaden-Prijscourant voor 1908, waarin ook zeer vele der schoonste nieuwigheden voorkomen.

Vraagt ook bij mij den Prospectus der gebruiksaanwijzing en der noteeringen (in de Hollandsche taal) der Engrais „Papillon” en Engrais „Grapperies”. De wereldberoemde droge meststoffen der firma ANATOLE CORDONNIER & FILS, te Bailleul Nord (France), zijnde voor deze firma hun **Alleen-Vertegenwoordiger** en eenig **Depothouder** voor geheel **Nederland**. Alle quantums dezer prima Meststofsoorten „Papillon” en „Grapperies” zijn steeds in voorraad bij mij
St. Peterlaan 4, Arnhem. (185)

Geeft een ongekend succes!

Brochure op opvraag gratis. (173)

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”,

Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie
STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.
(191) *Vraagt Catalogus.*

W. LOURENS.

VOGELBESCHERMING.

Voederhuisjes van af
f 0.60.

Voederstandaards
van af f 5.50.

Voederhoutjes.
Voedermengsel.

Kunstmatige Broed-
nesten voor Meezen,
Boomkruipertjes, Rood-
borstjes, Kwikstaartjes,
Vliegenvangers, Spreeu-
wen, Spechten, Toren-
valken, enz. enz.

Vraag Catalogus No. B—37. (186)

Koninklijke Magazijnen van Tuin-
bouwwerktuigen enz.

BLASS & GROENEWEGEN,
DE BILT bij UTRECHT.

G. A. VAN ROSSEM,
NAARDEN,
10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.
Catalogus op aanvrage. (178)

KENNISMAKING DE MOEITE WAARD.

Practische Artikelen voor Tuin & Kweekkerij.

VOGELNESTEN. — VOEDERSTANDAARDS.

Aanvraag naar onze beschrijvende
GEÏLLUSTREERDE PRIJS-COURANT
en Proefbestellingen worden zeer op prijs
gesteld.

Volledige waarborg voor goede kwaliteit.

Firma **HEENK & WEFERS BETTINK,**
15 DAMSTRAAT, HAARLEM. (196)

Het **BESTE** adres voor
**Vruchtboom-
Carbolineum**

Merk A

is bij

COHEN & Co., Arnhem,

**Fabriek van waterdichte Dek-
kleeden, Oliejassen.** (153)

**Tuinbouwinrichting
SIBERIË,
OVERVEEN.**

Levering van Groente-, Bloem- en
Landbouwzaden, Bloembollen, Plan-
ten, Tuinbouwartikelen, enz.

Men vrage prijs-courant,
gratis te bekomen. (187)

GRONDBORINGEN
voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

**ZWARTE AALBES
BOSKOOP GIANT.**

Zie „Onze Tuinen” van 18 Januari voor
beschrijving en afbeelding, en verzuim niet
onzen Geïllustreerden Catalogus aan te vragen,
waarin deze en meer andere soorten van
Bessenstruiken, Vruchtboomen, Koniferen,
Sierheesters, Rozen, enz. worden aangeboden.
Deze Catalogus bevat vele wenken betreffende
de behandeling en is gratis verkrijgbaar voor
belangstellenden onder vermelding van deze
advertentie.

Firma **B. RUYS,**

Koninklijke Kweekkerij „Moerheim”,
DEDEMSVAART. (188)

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum der Provincie
verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma **A. BINNERT OVERDIEP.**

Prijs per regel 10 cent.

Announces driemaal ter plaatsing
opgegeven, worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

INHOUD.

Bergdennen, door v. L.

Ons Gouden Tientje.

Onze Kweekkerijen.

De Trekkassen van de firma D. J. Tas
en Zonen, Aalsmeer, door A. M. v. Driel.

Bloementuin.

Japansche Acers, door H. J. v. Aller.
De Gevuldbloemige Witte Papaver, door
J. K. B.

Een Heester, die in den winter bloeit,
door B. B.

Moestuyn.

Specerij- en Kenkenkruiden, door J. C.
Muijen.

Fruittuin.

Snoeien van onze Vruchtboomen, III,
door P. v. d. Vlist.

Vruchtboomen in Stadstuinen, II, door
A. M. v. Driel.

Uitslag Prijsvraag.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuyn, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Personalia.

40-jarig jubileum van Baas Smitskamp,
door J. A. Kors.

Benoeming Jurylid Gentsche Tentoon-
stelling.

Vragenbus.

Allerlei.

Leestafel.

Correspondentie.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

DE JAPANSCH E SNEEUWBAL.

(Viburnum tomentosum plicatum.)

„Welke mooie heester is dat toch, die daar, met die massa witte bloemen?”

Deze vraag werd mij verleden jaar Pinksteren gedaan op eene wandeling door onze schoone Vechtstreek en betrof een heester, die op een meter of 10 afstands van den weg zijn bloemenschat ten toon spreidde, en ten volle aanspraak mocht maken op het predicaat „mooi”.

Door den afstand was ik niet geheel zeker van mijn zaak; doch vermoedde, dat het *Viburnum plicatum* zou zijn, zooals deze heester veelal kortheidshalve genoemd wordt.

Een nader onderzoek, eenige dagen later ingesteld, bevestigde mijn vermoeden.

Waar de gewone Sneeuwbal (*Viburnum Opulus sterile*) een der gewoonste heesters is, en met recht, daar mag het toch verwondering wekken, dat men de Japansche Sneeuwbal betrekkelijk zoo weinig aangeplant ziet.

In schoonheid staat deze heester bij de gewone Sneeuwbal zeker niet achter.

Mag de laatste in vollen bloei verrukkelijk schoon zijn, onze afbeelding laat duidelijk zien, dat *V. plicatum* er niets voor onderdoet, voor zoover het den bloei betreft.

daar jaar op jaar in de maanden Juni en Juli met eene ongekende bloemenweelde, die aanmerkelijk langer duurt dan van de gewone Sneeuwbal.

En al mag nu het bloeikarakter een geheel ander zijn, dan dat van den gewonen Sneeuwbal, het is in geen geval minder. De tamelijk groote, eenigszins gewelfde tuilen bestaan uit flinke, groote steriele bloempjes, waartusschen zich gewoonlijk nog eenige geslachtelijke bloempjes verscholen bevinden.

Maar na den bloei is er geen sprake van, of de Japansche Sneeuwbal wint het beslist van haar Europeesche zuster.

Als van deze laatste de sierlijke bloemenkogels afgevalen zijn, wordt de struik bijna met mathematische zekerheid aangevallen door de Sneeuwbal-bladluis of (en) het Sneeuwbal-torretje.

De bladluis doet de bladeren tot onogelijke, vormloze bladproppen opkrullen, terwijl het bewuste kevertje de bladen skeletteert, en men heeft verder den geheelen zomer een min sierlijken heester in zijn tuin.

JAPANSCH E SNEEUWBAL.

(Orig. foto voor „Onze Tuinen”, genomen op de Amsterdamsche Stadskweekerij „Linnaeus”, Frankendaal, Watergraafsmeer.)

Het origineel staat in de z.g.n. Witte Laan van de Amsterdamsche stadskweekerij „Linnaeus” op „Frankendaal” (Watergraafsmeer), en prijkt

Nu kan men wel *iets* tegen deze kleine boosdoeners uitrichten, maar veel is 't niet, en daarom heeft de Japansche Sneeuwbal een aanmerkelijken voorsprong, waar zij zoo goed als geheel vrij is van insectenvreterij.

Bovendien zou ik toch de Japansche Sneeuwbal hooger stellen, daar de bebladerde struik ontegenzeggelijk sierlijker is dan de gewone, ook dan zelfs, wanneer de insecten deze met rust laten.

Voor al in kleinere tuinen heeft de Japansche nog het voordeel, niet zulke afmetingen aan te nemen als de gewone Sneeuwbal. Wordt deze laatste in haar groei vrij gelaten, dan kan het in parken een sierlijken boom worden. *Viburnum plicatum* wordt gewoonlijk niet hooger dan manshoogte. „Maar de gewone Sneeuwbal heeft één groot voordeel” — hoor ik zeggen — „'t is een onzer beste trekheesters”.

Zeker! alle eer aan de gewone Sneeuwbal, aan wier schoonheid — gepaard aan die der fraaie sering *Charles Dix* en eenige prachtige anjers — ik mij met de Kerstdagen en nog lang daarna niet genoeg kon verlustigen!

Maar.... ook de Japansche Sneeuwbal kan zich in dezen laten gelden. Vóór mij ligt een art. uit „Möller's Deutsche Gärtner-Zeitung”, getiteld: „*Viburnum tomentosum plicatum* als Treibpflanze”, waarin de Schr. het betreurt, dat deze sierlijke bloemheester ten onzent niet, evenals in Amerika, als potplant en als trekheester gebezigd wordt.

Het is misschien niet overbodig, er op te wijzen, dat er evenals van onze gewone Sneeuwbal, ook van de Japansche een stamvorm bestaat, waarvan de bloemen veel minder fraai zijn. De wetenschappelijke naam van dezen struik is: *Viburnum tomentosum* Thbg. (niet Lam.!), (syn. *V. plicatum*, var. *tomentosum* Mq.).

De grootbloemige vorm is hiervan eene verscheidenheid, en heet: *Viburnum tomentosum*, forma *plicatum* Maxim. (met nog eenige synoniemen).

B. B.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een photographie van eenige plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest practische wijze om met

geringe middelen eenigen tuinarbeid te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

De inzenders op onze prijsvragen onderwerpen zich aan de volgende regelen:

1o. In het nummer van „Onze Tuinen”, verschijnende twee maanden later dan het nummer waarin de prijsvraag is uitgeschreven, worden de namen van de winners bekend gemaakt.

2o. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

3o. De redactie van „Onze Tuinen” behoudt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

4o. De uitspraak omtrent de toekenning van de prijzen door de redactie is beslissend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover kan in ontvangst genomen worden.

5o. Mededingers hebben uiterlijk 5 weken den tijd voor het gereed maken van hun

inzending. Inzendingen, die door den redacteur later ontvangen worden dan met de eerste postbestelling op den vastgestelden datum, komen niet voor een prijs in aanmerking.

6o. De inzendingen kunnen met een pseudoniem ondertekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

7o. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”, die het recht heeft van de inzendingen, die geen prijs hebben kunnen verwerven, zooveel in het blad te publiceeren als zij wenschelijk oordeelt.

8o. De inzendingen kunnen niet teruggezonden worden. Zoo mogelijk zal echter een uitzondering gemaakt worden voor inzendingen die door den inzender niet voor kopie of reproductie gebruikt kunnen worden.

Thans vragen wij een opstel over „Bepanting en Behandeling van een tuintje, waarin geen zon komt”.

Inzendingen vóór 9 Maart aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Uitslag in ons no. van 4 April.

GENT EN DE GENTSCHEN CULTUREN.

(Slot.)

Wanneer men een tuinbouwinstelling als die van de firma Van Houtte nauwkeurig wil bezichtigen, dan moet men over meer tijd kunnen beschikken dan ons ten dienste stond. Dagen lang zou zoowel de vakman als de liefhebber er kunnen doorbrengen, eer hij alles tot in bijzonderheden bekeken had. Maar bij ons vluchtig bezoek zagen we toch heel veel moois, vooral onder de kasplanten. Telkens werd onze aandacht getrokken, hetzij door een oude bekende, uitmuntende door goede cultuur, hetzij door eene nieuwigheid van bijzondere waarde en we kunnen niet nalaten op enkele dier planten de aandacht te vestigen.

Hier valt ons oog op een partijtje van de mooie witbonte *Abutilon Sawitzii*; ginds zien we prachtplanten van *Medinilla magnifica*, *Dieffenbachia imperialis nobilis* en *Anthurium crystallinum*. Iets verder zien we specimenplanten van *Pandanus Sanderi*, *Dracaena amabilis* en *Sanderiana*. Straks blijven we weer staan voor eene groote *Coccoloba pubescens* of mooie *Croton Martefontanense*, enz. Blijkbaar wordt aan deze en andere planten bijzondere zorg besteed, om ze zoo mooi en groot mogelijk te krijgen en ze zien er dan ook alle kernegezond uit.

Geen wonder dat men z'n best zoo doet. In April van dit jaar zullen die planten voor de oogen der geheele tuinbouwwereld de eer der firma Van Houtte hebben te verdedigen. Dan vindt n.l. te Gent weder de beroemde „Vijfjaarlijksche Tuinbouwtentoonstelling” plaats der *Société Royale d'Agriculture et de Botanique* (Koninklijke Maatschappij van Landbouw en Kruidkunde).

Die tentoonstellingen zijn in de tuin-

bouwwereld gebeurtenissen van groote betekenis. De beste firma's van het buitenland, met name uit Engeland, zijn daar met hunne planten vertegen-

Adiantum Farleyense.

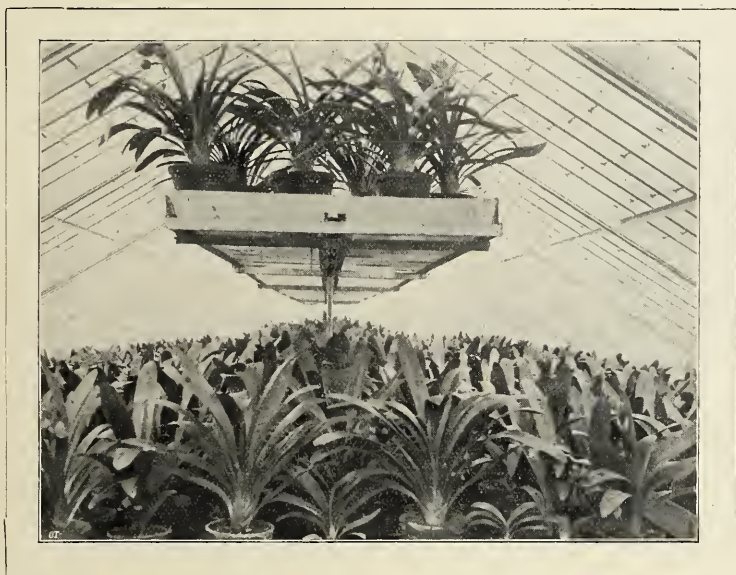
Opgenomen in de kweekerij van de firma Bier & Ankersmit, te Melle bij Gent. (Orig. foto „Onze Tuinen”.)

woordigd en strijden met de producten van inlandschen bodem om den eereprijs. Vooral op het gebied van Orchideeën is steeds het nieuwste en fijnste te zien en de expositie der Standekruiden is doorgaans de „clou” der tentoonstelling.

Uit alle landen komen de kwekers en liefhebbers dan te Gent bijeen en het is er eene beweging en drukte van belang. Vooral voor dezen keer zal men veel werk van de tentoonstelling maken. De maatschappij hierboven genoemd, herdenkt dan haar honderdjarig bestaan en wenscht dit feit op luisterrijke wijze te vieren. We mogen dus verwachten, dat het a.s. bloemen-

feest te Gent al zijn voorgangers in de schaduw zal stellen en wekken nu reeds de liefhebbers bij voorbaat op, die gelegenheid niet ongebruikt voorbij te laten gaan, maar het a.s. voorjaar naar de stad der „Hofbouwkundigen” te trekken; ze zullen er zeker iets ongekend moois zien.

Doch laten we onzen tocht vervolgen. Een zeer interessante plant is de *Lycopodium pinifolium*, eene soort wolfsklauw; volgens onzen leidsman was dit de grootste plant die er van in cultuur is. Mooi is ook de bontbladige Ananas (*Ananassa sativa fol. var.*). In eene andere kas zagen we bijzonder groote planten van *Dracaena Goldiana*; *Alpinia Sanderac*; *Spathiphyllum picturatum*; *Maranta Veitchii* en *insignis*, enz. We zouden nog veel meer namen kunnen noemen, doch vreezen de lezers te vervelen als we op deze wijze voortgingen.

Kas met *Clivia miniata* (*Himantophyllum miniatum*).

Opgenomen in de kweekerij der firma Bier & Ankersmit, te Melle bij Gent.
(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

Palmen waren ook in groote hoeveelheden voorhanden. Naast de gewone, werden ook andere en zeldzame soorten gekweekt. Zoo zagen we er de met gevaarlijke dorens bezette *Phoenicophorum Sechellianum* en de mooie *Caryota mitis*. Eene geheele kas was gevuld met ingevoerde *Phoenix canariensis* en geen kleine plantjes, maar reusachtige exemplaren, van zeker drie meter hoogte. Zulke planten weer aan den groei te krijgen, is geen kinderspel.

Onder de varens vielen ons op eene groote *Cibotium Scheidei* en eenige mooie planten van *Nephrolepis Piersonii* en *Whitmanni*. Bovenal de laatste soort kunnen we aanbevelen als eene mooie sterke plant, zoowel voor de kamer als de kas. Nog fijner dan deze soort is de *Nephrolepis todeoides*, die wel wat lijkt op de prachtige *Todea superba*.

De andere kassen waren gevuld met groote hoeveelheden van *Anthuriums*, *Amaryllis*, zaailing-Palmen, *Orchideen*, *Aspidistra's*, *Caladiums*, enz., te veel om op te noemen.

We wilden het hierbij laten. Door het vorenstaande zullen de lezers zeker wel tot de overtuiging gekomen zijn, dat de kweekerij der firma Van Houtte père een zeer belangrijke zaak is, die niet ten onrechte een beroemden naam bezit in de tuinbouw-wereld en de aandacht van elken liefhebber en kweeker van planten ten volle verdient. Tevens hopen wij, dat deze regelen voor velen eene aansporing zijn tot nadere kennismaking.

De laatste kweekerij, waarheen we de lezers van „Onze Tuinen” in gedachten wenschen heen te leiden, is die van twee landgenooten, n.l. van de heeren Bier & Ankersmit te Melle bij Gent. We zullen hier weder met een paar culturen bekend worden, die we op de andere kweekerijen niet aantreffen.

De zaak der firma Bier & Ankersmit telt 24 kassen; ze is dus niet zoo groot

nog niet zagen en waarop men zich hier met bijzondere zorg toelegt, willen we iets nader bekijken. Allereerst de teelt van *Asparagus plumosus nanus*. De plant, 'n soort Sier-asperge, levert prachtig materiaal voor de binderij en wordt daarom door snijgroenkweekers veel geteeld en gevraagd.

De voortkweeking geschiedt door zaailing in het voorjaar; de daaruit voortgekomen plantjes kunnen in het najaar reeds leverbaar zijn. Voor grootere planten duurt de cultuur natuurlijk langer. Ook door scheuren van oude planten kan men deze soort vermenigvuldigen, maar voor grootcultuur is dat toch niet de aangewezen weg. Jammer, dat het stekken steeds mislukt, terwijl dit bij de zoo na verwante *Asparagus tenuissimus* zoo goed gaat. Kon de *A. plumosus* ook gestekt worden, dan zou zeker de prijs minder, maar haar cultuur omvangrijker worden.

Een andere cultuur, die genoemde firma met succes drijft, is die der *Adiantum Farleyense*. Ook deze plant heeft groote waarde voor de bloemschikkunst; hare groote, sierlijke takken zijn voor den binder een zeer bijzonder materiaal. Met de variëteit *scutum* wordt de *Farleyense* van al de *Adiantum*-soorten het meest gevraagd. Nu is het eigenaardig, dat, terwijl andere varens zich door sporen zeer gemakkelijk en snel laten voortkweken, de *Farleyense* onvruchtbaar is, d. w. z. zij geeft geen sporen. Ergo, moest men zijn toevlucht nemen tot het scheuren van oude planten, waardoor de vermenigvuldiging veel langzamer gaat en de cultuur ook duurder wordt. En als men dan verder weet, dat velen met de teelt van deze varens sukkelen en haar niet vooruit kunnen krijgen, dan zullen de lezers begrijpen, dat het niet zonder reden is, als we de cultuur van *A. Farleyense* der firma Bier & Ankersmit afzonderlijk vermelden.

Eene geheele kas is met deze planten gevuld; groot en klein, ongeveer duizend stuks samen, en daar de vraag steeds grooter is dan het aanbod, is men voornemens deze cultuur nog aanmerkelijk uit te breiden. Bijgaande foto's geven een kijkje in een kas, gevuld met deze *Adiantums*, en op eene afzonderlijke plant en laten goed zien, wat een groei er in deze planten zit.

Veel werk maakt de firma verder van de *Clivia's* (*Clivia miniata*). Dat zijn voor de bloemisten eigenlijk onbetaalbare planten! Het meest eischende publiek kan met 'n *Clivia* tevreden gesteld worden. Wenscht men eene goede kamerplant: een *Clivia* voldoet de wenschen. Vraagt ge naar eene sterke plant: een *Clivia* stelt u tevreden. Zoekt men een mooie bloeiende plant: wederom is een *Clivia* het wachtwoord. Een *Clivia* is voor den bloemist zoo'n soort „passepartout”; in haar vindt hij de oplossing van het probleem, waarvoor hij door zijne klanten zoo dikwijls geplaatst wordt: een mooi bloeiende, sterke kamerplant, die telkens weer opnieuw bloeit en altoos goed blijft.

Welnu zulke planten heeft de firma Bier & Ankersmit bij massa's; 'n 8000 zoowat en alle kerngezond. De

als eender vorige kweekerijen, maar mag er toch wel wezen. En wat het beste is: de culturen verkeerden in uitstekenden staat. De geheele kweekerij is electrisch verlicht; dezelfde beweegkracht dient ook voor het drijven van een pomp, die het water in een hoog bassin voert, van waar uit het overal geleid kan worden waar men het wenscht. Door de hooge plaatsing van het bassin staat het water onder voldoende druk om door middel van een slang te kunnen gieten en spuiten. Men ziet dus, dat deze kweekerij zeer modern is ingericht en de eigenaars niet vreezen het nieuwste in hun bedrijf in te voeren.

In hoofdzaak vindt men weder de gewone Belgische culturen terug, die we reeds meermalen zagen en beschreven hebben. We kunnen deze dus stilzwijgend voorbijgaan en willen alleen zeggen, dat alles in goeden staat verkeert en overal de hand van den bekwamen kweeker te herkennen is.

Een paar culturen echter, die we

planten worden van zelfgewonnen zaad opgekweekt en kunnen in drie jaar bloeibaar zijn. Aan de zaadwinning wordt bijzondere zorg besteed. Alleen die planten, welke uitmunten door mooi breed blad en sterken groei, en welker bloemen goed van vorm en houding en mooi van kleur zijn, worden als zaaddraagsters uitgekozen. Zoo doende heeft de kooper allen waarborg niet alleen, dat hij goede gezonde planten koopt, maar ook dat deze mooie bloemen zullen geven.

Zagen we elders eene prachtige cultuur van *Crotons* en *Pandanus*, deze teelten van *Adiantum Farleyense* en *Clivia's* mogen daarmede gerust op eene lijn gesteld worden. En het deed ons hart goed te zien, hoe door deze twee landgenooten de goede naam der Hollanders als tuinbouwers in den vreemde hoog gehouden wordt.

Eere wien eere toekomt; en daarbij

KAMERPLANTEN.

De behandeling der Cacteëen als kamerplanten.

(Vervolg.)

De aarde waarin we onze Cacteëen willen verpotten, moet door een niet te fijne zeef geworpen zijn, zoodat steenen, stokjes, lapjes en dergelijke dingen niet meer er in voorkomen, terwijl zij toch betrekkelijk grof is.

Voor *Phyllocacteëen* nemen we $\frac{3}{4}$ goed verteerd bladgrond, $\frac{1}{4}$ grof rivierzand, terwijl we bij de aarde der overige Cacteëen nog kalkpuin en oude leem toevoegen, van elk zooveel, als we zand onder het mengsel deden.

Ligt deze aarde klaar, dan kunnen

aarde tusschen de uitgespreide wortels strooien. Met de vingers drukken we af en toe een weinig aan, zoolang dit gaat en gebruiken verder het verplant-hout, waarvan we reeds gewaagden. Ten slotte wordt de aarde flink aangedrukt, terwijl de gietrand niet groot behoeft te zijn.

Zieke planten krijgen een kleineren pot dan zij hadden en gezonde, flink groeiende, kan men een groteren pot geven als men bemerkt dat het wortelgestel evenzeer gegroeid is als de plant, wat niet altijd het geval is.

Soms zal men aan een Cactus, die in de hoogte groeit, als b.v. *Cereëen*, een groteren pot moeten geven dan strikt noodig is, omdat de plant topzwaar geworden is. Bij *Opuntia's* zal dit niet zelden voorkomen, daar deze planten sterk vertakken, hoewel ze gewoonlijk een krachtig wortelgestel bezitten, wat bij groote *Cereëen* niet altijd het geval is.

In ieder geval moeten we als stelregel aannemen, dat we Cacteëen steeds een zoo klein mogelijken pot geven; moeten we in een groteren vervallen, dan geven we meer potscherven als drainage dan gewoonlijk, of zetten den te kleinen pot in een groteren, die met zand gevuld is. Zóó zoeken we ons te redden.

Thans komen de verpottede planten weer op haar plaats aan het venster, waar zij een of twee dagen zonder water blijven rusten na de kuur. Daarna geven we eenmaal flink water en wachten we weer tot de aarde geheel droog is, dit spelletje in steeds korter wordende tusschenpoelen herhalende, tot we na ongeveer een maand geregeld kunnen gieten. Zoo wennen we de wortels weer aan vocht, zonder ze te doen rotten.

't Is intusschen midden Mei en ons plankje buiten het venster, dat op het Zuiden gelegen is, is geschilderd en klaar om de Cacteëen te ontvangen. 't Liefst hebben we die plankjes, waarin de potten der planten tegen de felle zonnestralen beschermd zijn, om zoo het overmatig uitdrogen en te groote hitte te vermijden. Boven de Cacteëen is een zonnescherm noodig, dat tevens als scherm voor onszelf kan dienst doen, om gedurende de eerste twee weken ongeveer, de verweekelijke planten te overschaduwen, omdat zij anders onverbiddelijk leelijke brandwonden zullen krijgen, en tevens om bij aanhoudende regen deze te kunnen weren. Na de Cacteëen een veertien dagen geschermd te hebben, beginnen wij ze aan het zonnelicht te gewennen, door langzamerhand later te schermen, en vroeger het scherm weg te nemen, om ten slotte de planten aan het volle zonlicht bloot te stellen.

's Avonds gieten we die planten, welke het noodig hebben, maar ook beslist geen andere, terwijl we alle plan-

Kas met *Adiantum Farleyense*.

(Opgenomen voor „Onze Tuinen” in de kweekrij van de firma Bier & Ankersmit, te Melle bij Gent.

voegen we een woord van dank, voor de vriendelijke ontvangst en de bereidwilligheid waarmede ons alle gewenschte inlichtingen werden verstrekt.

Hiermede willen we eindigen. We stelden ons voor, den lezers van „Onze Tuinen” een idee te geven, van hetgeen er al zoo in een centrum van tuinbouw, gelijk Gent en omstreken is, omgaat en te zien is. Zijn we daarin geslaagd, dan is het doel van deze artikelen bereikt. We zagen zelf lang niet alles; daarvoor ontbrak ons de tijd. En we vertelden ook lang niet alles wat we zagen; daartoe zouden we te veel ruimte noodig hebben. Maar het medegedeelde zal toch gewis voldoende zijn, om bij iedereen de overtuiging te vestigen, dat er op tuinbouwgebied bij onze zuidelijke naburen veel te zien en te leeren valt.

Santpoort.

W. LODDER.

we met het verpotten beginnen. We slaan een plant uit den ouden pot, haar vasthoudende, zooals we reeds aangaven, en schudden nu voorzichtig alle oude aarde uit de wortels, zonder deze evenwel te kwetsen. Doode wortels worpen met een scherp mes verwijderd, zonder dat we in het levende gedeelte snijden. Mocht hier of daar een rottende plek zitten in het gedeelte der plant, dat onder den grond zit, dan snijden we deze plek met een scherp mesje zuiver uit en bestrooien de wond met fijn gestooten houtskool. Bij het oppotten strooien we bij de wond een weinig van het uitgegloeide zand tusschen de wonde plek en de aarde.

Bij het opnieuw oppotten gaan we als volgt te werk. Eerst leggen we ruim drainage op den bodem van den pot, vervolgens een weinig aarde en nu houden we de plant in den pot en wel zoo diep als zij moet komen te staan, terwijl wij met de vrije hand

ten met een fijn broesje of spuitje besproeien. Zóó kunnen de planten den nacht ingaan.

Gedurende den zomer storen we de Cacteeën zoo weinig mogelijk en laten ze dus rustig staan. Ongedierte zullen ze bij eene goede behandeling niet zoo spoedig bekomen, maar, mocht dit toch het geval zijn, dan mogen we met het schoonmaken niet wachten. Luizen zijn met een aangepunt stokje gemakkelijk te verwijderen, terwijl we ten overvloede de plant op zijde leggen om haar met een flinke straal water af te spuiten. Natuurlijk gaat deze laatste bewerking niet op, als de plant gaat knoppen of op het punt van bloeien staat.

Tegen einde September halen we de Cacteeën weer binnen, om ze op haar oude plaatsje voor het venster te zetten, waar trouwens de *Phyllocacteeën* den geheelen zomer door bleven staan, hoewel we het raam bij mooi weer geopend hadden.

Gedurende den winter ontvangen de Cacteeën zeer weinig water, b.v. alle veertien dagen éénmaal, maar dan drenken wij ze ook goed en verhoogden de kamertemperatuur gedurende een of twee dagen na het gieten een paar graden, opdat de aarde vooral niet kil en nat blijve. Een temperatuur van ongeveer 10 gr. C. (= 50 gr. Fahr.) bekomt den Cacteeën het best, voor vele *Cerecēn*, waaronder b.v. de nachtcactus c.s. behoort, alsmede voor de *Phyllocacteeën*, mag, ja moet de temperatuur twee à drie graden C. hooger zijn. Ook geven we deze planten iets meer water, terwijl we alle bij gelegenheid dat we gieten, flink afspuiten om ze van stof en ongedierte te reinigen.

De cultuur der *Cerecēn* die in het vroege voorjaar knoppen aanzetten, zooals de reeds genoemde nachtcactus, is in zooverre verschillend van die der *Phyllocacteeën*, dat wij de eerstgenoemden minder water gaan geven, als we bemerken dat geen knoppen gezet worden.

Verder brengt de kamercultuur van Cacteeën geen moeilijkheden met zich mede en kan ieder liefhebber deze dankbare planten met succes kweken.

Amsterdam.

P. J. SCHENK.

BLADVULLING.

Planten en Muziek.

In het „Ned. Tuinbouwblad” deelt de Red. E. Th. W. mede, hoe er uit Amerika een berichtje is gekomen, waarin beweerd wordt, dat bloemen zich laten influencieren door muziek, en wel speciaal door moderne, minder door klassieke en totaal niet door Wagneriaansche. Men vraagt natuurlijk niet, of 't waar is; dat maakt men door proeven uit!

Iets anders is echter, dat er toch verband schijnt te bestaan tusschen muziek en plantenleven, of liever, plantensterven. Een muziekleeraar deelt n.l. mee, dat een plant, die hij op zijn piano zet, in veertien dagen het heeft afgelegd.

B. B.

Vuurdoorn en Sleedoorn.

Onder het hierboven staande hoofd „Besvruchten”, evenals het sluitstuk zoo keurig door den heer G. ten Napel te IJmuiden, mede-prijswinner in onze November-prijsvraag voor „Onze Tuinen” geteekend, zullen we achtereenvolgens een aantal besdragende planten, heesters zoowel als vaste planten, bespreken en deze artikelen opluisteren met de beste teekeningen die op onze prijsvraag werden ingezonden.

De teekening geeft de beide planten goed weer en vooral de bessen (schijnvruchtjes) van de Vuurdoorn zijn mooi.

Maar de kleur, zie je, als je die mist zie je eigenlijk nog niets. Zulk rood zie je maar zelden; helder oranje-rood! Hoe prachtig steekt dit af tegen het glanzige donkergroen der blaadjes.

't Is geen wonder dat men dit boompje den naam van Vuurdoorn gegeven heeft. Het is al leven en gloed

Vuurdoorn en Sleedoorn.

(Orig. teekening voor „Onze Tuinen” van den heer J. Bokhorst, Deventer. 1e Prijs, November-prijsvraag).

We beginnen met de teekening van den heer J. Bokhorst te Deventer, die den eersten prijs kreeg voor zijn goed geteekende Vuurdoorn en Sleedoorn.

als het prijkt in haar kleurigen herfst-dos, beschenen door een helder najaars-zonnetje. Wie deze plant dan ook eenmaal in feestdos heeft gezien, moet al

een hart van steen hebben als hij niet dadelijk besluit een knus plekje voor haar in zijn tuin op te zoeken.

Ja, de Vuurdoorn wil wel wat luw staan, liefst volop in het zonnetje ruim en vrij, maar in een vochthoudenden grond, die echter ook weer niet te zwaar mag zijn. Zij is dan ook een kind van Zuid-Europa, uit het land „wo die Orangien blühen“, uit het land van lach en zonneschijn.

En als men de plant ook ziet, prijkend met honderden schermvormige vruchttrossen, dan moet men wel vrolijk zijn en blijde. Die kleur werkt aanstekelijk; er gaat van haar roode bessen en krachtig groen, een zeldzaam opwekkende bekoring uit.

Wat heerlijk dat we zulke planten in het najaar hebben. Ze houden als 't ware den zomer vast en staan nog hoopvol te groenen als naargeestige mist of droeve regen den zomer doet wegzinken in grijsheid en triestigheid.

Maar ook dan nog blinken de natte bessen met vriendelijken glimlach ons tegen en wij voelen nog de warme gloed van den zomer die ging.

Inderdaad, de Vuurdoorn is onuitputtelijk. Ze straalt haar licht en haar warmte uit tot in de donkere wintermaanden, onverminderd, tot ten slotte de vogels en vorst, regen en weer vorst, haar vrolijk vuur voor goed doven.

Maar de lente komt, de stijgende zon zal haar weer wekken, het groen zal zich vernieuwen en honderden bloemtrossen zullen de takken als met sneeuw bedekken en het vuur zal straks weer gloren met te grooter kracht.

Zal ik u nog meer van de Vuurdoorn vertellen? Hoe ge haar snoeien moet, hoe ze heet? Wel, snoeien moet ge haar niet en ze heet.... ja, een harer vele en meest bekende wetenschappelijke namen is *Crataegus Pyracantha*, doch haar mooiste naam is en blijft toch: Vuurdoorn!

De Sleedoorn, *Prunus spinosa*, is een boompje onzer flora. Zij komt vrij algemeen voor in heggen langs wegen en akkers, in duin en licht bosch.

Hare bloemen zijn sneeuw wit en worden opgevolgd door kogelvormige, bijna eivormige vruchten, die zwart en blauw berijpt van 1 tot 1½ cM. dik zijn. De twijgen eindigen in scherpe, stijve doornen, die gevoelig kunnen prikken.

Als sierplant onzer tuinen is de plant van niet veel betekenis, hoewel ze in parken toch een heel goed figuur kan maken. Meer gebruik wordt wel gemaakt van de gevuldbloemige variëteit, bekend als *Prunus spinosa flore pleno*.

v. L.

Een witte Dwerg-herfst-Aster.

(Aster „Norah Peters“.)

Een lief Herfstastertje voor kleinere tuinen is de nieuwe, witte „Norah Peters“, waarvan de afbeelding hiernevens staat afgedrukt.

De plant onderscheidt zich door haar

Een nieuwe Herfstaster (Aster Norah Peters).
(Uit „Gardeners Magazine“.)

elegance en haar rijkdom aan betrekkelijk groote bloemen. Zij wordt maar een voet hoog, wat haar bijzonder geschikt maakt voor hen, die over weinig ruimte beschikken.

De plant is gewonnen door den heer Peters, Givons Park, Leatherhead, en door hem zonder naam in gezonden te Wisley. Daar werd ze toen „Peters' White“ genoemd, doch de kweker prefereerde den naam „Norah Peters“ en stelde haar als zoodanig ten toon op 1 October 1907.

De „Royal Horticultural Society“ keurde haar een „Getuigschrift van

Verdienste“ waard, wat zij o.i. ook wel verdient, wegens haar rijkdom aan fraaie witte bloemen met geel hart.

B. B.

De Turksche Hazelaar.

Het was op 21 Januari 1906 een prachtige winterdag, 't was een zomerse dag midden in den winter, zooals wij dit half Januari ook nu weer hadden: 's Nachts een zestal graden Celsius vorst en overdag een helder schijnend zonnetje, dat lekker verwarmde. Welnu, op dien gedenkwaardigen 21 Januari liepen, of liever stonden wij

stil bij de Turksche Hazelaar op het Lepelenburg te Utrecht, die in volle bloei stond. Terwijl rechts van ons de schaatsenrijders over het ijs zwierden, stonden wij een boom te bewonderen, die in vollen bloei stond.

Heerlijk, niet waar lezer?

Een klein briefje aan onzen welwillenden opzichter der plantsoenen was voldoende om spoedig eenige bloeiende takjes te bezitten en toen wij die katjes van nabij konden beschouwen, vonden wij de Turksche Hazelaar nog mooier!

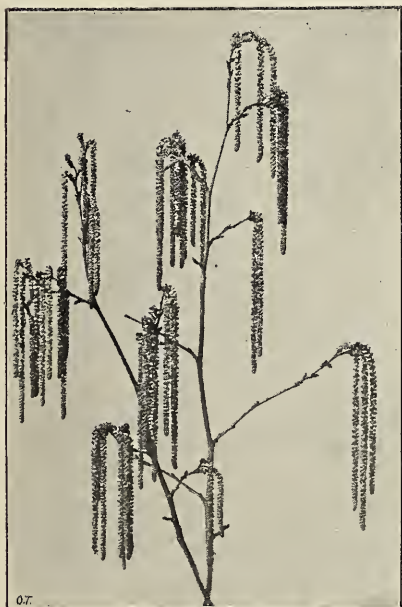
De fotograaf Vermeulen maakte

van een enkel takje een kiekje, wat wij hierbij onzen lezers aanbieden.

Gracieuus hangen de mannelijke katjes, die ruim 15 c.M. lang zijn, omlaag en bij de minste wind zijn zij steeds in beweging en ontlasten haar stuifmeel. De vrouwelijke bloempjes, dikke knoppen op de afbeelding, loopen weinig in het oog en groeien hier zelden tot vruchten uit.

De *Corylus Colurna* is dus in den winter eene aantrekkelijke boom, maar hij is dat altijd, immers de ruwe schors, die aan kurkschors herinnert staat hem goed en maakt hem reeds op een afstand kenbaar. Staat hij 's zomers in vollen bladerdosch, dan valt hij op door zijn volheid en fraaie hartvormige bladeren.

Het eenige exemplaar dat we in Utrecht bezitten, is niet groot en maakt

Turksche Hazelaar (*Corylus Colurna*).
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

den indruk van nooit een zware boom te worden, intusschen wie hem groot wil zien, ga maar eens in den Amsterdamschen Hortus kijken, waar een reus te zien is.

Corylus Colurna komt niet alleen in het Zuid-Oosten van Europa voor, maar ook in het Oosten, het Pontische gebergte en op de Himalaya.

Wie over wat ruimte kan beschikken, raden wij de aanplanting aan, overtuigd dat men tevreden zal zijn over den Turkschen Hazelaar.

J. K. B.

50,000 DOLLAR.

Amerikaansche bladen deelen mede, dat den heer Peter Reinberg te Chicago 50,000 Dollar is geboden voor zijn roos *Mrs. Marshall Field* en dat dit aanbod van de hand is gewezen! Of dit bericht niet riekt naar Amerikaansche reclame, naar humbug?

Snijboonen in den bak.

Dit artikel is nu eens echt thuis op een buitenplaats en werkelijk zijn er heel wat tuinbazen, die de kunst bezitten, deze groente zeer vroeg te kunnen aanbieden. Verbeeld u, dat men u in den loop van Februari of de aller-eerste dagen van Maart versch gekweekte snijboontjes voorziet, en toch is dit geen zeldzaamheid.

Om ze zoo vroeg te kunnen oogsten, is het in de eerste plaats noodig, dat we kunnen beschikken over eene zogenaamden stookbak, d. i. een bak, die voor dit doel behalve met paardenmest ook door heet-waterbuizen kan worden verwarmd.

Ongeveer half December wordt in zoo'n geval reeds begonnen, de broeimest in den bak aan te brengen. De ruimte in den bak wordt dan, als dit met het oog op het grondwater doenlijk is, ongeveer een manslengte uitgegraven en deze ruimte geheel gevuld met boombladeren, die men laagsgewijze afwisselt met paardenmest. Onderin gaat dan een halve meter dikke laag bladeren, daarop een voet dikke broeimest, weer blad, weer mest, enz., zóó, dat we de bovenste laag met paardenmest verkrijgen. Het geheel wordt behoorlijk aangevuld en de bak ten boorde toe gevuld, liever nog een eind daarboven uit, want het is gewenscht, dat de jonge planten zoo dicht mogelijk bij het glas worden gebracht.

Blijkt ons nu, dat de aangebrachte mest en blad behoorlijk zijn gaan broeien, dan wordt op de bovenste mestlaag eene goede handbreedte bladgrond aangebracht. Na een dag of 4 doen we dit nog eens, en weer na een dag of 4 wordt de laatste grond er op aangebracht. In 't geheel moeten we dan hebben eene grondlaag van ongeveer een 25 c.M. dikte.

Intmiddels hebben we in de bloemenkas (warme kas) de benodigde zaden ter kieming gelegd, die daar in een dag of 4 à 5 z'ich zoo ontwikkelen, dat ze op de bak kunnen worden gebracht. Beter nog is het, de planten op deze wijze wat vroeger te kweken en daarvoor speciaal aan te leggen een verwarmd raam, waarop deze plantjes eerst op voorkweek worden gebracht, om ze dan daarna als flink ontwikkelde planten op haar blijvende plaats in de stookbak uit te planten.

Plant men later boonen in de bakken uit dan zet men gewoonlijk op een onderlingen afstand van pl.m. 30 c.M., en dan al naar het vroeg is, twee planten bij elkaar. Deze vroege boonen worden wat dicht bij elkaar geplant; de ontwikkeling is gewoonlijk geringer dan later in den tijd, waardoor deze dichtere planting mogelijk is.

Men plant nu de rijen zoo, dat onder elke rij van een gewoon broeiraam een

rij dwars door de bak komt. Op deze rij geve men de planten een afstand van 10 tot 15 c.M.

Omdat er gewoonlijk in dit jaargetijde weinig zonlicht is, rekken onze jonge planten nog al eens, waardoor de stengel onder de zaadlobben nog al eene beduidende lengte kan krijgen. Zou men dezen vrij langen stengel in verticale richting in den grond plaatsen, dan zou het onvermijdelijk gevolg zijn, dat de toch al teere worteltjes, door de hitte van de broeiing verbranden, waardoor de plant zou kunnen sterven of kwijnen. Met het oog daarop is het gewenscht dat men de planten in liggende houding plant door ze een weinig in schuine ligging zeer aan de oppervlakte met grond te bedekken. De worteltjes verbranden dan niet. De stengel maakt over zijn geheele lengte jonge worteltjes en de plant kan zich natuurlijk beter ontwikkelen. De planten worden dan tot haar zaadlobben in den grond gebracht.

Zoodra de jonge plant boven haar zaadlobben een tweetal tegenover elkander geplaatste blaadjes heeft gemaakt, ontwikkelt zich in het midden daarvan een scheutje dat zoodra we dat maar even kunnen pakken wordt weggebroken, om daardoor het vormen van een tweetal scheutjes aan den voet van onze operatie te verkrijgen, hierdoor groeit de plant meer bossig en wordt het lastige ranken voorkomen.

Zijn onze boonen geplant en is het vriezend donker weer, dan moet toch worden losgedekt en is het goed het glas met andere ramen af te dekken. 't Is dan gewenscht, dat we 's morgens het raam of de ramen even oplichten om de gedurende den nacht ontstane dampen te doen ontsnappen en toevoer van nieuwe lucht te verkrijgen. Zoo mogelijk wordt op den dag een klein poosje, al is het dan maar weinig, gelucht, desgewenscht wordt dan harder gestookt.

Is 's morgens veel damp in den bak aanwezig, dan is het aanbrengen van binnenlucht gewenscht. Men legt dan op de sponning waarop het raam aan de bovenzijde van den bak rust een luchthout plat neer.

's Nachts moeten de bakken goed gedekt worden en hieraan moet werkelijk zorg worden besteed. 't Duurt gewoonlijk niet zoo heel lang of de planten vertoonen hare bloemknoppen en daarna de bloemen. In dezen tijd is, zoo zulks met het oog op 't weer eenigszins mogelijk is, luchten gewenscht en wordt zoo min mogelijk gegoten of gesproeid. Met tijdens den bloei te veel vocht in den bak te laten tengevolge van damp of er in te brengen door gieten of sproeien, is men oorzaak, dat de bloem, die nog al vleezig is, aan het onderste gedeelte van het pas ontwikkelde peultje blijft hangen, daar tot verrotting overgaat en niet zelden dat rottingsproces aan het jonge vruchtje mededeelt, waardoor dit verloren gaat. Op deze wijze behandelde bakken schenken ons einde Februari, begin Maart, oogstbare snijboontjes.

J. A. KORS.

Specerij- en Keukenkruiden.

II.

Bespraken we de vorige maal de éénjarige of als zoodanig behandelde keukenkruiden, zoo resten ons nog de overblijvende of meerjarigen. We beginnen met die, welke de grootste afmetingen kan verkrijgen, de *fenkel*. Dit gewas, dat bij een middellijn van een meter wel twee meter hoog kan worden, kan onze gewone winters zonder bedekking doorstaan. Bij strenge winters is een lichte bedekking van wat stroo of bladriet aan te bevelen. In 1890, 1894 en 1900 bevroren al onze Venkelplanten.

Voor eigen gebruik is één goede plant voldoende. Een particulier doet daarom verstandig, zich bij een handelaar een of twee planten aan te schaffen; kostbaar zij ze niet. Rond een oude plant vonden we soms jonge planten, afkomstig van op den grond gevallen zaad. Bovendien kunnen we van jonge planten het eerste jaar pas oogsten als de meeste vraag er naar voor dat jaar voor een groot deel voorbij is.

Willen we echter zelf planten kweken, dan zaaien we Maart-April wat zaad in den open grond uit. We kunnen met een heel klein beetje zaad volstaan, we rekenen echter op nogal een hoog percentage niet kiemkrachtig zaad. Het eerste jaar laten we een plant of 6 à 8 op de vierk. M. staan, om die geleidelijk te verminderen tot we er een of twee, de krachtigste, overhouden. De stengels sterven in het najaar af, die we dan een paar handen breed boven den grond afsnijden.

Lieve-Vrouwe-Bedstroo wordt slechts zooveel d.M. hoog als het voorgaande meters. 't Is een volkomen winterhard, zodenvormend gewas. De gemakkelijkste wijze van voortplanten geschiedt door het scheuren van oude planten, hoewel het zaaien, wat in April op den kouden grond kan geschieden, hoegenaamd geen moeilijkheden oplevert. We rekenen er ook hier weer op, dat er bij dergelijke zaden, die slechts weinig gevraagd worden, nog al eens oud, niet kiemkrachtig zaad onder door loopt. Daarom nemen we een half D.G. per vierk. M. Wanneer we in het voorjaar op dezelfde wijze als dat we een dikke graszode uit den grond steken, een oude plant uitnemen, zien we dat zoo'n zode een verzameling van een groot aantal plantjes is, we verdeelen dus die zode zoodanig, dat elk stukje 3 à 5 plantjes bevat en geven die een onderlinge afstand van 15 à 20 c.M. Na verloop van een paar jaar is de oppervlakte, die we beplanten, met één zode bedekt. *Lieve-Vrouwe-Bedstroo* stelt aan haar standplaats geen hoge eischen; min of meer schaduw neemt ze voor lief, wat echter niet wegneemt, dat ze een zonnig plaatsje met meerdere en geuriger bladeren vergoedt.

Citroenkruid of *Citroen-Melisse* (*Melissa officinalis*), niet te verwarren met het Citroenboompje (*Artemisia*), is een zeer sterk gewas, waarvoor men niet bevreesd behoeft te wezen, dat men, als men 't eenmaal heeft, het lichtelijk weer kwijt zal raken. Het wordt in Maart-

April op den kouden grond gezaaid; we hebben slechts zeer weinig zaad per vierk. M. noodig, want een paar planten hebben in korten tijd die oppervlakte in beslag genomen. De wortelstokken kruipen door den grond en geven het aanzijn aan nieuwe scheuten, zoodat we al spoedig genoodzaakt zijn de planten binnen zekere grenzen te houden. De uitloopers, die we afsteken, kunnen voor vermeerdering gebruikt worden.

Dragon zaaien we niet, maar verdeelen een oude plant in een zeker aantal stukken. We geven echter acht op de plant, waarvan we zullen voortkweken, de gewenschte geur bezit, want er zijn er, die oogenschijnlijk in niets afwijken en toch de geur missen. Bij het aanschaffen van planten dus ook daar opgelet. Zijn we eenmaal in het bezit van een paar goede planten, wat voor een huishouden voldoende is, dan snijden we die, om steeds over jonge scheuten te kunnen beschikken, van tijd tot tijd af. *Dragon* blijft zonder bezwaar den winter buiten over.

Kruisemunt, ook al een gewas, dat om haar geur gekweekt wordt, kan in het voorjaar buiten uitgezaaid worden en komt in kweek- en groeiwijze geheel met het vorige overeen.

Pimpernel komt in ons land in het wild voor; haar cultuur is hoogst eenvoudig. In Maart-April zaaien we een paar gram zaad per vierk. M. uit. Van de daaruit voortgekomen planten laten

we er een 10 à 12-tal op die oppervlakte staan. Ook dit gewas moet van tijd tot tijd worden afgesneden, want het vormt spoedig zaadstengels. Een oude plant kan zeer gemakkelijk door scheuren verdeeld worden.

Mierikswortel, ook wel peperwortel genoemd, is een gewas, dat zich niet zoo gemakkelijk van haar standplaats laat verdrijven. Elk stukje wortel, dat we in den grond brengen, is voldoende om er een plant uit op te kweken. In kleine tuinen is dit gewas niet op haar plaats, want is het er eenmaal, dan breidt het jaarlijks haar gebied naar alle zijden uit.

Van de massa variëteiten, die er van *Thym* bestaan, kweken we de groene (*Thymus officinalis*), als specerijkruid. We zaaien alweer in Maart-April direct op de plaats, om later, als de plantjes boven zijn, die tot op 25 c.M. uit te dunnen. Voor het eerste jaar is die afstand voldoende, later brengen we die op het dubbele.

De alom bekende *Salie* zaaien we ook direct buiten uit. Ook hiervan zijn voor een vierk. M. slechts weinig zaden noodig, want een goede salieplant kan wel een meter in doorsnee worden. We doen evenals bij Thijm: geleidelijk de planten meer afstand geven.

Lavendel komt in behandeling volkomen met beide bovenstaande overeen.

J. C. MUIJEN.

DE BOTANISCHE TUIN TE CAMBRIDGE.

I.

Het zal ongetwijfeld den lezers van „Onze Tuinen” niet onaangenaam zijn een korte beschrijving te lezen over

vermaard zijn, zou een betere bekendheid met de Cambridge University Botanic Garden niet van onpas zijn,

Botanische Tuin te Cambridge. — Vijver.

(Orig. foto „Onze Tuinen.”)

den botanischen tuin te Cambridge, in Engeland. Waar de Kew-Gardens wegens hare schoonheid wijd en zijd

daar op dien tuin terecht de naam van „Klein Kew” past. De algemeene indruk, bij een bezoek en een nadere

kennismaking, komt dan ook grootendeels overeen met dien, op ons gemaakt door den beroemden Tuin bij Londen.

De tuin zelf is op werkdagen voor het publiek geopend, de kassen van 2—5 uur, en voor hen die hun volgend zomerreisje naar Londen en Omstreken wenschen te maken, is een uitstapje naar Cambridge met haren botanischen tuin, dan ook ten zeerste aan te bevelen.

Treedt men den tuin binnen aan den ingang van Trumpington Road, dan krijgt men reeds dadelijk een goeden indruk. De ingang van den tuin, welke laatste door een beekje van genoemden weg gescheiden is, heeft een aardig ijzeren bruggetje, waarvoor een terrasvormige afdaling gelegen is, dat u van het dijkje in de eerste laan voert. Het loont de moeite wanneer gij van hier uw oog even over den tuin laat gaan. Voor u ligt een breede laan, ter weerszijden, in het gras, met prachtige Coniferen beplant. Bijna alle van verschillende geslachten of soorten, vormen zij een prachtig geheel. Ze allen te beschrijven zou te veel zijn, maar een enkele zij slechts aangehaald, en wel die in het midden der laan. Daar waar een ander pad haar kruist, staat op een der vier hoeken een prachtig exemplaar van den Libanon Cedar, *Cedrus Libani*. Is deze boom reeds bekend om zijn fraaien vorm, hier waar hij zijn stevige takken met donker loof over het grasveld uitstrekt, dwingt hij den bezoeker bewondering af. Op den anderen hoek staat een wat jonger exemplaar van *Cedrus atlantica*, welke door haar lichter grijs-groenen tint, ijl loof en kortere naalden, direct van de vorige soort te onderscheiden is.

Aan het einde dezer laan staat op iederen hoek een prachtig exemplaar van den „big-tree”, *Wellingtonia gigantea*.

Voor wij echter verder den tuin in wandelen, is het de moeite waard van het bordes nog eens rond te zien. Ter weerszijden staan twee flinke groote boomen, n.l. links een kastanje, en rechts een linde. Naast deze linde een andere soort, *Tilia platyphyllos*, met die, aan deze soort eigen, groote verscheidenheid in bladeren.

Zien wij wat ter linkerzijde, zoo valt ons oog op den fraaien vijver, gevuld met velerlei waterlelies, terwijl het linker gedeelte langs den rand dicht begroeid is met *Typha* en Basterd-Wederik, *Epilobium hirsutum*. De U-vormige gedaante der vijver vormt een schiereilandje, dat aan drie zijden door water omsloten is. Dit eilandje ligt nogal hoog en is met dennen beplant, wat een fraaie achtergrond vormt.

Onzen blik rechts slaande, zien wij de perken der systematisch gerangschikte vaste planten.

Vervolgen wij thans onze wandeling door de breede laan, of wat in de Engelsche tuinen meer gewoonte is, over het keurig onderhouden en kortgeknippte gras en komen wij daar waar zij in een breed pad uitloopt, dan wordt ons oog geboeid door de aan de andere zijde van het grasveld gelegen Coniferen-beplanting.

(Wordt vervolgd.)

J. V.

Eenjarige en andere zomer-gewassen. — Gedekte planten. — Boomen en heesters planten.

Het wordt zoo langzamerhand weer tijd, dat we zaden gaan bestellen van verschillende éénjarige en koude kasplanten, die dezen zomer den tuin moeten versieren.

Wie dus nog geen prijscouranten ontvangen heeft, verzuime niet, deze spoedig te bestellen. Heel veel soorten toch zaait men reeds begin Maart in bakken onder glas of in bakjes thuis, dus het wordt tijd, dat we de zaden in ons bezit krijgen.

Voor vele liefhebbers is het dikwijls moeilijk een keus te doen, vooral uit de zoogenaamde nieuwigheden, omdat de oppervlakte van hun tuin in den regel niet toelaat proeven er mee te nemen.

Gemakshalve willen we daarom nog even enkele nieuwigheden van de laatste jaren de revue laten passeeren, waarmede we goede resultaten hebben gehad. Het gaat natuurlijk niet aan, hier de adressen te vermelden, waar de diverse zaden te verkrijgen zijn (men raadplege de advertentiën) maar als men eenige prijscouranten doorsnuffelt, komt men ze zeker alle tegen. *Nigella damascena* fl. pl. Miss Jekyll een „juffertje in 't groen” dat zich onderscheidt van de typische soort door de mooie helderblauwe kleur der bloemen en door langen bloei. We zagen er tot ver in 't najaar bloemen aan.

De behandeling is zeer eenvoudig. Begin Mei zaait men buiten uit, om de plantjes later wat uit te dunnen; verspenen gaat moeilijk door den langen penwortel.

Godetia grandiflora rosea fl. pl. geeft prachtige roseroode bloemen. Wordt in Maart in bak gezaaid en later met kluit op de perken gezet.

Kochia trichophylla, *Nicotiana affinis hybrida* en *N. Sanderae hybrida* werden door ons in den vorigen jaargang reeds uitvoerig besproken.

Van de *Salvia splendens* won het nog steeds de var. *Feuerball*.

Ook werd door ons beproefd *Salvia splendens* Zürich.

Dit is evenals de vorige een compacte groeier; de kleur der bloemen is even helderrood en de trossen gelijk van grootte. Het blad is echter eenigszins geel van kleur, wat vooral 's winters bij moederplanten in de kas is waar te nemen. Als we slechts één van beide nemen, dan verkiezen we de *Feuerball*.

Vroeg zaaien of stekken is vereischte om reeds in den zomer bloeiende planten te hebben.

Heliotropium Frau Medicinalrat Lederle is een prachtige heliotroop, die gedrongen groeit, terwijl de bloemen mooi donkerblauw van kleur zijn. We kennen geen andere, die met haar kan wedijveren.

Impatiens Holsti werd reeds eenigen tijd geleden in „O. T.” aanbevolen. We hadden ze dezen zomer in een beschaduwde koude kas, waar ze zeer rijk bloeide in verschillende kleuren.

Ook kan men ze uitstekend buiten uitplanten in den vollen grond van een beschaduwde perk, waar ze rijk zullen bloeien. Een zeer aanbevelenswaardige perkplant dus, waar de keuze van planten, die in den schaduw goed bloeien, niet te groot is.

Lobelia Erinus Kathleen Mallard is een *Lobelia* met dubbele blauwe bloemen, die uitstekend is te gebruiken als rand om perken. Ze bloeit zeer rijk, als men slechts zorgt ze niet in den vollen grond te zetten, maar met pot en al ingraaft.

Begonia semperflorens Berna voldeed ons sedert de laatste twee jaren jaren beter dan eenige andere. Ze groeit compact en bloeit rijk met vrij groote helderroode bloemen, die op het donkere blad uitstekend voorkomen. Heel veel op deze gelijk, zoowel in groeiwijze als bloei *Begonia Quedlinburger Kind*, die we dan ook gerust durven aanbevelen.

In den tuin is weer genoeg werk te vinden. We kijken de vaste planten, die we in het najaar gedekt hebben, eens na. We lichten het dek op en zullen dan zien, dat sommige planten reeds beginnen uit te loopen. Is dit het geval, dan wordt het tijd het dek gedeeltelijk te verwijderen; we laten slechts zooveel er op, dat de jonge spruiten nog even bedekt zijn. Blijven de planten te lang ingepakt, dan worden ze te gevoelig.

Is men in het bezit van oude moscovische matten, dan kan men het blad geheel van de planten verwijderen, terwijl men er des avonds een mat over legt, desnoods met eenige stokken aan den grond vastgezet.

Ook heesters, die we hebben ingepakt, worden nagekeken of ze het niet te warm krijgen. De bedekking wordt dan eveneens gedeeltelijk verwijderd.

Wie nog boomen en heesters te planten of te verplanten heeft, kan hiermede weer aan den gang. Vooral zij, die een vochtigen tuin hebben en dus in het najaar weinig of niet hebben geplant, zullen nog wel wat in den grond hebben te zetten.

We kunnen nog wel planten in Maart en April, maar om de tuin zoo spoedig mogelijk in orde te hebben, doen we het liever nu.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Odontoglossum. — *Oncidium*.

Wij hebben reeds meer dan eenmaal gelegenheid gehad om te zeggen, dat *Odontoglossum citrosimum* een lastige Orchidee in de cultuur is, maar ook doen uitkomen, dat zij het meer dan

waard is, om aan hare eischen te voldoen.

Deze Orchidee houdt er bijv. niet van om, wanneer zij door moeder natuur uit haar zoete rust gewekt wordt, dadelijk hard aan 't werk te gaan; o neen, zij rekt zich gaarne nog eens uit, om kalm haar arbeid aan te vangen. En wie haar nu tot vlugger werken aanzet, die zal ondervinden dat de plant wel een nieuwe scheut maakt, maar geen bloemtrossen vertoont.

Afgesproken dus: wij dwingen onze *Odontoglossum citrosimum* niet, noch door veel water te geeven, noch door een hooge temperatuur.

Wanneer wij haar nu nakijken, zal het blijken dat er een bloemstengel midden uit de jonge scheut te voorschijn komt en is het voorzichtig om haar te voorzien van een bandje watten, waardoor het een slak onmogelijk is geworden het malsche kopje op te eten. In dezen toestand heeft de plant meer behoefte aan vochtige atmosfeer en kan men haar flink gieten.

Planten, die in de eerste weken nog geen bloemstengel vertoonen geeft men toch een plaats in een kas, waar zij kunnen groeien, terwijl wanneer dat noodig blijkt, zij ook verplant kunnen worden in een mengsel van groven boschgrond met zand en stukjes potscherven, waarmede zeer gunstige resultaten verkregen zijn.

Maakt men gebruik van deze compost, dan verdient het aanbeveling lage pannen te nemen.

De geel bloeiende *Oncidium cheiophorum* kweekt men met meer succes in boschgrond, dan in een mengsel van varenwortelgrond en Sphagnum. In het eerste medium donkergroene bladeren en zware, ronde schijnknollen, in het laatste groen-gele bladeren en zwakke schijnknollen.

Deze *Oncidium* groeit bij voorkeur in de gematigde kas, kort bij het glas en in de schaduw en wanneer men haar maar niet te veel water geeft en er voor zorgt dat er geen droppeltje in de jonge scheuten komt, gaat zonder twijfel alles naar wensch. De beste tijd voor het verpotten is na het bloeien.

De *Oncidium*s in de koude kas, zoals *Oncidium macranthum*, *O. superbiens*, *O. zebrinum*, *O. serratum*, *O. chrysodipterum*, *O. lamelligerum*, *O. Loxense* en *O. monachicum* zijn nu in vollen groei en staan nu bij voorkeur op een vochtige plaats, iets wat bevorderd kan worden, door bij helder weer tusschen de planten te gieten, twee-, driemaal op een dag. *Odontoglossum zebrinum* vertelde ons eens, dat zij er bijzonder op gesteld is, dat hare luchtwortels eenmaal per dag bespoten worden. En waar wij dat weten, doen wij het natuurlijk ook. Dat zij veel van frissche lucht houden, is algemeen bekend.

De ondervinding heeft geleerd, dat deze Standelkruiden uitstekend groeien in een compost van drie deelen groven boschgrond en een deel varenwortelgrond en Sphagnum van ieder de helft.

Dat men deze krachtig groeiende

*Oncidium*s in flinke, goed gedraineerde potten kan zetten, spreekt van zelf.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Stekbakje. — *Verpotten.* — *Croton's stekken.* — *Cineraria's en Calceolaria's.* — *Centaurea en Gnaphalium.* — *Mozaeckplanten.* — *Azalea's, Calla's en Kaapsche planten.* — *Noodbakjes.* — *Oranjerie.*

't Is thans in de kassen een werkzaam poosje; verpotten, planten waschen, stekken, zaaien, 't geeft alles veel en aangenaam werk, er is voor de kweeklustigen geen aangename tijd. Bovendien zijn er thans veel bloeiende planten: *Azalea's, Calla's, Spiraea's, Seringen, Prunus, Deutzia, Lechtjes, Tulpen, Narcissen, Hyacinthen*, enz. enz. De eene plant is tegen vollen bloei en vraagt om eene koudere plaats, om daar af te harden, ten einde het des te beter in de kamer uit te kunnen houden. Eene andere wordt afgesneden en de bloemen voor tafeldecoratie of vaasjes gebruikt. Weer een derde verhuist naar den bak en ziet haar plaats door eene opvolgende innemen.

We hebben reeds vroeger ons *stekbakje* in de warme kas vol gestekt. 't Is goed gelukt, we potten onze diverse warme kasplantjes op in een grondmengsel wat ze het liefst hebben en ons bakje wordt weer met stekjes vol gezet.

Palmen die in September geen nieuwe pot noodig hadden, maar er nu blijkbaar om vragen, verpotten we.

Crotons worden thans gestekt. We snijden de jonge koppen uit onze oude planten. Hout, wat reeds bruin of donkergrijs gekleurd is, wortelt niet gemakkelijk; 't moet groen zijn, wat we bij 't jongste gedeelte vinden. Ze worden gestekt in een vroeger door ons omschreven stekbakje in rivierzand. Ze maken daar, als we behoorlijk sproeien en eene hooge temperatuur kunnen onderhouden, in 14 dagen, hoogstens 3 weken, flink wortel. Ze worden dan opgepot in bladgrond met wat scherp zand vermengd en hebben we een goed verwarmden bak, daarop ingegraven, aanvankelijk weinig of niet gelucht en af en toe zoo noodig wat gesproeid.

Cineraria's en *Calceolaria's*, die we in Juli 1907 hebben gezaaid en dezen winter in den kouden bak hebben overwinterd, roepen om hulp. Ze staan te dicht op elkander, de pot is te klein enz. Juist thans, nu deze planten bezig zijn haar bloemknoppen te vormen, is het noodig, dat we ze het aan niets laten ontbreken. We verpotten ze daarom thans en plaatsen ze in haar bloei-pot. Hoe groot deze moet zijn, bepaalt de plant zelf. Is deze n.l. flink ontwikkeld, dan zal een pot van 15 cM. wijde noodig kunnen zijn; is zij klein, dan is wellicht een pot van 10 à 12 cM. voldoende. Zorg er vooral voor, dat het dezen planten niet aan ruimte ontbreekt en zie ze af en toe eens na, want er aast een klein groen rupsje op de

malsche bladeren, dat ontsiert in één etmaal uw geheele plant.

Laat uwe planten verder in den kouden bak staan en zorg bij de meerdere groeikracht van thans, dat de planten niet op de tocht staan, dat ze niet nu eens te droog of dan weer te nat zijn; dit alles veroorzaakt een tijdelijken stilstand in den groei en het onvermijdelijk gevolg is het lastig optreden van kleine luisjes.

In dezen zelfden kouden bak hebben we staan een partijtje *Centaurea candidissima* en *Gnaphalium lanatum*, beide planten, die we, de eerste in Augustus l.l., hebben gezaaid, daarna in een behoorlijk flinke stekpot hebben opgepot; de laatste, die we in October l.l. van stek hebben voortgekweekt.

Deze beide planten worden beide thans verpot en in potten geplaatst van 12 c.M. wijde en weer in den kouden bak ingegraven.

Ageratum, Alternanthera, Iresine, Achyranthes, Heliotropium, Coleus Verschaffelti, C. Hero e. a. kunnen thans, als ze in de kweekkas of in de warme kas in het kweekbakje niet zijn gestekt, met succes worden gestekt op den warmen bak. Het verdient aanbeveling, wat wit of scherp zand door de bovenste handbreedte dikke laag te werken. Bij voldoende warmte wortelen al deze planten verbaasd snel en kunnen in zoo'n geval gewoonlijk na 8 dagen als voldoende geworteld worden opgepot.

Zijn deze moederplanten afgesneden en de stekken aan den groei, dan worden ze opgeruimd. We hebben de plaats in de kas beter noodig, want de bakken moeten ontruimd worden. *Azalea's, Calla's, Clivia's, Kaapsche planten*, 't moet alles in de kas of oranjerie een plaatsje vinden, want er is nu ruimte, veel ruimte in den bak noodig en menig tuinman of kweeker zit des voorjaars met zijn handen in 't haar.

Soms ziet men kunstig gewoekerd met het materiaal. Kan b.v. van een groentenbak een paar ramen gemist worden, dan wordt er ras een bakje om heen gemaakt, vier planken en men is klaar.

Heeft men een mesthoop die op een gunstige, lichte plaats ligt en broeit deze mest wat, dan is dat de plaats bij uitnemendheid om er ons „noodbakje” op te plaatsen.

Is men in het bezit van een hoop versche boombladeren, dan worden deze, als ze lang of den geheelen winter aan den hoop hebben gezeten, eerst omgezet en dan het bakje er op gebracht. In zoo'n bak, waar men dus bodemwarmte heeft, kan men later *Canna's* aan den groei brengen, *Dahlia's* planten om er stekken van te nemen, *Begonia semperflorens* var. vinden er eene zeer goede plaats, in één woord, men kan daar heel wat planten eene vrij gunstige plaats geven. Natuurlijk wordt de plank die den bak omgeeft, met blad omringd.

In de oranjerie overwinterden we

Libonia's, *Choisya's*, *Metrosideros*, *Acacia's* e. a., en nu we zien, dat ze mooi geknopt staan, verhuizen ze naar de koude kas en wordt haar plaats hier weer ingenomen door planten, die haar plaats in den bak voor andere moesten inruimen. *Stam-Fuchsia's Eucalyptus*, *Evo-nymus* en andere vragen om verpot te worden, ze vragen dat door nieuw leven te vertoonen in den vorm van kleine scheutjes.

Als 't noodig is, geven we een grooteren pot, maar gewoonlijk kan men zonder hinder wel zooveel van de potkruit afnemen, dat we voor dezen zomer weer voldoende nieuwen grond kunnen aanbrengen, vooral is dit bij de eerste dikwijls het geval. We geven ze allen een goed grondmengsel, vooral wat ouden verteerden koemest, en potten behoorlijk stevig op. We snoeien den kroon in, zooals we dat behoorlijk moeten doen. De *Eucalyptus*, die gewoonlijk nog al tot laat in het najaar doorgroeit, maakt daardoor in den winter nog al eens derde kopjes aan de uiteinden, die natuurlijk tot op het sterke en volgroeide gedeelte worden teruggesnoeid.

De stokken bij al deze planten worden goed nagezien, en, waar dit noodig is, vernieuwd, de etiketten vernieuwd en ze staan voor de toekomst klaar.

J. A. KORS.

In den Moestuin.

Mist. — *Wortelen.* — *Krop-sla.* — *Bloemkool.* — *Kom-kommers.* — *Tomaten.* — *Spaansche peper.* — *Kool.*

Toen ongeveer half Januari de dooi inviel en ons meer handzaam weer in het vooruitzicht stelde, beraamden we allerlei plannen, die we weldra in den moestuin hoopten ten uitvoer te brengen. 't Weer haalde echter een streep door al onze berekeningen, want met vernieuwde kracht, al was het dan niet zoo streng als in het begin van de maand, trad de wintervorst op. En dan welk een vorst! Gaat in de meeste gevallen vorst met helder weer gepaard, ditmaal was 't mist en nog eens mist, die zoo lang aan hield, dat niemand zich de weerga er van kon herinneren.

Met een beklemd gemoed zagen we elken morgen naar de lucht; geen zee-man die zijn koers kwijt was geraakt en door het dikke weer niet in staat om poolshoogte te nemen, kon meer naar het doorbreken van de zon verlangen dan wij, in die mistige dagen. Voor ons, die al vroeg heel wat glas buiten hebben, is zonneschijn een onontbeerlijke factor voor het welslagen van onze cultures.

Wel konden we bijna dagelijks afdekken, maar het weinige licht dat door de ruiten drong, was niet in staat de zoo gewenschte donkere kleur aan onze jonge teere kweekplantjes te geven. Bloedarmoede, of liever gebrek aan bladgroen, sprak uit haar geheele uiterlijk en het was of ze ons al klagend toeriepen: „licht, meer licht!”

De *kropsla*, die we in het najaar in de wortelrijen uitplantten, dragen de onmiskenbare sporen van den langen winter. We nemen een paar heldere dagen waar en ontdoen ze van alle rottende blaadjes. Aan het uitdunnen van de eerste wortelen leggen we de laatste hand, waarbij we steeds bedenken, dat ruimstaande wortelen een vroeger en beter product geven dan die, welke te dicht open staan.

Van de *bloemkoolplanten*, die we in December langs de onder- en boven-zijde in de rijen plaatsten, zijn er enkele gesneuveld, die we nu meteen door andere vervangen. Krijgen we later soms nog een enkele open plaats, dan vullen we die niet meer in, want achteraan komen er steeds achter-aankomen en daarmee kunnen we geen rekening houden.

Hebben we nog glas is voorraad, dan leggen we op dezelfde wijze nog een rij aan, we doen dit echter nu koud, dat wil zeggen, zonder broei-mest.

Bij het verspeenen van de *komkommerplanten* op den pittenbak, geven we degelijk acht, of er zich afwijkingen onder voordoen. Elk plantje, dat niet volkomen normaal is, waar bijv. een of een gedeelte van de lob-bladeren ontbreekt, wordt niet verder voortgekweekt. Kan later, wanneer we wat verder in 't seizoen zijn, en we soms uit gebrek ook minder sterke planten moeten gebruiken, zoo'n suk-kelaar zijn achterstand nog wel eens inhalen, thans, nu zelfs volmaakt gezonde planten al haar zeilen moeten bijzetten om door het kwade tijdperk heen te komen, worden alle zwakkelingen zonder mededoogen uit haar lijden geholpen.

Zoo ook doen we bij de *tomaten* en *Spaansche peper*; hospitalen of zieken-stallen houden we er bij de bakcultuur niet op na.

In den groentekelder houden we geregeld inspectie en verwijderen elk bewijs van schimmel of rot. De overwinterde andijvie raakt op, naarmate de hoeveelheid en de omvang van de struiken kleiner werd, beseften we ook meer het genot, zoolang die heerlijke groente in verschen toestand te bezitten. Ook de bloemkool, waarvan we nog geregeld mooie exemplaren sneden, raakt op z'n eind. 't Is echter wel geweest; we ondervonden opnieuw, dat bloemkoolplanten, waarin in het najaar slechts een bewijsje van kool aanwezig was, in een daarvoor geschikte vorstvrije plaats overgebracht (natuurlijk met wortel en al), daarin doorgroeien en een aardig kooltje kunnen geven, op een tijd dus, dat bloemkool niet meer allemanskost is.

De *roode* en *savouekool* stijgt dagelijks in waarde, zoowel voor hen die ze verhandelen als voor degenen, die ze voor eigen gebruik bewaarden. Geregeld de kool nazien en elke aangestoken plaats netjes uitsnijden is daarom noodzakelijk. Verlangen we in het voorjaar voor al onze culturen volop licht, voor kool zijn we er spaarzaam

mee, wel houden we de kelders of schuren lichtig, maar donker.

De ondervinding leert, dat in het voorjaar licht en meerdere warmte het bersten van de kool, ook in de bewaar-plaatsen bevordert.

Kool begint bij de minste herleving van de natuur, onmiddellijk aanstalten te maken om haar groei, die ze in het najaar slechts tijdelijk staakte, te her-nemen. Deze neiging nu gaat door het afsnijden van den stronk niet verloren, maar blijft bestaan en doet het gedeelte van den stronk dat in de kool is, uitgroeien, waarvan bersten het gevolg is.

In den moestuin buiten is nog niet veel te halen; bij het plukken van de spruiten, wat als ze met een ijskorst van ongeveer 5 cm. overdekt zijn nu juist niet tot de aangenaamste bezigheden behoort, konden we constateeren dat wilde duiven minstens even gevaarlijke vijanden zijn als hazen en konijnen. Beginnen de laatste van onderaan met hun vernielingswerk, de duiven beginnen bovenaan, maar zijn even vraatzuchtig. Bij de boerenkool konden we opmerken, dat die evenmin met vrêe gelaten wordt en dat zoo'n duif nog voorkeur heeft. De laatst geplante, dus de jongste, peuzelden ze het eerst op. De fijn gekrulde kan aan de duivensmaak minder voldoen. Waar echter tegenover staat dat deze minder tegen strenge vorst bestand is: de kleinste, de jongste bladeren dus, hebben van den vorst geleden.

Groene savoye, die nog al een stootje velen kan, heeft 't toch tegen de strenge koude moeten afleggen: als doodshoofden staan ze daar; zoolang het vroer geleken ze nog wat, nu ze ontdood zijn, is 't niets dan een sponsachtige, onbruikbare massa. We hadden nog wel *Noordsche groene* genomen, omdat we meenden dat deze wegens haar noordelijke afkomst het wel tegen onze winters zouden uithouden, helaas ze moesten het evengoed als de andere variëteiten afleggen.

De kool- en slaweeuwen staan er uitstekend bij, opnieuw bleek dat zoo'n enkele rietmat ze voldoende tegen strengen vorst beschermde. We geven ze nu veel lucht, dekken zal wel niet meer noodig zijn, we hebben dan kans einde Maart begin April sterke, gezonde planten te kunnen uitplanten.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Vorstspelen. — *Vorstpleken.* — *Druif vervroegen.* — *Snoer (druif).* — *Fruit-voorraad.*

Hoe verleidelijk het Februarizonnetje ook vaak schijnen kan, 't is niet altijd zonder nadeelige gevolgen. In Februari kan 't nog leelijk winter zijn, 's nachts althans, terwijl op 't midden van den dag we ons al aardig in 't zonnetje kunnen koesteren. De overgang van dag en nacht is soms wat sterk afwisselend. Die overgang doet vaak aan onze vruchtboomen geen goed,

Niet zelden toch zien we aan den zonkant van den stam, dat de bast scheurt. Dat zit hem hierin, dat de zon schijnt op bevroren hout, waarvan 't springen of bersten van de bast 't gevolg is. We hebben dan te doen met de z.g. „vorstspelen”. 't Spreekt dat sterk aan de zon blootgestelde stammen hier voor 't meest vatbaar zijn.

Naast „vorstspelen” treffen we ook „vorstplekken” aan, die eveneens door 't Februarizonnetje ontstaan. Peren hebben hiervan meer last als appels. De plekken komen oppervlakkig wel overeen met kankerplekken: de bast wordt bruin en sterft weg, 't hout zelf wordt direct niet beschadigd. Ze ontstaan ook vaak wanneer zich in den winter aan stam en takken ijzel afzet, waarop de zon kan schijnen.

't Beste is te zorgen, dat voorheen bedekte plaatsen niet eensklaps aan de zonnestralen worden blootgesteld. Zoo b.v. bij insectenbanden; banden aangelegd ter voorkoming van knellen, die vaak een jaar op dezelfde plaats blijven zitten. Worden nu die banden met 't snoeien of schoonmaken verwijderd, dan kan men zich voorstellen, dat die bedekte plaatsen zeer gevoelig zijn. En juist op zulke plaatsen krijgt men vorstplekken.

Op overgeënte of pas verplante boomen treft men ook menigmaal van die „brandplekken” aan. Voor 't overenten waren dikke takken, bij lage boomen ook de stam door den kroon beschaduwd. Na 't enten is de kroon weg en zoo worden de vroeger beschaduwde takken blootgesteld aan 't felle zonlicht. 't Gevolg er van is, dat de bast op de warmste plaatsen vaak in de oksels verbrand.

Bij pas verplante boomen zouden we er op moeten letten, hoe de boom oorspronkelijk stond. Wordt de boom gedraaid, komt dus de Noordzij aan den zonkant, ook dan vertoonen zich soms „brandplekken”, wijl aan den Zuidkant een snellere sapstroom plaats heeft en de jaarringen aan den Noordkant dicht opeen liggen.

In al deze gevallen is 't raadzaam de dikke takken en stam in te smeren met een kalklaagje, de boomen dus eenvoudig kalken opdat de zonnestralen niet direct invloed op de gevoelige deelen uitoefenen. Bij leiboomen voor muur of schutting kan de stam met een dakpan worden beschermd. Voor „brandplekken” wordt ook carbolineum aanbevolen. Men inspecteere dus geregeld zijn boomen.

't Vervroegen van den druif met behulp van paardemest is nog een meer oudere methode. Meer en meer wordt voor dit doel ook gebruik gemaakt van de thermosiphon. Men ziet bij liefhebbers hier en daar de druiventeelt in combinatie met tal van siergewassen of wel perzik en druif broederlijk opgroeien. In beide gevallen kan 't goed gaan, in 't laatste nog beter als in 't eerste.

Waar toch reeds in den voorwinter de kachel gestookt moet worden voor de siergewassen, zoo spreekt 't voor zich, dat die warmte voor de goede ont-

wikkeling van den druif nimmer gewenscht is. Van een rusttijd is dan hoegenaamd geen sprake. Reeds vroeg in 't voorjaar gaan de oogen uitbotten en 't gewas hieruit voorkomende, is zwak, geeft zelden zware trossen.

Perzik en druif gaat nog wel en in eenzijdige kassen ziet men tegen den muur perziken en tegen de glasvlakte de druiven geplant. Op den duur maakt de perzik veel dood hout, wordt bezocht door verschillend ongedierte, wat niet zelden op de druif overgaat. Je ware is vanzelf de beschikbare ruimte uitsluitend ten nutte van de druif te laten. Men doet verstandig in stookkassen geen soorten bijeen te planten, die in ontwikkeling te veel uiteenloopen. Zoo bv. *Frankenthaler* en *Gros Colman*. We mochten van deze combinatie althans minder gunstige resultaten zien. Het spreekt, dat ook bij 't vervroegen van druiven er op gelet dient, dat de temperatuur niet ineens te hoog wordt opgejaagd. We moeten bij 't verwarmen er toch op bedacht zijn, dat wel de inwendige ruimte, dus 't bovenaardsche der planten er van profiteert, doch dat de wortels eerst na verloop van tijd van die warmte deelachtig worden.

Het aanbrengen van broeimest mag evenmin ten doel hebben, de inwendige ruimte te verwarmen. 't Reservevoedsel zou worden verbruikt voor de vroegste ontwikkeling, zonder dat de wortels zouden kunnen aanvoeren. 't Gevolg van een en ander zal zijn, dat de ontwikkelde scheutjes zwak zijn, zich rekken, met 't resultaat dat men kleine trossen oogst. Met den besten wil is dit verlies niet weer te herstellen. Zoodra dan ook de mest gaat broeien, is 't gewenscht geregeld te luchten, opdat de temperatuur zoo weinig mogelijk rijze.

Zijn de onderaardsche deelen tot een nieuw leven opgewekt, dan constateert men zulks alras, doordien uit de snoeiwonden eenig vocht te voorschijn komt. Alsdan is 't zaakje gezond en mag ook de kastemperatuur iets meer rijzen. Hoe geleidelijker alles verloopt, hoe beter.

Bij *druivesnoeren in de kas*, zoowel loodrechte als vlakliggende, constateert men dat de scheuten bovenaan, dus 't laatst gevormd, krachtig zijn, terwijl de lager zittende al minder en minder zwaar uitvallen. Niets anders dan 't natuurlijk verloop. Teneinde de onderste oogen iets te bevoordeelen, verdient 't aanbeveling de buigzame snoeren geheel los te maken en voorzichtig te buigen, zoodanig, dat de toppen meer den grond raken, om de snoeren hier en daar aan stokken vast te binden.

Bij vlakliggende snoeren buigt men de topeinden wat naar beneden; zoodoende bevoordeelt men de organen, 't dichtst bij den stam voorkomende. Eerst wanneer de jonge scheuten een 20 cM. lang zijn, worden de snoeren in hun gewonen stand gebonden, doch zoover zijn we nog niet.

't Spreekt, dat onze *fruitvoorraad* van tijd tot tijd nagezien moet worden.

De fruitkweekers en handelaren pochen niet bijster over den prijs. 't Fruit zelf houdt zich anders vrij goed. Men mag al beweren, dat 't fruit moeilijk te bewaren is, wanneer op een natten zomer een mooi najaar volgt, ons dunkt, dat 't zich beter houdt dan voorgaande jaren. Blijkt 't dat de vruchten gaan rimpelen, dan is de bewaarplaats te droog of te warm. Zoo mogelijk bringe men 't alsnog naar een koudere of meer vochtige bewaarplaats over. Vooral goudreinetten mogen niet te droog liggen.

P. v. D. VLIST.

PLANTENZIEKTEN.

De Amerikaansche kruisbessenmeeldauw.

Enkele dagen geleden verscheen vanwege de „Directie van den Landbouw. Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel” een brochure over de *Amerikaansche kruisbessenmeeldauw*, van de hand van Prof. Dr. J. Ritzoma Bos.

In deze brochure wordt op zeer duidelijke wijze dezo kortelings in Nederland verschenen ziekte beschreven en de midde'en ter bestrijding aangegeven. Om haar in haar eerste optreden te kunnen uitroeien, is het zeer noodzakelijk, dat ieder, die kruisbessen in zijn kweekerij, boomgaard of tuin heeft, haar leert kennen, om haar terstond te kunnen signaleeren en daarna uit te roeien, waarbij desgewenscht de voorlichting van het Instituut voor Phytopathologie te Wageningen niet zal ontbreken.

In de eerste plaats worden in de brochure de ziekteverschijnselen nauwkeurig beschreven, terwijl verschillende figuren en gekleurde afbeeldingen den toch reeds duidelijken tekst nog duidelijker maken, zoodat het iederen lezer gemakkelijk zal vallen, de ziekte te herkennen.

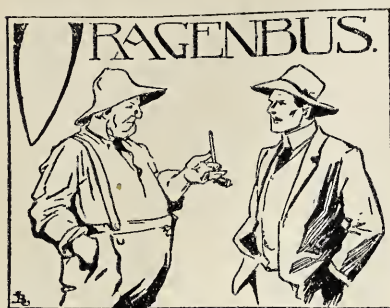
Vervolgens vermeldt de brochure de oorzaak der ziekte en de wijze, waarop zij zich verbreiden kan.

Om verder de Amerikaansche kruisbessenmeeldauw niet met een paar andere kruisbessenziekten te verwarren, zijn ook deze behandeld en afgebeeld. Ten slotte wordt aangegeven, wat ieder te doen staat, indien hij de ziekte heeft ontdekt.

Spedig hopen wij uitvoeriger op deze de kruisbessenteelt zoo ernstig bedreigende ziekte terug te komen. Voor Land- en Tuinbouwverenigingen is de brochure, ter verspreiding onder hare leden, gratis verkrijgbaar bij de Directie van den Landbouw.

A. M. v. D.

Ieder die 5 nieuwe abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuiniers, ontvangt gedurende één jaar dit blad gratis.

Vraag No. 535.

a. Wat raadt u aan voor 3 VASTE PERKEN, middelmatig groot (1 tot 2 M. diameter) in volle zon, goede doorbloeiende snijbloem, planten zelf ook mooi gevormd. Rozen, Helianthus, Chrysanthemum maximum, Iris, Montbretia heb ik al.

b. Zijn tuizen schuld aan ZIEKE PLEKEN IN GOUDEN REGEN (die vorige zomer vol grauwe luizen zat) gelijk ik er tegelijk met dit schrijven een takje van zend?

c. KERSTROZEN staan slecht; grond ongeschikt; WANNEER OPPOTTEN om volgend jaar onder koud glas te zetten? Heb hoop grond uit boschlooten, winterover buiten gelegen, voor een twee maanden met beer gemengd; is die bruikbaar voor mijn Kerstrozen? Ik wil ze dus in de potten laten bloeien. Wellicht wachten tot Maart-April?

d. JASMINUM NUDIFLORUM staat ongunstig en bloempjes bevroren; nu al VERPLANTEN of in 't voorjaar? Veel inkorten? Staat ruim een jaar hier. Ginneken. W. C. d. V.

Antwoord: a. Riddersporen (*Delphinium hybridum*); roode Monarda (*Monarda didyma*), Vlambloemen of Herfstseringen in diverse kleuren (*Phlox decussata*); verschillende soorten van Klokjes (*Campanula*), *Pyrethrum roseum*, *Echinacea purpurea*; grootbloemige *Betonica* (*Betonica grandiflora*), *Helenium pumilum*, *Asclepias tuberosa*, *Eryngium Oliverianum*, *Sidalcea malvaeflora*; Akeleien (*Aquilegia*). Bepaald doorbloeiende vaste planten zijn er zoo goed als niet.

b. Het takje Gouden Regen is verloren geraakt. Wil s.v.p. een ander zenden. Het ziet er anders meer naar uit, dat het een beschadiging door een (roest)zwam is, dan dat het door de luizen wordt veroorzaakt.

c. U zult van uw kerstrozen eerst een krachtige plant moeten maken, anders zal de bloei altijd teleurstelling geven. Het best staan ze daarvoor in den vollen grond op een licht beschaduwde, vochtig plekje. Zet u ze liever in potten, gebruik dan geen te kleine maat en graaf ze ook dan buiten in den tuin op een plekje als boven bedoeld. De door u bedoelde grondsoort is goed. Is ze echter bijzonder licht, doe er dan wat zandige klei-aarde of graszoden-grond door. Staan de planten nu binnen, dan is het beter met de verpotting of uitplanting tot half April te wachten.

d. Als de plant pas een jaar in uw tuin staat, kunt u niet verwachten al een prachtplant te hebben. De plant is pas op haar verhaal gekomen en moet nu eerst goed beginnen. Dus niet verplanten, tenzij u ze ergens elders wenscht te hebben. Maar voor de plant is het volstrekt niet noodig en veeleer schadelijk, vooropgesteld natuurlijk dat de planting indertijd met zorg is geschied. Snoei is de eerste jaren geheel onnoodig. v. L.

Vraag No. 536.

Wilt u mij eens even opgeven wat eigenlijk beteekent: éénjarige of zomer-bloemzaden en tweejarige bloemzaden?

Rotterdam. C. A. v. S.

Antwoord: Eénjarige planten (zomer-bloemzaden) zijn gewassen die in het voorjaar gezaaid, hetzelfde jaar bloeien, zaad geven en daarna sterven. Tweejarige planten bloeien het eerste jaar niet, maar vormen een knolligen stam of een blad-rozet, waarmede ze overwinteren, om dan het volgend jaar door te schieten, te bloeien en na de rijping der zaden óók te sterven! v. L.

Vraag No. 537.

a. Ik heb een STOLP, 25 c.M. breed en 27 c.M. hoog, met zinken BAKJE.

Wat kan ik daarin planten of zaaien, om daarin te blijven?

b. In mijn tuin zaaide ik 2 jaar ZONNEBLOEMEN-ZAAD, (grootte bloem), slechts enkele zaden kwamen op, bereikten hoogte van 2½ Meter, maar enkele kleine bloem.

Moet deze plant soms zéér VEEL ZON hebben?

c. Mijn TUIN is aan het NOORDEN, en komt er weinig of geen zon. (Stadstuin). WELKE PLANTEN kunnen daar 't best groeien en bloemen geven?

Rotterdam.

H. v. d. L.

Antwoord: Het aardigste zal zijn er een terrarium van te maken en te beplanten met varentjes, kleine palmpjes en enkele gekleurde bladplantjes. Het zinken bakje wordt daartoe met boschgrond en wat zand gevuld waarin de plantjes geplant worden, zonder potje, dus met het kluitje in de aarde. Zorg ook voor voldoende afwatering, door eenige gaatjes in den bodem van het zinken bakje te boren.

b. Ja, de zonnebloemen doen haar naam in meer dan één opzicht eer aan. Volle zon moeten ze hebben, dan zijn ze het mooist.

c. Van heesters noem ik u: *Ribes sanguineum*, *Symphoricarpos racemosus*, *Hamelis arborea*, *Forsythia viridissima*, *Prunus Mahaleb*, *Philadelphus latifolius*, en enkele *Lonicera's*; voorts enkele altijd groene soorten als *Aucuba*, *Hedera Helix* forma *arborescens*, *Taxus baccata*, *Buxus sempervirens*, *Skimmia oblata*, *Hulst*, *Mahonia Aquifolium*.

Aardige vaste planten die wel in de schaduw voortwillen, zijn: *Vinca minor*, *Sedum Fabaria*, *Aristolochia Clematidis*, *Corydalis solida* en enkele *Campanula's*; voorts tweejarige planten als *Vingerhoedskruid* en ook wel enkele éénjarige als *Impatiens Noli-tangere*, *Imp. Holstii*, terwijl voor de lichtere plekjes de kens dadelijk groter wordt. Ook zullen *Fuchsia's* en *Knolbegonia's* er nog wel willen bloeien. Waar het te donker is zoudt u *Varens* kunnen planten, dus genoeg om iets aardigs van uw tuintje te maken. v. L.

Vraag No. 538.

In mijn tuin, zandgrond, heb ik 2 PERBOOMEN staan, die eenige jaren geleidelijk zeer smakelijke vruchten voortbrachten. Sedert eenige jaren echter zijn de VRUCHTEN, die er af komen, ONBRUIKBAAR. Zij zijn STEENACHTIG en SMAKELOOS ('t zijn herfstsporen).

De eene flinke, schoone pyramide groeide voor eenige jaren welderig; nu echter maakt hij weinig hout. Ook de vruchten zijn daar niet mooi meer van. De andere ziet er kerngezond uit en geeft op het oog schoone vruchten.

Wat kan de reden van een en ander zijn en hoe is dit te verhelpen?

Eindhoven.

L. S.

Antwoord: Dit geval is een zeer lastig; 't wordt des te lastiger, als men zonder iets van den toestand te hebben gezien, zoo'n geval moet gaan beoordeelen. Er zijn zoo vele veronderstellingen mogelijk van oorzaken, die dit euvel in de hand kunnen werken. Wanneer het hoofdzakelijk gaat om het steenachtig worden, dan is het

een dubbel lastig geval en achten we ons niet competent u daarin van advies te dienen. We raden u zeer aan, eens een paar vruchten op te zenden naar het Instituut voor Phytopathologie (Dir. Prof. Ritzema Bos) te Wageningen, met duidelijke omschrijving van alles wat het nagaan der kwaal kan vergemakkelijken. Misschien kan men u daar beter op weg helpen.

J. A. K.

Vraag No. 539.

Ik heb een PARTIJTJE BOLLEN ondergronds doen aanwortelen en daarna een tijdje in den koelen kelder gehouden. Nu staan ze reeds een VEERTIEN DAGEN in eene serre, die geregeld eene temperatuur heeft van 50 à 60 graden en veel licht. De groene deelen staan flink boven den grond in de potten, maar nu DOEN ze NIETS MEER. Waaraan kan dat LIGGEN? Ze worden geregeld vochtig gehouden. Het zijn croeussen, tulpen, hyacinten, fritillaria's enz. Moeten ze warmer, natter of droger staan?

S.

B. S.

Antwoord: Wanneer de bollen goed be worteld zijn geweest, moet het bloeien als van zelf slagen, maar de klachten zijn algemeen dat de bollen slecht bloeien, iets wat toegeschreven wordt aan de koude en zonlooze zomer van 1907.

De behandeling is zeer goed en wij kunnen u geen anderen raad geven, dan deze: laat de bollen nog voorloopig zoo staan, 't zou al heel gek zijn, als er niet een bloeide.

J. K. B.

Vraag No. 540.

Sedert 2 jaar bezit ik een Orchidee CYPRIPEDIUM INSIGNE, een gezonde plant, maar die GEEN BLOEM draagt. Bestaat er ook een middel om den bloei te bevorderen? De plant staat nu in een niet zeer warme kas en 's zomers in de huiskamer. Epe. Mej. IV.

Antwoord: Uw Venusschoentje, *Cypripedium insigne* stelt geen hooge eischen en in No. 28 hebt u natuurlijk gelezen met hoeveel succes mevrouw Boon deze plant in Amsterdam kweekt. Die plant staat altijd in de kamer.

Wij vermoeden dat uw plant niet licht genoeg staat en raden u aan, wanneer ons vermoeden juist is haar meer in het licht te zetten. De morgen- en avondzon kan zij best hebben en de invloed daarvan uitgaande is bevorderlijk voor het bloeien.

J. K. B.

Vraag No. 541.

Ik bezit een klimplant AMPELOPSIS VEITCHII (met zeer kleine bladeren), alsmede eene bonte en groenbladerige BUXUS (Palm). Kunnen deze GESTEKT worden? Zoo ja, moet het rijp of jong hout zijn, de twijgen daarvoor geschikt? Welke lengte moeten ze hebben? Welke grondsoort en hoe diep te planten? Wanneer is daarvoor de beste tijd? Ik heb eenige groote bloemstolpen (klokken). Is het geraden ze daaronder een zonnig plaatsje te geven? Veel of weinig begieten?

Groningen.

J. H. S.

Antwoord: *Ampelopsis Veitchii* kan van stek gekweekt worden van 1-jarig hout, doch zeer gemakkelijk kan u ze door afleggen vermenigvuldigen. Wanneer u een der vele takken op den grond legt en hem 1 d.M. met aard bedekt, zal hij daar wortel maken. De lengte komt er niet op aan.

Ook de *Buxus* kunt u door afleggen vermenigvuldigen. Dikwijls hebben zij reeds aan de onderste takken, die dicht aan den grond uitspruiten, wortel gemaakt. Deze met eenige wortels van de oude plant afsnijden en iets inkorten, dan opplanten. Stekken gaat ook zeer goed, doch niet te

groote stekken; onder glas en op beschaduwde plaats. Matig vochtig houden.

LEONH. A. SPRINGER.

Vraag No. 542.

Bij het in het licht brengen van mijn *HYACINTHEN*, zie ik aan enkele dat de uiteinden der *WORTELS* met een *ZWART PUNTJE* geteekend zijn en hier en daar aan de wortels zwakke aanzetsels zijn gekomen, welke veel op een soort eellenweefsels en kleine rookwolkjes gelijken. Wat kan dat zijn?

Utrecht.

H. K.

Antwoord: De zwarte puntjes aan uw *Hyacinthen*-wortels zijn wondjes die zij verkregen, doordat waarschijnlijk de bollen opgezet zijn, toen de wortelkrans al gezwollen was en door stootten beschadigd is. Het vlokke weefsel aan de wortels duidt op bederf van het water en deelt zich mede aan de wortels. Het kan ook juist andersom zijn, dat de beschadiging der wortels rotting veroorzaakt en het water bedorven heeft. Zoo mogelijk moet u uw bollen schoon water geven en de wortels eerst afspoelen.

J. J. KRUIFF.

Vraag No. 543.

a. In het najaar heb ik geplant, direct van den kweker, een paar *VRUCHTBOOMEN*, pyramide, appel, peer, kers en morel en een paar struiken bes en framboos. Wat moet ik hieraan doen, opdat alles gezond en vrij van ongedierte blijft?

b. Ik heb een *HANDSPUIT*, welke in een emmer gezet, grof en fijn kan sproeien. Hoe moet het eventueel door u op te geven middel gebruikt en vermengd worden, en hindert het niet voor bloemheesters en struiken als meidoorn, gouden regen, *Clematis*, enz., als die er ook van krijgen? De boomen zien er glad uit, met hier en daar een groene scheur.

Buiksloot.

J. C. D. de L.

Antwoord: U te helpen aan een middel ter voorkoming van ongedierte en ziekten op uwe pas geplante boomen, ziet, dat is me onmogelijk. Dat is trouwens ook wel wat veel gevergd. Want ondanks al ons oppassen, blijven ze toch niet gezond.

Tot heden zien de boomen er glad, wellicht ook wel gezond uit. Welnu, de beste raad en het middel, waaraan we u kunnen helpen, is, tracht ze glad te houden. Wanneer u de venken in ons blad geregeld volgt, dan zult u en uwe boomen er wel bij varen. Wat sproeien of spruiten betreft, daar wordt bijtijds wel op attent gemaakt.

P. v. d. V.

Vraag No. 544.

S. v. p. *NAAM* van bijgaande *APPELS*. Budel. (N.-B.) F. A. B. v. B.

Antwoord: De door u gezonden appel(s) is de soort: *Adam's Pearmain*.

P. v. d. V.

Vraag No. 545.

a. Gaarne wilde ik voor het *MOERAS-PLEKJE* vele *VARENS* hebben, en daar zoo goedkoop mogelijk aan komen, d. w. z. door het *ZAAIEN VAN „SPOREN“*. In een prijsseurant worden diverse soorten aangeboden. Zoo b.v. *Polypodium vulgare* of boomvaren. Is het nu doenlijk voor een liefhebber die *TOT PLANTEN OP TE KWEEKEN?* Gaarne ontrouw ik hiervan een nauwkeurige beschrijving. En *WELKE VAREN* komt nog meer voor mijn doel in aanmerking? Ik heb liefst *LAAGBLIJVENDE*, *WINTERHARDE* soorten.

b. Is *MYOSOTIS PALUSTRIS* een 2-jarig of overblijvend gewas en *ZAAIT DIT ZICH ZELF* voort in moerassigen grond?

c. Hoe staat dit met *VIOLA CORNUTA HYBRIDEN*, twee-jarig of overbl.?

d. Welk soort *AARONSKELK* kan als *WATERPLANT* in een halve ton gekweekt worden, zoodat de bloem boven 't water uitsteekt? Is het de *Calla palustris* of een *Richardia*?

e. Kunnen *MONTBRETIA'S* tieren op een *MOERASSIG PLEKJE* in een grondmengsel van tuinaarde en turfstrooisel, dat geregeld vochtig gehouden wordt, doch nog al zon krijgt?

f. *BLOELEN*, indien bijtijds op *WARMTE GEZAAD*, *Delphinium chinense pumilum*, *Cerastium tomentosum*, *Linaria Cymb.* en *Aubrietia* nog *DENZELFDEN ZOMER?* Weidum.

v. D.

Antwoord: Zeker, het is zeer goed mogelijk voor liefhebbers om varen uit sporen op te kweeken, vooral als men beschikken kan over een kouden bak. U kunt de sporen nu dadelijk uitzaaien in potten die voor een derde met potscherven, vervolgens met grove en daarna met fijn gezifte heigrond, boschgrond of turfstrooisel zijn gevuld. De aarde wordt daarna tot één cM, onder den potrand gelijkmatig aangedrukt en met een fijn sproeierte nat gegoten. Dan kan men de sporen uitzaaien, boven op den grond er voor zorgende dat ze zoo fijn en gelijkmatig mogelijk worden uitgestrooid; niet met aarde bedekken! Hierna dekt men de potten met een klein glaszuitje af en zet ze in een schoteltje met water; beslist vermeden moet worden de potten boven op de aarde te begieten omdat de uitgezaaide sporen dan wegspoelen.

De zaaipotten kunnen nu in de kamer of in den bak gezet worden en na een paar weken zal men een groene kleur op de aarde waarnemen die allengs sterker wordt. Het zijn de voorkiemen der varens, die men allicht voor mos zou kunnen houden. Men kan deze voorkiemen nu in kleine groepjes overzetten in verschen grond, zoodat ze het wat ruimer hebben, tot het eerste varenblaadje verschijnt, waarna men de jonge varenplantjes in potjes kan zetten. Groeien ze nu flink door dan kan men de plantjes buiten in den vollen grond uitplanten. 't Is echter veiliger ze het eerste jaar nog wat onder toezicht, dus in den bak te houden.

Kunt u bij dezen of genen handelaar in aardsoorten, wat wortelstokken van *Polypodium* en andere soorten bekomen, dan is u natuurlijk spoediger klaar, want deze groeien in het voorjaar dadelijk tot plantjes uit.

Behalve *Polypodium* noem ik nog het *Dubbelloof* (*Blechnum Spicant*), *Beukenvarentjes* (*Phegopteris*), *Moerasvaren* (*Polystichum Thelypteris*), *Wijjesvaren* (*Athyrium Filix-femina*), *Blaasvaren* (*Cystopteris fragilis*), *Tongvaren* (*Scelopendrium*) en *Addertongvaren* (*Ophioglossum*).

De meeste zult u echter niet in de catalogi der bloemisten vinden omdat het wilde soorten zijn, maar misschien zijn er wel lezers die in de gelegenheid zijn eenige exemplaren te verzamelen en genegen ze u toe te zenden.

b. Tweejarig, soms blijvend. Zaaït zich gemakkelijk zelf. Aardig zijn ook het aardige *Moeras-vergeet-me-nietje* *Myosotis palustris* en *M. caespitosa*, beide inlandsch.

c. Overblijvend.

d. *Calla palustris*. Zorg voor ondiep water!

e. Wel zeker, als 't maar niet al te nat is want het zijn geen waterplanten!

f. De *Delphinium* en *Linaria* wel, maar de andere zeker niet, daar dit voorjaars-bloeistertjes zijn.

v. L.

gewas, dat mij zooveel mogelijk bloemen geeft. De strook ligt tegen eene houten schutting van 2 Meter hoog op het Z.-W. en heeft nagenoeg den geheelen dag zon. Daar de grond waarschijnlijk niet langer dan een jaar of twee in mijn bezit zal blijven, blijvende grondverbetering mij geen voordeel kan brengen en de bloemen geen handelswinst zullen afwerpen, wist ik gaarne de *MINST KOSTBARE WIJZE* om deze strook grond voor de bedoelde kweek in orde te brengen. Het overige gedeelte van mijn tuin was klaargemaakt door den huiseigenaar met een minimum dosis zwarte aarde. Ik voegde daaraan verleden jaar toe eene hoeveelheid turfmolm, waarmede ik mij verbeeld, bereikt te hebben eene verbetering van het vermogen om water te behouden. Vaste planten, rozen enz., doen het er goed in. Kan ik nu dien maagdelijken duingrond voldoende toeberijden door hem te vermengen met *TURFSTROOISEL* (grof of fijn?) en *KUNSTMEST*. Zoo ja, welke? Of is het bepaald noodig zwarte aarde aan te voeren, die hier, als in alle groote steden, duur is?

S.

B. S.

Antwoord: Voor uw doel kunt u heel geschikt van turfstrooisel gebruik maken. Het fijne laat zich het best met den grond vermengen. Indien u over wat verteerde compost kunt beschikken, zal een toevoeging daarvan mede nuttig zijn.

Verder kunt u de strook bemesten met 3 K.G. Slakkenmeel, 1½ K.G. Patentkali, ½ K.G. Zwavelzure Ammoniak en ½ K.G. Chilisalpeter. In plaats van het Slakkenmeel zou u ook 2 K.G. Beendermeel kunnen geven.

Het Slakkenmeel (of 't Beendermeel) moet zoo goed mogelijk met den grond vermengd worden, hetgeen heel geschikt tegelijk met het turfstrooisel kan geschieden.

Daarna wordt de patentkali en de zwavelzure Ammoniak uitgestrooid en een weinig ondergewerkt. Het Chilisalpeter geeft u omstreeks April, en zoo noodig later nog eens.

W. F. A. G.

Vraag No. 547.

In „Onze Tuinen“ jaargang 1907/08 heb ik wel gelezen hoe met *ANDER* en *Kankerplekken* te handelen, maar heb daarin niet kunnen vinden wat kanker is; sprekende van vruchtboomen natuurlijk.

Beleefd verzoek daarom, eene *BE-SCHRIJVING* te willen geven van die ziekte, en hoe die te constateren is, en tevens of het noodig is of aanbeveling verdient *KLIMOP* te *SNOEIEN*, en zoo ja, op welke wijze en wanneer.

's-Gravenhage.

J. W. H.

Antwoord: Wat het eerste gedeelte van uw schrijven aangaat, de kanker-quaestie, daarover zal onze geachte Red. Boon u wel een en ander mededeelen, wellicht in een artikel. (Met genoegen. B.)

Klimop moet, zoo zulks noodzakelijk is, wat gesnoeid worden. Het hangt er veel van af, voor welk doel u dit gewas gebruikt. Bedekt 't een muur, zoo verwijderd u tegen 't voorjaar 't dorre blad en tevens de overhangende takken. Dun zoo noodig, daar waar de stengels te veel over elkaar gegroeid zijn, de boel een weinig uit, wijl 't een onder 't andere verstikt. Moet klimop 't een of ander bedekken, waar 't zich niet gemakkelijk aan hecht, zoo is luchtig aanbinden noodzakelijk. Vooral de zeer grootbladerige hecht zich niet gemakkelijk. Bepaal 't snoeien mag 't nu direct niet heeten, 't is meer wegnemen wat misstaat of wat mekaar hinderlijk is. 't Voorjaar is daarvoor al mee de aangewezen tijd.

P. v. d. V.

HOE BEHANDELT MEN BEVROREN PLANTEN?

Bovenstaande vraag kan voor ware plantenliefhebbers in dezen tijd des jaars wel haast het onderwerp van den dag genoemd worden. Te dikwijls toch gebeurt het, dat een mooie kamerplant of ook wel planten in den bak door een snelle overrompeling van strenge vorst, waarop men niet voldoende gerekend had, bevroren raken. En wat moet er dan met zulke planten gebeuren? Een Engelsch vakblad gaf dezer dagen antwoord op die vraag, en het kan misschien zijn nut hebben, het voor „Onze Tuinen” te vertalen.

Vele planten, zoo lezen we dan in bedoeld vakblad, zouden ongetwijfeld door haar eigenaars gered kunnen worden, indien zij slechts wisten, hoe men ze behandelen moet na het bevroren. „Gooi ze op den vuilnishoop”, zoo luidde het advies algemeen, wanneer meer of minder teere planten bevroren waren, doch gedurende den jongsten tijd is de wetenschap den man der praktijk te hulp gekomen, en heeft uitgemaakt, dat niet zoozeer het bevroren, als wel de behandeling daarna, zoo bijzonder noodlottig voor de plant is.

Opdat we beter kunnen begrijpen, hoe de behandeling van bevroren planten moet zijn, is het goed, in 't kort na te gaan, wat er gebeurt als de vorst te aantast. De vloeistof, die zich in de cellen bevindt, bevroert n.m., en zet zich daardoor uit, waardoor de celwanden breken en de weefsels der plant in het algemeen geschonden worden. Het is nu ook vrijwel bekend dat planten, welker cellen slechts zeer weinig vocht bevatten, zonder schade eenige graden vorst meer kunnen verdragen dan planten, welker cellen als 't ware door vocht gevuld zijn. Hieruit valt tevens op te merken, dat het zeer praktisch is, als men gedurende de wintermaanden zijne planten, wanneer dit zonder nadeel geschieden kan, zoo droog mogelijk houdt.

Maar veronderstel, dat een plant of planten flink bevroren zijn, wat moeten wij dan doen om ze in het leven te houden? Het geheele antwoord hierop kan in drie woorden saamgevat worden, n.m., „ontdooi ze langzaam”. Keer op keer heeft men reeds ondervonden, dat als een plant zeer langzaam ontdooit wordt de cellen andermaal in staat zijn, de vloeistof, die door het uitzetten verplaatst is geworden, in zich op te nemen, waarna de plant weinig minder is dan vóór het bevroren. Is het een venster- of kamerplant, geef ze dan een plaatsje in een koelen hoek, waar de temperatuur slechts even boven vriespunt is, en zorg, dat ze daar zoolang blijven, tot het ontdooingsproces geheel en al afgevoerd is.

De planten, die in de bakken verblijven moeten houden, zijn dikwijls nog erger bevroren, en als een plotselinge zonnestraal ze bereiken kan, is veel schade te verwachten. Daarom is het goed de matten of ander dek materiaal zoólang op de bakken te houden, totdat de dooi intreedt. Ook kan het gebeuren, dat de planten eener koude of gematigde kas, ten gevolge van een defect aan het verwarmingstoestel, bevroren, en dan moet men zoo vlug mogelijk de noodige maatregelen treffen, wil men nog wat van zijn planten redden.

Zoodra men zulk een toestand constateert, draagt men zorg, dat het verwarmingstoestel geheel buiten werking komt, opdat dit niet door te snelle verwarming den boel bederft. Vervolgens bedekt men het glas met dikke matten, stroo of ander schaduwwerking materiaal, waardoor de zon niet een te plotselinge dooi veroorzaakt kan. Nadat deze voorzorgsmaatregelen genomen zijn, begint men planten, muren en glas ter dege met goed koud water, waardoor een zeer geleidelijke dooi intreedt en vele der planten gered zullen

zijn. Waarschijnlijk zullen bladeren afvallen en de planten zullen verscheidene weken noodig hebben om zich van den schok te herstellen, wat echter beter is, dan een geheel verlies.

Half winterharde planten, die op beschermde plekken in den open grond staan, worden dikwijls vernield door het verwijderen van het dek materiaal. Dit moet n.l. zoo lang op de plant blijven liggen, totdat alle teekenen van vorst op de plant in kwestie verdwenen zijn. Wanneer een dergelijke plant geen bedekking had vóórdat de vorst intrad, is het zeer nuttig, deze met matten te bedekken vóórdat het gaat dooien.

Uit bovenstaand kan men de conclusie trekken, dat, wil men zijne planten, die in bevroren staat zijn, redden, men ze zeer langzaam moet laten ontdooien.

J. F. C. H. DIX.

TENTOONSTELLINGEN.

De „Alg. Ver. voor Bloembollencultuur” te Haarlem, houdt tweemaal per maand (in den regel op den 2en en 4en Maandag) eene Tentoonstelling, waar de leden het recht hebben, Bloemen, Planten en Plantendeelen in te zenden, benevens (doch behoudens uitdrukkelijke goedkeuring van 't H. Bestuur) gereedschappen, werktuigen, boeken, enz. De eerste tentoonstelling is 3 Febr. gehouden.

De Vereniging kent *Getuigschriften* en *Diploma's van Medailles* toe, waarvan ook in de buitenlandsche vakpers melding wordt gemaakt.

(Uittreksel uit: Weekbl. v.

Bloembollencultuur.)

Bij het verschijnen van dit no. wordt te *Overveen* een driedaagsche tentoonstelling gehouden, n.l. op 7, 8 en 9 Febr.

Vrijdag 24 Jan. had in „Het Park” te Enkhuizen de tentoonstelling plaats van vergelijkende broeiproeven tusschen klei- en zandtulpen.

Hoewel nu reeds verschillen zijn te constateeren, kunnen hierop uit den aard der zaak slechts voorloopige conclusies worden getrokken, en zullen nog vele serieuze proefnemingen noodig zijn om uit te maken, wat invloed de grondsoort hier uitoefent.

Maar één zaak staat vast: zulke proeven worden niet eens ondernomen, wanneer er ook maar eenige twijfel bestaat omtrent de mogelijkheid van tulpenbouw op de Noordhollandsche klei. De tulp is met deze tentoonstelling als het ware officieel bewoner van West-Friesland geworden.

B. B.

PERSONALIA.

De heer H. Smitskamp te Zeist, de man die de familie De Pesters op villa „Nuova” 40 jaren trouw diende, mocht Dinsdagavond jl. uit de handen van den voorzitter der Afd. Zeist van de Ned. Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde de zilveren medaille en eere-diploma ontvangen voor langdurige en trouwe diensten.

Hartelijk applaudiserende stemden allen aanwezig met deze hulde in.

CORRESPONDENTIE.

Mej. C. M., te Warmond. Uw schrijven in goed orde ontvangen en doorgezonden naar de Administratie.

J. C. Th. U., te A'dam. Dank voor de toegezonden adressen. We hebben ze den belanghebbende doen toekomen.

J. de M., te Rotterdam. Uw schrijven in goede orde ontvangen. Ja, 't was prachtig. Jammer maar dat de mist zoo dik bleef hangen. Maar er waren toch gelukkig ook heldere oogenblikken en dan gaf die witte

wereld ons een verrukking van teere en reine schoonheid.

J. S. B. te Utrecht. Uw vraag is doorgezonden naar den heer J. J. Kruyff te Santpoort.

H., te Middelburg. Uw fraaie foto's in dank ontvangen; stellig zullen zij zeer goed geschikt zijn voor reproductie.

H. Chr. H., te Velp. De crocusjes kunnen, als zij wat vergroot worden, zeer goed gereproduceerd worden: de foto is scherp. Vriendelijk dank!

Mevr. T. te B. Wij hebben uwe vraag per briefkaart beantwoord.

PRIJSCOURANTEN.

Wed. H. H. Broeckmans en Zⁿ, Overtoom 349, Amsterdam. Prijscourant 1908 (32e Jaargang). Groente, Bloem-, Boom-, Gras-, Klaver- en Landbouwzaden, Tuinbouwartikelen, Voorjaars-Bolgewassen, enz. Bekende, oude firma.

Roozen van Meerbeek, Rokin 52, Amsterdam. Prijscourant van Zaden, Voorjaarsbloembollen, Knol- en Wortelgewassen en Tuinbouwartikelen. Een ruim voorziene Catalogus, met tal van illustraties.

„Aanbieding van Groentezaden”, 1908. Tuinbouwrichting „Siberië”; Alb. Bos, Overveen.

„Aanbieding van Bloemzaden, 1908. Tuinbouwrichting „Siberië”; Alb. Bos, Overveen.

ADVERTENTIE.

Ondergeteekende betuigt door deze zijn **hartelijken dank** aan allen die hem bij zijn 40-jarig jubileum als Tuinbaas op „Villa Nuova” blijf van belangstelling gaven.

H. SMITSKAMP.

„VILLA NUOVA”, Februari 1908. (200)

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR

MONIER-WERKEN
AMSTERDAM.

CEMENT-IJZERWERKEN.
DIRECTEUR
J. N. Landré.
OMVAL JAAGPAD 53.
(199) Telefoon 3028.

TUINZADEN.

Wenscht men GROENTE, BLOEM- en LANDBOUWZADEN van de hoogst mogelijke zuiverheid en kiemkracht, zoo verzuime men niet onzen Catalogus aan te vragen. Deze bevat een uitgebreid sortiment, van zeer vele afbeeldingen voorzien en bij elke soort is de kweekwijze, zaaitijd, enz. opgegeven. Ook wordt de zaaitijd ten overvloede nog op alle zaadzakjes vermeld. Deze Catalogus is voor belangstellenden gratis verkrijgbaar onder vermelding van deze advertentie.

Firma B. RUYS.

Koninklijke Kweekkerij „Moerheim”,
DEDEMSVAART. (189)

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Announces driemaal ter plaatsing opgegeven, worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

BLOEMZAADHANDEL

A. B. Bouwman A.Pzn., St. Peterlaan 4, Arnhem.

Vraagt mijne uitvoerige en fraai Geïllustreerde Bloemzaden-Prijs-courant voor 1908, waarin ook zeer vele der schoonste nieuwigheden voorkomen.

Vraagt ook bij mij den Prospectus der gebuiks-aanwijzing en der noteeringen (in de Hollandsche taal) der Engrais „Papillon” en Engrais „Grapperies”. De wereldberoemde droge meststoffen der firma ANATOLE CORDONNIER & FILS, te Bailleul Nord (France), zijnde voor deze firma hun **Alleen-Vertegenwoordiger** en eenig **Depothouder** voor geheel Nederland. Alle quantum dezer prima Meststofsoorten „Papillon” en „Grapperies” zijn steeds in voorraad bij mij

St. Peterlaan 4, Arnhem. (185)

Geeft een ongekend succes!

Brochure op opvraag gratis. (173)

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”,

Utrechtseweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie

STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.(191) *Vraagt Catalogus.*

W. LOURENS.

STOKSNOEISCHAREN.

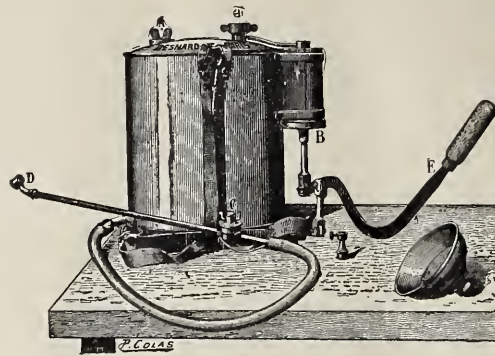
Kon. Magazijnen v. Tuinbouwwerktuigen, enz.

BLASS & GROENEWEGEN,

DE BILT bij Utrecht.

Filiaal te Amsterdam: Keizersgracht 521.
(184) **Vraag Catalogus N° B-41.**

GRONDBORINGEN
voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

**PULVERISATEURS
BESNARD**

voldoen aan alle eischen. Over 1000 in Nederland in gebruik.

Vraagt Prospectus.

Hoofdagent voor Nederland en Koloniën:

JEAN HEIJBROEK,
BAARN. (197)**G. A. VAN ROSSEM,
NAARDEN,**10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.
Catalogus op aanvrage. (178)**TUINBOUWWERKTUIGEN.**

BESCHRIJVENDE PRIJSCOURANT,
bevattende tal van Afbeeldingen van
PRACTISCHE MODERNE ARTIKELEN
voor **TUIN en KWEKERIJ**
wordt op aanvraag gaarne gezonden.
KENNISMAKING DE MOEITE WAARD.

Firma **HEENK & WEFERS BETTINK,**
15 DAMSTRAAT, HAARLEM. (198)**Vraagt Prijslijst**

van (193)

**Amerikaansche
Anjelieren.**

J. VAN DE GEER,

MAARTENSDIJK (U.)

(Zie artikel „Onze Tuinen” 25 Januari).

**Tuinbouwinrichting
SIBERIË,
OVERVEEN.**Levering van Groente-, Bloem- en
Landbouwzaden, Bloembollen, Plan-
ten, Tuinbouwartikelen, enz.Men vrage prijs-courant,
gratis te bekomen. (187)**ZWARTE AALBES
BOSKOOP GIANT.**

Zie „Onze Tuinen” van 18 Januari voor beschrijving en afbeelding, en verzuim niet onzen Geïllustreerden Catalogus aan te vragen, waarin deze en meer andere soorten van Bessenstruiken, Vruchtboomen, Koniferen, Sielheesters, Rozen, enz. worden aangeboden. Deze Catalogus bevat vele wenken betreffende de behandeling en is gratis verkrijgbaar voor belangstellenden onder vermelding van deze advertentie.

Firma **B. RUYS,**Koninklijke Kweekerij „Moerheim”,
DEDEMSVAART. (188)**INHOUD.**

De Japansche Sneeuwbal, door B. B.

Ons Gouden Tientje.

Gent en de Gentsche Culturen VIII, Slot,
door W. Lodder.

Kamerplanten.

Cacteeën II (slot), door P. J. Schenk.

Besdragende Planten.

Vuurdooen en Sleedooen, door v. L.

Bloementuin.

Een Witte Dwerg-Herfstaster, door B. B.

De Turksche Hazelaar, door J. K. B.

Moestuin.

Snijboonen in bakken, door J. A. Kors.

Specerij- en keukenkruiden, door J. C.
Muijen.De Botanische Tuin te Cambridge, door
J. V.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muijen.

In den Fruituin, door P. v. Vlist.

Plantenziekten.

De Am. Kruisbessen-meeldauw, door A.
M. v. Driel.

Vragenbus.

Behandeling van bevroren planten, door
J. F. Ch. Dix.

Tentoonstellingen.

Personalia.

Correspondentie.

Prijs-couranten.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

✂ ✂ **HONGERIGE GASTEN.** ✂ ✂

Een van de aantrekkelijkste vormen, waarin natuurliefde zich uit, is het zorgen voor de vogeltjes gedurende het „barre seizoen”. Hier kan nu eens zoo echt het nuttige met het aangename vereenigd worden, en wat meer zegt, men heeft zelden meer succes van zijn arbeid.

Nu weet ik wel, dat men weldaden slechts behoort te bewijzen enkel om der weldadigheids wille, zoo op de manier van: Werp uw weldaad in den vloed! Ten minste, er zijn er, die zoodanige leer verkondigen. Maar ik vind het niets erg, als men er behagen in schept, innig behagen zelfs, om te zien, hoe gretig de vogeltjes in den winter onze weldaden accepteren.

Ze hebben het vaak zoo nodig, vooral wanneer rijp, of wat het ergste is in 't vogellevens, wanneer ijzel boomen en struiken met een pantser omgeeft, waardoor de voedselmagazijnen onzer spitsbekjes onverbiddelijk gesloten zijn.

Dan leggen de anders vaak zoo schuwe gasten hun angst af: nood leert immers ook bidden! En dan komen ze in de onmiddellijke nabijheid onzer woningen om te zien, of er in die gevaarlijke omgeving nog een

kansje is, om den hongerdood te ontgaan.

Dan lokt de armoede ook de vogeltjes naar de groote steden en komen de Koolmeezen, Pimpelmeezen, Winter-

gedekte tafel, waar ze zich aan een beetje keuken- en tafelafval te goed kunnen doen, zonder door katten te worden belaagd; maar 't moet gezegd, de toestand wordt gaandeweg beter.

En 't is de vraag, voor wie de winst grooter is, voor de vogels of voor de menschen.

Dit laatste zal er ook weinig op aankomen, en wie verstandig is, vraagt daar ook niet naar, doch volgt de ingeving zijns harten; hij helpt de vogeltjes een handje, en tevens is het hem een ware vreugde, te genieten van tafereeltjes, als de bijgaande reproductie van eene momentopname van den heer Tepe, te Bloemendaal ons ver- toont.

De meeste spreek- wenen zitten 's winters lekker in 't warme zuiden; maar doorgaans zijn er wel eenige, die het eens met onze winters willen probeeren.

Gewoonlijk valt het ze echter niet mee, en hoezeer het alles- behalve hun aard is, op de publieke liefdadigheid te teren, als er zoo weinig te bikken valt, zetten ze hun scrupules op zij: honger is een scherp zwaard!

B. B.

HONGERIGE SPREEUWEN.

(Orig. foto van den heer R. Tepe, Bloemendaal. 2e Prijs December-prijsvraag.)

koninkjes, Roodborstjes, Boomkruiper- tjes, Merels, Goudhaantjes, Boomkle- vers, enz. zelfs in Amsterdamsche stads- tuintjes.

Wel vinden ze nog niet overal een

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een photographie van eenige plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest practische wijze om eenigen tuinarbeid te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

De inzenders op onze prijsvragen onderwerpen zich aan de volgende regelen:

1o. In het nummer van „Onze Tuinen”, verschijnende twee maanden later dan het nummer waarin de prijsvraag is uitgeschreven, worden de namen van de winners bekend gemaakt.

2o. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

3o. De redactie van „Onze Tuinen” behoudt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

4o. De uitspraak der redactie is beslissend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover wordt toegestaan.

5o. Mededingers hebben uiterlijk 5 weken den tijd voor het gereed maken van hun inzending. Inzendingen, die door den redacteur later ontvangen worden dan met de eerste postbestelling op den vastgestellten datum, komen niet in aanmerking.

6o. De inzendingen kunnen met een pseudoniem ondertekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

7o. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”, die het recht heeft van de inzendingen, die geen prijs hebben kunnen verwerven, zooveel in het blad te publiceeren als zij wenschelijk oordeelt.

8o. De inzendingen kunnen niet teruggezonden worden. Zoo mogelijk zal echter een uitzondering gemaakt worden voor inzendingen die de inzender niet voor kopie of reproductie gebruiken kan.

Thans vragen wij een opstel over „Beplanting en Behandeling van een tuintje, waarin geen zon komt”.

Inzendingen vóór 9 Maart aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Uitslag 4 April.

ONZE KWEEKERIJEN.

De firma Groenewegen & Zoon te De Bilt.

De kweekerijen van de heeren Groenewegen & Zoon te De Bilt behooren tot de voornaamste van ons land en niemand zal het vreemd vinden, dat wij er nog al eens komen. En wanneer dit nu ook het geval is, 't zij in het voor- of najaar, zomer of winter, altijd is het bezoek loonend.

Terwijl wij u, lezer, uitnoodigen, straks met ons rond te wandelen, stellen wij u voor, eerst een oogenblik te gaan zitten, dan zullen wij u het een en ander mededeelen van den stamboom des heeren Groenewegen. Hetgeen wij daarna zullen zien zal des te meer onze waardeering wegdragen.

Het was omstreeks 1795, dat op „Velzerbeek” onder Velzen leefde Johannes Groenewegen, door de familie Van Groll daar aangesteld, zoowel voor het toezicht op de plaats als voor de landerijen en het innen der pachten, het regelen der houtver-

Eeden & Co. te Haarlem en Jacob volgde op 23-jarigen leeftijd dezen als Hortulanus op en bleef dit 49 jaar lang — tot aan zijn dood.

Enkelen onzer lezers zullen zich hem nog wel herinneren en voor wie in die dagen den Hortus bezocht, was het duidelijk, hoezeer hij met hart en ziel kweeker en plantenkenner was. Onder zijne leiding kreeg deze gemeentelijke instelling dan ook een Europeesche vermaardheid.

Hij toch was de man, die de Koningin der Nymphen, de *Victoria regia*, invoerde en tot bloei bracht. De kinaplantjes in Oost-Indië danken in hoofdzaak hun ontstaan aan hem. Immers, de heer J. C. Groenewegen liet zaden komen van *Cinchina Calisaya* en andere kinasoorten en wat anderen zonder vrucht hadden beproefd, gelukte hem: hij verkreeg sterke jonge kinaplantjes, welke, naar Java gezonden, den grondslag legden voor de nu zoo bloeiende kinacultuur. Zijne verdiensten in dit opzicht werden door de regeering erkend door zijne benoeming tot Ridder van de Eikenkroon.

Behalve verschillende belangrijke stukken, die in het destijds bestaande „Maandschrift voor Tuinbouw” (omstreeks 1840) van zijne hand verschenen zijn, maakte Jacob Groenewegen zich ook verdienstelijk, door in samenwerking met prof. dr. F. W. A. Miquel een systematisch geordenen catalogus van de in den hortus voorkomende planten samen te stellen.

Ook kon men in bovenvermeld tijdschrift meermalen verslagen vinden van door hem o.a. voor het „Genootschap van Landbouw en Kruidkunde” gehouden voordrachten in Utrecht.

Maar vooral met den plantenruilhandel heeft deze Amsterdamsche hortulanus zich voor den vaderlandschen tuinbouw verdienstelijk gemaakt. Het was toentertijd niet zoo eenvoudig om met behulp van de in vergelijking met nu, gebrekkige verkeersmiddelen, de planten van onze Oost vooral, maar ook uit Australië en van de Kaap goed over te brengen.

Wij treffen onder de toen nieuwingevoerde planten vele gewassen aan, die op dit oogenblik bij ons reeds lang goede bekenden zijn als: *Kerria japonica*, *Spiraea Thunbergi*, *Lonicera brachypoda* en andere, ja, de hortus was in dien tijd een centrum van plantenruilhandel.

Zoo werd in die dagen in den hortus een klein exemplaar ingevoerd van de nu overal goed bekende conifeer *Thuyopsis dolabrata*, die als een *Lycopodium* (!) gedetermineerd, een plaatsje kreeg in de warme kas, waar het spoedig bleek, dat zij het heelmaal niet naar den zin had. Dit exemplaar werd later aan den grooten Von Siebold gezonden, weer in ruil voor andere planten.

De collectie *Cycadaceen* in den hortus te Amsterdam werd in die dagen ook van heinde en ver uit alle deelen van Europa bezocht, kortom

B. Groenewegen, te De Bilt.

koopingen; kortom 't was een post van vrouwen, dien wij tegenwoordig door rentmeester aanduiden.

Een der zoons van dezen Velzer Groenewegen is de als hortulanus van den Amsterdamschen Kruidtuin bekende Jacob Cornelis Groenewegen. Deze verloor zijn moeder zeer vroeg en werd door zijn oudere zuster Margot grootgebracht, dezelfde die later den, uit die dagen velen welbekenden bloemist Fleischer huwde.

Wij kunnen hier niet te zeer in bijzonderheden treden en gaan dus zijn schooljaren stilzwijgens voorbij, ook de latere jaren, toen hij overdag in den tuin en 's avonds achter de boeken moest zitten, zijn in dit geval van weinig belang. Genoeg, zijn oudere broeder Nicolaas, die voor hem in den Amsterdamschen Kruidtuin werkzaam was als Hortulanus, werd deelgenoot in de zaak van de heeren A. C. van

J. G. Groenewegen Sr. was niet alleen een uitstekend kweker maar ook een goed plantkundige.

Geen wonder, dat zijne drie zoons Barend, Hendrik en Jacob onder een dergelijke leiding ook den tuinbouw getrouw bleven. Den oudsten zoon Barend had de vader gaarne als zijn opvolger gezien, maar deze had een voorliefde voor den plantenhandel gekregen, en toen op zekeren dag de heer Blass, een oud plantenliefhebber uit *Elberfeld*, de collectiën in den Hortus kwam bezichtigen, klampte de destijds 18 jarige Barend Groenewegen zich aan hem vast en liet niet los, tot hij mee mocht naar *Elberfeld*. De heer Blass had daar een groote fabriek, maar behalve dit een tuin met een aantal kassen.

Niet lang daarna werd de jonge

iets voor hem wist om zelf te beginnen, bood hij hem deze bloemisterij aan, er bij voegende, dat hij zich verder zelf maar moest zien te helpen.

Dit begin was niet zoo mooi als het lijkt, immers deze zaak, die toen 14 jaar bestaan had, was aan het verlopen. Barend wilde niets liever dan hieraan zijne krachten wijden en 1 Januari 1860 nam hij de zaak over. Het bleek hem alras, dat een geheele reorganisatie noodig was en hij moest constateeren, dat de omzet van weinig beteekenis meer was.

Met den nieuwen energieken eigenaar veranderde dit spoedig; de tuinbouw was in die dagen in opkomst; spoedig werden ook de twee andere zoons deelgenoot en zoo worden de zaken allengs uitgebreid.

Aan de bloemisterij werd reeds spoedig een zaadhandel toegevoegd en eeni-

gebreed; grootere kantoorlokalen, zaadmagazijnen, bollenschuren, uitgebreide bloemisterij en boomkwekerij en eigen drukkerij werden daaraan toegevoegd, en het was in die dagen, dat de zaak als geheel haar mooiste bloeiperiode had.

Wij hebben daar dikwijls leerrijke uren doorgebracht en zien nog de mooie collecties van *Bromeliaceën*, *Palmen*, *Varens*, *Maranta's*, mooi gekleurde *Crotons*, *Dracaena's* en vooral ook de nieuwigheden waren daar het eerst te zien. Menig plantenliefhebber zal zich nog herinneren de welgeslaagde tentoonstellingen, die in dien tijd in het Paleis voor Volksvlijt, onder directie der firma Groenewegen & Co., gehouden werden.

Een handel van beteekenis werd toen gedreven, niet alleen in Nederland maar ook met de koloniën,

Villa Linnaeus.

Groenewegen als Obergärtner over deze kleine bloemisterij aange- steld. Daar zag hij, die van den handel nog weinig gezien had, zich nu onverwachts aan het hoofd geplaatst van een zaak die toen nog wel van bescheiden omvang was, maar die toch van een jongmensch van 18 jaar zeer veel eischte.

Dat op deze wijze intusschen dikwijls de menschen het best gevormd worden, werd hier bewezen. Na een paar jaren gevoelde Barend Groenewegen zich ten minste sterk genoeg, om wat hij tot heden voor een ander gedaan had, voor zich zelf te ondernemen.

Jacob Groenewegen, de Hortulanus, was n.l. eigenaar van eenige terreinen in de Plantage te Amsterdam. „Zeldenrust” en „Waakzaamheid” heetten deze tuinen, welke door hem verhuurd werden als bloemisterij en toen zijn zoon Barend hem uit *Elberfeld* schreef, of zijn vader niet

ge jaren later ook een bloemenwinkel in de Spiegelstraat, die toen de eerste en eenige in Amsterdam was.

Aanvankelijk had deze winkel geen ruim debiet; dit breidde zich echter gaandeweg uit en de bloemenhandel is sedert zelfs zoo vooruitgegaan, dat, waar aanvankelijk in Amsterdam nauwelijks een bloemenwinkel kon bestaan, nu ongeveer 150 bloemenzaken een goed bestaan vinden.

Langzamerhand werd het terrein in de Plantage te klein en moest de zaak worden verplaatst, nadat de grond aan het Kon. Zoöl. Genootschap *Natura Artis Magistra* intusschen was verkocht; het woonhuis bestaat alleen nog en thans is de kippenbroerij van *Artis* daarin gevestigd.

In 1872 werd de zaak overgebracht naar den toenmaligen *Oetewalerweg*, die thans naar Groenewegen's tuinbouwrichting is herdoopt in *Linnaeusstraat*.

Daar werd de zaak belangrijk uit-

Noorwegen, Denemarken, Frankrijk, Engeland, Duitschland, België en later ook met Amerika.

Enkele bijzonderheden uit den plantenhandel van die dagen mogen hier een plaats vinden, omdat zij wellicht velen, vooral de jongeren, zullen interesseeren.

Er waren toen veel plantenliefhebbers, die voor de aanvulling of uitbreiding hunner collecties flinke sommen besteedden en was dit natuurlijk van invloed op den handel der bloemisten onderling.

Een *Cycas*stam werd in die dagen verkocht voor f 1200. — Een specialiteit van de firma Groenewegen & Co. waren in dien tijd de z.g. boomvarens, die men uit sporen voortkweekte.

Op deze wijze had men ook een aantal planten verkregen van *Cyathea* en een sigarenkistje vol van deze boomachtige varen werden verkocht voor vier honderd gulden aan den Engel-

schen bloemist Robert Warner.

De bekende bloemist Van Houtte uit Gent kocht van Groenewegen de eerste en eenigste plant van *Weigelia amabilis*, die nu in bijna elken tuin gevonden wordt voor frs. 2500.

Kleine plantjes van Bladbegonia's, die nu een halve gulden opbrengen, werden toen verkocht voor f 25 per stuk.

Een exemplaar van het „Juweeltje” uit het Plantenrijk, *Macodes Petola* werd grif door Engelsche kweekers opgekocht voor f 12.

De eerste *Azalea mollis* werden eveneens door deze firma ingevoerd uit Japan en werd later de editie verkocht aan Van Houtte, die met Bijls en andere Belgische kweekers de tegen-

De oppervlakte der verschillende kwekerijen te *De Bilt* beslaat niet minder dan 45 H.A., terwijl als een zijtak aan deze zaak werd toegevoegd de handel in tuinbouwbenodigdheden onder de firma Blass en Groenewegen.

Het magazijn Blass en Groenewegen is een groot, ruim gebouw en ligt aan den Utrechtschen straatweg, het wordt begrensd door de kantoorlokalen, terwijl aan de achterzijde de smederij gelegen is. Laatstgenoemde dient hoofdzakelijk voor het maken van afrasteringen, hekwerken, het bouwen van ijzeren kassen, repareren en slijpen van maaimachines en bovendien worden daar doelmatige waterwagens,

en de artikelen uitmunten door eenvoud en degelijkheid!

Ziezoo, nu gaan wij de boomkwekerij „Linnaeus” bezichtigen.

Bij den hoofdingang binnenkomende, treft ons de lange laan, die wij dadelijk in 't gezicht krijgen en aan beide zijden begrensd wordt door een prachtige Zilverlinde, die luistert naar den naam van *Tilia argentea horizontalis*. Links wordt onze aandacht gevraagd door een rabat met *Taxus baccata*, terwijl aan den anderen kant de Lauriers staat te glanzen. Beide planten zijn groenblijvend en komen dus vooral in den winter goed uit.

Een zijpad inslaande, zien wij dat het terrein is verdeeld in regelmatige stukken, welke door heggen van fijn-

Veld Hydrangea's; Kwekerij „Linnaeus”.

woordig bekende variëteiten in den handel bracht.

In 1884 moest de oudste firmant, die niet ongestraft lang en hard aan de oprichting en uitbreiding der zaak gewerkt had om gezondheidsredenen zijn plaats aan het hoofd der zaak verlaten en werd daar opgevolgd door zijn sedert overleden en door velen betreurd broeder Hendrik.

Het zou ons te ver voeren hier al de vertakkingen der familie G. & Co. na te gaan; genoeg zij het te weten dat de oudste firmant J. B. Groenewegen, in 1883 weer geheel hersteld, zich sterk genoeg gevoelde, om de inmiddels aan *de Bilt* gevestigde boomkwekerij te zamen met het Amsterdamsche gedeelte voor eigen rekening voort te zetten.

Daar nu het ontstaan der zaak voldoende is toegelicht, noodigen wij u uit tot een wandeling door het magazijn van tuinbouwbenodigdheden, om daarna de verschillende kwekerijen te bezoeken.

slangenwagens, tuinbogen en meer andere zaken gefabriceerd.

Het magazijn binnenkomende vindt men een ruime keuze van tuinmeubelen, waaronder zeer mooie witte banken, die, in Engelsche stijl uitgevoerd, bijzonder goed tegen een „fond” van groen uitkomen. Wij kregen verschillende merken van maaimachines te zien, verder gazonvegers, sproeimachines, schoppen, harken, spaden, handploegjes, ladders, w. o. zeer praktische, vogelnesten en nog veel meer.

De afdeeling snoeigereedschap, en nu worden wij zelfs actueel, is ook zeer uitgebreid en vindt men een ruime keuze oculermessen, snoeimessen en wie geen baard of snor wil dragen, kan er ook een scheermes krijgen, bovendien snoei- en druivenscharen. Alles te noemen wat beneden en boven te koop gesteld wordt, het gaat niet aan en raden wij onze lezers aan, zelf maar eens te gaan kijken, men zal dan even als wij de overtuiging krijgen, dat hier orde en netheid hand aan hand gaan

sparren en iepen zijn afgescheiden; deze vormen de zoogenaamde „kinderkamers” voor de jonge Coniferen, en het is interessant, ze in een opklimmende reeks te zien, van 10 c.M. hoog tot ruim twee meter.

Wij moeten ons beperken tot het noemen van enkele soorten, wie ze alle wil leeren kennen, doet het beste een prijslijst aan te vragen.

Bepaald een aardige conifeer is de *Cupressus Lawsoniana erecta viridis*, waarvan een groote partij als soldaten in het gelid staan; dit is een zuilvormige conifeer, waarvan de buitenomtrek aan een ei herinnert, met helder, sappig groen en zeer fijn loof. *Cupressus Lawsoniana nana fol. arg. var.*, een naam om respect voor te hebben, is een kegeldragend gewas dat klein blijft; de schubvormige blaadjes zijn donkergroen, waarop de zilverwitte stipeltjes goed uitkomen. Voor kleine tuinen zeer geschikt.

Blauw-groen van kleur is de *C. Lawsoniana glauca*, en wordt deze nog

weer overtroffen door de verscheidenheid „Triumph van Boskoop”. Prachtplanten merkten wij op van *Retinospora filifera*, *R. pistifera aurea*, die er uitziet als werd ze door de zon beschenen; *Tazodium distichum* groeit gaarne bij het water en vormt, ouder wordende, kniewortels, waardoor de zuurstof naar de wortels onder water wordt gevoerd.

Op onze vraag waarom men zooveel *Taxus baccata* en verscheidenheden kweekte, werd geantwoord dat er voor deze conifeer, die uitstekend in de schaduw groeit en den leeftijd van Methusalem kan bereiken, veel vraag

kweekt worden, vraagt men allicht? Honderden, lezer, honderden, in allerhande vormen en soorten.

Onze aandacht werd gevraagd voor een piramide Peer, die geëtiquetteerd was als *Kieffer Seedling*, een vlug groeiende boom, met bladeren als een Camellia en een boom die, zooals wij ons konden overtuigen, vlug groeit. Wij werden in de gelegenheid gesteld de vruchten van deze Peer te beoordeelen en wij hebben er in gesmuld. Het zeer sappige vleesch smelt in den mond en herinnert sterk aan de Ananas. Het is een regelmatig gevormde vrucht, die noch klein noch groot genoemd kan

is voor het menschelijk organisme. Wij zijn dolle liefhebbers van deze heerlijke vrucht, die zooveel menschen „flauw” vinden.

Langs rijkgeknopte Rhododendrons en tal van sierheesters verlaten wij „Linnaeus” om na tien minuten wandelens de kweekerij „Jachtlust” te betreden, welke gelegen is aan den Soestdijkschen Straatweg en waar de oudste zoon, de heer B. Groenewegen, zijn domicilie houdt.

Mooi is de groep treurwilgen — *Salix vitellina* — bij het hek en lief het partijtje *Ligustrum chinense* met ietwat overhangende takken en kleine, niervormige, olijfgroene bladeren. Zij bloeit in Juli met sneeuw witte bloemtrossen, die aan Scringen herinneren; trouwens, daar is zij familie van.

Stephanandra flexuosa is een heester die men niet moet aanplanten om de onaanzienlijke bloempjes, maar wel voor de mooie blaadjes, terwijl de vorm van dezen heester ook valt te roemen.

„En hier zijn de Iepen,” zeide onze vriendelijke leidsman, en wij zagen een aantal jonge boompjes met regelmatige kroontjes. Ons interesseerde de verscheidenheid van den gewonen Iep, *Ulmus campestris* „Wheatley”, die voor nauwe straten, volgens den heer G., de boom bij uitnemendheid is, iets wat wij gaarne gelooven. Natuurlijk zijn er ook andere Iepen, zoowel met groene, groote groene als geelgroene bladeren.

Als een bijzonder mooie boom voor park- en straatbeplanting dient ook de Krimlinde, *Tilia euchlora*, te worden genoemd, met zijne glanzende bladeren, zoodat het stof der wegen daarop niet zoo licht vasthecht.

Heerlijk mooi was het gezicht op de groote partijen *Abies Nordmanniana*, *A. concolor*, *A. excelsa*, *A. (Pseudotsuga) Douglasii* in pracht-exemplaren. Bruine Beuken en bruine Pruimen — *Prunus Pissardi* — en *Acer Schwedleri*, zoo goed in 't oog vallend om de roodgekleurde jonge schcuten. In den voorzomer is dit een van de mooiste boomen; en later, als het z. g. Sint-Janslot komt, geeft deze boom voor de tweede maal dat schoons te zien.

Van de bloemheesters noemen wij nog *Spiraea Van Houttei*, vroeg bloeiend met honderden kleine zuiver witte bloempjes; *Forsythia viridissima*, ook wel „Chineesch klokje” genoemd, *Jasminum nudiflorum*, de in den winter bloeiende Jasmijn met heldergele bloemen. Bij het planten van deze heester wil er wel om denken dat zij een zonnig plekje krijgt, terwijl het goed is haar na den bloei wat te snoeien.

Van de Blauwsparren, *Abies pungens glauca* en de mooie variëteit *Kosteriana* zagen wij verschillende percelen beplant met mooie exemplaren, waaronder ook zaailingen, nog niet gedoopt en nog niet in den handel, maar die bepaald verdienste bezitten en hun weg wel zullen vinden. Bij het benoemen brengen wij den heer mr. J. H. Schöber in herinnering, de man die zooveel voor deze planten voelde en

Thuopsis borealis.

was en men nooit kon zeggen: wij hebben te veel. *Thuja occidentalis* zagen wij in vele schoone variëteiten en viel de verscheidenheid *Hoveyi* door den ronden vorm bijzonder in het oog.

Een gedeelte van de kweekerij noemt men typisch „Boskoop”, omdat daar een groot aantal Beverboomen, Magnolia's, Pioenrozen, Tulpenboomen, Blauwe Regen, Kamperfoelie, klimplanten en laanboomen groeien, dat het een genot is, dit frissche plantenleven te aanschouwen. Wij zagen bladeren van jonge Platanen, die bijna groot genoeg waren om voor parasol te dienen!

Of er dan geen vruchtboomen ge-

worden; van buiten eenigszins ruw, goed tegen transport bestand en de marktvrucht der Amerikanen bij uitnemendheid. Zij rijpt omstreeks November en houdt zich tot December goed. Een eigenaardigheid dezer vrucht is, dat men bij volkomen rijpheid de schil er af kan trekken, zonder van een mes gebruik te maken.

Nimmer te voren zagen wij zulke groote, reeds vrucht dragende vijgestruiken bijeen; deze vinden zoowel hier te lande als in het buitenland gereeden aftrek, men schijnt dus langzamerhand overtuigd te worden, dat de vijg een uitstekende, gezonde vrucht

zich zoo verdienstelijk heeft gemaakt.

Groot is de voorraad van *Azalea mollis*, *Azalea pontica*, *Rhododendron ponticum*, Meidoorns met witte, met roode, met enkele en met gevulde bloemen, Meidoorns die in de Meimaand dikwijls „Meikoning” zijn!

Zeker zijn er ook heesters voor heggen, kijk daar staan ze: Haagbeuken, *Carpinus Betulus*, Liguster, Beuken, enz.

Voor schaduwplaatsen verdient aanbeveling de Japansche Goudlork, *Larix leptolepis*, een conifeer die toekomst heeft en een woudboom van betekenis

boomen, roode, witte en andere. Eschdoorns, Bessen, Frambozen, stamrozen en prachtige zware okkernoten.

Ten slotte maken we nog melding van de afdelingen *Klim- en Rankplanten* en *Overblijvende Planten*, van welke laatste wij b. v. een mooie Herftsaster als illustratie bij dit artikel afdrukken.

't Zou ondoenlijk zijn alles te noemen, wij zijn reeds langer bezig, dan oorspronkelijk onze bedoeling was. Maar, waar het hier geldt een zaak, waarop ieder Nederlander trotsch mag zijn, een zaak die met groote energie en talent bestuurd wordt door drie zoons van den

GEVOELIGE PLANTEN.

VIII.

(Slot.)

De gevoelige planten, welke ik tot nu toe besprak, vertoonden hare gevoeligheid zoo goed als uitsluitend in hare bladeren. Meent echter niet, dat deze de eenige organen zijn, die op bepaalde prikkels zichtbaar reageeren. Er zijn ook tal van planten met gevoelige bloemen.

Aan het begin van mijn eerste opstel over gevoelige planten, wees ik reeds op de zonnebloem, die haar gele schijf steeds naar de zon keert, wat ze trouwens met tal van andere bloemen gemeen heeft. Weer andere bloemen sluiten zich des nachts of buigen haar kopje naar de aarde. Ook het weder heeft op de bloemenwereld grooten invloed. Wie herinnert zich niet een prachtigen voorjaarsdag met heerlijke, stralende zonneshijnsel? De weide daarbuiten is dan overstrooid met duizenden bloemen en overal tintelen en schitteren hare kleuren tusschen het groene gras.

Maar de lucht wordt bewolkt, zwarte schaduwen onderscheppen het vroolijke licht, het wordt kil en het zonnetje verdwijnt en daarmede ook de schittering van duizenden bloempjes. De bloemenpracht is zoo goed als verdwenen en het pas zoo vroolijke, blij stralende land is stil en doodsch van kleur, als werd het nacht.

Dat verschijnsel kan trouwens een ieder, die maar een hoekje met Crocusjes bezit, reeds vroeg in het voorjaar telkens waarnemen bij elke wisseling in de weersgesteldheid. Bij heldere zonneshijnsel staan de bloemen wijdgeopend, bij donker weer zijn haar kelkjes gesloten, als waren ze bevreesd. En dat zijn ze inderdaad ook. Ze moeten zorgen dat haar stuifmeel niet door vochtigen neerslag kan bederven en dat de honig niet zal verwateren. Daarenboven zijn met het zonnetje, bij ruw, koud en vochtig weder ook de insecten verdwenen, dus bezoek zijn ze ook zoo goed als niet te wachten, en waarom zullen ze dan lonken en pronken?

Zoo gaat het bij de meeste bloemen, maar er zijn ook bloemen, die net andersom doen en 's nachts haar grootste schoonheid ten toon spreiden of haar lieflijke geuren afgeven, zooals de Witte Tabak of *Nicotiana affinis*, de Nachteactus, de *Victoria regia*, de Avondkoekoeksbloem, de Nachtkaaarsen en tal van andere; die wachten het nachtelijk bezoek der nachtvinders!

Maar daarenboven hebben tal van bloemen, haar vasten tijd van sluiten en opengaan en die kan voor de verschillende soorten soms zeer uiteenloopen. Zij openen en sluiten zich op bepaalde uren en zijn maar gedurende een zekeren tijd geopend. Dat heeft men reeds lang opgemerkt en zoo stelde reeds Linnaeus een zoogenaamde bloemenuurwijzer samen van planten, wier bloemen zich in opeenvolgende uren openen en sluiten.

Maar ik kan hier niet langer bij stilstaan, omdat het me te ver zou voeren en tot slot wil ik een paar interessante gevallen bespreken van ge-

Tsuga canadensis, sterk berijpt.
(Orig. foto, opgenomen voor „Onze Tuinen” op de kwekerij van de firma Groenewegen, te De Bilt.)

kan worden; het is een fraaie en sterk-groeiende boom.

Zilverbonte Eschdoorns, *Acer Negundo fol. var.* bij de vleet, evenals hoog- en halfstam appel, piramide en leiboomappel. Pruimen in allerlei vormen, vrijstaande snoeren appel en peer, leiboomperzik, halfstam perzik, abrikozen, hazelnoten, kweeperen, mispels en honderd andere dingen meer.

De derde kwekerij het Klooster is hoofdzakelijk gewijd aan laan- en vruchtboomen; wij zagen daar langs den hoofdlaan zeer mooie zware Platanen, grootbladerige Linden, Kastanje-

heer B. Groenewegen, daar kwam het ons voor iets langer te mogen stilstaan, dan in den regel het geval is.

Zelden zagen wij een kwekerij zoo keurig netjes onderhouden als hier het geval was. Ten slotte danken wij de heeren Groenewegen voor de bijzondere welwillendheid waarmede wij steeds worden ontvangen, wij hopen nog dikwijls in de gelegenheid te zijn een kijkje te mogen nemen.

Zooals bekend is kan men van Utrecht uit (Centraalstation) per paardentram rijden tot voor het kantoor der heeren Groenewegen te De Bilt.

J. K. B.

voelige bloemen, waarbij sommige organen op bepaalde prikkels reageeren en plotselinge, althans duidelijk zichtbare bewegingen uitvoeren.

We zagen het boven reeds, de wereld der bloemen staat in nauwe betrekking tot de wereld der insecten. Ze zijn voor elkaar geschapen en beide hebben elkan- der noodig. 't Is een soort van symbiose, samenleving, maar dan in algemeen zin.

De insecten moeten zorgen voor de zoo gewichtige kruisbestuiving, waartoe de bloemen, zoowel als de insecten, vaak allerbewonderenswaardigst zijn ingericht; de bloemen op haar beurt bieden honig en ook stuifmeel; weder- keerig dienstbetoon dus!

Wat kan men zich schooner denken! De fijnegebouwde, dikwijls kleurige en

De stijl loopt uit in een tweelobbig stempel, wier lobben tongvormig verbreed zijn en bij rijpheid uiteen wijken, soms ook naar buiten eenigszins omkrul- len. Raakt men nu een der beide lob- ben aan de gevoelige zijde ook maar even aan, zoo ziet men ze beide plotse- ling naar elkaar toe buigen en samen- klappen, ongeveer zooals dit geschiedt bij de bladschijven van het Amerikaan- sche Vliegenvangertje (*Dionaea musci- pula*). Na eenigen tijd wijken de lob- ben dan weer van elkaar, om bij een nieuwe aanraking weer saam te klappen.

Het voordeel van deze belangwe- kende inrichting springt duidelijk in 't oog. Een insect toch, dat, den rug beladen met stuifmeel uit reeds be- zochte bloemen, een volgende *Mimulus*-

Martynaea, bij *Torenia*, alle planten, die gemakkelijk uit zaad zijn op te kweeken, zoodat iedereen zichzelf in de gelegenheid kan stellen dit aardige verschijnsel des zomers dagelijks waar te nemen.

Ook bij *Catalpa*, een mooien boom, die in den zomer bloeit met groote trossen van prachtige bloemen, kan men hetzelfde zien.

Maar er zijn ook gevallen, dat de meeldraden gevoelig zijn, zooals bij de *Artisjokken* en *Korenbloemen*, wier meeldraden zich verkorten als zij aan- geraakt worden. Bezoekt dus een insect een dergelijke bloem en raakt het daardoor de meeldraden met zijn poot- jes aan, zoo zullen deze zich verkorten, waarbij door de eigenaardige inrich- ting der bloemen het stuifmeel tegen de buikzijde van het insect wordt afgezet, waarmede de volgende bloe- men dus weer bestoven kunnen worden.

Duidelijker zijn echter de bewegin- gen waar te nemen van de meeldra- den der *Berberis*-bloemen. Raakt men toch met een fijn stiftje de binnenzijde der helmraden aan, zoo buigen deze zich plotseling naar den stamper toe. Deze inrichting dient ook hier weer als middel voor kruisbestuiving. Bij inse- ctenbezoek toch zullen de pootjes der diertjes ook onvermijdelijk de meeldra- den op de gevoelige plaats raken. Ze springen dan naar binnen toe en ont- lasten door den schok tevens hun stuif- meel, waarmee de diertjes geheel wor- den bevoederd.

De kans dat de bloem bij die schok- kende beweging der meeldraden met haar eigen stuifmeel zal worden be- stoven is niet groot, daar de helm- knopjes dezer meeldraden zich openen met naar buiten slaande klepjes, zoodat het stuifmeel wordt ontlast in de voor de bloemen voordeelige richting.

Van ongeveer gelijken aard is de ge- voeligheid der meeldraden in de bloe- men van *Sparmannia africana*, een oud bekende, maar nog altoos fraaie koude- kasplant, die reeds vroeg in het voor- jaar onze kassen met haar vroolijken bloei versiert. Hare bloemen zijn van talrijke, deels onvruchtbare meeldra- den voorzien, die dicht opeen om den stamper staan geschaard.

Bij voldoende warmte nu, dus op hel- dere zonnige dagen, als het ook in de koude kas in het voorjaar al lekker warm wordt, kan men een interessant verschijnsel waarnemen. Raakt men na- melijk de meeldraden eventjes aan door er hetzij met den vinger of een of ander voorwerp zacht overheen te strijken, zoo wijken deze snel uit elkaar als een bundel lichtstralen, wat even verras- send als schoon is.

Inderdaad, de plantenwereld is een wereld vol verrassingen en schoonhe- den, een wereld van fijn besnaarde, wondervolle schepselen, die begiftigd met fijn gevoel, elk hare bijzondere eigenschappen hebben en weten te lok- ken of af te stooten, zich te beschermen of te verbergen.

Het is een wereld van schoonheid en stille kracht, van onuitputtelijken rijk- dom en wondervolle geheimenissen.

v. L.

Herfstaster „Rob. Parker”.
Bloeit met groote, lavendelblauwe bloemen. (Zie art. „Onze Kweekerijen”)

welriekende bloemen en de schitterende vlinders, libellen, bijen, zweefvliegen, enz. in innige samenwerking, onbewust gehoorzamd aan de groote bedoelin- gen der natuur.

Dit springt sterk in het oog bij tal van planten, wier geheele bouw op in- sectenbezoek is ingericht, zooals bij de *Orchideeën*, de *Leeuwebekken*, de *Aris- tolochia's*, de *Salvia's*, en duizende an- dere meer. Bij al die bloemen komen bij insectenbezoek echter geen bewegin- gen voor, althans geen spontane bewe- gingsverschijnselen, want bij de *Salvia's* o. a. zijn deze van mechanischen aard. De organen dezer bloemen worden be- wogen, maar bewegen zich zelf niet!

Anders is dit evenwel bij sommige planten, meerendeels tot de groote groep der *Labiatifloren* of Lipbloemi- gen behoorend, wier bloemen zichtbaar en duidelijk op bepaalde prikkels rea- geeren.

Zoo is de stempel van *Mimulus* en enkele verwante soorten zeer gevoelig.

bloem bezoekt, schuift bij het binnen- dringen zijn bepoederden rug onvermij- delijk tegen de naar buiten omgeslagen stempellobben, die daardoor bestoven worden.

De stempel sluit zich daarop schie- lijk en het diertje dringt verder de bloem in; het maakt daar zooveel be- weging, dat een nieuwe dosis stuifmeel op zijn lichaam wordt uitgestrooid. Waren de stempellobben nu niet dicht- geslagen, dan zou de bloem als het insect naar buiten kwam, onvermijde- lijk met haar eigen stuifmeel kunnen worden bestoven. Maar geen nood, de lobben liggen nog plat op elkander en het insect vliegt met zijn nieuwen last stuifmeel naar een andere bloem, die het op dezelfde wijze zal bestuiven. Door deze kunstige inrichting wordt zelfbestuiving voorkomen!

Ditzelfde verschijnsel komt ook voor bij *Diplacus glutinosa*, een plant die zeer nauw aan het geslacht *Mimulus* verwant is, bij *Lophospermum*, bij

Lathyrus odoratus. L.

Bestaat er wel een meer dankbare tuinplant dan de welriekende Wikke? We willen niet te stont zijn in het beantwoorden dezer vraag, maar men zal 't zeker wel met ons eens zijn, dat *Lathyrus odoratus* een der dankbaarste tuinplanten is.

En toch wordt zij nog zoo weinig gekweekt. We weten 't wel, dat in vele tuinen een hoekje voor de *Lathyrus* open gehouden wordt, maar 't is nog lang niet, zooals 't wezen moet. De kweekers moesten niet weten, waar land vrij te maken voor de cultuur van dit gewas, omdat de vraag naar *Lathyrus*-bloemen zoo groot is, en in geen enkelen tuin mocht deze plant ontbreken. Overal waar maar een weinig zon is kan deze Wikke gekweekt worden, dat is juist zoo'n groot voordeel.

't Is vooral in Engeland, waar de „Pronkerwt“ in hooge gunst staat. Reeds voor een achttal jaren werd daar een vereeniging van *Lathyrus*-liefhebbers opgericht, die den naam *National Sweet-Pea Society* draagt en ongeveer 400 leden telt. Deze vereeniging houdt jaarlijks eene tentoonstelling van uitsluitend *Sweet-peas*, kweekt op een proefveld de nieuwe variëteiten en kent aan de beste nieuwigheden premies toe. Telken jare worden de bekroonde variëteiten in een door de vereeniging uitgegeven geschrift bekend gemaakt, zoodat ieder zich gemakkelijk op de hoogte kan stellen van de beste en nieuwste snufjes op het gebied der *Lathyrus*-nieuwigheden.

't Is voor de lezers van „Onze Tuinen“ o. i. van geen groot belang om de laatste nieuwigheden, waarvan enkele nog niet in den handel zijn, te kennen, wel echter willen we onderstaand het laatste lijstje der beste variëteiten geven, zooals we het in „Die Gartenwelt“ vinden *) :

Zuiver wit: *Dorothy Eckford*, *Nora Unwin*.

Zacht rose: *Mrs. Hardcastle Sykes*.

Helder geel of chamois: *Mrs. Collier*.

Rose: *Countess Spencer*.

Karmijnrose: *John Ingram*.

Kersrood (cerise): *Coccinca*.

*) Ter wille van de aardigheid geven we hierbij nog een lijstje van eenige nieuwigheden voor 1908, waarvan de zaadkorrels voor 3, 4, 5, ja zelfs voor 6 cents per stuk verkocht worden: *Mina Johnson*, karmijn-rose, 25 zaden voor 1 shilling (f 0.60); *H. J. R. Digges*, kastanje-geel, 20 zaden à 1 sh.; *James Grieve*, zwavelgeel, 15 z. à 1 sh.; *Purple King*, paars geschaduw indigo, 20 z. à 1 sh.; *May Ferret*, ivoorgeel, 15 z. à 1 sh.; *Princess Victoria*, geelgoud, anjer-geel, 10 z. à 1 sh.; *The Marquis*, rose heliotrope, 12 z. à 1 sh.; *White Waved*, zuiver wit, 20 z. à 1 sh.; *Waved Primrose*, 20 z. à 1 sh.; *Prince Olaf*, wit, blauw gestreept, 20 z. à 1 sh.; *Hannah Dall*, 20 z. à 1 sh.

(RED.)

Karmozijn en scharlaken: *King Edward*, *Queen Alexandra*.

Lavendelblauw: *Frank Dolby*, *Lady Grisell Hamilton*.

Rose-lila: *Mrs. Geo Higginson*, *Mrs. Walter Wright*.

Blauw: *Lord Nelson* (Brilliant blue), *Romolo Piazzani*.

Violet: *Duke of Westminster*.

Magenta: *Captivation*, *George Gordon*.

Zwartbruin: *Black Knight*.

Oranje: *Helen Lewis*, *Henry Eckford*.

Tweekleurige: *Jeanie Gordon*.

Gemarmerde: *Helen Pierce*.

Fancy-soorten: *Marbled blue* (Sutton's), *Sybil Eckford*.

Gestreepte: *Jessie Cuthbertson*.

Gerande: *Dainty*.

Er is dus keus genoeg en men kan verzekerd zijn, dat de boven aangegeven namen die van beslist goede variëteiten zijn. Mocht men liever niet nitzoeken, welnu, men bestelle eenvoudig gemengde kleuren, hoewel dan steeds minderwaardige variëteiten bij-

Lathyrus odoratus,
van de kweekerij van den heer W. van Veen.
Leiden.

Black Knight (zwartbruin); *Dorothy Eckford* (wit); *Gladys Unwin* (rose); *Miss Wilmott* (rood); *Han Miss Kenyon* (crème).

gemengd zullen zijn, althans oude, reeds vroeger door de *Sweet-pea Society* opgegeven variëteiten.

De welriekende wikke heeft haar bakermat op Sicilië, maar gewis zou Linnaeus in de *Lathyrus* van thans de in zijn tijd bekende variëteiten niet herkennen. Toenmaals waren er drie variëteiten bekend, die een honderdtal jaren later tot negen vermeerderd waren.

Tot omstreeks 1880 was aan knustmatige kruisning zeker niets gedaan, toen Henry Eckford met *Bronce prince* en Thomas Laxton met *Invincible carmine* stelselmatig begonnen te kruisen, terwijl de firma's Haage und Schmidt en E. Benary te Erfurt weldra eveneens nieuwigheden op de markt begonnen te brengen.

Natuurlijk is men de eischen voor goede nieuwigheden steeds hooger gaan stellen; waar b.v. vroeger bloemstengels met twee bloemen medetelden,

vallen deze thans geheel buiten mededeling: op elken stengel moeten minstens drie bloemen gezeten zijn, terwijl deze regelmatig gevormd en effen van kleur moeten zijn. Gestreepte, gerande of gespikkelde bloemen komen alleen in aanmerking als zij door bijzondere eigenschappen uitmunten.

De cultuur der Pronkerwtten is zeer gemakkelijk. Overal waar erwten willen groeien, kan ook *Lathyrus* zich thans bevinden. De grond wordt liefst twee steek diep omgewerkt en voldoende bemest. Vloeimest gedurende den bloeitijd toe te dienen, verdient geen aanbeveling, daar anders wel veel blad maar weinig bloemen gevormd worden. Tot tegen den bloei kan men echter met goed succes ijzersulfaat geven en wel in den beginne 5 gram op 10 liter water en later ongeveer 10 gram op 10 liter. Ook roet kan goede diensten bewijzen om diepe kleuren te verkrijgen.

Men zaait *Lathyrus* zoo vroeg mogelijk, b.v. einde Februari of begin Maart, tegen erwtenrijs, draden, gespannen op de wijze zooals reeds vroeger in „Onze Tuinen“ medegedeeld is, tegen gaas of wat dan ook, indien het slechts minstens twee meter hoog is.

In den eersten tijd zullen de plantjes niet hard groeien, althans niet zichtbaar, daar zij bezig zijn hunne wortels uit te zenden. Eénmaal innippen bevordert de vertakking zeer, terwijl we de planten niet te dicht open mogen zetten.

Gedurende droogte wordt gegoten en de zaadpeulen die zich zullen vormen indien niet genoeg bloemen gesneden worden, moeten verwijderd wanneer we op een langen bloeitijd prijs stellen.

Afgesneden bloemen houden zich gedurende een viertal dagen zeer goed op water en verspreiden wel een aangename en doordringende, maar geen hinderlijken geur als dat hyacinten, Tuberozen en dergelijke doen. Men zaait dus heel veel *Lathyrus*!

P. J. SCHENK.

Amsterdam.

Lenteboden.

Bij het verschijnen van dit No. staan de Sneeuwkllokjes reeds een week in onzen Amsterdamschen Hortus Botanicus te bloeien.

Heerlijk, die eerste Lenteboden, pioniers van een beteren tijd! Al zullen er nog stellig genoeg gure dagen komen, es musz doch einst Frühling werden: 't moet toch eenmaal Lente worden!

De natuurvriend speurt de naderende Lente reeds in de zwellende knoppes van de Iepenboomen. En straks gaat hij al naar buiten, want hij weet immers een hoekje met wilde vogeltjes, waar 't eerste madeliefje bloeit en waar in de vroege lente de primula's tusschen haar groen uitkijken, of zooals het in 't oorspronkelijke luidt:

„I know a wild bird's corner,
„Where the Daisy first is seen,
„Where Primroses in early spring
„Peep out between their green“.

B. B.

LITERATUUR OVER TUINKUNST.

In „Onze Tuinen” geeft de Redacteur v. L. een antwoord op de vraag: of er een boek of iets dergelijks bestaat, omtrent het maken van plattegronden of teekeningen voor 't tuinaanleggen. Mijn vriend v. L. geeft daarin zijdelings een wenk aan mij, om die vraag te beantwoorden.

Dit is gemakkelijker gezegd, dan gedaan; want alles is betrekkelijk.

Er bestaat een uitgebreide literatuur op 't gebied der tuinkunst. Dan is 't de allereerste vraag: Bedoelt de steller van de vraag een werkje voor eerstbeginners, om zich de techniek van 't teekenen eigen te maken, of: wenscht hij bepaald studie te maken van dit kunstvak?

De vraagsteller wete allereerst dat het aanleggen van een tuin niet bloot alleen bestaat uit een tekeningetje op papier.

Een tekening dient alleen terug te ge-

Daarop volgt: Ernouf et Alphand: *L'Art des Jardins, Parcs, etc.* een compilatie van de eerste uitgave van Ernouf, en een gedeelte van 't groote werk van Alphand: *Les Promenades de Paris*, (een mooi doch kostbaar werk.)

Voor 't Engelsch is zeer aan te raden: H. E. Milner *The Art and Practice of Landscape Gardening*, 1890. Meer up to date is: Thomas H. Mawson: *The Art and Craft of Garden making*.

In 't Fransch of Engelsch vindt men niet die soort, waarvan de Deutsche boekhandel ons overstelt: echte schablonen boeken.

In Duitschland maakt elke Hofgärtner of Obergärtner een boek over tuinkunst. Het aantal is zoo groot, dat het heel wat ruimte in „Onze Tuinen” zou innemen, ze alle op te noemen.

Daar zij bijna alle op elkander gelijken,

Pyramide-appel.
(Zie art. „Onze Kwekerijen.”)

ven, dat wat men zich zelf voorstelt te maken; zijn gedachte weer te geven in lijnen, en daarop verder uit te werken, hoe men zich voorstelt de groepen van boomen, struiken, enz. te plaatsen.

Het boek van Jäger, door den Red. v. L. opgegeven, is voor een beginner niet wat het zijn moet. Het is meer een overzicht van de geschiedenis der tuinkunst.

Dat van Hampel is daarvoor beter, doch de leerling moet daarbij enige hulp van een ervaren vakman hebben, daar in dit boek, zeer veel voorbeelden zijn, die wat uitvoerbaarheid betreft, wel met enig voorbeeld moeten aangezien worden. De proportiën en details zijn vaak niet in overeenstemming met het terrein en de woning.

Kent de vrager vreemde talen, dan zijn er in 't Fransch, Engelsch en Duitsch uitstekende werken.

Onder de Fransche is er nog geen enkel boek verschenen, dat het schoone werk van Ed. André, *L'art des Jardins, Traité général de la composition des Parcs et Jardins*, de 1879, evenaart.

en volgens dezelfde opvatting en model ingericht zijn, is 't onverschillig, welke men neemt.

Hampel, Eichler, Bertram, Enke, Levy, Lucas, Lelienfein, Bode, u. s. w. 't Eene is wat duurder dan 't andere en van alle zijn meerdere uitgaven. In elk geval zijn de drie eerste misschien het meest aanbevelenswaardig. Wil men behalve 't machinale tekenwerk ook wat degelijks lezen dan zijn aan te raden:

E. Petzold: *Die Landschafts-Gärtnerei*. 1883.

E. Hallier. *Grundzüge der Landschaftlichen Gartenkunst*, 1891.

W. Lange u. Otto Stahn. *Garten-gestaltung der Neuzeit*. 1907.

O. Schultze-Naumburg. *Kultur-arbeiten, Band 2, Gärten*, 1907.

Het is voor de vraagsteller raadzaam, bij zich zelf te overdenken, wat hij wil; zooals ik zeide, met enkel een prentje na-teekenen komt men er niet en is men er niet.

Niet lang geleden kreeg ik iemand bij mij om een aanbeveling voor een betrek-

king, waarnaar hij solliciteerde. Hij vertelde mij o.a. dat hij ook op de hoogte was van de tuinarchitectuur. Daar ik zoowat wist, wie hij was, kostte het mij moeite ernstig te blijven. Ik vroeg hem, mij dan daarvan eenige proeven te laten zien. Den volgenden dag zond hij mij een paar teekeningen; 't waren copieën uit een der talrijke Deutsche Schablonen-werkjes, daarbij met een onvaste hand geteekend.

Hij voelde zich daardoor op de hoogte der tuin-architectuur!

Er komt wat meer bij kijken.

LEON A. SPR.

Geen sneeuw onderspitten.

Hoe eenvoudig en gemakkelijk het spitten ook moge schijnen, is het toch, evenals bijna alle werkzaamheden in den tuin, een zaak, die met oordeel en kennis moet uitgevoerd worden. Een oordeelkundige grondbewerking kan ten zeerste medewerken, om den grond in een toestand te brengen, die voor den plantengroei zoo gunstig mogelijk is; maar evenzeer kan een ontijdige of ondoelmatige bewerking oorzaak zijn, dat de bodemgesteldheid minder gunstig wordt.

Wordt de grond b.v. gespit, wanneer hij nog erg nat is, dan heeft dit op de structuur van den bodem een bepaald nadeeligen invloed, doordat de grond dan zeer gemakkelijk dichtslibt.

Ook is het heel verkeerd, den grond te spitten, als hij nog met sneeuw bedekt is. Wordt de sneeuw ondergewerkt, dan duurt het veel langer, eer ze gesmolten is, dan wanneer ze op den grond was blijven liggen. Betrekkelijk laat in 't voorjaar, wanneer de bovengrondsche deelen der plant door de meerdere zonnewarmte al beginnen te werken, werkt de ondergespitte sneeuw dan nog sterk afkoelend op de bouwlaag, waardoor de werkzaamheid der wortels wordt vermindert.

Gaan de bladeren door verhoogde temperatuur meer water verdampen, dan dienen natuurlijk de wortels ook meer water op te nemen, anders beginnen de planten te verwelken.

Apd., 6-2-'08.

W. F. A. G.

ONZE PRIJSVRAAG.

Op onze prijsvraag, waarin we vroegen „een middel om ons blad meer bekendheid te geven”, ontvingen we tal van inzendingen. Juist dit groote aantal was echter oorzaak, dat de Directie zeer veel moeite had met het toekennen der prijzen.

We kunnen nu evenwel de toezegging geven, dat de uitslag in een der eerstvolgende nos. bekend gemaakt zal worden, en dus verzoeken we den inzenders nog even geduld te hebben.

RED.

Planten van klimheesters. — Voorjaarsperken.

Nu de planttijd er weer is, willen we het nog eens een oogenblik hebben over het planten van klimheesters, zooals klimop, wilde wingerd e. a. Men ziet het toch nog te dikwijls gebeuren, dat deze heesters direct na het planten netjes aan muur of schutting worden vastgebonden.

De takken worden uitgespreid en flink strak vastgezet; het vastzetten zelf gebeurt dikwijls ook nog zeer onpractisch; men neemt een halfrond ijzeren of gegalvaniseerd krammetje en zet er de takken mee vast, zoodat ze niet meer naar rechts of links, boven of beneden kunnen.

Wat ziet men nu echter gebeuren; de grond, die voor het planten flink losgespit is, slaat na eenige maanden neer, het kluitje van de heester wil graag meezakken, maar kan niet, omdat de stevig vastgezette takken dit beletten en het eind van het liedje is, dat de kluit boven den grond komt, dat de heester zich heeft „opgehangen”, zooals men in de wandeling zegt.

In den regel komen de heesters van den boomkweker aan met een kluitje, waarom licht zaklinnen gebonden is.

In de kluit steekt bovendien een stok, waaraan de takken zijn vastgebonden; de planten worden op deze wijze gemakkelijker vervoerd en de takken breken niet.

We veronderstellen, dat de grond, waar we moeten planten, van te voren flink gespit en met oude verteerde mest behandeld is.

Men maakt nu plantgaten (meestal kan men dit met de hand doen) ruim zoo groot als de kluit van de plant is en zoo diep, dat de kluit, erin gezet zijnde, even onder de oppervlakte komt.

We vullen het gat aan met mooie kruimelige aarde, drukken deze flink stevig aan en geven voldoende water.

Hebben de heesters een flinke stevige kluit, dan kan het zaklinnen, dat er om gebonden is, voorzichtig worden verwijderd.

Is men bang, dat de kluit uit elkaar zal vallen, dan laat men het linnen stil zitten, doch snijdt het van boven voorzichtig stuk, zoodat de verse aarde toch met de kluit in aanraking komt. De stok, waar de takken aan vastgebonden waren, hebben we stil laten staan en meegeplant; den eersten tijd nu laten we de heesters staan, zooals ze aan de stok waren gebonden en laten den grond bezakken, waarmee de planten van zelf meegaan.

Is alles flink bezakt, dan worden de takken voorzichtig van den stok vrijgemaakt en deze laatste, zonder iets

te beschadigen, uit den grond genomen. Na deze bewerking de plant licht aantrappen kan geen kwaad. We kunnen nu beginnen de takken aan muur of schutting vast te binden.

Het vastzetten met krammen is belist af te keuren.

Als materiaal hiervoor gebruiken we spijkers of bandnagels en teenen of bindbast. De takken worden eerst uit elkaar gewikkeld en netjes uitgespreid, waarna tak voor tak wordt vastgezet.

We slaan daartoe een spijker in de schutting, slaan een teen er om heen, waarna de tak er zeer losjes aan vast wordt gezet, zoodat, mocht de plant nog zakken, de bindteen geen belemmering is.

Iedere tak wordt op 2 of 3 plaatsen vastgezet, naar gelang de lengte; de afstand tusschen de takken bedraagt 15 à 20 c.M.

Gedurende den zomer moet men niet verzuimen af en toe de geplante gewassen eens na te loopen, om te zien, of hier en daar niet een band knelt, die we dan moeten verleggen. Hebben we de planten in haar jeugd goed geholpen, dan hebben we er later weinig of geen omkijken naar.

Wie zijn voorjaarsperken nog beplanten moet, maakt nu van het mooie weer gebruik, om ze zoo spoedig mogelijk vol te zetten.

Op natte koude gronden toch heeft men deze niet in het najaar beplant, maar de plantjes stil laten staan in een kouden bak of op een beschut plekje in den tuin, waar men ze gemakkelijk tegen strenge vorst kon beschermen.

De volgende week komen we uitvoerig terug op deze voorjaarsbloeiërs; voorloopig kan men beginnen de planten die in een bak staan, af te harden, door overdag en langzamerhand ook des nachts de ramen er af te laten.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Platyclinis. — Thunia.

De kleine, maar toch zeer interessante *Platyclinis glumacea*, die wij het vorige jaar zeer mooi in den Amsterdamschen Hortus zagen, geeft weer teekenen van leven en dat is voor den kweker het bewijs, dat zij uit hare rustplaats genomen moet worden en nu een plaats krijgt in een warme kas, waar zij kort bij het licht gezet wordt. Natuurlijk geven wij dadelijk geen volop water, neen langzaam aan.

Zoodra de nieuwe scheuten gevormd worden en daarmede nieuwe wortels te voorschijn treden, is de tijd voor verplanting aangebroken. Gebruiken wij gewone bloempotten, dan worden deze voor de helft gevuld met schoon gewasschen scherven; wij kunnen echter ook pannen gebruiken, die wij vullen met een mengsel van varenwortelgrond en Sphagnum, van ieder de helft met wat zand. Is het verplanten niet nodig, dan vernieuwen wij de bovenste laag, die wij met levend Sphagnum afdekken.

Zijn de scheuten uitgegroeid, dan

komen zij, om rijp te worden, in de Cattleyakas.

Wat betreft de *Thunia's* kunnen wij een „nieuwsgierigen lezer” mededeelen, dat die elk jaar verplant moeten worden en dit doen wij met het meeste succes en zonder de minste stoornis voor de plant, zoodra de nieuwe scheuten te voorschijn komen.

Al de oude compost wordt verwijderd en doode wortels weggesneden. Om nu het oppotten wat gemakkelijker te maken, bindt men de oude schijnknollen aan een stok die mede opgepot wordt. Maar wij mogen wel eerst onzen grond klaar maken; die bestaat uit twee deelen varenwortelgrond, een deel Sphagnum, een deel graszodengrond, zand en stukjes scherven naar believen. Wanneer men nu maar zorgt, dat de voet van de jonge scheut even onder de oppervlakte komt, dan is de zaak in orde, ten minste wanneer men haar in de warme kas een plaatsje geeft, waar zij veel van het licht kan profiteren.

Met het water moet men zeer zuinig zijn; gieten is niet dadelijk noodig; maar bij helder weer bespuiten wij de planten, minstens een paar malen daags.

Goed is het ook, de atmosfeer vochtig te houden. Goed aan den groei zijnde, verlangen de *Thunia's* veel water en tegen dat de bloeitijd nadert moeten zij het volop hebben.

Na den bloei treedt langzaam rust in, de bladeren verschieten van kleur, worden geel, en terwijl ze een plaats krijgen in de volle zon, geven wij ze wat minder water en bevorderen zoo veel mogelijk het goed rijp worden der schijnknollen.

Thunia's worden vermenigvuldigd door de schijnknollen stuk te snijden en deze in een warme kas op Sphagnum te leggen. Zoodra zich nieuwe scheutjes laten zien, kan men die afzonderlijk in potjes zetten en verder kweken, wat een zeer prettig werkje is.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Verspenen. — Knollen. — Dahlia stekken. — Perikplanten. — Mozaïekplanten.

De in Januari gezaaide zaden hebben zich reeds tot plantjes ontwikkeld en we moeten deze, hoe klein ze ons ook schijnen, toch stuk voor stuk *verspenen*, zooals we dat daarbij reeds hebben aangegeven. 't Is thans zaak, als ze zijn verspeend, er ook voor te zorgen, dat ze op eene goed verlichte en warme plaats worden gezet, anders ziet men de jonge plantjes spoedig weg vallen.

De in het najaar opgeborgen knollen van *Begonia*, *Gloxinia's*, *Tydea's* enz. worden thans wat meer naar voren gebracht. Hebben ze wat droog gestaan en zijn de knollen van *Begonia's* en *Gloxinia's* daardoor wat slap geworden, dan beginnen we ze dagelijks flink te sproeien. Met een dag of acht zijn ze dan weer behoorlijk stevig geworden en kan men ze in den loop dezer maand op een verwarmde bak uitleggen. We doen dat zóó, dat de knol niet geheel

onder den grond gebracht wordt, maar dat het bovengedeelte nog zichtbaar blijft.

Dahlia's die we dezen winter als landknollen hebben bewaard, worden thans op een verwarmden bak gelegd en de knolvormige wortels met grond ingestrooid en gedekt.

't Is gewenscht, wil men goed gevormde, goed gekleurde en goed ontwikkelde bloemen van zijn *Dahlia's* hebben, dat we jaarlijks jonge planten kweken. Daarom begonnen we boven onze landknollen op een warme bak in te graven, waardoor we met een 14 dagen à 3 weken dikwijls talrijke jonge scheuten zien ontwikkelen.

Deze jonge scheuten nu gebruiken we om er nieuwe planten van te kweken. Zoodra ze dan ook een paar redelijk ontwikkelde blaadjes hebben gemaakt en gewoonlijk zoo'n handbreedte lengte hebben verkregen, nemen we ze van

De verpotte *perkplanten*, die we een paar weken vroeger behandelden, toonen ons nu reeds, dat ze den groei hernomen hebben. Thans is het zaak voor het luchten te zorgen.

In bloei getrokken en thans reeds uitgebloeide heesters, sering, enz., die we gedurende den strengen winter in een bak bewaarden, worden daaruit verwijderd en zoo noodig in een schuur of andere beschutte ruimte geplaatst. We hebben de ruimte in onze bakken thans noodig, gewoonlijk komt men ruimte te kort.

Een paar of meer ramen worden matigjes warm aangelegd. De jonge zaailingen *Begonia semperflorens* en var., die we reeds in Januari hebben gezaaid, zijn thans zoo ver, dat ze in den loop dezer maand op een luw bakje kunnen worden uitgeplant of in stekpotjes opgepot, daarin een plaatsje vinden.

Canna's worden uit haar winterverblijf te voorschijn gehaald, de groote

een allerliefste *Begonia* voor het beplanten van vakken, die niet al te volop in de zon gelegen zijn. De halfgevalde bloemen zijn helder rood gekleurd en een goed gekweekte plant geeft er in overvloed. Bezit men hiervan knollen, dan worden deze op warme bak uitgelegd en spoedig daarna (14 dagen) zien we talrijke scheutjes ontwikkelen. Elk scheutje wordt door ons van de plant afgenomen op een wijze, zooals we dat voor de *Dahlia's* hebben aangegeven en in zandige aarde, die behoorlijk verwarmd is, gestekt.

J. A. Kors.

In den Moestuין.

Terrein indeelen. — *Brocoli.* —
Rhabarber. — *Radijs.* —
Raapstelen. — *Snijsla.* —
Wortelen. — *Bloemkool.*

Er begint leven in de brouwerij te komen, om ons heen zien we al zoo hier en daar de onmiskenbare sporen van de herleving van de natuur. 't Zijn nog wel slechts zeer schuchtere pogingen van voorlopers, die we waarnemen, maar 't zijn toch de lang verbeide boden van het naderend voorjaar. In den moestuin hebben we ook wel eenige van die sterke winterharde gewassen, maar van die echte lenteboden, zooals 't sneeuwkllokje e. m. a., kweken we er niet. We gelooven het echter toch wel en richten er dus onze werkzaamheden naar in.

Op den kouden grond is bemesten, spitten en het *indeelen van ons terrein* nog hoofdzaak. Vooral bij dit laatste houden we rekening met hetgeen een vorig jaar geteeld werd. We brengen zooveel mogelijk wisselbouw in toepassing; waar we een vorig jaar onze peulvruchten teelden, brengen we nu de bladgewassen en omgekeerd laten we de kool en meer dergelijke stikstofeters van de door de peulgewassen in den grond achtergelaten stikstof profiteren; beide zullen er wel bij varen.

Als van zelf spitten we de stukken, waarop vroege gewassen zullen komen, het eerste om; mogelijke nachtvorsten helpen den grond nog meer verkruielen en bovendien zakt losgemaakte grond beter door en droogt bij de minste zonneschijn en wat wind al spoedig wat op, iets wat ons bij het uitplanten of zaaien zeer te stade komt.

Indien we niet in de gelegenheid waren doperwt, peulen of groote boonen ter voorkoming uit te strooien, dan kunnen we nu al wel een rij of wat buiten uitzaaien. Is echter ons moesland door zijn samenstelling te waterhoudend of is het door zijn ligging ten opzichte van het omgevende water nog erg nat, dan houden we het zaad nog wat in den zak.

Zagen we de vorige week dat onze groene savoye kool 't tegen de vorst had afgelegd, ook de *Brocoli* komt er dezen winter slecht af.

Vooral bij die welke op geheel onbeschut terrein stonden en waar we geen bijzondere middelen aanwendden om ze een weinig in den strijd te helpen, zijn de gelederen gedund, de z.g. kale

Dahlia-stekken.

Links en in 't midden: goed. Rechts: slecht.
(Uit „Garden Life“.)

de plant af, om ze te gaan *stekken*. We snijden ze bij voorkeur niet af, maar trekken ze voorzichtig van de oude plant af. We zorgen er voor dat ze het hielkje, dat is de plaats waar ze zijn ontsproten, behouden. Zoo noodig snijden we dit met een schilfertje van de oude knol er bij af en laten dit natuurlijk aan de stek. Meestal is snijden niet noodig en kunnen we ze, met den vinger langs de stek gaande en dan aan den voet gekomen naar beneden drukkend, behoorlijk met een hielkje afnemen.

Deze stekken worden gestekt in rierzand, dat behoorlijk verwarmd moet worden. In een kweekkasje of in een behoorlijk verwarmde bak stekken we dan gewoonlijk met succes. Hier wortelen de stekken met een 14 dagen, waarna ze dan worden opgenomen en in een klein stekpotje in zandige aarde worden opgepot en in een luwe warme bak geplaatst.

De oude knollen, waarvan we de stekken hebben genomen, worden dan weggegooid.

knolvormige wortelstokken zoo noodig aan stukken gesneden en op een weinig verwarmde bak even in den grond gebracht. Ze maken daar spoedig jonge wortels en dito scheutjes en dan potten we ze op in een flinken pl. m. 10 c.M. wijden pot en plaatsen ze dan op koude bak, de planten ontwikkelen zich dan stevig en als we ze later in den vollen grond gaan uitplanten, dan kunnen zoo gekweekte *Canna's* een stootje velen.

De vroeg gestekte *Coleus Verschaffelti* e. a. die we thans in stekpotjes op een behoorlijk verwarmden bak hebben geplaatst, worden spoedig ingenepen. We doen dit eensdeels omdat de jonge plant zich daardoor zal vertakken en dus meer bossig zal opgroeien, anderdeels omdat we die jonge kopjes nog eens stekken en daardoor ons aantal kunnen vermeerderen, dit zelfde volgt men met veel meer andere planten: *Achyranthus*, *Iresine*, *Ageratum* enz.

Begonia Surpasse Duevisie fl. pl. is

vorst richtte ze ten gronde. Toch zien we met een zekere blijdschap, dat niet alle gesnenveld zijn, en juist die sterke, die de bewijzen gaven, dat ze tegen ons soms bar klimaat bestand zijn, houden we in 't oog, juist uit deze kiezen we, indien ze een behoorlijke kool voortbrengen, onze zaad dragers.

Vóór de vorst inviel hebben we eenige sterke *Rhabarberplanten* ondergedekt, we deden dit opdat we nu niet in onze plannen om ze te vervroegen, zouden tegengehouden worden. Nu we gewacht hebben, totdat de vorst geheel en al uit den grond verdwenen is, zien we toch dat onze arbeid niet geheel en al vergeefs is geweest; want waarlijk de *Rhabarberplanten* zijn al wakker, ze steken met een zekere overmoed hare dikke roode bladknoppen al boven den grond; de gang is er al in, we zullen ze dus een handje helpen.

We brengen daartoe een oude kist, een vat, een oude mand, die nog stevig genoeg is, over de planten heen. Bij gebrek aan dit alles slaan we op pl. m. 40 à 50 c.M. afstand rond de plant een paar palen in den grond en omgeven die met kippengaas. 't Behoeft zoo mooi niet, als het maar stevig genoeg is, om een flinke laag broeimest te dragen.

De ruimte, die we boven de plant laten, moet zoo groot wezen dat er zich flinke bladstelen in kunnen ontwikkelen, want indien we het in het vorig jaar de planten niet aan het noodige lieten ontbreken, dan krijgen we bladstelen die voor de dikste van buiten niet behoeven onder te doen.

Over deze geheele installatie brengen we nu een dikke laag broeimest, die we, om regen of sneeuw te keer te brengen, nog weer met oude rietmatten afdekken. Zoolang we nog alle ontwikkeling door den mest moeten opwekken, kunnen we, om de verkregen warmte nog wat sterker te maken, rond de planten gleuven graven en die met broeimest vullen. 't Spreekt van zelf, dat we die gleuven binnens de kisten of vaten als anderszins maken, de plant komt dus op een eiland, en wordt door de warmte van den mest in den grond nog tot vroeger en spoediger ontwikkeling gedreven.

Naarmate we verder in het seizoen komen, kan de broeilaag geleidelijk verminderd worden, tegen dat de *Rhabarber* zich zonder hulpmiddelen begint te ontwikkelen, kunnen we enkel met een kist of vat volstaan. De aldus geforceerde planten brengen slechts zeer onvolkomen bladschijven voort, maar de stelen zijn er des te zwaarder om.

Hebben we nog een warm plaatsje in de buurt, waar we de eerste spinazie zaaiden, over, dan kunnen we nu daar al wat *radijs* uitzaaïen. Vooral niet te dicht zaaien, 't moeten knolletjes worden en geen loof. We nemen, als de vroegste, zaad van ronde variëteiten, later liefhebbers we in half lange en lange radijs.

In de bakken komt steeds meerder drukte, we gaan steeds voort meerder glas in gebruik te nemen. Op een zeer matige broeiing zaaien we *raapstelen*

en *snijsla* uit. We kunnen dit goedje nu al wel haast zonder bodemwarmte zaaien, maar 't spreekt van zelf, dat we dan ook later zullen oogsten; maar behalve dit, wanneer later, als we op die bakken meloenen of komkommers brengen, zullen die nog mede van de broeilaag voordeel hebben.

Van bepaald broeien is dan wel niet veel meer te bespeuren; maar dat behoeft ook niet, we zijn dan in een tijd, dat de warmtebron in den grond niet krachtig behoeft te zijn, als 't maar iets warmer is dan geheel zonder eenige broeimest, zijn we al een heel eind voor.

't Is kieskeurig goedje, die vroeger dicht open gezaaide groente; van bedompte, vochtige lucht is ze ganschelijk niet gediend; warmte en vocht doet ze wel zeer spoedig ontkiemen, maar als 't op den dag niet een weinig opdrogen kan, zien we 't weer even spoedig verdwijnen. Daarom niet te zinnig met het aanbrengen van lucht; zoo'n frissche luchtstroom voorkomt schimmel en al de treurige gevolgen er van.

Ook in de wortelenbakken laten we ongehinderd een flinke luchtstroom toe, ook al is 't buiten nog koud, dan verzinmen we toch niet de bakken op den dag open te zetten. Zoo ook bij de *bloemkool*, we krijgen daardoor een kort en gedrongen gewas, dat in geen geval later oogstbaar is dan dat, 't welk door het te warm houden der bakken lang en gerekt is.

Mochten door 't vele donkere weer, onze jonge kweekplanten, de *snij- en prinsesseboonen*, enz. nu reeds de teekenen van mislukkig dragen, dan zaaien we opnieuw, liever iets later met de oogst, dan een lijdend gewas voortkweeken, waarvan we de zekerheid hebben, dat 't toch niet veel zal opbrengen. 't Behoeft dezelfde, zoo nog niet meerdere zorgen, en dekt de kosten en moeite er aan besteed, nog voor geen tiende deel.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Stek van bessen en druiven. — *Afleggers van id.* — *Stek van Kwee.* — *Oogstek van druif.* — *Kunstmest.* — *Zaaien van appel- en perepit-ten.* — *Snoeien.*

De voortkweeking van onze *bessetruiken* en *druiven* kan en door *stek* en door *aflegging* geschieden. Zij die om de een of andere reden nog geen stekken genomen hebben, stellen 't niet langer uit. Bij 't in den grond plaatsen letten we er op, dat slechts een klein gedeelte van den 30 c.M. langen stek boven de aarde uitsteekt. Hoe dieper de stek in den grond zit, hoe meer wortels zich niet alleen kunnen vormen, doch ook 't verdampingsovervlak wordt kleiner. Stekken, die slechts voor $\frac{1}{3}$ in den grond staan, maken 't eerste jaar gewoonlijk een slecht gewas. Let er dus op, dat $\frac{2}{3}$ gedeelte in de losse aarde komt, en steek in meer zwaren bodem de stekken wat schuin, waardoor de te vormen wortels meer van warmte en lucht profiteeren.

Druiven kunnen thans ook zeer goed in potten op mestbak gestekt worden. In den vollen grond op een beschutte plaats gaat zulks ook wel, maar de resultaten zijn lang niet even gunstig. Voor buiten neemt men stekken met 3 à 4 oogen en 't is voldoende, zoo maar één oog boven de aarde uitsteekt.

Is de mestbak voldoende verwarmd, zoo graaft men in de opgebrachte aarde de 10 à 12 c.M. wijde potten, gevuld met zandige aarde en waarin de stekken (in elken pot één stek) twee oogen lang stevig zijn aangedrukt. Een der beide oogen komt in de aarde, 't andere er boven. Luchten, gieten en dekken houdt gelijken tred met 't weer en de ontwikkeling der planten. Veel gieten is aanvankelijk eer na- dan voordelig.

Bessen, druiven, vijg- en moerbezieboom kunnen ook met succes worden afgelegd. Thans (zoo 't weer zulks van zelf toelaat) kan die aflegging geschieden. Onder afleggen wordt verstaan 't in den grond buigen van een tak, met de bedoeling, dat zich op 't gedeelte in den grond wortels kunnen vormen, waardoor zoo'n tak later als zelfstandige struik of boom kan opgroeien. We buigen dus den tak een weinig en teneinde 't nit den grond wippen te voorkomen, zet men hem met een haak of pin, geplaatst op de bocht, in den grond vast. Teneinde 't vormen van wortels te bevorderen, bindt men op de bocht stevig een ijzerdraad, zóó, dat dit alleen de bast knelt of wel men maakt een smalle ringvormige afschorsing.

Op de bocht brengt men wat goede aarde en houdt deze bij droogte flink nat; verder is 't niet kwaad, bij 't gedeelte boven den grond een stevig (en) stok(je) te plaatsen, teneinde de tak meer opwaarts te kunnen binden, wat een meer gelijkmatige ontwikkeling geeft.

Wil men *kwee stekken*, zoo kan men de stekken gevoegelijk snijden van de struikjes, den vorigen zomer geöcneerd. Is onze oculatie gelukt, (wat we kunnen zien aan 't nog in leven zijn der oogen en de schildjes), zoo snijden we de kroontjes der kwee geheel weg, een stompje van 10 c.M. boven 't oog latende om daaraan de scheut uit 't oog voortkomende, te bevestigen. Dit is zoowel in 't belang der goede richting van de scheut als ons eigen belang, want we sparen 't plaatsen van stokken nit.

Die kroontjes kunnen dus geheel tot stek worden gesneden. Bij voorkeur laat men den stekken den verbreden voet, 't zoogen. „hieltje" behouden en snijdt ze een 25 c.M. lang. Kwee houdt nog al van vocht; we zoeken daarom een vochtig hoekje in onzen tuin op en waar de grond meer zandig is, zal een paar maal goed nat maken bij schraal weer de goede ontwikkeling zeer bevorderen.

Onze half Januari *gestekte druive-oogen (oogstek)* zullen wel zoover ontwikkeld zijn, dat ze een grooter potje noodig hebben. In 4 weken tijds kunnen zich reeds mooie worteltjes gevormd hebben, die zich uitsluitend langs den binnenrand der pot slingeren. Vroegtijdig verpotten is bij deze cul-

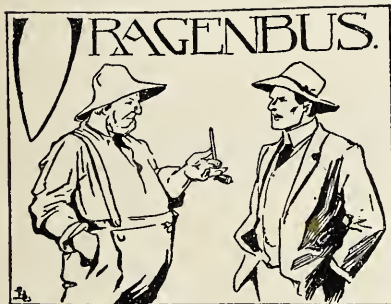
tuur van groot gewicht. Voor aarde neme men nog gezeefde bladaarde met wat zand er door. Men beschadige vooral de teere, blanke worteltjes niet en late hen in hun geheel. Voorloopig houden we de verpotte plantjes nog in dezelfde kas; men late ze eerst weer van 't verpotten bekomen.

Zij, die hunne vruchtboomen nog goed willen doen met *kunstmest*, doen zulks thans. Vooral boomen, die weelderig groeien en hoegenaamd geen bloemknoppen aanzetten, geve men niet geregeld stalmest, gier of beer. Men geve hun thans patentkali en superphosphaat, per Are 4 tot 6 KG. van ieder.

Wil men van 't voorjaar *appel- of perepitten* zaaien, zoo is 't thans nog tijd wat pitten bijeen te garen. Van goudreinetten. Bellefleur en vooral de zoete, Winterjan of Kleipeer kan men heel goed de pitten verzamelen en ze voor uitzaaian bestemmen.

Voor het *snoeien* is het nu ook tijd. We volstaan hier, met te verwijzen naar de afzonderlijke artikelen over dit onderwerp.

P. v. D. VLIST.

Vraag No. 548.

Ik heb een *TUINTJE* aangelegd, groot $\frac{1}{2}$ Are, in het midden rozen, aan de kanten een paar vruchtboompjes en struiken, verder wat bloemheesters. De bodem was *ZWARE KLEI*, welke ik bij den aanleg heb omgewerkt, 70 c.M. diep, en vermengd met 1 kub. M. ZAND, $\frac{1}{2}$ kub. M. KOEMEST en 25 KG. KALK. Ik heb voldoen de *KIPPENMEST*. Wat en hoeveel *KUNTMEST* moet ik koopen en waar is die te koop?

Achter het tuintje is een breede, stroomende *SLOOT*, met water, afkomstig van het Noord-Hollandsche Kanaal, waarin de beerputten uitkomen. Is dat water 's zomers te gebruiken voor besproeiing, daar wij met regenwater zuinig moeten zijn?

Buiksloot. J. C. D. de L.

Antwoord: Naar de gegevens te oordeelen, geloof ik niet, dat het noodig zal zijn dit jaar nog kunstmest te geven, te meer daar u over kippenmest kunt beschikken. Mest hiermede echter niet te sterk, daar het een krachtige meststof is. Het slootwater is, om er 's zomers de planten mee te begieten, goed te gebruiken.

(Wilt u bij voorkomende gelegenheid er s.v. p. aan denken, het papier slechts aan één zijde te beschrijven?) W. F. A. G.

Vraag No. 549.

a. Ik heb een *FICUS* die wel voortdurend nieuwe bladen maakt, doch steeds klein blijven terwijl de stam bijna niet groter wordt en de groote bladen die on-

deraan zitten geel worden en afvallen.

Wat kan ik hieraan doen?

b. In mijn tuin waar des zomers bijna den geheelen dag zon is, wilde ik *EENJARIGE PLANTEN* zaaien. Kunt u mij eenige soorten opgeven die mooie en *VEEL SNIJBLOEMEN* geven.

Kunnen deze nu al binnenshuis in potten of bakken uitgezaaid worden. Moet e. c. a. dan met glas afgedekt worden en mogen ze in de zon voor een venster staan.

Wil u mij de juiste behandeling hiervan mededeelen?

c. Wil u mij nog eenige zaden opgeven van aardige klimplanten tegen eenige schuttingen in mijn tuin?

Alkmaar.

H. P.

Antwoord: a. U houdt uw *Ficus* ongetwijfeld te warm waardoor u haar tot groeien dwingt in een tijdperk van het jaar die daarvoor het ongunstigst is. Van daar kleine blaadjes en bladafval.

U moet uw *Ficus* des winters rust geven door ze in een koel maar licht vertrek te plaatsen, waar de temperatuur schommelt tusschen 50 en 60 gr. Fahr.; daarbij matig gieten, zoodat de aarde niet meer dan even vochtig is.

Wees echter voorzichtig en onderwerp nu de plant niet in eens aan een verlaagde temperatuur maar doe dat geleidelijk. Dan zal uw *Ficus* er geen nadeel van ondervinden.

In het voorjaar zet u de plant zonnig en luchtig, geeft haar zoo noodig een verpotting in versche aarde of geeft eens in de 14 dagen wat vloeimest of een oplossing van bloemenmest, zoogenaamd voedingszout.

b) De meeste eenjarige planten kunt u in April—Mei dadelijk buiten ter plaatse uitzaaian. Vooraf zaaien in huis, geeft meestal slechts povere resultaten. Alleen voor enkele soorten die vroeg gezaaid moeten worden, willen ze niet te laat in bloei komen, is het soms noodig.

Fraaie snijbloemplanten zijn: *Phlox Drummondii* in variëteiten; *Scabiosa atropurpurea*; *Papaver nudicaule*; *Iberis Tenoreana*; *I. umbellata*; *Lathyrus odoratus* in variëteiten; *Nigella damascena*; *Lupinus elegans*; *Helianthus debilis eucamerifolius*; *Dianthus Hedderwigii*; *Delphinium Consolida*; *Clarkia elegans* en *Cl. pulchella*; *Zomer-Violetten*; *Tuin-Asters*; *Goudsbloemen*; *Erysimum Perofskianum*; *Leeuwebekjes*; *Chrysanthemum carinatum tricolor*.

Omtrent de behandeling zult u ter bestemde tijd in de rubriek „Werk voor de volgende week” de noodige aanwijzingen vinden.

c. *Lathyrus odoratus*; *Lophospermum seandens*; *Ipomaea purpurea*; *Cobaea seandens*; *Trapaecolum Lobbianum* en *Tr. peregrinum*; *Eccremocarpus seaber*, alle fraai bloeiende klimplanten. v. L.

Vraag No. 550.

a. Een deel van onzen *TUIN IS ZEER LAAG GELEGEN* en zeer *DRASSIG*, de grond is kleiachtig; moet ik nu, om de grond droger te krijgen, dat gedeelte ophoogen, of kan ik volstaan met den grond losser te maken?

b. Kan ik den grond ophoogen door er eerst een laag af te graven, dan een laag sintels aan te brengen en daarop de afgegraven grond weer op te brengen?

c. Hoe kan ik op de goedkoopste wijze de grond losser maken? Is asch hiervoor te gebruiken?

d. Hoe is de *BEHANDELING VAN TIGRIDIA*?

e. Kunt u mij een aantal planten noemen, die geschikt zijn voor den tuin, winterhard zijn, ieder jaar dus weer opkomen, geschikte *SNIJBLOEMEN* leveren en rijk bloeien? Kunt u mij dan tevens ongeveer de bloeitijd opgeven?

f. Als ik *BLOEMBOLLEN* (*Narcis*, *Spaanse Iris*, *Freesia*, *Montbretia*) nu nog plant in den tuin, krijg ik daar dezen zomer dan *NOG BLOEMEN* van?

g. Hoe is de *BEHANDELING VAN PAPAVER orientale hybrida*? Is het een éénjarige plant?

Utrecht.

J. S. B.

Antwoord: a. b. c. Het beste middel om een lagen natten grond droog te krijgen is er draineerbuizen in te leggen, als het omliggende land of sloot afvoer van het water der buizen toelaat. Zoo niet, dan zal men wel genoodzaakt zijn op te hoogen; het beste geschiedt dat met zand en dit te vermengen met den te natten ondergrond. Asch en sintels zijn daarvoor niet geschikt.

d. *Ferraria tigris* (*Tigridia*) moet in het voorjaar als het gevaar voor vorst over is, verplant worden op een warm plaatsje in de volle zon. Er zijn tal van fraaie verscheidenheden van dit schoone geslacht.

e. Raadpleeg voor vaste planten liever een bloemist in uwe stad, dan kan hij zelf de situatie van uw tuin zien en daarnaar de soorten kiezen.

De catalogi der grootere kweekers geven ook veelal den bloeitijd der gewassen aan.

f. *Narcissen* en *Spaanse Iris* moeten in het najaar geplant worden, daarvoor is het nu te laat.

Montbretia's kunnen nu geplant worden, op de volle zon en bloeien in Augustus en het geheele najaar.

Freesia's, zijn niet geschikt voor den tuin, alleen voor potcultuur en onder koud glas, alleen in het vroege najaar te verkrijgen.

g. *Papaver orientale* is een vaste plant, liefst in het najaar te verplanten, kan echter nu nog wel. Heeft veel zon noodig; overigens zoo min mogelijk verplanten.

Santpoort.

J. J. KRUIFF.

Vraag No. 551.

Wat kan de reden zijn dat *CROCUS-BOLLEN* van een en dezelfde soort, gelijktijdig gezet in eenzelfde bakje zoo *ONGELIJKMATIG BLOEIEN*, sommige zijn reeds uitgebloeid, terwijl anderen nog moeten beginnen, hetgeen aan de schoonheid van 't geheel veel afbreuk doet.

Hilversum.

H. v. d. W. B.

Antwoord: Het is zeer waarschijnlijk dat de bollen, hoewel van gelijke kleur enz. verschillende variëteiten bestaan, zoogenaamd gemengd of zooals de vaklui zeggen *rommel*.

Voor bakjes moet voor elk maar één soort gebruikt worden.

Koop die bij een soliedien bloemist.

Santpoort.

J. J. KRUIFF.

Vraag No. 552.

Verleden jaar ontdekte mijn tuinman op de keerzijde der blaadjes van de *Azalia's* tal van kleine beestjes welke oorzaak waren, dat geen enkele plant mooi in bloei kwam, hetgeen mij eene groote teleurstelling was.

Besproeiing met een insecteneider gaf geen resultaat. De beestjes vermenigvuldigen zich bij voortduring. De planten brachten als gewoonlijk de wintermaanden, door in de bak, welke bak meermalen door hem is beroofd geworden, maar alles te vergeefs, de planten zijn zwak gebleven en maken verschrompelde bloemen. Nu kom ik beleefd vragen of u mij van raad kan dienen.

Mijne ongeveer veertig planten tot haar vorige welstand te zien wederkeeren, zou mij een groot genoegen zijn.

Baarn.

Mevr. C. A. R. v. R.

Antwoord: Maak in een flinken emmer een mengsel klaar van Welling's Insecteneider, de sterkste verhouding volgens ge-

bruiksaanwijzing, en dompel daar de planten één voor een in, zoodat de kroon geheel door de vloeistof wordt omgeven. Herhaal deze bewerking een volgende week en zoo noodig de daaropvolgende week nog eens.

Houd de planten dit jaar verder in den bak en forceer ze niet, maar verwijder in het voorjaar alle bloemknoppen. Snoei ze dan in Mei tevens een weinig in en zet de planten buiten zonder pot in den vollen grond, in het volle zonnetje. Maak daartoe van te voren de kluit een weinig los, zoodat de nieuwe worteltjes dadelijk met de versche aarde in aanraking kunnen komen. Gebruik uitsluitend grove boschgrond met wat zand en geef nu en dan wat koe-gier. Gedurende den groei rijkelijk gieten, aanvankelijk alleen des morgens; midden in den zomer alleen des avonds. In het najaar pot u de planten op en dompelt ze, voor ze in den bak gaan, als voorbehoedsmiddel nog eens in insectenider, waarvoor een zwakkere samenstelling voldoende is en dan zullen de bloemen wel weer komen. Hoe sterker de planten zijn, hoe minder last ze van ongedierte hebben.

v. L.

Vraag No. 553.

a. De **BLADEREN** van mijn **CYCLAMEN DROGEN UIT** en hangen slap. Dit gebeurt bij de bladeren die het dichtst bij het raam staan. Hierbij zend ik u een blad. Wil u mij dan zeggen wat er tegen te doen is.

b. Kan ik voor die Cyclamen alle bloemen voor **ZAAD** gebruiken, of is het beter dat ik daar slechts één voor gebruik.

Haarlem.

C. S.

Antwoord: a. Het gezonden blad vertoont alle kenmerken van te zijn afgestorven door de koude, wat met uwe mededeeling m. i. volkomen klopt. Bescherm ze dus voor tocht.

b. U kunt gerust meerdere bloemen voor zaadwinnen bestemmen. 't Aantal hangt natuurlijk er van af, of u meer of minder zware planten hebt.

B. B.

Vraag No. 555.

Wat kan de **OORZAAK** zijn van het **VERSCHROMPELEN** der bladeren van mijn **BOOMVAREN** staande in de veranda. Zou het kunnen zijn daar het met Nieuwjaar op een morgen de temperatuur tot ruim een graad Fahrenheit boven nul was en direct daarop volgend 70 graden Fahrenheit was. Zou die afwisseling te groot zijn geweest. Of zou hij het te droog hebben gehad, doch het laatste komt mij vreemd voor, daar ik hem elken morgen flink begiet.

D. J. B.

Antwoord: Er is m. i. geen twijfel mogelijk; de sterke temperatuurswisseling moet stellig als de oorzaak worden beschouwd. Planten zijn daarvoor minstens even gevoelig als wij zelf.

B. B.

Vraag No. 556.

In mijn beschut, hooggelegen en op het Zuiden liggend stadstuinje (zandgrond) wensch ik 12 à 16 fraaie **STAMROZEN** te planten.

Zoudt u mij eenige aanbevelenswaardige soorten willen opnoemen met vermelding van kleur, vorm, etc.

Ik **PREFEREER** hoofdzakelijk **GEEL** en zalmkleurige soorten en lange bloemknoppen.

Amsterdam.

Mevr. W.

Antwoord: De volgende verscheidenheden kunnen wij u aanbevelen.

Betty, met schoongevormde bloemen die koperachtig rose, goudgeel genuanceerd zijn. Zeer welriekend.

E. T. Cork, licht geel van kleur, met

rose nuance. De bloemen zijn tot laat in het najaar bijzonder mooi.

Mad. Philippe Rivoire tooit zich met bolvormige bloemen, dieabrikoosgeel gekleurd zijn.

Albert Höffmann, bloeit met helder gele bloemen waarover een zalmkleurige tint ligt. Elk bloemblaadje is naar buiten omgekruld.

Earl of Warwick, zalmkleur-rose, naar het midden in blozend rood overgaande. Zeer rijkbloeiend.

Instituteur Sirdly, diep goudgeel.

Mrs. David M'Kee met goed gevulde roomgeel gekleurde bloemen.

Alexandra, kopergeel metabrikoosgeel genuanceerd. Zeer dankbaar bloeiend.

Anna Jung, levendig zalmkleurig rose en koperkleurig hart.

Elise Heymann, groote gevulde bloem die koperkleurig geel geteekend is.

Georges Schwartz, half gevulde bloem, die donker kanariegeel gekleurd is.

Gloire de Dijon, een theeroos van 1853; de bloem heeft een platte vorm, terwijl de kleur zalmkleurig geel is. Heerlijk riekend.

Grace Darling, bloemen perzikrose, mooi gevormd en dankbaar bloeiend.

Lina Curtis, mooi gevormde bloem, zalm-rose gekleurd.

Mad. C. P. Shassheim, bloem half gevuld, licht geel in den zomer, donkergeel in den herfst.

Meta, schoone roos met saffraangele kleur waarin verschillende nuances voorkomen.

Perle de Lyon, matig groote bloem, donker geel en rijk bloeiend.

Perle des jardins, bijzonder mooie roos, niettegenstaande haar dertigjarige leeftijd, de fraai gevormde bloemen zijn kanariegeel.

Reine Emma des Pays-Bas, groote bloem, goed gevuld en goudgeel van kleur.

Salmonca, zalmkleurig rose, de bloem is groot en gevuld.

Veel succes er mede.

J. K. B.

Vraag No. 557.

Verzoek mij een **PEERSOORT GESCHIKT VOOR KLEIGROND** op te geven, die bij gebruik kan dienen als opvolger van B. d'Amanlis. Als late soorten bezit ik Sold. Laboureur en Nouveau Poiteau.

M.

H. A.

Antwoord: Plant de soort *Louise bonne d'Avranche* dit is een peer voor 't laatst Sept. begin Oct., zeer vruchtbaar en buitengewoon lekker. Plant deze op uw grond vooral op kweek-onderstam aan.

J. A. K.

Vraag No. 558.

Hoe en waar kan ik in mijn moestuin **MOLSLA** telen, in den winter zoowel als in de zomer, enz. enz.

Haarlem.

G. J. H.

Antwoord: Leg zoo'n bed voor Molsla aan in het meest onoogelijke hoekje van uw tuin, een weinig schaduw doet geen kwaad; werk den grond diep los en bemest matig. Zaai in Mei op rijen van pl.m. 15 c.M. afstand en dan zoo dat ze op de rij op een handbreedte blijven staan. Houdt gedurende den zomer de bloemen er uit, anders wordt uwe geheele tuin tot uw displezier molsla.

In het najaar als uw planten zijn afgestorven, worden ze bedekt met een goede handbreedte grond 10—15 c.M. die dient om de zich ontwikkelende bladeren daarvoor door afsluiting van het licht wit te doen worden wat voor 't gebruik noodig is. Wanneer u nu zoo'n bed of een gedeelte daarvan bovendien met paardenmest bedekt, zoodat u de vorst buiten houdt, kunt u in het vroege voorjaar steeds oogsten, anders valt de oogst onmiddellijk na den winter; thans is 't de tijd (onder

gewone omstandigheden) voor dat goedje. Is de oogst afgelopen dan wordt de grond afgenomen en 't volgend jaar kan men weer van voren af beginnen; 't is een blijvende plant.

J. A. K.

Vraag No. 559.

Naar aanleiding van een berichtje in „Simpervirens” van 9 Nov. '07 over knoflook bestelde ik bij mijn zaadhandelaar 25 bollen. Ik ontving 25 bollen die in een vlies meerdere plantjes te samen bevatten. Moet ik het heele bolletje op de aparte plantjes planten?

Hoe en waarvoor wordt knoflook gebruikt?

Muiderberg.

A. P. d. V.

Antwoord: De door u ontvangen bolletjes plant u uit zooals u ze kreeg. U plant er dus 25 stuks van uit. Zet ze op een afstand van een handbreedte onderling.

't Wordt in sommige tuinen gebruikt, maar in 't bijzonder bij het in 't zuur maken van komkommers, augurken en uitjes en dan wel in 't bijzonder voor Indisch zuur.

J. A. K.

Vraag No. 560.

a. Tot mijne schande misschien moet ik bekennen, dat ik niet weet wat „**GESTELTAKKEN**” zijn, zelfs niet, hoe het woord moet worden uitgesproken. Wist ik het laatste, dat de klemtoon valt op stel, dan zou ik, lettende op de betekenissen van lichaamsgestel en soortgelijke woorden, mij misschien aan eene voorstelling durven wagen, als zijnde de takken, die den algemeenen vorm van den boom bepalen. Is deze opvatting juist? Zoo niet, wat zijn dan gesteltakken?

b. Ik heb in het afgeloopen najaar, **AARDBEIJEN GEPLANT** in rijen, één alleen, niet zooals wel eens m. i. zeer verkeerd gebeurt, 3 aan 3. Ik heb eenige redenen te vreezen, dat ik ze te dicht bijeen gezet heb. Zij zullen dus, als mijne vrees gegrond blijkt, moeten worden **GEDUND** en event. **VERPLANT**. Moet dit in het **VOORJAAR** of in het **NAJAAR** gebeuren?

c. Een **PERZIK** (late), nieuwe vorm, staat te eng, „kan hare vleucels niet uitbreiden”. Daarom wil ik er een **SNOER** van maken. Daartoe moeten natuurlijk de zijtakken verwijderd worden. Moet men deze **AFZAGEN** of **AFSNIJDEN**? Moet de gemaakte **WOND GEDESINFECTEERD** worden? Zoo ja, waarmee? Met kalkbrei? Of met verdund carbolzuur. Of met carbolincum? En wanneer zou dit het geschikst kunnen gebeuren?

d. Zijn bloemknoppen (van vruchtboomen) reeds nu met het bloote oog van bladknoppen te onderscheiden?

Driebergen.

X.

Antwoord: a. Uwe opvatting omtrent gesteltak is zeer juist.

b. Uwe aardbeien verplant u het beste thans, zoo spoedig als het weer zulks toelaat. Is de massa niet zoo groot, dan kunt u ze verplanten zoo dat ze zooveel mogelijk kluit houden. Maak dan te voren het gaatje, waarin ze moeten komen, en neem de plant dan op met beide handen daarom heen, waardoor u ze uit den grond oplicht en de kluit bijeen houdt. De afstand, die de planten moeten hebben, hangt af van de soort en varieert van 50—75 c.M. Zoo verkeerd vinden we het planten van 3 bij elkaar nog niet; 't kan zelfs zijn dat het aanbeveling verdient. Soorten n.l., die geen al te sterk gewas maken en die in een paar jaar zijn afgedragen, zooals de *Laaton's Noble* dat doet, kan met voordeel 3 bijeen worden geplant. 't Zelfde is het geval met de *Oranje-aardbei*. Zou men daartegen de *Jucunda* 3 bij elkander planten, dan zou dat af te keuren zijn.

c. Als u uw perzikboom moet amputeren en de takken zijn voor het mes

ZWARTE AALBES BOSKOOP GIANT.

Zie „Onze Tuinen” van 18 Januari voor beschrijving en afbeelding, en verzuim niet onzen Geïllustreerden Catalogus aan te vragen, waarin deze en meer andere soorten van Bessenstruiken, Vruchtboomen, Koniferen, Sierheesters, Rozen, enz. worden aangeboden. Deze Catalogus bevat vele wenken betreffende de behandeling en is gratis verkrijgbaar voor belangstellenden onder vermelding van deze advertentie.

Firma B. RUYS,

Koninklijke Kweekrij „Moerheim”,
DEDEMSVAART. (188)

Het BESTE adres voor

Vruchtboom- Carbolineum

Merk A

is bij

COHEN & Co., Arnhem,

Fabriek van waterdichte Dek-
kleeden, Oliejassen. (153)

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum dier Provincie
verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.
Annonces driemaal ter plaatsing
opgegeven, worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”,

Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie

STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.

(191) *Vraagt Catalogus.*

W. LOURENS.

Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis. (173)

Voor prima

Bloem-, Gazon-,
Ooftboomenmest enz.

wende men zich tot de

Mij. tot Verkoop van Hulpmeststoffen.

OPGERICHT 1893, DORDRECHT,

die op aanvraag gaarne omgaand daar-
over circulaire enz. met prijsopgaaf
zendt. (190)

Vraagt monsters, adviezen enz.

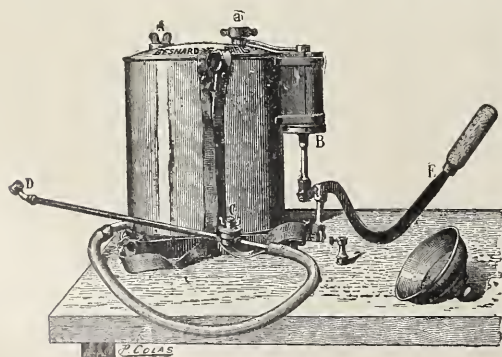
H. COPIJN & ZOON,

Boomkweekrij en Tuin-architectuur,
GROENEGAN bij UTRECHT.

Uitgebreide collectie Vruchtboomen, Coniferen. Sierheesters,
Rozen, Vaste Planten, Nymphaea's, etc.

Geïllustreerde Catalogus wordt op aanvraag franco toegezonden. (203)

G. A. VAN ROSSEM,
NAARDEN,
10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.
Catalogus op aanvraag. (178)

PULVERISATEURS BESNARD

voldoen aan alle eischen. Over
1000 in Nederland in gebruik.

Vraagt Prospectus.

Hoofdagent voor
Nederland en Koloniën:

JEAN HEIJBROEK,
BAARN. (197)

STOKSNOEISCHAREN.

Kon. Magazijnen v. Tuinbouwwerktuigen, enz.

BLASS & GROENEWEGEN,
DE BILT bij Utrecht.

Filiaal te Amsterdam: Keizersgracht 521.
(201) *Vraag Catalogus N°. B-41.*

TUINZADEN.

Wenscht men GROENTE-, BLOEM- en
LANDBOUWZADEN van de hoogst moge-
lijke zuiverheid en kiemkracht, zoo verzuime
men niet onzen Catalogus aan te vragen.
Deze bevat een uitgebreid sortiment, van
zeer vele afbeeldingen voorzien en bij elke
soort is de kweekwijze, zaaitijd, enz. opge-
geven. Ook wordt de zaaitijd ten overvloede
nog op alle zaadzakjes vermeld. Deze Catalo-
gus is voor belangstellenden gratis verkrijg-
baar onder vermelding van deze advertentie.

Firma B. RUYS.

Koninklijke Kweekrij „Moerheim”,
DEDEMSVAART. (189)

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
VOOR
MONIER-WERKEN
AMSTERDAM.

* DIRECTEUR
J. N. Landré.
OMVAL JAAGPAD 53.
(199) Telefoon 3028.

INHOUD.

Hongerige gasten, door B. B.
Ons Gouden Tientje,
Onze Kweekrijen,
Groenewegen & Co. te De Bilt, door
J. K. B.
Gevoelige Planten (Slot), door v. L.
Bloementuin,
Lathyrus, door P. J. Schenk.
Lenteboden, door B. B.
Tuinbouwliteratuur, door Leon. A. Spr.
Uitslag Prijsvraag,
Geen sneeuw onderspitten, door W. F. A. G.
Werk v. d. v. week,
In den Bloementuin, door A. Lebbink.
In de Orchideeënkas, door J. K. B.
In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.
In den Moestuין, door J. C. Muijen.
In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.
Vragenbus,
De Reuzenboom, door H. C. N. B.
In- en doorvoer van planten.
Prijscouranten,
Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeane, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vliet, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

BESPROEIT UWE APPEL- EN PEREBOOMEN GERUST MET BORDEAUXSCHE PAP.

(Ingezonden.)

In den vorigen zomer zijn in enkele streken van ons land de bladeren of de vruchten of bladeren en vruchten beide van sommige appel- en pereboomen na bespuiting van deze met Bordeauxsche pap beschadigd of afgevallen, waardoor hier en daar schade is teweeg gebracht.

Ten einde wijzigingen te hebben bij een onderzoek, dat ik mij voorstel naar de oorzaak van dit verschijnsel in te stellen, zond ik in December j.l. tot de Rijkslandbouw- en Rijkstuinbouwleeraren, tot verschillende oofttelers en boomkwekers en tot verschillende andere deskundigen op 't gebied der ooftteelt, eene serie vragen betreffende het voorkomen van de bedoelde beschadiging na de aanwending van Bordeauxsche pap, betreffende de omstandigheden, waaronder deze werd waargenomen, betreffende de variëteiten, welke er door werden getroffen enz. enz. Ook in verschillende vakbladen en in andere couranten werden deze vragen opgenomen.

Van verschillende kanten ontving ik mededeelingen in antwoord op de door mij gedane vragen: mededeelingen, die wel is waar de oorzaak der voorgekomen beschadiging nog niet tot klaar-

gewoon zijn, hunne ooftboomen ieder jaar geregeld te bespuiten, of die zich juist hadden voorgenomen, daarmede te beginnen, nu bang zijn geworden voor beschadiging, en aarzelen, in het voorjaar de Bordeauxsche pap weder aan te wenden.

Ik zou het betreuren, wanneer de ruchtbaarheid, die door mij geheel onwillekeurig, door 't stellen van de bovenbedoelde vragen, werd gegeven aan de schade, voorgekomen na de aanwending van Bordeauxsche pap, ten gevolge zou hebben, dat het aantal personen, die dit heilzame middel aanwenden, verminderde.

Mijne bedoeling was in 't geheel niet, het gebruik van Bordeauxsche pap te ontraden; dat was trouwens allerminst te verwachten van mij, die — ook nog in den vorigen zomer —

zoo talloze voorbeelden heb gezien van het enorm groote nut van deze pap bij de bestrijding van schurft en andere ziekten van ooftboomen en het ooft.

De door mij ingestelde enquête heeft mij geleerd, dat eenigszins belangrijke

BOTANISCHE TUIN TE CAMBRIDGE. — VASTE PLANTEN.
(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

heid brengen, maar toch bij een later in te stellen onderzoek van veel nut kunnen zijn.

Maar van meer dan eene zijde ook vernam ik, dat onderscheiden personen, die sedert korteren of langeren tijd

beschadiging door Bordeauxsche pap slechts in enkele jaren voorkomt, en dan nog maar zeer plaatselijk, en bij sommige boomen, terwijl ook die fruitteilers, wien het ongeluk trof, niettegenstaande het verlies, dat zij bij sommige boomen leden, toch door de meerdere opbrengst van hunne andere vruchtboomen nog veel meer en veel beter fruit oogstten, dan zij, die geen Bordeauxsche pap hadden aangewend.

Met name de eerste en belangrijkste bespuiting, n.l. die, welke wordt toegepast een 14 dagen à 3 weken vóór zich de knoppen openen, schijnt nooit of althans hoogst zelden, eenige beschadiging te weeg te brengen.

Appel- en pereschurft zijn zeer gevaarlijke ziekten onzer ooftboomen, die de boomen ruïneeren, de vruchtopbrengst gering doen zijn, en oorzaak zijn, dat het fruit, wat er nog geoogst wordt, minderwaardig is, dikwijls onverkooptbaar. Bordeauxsche pap is het beste middel om deze kwalen te bestrijden. En wanneer nu ook al enkele jaren hier en daar de Bordeauxsche pap eenige schade teweeg brengt, dan is toch het voordeel, aan de bespuiting verbonden, zóóveel belangrijker dan de een enkele maal aan sommige boomen daardoor berokkende schade, dat ik iederen ooftteler met een gerust geweten kan blijven aanraden: *Blijf de Bordeauxsche pap geregeld gebruiken!*

Wageningen, 12 Februari 1908.

J. RITZEMA BOS.

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

De prijsvraag zal over zeer verschillende onderwerpen handelen, doch steeds in verband staan met tuinen van amateurs. Nu eens zullen wij vragen om een photographie van eenige plant of insect, dan weer om een beschrijving van een nieuwe bloem, of van de meest practische wijze om eenigen tuinarbeid te verrichten.

Voor de beste inzending geven wij als eersten prijs twee gouden tientjes, en voor den tweeden en derden prijs elk één. In sommige gevallen — n.l. als no. 3 en no. 4 zoo goed als gelijk staan — zullen we den derden prijs splitsen in twee prijzen, elk van f 5.

Thans vragen wij een opstel over „Beplanting en Behandeling van een tuintje, waarin geen zon komt”.

Inzendingen vóór 9 Maart aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Uitslag 4 April.

DE BOTANISCHE TUIN TE CAMBRIDGE.

II.

Aan de achterzij is de Coniferengroep, welke wij in ons eerste stuk noemden, over de geheele lengte der „lawn” uitgeplant; in het grasveld zelve de kleine struik- en dwergvormige soorten, op den achtergrond de hoogere en flinke boomen.

achtergrond afstaken. Naast deze rotspartij bevinden zich eenige rechthoekige perken, bezet met planten, die of uitsluitend op kalkachtigen, of op humus-achtigen bodem voorkomen. Verder nog twee bedden voor Halophyten, d. z. planten alleen wild in de

Botanische Tuin te Cambridge. — Kassen en rotspartij. (Orig. foto „Onze Tuinen”.)

Een paar flinke exemplaren van *Cedrus* doen ons ook hier weder in bewondering staan voor hare indrukwekkende schoonheid. Het zou te veel zijn alle in het bijzonder te beschrijven; statige boomen van *Pinus*, *Larix* en *Cedrus* vormen met de jongere, *Pseudotsuga Douglasii*, *Juniperus*, *Picea*, enz. een schoon geheel.

Juniperus recurva var. *squamata*, oorspronkelijk van het Himalaya-gebergte vertoont zich ook hier als een echte bergplant. Op het eerste gezicht zal de bezoeker het voor een hoopje afgesneden takken houden; het blijkt echter een zeer plat uitgespreid struikje te zijn, dat bij een omvang van ruim 1 Meter, niet hoger is dan ongeveer 30 c.M.

Langs den rand der Coniferen-beplanting verder wandelend, komen wij in het achterste gedeelte der tuin, waar, zoo wij links omslaan, een pad ons met een fraaie bocht tusschen de boomvormige exemplaren dezer groep doorvoert.

Onze aandacht verdienen tevens de ter rechterzijde van dit pad aanwezige loofboomen.

Aan het einde van dit pad, daar waar het na een bocht links, ons langs de kassen voert, bevindt zich ter linkerzijde een rotspartijtje, 't welk in het voorjaar en den voorzomer met allerlei aardige bloempjes prijkt. Twee bolvormig groeiende planten van *Genista hispanica*, ieder op een eenigszins vooruitspringende hoek geplant, prijkten gedurende de zomer-maanden dagelijks met honderde bloemen, waardoor ze 's avonds in de schemering als twee licht uitstralende bollen tegen den donkeren

nabijheid der zee of op zoute gronden, en voorts Xerophyten, dat zijn planten met structuur voor een droog klimaat of droge jaargetijden.

De zich dicht hierbij bevindende kassen zijn een bezoek overwaard. Alle zijn door een langen corridor met elkander verbonden, een groot gemak dus met regenachtig of koud weder zoolwel bij een bezoek, als bij de bestudeering der in de verschillende afdelingen aanwezige planten.

De eerste kas ter linkerzijde van de vestibule is de „succulent house”, een uitgebreide collectie vetbladige planten bevattend; in de hiermede verbonden Cactaceën-kas bevindt zich een reusachtig exemplaar van *Epiphyllum Gaertnerii*, in den zomer dagelijks met tientallen van bloemen prijkend. Een niet alledaagsch verschijnsel waren dezen zomer een tiental kiemplanten der woestijnplant *Welwitschia mirabilis*, geplaatst in rechtop staande rioolpijpen.

In de daarop volgende kas bevindt zich een fraaie collectie Orchideeën, waarvan dezen zomer o. a. bloeiden: *Selenipedium grande*, *Phajus Marshalliana*, *Cattleya citrina*, enz., terwijl er bijna het geheele jaar door andere bloeiende soorten zijn. In deze zelfde kas zien wij ook een prachtige collectie *Sarracenia's*, verder *Drosera dichotoma* en *Dionaea muscipula*.

Voor varens zijn er twee kassen, één voor de tropische en één voor de koudere soorten. Naast kleine potplantjes bevinden zich hier groote exemplaren van *Polypodium rigidulum*, *Davallia hirsuta angustata*, enz. Verder bevinden zich in de tropische varenkas prach-

tige soorten der bekerplanten, *Nepenthes*.

De Palmenkas, wel wat klein voor dat doel, bevat toch verscheidene flinke exemplaren, en hier kan men tevens een prachtig plantje van *Aponogeton fenestrale* (*Ouvirandra*) bewonderen, een waterplant met netvormige bladen, bijna niets meer dan de nerven vertoonend.

Aan deze kas is nog een tropisch aquarium verbonden, waarin fraaie bloeiende *Nelumbium's*, Suikerrietplanten (*Saccharum officinarum*) en *Papyrus* (*Cyperus Papyrus*) dadelijk in 't oog vallen; langs de zijden der kas zijn eenige glazen bakjes met kleinere waterplantjes gezet, welke wegens haren groei onder water, den bezoeker geheel zouden ontgaan, b.v. *Isoetes malinvernianum*, *Elodea densa*, *Vallisneria spiralis*, enz.

De warme kas, evenals de gematigde, bevat vele goede en fraaie planten. In de laatste valt een der zeer weinige kasplanten uit het geslacht *Pinus* op te merken, n.l. *Pinus longifolia*, een soort met naalden welke een lengte van wel 30 c.M. bereiken.

Na den corridor nog eens bekeken en de op klimop gelijkende *Senecio macroglossus* opgemerkt te hebben, kunnen wij de kassen verlaten en links afslaande en een dalend pad volgend, ons weer in den tuin begeven, waar ter rechterzijde onze aandacht getrokken wordt door een boschje van diverse soorten *Casuarina*, terwijl wij links verschillende geslachten uit de familie der *Amygdaleen* zien geplant, meest heesters of jonge boomen, verspreid over het gras.

Na de reeds genoemde Coniferenlaan gekruist te zijn, zien wij ter linkerzijde plantingen van *Laburnum*, *Hamelis*, enz. Een ex. der Judas-boom, (*Cercis Siliquastrum*) met acht takken, elk als een stam zoo dik, staat aan het einde.

Het volgende pad rechts inslaande zien wij een bed voor medicinale planten, waarvan voor iedere orde een perk is ingericht. In het midden tusschen een lage omheining staan de *Monocotylen*, daarbuiten de *Dicotylen*.

Na nog eens de reeds genoemde laan gekruist te zijn, hebben wij thans het volle gezicht op den mooien vijver en gaan nu langs eenige perken met heesters en boompjes, waar o. a. een exemplaar uit het geslacht *Eucalyptus* opvalt, 't welk ook in den winter vrij buiten staat.

Verderop buigt het pad zich naar rechts en zien wij ter linkerzijde de overblijvende sierplanten, terwijl rechts, door het gras een smal beekje zachtjes naar den vijver vloeit.

Dan zijn we ook rond geweest en kunnen wij langs het kantoor van den curator, door den ingang aan Batemanstreet, den tuin verlaten.

J. V.

BESVRUCHTEN.

II.

Druif- en Sierwingerd.

We geven hier de teekening weer van den heer G. ten Napel te IJmuiden, die daarmede den tweeden prijs verwierf.

Wel is de druif geen plant, die men bepaaldelijk ter versiering van tuinen aanplant, maar wie eens een druiven-

elken grond, op elke plaats en verven zich in het najaar prachtig rood of schitteren in verschillende heerlijke tinten en kleuren.

De teekening geeft een takje van een dier Sierwingerds, volgens den teekenaar *Ampelopsis quinquefolia*, of gewone *Wilde wingerd*, maar deze heeft niet zulke fraai ontwikkelde hecht-

Druif en Wilde Wingerd.

(Teekening van den heer G. ten Napel, IJmuiden. — 2e Prijs.)

kas heeft gezien, vol heerlijke, rijpe druiven, zal moeilijk kunnen ontkennen, dat dit toch een prachtig gezicht is.

Evenwel, een sierplant in de daaraan door ons gehechte beteekenis is de druif niet. Wel is dit het geval met de Sierwingerd, waarvan rechts op de teekening een takje is afgebeeld.

Maar hoewel de Sierwingerds, waarvan de Wilde-wingerd een der bekendste is, soms wel kleine, blauw-zwarte bessen geven, zal toch niemand ze daárom aanplanten. De bessen zijn daarvoor te onaanzienlijk; ze vallen niet in het oog en zijn verscholen achter en tusschen het dik gebladerte.

Maar mooie bladplanten zijn de Sierwingerds ongetwijfeld; daarbij zijn ze niet veeleischend, groeien in nagenoeg

schijfjes, als de teekening te zien geeft, terwijl ze ook niet zoo talrijk zijn.

Bij de *A. Engelmanni*, *A. virginiana*, *A. quinquefolia* var. *radicantissima* en vooral ook de bij de *A. Veitchii*, zijn ze echter bijzonder fraai ontwikkeld.

Deze hechtschijfjes zuigen zich aan muur of schutting, dus aan haar steunsel, vast en wel zoo stevig, dat het onnoodig is de takjes aan te binden. Ja, zonder beschadiging trekt men de rankjes niet licht van den muur af.

Dat is dus bijzonder gemakkelijk en voor glad gecementeerde muren kan men al geen betere plant dan de *A. Veitchii* vinden.

De Wilde-wingerd zal men echter altijd moeten helpen en daarom is deze weer beter geschikt voor priëltjes, veranda's, tuinbogen, enz. v. L.

Helleborus niger.

(Kerstroos.)

Dit is een plant, waarvan de liefhebber, ook met de primitiefste hulpmiddelen, veel genot kan hebben en op een tijd van het jaar dat er buiten zoo goed als geen bloemen zijn. Warmte toch verlangen ze niet; een handglas of een oud bodemloos kistje, waarop men een paar glasruiten kan leggen om de planten voor het door regen opspattende vuil te beschermen, is reeds voldoende om zelfs bij ongunstig weder fraaie, zuiverwitte bloemen tegen het Kerstfeest te verkrijgen, die dan dikwijls zeer welkom zijn.

Voor kamerversiering zijn ze zeer geschikt; doch laat u in geen geval verleiden de planten bij de kachel te plaatsen, men bereikt daardoor alleen een ontijdige bladvorming en verkrijgt slappe opgetrokken bloemstelen. Wil men dan later, als de planten uitgebloeid zijn, ze naar buiten brengen, dan lijden de verwende bladeren te veel, en de plant gaat te gronde.

De volksnaam voor *Helleborus* is *Kerstroos* en zoo men ze op dat tijdstip, zonder kunstmatige warmte, in bloei wil hebben, dan neme men daarvoor de soort *H. niger major* (*Bath-variëteit*). Deze begint onder normale omstandigheden einde November te bloeien en is tegen Kerstmis in volle pracht; daarom wordt deze soort door de kwekers in grooten getale gekweekt. Hoewel alle *Helleborus niger* Kerstrozen heeten, loopt het tijdstip van den bloei zoozeer uiteen, dat b.v. de variëteit *Madame Fourcade* dikwijls einde Maart nog in vollen bloei is.

Kieskeurig op de soort van grond zijn deze planten niet; ik heb planten gezien op de zware klei van 1 Meter doorsnede en even goede op veen- en zandgrond; maar om goed te gedijen verlangen ze voldoende vocht en een half of geheel beschaduwde standplaats, op een brandend plekje in een drogen grond behoeft men de cultuur niet te beproeven.

Wil men deze planten gaan kweken dan schaffe men zich planten aan in het laatst der maand Februari juist tegen den tijd dat de nieuwe bladeren te voorschijn komen en late zich geen planten in de hand stoppen, die hare oude bladeren verloren hebben; zeer zelden zullen dergelijke planten goed aanslaan. Verder koope men, vooral als bepaalde soorten verlangd worden, deze niet anders dan van zeer betrouwbare bloemisten, daar veel *Helleborus* van geïmporteerd zaad, uit Tirol of andere bergachtige streken, waar ze in het wild gevonden worden, gekweekt worden, dat meestal een minderwaardig product oplevert.

Heeft men goede planten ontvangen, dan moeten deze zorgvuldig uitgeplant, en de wortels netjes worden

uitgespreid, zoodat deze niet op een kluit komen te zitten. Verder moet bij droogte gegoten en als ze goed aan den groei zijn, nu en dan gegierd worden.

Van veel verplanten houden de *Helleborus* niet, maar heeft men goede gevestigde planten, dan kan men ze in September gerust met goede kluiten opnemen en in potten zetten, hetzij voor den verkoop of voor eigen gebruik in huis, maar zorg er dan vooral voor dat de planten op de potten geen gebrek aan water hebben.

Bezit men goede variëteiten, dan is het wel aardig daarvan zaad te winnen en verkrijgt men allicht verbeterde soorten, zooals het aan mevr. *Lawrenson* te St. Brigid in Engeland gelukte, die op deze wijze de *H. Juvernais* ook wel de *St. Bri-*

dan het genoegen hebben reeds enkele van de sterkste het tweede jaar te zien bloeien.

Behalve de reeds genoemde soorten heeft men nog de *H. niger altifolius* ook *maximus* genaamd; deze begint reeds einde October te bloeien en is met Kerstmis reeds uitgebloeid. *H. niger angustifolius* waarvan twee soorten bestaan, de een met zuiverwitte bloemen van de andere zijn de bloemen aan den achterkant rose getint. *H. niger major* reeds hierboven vermeld; dit is de soort die het meest geschikt is voor de Kerstmisbloei. De bloemen zijn zuiverwit, doch kleiner dan die van de *H. n. altifolius* terwijl de bloemstengel korter is.

H. niger Riverston, deze is van Iersche afkomst, de bloemen zijn groot,

Kerstroos. (*Helleborus niger*).

gid *Kerstroos* genaamd, verkreeg. Dit is een prachtige variëteit, misschien wel de beste die wij bezitten. De bloemen zijn sneeuw wit, van uitstekenden vorm door lichtgroene bloemstengels gedragen, terwijl ook de bladeren lichtgroen zijn.

Het winnen van zaad heeft echter bezwaren, daar de bloemen, zoo ze niet beschermd worden in het winterseizoen dikwijls door het slechte weder verloren gaan en dan geen zaad zetten. Het veiligst doet men door een paar planten op potten te kweken in een koude kas te zetten en de bloemen kunstmatig te bestuiven, ze geven dan overvloedig zaad; let echter goed op de rijpwording, daar de zaaddoozen wel eens plotseling opspringen en de zaden dan verloren gaan. Zoodra de zaaddoozen geel worden snijde men ze af en neme het rijpe zaad er uit. Dit komt meestal het eerste jaar niet op, men zij dus niet te haastig met het opruimen der zaadpotten. De zaailingen moeten zoo spoedig mogelijk worden verspeend en men kan

goed gevormd en zuiver wit met groene bloemstengels, terwijl de bladstelen rood gevlekt zijn.

H. n. Madame Fourcade, reeds vermeld, deze variëteit bloeit het allerslaatst met mooie witte schotelvormige bloemen, deze zijn echter kleiner dan die van de andere soorten.

H. n. carneus (*Apple blossom*) de knoppen van deze soort zijn lichtrood en de bloemen zacht vleeschkleurig, vorm eenigszins stervormig met smalle bloembladeren.

Behalve de genoemde soorten van *Helleborus niger* bestaan er van dit fraaie plantengeslacht nog tal van andere soorten, die op andere tijden van het jaar bloeien met purperen en zelfs groene bloemen, de bekende variëteit *viridis*. De beroemde kweker *Heinemann* te Erfurt heeft daarvan tal van fraaie vormen in den handel gebracht. Wij zullen het echter voorloopig hierbij laten, om die later wellicht nog eens te behandelen.

Santpoort.

J. J. KRUYFF.

De Winter-Aconiet.

Bij het Sneeuwkllokje behoort de Winteraconiet, die wij op 15 Februari in vollen bloei konden begroeten. Dit eenvoudige plantje is ingeschreven als *Eranthis hiemalis* en behoort met de Pioenroos, de Dotterbloem, de Clematis, de Ridderspoor en zooveel andere tot de familie der Ranunculaceae.

Het is een grappig klein plantje met een tamelijk groote, gele bloem, die fraai uitkomt op de groene pelerine, welke dikwijls voor kelkbladeren worden aangezien, terwijl het schutbladeren zijn. Zoo'n pelerine is soms uit één stuk soms ook uit twee gescheiden helften gevormd, dat in de rondte diep ingesneden is en geheel het uiterlijk heeft van een stengelblad.

Het aantal blaadjes van de gele, bloemkroonachtige kelk is onregelmatig; nu eens tellen wij er zes, dan zeven, ook wel acht; zij vormen te zamen, vooral in jongen toestand een bekertje, dat bij mooi weer geopend wordt, maar gedurende den nacht en bij slecht weer sluit het zich behoorlijk.

Dus, de bloemkroon schittert door afwezigheid, hooren wij vragen.

Wel neen, buig de gekleurde kelkblaadjes maar een weinig op zij en dan zult u de kroonbladeren in den vorm van honigbakjes aantreffen. De insecten, die zorgen moeten voor de bevruchting worden gelokt door de helder gele kleur der kelkblaadjes en vinden in de honigbakjes of nectariën een heerlijken maaltijd met honig als hoofdschotel. De plant heeft alles gedaan om het den gasten zoo aangenaam mogelijk te maken en dat moet zij wel doen, waar er zoo weinig gasten te krijgen zijn. De meeste slapen nog om dezen tijd.

Waar de Winter-aconiet schik heeft, daar vermeerdert zij zich door zaad dat zich zelf zaait en het eerste jaar na de ontkieming er uit ziet als even zoo vele miniatuur-regenschermen.

Onder *Cornus alba*, de Kornoelje met roode twijgen aangeplant, voldoet de Winter-aconiet bijzonder goed.

J. K. B.

Bloemenfeest te Gent.

Het laat zich aanzien, dat het eeuwfeest der *Société Royale d'Agriculture et de Botanique de Grand* door duizenden liefhebbers van planten en bloemen zal worden medegevierd en is het niet altijd gemakkelijk een goed onderkomen te vinden. Een half jaar van te voren zijn reeds de meeste kamers in de hôtels besproken en vijf jaren geleden hadden wij heel wat last om op het laatste oogenblik nog een kamer te krijgen.

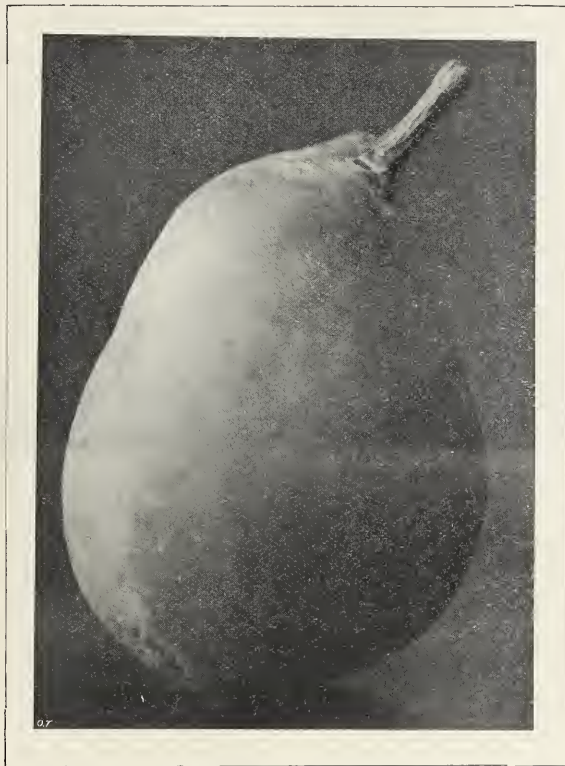
Voor velen zal het dan ook aangenaam zijn te hooren, dat er zich eene commissie heeft gevormd, die er voor zorgt dat ieder een goede kamer kan krijgen; en wanneer men zich nu maar in verbinding stelt met den heer Th. Duquesnoir, 134 Rue de la Forge, te Gent, en schrijft wat men wenscht, komt alles in orde.

J. K. B.

Peer Nouveau Poiteau.

Nouveau Poiteau, ook wel maar zeer weinig *Retour de Rome* of *Tombe de l'amateur* geheeten, komt ook ten onzent vrij algemeen voor. De tamelijk groote vrucht heeft op 't eerste oog wel wat weg van *Bezy de Chaumontel*, zoowel wat vorm als kleur aangaat. De vrucht is sterk buikig; de buik zit vrij

Nouveau Poiteau,
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

geregeld in 't midden, terwijl de vorm, doordien de vrucht scheef is, er niet mooier op wordt. Steel tamelijk lang, is bij zijn inplanting doorgaans omgeven door een vleezigen ring of verhevenheden en door deze wat op zij gedrukt.

Hoewel de oorspronkelijke kleur der schil grasgroen is, zoo is deze soms zoo sterk met roest overtrokken, dat er van 't groene weinig meer is terug te vinden. Aan den zinkant vindt men vaak een dofroode tint. Het vleesch is zeer fijn, zeer saprijk, smeltend, groenachtig wit, soms wat rinsig van smaak. Eenmaal opgeborgen, houde men de vruchten in de gaten; zoodra deze zacht zijn, moeten ze gauw opgeruimd, wijl ze vrij spoedig buikziek worden. Om 't klokhuis is 't vleesch wat korrelig. Hoewel menigeen verzot is op buikzieke peren (natuurlijk niet in hooge mate), zoo

zien toch de fijnproevers er 't eigenlijke rot in en hebben er zoodoende een grooten afkeer van.

Begin October geplukt, houdt ze zich tot half November goed. Men plukke niet te vroeg; de duurzaamheid en kwaliteit der vrucht lijden daaronder. Hoewel *Nouveau Poiteau* nu niet direct vertroeteld behoeft te worden, zoo zal toch op een beschutte standplaats de geheele ontwikkeling normaler zijn. 't Is een uitstekende boom voor pyramide te worden opgeleid; de groei brengt zulks mee. Zoowel op kwee als wildeling wil de boom voort; voor kleinere vormen neme men de eerstgenoemde als onderstam. In verhouding der vruchtbaarheid laat de groei dan nog niets te wenschen over. Ook voor hoogstam beveelt

men haar aan; over hare waarde als zoodanig kunnen we geen oordeel uitspreken; we mochten haar nog nimmer in dien vorm aantreffen.

P. VAN DER VLIST.

BLADVULLING.

Rhabarbertaarten.

Geschilde Rhabarberstelen worden in kleine stukjes gesneden, welke stukjes dun of dik op reeds toebeleid meelbeslag in platte blikken of platen uitgelegd worden. Men kan tusschen het beslag en de Rhabarber een weinig fijn gewreven beschuit strooien en bakt vervolgens deze koek of taart als elke gewone vruchtenkoek. Vóór het opdragen bestrooit men de koek of taart met fijne suiker, maar niet eerder, daar anders de suiker smelt en het gebak slap wordt.

S.

Warme Bakken.

III.

De inrichting van een broeierij bij den beroepskweker verschilt in alle opzichten van die op een buitenplaats. Hierin echter komen beide overeen, dat in warme bakken de benodigde warmte komt van een warmtebron, onder den grond aangebracht, terwijl in koude bakken, die, hoewel niet in letterlijken zin, toch tot de broeierij gerekend wordende, de zonnwarmte in dienst genomen wordt.

Broeimest, we zeiden het reeds vroeger, is een duur artikel; is het wonder, dat de kweker van beroep op middelen zon, om de uitgaven hiervoor te beperken en trachten te weten te komen wat onder gewone omstandigheden wel de kleinste hoeveelheid was waarmee hij volstaan kon! Dat er in dezen ook grenzen zijn, was hem al spoedig duidelijk; 't zijn levende, in de meeste gevallen teere wezentjes, die in warme bakken gekweekt worden, en zoodra de door broeimest opgewekte warmte beneden een zeker peil daalde, was het met ontkiemen van zaad of doorgroeien van 't gewas, uit!

't Bekende geval van den man die wilde weten met hoe weinig voedsel zijn ezel wel toe kon en hem op een goeden morgen dood vond, strekte hem tot voorbeeld.

Dat er van de kolossale hoeveelheid broeimest die soms op buitenplaatsen gebruikt wordt, wel iets af kon om toch dezelfde uitkomsten te bereiken, was voor hem buiten kijf.

Dit werd te meer duidelijk toen gaandeweg het groene glas moest plaats maken voor het gewone witte, dat meer zonlicht doorliet en daardoor meerder warmte in de bakken bracht. De warmtestralen die het zonlicht bevat, gaan met deze zeer gemakkelijk door wit glas heen; ze verwarmen de betreffende kleine ruimte in den bak, maar kunnen zoolang de bak gesloten blijft niet zoo gemakkelijk weer terug. Ze verwarmen ook den grond die ze opneemt en vasthoudt; vandaar dat in een gesloten bak die door de zon beschenen wordt, de temperatuur zoo verbazend hoog kan oploopen. Meerdere warmte dan bij groen glas dus om niet, waarvan direct geprofiteerd kon worden door minder geld voor broeimest uit te geven.

Ook op den bouw en de inrichting der bakken kan nog wel bezuinigd worden; een broeierij zooals die op een buitenplaats is ingericht, ook al is alle weelde achterwege gelaten, is een vrij kostbare inrichting. 't Zij de vaste bakken of kistingen van hout of van steen worden vervaardigd, de uitgaven er voor zijn beduidend; te groot om bij den kweker met voordeel gebruikt te

kunnen worden. De losse bakken of lessenaars met de daarop passende ramen moesten, om de gebruikelijke grootte, sterk zijn, dus van zwaar hout vervaardigd worden, wat de handelbaarheid niet ten goede kwam en meer werkracht vereischte.

Slechts hoogst zelden zien we er, die door één persoon gehanteerd kunnen worden; veelal zijn ze zoo overdreven zwaar, met ijzer of lood beslagen, door hoekhaken en staven verbonden, we weten 't zelf bij ondervinding dat het verleggen van een raam al de krachten van een volslagen werkmans vordert. Er zijn nu nog wel plaatsen waar het afen opdragen van een raam tot de slechtste baantjes gerekend wordt.

Ook al dat overdrevene werd bij den kweker tot de kleinste mogelijke proportiën teruggebracht, kistingen vervielen geheel en al, de lessenaar werd door eenvoudige planken vervangen en in plaats van de zware, onhandelbare ramen kwamen de lichte, gemakkelijk door één man te hanteeren éénruiters in gebruik.

Een éénruiter bestaat uit een houten lijst, waarin in de beide lange zijden een gleuf is aangebracht; in die gleuf past de ruit als een deksel van een schuifdoos. De beide korte zijden van de lijst zijn zoóveel dunner, dat de ruit als ze is ingeschoven er juist een paar c.M. op rust. Op elke korte zijde is een klosje aangebracht, dat belet, dat de ruit verschuift. De ruiten zijn op een eenmaal aangenomen maat in den handel te verkrijgen, waardoor het op maat snijden overbodig wordt.

Voor een tiental jaren zijn er proeven genomen om de grootte van de ruiten wat op te voeren, ze hebben echter geen aanleiding gegeven om veranderingen in de eenmaal aangenomen maten te brengen. 't Bleek alras dat het gevaar voor breken zeer toenam, terwijl de handelbaarheid er door verloren ging.

Op buitenplaatsen is de broeierij aan een bepaalde plaats gebonden, 't is een z.g. aardvast getimmert of metselwerk. Menige tuinbaas wilde dat het anders ware, dat het mogelijk was zijn geheele broeierij wat om te schuiven, om schaduw van gebouwen of boomen te kunnen ontwijken. 't Komt nog al eens voor, dat groote boomen, die in den beginne niet hinderden, later het zonlicht zoodanig onderscheppen, dat de vervroegde cultuur bijna onmogelijk is, en men voor een zeker gewas pas beginnen kan, als buurman van het zelfde gewas al haast oogsten kan. Ook dit bezwaar geldt bij het gebruik van éénruiters niet. De geheele opzet wordt zonder het gebruik van slechts één spijker in elkander gezet, hij kan zonder eenig bezwaar naar elke gewilde plaats worden overgebracht.

We kunnen dus bij het broeien evenals bij het inkeren spreken van lossen en vasten bouw.

Nog meerdere voordeelen zijn aan den lossen bouw verbonden, moet bij den vasten bouw, voor men met een zekere cultuur kan beginnen, alle aarde en mest van een vorig gewas worden uitgegraven en soms over een aanmerkelijken afstand vervoerd worden,

in de losse bouw neemt men eenvoudig den geheelen opslag weg en handelt of het vlak terrein ware.

In vaste bouw speciaal voorbereide bakaarde in een afgezonderde ruimte opgeslagen; in losse bouw wordt de aarde uit de onmiddellijke omgeving gebruikt, dezelfde waar een vorig jaar soms kool of aardappelen op groeide. Restanten van broeimest worden als gewone bemesting door den grond gespit, tenzij men lang op dezelfde plaats blijft, waardoor zoo'n plaats soms te veel van het goede krijgen zou. Door een en ander dus ook aanmerkelijke besparing van werkrachten.

Wordt bij vaste bakken de meerdere ruimte van den buiten- en binnenbak ook met broeimest aangevuld, bij den kweker wordt, uitgenomen bij den pittenbak, de oppervlakte van de broeilaag nooit grooter genomen dan de afmetingen van de ramen, ook hier dus besparing van uitgaven.

Bij sommige cultures gaat de kweker in het besparen van broeimest nog verder en verwarmt slechts een gedeelte van den bak. Er zijn toch gewassen die in hun eerste jeugd slechts zeer weinig plaats innemen, wanneer hij nu die plaats slechts behoorlijk verwarmt, waardoor de plant in staat is zich door het 'kwade seizoen heen te werken, dan kan de grond in het overige gedeelte van den bak onverwarmd blijven.

Ook met het feit, dat ramen waarvan de helling grooter is dan van die, welke meer vlak liggen, meer warmte opvangen, weet de kweker zijn voordeel te doen. Hij geeft daarom in den aanvang de ramen meerder helling, om die later als de zon hooger komt, te verminderen. Doordat de onderzijde van de ramen op een rib of badding rusten, is hij in staat de helling te verminderen zonder aan de bovenzijde verandering aan te brengen. Hij verplaatst de rib, die eerst met de vlakke zijde op den grond lag nu zoo, dat de smalle zijde onder komt, waar de ramen aan de onderzijde hooger komen. Een en ander heeft ook invloed op de ruimte tusschen de aarde in den bak en het glas, die als van zelve door het verplaatsen van de rib grooter wordt.

Warme lucht is lichter dan koude, vandaar dat die gemakkelijker aan den boven kant, den hoogsten kant, van den bak ontsnapt, dan aan de onderzijde. Ook hiermede wordt rekening gehouden en daarom worden de ramen steeds aan de onderzijde open gezet. Frische lucht kan dan toetreden, maar de zoo moeilijk verkregen warmte blijft in den bak. Er zijn nog wel meer redenen, waarom bij het gebruik van éénruiters aan den onderkant gelucht wordt, doch daarover later een en ander, als we het dekken en ontdekken bespreken.

(Wordt vervolgd.)

J. C. MUIJEN.

KAMERPLANTEN.

Hoe afgesneden bloemen goed te houden.

In het Amerikaansche vakblad „The Garden Magazine” vinden we eenige wenken gegeven voor het goed houden van afgesneden bloemen, welke voor een deel bekend, voor een ander deel voor velen wel nieuw zullen zijn.

Het is bekend dat viooltjes onder gewone omstandigheden spoedig verwelken maar zij zullen verscheidene dagen frisch blijven als zij 's nachts van de lucht worden afgesloten en op een koele plaats gehouden worden. Zij moeten losjes in een schaal frisch water geplaatst worden en dan met een ander glas worden afgedekt, dat daarop past of kan steunen op de tafel waarop het bakje staat, om daarna in een koele of zelfs koude kamer gezet te worden. Overdag moeten zij staan in het koelste gedeelte der kamer en niet op de tocht.

Wanneer bloemen in een warme kamer moeten blijven doet men goed een snufje zout in het water te doen.

Een Cactusliefhebber dien de schrijver kent, geeft veel afgesneden bloemen dezer planten weg, maar altijd met de mededeeling een weinig zout in het water te doen waarin ze geplaatst moeten worden.

De blaadjes van Galax kunnen onbepaalden tijd goed blijven zoo ze nu en dan in koud water worden ondergedompeld. Zoo spoedig een blad neiging heeft te verwelken, doe het dan met bladsteel en al in koud water en laat het daarin vier of vijf uren liggen. Dan haalt men het er uit en het zal niet alleen even frisch lijken als was het zoeven geplukt, het zal ook eenigen tijd zonder water goed blijven tot een nieuwe indompeling.

Deze eigenschap maakt de Galax-blaadjes bijzonder geschikt voor kransen of guirlandes voor decoratiewerk, wijl de geheele krans of guirlande telkens weer frisch wordt door ze eenvoudig in koud water te leggen. (Galax is als plant hier nog niet algemeen bekend maar de blaadjes worden uit Amerika voor decoratiewerk wel ingevoerd. — v. L.)

Hulstbessen worden gewoonlijk spoedig zwart maar zullen verscheidene weken kleurig en frisch blijven als de bast der takjes onderaan wordt afgepeld en het onthloote gedeelte in water wordt gezet. Ongetwijfeld zouden andere bessen of bloemen met houtige stengels beter bewaard blijven, als zij op deze manier behandeld werden, ofschoon Berberissen, die een zachter weefsel hebben hare schoonheid vele weken behouden wanneer zij gewoonweg in water worden geplaatst en verzorgd overeenkomstig de algemeene regels voor afgesneden bloemen.

Bloemen met zeer zachte stengels, zooals Asters, zullen langer duren als een klein stukje houtskool in het water wordt gedaan.

Er bestaan vele aanwijzingen om

verwelkte bloemen weer te doen opfleuren. Zoo bijvoorbeeld het indooien der stengels van verwelkte rozen in kokend, daarna in koud water, maar als de resultaten geen bepaalde voldoening geven, is het ternaauwernood geraden deze aan te bevelen.

Evenwel, als iemand van proefnemingen houdt, is het interessant te zien hoe verwelkende Heliotroop soms onmiddellijk zal opleven als men een druppel kamfer toevoegt aan het water waarin de takjes staan.

Verscheidene omstandigheden maken ook een verschillende behandeling noodzakelijk.

Bloemen die verwerkt moeten worden zullen hare frischheid langer bewaren als zij dicht bij het ijs in een koelkast

Merkwaardig gesnoeide Linde.
(Orig. foto voor „Onze Tuinen” van den heer
G. P. Zahn Jr., te Amsterdam,

worden gehouden, minstens vier uren voor het gebruik, en herhaalde ervaring heeft overtuigend geleerd dat bloemen die over korten of groteren afstand verzonden moeten worden, een nacht lang in een groote bak met water moeten staan of tenminste zoolang, tot de takken door en door verzadigd zijn.
v. L.

EEN MERKWAARDIGE LINDE.

Hiernevens zend ik u een kiekje dat ik in 1906 in Zuid-Limburg heb genomen van een boom, die toen bijzonder mijn aandacht trok.

De photo stelt voor een lindeboom in het dorp Komrade, waaronder staat een heiligenbeeldje. Deze boom trok mijne aandacht door de bijzondere wijze, waarop hij was vervormd. Toen de eigenaar zag, dat ik mijn toestel richtte, ging hij er spoedig bij zitten.

Amsterdam. G. P. ZAHN JR.

In den Bloementuin.

Beplanting van voorjaarsperken.

Beginnen we met de violen, die we in het najaar gescheurd en in den bak gezet hebben, n.l. de *Viola cornuta*-variëteiten, waarvan de nieuwere van Mei af tot achter in September doorbloeien.

Als de beste komen in aanmerking: *Ardwell gem* (geel), *Thomas Glenn* (zacht blauw), *Blue Bell* (vrij donker blauw), *Sylvia* (wit tot roomgeel).

Naast de violen komen de oude bekenden, *Vergeet-mij-niet* en *Silene*.

Onder de *Silene* heeft men eveneens afwisseling genoeg, meest variëteiten van *Silene pendula*; we treffen er onder aan witte, rose, donkerroode bloemen, tevens een variëteit met geel blad.

Wie dit voorjaar een mooi vakje *Papaver* wil hebben, plante nu *Papaver umbrosum*, die ongeveer 60 c.M. hoog groeit en roode, zwartgeklepte bloemen geeft.

Zeer aanbevelenswaardig zijn de *Papaver paeoniflorum*, die bloeien in talrijke kleuren en wier bloemen sprekend gelijken op Pionen. Ze maken een zwaar gewas en verlangen dus een zeer voedzaam grond. De bloemen leenen zich bovendien uitstekend voor opvulling van groote vazen.

Collinsia bicolor en *C. violacea* zijn met haar wit-lila en violetblauwe bloemen eveneens zeer gezochte voorjaarsbloeiers. Wie veel van gele bloemen houdt, vindt keus genoeg; we denken slechts aan: *Erysimum Perofskianum*, *Lasthenia californica*, *Cheiranthus Cheiri*, *Limnanthes Douglasii*, *Shortia californica*.

Wie meer van wit houdt, die neme onder meer *Hesperis matronalis*, *Iberis pinnata*.

Voor hen, die er liefhebberij in hebben verschillende soorten op één vakje samen te voegen, volgen hier eenige beplantingen.

I. Beplanting van *Erysimum Perofskianum* en *Silene pendula alba* om den ander op een afstand van ± 12 c.M., waaromheen één of meer randen van *Silene compacta ruberrima*, op afstand van 15 c.M.

II. Beplanting van *Collinsia multicolor*, op afstand van ± 18 c.M. waarom een rand van *Silene compacta alba* op 15 c.M. afstand.

III. Beplanting van *Papaver umbrosum* op 25 c.M. afstand, waarom een rand van *Iberis pinnata* op 15 c.M. afstand.

IV. Beplanting van *Papaver paeoniflorum* op 45 c.M. afstand met rand van *Anchusa capensis* op 25 c.M.

V. Beplanting van *Hesperis violacea*

op 25 cM. afstand; hieromheen eenige rijen *Lasthenia californica* op 20 cM. met een rand witte *vergeet-mij-niet* op 15 cM. afstand.

VI. Beplanting van *Saponaria calabrica* op 20 cM. afstand met rand van *Asperula azurea setosa* eveneens op een afstand van 20 cM.

Zoo zouden we nog vele perken kunnen opgeven, maar de keus zou te groot worden.

Met een perkje *violen* en *vergeet-mien* erbij, komt men trouwens al een heel eind.

We willen liever nog even wijzen op een ander gebruik, dat we van deze voorjaarsbloeiërs kunnen maken.

We kunnen ze nl. uitstekend op natuurlijke wijze planten tusschen en in voorranden van heestergroepen, waarbij we tevens het voordeel hebben, dat veel meer verscheidenheid in de beplanting kan worden aangebracht. We zorgen slechts, dat de hooge planten achter komen, de lagere op den voorgrond.

Volledigheidshalve noemen we nog *Campanula Medium*, *Crepis rubra*, *Eucharidium gr. fl.* *Godetia rubicunda*, *Nemophila insignis* en *Papaver nudicaule*.

Behalve deze één- en twee-jarige planten, hebben we nog eenige vaste planten, b.v. *Bellis perennis fl. pl.*, een madeliefje met dubbele bloemen. Ze zullen echter langzamerhand wel meer op prijs gesteld worden, waar we ze in de laatste jaren herhaaldelijk des winters in bloemwinkels aantreffen als geforceerde plant en hier ieders aandacht tot zich trekken door haar rijken bloei en heldere, frissche kleur.

Naast de *Madeliefjes* willen we de niet veel hoger groeiende *Arabis alpina* noemen en vooral de variëteit met dubbele bloemen, die zich uitstekend leent voor beplanting van voorjaarsperken.

Als ondergrond voor vroege tulpen voldoet ze b.v. uitstekend. Ook kan men ze zeer goed uitplanten in voorranden van heestergroepen, zoodanig, dat men ze in het gras laat uitloopen. Na den bloei vormt ze dan, daar het blad lang mooi blijft, een uitmuntende grondbedekking.

Behalve de gewone variëteit met dubbele bloemen, bezitten we er nog een met bont blad, waarboven de witte bloemen echter niet zoo mooi uitkomen als boven de groene.

Gebruikt men de *Arabis* voor perkbeplanting, dan kan men ze na den bloei voorzichtig met kluit opnemen en op een afzonderlijk bedje uitplanten tot het volgend jaar.

Antennaria tomentosa is een witachtig behaard plantje, dat zoowel voor zomer- als voorjaarsperken gebruikt kan worden. De plant is vrij sterk en blijft de meeste winters buiten zonder bedekking over, als de grond tenminste niet al te vochtig is. Er bestaat een variëteit van, n.l. *A. t. candida*, wier blad zuiverder wit is en uitstekend te gebruiken voor mozaïekvakken.

Voor grootere perken of voor groepen in het gazon kunnen uitmuntend dienst doen: *Dicentra eximia* (syn.: *Dielytra ex.*) en *D. spectabilis*, de bekende hart-

jesbloemen. De eerste wordt \pm 40 cM. hoog, de tweede ongeveer 80 cM. Behandelt men ze voorzichtig, dan kunnen ze nu nog zeer goed op de perken gezet worden b.v. met een ondergrond van lage witte *Vergeet-mij-niet*.

Na den bloei neemt men ze weer met kluit op en plant ze uit op een beschut plekje.

Ajuga reptans atropurpurea is een plantje met mooi bruin blad, dat niet hooger wordt dan 15 cM. en zich uitstekend leent voor rand om bloemperken, waar ze desnoods den geheelen zomer kan blijven staan.

Ter afwisseling kunnen we de variëteit met zilverbont blad gebruiken n.l. *A. r. fol. arg. var.*

Zooals men ziet, er is keus genoeg en we behoeven werkelijk niet te wachten met het beplanten der perken, totdat de zomer in het land is.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Cypripediums.

De Venus-schoentjes, die ons in het najaar en in den winter verrassen met hare fraai gevormde bloemen, waarvan het labellum aan een muiltje doet denken, zijn nu in hoofdzaak uitgebloeid, en wanneer wij ze nakijken, zullen wij bespeuren dat er wel bij zijn, die verplant moeten worden.

Van de *Cypripedium*, die wij bedoelen, noemen wij: *C. insigne* en variëteiten, *C. Arthurianum*, *C. Lceanum*, *C. pulchellum* enz. Deze kunnen wij onder eene behandeling stellen en daar het krachtige groeiers zijn, geven wij ze ook een voedzame compost, die we klaarmaken van een derde graszoden-grond, een derde stukjes varenwortel-grond, een derde grove bladgrond en sphagnum, zand en stukjes potscher-ven.

Het is niet noodig deze *Cypripediums* boven op de pot, dus op een heuveltje te zetten, neen, men pot ze zóo op, dat de voet van de plant gelijk met den rand van den pot komt. Zij houden ook van wat ruimte en wanneer men de compost niet fijn gebruikt, dan kan men ze gerust een paar jaar laten staan. Het verdient aanbeveling de compost af te dekken met een laagje levend sphagnum; dat staat niet alleen netjes, maar de planten hebben er zelf ook schik in.

Cypripediums hebben, zooals men weet geen schijnknollen en kunnen dus ook niet tegen absoluut droog staan. Gieten is dan ook steeds noodig, maar wij doen het met verstand; een pas verplante *Cypripedium* heeft niet die behoefte aan water als een plant die deze operatie niet heeft ondergaan. Voorloopig is vochtig houden voldoende, later wanneer zij teekenen geven van flink door te groeien, geven wij ze flink water.

Warm behoeven deze Venusschoentjes niet te staan; maar geheel koud deugt ook niet. Zoo tusschen 8 en 10° Celsius is je temperatuur.

Cypripedium Charlesworthi en *Spicerianum* kan men, wanneer dat noodig en gewenscht is, in dezelfde compost

oppotten, met dit verschil, dat men ze op een heuveltje zet, en niet gelijk met den potrand, zooals wij voor de andere opgaven. Ook omtrent het gieten is er verschil op te merken en geeft men *C. Charlesworthi* al spoedig te veel water.

Waar Venusschoentjes gezaaid worden, daar is het nu de tijd om te gaan verspeenen of verpotten, zij kunnen dan nog voor de warme dagen van den zomer goed aan den groei zijn. Zaailingen van het vorige jaar kan men afzonderlijk in kleine potjes zetten, of zoo ze daarin reeds staan, nieuwe compost geven. De potjes behoeven niet grooter te zijn dan 4 à 5 cM. in doorsnede, die gevuld worden met varenwortelgrond en bladgrond, van ieder de helft, met wat zand.

Voor drainage maken wij gebruik van cokes-gruis. Het is gewenscht de plantjes luchtig op te potten en te zorgen, dat de lieve zonnestraaltjes buiten het bereik dezer klein planten blijven.

Bij een volgende verplanting kunnen wij een weinig graszoden-grond door de compost werken.

't Is echt leuk goedje, die kleine Venusschoenplantjes van zaad gekweekt, die wij bespieden tot de bloem, de eerste bloem zich ontplooid heeft, immers deze zegt ons of de plant onze verdere zorg nog waard is.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Warme kasplanten. — *Stekken*. — *Cineraria*, *Calcicolaria*, *Gnaphalium*, *Leucophyta*. — *Lobelia* „Queen Victoria”. — *Oppotten van stekplanten*.

Nu de meeste warme en gematigde kasplanten verpot zijn en eene jonge ontwikkeling zich daarna thans vertoont, begint het begieten, besproeien enz. meer en meer onze aandacht te vragen. Ontegenzeggelijk worden er heel wat planten bedorven door onoordeelkundig gieten. 't Is veel verstandiger daarmede spaarzaam om te springen, dan er maar op los te gieten. Dit werkje is thans een zaak, die met zorg moet geschieden, en niet de eerste de beste is in staat dat behoorlijk te doen. Vooral zorge men er ook voor, de planten te begieten met water dat ongeveer dezelfde temperatuur heeft als de omgeving.

Van Varen worden de oudere bladeren langzamerhand verwijderd, nu de jongere zich meer en meer ontwikkelen en in staat zijn de assimilatie te bewerkten. Evenzoo handelt men met vele andere planten; natuurlijk niet alle worden op deze wijze behandeld; er zijn er immers vele, waarvan de bladeren vele jaren lang een sieraad van de plant uitmaken. Laat men er vooral om denken, dat die zich pas ontwikkelde planten behoorlijk licht ontvangen; maar natuurlijk niet de volle zon; integendeel, voor de meeste planten is dit een gevaar en vooral wanneer ze zich in de kas onder eene meestal vrij hooge temperatuur en vochtige atmosfeer ontwikkelen. Bij zonnige dagen, en die komen

er in Febr. en Maart, naar we hopen, heel wat, zorgen we dan voor behoorlijke schermen voor de planten.

Willen we nog jonge planten kweken, dan kunnen er thans ook nog door stek heel wat vermenigvuldigd worden of worden verjongd.

We laten hier een lijstje volgen van soorten die we in een vroeger door ons besproken kweekbakje gemakkelijk kunnen stekken. Ook op een flink verwarmden bak kan men in zandigen grond met succes stekken: *Bourvardia's*, *Bertolonia*, *Begonia*, *Aristolochia*, *Allemanda*, *Acalypha*, *Abutilon*, *Pandanus*, *Pelionia*, *Peperomia*, *Philodendron*, *Pothos*, *Saintpaulia*, *Campylobotrys*, *Choi-sya*, *Cissus*, *Clerodendron*, *Codiaeum* (= *Croton*), *Cyperus*, *Cyrtodeira*, *Datura*, *Dieffenbachia*, *Ophiopogon*, *Selaginella*, *Tradescantia*, *Ficus*, *Pittonia*, *Lantana*, *Franciscia*, *Gardenia*, *Heliotropium*, *Hibiscus*, *Hoya*, *Impatiens*, *Isoloma*, *Medinilla*, *Passiflora*, *Schismatoglottis*, *Sonerilla*, enz.

Nu gaat het niet aan, van al deze soorten eene afzonderlijke beschrijving te geven voor haar verdere behandeling. Mochten er onder onze lezers zijn die van de eene of andere soort eens iets meer wenschen te weten, we verklaren ons gaarne bereid er dan een afzonderlijk artikeltje aan te wijden. We zijn dan ook meer verzekerd, dat we door die behandeling doel treffen en dat het practisch nut kan hebben.

In den bak zijn het de *Cineraria's* en *Calceolaria*, die onze zorg eischen; door ze behoorlijk van voedsel te voorzien, af en toe een dun giertje, bevorderen we den flinken bloei. Het luchten geschiedt met veel zorg, anders zien we de luis krachtig optreden. Af en toe reeds vóór het optreden hiervan een weinig tabaksrook in den bak brengen, is zeer goed; tabaksstelen hangen we of leggen we overal tusschen de planten.

Gnaphalium, *Calceolaria rugosa*, *Leucophyta* worden opgepot en in een kouden bak geplaatst. De *Calceolaria rugosa* kan men ook met succes in den bak op een 15 c.M. afstand onderling uitplanten in den vollen grond. Ze worden dan later met kluit opgenomen en verplant. Zooals men weet, laat deze plant zich later slecht uit den pot verwijderen en kan men dit bijna nimmer doen, zonder aan den wortelkluit groote schade aan te brengen. Waar het uitplanten in pot dus bezwaar oplevert, daar plante men ze thans in den bak in den vollen grond uit.

Lobelia „Queen Victoria”, die we in 't najaar uit den vollen grond opgenomen en in den kouden bak in den vollen grond hebben opgekuild, wordt thans gescheurd en op een onderlingen afstand van pl. m. 10 c.M. eveneens in kouden bak uitgeplant, om later weer op vakken, randen enz. te worden uitgeplant.

Het oppotten der reeds gewortelde stekken, zoo van kasplanten als van die planten, die we hebben gestekt om te dienen ter versiering van den tuin, ge-

schiedt naarmate zulks noodig is. We brengen de opgepotte stekken op bodemwarmte. Het innipen mag bij het verpotten niet geschieden; we doen dat een 8 dagen later.

J. A. Kors.

In den Moestuín.

Asperge. — *Spinazie*. — *Sla*, *bloemkool*, *wortelen*. — *Aardbeienbak*. — *Meloenen*, *komkommers*.

We zijn, door de enkele mooie dagen, die Februari ons nu reeds gaf, al wat ongeduldig geworden, we zouden alles nu wel te gelijk in orde willen hebben; doch eene herinnering aan het bekende spreekwoord „haast u langzaam” zij hier op z'n plaats.

Onze aspergebedden hebben we een degelijke bemesting toegediend, voorloopig lieten we den mest nog boven op de bedden liggen. We brengen nu de aarde die we verleden jaar er afnamen en in de paden brachten, weer op de bedden. We doen dit niet op eenmaal maar bij tusschenpoozen. Vooral op klei-grond zorgen we, dat de aarde niet te bonkerig is. Zoo'n weeke aspergestengel is er heusch niet op gesteld, zijn hoofd telkens tegen een ondoordringbare aardkluit te stooten en kan niet anders dan daardoor kromgroeien, waar wij weer minder op gesteld zijn.

Hebben we soms een of meer oude aspergebedden, die we toch voornemens zijn weg te ruimen, dan brengen we de oude „moeren” niet direct naar den composthoop, maar we trachten eerst de kracht die in zulke oude planten nog zit, in malsche asperges om te zetten. Elke verwarmde ruimte is daarvoor geschikt; die onder de tabletten in warme kassen is de aangewezen plaats. Bij gebrek aan zoo'n plaatsje kunnen we ook een gewone warme bak gebruiken.

Missen we beide, bakken en kassen, dan maken we geheel op dezelfde wijze als we dit voor witlof deden, een broeibed in de open lucht in orde, waarop we de planten plaatsen.

We brengen de oude planten dicht tegen elkaar en geven acht, ze niet op den kop te zetten. De ruimte tusschen de wortels wordt met fijne aarde aangevuld, die we er zorgvuldig tusschen brengen, desnoods door een begieting er tusschen spoelen.

In een kas of bak behoeft op de planten geen aarde gebracht te worden; door het afsluiten van het licht worden de stengels gebleekt. Wel moet voor flinke luchtversching gezorgd worden, want anders loopen we gevaar, dat de koppen der stengels beschimmelen. Het broeibed buiten behandelen we op dezelfde wijze als een gewoon bed, met dit verschil dat we, om de warmte van de broeilaag in te sluiten, een laag bladeren of broeimest er overheen brengen.

Op den vrijen grond gaan we door met *spinazie* zaaien; voor een z. g. warme plaats komt spinazie nu niet meer in aanmerking, ze kan er nu ook best buiten. We zaaien ze nu als

tusschengewas op plaatsen, die we voor vroege kool bestemd hebben, later planten we de kool er doorheen. Hebben we nog van die uitgezochte plaatsjes over, dan planten we daar sla-weeuwen.

De winter-spinazie, die zeer de sporen draagt van den strengen, zeer afwisselenden winter, begint ook al weer een meer groene kleur te krijgen. We hadden ze 't vorig jaar ruim gezaaid, enkele planten gaven 't in den strijd tegen de koude op; we kunnen daardoor den grond tusschen de planten gemakkelijk met de hak bewerken. Vooraf echter geven we een flinke overbemesting van gier of Chilisalpeter. 't Laatste al of niet in water opgelost, waardoor we ons een rijken oogst verzekeren.

In koude bakken zaaien we nog *wortelen* met *radijs*, *spinazie* en *raapstelen*, en gaan door met *sla*- en *bloemkool-weeuwen* uit te planten; tusschen beide kan radijs geteeld worden, in het laatste geval eerst de radijs zaaien en dan de kool of de sla planten.

In de koude *aardbeienbakken* is allicht een groene laag op den grond ontstaan; we maken dan de bovenlaag wat los, wat het mos doet verdwijnen en de zonnewarmte beter toegang tot den grond geeft.

In den *pittenbak* zijn onze *komkommer*- en *meloenplanten* al reeds zoo groot geworden dat ze meerdere ruimte behoeven. We maken dus de bakken waarop de planten vrucht zullen dragen in orde. Een flinke broeilaag is voor deze beide gewassen nog zeer noodig, want we weten niet wat Maart ons brengen zal en een uitgewerkte broeilaag bij mogelijk donker en koud weer is verre van dienstig voor de goede ontwikkeling van deze warmte behoevende gewassen.

Voor opvolgende bakken zaaien we opnieuw weer wat zaad uit, zoo'n eerste meloen- of komkommerbak wordt dus de kweekbak voor latere planten.

Werken we met een ruiter, dan maken we de zoogenaamde plantenrij in orde. Hoe zuinig we ook op den paardenmest zijn, zoo'n rij geven we toch een flinke broeilaag; hierop komen onze jonge planten te staan, en warmtegebrek zou haar slecht te stade komen. Eén plant zetten we als blijven midden onder elk raam, daaromheen, plaatsen we zes of acht andere planten, die er zoolang blijven, tot de volgende rijen voor ze gereed zijn.

Bij die volgende rijen kunnen we weer de zuinigheid betrachten; eer we zoover zijn, dat ze gereed liggen, is de zon alweer wat hooger aan den hemel en kunnen we het met minder kunstmatige warmte af. We zorgen vooral dat de planten niet op overbrenging naar de rijen behoeven te wachten, want wachten doen ze toch niet, ze groeien door en worden al licht zóó groot, dat ze het overplaatsen niet meer zonder schade verdragen kunnen. Zoodra de planten haar vierde blad gevormd hebben, nippen we de scheut juist boven dat blad in; we dwingen

daardoor de oogen die zich in de oksels van de bladeren bevinden tot uitloopen, waardoor 4 ranken verkrijgen die later op hun beurt weer ingenepen worden en het aanzijn aan vruchtrancken geven.

In de kas kweken we de konkommers slechts op één hoofdtrank, die we evenwijdig aan den glaswand aan een ijzerdraad vastbinden, we nippen daarom de planten niet in, tenzij ze vergeeten zijranken te maken, als wanneer we door het innipen der hoofdscheut ze er toe trachten te dwingen. Vochtige lucht in de kassen is een der hoofdvoorwaarden voor het welslagen van kascultuur; daarom onophoudelijk sproeien.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Appel- en perepitten zaaien.
— *Stekken van id.* —
Leiboomen. — Bloedbemesting.

Wil men *appel-* of *perepitten* zaaien, zoo is 't tijd, de verzamelde pitten te stratificeeren, waaronder we 't zoogenaamde „voorkiemen” verstaan. Zaaien we toch onze pitten direct half tot einde Maart ter plaatse, zoo loopen we kans, dat geveugelde en viervoetige dieven tal van de uitgestrooide pitten oppeuzelen. 't Stratificeeren heeft nog dit voor, dat we een vroegere ontwikkeling te voorschijn roepen, waardoor de jonge boompjes in den herfst wat zwaarder zullen zijn.

We nemen platte bakjes of zaaishotels, strooien op den bodem een laagje scherp zand, hierop een laagje pitten, weer zand, weer pitten en zoo twee à drie lagen op elkaar. Nu wordt alles flink nat gesproeid, met een glasruit of plankje afgedekt en de schotel of pot een weinig onder de aarde gegraven. Beschikt men over een bak, zoo kan men de pitten half Maart daarin zeer dicht oopen uitstrooien en men houde 't glas er voorloopig op.

Het stekken van appels en peren gaat uiterst moeilijk. Ging de vermeerdering langs dezen weg wat beter, zoo zou men spoediger en gemakkelijker een jonge vruchtboom verkrijgen. Meer dan 5 % slaat van de geplaatste stekken vast niet aan. 't Succes hangt trouwens wel wat van de soort af. We mochten van de Paradijs-appel (*niet de Paradijs voor onderstam, maar die roode, witteleeze appel, die men in oudere boomgaarden nog wel aantreft*) vrij goed succes hebben en voor hen, daartoe in de gelegenheid, wordt aangeraden 't ook eens te probeeren met Mank's Codlin. Volgens een Engelsch tijdschrift laat deze soort zich goed van stek opkweken.

't Is thans nog tijd, de stekken, een 30 c.M. lang, te snijden. Men steekt ze vrij diep, laat slechts een paar oogen boven den grond uitsteken. 't Verdient aanbeveling de stekken in wat lichte aarde, flink met scherp zand vermengd, te plaatsen, waarin de wortelvorming gemakkelijker plaats heeft. Aan 't noodige vocht late men 't hen niet ontbreken.

Onze *leiboomen* tegen muur of schutting worden gesnoeid en tevens van nieuwe banden voorzien. Onze morellen zijn reeds gebonden en de wijze van snoeien gaven we vroeger aan.

Wat de snoei van den perzik betreft, zij men wat spaarzamer in 't wegsnijden dan in de kas, wijl we buiten beter kunnen rekenen op 't geen we eenmaal hebben dan wat we ons voorstellen te zullen krijgen.

Bij pas geplante leiboomen wachte men nog een maand met 't aanbinden; eerst moet de aarde wat bezakt zijn.

De abrikoos maakt nogal krachtige houttwijgen; bij jonge boomen snijde men deze niet geheel weg of te kort in, daardoor roepen we een krachtigen houtgroei te voorschijn; vaak ook is 't gommen er een gevolg van.

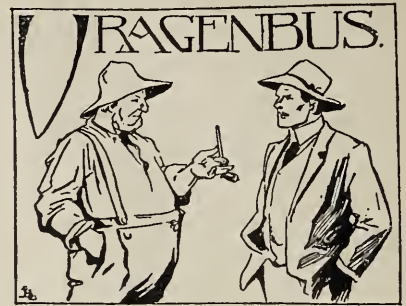
Waar plaats is, worden ze ingebonden, liefst zoo schuin mogelijk. Zitten ze aan den voorkant of is er absoluut geen plaats voor, dan weg er mee tot op hun kroon. Aan de tuiltjes wordt, evenmin als bij den perzik, iets gesneden, tenzij ze te lang worden.

De vruchtwijgen, bezet met ronde knoppen en hier en daar een meer spitse, snoeit men zooveel mogelijk op een bladoot (spitse knop) boven de bloem- of ronde oogen; 't scheutje uit dat bladoog dient als saptrekker (zie perziksnoui). Gewone, niet te zware houttwijgen snoeit men op 3 à 4 oogen in. De onderste oogen hiervan vormen vruchtuiltjes, terwijl het op de beide eindooogen een zwaarder gewas vormt.

't Komt ook voor, dat men te doen heeft met twijgen, die alleen aan de eindenden vruchtknoppen vertoonen. Is er plaats voor, zoo kan men deze twijgen behouden en bindt men hen meer horizontaal aan, opdat de oogen aan den voet zich kunnen ontwikkelen. Een abrikoos is niet gemakkelijk te vormen. Meer nog als bij den perzik komt 't voor, dat geheele takken, midden in den bloei, plotseling wegsterven. Men geve den abrikoos veel kalk, zoo mogelijk kalkpuin.

Frambozen- en bessestruiken worden gewoonlijk om dezen tijd gemest. Hier toe maakt men veel gebruik van de faecalien in verdunden staat. 't Blijft ontegenzeggelijk een krachtige meststof, waar dit kleine coft vrij goed mee content is. Toch vergete men niet, dat beer vrij eenzijdig werkt en daarom ook kali- en phosphorzuurhoudende mest niet vergeten. Bloed wordt ook, zoowel in verschen als gedroogden staat, om dezen tijd aan druiven en perzikboomen tegediend. In bloed zit aardig „pit”, 't is echter arm aan kali, phosphorzuur en kalk en is daarom voor perzikboomen nu juist niet je wāre mest. We roepen er een te krachtigen houtgroei door te voorschijn, waaronder de vruchtzetting lijdt. Bloed mag vooral niet te laat in den zomer worden gegeven, met 't oog op een te langen doorwas, waardoor 't hout niet volkomen aanrijpt. Met bloed zij men immer voorzichtig.

P. v. d. VLIST.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen:

Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuif of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 564.

a. Hierbij zend ik u eenige bladeren van planten, waarvan ik graag den naam wilde weten. Gaarne wilde ik vernemen in welken grond deze planten het best groeien en hoe men ze moet kweken. Bij mij kwijnen zij zeer. Moet ik voor de jonge uitloopers de oude die in den veld zijn uitknippen? De POTTEN zijn reedel VOLGEGROEID met bossen oude, afgestorven stengels, waar een enkele nieuwe uitlooper uitkomt. Kan ik de planten bij geval SCHEUREN? Kan ik ze 's zomers in een bloemenkas bewaren? 't Winters staan ze in een zonnige kamer.

b. Welke PLANTEN kunnen WINTER EN ZOMER IN EEN KAS STAAN, die 's winters niet gestookt wordt?

c. Zoudt u zoo vriendelijk willen zijn mij tevens te melden hoe 'n BLAUWE REGEN GESNOEID moet worden, de stam is verleden jaar eenige meters boven den grond afgehakt, en een anderen kant uitgeleid. De boom had sinds eenige jaren niet gebloeid, maar verleden jaar zaten eenige jonge takken vol bloemen. De jonge uitloopers zijn 4 à 5 M. lang.

Zutphen.

J. G. M.

Antwoord: De takjes die u mij zond behooren tot verschillende soorten van het geslacht Pteris. nl. Pt. serrulata, Pt. Ouvardii en het breedbladige takje is, voor zoover ik zien kan, van Pt. Childsii.

Deze varens zijn niet moeilijk te kweken en verdragen een vrij lage temperatuur. Boschgrond of bladgrond met wat veenaarde en zand is een goede grondsoort voor deze planten. Geef des zomers veel, in den winter niet meer water dan noodig is om de aarde matig vochtig te houden. Vermijd in den winter ook de bladen te vaak nat te maken, want dan krijgt het loof zwartbruine vlekken en streepjes, die de planten zeer ontserien.

Zet ze dan ook niet te dicht bij de kachel, want dan sterven de takjes dikwijls in. Overigens moet u niet vergeten dat de

planten des winters, als alle groei zoo goed als stilstaat, niet zoo frisch en fraai zijn als in den zomer.

Zijn de planten oud, zoodat de groei sterk afneemt dan is scheuren een uitstekende verjongingskuur en dat schijnt met uwe planten wel het geval te zijn. Afknippen van takken om plaats te maken voor de jongen scheuten is niet noodig en ook af te keuren als de takjes nog goed groen zijn; het zou de planten maar noodeloos verzwakken.

Als de bloemkas niet te warm is, kunt u de planten daar wel bewaren, maar een koude bak is beter. Waar u echter de planten 's winters in de kamer hebt staan, is er eigenlijk geen reden ze daar 's zomers uit te halen. Ze zullen het ook in de kamer bij goede verpleging uitstekend doen.

b. Als het in die kas kan vriezen zijn er zulke planten als u bedoelt niet, want planten die in een koude kas overblijven, kunnen des zomers buiten staan.

U zult zich moeten bepalen tot die welke één zomer leven of als bol- of knolgewassen ergens elders op een vorstrijke plaats kunnen worden overwinterd, zooals Gloxinia's dubbele Knolbegonia's, Pancratiums, Haemanthus, Hippeastrums, Crinums en tal van andere. Van de eenjarige kunt u nemen Torenia Fournieri, Begonia semperflorens, Thunbergia alata, Kruidje-roerme-niet en vele andere.

c. Bij het snoeien van den Blauwen Regen, let u goed op welke knoppen bladknoppen en welke bloemknoppen zijn. De laatste zijn dikker en ronder en laat u natuurlijk onaangeroerd; bij eenige oefening zijn ze spoedig te herkennen.

Veel behoeft u er echter niet aan te snoeien. U snijdt de loshangende spichtige takjes wat in en het zwaardere hout kunt u zoo noodig tot bij de bloemknoppen inkorten; de rest bindt u aan.

v. L.

Vraag No. 565.

Een CLEMATIS, staande in een stadstuinje op het Zuiden, volop water krigende en in goeden grond staande, krijgt ieder jaar MOOI BLAD en komt VOL met KNOPPEN. Maar wanneer de knoppen op het punt zijn open te gaan, VERDORREN de bladeren en SCHROMPELEN de KNOPPEN in een. Wat kan hiervan de oorzaak zijn?

Haarlem.

Th. M.

Antwoord: Het plotseling sterven van gezond uitziende takken is een verschijnsel dat bij Clematissen en vooral bij de fijnere verscheidenheden vaak wordt aangetroffen.

Wat nu precies de oorzaak is weet men nog niet. De een vermoedt dat het nawerking van vorstbeschadiging is, een ander schrijft het aan een werkelijke ziekte toe en zoo voort.

Als voorbehoedsmiddelen worden aanbevolen: diep planten, niet te zonnige standplaats en althans de takken minstens 10 cM. van de muur of schutting verwijderd houden, 's winters dekken, de grond vermengen met fijngestampte houts-kool en kalk. Met dit laatste heeft een onzer lezers reeds goede resultaten verkregen, zooals u zien kunt in No. 18, pag. 285 van dezen jaargang.

v. L.

Vraag No. 566.

Wilt u mij s.v.p. inlichten, wat of er tegen te doen is, daar ik altijd zoo'n last heb met 't WEGVALLEN VAN STEK-KEN IN DE WARME KAS. Ik heb altijd hooge en vochtige temperatuur, omrede ik dat moet hebben voor de planten. Ik gebruik toch zuiver rivierzand en turfmoen en bladgrond. Pas komt 't op en 't valt ook al weg; zoo gaat 't ook met 't mozaïekgoed, Boucardia's en andere.

L.

B.

Antwoord: Het omvallen van stekken en het wegvallen van zaailingen is in warme vochtige kassen een veelvuldig voorkomend verschijnsel en het werk van een schimmel die in één nacht heel wat kan bederven.

Waar uw kas zeer besmet blijkt te zijn zou het gebruik van gesteriliseerde aarde en water aanbeveling verdienen.

Het steriliseeren bestaat daarin dat men de aarde vooraf aan een zeer hooge temperatuur onderwerpt en het water kookt.

Dat is wel wat omslachtig maar u kunt ook de aarde in de zaai-potten vóór ze bezaaid worden, met kokend water goed begieten, wat veelal voldoende zal blijken.

Overigens moet u zorgen dat de planten volop licht hebben, zoodat ze sterk en krachtig, meer weerstandsvermogen zullen hebben.

Zaai daarom ook niet te vroeg in den winter. Het is dan vaak zulke donker weer en donker, vochtig weer is voor het optreden van de bedoelde schimmel zeer gunstig, terwijl de plantjes maar zwakjes kunnen opgroeien en teer blijven.

Wees ook voorzichtig met gieten, giet niet meer dan noodig is en geef zoo veel mogelijk lucht.

Mozaïekplanten als Alternanthera, Iresine, enz. moeten kort bij het glas staan, niet te vochtig en niet te warm. Zoek dus voor deze een goed licht plekje op.

v. L.

Vraag No. 567.

In mijn beschut, hooggelegen en op het Zuiden liggend STADSTUINJE (zandgrond) wensch ik 8 à 10 MOOIE bloem-, bessen en groenblijvende naaldachtige HEESTERS te planten, alsmede eenige fraaie bloeiende KLIMPLANTEN. Wilt u mij eenige geschikte soorten aanwijzen? Amsterdam.

Mevr. W.

Antwoord: Als uw tuin te Amsterdam is, dan heeft u daar geen zandgrond in den werkelijken zin des woords. De grond binnen Amsterdam noemt men steigeraarde, d. w. z. een mengsel van alles en nog wat.

Origineel is de grond veengrond, doch door ophooping met zand, gelijk het zowat op zandbodem. Veelal vindt men bij 't spitten van alles, maar bovenal grind, dat in den loop der jaren daarin is gebracht en steeds dieper en dieper zakte, omdat het zwaarder is dan de ondergrond.

De meeste Conifeeren houdt u in Amsterdam nooit mooi, i.e. door den slechten ondergrond; 2o. door neerslag van roet, waardoor de mooie kleur verloren raakt, maar wat ook nadeelig werkt op de naalden. Bij dergelijke planten is de nadeelige invloed veel grooter dan bij planten met afvallend blad. Bij Coniferen blijven de naalden soms zeer lang, soms tot 3-4 jaren toe. De laag roet wordt steeds dikker en belemmert soms zeer de ademhaling.

Groenblijvende loofboomen verliezen in ons klimaat hun oude bladen reeds zoodra er nieuwe aan gekomen zijn. Hoe gladder de oppervlakte is des te beter zijn zij tegen roet bestand, omdat deze er niet zoo vast op blijft zitten.

Wanneer u 's winters in uw tuin de planten aanraakt zult ge wel kennis maken met dit roet-neerslag. Coniferen hebben in dergelijke steden ook veel nadeel van zwavelig zuur, dat in de lucht te constateeren is, ten gevolge van roet uit de schoorsteenen van huizen waar veel cokes en steenkool gestookt worden. Dit zwavelig-zuur wordt vooral door sneeuw vastgehouden en 't is daarom goed na een sneeuw-bui de planten af te schudden.

Taxus baccata is feitelijk de eenige die 't goed withoudt en in sommige gevallen zelfs de Pinus austriaca. Van Taxus bestaan mooie variëteiten, b.v. Taxus bacc.

aurea var., T. hybernica, T. h. aurea var.

In Amsterdam zijn hulsten in hare verscheidenheden zeer gezocht en ook dankbaar. De gewone Hulst draagt roode bessen, doch er zijn ook verscheidenheden met oranje en met gele bessen.

Van bloeiende struiken is het getal legio, doch voor Amsterdam moet men zeer sterke soorten nemen. Cydonia japonica en C. Maullii, Spiraea van Houttei en bracteata, Hybiscus syriacus, Pyraeantha coccinea pracht bessen. Forsythia intermedia, Crataegus Carrierei groote bessen Spiraea Lindleyana, Hydrangea Otaksa, cyanoclada (zwarte schors der jonge struiken), Ribes Gordonianum, Philadelphus Lemoinei, Rosa polyantha multiflora.

Bloeiende klimplanten; zeer sterk: Clematis montana, bloeit zeer vroeg bij 't ontwikkelen van 't blad, Cl. Viticella, bloeit in Aug., Cl. Vitalba, bloeit in den zomer, Cl. Jacquemanni, en dergelijke, zijn zeer wisselvallig, en geven nog al dikwijls last.

Glycine chinensis, Bignonia grandiflora en Begn. radicans, Forsythia suspensa en Jasminum nudiflorum zijn geen klimplanten, doch worden als zoodanig veel gebruikt. Onder kamperfoelie zijn zeer vele soorten, doch deze klimmen 't liefst tusschen struiken.

SPRINGER.

Vraag No. 568.

a. Wat oordeelt u van eene bemesting, opgeloste GUANO, voor stamrozen, kamerplanten, zooals clematis, palmen, hangplant; mij is de naam onbekend, doch er hangen met trossen planten aan die in de lucht groeien.

b. Ik heb reeds jaren een DUITSCHE PIJP tegen een muur staan, die prachtig groeit, doch nog NIEMER BLOEIDE.

c. Twee GLYCINES staan aan eene grensvaranda, de eene, een blauwe, bloeit elk jaar, de andere heeft nog NOOIT GEBLOEID, en zijn beide wel 10 jaar oud. Worden beide door denzelfden tuinman gesnoeid.

Vulcaansoord.

Mevr. v. D.—de B.

Antwoord: a. Uitstekend, maar geef die mest in goed verdund toestand. Naar ik uit uwe beschrijving opmaak is uw hangplant een Chlorophyllum Sternbergianum of wel Phalangium viviparum, wat hetzelfde is.

b. Weet u wel zeker dat de plant nog niet bloeide? De bloemen zijn betrekkelijk klein en vallen door de kleur weinig in het oog. Let nog eens op als de bloeitijd daar is, Juni—Juli!

c. Ja, daar kan ik ook niets van zeggen. De eene variëteit bloeit allicht wat gemakkelijker dan de andere, maar ook kan de standplaats van invloed zijn; misschien minder zon of meer op den wind!

Laat beide planten dit jaar eens niet snoeien en wacht het resultaat eens af. Wat loshangt, kan bijgebonden worden.

v. L.

Vraag No. 569.

Ik heb in mijn tuin een SMALLE STROOK GROND, lang 8 M., breed 3 M. Hier wilde ik een HERBACEOUS-BORDER van maken. Zoudt u nu zoo goed willen zijn, mij hiervoor een BEPLANTING aan te geven, liefst zooveel mogelijk VASTE PLANTEN, zouden er ook niet eenige GROENBLIJVENDE HEESTERS tusschen kunnen, opdat het 's winters niet zulk een kaal aanzien heeft? Deze strook ligt Zuidwest.

Hillegom.

R. v. W.

Antwoord: De strook grond is breed genoeg om er ook enkele groenblijvende heestertjes tusschen te zetten, waarvan ik er u straks eenige zal noemen.

Wat de inrichting en beplanting van uw perk aangaat moeten de hoogste soorten achteraan staan als het perk maar aan eene zijde te naderen is. Kunt u er aan beide zijden bij komen, dan zet u de hoogst-opgroeijende gewassen in het midden. Van de hooge soorten vaste planten noem ik: *Cimicifuga racemosa*, Riddersporen (*Delphinium hybridum*), *Boeonia cordata*, Bloemen van Damast of *Hesperis matronalis*, *Echinacea purpurea*, *Helenium autumnale*, *Sidalcea malvaeflora*, *Aselepias Cornuti*. Van de middelhooge: *Chrysanthemum maximum*, *Campanula persicifolia*, *Monarda didyma*, *Acanthus longifolius*, *Phlox decussata*, *Aselepias tuberosa*, *Helenium pumilum*, *Sidalcea candida*, *Anemone japonica*, *Trollius europaeus*, *Eryngium alpinum*, *Delphinium formosum grandiflorum*, *Betonica grandiflora*. Van de lage: *Hypericum Moserianum*, *Arabis alpina*, *Aubrietia deltoidea*, *Dicentra nobilis*, *Primula rosea*, *Pr. japonica*, *Pr. veris*, *Pyræthrum roseum*, *Carlina acaulis*, *Veronica prostrata*, *Paeonia tenuifolia*, *Anemone Hepatica*, *Cyclamen europaeum*, *Anemone apennina*, *Dianthus plumarius*, *Silene Schafta*, *Campanula trachelium*, *Geum coccineum*, *Genista saritalis*, enz. Mooie altijd groene heestertjes zijn: *Pernettya mucronata*, *Erica carnea*, *E. cinerea purpurea*, *Kalmia's*, *Andromeda's*, *Olearia Haastii*, *Osmanthus ilicifolius*, *Rhododendron hirsutum*, *R. ferrugineum*, *Mahonia's*, *Buxus*, e. a. v. L.

Vraag No. 570.

a. Welke VASTE PLANT, te gebruiken als SOLITAIRPLANT kunt u mij aanbevelen voor een, op 't zuiden gelegen ruime zeer zonnige standplaats. Liefst bloeiend, HOOGTE 1 à 1.50 M.

b. Waar kan ik planten krijgen van de zoogenaamde ALPENROZEN. In „Onze Tuinen” van 23 Dec. 1907 wordt door R. Lijsten in een stukje getiteld, „De Botanische Tuin te Dahlem, Rhododendron hirsutum en Rhododendron ferrugineum genoemd. Deze beide wilde ik mij aanschaffen, maar tevergeefs heb ik ze in de mij ten dienste staande catalogussen gezocht. Deze beide soorten zijn toch zeker wel evengoed hier te kweken als de vele andere Rhododendron soorten?

Hien, gem. Dodevaard. — Mej. A. T.

Antwoord: a. Ik zal er u een paar opnoemen dan kunt u zelf een keuze maken. *Gynurium argenteum*, het bekende Pampasgras, *Polygonum amplexicaule oxyphyllum* een rijkbloeiende Veelknoop; *Boeonia cordata*, een plant met sierlijk gevormde blaren en aardige bloemblaaijen die opgevolgd worden door even aardige vruchstelsels; *Kniphofia's* (*Tritoma's*), de bekende Vuurpijlen.

b. De beide door u genoemde Rhododendrons kunnen zeer goed hier gekweekt worden, maar het blijven maar lage struikjes. Ze eischen een lossen humusgrond, bijv. boschgrond met wat veen en zand. U kunt ze zoowel in Boskoop als Aalsmeer en elders bekomen; elke boomkweker zal ze u wel kunnen leveren, maar ten overvloede zal ik u nog wel een paar adressen opgeven per briefje.

v. L.

Vraag No. 571.

a. Verleden najaar heb ik mijne GAZONS GEMEST MET GIER en daarover eenig BLAD GESTROOID, na van te voren hier en daar eroussens gezet te hebben, die nu voor den dag komen, altijd onder het bladdek. Acht u het noodig het blad er nu af te harken, of wanneer vindt u het de meest geschikte tijd daarvoor?

b. Dit voorjaar wilde ik eenig GAZON OMWERKEN VOOR TEELTGROND. Is

het nu voldoende het gras om te spitten, of moet de graszode er afgenomen, opdat het later niet weer voor den dag komt?

Hilversum.

R.

Antwoord: a. Het blad kunt u nu wel van de gazons laten harken.

De bemesting van het gras met gier in het najaar is minder doelmatig (stikstofverlies); we doen dit het best in het voorjaar, kort vóór dat de groei weer begint.

b. Het is beter, de graszoden mede onder te spitten, daar deze doorgaans rijk aan humus is en tevens vrij wat plantenvoedsel bevat, hetwelk bij het verteren der zode ter beschikking van het gewas komt. Om het vergaan te bevorderen is vermenging met kalk aan te bevelen.

Het omwerken moet zoo spoedig mogelijk geschieden.

W. F. A. G.

Vraag No. 572.

Ik ben in het bezit van een BROEIKASJE op tafel, te verwarmen INHOUD ruim 1.5 KUB. M.

Gaarne zag ik door middel van uw blad eenige gegevens voor een VERWARMINGSTOESTELLETJE, hetgeen ik gaarne zag zoo eenvoudig mogelijk (voor bodem en kasverwarming). De kleine verwarming van 's avonds elf tot 's morgens acht uur moeten doorbranden.

Wat zal het beste zijn water of rook (door buizen natuurlijk) verwarming?

Leiden. J. C. W.

Antwoord: U kunt aan uw kasje zeer goed een kleine thermosiphon zetten (warmwaterketel). Verwarming door rookkanalen is nog iets uit de kindsheid der kasverwarming en voor uw klein kasje trouwens geheel ongeschikt en onmogelijk toe te passen. Maar een warmwaterstoestelletje is wel te maken. U laat een koperen bus maken met een inhoud van circa 5 liter water waaraan u een uitgaande en een terugkeerende buis maakt. De bus of het keteltje moet buiten het kasje staan en kan verwarmd worden door een gasvlam, waarmede u de temperatuur dus gemakkelijk regelen kunt. Boven het eigenlijke keteltje moet u een klein reservoir aanbrengen, dat zijn water aan het toestelletje moet toevoeren en altijd met water gevuld moet zijn, want lucht mag er noch in de buizen, noch in den ketel komen. De uitgaande buizen moeten hoger liggen dan de terugkeerende. Verhoog u voor verdere inlichtingen bij uw koperslager.

v. L.

Vraag No. 573.

Ik stel mij voor een stukje DUINGROND (Villapark Duinlust Santpoort) als TUIN AAN TE LEGGEN. Is het geraden daar waar ik heesters, bloemen en gras wil plaatsen den zandgrond te vervangen door ANDEREN GROND of doe ik beter deze door MEST geschikt te maken? Welke moet dan de mest zijn? Kunnen op dezen grond BERKEN EN KASTANJES geplant worden?

En WELKE HEESTERS, VASTE EN EENJARIGE BLOEMEN gedijen het best in zulk een tuin?

Wanneer bemesting de voorkeur verdient, moet deze dan elk jaar op dezelfde wijze geschieden?

Zijn de volgende bloemen en heesters voor zulk een tuin geschikt?

Meidoorn, Gouden regen, Sering, Jasmin, Berberis, Clematis, Glycine, Klimroos, Struikroos, riddersporen (vast), bolgewassen, Zonnebloem, Oost-Indische kers, Violieren, Margriet, Klaproos.

Amsterdam. S. H. v. S.

Antwoord: Duingrond mits goed bewerkt, is een uitstekende tuingrond en be-

hoeft volstrekt niet door anderen te worden vervangen. Waar u gras en bloemen wenscht te hebben moet u door de bovenste zandlaag flink wat humus laten werken als bladgrond en vooral ook koemest, waarmee u niet zuinig behoef te zijn. Op elke vierk. M. kan best een flinke kruiwagen mest met bladaarde worden gebracht. Maar dan zult u succes hebben, als u bij droog weer kunt zorgen voor behoorlijke begieting.

Berken zijn echte duinplanten. Denk maar om de Berkenboschjes. Die zijn dus niet veeleischend en doen het zonder extra bewerking van den grond ook wel.

Ook kastanjes zullen het wel doen, maar breng daar toch wat zwaarderen grond bij als verteerde graszoden en het mengsel van de composthoop.

Overigens kunt u op den voorbereiden grond van alles planten o. a. ook alle door u genoemde gewassen, maar betrek uw plantsoen dan van een kwekerij op zandgrond. Planten op veengrond gekweekt, zullen bij u niet best aanslaan. De eerste jaren kunt u elk voorjaar nog weer wat mest laten aanbrengen, vooral koemest en de specie van de vulnisthoop. Dan wordt uw grond steeds rijker aan humus. Het gras kan met koegier en korte paardenmest op kracht gehouden worden.

v. L.

Vraag No. 574.

Als trouw lezer van „Onze Tuinen” heeft onder meer mijn bijzondere aandacht getrokken uw stukje van 30 Juni 1906, over de viooltjes. Heb ik goed gelezen en goed begrepen, dan zouden de door u aanbevolen VIOOLTJES als volgt kunnen worden genoemd en gewaardeerd.

Naam: *Viola cornuta hybrida*.

Deze viooltjes zijn verwant aan de drie-kleurige viooltjes waarvan vele grootbloemige verscheidenheden bestaan, bekend als *Pensées* en aan het gehoornde viooltje (*Viola cornuta*); deze laatste is een aardig bossig vast plantje uit Midden-Europa waar het op de Alpen, Pyreneeën enz. voorkomt. Door deze verwantschap is een soort ontstaan, dat wegens hare winterhardheid bijzonder geschikt is voor randen, enz. Indien ze vroegtijdig in het voorjaar worden gezaaid, dan bloeien ze nog in hetzelfde jaar; ook kunnen ze uitgeplant en later door scheuring vermenigvuldigd worden. Ze groeien 15—25 cm. hoog, zelden hooger. Ze zijn oerblijvend, volkomen winterhard, kunnen bij goede verzorging en doelmatige behandeling JAREN LANG dienst doen en den winter OVERBLIJVEN zonder bedekking. Zij BLOEIEN ZEER RIJK met prachtige kleurecombinaties.

En nu volgt een lijstje van bijzonder aanbevolen verscheidenheden.

Heel gaarne zou ik EEN RAND van deze viooltjes willen aanbrengen om een reethoekig vak van rozen en vruchtpyramiden met een omtrek van ± 10 M.

Ik heb gezocht in aanbiedingen, in prijs-couranten, maar ben nog niet geslaagd, wel komen er aanbiedingen in voor van *Viola tricolor maxima*, maar volgens mijn meening is hier niets bij van hetgeen door u bedoeld wordt. Daarom neem ik door deze de vrijheid u beleeft te verzoeken mij eens op weg te helpen.

Eerstens mij te willen zeggen of mijne opvatting omtrent uw opstel juist is, zooals ik die hiervoor beschreef, en dan of u de goedheid zoudt willen hebben mij te helpen aan een goed adres waar ik ze zou kunnen bekomen, 't zij als zaad of als plantjes en dan s.v.p. tevens met opgave HOEVEEL ik VOOR zoo'n RAND VAN ± 10 M. noodig heb voor beide gevallen, n.l. aan zaad of aan plantjes.

Den Haag. G. C. B.

Antwoord: Uw opvatting over het bedoelde stukje is juist en de plantjes zijn

bij elken eenigszins gesorteerden bloemist of kweker van vaste planten zeker te krijgen. Ten overvloede zal ik u echter nog wel een paar adressen per briefkaart opgeven.

U kunt de Tufted Pansies wel uit zaad opkweken, maar u krijgt dan niet die fijne verscheidenheden zuiver terug, want hoewel er ook wel heel mooie kleuren uit zullen komen, zullen er ook vele exemplaren onder zijn met kleinere bloemen en zwakkere kleuren. Dat is trouwens meestal het geval als men planten uit zaad opkweekt die van hybridische natuur zijn. Daarom doet u beter plantjes dezer viooltjes te bestellen, wat het voordeel heeft dat u zeker is van uwe kleuren, dus weet wat u krijgt.

Als het een enkelvoudige rand is hebt u voor een lengte van 10 meter niet zoo veel exemplaren noodig, wijl de plantjes niet te dicht op elkaar mogen staan. Vier stuks, of aanvankelijk hoogstens vijf, op de strekkende meter zijn voldoende, daar de plantjes eenige ruimte voor hare ontwikkeling noodig hebben.

v. L.

Vraag No. 575.

Onze ZACHTE ROZEN Kaiserin Augusta Victoria (stam- en struikroos), Pierre Notting en nog eenige theerozen, zijne alle BEVROREN. Ze waren GEDEKT. De stamroos in stroo, bijna den geheelen stam en op den grond gelegd en de struikrozen halverhoogte in het mos. Is er nu iets verzuimd? De tuinman zei, alle teere rozen bevroren. Dan zou men per slot van rekening alleen minder fijne soorten kunnen nemen. Kunnen wij weer zulke fijne koopjes en moeten we dan andere maatregelen tegen den vorst nemen?

Zeist.

C. G. L. — v. D.

Antwoord: Onder goede bedekking kunnen de door u genoemde zachte rozen heel goed overwinteren, maar het door u gebruikte dek materiaal lijkt mij al bijster ongeschikt en bij strengen vorst ook niet voldoende. Ten eerste is mos niet aan te bevelen omdat het heel veel water vasthoudt, waardoor bij vorst alles één ijsmassa wordt, wat voor zachte rozen de dood beteekent. U moet droog turfstrooisel gebruiken of blad dat u tusschen de struiken brengt, zoo hoog, tot ook de bovenste toppen der rozen veilig geborgen zijn. Het spreekt van zelf dat men de langste toppen wel naar beneden kan buigen, anders zou er al te veel op komen wat ook weer niet goed zou zijn, omdat allicht de massa zou gaan broeien. Maar een laag van een 35 c.M. dikte is bij strengen vorst wel aan te bevelen. Zoodra het zachter weer wordt kan het grootste gedeelte weer verwijderd worden. Men kan de rozen ook met zand dekken zoodat de struikjes geheel in het zand zitten en daarover nog wat blad aanbrengen of ander dek materiaal als het streng begint te vriezen. Maar ook hier is verwijdering van het blad zeer gewenscht als het milder weder wordt.

Uw stamroos hadt u ook niet op maar in den grond moeten brengen of met blad of turfstrooisel moeten bedekken. Bij groote koude is een strooinpakking voor de zachte soorten onvoldoende.

U zult nu wel inzien dat er iets haperde en dat u gerust ook zachtere rozen kunt planten als u maar zorgt voor een goed winterdek.

v. L.

Vraag No. 576.

a. Wanneer moeten VERPOT en IN WELKE AARDE: Adiantum, Pteris, Clivia, Kentia, Dadel palm, Asparagus, Oleander, Amaryllus?

b. Hoe moet ik een AZALEA behandelen, die tot nog toe weinig of in 't geheel NIET GEBOEID heeft en waarvan de KLUIT zoo vast is geworden dat de aarde NIET meer is LOS TE KRIJGEN?

c. Een PRIMULA, verleden jaar mooi gebloeid, heb ik VERPLANT, sedert KWIJNT de plant, wat is daarvan de oorzaak? Wat moet ik doen wanneer het van de koude komt, hetgeen ik wel vermoed, aangezien de andere planten, die in dezelfde serre staan (die niet wordt vervaamd maar warmte uit de kamer krijgt, dus waar de planten niet kunnen bevriezen) ook erg hebben geleden.

d. Is het goed de genoemde planten van tijd tot tijd te MESTEN met sterk verdunde koemest! (Koemest van verleden jaar met water aangelengd is die nog goed?)

e. Planten die GEEN GROTER POT behoeven moeten die ook VERSCHERPE AARDE hebben (is de oude aarde nog bruikbaar?)

f. Welke PLANT raadt u mij aan VOOR een HUISKAMER OP HET NOORDEN?

g. Een JONGE SERING die vrij aardig gebloeid heeft, kreeg in 't midden van den zomer BRUINE BLADEREN, die geheel verschrompelden en dan afvielen, in verscheidene bladen vond ik menigte RUPSJES, wat is daaraan te doen?

h. Welke BLOEIENDE HEESTERS, die NIET al te HOOG worden, raadt u aan voor een perk van ± 1.50 M. lang bij 75 c.M. breed IN een erg ZONNIGEN, maar kleinen STADSTUIN?

A.

Mevr. M. L.

Antwoord: a. Het verpotten moet geschieden, zoodra er in het voorjaar weer hernieuwde groei in de planten komt. Wacht dus nog maar een week of zes. Over Adiantum en Pteris spoedig een artikel.

Uw Clivia, Palmen, Asparagus, Amaryllis en Oleander kunt u gevoegelijk hetzelfde grondmengsel geven: bladgrond met wat zandigen kleigrond en verteerd, ouden koemest er door. De jonge Palmen wat minder klei en de Oleander wat meer.

b. Of er aan de Azalea nog wat te doen is, zal zeer de vraag zijn. U kunt in April de plant een iets groter pot geven, daarbij moet de aarde met een stomptpuntig houtje wat losgemaakt worden, waarna u stevig opopt in een mengsel van fijn turfstrooisel en zand. Na half Mei van tijd tot tijd een giertje. Graaf uw plant dan in den tuin in den grond met pot en al op een licht plekje, beschermd tegen de felle middagzon.

c. Naar de oorzaak van het kwijnen der Primula is ongezien niet te raden. Zeer zeker kan de temperatuur de oorzaak zijn.

d. Mesten met verdunde koemest is uitstekend; maar niet voor de planten aan den groei zijn en dus de mest kunnen verwerken. De oude koemest van verleden jaar is zeer goed te gebruiken.

e. Die oude aarde is zeer goed bruikbaar, mits zooveel mogelijk telkens voor een ander soort plant. Bij 't verpotten is grondverversing doorgaans gewenscht.

f. Voor kamer op 't N. kan dienen: Aspidistra, Aralia, Veronica, Araucaria.

g. Uw sering was aangetast door een klein rupsje van den seringbladroller. Er zit weinig anders op dan afsnijden en verbranden der bladeren.

h. Zie antw. op vraag no. 578.

B.B.

Vraag No. 577.

a. Wat is de beste volgorde der WISSELBOUW van groente en aardappelen.

Erwten, koolsoort en behooren daartoe als bladgroenten spinazie, andijvie, etc. en behooren tot knolgewassen aardappelen, wortelen en rapen.

b. Hoe en wanneer moet ik KALK overgezaaide WORTELEN doen om te voorkomen dat er eitjes van een bepaald soort vlindertje in komen en wormpjes in de wortelen, uitjes, enz. brengen, waarvan ik in mijn grond veel last heb.

c. Onlangs ontving ik een PRUNUS TRILOBA in een kas in bloei getrokken, kan ik die nu met goed gevolg in mijn tuin overbrengen en hoe is de behandeling?

Hoe moet een TULPENBOOM behandeld worden. Moet hij zonnig en droog of vochtig staan?

Voorschoten.

Mevr. E. Sch.

Antwoord: a. Erwten, boonen en tuinboonen vormen met hun drieën de afd. peulgewassen; kool, spinazie, andijvie, sla, enz., behooren tot de bladgewassen; aardappelen, wortelen, bieten, rapen, enz. tot de knol- en wortelgewassen.

b. U kunt de kalk uitstrooien, zoodra de jonge plantjes boven den grond staan. Ik zou u aanraden, uwe worteltjes te kweken op nieuwen grond. Kunt u ze dien niet geven door verwisseling, laat dan een stukje tlink diep omwerken en laat den ondersten grond boven brengen. Zaai daarin dan uw worteltjes en daarna kalk, u kunt dan wel goede resultaten verkrijgen.

c. Uwe Prunus triloba moet u op eene koele, lichte plaats goed bewaren tot b.v. begin April; klop hem dan uit de pot en plant hem buiten uit. Snoei de lange uitgebloeide takjes kort in, na een paar jaar (3) kan hij dan weer bloemen voortbrengen. Met tulpenboom zult u waarschijnlijk bedoelen een Magnolia, wat echter geen tulpenboom is. De eigenlijke tulpenboom is de Liriodendron tulipifera. Bedoelt u de eerste, dan verlangt deze eene warme beschutte standplaats en behoorlijk vochtigen bodem.

J. A. K.

Vraag No. 578.

Verzoek NAAM en PRIJS van een SIERLIJK BOOMPJE, dat niet hoog wordt, lichte schaduw geeft, en den grond niet uitmergelt.

Leiden.

J. C. S.

Antwoord: Voor dergelijke plaatsen zijn aan te bevelen: Acer pennsylvanicum, A. Cissifolius, Sorbus Aria (bl.), S. intermedia (bl.), Crataegus coccinea (bl.), Corylus Columna, Koelreuteria paniculata (bl.), Prunus Pissardi (bl.), Pr. Mahaleb (bl.), Pr. serotina, Malus cerasiformis (bl.), Alnus incana laciniata, en meer andere. Keus genoeg. Met (bl.) gemerkt bloeien prachtig. De kosten hangt af van de grootte, voor f 2 à f 2.50 krijgt u een goed exemplaar.

LEON A. SPR.

Vraag No. 579.

Wanneer moet ik mijn FRUITBOOMEN (appels, peren, bes) met CARBOLINEUM behandelen, vóór of na de winter-bespuiting met bouillie Bordelaise, Moet ik alle takken, dus vruchthout ook insmeren?

's-Gravenhage.

Waterwitch.

Antwoord: Smeer thans de stammen en dikke takken van uwe appel- en perebomen in met goede carbolineum. U gebruikt hiervoor volle carbolineum dat er met eene gewone schilderskwast wordt opgesmeerd. De dunnere takjes en dus het vruchthout moet u er niet mede behandelen.

De kroon van appel, peer en ook uwe bessestruiken kunt u thans gerust bespuitten met een 2½ à 3 % Bouillie Bordelaise. U kunt dan hiermede al'es raken. Het beste geschiedt dit met eene pulverisator.

J. A. K.

Vraag No. 580.

Voor het opkweken van WILDE WATERPLANTEN kan ik een groote IJZEREN KETEL krijgen, diep ± 60 c.M., welke ik met water wilde vullen om hierin dan bloempotten te plaatsen met verschillende wortelstokken in klei. Zou het roesten van het ijzer nu geen nadeeligen invloed op het water hebben voor de planten of voor salamanders e. a. waterdieren; zoo ja, zou dan door MENIE het euvel verholpen worden?

B.

Antwoord: Hoewel ik in dezen geen ervaring heb, vermoed ik toch, dat het best zal gaan, daar menie het ijzer voldoende tegen roesten beschermt, en ook in gewone aquariums gebruikt wordt. B. B.

Vraag No. 581.

Gaarne zou ik van u vernemen, wat de oorzaak mag zijn dat van een, in gewone kracht met gezonde gave bast, APPEL-BOOM het JONGE LOT van verleden jaar geheel DOOD is, en dat ook de plaatsen waar nu vruchtknoppen verwacht worden, groene kleur heeft (de bast), wat hier aan te doen? en hoe het te verhelpen dat ook in mijn appelhof de meeste vruchtbomen inplaats van rechte, naar 't zuiden overhellende zijn? Eenige jonge (voor 4 jaar geënte) appel- en peren-boompjes geven veel hoog wild lot en geen vruchthout? Raadt u aan duchtig insnoeien, of eerst maar door laten gaan tot krachtige ontwikkeling.

Wolega.

Mej. L. M.

Antwoord: Ik vermoed, dat uwe boomen te eenzijdig worden bemest, ze zullen wel dikwijls gegierd worden en vermoedelijk niet veel kalk en kali krijgen.

Geef ze wat minder of eens een jaar in 't geheel niet van het eerste, en geef ze thans e k een paar KG. kali en even zoo-veel Superphosfaat, dan van 't najaar eens een flinke kalkbemesting, en 't zal wel beter worden.

Dat uwe boomen naar 't Zuiden trekken, moet gewoonlijk gezocht worden in de omstandigheid dat aan de tegenovergestelde zijde hoge boomen, huis of dergelijke licht benemende voorwerpen staan; is dat zoo, dan is er weinig aan te doen, tenzij u daar meer lucht kunt maken door opruiming van datgene wat dit veroorzaakt. Wanneer uwe voor 4 jaren veredelde appels en peren lange twijgen maken, dan moet u die tot op de helft insnoeien; ze worden anders te slap en gaan later hangen; geef ook hier geen eenzijdige bemesting. J. A. K.

Vraag No. 582.

a. In „Onze Tuinen” no. 32 heb ik gelezen, dat de in het najaar GEDEKTE PLANTEN nagezien moesten worden om na te gaan of ze ook uitloopen en dan het blad gedeeltelijk verwijderd moet worden. Geldt zulks ook voor in stroo gepakte STAMROZEN en bij den wortel bedekte KLIMROZEN?

b. Ik heb een SAUROMATUM GUTTATUM (wonder-bloembol), deze is nu ± 50 cM. hoog, doch de roode stamper die er boven uitkomt, begint aan de punt te VERDROGEN. Kunt u mij daarvan de oorzaak mededeelen en tevens welke maatregelen ik moet treffen?

Ginneken. Jongheer P. M.

Antwoord: a. Laat uw rozen nog een paar weken — dus tot het laatst van Maart — ingepakt. Wordt het een zacht voorjaar, dan is eerder gedeeltelijk weg-nemen der bedekking gewenscht.

b. De lengte van den bloeikolf (niet stamper, hoor! Bij gelegenheid zal ik wel eens uiteenzetten, hoe dat zit) doet mij vermoeden, dat het met het bloeien der plant gedaan is. Uw plant is daarmee niet weg. Snijd de bloeiwijze een kleine hand-breed boven den knol af en zet dezen over een 6-tal weken in den tuin. Gedurende den zomer is 't een mooie bladplant, en als a.s. najaar het blad verwelkt is, neemt u den knol op, om in den volgenden winter weer te laten bloeien. B. B.

Vraag No. 583.

Zooals dat vroeger in „Onze Tuinen” beschreven is, heb ik nu 2 maal in Sept. STAMROZEN GEUCULEERD, waarvan de oculaties op zijtakken het vrij goed, die op de hoofdstammen zoo goed als niet doen.

Verleden najaar in Gelderland zijnde, vertelde men mij dat het daar gewoonte is de wilde stammen in October geplant, Februari daarop volgend te oculeren. Daar in „O. T.” steeds vermeld stond die bewerking in Aug.—Sept. moet gebeuren, zoudt u mij zeer verplichten daarover uw gevoelen mede te deelen.

Ook plantte ik in October 2 WILDLINGEN APPEL en PEER (dik ± 4 cM., lang bijna 2 M.) wat is de beste wijze daar PYRAMIDEN van te maken?

Watergraafsmeer.

R.

Antwoord: Verreweg de meeste Oculaties worden geplaatst op de zijtakjes, die het dan ook gewoonlijk goed doen. Als u de gewone bottelroos hebt, dan lukt het maar zelden als u op den stam zelf oculleert. Die gewoonte in Gelderland is iets nieuws en berust op eene vergissing; men kan in die tijd niet anders dan in kassen veredelen en daarom is uw zegsman niet juist geweest in zijne mededeeling. Het gewone oculeren geschiedt in Augustus. Wel kan men ook in Mei dit werkje doen, maar dit wordt gewoonlijk niet gevolgd; de eerstgenoemde is de beste.

Die wildelingen appel en peer zou ik in April 1909 afenten met de soort die u wenscht, door de spleet- of kroonenting. Daartoe wordt de stam op de hoogte die u wenscht een weinig schuin afgezaagd of gesneden en daarop de veredeling geplaatst. Een stam van 4 cM. dik en 2 M. lang is bijzonder geschikt als hoogstam kroonboom te kweken.

J. A. K.

Vraag No. 584.

a. Wat zou de NAAM zijn van het PLANTJE, waarvan ik u dit blad zend? Sinds een maand of drie heeft het een paar knopjes, die echter tot nu toe een klein zijn gebleven. 't Plantje heeft een plaatsje in onze woonkamer, met ramen op het Westen, doch die steeds is verwaard. Het verliest zoo af en toe een blad, en schijnt ziek te zijn. Kunt u mij zeggen hoe het moet worden behandeld?

b. De UITEINDEN der BLADEN van de ASPIDISTRA, die in dezelfde kamer staat, VERDORREN. Zou ze misschien gier, of wel meer water noodig hebben? Makkum.

A. de V.

Antwoord: a. Het blad is van de flamingoplant (*Anthurium Scherzerianum*), een vrij lastige kamerplant, die echter om dezen tijd (Januari-Februari) uiterst fraai bloeit. Waarschijnlijk deugt de grond niet. Als beste grondmengsel geldt een mengsel van fijngehakt veenmos, heigrond en wat verteerde graszoden, terwijl de bodem met een flinke schervenvlaag gedraineerd moet worden. Het beste zal zijn, in April te verpotten, de zieke wortels wegnemen, maar de gezonde zorgvuldig sparen. De plant moet a.s. zomer wel in 't licht staan, maar mag de volle zon eerst om een uur of vier hebben, en moet dan geregeld 's morgens en 's avonds besproeid worden. Op die manier is er misschien wat van te maken.

b. Geef uw *Aspidistra* in April (of zoo de jonge scheuten al vroeger komen dan in Maart) eens nieuwe aard, vervolgens, als de plant weer een week of drie aan den groei is, van tijd tot tijd wat slappe gier en geregeld licht, lucht en water. Dan heeft u tegen den winter stellig een flinke, gezonde plant. B. B.

Vraag No. 585.

Wat zou de oorzaak kunnen zijn, dat enkele knoppen van een CYCLAMEN-KNOL zich geheel ontwikkelen, maar de overige kleine knopjes al spoedig na het uitloopen verdrogen? Wanneer de aarde rond den knol eenigszins droog wordt, geef ik wat water, en altijd er langs, nooit er op. Verleden jaar kocht ik hem.

Bruinisse.

N. H. de H.—v. d. B.

Antwoord: De Cyclamens raken langzamierhand uitgebloeid en verlangen naar rust. In dit stadium komt het dikwijls voor, dat er enkele knoppen verdrogen, dat gebeurt zelfs onder de gunstigste omstandigheden. Geef uw plant dus minder water en een koele plaats, nimmer mag zij geheel droog staan. In Juni wordt zij verplant in bladaarde vermengd met stukjes oude kalk terwijl de pot goed gedraineerd wordt. In het najaar kan dan de knol krachtige bladeren en frissche bloemen dragen en een sieraad zijn voor de kamer waarin zij is geplaatst.

J. K. B.

Vraag No. 586.

Een paar weken geleden kreeg ik een MANDJE TULPEN en een POTJE LELIETJES DER DALEN. Ze zijn nu uitgebloeid; zoudt u me eens willen zeggen, wat ik er mee doen moet, om ze 't volgend jaar weer te laten bloeien?

Teteringen.

Mevr. V.

Antwoord: Noch de tulpen, noch de lelietjes der dalen zijn — ook bij de zorgvuldigste behandeling — het volgend jaar behoorlijk in bloei te krijgen. De tulpen, die in mandjes gezet worden, zijn na den bloei gewoonlijk zoozeer verzwakt, dat er in den nieuwen hoofdbol hoogstens een enkel mager bloempje komt; meestal niets. Bollen in potten gekweekt en na den bloei goed verzorgd, kunnen nog wel eens een tamelijk goede bloem geven. Maar deze uit de mandjes raad ik u, weg te doen.

Van de lelietjes van dalen, die in een pot staan, kunt u meer plezier hebben. Het gemakkelijkst is ze in Mei, buiten op een licht beschaduwde hoekje uit te planten, waar ze dan over twee jaar wel weer zullen bloeien. U kunt ze ook in den pot blijven verzorgen. Op blz. 698 van den eersten jaargang vindt u de afb. van een potje lelietjes van dalen, die door een onzer lezeressen — mevr. R. — reeds sedert 2 Jan. 1898 als kamerplant gekweekt wordt.

B. B.

DE REUZENBOOM.

In „Onze Tuinen” staat een boom, die [altijd bloeit!
Die in den winter ook, zoo goed als [s'zomers, groeit!
Hij spreidt zijn volbeladen takken wijd [in 't rond!
Wie in zijn schaduw zat, zijn kracht ook [ondervond.

Want elke week toont hij opnieuw een [kostb'ren schat:
Dan prijkt de boom in bloei en valt alom [zijn „Blad”!
De geur die uitgaat van zijn bloesem en [zijn vrucht
Dringt in steeds wijder kringen verder [door de lucht!

En rijpe vruchten geeft die boom naar [alle kant:
Wie er aan schudt vangt „gouden tientjes” [in zijn hand!
Directie! Redacteuren! Gij ook, Abonnées!!
Houdt toch den boom in eer' dien ik met [recht zoo prees.

In andere tuinen groeit er stellig zóó [niet een:
Het is de Reuzenboom der Kennis, dien ik [meen.
Verzorgt hem goed! Dan blijft hij lang [nog voortbestaan!
Door onverschilligheid zou hij te gronde [gaan!

Nijmegen.

H. C. N. B

ROSARIUM TE BRITZ BIJ BERLIJN.

Het grootste *Rosarium* ter wereld zal komen te *Britz* bij *Berlijn*. Er worden daar zoowel de soorten geplant als de duizenden variëteiten, zoodat de botanicus, de leek en den vakman er leeren en genieten kunnen. Zoodra het klaar is wordt het voor het publiek opengesteld.

CORRESPONDENTIE.

A. D. D. S. te *Nijmegen*. Uw briefkaart ontvangen en uw opgave en verzoek aan de Administratie opgezonden.

ADVERTENTIE.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR

MONIER-WERKEN
AMSTERDAM.**CEMENT-IJZERWERKEN.**

DIRECTEUR

J. N. Landré.

OMVAL JAAGPAD 53.

(199)

Telefoon 3028.

Moderne Tuinbouw-Artikelen.VOORBEHOEDMIDDELEN TEGEN
INSECTEN EN PLANTENZIEKTEN.

Aanvraag naar onze beschrijvende
Geïllustreerde Prijscourant en
Proefbestelling worden zeer op prijs gesteld.

Firma **HEENK & WEFERS BETTINK**,
15 DAMSTRAAT, HAARLEM. (206)

Santpoort. Vruchtboomkweekerij „Pomona”.**JAC. P. R. GALESLOOT & Co.**

Kantoor Damrak 93, Amsterdam.

Telefoon 4328.

Ondergeteekenden hebben de eer te berichten dat met 1 Februari 1908 de Heeren **D. Th. RODENBURG** en **K. BORGMAN Jzn.** in onze zaak als werkende Vennooten zijn **ingetreden**, terwijl zij als zoodanig met dien datum uit de firma zijn **uitgetreden**. Dankend voor het genoten vertrouwen, blijven wij de firma in Uwe gunst aanbevelen.

J. G. A. GOEDHART.

H. HOOGLANDT.

Onder referte aan bovenstaande bevelen wij onze firma in UEds. voortdurende gunst aan; van **volkomen zaakkundige** uitvoering Uwer opdrachten kunnen we U de verzekering geven, aangezien de heer **RODENBURG** van jongs af in het vak is opgeleid en in **binnen- en buitenland** op de voornaamste Kweekerijen is werkzaam geweest, waar hij zich speciaal op de studie der **vruchtboomcultuur** heeft toegelegd, terwijl door ons de **beredeneerde snoeiwijze** wordt toegepast.

Het U bekende personeel te Amsterdam en te Santpoort blijft in onzen dienst.

Tot een bezoek aan onze Kweekerij worden belangstellenden beleefd uitgenoodigd.

Voorloopig blijft het adres van ons Kantoor **Damrak 93 Amsterdam** of **Kweekerij „Pomona” Santpoort**, waarvan wij U beleefd verzoeken **ter voorkoming van verwarring** nota te willen nemen.

Achtend, **D. Th. RODENBURG** en **K. BORGMAN Jzn.**Firma **JAC. P. R. GALESLOOT & Co.**

Specialiteit in Vruchtboomen en Rozen.

Aanleg van Tuinen en Vruchtuinen door geheel Nederland.

Beleefd verzoeken wij U onze (zeer concurrerende) prijzen aan te vragen.

(209)

Zaaimachine Planet Jr.

voor handkracht.

Kon. Magazijnen v. Tuinbouwwerktuigen, enz.

BLASS & GROENEWEGEN,
DE BILT bij Utrecht.

Filiaal te Amsterdam: Keizersgracht 521.
(205) Vraag Catalogus N°. B-41.

Kon. Vruchtb. kweekerij „Pomona”
(210) en Rozen gaarde

te Schoten bij Haarlem.

De nieuwe prijscourant en soortenlijst van Rozen en Vruchtboomen is verschenen, op aanvraag gratis te verkrijgen bij **JAC. P. R. GALESLOOT**, Kantoor Van Eeghenstraat 75, te Amsterdam.

TUINZADEN.

Wenscht men **GROENTE-, BLOEM- en LANDBOUWZADEN** van de hoogst mogelijke zuiverheid en kiemkracht, zoo verzuime men niet onzen Catalogus aan te vragen. Deze bevat een uitgebreid sortiment, van zeer vele afbeeldingen voorzien en bij elke soort is de kweekwijze, zaaitijd, enz. opgegeven. Ook wordt de zaaitijd ten overvloede nog op alle zaadzakjes vermeld. Deze Catalogus is voor belangstellenden gratis verkrijgbaar onder vermelding van deze advertentie.

Firma **B. RUYS.**

Koninklijke Kweekerij „Roerheim”,
DEDEMSVAART. (213)

Voor 't adverteeren in de Provincie **FRIESLAND** is bij uitstek geschikt de in het centrum der Provincie verschijnende

Heerenveense Courant,uitg. firma **A. BINNERT OVERDIEP.**

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven, worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

BLOEMZAADHANDEL

A. B. Bouwman A.Pzn., St. Peterlaan 4, Arnhem.

Vraagt mijne uitvoerige en fraai **Geïllustreerde Bloemzaden-Prijscourant voor 1908**, waarin ook zeer vele der schoonste nieuwigheden voorkomen.

Vraagt ook bij mij den Prospectus der gebruiksaanwijzing en der noteeringen (in de Hollandsche taal) der Engrais „**Papillon**” en Engrais „**Grapperies**”. De wereldberoemde droge meststoffen der firma **ANATOLE CORDONNIER & FILS**, te Bailleul Nord (France), zijnde voor deze firma hun **Alleen-Vertegenwoordiger** en eenig **Depothouder** voor geheel Nederland. Alle quantums dezer prima Meststofsoorten „**Papillon**” en „**Grapperies**” zijn steeds in voorraad bij mij

St. Peterlaan 4, Arnhem. (212)

TUIN- EN BLOEMZADEN.

Voorjaarsbloembollen en Planten,

Tuinbouw-Artikelen.Uitgebreide Catalogus wordt op aanvraag *franco* toegezonden door**ROOZEN VAN MEERBEECK,****Rokin 52, Amsterdam.**

(211)

Wegens aanschaffing der buitenplaats biedt zich aan een **Tuinman** voor nu of later, v. g. g. v. Brieven franco letter M 6, aan KRAAL's Boek- en Kunsth., Zeist. (208)

Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis. (173)

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”, Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie
STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.
(191) *Vraagt Catalogus.*
W. LOURENS.

(184) GRONDBORINGEN voor Waterlevering en Bodem-onderzoek. A. J. STOEL Jr. HAARLEM.

M. Nadat de tweede druk van **Bemesting op Zandgrond** van Kapelaan ROES (6000 exemplaren) in een paar weken was uitverkocht, is besloten tot een derden druk van **15000 zegge Vijftien Duizend Exemplaren.**

De prijs van het werk (minstens 250 bladzijden in postformaat) is 15 cts. + het porto, dat ongeveer 7½ zal bedragen.

Bij 25 tal 10 cts. per stuk + porto van een postpakket. Bij 50 tal 10 cts. **franco** naastbijgelegen station, mits bestelling vóór 15 Maart ingekomen.

Op heden 8 Februari zijn er van den derden druk reeds meer dan 9000 besteld. Half Maart verschijnt het boek.

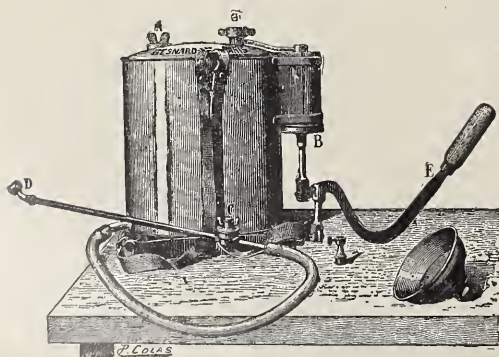
GELEGENHEID TOT ADVERTEEREN in het boek wordt gegeven aan **solide** firma's.

De prijs is per geheele pagina 20 gld., per ½ pagina 10 gld., per ¼ pagina 5 gld., per ⅛ pagina 2.50 gld. Een enkele regel à 1 25 gld.

Wellicht verschijnt binnen korten tijd **Bemesting op Kleigrond** à 15 cts. in 5000 exemplaren. Ook daarin zullen de opgegeven advertenties zonder verdere kosten geplaatst worden.

Eenig adres: **Boerenbond Deurne.**

Secretarissen van Boerenverenigingen wordt geraden een ruim aantal te bestellen, daar zij de exemplaren die zij overhouden mogen terugzenden, mits franco. (207)

PULVERISATEURS BESNARD

voldoen aan alle eischen. Over 1000 in Nederland in gebruik.

Vraagt Prospectus.

Hoofdagente voor
Nederland en Koloniën:

JEAN HEIJBROEK,
BAARN. (197)

H. COPIJN & ZON,

Boomkwekerij en Tuin-architectuur, GROENKAN bij UTRECHT.

Uitgebreide collectie Vruchtboomen, Coniferen, Sierheesters,
Rozen, Vaste Planten, Nymphaeas, etc.

Geïllustreerde Catalogus wordt op aanvraag franco toegezonden. (203)

Rijkbloeiende, grootbloemige **Knol-Begonia's** in kleuren,
scharlaken, geel, rose, wit, oranje rood, enz. per 100 f 2.75 à f 4.50
bovenstaande kleuren dooreen " " " 2.60 " " 3.50
met dubbele bloemen, kleur naar keuze " " " 4.— " " 6.—

Cactus-Dahlia's in de beste en nieuwste soorten " " " 3.50 " " 5.—
" " in prachtige courante " " " 8.— " " 15.—
" " in vele kleuren dooreen " " " 6.— " " 10.—

Gladiolus Brenchleyensis.
mooiste roode Gladiol " " " 1.20 " " 2.—
Gladiolus Gandavensis.
in de meeste en fijnste kleuren dooreen " " " 0.90 " " 1.30

Hyacinthus candicans.
Reuzen Hyacinth, sterke bollen " " " 0.80 " " 1.50

Montbretia, in kleuren, geel, oranje, zalmkl., rood, enz. " " " 0.40 " " 1.50
" " bovengenoemde kleuren, dooreen " " " 0.35 " " 0.80
Uitsluitend eerste kwaliteit uit **eigen kwekerij.** (204)

Voor Zaden en alle andere artikelen vrage men prijsencourant.

Tuinbouw-Inrichting „Siberië”, ALB. BOS, Overveen.

G. A. VAN ROSSEM, NAARDEN, 10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur. *Catalogus op aanvraag.* (178)

INHOUD.

Bouillie Bordelaise (Ingezonden) door Prof. dr. J. Ritzema Bos.

Ons Gouden Tientje.

Bot. Tuin te Cambridge, II, door J. V.

Besvruchten, II, door v. L.

Bloementuin.

Helleborus niger, door J. J. Kruijff.
Winteraconiet, door J. K. B.

Bloemfeest te Gent.

Fruittuin.

Peer: Nouveau Poiteau, door P. v. d. Vlist.

Moestuyn.

Warme Bakken III, door J. C. Muyen.

Kamerplanten.

Bewaren van afgesneden Bloemen, door v. L.

Een merkwaardige Linde, door J. P. Zahn Jr.

Werk v. d. volgende Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.
In de Orchideeënkas, door J. K. B.
In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.
In den Moestuyn, door J. C. Muijen.
In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Vragenbus.

De Reuzenboom, door H. C. N. B.

Correspondentie.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vliet, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

❧ BRIEVEN VAN EENE TUINIERSTER. ❧

IX.

Als men iemand vraagt naar het karakteristieke onderscheid tusschen een moestuin en een bloementuin, dan krijgt men natuurlijk ten antwoord: dat in den eersten planten gekweekt worden om geheel of gedeeltelijk op te eten en in den laatsten voor de mooiigheid.

Als men dan over dit onderwerp doorpraat, komt al heel licht de opmerking: dat daarom een bloementuin veel keuriger verzorging eischt dan een moestuin, veel netter onderhouden moet worden. Die meening hoort men b.v. dikwijls in Duitschland, waar over 't algemeen de moestuinen er veel minder netjes uitzien dan bij ons.

Ik roem dan wel eens het keurige onderhoud van moestuinen op Hollandsche buitenplaatsen. En ik voeg er doorgaans, als mijn meening, bij: dat de karakteristieke eisch van een bloementuin niet zoozeer bestaat in een hooger graad van netheid dan wel in het in acht nemen van een factor, die in moestuinen en boomgaarden niet meesprekt: de schoonheid, zegge de gratie en de kleurenharmonie van het materiaal.

Bij alle tuinliefhebberij, bij al den bloei, dien de kweekkunst beleeft, schijnt niet alleen onder het publiek, maar helaas ook onder de vaklui, voor die kleurenharmonie en voor die gra-

haar zwaartepunt heeft in kweekerijen waar moes- en ooftcultuur wel tot netheid maar vanzelf tot zekere stijfheid aanspoort, en waar zelfs de sierplanten soort bij soort op rijtjes gepoot worden, zonder dat men zich om gratie en kleurenharmonie bekommert. Gaat daarvoor op later leeftijd toevallig ons oog open, dan hangt het geheel van individueelen aanleg af, of men zich in dit opzicht eenigszins ontwikkelt."

In veel gevallen zal het wel zoo wezen.

Wat intusschen in het algemeen die ontwikkeling remt, is de moeite die de tuinkunst heeft, om zich los te maken uit de voogdij-schap van de bouwkunst aan wier leiband ze in vroeger eeuwen haar eerste schreden heeft gedaan. Ja, in de laatste tientallen van jaren schijnt het dat de bouwkunst weer met bijzondere kracht aan de jongere zusterkunst hare dwingelandij laat gevoelen.

Terwijl, een goede honderd jaar geleden, een heuchelijke poging werd gedaan om zich van dien leiband los te maken, dringt thans weer in de tuinkunst een zin voor rechtlijnigheid en vlakornament binnen, die

HYDRANGEA HORTENSIA

(Orig. foto voor „Onze Tuinen” van den heer G. P. Zahn Jr., te Amsterdam, 3e Prijs.) Zie pag. 547.

tie weinig opmerkzaamheid te bestaan. Een ontwikkeld deskundige gaf mij van dit gemis eens deze merkwaardige explicatie.

„Dat komt omdat onze vak-opleiding

hare zelfstandigheid heelemaal dreigt te vernietigen.

Naarmate in de laatste halve eeuw de architectuur een nieuwe bloeiperiode inging, moest de tuinkunst dit misgelden.

't Was een quaestie van: de heerschappij, van de (in dit geval artistiek) sterkste.

De moderne bouwkunst toch kan dáárom zoo krachtig optreden omdat zij in hooge mate bezit wat aan de tuinkunst ontbreekt: te weten, wat zij wil en dit te willen in harmonie met haar materiaal.

Ten onzent — en ik spreek liefst over wat in ons eigen land gebeurt — is haar voornaamste materiaal: baksteen. Het uitgangspunt van onze Nederlandse bouwkunst was weleer, en is ook thans weer baksteen. De eierzucht onzer moderne architecten is: het karakter van dat materiaal artistiek uit te leven.

Sinds zij daaromtrent tot helderheid gekomen zijn, bewegen zij zich in een helder, frisch vaarwater. Is het wonder, dat die sterke, van artistiek leven tintelende en met haar grondstof in volkomen harmonie werkende bouwkunst uit de hoogte neerziet op de tuinkunst, die, zonder een dergelijk steunpunt aan te grijpen, rechts en links dwarrelt en niet weet waar zij heen wil? Is het wonder dat zij de tuinkunst op haar sleptouw tracht te nemen, en haar wetten voorschrijft, niet bedenkend, of die wel passen voor een zoo geheel ander materiaal.

Wonder is het niet, maar jammer is het wel. Want het eigenaardig tuinkunst-materiaal: de levende plant, met al de gratie van haar leven, heeft haar eigen rechten, die niet ongestraft miskend worden!

Indien ik hier deed uitkomen, dat de tuinkunst in hare karakteristieke ontwikkeling wordt teruggehouden door de architectuur, dan meen ik daarom niet, dat zij in elken architect een vijand of een dwingeland heeft te zien.

Ten eerste toch wensch ik deze brieven vrij te houden van alle persoonlijke verwijten.

Ten tweede is het volstrekt niet onmogelijk dat een architect, al wijdt hij zich met hart en ziel aan zijn vak, te gelijk ook plezier in zijn tuin heeft, en oog en liefde voor de gratie van bloeiende planten.

Ja, ten derde meen ik, dat een architect, naarmate hij artistieker voelt, en in het algemeen een ruimer en dieper omvatting van kunst heeft, mijn hierboven gevolgden gedachtengang zal moeten beamen.

Hoe duidelijker hij zich bewust is, dat de bloei zijner kunst afhangt van de trouw, waarmee zij zich bij het karakter van haar materiaal aansluit, hoe meer hij het zal moeten eeren als in een aangrenzend kunstvak, dat met zoo geheel ander materiaal werkt, eenzelfde trouw aan dat materiaal wordt nagestreefd.

Indien zich dus onder de lezers van dit blad misschien enkele architecten, of zooals het thans heet: bouwkundige ingenieurs, mochten bevinden, dan verzoek ik hen bij deze vriendelijk, dit punt eens eerlijk en onbevooroordeeld te willen overwegen. Bij voorkomende gelegenheden zullen zij dan misschien welwillend genoeg zijn, aan de zusterkunst van het levend materiaal de noodige vrijheid te gunnen, en zoo allicht mee werken tot het ideaal eener verzoening tusschen Architectura en Flora!

GEERTRUIDA CARELSEN.

UITSLAG PRIJSVRAAG.

In één opzicht is de reclame-prijsvraag voor ons een groot succes geweest!

De Van-Dag-tot-Dag-schrijver in het *Handelsblad* heeft gezegd:

„Men gaat aan zich zelf twifelen als men nooit een hartelijk woord hoort. Alleen zielen van staal kunnen er buiten. Daarom ook ben ik zulk een overtuigd voorstander van het vieren van verjaardagen, van feesten na 25-jarigen of langeren arbeid. Iets van wat men nooit te hooren krijgt — het hartelijke dat men van ons zegt na ons overlijden, wanneer het waardeerend woord niet langer beweegkracht zijn kan — verneemt men dan. Als het ijdelheid is zich gelukkig te gevoelen, als zij, die men acht tot wie men opziet, de vakgenooten, die het best over ons oordeelen kunnen, ons den ridder-slag hunner goedkeuring komen geven, dan roep ik uit: o, Zeventiende Eeuw-sche ijdelheid, o roemrijke, kleurige, flonkerende ijdelheid, wie geeft u ons weer!”

Welnu, *Onze Tuinen* heeft zoovele hartelijke en vriendelijke woorden in

de reclame-antwoorden gelezen, dat het aan een grafrede voorloopig geen behoefte heeft!

Maar wel een stapel antwoorden!

Wij kunnen er slechts een klein deel van noemen. Doch één groote fout kenmerkt de meeste.

Veel werd verwacht van vrijwillige steun van abonné's en van anderen.

De mogelijkheid van die steun ont-kennen.... neen, dat doen wij niet, doch er een reclame-systeem op bouwen.... neen, dat doen wij nog veel minder.

Al die voorstellen waren ten doode gedoemd. Ook die welke indirect belanghebbenden: bloemisten, bloemen-winkels enz. wilden doen medewerken.

Helaas zijn er nog steeds enkele kleine bloemisten, die meenen dat wij de klanten te wijs maken, te veel zelf laten werken en hen dus benadeelen. Zij zien niet in dat elke vermeerdering van belangstelling in bloemen en planten op den duur hen voordeel moet brengen!

Doch hierbij erkennen wij tevens dankbaar, dat enkele der grootste en

beste kweekers en handelaars ons reeds hulp bij verspreiding van reclames hebben aangeboden.

Van enkele antwoorden zullen wij nog iets mededeelen.

Colporteerers, goed colporteerers zeggen sommigen. Maar wij colporteerers reeds. Het colportageloon is echter niet buitensporig hoog bij een blad dat f 2,50 in één jaar kost en waarvan alleen papier en frankeering — dus zonder druk-, illustratie-, redactie-loon enz.! — met ongeveer de helft van dat bedrag gaan strijken!

En ander wil onze maandelijksche prijsvraag op twee gouden tientjes ter rug brengen en voor het overblijvende geld planten onder de abonné's verloten. Wij hebben nog niet genoeg abonné's, maar toch reeds eenige duizenden. Hoevelen zouden dus een plant krijgen? Hoevelen, die een plaats kregen, zouden een wensch vervuld zien.

En ander wil ons gratis reclame-leestekens aan „Wereld-bibliotheek”, „Gids” enz. doen aanbieden. Eilacie, die bladen zouden de leestekens vriendelijk — misschien zelfs onvriendelijk — retourneren. Ook „Onze Tuinen” krijgt niets voor niets.

Datzelfde moeten wij zeggen tot hen, die willen, dat „Onze Tuinen” nog meer geeft aan de lezers. Anderen geven raad, die om technische redenen niet uitgevoerd kan worden.

Een abonné stelt ons voor evenals „Eigen Hulp” voor onze abonné's een bijzondere korting bij enkele handelaars in boomen, bloemen, planten, zaad enz. te verwerven. Doch wij willen met alle eerlijke en goede vakmensen goede vrienden blijven!

En weer iemand stelt in een vriendelijk stuk voor onze tuinen in „Onze Tuinen” te bespreken. Wij zullen gaarne overwegen of het mogelijk is dat te doen. De besprekingswaardige tuinen van abonné's worden ons echter niet van zelf aangewezen!

Wij hebben onze keus gedaan. Wellicht zullen de abonné's die goed doorwerkte memories aan ons gezonden hebben er iets onbillijks in vinden dat wij den prijs toekennen aan inzenders die een kort denkbeeld aangaven. Maar ons leek dat denkbeeld het eenige praktisch bruikbare. Het berust niet op belangelooze medewerking, is niet kostbaar, omslachtig of moeilijk uitvoerbaar.

Wij hebben den prijs verdeeld, omdat twee inzenders ongeveer hetzelfde denkbeeld hadden. Doch door de eerste aangegeven methode, zien de meeste menschen het blad zelf. En zooals zoo vele lezers gezegd hebben: Het blad zelf is de beste reclame. Wij kennen daarom toe een prijs van drie gouden tientjes aan Leo Faust, Helenastraat 29, 's-Gravenhage, en een prijs van één gouden tientje aan Joh. C. Baert, Utrechtse Straatweg 99r, Amersfoort.

Ziehier het antwoord van den prijswinner:

WelEd. Geb. Heeren,

U looft vier gouden tientjes uit voor dengeen die u het beste middel aan de hand doet om op een geschikte manier „Onze Tuinen” bekend te maken bij het Nederlandsche publiek.

Ziehier een m. i. zeer doeltreffende en eenvoudige manier: Schrijft een prijsvraag uit met een flinke belooning voor dengeen die u een nummer (b.v. een der vier nummers die verschijnen in de maand waarin u de prijsvraag uitschrijft) toezendt beschreven met de meeste oorspronkelijke en verschillende handteekeningen. Bij iedere handteekening moet woonplaats en adres staan. U zult eens zien in welk een minimum van tijd u op deze wijze de handteekeningen hebt van alle zooveel miljoen Nederlanders! Ieder die het blad krijgt om er zijn handteekening op te zetten zal het even willen doorzien, al was het maar om de andere handteekeningen te lezen; en zoo zal er ten slotte geen Nederlander meer over zijn die niet uw blad kent. Daar komt nog bij, dat men iets wat men „geteekend” heeft speciaal onthoudt. Ik geef u mijn denkebeeld in grove trekken. Aan u om het verder uit te werken en desgewenscht enkele details te wijzigen.

LEO FAUST.

De heer Baert wilde ongeveer hetzelfde doen met een „reclame-blad”.

Onze volgende prijsvraag zal aldus zijn. De prijs van 4 gouden tientjes zullen wij voor zulk een nummer met handteekeningen uitlooven. Elk nummer van *Onze Tuinen* in 1908 zal gebruikt mogen worden! Men kan, desverkiezende, een no. hiervoor aanvragen bij onze Administratie, tegen inzending van een 5 cts. postzegel.

TENTOONSTELLINGEN.

Tuinbouwtentoonstelling te Leeuwarden.

De Friesche Tuinbouwvereniging te Leeuwarden heeft eene tentoonstelling uitgeschreven van sier- en bloemplanten, van fruit, groenten, enz. en is voornemens deze te houden op 19, 20, 21 en 22 September a.s. in een nader aan te geven lokaal te Leeuwarden.

Deze tentoonstelling is provinciaal wat betreft de inzendingen ter mededinging; zendingen van buiten de provincie kunnen ter opluistering worden toegelaten.

De redenen, die geleid hebben tot het organiseren dezer tentoonstelling, zoo schrijft ons de geachte secretaris, de heer E. P. Bloembergen, zijn voornamelijk geweest het streven van de gardeniers om nu in de laatste tijden de vruchtencultuur zich meer gaat uitbreiden, den consument nader te brengen tot den producent. En om nu den spijker direct op den kop te slaan wordt aan deze tentoonstelling verbonden eene gelegenheid tot verkoop van vruchten, die uitsluitend opengesteld is voor leden-kweekers der Friesche Tuinbouw-Vereeniging.

Die verkoop-tentoonstelling krijgt een bijzonder karakter als men weet dat deze gevraagd worden en voor de netste en tevens practische verpakking van appels en peren, prijzen worden uitgelooft.

Inderdaad, het programma, hoe eenvoudig ook, getuigt van een goed doorzicht en op de hoogte zijn van den tijd, en wij twijfelen niet, of deze tentoonstelling wordt eene zeer belangrijke.

J. K. B.

Witte Maman Cochet.

Ter eere dat dit jaar bovengenoemde theeroos tien jaar wordt, geven wij haar portret in verschillende stadiën van ontwikkeling en men zal met het beeld voor oogen moeten toegeven, dat zoowel uit den knop als uit de half ontkoken bloem een groote bekoorlijkheid spreekt.

Dankbaar herdenken wij, wat deze roos in dat eerste decennium van haar

zij erg dankbaar en verdient zij eene goede plaats in onzen tuin.

Moge de tienjarige nog menig jaar in tal van tuinen, parken en buitenplaatsen groeien en bloeien, tot genot van allen die haar kunnen gadeslaan.

J. K. B.

Hortensia's.

(*Hydrangea Hortensia*).

(Zie afbeelding op de titelpagina.)

Hortensia's zijn algemeen bekende tuinplanten en van de drie veelvuldig voorkomende soorten: *Hydrangea Hortensia*, *H. paniculata* en *H. arborescens*, is de eerste zeker wel de bekendste.

Deze plant stamt uit Japan-China en wordt in verschillende variëteiten gekweekt, maar de mooiste zijn die, wier bloemstelsels (bijschermen) geheel, of

Witte Maman Cochet.

(Uit „Amateur Gardening”).

leven voor velen is geweest; zij was tegenwoordig zoowel bij de wieg als bij het graf, en duizenden deed zij genieten van hare mooie witte bloemen, dikwijls met een zacht bloesje op de wangen, en heerlijken geur.

Waar de tijd langzamerhand aanbreekt voor het bestellen van rozen, die wij in het voorjaar willen planten daar kunnen wij *White Maman Cochet* aanbevelen zoowel voor stam- als struikroos: in beide gevallen bloeit

nagenoeg geheel, uit sterile of onvruchtbare bloempjes bestaan. De bloemstelsels met vruchtbare bloempjes zijn platter en lang niet zoo opvallend. Het gaat er mede als met de Geldersche Roos (*Viburnum Opulus*) en de Sneeuwbal (*V. Opulus sterile*) die hetzelfde verschijnsel vertoonen en waarvan de laatste óók de mooiste is. De vruchtbare bloempjes zijn klein en onaanzienlijk, de onvruchtbare groot en opvallend. De Geldersche Roos, de type dus met de

normale, vruchtbare bloempjes, is echter in het najaar weer zoo mooi, als zij prijkt met hare talrijke, scharlaken-roode bessen.

Als tuinplant heeft de *Hydrangea Hortensia* zeer waardevolle eigenschappen. Het forsche, glanzige frischgroene blad, de witte, rose of blauwe bloemstelsels, geven reeds op verre afstand kleur en vrolijkheid in den tuin en als potplant of geplant in kuipjes is deze *Hortensia* een sierplant van groote waarde. Een harer vele vormen, de *H. Otaksa*, wordt door de bloemisten veel in potten gekweekt en in het voorjaar in de kassen vervoerd, waarbij het de kunst is te trachten op lage planten de grootst mogelijke bloemschermen te krijgen.

Behalve deze en vele andere fraaie verscheidenheden, zijn er ook met bont blad, die ook wel mooi en, in groepjes, zelfs heel mooi kunnen zijn, maar toch niet op kunnen wegen tegen de frissche, krachtige schoonheid der groenbladige vormen.

De keurige foto op de titelpagina, waarmede de heer G. D. Zahn Jr., Amsterdam, in Nov. j.l. den derden prijs *b* verwierf (zie *O. T.* 1907, pag. 286) maakt het vrijwel overbodig nog veel over deze fraaie en dankbare bloemplant te zeggen. De bloeitijd valt in Juli en duurt tot October, wijl de sterile bloempjes verbazend lang goed blijven, wat ongetwijfeld ook een groot voordeel is. De hoogte varieert van 1 tot 1½ Meter, al naar de variëteit en de cultuur. De planten verlangen een krachtigen, voedzamen, maar toch losen grond en bij langdurig droog weder, geregelde begieting. Ook werkt een bemesting nu en dan met verdunde koemest of schapenmest uitstekend.

Langs kunstmatigen weg kan men de bloemen blauw kleuren door ijzervijzel of ijzerhoudende aarde door den grond te mengen, terwijl ook de aarde uit Elzenboschjes denzelfden invloed op de kleuring schijnt uit te oefenen.

Maar hoe verrassend die blauwe kleur ook is, de natuurlijke kleur aan de verschillende soorten of variëteiten eigen, blijft toch de mooiste. Opgemerkt moet echter worden dat de blauwe kleur, vooral bij de vruchtbare bloempjes, niet zeldzaam ook een soort- of variëteitskenmerk is.

v. L.

Reuzen-kruiskruid.

In de laatste jaren zijn wij verscheidene goede aanwinsten rijker geworden van planten uit het geslacht *Senecio*, dat inlandsch bij ons door onderscheidene soorten vertegenwoordigd is, en waarvan *Senecio vulgaris*, het kleine kruiskruid, een berucht onkruid is, hoewel het bij nadere beschouwing lang niet leelijk is.

De nieuwelingen, bovenbedoeld, verschillen echter in bouw en algemeen voorkomen zeer veel van onze inlandsche soorten.

Ze zijn winterhard, en uitermate geschikt in een moerastuin of voor den waterkant; vooral zullen ze het goed doen in flinke hoeveelheid aangeplant

in een grooten tuin of in een park.

Drie soorten vragen vooral onze aandacht: *S. clivorum*, *S. Wilsonianus* en *S. Veitchianus*.

Senecio clivorum verscheen verleden jaar op de bijeenkomst der Bloemen- en Plantencommissie en verkreëg o. i. zeer terecht een „Getuig-schrift van Verdienste”.

Bij het zien van de namen *S. Wilsonianus* en *S. Veitchianus* behoeft men niet meer te vragen uit welken hoek de wind waait, of m. a. w. waar de nieuwelingen vandaan komen en wie ze geïmporteerd hebben.

De beroemde reiziger Wilson heeft ze voor de even beroemde firma Veitch uit West-China gehaald.

De laatste van het drietal beelden we hier af; ze is reeds genoemd in ons blad in no. 8 van den 2den jaargang.

Uit de afbeelding blijkt, onder welke omstandigheden zij het best uitkomt: tegen een achtergrond van donkerbla-

Reuzen-Kruiskruid.

dig geboomte. De bloeitijd valt in Augustus en September. Dan zendt zij kolossale bloemstengels van 5 voet omhoog en prijkt met overvloed van diep goud-gele bloemen boven de flinke, hartvormige bladeren.

't Is een schitterende plant voor den waterkant of in vochtige open gedeelten in boschpartijen of op buitenplaatsen.

Eenig idee van het effect, dat zij maakt, kan verkregen worden van bijgaande afbeelding, die een bed voorstelt op de kwekerij van de heeren Veitch and Sons te Chelsea.

(Naar: *The Gardeners' Magazine*.)

B. B.

Hamamelis.

Het weer is thans wat beter geworden, de paden der tuinen drogen wat op, zoodat ik op z'n Boskoop gezegd, besloot eens te gaan tuinen. De Conifeeren, de Rhododendrons, waren alle nog hetzelfde, geen leven was er nog te bespeuren.

Neen, dacht ik, de tijd voor tuinen is er toch nog niet. Mijn belangstelling omtrent den tuin verslapte, toen ik ineens aan een hoekje kwam, neen.... dat was niet om uit te spreken. Daar stond ik voor een vijftigtal kleine plantjes, alle beladen met mooie gele bloempjes, die mij begroetten, alsof zij zeggen wilden: „Tuinman, zie ons aan en gij zult weer herleven!”

De bloempjes hadden gelijk; ze deden me stilstaan. Het was een hoekje met eenige soorten van de tooverhazelaar of *Hamamelis*. De *Hamamelis virginica*, de type van deze familie, komt uit Japan. De *H. virginica* en de soorten *H. mollis*, *H. japonica* en *H. japonica Zuccariniana* bloeien in de maand Februari, als de natuur overigens nog in volle rust verkeert en alleen Kerstroten en Sneeuw-klokjes de voorboden zijn der lente.

Van deze soorten draagt de *H. mollis* de grootste bloemen, de *Zuccariniana* de kleinste, doch haar bloei is grooter en haar groei flinker. De bloempjes zitten met korte steeltjes aan de takken.

De soorten worden veredeld op de *H. virginica*. De veredeling heeft plaats in September. Zij worden allen tusschenveredeld.

Zij komen in de bedding en zijn ze gevat en afgehard, dan verlaten zij de kas om den winter in den kouden bak door te brengen. Zij worden dan in 't voorjaar uitgeplant op een voedzamen zuiveren grond.

Ziedaar „Lezers en lezeressen van Onze Tuinen”, eene kleine beschrijving van het lieve heestertje *Hamamelis*, hetwelk inderdaad verdient, dat er de aandacht aan geschonken wordt.

Is het niet waar, zóó vroeg bloeiende heesters toch, trekken steeds ieders opmerkzaamheid.

Dat ze zoo schaars worden aange-troffen, zal wel hieraan liggen, dat zij, die met aanleg en beplanting belast worden, ze veelal niet kennen en er dus ook geen gebruik van maken.

Boskoop.

H. J. v. ALLER.

Nieuwe bloempotten.

Het oppotten der verspeende zaailingen is thans, zowel in den bloemen- als in den moestuin, schering en inslag. Indien we hiervoor nieuwe of zeer droge potten moeten gebruiken, leggen we die vooraf eerst eenige oogenblikken in water, waardoor de poriën der potten zich met water vullen. Doen we zulks niet, dan trekt al het vocht, dat zich in den potkluit bevindt, in de potten, als gevolg daarvan krimpt de aarde sterk ineen en ontstaat er tusschen aarde en pot eene ruimte, waardoor lucht zeer gemakkelijk kan toetreden, wat uitdrogen ten gevolge heeft. Bij het gieten loopt het water dan direct naar beneden, nog voor het tijd heeft gehad, de potkluit behoorlijk te bevochtigen. Naarmate het verschil in vochtigheid tusschen aarde en pot grooter is, zal ook de last door het niet bevochtigen der potten veroorzaakt, grooter zijn.

J. C. MULJEN.

Rabarber forceeren.

Bespraken we de vorige week onder het „Werk v. d. v. Week” het ter plaatse vervroegen van *Rabarber*, ditmaal een enkel woord over het forceeren van opgenomen planten. Om bij deze wijze van vervroegen tot een goed resultaat te geraken, moeten we in de eerste plaats over een gelegenheid kunnen beschikken en zijn krachtige planten mede een eerste vereischte.

In elke verwarmde ruimte laat de Rabarberplant zich tot ontwikkeling brengen, licht is bij deze cultuur niet eens onontbeerlijk, wat echter niet wegneemt, dat planten die geheel en al van het licht afgesloten worden geforceerd, meer van zoo'n kuur zullen lijden dan die, welke onder den invloed van het daglicht aan een verhoogde temperatuur worden blootgesteld.

De planten die voor forceering bestemd zijn, zijn daar reeds in den vorigen zomer op voorbereid. Nadat in het voorjaar de gewone pluk was opgehouden, gaven we ze een extra bemesting, opdat ze als het ware de noodige kracht in zich zouden opleggen om met kans op succes de vervroeging te weerstaan. We nemen de planten zorgvuldig uit den grond, waarbij we trachten de dikke wortels zoo min mogelijk te beschadigen.

In de kassen of onder tabletten waar we de planten een plaats geven zorgen we, dat ze zoodanig geplaatst worden dat ze overal met de wortels met de aarde in aanraking komen, door een flinke begieting spoelen we al de openingen in den grond dicht.

We bedenken steeds, dat vooral de planten die in donker zullen worden geforceerd, al wat ze zullen te voorschijn brengen, moet komen van het reservevoedsel dat ze in den vorigen zomer in zich hebben opgenomen. Hieruit volgt als van zelve dat slechts krachtige planten gebezigd mogen worden.

Die welke onder den invloed van licht worden geforceerd, kunnen zelf bladgroen vormen en zijn daardoor in staat op de gewone wijze in haar onderhoud te voorzien. Planten die in donker een behoorlijke opbrengst gaven, hebben daarmee al haar kracht ingeboet en hebben dan ook een zorgvuldige verpleging noodig eer ze opnieuw aan zoo'n krachtproef mogen worden onderworpen. Die welke van het licht konden profiteeren, zijn in betrekkelijk korten tijd weer hersteld en kunnen voor een volgend jaar opnieuw tot vervroeging gebezigd worden.

't Spreekt echter van zelf, dat een hartversterking na zoo'n inspanning zeer te stade komt. En mocht het in den loop van den zomer blijken, dat de planten nog onder den invloed zijn, dan gebruiken we die planten 't volgend jaar liever niet, maar geven ze

nog een zomer om op kracht te komen. Hoe goed ook gelukt, altijd zullen de stelen van op deze wijze geforceerde planten dunner zijn dan die, welke er niet voor verplaatst behoeften te worden.

J. C. MUIJEN.

Japansche Klim-komkommer.

Zeker voor velen onzer lezers geen onbekende. Velen echter zullen er ook zijn, voor wie eene nadere kennismaking wel aangenaam zou kunnen zijn. Kweekt men de gewone komkommer zonder behulp van een bak of kas, dus op den kouden grond, dan ondervindt men dikwijls vele teleurstellingen. Deze vergrooten in 't bijzonder bij nat of koud weer. Heeft men 't zoover gebracht, dat men een klein vruchtje ziet, en ziet men de ontwikkeling, die gewoonlijk, althans bij gunstig weer, in het eerste begin nogal flink is, met welgevallen aan, spoedig soms ziet men dat zwarte vlekjes de vrucht beginnen te ontsieren, die later tot rotplekjes overgaan en de vrucht onbruikbaar maken.

De Jap. Klimkomkommer wordt hierdoor bijna nooit aangetast. Haar naam zegt reeds, hoe ze gekweekt wordt: klimmen, in tegenstelling met alle andere soorten, die meestal kruiwend worden geteeld en daaraan heeft men dit voordeel in hoofdzaak te danken. De planten worden gekweekt aan stokken of aan open ruimten tegen eene schutting en daaraan vastgebonden. Deze soort is sterk, er is geen komkommer, die het bij koud en nat weer

Japansche Klim-komkommer.
(Uit „Amateur Gardening”.)

zoo goed uthoudt als deze. De vruchten zijn groen gekleurd en verkrijgen eene lengte van 20 à 30 cM. en zijn fijn van smaak.

Omstreeks half Mei zaaien we ter plaatse of op een warm hoekje, om ze later ter plaatse waar we ze wenschen

uit te planten. Kweeken we ze aan 2 M. lange stevige rijzen, dan hebben de planten bij het klimmen bijna geen hulp noodig, alleen dan, wanneer de eerste rankjes gevormd zijn, helpen we soms een weinig. Kweeken we ze echter aan stokken of hekwerk, dan is een weinig meer hulp aanvankelijk in den vorm van hier en daar een raffia-bandje wel gewenscht.

Voor hen, die deze soort nog niet in cultuur hebben gehad, raden we aan, er eens een proef mede te nemen; 't zal u wel bevallen. Zijn er b.v. palen in uwen tuin, die u liever begroeid zou zien, beplant enkele dan eens met de Jap. Klimkomkommer. U versiert ze dan en maakt ze productief tegelijk.

Het zaad is bij iederen zaadhandelaar wel verkrijgbaar; een pakje kost u hoogstens een dubbeltje, en daar kunt u al heel wat planten van verkrijgen.

J. A. KORS.

Slechtdragende vrucht-boomen.

Wat een klachten worden er nog geuit over 't niet dragen van vruchtboomen. Ze groeien wel goed, te goed zelfs maar dragen, ho maar! Verschillende omstandigheden kunnen tot 't al of niet dragen, 't hare doen. Teneinde sterke groeiers wat in hunne ontwikkeling te stuiten, onteent men den boomen één of een paar flinke hoofdwortels. Men graaft daartoe een gedeelte aarde weg, maakt de weg te nemen wortels bloot en snijdt of zaagt ze door. 't Afsteken is alleen met een scherpe schop geoorloofd. Dit middel kan inderdaad belemmerend op den groei werken; een zwakkere groei heeft doorgaans 't vormen van bloei- of vruchtknoppen ten gevolge.

Een ander middel is 't z.g.n. „ringen of ook wel „afschorsen” geheeten. De bewerking komt hierop neer, dat men rondom den stam of een sterk groeiend gedeelte van den boom een strookje bast, breder of smaller al naar de dikte tot op 't jonge hout wegneemt teneinde hierdoor de normale sapcirculatie min of meer te stremmen. (Men zie hiervoor in 't vierde artikel, handelende over den snoei onzer vruchtboomen).

't Boren van gaten in de boomen en 't slaan van houten pinnen in deze gaten, beschouwen we als een echt paardenmiddel en ontraden we onze lezers dergelijke plagerijen in praktijk te brengen.

P. v. d. VLIST.

Leiboomen, die boven den muur uitgroeien.

Een alledaagsch verschijnsel bij leiboomen, die boven den muur of schutting uitkomen, is, dat al wat boven de omheining uitsteekt, zich bijzonder krachtig ontwikkelt. Dat zit 'm niet alleen wjl de takken 't meest gunstig zijn geplaatst, maar ook wjl ze blootgesteld zijn aan meer kou, grootere temperatuursafwisseling, iets, wat ten allen tijde een krachtige houtgroei opwekt. Bij lage muren of schuttingen is 't verstandig er nog een halve meter bij op te bouwen. Zijn de onderste gesteltakken achterlijk, als dan is 't geoorloofd, den boom niet verder als den nok te laten gaan; zijn ze toch al

krachtig genoeg, zoo zou 't wegnemen van den kop een nog meer forsche ontwikkeling opwekken. 't Is dan raadzaam, den kop te laten doorschieten en de houttwijgen op de gesteltakken voorkomende, wat langer te snoeien, opdat althans de onderste oogen hiervan zich tot vruchtorganen kunnen vormen. 't Op de kroon wegnemen leidt gewoonlijk niet tot 't gewenschte resultaat, wjl 't gewas uit de nevenbladoogen doorgaans ook krachtig zich ontwikkelt. Snoei men kort, zoo krijgt men op den duur een mastbosch van zware houttwijgen. De organen op den rug der gesteltakken wat neer te buigen, lijkt wel ietwat vreemd doch leidt vaak tot 't gewenschte resultaat.

P. v. D. VLIST.

KASPLANTEN.

Begonia Rex als kroon-boompje.

In „Möller's Deutsche Gärtner-Zeitung" van 1 Febr. komt een artikelje voor over bovenstaande „Spielerei". De schrijver, Paul Böhm e, Kön. Gartenverwalter te Potsdam geeft er nog al hoog van op, hoewel hij toegeeft, dat het bericht op 't eerste gezicht minder betrouwbaar lijkt.

Dat zoo'n plant er eigenaardig uit moet zien, geloof ik voetstoots; dat zij mooi is, zou ik moeten zien, voor het te kunnen onderschrijven. Maar wie weet? Misschien valt het mee, en daarom deelen we de behandeling hier mee. Een nieuwtje is het trouwens ook niet meer. Ik sprak n.l. reeds een vakman, die het kende.

Men maakt gebruik van het feit, dat sommige soorten — vooral bij sterke, forsche planten — jonge plantjes aan den voet van het blad vormen, dus bij het eind van den bladsteel.

Deze bladsteel nu moet het stammetje worden. Men snijdt hem daartoe met een stuk wortelstok uit de oude plant, en om het spoedig aanwortelen te bevorderen, zet men de planten in een matig verwarmden bodem.

Na de beworteling worden de planten opgepot en aangebonden, terwijl men voorloopig het oude blad nog laat zitten.

Men ziet het, de behandeling is vrij eenvoudige, en wellicht gevoelen sommigen onzer lezers iets voor deze kweekerij.

B. B.

Snijgroen.

Hebben we 's zomers lust, salons en huiskamers met bloemen in vazen te versieren, dan hebben we daarvoor ook groen noodig.

Nu kunnen we in veel gevallen bij eene goede keuze heel wat takjes van sommige heesters daarvoor met succes gebruiken, denken we maar eens aan de heerlijke bruingekleurde lange rijzige scheuten van *Prunus Pissardi*, *Acer Negundo*, *Ulmus campestris* fol. arg. var., *Fagus sylvatica* purpurea,

bruinbladige Eik en andere, dan hebben we hieraan, behalve vele in 't wild groeiende varensorten, al een heerlijk hulpmateriaal bij het vullen van onze vazen.

Toch missen we bij dit alles de sierlijke lange ranken van de *Asparagus Sprengeri*, *plumosus nanus*, *tenuissimus* enz., terwijl vele kasvarens ons onmisbaar snijgroen leveren: *Adiantum Scutum*, *cuneatum*, *Farleyense*, *decorum*, *Victoriæ* e. a., we weten het, men kan ze bij het maken van een aardig bloemen-arrangement niet missen. *Pteris Wimsetti*, *Childsi*, *rev.*, *tremula*, *argyrea*, enz., evenals *Nephrolepis exaltata*, *neglecta* en *tuberosa*, 't is voor dergelijk werk onmisbaar goedje.

Planten, het vorige jaar gezaaid, gescheurd of gestekt, goed in potten gekweekt en verzorgd, geven ons het gewenschte materiaal. We planten ze uit op een kleine 30 c.M. afstand, zorgen af en toe voor het noodige water en we blijven den heelen zomer steeds aan 't snijden.

Een afzonderlijk hoekje houden we voor *Mediola asparagoides*; daarnaast planten we *Asparagus plumosus nanus* en *tenuissimus*. Deze klimmen bij voorkeur en we stellen ze daartoe in de gelegenheid.

Er worden onmiddellijk na het planten draadjes gespannen, en wel bij elke plant twee of meer naarmate dat we denken, dat ze volgens hare sterkte zullen noodig hebben. Ze kunnen gemakkelijk ranken maken van 2 c.M. lengte, waarom we ze zoo mogelijk daartoe in staat stellen. Boven de planten worden daartoe ijzerdraadjes gespannen terwijl het draadje van onderen bij de plant wordt gebracht, door een stokje dat we in den grond steken en waaraan 't wordt vast gebonden. Gewoonlijk gebruikt men daarvoor katoenen draden. Knoopen moeten er niet in voorkomen; men kan dan later de draadjes gemakkelijk uit de ranken trekken. Zijn de ranken eenmaal aan den groei, dan geven we af en toe eens wat verdunde gier.

J. A. KORS.

Cacteeën als kasplanten.

Aan hetgeen wij in ons vorig opstel over de behandeling der Cacteeën als kamerplanten schreven, willen we thans nog enkele woorden toevoegen, gericht tot die liefhebbers, die één of misschien meerdere kasjes tot hunne beschikking hebben.

In hoofdzaak komt de behandeling op hetzelfde neer, want ook in de kas wordt in April verpot, geheel op dezelfde manier als in de kamer, terwijl we wel rekening mogen houden met een sterkeren groei gedurende de komende zomermaanden.

In de maand Mei verhuizen we met onze Cacteeën, indien slechts eenigszins mogelijk, naar bakken, waar de planten steeds onder glas gehouden worden.

's Avonds gieten we ook hier en wel als de zon pas van de bakken af is, en sproeien doen we zeer flink. Gedurende de zoele nachten laten we een weinig lucht staan en bij een lekker regenbuitje dragen we de ramen voor een uurtje af. Gedurende den eersten tijd en ook later bij fellen zonneschijn en op het heetst van den dag, schermen we met wijdmazig gaas, want onze planten staan met de teere kopjes vlak onder het glas en zouden dus licht branden.

Ook de *Phyllocacteeën* mogen in een bak geplaatst worden en daar een weinig slappen koemest ontvangen.

De jonge Cacteeën mogen op een lauwten bak gehouden worden, waar we ook op zaaien.

In September, desnoods begin October, trekken we met de planten weer naar de kas.

Heeft men geen bakken te zijner beschikking, dan moeten we wel met de planten in de kas blijven, waar wij ze, evenals in de bakken, licht schermen, hoewel we zonder gevaar de zon vrijen toegang kunnen verleen, uitgezonderd voor de *Phyllocacteeën*, als we maar flink luchten en sproeien, zoowel planten als paden en steenen.

De temperatuur enz. enz. is gelijk aan de in ons vorig opstel genoemde, alleen voegen we nog toe, dat de slangcactussen 't best in den vollen grond uitgeplant worden.

P. J. SCHENK.

H. J. WIGMAN. †

Bij het ter perse gaan van ons blad ontvingen wij het treurige bericht, dat op 24 Febr., in den ouderdom van 52 jaar te Zutphen is overleden de heer

HARMEN JAN WIGMAN, lid der firma van de Wed. Wigman en Zonen te Zutphen.

Jan Wigman, zooals men hem in den regel noemde, was een goed kweeker en boven alles een uitstekend handelaar, die overal bekend, altijd gaarne gezien werd.

Hij laat een ledige plaats en in de huiskamer en op de kweekerij achter, die vooral door zijn vrouw en kinderen zal gevoeld worden.

J. K. B.

HONGERIGE GASTEN.

Hiernevens drukken we de afbeelding af van het „Hongerige Koolmeesje”, dat gekiekt werd door den heer W. C. de Voogt te Ginneken, en welke inzending op onze prijsvraag een derden prijs bekam.

De heer De V. schrijft, „dat (hij) „door omstandigheden niet mocht sla- „gen, meer dan deze ééne mees te pak- „ken te krijgen. Bij de bureu n.l. was „men o. a. aan het timmeren, zoodat „men (zijn) bezoekerijes weroeg. Ook „kon (hij) 't voederkooitje dezen keer „niet van de goede zijde krijgen.”

Ondanks de tegenspoed is de opname toch alles behalve mislukt. Niettemin hopen we, dat de heer De V. zijn wensch vervuld mag zien, om later met een beter bezetten disch te slagen. Zeer zeker willen we dien kiek dan, zooals Schr. zegt, „een plaatsje in ons gezellig blad geven”.

De heer A. T. te H., wiens foto helaas niet gereproduceerd kan worden, schrijft bij zijn inzending:

„Toen ik in een van de December- „nummers van „O. T.” de prijsvraag „zag van eene foto van insecten-etende „vogels in de natuur genomen, dacht ik „al dadelijk: dat moet ik eens pro- „beeren.

„Van een paar plankjes en een stukje „kurkschors timmerde ik een voeder- „bakje in elkaar en bevestigde dit aan „een boom.

„Op dit bakje legde ik wat komkom- „mer- en meloenzaden en fijngesneden „stukjes vet en snekzworpdjes en „wachtte af de dingen, of liever de „vogels, die komen zouden.

„Na een week ongeveer merkte ik, „dat er van de zaden weggehaald waren „en zag ik dien dag ook een koolmees „van het bakje vliegen. Dagelijks zag „ik nu vogels op het bakje; meestal „waren het koolmeezen, soms ook een „pimpelmees, roodborstje of winter- „koninkje.

„Nu werd het tijd om ze aan het toe- „stel te wennen. Hiertoe bevestigde ik „een kistje met een zwart zeiltje er om „op het statief en zette dit stelletje „voor het voerbakje.

„Toen de vogels ook nu geregeld „kwamen, besloot ik op een helderen „dag mijn geluk eens te beproeven. „December is echter doorgaans niet „rijk aan heldere dagen; maar eindelijk „scheen de zon dan toch eens helder en „kon ik dus beginnen. In plaats van „het kistje zette ik het fotografie- „toestel op het statief en maakte de „camera geheel gereed voor eene op- „name.

„Aan de momensluiter was een „slang van pl. m. 5 Meter verbonden, „ik stelde mij nu verdekt op achter een „rietmat met de bal van de slang in de „hand.

„Het duurde echter geruimen tijd „eer zich een vogel op het bakje „waagde; eindelijk toch kwam er een, „ik liet den momensluiter werken en „verwisselde het chassis voor een ander.

„Na eenigen tijd kon ik nog een

„tweede opname maken en 's avonds „ging ik welgemoed aan het ontwik- „kelen van mijn platen, er kwam „echter niets van terecht; het licht „was lang niet sterk genoeg geweest.

„Eerst gisteren was ik in de ge- „legenheid het nog eens te probeeren, „met het resultaat dat één plaat weer „bedorven was en de tweede de beelte- „nis van een koolmees vertoonde, echter „niet in een erg voordeelige houding; „de vogel zit namelijk op den achter- „rand van het bakje en buigt zich voor- „over om wat voer op te pikken.”

Zooals men ziet, is het fotografeeren van levende vogels in de vrije natuur nu juist niet gemakkelijk te noemen, en daarom had de heer T. —

Een hongerig Koolmeesje.
(Orig. foto voor „Onze Tuinen” van den heer W. C. de Voogt, te Ginneken.)

wij herhalen het — onzes inziens werkelijk meer succes verdiend op zijn arbeid.

Dat hij evenwel door deze mislukte poging voor goed afgeschrikt zou zijn van dezen animeerenden tak van natuursport en natuurliefde, gelooven we ten eenenmale niet. Daarvoor is het werk te aardig, en de moeilijkheden verhoogden in zekeren zin slechts de attractie.

Intusschen zijn we overtuigd, dat met het voederen der vogels in den winter, het fotografeeren, enz. en de belangen der vogeltjes en die van ons zelf — stofelijke zoowel als geestelijke — gebaat zijn.

B. B.

Moeras- en waterplanten.

Deze week zullen we eens een oogenblik stilstaan bij de moeras- en waterplanten.

De meeste zal men in den zomer wel gezien hebben in de omgeving in slooten of plassen, waar men ze in 't voorjaar zelf kan verzamelen.

Wij men zich die moeite niet getroosten, dan kan iedere kweeker van vaste planten het benodigde materiaal leveren.

We zullen eerst die planten noemen, welke een plaatsje krijgen aan sloot- en vijverkanten, waar ze vooral zoodanig geplant moeten worden, dat de wortels steeds vochtig blijven.

Acorus calamus bekend als Kalmoes of Zwanenbrood. De bloemen zitten evenals bij de *Richardia's* aan vleezige kolven; de plant behoort dan ook tot de familie der Aroideën. Ze heeft een zoogen. kruipende wortelstok.

Arum maculatum en *A. italicum*, Aronskelk, behooren tot dezelfde familie. *A. maculatum* heeft geelgroene bloeischeeden en violette bloeikolven, *A. italicum* groenachtig witte scheeden en gele kolven. De planten zijn vergiftig. Ze mogen niet te nat staan.

Calla palustris, Slangenwortel. Bladeren hartvormig, scheeden van buiten groen, van binnen wit.

Alisma Plantago, de Waterweegbree, behoort eveneens tot onze inlandsche flora.

Butomus umbellatus, de Zwanenbloem of Waterlisch, behoort tot dezelfde familie als de vorige, n.l. de familie der *Alismaceae*.

Deze plant bloeit gelijktijdig en kan in bloei een hoogte bereiken van ruim 1.50 M. De mooie purperroode bloemen zitten in schermen.

Een derde plant, tot dezelfde familie behoorend, is *Sagittaria sagittifolia*, beter bekend als Pijlkruid, zoo genoemd naar den eigenaardigen pijlvorm der bladeren.

De bloemen, die in Juli—Augustus verschijnen zijn wit van kleur en zitten in 3-bloemige kransen.

Een soort, die men niet in het wild aantreft, doch bij kweekers kan bekomen, is *Sagittaria japonica fl. pl.* Deze heeft veel Forscher groeiwijze dan het gewone pijlkruid, terwijl de dubbele witte bloemen ook veel grooter zijn, pl. m. 4 c.M.

Caltha palustris, de Dotterbloem, Kleine plomp of Waterboterbloem, met haar groote gele bloemen, begint zoo langzamerhand burgerrecht te verkrijgen. Er bestaat ook een gevuldbloemige variëteit, *C. p. fl. pl.*

Mooier dan deze is *C. p. semi plena*, met groote gele langgesteelde halfge-

vulde bloemen, die uit den aard der zaak niet zoo stijf zijn.

Ranunculus Lingua, de groote boterbloem, geeft bloemen van 3 à 4 c.M., goudgeel van kleur. In bloei is ze ruim 1.00 M. hoog.

Eriophorum angustifolium of Wollegras tot de familie der *Cyperaceae* behoorend is een gras, dat na den bloei talrijke zilverwitte wollige pluimen geeft. Tot dezelfde familie behoort *Scirpus lacustris*, Bies.

Een zeer mooi siergras is *Glyceria spectabilis*, vooral de bonte variëteit, met wit en groengestreepte omgebogen bladeren. Ze wordt 80 à 90 c.M. hoog.

Typha angustifolia, Lischdodde, Dulle, Duikelaar, is als moerasplant algemeen bekend.

De bladeren zijn smal-lijnvormig, in tegenstelling met die van *T. latifolia*, welke ongeveer tweemaal zoo breed zijn, pl. m. 1.5 c.M.

Ten slotte noemen we nog *Iris Pseudacorus* of gewone Lisch.

Onder de planten, die een plaatsje in het water krijgen, moeten in de eerste plaats zeker genoemd worden de *Nymphaea's*. De gewone in het wild voorkomende waterlelie, witte plomp of waterroos, is *Nymphaea alba*; ze is te algemeen bekend, om nadere beschrijving te behoeven, evenals de gele waterlelie of gele plomp, *Nuphar luteum*.

We hebben echter een massa soorten van waterlilies, die in verschillende kleuren bloeien en die in een vijver een schitterend effect maken.

Eenige er van willen we opnoemen; wie een uitgebreide collectie er van wil hebben, doet beter een prijscourant te bestellen.

Nymphaea Martiacea albida geeft groote ivoorwitte bloemen. *N. Martiacea carnea* groote zacht vleeschkleurige. *N. Leydekeri rosea* geeft groote bloemen van zacht rose kleur, die later iets donkerder worden.

N. Leydekeri purpurata is wijnrood gekleurd, waarin de goudgele meeldraden zeer mooi uitkomen.

N. Martiacea chromatella heeft donkergroene, bruingevlekte bladeren; de bloemen zijn groot, lichtgeel.

N. sphaerocarpa rosea is een der sterkste waterlilies, die in diep water geplant kan worden; de kleur der bloemen is rood.

Om de planten in een vijver te zetten gaat men als volgt te werk: een oude mand wordt opgevuld met kleigrond, waarin de planten worden gezet; de mand laat men vervolgens zakken op een plaats in den vijver, waar deze 50 à 60 c.M. diep is.

De Water-Yucca of Scheeren, *Stratiotes aloides*, heeft donkergroene zwaardvormige bladeren en bloeit in Juli-Augustus met witte bloemen.

Het kikkerkruid, *Hydrocharis Moris-ranae* behoort eveneens tot de familie der Scheeren. Bloemen wit in Juli-Augustus.

Onder de kleinere waterplanten noemen we het Blaasjeskruid, *Utricularia vulgaris*, een eigenaardig gewas dat onder water groeit, doch tijdens den bloei haar bloeistengels boven het water verheft.

De waterviolier, *Hottonia palustris*, heeft eveneens ondergedoken blad en

bloeit in Mei-Juni met rose-roode bloemtrossen.

Waterdriehblad, *Menyanthes trifoliata*, bloeit in Mei-Juni met vleeschkleurige bloemen.

Al de hier besproken planten kunnen we zetten gedurende de maanden Maart en April.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Dendrobiums. — *Arachnanthe*. — *Aerides*, *Saccolabium*, *Rhentanthera*, *Angraecum*, *Sarcianthes*, *Vanda*.

Wij zijn nu in den bloeitijd van de *Dendrobiums* en het is een genot de mooie bloemen te bewonderen. Er zijn er ook bij, die beginnen met het vormen van nieuwe scheuten en het mag hier gezegd worden, dat die zeer gevoelig zijn voor schommelingen in de temperatuur, vooral wanneer die door den thermometer aangegeven worden in benedenwaartsche richting.

Het zonnetje klimt elken dag hooger, en luchten wordt meer en meer noodig; toch is het zaak om van den wind af te luchten, zoodat, wanneer deze uit het Oosten blaast, wij de luchtlaampjes op het Westen open zetten.

Bij zeer koude nachten, die wij om dezen tijd van het jaar kunnen hebben, kunnen wij een gelijkmatige temperatuur ook behouden door 's nachts de kas met rol- of rietmatten te dekken.

De eigenaardige en fraaie *Arachnanthe Cathartii*, ook bekend als *Vanda Cathartii*, kan nu ook bloeien, om dan ieders aandacht te trekken. Hoewel als lastig bekend valt de cultuur mee, wanneer men met haar eischen rekening houdt. Zij groeit bij voorkeur op een raam van teakhout gemaakt, en bevestigt men haar daarop met wat sphagnum en geeft men haar eene schaduwrijke plaats in een vochtige warme kas, dan kan ze groeien als kool.

Het is nu een geschikte tijd om Orchideeën als *Aerides*, *Saccolabium*, *Rhentanthera*, *Angraecum*, *Sarcianthus* en de in de warme kas groeiende *Vanda's* na te kijken, vooral te letten op de compost waarin zij groeien. De groene puntjes die u opmerkt aan de top van de blanke luchtwortel is het bewijs dat de plant gaat groeien. Daar zij gemakkelijk breken is voorzichtigheid aan te bevelen.

Vanda's, die „hooge beenen" krijgen, dus, die veel bladeren verloren hebben, kunnen wat korter gemaakt worden, altijd op deze voorwaarde, dat er de noodige wortels aanwezig zijn om het leven met succes te vervolgen. Die „koppen" worden zoo opgepot dat de bladeren op de sphagnum komen te rusten, terwijl voor compost wordt gebruikt gezuiverd sphagnum en schoon gewasschen potscherven. Dat men de pot goed draineert spreekt van zelf, evenals het feit dat zij later een steviger compost krijgen.

De vleezige, dikke wortels van *Aerides crispum* en de variëteit *Lindleya-*

num, benevens de *Aerides crassifolium*, *A. Fieldirgi*, *A. maculosum* houden ook meer van een mengsel van varenwortelgrond, half vergane eikenbladeren en sphagnum, met toevoeging van wat zand en stukjes potscherven.

Voor het draineeren van potten voor deze planten begint men tegenwoordig in Engeland gebruik te maken van de schors van Iepenboomen en wij kunnen ons voorstellen dat de wortels zich daar gaarne aan vasthechten.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Snijgroen. — *Oranjerie*. — *Warme bak* (zaaien).

Ging het forceeren van de meeste planten in December en Januari moeilijker en verkregen we niettegenstaande die meerdere moeite en zorgen toch niet altijd bevredigende resultaten, thans gaat het met meer gemak en meer zekerheid. Voor bloeiende planten is 't nu een geschikte tijd. *Amaryllis*, *Azalea*, *Calla*, *Seringen*, *Prunus*, *Deutzia*, *Spiraea*, *Tulpen*, *Narcissen*, *Lelietjes*, *Cineraria*, dit alles is thans volop en gewoonlijk veel mooier in bloei en natuurlijk veel sterker, omdat men thans niet onder eene zoo hooge temperatuur als twee maanden geleden behoeft te werken. Hebben we deze planten om ze in bloei te trekken, in de warme kas, dan worden ze daaruit betrekkelijk spoedig verwijderd en in eene meer gematigde afdeling gebracht, ze worden daar veel sterker en kunnen het van daaruit veel langer in de kamer uithouden.

In de koude kas wordt een zijtablet, voorzoover zulks mogelijk is, ontruimd en opgevuld met goede bladaarde, vermengd met wat oude koemest en goed verteerden paardenmest. Zoo mogelijk wordt er een 20 c.M. dikke laag op aangebracht. We doen dit, om daarin in den vollen grond uit te planten onze planten voor *snijgroen*. (Zie rubriek „Kasplanten").

In de *Oranjerie* krijgen we wat meer te doen; daar wordt gedurende den winter zeer spaarzaam met water gewerkt; thans nu de planten teekenen van herleving vertoonen helpen we ze daarin door wat meer te gaan gieten. Met de zroote planten, *Oranjeboomen*, *Laurieren*, *Palmen* e. a. wordt met het verkuipen gewacht, tot deze planten haar winterverblijf verlaten. Kleinere planten echter kunnen we thans verpoten. Nu de planten beginnen te groeien zal 't wel overbodig zijn, er op te wijzen, dat veel luchten hier noodig is, anders groeien de jonge scheuten spichtig en zwak op en hebben later, als de planten naar buiten worden gebracht, veel te lijden. Nacht en dag wordt daarom wanneer geen stevige nachtvorsten te verwachten zijn, gelucht.

Enkele *ramen* worden *lauw-warm* gemaakt om daarop verschillende soorten van bloemzaden uit te zaaien. Zooals onze lezers in vorige nummers hebben

gezien, zaaiden we een gedeelte zaden wel in de warme kas, thans willen we er weer eenige zaaien op den warmen bak, later nog eens in den kouden bak om ten slotte de rest rechtstreeks ter plaatse in den vollen grond uit te zaaien. Is de verwarmde bak wat uitgebroeid, zoodat de sterke verdamping voorbij is dan wordt op den mest een 15 a 20 c.M. laag bladgrond gebracht en daarop een laagje van 3 vingers breedte goeden, fijnen, gezeefden grond. In dezen grond zaaien we de zaden uit. Met rietjes of dunne latjes verdeelen we de ruimte in kleine vakjes van ongeveer 25 (30 c.M. lang en breed. Op elk vakje kan nu één soort gezaaid worden. We behouden dan beter de grens tusschen de verschillende soorten en beletten daardoor, dat met het begieten het zaad mede stroomt op een met een ander soort bezaaid vakje.

We zaaien thans op zoo'n klaarge-maakten bak *Zomerviolieren*, die we in verschillende kleuren kunnen krijgen. Ze leveren, op vakjes of borders geplaat, allerliefste planten en zijn bovendien als snijbloemen zeer gewild.

Dahlia's kunnen, op deze wijze gezaaid, dit jaar nog heerlijk bloeiende planten geven en schenken ons, als we goed zaad aankopen, dikwijls aardige verrassingen. *Anjelieren* evenzoo, we zaaien, om nog dit najaar mooi gevormde dubbele anjers te hebben met overheerlijke kleuren en geuren. De *Chabaud-anjers* en *Margaretha-Anjelieren* bloeien beide dit najaar, we zaaien daarvoor ook thans zaden van de *Dianthus Caryophyllus fl. pl.*, de *Remontant Anjer* van de *Riviera* en we krijgen 't volgend jaar een schat van bloemen.

Lobelia Erinus wordt ook thans gezaaid en later als randplant of Mozaiekplant gebruikt. *Nicotiana affinis* met heerlijk riekende witte bloemen en *Nicotiana Sanderae* met bloemen in verschillende kleuren, later gebruikt voor groepbeplanting, worden thans eveneens gezaaid, de rest behandelen we dan de volgende week.

J. A. KORS.

In den Moestuín.

Tomaten. — *Spaanse peper.*
— *Meloenen.* — *Komkommers.*
— *Aardbeien.* — *Komkommers-*
kassen. — *Rabarber.*

Zoo ongemerkt vertegenwoordigt het aantal ramen dat we in gebruik hebben al een respectabel cijfer en nog dagelijks komen er meerdere bij. Naarmate de jonge kweekplantjes meerdere ruimte behoeven, moeten wij zorgen, bakken voor hun ontvangst in gereedheid te hebben. Dat het in de eerste week van Maart voor de meeste gewassen nog warme bakken moeten zijn ligt voor de hand.

De *tomaten* en *Spaanse peper*, die we in den pittenbak uitzaaiden en die we al een keer in platte schotels of kistjes verspeenden, vragen om meer ruimte. Elk plantje krijgt nu een afzonderlijke pot. Om ruimte te winnen nemen we stekpotjes (6 à 8 c.M. mid-

dellijn); hierin moeten ze zich voorloopig behelpen, tot ze later in grooter potten naar den kouden bak kunnen worden overgebracht. We gebruiken vruchtbare aarde en vermengen die met wat zand, omdat in zulke toebeide aarde de plantjes vlugger aanwortelen, waardoor het mogelijk wordt dat de jonge plantjes van het oppotten hoege-naamd niets lijden.

Op dezelfde wijze kunnen we ook de jonge *meloen-* en *komkommerplanten* in potten een poosje voortkweeken, om ze later, als de bakken waarop ze vruchten zullen geven gereed liggen, hierop over te brengen. We zorgen echter steeds, dat het verblijf in de potten niet te lang duurt, want planten die in potten armoe geleden hebben, die liet aan te zien was dat ze naar meer ruimte verlangen, hernemen na het verplanten hun groei niet zoo spoedig als die, welke het in den pot ook niet aan het noodige ontbrak.

Al het voordeel door vroeg zaaien verkregen gaat verloren, de later gezaaide, maar niet tot stilstand gedwongen planten groeien de eerst uitgezaaide voorbij.

Om onder gewoon plat glas *aardbeien* op warme voet te *vervroegen*, begint de tijd ook al weer aan te breken. We kunnen dit op twee wijzen doen, door de planten, die we den vorigen zomer opkweekten, met kluit op te nemen en op de broeilaag over te brengen of door de in pot gekweekte planten met den pot over te brengen en in den pot vrucht te laten voortbrengen. In het eerste geval brengen we op de broeilaag een laag vruchtbare aarde ter dikte van 25 à 30 c.M., waarin we de planten plaatsen, in het tweede geval heeft de kwaliteit van de aarde waarin de potten komen, natuurlijk geen invloed op den groei van het gewas, maar moet de voorraad voedsel in den pot zeer groot zijn, dat er zich een behoorlijk gewas kan ontwikkelen.

Bij ramen met kleine ruiten komt onder elke ruit een plant, bij eenruiters geven we de planten een daarmede overeenkomende afstand. De broeilaag behoeft niet zoo bijzonder zwaar te zijn, ook nu weer is het langzaam aan de zekerste weg tot goed resultaat. Vooral in den aanvang niet door weinig lucht en te zware bedekking gedurende den nacht de planten te sterk aanjagen en ze daardoor zoodanig verzwakken, dat ze slechts zwakke bloemstengels geven, onbekwaam om een flink aantal groote vruchten voort te brengen.

In de *komkommerkassen* gaat het naar wensch, de planten kunnen het stokje waaraan we ze voorloopig aanbonden, ontberen; ze klimmen al lustig tegen het draadwerk naar boven. De zijranken, die zich uit de oksels der bladeren van de hoofdrank ontwikkelen, worden zorgvuldig links en rechts aangebonden en zoodra er zich een vrucht aan bevindt, ingenepen. De hoofdrank nippen we niet, tenzij de zijranken zich niet naar wensch ontwikkelen, dan trachten we, door het innippen van de hoofdrank, de zijranken

tot krachtige uitgroeiing te dwingen. We geven steeds acht op de aarde waarin de komkommers zijn uitgeplant, we brachten die bij den aanvang slechts in geringe hoeveelheid in de kas, we deden dit opdat de warmte beter zijn invloed op de aarde zou kunnen doen gelden. Nog voordat de planten behoefte aan meerder voedsel hebben, vullen we de aarde met nieuwe, die we in voorraad hebben, aan; nooit wachten we er mede tot de planten er door haar uiterlijk om vragen.

Dit laatste geldt voor elke cultuur onder glas en ook daarbuiten. Is elke onderbreking van den groei veroorzaakt door gebrek aan een of ander nadeelig voor de geregelde ontwikkeling van onze gewassen, in kassen en bakken geldt dit in nog veel hogere mate. Daarom steeds behalve voor voldoende voedsel, ook voor voldoende vochtigheid van de lucht gezorgd, sproeien en nog eens sproeien is onontbeerlijk, ook hierbij gezorgd, dat de planten niet door haar uiterlijk om meer vocht vragen. Droge lucht is de bron van veel ellende dis in een komkommerkass kan overkomen.

Voor het forceeren van *Rabarber* door middel van opgenomen heele planten, verwijzen we naar een artikeltje onder de rubriek „Moestuín”.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Perziken in koude kas. — *Vroeg gestookte perziken.* — *Jap. Wijnbes;* *Am. braam.* — *Leiboom pruim.* — *Perzik en abrikoos.* — *Leiboomen-planten.*

De *perziken in onze koude kas* beginnen reeds aardig teekenen van nieuw leven te geven. De omhulselblaadjes der bloemknoppen schuiven al meer omhoog, terwijl de groene kopjes der toekomstige scheutjes reeds duidelijk zichtbaar zijn. Kan de kas niet verwarmd worden, dan is oppassen de boodschap. Laat 't weer zulks maar eenigszins toe, dan is luchten noodzakelijk, want 't zonnetje ontwikkelt reeds aardig warmte. Door de warmte in de kas te houden, zou de ontwikkeling te snel gaan en de bloemen zich openen, terwijl nog strenge nachtvorsten te vreezen zijn. In een ongestookte kas is 't noodzakelijk, zoodra de bloemknoppen beginnen te kleuren, des nachts rietmatten over 't glas uit te rollen of ander dekmateriaal aan te brengen. Is er maar een verwarmingsbuis in de kas aangebracht, zoo is deze wel in staat de vorst om dezen tijd van 't jaar buiten te houden. Van bepaald aanjagen is dan geen sprake, men verwarmt dan slechts om te groote schommeling in temperatuur te voorkomen en te zorgen dat onze vruchtorganen niet bevroren.

De *vroeg gestookte perziken* staan er al aardig voor. Welk een contrast! Hier ziet men perziken reeds zoo groot als een knikker, 't kan ook wezen en dit vooral bij onze „vliegers” dat de

boomen in feestdos staan, terwijl daarbuiten de natuur nog in winterslaap ligt. Hebben de perziken de grootte van een flinken knikker bereikt, dan zij men voorzichtig; immers 't tijdperk der steenvorming treedt in. Men gunne de boomen dan een weinig rust. Bij goed weer moet wat hooger worden gelucht, opdat de temperatuur zoo om de 15° draait; men giet wat minder en geve vooral geen vloeimest. 't Spuiten der boomen behoeft niet te worden nagelaten.

Al naar de soort duurt de steenvorming 2, 3 tot 5 weken; bij late soorten vanzelf 't langst. Aangezien de vruchten niets in grootte toenemen, zou men onwillekeurig geneigd zijn de temperatuur te gaan verhoogen of wel ze wat te helpen met vloeimest; doch een en ander zou kwade gevolgen kunnen hebben. De vruchten groeien dan door den steen heen, zooals men dat noemt, worden licht groen en vallen af. Bij een volkomen bevruchting is 't dunnen der vruchten gewoonlijk noodzakelijk; vóór de steenvorming neme men niet te veel weg; te veel op eenmaal is toch nooit aan te raden.

De *Japansche wijnbes* en *Amerikaanbramen* kunnen thans wat in fatsoen gebracht worden. De afgedragen stengels snijdt men tot op den grond weg, om de stengels, den vorigen zomer gevormd, aan 't latwerk of gaas te bevestigen. Dunne stengels snijdt men weg, we houden al gauw een voldoende aantal over; de dunne uiteinden kunnen we ook wel missen. Wil men meer dezer planten hebben, dan kunnen de oude pollen worden gescheurd; men neme niet te groote stukken weg, wijl de verplante gedeelten ons dit jaar geen vrucht geven.

Als *leiboom* ziet men hier en daar soms de *pruim* geplant. 't Spreekt, dat alleen fijne soorten deze zoo kostelijke ruimte mogen innemen. Ook deze vruchtbom zal in waaiervorm ons de beste resultaten geven. Men zij niet al te streng wat de snoei betreft: bij oudere boomen steekt 't vruchthout vaak een 30 à 40 c.M. voor den muur uit; zulks mag wellicht schade doen aan de netheid, men vergeet echter niet, dat de pruim nu juist niet voor een modelleiboom als geknipt is. De behandeling van 't vruchthout komt vrijwel overeen met die van den abrikoos.

Perziken en *abrikozen* ontwikkelen al mee 't vroegst in 't voorjaar. Die vroege ontwikkeling breekt hun, en ons evengoed, gewoonlijk leelijk op. Ten einde de knoppen nog maar wat gesloten te houden, worden bij zonnig weer rietmatten of gazen schermen voor de boomen uitgerold en tegen zonsondergang weer opgerold.

Daar, waar nog vruchtbomen tegen muur of schutting moeten worden geplant, denke men er om, de draden zoo dicht mogelijk tegen den muur te spannen. Wil men beslist latwerk, ook dit moet op geringen afstand worden bevestigd. Hoe dichter de takken, vooral van perzik, tegen den muur gebonden kunnen worden, hoe beter.

P. VAN DER VLIST.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105 Amsterdam.

Bloementuin, Kaseultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orihideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 587.

a. Hoe wordt een *KOUDE BAK* ingericht?

b. Hoe wordt een *WARMER BAK* ingericht?

c. Kunnen bloemzaden die in den vollen grond kunnen worden gezaaid, nu reeds, om ze vroeger te doen bloeien, in kouden of warmen bak worden gezet?

d. Hoe en wanneer moet een bak gelucht worden?

Misschien is een en ander reeds vroeger beschreven, zoo ja, dan wilt u wel zoo vriendelijk zijn mij de nummers even op te geven.

Amsterdam.

W. P. II. v. C.

Antwoord: a. Zie no. 36 e. v., 1e Jaarg.

b. Zie no. 24 e. v., 2e Jaargang.

c. Zie no. 32, 2e Jaargang, W. v. d. v. W.

d. Zie onder a. en b.

B. B.

Vraag No. 588.

a. Kunnen een of meer *PLATANEN* in de nabijheid van een woonhuis geplant *SCHADELIJK* zijn voor de *GEZONDHEID* der bewoners?

b. Op de bladeren van twee *PALMEN* die ver van elkaar staan, vind ik voortdurend heel veel van bijgaande *LUIZEN*, die langs de stam schijnen op te kruipen, is daar een middel tegen, kan *Quassine* ook dienen?

c. Een jonge *ALOë* groeit heel goed; maar als de *BLADEREN* 12 à 15 c.M. lang worden, beginnen ze te *VERSCHROMPELEN*. Wat kan hiervan de oorzaak zijn?

Tiel.

ABONN é.

Antwoord: a. Men beweert wel eens, dat het vruchtbluis der platanen schadelijk kan zijn, daar het oogontsteking zou veroorzaken. Of het werkelijk zoo is, daarover is mij niets positiefs bekend.

b. Voor zoover ik aan de platgedrukte voorwerpjes kon zien, leken het schildluizen. De dieren zitten immers onbeweeglijk vastgezogen? Een heel goed bestrijdingsmiddel

is het volgende: men maakt de schildluizen los met een spatelvormig hontje, daarna zeep men de plant af met sterk zeepop of *Quassia*-aftreksel en ten slotte met schoon water na.

c. Ongezien moeilijk uit te maken. Watergebrek? Te veel water? Voedselgebrek? Verzuurde grond? In ieder geval zou ik eens zien of verpotten in verse aarde niet wil helpen. Maar dan nog een week of 5 wachten.

B. B.

Vraag No. 589.

Hoe moet ik *CLIVIA ZAAIEN* en wanneer?

Oost-Souburg.

J. W.

Antwoord: Als de vruchten der *Clivia* helderrood zijn, zijn ze rijp. Dat is het moment, waarop de zaden er uitgehaald en gezaaid kunnen worden in een steekpotje in lichten grond. Wanneer men de vruchten lang genoeg op de plant laat, gebeurt het vaak, dat ze daar reeds kiemen, zoodra men den zaadlob naar buiten ziet komen, kan men zaaien.

B. B.

Vraag No. 590.

Ik zou zoo gaarne een *CITROENBOOMTJE KWEKEN*, om er later een *ORANJETAK* op te *ENTEN*. Hoe moet ik dat doen? Moeten de citroenpitten droog of vers geplaat? Hoeveel pitten gelijk in dezelfde opening in een potje? En waar moet ik het potje weg zetten? En moet ik veel of weinig water geven?

Leiden.

E. v. d. H. P.

Antwoord: Wat u zich voorstelt te doen eischt verscheidene jaren voor u een mooi Oranjeboomje kunt hebben maar wilt u het probeeren, ga dan als volgt te werk: Zaai een vijftigtal pitten uit, vaste, dikke pitten (zaden). Die van sinaasappelen zijn even goed!

Als nu na een paar jaar de stammetjes der zaailingen dik genoeg zijn kunt u daarop een takje van het Chineseche Oranjeboomje (*Citrus chinensis*) zetten, waarvoor ik u, als het zoover is, wel uitvoeriger inlichtingen zal geven.

De pitten zaait u versch in zandige blaarde, elk zaadje afzonderlijk en dekt deze met een laagje aarde van circa een halve c.M. dikte af. In een gewone bloempot kunt u zoo wel een twintig pitten zaaien. Zet den pot in een zonnig venster in een verwarmde kamer u hond er voorloopig een glazen stolpje op. Dan komen de zaden wat spoediger boven.

Als de plantjes opgekomen en 5 à 6 c.M. hoog zijn kunt u ze elk afzonderlijk in een potje zetten. U neemt alleen de sterkste; de zwakste plantjes werpt u weg. En dan houdt u ze verder maar goed aan den groei door geregeld te gieten en ze een warm en licht plaatsje te geven. 's Winters vorst-vrij overwinteren!

v. L.

Vraag No. 591.

a. Ik heb een *HYACINT* die met vier bloemtrossen bloeit, d. w. z. 2 van boven en 2 aan een uitlooper, bovendien zitten er nog twee uitlopers aan.

Hoe zal ik deze nu het mooist houden, en hoe moet hij na de bloei *BEHANDELD* worden?

b. Moeten *CACTUSSEN* in 't voorjaar, als ze goed groeien, toch *GEMEST* worden?

Amsterdam.

S. B.

Antwoord: a. Dat *Hyacinthen* bloeien op de door u beschreven wijze, komt meer voor bij oude sterke bollen. De bloem bloeit het langst als ze in een koud vertrek geplaatst wordt. Staat de bol op een pot, dan moet deze matig vochtig gehouden worden als de bloem uitgebloeid is en het kruid zoo lang mogelijk groen gehouden. Het is beter een ander jaar nieuwe bollen te koop, tenzij u op dit exemplaar bijzonder gesteld zijt,

b. Zoolang *Caetussen* goed groeien, zou ik liever niet mesten en vooral niet verpotten!

Santpoort.

J. J. KRUIJFF.

Vraag No. 592.

a. Hoe kan men van éénjarige planten meerjarige of vaste planten maken, (b.v. van asters en papaver?)

b. Wat moet ik doen om van eigen zaai, mooie, dubbele bloemen te houden?

c. Zaaitijd, plaats en behandeling van de lisch?

Amsterdam.

F. E.

Antwoord: a. Dat is onmogelijk. Éénjarige soorten leven ook maar één jaar. Men kan sommige éénjarige planten soms wel meerdere jaren doen leven, n.l. wanneer men ze steeds belet te bloeien. Maar zoo bedoelt u het toch zeker niet.

b. Zaad winnen van de mooiste, best gevulde bloemen! Zonder opgave der soorten kan ik echter geen volledig antwoord geven daar er soms heel wat komt kijken om een goede selectie uit te voeren, terwijl kruising vaak een groote rol speelt.

c. De beste tijd is het voorjaar, April, maar u kunt de verschillende soorten veel beter door deeling vermenigvuldigen of, zoo u de bol-*Irissen* op het oog hebt, daarvoor wat bollen koopen. Duur zijn deze niet.

v. L.

Vraag No. 593.

Kan iemand mij opgeven, met het oog op de a.s. TENTOONSTELLING te GENT den titel van eene korte BESCHRIJVING dier stad met PLATTEGROND à la Baedeker, liefst met opgave van prijs en uitgever?

N.

J. F.

Antwoord: Een practische serie reisgidsen van bescheiden omvang vormen de „Guides Pratiques Conty”, publiés sous le patronage des compagnies de chemins de fer et de navigation, Paris, Administration des Guides Conty, 37, Rue Bonaparte (6e). waarvan de „Guide général Belgique 3 francs kost. Of er van Gent een speciale gids bestaat, zooals van Brussel, is mij onbekend.

B. B.

Vraag No. 594.

a. Hierbij een takje van een SPAR, waarvan ik gaarne den NAAM zou weten. Ik heb hem Maart 1907 verplant; hij is ± 3 M. lang. Na eenige weken begonnen de naalden (als ik ze zoo noemen mag) veel te worden en zijn voor 2/3 afgevallen, wat mijn eertijds zoo prachtvolle boom een minder mooi aanzien gaf. Ik dacht eerst dat hij zou sterven, doch thans vertoonen zich aan de uiteinden der takken weder jonge spruiten. Moet ik dezen boom bemesten, en zoo ja, wat is daarvoor de aanbeveling, MEST?

b. Ik heb nog een STUK LAND plm. 2200 vierk. M. Voor moestuin of derg. is het mij te groot. Kan ik dit dienstbaar maken voor mijn paard? en wat en hoe er dan mede te handelen? Alhoewel niet tot de tuin-vragen behoorende, zou u mij een dienst bewijzen door hierop te antwoorden. 't Is zandgrond, die reeds eenige jaren braak ligt.

Bussum.

G. de H.

Antwoord: Het takje dat u bij uw vraag insloot, is niet van een spar, maar van een *Taxus*. De wetenschappelijke naam is *Taxus baccata*. Als 't een vrouwelijk exemplaar is, komen er roode schijnbessen aan. De variëteitsnaam is uit dit takje niet op te maken. De bladen noemt men naalden, zooals bij alle kegeldragende boomen (*Coniferen*) waartoe ook de *Taxus* behoort, niet-tegenstaande de vruchten niets hebben van kegels, als bij Spar. Den en dergelijke

gevonden worden. Door 't verplanten zullen de naalden afgevallen zijn en waarschijnlijk is de boom niet op 't goede tijdstip verplant. In elk geval is er geen kwaad bij. De *Taxus* laat zich zeer goed snoeien, en als u de takken van den boom wat laat inkorten, loopen zij weer gemakkelijk uit. Doch ge moet hem eerst goed op kracht laten komen. Wat bemesten met verteerd mest kan geen kwaad.

De tweede vraag is lastiger te beantwoorden. In Bussum heeft men groote verschillen van grond, hoog en laag liggende. Nu is 't maar de vraag waar uw terrein ligt. Op laag liggenden grond kunt u gerust een weite aanleggen voor een paard.

Plaatselijk onderzoek kan eerst tot een goed advies leiden. Vraag 't een landbouwer in uw buurt.

LEON A. SPRINGER.

Vraag No. 595.

a. Tegen een oude broeikas, die dit jaar wordt afgebroken, klimt zonder eenig bindmateriaal een mooie jonge kleinbladerige KLIMOP. Kan deze OVERGEPLANT worden en wanneer is het daartoe de beste tijd? Wat moet ik verder doen om de plant weer te doen vasthechten in een muur? Flink insnoeien en eerst vastbinden?

b. Mijn STAMROZEN zijn gestreken en gedekt met strooisel en dennetakken, wanneer ontdekken, opzetten en snoeien?

Leent.

Merr. v. d. G.

Antwoord: a. U kunt uwe mooie klimopplant nu verplanten en terwijl u de jonge takken aan de plant laat, snijdt u de oude tot op den grond toe af. Heeft de plant eenige weken op haar nieuwe plaats gestaan, breng dan die takjes tegen den muur aan, opdat de jonge scheuten deze dadelijk kunnen pakken met hunne hechtworteltjes.

b. Neem dadelijk het dekmateriaal van de rozen, om een paar dagen later deze half boven den grond te halen. Met een week kunnen zij aangeboden en na half Maart gesnoeid worden.

J. K. B.

Vraag No. 596.

a. Behefde verzoek ik u mij eens eenige inlichtingen te geven betreffende het VEREDELLEN van JAPANESE ACERS. Ik hoorde dat ze alleen met goed succes in de kas onder dubbel glas op een of andere manier veredeld worden. Ik heb 100 stammetjes *Acer polymorphum* die ik voor de veredeling wilde voorbereiden maar weet niet hoe ze te plaatsen. Ik heb 12 *Acer palmatum*-soorten, 1-jarige veredelingen aangekocht, ze zijn nog erg klein, zouden deze mij voldoende entrijs leveren?

b. Wees zoo goed mij ook tevens zoo mogelijk eenige wenken te geven over het VEREDELLEN VAN DE BOOMPLOEN op wortels van *P. chinensis*.

Ginpeken.

J. N. v. E. & Co.

Antwoord: a. Behalve op *Acer polymorphum* gaan de Japanse Acers ook goed op *A. colechicum rubrum*. Entwijze: zetten en plakken met niet al te jong hout onder dubbel glas (zie *Ottolander*); Het enten van vruchtboomen en heesters. Of uw 12 *A. palmatum* voldoende entrijs voor 100 onderstammetjes zullen leveren, zult u beter kunnen beoordeelen dan ik, maar ik zou zeggen — een éénjarige veredeling is nog niet veel!

b. Boomploenen (*Paeonia arborea*) worden in Juli op de wortels van *P. chinensis* geënt, of beter nog op die van de type.

Volgens *Ottolander* worden de griffels half ontbladerd, en geproot of gedrievoet, op wortels van een decimeter lengte, met een verband van koperdraad, daar anders de griffels uitgroeien. Men zet de geënte wortels in potten, even onder den

grond en brengt ze op een koele plaats onder dubbel glas. Men kan ze na 1 à 2 jaren op den vrijen grond uitplanten.

v. L.

Vraag No. 597.

a. Mijn AZALEA die dezen zomer in den tuin prachtig in blad stond, heeft, na binnen gezet te zijn, in een angestookte, later toch vorstvrije kamer, langzamerhand alle BLADEREN laten VALLEN, en heeft den geheelen winter een kwijnend bestaan geleid. Alleen toonden enkele GROENE PUNTJES en kleine blaadjes, dat de plant niet dood was; vooral onderaan vele UIT-LOOPERS onder de laatste takken. Nu begint de plant weer uit te loopen. Wat moet ik er nu mee doen? De plant staat reeds 2 jaar in dezelfde pot, kreeg wel *Flora's* bloemenmest. Kan ik verpotten en zoo ja, wanneer? Kan ik daartoe gebruiken tuinaarde in 't najaar in mijn tuin op een hoop gelegd; moet ik de onderste uitloopers afsnijden of laten zitten. Snoeien? Kan de plant nog in bloei komen?

b. CLIVIA staat mooi, nieuwe bladen, maar VERTOONT nog GEEN KNOP; is bloemenmest nu of later gewenscht?

Den Haag.

Merr. B.

Antwoord: a. Het ziet er met uw *Azalea* niet best uit en uit het feit dat zich onder het kroontje nieuwe scheuten ontwikkelen, leid ik af dat het kroontje zoo goed als dood is en dan zou ik er maar niet veel moeite meer aan besteden! Evenwel als u het nog eens probeeren wilt, kunt u nog wel verpotten in zandige, lichte blaadaarde vermengd met turfstrooisel. De grond uit uw tuin lijkt mij minder geschikt. Snoei dan tevens het kroontje wat in en zet de plant buiten op een luw, beschut plekje. Verpotten en snoeien kunt u nu wel, maar houdt de plant tot ult. April binnen. De uitspruitsels die niet met het kroontje in verband staan, kunt u geheel wegsnijden, maar spaar de nieuwe knoppen en loten, die zich op de takken van het kroontje ontwikkelen. Op bloei behoeft u dit, en allerwaarschijnlijkst ook het volgend jaar, niet te rekenen.

b. De *Clivia* bloeit in den winter en (of) in den zomer en is uw plant sterk genoeg, dan zal de bloemtros nog wel verschijnen.

Van een bemesting met bloemenmest heb ik nu geen verwachting; de plant groeit blijkbaar al hard genoeg. Houd haar voorloopig liever aan den drogen kant, d. w. z. geef haar niet meer water dan noodig is om uitdrogen te voorkomen.

Na den bloei kunt u wel weer mest geven voor een krachtige vegetatie, die een volgend bloei voorbereidt.

v. L.

Vraag No. 598.

Zoudt u mij eenige inlichtingen willen geven betreffende een NOTENBOOM (*Okernoot*) in mijn tuin? De boom is tamelijk oud, staat zeer gunstig, doch geeft bijna GEEN VRUCHT; de laatste maal een 12-tal. Indien mogelijk, zou ik gaarne van u vernemen of door zekere behandeling van den boom meer vrucht kan verkregen worden.

's-Hage.

F. R.

Antwoord: Er is een tijd van komen en een tijd van gaan, ook voor een notenboom. Indien de tijd van gaan voor uw boom is aangebroken, geeft hij door zijn uiterlijk daar wel de teekenen van. Zoo'n boom krijgt doode takken; de plaatsen waar vroeger al eens een tak is weggenomen, worden zwart en rotten in; in die diepe schorsspleten vestigt zich mos, de kenmerkende witte kleur van stam en takken gaat in meer donkere kleur over, enz.

Doen zich bij uwen boom die verschijnselen nog niet voor, dan zal de oorzaak van de vermindering der vruchtbaarheid hoogstwaarschijnlijk wel in den bodem moeten gezocht worden, waar de boom niet

meer vinden kan, wat hij voor groei en vruchtgeving noodig heeft. In stadstuinen, moeten in de meeste gevallen de vruchtboomen in het algemeen en de notenboom in het bijzonder zich maar zien te redden, bemesting wordt vergeten.

Geef dus uwen boom een flinke bemesting van stalmest, strooi den mest op zijn minst zoo ver als de takken reiken, 500 K.G. per Are is voor vruchtboomen naar een zeer matige bemesting. Een gewone kruiwagen matig verrotte stalmest weegt pl.m. 50 K.G. U kan dus zelf wel berekenen hoeveel mest u behoeft, gaat echter liever boven de genoemde hoeveelheid want in uw tuin zullen zeker heesters of gras wel hun aandeel van de bemesting voor zich nemen. Bedenk, dat in dit jaar de resultaten van de bemesting nog niet in den vorm van meerdere vrucht zult kunnen aanschouwen.

J. C. M.

Vraag No. 599.

Wat zijn de **BESTE SOORT KRUIS-BESSEN** om op **ZANDGROND** aan te planten en welke en hoeveel **BEMESTING** vragen ze per Are?

Nijmegen.

C. H.

Antwoord: Kruisbessen die geschikt zijn op zandgrond aan te planten, kennen we niet speciaal. Ze vragen alle zonder uitzondering een zwaarder, liefst kleiachtigen bodem. Toch kunnen de kruisbessen het op zandgrond zeer goed doen, als u de plaats waar de boomjes moeten komen te staan, kunstmatig maar wat kleiachtig maakt door er wat klei in den grond te brengen. Dat is ten uwent niet zoo'n bezwaar: u zit er haast rondom in. Bemest verder flink en plant dan de soorten, die u wenscht en we durven u bij een goeden snoei gerust uitstekende resultaten verzekeren.

Goede soorten voor dessert zijn b.v. Groote gladde groene, Groote ruige gele, Winham's Industry, Engelsche witte, Ruige paarse.

J. A. K.

Vraag No. 600.

a. Hoe moet ik een **SKIMMIA BEHANDELEN** om er met Kersttijd weer roode bessen aan te hebben. Nu laat zij de **BESSEN VALLEN** en vallen er ook enkele van de **WITTE BLOEMKNOPJES** af. Zij staat in een tamelijk warm vertrek waar geen zon komt. Kan ik haar nu in een lichte serre zetten op het Z.W. bij 50 gr. F. Moet zij in het voorjaar nieuwe aarde hebben en welke aarde. Mag zij zomers buiten staan? In de zon of schaduw.

b. Een **HORTENSIA** die in dezelfde serre staat krijgt nieuw blad. Kan ik die nu al buiten zetten. Moet ik hem verplanten? In welke aarde moet dat dan wezen? Hiversum.

Mej. H.

Antwoord: Uw *Skimmia* heeft al een heel slechte plaats; ze staat te warm en te donker; van daar het afvallen der bessen en bloemkuoppjes. Dat laatste vooral moet u voorkomen omdat de bloemen, zoo gezegd, de latere vruchtjes zijn. De plant houdt zich veel beter op een koele, lichte plaats en kan zelfs zeer goed den winter buiten doorbrengen. Die lichte serre is als overgangsstandplaats uitstekend, maar licht dan goed, vooral als het zonnig weder is, omdat de temperatuur in de kassen dan dadelijk sterk stijgt. Half Maart kunt u uw boomje dan wel nieuwe aarde geven en een 14 dagen later buiten zetten, aanvankelijk op een beschut plekje. 's Zomers is lichte schaduw gewenscht. Een goede aardsoort is bladaarde voor de helft met zandigen tuingrond vermengd.

b. Geef uw *Hortensia* dezelfde behandeling, dus wacht ook met het naar buiten brengen nog eenige weken.

v. L.

Vraag No. 601.

Hoe moet ik een **AZALIA BEHANDELEN** om die een volgend jaar weder in bloei te krijgen. Ik heb geen kas, maar wel een kouden bak.

Hiversum.

Mej. H.

Antwoord: Na den bloei koel houden; de koude bak geeft een uitstekend plaatsje. Einde April verpotten in grove bladgrond met turfstrooisel en zand en, kunt u het geven, ook wat oude koemest. Des zomers buiten zetten en bij vollen groei rijkelijk begieten, aanvankelijk alleen des morgens; in middenzomer bij voorkeur des avonds. Pluk na den bloei alle verwelkte bloemen en gezette vruchtjes weg en snoei een enkel takje, dat te lang is, wat in.

v. L.

Vraag No. 602.

Kunt u mij ter vervanging van grassvanden eenige groenblijvende en niet wildgroeiende plantensoorten opgeven?

Amsterdam.

Mevr. K.

Antwoord: Voor schaduwplaatsen: *Porceleinboompje* — *Saxifraga umbrosa*; *Mansoor* — *Asarum europaeum*; *Lieve-Vrouwe-Bedstroo* — *Asperula odorata*; *Maagdepalm* — *Vinca minor*; *Groote Veldbies* — *Luzula maxima*; *Klimop* — *Hedera Helix*.

Voor zonnige plaatsen: *Sedum collinum*; *Sedum Selskianum*; *Erica carnea*; *Palm-boompje* — *Bucus sempervirens*; *Eronymus radicans*; *Grasanjer* — *Dianthus plumarius*; *Engelsch gras* — *Armeria*; *Arabis alpina*.

Zie ook pag. 619, 1e jaargang. v. L.

Vraag No. 603.

Hierbij gaat een fleschje waarin zich de **BAST** bevindt van een **LEIPEREBOOM** „William Duehes”. In den onderstam bevinden zich hier en daar barsten, waarin zich bij nader onderzoek kleine **WORMPJES** bevonden, zooals dat exemplaar dat **Ued** vinden zal in dat gebroken stukje bast. Gaarne vernam ik wat de beste manier is om deze dieren onschadelijk te maken.

Amsterdam.

II. de L.

Antwoord: De bast en het spint van uw pereboom is aangetast door het rupsje van den schorsbladroller (*Grapholitha Woeberriana* W. F.), een vlindertje, dat in den zomer haar eieren in schorspleten legt. De rupsjes verpoppen zich in 't voorjaar, na eenigen tijd schuift het popje halverwege uit den stam en komt het vlindertje vrij. De eenige manier om ze met succes te bestrijden, bestaat hierin, dat u de vlindertjes belet naar buiten te komen, waartoe u gebruik maakt van de z.g.n. *Leinewebersche* pap. In *Zichten en Besch.* der Ooftboomen, door prof. Ritzema Bos, Dl. I, blz. 103, vinden we deze als volgt beschreven:

Men neemt 2½ KG. slechte tabak, giet daarop 30 L. warm water en laat dit op een warme plaats 24 uur staan trekken. Daarna perst men het tabaksextract goed uit en voegt er een gelijke hoeveelheid runderbloed bij. Verder neemt men koemest (zonder stroo of strooisel) en giet daarop kalkwater, tot men een dunne brij heeft verkregen. Hierbij giet men het mengsel van tabakswater en bloed en roert alles duchtig dooreen. Men laat de massa eenige dagen staan gisten, liefst op een warme plaats en roert haar gedurig om. Is de pap te dik om op den boom te smeren, dan voegt men er wat water bij; in 't tegenovergestelde geval wat koemest. Deze pap laat men van Mei tot September op den stam zitten.

B. B.

Vraag No. 604.

a. Van het *hierrens* geteekende halfstam **PEREBOOMPJE** (pyramidevorm), met 2 étages, heb ik — om reden ik geen

meerdere étages wenschte — verleden voorjaar de top niet gesnoeid en dus zoogenaamd aan de natuur overgelaten. Hoe moet ik thans en in 't vervolg met de scheutjes en doorgeschoten top boven de 2e étage handelen?

b. Waar moet ik deze ± 50 c.M. lange **BESSENSCHEUT** afsnoeien om ze op een **STEK** van 30 c.M. te brengen? Moeten de oogen, die onder den grond komen, uitgestoken worden? Hoeveel oogen moeten boven den grond komen?

c. Is **IJZERVITRIOL** beter dan kalk **TEGEN MOS OP BOOMEN**?

K.

II.

Antwoord: a. U neemt eenvoudig alles, wat voorkomt boven de hoogst geplaatste tak der tweede étage, weg. U hebt er dan voor te zorgen, dat die bovenste tak niet als kop gaat fungeeren, zoo hij daartoe aanleg mocht hebben. Zorgt er verder voor dat u de takken der bovenste étage naar verhouding korter snoeit dan die der onderste.

b. Van de bijgevoegde bessentwig neemt u 't bovenste gedeelte zoover weg, dat u een stek van plus minus 30 c.M. overhoudt. De bovenste oogen toch zijn onwillekeurig 't zwakst.

De oogen onder den grond komende, kunt u wegnemen, 't voorkomt die minder gewenschte uitloopers min of meer. De beworteling zal er wat onder lijden, wijl 't voedsel alweer 't eerst naar de knoppen zich beweegt.

Een drietal is wel voldoende. Hoe korter 't gedeelte boven den grond, hoe kleiner vanzelf 't verdampingsoppervlak. Is uw grond zwaar, wat wel te verwachten is, steek de stekken dan wat schuin in den grond.

c. Is 't alleen om 't mos begonnen, dan kan ijzervitriool even goed als kalk worden gebezigd; kalk biedt echter naast 't verdrijven van mos ook andere voordeelen.

P. v. d. V.

Antwoord op Vraag No. 580.

Voor een klein tuin-aquarium voor wilde planten zou ik u liever aanraden, bij een fabrikant van cementputten te koop: een betonbodem voor beerpotten; uw metselaar kan u dien wel bezorgen. Grootte naar wensch. Deze is onvergankelijk om zoo te zeggen en ook niet duur. Een gegoten ijzeren pot moet groot zijn, wil men er iets aan hebben.

Een cement-bodemstuk kunt u ook in den grond laten zakken, verder aarde in brengen en daarin planten.

SPRINGER.

N. B. Een aantal vragen met antw. staan reeds gezet, maar moeten wegens plaatsgebrek wachten tot het volgend No.

RECTIFICATIE.

Blz. 539 (Vraag 567 van Mevr. W. te Amsterdam) reg. 25 e. v.

Door verkeerde rangschikking is hier een fout komen te staan, die precies het tegenovergestelde zegt van wat de heer Springer bedoelt: *Glycine chinensis*, *Bignonia grandiflora* en *Bign. radicans* zijn wel klimplanten. Deze namen hadden dus nog achter den vorigen zin moeten staan, terwijl de volgende zin moest beginnen met *Forsythia suspensa*, welke evenmin als *Jasminum nudiflorum* tot de echte klimmers behooren.

CORRESPONDENTIE.

D. J. J. II. te Grootegast. Wend u met uw vraag tot een onzer medewerkers voor fruitteelt, de heeren Muyen, Kors of v. d. Vlist. Zie hoofd, rubriek Vragenbus of titelpagina.

BRIEVENBUS.

Aarde en mest voor bloemen,

In no. 26 van „O. T.” komt voor het aardige stukje getiteld „Floralia-vereenigingen” door J. K. B. Hierin komt o. m. voor hoeveel geoegen het geeft de plantjes te verzorgen en te zien groeien en bloeien.

Zou dit genoeg nog niet grooter zijn wanneer elk bloemenliefhebber de planten zelf zou kunnen zaaien, stekken enz., m. a. w. van af het begin kan kweken? Hieraan is toch een groote zwaarigheid verbonden en wel de soort aarde, dan de meststoffen, enz. wat hierbij noodig is.

Bijvoorbeeld een lezer van „O. T.” vraagt hoe moet ik handelen met dit of dat zaad of plantje en hij of zij krijgt ten antwoord: als grond geven, zooveel deelen graszodengrond, zooveel deelen rierzand, zooveel deelen goed verteerde koemest, klei, leem enz. Maar! waar haalt iemand dat vandaan? Bloemaarde is in Amsterdam wel te verkrijgen op de Bloemenmarkt maar hiervan kan gezegd worden, dat het in het veen op geen turfje aankomt, ik heb ze ten minste gehad, 't welk meer turf dan aarde bevatte.

Kwekerijen zijn niet in de onmiddellijke nabijheid van de stad te vinden en het is de vraag of deze er voor te vinden zijn, kleine hoeveelheden van bovengenoemde materialen te verkoopen.

Nog heb ik voor mij een prijscourant waarin voorkomt: bloemistaarde à f 0.40 per 5 K.G., geschikt voor alle planten. Dat „geschikt voor alle planten” zal wel een weinig overdreven zijn; zoo niet, dan is het lek gevonden?

De vraag is nu, zou er niets op te vinden zijn, dat de bloemenliefhebbers van een stad als Amsterdam, waar niets te vinden is, dan steen en nog eens steen, in de gelegenheid gesteld werden, de benodigde aarde, zand, klei etc. te koopen?

Zou dit geen mooi werk zijn voor de „Floralia-Vereeniging”?

Al zijn de lezers van „O. T.” voorloopig maar geholpen, dit zou al een weinig verder zijn in de goede richting. Zijn eenmaal de materialen geschikt te verkrijgen (de liefde tot bloemen en planten is er) zou dan misschien de oploop van „O. T.” ook niet vooruit gaan, daar er dan meer liefhebbers naar een geschikt richtsnoer uitzien.

Amsterdam.

J. H.

Het bekomen van goeden grond is inderdaad voor den liefhebber in een groote stad een der moeilijkste zaken; in hoofdzaak komt het hierdoor, dat men zulke geringe hoeveelheden noodig heeft, iets wat zoowel op de kwaliteit als op de prijs invloed uitoefent.

Toch ziet het er voor Amsterdammers niet zoo donker uit, als het wel lijkt. In de eerste plaats zijn er in de onmiddellijke nabijheid van de stad wel kwekerijen te vinden, en daaronder zeer goede. Bovendien bestaan er zelfs in onze stad speciale adressen, waar men alle grondsoorten kan bekomen; we kunnen ze hier evenwel niet noemen: de „Brievenbus” kan geen advertentie-rubriek worden.

En dan is in de tweede plaats veengrond (ook zooals die op de Bloemenmarkt verkocht wordt) gewoonlijk lang niet slecht, mits hij maar met zand vermengd wordt, plus wat ouden mest. Alleen moet het geen veengrond zijn, die diep onder anderen grond weggestoken wordt (b.v. uit de bollenstreek). Daarin wil voorloopig niets groeien.

Overigens, *Aalsmeer*, een centrum van bloemenkwekerij, ligt midden in 't veen, en de bloemen willen er toch maar wat best groeien.

Moeilijker is 't, aan organische (stal-)

mest te komen. Menigeen kan echter van een buur of kennis wel eens wat oude kippen- of duivenmest bekomen. Ik zelf heb wel eens wat koemest meegenomen van..... den weg langs 't Merwedekanaal, waarvoor ik een leeg cacaohuis had meegenomen. Een andermaal ging er een busje met droge Texelsche schapenmest mee naar de hoofdstad.

Hiervan werd wat in een flesch met water op de veranda gezet, om van tijd tot tijd de bloemen mee te gieren. 't Succès is uitstekend en de last gering!

En ten slotte kan men tegenwoordig goede „bloemenmest” koopen, waarvan evenwel de leek allicht geneigd is, teveel op eens te geven.

Een goede zaak is mij verder gebleken, steeds een bakje met grond op den zolder of op de veranda te hebben staan. Elke bloempot die geleegd moet worden, vermeerderd de hoeveelheid, en welke liefhebber koopt niet jaarlijks eenige nieuwe potjes!

Die grond in zoo'n bakje wordt hoe langer hoe beter, evenals in den bodem van een braakliggende akker steeds meer nieuwe voedingsstoffen worden gevormd.

Wie kleiaardappelen opdoet, houdt op 't laatst altijd wat kleigrond over, die practisch is te gebruiken voor sommige planten.

Voor varentjes leveren de holle knotwilgen mij altijd een prachtig grondje; ook is er voor andere planten nog wel eens een versch opgeworpen molshoop te beschrijven.

Kortom, al gaat het niet steeds even gemakkelijk, met eenige moeite en wat overleg redt men zich wel.

Een andere vraag is evenwel, of het niet gemakkelijker zou kunnen?

De „Floralia-Vereeniging” hier ter stede heeft helaas opgehouden te bestaan.

Maar vast staat voor mij, dat de gelegenheid om gemakkelijk tuinbouw-artikelen te bekomen in de eerste plaats afhankelijk is van de vraag naar dergelijke artikelen. En van harte hoop ik, dat de meerdere belangstelling, door „O. T.” gewekt, er toe zal leiden, dat de bloemenliefhebber in de stad niet meer zoo angstvallig zuinig behoeft te zijn op een handjevol aarde.

B. B.

Uitheemsche vogeltjes.

In „O. T.”, 4 Jan. 1908, beoogt B. ook het welzijn van de — of eigenlijk van zijne vogels, daar deze voorzorg slechts zijne en andere gevangen vogels ten goede zal komen. Als die arme dieren nu eenmaal het lot der gevangenschap moeten deelen, is het voorzeker prachtig, dat hun dat lot zooveel mogelijk verzacht wordt, in ruil voor de gulden vrijheid; maar of men nu eene volière bouwt voor binnen-, of voor buitenlandsche vogels, het is en blijft eene wreedheid en eene domheid, om die dieren aan hunne bestemming in de natuur te onttrekken; nog niet medegerekend, hoe vele diertjes ellendig omkomen, zonder ooit de prachtgevangenis te bereiken. Dus totaal nutteloos opgeofferd aan de hebzucht van den mensch, en het is toch zeker waar, dat in de warme landen, de vogels evengoed noodig zijn als in ons vaderland; daar in de tropen behoren zij thuis, en daar moeten zij hun werk doen.

Aan B. zijn zeker wel bekend de verschillende wreede manieren, waarop vogels worden gevangen in de tropische gewesten; de wijze, waarop zij worden verscheept; hoevelen er op die reis omkomen door gebrek, koude en ongemak, en — wat zij daarna nog (degenen, die overblijven) te lijden hebben van ons koude klimaat?

Neen, waarde B., als U de uitlandsche vogels wilt weldoen, begroet ze dan niet in ons vaderland; koop ze niet; bevorder dien wreeden handel niet; maar werk

liever mede aan de internationale vogelbescherming; help mede om de ellendige lijsterstrikken, vinkebanen en vangnetten te doen verdwijnen, die de moede trekvogels begroeten, als zij aan de kusten van ons vaderland komen nitrusten op de reis naar warmere landen; tracht ook de bewoners van warmere landen te bewegen, onze zwaluwen en andere trekvogels te doen beschermen; op die wijze moeten wij de vogels en — elkander helpen. Nu kost uw prachtige volière duizenden slachtoffers en U uw goede geld om dat alles te hebben en te onderhouden; ware het niet veel edeler, als U dat geld besteedde tot oprecht welzijn en behoud van de buitenlandsche vogels?

Mevr. D. R. HINSE.

Bussum, Januari 1908.

Plantengroei en tuinbouw op de Kanarische eilanden.

Over dit onderwerp hield de heer Th. J. Dinn te 's-Gravenhage, op 11 Februari een lezing, hiertoe uitgenoodigd door het bestuur der afd. Amsterdam van de Ned. Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde.

Nadat de spreker de ligging, het klimaat en de gesteldheid van den bodem der Kanarische eilanden, met behulp van eenige kaarten, teekeningen en steensoorten, behandeld had, herinnerde hij aan het woord van Bertholot: „Les pas deviennent des degrés”. (De voetstappen worden hier breedtegraden.) Doordat de meeste eilanden, en vooral Teneriffe met zijn 4000 M. hoogen Piek, zich tot een zeer aanzienlijke hoogte boven de zee verheffen, vindt men hier op zeer korten afstand alle plantengordels der aarde vertegenwoordigd, uitgezonderd de tropische zone.

't Sprekt dus vanzelf, dat de flora dezer eilanden zeer rijk is aan soorten. Behalve de ingevoerde planten en cultuurgewassen, vindt men er niet minder dan 800 inheemsche soorten op een kleine oppervlakte bijeen. En van deze zijn ongeveer de helft endemisch, d. i. ze komen nergens anders voor dan hier. Van sommige geslachten wordt slechts één soort aangetroffen, een zoogenaamd monotype dus, bijv. *Visnera mocanera*.

Van deze endemische planten waren ruim 150 door gedroogde exemplaren in de zal vertegenwoordigd. Ze waren rangschikt naar de hoogte en de plaats, waarop ze groeien. Zoo trof men er aan de planten van de vlakten en de rotsen langs de zee en de lage Barranco's (ravijnen, door kleine bergstroomden uitgeslepen); die, welke in de bosschen, de Barranco's en op de berghellingen der hoogere streken groeien en ook eenige, welke op de hoogste toppen worden aangetroffen. Vooral een tal van levende planten gaven een aanschouwelijk beeld van deze eigenaardige plantenwereld.

Niet alleen treft men hier tal van endemische planten aan, maar ook verscheidene dieren, welke alleen op deze eilanden voorkomen. Men schrijft dit toe aan de afzondering, waarin de eilanden gelegen zijn en aan de omstandigheid, dat ze vermoedelijk een overblijfsel zijn van het in den Oceaan verdwenen vastland Atlantis.

Verscheidene planten vertoonen een zeer eigenaardig voorkomen. Ze vertakken zich weinig, terwijl alleen aan de toppen der takken bladeren geplaatst zijn in den vorm van een vederbos. Een treffend voorbeeld hiervan vinden in den Drakenbloedboom (*Dracaena Draco*), die, op een foto gezien, wel eenigszins het voorkomen heeft van een reusachtig bloemkool.

Deze plantenvormen moeten nog over-

gebleven zijn uit een lang vervlogen tijdperk; althans bij Narbonne (Frankrijk) heeft men versteeningen van dergelijke planten gevonden.

Slechts een paar der door spreker behandelde planten willen we hier vermelden, bijv. de hier te lande veel als kamerplant voorkomende palm, de *Phoenix canariensis*, de *Sempervivum tabulaeforme*, waarvan de lezers van dit blad een uitvoerige beschrijving kunnen vinden op pag. 113 van den 2en jaargang; de *Erica arborescens*, welke verscheidene meters hoog wordt en gebruikt wordt, om er houtskool van te branden; enkele soorten van *Sonchus* en *Senecio*, die bij ons te lande kruidachtig groeien, maar hier den struikvorm aannemen; de *Chrysanthemum frutescens*; de *Echium viridescens*, die onzen bloemisten ter kweeking aanbevolen kan worden.

De jaarlijksche regenval bedraagt 40 M.; en daar het alleen 's winters regent, is de tuinbouw zonder irrigatie hier onbestaanbaar.

Bronnen worden ijverig opgespoord en ingemetseld, om vooral toch geen water verloren te laten gaan. Ze komen gewoonlijk in handen van maatschappijen, die 't water aan de tuinbouwers-aandeelhouders leveren. Voor een aandeel groot 336 kub. M. per week, betaalt men jaarlijks van f 3000—3600, plus een deel van de onderhoudskosten van de waterleiding. Een dure geschiedenis dus.

Het bevoelingsstelsel is zeer praktisch ingericht. De akkers zijn terrasvormig aangelegd. Op vele plaatsen is de laag teelaarde 1½ voet dik; daaronder ligt een laag grotere steenen, zoodat de grond zeer doorlatend is.

Langs de wegen treft men overal den *Eucalyptus Globulus* of koortsboom aan, terwijl de heggen allerwege gesierd worden door *Pelargonium zonale* in struikvorm. *Poinsettia pulcherrima* en *Heliotrop* treft men veelvuldig aan, terwijl de *Ficus nitida* zijn dichte schaduw werpt over straten en pleinen.

Het voornaamste product van den tuinbouw vormen wel de bananen, waarvan ongeveer 2 miljoen kisten naar Engeland uitgevoerd worden.

Wijnbouw wordt nog met vrucht beoefend, op velden dit niet geïrrigeerd kunnen worden.

Verder verschaft ook het verzamelen van de Cochenille-schildluis aan velen brood, ofschoon de teelt van dit insect achteruitgegaan is, sedert men velerlei kleurstoffen uit koolteer weet te bereiden.

Zeer belangrijk is ook de teelt van vroege aardappelen (*Magnam bonum*) welke men geregeld 2 maal, van sommige akkers zelfs 4 maal per jaar oogst.

Ook de teelt van tomaten neemt zeer toe; tegenwoordig bedraagt de uitvoer ongeveer 500,000 kistjes van 54 stuks. De eerste oogst wordt reeds begin November groen verzonden en komt dus het allereerst ter markt.

't Spreekt haast wel van zelf, dat deze interessante lezing zeer in den smaak van het talrijk aanwezige publiek viel. Het bestuur der Afd. Amsterdam bovengenoemd heeft velen een aangenamen en leerrijken avond verschaft. A. M. v. D.

PERSONALIA.

G. Baron de Senarclens de Grancy.

Op de buitengewone algemeene vergadering der Ned. Maatschappij voor Tuinb. en Plantk., Woensdag 19 Febr. te Utrecht gehouden, werd met algemeene stemmen tot voorzitter gekozen, voor de vacature van den heer J.

H. Wentholt, de heer G. Baron Senarclens de Grancy te Utrecht, de man die reeds 5 jaren (1902—1906) voorzitter is geweest en meer dan eenmaal getoond heeft een warm hart te bezitten voor de Nederl. tuinbouwbelangen.

Wij wenschen Baron de Grancy geluk met deze onderscheiding en hopen, dat de Maatschappij voor Tuinbouw en Plankunde een nieuw tijdperk van groeien en bloeien moge tegemoet gaan, terwijl wij den afgetreden voorzitter een spoedig herstel wenschen van zijne geschokte gezondheid.

Aangenomen werd met algemeene stemmen het volgende voorstel van het hoofdbestuur:

„De Algemeene Vergadering machtige haar Hoofdbestuur toe te treden tot een te stichten Centrale Tuinbouw-Organisatie, wier statuten de algeheele zelfstandigheid der Maatschappij waarborgen en welke zich uitsluitend bezig zal houden met algemeene tuinbouwbelangen, zonder te treden op het terrein der Maatschappij, terwijl de te betalen contributie de krachten der Maatschappij niet te boven zal gaan”.

J. K. B.

LEESTAFEL.

De Narcis, door D. J. M. Wüstenhoff en R. H. Beerhorst, te Sassenheim.

Van de Leidsche uitgevers, de heeren Batteljee en Terpstra, ontvingen wij dezer dagen een mooi boek, dat, zooals het opschrift luidt, geheel gewijd is aan de zoo populaire Narcis.

Dit boek is dubbel welkom, omdat er op het gebied van bloembollen zoo goed als niets is.

Op duidelijke wijze wordt in dit werk behandeld: de Narcis, hare geschiedenis, de aard der plant, verdeeling der groepen, planttijd en hybridisatie, de bodem, kweekwijze, en het negende hoofdstuk leert ons de ziekten en onheilen kennen.

Uit bijlage A blijkt de plaats van deze plant in het stelsel van Linnaeus, en in bijlage B zien wij welke plaats zij inneemt in het natuurlijke stelsel van A. W. Eichler.

Het boek wordt besloten met een „bijzonder register”, waar wij al de variëteiten van Narcissen in alphabetische volgorde bij elkander vinden.

De platen hadden mooier kunnen zijn, terwijl de Nomenclatuur der onderschriften niet altijd juist is.

Intusschen bevelen wij dit mooie stuk werk, dat schrijvers en uitgevers tot eer strekt, warm aan en hopen dat een tweede druk spoedig noodig zal blijken.

J. K. B.

Kunstmest op Zandgrond, door C. Blokker te Eerbeek, op aanvraag kosteloos verkrijgbaar bij het Landbouwkundig Bureau van het Kalisyndicaat te Utrecht.

De brochure wordt verspreid onder het motto: „Het gebruik van kunstmest is meer bevorderlijk ter verbetering van vele sociale noodden dan iets anders”, eene bewering, die men misschien wat opgeschreefd kan noemen, maar die in den grond waar, zeer waar is.

De Schr. vermeldt een aantal bemestingsproeven op hooiland, bij halmgewassen, boekweit, aardappelen, knollen en

mangels, om daarna een hoofdstukje te geven onder den titel „Van Hei tot Wei”, een titel die genoeg spreekt.

Het laatste ged. wordt ingenomen door 8 goedgeslaagde afb. van de vermelde bemestingsproeven. B. B.

PRIJSCOURANTEN.

Catalogus van de nieuwste en beproefde oudere Chrysanthemums van de firma G. J. Sax, Groenendijk a/d Noordendijk, Dordrecht.

ALLERLEI.

Fransche regeeringszorg voor land- en tuinbouw.

In den maand Mei van dit jaar zal er te Londen eene „exposition franco-britannique” (Fransch-Britsche Tentoonstelling) worden gehouden. De Fransche regering heeft eene wetsvoorstel ingediend, om een krediet te openen van 795.000 fr. (pl. min. f 375.000) voor den openbaren dienst, om aan genoemde tentoonstelling deel te nemen.

Het ministerie van landbouw heeft ingeschreven voor een som van 100.000 fr. (f 47.500); het zal zijn medewerking aan de tentoonstelling verleenen, en zijn steun zal het der land- en tuinbouwkunst mogelijk maken, hare producten, waarvan Engeland een groot afnemer is, waardig te presenteren. (Revue Horticole.) B. B.

Tuinbouwwijsheid van de twintigste eeuw.

In „Le Petit Jardin” vinden we het volgende middel beschreven om *Kersen zonder pitten te kweken*.

„Het kerseboompje mag slechts één schent hebben gevormd. In 't vroege voorjaar, nog vóór de sapcirculatie aanvangt, splijt men dien eenigen tak in tweeën. Door middel van een houtspaander, of anders een beenen voorwerp (maar geen metaal, daar anders de onderneming zou mislukken), verwijdert men zorgvuldig het merg. Daarna legt men de twee helften weer nauwkeurig tegen elkaar en omwint het geheel met een wollen draad, terwijl men bovendien de naden met entwas besmeert. Als de wonde geheeld is, neemt men den draad weg.

De kersen, die men aldus verkrijgt, zien er uit als gewone kersen en smaken ook zoo; maar in plaats van een steen vindt men een witachtig velletje!”

Toen ik bovenstaande las, heb ik nauwkeurig gezocht naar een indicatie, dat het blad het berichtje als eene geestigheid bedoelde. Maar hoe ik het ook las, of herlas, ik kan er slechts eene ernstig bedoelde mededeeling in zien. Of zou de farce misschien in dien „éne schent” zitten? B. B.

Een appel van 1906.

De redactie van *The Garden* ontving van een harer correspondenten een appel, „Easter Crab” geheeten, die in October van 1906 geplukt was. Hoewel een weinig gerimpeld, zegt de redactie in haar nummer van half Februari 1908, ziet de appel er nog best uit en blijft nog wel eenigen tijd goed.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel
meer f 0.15.

BESPROEIT UWE APPEL- EN PEREBOOMEN
MET BORDEAUSCHE PAP.
(Zie ingezonden stuk in „Onze Tuinen” No. 34.)

STERKE, BILLIJKE, ROODKOPEREN
PULVERISATEURS met Patent Verstuiver.
MENG-APPARATEN
voor Petroleum of Carbolineum.
CARBOLINEUM-PULVERISATEURS
worden beschreven in onze nieuwe
Geïllustreerde Prijscourant,
welke gaarne op aanvraag gezonden wordt.

Proefbestellingen worden zeer op prijs gesteld.

Firma HEENK & WEFERS BETTINK,
15 DAMSTRAAT, HAARLEM. (214)

Kon. Vruchtb. kweekerij „Pomona”
(210) en Rozengarde
te Schoten bij Haarlem.

De nieuwe prijscourant en soor-
tenlijst van Rozen en Vruchtbo-
men is verschenen, op aanvraag gratis te
verkrijgen bij JAC. P. R. GALESLOOT, Kan-
toor Van Eeghenstraat 75, te Amsterdam.

Santpoort. Vruchtboomkweekerij „Pomona”. JAC. P. R. GALESLOOT & Co.

Kantoor Damrak 93, Amsterdam.

Telefoon 4328.

Ondergeteekenden hebben de eer te berichten dat met 1 Februari 1908 de Heeren
D. Th. RODENBURG en **K. BORGMAN Jzn.** in onze zaak als werkende Vennooten
zijn **ingetreden**, terwijl zij als zoodanig met dien datum uit de firma zijn **uitgetreden**.
Dankend voor het genoten vertrouwen, blijven wij de firma in Uwe gunst aanbevelen.

J. G. A. GOEDHART.

H. HOOGLANDT.

Onder referte aan bovenstaande bevelen wij onze firma in UEdls. voortdurende gunst
aan; van **volkomen zaakkundige** uitvoering Uwer opdrachten kunnen we U de ver-
zekering geven, aangezien de heer RODENBURG van jongs af in het vak is opgeleid en in
binnen- en buitenland op de voornaamste Kweekerijen is werkzaam geweest, waar hij
zich speciaal op de studie der **vruchtboomcultuur** heeft toegelegd, terwijl door ons de
beredeneerde snoeiwijze wordt toegepast.

Het U bekende personeel te Amsterdam en te Santpoort blijft in onzen dienst.

Tot een bezoek aan onze Kweekerij worden belangstellenden beleefd uitgenoodigd.

Voorloopig blijft het adres van ons Kantoor **Damrak 93 Amsterdam** of
Kweekerij „Pomona”, Santpoort, waarvan wij U beleefd verzoeken **ter voor-
koming van verwarring** nota te willen nemen.

Achtend, **D. Th. RODENBURG** en **K. BORGMAN Jzn.**
Firma JAC. P. R. GALESLOOT & Co.

Specialiteit in Vruchtboomen en Rozen.

Aanleg van Tuinen en Vruchtuinen door
geheel Nederland.

Beleefd verzoeken wij U onze (zeer concurrerende) prijzen aan te vragen.

(209)

Rijkbloeiende, grootbloemige **Knol-Begonia's** in kleuren,
scharlaken, geel, rose, wit, oranje rood, enz. per 100 f 2.75 à f 4.50
bovenstaande kleuren dooreen ” ” ” 2.60 ” 3.50
met dubbele bloemen, kleur naar keuze ” ” ” 4.— ” 6.—
kleuren dooreen ” ” ” 3.50 ” 5.—
Cactus-Dahlia's in de beste en nieuwste soorten ” ” ” 15.— ” 80.—
” ” in prachtige courante ” ” ” 8.— ” 15.—
” ” in vele kleuren dooreen ” ” ” 6.— ” 10.—
Gladiolus Brenehleyensis,
mooiste roode Gladiol ” ” ” 1.20 ” 2.—
Gladiolus Gandavensis,
in de meeste en fijnste kleuren dooreen ” ” ” 0.9C ” 1.30
Hyacinthus candicans,
Reuzen Hyacinth, sterke bollen ” ” ” 0.80 ” 1.50
Montbretia, in kleuren, geel, oranje, zalmkl., rood, enz. ” ” ” 0.40 ” 1.50
” ” bovengenoemde kleuren, dooreen ” ” ” 0.35 ” 0.80
Uitsluitend eerste kwaliteit uit **eigen kweekerij**. (204)

Voor Zaden en alle andere artikelen vrage men prijscourant.

Tuinbouw-Inrichting „Siberië”, ALB. BOS, Overveen.

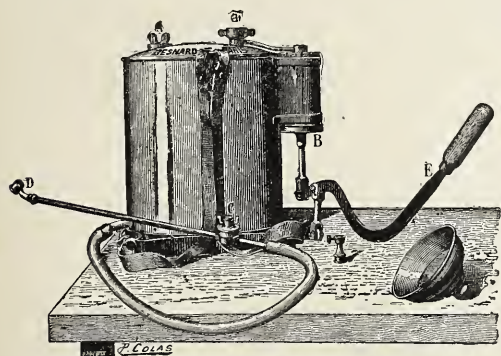
PULVERISATEURS BESNARD

voldoen aan alle eischen. Over
1000 in Nederland in gebruik.

Vraagt Prospectus.

Hoofdagent voor
Nederland en Koloniën:

JEAN HEIJBROEK,
BAARN. (197)

Geeft een ongekend succes!
Brochure op aanvraag gratis.

(173)

Geen beter middel

ter verdelgung van bladluis, worm en ver-
dere schadelijke insecten voor bloemen en
vruchtboomen, dan tijdige besproeiing en
bestrooiing met aftreksel van **tabaksafval**.

Verkrijgbaar in baaltjes van 50 kilo à
f 3.50 per baaltje, franco station 's-Bosch,
tegen inzending van postwissel.

Engène Goulmy & Baar,

(216) Kon. Ned. Sigarenfabriek, 's-Bosch.

TUIN- EN BLOEMZADEN.

Voorjaarsbloembollen en Planten,

Tuinbouw-Artikelen.

Uitgebreide Catalogus wordt op aanvraag *franco* toegezonden door

ROOZEN VAN MEERBEECK,
Rokin 52, Amsterdam.

(211)

(215)

Wie voor zijn tuin of tuintje, veld of akker ZADEN noodig heeft, vraag de Geïllustreerde Prijscourant, welke 1400 soorten van Groente-, Bloem- en Landbouwzaden bevat en tevens eene handleiding is voor het kweken van Groenten en Bloemen.

GRONDBORINGEN
voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

BLOEMZAADHANDEL
A. B. Bouwman A.Pzn., St. Peterlaan 4, Arnhem.

Vraagt mijne uitvoerige en fraai Geïllustreerde Bloemzaden-Prijscourant voor 1908, waarin ook zeer vele der schoonste nieuwigheden voorkomen.

Vraagt ook bij mij den Prospectus der gebruiksaanwijzing en der noteeringen (in de Hollandsche taal) der Engrais „Papillon” en Engrais „Grapperies”. De wereldberoemde droge meststoffen der firma ANATOLE CORDONNIER & FILS, te Bailleul Nord (France), zijnde voor deze firma hun **Alleen-Vertegenwoordiger** en eenig **Depothouder** voor geheel Nederland. Alle quantums dezer prima Meststofsoorten „Papillon” en „Grapperies” zijn steeds in voorraad bij mij
St. Peterlaan 4, Arnhem. (212)

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”,
Utrechtscheweg 48, Arnhem.
Steeds voorhanden groote collectie
STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.
(191) **Vraagt Catalogus.**
W. LOURENS.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveense Courant,
nitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.
Annonces driemaal ter plaatsing opgegeven, worden slechts tweemaal berekend.
Bij abonnement aanzienlijk rabat.

KONINKLIJKE ROZENKWEKERIJ
GEERs. GRATAMA & Co., Hoogeveen.
Bekroond met 60 gouden en zilveren medailles.

EN GROS. :: PRIJSCOURANT GRATIS. :: EN DETAIL.
Onze rozen worden algemeen geprezen: om de mooie verscheidenheden en hare goede groeikracht. (145)

G. A. VAN ROSSEM,
NAARDEN,
10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.
Catalogus op aanvraag. (178)

H. COPIJN & ZON,
Boomkwekerij en Tuin-architectuur,
GROENKAN bij UTRECHT.

Uitgebreide collectie Vruchtboomen, Coniferen, Sierheesters, Rozen, Vaste Planten, Nymphaea's, etc.

Geïllustreerde Catalogus wordt op aanvraag franco toegezonden. (203)

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
VOOR
MONIER-WERKEN
AMSTERDAM.
* **CEMENT-IJZERWERKEN.** *
DIRECTEUR
J. N. Landré.
OMVAL JAAGPAD 53.
(199) Telefoon 3028.

Het BESTE adres voor
**Vruchtboom-
Carbolineum**

is bij
COHEN & Co., Arnhem,
Fabriek van waterdichte Dek-
kleeden, Oliejassen. (153)

Zaaimachines Planet Jr.

voor handkracht.

Kon. Magazijnen v. Tuinbouwwerktuigen, enz.
BLASS & GROENEWEGEN,
DE BILT bij Utrecht.
Filiaal te Amsterdam: Keizersgracht 521.
(205) **Vraag Catalogus N° B-41.**

Voor prima

Bloem-, Gazon-,
Ooftboomenmest enz.

wende men zich tot de

Mij. tot Verkoop van Hulpemeststoffen.

OPGERICHT 1893, DORDRECHT,

die op aanvraag gaarne omgaand daar-
over circulaire enz. met prijsopgaaf
zendt. (190)

Vraagt monsters, adviezen enz.

INHOUD.

Brieven van eene Tuinierster, IX, door
Geertruida Carelsen.
Uitslag Prijsvraag.
Tentoonstellingen.
Bloementuin.
Witte Maman Cochet, door J. K. B.
Hortensia's, door v. L.
Reuzenkruiskruid, door B. B.
Hamamelis, door H. J. v. Aller.
Nieuwe Bloempotten, door J. C. Muijen.
Moestuyn.
Rabarber forceeren, door J. C. Muijen.
Jap. Klinkkomkommer, door J. A. Kors.
Fruittuin.
Slechttragende Vruchtboomen, en Lei-
boomen, die boven den muur uit-
groeien, door P. v. d. Vlist.
Kasplanten.
Begonia als Kroonboompje, door B. B.
Snijsgras, door J. A. Kors.
Cacteeën, door P. J. Schenk.
Necrologie.
Hongerige gasten, door B. B.
Werk v. d. v. Week.
In den Bloementuin, door A. Lebbink.
In de Orchideeënkas, door J. K. B.
In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.
In den Moestuyn, door J. C. Muijen.
In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.
Vragenbus.
Brievenbus.
Plantengroei op de Kanarische eil.
Personalia.
Leestafel.
Allerlei.
Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Santpoort; J. C. Muijen. Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

KNOLBEGONIA'S.

Het is zonder twijfel een verblijdend verschijnsel, dat men den meesten menschen geen knollen voor citroenen kan verkoopen, maar om een knol voor een bol van de hand te doen, zie, dat is al zeer gemakkelijk. Dikwijls zijn leveranciers de schuld, die in plaats van *knol-bolbegonia's* leveren.

Maar nu weet men het en iedereen spreekt in de toekomst van *Knolbegonia's*, die nu uit de winterslaap kunnen gewekt worden om in het laatst van Mei als flinke planten op een half-beschaduwde plaats in den tuin te worden gezet.

Knolbegonia's zijn tegenwoordig populaire planten; men ziet ze in letterlijken zin van het woord overal, zoowel in groote stadsparken en buitenplaatsen, als in het kleine tuintje, het productieve, vierkante, lobbige lapje grond van den arbeider. Soms groeien ze gezellig bij elkander, een roode vlek in den tuin vormende of staan zij te pareeren in glimmende kuipjes van teakhout met koperen banden voor het huis van een grondeigenaar, of ziet men haar in een niet meer te gebruiken emmer in een zolderraam, zooals wij den vorigen zomer konden opmerken.

Telkens en telkens ontmoet men deze decoratieve *Begonia*, zooals zij door Plumier in 1703, ter eere van Michel Begon, een intendant der Fransche marine op St. Domingo, werd genoemd. Van populair maken kan dus hier

geen sprake zijn, wat dan ook geenszins de leidende gedachte was, toen wij ons

ten aan te toonen, wat onze en andere bloemisten, door zorgvuldige kruisingen en nauwkeurige selectie van de eenvoudige maar zeer allerliefste *Begonia boliviensis*, zooals die in 1864 door den heer Pearce uit *Bolivia*, aan de heeren James Veitch & Zoon te *Chelsea* bij Londen werd toegezonden, in vereeniging met andere soorten is gemaakt.

Toen in 1867 *Begonia boliviensis* voor het eerst op de internationale tuinbouwtentoonstelling te Parijs geëxposeerd werd, verwekte zij niet weinig sensatie; zonder uitzondering had men niets dan lof voor haar, zoodat ze dan ook in 1868, toen ze in den handel werd gebracht, met open armen en nieuwsgierige blikken werd ontvangen.

Geen wonder! dit vriendelijke kind uit het warme *Bolivia*, de moeder der tegenwoordige *knolbegonia's*, mag al op den achtergrond geraakt zijn en door hare levenslustige, moderne dochters, klein- en achterkleindochters uitgelachen worden, wij zien haar steeds zeer gaarne, niet alleen omdat wij diepen eerbied voor overgrootmoeder *Begonia* hebben, maar ook omdat het eenvoudige toiletje haar nog steeds goed staat en geheel overeenkomstig haar leeftijd is, iets wat we van alle grootmoeders niet kunnen getuigen.

Wie ons aan één exemplaar van de type kan helpen, doet ons een groot genoegen!

De bloemen van de tegenwoordige

EENE MOOIE KNOLBEGONIA.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

nederzetten om, aan de hand van de geschiedenis, zooveel mogelijk te trach-

verscheidenheden mogen veel grooter zijn en meer rechtop staan dan bij de type het geval is, de hangende, eenigszins pijpvormige, intense roode bloemen, bij de laatste, winnen het in gratie en zooals het met de bloemen is gegaan, kunnen wij ook bij de bladeren opmerken, of schoon ook hier de oorspronkelijke soort het verre wint van de duizenden hybriden, wier bladeren soms op koolbladeren gaan gelijken.

Is het u nooit opgevallen, lezer, dat de Knolbegonia verschillend gevormde bloemen bezit? Natuurlijk hebt gij

staande de draagsters zijn van de stamper, het vrouwelijk deel der bloemen.

Men kan zich daarvan dezen zomer gemakkelijk overtuigen, door het gevleugelde, driehoekige vruchtbeginsel door te snijden, en men zal ontelbare allerfijnste korreltjes zien, die, na den invloed van het stuifmeel ondervonden te hebben, tot bruin gekleurde zaadkorreltjes opgroeien.

Van vrouwen-emancipatie is gelukkig bij de Knolbegonia niets te bespeuren, het mannetje gaat steeds voorop in het openen van het huwelijksfeest, en uitgepraat zijnde, geeft hij het woord aan

hier te lande invoerde en werd zij o. a. te 's-Gravenhage geëxposeerd in April 1871 en met een bronzen medaille bekroond.

Hoeveel goeds men reeds toen van haar dacht, met welk een spoed men haar vermenigvuldigen kon door zaaien en stekken, dat zij de moeder zoude worden van duizenden en nog eens duizenden verscheidenheden, de een al mooier dan de andere en dat zij ons een bewijs zou geven van de kunde onzer kweekers, zie, daaraan kon men toen niet denken.

Lemoine had wel gelijk, toen hij *Begonia boliviensis* in zijn „Illustration horticole” van 1867 aankondigde met de woorden: welk eene uitstekende mijn, om door de hybridateurs van onze dagen, naar de wijze van onze tuinbouwers, ontgonnen te worden.

En deze lieten niet op zich wachten; reeds in 1870 kwamen de heeren Veitch en Zoon de eerste van een reeks hybriden aanbieden, die voor een guinje verkocht, gedoopt werd naar den Koning der hybridateurs van die dagen, wijlen den heer Seden, die de type met een, jammer genoeg onbekende, ingevoerde soort kruiste.

De redacteur van het tijdschrift *Revue horticole*, de heer Carrière, uitte het vermoeden dat *Begonia Sedenii* een kind was van *Begonia boliviensis* en *B. Chelsonii*, een vermoeden echter, dat in strijd is met de opgaven van de zeer betrouwbare firma Veitch, die ook *Begonia Chelsonii* in den handel bracht.

Maar zien wij in de eerste plaats hoe het kind er wel uitziet. Vergelijken wij haar portret met dat der moeder, dan merken wij op, dat de bladeren korter en scherper getand zijn, dat de bloemen een andere houding aangenomen hebben, breeder en meer open zijn. De kleur der bladeren is bleek groen en even als de roodgekleurde stengel van tal van wollige, vooruitstaande haren voorzien. De bloedrood geverfde bloemen steken hierbij fraai af en het geheel geeft het beeld van een vroolijke levenslustige plant, die men bij herhaling gaarne ziet. In 1869 werd deze hybride als de beste nieuwe plant voor het eerst in bloei tentoongesteld op 2 Juni en met den eersten prijs bekroond door de Engelsche tuinbouwmaatschappij te Londen.

Intusschen zat de plantenzieker, de heer Pearce in Zuid-Amerika, niet stil en zond in 1863 aan het huis Veitch *Begonia Pearcei* met zeer mooi geschakeerde bladeren en kleine zwavelgele bloemen; in 1867 volgde *Begonia Veitchii* met tamelijk groote rechtopstaande bloemen. Deze soort vond de ijverige plantenzieker bij Cuzco in Peru, op een hoogte van ongeveer 4170 meter, en stond hij verbaasd over de levendige vermiljoenrood gekleurde bloemen.

De volgende week nog iets.

(Wordt vervolgd.)

J. K. B.

Begonia boliviensis.

(Cliché van de firma E. H. Krelage & Zoon, Haarlem.)

dat gezien en u zelve afgevraagd: wat beteekent dat? Waarvoor is die in 't midden geplaatste bloem zooveel grooter en rust zij niet op een gevleugeld lichaampje, waarvan de twee zijdelingsche zijn voorzien?

Luister, en wij zullen het u vertellen. De bloemen van het geslacht *Begonia*, zoowel struik-, blad- als knolbegonia's, zijn eenhuizig, d. w. z. dat de eene bloem, hier de middelste en langste, alleen in het bezit is van meeldraden, dus van de mannelijke voortplantingswerktuigen, terwijl de neven-

de dames, die een bloemblaadje meer hebben dan de heeren, wat wij haar in geen geval misgunnen. Het is al meer-malen voorgekomen dat de bloemen het woord „éénhuizig” niet al te letterlijk opvatten; wij hebben er n.l. gezien met goed ontwikkelde meeldraden en stampers en wetende de groote variabiliteit die haar eigen is, moet het ons niet verwonderen, wanneer wij dat vandaag of morgen weer zien.

Voor zoover wij kunnen nagaan was de firma E. H. Krelage & Zoon te Haarlem de eerste, die deze *Begonia*

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

Ditmaal zal onze prijsvraag over twee maanden lopen, en loven we als

houdt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

4o. De uitspraak der redactie is beslissend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover wordt toegestaan.

6o. De inzendingen kunnen met een pseudoniem ondertekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

7o. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”.

De prijzen zullen ditmaal uitgereikt worden aan drie inzenders, die ons een no. van „Onze Tuinen” (van 1908) toezenden, beschreven met de meeste

Coneferen voor den liefhebber.

I.

Geloof, gij niet geachte lezers en lezeressen, dat wij allen, die liefde gevoelen voor alles wat er op het gebied der planten is, onze tuinen en tuintjes niet anders gezellig kunnen maken dan met bloemheesters en andere struiken. Deze doen ons slechts in den zomer genieten, maar geven 's winters den tuin een aanzicht of alles dood is en geen mensch er zich om bekommert.

Het zijn hoofdzakelijk de *Coniferen*, welke in dien tijd den tuin een statig en trotsch aanzicht geven, het den liefhebbers gezellig maken, en ons vergasten op frisch groen, hetgeen we in de wintermaanden van de meeste planten moeten missen. In het eenvoudigste stadstuintje is eene Conifeer op hare plaats, ja zelfs bij vele tuinen heb ik gezien, dat het de lijnen der aanleg verscherpte en dus den tuin veel mooier maakte. Er zijn vele Coniferen, de een al mooier dan de andere, maar het gaat niet aan het geheele Coniferenrijk op papier te brengen, en ik zal daarom slechts eenige soorten beschrijven, die geschikt zijn voor den liefhebber.

Ten eerste eenige uit het geslacht der *Picea's*.

Wie kent den boom niet, die met het Kerstfeest zooveel gebruikt wordt. Het is de *Picea excelsa*, hij is ijzerhard en voldoet zeer goed. Zoo gewoon als hij is, is hij, wanneer men er goed gevormde en gevulde exemplaren van heeft, eene plaats ten volle waard. Met den grond verenigt hij zich spoedig. Ook de *Picea excelsa pyramidalis* en de *P. e. compacta pyramidalis*, de *Picea excelsa inverta pendula* en de *Picea excelsa gigantea* behooren in onzen tuin.

De *Abies Alcockiana* is een zeer sierlijke spar, die vooral bij meerdere hoogte een aardig effect maakt. De naalden zijn aan den bovenkant lichtgroen, aan den onderkant blauwachtig zilverwit. De *Abies canadensis* heeft daarentegen weer een heel anderen vorm. Heeft de soort *Alcockiana* hare takken bijna niet vertakt, de soort *A. canadensis* heeft een onregelmatige uitspruiting der takken, die alle dicht met korte naalden bezet zijn.

Met een beetje fantasie, zou men er als 't ware een donkere rots van maken. Ook heeft zij voor, dat zij zeer goed tegen de schaduw kan, hetgeen niet van alle coniferen gezegd kan worden. Ook is zij uitstekend geschikt tot 't aanvullen van opengevallen plaatsen in groepen.

(Wordt vervolgd.)

H. J. v. ALLER.

Begonia Sedeni.

(Cliché van de firma E. H. Krelage & Zoon, Haarlem.)

eersten prijs uit: 4 gouden tientjes, als tweeden prijs f 25 en als derden prijs f 15.

Wat de regels betreft, waaraan de inzenders zich hebben te onderwerpen (zie vorige nos.), maken we voor deze gelegenheid speciaal attent op het volgende:

2o. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

3o. De redactie van „Onze Tuinen” be-

handteekeningen. Bij iedere handtekening moet woonplaats en adres staan.

Men kan hiervoor, desverkiezende, een no. aanvragen bij onze Administratie, tegen inzending van een 5 c. postzegel.

Inzendingen vóór Maandag 4 Mei aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam. Uitslag in ons no. van Zaterdag 6 Juni e.k.

Ampelopsis Lowi.

In een vorig no. stelden we onze lezers in kennis met deze nieuwe aanwinst; thans zijn we tevens in staat, de afbeelding te geven. Intusschen heeft de plant reeds de aandacht van onze lezers getrokken. Van den heer Br. v. N. te W. ontvingen we n.l. het verzoek om mededeeling, waar *Ampelopsis Lowi* te bekomen is.

We weten het niet, of zulks hier te lande reeds het geval is; maar we twij-

Ampelopsis Lowi.
(Uit: Gardeners' Magazine.)

felen niet, of zulks zal spoedig het geval zijn, te meer, waar nu reeds blijkt, dat de plant gevraagd zal worden.

Mogelijk, dat de catalogi voor 1908, die thans verschijnen, reeds uitkomst geven.

B. B.

Lijntjes trekken.

Gewoonlijk is men niet erg goed te spreken over lijntrekkers en patroons zetten knechts, die de kunst van lijntjes trekken wel eens al te goed verstaan, buiten het hek. Maar we bedoelen thans deze lijntrekkerij niet, maar eene andere, waaraan we straks allen, zoover we een moestuintje bezitten, zullen meedoen.

Meestentijds plant en zaait men op bedden langs een pootlijn en wil men het nu eens heel vlug doen, wat vooral voor kweekers van voordeel is, en toch netjes werken, dan gebruikt men twee pootlijnen.

Nu leerden we echter in den loop der jaren die we in het buitenland doorbrachten, menige „trick” kennen, die of ten doel had om netter, of, wat meestentijds het geval was, vlugger te kunnen werken. Daaronder behoorde ook het planten langs getrokken lijntjes; ziehier hoe dat gaat:

Het bed is afgetreden en gelijk geharkt en dus gereed om beplant te worden. Stellen we, dat op één bed 6 rijen geplant of gepoot moeten worden, dan zetten we, met behulp van een maat, aan beide uiteinden van het bed teekens en spannen een pootlijn over het bed. Vervolgens plaatst zich aan elk einde een persoon, die met de linkerhand de lijn strak op den bodem of een weinig erin drukt, terwijl met de rechterhand de lijn in zagende beweging een paar maal heen en weder getrokken wordt. In een oogenblik tijd heeft men zoo de zes lijnen duidelijk zichtbaar in de aarde getrokken en kan het bed, in het midden beginnende, beplant worden.

Volgens deze manier spaart men veel tijd aan heen en weder loopen voor het verzetten van de pootlijn en het telkens opnieuw beginnen van een nieuwen regel, daar nu de geheele breedte op éénmaal medegenomen kan worden. Desnoods kan de tweede persoon vervangen worden door een paaltje met een stevige, naar buiten uitslaande veer, waaraan het eene einde van de pootlijn bevestigd is, terwijl wij aan het andere einde slechts beurtelings trekken en de veer spannen, om daarna te vieren.

P. J. S.

ORCHIDEEËN.

Giftige Cyripediums.

Naar aanleiding van de publicaties van den Amerikaanschen plantkundige Mac Dougal, betreffende de giftigheid van eenige soorten van het geslacht *Cyripedium*, n.l. *C. spectabile*, *C. pubescens* en *C. parviflorum*, die overeenkomende giftige eigenschappen als de *Primula obconica* en *Pr. sinensis* zouden hebben, heeft de heer A. Nestler van het plantenphysiologisch Instituut der Deutsche Universiteit te Praag, daarover onderzoekingen gedaan, waarvan hij het resultaat mededeelt in de *Berichten der Deutschen Botanischen Gesellschaft, Jahrgang 1907, Band XXV, Heft 10*, onder den titel van *Das Sekret der Drüsenhaare der Gattung Cyripedium mit besonderer Berücksichtigung seiner hautreizenden Wirkung*.

Behalve de drie bovengenoemde *Cyripediums* heeft de Sehr. tegelijkertijd eenige andere soorten als *C. acule*, *C. macranthum*, en *C. Calceolus*, evenals de reeds genoemde alle fraaie vaste planten, aan een onderzoek onderworpen.

Hij begon met de *C. pubescens*, een bijzonder fraaie Orchidee, die als sierplant onzer tuinen alle aanbeveling verdient.

Deze *Cyripedium* is sterk behaard en de bladen zijn aan beide zijden en aan den rand geheel door klierharen bezet. Deze haren zijn uit een vijftal cellen opgebouwd, waarvan de bovenste, die een vloeistof afscheidt, een meer peervormige gedaante heeft.

Ook de vruchtbeginsels en de onderzijde van het bloemdek zijn dicht met die kliertjes bezet, en hier en daar kan men de uitgescheiden vloeistof met de loupe duidelijk waarnemen. De haren op den stengel en binnenkant der lip schijnen wegens haren teeren bouw volkomen onschadelijk.

De afgescheiden vloeistof, welke verondersteld wordt een ontstekende werking op de huid uit te oefenen, evenals door de *Primula obconica*, is geheel kleurloos, zelden licht of donkerbruin.

Na stil gestaan te hebben bij den aard en eigenschappen der vloeistof, vermeldt Schr. eenige door hem verrichte proefnemingen betreffende schadelijke inwerkingen op de huid, waarbij echter geen enkel nadeelig gevolg kon geconstateerd worden.

Cyripedium spectabilis schijnt niet zoo onschuldig. Deze soort bezit, zooals men aan bladen en stengels reeds met een loupe kan zien, van alle onderzochte *Cyripediums* oogenschijnlijk de rijkste vloeistofuitscheiding.

Verschillende proeven werden met deze *Cyripedium* genomen, waarbij de huid van armen of vingers met de stengels en bladen werden ingewreven.

In enkele gevallen had dit geen gevolg, maar een paar maal had infectie plaats, waarbij na verloop van eenige uren jeuking, rood worden der huid en, later ook, na een dag of drie, blaasjes optraden, welke de volgende dagen echter weer allengs verdwenen.

Dat ziet er dus niet heel ernstig uit en de Schr. deelt tevens mede, dat gedurende het dagenlange onderzoek der

plantendeelen, nimmer het geringste spoor van infectie kon aangetoond worden, zoodat voor eenig gevaar voor besmetting door deze plant wel geen vrees behoeft te bestaan. Verder bleken de *Cypr. parviflorum*, *C. acaule*, *C. macranthum*, *C. montanum* en *C. Calceolus* geheel onschadelijk.

Schr. erkent echter, dat verschil van standplaats en cultuur, verschil in vatbaarheid der personen, wel van beteekenis kunnen zijn en neemt aan dat ook de *C. pubescens* soms wel ontsteking zal kunnen veroorzaken.

Waarschijnlijk echter zullen volgens

hasselt, Orchideeën etablissement Aerdenhout, vatte ik het plan op eenige Orchideeën te trachten in bloei te krijgen in mijne veranda, die ik aan de tuinzijde met glas heb laten dichtmaken.

Ik kocht eenige frissche flinke planten en kan u niet zeggen hoe ik van de bloemen genoten heb. Het beste resultaat verkreeg ik met *Cypripedium insigne*, die ik in een kurken bakje aan de muur geplant had. Verder bloeiden zeer schoon *Odontoglossum crispum*, *Odontoglossum grande*, *Lycaste Skinneri* doch het mooiste de *Coelogyne*

Voorjaarsbloemen. — Randplanten. — Losdekken van heesters en vaste planten, rozen, enz. — Planten van bolgewassen.

De sierbladheesters en de bloemheesters, die op het jonge hout bloeien, zijn reeds alle gesnoeid. Met het snoeien van de vroeg in het voorjaar bloeiende heesters kunnen we nog eenige weken wachten.

Door het koude gure weer toch, dat we in Februari hebben gehad, hebben heesters als *Forsythia*, *Chimonanthus fragrans* e. a. haar bloemen nog niet ontplooid en wachten nog steeds op de verwarmende zonnestralen.

Wel heeft men op enkele zeer beschutte plaatsen misschien een paar bloemen gezien, maar de hoofdbloei moet nog komen. De knoppen zijn echter reeds prachtig gezwollen en bij het verschijnen van dit nummer staan de struiken misschien in vollen bloei.

Onder de bol- en knolgewassen hebben we ook reeds talrijke lenteboden. *Eranthis hiemalis* (Winteraconiet) en *Galanthus nivalis* (Sneeuwkllokje) staan op verscheidene plaatsen reeds in vollen bloei, terwijl andere, zooals *Crocus*, *Bulbocodium*, niet lang meer op zich zullen laten wachten of er reeds zijn. Later komt ook *Leucojum*.

Van de vaste planten zijn het *Arabis alpina* en *Primula veris* die ons den eersten lentegroet brengen.

Randen van laaggroeiende vaste planten, die reeds jaren vast staan, kunnen nu verplant worden. De planten worden opgenomen en gescheurd, waarbij men het jongste, krachtigste gedeelte behoudt en het andere weggooit. De grond ter plaatse wordt daarna flink gespit waarbij men tevens een laag verteerd mest onderwerkt.

Vervolgens worden de gescheurde planten in een zuivere lijn weer geplant.

Voor randen komen alleen in aanmerking zeer sterke vaste planten, die betrekkelijk weinig eischen stellen. Zeer bekend is o. a. *Stachys lanata*, in de wandeling bekend als Ezelsoor. Het is een plant met grijsviltige bladeren, die 't mooiste voorkomen in de volle zon. Wil men steeds een mooien rand bezitten, dan moet men de bloemen uit de planten verwijderd houden en liefst ieder voorjaar de rand vernieuwen, zooals boven aangegeven.

Een andere bekende randplant is de Grasanjer, *Dianthus plumarius*, die vooral in vollen bloei zeer goed bevalt; de kleur der bloemen is wit, rozerood

Cypripedium spectabilis.
(Orig. foto „Onze Tuinen”)

Schr. de meeste menschen, evenals voor het *Primula*-gif, onvatbaar blijven, zoodat we tot de slotsom komen, dat niemand deze hoogst interessante, fraaie, sierlijke planten uit zijn tuin behoeft te bannen.

Hoewel de vloeistof-uitscheiding bij genoemde *Cypripediums* sterk aan die der bekende *Primula's* herinnert, vertoont het product toch andere eigenschappen. Waar bijv. de vloeistof der *Primula's* zeer gemakkelijk kristalliseert, is het product der *Cypripediums* een vettige zelfstandigheid, waarin nimmer kristallen gevormd worden. Het schijnt dus een andere stof te zijn, van een geheel andere chemische samenstelling.

v. L.

Coelogyne cristata.

(Zie afb. op pag. 566.)

Verleden jaar een bezoek brengende bij den heer E. W. A. van Neder-

cristata. Een plaat van eene zeer goed gelukte fotografische opname dezer laatste zend ik u hiervan, wellicht wilt u deze voor „Onze Tuinen” laten clichéeren om mijne medelezers te animeeren het even als ik eens met *Orchideeën* te beproeven.

Hoe men de planten moet behandelen heeft men reeds in „Onze Tuinen” kunnen lezen.

De goede zorgen die men voor deze planten moet hebben, wordt rijkelijk beloofd door de schoone resultaten.

De *Coelogyne* staat nog in vollen bloei, een paar *Dendrobiums* zijn aan het uitkomen.

C. W. MATTHES.

Wij danken den geachten inzender zeer voor de inderdaad fraaie afbeelding, die de uitstekende eigenschappen dezer orchidee prachtig tot haar recht laat komen.

RED.

of purper. De geheele plant wordt niet hooger dan 30 cM.

Het verdient aanbeveling, ook deze ieder voorjaar te scheuren, om een rand te houden, die overal even breed is.

Een sterke plant is eveneens *Phlox setacea*, die niet hooger wordt dan 10 à 15 cM. en bloeit met rozeroode bloemen. Ze is uitstekend geschikt om op droge gronden geplant te worden. *Saxifraga umbrosa* (Porseleinbloempje, Mennistenzusje, Hoe-langer-hoe-liever) vindt men in veel tuinen; minder bekend zijn wellicht *S. caespitosa*, die met witte bloemen bloeit en niet hooger wordt dan 8 cM. en *S. Geum* met rozeroode bloemen en in bloei een hoogte bereikend van 30 cM. Alle drie zijn goed voor randen te gebruiken.

Onder de *Sedums* treffen we ook eenige soorten aan, die uitstekend voor randen zijn te gebruiken, zooals *Sedum acre*, die slechts 8 cM. hoog wordt en met gele bloempjes bloeit *S. album* en *S. glaucum* worden 15 cM. hoog en bloeien wit.

Stipa pennata is een siergrasje, dat 40 cM. hoog wordt en ook wel voor rand wordt gebruikt.

De meeste heesters kunnen we nu geheel ontdekken; alleen met de rozen maken we nog niet zoo'n haast.

Bij de struikrozen verwijderen we, als het weer mooi blijft, het turfstrooisel of blad voor de helft, terwijl we het laatste dek bij goed weer eerst na 15 Maart wegnemen. Met het snoeien wachten we nog rustig tot achter in Maart, begin April.

Stamrozen, die neergebogen zijn en met grond bedekt, laten we liefst nog een paar weken zitten, evenals de stammen, die we den vorigen zomer geoculceerd hebben: Maart brengt dikwijls nog te veel koude nachten mee.

Behalve *Gynerium argenteum* en *Gunnera scabra*, kunnen de vaste planten nu geheel ontdekt worden.

Zoodra de *Gunnera* begint te werken, waarvan we ons af en toe een moeten overtuigen door onder het dek te kijken, wordt dit geheel van de plant verwijderd. Des nachts kunnen we haar voorloopig nog beschermen door eenige rietmatten of een groote mand er over te plaatsen.

Van de perkjes met voorjaarsbloeiers, *Violen*, *Silenen*, enz., kan de bedekking eveneens worden weggenomen; ook van de meeste bollenperken: men zal echter goed doen deze des nachts door wat erwtenrijtjes of sparregroen te beschermen.

Voor al de tulpen komen reeds flink boven den grond, dus blad of turfstrooisel, waarmee gedekt is, moet worden weggenomen.

Zoo langzamerhand wordt het al weer tijd verschillende bol- en knolgewassen in den tuin uit te planten; men zal dus goed doen, zoo men nog moet bestellen, dit deze week te doen.

Wie nog *Montbretia's* te planten heeft, kan dit zeer geschikt deze maand doen. Er bestaan tegenwoordig vele fraaie variëteiten met groote bloemen van 't lichtste geel tot het donkerste oranje.

De zomerhyacint *Galtonia candicans*,

syn. *Hyacinthus candicans*, kan nu ook zachtjesaan worden uitgeplant. Aan te bevelen is het deze niet op afzonderlijke bedjes te zetten, maar in groepen van andere planten hier en daar een exemplaar een plaatsje te geven.

Knollen van *Oxalis*-soorten, zooals *Oxalis Deppei*, worden nu eveneens uitgeplant.

Over *Gladiolus* en enkele andere een volgende week.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Luchten. — Verpotten.

Ten opzichte van de temperatuur in onze kassen, waarin de kinderen van het woud gekweekt worden, is het nu oppassen; schijnt het zonnetje en is de

paar voorbeelden duidelijk maken. De kas waar wij onze *Odontoglossum crispum* kweeken, mag geen warme kas zijn en wanneer daar de temperatuur onder den invloed van de zon boven de 19° Celsius komt, dan kunnen wij gerust zeggen dat dit slecht voor de planten is. En dit kan gebeuren bij zeer helder weer en kouden wind, zoodat wij de luchtraampjes niet te hoog kunnen openen.

Op zulk dagen, en die komen in het voorjaar nog al eens voor, begint men bijtijds te schermen en worden de luchtroosters, die in den muur onder de pijpen zijn aangebracht, geopend. Zijn de schermmatten goed aangebracht, dus een 15 c.M. boven het glas, dan speelt de wind daardoor, koelt de ruiten af en wij krijgen een temperatuur die wij wenschen.

Coelogyne cristata. (Zie het art. op pag. 565.)

(Orig foto voor „Onze Tuinen” van den heer C. W. Matthes.)

wind zuidelijk, dan is het zomer gelijk; maar plotseling kan de wind naar het Noorden loopen, de lucht bewolken met hagel- en sneeuwbuien en geraken wij in één morgen van den zomer in den winter. De luchtraampjes, die wij 's morgens flink open hebben gezet, gaan bij die verandering dadelijk weer naar beneden, om de temperatuur niet te veel te laten schommelen. En dat is nu o, zoo moeilijk!

Tal van Orchideeën staan met jonge scheuten te prijken en zonder twijfel hebben ook deze behoefte aan frissche lucht, maar wanneer die uit het Noorden komt, dan mogen wij toch niet te veel binnenlaten; zij zou een schadelijken invloed kunnen uitoefenen op de jonge scheuten.

Wij zullen een en ander door een

Wij herinneren ons nog altijd, hoe wij op een snikheeten dag een bezoek brachten bij een kweker die vijf kassen met „crispums” kweekte, en wij rilden bij het doorwandelen van deze koude kassen. De planten zagen er best uit en er stonden er 75,000 in elke kas! Zoodra de thermometer buiten 10° C. aanwijst, kunnen wij zonder hinder voor de planten flink luchten.

In de kas waar de *Cattleya's* staan en waar de temperatuur hooger mag zijn, is het minder moeilijk, toch is schermen bij heldere dagen gewenscht en moet men manoeuvreren met de luchtraampjes als een schipper met zijn roer.

Niettegenstaande zorgvuldige oppassing gebeurt het, dat wij op de bladen van de Orchidee een gele vlek ont-

moeten en kunnen wij ons niet begrijpen hoe die daar komt. Kijken wij de ruit na, waaronder die plant staat, dan zullen wij zien dat die in het bezit is van een luchtblaasje, dat als een brandglas werkt.

Zoo'n ruit weg te nemen en te vervangen door een andere is het werk van een oogenblik.

Het verpotten van Orchideeën komt nu herhaaldelijk voor en het is daarom goed een partij varenwortelgrond, sphagnum en bladaarde klaar te hebben staan, zoodat het voor gebruik gereed is. Het sphagnum wordt gezuiverd en gehakt, dan laat het zich veel beter gebruiken.

De in de varenwortelgrond aanwezige wortelstokken worden gedroogd en bewaard en gebruikt voor drainage. Ook zorg men een flinke hoeveelheid potscherpen te hebben, waaraan geen vuiltje mag kleven.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Bloemzaden zaaien. — *Pelargonium- en Fuchsia-stekken.* — *Begonia, Gloxinia, Coleus, Cyclamen.*

In aansluiting met ons werk in het vorige nummer gaan we thans verder met het uitzaaien van bloemzaden.

Perilla nankinensis, die bruinbladige planten die een hoogte bereiken van 1½ à 2 voet, worden ook thans gezaaid. Deze planten, die als randen rond *Canna*-vakken als achtergrond voor beplantingen met bloeiende planten voor heestergewassen enz. zoo zeer gewild zijn, worden later in potjes geplaatst en dan weer later op haar blijvende plaats in den vollen grond uitgeplant. De variëteit *P. N. macrophylla crispa compacta* heeft gekroesde bladeren en groeit meer gedrongen dan de gewone vorm.

Petunia hybrida is een rijk bloeiende plant, dien we niet kunnen missen. Ze worden ook thans gezaaid in eene weinig verwarmden bak. Denk er aan, als de jonge plantjes boven den grond komen, dan pikken de slakken, zoo deze in den bak zijn, ze uit alle andere plantjes uit en peuzelen ze op. De *Petunia's* worden zoowel voor balkonbeplanting als onderplanting b.v. onder stamrozen enz. gebruikt. Er bestaan een groot aantal variëteiten, men heeft dus eene ruime keuze.

Ricinus of wonderboom wordt gebruikt voor groote groepen. Wil men een groot vak aardig en goedkoop beplanten, dan is daarvoor ook al weer de *Ricinus* onmisbaar. Stelt u voor een groote groep, beplant met *Ricinus*, *veuzen-hennep*, *maïs* (bonte), *Zonnebloemen*, *Dahlia's*, *Solanums*, *Canna's*, *Perilla's* enz., werkelijk dan verkrijgt men een zeer aardig effect.

De *Ricinus* wordt, wanneer de plantjes boven den grond zijn, opgepot in een behoorlijk 10 cM. wijden pot, om dan later in den vollen grond in goed gemesten grond te worden uitgeplant.

Verbena wordt ook thans gezaaid; ze worden gewoonlijk gebruikt voor hetzelfde doel als de *Petunia's* en ongeveer

gelijk behandeld, ook op deze plantjes vallen de slakken gaarne aan.

Zinnia elegans is een aardige plant en goed geschikt om vakken goedkoop er mede te beplanten. Ze worden thans gezaaid, later opgepot en als de plantjes een goede handbreedte hoog zijn, ingenepen. Ook de zijstengels die daarna ontstaan worden ingenepen, waardoor men een mooie bossige plant verkrijgt. De bloemen die wel ietwat stijf van vorm zijn, komen in verschillende kleuren voor en voldoen zeer goed.

Wensch men muren, schuttingen, priëlen of wat ook met klimplanten te laten begroeien, dan zaait men thans op warme bak zaden van de *Cobaea scandens*. Deze plant, die later in potjes wordt gezet en ongeveer half Mei uitgeplant wordt, groeit zeer snel en vertoont tal van flinke blauw-gekleurde, klokvormige bloemen. Heeft men thans nog geen voldoende ruimte, dan is er ook niets tegen nog een maand met het zaaien te wachten.

Impatiens Holstii, waarvan prachtige hybriden bestaan, worden ook thans op dezelfde wijze gezaaid. Deze plant, die voor lichte kamers, veranda's, koude kassen enz. bijna onmisbaar is, laat zich gemakkelijk kweken en vormt ook zonder onze tusschenkomst mooie, goed gevormde planten, die buitengewoon rijk bloeien en bovendien prikken met bloemen, in de meest aangename tinten. In tegenstelling met de gewone *Impatiens Sultani*, die haar bloemen bijna onder het blad verbergt, prijkt de de *I. Holstii* met mooie, bijna altijd zichtbare bloemen. 't Is werkelijk een aanbevelenswaardige potplant, die iedereen kan kweken.

Torenia Fournieri compacta is een plantje, dat thans gezaaid wordt, bossig groeit en prijkt met zeer veel lieve, lichtblauwe bloempjes. Als koude-kasplant en ook voor de kamer, mits op een lichte standplaats, is het allerliefst.

Wanneer u met uwe in Augustus van het vorige jaar gestekte *Pelargonium zonale*, *Fuchsia's* en dergelijke niet al te gelukkig zijt geweest en er gedurende den winter nog al zijn dood gegaan, dan kunt u thans eveneens op warme bak nog stekken. Wanneer u in het najaar oude planten in uwe bak, veranda of koude kas geplaatst en ze daar overwinterd hebt, dan kunt u daarvan thans stekken snijden en deze op de warme bak in met wit of scherp zand vermengden grond stekken. Ze hebben daar in korten tijd wortels, waarna ze worden opgepot, later weer verpot om u dan nog voor uwe vakken goed bloeiende planten te leveren.

Zijn uwe *Knolbegonia's* nog onder de tabletten en in uw kas of wel hebt u ze in een droge kelder overwinterd, haal ze dan daar van daan. Zijn ze slap geworden, omdat de bewaarplaats wat droog was, giet ze dan eenige dagen achtereen met de broesgieter eenige keeren per dag goed nat of wel zet ze in een bak met lauw water, ze zwellen dan weder op en u kunt ze in de warme bak uitleggen, zoo dat u knollen niet geheel onder den grond gebracht wor-

den, maar liefst nog iets zichtbaar zijn.

Met het verspenen van *Begonia's*, *Gloxinia's*, *Coleus* enz. blijft men, naarmate de planten dit vragen, steeds doorgaan. Hoe meer men de plantjes verspeent, hoe sterker ze worden. Jonge *Cyclamen*-plantjes, die we voor een 4 à 6 weken op eene warme bak hebben geplaatst, vragen thans om verpot te worden. Dit verpotten moet bij herhaling geschieden. De aardkluit mag bij het verpotten nooit sterk met worteltjes omgeven zijn. De planten lijden dan te veel en ze mogen om er eene flinke plant van te kweken geen oogenblik in haar groei gestoord worden.

Voor *Cyclamens* is niets slechter dan ze te laat te verpotten. We geven ze een grondmengsel, dat bestaat uit gelijke deelen gezeefde bladaarde, goed verteerden paardenmest en wat verteerden koemest. Bovendien roere men hierdoor wat zeer fijn geklopte potscherfjes en wat scherp zand. De grond mag niet te vast worden aangedrukt en het plantje niet te diep in den pot worden geplaatst. Het knolletje blijft boven den grond, liefst boven den rand van de pot.

J. A. KORS.

In den Moestuין.

Legpoters. — *Winterpostelein.* — *Weeuwen.* — *Doperwten*, *peulen*, *tuinboonen.* — *Artisjokken.* — *Slapplantjes.* — *Twinkers.* — *Prei.* — *Witlof.* — *Wintergroente.*

Ziezoo, de Lentemaand is er en dat ze ook een werkelijk voorproefje van de Lente met zich zal brengen, willen we hopen. We weten echter bij onderverinding te goed, dat het in Maart nog recht winteren kan, dat behalve de van ouds gerenommeerde Maartsche buien, vorst en sneeuw ons nog ter dege bij onze tuinwerkzaamheden kunnen hinderen. Het dekken en ontdekken van de bakken vordert dan ook nog al onze aandacht; wel kunnen we vroeger ontdekken en later dichtleggen en behoeven we ons voor het bevriezen der gewassen onder glas niet meer zoo ongerust te maken, maar zoo'n echte Maartsche sneeuw- of hagelbui op ons glas onttrekt zooveel warmte aan onze bakken, dat we zoo mogelijk trachten, vooral onze warme bakken er voor te beveiligen.

De *vroege legaardappelen*, die we ter ontkieming in een verwarmde ruimte plaatsten, beginnen al mooie spruiten te maken; we merken op, dat de poters in de hoogst geplaatste bakken verder ontsproten zijn dan die in de lager staande bakken. Daarom de bakken eens omgezet, die welke het laagst stonden ook nog een poosje van de meest verwarmde hooge plaats laten genieten. We krijgen daardoor een gelijkmatiger ontwikkeling, wat ons eerlang bij het uitpoten zeer ten goede komt.

De *winterpostelein* (*Claytonia perfoliata*) heeft na den winter nog een

aardig gewas gemaakt, we zijn er nu niet meer zoo zuinig op, want na een paar mooie dagen verschijnen de bloemen en is 't voor ditmaal weer gedaan met deze wintergroente. Na deze snede kunnen de planten naar den composthoop, want is de bloeitijd eenmaal daar, dan wordt, aan denzelfden stengel, elk blaadje gevolgd door een bloempje, ook al zijn de planten pas afgesneden.

Willen we zelf wat zaad winnen, wat zeer gemakkelijk gaat, dan laten we een gedeelte der planten doorgroeien; 't glas kan er nu wel af. Dit gewas blijft, terwijl de eerste bloemen reeds rijp zaad geven, doorbloeien, en we wachten daarom niet tot alle bloemen uitgebloeid zijn, maar snijden, zoodra de eerste zaden rijp zijn, het geheele gewas af en laten het in de zon drogen. Wachten we langer, dan valt het zaad op den grond en geeft ons soms tegen onzen zin, in het najaar op dezelfde plaats weer winterpostelein, alsof we 't er gezaaid hadden.

De ramen van de *weeuwenbakken* hebben we al geruimen tijd dag en nacht open gelaten; we nemen die nu van de bakken af en gebruiken ze voor andere doeleinden, we houden daardoor sterke, gedrongen planten, die het overbrengen naar het vrije veld, waarmee we spoedig een aanvang maken, zonder bezwaar weerstaan. Onder het vrij komende glas planten we nog bloemkool (koud) en zaaïen daarbij als tusschengewas *radijs* of *snijsla*.

De *doperwt*, *peulen* en *tuinboomen* die we ter ontkieming in 't laatst van Januari begin Februari in een kouden bak uitstrooiden, beginnen al aardig boven te komen; dekken gedurende den nacht deden we deze al geruimen tijd niet meer, we nemen het glas er nu geheel af, daardoor houden we de planten kort en maken ze krachtig tegen dat ze naar het vrije veld worden overgebracht. Mocht de lucht de eerste dagen nadat het glas verwijderd is, naar vorst staan, dan leggen we er 's nachts nog een mat over, we zijn echter niet al te bevreesd, want erwten en groote boonen kunnen nog al een dwtje verdragen.

Indien we niet in het bezit van goede *Artisjokplanten* zijn, dan is de tijd daar, dat we wat zaad onder glas uitzaaien. Omdat nu uit zaad nog al eens afwijkende variëteiten verkrijgen, zaaïen we wat ruim zaad uit, opdat we zonder bezwaar de planten die ons niet aanstaan kunnen wegwerpen. De ondervinding leert, dat de planten met gaafrandige bladeren de beste zijn.

Hebben we oude planten overwinterd, dan ontdoen we die van haar winterdek. Over een paar weken kunnen we die oude planten door scheuren vernieuwenvulden.

De scheuten die zich terzijde ontwikkeld hebben, nemen we voorzichtig af en plaatsens die in zandige aarde in een eenigszins lauwen bak, waarin ze gemakkelijk aanwortelen en tot uitplanten gereed zijn. Van zulke planten kunnen we, ook dezen zomer nog

mooie vruchten verwachten. Artisjoken zijn sterk groeiende planten, we zorgen dus, dat het haar in den grond niet aan het noodige ontbreekt.

De *slaplantjes* die we tusschen de wortelen uitzaaiden verspenen we, zoodra mogelijk in een kouden bak, leggen het glas er nog een poosje op om dit zoodra de plantjes den groei hernomen hebben, voorgoed te verwijderen, omdat ze niet door te lang onder glas houden verweeklijkt mogen zijn.

Tuinkers moet nu ook worden gezaaid.

De *winterprei*, die we op het land den winter overlieten, nemen we op en kuilen die op een beschaduwde plaats op. We doen dit omdat ze ons op het land in den weg staat; maar ook, omdat prei die vast blijft staan, al spoedig er aan gaat denken een zaadstengel voort te brengen, waardoor de waarde als groente verloren gaat. Willen we zelf zaad winnen, dan laten we er eenige ongehinderd doorgroeien.

Een eigenaardigheid van prei is, dat, wanneer we de zaadstengel zoodra die zich vertoont, verwijderen, de plant de kracht die zij voor zaadvoortbrenging in zich heeft, nu besteedt, om aan den voet jonge bolletjes te vormen, die we als inmaakuitjes kunnen gebruiken. Verlangen we een volgenden winter weer dikke prei, dan zaaïen we nu wat zaad onder glas uit; de plantjes uit dit zaaisel verkregen hebben natuurlijk een heelen voorsprong op die, welke op den kouden grond gezaaid worden.

Zoolang we nog over wortels beschikken gaan we door met het kweken van *witlof* of *Cichorei*, want al hebben we uit onze bakken al spoedig verschillende verse groenten, beide blijven toch voorloopig nog zeer gewenscht.

Roode kool, die we in het najaar in den grond inkuilden, halen we voor zoover ze niet verbruikt is uit den grond, ontdoen ze van de rottende bladeren en brengen ze in een luchtige donkere ruimte, wanneer we nu geregeld zorgen, de rotte plekken weg te snijden, dan kunnen we er nog geruimen tijd van profiteren.

De andere *wintergroente*, krotten, knolrapen, wortelen enz., die we ook in kuilen in de open lucht overwinterden, ontdoen we van haar winterdek, ze hebben alle in den kuil al nieuw loof gevormd, ook nieuwe worteltjes zijn er overal zichtbaar. Aangezien al die groei ten koste van den knol of wortel geschiedt, verwijderen we die bewijzen van nieuw leven en kuilen ze opnieuw op eene koele plaats in.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Bordeausche pap. — *Grond onder vruchtboomen*. — *Kersen veredelen*. — *Moerbeï*.

't Is Maart; meer en meer zien we de bloemknoppen onzer verschillende

vruchtboomen in dikte toenemen; 't onderscheid tusschen volgroeide en toekomstige vruchtknoppen is thans ook voor den leek zeer wel op te merken. 't Gaat tot heden langzaam, de winter houdt aan; 't zonnetje houdt zich verscholen achter zware regen- en sneeuw- wolken; slecht weer voor onze vervroegde cultures.

In den fruittuin, och! daar kan 't geen kwaad, ja, is 't zelfs gewenscht, dat de ontwikkeling niet zoo'n vaart neemt, want hoe later bloei, des te minder kans van bevrozen. In Maart krijgt onze fruittuin al een geheel ander aanzien. Zijn de boomen gesnoeid, zijn ze gereinigd, zijn ze gestoken in een wit kleed, 't welk echter grootendeels weer is afgespoeld, dan staat ons nog de keuze tusschen spuiten of niet spuiten.

't Sproeien met *Bordeausche pap* is thans aan de orde. Veel wordt dit reeds gedaan, doch in particuliere tuinen moest zulks nog meer geschieden. 't Is waar, voor eenige boomen een sprenkelaar aan te schaffen, terwijl men er bovendien toch niet mee overweg kan, is bezwaarlijk, doch tal van bloemisten, afdeelingen, vereenigingen hebben een sprenkelaar ter beschikking hunner clientèle of leden. Men behoeft slechts te spreken en een werkmans met sprenkelaar en pap staan gereed uwe schurftige boomen in een lichtblauw kleed te steken.

't Is nu tijd daarvoor, een veertien dagen voor 't uiteengaan der vruchtknoppen moet 't bespuiten geschieden. Zoodra de afzonderlijke bloemknoppen eenmaal goed zichtbaar zijn, zou 't kunnen gebeuren, dat de geslachtsorganen min of meer door de pap beschadigd werden. De eerste bespuiting is de meest deeltreffende, wijl thans alles goed geraakt kan worden. Zijn de sporen der ziekte eenmaal over den geheelen boom verspreid, en is 't jonge blad gevormd, dan is 't zeer lastig daar te komen waar 't noodig is.

Bespuit thans uwe boomen met *Bordeausche pap*. Perzikken kunnen thans zonder schade bespoten worden, zoodra 't blad er eenmaal is, is de perzik zeer gevoelig voor de pap.

Is de *grond onder onze boomen* nog niet gespit, zoo is de tijd daar, zulks te doen. 't Is niet alleen ter wille van de netheid, doch de bovengrond, aldoor belopen, is hard, ondoordringbaar geworden.

Van bepaald spitten onder vruchtboomen zijn we geen voorstanders, de wortels, vooral van zwakke onderstammen, zitten weer boven in den grond. Door te spitten steekt men menig werkzaam worteldeel af. Liever make men de bovenlaag, want daar gaat 't toch om, los met een breedtangige vork. Hiermee mag al eens een worteltje losgerukt worden, doch men beschadigt vrij wat minder.

Tusschen bessestruiken en frambozen, trouwens overal kan men met de vork terecht. Alleen tusschen jonge boomen met ondercultuur zou de spâ moeten worden gebruikt.

Staan onze boomen wat ondiep geplant, en vooral diegene, veredeld op

een zwakgroeiende onderlaag, zoo hoog we met 't spitten den voet wat aan, zoodat de onderstam goed onder de aarde komt. Op hooge gronden is 't zelfs gewenscht, dat de veredelde boom een weinig in de aarde komt; geeft men door de verdikking (de scheiding tusschen veredeling en onderstam) een paar loodrechte insnijdingen door de bast, zoo maakt de veredeling (mits die verdikking voortdurend met aarde bedekt blijft) zelfs eenige wortels, wat een betere ontwikkeling ten gevolge heeft. De boom staat weer op eigen beenen en groeit beter, wordt ouder en staat steviger, heeft minder spoedig last van droogte.

Wie *kersen* te *veredelen* heeft, doe zulks thans, mits 't weer deze werkzaamheid toelaat. Kersen, pruimen trouwens ook, moeten vroeg worden geënt. De ontwikkeling toch is zeer vroeg. Waar door den een de spleetenting ontraden wordt met 't oog op 't gommen, beveelt een ander deskundige juist deze methode aan, trouwens in onze boomkwekerijen wordt de spleetenting vrij algemeen toegepast. Kersen-entrijzen late men bij voorkeur langer dan die onzer appels of peren; 5 à 6 oogen in plaats van 3 en bij voorkeur ook 't eindoog. Men neemt dus meer de koppen of boveninden als ent.

Heeft men een *moerbeï als leiboom* tegen een hoogen muur of gevel, zoo komt ook deze vruchtboom er niet zonder „kleërscheuren” af. Aan oude boomen is weinig te snijden, aan jongere exemplaren des te meer. Voor gewone muren haalt de moerbeiteelt weinig uit, tenzij de muur wordt verhoogd of latwerk er op wordt aangebracht.

Bij oude boomen kan men volstaan met alleen de houttwijgen geheel of op een paar oogen weg te snijden. Jonge boomen groeien hard, van vruchten geen sprake. Nu is er met oordeelkundig snoeien veel te bereiken, maar 't is een natuurlijke eigenschap van den moerbeizeboom, om eerst voor wat hout en dan voor vrucht te zorgen. De verlengnissen zijn lang en krachtig. Men snoeit er weinig aan, hoe korter gesnoeid, hoe zwaarder 't gewas, uit de oogen voortkomende. Zware houttwijgen snijdt men tot op de kroon weg, de gewone op 2 à 3 oogen. Aan de dunneren twijgjes snijde men niet, 't zijn de organen, die ons later de vruchten moeten geven. 't Hindert niet of deze wat ver van den gesteltak afstaan; bij oudere boomen steekt 't vruchthout gewoonlijk minstens een halve M. voor den muur uit. De hoofdtakken mogen vooral niet te dicht opeen zijn geplaatst.

Bij jonge boomen is de noodige afstand direct niet te geven en ziet men de takken een 40 cM. uiteen. Naarmate de boom in omvang toeneemt, wordt 't vruchthout langer en is men genoodzaakt de ruimte te vergrooten, door vanzelf takken in hun geheel weg te nemen. Zolang de boom nog diep ingesneden bladeren voortbrengt, is

van vrucht geen sprake. Allengs krijgt 't blad meer den vorm van een appel- of pereblad en met die vormverandering treedt ook 't vrucht-geven in.

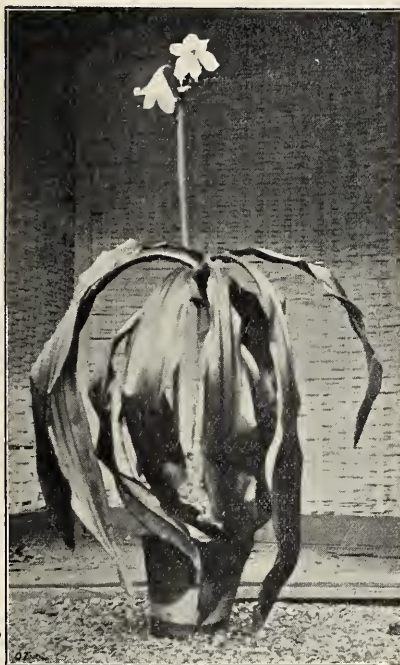
Jonge boomen meste men vooral niet met groei bevorderende stoffen, liever geve men superphosphaat en patentkali. P. v. D. VLIST.

KAMERPLANTEN.

Crinum Makoyanum.

Ik ben zoo vrij u hierbij een foto van een bijzonder mooie „Crinum Makoyanum”, zachtkleurig rose, aan te bieden, op mijn verzoek expresselijk voor „Onze Tuinen” vervaardigd door den heer C. F. J. Slijper, amateur-fotograaf te Amsterdam.

Zooals op de foto duidelijk te zien is,

Crinum Makoyianum.
(Orig. foto van den heer Slijper, voor „Onze Tuinen”.)

is mijn plant bezet met 10 breede bladen die 109 c.M. lang zijn, en een bloemstengel die niet uit het hart, maar uit den bol met 8 alle nog niet geopende knoppen te voorschijn komt die een lengte heeft van 98 c.M.

Zuandam.

F. SLIJPER.

Bloemenhandel te Parijs.

De bloemenhandel van Parijs is in haar soort een der grootste der wereld, wat is toe te schrijven aan het groote bloemenverbruik harer bewoners.

Volgens een mededeeling in „Le Jardin” worden dagelijks meer dan 200,000 bloeiende planten ter markt gebracht, ongerekend de enorme massa's afgesneden bloemen.

De planten worden deels gekweekt in de voorsteden van Parijs en deels in de omliggende districten.

Ongeveer 200 kweekers, die te samen ongeveer 150 H.A. grond in cultuur hebben

waarvan een derde deel onder glas, zenden hun geheele productie, tot een jaarlijks bedrag van ongeveer 5 miljoen francs naar de stad.

Hieronder zijn niet berekend de geforceerde seringen uit Vitry en de rozen uit La Brie, welke ook 1½ miljoen francs opbrengen.

Andere plaatsen verzenden afgesneden bloemen tot ongeveer eenzelfde bedrag. Daarenboven komen daar jaarlijks nog een 30,000,000 potplanten bij, behalve de groote hoeveelheden Camellia's, Rozen, Azalea's, enz., welke van meer verwijderde districten komen.

Tevens wordt een ontzaglijk aantal bollen, Orchideeën en andere exotische planten ingevoerd uit vreemde landen, die het reeds vermelde bedrag tot een waarlijk ontzaglijk totaal doet aanzwellen.

„Gard. Chron.”

v. L.

BLOEMEN EN STAATSLIEDEN.

Dat sommige staatslieden een bijzondere voorkeur voor een of andere bloemssoort hebben is bekend; we herinneren slechts aan Joe Chamberlain met de nimmer missende Orchidee in het knoopsgat. Zoo had de vorige Amerikaansche president Mac Kinley een groot zwak voor Anjelieren. Ziet hier wat de heer Mac Farland, naar de „American Florist” meedeelt, bij gelegenheid van de opening der zeventiende jaarvergadering en tentoonstelling der „American Carnation Society” van 28 Jan. jl., daarover zeide:

Wij verwelkomen u hier op den avond van den geboortedag van President William H. Mc. Kinley, wiens herinnering levendig zal gehouden worden niet alleen door het geschreven woord, maar ook door de Anjelier. Het is een zaak van betekenis en heerlijk tevens dat gij de eenige bloem vertegenwoordigt welke zoo nauw is verbonden aan de gedachtenis van een Amerikaansch staatsman.

De Primula der Engelschen onderhoudt de gedachtenis aan dien uitstekenden staatsman, Lord Beaconsfield, die voor deze bloem een bijzondere voorkeur had en morgen zult ge in geheel Washington de Anjelier zien, als zinnebeeld van de tegenegenheid en de bewondering van het volk voor dien goeden, grooten en edelen president, die zoo geëerd was hier en over de geheele wereld. Wij, die hem persoonlijk kenden, herinneren ons dat hij altijd een Anjelier droeg. Wij herinneren ons dat in Buffalo, toen we hem even voor zijn einde zagen, hij een Anjelier had.

Het is een groot mysterie, dat een man als hij moest worden geofferd als een martelaar van vrijheid en recht; maar zijn roem is verzekerd evenals zijne plaats, en een ieder van ons moet, als wij den Anjer aanschouwen, dankbaar zijn voor de groote diensten, die hij de republiek en de wereld bewees.

v. L.

TENTOONSTELLINGEN.

Uit het bovenschrijf zou men allicht opmaken, dat in de serre van Café Krasnapolsky in de Warmoesstraat te Amsterdam nu reeds de jaarlijks wederkerende tentoonstelling van bloeiende *Azalea's* gehouden werd. Dat is zoo niet, hoewel we hier wel willen verklappen, dat de bedoelde serre gerestaureerd wordt, zoodat we straks de bloeiende planten in een geheel frische omgeving zullen zien.

Wat is dan het geval?

Op de Januari-vergadering van de afdeling Amsterdam der „Nederlandse Maatschappij voor Tuinbouw-Plantkunde” was besloten, bij wijze van proef, een paar maal per jaar te trachten, het getal en de grootte der maandelijksche inzendingen op de vergaderingen zoodanig te verhoogen, dat 't de moeite loonde, om deze inzendingen gedurende één dag voor het publiek toegankelijk te stellen. Een grens voor het geldelijk bedrag, dat aan het einde van het jaar onder die inzenders, welke het hoogste aantal punten behaalden met hunne gedurende dat jaar ingezonden planten, verdeeld wordt, werd niet vastgesteld, omdat men verwachtte, dat de inzendingen van dien aard zouden zijn, dat dit bedrag te klein kon blijken te zijn.

Op de vergadering van 25 Februari bleek echter zooveel ingezonden te zijn, dat men meende, geheel van het oude puntenstelsel te moeten afwijken. Er werd een bedrag van f 50 uit de kas der afdeling beschikbaar gesteld aan een keuringcommissie, die zou uitmaken, welke van de inzendingen de belangrijkste konden worden geacht om naar dien maastaf den som in kleinere bedragen te splitsen, die den inzenders bij wijze van tegemoetkoming in kosten zouden worden aangeboden.

Deze commissie, bestaande uit de heeren C. C. W. de Jong Haneboes, A. J. van Laren, H. Bosma en P. J. Schenk, kende de eerste prijs toe aan de N. V. Kweekerij van Bloemenhandel „Rozenoord”, firma Van der Hoek en Ploos van Amstel; de tweede prijs aan de firma Johs. van den Berg en Zonen; de derde prijs aan den heer O. A. G. Kauffmann, en een derde en vierde prijs aan de heeren E. de Langen (tuinbaas de heer G. J. Bos) en A. Bakker.

De firma Van den Hoek en Ploos van Amstel hadden zich geheel op het exposeeren van geforceerd goed toegelegd en werkelijk uitstekende waar ingezonden. We zagen er een partijtje van de laatste *Lilium lancifolium rubrum*, en forsche bloemen van *Calla aethiopica* en *C. Childsiana*, alsmede getrokken seringen. De schoone takken der sneeuwbal mochten gezien worden, alsook de uitstekend geforceerde Lelietjes van Dalen, die in potten en schalen tentoongesteld waren.

Om het publiek bekend te maken met de wijze van forceeren van tulpen, waren een aantal kisten met dit bolgewas geëxposeerd, en wel de variëteiten *Murillo*, *La Reine* en *Gle Prins*, drie fraaie tulpen. De *Prunus triloba* en *Malus Scheideckeri*, die aanwezig waren, mochten evenals de *Rosa Madame Norbert Lecavasseur*, gezien worden.

De firma Johs. van den Berg zond wel is waar minder bloeiende planten, maar veel vergoedde zij door het exposeeren van minder bekende gewassen, waaronder de *Asparagus decumbens* Jacq. in één groot en meerdere kleinere exemplaren zeer opvielen. Tevens was er een zeer zware plant van *Asparagus Sprengeri* en een mooi exemplaar van *Beaucarnea recurvata* Ch. Lem. 't Is een gewas, dat eenigszins aan een *Cordylone* doet denken, maar langere bladeren heeft, die in sierlijken boog naar beneden overhangen, terwijl de stam

aan den voet knolvormig verdikt is. 't Is een plant voor de palmenkas, die in 1845 uit Mexico ingevoerd werd.

Verder noteerden we uit deze inzending *Isolepis pygmaea*, *Adiantum rhodophyllum* en *Ophiopogon*, alsmede een zeer mooie plant van *Adiantum Farleyense*, die er, niettegenstaande we nog niet in den zomer zijn, zeer goed uitzag.

De heer Kaufmann had eene sierlijke groep opgesteld met Palmen, *Araucaria's*, *Azalea's*, *Clivia's*, *Codiaeums*, verkeerdelijk nog zoo dikwijls *Crotons* genoemd, een paar *Cypripediums*, enz.

Eén plantje uit deze collectie willen we afzonderlijk noemen en wel *Aralia Chabrieri* Hort. oftewel *Elaeodendron orientale* Jacq., een waarlijk verdienstelijke kasplant, die nog maar steeds geen ingang kan vinden, hoewel 't ruimschoots waard zijnde.

De heer E. de Langen, (tuinbaas de heer G. Bos), vulde een hoekje met groote kasvarens, waarboven een gezond exemplaar van *Pandanus Veitchi* uitstak. Op een tafeltje stonden nog een zestal *Orchideën*.

De vijfde inzender, de heer A. Bakker, toonde ongeveer hetzelfde wat we reeds bij de firma Van den Berg zagen, alsook een aantal miniatuurkassen in verschillende maten, gevuld met *Cacteeën* in kleine potjes. Voor dames-liefhebsters aardige artikelen.

Gedurende den 26en Februari was de tentoonstelling den geheelen dag voor belangstellenden gratis toegankelijk en werd van deze gelegenheid een druk gebruik gemaakt.

Het plan bestaat om in het najaar iets dergelijks te organiseren en hoopt het bestuur der afdeling, door vroegtijdiger maatregelen te nemen, nog gunstiger uitkomst te verkrijgen.

Amsterdam.

P. J. SCHENK.

Tentoonstelling in 1910.

Het hoofdbestuur der Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur te Haarlem, zal op de 116e algemeene vergadering (23 Maart a.s. te Haarlem) het voorstel doen om de groote vijfjaarlijksche tentoonstelling te houden in 1910 van ongeveer half April tot half Mei, dus dan wanneer de bloembollenvelden met duizenden bloemkelken getooid zijn.

Bloemen- en Plantencommissie.

De eerste bijeenkomst der Bloemen- en Plantencommissie zal plaats hebben op Woensdag 11 Maart des voormiddags om 12 uur in een der zalen van Artis. Hier, Hun, die planten of bloemen aan het oordeel der commissie wenschen te onderwerpen, wordt verzocht daarvan tijdig mededeeling te doen aan den heer J. H. Kauffman, Ceintuurbaan 390, Amsterdam.

Voor deze bijeenkomst staat ter beschikking der jury een verguld zilveren, een zilveren en een bronzen medaille, terwijl het ingezondene van 2—4 uur gratis is te zien.

RECTIFICATIE.

Naar aanleiding van ons artikel over de kweekerij van de heeren „Groenewegen en Zoon te De Bilt, schrijft ons de heer

H. Witte te Bennekom o. a. het volgende, waarvoor wij gaarne een plaatsje inruimen.

„Van meer belang zijn een paar historische onjuistheden, waarop ik meen u attent te moeten maken. Ze zullen het gevolg zijn van mededeelingen u te goeder trouw gedaan, want niemand is er persoonlijk meer in betrokken, en die gij ter goeder trouw hebt overgenomen.

De Kina is niet via den Amst. Hortus naar Java overgebracht, maar, op initiatief van Prof. De Vriese via Leiden. Reeds vóór dien tijd was een enkele Calisaya-plant in een expresselijk vervaardigde Wardsche kist naar Buitenzorg gezonden en daar goed aangekomen. De daarna uit Am. ontvangen jonge planten zijn enkele zomermaanden te L. verpleegd, en daarna naar Java gezonden. Dit geschiedde in het jaar toen ik te L. in ondergeschikte betrekking was, maar prof. De Vriese, op wiens aansporing alles geschiedde, hield mij geregeld op de hoogte. Ook zie ik die plantjes nog in de W. kassen staan.

De geheele geschiedenis ging onder leiding van De Vriese, toen de minister van kol. carte blanche had gegeven; zoo dus ook de expeditie Van Haaskers. Ge kunt een en ander nazien in een toen door de Vr. uitgegeven werk over deze materie.

Immiddels — en dit brengt mij vanzelf op uwe tweede onjuistheid — was de Wardsche kist waarmede de eerste Calisaya-plant verzonden was, door denzelfden kapitein weer mee teruggebracht. Dat was een vierkant, hoog huisje van glas, zeer stevig gebouwd (ge vindt er de afbeelding van in de door de Ver. uitgegeven Tuinbouwflora). Daarna zond Teysmann een zeer kloek, breed vertakt ex. van Thuvonisi dolabrata, toen nog alleen bekend door de fraaie afbeelding in de Flora japonica.

Van deze plant werden spoedig door stekken jonge planten gekweekt door Valk, de oudste knecht. Deze waren juist aan den groei, toen De Vr. een bezoek kreeg van den ouden heer James Veitch, met zijn zoon John Gould. De Hortulanus Stuurmans Steekhoven was ziek en zoo ging De Vr. zelf met de heeren de kassen door en ik moest, als altijd in zulke gevallen, daarbij zijn. Toen Veitch die Thuyopsis zag, was hij opgetogen en spoedig begon het loven en bieden, want de eisch van de Vr. was zeer hoog. In den tuin werden ze het nog niet eens, dit had pas op de kamer van De Vr. plaats en onmiddellijk gingen ze beiden weer naar den tuin, om zelf direct al de jonge plantjes — op een na — in papier te wikkelen. Veitch wilde ze meereemen.

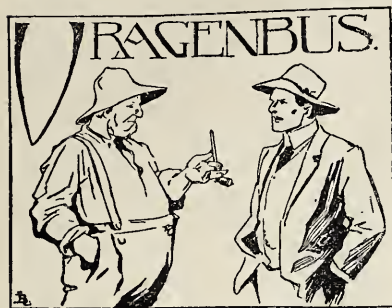
Kort daarna schreef hij dat Hooker hem over die aanwinst gecongratuleerd had. Hij heeft er veel geld voor gegeven, maar, gelijk John mij later vertelde, er goede zaken mede gemaakt.

Siebold had er niets mee te maken en evenmin de Amst. Hortus. De eerste ontving een der eerste door Veitch spoedig in den handel gebrachte jonge planten; de laatste zeker enkele jaren later”.

CORRESPONDENTIE.

A. D. D. S. te N. — Gelieve bij de eerstvolgende bekroning van uwe „Floralia”-Vereeniging het adres van dengene, die door u voor een jaar-abonnement op „O. T.” is aangewezen, op te geven aan den Red. J. K. Budde, Utrecht.

B. W. v. D. te A. — Plaatsgebrek verhinderde ons tot nogtoe het bedoelde art. over de vijf op te nemen. In 't volgende of daaropvolgende no. zal het wel verschijnen.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.
Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknoot, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.
Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.
Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.
Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 605.

Kunt UED. mij ook inlichten om welke reden steeds aanbevolen wordt NESTKASTJES OP HET ZUIDEN te hangen? Kunnen deze, door hooge huizen beschut, met kans op succes ook op het N.O. of W. geplaatst worden?

Kan men deze insectenvogels, zooals roodborstjes, meezen etc. met bouwstoffen te hulp komen en waaruit bestaan deze? Amsterdam. Mevr. W.

Antwoord: Eigenlijk is de beste richting voor 't ophangen der nestkastjes het Z.O. en de slechtste het Z.W., in verband met den regen, die gewoonlijk uit dien hoek komt. Bovendien hebben de vogeltjes graag den morgenzon. Op het N.O. kunt u ook gerust de nestkastjes ophangen; het W. is minder geschikt. Maar als het niet ander kan, nemen b.v. spreuwen ook het W. wel voor lief. Dan moet u evenwel zorgen, dat het nestkastje wat voorover hangt, om het regenwater te belletten in het nest te loopen.

Hoewel de vogels zelf gewoonlijk wel aan nestmateriaal weten te komen, als ze maar een geschikte woning hebben, zou u wat droog verdord blad, haar, wol, veertjes, strootjes, hooi, mos, plantwortels, enz. hier en daar kunnen neerleggen. Dat is het gewone nestmateriaal.
B. B.

Vraag No. 606.

Zoudt UED. mij nog 6 à 8 fraai rose, witte en donkerroode STAMROZEN willen noemen?

Amsterdam.

Mevr. W.

Antwoord: Hier zijn ze: Mad. Caroline Testout, rose; Mad. Abel Chateaux, zalmkleurig rose; Catherine Mernet, vleeschkleurig rose; Koningin Emma, albast wit; Kaiserin Auguste Victoria, wit met groene nuanse; Frau Karl Druschki, sneeuw-wit; Liberty, donkerrood; Van Houtte,

donkerrood; Oscar Cordel, karmijnrood en Grusz an Teplitz, levendig rood.
J. K. B.

Vraag No. 607.

Bezig zijnde een grooten TUIN te doen AANLEGGEN met veel bloeiende heesters en groote grasvelden, waarvan de grond (zandgrond), welke vroeger als uitnemend tabaks- en in cultuur was, doch sedert vele jaren totaal is verwaarloosd en uitgemergeld, zoude ik gaarne vernemen WELKE KUNSTMEST ik daarvoor het best kan bezigen, hoeveel per vk. M. is benodigd, welke de prijs daarvan en benevens een goed adres?

Wageningen.

D. S.

Antwoord: Indien de grond niet veel humus bevat, zou een bemesting met stalmest of compost te verkiezen zijn boven enkel kunstmest. Doch daar het stuk grond vroeger als tabaksland in cultuur is geweest en toen dus rijkelijk met stalmest werd bemest, is het humusgehalte waarschijnlijk nog wel voldoende, om kunstmest met succes te kunnen gebruiken. Tabaksland is over 't algemeen rijk aan plantenvoedsel, in 't bijzonder aan fosforzuur, maar uw grond is in de laatste jaren in dit opzicht sterk achteruitgegaan. Het lijkt ons het best, den grond nu te bemesten met 1 ons Thomasslakkenmeel per vierk. Meter, door spitten goed met den grond te vermengen. Daarna per vierk. Meter $\frac{1}{2}$ ons patentkali en $\frac{1}{2}$ ons zwavelzuren ammoniak, welke meststoffen een weinig worden ondergewerkt.

Thomasslakkenmeel kost per 100 K.G. ongeveer f 2.50, patentkali ruim f 6.50. Van zwavelz. ammoniak is de prijs afwisselend met den marktprijs, thans ongeveer f 15. Kleinere hoeveelheden komen naar verhouding wat duurder. U kunt bij een handelaar eerst een prijscourant aanvragen. Ik zal u per briefkaart een paar adressen opgeven. Zie overigens de Advertentiën.
W. F. A. G.

Vraag No. 608.

Ik heb een stuk land gepacht, waar ik dus niet de meeste kosten aan wil besteden. Het is 40 M. lang en 17 M. breed en geheel onbeschuut. Vroeger hebben er aardappelen en boonen op gestaan, die, zooals ik vernam, slecht groeiden, dus naar mijn idee gebrek aan kali hadden. De grond is HUMUSRIJKE ZANDGROND. Mijn plan is de eene helft met PEULGEWASSEN te bepanten en de andere helft met verschillende soorten BLADGROENTEN. Zou u denken, dat ik het dit jaar met KUNSTMEST kan doen en zoo dat kan, de verschillende meststoffen met de hoeveelheid en tijd van uitstrooiing willen opgeven?

Oosterbeek.

W. J. v. V.

Antwoord: De vorige pachter heeft zeker ook gedacht: een rijke oogst met weinig mest. Dat is hem blijkbaar niet meegevallen. Wie een rijken oogst wil hebben moet ook rijkelijk bemesten, als de bodem geen voldoende voedingsstoffen in voorraad heeft.

Daar de bodem uit humusrijken grond bestaat, zal u wel met kunstmest kunnen bemesten. Daar u er evenwel niet de meeste kosten aan wil besteden, kan u het beproeven, met het gedeelte voor peulgewassen te geven per Are 5 K.G. patentkali en 7 K.G. superphosphaat, en na het opkomen 1 K.G. chilisalpeteer.

Het gedeelte voor bladgroenten kan u per Are geven 6 K.G. patentkali, 5 K.G. superphosphaat en 3 K.G. zwavelzuren ammoniak, en verder, als de groei nog niet welig genoeg is, nog een overbemesting met chilisalpeteer.

Patentkali, superphosphaat en zwavelzuren ammoniak worden een paar weken vóór 't zaaien of poten uitgestrooid en wat ondergewerkt.

De genoemde hoeveelheden vormen een matige bemesting. Om rijke en meerdere oogsten te verkrijgen, zal zeker sterkere bemesting gewenscht zijn. Zie verder mijn artikel over Bemesting in den Moestuyn in dit of volgend nummer.

W. F. A. G.

Vraag No. 609.

Mijn TUIN is het vorig jaar goed bemest met oude KOEMEST. Is het nu voor bloemen en heesters, stamrozen wenschelijk dezen nu weer te bemesten? Waar aan kan men bespeuren aan welke bemesting de grond gebrek heeft?

Amsterdam.

Mevr. W.

Antwoord: Jaarlijks bemesten is over 't algemeen wel wenschelijk. Nu is koemest in een jaar niet geheel uitgewerkt, zodat, wanneer verleden jaar een flinke bemesting gegeven is, dit jaar een kleinere hoeveelheid kan gegeven worden.

Ook is het aan te bevelen, vooral voor de rozen, gedurende den zomer een paar maal wat vloei-mest te geven, zooals tegen dien tijd wel weer in de rubriek „Werk v. d. v. Week” zal vermeld worden.

Om te onderzoeken aan welke voedingsstoffen de grond gebrek heeft, is een bemestingsproef noodig. Dit is in tuinen echter minder goed te doen, maar bovendien ook niet zoozeer noodig. Wat ik hierover in mijn artikel „Bemesting in den Moestuyn” heb geschreven, geld ook voor den Bloementuin: Bemest den grond ruimschoots met fosforzuur, kali en kalk en verder naar behoefte met stikstof.

Stikstofgebrek doet zich bij de planten kennen door zwakken groei en klein, geelachtig blad. Overvloedige, stikstofbemesting geeft een welig, geil gewas met groote, donkergroene bladeren.

W. F. A. G.

Vraag No. 610.

a. Wat is de beste KUNSTMEST VOOR een GAZON, dat elken winter met koemest bemest wordt. Niettegenstaande deze bemesting hebben wij nooit mooi gras. Op een gedeelte is veel MOS, ook staan er aan eene zijde eenige hooge boomen die de middagzon tegenhouden. Wanneer en hoe moet die kunstmest aangebracht worden? Is het goed na elke keer dat er gemaaid is, wat mest er over te strooien? Hoeveel per vierk. M.?

b. Moeten VRUCHTBOOMEN zoowel stam- als leiboomen elk jaar met KUNSTMEST behandeld worden en verdient het aanbeveling vaste planten als papaver, Erigeron, Phlox, monnikskap, akela enz. hiermede te bemesten, zoo ook stam- en struikrozen? Moet het er diep ondergespit worden?

Lent.

Mevr. v. d. G.

Antwoord: a. In de eerste plaats raden wij u aan, het mos met een hark uit het gazon zoo goed mogelijk te laten verwijderen. Ontstaan er kale plekken, dan zal inzaaien van graszaad noodig zijn, na vooraf een weinig verteerde compost of aarde aangebracht te hebben; 't liefst in April.

Met het oog op het mos ware 't goed geweest, als u het vorige najaar het gazon een kalkbemesting had laten geven.

Laat het gazon nu bemesten met patentkali en superphosphaat, van elk ongeveer $\frac{1}{2}$ ons per vierk. meter. Beide meststoffen kunnen met elkaar vermengd uitgestrooid worden. De regen brengt ze wel in den grond.

Verder per vierk. meter nog ongeveer 15 gram Chilisalpeteer, b.v. in Maart. Later nog eens een paar maal dezelfde hoeveelheid Chili, telkens na het maaien. Met water nasproeien is aan te bevelen. Ook kan de Chili in water opgelost gegeven worden, 1 gram op 1 liter water, zoo ongeveer een lepelvol op een gietier water.

b. Vruchtboomen dienen elk jaar bemest te worden, 'tzij met stalmest of met kunstmest.

Voor vaste planten, alsmede voor rozen, is kunstmest ook goed te gebruiken, b.v. dezelfde hoeveelheid per vierk. meter als voor 't gazon opgegeven is. Een weinig onderwerken is voldoende.

W. F. A. G.

Vraag No. 611.

In mijn tuin, 7 Meter breed, op het Zuiden gelegen, bevindt zich, het dichtst bij mijn huis, een rond perk van pl.m. $3\frac{1}{2}$ Meter middellijn. In het midden van dit perk een ijzeren paraplu, waarlangs klimrozen groeien. Nu zou ik daaromheen verschillende soorten mild-bloeiende VASTE PLANTEN trupsgewijs willen plaatsen. Welke soorten acht u daartoe geschikt, en op welken onderlingen afstand te planten. Aan zon is in mijn tuin geen gebrek.

Rotterdam.

v. E.

Antwoord: U geeft niet op hoeveel ruimte de bloemenparaplu in het perk beslaat en dus weet ik niet hoeveel planten er benodigd zullen zijn. Is er maar ruimte voor weinige vaste planten, dan moet u enkel lage soorten nemen. Hebt u meer ruimte, dan kunt u ook enkele hogere kiezen om achteraan te zetten.

Van die hogere soorten noem ik: *Riddersporen* — *Delphinium hybridum*; *Sidalcea malvaeflora*; *Physostegia virginica*; *Lychnis chalcidonia*; *Harpalum rigidum*; *Asclepias incarnata*; *Echinacea purpurea*, enz.

Van de lagere soorten kan ik u aanbevelen: *Monarda didyma*; *Chrysanthemum maximum*; *Betonica grandiflora*, *Asclepias tuberosa*; *Campanula Moerhousii*; *Vlaam-bloemen*. — *Phlox decussata*; *Acanthus longifolius*, *Anemone japonica*; *Eryngium alpinum*; *Pyrethrum roseum*; *Anemone apennina*; *Dianthus plumarius*; *Primula's*; lage *Astertjes*; *Ploenen*; doorbloeiende *Viooltjes* — *Viola cornuta*, enz.

De afstanden verschillen naar gelang de grootte der planten. Zet ze echter nimmer te dicht op elkander, opdat ze zich volkomen kunnen ontwikkelen. Een meter onderlinge afstand is voor de hogere soorten niet te veel. De lagere soorten zijn met afstanden van 50 c.M., de zeer lage zelfs met 30 c.M. en minder onderlingen afstand terreden.

v. L.

Vraag No. 612.

15 Maart a.s. betrek ik een woning waarachter een tuintje ligt van de volgende vorm en afmeting. Zie II. Voor 't gezicht van uit de kamer wilde ik vooraan wat BLOEMEN hebben, achteraan een BLEEKJE van ± 3 bij 4 M. en een paar bedden waar MOESGROENTEN (soepgroenten, sla of wat ereten) kunnen staan. Door de tuin moet een pad komen van de stoep naar de deur van 't achterpad. De zon schijnt 'smorgens vroeg in de kamer en staat om 12 uur op de langste schutting te schijnen.

De tuin is omringd door een manshooft schutting, de grond is zware kleigrond; er staan 2 niet heel hoge pereboomen in, waar moet ik nu 15 Maart 't eerst mee beginnen? Met graszoden te laten komen voor de bleek? Welke bloemen en groenten raadt u aan?

L.

L.

Antwoord: Begin met de hoofdlijnen van den aanleg aan te geven en spit den grond buiten de paden op voldoende diepte om. Is de tuin vroeger goed verzorgd, dan is een paar steek diepte voldoende. Waar de grond uit zware klei bestaat, schijnt het niet ondienstig er flink wat zand en verteerd paardenmest of strooisel door te werken.

Daarna kunt u graszoden leggen voor uw bleekje en tot het planten van heesters, bloemen, enz. overgaan. U moogt dan echter wel alles met kracht ter hand nemen want de lente staat dan voor de deur en er valt nog veel te doen. Ik zou u in elk geval aanraden de hulp van een flinker bloemist in te roepen. De langste schutting schijnt mij de gunstigste plaats voor bloemgewassen. U kunt daartegen vele aardige klimplanten, ook rozen, planten voorts *Clematis*, Riekkende *Lathyrus* (éénjarig) enz.. Daarvoor zal een rand vaste planten en bloemheesters een goed effect maken, waarop u uit de kamer een mooi gezicht zult hebben. (Zie lijstje vaste planten in antwoord op vraag 569 van dezen jaargang. Daarnevens kunt u ook nog wel eenige potplanten als *Pelargonium*, *Heliotroop*, *Knolbegonia's* en voorts *Dahlia's* en dergelijke gewassen aanbrengen. Voor groenten verzoek ik u zich te wenden tot een onzer beide medewerkers voor den groentetuin, de heeren Muyen of Kors.

v. L.

Vraag No. 613.

Ik heb hier een huis met TUIN, te zamen circa 1000 vk. M.; de tuin is als bloementuin aangelegd, doch bevat ook enkele vruchtboomen, loofboomen en heesters.

Daaraan GRENST onmiddellijk een STUK GROND GROOT circa 2450 vk. M. (80×30), waarop niets dan een klein rijtje veer-icpen. Een gedeelte van dat terrein wordt moestuin. Wat kan ik nu met de rest doen? Kan er voor ong. f 200 IETS VAN GEMAAKT WORDEN, dat niet al te min is, en zoo ja, wat? Een schetsteekeningetje van het heele hockje gaat hierachter. De grond is zand, doch sinds onheugelijke tijden als akker gebruikt, verleden jaar grotendeels omgespit, doch niet diep genoeg voor boomen.

Loren.

H. P.

Antwoord: Of voor f 200 iets van uw tuin te maken is, zou ik niet durven zeggen. Dit behoort trouwens minder tot de competentie van ons blad en kunt u beter bij een flinken bloemist of tuinarchitect informeren.

Wel kan ik u eenige aanwijzingen geven omtrent de inrichting en dan zou ik zeggen, trek het geheele stuk grond bij uw tegenwoordigen tuin en maakt er één fraai geheel van. De moestuin zou ik daartoe geheel achteraan brengen omdat die dan voor de eenheid van het geheel wel wat in den weg ligt.

De Noordkant van uw tuin beplant u ter beschutting uwer gewassen met Iepenveeren en dergelijke windbrekers.

Voor den eigenlijken aanleg kunt u niet beter doen dan u door een vakman een teekening te laten maken met beplantingsplan.

v. L.

Vraag No. 614.

a. Wat moet ik doen, om een STRUIK-ROOS weer veel en goed volgroeiende bloemen te laten dragen? Toen ik ze duivenmest gaf, bloeide ze sterk, maar nu ik geen duiven meer houd, GING ze STERK ACHTERUIT.

Is duivenmest te koop? En zoo ja, waar? Of kunstmest? Waar te krijgen? Moet de roos GESNOeid, nu al of later en hoe ver?

b. Een RHODODENDRON wil niet meer bloeien, wat er aan te doen? Staat in een besloten tuintje, 'szomers ochtendzon tot 12 uur.

c. Zoo ook een AZALEA MOLLIS geeft WEINIG en niet volgroeiende BLOEMEN. In hetzelfde tuintje bloeit een Goudenregen prachtig.

d. Een SERING wil ook niet bloeien.

e. Weet u ook nog geschikte bloemen voor mijn tuintje?

Amsterdam.

A. v. d. W.—B.

Antwoord: a. Nu u geen duivenmest hebt, moet u andere mest geven, doch geen der andere dierlijke meststoffen is zoo krachtig als duivenmest. Of die mest te koop is en waar weet ik niet maar ik denk dat u bij elken duivenhandelaar wel wat mest zult kunnen bekomen.

Maar koemest (gier), beer en dergelijke zijn ook heel goed. Geef daarenboven bij droog weder ook geregeld water.

Struikrozen kunnen na half Maart gesnoeid worden. Men doet dat vrij kort en verwijderd daarbij alle hout dat dun en zwak is. De dikste takken snoeit men in den regel tot op 15 à 20 c.M. in, zwakkere nog wat korter.

b. Als er nu geen dikke groene knoppen op de uiteinden der takken zitten, zal uw Rhododendron ook dit jaar niet bloeien. Ook hier kan een bemesting met beer, en daarbij superphosphaat veel goed doen. In kleine stadstuinjes is de bloei van deze planten altijd min of meer onzeker en als een buitenkansje te beschouwen!

c. *Azalea mollis* is een vrij dankbare plant, doch wil wat vochtig staan en niet te donker. Spit er om heen wat veen of bladaarde in den grond en geef bij droog weder goed water.

d. Uw Sering kan ook wel om voedsel verlegen zijn. Geef dus ook deze een bemesting. Overigens, u snoeit de bovengenoemde bloemheesters toch niet in het voorjaar? Want dan zoudt u de bloemknoppen wegsnijden en zou niet-bloeien daarvan het natuurlijk gevolg zijn.

e. Uit het lijstje in het antwoord op vraag 569, zult u wel een keus kunnen doen.

v. L.

Vraag No. 615.

Is VINCA MINOR FLORE COERULEO geschikt om met succes te worden aangeplant op een tamelijk stijle helling gelegen op het volle Zuiden zonder eenige schaduw. Soeterberg.

R. C.

Antwoord: Neen, die plaats is al zeer ongeschikt. De plant komt in het wild voor op beschaduwde vochtige plaatsen, dus precies het tegenovergestelde.

v. L.

Vraag No. 616.

a. Daar ik eenige plekkjes in den tuin over heb, wenschte ik er SNIJ-BLOEMEN op te zaaien. Een van die plekkjes was eerst zand; dit heb ik uitgegraven en wilde die nu met modder ophoogen. Is dit een goede grond om er op te zaaien? De grond is rochtig, niet veel zon (N.-W.). Op het andere plekje is er meer zon. Kunnen op deze beide plekkjes de volgende snijbloemen gezaaid worden: *Impatiens Holsti*, *Papaver somniferum flore pleno*, *Nigella damascena fl. pl.*, *Miss Jeknll*, *Heliotropium*, *Frau Medicinalrat Sederle*, of is het beter andere snijbloemen? Zoo ja, wilt u ze mij dan s.v.p. melden?

b. Twee HYACINTHENBOLLEN, aequant in een potje, middellijn ± 10 c.M., geruimd met zandige aarde, krijgt de ene bruine punten aan de bladeren, terwijl de bloem ter hoogte van 3 c.M. ook bruin wordt. De andere heeft roestvlekken. Kan de CHILISALPETER hier de oorzaak van zijn?

c. Van een CLIVIA worden sommige PUNTEN BRUIN, terwijl midden op het blad een oranje-achtig streepje zit. De clivia is pas verplant, heeft koemest aekregen. Reden was dat de bloem niet onhoog kwam en de pot te klein was, maar blijft hetzelfde, heeft een geregelde begieting. Wat nu gedaan?

d. Zoudt u s.v.p. de namen van deze zaden willen noemen?

Den Haag.

A. B.

Antwoord: a. Modder (bagger) kan, als hij uit een zuivere sloot of vaart is opgehaald, heel goed zijn, maar moet dan met

zand vermengd worden. Al het zand uitgraven was dus niet noodig; spit nu den opgebrachten grond eens goed om meteen even dikken zandlaag daaronder, er voor zorgende dat beide grondstoffen goed vermengd worden. N.W. is voor zomerbloemen geen al te beste ligging en de meeste der door u opgenoemde planten kunt u daar onmogelijk van zaad opkweeken, maar zoo u de plantjes vooraf onder glas opkweekt, zal *Impatiens Holsti* het er denklijk wel doen. Eenjarige planten zullen maar zelden op een dergelijke plaats tot volle ontwikkeling komen. Met enkele vaste planten zult u meer succes hebben en als zoodanig noem ik: *Anemone japonica*, *Spiraea Aruncus*, *Kerstrozen*, *Funkia's*, enkele *Campanula's*, *Primula's*, enz., maar die doet u beter niet uit zaad op te kweeken, maar als plant te koop. Uit zaad duurt het verscheidene jaren voor u bloemen ziet.

b. *Hyacinthen*, die in bloei getrokken worden, hebben geen mest noodig; ze bloeien uit kracht van den groei van het vorige jaar, op het z.g. reservevoedsel. Bemesting werkt veeleer schadelijk en ik denk dat dit ook bij uw bollen het geval zal zijn. Daarenboven is *Chilissalpete* een stikstofmest, die niet op den bloei, maar op de bladontwikkeling werkt. Hebt u verder uw bollen wel genoeg tijd gegund om wortels te maken?

c. Een *Clivia*, die tegen den bloei staat, mag niet verpot worden vooral niet als het nog in de wintermaanden is. Verpotten werkt altijd storend en zulks te meer als de groei zoo goed als stilstaat. Over het oranjeleukige streepje behoeft u zich, als het daarbij blijft, niet ongerust te maken.

Houd uw plant nu niet meer dan matig vochtig en zet haar in het volle licht en onderhoud een matige kamertemperatuur. Als de plant overigens gezond is komt alles nog wel terecht, al blijft de bloemtros nog een poosje zitten. Amateurs zijn vaak ongeduldig en willen maar te spoedig door allerlei middeltjes de natuur forceeren. Maar dat gaat niet. Voor bloemen heeft men geduld noodig!

d. Ik kan aan de zaden alleen zien dat het groote, platte zaad, behoort aan een komkommerschachtige plant, en de beide andere, aan soorten der familie der Vlinderbloemigen. Maar de namen zijn niet op te geven.

v. L.

Vraag No. 617.

Zoudt u zoo vriendelijk willen zijn, op te willen geven, wanneer de beste *SNOELTIJD* is voor *THUYA*? Ik heb hiervan een heg aangeplant en wil deze nu zooveel van onder als boven dicht houden.

Amersfoort.

B. W. v. D.

Antwoord: De beste tijd is Maart en April.

LEON A. SPR.

Vraag No. 618.

De *BESSEN* van *MARETAKJES* mistle-ton), met Kerstmis tot versiering gebruikt, heb ik bewaard. Kan ik die *UITZAAIEN* en hoe zou ik dat moeten doen? Kunnen ze niet anders dan op een ouden boomstam groeien? De bessen zijn geheel ingedroogd.

Warmelo.

Mevr. M. M.

Antwoord: Of het zaaien van de zaden der ingedroogde bessen nog lukken zal, mag betwijfeld worden. 't Was beter geweest, uw zaden na Kerstmis te bewaren in een schaal op matig vochtig zand en deze te zetten op een koele plaats tot Maart. Maar in ieder geval kunt u het volgende probeeren. Week de ingedroogde zaden een paar uur op in water, knijp daarna de zaden uit en kleef ze met het eigen kleverige vocht op de dunste uiteinden van jonge takken van appel, populier, eik, linde enz. In „Zaaien en Planten” raadt prof. Hugo de Vries aan,

eenige populierentakken in een pot te stekken en daarop de zaden vast te kleven, waarna men den pot in een koel vertrek in het licht zet. Men voorkomt op die manier, dat de vogels de zaden wegmaken. De pot moet echter steeds in dezelfde stand staan ten opzichte van het licht, waarover ik hier evenwel niet verder uitweiden kan.

B. B.

Vraag No. 619.

a. Hoe moet een *PALM* behandeld worden, die *BRUINE PUNTEN* heeft en *WITTE STIPPEN* (ik meen spint) op de bladeren vertoont?

b. Hoe is de algemeene *BEHANDELING* van *CLIVIA'S* als kamerplanten? Is een bespuiting bekend, welke in 't algemeene kan worden aanbevolen om de bladeren van *Clivia's* mooi gaaf te doen blijven?

s-Hage.

V. R. V.

Antwoord: a. De bruine punten der palm zijn gewoonlijk een gevolg van droogte (als 't althans geen ouderdom is). Zet de plant matig warm, goed licht (maar niet de felle zomerzon op 't midden van den dag) en houdt haar regelmatig vochtig, zonder water op het schoteltje. Geef nu het voorjaar aankomt, een paar maal wat gier. De witte stippen zijn waarschijnlijk *schildluizen*; verwijder ze met een spatelvormig houtje, zeep de plant goed af en daarna met schoon water na.

b. Zet de *Clivia* in niet te grooten pot in een vrij zwaar grondmengsel; gier eenige malen in 't voorjaar en in den voorzomer; geef in Juli en Augustus een klein beetje superphosphaat; laat de pot in den herfst (November) bijna geheel droog en koud staan. Haal ze met Kerstmis, Nieuwjaar, in de warmte en geef dan meer water, dan bloeit de plant gewoonlijk in Februari al, gelijk de onze thans weer zoo mooi doet, sedert een week of vier.

B. B.

Vraag No. 620.

Hoe kan men in den winter de *NUTTIGE VOGELS* VAN *VOEDER VOORZIEN* zonder dat de in grooten getale aanwezige musschen dat wegkijken?

Amsterdam.

W. V. L.

Antwoord: Dat zal niet zoo gemakkelijk gaan, daar de musch eene groote mate van „verstand” paart aan de noodige vrijmoedigheid, zooals we het maar euphemistisch zullen noemen. Het enige wat missechien iets zal kunnen helpen, is het omringen van het voederbakje met een dicht bos doornetakken, waar de musschen niet zoozeer tusschen kruipen. Ik heb er mijn literatuur eens op nageslagen, maar vind nergens een afdoend middel. Wel eindigen een paar schrijvers met een goed woordje te doen voor „den hungernden Proletariën im Bettlerwams” om die ook wat te gunnen. Nu, dat is hier de zaak niet; ze mogen niet alles hebben. We hopen, dat onze lezers er wat op weten.

B. B.

Vraag No. 621.

In onzen tuin heb ik een perk *CONIFEREN* voor acht jaar geplant, die wat hoog worden (ca. 3 meter) en het gezicht belemmeren, waarom ik die gaarne wilde *VERPLAATSEN*. Kan ik die verplanten en is het nu de goede tijd er voor in dit geval?

Leiden.

A. de K.

Antwoord: Zeker zijn uw Coniferen verplantbaar. Een goeden tijd is April—Mei, al naar het weder en de plaats waar zij staan. Zijn zij blootgesteld aan de schrale voorjaarswinden, dan is Augustus—September beter, doch altijd bij vochtig of regenachtig weder.

Het al of niet slagen hangt veel van de soort af. *Thuya's* gaan zeer gemakkelijk, *Taxus* eveneens, *Chamaecyparis Lawsoniana* minder, doch bij goede zorg wel. Is de grond kluit houdend, dan is 't bezwaar gering.

SPRINGER.

Vraag No. 622.

a. Hierbij doe ik u toekomen twee *PEREN* uit mijn tuin. Andere jaren zijn ze goed, nu *ONEETBAAR*. Wat kan daarvan de reden zijn? Welke is de naam van deze peer?

b. Ik heb in mijn *KIPPENLOOP* eenige vruchtboomen (appels en peren) geplant. Ze staan er al een acht jaar in. Ik heb ze altijd met gewone mest bemest. Zou het nu ook aanbeveling verdienen kunstmest te gebruiken, opdat ze wat beter dragen, en zoo ja, welke en hoeveel per boom? Op welke wijze kan dit werk dan plaats hebben, want als het er gewoon ondergestrooid wordt, zou het mogelijk nadeelig voor de kippen zijn.

Amersfoort.

V. S.

Antwoord: a. Er zijn met u vele anderen die klagen over de slechte smaak van vruchten, die in de afgekoopen zomer zijn gegroeid. De slechte zomer zal daaraan voor het grootste gedeelte wel schuld hebben. Vooral latere soorten moesten het ongetijden en meer nog die welke eene niet al te gunstige plaats hadden.

De soort is *Doyenné d'hiver*, op warme standplaats; vooral voor een muur op 't zuiden is de goede plaats voor deze peer.

b. Zeker, kunstmest zal in zoo'n geval gunstige resultaten kunnen geven. Geef thans aan elken boom van 8 jaar oud 1½ à 2 KG. Superphosphaat en even zooveel Patentkali. Als u dit 's avonds uitstrooit en een weinig met de hark door den grond werkt, is het 's morgens bijna geheel opgelost. Trouwens al strooit u het uit, terwijl de kippen er loopen, zullen ze er geen nadeel van ondervinden.

J. A. KORS.

Vraag No. 623.

Wat zijn de beste *GRASSOORTEN* OP een stuk *GROND* nog al bezet MET *BOOMEN*, soort boomgaard; blijvend gras moet het zijn. Wat u dan ook melden hoeveel er van op een oppervlakte van 40 x 30 M. gezaaid moet worden en waar ik goed graszaad kan krijgen?

Vriezenveen.

Mej. C.

Antwoord: Gewoon zwenkgras (*Festuca elatior* = *F. vulgaris*); Eng. raaygras (*Lolium perenne*); Schapenzwenkgras (*Festuca ovina*), Zorggras (*Holcus lanatus*), Gewoon Struisgras (*Agrostis vulgaris* = *A. stolonifera*), Bosch-Beemdgras (*Poa nemoralis*). Van dit mengsel heeft u plm. 12 K.G., hoogstens 15 K.G. nodig, wat u bij elken vertrouwden handelaar in zaden kunt bekomen. (Zie: Advertentiën).

B. B.

Vraag No. 624.

Hoe kan ik van mijne op dit oogenblik prachtig in bloei staande licht-rose *AZALEA* meerdere exemplaren *KWEEKEN*? Hoe is de handelwijze?

Loppersum.

D. H.

Antwoord: Zie over het kweeken van *Azalea* het art. van den heer W. Lodder in No. 20 van dezen jaargang, een speciale vakmethode, die u wellicht bezwaarlijk kunt toepassen. U kunt probeeren in den loop van den zomer een paar der wildste scheuten te stekken in boschgrond, en deze met een tumbler-glas er over goed warm te zetten. U zou tevens kunnen probeeren, een paar takjes te marcotteren. Maak daarvoor een insnijding tot op het hout en omwikkel de wonde met een propje vochtig mos, dat steeds nat moet blijven. Hebben

zich hierin wortels gevormd, dan kunt u de stek afsnijden en opplanten. B. B.

Vraag No. 625.

a. Is voor **DUNGROND**, die omgewerkt is, voldoende per vk. M.: 1 kruiwagen varkensmest; $\frac{1}{2}$ kruiwagen verteerde denenaalden (dus boschgrond), iets geklopte kalk en natte turfmoel?

b. Wat kan de reden zijn dat **BOEREN-KOOL**, **SPRUITKOOL**, **WORTELTJES** en **AARDBEIEN**, die alle in Augustus geplant zijn, **NIET VOORUIT KOMEN**?

c. Weike **KUNSTMEST** is noodig en hoeveel? Is **GIEREN** noodig?

d. Wanneer moeten de **MELOENEN GEZAAID** worden en hoe is de brociaarde daarvoor in een bak van 3 bij $1\frac{1}{2}$ meter? Hoe hoog moet de tusschenruimte zijn van glas en grond in den bak?

e. Wanneer en hoe **ZAAIT** men **TOMATEN**, **KOMKOMMERS**, **SLA**, **DOPERWTEN** en **BLOEMKOOL**?

Bosch en Duin Mevr. v. L.—S.

Antwoord: a. Zeker is deze bemesting ryaal te noemen en kunt u daarvan ook wel goede resultaten verwachten.

b. Uit uw begeleidend schrijven blijkt mij dat ook zelfs van de boerenkool zoo goed als niets terecht is gekomen. Kan het ook zijn dat de mest te diep onder den grond is gebracht? U had anders bij zoo'n bemesting toch zeker goede boeren- en spruitkool moeten hebben. Dat uwe aardbeien geen wonderen hebben gedaan is begrijpelijk; die zullen als ze de mest te pakken kunnen krijgen, dezen zomer wel goed gaan.

c. We raden u op uwe grond niet aan, geld uit te geven voor kunstmest er moet in uw humus-arme grond eerst wat humus zijn en die verkrijgt u niet door kunstmest maar wel door stalrest; blijf dus nog wat mesten met stalrest. Gier is uitstekend, dat is voor den moestuin en speciaal voor dien grond zeer goed.

d. Als u een warme bak bezit, kunt u thans gerust meloenen zaaien om ze dan in die warme bak tot flinke plantjes op te kweken. Zoodra uw plantjes opkomen zet u ze in kleine potjes en maakt dan tevens een bak flink warm; zoo'n week of 2 à 3 na 't oppotten kunt u die plantjes op uw nieuw aangelegde bak uitplanten. U zorgt er dan wel voor, dat op den paardenmest een flinke laag pl.m. 20 à 25 c.M. bladgrond is waardoor wat oude koemest wordt gemeengd. U vult uw bak aan met grond, zoo dat u 15 à 20 c.M. tusschenruimte hebt tusschen grond en glas.

e. Tomaten worden thans gezaaid op warme bak en direct als ze opkomen verspeend in kleine potjes. Komkommers behandelt u als de meloenen als u ze ten minste onder glas wil kweken, anders wacht u tot de 2e helft van April om ze dan half Mei buiten uit te planten. Sla kunt u zaaien op een weinig verwarmde bak en ze op een dito uitplanten. Dopertwen legt u in een koude bak ter kieming om ze als ze een c.M. of 8 lang zijn uit te planten. Bloemkool zaait u thans op koude bak en begin Mei of half Mei op den koude grond.

Als de tijd het ons permitteert, komen we u persoonlijk eens bezoeken en verder inlichten. J. A. K.

Vraag No. 626.

Hoe kan ik een **PERZIK** tegen een schutting op het Zuiden, die weinig of **GEEN VRUCHT** gaf sedert ik eigenaar ben van den tuin, waarin zij groeit (nu sedert enkele jaren), vruchtbaarder krijgen? Den vorigen zomer werd hij geplaatst door schildluis, waarom ik ze dezen winter insmeerde met een pap van kalk en zwavel, kankerig is hij niet en is een dubbele montagne.

Loppersum.

D. J. H.

Antwoord: Zonder den boom ter plaatse te hebben gezien, blijft het raden naar de oorzaak der onvruchtbaarheid. Heeft uw **Montagne** soms last van krm in den zomer? Dan moet u zwavelen (Jrg. I, pag. 6 en 45). De snoei is mede een voornaam punt Jrg. I, pag. 171). Tevens kan het liggen aan gebrek aan voedsel (Jrg. I, pag. 57, 556, 605), of aan den bodem. Kunt u meer gegevens verstrekken, dan is er misschien raad te geven; doch wend u dan s.v.p. rechtstreeks tot een onzer deskundige medewerkers (zie Adreslijstje boven de „Vragenbus“). B. B.

Vraag No. 627.

Hierbij zend ik u een **BLAD** van een **PALM**, die ik sedert December in mijn bezit heb. De plant staat in de woonkamer in goed daglicht op 't Zuiden, krijgt om den anderen dag vershe, ietwat lauwater en heeft tot voor ongeveer twee weken geen enkel teeken van bruin worden vertoond. Nu echter worden bijna alle punten der **BLADEREN BRUIN** en zooals u aan bijgaand exemplaar ziet, zelfs geheele bladen.

Gaarne wilde ik vernemen, wat de oorzaak is en wat er tegen gedaan kan worden? Rolde. L. D. O.

Antwoord: Aan uw palmblad konden wij geen beschadiging door insecten of zwammen constateren, zoodat wij vermoeden, dat de oorzaak ligt in de overige levensomstandigheden der plant. Daar het meermales voorkomt, dat een plant watergebrek heeft, zelfs al wordt ze dagelijks gegoten (als nl. de potkluit te ver uitgedroogd is, waardoor het gietwater, zonder deze te bevochtigen, weer wegvloeit), raad ik u, als dat zoo is, de plant eens een uur in een emmer water (kamertemperatuur) te zetten.

Is dit de oorzaak niet, kan dan de plant te dicht bij de heete kachel gestaan hebben?

Eene derde mogelijkheid is, dat de plant in Dec. met vriezend weer getransporteerd is; vooral wanneer zij te voren in een verwarmde (en dan gewoonlijk vochtige) kas heeft gestaan, kan die overgang het haar aangedaan hebben.

Ik herhaal evenwel, 't blijft raden; doch ik vrees voor 't behoud uwer palm. B. B.

Vraag No. 628.

Kunt u mij misschien een **ADRES** opgeven, waar **BERKENSAP** te bekomen is? 't Is voor een zieke, dus is spoedig antwoord gewenscht. 's-Gravenhage. H. A. v. S.

Antwoord: Ik kan u niet aan een adres helpen. Ik geloof ook niet, dat het in den handel is. Als 't een werkelijk eenesmiddel is, zult u 't wel in de apotheek kunnen bekomen. Ik zie het echter niet in de pharmacopae vermeld. Mogelijk weet een der lezers u te helpen.

LEON. A. SPRINGER.

Vraag No. 629.

Wat kan de oorzaak zijn dat **TULPEN** en **NARCISSEN** (*Trompetnareis*) die op de gewone manier behandeld (kamercultuur) zijn, het **NIET** verder met **BLOEIEN** brengen dan de knop; van potten alle op dezelfde wijze behandeld, bloeien sommige bollen zeer goed, terwijl de overige het niet verder brengen dan knopvorming en dan verdrogen?

Amsterdam.

G. Bl.

Antwoord: De meest voor de hand liggende oorzaak van het verdrogen der bloemknoppen van Tulpen en Narcissen bij kamercultuur is de droge lucht door het stoken veroorzaakt. Enkele soorten verdragen dit beter dan andere. Het besproeien der knoppen en bladeren met een

fijn spuitje dagelijks helpt veel. Het niet bloeien kan ook veroorzaakt zijn door voorafgaande verkeerde behandeling, vóór de bollen in de kamer kwamen, wat zonder nadere gegevens niet is te zeggen. Santpoort. J. J. KRUIFF.

MEEZEN.

(Uit een brief.)

„Wat zijn meezen toch leuke vogels; nauwelijks had ik alles voor de opname klaar gemaakt of die rakker kwam op het vreemde, van nikkel glanzende ding zitten, zoodat ik zelfs een oogenblik bang was, dat hij de camera op de een of andere manier in 't ongereede zou brengen; hij had evengoed de sluiters zelf kunnen doen werken.” W. C. DE V.

MEDEDEELING.

Wegens plaatsgebrek Uitslag Prijsvraag (Gedichtje: Winter) in het volgend no.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Zaden en Planten.

Groentezaden,
Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten,
Rotsplanten.

— SPECIALITEIT DER FIRMA. —

STRIKROZEN, KLIMROZEN, RHODODENDRON, CONIFEREN, VRUCHTBOOMEN, VRUCHTSIRUIKEN, AARDBEIZIEN-PLANTEN. enz. enz.

Voor ieder, die over een grooten of kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige *Catalogus* dezer artikelen, voorzien van v.e. afbeeldingen en aanwijzingen omtrent de behandeling, gratis en franco verkrijgbaar. (225)

B. RUYS,
Koninklijke Kweekerij „Moerheim”,
Dedemsvaart.

GRASZADEN

voor extra fraaie, blijvende gazons.
Mélanges samengesteld naar den aard van het terrein.

Prijscourant op aanvraag.

ZOCHER & Co.,
(228) HAARLEM.

Groente- en Bloemzaden.

Voorjaarsbolgewassen,
Begonia's, Canna's, Dahlia's, enz.

Van Schertzer & Zoonen,

SPAARNE II, - HAARLEM. (224)

Geïllustreerde prijscourant franco op aanvraag.

H. Hornsveld,

Kweeker - Baarn,

heeft nog voorhanden:

Miss Gladys Dawson,
Roem van Groenekan,
Koningin Emma,
H. Hornsveld,
Paul Kruger.

Met het oog op den kleinen voorraad van enkele soorten is spoedige bestelling gewenscht. (221)

Catalogus op aanvraag.

Bij groote partijen belangrijke prijsvermindering.

ZOCHER & Co.,

BOOM- en BLOEMKWEKERIJ
„Rozenhagen”,
te HAARLEM,

zenden op aanvraag, franco hunne uitgebreide, geïllustreerde prijs-courant, waarin, behalve een zeer groot aantal meer algemeen voorkomende artikelen, vele nieuwe en zeldzame soorten en verscheidenheden worden aangeboden. (222)

Wie voor zijn tuin of tuintje, veld of akker ZADEN noodig heeft, vrage de Geïllustreerde Prijs-courant, welke 1100 soorten van Groente-, Bloem- en Landbouwzaden bevat en tevens eene Handleiding is voor het kweeken van Groenten en Bloemen.

NET JONGMENSCH,

v. g. g. v., met veel ambitie, zag zich gaarne voor direct of later geplaatst op Bloemkweekerij of Buitenplaats als **leerling**, niet ongeneigd administratie er bij waar te nemen: intern, tegen nader overeen te komen condities. Brieven Bur. Haagsche Courant, Den Haag, onder No. A 4823. (217)

GRONDBORINGEN
voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.
HAARLEM.

KONINKLIJKE VRUCHTBOOMKWEKERIJ
„POMONA”,
te SCHOTEN, bij Haarlem.

STAMROZEN (mooie kronen) f 1.— p.s.
STRUIKROZEN f 0.25 p.s.
in de prachtigste verscheidenheden.

De soortenlijst op aanvraag gratis te verkrijgen bij JAC. P. R. GALESLÖÖT, Kantoor Van Eeghenstraat 75. te Amsterdam.

De beste tijd om rozen te planten is de maand Maart. (226)

H. COPIJN & ZOON,

Boomkweekerij en Tuin-architectuur,
GROENEKAN bij UTRECHT.

Uitgebreide collectie Vruchtboomen, Coniferen, Sierheesters, Rozen, Vaste Planten, Nympha's, etc.

Geïllustreerde Catalogus wordt op aanvraag franco toegezonden. (203)

KONINKLIJKE ROZENKWEKERIJ

GEBR. GRATAHA & Co., Hoogeveen.

Bekroond met 60 gouden en zilveren medailles.

EN GROS. :: PRIJSCOURANT GRATIS. :: EN DETAIL.

Onze rozen worden algemeen geprezen: om de mooie verscheidenheden en hare goede groeikracht. (145)

Geen beter middel

ter verdelgung van bladluis, worm en verdere schadelijke insecten voor bloemen en vruchtboomen, dan tijdige besproeiing en bestrooiing met aftreksel van **tabaksafval**. Verkrijgbaar in baaltjes van 50 kilo à f 3.50 per baaltje, franco station 's-Bosch, tegen inzending van postwissel.

Eugène Goulmy & Baar,

(216) Kon. Ned. Sigarenfabriek, 's-Bosch.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in 'het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Announces driemaal ter plaatsing opgegeven, worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”,

Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie

STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.

(191) Vraagt Catalogus.

W. LOURENS.

Graskantenstekers

Kon. Magazijnen v. Tuinbouwwerktuigen, enz.

BLOSS & GROENEWEGEN,
DE BILT bij Utrecht.

Filiaal te Amsterdam: Keizersgracht 521.
(219) Vraag Catalogus N°. 8-41.

BESCHRIJVENDE PRIJSCOURANT van

PULVERISATEURS, VRUCHTENZAKJES
en HONDERDEN andere MODERNE ARTIKELEN
voor KWEKERIJ en TUIN,
wordt op aanvraag gaarne gezonden.

Proefbestelling wordt zeer op prijs gesteld.

Firma **HEENK & WEFERS BETTINK**,
15 DAMSTRAAT, HAARLEM. (220)

Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis.

(173)

PEEK & CLOPPENBURG. UTRECHT.

Oude Gracht b.d. Bakkerbrug.

HEEREN- en KINDERKLEEDING KLEEDING NAAR MAAT.

Berichten de ontvangst van vele
Nouveautés voor het a.s. Seizoen.

(212)

TUIN- EN BLOEMZADEN.

Voorjaarsbloembollen en Planten,

Tuinbouw-Artikelen.

Uitgebreide Catalogus wordt op aanvraag *franco* toegezonden door

ROOZEN VAN MEERBEECK,
Rokin 52, Amsterdam.

(211)

Santpoort. Vruchtboomkweekerij „Pomona”.

JAC. P. R. GALESLOOT & Co.

Kantoor Damrak 93, Amsterdam.

Telefoon 4328.

Ondergeteekenden hebben de eer te berichten dat met 1 Februari 1908 de Heeren **D. Th. RODENBURG** en **K. BORGMAN Jzn.** in onze zaak als werkende Vennooten zijn **ingetreden**, terwijl ond. als zoodanig met dien datum uit de firma zijn **uitgetreden**.

Dankend voor het genoten vertrouwen, blijven wij de firma in Uwe gunst aanbevelen.

J. G. A. GOEDHART.

H. HOOGLANDT.

Onder referte aan bovenstaande bevelen wij onze firma in UEds. voortdurende gunst aan; van **volkomen zaakkundige** uitvoering Uwer opdrachten kunnen we U de verzekering geven, aangezien de heer **RODENBURG** van jongs af in het vak is opgeleid en in **binnen- en buitenland** op de voornaamste Kweekerijen is werkzaam geweest, waar hij zich speciaal op de studie der **vruchtboomcultuur** heeft toegelegd, terwijl door ons de **beredeneerde snoeiwijze** wordt toegepast.

Het U bekende personeel te Amsterdam en te Santpoort blijft in onzen dienst.

Tot een bezoek aan onze Kweekerij worden belangstellenden beleefd uitgenoodigd.

Voorloopig blijft het adres van ons Kantoor **Damrak 93 Amsterdam** of **Kweekerij „Pomona”, Santpoort**, waarvan wij U beleefd verzoeken **ter voorkoming van verwarring** nota te willen nemen.

Achtend, **D. Th. RODENBURG** en **K. BORGMAN Jzn.**
Firma JAC. P. R. GALESLOOT & Co.

Specialiteit in Vruchtboomen en Rozen.

Aanleg van Tuinen en Vruchtentuinen door geheel Nederland.

Beleefd verzoeken wij U onze (zeer concurrerende) prijzen aan te vragen.

(209)

INHOUD.

Knolbegonia's, door J. K. B.

Ons Gouden Tientje.

Bloementuin.

Coniferen voor den Liefhebber, I, door
H. J. v. Aller.

Ampelopsis Lowi, door B. B.

Moestuin.

Lijntjes trekken, door P. J. S.

Orchideeën.

Giftige Cypripediums, door v. L.
Coelogyne cristata, door C. W. Matthes.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.
In de Orchideeënkas, door J. K. B.
In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.
In den Moestuin, door J. C. Muijen.
In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Kamerplanten.

Crinum Makoyanum, door F. Slijper.
Bloemenhandel te Parijs, door v. L.

Bloemen en Staatslieden, door v. L.

Tentoonstellingen.

Rectificatie, door H. W.

Correspondentie.

Vragenbus.

Mededeeling.

Advertentiën.

G. A. VAN ROSSEM, NAARDEN,

10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.
Catalogus op aanvraag. (178)

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeaïne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

K N O L B E G O N I A ' S (slot.)

Omtrent den invoer der verschillende soorten, waarvan de meeste zeker hebben bijgedragen tot de sierlijke vormen, welke wij thans zien, meenen wij de belangstellende lezers voldoende op de hoogte te hebben gesteld. Zien wij nu wat onze bloemkwekers in deze gedaan hebben.

Wie hier te lande over *Knolbegonia's* schrijft, zal dadelijk denken aan de namen van de firma's Zocher & Co. te Haarlem, J. Th. van den Berg te Jutphaas en E. H. Krelage & Zoon te Haarlem.

Het vriendelijk gelegen Jutphaas bezoeken wij nog al eens bij voorkeur dan, wanneer de knolbegonia's hoogtij vieren, en tal van bedden er uitzien als een Oostersch tapijt, bezaaid met levendig gekleurde bloemen, schitterend en flinkerend in het zonlicht.

Telkens worden deze bedden nagegaan en wanneer een bijzonder mooie haar bloemkelken ontplooit, wordt zij voorzichtig opgenomen en in een pot gezet, en dan krijgt zij een plaatsje in een kas, om nog eens goed bekeken te worden.

Blijkt het dat zij al de goede hoedanigheden bezit, die men aan een moederplant stelt als: flinke rechtopstaande bloemen, mooi van kleur, rijk bloeiend, sterke bloemstelen enz., dan wordt er naar een echtgenoot gezocht met niet minder goede eigenschappen, en wordt het huwelijk door den kweeker voltrokken.

Dit geschiedt in allen eenvoud. Van

de bruid worden de bloemen met meel-
draden in knop reeds weggenomen en

insectenbezoek in een zakje gebonden en zodra blijkt, dat de stampers geschikt zijn, het stuifmeel te ontvangen, haalt de kweeker een rijpe bloem van de vaderplant, den bruidegom, waarmede de stamper bestreken wordt. Den volgenden dag wordt dit nog eens weer herhaald en verder wacht men af.

Is de bestuiving en naar we hopen de bevruchting gelukt, wat regel is, dan vallen de bloembladeren af en het gevleugelde, driehoekige vruchtbeginsel wordt dikker.

Zijn de vruchten erg groot, dan wordt er van de twee wel eens een weggeneepen om toch vooral krachtige zaden te krijgen. En wat dunkt u, lezers, hoeveel zaden er in zoo'n vrucht kunnen zitten. Een kweeker te Naarden heeft de zaden eens geteld uit een groote vrucht, en daar kwamen er drie-entertig honderd uitrollen!

Het was in 1874 dat de heer J. Th. van den Berg deze bloeiplanten bij uitnemendheid in zijn netten catalogus opnam, en het is niet onaardig, nu nog eens te hooren op welke wijze hij ze inleidt.

„Dit nieuwe ras”, zoo schrijft hij, „door kunstmatige bevruchtingen aangewonnen, uit de bekende schoone *Begonia rosae-flora*, *B. boliviensis*, *B. Pearcei*, *B. Veitchii* enz., verdient ten hoogste, in de aandacht van alle bloemenliefhebbers aanbevolen te worden; ze zijn eene belangrijke en geheel nieuwe in 't oog loo-

Gevuldbloemige Knolbegonia's,
op de kwekerij van den heer J. T. v. d. Berg Jr., te Jutphaas.

blijven dus de bloemen met stampers
over. Deze worden ter voorkoming van

pende aanwinst ter versiering van bloemperken.

„In Juni in den vollen grond geplant, bloeien ze onafgebroken door tot in October, met zeer groote en ontelbare bloemen in onbeschrijfelijke kleurenpracht als: zuiver wit, bleek rose, nankin, koperkleurig, helder geel, rozenrood, karmijnkleurig, oranje, scharlakenrood, enz. met alle daartusschen spelende tinten.

„De knolletjes dezer Begonia bewaart men eenvoudig des winters in wat droge aard of wit zand, op een vorstvrije plaats binnenshuis of in de bloemkas; in 't voorjaar elk afzonderlijk opgepot, en als de bladeren ontwikkeld zijn, plant men ze in 't laatst van Mei of begin Juni op de daarvoor bestemde tuinperken uit, op een zonnige standplaats, na alvorens den tuingrond met wat blad- of brociaarde vermengd te hebben; vooral bij natten of stijven kleigrond, ze bereiken eene hoogte van 2—3½ decimeter”.

Hierop volgt een lijstje van 36 soorten en verscheidenheden, met een korte beschrijving er bij.

Wij hebben ons in den jongsten zomer nog eens weer opnieuw kunnen overtuigen wat een decoratieve plant deze Begonia is. Op de buitenplaats „De Engelenburg” te Brummen, zagen wij ze als een breede slinger in het gazon aangebracht. Elke plant was getooid met een aantal flink ontwikkelde bloemen, nu eens diep rose, dan zacht rood gekleurd. Het geheel maakte tegen een achtergrond van coniferen een heerlijk mooi effect.

In de broeierij stonden een aantal Begonia's in een bak uitgeplant en daar was er een bij, een roomkleurige van buitengewone schoonheid. Terwijl de twee buitenste bloembladeren horizontaal uitstonden, was dit met de

binnenste niet het geval, deze neigden naar elkander toe; zeer mooi!

Trouwens, wanneer men nagaat, wat al verrassingen in vorm en kleur deze planten gegeven hebben, slaat men de handen ineen. Zoo heeft men een duplex-vorm, waarbij de bloembladeren in een dubbel aantal aanwezig zijn en waarbij men dus met recht kan spreken van een dubbele bloem!

Vervolgens zijn er Begonia's met gevulde bloemen, d. w. z. alleen de mannelijke bloemen zijn gevuld, doordat de meeldraden in bloembladeren overgegaan zijn. Ze doen nu eens denken aan een roosje, dan weer aan een Camellia, of bezitten den vorm van een Gardenia. In den regel hangen deze bloemen door de zwaarte naar beneden, maar ze zijn er ook wel met recht opstaande bloemen.

Een zeer mooie met kleine bloemen is *La Fayette*, die ongemeen rijk bloeit met vurig oranje-roode bloemen. Een vak met deze verscheidenheid beplant, maakt een schitterend effect. Groote partijen ziet men nimmer van haar, omdat de vraag geregeld het aanbod overtreft.

Men heeft ook Begonia's op welker bloemblaadjes zich uitwassen zetten en daar deze tot een kammetje vereenigd zijn, noemt men ze *cristata*. De randen der bloemblaadjes kunnen gracieus gegolfd of in fijne franje uitloopen. Ja, wij zagen eens eene bloem, die sprekend op een *Narcis* geleek.

De *Revue de l'Horticulture Belge et Etrangère* van half Januari geeft een gekleurde afbeelding van een gevuldbloemige groene knolbegoniabloem!

Dat het ook een beste „Floralia”-plant is, kan men elk jaar op de tentoonstelling van de vereeniging van dien naam zien.

J. K. B.

Coniferen voor den liefhebber.

(Slot.)

De *Abies Engelmanni* is een zeer fraaie groepplant voor kleine tuinen. Voor grootere tuinen als gazonplant. Onder de *Chamaecyparissen* zijn er ook verscheidene, die waard zijn genoemd te worden. De *Chamaecyparis Lawsoniana* of *Lawson's Levensboom* stamt oorspronkelijk uit Californië. Alle soorten van dit geslacht veredelt men op de „*Lawsoniana*”.

Deze is een zeer fraaie conifeer, kan zelfs eene hoogte van 30 M. bereiken, en maakt een rechten stam. De takken zijn eerst horizontaal uitgespreid, maar de uiteinden heffen zich op. Deze conifeer wenscht een vasten vochtigen grond en een beschutte standplaats. Ik heb vele exemplaren gezien, die niet beschut waren, waarvan het loof een bruine kleur aangenomen had, hetgeen zij te wijten hadden aan de scherpe winden. Ook de *Chamaecyparis pisifera filifera* en de „*filifera glauca*” zijn beide zeer geschikt voor stadstuinen. Ook de *Pinus*-soorten mogen niet vergeten worden. De *Pinus sylvestris* of grove Den, die zooveel voor 't aanplanten van bosschen gebruikt wordt, misstaat in een stadstuin niet. Hij groeit er uitstekend, mits hij niet te kampen heeft met een te zwaren grond. Een goed bewerkt zanderigen grond kunnen wij voor het geslacht *Pinus* aanbevelen. Er bestaan onderscheidene soorten, die we als groep en gazonplanten kunnen noemen. De *Pinus Cembra* is ook zeer geschikt; zij verschilt van de *sylvestris*, dat zij gerust in kleigrond geplant kan worden. Voor diegenen, die een rots-partij in hun tuin hebben is de *Pinus montana* en de *Pinus montana Mughus* zeer aan te bevelen. Deze dennetjes eischen een kalkrijken bodem. Ook de *Pinus maritima*, is niet ongeschikt. Zij wordt ook in 't groot veel aangeplant, voor 't verzamelen van hars en terpentijn. De *Pinus Strobus* met hare variëteiten, is als gazonplant zeer geschikt. Hij eischt een vruchtbaren zandgrond en kan wel eene hoogte van 40 M. bereiken. Onder de *Thuya's* noemen we de *Thuya occidentalis*. Dan de fraaie *Thuyopsis dolabrata*, die nauw aan de *Thuya* verwant is. Hij kan dienst doen als gazon- of rotsplant. Een halfbeschaduwde standplaats is hem welkom.

Er zijn nog vele fraaie coniferen, zooals de *Cedrus*, de *Cephalotaxus*, *Cryptomeria's*, *Juniperus*, de *Larix*, *Taxodiums* en *Taxus*-soorten, maar over deze wil ik het in dit stuk niet hebben. Alleen wil ik nog wijzen op het snoeien der Coniferen.

Dit werk ziet men meestal in de kweekerijen ruim toegepast. Het heeft

De Directie van „Onze Tuinen” stelt elke maand vier „gouden tientjes” beschikbaar voor de beste antwoorden of de beste inzendingen naar aanleiding van een maandel. prijsvraag ontvangen.

Ditmaal zal onze prijsvraag over twee maanden loopen, en loven we als eersten prijs uit: 4 gouden tientjes, als tweeden prijs f 25 en als derden prijs f 15.

Wat de regels betreft, waaraan de inzenders zich hebben te onderwerpen (zie vorige nos.), maken we voor deze gelegenheid speciaal attent op het volgende:

20. De prijzen kunnen aan het administratiebureau van „Onze Tuinen” worden

afgehaald of worden, indien zulks gewenscht wordt, per postwissel toegezonden.

30. De redactie van „Onze Tuinen” behoudt zich in bijzondere gevallen het recht voor één of meer prijzen in te houden.

40. De uitspraak der redactie is beslissend. Geen beroep daartegen of correspondentie daarover wordt toegestaan.

60. De inzendingen kunnen met een pseudoniem onderteekend worden. Doch steeds moet ook de naam en het adres vermeld worden, die echter, in het geval een pseudoniem is opgegeven, slechts vermeld worden, indien de inzender de prijswinner is.

70. Alle inzendingen worden het eigendom van de redactie van „Onze Tuinen”.

De prijzen zullen ditmaal uitgereikt worden aan drie inzenders, die ons een no. van „Onze Tuinen” (van 1908) toezenden, beschreven met de meeste handteekeningen. Bij iedere handtekening moet woonplaats en adres staan.

Men kan desverkiezende, een no. aanvragen bij onze Administratie, tegen inzending van een 5 c. postzegel.

Inzendingen vóór Maandag 4 Mei aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam. Uitslag in ons no. van Zaterdag 6 Juni e.k.

daar hoofdzakelijk ten doel, de planten smal en hoog te houden, waardoor men meerdere op eene beperkte ruimte kan hebben.

Meestal snoeit men hier met een groot mes, en sabelt de planten zoo, dat men ze pyramide-vormig krijgt. Vandaar dat men in de kweekerven bijna nooit de typische groeiwijze kan gadeslaan. Zijn er coniferen, die van haar groei afwijken, dan alleen is het noodig dat er gesnoeid wordt. Maken coniferen b.v. twee of meer koppen, dan is het noodig er een weg te snoeien. Heeft men echter te doen met dwergachtige planten, die dus meer koppen maken, dan moet men ze behouden, zooals bij de *Thuya recurva nana*. De coniferen die men verkrijgt door veredelen groeien soms plat uit, waarbij dan krachtig snoeien en binden gewenscht is.

Jonge planten van *Taxus* en *Thuya* groeien sterk in den kop. Bij zulke kan men gerust den kop wegsnijden. Ze maken dan meerdere koppen, en vormen zodoende bossige planten. Bij sparren verwijderd men den kop niet. Hetzelfde is het geval met *Cryptomeria japonica* en *Wellingtonia*. Gaat er een kop bij een dezer verloren, dan kan het ongeluk nog verholpen worden en men bindt dan een geschikte zijtak bij die dan als kop dienst moet doen. Bij oudere Coniferen kort men de sterk vooruitgroeiende takken in. Men snoeit dan op een zijtakje terug. De beste tijd voor 't snoeien is in 't voorjaar en de tweede helft van April. De sparren snoeit men begin Maart. Men plant de Coniferen in groepen, niet te dicht, omdat anders de planten van anderen kaal worden.

H. J. v. ALLER.

Lobelia Erinus „Kathleen Mallard”.

Deze mooie gevuldbloemige *Lobelia* werd reeds meermalen in dit blad besproken en aanbevolen. 't Is dan ook niet onze bedoeling hare goede eigenschappen opnieuw te herhalen, maar iets in verband met hare cultuur te zeggen. Van verschillende zijden zijn klachten vernomen; bij sommigen bloeide zij slecht of in het geheel niet, en bij anderen duurde de bloei maar heel kort.

De oorzaak van dit verschijnsel zal wel te zoeken zijn in het feit, dat men zijne planten te vetten grond gegeven of ze in den vollen uitgeplant heeft. Daardoor werd de groei wel bevorderd en hebben de planten zich sterk ontwikkeld, maar de bloemen lieten op zich wachten. (Bovendien zal de natte zomer van 1907 wel geen goed aan den bloei gedaan hebben. Red.)

Wil men dus succes hebben met *Kathleen Mallard*, dan moet men de plantjes doorlopend in potten houden en niet te vetten grond gebruiken. Ook bij het beplanten van perken graaft men de planten met den pot in.

W. LODDER.

Warme Bakken.

Wanneer we zoo'n eenvoudige bak, slechts bestaande uit wat planken en eenige paaltjes, met broeimest willen verwarmen, wordt, evenals dit bij vaste kistingen plaats heeft, de aarde en de mest van een vorige broeiing verwijderd. De ruimte die met broeimest wordt gevuld is echter nooit grooter dan de bak zelf. De grond wordt langs alle zijden van den bak afgestoken en zoo diep uitgegraven als noodig is,

kregen wordt. Den geheelen opzet te laten zaken, nadat mest etc. zijn ingebracht, gaat bezwaarlijker.

Het inbrengen van den mest heeft laagsgewijze plaats, waarbij we zorgen, dat de broeilaag overal even hoog komt. Nadat de broeiing is ingetreden en de sterkste dampen ontsnapt zijn, wordt de aardlaag opgebracht, waarvan de dikte zich regelt naar den aard te te kweken gewassen. Bij dit een en ander rekenen we er op, dat het volume van den mest steeds kleiner wordt, we brengen daarom de aardlaag zoo hoog mogelijk aan.

Nadat de broeimest en aarde zijn ingebracht, wordt langs de buitenzijden van den bak een aarden wal gebracht, die de vergaring van de vaste kistingen vangt, en dus dient, om de opgewekte warmte in den bak besloten te houden.

Doordat de mest in het midden van den bak sterker broeit dan aan de kan-

Gevuldbloemige *Lobelia*.
Lobelia Erinus „Kathleen Mallard”.
(Orig. foto „Onze Tuinen”).

om een behoorlijke broeilaag plus de aardlaag waarop de gewassen komen, te kunnen opnemen. Dat de kweker van beroep ook hierbij de zuinigheid betracht, ligt voor de hand.

Eenige ondervinding is echter noodig, of men maakt de broeilaag te dun, waardoor te weinig warmte opgewekt wordt en de gewassen bovendien te ver van het glas komen, of men brengt te veel broeimest aan waardoor de afstand tusschen het glas en den bovenkant van de aardlaag te klein wordt, om ook aan nog jeugdige gewassen voldoende ruimte te bieden.

Het laatste euvel is niet zoo hinderlijk als het eerste, zoo'n eenvoudige bak is zeer gemakkelijk in zijn geheel wat omhoog te trekken waardoor ruimte ver-

ten, zakt hij daar ook het eerst en het meest in, hierdoor kunnen langs de zijden tusschen aarde en bak scheuren ontstaan, die we moeten aanvullen om het uitdrogen van de aarde tegen te gaan.

Uit het bovenstaande blijkt dat het verwarmen met broeimest van zulke eenvoudige bakken, die toch altijd nog tot de vaste bakken gerekend mogen worden, in hoofdzaak overeenkomt met de behandeling van lose lessenaars in vaste kistingen.

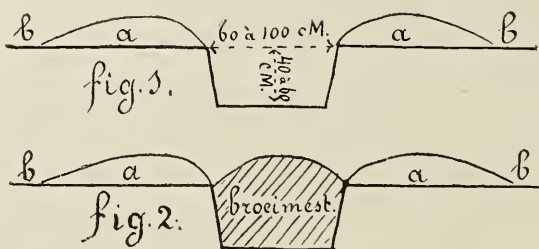
Geheel anders in opzet en samenstelling zijn de losse bakken of zoogenaamde warme rijen, waarin slechts een gedeelte van de aardlaag verwarmd wordt. Niet voor alle culturen zijn deze geschikt; gewassen toch, die van den aanvang af over de geheele ruimte in den bak be-

schikken, zooals aardbeien, snij- en suikerboonen, enz., behoeven niet alleen in het midden, maar over de geheele oppervlakte bodemwarmte. Zijn echter in den aanvang de gewassen nog klein, zooals meloenen en komkommers, of worden meerdere gewassen die aan den warmtegraad verschillende eischen stellen, in denzelfden bak tegelijk gekweekt, zooals bij de gecombineerde teelt van kropsla, wortelen en bloemkool, dan kunnen we met het verwarmen van een strook in het midden van den bak volstaan.

Omdat losse bakken of rijen niet aan een bepaalde plaats gebonden zijn en nu eens hier, dan weer op een andere plaats

we nu weder een lijn en steken ook daarlangs den grond af. Tusschen deze twee lijnen graven we de aarde uit, die we ter weerszijden van den geul neerleggen. De beide zijanten worden eenigszins schuin naar beneden afgestoken zoodat de geul zelf in doorsnee de vorm van een trapezium krijgt. Een geul gereed om met broeimest gevuld te worden ziet er uit zooals fig. 1 aangeeft.

Uit zuinigheid brengen we op den bodem van den geul een laag van een en ander, wat we gedurende den winter bijeen gegaard hebben; riet, koolstronken, minderwaardige mest enz., zij dient om de meest werkzame broeimest

Geul voor een warmen bak.
a uitgeworpen aarde; b begane grond.

gelegd kunnen worden, behandelt men den grond waar ze komen zullen, alsof het een opengrond-cultuur betrof. De toekomstige paden, tusschen de bakken zoowel als de plaats waar de ramen zullen komen, worden alsof het gewoon moesland gold, bemest. We nemen bij voorkeur verteerde paardenmest die vroeger als broeimest dienst gedaan al grotendeels verrot is, of de in Delfen Westland algemeen gebruikte „Schiedammer” die op de gewone wijze ondergespit wordt.

De plaats waar de achterzijde van de rij moet komen geven we door een paar stokjes aan, willen we meerdere rijen aanleggen dan komt op een afstand van 2.90 à 3 meter de achterzijde van den tweede rij voor een derde rij nemen we weer den zelfden afstand enz. De lengte van de rij is willekeurig; ze wordt slechts bepaald door het aantal ramen, dat we ter beschikking hebben en de grootte van ons terrein.

We plaatsen nu op 30 c.M. afstand van den achterkant en evenwijdig daarmee een lijn, waar langs we den grond afsteken, de nu verkregen streep geeft de achterzijde van de uit te graven geul aan. De breedte en diepte van de geul wordt bepaald ten eerste door den aard der gewassen die we kweeken zullen en ten tweede door den tijd waarop we de werkzaamheden uitvoeren. Zoo zullen we voor meloenen en komkommers de geul dieper en breeder maken dan voor wortelen en bloemkool; evenzoo zullen we voor hetzelfde gewas de geul, in Maart ruimer maken, dan in April.

Als maximum kunnen we bij een breedte van 1 meter een diepte van 60 c.M. aannemen. Op den gewenschten afstand van de eerst afgeteekende lijn en weer evenwijdig daaraan plaatsen

niet met den kouden ondergrond in aanraking te brengen.

De broeimest wordt op de gewone wijze regelmatig ingebracht en stevig aangetrapt, hij wordt zoo hoog ingezet, dat de bovenkant van de mestlaag ongeveer gelijk komt met den bovenkant van de uitgeworpen aarde.

We leggen nu rietmatten over de broeilaag om sneeuw of vorst te keer, en wachten tot de broeiing is ingetreden.

(Wordt vervolgd.)

J. C. MUIJEN.

Een en ander over den snoei onzer vruchtboomen.

IV.

Toe- en afvoersnee, ook wel strem-sneede genoemd, kunnen verschillend worden uitgevoerd. 't Doel er van is, minder bevoorrechte oogen of knoppen te helpen. Bij elken boom, groot of klein, zien we, dat de hoogst geplaatste deelen 't krachtigst zijn ontwikkeld. Ook de knoppen op twijgen en in 't bijzonder op verlengtwijgen zijn bij lange na niet even flink ontwikkeld.

Bij onze vormboomen is 't gewenscht, teneinde geen kale plaatsen op de gesteltakken te krijgen, dat zich zoo goed als alle oogen tot scheutjes ontwikkelen. De bovenste oogen doen dit

zonder moeite, ja, 't gewas hieruit voortkomende, is ons gewoonlijk te zwaar, doch de laagst gezeten oogen, dus die onder aan de verlegenis voorkomen, laten 't vaak zitten en zoo ze al mochten uitloopen, brengen ze 't niet verder dan zwakke spoortjes. En juist met behulp van die toe- en afvoersnee hebben we 't in onze macht de ontwikkeling weer gelijkmatig te doen zijn.

Onder de zwakke oogen brengen we daartoe aan een 3 à 4 M. lange, loodrechte snede, alleen door de bast, zorgende, ook door den verbreedten voet der oogen te snijden. Wat we daarmee beoogen? Tengevolge van die insnijding wordt de bast daar ter plaatse verwijdd, kan hij zich beter uitzetten, waarvan een betere ontwikkeling van 't oog 't gevolg is.

Nog een andere verklaring kunnen we er aan geven en d. i., overal waar een wond gemaakt of ontstaan is, heeft een ruimeren aanvoer van voedsel plaats, om de wond zoo gauw mogelijk te heelen. Die ruimere toevoer komt het zwakke oog ten goede.

Naast een loodrechte snede onder 't oog, kan ook een dwarse insnijding boven 't oog worden aangebracht. Nu kan die snede recht zijn, men kan ze driehoekig tot halvemaaanvormig maken, alle komen op 't zelfde neer, n.l. de ontwikkeling van 't onder die sneden voorkomende oog te bevorderen. Men lette er vooral op, dat niet in 't hout wordt gesneden, alleen dus door de bast.

Die insneden hebben niet alleen betrekking op de oogen, doch kunnen, vaak nog met meer recht van bestaan, uitgevoerd worden bij achterlijke takken. Ze kunnen dan worden aangevend om 't evenwicht in den boom te herstellen. Later hopen we nog wel nader over verschillende vruchtbaarheidsmiddelen terug te komen; zoo ziet men b.v. ook 't „ringen” van takken of zelfs van geheele boomen in praktijk gebracht.

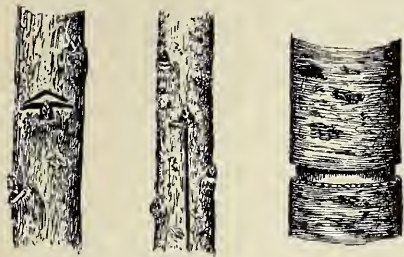
Het kan niet uitblijven of goed onderlegde boomkwekers zijn zoowel voor- als tegenstanders van dit en andere middelen. Onder „ringen” verstaat men 't wegnemen van een strookje „bast”, 't zij om takken of wel een geheel boom daardoor in zijn groei te stuiten. Door 't wegnemen van een strookje bast rondom een stam beletten we 't door de bladeren verwerkte voedsel tot bij de wortels te komen, waarvan 't gevolg is, dat deze niet bij machte zijn zich te ontwikkelen, zooals anders dit 't geval zou zijn.

We zien toch na verloop van tijd boven den ring zich vormen een verdikking, feitelijk niets anders als 't opgehoopt reservevoedsel. 't Sprekt, dat die gemaakte wond weer overgroeien moet, wijl 't leven van den boom hiervan afhangt.

Blijven de wortels te lang verstoken van wat ze noodig hebben, dan gaat de boom kwijnen, vaak na enkele jaren sterven. 't Is daarom, dat we er op wijzen, het te verwijderen strookje niet breder dan tweemaal de dikte van de bast te nemen. Verder is 't wel zoo raadzaam, de takken te ringen en niet den stam en alle takken niet op een-

maal, de sterkst ontwikkelden 't eerst. Binnen een jaar dient de wond weer overgroeid te zijn, wijl anders 't leven van den boom te veel in gevaar gebracht wordt.

We hebben nog zoovele andere mid-

Verschillende toevoersneden.

Ringvormige ontschorsing.

delen, o. m. 't afsteken van enkele wortels, ter bevordering van de vruchtbaarheid, doch hoe nauw ook in betrekking staande tot de snoei en goede ontwikkeling, ze thans uitvoerig te gaan

bespreken, zou ons op zijwegen leiden.

Het spreekt, dat, wil men zijn mes in den boom zetten, men dient te weten, wat voor „hout” men alzoo op een gesteltak kan aantreffen. 't Gaat maar niet op, dat een snoeier alle takjes, die zich den vorigen zomer hebben gevormd en langer dan 10 à 15 c.M. zijn, onverbiddelijk op twee oogen inkort. (Wordt vervolgd.)

P. v. D. VLIST.

Perzik „Jessie Kerr”.

Onder de vroege perziken is de *Amsden* eene der bekende goede marktsoorten. Het schijnt evenwel, dat zij verdrongen zal worden door een nieuwe perzik van bovenstaanden naam, evenals *Amsden* van Amerikaanschen afkomst.

De boom — zegt de *Revue Horticole* — groeit zeer krachtig en is zeer vruchtbaar. De vrucht, grooter dan *Amsden*, is fraai gekleurd, beter van qualiteit en eenige dagen vroeger rijp, terwijl de pit geheel van het vleesch loslaat.

Jessie Kerr zal dus *Amsden* vermoedelijk wel spoedig verdringen, te meer waar de boom zoowel voor vrijstaanden vorm als voor leiboom geschikt is.

B. B.

DE WILDE FLORA.

Gaspeldoorn.

Wanneer men 't ten minste niet hebben wil over planten, die in een ander seizoen bloeien of die absoluut geen tuin-waarde hebben, dan is er van November tot na Nieuwjaar een gedwongen periode van rust. Echte rust is er voor den natuurliefhebber eigenlijk nooit, want er is steeds iets, wat hem interesseeren kan. Doch 't allerminst zal hij vermoeden iets moois voor zijn tuin te kunnen vinden op den eersten den besten Januaridag, wanneer de winter ten minste niet al te streng geweest is.

Misschien denkt de lezer nu aan de een of andere conifeer, doch ik bedoel een gewone, bedektzadige plant, behorende tot de vlinderbloemigen en die, om dat aan iedereen duidelijk te laten zien, haar bloemen al vertoont als zelfs het sneeuwklompje er nog niet aan denkt.

Op barre, zandige plekken, waar dennen groeien en hei, groeit ook de gaspeldoorn uitstekend. En wanneer ze het tot een goed ontwikkelde plant gebracht heeft, dan is ze formidabel genoeg. Een poging, om een der eersteling-bloemen af te plukken, kost u onvermijdelijk één of een paar ferme prikken en alleen met veel moeite zal het u gelukken een behoorlijk stukje van de plant af te snijden.

De takken n.l. van deze rijkelijk vertakte heester zijn in lange en tamelijk harde doorns veranderd. Hierdoor worden de kleine, zelf óók stekende blaadjes en bloemen voldoende beschut tegen allerlei grootere planteneters. Zelfs de geit, die voor geen klein geruchtje vervaard is en die een heel slechte reputatie heeft als vernielster en zelfs uitroester van planten, heeft toch nog eerbied voor dit botanische stekelvarken. In sommige streken van Frankrijk

wordt de gaspeldoorn dan ook aangeplant als heg. Ze heeft 't voordeel van niet al te hoog te groeien, rijkelijk met fraaie warm-gele bloemen te bloeien en ondoordringbaarder te zijn dan een

goede meidoornheg. Wel zijn er bezwaren aan die cultuur als heggeplant verbonden, doch er is absoluut geen bezwaar tegen het kweken van een enkel exemplaar in den tuin of in een groote kuip. Ik heb zelf een exemplaar, op deze laatste wijze gekweekt, in mijn bezit en dat ziet er, als het voor de tweede maal in den voorzomer bloeiend, overdekt is met zijn gele vlinderbloemen, werkelijk fraai uit. 't Lijkt wel iets „Japansch”, met zijn dicht, donker groen en eigenaardige, grillige groeiwijze.

Eenigszins ongeduldigen, die er voor in de gelegenheid zijn, doen misschien het best, een klein exemplaar te gaan uitsteken. Dat is geen kleinigheid, want de plant wortelt heel stevig en houvast heb je er haast niet aan, maar afgezien van het „tempo-voordeel” hebben we dan nog een andere belangrijke cultuurvoorwaarde vervuld.

Zooals n.l. bekend is, leven de vlinderbloemigen in „symbiose” met bacteriën. D. w. z. bacteriën vestigen zich in de wortels van de vlinderbloemige plant en veroorzaken er de vorming van z.g. wortelknolletjes. Het geheele verschijnsel brengt wederzijdsch voordeel, welk valt hier echter buiten onze beschouwingen. Steken we nu een gaspeldoortje uit, dan zijn we er vrijwel zeker van ook de geschikte bacteriën op den koop toe mee te nemen en daardoor is het kweeksucces beter verzekerd.

Doch men kan ook zaaien. De dikke, gedrongen peulen bevatten 3—6 groote zaden, die volstrekt niet moeilijk kiemen. Die kiemingsgeschiedenis is wel aardig, de bekende Engelsche literator en natuurliefhebber Grant Allen heeft dat indertijd op onderhoudende wijze verteld in het *Strand Magazine*. Wie er meer van weten wil, kan niet beter doen, dan gaspeldoornzaad te zaaien, want wat Grant Allen er van vertelde, is door iederen waarnemer zonder moeite zelf te vinden.

Wie nu in de eerste weken van het jaar een bloeiende gaspeldoorn ziet, met een paar bloemen, die nog, door kou en ongunstig licht, lang zoo groot en zoo mooi niet zijn als die, welke in April of Mei komen, zal misschien de plant geen plaatsje in zijn tuin waardig keuren. Nu, ga dan nog maar eens kijken als de plant haar zomercostume aangetrokken heeft. Dan zijn de toppen der hoofdtakken letterlijk met bloemen bedekt, de prachtige gouden kroonbladen, door fijne bruine beharing met een warme, „tropische” tint, kunnen gerust concurreeren tegen de brembloemen. En een niet onaantrekkelijke bijzonderheid der bloemen is haar bestuivingstheorie, die hier bijzonder gemakkelijk kan worden gevolgd.

Is dit alléén een reden, om de plant in cultuur te nemen? Op zichzelf niet, maar, gecombineerd met de overige eigenschappen der gaspeldoorn, maakt 't van deze plant een bekoorlijke tuinplant. Bijna ieder, die zijn tuin niet uitsluitend beschouwt als ornament, waar vormen en kleuren samen moeten werken om iets schoons te krijgen, stelt ook wel belang in gemakkelijk waarneembare bijzonderheden uit 't plantenleven. En dat is juist 't voordeel van de gaspeldoorn; de bedoelde bestuivingsgeschiedenis is op een helderen, zoelen voorjaarsdag zeer gemakkelijk te volgen.

Het bezoek der hommels en bloemenbijen blijft nooit uit, als 't geen al te slecht weer is. Gaat zoo'n beest op een nog niet bestoven bloem zitten (en die is te herkennen door den stand van het onderste kroonbladenpaar, die samen de z.g. kiel vormen) dan veert dit plotseling naar beneden en het meeldradenstel, dat in de kiel besloten lag, slaat den hommelt tegen den onderkant van

het lichaam. Daarmee is alles natuurlijk niet afgelopen, doch ook hier moge een enkele opmerking aanleiding zijn tot het kweken en waarnemen van de Gaspeldoorn.

Door dit overvloedige insectenbezoek draagt de plant jaarlijks een groot aantal rijpe peulen, zoodat men gemakkelijk rijpe zaden winnen kan. Het loont de moeite, om eens enkele zaden op bijzonder gunstige standplaats uit te zaaien en de jonge plantjes onder de gunstigst mogelijke omstandigheden verder te kweken. Natuurlijk krijgt men op die manier geen andere planten, maar toch blijkt de Gaspeldoorn gevoelig voor de veranderde levensomstandigheden en krijgt ze een vrij sterk veranderd uiterlijk.

De gedrongen, sterk vertakte, zelfs eenigszins verwarde struikvorm wordt lossen, spichtiger; de harde takken en doorns ontwikkelen kruidachtige en meer sappige zijscheuten, de smalle spitspuntige blaadjes worden breeder en zachter, in plaats van harde doorns komen veel zachter, doch nog steeds puntige takjes.

Dit alles is wel interessant als proef, doch de plant verbetert er niet op. Juist het typisch „gewapende” uiterlijk geeft de Gaspeldoorn wel iets aantrekkelijks en het contrast tusschen de felle doorns en de fraaie bloemen maakt er een mooie tuinplant van.

Snel groeien doen de planten niet, ten minste in het begin niet. Later gaat 't tamelijk en in eenige jaren krijgt men wel een exemplaar van een meter hoog. Onder vrij gunstige omstandigheden (tamelijk beschutte standplaats; koude wind van één kant doet veel zijtakjes verdorren) bereikt de plant wel 2 meter hoogte. Doch dat zijn uitzonderingen; het grootste exemplaar, dat ik er ooit van zag, groeide tusschen Amersfoort en Doorn en had een hoogte van 2.85 meter en een omvang van bijna 7 meter. *)

De Latijnsche naam van de Gaspeldoorn is *Ulex europaeus*. Ze is al zeer lang bekend en schijnt vroeger werkelijk wel als sierplant gekweekt te zijn geworden. Vooral de potcultuur zou ik wel willen aanbevelen. Mijn persoonlijke ervaring is een vrij gunstige: de jonge plantjes blijven, mits ze 't volle licht krijgen, fraai groen en goed gevuld, ze behouden het karakteristiek-stekelige, uitheemsche uiterlijk der wilde exemplaren. Maar mijn twee pot-gaspeldoorns hebben nog niet willen bloeien, terwijl vollegrondplanten van denzelfden leeftijd het wel doen. Misschien zijn de lezers gelukkiger, doch ook zonder bloemen is de Gaspeldoorn een aardige potplant, die 's zomers buiten en 's winters in de kamer (niet te warm!) een heel goed figuur maakt tusschen de officieele sierplanten.

Men kan het allicht eens probeeren!

GARJEANNE.

*) Amsterdammers kunnen zeer groote exemplaren vinden bij den watertoren te Bussum.

BESVRUCHTEN.

III.

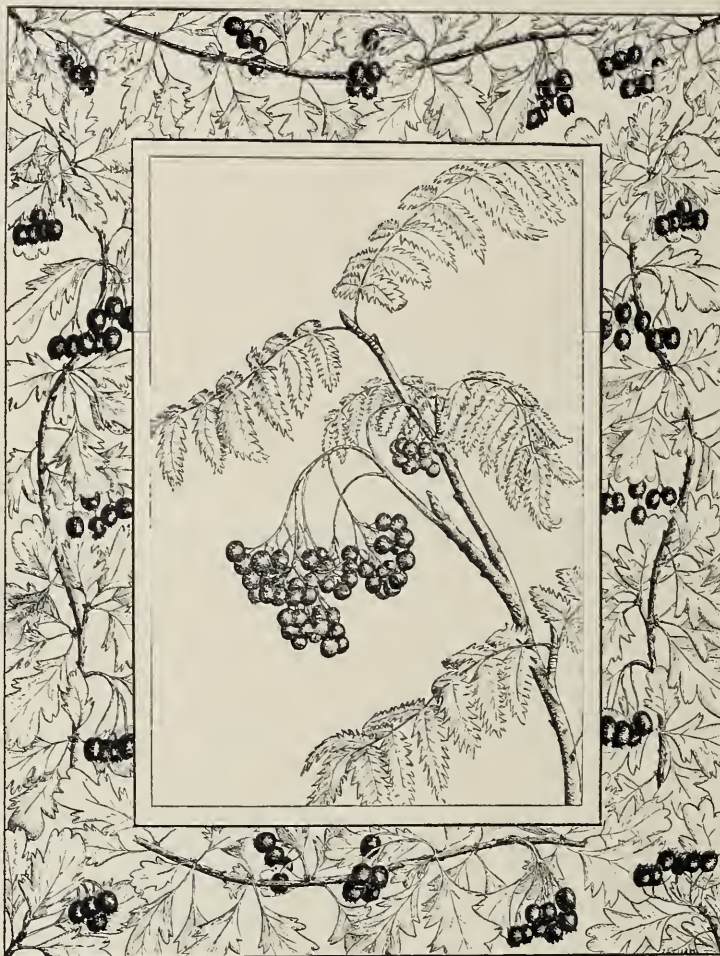
Lijsterbes en Meidoorn.

Op gevaar af, voor onwetenschappelijk of anders minstens lichtvaardig te worden gehouden, zal ik maar doen, alsof er niets op aan te merken is, dat hier zoo maar heel gewoontjes van besvruchten gesproken wordt. Strikt genomen is het een botanisch ketterijtje van den tekenaar; doch we

sen zie, dan vind ik die weer mooier.

Zeker, het voorjaar is een heerlijke tijd, als de „jonge berkentop geurig riek, de popels groene spitsen opsteken, de hagedoren zich besneeuwt”; de sierwaarde van Meidoorn en lijsterbes komt dan ten volle tot haar recht.

Maar hooger nog stijgt die waarde, als men bedenkt, dat die bloesemsneeuw de belofte in zich houdt van kleurigen vruchtschat in het najaar.

Lijsterbes (in 't midden) en Meidoorn (rand).

Teekening van den heer J. Visser te Enkhuizen. (3e prijs, Prijsvraag-Besvruchten.)

zullen het maar van hem overnemen, en zijne mooie teekening er niet minder om achten.

Lijsterbes en Meidoorn hebben beide recht, in deze rubriek te worden opgenomen; ze bloeien als het ware twee maal, eerst met geurige, witte bloemen, later met kleurige, roode bessen.

En ik weet waarlijk niet, wanneer ik ze mooier vind. Dat is te zeggen, op het oogenblik weet ik het niet; maar in 't voor- en in 't najaar geloof ik, dat ik het wel weet. In 't voorjaar vind ik ze 't mooist, als ze bloeien; maar als ik dan in den herfst de heerlijke bes-

De witte voorjaarsbloei wordt gevolgd door een rooden najaarsbloei.

Er zal wel kwalijk iemand gevonden kunnen worden, totaal verstoken van gevoel voor natuurschoon, en de fraaie bessen spreken dan ook wel tot ieder die ze ziet. Maar die taal — hoewel wij er naar mogen luisteren — is toch niet in de eerste plaats voor onze geestesoren bestemd. Zij is gericht tot de vogels.

De betrekkelijk kleine, witte bloempjes spraken ook reeds haar taal; dat was tot de insecten gericht. Aangelokt door het eenstemmig kleurengesang,

bezochten zij de bloemen, en voor een weinig zoet nectar-loon verrichtten zij de noodige bestuivingsdiensten.

Als dat is geschied, kunnen de toekomstige zaadjes zich ontwikkelen, gevoed door de moederplant en gestoofd door de zomerzon. Daar de dierenwereld nu slechts stoornis kan brengen, mag dezer aandacht niet getrokken worden. De bloemkroon verwelkt en in een stemmig, zwijgend groen ontwikkelen zich de vruchtjes, totdat de naderende rijpheid de behoefte aan verspreiding met zich brengt.

Geleidelijk begint het groen in geelachtig rood over te gaan; haast is er nog niet, de talrijke boden, die zich straks in dienst dezer planten zullen stellen, vertoeven nog in Siberië. Dat zijn de lijsters.

Maar als dáár weldra de honger zal gaan dreigen, zullen ze zich bij troepjes opmaken, om den winter in milder streken te gaan doorbrengen.

Dan gebeurt het, dat ik midden in de drukte wereldstad, op een stil oogenblikje, het „Srie-srie” verneem van een vlucht koperwieken, die toevalig over de stad vliegen.

Dat is eene eigenaardige gewaarwording, temeer als ik dan bedenken, dat ik van al die honderden menschen misschien de eenige ben, die het hoor. Dat vind ik jammer. Maar tevens heb ik een gevoel, alsof mij een vrienden-groet wordt toegeroepen.

Dien tijd wachten lijsterbes en Meidoorn af: dan gloeien de vruchten in heldere kleuren den vogels verlokkelijk tegen. Deze laten zich niet lang nooden, en met een vroolijk „Srie-srie” vullen zij zich de altijd grage magen, om onbewust een deel van hun taak te vervullen.

De harde zaden toch verteren niet in de scherpe sappen van de vogelmaag, doch worden juist zoover opgeweekt, dat ze kunnen kiemen, als ze met de uitwerpselen het lichaam verlaten.

De stofwisseling gaat snel in het vogellichaam, en de zaden, hier opgenomen, worden straks eenige kilometers verder weer gezaaid. Het spreekt vanzelf, dat de vogels geen haast maken op hun doorreis. Het gastvrij oord wordt in alle richtingen doorkruist en eerst langzamerhand trekken ze zuidwaarts.

En in de komende lente ontkiemen de zaadjes. Vele gaan weer te gronde, daar de jonge plantjes het in den strijd om het bestaan tegen sterkeren moeten afleggen. Maar hier en daar zijn de omstandigheden gunstig, en dan gebeurt het, dat een jong meidoortje of lijsterbesboompje plotseling de aandacht trekt, omdat het „zoo maar uit het wild is opgekomen”.

Mooi, niet waar lezers, dat verband, dat we overal in de natuur bespeuren? Als we daarvan iets weten, toornen we niet terstond, als we een mooie lijsterbes in onzen tuin hebben staan, en we zien de oorspronkelijke, de natuurlijke eigenaars nemen van wat eigenlijk hun deel is.

B. B.

Planting van Gladiolussen, Lelies, Anemonen en Tigridia's.

Hoewel de *Gladiolus* veelal in bakken aan den groei wordt gebracht, om ze midden Mei buiten uit te planten, kan men ze evenwel bij gunstig weer reeds vanaf half Maart buiten in den vollen grond zetten. De knollen worden pl. m. 8 c.M. diep gezet; op bedden of perken komen ze ongeveer 25 c.M. uit elkaar te staan. Ze houden van een lichten, warmen grond en geen versche mest; men doet dus het best ze te planten op gronden, die in het najaar reeds bemest zijn. In versch bemesten grond rotten de knollen dikwijls weg.

De volgende soorten kunnen nu worden geplant:

Gladiolus nanceianus is zeker wel de meest gebruikte en aanbevelenswaardige.

Ontstaan door kruising van *Gl. Saundersii* en *Gl. Lemoinei*, bezitten we op het oogenblik reeds heel wat verscheidenheden in verschillende kleuren.

Gl. Lemoinei: van deze grootgeklekte *Gladiolus* komen eveneens zeer veel verscheidenheden op naam in den handel voor. Wil men zich een flinke partij goedkoop knollen aanschaffen, dan doet men het verstandig bij een vertrouwd kweeker *Lemoinei*-zaailingen zonder naam te bestellen; de knollen kosten dan slechts eenige centen per stuk.

Gl. gandavensis is de oudste en reeds veel langer bekend dan de beide vorige; de bloemen zijn meest éékleurig met lichter of donkerder hart, vlekken van een andere kleur komen er echter niet in voor.

Van deze zijn verschillende kruisingen in den handel, zooals *Gl. Childsi*, *Gl. massiliensis*.

Verscheidene liebesoorten moeten nu eveneens worden geplant. Zooals misschien bekend is, worden verschillende liliëbollen, t. w. *Lilium auratum*, *L. speciosum*, *L. Thunbergianum* e. a., eerst in Januari van uit Japan hier ingevoerd, zoodat het voorjaar de aangevozen tijd is om te planten.

Het wordt nu tijd, dat ze in den grond komen, dus men dient spoedig te bestellen.

Wie nog geen *Anemonen* en *Ranunkels* geplant heeft, kan dit deze maand nog doen. Vooral in natte gronden worden deze niet in het najaar geplant, maar liefst in het voorjaar.

Tigridia, een aardig bolgewas, behoorende tot de familie der *Iridaceae*, kan nu worden geplant. Evenals van

andere bolgewassen kan men ook van deze z.g. *rommel* in alle kleuren aankopen, waarbij men goedkoop terecht komt, dan wanneer men soorten op naam bestelt.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Thunia's. — *Spathoglottis*. — *Chysis*. — *Bletia*.

Het is thans de tijd om onze *Thunia's*, die beginnen te groeien, na te kijken en te verplanten. *Thunia Marshallii*, *T. Bensinae*, *T. candidissima*, *T. alba*, *T. pulchra* en de hybriden *T. Brymeriana* en *T. Veitchiana* worden uit de potten geklopt, van de oude aarde ontdaan en in schoon gewassen potten gezet. Wie van specimenplanten houdt, neemt een pot van 20 c.M. doorsnede en zet daar zes tot acht schijnknollen in, die een prachtplant vormen. Maar wij hadden wel eerst mogen vertellen, waar wij de potten mee moeten vullen.

Wij beginnen den pot voor de helft te vullen met potscheren, die wij afdekken door een dun laagje grove varenwortelgrond. Vervolgens nemen wij graszodengrond, gehakt sphagnum en dobbelsteen-grootte stukjes potscheren, dat wij door elkander mengen, om daarna te gebruiken.

In de meeste gevallen is het noodig, bij elken schijnknol een stokje te zetten, daar ze anders grooten kans hebben van om te vallen.

Nu krijgen ze een lichte plaats in de warme kas, zoo kort mogelijk bij het glas; worden zij door de lengte van de schijnknollen daarin verhinderd, dan snijden wij de top weg, om de jonge scheuten zooveel mogelijk van het licht te laten profiteren.

Over het gieten behoeven wij ons in de eerste weken na de verplanting niet bezorgd te maken. Zij hebben nog niet veel water noodig; eerst wanneer de jonge scheuten wat omhoog gaan en de nieuwe wortels door de compost trekken, geven wij langzaam wat meer, en voor de verandering dienen wij ze ook eens van thee van koemest.

Spathoglottis Lobbii, *S. aurea*, *S. Fortunei*, *S. plicata*, *S. Vieillardii* en de hybriden van dezen, kan men behandelen, zooals voor de *Thunia's* is opgegeven, met dien verstande, dat zij meer schaduw wenschen.

Wat betreft *Chysis bractescens*, *C. aurea*, *C. Limminghei* en de mooie hybriden *C. Chelsonii*, *C. Sedeni* zij medegedeeld, dat hier bij de jonge scheut de bloemknoppen te voorschijn komen en moet men met het verplanten wachten totdat de plant uitgebloeid is. Dan kan men ze verplanten in gelijke deelen varenwortelgrond, bladgrond en gehakt Sphagnum.

Zoodra de zachte bladeren zich ontvouwen, hebben deze spoedig last van gele Thrips en die kunnen wij het best verjagen door de kas vol met tabaksrook te zetten, of de onderkant der bladeren een paar malen in de week af te sponsen met zeepwater.

Bletia hyacinthina is een Orchidee uit China, die wij eens zeer mooi zagen bij den heer Ruis te *Dedemsvaart*. Zij blijft met eenige bedekking in den vollen grond over en tooit zich met purperrood of roze gekleurde bloemen. Zij leent zich ook goed voor potcultuur en behoort dan in een koude kas thuis.

Men kan haar dezelfde compost geven als wij voor *Chysis*-soorten hebben aanbevolen. Zij wenscht vóór den bloeitijd veel water, maar na dien tijd is zij niet zoo dorstig meer. In het najaar sterft zij af.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Zaailingen. — *Schild- en Bladluis*. — *Verspenen*. — *Stamfuchsia's* e. a. — *Pelargonium*, *Fuchsia*, *Heliotrop*. — *Chrysanthemum*.

De vroeg in den loop van Januari en begin Februari verpotte planten groeien er thans flink op los en 't is bij die ontwikkeling van belang dat we onze planten behoorlijk in 't oog houden. Het meest wenschelijk zou natuurlijk zijn, dat elke plant in de kas over een behoorlijke ruimte kon beschikken. Dit kan echter nu eenmaal niet altijd. 't Is daarom goed, dat we krachtig groeiende planten van tijd tot tijd eens omdraaien. Hierdoor ontwikkelen de planten zich rondom even sterk.

Het aan- en uitbinden van jonge scheuten eischt eveneens onze voortdurende zorg; hierdoor is men in staat de regelmatige ontwikkeling eveneens te bevorderen. Planten die flink groeien, maar ook alleen zulke, geven we flink water en zoo eens per week of per twee weken wat verdunde gier.

De vroeg gestekte planten, welke we reeds in Februari uit het kweekbakje geworteld hebben opgenomen en in kleine potjes in zandige aarde hebben opgepot, zullen thans zoo ver ontwikkeld zijn, dat voor verreweg de meeste verpotten noodig zal zijn. Daarbij geven we een krachtiger grondmengsel en potten we, voor sommige soorten althans, wat steviger op.

Een algemeen grondmengsel voor onze diverse kasplanten aan te geven is natuurlijk niet mogelijk. Toch mag men gerust aannemen, dat verreweg de meeste kasplanten zich goed zullen ontwikkelen in het volgende grondmengsel: gezeefde bladaarde, gezeefden, goed verteerden koemest en gezeefden, goed verteerden paardenmest; dit alles vermengd met een weinig rivierzand, geeft ons althans voor vele planten een goed mengsel. Sommige echter eischen zeer weinig grond en tieren beter in sphagnum, peat, boschgrond, enz.; hierbij denken we in het bijzonder aan de *Nepenthes*, *Orchideeën*, *Anthurium*, *Anaetochilus*, *Bertolonia's* e. d.

De palmen worden om dezen tijd van 't jaar nog al eens aangevallen door de *schildluisjes* en 't zijn vooral de jonge, nog niet volkomen ontwikkelde bladeren, die gewoonlijk op het meeste be-

zoek kunnen rekenen. 't Spreekt wel van zelf, dat we tegen dien vijand moeten strijden, waarom we ze met lauw water en een sponsje goed afwasschen. Ook de gewone *bladluizen* kunnen vooral in de koude en gematigde kas, waar behoorlijk gelucht moet worden, tamelijk sterk optreden; ook hiertegen moet worden gewaakt. Het beste strijdt men deze door de aangetaste planten afzonderlijk in een hokje te plaatsen en daarin flink te rooken met tabaksstelen, die we daarin laten smuilen. 't Is gevaarlijk deze beroeking voor alle planten toe te passen, 't is immers bekend, dat sommige, speciaal onze jonge kasvarens, er niet van gediend zijn; het jonge loof verschrompelt bij een beroeking zoo licht.

De *Fuchsia*, *Pelargonium peltatum*, *Heliotropium* en andere planten, die bestemd zijn er stammetjes van te kweken, worden geregeld nagezien, zij-scheutjes die zich ontwikkelen worden aan den voet afgebroken, niet afgetrokken, want dan maakt men wonden die de goede ontwikkeling in den weg staan; de verlengenis wordt steeds zorgvuldig aangebonden en men behoudt zooveel mogelijk alle bladeren, die het voedsel moeten vormen. Deze planten worden zoo af en toe eens flink geholpen door ze wat verdunden gier toe te dienen.

Pelargoniums, die al wat vroeg verpot zijn, kunnen thans, om er goed vertakte planten van te kweken, worden ingelepelen, evenals *Fuchsia*, *Heliotropen*, *Iresine*, *Achyranthes* e. d. Wanneer men de eerste nijpt, moet men ze nimmer nijpen op een blad waartegenover een bloemknop zich ontwikkelt, omdat de oogen en die oksels bijna nooit tot scheut uitgroeien. Nijpt men niet, dan verkrijgt men vooral als de planten wat dicht op elkander staan, lange, van onderen kale planten.

't Spreekt van zelf dat men met het nijpen van deze planten niet al te lang moet wachten, omdat ze anders te laat in bleei zijn. De bakken waarin deze planten staan worden thans flink gelucht; ook dit werkt mede tot het verkrijgen van stevige en sterke planten.

De vroeg in 't najaar gestekte *Chrysanthemums* staan thans reeds in behoorlijke, minstens 12 c.M. wijde potten en worden geregeld genepen. Dit nijpen mag niet al te lang geschieden, anders krijgt men daardoor van onderen te kale planten; toch moet men nijpen op behoorlijk ontwikkelde oogen, waartoe de onderste op zoo'n scheut gewoonlijk niet kunnen gerekend worden. Is het er ons niet om begonnen, groote planten te kweken, dan kunnen we ook thans nog met gunstig gevolg stekken. We stekken in een kouden bak, dicht bij 't glas en na 3 weken hebben de stekken voldoende wortels om opgepot te kunnen worden. De oude planten, die dienden om er stekken van te snijden, kunnen thans gerust opgeruimd worden.

J. A. KORS.

In den Moestuin.

Bemesten en spitten. — *Schorseneeren*. — *Slasoorten* en *zomerwortelen*. — *Selderij*. — *Spinazie*. — *Komkommers* en *meloenen*.

Door het langer worden der dagen kunnen we wel meer tijd aan onzen moestuin besteden, maar 't is of de vermeerdering onzer werkzaamheden er gelijken tred mee houdt. We laten echter van den kostbaren voorjaartijd geen oogenblik verloren gaan, vooral als de Maartsche zon ons al zoo'n voorproefje van de naderende Lente geeft, zijn we op onzen post.

Het gedeelte van onzen moestuin, dat we voor knol- en wortelgewassen gereserveerd hebben, is met het oog daarop met een flinke laag verteerde mest bemest en diep omgespit. Voor winterwortelen, schorseneeren, cichorei-wortels etc. deden we het zelfs twee steken diep. Versche ruige mest heeft het vertakken van de verschillende wortels ten gevolge en een wortel dringt beter en gemakkelijker in lossen dan in vasten grond.

Zoodra de grond het eenigszins toelaat, d. w. z. niet te nat meer is, kunnen al verschillende soorten uitgezaaid worden. We beginnen met *schorseneeren*, bij voorkeur zaaien we die op rijen, die we een afstand van 20 c.M. geven. Omdat elke plant voor zich een ruimte van 10 à 15 c.M. vraagt, wordt het grove staafvormige zaad ruim uitgestrooid en zorgen we dat de geultjes, waarin we zaaien, 3 à 5 c.M. diep zijn. Zaaien we over de gansche oppervlakte, waarbij het moeilijker is het zaad overal even diep in te werken, dan harken we den grond pas gelijk, nadat het zaad over den grond, zooals die gespit lag, uitgestrooid is. Een enkel korreltje kropslazaad mag als bijcultuur door de schorseneeren heen gezaaid worden, de kropsla kan geoogst zijn voordat de schorseneeren voor zich de geheele plaats opeischen.

Even als de *kropsla* kunnen ook andere *sla-soorten* gezaaid worden. Snijsla of dunsel zaaien we dicht oopen, deze toch wordt als ze pas een paar c.M. hoog is, reeds afgesneden.

Kropsla, bindsla en pluksla behoeven meer ruimte; juist zoo zaaien, dat elk plantje van stonde aan den juiste afstand heeft, gaat nu eenmaal niet; met weg- en achterblijvers moet reeds bij 't zaaien rekening gehouden worden. Blijkt later, dat de planten te weinig ruimte hebben, dan worden ze uitgedund; die welke we te veel hebben kunnen elders worden uitgeplant.

Ook *zomerwortels* kunnen op den kouden grond op rijen of over de gansche oppervlakte worden uitgezaaid. In het eerste geval geven we de rijen 15 à 20 c.M. afstand. Vooraf laten we het zaad in water opzwellen en vermengen het daarna met wat zand, een enkel korreltje kropslazaad en wat radijs voegen we er meteen bij, we hebben dan bijtijds een slaplantje om te ver-

planten en de radijs is al verdwenen voor ze de wortelen hinderen kan.

Nadat we het zaad uitgestrooid hebben, wordt het ingeharkt en de grond aangedrukt. Voor groote oppervlakten nemen we de tuinrol of bij gebrek aan deze treden we den grond vast, een paar gladgesleten klompen zijn daarvoor bijzonder geschikt. Er zijn streken, waar voor dat doel, even als in de veenderijen, speciale klompen vervaardigd worden. Op kleine schaal is de zodenplak of een vlakke schop mede zeer goed te gebruiken. Een en ander kan echter nog niet gebeuren als onze tuingrond nog niet voldoende opgedroogd is.

De bij de wortels onontbeerlijke *peterselie* is nog al traag in het ontkiemen, daarom wachten we met het zaaien er van niet langer. De *peterselie*-planten die we met wat bedekking door den winter hielpen, geven ons de begeerde blaadjes totdat de nu gezaaide oogstbaar is. *Peterselie*-wortel, waarbij 't om den wortel te doen is, zaaien we veel ruimer dan de gewone.

Ook voor *snij-selderij* is de tijd van zaaien daar. Knol- en bleek-selderij zaaien we onder glas, opdat we de plantjes, voordat ze naar de vlakke gebracht worden, eerst nog eenmaal zouden kunnen verspenen. We krijgen daardoor niet alleen een groote voor- sprong op die welke buiten uitgezaaid worden, maar door het verspenen krijgen we planten met een flinke wortel- kluit, die bij het verplanten hoege- naamd niet lijden.

Met het oog op de ramen die eerlang van de wortel- en bloemkoolbakken vrij komen, zorgen we, dat we tegen dien tijd jonge meloen- en komkommerplan- ten in voorraad hebben. Opdat de ra- men geen oogenblik ongebruikt zouden blijven, nemen we onze maatregelen en maken nieuwe rijen gereed, waarop tegen dien tijd de jonge planten zullen komen. Zijn deze zoover, dat langer wachten met overbrengen schadelijk zou zijn, dan moeten, als het weer tegenloopt, de wortelen en bloemkool, als zijn de sterkere, het glas aan de zwakkere komkommers of meloenen af- staan.

Wanneer we echter door het hoog open zetten der ramen de wortelen en bloemkool behoorlijk op den overgang hebben voorbereid, dan behoeven we voor deze niet beangst te zijn. Beide gewassen kunnen heel wat verdragen en mocht het de eerste nachten te erg zijn, dan kan een enkele rietmat nog heel wat koude weren.

Mede voor opvolging maken we nieuwe bakken voor *snij-* en *suikerboon*- en gereed; we kunnen thans met minder broeimest volstaan.

Voor de laatste maal planten we nog wat kropsla (weeuwen) onder glas uit, een koude bak is voldoende. Van deze kunnen we oogsten, juist voordat de eerste kropjes van de gunstigste plaats buiten komen.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Kersen enten. — *Verplante vruchtboomen.* — *Aardbei- bedden.* — *Druif.* — *Her- enten.*

't Wordt zoo zoetjes aan tijd ons ge- reedschap, noodig bij 't enten onzer vruchtboomen, in orde te maken. Wie zich niet de moeite en last wil aan doen, entwas zelf te bereiden, bestelle thans de verlangde hoeveelheid. Voor wie er toe mocht besluiten, de was zelf te prepareeren, laten we hierbij een paar recepten volgen voor de koude entwas. Voor den liefhebber achten we deze 't doelmatigst; ze is te allen tijde te gebruiken.

Men make 2 KG. hars boven 't vuur langzaam vloeibaar en voege hier- aan toe 60 gram lijnolie. Bij dit meng- sel voege men 3 H.G. spiritus van 90°. Bij de toevoeging der spiritus zij men voorzichtig; 't is noodzakelijk den pot (die flink ruim genomen moet worden) VAN 'T VUUR TE NEMEN. Voort- durend roeren is noodzakelijk; zoodra het mengsel wat bekoeld is, doet men de was in goed sluitende bussen.

Een ander recept is: 750 Gr. zuivere dennenhars, 50 Gr. zwarte pek, 50 Gr. schapenvet; deze stoffen smelten en goed met elkaar vermengen. Daarna wordt er 150 Gr. zuivere spiritus aan toegevoegd.

Kersen kan men thans *enten*; met pruimen kan men 't ook al best wa- gen. De ontwikkeling toch van deze en trouwens alle steenvruchten is vroeg; vroeg enten is voor goed succes dan ook gewenscht. Bij voorkeur late men ker- sen-griffels een 5 tot 7 oogen lang en met voorliefde ook 't eindoo. De spleetenting wordt al mee 't reeste in praktijk gebracht; sommigen echter la- ten deze methode na met 't oog op 't gommen. Zoo'n vaart zal dit echter wel niet loopen.

Heeft men den vorigen herfst of thans vruchtboomen verplant, zoo neme men bij appel- en pereboomen de aanwezige bloemknoppen weg, daar de boomen toch geen vrucht mogen geven.

De *aardbeibedden* moeten worden opgeknapt. De jonge blaadjes, 't tee- ken van hernieuwde groei, ze zijn er al weer. Van 't najaar hebben we tus- schen de planten wat dommest of wat langere stroomest uitgestrooid, en voor dekking en vanzelf ook tot voedsel der planten. Die mest onderspitten, vooral dat lange stroo, gaat niet gemakkelijk; we beschadigen te veel.

Op hooge gronden belet 't achter- gebleven stroo min of meer 't uitdro- gen van den grond, wijl de zonnestralen minder toegang tot den bodem hebben. Op natte gronden is al wat op den grond ligt en in staat van verrot- ting verkeert, een uitstekende schuil- plaats en broednest voor de minder ge- wenschte slakken.

In ieder geval maken we onze plan- ten wat schoon, 't dorre blad wordt weggenomen; de grond tusschen de planten wordt flink los geschoffeld of wel met een kleine „drietand” be-

werkt, na vooraf 't stroo bijeen ge- gaard te hebben. Op hooge gronden kan naar verkiezing, 't stroo, na 't los- maken, ook tusschen de planten wor- den uitgestrooid.

Heeft men de aardbei-plantjes, den vorigen zomer gezaaid, goed door den winter gekregen, zoo kunnen ze bij gun- stig weer naar 't voor hen bestemde terrein worden overgebracht. 't Wa- ren maanbloeiers, die we gezaaid heb- ben; een grooten afstand hebben deze kleuters niet noodig; met een 35 c.M. onderlingen afstand kunnen ze 't wel redden. Wat diep planten is aan te raden; tegen het omvallen. Mochten ze reeds geneigd zijn te gaan bloeien ('t zijn maanbloeiers), zoo nemen we de zich vormende bloemschermen weg. Die eerste vruchten zijn van maan- bloeiers en trouwens van de tweemaal dragende aardbeien als *St. Joseph*, *Louis Gauthier*, *La Perle* e. a. even- zoo, toch te klein. We hebben voor vroeg grootvruchtige soorten genoeg. Door 't wegnemen der bloemen kun- nen de plantjes zich beter ontwikke- len en sterken ze aan, waardoor de vol- gende bloei forscher is en de vruchten des te grooter van stuk worden. 't Spreekt, dat 't bed, voor de plantjes bestemd, vooraf flink diep moet wor- den gespit en in de bovenlaag wat half vergane mest gebracht.

De *druif* in onze koude kas begint ook wakker te worden. 't Gaat niet hard dit voorjaar; 't is wel arm aan zonneschijn. (Ge moet collega Muijen maar eens hooren zuchten in zijne broerij.) Ten einde de ontwikkeling der wollige knoppen wat te bevorde- ren, kan 't zijn nut hebben op zon- nige dagen de druivestokken wat te sproeien met ietwat lauw water.

Voorloopig late men de druif haar gang gaan; door de temperatuur te hoog op te jagen, rekken de scheutjes en blijven ze dun. Wees nog spaar- zaam met water geven, want ook dit bevoordert een slappe ontwikkeling. Vergeet vooral de bemesting niet, een druif is een eerste veelvraat. Staan de boomen in een gemetseld rabat (wat bij oude kassen gewoonlijk nog het ge- val is), dan neme men de bovenste aarde tot op de wortels voorzichtig weg en strooie nu per boom uit 3 à 4 H.G. patentkali en even zooveel su- perphosphaat. Vervolgens wordt de weggenomen aarde door frissen grond, goed met koemest vermengd, vervangen. Een paar gieters gier of dunne beer per boom toegediend, werkt direct meer op een krachtige ontwik- keling.

Staan de planten in den vollen grond der kas, zoo wordt de mest over de ge- heele oppervlakte verdeeld. Men ver- geet echter niet vooral bij oudere boomen, ook buiten de kas de aarde goed los te maken en van mest te voorzien. Want daar bevinden zich een groot ge- deelte der wortels.

Heeft men boomen te herenten, zoo kunnen thans de takken worden weg- genomen, altijd wat hooger dan de plaats waar de griffels zullen worden gezet.

P. v. D. VLIST.

Besproeiingstoestel „Acme”.

Dezer dagen werd mij een eenvoudig en handig besproeiingstoestelletje getoond, dat in den handel gebracht wordt onder den naam van „Acme”. Het bestaat uit een roodkoperen cilinder, waaraan op zij een oor bevestigd is. Bovenop den cilinder is een perspompje vastgeschroefd. Schroeft men deze los, dan kan men door de dan ontstane opening den cilinder met een vloeistof vullen, wat slechts voor een deel moet geschieden, daar boven de vloeistof nog ruimte aanwezig moet blijven. (Zie nevensgaande afb., cliché van de firma Blass en Groenewegen.)

Heeft men het pompje weer opgeschroefd, dan pers men met een 10 à 12-tal slagen lucht in den cilinder, waardoor deze een zekere spanning verkrijgt.

Naast de luchterspomp bevindt zich verder een buisje met een ventielklep en een zijwaarts geplaatste afvoerbuis.

Houdt men nu het toestel aan het oor vast, dan kan men met den duim gemakkelijk de ventielklep openen, waarna de vloeistof, zeer fijn verdeeld, met kracht naar buiten stuift. Laat men de klep los,

dan houdt het sproeien natuurlijk dadelijk op, zoodat men niet meer vloeistof heeft te gebruiken dan uodig is.

Naarmate men sproeit vermindert de spanning der lucht in den cilinder, zoodat de vloeistof minder krachtig verstuift. Een paar slagen met de pomp herstelt dit evenwel weer.

Het geheele toestelletje is ruim 20 c.M. hoog, zoodat men er gemakkelijk mee tusschen de planten komen kan en men alle bladeren zoowel van onderen als van boven er mee kan besproeien.

Natuurlijk kan men er, behalve water, ook tabakswater, insectencider, Bordeauxsche pap enz. mee verstuiven, zoodat het werktuigje ook goede diensten zal kunnen bewijzen bij het bestrijden van schadelijke insecten en zwammen. Het komt mij voor, dat het in het bijzonder bij de verzorging onzer kamerplanten goed werk kan verrichten.

A. M. v. D.

CORRESPONDENTIE.

Komen in uw volgend blad nadere TOELICHTINGEN betreffende de volgende PRIJSVRAAG, nl. kan iedereen tekenen, ook niet-bezitters van een tuin en abonné's? Mag er alleen op het wit of ook op het gedrukte geteekend worden?

Antwoord: Alle handteekeningen (met adres en woonplaats) zijn goed. Maar elke inzending, waarop een gefingeerde handteekening gevonden wordt, wordt gediskwalificeerd.

De handteekeningen mogen natuurlijk ook door den tekst van het blad geschreven worden, daar de witte marge allicht niet genoeg ruimte biedt. Zoo noodig, kan een tweede No. van „O. T.” gerequireerd worden.

RED.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen:

Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieru., Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist: P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 630.

Wc hebben een mooi perk met WITTE LELIES; kan ik die NU nog met succes VERPLANTEN? En hoe komt het dat er zoo WEINIG BLOEMEN komen, ze staan op een zonnige plaats en worden goed gezuiverd van de kevers, het is hier veenachtige zandgrond.

Vriezenveen.

Mej. E.

Antwoord: *Lilium candidum* (witte lilies) kunnen nu nog met succes verplant worden: neem ze voorzichtig op, zóódat er zooveel mogelijk wortels aan de bollen blijven en houdt ook de krans van groene bladeren die ze nu hebben, intact. Plant ze voorzichtig met de hand, zoodat als ze verplant zijn, men haast niet kan zien dat de operatie is geschied.

De plaats en de grond bij u is zeer goed. Dikwijls worden de stengels dezer lilies aangetast door wat men in de wandeling vuur noemt; ze verdrogen dan en bloeien niet. Bijtijds de bladeren met bloem van zwavel bestuiven helpt dikwijls voor dit euvel.

Santpoort.

J. J. KRUIJFF.

Vraag No. 631.

a. Zoudt u mij s. v. p. eenige inlichtingen willen geven, aangaande de BEHANDELING VAN KNOLBEGONIA'S? Ik heb ze dezen winter bevaard op den zolder in een sigarenkistje, op raad van den tuinman. Gaarne had ik van u eenige inlichtingen omtrent verdere behandeling.

b. Hoe is de behandeling van Iriszaad en wanneer moet dit zaaien geschieden?

Amsterdam.

Mej. A. S.

Antwoord: a. Ik hoop voor u dat uw Begoniaknollen op den zolder niet bevroren zijn, want dan behoeft ik u geen raad te geven; ze zullen dan zeker nimmer meer uitloopen. Zijn de knollen echter goed, dan kunt u ze deze maand oppotten en dan op een warm licht plekje in

de kamer zetten. Plant de knollen zoo, dat de bovenkant onbedekt blijft en plaats er tevens een stomp of glas over, dan loopen ze spoediger uit. Zijn de spruiten een c.M. lang ongeveer, dan kunt u de knollen verder geheel met aarde bedekken. Aanvankelijk zeer matig gieten.

b. Ja, welke soort bedoelt u? Er zijn zooveel Irissen. Maar de meeste soorten knut u nu wel in den kouden bak of anders later in den tuin op een luw, vochtig plekje uitzaaien. Behandeling verschilt al naar uw bol-Irissen of vaste plant-Irissen op het oog hebt.

v. L.

Vraag No. 632.

In mijn TUIN, die gedeeltelijk uit ZANDGROND bestaat, zou ik den grond tusschen de heesters, die nog niet hoor- zijn, gaarne wenschen te bedekken met een laag blijvend gewas. Bij wind stuift het zand steeds en bovendien geeft het gele zand een doodsch gezicht. Wat raadt u mij hiervoor aan?

Ik zaaide het vorig jaar lupinen en Serradella. Is er niet iets anders, dat blijvend is!

X.

Antwoord: Het allereenvoudigste is wel gras tusschen uw heesters te zaaien, maar wenscht u bepaald bloemen, dan zal ik er u eenige noemen, die het er wel zullen doen, als u ze aanvankelijk bij droog weder maar niet vergeet te gieten: *Geranium sanguineum*, *G. phaeum*, *Funkia's*, *Maagdepalm*, *Epimedium sulphureum*, *Asarum europaeum*, *Aristolochia Clematitis*, *Saxifraga umbrosa*, *Asperula odorata*, alle aardige vaste planten met fraaie bloemen of sierlijk gebladerte. Is de grond erg zanderig, dan doet u goed er wat bladaarde en koomest in te spitten.

v. L.

Vraag No. 633.

a. In mijn STADSTUUNTJE op 't Noorden heb ik een hoekje beplant met varens en hooge tulpen. Wanneer de tulpen uitgebloeid zijn, zou ik er gaarne nog wat bloemen tusschen hebben. Wat raadt u mij aan? Er komt in mijn tuintje nog al wat zon.

b. Dan heb ik een groote kamer op 't Zuiden voor plantenkamer ingericht. Kan ik daar ook snijbloemen kweken? En welke soorten?

Zierikzee.

Mevr. H. S.

Antwoord: U zoudt behalve tulpen ook wat *Montbretia's* en *Gladiolussen* tusschen uw varens kunnen poten. Die bloeien dan in den nazomer. Staàn uw varens zeer ruim uiteen geplant, dan zoudt u er ook wel enkele vaste planten tusschen kunnen zetten, maar het karakter van „varen-perk” gaat dan vrijwel verloren. Staàn de varens evenwel op gewone plantwijde, dan doet u beter er enkel wat van de bovengenoemde bol(knol)gewassen in te planten, welke u in Maart begin April aan de aarde kunt toevertrouwen.

b. Snijbloemen in een kamer kweken, neen, daar zie ik geen kans toe. Wel zoudt u er in den winter, als het vertrek goed verwarmd kan worden, enkele voorjaarsbloemen in kunnen vervroegen, maar dat is ook alles. Voor de cultuur hebt u in de eerste plaats zon en de buitenlucht noodig.

v. L.

Vraag No. 634.

a. Ik heb eenige *CHRYSANTHEMUMS*, nl. een paar potten uitgebloeid, dus oude planten van 1907, en een paar stekjes, die ik in het laatst van 't vorig jaar nam van een mooie plant bij een ander gezien. De eerste staan in de potten waarin de oude plant bloeide; de tweede staan in zeer kleine bloempotjes. Alles staat er goed voor.

HOE TE HANDELEN om in het najaar van 1908 met eigen gekweekte *Chrysanthemums* te kunnen pronken?

b. Ik heb een kuipje met *CLIVIA'S* — 4 groote en een kleintje — alle afkomstig van de eerste der 4. Zij staan afzonderlijk in dezelfde kuip; 3 bloeiden er steeds. Verleden voorjaar gaf mijn tuinman nieuwe en z. i. goede aarde. Van dit jaar in geen enkele plant een spoor van bloem.

Tot toelichting diene dat zulks me reeds eerder eens overkwam. Ook na een voorjaar waarin nieuwe aarde gegeven was. Het daarop volgende jaar was de bloei mooi. Ik was eerst huiverig in 1907 tot aardeverversing over te gaan en vroeg ik onder aanvoering van vorgenoemd feit de raad van den heer v. d. Tuin in „Het Nieuws van den Dag”. Toen die echter ook aangaf „nieuwe aarde”, liet ik den tuinman triompheeren — maar ik heb nu geen bloem. 's Zomers is behandeling zooals bovengenoemde heer in „Het N. v. d. Dag” me leerde.

Woerden.

W. v. H.

Antwoord: a. Zie het artikel over *Chrysanthemums* op pag. 437 van dezen jaargang.

b. Het verpotten van planten is meestal een min of meer gevaarlijke operatie en storend werkt ze in meerdere of mindere mate altijd. Men moet dan ook niet verpotten of 't moet nu o d i g zijn. Nu is dit voor een leek vooral niet altijd gemakkelijk uit te maken, maar zeker is, dat een geregeld bemesting vaak beter is dan dat herhaalde verpotten.

Eigenlijk zijn zulke zaken moeilijk van uit de verte te beantwoorden, maar als regel kan men aannemen, dat een plant die goed groeit, niet verpot moet worden, ook al komen er, zooals de *Clivia* licht doet, wat wortels boven den grond. Dat hindert niets en is volstrekt nog geen bewijs, dat de plant armoede heeft.

Intusschen, als uw *Clivia* goed groeit, behoeft u zich niet ongerust te maken. De bloemen komen wel weder, al is het nu dezen winter niet. Den bloei kunt u allicht eenigszins bevorderen door de plant tegen en gedurende den winter wat in den groei te temperen, door wat minder te gieten en in het geheel niet te bemesten. Zoodra de bloemknop zich vertoont, kunt u haar dan weer wat aanzetten.

v. L.

Vraag No. 635.

a. Vergunt u mij nog een enkele vraag naar aanleiding van de beantwoording van mijn vraag No. 597 in 't laatste No. van „Onze Tuinen”. Als ik volgens uw raad de onderste uitloopers van de *AZALEA* afsnijd (ze ontspruiten alle bij 't begin van de kroon, zouden dus m. i. bijna een *NIEUW KROONTJE* kunnen vormen) snijd ik tevens de best uitziende takjes weg, sommige al zoo groot, dat 't reeds houtachtige, vrij groote takjes zijn met nieuwe, sterke zijloten. Uw vermoeden dat de kroon op enkele takken na dood is, is juist, geloof ik. Daarom gaat 't me aan 't hart juist de gezonde takjes weg te snijden. Kan men daarmee geen nieuwe kroon vormen? Moet bij 't verpotten de *OUDE AARDE* geheel verwijderd worden? Ook tusschen de wortels? En de *POT GROOTER* dan de vorige? (Die is vrij klein.)

b. In uw vorig nummer las ik dat *PELARGONIUMS*, in den kelder bewaard, *VERPOT* moeten worden. De mijne overwinterden in een koude, vorstrijke kamer, gaf weinig water. De grootste (waarvan ik u in Sept. een foto zond en die ik op uw raad toen verpotte) zou ik liefst nu met rust laten; alleen langzamerhand meer gieten, later weer *Flora-mest*. Is dat goed? Of moet die ook nu weer verpot? De plant meet 75 cm. van af den rand der pot.

c. Zoudt u me voor een priëltje een *KLIMPLANT* kunnen aanraden, die ik nu, deze maand bijv., zaaien kan en die dezen

zomer nog bloeit? (Geen *O.-I. kers.*) Standplaats nagenoeg geen zon.

Den Haag.

Mevr. B.

Antwoord: Die welig uitgroeijende takjes behoreen aan het onderstammetje de zogenoemde „wildeling”, waarop de variëteit (het kroontje) is geënt. Het onderstammetje kan nu wel is waar bij goede verzorging een aardig plantje vormen, maar de kleur, grootte en vorm der bloemen zijn meestal van minder betekenis. Uw *Azalea*, die u indertijd kocht, is dus eigenlijk dood en wat u zoudt opkweeken, is een geheel andere vorm en allerwaarschijnlijkst een minder mooie. Maar daarom kan het wel aardig zijn de plant te trachten op te kweeken en dan moet u het doode kroontje geheel wegsnijden en de bewuste takjes stil laten zitten of hoogstens later een weinig innipen ter bevordering eener regelmatige vertakking. Als u verpot, moogt u niet alle aarde verwijderen, maar wel het aardkluitje aan de buitenzijde met een scherp puntig houtje een weinig losmaken, zoodat de worteltjes dadelijk met de verse aarde in aanraking komen. Een groteren pot behoeft u uw zwakke plant nu niet te geven. Beter is het als zij krachtig doorgroeit, later nog eens te verpotten.

b. Wilt u in het najaar nog verpot hebt, is het geheel overbodig dit nu nog eens weer te doen. De door u aangegeven behandeling is overigens goed.

c. Probeer het eens met *Cobaea scandens*, nu te zaaien, warm onder glas.

v. L.

Vraag No. 636.

a. Kan het toedienen van *ZEEPSOPWATER* aan *PERZIKEN-leiboomen* ook *SCHADELIJK* wezen?

b. Indien dit zoo is, om welke *SCHADELIJKE REDEN* werkt het zeepsop dan schadelijk?

R.

H.

Antwoord: We hebben nimmer gehoord van schade aan perzikboomen, aan welke zeepsopwater was toegediend. Wel te verstaan, zoo 't alleen om zeepsop gaat; vaak toch wordt ook gebezigd 't waschwater, waarin soda of chloor is opgelost en deze stoffen kunnen vooral in den groeitijd schade veroorzaken. Men kan echter ook van 't goede te veel geven en zoo gegreeld 't zeepsopwater den boomen te drinken wordt gegeven, zal 't hun opbreken. Of is 't uw bedoeling 't hout der boomen er mee te besmeren? Ook dan oefent 't geen schadelijken invloed uit (voor zoover onze gegevens althans reiken).

P. VAN DER VLIST.

Vraag No. 637.

a. *SIERPRUIM*, erg dun in takken en blad, heeft zomers veel last van *LUIS*. Staat in een grindpad. Zou flink snoeien helpen en wanneer? Is herhaaldelijk bestuiven met *TABAKSSTOF* afdoende?

b. *HORTENSIA* maakte 1907 alleen veel *HOOFDTAKKEN*, geen zijtakken en 4 bloemen, evenals in 1906. Staat op *Z.O.* Hoe te behandelen om meer bloemen te verkrijgen? Kan ik een paar hoofdtakken wegnemen bij snoeien?

Amsterdam.

H. E.

Antwoord: a. Door snoeien is luis niet te bestrijden. Beter is het bestuiven met tabaksstof, of het besproeien met een flinken koudwaterstraal.

b. Uit uw vraag maak ik op, dat uwe *Hortensia* in den vollen grond is uitgeplant, wat dan waarschijnlijk wel de reden is, dat ze minder goed bloeit. Op het oogenblik moet u aan de hoofdtakken niet snoeien, daar u dan meteen eventuele bloemen wegsnijdt. Na den bloei kunt u, wanneer er zich van anderen nieuwe scheuten vormen, eenige hoofdtakken daarboven wegnemen.

Staat uw plant ook te nat, zoodat het hout niet tot rijpheid komt? Potplanten, die op een koude plaats bijna droog worden overwinterd, bloeien gewoonlijk veel beter.

B. B.

Vraag No. 638.

a. Kunt u mij noemen een niet te uitgebreid *BOEK* voor de behandeling van *MOES- en BLOEMENTUIN*, ook *KASSEN*?

b. Weet gij raad voor *LUIZEN* op *TULPEN* in een gesloten veranda met verwarming? Wat kan de oorzaak zijn?

c. Zoudt u niet kunnen verkrijgbaar stellen een *REGISTER*, met verwijzing der bladzijden van de verschillende door u behandelde onderwerpen? Vragen inbegrepen.

Bussum.

H. B.

Antwoord: a. Het werkje van onzen medewerker, de heer J. C. Muijen, is voor uw moestuin zeer geschikt; verlangt u uitgebreider werk, dan is het boek van de h.h. *Glaassen en Hazeloop* het aangegeven werk.

Voor den Bloementuin is een beknopt maar goed boekje no. 1 uit de Goedkoopste Tuinbouwbibliotheek, Werkzaamheden in den tuin, door J. K. Budde en J. A. Kors. Van deze serie verschenen onlangs weer een paar deeltjes, die we evenwel nog niet gezien hebben. Verder E. Th. Witte, Practisch Handboek voor tuinliefhebbers, K. Siderius, Onze Tuin A. Fiet's, Geïllustreerd tuinbouwboek. Ten slotte wijzen we op sommige deeltjes van de tuinbouwbibliotheek van de firma Lijster Nijpels te Maastricht.

Wanneer u hiervan een en ander van uw boekhandelaar ter inzage vraagt, zult u spoedig zien, wat u het meest aanstaat.

b. Toen uw tulpen opgepot werden, zat er misschien één luisje in de aard of op de pot, of er is wellicht een gevleugeld ex. van een uwer andere planten er op gevlogen. In korten tijd geeft één zoo'n ex. het aanzijn aan eene heele kolonie. Het eenige, wat er tegen te doen is, is geregeld nazien der opgepotte tulpen (ook crocussen, narcissen enz. kunnen er soms geheel mee vol zitten). Worden die eerste koloniestichtsters (fundatrices) tijdig onschadelijk gemaakt, dan blijft men ze zeer gemakkelijk baas.

c. Bedoelt u nog een ander register dan zooals wij op 't eind van den eersten jaargang gaven? Ook nu weer komt er met het laatste no. zoo'n register.

B. B.

Vraag No. 639.

Beleefd verzoek ik u mij mede te willen deelen hoe *BOLLEN (AMARYLLIS?)*, welke nog niet gebloeid hebben, moeten *BEHANDELD WORDEN* om bloeibaar te worden. Daar de bloem altijd vóór de bladeren te voorschijn komt, denk ik, dat ze nog niet bloeibaar zijn; de bladeren zijn reeds volwassen.

Utrecht

W. C. J. V.

Antwoord: *Amaryllis?* (met een vraagteeken). Als de vrager niet zeker is van de soort van plant waarnaar hij vraagt, is het voor mij onmogelijk te zeggen hoe zij behandeld moet worden. Dikwijls worden *Amaryllis*, *Hippeastrum* en *Crinum* met elkander verward en die hebben toch elk eene andere behandeling noodig.

Wordt *Hippeastrum* bedoeld, dan is het zoo in volle blad staan, tenzij het jonge bollen zijn voor de cultuur, zeker geen bewijs van een goede behandeling. *Hippeastrum* verlangt een goede winterrust en het is nu de tijd, als het nieuwe blad dikwijls te gelijk met de bloem te voorschijn komt, de potten langzaam aan te gieten en warm te zetten.

Het is beter met de verpotting die jaarlijks moet geschieden te wachten, tot de plant uitgebloeid is, dan zooals vele doen vóór den bloei. Het is wel wat lastiger,

daar het loof dan reeds tamelijk laag is, maar men zal er zich wel bij bevindeu.

Hippeastrum staat graag van anderen warm en ingegraven in run, de plant houdt niet van veel water aan den bol, wel van een flinke bespuiting van het loof, ter voorkoming van Thrips, een doordrijvend van planten ouder glas die te warm en te droog staan.

Zijn uwe planten Hippeastrums, zet deze dan nu in de gematigde kas, houdt ze aan den groei tot half September, geef dan geen water meer, waardoor ze langzaam zullen afsterven, houdt ze in een gematigde temperatuur droog tot Februari of Maart. Zij zullen dan bij aanwending van warmte en water, als ze oud genoeg en gezond zijn, zeker bloeien.

Santpoort.

J. J. KRUIJFF.

Vraag No. 640.

Ik zou in mijn tuin eenige perken met VASTE PLANTEN aan willen leggen, elk met een drietal soorten, die in VERSCHILLENDE MAANDEN BLOEIEN. Zoudt u mij daarvoor niet eenige combinaties op willen geven, voor zonnige en meer beschaduwde gedeelten van den tuin?

De Lutte.

H. C. B.

Antwoord: Mei. a. *Alyssum saxatile*, *Phlox divaricata*, *Epimedium sulphureum*.*

b. *Adonis vernalis*, *Veronica gentianoides*, *Iris pumila*.

c. *Iberis sempervirens*, *Trollius caucasicus*, *Doronicum caucasicum*, *Saxifraga crassifolia*.

Juni: a. *Iris pallida*, *I. germanica*, *I. florentina*.

b. *Aster alpinus*, *Centaurea montana*, *Dianthus plumarius*, *Thalictrum Delavayi*.

c. *Aquilegia vulgaris*, *Pyrethrum roseum*, *Incarvillea Delavayi*.

d. *Baptisia australis*, *Lupinus polyphyllus*, *Papaver orientale*, *Lychnis chalcidonica* (wit en rood).

Juli: a. *Clematis recta*, *Physostegia virginica*, *Delphinium hybridum*.

b. *Monarda didyma*, *Dictamnus Fraxinella*, *Gillenia trifoliata*.*

c. *Betonica grandiflora*, *Sidalea candida*, *Polemonium coeruleum*, *Geranium sanguineum*.

d. *Campanula persicifolia* (wit), *Veronica virginica*, *Helcinium pumilum*.

Aug. a. *Anchusa italica* Dropmore variety, *Funkia's**, *Cenothera speciosa*, *Erigeron speciosus*.

b. *Echinops Ritro*, *Boconia cordata*, *Centaurea macrocephala*.

c. *Rhonnaya Coulteri*, *Phlox decussata* (wit en licht rood), *Harpalum rigidum*.

d. *Campanula trachelium*, *Gaillardia maritima*, *Chrysanthemum maximum*, *Asclepias tuberosa*.

e. *Cimicifuga racemosa**, *Asclepias incarnata*, *Eryngium Oliverianum*.

September: a. *Anemone japonica**, *Herfstasters*, *Echinacea purpurea*.

b. *Astilbe Davidii**, *Solidago canadensis*, *Polygonum polystachyum*.

c. *Acanthus autumnale*, *Actaea japonica**, *Helianthus multiflorus*.

De met een * gemerkte planten kunnen ook op meer beschaduwde plaatsen staan.

v. L.

Vraag No. 641.

a. Ik heb het vorig jaar een groot perk gehad waarop ik circa 18 soorten éénjarige bloemen heb laten zaaien. Daar ik geen vakjes wilde hebben, heb ik alles door één gezaaid, met het gevolg dat er slechts 5 à 6 soorten zich een plaatsje veroverden. Dit niet schitterende resultaat wijkt ik aan de volgende oorzaken: 1e. Dat het perk te weinig zon had; 2e. Dat de Goudsbloemen iedereen op zij drongen en hoewel zij heel mooi en krachtig zijn, niet voor een dergelijke wijze van zaaien geschikt zijn. Ik vond het perk echter zoo aardig en vrolijk, dat

ik deze manier van zaaien opnieuw wil toepassen. Ik krijg nu de beschikking over DRIE PERKEN, 1 van M. 1.75 x 1.75 en twee van 1 x 1.75, goed zonnig. Kan u eenige SOORTEN ZAAIBLOEMEN noemen die op de genoemde manier gezaaid kunnen worden. Verschillende soorten papaver, o.a. papaver somniferum, zou ik gaarne er onder zien. Kunt u mij een paar vaste planten noemen die ik in het midden kan plaatsen.

b. Kunt u de naam en behandeling opgeven van LAAGGROEIENDE KLEINE ZONNEBLOEMEN?

Hilversum.

H. A. T.

Antwoord: Die manier van zaaien als door u wordt voorgestaan, lijkt mij allermist auberevelswaardig en met den besten wil zult u daar nimmer een goed resultaat mee krijgen. Steeds zullen de sterkere de zwakkere soorten verdringen, terwijl hoog en laag groeiende soorten op plaatsen opschieten waar zij beter door andere hadden vervangen kunnen worden.

Wilt u een gemeugd perk, goed, maar kies dan die soorten welke overeenkomende eigenschappen hebben als gelijken bloeitijd, ongeveer gelijke hoogte en groei. Zaai dan niet te dik uit en trek later zooveel plantjes uit (bij voorkeur de zwakste) tot elk exemplaar voldoende ruimte voor een normale ontwikkeling heeft. Dan zult u nog heel wat meer genoeg van uw bloemperken hebben.

Lijsten van eenjarige planten gaf ik reeds meermalen (zie o. a. pag. 525 van dezen jaargang), maar overigens vindt u in den catalogus van elken flinken zaadhandelaar een goeden gids. Daarin zult u ook de door u gewenschte Papavers en vaste planten vinden, maar een vaste plant in een perk zaadbloemen, is geen zeer gelukkige combinatie. Wenscht u bepaald een middenplant, zet er dan bonte Mays, *Kochia trichophylla*, lage zonnebloemen of dergelijke in.

b. *Helianthus cucumerifolius* (éénjarige) ± 1 M. hoog. *Helianthus multiflorus* (vaste plant) rijkbloeiende ± 1.25 M. hoog.

Helianthus microcephalus, 1.20 M. hoog met kleine zwavelgele bloemen. De eerste is een zaadplant en moet in het voorjaar gezaaid worden. De beide andere kunt u bij kweekers van vaste planten bekomen. Kunnen vermenigvuldigd worden door deeling der pollen en ook door zaad.

v. L.

Vraag No. 642.

a. Hoered KOEMEST moet ik ongeveer OP 1 LITER WATER nemen om zeer verdunde gier te krijgen voor kamerplanten?

b. De AARDE van mijn plantjes, o.a. *Pteris ouvardi*, bonte Klimop, Japanse kamperfoelie etc., ruikt zoo DUF, hoewel ik ze van den winter niet veel water gaf. Wat moet ik daaraan doen?

c. Het AFGEVALLEN BLAD laat ik in het najaar op een hoop zetten voor gedeeltelijke bedekking der planten, het overige wordt tusschen de heesters ondergespit. De bladeren BESCHIMMELEN echter aducht zagen geheel wit. Is het nu niet verkeerd deze schimmel onder te spitten? Zoo ja, is het schimmelen te voorkomen?

d. Mag ik van een KLEINE LAMUM-PLANT wat WORTELS AFSNIJDEN, ten einde verse aarde te kunnen geven? Het potje is vol wortels. Grooter potje kan ik moeilijk geven, want het past in een kurken hanger.

Rotterdam.

A. H. V.

Antwoord: a. Wanneer u op een liter water een ons koemest zonder stroo doet, dan krijgt u wat u wenscht.

b. Het is nu een zeer geschikte tijd om uw kamerplanten van de duf riekende aarde te ontdoen en frissche grond te geven.

c. Spit de bladeren gerust onder den

grond; de schimmels zorgen voor een spoedige verrotting.

d. Er is niets op tegen dat u van uw Lamium-plant wat wortels en grond afneemt; het plantje zal er beter van worden. Zoo iets moet elk jaar geschieden.

J. K. B.

Vraag No. 643.

a. Eenige dagen geleden ontving ik een 40-tal PHYSALISSTEEKEN. Daar ik ze nooit te voren gezien had, wist ik niet wat ik moest aanrangen met de eindjes wortelstokken. Gaarne wenschte ik nu te weten of ik ze in den vollen grond kan PLANTEN, welk eind naar boven en hoe ik ze verder moet behandelen.

b. Ook wilde ik weten, wat er met een CITROENBOOMPJE gedaan moet worden, als de VRUCHTEN er af GEVALLEN ZIJN.

c. Moeten PALMEN nieuwe aarde hebben, voor ze in het voorjaar in den VOLLEN GROND gaan?

Scheveningen.

Mej. C. J. E.

Antwoord: De wortelstokken van Physalis kunt u nu planten. U graaft daartoe den grond 10 c.M. af en spit de dieper gelegen laag een paar steek diep om, zoodat de aarde los en luchtig is. Tegelijkertijd kunt u er een goede dosis oude koemest en bladaarde inspitzen. Daarna legt u de wortelstokken horizontaal op den omgespitte grond op afstanden van 15 c.M. ongeveer en dekt ze verder af met den grond, die vooraf werd afgegraven. Verder hebt u er niets aan te doen, d.w.z. u kunt ze behandelen als gewone vaste planten.

b. Uw Citroenboompje (?) U bedoelt zeker Oranjeboompje (*Citrus chinensis*) moet u nu op een koel maar licht plaatsje zetten, om te vroegen groei tegen te gaan. Hoe minder het binnenshuis uitloopt, hoe beter. Half Mei kunt u de plant dan buiten zetten aanvankelijk in lichte schaduw, een veertien dagen later in de volle zon. Bij vollen groei veel gieten en ook nu en dan bemesten!

c. U bedoelt met palmen-in-den-vollen-grond-zetten zeker het ingraven der planten met den pot in den grond?

De palmen uit den pot kloppen en met kluit in den vollen grond zetten zou ik u sterk afraden, omdat de planten dan in het najaar bij het opnemen te sterk zouden lijden. Er is wel een palm die hier en daar in den vollen grond gekweekt wordt, namelijk Chamaerops excelsa, maar die moet dan in den winter goed gedekt worden.

Of nu palmen vooraf nieuwe aarde nodig hebben, kan ik van hieruit niet zeggen. Dat hangt er van af of de pot te klein of de grond uitgeput is.

Palmen verlangen overigens geen groote potten en kunnen met mest langen tijd op kracht blijven. Ze verlangen in den zomer veel water.

v. L.

Vraag No. 644.

a. Ik heb op 13 Februari van dit jaar PRIMULA VERIS GEZAAD in een pot, maar tot heden is er in 't geheel nog geen werking in te zien. Hoe lang moet het onaerreerd duren eer het opkomt?

Maeten de zaden veel of weinig water hebben?

b. Evenzoo heb ik eenige dagen later een AMARYLLIS (SPREKLIA) FORMOSISSIMA geplant met hetzelfde gevolg.

Gelieve mij ook hierop in Onze Tuinen even te antwoorden hoe lang het ongeveer duurt en of de bol veel of weinig water moet hebben.

Beide staan in een warme kamer.

c. Hoe is de naam van bijgaand blad?

Amsterdam.

H. B.

Antwoord: a. Waar uw zaaiel in de warme kamer staat, zal het, als 't zaad goed is, nu wel spoedig opkomen. Houd

de zaden geregeld vochtig en dek den pot voorloopig met een ruitje af.

Primula veris-zaad kan men evenwel beter in een kouden bak of ook buiten uitzaaïen.

b. Met uw *Amaryllis* moet u ook nog wat geduld hebben. Kalm aan, nooit te haastig zijn met planten! Geef, zoo la g er zich nog geen blad ontwikkelt, zeer spaarzaam water en bij toenemenden groei meer.

c. *Aspidistra elatior*.

v. L.

Vraag No. 645.

a. *Hoe kan men het beste VOORT-KWEEKEN GLOXINIA TUBIFLORA*. De knollen beginnen reeds uit te loopen.

b. *Hoe voort te kweeken DUBBELE GYPSOPHILA*? Ik zag die eens heel mooi in potjes.

c. *Hoe voort te KWEEKEN op de BESTE MANIER de dubbele witte CAMPANULA MOERMEI*? Daar ze alle jaren in het najaar bijna geheel afsterven om dan niet meer te voorsehijn te komen.

Hillegom.

J. B.

Antwoord: a. *Gloxiniaknollen* moeten nu warm aangezet worden, d.w.z. opgepot in lichten grond en in de warme kas, liefst op bodemwarmte, gezet worden. Volle zon gewenscht, later in Mei en zomermaanden lichte schaduw. Giet bij voorkeur des avonds!

b. Door deeling der polletjes. Elk stukje met één of meer neuzen kunt u desgewenscht in potjes zetten.

c. Voortkweeken door deeling der polen. Geef 's winters eens een lichte dekking van riet of sparretakken. Allicht hebt u dan succes. Ze mogen niet te nat staan!

v. L.

Vraag No. 646.

Een paar jaar geleden heb ik uit aardigheid eenige *PITTEN* van prachtige Amerikaanse *APPELS GEZAAID*. Deze zijn goed opgekomen en nu ruim 1.25 M. hoog en een vingerdik. Sommige zijn door de natuur prachtig gevormd als pyramiden.

Zou ik niet een paar kunnen laten doorgroeien en de overige oeculeeren met *Gold Rein* en *Present van Engeland*? Hoe is 't het beste te oeculeeren, met schietend of slapend oog? Ik wil ze graag tot struikvormen maken. Kan ik niet oogjes van dezelfde *Amer. boompjes* nemen?

Bergen (N.-H.)

J. M. Gr. v. R.

Antwoord: Van uwe zaailingen kunt u wel een paar laten doorgroeien. Bedenk echter dat 't zaailingen zijn. Deze verlangen veel plaats, geven laat vrucht terwijl 't nog de vraag is of de vruchten wel voor de consumptie geschikt zijn.

Hebt u gelegenheid, welnu, 't is met een paar boompjes te probeeren.

De andere boompjes kunt u oeculeeren, maar ze zijn mooi van dikte om ze te enten en wel door middel van copuleeren. U snijdt de boompjes dicht boven den grond schuin af; snijdt eveneens den griffel (die zooveel mogelijk de dikte van 't boompje moet hebben) schuin bij, daarbij de wonden zoo makende, dat die van den griffel juist past op die van 't boompje. Zorg er voor, dat de bast van de griffelwond in elk geval aan een kant correspondeert met die van de wond van 't boompje. Anders is 't aaneengroeien niet mogelijk. Zie over 't enten le jaarg. no. 40 en voorafg. nummers. *Goudreinette* en *Present of England* zijn twee goede soorten, zullen echter op die zaailingen hard genoeg groeien. Uwe struiken zullen dan laat vrucht geven en een flinke ruimte behoeven. Van een paar zwakker groeiende soorten zult u meer en vroeger plezier hebben. De oogjes voor uwe oeculaties te nemen van de zaailingen zal niet gaan, wijl u niet weet, wat voor

vrucht de boompjes zullen geven. We raden u aan te oeculeeren met slapend oog, doch met copuleeren bent u een jaar voor en de wonden vergroeien prachtig. Wacht met 't snijden der entrijzen tot op 't moment, dat u gaat copuleeren, de tijd om ze nu te snijden en op te kuilen is wat ver gevorderd.

P. v. d. V.

UITSLAG PRIJSVRAAG.

Op onze prijsvraag naar een gedichtje, getiteld „Winter”, kregen we een buitengewoon groot aantal inzendingen, wat de keuze bij het toekennen der bekroningen vrij lastig maakte.

Het volgende alphabetische twaalfstal werd eerst uitgeschied: *Datida*; C. v. Dedem, Amersfoort; C. de G. (2 inz.), Laren; Jo v. d. Hoeven, Eefde; Louise Hon Hon, Bussum; Gérard van Imbeek, 's-Bosch; Johanna; C. M., Warmond; J. de Melker, Rotterdam; M. C. Rodi—Mekenkamp, Bergeijksche Barrière; O. S. v. d. Veen, Amsterdam; E. Vinken, Amsterdam.

De eerste prijs (f 20) werd toegekend aan C. M. te Warmond (deze inzender gelieve p. o. zijn naam op te geven, om te voldoen aan de voorwaarde, dat de namen der prijswinnaars vermeld moeten worden). De tweede prijs (f 10) werd behaald door „*Datida*”, het pseudoniem van mevr. Boogaardt—Huijskes te *Krimpen a. d. Lek*, en de derde prijs (f 10) door „*Johanna*”, het pseudoniem van Mevr. J. de Ronde, te *Nieuw-Helvoet*.

't Mag merkwaardig heeten, dat bijna alle gedichten een min of meer somberen geest ademen. Dat van den prijswinner maakt evenwel eene uitzondering, en stellig geene ongunstige.

Van de overige, hierboven niet genoemde, inzenders (sters) noemen we nog (in alphabetische volgorde): Joh. C. Baert, te Amersfoort; W. J. Cornelissen—Schepp, te 's-Hage; A. Dirven, te *Baerle-Nassau*; G. Jacobs, te *Groesbeek*; H. J. te D.; M. Kouwenhoven, te Warmond; A. Kuinders, te Bussum; P. S. Kuijk, te *Zaandam*; A. F. O., te U.; P., te *Voorshoten*; P. M. Schweig, te Amersfoort; Kees Sipkes, te Haarlem; Sneeuw Witte, te 's-Hage; J. H. Stout, te Delft; W. Visser, te *Leeuwarden*, en G. A. Wehmar Jr., te Rotterdam.

Hierachter laten wij het gedichtje volgen, wat den eersten prijs verwierf:

WINTER.

Hij zinge wien 't lust, van de bloemrijke [velden,

En huppelend vee in een geurige wei.

Van koetjes, die streelend door looverkens [snelden,

Van keuvelend water en vogeltjes blij.

Mijn harte dat mint er oen lied van den winter!

Hij zinge de klachten der wuivende kruinen En 't loeien des stormwinds, die giert langs [de rée.

Van 't dartele zonlicht op droomende dui- [nen,

Den dreunenden strijdzang der schuimende [zee.

Mijn harte dat mint er Een lied van den winter!

De winter! de winter! hoe kleedt hij de [steden

En dorpen en vlakten in wollig kleedij.

Hoe staan langs den weg, als uit marmer [gesneden

De boomen te schittern in blinkende rij. Geen windeke waait er, Geen twijgelke zwaait er...

Met zwijgende dalen uit grauwendeluchten

Beweeglijke vluchten

Van vlokken zoo traag,

En huppelen zwevend

Als vedertjes bevend,

Met honderden draaiend

En zwaaiend

Gestaag.

Daar roert er geen vlinder

Zijn vlerkjes gewinder,

Dan 't vlokje uit de heem'len,

Komt weem'len

Omlaag.

Naar buiten, naar buiten,

O Nederland's mannen!

Naar buiten, gij allen die 't ijsvermaak

[mint!

Nu ijlings de schaats aan de voeten ge-

[spannen.

Nu zweeft er en zwiert er in spijt van den

[wind.

Nu wiegt er

En vliegt er,

Nu rijdt er

En glijdt er

Bij 't waaien der driekleur langs de ijs-

[baan gezwind.

Nu toont, dat als vroeger, ook nu nog

De Hollander immer is meester te water!

Warmond, 30/1 '08.

C. M.

PRIJSCOURANTEN.

E. H. Krelage en Zoon, Tuinbouw-Inrichting „Bloemhof”, Haarlem. Voorjaarscatalogus 1908. In deze prijscourant der bekende firma worden keur van *Cactus-Dahlia's*, *Knol-Begonia's*, *Canna's*, *Gladiolen*, *Lelies*, *Irissen*, *Pioen-Dahlia's*, enz. aangeboden, waarvan de planttijd daar is.

B. B.

BLOEMENMEST.

Bloemen- en Tuinmest „Unicum”, Amsterdamsche Kunstmeeststoffenhandel, Linaeusstraat 47, Amsterdam.

Wij ontvingen een net busje, voorzien van eene beknopte gebruiksaanwijzing en gevuld met een mengsel, dat de voornaamste voedingszouten der planten bevat.

BRIEVENBUS.

Hoe nuttige vogels te voederen, zonder dat musschen 't voer wegpikken.

Geachte Redakteur. In uw antwoord op vraag 620 zegt u: We hopen, dat onze lezers er wat op weten.

Misschien kan 't volgende helpen: Verleden winter hadden we een voederhokje (kistje met schuin dak en één zijkant er af) op een paal. Toen joegen de musschen alle andere vogels er van weg. Vooral één musch gedroeg zich schandelijk. Hij at zoo veel, tot hij niet meer kon, en dan ging hij midden in het voer zitten rusten, maar liet er geen anderen vogel bijkomen.

Soms zat een heele rij musschen op 't dakje, weemoedig over den rand naar beneden te kijken.

Dezen winter hebben we 't hokje opgehangen, zoodat het in de ruimte vrij schommelde, en er een klein transportkooitje ingezet, met opgeschoven deurtje. En in dat kooitje doen we hennepzaad, en smeren reuzel aan de tralies van 't deurtje.

Nu komen er den heelen dag drie koolmeesjes, en soms twee pimpelmeesjes en een zwartkopmeesje. Maar geen musch durft te gaan zitten, hoewel zij ook dol zijn op reuzel en hennepzaad, en dat pikten

uit een blokje hout, met gaatjes er in, opgehangen tegen een paal.

Ook strooien we brood op den grond, onder 't voederhokje. Bij dat brood kwam soms een roodborstje, ook een insectenetend vogeltje, met dun, spits bekje en de kleur van een musch. Verder kwamen er dikwijls meels.

Maar de meesjes hebben het voederhokje voor zich alleen; zij kennen mij; ze komen, als 'k hun geluid nadoe, en kijken er naar, als 'k ze weer eten geef. Dan nemen ze een hennepzaadje in den bek, houden 't dan tusschen hun teentjes vast op 't zitstokje, en hameren er hard op, tot 't bastje breekt.

We hebben nu in 't hokje 'n soort nestje gemaakt, van een uitgeholde zachte turf, achter een plankje; en 't hokje hooger gehangen, onder tegen 't gazen verandak, met wilden wingerd begroeid. De meesjes waren niets bang voor de verandering. Zouden ze er misschien in willen broeden? Twee leken 'n paartje. Hoewel 't hokje nu bijna niet meer schommelt, durft er toch nooit een musch in.

Arnhem.

A. v. PUTTEN—BURGER.

Bij schrift. Vriendelijk dank voor het bovenstaande. Met deze praktische ervaringen zal menigeen zijn voordeel willen doen.

't Zou erg aardig wezen als de meesjes er toe konden besluiten in uw tuin te nestelen. Of het een paartje kan zijn, kunt u misschien uitmaken met het volgende: de zwarte streep, die bij het mannetje van de zwarte keelvlak tot aan den staart doorloopt, is bij het wijfje smaller en ruim half zoo lang.

B. B.

TENTOONSTELLINGEN.

Bloemen- en Plantencommissie.

De eerste bijeenkomst der Bloemen- en Plantencommissie in dit jaar had Woensdag 11 Maart in „Artis" te Amsterdam plaats.

Er waren heel wat commissieleden opgekomen; de meesten echter hadden niet anders te doen dan de vergadering bij te wonen, die geleid werd door den heer Ant. Koster te 's-Hage, terwijl de commissieleden werden geïnstalleerd door den voorzitter der Maatschappij, G. Baron de Senarclens de Grancy, die zijn dank uitsprak voor alles wat de verschillende commissiën in het afgelopen jaar hadden gedaan.

Maar wat was er nu ingezonden? vraagt de lezer. In de eerste plaats noemen wij de 4 prachtplanten van *Dendrobium Wardianum giganteum*, waarvan er één getooid was met 128 bloemen, groote bloemen, fraai gevormd, met roze vlekjes op de wangen (petalen) en heerlijk riekend. Er waren schijnknollen bij van ongeveer een meter lang, van anderen tot boven bezet met fraaie bloemen. De commissie schonk aan deze inzending niet alleen een getuigenschrift van cultuur, maar bovendien een bronzen medaille.

Deze inzending was van den heer E. van Nederhasselt te Aerdenhout.

De *Odontoglossum Cernantherii* var. van hetzelfde adres, dat in het bezit was van een fraai labellum, ontving een botanisch getuigenschrift.

Nog niet lang geleden werd ons aangeraden zoodra mogelijk een bezoek te brengen aan de Orchideeën-collectie van den heer G. H. Muller A. beken te Scheveningen en wat wij heden daarvan zagen is een reden te meer eens spoedig te gaan kijken; wij zullen dan de lezers vertellen wat wij gezien hebben. Deze inzending, bestaande uit acht mooie Venusschoentjes, waarvan *Cypripedium Hermosianum*, *C. Helen II* en *C. Mad. Bleu*.

De prachtige *Cattleya Octave Dain* met drie groote bloemen welker purper gekleurde labellums bijzonder mooi tegen de zacht rose sepalen en petalen uitkwamen.

Niet onaardig was de *Dendrobium rubens grandiflorum*, met purper geteekende bloemen, die wijd uitstaande aan vlinders herinnerden, op het punt zijnde om weg te vliegen. Zeer mooi waren ook de *Odontoglossum formosum* en *Od. amabile*, beiden met een mooie en gracieuse bloemtak en sierlijk gevlekte bloemen.

Men ziet het, het getal inzendingen was niet groot maar de qualiteit vergoedde wat er aan quantiteit ontbrak.

J. K. B.

Het bloemenfeest te Gent.

Bij gelegenheid van het eeuwfeest der Société Royale d'Agriculture et de Botanique de Gand, wordt er een boek uitgegeven, waarin de geschiedenis der honderdjarige en nog steeds jonge jubilaresse staat opgeteekend. In dit boek komen o. m. voor de namen der oprichters, prijswinnaars, vanaf de eerste expositie die gehouden is in het Estaminet „Frascati" te Akkergem bij Gent.

In het begin der regering van Z. M. Koning Willem I, over de Vereenigde Nederlanden heeft Z. M. deze Maatschappij tot eene Koninklijke verheven, haar het wapen en ook het rand-schrift geschonken: *Veneficia mea, quirites, haec sunt* of: mijne bekoringen, Romeinsche burgers, zijn deze. Het wapen werd in Den Haag gemaakt.

Zelfs de toespraken, welke Z. M. bij die gelegenheid heeft gehouden, als mede bij de gehouden redevoeringen bij de opening der verschillende tentoonstellingen, waaraan Z. M. deelnam door inzending van verschillende planten, worden vermeld.

Behalve de Orchideeën, die het glanspunt der expositie zullen vormen, is men nu reeds zeker dat ook de families der Palmen, Aroideeën en Melastomaceeën goed vertegenwoordigd zullen zijn. De nieuwe kruisingen tusschen *Anthurium Scherzerianum* en *A. Andreanum* zullen de algemeene aandacht trekken en moeten bijzonder mooi zijn.

Van uit Rotterdam zijn de heeren J. F. Wilke en E. P. van der Valk gevraagd als juryleden, laatstgenoemde zal die eervolle onderscheiding voor de zesde maal vervullen!

Op naar Gent! allen die wat moois wenschen te zien.

J. K. B.

ALLERLEI.

Een nieuwe pruim.

Luther Burbank, de Amerikaansche kweker van nieuwigheden, de man die alles doet om vruchten te krijgen, die alle goede qualiteiten in zich vereenigen, en bloemplanten die geen fouten bezitten, deelt aan de „The Rural Californian" mede, dat hij een nieuwe pruim gewonnen heeft die nogal wat belooft. Het is een kruising tusschen een Amerikaansche en een Japansche en vereenigt in zich bovendien nog een dozijn goede eigenschappen van verscheidenheden van pruimen. Burbank redeneert zoo: een pruim die lekker is, wordt beter wanneer zij ook goed tegen reizen kan.

De nieuwe pruim „Gavista" geheeten, kan uitstekend tegen reizen, terwijl de boom weinig last heeft van ziekten.

Deze pruimeboom groeit niet zoo snel, maar is vruchtbaarder dan de „Formosa"-variëteit.

Te „Sebastopol", een kweekerij van den heer Burbank, die zooals men weet te Santa Rosa, California, woont, plukten zij de vruchten van 15 Juli tot 5 Augustus. De kleur der vruchten is donker purperrood, het vleesch is vast, zacht geel, riekend en zoet, bezit dus al de goede eigenschappen van een uitstekende pruim. (Hbld.)

Orchideeën in Japan

In Japan heeft men, naar de „American Florist" van 15 Febr. j.l. meedeelt, heel veel met Orchideeën op en velen houden zich daar uit liefhebberij met deze cultuur bezig.

Zoo zijn er in Tokio een 500 bloemkassen, die aan particulieren toebehooren, waarin voornamelijk Orchideeën worden gekweekt.

Dat die liefhebberij voor de Amerikaansche kweekers niet onvoordeelig is, blijkt wel hieruit, dat verleden jaar door een Amerikaansche firma voor een waarde van 5000 dollars of 12,500 gulden aan Orchideeën naar Japan werd uitgevoerd.

v. L.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

G. KOELEWIJN, Baarn.

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag tekening en prijsopgaaf.

Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis.

(173)

(215)

Wie voor zijn tuin of tuintje, veld of akker ZADEN noodig heeft, vrage de Geïllustreerde Prijscourant, welke 1400 soorten van Groente-, Bloem- en Landbouwzaden bevat en tevens eene Handleiding is voor het kweeken van Groenten en Bloemen.

Groente- en Bloemzaden.

Voorjaarsbolgewassen, Begonia's, Canna's, Dahlia's, enz.

Van Schertzer & Zoonen,

SPAARNE 11 · HAARLEM. (224)

Geïllustreerde prijscourant franco op aanvraag.

ZAAIMACHINES.

TUINPLOEGJES. — VORENTREKKERS.

Aanvraag naar onze beschrijvende Geïllustreerde Prijscourant van Moderne Tuinbouw-Artikelen wordt zeer op prijs gesteld.

Firma **HEENK & WEFERS BETTINK,**
15 DAMSTRAAT, HAARLEM. (230)

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”,

Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie
STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.
(191) **Vraag! Catalogus.**

W. LOURENS.

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

Chili **SAL** peter

bevat 15½ % stikstof

Chilisaal **PETER** bevat

direkt opneembare stikstof.

Vraagt inlichtingen, Brochures en
Monster (gratis) aan de

Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande

29 Prinsesstraat,

ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
verenigingen. (228)

Zaden en Planten.

Groentezaden,
Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten,
Rotsplanten.

— SPECIALITEIT DER FIRMA. —

Voor ieder, die over een grooten of
kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige
Catalogus dezer artikelen, voorzien van
vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent
de behandeling, gratis en franco verkrijgbaar.

B. RUYS,
Koninklijke Kweekrij „Moerheim”,
(225) Dedemsvaart.

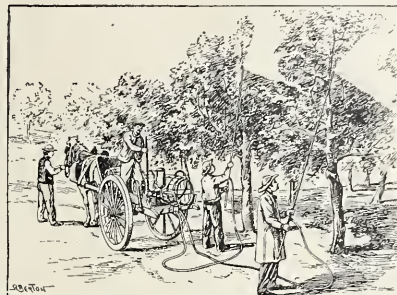
Het **BESTE** adres voor
Vruchtboom=
Carbolineum

Merk A

is bij
COHEN & Co., Arnhem.

Fabriek van waterdichte dekkleeden,
Oliejassen. (153)

Besproeiers „Besnard”
van f 21.—, f 25.—, en hooger.

Gebruik voor boomgaarden.

Vraag bijzonderheden omtrent bovenstaande

„Dispositif”-sproeiers,
op elken wagen te plaatsen.

Voor boomgaarden, voor aardappelen
en suikerbietenteelt.

IMPORTEURS: Koninklijke Magazijnen van Tuinbouw-
werktuigen en Benodigdheden

BLASS & GROENEWEGEN,
DE BILT bij UTRECHT. (227)
Filiaal te Amsterdam - Keizersgracht 521.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
VOOR
MONIER-WERKEN
AMSTERDAM.

CEMENT-IJZERWERKEN.
DIRECTEUR
J. N. Landré.
OMVAL JAAGPAD 53.
(199) Telefoon 3028.

Voor prima

**Bloem-, Gazon-,
Ooftboomenmest enz.**

wende men zich tot de

Mij. tot Verkoop van Hulpmeststoffen.

OPGERICHT 1893, DORDRECHT,
die op aanvraag gaarne omgaand daar-
over circulaire enz. met prijsopgaaf
zendt. (190)

Vraagt monsters, adviezen enz.

ZOCHER & Co.,

BOOM- en BLOEMKWEKERIJ

**„Rozenhagen”,
te HAARLEM,**

zende, op aanvraag, franco hunne uit-
gebreide, geïllustreerde prijscourant, waarin,
behalve een zeer groot aantal meer alge-
meen voorkomende artikelen, vele nieuwe
en zeldzame soorten en verscheidenheden
worden aangeboden. (222)

GEEN BETER MIDDEL

ter verdelging van bladluis, worm en verdere schadelijke insecten voor bloemen en vruchtboomen, dan tijdige besproeiing en bestrooiing met aftreksel van **tabaksafval**.

Verkrijgbaar in baaltjes van 50 Kilo à f 3.50 per baaltje, franco station 's-Bosch, tegen inzending van postwissel.

Eugène Goulmy & Baar,
(216) Kon. Ned. Sigarenfabriek, 's-Bosch.

GRASZADEN

voor extra fraaie, blijvende gazons.
Mélanges samengesteld naar den aard van het terrein.

Prijscourant op aanvraag.

ZOCHER & Co.,
(223) HAARLEM.

Graskantenstekers

Kon. Magazijnen v. Tuinbouwwerktuigen, enz.

BLASS & GROENEWEGEN,
DE BILT bij Utrecht.

Filiaal te Amsterdam: Keizersgracht 521.
(219) Vraag Catalogus N°. B-41.

PEEK & CLOPPENBURG.

Oudegracht

UTRECHT.

b/d. Bakkerbrug.

Geconfectioneerde HEEREN- & KINDERKLEEDING. KLEEDING NAAR MAAT.

Groote sortering Fransche en Engelsche Kinderkleeding.
Norfolk, Suffolk en Blouse costumes van Homespun,
Schotsche en Iersche Cheviots.

Jongheeren Jekkers van Covert-Coats in de laatst uitgekomeene kleuren; van Cheviots en Vicuna in de nieuwe Italiaansche kleur.
(229)

KONINKLIJKE VRUCHTBOOMKWEKERIJ

„POMONA”,

te SCHOTEN, bij Haarlem.

STAMROZEN (mooie kronen) f 1.— p.s.

STRIUKROZEN f 0.25 p.s.

in de prachtigste verscheidenheden.

De soortenlijst op aanvraag gratis te verkrijgen bij JAC. P. R. GALESLOOT, Kantoor Van Eeghenstraat 75, te Amsterdam.

De beste tijd om rozen te planten is de maand Maart.
(226)

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.,
HAARLEM.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing aangeboden, worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

INHOUD.

Knolbegonia's (Slot), door J. K. B.
Ons Gouden Tientje.

Bloementuin.

Coniferen, door H. J. v. Aller.
Lobelia Erinus „Kathleen Mallard”, door W. Lodder.

Moestuyn.

Warme Bakken IV, door J. C. Muijen.

Fruittuin.

Snoeien Vruuchtboomen IV, door P. v. d. Vlist.

Perzik „Jessie Kerr”.

De Wilde Flora.

Gaspeldoorn, door Dr. Garjeanne.

Besvruchten.

Lijsterbes en Meidoorn, door B. B.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuyn, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Besproeiingstoestel „Acme”, door A. M. v. D.

Correspondentie.

Vragenbus.

Uitslag Prijsvraag.

Prijscouranten.

Brievenbus.

Tentoonstellingen.

Bloemen- en Planten-commissie.

Bloemenfeest te Gent.

Allerlei.

Advertentiën.

G. A. VAN ROSSEM, NAARDEN,

10 H.A. Speciale Rozen- en Vruuchtboomen-cultuur.

Catalogus op aanvraag. (178)

KONINKLIJKE ROZENKWEKERIJ

GEBR. GRATANA & Co., Hoogeveen.

Bekroond met 60 gouden en zilveren medailles.

EN GROS. :: PRIJSCOURANT GRATIS. :: EN DETAIL.

Onze rozen worden algemeen geprezen: om de mooie verscheidenheden en hare goede groeikracht. (145)

H. COPIJN & ZON,

Boomkwekerij en Tuinarchitectuur,
GROENEGAN bij UTRECHT.

Uitgebreide collectie Vruuchtboomen, Coniferen, Sierheesters,
Rozen, Vaste Planten, Nymphaea's, etc.

Geïllustreerde Catalogus wordt op aanvraag franco toegezonden. (203)

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

CLIVIA'S MET BESSEN.

Dat de *Clivia* een onzer fraaiste kamerplanten is, hebben we al meermalen in ons blad met fraaie foto's kunnen aantoonen. Trouwens, de plant is zoo populair, dat er maar weinigen zullen gevonden worden, die haar niet kennen en hare uitstekende eigenschappen weten op prijs te stellen. Met of zonder bloemen, te allen tijde is deze plant een sieraad voor de kamer. Haar eigenaardige platte bladstand en groeiwijze, zoo geheel afwijkend bij die van de meeste andere planten, maken haar voor vensterplant als geknipt. Daarbij is zij bijzonder sterk en niet veeleischend, terwijl ze ook niet dadelijk boos kijkt als ze eens vergeten wordt.

Het is echter niet mijn plan om alle goede eigenschappen dezer kamerplant bij uitnemendheid, nog eens op te sommen, maar wel wil ik eens wijzen op een aantrekkelijkheid te meer, waarop nog nimmer de volle aandacht werd gevestigd.

Die aantrekkelijkheid schuilt in hare bessen!

Als bloeiende plant ziet men de *Clivia* vrij algemeen, maar als besdra-

gend gewas, zeker zelden en dank zij de vriendelijkheid eener belangstellende lezeres, ben ik in staat onzen lezers nu een foto van een *Clivia* vol bessen te laten zien.

CLIVIA MET BLOEMEN EN BESSEN.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

Deze plant is reeds een tiental jaren oud, d.w.z. staat reeds ongeveer tien jaren in de kamer en is in dien tijd tot een mooi, bossig exemplaar uitgegroeid. Het telt nu een negental gezonde spruiten, die zich allengs tot geheel zelfstan-

dige bloeibare planten hebben ontwikkeld.

Zooals de lezers op de foto kunnen zien, prijken de meeste spruiten met een stevigen vruchstengel, gekroond met een tros van goed ontwikkelde bessen. Bij mijn bezoek telde ik in 't geheel negen en twintig van die bessen, die prachtig wijarood van kleur, helder en vroolijk tegen het donkere groen der bladen afstaken.

Er hebben, naar ik vernam en ook zien kon, voor korten tijd nog meer bessen aan de plant gezeten, maar als deze oud worden, vallen er telkens enkele af. Een voorzichtige behandeling is dan ook eerste eisch!

Dat zulk een bes-sendragende *Clivia* veler aandacht trekt, blijkt wel duidelijk uit verschillende opmerkingen van voorbijgangers, waarvan sommigen precies weten, voor welk raam de plant staat, om ze anderen vol

bewondering te toonen.

Maar, zal men zeggen, mijn *Clivia* bloeit wel geregeld, maar vruchten, die zie ik er nimmer aan of hoogstens nu en dan eens een enkele.

Ja, dat zal wel zoo zijn en zoo blij-

ven ook, als ge steeds geduldig blijft afwachten! En toch heeft een ieder het in zijn hand om op een gezonde plant de blocistengels in vruchstengels te zien veranderen.

Hoe dat gaat? Wel, dat willen we hier eens vertellen!

Zoals de lezers, die „Onze Tuinen” ijverig lezen, allen wel zullen weten, hebben de bloemen de inwerking van het stuifmeel noodig om hare eitjes tot zaden te ontwikkelen. Er zijn wel een paar uitzonderingen, maar als regel is dit zoo bij verreweg de groote massa der planten het geval, zoo ook bij de *Clivia*-bloemen. Komt er geen stuifmeel op den stempel, dan blijft de bloem onbevruucht en zullen de vruchtbeginsels spoedig na het verwelken van het bloemdek, soms zelfs te gelijk met dit, afvallen.

In de natuur zorgen de insecten er voor, dat de bloemen bestoven worden, maar in de kamer is die bestuiving zoo goed als uitgesloten. Daarom moet daar de mensch de helpende hand bieden en doen wat elders de insecten zouden doen, namelijk stuifmeel brengen op de stempels der bloemen. Dat doen we door middel van een penseel, een zacht veertje of met de uitgeplukte meeldraden zelf.

Als men nu zou meenen dat dit alles is, zou men zich toch nog vergissen, want hoe nauwkeurig en zorgvuldig men ook te werk gaat, in de meeste gevallen zou het resultaat maar zeer gering of zelfs nihil blijken.

Dus, zal de voortvarende lezer vragen, is het dan niet waar met die bestuiving! Wat is dan het geheim?!

Stel u gerust, het is wel waar en zelfs de eenige weg om bessen op de plant te krijgen, maar ge moet niet het stuifmeel nemen uit de bloemen, die ge bestuiven wilt, maar uit die eener andere plant. Dat is het geheim en gaat men zoo te werk, dan is slagen verzekerd.

Die ongevoeligheid voor eigen stuifmeel komt trouwens bij meerdere planten voor, en bij verreweg de meeste is kruisbestuiving voor de vorming eener krachtige nakomelingschap, dus voor de vorming van krachtige zaden en planten, een zaak van groote beteekenis.

Heeft kruisbestuiving niet plaats, dan redden vele planten zich nog wel met zelfbestuiving en brengen dan ook zaden voort, maar uit vele onderzoekingen op dit gebied is gebleken, dat de zaden van gekruiste bloemen krachtiger zijn en grooter levenskracht bezitten.

Wilt ge dus mooie bessen op uw *Clivia* hebben, bestuif dan uw bloemen bij voorkeur met stuifmeel uit bloemen van een ander exemplaar en doe als de geachte bezitster der afgebeelde plant, d.w.z.: ga, als uw *Clivia* bloeit, bij vrienden en kennissen stuifmeel verzamelen om dit op de stempels uwer *Clivia*-bloemen te brengen. Met ééne rijpe bloem kunt ge tal van andere bestuiven en het effect is vaak verrassend. Dat neemt niet weg dat er toch nog wel eens teleurstelling kan volgen, maar dat ligt dan bijna altijd aan minder gunstige omstandigheden of aan onoplettendheden tijdens de kunstbewerking.

Bij het bestuiven van bloemen moet

men op een paar zaken nauwkeurig acht geven en wel op de volgende:

a) Vergewis u of de stempels rijp zijn, wat kenbaar is aan den uitgeweken stand en aan de min of meer taaie vloeistof, die door deze organen wordt afgescheiden.

b) Neem het stuifmeel van goed geopende, maar niet te oude bloemen, omdat in deze laatste de meeldraden uitgebloeid kunnen zijn.

c) Zorg dat het stuifmeel niet met vocht in aanraking kan komen.

d) Bestuif bij voorkeur op lichte, liefst zonnige dagen.

Na de bestuiving zal men, zoo bevruchting heeft plaats gehad, binnen korten tijd het bloemdek zien verfletsen, dat spoedig daarop afvalt, ter-

maiskorrelvormige zaden bevatten, kunnen vrij oud worden, en langen tijd aan de plant blijven zitten. Aan het afgebeelde exemplaar zitten bessen die reeds twee jaren oud zijn, en niet zelden komt het voor dat in zulke overjarige vruchten enkele zaden gaan kiemen, waardoor de plant dan eigenlijk „vivipaar” wordt, d. w. z. de eigenschap heeft levende nakomelingen op de moederplant te kunnen voortbrengen, zooals bij sommige *Varens*, *Lelie's*, *Polygonum*, *Allium*, *Poa alpina vivipara*, *Chlorophytum* e. a. voorkomt, die ook jonge planten op het loof, in de oksels der bladen, op de bloemstengels of elders ontwikkelen. Bij de *Clivia* is het verschijnsel wel iets anders, omdat het daar zaden zijn

Clivia met bessen.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

wijl de vruchtbeginsels een meer donkergroene kleur aannemen en gaan zwellen tot ze na verloop van tijd beginnen te kleuren.

Op elken stengel kan men wel een zes- à achttal bessen hebben, die langen tijd een sieraad van de plant zullen zijn. Het eenige nadeel is dat zulke rijkbeladen exemplaren wel eens vergeten te bloeien en een jaartje overslaan, maar bij een bossige plant kan men het wel zoo inrichten dat men steeds niet meer dan de helft van het aantal spruiten in vrucht laat komen, zoodat, als de eene helft bloeit, de andere in vrucht staat en omgekeerd. Zoo kan men bloemen en vruchten te gelijk op hetzelfde exemplaar hebben als dit maar groot genoeg is, zooals ook de afbeelding te zien geeft.

De bessen zelf, die de vrij groote

die tot ontwikkeling komen, terwijl het bij de andere genoemde gewassen vegetatieve organen zijn. Een zelfde verschijnsel als bij de *Clivia* komt echter wel voor bij *Pernettya mucronata*, die in het voorjaar (onder glas in den winter soms al), in de overwinterde bessen, ook tal van kiemende zaden en kiemplantjes draagt, waaraan de groene zaadlobben zelfs heel duidelijk met het bloote oog zijn te onderscheiden.

Zulke zaden komen blijkbaar door het in de vruchten aanwezige vocht en onder den invloed van een verhoogde temperatuur tot ontkieming.

Op de andere foto ziet de lezer nog een exemplaar, ook met een fraai ontwikkelden vruchttros met negen bessen. Aardig is dat deze plant in de kamer is opgekweekt uit zaad der andere. Men ziet daaruit dat de *Clivia*

zich ook uitnemend eigent voor kamercultuur. Een bloemist doet er wel korter over — het afgebeelde exemplaar is ongeveer zeven jaar oud en bloeide nog pas eenmaal — maar voor plantenliefhebbers heeft zoo'n zelfgekweekte plant oneindig meer waarde. Zulke planten hebben voor hen een eigen geschiedenis en zijn het product van veel zorg en veeljarige toewijding.

Inderdaad, zoo'n *Clivia*-moeder met kind is voor elken plantenvriend iets om trotsch op te wezen.

v. L.

Ditmaal zal onze prijsvraag over twee maanden loopen, en loven we als eersten prijs uit: 4 gouden tientjes,

als tweeden prijs f 25 en als derden prijs f 15.

De prijzen zullen ditmaal uitgereikt worden aan drie inzenders, die ons een no. van „Onze Tuinen” (van 1908) toezenden, beschreven met de meeste handteekeningen. Bij iedere handtekening moet woonplaats en adres staan.

Men kan desverkiezende, een no. aanvragen bij onze Administratie, tegen inzending van een 5 c. postzegel.

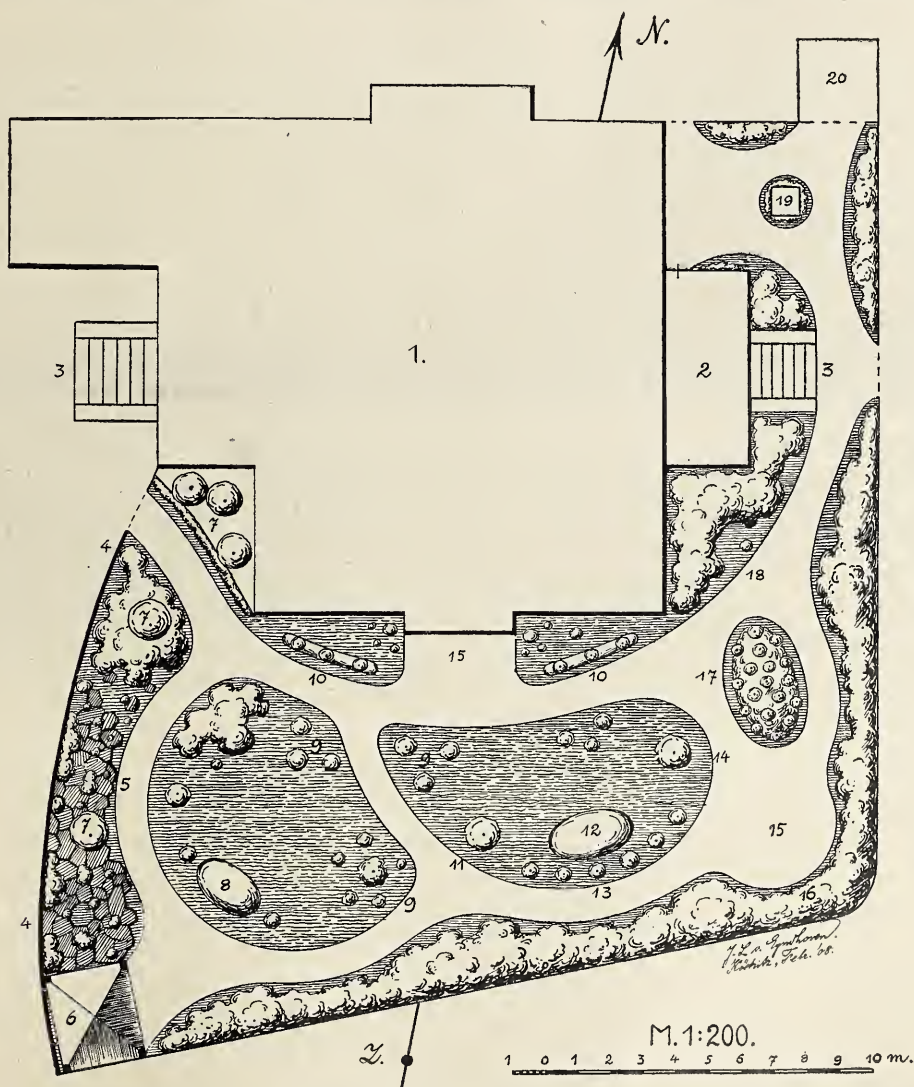
Inzendingen vóór Maandag 4 Mei aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam. Uitslag in ons no. van Zaterdag 6 Juni e.k.

VILLATUIN MET STEENPARTIJ.

Nadat ik in een vorig stukje uitvoerig beschreven heb, hoe een liefhebber een aardig rotspartijtje aanleggen kan,

dientiestad van Reuss jongere linie, zooals men weet, een der kleinste vorstendommen die er bestaan. Juist in dit

dracht, twee villatuintjes te Meuselwitz in Saksen-Altenburg aan te leggen en kwam op een Maandagmorgen, na

Villatuin met steenpartij, te Meuselwit (Thüringen). Geteekend en aangelegd door J. L. v. Eindhoven.

wil ik thans als praktisch voorbeeld een kleinen villatuin bespreken, dien ik verleden voorjaar aangelegd heb. Ik was in dien tijd in betrekking te Gera, een nijvere fabrieksstad en hoofd- en resi-

deel van Thüringen, zijn die kleine staatjes zoo verbrokkeld, dat men op eene flinke wandeling om de haverklap over de grenzen van het „rijk” komt. Ik kreeg dan van mijn chef de op-

een ritje van anderhalf uur met het spoor, daar aan.

Meuselwitz is een stadje van pl. m. 8000 inwoners en het centrum van het z.g. „Meuselwitzer Braunkohlen Re-

vier", zoodat men overal de „Zechen" of steenkoolwerken bemerkt, die de lucht dag in dag uit met rook en roet bezwangeren. Het stadje zelf biedt niets bijzonders, alleen heeft men er een oud-adellijk slot met vervallen park in Franschen stijl, waarin zich nog een prachtige, eeuwenoude sparrenlaan en overblijfselen van beeldhouw- en waterwerken bevinden. De bewuste tuin behoorde aan den bezitter van een groote houtzagerij, terwijl de andere, dien ik later eens bespreken zal, het eigendom van zijn zwager was. Ik denk, dat het velen der waarde lezers van „Onze Tuinen" welkom zal zijn, wanneer ik den aanleg van dezen tuin eenigszins uitvoerig bespreek, daar menigeen er allicht iets uit leeren kan voor het geval, dat hij zelf er een aan te leggen heeft.

Wat in de eerste plaats het plan be-

Of de paden in alle mogelijke en onmogelijke bochten loopen, of de verschillende heesters ook eene goede plaats gekregen hebben, of de aanleg na eenige jaren nog zijn bezitter genoeg bereiden kan, daar wordt niet op gelet.

Ik vind het steeds jammer, een verknoeiden tuin aan te treffen, want ik ben tuinliefhebber door en door en daarom hoop ik een volgenden maal eens te bespreken, hoe hij onder de verschillende omstandigheden aangelegd moet worden en welke regels men daarbij in het oog heeft te houden.

Na deze kleine afdwaling, kom ik op ons tuinplan terug. No. 1 is de villa, 2 eene open veranda, terwijl 3 breede steenen trappen zijn. Bij 4 was een 2½ meter hooge muur en daar de bezitter een steenpartijtje wenschte aangelegd te hebben, scheen dit de meest ge-

werkelijkheid werkt dikwijls goed, wat op het plan leelijk was en omgekeerd, maar er zijn toch altijd bepaalde verhoudingen, die men in het oog moet houden. In een kleinen tuin mag men niet te veel wegen leggen, die de gazons te zeer verdeelen, integendeel moet men de grasvlakten zoo groot mogelijk trachten te maken, daar dan de geheele tuin grooter schijnt. Ook ware op deze kleine oppervlakte eene regelmatig, rechtlijnige indeeling misschien te verkiezen geweest, maar de bezitter wenschte nu eenmaal een natuurlijk aanleg.

De paden werden nu, na de afsteeking, flink diep (tot 50 cM.) uitgegraven, daar puin en slakken in overvloed voorhanden waren, tevens echter om goede aarde te winnen; daardoor verkregen zij natuurlijk eene uitstekende hoedanigheid. Ze werden eerst met

Twee goede planten voor een rotspartijtje:

links: *Veronica repens*, rechts: *Veronica saxatilis*.

(Uit „Amateur Gardening".)

treft, zoo was dit door mij ontworpen, doch met het oog op verschillende wenschen des bezitters en bijzondere omstandigheden tamelijk gewijzigd. Dit is bij den aanleg steeds het geval, en nooit wordt een tuin precies zoo uitgevoerd als het oorspronkelijke plan aangaf. Zaak van den tuinarchitect of tuinman is het in zulke gevallen, aan de wenschen des bezitters zooveel mogelijk tegemoet te komen en toch schoonheid en doelmatigheid van den tuin in het oog te houden; kortom, men moet dikwijls een weinig „geven en nemen". Er wordt over het algemeen bij de uitvoering van een tuin veel gezondigd, om den eenvoudigen reden, dat de tuinman niet genoeg opleiding heeft gehad, dikwijls niet eens eene school of cursus bezocht heeft en nu, meestal zonder vastgesteld plan, een paar ronde of ovale perkjes aanlegt en klaar is Kees.

schikte plaats, daar de overige schutting slechts uit latwerk bestond. No. 6 was een oud, houten prieel; dit werd later met boomschors betimmerd en met Deutsche pijp (*Aristolochia Siphon*) beplant, zoodat het in een paar jaar stellig een aardig effect maakt. No. 7 waren boomen, welke gespaard moesten worden, terwijl alzoo de steenpartij (5) tegen den muur (4) werd opgebouwd, om dezen zooveel mogelijk te verbergen. Bij 15 wenschte de eigenaar zitplaatsen, terwijl bij 17 een ovaal perk met rozen zou worden aangelegd.

Dit tuinplan is, kritisch beoordeeld, niet slecht, maar er zijn wel wat veel wegen in, wat hoofdzakelijk de schuld is van het rozenperk (17), waar de samenkomst der drie wegen op de zitplaats (15) niet mooi te noemen is. Men mag nu wel een plan niet alleen naar de teekening beoordeelen, en in

grof, dan met fijn puin aangevuld, vervolgens onder flinke bevochtiging behoorlijk vastgerold en ten slotte met een laagje bruin kiezelzand afgedekt. De hier aangegeven methode levert uitstekende, vaste wegen, die steeds droog blijven, in tegenstelling met zulke; die slechts uit eene dunne laag sintels of slakken bestaan.

Bij den bouw der rotspartij (5) vermengde ik de aarde (een goeden leemgrond) met steenpuin en liet het benoedigde materiaal eenvoudig links van den muur, waar de toegang tot het huis was, met paard en kar aanvoeren en over den muur in den tuin werpen, zoodat we de groote benoedigde hoeveelheid grond zeer gemakkelijk op de plaats van bestemming kregen. Rondom den ouden boom (een pyramide-eik) werd de aarde niet zonder meer opgevuld, daar dit wellicht zijn afsterven ten gevolge

had gehad, maar plaatste ik eenige groote steenen er rond om heen, zoodat de stam vrij bleef. Beplant werd deze rotspartij met eenige daartoe geschikte heesters en verder met verschillende vaste planten, zooals ik ze in „Het steenpartijtje” beschreven heb. De muur werd ter hoogte der steenpartij met teer, welke heet aangebracht werd, bestreken, om een indringen van vocht te verhinderen.

De gazons werden eerst met de hark zorgvuldig geëffend en gerold, vervolgens het graszaad uitgestrooid en ingehakt, waarop nogmaals gerold en ten slotte flink gesproeid werd.

Bij 8 en 12 werden een paar perken met zomerbloemen aangelegd, terwijl op de rabatten (10) 6 hoogstammige rozen, onderplant met *Pelargoniums*, haar plaats vonden. De overige stamrozen, werden deels bij 13 geplant, deels op het rozenperk (17), waar de ondergrond door Maandroosjes (*Hermosa*) gevormd werd. Bij 9 werden eenige schoone Coniferen geplant, bij 11 eene *Magnolia* en bij 14 een Blauwe Spar (*Picea pungens glauca*). De zitplaats (15) werd geheel met Seringen (16) omgeven, terwijl 18 de meest geschikte plaats scheen voor de *Rhododendrons* en *Azalea's* (*A. mollis*), waar bij de grond vooraf met humusrijke aarde vermengd werd. Bij 19 stond een groote steenen vaas van 2 meter hoogte, welke met hangende zomerbloemen beplant werd, terwijl het kleine verhoogde prieel (20) geheel met wilden Wingerd (*Ampelopsis quinquefolia*) werd bekleed.

Ik geloof, hiermede de beschrijving van dezen weliswaar kleinen, doch interessanten tuin te kunnen besluiten; toen ik hem tegen den herfst nog eens bezocht, maakte hij een uitstekenden indruk en bereidde zijnen bezitter groote voldoening.

Köstritz (Thüringen).

J. L. v. EYNDHOVEN.

LEESTAFEL.

Wij ontvingen van den heer F. J. Moerkoert te Utrecht eenige foto's die ons een kijkje gaven van de werken, die hij heeft uitgevoerd.

Op de buitenplaats „Quatre Bras” te Hilversum ligt een partij steenen aan het water zoo mooi alsof zij er hoorden. De beplanting tusschen deze groote en kleine steenen komt bijzonder goed uit.

Om een zandheuvel aan den voet binnen een zekere grens te houden, kost den heer M. niet veel moeite, zooals op den huize „Aardenburg” te Doorn te zien is.

Wil men in een bosch een brug hebben die harmonieert met de omgeving, de heer M. toovert er u in korten tijd een, die mooi en zoo sterk is, dat van verslijten geen sprake is. In dit zelfde genre worden ook hekken gemaakt, zooals dat gebeurt is op „Pavia”, te Zeist.

Lawn-tennis-banen maakt de heer M. tot ieders tevredenheid, iets dat wij vernamen uit een circulaire gevuld met zeer gunstige attesten.

J. K. B.

Utrechtsche Zaadhandel, te De Bilt. Pricscourant en beschrijving van Pulverisateurs en andere werktuigen der Fabrieken „Carl Platz” in Ludwigshafen a/d Rhein.

Mad. Gabriel Luizet.

Wij zullen ons niet vermoeien met de vraag of *Gabriel* met twee l's geschreven moet worden, dan wel of het *Gabrielle* moet zijn; zooals wij den naam schreven, is deze algemeen bekend en gecatalogiseerd.

Mad. Gabriel Luizet behoort tot de mooie en rijkbloeiende groep der hy-

De bloemen zijn groot, iets, wat op de afbeelding duidelijk te zien is, goed gevuld en half-kegelvormig, een vorm die door iedereen niet direct mooi gevonden wordt.

En wanneer zij in het begin van Juni haar heerlijk riekende bloemen ontplooit, die boven de frisch-groene bladeren sierlijk uitkomen, dan zou men niet denken, dat zij al dertig zomers oud is. En toch is het zoo. Zij werd in 1877 door Liabaud in den handel gebracht. Wanneer men weet, dat de meeste rozen in de kinderschoenen sterven of opgeruimd worden, dan is het zonder twijfel de beste aanbeveling voor deze roos, nu nog besproken en afgebeeld te worden.

J. K. B.

Roos „Mad. Gabriel Luizet.
(Uit „Amateur Gardening”).

bride-remontant-rozen of wel wetenschappelijk genoemd: *Rosa hybrida bifer*. Zij behoort dus bij een klasse van rozen, die remonteeren, dus na den hoofdbloei nog eens bloeien en die onder de sterkste gerekend kunnen worden.

Opvallend is het, hoe sterk het donkerrood hier vertegenwoordigd is, terwijl het geel zeldzaam is. Intusschen, *Mad. Gabriel Luizet* is noch donkerrood, noch geel, maar is bijzonder mooi zijdeachtig roze gekleurd, dat haar, het moet gezegd worden, zeer goed staat.

MEDEDEELING.

Bemesting veldgewassen-, groenten- en ooftteelt op zandgrond.

Men meldt ons, dat ook de 3de druk van het boek van Kapelaan Roes over bovenstaand onderwerp (300 bladz., 15 cts.), dat de volgende week in 15,000 exemplaren zal verschijnen, reeds geheel uitverkocht is, en dat de 4de druk weldra zal ter perse gaan.

Zaaizaad.

Met de gedachte aan het bekende spreekwoord: „een droge Maart is goud waard”, hebben we in den aanvang der maand menigmaal de verzuchting geslaakt: „zou het nu nooit meer droog worden?” Een enkel droog oogenblik met een zonneshijntje en wat wind beweest ons echter direct dat we het voorjaar tegemoet gaan, want al spoedig was de grond opgedroogd en tot bewerken geschikt.

Dit laatste echter als onze grond door behoorlijke ligging en samenstelling aanspraak op den naam tuingrond mag maken. Is dit niet het geval, dan laten we ons door onzen ijver niet verleiden om op door den regen doorweekten grond te gaan arbeiden, we zouden dan aardig op weg zijn onzen moesgrond voor het gansche seizoen te bederven. Geduldig wachten we dan op beter weer. In zulke regenperiodes komt het duidelijk uit, dat kosten en moeite, aan waterafvoer en droogleggen bevestigd, ruimschoots vergoed worden.

Bij droog weer dus gaan we door met het zaaien van een en ander. Als van zelf komen ons hierbij restanten zaad van een vorig jaar in de handen en staan we voor de vraag: zou dit of dat nog kiemkrachtig zijn? Vooral dit jaar heeft deze vraag dubbele beteekenis, 1907 toch was voor het winnen van goed zaad alles behalve gunstig, waardoor er op de kwaliteit van sommige artikelen wel wat zal zijn af te dingen, en kan het gebeuren dat goed bewaard, overjarig zaad de voorkeur verdient boven slecht gewonnen nieuw; we verwijzen hierover naar no. 25.

Dat men overigens alleen bij vertrouwde handelaars zijn zaden koopt, spreekt vanzelf.

J. C. MUIJEN.

Uien en Prei.

Als we eenige dagen geen regen hebben gehad, zoodat de grond in den tuin ons niet meer aan de voeten blijft kleven, kunnen we gaan zaaien. en dan liggen *Uien* en *Prei* het eerst aan de beurt.

Zaai-uien zijn een vol gewas; het neemt het land den geheelen zomer in beslag; voor- of nacultuur zijn niet mogelijk. In het groot is de zaai-uien-cultuur in handen van den landbouw. De amateur echter, die voor eigen winterprovisie wil zorgen, zaait naar behoefte een of meer bedden. We doen dit bij voorkeur op rijen, die pl.m. 20 c.M. van elkander loopen, en maken de gultjes waarin het zaad komt een paar c.M. diep. We zaaien vooral niet te dicht, elk uienplantje moet 10 c.M. van haar buurvrouw verwijderd staan, we nemen daarom niet meer dan 1,5 G.

per vierk. M. De geheele cultuur is zeer eenvoudig: uitdunnen, die er te veel staan, schoonhouden en oogsten, maken de geheele cultuur uit.

De *inmaakuitjes*, z.g. St. Jansuitjes, zaaien we niet op rijen; deze toch moeten door haar dichten stand er toe gedwongen worden, aan de drie eischen: klein, blank en rond, te voldoen. We nemen 6 à 7 G. zaad per vierk. M. Op dit gewas, dat einde Juni, begin Augustus geoogst wordt, kan met succes nog een nagewas volgen.

De *pootuizen*, die we het vorige jaar uitzaaiden, wachten op uitplanten; wie niet zelf gezaaid heeft, schaffe zich nu de noodige planten aan. Dit gewas leent zich bij uitstek voor tusschen-cultuur, 't heeft weinig plaats nodig, kan reeds vroeg op den akker gebracht worden, waardoor het al een heel eind op streek is, vóór het hoofdgewas komt, en kan daardoor ook vroeg geoogst worden. Als van zelf planten we op rijen, die een afstand van 25 c.M. krijgen, de plantjes zelf geven we op de rij 10 c.M. afstand. Komen ze op land waar we later kool of selderij of iets dergelijk wenschen te telen, dan geven we de uien-rijen denzelfden afstand als het toekomstige hoofdgewas, later komt dan tusschen elke uienrij een rij van het hoofdgewas. In de paden van stokboonenbedden gaan pootuizen eveneens zeer goed, mits we de uien voor zomergebruik bestemmen, want ze moeten geoogst zijn, vóór de pluk der boonen begint.

Prei op den kouden grond gezaaid, is een nagewas. Als de vroege aardappelen, vroege doperwtten, enz. het land verlaten hebben, is de zomer nog lang genoeg, om prei een behoorlijk beschoot te doen geven.

J. C. MUIJEN.

Snijdt thans uwe benodigde entrijzen.

Al willen we nu van elken amateur geen kweker maken van zijn eigen vruchtboomen, toch zouden we wel willen, dat het veredelen van enkele wildelingen of het omenten van soorten die minder deugdzam zijn, of het ter plaatse niet naar wensch doen, wat meer door de bezitters van zulke boomen werd gedaan.

Tot het zaaien van enkele pitten van de eene of andere peer- of appelsoort, die men bijzonder lekker vindt, komt men al licht; soms geschiedt dit al door zeer jonge kinderen. Krijgt men hiervan plantjes, dan is men daarop, en te recht, trotsch, en bij elk bezoek aan den tuin wordt met verlangen gezien of er toch eindelijk niet eens een bloemknopje en daarna een vruchtje te voorschijn zal komen.

In de eerste plaats laat zoo'n van

zaad gekweekt boompje zeer lang op zich wachten, alvorens het iets van dien aard laat zien, en komt er eindelijk iets, dan valt het bitter tegen. Van de mooie appel of peer, waarvan men de zaden nam, is geen spoor te ontdekken. Groote teleurstelling dus voor het lange wachten, goede zorgen, enz.

Welnu, waren we met zoo'n amateurje in kennis, of kenden we zijn bedoeling, dan hadden we reeds bij het verschijnen van zoo'n plantje gezegd: nu over een paar jaar je kunst eens vertoond en dan dit jonge plantje gent met de soort, die ge werkelijk wenscht te bezitten. Alleen langs dezen weg kunnen we zekerheid verkrijgen en wat meer zegt, men ziet spoediger het resultaat van zijn arbeid, n.l. de vrucht. Wil men dus zeker zijn de soort van vrucht te verkrijgen die we wenschen, dan moeten we onze toevlucht nemen tot de kunstmatige vermenigvuldiging, in dit geval enten of oculeren.

Een ander geval doet zich voor met de eene of andere vruchtsoort, die we hebben aangeplant en die ons absoluut niet bevalt. De peer is te vroeg of te laat rijp. hij rijpt op een tijd, dat we veel andere soorten hebben, die beter van smaak, mooier van stuk zijn, terwijl bovendien deze soort sterk lijdende is aan de eene of andere ziekte, b.v. de schurft. Onze appelboom lijdt sterk aan kanker, de vruchten zijn niet mooi, niet lekker; in één woord, de boom bevalt ons niet.

Nu neemt men gewoonlijk in zoo'n geval het radicale middel, d. i. uitrooiën en weggooien en koopt een andere soort die het misschien beter doet, misschien niet. We zouden, als we er toevallig bijkwamen raden, zoo'n boom vooral niet uit te rooiën; maar hem eenvoudig gaan omēnten. We zouden dan de gesteltakken op één of een paar handbreedten van den stam afsnijden of zagen op eene gladde, gezonde plaats, om daarop even zooveel entrijjes te plaatsen van een soort, waarvan we zekerheid hebben, dat ze voldoen en in smaak en in groei.

Voor dit alles nu hebben we entrijzen nodig en omdat de keuze hiervan lang niet onverschillig is, doch integendeel met de meest mogelijke zorg moet geschieden, meenen we goed te doen, er eens op te wijzen wat we hierbij al zoo in acht hebben te nemen.

't Is nu de tijd voor het snijden van de entrijzen; het moet onverwijld geschieden. Men kiest de entrijzen in de eerste plaats van boomen, die gezond en flink vruchtbaar zijn. De boomen waarvan men ze snijdt, mogen niet jong, liefst 25 of 30 jaar oud zijn, en voldoen aan bovengenoemde eigenschappen. Boomen die aan deze voorwaarde voldoen, en die dan bovendien eene vrije standplaats hebben, zonder dat ze dus door andere worden ingesloten of opgedrongen, zijn de ware om ons entrijzen te leveren.

We snijden ze van die boomen 't liefst van den buitenomtrek, omdat de twijgen daar veel sterker en meer gehard zijn dan die welke in het binnenste gedeelte zijn gegroeid. We gebruiken

voor entrijzen éénjarige twijgen; dat zijn dus die organen, die in den voorafgaanden zomer gegroeid zijn.

Zoodra nu de entrijzen gesneden zijn, worden ze met den naam der soort voorzien, met haar onderinde een handbreedte in den grond gezet op eene plaats, waar de zon geen toegang heeft, b.v. achter een muur of schutting. We snijden de entrijzen thans, omdat de kunstbewerking (het enten) veel beter gelukt wanneer de ent in rust en de te veredelen plant in werking is.

Het beste tijdstip voor de enting wordt door den boom zelf aangegeven en is absoluut niet door het noemen van een datum aan te geven. Zoodra men echter bemerkt dat de boom die men wil veredelen, begint te werken, is het tijdstip voor enten aangebroken. De ontwikkeling mag behoorlijk zichtbaar zijn als men enting tusschen de schors wil toepassen, b.v. kroongriffeling, en mag iets vroeger geschieden wanneer men b.v. spleetgriffelt.

Hoe deze kunstbewerking op zich zelf moeten worden verricht, is in „O. T.” duidelijk uiteengezet en is te vinden in onze eerste jaargang, blad. 472—709, waarom we er natuurlijk niet nader op terug komen. Dat we gaarne zouden zien, dat liefhebbers deze aangename bezigheid zelf verrichten, is omdat we de overtuiging hebben, dat daardoor de liefhebberij in het nagaan van zoo'n boom, de behandeling er van enz. veel meer doordringt tot den bezitter.

Wijzen we er ten slotte nog op, dat men de sterkste oogen vindt op het middengedeelte van de entrijzen en deze daarom het beste aan het deel beantwoorden, dan besluiten we met den ondernemers na deze bewerking veel succes toe te wenschen.

J. A. Kors.

Een en ander over den snoei onzer vruchtboomen.

V.

Beginnen we bovenaan, dus met de verlengenis. Deze is over de geheele lengte met flink ontwikkelde knoppen bezet, althans in normale omstandigheden. Dat zijn gewoonlijk bladoogen; alleen bij vruchtbare soorten in warme, droge zomers komt 't voor, dat ze zich in denzelfden zomer tot bloem of vruchtknop ontwikkelen. In zoo'n geval tracht men toch te snoeien op een blad-oog, en zoo alles bloemoog is, verdient 't aanbeveling, de bloemknoppen voorzichtig met een puntig mesje uit te pikken, waardoor allicht de aan den voet gezeten kleinere oogjes zich ontwikkelen.

Men zij er op bedacht, haar niet te lang te laten: 30 à 40 c.M. is eene behoorlijke lengte; hoe ouder boom overigens hoe korter gesnoeid. Menigmaal echter wordt zoo'n verlengenis te kort gesneden op 4 à 6 oogen; daarvan is 't gevolg bij jonge boomen, dat men een boschage van zware houtscheuten te voorschijn roept waar men mee verlegen raakt.

De eindknop moet zoo worden geko-

zen, dat de scheut, hieruit voortkomen- de gewenschte richting behoudt.

Bij rechtstaande snoeren (feitelijk niets anders dan één gesteltak), en verder bij den top van pyramiden, alsmede bij de gesteltakken van palmetten met opgaande takken snoeit men om en om, d. w. z. het eene jaar links en het andere jaar rechts.

Bij horizontale of schuine gesteltakken snoeit men op een oog aan den onderkant. Alleen bij soorten met van nature hangende takken is het vaak gewenscht ook deze gesteltakken op een oog te snoeien, dat op den rug van den tak geplaatst is. In 't algemeen komt 't snoeien op een bovenoog meer voor bij de onderste gesteltakken, wijl deze in ontwikkeling bij de hooger geplaatste achteraan komen.

De beide oogen, direct onder 't eind-oog, doen in ontwikkeling hiervoor niets onder, en door de gunstige standplaats komen hieruit voort krachtige houtscheuten, die, zoo men ze niet

nauwkeurig volgt, zeer moeilijk tot vruchtorganen zijn te vormen. 't Is daarom, dat we deze beide oogen voorzichtig uitpikken, waardoor zich de nevenbladoogen gaan ontwikkelen, die echter een vrij wat zwakkeren aanleg hebben. Gewoonlijk ontwikkelen zich uit deze oogjes vruchtscheuten. Mochten beide nevenoogen uitbotten, zoo is, met 't oog op een te dichten stand, 't wel gewenscht een van beide scheuten geheel weg te nemen. Laten we de hoofdoogen zich ontwikkelen, dan moeten we toch met den volgende wintersnoei de voortgekomen twijgen met de kroonsnede wegnemen, ten einde alsdan de nevenoogen te laten ontwikkelen. Zoodoende komen we echter een jaar ten achter.

Onze verlengtwijg is hiermede gesnoeid en we wachten geduldig af, wat uit de oogen verder te voorschijn zal komen.

(Wordt vervolgd.)

P. v. D. VLIST.

BALCONBEPLANTING.

Petunia's.

Als we eens goed nagaan, wat er eigenlijk in de steden en dorpen aan balkonversiering gedaan wordt, dan komen we, het kan niet anders, tot de treurige conclusie, dat 't zoo bitter weinig is. Kijken we op een zomerdag te Amsterdam eens meer naar boven dan we gewoonlijk doen, dan is 't toch zeker nooit om mooie balkons te zien; hoogstens zien we een paar oude *Geraniums*, die trachten met een bloempje de moeite (?) die aan haar besteed werd, te beloonen.

't Is zoo jammer, dat er niet meer, niet veel meer aan balkon- en venster-versiering gedaan wordt. In onze rijkshoofdstad echter moest de „Floralia”-vereniging liquideeren, omdat er geen klanten meer kwamen voor hare potjes. Treurig, treurig!

Gelukkig bestaat „Onze Tuinen” en de lezers van dit blad zullen toch gewis allen hunne vensters of balkons verfraaien met een aantal bloemkens. Voor hen willen we hier het een en ander vertellen van een balkonplant bij uitnemendheid, de *Petunia*. Kortelijk zullen wij er de cultuur van aangeven voor diegenen, die gelegenheid hebben om zelf hunne planten te kweken.

In de tweede helft van Maart worden de zaden op een zaaischotel aan de aarde toevertrouwd en slechts weinig gedekt. Over den schotel komt een glasplaat en we zetten het geheel in de kweekkas of op den warmen bak, die reeds aangelegd is; desnoods in de kamer voor het raam. Als de aarde droog is, sproeien we met een zeer fijn broesje, een z.g. rafraichisseur, of wel nemen we een stijfharingen borstel, die in water gedrenkt is en waarover we met de hand strijken.

Zoodra de plantjes opkomen, wordt de glasplaat verwijderd en om tegen slakken gevrijwaard te zijn, strooien we rond de zaadtest een weinig zaagsel of tabaksstof. De bak wordt een weinig

gelucht en de plantjes verspeend zoodra ze goed aan te vatten zijn.

Zijn de kweekelingen iets grooter geworden, dan zetten wij ze ieder in een z.g. centspot, of ook wel in een groot steekpotje. Als de plantjes een viertal bladeren gevormd hebben, nippen we de kopjes uit, iets wat bij *Petunia's* gewoonlijk niet gedaan wordt, maar ons indertijd uitstekend bevallen is. Desnoods nippen we bij die planten, die slechts een of twee scheutjes willen maken, nogmaals.

Onze *Petunia's* staan nog steeds in den bak, die flink gelucht wordt bij zonnig weder en spoedig zullen de wortels den geheelen pot gevuld hebben. 't Is nu tijd geworden om ze verpotten en we geven de z.g. „zonalenpotten”, dat zijn de potten, waarin de *Pelargonium zonale* (z.g. *Geraniums*) geleverd worden.

De grondsoort voor de *Petunia's* mag niet te compact, maar moet toch voedzaam zijn. Nadat de planten flink aangeworteld zijn, worden de ramen afgenomen, terwijl de sterkst groeiende planten reeds nu een weinig vloeiwest toegediend krijgen.

Ondertusschen zijn de bakken op het balkon of in het venster in orde gemaakt, de drainage is niet vergeten, en we kunnen tot het uitplanten overgaan.

Hoe zouden we dat doen? Zouden we de *Petunia's* aan stokjes opbinden, of zouden wij ze laten hangen? Wel, 't laatste natuurlijk; maar dan vindt ge het zoo kaal van boven? Volkomen waar, maar daarop hebben we gerekend.

Voordat we gingen zaaien, raadpleegden wij de catalogus van onze zaadleverancier en zochten daarin zóólang, tot we ten slotte bij de volgende variëteiten een blauwe potloodstreep zetten, om die nos. met de andere zaden te kunnen bestellen: 1o. *Purpur-könig*, 2o. *Prinz von Württemberg* en 3o. *Puppenfee*.

Wilt ge in één kleur blijven, dan

kunnen we *Purpurkönig* aanbevelen; 't is een zeer rijkbloeiende variëteit en zeer zuiver van kleur, welke zegt de naam reeds.

De *Prinz von Württemberg* is niet zoo gul met bloemen, die echter gefranjeerd en grooter zijn, alsook meer violet.

Zeer zeker zullen deze twee door elkander geplant kunnen worden, indien men van meer kleuren houdt. Achter deze planten geven we aan rood-bloeiende *Pelargoniums* een plaatsje en dan verkrijgen we een beeld, zoo heerlijk schoon, dat iedere voorbijganger blijft staan om 't goed in zich op te nemen.

't Is geen nieuw denkbeeld, want we zagen hetzelfde reeds te Karlsruhe in

alle vensters van het stadhuis: *Petunia hybr.* *Purpurkönig* en *Pelargonium zonale* *Paul Grampel*.

Voor onze vensters hebben we aan de *Puppenfee*, die klein blijft, maar een schat van lichtgekleurde bloemen schenkt, niets. Des te beter echter kunnen we met deze planten de bakken der balkons aan de achterzijde vullen, zoodat we niet tegen bladerlooze *Pelargonium*-stengels behoeven te kijken of in het gunstigste geval tegen groene bladeren, terwijl we van buiten af een lichten fond verkregen hebben.

Wie toont ons in den komende zomer zoo'n venster of balkon als wij ons voorstellen?

Amsterdam.

P. J. SCHENK.

☐ BEMESTING IN DEN MOESTUIN. ☐

Voor een welige ontwikkeling der planten is het zeker een der voornaamste voorwaarden, dat de bodem een voldoende hoeveelheid voedingsstoffen in opneembaren vorm ter beschikking der plantewortels kan stellen.

Maar dit alleen is niet voldoende. Ook de z.g. natuurkundige gesteldheid van den grond mag niet te wenschen overlaten, d.w.z. de plantewortels moeten vrij gemakkelijk in den bodem kunnen dringen en daar tevens geen gebrek aan water en lucht hebben. Wordt aan deze voorwaarden niet voldaan, dan komt ook het aanwezige plantenvoedsel niet tot zijn recht.

De grond moet dus voldoende poreus zijn; niet te vast, want dan wordt mede de vrije toetreding der lucht belemmerd; maar ook niet te los, want dan is hij in den regel te weinig vochthoudend.

Zeer veel hangt in dezen af van het humusgehalte van den grond. Een voldoende humusvoorraad is dan ook een bepaalde vereischte voor het welig gedijen onzer gewassen.

Voldoet de grond niet aan dezen eisch, dan dienen we in de eerste plaats maatregelen te nemen, om den voorraad humus te vergrooten, in 't bijzonder wanneer we met zandgrond te doen hebben. Stalmest is hier dan ook de meststof bij uitnemendheid, die den humus en plantenvoedsel in den grond aanbrengt.

Is stalmest niet of heel moeilijk te bekomen, dan dienen we naar andere stoffen om te zien, waardoor we den grond met humus kunnen verrijken. We vinden zoo'n stof vooreerst in den compost, die, evenals stalmest, niet alleen rijk aan humus is, maar ook vrij wat plantenvoedende stoffen kan bevatten, al naar de bestanddeelen, waaruit de compost is gevormd. Daarom bestemmen we in elken tuin een hoekje voor het aanleggen van een composthoop, niet ten onrechte wel eens „de schatkamer van den tuin” genoemd.

Behalve stalmest en compost is ook turfstrooisel een uitnemend middel, om de hoeveelheid humus in den grond te vergrooten. Dat het terdege met den grond moet vermengd worden, spreekt van zelf. Uitstekend is het geschikt om mede den composthoop te helpen vormen, waarin het bovendien op verschillende andere bestanddeelen een gunstigen invloed heeft.

In den landbouw wordt dikwijls de z.g. groenbemesting toegepast, om den grond met humus te verrijken. Het groenmestgewas neemt dan dikwijls een groot gedeelte van het jaar het land in beslag. In onze tuinen kunnen we daarvoor onzen grond meestal moeilijk zoo lang missen. Toch kunnen we ook hier op een deel van den tuin wel groenbemesting toepassen, door b.v. in den herfst rogge te zaaien, en deze in het aanstaande voorjaar weer onder te spit-ten.

Bevindt de grond zich in een gunstigen natuurkundigen toestand, dan kunnen we met succes van de z.g. kunstmeststoffen gebruik maken, om den bodem van de noodige voedingsstoffen te voorzien.

Is de natuurkundige gesteldheid van den bodem echter niet voldoende, dan kunnen de kunstmeststoffen slechts dienen, om den stalmest of den compost in zijn plantenvoedende werking te ondersteunen.

Bij de bemesting dienen we, wat de voeding der planten betreft, hoofdzakelijk rekening te houden met de voedingsstoffen *kali*, *phosphorzuur* en *stikstof*. De hoeveelheid van elk dezer stoffen, die we in den grond dienen te brengen, hangt evenwel van verschillende omstandigheden af. Het eene gewas eischt een sterkere bemesting dan het andere. Ook nemen niet alle gewassen de onderscheidene voedingsstoffen in dezelfde verhouding op. Knol- en wortelgewassen, b.v. aardappelen, bieten, knolselderij, e. d. hebben nog al veel behoefte aan kali. Bladgewassen eischen vooral een stikstofrijken bodem. Erwt en boonen daarentegen zijn voor een geringe stikstofbemesting in de jeugd reeds dankbaar, daar deze gewassen een groot deel van de noodige stikstof uit de lucht kunnen opnemen, met behulp van bepaalde bacteriën, die in de knobbel-tjes aan de wortels dezer planten werkzaam zijn. Een ieder heeft deze knobbel-tjes zeker wel eens opgemerkt.

Zoo veel mogelijk kunnen we met deze verschillende eischen bij de teelt en de bemesting der gewassen rekening houden. Waarmee we niet bedoelen, dat men voor ieder gewas de verschillende meststoffen per Are tot op een onsje moet afwegen.

Er zijn er, die meenen, dat men precies kan berekenen, hoeveel van de verschillende voedingsstoffen in den bodem moet gebracht worden, teneinde niet te weinig, maar ook niet te veel te geven. Dit kan niet. Al kent men ook nauwkeurig de hoeveelheid der voedingsstoffen, welke door een bepaald oogst van een of ander gewas uit den bodem wordt opgenomen, dan is het toch onmogelijk te berekenen, hoeveel men precies van elke voedingsstof in den mest moet aanbrengen, want er zijn, behalve het te telen gewas, nog andere omstandigheden, waarmee men ook nog rekening moet houden, zooals de grondsoort, de bemesting in voorafgaande jaren en de gewassen die er toen verbouwd zijn. Zoo bevat kleigrond over 't geheel vrij wat kali. Is het vorige jaar b.v. een nog al ruim gebruik van beer gemaakt, dan heeft de grond daardoor wel veel stikstof ontvangen, maar naar verhouding zeer weinig kali. Erwt en boonen laten den grond in een anderen voedingstoestand achter dan b.v. kool of bieten. Dit zijn allemaal factoren, die we bij een rationeele bemesting natuurlijk niet uit het oog moeten verliezen, maar die we niet in getallen kunnen uitdrukken. Het is dus onmogelijk, precies te bepalen, hoeveel van elke voedingsstof moet aangewend worden, opdat het gewas juist zooveel uit den bodem kan opnemen, als het voor een volledige ontwikkeling noodig heeft.

Maar het is ook geheel overbodig.

Als algemeen regel neme men bij de bemesting in onze tuinen aan: *Bezorg den bodem in de eerste plaats een ruimen voorraad kali en phosphorzuur (en kalk), en verder stikstof naar behoefte.*

Een overvloed van kali en phosphorzuur in den grond heeft op het gewas geen nadeeligen invloed (men moet natuurlijk niet overdrijven), terwijl men niet bevreesd behoeft te zijn, dat er in een goeden tuingrond van deze voedingsstoffen veel door uitspoeling naar den ondergrond verloren zal gaan.

Bij stikstof daarentegen bestaan die gevaren wel. Een te rijke stikstofbemesting heeft op verschillende gewassen een minder gunstigen invloed, terwijl er bovendien gevaar bestaat, dat deze voedingsstof in den vorm van salpeter met het regenwater naar den ondergrond wegzakt. Dit laatste is des te meer van betekenis, omdat de stikstof in vergelijking met kali en phosphorzuur de duurste meststof is. Daarom niet al te royaal met stikstofmest. En blijkt het gedurende de ontwikkeling van het gewas, dat er nog behoefte aan stikstof ontstaat, dan heeft men in het Chilisalpeter een uitstekend middel, om in die behoefte vrij spoedig te voorzien, daar deze meststof direct voor de planten opneembaar is, en door zijn oplosbaarheid al heel gauw in het bereik der plantewortels geraakt.

Op welke wijze moeten we dan rekening houden met de verschillende eischen, die onze gewassen stellen, wat de voeding betreft?

Door vruchtwisseling toe te passen: door niet jaren achtereen op hetzelfde stuk grond steeds gewassen te telen, die overeenkomstige eischen stellen, maar zooveel mogelijk af te wisselen, het liefst

in deze volgorde: *bladgroenten, knol- en wortelgewassen, peulvruchten*, zodat er dus op hetzelfde bed beurtelings planten komen, die veel stikstof, die veel kali en die veel phosphorzuur noodig hebben. Elk gewas kan dan uit den overvloed naar behoefte opnemen.

Verder kunnen we de bemesting zoo inrichten, dat de bladgewassen een flinke stalmestbemesting ontvangen, waardoor de grond ook het volgend jaar nog een voorraad voedingsstoffen (oude kracht) bezit, hetwelk op de wortelgewassen zeer gunstig werkt. We geven dan hierbij een aanvulling in huilmeststoffen, om dan het daaropvolgend jaar ook bij de peulvruchten met kunstmest te bemesten. Bij deze laatste gewassen kunnen we den grond dan tevens in den herfst of in den winter een kalkbemesting (b.v. 15 à 20 K.G. per Are) geven, welke dus om de drie jaar terugkeert.

Wij men bij alle gewassen kunstmest aanwenden, dan kan men den heelen tuin per Are geven 8 à 10 K.G. superphosphaat en 6 à 8 K.G. patentkali. Op kleigrond kan men in den regel met wat minder kali toe.

In plaats van patentkali kan men ook zwavelzure kali gebruiken, per Are 3 à 4 K.G., daar deze meststof bijna dubbel zooveel kali bevat.

Op zandgrond kan men voor phosphorzuurbemesting ook gebruik maken van Thomasslakkenmeel (per Are 12 à 15 K.G.) of van Beendermeel (6 à 8 K.G. van ruim 30 %). Slakkenmeel moet, evenals Beendermeel, in het najaar worden uitgestrooid, en zoo goed mogelijk door spitten met den grond vermengd worden.

Superphosphaat en patentkali of zwavelzure kali strooit men tijdig in het voorjaar uit.

De bovengenoemde hoeveelheden kunnen natuurlijk naar omstandigheden gewijzigd worden. Ondervinding is ook hier de beste leermeesteres. Door een gedeelte van den grond wat sterker of minder sterk te bemesten, en de resultaten te vergelijken, komt men het best te weten, of vermindering of vermeerdering van de kali- of de phosphorzuurbemesting gewenscht is.

De stikstofbemesting geven we, zooals werd gezegd, al naar behoefte.

Van onze groenten hebben de bladgewassen de sterkste stikstofbemesting nodig, de knol- en wortelgewassen wat minder. Onze peulgewassen (erwten en bonen) nemen wel veel stikstof op, maar kunnen deze voor 't grootste deel met behulp van bacteriën uit de lucht halen. Een geringe stikstofbemesting is echter wenschelijk, om de jonge plantjes flink aan den groei te brengen.

Van de bladgroenten verlangen de koolsoorten de rijkste stikstofbemesting. Men geve hier per Are 5—8 K.G. Chilisalpeter; b.v. wanneer de planten na het poten weer aan den groei zijn 1 à 2 K.G. rondom de planten gestrooid, en daarna nog tweemaal 2 à 3 K.G., telkens na ongeveer 3 weken.

In plaats van enkel Chilisalpeter te gebruiken, zou men een gedeelte van de stikstof ook in den vorm van zwavelzure ammoniak kunnen geven, b.v. ongeveer 14 dagen vóór het poten 3 K.G. zwavelz. ammoniak, en als de planten weer aan den groei zijn 1 à 2 K.G.

Chilisalpeter, en zoo nodig na 4 weken nog eens 2 à 3 K.G. Chili.

De overige bladgroenten kan men een paar malen, b.v. om de 8 of 14 dagen per 10 vierk. Meter 1 à 2 ons Chilisalpeter geven. Uitstrooien, als de planten droog zijn. Nagieten met water zal het zout spoediger in het bereik der plantenwortels brengen, en tevens de korreltjes Chili, die op de bladeren waren terecht gekomen, daarvan afspoelen.

De overbemesting met Chilisalpeter heeft op de bladgroenten een zeer gunstigen invloed; niet alleen wordt de opbrengst grooter, maar door den snellen groei wordt ook de malschheid verhoogd en tevens de oogst vervroegd.

De knol- en wortelgewassen ontvangen 3—5 K.G. Chilisalpeter, de helft na het opkomen en de helft 'n week of vier later.

Peulgewassen geve men 1 à 2 K.G. Chilisalpeter, wanneer ze boven den grond zijn gekomen.

De hier gegeven getallen vatte men niet op als vaste voorschriften. Ze dienen slechts om eenigszins de richting aan te geven, waarin men bij de bemesting kan te werk gaan.

Apeldoorn, 14 Febr. '08.

W. F. A. GRIMME.

Losdekken en snoeien van rozen.

Deze week kunnen we onze rozen onder handen nemen. De struikrozen, waarbij we eenige weken geleden het blad of de turfstrooisel reeds voor de helft hebben verwijderd, worden nu geheel van haar dek ontdaan.

Die struikjes, welke we den vorigen zomer hebben geoculeerd worden nu eveneens ontdekt, zoodanig, dat de oogen bloot komen te liggen.

Het wildstammetje wordt ongeveer 10 c.M. boven de oculatie afgesneden; het gedeelte, dat blijft, kan dienen om de groeiende scheut aan te binden.

In de plaats hiervan kan men bij ieder struikje ook een stok zetten. Zoodra de oculatie in den voorzomer 15 à 20 c.M. lang is wordt ze voor ongeveer de helft ingenepen, waardoor men de scheut dwingt zich te splitsen.

Dit innipen herhaalt men, totdat men een struik heeft verkregen met 6 à 8 flinke scheuten, welke men verder den geheelen zomer door kan laten groeien.

Stamrozen hebben we tot nu toe in haar winterdek laten zitten. Die, welke in stroo of sparregroen zijn gepakt, worden nu te voorschijn gehaald; eveneens de stammen, die in den grond zijn gebogen. Hierbij wordt de aarde voor-

zichtig van stam en kroon verwijderd, waarna de stam zich vanzelf zal oprichten.

Men moet vooral de verkeerde gewoonte niet volgen en de stammen direct, als ze uit den grond komen, aan de stokken binden. Men laat ze voorloopig stil staan in de houding, die ze zelf aannemen, om ze eerst na een week aan de stokken te bevestigen.

Met het snoeien van de stamrozen kunnen we wachten, totdat ze aangebonden zijn.

De bottelstammen, die we den vorigen zomer hebben geoculeerd, worden evenals onze andere stamrozen uit den grond te voorschijn gehaald.

Alle wilde spruiten, die zich op den stam mochten vertoonen, worden met een scherp mes bij hun oorsprong weggenomen. Na ongeveer een week worden ook deze geoculeerde stammen aan de stokken vastgezet.

Den eersten tijd laten we de oculaties stil groeien, totdat ze ongeveer 20 c.M. lang zijn; dan neemt men ze voor de helft in, om ze te laten vertakken. Deze bewerking herhaalt men, tot men een kroon heeft gekregen met 6 tot 10 takken. Deze laat men vervolgens stil groeien.

Hebben we de rozen ontdekt, dan kunnen we aan het snoeien. Het ligt voor de hand, dat alle rozen niet gelijk gesnoeid kunnen worden; we zullen dan ook in enkele grove trekken aangeven, hoe de verschillende rozen gesnoeid worden moeten.

We beginnen met de *maandrozen*; de snoei van deze is al zeer eenvoudig, het fijne hout wordt geheel verwijderd, terwijl het zwaardere hout 10 à 12 c.M. boven den grond wordt afgesneden.

Uit den grond komen gedurende den zomer talrijke jonge scheuten, die overvloedig bloeien.

Vervolgens nemen we die soorten van rozen, welke heesterachtig groeien en dan ook meestal aangeplant worden tusschen andere bloemheesters; tot deze groep behooren o.a. *Rosa rugosa*, *B. rubiginosa* en *B. gallica*. De snoei van deze levert ook weinig moeilijkheden; men behandelt ze geheel als heesters, die op het jonge hout bloeien. Al het fijne hout wordt verwijderd, terwijl de zwaardere takken een weinig worden ingekort.

Na deze heesterachtige rozen komen die soorten aan de beurt, welke meer voor perkbeplanting gebruikt worden, we bedoelen n.l. de *Thee*-, de *Thee-hybride*, de *hybride remontant* en de *Noisetrozen*.

Deze soorten kunnen we in twee groote groepen verdeelen, n.l. *sterk-groeiende* en *zwakgroeiende*. De eerste worden in den regel niet te kort gesnoeid, meestal op 7 à 8 oogen; het bovenste moet steeds een buitenoog zijn. Het dunne hout wordt verwijderd. Sommige soorten, zooals b.v. *Grusz an Teplitz* groeien zóó sterk, dat de bloei erdoor geschaad wordt; bij dergelijke sterke groeiers verwijdert men al het zware hout en laat 6 à 8 dunnere takken staan, welke dan op 7 à 8 oogen worden gesnoeid.

Zwakgroeijende rozen, zooals *Kaiserin A. Victoria* worden kort gesnoeid op 4 à 5 oogen. Hier moet vooral het fijne hout worden verwijderd.

Bij het snoeien van stamrozen dienen we in de eerste plaats te letten op hetgeen boven is gezegd; verder hebben we te zorgen, dat de kroon een goeden vorm behoudt. Vooral moeten we niet te veel takken laten zitten, zoodat de kroon van binnen te vol wordt.

Klimrozen worden over het algemeen weinig gesnoeid; men bepaalt zich hier tot het wegnemen van het onrijpe, het doode en overtollige hout.

Slechts een enkele maal zal men krasser mogen ingrijpen; nl. als de klimrozen van onder te kaal worden. We kunnen ze dan door flink insnijden, dwingen weer uit te loopen.

Vooral krachtige groeiers zooals *Crimson Rambler* verdragen deze behandeling zeer goed.

Treurozen worden geheel als klimrozen behandeld. Hoe minder men ze snoeit, hoe mooier ze zijn.

Na het snoeien mogen we vooral niet vergeten de rozen een flinke bemesting te geven, liefst van oude verteerde koe-mest, die men zeer luchtig tusschen de planten onderspit.

Heeft een rozenvak reeds een 6 of 7-tal jaren op dezelfde plaats gestaan, dan moeten we dat vak eens vernieuwen.

De rozen worden voorzichtig opgerooid, het vak wordt flink diep omgevoerd, waarbij men een flinke laag scherp zand, bladgrond en oude mest door den grond mengt, waarna de rozen weer worden geplant zoo noodig met bijvoeging van nieuwe.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Calanthe.

Er zijn Standelkruiden die er niet van houden, jaarlijks verplant te worden en een dezer is de fraai bloeiende *Coelogyne cristata*, waar wij het nu evenwel niet over zullen hebben; wel over Orchideeën, die het op prijs stellen, elk jaar nieuwen grond te krijgen. Wij bedoelen eenige soorten van het geslacht *Calanthe* en in 't bijzonder *C. Veitchii*, *C. bella*, *C. Harrisii*, *C. Victoria Regina*, *C. Burfordiensis* en andere die in het najaar haar bladeren laten vallen. Deze beginnen nu te groeien en dan is het tijd ze frissche aarde te geven.

De compost voor deze *Calanthes* is niet de gewone, die wij voor onze Orchideeën gebruiken; zij bestaat in hoofdzaak uit graszodengrond, vermengd met wat sphagnum, fijn geklopte potscherven en zand. Dat deze compost het water beter vasthoudt, dan bij varenwortelgrond en sphagnum het geval is, spreekt van zelf.

De potten die wij voor dit doel gebruiken moeten zijn of nieuwe of schoongemaakte oude, en worden voor een derde gevuld met potscherven, die al even schoon zijn.

Waar de ruimte beperkt is, en men

toch veel bloemen wenscht, daar gaat men heen en zet een half dozijn schijnknollen in een pot; in het tegenovergestelde geval, dus waar wel ruimte is, daar zet men elke schijnknol afzonderlijk in een pot en wanneer men nu weet, dat de zwaarste schijnknol een pot noodig heeft van 12 c.M., dan zal het gemakkelijk vallen een goede keuze te doen voor minder groote schijnknollen.

Dus, wij hebben elkander goed begrepen: de planten worden van al den ouden grond ontdaan, de doode wortels weggesneden en de schijnknollen opgeplant, zooals wij boven hebben aangegeven.

Het is verstandig, de pot niet geheel te vullen, dit eerst te doen, wanneer de nieuwe wortels door de aarde gaan, wat aanleiding geeft tot vernieuwde groei-kracht.

Na de verplanting krijgen zij een plaats in de warme kas, waar zij in de eerste weken nog geen water noodig hebben. Wel wordt er gezorgd, dat de ruimte tusschen de potten geregeld vochtig wordt gehouden, totdat de jonge scheut, als een blijde hoop voor de toekomst flink te voorschijn komt. Wij beginnen dan de grond met water te besprenkelen en eerst wanneer de wortels de aardkluit in beslag genomen hebben, geven wij meer water. Toch, men bedenke dit wel, het succes van de cultuur hangt voor een groot deel van het gieten af.

De voorjarige schijnknollen, die reeds gebloeid hebben en die wij afzonderlijk hebben gehouden, kunnen dienen tot vermenigvuldiging. Men zet ze gezellig bij elkander in een pot, welke gevuld is met sphagnum, waar door heen wat zand is gewerkt. Zoodra wij groei bespeuren in den vorm van een scheutje en wortels, worden die afzonderlijk opgepot.

In of uit de zon?, hooren wij vragen.

Zoolang de scheuten nog jong zijn staan de planten in de schaduw, maar niet zoodra zijn ze volgroeid, of wij laten ze door het zonnetje beschijnen, dan worden de schijnknollen door en door rijp en kunnen wij op een fraaien bloemstengel rekenen. En op de plant en afgesneden duren de bloemen een geruimen tijd, zoodat het uitstekende snijbloemen zijn.

J. K. B.

In den Moestuïn.

Uien en Prei. — Sla- en Bloemkoolweeuwen. — Erwt en Boonen. — Postelein.

Bij droog weer gaan we door met het zaaien van een en ander. *Uien en Prei* zijn het eerst aan de beurt. (Zie hierover „Moestuïn” in dit no.)

Sla- en bloemkoolweeuwen verhuizen uit den bak waarin we ze overwinterden, naar het open veld. Beide vormen een uitstekend vóórgewas, want bloemkool kan half Juli geoogst zijn en kropsla nog vroeger. Planten we meerdere rijen bloemkool naast elkander; dan is 60 à 70 c.M. afstand in en op de rijen voldoende, als voor- en tusschengewas bij stokboonen rekenen we

er op, dat beide nog eenigen tijd te samen moeten leven en regelen we den afstand naar het hoofdgewas der boonen.

De kropsla-weeuwen die ons de eerste nog dure kroppen van den kouden grond zullen leveren, krijgen slechts juist zooveel afstand, dat ze een behoorlijke krop kunnen vormen, 25 c.M. is daarvoor voldoende; want om zoo heel groot te worden, zal haar de tijd wel niet gelaten worden.

Ook de *doperwt en peulen* en *grote boonen* zijn tot uitplanten gereed. Indien mogelijk nemen we droog weer te baat om ze naar het vrije veld over te brengen. De afstanden waarop erwten en peulen worden uitgeplant of later uitgezaaid, regelen zich naar de hoogte der soorten. Voor den eersten oogst namen we natuurlijk vroeger, dus laag blijvende soorten. Die welke op stam groeien, kunnen met een 60 c.M. volstaan, terwijl die waarbij rijshout of ijzergaas moet gebruikt worden, 1 M. afstand krijgen.

We planten op rijen, hetzij enkele of dubbele; op geheel open terrein kan het zijn voordeel hebben, in geultjes te planten, de koude winden strijken dan de eerste dagen over het gewas heen. 't Is eigenaardig dat de hoeveelheid plantjes, die bijeen gezet worden en de wijze waarop de rijen worden geplant, bijna overal verschillend is, en dat ieder voor zich meent, dat hij de juiste maatstaf aanneemt. Voor de eerste rijen, die veelal onder nog ongunstiger omstandigheden geplant worden, hebben we geen bezwaar b.v. drie plantjes bijeen te zetten, maar we bedenken steeds, dat een erwteplant, die over ruimte beschikken kan, een zeer vertakt gewas vormt, dat uit elken oksel bloem en vrucht voortbrengt. Beletten we door te dichten stand dat vertakken, dan benadeelen we ons. Meermalen zagen we prachtige resultaten daar waar elke erwtenplant afzonderlijk stond.

Grote boonen geven we een afstand van 10 à 15 c.M. op de rij en brengen de rijen 75 c.M. van elkander.

De openingen tusschen de rijen, zoolwel bij erwten als bij tuinboonen, kunnen met spinazie, snijsla, raapstelen of radijs worden bezaaid, welke gewassen geoogst kunnen zijn, nog voor de pluk der erwten begint.

In de meloen of komkommerbakken op rijen, die we van nu af aan gereed maken, zaaien we *postelein* als tusschengewas. Postelein is echter in den aanvang een tamelijk wisselvallige cultuur, vooral als de broeiaag nog damp in den bak brengt. Een paar dagen donker weer, waardoor het gewas niet opdrogen kan, en onze postelein, die er al zoo mooi bijstond, valt weg. Daarom zooveel als we kunnen door luchten den damp laten ontsnappen; ook des nachts laten we de ramen op een kier.

We zaaien over de geheele oppervlakte van het raam; slechts in het midden laten we eenige ruimte voor de meloen- of komkommerplant. Voor den vroegsten oogst zaaien we ruim, opdat de plantjes door een te dichten stand niet zouden belet worden op te drogen.

We nemen slechts 1 D.G. zaad per eenruiter of daarmee overeenkomende oppervlakte; later nemen we voor diezelfde ruimte 1,5 D.G. We vermengen het zaad met wat fijn zand, waardoor het gelijkmatig uitstrooien zeer vergemakkelijkt wordt. Het zaad wordt slechts even onder den grond geharkt en de oppervlakte van den grond luchtig aangedrukt. Bij voorkeur nemen we voor de bakcultuur de groene postelein, voor later kan desverkiezende met evenveel succes van de gele gebruik gemaakt worden.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Appel- en perepitten uitzaaien.
— *Vijg.* — *Vruchtboomen planten.*

Onze ter voorkieming uitgestrooide *appel- en perepitten* zijn thans zoover ontwikkeld, dat wij ze ter bestemder plaats moeten uitzaaien. 't Bed hiervoor bestemd, wordt gelijk geharkt en de aarde vooraf goed verkruid. We zaaien op rijen, geven deze een afstand van 25 à 30 c.M. In de gemaakte voortjes wordt in zaad en zand voorzichtig uitgestrooid, zorgende dat de zaden een 5 c.M. vaneen komen en ongeveer even zoo diep. Na 't zaaien dekke men 't bed met wat dennentakken af.

Wil men de pitten (de niet voorgekiemde) in een koude bak of kistje uitstrooien, om de jonge plantjes later ter plaatse uit te planten, zoo is 't thans daarvoor 't aangewezen tijdstip. Bij deze behandeling kan men dik zaaien, om de plantjes, zoodra zich 't eerste paar hartblaadjes gaat vormen, buiten uit te planten.

Is 't weer met ons, dan kan de *vijg* van uit haar winterkwartier worden te voorschijn gehaald. Direct aanbinden haast nog niet zoo zeer; we maken de takken bloot, doch laten ze nog bijeen; we kunnen bij slecht weer er nog gemakkelijk een moscovische mat over uitspreiden, want 't is voor de goede ontwikkeling maar beter, dat de overgang geleidelijk is.

Worden de takken tegen een stelling geleid, zoo inspecteere men dat geraamte, of er ook latten of palen vernieuwd moeten worden. Mocht men een vijfgeplant hebben aangeschaft, men geve haar de warmste plaats in den tuin, te heet heeft de *vijg* 't niet gauw; op een koude standplaats komt er van de vruchten niet veel terecht.

Op meer natte gronden is 't thans tijd *vruchtboomen te planten*. En trouwens, wie zulks van 't najaar verzuimd heeft, of niet heeft kunnen doen, kan 't ook op zandgrond nog best wagen. Voor kleine vormen is op vochtigen bodem de paradijs de meest geschikte onderstam voor appel; voor peer de kwee.

Hebben we overhellende boomen in onzen tuin, zoo is 't thans nog tijd, hen in de goede richting terug te brengen. 't Is niet alleen ter wille der net-

heid, maar meer nog voor de goede ontwikkeling van den boom. De kroon groeit scheef, terwijl de zonnehitte meer invloed op den stam uitoefent.

Jonge of pas geplante boomen kunnen met weinig moeite weer recht gezet worden, om ze na de bewerking aan een schuin in den grond geslagen paaltje te bevestigen.

Bij oudere boomen gaat 't recht zetten minder gemakkelijk. Op een paar meter afstand slaan we een paar stevige palen zoo goed als geheel den grond in en wel in een schuine richting, zoodanig dat stam en palen een driehoek vormen. Om den stam of een paar stevige takken bevestigen we een tweetal stevige draden (vooral niet te dun), brengen tusschen draad en tak of stam een soort verband aan, om 't insnoeren te voorkomen. Met behulp van water wordt de aarde rondom de stam goed geweekt; dit vergemakkelijkt het reethzeten en de wortels beschadigen minder.

't Is soms noodig, wat aarde weg te graven aan die zijde van den stam, naar welke de boom moet worden overgedrukt. 't Heen en weer slingeren is verkeerd, daardoor worden te veel wortels losgerukt. Staat de boom in de goede richting, zoo bevestigen we de draden om de palen. 't Spreekt, dat deze stevig en flink diep moeten worden geslagen, wijl ze anders door den boom worden meegetrokken. Minstens een paar maal per jaar moeten de banden om de takken worden verlegd en vernieuwd. De bast onder zoo'n band wordt, afgesloten van 't licht, te gevoelig, en de banden zelf zijn broedplaatsen voor allerlei ongedierte.

P. v. D. VLIST.

In kassen en bakken.

Kaapsche en N.-H. planten. — *Bladbegonia's.* — *Saint paulia.* — *Streptocarpus Wendlandi.* — *Stekplanten.* — *Hortensia's.*

In de koude kas staan *Primula obconica*, *Cyclamen*, vroege *Calla's*, uitgebloeid, en die plaats zien we liever bezet door enkele vroege *Cineraria's* en *Azalea indica*, die in den bak flink geknopt staan.

Onder de Kaapsche en Nieuw-Hollandsche planten zijn er vele, die als we ze uit den kouden bak transporteerden naar de koude kas, ons in betrekkelijk korten tijd heerlijk bloeiende planten leveren, de *Acacia's* in verschillende soorten, de *Diosma's*, *Polygala's*, *Epacris*, *Boronia*, e. a., ze staan klaar om ons genot te verhoogen. Ze zijn al heel gemakkelijk; de cultuur is eenvoudig, het overwinteren eischt geen bijzondere zorg, als ze in den zomer behoorlijk worden opgepast, dan heeft men in den daarop volgende winter stellig goede bloeiende planten.

Staan de *Blad-Begonia's* (*Begonia Rex*) nog in de stekpotjes, dan worden ze als grootte en groei der plantjes dit aangeven, in een grooter nummer overgebracht. De grond waarin men oppot, moet krachtig maar licht

zijn; de *Begonia* houdt niet van zwaren grond, een mengsel van wat groven boschgrond, ouden koemest, wat gehakt *Sphagnum* en wat scherp zand is haar zeer welkom. Geef ze na het verpotten een warmen voet.

De zaailingen *Saintpaulia ionantha* en *Streptocarpus Wendlandi*, die we in niet al te groote potjes hebben overwinterd, worden verpot in een krachtig maar licht grondmengsel en op een lichte, warme plaats gezet. De eerste geeft kleine blaadjes en talrijke kleine, fraai blauwe bloempjes, welke ieder die ze ziet aantrekken. We geven ze niet al te groote potten, maar liever van tijd tot tijd eens wat verdund giet en een vooral vochtige atmosfeer. De laatstgenoemde onderscheidt zich door het blad, dat zeer groot wordt. Bij goede verzorging kan het wel 60 c.M. lang en 40 c.M. breed worden.

Aan den voet van het blad ziet men later den bloemstengel, soms 4, 5 en meer, zich ontwikkelen. De kleur van het blad is metaalgroen. Het is zeer broos; men moet daarom bij het verplaatsen of verpotten voorzichtig zijn, om het niet te beschadigen. Om nu tot deze ontwikkeling te komen behoeft de plant geen grooten pot, een potje van 12 c.M. is voldoende, maar men helpe ze dan af en toe met wat vloeimest. De bloemstengels kunnen eene lengte bereiken van ruim een halven meter.

We kweekten deze plant meermalen door er 3 bijeen in een pot te plaatsen en plantten ze dan zoo, dat bij goede ontwikkeling der plant, de bladeren behoorlijk rond den pot verdeeld stonden.

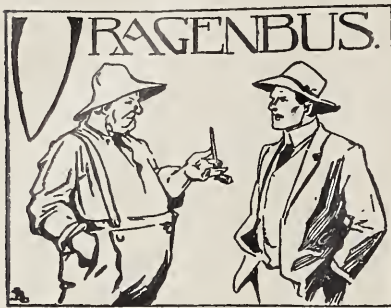
Onze *stekplanten* in de bakken zijn reeds opgepot en aan den groei. De koppen worden er nu uitgenepen en hebben we gebrek aan planten, dan worden ook deze nog eens op warmen bak gestekt. Het zaadgoed wordt of verspeend in den vollen grond in den bak, of 't wordt in kleine potjes opgepot.

Cineraria's en *Calceolaria's* worden, nu ze spoedig volop gaan bloeien in haar streven gesteund door ze minstens eens per week wat giet te geven. Het mag de planten geen oogenblik aan het noodige water ontbreken. Staan ze in niet al te groote potten, dan kon dit spoediger dan men verwacht wel eens het geval zijn. Hierdoor ontstaat storing in den groei en we zien in zoo'n geval de groene luis gewoonlijk krachtig profiteren van onze nalatigheid.

Zijn in de bak uitgeplante *Gloxinia's*, *Tydea's*, *Canna's* en andere goed aan den groei dan is oppotten een eisch.

In de orangerie zien we de *Hortensia's* (*Hydrangea hortensis*) tot nieuwe ontwikkeling komen; 't wordt tijd, dat we ze nu daarin behulpzaam zijn. Kunnen de planten worden verpot of verkuipd dan geschiedt dit in een zeer voedzame grond; zoo dit niet kan dan wordt de bovengrond tot flink op de wortels weg gekrabbeld en vervangen door krachtige, oude koemest bevattende grond. Ze worden gegoten en nu behoorlijk vochtig gehouden.

J. A. KORS.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onze lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknoot, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red.

A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 647.

Wat is de beste wijze om in een tuin GRAS GOED te HOUDEN. Verleden jaar is mijn tuin (grenzend aan het Vondelpark, dus licht en lucht genoeg, maar op het N.W.) aangelegd en nu begint het gras leelijke open plekken en veel onkruid te vertoonen. Bij den aanleg (van zoden) is ruim gemest. Kan ik nu BIJZAAIEN en moet er weer GEMEST worden? WELK GRASZAAD is dan het meest aanbevelenswaard?

Amsterdam.

C. S.

Antwoord: Het onderhoud van een gazon eischt veel zorg, vooral als de ligging niet zeer gunstig is. Daarenboven heeft een gazon, dat pas is aangelegd, in den eersten winter toch altijd veel te lijden, vooral als er boomen in staan of over het gras hangen. Het onkruid moet steeds verwijderd worden. Paardebloemen, madeliefjes, duizendblad kunnen, als zij sterk optreden, het gras bederven. Die moeten dan in toom gehouden worden en telkens worden uitgestoken als zij de overhand dreigen te krijgen. Natuurlijk mogen er wel enkele blijven staan, vooral madeliefjes geven zoo'n aardige stoffeering in het gazon.

Overigens houdt men het gazon het best door in den zomer geregeld te maaien, bij droog weder te besproeien en nu en dan ook te bemesten.

Het gemakkelijkste is wel een bemesting met koegier, maar ook kunstmest is heel goed, als u er maar zeer voorzichtig mede is.

De kale plekken kunt u in Mei bijzaaien. Een der beste grassoorten, zoo niet het beste voor gazons is Engelsch raaygras (*Lolium perenne*).

v. L.

Vraag No. 648.

Kent u en kunt u aanbevelen eene ROODE ZONNEBLOEM, die ik in een prijs-courant vermeld zie?

Ginneken.

De V.

Antwoord: De zoogenaamde „roode zonnebloom” *Rudbeckia Helianthus* ken ik nog niet, maar is blijkbaar zeer verwant aan de *Echinacea purpurea* en dat is een fraaie vaste plant met frisch opgaande stengels met roode bloemen. Het komt me voor dat u het gerust met deze plant wagen kunt. Alle mij bekende variëteiten van *Echinacea* en *Rudbeckia*, onder welke laatste naam de verschillende variëteiten ook voorkomen, zijn zeer fraaie tuiplanten.

v. L.

Vraag No. 649.

Hoe is de BEHANDELING van het ZAAD van TRAPA NATANS en de groeiwijze van de plant. Volgens de prijsecourant van Vilmorin Andrieux, waarin ze vermeld zijn onder de zaden voor den moestuin en ook genoemd worden Maere — Chatoigne d'Eau — Water Chestnut, wordt de pit of amandel, die meelachtig is, gekookt en smaaakt goed.

L.

I.

Antwoord: Ja, de *Trapa natans* vinden we in de catalogus van Vilmorin bij de planten voor den moestuin ingedeeld, maar het was mij niet bekend. Het is eene waterplant, of moerasplant, voor ondiep water; trouwens, de naam zegt het reeds: natans = zwemmend, drijvend. U kunt het zaad in de warme kas (desnoods in de huiskamer) laten kiemen in water van kamertemperatuur, en later de jonge plant buiten in een vijver, bassin of desnoods groote kuip met water, uitzetten.

Vroeger moet het zaad gegeten zijn (tot meel gemalen), doch dat is al lang geleden. Toen was de plant in N.-W. Europa zeer algemeen, getuige de vruchten, die men bij massa's in 't veen vindt. Thans is de plant in Duitsland eene zeldzaamheid en bij ons te lande is ze waarschijnlijk verdwenen, verdrongen door andere waterplanten (door waterpest?). In de catalogus van Haage en Schmidt staat de plant „gehörig” bij de „Sumpfpflanzen” of „plantes marécageuses”.

Wie weet er meer van?

B. B.

Vraag No. 650.

Gaarne zou ik de NAAM weten van de DRIEKANTIGE NOOT met zeer harden dop, hier bekend als „okkernoot”, wat evenwel, naar men zegt, niet de ware naam is. Bijgaand tekeningetje zal U Ed. naar ik hoop nog wel duidelijker maken welke soort bedoeld wordt.

Makkum.

A. de V.

Antwoord: De tekening is volkomen duidelijk; de noot heet *Bertholletia excelsa* en is afkomstig uit Brazilië en Venezuela waar de plant in de wouden aan de Orinoko reusachtige boomen vormt.

De noten zijn als Paranoten in den handel, maar zijn eigenlijk de zaden, daar de vruchten circa 25 c.M. in doorsnede zijn. Deze kunnen een 20-tal van die driekantige „noten” bevatten. De *Bertholletia* wordt ook om die zaden gekweekt.

Okkernoten zijn walnoten, gewoonlijk kortweg groote noten genoemd.

v. L.

Vraag No. 651.

a. Welke APPEL- en PERESOORTEN kunt u mij aanbevelen om te planten tegen een muur OP HET WESTEN?

b. Wat te doen om 't DRAGEN te bevorderen van een flink groeienden LEI-BOOM (Beurré d'Amanlis)? Stam, takken enz. gaaf, maakt zelden veel knoppen en geeft bij flink bloeien een enkele maal een paar vruchten.

c. Wilt u mij de naam van een GOEDE, LATE PEER opgeven (geen wintervijg).

d. In den groententuin wordt steeds WISSELBOUW aanbevolen; kan men met succes op een plaats, waar verleden jaar erwtten gestaan hebben en in den nazomer boerenkool, nu weer een vlinderbloemig gewas planten?

Hien.

Mej. A. T.

Antwoord: a. Appels: *Yellow Transparente*, *Charlemowski*, *Lord Suffield*, *Keizer Alexander*, *Cellini*, *Pfirsichroter Sommerapfel*. Peren: *Bon Chrétien Williams*, *Clapp's Favorite*, *Beurré de Mérode*, *Beurré Gifford*, *Dr. Jules Guyot*, *Seigneur d'Esperen*.

b. *Beurré d'Amanlis* is ook op kwee steeds een sterke groeier. Indien er aan de muur nog ruimte is dan de verlengtakken niet te kort in snoeien. Vanaf einde Mei begin Juni de overige scheuten (geen verlengscheuten) geregeld ingrijpen. De eerste keer rijpt men op pl.m. 4 bladen de scheuten die zich dan nog uit de reeds ingepengde scheut ontwikkelen innijpen op 2 bladen. Komen uit zoo'n genepen scheut twee of meer nieuwe scheuten dan de bovenste geheel verwijderen, slechts één behoeft gehouden te worden. Indien het een waaier-vorm is, de gesteltakken pl.m. 30 c.M. van elkander leggen, ook in een leiboom moet het licht vrijen toegang hebben. Met dit een en ander en een weinig geduld (want het luie dragen ligt in den aard van de *Beurré d'Amanlis*) zal er wel voldoende vrucht komen.

Heeft de boom de beschikbare ruimte reeds volgegroeid, dan de wortels blootleggen en met een scherpe spade een paar dikke wortels afgestoken of een ringvormige afschorsing door schors en bast ter breedte van een c.M. in den stam gemaakt.

c. *Bergamotte d'Esperen*, *Doyenné d'hiver*, *Olivier des Serres*, *Fondante de Noël*, *Psase Crassane*, *Baronne de Mello*, *Josephine de Molines*, *Passe Colmar*.

d. Een paar jaar kunt u wel met vlinderbloemige gewassen op dezelfde plaats terugkomen, als tenminste behoorlijke bemesting niet achterwege blijft. Op den langen duur is wisselbouw beslist noodzakelijk, vooral voor doperwten.

J. C. M.

Vraag No. 652.

Zoudt u mij de ZAAITIJD van de volgende planten willen opgeven? Ik ben niet in het bezit van een kas, maar wel van een zaaiakbakje.

1. *Cactus Dahlia's*. 2. *Winde*. 3. *Asters*. 4. *Begonia semperflorens*. 5. *Chrysanthemum coronarium* en *Chrysanthemum hybridum*. 6. *Godetia Duehes* en *Godetia gloriosa*. 7. *Heliotropium*. 8. *Lobelia Erinus gracilis*. 9. *Primula veris*. 10. *Physalis Franchetti* (Japansche ballonplant). 11. *Riddersporen*. Ginneken. Jongh. Piet Meys.

Antwoord: Zonder kunstmatige verwarming is het beter met zaaien nog een paar weken te wachten. Begin April is vroeg genoeg! De nos. 3, 5 en 6, kunnen ook wel einde April dadelijk buiten ter plaatse gezaaid worden. Voor de andere is het beter en bij de nos. 1, 4, 7 en 8 zelfs noodzakelijk dat ze eerst in potjes onder glas worden opgekweekt. Intuschen veel succes er mee.

v. L.

Vraag No. 653.

In October 1906 werden door mij GEPLANT te Driebergen o. a. twee appel-boompjes, pyramiden OOST-FRIESCHE CALVILLE. De plantgaten waren ruim en goed diep gemaakt en weet ik, dat de behandeling geheel naar behooren plaats had.

Tot mijne verbazing bemerkte ik onlangs dat beide boompjes geheel LOS STONDEN en kon ik ze er zoo uittrekken. Onder de oculatie was geen enkele wortel meer te bekennen en zag dit er geel-bruin uit. De boompjes hadden in 1907 niet veel schik en maakten weinig schot.

Vroeger stonden op dezelfde plekken andere boompjes die ik liet rooien, doch de plantgaten heb ik met verschen grond goed behandeld. Wat kan de reden zijn?

Amsterdam.

P. H. B.

Antwoord: Hoogstwaarschijnlijk hebt u bezoek van muizen gehad; die bij gebrek

aan beter de wortels onder den grond hebben afgeknaagd. Vooral dit jaar, nu de muizenplaag nog al algemeen was, deden ze nog al schade aan vruchtbomen, nog kort geleden zagen we een massa door de muizen afgeknaagde boompjes. J. C. M.

Vraag No. 654.

Naar aanleiding van uw artikel over het snoeien van den MOERBEIboom No. 36, blz. 569, ben ik zoo vrij, u eenige toelichtingen hierop te vragen.

a. Wat verstaat men onder HOUTTWIJGEN en wat onder den KROON van een Moerbei-leiboom?

b. Is het goed een ouden moerbeiboom JAARLIJKS MEST te geven, wanneer en waarmede? Onze boom is nl. zeer oud, maar was het vorige jaar zóó vol blad aan kleine takjes, dat wij slechts een TWIN-TIG VRUCHTEN hadden en deze, doordat zij achter het blad verborgen waren, NIET eens goed RIJP konden worden.

Moeten die kleine bladertakjes er nu zooveel mogelijk afgenomen worden?

Wassenaar.

Mevr. H. G.

Antwoord: Onder houttwijgen verstaat men die twijgen, welke geplaatst op de hoofdtakken, aanmerkelijk in lengte en dikte van de andere twijgen verschillen. Houttwijgen komen vooral op jonge boomen voor en kunnen bij goeden groei zóó krachtig worden, vooral op dat gedeelte van den hoofdtak 't welk twee jaren oud is, dat men 't noodig acht ze in haar geheel weg te nemen. We schrijven in 't epistel: „Zware houttwijgen snijdt men tot op de kroon weg”, en we veronderstellen, dat dit aanleiding heeft gegeven tot uwe vraag. In ons onderwerp over den snoei onzer vruchtbomen verklaren we duidelijk wat men onder 't snijden „op kroon” verstaat. Onder aan den voet van elke houttwijg bevinden zich een tweetal kleine oogjes, die zich niet ontwikkelen, wanneer de houttwijg in zijn geheel of gedeeltelijk blijft gespaard. Snijdt men echter zoo'n houttwijg (direct op dat tweejarig takgedeelte voorkomende) tot op den oorsprong terug, een stompje van een halve c.M. latende, zoo ontwikkelen zich die schijnbaar ingeslapen oogjes en 't gewas, hieruit voortkomende is bij lange na zoo zwaar niet. We kunnen er beter vruchthout van vormen.

Een oude moerbeiboom en de uwe vooral moet jaarlijks van mest worden voorzien. Zit uw boom niet te vol met hout? Die kleine takjes zullen bij uwen boom wel vruchtwijgjes zijn, hier aan te gaan snoeien is niet noodig. 't Sprekt dat lucht en licht ook in uw boom moeten kunnen doordringen. Of er hout uit moet, is ongezien moeilijk te beoordeelen. Meent u, dat te veel hout oorzaak is van 't niet vruchtgeven, snijdt dan meer in 't oudere hout terug, geheele gedeelten dus van 't hout, 't welk op de hoofdtakken voorkomt. De vruchten van de moerbei zitten immer onder 't blad verscholen, kunnen daarom wel rijpen.

P. v. d. V.

Vraag No. 655.

Ik heb een zoogenaamden TAMME KASTANJE in mijn tuin, geplant nu 17 jaar geleden. Hij staat fleurig en groeit uitstekend. Ook bloeit hij mild en draagt jaarlijks veel vrucht. Doch als de vruchten afvallen, zijn ze uiterst klein van stuk en behelzen twee kleine, nietige dopjes zonder inhoud. Slechts een enkele maal vond ik iets wat op een kleine kastanje geleek. Waar kan de KWAAT SCHUILEN en zou ze te verhelpen zijn?

Oudkerk.

H. H. E.

Antwoord: Dat uwe tamme kastanje weinig en dan nog kleine, onvolkomen vruchten geeft, is een gewoon verschijnsel.

Als vruchtbom hoort hij in ons klimaat niet thuis; in meer zuidelijke streken, streken, Spanje en Italië, is zijn vaderland. Wel groeit de boom hier goed en vinden we soms zeer hooge exemplaren, maar de bloei begint pas in Juni—Juli, waardoor de vrucht tijd te kort komt om tot volle ontwikkeling te komen, de meeste zijn dan ook loos of houden een onvolkomen pitje in. J. C. M.

Vraag No. 656.

Midden Mei l.l. kreeg ik een CRINUM PAUCIFLORUM die eenige maanden daarna zoo prachtig ging bloeien met acht bloemen die er achtereenvolgens aankwamen, dat wij hem voor de aardigheid fotografeerden (ik stuur u hierbij een afdruk). Toen hij uitgebloeid was, sneed ik den bloemstengel af en zette de plant in een tamelijk warme kamer met matige begieting. Daar de BLADEN achtereenvolgens geheel GEEL werden en DOOD GINGEN, zette ik de plant geleidelijk in een koelere kamer, zonder 't minste resultaat. Er is op 't oogenblik geen enkel groen blad meer aan; ze zijn geheel verdord of reeds bij de punten.

U zoudt mij zeer verplichten indien u mij wildt mededeelen of u denkt dat de plant nog te behouden is, en wat er 't beste aan gedaan wordt?

Nunspcet.

Mevr. S.

Antwoord: De *Crinum pauciflorum* is door Baker beschreven in het „Journal of Botany” XVI pag. 195. Daar genoemd tijdschrift niet te mijner beschikking is en ik er nergens een beschrijving of afbeelding van kan vinden en zelfs de plant nooit gezien heb, kan ik er niet meer van mededeelen dan dat ze uit tropisch Afrika afkomstig is. Is het een soort met afvallend blad, dan zal de plant na de rusttijd wel weer gaan groeien als ze in uw warme kas geplaatst wordt en zoo het een groenblijvende plant is, is hare plaats toch daar. Misschien dat ze dan weer op haar verhaal komt, als ze niet reeds door de koude te veel geleden heeft. Ik voeg hierbij een notitie voor *Crinum*s als handleiding voor de behandeling.

Tot de *Crinum*s moet afvallend blad behooren de soorten *Moorii* en hare variëteiten *Yeminse*, *Kirki* *Fimbriatulum* en *scabrum*.

De drie laatstgenoemden behooren in de warme kas thuis, waarvan voor *Crinum*s de temperatuur des winters niet lager dan 55 gr. Fahr. moet zijn. Des zomers verlangen deze planten een gelijkmatige vochtige temperatuur en lichte schaduw, waardoor het dikke groene blad zijne mooie kleur behoudt, en ze minder last van *Thrips* zullen hebben; dit lastige insect bestrijdt men het beste met XL Ail 30 à 40 maal verdunning).

Crinum's moeten geen te groote potten hebben en niet dikwijls verpot worden; zoo dit noodig is, neme men een pot een soort grooter dan die waarin ze stonden. Een goed grondmengsel voor deze planten is half graszodengrond, half bladaarde en een deel scherp zand met afdoende drainage.

Tot de soorten met altijd groen blad behooren de *C. amabile*, *augustum*, *americanum*, *asiaticum* *erubescens*, *giganteum*, en zijn alle voor de warme kas.

De genoemde soorten met afvallend blad houde men des winters droog in een gematigde temperatuur, zoodra ze teekenen van leven geven plaatse men ze wat warmer en giete ze langzaam aan.

*Crinum*s bloeien pas goed, als ze een paar jaar op de pot staan en goed wortelvast zijn.

Tot de soorten die buiten kunnen uitgeplant worden en onder eene goede winterbedekking overblijven, behooren *C. grandiflorum*, *crassifolium*, *longifolium* en

Powellii, waarvan de *Powellii album* de meest aanbevelenswaardige is, bloeit het jaar na de planting met schoone witte, zeer welriekende bloemen en wordt steeds mooier, hoe langer ze ongestoord blijft staan.

Santpoort.

J. J. KRUIFF.

Vraag No. 657.

Ik bezit reeds 13 jaar een *CLIVIA*, ontving ze bloeiende, maar in al die jaren heeft ze maar eens gebloeid.

Ik geloof wel, dat ze in 't begin bij het verpotten in te grooten pot gestaan heeft, maar nu is het een prachtplant. De hoofdplant spijstte zich, en 3 groote bijplanten zijn er bij. Al deze planten staan nu sinds jaren in een kuipje van 82 c.M. omvang en 21 c.M. hoogte. Zoo gaarne had ik er eens dit voorjaar bloemen aan gehad. Zomers staat ze op het N.O. in den tuin en krijgt dus nagenoeg geen zon. Is dat goed?

Is het erg schadelijk, dat de wortels boven de aarde komen? Bijna over de geheele oppervlakte?

's Winters is zeker veel licht noodzakelijk?

Leeuwarden.

Mej. D. Z.

Antwoord: 't Is wel waarschijnlijk, dat de plant aanvankelijk in een te grooten pot heeft gestaan; maar dat moet ze na 13 jaar toch al ingehaald hebben. Dat de wortels boven den grond komen, is zoo erg niet, dat is de aard van *Clivia*'s. Ook de onze doet dat, en bloeit jaar op jaar prachtig, ook nu weer. Gebrek aan zon kan 't ook bezwaarlijk zijn: de fraaie plant, die op de titelpag. van dit no. is afgebeeld, staat steeds op 't N.W., hoogstens N.W. t. W. en krijgt dus al niet veel meer zon. Bovendien is al te veel zon niet eens zoo heel goed, ten minste 's zomers. 's Winters hoe meer hoe liever.

Ik raad u, het eens in de bemesting te zoeken. Geef om de veertien dagen eens wat slappe koegier en over een paar maanden een paar maal een snufje superphosphaat. Of anders koopt u in de apotheek wat phosphorzure kalk (liefst „zure” die lost direct op: zgn. monocalciumphosphaat).

Zijn er overigens wel gaten in den bodem van 't kuipje om 't overtollige water te laten wegvloeiën? Te veel water doet den grond verzuren, wat even schadelijk is als te weinig water. B. B.

Vraag No. 658.

a. Wordt reeds van PAPIER gebruik gemaakt als MESTSTOF?

b. Hoe heet de fraaie, KLEINBLADERIGE W. WINGERD tegen het Rijks Museum te Amsterdam?

c. Waar zijn doelmatige VALLEN VOOR KATTEN te bekomen?

Leiden.

v. L.

Antwoord: a. Vroeger is reeds in ons blad medegedeeld, dat papier ondergespit wordt om den vochtigheidstoestand van drogen zandgrond te verbeteren. Overigens is mij niets bekend.

b. *Ampelopsis Veitchii* (zie 1e jaargang, blz. 518).

c. Bij de handelaars in tuinbouwartikelen (zie advertentiën).

B. B.

Vraag No. 659.

a. Moet een PALM VEEL OF WEINIG WATER hebben? Er is mij op dit gebied al veel raad gegeven. De een zegt me, den pot in een emmer met water te zetten, een ander dat de pot eens flink moet kunnen uitdrogen. U begrijpt dus, dat ik de kluts kreijt ben.

b. Zijn er ook EEN-JARIGE ZAAIL-PLANTEN, die AARDIG GROEN opleveren VOOR BLOEMVAASJES?

Hilversum.

J. H. B.

Onderstaand wordt slechts éénmaal geplaatst.

BLOEMISTERIJ

„De Export”,

J. J. THOOLEN,

HEEMSTEDEN—HAARLEM

heeft wegens te grooten voorraad de onderstaande soorten van Bloembollen en Tuinge-
wassen tegen de onderstaande prijzen af te
geven. (236)

Bloeien alle dezen zomer. De tuinplanten
bloeien ieder jaar en blijven over in den tuin,
dus seldzaam zonder winterbedekking. Orders van
f 2.50 en daarboven worden franco geleverd.
Geen verpakingskosten. Per 100

Zephyranthes Candida	1.—
Enk. Anemonen in kleuren	0.60
Alstroemeria, herfstlelies	3.—
Enk. Begonias, in kleuren, gemengd	4.—
Dubb. Begonias gemengd	6.—
Enk. Dahlias in versch. kleuren	3.—
Dubb. Dahlias	4.—
Cactus Dahlias	6.—
Fimkias gemengd, groeien en bloeien uitstekend in de schaduw	4.—
Gladiolus Brechlyensis rood	1.50
Gladiolus Lemorni gemengd	1.50
Gladiolus Gandavensis gemengd	1.50
Gladiolus Surprise rood	1.—
Hemerocallis, gemengd, een sieraad voor den tuin	3.—
Hyacinthus Candicans, witte Zuid-Afri- kaansche Hyacinth	2.—
Iris Siberica gemengd	1.—
Japansche Iris gemengd	1.—
Iris Germanica gemengd	1.—
Lelies in verschillende soorten, gemengd	6.—
Tijger Lelies	3.—
Ranunculus gemengde kleuren	0.50
Tritonia's vuurpijl	5.—
Calla Alba Maculata, met witte stippels geteekend blad	3.—
Montbretia gemengd	0.60
Montbretia Crocosmiaflora	0.60
Montbretia Potsii	0.60
Delphinium (ridderspoor)	4.—
Galaridia Grandiflora	6.—
Gypsophila paniculata Gipskruid	3.—
Geranium Endresei	3.—
Geranium Platypetalum blauw	3.—
Geranium Platypetalum wit	3.—
Geranium Pulsatillum	3.—
Helyanthus Maximus	3.—
Latyrus Latifolius wit	6.—
Latyrus Latifolius rose	6.—
Lupinus Polyphilus blauw	6.—
Lupinus Polyphilus wit	6.—
Oxalis Deppei, rose, bloeiend, uitstekend te vervangen voor grasranden	0.50
Papaver Orientalis, reuzen Papaverbloe- men	6.—
Phlox decussata, (herfstsering)	3.—
Potentilla in verschill. kleuren gemengd	4.—
Pyrethrum dubb. wit	6.—
Trollius met gele ruik. bloemen	6.—
Tradus Cantia, fijn voor het opmaken van bouquets	5.—
Yucca Filamentosa	10.—
Declytia Formosa voor in schaduw- plaatsen	3.—
10 en 25 stuks naar rato den 100-prijs.	

ZOCHER & Co.,

BOOM- en BLOEMKWEKERIJ

„Rozenhagen”,
te HAARLEM,

zenden, op aanvraag, franco hunne uit-
gebreide, geïllustreerde prijscourant, waarin,
behalve een zeer groot aantal meer alge-
meen voorkomende artikelen, vele nieuwe
en zeldzame soorten en verscheidenheden
worden aangeboden. (222)

Coniferen

Laan-
boomen

Vrucht-
boomen.

Eereprijs van H. K. M. Keizerin van Duitschland, Sept. 1885.
Ruit 200 Eerste Prijzen op diverse tentoonstellingen,
o. a. 3 Eerste Prijzen op de
Rozententoonstelling Haarlem, Juli 1907.

N. V. Boomkweekerij v/h. JAC. JURRISEN & ZOON

40 H. A.
zandgrond.

NAARDEN

nabij het station Naarden-Bussum en aan
den Amersf. Straatweg bij JAN TABAK.

Prijscourant gratis verkrijgbaar.

(240)

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

SAL

Chili salpeter

bevat 15½ % stikstof

PETER

Chilisaal bevat

direct opneembare stikstof.

Vraagt inlichtingen, Brochures en

Monster (gratis) aan de

Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande

29 Prinsesstraat,

ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
vereeningen. (228)

Rozen

Bosch-
plantsoen

Sier-
heesters.

Zaden en Planten.

Groentezaden,

Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten,
Rotsplanten.

SPECIALITEIT DER FIRMA.

Voor ieder, die over een grooten of
kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige
Catalogus dezer artikelen, voorzien van
vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent
de behandeling, gratis en franco ver-
krijgbaar.

B. RUYS,

Koninklijke Kweekerij „Moerheim”,
Dedemsvaart. (225)

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”,
Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie
STAM-, STRUK- en KLIMROZEN.
(191) Vraagt Catalogus.

W. LOURENS.

Groente- en Bloemzaden.

Voorjaarsbolgewassen,
Begonia's, Canna's, Dahlia's, enz.

Van Schertzer & Zoonen,

SPAARNE II - HAARLEM. (224)

Geïllustreerde prijscourant franco op aanvraag.

Wie voor zijn tuin of tuintje, veld of akker ZADEN noodig heeft, vrage de Geïllustreerde Prijscourant, welke 1400 soorten van Groente-, Bloem- en Landbonwzaden bevat en tevens eene Handleiding is voor het kweken van Groenten en Bloemen.

GEEN BETER MIDDEL

ter verdelgung van bladluis, worm en verdere schadelijke insecten voor bloemen en vruchtboomen, dan tijdige besproeiing en bestrooiing met aftreksel van tabaksafval. Verkrijgbaar in baaltjes van 50 Kilo à f 3.50 per baaltje, franco station 's-Bosch, tegen inzending van postwissel.

Eugène Goulmy & Baar,
(216) Kon. Ned. Sigarenfabriek, 's-Bosch.

GRASZADEN

voor extra fraaie, blijvende gazons. Mélanges samengesteld naar den aard van het terrein.

Prijscourant op aanvraag.

ZOCHER & Co.,
(223) HAARLEM.

G. KOELEWIJN, Baarn.

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.
Centrale Verwarming. (231)
Vraag teekening en prijsopgaaf.

KONINKLIJKE ROZENKWEKERIJ

GEBRs. GRATAMA & Co., Hoogeveen.

Bekroond met 60 gouden en zilveren medailles.

EN GROS. :: PRIJSCOURANT GRATIS. :: EN DETAIL.

Onze rozen worden algemeen geprezen: om de mooie verscheidenheden en hare goede groeikracht. (145)

G. A. VAN ROSSEM, NAARDEN,

10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.
Catalogus op aanvraag. (178)

H. COPIJN & ZOON,

Boomkweekerij en Tuinarchitectuur,
GROENEGAN bij UTRECHT.

Uitgebreide collectie Vruchtboomen, Coniferen, Sierheesters, Rozen, Vaste Planten, Nymphaea's, etc.

Geïllustreerde Catalogus wordt op aanvraag franco toegezonden. (203)

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.,
HAARLEM.

Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis. (173)

Nu is het tijd om te planten.

Vraag onze prijscourant van schoon- en rijkbloeiende overblijvende Planten en geef spoedig uwe bestelling op.

(234) Vaste Plantenkweekerij van
W. VAN VEEN, Leiden.

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing aangeboden, worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

TUINBOUWERKTUIGEN.

BESCHRIJVENDE PRIJSCOURANT,

bevattende tal van Afbeeldingen van PRACTISCHE MODERNE ARTIKELEN voor TUIN en KWEKERIJ wordt op aanvraag gaarne gezonden.

KENNISMAKING DE MOEITE WAARD.

Firma HEENK & WEFERS BETTINK,
15 DAMSTRAAT, HAARLEM. (237)

INHOUD.

Clivia's met Bessen, door v. L.

Ons Gouden Tientje.

Villatuin met Steenpartij, door J. L. van Eindhoven.

Leestafel.

Bloementuin.

Roos: Mad. Gabriel Luizet, door J. K. B.

Mededeeling.

Moestuין.

Zaaizaad, door J. C. Muijen.

Uien en Prei, door J. C. Muijen.

Fruittuin.

Entrijzen, door J. A. Kors.

Snoeien V, door P. v. d. Vlist.

Balkonbeplanting.

Petunia's, door P. J. Schenk.

Bemesting Moestuין, door W. F. A. Grimme

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In den Moestuין, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

Vragenbus.

Uitslag Prijsvraag.

Tentoonstellingen.

Correspondentie.

Bij „Kras" te Amsterdam.

Brievenbus.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeane, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

FRAXINUS EXCELSIOR, L.,

var. leucocarpa Beissner.

Ik heb eenige malen een oproeping in onze tuinbouw-weekbladen geplaatst, om opgave van belangrijke of zeldzame boomen en struiken; vooral van de eerste, opdat men te weten kome, hoe toch de talrijke soorten en verscheidenheden zich in ons land houden. Maar 't is te vergeefs. Het schijnt dat men geen oog meer heeft voor mooie boomen. In onzen tegenwoordigen tijd, waarbij in den tuin het kleine en peunterige den hoofdtoon voert, schijnt men alleen oog te hebben voor bloemen enz.

Dat zelfs op buitens, die voor het publiek toegankelijk zijn, zeldzame boomen voorkomen, die zelfs door vaklieden voorbij gegaan worden, zonder te worden opgemerkt, daarvan is het volgende het beste bewijs:

In Oosterbeek is voor ieder opengesteld het buiten „De Hemelsche Berg”. Ieder kent dit prachtige buiten; honderden komen er, leeken en vaklieden, en nog nimmer hoorde ik van iets belangrijks, dat daar te zien is.

Ik wandelde daar dan in den afgevoeren zomer langs de voor 't publiek open wegen, 't was ongeveer Juli, toen opeens mijn aandacht getrokken werd door een boom, die oogenschijnlijk in

Fraxinus Ornus. Doch die kon 't niet zijn, daar die reeds lang uitgebloeid was.

Naderbij gekomen was 't toch een *Fraxinus*, maar 't waren ook geen bloemen, die ik toen te zien kreeg, doch sneeuwwitte vruchten. De bladen waren groen en naar 't hout en loof te zien was het *Fraxinus excelsior*. Maar welke variëteit?

Nu komt het veel voor, dat witbonte boomen ook witbonte vruchten dragen b.v. *Negundo Fraxinifolia* arg. Ook bij *Quercus pedunculatus* fol. arg. marm. trof ik witbonte eikels aan.

Een ingesteld onderzoek helderde nog niets op en aan 't einde schreef ik aan den heer Beissner, den bekenden dendroloog, of hij er ook iets van wist, of er een *Fraxinus*-variëteit bestond, die uitsluitend witte vruchten droeg. Het

antwoord was ontkennend, waarom ik hem een tak met vruchten zond, be-nevens eene foto, voor 't geval de vruchten niet goed mochten arriveeren.

De heer Beissner schreef mij

FRAXINUS EXCELSIOR L., var. leucocarpa Beissner.
Witvruchtige Esch. (Orig. foto „Onze Tuinen”).

vollen bloei stond, als met een wit laken overtoegen.

Ik begreep er niets van. Wat kon dit zijn? De vorm was niet van een Catalpa, maar kwam meer overeen met

onmiddellijk na ontvangst, dat hij 't zeer curieus vond, en voorstelde den boom *Fraxinus excelsior* L. var. *leucocarpa* te noemen.

In de laatste „Mitteilungen der Deutschen Dendrologischen Gesellschaft" heeft hij over dezen boom een bericht gegeven, volgens de gegevens door mij verstrekt.

Evenals bij hem rees bij mij de vraag: Is 't de oude bonte variëteit, die weer terugliep en weer groen werd, waarbij de teruggang niet inwerkte op de bonte vrucht, of is 't een nieuwe of onbekende variëteit? Ik vond op slechts enkele bladeren geringe sporen van witte streepjes of vlekjes, doch deze liepen niet in 't oog; men moest bepaald naar een schijn van bontheid zoeken. In elk geval was de boom geënt geweest.

Is de bonte boom verlopen en zijn alleen de vruchten bont gebleven, dan hebben wij met een eigenaardig biologisch verschijnsel te doen.

De boom is als vele esch-variëteiten niet groot van stuk, wat trouwens zelfs het geval wordt bij exemplaren der stamsoort, als deze veel vrouwelijke bloemen draagt en daardoor veel vruchten, de zoogenaamde *Frouwtjes-Esch* der hontkoopers. Deze geven niet veel om die vrouwelijke boomen, omdat het hout minder goed van kwaliteit is; voor werkhout is 't te bros.

Hoe het zij, zoals ik den boom daar begin Juli zag, met zijn duizenden sneeuwwitte vleugelvruchten, was het waarlijk een prachtboom.

Ik was voor 't eerst om dezen tijd van 't jaar in die buurt, maar 't verwonderde mij, dat deze boom, die er zeker al 40 jaren staat, nog nooit in 't oog liep!

Zoo zijn er zeker nog tal van boomen op onze buitens die bemerkenswaard zijn. Maar, zoals gezegd, men let niet op boomen; men geeft er blijkbaar weinig om.

Honderden loopden de mooiste boomen voorbij, zonder dat zij er erg in hebben.

Blijkt het niet het best uit het feit, dat niet één lezer van „Onze Tuinen" of 't vroegere „Sempervirens" één enkelen boom opgaf, die hem opviel, als mooi of bijzonder?

De bovengenoemde boom zal toch niet dezen zomer voor 't eerst vruchten gedragen hebben, want de sporen van vroeger vruchtdragen waren aanwezig en toch heeft niemand er op gelet. Zelfs de opvolgende tuinbazen op de plaats hebben er nooit eenige aandacht aan gewijd, althans daarvan geen blijk gegeven.

Boomen geven dikwijls zooveel op te merken. Vlak bij mijn huis staat een rij iepen, waarvan er één afwijkt in zijn geheelen bouw, kort en gedrongen van vorm, fijn van hout, en..... zeker 14 dagen, ja 3 weken langer zijn blad houdt dan zijn burens, een uitmuntende voor stadsbeplantingen om zijn minderen omvang.

Het boompje is afkomstig van een partij zaailingen.

Men heeft het tegenwoordig echter in de tuinen zoo druk met rozen en

vaste planten en geschoren Buxus, dat er voor mooie boomen geen oog is en ook in de nieuwere tuinkunst is geen plaats voor de heerlijke afwisseling van hun schoon, en die er geplant worden ziet men jaarlijks terugsnijden tot zoogenaamde pyramiedheesters, totdat zij door mishandeling sterven. Men heeft geen zin meer voor 't groote. Men zoekt het in 't kleine. Om mooie boomen te krijgen, heeft men geduld noodig en dat heeft men niet meer. Alles moet snel gaan: men eischt direct effect, tooneel-effect!

Maar wie den genoemden *Fraxinus* zag, zooals hij daar weken aanéén pronkte met zijn sneeuwwitte vruchten, moest onwillekeurig zeggen: waarom gaat men toch zooveel moois voorbij, om een modegril te volgen!.

LEON. A. SPRINGER.

Ditmaal zal onze prijsvraag over twee maanden loopen, en loven we als eersten prijs uit: 4 gouden tientjes, als tweeden prijs f 25 en als derden prijs f 15.

De prijzen zullen ditmaal uitgereikt worden aan drie inzenders, die ons een no. van „Onze Tuinen" (van 1908) toezenden, beschreven met de meeste handteekeningen. Bij iedere handteekening moet woonplaats en adres staan.

Men kan desverkiezende, een no. aanvragen bij onze Administratie, tegen inzending van een 5 c. postzegel.

Inzendingen vóór Maandag 4 Mei aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam. Uitslag in ons no. van Zaterdag 6 Juni e.k.

UITSLAG PRIJSVRAAG.

(Zie no. 37.)

WINTER.

DOOR DATIDA.

Als 't wintert is alle leven
Geweken uit mijn tuin,
Als vergeten, als achtergebleven,
Staan daar mijn boomen bruin,
Bruin en nat-glimmend te wachten,
Te wachten op beteren tijd,
Op 't voorjaar, als stille krachten
De sappen, in hen bereid,
Doen werken en botten uit
In 't teederst-groene blad
En vooglen jaub'len luid
In hun takken, nu kaal nog en nat.

Verlaten van alle leven,
Stil en doodsch ligt mijn huis;
Toch komt er soms iets zweven,
Wit dekkend der boomen kruin;
Het fladdert door mijn gaarde
'Lijk vlynd'ren van kristallijn
En spreidt over donkere aarde
Een vacht heel wit en rein.
Met deze over hen gevlijd,
Slapen mijn planten en droomen
Van luwe lent', ontwakings-tijd,
Die eens weër zal komen.

Soms vliegen wat hong'rige musschen
Op den sneeuwen grond uit de heg,
Zacht tijlpand en pikkend intusschen
Gestrooide broodkruimels weg.
Het zijn zoo de eenige gastjes
In dees barren wintertijd,
Die, kleum'rig hun bolle bastjes,
Betrippelen 't sneeuwtapijt,
Waaronder de bollen nog rusten,
Die eens, o kleurig gezicht,
Met hun bloemen, door de zonne gekuste,
Zullen prikken in 't lentelicht.

Als 't mist en vriest tegelijkertijd,
Dan is het in mijn tuin heel schoon,
Dan stellen, takken wijs gespreid,
Iets wonderlijks ten toon.
De boomen, alle, groot en klein;
Zij glinsteren in rijpen draecht
En flonker-pronken, blank en fijn,
In starre, doodsche pracht.
Als uit een wit metaal gedreven
Zijn stam en tak en kruin;
..... Wen 't wintert, is alle leven
Geweken uit mijn tuin! —

KAMERPLANTEN.

Pernettya mucronata var: *lilacina*.

Het sortiment kamerplanten is, althans in ons land, niet bijster groot. De keuze bepaalt zich hoofdzakelijk tot wat *Palmen* en andere bladplanten, *Clivia's*, *Azalea's* en eenige kleinere bloemgewassen.

Hoe heel anders is dat in Duitschland, waar men zoowat van alles in huis kweekt, *bolgewassen*, *Cactussen*, *Varrens* enz., tot de zeer fijne en kieskeurige blad-orchideetjes als *Macodes* en *Goodyera* toe.

Men maakt daar over het algemeen dan ook meer werk en studie van plantencultuur, terwijl hier de planten vaak als meubelen worden beschouwd of behandeld, waarmee vele soorten nu eenmaal niet tevreden zijn. Ze worden leelijk, ziek en geel om ten slotte te sterven.

Niet zelden krijgt dan de bloemist de schuld, die geen sterke planten zou

geleverd hebben of wel, men bepaalt zich voortaan tot enkele der zeer harde planten, waarmee je zoo van alles kunt doen, van die sterke planten „die nooit doodgaan".

Maar dat is toch de ware liefhebberij niet en zeker niet bevorderlijk voor een aangename afwisseling!

En met hoe weinig zorg is die afwisseling niet te krijgen! Mevrouw Boon vertelde ons onlangs nog met hoeveel succes ze Venuschoentjes (*Cypripedium*) in de kamer kweekt. Planten zijn wel dikwijls kieskeurig maar toch ook zeer dankbaar en met wat toewijding en kennis.... wel ik zou zeggen dan kan men binnen zekere grenzen bijna alles kweeken! En waarlijk, zit men er eenmaal goed in, is men op dreef en ziet men resultaat, dan is er moeilijk een aangename ontspanning denkbaar als het kweeken en ver-

zorgen van planten. Juist dat verschil in groeiwijze, die verschillende behoeften en uiteenlopende eigenschappen, maken het kweken van planten tot een kunst, en prikkelen de ondernemingsgeest!

Hier stel ik onzen lezers voor de *Pernettya mucronata*, die als kamerplant zeker niet zeer bekend zal zijn. Het is dan ook eigenlijk een heestertje voor den tuin, waar ze bossige struiken van circa 75 c.M. hoogte vormt.

Maar toch, wat dunkt u van haar als potplant? Is ze niet bijzonder fijn en een sieraad voor elke kamer?

Inderaad, het is een plantje dat altijd boeit. De fraaie, licht-lila getinte

dig inschrompelen, bederven en afvalen, terwijl de plant tevens te vroeg zou uitloopen.

Zet haar dus niet in een warme kamer, maar liefst daar, waar de temperatuur laag en niet aan groote schommelingen onderhevig is. Voor eenige graden vorst heeft ge niet bang te zijn, al is het ook voor harde planten, als zij binnenshuis staan, ongetwijfeld beter als ze niet kunnen bevroren, daar ze in huis toch altoos iets verzwakken en niet zoo „widerstandsfähig” zijn als haar zusters die buiten overwinteren.

Wie het dus met deze fraaie sierplant probeeren wil, houde zich aan

familie de *Pernettya* behoort — bemint deze plant een humusrijken bodem, b.v. half verganen zanderigen boschgrond of bladgrond, maar moeilijk is de cultuur geenszins.

Gedurende den zomer maakt ze nieuw gewas, sterke stevige takjes, die het volgende voorjaar zullen bloeien om daarna een jaar lang met sierlijke vruchtjes te prijken.

Behalve dat die vruchtjes bijzonder mooi zijn, zijn ze ook uit een botanisch oogpunt hoogst merkwaardig.

Niet zelden toch bevatten deze in het voorjaar vele jonge kiemplantjes, die kant en klaar met de helder groene kiemblaadjes in de bessen zitten.

Dat is een heele aardigheid, want zoo'n plant draagt dan in hare vruchtjes een geheele nakomelingschap van honderden jonge plantjes, waardoor ze een „vivipare plant” wordt, d. w. z. een plant die de eigenschap heeft „levende jongen” voort te brengen, waarover ik in mijn vorig opstel over „Besdragende Clivia's” reeds gelegenheid had het een en ander mede te deelen. Dat de zaak hier echter wel eenigszins anders is als bij de echte vivipare planten heb ik toen ook reeds meegedeeld. Laten we eens nagaan wat eigenlijk in de vruchtjes geschiedt. Zooals de lezers op de photo duidelijk kunnen zien zijn de bessen van *Pernettya mucronata*, vrij groot, ruim een c.M. in doorsnee. Die bessen zijn opgevuld met een sponsachtig, zeer waterrijk wit weefsel, waarin de kleine, gele zaadjes zitten.

Door den vochtigen inhoud der vruchtjes zullen deze zaden bij voldoende temperatuur gaan kiemen en zich ontwikkelen, zoover het voedsel in de zaden toereikende is.

Ik geloof echter niet, dat die in de vrucht ontkiemde zaden als de bessen afvallen, in de natuur tot nieuwe planten zullen opgroeien. Althans ik heb nog nimmer daarvan iets kunnen bespeuren. Veeleer meen ik dat de te vroeg ontwikkelde plantjes geen kracht genoeg zullen hebben om door den beswand heen te breken en dat ze al lang dood zullen zijn als deze zal zijn vergaan.

Daardoor dus ook zou de *Pernettya* zich van de echte vivipare-planten, die jonge knoppen op bladeren, stengels of bloeistelsels ontwikkelen, onderscheiden. Deze toch kunnen onder gunstige omstandigheden, zonder hulp van buiten, alle tot zelfstandige planten opgroeien. *)

Of het evenwel niet mogelijk zou

*) Dat neemt niet weg, dat er toch ook wel planten zijn, wier zaden aan de moederplant kiemen, daarna afvallen en als zelfstandige planten voortgroeien.

Een der interessantste voorbeelden levert de Mangrove, *Rhizophora Mangle* en eenige verwante soorten, die in de tropen berucht zijn om het ongezone, ondoordringbaar warnet van takken en wortels, dat zij aan de kusten vormen.

De zaden van deze planten kiemen reeds aan den boom en de kiemplanten vallen later, als zij zwaar genoeg zijn, af, met den wortel in den weeken modderbodem, waar ze dadelijk doorgroeien. Doordat de wortel het zwaarste is, komen de planten bij het vallen altijd in den juiste stand in den bodem te staan. v. L.

Pernettya mucronata.
(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

bessen steken zoo vroolijk af tegen de kleine, stijve, glimmend-groene, stekelpuntige blaadjes; het geheel maakt zoo'n prettigen, frisschen indruk, dat ik me meer dan eens verwonder, dat deze bekoorlijke plant zoo weinig gezien wordt.

Maar, zal wellicht de belangstellende lezer vragen, zal ze zich als kamerplant wel goed houden? En dan zeg ik dadelijk: ongetwijfeld, mits ge rekening houdt met haar aard en eigenschappen. 't Is zooals ik boven zeide: planten zijn levende wezens, die hare behoeften hebben en eenige zorg eischen. Meent daarom niet dat *Pernettya mucronata* bijzonder moeilijk is in de cultuur; ik zou zeggen, ze is zelfs bijzonder gemakkelijk, want haar voornaamste eisch is een weinig of niet verwarmde standplaats.

De *Pernettya* wil koel en frisch staan en goed in het licht. In een te warme kamer zouden de bessen al spoed-

bovenstaande aanwijzingen, en dan zal hij ook den geheelen winter van een kleurigen bessentooi kunnen genieten.

De *Pernettya mucronata* bloeit in Mei—Juni, met kleine, naar beneden gebogen witte bloempjes, die al spoedig opgevolgd worden door roode, witte of lilakleurige bessen, al naar de variëteiten, die in den tuinbouw onder de toenamen: *lilacina*, *alba*, *rosea*, *coccinea*, *atropurpurea* enz. bekend zijn. Die bessen blijven den geheelen daarop volgende winter aan de plant, ja als de nieuwe oessen beginnen te kleuren, zijn er vaak nog vele van de vorige generatie op te vinden.

Aanbeveling verdient de planten tegen den bloeitijd buiten te zetten en ook verder den geheelen zomer buiten te laten staan op een vochtig en licht plekje. Men is er dan zekerder van den volgende winter weer een even mooie plant met bessen te hebben.

Evenals alle *Ericaceen* — tot welke

zijn, de jonge kiemplantjes uit de vruchtjes te nemen, in de aarde over te zetten en zo op te kweken, daaraan twijfel ik niet. Het lijkt me een aardig, animeerend werkje voor amateur-tuiniers, om daar eens proeven

mede te nemen. De kweeker vermenigvuldigt de plant in den regel langs vegetatieve weg, d. w. z. door stek en wortelspruit enz., wat heel goed gaat.

v. L.

ORCHIDEEËN.

Een mooie Stanhopea.

De tuinbaas W. van den Hooff, van „Nieuweroord” te Zeist, bezorgde ons eenige weken geleden een mooie foto van *Stanhopea Ruckeri*, die achter-eenvolgens in een zomer drie en veertig bloemen heeft vertoond. Dat is alleen een gevolg van bijzondere goede cul-

t' Zijn zooals men ziet grillig gevormde bloemen, die aan den kop van een beest herinneren en kinderen kunnen doen schrikken, zooals wij bij ondervinding weten. De bloemen komen, zooals men ziet, zijdelings of aan den onderkant van het mandje uit, inderdaad geen gewoon verschijnsel.

Bij het ontplooiën springen de sepa-

zacht geel met lichtroode vlekjes. *Stanhopea's* groeien gaarne in een mengsel van varenwortelgrond en Sphagnum, terwijl een temperatuur van 20 gr. C. je *Stanhopea*-temperatuur is. Zij hangen liever in de schaduw dan in de volle zon en mogen in den rusttijd niet geheel zonder water zijn.

Terwijl wij dit schrijven, 20 Maart, zijn ze weer aan den groei en kunnen dan flink begoten worden, terwijl in Mei en Juni een kopje bouillon welkom is.

J. K. B.

TENTOONSTELLINGEN.

Het bloemenfeest te Gent.

De Jury bestaande uit 247 personen uit Italië, Frankrijk, Engeland, Nederland, Duitsland, Oostenrijk, Rusland, Noorwegen, Zweden, Denemarken, Spanje, Egypte en Noord-Amerika, voor het groote bloemenfeest te Gent zal op Vrijdag 24 April des 's morgens te 9 uur hare werkzaamheden aanvangen, en wordt haar om twee uur een dejeuner aangeboden. Aan den avond van den dag worden zij in den Koninklijke Schouwburg verwacht, waar een toneelvoorstelling wordt gegeven gracieuselijk aangeboden door de vereeniging *l'Avenir Horticole*.

Zaterdag 25 April, 's morgens te 11 uur wordt de tentoonstelling door Z. M. den Koning geopend, gevolgd door een wandeling over de expositie. 's Avonds receptie op het Stadhuis, terwijl er Zondag een feestmaaltijd plaats vindt.

De Redactie van dit tijdschrift kreeg vergunning van het bestuur om te mogen photographieeren, waarvan ze zonder twijfel een dankbaar gebruik zal maken.

Rozententoonstelling te Nijmegen.

Het bestuur van „Nos jungunt Rosae”, Vereeniging tot bevordering van Rozen-teelt in Nederland, ontving dezer dagen de verblijdende tijding dat het H. M. de Koningin en Z. K. H. den Prins der Nederlanden, behaagd heeft, zilveren medailles te schenken als prijzen voor de rozententoonstelling in Augustus te Nijmegen te houden.

Tentoonstelling van zaailingvruchten te Ede in 1925.

De Luntersche tuinbouwvereniging stelt duizend gulden beschikbaar voor prijzen toe te kennen in het jaar 1925 aan inzendingen van zaailingvruchten, op eene in dat jaar in de gemeente Ede te houden tentoonstelling. Zij denkt deze duizend gulden te verdeelen als volgt: f 400 voor de inzending van de 10 beste zaailingappel-variëteiten; f 200 voor de inzending van de vijf beste zaailingappel-variëteiten; f 100 voor de inzending van de allerbeste zaailingappel-variëteit; f 200 voor de inzending van de 5 beste zaailingpeer-variëteiten; f 100 voor de inzending van de allerbeste zaailingpeer-variëteit. Prijzen voor de grootste en beste verzameling appel- en peer-variëteiten als anderszins zullen ter gelegenheid der tentoonstelling worden uitgelooft.

De vruchten moeten afkomstig van sterke en gezonde ongeënte (niet geoculeerde) vollewind boomen, gekweekt op Nederlandschen bodem. Het gemeentebestuur van Ede waarborgt onvoorwaardelijk de uitkeering van bovenstaanden prijzen.

Het is het streven van de Luntersche tuinbouwvereniging om eene voor ons klimaat geschikte collectie appels en peren te krijgen, waarin zij zeker zal slagen.

Stanhopea Ruckeri met 43 bloemen, gekweekt door den heer V. d. Hooff, tuinbaas bij den heer Mat. Duys te Zeist. (Orig. foto „Onze Tuinen”.)

tuur en zoo is deze Orchidee een compliment voor hem die haar verzorgde.

Wij kweken al jaren een aantal *Stanhopea*-soorten en wij kunnen zeggen met succes; de meeste onzer planten zien er uit, alsof het *Aspidistra's* zijn, maar planten met 43 bloemen zagen wij tot heden niet. *Stanhopea oculata* hadden wij eens in bloei met vijf en dertig bloemen, die alle tegelijk open waren en niet nalieten een bijzonderen indruk te maken.

Van de breed geribde bladeren is weinig op de foto te zien, knoppen en open bloemen, de stand van de geheele bloeiwijze komt bijzonder mooi uit en geeft daarop een aardigen kijk.

len, de buitenste krans, naar buiten en vormen een driehoekig vlak; zij worden op den voet gevolgd door twee sepalen, die zich tusschen de sepalen omkrullen. Dat tegen dezen eigenaardigen „hemel” de grillig gevormde lip of labellum goed uitkomt, het is te begripen en te zien. Dit deel is bijzonder krachtig gebouwd en voelt hoornachtig aan.

Het witte staafje dat wij op de afbeelding tweemaal duidelijk zien, is de stempelzuil of *gynostenium*; aan den top daarvan zitten de meeldraden en de stempel in elkaars onmiddellijke nabijheid.

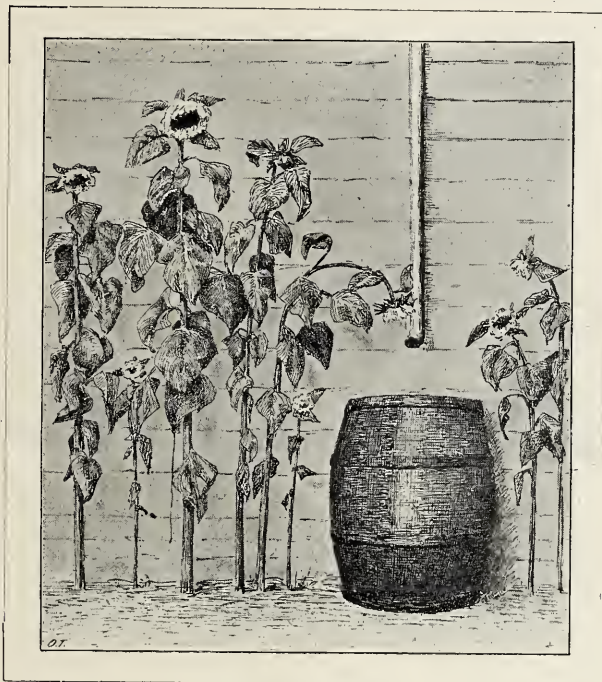
De kleur van *Stanhopea Ruckeri* is

Zonnebloemen.

Zou nevensgaande afbeelding ook kunnen dienen voor „Onze Tuinen”? Niet in 't bezit van een photo-toestel, maakte ik zoo veel mogelijk natuurgetroou eene tekening.

De hoogste plant heeft een lengte van 2 M. 45 cM., terwijl de bloem een doorsnede heeft van 25 cM. Een der

Zonnebloemen.

(Orig. tekening voor „Onze Tuinen” van Mej. C. de Gaveren, Laren (N.-H.)

grootste bladeren is, gemeten van den voet tot den top, 35 cM. De doorsnede van den stengel bedraagt op het dikste gedeelte 4½ cM. Daar ieder steeds vol bewondering is over dit groepje Zonnebloemen, kwam ik op gedachte er een afbeelding van te maken.

Als bewijs, hoe dankbaar deze plant is, diene nog, dat zij direct gezaaid werd op de plaats, waar zij nog staat, en die uit bar zand bestaat. Den geheelen zomer kreeg zij geen bemesting, daar ze direct voorspoedig opschoot en er dus blijkbaar niet om vroeg.

Mej. C. DE GAVAREN.

Een zonderling verschijnsel.

Toen ik einde Februari en begin Maart mijn rozen ontdekte, heb ik daarbij een zonderling verschijnsel waargenomen, wat ik mij maar niet verklaren kan.

Vooraf het volgende: de bodem is duinzand, twee jaar geleden zeer diep omgespit, ten einde de zich daaronder bevindende veenlaag te verwijderen; de kweektuin ligt iets hooger dan het rosarium.

Alle stamrozen werden, evenals de botelstammen, neergebogen en de kronen met aarde bedekt. Hetzelfde geschiedde met de geoculeerde wildeling-stammen (alle met werkend oog); de struiken werden deels aangeaard en deels met fijn turfstrooisel tegen den winter beschermd; de klimrozen van de leidingen losgemaakt en zooveel mogelijk naar den grond geborgen en kregen als bedekking, behalve een kleine aarding, moscovische matten over de meters lange ranken.

Alle stamrozen en een groot gedeelte der struikrozen werden in het najaar verplant. Ruim 200 struiken in 't voorjaar geplant, bleven staan, evenals de oculaties.

Ook kreeg ik in den herfst van 't vorig jaar een vrij groote collectie, nieuw in den handel verschenen, rozen in struikvorm.

Nu het zonderlinge verschijnsel: Geen enkele der in het najaar verplante rozen bleek ernstig van de koude geleden te

hebben, maar juist die planten, welke ongestoord waren gebleven, bleken geweldig te hebben verloren, hiervan echter uitgezonderd de klimrozen en de polyanthas. Ook van de in 't voorjaar geplante struiken, was veel, sterk ingevroren en een enkele heeft het zelfs geheel opgegeven.

Dat de oculaties een harden dobber zouden hebben, wist ik; zij waren 't vorig najaar zeer slecht gegroeid en stonden er arm voor, maar, dat vaststaande thee-hybriden en hybride remontanten in de gegeven omstandigheden, minder weerstand tegen de koude zouden toonen dan jong, pas verplant goed, ik weet er geen verklaring voor te vinden.

Aan de plaats zelf, kan het niet liggen, want op een zelfde bed, waarop onverplante struiken staan, komen ook nieuw geplaatsten voor.

Wie verklaart mij dit verschijnsel?

S., 21 Mrt. 1908.

J. L. M.

Zonder twijfel een zeer vreemd verschijnsel waarvoor wij geen verklaring kunnen geven; onze vaststaande rozen hebben wij op boven omschreven wijze gedekt en toen wij ze dezer dagen uit den grond haalden, bleek het, dat er geen enkel twijgje geleden had,

J. K. B.

Rijshout bij jonge erwtenplanten.

We staan bij de erwten-cultuur al direct voor een moeilijk vraagstuk, zoodra wij de jonge planten, die we onder glas uitzaaiden (zie vorig no.), in den vollen grond hebben uitgeplant. Wat is beter, het rijshout direct na de uitplanting te steken, of daarmee te wachten, tot de planten haar groei zichtbaar hernomen hebben?

Door het rijshout brengen we over de geheele oppervlakte een zekere beschutting aan; we beletten, dat de koude winden over het jonge gewas heen strijken.

Hier tegenover staat echter dat bij regen het nog koude regenwater langs het rijshout afvloeit en daardoor in grootere hoeveelheid naar de plantjes gevoerd wordt, dan wanneer de regen zich ongehinderd over de geheele oppervlakte verspreiden kan.

Bij de beslissing in deze houden we met plaatselijke toestanden en met de weersgesteldheid rekening. Op hooge, vlug doorlatende gronden plaatsen we het hout direct; op vochthoudende, waar het betreden van den grond toch al nadeelig is, wachten we in ieder geval zóólang, tot de grond behoorlijk betreden kan worden.

J. C. MUIJEN.

Vroege aardappelen.

Met het uitplanten van vroege aardappelen liep het ons ook al niet mee. 't Is echter, voor de poters, die we ter ontspruiting in een warme ruimte brachten, hoog tijd. Ten eerste zouden de spruiten te lang worden en ten tweede gaat bij langer wachten het voordeel van de ontspruiting voor een deel verloren, want we zouden met het oogsten achteraan komen en daarom is het niet begonnen.

Op een gunstige plaats maken we bedden ter breedte van een rietmat, hierop worden de ontkiemde poters op de gewone wijze uitgepoot. Door wat paaltjes in den grond en wat latten er over, maken we de gelegenheid, er des nachts matten over te kunnen uitrollen. Ook als geen vorst verwacht wordt, dekken we geregeld omdat we weten, dat zoo'n bedekking niet alleen de koude weert, maar ook de warmte-uitstraling van den grond belet.

Voor de vroegste oogst nemen we doorgesneden groote aardappelen; bij het doorsnijden blijkt ons al ras, dat het niet onverschillig is, hoe we de snede toebrengen. Elke aardappel heeft eene onder- en eene bovenzijde; aan den bovenkant staan de spruiten dicht bijeen, terwijl aan den onderkant er slechts weinige zijn, die bovendien

meer verspreid staan. Daarom maken we de snede zoo, dat ze juist loopt door de boven en onderzijde, waardoor het geheel in twee gelijke deelen wordt verdeeld, die elk ongeveer een gelijk aantal spruiten hebben.

't Kan voorkomen, vooral bij de bekende vroege Andijkermuizen, dat zoo'n halve aardappel nog te groot voor het plantgat is. In dit geval snijden we aan den onderkant nog een gedeelte van den knol weg. Van de potsers die te klein zijn om doorgesneden te worden, maar die toch nog tot de groote aardappelen behoren, snijden we eveneens aan den onderkant een gedeelte knol weg.

J. C. MUIJEN.

Leiboom peer en appel.

Verre weg de meesten onze lezers, die in het bezit zijn van een of meer leiboomen peer of appel, zullen deze bezitten in waaivorm.

We meenen dat het niet van belang ontbloomt is, er eens op te wijzen, dat op de manier waarop deze vorm wordt gekweekt, het zeker een der minst aanbevelenswaardige is. Wil men peer of appel als leiboom aanplanten, vraag dan aan uw leverancier, u dezen boom te leveren in palmetvorm. Gewoonlijk wordt deze vorm door verreweg de meeste kwekers veel beter aangelegd dan de waaivorm en is het voor den bezitter oneindig veel gemakkelijker, de palmet in zijn vorm te behouden dan den waaivorm.

Gewoonlijk ziet men den waaivorm, als men deze ongeveer 4 of 5 jaar aan zijn schutting of muur geplaatst heeft, dat deze al spoedig begint met de onderste takken te verliezen en de boom zich in 't hart zeer sterk gaat ontwikkelen. Zijn de onderste takken nog niet verloren, zie ze dan maar eens na, ze zullen gewoonlijk zwak zijn.

Dat komt meestal omdat de waaivorm verkeerd wordt aangelegd en wanneer zoo'n verkeerd aangelegde boom nu toevallig terecht komt bij een niet ervaren snoeier, dan is, wat we boven schreven het onvermijdelijk gevolg.

Wordt de waaivorm gekweekt zooals we die in de eerste jaargang van „O. T.” hebben beschreven en afgebeeld (zie blz. 329) dan hebben we er geen enkel bezwaar tegen; en al willen we de goed gekweekte waaier alleen liefst zien aangewend voor onze steenvruchtboomen, ook dan willen we hem wel voor peer en appel aanbevelen, al blijven we veel meer waarde hechten aan den palmetvorm, speciaal den Palmet-Verrier.

Daarom meenen we onze lezers er met ernst op te moeten wijzen, bij het aan-

koopen van leiboomen met nadruk te vragen u te leveren: palmetvorm, tenzij de waaivorm goed is aangelegd. Zelfs de beste snoeier heeft moeite, zoo'n zoogenaamde waaivorm, door mes en zaag zoo te vervormen dat er nog iets van te recht komt.

J. A. KORS.

Een en ander over den snoei onzer vruchtboomen.

VI.

Bekijken we nu de tweejarige verlengenis, dan vinden we daarop verschillende gevormde takjes, de een wat langer en krachtig, een meer lager zittend orgaan dunner en soms langer, terwijl nog lager slechts uiterst kleine organen zich uit de voormalige bladoogen, hebben ontwikkeld. Die snoei hiervan is natuurlijk niet over een kam te scheren. We beginnen maar weer van boven af. Ter verduidelijking hebben we er een kleine teekening aan toegevoegd, vertrouwende, dat onze lezers er iets van zullen snappen. Zoo zien we bij a en b de organen, die zich hebben ontwikkeld uit de nevenbladoogen. 't Zijn vruchttwijgen geworden en die laten we maar ongemoeid.

Dit zijn vrij dunne takjes, ter lengte van 10—15 c.M., met aan 't uiteinde een flink ontwikkeld oog, terwijl de andere oogen, vooral die op den eindknop volgen, vrij sterk van 't takje afstaan. Er zijn van die soorten, die bijzonder veel van die vruchttwijgen vormen en wanneer hierop geen acht geslagen wordt en de vruchttwijgen worden gesnoeid, alsdan snoeit men ook de vruchtknop aanzettende organen weg.

Op de vruchttwijg vestigen we in 't bijzonder de aandacht. 't Is juist 't eindoog, 't welk zich 't eerst tot bloemknop ontwikkelt en wanneer we 't geluk mogen hebben, dat zich uit die bloemen een vrucht ontwikkelt, zoo kan 't niet uitblijven of 't dunne takje buigt onder den vrij zwaren last en dit des te meer naarmate de vrucht zwaarder is. 't Gevolg van dat buigen is, dat zich de oogen op den rug van den bocht eveneens tot bloemknop (of soms kleine spoortjes) gaan ontwikkelen en zoo snijden we dan op die bloemknoppen terug.

Direct onder de beide hoogst geplaatste twijgen, treffen we één, twee of meer gewone houttwijgen aan. Zij bevinden zich dus meer in 't midden van de voorjarige verlengenis. (Zie c en d.) Het spreekt dat ook dit niet bij alle soorten en onder alle omstandigheden steek houdt, doch we nemen zulks aan. Die houttwijgen zijn den vorigen zomer genepen op 5 à 6 blaren en al mocht dit niet gebeurd zijn, thans snijden we ze terug tot op twee goede oogen.

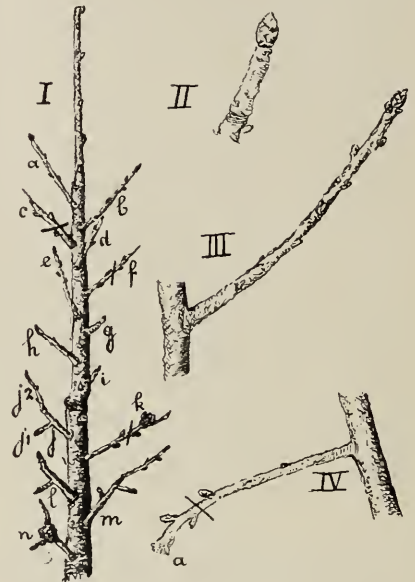
Men moet nu niet blijven hangen aan dat getal 2, want al is 't waar, dat bij normale ontwikkeling gesnoeid moet worden op de beide eerste duidelijk zichtbare oogen, bij krachtigen groei kan een langere snoei beter resultaat hebben, men snoeit dan op 3 à 4 oogen.

't Doel dat men beoogt met die twee oogen is dat 't onderste zoo goed als niets in lengte toeneemt, terwijl 't bovenste ons opnieuw een houtscheut schenkt. Bij krachtige ontwikkeling zijn we de plank mis, want beide oogen schieten door tot houtscheuten en nu moet in zoo'n geval de bovenste bij onze eerste zomerbehandeling geheel worden weggenomen om de onderste weer op een zestal blaren te nijpen, doch dan blijven we zoover als we zijn.

't Is daarom, dat we bij forsche groei wat langer snoeien, want al schieten de beide bovenste oogen dan door, zoo zal 't derde of vierde ons wel een vruchtorgaan schen-

ken. Wat een variatie zien we te voorschijn komen uit die beide oogen, waarop we onzen houttwijg hebben gesneden. Hier zien we een houttwijg met een spoortje, daar een vruchttwijg met een spoortje er onder twee vruchttwijgen, of wel twee spoortjes, kortom en de soort en de ontwikkeling spelen bij deze bewerking zoo'n gewichtige rol, dat 't ondoenlijk is een definitieve oplossing te geven.

Nemen we aan, dat zich uit de beide oogen een houtscheut en een spoortje (zie j) wat dan? Met de zomersnoei wordt de houtscheut genepen, nu echter niet op 5 à 6, maar korter, op een drietal blaren. Met

I. Ged. v. gesteltak. II. Spoor. III. Gewone vruchttwijg. IV. Id., waaraan bij a eene vrucht heeft gezeten.

a en b Vruchttwijzen (zie beschrijving) gewoonlijk ziet men hier een paar gulzige houttwijgen- geplaatst, c en d en f gewone houttwijgen op een 5 tal blaren genepen, worden thans op 2 goede oogen (bij 't streepje) gesnoeid

e en h gewone vruchttwijgen, niets aan snoeien, g en i zijn spoortjes, i wat zwak kan met een toevoersnee worden geholpen.

j. een takje een jaar ouder dan c en d, j l spoor, j 2 houttwijg, moet nu op de kroon of een zwak oog worden gesnoeid, k vruchttwijg met beurs, bij 't streepje weg, c takje met twee gekroonde sporen, m takje met onderaan een zwak spoortje, verder een beter ontwikkeld spoortje plus vruchttwijg, kan bij 't streepje weg of kan in zijn geheel worden gelaten, n spoor met beurs, niets aan te doen.

den wintersnoei daarop volgende heeft men aan dat spoortje niets te doen, de houttwijg snoeit men of op de kroon, of op een paar zwakke oogjes. Zoo iets hangt al weer af van den stand en ontwikkeling.

Ons oog moet steeds gericht blijven op dat onderste orgaan, het spoortje dus. Hoe is de ontwikkeling daarvan? Aanvankelijk was 't een bladknop, gezeten in den oksel van één blad. Na de snoei van den twijg op twee oogen, schiet die knop een weinig door, wordt 1 à 2 c.M. langer. Het aantal blaren neemt echter toe, den 2de zomer is diezelfde knop omringd door 3 tot 5 blaren. Een jaar later neemt het orgaan weer wat in lengte toe, wordt steviger en de knop is omringd door een kraans van 5 tot 7 blaren en wanneer dat 't geval is, alsdan kunnen

we er vast staat op maken, dat we 't volgende voorjaar een bloemknop voor ons hebben.

Nu duurt 't niet immer drie jaren, voor aleer die oorspronkelijke bladknop zich vervormd heeft tot bloemknop, een meer of minder gunstige zomer, de vruchtbaarheid spreken bij dit veranderingsproces een woordje mee, en de snoei.

't Doel toch is na korter of langeren tijd die knop te zien veranderen in bloemknop. En met 't handig omgaan van ons mes en een weinig gezond verstand kunnen we aan die verandering veel bijdragen. Onze zorg is dat die knop voldoende gevoed wordt, doch niet te veel voedsel ontvangt, opdat ze doorschiet.

Aan welk euvel gaan nu de meeste snoeiers mank? Wel, dat ze de houttwijg, die zich ontwikkelt uit het oog boven die gezwollen bladknop (zie j 2) weer gaan snoeien op twee goede oogen. 't Gevolg daarvan? Och, ge kunt 't wel nagaan, dat die gezwollen bladknop (zie j 1) niet voldoende gevoed wordt, ze blijft wat ze is. Immers 't voedsel gaat naar de hooger geplaatste organen die slikken alles op. Ge snapt 't niet waar, steeds langer wordt 't takje, steeds hooger klimt 't voedsel, doch onze spoortje daar onder aan den voet komt om van armoe. 't Had reeds vrucht kunnen geven, doch 't voedsel hiervoor noodig ging er voorbij, in stede van doorgroeien sterft 't spoortje weg en we hebben een ledige plaats. En zoo zien we 't dagelijks aan de vruchtbomen in particuliere tuinen. Geen vrucht, zoo hoort men klagen, geen wonder niet waar?

Waarom dan niet direct boven dat spoortje (j. 1) weggesnoeid al wat er boven zit. Ja, doch dan wordt 't te vet gemest en 't schiet door tot houtscheut of wel soms vruchtscheut. Dit laatste zou nog zoo slim niet zijn, maar 't eerste wel.

Te zorgen is er dus, dat we voorloopig iets boven dat spoortje laten zitten opdat 't niet doorschiet, maar we letten er tevens op, dat 't geen er boven geplaatst is, niet de overhand krijgt, want in beide gevallen wordt 't spoortje er de dupe van en met 't spoortje tevens wijzelf, want we krijgen geen vrucht. Zoodra de knop gevormd is, zoodra we dus in 't voorjaar kunnen constateeren, dat die knop vruchtknop is geworden, weg dan met alles wat er nog boven mocht voorkomen, want nu kan die knop niet meer doorgroeien, 't is een bloemknop. Wat we verder uit een bloemknop hopen te verwachten daarover straks.

Op de teekening zien we zoo'n spoor in natuurlijke grootte.

Ze is afgesloten door een bloemknop. We zien er verder op voorkomen een gewone vruchtwijg, die in lengte nog al afwisselt. De eindknop is aanmerkelijk groter dan de andere oogen, hij is 't, die zich 't eerst tot bloemknop verandert en 't is daarom dat we aan zoo'n vruchtwijg niet snoeien. We zien er onder een vruchtwijg, gebogen door de zwaarte der vrucht, 't Gevolg daarvan is dat de oogen op de bocht zich eveneens volvormen tot bloemknop en waar dit 't geval is, zoo snoeit men op de eerste goed ontwikkelde bloemknop weg. Ook de rest te behouden zou ons parten kunnen spelen want we moeten al weer zorgen, dat de oogen dichters naar den gesteltak zich ook kunnen ontwikkelen, anders komen we te ver van honk.

Laten we nog even meedeelen voor hen, die 't misschien vergeten mochten zijn, of nog niet mochten weten, dat we spreken van hout- of vruchtscheut zoolang deze organen nog met blaren getooid zijn, in den zomer dus en dat diezelfde organen met den naam twijg bestempeld worden, zoodra de blaren verdwenen zijn, in den winter alzoo.

(Wordt vervolgd.)

P. v. D. VLIST.

SIJSJE EN BARMSIJSJE.

Wanneer de herfstwind ruischt over velden en bosschen, hebben de meeste vogels ons weer verlaten. Er zijn er echter ook, die gedurende den winter bij ons blijven, terwijl uit noordelijker streken vele tot ons komen.

Wie er zich van overtuigen wil, dat de natuur in den winter niet dood en het woud geenszins zonder leven is, die moet tegen eene winterwandeling niet opzien. Eene wandeling in den winter is wel niet zoo aangenaam en genotvol, als wanneer deze plaats heeft in den heerlijken Meimaand, doch ook 's winters kunnen wij zooveel interessants in de natuur waarnemen, dat het zeker niemand zal berouwen, de vrije natuur ook in sneeuw en ijs te hebben opgezocht.

Een wintermorgennevel dekt nog ons pad, want wij zijn vroeg opgestaan en de zon was nog niet krachtig genoeg, de hangende sluiers te verwijderen. Zou ze heden wel in staat zijn, de dichte dampen, die loodzwaar op het landschap drukken, te bedwingen. Wij veronderstellen zulks, want reeds gedurende eenige dagen hebben wij bestendig koud weer gehad, de wind uit het Noordoosten komend, waait nog steeds uit denzelfden hoek en niets in de schoone natuur doet ons vermoeden, dat het weer heden minder goed zou zijn, dan gisteren.

In onze goede verwachting worden wij niet te leur gesteld. Een glanzend vlak, dat steeds grooter wordt, wordt weldra zichtbaar in den ons omringenden nevelwand. Het wordt steeds helderder, de zon treedt als overwinnaar te voorschijn en spoedig hebben de laatste overblijfsels van den nevel zich in het luchtruim opgelost.

Nog slechts weinig sneeuw bedekt het dorre, grijze gras, waarop elzenstruiken welig groeien en dat is maar goed ook, want hier moet de tafel rijkelijk gedekt zijn voor de arme hongerende vogels. Die struiken hangen immers overvol met de kleine ronde bruine elzenpropen, en het duurt niet lang meer of een zwerm van kleine vogels, die zich even in het dorre gras hadden nedergezet, vliegt die struiken in, waardoor een wolk van fijne sneeuw naar beneden dwarrelt.

De bekende luide loktoon, eindigende met tjoe, doet ons reeds vermoeden, dat het sijsjes zijn en als wij voorzichtig naderbij komen, wordt ons vermoeden bevestigd. Het zijn sijsjes. Met onzen kijker kunnen we ze naderbij halen, zonder vrees ze door onze nadering te zullen verjagen.

Een juiste beschouwing is echter niet zoo gemakkelijk, want de onrustige diertjes zitten geen oogenblik stil. Met een weinig geduld gelukt het ons echter wel.

Boven den puntigen, vleeschkleurigen snavel verheft zich de zwarte bovenkop, wiens kleur zich tot over de kruin uitstrekt. Het verdere bovenlijf is donker groengeel met vele grijsbruine schachtstreepjes. De twee middelste vederen van den tamelijk diep uitgesne-

den staart zijn bruinzwart, de overige geel met zwarte punten. De vleugels zijn zeer eigenaardig geteekend. De slagpennen zijn grootendeels bruinzwart met geelgroene zoompjes, de kleine vleugeldekvederen zijn donkergrijs met groene randen, de middelste hebben breede geelgroene einden, die een eerste dwarsband vormen, de grootte zijn zwart en hebben eveneens geelgroene einden, die een tweede dwarsband vormen.

Het zwart van den bovenkop bedekt ook de keel onder den snavel; vandaar verbreidt zich een schitterend geelgroen over hals, wangen en borst, dat alleen aan de zijden iets bleeker en daar ook met kleine zwarte schachtstreepjes overtrokken is. Het onderlijf is geelachtig wit, het achterlijf echter weer zuiver geel. Een vogeltje, dat een ieder door zijn prachtkleed bekoort, als het daar met hoog opgerichte bruine pootjes van tak tot tak springt en met zijne klooke bruine oogjes om zich heen ziet.

Wij zien bij al die vogels in de elzenstruiken echter ook andere, die geen zwarte bovenkop hebben en op wier keel ook geen zwart aanwezig is. Bij hen is het geheele onderlijf van af den snavel witachtig grijs, in de zijden met grootere zwartachtige vlekjes overtrokken. Ook de kleur van hun bovenlijf is matter. Dat zijn de wijfjes. In kleur afwijkende exemplaren, die wel eens voorkomen, witte, geelwitte, bonte en zwarte zijn bij dezen zwerm niet aanwezig. Het zijn alle echte, uitgekleurde sijsjes, zeker wel een vijftig stuks.

Wat een bewegelijk volkje! Zie eens, hoe ze huppelen, klauteren en van den eenen struik naar den anderen vliegen, alleen door de meezen worden ze daarin geëvenaard.

Het sijsje klautert in elke houding langs de takken, zoowel op- als benedenwaarts, met opgerichten en ook met neerhangenden kop. In elke houding verricht het zijn ijverig werk, dat het nooit schijnt te vermoeien en geen wonder: zijn eetlust blijft steeds hetzelfde en schijnt niet te verminderen, terwijl geen enkele zaadsoort door hem versmaad wordt en als hij niet eet, is hij bezig zijn snavel te wetten.

Dit laatste moet hij doen, wegens het eten van harsachtige zaden, zooals b.v. te vinden zijn in de kegels van dennen en sparren, waarvan hij een groot liefhebber is en die hij met zijn penen spitsen bezwaar behendig tusschen de opengesprongen schubben weet vandaan te halen.

Wel moet hij dit werkje uitstellen tot de kegelschubben zich geopend hebben, omdat hij natuurlijk niet in staat is deze open te breken. Dat hem bij zulk een werkje veel hars aan den snavel blijft kleven, spreekt van zelf, en om dat nu telkens geheel en al te verwijderen, want hij houdt er van, om er altijd keurig netjes uit te zien, is het te begrijpen, dat hij er steeds op uit is, zijnen snavel te wetten. Langzamerhand is dat wetten voor hem

eene gewoonte geworden en doet hij het ook, als hij niet met hars in aanraking is geweest.

Elzenzaadjes zijn voor hem eene lekernij, vandaar dat men in elzenstruiken dikwijls sijsjes kan aantreffen en hij in Duitschland ook wel „Erlenzeisig“ (Elzensijsje) genoemd wordt.

Weinig minder is hij echter ook verzot op de zaden van berken. In een berk er naar zoekend, komt zijne klunkunst eerst goed tot haar recht, want de dunne berkentakjes zijn niet in staat hem te dragen, zoodat zijne volle bekwaamheid hier vereischt wordt, om de vruchtkatjes te bereiken. Hij klimt echter als een volleerde acrobaat langs de dunste takjes en aan het einde er van aangeland, waar de vruchtkatjes zitten, werkt hij, den kop naar beneden gericht, met eene bedaardheid en zorgeloosheid, als of hij zich op de sterkste takken bevond.

Bij gebrek aan elzen- of berkenzaad neemt hij echter ook de zaden van allerlei kruiden en heesters voor lief. Ook de zaadjes van klis, distel, salade en havikskruid smaken hem best, terwijl hij een geregeld bezoek brengt aan koolzaadakkers en ook aan hopenplantingen in wier ranken de sijsjes zich gaarne vermaken. Aardig, hoewel misschien minder voor den eigenaar, is het om ze bezig te zien in een maanzaadveld, als ze op de maankoppen aan het hameren zijn en na veel moeite eindelijk het zaad weten machtig te worden.

Naast alle deze zaadsoorten veracht hij ook kleine insecten niet. Grootere jagen hem vrees aan maar kleine vliegen, kevers, bladluizen en larven pikt hij gaarne van bladeren en bloemen af.

In den herfst wordt hij weer uitsluitend zaadeter en reeds in October verenigen zich de sijsjes tot groote vluchten of koppels, dikwijls meer dan honderd, die dan overal rondzwerven. Zij verlaten dan het bosch, waarin ze gedurende den zomer hebben vertoefd en trekken overal heen, waar zij een goeden zaadoogst vermoeden. Daar blijven ze dan, totdat de voorraad is uitgeput.

Hoe rijker elzen, berken en naaldbossen met vruchten beladen zijn, des te zekerder kunnen wij er op rekenen, dat het aantal sijsjes, dat in den winter tot ons komt, groot zal zijn. Ze blijven dan tot in Maart bij ons, om dan weer naar hunne noordelijker gelegen broedplaatsen terug te keeren.

In ons land is een broedend sijsje een zeldzaamheid: slechts enkele paren worden in de meeste provincies broedende gevonden. De mogelijkheid blijft echter bestaan, dat bij ons gebreed hebbende sijsjes aan onze waarnemingen zijn ontsnapt, omdat een sijsjesnest bijna niet te ontdekken is. Nog slechts aan zeer weinigen in het buitenland is het voorrecht te beurt gevallen het nest te vinden en het sijsje bij het broedingswerk te kunnen bespieden.

Het weinig schuwe, met den mensch op zeer vertrouwelijken voet staande vogeltje, dat zonder vrees de nabijheid onzer woningen opzoekt, houdt er van zijn familieleven zooveel mogelijk aan nieuwsgierige blikken te onttrekken,

Het kan ons dus volstrekt niet verwonderen, dat er over het sijsje en vooral over diens nest zooveel verteld wordt, dat in het rijk der sprookjes thuis behoort. Een dezer sprookjes verhaalt ons, dat het sijsje een steen kent, die zijn nest geheel onzichtbaar maakt en dat hij zulk een steen telkens weet te vinden, wanneer hij van plan is zijn nest in orde te brengen. Hij draagt dien in snavel naar het nest en is daardoor volkomen beveiligd tegen de roofzucht van mensch en dier, omdat de ontdekking van zijn nest thans tot de onmogelijkheden behoort.

Zijn de jonge sijsjes later uitgevlogen, dan heeft de steen zijn plicht vervuld en wordt deze weer uit het nest verwijderd. Aan dit sprookje wordt wellicht nog meer geloof geschonken, door de omstandigheid, dat men een sijsjesnest gaarne zoekt in de elzenstruiken, die door de sijsjes bij voorkeur worden opgezocht. Het schijnt ons echter toe, dat het sijsje er niet aan denkt daar zijn nest te bouwen, maar het juist een plaats geeft, waar niemand het zoeken zal. Zelfs aan bewakende vogelkundigen is het niet altijd gelukt een sijsjesnest te vinden.

(Wordt vervolgd.)

R. TERP.

Snoei van vroegbloeiende heesters. — Losdekken van Gyncrium. — Gunnera.

Enkele heesters in den tuin vragen nu onze aandacht, n.l. die, welke vroeg in het voorjaar bloeien. Zoodra ze uitgebloeid zijn kunnen we ze, zoo noodig, snoeien.

Door de koude, welke we in Maart hebben gehad, zijn vele heesters in haar groei tijdelijk blijven stilstaan, dus met de meeste zullen we, wat betreft het snoeien, nog wel eenige weken den tijd hebben. Enkele zeer vroege maken hierop een uitzondering.

Chimonanthus fragrans syn. *Ch. praecox* (Winterbloem) staat in volen bloei of is misschien reeds uitgebloeid.

Aan deze heester behoeft men betrekkelijk weinig te snoeien. Men verwijderd slechts de overtollige takken, welke den vorm schaden. We sparen vooral het dunne hout, omdat de heester hieraan bloeit.

Snijden we te sterk in, dan zullen we het volgende voorjaar weinig of geen bloem zien, doordat de heester door den sterken groei wel flinke houttwijgen, maar geen bloemhout maakt.

Hamamelis arborea (Tooverhazelaar) staat of stond nu eveneens in bloei met heldergele bloempjes. Deze heester, uit

Japan afkomstig, groeit niet hard; om geregeld ieder voorjaar bloem te zien, mogen we hem dus niet te sterk insnoeien.

Evenals bij de vorige, bepalen we ons tot het wegnemen van die takken, welke hinderlijk voor den vorm zijn.

Cornus Mas (gele kornoelje) staat nu volop in bloei met citroen-gele bloempjes.

Ook aan dezen heester behoeft men betrekkelijk weinig te snoeien. Wel behoeft men niet zoo bang te zijn een takje weg te snijden, want ze bloeit zeer rijk.

Jasminum nudiflorum (naaktbloeiende Jasmin) wordt eveneens gesnoeid na den bloei; er valt weinig aan te doen. Voor zoover we ruimte hebben, binden we de takken aan; het overtollige wordt weggenomen.

Daphne Mezereum (Peperboompje) wordt weinig of niet gesnoeid. Een verkeerd groeiende of overtollige tak en het doode hout worden alleen weggenomen.

Forsythia viridissima en *F. suspensa* (Chineesche klokjes) kunnen zoo noodig wat krasser worden aangepakt. Ze bloeien rijk op het hout, dat in den voorgaanden zomer gevormd is, dus als de vorm het eischt, kunnen ze flink worden ingesneden. Oude uitgeleefde takken worden geheel bij den grond weggenomen; gedurende den zomer komen uit den grond weer jonge scheuten.

Met het snoeien der diverse *Fiburnums* (Sneeuwal) behoeven we niet te wachten, tot ze uitgebloeid zijn.

Zoodra de knoppen flink zichtbaar zijn en te onderscheiden zijn, kunnen we beginnen, zonder gevaar te loopen, de bloemen weg te snijden.

Alle planten in den tuin zijn nu uitgepakt, behalve *Gyncrium argenteum*; deze kan nu ook geheel van haar dek worden ontdaan. Vervolgens snijdt men de plant even boven den grond af, om de jonge scheuten gelegenheid te geven, zich te ontwikkelen.

Is de plant gedurende den winter goed gaaf gebleven, dan kan men het oude blad ook behouden en volstaan met al, wat dood en dor is, te verwijderen. Is de plant uitgepakt, dan doet men goed rondom den voet een laag verteerde stalmest luchtig onder te spitten.

Tevens kan men de *Gunnera scabra* nu eenige wagens mest geven.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Habenaria. — Cattleya.

Het geslacht *Habenaria* is ruim vierhonderd soorten rijk en toch ontmoeten wij ze weinig, niettegenstaande het feit dat er zijn, die in den vollen grond gecultiveerd kunnen worden.

Van de in de Orchideeënkas geweekte *Habenaria's*, zooals *pusilla* (= *militaris*), *H. carnea* fl. c. *nivosa* en *H. Susanae* beginnen teekenen van leven te geven en is het tijd de knollen uit de potten te halen en zorgvuldig van de oude grond te ontdoen. Plant de knollen ieder afzonderlijk op in pot.

jes, van 8 c.M., die door eenige potscherven gedraineerd worden, waarop de knol bovenop komt te staan; de top blijft dan juist onder den rand.

Hiermede zijn wij echter nog niet klaar! De ruimte tusschen knol en pot moet nog aangevuld worden, en dat doen wij met varenwortelgrond, sphagnum en graszodengrond, van ieder een derde. Vervolgens worden er wat fijngeklopte potscherven en zand bijgevoegd, het geheel goed door elkander gewerkt, om dan te gebruiken.

Hebben zij in deze potjes flink wortels gemaakt, dan komen zij in een grooter pot of pan, waar eenige bij elkaar een specimenplant kunnen vormen.

In den regel heet het, de planten kort bij 't glas te zetten; maar, niet waar, op elken regel behoort eene uitzondering en deze kunnen wij op de *Habenaria's* toepassen, die wel niet in een kelder mogen staan, maar toch ook niet te dicht bij 't glas mogen komen. Zoo ongeveer dertig centimeter er af, mag een goede afstand genoemd worden.

Deze *Habenaria's* houden van een vochtige atmosfeer en staan bij voorkeur in de schaduw in de warme kas. De gieter wordt in de eerste weken niet gebruikt, maar wel de spuit. Eerst wanneer de planten in vollen bloei zijn, kan men ook volop water geven.

Waar veel *Cattleya's* worden gekweekt, daar is het een voortdurend opletten en het is goed, steeds materiaal bij de hand te hebben, om op een gegeven oogenblik te kunnen verplanten. Er zijn *Cattleya's* die bloeien, nadat de nieuwe schijnknol is voltooid, zooals wij dat zien bij *Cattleya bicolor*, *C. Warneri*, *C. gigas*, *C. labiata*, *C. aurea* en andere, terwijl *C. Laurenciana*, *C. Trianae*, *C. Mendelii* en *C. Percivaliana* eerst rusten na de voltooiing van den schijnknol.

Deze verplant men, wanneer dat noodig is, vóór de nieuwe scheut zich vertoont, terwijl eerstgenoemde nieuwe wortels maken, nadat de schijnknollen klaar zijn, en wanneer de nieuwe wortels te zien komen, is de verplanttijd daar.

Cattleya's groeien uitstekend in varenwortelgrond en versch sphagnum; maar ook in boschgrond. Voor den liefhebber verdient de eerste compost de meeste aanbeveling, omdat de kans van te veel water geven niet zoo groot is, als bij boschgrond. Wil men er wat half vergaan eikenblad aan toevoegen, dan is daar niets tegen; wel wat voor te zeggen. *Cattleya's* groeien best in potten of pannen, wanneer de drainering althans niets te wenschen overlaat.

Men plant zoo, dat de wortelstok zichtbaar blijft, terwijl de bladerlooze schijnknollen weggesneden worden.

J. K. B.

In den Moestuin.

Veilingen. — *Komkommers.* — *Doperuten,* *peulen,* *grote boonen.* — *Kool.* — *Tomaten,* *Spaansche peper.*

Ze zijn er, de lang verbeide eerste-lingen van de vervroegde groentecultuur en ze zijn er al in zulke beduidende hoeveelheden, dat de eerste *vei-*

lingen voor jonge, versche groente al hebben plaats gehad.

Wel zijn die eerste worteltjes nog wat bleek van kleur en is het hun duidelijk aan te zien dat ze onder min gunstige omstandigheden zijn groot geworden, maar wanneer Maart nog door een paar mooie dagen den naam van Lentemaand niet geheel en al te schande maakt of zonder dit voor April heeft plaats gemaakt, nemen we de ramen geheel van de bakken af en de bleek kleur wordt spoedig donkerder.

Radijs, *snijsla,* *spinazie* en *raapstelen* oogsten we volop uit koude bakken of kassen. Terwijl we uit de eerste gewone warme bakken snij- en suikerboonen plukken, geven de stookkassen ons behalve beide nog *aardbeien* en *komkommers*.

In doorsnede was het weder, een enkelen dag uitgezonderd, niet bevorderlijk aan het welslagen van de geforceerde cultuur en hadden we gelegenheid genoeg opnieuw te ervaren, dat we met warm-water-verwarming niet zoo weerloos staan tegenover gebrek aan zonlicht, teveel nat en wat zoo'n echte kwakkelwinter ons nog meer aan dergelijke lieflijkheden schenken kan. Brachten de *komkommers* in stookkassen het al tot vrucht dragen, die we onder plat glas kweekten hebben 't al opgegeven of staan er zoo allerellendigst bij, dat het maar raadzaam is zulke zwakkelingen niet verder voort te kweeken.

We zagen 't aankomen en namen dan ook tijdsits onze maatregelen, door opnieuw te zaaien en we zorgden, dat, zoo vervanging noodig bleek, we geschikte jonge planten in voorraad hadden. Ondanks onze beste zorgen haalt zulk voorjaarsweer een streep door onze berekeningen en voelen we de schadelijke gevolgen er van direct in onze beurs, want de eerste broeilagen raken uitgewerkt en zijn niet krachtig genoeg meer om jonge, zwakke planten door haar eerste groeiperiode heen te helpen.

Ook op het vrije veld stagnatie door het vele nat, niet dan het hoog noodige konden we verrichten, de tijd gaat echter ongemerkt voort; we bereiden er ons daarom op voor, dat we, als het nog eens werkelijk Lente wordt, het druk zullen krijgen.

Van dezelfde vroege variëteiten, *doperuten,* *peulen* en *grote boonen*, die we hebben uitgeplant, zaaien we op dezelfde afstanden, voor opvolging. Dit bij opvolging zaaien herhalen we, zodra de nu gezaaide boven beginnen te komen en houden dit vol, tot einde Juni, begin Juli, behalve van de groote boonen, waarvan we in Mei de laatste uitzaaien. Voor zomergebruik nemen we late soorten, die in doorsnede hooger worden, hierop dus bij het geven van de afstanden gerekend. (Zie ook rubriek Moestuin.)

Voor opvolging op het zaaisel, dat we in Januari onder glas zaaiden, zaaien we nu de verschillende koolsoorten op den vrijen grond uit. We rekenen er op, dat we van *bloemkool,* *spruitkool* en *savoyekool* dit nog eens

wat later zullen herhalen. Met de *boerenkool* wachten we nog een poosje.

Kool zaaien we bij voorkeur op z. g. malschen grond, dat is grond die goed fijn valt en vochthoudend is; door zware grond met slootaarde te vermengen, krijgt hij die begeerde eigenschappen, waardoor we later door de aardvloeren meer met vree gelaten zullen worden.

Wiens tuin uit stijven kleigrond bestaat, zaai liever niet zelf, maar schaffe zich de benodigde koolplanten bij anderen aan.

Zijn we voornemens een volgend jaar *nieuwe aspergebedden* aan te leggen, dan zaaien we nu wat zaad uit. Het grove zaad wordt bij voorkeur op rijen zeer ruim uitgestrooid, dicht opeen zaaien geeft zwakke planten.

De *tomaten* voor de cultuur buiten zijn of worden verspeend, later geven we de plantjes elk een potje afzonderlijk, waarin we ze nog weer een poosje onder glas voortkweeken.

Zoo doen we ook met de *Spaansche peper*.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Enten. — *Druif-oogstek.*

— *Verplante boomen.*

— *Perziken.*

De tijd van enten of griffelen is daar. Twee methodes vinden veel toepassing, nl. de spleet- en de kroontenting. Deze laatste manier van enten wordt ook wel griffelen tusschen bast en hout genoemd. Komt 't met de spleetgriffeling niet zoo precies, wat tijdstip betreft, wel is dit 't geval met de kroongriffeling, immers de bast moet goed van 't hout loslaten. Bij peren is dit vroeger 't geval dan bij onze appels.

De kroongriffeling heeft vooral dit voor, dat de wond, aan den stam of tak toegebracht, van geringe betekenis is, alzoos spoedig vergroeid is. Heeft men boomen te herenten, dat men er dan om denke, de onderste takken aanmerkelijk langer te laten dan de hoogst geplaatste, waardoor een meer evenredige ontwikkeling verkregen wordt.

't Enten is een seculer werkje; zij, die er zich niet best mee vertrouwd gevoelen, zullen wel doen, alvorens de boomen zelf onder handen te nemen, zich te oefenen in 't snijden der rijzen en 't plaatsen er van op afgezaagde stam- of takgedeelten. Bij stammen of takken, dikker dan 3 c.M. middellijn, plaatst men twee of meer (al naar de dikte) griffels, waardoor een meer gelijkmatige verdeling van 't voedsel plaats heeft. Plaatst men op zulke stammen slechts één griffel, zoo sterft doorgaans de zijde van den stam tegenover den griffel weg.

't Enten van druiveboomen kan thans eveneens geschieden. Met succes pasten we de spleetenting toe. 't Kan toch voorkomen, dat men in zijn koude kas een soort heeft, welke daar niet op zijn plaats is of dat men een minder-

waardig soort door een beter wil vervangen. Zoo brengt 't altijd bezwaren met zich, de planten er geheel uit te rooien en jongere er voor in de plaats te zetten. Men ent op den z.g. „wortelhals”, een weinig onder den grond dus. De griffel, twee oogen tellende, wordt zoo geplaatst, dat één oog onder de aarde en 't andere er boven komt. De bewerking zelf heeft op dezelfde wijze plaats als bij onze appels en peren. Zoodra de wond met entwas is bestreken, wordt ze met aarde overdekt. Dat de stam bloed is volstrekt geen bezwaar, integendeel.

Onze „oogstek”-druiven moeten opnieuw worden verpot in potten met een wijdte van 10—12 c.M. Men zorgt nog steeds voor bodemwarmte; 't zij door ze te plaatsen op een lauw-warme mestbak, of wel op de buizen onzer stookperzikkas. De aarde kan zoetjes-aan wat krachtiger gemaakt worden, terwijl 't planten van dunne stokjes of rietjes noodzakelijk is. Men bindt heel losjes en zet de stokjes niet te dicht bij de aan te binden ranken.

Om pas verplante boomen strooie men wat ruige mest, turfmolm en wat later in den tijd eendenkroos, om 't uitdrogen van den bovengrond zoo veel mogelijk te voorkomen. Vooral in April hebben deze boomen 't kwaad te verduren, met 't oog op de veelal koude, schrale winden, gepaard gaande met droogte.

De perziken in onze koude kas zijn tegen 't bloeien aan of zullen, zoo de temperatuur wat hoog opgedreven is, in feestdoss staan. Laat 't weer zulk maar eenigszins toe, zoo wordt flink gelucht; de kans van bestuiving is thans vrij wat gunstiger dan bij onze geforceerde cultuur.

De vroegere soorten in onze stookkas zijn over den steen heen of zullen dit spoedig zijn. Als dan kunnen de boomen rijkelijk water hebben, wordt de temperatuur iets verhoogd, en zal een dunne gier- of beeroplossing hare uitwerking niet missen. Blijkt 't, dat 't aantal vruchten nog te groot is, waaronder de kwaliteit moet lijden, dan neme men de misvormde en kleinste vruchten weg. Meer dan een 35 à 40 vruchten mogen op de vierk. M. oppervlakte worden gelaten.

P. v. d. VLIST.

In kassen en bakken.

Trekheesters. — *Cineraria.* — *Gloxinia.* — *Luchten en schermen.*

De koude kas ziet er om dezen tijd alleraardigst uit, tal van onze zoogenaamde *trekheesters* staan daar in volen bloei. Bij het vroege forceeren blijven sommige bloemknoppen ongeopend; andere vertoonen zich slechts zeer zwak; weer andere halen zoo ongeveer wat ze halen moeten; maar tot haar volste recht komen ze niet gemakkelijk. Thans, nu we al dat goedje wat kouder in bloei trekken, en niet het minst omdat ze haar werkelijke bloeitijd meer naderen, kan men er uit halen, wat er in zit. Tulpen, Narcissen, Hyacinthen, Astilbe, Deutzia, Seringen, Prunus,

Amygdalis, Azalea mollis, e.a. zijn thans mooier en veel sterker en daarom veel meer geschikt om onze kamers, serre's, bloemenmanden enz. te versieren. Voegen wij bij dit alles nu nog de bloeiende Amaryllis, Calla's, Azalea indica, vele Kaapsche planten en nog zoo veel meer dan kan men nagaan dat de koude kas thans hoogtij viert. We moeten dus trachten, dit schoons te onderhouden en zooveel mogelijk er voor zorgen dat, als dit alles is uitgebloeid, we weer remplaceeren kunnen.

't Eerst komen onze *Cineraria's* aan de beurt. We kunnen de ruimte in onze bakken best gebruiken en plaatsen we deze planten onder de hand in de koude kas dan zien we ze spoedig in eene, ja wel wat harde, maar toch rijke bloemenpracht. Er bestaan tegenwoordig kleuren onder deze planten die van het zachtste rose overgaan in mooi vast rood. Dat harde paars en blauwe zien we dan ook successievelijk plaats maken voor de nieuwere en veel fraaiere kleuren en dan ook zal de *Cineraria* een plant worden die men in salons gerust kan plaatsen, wat men tot hiertoe om de meestal schreuwende kleuren haast, althans in fijne salons die inzachte kleuren gestoffeerd zijn, niet kon dulden. Vooral de var. *Vieux schenkt* ons heerlijke zachte kleuren.

Zijn de *Cineraria's* uitgebloeid, dan zorg men er voor, dat de *Gloxinia's* ze opvolgen. In een onzer vorige opgaven deelden we reeds mede, dat de in het vorige jaar gegroeide knollen op

een warme bak moesten worden uitgeplant of gelegd, om ze daar tot ontwikkeling te brengen, we hebben ze daarna opgepot en 't kunnen zoetjes aan flink bloeiende planten zijn geworden; althans half April of in den loop dezer maand kunnen ze dat gemakkelijk zijn. We hebben ze daartoe na 't oppotten op een warmen bak te houden of ze in de warme kas en daarna in de gematigde op eene lichte plaats te zetten; ze daar behoorlijk te gieten en af en toe wat te gieren, om ze tegen dat ze zullen gaan bloeien of hiermede reeds een begin hebben gemaakt, maar de koude kas over te brengen om er daar dan een geruimen tijd van te genieten.

Nu het mooie weer los komt, denke men om het *luchten* van kassen en bakken. Dit moet thans zeker met veel zorg geschieden. Komt de zon weer te voorschijn, dan moet eveneens onze volle aandacht gewijd worden aan het schermen. Vooral wanneer de planten niet aan den invloed van het zonlicht gewend zijn, is oppassen de boodschap en moet men vooral die planten schermen waarvan men bij ondervinding weet dat ze schaduwminnend zijn.

Luchten en gieten is voor onze planten in de bak thans van het grootste belang. Staan de planten een dag te droog, dan verliezen ze bladeren, wat ontsiert; luchten we niet behoorlijk, dan rekken de planten wat ze verzwakt en zeer onoogelijk maakt.

J. A. KONS.

— SNOEI DER HEESTERS. —

Op den avond van den 24en dezer hield de heer A. Schuttevaer, wandelleeraar der Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde, eene lezing over bovengenoemd onderwerp voor de afdeling Amsterdam der Maatschappij.

De heer Schuttevaer legt in zijne inleiding de vinger op de wonde, als hij zegt, dat aan eene oordeelkundige snoeiing in de stadstuinen vaak wordt tekort geschoten. Dikwijls is dit een gevolg van onbekendheid van het tuinpersoneel, dat die planten moet behandelen, maar veelal ligt ook de schuld bij de eigenaars der tuinen, die in het voorjaar alle tegelijk hunne tuintjes „opgeknapt” wenschen te zien en meestentijds zeer gaarne op zoo goedkoop mogelijke wijze. Dan wordt er soms noodgedwongen met de beruchte heggescbaar gewerkt en de uitkomsten van eene dergelijke snoeiwijze zijn dagelijks te aanschouwen.

Solitaire heesters, dat zijn vrijstaande heesters in een gazon bijvoorbeeld, mogen niet gesnoeid worden, maar moeten hun oorspronkelijken vorm behouden.

Dekheesters moeten men zóó snoeien, dat zij zooveel mogelijk aan het gestelde doel beantwoorden, en tegelijk den oorspronkelijken en natuurlijken vorm behouden. Bij de planting plaatste men de hoog opgroeiende heesters in het midden of aan de achterzijde en plante vooraan zulke, die laag blijven en snoei men deze weder zoo weinig mogelijk.

De spreker dringt op het aanplanten van vroeg-bloeiende heesters aan en noemt o.a. *Cornus Mas*, *Hamamelis japonica*, *Forsythia* enz. Men snoei deze gewassen evenwel niet in het voorjaar, maar steeds na den bloei. Andere heesters, die op voorjarig hout bloeien, zooals *Cydonia's*, *Malus*, *Cotoneaster*, worden op ge-

lijke wijze behandeld als de appel en peer en blijft de snoei beperkt tot het inkorten der verlengnissen.

Heesters die op het eenjarige hout bloeien, zooals o. a. *Hydrangea paniculata*, een zeer mooie solitaire plant, behoeven in het voorjaar gesnoeid te worden, terwijl eene andere heestergroep, waartoe b. v. de *Spiraea's*, *Colutea's* enz. gebracht kunnen worden, snoeit men zonder vrees tot op een derde der oorspronkelijke hoogte in.

Bij heesters die in pyramidalen vorm gekweekt worden, trachte men naar het behouden van hout aan het onderste gedeelte van den stam, door den kop in te snoeien.

Oude heesters, die door onoordeelkundige behandeling tot kapstokken hervormd zijn, worden kort boven den bodem afgehakt; 't is de eenige manier om nog iets te redden.

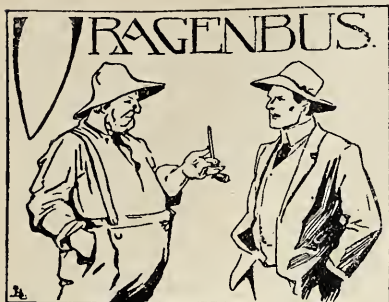
Plant men heesters in drogen bodem, dan dient bij de planting die grond afdoende bevochtigd, om het indrogen en sterven der wortels te voorkomen, terwijl men niet schrome, bij het planten de bovenaardsche deelen in te snoeien naar evenredigheid het wortelgestel ingekort werd.

Te dikwijls vergeet men de heesters te bemesten, zelfs daár, waar voor eene bemesting der vruchtboomen, van het gazon, enz., uitstekend zorg gedragen wordt. In bijna elke stadstuin diene men naast andere meststoffen, ook kalk aan de heesters toe.

Na nog een paar woorden over het snoeien der rozen gesproken te hebben, eindigt spreker zijne lezing met de opmerking, dat hij slechts algemeenheden gaf, die eene fingerwijzing mogen zijn om onze heesters meer dan tot heden het geval was, tot een sieraad der tuinen te maken.

Amsterdam.

P. J. SCHENK.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Vraag No. 660.

Roos MR. G. VAN TIENHOVEN.

's-Hage.

Meer. H.

Antwoord: Zie in no. 29 van 18 Jan. 1908. B. B.

Vraag No. 661.

a. Kan BAKAARDE van verleden jaar waarop nu Maartsche viooltjes staan, na het vrijkomen dezer bak zonder bijvoeging van nieuwe aarde WEER GEBRUIKT worden?

b. Zeer jonge AGAVEN (pl.m. 20 c.M. hoog) vormen weer talrijke UITLOOPERS, moeten deze bij het VERPOTTEN verwijderd worden om de groei der andere te bevorderen en kunnen zij zoo klein reeds ook geplant worden en in wat voor een grondmengsel?

c. Welke STANDPLAATS (in huis) is voor een PHALANGIUM 's winters het best en is verplaatsen slecht voor deze plant. Op verschillende vorstrijke plaatsen probeerde ik het deze winter behalve in een woonkamer op het Zuiden; doch alle bladeren werden zwart en stierven af.

d. Wat is de WITTE AANSLAG OP de POTTEN van kamerplanten; is het verschijnen hiervan een teeken dat het de planten aan iets ontbreekt.

e. Van een hoefsmid kreeg ik HOORN-AFVAL; is dit goede MEST om onder te spitten, speciaal voor rozen.

f. In „O. T.” wordt dikwijls ROMNEYA COULTERI besproken en aanbevolen. In prijscouranten van bloemisten kon ik de naam niet vinden?

g. Is er een gemakkelijk middel om een fijne BROES SCHOON te MAKEN; met een naald doorprikken helpt slechts tijdelijk daar het vuil aan de binnenkant blijft zitten en de gaten reeds spoedig weer verstopt.

Arnhem.

B.

Antwoord: a. Zeker, de bakaarde kan nog wel meer gebruikt worden maar wij

raden u aan er nieuwe bij te voegen.

b. Het verdient aanbeveling de jonge uitloopers te verwijderen, zij kunnen in betrekkelijk kleine potjes opgeplant worden, in bladaarde vermengd met kalkpuin.

c. De lichtste plaats is het beste en dan in een temperatuur van 50o Fahr. Verplanten kan geen kwaad, vooral niet wanneer men het doet als de plant na een rustperiode nieuwe teekenen van leven geeft.

d. 't Is een uitslag, die op oude bloempotten meer voorkomt, het staat met den toestand van de plant in geen verband.

e. Hoornaafval kunt u gerust bij de rozen gebruiken.

f. Er zullen wel spoedig in de rubriek advertentiën aanbiedingen van deze plant komen, zie dus geregeld na.

g. Houdt de broes onder de waterleiding na eerst de verstopte gaatjes doorgeprikt te hebben.

J. K. B.

Vraag No. 662.

Kan ik van de door mij toegepaste BEMESTING goede resultaten verwachten?

Verleden jaar bemestte ik mijn tuin, waarin ik vele PEREBOOMEN heb staan, alle 1e klasse handperen, met koemest. Aangezien de grond volgens mijn gedachten bestaat uit KLEI, vermengd met TUINGROND en TURFSTROOISEL en door de KOEMEST tamelijk gesloten werd, spitte ik dezen winter een flinke hoeveelheid VERSCHIE PAARDENMEST, met stroo, onder en gaf elken boom een flinke hoeveelheid KALK. Zoudt u denken dat ik daarmee goed heb gehandeld en kan ik volgend jaar nu weder paardenmest geven met kalk, om de grond eens goed luchtig en los te maken?

Rotterdam.

E. J. G.

Antwoord: De gegeven bemesting kan zeer zeker goede resultaten opleveren. Misschien was het wel goed, nog wat phosphorzuur te geven, daar paardenmest naar verhouding nog al rijk aan stikstof is, en weinig phosphorzuur bevat. Geef daarom per 200 vierk. Meter nog 3 à 4 K.G. superfosfaat.

U hebt den mest en de kalk toch zeker niet tegelijkertijd, maar afzonderlijk gegeven en ondergewerkt, b.v. eerst den mest ondergespit en daarna de kalk uitgestrooid? Stalmest en kalk mogen boven den grond niet met elkaar in aanraking komen; de kalk verdrijft den ammoniak uit den mest.

't Volgend jaar kan wel weer paardenmest gebruikt worden. De kalkbemesting geeft men gewoonlijk om de 3 à 4 jaar. Dit hangt echter ook weer van de hoeveelheid af.

W. F. A. G.

Vraag No. 663.

Welke KUNSTMEST en hoeveel moet ik opgebruiken OP ZANDGROND voor erwten, boonen, wortelen en div. zaadbloemen. En hoe moet die mest in den grond gewerkt worden? De beschikbare ruimte is pl.m. 350 vierk. M. en verleden jaar slechts matig bemest geweest.

Hilversum:

J. H. B.

Antwoord: Geef voor erwten en boonen per 10 vierk. Meter 7 ons superfosfaat, 5 ons patentkali en 2 ons chilisalpeteer; voor de wortelen 5 ons superfosfaat, 6 ons patentkali en 4 ons chilisalpeteer. Wil u meteen voor 't opvolgend gewas bemesten, dan neemt u de hoeveelheden superfosfaat en patentkali groter; zie mijn artikel „Bemesting in den Moestuin”.

Superfosfaat en patentkali worden na 't spitten een weinig ondergewerkt. Het chilisalpeteer geeft u aan de erwten en boonen na het opkomen, aan de wortels de helft na 't opkomen en de helft 'n week of drie later. Het behoeft niet ondergewerkt te worden.

Voor de zaadbloemen geeft u per 10 vk.

Meter 5 ons superfosfaat en 5 ons patentkali; verder gedurende den groei elke week gieten met een oplossing van 15 à 20 gram chilisalpeteer in 10 Liter water.

W. F. A. G.

Vraag No. 664.

Gaarne zou ik van UEd. vernemen hoe ik doen moet met een GAZON waar groote boomen in staan. Er komt veel MOS in het gras en nu zou ik wenschen te weten wat voor mij te doen staat, om zonder ompitten en nieuw te zaaien, het toch tot een goed gazon te maken.

Ginneken.

C. C. T.

Antwoord: Het mos moet (b.v. met een ijzeren hark zoo goed mogelijk uit het gazon verwijderd worden, waardoor tevens de graszode beter toegankelijk voor de lucht wordt.

Of het geheel zonder bijzaaien zal kunnen gaan, hangt van omstandigheden af; als het mos 't gras niet te veel heeft verdrongen, wil het misschien nog wel. In elk geval moet ook de groei van het gras door flinke bemesting krachtig bevorderd worden. Het optreden van mos is dikwijls het gevolg van gebrek aan plantenvoedsel; doordat het mos met minder tevreden is dan het gras, krijgt het spoedig de overhand en wordt het gras verdrongen.

W. F. A. G.

Vraag No. 665.

Gaarne zou ik van u vernemen wat ik toch aan mijne ROZEN moet doen om ze krachtiger van struik ja. doch veel meer nog om ze RIJKER te DOEN BLOEIEN? Zandgrond hebben we hier, 'k aaf ze al eens turfstrooisel en wel werden ze nog al eens gegierd verleden jaar, ze zien er zoo stumperig uit voor een deel; Fransche en maand-rozen beide.

Wolvega.

Mej. S.

Antwoord: Wanneer uw rozen lang op dezelfde plaats hebben gestaan, haal ze er dan eens uit, echter niet alleen de rozen, maar ook den grond tot op 70 c.M. diepte. Het gemaakte gat wordt met frissche grond gevuld, goed met beer gemest, terwijl de kalk niet vergeten mag worden.

Staan ze er nog niet lang, geef dan eens een flinke bemesting met oude beer, koemest en kalk.

J. K. B.

Vraag No. 666.

Reeds van af de 1ste uitgave van „Onze Tuinen” heb ik reeds meermalen uitgezien omtrent de BEHANDELING van een ROODEN BAK. Ik heb een gemetselden bak met 4 ramen; nu heb ik daar worteltjes, radijs, en salade in, maar het is ieder jaar hetzelfde dat de salade spierig opkomt, zoudt u mij ook eens willen inlichten, hoe ik van den beginnen af moet handelen tot einde. Als er soms een BOEKJE over bestaat, is mij dat nog liever.

Zevenaar.

J. B.

Antwoord: Zeer waarschijnlijk ligt 'de grond in uw bak te ver van het glas af. Zoo'n gemetselde koude bak is dan kil en kelderachtig. Vandaar de spijligheid van uwe salade (zeker snijsla). Ook voor wortelen mag die afstand niet te groot zijn; 10 à 15 c.M. is voldoende; zoodra in de volgende maand uwe wortelen het te benauid krijgen, dan verwijdt u het glas geheel en al.

In „De Nederlandsche Groentekweker”, Zutphen bij Van Belkum, een werkje van mijne hand, wordt behalve de vollegrondscultuur, ook de bakcultuur besproken.

J. C. M.

Vraag No. 667.

a. Hoe is de verdere naam der LONICE-RA, die GEEL GEADERDE, OVAAL RONDE BLAADJES heeft van pl.m. 2 c.M.

lang. Uit de oksels ontwikkelen zich scheutjes, die anders gevormde blaadjes hebben n.l. de vorm van een eikenblad in 't klein? Ik bezigde ze als kamerplantjes en hield ze 'n jaar in een stekpotje. OVERTOTTEN in pelargoniumpot? Kunnen ze 's zomers buiten staan? Misschien als vaste plant buiten blijven in VOLLEN GROND?

b. Als OUDE CHRYSANTHEN nu van de uitloopers worden ontdaan, die deels te zwak zijn, deels voor stek geschikt zijn, loopen ze dan weer goed genoeg uit om dit NAJAAR GOEDE PLANTEN te leveren (bij verdere gepaste behandeling natuurlijk)? Kan men de stekken ook in den vollen grond v. d. kouden bak zetten?

c. Ik heb altijd wat moeite een goed WARMER BAK te krijgen. Ik liet er een aanleggen v. twee westl. ramen, diep uitgraven, ondergrond er weer inbrengen, daarop wat afval en vervolgens minstens 6 kruiwagens verse paardemest, die niet te nat, noch te droog was, zeer veel stroo bevatte (misschien te veel?) en flink warm was bij 't inbrengen. Alles werd aange-trapt, met de ramen gedekt en na een week een flinke laag grond op gebracht. Zonder hulp van de zon wordt deze echter niet noemenswaard warm.

Waar ligt de fout? Er is geen kist'ing!

d. In dien bak wenschte ik deze maand te zaaien. KNOLBEGONIA's, GLOXINIA's, (of is dit te laat?) PERILLA, LOBELIA en MELOEN. Deze laatste moet er in blijven, als 't bloemzaad verspreid is. Is de bak, zooals die nu is, daarvoor warm genoeg, als eindelijk de zon eens medewerken gaat? of moet méér mest worden aangebracht?

e. Bij een collectie planten ontving ik o.a. CALLA LITTLE GEM en een BONT SIERGRAS: Arrhenath. bulb. fol. var. De naamplaatjes raakten los. Hoe zilt de Calla er uit en hoe het siergras? Ik wilde de Calla in 't water van $\frac{1}{2}$ petroleumton kweken. HOE TE PLANTEN? in vollen grond van de ton of in een onder water aangebrachte potten?

f. Voor eenigen tijd waart u zoo goed mij in te lichten omtrent het ZAAIEN VAN VARENSPOREN. Het kan, toch zeker ook wel eenvoudiger (zonder warmte)? Hoe gaat 't in de natuur met de inheemsche, varen die toch ook zichzelf voortplanten. Als ik nu b.v. sporen v. boomvaren in zandige bladgrond of tusschen natte bladeren op schaduwplaats uitstrooi, komt er dan iets van terecht? Of als de ontkiemde sporen gauw buiten worden gebracht b.v. na éénmaal verspeend te zijn?

g. Kunnen BEGONIA's van de sempervlorensgroep ook VOORTGEKWEKT worden DOOR STEK nu en op de wijze van chrysanthem?

W. d. m. v. D.

Antwoord: a. De naam voluit is *Lonicera brachypoda foliis aureo-reticulatis*. Die verschillend gevormde blaadjes komen bij meer planten voor o.a. ook bij de sneeuwbes, *Symphoricarpos racemosus*, welke tot dezelfde familie, die der *Caprifoliaceae* behoort. De bedoelde *Lonicera* is een klimheestertje uit Japan en verdraagt onze winters wel. Meestal wordt ze echter als oranje-plant gekweekt en als kamerplant doet ze het ook goed. U kunt haar dus verpotten in grooteren pot en als kamerplant behandelen of wel als oranje-plant, door ze in pot des zomers buiten, des 's winters binnehuis te zetten en ook kunt u haar buiten in den vollen grond zetten en ze als klimplant tegen een muur of schutting bezigen.

b. De meeste wel maar sommige zwakkere variëteiten soms niet. 't Is in elk geval beter niet alle spruiten weg te nemen maar er enkele op te laten. Bij goede behandeling kunnen zulke planten in het najaar weer aardig bloeien.

Wat de stekken betreft is het beter ze in potten te kweken, tenzij u de planten

in den vollen grond kunt laten staan en ze in het najaar op die bepaalde plaats met glas kunt afdekken. Maar plant ze dan dadelijk op voldoende wijdt!

c. 't Kan zijn dat u de mest wat erg vast getrapt hebt. Wend u overigens tot onzen medewerker den heer Muyen en lees diens artikel over „Warme bakken“.

d. Wend u tot denzelfden om inlichtingen over meloen. Voor *Knol-Begonia's* en *Gloxinia's* is het al vrij laat, maar ze zaaien kunt u het geheele voorjaar. Alleen zult u dan niet veel bloemen zien dit jaar, maar kunt toch aardige knolletjes kweken, die het volgende jaar uitstekend zullen bloeien. Ook voor *Perilla* en *Lobelia* wordt het hoog tijd, wilt u ze wat vroeg hebben.

e. De *Calla Little Gem*, eigenlijk *Richardia africana Little Gem* is een kleine Aronskelk met kleine blaadjes en bloeiwijze, een gewone Aronskelk dus in net klein. Het bonte siergras heeft lange smalle witgestreepte blaadjes. Of de kleine Aronskelk veel voldoening in het water zal geven, durf ik niet te zeggen. Ik heb zelf daaromtrent geen ervaring. In elk geval zou ik haar niet te diep planten, hoogstens 1 c.M. onder water. Dat kan dan in den vollen grond.

f. Het is en blijft veiliger de sporen in een besloten, lichte ruimte uit te zaaien. en daar voort te kweken tot ze sterk genoeg zijn. Regen, droogte en wind kunnen alles bederven! In de natuur gaat alles bij toeval en hoeveel der daar verspreide sporen zullen tot planten kunnen opgroeien? Zooals u zich de cultuur voorstelt, komt er niets van terecht! Zaaï dus in potten of paanen of op turven, onder glas, dan is u zeker van succes. Kunstmatige warmte is echter niet noodig.

g. Ja, dat kan heel goed. v. L.

Vraag No. 668.

Beleefd verzoek ik u mij van onder volgende ZADEN de ZAAITIJ (leest op de koude grond) op te geven, benevens of ze veel of weinig ZON verlangen, alsook verdere BEHANDELING.

1. *Lathyrus odoratus*, 2. *Chrysanthemum carinatum tricolor Triumph*, 3. *Nigella damascena*, 4. *Zea japonica variegata quadricolor*, 5. Bitterkers, 6. Oost-Indische Kers, 7. *Chrysanthemum segetum*, 8. *Cobaea scandens*, 9. Vroegbloeiende Nizza-Winteriolioren, 10. *Campanula medium* (enkel), 11. *Kochia trichophylla*.

Rotterdam.

C. A. van S.

Antwoord: Hoewel u de meeste der genoemde zaden in het einde van April wel buiten kunt zaaien, wint u toch een grooten voorsprong als u enkele onder glas in een broeibak kunt zaaien. Nos. 4 en 8 moeten in elk geval onder glas gezaaid worden, anders komt er weinig van terecht. Ook voor No. 1 verdient het aanbeveling, maar die kan toch als de andere wel dadelijk buiten gezaaid worden. Voor No. 2, 3, 5, 6, 7 is dat zelfs beter. Over Winteriolioren (No. 9) kunt u een en ander vinden in het antwoord op vraag No. 516. Zaadplanten verlangen overigens veel zon en een krachtigen, goed bemesten bodem. Geef de planten ook een voldoende onderlingen afstand. Des te fraaier zullen ze zich ontwikkelen. v. L.

Vraag No. 669.

a. Zijn er bij onderstaande ROZEN ook, DIE GEEN SNOEI VERDRAGEN? (Ik hoorde wel eens, dat er zulke soorten zijn.)

b. Moeten bij enkele ook bijzondere VOORZORGEN genomen worden? (Of ze kort of lang gesnoeid moeten worden, naar mate het zwakke of sterke groeiers zijn, zal ik wel aan de scheuten van het vorige jaar kunnen zien. Ik mag veronderstellen, dat de ontwikkeling normaal is, daar ze dezen

herfst door een bekenden kweker geleverd werden. Struikrozen: Prins Cam. de Rohan, Mm. Lombard, Mad. Car. Testout, Mad. A. Chataenay, Kais. Aug. Viktoria, Archid. M. Immaculata, V. Hugo Farbenkönigin, Mm. Ravary, Mrs. T. Roosevelt, Hoffg. dir. Graebener, G. Grunewald, Pharisäer, Liberty, Fisher en Holmes, Gen. Mac Arthur, E. Heymann.

Stamrozen: Dr. Grill, Fr. K. Druschki, Anna Chartron. Amsterdam. Mej. C. W. v. V.

Antwoord: a. Al de genoemde rozen kunt u snoeien. De rozen die flinke twijgen hebben gemaakt, snoeit u lang, dus daar wordt het meeste hout aan de struik gelaten. De betekenis van kort snoeien is u nu ook bekend.

b. Frau Karl Druschki moet lang gesnoeid worden. J. K. B.

Vraag No. 670.

a. Kunnen ZADEN VAN RESEDA's, ASTERS, ENKELE DAHLIA's, HELIOTROOP en JUFFERTJES IN 'T GROEN einde April DADELJIK IN DEN TUIN UITGEZAAD WORDEN, of is het gewenscht ze eerst IN KISTJES in de kamer te zaaien?

Kunnen deze bovengenoemde planten blijven waar ze gezaaid zijn, of moeten ze verspeend of uitgedund worden?

Hoe moeten die zaaikistjes ingericht zijn en moet er dadelijk een stuk glas over of gebeurt dit eerst als het gezaaide opkomt?

b. Mijne geraniums (Pelargoniums) heb ik vorigen herfst met de potten uit den tuin opgenomen en zoo in een vorstvrije kamer overwinterd. Kunnen deze planten nu van den zomer weer op een perk in den tuin geplant worden? Winschoten. M. N.

Antwoord: a. Ja, behalve Heliotroop, die moet op een warme bak of in een warm kasje worden uitgezaaid. Voor enkele Dahlia's verdient het aanbeveling ze eerst in een bakje te zaaien en aanvankelijk in potjes op te kweken, om ze in Juni met potkluit in den vollen grond ter bestemde plaatse uit te planten. 't Kan in de kamer ook wel, maar het succes is dan vaak wisselvallig. Bedekking met een glasruit is niet noodig.

Voor de andere is 't echter het beste ze dadelijk buiten op de bestemde plaats uit te zaaien op een luwen, niet te zonnigen, windvrijen dag op het einde van April.

De zaailingen moeten daar dan blijven staan en 't is beter ze niet te verplanten. Maar uitdunnen is meestal vereischte omdat de plantjes anders te dicht of te onregelmatig zijn verspreid. Zaaï, om daaraan tegemoet te komen, zoo regelmatig mogelijk uit, liefst op rijen, dan kunt u al in één opzicht een goeden afstand hebben. Waar een kale plek is kunt u natuurlijk wel een enkele verzetten.

b. Wel zeker, maar pot ze nu eerst op in verse aarde en snijd de planten wat in, opdat ze bossiger worden en niet te hoog. De planten met kluit zoo in den vollen grond te zetten, bevordert een te veel-derigen groei, ten koste van de bloemen! v. L.

Vraag No. 671.

Kunt u me enige KAMER- of KAS-PLANTEN opgeven, die ik hier IN HUIS kan houden en ook MOOI BLIJVEN? Het huis heeft centrale verwarming en electrisch licht, dus kan ik in de kamer bloeiende planten heel goed houden. Ik heb geen serre, maar een kamer met raam van 4 M. op 't Zuid-Westen en een raam van 2 meter op 't Zuid-Oosten. Ook is er buiten tegen een Zuid-oost-muur een KOUDE KAS. Nu wilde ik zulke planten hebben als MIMOSA, ABUTILON, ACACIA, LAURUS TINUS, BOUVARDIA of andere

met aardig blad en **DIE OOK BLOEIEN**. Ik wou ze 's winters of vóór den bloei in **DE KAMER** hebben en **ZOMERS IN DE HAL**, die alleen Noord-west licht heeft en waar 's winters **ASPIDISTRA** en palmen enz. staan. Kan ik in dien hal ook 't heele jaar **ADIANTUM FARLEYENSE** en varens hebben en kan ik een **SPIRAEA** en **DICLITRA SPECTABILIS** uit den tuin in **EEN POT ZETTEN** en den zomer hier houden? Ik zou gaarne een adres hebben waar ik kamerplanten kan krijgen.

b. Kan ik **MUURBLOEMEN**, die ik voor een drie weken gezaaid heb, nu al **AFFHARDEN** en begin April **BUITEN ZETTEN**?

c. Den heelen winter hebben **PRIMULA CHINENSIS** in de kamer **GEBLOEID**. Wat moet ik er nu mee doen, wanneer uitgebloeid?

d. In *Hortus* zag ik in de gematigde kas **ACACEA CUNNINGHAMI** A. **DEALBATA**, **ULEX EUROPAEUS**, **CHORISEMA LOWI**, **STEPHANOPHYSUM LONGIFOLIUM**, **CYTISUS RACEMOSUS**. Kunnen deze ook **ALS KAMERPLANTEN** en waar te krijgen?

e. Kan **COBAEA SCANDENS** direct **BUITEN GEZAAD**?

Huizen.

M. v. V.

Antwoord: a. In uw kamer kunt u hebben de volgende planten:

a. Sierbladplanten: *Kentia*, *Phoenix*, *Clivia*, *Aspidistra*, *Ficus*, *Rhodostachys*, *Cordylone indivisa*, *C. australis*, *Chamaerops*, *Cyrtomium*, *Asparagus Sprengeri*, *Araucaria*, *Begonia's*, e. a.

b. Bloemplanten: *Azalea*, *Clivia*, *Primula obconica* en *P. sinensis*, *Haemanthus*, *Hippeastrum*, *Camellia*, *Anthurium Scherzerianum*, *Cypripedium insigne*, *Impatiens Sultani*, *I. Holsti*, *Pelargonium*, *Fuchsia's*, *Epiphyllum*, *Phyllocaetus*, *Sparmannia*, *Aronskelk*, *Cyclamen*, *Tulpen*, *Hyacinthen*, *Narcissen*, *Oranjeboomje*, *Pernettya* met bessen, *Crinum Makoyanum*, *Begonia's* en vele andere.

In de koude kas kunt u 's winters, als zij tenminste vorstrijf gehouden kan worden, de door u genoemde planten bewaren en 's zomers kunt u die kas vullen met de volgende bloemplanten: *Begonia semperflorens*, *Knol-Begonia's*, *Gloxinia's*, *Tydea's*, *Gesneria's*, *Maurandia's*, *Kruide-roer-wijn*, *Manettia*, *Achimenes*, enz.

Wat de door u bedoelde koude kasplanten betreft, die moeten des zomers buiten staan. In de hal kunt u wel laten staan de heel sterke soorten als *Laurieren*, *Cyrtomiums*, *Chlorophytum* en dergelijke, maar *Adiantum Farleyense* zal het er niet doen, tenminste geen langen tijd ahtereen.

Spiraea en *Dielytra* kunt u veilig nu in potten zetten en langzaam forceeren. Maar ze vragen veel licht! Ook deze zullen niet altijd in de hal kunnen verblijven maar door andere planten nu en dan afgelost moeten worden. Maar u zult het met vele planten moeten proberen! Soms valt alles erg mede, soms ook niet, maar precies te zeggen welke planten en hoe lang ze het er zullen doen is vooraf niet met zekerheid uit te maken.

Een adres voor kamerplanten wil ik u gaarne per post zenden, maar geef uw naam en adres dan duidelijk op.

b. Geen bezwaar, maar zet ze liever tegen het einde van April buiten. 't Kan in het begin dier maand nog zoo koud zijn!

c. Verpotten in versche aarde en in de kas zetten waar ze verder verzorgd kunnen worden. In den zomer is bescherming tegen de zon op lichte dagen noodzakelijk.

d. Tijdens den bloei kunt u ze heel goed in de kamer zetten, maar ze warm mogen ze niet staan. Na den bloei, buiten zetten maar niet voor begin Mei. *Stephanophysum* is evenwel een plant voor de gematigde kas.

e. 't Kan wel, maar de plant wordt dan

niet wat ze kan, als ze nu onder glas wordt gezaaid en opgekweekt, om begin Mei buiten in den vollen grond te worden uitgeplant.

v. L.

Vraag No. 672.

Bijgaande **PEER** is afkomstig van een boom, waarvan in de laatste jaren soortgelijke vruchten zijn geplukt. Hoeveel op verschillende tijdstippen geplukt, waren de vruchten **NIET GENIETBAAR**. Aangezien de boom voldoende meststoffen heeft ontvangen, is het mij niet mogelijk te ontdekken waarom deze peer, mij geleverd als een beste handpeer, in geen enkel jaar voor dat doel geschikt is. Gaarne zal ik daarom van u vernemen wat daarvan u inziens de reden kan zijn.

Gr.

D. II.

Antwoord: 't Is moeilijk een definitief antwoord op uw vraag te geven. 't Niet rijp worden, althans sappig en smeltend, komt bij overigens goede handperen wel meer voor. Zoo is dit bij ons b.v. 't geval met *Charles Gognée*, die wel mooi geel wordt, maar hoe ook geplukt en bewaard, altijd hard van vleesch blijft. Ik kon den naam van 't gezonden exemplaar niet vaststellen; 't vleesch was goed van smaak; 't leek er wel wat op of de vrucht wat van de vorst geleden had. Is de bewaarplaats tijdens de strenge kou misschien ook te koud geweest, want 't spreekt, dat een vrucht van de vorst geleden hebbende, zij 't dan ook weinig, nimmer goed op smaak komt. 't Kan ook liggen aan een te natten bodem of een te koude standplaats. Onder uw zandgrond is misschien een lemlaag; dan blijft 't water ook boven die laag staan, iets wat natuurlijk van groote betekenis voor uw vruchtboomen is. Of staat uw boom niet beschut voor de koude winden, en wanneer 't werkelijk een goede, late handpeer is, zoo is de standplaats te koud. Kunt u den boom nog geschikt verplanten, zoo raden we u dit aan, mits hij warmer komt te staan, en de ondergrond goed los is. Anders zou herenten met een minder teer soort de eenige oplossing zijn.

P. v. d. V.

Vraag No. 673.

a. Mijne **AZALEA's** worden sedert een paar jaren sterk aangetast door **THRIPS**. Gewoonlijk laat ik de potten zomers buiten in halve schaduw ingraven en gieren. Verleden zomer nam ik de planten uit de potten en liet ze ingraven in een mijner bakken in bladgrond met oude koemest vermengd. Alle dagen, soms twee keeren per dag, werden de *Azalea's* flink bespoten.

In October stonden de planten werkelijk frisch en werden ze, na weder gepot te zijn, zooals gewoonlijk in de gematigde kas gezet en kregen nog eens een giertje. Een koude kas bezit ik niet, wel bakken, maar die zijn niet vorstvrij. Ik ging voort met de *Azalea's* eens per dag te bespuiten. Nu trad de *thrups* in Januari weer sterk op; in Februari zette ik de *Azalea's* in de krib van de warme kas. Een van de drie bloeide in het geheel niet en verliest het blad; van de tweede plakte ik alle bloemen af, om de plant, die ook hare bladeren laat vallen, niet nog noodeloos te verzwakken. De derde bloeit overloedig en behoudt het blad, dat echter schraal en geheel verkleurd is, zoodat de plant er toch armzalig uitziet. Kan mijn gematigde kas soms te warm zijn? De temperatuur wordt daar wel eens wat hoog, omstreeks 65 gr. Fahrenheit, als ik het warme kasje wat sterk moet verwarmen. Welke behandeling raadt u mij aan? Moet ik de kronen, die zoo bladerloos zijn, ook wat insnijden?

b. Een paar **LAURUSTINUS** zijn ook wat aangetast door **THRIPS**. Is bespuiting met *Bordeausche pap* gewenscht?

Den Haag.

Merr. v. A.

Antwoord: De behandeling, die u uwe *Azalea's* in den zomer geeft, is heel goed en de fout schuilt dan ook blijkbaar in den winter. De planten moeten koel staan tot ze geforceerd worden, en dat is liefst niet voor Januari. Houd dus uw *Azalea's* zoo lang mogelijk in den kouden bak en, maakt het weder het noodzakelijk dat ze naar de kas moeten verhuizen, zorg dan dat de atmosfeer daar altijd goed vochtig is. Droge lucht bevordert het optreden van trips in hooge mate.

Door de planten steeds over „den kop” te sproeien, doet u een goed werk, waarmee u door kunt gaan tot de bloemknoppen kleur bekennen. Ten anderen bestrijdt u de trips op krachtadige wijze met tabakswater, met een oplossing van groene zeep met bloem van zwavel of, wat gemakkelijker is, met een Insectenecider. U begint daarmee reeds als de planten in de kas komen en herhaalt zulks gedurende den winter nog eens een paar malen, als naar dit noodig is. Zie daarvoor antwoord op vraag 552 in No. 33.

Uw kas is overigens niet te warm, *Azalea's* kunnen bij het forceeren nog wel een hogere temperatuur verdragen, als de lucht maar voldoende vochtig is.

De bladerloze kronen kunt u wel wat insnijden, maar wacht daarmee tot de planten blijken van hernieuwden groei geven en liefst, als de planten al een weekje buiten hebben gestaan.

b. Ook uw *Laurustinus* (*Viburnum Tinus*) behandelt u met Insectenecider of tabakswater. *Bordeausche pap* dient tegen schimmelziekten.

v. L.

Vraag No. 674.

a. Mijn **AGAPANTHUS** staat in een tobbe van 45 cent doorsnede, waar voor 2 jaar geheel nieuwe aarde in kwam. Zij heeft 25—30 scheuten, **ZIET ER GEZOND** uit; toch komen er sinds jaren 1, **HOOGSTENS 3 BLOEMEN** aan. 's Winters staat zij in een lichte kelder, in 't voorjaar in een koude broeikas en later op een zonnige plek Zuid-oost. In het voorjaar geef ik wat vloeibare koemest, wat later eenige malen meer verdund herhaald wordt. Kan de wortelstronk ook te oud zijn en wanneer daar wat weggesneden moet worden, is dan Sept. de beste maand voor deze operatie?

b. Een rand **DICHTERNARCISSEN**, die open en zonnig staan en steeds meer uitstooten (breeder worden) geeft ook **GEEN ENKELE BLOEM**, wel eenige looze knoppen. De bodem is losse, goed bemeste tuinaarde. Moeten de narcissen 's zomers opgenomen worden?

c. Hetzelfde verschijnsel doet zich voor bij de gewone **RIEKENDE VIOOLTJES**, die echter later vol zitten van die kleine, kleurloze bloemen, die de zaadbolletjes neren. De violen heb ik reeds op vier of vijf verschillende plaatsen, ook onder heesters gezet, maar 't geeft niets.

Deventer. Merr. de Wed. Sl. v. d. Sl.

Antwoord: a. Houd de plant in den winter en in het voorjaar koel en aan den drogen kant, d. w. z. geef spaarzaam water, niet meer dan noodig is om de plant tegen uitdrogen te behoeden. Gier in het voorjaar ook geen mest, maar wacht daarmee tot u de bloemknoppen ziet verschijnen. Dan kunt u de plant tijdens den groei weer geregeld gieten en bemesten. Geef in den zomer ook eens wat phosphor in den vorm van superphosphaat of beendermeel (eenige grammes in de 14 dagen) dat u even onder de aarde werkt. Verpotten schijnt mij, nu dat voor 2 jaar pas geschied is, niet noodig.

b. Uw *Narcissen* zullen eens verplant moeten worden, daar ze blijkbaar te dicht staan. U plant dan elken bol weer opnieuw op voldoende afstand van elkaar. De dichtersnarcissen houden er overigens niet

van verplant te worden en ze bloeien het schoonst als ze eenige jaren vast staan. Dus het blijft een bewerking die zoo nu en dan eens noodig is. De kleine bolletjes houdt u er dan te gelijk uit en plant die desnoods op verloren plekjes, waar ze mischien willen verwilderen. Voor verplanten is het dit jaar echter te laat. Doe dat in September.

c. Als uw viooltjes later vol vruchrijes zitten, moeten ze ook goed gebloeid hebben. Daarom denk ik dat u een minderwaardige variëteit hebt, wier bloemen niet in het oog vallen. Een uitstekende variëteit zal zijn de *Viola odorata La France*, maar het gewone boschviooltje of Maartsch viooltje doet het op licht beschaduwde plaatsen ook heel goed.

Vraag No. 675.

Bijgaande ben ik zoo vrij twee blaadjes inte sluiten van *PLANTJES*, waarvan ik gaarne den NAAM zou weten. En kunt u mij ook zeggen waardoor op het eene die *BRUINE VLEKJES* zijn ontstaan? Het fijnste plantje schijnt hoogst *MOEILIK GOED TE HOUDEN*. Beide staan zij mij in een ruime, lichte serre op het Zuiden. Wilt u mij de *BEHANDELING* ervan eens *MEDEDEELEN*? En tevens van bijgaand getand blad en ook de naam? Is het nu de geschikteste tijd het zaad, dat op den binnentent der oudere bladeven zit, op turf uit te zaaien, en zou dat gaan in de serre? Amsterdam. Mevr. O.

Antwoord: De drie blaadjes zijn alle van varentjes. Het getande blad heet *Cyrtomium falcatum*; het fijne heet *Adiantum* (welke soort kan ik zoo niet uitmaken); het derde (waarop die vlekken zitten) is *Pteris serrulata*.

U hebt volkomen gelijk, dat de *Adiantum* het moeilijkst goed te houden is. Maar de *Cyrtomium* en de *Pteris* zijn beste kamervarens, die geen al te hooge eischen stellen: zandige aarde, met wat fijn turfmoen en een klein beetje verteerde mest en geregeld water geven, benevens van tijd tot tijd besproeien met een fijn verstuiver-tje.

Voor al *Adiantum* kan niet tegen droge lucht. Op het heetst van den dag moet u de varens niet in de volle zon zetten, hoewel *Cyrtomium* nogal wat zon kan verdragen. In dit of volgend n.o. komt nog een artikel over Varens.

De sporen kunt u thans zeer goed uitzaaien; het stuk turf moet u eerst goed met kokend water overgieten en daarna laten bekoelen.

Snijd de bladeren met de vlekjes van *Pteris* af en verbrand ze. Ze zijn, voorzover ik kan zien, door een zwam veroorzaakt. B. B.

Vraag No. 676.

Verleden jaar had ik het *WIT* in mijne *ROZEN*, en om dat te voorkomen, ben ik van plan nu al te beginnen met *BESPROEING* van *BORDEAUSCHE PAP*; of is daar een beter middel voor?

Amsterdam.

E. Kn.

Antwoord: Prof. Ritzen a Bos zegt: Het zwavel staat als rechtstreeksch bestrijdingsmiddel bovenaan. Dit is echter slechts in den zomer toe te passen, daar de zwavel alleen bij hooge temperatuur schijnt te werken. 't Is dus zeer wel mogelijk, dat u met eene bespuiting met 10 % opl. Bord. pap de ziekte voorkomt. Dan kunt u in geval de ziekte niet uitblijft, altijd nog a.s. zomer uw toevlucht tot zwavelblaasbalg of zwavelkwast nemen.

B. B.

N.B. Eenige vragen moeten wegens plaatsgebrek wachten tot a.s. week.

R. d.

VOEDEREN VAN NUTTIGE VOGELTJES.

Als aanvullend antwoord op Vraag No. 620 in „Onze Tuinen” van 7 Maart 1908 aan W. V. L. diene, dat ook ik een vogelpaai met afdak heb — waarop ik een bak met brood heb voor de musschen, die in dichte zwermen er op zitten — een klein schoteltje met kunstvoeder voor de roodborstjes, — een kokosnoot voor de meezen en een stukje spek voor de liefhebbers van een hartig hapje — een bakje water. Het is aardig om te zien dat de musschen nooit aan 't spek of de kokosnoot pikken — zelden aan 't kunstvoer — en evenmin de andere aan 't brood. Onder de paal drenten de vinken en de lijsters. Zoo heeft elk wat hem toekomt en er is haast nooit ruzie — tenzij onder de musschen. Het geldt ook hier: divide et impera.

Bussum.

Mr. A. K.

TUINBOUW-WINTERCURSUS. TE ZEIST.

Dinsdagavond j.l. had te Zeist in het hotel „Parkoord” het eind-examen plaats van den Tuinbouw-wintercursus met Rijks-subsidie. Door de goede zorgen van den heer Smitskamp, bloemist te Zeist, zag de zaal er keurig uit, terwijl er een belangstellend publiek zat te luisteren naar de vragen die de heeren Van Brenen, Kors en Smitskamp aan de cursisten deden en naar de antwoorden van de jongelui.

Met een toepasselijk woord werd het

diploma uitgereikt aan J. P. Lamfers, W. F. v. d. Bundt, J. R. Koning, Gerrit Jansen, J. H. Meijer, Fl. Oskam, S. L. van 't Slot, D. Wij-nands, A. van Zeylen M. van Veenendaal.

Dit najaar wordt weder een nieuwe cursus in het leven geroepen en wij twijfelen niet of velen zullen er gebruik van maken.

J. K. B.

BERICHT.

De Directie verzoekt den Medewerkers opgave van geleverden arbeid over het afgelopen kwartaal, waarna het bedrag zoo spoedig mogelijk wordt overge-maakt.

NAGEKOMEN BERICHT.

Tuinbouwtentoonstelling te Utrecht.

De Utrechtsche bloemistenvereniging wil dit najaar eene tentoonstelling organi-seeren van hare voortbrengselen, hoofd-zakelijk Chrysanthemums, om eens te laten zien, wat de kwekers van Utrecht en om-ggeving presteeren.

CORRESPONDENTIE.

C. H. te Fr. en Jongh. W. F. J. P. te Zeist. — Dank voor uw foto's met bijschrift; waarschijnlijk in No. 40. — Voederen van nuttige vogeltjes in No. 40.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

GROOTE NATIONALE LANDBOUW-TENTONSTELLING

te APELDOORN,

op 26, 27 en 28 Augustus 1908.

Onder Hooge Bescherming van H. M. de Koningin en
Z. K. H. den Prins der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg.

Van af 15 April a.s. programma's en inlichtingen te bekomen bij den
1ste Secretaris der Reg.-Commissie, A. VAN DER VEN, Wilhelminapark,
Apeldoorn, Tel. Interc. No. 181. (243)

Ontbrekende nummers.

Ter overname gevraagd, van den eersten jaargang, No. 2, 14, 15, 17 en 18.

Aangeboden van den tweeden jaargang No. 12 en 14. Aanbieding onder No. 244 aan het Bureau van Onze Tuinen.

G. KOELEWIJN, Baarn.

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag teekening en prijsopgaaf.

GEEN BETER MIDDEL

ter verdelgung van bladluis, worm en verdere schadelijke insecten voor bloemen en vruchtboomen, dan tijdige besproeiing en bestrooiing met aftreksel van tabaksafval. Verkrijgbaar in baaltjes van 50 Kilo à f 3.50 per baaltje, franco station 's-Bosch, tegen inzending van postwissel.

Eugène Goulmy & Baar,

(216) Kon. Ned. Sigarenfabriek, 's-Bosch.

GRASZADEN

voor extra fraaie, blijvende gazons. Mélanges samengesteld naar den aard van het terrein.

Prijscourant op aanvraag.

ZOCHER & Co.,

(223)

HAARLEM.

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”,

Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie
STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.
(191) Vraagt Catalogus.

W. LOURENS.

ZOCHER & Co.,

BOOM- en BLOEMKWEKERIJ
„Rozenhagen”,
te HAARLEM,

zenden, op aanvraag, franco hunne uitgebreide, geïllustreerde prijscourant, waarin, behalve een zeer groot aantal meer algemeen voorkomende artikelen, vele nieuwe en zeldzame soorten en verscheidenheden worden aangeboden. (222)

Geeft een ongekend succes!
Brochure op aanvraag gratis. (173)

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.
A. J. STOEL Jr.,
HAARLEM. (184)

VOORJAARS-ARTIKLEN 1908.

ROESTVRIJE BINDSPIJERS.
GROEN IJZERSTERK RAFFIALINT.
CHEMIS H GEPREPAREERDE
VRUCHTBOOMBINDERS.
VERPLANTSCHOPIES. — TUINSPADEN
TUINIAKKEN. — ZAAIBUSJES. — VINGERSPADEN.

Volledige beschrijving en zeer Concurrerende Prijzen bevat onze
Geïllustreerde Prijscourant,
welke op aanvraag gratis en franco wordt gezonden.

FRANCO ZENDING DOOR GEHEEL NEDERLAND.
Elke bestelling is welkom.

Firma HEENK & WEFERS BETTINK,
15 DAMSTRAAT, HAARLEM. (242)

Koninklijke Magazijnen en Werkplaatsen BLASS & GROENEWEGEN, DE BILT bij UTRECHT,

Filiaal te Amsterdam: Keizersgracht 521 tusschen Leidschestraat
en Nieuwe Spiegelstraat.

Onze Prijscourant voor 1908, met de nieuwste werktuigen,
gereedschappen en benodigdheden

VOOR DEN TUIN,

is verschenen en wordt aan de ons bekende adressen in de eerstvolgende dagen gezonden. (241)

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
VOOR
MONIER-WERKEN
AMSTERDAM.
* CEMENT-IJZERWERKEN. *
DIRECTEUR
J. N. Landré.
OMVAL JAAGPAD 53.
(199) Telefoon 3028.

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

Chili **SAL** peter

bevat 15½ % stikstof

Chilisal **PETER** bevat

direkt opneembare stikstof.

Vraagt inlichtingen, Brochures en
Monster (gratis) aan de

Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande

29 Prinsesstraat,

ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
verenigingen. (228)

Voor prima

Bloem-, Gazon-,
Ooftboomenmest enz.

wende men zich tot de

Mij. tot Verkoop van Hulpmeststoffen.

OPGERICHT 1893, DORDRECHT,
die op aanvraag gaarne omgaand daar-
over circulaire enz. met prijsopgaaf
zendt. (190)

Vraagt monsters, adviezen enz.

Zaden en Planten.

Groentezaden,
Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten,
Rotsplanten.

SPECIALITEIT DER FIRMA.

Voor ieder, die over een grooten of
kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige
Catalogus dezer artikelen, voorzien van
vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent
de behandeling, gratis en franco ver-
krijgbaar.

B. RUYS,

Koninklijke Kweekkerij „Moerheim”,
Dedemsvaart. (225)

Het BESTE adres voor Vruchtboom- Carbolineum

Merk A

is bij
COHEN & Co., Arnhem.

Fabriek van waterdichte dekkleden,
Oliejassen. (153)

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,
uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing aangeboden, worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

(215)

Wie voor zijn tuin of tuintje, veld of akker ZADEN nodig heeft, vrage de Geïllustreerde Prijscourant, welke 1400 soorten van Groente-, Bloem- en Landbouwzaden bevat en tevens eene Handleiding is voor het kweken van Groenten en Bloemen.

Om ruimte te maken
worden tegen elk aannemelijk bod aangeboden:
300 Acer dasycarpum, 20 à 30 cM. omvang,
125 Eschdoornboomen, 17 à 28 cM. omvang.
RUIJS & Co., te Naarden. (239)

Rijkbloeiende, grootbloemige Knol-Begonia's in kleuren,

Scharlaken, geel, rose, wit, oranje, rood, enz.	per 100	f	2.75	à	f	4.50
bovenstaande kleuren dooreen.	"	"	2.60	"	"	3.50
met dubbele bloemen, kleur naar keuze	"	"	4.—	"	"	6.—
kleuren dooreen.	"	"	3.50	"	"	5.—

Cactus-Dahlia's in de beste en nieuwste soorten.

in prachtige courante	"	"	15.—	"	"	80.—
in vele kleuren dooreen	"	"	8.—	"	"	15.—
"	"	"	6.—	"	"	10.—

Gladiolus Brechleyensis, mooiste roode Gladiol

"	"	"	1.20	"	"	2.—
---	---	---	------	---	---	-----

Gladiolus Gandavensis, in de meeste en fijnste kleuren dooreen

"	"	"	0.90	"	"	1.30
---	---	---	------	---	---	------

Hyacinthus candicans, Reuzen Hyacinth, sterke bolien

"	"	"	0.80	"	"	1.50
---	---	---	------	---	---	------

Montbretia, in kleuren, geel, oranje, zalmkleur, rood, enz.

"	"	"	0.40	"	"	1.50
---	---	---	------	---	---	------

bovengenoemde kleuren, dooreen

"	"	"	0.35	"	"	0.80
---	---	---	------	---	---	------

Uitsluitend eerste kwaliteit uit **eigen kweekkerij.** (238)

Voor Zaden en alle andere artikelen vrage men prijscourant.

Tuinbouw-Inrichting „Siberië”, ALB. BOS, Overveen.

G. A. VAN ROSSEM,
NAARDEN,
10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.
Catalogus op aanvraag. (178)

KONINKLIJKE ROZENKWEKERIJ

GEBr. GRATAMA & Co., Hoogeveen.

Bekroond met 60 gouden en zilveren medailles.

EN GROS. :: PRIJSCOURANT GRATIS. :: EN DETAIL.

Onze rozen worden algemeen geprezen: om de mooie verscheidenheden en hare goede groeikracht. (145)

Coniferen

**Laan-
boomen**

**Vrucht-
boomen.**

Rozen

**Bosch-
plantsoen**

**Sier-
heesters.**

INHOUD.

Fraxinus, excelsior L., var. leucocarpa
Beissner, door Leonard A. Springer.

Ons Gouden Tientje

Uitslag Prijsvraag. (Winter, door Datida.)

Kamerplanten.

Pernettya mucronata, door v. L.

Orchideeën.

Eene mooie Stanhopia, door J. K. B.

Tentoonstellingen.

Bloementuin.

Zonnebloemen, door Mej. C. de Gaveren.

Een zonderling verschijnsel, door J. L. M.

Moestuyn.

Rijshout bij jonge erwtenplanten, door

J. C. Muijen.

Vroege aardappelen, door J. C. Muijen.

Fruittuin.

Leiboom peer en appel, door J. A. Kors.

Snoeien vruchtboomen VI, door P. v. d.

Vlist.

Sijsje en Barmsijsje I, door R. Tepe.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In den Moestuyn, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

Snoeien van Heesters (Lezing).

Vragenbus.

Verskillende mededeelingen.

Correspondentie.

Advertentiën.

N. V. Boomkweekerij v/h. JAC. JURRISSSEN & ZOON

40 H.A.
zandgrond.

NAARDEN

nabij het station Naarden-Bussum en aan

den Amersf. Straatweg bij JAN TABAK.

Prijscourant gratis verkrijgbaar. (240)

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

DE KONINGIN VAN DEN NACHT.

Wij kunnen ons zeer goed begrijpen dat er in de 18e eeuw een aantal plantenliefhebbers veel van cactussen hielden, er moeten toen zeer uitgebreide collecties geweest zijn, die later verloren zijn gegaan. Hoewel het niet ontkend kan worden dat men hier en daar weer begint met het verzamelen van deze merkwaardige en interessante planten, is de liefhebberij niet algemeen.

Een van de schoonste Cactaceeën is zonder twijfel de z.g. Koningin van den Nacht *Cereus grandiflorus*, die wij elk jaar in bloei zien, elk jaar bewonderen in steeds meerdere mate.

Men moet het zien, hoe de natuur aan die grauwe, lange, kantige en van wortels voorziene vleezige stengels waaraan de bladontwikkeling tot een minimum is gereduceerd, bloemen toovert, die zelfs den meest onverschillige in verrukking brengen. bloemen die eerst des avonds open gaan, om na eenige uren geschitterd te hebben den volgende morgen bij het krieken van den dag te sluiten om niet meer open te gaan. Meermalen zagen wij de knop zich streep na streep ontplooiën; de spiraalswijs liggende kelkbladeren, gingen met

schokjes in een wijden kring staan, om plaats te maken voor de rein-witte, teer gebouwde kroonbladeren, die ook weer een krans vormen om de honderden meeldraden welke in een bevallige bocht om den stijl staan. Zie, is het wonder,

opende bloemkroon een kwart meter in doorsnede is.

De cultuur van de Koningin van den Nacht is geenszins moeilijk, als men haar maar de noodige hoeveelheid warmte en licht kan geven. In den vollen zomer

staat zij zelfs gaarne een poos buiten en als ze dan een aantal dagen door de zon wordt beschenen, kunnen wij er op rekenen, het volgende jaar Juli, Augustus weer wonderschone bloemen te zien.

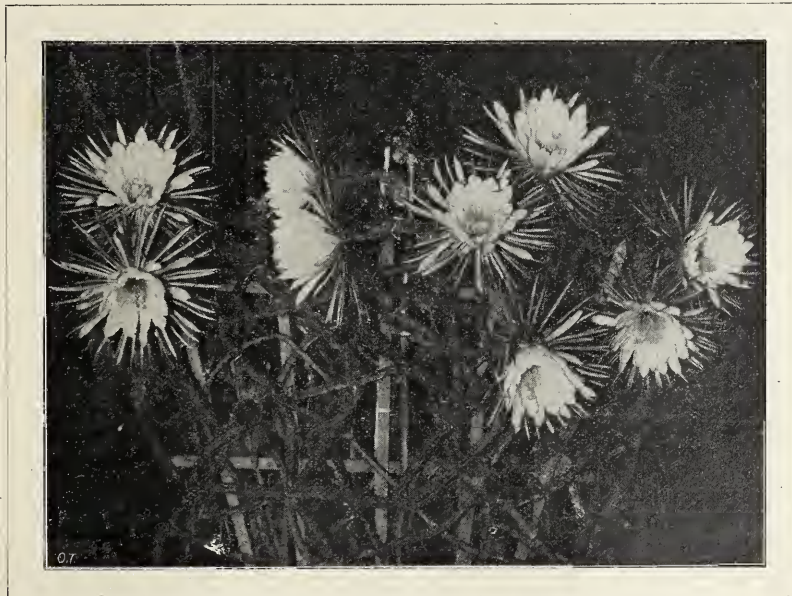
Zij behoort met een aantal familieleden in West-Indië thuis, waar zij op Jamaica, St. Domingo veel wordt aangetroffen, zoo veel, dat er weinigen acht op slaan.

Deze leelijke plant met fraaie bloemkelken is sedert 1700 in Europa in cultuur en toch zijn er nog duizenden menschen die haar nimmer zagen bloeien.

't Is betrekkelijk zeldzaam dat een plant met negen bloemen op één avond

bloeit en wij mogen den heer Van Blitz wel dankbaar zijn dat hij te middernacht nog wilde komen, om de lezers van „Onze Tuinen” ook nog te laten genieten van deze rijk bloeiende Koningin van den Nacht.

J. K. B.

DE KONINGIN VAN DEN NACHT. *Cereus grandiflorus*.

(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

dat men dergelijke bloemen in stilte en met eerbied bewondert en dat men overmeesterd wordt door de majestueuze pracht die er van uitgaat.

De bloem die heerlijk naar vanille reikt, bezit een lange buis en bereikt van 20 tot 30 c.M. lengte, terwijl de ge-

Ditmaal zal onze prijsvraag over twee maanden loopen, en loven we als

KONINKLIJK BEZOEK AAN BOSKOOP.

De 20ste Maart 1908 zal in de geschiedenis van het welvarende boomkweekersdorp *Boskoop* met gulden letteren genoteerd zijn, omdat op dien dag H. M. de Koningin en Z. K. H. de Prins daar een bezoek brachten.

Eerst Donderdagmorgens werd het blijde nieuws den volke verkondigd, dat den volgenden dag koninklijk bezoek te wachten was, en iedereen repte zich om Neêrlands schoonste

eersten prijs uit: 4 gouden tientjes, als tweeden prijs f 25 en als derden prijs f 15.

De prijzen zullen ditmaal uitgereikt worden aan drie inzenders, die ons een no. van „Onze Tuinen” (van 1908) toezenden, beschreven met de meeste handteekeningen. Bij iedere handteekening moet woonplaats en adres staan.

Inzendingen vóór Maandag 4 Mei aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, *Amsterdam*. Uitslag in ons no. van Zaterdag 6 Juni e.k.

om een op de tuinbouwschool gewonnen Rhododendron naar Haar te noemen, terwijl Z. K. H. geen bezwaar maakte een nieuw gewonnen Clematis den naam „Prins Hendrik” te geven.

Zonder twijfel is dit een aangename voldoening voor den ijverigen directeur, den heer C. H. Claassen, die niet rust, vóór dat hij een aantal planten heeft gewonnen, die voor de kweekers van groot belang zijn en die *Bos-*

verwachtingen, zal de tijd moeten leeren.

Velen, vooral oudere vakgenooten, zien alle nieuwigheden met wantrouwen blikken aan en weten talloos voorbeelden te verhalen van ondervonden teleurstellingen. 't Zij verre van ons hunne ervaringen te onderschatten en we weten zeer wel, dat er veel kaf onder het koren schuilt, maar dit mag o. i. geen reden zijn, om te generaliseeren en alles over één kam te scheeren. We hopen ten minste, dat menige lezeres en vele lezers van „Onze Tuinen” zich opgewekt zullen gevoelen, om met enkele der vermelde planten een proef te nemen en dan later hunne ondervindingen mede te deelen.

Salvia splendens „Züricher Zwerg”.

Het aantal *Salvia*-soorten is in de laatste jaren zeer uitgebreid en wat meer zegt, de nieuwigheden zijn gebleken ook verbeteringen te zijn. Eerst kregen we *Feuerball*, daarna *Zürich* (om ons tot de laatste en beste aanwinsten te bepalen) en nu ten slotte nog een dwergvorm onder den naam van *Züricher Zwerg*.

De bloemtrossen zijn even groot en even levendig gekleurd als hij de andere soorten en ook de mildbloeendheid laat niets te wenschen over, maar de groeiwijze is meer gedrongen. Daardoor is deze vorm geschikt voor allerlei doeleinden, waar hooggroeiende planten niet of slecht gebruikt kunnen worden, b.v. bij de beplanting van mozaïkperken, het vullen van vensterbakken, enz. Men kan dus de *Züricher Zwerg* beschouwen als eene welkome aanvulling der oudere *Salvia*-soorten, waardoor het gebruik dezer dankbare en mooie tuinplanten zeker nog algemeener zal worden.

Althernanthera „Juwel”.

Deze verscheidenheid van *Althernanthera*, de bekende, voor onze mozaïkperken zoo veelvuldig gebruikte plantjes, moet zich vooral onderscheiden door haren krachtigen groei en de mooie kleur harer bladeren. Zij groeit 8—10 c.M. hoog. De kleur is bij de jonge bladen goud-brons, wordt later rose en gaat dan tot karmijn over, met purperen en bruine tinten. Ook de bladen zijn betrekkelijk groot, zodat de plant in haar geheel zich gunstig onderscheidt van de andere *Althernanthera*-soorten. Nog een voordeel is, dat zij gemakkelijk overwintert, hetgeen van alle *Althernanthera's* lang niet gezegd kan worden.

Tropaeolum fl. pl. „Darmstad”.

Deze nieuwe geuldbloemige Oost-Indische kers is eene aanwinst van betekenis. Zij groeit sterk en kan in den vrijen grond wel eene lengte van 2 M. bereiken. Voor potcultuur en vooral ter beplanting van balkonbakken en ampels is zij bijzonder geschikt. Dan komen de groote, goed gevulde en oranjeleurende bloemen uitstekend tot haar recht en verschijnen in grooten getale. Daarbij verspreiden ze een aangename geur. De plant verlangt veel voedsel. In Mannheim werd zij verleiden jaar voor het eerst ten toon gesteld en genoot de plant algemeenen bijval.

(Wordt vervolgd.)
Santpoort.

W. LODDER.

Koninklijk bezoek aan Boskoop.
(Orig. foto „Onze Tuinen”)

bloem, de Koningin en Haar Gemaal zoo feestelijk mogelijk te ontvangen.

De auto's, waarmede de tocht van uit *Den Haag* gemaakt werd, arriveerden te half twee en reden dadelijk door naar de Rijkstuinbouw-winterschool, waar de directeur het Hooge Bezoek opwachtte en rondleidde.

In de klasse van den heer Moerlands, die de Coniferen behandelde, werd een poosje met groote belangstelling geluisterd, terwijl daarna ook de tuin met zijn bakken en kassen in oogenschouw werd genomen.

De Koningin gaf Hare toestemming

NIEUWE EN AANBEVELENSWAARDIGE PLANTEN.

Onder bovenstaanden titel willen we nu en dan vermelden en kortelijk beschrijven nieuwe of aanbevelenswaardige planten, die we als zoodanig leeren kennen uit eigen ondervinding of aanbevelen zagen door betrouwbare tuinbouwbladen. Vele dier soorten be-

koop nog grooter zullen maken dan het reeds is.

Wandelende door het vlaggende dorp ging het nu naar de kwekerijen van de heeren M. Kosteren Zoon en van Blaauwen & Co.

Onze foto geeft een kijkje op de kwekerij van laatstgenoemde firma en zien wij de Koningin, naast den heer J. H. van Nes, een der firmanten, de kwekerij overwandelen.

Wat zal er nog lang gepraat worden over de vriendelijke Koningin en den belangstellenden Prins!

J. K. B.

hooren niet meer tot de nieuwigheden en men heeft dus alle gelegenheid gehad om hare goede eigenschappen te leeren kennen en waardeeren; andere worden voor het eerst door den handel aangeboden, en in hoeverre deze soorten zullen voldoen aan de opgewekte

Uvularia grandiflora.

Hebt ge wel eens opgemerkt, lezer, hoe rijk het voorjaar is aan „Klokjesbloemen?” Ik bedoel daarmede bloempjes, die naar beneden hangen en den indruk maken van klokjes of belletjes, zooals het Sneeuwkllokje, het Lente-klokje, het Zomerkllokje, het Lelietje-der-Dalen, de Zenobia, het Chineesche klokje, de Halesia, enz. Het zijn alle vroegbloeiende planten en het is of ze elk op haar wijs, de lieve lente en de blijde zomer willen inluiden.

Zoo ook de *Uvularia grandiflora*, die in April—Mei haar gele klokjes laat bengelen aan het pasgeboren groen.

Het is eene Noord-Amerikaansche plant en eene zeer sierlijke. Het kruid heeft wel iets weg van *Polygonatum*, maar de bloempjes helpen u direct uit den droom. Die zijn vrij groot (3 c.M. lang), losbladig en zachtgeel van kleur, dat op verrassende wijze met de kleur van het jeugdige groen harmonieert.

En ieder voorjaar weer is ze present, telkens sterker en forscher. Het is dan ook een dankbare vaste plant, die bovendien het voordeel heeft, van in lichten schaduw te willen groeien, zoodat men op min of meer donkere hoekjes toch niet geheel van bloemen behoeft verstoken te zijn. Daarenboven is zij ook als rotsplant heel goed te gebruiken.

De *Uvularia grandiflora* wordt tot 25 c.M. hoog en groeit voort met een onderaardschen wortelstok. Ze verlangt een humusrijken bodem en groeit het liefst in lichten schaduw. De voortkweeking geschiedt door deeling der pollen, dus van den wortelstok, wat, gelet op haar vroegen bloei, het best in het najaar geschiedt. Vaak verplanten is echter noch noodig, noch gewenscht.

v. L.

tot rijpheid komt. Deze worden altijd met kluit verplant.

Er kunnen zich evenwel omstandigheden voordoen, dat men niet anders dan in 't voorjaar kan planten, b.v. bij verhuizing.

Moet men verplanten, dan beginnen de zorgen reeds bij het rooien. Dit is een der voornaamste punten.

Kleine struiken kan men rondom lossteken en vervolgens gemakkelijk uit den grond lichten. Bij grootere heesters of boomen dient men echter deze geheel te omgraven, tot men ze gemakkelijk over en weer kan bewegen, waarna ze uit het gat worden getrokken. Alvorens te planten, dient men den grond flink los te maken ter diepte van 1 M. of meer, steeds zorgende de ondoorlatende lagen, zoo deze in het terrein voorkomen, te verbreken. Plant men slechts één boom, dan kan men natuurlijk niet het geheele terrein gaan spitten en

nog een laagje mest, welke met aarde wordt afgedekt. Alles wordt flink aangetrapt, opdat het geplante voorwerp goed vast staat en bij eventuele stormen niet omwaait. Bij boomen is het altijd goed den eersten tijd een paal te slaan en ze daaraan te bevestigen, daar het heen en weer schudden door den wind nadeelig is voor het wortelen. De boom mag evenwel niet stijf aan den paal worden vastgebonden. De aarde kan immers nog wat zakken, en dan zou de boom boven een holte komen te hangen. Het tiuw moet zóó los zitten, dat hij mee zakken kan.

Een voornaam punt hebben we nu nog overgeslagen en wel den wortelsnoei. De wortels dienen zorgvuldig nagezien te worden. Alle doode en gebroken deelen worden weggenomen en verder de overige wortels zuiver bijgesneden, zoo, dat het snijvlak op de aarde komt te rusten, dus naar be-

Uvularia grandiflora.

(Uit „Amateur Gardening“.)

Het planten van boomen en heesters.

Volgens onze meening is de beste tijd voor het planten het najaar en dan, hoe eerder, hoe beter. In enkele gevallen zullen we voorjaarsplanting prefereren, zooals bij een zeer natten bodem. De grond is dan gewoonlijk koud, zoodat er voor den winter weinig of geen nieuwe wortels gemaakt worden en de oude licht tot rotten zullen overgaan. Ook enkele boomen met zachte wortels zullen we liever in het vordan in het najaar planten. Hieronder vallen vooral de Tulpenboom of Liriodendron, Magnolia, ook wel foutief tulpenboom geheeten, en Catalpa.

Groenblijvende gewassen en wel voornamelijk de coniferen, verplant men het beste begin Mei, wanneer zij nieuw gewas beginnen te maken, of wel in de maand September, wanneer het gewas

maakt men een ruim gat van minstens 1 M. in 't vierkant, terwijl de diepte afhangt van de bodemgesteldheid. Is de grond goed omgewerkt, dan maakt men ruime gaten, waarin men onder een weinig mest strooit. Hierover komt een laagje aarde, opdat de wortels niet direct met de mest in aanraking komen. Staat de boom of heester in het gat, dan wordt voorzichtig fijne aarde tusschen de wortels gestrooid. Struiken worden goed geschud, opdat de aarde flink de openingen tusschen de wortels zal vullen, terwijl men boomen regelmatig heen en weer beweegt.

Op droge gronden verdient het aanbeveling bij het planten, terwijl men de aarde over de wortels strooit, deze met water er tusschen te spoelen.

Zijn de wortels geheel afgedekt, dan brengt men boven de uiteinden ervan

neden gericht is. Bestaat het wortelgestel uit een dochte bos fijne wortels, dan zal men deze deels wegnemen, daar anders de mogelijkheid hier bestaat, dat deze opeengepakt komen te zitten en gaan rotten. Aan het bovenaardsche deel wordt heel weinig gesnoeid. Behalve, dat men lange scheuten een weinig inkort en het hout, dat te veel is wegneemt, wacht men met het snoeien tot het volgend jaar.

Het is altijd slecht diep te planten. In den regel plant men zoo diep, als de boomen of struiken gestaan hebben.

Op zeer drogen grond mag men iets dieper planten, terwijl in natten grond daarentegen minder diep geplant wordt en de aarde in een heuveltje om den stam of voet gewerkt wordt.

R. LIJSTEN.

Warme bakken.

V.

We hebben dus den broeimest in de uitgegraven geul gebracht, die er gelijkmatig in verdeeld en daarna stevig vastgetrapt.

In dien toestand hebben we het geheel, nadat we den mest met rietmatten hadden afgedekt, eenige dagen laten liggen totdat de broeiing was ingetreden.

De tijd die noodig is om de broeiing te doen aanvangen, hangt van verschillende omstandigheden af.

't Spreekt van zelf, dat versche, krachtige mest spoediger broeit dan oude, waaruit veelal door regen de meest werkzame bestanddeelen zijn uitgespoeld. Ook de temperatuur is van invloed; koude houdt het broeien tegen, bevroren mest broeit in 't geheel niet, warmte daarentegen is bevorderlijk aan het optreden van de gewenschte werking.

En ten derde oefent ook de dikte en breedte van de broeilaag er invloed op uit. Wanneer we in April soms nog niet de helft van den mest gebruiken die we in Januari-Februari noodig hebben, dan ligt het voor de hand dat zoo'n dun en smal laagje nu juist niet zoo'n verbazende broeiing opwekt.

Toch kunnen we al vrij spoedig werking in den mest bespeuren; vooral als het 's nachts een weinig bevroren heeft. zien we aan de rietmatten, dat ze zoo hier en daar, door de warmte die uit den mest komt, niet bevroren zijn, of zoo ze het al zijn, dat ze spoediger dan onverwarmde plaatsen, beginnen te ontdooien.

We moeten nu de uitgeworpen aarde over den mest brengen, vooraf treden we den mest nog eens vast. Eerst brengen we de kolom aarde ter breedte van een steek en evenwijdig aan de boven- en onderzijde van de geul op den mest. Die steek moet zoo diep genomen worden dat ze ook de vastgelaten grond mede loswerkt. Daardoor geven we de wortels van ons toekomstig gewas meer lossen grond, wat noodig is, omdat vooral meloen- en komkommerwortels verder gaan dan de breedte van de geul.

Wanneer dus al de aarde op den mest gebracht is hebben we een eenigszins rondliggend bed gekregen. (Zie fig. 1.)

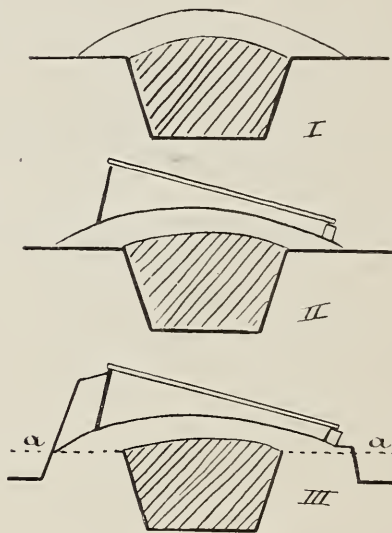
Zijn we nu zoover gevorderd, dan onderbreken we onze werkzaamheden niet meer, maar beginnen direct de bak te plaatsen. De achter- of bovenkant komt op de plaats die we in het begin door een paar stokjes aangaven, dus op pl. m. 30 c.M. afstand, evenwijdig aan de geul. De planken die den achterkant vormen, worden met eenige paaltjes vast gezet, een paar c.M. in den grond geklopt, waarbij we zorgen, dat

de bovenkanten van de planken één lijn vormen.

Aan de onderzijde rusten de ramen op een rib of badding, die we op zoodanigen afstand van de bovenplank aanbrengen, dat, wanneer het raam op de bovenplank rust, de onderkant van het raam juist op het midden van de rib of badding komt te liggen. De zijkanten worden door een plank, ter lengte van een raam, dicht gemaakt, welke plank onder dezelfde helling gebracht wordt als die, welke het raam op de rib en boven de plank vormt. Is het nog vroeg in het seizoen, dan brengen we tegen de beide zijplanken een laag broeimest aan, omdat anders de beide buitenste ramen onder minder gunstige omstandigheden zouden verkeerden.

Deze toch zouden aan drie zijden met de koude buitenwereld in aanraking komen, terwijl de andere slechts aan den onder- en bovenkant onverwarmde aarde hebben.

Zijn we echter eenmaal in April, dan kunnen ook de zijkanten, evenals de onder- en bovenkanten met aarde worden opgezet. In dit stadium heeft onze

bak het voorkomen, zooals fig 2 aan geeft.

Met de aarde, die zich buiten de bak bevindt, wordt nu de z.g.n. wal opgezet; deze dient in de eerste plaats om de warmte binnen te houden, maar ook de wortels komen zoo gemakkelijker onder de ribben en planken door en vinden dan in den wal nog een voedselbron. Daarom is het noodig, dat we bij den aanvang de geheele oppervlakte bemesten, de mest die we in de paden brachten, is dus niet verloren.

Dat opzetten van de wallen vereischt eenige handigheid en moet met het oog op de netheid met zorg geschieden. 't Is toch een sieraad wanneer onze rijen netjes evenwijdig lopen en de wallen glad en recht afgestoken zijn. Zijn we zoover, dan is onze bak of rij tot bezaaiing of beplanting gereed. (Zie fig. 3.)

(Wordt vervolgd.)

J. C. MUIJEN.

Een en ander over den snoei onzer vruchtboomen.

(Slot.)

Achtereenvolgens hebben we stil gestaan bij de behandeling der vrucht- en hout-twijgen, en deze organen zijn alweer van 't meeste belang, want 't is juist hier, dat de snoeier de grootste fouten kan begaan. Zij toch zijn een 15 c.M. lang of meer; te lang naar des snoeiers opinie en men snijdt ze terug. Aan de kleinere vruchtorganen als stekeltwijgen, sporen en boten, och! ze zijn zoo klein, dat hun aanleg als vanzelf al meebrengt er niets aan te snijden. „Daaraan moeten op den duur de vruchten komen”, aldus redeneert de practische (?) snoeier en hij heeft gelijk, doch vergeet dat men door oordeelkundig te snijden in staat is de bloemknopvorming dezer organen zeer te bevorderen.

We gaven in ons vorig opstel aan, dat, wanneer we maar eenmaal vrucht aan onze boomen hebben, de natuur er voor zorgt, dat we vroeger of later opnieuw vrucht te verwachten hebben, mits we de natuur niet tegenwerken. De plaats toch waar de steel der vrucht aan den boom verbonden is, zwelt op, verdikt zich aanmerkelijk. Die verdikking noemt men de „beurs”. Zoo'n beurs is geld waard. 't Is dan ook in ons direct belang bij 't plukken der vruchten zeer voorzichtig te werk te gaan. 't Is daarom, dat 't slaan of schudden zoo nadeelig is, direct voor de vruchten in kwestie, indirect voor de toekomst. Tallooze beurzen toch worden mee afgeslingerd en daarmee tallooze vruchten. Aan zoo'n beurs snijde men absoluut niets.

We voegen er een paar als voorbeeld aan toe. 't Lijken oppervlakkig vreemde organen, die men, wijl ze aan hun uiteinde zoo ruw, oneffen zijn, onwillekeurig met 't mes wat bij wil snijden. Dat mag allerminst, want juist door er aan te gaan peuteren, zou men aanleiding geven tot inrotten of niet te genezen wonden. Let men goed op, zoo treft men op bijna iedere beurs directe of toekomstige vruchtorganen aan. Ge kunt er op vinden een paar spitse knoppen, een of twee spoortjes, een spoortje plus vruchttwijg, kortom alles wat we er niet, als hoogst zelden op ontmoeten, is een houttjig; dit geval is alleen bij zeer krachtigen groei en bij jonge boomen te constateeren. Aan zoo'n beurs en wat er zich op gevormd heeft, is dan ook niets te doen.

We willen hiermee niet zeggen, dat de „beurs” niet geheel mag worden weggesneden; 't is ter wille van de schijnbaar ingeslapen knoppen aan den voet van den vruchttwijg en ter betere ontwikkeling van de onder de beurs voorkomende vruchtknop(pen), dat we de beurs met al wat er zich op bevindt, soms geheel wegsnijden. Mocht zich op een beurs een houttjig hebben gevormd, zoo snijden we deze geheel of op een zwak oogje terug.

Stekeltwijgen komen alleen bij enkele soorten voor, soms ook bij op wildeling veredelde boomen. De lengte er van draait om de 5 c.M. Zoo men tijdpassering wil hebben, dan verwijdere men de scherpe stekels; beslist noodzakelijk is 't echter niet. De oogen of knoppen geven 't aanzijn aan zwakke spoortjes, soms ook direct aan bloemknoppen.

Wat zich alzoo op onze vruchtboomen aan direct of toekomstig vruchthout kon voordoen, hebben we achtereenvolgens van naderbij gezien. Vertoonde zich 't hout nu maar, zooals we 't hebben aangegeven, oeh! dan zou 't met snoeien er van nog wel los loopen, maar daar zit 't 'm juist. Hoe ouder de takgedeelten, des te meer verschil in vruchthout; ja, 't is onmogelijk op te sporen, wat 't oorspronkelijk is geweest en even moeilijk valt 't aan te geven, wat er aan gesneden dient te worden.

Dit is een feit, dat bij oude boomen niet voldoende rekening wordt gehouden met 't dunnen der sporen. Ge kunt ze daar aantreffen zoo'n tien tot twintig van die sporen, zeer dicht opeen, gezeten op 't zelfde takje of liever een soort knoest. En nu mag 't bij jonge boomen ons te doen zijn en onze kennis vereischen, de ontwikkeling van sporen te bevorderen, bij oude boomen is 't van even groot belang 't aantal sporen te verminderen.

Ook 't dunnen der nog niet volgroeide vruchtknoppen (beter gezegd sporen) is bij oudere boomen van belang; nieuw gewas maken doen ze niet meer; wat er zich ontwikkelt, is alles vruchthout. De bodem raakt uitgeput; den boom ontbreken de krachten, die talloze sporen in vruchtknoppen, om te zetten en zoo zich als vruchtknoppen vormen, blijven ze klein,

Een paar vormen van „vruchtbeursen”.

geven niet 't aanzijn aan forsche bloemen. 't Is daarom, dat we tot dunnen moeten overgaan; wat overblijft wordt er door gesterkt, ontwikkelt zich normaal. Dergelijke boomen geven we geen phosphorzuurhoudende mest; meer stikstof, ten einde wat nieuwen groei op te wekken.

We eindigen hiermee den wintersnoei, wat betreft 't vruchthout bij onze appel- en pereboomen. We hopen een steentje bijgedragen te hebben tot wat meerdere kennis en een beter inzicht van 'tgeen aan onze vormboomen behoort te geschieden. „Onze Tuinen” heeft ook in dit opzicht reeds veel goeds gedaan. Meer en meer gaan de oogen der liefhebbers open, meer en meer zien ze in, dat er wat, soms zeer veel aan hunne vruchtboomen hapert. En waar men zelf direct niet in staat is, den snoei naar behooren toe te passen, allengs wordt dit beter. Er is kennis, ervaringskennis voor noodig, men moet toch niet alleen den snoei zelf, maar ook wel degelijk zijn soorten kennen; men houde rekening met jonge en oudere boomen, zwakke en krachtige ontwikkeling.

P. v. d. VLIST.

BORDEAUXSCHE PAP.

I.

Ze moge dan al een concurrent gekregen hebben in de carbolineum, toch geloof ik, dat 't niet verstandig is, de Bordeauxsche pap direct prijs te geven voor een vloeistof, bij welker gebruik de resultaten nog zeer uiteenloopen. Wie weet, of in de naaste toekomst carbolineum de Bordeauxsche pap niet zal vervangen? Zoolang echter de onderzoekingen dienaangaande nog niet voleindigd zijn, zoolang men nog geen juiste samenstelling van carbolineum, tot besproeiing onzer boomen heeft, tot zoolang blijven we aan de „pap”. 't Staat onomstootelijk vast, dat aan de Bouillie bordelaise zeer veel goeds moet worden tegeschreven, hoewel bij een verkeerde samenstelling en verkeerd gebruik vanzelf de nadeelige gevolgen niet uitblijven.

Thans, nu de tijd van „sproeien” weer daar is en menig literijte pap zal worden verspoten, zal 't toch niet verkeerd zijn nog eens terug te komen op 't gebruik en de wijze van samenstelling. Het doel van 't sproeien is, zooveel mogelijk paal en perk te stellen aan de verwoesting en schade teweeggebracht aan onze vruchtboomen door die kleine organismen, microscopisch kleine, draadvormige plantjes, die onder den algemeenen naam van „zwammen” bekend zijn. Tot dooding van verschillend ongedierte, als rupsen, kevertjes enz. helpt de Bordeauxsche pap nu juist niet. De ziekte, waarvoor de pap in hoofdzaak wordt gebezigd, is de „schurft” of „Fusicladium”, een zwam, die 't grootste deel onzer peren en appels besmet.

De Tielsche tentoonstelling, ze ligt nog versch in 't geheugen! We zien in gedachten nog voor ons die keurige collectie vruchten, uitgesteld door den Pomologische tuin te Tiel. In een hoek staan twee mandjes, beide met peren van Louise bonne d'Avanches gevuld. Mooi van stuk en blank van schil zijn de vruchten in 't eene mandje; onogelijk, gebarsten, vlekkelig is 't fruit in 't mandje ernaast. Wat of dat zou? U alleen wijzen op 't nut en resultaat van een goed gebruik der Bordeauxsche pap.

Voor 't maken van Bordeauxsche pap is noodig kopervitriool en ongebluschte kalk. Kopervitriool is in 't klein bij een drogist of apotheker, ook wel bij sommige winkeliers te bekomen. De prijs ervan is moeilijk te bepalen, draait echter om de 35 à 40 ct. per K.G. Men lette er op, dat geen ijzervitriool in de handen wordt gestopt, iets dat den niet ingewijde best zou kunnen, ja is overkomen. Kopervitriool is donkerblauw; ijzervitriool daarentegen is lichtgroen en neemt opgelost een roestkleur aan; de prijs is aanmerkelijk lager.

De verhouding waarin deze stoffen op 100 L. water genomen worden, verschilt nogal wat. Waar toch de een $\frac{1}{2}$ of 2 K.G. kopervitriool en even zooveel kalk gebruikt, wordt door dezen en genen 3 en meer K.G. van ieder genomen. Wel te verstaan, zoolang de boomen bladerloos zijn. Nu zal een zwaardere oplossing direct niet hinderen, doch 't is nu de vraag, waarvoor die sterke oplossing. Wanneer gebleken is dat bij een $\frac{1}{2}$ of 2 % de sporen gedood worden is 't dan noodzakelijk 3 en meer procent te nemen, want meer dan dood kunnen ze toch niet?

Prof. Ritzema Bos geeft aan $\frac{1}{2}$ K.G. kopervitriool en $\frac{1}{2}$ K.G. ongebluschte kalk op 100 L. water, voegt er echter aan toe, dat men ook wel 2 K.G. van ieder neemt. Hoofdzakelijk bij de bespuiting is, dat men alles goed raakt dat niet de eene kant, blauw ziet en de andere helft zoo goed als niet geraakt is, of wel dat 't benedenste ge-

deelte van den boom alles krijgt, om de toppen maar eventjes te raken.

De kalk wordt gebluscht en men voegt er zooveel water bij, dat de hoeveelheid 50 L. is. Om grove stukjes kalk en eventuele steentjes te verwijderen, giete men de kalkmelk door een fijne zeef of teems. Het kopervitriool lost men op in 50 L. water. Men neemt voor dit doel een zeer dun zakje, doet hierin het kopervitriool en hangt dit in 't water. 't Duurt nog al lang voor het opgelost is; nu kan men in den handel verkrijgen kopervitriool in fijnen poedervorm, wat vrij sneller oplost. Wij lossen de stukjes kopervitriool gewoonlijk op in wat kokend water, wat met een half uur gebeurd is.

Men rekent dan de hoeveelheid kokend water van de 50 L. af. Voor 't oplossen van deze stof bezige men houten tobbetjes of emmers met koperen spijkers of aarden potten, nimmer ijzerwerk. Is 't kopervitriool eenmaal opgelost, zoo dient de verkregen vloeistof ook spoedig in de grotere hoeveelheid water te worden gestort, wijl anders het koper zich weer aan wand en bodem vastzet. Zuiver water is gewenscht, de pap wordt er des te helderder door. De verkregen kalkmelk voegt men onder gestadig roeren bij de kopervitriooloplossing en men verkrijgt een hemelsblauwe vloeistof, de „algemeen bekende Bordeauxsche pap”.

Men zorge er voor nimmer warme of lauwe kalkmelk bij de koperoplossing te voegen, wijl zich dan 't koperoxyde vormt en de pap daardoor zoo goed als waardeeloos wordt.

Alvorens den pulverisateur te vullen, is goed omroeren gewenscht, wijl zich steeds eenig bezinksel voordoet. Hoe gauwer de pap gebruikt wordt des te beter doet ze hare werking, hoe langer ze staat, des te zwakker is hare uitwerking, daarom zorge men haar binnen de 24 uur te verspreiden.

In den handel is verkrijgbaar zoogen. poeder voor Bordeauxsche pap. Men heeft bij dit poeder slechts water te doen en 't zaakje is voor mekaar. Vooral voor hen, die slechts een kleine oppervlakte met boomgewas hebben, is 't samenstellen der pap nogal bezwaarlijk. Met poeder heeft men niets geen getob en geknoei. Dit poeder kan bestaan uit kopervitriool en sodex, (d. i. van haar kristalwater berooftde koolzure soda), doch ook uit kopervitriool en kalk.

Per pulverisateur van 15 L. inhoud wordt van dit laatste aangegeven te gebruiken 4 H.G. Men zij er evenwel voor gewaarschuwd, geen poeders te koopen dan van handelaren, die hun waar stellen onder controle van de Rijksproefstations. Want niet alleen is in de poeders bedrog, doch ook in kopervitriool kan men zich leelijk vergissen. Er wordt toch „kopervitriool” verkocht, waarvan een groot gedeelte uit ijzervitriool bestaat, niettegenstaande de waar nog mooi blauw ziet. Opgepast dus!

Naast deze bouillie die vrij algemeen ter bespuiting wordt aangewend, ziet men hier en daar in stede hiervan de Bourgondische pap gebruikt. De samenstelling verschilt van de eerste hierin, dat in plaats van kalk, soda aan 't kopersulfaat wordt toegevoegd. Deze pap heeft haar voor en tegen. Wanneer we onze boomen goed geraakt hebben met Bord. pap, zoo ligt als 't ware een lichtblauwe waas over; we kunnen duidelijk waarnemen, wat geraakt is en wat niet. En dat springt bij Bourg. pap minder duidelijk in 't oog; deze laat zeer weinig kleur op 't hout achter. Ze heeft nog iets tegen; ze verliest veel gauwer hare dooden-

de kracht. 't Beste is haar direct na de bereiding te verspuiten; ze gaat zeer snel in waarde achteruit. Gesteld bv. dat we heden onze pap gereed hebben, maar nu komt er wind of 't begint te regenen, waardoor we genoodzaakt zijn 't spuiten te staken, dan is de pap morgen zoo goed als onbruikbaar. We bereiden daarom niet meer, dan wat binnen 4 tot 5 uur kan worden versproeid. Bordeauxsche 'pap' gaat evenzeer in waarde achteruit, doch minder snel.

Een voordeel der Bourg. pap is, dat ze beter op 't hout blijft kleven en zelfs bij een stortbui niet gemakkelijk afspeelt. Doch ook alleen dan, zoo ze direct na de bereiding wordt versproeid. Volgens prof. Karl Sajó te Boedapest blijft er nog 80 % van de pap op de planten achter, zelfs na een stortbui, mits ze onmiddellijk na de samenstelling verspoten wordt. Gebruikt men haar in 't vierde uur na de bereiding, zoo blijft nog een 70 % achter. Per uur later verspoten spoelt er meer van de boomen af.

In de *Revue horticole* van 16 Oct. jl. komt een belangrijk artikel voor over de bereiding der Bord. pap. Volgens die beschrijving, overgenomen uit de „Garde-

ners' Chronicle", moet 't vrij wat beter zijn kalkwater in plaats van kalkmelk aan 't kopervitriool toe te voegen.

Een van de voordeelen zou o. m. zijn, dat bij gebruik van kalkwater zich hoegenaamd geen verstopping voordoet, iets waarvan men bij kalkmelk nogal last heeft. In hoeverre 't gebruik van kalkwater iets nieuws of beter is, is me niet bekend; misschien hooren we er wel spoedig meer van en zullen we onze lezers op de hoogte houden.

Gepasseerde zomer moet Bordeauxsche pap nog al schade hebben veroorzaakt zoowel aan de vruchten als aan de blaren. In de jongste vergadering van de h.h. Rijksland- en tuinbouwleeraren schijnt deze kwestie nog al besproken te zijn; het Instituut voor Pythopathologie te Wageningen stelt zich voor een onderzoek in te stellen naar de vermoedelijke oorzaken dier beschadiging. 't Is te hopen dat den directeur van dit Instituut tal van gegevens worden verstrekt, opdat aan 't licht kome waar 'm in hoofdzaak de schuld of de fout zit.

(Wordt vervolgd.)

P. v. D. VLIST.

KAMERPLANTEN.

„Gekleurde Brandnetels”.

Wij moeten nog altijd lachen, als wij denken aan het vrouwtje, dat zich liet inschrijven voor een vijftal „Floralia”-plantjes. Zij had al een „hantertje”, een „Granium”, een „Foksia” en een Begonia opgegeven en stond

nog al een eind van elkaar.

De Coleussen die wij bij onze bloemisten en particulieren zien, zijn verscheidenheden der van Java komende *Coleus Blumei*.

Wie over wat warme ruimte kan beschikken, raden wij aan, een pakje zaad van deze plant te bestellen en

Zaailing Coleus.
(Uit „Amateur Gardenng”.)

een oogenblik in gedachten verzonken welke plant de vijfde zou zijn.

„Nu moedertje”, zegt een der heeren, „wat zal het zijn?” „Doet u er maar een gekleurde Brandnetel bij!” En de heeren, die weten wat daarmede bedoeld wordt, noteeren als no. 5 een Coleus.

Zonder twijfel is er eenige overeenkomst tusschen deze planten op te merken, al staan ze in de systematiek

dat uit te zaaien in een zaadpan. De zaadlobben zijn gewoon groen gekleurd, maar zoodra zich het eerste blaadje vertoont, trekken zij reeds de aandacht, door de verschillende kleuren en teekeningen, die zich daarop vertoonen. En elken dag krijgen wij meer te zien en elken dag wordt de plant grooter en krijgen de mooiste ieder eene aparte woning in den vorm van een bloempot. Dat kleine plantje

kan in één zomer uitgroeien tot een specimen-plant van een meter en meer in doorsnede!

Er zijn verscheidenheden met bijzonder fraai geteekende bladeren, andere, die zich door enorme groote bladeren onderscheiden en aan koolbladeren doen denken. Deze laatste vinden wij allerminst mooi.

Vervroegde Crocussen
(Orig. foto voor „Onze Tuinen” van den heer H. Chr. Horsting, Telp.)

Intusschen, wie van gekleurde planten houdt, kan den geheelen zomer genot hebben van het pakje Coleuszaad, dat voor een zuur gezicht en een paar losse centen te krijgen is.

Het is een uitstekende Floralia-plant, wanneer men, bij het uitreiken de menschen waarschuwt dat zij binnen gekweekt moeten worden.

In den regel laat men haar niet bloeien en toch zijn de lange bloemtrossen, met talrijke violet-gekleurde lipbloempjes, lang niet onaardig.

J. K. B.

Vervroegde bolgewassen.

(Van onze Lezers.)

Gaarne plaatsen wij onderstaande inzendingen; menigeen zal allicht opgewekt worden, zich a.s. najaar bollen aan te schaffen, om van hun vroegen voorjaarsbloei te genieten. Tot onzen spijt werd de plaatsing door gebrek aan ruimte eenigszins vertraagd.

Witte Crocussen.

Hiernevens een kiekje van een bakje witte crocussen. Mooi is het wel niet, maar omstandigheden buiten mijn wil hebben er toe bijgedragen, dat mijn voorgenomen foto tot dit eene bakje is gereduceerd. Ik had n.l. nog een bakje paarze crocussen, die echter veel vroeger waren, en wilde daarom wachten tot de witte eveneens zouden bloeien. Daarom hield ik de paarze zooveel mogelijk tegen, maar 't mocht niet baten, ze waren nu te ver heen om ze nog te kijken.

Daarbij komt, dat de weersgesteldheid ook te wenschen liet. Zoo als men ziet, was het oogenblik buiten-zijn reeds voldoende de geopende bloemen te sluiten, 't geen wel jammer is.

Deze crocussen zijn niet in aarde maar op water geplaatst, hetwelk even

goed slaagt. Men moet echter een bakje hebben met platten bodem, zoodat alleen de onderkant van den knol met 't water in aanraking komt. Staat de knol (vooral in 't begin) te veel in 't water, dan schimmelt hij meestal.

Het zijn echter rakkers om ze te vervroegen, deze althans zijn begin October op water gezet in een koel vertrek, met December in de verwarmde kamer gebracht en bloeien nu eerst.

H. CHR. HORSTING.

Velp, 3 Febr. 1908.

Vroege Duc van Tholl.

Ziehier een kiekje van een bakje „Dujes”. Wie kent ze niet de aardige vroege Duc van Tholl-tulpen? Wellicht de vroegste van al haar zusters. Reeds begin December, soms nog wel vroeger, kan men ze in de bloemenwinkels geëtaleerd zien.

't Spreekt van zelf, dat een amateur 't moet afleggen tegen een beroepskweker, die over zooveel meer hulpmiddelen beschikt.

Toch kan men ze zelf ook wel vroeg in bloei hebben, indien men maar zoo vroeg mogelijk plant. Dit is mijn tweede bakje sedert begin December. Reeds toen had ik ze in bloei, echter zoo ongelijk, dat ik ze niet mooi genoeg vond om te kicken.

Jammer, dat van de mooie kleuren niets is te zien (wanneer zullen wij op eenvoudige wijze gekleurde afdrukken kunnen verkrijgen?) Bijgaande foto stelt voor: 3 zacht rose, 1 gele en 3 roode „Dujes”. De kweekwijze is zeer eenvoudig. Ik plantte eenige bollen in een kistje en begroef dit in den tuin.

Vervroegde Duc van Tholl-tulpen. (Orig. foto voor „Onze Tuinen” van den heer H. Chr. Horsting, Velp.)

Half Nov. zette ik er eenige over in bovenstaand bakje en plaatste dit zoo warm mogelijk achter de kachel. Begin Dec. bloeiden ze reeds.

Dat deze alleraardigste bloembol in geen enkele huiskamer ontbreke! Want juist in den somberste wintermaand komen ze ons met hunne frissche kleuren opvroolijken en verschaffen ons mitsdien een bron van genot.

H. CHR. HORSTING.

Velp, 11 Februari 1908.

Vervroegde Narcissen. (Orig. foto voor „Onze Tuinen” van jongheer W. F. J. Pijper, Zeist.)

Vervroegde Narcissen.

Hierbij zend ik u eene photo van een pot Narcissen met 16 bloemen. Mogelijk is de photo geschikt om in „Onze Tuinen” te worden gereproduceerd, zoo niet, dan wilt u mij dit zeker wel even melden. Ik meende, dat 16 gelijktijdig opene bloemen aan één pot wel de moeite waard was, ze op een photo te „vereeuwig”. U begrijpt, dat de pot in vollen bloei een fraai gezicht opleverde.

Men ziet dus, dat het trekken — zooals 't in de vakterm luidt — van bollen en knollen in den winter wel zeer goed de moeite loont. Met December aanvangende, hebben wij tot nu toe steeds bloeiende bol- en knolgewassen in de kamer gehad, totdat thans de Sneeuwkllokjes en de Crocussen ons komen verkondigen: „De winter is voorbij!”

Ik kan ieder aanraden, om ook 's winters bollen te vervroegen, de winterdagen zullen er minder lang door lijken, zooals wij zelf ondervonden hebben.

Zeist, Maart 1908.

Jongheer W. F. J. PIJPER.

— SIJSJE EN BARM SIJSJE. —

II.

De groote Brehm verhaalt ons omtrent de moeilijkheid van een sijsjesnes te vinden, het volgende:

„Als de sijsjes zich in April paren, zingt het mannetje buitengewoon veel en vliegt zingend de lucht in. Het kleine vogeltje schijnt dan veel grooter te zijn, dan het werkelijk is.

Aanhoudend slaat het met de vleugels, spreidt den staart uit en vliegt met boogjes en rukjes betrekkelijk hoog in de lucht rond.

Dikwijls heeft zulks plaats op vrij grooten afstand van het nest en duurt bij ongepaarde sijsjes tot in den zomer. Het wijfje houdt zich daarbij erg rustig, doch blijft in de nabijheid van het mannetje, trekkebek later met hem en vliegt met hem rond.

Meestal vindt men eenige paartjes bij elkander, die onderling heel vertrouwelij met elkaar omgaan en naar voedsel zoeken. De meest geschikte nestplaats wordt door het wijfje uitgezocht en men staat inderdaad verbaasd over het vernuft, waarmede zulk een nestplaats wordt gekozen. Ik heb slechts nesten gevonden op den en en sparren. Deze waren alle aan de uiteinden der takken geplaatst en zoo goed verborgen, dat het mij niets verwonderde, dat de meening, een sijsjesnest zij onvindbaar, ingang heeft gevonden.

Een er van, gebouwd op een dennetak en op een plaats, waar die tak geheel met korstmos was overdekt, was zóó geplaatst, dat men alleen van boven, waar het echter weer door een overhangenden tak was gedekt, aan de uitholling er van het nest kon erkennen, terwijl van onderen en van ter zijde van wege de korstmosbedekking niets van het nest te zien was.

Die nesten welke op eene uiterste

takspits gebouwd waren, waren zoo door dichte in elkaar hangende takken verborgen, dat een jongen, dien ik in de boomen liet klimmen en aan wien ik den juisten tak had aangewezen, het nest op een afstand van twee voet nog niet zag en reeds van plan was den boom weer te verlaten, toen ik hem aanraade, de takken eenigszins uit elkaar te trekken. Toen eerst ontdekte hij het nest in de dennenaalden. Het is dus zeer goed mogelijk, dat iemand een paar sijsjes ziet bouwen en in den boom toch hun nest niet kan vinden en dat is de gereede aanleiding geweest voor het ingang doen vinden van het spreekje over den onzichtbaar-makenden steen.

Ook wordt een sijsjesnest meestal op eene hoogte geplaatst van vijftien tot veertig meter en steeds ver van den stam verwijderd. wat het vinden nog moeilijker maakt. De onzichtbaarheid van het nest kan men eigenlijk volstrekt niet ontkennen, want wie de sijsjes niet ziet bouwen of hunne jongen voeren, zal zeker nooit hun nest ontdekken.

De bewering dat het sijsje toch ook wel zijn nest in elzenstruiken bouwt, moet ik beslist tegenspreken. Zulks is alleen een vermoeden van hen, die nog nooit een sijsjesnest hebben gezien, welk voorrecht aan zeer weinigen te beurt valt.

Het bouwen van het nest gaat zeer vlug. Bij twee paar sijsjes, die ik bij den nestbouw bespiedde, nam ook het mannetje deel aan den bouw en daar beide met elkaar af- en aanvloegen, kwam het ééne niet terug, voordat het andere het in aanbouw zijnde nest weer had verlaten. Beide braken dunne takjes van de boomen, die de onderlaag van het nest moesten uitmaken en trokken mos van de boomstammen, om het met bekken vol naar het nest te dragen.

Aardig om te zien was het, hoe ze gevonden schapenwol uit elkaar plukten en met hunne pootjes er op rondtraptten, totdat ze geschikt was ter opname in hun nest. Ik heb ze in den voormiddag bijna aanhoudend en ook nog wel in den namiddag aan het werk gezien. Bij andere paren, die ik heb waargenomen, was alleen het wijfje aan het nest werkzaam, terwijl het mannetje haar alleen maar gezelschap hield.

Schuw of vreesachtig zijn de sijsjes ook dan niet en het is zeer wel mogelijk, ze van nabij gade te slaan.

Ook laten ze wel eens een reeds begonnen nestbouw in den steek en beginnen weer opnieuw. Op eene hooge spar zag ik eens een wijfje bezig met den nestbouw en twee dagen later weer terug keierend, zag ik tot mijne groote verbazing, dat hetzelfde wijfje in dezelfde spar, maar nu veel lager, bezig was een ander nest te bouwen. Deze eigenaardige gewoonte maakt het vinden van een sijsjesnest met eieren nog veel moeilijker. Dat het sijsje meestal in de buurt van slooten en vijvers nestelt, is een bewijs, dat het geen water kan ontberen.

De legtijd is zeer verschillend. In het begin van Mei heb ik reeds vlugge jongen gevonden, de meeste vindt men echter eerst in het begin van Juli, zoodat men in den regel begin Juni de eieren zal kunnen vinden".

Tot zoover Brehm. Andere vogelkundigen beweren, dat men einde Juni reeds een tweede broedsel verwachten kan.

Meestal vindt men 5 kleine eitjes in het nest, die op groenachtig blauwen grond met roestbruine en bloedroode puntjes en streepjes bezet zijn, welke zich aan het stompe einde opeenhoopen. In dertien dagen worden de jongen uitgebreed en in den beginne met de kleinste insecten gevoederd, later echter ook met zaad uit den krop der ouden.

Zoodra ze het nest hebben verlaten, zoeken ze spoedig zelf naar insecten, en in den herfst zijn ze reeds zoover klaar, dat ze zich, evenals de ouden, tot groote vluchten vereenigen en van den oogst der elzen en berken hun aandeel opeischen.

Nu zal men vragen: hoe is het mogelijk, dat men dit alles zoo nauwkeurig weet en hier neer kan schrijven, dat het eene groote zeldzaamheid is, een sijsjesnest te vinden?

Het meeste, zoo niet alles, kan men bij in gevangen staat levende sijsjes gemakkelijk waarnemen, want in eene kooi gehouden sijsjes staan ons toe, hen in al hun doen en laten na te gaan. Als men maar zorgt, dat het in een ruime kooi aan niets ontbreekt, wat voor het bouwen van een nestje noodig is, als grassprietjes en strootjes, mos, wol enz. en tévens de kooi met groene dennetakken opsiert, dan zullen ze in de meeste gevallen ook eieren leggen en jongen groot brengen.

Het spreekt wel van zelf, dat men ze behalve zaad ook insectenvoeder moet verschaffen, wat niet moeilijk is, omdat dit in zeer goede vermenging alom verkrijgbaar wordt gesteld.

Zeer zeker behoort het sijsje tot de liefste en sierlijkste onzer inheemsche ka-

mervogels. Zijn zang is wel niet zeer welluidend, maar toch zacht en vroolijk en wie lust en tijd heeft, hem het een of andere kunstje te leeren, die zal verbaasd staan over de leerzaamheid. Gemakkelijk kan men hem leeren zijn voeder- en ook zijn drinkbakje tot zich te trekken; dat hij ons als men hem roept op de hand vliegt, om als beloning eenige hennipzaadjes te ontvangen. Ook kan men hem leeren, naar buiten te vliegen en weder in zijn kooi terug te keeren. Er zijn immers voorbeelden genoeg van sijsjes, die zich bij een koppel wilde sijsjes hadden gevoegd en toch weer naar hunne kooi terugkeerden.

Bijna even vertrouwelijk als het sijsje is ook het Barmsijsje, dat ook wel Paapje genoemd wordt en wiens broedplaatsen nog Noordelijker gelegen zijn. Het komt in ons land weliswaar alleen in den herfst en winter doortrekkende voor, doch is desniettemin alom bekend en wordt veel op vinckenbanen gevangen.

Vandaar dat het ook wel in kooien wordt gehouden. Toch is het aantal der jaarlijks bij ons doortrekkende Barmsijsjes zeer verschillend. Er zijn jaren, waarin ontzaglijk veel exemplaren tot ons komen, maar er zijn ook jaren, waarin er zeer weinig bij ons doortrekken. Zulks hangt geheel af van het heerschende weer in die streken waar het des zomers verblijf houdt. Is het weer zacht, dan verplaatst het zich ongaarne, is het weer echter ruw en koud, met strenge vorst, dan trekt het naar het Zuiden.

Het is een zeer mooie vogel, iets forscher gebouwd, dan het sijsje. Boven den gelen snavel verheft zich de witgrauwe bovenkop en daarboven de prachtig donkerkarmijnrood gekleurde kruin. Hals, schouders en rug zijn grijs en geelbruin, dikwijls donkerbruin gevlekt. De donkerbruine vleugeldekvederen hebben aan de spitsen geelwitte randjes, die twee tamelijk breede dwarsstrepen vormen, de slagpennen zijn eveneens donkerbruin met witachtige randen. De staart is zwartachtig bruin met witgerande veder-spitsen. De bruinzwarte keel is in volkomen harmonie met het mooie licht karmijnrood der bovenborst dat op het onderlijf langzamerhand in vuilwit verloopt. Op de bruinachtig witte zijden bespeurt men een zacht rooden glans.

In gevangen staat verbleeken die

mooie frissche kleuren vrij spoedig en van het prachtige rood blijft dan niets over, dan een vuil oranjegeel, waardoor dit vogeltje in uiterlijk veel verliest.

De zang van het Barmsijsje is ook van weinig betekenis. Het is dus in alle opzichten minder geschikt als kamervogel, te meer nog, omdat het, evenals het sijsje, eene gezonde eetlust ontwikkelt. Alleen voedernood is het, die de Barmpjes uit Noorwegen, Zweden en Rusland tot ons doet komen. Hier gedragen ze zich dan op dezelfde wijze als de sijsjes, in wier gezelschap ze ook dikwijls worden aangetroffen en zwerven met hen rond.

In elzen en berken vertoonen ze ons hunne acrobatische toeren, wat ze ook in eene ruime kooi gaarne doen. Ze hangen dan met den kop naar beneden aan de zoldering der kooi en neemt dit spelletje gewoonlijk een aanvang, als de schemering invalt om eerst te eindigen, als het volkomen donker geworden is.

In de vrije natuur is zulks echter veel aardiger om te zien, te meer, omdat ze haast nog minder schuw zijn dan de sijsjes en men ze dus nog dichter kan naderen.

Tot nu toe heeft uog nooit een Barmsijsje in ons land gebreed. Op hunne broedplaatsen kiezen ze hun nestplaats minder verheven dan de sijsjes en deze voorliefde, om laag bij den grond te blijven, verloochenen ze ook bij ons niet, want ze vertoeven het liefst in het lage hout en begeven zich ook gaarne in het open veld, wat de sijsjes nooit doen.

Onze winter is voor het Barmsijsje zomer: wat voor onze zangers het zuiden van Europa en Afrika is, dat is voor hen ook Nederland. Het is echter geen vaderlandsliefde die hem zijne noordelijke standplaatsen weer doet opzoeken, alleen de liefde is het, die hem doet terug verlangen naar een onherbergzaam oord, onherbergzaam alleen volgens onze begrippen, want er zijn immers ook menschen, die zich alleen in hun geboorteland wel gevoelen en ziek worden, zoodra ze hun landstreek van sneeuw en ijs hebben verlaten.

Als wij de eerste zoele voorjaarslucht inademen, dan ontwaakt bij het Barmsijsje het verlangen naar zijn geliefd Lapland, daar alleen voelt het zich geheel en al thuis, daar kan het lieven en loven en zich geheel en al toewijden aan de zorg voor zijn kroost.

Bloemendaal.

R. TEPE.

BIJENTEELT.

De bijenteelt voor den amateur-tuinier.

Het zal velen onzer lezers stellig hoog aangenaam zijn, dat voortaan geregeld een plaatsje ingeruimd zal worden voor de rubriek Bijenteelt.

Eigelijk hooren bij en bloemen bij elkaar, Goethe zeide van ze: „Sie müssen wohl beide für einander sein"; een rubriek Bijenteelt in „Onze Tuinen" is dus iets heel natuurlijks, zoodat we voor onze introductie met slechts enkele woorden kunnen volstaan.

Vragen kunnen worden gericht aan den heer G. J. Pannekoek te Neele. (Zie ook Adreslijst „Vragenbus".)

En hiermee geven we het woord aan den heer Pannekoek.

„April in zijn gril, doet precies wat hij wil". Als dat zoo is, och, Grasmaand, geef ons dan maar heel spoedig meerdere zoele, zonnige dagen. Niet al-

leen wij menschen, ook de planten en de dieren, tot de kleine, nijvere bijtjes toe, zullen dan o zoo blijde zijn.

Maart heeft ons reeds eenige heerlijke lentedagen geschonken; dagen, die ons deden denken aan het naderende, heerlijke voorjaar. Voorjaar! een woord dat bij ieder mensch de gedachte aan het schoonste gedeelte des jaars, en blijde verwachtingen opwekt. Een ieder, die van het gezonde, genotvolle buitenleven houdt, ja een ieder, die slechts het geringste gevoel heeft voor het schoone in de natuur, moet het langzame ontwaken uit haren schijnbaren doodslaap machtig aangrijpen. Langzaam, heel langzaam wordt het plantenleven door de stijgende temperatuur, maar vooral door het steeds sterker wordende zonnelicht, als bron van alle leven, opgewekt.

Gaat het ontwaken uit haren winterslaap in de natuur bij boomen en planten aldus, bij onze bijtjes gaat het evenzoo. Zoodra worden niet de woningen, dezer diertjes door de zon met hare verwarmende stralen beschenen, of het nijvere bijtje komt naar buiten, om onder het aangenaamste gezoem haar reinigingsuitvlucht te houden. 't Is heerlijk te zien, hoe de beestjes zich koesteren, nu ze voor 't eerst na haren winterslaap eens weer naar hartelust kunnen uitvliegen.

Ongetwijfeld kunnen we de bijenteelt de poëzie van het buitenleven noemen en zeer zeker wordt dit gaarne erkend door alle ware liefhebbers (-sters), want ieder, die zich met deze nuttige insecten bezig houdt, en maar eenigszins met hunne levenswijze bekend is, moet voor deze diertjes groote liefde krijgen; bovendien kunnen zij bij eene doelmatige behandeling in de meeste jaren een niet onbelangrijke verdienste opleveren.

Tevens is het eene zeer gezonde liefhebberij in de open lucht, terwijl de kosten van aankoop van een paar bijenvolken zeer gering zijn en de plaats, welke een kleine bijenstal inneemt, niet zoo groot is, of ieder, die buiten woont en over een tuin of een stukje grond te beschikken heeft, zal wel een klein plaatsje er voor kunnen afzonderen.

Overal zijn des zomers bloemen te vinden in tuinen en boomgaarden, op bouw-, weide- en hooiland, in bosschen en aan wegen en dijken. Daar vliegen de nijvere diertjes met ongelooftijken vlijt rond, het zoete honigsap (nectar) inzuigende, om dat naar hare woningen te dragen en als honig, in de door haar zoo kunstig uit was gebouwde cellen te bergen. Dit levert eene heerlijke en zeer gezonde lekkernij op voor den bijenhouder en zijn gezin of kan ook in klinkende munt door hem worden omgezet.

Het is evenwel zeer jammer, dat de bijenteelt vooral door onze amateur-tuiniers nog zoo weinig wordt beoefend, en daardoor duizenden guldens verloren gaan aan honig en was; nog daargelaten dat onze vruchtboomen en bouwlanden, welke door de bijen bevolgen worden, een veel grooter beschot opleveren, dan die, waarbij dat niet het geval is.

Immers, het is bekend, dat de mannelijke en vrouwelijke bloemen van verscheidene boomen, kruiden en andere gewassen, niet op dezelfde bloemstengel staan. Zal er dus zaad of vrucht worden voortgebracht, dan is het noodig, dat het stuifmeel van de eene bloem op de andere wordt overgebracht.

Op andere plaatsen vindt men weer de mannelijke en vrouwelijke deelen wel in dezelfde bloem; maar ook voor die bevruchting moet het stuifmeel der bloemen overgebracht worden, wil de oogst bevedigend zijn. Daarvoor zijn in hoofdzaak de bijen wel de geschiktste insecten, omdat zij ijerig elke bloem bezoeken, er in rondloopen of zich naar binnen dringen om den honing machtig te worden, terwijl zij aan hare achterpooten soms groote bolletjes stuifmeel van de meeldraden der bloemen medenemen. Ja zelfs ziet men dikwijls, dat het geheele lichaam met een laagje stuifmeel bedekt is. Hiermede vliegen zij weer op andere bloemen en brengen zodoende de bevruchting van bijna elke vrouwelijke bloem tot stand.

Hieruit zien we, dat door tusschenkomst der nijvere bijen niet alleen gewone bevruchting, maar in de meeste gevallen *kruisbevruchting* plaats vindt. Dit beteekent, dat de bijen de bloemen niet bevruchten met het *eigen*, maar met het stuifmeel van *andere* bloemen van dezelfde soort. De kruisbevruchting is zeer voordelig; veelvuldige proeven toch hebben geleerd, dat hierdoor krachtiger nakomelingen worden verkregen dan door zelfbevruchting. Ook is aangetoond, dat bij sommige planten de grootte der zaden bij kruisbestuiving stond tot de grootte der zaden bij zelfbevruchting als 100 : 78; het aantal zaden als 100 : 57; bij het driekleurig viooltje zelfs als 100 : 10 en de hoogte der plant als 7 : 5, dus ongeveer als 100 : 70. En daar wij nu weten, dat de bijtjes in niet geringe mate kruisbevruchting in de hand werken, zoo kunnen wij er niet genoeg op aandringen, dat de bijenteelt, vooral in sommige streken van ons vaderland, wat meer en beter beoefend moge worden. Amateur-tuiniers, ja een ieder die daarvoor in de gelegenheid is, schaft U bijen aan; ge zult verbaasd staan over hare aanhoudende werkzaamheid, over hare bewonderenswaardige ordelievendheid en over hare voorbeeldige spaarzaamheid. Ge zult er werkelijk genoeg en voordeel van hebben. Onbekendheid met de zaak zal wel de voornaamste reden zijn, waarom, vooral in den tuinbouw, niet meer de aandacht wordt geschonken aan het bijenhouden. Het is dan ook onze bedoeling, onder deze rubriek bijenteelt in „Onze Tuinen” na eenige stukjes van algemeen aard ook datgene te vermelden, wat noodig is voor eene voordeelige behandeling der bijen, zodat onze lezers, die met de bijenteelt in hunnen tuin, boomgaard of anderszins, willen beginnen of reeds vorige jaren zijn begonnen, met „Onze Tuinen” bij zich, de nijvere beestjes goed kunnen behandelen.

Nedde,

G. J. PANNEKOEK.

Zaaien van éénjarige planten.
— Gras.

Laatst van Maart, begin April, beginnen we aan onze éénjarige zomerbloeiërs te denken.

Wie niet veel ruimte in zijn tuin heeft en weinig moeite er aan wil besteden, wacht tot begin Mei en zaait dan eenige van de sterkste in den tuin ter plaatse uit.

Sommige éénjarige planten geven er echter de voorkeur aan onder glas gezaaid en later op de perken uitgeplant te worden. Wie in het bezit is van een kouden bak, kan dezen voor het uitzaaïen uitstekend gebruiken.

Men vult den bak goed hoog op met grond, zoodat het glas er slechts 8 à 10 c.M. boven komt te liggen; de bovenlaag moet fijngezeefde bladaarde, vermengd met scherp zand zijn.

Het zaad wordt vrij dik gezaaid en zeer weinig of niet afgedekt. Wel moet men het met een plankje of met de hand zacht aanplakken. Na de plakking giet men alles met de fijne broes goed nat en legt het raam op den bak.

Men zal goed doen het glas de eerste dagen met een moscovische mat dicht te dekken, totdat het zaad boven den grond komt. Als de plantjes groeien, geeft men licht en lucht, terwijl men eind April, begin Mei, de ramen geheel van den bak neemt, om na eenigen tijd de plantjes, zoo mogelijk met een kluitje, op de perken uit te planten. Indien dit noodig mocht blijken, kan men de plantjes van te voren nog eenmaal in den bak verspenen.

Wie niet in het bezit is van een bak, kan in huis zaaien in kistjes of bloempotten, waarover men een stuk glas legt. Ook hier moet men na het zaaien voorloopig een stuk papier op het glas leggen, om het zaad in donker te houden. Zoodra het gekiemd is, wordt er licht en lucht gegeven.

Daar het zaaien onder glas in deze rubriek feitelijk niet thuis hoort, zullen we er niet verder over spreken, doch alleen een lijstje geven van een aantal éénjarige planten, die nu kunnen gezaaid worden:

Alonsoa linifolia, *Amaranthus caudatus*, *A. tricolor* (zeer mooi), *A. salicifolius*, *Achusa capensis*, *Antirrhinum majus*, *Aretotis grandis*, *Arnebia cornuta*, *Aster sinensis*, *Bidens atrosanguinea*, *Calliopsis bicolor*, *Cheiranthus annuus*, *Commelina coelestis*, *Anjelieren*, *Gaillardia picta Lorenziana*, *Impatiens Balsamina*, *Lupinus Hartwegi*, *Matricaria erimia*, *Mimulus cupreus*, *M. tigrinus*, *M. moschatus*, *Mirabilis Jalapa*, *Nemesia strumosa Suttonii*, *Nicotiana* in soorten, *Oenothera Lamarchiana*, *Perilla nankinensis*, *Petu-*

nia's, *Portulaca grandiflora*, *Sanvitalia procumbens nana compacta plenissima*, *Verbena hybrida*, *Zinnia elegans*, *Z. Haageana*.

Om elk dezer planten hier afzonderlijk te bespreken, zou te veel ruimte vergen. De meeste zullen trouwens wel bekend zijn; ons plan was enkel, ze even in herinnering te brengen.

De overige éénjarige planten kunnen alle achter in April, begin Mei, buiten in den vollen grond uitgezaaid worden.

Men kan reeds nu beginnen de perkjes hiervan flink te spitten en te bemesten met verteerde paardemest. Op droge gronden moet men dit spitten zoo lang mogelijk uitstellen, omdat deze anders te sterk uitdrogen.

Na de bloemperken nemen we de gazons onderhanden. Als 't noodig mocht zijn, wordt er reeds gemaaid; de eerste keer met de zeis.

Waar kale plekken mochten zijn gekomen, worden deze ingezaaid met graszaad of volgelegd met graszoden. Na deze bewerking wordt het geheele gazon flink met de tuinrol vastgerold, waarbij alle oneffenheden moeten verdwijnen. Steenen, dorre takken en andere ongerechtigdheden mogen natuurlijk in een gazon, vooral als het met de machine gemaaid wordt, niet worden geduld; men dient deze dus eerst te verwijderen.

Hoe we te werk moeten gaan, als het geheele gazon vernieuwd moet worden, zullen we de volgende week medeelen.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Dendrobium.

Zooals men weet, heeft men *Dendrobium* in het voorjaar, getuige de mooie inzending voor de Maart-bijeenkomst der Bloemen- en Plantencommissie, maar ook in het late najaar vertoonen enkele leden van dit rijke geslacht hare fraaie bloemen. Niemand toch zal zeggen, wanneer hij in October een bloeiende *Dendrobium Phalaenopsis* ziet: dat vind ik niet mooi; integendeel, hij zal de roze op zacht purpergekleurde of rein-witte bloemen bewonderen.

Dendrobium Phalaenopsis Schroderiana is een zeer mooie verscheidenheid, die in den laten herfst bloemen levert, welke voor de bloemeshikking veel verdienste bezitten.

De cultuur van deze fraaie Orchidee levert geen zwarigheden op, als men maar zorgt, dat zij in de groeiperiode over veel warmte en vochtige lucht kan beschikken.

Na den bloei, wanneer zij van den ingespannen arbeid wat gaat rusten, is 12 gr. C. voldoende. Het is bijna overbodig, hieraan toe te voegen, dat in verband met de temperatuur en de toestand van de plant, de lucht dan ook wat droger kan zijn.

Het is nu de tijd, dat zij nieuwe scheuten gaat maken en waar vernieuwing van de bovenste laag en verpotting noodig is, daar doen wij dat dadelijk. Voor compost kunnen wij gebruik maken van varenwortelgrond

en Sphagnum en ook van bosedgrond.

Wie met de cultuur begint, doet verstandig het eerste te nemen, wie over een dozijn jaren ervaring kan beschikken, kan gebruik maken van het laatste.

Dendrobium nobile en *D. Wardianum* beginnen nu flink te groeien en vereischen onze dagelijksche zorg. Vooral moet er voor opgepast worden, dat de thermometer niet onder de 18 gr. C. daalt.

Steenmotten (pissebedden) zijn dol op de wortels van *Dendrobium* in het algemeen en het is een hoogst onaangenaam gezicht, wanneer die opgepeuzeld worden door die leelijke kelder-motten. Een halve uitgeholde aardappel kan in dezen goede diensten bewijzen; de steenmot beschouwt al spoedig dit voorwerp als haar huisje en wij hebben het dagelijks slechts even om te keeren, om ze te snappen.

Hier en daar zien wij een jonge plant met enkele wortels op de schijnknollen zitten. Deze kunnen dienen ter vermenigvuldiging; ze zullen vooral dan goed aanslaan, wanneer wij een stuk van den schijnknol er bij nemen.

Geïmporteerde *Dendrobium*s worden niet opgepot voor dat de jonge scheuten vijf centimeter lang zijn; dan komen van alle zijden de wortels te voorschijn en is het aanslaan verzekerd. Met het gieten is men in den eersten tijd voorzichtig; wel wordt de atmosfeer goed vochtig gehouden en de ruimte tusschen de potten steeds nat gehouden.

*Dendrobium*s zijn liefhebbers-orchideeën bij uitnemendheid; zij laten zich zonder veel moeite gemakkelijk kweken, bloeien op verschillende tijdstippen van het jaar, terwijl de meeste bijzonder fraaie bloemen dragen, nu eens op zichzelf staande, dan weer in trossen vereenigd, maar altijd mooi, altijd het aanschouwen meer dan waard.

J. K. B.

In den Moestuין.

Specerijkruiden. — *Gieten*

en sproeien. — *Koolrabi*.

Aardbeien. — *Bleekselderij*.

— *Spaansche peper*. —

Meirapen.

De overblijvende *specerijkruiden* steken voor het meerendeel hun jong groen, als is het dan ook nog wat schuchter, reeds boven den grond, en we zien dat er bij zijn, die aanstalten maken, meerdere ruimte dan voor ze bestemd was, in beslag te nemen. Vooral Citroen-Melisse, Lievervrouwebdstroo, Kruizemunt e. m. a. gaan spoedig van annexatieplanten zwanger. We beginnen daarom bij deze, de verdroge overblijfselen van de stengels van een vorig jaar te verwijderen en ze met de spade binnen de perken te brengen. De grond tusschen de planten wordt bemest en omgespit.

Die waarvan we meerdere exemplaren verlangen, worden, indien ze tot de z.g. vaste planten behooren, ge-seheid, d.w.z. we nemen een oude plant uit den grond en verdeelen die in twee of meer stukken, welke opera-

tie ze zonder eenig bezwaar doorstaan.

De heesterachtige, zooals Salie, Thijm, Lavendel, enz. worden ingesnoeid, waardoor we gedrongen planten behouden en meer en beter schot mogen verwachten.

Bieslook, dat sterkkriekende bolgewasje, nemen we op en planten er naar behoefte opnieuw van uit, terwijl Knoflook, die in het vorig najaar uit den grond genomen werd, mede wordt uitgezet. Van de éénjarige specerijkruiden zaaien we Peterselie, zoowel die welke om het blad, als die welke om den wortel gekweekt wordt. Snij-selderij, Kervel en Boonenkruid zijn mede aan de beurt.

De *aardbeien*, die we in Augustus van het vorige jaar direct ter plaatse uitplantten, worden geïnspecteerd, mogelijke open plaatsen door reserveplanten aangevuld. Dit een en ander valt ons nu gemakkelijk, want de aardbeien buiten zijn al flink present.

De aardbeienplanten die we een vorig jaar op kweekbedden dicht bijeen uitgeplant hebben, gaan nu naar de voor haar bestemde plaats.

Zoo'n in 't voorjaar uitgeplante aardbeienplant geeft het eerste jaar nog niet haar volle opbrengst, ze laat voor tusschencultuur nog voldoende ruimte. Een paar rijen pootuien, krop-sla of iets dergelijks kan zonder bezwaar er tusschen gekweekt worden.

Uit de *stoekkassen* oogsten we volop. Veel last van schermen hadden we tot heden nog niet, we zijn daarom dubbel op onze hoede en zorgen er voor, bij mogelijke heldere dagen wat scherm-materieel bij de hand te hebben.

Ook op het gieten geven we behoorlijk acht; dat we voor gieten en sproeien water gebruiken dat de zelfde temperatuur heeft als de lucht in de kassen, behoeft geen betoog, in elke goed ingerichte stoekkas behoort dan ook een waterreservoir.

In koude en warme bakken zijn we nog spaarzaam met het water, en zoo we het gebruiken, in geen geval dat ijskoude water, zoo uit put of pomp.

Van de *koolplanten*, die we in Januari onder glas uitzaaiden en als volgens voor de weeuwenplanten moeten dienen, verwijderen we het glas, zoo ook van de in den bak gezaaide preplanten.

Bleekselderij, die we warm uitgezaaid hebben, wordt verspeend, deze te lang dicht opeen laten staan geeft ons zwakke, spillige planten.

Aubergine, Spaansche peper en de Tomaten worden den open grond krijgen elk een afzonderlijk potje, maar worden nog een poosje warm voortgekweekt.

We rekenen er op, dat we al spoedig glas vrijkrijgen van de wortelen- en bloemkoolbakken; daarom steeds gezorgd dat we broeilagen gereed en plantmaterieel — meloenen of komkommers — in voorraad hebben.

Voor de laatste maal in dit seizoen leggen we nog warme bakken aan voor snij- en prinsesseboonen; we kunnen

't nu wel met een zwakke broeiing af, want het volgende zaaisel zal zich in koude bakken moeten behelpen, wat dan ook met wat zorg onzerzijds tot goede resultaten leiden kan.

Op een ruim bemest bed zaaien we, liefst op rijen, *Koolrabi*, en nemen daarvoor de variëteit Weener witte. We zaaien ruim, want we zijn niet voornemens, deze te verplanten, maar ze uit te dunnen tot ze een onderlingen afstand van pl. m. 20 cM. hebben. Deze Koolrabi verschaft ons een heerlijke groente, mits de groei niet door stilstand onderbroken wordt; daarom liever bij opvolging gezaaid dan op de wijze als dat we koolrapen uitzaaien en de planten later uitplanten.

De bekende *Meirapen*, die echter pas in Juni geoogst kunnen worden, worden ook nu op rijen uitgezaaid, wanneer we de rijen een 25 cM. en de planten op de rij pl. m. 20 cM. afstand geven, kunnen we een flink gewas verwachten.

Om steeds over jonge radijsjes te kunnen beschikken, zaaien we geregeld bij opvolging; namen we voor de eerste steeds de ronde, liefhebbers van de halflange en lange radijs zaaien deze lekkernij nu uit, maar rekenen er op dat deze forsker loof vormt.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Perziken. — Rondknoppen. — Etiquetten.

We zijn thans zoo wat door de drukte heen; 't snoeien is geschied, onze boomen zijn bespoten, de grond onder de boomen losgemaakt en nu wachten we maar kalm de ontwikkeling der knoppen af. Vooral op die groote gele, grijswitte, witte of rose knoppen is onze hoop gevestigd. Gelukkig, dat Maart de ontwikkeling niet te veel verhaast heeft. Niet, dat we hiermee willen zeggen, dat 't gevaar van bevriezen is uitgesloten, doch dit gevaar is toch in ieder geval minder te duchten.

Onze *perziken* buiten houde men in de gaten, de knoppen zwellen aanmerkelijk, ja wie weet, enkele bloemen zijn reeds geopend. 't Hangt veel van de standplaats en 't weer af. 't Is vreemd, de een dekt zijn perzik-leiboomen nooit en heeft zelden last, dat de bloemen bevriezen, terwijl een ander met geregeld dekken maar weinig perziken voor die moeite ontvangt en bovendien zijn boomen meer achteruit dan vooruit ziet gaan. 't Is thans evenwel niet aan de orde, om na te gaan, welke oorzaken en invloeden er alzoo toe bijdragen de vorst van de bloemen te weren.

't Terughouden is thans niet meer gewenscht. Zij, die over rietmatten beschikken, rollen die 's avonds, ook bij regenachtig of zacht weer, geregeld voor de boomen uit, om ze 's morgens op te rollen. Aangezien voor zoo'n muur of schutting vroege groenten zijn gezaaid of geplant, moet de mat zóó lang zijn, dat ze in 't pad komt te staan en niet tegen de perziktakjes behoeft te rusten. Heeft men 't vorig

najaar zijn boomen met dennetakken beschut, zoo late men die takken er vóór tot na den bloei. De naalden vallen successievelijk af en ten slotte houdt men niet meer dan 't geraamte over, 'twelk echter immer nog eenige beschutting geeft. 't Is verder niet kwaad tusschen de boomen kuipjes of bakken met water te plaatsen, wijl 't water bij het bevroren zeer veel warmte aan de omgeving afstaat.

Men inspecteere zijn zwarte bessestruiken nog eens terdege. De zoogen. „*rondknoppen*” vallen thans zeer duidelijk op. Terwijl zich toch uit de gewone ooggen kleine scheutjes gaan ontwikkelen, nemen die ronde, dikke knoppen wel iets in omvang toe, barsten als 't ware open, maar op bloem of blad rekent men te vergeefs. Men verwijdere die dikke knoppen, snij de takjes met meer dezer knoppen liever geheel weg, ja, men rooie sterk besmette struiken voorzichtig en verbrande ze direct.

Heeft men boomen van den kweek-ker ontvangen, dan verzuime men niet, de namen en standplaats te boeken en ze van betere *etiquetten* te voorzien. De naam is thans nog leesbaar (tenzij de leerjongen hem geschreven heeft); zoodra de etiquetten onder 't blad verscholen raken, denkt men aan 't boeken niet meer. Heeft men zijn etiquetten met ijzer- of koperdraad aan een tak bevestigd, dat men deze thans nazie, de draden groeien zoo licht in 't hout.

P. v. D. VLIST.

In kassen en bakken.

Streptocarpus. — Zaailingen. — Stekken. — Schermmateriaal. — Oranjerie.

De *Streptocarpus hybridus*, die we het vorige jaar zaaiden en waarvan we in den loop van dien zomer reeds aardige bloeiende plantjes hebben verkregen, worden thans verpot en in de gematigde kas geplaatst.

De jonge *zaailingen Glorinia's*, *Begonia's*, *Coleus* enz. worden, wanneer ze nog in de kas verblijf houden, naar de bakken getransporteerd en daar dicht bij het glas geplaatst om het rekken te voorkomen. Dergelijke plantjes mogen vooral niet te lang in de zaaitesten blijven staan, ze groeien thans sterk en doordat ze daar dicht opeen staan, worden ze spillig en zwak.

De in Februari *gestekte warme-kasplanten* worden met zorg nagegaan en tijdig verpot, vooral geve men ze eene behoorlijke afstand opdat ze zich goed kunnen ontwikkelen wat thans nu we veel uit de koude kunnen verwijderen en met de planten uit de gematigde en warme kas kunnen opschieten des te gemakkelijker gaat. Nu we helder zon-nig weer hebben, is sproeien van padden en muren en het 's morgens en 's avonds spuiten van de planten zeer gewenscht. Toch kan men in zoo'n kas maar niet alle planten bespuiten; er

zijn er zelfs, die daar volstrekt niet van gediend zijn. Varen's en *Bladbegonia's* bespuit men niet, 't geeft bij deze planten aanleiding tot het versmeulen en verrotten der bladeren. Palmen, *Maranta's*, *Croton's*, *Anthuriums*, *Dracaena's*, e. d. bespuit men naar gelang van het weer minstens een paar keer per dag.

Met het aanbrengen van *scherm-materiaal* bedenke men wel dat de meeste kasplanten zulks noodig hebben. *Croton's* echter worden absoluut niet geschermd, de volle zon en daarbij veel spuiten geven aan deze plant fraai gekleurde bladeren.

In de *Oranjerie*, waar de planten tot heden rustig en in rust vertoeft, begint thans leven te komen. Dit bewijst ons dat onze tegenwoordigheid gevraagd wordt. Nu het voorjaarsweer ook tot onze oranjeriegewassen doordringt, wordt het tijd dat we het dicht opeengedrongene van al die planten wat verminderen. We doen dat door sommige, die nu zoo heel bang voor een paar graadjes vorst niet zijn, eenvoudig buiten te zetten, van zelf op een der meest beschutte plekken van den tuin. *Evonymus*, *Hydrangea Hortensia* (Hortensia), *Dracaena*, *Laurus nobilis* en *Viburnum* (*Laurus*) *Tinus*, vele Kaapsche planten en vroeg in bloei getrokken heesters die daar tijdelijk verblijf hielden, transporteerden we naar buiten. Palmen, Oranjeboompjes, *Fuchsia's*, *Pelargonium peltatum* e. d. g. kunnen daardoor wat ruimer worden geplaatst.

Bij deze nieuwe ontwikkeling geven we de planten wat meer water opdat het ze daarbij niet aan het noodigste ontbreekt. Het begieten en luchten der Oranjerieplanten vraagt dan ook thans meer en meer onze aandacht.

In de *bakken* hebben we bij het steeds in omvang toenemen onzer planten gewoonlijk ruimte te weinig. We verwijderen daaruit dan ook alle planten, die niet zoo bijster gevoelig zijn en geven ze gewoonlijk een plaatsje op een rabat voor de schutting op tuinmuur op 't Zuiden gelegen, waar we ze 's nachts met rietmatten behoorlijk voor soms sterke nachtvorsten kunnen dekken. *Cineraria candidissima*, *Centaurea candidissima*, *Calceolaria rugosa*, *Leucophyta*, *Sedum's*, *Kleinia repens* e. d. worden derwaarts getransporteerd. De zich meer en meer ontwikkelende *Knolbegonia's*, *Glorinia's*, *Fuchsia's*, *Pelargonium's* enz. worden nog eens uit de ramen gehaald en weer op nieuw op meer afstand geplaatst. Hierbij verwijderen men te zwakke planten en plaatse de planten in volgorde van hare grootte bijeen, waardoor men verhindert, dat kleinere exemplaren door de grootere worden verdrongen. Ook in de bakken moet thans flink worden gegoten, de planten die in vollen groei zijn vragen in de eerste plaats en niet het minst bij helder zonnig weer, om water. Bij flink luchten, flinke voeding, begieting en afstand, kweeken we planten die wat kunnen presteeren als ze op onze vakken dienst moeten doen.

J. A. KORS.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan éne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteurs.

Moestuin of Fruituin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem. Bodem en Besteming, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Bijenteelt aan den heer G. J. Pannekoek, Neede.

Vraag No. 677.

a. Verleden jaar heb ik GRAS GEZAAID; het is den geheelen zomer mooi geweest, doch nu is er NIETS meer van TE ZIEN. Hoe komt dat en wat is er aan te doen?

b. Ik heb verschrikkelijk veel LAST van KATTEN in mijn tuin. Hoe kan ik ze op een afstand houden? Bestaat er ook een sterk riekende plant waar ze een hekel aan hebben en dan wegblijven?

c. Hoe vermenigvuldigt men CACTUSSEN?

Haarlem.

C. S.

Antwoord: a. Misschien hadt u slechts éénjarige soorten gezaaid. Hadt u siergrassen of gewone soorten voor grasveldjes? Zonder te weten welke soorten het waren en onder welke omstandigheden ze verkeerden, is deze vraag niet nader te beantwoorden.

b. Katten, hoe aardig ik ze overigens ook vind, zijn meê van de slechtste tuinlief. En het ergste is, men kan er vrijwel niets tegen doen, tenzij men tot de meest krasse middelen zijn toevlucht neemt. Planten om ze te verdrijven, ken ik niet; wel het tegendeel.

c. Cactus-soorten vermenigvuldigt men door zaad of door stekken. (Zie jaargang I, pag. 417 e. v.)

d. Uw bemestingsvraag zonden we aan den heer Grimme. (Zie adreslijstje boven de „Vragenbus“.)

B. B.

Vraag No. 678.

Enige BOLLETJES LELIE v. DALEN heb ik uitgebloeid dezen winter nog in een mand in de kamer staan. Wat is beter, die nu in den tuin te planten, of die te laten drogen zooals andere bollen, en in het najaar uitplanten?

Ommen.

O. N. M.

Antwoord: Lelietjes van Dalen hebben geen bollen, maar wortelstokken (onderaardsche stengels). Het best doet u de plantjes nog een week of vier in huis goed te verzorgen (licht en water), en ze dan in den tuin op een licht beschaduwde plekje uit te planten.

B. B.

Vraag No. 679.

Al sedert eenige jaren lijden de RIBES-STRUIKEN in mijn tuin onder een PARASIT, die tal van schubben vormt op de takken; schubben, die bruin van kleur zijn en den vorm van liecheerbestjes hebben. Wat kan ik daartegen doen?

Velp.

B. B.

Antwoord: Uw Ribes-struiken zijn aangetast door een dopluiz (waarschijnlijk *Pulvinaria ribesiae*). De Ribes loopt natuurlijk reeds uit, zoodat u op 't oogenblik niet met ene of andere vloeistof spuiten kunt. Stuk voor stuk verwijderen is thans het eenige wat u kunt toepassen. In den volgende herfst zou u dan kunnen bespuiten met een der middelen, door prof. Kitzema Bos aangegeven in „Ziekten en Beschadigingen der Ooftboomen“.

Het best toe te passen schijnt me dan: stuk wijven der dopluizen en te gelijk zoo veel mogelijk dooddrukken der eieren en jongen, die er onder zitten. Daarna bespuiten met petroleum-emulsie.

B. B.

Vraag No. 680.

a. Op een TERREIN WAAR PERELEN APTELBOOMEN staan, heb ik BOLLEN geplant: Narcissen, Iris's, Jonquilles, Irissen en Scilla's. Nu moet ik de VRUCHTBOOMEN ieder jaar BEMESTEN, hetzij met koemest, hetzij met kalk, superphosfaat, patentkali en chilisalpeter. Om de koemest in den grond te krijgen, boor ik een kring gaten om de boomen, waar de mest met water verdund wordt ingegoten, zoodat de bollen daardoor niet worden beschadigd. De KUNSTMEST wordt ITTIGESTROOID over de gehele oppervlakte van den boomgaard, dus ook over de bollen. De grond wordt was losgeschoufeld en de mest daarna ingeharkt. Zijn de bovengenoemde KUNSTMESTSTOFFEN SCHADELIJK of niet VOOR DE BLOEMBOLLEN?

b. Kunnen de BOLLETJES VAN ALLIUM NEAPOLITANUM, die dit jaar GEFORCEERD zijn, nog voor potcultuur in het VOLGEND JAAR DIENEN?

c. Kan ik BOLLEN VAN GEFORCEERDE TULPEN, HYACINTHEN en NARCISSEN met goed gevolg in den VOLLEN GROND UITPLANTEN?

Den Haag.

Mevr. v. A.

Antwoord: a. De wijze waarop u de koemest aan de vruchtboomen toedient, zal aan de bollen niet schaden, noch het strooien van kunstmest als kalk, superphosfaat en patentkali; meer bezwaar zou ik hebben tegen chilisalpeter, daar dit een zwaar bladgewas bevordert, zonder daarvoor bloemen in evenredigheid te geven. Kunnen dus de plaatsen waar bollen staan, bij het strooien van Chili vermeden worden, dan zou dit beter zijn.

Het schoffelen van den grond waar bollen staan, moet echter nagelaten worden, zoo het niet zeer vroeg in het najaar kan geschieden. Vaststaande Narcissen, Jonquilles en Iris (Spaansche) komen toch reeds dikwijls voor den winter te vorschijn, zoodat wieden met de hand voor plaatsen waar potten staan onvermijdelijk is. Iris's verlangen bovendien een goed winterdek.

b. Voor het forceeren van *Allium Neapolitanum* doet u beter nieuwe bollen te koop, de prijs van f 1.50 p. 100 is daarvoor geen bezwaar.

c. Bollen van geforceerde Tulpen, Hyacinthen en Narcissen kunnen voor den vol-

len grond gebruikt worden. Zet de potten na den bloei op een koele, luchtige plaats, of buiten, zoo ze voor vorst en in den beginne voor scherpe zon beschut kunnen worden. Houd de planten matig vochtig en zoo lang mogelijk groen. Als ze wat afgehard zijn, worden ze met potkluit in den tuin uitgeplant en aan hun lot overgelaten.

Van Narcissen en Tulpen zal men in den regel minder genot hebben dan van Hyacinthen.

Geforceerde bollen die daarua uitgeplant worden, komen het volgende jaar veel vroeger op dan niet geforceerde, waarop met dekken en losdekken moet gerekend worden.

Santpoort.

J. J. KRUIJFF.

Vraag No. 681.

In No. 26 van „Onze Tuinen“ (28 Dec. 1907) wordt gesproken over de Azalea als volgt: „Zoodra de AZALEA in een verwarnde omgeving komt, kan men zien dat zich naast de knoppen scheutjes beginnen te ontwikkelen, die men in de wandeling DIEFJES noemt. Ze moeten worden weggebroken aan de voet van haar ontstaan“ enz.

Zou ik s.v.p. mogen weten of de nieuwe spruit aan bijgaand takje een zoogenaamd „diefje“ is? De meesten der bloemknoppen mijner Azalea, die zeer rijk bloeit, ontwikkelen zich prachtig, doch enkele verwelken, eer ze volkomen ontkoten zijn. Zouden bedoelde scheutjes hiervan de oorzaak zijn? Zoo ja, moet men ze dan afsnijden of afbreken?

Makkum.

A. de V.

Antwoord: Ja, de jonge spruitjes, die zich even onder de bloemknop ontwikkelen, zijn de z.g. diefjes. Aan het mij toegezonden takje kan ik echter geen bloemknopje zien en dan kan men zulk een spruitje moeilijk een diefje noemen, want... er is niets te „stelen“. Zulke spruitjes zijn dan ook alleen bij de bloemknoppen schadelijk omdat ze een belangrijk deel, van het aangevoerde voedsel voor zich in beslag nemen. Zoolang de bloemknoppen dan ook nog niet ontkoten zijn, doet men goed dergelijke spruitjes weg te breken, vooral als er meerdere om zulk een bloemknop zicht ontwikkelen. Een enkele zal zoo veel kwaad niet doen.

v. L.

Vraag No. 682.

Zou de aanbevolen BALCONVERSERING met PETUNIA'S volgens art. van den heer P. J. Schenk in No. 38 van „Onze Tuinen“ toe te passen zijn op een balkon, gelegen op 't Noord-Oosten, hebbende uitsluitend ochtendzon tot 10 uur, van een huis op den Badhuisweg bij 't Belgisch Park te Scheveningen? Indien niet, wat voor bloemen kunt u mij voor dat balkon aanraden?

L. C. V. V.

Antwoord: Indien de *Petunia's* bloeiend op het balkon in de voor haar bestemde bakken uitgeplant worden, twijfelen wij niet, of zij zullen wel voldoen, hoewel wij hiermede niet willen zeggen, dat zij zoo rijkbloeiend zullen zijn als planten, die den geheelen dag van het zonnelicht kunnen genieten.

P. J. SCHENK.

Vraag No. 683.

a. Mijn TRITELEIA'S zijn nog NIET BOVEN DEN GROND. Hoe komt dat en wat is er aan te doen?

b. Ik heb HYACINTHEN OP GLAS gekweekt, doch de BLOEMEN hadden BLINDE GEEN STEEL. Wat kan ik doen zoodat dit het volgend jaar niet weer gebeurt?

Haarlem.

C. S.

Antwoord: *Triteleia's* moeten vroeg in het najaar worden opgepot of verplant; ik denk dat de uwe te laat in den grond gekomen zijn. Ze zijn zeer geschikt voor potcultuur en laten zich uitnemend verveogen in een koele kamer voor een zonnig venster.

De *Hyacinthen* laten zich dit jaar zeer slecht forceeren en zijn van nature laat. U hebt uwe glazen te vroeg in de warmte gebracht, ze moeten eerst behoorlijk aan wortelen in een donkere kast en niet voor half Januari of nog beter in Februari in de warmte geplaatst worden. Reeds dikwijls is over de behandeling van kamerbollen in „Onze Tuinen” geschreven.

J. J. KRUIFF.

Vraag No. 684.

a. Ik bezit reeds 8 jaar een *LAURUS TINUS*, ontving ze bloeiende maar in al dien tijd heeft zij NIET MEER GE-BLOEID. Ik heb er alles aan gedaan, verpot, koemest gegeven, gesnoeid en des zomers staat ze op een beschut plekje in den tuin. Zoudt u me ook kunnen zeggen HOE ik deze weer IN BLOEI krijg voor dit jaar?

b. Gaarne was ik in 't bezit van een *COFFEA ARABICA*, waar zou ik zoo'n plant kunnen krijgen?

Rotterdam.

Mevr. L. P.

Antwoord. a. Snoei de plant dit jaar eens niet in en zet haar gedurende den zomer op een ruim plekje in de volle zon, met den pot halverwege in den grond. Geef gedurende den groei goed water om dit tegen September langzaam aan te matigen. Geef ook nu en dan een bemesting; kunt u bijv. duivenmest krijgen, geef daarvan dan om de 14 dagen een giertje (= mest met water verdund.) Kunt u dat niet krijgen, geef dan op diezelfde tijden een paar gram superphosphaat of Beendermeel.

b. Een adres gaat per briefk. v. L.

Vraag No. 685.

Ongeveer 8 weken geleden heb ik zaden van *MUSA ARNOLDIANA* GEZAAD en ondanks behoorlijke warmte en vochtigheid, zijn de zaden NOG STEEDS STEENHARD. Volgens de prijscourant moesten ze al binnen 14 dagen opkomen. Wat kan daarvan de oorzaak zijn en zou er iets aan te doen zijn om ze SPOEDIGER te laten KIEMEN?

Mevr. C. M. Ch. v. M.

Antwoord: Als het zaad goed is, moet de eenige oorzaak zijn: te geringe warmte. Warmte en vochtigheid moeten de zaden tot kiemen brengen. Een bodemwarmte van 75 gr. Fahr. is niet te hoog. Is de temperatuur lager, dan duurt het kiemingsproces ook langer. De zaden blijven, ook al kiemen ze, steenhard, dus daaraan valt overigens niets te zien.

Werp de niet-kiemende zaden evenwel niet te spoedig weg, want er kiemen er soms nu en dan nog geruimen tijd nadat de eerste opgekomen zijn.

Vraag No. 686.

a. Kan ik mijn tuin zonder schadelijke gevolgen met DUIVENMEST GIEREN en bemesten (Aardbeien, Kropsla, Radijs, *Tropaeolum*, *Convolvulus*, *Papavers*, *Silene*, *Kamperfoelie*, *Judaspenning*, *Aster*, *Rhabarber*, *Arabis*, *Hervst-Seringen*).

b. Kan duivenmest ook als BROEIMEST dienen?

Haarlem.

C. S.

Antwoord: a. Duivenmest kan best voor bemesting gebruikt worden, als men maar niet te veel geeft, want het is een krachtige meststof. Daarom mag slechts met een zeer slap aftreksel gegied worden.

b. Als broeimest is duivenmest al weinig geschikt.

W. F. A. G.

Vraag No. 687.

Laat mij weten onder „Vragenbus” waar het *BOEKJE VAN KAPELAAN ROES* (zie „O. T.” No. 38 bladz. 597 onderaan) te verkrijgen is.

St. Petersburg.

W. R. B.

Antwoord: Bedoeld boekje wordt uitgegeven door den Boerenbond te Durne. Zie adv. in No. 34.

B. B.

Vraag No. 688.

a. Gaarne vernam ik van u in „Onze Tuinen” de behandeling van een *BEGONIA GLOIRE DE LORRAINE*, welke ik in December j.l. in volle bloei present kreeg en na drie weken zoo van lieverlede verminderd is, dat ik heden nog twee takjes overheb.

b. Hetzelfde vernam ik gaarne omtrent een uitgebloede *Azalea* die er nu bijstaat of er geen leven meer in is.

Rotterdam.

C. A. v. S.

Antwoord: a. U kunt de plant nu verpotten in lichte grond, bijv. zandigen boschgrond. Zet haar daarna op een licht, warm plekje, bijvoorbeeld in een vensterbank, dicht bij het glas, in een goed verwarmde kamer, liefst voorloopig met een glasstolpje er op. Hebt u een kas, dan zooveel te beter. De cultuur dezer plant in de kamer is niet zoo heel gemakkelijk.

b. Zie antwoord op vragen 552, 597, 635 en 673.

v. L.

Vraag No. 689.

a. 2 *LAURIERBOOMEN* waarvan de potten te klein gevonden zijn, moet ik verpotten. Hoe moet dit gebeuren. Ze zitten zeer vast in de potten. WELK SOORT AARDE moet er aan toegevoegd worden en moeten ze dan met beer gemest worden?

b. Onder een collectie bloemzaden ontving ik ook struisveder-asters. Kunnen deze ineens op de voor hun bestemde plaats gezaaid worden (als rand om een rozenperk en wanneer dan? Wanneer bloeien ze? Verder *Scabiosa Atio*, en andere, moeten deze op een zonnige plek gezaaid worden en moet de plaats eerst bemest worden? De plaats die ik er voor bestemde ligt juist in de schaduw, zouden ze dan toch wel groeien.

c. In een bak heb ik violieren gezaaid, wanneer moeten die op de perken gezet worden?

d. Twee jaren geleden heb ik de gazons met kunstmest laten bemesten. Was dit van 't jaar ook weer noodig geweest om mooi gras te krijgen?

Oss.

Mevr. de B.

Antwoord: a. Wanneer de potten zoo vast zitten dat ze niet loslaten, slaat u ze eenvoudig stuk. Voor de boompjes nu in de grootere potten overgezet worden, maakt u met een stomppuntig houtje een etiket bijvoorbeeld, de kluit aan den buitenkant wat los, zoodat de nieuwe aarde zich goed met die van de kluit zal kunnen vereenigen.

De aardsoort mag vrij zwaar zijn, zandige klei-aarde voor de helft met bladgrond, en mest vermengd, is uitstekend. Beer is voor laurier en uitstekende mestsoort.

b. Hoewel men wat vroeger bloemen heeft als men de Asters in Maart onder glas zaait, kan men ze toch ook half Mei buiten dadelijk op de bestemde plaats uitzaaïen op goed bemesten en losgespitten grond. Zijn de plantjes groot genoeg dan moeten ze worden uitgedund omdat elk individu de voor zijne ontwikkeling noodige ruimte heeft. De planten bloeien in den zomer Juli, Aug., Sept. *Scabiosa's* kunt u op dezelfde wijze behandelen maar schaduw is voor haar niet gewenscht. Hoe meer zon hoe beter!

c. Zomerviolieren kunnen half Mei op de perken gezet worden.

d. Gras dat geregeld gemaaid wordt, eischt goede verzorging, en een jaarlijkse bemesting is geen overdaad. U kunt het echter nu nog en ook later doen, maar kies er steeds een donkeren dag voor uit, of doe het tegen den avond.

v. L.

Vraag No. 690.

Bijgaand een takje in bloei van een boompje, naar ik meen genaamd *BORONIA*. Zoudt u mij kunnen inlichten, hoe en wanneer dit *GESNOEID* moet worden en of dit *GESTEKT* kan worden en hoe, of wel dat deze plant uit zaad getrokken wordt, of deze plant veel of weinig water behoeft en of sterke *BEMESTING* en welke noodig is.

Rosendaal.

G.

Antwoord: De naam is voluit *Boronia elatior*. Het is een fraai plantje dat men voortkweekt door stekken. Zaaïen is niet gebruikelijk.

Het stekken geschiedt in den nazomer, als de takjes volgroeit zijn. Men neemt kopstekjes en zijnscheutjes ter lengte van circa 3 c.M. De zijnscheutjes scheurt men van de takjes af en snijdt het hielte enkel wat bij. De topstekjes worden vlak onder een bladpaar afgesneden. Gebruik voor het stekken zandige heide-aarde, vermengd met wat fijngesifted boschgrond. Men doet goed de stekjes met een stolpje af te dekken.

Snoeien doet u het boompje na den bloei. Men doet dat voorzichtig en niet verder dan noodig is om het gevuld en in den vorm te houden.

Matige begieting is ten allen tijde aan te bevelen, maar vooral in den winter moet men met gieten voorzichtig zijn. Sterke bemesting werkt allicht schadelijk. Een enkelmalige bemesting met slappe koegier kan echter veel goed doen.

v. L.

Vraag No. 691.

In „Onze Tuinen” van 21 Maart stond een beschrijving van een *BLOEIENDE CLIVIA MET BESSEN*; ook ik ben in het bezit van een *Clivia*, waaraan reeds van af den vorigen bloei, n.m. in 1907 een bes aan zit.

Daar ik nu niet weet of deze er aan moet blijven tot zij er af valt, of wel misschien er nu afgeplukt moet worden, zoude ik gaarne even van U vernemen wat ik hiermede moet aanvangen, en tevens hoe ik de vrucht dan verder moet behandelen om er zaad van te kweken.

Amsterdam.

H. B.

Antwoord: Als de bes rood is, is zij rijp en kan dan geoogst worden. U kunt haar echter ook zoolang aan de plant laten zitten, tot ze er vanzelf afvalt. In beide gevallen is het zaad in de bes rijp en kan dadelijk gezaaid worden. U verwijdt daartoe de vruchtschil en legt de zaden halverwege in, of even onder de aarde. Om te zaaïen is het nu een geschikte tijd.

v. L.

Vraag No. 692.

In No. 39 van den Ien Jaargang „Onze Tuinen” komt een artikeltje van u voor over *EEN PRAKTISCH WIEDWERKTUIGJE* („Weed-Extractor”), beschreven in de „Amateur Gardening”. Is u ook bekend waar dergelijke werktuigjes te krijgen zijn en of zij reeds in Holland te krijgen zijn? Mocht u het Engelse of een *HOLLANDSCH ADRES* wellicht bekend zijn, zoo zoudt u mij een zeer groot genoegen doen, mij dit adres even te willen mededeelen.

Lochem.

H. A. N.

Antwoord: Bedoeld wiedwerktuigje is inderdaad in ons land te bekomen, en zag ik reeds in twee catalogi van Handelaars in Tuinbouwgereedschappen aangeboden. Adressen per briefk. (Zie overigens advertentiën.)

B. B.

Groote Tentoonstelling te Zeist in 1909.

Naar wij vernemen zal het uitgebreid programma, dat thans door de Hoofdcmissie is vastgesteld in 't begin van April verschijnen en op ruimen schaal verspreid worden.

Tevens vernemen wij dat alsnog de H.H. G. Baron de Senarclens de Grancy, Voorzitter van het Hoofdbestuur der Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde, Mr. G. W. Baron van Dedem, Voorzitter der Nederlandsche Pomologische Vereeniging en Jhr. Mr. G. L. M. H. Ruys de Beerenbrouck, Voorzitter van de Nederlandsche Heide-Maatschappij zich bereid verklaarden in het reeds vroeger gemelde Eere-Comité zitting te nemen.

Als we hierbij aantekenen, dat deze tentoonstelling drie weken zal duren, 220 prijsvragen omvat, waarvoor ruim f 10,000 aan prizen worden uitgelooft, dan meenen we, dat we op het woord groote tuinbouw-tentoonstelling geen verderen nadruk behoeven te leggen. Zeist durft; maar waar een man als Jhr. G. F. v. Tets de ijverige Afdelingsvoorzitter aan de spits staat, daar twijfelen we niet, of deze onderneming zal slagen. We hopen en verwachten dat heel de Nederl. tuinbouw deze kranige onderneming, die naar we met zekerheid durven verzekeren, nog door geen enkele Afdeling is ondernomen met kracht zullen steunen.

Zoodra het Programma is verschenen hopen we er nader op terug te komen.

Rijks-Tuinbouw-Wintercursus en Tuinbouw-Teekencursus te Amsterdam.

31 Maart werd in een der zalen van het Nutsgebouw de tuinbouw-wintercursus alhier gesloten met een openbare les, waarna aan 16 van de 17 leerlingen der 2e klasse het einddiploma werd uitgereikt en wel een diploma 1e graad aan H. C. Rauhé, G. J. Koelman, H. de Hoogh, A. Koen, C. Diepgrond, J. v. Vugt, J. L. Parenhorst en H. Steen. Een diploma 2e graad aan W. Frederiks en P. J. Soethof. Een diploma 3e graad aan A. Bes, G. v. d. Brink, J. F. L. v. Mourik, A. van Oosterom, J. H. Rootlieb en G. van Zijtveeld.

Nadat de Voorzitter der Commissie van Toezicht, de heer G. Steen, de diploma's en het Hoofd van den cursus, de heer Van Driel, aan elk der leerlingen een boekwerk had uitgereikt, waarbij door beiden werd aangedrongen, dat zij op den ingeslagen weg ter ontwikkeling zullen voortgaan, werden aan de leerlingen der 2e klassen van den tuinteekencursus diploma's uitgereikt, aan D. J. Hendriksen, een diploma 1e graad, A. K. v. d. Berg, J. Eveleens, W. v. d. Laarse en J. H. Hoffmann een diploma 2e graad; en aan W. Koelman en C. Hoffmann een diploma 3e graad, terwijl 2 leerlingen er geen konden verkrijgen.

Daarna volgde de uitslag van de prijsvraag voor hen, die het vorige jaar een diploma hadden verworven. Deze bestond in een ontwerp voor een villatuin. De 1e prijs werd toegekend aan E. Vonk, de 2e prijs aan E. van Vugt, de 3e prijs aan C. Tortanier en de 4e prijs aan G. Eveleens.

De wanden der zaal waren geheel behangen met teekeningen, welke bewezen, dat er door vele leerlingen degelijk werk geleverd was.

De heer Hazeloop, Rijkstuinbouwleeraar, besloot de vergadering met een toespraak, waarin hij aantoonde, dat de Afd. Amsterdam der Ned. Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde succes heeft met haar streven, om het tuinbouwonderwijs te bevorderen. Hij spoorde de gediplomeerden aan, om te toonen, dat zij staan boven hen,

die geen tuinbouwonderwijs genoten hebben, waardoor zij niet weinig kunnen bijdragen tot den bloei der cursussen.

J. M. v. D.

BRIEVENBUS.

Een appel van ruim twee eeuwen oud

Geachte Redactie!

In no. 35 van „O. T.” is sprake van een appel van 1906. Doch wat zegt u van een appel van 1705, welke in mijn bezit is! Op een vies oud stukje papier dat er bij is, staat wat ik hierbij afgeschreven insluit. Het daarin vermelde boekje van Martinet ken ik niet, doch is misschien in de Universiteits-Bibliotheek, of in die der Maatschappij van Tuinb. en Plantk. na te slaan.

„Dez appel, zijnde een *grauwe Ringnet*, is gegroeid in een tuin, wijleer gelegen aan den Zandberg (naderhand een schapenplein) op de Kuypersdijk binnen de stad Enkhuizen in het jaar 1705 — deze tuin heeft vervolgens behoord aan eenen Jan Steen, en eer zijne ouders daar eigenaars van wierden is bovengem. appel door lieden aan welke die tuin toebehoorde geplukt, nevens eenige andere geplaatst op een plankje in de schoorsteen, gedurende den wintertijd dat in dezelve gestookt wierd, had men geen aandacht op deze appelen gegeven, maar bevond in den vorsttijd bij het schoonmaken dat deze appel hard, geheel verdroogd en gaaf was, alle de overige verrot zijnde, als iets zeldzaams wierd deze toen voor op het schoorsteenbord te pronk gezet — en na den dood van Jan Steen overgegaan aan Theunis de Witt, Kuypersbaas op gezegd Kuypersdijk, die er lange jaaren bezitter van geweest is. Na de dood van De Wit in 1815 is deze appel in mijne handen gekomen.

„Van deelen appel schrijft ook Martinet in het 4e stukje van zijn nieuw geschenk voor de jeugd bl. 81”.

De appel was in het bezit van wijlen mijn vader, den heer W. J. de Voogt, lid der firma Wijsman & De Voogt, in 1875 gestorven. Helaas kan ik niet nagaan, hoe die in zijn bezit is gekomen. Mijn vader was echter een ernstig verzamelaar, die zich zeker niet zal hebben laten beetnemen.

Hij was de zeer bekende numismaticus, van wiens hand meerdere werken over munten verschenen en wiens verzameling voor een groot deel nu in 't Penning-cabinet in Den Haag is. Ook andere antiquiteiten (o. a. Molenbekers) waren in zijn bezit, zoodat ik meen, dat ook deze appel wel kwam van iemand op wiens getuigenis mijn vader kon vertrouwen.

En nu de appel zelf; zij is klaarblijkelijk door een gaatje aan het steeleinde uitgedroogd; men hoort dat ze hol is en de pitten rammelen. Het gewicht is dan ook zeer gering nl. 17 gram; de omtrek via top en bodem is 23 c.M., de omvang op 't breedste punt 23½ c.M., zoodat de vorm vrijwel rond is. Ze voelt houtachtig aan en is geheel gaaf en zonder rimpels; alleen bij den top ziet men eenige vage groeven. De kleur is vrij gelijkmatig donkerbruin.

Tot mijn spijt kan ik niet teekenen; trouwens een teekening of photo zou niet veel anders vertoonen dan een mooie gave appel zonder steel.

Het komt mij voor, dat deze appel den lezers van ons blad wel zal interesseren. Mocht u dat bewuste boekje te Amsterdam kunnen inzien, zoo houd ik me aanbevolen voor mededeeling van wat het nog vermeldt. Zijn u meer gevallen bekend van zulke geconserveerde vruchten?

Het spijt me dat ik niet weet, hoe er achter te komen wie het is, die schrijft, dat

hij in 1815 in bezit van die appel kwam. Ik hoop, iets vermeld te hebben, dat mijn medelezers kan interesseeren.
Ginneken. W. C. DE VOOGT.

Bij schrift: Met vriendelijken dank voor 't bovenstaande, moeten we volmondig bekennen, dat ons geen meerdere gevallen bekend zijn van dezen aard. We zullen trachten, het aangehaalde boekje van Martinet eens in te zien. Red.

Voederen van nuttige vogeltjes.

Daar ik veel succes heb met het voederen van Kool- en Pimpelmeezen, wil ik u onderstaande even melden:

Ik spande een dik sterk touw over de plaats (begin van den tuin). Hieraan hang ik in 't najaar een cocosnoot, waarvan de kapjes worden afgezaagd. Ook hangen daaraan, wanneer de cocosnoot afgeeten is, of bij het schimmelen van het vrucht vleesch, halve groote noten. De meezen zijn op deze laatste ook zeer gesteld en 't is zulk een verbaasd aardig gezicht, ze er aan te zien hangen al etende.

Het loont dus zeer de moeite, want geld moet er bij, daar er eerst een gaatje door geboord moet worden, wanneer ze vooraf in tweeën gesneden zijn, om dan opgehangen te kunnen worden.

Maar nu moet men ook zorgen voor voedsel, dat niet bederft, niet beijzelt, want dan kunnen de vogeltjes het niet gebruiken. Smelt daarvoor reuzel, en vermeng dit met krenten en rozijnen, hennep (gave en gekneusde korrels), en wit vogelzaad.

Vooraf geen zwart zaad of raapzaad. Met deze spijs vulde ik een doorgezaagd cocosnoot, dus de beide helften, na ze eerst voorzien te hebben van een gaatje en een stevig touwtje. Beide helften hangen ook aan het gespannen touw.

Tot nu toe, is het hier voor die aardige zangvogeltjes een gewild plekje.

Alleen meezen wagen zich op het touw, een roodborstje dat zich wel eens op de vensterbank liet zien, kreeg daár iets van gemeld voedsel, evenals bij strenge koude, de lijsters ook.

De touwtjes waaraan de verschillende voorwerpen hangen mogen wel 20 c.M. lang zijn, daar de mussen, zoodra ze wat aan het touw gewend zijn, en wel eens oprliegen, maar och, zoo onhandig. Hangt nu iets heel kort bij het touw, dan worden de brutale mussen veel te driest, en dat is nu niet de bedoeling.

Bij mij is het zoo hoog gespannen, dat een persoon van flinke lengte er onder door kan.

Leeuwarden,

Mej. D. Z.

UITSLAG PRIJSVRAAG.

Op onze Prijsvraag-Schaduwtaun kregen we talrijke inzendingen, waaronder meerdere goede. Uitslag in ons volgend no.

VERSLAG.

van de Rijkstuinbouwproefvelden in Zuid-Holland over 1907, uitgebracht door C. H. Claassen, Rijkstuinbouwleeraar te Boskoop.

In dit verslag is in de eerste plaats opgenomen een algemeene beschouwing over den toestand van den tuinbouw in eenige deelen van het amtsgebied van den samensteller, en over de wijze, waarop deze, naar zijn meening, zich beter zal kunnen ontwikkelen, dan tot nog toe het geval is.

Laat ons hopen, dat vele belaghebbenden zich in verbinding met den heer Claassen zullen stellen, om naar zijn voorlichting den tuinbouw tot meerderen bloei te brengen.

Hiertoe kan ook niet weinig de aandachtige lezing van het Verslag bijdragen, dat loopt over 47 bemestings-, 21 cultuur-,

3 variëteits-. 86 bestrijdingsproeven en 2 bemestings- en bestrijdingsproeven, in het geheel dus niet minder dan 159 proeven.

De vaklieden in het bijzonder kunnen tal van nuttige aanwijzingen uit deze rijke bron putten. Wel lijkt het verslag van zoo'n proefneming dor en onbegrijpelijk, bron putten; wie er de noodige aandacht aan schenkt, kan er heel wat kennis mee opdoen, welke ruimschoots winst kan opleveren.

Daarom bevelen we hun de lezing van dit Verslag ten zeerste aan. Het is, zoolang de voorraad strekt, op aanvraag gratis verkrijgbaar bij den genoemden Rijkstuinbouwleeraar.

A. M. v. D.

RECTIFICATIE.

In 't Antwoord op Vraag No. 662 staat 200 vierk. Meter. Dit moet natuurlijk 100 vierk. Meter zijn.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Afgesneden Bloemen.

HYACINTHEN
TULPEN
NARCISSEN
enz.

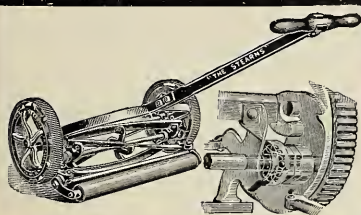
kleur naar verkiezing,
in kistjes van 5 kilo
à fl. 1.- franco. (247)

Per 2 kistjes fl. 1.75, per 3 kistjes fl. 2.25.

Deze kistjes zijn keurig verpakt en bijzonder geschikt voor cadeaux.

P. DE JONG, Tuinbouwinrichting, Hillegom.

GRASMAAIMACHINES.

STEARNS - EASY.
CONCURRENT.
EXCELSIOR - EXCELLENT.

Voortreffelijke Kwaliteit.
Concurreerende Prijzen.

Vraagt onze Geïllustreerde
Beschrijvende Prijscurant
van

MODERN TUINGEREEDSCHAP,
welke gaarne op aanvraag wordt gezonden.

Firma **HEENK & WEFERS BETTINK**,
15 DAMSTRAAT, HAARLEM. (246)

Lawntennisvelden

met garantie,

F. J. MOERKOERT Jr., Utrecht.

Vraag ^t Attesten. (245)

Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis. (178)

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”

Utrechtseweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie
STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.
(191) *Vraagt Catalogus.*

W. LOURENS.

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum der Provincie
verschijnende

Heerenveensche Courant,
uitg. firma **A. BINNERT OVERDIEP.**

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing
aangeboden, worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

Chili **SAL** peter

bevat 15½ % stikstof

Chilisaal **PETER** bevat

direct opneembare stikstof.

*Vraagt inlichtingen, Brochures en
Monster (gratis) aan de*

Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande

29 Prinsesstraat,

ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
verenigingen. (228)

G. KOELEWIJN, Baarn.

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag teekening en prijsopgaaf. *

Zaden en Planten.

Groentezaden,

Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten,
Rotsplanten.

— SPECIALITEIT DER FIRMA. —

Voor ieder, die over een grooten of
kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige
Catalogus dezer artikelen, voorzien van
vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent
de behandeling, gratis en franco verkrijgbaar.

B. RUYS,

Koninklijke Kweekerij „Moerheim”,
Dedemsvaart. (225)

G. A. VAN ROSSEM,
NAARDEN,

10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.

Catalogus op aanvraag. (178)

Wie voor zijn tuin of tuintje, veld of akker **ZADEN** noodig heeft, vrage de Geïllustreerde Prijscourant, welke 1400 soorten van Groente-, Bloem- en Landbouwzaden bevat en tevens eene Handleiding is voor het kweeken van Groenten en Bloemen.

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.,
HAARLEM.

(181)

Rijkbloeiende, grootbloemige **Knol-Begonia's** in kleuren,

Scharlaken, geel, rose, wit, oranje, rood, enz.	per 100 f	2.75 à f	4.50
bovenstaande kleuren dooreen.	"	2.00 "	3.50
met dubbele bloemen, kleur naar keuze	"	4. — "	6. —
kleuren dooreen.	"	3.50 "	5. —

Cactus-Dahlia's in de beste en nieuwste soorten.

in prachtige courante	"	15. — "	80. —
in vele kleuren dooreen	"	8. — "	15. —
"	"	6. — "	10. —

Gladiolus Breuchleyensis, mooiste roode Gladjoel

"	"	1.20 "	2. —
-------------	---	--------	------

Gladiolus Gandavensis, in de meeste en fijnste kleuren dooreen

"	"	0.90 "	1.30
-------------	---	--------	------

Hyacinthus candicans, Reuzen-Hyacinth, sterke bolien

"	"	0.80 "	1.50
-------------	---	--------	------

Montbretia, in kleuren, geel, oranje, zalmkleur, rood, enz.

"	"	0.40 "	1.50
bovengenoemde kleuren dooreen	"	0.35 "	0.80

Uitsluitend eerste kwaliteit uit **eigen kweekery.**

Voor Zaden en alle andere artikelen vrage men prijs-courant.

Tuinbouw-Inrichting „Siberië", ALB. BOS, Overveen.

Koninklijke Magazijnen en Werkplaatsen BLASS & GROENEWEGEN, DE BILT bij UTRECHT,

Filiaal te Amsterdam: Keizersgracht 521 tusschen Leidschestrat en Nieuwe Spiegelstraat.

Onze Prijs-courant voor 1908, met de nieuwste werktuigen, gereedschappen en benodigdheden

VOOR DEN TUIN,

is verschenen en wordt aan de ons bekende adressen in de eerstvolgende dagen gezonden.

(241)

KONINKLIJKE ROZENKWEKERIJ

GEBrS. GRATAMA & Co., Hoogeveen.

Bekroond met 60 gouden en zilveren medailles.

EN GROS.

PRISJCOURANT GRATIS.

EN DETAIL.

Onze rozen worden algemeen geprezen: om de mooie verscheidenheden en hare goede groeikracht.

(145)

Coniferen

Rozen

Laan-
boomen

Bosch-
plantsoen

Vrucht-
boomen.

Sier-
heesters.

N. V. Boomkweekery v/h. **JAC. JURRISEN & ZOON**

40 H. A.
zandgrond.

NAARDEN

nabij het station Naarden-Bussum en aan den Amersf. Straatweg bij JAN TABAK.

Prijs-courant gratis verkrijgbaar.

(240)

INHOUD.

De Koningin van den Nacht, door J. K. B.
Ons Gouden Tientje.

Koninklijk Bezoek aan Boskoop, door J. K. B.

Nieuwe en aanbevelenswaardige Planten, door W. Lodder.

Bloementuin.
Uvularia grandiflora, door v. L.
Planten v. boomen en heesters, door R. Lijsten.

Moestuin.
Warme bakken, V., door J. C. Muijen.

Fruittuin.
Snoei vruchtboomen, Slot, door P. v. d. Vlist.

Bordeausche pap, I., door P. v. d. Vlist.

Kamerplanten.
Gekleurde Brandnetels, door J. K. B.
Vervroegde bolgewassen, door H. Chr Horsting en Jonghe. F. W. Pijper.

Sijsje en Barmsijsje, door R. Tepe.

Bijenteelt, door G. J. Pannekoek.

Werk v. d. v. Week.
In den Bloementuin, door A. Lebbink.
In de Orchideeënkas, door J. K. B.
In den Moestuin, door J. C. Muijen.
In de Fruittuin, door P. v. d. Vlist.
In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

Vragenbus.
Tentoonstelling te Zeist.
Rijks Tuinbouw-Wintercursus te Amsterdam.
Brievenbus.
Verslag Proefvelden Zuid-Holland.
Uitslag Prijsvraag.
Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

BRIEVEN VAN EENE TUINIERSTER.

X.

Naar aanleiding van mijn vorigen brief werd mij gevraagd: wat ik bedoel met Vlakornament in de Tuinkunst, en hoe ik mij eene verzoening tusschen Bouwkunst en Tuinkunst voorstel.

Van vlakornament kan men overal spreken, waar planten zóo naast elkander gezet en laag gehouden worden, dat zij samen uitgebreide vlakken vormen, zonder dat de gratie van het omhoog groeien tot haar recht komt. Gewoonlijk doet men dit naar willekeurig gekozen lijnen.

Soms zijn die gebogen, zooals in de nu langzamerhand verdwijnende haringsla- of confituur-taart-mozaïeken, en in de daarop gevolgde arabesken, waarmee nog altijd menigeen zijn tuin meent te moeten versieren. Soms zijn ze rechtlijnig: het nieuwste op dit gebied is een figuur als van een langwerpig vierkant presenteerblaadje, waarin, tusschen stijfgehouden randjes palm of klimop, een paar soorten van bloeiende planten rechthoekig tentoongesteld zijn, liefst onder bewaking van een groenblijvend pyramideboompje op elk der vier hoeken.

Ik weet niet, wie deze nouveauté uitgedacht of uit den vreemde geïmporteerd heeft, maar wel dat zij een treurig getuigenis aflegt van den heerschenden zin voor natuurschoon.

Dat in hoe langer hoe meer tuinen zoo'n presenteerblaadje verschijnt, laat zich verklaren uit de gemakkelijkheid zijner inrichting; alle figuurtjes, die langs een touwtje kunnen aangelegd worden, stellen heel wat minder eischen aan persoonlijke smaak dan een na-

tuurlijke groepeerings van het plantenmateriaal doet.

CYPRIPEDIUM BARBATUM.

(Orig. foto voor „Onze Tuinen” van den heer G. W. Adegeest, Vledder (Dr.).)

Het gekste effect. maakt zoo'n langwerpig vierkant, als het plompverloren

midden in een tuin wordt aangebracht, die overigens nog de overblijfselen eener vroegere mooie groepeerings van boommen en heesters vertoont.

Al zulke stijfheden druischen tegen het karakter van de groeiende en bloeiende plantenwereld in. Zij hangen, zoo niet onmiddellijk, dan toch middellijk samen met het historisch feit, dat de Tuinkunst zich aanvankelijk ontwikkeld heeft als aanhangsel van de Bouwkunst. Daarvan getuigen nog de woorden: tuinarchitect en tuinarchitectuur. Die samenhang heeft verschillende stadiën doorlopen.

Wil ooit de tuinkunst tot eene zelfstandige kunst ontwaken, dan dient zij zich volkomen los te maken van de bouwkunst. Ook als dat doel bereikt was, zou er nog veel leelijks in tuinen kunnen gebeuren; maar dan was toch het veld vrij voor eigen smaak-oefening in natuurlijke groepeerings.

En hoe ik mij voorloopig op de meest praktische wijze een verzoening tusschen de twee zusterkunsten voorstel?

De weg daartoe wordt ons aangewezen door de gracieuse groepeerings, die men soms op balconen ziet.

Eene der noodlottigste taaiheden van de valsche verhouding tusschen de beide kunsten is de opvatting dat, al moge men op zekeren afstand van gebouwen het plantaaardig materiaal respecteren, in de onmiddellijke nabijheid daarvan de architecturale lijn behoort te heerschen.

Doch indien nu de naar haar eigen gratie behandelde plantenmassa's zulk een goed effect maken op de balconen, dus vlak tegen de gevels der huizen,

waarom mogen zij dan niet met de noodige wijzigingen, hetzelfde doen op het omliggend terrein?

Die balcon-inconsequentie kan de tuinkunst, als zij wil, heerlijk helpen, om eindelijk eens tot een eerlijk compromis te komen met de bouwkunst.

Indien de moderne bouwkunst ergens geen klimplanten verlangt tegen haar monumentale gevels, laat ons haar dan daarmee niet lastig vallen. Indien zij rechts of links geen schaduw wenscht, laat ons dan met onze boomen zoover wegblijven als zij maar wil. Indien zij, vóór den ingang van een gebouw, een ruim, door geen andere dan haar eigene lijnen beheerscht plein wil bewaren, laat ons haar dit niet misgunnen.

Doch dat plein moet zij dan maar zelve, met haar eigen, dood, anorganisch materiaal, tegelmozaïeken, zerken, straatsteenen, griet, schelpen, of wat het zij beleggen of bestrooien.

Want... waar ons levend, organisch, groeiend en bloeiend materiaal begint, daar brengt dit zijn eigen wetten mee.

De plaats ontbreekt, om hierover verder uit te weiden. Belangstellende lezers meen ik te mogen verwijzen naar mijne brochure: *Eerbied voor het levend materiaal in de Tuinkunst*. (Haarlem, Tjeenk Willink) alom in den boekhandel verkrijgbaar.

GEERTRUIDA CARELSEN.

Ditmaal zal onze prijsvraag over twee maanden loopen, en loven we als eersten prijs uit: 4 gouden tientjes, als tweeden prijs f 25 en als derden prijs f 15.

De prijzen zullen ditmaal uitgereikt worden aan drie inzenders, die ons een no. van „Onze Tuinen” (van 1908) toezenden, beschreven met de meeste handteekeningen. Bij iedere handtekening moet woonplaats en adres staan.

Men kan desverkiezende, een no. aanvragen bij onze Administratie, tegen inzending van een 5 c. postzegel.

Inzendingen vóór Maandag 4 Mei aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam. Uitslag in ons nummer van Zaterdag 6 Juni e.k.

ORCHIDEEËN.

Cypripedium barbatum.

(Zie de afb. op de titelpag.)

Dit is een uiterst fraaie Orchidee, die men in bijna alle kassen aantreft.

Zij verlangt in den vollen groei in den zomer veel water en zelfs eene dunne oplossing van koemest doet haar goed. Tegen het voorjaar, wanneer dit noodig is, verpot men ze in gewonen boschgrond met fijn gehakt sphagnum.

De plant dient dan gelijk te komen staan met den rand van den pot. De bloemen, die op lange stengels staan, blijven maanden frisch en leenen zich bijzonder goed voor het maken van bloemstukken.

't Is overigens eene sterke plant, die in de warme kas thuis hoort en bij eene goede behandeling den geheelen winter, zooals ook wel bijgaande photo aangeeft, volop bloeit.

Fr.

C. H.

NIEUWE EN AANBEVELENSWAARDIGE PLANTEN.

Canna indica „Marguerite Mühle”.

Werden vroeger de *Canna's* uitsluitend als bladplanten beschouwd en als zoodanig ook gekweekt en gebruikt, tegenwoordig is dit anders geworden. Men heeft zich op de verbetering der bloemen toegelegd en met succes, zoodat deze gewassen nu ook als bloemplanten zeer gewaardeerd worden. Ja, door invoering der orchidee-bloemige soorten, namen de *Canna's* eene eerste plaats onder de bloeiende sierbladplanten en het mag verwondering wekken, dat ze nog niet meer aangetroffen en gekweekt worden.

De kleurverscheidenheid laat echter nog veel te wenschen over. Hoofdzakelijk bewegen de tinten zich tusschen geel en rood. Bovenstaande nieuwigheid maakt daarop eene uitzondering; de kleur daarvan is rose.

De plant heeft een sterke en gedrongen groeiwijze; zij wordt ongeveer 1 M. hoog. De bloemtrossen staan flink boven de bladen uit, die blauw-groen van kleur zijn met bruine randen. De afzonderlijke bloemen zijn tamelijk groot en verbleeken in de volle zon zoo goed als niet. De aanwinst kan van veel betekenis worden, vooral met het oog op kruising tusschen deze en oudere variëteiten, waardoor mogelijk nieuwe kleurspelingen verkregen kunnen worden.

De *Canna's* verlangen in het algemeen eene zonnige en warme standplaats, waar ze voor den wind eenigszins beschut zijn. Ook mag het haar aan voedsel niet ontbreken, zoodat de aarde eerst goed voorbereid dient te worden, al eer men ze plant. Bij aanhoudende droogte moet men voor het noodige water zorgen, want evenals alle bladplanten, hebben ze veel vocht voor hare ontwikkeling noodig.

Binnenkort hopen we van de meest aanbevelenswaardige soorten een lijstje te geven, met eene korte cultuur-aanwijzing.

Adiantum cuneatum „Matador”

De vele variëteiten van *A. cuneatum* zijn weder met ééne vermeerd. Volgens de beschrijving moet deze nieuwigheid alle goede eigenschappen in zich vereenigen, die men naar billijkheid aan een varen mag stellen. De takken worden 60—80 cM. lang en zijn dus uitstekend geschikt voor snijgroen; daarbij zijn ze ongevoelig voor

neerslag en lage temperaturen, zoodat ze zelfs bij — 4 à 6 gr. C. niet sneuvelen. De plant heeft een sierlijk voorkomen en verdraagt het voortdurend plukken der takken zeer goed. In Duitschland heeft men de waarde dezer nieuwigheid meermalen erkend, en verkreeg zij o. a. onderscheidingen op de groote tentoonstellingen te Dusseldorf in Dresden.

Men ziet, de aanbevelingsbrief is mooi genoeg. Laten we zien wat de ondervinding hierop antwoordt.

Nephrolepis Whitmani.

Het geslacht *Nephrolepis* is zeer variabel. Talrijk zijn de verscheidenheden, die onder afzonderlijke namen in den handel gebracht zijn en van alle kan gezegd worden, dat ze de oude stamsort *N. exaltata* in bruikbaarheid en sierlijkheid overtreffen. Inzonderheid echter is een der laatste aanwinsten de *Nephrolepis Whitmani* van groote waarde. De meermalen fijnverdeelde takken hangen hoogst sierlijk over den pot, of staan recht op en verleen aan de geheele plant het stempel van voornaamheid. De groei-kracht is sterk en de vermenigvuldiging geschiedt veel door uitloopers, die spoedig weder tot jonge plantjes opgroeien. Voor potcultuur is deze verscheidenheid bij uitstek geschikt en zoodra ze hier algemeen bekend en verspreid is, zal ze zonder twijfel veel gevraagd worden. Te meer daar de plant voor de kamer bijzonder kan worden aanbevolen. Ook voor snijgroen zijn de takken bruikbaar, ofschoon andere vormen als *N. bostoniense* en *Piersonii* in dit opzicht beter materiaal leveren.

Epiphyllum delicatum.

„Froebels Schneeweissen”.

Deze *Epiphyllum*-soort werd in 1901 uit Brazilië ingevoerd. De groote waarde dezer nieuwigheid ligt in de kleur der bloemen, die zuiver wit is bij het opengaan en langzamerhand in zacht rose overgaat. De groei der plant is krachtig en ze bloeit zeer mild; alzamen eigenschappen, die haar tot eene aanwinst van betekenis verheffen. Vooral voor liefhebbers, die iets moois wenschen, achten we het derhalve niet ondienstig de aandacht op deze *Epiphyllum* te vestigen.

Santpoort.

W. LODDER

Korenbloemen.

Als men in dezen tijd verzuimt bloemzaad te zaaien van zomerbloemen, kan men in den zomer geen bouquetten maken, en bovendien heeft men dan ook nog berouw over een minder mooien tuin.

Behalve allerlei soorten zomerbloemen, waarvan men nu in de zaadwinkels de zaden uitgestald ziet in ge-

daar anders de fijne worteltjes moeite zouden kunnen hebben, om er door te komen. Men houdt was losse grond vrij, om te gebruiken bij het bedekken van het zaad.

Ten slotte giet men het bezaaide bed wat aan met een gieter, waarop een heel fijne broes past, met het oog op het wegspoelen van het zaad.

In het geval men te doen heeft met droog zaad met kafachtig omhulsel zooals bij de Korenbloemen, kan men het spoedig opkomen bevorderen door het zaad wat in water te weeken.

Elke plantensoort heeft zoo zijn eigen afstand, waarop men de jonge plantjes moet uitplanten, nl. naar de ruimte die zij als volwassen planten zullen innemen. Mij is het altijd goed bevallen om ze evenwel altijd iets dichter te plan-

niewelingen op, want de witte variëteiten bijv. zijn nog niet mooi zuiver wit, en hoe aardig of ook de overige zijn in: zalmkleur, lila, verschillende nuances van rose-wit met blauw hart, zij allen hebben op den duur de vlag moeten strijken voor de wilde blauwe en de overeenkomstige blauwe handelsvariëteiten.

Wanneer men flinke sterke planten heeft, moet men niet aarzelen zoo nu en dan een bouquet bloemen ervan te snijden, daar de planten dan flink doorbloeien, want de bloemen gaan heel vlug zaad vormen en zijn dan, als ze dit in grooten getale doen, wel eens van invloed dat de bloeitijd er door verkort wordt; onderhoudt men ze op deze wijze wat, dan houdt men ze nog heel laat in 't najaar in bloei, soms tot aan den vorst.

v. d. Z.

Korenbloem „Keizer Wilhelm”.
(Uit „Amateur Gardening”)

kleurde met mooie afbeeldingen versierde zakjes, kan men nu ook al vast Korenbloemen zaaien. Om even eenige soorten te noemen, die men gelijk met de Korenbloemen kan zaaien: *Phlox Drummondii*, Eenjarige Riddersporen of *Delphinium*, Juffertjes in 't Groen of *Nigella damascena*, *Iberis amara*, Goudsbloem of *Calendula*, O.-Indische Kers of *Tropaeolum* enz.

Ook voor 't zaaien van zomerbloemen wordt een bed gespit, zoo noodig wat bemest, den grond vooral goed fijn gemaakt met de hark en mooi vlak geharkt.

Voor de soorten met fijne korrel kan men den grond met de hand wat vlak drukken, doch alleen heel luchtigjes,

ten dan volgens dezen eisch, om dan later alle zwak gevormde er uit te trekken en alleen ruimte te laten voor de mooiste jonge exemplaren. Korenbloemen kunnen groote planten worden, ze moeten op afstanden van één voet komen te staan.

Bijzondere eischen stelt de Korenbloem niet, men ziet ze in alle deelen van ons land bloeien tusschen het rijpende koren. Iedereen kent het eigenaardig effect van het geel van het rijpend graan met het donkerblauw van die mooie bloempjes er tusschen.

De variëteiten die men bij de kwekers koopt zijn heel mooi, maar de wilde blauwe Korenbloem (*Centauria cyanus*) kan glansrijk tegen al deze

Shortia.

Op de eerste vergadering der Bloemen- en Plantencommissie der Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde, die dit jaar gehouden werd, en waarvan de lezers reeds een verslag lazen van onzen redacteur J. K. Buddé, zond de kweekerij „Tottenham” te *Dedemsvaart* een paar *Shortia's* in. 't Waren twee allerliefste plantjes van *Shortia uniflora* (*grandiflora*), prijkende met vrij groote bloempjes, zachtroze van kleur en gefranjerde bloembladeren. 't Is een vaste plant met lederachtige, glanzende groene bladeren, die in een klein rozet gezeten zijn; een rotsgewasje bij uitnemendheid.

De naam *Shortia* werd het gewas gegeven ter eere van den Amerikaanschen botanicus Short.

Behalve deze plant, zijn, zoover we kunnen nagaan, nog een tweetal *Shortia's* in cultuur en wel een één-jarige *Shortia californica* en *Shortia galacifolia*, welke laatste we in de prijscourant van de firma Ruys te *Dedemsvaart* aangeboden vinden, terwijl we er in de catalogus der firma Edward Gillett, *Southwick* (Massachusetts), eene mooie foto van vinden.

Shortia californica, die, de naam zegt het reeds, uit Californië ingevoerd is, heeft heldergele lintbloemen, rondom een donkerder krans van buisbloempjes gezeten. Deze plant behoort dus tot de familie der Composieten, en het gewas dat op de „keuring” was, alsook *Shortia galacifolia*, hebben met die familie niets uitstaande. 't Blijkt dus, dat twee verschillende gewassen één en den zelfden geslachtsnaam dragen, iets wat een enkele maal meer voorkomt en niet zelden tot verwarring aanleiding geeft.

We meenen daarom goed te doen, hier op deze omstandigheid te wijzen, vooral daar we veronderstellen, dat wellicht deze en gene plantenliefhebber „Les fleurs de pleine terre” van Vilmorin, Andrieux et Cie. bezit, waar deze één-jarige plant als *Shortia* besproken wordt. In hetzelfde werk zien we echter tevens als synoniemen genoteerd: *Ptilomeris aristata* en *coronaria* Nutt., *Actinolepis coronaria* Gray en *Hymenoxis californica* Hook.

Het opmerkelijke hierbij is, dat de auteur Asa Gray met Torrey het geslacht *Shortia* benoemde en de bedoelde *Shortia californica* den naam *Actinolepis coronaria* gaf, zoodat we als zeker mogen aannemen, dat de eerste naam, bovendien een tuinnaam, blijkens de achtervoeging der afkorting Hort., foutief is. Welke der synoniemen nu wel de juiste naam is, zullen we hier in het midden laten, omdat het ons niet verder kan interesseren.

Wie dus eene *Shortia* in zijn tuin wil bezitten zoals ze voor de Bloemen- en Plantencommissie getoond werd, bedenke dat we hebben *Shortia uniflora* met rose en *Shortia galacifolia* met witte bloemen, beide *Ericaceen*, die een plaatsje in den rotstuin vooral, overwaard zijn, vooral omdat zij zoo vroeg in het voorjaar bloeien. Met vochtige, halfbeschaduwde plaatsen zijn zij zeer tevreden en zullen zij den bezitter meer genot verschaffen, dan hij van haar, voor het luttele bedrag dat hij uitgaf, met recht zou mogen verwachten.

P. J. SCHENK.

Alyssum Benthami.

We hebben hier een allerliefst één-jarig plantje, dat zeer geschikt blijkt te zijn voor liefhebbers, welke in 't bezit zijn van kleine tuintjes.

Alyssum Benthami behoort tot de familie der Kruisbloemigen en bloeit zeer rijk met witte bloempjes; eerst vormen zij een schermvormige tros, later verlengt zich de spil; wij krijgen dan weer een tros.

Deze plant laat zich op twee verschillende manieren zaaien. In 't voorjaar tegen half April in den vollen grond gezaaid, zullen ze in den zomer gaan bloeien. Zijn ze tegen September gezaaid, dan worden ze in een kouden bak overwinterd en daarna in 't voorjaar in den vollen grond overgeplant; zij bloeien dan eenige weken eerder.

Ik raad aan *Alyssum Benthami compactum* te nemen; dit is eene variëteit die niet hooger wordt dan 20 c.M.

Quedlinburg.

J. C. TH. UPHOF.

Uitgebloeide Bolgewassen.

't Klinkt wel een beetje zonderling, nu al van uitgebloeide gewassen te gaan spreken, terwijl de Lente eigenlijk nog beginnen moet. Toch meenen we, er redenen voor te hebben. Niet lang geleden zagen we, hoe van een uitgebloeid potje Lelietjes van Dalen het blad geheel werd afgesneden, om daarna de restantjes in den tuin uit te planten.

— Waarom heb je dat blad er afgesneden?

— Wel, die trekken het voedsel maar tot zich, en dan vrees ik, dat de plantjes zóó zwak zullen worden, dat ze a.s. jaar heelemaal niet zullen bloeien. Neen, praat me maar niet tegen: ik heb het bij ondervinding. Voor een paar jaar heb ik het blad er aan gelaten; maar van bloeien geen sprake meer. 't Blad moet er af, hoor! en nu doe ik het bij mijn tulpen en hyacinthen ook.

Ik heb inderdaad niet tegengesproken. Zoo iemand zie ik geen kans, aan 't verstand te brengen, dat de bladeren de organen zijn, waarmee het voedsel bereid wordt.

B. B.

Lord Suffield.

Wanneer we ons een fijne appel wenschen komt de *Lord Suffield* daarvoor niet in aanmerking; maar al kan ze op den naam fijn geen aanspraak maken, ze heeft toch vele deugden, waardoor ze gerust onder de goede mag gerekend worden en een plaatsje in elk sortiment ten volle waard is. De vrucht rijpt in de tweede helft van September, mag niet te rijp aan den boom worden, om-

Het uitdunnen der vruchten, wat bij deze soort zeer noodig is, moet, omdat de vruchten op trossen zitten, met voorzichtigheid geschieden. Verzuimen we het dunnen, dan vinden we soms geheele trossen met minderwaardige vruchten bijeen; of één die wat groter is, wordt door een krans van zeer kleine omgeven.

De kleur der vrucht is groen en gaat aan de zonzijde in geel over, welk geel bij het rijp worden de overhand krijgt.

Geel aan den boom mag ze niet worden, want dan komen er talrijke zwarte stippen op. Een andere eigenaardigheid van de vrucht is, dat ze buitengewoon vettig aanvoelt waardoor ze blindelings van andere te onderscheiden is. Het gebeurt nog al eens dat de bekende rotziekte bij deze vrucht op-

„Lord Suffield”. een goede keukenappel.

(Uit: „Amateur Gardening”).

dat ze dan spoedig melig wordt. Op tijd geplukt kan ze twee à drie weken bewaard worden en verschaft ons een uitstekende keukenappel, die om haar mooien vorm en kleur en haar soms zeer grooten omvang op het dessert ook lang geen slecht figuur maakt.

De boom is vruchtbaar, draagt op wild spoedig en op Doucin soms zóó sterk, dat het groeien er soms bij inschiet. Als hoogstam is ze minder geschikt, omdat de groote vruchten, die bovendien veelal aan trossen bij elkaar zitten, spoedig afwaaien. De struik is daarom de aangewezen vorm.

treedt, wij vinden dan aan den boom en er onder tal van rotte vruchten. IJverig af- en opzoeken en verbranden van deze kan de kwaal tot een minimum beperken. Ook vooral geen verdroogde vruchten gedurende den winter aan den boom laten; maar deze als even zoo vele bronnen van besmetting door verbranding vernietigen!

Ten slotte zij nog vermeld, dat het blad groot en licht groen is, waardoor de boom in bebladerden toestand zeer goed van andere te onderkennen is.

J. C. MUIJEN.

Onze druiven in kassen.

Bij het zien van dit plaatje zal menig bezitter van een druivenkas wateranden en zal bij hem onwillekeurig de vraag rijzen, wat zou ik nu kunnen doen om mijn druivenkassen zoo te krijgen?

Het plaatje hier stelt voor een druivenkas, beplant met snoeren en dit op zich zelf is al een van de middelen, waardoor we een veel sterker opbrengst verwachten kunnen. Op buitenplaatsen vooral volgt men bij het beplanten van druivenkassen nog veel te veel de verouderde en gewoonlijk slechte gewoonte, om de druiven buiten te planten, ze dan door een gat in den muur naar binnen te leiden en ze daar in een vierkant gemetseld hokje wortels te laten vormen. Men meent dan, dat men

trossen en groote trossen wat noodig is, behoeven we zeker niet te herhalen.

De behandeling van de druif eischt dagelijks toezicht. De wintersnoei is al heel gemakkelijk en al moet ook deze natuurlijk met kennis van zaken geschieden, toch komt het veel meer aan op de verzorging tijdens den groei.

Herhaalde hulp in de voeding, dat naar behoefte geregeld wordt, staat onmiddellijk naast de verzorging van de temperatuur en de regeling van de atmosfeer, die beide in hoofdzaak beheerscht worden door het luchten. Dit is dan ook een werkje, dat niet aan den eerste den beste mag worden overgelaten en met zorg en kennis van zaken moet geschieden. Het nijpen, het gedurig nijpen, het dunnen der trossen, dit alles mag niet worden beschouwd als

en levert gedurende den ganschen zomer een smakelijke groente, in den tijd dus, dat de zg. zomerspinazie voorbij is en de winterspinazie nog komen moet.

De Nieuw-Zeelandse spinazie is zeer gevoelig voor vorst, zoodat ze door de eerste nachtvorsten in het najaar reeds wordt gedood. In den vollen grond kan ze dan ook eerst in de maand Mei gezaaid worden. Het zaad ontkiemt niet altijd even goed, waarom liet aanbeveling verdient, het vooraf te weeken.

Vroeger en ook beter gaat het ontkiemen onder glas. Daartoe zaait of liever legt men in 't laatst van Maart, begin April in potjes, in elk drie à vier zaden. Van de opgekomen plantjes behoudt men de krachtigste en brengt deze, nadat ze voldoende afgehard zijn, in Mei op de bestemde plaats in den vollen grond over, op een onderlingen afstand van 70 à 90 cM. Want de plant vertakt zich verzazend en levert daardoor een rijke opbrengst aan bladeren en jonge toppen, zoodat 'n vier à zestal planten voor een gewoon gezin voldoende zijn.

Zooals men ziet is de cultuur niet moeilijk. En men kan er geregeld een langen tijd van oogsten.

W. F. A. GRIMME.

HAGELSCHIETEN.

Het bedwingen van hagelbuien door het lossen van kanonschoten, wordt in Italië veel toegepast. In den laatsten tijd werd echter al meer en meer aan de waarde van het middel getwijfeld. Daarom werd door de Italiaansche regeering een wetenschappelijk onderzoek ingesteld te Castelfranco bij Venetië. Over een oppervlakte van 6000 H.A., die vooral in de jaren 1900 en 1901 zeer veel door hagelslag was getroffen, werden 200 van dergelijke stations opgericht, waarvoor de regeeringscommissie 200 van de beste hagelkanonnen liet komen. Bovendien werden er later, toen de acetyleenkanonnen opgang maakten, nog 22 van deze, ieder met 14 M. lange buizen, aangeschaft. Prof. Pochettino werd met het onderzoek belast.

Thans bericht, zoo leest men in de *Vragen van den Dag*, de senator Pietro Blaserna, hoogleeraar aan de hoogeschool te Rome, die mede in de commissie zitting had, dat al de verschillende proefnemingen steeds negatieve uitkomsten hebben gehad, zoodat dan ook reeds in 1904 de proefnemingen met kanonnen niet verder werden voortgezet. In Frankrijk echter had men nog steeds gunstige resultaten meenen te verkrijgen met vuurpijlen.

Om ook daarvan voldoende zekerheid te hebben, werden in Italië eveneens daarmee proeven genomen. Eerst nam men gewone vuurpijlen, die meestal tot een hoogte van 200 M. gingen; later werden andere vuurpijlen gebruikt, die een hoogte à 300 M. bereikten. Later werden ook nog andere vuurpijlen gebruikt, die eene hoogte van 900 tot 1200 M. bereikten, maar zonder gunstig resultaat. Omdat de commissie van meening was, dat de massa, die omhoog werd gevoerd, om daarboven uiteen te springen, te gering was, werden later nog proeven genomen met vuurpijlen, die bommen van 8 K.G. bevatten en welke 800 M. hoog werden geslingerd.

Maar ook het resultaat hiervan was niet schitterend. Evenmin als met al de vorige proefnemingen kon men op gunstige resultaten wijzen.

Het schijnt dus nu wetenschappelijk vastgesteld te zijn, dat het hagelschieten niet den minsten invloed heeft, en waar men al op gunstige resultaten heeft meenen te moeten wijzen, zal dat louter toeval geweest zijn.

Een druivenkas met flinke trossen.
(Uit „Amateur Gardening”)

buiten waar de boom geplant is moet mesten, niet denkende dat daar de wortels, na het vormen van wortels in dat hokje binnen in de kas, spoedig werkeloos worden en afsterven en de bemesting daardoor geen doel treft. Verzwakking in de ontwikkeling en dientengevolge geringe vruchtbaarheid zijn het onvermijdelijk gevolg.

Wil men veel druiven, wil men sterke trossen, dan moet de ontwikkeling zeer krachtig zijn, de behandeling goed. Elke plant moet over voldoende ruimte kunnen beschikken om zich daarin te ontwikkelen en daarin te vinden, wat haar past. Mest zoowel als lucht en licht moet niet ontbreken en daarom geven we onze wijngaard een krachtige bemesting en eene luchtige grondsoort.

Het Belgisch snoer is eene der beste vormen en wanneer we het dan aan niets laten ontbreken, dan zouden we niet weten waarom we onze kassen niet op dezelfde wijze als ons plaatje te zien geeft, met vruchten bezet zouden kunnen krijgen. Dat voor veel vrucht-

kleine onderdeelen van de cultuur, maar als werkzaamheden, die er ernstig op aan komen.

We memoreeren dit alles nog maar eens, we beschreven dit vroeger uitvoeriger en verwijzen naar de details daarvan.

Wie in ons land model-druivenkassen wil zien, bezoeke het Westland.

J. A. KORS.

Nieuw-Zeelandse Spinazie.

Deze bladgroente mag zich nog niet in zoo'n algemeene bekendheid verheugen als onze gewone spinazie. En toch verdient ze meer gekweekt te worden dan tot heden het geval is. Ze eischt zeer weinig zorg

PLANTENZIEKTEN.

De Amerikaansche Kruisbessen-Meeldauw.

I.

Met een kort woord is in dit blad reeds melding gemaakt van deze plantenziekte, welke sedert een paar jaar haar intrede in ons land gedaan heeft. Reeds vroeger was ze van uit Amerika naar verschillende landen van Europa overgekomen, waar ze groote schade aanricht in de kruisbessentuinen.

Door Prof. Dr. Ritzema Bos is ze het vorige jaar ontdekt in enkele boomgaarden onder *Rhenen* en *Amerongen*. Deze heeft met niet genoeg te waardeeren voortvarendheid in alle bijzonderheden het optreden van deze meeldauwzwam nagegaan en onderzocht, hoe zij zich verbreidt en bestreden kan worden. Het resultaat van zijn onderzoekingen heeft hij neergelegd in een brochure, door hem in opdracht van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel samengesteld.

Het doel is, dat iedere bezitter van kruisbessenstruiken dezen nieuwen vijand leert kennen en overtuigd wordt van het gevaar, waaraan de kruisbessenteelt blootstaat, indien deze ziekte niet in hare geboorte gestuit wordt door een *algemeene* en *krachtige* bestrijding.

Daartoe is het nu nog niet te laat en we willen daarom niet langer wachten, met de lezers op de hoogte te brengen met deze meeldauwzwam. Hoe algemeener zij bekend is, hoe beter zij bestreden kan worden, want één aangetaste struik kan oorzaak zijn, dat de geheele omtrek besmet wordt. Zoo'n struik dient dus onmiddellijk ontdekt en onschadelijk gemaakt te worden.

De lezers van dit blad hebben reeds enkele malen een en ander vernomen omtrent meeldauwzwammen. Velen zullen tot hun spijt bekend zijn met het wit op de rozen en de valsche meeldauw van de druif heeft ongetwijfeld van menigeen de verwachting op een goeden oogst vernietigd.

De levenswijze van de Amerikaansche kruisbessenmeeldauw komt in vele opzichten met die van deze en andere meeldauwzwammen overeen. Ze leven niet in, maar buiten op de planten, welker oppervlakte zij overdekken met een weefsel van fijne draden, die met hunne zuigorganen in de zachte deelen der planten indringen en aan deze de noodige voedingsstoffen aantrekken.

Aan die draden vormen zich de sporen, welke, wanneer zij rijp zijn, bij miljoenen afgesnoerd worden en gedeeltelijk op de planten neervallen, die daardoor het aanzien krijgen, alsof ze met meel overstrooid zijn. Een ander deel wordt door den wind naar naburige planten gevoerd, terwijl het grootste gedeelte te gronde gaat.

De sporen, die in een vochtige omgeving, een waterdruppel of vochtige lucht bijv. terecht komen, gaan kiemen, d. i. zij vormen sporedraden.

Geschiedt dit op een deel van een daartoe geschikte plant, dan dringt die sporedraad dat plantendeel binnen en gaat als zuigorgaan functioneeren en zich vertakken. Na korten tijd is ook dit plantendeel met zwamdraden overdekt.

De sporen, die op den grond, in het water, enz. terecht komen, gaan natuurlijk verloren en in den regel ook die, welke op andere plantensoorten vallen. Enkele soorten van meeldauwzwammen planten zich evenwel ook voort op eenige aanverwante, soms ook op meer van elkaar verschillende plantensoorten. Zoo leeft de valsche meeldauw van den wijnstok alleen op de verschillende soorten van druiven, terwijl die, welke het wit op de rozen veroorzaakt, ook op den perzik leeft.

Den heelen zomer door worden sporen gevormd en deze ontwikkelen het best bij warm en vochtig weer.

Houdt na een zekeren tijd de vorming van sporen op, dan ontstaan bij sommige meeldauwzwammen, en ook bij de bewuste Amerikaansche, nieuwe zwamdraden, die ten slotte een viltachtig bekleedsel vormen, waaronder het ingesloten plantendeel geheel verstikt.

Terwijl dit bekleedsel bij vele soorten witachtig is, wordt het bij de Amerikaansche meeldauw dofbruin, ongeveer koffiekleurig.

Behalve de zooveen genoemde sporen vormen de meeldauwzwammen nog andere voortplantingsorganen. Deze ontstaan later in den zomer tusschen het viltachtige weefsel. Het zijn kleine lichaampjes, die in rijpen toestand bijna zwart gekleurd zijn; hoewel heel klein, kan men ze met het bloote oog toch waarnemen, inzonderheid bij die soorten, waarvan het weefsel wit is.

Deze lichaampjes nu, peritheciën genaamd, bevatten eenige blaasjes, welke gevuld zijn met een andere soort van sporen, welke den naam van ascosporen dragen.

Terwijl nu de zomersporen en meestal ook de zwamweefsels tegen den winter vergaan, overwinteren de peritheciën op doode bladeren, takjes, enz. en op den grond. Tegen het voorjaar is hun wand vergaan en komen de ascosporen vrij die de voor hen geschikte plantensoorten weer besmetten.

Na deze korte uitweiding over de meeldauwzwammen in het algemeen, waardoor, naar ik hoop, de levenswijze en manier van voortplanting althans in hoofdzaak duidelijk geworden is, willen wij ons bepalen tot de Amerikaansche kruisbessenmeeldauw.

Deze vestigt zich niet alleen op de jonge bladeren en scheuten, maar ook op de bessen. Zij worden eerst met een fijn, wit weefsel overdekt en lijken daarna met meel overstrooid. Langzamerhand wordt de bekleding dikker, viltachtig, terwijl zij koffie- of kastanjebruin gekleurd wordt.

De zwam, die zich natuurlijk ten koste van de scheut voedt, is oorzaak, dat deze niet flink uitgroeit, terwijl de blaadjes klein blijven en verschrompe-

len. De toppen der scheuten sterven vaak en die, welke ze trachten te vervangen, ondergaan hetzelfde lot. De overblijvende scheuten worden of niet rijp tegen den winter en bevriezen licht, of dragen het volgende jaar slechts weinig vrucht, terwijl ook het slecht gevoede, oudere hout dan maar schaars met vruchten bezet is.

Deze worden evenmin gespaard. Zijn ze ongeveer half volwassen, dan worden ze eveneens aangetast en zijn ten slotte ook met een bruin vilt bedekt, dat, zolang de bessen niet rijp zijn, er af gevreven kan worden. De bessen groeien niet meer, barsten vaak, vallen soms af en rotten dan op den grond. Soms ook rotten of verdorven ze aan de struiken.

Zij, die de bessen rijp willen plukken, zullen dus hun oogst geheel zien bederven, terwijl de bessen, welke men groen wil gebruiken of verkoopen, ook zoo goed als waardeloos zijn, want de jam, waarin enkele zieke bessen verwerkt worden, heeft een zeer slechten smaak.

Het zal nu iedereen duidelijk zijn, dat deze meeldauwzwam de kruisbessenstruiken na enkele jaren te gronde richt en den bessenoogst geheel bederft. Een zorgvuldige inspectie van alle struiken in den aanstaanden zomer en ook nu (want de in het vorige jaar besmette scheuten zijn nu nog met het viltachtige bekleedsel bedekt) is dus zeer noodzakelijk.

Niet alleen in tuinen en boomgaarden dient dit te geschieden; vaak toch gebeurt het, dat kruisbessen in het wild opslaan uit zaden, door de vogels verspreid, of uit achteloos weggeworpen snoeisels, dat gemakkelijk wortelt, wanneer de omstandigheden daartoe gunstig zijn. Ziet men langs wegen of in heggen zulke struiken, dan moeten ook deze goed nagegaan worden. Beter nog is ze uit te roeien.

Bovendien mag men de roode en de witte aalbes niet uit het oog verliezen, want ook op deze heeft men de meeldauw wel waargenomen, terwijl de *Ribes aureum*, een welbekende sierheester, niet zelden aangetast wordt.

Een zwam, die met de Amerikaansche kruisbessenmeeldauw mogelijk verward zou kunnen worden, is de sinds onheugelijke jaren inheemsche *Europeesche meeldauw*. In verschillende opzichten zijn ze van elkaar te onderscheiden. De Amerikaansche vestigt zich op de jonge scheuten, bladeren en bessen; de Europeesche tast daarentegen de oudere takken en bladeren aan. Terwijl de eerste de bessen geheel overdekt, vestigt de tweede zich, en dan nog maar zelden, alleen in een klein kringetje op den top der bessen.

De Europeesche blijft spinragachtig en wit; de Amerikaansche wordt later, zooals reeds gezegd is, witachtig en bruin. En daar de Europeesche bovendien veel later in den zomer optreedt, gewoonlijk als de bessen reeds voor een groot gedeelte groen geplukt zijn, valt het licht te begrijpen, dat deze lang zoo gevaarlijk niet is voor de kruisbessen-cultuur, als de Amerikaansche.

Ook tast zij meestal die struiken aan, welke in de schaduw staan, terwijl de

Amerikaansche zich ook vestigt op 'die, welke in de volle zon staan.

Nog een andere ziekte, door Prof. Ritzenma Bos hier te lande kortelings ontdekt, en door hem „het Zwart” genoemd, kan met de Amerikaansche kruisbessenmeeldauw verward worden. Deze veroorzaakt zwarte vlekken op de halfvolwassen bessen en woekert met haar mycelium *in de schil*. Ook de takjes worden er door aangetast, gewoonlijk aan den voet der stekels, waar het bastweefsel dan gedood wordt.

Deze plekken kunnen natuurlijk niet afgewreven worden.

En hiermede zijn de lezers, naar ik hoop, voldoende ingelicht, om a. s. zomer den vijand te herkennen, als deze een aanval op hunne bessenstruiken mocht wagen. Wat hun in dat geval te doen staat, willen wij in een volgend artikel bespreken.

(Wordt vervolgd.)

A. M. v. DRIEL.

Roest en zwartvlekkigheid bij kasrozen.

Proef ter bestrijding van de roestziekte en zwartvlekkigheid der kasrozen te Boskoop in 1906.

In eene rozenkos te Boskoop, gelegen op veengrond, welke elk voorjaar met koe- en paardenmest wordt bemest, benevens met wat baggeraarde en nu en dan wat bloed, werden de trekrozen, variëteit *Kaiserin Auguste Viktoria*, elk jaar aangetast door de roestziekte — *Phragmidium subcorticum* — en door de z. g. zwartvlekkigheid — *Actinonema Rosae*. Deze laatste ziekte wordt meer gevreesd dan de eerste en beide veroorzaken heel wat schade. Daarom werd besloten, eene proef te nemen deze ziekten te bestrijden. De kas werd daartoe geheel gezuiverd en al het houtwerk terdege met kalkmelk bestreken. Na den snoei der rozen werd $\frac{1}{2}$ K.G. zwavel op een rookpan in de kas verbrand en de kas een halven dag zorgvuldig gesloten gehouden. Eenige dagen later werden alle rozen besproeid met een 1-procentige oplossing van bouillie bordelaise. De resultaten waren zeer gunstig. De ziekten hebben zich niet meer vertoond, de rozen groeiden flink, maakten donkergroen blad en gaven grootere bloemen dan andere jaren.

(Uit *Beknopt Verslag der Land- en Tuinbouw-proefvelden over 1904, 1905 en 1906*. Uitgegeven door het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel).

IN HET WETERINGPLANTSOEN.

Een ijverig lid van de „Natuurhistorische Vereeniging” vraagt aan den harkenden tuinman:

— „Kunt u me oog zeggen, vriend, of deze plant tot de Arbutus-familie behoort?”

— „Ik zou m'n handen maar thuis houwe, m'neer,” antwoordt de harker, „d'r is geen enkele familie, die hier wat over te zeggen heeft, want dit is gemeentelandschoen.”

(„Alg. Hbld.”)

HET KINDERTUINTJE.

Wat een genot is het voor een kleuter, als hij in den tuin mag helpen, als hij met Moeder de bloemen mag begieten, als hij een paar erwten of boon-tjes met Vader mag leggen. Maar nog grooter weelde is het voor het kind, wanneer het zich mag verheugen in het bezit van een eigen tuintje, al is het nog zoo klein, zoo'n tuintje, waarin het zelf mag spitten en zaaien en planten, en zijn eigen bloemen verzorgen. Het is voor het kind een rijke bron van genot en vreugde. Hoe verheugt het zich, als het Moeder een ruikertje kan brengen van bloemen uit z'n eigen tuintje!

Het tuintje is voor het kind een plaats van ontspanning en uitspanning. En wanneer de knaap tot man is opgegroeid, zoo zal ook dan de tuin voor hem de plaats zijn, waar hij in zijn vrijen tijd mede ontspanning zoekt en vindt.

Een eigen tuintje is zeer zeker niet zonder invloed op de vorming van het kinder karakter. De verzorging van bloemen en planten kweekt liefde voor de natuur, bevordert het gevoel voor reinheid, netheid en schoonheid, en eischt oplettenheid en inspanning. Niemand zal kunnen tegenspreken, dat het bezit van zoo'n eigen tuintje voor het kind van groote waarde is.

Maar het moet dan ook werkelijk een plaats zijn, waar het kind bij voorkeur vertoeft, waar het met liefde en lust bezig is. Ook een kindertuintje stelt zijn eischen. Niet elke plek in den tuin is geschikt. Wat het kind zaait of plant, moet zich snel en voorspoedig kunnen ontwikkelen. Dus geen plek onder boommen, waar in den armen, schralen grond niets wil gedijen, waar in de schaduw geen bloem ooit bloeit. Niet een stukje grond, dat vader toch niet kan gebruiken! Ook hier geldt: Het beste is voor het kind juist goed genoeg. Dit wordt nog maar al te vaak uit het oog verloren.

Een hoofdvoorwaarde voor een goed kindertuintje is in de eerste plaats een *vrije ligging*, zoodat niets het zonlicht tegenhoudt, en *goede, vruchtbare grond*.

De grootte van het kindertuintje regelt zich enerzijds natuurlijk naar de grootte van den tuin, anderzijds naar den leeftijd van het kind. Voor den vijf- of zesjarigen kleuter is reeds een plekje van één of twee vierkante meters voldoende, maar allengs strekken zijn wenschen zich verder uit.

Een belangrijke voorwaarde is ook, dat het kind geheel de *vrije beschikking* (altijd binnen bepaalde grenzen) over zijn tuintje heeft. Wel zullen de ouders hem onderrichten, hem aan orde en netheid gewennen, hem op verschillende zaken wijzen, maar het kind zij hier niet de ondergeschikte, die niets anders te doen heeft dan de voorschriften van vader of moeder op te volgen. Het kind moet, met voorlichting van ouderen, zijn tuintje verder naar eigen believen mogen inrichten.

Het kind hebbe alzoo de vrije beschikking over zijn plekje grond, maar dient dan ook allen arbeid daarop zoveel mogelijk *zelf te verrichten*. Voor

het kind een tuintje te laten aanleggen en onderhouden door een tuinman of knecht, heeft geen, of althans bitter weinig waarde. Het kind moet niet alleen *weten*, dat er in den tuin orde en netheid moet heerschen, het moet ook zelf *zorg dragen*, dat zijn tuintje er ordelijk en net uitziet. Men moet het kind niet alleen leeren, dat de grond voor een weligen groei der planten los en poreus moet zijn, het moet ook zelf de handen uit de mouw steken, om de aarde te bewerken. Wel kunnen wij het daarin helpen, waar zijn krachten te kort schieten, maar verder moet het zelf voor het onderhoud zorgen. Hoe meer moeite en zorg het kind aan zijn tuintje heeft besteed, des te meer voldoening en vreugde geniet het, wanneer het zich later verlustigt in den aanblik van zijn bloemenschat.

Want het zijn in de eerste plaats de bloemen, die het kind boeien en bekoren. Bij de keuze er van lette men op fraaie kleuren, op gemakkelijke cultuur en, bij de éénjarige bloemen op een snelle ontwikkeling.

Men kiese ook het liefst die soorten, welke direct buiten in den vollen grond kunnen gezaaid worden. Van de soorten, welke eerst onder glas moeten worden gezaaid, hebben wij er zeker nog wel enkele over uit den grooten tuin.

Ook onder de vaste planten en bolgewassen zijn er verscheidene heel geschikt voor den kindertuin. Wat een blijdschap, als b.v. in 't vroege voorjaar *Crocus* en *Sneeuwklokjes* uit den grond te voorschijn komen.

Het zijn evenwel niet alleen bloemen, welke het kind kweeken en verzorgen kan, maar ook verschillende groenten zal het gaarne in zijn tuintje hebben. In hoofdzaak die, waarvan geen groote hoeveelheid noodig is, en die gemakkelijk groeien. Natuurlijk in de eerste plaats de bitterkers. Verder radijsjes, enkele specerijkruiden, zuring en dergelijke.

Een paar aardbeiplanten zullen ook steeds gaarne een plaatsje kunnen vinden. Met de uitloopers kan het zelf een nieuw bedje aanleggen, of er een vriendje of vriendinnetje mee verblijden.

Zoo kan het kind ook in 't bezit komen van een paar bessenstruiken, als we het enkele stekken verschaffen, die het, op onze aanwijzing, zelf in den grond kan steken. Wel zal het eenige jaren duren, voordat er vruchten kunnen geplukt worden, maar met belangstelling volgt het kind de ontwikkeling van de struikjes, die in later jaren hem nog telkens aan zijn blijde jeugd herinneren.

Het laet niet in onze bedoeling, hier een volledige beschrijving van een kindertuin te geven. We meenden alleen op enkele hoofdzaken te moeten wijzen, waarop men in de eerste plaats moet letten. Moge deze bijdrage er toe medewerken, dat de kindertuin werkelijk meer aan zijn bestemming kan beantwoorden: een plaats, waar het kind aangenaam en nuttig bezig is.

W. F. A. G.

In den Bloementuin.

Gazons.

Zoo langzamerhand wordt het tijd, het graszaad aan den grond toe te vertrouwen. Wel hadden we hiermede ook vroeger al kunnen beginnen, maar dan duurt het te lang voordat het zaad uitkiemt. Hoe warmer het is, hoe vlugger men een groene mat heeft; April en Mei zijn de aangewezen maanden om onze gazons te bezaaien.

In de eerste plaats hebben we te zorgen, dat er niets ontbreekt aan de grondbewerking. We beginnen dus het geheele veld flink diep om te werken.

Hoe dit diepspitten in zijn werk gaat hebben we vroeger reeds beschreven; we achten dit dus bekend. Tegelijk met dit spitten zorgen we, dat het terrein zijn verlangde ligging verkrijgt (vlak, hellend, uitgehold enz.). Tevens kunnen we er een flinke hoeveelheid goed verteerde mest doorheen werken, waarbij we zorgen, dat dezo niet te diep onder de oppervlakte komt. Na het spitten, strooien we nog wat kunstmest uit, nl. $2\frac{1}{2}$ à 3 K.G. patentkali en evenveel superphosphaat per 100 vierk. Meter.

Vervolgens harken we den grond gelijk, waardoor tevens de kunstmest voldoende onder den grond wordt gewerkt.

Na het gelijk harken gaan we met de tuinrol over het terrein, waarbij dit flink gelijk gerold moet worden. Zien we na het rollen hier of daar nog oneffenheden, dan kunnen deze voorzichtig met de schop verwijderd worden. Liggen er nog putten of gaten in het terrein, dan worden deze met wat fijnen grond aangevuld. We kunnen nu gaan zaaien.

Welk zaad en hoeveel we moeten gebruiken? Het eerste laten wij het liefst aan een vertrouwd zaadhandelaar over; we geven daartoe op: 1e of het toekomstige grasveld beschaduwd of in de volle zon ligt; 2e waaruit de grond bestaat (klei, zand, veen, gemengde grond enz.). We zullen dan in den regel een beter zaadmengsel krijgen, dan wanneer we het zelf samenstellen. De hoeveelheid, die we gebruiken hangt geheel af van de grootte der gazons. Voor uitgestrekte grasvelden hebben we ongeveer 100 K.G. per H. A. noodig (1 K.G. per 100 vierk. Meter).

In kleine tuinen gebruiken we weer $\pm 1\frac{1}{2}$ K.G. per 100 M².; voor grasbanden mogen we zelfs gaan tot 2 K.G. per 100 M².

Maakt men zuinigheidshalve gebruik van het z.g. hooikrop of hooizaad, dan zaait men zoo dik, dat de grond als 't ware ermede bedekt is.

Men denke, echter wel eraan, dat we bij het gebruik van hooizaad, behalve

gras, ook een massa onkruid in het gazon krijgen.

Hebben we nu het zaad zeer gelijkmatig uitgestrooid, dan wordt het met de hark ondergewerkt. Hoe dit inharken van graszaad geschiedt moeten de lezers maar eens bij iemand gaan kijken, die het meer heeft gedaan; ze zullen dan wel zien, dat dit geen werkje voor de eerste de beste is.

Is men beginner, dan zal men na de bewerking zien, dat lang niet al het zaad onder den grond is gekomen. Men zal dan goed doen een zeer dun laagje fijnen grond over het zaad uit te strooien. Teu slotte gaan we nog eens licht met de tuinrol over het terrein heen, waardoor het zaad goed aangesloten komt te liggen. Bij gunstig weer ziet men na 10 à 14 dagen reeds een groen waas.

Op de volgende manier kan men eenigszins eenvoudiger te werk gaan.

Dendrobium aureum.
(Uit „Amateur Gardening“.)

Na het spitten wordt het terrein geharkt, doch zoodanig dat we de kleinste aardkluiten niet geheel uit elkaar slaan. We rollen nu niet vooraf, doch strooien direct het graszaad uit, dat we vrij gemakkelijk, onderharken, door de aardkluitjes met de hark stuk te slaan, waarna de tuinrol erover wordt gehaald.

Onze tuin begint nu langzamerhand weer een vroolijk aanzien te krijgen; het groen begint overal reeds te ontkiemen, *Ribes sanguineum*, *Forsythia*'s e.a. wedijveren met elkaar in rijken

bloei, terwijl *Arabis*, *Scilla* en vele andere ons veel plezier schenken.

Het ligt voor de hand, dat we den tuin zoo goed mogelijk in orde willen hebben. Het gras wordt reeds geknipt of gemaaid, het onkruid, waar het zijn hoofd mocht opsteken, uitgeplukt; vaste planten, zooals *Eulalia*'s e.a., die hun oude blad nog hebben, worden afgesneden; voorjaarsperken worden opgeknipt, stamrozen aan de stokken gebonden, enz. enz.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Dendrobiums.

Wat het Sneeuwkllokje, de Winteraconiet en meer andere voor buiten zijn, nl. lenteboden bij uitnemendheid, zijn de *Dendrobiums* voor de kas; wie er een aantal kweekt, heeft al lang kunnen genieten van de fraaie bloemen aan dit geslacht eigen. Uitgebloeid zijn

nu — uitzonderingen bevestigen den regel — *Dendrobium Wardianum*, *D. crassinode*, *D. nobile*, *D. primulinum*, *D. cucullatum*, *D. Findleyanum*, *D. aureum*; en deze moeten nu geholpen worden aan frissche compost. Het moet gedaan zijn vóór dat de jonge scheuten wortels maken, daar deze zeer gevoelig zijn en dus gemakkelijk in haar groei gestoord kunnen worden.

Van goed gevestigde planten wordt zooveel mogelijk de oude compost verwijderd, terwijl de oudste schijnknollen aan den voet worden weggesneden.

Wij nemen potten in verhouding tot

de plant, terwijl ons de ondervinding leerde, dat *Dendrobiums* in het algemeen geen grooten pot wenschen. Voor drainage gebruiken wij ½ potscherven, ½ wortelstokken, die uit den varenwortelgrond komen en nog wel de voorkeur verdienen. Dit laatste kan men opmerken bij het verplanten van exemplaren, die daarmede gedraineerd waren.

De compost voor *Dendrobiums* is al zeer eenvoudig; zij groeien bijv. zeer graag in een mengsel van varenwortelgrond en *Sphagnum*, van ieder de helft; wil men wat meer van het laatste gebruiken, ook daar is niets tegen. Een handvol zand door de compost heen werken verdient aanbeveling.

Het gaat niet de planten als met de menschen: er komt wel eens een zieke tusschen de gezonde en deze moeten wij ook als zieke behandelen. Zij worden in het bijzonder goed nagekeken, van alle doode wortels ontdaan, krijgen voorloopig een kleinere woning, die boven alles goed gedraineerd wordt en krijgen zij niet anders dan *Sphagnum*.

Soorten en variëteiten die niet hoog worden of min of meer afhangen, planten wij op in Orchideeën-pannen, die opgehangen kunnen worden. Deze kunnen ook gebruikt worden voor *Dendrobium*-zaailingen, die in de eerste drie jaren uitstekend groeien in *Sphagnum* vermengd met stukjes potscherven en zand. Nadert de bloeitijd, dan krijgen zij wat varenwortelgrond erbij.

Verplante *Dendrobiums* geve men niet te veel water, eerst wanneer men ziet dat de wortels flink door de compost woelen, dan kunnen zij meer water hebben.

Op een paar uitzonderingen, houden *Dendrobiums* van een vochtige, warme kas, waar zij bij voorkeur kort bij 't glas willen staan. Zij groeien het hardst, wanneer de zon op de kas staat en wij in den namiddag, tegen half vier, de luchtraampjes sluiten, alles in de kas goed nat maken en de planten spuiten. Als men dan goed luistert, kan men ze hooren groeien!

J. K. B.

In den Moestuin.

Wortelen. — Aardbeien. — Bloemkool. — Snij- en suikerboonen. — *Sjalotten*. — *Asperges*. — Knol- en bleekselderij.

't Is dan toch eindelijk gekomen, het lang verwachte voorjaarsweer, en al heel spoedig zijn we het vele nat en de daarbij behorende koude, die in het grootste deel van Maart ons deel waren, vergeten en tuinieren we er lustig op los, aldus trachtende den achterstand in onzen moestuin in te halen.

We zijn dit jaar laat, althans op den kouden grond en we benijden hen, die zich de weelde van bakken kunnen veroorloven, want de voorsprong die de producten uit de bakken op die van den kouden grond hebben is dit jaar bijzonder groot.

In de koude bakken is de radijs, die we door de wortelen heen zaaiden, reeds geoogst en kunnen we de wortelen uit-

dunnen, we geven ze een afstand van ongeveer 6 c.M. Na die operatie geven we ze van tijd tot tijd een flinke besproeiing.

De aardbeien in koude bakken staan in vollen bloei; we laten het in deze periode vooral niet aan het noodige vocht ontbreken.

Van de bloemkool- en wortelen-bakken, koude zoowel als warme, is het glas verwijderd; ook bij deze gewassen de gieters niet met rust gelaten! Bij wat wind en zonneschijn kan het in het voorjaar verbazend drogen, vooral wanneer we de bakken nog al hoog opgewerkt hebben, waardoor ze aanmerkelijk boven den beganen grond liggen.

We zijn nu al wel zoover in 't seizoen dat we zonder bezwaar snij- en suikerboonen in koude bakken kunnen telen. Op dezelfde wijze als dat we dit voor warme bakken deden, zaaien we de benodigde hoeveelheid zaad in een afzonderlijk raam dicht opeen uit. Zoodra van de kiemplantjes de zaadlobben recht staan, worden ze op een afstand van 30 à 40 c.M., twee bij elkaar, uitgeplant.

We brengen de plantjes weer tot aan de lobbladeren in den grond, daarbij zorgende, dat de wortels niet recht naar beneden, maar in een schuine richting komen. Deden we dit in warme bakken, om mogelijke verbranding van de wortels te voorkomen, nu doen we het om de wortels in de meest verwarmde bovenlaag te houden. In een koude bak toch komt de warmte, in tegenstelling met een warmen bak, van boven.

We kunnen ook de boonen direct op den gewenschten afstand, uitzaaïen, we maken dan kuiltjes ter diepte van 5 à 6 c.M., op den bodem waarvan we de zaden in den grond leggen. Naarmate de boonen zich rekken, worden de kuiltjes weer aangevuld, waardoor we, aan het stengeldeel onder de zaadlobben gelegenheid geven aan te wortelen.

Op de aspergebedden, waar we al een gedeelte van den grond op brachten, brengen we nu het restant op. De bovenzijde wordt nu netjes geharkt en met de zodenplak gelijk geklopt.

Voor het beplanten van jonge bedden is de tijd ook al weer daar. Voorzichtig nemen we de planten van het zaadbed af, we trachten de dikke vlezige wortels zoo min mogelijk te beschadigen, we ondervinden nu het gemak van het op rijen zaaien. Dat de cogen der jonge planten reeds uitgelopen zijn is geen bezwaar. Op de bedden brengen we slechts één rij planten en geven die een afstand van 60 c.M. We plaatsen de planten op een klein heuveltje en zorgen dat de wortels naar alle zijden uitgespreid zijn, waarna het geheel met een laagje aarde van ongeveer 5 c.M. wordt ondergedekt. De overige ruimte op en tusschen de bedden kan met laagblijvende gewassen beteeld worden.

Sjalotten brengen we in den grond, de bollen worden op rijen, die een af-

stand van 15 à 20 c.M. hebben, uitgeplant; ook op de rijen geven we denzelfden afstand. We plaatsen de bollen in kuiltjes, die slechts zoo diep behoeven te zijn, dat wanneer ze gevuld zijn, de bol een paar c.M. onder den grond komt.

De eerste koud gezaaide knol- en bleekselderij kan reeds verspeend worden, we doen dit onder koud glas, doch nemen dit, zoodra de plantjes haar groei hernomen hebben, voor goed weg. Bij gebrek aan bakken zoeken we een gunstig plaatsje in den tuin, in beide gevallen denken we er aan, de plantjes, als het noodig is, te beschermen en haar het noodige vocht niet te onthouden.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Nachtvorsten. — Vijg. — Perzik in koude kas. — Druiven.

Met beangst hart zien we 's avonds naar boven en steken de neus eens in den wind, om te kunnen nagaan, uit welken hoek hij waait. Van half April tot aan de „IJsheiligen" is voor ons tuinlui een kwade tijd. Wat kan er in een enkele nacht niet een schade door koning *Vorst* worden aangericht, waar we nu juist wel niet geheel machteloos tegenover staan, maar de helpende hand gaat ook al niet verder dan om enkele boomen en planten te sparen. 't Zijn de perziken, waarvoor we 't eerst bevreesd behoeven te zijn, spoedig volgen abrikozen, kersen, pruimen, alras peren en appels.

Onze perziken worden geregeld 's avonds gedekt. Naast matten kan ook stevig schermlijnen als dekmaten worden gebruikt. Men kan dit boven aan de schutting spijkeren, doch ook tusschen een paar stevige latten, waardoor 't gemakkelijker oprolt en beter tusschen de aangebrachte kapstokken blijft liggen. Men spanne het linnen niet te dicht voor de boomen en late 't maar vrij hangen, opdat 't een weinig door den wind wordt heen en weer bewogen. 't Dekken doe men geregeld, ook al zijn de bloemen uitgebloeid. De jonge vruchtjes zijn eveneens zeer gevoelig.

De vijg wordt thans aan 't latwerk bevestigd. Veel snoeien is aan een vijg niet noodig. We hebben hoofdzakelijk te zorgen, dat we geen kale plaatsen krijgen en dat zich zoowel beneden als boven jong gewas bevindt. Geregeld wordt dus 't oude hout weggesneden om een jonge rank er voor in de plaats te binden. Wil men jonge vijgeplanten, zoo kan men enkele, dicht aan den grond voorkomende takken in den grond buigen, ze met een pin vastzetten, waarna de plant zelf wel voor de rest zorgt. 't Is voor de wortelvorming bevorderlijk, zoo men onder de bocht wat fijne bladaarde aanbrengt. De vijg bloeit op verschillende tijdstippen; de vruchten, die reeds in de oksels der bladeren aanwezig zijn, spare men vanzelf, wijl zij alleen zich dezen zomer behoorlijk kunnen ontwikkelen. Een

vijg in pot of kuip wordt thans buiten op een beschutte plaats gebracht. Men vergeet ook bij dezen vruchtstruik het mesten niet; vooral in kuip moet geregeld worden gegeven.

De *perziken in de koude kas* zijn uitgebleid; men hernieuwe thans het sproeien met op kastemperatuur gebracht water. 't Is thans oppassen, de jonge scheutjes zijn zeer gevoelig. Van krulziekte hebben kasperziken zelden of nooit last, maar de groene luis is verzet op 't malsche groen. 't Is daarom niet kwaad geregeld een scheutje tabakswater in 't spoeiwatertje te doen, waardoor 't blad minder smakelijk wordt. Op 't luchten kan niet te veel worden gelet; vooral de dagen waarop sneeuw, regen en zonneschijn elkaar afwisselen, zijn lastig en kwaad. Lucht men te hoog, dan wordt 't te koud op een gegeven oogenblik, terwijl de thermometer te veel aanwijst, wanneer men de kas gesloten houdt en door spuiten 't verbranden tracht te voorkomen. We zien dan vaak, dat 't meerendeel der vruchtjes op dezelfde hoogte blijft, terwijl slechts een klein aantal plotseling in omvang toeneemt. De scheuten groeien dan met geweld, een teeken van te hoog opgejaagde temperatuur, met 't gevolg dat de vruchten 't laten zitten. Lucht daarom met oordeel, hieraan hangt grootendeels uw cultuur af.

De *druiven* buiten worden wakker; in de koude kas hebben ze kleine scheutjes gemaakt. 't Gaat kalm aan van 't jaar. „Een inhoudende Maart is geld waard!” zegt 't oude spreekwoord. Let ook hier nauwkeurig op 't luchten; vooral in eenzijdige kassen wil 't jonge gewas nog al eens verbranden, door 't te vroeg sluiten der luchtvensters. Eenzijdige kassen met vrij steile glasvlakten vangen zeer veel warmte op, boven de 70 gr. Fahr. late men de temperatuur niet komen.

Zijn onze stokken niet zwaar en zijn de scheutjes wat spillig, zoo kan een toegift van Chilisalpeter ($\frac{1}{4}$ K.G. per stok) of wel een gierbemesting zeer veel tot een betere ontwikkeling bijdragen. Hoog gelegen kassen zullen moeten worden gegoten. 't Is beter zulks éénmaal in de week goed te doen, als dagelijks met water te sleepen. Naast de hoofdscheutjes ziet men vaak aan weerszijden een kleiner scheutje. Niet vóór de hoofdscheut 10 c.M. lang is, worden deze scheutjes voorzichtig weggebroken. Wanneer men 's morgens in de druivenkas komt, hangen aan de randen der bladeren waterdruppels. Door even te luchten, drogen de bladeren op, of wel door voorzichtig tegen de stokken te kloppen, vallen de druppels. Laat men ze hangen, zoo kan het voorkomen, dat zich brandvlekken op de bladeren voordoen.

P. v. d. VLIST.

In kassen en bakken.

Schermen.

Gaven we reeds een vorige keer aan, dat we onze planten in kassen, althans sommige, zoolat niet de meeste, tegen de felle zonnestralen moeten *schermen*, de wijze waarop dat geschiedt, is lang niet

onverschillig. Het beste schermmateriaal voor bloemenkassen is dat, wat tijdelijk kan worden verwijderd en zonder veel moeite kan worden aangebracht, anders gaat men tegen het werk opzien en de gevolgen blijven niet uit. We geven de voorkeur aan jalouziën, die men door aangebrachte katrollen met koorden kan optrekken of laten zakken, of die door een speciaal daarvoor samengestelde mechanische beweging worden gehanteerd. 't Spreekt van zelf dat dit laatste meer geld van aanleg kost; maar 't is op den duur goedkooper en veel handiger in bewerking. Goedkooper omdat in dit geval gewoonlijk gebruik gemaakt wordt van kettingen die duurzaam zijn, terwijl in 't eerste geval touw wordt gebezigd, dat, omdat het steeds aan het weer is blootgesteld, spoedig verrot.

De jalouziën moeten van deugdelijk hout vervaardigd zijn, de latten moeten door gegalvaniseerd ijzeren ringetjes en haakjes bevestigd zijn en de afstand tusschen de latten moet gering, hoogstens 1 c.M. zijn, en wel des te kleiner, naarmate de jalouziën dichter op het glas worden aangebracht. Het verdient aanbeveling, tusschen glas en jalouziën eene behoorlijke ruimte, b.v. van 15 c.M. te houden. De luchtlaag die zich dan tusschen het glas en scherm bevindt is bevorderlijk aan het doel wat we beoogen.

Het hier besproken scherm is echter duur, de kosten bedragen voor 1e kwaliteit met inbegrip van schilderwerk en aanbrengen op de kas pl.-m. f 2.50 per M²., maar men is er dan ook vrijwel af. We hebben dergelijk schermmateriaal reeds 15 jaren in gebruik, zonder eenige reparatiën, dan alleen wat touw, wat men per M². scherm gerust op f 0.20 per jaar mag begrooten.

Het schermen van onze kassen met *schermmatten van riet* kan ook, mits de matten niet al te zwaar zijn; 't is echter van betrekkelijk korten duur (een paar jaar), 't is niet zindelijk en dikwijls lastig in bewerking. Zijn de matten niet doelmatig vervaardigd, dan zijn ze bepaald af te keuren omdat ze te zwaar zijn gemaakt, het licht te veel buiten sluiten en men weet het, zonder het noodige licht kunnen de planten niet assimileren, d.w.z. geen bouwstof maken voor hare ontwikkeling.

Het schermen met schermlijnen, dat men bevestigt aan ronde stokken,

waarop men het, als 't als scherm geen dienst behoeft te doen, windt, is beter, maar 't is ook alweer niet blijvend; 't gaat als 't goede kwaliteit is een jaartje mede; maar dan is 't gewoonlijk versleten.

Men schijnt de kassen ook wel eens door de ruiten te besmeren met de eene of andere verfstof of ook wel door ze met witkalk te bestrijken. Dat deze manier geen aanbeveling verdient, in hoofdzaak wel omdat het blijvend is en daarom bij donkere dagen schadelijk is, is, behoeven we o. i. niet verder aan te toonen. Bovendien is het gewoonlijk noodig, dat we dit schermmiddel bij herhaling vernieuwen, omdat het nogal gemakkelijk afregent.

Eene goede bescherming blijft dus uitsluitend bestaan door aan te brengen jalouziën. Toch zijn er dikwijls gedeelten aan de kassen, waar jalouziën lastig zijn of lastig kunnen worden aangebracht. We denken hierbij in de eerste plaats aan kassen, waarbij we onder de kap een gedeelte zoogenaamd staand glas aantreffen. Dit staande glas en eveneens onze voor- en achterpui, schermen we het beste, door de ruiten te bestrijken op de volgende manier:

Vraag bij uw schilder de noodige hoeveelheid droge groene verpoeder. Deze verf wordt aangemengd met verse melk en hiermede de ruiten besmeerd. De melk bezit voldoende vetgehalte om het smeersel op het glas vast te houden, terwijl in 't najaar als 't zonnetje ons verlaat, de ruiten gemakkelijk schoon te maken zijn.

Men gebruikt ook wel eens karneemelk; dit is beter dan water en houdt het midden ongeveer tusschen water en melk. Door groene verpoeder te gebruiken krijgt men eene zachtgroene kleur, die niet verveelt en geen onaangename terugkaatsende hitte geeft, wanneer men er langs wandelt.

Ten slotte willen we er nog even op wijzen dat men, om het smeersel netjes op de ruiten aan te brengen, gebruik moet maken van een platte kwast.

J. A. KORS.

OUDE WIJSHEID.

Vrient! sijt gij wijs,
Buyght jeughdigh rijs,
Want d'oude stam
Is al te stram.

J. Cats.

— UITSLAG PRIJSVRAAG. —

Zooals we in ons vorig no. reeds mededeelden, ontvingen we op onze prijsvraag - schaduwtuintje een aantal inzendingen, waaronder verscheidene goede.

Voor de drie prijzen kwamen in aanmerking G. Bruna, Bleyenburckade, Utrecht (1e prijs: f 20.—), J. H. Stout, Delft (2e prijs: f 10.—) en v. d. Linden (pseud. Nednil), Rotterdam (3e prijs: f 10.—). Laatstgenoemde gelieve zijn adres op te geven, dat verloren is geraakt.

Elk dezer drie inzendingen had veel goeds, wat de beslissing niet vergemakkelijkte.

Van de overige inzendingen vermelden wij nog: de opstellen van H. C. H. de Boer, Heemstede; H. H., Utrecht; J. F. M. Hulsbos, Rotterdam; G. Th. G. A. B. I., te A.; A. K., te Amsterdam; Kameleon; J. de Melker, Rotterdam; Mej. Joh. v. O. te Cr.; P. R., Frederiksoord; Raffia, Leiden; W. C. Visscher, Leidschendam; W. Wirtz, 's-Hage.

Wegens plaatsgebrek konden we slechts het met den 1en prijs bekroonde art. opnemen, en beginnen we daarom met het art. van den heer Bruna (1e prijs) af te drukken.

— EEN DONKER HOEKJE. —

Beplanting en behandeling van een tuintje, waarin geen zon komt.

(1e prijs.)

Dan moet men eerst buiten hebben gewoond, gewend zijn geweest aan groote breede, diepe, zonnige tuinen en nu, door den drang der omstandigheden naar de stad gedreven, veroordeeld zijn alle liefde voor de natuur te concentreren op een klein plekje vochtigen grond, aan alle zijden door hooge muren of schuttingen omgeven, een duistere gevangenis voor de arme planten, die daarheen verbannen zijn.

Daar ziet men de eene na de andere plant, die men zaaide of stekte of kocht, verkwijnen, vergelen, door slakken aangeknaagd of door waterdrop verteerd, en spoedig gaat alle plezier er af, verwaarloost men zijn planten en verleert men de kunst ze te verzorgen.

Tenzij... men den beteren weg inslaat, dien „Onze Tuinen” ons wijzen wil en van zulk een stadstuinje maakt, wat daarvan te maken is.

Vooreerst dus moet afstand worden gedaan van het denkbeeld, alsof zulk een hoekje een verkleining worden moet en worden kan van een grooten tuin of ook van een park of plaats: er is alleen iets van te maken, wanneer men voortdurend met den aard van het terreintje rekening houdt.

Die aard nu is gewoonlijk zóó, dat aan den eenen kant nog wat meer licht en warmte van de op de daken schijnende zon terecht komt dan aan de andere zijden en nu moet vooreerst van zulk een beter hoekje of plekje, worden geprofiteerd. Dat moet de plaats wezen, waar men bloemen kweekt, want een tuin zonder bloemen is geen tuin, en groen zonder afwisseling van eenige kleur is, als zooveel anders in de wereld, mooi en goed, maar op den duur geweldig vervelend.

We beginnen dus met langs dien minst donkeren kant of in dat warmere hoekje den grond geschikt te maken voor planten. En dit alleen eischt reeds heel wat zorg in een tuintje, dat donker, dus vochtig is en koud. Eerst eruit wat er niet in hoort: puin, bakstenen, glasscherven, sardineblikjes en wat er meer in den bodem van een stadstuinje is te vinden. Dan turf-molm er in en wit grof zand en beendermeel of krijt en een kalizout: salpeter of aluin en niet te veel stikstofhoudende mest, want we zullen er toch al last genoeg van hebben, dat de planten al te snel naar boven groeien, naar het licht en de vrije lucht. Als men het krijgen kan is goedverteerde koemest heel best, maar donkere stadstuinjes zijn gewoonlijk heel ver van koestallen verwijderd, dus...

Het plekje is klaar en we gaan aan het..... neen, niet aan het zaaien. Of ja, toch aan het zaaien, maar niet in „den tuin”. Er is hier een gelukkige omstandigheid: het tuintje ligt in de schaduw, dus naar het huis, in de zon. En dan zijn er warme vensters, waarvoor we in een bloempot of sigarenkistje met een klein stukje glas er overheen, kunnen zaaien veel meer dan we noodig hebben.

Maar wat moeten we zaaien? Als ik de talloze soorten van planten mij voor den geest zet, die ik in zulk een tuintje heb getracht tot bloeien te brengen, dan komt een lange reeks teleurstellingen voor mijn herinnering, maar daartusschen kleuren toch enkele onverwachte, blijde verrassingen. Zoo verbaasde het mij meer dan eens, dat in warme zomers verschillende papavers daar bloeien wilden, vooral *nudicaule* en ook éénjarige die buiten waren gezaaid; Vioelen doen 't er soms heel aardig en een Oost-Indische Kers weet al gauw langs den muur een zoodanige hoogte te bereiken, dat zij bloeien durft. Een Goudsbloem verdraagt ook veel en bijna steeds zijn prachtige resultaten te bereiken met eenjarige Parijsche muurbloemen, die dan in zulk een tuintje, waar ze beschut zijn voor den wind, tot November, December doorbloeien willen.

Werkelijk, dat moet ieder bezitter van een stadstuinje eens probeeren, hoe gemakkelijk en tevreden die éénjarige remonteerende muurbloemen zijn.

Ook doen het midden in den zomer heel goed de verrassend-rijk bloeiende *Impatienses*, de *Sultani* en *Holstii*, maar vooral de eerste met haar gezellig rose op het frissche zijge groen.

Dan zijn er nog *Fuchsia's* die ook zoo heel veel zonlicht niet begeeren, vooral niet wanneer ze eerst elders aan 't bloeien zijn gebracht. En men kan in het hoekje *Primula's* zetten, eerst vollegronds lente-eerstelingen en later b.v. *Obconica* die maanden lang altijd maar bloeit, en toch heusch niet zóó gevaarlijk is voor de huid als wel eens wordt gezegd.

Ziezoo, 't voornaamste is er: de kleur; nu gaan we zorgen voor groen en ook nu nog behoeven we 't niet geheel zonder bloemen te stellen. Immers we hebben vooreerst het randje, waarmee we ons bloemhoekje afsluiten en dat we van *Asperula* maken, van *Asperula odorata*: Lieve-Vrouwe-bedstroo en daartusschen zetten we crocus-knolletjes en een enkel kievitseitje en dan bloeit dat randje het heele voorjaar door. In den hoek van 't parkje of vakje zetten we een paar Sneeuw-klokjes; een bos, want een plant is een bos, Maagdepalm, die ook al zoo mooi bloeit, en we brengen Boschanemoontjes mee... maar nu eindig ik met het gebloemte: 't donkere hoekje mocht eens al te kleurig worden.

Groen kunnen we krijgen door Klimop te planten: Klimop is groen en Klimop blijft groen, altijd groen. Wilde Wingerd is ook groen, maar blijft niet groen; doch voordat de bladeren ons in 't najaar verlaten, geven ze weer wat kleur, al is die kleur in een donker tuintje lang zoo mooi niet als in de volle zon. Voor wie van zaaien houdt, is de Japansche Hop aangewezen.

En alle ruimte die over is, wordt verder met Varen's beplant: er zijn zooveel mooie en zooveel verschillende

Varen's, veel meer dan menigeneen denkt. Zelfs kan men buiten *Adiantum* kweken, het bij de dames zoo geliefde Venushaar. Maar men vrage een soort die groeit in den vollen grond.

Wat er verder nog te doen is?

Slakken vangen, steeds slakken vangen, en de planten wat voeden met bloemenmest of een aftreksel van wat de kanarievogel op den bodem zijner kooi deponeerde.

Zoo is het mogelijk, ook van een donker stadstuinje nog heel veel plezier te hebben, maar men verbanne dan, eerst uit zijn idealen, en vervolgens uit het tuintje zelf, al wat daar toch niet groeien wil. Men plante er geen Coniferen, of groote heesters, die 't laatste restje licht aan den bodem ontzeggen; ook geen Aucuba's, die er best voortwillen, maar geen enkelen anderen plant het leven gunnen: men zoek zijn genot in het kleine, en dat is in de plantenwereld even mooi als het reusachtige en weelderige ooit kan zijn.

Utrecht.

G. BRUNA.

CORRESPONDENTIE

C. H. te Nijmegen. — Uw stukje zal geplaatst worden.

Mevr. J.—C. te Princenhage. — Dank voor uw schrijven, dat wij aan den heer M. hebben gezonden. Voor plaatsing in dit no. werd het te laat; dus in no. 42.

Mevr. A. A.—T. te Alkmaar. Beantw. van uwe vraag in No. 42. Dank voor de zaden van *Vicia Narbonnensis*. Vermoedelijk is de plant met Fasantenvoer ingevoerd. Langzamerhand veroverd ze zich meer terrein, ook in Duitschland, waar ze hier en daar reeds aardig ingeburgerd is, zoo b.v. in Baden (bij Grenzach, Klein Kems).

LEESTAFEL

Catalogus van Gebr. Grata ma & Co., Kon. Rozenkwekerij, Hoogeveen. XX Jaargang. No. 33. — We volstaan met de vermelding, dat de prijscourant dezer goed bekende firma niet minder dan 863 verschillende rozen aanbiedt. Alzoo keuze genoeg.

Vogelbescherming. Nestkastjes of Vogelwoningen door Marius J. Leids te Stratum (Eindhoven). Prijs f 0.03.

Naast de bekende nestkasten van het model-Berlepsch beginnen ook de nestblokken van Leids zich in te burgeren, daar ze gaarne door de vogels betrokken worden.

Prijscourant van de firma Blass en Groenewegen te De Bilt. In dezen catalogus vindt men ruime keuze van de eenvoudigste tot meest gecompliceerde tuinbouwwerktuigen en -benodigdheden, benevens tuinhuisjes, priëltjes, landhuisjes enz.

CURSUS IN BIJENTEELT.

In den tuin van het Luxembourg wordt thans een gratis cursus gehouden in bijenteelt, door den heer Sevalle. De lessen worden op Woensdag en Zaterdag gehouden.

(Revue Horticole.)

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteurs.

Moestuif of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Bijenteelt aan den heer G. J. Pannekoek, Neele.

Vraag No. 693.

Dit jaar besproei ik voor het eerst een boomgaard van pl.m. 200 boomen met BORDEAUSCHE PAP.

De eerste kopervitriool gaf bij het smelten en ook als Bord. pap. een helder scherpgroene kleur. Deze kopervitriool kreeg ik fijn gemalen tegen f 0.50 per K.G. Daar ik niet genoeg had, kocht ik nog wat bij een andere firma, ongemalen, tegen f 0.20 per K.G. Deze laatste is veel flauwer en doffer van kleur. Na gesmolten te zijn is de kleur een grauwe-bruine, en na opgedroogd te zijn aan de boomen is het de KLEUR VAN IJZERROEST.

Vraag: Is het afvezig zijn van de helder groene kleur bij de laatste oplossing, een bewijs dat de kopervitriool NIET DEUGT? Nunspeet. H. B.

Antwoord: Als uwe Bonillie Bordelaise goed bereid is, moet ze de kleur hebben die ze heeft gekregen van het eerste vitriool dat u voor 50 cent per KG. kocht. Een goede bereiding is als volgt: U laat om 100 L. Bouillie te maken b.v. 2 KG. kopervitriool smelten in 10 L. water, evenzoo lost u 2 KG. ongebluschte kalk op in 10 L. water. Daarna vult u een vat met 80 L. water hierin nu giet u eerst de 10 L. opgeloste kopervitriool en daarna de 10 L. kalkmelk dit laatste al roerende. U hebt dan de blauwe emulsie die men noemt Bouillie Bordelaise. De leverancier die u het vitriool à f 0.20 per KG. heeft geleverd, heeft u hetzij dan al of niet opzettelijk misleid en heeft u hoogstwaarschijnlijk ijzervitriool in plaats van kopervitriool geleverd; daarvan krijgt u ook die grauwe, troebele roestkleur. Trouwens kopervitriool is ook niet voor den prijs van f 0.20 per KG. te leveren.

U hebt met dat al niet u doel bereikt en doet het beste, uwe boomen met heusche Bouillie weer over te spuiten, die u dan maakt op boven omschreven wijze. Voor

een leek is het verschil tusschen ijzer- en kopervitriool niet zoo direct te constateren. J. A. K.

Vraag No. 694.

Beleefd verzoek ik u hetzij in uw blad of per brief, mij te willen berichten welke HANGPLANT u mij zoudt aanraden in een open VERANDA, op consoles (in potten) te plaatsen (geen geraniums). Warnsveld. B. v. N.

Antwoord: Wij kunnen u voor dit doel aanraden *Asparagus Sprengeri*, *Phalangium lineare*, de goudbonte *Abutilon megatumicum*, *Tradescantia*, *Stenotaphrum glabrum fol. var.*, klimop. J. A. K. B.

Vraag No. 695.

a. Tot mijn spijt vallen van mijn CACTUS alle versehe STUKJES AF die er tot mijne vreugde in den laatsten tijd bijgekomen waren. Hoe zou dat komen, en wat er aan te doen? Ik stuur u hierbij een stukje.

b. Wat is de naam van bijgaand plantje, en hoe moet het staan en verzorgd worden? Het was eerst mooi frisch en nu wordt het geheel bruin, zooals u zien kunt. Zou ik het geheel afsnijden en versehe aarde geven?

c. Weet u hoe de plant heet, waarvan bijgaand zaad is? Ik deed, in hoop van zegen, een paar gele zaadjes, die binnen in zitten, in wat aarde in de kamer. Amsterdam. Mevr. P.

Antwoord: a. Het verschijnsel waarop u doelt, komt bij de *Epiphyllum truncatum* of gelede bladcaactus, zooals uwe cactus heet, meer voor. De oorzaak kan zijn te groote vochtigheid, konde, wisseling van standplaats, gebrek aan licht, enz. Zet uw plant nu voorloopig vol in het licht, giet spaarzaam en onderhoud een temperatuur van pl.m. 65 gr. Fabr. Later vermijdt u de te felle zonnestralen midden op den dag en zet de plant op een luw, licht beschaduwde plaatsje.

b. De naam van het toegezonden takje is *Selaginella Emelliana*. De oude takjes worden in het voorjaar, als de zon wat meer kracht heeft, spoedig dor. Door de directe zonnestralen te vermijden en het plantje onder een glasstolpje te zetten, kan men het dor-worden langten tijd voorkomen. Evenwel hinderen doet het niet, als het plantje maar blijf geeft nieuw loof te willen vormen. Geef nu versehe aarde, grove bladaarde met wat zand, besproei het nu en dan overvloedig en ontwikkelt zich nieuw loof, dan kunt u de oude takjes afsnijden.

c. *Eronymus latifolius*. v. L.

Vraag No. 696

a. Hoe verbouwt men het beste KNOLSELDERIJ?

b. Wat kan de oorzaak zijn, dat BLOEM-KOOL in onzen tuin, ofschoon goed van smaak, steeds BRUINACHTIG van kleur en DUN VAN BLOEM is? Steeg. Mej. A. M. D.

Antwoord: a. Knolselderij wordt in het voorjaar in den bak of op den kouden grond uitgezaaid. In den loop van de maand Mei worden de jonge plantjes naar den akker overgebracht. Ze worden op rijen uitgeplant; op de rij geven we de planten 30 à 40 cm. afstand. Vroeg in den bak gezaaide geven we den grootsten, buiten gezaaide den kleinsten afstand.

Tegen het invallen van den vorst moet selderij worden binnengehaald. Dit gewas vraagt een rijkbemesten bodem.

b. Van bruinachtige bloemkool hoorden we nooit, wel dat in het najaar bij de variëteit Reuzenkool sommige exemplaren blauwachtig worden.

Bloemkool moet voor zonneschijn beschermd worden; anders gaat de witte kleur verloren.

We doen dit door het knikken der hart-

bladeren of door samenbinden van de geheele bladmassa.

Laat uwe bloemkool niet te lang staan, ander groeit ze los, wat u waarschijnlijk „dun van bloem” noemt.

J. C. M.

Vraag No. 697.

In mijn kouden bak wordt de Snij- en KropSLA, zodra ze boven den grond komt AFGEGETEN. Haal ik de aarde los, om de oorzaak te zoeken, dan vind ik geen insecten. Ik zie dan al de stengeltjes staan, maar de blaadjes zijn er af. Wat kan de oorzaak zijn? Welk middel ter bestrijding? Spinazie en radijs, in denzelfden bak gezaaid, blijft vrij en groeit goed.

M

H. A.

Antwoord: Hoogstwaarschijnlijk hebt u tuinslakken in uw bak, die een malsch sla-blaadje boven spinazie verkiezen. 's Morgens voor de zon op den bak schijnt kunt u deze gemakkelijk vangen. Aan het slimerig spoor dat slakken achter laten kunt u spoedig zien of deze werkelijk de schuldige zijn. Zijn ze het niet, dan weten we niet wie we moeten beschuldigen.

J. C. M.

Vraag No. 698.

a. Ik kocht een AMARYLLIS in knop, die twee prachtige bloemen gegeven heeft, de bloemen zijn nu UITGEBLOEID; hoe moet ik nu verder met de plant aan?

b. Dan heb ik een ASPIDISTRA ELATIOR FOL. VAR. die me al een paar jaar veel nieuw BLAD maakt, maar KLEIN en SLAP op korte steel. Wat hieraan te doen om flinke, groote bladeren op goed ontwikkelde stelen te krijgen?

c. Dan heb ik een ongunstig HOOKEJE (ONDER BOOMEN) (Kastanje, Meidoorn en Linde) in den tuin, zou ik daar Varens of Maagdepalm kunnen planten (grond zand) en welke soort?

Wageningen.

Mevr. A

Antwoord: a. Waarschijnlijk hebt u een Hippeastrum gekocht en om nu die plant het volgend jaar weer in bloei te hebben, moet zij na den bloei flink groeien. Bij de kweekers wordt zij met de pot in de aarde gezet en wel zoo, dat de potrand daar een vijftal centimeters onder zit. De wortels groeien dan over de pot heen, de bol wordt goed gevuld met reservevoedsel en zij bloeit weer.

Doe dus alles om het de plant naar den zin te maken, veel zon en eenmaal in de 14 dagen een slap kopje thee van koemest. Half Juni kunt u de plant buiten in den grond zetten, zooals wij dit boven hebben omschreven.

b. Het zal uw Aspidistra aan voedsel ontbreken; geef haar dus wat mest of een aftreksel daarvan.

c. Maagdepalm groeit uitstekend onder boomen, zoo ook Eilooft, Tellima grandiflora. Asarum europaeum en een aantal varens.

J. K. B.

Vraag No. 699

Hoe komt het dat NARCISSEN en Irisen wel bladeren maar GEEN BLOEMEN VOORTBRENGEN? In dit geval 3 jaren geleden in een stadstuin op het N.-Westen in den Haag geplant, hebben deze bollen het eerste jaar zeer fraai gebloeid. Sedert niet meer. Kan de oorzaak daarin liggen dat de bollen niet opgenomen worden? De tuingrond bestaat uit zwarte veengrond. Beverwijk. F. B. W.

Antwoord: Dat uw Narcissen na 3 jaar vast gestaan te hebben, niet meer bloeien, zal wel daaraan liggen, dat ze door sterke vermenigvuldiging wat dik staan en daardoor geen bloeibare bollen meer geven; als ze afgestorven zijn neem ze dan op en verplant ze dadelijk, liefst op een verschen

grond. Uwe Narcissen zijn waarschijnlijk *N. poeticus*. Tot welk geslacht behooren uwe *Iris*? *Bol-Iris* verlangen een zonnige standplaats en ook vele *plant-Iris*. Behooren de uwe tot de *plant-Iris*, zooals *Germanica*, *Kaempferi* enz., dan kunt u ze nu nog scheuren en verplanten. Zet ze zoo mogelijk op een vochthoudenden grond op de zon.

Santpoort.

J. J. KRUIJFF.

Vraag No. 700.

a. Is de aanwezigheid van VEEL WORMEN in den grond schadelijk voor planten en zoo ja, welk middel bestaat er, om ze te doen verdwijnen?

b. Is U een ADRES bekend, waar z.g.n. ZEEUIEN te koop zijn? U weet wel, die groote groene ui, die wel eens in een bloempot voor het raam gezien wordt. In prijscouranten zie ik ze niet.

Hillegom.

PH.

Antwoord: a. In den tuin zijn wormen nuttig, door het omzetten van den grond en het bespoedigen van het verteringsproces der afgevallen bladeren.

b. Zeeuijen (*Ornithogalum longibracteatum*) vind ik ook slechts in een paar buitenlandsche catalogi (geen inlandsche) vermeld. Als handelsplant wordt ze te weinig gevraagd, aangezien de cultuur door particulieren te gemakkelijk is.

B. B.

Vraag No. 701.

In het najaar verzocht ik den heer P. L. om mij eene goede LEIMORELBOOM te zenden, die ik plantte in October tegen een muur op het Oosten. Thans tot het snoeien willende overgaan en er ons weekblad en het boekje „Van Pit tot Vrucht” op nalezende, bemerk ik, dat ik vrij wel bedrogen ben en een boompje heb, dat niets op een waaier lijkt. Ook zie ik geen kans het te snoeien.

Hierbij gaat eene vrij getrouwe schets met copie, die ik er van maakte; de richting der hoofd- en zijtakken is vrij juist; zoudt gij zoo goed willen zijn, mij op een van beide schetsen te willen aangeven met streepjes, zooals op bl. 614 bij den peresnoei is gedaan, waar ik de takken en twijgen moet inkorten en mij dat schetsje terugzenden? Postzegels gaan hierbij voor antwoord.

Twee LEIPERZIKEN, die er bij geleverd waren, waren veel kleiner, maar heb ik moeten inkorten als in nevenstaande figuur, zoodat ik er ongeveer niets van overhield, om ze tot een waaier te vormen. In geen jaren zal ik er vruchten aanzien en ze kosten f 2.50 per stuk.

T.

W. J. v. G.

Antwoord: Uwe tekening heb ik genoveerd. Zoo slim is 't met uwe boompjes nog niet gesteld. De morelleboom is nog zoo kwaad niet aangelegd. U moet niet uit 't oog verliezen, dat een waaiervorm een meer willekeurige vorm is, die op papier zich beter laat vormen als in de praktijk. Wanneer u voortaan zorgt, dat de onderste takken niet onder de hooger geplaatste raken, wat u kunt bereiken door vooral in 't hart de zware scheuten weg te nemen en de takken meer zijwaarts aan te binden, dan is uw morel nog zeer goed tot een goede leiboom op te kweeken.

Zoo gaat 't gewoonlijk met de waaier perzik, die de kweker aflevert; een boel lawaai en wind, maar weinig van beteekenis. U hebt er 't mes nog flink in durven zetten, al wat zich op den rug der takken bevond, heeft u toch niet geheel en al weggesneden? De gewone houttwijgen had u op twee oogen moeten inkorten, terwijl

u voor een paar nieuwe hoofdtakken had moeten zorgen, op iedere arm een 30 c.M. van 't hart af.

P. v. d. V.

Vraag No. 702.

a. Bij de eerste ontwikkeling van mijn PERZIK IN KAS bemerkte ik kleine ROODE LUISJES, wat is de oorzaak en wat er tegen te doen?

b. Is er nog een BESTRIJDINGSMIDDEL tegen DOPLUIS op de perzik gedurende de groeiperiode?

c. Kan men een MOERBEI gedurende den zomer nog verdunde teer toedienen of eene andere BEMESTING?

d. Wanneer is het de beste tijd om de VIJGENBOOM van DEK te ONTDOEN?

e. Ik heb mijn PERZIKSCHUTTING GETEERD en zou liever — om de kleur — niet met Bord. pap sproeien; is er ook nog eene kleurlooze besproeiing?

Heemstede.

W. H.

Antwoord: a. Die roode beestjes zullen wel niets anders dan jonge dopluizen zijn.

b. Een bestrijdingsmiddel tegen dopluizen is er nog wel, maar 't is alleen een lastig toepassen; u zult met een tandenborstel de luizen moeten afstruiken, om daarna de takken met een sterk tabaksoppje na te smeren. Veel succes hadden we ook met de jonge bladluizen te besmeren met vrij dikke versch gebluschte kalk. Een dag later is de kalk weer rose gekleurd, en de luizen (niet de eieren) zijn weg.

c. Wanneer uw moerbeier behoefte aan heeft, is verdunde beer niet kwaad. Aan jonge moerbezieboomen moet u deze mest niet geven, ze gaan er nog meer hout van vormen. Aan jonge krachtig groeiende boomen geeft u beter superphosphaat, $\frac{1}{2}$ à 1 ons per vierk. M.

d. Zie werk v.d. v. W. no. 38 en thans.

e. Waarvoor moet die Bordeauxsche pap dienen? Is 't voor de perziken, zoo moeten we u raden hiervan thans toch af te zien. Vóór de ontwikkeling hindert Bord. pap den perzik niet, later en vooral bij 't jonge blad doet de pap vaak meer schade als nut. We zouden u raden, spreek uwe boomen een paar maal daags met lauwater, waarin desnoods een scheutje tabakswater is gemengd. Een en ander bevordert de ontwikkeling, waardoor de krulziekte en luis niet zoo licht uwe boomen zullen bezoeken.

P. v. d. V.

Vraag No. 703.

Ik heb een AARDBOOR aangeschaft, ten einde de MESTSTOFFEN in vloeibaren toestand en gemakkelijk bij mijne vruchtboomen te kunnen brengen. Wilt U zoo beleeft zijn in Onze Tuinen op te geven, welke meststoffen daarvoor in aanmerking kunnen komen, de hoeveelheid en de tijd van bediening.

M.

DE K.

Antwoord: Welke meststoffen U moet geven, hangt grotendeels af van de ontwikkeling uwer boomen. Zijn 't jonge boomen, die welderig groeien, geef deze geen chilisalpeter of gier, maar geef superphosphaat en patent-kali in meer opgeloste staat. Per boom kunt u geven al naar de grootte thans van ieder $2\frac{1}{2}$ HG. en herhaal dit na een paar maanden. Oudere boomen nog goed nieuw gewas makende, kunnen meer gebruiken, thans de dubbele hoeveelheid, herhaal dit tweemaal met twee maanden tusschenruimte. Dergelijke boomen mogen nog wel een weinig stikstof als toegift hebben. Geef die stikstof liefst in den vorm van gier. Geef thans een 50 L. en na twee maanden opnieuw. Boomen, die geregeld rijk dragen en hoognaamd geen nieuw gewas maken, onthoudt u superphosphaat en geef hun de dubbele hoeveel-

heid gier. Bij gebrek hieraan neemt u chilisalpeter, geef thans $\frac{1}{2}$ à 1 KG. en na twee maanden opnieuw, de behoefte hieraan kunt u zelf 't beste bepalen. Per L. water rekent u 5 gr. chili.

P. v. d. V.

Vraag No. 704.

a. Ik heb gekocht 2-JARIG. PEER, APPEL en PRUIM, wild, dovein en kweestruiken met het doel in Aug. te OCULEEREN. Of is COPULEEREN beter? Zoo ja, hoe is die behandeling en wanneer moet dat gedaan worden? Moeten de planten thans worden ingesneden?

b. Hoe is de BEHANDELING van 1-jarige APPEL, PEER en PRUIM OP WILD, om er STAMMEN van 1.75 M. van te maken? Zijn thans van 0.75 tot 1.25 M. Ze zijn verplant. Een weinig ingesneden. Is die behandeling goed?

c. Hoe met PERZIKEN, 1-jarig, hoog 1 tot 1.50 M. niet geleid, om die plat te leiden: WAAIER of PALMET-vorm. Wat is het beste?

Abbekerk.

G. S.

Antwoord: a. U kunt uwe tweejarige onderlagen zeer goed in Augustus oculeeren; de boompjes dienen dan nu op een halve meter boven den grond te worden teruggesneden. Copuleeren zou ook zeer goed gaan, maar wijl de boompjes wellicht pas geplant zijn, zouden ze dubbel moeten lijden, en van 't verplanten, en van 't enten. We hebben 't wel gedaan en 't lukt ook wel; maar zoo 't niet belooft noodzakelijk moet geschieden, is 't beter alleen vaststaand plantsoen te veredelen. Voor copuleeren is 't thans tijd. U snijdt den onderstam langverpigh schuin bij, evenzoo de griffel en plakt vervolgens de beide snijwonden tegen mekaar, windt er een raffiaband om heen en smeert de open plaatsen met entwas toe. 't Sprekt, dat de bastlagen van onderstam en ent, althans aan één kant, mekaar moeten dekken, anders is aaneengroeiën niet mogelijk. Kwee en pruim kunt u in ieder geval beter oculeeren.

b. Uwe éénjarige boompjes, dienende voor hoogstam, moeten worden teruggesneden op 't eerste goed ontwikkelde oog van boven af natuurlijk, zorgende, dat dit oog juist boven de veredelplaats zich bevindt, waardoor de stam rechter wordt. De zich ontwikkelende zijscheutjes nipt u dezen zomer in op een vijftal blaren.

c. Uwe éénjarige perzik moet worden teruggesneden tot op een 20 c.M. boven de oculatie, altijd zoo dat zich op die hoogte twee oogen tegenover mekaar bevinden, waaruit zich de beide armen voor den te maken waaier, kunnen ontwikkelen. U laat een 10 c.M. stompje boven 't bovenste oog zitten, wat 't op zij uitgroeien der scheuten bevordert. In den loop van den zomer moet die stomp zuiver worden weggesneden en de wond met entwas bestreken. Palmet deugt voor den perzik niet, tenzij de boomen in de kas worden opgeleid.

P. v. d. V.

Vraag No. 705.

In uw blad las ik dat KNOPPEN uit VERPLANTE BOOMEN moeten worden WEGGENOMEN. Hoe geschiedt dat; door afsnijden van het takje onder den knop of door afbreken?

Zwolle.

A.

Antwoord: Het verwijderen van knoppen geschiedt het best en vlugst door ze gewoon met de hand uit te breken.

J. A. K.

Vraag No. 706.

Welke KUNSTMEST moet ik gebruiken VOOR CONIFEREN op schralen zandgrond staande en hoe moet ik die aanwenden?

Hilversum.

J. B.

Antwoord: Geef nu per 100 vk. Meter 3 KG. patentkali en 4 KG. superfosfaat, welke samen kunnen worden uitgestrooid en een weinig door den grond worden gewerkt. Verder geeft u in deze maand 1½ à 2 KG. Chilisalpeter, en nog eens in Juni.

W. F. A. G.

Vraag No. 707.

Ik heb voor 3 jaar in m'n tuin **KNOL-BEGONIA's** geplant, en na uitgebloeid te des winters bewaard, droog op vorstvrije plaats. Thans staan ze in houten bak in aarde onder glas in kamer, doch van **UIT-LOOPEN** nog **NIETS TE BESPEUREN!** Zijn ze te oud en kracht misschien verloren? **HOE** kan men ze **VERMEIDIGEN?**

Hoe moet men **NARCISSEN POETICUS**, **TROSNARCISSEN**, **MUSCARI**, **PAPAGAAL-TULPEN** in pot, uitgebloeid zijnde **BEHANDELEN** om 't volgend jaar **WEER BLOEIEND** te hebben? In potten droog in de aarde bewaren, of ingraven met potkluit in den grond, tot Juli of Augustus?

In Maart **ZAAIDE** ik **IMPATIENS HOLSTII** in kleine potjes en plaatste in kamer waar gestookt word, zette over 't gezaaide glazen, en hield goed vochtig. Tot nu toe is er nog **NIETS VAN OPKOMEN TE BESPEUREN**. Was de behandeling misschien niet goed?

Moet **ELK UITGEKOMEN ZAADJE** van zaaiplanten, b.v. *Eucalyptus*, *Chrysanthemum* „Noordster“ in apart potje **VERSPEND WORDEN**.

Rotterdam.

v. d. L.

Antwoord: uw *Knolbegonia's* zullen nog wel uitloopen zoo ze nog gezond zijn, waarschijnlijk hebben ze erg droog en koel gelegen en hebben dan wat langer werk voor er leven in komt. *Begonia's* worden het gemakkelijkst van zaad gekweekt. Wil men bijzondere soorten voortkweken, dan kan dat geschieden door de scheuten die de oude bollen maken er met een hielkje af te nemen en te stekken. De oude bollen kunnen ook in stukken worden gesneden met behoud van één scheut op elk stuk.

Voor het stekken en zaaien moet men over bodemwarmte kunnen beschikken. Evenzoo over het zaaien van *Impatiens Holstii*.

Het verspeenen van zaaiplanten kan voor de eerste maal op potten of kistjes geschieden, gaan ze te dicht staan, dan worden ze wat ruimer gezet of op afzonderlijke potjes naar den aard van het gewas. Soorten die gevoelig zijn voor verplanten moeten na de eerste verspeening dadelijk afzonderlijk worden opgepot. Uitgebloide bollen kunnen in potten blijven tot ze afgestorven zijn. Houd ze matig vochtig en in het loof zoo lang mogelijk groen. Bij goed weder kunnen ze in den tuin worden ingegraven en zoo mogelijk beschermd tegen vorst en al te felle zonneschijn.

Schud de bollen uit de potten als ze rijp zijn en plant ze dan uit. De meeste zullen het volgende jaar zwakjes bloeien, andere in het geheel niet. Voor potcultuur is het beter elk jaar nieuwe bollen te koopen. Ook *Knolbegonia's* moeten van tijd tot tijd eens vernieuwd worden, daar de oude bollen uitgeput raken en men door jonge bollen te koopen ook in de gelegenheid is nieuwere en betere soorten te krijgen.

Santpoort.

J. J. KRULFF.

Rectificatie. In No. 40 „O. T.“ is bij de beantwoording van vraag no. 680 een fout ingeslopen. Er staat: van *Narcissen* en *Tulpen* zal men in den regel minder genot hebben dan van *Hyacinthen*. De bedoeling was te zeggen: meer genot.

TENTOONSTELLINGEN.

Bloemen- en Plantencommissie.

De heer C. J. Kikkert, *Haarlems* Orchideeën-kweker bij uitnemendheid, heeft de eer van de tweede plantenkeuring gered! Was hij niet met een 4-tal mooie Orchideeën naar Amsterdam gekomen, dan was er niet anders geweest dan een aantal leden der commissie, die voor het meerendeel een vergeefsche reis gemaakt hebben.

De heer Kikkert exposeerde een prachtig bloeiende plant van *Odontoglossum Ruckeri splendens* met dertien fraai gekleurde bloemen.

De sepalen en petalen waren zachtviolet, waarop de chocolaad-bruine vlekjes mooi uitkwamen. De keurmeesters, bestaande uit de heeren J. G. Ballego, te Leiden, A. J. van Laren, Amsterdam, E. Th. Witte, Leiden en J. K. Budde, Utrecht, vonden haar mooi genoeg voor een certificaat 1e klasse.

Dit bewijs van groote verdienste werd ook toegekend aan *Odontoglossum excellens chrysomilum* met buitengewoon mooie bloemen, die diep goudkleurig met tal van bruinroode vlekjes geteekend waren. De lip of labellum was in harmonie met de andere bloemdeelen en was het een prachtig geheel.

Odontoglossum facetum was ook niet onaardig, alleen waren de bloemdeelen wat smaller en domineerde het bruin in de bloemen. Zij verkreeg een getuigschrift van verdienste.

Ten slotte vermelden wij nog de kleine plant van *Phalaenopsis Costa*, vermoedelijk een natuurlijke hybride tusschen *Ph. Aphrodite* en *Ph. Schilleriana*. De laatste was in de plant gemakkelijk te herkennen. De bloemen zijn wit met lila gekleurde petalen, terwijl de lip geel en rood gemerkt was.

Nog kunnen wij mededeelen dat de groote plantenkeuring, waarvoor drie honderd gulden beschikbaar is, op 17 Juni e.k. gehouden zal worden.

J. K. B.

BRIEVENBUS.

De heer H. Witte te Bennekom komt terug op zijn schrijven in no. 36; wij laten het hier volgen:

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Afgesneden Bloemen.
HYACINTHEN
TULPEN
NARCISSEN
enz.

kleur naar verkiezing,
in kistjes van 5 kilo
à fl. 1.- franco.

(247)

Per 2 kistjes fl. 1.75, per 3 kistjes fl. 2.25.

Deze kistjes zijn keurig verpakt en bijzonder geschikt voor cadeaux.

P. DE JONG, Tuinbouwinrichting, Hillegom.

„Ik acht mij verplicht terug te komen op mijn vorig schrijven, wijl ik mij daarin twijfelachtig uitdrukte, wat aanleiding tot vergissing kan geven.

Ik schreef u, als ik mij goed herinner o.a. dat ik het betwijfelde of de Amsterdamsche Hortus ook Calasaya-zaad van de Regeering had ontvangen.

Ik heb mij in de laatste dagen bezig gehouden met een onderzoek omtrent alles wat de kina-geschiedenis van 't begin af tot op den tegenwoordigen tijd betrekking heeft, en zoo is mij dan ook gebleken dat de door Hasskarl tusschen 1852—54 aan de Regeering toegezonden kina-zaden werden toevertrouwd aan de verschillende botanische tuinen en dat daarvan gekweekte planten door de horti van Leiden en Amsterdam naar Java zijn gezonden.... dus ook uit Amsterdam.

Met de invoering op Java heeft dit echter niets te maken gehad; men was er reeds in het bezit van een aantal planten door Hasskarl in 1854 uit Peru aangevoerd naar Java gebracht, zomede van door hem gezonden zaden waren gekweekt.

Welkom waren de jonge planten daar wel, daar men op spoedige vermenigvuldiging veel prijs stelde.

Ik heb thans de heele historie in bewerking, waartoe ik velerlei bronnen te mijner beschikking heb. Daar dit echter (en ik ben nog in lang niet aan Hasskarl's reis) nu reeds veel te uitgebreid is voor een weekblad of dergelijke zal er van uitgave daarvan in den eersten tijd wel niets komen. Wanneer, waar en hoe weet ik niet. Er is ook geen haast mee. Ik doe het omdat het mij zeer interesseert”.

VOEDEREN VAN NUTTIGE VOGELTJES.

Om de meesjes tegen de musschen te hulp te komen hange men notedoppen voor vet in een boom aan touwtjes van 25 c.M. lengte en op een wijze dat de vogeltjes ze van af een tak niet kunnen bereiken. De meesjes gaan om het vet te krijgen aan de notedoppen hangen en deze manoeuvre kunnen de musschen niet uitvoeren.

Voorts kan een halve kokosnoot dienen. De pit is zeer gewild bij de meesjes en valt niet in den smaak van de musschen.

Groningen.

v. H.

SILBERLING & ZOON,

SLOTERDIJK bij Amsterdam.

(254)

Tuinversieringen (tuinvazen) enz.
en Tuinmeubelen; ook volgens teekening.

Catalogus en Prijscourant bij aanvraag franco op zicht.

HONDERDEN BLOEMBOLLENVELDEN worden bewerkt met ONS GEREEDSCHAP,

BEZOECT NA PASCHEN ONZE STAD en ONZE MAGAZIJNEN.

Ook Uwe BESTELLING, groot of klein, is welkom.

Onze Geïllustreerde Beschrijvende Prijscourant van Modern Tuingereedschap
wordt op verzoek onmiddellijk franco gezonden. (252)

Fa. HEENK & WEFERS BETTINK, 15 Damstraat, Haarlem

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.,
HAARLEM. 184

Zaden en Planten.

Groentezaden,
Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten,
Rotsplanten.

== SPECIALITEIT DER FIRMA. ==

Voor ieder, die over een grooten of
kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige
Catalogus dezer artikelen, voorzien van
vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent
de behandeling, gratis en franco ver-
krijgbaar.

B. RUYS,

Koninklijke Kweekkerij „Moerheim”,
Dedemsvaart. (225)

G. KOELEWIJN, Baarn.

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag teekening en prijsopgaaf.

PEEK & CLOPPENBURG.
Oudegracht UTRECHT. b/d Bakkerbrug.

Enorme keuze

Fransche en Engelsche

KINDERKLEEDING.

Blouse-, Norfolk- en Suffolk-Costumes

vervaardigd van

(255)

OSWEGO SERGE, VICUNA, HOMESPUN enz.

De nieuwste dessins en garneeringen.

Tuin- en Bloemzaden,
in vele soorten voorradig. Mengsel Graszaden,
voor fraaie, blijvende Gazons. (253)

LANDBOUWZADEN,
zoals: Gras- en Klaverzaden. Gele Lupinen,
Seradella enz., worden geleverd onder gratis
Controle Rijksproefstation, Wageningen, tegen
concurrerende prijzen. Rietmatten in alle
maten. Prijscourant wordt op aanvraag franco
toegezonden.

W. C. VERKERK, Zaadhandel,
Utrecht. - Vischmarkt 3.

Wordt gevraagd:

Eiken Palen, recht en gaaf, lang 2.30 M.,
doorsnede 13 cM. op het dunste eind ge-
meten, tevens prijsopgaaf per 100 stuks.

JAN PUIK & Co.,

Rustiekwerker, Hilversum.

Het beste adres voor alle soorten Rus-
tieke werken. (255)

Het **BESTE** adres voor
Vruchtboom=
Carbolineum
Merk A

is bij

COHEN & Co., Arnhem.

Fabriek van waterdichte dekkleden,
Oliejassen. (153)

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum dier Provincie
verschijnende

Heerenveense Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing
aangeboden, worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

Chili **SAL** peter

bevat 15½ % stikstof

Chilisal **PETER** bevat

direkt opneembare stikstof.

Vraagt inlichtingen, Brochures en
Monster (gratis) aan de

Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande

29 Prinsesstraat,
ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
verenigingen. (228)

ROZENWEEKERIJ „MUSCOSA”

Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie
STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.
(191) Vraagt Catalogus.
W. LOURENS.

G. A. VAN ROSSEM, NAARDEN,

10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.
Catalogus op aanvraag. (178)

Bijenstand „De Bij”, HANS MATTHES, Breukelen.

Grootste Bijenstand van Nederland. 400 Bijenkorven.
De beste Kast voor beginners in de Bijenteelt.
De beste Kast voor Amateur-Tuiniers.

Bezoekers welkom. :- Raadgevingen gratis. :- Vraagt Prijscourant.
(250) HANS MATTHES, Breukelen.

KONINKLIJKE ROZENWEEKERIJ

GEBRs. GRATAMA & Co., Hoogeveen.

Bekroond met 60 gouden en zilveren medailles.

EN GROS. :- PRIJSCOURANT GRATIS. :- EN DETAIL.

Onze rozen worden algemeen geprezen: om de mooie verscheidenheden en hare
goede groeikracht. (145)

Wegens plaatsgebrek voor den meest-
biedende te koop een in knop staande
OLEANDER, hoogte: met de kuip geme-
ten ruim drie meter, in het midden in
doorsnede een meter. Te bevragen bij
HERMAN GOELMAN, met franco brieven,
Tuinman te Delden. (249)

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
VOOR

MONIER-WERKEN
AMSTERDAM.

CEMENT-IJZERWERKEN.
DIRECTEUR
J. N. Landré.
OMVAL JAAGPAD 53.
(199) Telefoon 3028.

Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis. (173)

Je adres voor
alle soorten Meststoffen,
zoo wel voor Tuin- als Landbouw,
en voor
Poeder voor Bordeauxsche Pap
en
fijngemalen Kopervitriool
en den (251)
Sprenkelaar „Vermorel”

is de
Mij. tot Verkoop van Hulpstoffen
te DORDRECHT. Opgericht 1893.
Verstrekt gratis inlichtingen,
prijsopgaven en circulaires.

Wie voor zijn tuin of tuintje, veld of
akker ZADEN noodig heeft, vrage de
Geïllustreerde Prijscourant,
welke 1400 soorten van Groente-
Bloem- en Landbouwzaden bevat en
tevens eene Handleiding is voor het
kweken van Groenten en Bloemen.

Rots- en Waterwerken.
F. J. MOERKOERT Jr., Utrecht.

Gevestigd sedert 1836. (248)

Hof- en Rijksleverancier.

INHOUD.

- Brieven van eene Tuinierster, door Geer-
truida Carelsen.
- Ons Gouden Tientje.
- Orchideen.
Cypripedium barbatum, door C. H.
- Nieuwe en Aanbevelenswaardige planten,
door W. Lodder.
- Bloementuin.
Korenbloemen, door v. d. Z.
Shortia, door P. J. Schenk.
Alyssum Benthami, door J. C. Th. Uphof.
Uitgebloeide Bolgewassen, door B. B.
- Fruittuin.
Appel Lord Suffield, door J. C. Muijen.
Druiven in Kassen, door J. A. Kors.
- Moestuin.
Nieuw-Zeelandse Spinazie, door W. F.
A. Grimme.
- Hagelschieten.
- Plantenziekten.
Am. Kruisbessen-Meeldauw, door A. M.
v. Driel.
Roest en Zwartvlekigheid bij Kasrozen.
- Het Kindertuintje, door W. F. A. G.
- Werk v. d. v. Week.
In den Bloementuin, door A. Lebbink.
In de Orchideeënkas, door J. K. B.
In den Moestuin, door J. C. Muijen.
In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.
In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.
- Uitslag Prijsvraag.
Correspondentie.
Leestafel.
Vragenbus.
Bloemen- en Plantencommissie.
Brievenbus.
Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

EEN MOOIE VOORJAARSBOUQUET.

Met genoegen geven we een plaatsje aan het volgende:

Inliggend zend ik u een foto van een veldbouquet, d. w. z. eenige takjes in het bosch afgesneden, met bijvoeging van een paar Narcissen en Marguerieten. Als men zoo'n bouquet behoorlijk van water voorziet, ontwikkelt hij zich alleraardigst.

Mocht u een ander te onbeduidend vinden, leg het dan ter zijde. Of is 't misschien iets voor „Onze Tuinen”? . . .

Met de meeste hoogachting,

Uw abonné
ANTH. SOMERS.
Hôtel „De Zwaan”,
Oirschot.

De verdienste van deze foto is, dat ze laat zien, hoe men met uiterst eenvoudig materiaal vaak eene keurige bloemversie-

LENTE-BOUQUET.

(Orig. foto voor „Onze Tuinen”, van den heer Somers, te Oirschot

ring maken kan. 't Is een genot, op de moo'e foto de katjes van Wilg en Gagel te lerkennen, die met de Marguerieten en Narcissen zoo'n mooi effect maken.

Terwijl ik dit schrijf, staat voor me een vaasje met een paar Irissen, Anemoontjes, Cyclamen, een Allium neapolitanum en een paar takjes van den gewonen eschdoorn, beeldig mooi!

En voor korten tijd had ik eenige gele trompetnarcissen met bloeiende wilgenkatjes staan, zoo echt mooi, als men zich maar wenschen kan.

Een eenvoudig maar sierlijk vaasje en een paar bloemen, wat maken ze de huiskamer gezellig!

„Schmücke dein Heim!” zegt de Duit-scher, en we zeggen het hem na: „Maak uwe woning gezellig!”

April 1907 B. B.

Ditmaal zal onze prijsvraag over twee maanden loopen, en loven we als eersten prijs uit: 4 gouden tientjes,

NIEUWE EN AANBEVELENSWAARDIGE PLANTEN.

Dwerg-Dahlia's in den tuin.

Naast de gewone *Cactus-Dahlia's* is in de laatste jaren een ras gewonnen, dat zich onderscheidt door eene bijzondere gedrongen en lage groeiwijze. De hoogte dezer soorten is ongeveer 50 c.M.; ze zijn dus bijzonder geschikt voor het beplanten van perken en voor potcultuur, en kunnen als zoodanig eene aangename afwisseling in den tuin geven. Aanvankelijk bestonden er slechts een paar soorten dezer dwerg-Dahlia's; tegenwoordig echter zijn ze bijna in alle kleuren voorhanden. Onderstaand geven we er een lijstje van:

Harzer Kind. Licht-rose. De plant vertakt zich sterk en is zeer mild-bloeierend.

Neck. Karmijn-rood, met fijnstralige bloembladen.

Puck. Schitterend oranje-rood. Ingebogen vorm.

Zaunkönig. Helder karmozijn. De bloembladen zijn op het uiteinde violet gekleurd.

Zitronenvogel. Geel. De uiteinden der bloembladen zijn rose geteekend. *Edelweiss*. Zuiver wit. Zeer vroeg en mildbloeierend en van zeer gedrongen groei.

Alma. Zacht lila-rose. Mooie vorm. *Johannes Mortensen*. Oranjekleurig met fijnstralige bloembladen.

Agerathum mexicanum „Tip Top”.

Deze hybride is ontstaan uit eene kruising tusschen de var. *Stern von Schönebeck* en eene andere onbekende verscheidenheid. De verdiensten van genoemde nieuwigheid bestaan daarin, dat zij eene regelmatige half-hooge groeiwijze bezit, de bloemhoofdjes zeer groot zijn, flink boven de bladen uitsteken en de kleur, eerst roodachtig-violet, later in lichtblauw overgaat.

De voortkweeking gaat zeer gemakkelijk en snel door middel van stekken, die spoedig tot groote planten opgroeien. Voor perken en het beplanten van randen moet deze aanwinst zich bijzonder goed leenen.

Witte Ranonkel „Mathilde Christina”.

De juiste en volledige naam van deze niet nieuwe, maar tamelijk onbekende oude plant is: *Ranunculus asiaticus*

als tweeden prijs f 25 en als derden prijs f 15.

De prijzen zullen ditmaal uitgereikt worden aan drie inzenders, die ons een no. van „Onze Tuinen” (van 1908) toezenden, beschreven met de meeste handteekeningen. Bij iedere handteekening moet woonplaats en adres staan.

Men kan desverkiezende, een no. aanvragen bij onze Administratie, tegen inzending van een 5 c. postzegel.

Inzendingen vóór Maandag 4 Mei aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam. Uitslag in ons nummer van Zaterdag 6 Juni e.k.

superbissimus „Mathilde Christina”. Inderdaad lang genoeg. Maar de plant verdient, niettegenstaande dezen onnoodig langen naam, toch meer bekend en gekweekt te worden. Zij bloeit rijk, met hare groote, zuiver witte bloemhoofdjes, die op lange stevige stelen staan. Ze zijn dus goed geschikt voor snijbloemen en als men in het voorjaar eenige ramen aanbrengt over het bed waarop de planten staan, dan bloeien ze ongeveer 14 dagen vroeger dan op het vrije veld. Het best groeit deze soort in vochtigen veen- of leemgrond; voor het verplanten kieze men bij voorkeur de maanden Februari en Maart.

Het bovenstaande deelt de heer Bos te Overveen mede in „Möller's Deutsche Gärtner-Zeitung” en eene welgeslaagd afbeelding laat duidelijk zien den bloemenrijkdom, dien een veld met deze planten bezet ten toon spreidt. S. W. LODDER.

Tecoma Reginae Sabae.

From Africa always something new.

Onder dit motto maakt de Southern California Acclimatizing Association te Santa Barbara (Californië) melding van een nieuwe *Tecoma*, onder den naam van *Tecoma Reginae Sabae*, door haar uit Rhodesia (Zuid-Afrika) ingevoerd.

Het is een eerste-klas-nieuwigheid, welke de bekende *Bignonia's* en *Tecoma's*, die sedert jaren in Californië als sierplant gaarne gekweekt worden, verre overtreft. Deze nieuwe *Tecoma* groeit bijzonder welig; het blad is glanzig, licht groen en bijzonder mooi geveerd. De bloemen zijn welriekend en van een prachtige licht-karmozijnroode kleur en hebben een doorsnede van ruim 7 c.M. Ze komen voor aan de uiteinden der takken en bloeien zonder ophouden van September tot Mei.*

Deze plant, genaamd naar de bijbelsche Koningin van Scheba, werd gevonden op de ruïnen van Zimbabivi, Rhodesia, waar volgens de jongste onderzoekingen de hoofdstad van haar oude koninkrijk Ophir heeft gestaan.

v. L.

*) Dit geldt nl. voor Californië; hier zal de plant allicht als koude-kas-plant moeten worden behandeld.

Zoodra de plant in Europa komt en er over hare cultuur hier wat bekend wordt, zullen wij dit mededeelen.

Het schijnt een plant van groote sierwaarde.

Schaduwplanten.

Funkia's.

Planten, die in de schaduw weelderig groeien en daar ook rijkelijk willen bloeien, zijn er niet veel! De *Funkia's* evenwel doen het, als de bodem maar niet te droog is, nog goed, waar andere schaduwplanten het soms opgeven of een kwijnend bestaan leiden en daarom zullen ze voor donkere tuintjes en beschaduwde hoekjes altijd tot de zeer waardevolle tuinplanten blijven behoreen. Want, ze zijn meerendeels sterk en sierlijk en bloeien in de zomermaanden met fraaie trossen van witte of blauwe bloemen.

Er bestaat in den tuinbouw een zes-tal soorten, alle uit Japan ingevoerd, meerendeels met een of meer variëteiten, wier afwijking bij de stamsoort voornamelijk schuilt in het blad, dat dan verschilt in vorm, of wel fraai zilverbont of goudbont gestreept of gerand is.

Sommige dezer variëteiten worden ook wel als zelfstandige soorten aangegeven, wat in vereniging met de vele synoniemen die er in dit plantengeslacht bestaan, dikwijls tot verwarring aanleiding geeft.

Maar de hoofdtypen zijn toch goed bekend en die willen we hier kortelijk bespreken.

Een der fraaiste is de *Funkia Sieboldiana*. Deze plant wordt tot 50 c.M. hoog en vormt groote, forsche bladen, die onder gunstige omstandigheden wel 30 c.M. lang en ruim 20 c.M. breed kunnen worden.

Deze bladen, eirond, met hartvormigen voet, staan op stevige stelen en zijn blauwachtig berijpt, wat hen nog krachtiger doet schijnen.

De bloemen verschijnen van Juli tot Augustus aan trossen ten getale van 10 tot 15 en zijn licht blauw van kleur.

Een zeer verwante vorm is de *Funkia Fortunei*, met kleinere, maar nog sterker blauw-grijs berijpte bladen en witte bloemen.

Beide vormen zijn wegens haar weelderige en forsche bladontwikkeling uitstekend geschikt om in groote groepen onder boomen of op andere min of meer beschaduwde plaatsen te worden aangeplant. Die rijkdom van blad, getuigend van onuitputtelijke groei-kracht, doet denken aan tropischen plantengroei!

Minder weelderig en stoer, maar daarom allicht fijner van voorkomen, is de *Funkia subcordata*, die een gewas vormt van ongeveer 60 c.M. hoogte, met glanzige, licht groene bladen en witte, welriekende bloemen, welke ook in de zomermaanden, Juli en Augustus, verschijnen. Deze soort moet tegen vorst beschut worden, maar kan overigens op dezelfde wijze als de vorige worden aangeplant. Zeer fraai

doet ze het ook als alleenstaande plant, terwijl ze in kleine groepjes voor en half tusschen heestergroepen, een goed effect maakt.

Vroeger dan de nu genoemde soorten bloeit de *Funkia ovata*, wier blauwe of paarsblauwe bloemen reeds in begin Juni verschijnen. Van deze soort bestaan ook eenige afwijkende vormen, waaronder goudbonte (*aureo-striata*) en zilverbonte (*latemarginata*).

Ook de variëteit *albo-marginata* (witgerande) is een bijzonder fraaie sierplant, zooals op de foto goed te zien is. Elk blad teekent zich door zijn witten rand, scherp tegen de andere af, waardoor het gewas iets zeer levendigs krijgt, zonder voor het oog onrustig te worden.

Zeer fraaie bontbladige variëteiten bestaan er ook van de *Funkia lancifolia*, een soort met meer lancetvormige bladen en witte of blauwkleurige bloemen, waarvan wel de mooiste de variëteit *medio-variegata* is.

Deze variëteit is bijzonder geschikt voor het aanleggen van randen rondom

Funkia subcordata Spreng. (syn.: *alba Sweet*, *grandiflora* Sieb. en *Zucc.*, *Hosta plantaginea* Aschs.), variëteit: *grandiflora*.

Funkia lancifolia Spreng. (syn.: *undulata* Otto en Dietr., *albo-marginata* Hook), variëteiten: *lutescens*, *albo-marginata*, *cucullata*, *undulata*, *angustifolia*.

Funkia ovata Spreng. (syn.: *coerulea Sweet*, *lanceolata* Sieb., *viridimarginata* Sieb.), variëteiten: *latifolia*, *aureo-variegata*, *albo-marginata*, *latemarginata*, *discolor*

v. L.

Trier.

Dit is de naam van een mooie klimroos, in 1904 te Trier gewonnen.

Wij zagen ze voor het eerst op de bijeenkomst der Bloemen- en Plantencommissie te Amsterdam, gehouden op 8 Aug. 1906, waar een bloeiende scheut geëxposeerd was door den heer Stassen te Leiden. Zij werd door het rozencomité met de hoogste onderscheiding

Zaaien en uitplanten.

Langzamerhand nadert de tijd, dat de bloemenliefhebber zijne zaden uit zal strooien. Niets is zoo interessant als dit en weet men het goed te doen dan heeft men haast altijd eer van zijn werk. Het eerste wat men natuurlijk dient te hebben is goed kiemkrachtig zaad, dat men bij een vertrouwden handelaar bestelt.

De zaaitijd is ook van zeer groot belang. Langzaam kiemende zaden zaait men in Januari in de warme kamer, gewone in April en Mei. Het te laat zaaien is niet aan te bevelen, daar de planten zich voor den herfst dan niet meer geheel ontwikkelen en dan meestal niet bloeien. Om het zaad te laten kiemen is warmte en vochtigheid noodig, terwijl het resultaat nog beter zal zijn, wanneer dit in welkome donkerte kan geschieden. Om aan al deze gegevens te voldoen bedekt men de zaadkorrels met een dun laagje fijne grond.

In de kamer zaait men meestal in kistjes of platte schaaftjes. Wat men ook gebruikt, steeds moet er goede drainage, b.v. door sphagnum of potscherpen zijn. Ook is het niet van belang ontbloot, om de goede grond te kiezen. In groote steden zal men b.v. niet altijd bladgrond kunnen krijgen. De te gebruiken grond moet in elk geval los zijn en men kan dit verkrijgen door ze met turfmoel en zand te mengen.

Zijn we tot zoover klaar dan gaan we over tot zaaien. Het gemakkelijkste komt men klaar met groote zaden; b.v. van Oost-Indische kers. Deze legt men gewoon op hun plaats. Zijn ze dan afgedekt met aarde dan drukt men deze enigszins aan.

Het moeilijkst is het uitzaaïen van zeer fijne zaden zooals van Gloxinia's of Begonia's. Deze worden door de handelaars in een klein zakje verkocht, dat meestal weer in een grooter zit. Deze kleine zakjes maakt men zeer voorzichtig open. Het zakje vormt dan een schuifje. Dit schuifje neemt men zoo tusschen duim en middenvinger der rechterhand en beweegt nu het zakje langzaam van den eenen naar den anderen kant, waarbij men met den wijsvinger zachte schokjes tegen het zakje geeft, zoodat de zaadjes gelijkmatig uitgestrooid worden.

Stoffijne zaden worden niet met aarde bedekt, maar slechts aangedrukt.

Iedere zaaipot wordt nu voorzien van een étiquet. Daarna kan men met de rafrachisseur de zaden bevochtigen. Voor grotere zaden gebruikt men een gieter met broes. Er zijn slechts zeer weinig zaadplanten die men in den zaadpot kan laten staan. De meeste moeten spoedig na het opkomen, verspeeld worden. Met den punt van een verspeenstokje, maakt men het plantje los en met een ander een gaatje op de plaats waar het plantje zal komen te staan. Nu neemt men het op, zet het in het gaatje en drukt het even aan.

Het beste doet men door ze in het verband te planten. De kiemplanten, die uit grotere zaden ontspruiten, worden direct in potjes geplaatst.

Nijmegen.

H.

Groene en bonte Funkia's in bloei.
(Orig. foto „Onze Tuinen”)

groote heestergroepen, wijl ze niet zeer hoog wordt en almede tot de laagste vormen behoort.

Over het algemeen zijn de bonte vormen wat zwakker dan de groene en moeten meerendeels 's winters goed gedekt worden, terwijl ze nog meer dan de groene, de schaduw beminnen.

Voor kleine tuinen leenen de *Funkia*'s zich uitstekend, wijl er moeilijk gemakkelijker en dankbaarder planten te vinden zijn; in groote tuinen zullen ze als groepplant meer effect maken.

Maar niet alleen als tuinplant, ook als potplant doen de *Funkia*'s en vooral de bontbladige variëteiten het uitstekend, terwijl ze als kuipplant in het gazon, of als balkonplant een smaakvolle versiering kunnen geven.

Tot slot geef ik hier een lijstje van de verschillende soorten en eenige harer synoniemen, met de voornaamste variëteiten:

Funkia (*Hosta*) *Sieboldiana* Hook (syn.: *cordata* Sieb.), variëteit: *Fortunei*.

bekroond, n.l. een certificaat 1e klasse.

Te Trier werden indertijd gewonnen de drie gratiën, n.l. *Aglaia*, *Euphrosyne* en *Thaïs*. De eerste met kleine gele, welriekende bloemen toonde te zijn eene goede zaaddraagster en de heer Lambert bevruchtte haar met stuifmeel van doorbloeiende roos *Mrs. R. G. Sharman Crawford*.

Het resultaat was *Trier* en zooals onze mooie afbeelding doet zien bloeit *Trier* zeer dankbaar met half gevulde geel-witte bloemen, die in knoptestand geel met rose gekleurd zijn.

Zoodra de eerste bloei is afgelopen, ontwikkelen de zij-oogen aan den top der scheut en deze bloeien wederom, en dit gaat tot laat in den herfst door.

En als alleenstaande plant en voor het bekleeden van muren, pilaren enz. laat zich *Trier* uitstekend gebruiken, terwijl hare verdiensten als snijbloem op ons plaatje goed tot haar recht komt.

Zonder twijfel is zij een mooi plaatsje in „Onze Tuinen” waard.

J. K. B.

Beplanting en behandeling van een tuintje waarin geen zon komt.

(2e prijs.)

Wanneer wij aan den morgen van een warmen zomerdag het gewoel der groote stad voor een poosje vaarwel zeggen, en ons heen spoeden naar een van die plekjes waar de natuur in al haar schoonheid aanwezig is, dan kunnen we met volle teugen genieten van al den luister, van al de pracht die zich aan ons oog vertoont.

Te midden van kleine bosschaadjes van jeugdig eikenloof en in den top van vroolijke berken, heft het gevederd zangertje zijn loflied aan; en wanneer een zacht koeltje door de jonge twijgen speelt, juichen ze mee, de teere blaadjes; stemmen ze mee in, de lieve bloempjes wiegend op haar slanke stengels.

Hoe gaarne zouden we ze meenemen, die kinderen der natuur; ze overbrengen in onzen tuin, om ze ook dáár te kunnen zien dag aan dag! Maar we kunnen ze niet geven waar ze om vragen; we kunnen ze niet laten putten uit de bron van haar bestaan: den warmen zonneschijn!

Want in ons tuintje, een plekje grond van nauwelijks dertig vierkante ellen, komt geen zon; omdat hooge muren het omringen en eenige boomen het gedeeltelijk beschaduen.

Geen gloeiende Papaver in haar luchtig kleedje, geen zacht wiegelende korenbloem of kleurige anjelier ontvouwt hier haar volle schoonheid, zelfs het groene gras kwijnt door gebrek aan licht; door den zwaren drup, vallend van de dicht bebladerde olmen.

Maar er zijn nog andere planten! Kinderen van het woud, gewend aan ontberingen, gewend haar schoonheid te ontwikkelen dáár, waar het daglicht is getemperd door het rensachtige bladerdak. En we zullen ze opzoeken de schoonste der schoonen, de overblijfselen van vroeger tijdperken, de sierlijk wuivende varens; en ze zullen ons hare geheimen toefluisteren als we ons oog wapenen; ons zal een blik gegund worden in diepten van verborgen plantenleven, welks bestaan ons ongewaapend oog niet had kunnen vermoeden.

En ook andere boschbewoners, lelietjes, viooltjes, zullen we aanwenden om onzen tuin te versieren. Schoone struiken Liguster en Sneeuwbes 1) zullen we aankbrengen en een keuze maken uit de gekweekte planten die het best voor ons doel geschikt zijn. Japansche Goudboomen 2) en bruinbladige sierpruimen 3) zullen we planten op de meest belichte plaatsen.

Pontische Rhododendrons, hazelaars en vogelkers 4) zullen bij ons groeien, de wanden zullen we bedekken met glanzend klimop en een mengeling schaduwminnende vaste planten zullen elkaar afwisselen, terwijl we den bodem zullen bekleeden met een verscheidenheid, schooner dan de eentonige grasvlakte met haar afgepaste lijnen en vormen.

We zullen, als de natuur nog in rust is, als een diepe slaap alle plantenleven bevangen heeft, de spade ter hand

nemen en den drassen grond losmaken, draineeren, aanvullen met de gewenschte bestanddeelen en omzetten in een vruchtbaren humusrijken bodem; opdat we ze kunnen ontvangen, onze beschermelingen; opdat ze vinden waar ze om vragen: een lichten, voedzamen, goed doorlatenden grond; en wij kunnen genieten van al haar schoonheid, van al haar kleuren en geuren.

We zullen ze planten: tegen de muren groot- en kleinbladige klimop, en daarvoor onze heesters: goudbonte *Aucuba japonica* en bruinbladige *Prunus pissardi*; heldergroene Liguster en vroolijk bloeiende *Rhododendron ponticum*. Hier, waar het meeste licht valt, zullen ze komen; vlug dooreen geplant; en op minder lichte plaatsen brengen we de Sneeuwbes met haar witte vruchtjes, den hazelaar met zijn gele katjes en den vogelkers met zijn witte bloemtrossen.

Maagdepalm 18). Hierin dienen we eenige ruimte open te laten om een voetpad te maken, dat naar een uitgang achter in den tuin leidt. We maken dit niet te breed, en laten het zoo natuurlijk mogelijk daarheen kronkelen, om het losse geheel der beplanting niet te veel afbreuk te doen.

Zijn we met het planten onzer gewassen gereed, dan is het meeste werk in onzen tuin geschied. Nog rest ons het aanbinden van den klimop, waarmee gewacht is tot de grond voldoende is gezakt, en het harden van ons voetpad. Is ook dit gedaan, dan kan het gereedschap worden opgeborgen en zullen we het resultaat van ons werk geduldig afwachten.

Lang zal ons geduld echter niet op de proef gesteld worden. Nauwelijks is de winter voorbij, of er komt leven in den tuin. Nóg huppelen de hagelkorrels aan onzen voet, nóg dwarrelen de

Rosa multiflora semperflorens „Trier“.
(Uit „Amateur Gardening“.)

Vóór en tusschen deze struiken zetten we de vaste planten. Achteraan komen de hoogst groeiende; meer vooraan de lager blijvende, om geleidelijk over te gaan in een bodembeplanting van kruipende, zodenvormende soorten.

Schitterende Herfstseringen 5), wijnroode Paeonia's 6), heldergele Irisen 7), aan groepjes bijeengeplant, vloeien samen met onze heesters en worden gemaskeerd door schoone streepvarens 8), adelaars- 9) en bekervarens 10). Dan volgen de sierlijk glanzende bladeren en crème-witte pluimen van *Astilbe japonica*, de rose schermen van *Sedum spectabilis*, de witte welriekende bloemen der grootbloemige *Funkia subcordata*, en vervolgens losse groepjes leverkruid 11), dubbelloof 12), Lelietjes der Dalen, Sleutelbloemen 13), riekende Viooltjes 14) en Lenteklokjes 15), om te eindigen in een bodembekleding van Boschklimop, Mansoor 16), Porseleinbloempjes 17) en

sneeuwvlokjes om ons heen, en daar komen ze!

Kleurige Sleutelbloemen, zachtblauwe Viooltjes, heldere Aurikels 19), bengelende klokjes van het zuiverste wit; rose, wit en blauw leverkruid wedijveren in schoonheid! Dáár ontluikt de lieflijke bloesem van den sierpruim en verschijnen de witte bloemtrossen aan onzen vogelkers. Vroolijk wiegelt het jeugdig groen van onze Ligusters, en blij sijlt daarboven hoog in de iepetakken, het muschje zijn minnelied.

En komt de Meimaand, dan openen zich de dikke knoppen van *Rhododendron ponticum* en verschijnen haar lila-blauwe tuilen; dan stijgt de zoete geur op van melkwhite lelietjes en ontplooit de gele lisch 7) haar grillig gevormde bloemen.

Treedt de zomer in, dan verschijnen weer andere schoonen. Dan bloeien de kleurige rozen der Paeonia's, dan zien we de witte pluimen en kelken van

Astilbe en *Funkia*. En neemt de warmte toe, wordt het uitspannel met donderkoppen omzoomd en stroomen plasregens neer, spelen zwoele zuchtjes tusschen bloemen en bladeren, dan verschijnt een zachtrose kleur aan onze Sedums; dan openen zich de eerste bloemen van onze Herfstseringen, helderwit, zacht rose, vuurrood, schitteren ze ons tegen, en blijven dit doen tot de najaarsstormen gieren, tot de bladeren geel worden en ze daarheen dwarrelen, om een kleed te vormen dat het sluimerend leven beschermt tegen de strenge winterkoude.

Maar ook als de herfst is gekomen, zullen lieflijke geuren ons tegenwaaien; zullen de viooltjes laten zien dat ze nog niet voorgoed met ons hebben afge-rekend; en ze zullen alle krachten in-spannen om ons tevreden te stellen, om ons op te vroolijken in die sombere dagen.

En komt de winter, ook dan is er nog groen in den tuin; want klimop en Rhododendrons houden hunne bladeren, en wanneer Februari dáár is, wanneer milder weersgesteldheid is in-getreden, prijken de gele katjes van den hazelaar en drijft de wind wolken stuifmeel omhoog.

Zoo is er dus altijd wat te zien, altijd wat te genieten wanneer we een doelmatige beplanting aanbrengen, en wanneer we onze planten goed verzorgen en den tuin schoon houden van onkruid, kunnen we tevreden zijn; kunnen we ook dáár waar geen zon schijnt, dáár waar omstandigheden verhinderen eenige boomen neer te vellen, nog bloemen hebben; kunnen we ook thuis van de natuur genieten; en onze flora zal ons het bewijs leveren, dat er zelfs tusschen hooge muren en onder het dichte bladerdak planten tieren, die door haar schoonheid van bloemen en bladeren geenszins te versmiden zijn.

Delft.

J. H. STOUT.

- 1) *Symphoricarpus racemosus*.
- 2) *Aucuba japonica*.
- 3) *Prunus Pissardi*.
- 4) *Prunus Padus*.
- 5) *Phlox decussata*.
- 6) *Paeonia chinensis*.
- 7) *Iris pseudacorus*.
- 8) *Asplenium*-soorten.
- 9) *Pteris Aquilina*.
- 10) *Struthiopteris germanica*.
- 11) *Anemone Hepatica*.
- 12) *Blechnum Spicant*.
- 13) *Primula veris*.
- 14) *Viola odorata*.
- 15) *Leucojum vernal*.
- 16) *Asarum europaeum*.
- 17) *Saxifraga umbrosa*.
- 18) *Vinca minor*.
- 19) *Primula Auricula*.

OUDE WIJSHEID.

Indien gy vreek en gierigh zijt,
Soo weest het dan van Uwen tijt.

Wie spreekt, die saeyt;
Wie hoort, die maeyt.

J. Cats.

Poire de Curé.

Deze welbekende peer is van Franschen oorsprong. 't Zal een kleine eeuw geleden zijn dat een pastoor haar voor 't eerst aantrof in een bosch bij Clion (Frankrijk). Ze dankt haar naam aan dien geestelijke in zijn kwaliteit van

schaarsch zijn, in Dec. en Januari, och! dan neemt men 't niet zoo precies en is Curé zeer welkom. Ze brengt dan goed geld op. En och! de fijnheid doet 't 'm immers lang niet altijd, want hoe gaat 't met sierperen, waar toch evenmin smaak aan is? Men wil nu eenmaal al wat groot, mooi is, vraagt niet of de vruchten smaken.

De waarde van den vrucht bepaalt zich vaak naar het meer of minder gunstige klimaat. En waar bij ons de Curé meer voor stoofpeer doorgaat, wijl 't vleesch grofkorrelig, meer flauw is, wijl ons klimaat haar niet gunstig is, niet alzo in meer zuidelijke streken en meer warmen bodem; daar is de smaak vrij wat beter. In Duitschland, vooral

Poire „Curé“.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

pastoor (Curé) en onder dezen naam is ze ook bij ons algemeen verspreid. Onze Deutsche nabuur noemt haar Pastorenbirne.

Wij hebben in haar een eerste klas stoofpeer, hoewel 't niet ontkend mag worden, dat ze, wanneer onze betere tafelperen zoo goed als op zijn, ook wel uit de hand gegeten wordt. 't Spreekt dat in October en November de Curé als tafelper niet in aanmerking zou komen, wijl eenvoudig betere daarvoor bestaan; maar wanneer goede peren

meer zuidelijk, staat de Curé zelfs hoog aangeschreven en beveelt de Deutsche Pomologische Vereeniging haar tot algemeene aanplant aan.

De groei van den boom, 't zij op zaailing, 't zij op kweek veredeld laat niets te wenschen over, is zelfs ook op de laatste onderstam zeer krachtig. Van daar, dat dit soort veel gebezigd wordt als tussenstam voor die zwakgroeiende soorten, die direct op kweek niet voortwillen.

Voor alle vormen leent zich de boom;

toch zal de hoog- en halfstam minder aanbevelenswaard zijn, wijl de vrucht voor hare normale ontwikkeling gaarne een beschutte standplaats verlangt. Als struik- en pyramiden gaat 't beter, ja, als leiboom voldoet dit soort uitstekend. Ondanks den krachtigen groei laat de vruchtbaarheid niets te wenschen over, en kan men telken jare op een goede opbrengst rekenen.

Aangezien de twijgen nog al slap zijn en de takken ten gevolge der nog al zware vruchten een afstaande richting aannemen, is 't snoeien op een boven- of binnenooft vaak gewenscht. De vrucht heeft een mooie vorm, ietwat gerekt, bij den steel vrij dun, aan den kelk aanmerkelijk breder. Een naad van den kelk naar den steel karakteriseert de vrucht. Kelk is ondiep, soms scheefstaande; steel lang, wat zijwaarts afstaande, houtachtig, eindigt meestal in een vleezige verdikking. Schil is glad, op den boom grasgroen, gaat bij rijpheid in lichtgeel over. Bij den kelk treft men vaak roestaanslag aan, terwijl de geheele vrucht met kleine stippen is bezet.

Het vleesch is wit, meer aan den flauwen kant en nog al grofkorrelig, bepaald lekker kan 't niet genoemd worden. Klokhuis vrij klein, althans in verhouding van de tamelijk groote vrucht. Pluktijd begin October; op zandgrond vallen de vruchten vaak vóór hun tijd af, waardoor men tot plukken genoodzaakt wordt. De tijd van rijpen begint met December en de vrucht houdt zich de maand Januari nog goed.

P. v. D. VLIST.

Onvruchtbare boomen.

Naar aanleiding van een berichtje in de „Frankf. Zeitung“ over het „Belasten van onvruchtbare boomen“ ontving dit blad van verschillende zijden bevestigende mededeelingen. Een lezer uit *Oppenheim a. Rh.* schrijft, dat het belasten van onvruchtbare boomen met zware steenen ook daar bekend is. „Wij hebben een forschen pereboom, die rijk vruchten droeg; helaas stierf hij met de overstroming van 1882. Voor 40 jaar had de boom een zeer zwaren kei vlak boven den stam in de vergaffeling der takken gekregen, daar hij onvruchtbaar was. Sedert was de boom vruchtbaar. De steen werd door de takken zoo vast omkneld, dat hij niet meer te verwijderen was. 't Zou de moeite waard zijn, hierover het inzicht van tuinbouwkundigen te vernemen.“

Eene mededeeling uit *Langendiebach* tracht de zaak als volgt te verklaren: „'t Is mogelijk dat de boom ten gevolge van het belasten draagbaar is geworden. Volgens mijne ervaring is onvruchtbaarheid van boomen vaak het gevolg van een holte onder en tusschen de wortels, door mollen of waterrotten veroorzaakt. Daardoor komen de fijne zuigwortels bloot te liggen, zoodat de boom geen voedsel genoeg bekomt. Door den boom te belasten kan men hem wat neerdrücken, zoodat het gat verdwijnt.“

Een lezer uit *St. Gallen* schrijft, dat het middel in Zwitserland reeds langer dan een halve eeuw bekend is, en daar zeer vaak toegepast wordt. „Ik zag zelf herhaaldelijk boomen, zoowel appels als peren, met steenen bezwaard. De vruchtboombezitters gelooven vast in het middel. Feitelijk is ook succes geconstateerd geworden. Ik heb mij in een bepaald geval zelf kunnen overtuigen, dat er iets van aan is.“

(Fr. Ztg.)

B. B.

Nieuw-Zeelandische Spinazie.

't Wordt met den dag groener in onze moestuin, in vroege tuinen op gunstige plaatsen zullen we welhaast de eerstelingen van den kouden grond kunnen oogsten en al is de verscheidenheid nog de kleinst mogelijke, de stand van het overige doet ons terecht al spoedig meer afwisseling verwachten.

In den moestuin is het steeds vooruitzien en vooruit zorgen, nauwelijks is van een zeker artikel het eerst gezaaide boven den grond, of we moeten, om gapingen bij den oogst te voorkomen, alweer opnieuw zaaien.

Dit bij opvolging zaaien is een der groote moeilijkheden voor den amateur; of men wacht te lang en als gevolg daarvan is men een poos van een gewild artikel verstoken, of men is te vlug, waardoor op een zeker tijdstip overproductie ontstaat.

Dat voorkur voor een zeker gerecht, grootte van 't gezin, gesteldheid van den bodem en niet te vergeten het weder en mogelijke insecten-beschadiging, van invloed zijn op onze berekeningen, behoeft eigenlijk niet afzonderlijk vermeld te worden.

We gaan daarom door met naar behoefte spinazie, raapstelen en radijs te zaaien.

Nog ternauwernood hebben we de eerste blaadjes spinazie geoogst, of de tijd is er al weer om te zorgen, dat we in het komende spinazielooze tijdvak iets hebben dat deze, al is het ook maar ten deele, kan vervangen. Voor dit doel telen we Nieuw-Zeelandische spinazie (*Tetragonia expansa*) een gewas, dat noch in vorm noch in groeiwijze iets met onze gewone spinazie gemeen heeft. Met wat goeden wil en een bekwame keukenmeid kan de smaak echter wel wat met die van onze gewone spinazie in overeenstemming gebracht worden.

Wie geheel geen onderbreking in zijn spinazie-maaltijden verlangt, zaai zo spoedig mogelijk wat zaad onder glas uit. Van de zeer grove, hoekige zaden worden er 2 à 3 in een gewoon stekpotje gelegd. Zoodra de plantjes een paar c.M. boven den grond zijn, wordt elk hoopje op een onderlinge afstand van 50 à 60 c.M. uitgeplant, waarbij we zorgen, dat de potkluit in zijn geheel blijft.

Wie wat minder haastig is, zaai op denzelfden afstand op den kouden grond; de zaden komen in putjes van pl. m. 5 c.M. diepte.

Wie een vorig jaar dit gewas reeds teelde, zoekt maar eens op de plaats waar het stond; hij zal daar hoogstwaarschijnlijk wel voldoende jonge plantjes vinden, afkomstig van zaden die een vorig jaar op het land achterbleven.

J. C. MUIJEN.

BEHOEFTE AAN LICHT.

Al onze cultuurplanten hebben behoefte aan licht. Zooals bekend zal zijn, nemen de planten een belangrijke voedingsstof, n.l. het koolzuur, uit de dampkringslucht op, maar alleen dan, wanneer ze door het zonlicht beschenen worden. Zonder licht dus geen opname van koolzuur, geen vorming van zetmeel.

Niet alle deelen der plant zijn echter in staat uit het koolzuurgas (en het uit den bodem opgenomen water) zetmeel te vormen. Dit kan alleen geschieden in die plantendeelen, die het z.g. bladgroen of chlorophyl bevatten. Zonder bladgroen dus ook geen vorming van zetmeel.

Nu wordt bladgroen evenwel alleen in de plant gevormd onder invloed van het zonlicht. In het donker heeft geen bladgroenvorming plaats, ja verdwijnt zelfs het bladgroen, dat vroeger was ontstaan; de planten worden geel. Het zonlicht is dus ook indirect noodig voor de zetmeelvorming in de plant.

Ook op den groei van vele planten-deelen, met name stengels en bladeren, oefent het licht een belangrijken invloed. Gebrek aan licht veroorzaakt een abnormalen groei, de planten groeien spichtig op, ze vormen lange, zwakke stengels met kleine bladeren.

Voor een goede ontwikkeling der planten is een voldoende verlichting dan ook een hoofdvereischte.

Hiermede dienen we rekening te houden bij het zaaien, bij het planten, bij het snoeien van boomen en heesters.

Ook bij het kweken van kamerplanten mogen we dat niet uit het oog verliezen. Daarom geven we hier nog eens de volgende drie regels:

1. Plaats de planten steeds zoo *dicht* mogelijk bij het venster.

2. Neem steeds *lage* bloemtafels. Op hooge bloemtafels is de verlichting voor de planten veel zwakker, doordat de gordijnen het licht tegenhouden.

3. *Keer* de planten geregeld om, zoodat niet immer dezelfde kant naar het raam toe gekeerd is.

Nog dikwijls wordt dit nagelaten, en ziet men de stengels en bladeren alle naar één kant gericht. Van buiten gezien mogen de planten dan een mooi gevuld voorkomen schijnen te bezitten, maar zelf kijkt men dan tegen een minder sierlijke „versiering“ aan. Men kweekt zijn planten toch niet uitsluitend ten genoegen van z'n overbuurman of de voorbijgangers, maar toch in de eerste plaats om er zelf van te genieten en om de gezelligheid en vroolijkheid van het vertrek te verhoogen.

A peldoor.

W. F. A. GRIMME.

BORDEAUXSCHE PAP.

II.

Is dus onze pap gereed, dan moet deze worden verspoten. Waarmee? Met een z. g. n. sprenkelaar of pulverisator, waarvan zoovele modellen en systemen in den handel zijn, dat 't moeilijk is, de beste er uit te pikken. Van 't grootste belang is, dat de pap zoo fijn mogelijk worde verdeeld.

Heeft men slechts een paar boompjes ter bespuiting, alsdan zou 't dwaas zijn, zich hiervoor een groote sprenkelaar aan te schaffen. Men koope dan een handspoeier of anders een grootere voor gezamenlijke rekening. Er zijn sprenkelaars, waarbij de vloeistof door samengeperste lucht wordt weggedrukt, doch ook, waarbij men met een pomp te doen heeft. Beiden hebben hun voor en tegen. Vanwege de Nederl. Pom. Ver. is in 1904 een concours van sprenkelaars uitgeschreven. Verschillende toestellen werden bekroond en alle deze verdienen aanbeveling, al naar omstandigheden zal men deze of gene verkiezen.

Welk systeem of model men ook prefereert, het toestel moet steeds van koper zijn, wijl andere gewoonlijk te spoedig door de scherpe vloeistof worden aangetast. Van groot belang is 't voortdurend reinigen van den sprenkelaar na de bespuitingen met schoon water; doet men zulks niet, zoo raken de fijne openingen spoedig verstopt, terwijl de achtergeblevene vloeistof aan de inwendige deelen geen goed doet.

Zoo'n sprenkelaar komt ons in onzen tuin geregeld van pas: 't is als 't ware een stuk gereedschap. Niet alleen in onzen fruituin, doch ook voor onze bloemen en sommige groenten moet ze meermalen in werking worden gesteld. Want overal waar zwammen of klein ongedierte, in hoofdzaak luizen, tot staan moeten worden gebracht, is de sprenkelaar onze hulp. Want behalve Bord. pap, kunnen ook carbolineum, tabakswater en dunne kalkmelk er mee worden verspoten.

Voor kroonboomen zal men tevens een lange bamboestang noodig hebben, wil men ook de hoogere deelen raken. Bij groote aanplantingen en boomgaarden kieze men een groote sprenkelaar met een inhoud van 100 L. of meer, wijl anders te veel van ons geduld zou worden vergevraagd. In den eersten jaargang No. 37 zien we een weliswaar primitieve, doch zeer zeker doelmatige sproeimachine voor groote boomgaarden. 't Is een gierbak met een sproei-pomp er op geplaatst, waaraan de stang en sproeier zijn bevestigd.

Thans rest ons nog mee te deelen, op welk tijdstip we met ons sproeien 't meeste succes zullen hebben. Bordeauxsche pap wordt aangewend ter bestrijding van schimmels, niet dus tot doodende van ongedierte als luizen, mijten, kevers, enz. Nu zijn lang alle schimmels niet even gevoelig voor de Bordeauxsche pap, zoo trekt zich b.v. de kankerzwam zich 't spuiten hoegenaamd niet aan; ze woekert er evengoed om voort. 't Geldt in hoofdzaak de schurft, die op onze peren en appels voorkomt. Dit is niet direct één en dezelfde parasiet, maar 't zijn broer en zuster en de bestrijding is voor beide gelijk.

De schurftziekte is zoo algemeen, dat in iederen tuin een of meer boomen er door zijn aangetast, en met 't herleven der natuur ontwaken ook de sporen dezer ziekte en gaan zich verspreiden. We hebben dus te trachten, die verspreiding zooveel mogelijk tegen te gaan, en de geleerden hebben uitgemaakt dat 2 à 3 weken vóór de knoppen zich openen, onze eerste bespuiting moet geschieden. De boomen toch staan bladerloos, we kunnen van alle kan-

ten 't hout bereiken iets wat onmogelijk is, zoodra 't blad zich heeft gevormd.

Tijdens den bloei sproeit men vanzelf niet; we wachten met de tweede besproeiing tot de vruchtjes zich gezet hebben. En gesteld, dat onze boomen zoo goed als ontsmet zijn, och! dan helpt onze buurman ons wel weer aan zoovele sporen. Gemeenschappelijk den strijd aanbinden is van 't grootste belang en we snakken naar een wet, die 't reinigen en besproeien onzer ooftgewassen als verplichtend stelt.

Met de tweede bespuiting zij men voorzichtig, 't jonge blad is zeer gevoelig. Bij de eerste maal komt 't niet zoo nauw, een zware oplossing doet aan de gesloten knoppen niet licht kwaad, maar 't teere blad zou spoedig verbranden. Men neme daarom slechts een 1 % oplossing. Als de cellen een dikkeren wand hebben, mag men wat hooger gaan tot 1½ %, dus 1½ KG. kalk en 1½ KG. kopervitricool op 100 L. water.

Bij te felle hitte sproeie men bij voorkeur niet; 't is beter gewacht dan misschien oorzaak te zijn van 't verbranden der blaren. Met nadruk waarschuwen we voor de bespuiting van perziken als lei-boom tegen muur of schutting in bebladerden toestand. Tal van boomen zijn reeds door de zomerbespuitingen bezweken. Een perzik in dezen toestand en zulk een standplaats is zeer gevoelig. In ieder geval neme men vooral niet meer als 1 % en sproei niet op zonnige dagen.

Het spreekt dat de tweede en derde bespuiting niet altijd ten uitvoer gebracht kan worden. Onder de boomen wordt al gauw wat jonge groenten gezaaid of hebben aardbeien, bessenstruiken er een plaatsje gekregen. In dit geval late men de opvolgende bespuitingen achterwege.

Er zijn onder onze vruchtboomen soorten, die hoegenaamd niet worden aangetast, er zijn ook jaren, waarin de ziekte minder sterk optreedt, doch dat men dan sproeie als voorbehoedsmiddel. Want de Bordeauxsche pap werkt niet alleen gunstig op onze vruchtboomen als zwamdoodend middel. Ze heeft tevens een zeer gunstige inwerking op de boomen zelf. De boomen vormen forsche scheuten met donkergroene blaren. 't Blad bij bespoten boomen blijft, (vooral bij diegene, die twee- à driemaal bespoten zijn) langer op 't hout; een en ander heeft vanzelf invloed op groei, vruchtzetting en weerstandsvermogen. Hoe gezonder toch de boomen in blad staan, hoe forscher de ontwikkeling is, des te beter zijn ze in staat verstand te bieden aan andere schimmels of wel ongedierte. Dat hier en daar schade door deze pap is te weeggebracht, kan verschillende oorzaken hebben en 't is nu maar de vraag of de schade te wijten is aan de pap of aan een verkeerde behandeling.

Door sommigen wordt er b.v. aan 't geen hier onmiddellijk boven wordt meegedeeld, een geheel andere uitlegging gegeven. Dat besproeiing met Bordeauxsche pap 't loof donker kleurt, vindt men goed, maar dat de groei daardoor bevordert wordt, ontkent men. Bordeauxsche pap, zegt men, vertraagt den groei der planten, waardoor de kans op bevriezen aanmerkelijk verhoogd wordt.

Dr. Ewert te *Proskau* heeft voor een tweetal jaren verschillende proefnemingen gedaan, vooral om de uitwerking der Bord. pap op den groei der planten te kunnen nagaan. Hij vond, dat eene behandeling met dit preparaat, onverschillig in welk jaargetijde, de oogst benadeelt en is zelfs tot de conclusie gekomen, dat besproeiing met Bord. pap een stremming van 't organische leven der planten ten

gevolge heeft. Een schaduwzijde der pap zou o. m. zijn, dat zij na 't opdrogen op de planten deze als 't ware onttrekt aan den invloed der zonnestralen, waarvan verminderde werking van 't bladgroen, d. i. minder snelle voedselvorming, 't gevolg is. Hoe sterker de besproeiing, des te grooter de verzwakking.

We herinneren ons nog hoe voor eenige jaren een brandende quaestie aanhangig was omtrent 't kalken onder boomen. Ook dit zoo nuttig en onschuldig iets werd plotseling afgekeurd. Door proeven (zoo zullen we ze maar noemen) was uitge-maakt, dat boomen (eigenlijk toevallig) niet met kalk besmeerd, aanmerkelyk meer in dikte waren toegenomen dan de wel bekalkte. Gelukkig is die proefnemer(?) doodgezwegen en is men zoo verstandig gebleven, 't kalken als iets nuttigs te beschouwen.

Ongeveer dezelfde tegenstrijdigheid doet zich nu voor bij de Bordeauxsche pap. We achten ons natuurlijk niet bevoegd uit te maken, in hoeverre de conclusie van Dr. Ewert de juiste is. 't Lijkt echter vreemd, dat die proefnemingen zoo ten ongunste voor de Bord. pap uitvallen.

We willen absoluut niets op de waarde van de goede carbolineum ten dienste onzer vruchtboomen afdingen. Carbolineum heeft een toekomst en misschien zal hij op den duur Bord. pap op den achtergrond schuiven. Zoolang echter de geleerden hunne onderzoekingen nog niet voleind hebben, zoo'ang ze ons toeroepen voorzichtig met carbolineum te zijn, zoolang Bordeauxsche pap als uitstekend middel wordt aanbevolen, tot zoolang zien we van dit middel niet af, tot zoolang roepen we onzen lezers toe: Bespuit uwe vruchtboomen gerust met Bordeauxsche pap. Bespuit ze goed, en doe het thans!"

P. v. D. VLIST.

EEN MERKWAARDIGHEID VERDWENEN.

Een merkwaardigheid van den Briel was tot op den dag van heden — een reusachtige klimop-plant, die zich aan de hooge Sint-Catharinakerk vastklemden en aan dat eeuwenoude gebouw iets innigs en vertrouwelyks gaf. Aan den oostkant der kerk opgewassen, ving zij altijd de eerste zonnestralen op, en dat kon zoo tooverachtig mooi zijn, op een helderen winterdag, als er pas sneeuw gevallen was, of in het vroege voorjaar, gelijk nu, als er honderden vogeltjes in nestelden. Die plant scheen de heugenis te hebben van vele eeuwen. Toch was zij betrekkelijk niet oud, en, zeer eigenaardig, een aanplanting van wijlen J. L. Beijers, den bekenden directeur van het *Nieuws van den Dag*. Als kindje van een jaar of zes had hij met zijn vader het stekje in den grond gestoken, en niet lang voor zijn dood, schreef hij me er nog over: „Als er nooit iets slechter van mij verteld wordt, dan dat ik dien klimop heb geplant — dan mag ik tevreden zijn. Ik heb in mijn leven heel wat dingen gedaan, die minder succes hebben gehad."

Helaas, al dat mooi van de historisch zoo bekende hoofdkerk van den Briel, is in enkele oogeblikken er afgescheurd. Gelukkig niet door menschenhanden; het ware dan een ontwijding geweest. Maar door den Oosterstorm, die nu sedert eenige dagen rond dat gebouw raast. Eerst raakten eenige stukken los, toen, alsof er een mollig kleed van de steenen werd afgerold, zakte de kolossale plant in elkaar, en in angstgeschrei steeg een wolk vogeltjes rond de plaats omhoog, die voor hen vele geslachten achter elkaar een toevluchtsoord was geweest. (N. R. Ct.)

SCHADELIJKE DIEREN.

Wespen.

Hoewel men den wespen een zekere mate van nuttigheid niet kan ontzeggen, zij verdelen vaak schadelijke insecten, wordt dit goede meer dan geneutraliseerd door hare schadelijkheid en niet te vergeten hare lastigheid.

Nu het mooie weer de overwinterde koninginnen weer wakker heeft geroepen, kan men al licht een aantal dezer dieren doden. Men bedenke, dat elk dezer koninginnen de stichtster eener nieuwe kolonie wordt. Eene gedooide wesp in het voorjaar, beteekent: een wespennest minder in den zomer.

Tegen den steek van dit venijnige insect lazten we in 't jongste no. van *The Garden* een zeer eenvoudig middel: men bevochtigt een weinig tuinaarde, legt het op de wond en bindt er een zakdoek om. Na 20 à 30 min. is alle pijn verdwenen. B. B.

Phytophiline.

Een nieuw Bestrijdingsmiddel tegen dierlijke en plantaardige Parasieten.

De Maatschappij „Phytobie” te 's-Gravenhage, Internationale Nederlandsche Mij. tot verdelging van dierlijke en plantaardige parasieten door „Phytophiline”, zond ons ter proefneming een monster van haar product.

We hebben het toegepast op een paar planten, die last van bladluizen (groene luis) en thrips hebben, en waarvan tot nog toe de zuivering met eenige moeilijkheden te kampen had.

Verder behandelden we er een appelboom mede, die last van kommaschildluis heeft, terwijl a. s. zomer de bladluizen op Sneeuwbal, Blazenstruik, Lijsterbes enz. haar beurt zullen krijgen.

Met het uitspreken van een eigen oordeel moeten we dus nog eenigen tijd wachten, tot nl. het resultaat van eigen proefnemingen het recht daartoe geeft. Intusschen is genoemde Mij. reeds in het bezit van eenige vertrouwenwekkende attesten, terwijl van een aantal proefnemingen, die thans aan den gang zijn, spoedig bericht verwacht wordt. Wij volstaan derhalve voorloopig met de aandacht onzer lezers op dit preparaat te vestigen.

B. B.

Rupsen.

Nu de boomen op het punt staan, hun bladerkleed aan te trekken, ontwaaken zoo zachtjes-aan de jonge rupsen van basterdsatijnvlinders en donsvlinders uit haar winterslaap, terwijl die van den beruchten ringelrupsvlinder weldra uit het ei zullen komen.

Waar thans nog spinselnesten in de vruchtboomen zitten, zijn die stellig van den basterdsatijnvlinder; men kan ze wel laten zitten, mits men dan maar niet op vruchten rekent!

En zijn deze laatste winternesten verwijderd, dan denke men niet, klaar te zijn, want de ringelrupsjes moeten nog uitkomen. In het volgend no. komen we op deze aartsvijanden onzer loof- en ooftboomen terug. B. B.

KAMERPLANTEN.

De cultuur der Freesia's uit zaad.

Onlangs werd in dit blad het een en ander medegedeeld over het kweken der *Freesia refracta alba* door middel van jonge bollen. Thans willen we eenige oogenblikken de aandacht der lezers vragen voor eene korte aanwijzing omtrent de cultuur van diezelfde plantensoort, maar nu uit zaad.

Het zaaien gaat heel gemakkelijk en geeft even goede uitkomsten als de teelt door middel van bolletjes, ja, is bovendien ook goedkoper; en daarom mag het verwondering baren, waarom deze cultuur-methode niet meer gevolgd wordt.

Misschien is onbekendheid met deze kweekwijze de oorzaak daarvan en kan het onderstaande iets bijdragen hierin verandering te brengen.

Het grondmengsel moet dan ook voedsaam zijn; zeer goede uitkomsten verkregen wij met een compost van 2 deelen bladgrond, 1 deel graszodengrond en 1 deel ouden, verganen mest. Eerst zorgte men voor goede drainage, door onder in de potten of kistjes wat scherven te doen en daarna vult men de overige ruimte op met het aangegeven grondmengsel, dat tamelijk vast aangedrukt wordt. Hierin zet men de jonge *Freesia*-plantjes, op een onderlingen afstand van ongeveer 5 c.M.

De potten of schotels worden vervolgens in een bak gezet en de ramen er op gelegd. Zijn de plantjes eenmaal flink aan den groei, dan geeft men meer lucht en ten slotte kunnen 's zomers de ramen geheel verwijderd worden.

Zoodra in den nazomer het weder echter ongunstig begint te worden moeten deze weder op den bak gebracht worden. Verder heeft men gedurende den zomer slechts te zorgen voor het noodige gieten en de plantjes van onkruid vrij te houden. Heeft men de *Freesia* langzamerhand aan het zonlicht gewend, dan kan men ze gerust in de volle zon kweken en is schermen overbodig.

De planten blijven in den bak staan zoo lang als het mogelijk is. Zelfs kan men ze daarin wel overwinteren, mits de bak vorstvrij gehouden wordt en de planten kort bij het glas staan. Wenscht men dit laatste niet, dan brenge men de *Freesia*'s omstreeks eind September of begin October naar binnen, hetzij in de kas of in de huiskamer, dicht bij het glas en zorg dat de temperatuur niet te hoog wordt.

Te veel warmte is voor deze fraaie bloeiplanten eer na dan voordelig; ze schieten daardoor te hoog op en vallen om en ook de bloemen zijn niet zoo mooi als die, welke zich bij lagere temperaturen ontwikkelen. De beste temperatuur is omstreeks 10 à 13 gr. C. (50 à 55 gr. F.). Veel licht en lucht is voor dit bolgewas van veel belang en daarom plaatse men de potten ook zoo dicht mogelijk bij het glas.

Op deze wijze behandeld, zal men ongeveer van af half Januari *Freesia*'s hebben, en al naar men op verschillende tijden wat planten naar binnen brengt, zal men ook opvolging in den bloei verkrijgen. De uitgebloeide planten houdt men droog en laat ze afsterven en zoo men wil, kan men het volgende jaar de bolletjes weder verder kweken.

Door haren heerlijken geur, haar sierlijk voorkomen en den langen duur der bloemen, zijn de Lelietjes van de Kaap zeer dankbare planten voor den liefhebber en verdienen ze in ruimen kring gekend, bemind en gekweekt te worden.

W. LODDER.

Kaapsche Lelietjes der Dalen.
(*Freesia refracta alba*.)

Men zaait dan omstreeks April—Mei en gebruikt als grondmengsel gezeefden bladgrond met een weinig wit zand. De zaden worden goed met aarde bedekt en flink aangegoten, waarna men de zaad-potten of schotels in de kweekkas zet, of op een warmen bak. Bij zonnig weer wordt geschermd en na ongeveer drie weken zal men de jonge plantjes zien verschijnen.

Hebben de plantjes het tweede blaadje gemaakt, dan wordt het tijd ze te verspenen. Heeft men slechts kleine partijtjes, dan doet men dit in potten, en anders zet men ze in schotels of kistjes. Deze mogen echter niet te ondiep zijn, want de plantjes moeten daarin blijven staan tot den bloei; dus ze moeten voldoende voedsel kunnen vinden voor hare geheele ontwikkeling.

In den Bloementuin.

Coniferen en groenblijvende heesters planten. — Eenjarige planten zaaien. — Getrokken heesters.

Laatst April tot midden Mei is de beste tijd om Coniferen en andere groenblijvende gewassen in den tuin te planten. Wie dus nog heesters bestellen moet, doe dit zoo spoedig mogelijk; de boomkweekers toch hebben het in dezen tijd van het jaar met rooien, planten en verzenden bijzonder druk, zoodat men in den regel verscheidene dagen moet wachten, voordat men een bestelling ontvangt.

Heeft men de heesters besteld, dan legge men den grond, waar ze komen te staan, klaar om te planten, d. w. z. men spit hem flink diep om, werkt er een laag verteerde mest doorheen (op drogen grond koemest, op vochtigen grond liever verteerden paardemest) en is hij bijzonder stijf en moeilijk te bewerken, dan voegt men er nog een laag fijn turfstrooisel en wat scherp zand doorheen.

Zoodra de heesters aankomen, worden ze geplant; vooral bij koude uitdrogende winden of felle zonneschijn laten we ze niet langer boven den grond staan, dan beslist onvermijdelijk is. De plantgaten worden iets grooter gemaakt dan de kluiten der planten en zóó diep, dat de bovenkant der kluit slechts even onder den grond komt; op vochtige, laaggelegen gronden zet men hem zelfs gelijk met den grond.

Het slecht of in 't geheel niet groeien van groenblijvende gewassen vindt dikwijls zijn oorzaak in het te diep planten. Zijn de kluiten der heesters flink stevig, dan kan men het zaklinnen, waarin ze gepakt zijn, geheel verwijderen. Is men bevreesd, dat de kluit gedeeltelijk uit elkaar zal vallen, dan zet men ze met het linnen erom in het gat, waarna men met een mes den bovenkant van het linnen doorsnijdt, zoodat de kluit toch gedeeltelijk met de nieuwe aarde in aanraking komt. Na de planting trapt men de aarde flink vast aan en geeft iedere heester flink water.

Dit watergeven moet men bij droogte iederen dag herhalen, totdat men ziet, dat de heesters aan den groei zijn.

Een zeer moeilijke kwestie is in den regel nog: welke groene planten kunnen we met succes in onzen tuin zetten? Voor liefhebbers, die buiten wonen, is de keuze vrijwel onbeperkt, doch geheel iets anders is het voor ons stadsmenschen. Alleen de sterkste heesters kunnen ons van dienst zijn. Eenige van de beste volgen hier:

Aucuba, *Hulst*, *Taxus baccata*, *Ma-honia japonica*, *M. Aquifolium*, *Buxus sempervirens*, *Pinus Cembra*, *P. austriaca*, *P. Mughus*, *Evonymus japonicus*, *Prunus*, *Laurocerasus*, *Thuya occidentalis*, *Chamaecyparis Lawsoniana Fraseri*.

Naast de soorten die we eenige weken geleden onder glas gezaaid hebben, kunnen we nu eenige van de sterkste eenjarige zomerbloeiers in den vollen grond zaaien. Hiervan noemen we o.a. *Phlox Drummondii*, *Zinnia's*, *Afrikaantjes*, *Goudsbloemen*, *Zonnebloemen*, *Juffertje in 't groen*, *Reseda*, *Godetia* e.a.

Wel kunnen we tot in Mei zaaien, maar voor opvolgenden bloei verdient het aanbeveling op verschillende tijdstippen te zaaien b.v. met een tijdsverschil van 14 dagen.

Buiten op de bedjes zaaien we het liefst op rijen; de voordeelen hieraan verbonden, zooals zaadbeparing, gemakkelijker schoonhouden enz., zijn zeker wel voldoende bekend.

De groote massa eenjarige planten zaaien we begin Mei buiten uit, dus deze kunnen we nog eenige weken laten rusten.

Uitgebloeide trekheesters, Seringen, Sneeuwballen, *Deutzia's* enz. worden flink teruggesneden en buiten uitgeplant op bedjes, die van te voren terdege bemest zijn. Een groote fout van vele menschen is, dat ze dergelijke geforceerde heesters, zonder iets eraan te snoeien, in den tuin uitplanten. Sommigen laten ze zelfs in de potten staan.

Door het sterk insnijden en uitplanten op vruchtbaren grond, dwingt men ze om krachtige scheuten te maken, waaraan men meestal na twee jaar weer bloem kan verwachten.

Wie nog bol- en knolgewassen te planten heeft in zijn tuin, doe dit liefst nog deze week; we bedoelen nl. *Gladolus*, *Sprekelia*, *Anemonen*, *Ranunkels*, *Mirabilis Jalapa* enz.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Dendrobiums. — *Vanda*. — *Cymbidium*.

De *Dendrobiums* met lange schijnknollen, zooals *Dendrobium Dalhousianum*, *D. fimbriatum*, *D. clavatum*, *D. calceolus*, *D. moschatum* en andere groeien uitstekend in een mengsel van drie deelen varenwortelgrond en een deel sphagnum, waardoorheen wat kleine stukjes potscherven vermengd worden. Het is noodig, om deze planten te kunnen hanteeren, de langste schijnknollen aan een stokje te binden.

De groenblijvende *Dendrobiums* of die welke de bloemen in een tros verenigd hebben staan, zooals *D. thyrsiflorum*, *D. densiflorum*, *D. suavisimum*, *D. chrysotozum*, *D. Farmeri* enz., vertoonen nu de bloemknoppen en voor de goede ontwikkeling doen wij goed ze wat meer water te geven dan wij gewoon zijn, terwijl de temperatuur mag rijzen tot 22 gr. C.

De bijzonder interessante hybride *D. Dalhous-nobile* kweekt men met succes onder dezelfde omstandigheden.

Dendrobium Brymerianum met haar afhangelende tros schitterend goudgele bloemen, waarvan de lipjes zeer fijn gefranjeerd zijn, wenscht in het bijzonder een vochtige atmosfeer en heeft zij dat niet in voldoende mate, dan krijgt zij bezoek van een rood spinnetje, dat zich aanvankelijk aan den onderkant van het blad schuil houdt en daar zijn vernielingswerk begint.

Deze *Dendrobiums* kunnen verplant worden zoodra de nieuwe groei, de nieuwe scheut dus, een tiental centimeters lang is. Men zij voorzichtig met het wegsnijden der bladerloze schijnknollen, aangezien deze nog wel eens willen bloeien nadat zij het reeds gedaen hebben.

De variëteiten van *Dendrobium superbum*, b.v. *Huttoni* met haar reinwitte sepalen en petalen en de in 't oog vallende purperen vlek op het labellum, loont de moeite van het kweeken wel. De vleeschkleurige *Dendrobium superbum Burkei* en de sneeuw-witte *D. s. Dearei* verdienen eene eereplaats in de Orchideeënkas.

Dendrobium-soorten zooals *D. Jamesianum*, *D. infundibulum*, *D. Kingianum*, *D. Walthonum*, *D. glomeratum*, *D. linguaeforme* en *D. teretifolium* verlangen een lichte standplaats, met een temperatuur, eenige graden hooger dan in de *Odontoglossum*kas. De twee laatstgenoemde bevestigt men op een stuk kurkschors of teakhout om ze op een zeer lichte plaats op te hangen.

Het schermmateriaal bewijst nu goede diensten; toch verlange men er niet te veel van, immers wie te veel schermt kweekt zwakke planten, die slecht bloeien. Bij een heldere lucht late men vooral in den morgen de Orchideeën van het zonnetje profiteren en laten wij tegen half negen op de Oostzijde de gordijnen zakken; de Westkant laten wij nog zoo lang mogelijk open en staat daar de zon goed op, dan kan de andere zijde weer opgehaald worden.

Wij houden er heelemaal niet van dit werkje op de minuut te doen; men moet met zooveel factoren rekening houden, dat het „alle uur een lepel" niet in toepassing kan worden gebracht. Machinale arbeid heeft in den tuinbouw weinig of geen waarde.

Van de Orchideeën die betrekkelijk weinig gekweekt worden, ook al omdat men het een lastige juffrouw vindt, noemen wij *Vanda Kimballiana* met hare witte bloembladen en roze-purper gekleurde lip.

Deze *Vanda* groeit bij voorkeur in vierkante teakhouten mandjes die men vult met uitgezocht en schoongemaakt sphagnum. Waar de groeitijd nu aangebroken is, brengen wij ze kort bij het glas, waar zij echter niet direct in de zon mogen hangen en waar de temperatuur gedurende den nacht tusschen 15 en 18° C. (= 60 à 65° Fahr.) mag schommelen met een verhooging over dag tot ± 24° C. (= 75° Fahr.).

Men spuit de planten gerust, wanneer het weer helder is, maar zoodra de

bloemen open komen, eindigt men dit werkje. Zij hebben een broertje dood aan het verplanten en men doet dit dan ook alleen wanneer 't blijkt dat de sphagnum in een slechte toestand is d.w.z. zuur is. In dit laatste geval verwijdert men al het oude materiaal en geeft geheel nieuw. Het is vooral dan noodig de plant veel schaduw te geven en herhaaldelijk te bespuiten.

De meeste *Cymbidiums* zijn planten voor de gematigde kas.

Een van de meest bekendste is wel *Cymbidium Lowianum*, die maanden achtereen in bloei kan staan, maar voor het welzijn van de plant is het toch beter, ze na een zekere tijd af te snijden; ook in dezen staat blijven zij lang goed. Een paar jaren geleden ontvingen wij een reuzenbloemstengel van deze soort, pronkten er een maand mede, en konden haar toen nog als een frissche bloemstengel naar een zieke zenden.

Soorten als *C. giganteum*, *C. grandiflorum*, *C. Tracyanum*, *C. Winnianum*, *C. eburno-Lowianum* en *C. elegans* wenschen een tamelijk grooten pot, die echter voor de helft met drainage gevuld wordt. Voor compost kan men gebruik maken van het volgende mengsel: $\frac{1}{2}$ varenwortelgrond, $\frac{1}{4}$ graszoodengrond, $\frac{1}{4}$ sphagnum wat zand en fijn geslagen potscherven om de zoo noodige poreusheid te behouden.

De tijd voor het verpotten van bovengenoemde soorten is thans angebroken en kan men, zoo noodig, direct aan het werk gaan.

De nieuw opgepotte planten zet men in een temperatuur van ongeveer 60° Fahr. Het gieten moet met de noodige zorg geschieden, de compost mag vochtig zijn maar niet veel meer, terwijl de noodige schaduw ook zeer wenschelijk is.

Is de lucht helder dan is het bespuiten der planten een uitstekend middel om de groei te bevorderen terwijl in den namiddag tijds de luchtraampjes gesloten worden. Maakt men dan de muren en paden nat dan verkrijgt men een atmosfeer, waarin elke plant gaarne groeit.

In het najaar doet men precies het omgekeerde, dan lucht men veel en laat gedurende den nacht de luchtraampjes open om krachtige planten te krijgen.

De niet verplante exemplaren, waarvan alleen de bovenste laag vernieuwd is geeft men een paar weken gedurende den zomer een weinig thee getrokken van koemest. *Cymbidium eburneum* de parel der *Cymbidiums* verlangt meer schaduw dan de bovengenoemde en een kleiner pot, terwijl bij de opgegeven compost voor deze wat kalkpuin gevoegd kan worden.

De in de warme kas thuis behoorende *C. aloëfolium*, *C. Finlaysonianum* en *C. madidum* mogen in het algemeen niet veel water hebben, uitgezonderd midden in den zomer, wanneer het warm en droog is.

J. K. B.

In den Moestuin.

Gewone en Nieuw-Zeelandsche spinazie. — Snijbiet. — Melde. — Postelein. — Augurken en komkommers op den kouden grond. — Doperwtten. — Erwttenrijzen en kippengas.

We gaan door, met naar behoefte *spinazie*, *raapstelen* en *radis* te zaaien. Om toch *spinazie* te hebben, als de tijd der gewone voorbij is, zaaien we nu *Nieuw-Zeelandsche spinazie* (zie onder „Moestuin”).

Voor de weinig verbreide, maar om haar zeer gemakkelijke kweekwijze toch wel aanbevelenswaardige *snijbiet* is de zaaitijd daar. We zaaien op rijen, die een afstand van 25 c.M. hebben, het vrij grove zaad, dat op gewoon bietenzaad gelijk, brengen we in geultjes van pl. m. 5 c.M. We bedenken, dat het om het loof te doen is, we zaaien dus tamelijk dicht. Als *spinazie* wordt het loof afgesneden en toebereid; we snijden echter niet te diep, zoodat het hart van de plant ongedeerd blijft, waardoor ze het vermogen behoudt om opnieuw uit te botten en opbrengst te geven. Bij voorkeur nemen we groene of gele *snijbiet*, de gekleurdbladige gebruiken we ter versiering in onzen bloementuin, waar ze, op een geschikte plaats uitgeplant, een zeer goed effect kan maken.

Nog minder algemeen is de *tuinmelde*, ook een bladgroente, die in het voorjaar uitgezaaid, den ganschen zomer opbrengst geven kan. We zaaien alweer op rijen; als de plantjes nog jong zijn, kunnen ze in haar geheel genuttigd worden, later dunt men al oogstende de planten uit en gebruikt enkel de bladeren. In het midden van den zomer is zoo'n meldeplant wel een meter hoog en vertakt zich sterk, we behoeven dus zoo heel veel planten niet voor zomergebruik te laten staan. Ook bij deze laten we de gekleurdbladige voor den bloementuin en nemen als groente de gele melde.

Waar we onder glas maar ruimte hebben, zaaien we *postelein*, warm behoeven de bakken niet meer te zijn, in een gewone konde bak kan het nu ook wel. Bij helder weer schermen we het gezaaide, totdat de plantjes boven zijn, maar ook volstrekt niet langer. Het ontkiemingsproces duurt onder gunstige omstandigheden, bij *postelein* slechts zeer kort. Als alles meeloop, kan 't in 24 uren gebeurd zijn; daarom terdege opgelet, zoodra de plantjes boven zijn 't schermmateriaal verwijderd, anders zouden de teere plantjes zich te veel rekken en wellicht later door zwakte in de beenen omvallen.

Zijn we van plan in de tweede helft van Mei *augurken* en *komkommers* op den kouden grond uit te planten, dan zaaien we in in een kouden bak wat zaad van beide artikelen nit. Voor den kouden grond nemen we bij voorkeur de lange gele troskomkommer, voor augurken de z. g. scherpe.

Het eerste zaaisel *doperwtten*, dat we

direct op den kouden grond nitzaaien, is boven, 't wordt dus tijd dat we voor opvolging opnieuw zaaien. Voor den eersten pluk namen we bij voorkeur laag blijvende soorten, omdat deze ook de vroege soorten zijn.

Is er bij elke groentesoort, dat bij opvolging gezaaid wordt, overleg noodig om den tijd van zaaien zoodanig te kiezen, dat de oogst niet behoeft onderbroken te worden en ook geen overproductie ontstaat bij *doperwtten* is overleg dubbel noodig. Voor hooger nemen we laag blijvende soorten, voor die welke op de vroege moeten volgen hooger groeiende. 't Spreekt van zelf, dat de laatste langer tijd behoeven om vrucht te geven als de eerste. We nemen daarom de volgorde aldus: 1. vroege in den bak uitgetrokken; 2. vroege op den kouden grond gezaaide; 3. te gelijk met no. 2 gezaaide hooger soort, bijv. de van ouds bekende krombekken; 4. als no. 3 boven is een zaaisel van dezelfde of een andere soort enz.

Voor den zomerpluk nemen we bij voorkeur gerimpelde soorten. Ook zijn we er op bedacht, dat de in het laatst van April of begin Mei gezaaide *doperwtten* ons in doorsnee de grootste opbrengst geven. Die voor den inmaak kweekt, zaait daarvoor om dien tijd.

De ruimte tusschen de *erwttenrijen* kan nog benuttigd worden voor *spinazie* en dergelijke laag blijvende gewassen.

We wachten nu niet te lang met het bijsteken van het *erwttenrijzen*. Voordat de planten hechtranken gaan vormen moet het hout er bij staan, we voorkomen dan het gevaar, dat de planten door haar eigen gewicht omvallen. Bij gebrek aan *erwttenrijzen* kan men zeer veel succes *kippengas* gebruikt worden; dat met de grootste maaswijde is voor dat doel het meest geschikte.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Kleine werkzaamheden. — Herenten. — Perziken. — Druiven.

April kenmerkt zich in onzen fruituin doorgaans niet door bijzondere drukte. Het spreekt, dat we in zoo'n slapen tijd zooveel mogelijk onze aandacht wijden aan die kleinigheden en werkzaamheden, welke anders worden voorbij gezien. Rupsennesten worden gevangen en verbrand. 't Is niet kwaad, zoo 's morgens vroeg eens tegen de boomen te kloppen, menig kevertje, dat nog zit te dommelen, valt op den grond. Want ze zijn er al, die boosdoeners, die 't gemint hebben op de boomen onze veelbelovende vruchtboomen. Men inspecteere zijn boomen nog eens goed, of er ook kankerplekken vergeten zijn, deze met carbolineum in te smeren; 't zelfde geldt voor de kommaschildluis.

Heeft men 't vorig jaar boomen omgeënt, zoo ga men de aangeslagen griffels nog eens stuk voor stuk na. Bij de kroongriffeling wordt de losgemaakte bast van stam of tak, na de aaneengroeiing gewoonlijk wat opzij gedrukt, waardoor een kleine opening ontstaat. Bij appelboomen verschuilen

zich in die reet gaarne bloedluizen. Snijd daarom voorzichtig dat vooruitstekend bastgedeelte weg en strijk er wat entwas overheen. Heeft men maar één griffel op een tak geplaatst, dan snijdt men 't gedeelte van den tak tegenover den griffel wat schuin bij ('t is in den regel een eindje ingestorven) en smeert de wond met entwas bij. De overgroeiing heeft daardoor gemakkelijker plaats. Waar 't vorig jaar enkele takjes van den geënten boom moesten blijven staan en als sap-trekkers en om de kale takken wat te beschermen, zoo snijdt men deze thans geheel weg.

Wie er nog toe wil overgaan enkele boomen te herenten, kan dit nog gerust doen, voor de kroongriffeling is 't thans de beste tijd, nu pas laat de bast goed los. Heeft men geen enthout of niet genoeg gesneden, zoo kan ook dit nog zonder bezwaar, mits de gesneden griffels direct worden geplaatst. Verwijder bij de om te enten boomen vooral de takjes met bloemknoppen. Deze hebben veel nodig, waardoor 't aanslaan der geplaatste griffels zeer bemoeilijkt wordt.

Zijn onze perziken en abrikozen buiten uitgebloeid, dat men dan een oog in 't zeil houde, want de groene luis treedt om dezen tijd met aanhoudend schraal weer, gewoonlijk sterk op. Onze perziken hebben eind April, begin Mei meer te verduren als in den winter. Om dezen tijd ziet men plotseling geheele takken wegsterven, terwijl luis en krulziekte den groei zeer belemmeren.

Onze grootste zorg is dan ook, de groei er zooveel mogelijk in te houden. En met water kunnen we al heel wat bereiken. We sproeien daarom onze boomen en ook den grond een paar maal daags flink nat, zoo tegen tien en twee uur. Heeft men leidingwater, dan maar met een slangetje, anders met de kasspuut of eenvoudig een gieter. Zit er wat kracht achter 't water, dan gaat er de groene luis meteen van door. 't Is werkelijk voor de luis en krulziekte een eenvoudig, doch heilzaam iets. Mocht de luis toch optreden, alsdan spuiste men wat met tabakswater, of bestrooie hen met tabakstof. Men verzuime niet de boomen den volgenden morgen na 't toepassen dezer middelen, met schoon water af te spuiten, wijl 't teere blad er van te lijden heeft.

Wat men onder „krulziekte” verstaat, duidt de naam reeds aan. De perzikblaren worden bultig, dik en vleezig, nemen zelfs een andere tint aan. We hebben hier met een parasiet te doen, waarvan de sporen op 't hout en in den grond overwinteren. En hoe beroerder 't weer, hoe meer de perzik in zijn groei wordt belemmerd, des te sterker treedt de krulziekte op. Zoodra 't weer omslaat en vooral zoo er een zachte regen volgt, verdwijnt de parasiet. De aangetaste blaren vallen af en verschrompelen. Bespuitingen met een halve procents Bordeauxsche pap, iedere week herhaald, kunnen de ziekte tot staan brengen. Beter achten we 't voortdurend afplukken der zieke blaren en ze te verbranden. Aangetaste scheutjes snijde men geheel weg. We herhalen ook voor deze ziekte: Sproei

uwe boomen twee à driemaal daags met koud water en ze zullen er wel bij varen.

Onze druiven in pot moeten voortdurend in acht gehouden. Eenmaal in de veertien dagen geve men hen een dun aftreksel van koegier. Men zorg er voor hen een vrije, zonnige standplaats te geven, stoppe hen dus niet onder druiven of perzikboomen; 't gewas rekt dan bijzonder, doch blijft dun en geeft zwakke knoppen.

Onze perziken in de koude kas moeten, waar ze ruimschoots vrucht hebben aangezet, thans voor 't eerst worden gedund. De kleine vruchtjes hebben de „slaapmutsjes” afgeschoven en waar er zich op een vruchttakje vaak 10—12 bijeen bevinden, zoo verwijderd men de grootste helft, altijd zorgende de grootste te behouden en de blijvende gelijkmatig over 't takje te verdeelen.

flink, en 't is nu zaak ze in alles, waar dit noodig is, te helpen. Het innipen van zijscheutjes, die zich te sterk ontwikkelen, dient ter verkrijging van eene behoorlijk gevormde plant. Te zwakke scheutjes worden, door ze rechtop te binden, wat bevoordeeld. Ontwikkelen de scheutjes zich allen vrijwel regelmatig, dan is gelijkmatig uitbinden dikwijls noodig, wil men eene rondom zooveel mogelijk gevulde plant verkrijgen.

We ontkennen niet, dat al die peuterwerkjes veel van onzen tijd in beslag nemen, maar er komen zooveel oogenblikken, b. v. met regenachtig weer, dat we die poosjes gaarne besteden aan dit nuttige werk. Deze werkjes behooren tot de echte liefhebberijtjes van hem of haar die zijn (haar) planten werkelijk met volle ambitie verpleegt en komt men dan ook in een kas met planten, direct

Bloem van *Aristolochia gigas*.

Blijkt 't, dat vruchttwijgen geen vrucht hebben aangezet, zoo snijdt men hen tot op de beide onderste scheutjes terug. P. v. D. VLIST.

In kassen en bakken.

Innipen. — *Aristolochia gigas*. — *Tabernaemontana*. — *Izora*. — *Hoya carnosa*.

De jonge in dit voorjaar van stek gekweekte kasplanten groeien thans

geeft het den kenner den indruk, dat daar iemand de verzorging heeft, die het met hart en ziel doet. Een mooie kas met planten is niet altijd daar waar veel geld wordt besteed aan nieuwe soorten of variëteiten, maar gewoonlijk wel daar, waar bovendien de verzorging in echte liefhebbershanden is.

Het gelijkmatig opkweeken van onze planten, dat men vooral bevordert door bovengenoemde werkjes, als nijpen, binden, enz., bezorgt ons

mooie planten, die men rondom gerust mag bekijken.

De *Aristolochia gigas*, die we in den eersten jaargang onzen lezers in beeld lieten zien, begint thans volop te groeien. 't Is geen plant, die gewoonlijk jaarlijks verpot wordt, daarom is 't gewenscht, dat we af en toe eens bijspringen met den giergieter. Zoodra de groei flink doorzet, wordt geregeld eens in de week een dun giertje gegeven. De plant groeit verbaasd snel en spoedig zien we de bloemknoppen op de jonge scheuten (ranken) ontwikkelen, die het, als het de plant niet aan 't noodige voedsel ontbreekt, gewoonlijk wel tot bloem brengen.

Doordat we over zoo weinig fraaibloeiende warme kasplanten te beschikken hebben, is 't misschien niet ondienstig er een paar, waarvan op 't oogenblik één vooral in volen bloei de aandacht trekt, eens wat nader te bezien. 't Is geen algemeen bekende of voorkomende plant, maar daarom de aandacht dubbel waard. We bedoelen de fraaie *Tabernaemontana*, een heerlijk bloeiende plant voor de warme kas. De iets kleinere bloemen dan van *Gardenia* hebben met deze laatste zeer veel overeenkomst, ze zijn echter wat fijner en kleiner. De bloemen ontwikkelen zich op 't eind der scheuten en zijn daar met meerdere bijeen geplaatst.

Do bladeren zijn langwerpig glanzend groen en hebben zeer veel overeenkomst met die van *Gardenia florida*, hoewel de plant tot eene andere familie behoort, n.l. tot de *Apocynaceae*. Men kan haar zeer goed door stekken voortkweeken, die onmiddellijk na den bloei zich op de plant ontwikkelen. Neem dan vooral de stekken met een hielte en stek op warmen bodem in zandigen grond. De *Tabernaemontana* eischt eene flink verwarmde kas, maar kan daar ook zeer schoon worden.

Eene, tot de *Rubiaceae* behoorende, eveneens minder bekende en toch zoo fraaibloeiende warme kasplant is de *Ixora*. Deze plant die in 't eerste oogopslag, als ze in bloei staat, eenigszins doet denken aan eene bloeiende *Bouvardia*, moet ook uitsluitend in de warme kas worden gekweekt, 't is een groenblijvend struikvormig plantje, wat ieder, die 't kent, bepaald voldoet.

Men heeft er verschillende var. onder; we kweekten er een paar van, n.l. de *I. coccinea* met roode, de *javana* met oranje en de *odorata* met witte bloemen. Het plantje wordt op dezelfde wijze voortgekweekt als bovengenoemde. Reeds kunnen jonge stekplantjes als bepaalde dwergplantjes flinke bloemschermen leveren. In België wordt de *Ixora* betrekkelijk veel aangetroffen, bij ons slechts weinig. Ze voldoet best, dus men leere ze kennen.

Een in de kassen veel voorkomende klimplant is wel de *Hoya carnosa*, de z.g.n. wasbloem, welken naam deze schoone plant zeer waarschijnlijk dankt aan de op was gelijkende bloemen die ze voortbrengt. Gedurende den winter

hebben we deze plant droogjes gehouden; nu geven we haar echter wat ze hebben moet: wat nieuwen grond, water en een zwak giertje, dit laatste vooral bij het zien van haar ontwikkeling. De bloemen komen nu spoedig voor den dag en zijn deze uitgebloeid, (ze duren een tijd) dan snijden we de uitgebloeide organen geven de plant dikwijls nog 't zelfde jaar nieuwe bloemen. De plant vraagt een lichte standplaats en een niet te zwaren, goed gedraineerden grond.

J. A. KORS.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem. Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Bijenteelt aan den heer G. J. Pannekoek, Neede.

Vraag No. 708.

a. Wat is *SPHAGNUM* (levend sp.) en wat *VARENWORTELGROND* en bij welke soort handelaar te krijgen? We zouden graag een *Cypripedium* insigne in onze serre op 't zuiden waar vooral zomers volop zon en licht komt, probeeren. In den zomer staan de deuren altijd wijd open en in den winter altijd als de kamer gedaan wordt, en na elke maaltijd. Zou de plant daar tegen kunnen, om dan in een andere kamer gezet te worden waar de temperatuur verschilt. In de serre is de temperatuur 's winters ong. 53 gr. F. Kan een *cypripedium* van de uiteinden van de bladeren gemeten 2 d.M. lang en van de prijs van f 2.50, goed zijn? Zou ik het onder de genoemde omstandigheden kunnen probeeren met een *Cypripedium* insigne?

b. Een stamroos, die verleden zomer volop bloeide, ziet er na het afdekken treurig uit. Veel dood hout. De tuinman zegt dat ze volgend jaar wel sterven zal. Eind van den zomer zat ze vol wit. Is er nu niets aan te doen?

Volgens den tuinman zit er niet genoeg

levend hout aan. Ze loopt nu toch hier en daar uit.

Haarlem.

Mej. G. M.

Antwoord: a. *Sphagnum* is een soort mos dat op vochtige veengronden groeit en levend gebruikt wordt. *Varenwortelgrond* wordt gevormd door de wortels van de Boomvarens, *Polypodium vulgare* die op knotwilgen groeit. Een flinke bloemist kan er u aan helpen.

De omstandigheden zijn er wel naar om het met een *Cypripedium* te probeeren terwijl de lengte opgaaf der bladeren goed is.

b. De stamroos laat zich van hier uit moeilijk beoordeelen, waar echter leven is daar is ook hoop. Mest de roos maar zeer flink met koemest.

J. K. B.

Vraag No. 709.

Uw belangstelling voor interessante boomen kennende en deklende, zou ik zeer gaarne zien, dat u in de vragenbus het volgende beantwoordde: Is de *SOPHORA JAPONICA*, ook wel *HONINGBOOM* geheeten, een *AANBEVELENSWAARDIGE GAZONBOOM*, ook in verband met het Hollandsch klimaat? Doorstaat hij onze winters, zijn bij onze boomkweekers bloei-bare exemplaren voorhanden en kan zijn verspreiding in weinig honing-opleverende zandstreken de *BIJENTEELT* ten goede komen?

Arnhem.

H. M.

Antwoord: *Sophora japonica* is een mooie boom, groeit in ons land eerst snel, later langzaam. Bij sterken groei wil hij nog wel eens invriezen. Bloei-bare exemplaren zult u waarschijnlijk niet bekomen. Ik zag hem nooit bloeien. Als 't voorkomt, zal 't wel een exceptie zijn. In 't groot is de boom hier nog nooit aangeplant, dus als honing opleverende boom niet bekend, als sierboom ontmoet men hem weinig. Waarom die boom dien Ned. naam draagt, is niet bekend, waarschijnlijk een vertaalde en die brengen u op 't dwaaspoel.

In 't Maandschrift voor Bijenteelt, 15 Nov. 1902, kwam deze boom ook ter sprake, op een dergelijke vraag aan mij.

Ik kan daaraan toevoegen, dat vele boomen uit andere wereldstreken bij ons bevroren, niet doordat de winters zoo sterk zijn, maar omdat de zomer zoo lang duurt, en daardoor lijden jonge *Sophora's* ook in ons land, vooral op kweekrijen.

SPRINGER.

Vraag No. 710.

Wat is de oorzaak, dat een *WARME BAK NIET BROEIEN WIL*? Onder 2 Westl. ramen kwamen begin Maart 8 kruiwagens dampende paardemest (veel stroo). Alles werd goed vastgetrapt (te goed misschien??) en met de ramen gedekt. Na een week kwam er 20 e.M. aarde op, maar als de zon niet schijnt, is er van warmte door broeiing weinig te bespeuren. Er is geen kisting of wal omheen.

b. Ik probeerde het afgel. jaar *WIT LOOF WORTELS* te kweeken, die echter zeer *ONGELIJK* en gespleten werden. Komt dit alleen van den kleiachtigen (overigens goeden en doorbouwden) tuingrond, of heeft het zaad mede schuld? Ik heb nog al wat over van verleden jaar.

Als 't niet schelen kan, wanneer men het witloof voor 't gebruik gereed heeft, kan men dan in November het lof afsnijden, het bed flink aanhoogen en afdekken met wat blad. Mij dunkt, men krijgt dan op de gemakkelijkste wijze omstreeks dezen tijd des jaars wel goede kropjes?

c. Waarom wordt altijd aangeraden *KLEINE* of middelgrote *SJALOTTEN* te *POTEN*? Als 't te doen is om groote exemplaren te krijgen, is 't dan niet beter elk jaar de grootste uit te zoeken?

d. Is 't wenschelijk *LAXTON'S NOBLE*, die nu voor de 2e maal zal dragen, daarna

op te ruimen of kunnen ze nog een jaat mee?

Weidum.

Ds. v. D.

Antwoord: a. Hoogstwaarschijnlijk is de mest te sterk vastgetrapt. 8 kruiwagens dampende paardemest onder twee westlandse ramen is geen kleinigheid; het moest op dit oogenblik in uw bak, ook al schijnt de zon niet, lekker warm wezen en wanneer u de hand in de aarde steekt, moest naarmate u dieper komt, de warmte toenemen. 't Zal echter nog wel komen, wees daarom voorzichtig, 20 c.M. grond op zoo'n zware broeilaag is wel wat weinig. Doe er daarom nog wat aarde bij. U kunt er dan gerust meloen of komkommerplanten op zetten, voor andere gewassen is de tijd voor dit voorjaar verstreken. Dat er geen wal of kisting om uw bak is, geeft om dezen tijd van het jaar geen bezwaren meer, enkel zal u opmerken dat de mest in het midden van den bak het sterkste zakt.

Ten slotte nog een paar vragen: 1e. Er kan toch geen grondwater bij de broei-mest komen? 2e. Toen u de aarde op de mest bracht, broeide hij toen? Wanneer u de eerste vraag ontkennend en de tweede bevestigend beantwoordt kunt, kan er geen andere oorzaak zijn, dan dat u door te sterke aantrapping alle toegang van lucht onmogelijk hebt gemaakt. Want uwe wijze van werken was overigens goed.

b. Op kleigrond teelt men niet zulke mooie, gladde onvertakte wortels als op zandgrond, wat echter niet wegneemt, dat zoo'n vertakte wortel toch wel een mooie krop kan geven, als het hart maar goed is en daarvoor is noodig goed zaa d.

Op de door u bedoelde wijze kan witlof goed tot zijn recht komen. Beter is echter de wortels op te nemen en opnieuw in te leggen, omdat u dan voor hetzelfde getal wortels veel minder plaats, dus ook veel minder blad etc. noodig hebt.

c. U behoeft niet juist de kleinste sjalotten uit te planten, als u onder de grootste maar niet een verzameling sjalotten, zoals ze het vorig najaar geoogst zijn, verstaat.

d. 't Is niet bepaald noodzakelijk Laxton's noble, nadat ze voor de tweede maal gedragen hebben, op te ruimen. Is dit jaar uw oogst ruim, zien uwe planten er nog krachtig uit, dan kunnen ze gerust nog een jaartje mee. Is 't echter met den oogst en de stand maar zoo, zoo, dan opruimen, zodra u voldoende jonge planten bijeen hebt.

J. C. M.

Vraag No. 711.

Wat is de reden dat jaarlijks zoovele duizenden bollen van *LILIUM AURATUM* uit Japan worden GEIMPORTEERD? Zou deze heerlijke lelie in ons klimaat niet met voordeel uit het jonge „broed", dat elke bol ontwikkelt, kunnen worden VOORTGEKWEKT? Ik heb ondervinding dat men uit dit broed in drie jaar vrij krachtige, bloeiende bollen kan verkrijgen. Verscheidene nakomelingen toch van een bol die in 1904 in mijn tuin te Amsterdam met vijf bloemen aan één stengel prijkte, hebben het in mijn tuin te Arnhem op goed gemesten zandgrond, na een voor-cultuur van Maart tot Mei, in den kouden bak in Augustus van het vorig jaar, tot dezelfde hoogte gebracht en het laat zich aanzien, dat deze zelfgekweekte bollen, die thans al forsche spruiten hebben gemaakt, dezen zomer nog forscher zullen bloeien. Van degeneratie is m. i. geen sprake. Is er mogelijk iets, dat deze cultuur, op groter schaal toegepast, in den weg staat?

Arnhem.

H. M.

Antwoord: De reden dat jaarlijks zooveel *Lil. auratum* uit Japan naar Europa en Amerika worden geïmporteerd is dat ze

daar te lande goedkoop kunnen gekocht worden, dan hier voor dien prijs gekweekt. De engros-prijzen waarvoor importeurs ze leveren loopt van f 10 tot f 30 p. 100, terwijl voor f 20 prima waar te verkrijgen is. Berekend men nu de winst en risico der importeurs, de hooge vracht per snelste gelegenheid voor de lange reis, via S. Francisco-New York-Rotterdam of direct per s.s. van Japan naar Londen, de hooge kosten der emballage, waarvoor sterke kisten noodig zijn, terwijl elke bol in klei moet gepakt worden en voor de inpakking volkomen droog moet zijn, de winst der tweede hand in Japan, dan kan men nagaan dat de Japanse kweekers niet veel voor hunne bollen krijgen.

Toch zouden wij wel met de Japs kunnen concurreeren, zoo de bollen hier bij normale cultuur gezond bloeien, maar dat is meestal niet het geval. Tegen het bloeien krijgen ze dikwijls bruine bladeren, deze vallen af en bij onderzoek blijkt dat de bol ook bruin is en later verrot, waardoor eensklaps de geheele cultuur verloren gaat.

Wat hiervan de juiste oorzaak is ligt in het duister. Sommigen schrijven het toe aan te felle zon, anderen aan te natte en koude grond in voorjaar en winter.

Bij ondervinding is mij gebleken dat deze lelie alleen gezond te houden is bij potcultuur, waardoor men ze 's winters en in het voorjaar voor overtollig vocht kan beschermen. Deze meening wordt weder door uwe ondervinding bevestigd, waar u spreekt van voorcultuur van Augustus tot Maart of Mei onder koud glas.

Daarentegen zag ik planten die een paar jaar vast stonden, meer dan manshoogte worden en plusminus 50 bloemen gaven en later toch bezweken; terwijl andere jaren lang gezond bleven en geheele bossen bloemen en stengels voortbrachten, voorwaar een imposant schouwspel.

Het is wel jammer dat de cultuur dezer planten zoo wisselvallig is, daar er onder de geïmporteerde zooveel fraaie variëteiten voorkomen, zooals rubro-vittatum met roode streep in plaats van geel en Witte, zuiver wit die ook nu en dan in den handel verkrijgbaar zijn. De geïmporteerde lilies zijn meestal zaailingen, waaronder hoog en laag groeiende voorkomen en waarvan de bloeitijd weken uiteenloopt, zoodat men, zoo de cultuur niet zoo wisselvallig ware, deze variëteiten kon uitzoeken en afzonderlijk kweeken, waardoor men den geheelen zomer bloeiende auratums kon hebben.

L. auratum geeft overvloedig zaad als de bloemen bevrucht worden; het zaad komt eerst het tweede jaar op en ik kan u aanraden daarmede eens een proef te nemen. De zaailingen bloeien reeds het tweede jaar zoo ze vast blijven staan en zeker het derde. Als deze lelie goed bij u voortwil dan zoude u er veel genoeg van kunnen hebben.

Maak u echter daarvan geen te groote illusie, want ik heb dikwijls gezien dat de zaailingen na het verplanten ziek worden en gezamenlijk den achtent bliezen.

In den vorigen jaargang van O. T. kunt u verschillende stukjes vinden van mijne hand, die nadere bijzonderheden bevatten voor de cultuur van dit vorstelijk plantengeslacht en moet ik, omdat dit antwoord toch al veel te lang wordt, daarnaar verwijzen.

Het zal nu wel begrijpelijk zijn waarom de cultuur van L. auratum hier niet loonend is, daar potcultuur tegenover de Japanse inkoopsprijzen te duur worden en de risico aan de teelt verboden, te groot is.

Santpoort.

J. J. KRULFF.

Vraag No. 712.

Een poosje geleden ontving ik een BLOEIENDE AMARYLLIS, die nu bij-

kans UITGEBLOEID is. HOE moet ik die nu BEHANDELEN, opdat ik er 't volgend jaar nog plezier van kan hebben?

Moet ik de bloemstengel afsnijpen?

Moet de bol uit de pot genomen worden of moet ik hem verplanten?

Vreeland.

Jonkv. L. B.

Antwoord: U laat de bol nu stilletjes in den pot en zet de plant half Mei buiten, met pot en al in den grond, op een luw, half zonnig plekje, waar u, zolang de plant groeit, dus het blad groen is, ze geregeld begint en ook nu en dan bemest. Zoodra echter in den nazomer de bladen geel beginnen te worden houdt u met gieten en mesten op en zet de plant gedurende den winter op een matig warme, droge plaats, binnenshuis. Tegen het voorjaar kunt u dan weer een nieuwen bloei verwachten.

Houd de plant nu matig warm en goed in het licht. De uitgebloeide bloemstengel kunt u afsnijden, maar zorg er voor de jonge bladen niet te beschadigen.

Volgende voorjaar, tegen dat de plant weer begint te werken, kunt u haar zoo noodig wel eerst verse aarde en groeieren pot geven.

v. L.

Vraag No. 713.

Uit zaad kweekte ik verleden jaar in den halfmaarsen bak eenige GROOTBLOEMIGE CYCLAMEN, die zich in den loop van den zomer 1907 slechts voor een deel tot forsche planten ontwikkelden, ofschoon het grondmengsel en de behandeling voor alle dezelfde was. Het zaad werd mij geleverd onder den titel: grootbloemige prachtvariëteiten, gemengd. Eenige dezer planten hebben van November tot Februari in een matig vervaard vertrek ONAFGE-BROKEN PRACHTIG GEBLOEID, DE REST ontwikkelde zich sterk in 't blad, terwijl een GROOTE MENIGTE BLOEM-KNOPPEN even boven den knol VERDROOGDE. Al deze planten zijn thans sinds Maart naar den kouden bak overgebracht en schijnen tot nu toe van geen rustperiode te willen weten. Na verversching van het grondmengsel (bladaarde en vergane koemest, lichtelijk vermengd met kalk en kalk) is bij alle een vernieuwde bladgroei ingetreden en vertoonen ze zich als bladplanten in de volle kracht eener blijkbaar door de kamercultuur niet verminderde gezondheid. Nu is mijn vraag: WANNEER vangt voor deze planten de RUSTPERIODE aan? Ze zullen het in den kouden bak bij het hooger klimmen der zon weldra te warm krijgen. Moeten ze dan naar den vollen grond? Ik dacht ze in te graven achter een dennengroep buiten het bereik der zonnestralen, waar ook mijn *Cyclamen europaeum* (een aanbevelenswaardige kamerplant, die in Augustus volop bloeit met heerlijk geurende bloemen) de zomer doorbrengt. En blijft de *Cyclamen persicum* evenals *C. europaeum* jaren achtereen bloeibaar?

Arnhem.

H. M.

Antwoord: De rustperiode voor *Cyclamens* is voor de verschillende soorten niet dezelfde. De tuissoorten, zooals *C. europaeum* en dergelijke, rusten gedurende den winter vóór of na den bloei, al naar de soort. Voor de door u bedoelde *Cyclamens* (*C. persicum giganteum*) volgt de rusttijd vlak op den bloei en het hangt van de cultuur af of die lang of kort is. Zijn ze vroeg in den winter uitgebloeid dan zullen ze een langer rusttijd kunnen hebben dan wanneer ze laat in het voorjaar gebloeid hebben. De hooger stijgende zon en verhoogde natuurlijke warmte, wekt ze dan weer spoedig tot nieuwen groei op. Door spaarzaam te gieten en de planten koel te houden kan men n. t. wel eenigszins medewerken om de rustperiode te verlengen. Het hindert evenwel volstrekt niets als

uw planten al reeds goed aan den groei zijn. 'k Zou zeggen zooveel te beter, als u maar zorgt dat het krachtige groei is, die de planten stevig maakt en ze niet door te weinig licht en lucht zullen verzwakken. Als de zon te veel kracht krijgt moet u op den dag „schermen”. Ze in den vollen grond te planten zou ik u niet aanraden. Ze staan uitstekend in den broeibak als u gedurende de zomermaanden de ramen maar goed op lucht zet, zoowel van anderen als van boven. Bij bedekt kalm weder en in stille, zoele nachten kunt u de ramen er zelfs geheel afnemen. U kunt de potten ook wel buiten ingraven op een plekje als door u wordt opgegeven, maar u hangt dan te zeer van het weder af goede planten te krijgen. U hebt de cultuur dan niet zoo in de hand, zij het ook dat succes daarom volstrekt niet is uitgesloten. De C. persicum kan jaren lang bloemen geven, maar jonge planten bloeien toch het sterkst. In elk geval zijn knollen, ouder dan vier jaar, meestal moeilijk weer mooi te krijgen. v. L.

Vraag No. 714.

Bijgaande photo stelt voor een zieke plant, welks naam mij onbekend is. Vermoedelijk een Indische en zeer oude plant. Kroon is volmaakt gezond, stam ook, tot even onder het muur-rieheltje. Daar vertoont zij een BRUINE VLEK, het geheel is sponsachtig en heeft den stam zoodanig doorgevreten dat, wanneer deze niet opgebonden ware, de stand geheel scheef zou zijn. De plant staat in het warmst van den zomer in den tuin, vrij, en verder het jaar door op het Zuiden in een serre met getemperd bereen- en vol zuiderlicht. Krijgt geregeld water, af en toe verdunde kormest. Welke is de naam der plant? Haar geboorteland? Haar vermoedelijke leeftijd? Aan welke ziekte is zij lijdende? Is er remedie tegen, zoo ja, welke? Misschien marcotteeren?

Rotterdam.

H. H. Th.

Antwoord: Zoover ik zien kan is uw plant een *Yucca aloifolia*, een soort die uit het warmer gedeelte van N.-Amerika stamt. Te schatten naar den stam, zal uw plant wel eenige tientallen van jaren oud zijn, want een snelle groeier is deze *Yucca* niet.

Aan welke ziekte de plant onderhevig is, is zoo zonder materiaal niet te zeggen. Het komt mij echter voor, dat het een uitwendige beschadiging is, die op die plaats een rotte plek heeft doen ontstaan. *Yucca*'s zijn echter sterke planten en kunnen heel wat verdragen. U kunt den kop stekken en aan den stam nieuwe spruiten tot ontwikkeling brengen, die later kunnen worden agesneden en als zelfstandige planten opgekweekt. De stam wordt daartoe in stukken gesneden of wel in zijn geheel in de aarde gelegd.

Voor deze cultuur moet u echter over voldoende warmte in kas of broeibak, liefst ook over eenige bodemwarmte kunnen beschikken. Marcotteeren gaat ook heel goed en kan desnoods in de kamer geschieden. U zoudt ook de zieke plek kunnen uitsnijden tot op het gezonde weefsel en daarom heen een pot met lichte aarde aanbrengen. Zulk een pot zaagt u daartoe overlangs middendoor en bindt de beide helften om den stam met koperdraad samen. Anders marcotteert u een handbreed onder de bladkroon. v. L.

Vraag No. 715.

a. Ik heb voor mijn huis een PERK dat vlak op 't Zuiden ligt, wat kan ik hierop plaatsen? Geen varens.

b. Ik heb een gedeelte grond, dat met ARTISJOKKEN wordt bebouwd, flink bemest, wat moet ik als hulpmest gebruiken? Is Chili goed?

W.

v. N.

Antwoord: a. 't Is zonder te weten wat u wenscht moeilijk aan te geven. 't Is zoo voordeelig gelegen dat u er op kan planten wat u wil: rozen, vaste planten, Dahlia's, Canna's, Pelargoniums, Heesters, Begonia's, Heliotroop en veel meer.

b. Uwe Artisjokken zullen, als de grond behoorlijk vochtig is of daarvoor gezorgd kan worden, 't met een flinke bemesting wel doen. Ze vragen echter veel van den bodem en gedurende den groei is eene toediening van wat verdunde gier en betrekkelijk veel fater wel gewenscht. U kunt ook gerust af en toe een weinig Chili geven. J. A. K.

Vraag No. 716.

a. Ik ben eigenaar geworden van een TERREIN; dit behoeft wel eenige zorgen. Zou u mij willen inlichten, met welken KUNSTMEST de PERZIKEN moeten bemest worden. Een honderdtal zijn nog tamelijk goed.

b. Is het ook schadelijk, om de ca. 1000 M. lange SCHUTTING met CARBOLINEUM te bestrijken, of mag dat alleen aan de achterkant gebeuren en de zijde, waartegen de boomen geleid zijn, met bruine teer?

c. Met welken KUNSTMEST kunnen de AARDBEIEEN bemest worden?

d. De ASPERGES zijn gepasseerd najaar slechts voor een gedeelte van den grond ontdaan, die grond is geprepareerd (volgens zeggen) met kunstmest en heb ik er nu weer over laten werken. Hoe moet ik nu handelen met de asperges, die onder den grond zijn blijven zitten?

e. Met welken KUNSTMEST kan ik de GRAS- en KLAVERLANDEN nog bemesten?

f. Idem de PYRAMIDEN (appels, peren, kersen enz.)?

Zie

B. J. P.

Antwoord: a. 't Is jammer dat u de vragen niet eerder hebt ingezonden: 'n week of zes geleden was de tijd voor bemesten wel zoo geschikt. Maar al is het wat laat, het kan dan toch nog wel.

Geef de perzikboomen nu per 100 vierk. M. 5 à 6 KG. patentkali, 6 à 8 KG. superphosphaat en 1 à 2 KG. Chilisalpet. Deze meststoffen kunnen met elkaar vermengd uitgestrooid worden en wat ondergewerkt. Is de groei niet welig genoeg, dan in de maand Juni nog eens 1 à 2 KG. Chilisalpet. Op een kleinere of een grootere hoeveelheid van alle of enkele der genoemde meststoffen aan te bevelen is, is niet te zeggen. Een bemestingproef zou dit moeten aanwijzen.

Voor een kalkbemesting in het aanstaande najaar zullen de perziken ongetwijfeld zeer dankbaar zijn.

b. Of het bestrijken der schutting met carbolineum af of niet schadelijk op de boomen zal werken, durf ik niet te beslissen. Sommige zijn nog erg bevreesd voor deze stof, anderen daarentegen gebruiken ze zonder schadelijke gevolgen, ja, behandelen er zelfs het hout in druivenkassen mee. Veel zal het er van afhangen welke kwaliteit gebruikt wordt. Het schijnt ons nu er wel wat laat voor. U kunt het echter met een klein gedeelte beproeven.

c. Aardbeien kunnen bemest worden per 100 vierk. Meter met 4 à 5 KG. patentkali, 5 à 3 KG. Chilisalpet. Regelmatig tusschen de planten uitstrooien; geen mest op de jonge bladeren.

d. Ontwikkelen de asperges zich flink, dan kunt u ze oogsten als de andere. Zijn de scheuten zwak, (wat niet onmogelijk is), dan eindigt u den oogst vroeger, om de planten gelegenheid te geven zich te herstellen; de aarde er dan eerder af. Verder de planten helpen door bemesting. De mest in de opgehoogde aarde zal wel niet veel uitwerken. Deze grond dient enkel voor het bleken der scheuten, de wor-

tels halen er dus geen voedsel uit. De mest moet natuurlijk komen in den grond, waarin de wortels zich bevinden.

e. De gras- en klaverlanden (gras en klaver gemengd) kunt u nog bemesten met 3 KG. patentkali, 3 KG. superphosphaat en 1 KG. Chilisalpet per 100 vierk. meter. 't Is eigenlijk wel wat laat. Laat dezen mest uitstrooien, als 't gras goed droog is; anders zou 't jonge groen er te veel van lijden. Een regenbui na 't uitstrooien was wel wenschelijk.

f. De pyramiden kunt u laten bemesten, zooals voor de perziken is aangegeven. De mest moet natuurlijk minstens zoo ver worden uitgestrooid, als verondersteld mag worden dat de wortels gaan. 't Eenvoudigste is, den grond geheel te bemesten. W. F. A. G.

Vraag No. 717.

a. Ik heb een strook grond ongeveer 140 v.k. M. ZANDGROND. Vroeger bebouwd met aardappelen en rogge nu eenige jaren braak ik meen, 3 jaar. Nu heb ik voldoende PAARDENMEST. Is deze mest geschikt voor zandgrond aangezien ik er SNIJ- of PRINSESSEBOONEN in wilde zetten?

b. Is HONDENMEST ook nog van waarde? Ik heb hiervan nog nimmer gelezen of gehoord.

Bussum.

G. de H.

Antwoord: a. Paardenmest is voor zandgrond wel geschikt, als ze goed verteerd is. In verschen toestand maakt hij den zandgrond te los en daardoor te droog, en verteert zoodoende ook zelf minder spoedig. Minder geschikt achten we hem als bemesting voor snij- of prinsesseboonen, Doordat paardenmest nog al rijk aan stikstof is, bestaat er kans dat de boonen te veel in 't blad groeien en de vruchtvorming er door vermindert. Geef daarom liever een halve bemesting met paardenmest en verder per 10 v.k. Meter nog $\frac{1}{4}$ KG. patentkali en $\frac{1}{2}$ KG. superphosphaat.

b. Natuurlijk bezit ook hondenmest waarde als meststof. 't Gehalte aan voedingsstoffen zal echter zeer veel van het voedsel afhangen. Hij is goed te gebruiken bij 't maken van den composthoop. W. F. A. G.

Vraag No. 718.

a. Mag ik nu nog mijn boomen met CARBOLINEUM insmeren?

b. Is het STRIKT NOODZAKELIJK de te besmeren boomen eerst met een STALEN BORSTEL schoon te borstelen?

c. Hoe moet ik SCHILDLUIS, welke zeer veel op mijn AALBESSENBOOMEN (leien staan aan een schutting aangebonden) voorkomt, verdelen, ik bespoot ze reeds met Bordeauxsche pap in het voorjaar — de luis vermindert niet. Is afsnijden van de door de luis aangetaste takken wellicht een goed afdoend middel, natuurlijk ten koste van de vruchtopbrengst?

's-Gravenhage.

M. L.

Antwoord: a. Als u appel of nereboomen bezit, kunt u deze thans gerust met Carbolineum insmeren, de jonge organen, blad en bloemknoppen moogt u niet raken! Perziken of pruimen enz. smeert u niet in.

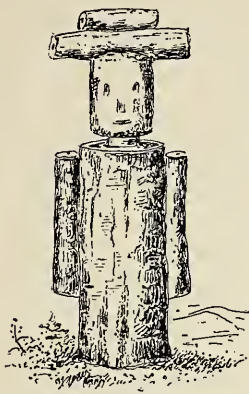
b. De noodzakelijkheid uwe boomen eerst te borstelen bestaat niet.

c. Als uwe bessen zoo sterk door schildluis bezet zijn, dat u over het wegsnijden der bezette takken denkt, zou ik u aanraden ze in te smeren met Carbolineum, dit doodt de schildluis zeker. 'k Weet echter niet of 't schadelijk is voor de planten: ik probeerde het nimmer; in elk geval is de proef gemakkelijk te nemen, vooral bij de zekerheid dat u de luis doodt.

J. A. K.

ALLERLEI.**Cimoyok.**

Ik heb de eer u hier voor te stellen het beeld van mijn vriend Cimoyok. U zult deze pop misschien houden voor het product van een of anderen rustiekwerker, omdat hij gemaakt is van zoo'n primitief materiaal als boomtakken,

maar hij is wezenlijk heel wat anders!

Cimoyok was een Veld- en Boschgod van de vroegste bewoners der Oostzeekusten. Deze volken beschouwden Cimoyok als een van de witte of goede goden en richtten dergelijke standbeelden voor hem op, als op ons plaatje is te zien. Het liefst plaatsten ze hem onder een jeneverbes, die beschouwd werd als de woonplaats van goede geesten.

Het beeld geeft een idee, hoe primitief kunst zijn kan; hoe primitief de mensch geweest moet zijn, die het maakte, en tegelijkertijd, dat menschen, in dezen staat reeds een beeld wisten te maken van wat hun interesseerde en wel op een wijs, die misschien wel niet fraai maar dan toch zeker karakteristiek genoemd moet worden.

V. d. Z.

Lastige planten.

Naar een Amerikaansch blad meedeelt, is de waterhyacint, *Eichornia speciosa*, die vele stroomen in Florida en Louisiana onbevaarbaar heeft gemaakt, ook verschenen in Texas en dreigt ook daar voor de scheepvaart noodlottig te worden.

De plant verspreidt zich met zulk een snelheid, dat voorbeelden bekend zijn van groote, bevaarbare stroomen die binnen twee jaren nadat de plant daar voor het eerst gezien was, geheel verstopt waren.

Naar men zegt heeft de bondsregering verleden jaar 200,000 dollars uitgegeven om te beproeven de vegetatie in de stroomen van Louisiana en Florida te snuiken of te betengelen, maar het resultaat moet maar gering geweest zijn.

Men beweert dat de verspreiding dezer plaag te danken is aan de onachtzaamheid der dames die vol bewondering voor de mooie bloemen, een paar planten kweekten en ze, onvoorzichtig genoeg, lieten ontsnappen in de rivieren.

Dit is ook naar men weet, de oorzaak geweest van het verschijnen der planten in de Sabine-rivier, welke stroom Texas en Louisiana scheidt. Een dame in Orange, Texas, kreeg een paar exemplaren dezer plant uit Florida maar, na deze een poosje gekweekt te hebben, verveelden ze haar, en wierp zij ze in de rivier.

Van deze weinige planten nu is de geheele rivier boven Orange versperd door een warrige massa van waterhyacinten en vele waterwegen in Louisiana, die vroeger door booten bevaaren werden voor het handelsverkeer dezer streek, zijn nu geheel voor de scheepvaart gesloten.

Een ander voorbeeld:

Enige planten der sierlijke waterhyacint, die men in Sam Houston park in cultuur had, verdwenen onlangs op de een of andere manier uit haar kunstmatige omgeving en verschenen in het scheepskanaal, dat Houston met den Golf van Mexico verbindt.

De plant had al groote vorderingen gemaakt, voor zij de attentie trok der autoriteiten, maar met energie is men sedert aan het werk gegaan om haar te verdelgen. Zij, die daaromtrent ervaring hebben, betwijfelen echter of er wel iets op gevonden zal kunnen worden om de planten geheel uit te roeien. Zoo het niet gelukt het scheepskanaal, dat de eenige diepwaterverbinding van Houston is, vrij te maken, dan zou de schade aan handel en nijverheid voor deze haven enorm wezen.

Een wet, die verbiedt de waterhyacint in de nabijheid van bevaarbare stroomen te kweken, zal nu spoedig door de wetgevende macht in Texas in behandeling worden genomen.

Dat kan misschien wel helpen, maar wie zou ooit gedacht hebben dat menschen zich met wetten tegen een plant zouden moeten beschermen en dan nog wel tegen zulk een mooie en betrekkelijk nietige plant? Maar haar kracht schuilt dan ook enkel in haar snelle en ongebreidelde vermenigvuldiging, want in andere opzichten schijnt ze volstrekt onschadelijk. (Handelsblad.)

GROOTE TUINBOUWTENTOONSTELLING TE ZEIST.

Wij ontvingen ter aankondiging en beoordeeling het programma voor de groote tuinbouwtentoonstelling te Zeist in 1909 en hopen daar de volgende week op terug te komen. Zij zal gehouden worden van Woensdag 25 Augustus tot en met Donderdag 16 September d. a. v. J. K. B.

BRIEVENBUS.

Naar aanleiding van uw stukje indertijd over De Tomaat als Insecticide, kan ik u mededeelen dat ik met betrekking tot orchideeën geen ervaring heb dienaangaande.

Daar u echter vraagt of een of ander lezer daaromtrent iets kan mededeelen, kan ik u wel zeggen, dat ik verleden voorjaar van een tuinman twee kleine plantjes van Tomaten kreeg, en daar ik toen geen ander plaatsje open had en niet wist dat ze zoo weelderig groeiden, plante ik ze tusschen het groote bed maandrozen.

Deze kunnen zooals u weet nog al aardig met luis bezet zijn, doch had ik den geheelen zomer geen enkel luisje op het geheele bed.

Rotterdam. E. J. GUICHARD.

CORRESPONDENTIE

F. R. Sr., 's-Gravenhage. Dank voor uw schrijven in zake de Prijsvraag „Een schaduwtuinje”. 't Is intusschen reeds te laat geworden, nog eenige wijzigingen aan te brengen.

De mogelijkheid van fraude bij het verzamelen van handteekeningen hebben wij ook zeer wel ingezien. Het eenige middel daartegen is — en wij zijn reeds bezig ons op controle-maatregelen voor te bereiden — disqualificatie van elke inzending, waar-

op eene frauduleuze handteekening voorkomt.

C. B. v. Tr., 's-Gravenhage. Van uw schrijven goede nota genomen: brief volgt spoedig.

Phylobie, 's-Gravenhage. Proeffleschjes ontvangen. Zie mededeeling.

BLADVULLING.

De boom, die veeltijts wort verplant
En vest geen wortels in het land;
Maar als hy lange staende blijft,
Dan is het, dat zijn hout beklijft.

J. Cats.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel
meer f 0.15.

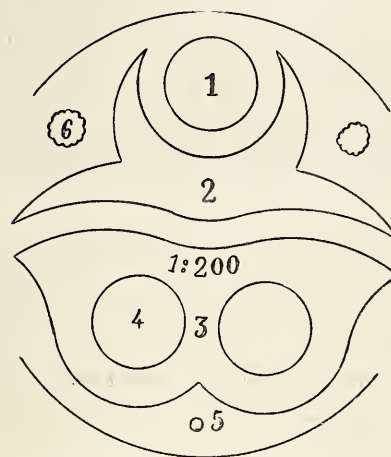
(Late) voorjaarsbeplanting.

- 1 Dendromecon rigidum.
- 2 Cineraria hybrida grandiflora cactus,
- 3 Bellis perennis monstrosa alba plena.
- 4 Papaver orientalis „Oriental King”.
- 5 Evonymus japonicus „Président Gauthier”.
- 6 Prunus pissardi var. Hessei.

J. P. M. SOER,

(258)

NIJMEGEN.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
VOOR

MONIER-WERKEN

AMSTERDAM.

CEMENT-IJZERWERKEN.

DIRECTEUR

J. N. Landré.

OMVAL JAAGPAD 53.

(199)

Telefoon 3028.

**Aanleg van
Rotspartijen**
voor Alpenplanten. (256)

F. J. MOERKOERT Jr., Utrecht.

Op een Bloem- en Boomkweekerij, waar veel te leeren is en zeer gemakkelijk van Amsterdam en Haarlem te bereiken is, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een of meer Leerlingen. Ook voor Dames is er plaats. (257)

Brieven fr. lett. H. Bureel Onze Tuinen.

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.,
HAARLEM.

'184

Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis. (173)

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”

Utrechtsheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie

STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.
(191) *Vraagt Catalogus.*

W. LOURENS.

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

Chili **SAL** peter

bevat 15½ % stikstof

Chilisal **PETER** bevat

direkt opneembare stikstof.

*Vraagt inlichtingen, Brochures en
Monster (gratis) aan de*

*Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande*

29 Prinsesstraat,

ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
verenigingen. (228)

Bijenstand „De Bij”, HANS MATTHES, Breukelen.

Grootste Bijenstand van Nederland. 400 Bijenkasten.

De beste Kast voor beginners in de Bijenteelt.

De beste Kast voor Amateur-Tuiniers.

Bezoekers welkom. :- Raadgevingen gratis. :- Vraagt Prijscourant.

(250)

HANS MATTHES, Breukelen.

KONINKLIJKE ROZENKWEKERIJ

GE B R s. GRATAMA & Co., Hoogeveen.

Bekroond met 60 gouden en zilveren medailles.

EN GROS.

:- PRIJSCOURANT GRATIS.

:- EN DETAIL.

Onze rozen worden algemeen geprezen: om de mooie verscheidenheden en hare goede groeikracht. (145)

G. A. VAN ROSSEM, NAARDEN,

10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.

Catalogus op aanvraag. (178)

SILBERLING & ZOON,

SLOTERDIJK bij Amsterdam.

(254)

Tuinversieringen (tuinvazen) enz.
en Tuinmeubelen; ook volgens tekening.

Catalogus en Prijscourant bij aanvraag franco op zicht

G. KOELEWIJN, Baarn.

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag tekening en prijsopgaaf.

Zaden en Planten.

Groentezaden,

Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten,

Rotsplanten.

SPECIALITEIT DER FIRMA. ==

Voor ieder, die over een grooten of
kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige
Catalogus dezer artikelen, voorzien van
vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent
de behandeling, gratis en franco ver-
krijgbaar.

B. RUYS,

Koninklijke Kweekkerij „Moerheim”,

(225)

Dedemsvaart.

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum dier Provincie
verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma **A. BINNERT OVERDIEP.**

Prijs per regel 10 cent.

Announces driemaal ter plaatsing
aangeboden, worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

INHOUD.

Een mooie Voorjaarsbouquet, door B. B.

Ous Gouden Tientje.

Nieuwe en aanbevelenswaardige planten.

Dwerg-Dahlia's, Ageratum Mexicanum

„Tip-Top”, door W. Lodder.

Tecoma reginae Sabae, door v. L.

Bloementuin.

Schaduwplanten (Funkia's) door v. L.

Roos „Trier”, door J. K. B.

Zaaien en Uitplanten, door H.

Tuintje zonder zon, door J. H. Stout.

Fruittuin.

Poire Curé, door P. v. d. Vlist.

Onvruchtbare boomen, door B. B.

Moestuyn.

N. Zeel, Spinazie, door J. C. Muijen.

Behoeftte aan Licht, door W. F. A. Grimme.

Bord. pap. II, door P. v. d. Vlist.

Verdwenen merkwaardigheid.

Schad. Dieren, door B. B.

Kamerplanten.

Freesia's nit zaad, door W. Lodder.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In den Moestuyn, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

Vragenbus.

Allerlei.

Brievenbus.

Correspondentie.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

EENE MOOIE AZALEA.

Hiernevens zend ik u voor „Onze Tuinen” de welgeslaagde foto van de *Azalea*, die u bij mij hebt gezien. Ik kreeg de plant verleden jaar ten geschenke, half in bloei en met vele knoppen, die zich langzamerhand alle openden. Uit erkentelijkheid aan de vriendelijke geefster, nu overleden, was het mij veel waard, de plant te behouden en zoo mogelijk dezen winter weer in bloei te krijgen.

Ik wist evenwel dat dit niet gemakkelijk is. Ter bewaring gegeven planten kreeg ik nooit levend terug en mijn eigen proeven hadden slechts een matig succes.

Met een kleine wijziging in de behandeling geniet ik nu toch van deze onverwachte goede uitkomst; toch is er niets bijzonders aan de plant vericht, alleen goede begieting en soms toevoeging van versterkende middelen, reeds dadelijk nadat de bloei voorbij was, eerst binnenshuis, later toen het

warmer werd, op een beschutte, doch zonnige plek in den tuin, met trouwe besproeiing bij warm weder.

In het najaar bracht ik de plant binnen en niet in een koude bak, zooals

Misschien is de foto voor liefhebbers eene opwekking om 't ook eens te beproeven met hunne *Azalea*'s.

Utrecht.

Mevr. C. Br.

EENE MOOIE AZALEA.

(Orig. foto „Onze Tuinen”)

ik vroeger deed met andere planten. In een vorstvrije serre zwollen allengs de knoppen en nu ziet men niets dan mooie, groote bloemen, hoog-rose met enkele donker gespikkelde blaadjes in 't hart.

blijken. We hoorden wel eens zeggen: „*Azalea*'s wil ik niet meer hebben; als ze uitgebloeid zijn, heb je er niets meer aan.” Voor zulk pessimisme is het bovenstaande een uitstekende remedie.

J. K. B.

Wij hebben de rijkbloeiende *Azalea* bij Mevr. B. gezien en genieten nog van de heerlijke bloemenpracht die deze plant te aanschouwen gaf. Het is trouwens niet het eerste cultuurproefje dat HEd. ons levert: wij hebben meerdere zeer mooie gezien.

Gaarne brengen wij dank voor foto en bijschrift.

De veronderstelling, dat de foto misschien voor liefhebbers eene opwekking kan zijn, om het ook eens te beproeven met hunne *Azalea*'s, zal wel zeer juist

Ditmaal zal onze prijsvraag over twee maanden loopen, en loven we als eersten prijs uit: 4 gouden tientjes,

TENTOONSTELLINGEN.

De bloemenfeesten te Gent.

Terwijl dit nummer van „Onze Tuinen” naar alle hoeken van Nederland verspreid wordt, zijn de bloemenfeesten in de „Stad van Flora” door den Koning der Belgen geopend. Men weet het, deze tentoonstelling sluit een eeuw af van het bestaan der „Koninklijke Maatschappij voor Land- en Tuinbouw” te Gent, en begrijpelijk is het, dat men dien honderdsten jaardag zoo luisterrijk mogelijk wil vieren.

Een enkel woord over de geschiedenis en de geboorte dezer honderdjarige.

Ongeveer 1622 vormde de Bisschop van Triëst, bekend als een groot liefhebber van bloemen en planten, een broederschap van tuinlieden onder de patronage van St. Amandus en St. Dorothea. In 1669 vinden wij een dergelijke Broederschap te Gent, opgericht door den abt Reyntkens, schrijver van een verhandeling over tuinieren, welke in 1675 het licht zag.

In 1792 was het gedaan met deze broederschappen, maar de liefde voor bloemen en planten groeide; het aantal tuinlieden vermeerde, en rondom de stad Gent kwamen kweekerijen. Vooral was dit het geval in de buurt van het Casino, waar het groote bloemenfeest gevierd wordt. Daar was ook de herberg „In Frascati”, met een tuinman als waard, en ’t was daar, dat de kweekers bij elkander kwamen, een „potteke” bier dronken en praatten over Flora’s kinderen of luisterden naar de verhalen van vakbroeders, die op reis waren geweest. Op een van deze avonden, 10 October 1808, vertelde Frans van Cassel, een tuinman, wat hij in Engeland had gezien en stelde hij voor, eene vereeniging te vormen welke ten doel zou hebben het houden van tentoonstellingen en het bevorderen van de cultuur en de liefde voor planten.

Dit voorstel werd met vreugde begroet en den 28en October d. a. v. werden de statuten ter goedkeuring aan den burgemeester aangeboden.

De eerste tentoonstelling werd gehouden in „In Frascati”, op 6 Februari 1809 en was al dadelijk zoo’n succes, dat in 1815 reeds de zalen te klein bleken om al de schoon gekweekte planten te herbergen.

En al de gehouden tentoonstellingen worden overtroffen door de pas geopende. Behalve het groote gebouw is

als tweeden prijs f 25 en als derden prijs f 15.

De prijzen zullen ditmaal uitgereikt worden aan drie inzenders, die ons een no. van „Onze Tuinen” (van 1908) toezenden, beschreven met de meeste handteekeningen. Bij iedere handteekening moet woonplaats en adres staan.

Men kan, desverkiezende, een nummer aanvragen bij onze Administratie, tegen inzending van een 5 c. postzegel.

Inzendingen vóór Maandag 4 Mei aan den Red. A. J. van Laren, Hortus Botanicus, Amsterdam. Uitslag in ons nummer van Zaterdag 6 Juni e.k.

er een half cirkelvormig gebouw tegenaan gebracht, dat 4500 vierk. M. beslaat.

Het midden van het voorportaal wordt in beslag genomen door een groep van vijftig planten van hetzelfde geslacht en dezelfde soort, als te zien waren op 6 Februari 1809!

Eéne plant ontbreekt er nog steeds, nl. *Rosea portlandia*, die de verzamelaar, de heer Heursel Demester, tot heden nog niet kon vinden.

De bezoeker denkt zich in de herberg en heeft een gezicht, panorama, in den tuin daarvan en de omgeving.

De nieuwe planten krijgen een achtergrond, voorstellende een Kaapsch landschap, omdat daar zooveel nieuwe planten vandaan komen.

De balzaal is veranderd in een Orchideënpaleis, de wintertuin in een warme plantenkas met schoon gekleurde en fraai bloeiende planten, terwijl de annexen een beeld zal geven van de mooie culturen van Azalea’s, Kaapsche planten, Palmen, Varens enz.

Morgen, Zondag wordt de tentoonstelling voor het groote publiek geopend, terwijl zij aan den avond van 3 Mei gesloten wordt.

Wie Flora op haar troon wil zien, ga met ons naar Gent!

J. K. B.

Tentoonstelling te Zeist.

Ter gelegenheid van haar zilveren jubileum zal de afd. Zeist van de „Ned.

Maatschappij van Tuinbouw en Plantkunde” van Woensdag 25 Augustus tot en met Donderdag 16 September 1909 een tuinbouwtentoonstelling houden, eene tuinbouwende natie waardig.

De tentoonstelling bestaat uit een permanente en vijf speciaal-tentoonstellingen, te weten:

a. *Kasplanten* van 25 Augustus tot en met 28 Augustus, waarbij gevraagd worden Orchideeën, Nephthes, Draacaena’s, Codiaeums, Anthuriums enz.

b. *Afgesneden rozen* van Woensdag 1 tot en met Vrijdag 3 September, waarbij maar drie prijsvragen gesteld zijn, nl.: de schoonste en best gevarieerde verzameling rozen van hoogstens 100 verscheidenheden, een collectie in 12 verscheidenheden en de nieuwe rozen na 1 Januari 1907 in den handel gebracht.

c. *Bloemwerken* van 7 tot en met 9 Sept. met 22 prijsvragen.

d. *Snijbloemen* van Vrijdag 10 Sept. tot en met Zaterdag 11 Sept.

e. *Groenten- en ooft-expositie* die gehouden wordt van Dinsdag 14 Sept. tot en met Donderdag 16 Sept.

De kosten van deze tentoonstelling worden geraamd op f 37,000; voor prijzen is er ongeveer f 9000 uitgetrokken. Deze cijfers duiden erop, dat er veel geld noodig is; men wil trachten, door een waarborgfonds, door subsidien van Gemeente, Provincie en Rijk, en verder door giften of het schenken van medailles deze gelden — f 32,000 — bijeen te krijgen.

Wie dus een spaarpotje heeft, die kan de afd. Zeist helpen; het adres van den Algem. Secretaris-penningmeester is mr. W. H. J. Blauw, hagen, huize Livland te Zeist.

Wij raden onzen lezers aan een programma aan te vragen bij den heer C. Smitskamp te Zeist.

Onze beste wenschen vergezellen de voorloopige werkzaamheden.

J. K. B.

N.B. De hoofdcommissie van bovengenoemde tuinbouwtentoonstelling ontving verleden week reeds toezegging van de afdeling „Rotterdam” der Ned. Mij. voor Tuinbouw en Plantkunde voor een gouden medaille voor de tentoonstelling.

ONS TUINTJE.

Een schaduwtuintje.

Het geven van raad en voorlichting voor hen, wier tuin geheel of gedeeltelijk van licht is verstoken, is stellig een hoogst dankbaar onderwerp.

Want hoevele Amsterdamsche en andere stadstuintjes moeten zich niet met een schijntje licht behelpen en dan is het zaak van den tuinman, zoo’n hoekje toch aardig aan te leggen.

In het volgende heb ik een plan van een middelmatigen tuin ontworpen, om gelegenheid te hebben, zoo volledig mogelijk het beschikbare plantenmateriaal te kunnen aanvoeren en tevens de tot verfraaiing bijdragende tuin-architectuur te kunnen bespreken.

Daar we, zooals bekend, onzen tuin of regelmatig, of natuurlijk aanleggen kunnen en de een aan deze, de ander aan gene manier de voorkeur geeft, heb ik dit plan gedeeltelijk regelmatig, gedeeltelijk natuurlijk, ontworpen. Ook in werklijkheid kan men dit zeer goed in één en denzelfden tuin toepassen, daar juist het contrast tusschen die twee geheel verschillende deelen eene aangename afwisseling teweeg brengt. Bij eene regelmatige indeeling is het inhouden van eene hoofdas in de meeste gevallen zeer aan te bevelen, terwijl men er tevens op bedacht moet zijn, lange doorkijken (perspectieven) te

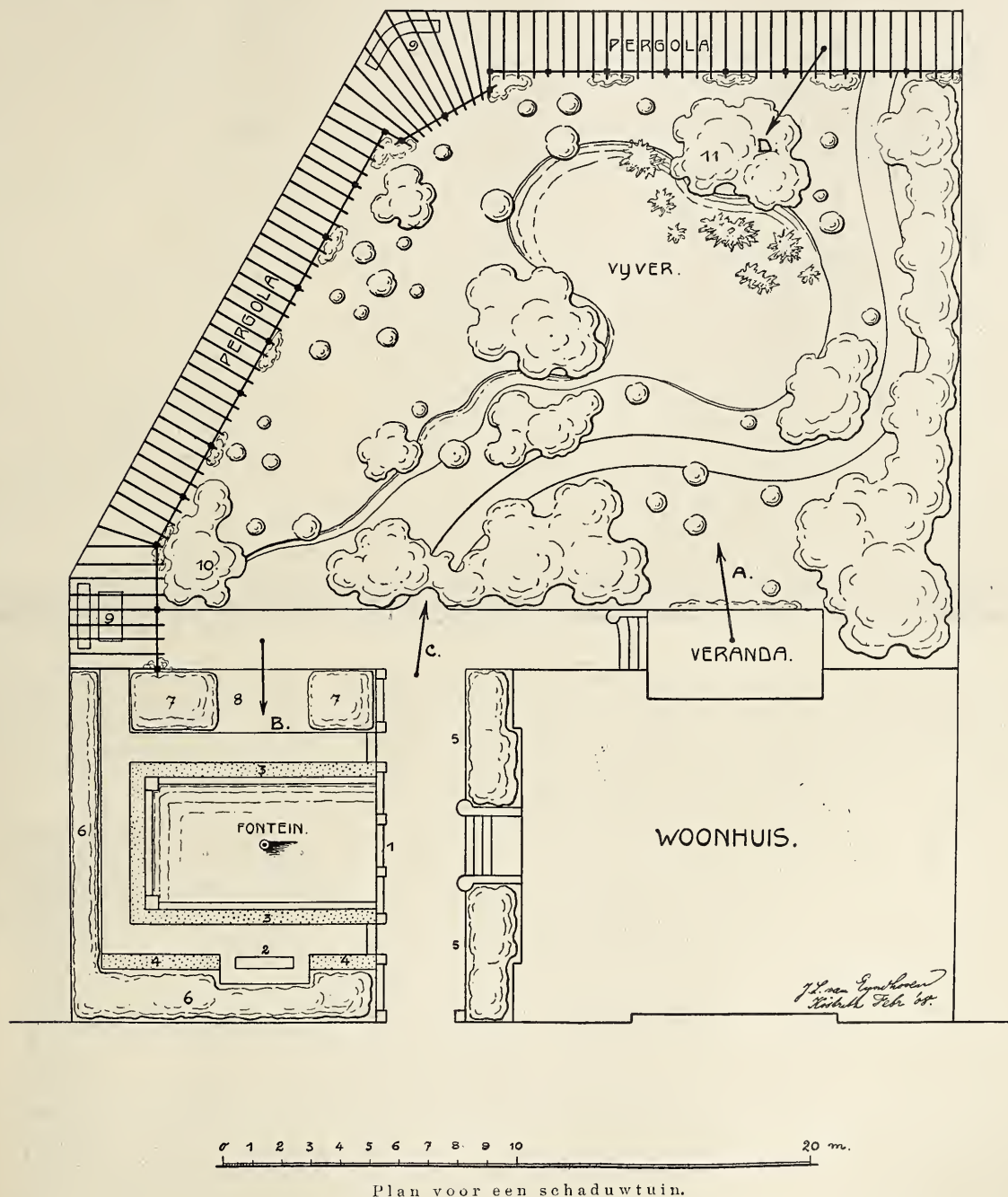
scheppen, om de ruimte zoo groot mogelijk te doen schijnen.

De eerste eisch is hier vervuld, doordat de hoofdas van het rechthoekige waterbassin met die van den trap samenvalt, evenzoo de tweede door den blik B naar den bank (2) of omgekeerd van den bank naar den pergola.

lichte schaduw die vazen bijv. met *Hortensia's* (*Hydrangea hortensis*) kunnen beplanten, bij zwaren daarentegen met *Dracaena*, *Yucca*, *Aralia* (Vingerplant), verschillende Palmen, etc.

Aan het huis (5) zou men het met *Rhododendron* kunnen probeeren, doch bij sterkere schaduw zijn verschillende

tein en brengt vroolijkheid in het tuintje, dat door de omplanting met hooge hagen in zich afgesloten en gezellig is. Een helder witte tuinbank (2) steekt prachtig af tegen den donkergroenen achtergrond en noodigt tot een rustig zitje uit. Om het bassin (bij 3) willen we het met eenige zomerbloemen pro-

Plan voor een schaduw tuin.

In onzen tuin moet de architectuur medehelpen, afwisseling te brengen, zoo werkt bijv. de balustrade (1), die den regelmatigen tuin afsluit, zeer goed, vooral wanneer we nog op de pijlers vazen met bloemen aanbrengen.

Daar ik nu niet weet, of de schaduw van onzen tuin diep of licht is, wil ik zooveel mogelijk steeds beide gevallen in het oog houden en zou men hier bij

groenblijvende heesters, die zooals men weet, met weinig licht tevreden zijn, van uitstekende werking (vooral de schoone bonte variëteiten), zooals *Aucuba* (*A. japonica*), *Mahonia Aquifolium*, *Buxus*, *Evonymus*, *Hulst* (*Ilex Aquifolium*), *Prunus lusitanica*, *Pr. Lauro-cerasus*, *Crataegus pyracantha*, *Cotoneaster* (*microphylla* en andere).

In het bassin spuit eene kleine fon-

beeren, zooals *Fuchsia's*, *Blad- en knol-begonia's*, *Begonia semperflorens*, *Salvia splendens*, *Verbena hybrida* enz., terwijl op het rabat (4) eenige vaste planten, die schaduw verdragen, hare plaats vinden. Uit onderstaande lijst ziet men, dat er keuze genoeg is;

Monnikskap (*Aconitum Napellus*, *variegatum*), *Actaea spicata*, *Anemone apennina*, *A. nemorosa*, *A. silvestris*,

Angelica sylvestris, *Akelei* (*Aquilegia vulgaris*), *Arum italicum*, *maculatum*, *Asclepias syriaca*, *A. tuberosa*, Lieve-Vrouwe-Bedstroo (*Asperula odorata*), *Astilbe rivularis*, *Astrantia major*, *Carex gracilis*, *Corydalis cava*, *C. bul-*

densis, *Carpinus Betulus*, *Cornus mas-cula*, *Crataegus Oxyacantha*, *Fagus sylvatica* goede heggen, in het andere kunnen we eenige der volgende soorten kiezen:

Cornus florida, *C. sanguinea*, *Corylus*

men met de prachtige, schaduwlievende Herfst-Anemonen (*A. japonica*) of met wuivende varens kunnen beplanten.

De bloemenrabatten 3 en 4 zoowel als de heesterbeplantaig (6) kunnen we nog met een rand van *Buxus sempervirens*, *Evonymus radicans* of *Saxifraga*, *Sedum* enz. omgeven, wat een netten indruk maakt, evenals een rand van bandijzer, hetwelk, groen geverfd, niet opvalt en waardoor men toch steeds een zuiveren kant houdt.

Wat nu het natuurlijk deel van den tuin betreft, zoo is aan 2 zijden daarvan een pergola geprojecteerd, ook weder wegens de goede afsluiting, waardoor een tuin gezelliger schijnt dan wanneer hij open ligt. Zoo'n moderne pergola bestaat, zooals men op de schetsen zien kan, eenvoudig uit vierkante latten, die door eene dwarslat verbonden zijn en op deze en op den muur of schutting rusten nu korte, dunne dwarslatten (zie tuinplan), waaraan zich de klimplanten vasthechten kunnen. Het geheele gestel wordt wit geverfd en maakt dan een mooi effect, vooral wanneer het hier of daar tusschen de klimplanten uitkijkt. Op geschikte plaatsen kan men nog een paar moderne tuinmeubelen (9) aanbrengen en heeft men dan eene heerlijke luchtige zitplaats temidden van groen en bloemen.

In onzen tuin is de keuze der klimplanten weliswaar beperkt, doch *Clematis* (*C. viticella* en *C. Vitalba*), Kamperfoelie (*Lonicera periclymenum*), Braam (*Rubus vulgaris*), Boksdoorn (*Lycium barbarum* en *halimifolium*) willen nog wel bloeien en anders verheugen ons *Rubus laciniatus*, *Ampelopsis* in bonten schoonbladerige soorten, grootbladerige klimop met hunnen schoonen bla-dertooi.

De 3e zijde kunnen we eventueel met klimop bekleden, om 's winters niet tegen eene kale schutting te kijken en verder brengen we natuurlijk overal nog

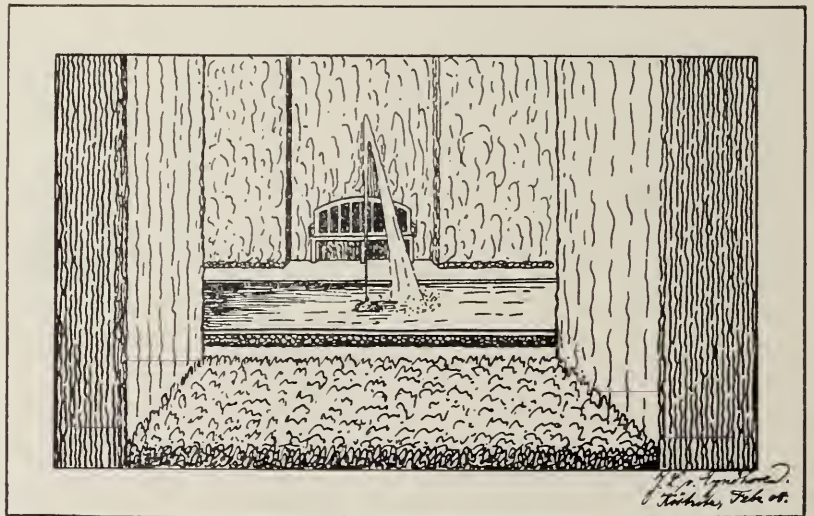
Blk A.

bosa, *Cypripedium Calceolus*, *Epilobium rosmarinifolium*, *E. spicatum*, *Epimedium macranthum*, *Gentiana lutea*, *Helleborus niger*, *Hemerocallis graminea*, Leverbloempje (*Hepatica triloba*), *Heracleum*, *Himanthoglossum hircinum*, *Lilium Martagon*, *Lychnis*, *Megasia hybrida*, *Majanthemum bifolium*, *Orchis purpurea*, *Ornithogalum*, *Oxalis*, *Polygonatum*, *Primula*, *Pulmonaria*, *Ranunculus*, *Saxifraga hypnoides*, *S. peltata*, *S. umbrosa*, *Scilla*, *Silene acaulis*, *Spiraea Aruncus*, *S. digitata*, *S. lobata*, *S. Ulmaria*, *Symphytum asperum*, *Thalictrum*, *Tradescantia virginica*, *Trollius europaeus*, *Veratrum album*, *V. nigrum*, *Viola odorata*, en vele andere.

Brengen deze vaste planten in diepe schaduw ook geene bloemen voort, zoo zijn er toch genoeg bij, die door haar schoone bladeren een goed effect maken. De liefhebber behoeft zich verder niet steeds tot vaste planten te beperken en kan voor weinig geld schoone bladplantengroepen aanleggen, door jonge plantjes te koopen of zelf te zaaien, zoo bijv. *Coleus*, *Perilla nankinensis*, *Solanum atropurpureum*, Bonte Mais, Hennep, Siergrassen etc. Zeer decoratief werkt ook een eenvoudige rand der grootbladige *Funkia Sieboldi* of *subcordata*, omgeven met de schoone goudbonte *F. Fortunei* fol. var. ze komen overal voort, evenzoo de echt tropische Palmlelie (*Yucca filamentosa*) of de violet bloeiende *Megasea* (*Saxifraga*) hybrida.

De omgevende heesterplanting (6) kunnen we hier in dit deel of streng als heg snoeien, of meer vrij groeien laten, al naar den smaak des bezitters. In het eerste geval leveren: *Taxus baccata*, *Thuya occidentalis*, *Tsuga cana-*

Avellana, *Crataegus grandiflora*, *C. monogyna*, *Deutzia gracilis*, *Diervilla florida*, *Evonymus europaea*, *Ligustrum*, *Lonicera*, *Philadelphus coronarius*, *Prunus Padus*, *P. serotina*, *Ptelea trifoliata*, *Rhamnus frangula*, *Ribes alpinum*, *R. aureum*, *R. sanguineum*, *Rubus odoratus*, *Sambucus nigra*, *S. laciniata*, *S. racemosa*, *Sorbaria sorbifolia*, *Spiraea betulacifolia*, en *salicifolia*, *Symphoricarpos racemosus*, *Vaccinium*

Blk B.

Myrtillus, *Viburnum Lantana*, *V. Opulus*, *Juniperus communis*, enz.

Bij 8 zou bijv. een goed onderhouden en scherp gesneden *Taxus* (7) goed aangebracht zijn om eene schoone omraming voor den doorkijk B. te leveren; die ruimte tusschen de twee heggen zou

slingerplanten aan, ook kleinere en lager blijvende, zooals: Muur- Vlasbekje (*Linaria Cymbalaria*), kleinbladerige klimop, wilde rankende rozen, Bitterzoet (*Solanum Dulcamara*) enz.

Dit deel van den tuin willen we nu zoo aardig mogelijk maken, op de wijze

zoals ik dat in „Het natuurtuintje” in „Onze Tuinen” reeds vroeger beschreven heb. Daartoe moet ook het water

Blik C.

medewerken. Uit het bassin vloeit het afgaande water van den fontein door een buis onder den grond naar 10, waar het als bron voor den dag komt en een beekje vormt, dat in een vijvertje uitloopt. Om de kleine tuinoppervlakte niet onnoodig te verdeelen, is verder slechts een smal pad van 1 meter breedte aangelegd, hetwelk echter volkomen voldoende is. En in ons natuurtuintje neemt niemand het kwalijk, als u eens van het pad afgaat om eene plant van nabij te kunnen bezien. Men zou zelfs, zooals dit in Engeland dikwijls het geval is, het pad geheel weg kunnen laten.

Het allerlastigste in een schaduwtuin is echter het gras of het gazon. Behoort reeds op zonnige plaatsen het onderhoud van een goed gazon tot de voornaamste arbeid, zoo is dit in de schaduw of hoogst moeilijk of onmogelijk. Aangenomen, dat onze tuin nog lichte schaduw heeft, kunnen we het proberen met een zaadmengsel van gelijke deelen *Agrostis stolonifera*, *A. vulgaris*, *Poa nemoralis* en *P. pratensis*, doch zullen we waarschijnlijk elk jaar weer opnieuw zaaien moeten.

Zoodra echter de schaduw dichter wordt, is het ondanks alle zorg met het gras uit en moeten we tot gazonvervangende planten onze toevlucht nemen. En dit is ook niets erg, want op die manier kunnen we een echt brokje natuur scheppen zelfs in de dichtste schaduw. We behoeven slechts onze boshen aan te zien, om keuze genoeg te vinden en kunnen we dus van onzen tuin een aardig boschhoekje maken.

De op het plan aangeduide groepen bestaan hoofdzakelijk uit heesters en wel uit de hierboven opgesomde maar ook uit woudheesters; daartusschen groeien nu alle mogelijke vaste of éénjarige planten naar hartelust en menig boschplantje brengt het nog klaar, met een paar bloemen te prikken. In den vijver tieren Kalmus (*Acorus*), Biezen (*Juncus*), Lischdodden (*Typha*), Pijlkruid (*Sagittaria sagittifolia*), terwijl de randen beplant zijn met Gele Lisch (*Iris Pseud-Acorus*), Dotterbloem (*Caltha palustris*), Pinksterbloem (*Carda-*

mine pratensis), Poelruit (*Thalictrum*), *Valeriaan*, Moeras-Vergeet-mijniet (*Myosotis palustris*), Koningsvaren (*Osmunda regalis*) enz. enz.

Bij 11 bijv. staat een partijtje Groot Hoefblad (*Petasites officinalis*) in weelderigen bladertooi (Blik D); hoe prachtig zoo'n groep werken kan, weet ieder, die deze plant aan den vijver van de Amsterdamsche Stadskweekerij „Linnaeus” te Watergraafsmeer in volle ontwikkeling heeft gezien, waar ze ook tamelijk veel schaduw hebben.

Men ziet, keuze genoeg, zoowel in wilde als in gekweekte planten en kan men al naar zijn smaak deze of gene hoofdzakelijk aanplanten. Wie meer een natuurtuintje aanleggen wil, heeft in onze wilde boschflora zoo'n groote keuze als hij maar verlangen kan en evenzoo komt de liefhebber van vreemde planten tot zijn recht. Men neme bijv. de Varens, men heeft ze maar voor het kiezen: groot en klein, wild en gekweekt, voor vochtige en voor droge omgeving. Ik noem slechts: *Aspidium*, *Asplenium Filix femina*, *Adiantum pedatum*, *Polypodium*, *Pteris aquilina*,

Wat ten slotte de behandeling of het onderhouden van een schaduwtuin betreft, zoo geloof ik, na al het voorgaande, daarover kort te kunnen zijn en slechts die werkzaamheden behoeven te bespreken, die vooral in een schaduwtuin voorkomen. Voor alle dingen is het aan te raden, de grond flink met zand te vermengen, daar een veenachtige bodem in de schaduw licht verzuurt.

De paden moeten natuurlijk zóó aangelegd worden, dat ze steeds droog blijven en niet gemakkelijk met mos en zwammen begroeid worden. Wil men gazon onderhouden, zoo moet, wanneer het veel mos vertoont, dit door scherp harken verwijderd worden, waarop zoo noodig nagezaaid en dan gerold wordt. Het onderhoud der gazonvervangende planten, zooals Mansoor (*Asarum europaeum*), Lelietje der Dalen (*Convallaria majalis*), kleinbladerige klimop, Maagdepalm (*Vinca minor*), *Sedum*, is veel gemakkelijker en bepaalt zich hoofdzakelijk tot het schoonhouden der planten en het aanvullen van kale plaatsen. De heesters mogen niet te dicht geplant worden en moeten flink

Blik D.

Scolopendrium vulgare, *Struthiopteris germanica*.

Hoe prachtig werken niet eenige Schermbloemen, bv. een enkele prachtplant van de monumentale *Heracleum giganteum* of van *Polygonum sachalinense*!

uitgesnoeid worden, opdat zooveel mogelijk lucht en licht indringen kunnen.

J. L. v. EYNDHOVEN.

Olten (Zwitserland).

Een wild hoekje.

Een van de aardigste hoekjes in den Amsterdamschen Hortus is in den zomer de zoogenaamde binnenvijver, waar dan de „wilde flora” hoogtij viert. En me dunkt, godin Flora zal er trotsch op wezen, dat binnen Groot-Mokum, temidden dier groote huizen-zee, een plekje is, waar ze zich kan verbcoolden in het rietland te zijn. Een plas water met hier en daar een Witte Plomp, wiegelend boven den blanken spiegel, aan den rand verschillende moerasplanten, als Kalmoes, Gele Lisch, riet, enz. Wat wil ze meer?!

Een wild hoekje.
(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

En dau, die witte schermbloemen, dat Pijlkruid, wat geven ze niet een karaktervolle stoffeering aan dit plekje. Zoo ziet men eerst goed, met hoeveel succes ook het „wilde” materiaal in den tuin te gebruiken is.

Maar, het moet in zijn karakter blijven en zooveel mogelijk den vrijen teugel gelaten worden! Heusch, aan zulk een stukje moet nu een mensch maar eens niet aan het „opknappen” gaan. Mooier kan hij het toch niet maken, wel zoo licht bederven. Hier heerscht de gratie der planten en we doen goed daar niet in te grijpen, want we doen het meestal te ruw.

En nu gaan we eens „tuinen”, even dien plas om over dien steenen rand, en dan zult ge verbaasd staan over de weelderige ontwikkeling der planten en de veelheid van soorten, die op zoo’n betrekkelijk kleine plek zich toch heel goed met elkander verstaan.

Vlak vooraan ziet ge de lange, smalle bladen van de Kalmoes, en een paar slanke rietstengels. Dan die

hooge umbelliferen met de mooie volle, witte bloemschermen, en verder weer Kalmoes met Gele Lisch en Pijlkruid.

In het water verschillende water-lilies en aan den kant de farsch boven het water uitstekende bladen van de Noord-Amerikaansche *Nuphar advena*, die zich behalve door haar hoog opschietende bladen ook verder van onze gele plomp, *Nuphar luteum*, onderscheidt, door de bruinkleurige bloemen.

Ook de landstrook rondom den vijver is zooveel mogelijk aan de heerschappij der planten overgelaten. Op den voorgrond Lelietjes der Dalen en iets verderop de fijne bloempjes van *Circaea alpina*, een Alpenplantje, dat daar uitstekend in de schaduw van een fraaien Weymouth Den voortkruipt; de takken van dien pijnboom zijn op de foto nog goed te zien. Dan krijgen we de slanke, hoogst sierlijke bladen van de uit Californië stammende *Saxifraga peltata*, ik zou haast zeggen de „Lotosplant” onzer tuinen, zoo sterk doen

Canna's.

I.

Vele planten, die vroeger algemeen verspreid waren en overal gekweekt werden, vindt men nu bijna niet meer en zijn aan de vergetelheid prijs gegeven. De *Canna's*, ofschoon ook behoorende tot de „oude garde” onzer tuinplanten, zijn echter aan dit noodlot ontkomen. Zij hebben zich weten te handhaven in de rij onzer siergewassen, en door kweekerkunst met nieuwen luister omgeven, genieten zij thans nog meerdere waardeering en worden nog veelvuldiger gekweekt dan vroeger.

Want de *Canna's* mogen met recht onder de „oude” tuinplanten genoemd worden; hare geslachtsrekening gaat eeuwen terug. Aler we een en ander mededeelen omtrent de cultuur dezer planten en haar gebruik in onze tuinen, zij het ons vergund iets te vertellen aangaande de invoering der soort in Europa en hare verdere geschiedenis, aan de hand van hetgeen prof. dr. Oudemans daarover indertijd schreef in „Neerland's Plantentuin”.

De eerste *Canna's* naar Europa overgebracht waren afkomstig uit Oost-Indië, waarheen zij van uit Amerika, haar oorspronkelijk vaderland, vervoerd waren. Dit geschiedde omstreeks 1570 en waarschijnlijk door missionarissen, daar deze planten later veel in de tuinen der kloosters gevonden werden. Charles de l'Écluse, ook wel Clusius geheeten, beschreef de eerste soort in 1576, onder den naam van *Canna indica*. Een tweede soort, de tegenwoordige *Canna angustifolia*, werd in 1658 door Piso beschreven, met de bijvoeging, dat zij in Brazilië gevonden werd en daar in slijkerige gronden voorkwam. Amerika moet dus als het vaderland der *Canna's* beschouwd worden.

Tegen het einde der 17e eeuw bedroeg het aantal soorten vier. Curioziteits-halve mogen zij hier met hare volledige namen een plaatsje vinden.

Canna indica lutea rubris maculis punctata (*C. indica*, met geel-rood gestippelde bloemen).

Canna indica lattissimo folio flore rutilo (*C. indica*, met steenroode bloemen).

Canna indica flore fulgenticocco splendente (*C. indica*, met schitterend scharlakenroode bloemen).

Canna indica angustifolia flore flave (later eenvoudig als *C. angustifolia* bekend geworden).

In de 18e eeuw kwamen er nog enkele verscheidenheden bij. Zoo werden omstreeks 1731 uit Zuid-Carolina ingevoerd de verscheidenheden *speciosa* en *coccinea* van *C. indica*, alsmede *C. glauca*. In 1778 gewerd ons van St. Helena de verscheidenheid *patens* van *C. indica*, en in 1788 bracht Nuttall de *C. flaccida* mede, van de boorden van de Mississippi. De *C. gigantea* vindt men het eerst vermeld in 1809 en de *C. sylvestris* in 1813. Van 1806—1820 kwamen, ten gevolge der reizen van Ruiz en Pavon in Amerika, de volgende soorten in den handel: *C. iridiflora*, *C. Lamberti*, *C. edulis* en *C. paniculata*.

Van af dit tijdstip kwamen de *Can-*

v. L.

na's in Engeland en in Duitschland meer en meer in de mode en begon men zich op hare cultuur toe te leggen. Later werd dit voorbeeld door Frankrijk gevolgd. In het begin van de 19e eeuw kwamen in de Fransche verzamelingen hoofdzakelijk de volgende soorten voor: *C. indica*, *C. speciosa*, *C. glauca*, *C. flaccida*, *C. angustifolia* en *C. coccinea*. In Engeland nam het aantal vormen met bijzondere namen steeds toe, hetgeen hieruit blijken kan, dat in 1818 *C. dentata* en *C. limbata* en in 1819 *C. aurantiaca* werden ingevoerd. Verder verschenen in 1820: *C. sylvestris*, *C. patens*, *C. flava*, *C. juncea*, *C. compacta*, *C. pallida*, *C. sanguinea* en *C. excelsa*; in 1822: *C. occidentalis*, *C. carnea*, *C. esculenta* en *C. variabilis* en in 1823: *C. crocea* en *C. lanuginosa*.

Na eenige jaren van stilstand, begon in 1828 de stroom van nieuwe soorten en verscheidenheden op nieuw te vloeien, en verschenen in het Engelsche tijdschrift „Botanical Register” de afbeeldingen en beschrijvingen van *C. Lagunensis* en *C. Achiras* en in 1829 van *C. tricolor*. In 1837 deed het „Botanical Magazine” ons kennis maken met eene verscheidenheid van *C. glauca*, onder den naam van *C. rubra lutea*. En ten slotte vermelden we nog twee invoeringen van Warzewicz, van 1849, nl. de *C. Warzewiczii* en *C. liliflora*, met witte bloemen.

Tot nog toe hadden echter de *Canna's* zich nog geen blijvende plaats als sierplanten in onze tuinen kunnen veroveren. Langzamerhand kwam daarin verbetering, toen de heer Année, oud-diplomatiek agent, zich in Frankrijk op de cultuur dezer planten ging toeleggen en talrijke nieuwe verscheidenheden verkreeg; evenals de kweker Hubert, die mede veel werk van dit plantengeslacht maakte. Doch met dit al was het eigenlijk Crozy, ook een Fransche kweker, die na 1870 de *Canna's* tot haren tegenwoordigen graad van volkomenheid heeft gebracht.

Crozy's naam is onafscheidenlijk aan het geslacht *Canna* verbonden. Hij heeft van de fraaie bladplanten gemaakt nog schooner bloemplanten. Werden vroeger de *Canna's* uitsluitend aangeplant wegens hare sierwaarde als bladplanten, en speelden de bloemen daarbij een ondergeschikten rol, als zijnde klein en onaanzienlijk, den heer Crozy is het gelukt, na jarenlange voortgezette, oordeelkundige kruising, de bloemen grooter, mooier van vorm en sprekender van kleur te maken; de trossen gevulder te doen worden en de bloemrijkheid der planten te verbeteren, zoodat de *Canna's* niet meer alleen als bladplanten dienst behoefden te doen, maar òf als bloemplant en als bladplant, een sieraad voor elken tuin werden.

Na Crozy hebben andere kwekers, met name de heer Pfitzer te Stuttgart, zijn werk voortgezet en verbeterd, zoodat we thans bij de *Canna's* een rijkdom van bloemen kunnen bewonderen, waarvan onze grootouders zeker niet gedroomd hebben. Doch genoeg nu van de geschiedenis der *Canna's*; thans iets over de cultuur.

W. LODDER.

S.

(Slot volgt.)

Warme bakken.

VI.

In Warme Bakken V geeft de teekening den achterplank een vrij sterke helling naar binnen; dit is niet in orde: de achterplank moet loodrecht staan, zoo ook de aarden wal, die er tegen aangebracht wordt. In rechten stand is alles zeer gemakkelijk met een paar paaltjes vast te houden, met een helling naar binnen zou al spoedig, door den druk van den aarden wal, de geheele opzet in elkaar vallen.

De aarden wal dient, behalve om de warmte, door den broeimist opgewekt, binnen te houden, ook voor ligplaats der opgerolde matten. Bij éénruiters worden de rietmatten, wanneer ze uitgerold zijn, niet evenwijdig aan de lange zijden van de ramen gelegd, maar er dwars over heen. Bij het ontdekken worden ze naar boven opgerold en blijven tot den avond in opgerolden toestand op den achterwal rusten. Om het afrollen tegen te gaan, wordt hier en daar in den wal een stok gestoken, waartegen de matten rusten.

Deze handelwijze biedt verschillende voordeelen: ten eerste behoeven de matten bij het ontdekken niet te worden weggedragen en bij het dekken niet te worden gehaald; tijdsbesparing dus, maar bovenal vormt zoo'n opgerolde mat aan de achterzijde van een bak, aan de noordzijde dus, een uitstekende windbreker, die belet dat de koude noordenwind over het glas heen strijkt, wat natuurlijk met een kolossaal warmteverlies zou gepaard gaan. De rietmatten doen dus in opgerolden toestand dezelfde dienst als een gewone schutting in den moestuin.

Dat het eenvoudige keeren van de koude winden van verbazenden invloed op den groei der gewassen is, weet ieder die zich wel eens met de een of andere cultuur op den open grond heeft bezig gehouden.

Er is echter ook een nadeel aan verbonden, n.l. dit, dat het regenwater wordt vastgehouden en niet zoo gemakkelijk uit de matten zakt, als wanneer ze onder eenige helling liggen. 't Kan daardoor noodzakelijk worden de matten met drogen om te wisselen. Bij het gebruik van stroommatten worden eerst de rietmatten opgerold en komt de stroomat dubbel gevouwen over de rietmat heen. Dat bij regen omwisselen der stroommatten al spoedig noodig is, komt omdat stroo nog meer vocht vast houdt dan riet.

Het bezwaar, dat bij het gebruik van ramen in lood of stopverf bestaat, n.l. dat door het vasthouden van het regenwater in de matten, bij aanhoudenden toevoer dit aanleiding tot lekken in den bak zou kunnen geven, bestaat bij het gebruik van éénruiters niet.

Doordat de matten aan de bovenzijde blijven liggen, is het ondoenlijk, op die plaats de ramen open te zetten, het luchten heeft dan steeds aan de onderzijde plaats, ook dan als in den zomer alle matten buiten gebruik zijn gesteld.

In het voorjaar, wanneer de koude schrale noordenwinden veelal de overhand hebben, behoeven we dus onze bakken niet aan die zijde te openen.

In den zomer voorkomen we, door aan de onderzijde de bakken open te zetten, het verbranden van de gewassen. Naarmate we de ramen aan de onderzijde hooger open zetten, komen de ramen, die in dichten stand naar de zon toe gekeerd zijn, meer vlak te liggen of krijgen eenige helling van de zon afgekeerd, waardoor de zonnestralen onder een andere hoek in den bak vallen, dan wanneer de helling naar de zon is toegekeerd, ze glijden als het ware over het glas heen, waardoor het mogelijk wordt, dat de hoogte, waarop ramen van wit glas aan de onderzijde moeten worden opgezet, minder behoeft te bedragen, dan bij het gebruik van ramen van groen glas, die aan de bovenzijde opgezet worden.

Bij de laatste toch brengt men juist door het openen der ramen aan de bovenzijde, die in zoodanigen stand tegenover de zon, dat de zonnestralen bijna rechthoekig op het glas vallen, waardoor het warmte-opwekkend vermogen van de zonnestralen zijn hoogste punt bereiken kan en zien we bij een groote opening der ramen soms toch zoo hier en daar sporen van verbranding.

Dat in den zomer de plaats waar de matten lagen, niet ongebruikt blijft, past bij intensieve cultuur, een rij kropsla of andijvie vindt daar een goede plaats

J. C. MUIJEN.

De tomatencultuur buiten.

Meer en meer wordt ook hier te lande de teelt van tomaten beoefend. Ja, 't is zelfs zoo ver dat men zich ook hier gaat toeleggen om 't geheele jaar door in rijpe tomaten te zitten. Zoo'n cultuur valt anders niet mee, er zijn heel wat zwaarigheden aan verbonden. Een liefhebber zoekt 't echter zoo ver niet; als hij 's zomers maar tomaten uit eigen tuin kan oogsten, dan is dit ook al voldoende.

Zal de teelt buiten gelukken, dan moet de zomer echt zomersch zijn, veel nat en kou doen onze planten kwijnen en van de vruchten komt zoo goed als niets terecht. Ze hoort hier niet thuis en daarom doet men verstandig, haar op een beschutte plaats te zetten, zoo tegen een zuidmuur of schutting, tusschen onze perziken in, deze blijven dan meteen vrij van luis, naar men zegt, want volgens onze ondervinding stoort de luis er zich al weinig aan. Kan men

tegen zoo'n muur eenige ramen plaatsen, die in den zomer allicht toch ongebruikt liggen, zoo krijgen we als 't ware een soort kasje en daar hebben de tomaten schik onder.

Bij gebrek aan een muur of schutting is van eenige ramen al gauw iets te maken, waaronder de planten 't altijd beter hebben dan in de open lucht. Al beschut men ze maar tegen overtollig hemelwater, dat is al veel gewonnen. Want en de bestuiving en de vruchten, zoowel groen als rijp, lijden nergens meer van dan van te veel nat.

We hebben, terwijl we dit schrijven, al aardige plantjes, ze staan onder plat glas, in den bak dus, en door ze niet te verwennen, trachten we korte, gedrongen planten te krijgen. Van de voorbereiding hangt veel af. Beslist in pot behoeven ze niet te staan; ze kunnen best van meet af in den vollen grond worden opgekweekt en door ze eenige malen te verzetten houden ze een mooie kluit en blijven ze vanzelf al gedrongen. Op zijn tijd water is goed, te veel is echter nadeelig; want water doet de planten ijl opgroeien; de bouw der plant wordt er te los van.

Vóór half Mei kan de tomaat niet naar buiten; 't spreekt dat de overgang geleidelijk moet zijn, want zoo onder 't glas weg, zoo buiten uitgeplant, zou de planten aardig achteruit zetten. We beginnen daarom met steeds meer lucht tot de planten toe te laten, nemen bij goed weer (begin Mei) overdag 't raam van den bak af om 't tegen den avond er weer op te leggen. Die éénruiters zijn daar vaak wat gemakkelijk voor; 't is een oogenblik werk en we hebben er niemand bij nodig. De laatste helft van Mei kunnen we 't er wel op wagen; trouwens dat hangt van 't weer af, een almanak kan ons niet helpen.

Vóór 't uitplanten gieten we de planten goed nat, opdat ze goed kluit houden, is dit niet 't geval, dan laten ze direct den kop hangen en staan ze een poosje te sukkelen. De te geven afstand regelt zich wel wat naar omstandigheden, maar met een halven meter kunnen ze 't best stellen, mits de planten niet van haar kop beroofd zijn. Bij voorkeur doen we dit niet, wijl dit een latere vruchtzetting ten gevolge heeft.

Of de grond ook gemest moet worden? „Laat een tomaat maar wat armoe lijden,” aldus de een, terwijl een ander de liefdesappel als een echte veelvraat beschouwd. Op zandgrond ziet men gewoonlijk lichte trosjes op langgerekte afstanden, terwijl een meer zwaarderen bodem een gedrongen gewas met forse trossen kweekt. Zal een plant een vier-tal flinke trossen tot volkomen ontwikkeling brengen, zoo mag 't haar aan voedsel allerm minst ontbreken.

Met hulpmest kunnen we echter na de vruchtzetting nog zeer veel bereiken en water is voor 't zwellen der vruchten onontbeerlijk. Staan onze planten dus onder losse ramen, of zóó, dat geen hemelwater ze kan bereiken, zoo zullen we aan den voet rijkelijk moeten gieten, altijd na de vruchtzetting. Kunnen we de stengels tegen gespannen draden opleiden, zoo hebben we te zorgen dat 't aanbinden niet te strak ge-

schiedt, wijl deze in hun groeiperiode aanmerkelijk in dikte toenemen.

Knellen heeft afbreken vaak ten gevolge. Stokken van 1 M. boven den grond zijn voldoende lang; we zorgen dat deze flink stevig staan, met 't oog op de zwaarte der vruchten. Aan een tomatenstengel ontwikkelen zich beurtelings 2 à 3 bladeren en een bloemtros. Uit de oksels der bladeren ontspruiten nieuwe scheutjes, die we direct bij hun verschijnen geheel wegnemen.

Den hoofdstengel laten we ongestoord doorgroeien, totdat zich de vierde bloemtros heeft gevormd. Zoodra deze zich heeft ontwikkeld, wordt de kop uit de plant genomen en wel op 't eerste blad boven de 4de tros. De nog komende trossen zouden ons toch geen rijpe vruchten meer schenken, terwijl deze de onderste trossen zeer in hunne ontwikkeling zouden belemmeren. De eerste bloemtros moet zich een 30 cM. boven den grond bevinden; bij een minder gelukkige cultuur komt er van deze eerste niets terecht en verspelen we daardoor veel. Kort vóór en tijdens den bloei laten we de planten dorst lijden, dit is werkelijk in het belang van een goede vruchtzetting. Van tijd tot tijd kloppen we in den bloeitijd teges de stokken of draden, waardoor een betere bestuiving plaats heeft. Het bedekken van den grond, liefst met korten mest, gaat 't uitdrogen aanmerkelijk tegen.

Hierboven haalden we aan, dat de hoofdscheut ongestoord blijft doorgroeien. Aangezien echter de onderste bloemtros in den regel misvormde vruchten geeft, is 't om dit zooveel mogelijk tegen te gaan, aan te bevelen, de kop uit de plant te nemen op 't eerste blad boven de tros en de nevenkopscheut te laten doorgroeien en deze als hoofdstengel op te leiden. 't Is opmerkelijk, dat bij de tomaat zelfs de bloemtrossen aan heur uiteinde doorgroeien tot scheut.

Waar dit 't geval is, wordt die scheut op 't eerstgenoemde blad ingenomen. Onder uit den voet verschijnen meestal een of twee flinke scheuten; ook deze neemt men weg. Bij de kascultuur worden deze vaak benut voor een tweede oogst.

Zoodra de vruchten half volwassen zijn, wordt een weinig blad weggenomen. Trouwens de onderste blaren worden reeds vroeger weggesneden, wijl ze op den grond hangen en een broedplaats zijn voor slakken en schimmels. Het wegnemen van 't blad moet successievelijk gebeuren, te veel op eens doet de plant in haar ontwikkeling stilstaan en geeft ons kleine vruchten.

Voor 't eerst nemen we van de blaren $\frac{1}{3}$ van heur grootte weg en maken ze elke 14 dagen iets kleiner. Zoolang de vruchten nog in grootte moeten toenemen, moet de plant wat blad behouden. Eerst laat in den zomer mag tot 't geheel ontbladeren worden overgegaan, de vruchten komen daardoor meer in 't zonnetje en rijpen, als wordende niet meer gevoed, sneller aan. Het spreekt, dat ook droogte 't rijpen en kleuren zeer bevordert; niet meer gieten dus, wanneer de vruchten volwassen zijn.

Onze laatste tomaten worden buiten niet meer rijp, we moeten er mee naar binnen. We kunnen de planten in haar geheel uit den grond trekken en ze in bladerloozen staat in een kas ophangen of ze in een bak op planken leggen. Het raam blijft gesloten om wat warmte op te vangen. De vruchten afplukken kan ook, doch aan den stengel gelaten, worden ze minder spoedig slap. We hopen de volgende week iets mee te deelen wat er o. m. van tomaten bereid kan worden, wellicht vinden onze lezers er iets van hare gading in; en misschien wordt 't lijstje door deze of gene belangstellende nog wel aangevuld.

H., 15/4/08.

P. v. d. V.

KASPLANTEN.

Begonia „Gloire de Lorraine” uit zaad.

De prachtige *Begonia* wordt zooals men weet voortgekweekt door stek. Voor 'n paar jaar geleden nu verkreeg een Engelsche tuinman toevalligerwijze ook eenige planten uit zaad, die op de potten zijner moederplanten waren ontstaan. En het bleek, dat de groei-kracht dezer zaadplanten veel sterker was dan van die exemplaren, welke langs ongeslachtelijken weg waren aangekweekt. Daarbij gaven van de zaadplanten later vele weder opnieuw zaad, zoodat genoemde kweker in staat was het meerendeel zijner voorraad uit zaad aan te kweken. Uit verschillende mededeelingen in de Engelsche tuinbouwbladen bleek verder, dat ook op andere plaatsen men planten had waargenomen met zaaddoosjes.

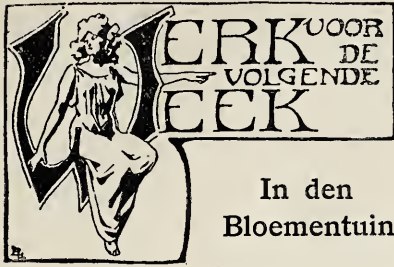
Door deze voorbeelden is duidelijk aangetoond, dat *Begonia Gloire de Lorraine* nu en dan zaad geeft en het mogelijk is uit dat zaad gezonde en sterke jonge planten op te kweken. De groote quaestie is echter het zaad in voldoende

de hoeveelheid te kunnen verkrijgen en daarop is voorloepig nog geen kans. Zaaddragende „*Lorraine's*” zijn nog steeds uitzonderingen en zoolang dit nog het geval is, behoeven we er niet aan te denken de gewone stekmethode door zaaien te kunnen vervangen.

Toch schijnen sommige factoren gunstig op de zaadvorming te werken. Daarom wordt aangeraden de planten zoo droog mogelijk te houden en geen mest te gebruiken, noch in den grond, noch in vloeibaren toestand. Daarbij mogen de planten niet teruggesneden worden, daar slechts de eindknoppen nauwelijks bloemen geven. Mocht het gelukken de *Begonia Gloire de Lorraine* geregeld tot zaadvorming te dwingen, dan zal de cultuur dezer mode-plant zeker spoedig eene groote verandering ondergaan en het stekken meer en meer op den achtergrond geraken. Maar zover zijn we nog niet!

W. LODDER.

S.

Gieten. — Kaapsche en N. Hollandsche planten. — Randen.

Hoewel de meeste menschen aan gieten nog niet denken, ten minste buiten niet; zijn er toch verschillende planten, vooral die, welke we in het voorjaar eerst hebben geplant, die dringend behoefte aan water hebben.

Voor de laatste dagen, met veel zonneschijn en harden, schralen wind, droogde als verbaasd sterk uit.

Pas geplante heesters, die beginnen uit te loopen, moeten we bijna dagelijks water geven, daar we anders de jonge scheutjes spoedig zullen zien verdrogen.

Ook de groenblijvende gewassen, die we onlangs in den grond hebben gezet, hebben spoedig met de droogte te kampen; inzonderheid is dit het geval bij planten met groot blad, *Aucuba's*, *Prunus Laurocerasus*, *Prunus lusitana*, e. a. Bij aanhoudende droogte mogen we geen dag overslaan deze te gieten.

Ook de perkjes met Violen, Vergeet-mij-nieten en dergelijke mogen we niet vergeten. Voorkeur verdient het vooralsnog 's morgens te gieten, met het oog op de koude nachten. Gieten we toch 's avonds, dan zullen de planten gedurende den nacht te sterk afkoelen.

Evonymus, *Eurya japonica*, *Banksia*, *Boronia*, *Diosma*, in 't kort de Kaapsche en Nieuw-Hollandsche planten, kunnen uit haar winterverblijf te voorschijn worden gehaald en krijgen, nadat ze afgehard zijn, een plaatsje in den tuin.

Randen van Klimop, *Buxus* (Voetpalm) en *Evonymus radicans* fol. var. worden nu bijgeknipt. De laatste heeft dezen winter veel geleden, zoodat we gedwongen zullen zijn haar sterk in te snijden.

Waar open plaatsen zijn gekomen, worden jonge planten ingeboet.

Verschillende tweejarige gewassen kunnen nu worden gezaaid, zooals: Judaspenning, *Campanula medium*, Vingerhoedskruid enz. Dit kunnen we echter gedurende de geheele maand Mei nog doen, dus kan dat ook nog wel wachten.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Epidendrum. — *Cattleya*. — *Phalaenopsis*.

De uit Centraal-Amerika komende *Epidendrum prismatocarpum* begint

hare bloemstengels aan te kondigen en het is niet kwaad te weten, dat zij in dit stadium van ontwikkeling nogal dorstig is, waarom wij haar van flink water voorzien. Zij verlangt nu een plaats in de gematigde kas, waar zij gaarne van de morgen- en avondzon profiteert. Zij houdt er heelemaal niet van in 't donker geplaatst te worden.

Is verpotting noodig, dan doen wij dat met het meeste succes na den bloei. Kunnen wij volstaan met de vernieuwing van de bovenste laag, dan kunnen wij dat dadelijk doen, aangezien de nieuwe wortels met den bloemstengel te voorschijn komen.

Deze fraaie *Epidendrum* groeit uitstekend in een compost van varenwortelgrond en Sphagnum, van ieder de helft, met een handvol zand. Zorg er voor, dat de drainage boven alles goed in orde is, niets is nadeliger dan wanneer het water niet weg kan.

Men drukt de compost stevig in den pot en houdt den voet der plant gelijk met den rand van den pot, terwijl na verplanting de gieter voorzichtig gehanteerd moet worden.

De *Cattleya's* met lange schijnknollen, zooals *C. bicolor*, *C. granulosa* en de zeer mooie variëteit van deze laatste, nl. *Scholfeldiana*, beginnen teekenen van nieuw leven te geven.

Waar wij dit bij onze planten constateeren, daar kunnen wij, zoo noodig, met het verplanten beginnen. Voor compost maken wij klaar 2/4 varenwortelgrond, 1/4 boschgrond en 1/4 Sphagnum met wat zand naar verkiezing. Een en ander wordt flink door elkander gewerkt en pot men de planten stevig op. Wij zouden vergeten om te zeggen, de potten voor de helft van potscherven te voorzien, of wat nog beter is: voor 1/4 met schoone potscherven en 1/4 met de wortelstokken, die uit den varenwortelgrond komen. Bij het verplanten hebben wij te letten op de oude schijnknollen en snijden wij de oudste, de bladerlooze weg, terwijl de andere aan een stokje gebonden worden; immers er bestaat kans, dat zij door aanraking, verplaatsing of vat dan ook, omvallen en dat zou in hooge mate den groei storen. Voor het welzijn van de planten en voor ons gemak zetten wij ze bij elkander in de *Cattleya*-kas en wel in het zonnigste gedeelte. Het gieten na verplanting is zoo goed als overbodig, wanneer men bij helder weer 's morgens en 's middags spuit, dan krijgen zij voldoende water. De groei wordt bevordert door de planten aan de droge kant te houden, eerst wanneer de wortels beslag op de compost hebben, is meer water gewenscht.

Phalaenopsis grandiflora en andere zijn druk bezig met het maken van nieuwe wortels en nieuwe bladeren en komen bloemstengels voor den dag. Nieuw materiaal moet dus nu aangebracht worden in den vorm van varenwortelgrond, Sphagnum en wat eikenbladeren. Bovendien kan men dit vermengen met stukjes potscherven of houtskool en zand.

Deze Orchideeën houden van een

temperatuur van zoo ongeveer 22 gr. C., niet te veel licht en een vochtige atmosfeer. Dan groeien en bloeien zij dat het een lust is. J. K. B.

In kassen en bakken.

Allemanda Hendersoni. — *Amorphophallus*. — *Hedychium*. — *Oranjerie*. — *Bakken*.

Noemden we de vorige week *Hoya carnosa* als een mooie klimplant voor de kas, we willen thans even de aandacht vestigen op een dito, n.l. op de uit Zuid-Amerika herkomstige *Allemanda Hendersoni*. Deze plant zien we, en zeer terecht, in de warme kas uitgeplant. Het beste komt zij tot haar recht, als ze daar in den vollen grond staat, in een niet al te zwaren, met scherp zand vermengden grond. Deze plant die we 's winters, door ze droog te houden, in rust laten, is in 't voorjaar kort terug gesnoeid en thans in volle ontwikkeling. De lange scheuten, bezet met lichtgroene bladeren, worden langs het glas geleid en daaraan zien we in den zomer de mooi gevormde groote kanariegele bloemen te voorschijn komen. Ze vraagt des zomers veel water.

Voortkweeking geschiedt door stekken, die we, zoodra de plant na 't insnijden jonge scheutjes van ruim een vinger lang heeft gemaakt, van de plant afnemen en in een warm kweek-

Zaailing „*Cineraria hybrida*“. (Orig. foto „Onze Tuinen“.)

bakje of flink verwarmde bak in met rivierzand vermengden grond stekken, waar ze dan spoedig wortels vormen.

Zij die in 't bezit zijn van een *Amorphophallus*, een knolgewas dat tot de familie der *Aroideae* behoort, en deze knol gedurende den winter in de gematigde kas hebben bewaard, zullen, althans als zij bloeibaar is, thans bemerken, dat deze knol in drogen toestand reeds begint een bloemscheut te maken. Gebeurt dit, dan houde men den knol droog, zet ze gewoon in 't licht in de kas en men zal dan bemerken, dat

als de knol flink zwaar is (ze kunnen zoo 15—20 c.M. doorsnede krijgen) een flinke bloem te voorschijn brengen.

De bloeischeede heeft aan de buiten- omtrek eene groene met rose vlekjes afgewisselde kleur, aan de binnenzijde is ze donkerbruin. De kolf, die zich in 't verlengde van de bloemsteel ontwikkelt, is eveneens donkerbruin gekleurd. Wanneer de bloem pas geopend is, is 't aardig haar te zien en men vraagt zich af hoe 't mogelijk is, dat uit eene soms vrij kleine knol eene zoo groote bloem zich kan ontwikkelen. Deze aardigheid verdwijnt spoedig, want is de bloem één dag oud, dan jaagt zij alle nieuwsgierigen de kas uit, omdat ze dan een onhoudbare lucht (zoo iets van rottende tabak) afgeeft.

Na den bloei ontwikkelt zich de

riekende, flinke bloemtrossen kunnen geven. Wanneer men na 't oppotten geen warme plaats kan geven, dan zien we dikwijls een gedeelte der wortels verrotten.

Men vermenigvuldigt deze plant op dezelfde wijze als de *Canna's*, nl. door scheuren. de *H. Gardnerianum*, die pl. m. 1.50 M. hoogte kan bereiken, komt wel 't meeste voor; *H. flavum* groeit het meest gedrongen; *H. coronarium* geeft witte bloemen.

De *Oranjerie-planten* zijn thans, behalve Palmen en Oranjeboomen, voor 't grootste gedeelte buiten op eene beschutte plaats gebracht en daar verkuip of verpot. Heeft men bepaald groote kuipen te verpotten, dan is 't dikwijls niet gemakkelijk. 't Beste doet

sen, Heliotropen, Achyranthes, Alternanthera's, e. d. die meer gevoelig zijn voor koude, worden matig gelucht en de ramen hier voorloopig nog opgelaten.

J. A. KORS.

In den Moestuin.

Rabarber. — *Bieten.* — *Stamboonen.* — *Meloenen verpotten.* — *Selderij.* — *Artisjokken.*

Is het in andere takken van den tuinbouw, bij de vruchtenteelt bijv., gewenscht, dat de teere bloempjes zich niet al te vlug ontwikkelen, in den moestuin verlangen we in April zacht groeizaam weer, zonneschijn die de aarde verwarmt, opdat de in den grond gebrachte zaden in den kortst mogelijken tijd kunnen ontkiemen. Voor hen echter, die zich op kas- of bakcultuur toeleggen, heeft zulk tegenhoudend weer toch nog een goede zijde: de vrees voor overvoering van de markt en daardoor teruggang der prijzen behoeft dan niet te bestaan.

Do vele noordenwinden ten spijt oogsten we al volop van onze *rabarberplanten*. Voor den eersten pluk hebben we niet gewacht tot de stelen de normale lengte hadden, omdat we bij ondervinding weten, dat een korte steel in April meer waarde heeft dan een van de gewone lengte in Mei geoogst. Dat we bij het oogsten de dikste stelen het eerst nemen, spreekt van zelf, en dat we de plant de dunne stelen met kleine bladschijven voor de assimilatie laten behouden, is eveneens duidelijk.

Onder het oogsten doen we de wetenschap op, dat de dikte die een steel krijgen zal, al bij zijn geboorte bepaald is. 't Is een ontlukende knop aan te zien of ze ons dunne of dikke stelen geven zal, hoe dikker de knoppen, hoe dikker de stelen die er uit voort zullen komen. Om de gewenschte dikke knoppen te verkrijgen, nemen we ons voor, de planten zoo van tijd tot tijd een krachtig sausje toe te dienen en die bemesting in den aanstaanden winter nog eens op deze of op eeno andere wijze te herhalen.

Willen we al vroeg in den nazomer malsche *bieten*, dan zaaien we naar behoefte nu reeds wat zaad uit, we doen dit bij voorkeur op rijen die ongeveer 25 c.M. van elkander loopen, de planten op de rij krijgen een afstand van 15 à 20 c. M. Als bijzonder voor zomer-gebruik geschikt raden we de *Zwijndrechtsche biet* aan, een variëteit, die bij bijna geheel groene bladeren een zeer donker gekleurden, stomp toelopen wortel geeft. Omdat vooral op vruchtbare gronden vroeg gezaaide bieten soms zulke verbazende afmetingen kunnen aannemen, dat ze meer voor voederbieten dan voor menscheijk voedsel geschikt zijn, wachten we met het zaaien van bieten voor winterprovisie nog een peesje.

In gunstige tuinen zaaien we al wat *stamsnij-* en *suikerboonen* ter verplanting dicht oopen uit. Met de daaruit voortgekomen planten zullen we later nog weer het allerwarmste plekje

Fuchsia triphylla „Andenken an Heinrich Henkel“.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

scheut, die gewoonlijk een M. lang wordt, en op haar uiteinde een drietal bladeren draagt. Men plant ze in den loop van Mei in de koude kas in den vollen grond uit, of geeft ze in den tuin een warm beschut plaatsje in goede aarde met wat verteerden paarden mest; ze ontwikkelt zich dan krachtig en kan 't volgend jaar weer bloeien.

Hedychium's herinneren op 't eerste gezicht wel iets aan *Canna's*; de knolvormige wortelstok en de zich daaruit ontwikkelende eerste bladeren doen er aan denken. Ze worden ook als de *Canna's* droog, gewoonlijk in pot, overwinterd. In 't voorjaar worden ze te voorschijn gehaald, uitgeschud en op nieuw in goeden grond opgepot. Ze worden dan een peesje in de warme kas geplaatst om ze aan den groei te brengen, of wel men plaatst ze op warme bak, om, zoodra dit doel is bereikt, te verhuizen naar de gematigde en daarna zelfs naar de koude kas, waar ze ons in den zomer, Juli of Augustus, heerlijk

men dan te plaatsen een driepoot met takel, zoodat men de plant, na deze voldoende te hebben voorzien met dozen of zakken, op kan hijschen. Hangt zoo'n plant in de takel, dan kan men met een houten hamer tegen de kuip kloppen, deze daardoor losmaken en verwijderen. Gaat het moeilijk, dan geeft men eerst flink water, hoe natter de kluit is, des te gemakkelijker is de plant uit kuip of bloempot te verwijderen. Bij 't verkuipen zorgt men er voor, dat de planten flink boven den rand van de kuip geplaatst komt, ze zakken later altijd nog. Zelfs kan 't noodig zijn, ze zoo hoog te plaatsen, dat, om behoorlijk te kunnen begieten, 't noodig is het eerste jaar een zinken lossen rand op de kuip te plaatsen.

De bakken, vooral die gevuld met *Pelargonium's*, *Calceolaria*, *Cineraria* en *Centaurea candidissima*, *Fuchsia's* enz. worden hoog gelucht; bij gunstig weer kunnen de ramen op den dag zelfs zoetjes aan verwijderd worden. *Coleus-*

opzoeken. 't Is nog maar wagen, de kans op mislukking is nog zeer groot, daarom zaaien we voor ditmaal niet te veel en wachten we voor het volgende zaaisel niet te lang. Vooral dit jaar letten we bijzonder op onze zaadboonen, verleden jaar toch, met al dat nat, liep het ons met het winnen van zaad lang niet mede, voor de vroege cultuur niet één gevlekte zaadboon gebruikt, ze zouden ons zwakke planten geven, onbekwaam om de mogelijk nog te wachten koude in de eerste helft van Mei te kunnen doorstaan. Van de z.g. pronkboonen, witte langscheede, wagen we ook al een enkel rijtje, deze zaaien we direct bij de staken of het rijshout.

Wie niet ten volle overtuigd is, dat zijn tuin door gunstige ligging en door de samenstelling van den grond uitmunt, blijve nog kalm en late de zaadzak van de boonen nog maar een poosje dieht, voor hen zou 't tijd en zaad vermorsen zijn. Wie met vaste buitenbakken en losse lessenaars werkt, verzuime niet, de z.g. vergaring met stamboonen te betelen, zoo'n uitgezocht plaatsje vormt een geleidelijke overgang tusschen den bak en den kouden grond.

Naarmate we nog glas vrij hebben of zullen krijgen, leggen we nog warme rijen voor *meloenen* en *komkommers* aan. De hoeveelheid broeimest, er voor benodigd, kan nu tot de kleinst mogelijke worden teruggebracht en kan er mest voor gebruikt worden, die we voor eenigen tijd nog als ongeschikt afkeurd. De zon is nu wel zoo goed, het te kort aan warmteopwekkend vermogen van den mest aan te vullen. Door bij opvolging te zaaien zorgen we steeds jonge krachtige planten in voorraad te hebben, opdat het uitplanten regelmatig zal kunnen plaats hebben.

Elke ruimte, zoowel in koude als warme bakken, die niet direct voor het hoofdgewas noodig is, wordt met *postelein* bezaaid. Ook al weer door bij opvolging te zaaien wordt gezorgd, dat ook het oogsten geregeld door kan gaan, we moeten zorgen, zooals de vakterm luidt, er in te blijven.

Tomaten, *Spaansche peper*, *Auberginen*, die we vroeger reeds in stekpotjes plaatsten, brengen we in grooter potten over, waarin ze blijven totdat ze naar de voor hun bestemde plaats overgaan. Tot zolang blijven ze nog onder glas; we kunnen nu wel met een kouden bak volstaan.

Bij het overbrengen der planten uit kleine potten in groote zorgen we steeds dat de potkluit goed vochtig is. Een vochtige potkluit is veel gemakkelijker in zijn geheel uit den pot te nemen, dan een die droog is, 't is of bij droge aarde de worteltjes aan de buitenzijde van de kluit zich aan den binnenwand van de pot vasthouden, waardoor ze bij het uitnemen allicht beschadigd worden.

We gaan steeds door met naar behoefte *knol-* en *bleekselderij* te verspeenen. Bewoners van zandgrond laten zich door de meening, dat deze gewassen op zandgrond niet voortwillen, niet

weerhouden, want ook op zandgrond, mits op ruime schaal van mest voorzien, kan men mooie bleek- en groote knolselderij telen.

De *augurken-* en *komkommerplantjes* voor den eersten opzet, waarvan we de vorige week het zaad onder glas uitstrooiden, worden, zodra ze pl. m. 5 c.M. hoog zijn, verspeend. We doen dit in potten of op hoopjes, 3 plantjes bijeen; omdat later bij het uitplanten de planten uit de potten minder van de overbrenging zullen te lijden hebben, bevelen we het gebruik van potten aan.

De in Maart uitgezaaide *Artisjokplanten* kunnen naar de bedden worden overgebracht, de lange penwortel wordt wat ingekort en bij genoegzaamen voorraad, de planten, die nu reeds zoo dicht met stekels bezet zijn, liever niet gebruikt. We houden wat reserveplanten, want 't is lang niet zeker, dat alle planten aan onze verwachtingen zullen beantwoorden.

De eerste *meloenen* en *komkommers* in den bak, die nu al heele planten geworden zijn, blijven geregeld onder toezicht. Toen het vierde blad er was hebben we ze ingelep, de ranken, door die nijping ontstaan, raken nu de wanden van den bak al bijna; ze worden nu op hun beurt ingelep, waardoor uit de oksels der bladeren opnieuw ranken te voorschijn komen, waaraan we, naar we hopen, de begeerde vruchten zullen zien komen.

J. C. MULJEN.

In den Fruittuin.

Koude kasdruiven. — *Perziken in koude kas.* — *Frambozen.*

Onze *koude kasdruiven* hebben we na den snoei en reiniging in een meer vlakke tot gebogen richting gebracht, met 't doel, dat de oogen beneden aan de stokken wat beter vooruit zouden komen. 't Is thans tijd, ze wat op te binden, nog niet geheel, want zoover zijn de scheutjes nog niet; maar om den overgang meer geleidelijk te doen zijn, binden we de stokken voorzichtig wat op, om ze na een 14 dagen in hun oorspronkelijken stand terug te brengen. Voor dat opbinden kiezen we een zonnigen dag uit. In de zon kan 't bij de druivescheuten vrij wat meer lijden: ze breken niet zoo spoedig, zijn buigzamer, terwijl ze niet spoedig bij den oorsprong afbreken.

Voor den eersten keer zwavelen we de jonge scheutjes; ge zult misschien geen „ziekte“ in uw druiven hebben, des te beter, maar ge kunt er gauw genoeg last van krijgen en daarom raden we aan, zooveel als voorzorgsmiddel, de druiven te zwavelen. Over 't algemeen staan ze er goed voor. Ge klaagt misschien, dat sommige oogen niet zijn uitgelopen, dat ge kale einden op uw stokken hebt, zeer waarschijnlijk is de temperatuur te hoog geweest. Er is niets meer aan te verhelpen. Men lichte flink; een te hooge temperatuur geeft ijle scheuten, die bovendien nog de kans loopen, te verbranden.

Onze *perziken in de koude kas* staan er goed voor; ze hebben 't in den bloei nogal getroffen. Men ga de boomen eens na; we kunnen al best wat hout missen. 't Komt voor, dat zich op een 30 c.M. lang gesnoeide twijg geen enkele vrucht vertoont, en dat zich uit de oogen talrijke scheutjes hebben ontwikkeld. Wat moeten we daarmee beginnen? Onze boom wordt veel te vol. We snijden dergelijke twijgen terug tot op een paar der onderste scheutjes; deze ontwikkelen zich dan beter, terwijl 't vruchthout wat dichter bij honk houden.

Vertoont zich halverwege een vrucht, zoo neme men 't takje weg tot op 't eerste scheutje boven de vrucht. Dit dient als saptrekker. Heeft onze boom hoegenaamd geen vrucht aangezet, zoo kan aardig wat hout worden weggenomen; toch is 't beter dit niet op eenmaal te doen, wat storing veroorzaakt. Verder zorg men er voor, den boom zooveel mogelijk gevuld te houden. Heeft men te doen met reeds zware, krachtige scheutjes, die alle aanleg hebben gulzige scheuten te worden, dan neemt men deze of geheel weg, of rijpt ze in op een zwak oogje, dus kort aan den voet. We krijgen dan een minder zwaar gewas.

Wie mooie, groote *frambozen* wil hebben, en wie zou dat niet, trakteere de planten thans op gier, dunne beer of wat Chili. 't Zelfde geldt voor de bessenstruiken. Ons klein ooft kan heel wat gebruiken, te vet is de bodem niet licht en de meerdere uitgaven hieraan besteed, krijgen we in betere opbrengst wel weer vergoed. Aan den voet der frambozenpollen vertoonen zich een massa kleine scheutjes; ze ontspruiten uit den zoogen. wortelstok en zij zijn 't, die zich tot krachtige scheuten moeten ontwikkelen en ons een volgenden zomer vrucht moeten geven.

Nu spreekt 't, dat de plant wel wat te veel scheutjes heeft gevormd; voor alle is geen voldoende ruimte en het groote aantal zou bovendien toch niet krachtig genoeg kunnen worden. We gaan daarom aan 't dunnen; we verwijderen de zwakste, laten bij iederen pol een achttal scheutjes voorloopen staan.

Vooral bij de herfstframbozen letten we goed op de zich ontwikkelende scheuten, zij toch moeten ons dit najaar nog smakelijke vruchten geven; we houden alleen de allerzwaarste scheuten en mesten hen krachtig. Nu moet onze bemesting vooral niet te eenzijdig zijn, want uitsluitend beer, gier en Chili geven wel een fors gewas, maar zoo de noodige kali en phosphorzuur ontbreekt, kan 't best gebeuren, dat 't hout niet voldoende rijpt, de knoppen niet voldoende gevormd worden en de bovenenden 's winters insterven. Wie er over beschikt, strooie tusschen de frambozen wat ruige strooimest; dit belet aanmerkelijk 't uitdrogen. De framboos heeft in haar groeiperiode en vooral tijdens 't zwellen der vruchten zeer veel water noodig.

P. v. D. VLIST.

KAMERPLANTEN.

Een mooi varentje.

Pteris Wimsetti.

Over 't algemeen zijn de varens nu juist geen planten, die bij voorkeur geschikt zijn voor de kamer.

Het zijn planten, die zeer veel houden van zuivere, frissche lucht en bovenal van vochtige lucht, en dat ontbreekt juist in onze woonkamers maar al te veel. Ook andere planten hebben daaronder dikwijls te lijden, maar de varens met haar fijn loof zijn daartegen

planten gaat houden, haar in staat is te geven. Slechts ervaren plantenkweekers zullen daartoe dus eerst overgaan.

Toch zijn er wel enkele soorten onder deze groep van planten, die de ongemakken in de kamer kunnen verdragen, wanneer men ze maar met de noodige zorg behandelt.

In geen geval mogen deze echter gehouden worden voor een raam op het zuiden (of men zou ze tegen de felle zonnestralen door een geolied papier of iets dergelijks moeten beschutten). Het

mogen zeker in de eerste plaats de Pterissen genoemd worden. Van deze soort zijn er verscheidene, die men in kamers houdt, zooals *Pteris longifolia*, *Pteris cretica* en meer andere. Verreweg het meest verbreidt echter zijn wel *Pteris serrulata* en *Pteris tremula*.

Deze beide varentjes munten uit door hun fraai, frisch loof, dat zeer fijn en sierlijk is, en daardoor voor den plantenliefhebber van veel waarde.

Ook *Pteris Wimsetti* (zie afbeelding), een hybride van beide laatste soorten, is daarvoor uitermate geschikt. Het fraaie, fijne loof heeft aan de uiteinden talrijke, soms regelmatige, soms onregelmatige vertakkingen, die het voorkomen er van zeker nog mooier maken.

Evenals alle varens verlangen ook de verschillende Pterissoorten een losse en toch vrij vruchtbare aarde. Het best geschikt is daarvoor wat heiaarde, bladgrond of boscgrond, vermengd met wat oude verteerde leemgrond. Het noodige zand mag men in geen geval vergeten, terwijl wat zeer fijngemaakte houtskool de structuur van den grond zal verbeteren en tegen rotting der wortels zal beschutten.

Zooals algemeen bekend is, vormen de varens geen gewone bloemen, zoo als vele andere planten, maar zij worden vermeerderd door kleine op stofjes gelijkende „zaadjes”, die men in dit geval *sporen* noemt. Deze worden op natte turf gezaaid en later oordeelkundig behandeld. Een gewoon liefhebber is dit echter niet aan te raden, omdat het veel te veel zorg en oppassen vereischt.

Men ga dus liever heen en koop vrij grootte planten bij den kweker; daar heeft men direct genot van. In dat geval moet men er echter wel aan denken, niet zulke planten te koopen, die bij den kweker zeer warm gestaan hebben en die zeer veel jong loof ten deele hebben ontwikkeld. Deze planten zouden in de zooveel koudere kamer op ongunstiger standplaats en met ongunstiger verpleging zeker niet goed kunnen gedijen. Daarom is het beter, planten te koopen, die de kweker eerst wat afgehard heeft.

Het verplanten der oude planten geschiedt in het voorjaar. Men neemt daarvoor slechts weinig grooter potten, terwijl men als aarde het opgegeven mengsel gebruikt. De wortels van de oude plant worden voorzichtig losgemaakt (niet besnoeid), de oude aarde wordt daarbij zooveel mogelijk verwijderd en dan wordt de plant niet al te stevig opgepot. De zwarte wortels gelijken op het eerste gezicht wel dood, maar toch is dat volstrekt niet het geval. De gele puntjes aan 't eind toonen, dat ze leven.

Na het verpotten wordt de plant flink aangegoten en verder voortdurend vochtig gehouden. De gezonde groei zal ons zeker aantoonen, dat het de plant goed heeft gedaan.

Maakt men de wortels niet los, dan zullen de oude planten meestal een kommervol leven leiden en den verzorger niet anders dan verdriet geven.

G.

J. J. H.

Pteris Wimsetti.

toch wel het minst bestand. Ook het stof in onze kamers komt ze met haar teere bladeren volstrekt niet van pas.

Daarbij komt nog, dat men ze beschutten moet voor felle zonnestralen: het zijn immers schaduwplanten uit het bosch, terwijl ze toch ook volstrekt niet tevreden zijn met een plaatsje achteraf, maar daarentegen zooveel mogelijk licht willen hebben.

Aan deze verschillende eischen der planten kan men zeer goed tegemoetkomen, als men ze in een klein kamerkasje gaat houden; maar ook daarin eischen zij dubbele zorg, die zoo maar niet de eerste de beste, die bloemen en

beste is, ze te plaatsen voor een raam op 't oosten of op het westen, terwijl ze ook kunnen gebruikt worden voor een raam op 't noorden.

Houdt men ze daar dan goed vochtig, in den zomer meer dan in den winter, terwijl men de meeste soorten (sommige niet) eens of meermalen per dag (al naar dat 't warm is) moet bespuiten, om de bladeren zooveel mogelijk in vochtige omgeving te hebben, dan zullen zij daar zeer goed kunnen gedijen.

Onder de varens, die men zeer veel als kamerplanten aantreft en die daartoe meer dan andere geschikt zijn,

VERGADERINGEN.

Vereeniging van oud-leerlingen van
tuinbouwcursussen te Amsterdam.

Reeds meermalen was het door hen, die zich te Amsterdam bezig houden met de theoretische en praktische opleiding van jongelieden in het tuinbouwpak werkzaam, betreurd, dat na het verlaten van den cursus voor velen zeer weinig gelegenheid bestaat, zich verder te ontwikkelen. Ten gevolge daarvan moet veel van het geleerde weer verloren gaan.

Wel weten sommigen zich meerdere vak-kennis te verwerven, door als volontair werkzaam te zijn op een kweekkerij in het binnen- of buitenland, maar voor velen is dit om financiële redenen niet mogelijk. Deze zijn geheel op het toeval aangewezen.

Om te trachten, hierin verbetering te brengen, had zich eenige weken geleden een commissie gevormd, bestaande uit de heeren A. J. v. Laren, A. M. v. Driel, J. Kronenburg en G. Steen.

Deze zond een circulaire aan de oud-leerlingen der cursussen, waarin het nut betoogd werd van het stichten eener vereeniging. Tevens noodigde ze hen uit tot het bijwonen eener vergadering op 15 April in het Nutsgebouw.

Aan deze uitnodiging werd door 28 personen gevolg gegeven, terwijl nog eenigen schriftelijk kennis gaven, dat ze in beginsel eene dergelijke vereeniging wenschten.

Als voorzitter fungeerde de heer v. Laren, die in deze zaak het initiatief had genomen. In zijn openingswoord zette hij nog meer in bijzonderheden het doel der bijeenkomst uiteen. Hij wees er op, dat zij, die de eerste stappen gedaan hadden op den weg ter uitbreiding hunner vak-kennis, daarop moeten voortgaan, indien het verkregen in de toekomst waarde voor hen zal hebben. Tot nog toe ontbreekt voor velen daartoe de gelegenheid en hangt het geheel van het toeval af, indien ze zich verder in hun vak kunnen bekwalen, wat zeer te betreuren is, vooral daar bij velen de lust daartoe zich met kracht openbaart.

Wel bestaan er eenige vereenigingen van tuinlieden, maar deze houden zich hoofdzakelijk bezig met het streven naar stoffelijke en maatschappelijke verbetering, terwijl vermeerdering van vak-kennis op den achtergrond staat.

Spreeker keurt het eerste niet af, maar het tweede dient daaraan gepaard, of nog liever vooraf te gaan. Die meerdere vak-kennis kan verkregen worden door voortgezet onderwijs of door vrije ontwikkeling.

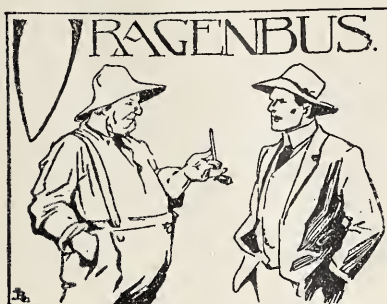
Het eerste brengt op lateren leeftijd vele bezwaren mee, ofschoon gezegd moet worden, dat sommigen deze met kracht op zijde weten te schuiven. Vrije ontwikkeling zal niettemin voor de meesten wel de aangewezen weg zijn.

De voorzitter somde verschillende middelen op, waarmee men het doel kon bereiken, als: het bespreken van vakbelangen en van ervaringen, bij het werk opgedaan, circulatie van vakliteratuur, excursies, prijsvragen, voordrachten, het inrichten van een informatiebureau.

Nadat een zestal personen, die zich met deze wijze van werken niet kunnen vereenigen, de vergadering hebben verlaten, wordt uit de twee-en-twintig overblijvend een voorloopig bestuur gekozen, bestaande uit de H. H. E. Vonk, J. Fedder, G. Eveleens, P. v. Oostveen en J. Eveleens.

Met een woord van dank aan de commissie, die hare diensten voorloopig nog beschikbaar blijft stellen, en in 't bijzonder aan den heer v. Laren, wordt de vergadering gesloten.

v. D.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Wesperszijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Bijenteelt aan den heer G. J. Pannekoek, Neede.

Vraag No. 719.

a. Ik heb een groene en een gestreepte *ASPIDISTRA* die, als de *BLADEN* tot volle ontwikkeling komen, *SCHEUREN*, geel en roesterig worden.

b. Ook heb ik een *MANTEL FILIUM*; die *BLADEN* worden, zodra zij uitkomen, *GEEL*. Dezen winter heb ik de plant nog verse aarde gegeven, maar wel is de kleur donker groen geworden. Zij kunnen veel in de zon staan; de kamervarmte is tusschen de 60 en 70 gr. Wat moet ik daaraan doen?

Amsterdam.

H. S.

Antwoord: a. Vermoedelijk schuilt de hoofdfout in den bodem. Wanneer er altijd water op de schoteltjes staat, doet zich hetzelfde verschijnsel voor, dus is de voor de hand liggende vraag: houdt u de planten ook te nat? Zoo niet, dan raad ik aan: verpotten, en daarbij nazien of het wortelgestel ook ziek is, en in dat geval al wat ziek is wegsnijden, de snijvlakten laten opdrogen, zoo noodig met wat houtskool inwrijven en opnieuw oppotten in goeden grond.

b. De naam van uw tweede plant is waarschijnlijk eene verbastering van *Himantophyllum* (= *Clivia*). Vermoedelijk dezelfde kwaal en dus ook dezelfde remedie. Denk er aan, dat pas verpotte planten de eerste dagen niet in de zon mogen staan. Bovendien is het voor *Aspidistra* zoowel als voor *Clivia* goed, als ze op het heetst van den dag gedurende de zomermaanden voor de felle zon worden beschermd.

B. B.

Vraag No. 720.

Hoe kan ik verhinderen dat bijgaande *BEGONIA* zulke leelijke punten aan de bladen maakt; het plantje groeit sterk, krijgt om de 14 dagen slappe gier en staat voor

het raam zonder zon in een verwarmde kamer. Ook de vorige zomer, dus zonder kachelwarmte, kregen de bladen zulke punten.

Is dit een gewone blad-Begonia? Komt er bloem aan?

Rotterdam.

A. H. V.

Antwoord: De oorzaak van een dergelijk verschijnsel is nimmer met zekerheid aan te geven. Het kan zoowel droge lucht als te groote vochtigheid zijn, terwijl tocht, te sterke bemesting, enz. overeenkomende verschijnselen kunnen te voorschijn roepen. De behandeling uwer plant is overigens niet kwaad. Waarschijnlijk zal een verpotting in grove, met oude koemest vermengde, boschgrond genezing brengen.

De plant is een blad-begonia van het type *Begonia Rex*, dus een der vele vormen, die meer speciaal als „bladbegonia” worden aangeduid. Er zijn echter nog tal van andere soorten, die met evenveel recht op den naam blad-begonia aanspraak maken.

Alle *Begonia*'s bloeien, de een meer de ander minder mooi. De bloemen van *B. Rex*, dus ook van uwe plant, beteekenen niet veel. Deze planten worden dan ook uitsluitend om de fraaie bladen gekweekt.

v. L.

Vraag No. 721.

a. Wil u mij s. v. p. een stuk of twaalf enkelbloemige *CACTUS-DAHLIA*'s, met naam en kleur, opgeven?

b. Wat moet ik doen met *DAHLIA-KNOLLEN*, die in een lauw verwarmden bak staan, en het glas bijna raken? (Veel luchten gaat niet, daar er vele teere bloemen in gezaaid zijn.)

c. Wat verstaat men onder *SPIAGNUM*?

d. Kan ik *ROODE* en *WITTE LELIES* nu nog verpooten?

e. Wilt u mij den naam opgeven van dit blad? Is het missechien *Centaurea*?

Amsterdam.

F. E.

Antwoord: a. Enkelbloemige *Cactus-Dahlia*'s zijn mij niet bekend. Bedoelt men gewone *Cactus-Dahlia*'s, dan zijn de volgende soorten aan te bevelen. *Fairy*, zuiver wit, *Minnie West*, wit met geel hart, *Mrs. J. J. Crowe*, kanariegeel, *Daisy Easton*, donkergeel, *Ela*, abrikooskleurig met oranje, *Hetty Dean*, zacht oranje met rose, *Ela Kraemer*, helder lila rose licht hart, *Mrs. Mac Millan*, licht lila rose, crème hart, witte punten, *Coronation*, scharlakenrood, *Uncle Tom*, zwart rood, *R. J. Hamil*, karmijn met wit.

Enkelbloemige *Dahlia*'s kunnen zeer goed van zaad gekweekt worden. Zie bovenstaande planten en zaad van een vertrouwd bloemist te krijgen!

b. *Dahlia*knollen waarvan de scheuten het glas raken, kunnen er uit genomen worden en in een koude bak worden overgezet en dan tevens gescheurd en opgepot worden of ze laten staan en wat inkorten door de koppen er uit te snijden, of de scheuten voor stekken te gebruiken. Voor stekken neme men de scheuten van de oude knollen met een hielkje er af, zette ze afzonderlijk in potjes en in een goed warme bak.

c. *Sphagnum* is het bekende veenmos, dat voor orchideeën gebruikt wordt; het komt veel voor in moerassige veengronden, waar veel riet groeit, en soms in de duinen in laaggelegen vochtige pannen.

d. *Roode* en *witte lilies* (*L. speciosum*?) kunnen nog verplant worden. Als ze vastgestaan hebben zullen ze reeds aan den groei zijn. Plant dadelijk na het uitnemen der bollen, opdat de wortels niet uitdrogen, ontzie deze zooveel mogelijk en breek de nieuwe scheuten niet, die nu zeer broos zijn.

e. Vermoedelijk wel!

J. J. KRULFF.

Vraag No. 722.

In mijn **ACHTERTUIN, HOOG ZAND-GROND**, circa 100 vk. M.; waar een 50-tal hooge boomen en eenig eikenhout staan, wilde ik zooveel mogelijk bloemen, **VASTE PLANTEN** hebben, zooals bosch-anemonen, boschviooltjes enz. **WILDFLOWER-GARDENING**. Welke planten kunt u mij aanraden en welke maatregelen omtrent **PLANTEN, ZAAIEN, BEMESTING** enz.? Kan ik de anemonen, die hier thans in de bosschen in bloei staan, naar mijn tuin overbrengen?

O.

L.

Antwoord: Op de zonnige plekjes kunt u tal van verschillende vaste planten zetten; zie daarvoor het lijstje, gegeven in antwoord op vraag No. 640. Op de beschaduwde plekjes kunt u, behalve de door u genoemde soorten, zetten: *Funkia's*, *Maag-depalm*, *Digitalis*, *Lieve-Vrouwe-Bedstroo*, *Tiarella*, *Aruncus sylvestris*, *Klokjes* (*Campanula*), *Primula's*, *Cimicifuga*, *Actaea*, *Kerstrozen*, *Geraniums*, enz. Hoewel het al vrij laat in den tijd is, kunt u de *Anemoontjes* uog wel overbrengen, als u het maar zeer voorzichtig doet en zorgt dat u flinke aardkluiten opsteekt.

Wat de andere planten betreft, die kunt u wel zaaien, maar dan duurt het geruimen tijd voor u bloemen ziet. Het beste is van elk eenige planten te kooien, die u dadelijk uitplaut. Wilt u ze echter zaaien, dan moet u nu het zaad kooien en in zaai-pannen onder glas uitzaaen en de gekiemde plantjes aanvankelijk in potjes opkweken. *Digitalis* (Vingerhoedskruid) en *Primula's* kunnen ook wel dadelijk buiten worden uitgezaaid op daartoe ingerichte kweekbedden. Later kunnen deze dan verplant worden.

De grond moet vóór de uitplanting der gewassen vooraf diep losgemaakt en de bovenlaag moet met koemest bemest worden. Wenscht u uitsluitend *wild-groeiende* planten, dan vervalt het aanbevelen lijstje en moet u de meeste soorten verzamelen uit de natuur en dan handelt u bij het overbrengen op dezelfde wijze als u voor de *Anemoontjes* is opgegeven. v. L.

Vraag No. 723.

a. Een **RECEPT** om „**ONKRUIDVERDELGER**” te bereiden?

b. Eenige **GROEN-BLIJVENDE HEESTERS EN CONIFEREN**, welke open staan en **VOLLEN N. en N.O. WIND** krijgen? Utrecht. J. v. R.

Antwoord: a. Bestrooi de paden bij droog weer met landbouwzout, dat in den handel zeer goedkoop te verkrijgen is. Het verdelgt allen plantengroei.

b. Hiervoor raden wij u aan: *Taxus baccata* en de goud-bonte verscheidenheid van deze: *Retinospora pisifera*, *Retinospora filifera*, *Thuya occidentalis* en verscheidenheden, *Thuyopsis dolabrata*, *Buxus sempervirens* en *Prunus Laurocerasus*. J. K. B.

Vraag No. 724.

Wat is beter om veel *Seringen* ieder jaar te hebben, de bloemen veel af te plukken of ze te laten afsterven ieder jaar aan de struiken.

Rotterdam.

Mevr. J.

Antwoord: Het plukken der bloemen heeft zeker geen ongunstigen invloed op den volgenden bloei en in elk geval verdient het wel aanbeveling de uitgebloeide bloemen te verwijderen wijl deze anders vrucht zetten, waardoor n. t. op een deel van het voedsel wordt beslag gelegd.

v. L.

Vraag No. 725.

Hoeveel **CHILISALPETER** moet er per vk. M. gestrooid worden **OP EEN GRAS-**

PERK? Wij hebben pl.m. 70 vk. M. gras, benevens eenige banden, die we gaarne 's zomers wat groener en frisser zouden zien.

Loren. (N.-H.)

L. L. O.

Antwoord: In deze en de volgende drie maanden tekens 10 à 15 gram chilisalpeter per vk. Meter.

Er is zeker wel gezorgd, dat het gras geen gebrek heeft aan de overige voedingsstoffen? Want de stikstof in chilisalpeter zal eerst dan zijn volle werking kunnen toonen, als ook de voorraad kali, phosphorzuur en kalk voldoende is.

Chilisalpeter mag niet uitstrooid worden als het gras nog *vochtig* is van dauw of regen. Wel is het goed uà het uitstrooien 't gras flink met water te besproeien. Daardoor lost het zout spoedig op en komt het gauw in 't bereik der wortels. Trouwens, om het gazou mooi groen en frisch te houden, is gedurig besproeien zeer aan te bevelen. Gras houdt van veel vocht.

W. F. A. G.

Rectificatie. In 't antwoord op Vraag No. 716 c. is een gedeelte uitgevallen. Men gelieve te lezen: Aardbeien kunnen bemest worden per 100 vk. Meter met 4 à 5 KG. patentkali, 5 à 6 KG. superphosphaat en 2 à 3 KG. Chilisalpeter.

EERSTE NIEUWS. UIT GENT.

(Telegrafisch.)

De eerste indruk, dien wij heden op de tentoonstelling ontvingen, was bepaald schitterend; de groote zaal is een bloeiend landschap van *Azaïa's*, *Rhododendrons* en eene rijke collectie *Kaapsche* gewassen, die, vóór een panorama geplaatst, heerlijk mooi uitkomen.

De wintertuin is in een reuzenplantenkas herschapen. Daar vindt men wuivende palmen, rijkbloeiende *Anthuriums*, *Dracaena's*, varen en een keur van warmekasplanten. Op de bovenzaal was men druk aan het uitpakken van *Orchideën*. Daar komen ook de nieuwe planten, die straks geëxposeerd worden. 400 inzendingen komen er, en wie in de gelegenheid is, verzuime niet, dit wonderschoone bloemenfeest te komen zien. J. K. B.

MET DE ENGELSCH EN FRANSCH KWEKERS DOOR HET BOLLENLAND.

Op uitnoodiging van de verschillende verenigingen van bloembollenkwekers was een groot gezelschap van 80 Fransche en 48 Engelsche tuinbouwers, velen met hunne dames, naar Holland gekomen om den bloei der bloembollenvelden te bewonderen. Te half negen in den morgen stegen de vreemdelingen in de 14 gereedstaande rijtuigen en nam de tocht een aanvang onder geleide van het hoofdbestuur der Algemeene Vereniging voor Bloembollen-cultuur.

Allereerst werd gereden naar Rijsburg, waar de deelnemers met muziek werden begroet. Vervolgens werd gereden naar Noordwijk, waar de heeren L. A. Prins en A. de Groot de deelnemers in het Engelsch en Fransch verwelkomden.

Te Lisse weer een hartelijke ontvangst bij monde van de heeren J. van Zanten en R. de Meulder en te Hillegom een even

geestdriftige ontvangst, waar de heeren H. van Zanten en René Schoo het welkom uitspraken, gevolgd door de met geestdrift meegezongen Engelsche en Fransche volksliederen.

Hierna verenigden de deelnemers zich aan een gezelligen en opgewekten lunch. Tijdens deze bijeenkomst kwam de heer A. A. Walters uit Bath uiting geven van het schoone, dat zij hedenmorgen hadden gezien en sprak zijn sympathie uit voor de Hollandsche broeders.

Hierop dankte de heer Sauvage uit Parijs voor de gastvrijheid; hij gaf in geestdriftige bewoordingen uiting aan zijn enthousiasme voor de bloemen, voor zijn Hollandsche collega's.

Daarna werden weder de rijtuigen bestegen en voort ging het langs de schoone velden.

Het weder hield zich prachtig en een ieder was in opgewekte stemming. De hyacinthen waren uagenoeg algemeen in bloei en van de tulpen hadden de scarlet Duckjes reeds kleur bekend.

Van af Hillegom ging het in gestreken draif naar Haarlem en de vreemdelingen waren vol bewondering voor onze schoone bollenstreek.

Te vijf uur 's namiddags werd te Haarlem uitgestapt en een bezoek gebracht aan de St. Bavo kerk, waar een plechtig orgelconcert werd gegeven. Daarna verenigden zich de deelnemers aan het diner dat in het Restaurant Brinkman door de gezamenlijke bloembollen-verenigingen aan de excursionisten werd aangeboden.

Er zaten p.m. 170 personen aan tafel, waaronder de leden van het hoofdbestuur der Vereniging voor Bloembollen-cultuur, bestuursleden van den Bond van Bloembollenhandelaren, de secretaris der Bloemistenvereniging, de voorzitter der afdelingen Noordwijk en Hillegom, vertegenwoordigers der pers e. a.

Stande de bijeenkomst en onder groote geestdrift, werd door den voorzitter, den heer E. H. Krelage, voorgesteld het volgende telegram aan H. M. de Koningin te zenden:

„Frasche en Engelsche tuinbouwers, verrukt over Uw schoon land in voorjaarsbloei, bieden bij het einde van hun excursie door de bloembollenstreek, Uwe Majesteit, de hooge Beschermvrouw der Vereniging voor Bloembollen-cultuur en Z. K. H. den Prins der Nederlanden, hun eerbiedige hulde aan.

KRELAGE.

Voorzitter Vereniging voor Bloembollen-cultuur.

Een telegram van gelijke bewoordingen werd verzonden aan H. M. de Koningin-Moeder.

Nadat de muziek het Wilhelmus had doen hooren, bracht de heer Krelage een dronk uit op Z. M. Koning Eduard VII en zijne Gemalin en op den President der Fransche Republiek Fallières. De verschillende volksliederen werden daarbij gespeeld en al deze dronken werden geestdriftig toegejuicht, niet het minst toen een dankbetuiging van de Koningin voor de gebrachte hulde door den voorzitter werd voorgelezen.

Aan het einde van den maaltijd werden door verschillende der aanzittenden het woord gevoerd, allereerst door den heer Krelage, die de aanwezigen in 't Engelsch toesprak.

Spr. noemde Engeland het eerste tuinbouwland der wereld en de grootste afnemer. Toch meende spr. dat die afname nog zou kunnen toenemen, als er maar dezelfde concurrentie tusschen de afnemers van Hollandsche bloembollen bestond als er bestaat tusschen de Engelsche en Duitsche vloot. (*Algemeen gelach en bravo's.*) De heer Krelage complimenteerde ook de aanwezige Amerikaansche tuinbouwers en sprak er verder zijn voldoening over uit,

zoovelen der buitenlandsche vakbroeders hier te zien.

De heer G. Kruiff sprak hierop in 't Fransch namens den Bond van Bloembollenhandelaren, terwijl verschillende Fransche en Engelsche sprekers dank kwamen brengen voor de joviale en royale ontvangst door de Hollandsche collega's, die zij ook eens bij hen hoopten te zien. Nog veel werd er getoost, gesproken en gezongen en 't mag gezegd worden dat dit bezoek der Fransche en Engelsche Tuinbouwers aan de bloembollenstreek uitnemend is geslaagd.

Den heer Krelage en het uitvoerend comité komt een woord van hulde toe voor de uitnemende leiding, die maakte dat deze dag zoo prachtig van stapel liep. Een bof was het, dat het weder zich zoo goed hield, want dit droeg niet weinig tot de prettige stemming bij. Het was een dag waarop de bloembollenkweekers met voldoening mogen terugzien. Zulke dagen kunnen niet anders dan den vaderland-schen tuinbouw ten goede komen en strekken hem tot eer.

v. L.

BRIEVENBUS.

Tamme kastanjes.

In 't nummer „Onze Tuinen“ van 21 Maart 1908 las ik een vraag gedaan door H. H. E. te Oudkerk omtrent het niet dragen van vruchten der tamme kastanje. Het antwoord van J. C. M. hierop bevreesde mij zeer. In de streek waar ik woon n.m. Princenhage bij Breda, bevin-den zich op de boerenerven en ook in mijn vroegeren tuin tal van tamme kastanje-boomen, die zeer goed en groote vruchten dragen, zelfs zoo veel, dat de boeren ze aan hun vee, vooral varkens opvoeren. In mijn tuin stonden een zestal prachtige boomen van meer dan 80 jaar oud. Tien jaar geleden ongeveer werden er een viertal jonge exemplaren bijgeplant. Ze doen zoo goed, dat ze reeds rijpe en goede vruchten dragen. Hoe kan bovenstaande samengaan met het antwoord van J. C. M. aan H. H. E. te Oudkerk? Hierop antwoord te ontmoet ziende, hoogachtend

Princenhage.

Mevr. J.—C.

Naar aanleiding van Vraag No. 655 in het nummer van 21 Mei j.l. van O. T., wil ik u even melden, dat het volstrekt geen regel is, dat men geen vruchten krijgt van tamme kastanjes, als men maar zorgt twee boomen te planten, op niet te verren afstand van elkaar. Wij hebben altijd volop vruchten gehad en ook wel mooie groote, maar we hadden twee boomen, dicht bij elkaar.

Tamme kastanjes schijnen elkaar te bevruchten, want toen hier in den tuin de eene boom geveld werd, was het met het vrucht geven gedaan. We hebben toen direct weer een exemplaar geplant en nu beginnen er reeds weer wat vruchten te komen.

Ik schrijf dit, omdat het voor iemand, die zoo'n vraag doet, al heel ontmoedigend is, als hij ten antwoord krijgt, dat dat altijd zoo is en dat komt omdat ze hier niet thuis hoort, enz. De vruchten van hier geplante boomen, zijn misschien niet heel-maal zoo groot, maar veel lekkerder van smaak dan de geïmporteerde.

Laat de Heer H. H. E. te Oudkerk, den moed maar niet verliezen en er een boom bij planten, dan zal de vrucht met een paar jaar wel komen.

Vriezenveen.

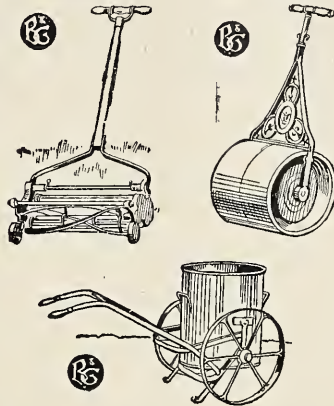
Mej. Engels.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Gazon-Maaimachines.

Tuinrollen. :-: Waterwagens.

Kon. Magazijnen v. Tuinbouwwerktuigen enz.

BLASS & GROENEWEGEN,

DE BILT bij Utrecht. (233)

Filiaal te Amsterdam: Keizersgracht 521.

Vraag nieuwe Catalogus No. B-41

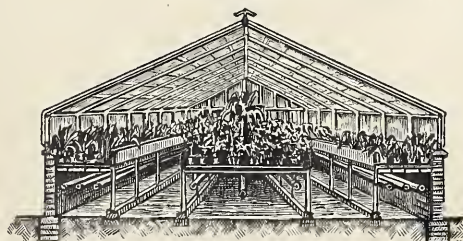
Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis. (173)

Nog enkele planten aangeboden

van Dictamnus fraxinella (vuurwerkplant),
 „ Japansche Wijnbes,
 „ Tritoma (Vuurpijl),
 „ Berberis aquifolia. (261)
 „ Aucuba japonica,
 „ Oculatie oranje Abrikozen,
 „ Lei lepenboomen.

T. DE LOOS & Zn., Boskoop.

Een JONGMENSCH van goeden huize zag zich gaarne geplaatst als Volontair op een groote kweekkerij, om na eenigen tijd als Deelgenoot of Compagnon in de zaak te treden. (262)

Fr. Br. Lett. H. H. Centraal Advertentie-Bureel vh. GEBR. BELINFANTE, Kneuterdijk 3, 's-Gravenhage.

Je adres voor
alle soorten Meststoffen,

zoo wel voor **Tuin-** als **Landbouw,**
 en voor

Poeder voor Bordeauxsche Pap
 en

fijngemalen Kopervitriool

en den (251)

Sprekelaar „Vermorel“

is de

Mij. tot Verkoop van Hulp meststoffen

te DORDRECHT. *Opgericht 1893.*

*Verstrekt gratis inlichtingen,
 prijsopgaven en circulaires.*

Het **BESTE** adres voor
Vruchtboom=
Carbolineum

Merk A

is bij

COHEN & Co., Arnhem.

Fabriek van waterdichte dekkleden,
 Oliejassen. (153)

Tuinkoepels,

Rustieke Hekwerken,

Bruggen enz.,

alles in cement uitgevoerd, natuurgetrouw
 nagebootst. (259)

F. J. MOERKOERT Jr., Utrecht.

GRONDBORINGEN

voor **Waterlevering**
 en **Bodem-onderzoek.**

A. J. STOEL Jr.,
HAARLEM. 184

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA“

Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie

STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.
 (191) **Vraagt Catalogus.**

W. LOURENS.

K. VAN NES C. Bz.,
BOSKOOP.

Speciaal adres voor **Kassenbouw**
 in hout, ijzer en gecombineerde
 constructie. (260)

Machinale bewerking.

Op een Bloem- en Boomkweekerij, waar veel te leeren is en zeer gemakkelijk van Amsterdam en Haarlem te bereiken is, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een of meer Leerlingen. Ook voor Dames is er plaats. (257)

Brieven fr. lett. H, Bureel Onze Tuinen.

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

Chili **SAL** peter

bevat 15½ % stikstof

Chilisaal **PETER** bevat

direkt opneembare stikstof.

Vraagt inlichtingen, Brochures en Monster (gratis) aan de

Délégation des Producteurs de Nitrate de Soude du Chili pour la Belgique et la Hollande

29 Prinsesstraat,

ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot de meststofhandelaars en landbouw-vereeningen. (228)

Besproeiers „Besnard”

van f 21.—, f 25.—, en hooger.

Gebruik voor boomgaarden.

Vraag bijzonderheden omtrent bovenstaande

„Dispositif”-sproeiers, op elken wagen te plaatsen.

Voor boomgaarden, voor aardappel- en suikerbietenteelt.

IMPORTEURS: Koninklijke Magazijnen van Tuinbouw- werktuigen en -benodigdheden

BLASS & GROENEWEGEN, DE BILT bij UTRECHT. (227)

Filiaal te Amsterdam - Keizersgracht 521.

SILBERLING & ZOON,

SLOTEDIJK bij Amsterdam. (254)

Tuinversieringen (tuinvazen) enz. en Tuinmeubelen; ook volgens tekening.

Catalogus en Prijscurant bij aanvraag franco op zicht

Bijenstand „De Bij”, HANS MATTHES, Breukelen.

Grootste Bijenstand van Nederland. 400 Bijenkasten.

De beste Kast voor beginners in de Bijenteelt.

De beste Kast voor Amateur-Tuiniers.

Bezoekers welkom. :- Raadgevingen gratis. :- Vraagt Prijscurant. (250) HANS MATTHES, Breukelen.

KONINKLIJKE ROZENKWEKERIJ

GEBRs. GRATAMA & Co., Hoogeveen.

Bekroond met 60 gouden en zilveren medailles.

EN GROS. :- PRIJSCOURANT GRATIS. :- EN DETAIL.

Onze rozen worden algemeen geprezen: om de mooie verscheidenheden en hare goede groeikracht. (145)

G. A. VAN ROSSEM, NAARDEN,

10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.

Catalogus op aanvraag. (178)

G. KOELEWIJN, Baarn.

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag tekening en prijsopgaaf.

Zaden en Planten.

Groentezaden,

Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten,

Rotsplanten.

— SPECIALITEIT DER FIRMA. —

Voor ieder, die over een grooten of kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige Catalogus dezer artikelen, voorzien van vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent de behandeling, gratis en franco verkrijgbaar.

B. RUYS,

Koninklijke Kweekerij „Moerheim”,

Dedemsvaart. (225)

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant, uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing aangeboden, worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

INHOUD.

Eene mooie Azalea, door Mevr. C. Br.

Ons Gouden Tientje.

Tentoonstellingen.

Bloemenfeest te Gent, door J. K. B.

Tentoonstelling te Zeist, door J. K. B.

Ons Tuintje.

Een Schaduwtuintje, door J. L. van Eyndhoven.

Bloementuin.

Een wild hoekje, door v. L.

Canna's I, door W. Lodder.

Moestuin.

Warme Bakken VI, door J. C. Muijen.

Fruittuin.

Tomatencultuur buiten, door P. v. d. Vlist.

Kasplanten.

Begonia „Gloire de Lorraine” uit zaad, door W. Lodder.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Kamerplanten.

Pteris Wimsetti, door J. J. H.

Vereeniging v. Oud-leerlingen v. Tuinbouwcurssussen te Amsterdam, door v. D.

Vragenbus.

Met de Engelsche en Fransche kweekers door het Bollenland, door v. L.

Eerste nieuws uit Gent, door J. K. B.

Brievenbus.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

HET GENTSCH E BLOEMENFEEST.

Gent, 23 April '08.

Wat wij al met een enkel woord seinden, willen wij nog eens kalm op het papier zetten: de 16e vijfjaarlijkse tentoonstelling van de „Koninklijke Maatschappij voor Land- en Tuinbouw” is schitterend geslaagd en hiermede is het eeuwfeest waardig gevierd.

Een ieder bewoner van Gent heeft dit feest meegevierd, omdat men er van overtuigd is, welk een belangrijke tak van industrie de tuinbouw hier is. Opvallend is het nu bijv., hoeveel mensen er bloeiende Azalea's voor het raam hebben staan, vooral slagers sieren er gaarne hun winkel mee.

Het gaat natuurlijk niet aan, een beschrijving te geven van de vierhonderd inzendingen, waarbij er zijn, waar gemakkelijk een half dozijn kolommen over te schrijven is! Neen, wij nemen hier en daar een greep, in onze oogen de belangrijkste voor onze lezers. Stellen wij u voor, eerst een kijkje te nemen in het bijgebouw, de z.g. „annexe”, die in den tuin aan het „Casino”, speciaal voor dit doel gebouwd, een oppervlakte heeft van 4500 v.k. meters.

Deze ruimte is geheel in beslag genomen en..... men komt ruimte te kort. Gisteren althans zagen wij dat men druk in de weer was, om perken in de gazons te maken. Tusschen twee haakjes dit gazon heeft men verkregen door het graszaad flink te vermengen

rijk bloeiende koudekasplanten; hier en daar wordt de ruimte tusschen de pilaren gebroken door boomvarens, terwijl het midden, een golvende bloemenzee gelijk is van Azalea's, Cineraria's, Primula's, Calceolaria's, Madeliefjes, Violtjes en honderd andere planten meer. Heel achter in ziet men links en rechts een berg met Rhododendrons en deze sluiten zich aan het panorama, een landschap voorstellende, waardoor de zaal nog veel groter lijkt, dan ze reeds is.

Dadelijk bij de entree staan een groep Hippeastrumhybriden, die vermoedelijk worden geëxposeerd door den heer Kerr van Liverpool. De bloemen zijn zoo mooi, de vormen zoo volmaakt, de kleuren zoo varieerend, dat men gerust kan zeggen: ze laten niets te wenschen over. De sering en die hierop volgen, zijn al even mooi en bloem-

trossen en de kleur dezer en de bladeren, het waren Seringen zooals wij ze straks in „Onze Tuinen” zullen zien.

De heer Tirman de Smet is een groot liefhebber van Kaapsche gewassen, koude kasplanten en Bromelieaceën, zooals ons uit een gesprek bleek, maar ook het ingezondene bewijst zulks.

KAAPSCHE PLANTEN. Inzending van den heer de Smet.
(Orig. foto „Onze Tuinen”)

met dat van Bitterkers (*Lepidium sativum*) en zoo heeft men vlug een groen veldje.

Buitengewoon mooi is het gezicht dat men heeft bij de entree van de „annexe”, het is zoo iets uit de „Duizend en een nacht”. Een landschap met aan de kanten voortreffelijk gekweekte en

Wij noemen er een paar uit: *Acacia grandis*, ongeveer 4 M. in diameter bij 5 M. hoog; *Polygala Dalmaisiana*, 1 M. in doorsnede en getind met honderden violet kleurige bloemen, die sterk aan

geen kwaad figuur maken. Intusschen de platte vorm, in onze oogen soms pannekoecken gelijk, worden nog het meest gekweekt. De verscheidenheid van kleuren wordt elke vijf jaar groter,

zoo ook de aardige eenjarige *Nemesia strumosa* met bruine, gele en oranje-kleurige bloemen.

Nog in mandjes ingepakt, zagen wij een aantal Meizoentjes (*Bellis perennis* var.) uit Parijs, met bloemhoofdjes van 7 c.M. doorsnede! Ze deden sterk aan de eenjarige Asters — *Callistephus chinensis* denken. Het is wel aardig om, nu de Meizoentjes overal bloeien, er een te leggen naast een rond stuk wit papier van 7 c.M. middellijn. Men zal verbaasd zijn over het verschil.

Ook snoesjes van Primula's zagen wij hier, vooral bekoorde ons *Primula rosea*, met helder rozeroode bloempjes; *Primula Forbesi* met kleine, maar vele lila bloempjes; *Primula obconica* waren heel gewoon, wij zagen die al veel beter bij ons te lande. Ook de planten lieten veel te wenschen over.

Rhododendrons zien wij te kust en te keur, zoowel uit ons land, als uit België. De heer Van Noordt te Boskoop was gisteren druk aan het etaleeren van zijn Rhodo's en Blauwe regen, terwijl de heer Pynaert van Geert te Gent een groep heeft gemaakt van deze sierplanten bij uitnemendheid die prachtig genoemd mag worden. Keurig als zij uitkomen bij het panorama, daarmede aansluitend zal deze inzending veler aandacht trekken, wat zij volkomen verdient.

Azalea mollis en *A. ponticum* zijn goed vertegenwoordigd, 't is licht geel hier, warmer geel daar, maar weinig afwisseling. Het kwam ons voor dat wij te Boskoop deze planten veel beter z'ien.

In een hoekje ontdekten wij eenige in pottenstaande planten van *Incarvillea grandiflora* met zacht roode, groote bloemen. De plant is veel gedrongener dan bij *I. Delavayi*, terwijl ze beiden

Warmekasplanten. Wintertuin
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

vlinderbloemigen doen denken, maar het heelemaal niet zijn; *Coronilla glauca*, een *Papilionaceae*, die reeds in November begint te bloeien, dat den ganschen winter door blijft doen en hier op de tentoonstelling in vollen bloei geëxposeerd is; *Erica arborea* in een reuzen-exemplaar; *Leptospermum bullatum* met duizenden witte bloemen; *Metrosideros semperflorens* zag rood van de eigenaardige bloeiwijzen, en *Clianthus magnificus* was beladen met haar vreemd gebouwde donkerrood gekleurde bloemen, voorzien van een zwarte vlek; *Azalea linarifolia* is aan velen onbekend, hier is ze te zien in volle bloei. Zooals men weet, of misschien is het beter te zeggen, zooals men niet weet, zijn de bloemen van deze soort klein en zacht rose gekleurd, terwijl de blaadjes aan onze Vlasbek (*Linaria vulgaris*) herinneren. Wij moeten nog met een enkel woord melding maken van het zeer mooie exemplaar van *Habrothamnus elegans*, eenige meters hoog en een paar in doorsnede. Deze rijkbloeiende plant maakte den indruk van te zijn een Kersenboompje vol met vruchten.

Kijk, zegt de heer De Smet tegen ons „hier heb ik als achtergrond een Kaapsch landschap laten schilderen en daar zet ik nu een aantal Kaapsche planten op den voorgrond, links en rechts flankerend, in het midden eene open ruimte houdend.“ We hebben 't nog niet klaar gezien; maar 't zal ongetwijfeld mooi worden.

Azalea's staan hier in honderdtallen bijeen, planten van een tweetal meters in doorsnede en planten van een kwart meter middellijn. Maakten wij vijf jaren geleden hier voor het eerst kennis met de piramidevorm, nu staan er een aantal in waaivorm gekweekt en die zullen, daar zij aan de beide platte zijden bloeien, voor een breed venster,

vooral het karmijnrood is veel beter geworden.

Vilmorin uit Parijs is er met grootbloemige Cineraria's, waarin niet veel verbetering is te bespeuren: er zijn ook een aantal gestreepte, zoo bijv. een roze gekleurde met blauwe strepen! Gevuldbloemige, propjes papier gelijk en al even leelijk als deze. Van *Calceolaria hybrida* moesten vroeger de bloe-

Gezicht in de groote zaal.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

men gevlekt zijn, de Franschen streven er naar om eenkleurige te krijgen en blijkens de hier geëxposeerde, is men al aardig op weg. *Nicotiana Sanderae*, wit, roze en violet stonden lustig te bloeien,

in den vollen grond kunnen gekweekt worden. In verband hiermede en het feit dat de knolachtige wortels in den winter wel eens er tusschen uit willen knippen, vertelde ons dezer dagen

iemand, dat men dit gemakkelijk voorkomt door de wortels in het najaar uit den grond te halen en te bewaren als Dahlia-knollen. Dit lijkt ons even praktisch als eenvoudigh.

Nu staan wij voor de herberg In Frascati bij C. Lonckman, hovenier. In deze kroeg wordt eene tentoonstelling gehouden met dezelfde planten, soorten wel te verstaan, die er een eeuw geleden geëxposeerd zijn. Uit een vorig nummer is het onzen lezers bekend dat hier de vereeniging is opgericht.

Wij gaan naar binnen en in een betrekkelijk klein lokaal staan daar: *Agave stricta*, *Aletris capensis*, *Andromeda azillaris*, *A. lucida*, *A. rosmarinifolia*, *Arbutus Andrachne*, *A. Unedo*, *Camellia japonica*, *C. J. fl. rubis*, *Ceanothus discolor*, *Correa alba*, *Cyclamen Coum*, *C. persicum*, *Daphne odora*, *D. purpurea*, *Dillenia scandens*, *Erica herbacea*, *E. triflora*, *Heliotropium peruvianum*, *Ilicium floridanum*, *I. parviflorum*, *Jasminum glaucum*, *Jasmin de Valence*, *Justicia pulcherrima*, *Ledum angustifolium*, *Lonicera tatarica*, *Magnolia ferruginea*, *M. grandiflora*, *M. nova species* (dus voor honderd jaar ook al nieuw!) *Mimosa longiflora*, *M. heterophylla*, *Nerium Oleander*, *Pancratium amboinense* *Phylla ericoides*, *Ph. spicata*, *Ph. plumosa*, *Plumbago rosea*, *Rhododendron ferrugineum* (Alpenroosje), *Rh. hirsutum*, *Rh. ponticum*, *Reseda arborescens* = *R. odorata*, *Rosa chinensis*, *R. portlandica* zonder stekels en *Scilla maritima*, de zeeui.

Van uit de herberg heeft men een gezicht gemaakt in den tuin en op de coupure, dus in de nabijheid waar thans, een eeuw later, het prachtige bloemenfeest gevierd wordt.

De firma E. H. Krelage en Z. n. te Haarlem exposeert hier 75 pannen met Darwin-Tulpen en 25 pannen met Rembrandt-Tulpen. De heer Dix was hiermede nog druk aan het schicken; maar dit zagen wij al wel, dat het een mooi geheel wordt, terwijl er geen concurrentie is, wat eensdeels jammer is.

Terwijl ik dit schrijf, Donderdagmorgen, regent het dat het giet, en iedereen klaagt over het koude voorjaar. Vijf jaar geleden werd de tentoonstelling een week vroeger gehouden, toen stonden de Seringen buiten te bloeien en nu laten ze eventjes de knoppen zien.

J. K. B.

Daar wij in ons Juli-nummer de prijzen hebben toe te kennen aan hen, die ons, buiten de gewone prijsvragen om, gedurende het afgelopen halfjaar de meest belangrijke bijdrage deden toekomen, wordt in dit no. geen prijsvraag uitgeschreven.

BIJENTEELT.

Het houden van bijen in particuliere tuinen.

We mogen veronderstellen, dat er onder onze lezeressen en lezers velen zijn, die — mede naar aanleiding van ons vorige artikel over het nut der bijen — lust gevoelen met de bijenteelt te beginnen. Ook zullen er zich wellicht eenigen onder bevinden, die, nu ja, het wel met ons eens zijn aangaande het nut dezer ijverige diertjes, maar, die zich verder liever niet met de bijen willen inlaten, aangezien ze weten, dat de bijen venijnig steken kunnen. Ja, dit steken der bijen is het juist, wat velen van het houden van bijen afschrikt.

Komaan, laten we dit bezwaar hier eens nagaan en eens zien, wat de ondervinding ons omtrent het steken geleerd heeft.

Zonder gegronnen reden zal het nooit, of althans zeer zelden, voorkomen, dat een bij een mensch steekt. De angel der bijen toch, dient uitsluitend als verweermiddel, niet als aanvalswaapen.

Staan we dus de nijvere diertjes in den weg bij hare uitvluchten, of denken zij dat hare woning, hare koningin, of haar levensvoorraad in gevaar is, b.v. doordat men te dicht bij de woningen komt, alsdan kan het gebeuren, dat zij u, als vreemdeling die daar op hare terreinen niets te maken heeft, eens even flink te pakken nemen; tenminste, wanneer men driftige bewegingen maakt. Blijft men evenwel volkomen kalm in de omgeving der woningen, dan is het net, alsof de diertjes daaruit reeds opmaken, dat er geen gevaar bij is.

Zoo ook gaat het bij de noodzakelijke te verrichten werkzaamheden. Willen we een bijenkast of korf nakijken, dan moeten we daarbij altijd voorzichtig en kalm te werk gaan, dus zonder stooten of kloppen.

Als men bij de behandeling van een bijenwoning aldus kalm zijne bezigheden verricht, al vliegen er dan ook tientallen bijen om ons heen, ze zullen beslist niet steken.

Wel wil dit nog eens gebeuren wanneer er een voor de bijen *vreemde* persoon bezig is. 't Is net, alsof de beestjes hun eigen meester leeren kennen. Is 't eenmaal zóóver, dan kunnen we gerust, zelfs zonder bijensluier of kap op, wel al onze volken behandelen, zonder dat er ons één steekt.

Loopen er soms bij de behandeling enkele bijen op onze handen, dan laten we die maar gerust zitten; ze zullen beslist geen kwaad doen. Willen we ze verwijderen, dan worden ze boven de woning kalm van de hand afgeschud en vooral niet afgeslagen. We weten 't wel, men is o, zoo gauw geneigd, zelfs zoodra er maar één bij om ons heen vliegt, direct met de hand van zich af te slaan. Dit is heel verkeerd, want het maakt de bij juist kwaad en ze steekt dan vast.

Voor eerstbeginnenden is het aan te raden, om hoofd en aangezicht door middel van een *bijensluier* of *bijenkap* tegen het steken der bijen te beschutten. Naderhand, als men meer bekend is met zijn diertjes, behoeft dat niet meer. Overigens kunnen we de bijen, waar dat noodig is, door middel van tabaksrook verdrijven. Bijv. zoodra er een kast geopend wordt, zullen er direct een aantal bijen op het licht afkomen; beblazen we deze met een weinig tabaksrook, dan zullen ze zich geheel terugtrekken en kan men veel gemakkelijker aan zijn werk gaan. Geeft evenwel ook niet meer rook, dan noodig is, lezers. Dit is overbodig en zou de nuttige beestjes bedwelmd maken.

Inkers naderen hunne bijenkolonies in den regel rookende, aangezien men dan tevens heel weinig last heeft van de omvliegende bijen. Dames en al degenen die niet rooken kunnen zich bedienen van een speciaal daarvoor vernuttig toestelletje.

Zeer praktisch, goedkoop en gemakkelijk is daarvoor ook de *Dathe's imkerpijp*, in welker mondstuk men slechts behoeft te blazen, om een voldoende hoeveelheid tabaksrook te voorschijn te laten komen. Deze pijp wordt van onderen aangestoken en gaat, tijdens de behandeling der bijen, niet gemakkelijk uit.

Het vergif, dat door een bijensteek in het wondje komt, veroorzaakt bij sommige menschen opzwellen. Om dat te beletten, kan men, direct na het steken, een weinig zout met water op het wondje wrijven of dit bevochtigen met geest van salmomiak. Een weinig honing wordt ook wel aangewend.

Over het steken en den omgang met bijen meenen we genoeg medegedeeld te hebben en we hopen, dat er onder onze lezers geen enkele meer zal zijn, die zich om het steken laat afschrikken bijen te houden.

Over de inrichting van een bijenkolonie en wat daarmede in verband staat hopen we het de volgende week te hebben. Het is allereerst ons doel, bij alle amateur-tuiniers, die nog niet met de bijenteelt bekend zijn, liefde voor deze nuttige, ijverige diertjes op te wekken. Want heusch, geachte lezeressen en lezers, de bijenteelt verschaft ons een ongekend genoegen en niet alleen is het een plezierige bezigheid in onzen tuin, maar bij eene goede behandeling is ook de opbrengst aan voedzamen, eetlust-opwekkenden honing niet gering te schatten. Doch ook hierover een volgende maal.

Nog even brengen we in herinnering, dat vragen, op bijenteelt betrekking hebbende, kunnen worden gericht aan onderstaand adres. (Zie ook adreslijst „Vragenbus“.)

GERARD J. PANNEKOEK.

Neede.

Vroegbloeiende heesters.

Rhododendron praecox.

Elk jaar als het voorjaar weer in aantocht is, verschijnen er in de vakbladen opstellen over de eerste lenteboden, waaronder de vroegbloeiende heesters, als *Hamamelis*, Winter-jasmijn (*Jasminum nudiflorum*), Winterbloem (*Chimonanthus fragrans*), Gele Kornoelje (*Cornus Mas*), Chineesche klokjes (*Forsythia suspensa* en *F. viridissima*) enz. niet de minste plaats innemen.

Maar één dezer wordt altijd vergeeten, hoewel hij tegelijk met de Gele Kornoelje en nog vóór de Chineesche klokjes bloeit.

Het is de *Rhododendron praecox*! Ook dezen winter bleek me telkens, dat zelfs vele vaklieden deze bijzonder mooie plant niet kennen. Hé, was de telkens herhaalde vraag, wat is dat wat daar zoo mooi bloeit? *Rhododendron praecox*! luidde dan onveranderlijk het antwoord, maar dat maakte hen niet wijzer. Ook de naam bleek veelal onbekend.

Nu wil ik nederig bekennen, dat ik de plant ook nog maar een paar jaar ken. En toch is het al een zeer oude plant en men verwondert zich er over, dat zulk een plant niet algemeen verspreid is of in het vergeetboek is kunnen geraken, want zooals de lezers op de foto kunnen zien, is het een rijkbloeiend, heerlijk mooi heestertje, dat de gloed van den komenden zomer reeds uitstraalt, terwijl het nog winter en alles nog kaal is.

Het was een toeval dat ik haar ontdekte, zooals het trouwens met alle ontdekkingen gaat! Ik zag haar plotseling, op een voorjaarsbloemententoonstelling, nu eenige jaren geleden te Aalsmeer gehouden. Het waren maar twee struikjes, maar dadelijk trokken ze mijne aandacht en voor mij waren die twee struikjes toen het belangrijkste van de geheele tentoonstelling, hoe mooi die ook was. Het is eenmaal niet anders; wanneer we twee mooie planten zien, een mooie bekende en een mooie onbekende, dan vinden we de onbekende altijd het belangrijkste. Voor een onbekend mooi ding vergeet men vaak al het andere mooie om zich heen. Want mooi was het er, dat dient gezegd; het was een uitstekend geslaagde tentoonstelling en ik moet eerlijk bekennen, dat ik later toch alles wel degelijk goed bekeken en bewonderd heb, want de Aalsmeersche cultuur staat op hoogen trap!

Maar ter zake! De plant zien en haar bestellen, was hetzelfde, en niet lang daarna waren we in het bezit van een paar kleine struikjes, die ons

ook dit voorjaar weer verrasten met een ongemeen rijken bloei en dan ook ieders aandacht trokken.

Vertel u eens, wat is dat toch voor een mooie *Rhododendron* daar. Dezelfde vraag dus, en die werd mij nu gedaan door een geregeld bezoeker van den Hortus, die veel liefhebbert in Dendrologie en dat met uitnemend succes. Natuurlijk hetzelfde antwoord. Ja maar, ik kan de plant niet vinden in mijn „Deutsche Dendrologie“ van Koehne. Dan moet ik er toch „Dippel“ eens op naslaan, dacht ik. Maar ook mis! Wel, dat is vreemd, zoo'n paar autoriteiten, dat die deze plant niet vermelden. Ook „Vilmorin“ geeft haar niet op in zijn „Blumengärtner“. Dan de „Index Kewensis“ geraadpleegd; wellicht brengt die ons verder. En jawel, daar staat de naam met verwijzing naar de „Gardeners' Chronicle“ van.... 1878. Nu waren we op den goeden weg en vonden ook spoedig een ongeteekend, dus redactio-

spaarzaam, maar duidelijk behaard.

De bloempjes verschijnen in Mei en Juni op korte, stevige, stijf behaarde steeltjes en vormen schermvormige trossen van drie tot vijf bloemen. De bloemkroon is klokvormig met een doorsnede van circa 5 c.M.

De andere stamsoort, de *Rh. dahuricum* is algemeener bekend en wordt in tuinen dikwijls aangetroffen. Ook deze is een Aziatische soort en komt voor in het Zuiden en Oosten van Siberië. Voorts in het Noorden van China en op het Japansche eiland Kiusiu.

Deze soort wordt soms meer dan 1½ Meter hoog en vormt een losvertakt struik. Ook bij deze zijn de blaadjes lederachtig, maar kleiner, nl. 1½—3 c.M. lang en ½—1 c.M. breed, ook meer matgroen van kleur, terwijl ze soms blijvend zijn, soms ook 's winters afvallen.

De bloemen ontniiken vóór, soms tegelijk met de bladeren en hoewel schijnbaar eindelingsch, zijn zij in werkelijkheid zijdelingsch, d. w. z. ze ontwik-

Rhododendron praecox.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

neel artikel over „Spring flowering *Rhododendrons*“, waarin met eenige andere, ook de *Rh. praecox* wordt beschreven.

We lezen daar, dat de *Rh. praecox* is een hybride tusschen *Rh. ciliatum* en *Rh. dahuricum*, gewonnen door Mr. Davis van Wavertree bij Liverpool en tentoongesteld op de (Engelsche) Koninklijke Tuinbouw-Maatschappij (Royal Horticultural Society) in.... 1861. Dus al een zeer oude plant!

De *Rhododendron praecox* is alzoo een bastaard van twee goed bekende soorten. Beide worden door „Dippel“ en ook door „Koehne“ beschreven en zijn goed van elkander onderscheiden.

De *Rh. ciliatum* komt voor in de Himalaya tot op 3000 meter boven de zee en houdt het in gematigde winters buiten uit. De blaadjes zijn lederachtig, kort gesteld, nagenoeg ovaal van vorm, 4—6 c.M. lang, en 1½—2½ c.M. breed, aan de bovenzijde helder groen en glanzend, aan de onderzijde lichtgroen en zoowel aan de boven- als onderzijde

kelen zich niet op de uiteinden der takjes, maar ten getale van een, hoogstens twee, uit de oksels der bovenste bladeren.

De kelk is kort, terwijl de bloemkroon een doorsnede heeft van 3 c.M.

En nu de beschrijving van het kind dezer beide Alpenrozen, de *Rh. praecox*. Deze vormt een laag groenblijvend struikje met ongeveer 4 c.M. lange en 2 c.M. breede blaadjes. De bloemen verschijnen in eindelingsche trossen en zijn bleek-rose van kleur. De bloemkroon is ongeveer 2½ lang en bijna 4 c.M. in doorsnede. Bloeitijd Maart!

Wanneer men deze beschrijving met die der beide ouders vergelijkt dan valt ons op dat de *Rh. praecox* een kind is dat naar zijn ouders, naar beide ouders, aardt. Van de *Rh. ciliatum* heeft het de eindelingsche trosvormige bloeiwijze, de groote bloemen, zijn dwergachtigen habitus; van de *Rh. dahuricum* erft het de wijdopen bloemkroon, den vroegen bloei, de grotere winterhardheid en sommige eigenschap-

pen der bladeren, een plant dus even belangwekkend als mooi. Mooi inderdaad, want wat wil men meer! Een altijd groen struikje, bloeiend in een der eerste maanden des jaars, met tal van losse trossen groote rosekleurige bloemen, die zoo heerlijk frisch afsteken tegen het gedekte, glanzige groen der fraai bebladerde takjes.

Feitelijk zijn alle Alpenrozen heerlijk mooie planten, ik herinner slechts aan de bekende Alpenroos (*Rh. hirsutum*), de roestkleurige Alpenroos (*Rh. ferrugineum*), de Myrtenbladige Alpenroos (*Rh. myrtifolium*) en dergelijke, maar de *Rh. praecox* of vroege Alpenroos is er nu eene die de meeste harer zusters vóór is, in vroege, rijke bloei. Mogen deze regelen helpen, haar weer in eere te herstellen. Ze is het ten volle waard.

v. L.

Canna's.

II.

De *Canna's* zijn zomergewassen, die in het najaar afsterven. Eigenlijk is dit minder juist. 't Zijn overblijvende planten en maakte de vorst in den herfst geen einde aan hare schoonheid, dan zouden ze blijven doorgroeien; maar tegen de winterkoude zijn ze niet bestand. Daarom moet men de *Canna's*, ook wel Indiaansch bloemriet genoemd, in het najaar zoodra de eerste nachtvorsten zich hebben vertoond, uit den grond nemen en op eene droge, vorstvrije plaats bewaren. Onder de tafels eener gematigde kas b.v. gaat dit heel goed. Men ontdoet de planten ten ruste van den grond, maar maakt ze verder niet schoon. Men loopt dan minder gevaar, dat de wortelstokken opdrogen en inschrompelen en in het voorjaar blijven dood te zijn.

Omstreeks half Maart worden de *Canna's* voor den dag gehaald en goed schoongemaakt, d. w. z. van alle aarde en oude wortels of verrotte deelen ontdaan. Desgewenscht, kan men nu ook de wortelstokken verdeelen in zooveel stukken als men planten denkt noodig te hebben, mits men slechts zorgt, dat elk deel voorzien is van een gezonden en voldoende sterken neus, waaruit later de nieuwe scheut zich zal ontwikkelen. Nu worden de *Canna's* opgepot in een mengsel van lichten bladgrond en in niet te groote potten. De beste plaats is in de kas of op een lauwarman bak; bij gebrek daaraan zet men ze voor een zonnig raam in een verwarmd vertrek. Matig gieten is nu de hoofdzak; en beginnen de scheuten zich te ontwikkelen, dan moet men zorgen, dat de planten niet te warm staan, daar de scheuten dan te lang worden, maar ze langzamerhand meer en meer aan de lucht gewennen, m. a. w. afharderen. Tegen het einde van Mei, als geene nachtvorsten meer te vreezen zijn, kunnen de planten geheel aan de buitenlucht worden blootgesteld.

Het meeste genot heeft men van z'n *Canna's*, wanneer ze in den vollen grond uitgeplant worden. Daartoe moet men echter het zonnigste en warmste plekje in z'n tuin uitkiezen. De grond dient goed gespit en bewerkt te worden en vermengd met ouden verteerden

mest. Is de grond nat en zwaar, dan verdient het aanbeveling het perk, of de plaats waar men de *Canna's* wenscht te planten, ter diepte van een halven meter uit te graven en de gaten met lichte en voedzame bladaarde op te vullen.

In laag liggende streken kan men bovendien op den bodem van het gat eerst een laag ruige mest aanbrengen, waardoor de koude opslag van den grond wordt tegengehouden en eenige broeijing ontstaat, die de planten zeer ten goede komt. Heeft men flinke knollen, dan kan de onderlinge afstand tusschen de planten gerust 75 c.M. zijn.

Aan water mag men het de *Canna's* nooit laten ontbreken. Gelijk de meeste bladplanten, vragen zij veel vocht, terwijl in den loop van den zomer nu en dan eene toediening van vloeimest aan de ontwikkeling der planten zeer ten goede zal komen.

Wat het gebruik der *Canna's* in parken en tuinen betreft, dat is zeer verschillend, al naar de plaatselijke omstandigheden dit veroorloven. Men kan ze afzonderlijk op perken plaatsen, of in verbinding met andere bladplanten gebruiken, b.v. *Zea*, *Cannabis*, *Ricinus*, enz. Ook als losse groepen tegen heesteren en Conifeeren-partijen maken de *Canna's* een goed effect, en zoo zijn er meer gelegenheden, waarbij men deze planten met succes kan gebruiken. Als bladzoowel als bloemplanten zullen ze zeker iedereen voldoening schenken.

Men heeft groen- en bruinbladige *Canna's*. De laatstgenoemde soorten worden doorgaans het meest gevraagd; het contrast tusschen bladen en bloemen is hier dan ook zeer mooi.

Verder bestaat er, naast de grootbloemige soorten van den tegenwoordigen tijd, nog een bijzondere klasse, de z.g. Orchidee-bloemige verscheidenheden. Zij onderscheiden zich door bijzonder groote en mooi gevormde bloemen, in reusachtige trossen vereenigd. Voor hare volkomene ontwikkeling hebben ze echter veel zon en warmte noodig, zoodat men in koude en natte zomers niet veel vreugde van deze soorten zal beleven.

Ten slotte een lijstje van aanbevelenswaardige soorten, van elk der groepen dezer fraaie tuinplanten:

Groenbladige:

Königin Charlotte, helder vermiljoenrood met breeden goudgelen rand, zeer geschikt voor perken.

Mad. Crozy, rood met gelen rand, zeer mild bloeiend en van gedrongen groei.

R. Wallace, helder kanariegeel.

Prof. Hugo de Vries, karmijn-rose.

Mephisto, donker bloedrood.

Bruinbladige:

Graf Waldersee, donker-oranje met roode randen.

Gouverneur von Zimmerer, oranje-rood en zeer mild bloeiend.

Mrs. G. A. Strohlein, licht amaranthrood.

Semaphore, okergeel.

W. Watson, zalmkleurig oranje in rose overgaande.

Orchideebloemige:

Allemania, scharlakenrood, goudgeel gerand, groenbladig.

Austria, zeer grootbloemig, chromogeel, groenbladig.

America, vuurrood, purper gevamd, bruinbladig.

Pandora, scharlakenrood met goudgeel gevamd, bruinbladig.

Bavaria, schitterend goudgeel met roode vlekken, groenbladig.

S.

W. LODDER.

Steunsel bij stokboonen.

Stokboonen zijn klimplanten die voor haar wasdom steunsel noodig hebben. Elk voorwerp dat onder het bereik der ranken komt en geschikt is om tot steun te dienen, wordt van rechts naar links omslingerd. Bij gebrek aan steunsel omgroeit de boon haar eigen ranken en vormt daardoor een niet meer te ontwarren kluwen. Daarom is het noodig, het steunsel aan te brengen, voor er ranken van eenige beteekenis gevormd zijn. Staken en rijshout zijn wel de meest gebruikte materialen, hoewel bij gebrek aan deze met succes gewoon bindtouw kan gebezigd worden.

Daar waar tusschen de boonen nog andere gewassen geteeld worden, zijn staken het meest geschikt, deze toch laten zoolang ze niet geheel begroeid zijn, nog voldoende licht door, zijn gemakkelijk tusschen reeds te veld staande gewassen aan te brengen, waardoor het mogelijk is, tot einde Mei het boonenland te betelen alsof er geen boonen op zullen komen.

De rijen waarop de staken komen, moeten Noord—Zuid loopen; de eene zijde van het gewas geniet dan van de voormiddagzon, terwijl de andere zijde in den namiddag beschienen wordt.

Bij het z.g. hokken, dat is de staken vier aan vier te samenbinden, is dit niet noodig, omdat bij deze methode het zonlicht tusschen elk groepje staken toegang heeft.

Een andere, veel toegepaste manier is, twee rijen staken in schuine richting naar elkander toe te steken en beide door een dwarsliggende lat aan elkander te verbinden, of ze op enkele rijen loodrecht in den grond te steken en al of niet door dwarslatten te verbinden. Bij de eerstgenoemde methode geeft men de staken een onderlingen afstand van 90 c.M.; bij de tweede manier geeft men op de rij 75 c.M. afstand, terwijl de twee aan elkander verbonden rijen 1 à 1.25 M. tusschenruimte krijgen. Staan de staken op enkele rijen recht, dan kan met 40 à 50 c.M. afstand worden volstaan.

Tusschen de rijen, hetzij enkele of dubbele, moet zooveel afstand zijn dat men zich er gemakkelijk desnoods met een trapje tusschen bewegen kan, zonder het gewas te beschadigen. Ook hier kan de zuinigheid de wijsheid bedrie-

gen en kunnen we door te dicht steken de opbrengst doen dalen.

Rijshout wordt op enkele rijen gestoken, het biedt de boonen een uitstekende gelegenheid om zonder hulp zich naar boven te richten. Bij staken, vooral bij wilgen of esschen, is om hunne gladheid hulp bij te klimmen noodig.

We geven die hulp, zoo spoedig ze gevraagd wordt, en wachten niet tot het gewas zoo in en door elkander gegroeid is, dat het niet mogelijk is de ranken zonder ze te beschadigen te ontwarren. Om het breken der ranken te voorkomen, nemen we er steeds zonnig weer voor te baat.

Wanneer we bij gebrek aan rijshout of staken bindtouw gebruiken, spannen we dit aan vlak liggende leggers op dezelfde afstanden als waarop de staken komen. De boonen slingeren zich zeer gemakkelijk om het dunne bindtouw en zijn, doordat de afstand die een rank om een touwtje aflegt, aanmerkelijk korter is dan die van een staak, veel vlugger boven, wat wel eens voor beter groeien wordt aanzien en op dien grond het gebruik van touw aanbevelen. Touw kan bij gebrek de staken of het rijshout vervangen; verdringen zal het deze zeker niet. In de grootcultuur is hout, hetzij staken of rijshout het meest in gebruik en ook verre weg het voordeelgrootst.

J. C. MUIJEN.

Nachtvorsten.

Gelukkig, de lieve Meimaand is in 't land, en we hopen nu maar, dat ze dit jaar den naam „lieve” niet te schande zal maken; want waarlijk, we zijn dit voorjaar niet verwend; werkelijke Lentedagen werden ons slechts spaarzaam toebedeeld; aanhoudende Noordenwinden met de daarbij behorende nachtvorsten hielden in April de groei-kracht tegen; bij onze bakken deden stroomatten opgeld, en in de stookkassen brandden, tot groot genoegen van den brandstoffenleverancier, de vuren er nog lustig op los.

Mei vindt ons dus in een stemming, dat we voor een klein beetje werkelijk Meiweer al heel dankbaar zijn, maar we weten bij ondervinding, dat Mei in hare verplichtingen als de Lentemaand bij uitnemendheid nog wel eens te kort schiet, en dat de beruchte ijsheiligen in het laatste gedeelte van haar eerste helft ons soms op gevoelige wijze aan den winter kunnen herinneren. Daarom geven we nog terdege acht op het dekken van onze warme zoowel als koude bakken.

Meloenen en komkommers staan met hun bladeren tegen het glas; een nachtvorst van eenige beteekenis kan daardoor, indien de bakken niet behoorlijk gedekt zijn, heel wat schade berokkenen. Komen we matten te kort, iets dat in dezen tijd, nu al ons glas in gebruik is, licht gebeuren kan, dan trachten we door de ramen in den namiddag bijtijds dicht te leggen, zooveel warmte in den bak op te hoopen, dat daardoor nachtvorstschade tot de kleinste mogelijke omvang wordt beperkt.

Ook onze aardbeien in koude bakken beleven soms in Mei nog kritieke dagen. Vooral die welke des nachts in het

geheel niet gedekt zijn geweest, staan nu nog in vollen bloei, alle bloemen die het glas raken, kunnen door een flinke nachtvorst bedorven worden; al heel spoedig zien we er de sporen van, de geraakte bloemen worden zwart en verdorven zonder vrucht te zetten.

In die bakken waar we door het dekken de bloei een weinig vervroegd hebben, is het gevaar geweken: de hoofdbloei is voorbij en door het gewicht der aankomende vruchten zakken de stengels naar den grond, waar ze veilig

zijn; slechts een enkele achterblijver loopt nog gevaar.

Ook bij onze aardbeien dus opgelet en zoo we nachtvorst verwachten, de ramen bijtijds dicht. Door een en ander hebben we opnieuw de ondervinding opgedaan, dat variëteiten met korte bloemstengels beter voor de cultuur onder glas geschikt zijn, dan die welke haar bloemen op lange stengels dragen.

J. C. MUIJEN.

KASPLANTEN.

Tropaeolum tricolor Jarattii.

Het is nu de tijd waarop dit fraaie knolgewasje zijn bruiloftskleed heeft aangetrokken en het is werkelijk een prachtig gezicht een partijtje dezer planten in bloei te zien.

Velen zullen deze eigenaardige klimplant wel kennen, hoewel zij ook misschien bij velen onbekend zal zijn, daar men dit plantje maar op enkele plaatsen aantreft.

De knol heeft het voorkomen van een kleinen aardappel.

Begin Augustus pot men hem op in potten van 12 c.M. in doorsnede, al naar gelang der grootte van den knol. Men geeft voedzame aarde, en plaatst den knol zoo, dat de neus aan de oppervlakte van den grond komt.

Nu kan men allerlei aardige figuurtjes maken, waar de klimmende stengels zich aan vasthechten, b.v. een stoel, een tafel, bloemenmand en dergelijke meer. Daarna geeft men de potten een plaatsje in den kouden bak, waar zij den geheelen winter kunnen blijven, mits men ze vorstvrij houdt.

Spoedig ziet men het teedere stengeltje te voorschijn komen, welke men van tijd tot tijd een weinig leiden moet, om zoodoende het geheele figuurtje van

onder tot boven gevuld te krijgen, alsmede om de goede ontwikkeling van het plantje te bevorderen.

Zij moeten matig vochtig worden gehouden; drogen zij uit, vooral tegen den bloei, dan worden ze geel en zou het kunnen zijn, dat wij niet van hare bloemenpracht kunnen genieten. Omstreeks April beginnen zij te bloeien, hetwelk zoo ongeveer een maand duurt.

De naam „tricolor” slaat op de drie-kleurige bloempjes, welke aan de achterzijde helderrood, aan de voorzijde zwart, van binnen geel gekleurd zijn, en in een vrij lange spoor eindigen.

Zijn ze goed verzorgd, dan kunnen ze van onder tot boven met deze bloempjes overdekt zijn.

Na den bloei geeft men ze een weinig rust; in dien tijd behoeft men in 't geheel niet naar ze om te kijken.

Ook kan men dit knolgewasje in de kamer wel met succes kweeken.

Door de weinige zorg die dit plantje stelt, raad ik den lezers sterk aan, eens een proef met hare cultuur te nemen, en gij zult uw werk zeker met een rijken bloei beloond zien.

De Bildt.

J. P. LAMFERS.

DENDROLOGIE.

Oude merkwaardige boomen.

Acer campestre L. *hebecarpun* D. C.

Van de boomsoort, die over 't algemeen bekend staat als Spaansche Aak of oneigenlijk Spaansche Eik, doch wiens ware naam is Veld-Ahorn of Veld-Eschdoorn, wordt veel te weinig gebruik gemaakt. Hij is als boom weinig in trek. Toch is hij de moeite waard, zelfs als vrijstaanden boom gekweekt te worden. Hij blijft over 't algemeen van geringe hoogte; toch kan hij een 10—15 meter bereiken. Voor kleine terreinen is hij zeer geschikt en daar hij veel schaduw van grootere boomen verdraagt, is hij op terreinen die weinig zon ontvangen uitnemend op zijn plaats.

De meeste kennen hem wel, daar hij door zijn kleine 5-lobbige bladeren in 't oog loopt.

Zooals 't meer gaat, men gaat vaak boomen voorbij, als er geen sterk in 't ooglopende eigenschappen zijn op te merken. Nu zijn er dikwijls groepen van boomen uit een oogpunt van sierwaarde met weinig aantrekkelijks of minder opvallende kenmerken, doch

uit een oogpunt van dendrologie toch zeer belangrijk. Zoo zou ik gerust een weddenschap durven aangaan met de meeste kwekers, dat zij bovengenoemden vorm van *Acer campestre* nooit opgemerkt hebben.

Ik had gepasseerd voorjaar op de buitenplaats „Goudestein” te Maarsse een kleine verandering gemaakt, toen mij bovengemelden boom opviel. Allereerst door zijn dikken stam, die voor een *Acer campestre* van behoorlijke afmeting was, nl. 1.88 M. omte- trek. De boom zal mogelijk pl. m. 100 jaar oud zijn.

Toen ik in den loop van den zomer daar terugkwam, zat de boom vol vruchten, en toen ik deze en daarbij de bladeren onderzocht, zag ik dat hij den naam, hierboven vermeld dragen moest, als type van deze afdeeling.

Hij onderscheidt zich van den gewonen door sterk zachtbehaarde vruchten, terwijl ook de bladeren aan de onderzijde veel sterker behaard zijn dan van den meest bekenden vorm.

Cam. Karl Schneider ver-

deelt de *Acer campestre* in 2 groepen: a. *hebecarpum* Dec., b. *leocarpum* Tanne, en beide weer in verschillende vormen. De boom is ook zeer veranderlijk in vorm, wat betreft de bladeren. Terwijl vijflobbig de hoofdtype is, komen ook exemplaren voor met drie-lobbige, als van *A. monspessulanum*, die daarentegen ook afwijkingen geeft van vijflobbig.

De groote verscheidenheid vindt men in de meerdere of mindere diepte der insnijdingen tusschen de lobben, die daardoor meer of minder sterk geproonceerd zijn. Ook de spitsheid der lobben verschilt, zoo ook het al of niet aanwezig zijn van zijlobben.

Verder bestaan er in den handel variëteiten met bonte bladeren, bruine bladeren, pyramidale groeiwijze enz. Slaat men echter de index op van Beissner, Schelle u. Zahel, dan komt men tot een respectabel getal van pl. m. 40 afwijkende vormen.

In hoeverre dit nu alle constante vormen zijn, of slechts toevallige afwij-

kingen, zal moeten blijken. Dikwijls toch vindt men bij alle boomsoorten, uit zaad gekweekt, zoogenaamde jeugdvormen, die, als de boom ouder wordt, weder verdwijnen.

Kweekers zijn echter geneigd, dadelijk elke afwijking als een nieuwigheid de wereld in te zenden. Later hoort men er dikwijls niet meer van, om den eenvoudigen reden, dat zij niet meer bestaan. 't Is natuurlijk ondoenlijk; maar wenschelijk zou het zijn, ergens op neutraal terrein van zoogenaamde nieuwe variëteiten een of twee exemplaren op te planten en te zien, hoe zij zich houden.

Zooals ik reeds dikwijls heb aangevoerd, tal van verscheidenheden en soorten worden gekweekt, verkocht, ergens geplant... en verder hoort men er niet van. Daarom zou 't zoo goed zijn, als ieder medewerkte, gegevens te verzamelen, waaruit men kon opmaken, hoe al die soorten zich gehouden hebben.

LEON. A. SPRINGER.

— BLOEMENCULTUUR. —

Azalea indica.

Een onzer schoonste winter- en voorjaarsbloeiasters is de *Azalea indica*.

Misschien stellen eenige lezers er belang in, het een en ander over haar te lezen.

Zooals de naam *indica* reeds aanduidt, is ze van Oosterschen oorsprong. In 1688 reeds werd ze door een gouverneur-generaal van Ned.-Indië uit China en Japan naar Nederland meegebracht, om zijn tuin mee te versieren. Langzamerhand is ze echter weer verdwenen en we hooren er niets meer van tot het begin der negentiende eeuw, als ze opnieuw wordt ingevoerd. Die eerste *Azalea's* hadden alle slechts kleine bloemen.

In het jaar 1840 werden door een Engelsman, Robert Fortune, voor het eerst grootbloemige soorten ingevoerd, die in den loop der tijden de kleinbloemige zoo goed als verdrongen hebben.

Zooals zeker wel bekend is, wordt de cultuur van *Azalea indica* op groote schaal uitgeoefend in België, vooral in Gent, waar honderden kassen voor de cultuur ingericht zijn.

De meeste *Azalea's*, die in Holland gebruikt worden, komen dan ook daar vandaan. Behalve in Gent vinden we nog cultures ervan in Engeland, in Duitschland (Dresden, Leipzig) en ook in ons land, in Groningen treffen we een kweekkerij aan, waar naast *Erica's*, *Araucaria's* en enkele andere in hoofdzaak *Azalea indica* wordt gekweekt. Op de verschillende plaatsen treffen we verschillende kweekwijzen aan, die echter in hoofdzaak dezelfde blijven.

De grond bij uitnemendheid voor de *Azalea*-kweek is de Belgische boschgrond (terre de bruyère); bij gebrek aan deze wordt gebruik gemaakt van verteerde turfstrooisel vermengd met oude verteerde koemest.

De planten, die we in de bloemenwinkels en in onze huiskamers zien, zijn

zoogenaamde veredelde planten, die men verkrijgt door de variëteiten, die men wensch, te enten op wildstammetjes. Men gaat hiertoe als volgt te werk:

In Februari worden de scheuten die zich onder aan den stam van de oude planten vormen, verzameld om als stek dienst te doen. Kweekers snijden meestal de stekken van de wilde scheuten, die zich op de éénjarig geënte plantjes hebben ontwikkeld.

De stekken worden gezet in een mengsel van boschgrond en zand of een mengsel van boschgrond en zaagsel. Men plaatst 10 à 12 stekken in een pot met middellijn van 10 c.M. De potten worden vervolgens in een warme bak ingegraven of een tablet van de kweekkas geplaatst.

Wanneer de stekken geworteld zijn, hetwelk na pl.m. 3 weken het geval is, dan worden de jonge plantjes ieder afzonderlijk in een stekpotje gezet, waarna men ze in warme bak of kweekkas laat aanwortelen.

Eenmaal goed aangeworteld zijnde, worden ze overgebracht naar een koude kas. Vooral gedurende den tijd, dat ze in de warme kas staan, moet men de stekken geregeld besproeien. Staan ze in een droge lucht, dan komen ze spoedig vol thrips. Het eerst ontdekt men deze aan den onderkant der bladeren en wordt op verschillende wijzen bestreden.

In België wordt ze meestal bestreden door een hoeveelheden bloem van zwavel, insectenpoeder en groene zeep te mengen in een emmer water. In dit mengsel worden de planten geheel ondergedompeld. De meeste uitwerking doen hier de groene zeep en het insectenpoeder.

Ook kan men een mengsel nemen van 1 deel creoline en 100 deelen water. Hierin worden eveneens de planten geheel ondergedompeld. Enkele malen wordt nog wel gebruikt een mengsel van petroleum en water, doch hierin hebben de planten zelf dikwijls veel te lijden.

De planten, die einde Maart in de koude kas zijn gebracht, komen einde Mei buiten. Ze worden geplaatst op rabatten, 1.50 M. breed, opgevuld met verse boschgrond; de rabatten zijn zoo ingericht, dat men gemakkelijk er bij kan komen, om te wieden.

De planten (wildlingen) komen op rijen 1½ voet uit elkaar, op de rij eveneens op afstanden van ½ voet; uit de pot geslagen. De wildlingen moeten in den kop doorgroeien, dus men let vooral er op, dat deze niet afbreekt; ze eischen een zonnige standplaats, geregelde besproeiing, terwijl de grond steeds goed zuiver van onkruid moet worden gehouden.

Zijn de plantjes ongeveer 15 c.M. hoog, dan worden ze uit den grond genomen en opgepot; ze blijven nu nog 1 à 2 weken buiten, waarna ze in de kweekkas worden gebracht, waar ze in September worden veredeld.

De veredeling geschiedt op de wijze van spleetgriffeling; de enten worden 4 à 5 c.M. lang genomen.

De wonden worden dichtgebonden met wollen draden, die bij het doorgroeien zullen uitzetten.

Den geheelen winter kan men doorgaan met enten; liefst doet men het echter in Augustus, September en October. De planten worden nu schuin onder glas gelegd (bodemwarmte in het kweekbakje is niet noodig) met de enten of griffels naar het licht; het glas zoo dicht mogelijk er bovenop, zoodat maar weinig lucht onder het glas zich bevindt.

Na 14 dagen zijn reeds verscheiden griffels aangegroeid; deze worden dadelijk onder het glas weggenomen en op een tablet in de kas geplaatst.

Twee à drie weken later kunnen deze planten reeds in een koude kas gebracht worden, waar een temperatuur heerscht van pl.m. 45 gr. F. Hier blijven ze gedurende den winter staan.

Voor onderstam wordt in plaats van *Azalea*-wildeling soms gebruikt, vooral in Duitschland, *Rhododendron*-zaailingen. Ook gebruikt men wel voor onderstam gewortelde stekken van *Rhod. Cunningham's White*. De stammetjes van deze zijn dikker dan van *Azalea's*, de bewerking is dus gemakkelijker en de planten zetten even goed knop; de kleur der bloemen is dikwijls mooier.

Spoedig in het voorjaar gaan de veredelde planten doorgroeien; dikwijls ziet men reeds een bloemknop verschijnen. De scheuten, die onder deze bloemknop te voorschijn komen (dieven) laat men stil zitten voor de vorming van het kroontje.

Einde Mei komen de planten buiten, waar ze op dezelfde wijze worden behandeld als het eerste jaar.

Af en toe worden de scheuten ingelepeld, om een goed vertakte kroon te krijgen.

In het najaar worden ze weer opgepot en op de tabletten van een koude kas gezet. Ook kan men ze met kluit in de kas brengen.

Het 3de jaar worden ze weer naar buiten gebracht, terwijl men dan in het najaar leverbare planten heeft.

A. LEBBINK.

KAMERPLANTEN.

Nog een paar mooie varens.

(*Adiantum cuneatum* en *Lomaria gibba*).

Tot de fraaiste en meest bekende, gekweekte varenssoorten behooren zeker wel de *Adiantums*.

Men kent er zeer vele soorten van, wellicht meer dan 80, die meest alle inheemsch zijn in tropisch Amerika, maar deze zijn niet alle in kultuur.

Voor al voor snijgroen worden deze varens veel gebruikt en men kweekt er in enkele streken zelfs kassen vol van.

Ook voor de kamer zijn zij zeer geschikt, mits men ze maar goed behandelt. Zoo'n varengroepje ziet er werkelijk niet onaardig uit en tusschen andere, bloeiende planten geplaatst geven zij het geheel een mooi aanzien. Voor decoratieve doeleinden worden zij daarom ook veel in de benedenste gedeelten gebruikt.

Het meest bekend is wel de *Adian-*

geslacht is vooral *Adiantum Capillus veneris* L., het zoogenaamde Venus-haar, nog al bekend. Ook dat wordt veel gekweekt. Het groeit in ons land in het wild op de oude muren, bij Maas-tricht aangetroffen, terwijl het verder inheemsch is in Zuid-Europa, Azië, Afrika en Noord-Amerika. Ook deze varen wordt door de kweekers veel voor snijgroen gekweekt.

Zeer bekend is verder ook de uit West-Afrika en Mexico afkomstige *Adiantum tenerum* Sw., die veel hooger groeit en waarvan het loof zelfs wel 1 M. lang wordt. Vooral een bepaalde vorm van deze, die als *Adiantum Farleyense* Moore in 1865 uit Barbados is ingevoerd, wordt om hare schoonheid dikwijls gekweekt. Als decoratieplant is zij waarlijk mooi te noemen.

Van de andere *Adiantums* willen wij

Adiantum cuneatum var. *Madame Griesbauer*.

cuneatum La. en *Fi.*, die in 1820 van uit Brazilië is ingevoerd en waarvan men reeds vrij wat verschillende variëteiten gekweekt heeft. Deze soort wordt zeer veel aangekweekt en men kan haar zeker bij elken bloemist, die varens heeft, aantreffen. Haar groei is vrij gedrongen, terwijl het loof meestal vrij donker groen is. Onze afbeelding geeft er een exemplaar van en wel van de variëteit *Mad. Griesbauer*, die voor een verijnde kwaliteit van de echte *Adiantum cuneatum* geldt en vooral in Duitschland, waar zij in Frankfort a/M. gewonnen werd, nog al veel wordt aangekweekt.

Eene andere variëteit van *Adiantum cuneatum*, nl. de variëteit *gracillimum* wordt ook nog al veel gekweekt vanwege het fijne loof en de groote sierlijkheid. Van de andere soorten van dit

nog noemen de *Adiantum scutum*, ook geschikt als kamerplant, die in den laatsten tijd meer en meer opkomt, en verder *Adiantum dolabriforme* Hook uit tropisch Amerika, Oost-Indië en Australië; *Adiantum trapeziforme* L. uit tropisch Amerika; *Adiantum formosum* uit gematigd Australië en Nw.-Zeeland en *Adiantum pedatum* L. uit Noord-Amerika, Japan en Mandchoe-rije. Deze laatste varen kan buiten geplant worden. Zij is geschikt voor rots-partijtjes, waar zij in het schaduwrijke gedeelte een plaatsje kan vinden. 's Winters is eenige bedekking voldoende om haar in het leven te houden.

De *Adiantums* houden allen van een lichte hei-aarde. In den groeitijd geven men ze wat vloeimest, daarvoor zijn zij zeer dankbaar.

De potten moeten van onderen van

een flinke laag scherven voorzien zijn, terwijl men goed doet daarop eenige stukken heel losse, poreuze turf te leggen. Gedurende den zomer houden zij van vrij wat water, het liefst zijn zij altijd door vochtig, zonder dat echter het water onder in het schoteltje onder den pot moet staan. In den winter giete men natuurlijk veel minder, zonder ze evenwel droog te laten worden.

Zijn oude *Adiantums* onooftelijk geworden, dan kan men ze tegen het voorjaar verpotten in nieuwe aarde. Het oude loof kan dan afgesneden worden. Kan men de planten een warmen voet geven, dan zal het niet lang duren of er komen tal van nieuwe scheuten voor den dag, die spoedig aan de plant weer mooi, frisch groen leveren.

De *Adiantums* houden niet van bespuiten, zooals men dikwijls bij andere varens moet doen, teneinde de lucht vochtig te houden. Ook zij houden wel van vochtige lucht, maar water op de bladeren hindert haar. Spoedig vertoonen zich daar waar zij nat geweest zijn vlekken, die geheel zwart worden. Het schijnt dus wel dat de bladeren een bepaalde afkeer van het water hebben. Doopt men een blad in 't water, dan zal het daarin niet nat worden, het water schijnt er zoo weer af te loopen. Daarop zinspeelt zeker ook de naam aan deze varens gegeven: *Adiantum*, wil nl. zeggen: niet nat te maken.

Bij het besproeien van de andere varens en kamerplanten, late men de *Adiantums* dus daarbuiten.

Komen vele varens met de bladeren zoo uit den grond zonder een eigenlijk stammetje te vormen, met andere is dat weer wel het geval. Vooral in Australië komen meerdere van deze varens, die als *boomvarens* bekend staan, voor. Een dergelijke varen is ook de *Zoomvaren* of *Lomaria gibba* Labill (zie onze tweede afbeelding), ook wel benoemd als *Blechnum gibbum* Lab.

Inheemsch in Nieuw Caledonië en de omgevende eilanden groeit deze varen daar op tot een soort boom met een stammetje van 60 c.M. tot 1 M. hoog. De groote, sierlijke, levendig groen gekleurde bladeren, die in groot aantal aanwezig zijn, geven aan deze plant een mooi aanzien en het is volstrekt geen wonder, dat zulke planten in decoratieve werking vele palmen nabij komen. Daardoor gaf zij zeker ook aanleiding dat men haar ging kweeken. In vele kassen kan men haar aantreffen en ook in enkele kamers is zij niet zeldzaam, want bij eenige goede behandeling verdraagt zij ook de vele ongemakken in onze kamers.

Evenals alle varens houdt ook *Lomaria gibba* van vochtigen grond en ook van flink bespuiten. Voor het goed houden der bladeren is dat een eerste vereischte. Van de *Lomaria's* kent men een veertig soorten, die echter thans meestal onder het geslacht *Blechnum* gerekend worden. De meeste groeien alle in de zuidelijke gematige zone; slechts enkele er van worden gekweekt.

G.

J. J. H.

Zaaien van éénjarige planten. — *Galtonia candicans*. — *Viola cornuta*. — *Clematis*. — Gazonbemesting.

Deze en de volgende week worden de éénjarige zomerplanten in den vollen grond uitgezaaid.

Men zaait op rijen, welke ongeveer 15 c.M. uit elkaar komen (enkele

c.M., *Centaurea's*, *Cheiranthus Cheiri* (muurbloemen), afstand 25 c.M., *Chrysanthemum segetum* (25—30 c.M.), *Chr. coronarium*, *Ch. carinatum*, *Clarkia elegans* (20 c.M.), *Collinsia bicolor*, *Crepis rubra*, *Cynoglossum linifolium*, *Delphinium Ajacis* (Ridderspooren) afstand 25 c.M., *Eschscholtzia californica*; laat zich moeilijk verspenen. *Eucharidium grandiflorum*, *Godetia rubicunda* (25 c.M.), *Gypsophila elegans*, *Iberis umbellata*, *I. pinnata*, *Impatiens Balsamina* (30 à 40 c.M.), *Leptosiphon hybridus*, *Leptosyne maritima*, *Lavatera trimestris* (30 à 40 c.M.), *Linum grandiflorum* (5 à 10 c.M.), *Lupinus hybridus*, *L. luteus* (30 c.M.), *Malope trifida*, *Mesembryanthemum tricolor* (afstand 10 c.M.), *M. crystallinum* (ijsplant, 40 c.M.), *Nigella damascena* (25 c.M.), *Oxalis rosea*, *Papaver Rhoeas*, *P. umbrosum*, *P. somniferum*, *Phlox Drummondii*, *Reseda odorata*, *Salpiglossis variabilis*,

week of vier geleden ieder afzonderlijk in stekpotjes hebben gezet of wel uitgeplant in den vollen grond van een kouden bak, worden nu met kluit op de perken geplaatst. Den grond moet men van te voren flink bemesten met oude verteerde paardemest; men gebruikt liefst geen versche stikstofrijke mest, daar de planten dan te veel in blad schieten.

Den eersten tijd moet men het perk met eenige takken beschermen tegen koude nachten.

Gedurende den zomer vergete men vooral niet des avonds rijklijk te gieten.

Droogt ons perk uit, dan is het met den bloei spoedig gedaan; ook verdient het aanbeveling uitgebloeide bloemen te verwijderen, voordat ze in zaad schieten.

Als we de goede variëteiten kiezen, die reeds meermalen in dit blad besproken zijn, dan kunnen we tot ver in September van rijkbloeiende violen genieten.

Het meeste succes hadden wij nog steeds met de var. *Blue bell*, *Thomas Glenn* en *Arduell Gem*.

Wie telkenjare last heeft van ziekte in *Clematis* snijdt de planten nu even boven den grond af. De jonge spruiten, die te voorschijn komen, beschermt men den eersten tijd des nachts met papieren kragen tegen mogelijke nachtvorsten.

Gazons die dit voorjaar nog niet bemest zijn, kunnen dit nu gedaan worden met dunne koemest, waarna men nog 3 KG. superphosphaat en evenveel patent-kali per 100 M². uitstrooit.

Eenige dagen later strooit men dan nog 1½ à 2 KG. chilisalpeter per 100 M². uit. Dit laatste, als het gras droog is, liefst direct na het maaien.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Cattleya's.

Planten van *Cattleya Mendeli* en *Cattleya Mossiae* die geen bloemscheuten hebben gemaakt of planten die om de een of andere reden wat achterlijk zijn, beginnen nu nieuwe wortels te maken, en van die gelegenheid profiteeren wij, om ze in een frissche compost te zetten.

Planten met bloemscheuten die niet geheel in goede conditie zijn, worden hiervan ontdaan, om de plant niet nog meer te verzwakken.

Planten van *Cattleya Skinneri*, *C. speciosissima*, *C. Schilleriana*, *C. intermedia*, *Laelia tenebrosa*, *L. purpurata* en de talloze hybriden van beide geslachten maken plannen te gaan bloeien; wij geven ze niet alleen lichte standplaats maar ook wat meer water. Dit laatste houden wij vol totdat de bloemen zich geheel ontplooid hebben om dan weer wat zuiniger te worden.

Cattleya Lawrenceana en *C. Schroderae* zijn in de meeste collecties uitgebloeid, in welk geval wij ze een plaats geven in het koudste gedeelte van de

Lomaria gibba macrophylla elegans.

breeduitstoelende en sterk uitgroeiende soorten worden iets wijder geplaatst). Het zaad op de rijen wordt niet te dik uitgestrooid, zoodat de zaden eenige c.M. van elkaar komen te liggen.

Komen de jonge plantjes regelmatig op, dan kunnen we de zwakste verwijderen, zoodat de overige op 10 à 15 c.M. komen te staan. Open plaatsen kunnen dan gelijktijdig worden gevuld met de overtollige plantjes.

Hierbij nog een lijstje van soorten, die nu buiten kunnen worden gezaaid:

Adonis aestivalis, *A. autumnalis*, *Alyssum Benthami*, *Asperula azurea setosa*, *Brachycome iberidifolia* (afstand 25 c.M.), *Browallia elata*, *Calandrina discolor*, *Cannabis gigantea* (reuzenhen-nip): deze kan een hoogte bereiken van 2.50 M. Voorloopig zaaien op afstand van 50 c.M.; groeien de planten flink, dan kunnen we later om den andere nog een verwijderen. *Carduus Marianae* (Zilverdistel), afstand 50 à 60

Scabiosa atropurpurea (40 c.M.), *Schizanthus hybridus*, *Sch. pinnatus*, *Sedum coeruleum*, *Viscaria oculata*, *Whitlavia grandiflora*.

Voo zoover we geen afstanden hebben gevoegd, kunnen we zaaien op afstanden van 15 c.M.

Ook *Hyacinthus candicans* syn. *Galtonia candicans*, een bolgewas, de bekende zomerhyacint, kan nu buiten in den vollen grond uitgezaaid worden. Men zaait op afzonderlijke bedjes in zandige aarde. Zoodra de jonge plantjes flink te behandelen zijn (het zaad kiemt vrij gemakkelijk) worden ze op een ander bedje verspeend.

Zijn de planten twee jaar oud, dan beginnen enkele reeds te bloeien; de meeste bloeien echter na drie jaar.

Wie den geheelen zomer genieten wil van een bedje met *Viola cornuta*, moet ze nu planten. De plantjes, die we een

kas, terwijl het gieten tot een minimum gereduceerd wordt. Dus wij vergeten ze niet geheel en al, waardoor voorkomen wordt, dat de schijnknollen rimpelen, wat niet in het belang der planten is. Zij krijgen nieuwe compost zoodra zij beginnen te groeien, wat zij aantoonen door het vormen van nieuwe wortels.

Cattleya gigas, *C. Hardyana*, *C. Dowiana* en de buitengewoon mooie variëteit *Aurea* zijn nu heerlijk aan het groeien en verlangen zooveel licht, als

Dayana zijn in rustenden toestand en hebben al heel weinig water nodig, terwijl nu het koudste gedeelte van de gematigde kas haar plaats is. In de tweede helft van Mei, wanneer het weer geregeld wat warmer is, krijgen zij een lichte plaats in de *Odontoglossum*kas, waar zij veel frissche lucht kunnen happen, iets wat zij gaarne doen.

J. K. B.

Cattleya Mossiae.

wij ze maar kunnen geven. Wees spaarzaam met het water; eerst wanneer de jonge scheuten een dozijn centimeters hoog zijn, kan men successievelijk meer gieten, altijd echter met de noodige voorzichtigheid. Het verplanten van deze wordt uitgesteld tot na den bloei.

Zoodra de *Cattleya citrina* gaat bloeien, hangen wij haar op in een droge, gematigde kas, waar zij slechts spaarzaam begoten wordt. *Cattleya superba* is nu geschikt voor het ontvangen van nieuwen compost. Zooals men weet, groeit deze bij voorkeur in pannen; zij hebben het niet gemakkelijk te warm. Wees vooral zuinig met het toedienen van water, ze is in sommige stadia van ontwikkeling bijna geheel onthoudster. Geeft men haar meer dan wenschelijk is, dan komt er van de nieuwe scheuten weinig terecht.

De lang-beenige *Laelia harpophylla* en de kort-beenige *Laelia praestans* en

In den Moestuín.

Wortelen. — *Uien.* — *Schorseneeren.* — *Kropsla uitdunnen.* — *Kardoën.* — *Zeekool.* — *Nateelt.* — *Bieten.* — *Aardappelland.* —

De eerste *wortelen* op den kouden grond zijn boven; zoodra mogelijk worden ze op maat gezet, vooral niet uit verkeerd geplaatste zuinigheid de plantjes te dicht opeen laten staan, minstens 6 à 8 c.M. onderlinge afstand is noodig om eerste kwaliteit wortels te verkrijgen en bij het oogsten voor de voet op te kunnen plukken.

Op toeslaande gronden, dat zijn die welke aan de oppervlakte een korst vormen, maken we gebruik van den schrapel, een klein hakje, juist zoo groot, dat het tusschen twee op den goeden afstand staande wortelplantjes

door kan, de meerdere wegsnijdend.

Behalve dit maakt de schrapel de oppervlakte los, wat onder alle omstandigheden en bij alle gewassen zeer in het belang van een richtigen groei is. Een weinig oefening in het gebruik van dit werktuig is noodig; maar is de vaardigheid eenmaal verkregen, dan gaat het uitdunnen veel beter en vlugger dan met de hand.

Ook de buiten uitgezaaide *kropsla* is al een heel eind op streek; zijn we voornemens de te vele planten op een andere plaats uit te planten, dan geven we acht of er zoo hier en daar niet wat zaad te dicht viel. Op die plaatsen de planten wat uitgedund, anders vinden we er later lang gerekte minwaardige planten.

Ook hier kan een schrapel van wat grooter afmetingen ons goede diensten bewijzen. 's Sprekt van zelf, dat we van het bed slechts zóoveel planten wegnemen, dat de overige voldoende ruimte krijgen om flinke kroppen te kunnen vormen; we bedenken ook hierbij, dat de zuinigheid de wijsheid bedriegen kan.

Ook *uien* en *schorseneeren* worden zoo spoedig mogelijk op maat gezet, bij al dat uitdunnen komt het voordeel van rijenteelt ten volle uit.

Het *boonenhout*, 't zij staken of rijshout, wordt nagezien, de punten zoo noodig aangescherpt en in den grond gestoken. Bij nieuwe staken of rijen van wilgenhout wordt de bast van onder een paar d.M. verwijderd; anders zou het kunnen gebeuren, dat het hout harder groeide dan de boonen, waarvoor het als steunsel dient.

Het lijstje van de groentesoorten die nog gezaaid moeten worden, wordt steeds kleiner; we vinden er o. a. nog op: *kardoën*. Deze veel omvang verkrijgende bladgroente moet op rijen uitgezaaid worden, die minstens één M. afstand hebben. Op de rijen maken we op 1 M. afstand putjes in den grond, waarin we twee à drie zaden leggen; van de daaruit voortkomende plantjes laten we er slechts één, de sterkste, staan.

Zeekool zaaien we eveneens op rijen op een onderlingen afstand van 50 c.M. We leggen ook nu weer meerdere zaden in de putjes, want niet alle zullen kiemkrachtig blijken.

Zijn we in het bezit van oude planten, dan zien we rond deze de uitlopers hun blauwe koppen reeds boven den grond steken, deze kunnen worden opgenomen en op denzelfden afstand als waarop we zaaien worden uitgeplant.

Voor den nateelt, dus voor tweede vrucht, zaaien we *savoyekool*, *spruitkool* en *knolrapen*.

Van *zomer-andijvie* wagen we wat zaad; niet te veel echter, want de kans op doorschieten is groot. Voor de versiering van de tafel zaaien we wat *Malva crispa* en herhalen dit nog eenige malen, omdat jonge planten ons de mooiste en grootste bladeren geven.

Bieten voor wintergebruik kunnen worden gezaaid; 't gevaar van doorschieten is nu wel niet meer te vreezen.

Het vroege aardappelland wordt bij droog weer nog eens flink geëgd, we vernielen daardoor een massa pas gekiemd onkruid en maken de oppervlakte opnieuw los daar, wat de bovenkomende aardappelen zeer ten goede komt.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Aanteekeningen. — Appelbloesemkever. — Geplante boomen. — Pererouw of galmug.

De lieve Meimaand is in 't land; moge ze inderdaad den naam van „lief” waardig zijn en beter dan de grasmaand ons doen herinneren aan wat men noemt „voorjaar”. Maar we zitten nog met de IJsheiligen, en onze vruchtboomen, die tegen dien tijd hunne knoppen zullen hebben ontplooid, kunnen 't nog kwaad genoeg krijgen, al zijn ze dan ook een paar weken ten achter.

't Is voor een liefhebber, die nogal gaarne aanteekeningen maakt, wel interessant, notitie te nemen van den bloeitijd onzer appels en peren. Hij noteere welke soorten 't eerst en successievelijk in bloei komen. Welke boomen rijk bloeien en naar verhouding slecht vrucht aanzetten. 't Komt nog al eens voor, dat men boomen of boompjes in zijn tuin heeft, die telken jare wel rijk met bloemknoppen bezet zijn, doch sporadisch een vruchtje geven. Dit kan verschillende oorzaken hebben, waarop we in een afzonderlijk artikel nader terug hopen te komen.

Zooveel mogelijk maken we jacht op 't *appelbloesemkevertje* en de verwoesster onzer pereknopen. 't Zijn beide kevertjes, die 't gemunt hebben op de geslachtsorganen der pere- en appelbloesem; de kevertjes zelf eigenlijk niet, maar hun nageslacht. Vooral in meer gesloten tuinen en bij kleinere boomen komen deze insecten 't meest voor, terwijl aanhoudend slecht weer de boosdoeners zeer gunstig is.

Bij de peren gedraagt 't kevertje zich iets anders dan bij de appels. Bij de eerste ziet men soms de dikke knoppen, die de afzonderlijke bloemknoppen in zich sluiten, bruinzwart worden, ze blijven dan op eene hoogte. Waar men niet beter weet, neemt men van dit „zitten blijven” verder geen notitie. Toch verzuime men niet die zwart geworden knoppen te verwijderen, immers in elke knop bevindt zich meestal een dikke larve. De knop blijft zoolang aan den boom, totdat de larve zich verpopt heeft en 't kevertje ontsnappen kan. Men zie dus nauwkeurig toe.

De appelbloesem-snuitkever wacht wat langer met 't eierenleggen. Waar de peresnuitkever de geheele knop aansteekt, daar neemt de appelboosdoener ieder bloempje op zich zelf onderhanden. Elk kevertje legt een dertig eitjes, kan dus zonder ongelukken even zooveel

appelbloemen bederven. En nu is 't bedroevendste, dat de kevertjes juist hunne eieren leggen op 't moment dat de knoppen zich willen openen. De insecten boren hierin een gaatje en schuiven de eitjes naar binnen.

De knoppen openen zich niet, maar de heldere bloemblaadjes nemen een meer bruine kleur aan. Tilt men dat bruine kapje op, dan ziet ge de uit 't ei voortgekomen larve druk bezig met haar vernielingswerk. Ze doet zich te goed aan de teere bloemdeelen. Tracht zooveel mogelijk van die kevertjes machtig te worden. Door 's morgens vroeg te schudden, vallen er wel booswichten op den grond. Ze verschuilen zich ook gaarne in wat houtwol, mos of iets van dien aard, welke stoffen men in de takoksels neerlegt.

Het spreekt, dat de aangetaste knoppen zooveel mogelijk moeten worden weggenomen, wijl zich uit de larve 't kevertje ontwikkelt en dit 't volgende jaar wellicht menig bloemknop zijne verdere ontwikkeling belet. Zie verder Jaarg. 1, blz. 743 en 792.

In 't aanleggen van vangbanden vinden we naast de reeds genoemde een uitstekend middel om menig boosdoener machtig te worden.

't Is thans tijd, *pasgeplante boomen* of boomen, die wat achterlijk zijn of wel aan boomen, die telken jare een rijke vruchtopbrengst geven en hoege-naamd geen nieuw gewas maken, wat chilispeter te geven. Men kan dit opgelost aan de boomen toedienen, doch goed fijn en goed verdeeld uitgestrooid, gaat wel zoo gemakkelijk. Men zorge vooral daar te mesten, waar de meest werkzame worteldeelen zich bevinden. Per vk. M. kan men rekenen $\frac{1}{2}$ H.G. chilispeter. Wil men de oppervlakte grond, welke een boom inneemt, berekenen, dan neme men het kwadraat van tienmaal den stamomvang. Is de stamomvang b.v. 50 c.M. dan rekent men als oppervlakte $(10 \times 50)^2$ c.M. = 250,000 vk. c.M. = 25 vk. M. Daar zal zooveel niet aan mankeeren.

In sommige streken hebben de jonge peertjes zeer veel last van de *pererouw* of *galmug*. Dit insect legt zijne eieren in de geopende bloemen. De daaruit voortkomende maden boren zich in de kleine vruchtjes, vernielen deze van binnen geheel. Het jonge peertje zwelt op, neemt een opvallend ronden vorm aan en valt, ter grootte van een knikker zijnde, af. Sterk riekende bestrijdingsmiddelen worden tegen deze mug aangewend. Zoo kan b.v. alsem in de bloemen worden gespoten.

Waar men enkele kleinere vruchtboomen er op na houdt, is zulks toe te passen, in 't groot gaat zulks niet. De reuk der perebloesem lokt de muggen als 't ware aan. Wordt deze geur door een andere overtroffen, zoo schijnt de muggenschaar geen trek op de bloemen te hebben.

Aldus wordt beweerd en aanbevolen, persoonlijk hebben we geen proeven genomen, 't Is overigens een zeer lastig insect,

In kassen en bakken.

Stoken, spuiten en gieten. — Oranjerie. — Koude kas. — Gematigde kas. — Aanbinden van perkplanten.

Behalve hetgeen dat we in no. 42 hebben aangegeven, zijn er in de warme kas geen bijzondere bezigheden en dat is des te beter, omdat de minder warme afdelingen, n.l. gematigde en koude kas en oranjerie wat meer dan tot hiertoe van onzen tijd vragen. Nog altijd verplicht het gure weer ons, de warme kas 's nachts behoorlijk goed en soms ook op den dag te *stoken*. 't Is noodig, dat we de gewenschte warmtegraad thans goed onderhouden, omdat een schommeling in de temperatuur zoo gemakkelijk stilstand in den groei veroorzaakt, en dit op zich zelf weer oorzaak is, dat onze kasplanten onder de luis komen, die, men weet het, er veel gemakkelijker in, dan er uit zijn.

Met het luchten moet men, als de wind steeds zoo krachtig en schraal blijft uiterst voorzichtig zijn. Waar behoorlijk gestookt wordt, heeft door de betrekkelijk hooge temperatuur, die de lucht tamelijk droog maakt, meer verdamping plaats en aangezien dit thans bij de meestal jonge ontwikkeling wel het sterkst is, is *spuiten en gieten* van het grootste belang en mag men dit niet verzaken, wat, omdat er buiten de kas thans zooveel te doen is, wel eens niet naar behooren plaats heeft.

De *oranjerie* wordt ontruimd. Oranjeboomen, Laurieren en alles wat hiermede in sterkte en weerstandsvermogen tot de koude gelijk staat, verhuist naar een beschut plekje in den tuin. Na een flinke schoonmaak van dit gebouw gebruiken we de vrij gekomen ruimte weder voor allerlei planten, die we uit de koude kas moeten verwijderen. De Stam-Heliotropen, die we in de koude kas tot ontwikkeling hebben gebracht, groeien daar te snel; ze moeten dus wat worden afgehard en daarom krijgen ze een licht plaatsje, dus kort bij de ramen in de oranjerie.

De *Azalea's*, *Genista's*, *Clivia's* en dergelijke planten, die we uit de bak naar de koude kas transporteerden, gaan hier te snel vooruit en daarom geven we ook dergelijke planten een plaatsje in de oranjerie, waardoor we er langer genot van hebben.

In de *koude kas* komt dus ruimte beschikbaar, en gelukkig; want in de bakken staan *Gloxinia's*, *Tydaea's Streptocarpus*, *Torenia's*, *Thunbergia's* e. d., die op een plaatsje in deze kas wachten. Met deze planten, in vereeniging met koude-kasvarens als *Cyrtomium falcatum*, *Pteris tremula*, *Blechnum*, *Alsophila* e. a., benevens Palmen als *Phoenix*, *Corypha* e. d. Bovendien zijn er nog een aantal sierplanten, die des zomers onze koude kas met voordeel kunnen versieren; we denken hierbij aan de zeker fraaie *Peperomia's*, onderscheidene *Dracaena*-soorten, *Cyperus* enz. Dergelijke planten, afwisselend geplaatst tusschen bloeiende

Gloxinia's enz., geven aan het geheel een aardig aanzien en bovendien staan ze daar uitmuntend, omdat ze zich er vrij kunnen ontwikkelen.

In de *gematigde kas* vinden thans tal van varensorten, *Begonia Rex*, *Aspidistra*, *Crinum's Bromelia's* enz. een plaatsje.

Zooals we reeds in den aanvang schreven, geven we de op stam gekweekte *Heliotropium* een plaatsje in de orangerie. *Pelargonium peltatum*, *Fuchsia*, *Lantana's* enz., ze krijgen allen hier tijdelijk onderdak om zoodra het weer zulks toelaat, naar buiten op een beschutte plaats en behoorlijk in 't licht te verhuizen. Wanneer we van deze of dergelijke planten, stammetjes in aankweek hebben, dan geven we die bijv. tot eind Mei of Juni een plaats in de koude kas. Ze moeten daar op de vereischte hoogte worden gebracht en bovendien de eerste aanleg voor de kroon hebben gemaakt, om dan naar buiten te verhuizen. Op deze wijze kweeken we stevige kroontjes. Alle bladeren die zich op het jonge stammetje bevinden, behoude men zorgvuldig, ze helpen mede de stam verdikken, die als we ze door afplukken verwijderen, dun en slap zou blijven. Naarmate het kroontje zich ontwikkelt vallen de bladeren op het stammetje geplaatst van zelf wel af.

Zoodra het weer gunstiger wordt, wordt op den dag het glas van de bakken waarin *Pelargonium's*, *Fuchsia's*, *Dahlia's*, *Canna's*, *Calceolaria's*, *Kleina*, *Echeveria's*, sommige *Begonia's*, enz. verwijderd, om 's avonds als het weer zulks noodig maakt, weer te worden aangebracht. Hierdoor bevorderen we dat de planten zich steviger ontwikkelen.

Het aanbinden van onze perkplanten moet thans geschieden. De planten worden daarvoor uit de ramen verwijderd, goed schoongemaakt, de grond nog eens behoorlijk aangedrukt en dan aangebonden of zooals dat in bloemistenterm wordt genoemd ze worden opgestokt, d. w. z. iedere plant krijgt een stokje; die planten, welke men tijdelijk opbindt geeft men soms een rietje. Meestal gebruikt men voor stokjes zwaar mandentwijn of teenen, die men bij de handelaren in tuinbouwbenodigdheden of ook wel bij mandenmakers kan koopen. Soms wordt ook gebruik gemaakt van kraaiessenhout (*Rhamnus frangula*), die tusschen het kreupelhout in 't wild groeien en door sommige luidjes worden gesneden en verkocht.

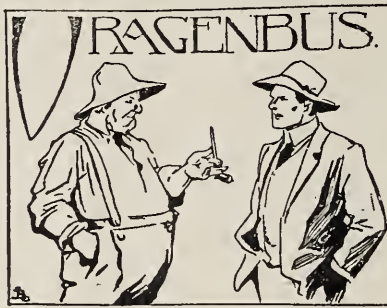
Na 't aanbinden worden de planten, gerangschikt volgens hare grootte, weer in den bak geplaatst en dan flink begoten.

J. A. KORS.

OUDE WIJSHEID.

Wie rosen plucken wil, en magh geen prickels mijden.

J. Cats.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen:

Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Beminging, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Bijenteelt aan den heer G. J. Pannekoek, Neele.

Vraag No. 726.

Verleden jaar ZAAIDE IK SCABIOSA GR. C. FL. PL., KORENBLOEM, PAPAVER PAEON. FL. PL., welke alle IN VOLLEN BLOEI staande OMVIELEN en dus door mij niet draden moesten gestut worden.

Wilt u zoo beleefd zijn mij te melden of dat een gewoon verschijnsel is, of anders WAT DAARVAN DE REDEN mag geweest zijn?

Hilversum.

T. J.

Antwoord. Het omvallen van eenjarige planten als zij bloeien is voor sommige soorten geen ongewoon verschijnsel, vooral niet voor dezulke met zware bloemen of bloemhoofdjes als Scabiosa, dubbele papavers en dergelijke. Zulke planten moeten dan tijdig worden opgebonden, want al zijn zij nog zoo stevig ontwikkeld, bij regen en wind leggen ze het toch spoedig af.

Overigens kan men niet beter doen dan te zorgen dat de planten zich zoo krachtig en forsich mogelijk ontwikkelen, door ze voldoende ruimte te geven. Staan ze te dicht opeen, dan groeien ze ijl en spichtig op en blijven zwak. Voorts zijn een volzonninge standplaats en goede bemesting een eerste vereischte voor de cultuur van sterke planten. En dan is opbinden ook maar bij uitzondering noodig.

v. L.

Vraag No. 727.

Gaarne wist ik den NAAM van dit thans bloeiende struikje; ik zag het met rose en rode bloemen, heeft men dit ook nog in andere kleuren?

Maastricht.

Mevr. L. R.

Antwoord. Deze fraaie voorjaarsbloem heet *Ribes sanguinea*. Zooals de naam aan-

duidt (*sanguinea* = bloedrood) is de eigenlijke kleur rood. Er bestaan evenwel alle mogelijke overgangen van, zelfs tot wit toe.

B. B.

Vraag No. 728.

Wij hebben in onze stadstuin vele SNEEUWKLOKJES, CROCUSSEN en NARCISSEN, nu gaan wij buiten wonen en zouden we gaarne weten welke de beste tijd is om deze bollen te VERPLANTEN, nu of in het najaar en dan welke maand, en zijn er nog bijzondere maatregelen, die men in acht moet nemen?

Tevens zou ik gaarne weten, wat de reden kan zijn, dat een CLIVIA, verscheidene planten te zamen in een groote tobbe, sinds de laatste 3 à 4 jaren WEINIG BLOEIT en vroeger bijzonder mooi; zouden er te veel te zamen zijn in de tobbe en daarvoor te weinig voedsel?

Amsterdam.

C. W.

Antwoord: Sneeuwkllokjes verplant men het best als ze uitgebloeid zijn, vooral als ze aan bosjes staan. Men neemt de polletjes voorzichtig op met een goede kluit en plant ze met kluit en al ter plaatse waar ze staan moeten.

Crocus en Narcissen moeten zoolang blijven staan tot het loof geel wordt. Zij kunnen dan dadelijk op de nieuwe standplaats geplaat worden.

Dat, uwe Clivia niet bloeit kan verschillende oorzaken hebben. Meestal geeft men deze planten te weinig rusttijd, wat het best bereikt kan worden door de planten een paar maanden weinig of niet te gieten. Ook houden deze planten niet van te grote potten. Ik zou u aanraden de planten afzonderlijk op te potten. Door de planten verschillende rusttijden te geven kan men geruimen tijd bloeiende Clivia's hebben. Zoo de planten op de tobbe moeten blijven staan, dan moet u ze gedurende den zomer nu en dan wat voedsel geven en ze gedurende de winter droog houden. Worden ze dan in het voorjaar weer nat gemaakt dan schieten ze spoedig hare bloemstengels, vooral als ze dan wat meer warmte krijgen.

Santpoort.

J. J. KRUIJFF.

Vraag No. 729.

Mijn tuinman weet voor de GROOTE PERKEN in mijn rechte aangelegde tuin nooit anders te bedenken dan Geraniums en Knolbegonia's, en dit wordt wel wat eentonig.

Zijn u BLOEMEN of combinaties van verschillende bloemen en PLANTEN bekend, geschikt voor vakken? Vereischte is natuurlijk, dat ze LAAG BLIJVEN en evenals de Geraniums, den GEHEELEN ZOMER EEN GEDEELTE VAN HET Najaar VOLOP BLOEIEN. Ik probeerde het eens met Salvia's, doch die kwamen laat in bloei en werden toen verbazend hoog.

Het liefst had ik VASTE PLANTEN, om niet ieder jaar te behoeven te vernieuwen. Viola cornuta heb ik reeds langs de PADEN.

Rotterdam.

X.

Antwoord: Vaste planten die het gehele jaar doorbloeien zijn er zoo goed als niet, maar er zijn wel verschillende soorten saam te brengen, die elkander in bloei opvolgen en zoo met elkander een perk kunnen geven, dat den geheelen zomer niet zonder bloemen is. Het spreekt vanzelf dat zulke soorten dooreen moeten geplant worden en dat eischt nog al overleg, terwijl men met de eigenschappen der verschillende soorten goed bekend moet zijn. Ik geef u hier een gemengde beplanting op met één soort als hoofdplanting.

Verspreid over het geheele perk op afstanden van één meter, *Chrysanthemum maximum*, en zet daartusschen: *Alyssum*

saxatile, *Iberis sempervirens*, *Aster alpinus*, *Dianthus plumarius*, *Pyrethrum roseum*, *Aquilegia vulgaris*, *Papaver orientale*, *Dictamnus Fraxinella*, *Monarda didyma*, *Betonica grandiflora*, *Geranium sanguineum*, *Polemonium caeruleum*, *Helianthemum pumilum*, *Campanula persicifolia* Moerheimi, *C. turbinata*, *Oenothera speciosa*, *Erigeron speciosus*, lage *Phlox decussata* in verschillende kleuren, *Asclepias tuberosa*, *Anemone japonica*, lage herfstasters, *Aconitum Fischeri*, *Helleborus niger*.

Wenscht u een aardig perk van één soort, dan kunt u nemen *Papaver nudicaule* in diverse kleuren of *Delphinium nudicaule* (oranje-rood). Dit zijn ook vaste planten, maar worden meestal als tweejarige gekweekt, omdat de bloei in het tweede jaar na de zaaiing het fraaist is.

Zaaien in den zomer, op de bedden overwinteren of wel in het najaar of het volgende voorjaar daarop uitplanten.

Met éénjarige planten kunt u ook veel bereiken. De meeste bloeien den geheelen zomer, en schenken onder eenige zorg, voortdurend genot.

v. L.

Vraag No. 730.

Welke is DE BESTE GROND om ORANJEBOOMEN te verpotten? WELKE STANDPLAATS is in den Zomer gewenscht, volle zon of schaduw, en WELKE VLOEIMEST om nu en dan mede te gieten?

Voorburg.

A. H.

Antwoord: Een goede grondsoort voor Oranjeboomen is grove boschgrond voor een derde deel met frissche heideaarde en eenige scheppen grof zand vermengd. Ter vervanging van heideaarde kan men ook wel verteerde graszodengrond gebruiken. Standplaats volle zon, veel gieten gedurende den groei. Bemesting met koegier, verdunde schapenmest of beer.

v. L.

Vraag No. 731.

Ik heb een 3-JARIG ORANJEBOOM-PJE, dat steeds mooi gegroeid is, en dezen winter bij den bloemist in de kas heeft gestaan. Nu is het weer drie weken thuis en staat in de serre, vorstvrij en op een mooi plekje. De jongere bladen kronkelen zich nu echter op en krijgen hier en daar GELE PLEKKEN, zoodat de plant er KWIJNEND gaat uitzien. Wat is de reden en hoe is het te verhelpen?

Hattem.

J. B. v. H.

Antwoord: Ik vrees dat uw oranjeboompje bij den bloemist wat te warm heeft gestaan en daardoor te vroeg is uitgelopen, waardoor de jonge toppen bij de wisseling van temperatuur en vochtigheidsgraad het te kwaad krijgen. Er is nu weinig anders aan te doen dan afwachten. De plant zal er nu wel door zijn en dan zal ze wel weer doorgroeien. Geef gedurende den groei veel licht, water en nu en dan ook wat mest. De beste plaats ter overwintering is een lichte koude kas of vensterbank in een onverwarme doch vorstvrije kamer op het zuiden.

v. L.

Vraag No. 732.

Hoe komt het dat in mijn ASPIDISTRA allemaal GAATJES IN DE BLADEREN komen? Nevensgaand blad geeft het eenigszins aan.

Nijmegen.

C. H.

Antwoord: De gaatjes zijn er klaarblijkelijk ingevreten door kleine zwarte slakjes, toen het blad nog jong was; die beschadiging wordt dan meestal eerst later, als het blad volwassen wordt, duidelijker zichtbaar, vandaar dat het dan ook bijna altijd veel later wordt opgemerkt. Let eens goed op, misschien kunt u de boosdoeners nog wel vinden. Ze verschuilen zich niet zelden in de jonge, nog peperhuisvormig opgerolde bladeren.

v. L.

VOOR DE KEUKEN.

Recepten voor tomaten.

Een echte liefhebber van tomaten eet de rijpe vruchten met een weinig peper en zout gewoonweg rauw en laat er een lekkere peer voor staan. De Engelschman is er dol op. 't Moet een gezond eten zijn; 't is maar voor wie er van houdt! Meer en meer raakt ook de Hollandsche tong aan den tomaten-smaak gewend en waar zoo minigeen nog met de bereiding sukkelt, laten we hieronder enkele recepten volgen, die we gedeeltelijk in een Duitsch tijdschrift vonden. Wellicht vullen onze vriendelijke lezeressen de lijst wel verder aan.

Tomaten in suiker. Geheel rijpe tomaten worden met kokend water overgoten en met een mes van de schil ontdaan.

Op $\frac{1}{2}$ K.G. tomaten neemt men $3\frac{1}{2}$ K.G. goede suiker. De tomaten worden er in gelegd en dan direct van 't vuur genomen, waarna men ze gedurende 5 minuten door de suiker wentelt en dan met de schuimspaan op een platten schotel legt. Zijn de vruchten afgekoeld, dan komen ze weer in het heet gemaakte sap, 't welk driemaal moet gebeuren. Vervolgens doet men ze heet in de inmaakglazen, waarna

men het ingedikte sap opgiet. Na afkoeling sluit men de flesch met in cognac bevochtigd perkamentpapier.

Tomatensoep. Men neemt goeden bouillon en 6 à 10 tomaten, naar 't aantal personen. Men kookt de tomaten apart met een weinig peterselie en een ui, niet te ruim, doet alles door een zeef en vervolgens in de bouillon. Zonder bouillon worden de gekookte tomaten met wat boter gebonden; men voegt er een of twee eierdooiers (al naar de hoeveelheid), wat witte peper en zout aan toe. Vóór het opdienen kan er wat aardappelmeel of fijne sago aan worden toegevoegd.

Tomatensla. a. Wasch verse tomaten, haal er de pitten uit; snij ze in dunne schijfjes en maak ze als kropsla aan met Delftsche slaolie, harde eieren en azijn. 't Kookboek zegt, dat men deze sla bij koud vleesch of biefstuk moet gebruiken en dan zal 't wel zoo wezen.

b. Men doopt eenige rijpe tomaten even in kokend water. Alsdan is de schil er gemakkelijk af te trekken; men snijdt de vruchten middendoor, drukt er de pitten uit, om ze daarna in dunne

schijfjes of stukjes te snijden. Men maakt een saus van een lepel goede azijn, 4 lepels Delftsche slaolie, wat zout, peper, gehakte uien en legt de tomaten hierin. Nu wordt 't zaakje dooreen geroerd om er ten slotte wat gehakte peterselie op te strooien.

Van tomaten en ham of gehakt kan men wat degelijks bereiden. Men bakst de ham en legt op elk stuk een halve, even opgebakken tomaat. Daarna bestrooit men deze met paneermeel en doet er was jus over.

Van gehakt kan men de balletjes in 't midden leggen en de tomaten er omheen, of wel men holt de tomaten uit en vult ze met gehakt.

Tomaten in haar geheel ingemaakt

De tomaten worden van de stelen ontdaan en goed schoon gewreven. Men legt ze voorzichtig in een inmaakglas (Weck's systeem), giet er koud water op tot aan een vingerbreed onder den rand, legt 't deksel met den gummiring er op en plaatst het geheel in den ketel met koud water; dit moet tot $\frac{3}{4}$ der hoogte van 't inmaakglas reiken. Alsnu wordt 't water aan de kook gebracht en laat men het een 10 minuten doorkoken. Het deksel moet zich door den meerderen druk der omringende lucht hebben vastgezogen. De flesch laat men in en met 't water afkoelen.

Wil men *tomatenmoes*, dan kan 't volgende dienen: De goed afgewreven tomaten worden doorgesneden, uitgeperst en in een kom of pan met een weinig water gedaan. Hierin late men ze 10 min. koken, schudt ze op een zeef om ze te laten uitdruppen. Vervolgens wrijve men ze door een (fijne) zeef, doe 't zaakje in flesschen (Weck's systeem), sluit met gummiring en deksel, zet deze in een ketel met koud water, om verder als hierboven te handelen.

Voor elk wat wils.

P. v. d. V.

PLANTENZIEKTEN.

Tomatenziekte.

Bij aanhoudend nat weer wordt de tomatenplant vaak aangetast door een schimmel, die in doen en laten veel overeenkomt met de welbekende „aardappelziekte”. Trouwens, tomaat en aardappel zijn zeer nauw aan elkaar verwant. Gelijk de meeste schimmels treedt deze ziekte dan plotseling op bij een warme, vochtige atmosfeer. In kassen, waar niet voldoende gelucht wordt en om 't verbranden tegen te gaan, veel vocht wordt gegeven, zal men zonder twijfel deze ziekte zien optreden. En waar de schimmel zich aan den onderkant der bladeren vertoont, is bestrijden lastig. Een zwakke oplossing Bordeauxsche pap ($\frac{1}{2}$ procent) en hiermede de planten een paar maal flink bespotten (vooral de onderkant der bladeren raken), is ter bestrijding zeer aan te bevelen.

P. v. d. VLIST.

HET KOUDE VOORJAAR.

Dat wij niet de eenigen zijn die van het wintersche voorjaar lijden, kan blijken uit onderstaande regelen uit een brief, dien we van een onzer bekenden plantenliefhebbers, die jaarlijks om dezen tijd in Montreux vertoeft, ontvingen:

„Wat een voorjaar! Ik bezoek deze streek 20 jaren, maar heb zulke ervaringen nog niet opgedaan. Op de Paaschdagen 5, 4 en 3 gr. Celsius met sneeuw, hetgeen voor de ontluikende knoppen alles behalve aangenaam is. Men vreest zelfs voor den wijnstok, waarvan hier alles afhangt.

„Wat mij hier op het gebied van boomen- en plantengroei altijd aangenaam aandoet, zijn lo. de prachtexemplaren der *Wellingtonia gigantea*, reuzenstruiken van *Laurustinus* en *Magnolia's* met honderdduizend bloemen (waarschijnlijk ten gevolge der gloeiende zonnestralen gedurende den langen zomer), ook groote *Ficus*-boomen met hun glimmend, aan den achterkant bruinachtig gebladerte. Jammer dat de mooie tuinen, waarin de goudbladerige wilgen en *Eryonimus*-heggen thans zoo sierlijk uitkomen, voortdurend moeten plaats maken voor kazernes, d. w. z. monster-hotels, waarin al die Germaansche bezoekers moeten worden ondergebracht”.

LEESTAFEL

Bemesting op zandgrond, door H. W. Roes, Adviseur van den Boerenbond te Deurne. Uitgave van den Boerenbond te Deurne. Prijs f 0.15.

Voor ruim een jaar werd van dit werkje de eerste druk (1500 ex.) in 't licht gegeven. Spoedig volgden een tweede (6000 ex.) — een derde (15,000 ex.) — en een vierde druk (10,000 ex.)

Deze derde druk ligt ter recensie voor ons: bijna 300 pag. (klein octavo) vol nuttige wenken. Het verbaast ons niet, dat binnenkort de vijfde oplage zal verschijnen, die uit 20,000 ex. zal bestaan. De uiterst lage prijs (bij 20-tallen tegenijk nog verlaagd tot 10 cents + onkosten-postpakket) maakt dat het zeer nuttige werkje onder ieders bereik valt.

Bovendien wijst het den weg om door coöperatie niet alleen tegen behoorlijke prijzen de meststoffen te bekomen; maar tevens ook om ze zuiver, onvervalscht te krijgen.

Het is mij ten slotte zeer sympathiek, dat de schr. aanhoudend op het aambeeld der drankbestrijding hamert: De kroeg uit... de (vak)beweging in! Verdrongen geld is erger dan weggesmeten geld!

Slotconclusie: Kapelaan Roes heeft zeer goed werk gedaan, met het schrijven van een boekje, dat de uitkomsten van het wetenschappelijk onderzoek van het bemestingsvraagstuk in populairen vorm het eigendom van ons volk maakt. B. B.

Goedkope Tuinbouw-Bibliotheek, onder leiding van C. H. Claassen en J. G. Hazeloop, Zwolle, Tjeenk Willink. Prijs per no. f 0.35.

Van deze aanbevelenswaardige bibliotheek verschenen wederom vier deeltjes:

No. 10. Snijbloemen, door W. Lodder, Chef de Culture te Santpoort.

No. 11. De Tulpenteelt, door J. Braun, Bloembollenkweeker te Noordwijk.

No. 12. Het trekken van Snijbloemen te Aalsmeer, door C. Spaargaren, Chef de Culture a. d. Proeftuin te Aalsmeer.

No. 13/14. De Druif, door K. Wiersma, Rijkstuinbouwleeraar te Naaldwijk.

Zoo langzamerhand vormt deze Bibliotheek eene aardige serie van Nederlandsche Tuinbouwliteratuur. Door de verschillende onderdeelen van het omvangrijke gebied afzonderlijk te behandelen, komt alles behoorlijk tot zijn recht, te meer, waar de respectieve bewerkers der boekjes door speciale studie en speciale verwerking bevoegd zijn, dezen specialen arbeid te leveren.

B. B.

BRIEVENBUS.

Oculeeren van rozen.

Naar aanleiding van een antwoord van J. A. K. op vraag No. 533 in ons blad van gisteren, zou ik gaarne eene opmerking maken. Ik ben nl. niet eens met den geachten heer K. dat rozen-oculaties op bottels zelden op den stam gelukken en meer op de zijtakjes gezet worden.

Op de rozenkweekerij, waar ik eenige jaren voor mijn gezondheid werkte, oculeerden we stamrozen als regel op jonge bottelstammen, op elken stam 2 oogen, elk zooveel mogelijk dicht onder een zijtakje.

Aileen als de stammen wat ouder waren b.v. door mislukken 't vorige jaar) zetten we wel oogen op een zijtak, zoo dicht mogelijk tegen den stam aan.

Het aanslaan hangt ook wel van de soort af en vooral van vlug werken en gunstig oogenblik.

Ik zelf oculeerde in den zomer van 1906 o.a. eenige oudere bottelstammen op den stam met Turner's crimson ramblers en maakte daarvan verleden zomer o.a. vier kronen, die gerust gezien mogen worden. Ik moet erkennen dat die roos licht aanslaat, maar de stammen waren hard en hadden worteluitloopers, die in kweekerijen al goed voor jonge oculeerstammetjes konden dienen.

Ik wilde echter direct hooge, flinke treurrozen kweken en kies daarom die forsche stammen, die, naar ik verwacht, nu dit jaar mooi zullen bloeien, daar ze den winter geheel ongedekt prachtig doorkwamen en al werken. Ik spreek alleen over oculeeren met slapend oog, hetgeen ik beschouw als in alle opzichten beter dan oculeeren met schietend oog.

Ginneken.

W. C. DE VOOGT.

ALLERLEI.

Rattenverdelging.

In Engeland heeft de „Board of Agriculture” (ministerie van landbouw) den raad gegeven, de ratten uit te roeien met het oog op de schade die ze veroorzaken. Deze raad schijnt te zullen worden opgevolgd. We lezen althans in de „Amateur Gardening”, dat de Rev. Canon. R. Abbey, rector of Earl Soham, Framlingham, onlangs de autoriteiten in dat district heeft weten te bewegen, verscheidene honderden buisjes met „virus Danysz” te bestellen bij het „Institute Pasteur” te Parijs, en die over de streek te verspreiden.

Onder toezicht van een wetenschappelijke staf uit Londen is deze smetstof over een oppervlakte van 2000 acres in de gangen der ratten gebracht.

B. B.

Aarde op wespensteek en tetanus.

Onlangs namen we een berichtje over uit „The Garden”, waarin vochtige aarde werd aangeprezen als een goed middel tegen wespensteek.

In het no. van 25 April van dat blad wordt thans tegen dat middel gewaarschuwd, omdat men door aarde op een wonde te brengen gevaar loopt, zich te infecteeren met *Bacilles tetani*.

Inderdaad is dit gevaar niet denkbeeldig. Tetanus (Wondkrampverstijving) komt zooowel bij menschen als dieren voor en het schijnt vrij zeker, dat de infectie steeds op dergelijke wijze tot stand komt.

Nu is eene kleine verwonding niet altijd te vermijden; in verband met het bovenstaande is het evenwel raadzaam, aanraking met tuingrond te vermijden. B. B.

Over pereboomen.

(uit „Door Noorwegen”.)

Pereboomen zag ik niet, alleen in boomgaarden. In rotsspleten, op berghellingen, waar overigens niets groeide, op allerlei eenzame plekken vond ik dien vruchtbom. De bewoners der streken enten hem namelijk op een lijsterbessenboom, die hier veelvuldig voorkomt. De ervaring heeft hun geleerd, dat de peer, op dezen boom veredeld, zich met een zandigen, steenachtigen en veel schaler grond tevreden stelt dan wanneer hij op een wilden pereboom geënt wordt. Al geeft zulk een boom geen rijken oogst, de moeite van het enten belooft hij dikwijls boven verwachting. En zoo vindt de reiziger vaak in de barste streken vruchtbomen, wier sappig ooft hem eene onverwachte en daarom dubbel aangename versnapering verschaft.

Nergens is zoo goed als hier de oude rijmspreuk begrepen en toegepast:

„Is daar een ledig plaatsje in het land,
Dan fluks een vruchtbom daar geplant
Bewaak, verzorg en snoei hem goed:
Hij geeft u rente in overvloed.”

Uilensvang en de nabijgelegen plaatsen aan den tegenovergestelden oever liggen voor de oogstteelt bijzonder gunstig. Nooit bevroest hier de fjord. 's Winters waaien hier meestal warme westenwinden, terwijl zuidelijker de koude oostenwind den bontoon voert.

P. J. S.

Een oude peer.

In het bezit van een Amsterdammer bevindt zich een verschrompeld peertje, dat Mayken Boosers, die 18 September 1564 wegens herdoop te Doornik tot asch werd verbrand, aan een van haar kinderen, Hans de Booser, in 't gevangenhuys gaf. Zie: Doopsgezinde Bijdragen 1898 en 1902”. Ik verzwijg den naam van den tegenwoordigen eigenaar. Het moest eens storm bij hem loopen, om een peertje — nog al liefst een martelaars-relik — dat thans 342 jaar oud is, te bezien. De afkomst van het peertje staat door historische en genealogische gegevens vast, o.a. door een schriftelijke verklaring van Maayken's kleinzoon, welke verklaring bij het peertje bewaard bleef.

(Alg. Hbld.)

De serres van de Cours-la-Reine.

Sedert de groote Parijsche tentoonstelling van 1900 dienden bovengenoemde serres voor het houden van Parijsche tuinbouw-tentoonstellingen. Ze verkeerden thans in zoodanigen toestand van verval, dat eene afdoende restauratie ruim f 50,000 zou kosten. Ze zullen daarom worden afgebroken; doch zeer waarschijnlijk zal de Société Nationale d'Horticulture zich met den Parijschen gemeenteraad verstaan om op de

zelfde plaats nieuwe serres te bouwen, zij het dan op bescheidener schaal. Voor het speciale doel, waarvoor ze bestemd zijn, zullen ze evenwel allicht meer geschikt zijn.

(Revue Horticole.)

B. B.

Kippen en varkens.

De kippen harken met een ijver, die bewonderenswaardig is en waarom? Niet alleen om de wormpjes machtig te worden, maar ook om de larven, eitjes en poppen te verslinden, die des voorjaars uit de grond te voorschijn komen, om met de ontwikkeling der natuur, tot schadelijke insecten op te groeien.

Ik weet wel, de tuinlieden zijn niets gesteld op hun werk, want ze hebben niet geleerd, het netjes te doen, maar daarom geven men ze geen toegang tot den moestuin; daar vernielen ze meer dan ze nuttig zijn.

Dezer dagen sprak ik een vruchtenkweker en handelaar, die beweerde, dat, waar men de meeste kippen houdt, en gelegenheid geeft, om in een boomgaard te weiden, de mooiste vruchten had waargenomen. Een ontwikkelde rups lusten ze niet, maar de poppen, larven en eiertjes des te liever, dus men moet in de eerste drie maanden van het jaar, de kippen in den boomgaard den vrijen loop laten, want daar hindert het niet, als ze wat ongeregeld harken.

En waar kippen nuttig zijn tot verdelging der schadelijke insecten, kan men gerust een koppel varkens er bij laten werken, want waarom wroet een varken?

Hoofdzakelijk zoekt het larven en schadelijke insecten. Nu zijn die twee soorten tuinlui wel niet de netste werkers, maar dat komt, althans in boomgaarden, er niet zoo precies op aan, want het gras hetwelk, door dat harken en wroeten vernield wordt, is voor het vee niet van eerste kwaliteit, want alle gras, dat onder of bij boomen groeit, wordt eenvoudig door den boer zuur genoemd.

Het is dan ook bewezen dat de mest meer de grond intrekt en de boomen voedt, dan ten bate van het gras komt, ook verliest het gras zijn voedingsgehalte, door de schaduw en de drup der boomen. Als nu de nuttige vogels van boven en de kip en het varken van onderen, het vernielingswerk der schadelijke insecten bevorderen, dan mag en kan men daarom nog niet, de aangewezen voorbehoedmiddelen achterwege laten.

Neen help ze maar, men moet de vervolging het geheele jaar niet uit het oog verliezen. De boomborstel ten minste, is toch zeer geschikt, om de schijnbaar slapende poppen en eieren tusschen de naden en barsten der boomen te halen.

Ofschoon de natuur zorgt, dat goed en kwaad, in het evenwicht blijft, moet toch de mensch bedacht zijn om het goede in de hand te werken.

De tuinlieden kip en varken, ze zijn bepaald nuttig, er blijft nog genoeg voor den mensch over, om een handje te helpen, de bloem-, moes- en vruchtentuin voor schadelijke invloeden te beschermen.

Amsterdam.

E. K.

Invloed van zakjes op de druif Chasselas Doré.

De hh. Gustave Rivière en Bailhache hebben scheikundig onderzocht, wat de invloed van het „zakken” is op de kwaliteit van genoemde druiven. Hun onderzoek heeft aangetoond, dat de vruchten rijker zijn aan suiker en tevens minder zuur bevatten, wanneer ze in zakken gegroeid zijn.

(Revue Horticole.)

B. B.

Een riekende Dahlia.

Van uit Erfurt komt er een Dahlia in den handel, die een zoete geur verspreidt, zoo iets als honig. De plant behoort in Mexico thuis en er wordt van verteld dat zij een nette groeiwijze heeft en $1\frac{1}{2}$ M. hoog wordt. Uitgeplant in Mei bloeit zij in Juli en Augustus met bloemkorfjes, die oranje-rood gekleurd zijn en die worden gedragen door lange stelen, zoodat zij ongetwijfeld in aanmerking komt voor snijbloemen.

BDD.

Groote plantenkas.

De *Gardeners Chronicle* van 28 Maart j.l. geeft een afbeelding van de groote plantenkas te Kew, bekend als „temperate house” en deelt mede dat deze kas ongeveer vijf honderd zestien duizend gulden heeft gekost. Deze kas is tweehonderd meter lang!

BDD.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Een JONGMENSCH van goeden huize zag zich gaarne geplaatst als *Volontair* op een groote kweekkerij, om na eenigen tijd als Deelgenoot of Compagnon in de zaak te treden. (262)

Fr. Br. Lett. H. H. Centraal Advertentie-Bureau v.h. GEBR. BELINFANTE, Kneuterdijk 3, 's-Gravenhage.

Amerikaansche Anjelieren

Nu verkrijgbaar als sterke jonge planten in de beste soorten. (266)

Vraag prijscourant en kultuuraanwijzing bij

J. G. BALLEGO,
Bloemist, Leiden.

Op een Bloem- en Boomkweekkerij, waar veel te leeren is en zeer gemakkelijk van Amsterdam en Haarlem te bereiken is, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een of meer Leerlingen. Ook voor Dames is er plaats. (257)

Brieven fr. lett. H, Bureel Onze Tuinen.

TENTOONSTELLINGEN.

Naar wij vernemen is door de Hoofdc commissie voor de in 1909 te Zeist te houden groote Tuinbouwtentoonstelling tot den Minister van Waterstaat een schrijven gericht, waarin Z. E. verzocht wordt te willen bevorderen, dat de tramlijn Utrecht—Zeist voor Augustus 1909 met electriciteit kan worden geëxploiteerd.

Bekroningen

op de Gentsche tentoonstelling.

De Firma Krelage te Haarlem kon twee eerste prijzen aan de vele toevoegen. In Boskoop vielen ook verscheidene prijzen.

Verder werden behaald: een 1e prijs voor bloeiende sering, Rijkstuinbouwwinterschool; een 1e prijs voor cyclamen, D. Baardse Dz.; een 1e prijs voor primula obconica, D. Baardse Dz., een 2e prijs voor reseda M. Alberden Mz., allen te Aalsmeer.

Rieten Ligstoelen,
met verstelbaren rug,
f 5.50

(265)

Geheel inschuifbaar f 6.50. Ind. geh. gevlochten rotingsstoelen f 7.50 en f 10.—. Zon- en Tochtkappen f 3. Alles rembours. Vrij zicht. B. C. HOVING, Haarlemmerdijk 136, Amsterdam. (Tramlijnen 5 en 10). Fabr. van Tuinhuizen, Zomertenten, Bad- en Serrestoelen enz. Vraagt prijscourant.

Een fatsoenlijk JONGMENSCH (gehuwd), goed op de hoogte van het vak, die in België en Frankrijk gewerkt heeft, zoekt plaatsing op een Bloemisterij, waar gelegenheid bestaat later compagnon te worden of de zaak over te nemen.

Brieven fr. onder nummer 2782 aan den Boekhandel van H. N. MUL, Kruisstraat 25, Haarlem. (267)

G. KOELEWIJN, Baarn.

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag tekening en prijsopgaaf.

Billijk te koop aangeboden:

Eene in volle werking zijnde

Handelskweekkerij,

welke geschikt is voor alle culturen en voorzien van de nieuwste Belgische inrichtingen. (264)

Br. No. 826, Advertentiekantoor W. BEETS, Singel 372, Amsterdam.

G. A. VAN ROSSEM, NAARDEN,

10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.

Catalogus op aanvraag.

(178)

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

Chili **SAL** peter

bevat 15½ % stikstof

Chilisaal **PETER** bevat

direkt opneembare stikstof.

Vraagt inlichtingen, Brochures en
Monster (gratis) aan de

Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande

29 Prinsesstraat,

ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
verenigingen. (228)

TUINORNAMENTEN

in alle vormen en nuance.

Tegen ons klimaat bestand.

Vraagt foto's. (263)

F. J. MOERKOERT Jr., Utrecht.

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”

Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie

STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.

(191) Vraagt Catalogus.

W. LOURENS.

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum dier Provincie
verschijnende

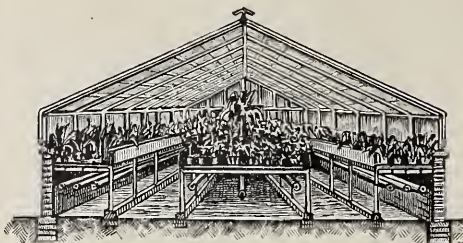
Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing
aangeboden, worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

K. VAN NES C. Bz.,
BOSKOOP.

Speciaal adres voor Kassenbouw
in hout, ijzer en gecombineerde
constructie. (260)

Machinale bewerking.

Bijenstand „De Bij”, HANS MATTHES, Breukelen.

Grootste Bijenstand van Nederland. 400 Bijenkasten.

De beste Kast voor beginners in de Bijenteelt.

De beste Kast voor Amateur-Tuiniers.

Bezoekers welkom. :- Raadgevingen gratis. :- Vraagt Prijscurant.
(250) HANS MATTHES, Breukelen.

SILBERLING & ZOON,
SLOTTERDIJK bij Amsterdam. (254)

Tuinversieringen (tuinvazen) enz.
en Tuinmeubelen; ook volgens teekening.
Catalogus en Prijscurant bij aanvraag franco op zicht.

Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis. (173)

Zaden en Planten.

Groentezaden,

Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten,

Rotsplanten.

— SPECIALITEIT DER FIRMA. —

STRIUKROZEN, KLIMROZEN, RHODODENDRON, CONIFEREN, VRUCHTBOOMEN, VRUCHTSTRIUKEN, AARDBEZIEN-PLANTEN, enz. enz.

Voor ieder, die over een grooten of kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige Catalogus dezer artikelen, voorzien van vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent de behandeling, gratis en franco verkrijgbaar.

B. RUYS,

Koninklijke Kweekrij „Moerheim”,
(225) Dedemsvaart.

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.,
HAARLEM. '184

INHOUD.

Het Gentsche Bloemenfeest, door J. K. B.
Oms Gouden Tientje.
Bijenteelt, door G. J. Pannekoek.
Bloementuin.
Rhododendron praecox, door v. L.
Canna's II, door W. Lodder.
Moestuin.
Steunsel bij Stokboonen, door J. C. Muijen.
Kasplanten.
Tropaeolum tricolor Jarattii, door P. Lamfers.
Dendrologie.
Oude en merkwaardige Boomen, door Leonard A. Springer.
Bloemencultuur.
Azalea's, door A. Lebbink.
Kamerplanten.
Een paar mooie varentjes, door J. J. H. Werk v. d. v. Week.
In de Bloementuin, door A. Lebbink.
In de Orchideeënkas, door J. K. B.
In den Moestuin, door J. C. Muijen.
In den Fruittuin, door P. v. d. Vliet.
In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.
Vragenbus.
Voor de Keuken.
Recepten voor tomaten, door P. v. d. V.
Plantenziekten.
Tomatenziekten, door P. v. d. V.
Het koude voorjaar.
Leestafel.
Brievenbus.
Allerlei.
Tentoonstellingen,

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. o 65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muljen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

HET GENTSCH E BLOEMENFEEST.

II.

Op de bovenzalen van het Casino stonden de kinderen van het woud feest te vieren, en wie ze mocht bewonderen, vierde het feest in stilte mee. Er zijn zaken die men luid-ruchtig gadeslaat; bij deze schoone bloemen werd men stil: de indruk was te overweldigend, en woorden waren er niet om die te vertolken.

Wij waren dan ook maar het liefst alleen bij die Orchideeën, om maar zoo veel mogelijk in ons op te nemen. En dit is ons tamelijk wel gelukt, want nu wij dit thuis schrijven, kunnen wij ons tal van inzendingen voor den geest halen.

En dan zien wij in de eerste plaats de inzending van den heer Ch. Vuylsteke te Loochristy bij Gent, die een honderdtal van zijn nieuwste *Odontoglossum* hybriden vertoonde in een glazen kast zóódat niemand er bij kon komen. Dit laatste hoe vreemd ook zal ons duidelijk worden wanneer wij zeggen dat er exemplaren bij stonden die voor de som van honderdduizend francs geweigerd zijn.

Wanneer nu de plant voor een dergelijke som geweigerd wordt, dan zijn

de meeldraden van een enkele voor de kruisbestuiving minstens 500 francs waard!

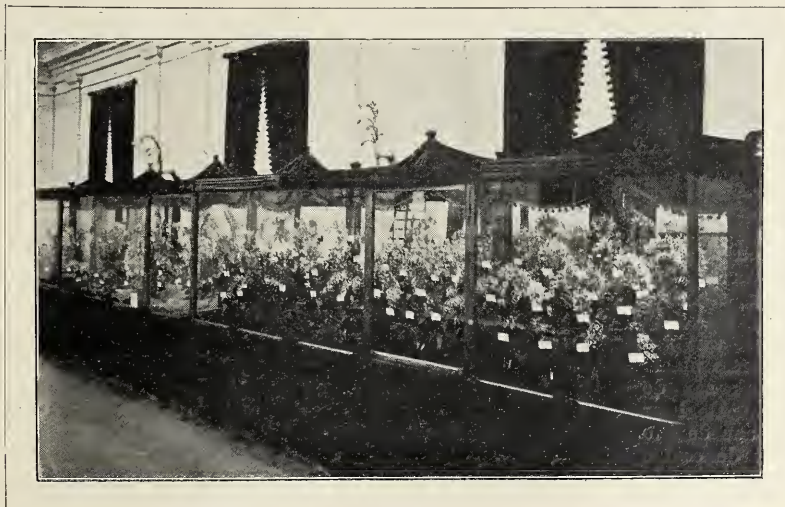
De cultuur was evenals de verscheidenheid buitengewoon, die bulben, die bladeren, die bloemstengels met een dertigtal bloemen aan een stengel, 't

lijktijd een beeld geven van de geheele collectie. Een van de schoonste was *Odontoglossum ardentissimum* *Mad. Vuylsteke* die fraai gevormde bloemen droeg, welke op een witten grond, denker dofbruine vlekken had, terwijl over de geheele bloem een violette nuance lag; *Odontoglossum praeclaren* was bijna geheel donkerbruin, maar om elk bloemblaadje liep een zuiver witte rand, welke al bijzonder mooi uitkwam.

Wilt u misschien een andere kleur: hier is een gele met witte en bruine vlekken, haar naam is *Odontoglossum excellens Apollo*. *Od. excornutum punctatum* draagt lilabloemen met witte randen, terwijl de lip voorzien is van twee licht bruine vlekken die mooi op het wit uitkomen. *Od. excellens „Golden Queen”* zal heel wat gouden tintjes kosten; maar daarvoor is zij ook goudkleurig en ge-

teekend met witte en bruine vlekken. Deze inzending, ter opluistering aanwezig, ontving een kunstvoorwerp ter waarde van 500 frs. en deze prijs werd gegeven met de gelukwensen der jury.

Mr. Charlesworth te Bradford exposeerde een witte *Odontoglossum*,

NIEUWE ORCHIDEEËN van den heer Vuylsteke, te Loochristy, Gent.
(Orig. foto „Onze Tuinen”)

was alles even mooi!

Toen koning Leopold de prijs van een Orchidee hoorde, men noemde toen een som van 20,000 frs. zeide hij: „dat is alleen voor rijke menschen!”

Wij hebben er een paar genoteerd voor de lezers die hun collecties eens willen aanvullen, terwijl wij hier tege-

die geëtiquetteerd was als *Od. Armain-villierensis xanthodes*; *Odontioda Bradshawiae* met kleine maar dofroode bloemen en *Odontioda Vuylstekae* var. *Albion*, welker bloemen steenrood met oranje gekleurd waren.

Lambeau van Brussel had voor zijn bloeiende Orchideeën een tafel noodig van ongeveer 10 M. lengte en 2 M. breedte. In deze inzending muntten vooral uit de *Miltonia vexillaria gigantea*, door groote bloemen, die roze-violet gekleurd waren.

De heer Th. Panwels te Meirelbeke bij Gent exposeerde niet minder dan vijftig rijk bloeiende *Cattleya Laurenceana* met hoog paars gekleurde bloemen.

De Engelsche bloemenliefhebber Major Holford te Westonbirt bij Gloucester had de Zuidkant van deze zaal in een berg van bloeiende Orchideeën veranderd. Tegen het groen van Cocospalmen en groen mos hingen de schoonste bloemtrossen omlaag, en liet leek daar, of het Orchideeën regende. Alles wat exquise was had in deze inzending een plaatsje gekregen.

Hier in de buurt stond ook de nieuwe Tulp van den heer Tubergen te Haarlem, n.l. *Tulipa Forsteriana*, met papaverrood gekleurde bloemen, terwijl elk bloemblad aan den voet een gele vlek bezit. Het is een prachtige Tulp, die dan ook een eersten prijs ontving en die, zooals de inzender vertelde, vele goede hoedanigheden bezit en veel sterker is dan de *T. Greigii*.

Een andere Nederlandsche inzending, waarop wij met trots kunnen wijzen, kwam uit Voorschoten van de heeren P. J. & A. H. Ingenhoves van Schaik. Zij exposeerden 75 *Hippeastrum*-hybriden, de een al mooier dan de andere. Alleen nog wat meer kleur-variatie, en de beroemde Ker van Liverpool zou de vlag moeten strijken. Onze landgenooten kregen een tweeden prijs en daarmede wenschen wij hen geluk.

De nieuwe planten

vormen in den regel de „clou” van deze vijfjaarlijksche bloemenfeesten en tal van kweekers gaan alleen naar Gent om de nieuwe planten te zien.

Zeker, Sander had weer een interessante collectie gezonden, maar er was geen *Acalypha hispida* of *Dracaena Sanderi* bij. Bekijken wij ze wat nader en noemen we in de eerste plaats *Bromelia tricolor*, die sterk aan de bonte Ananas doet denken. De heer Forget vond deze plant aan de Rio Negro en tot heden is het de eenige plant die er van bestaat. Voor wie van bonte planten houdt, is het een aanwinst van beteekenis.

Philodendron Ilsemanii met onregelmatig zilverbonte, pijlvormige bladeren, achten wij van geen beteekenis, evenmin als de *Pereskia Godseffiana* van Queensland met brons-gouden bladeren. Van meer waarde achten wij de mooie Cycadaceae die den naam draagt van *Encephalartos Woodii* en in Zululand gevonden is door den heer Medley Wood, hortulanus van den botanischen tuin te Durban (Natal).

De bladen zijn ongeveer 1½ M. lang, ietwat omgebogen, donker groen en voorzien van insnijdingen die er een mooie teekening aan geven.

Pythoraphis Siebertiana is een gracieuze Palm met vedervormige bladeren, die jong zijnde, koperkleurig, ouder groen worden. Zij is genoemd, zooals uit den naam blijkt, naar den heer Siebert, den directeur van den Palmentuin te Frankfurt.

Pinanga Micholitzii komt uit Sumatra, waar zij gevonden werd door den heer Micholitz. De bladeren zijn een meter lang en de zijblaadjes zijn groen en voorzien van tal van gele vlekjes, die wij er niet mooi op vinden.

Cocos nucifera var. *aurea*. Hier hebben wij te doen met een verscheidenheid van de Cocosnoot, met goudgele bladeren. De indruk die wij kregen, was die van een ziekelijke plant en een handelsplant zal het wel nooit worden.

Anthurium Laucheanum bezit bladeren, die den vorm hebben van *A. Andreanum*, maar zij glimmen niet. Integendeel, zij zijn dof, de nerven liggen tamelijk diep, zoodat de oppervlakte van het blad er uitziet als een dambord. Zij komt van Columbië, terwijl de bloemen nog niet bekend zijn.

Anthurium Sanderi komt ook uit die buurt en doet sterk denken aan *Anthurium regale*, met dit verschil dat de bladeren wat groter zijn. Zij is beslist niet zoo mooi als *A. crystallinum* en zal ook nimmer een handelsplant van beteekenis worden. *Nephrodium gracillimum* komt van Brisbane en ziet er niet onaardig uit. De tamelijk breedte bladeren zijn lichtgroen gekleurd en herinneren aan onze Wijfjesvaren *Las-traea filix femina*. *Caladium centenaire* komt, zooals vele andere *Caladiums* uit Brazilië.

Deze bezit groote, breed-eivormige bladeren, die gedragen worden door zeer donkere, purperkleurige bladstelen. Het blad zelf is zacht rozenrood, met donkerder geteekende nerven.

't Is een van de mooiste *Caladiums* die wij tot heden gezien hebben.

Ten slotte noemen wij *Codiaeum* (*Croton*), *Fred. Sander* met drielobbig bladeren waarvan de rand groen het midden goudgeel gekleurd is. Zij verdient een plaats naast de honderden verscheidenheden die er reeds gekweekt worden.

De heeren Gebrs. De Reusse, Saffelaere bij Gent exposeerden een nieuwe *Kentia* als *Kentia gracilis superba*, die wij niet beter kunnen voorstellen dan als een verfiinde editie van *Kentia Belmoreana*.

De volledige lijst van Nederlandsche bekroningen laten wij hier volgen.

Firma Blaauw & Co., te Boskoop, 1e prijs voor *Rhododendron „White Pearl”*, 2e prijs voor *Rhododendron Pink Pearl*;

E. H. Krelage en Zoon te Haarlem, 1e prijs voor 500 Darwin Tulpen; 1e prijs voor 250 Darwin Tulpen en 1e prijs voor 250 Rembrandt-Tulpen;

Endz van Nes te Boskoop, 1e

prijs voor *Azalea mollis* × *chinensis* var. „Mrs. A. E. Endtz”;

G. van Noord en Zonen te Boskoop, 2e prijs voor *Rhododendrons*;

D. A. Koster te Boskoop, 1e prijs voor *Glycine chinensis*, 2e prijs voor bloeiende heesters;

Tuinbouwschool te Aalsmeer, 1e prijs voor Seringen;

Ingenhoves en Van Schaik te Voorschoten bij Den Haag, 2e prijs voor *Hippeastrumhybriden*.

De heer C. G. van Tubergen te Haarlem, 1e prijs voor *Tulipa Forsteriana* als nieuwe plant.

De heer D. Baardse Dzn. ontving een 1e prijs voor Cyclamen en een 1e prijs voor *Primula obconica*.

M. Alderden te Aalsmeer ontving een tweede prijs voor zijn inzending *Reseda odorata*.

De heer Van Noordten Zoon ontving voor hun nieuwe *Azalea ledifolia* var. *van Noordtiana* een zilveren medaille, een onderscheiding die ook te beurt viel aan den heer D. A. Koster voor *Azalea's* uit zaad gewonnen terwijl de heeren Koster en Zoon te Boskoop een verguld zilver med. ontvingen voor 30 *Azalea occidentalis hybrida*.

(Slot volgt.)

J. K. B.

Daar wij in ons Juli-nummer de prijzen hebben toe te kennen aan hen, die ons, buiten de gewone prijsvragen om, gedurende het afgelopen halfjaar de meest belangrijke bijdrage deden toekomen, wordt in dit no. geen prijsvraag uitgeschreven.

TENTOONSTELLING TE ZEIST.

Men verzoekt ons te melden, dat in de circulaire, dezer dagen van wege de Hoofdc commissie voor de Groote Tuinbouwten-toonstelling te Zeist in 1909 verzonden en inhoudende verzoek om financieelen steun een drukfout staat, die aanleiding tot verwarring zou kunnen geven. Terwijl onder aan het inteekenbiljet als datum van inzending van het biljet 1 Juli 1908 staat vermeld, wordt in de circulaire zelf op pag. 2 gesproken van 1 Juli 1909. Dit nu moet ook zijn 1 Juli 1908.

NIEUWE EN. AANBEVELENSWAARDIGE PLANTEN.

Acacia Baileyana.

De mooie *Acacia podalyriaefolia* heeft zich in de bloemschikkunst reeds eene blijvende plaats verzekerd. Geen wonder ook! Tegen de prachtig staalblauwe phyllodiën steken de heldergele bloempjes zeer sierlijk af en maken deze „Mimosa“-soort tot een der meest begeerde leden van haar geslacht. Thans wordt onze aandacht gevraagd voor de fraaie *Acacia*-soort, wier naam hierboven staat. Zij werd jaren geleden van uit Californië naar de Riviera overgebracht en sedert in steeds grooter wordenden omvang gekweekt voor snijbloem. De kleur der meermalen verdeelde „bladen“ is zilverachtig blauw en die der bloemen goudgeel, hetgeen een harmonisch kleurencontrast oplevert. De soort wordt veredeld op *Acacia floribunda* en schijnt ook als bloeiende potplant voor de oranjerie en koude kas van veel sierwaarde te zijn.

Impatiens Holstii nana-gracilis.

De *Impatiens Holstii* in hare verschillende kleurverscheidenheden zijn vakman en liefhebber zeker voldoende bekend. Zij is eene waardevolle aanwinst voor het sortiment onzer bloeiende potplanten en voor schaduwhoeken bijzonder aan te bevelen. Een nadeel is, dat zij zich slecht vertakt en moeielijk tot goed gevormde planten is op te kweken. Aan dit euvel wordt tegemoet gekomen door de nieuwe verscheidenheid *Impatiens Holstii nana gracilis*. De planten worden niet hoger dan 20—25 c.M., vertakken zich zeer gemakkelijk, zelfs zonder menschelijke hulp, en doen in bloeiwilligheid voor de moedersoort niet onder. Voorloopig komt deze vorm slechts voor in de kleur der oorspronkelijke *Impatiens Holstii*, doch spoedig zal men ze ook wel in andere tinten kunnen bekomen.

Rosa polyantha „Maman Lavvasseur“.

Men verwissle deze verscheidenheid niet met hare oudere en reeds algemeen verspreide zuster *Mad. Norbert Lavvasseur*. Deze fraaie pot- en perkplant, ook wel *Baby Rambler* genoemd, heeft lila-roode bloemen, bij de *Maman Lavvasseur* daarentegen zijn ze zacht-rose getint. Overigens komen beide verscheidenheden in hare eigenschappen geheel overeen, wat groei-kracht zoowel als bloemenrijkdom aangaat. En wanneer we ons nu zoo'n miniatuur-roos voorstellen, als bedekt met zacht-rose bloempjes, die zelfs bij het verbloeiën hare kleur niet verliezen, dan kunnen we begrijpen, dat deze nieuwigheid algemeen opgang gemaakt heeft en waar men haar ten toon stelde met goed bekrond werd. Hare toekomst is verzekerd en spoedig hopen we ze ook hier te lande te ontmoeten. In Engeland noemt men ze *Baby Dorothy*.

Poinsettia pulcherrima plenissima.

De *Poinsettia*'s behoren tegenwoordig tot de meest gezochte snijbloemen.

Vroeger moest zij zich met een bescheiden plaatsje in de liefhebbersverzamelingen der buitenplaatsen tevreden stellen. Doch sedert men hare waarde als snijbloem voor de binderij leerde kennen, hebben de kwekers zich op hare cultuur toegelegd en met succes. Omstreeks Kerstmis ziet men het helder rood harer bloeiwijzen schier in elken bloemenwinkel schitteren en vinden de planten willig koopers.

De *Poinsettia pulcherrima plenissima* is een gevulde vorm der stamsoort. Zooals men weet, zijn het niet de bloembladen, maar de schutbladen of bracteeën, die het mooi der „bloem“ vormen. Deze krans is nu bij de *plenissima* door meerdere reeksen dergelijke schutbladen aangevuld en ook tusschen de afzonderlijke bloempjes zijn de bracteeën uitgegroeid, zoodat een goed gevormde bloeiwijze er als een vurige bol uitziet. Inderdaad heel mooi, en voor liefhebbers juist iets bijzonders.

Nieuwe Amerikaansche Anjers.

Over Amerikaansche Anjers en hare cultuur is reeds meermalen in dit blad gesproken. Op de onlangs te Washington gehouden jaarvergadering der Anjer-Vereeniging waren vele nieuwe verscheidenheden tentoongesteld, die als verbeteringen der bestaande vormen worden geroemd. Hieronder vermelden we eenige er van; de beschrijving is ontleend aan „Möller's Gärtners-Zeitung“.

Marchioness. Groote witte bloem, 7—10 c.M. in doorsnede. De plant groeit sterk en heeft weinig van ziekten te lijden.

Splendor. Licht-rose van kleur. De bloemen staan op lange, stevige stelen en de kelk barst niet. Bloeit vroeg en rijk.

Harvard. Karmozijn-rood. De bloemen zijn mooi van vorm en 8—10 c.M. in doorsnede. De planten groeien krachtig en bloeien rijk.

Andrew Carnegie. Een scharlaken-roode sport van *Harlowarden*, met al de goede eigenschappen dezer algemeen bekende soort.

Apple Blossom. Wit met zacht-rose midden; zeer welriekend. De bloemen zijn mooi van vorm en voor verzending uitstekend geschikt.

Lloyd. Eene mooie witte verscheidenheid. De bloemen staan op 45—90 c.M. lange stelen en de kelk barst niet. Welriekend.

Defiance. De kleur dezer variëteit is licht scharlakenrood. Zij bloeit vroeg en zonder ophouden en zal zeker eene goede handelsoort zijn.

Climax. Eene mooi gevormde rose-kleurige Anjer, iets donkerder dan *Enchantress*. Zij verbleekt niet en de bloemen zijn zeer duurzaam.

Vanoka. Eene zeer rijkbloeiende soort met pl. m. 8 c.M. groote bloemen, die niet barsten. Kleur karmozijnrood.

Faust. Deze verscheidenheid groeit sterk en bloeit rijk. De bloemen zijn goed gevormd en helder scharlaken-rood gekleurd.

Lawson-Enchantress. Een zaailing

van *Enchantress*. Zij heeft de groeiwijze van deze verscheidenheid en de kleur van de oude *Lawson*.

Ficus pandurata.

Deze *Ficus*-soort heeft stevige, leerachtige bladen en wordt aanbevolen wegens hare bijzonder gemakkelijke cultuur en snellen groei. In dit opzicht overtreft ze hare ruster de *Ficus elastica* verre. Bladstekken van verleden jaar April hadden tot heden eene hoogte bereikt van 1 meter. De planten stonden in de gematigde kas en hadden geene bijzondere verpleging genoten. Ook voor de kamer is deze soort even sterk als de *elastica* en kan als afwisseling van veel waarde zijn. De behandeling en cultuur komt met de meergenoemde *F. elastica* overeen en het is dus overbodig hierop nader in te gaan. Misschien is de *Ficus pandurata* dezen of genen lezer bekend; in dat geval houden we ons voor mededeeling daarvan aanbevolen.

W. LODDER.

Een klimmende monnikskap.

Monnikskapen kenden wij tot nu toe alleen in den vorm van vaste planten met krachtige rechtopstaande stengels, bezet met handvormige, glimmende bladeren en die afgesloten wordt door een aantal bloemen.

Er komt nu ook een klimmende in den handel met donkergroene bladeren en blauwe bloemen, waarmede de plant zich tooit, totdat de vorst er een einde aan maakt. Deze Chineesche Monnikskap wordt ongeveer twee meter hoog.

BDD.

Lycium chinense var. inerme.

In de *Revue Horticole* deelt *Henri Correvon* mede, dat hij in 1900 van prof. Matzumuro te Tokio (Japan) zaden ontving van bovengenoemde plant, met de mededeeling: „Zaai dit, U zult zien, dat het een plant is met een toekomst voor het bekleeden van taluds en vlakten“. Inderdaad is 't een plant van zeldzame groei-kracht, die in dit opzicht alle bekende klimplanten achter zich laat.

Het is een kruipende *Lycium*, waarvan de lange, sierlijke takken in één zomer 3 M. kunnen bereiken. Dezo dragen talloze bloemen van het karakteristieke violet van de Boksdoo (Lycium barbarum), maar nog donkerder, welke bloemen worden opgevoerd door levendig roode bessen, waar de merels en de patrijzen verlekkerd op zijn.

Gesnoeid als heester, neemt deze klim- of kruipende plant gemakkelijk den vorm aan van een Sering, Vlier of Sneeuwbal; maar overgelaten aan zijn natuurlijke neigingen verdringt hij spoedig zijn zwakkere burens en neemt hij het terrein in bezit. Zijn buitengewoon snelle wasdom maakt hem tot een der beste decoratie-planten voor het bekleeden van droge, harde hellingen en steenachtige gedeelten, die hij weldra op artistieke wijze bedekt. 't Is een plant, die ten volle verdient, dat de aandacht er op gevestigd wordt.

(*Revue Horticole*.)

B. B.

Duitsche en Florentijnsche Lisch.

Er bestaan van het geslacht *Iris*, of Zwaardlelie, ook Lisch geheeten, verbaasd veel soorten en variëteiten die voor een groot gedeelte hier winterhard zijn of met geringe bedekking onze winters weerstaan en opmerkelijk mag het heeten, dat van dit soortenrijke geslacht onze Flora maar één soort bezit, namelijk de algemeen bekende en algemeen voorkomende Gele Lisch, *Iris Pseudacorus*. Wel komen hier en daar nog enkele andere soorten voor, maar die zijn dan uit tuinen ontsnapt en verwilderd.

Het is echter niet mijne bedoeling in dit opstel een overzicht van het geslacht *Iris* te geven of alle soorten en variëteiten, die als sierplant voor den tuin schikt zijn, te bespreken. Ik wensch voor ditmaal enkel maar de aandacht der lezers te vragen voor een paar der meer gewone tuinsoorten namelijk de *Duitsche*- en de *Florentijnsche Lisch*.

Beide stammen uit Zuid-Europa, de eerste tevens uit Midden-Europa (Zuid-Duitsland), terwijl ze ook nog wel elders worden aangetroffen.

Met de *Iris pallida*, ook een zeer mooie sierplant met zachtblauwe bloemen, worden beide bovengenoemde soorten in de omstreken van Florence veel gekweekt, om de wortelstokken, die geschild en gedroogd, als *Iris*- of *Viool*-wortel in de parfumerie bekend zijn. Reeds de Oude Grieken wisten de geurige eigenschappen dezer gedroogde wortelstokken op prijs te stellen.

Als tuinplant zijn zoowel de *Duitsche* als de *Florentijnsche Lisch* reeds van oudsher bekend en ook tegenwoordig behooren ze nog steeds tot de zeer gewilde siergewassen.

De *Duitsche Lisch* (*Iris germanica*) is een vaste plant die in bloei tot 70 cM. hoog wordt. De bloemen zijn groot en bij de type donker paarsblauw. Er bestaan echter tal van variëteiten met verschillend gekleurde bloemen, die alle even mooi zijn, niet zelden ook groter dan die der stamvorm. Men heeft er met geelwitte, witte, blauwe, gele en meerkleurige bloemen, die in groepjes aangeplant, een aangenaam kleurenspeel kunnen geven.

Eén ding is jammer; de bloei duurt betrekkelijk kort; de planten bloeien in Juni—Juli en zijn verder den geheelen zomer groen. Maar in dien korten tijd geven ze een schat van bloemen die onuitputtelijk lijkt. De afzonderlijke bloemen duren wel kort, maar ze worden steeds door andere opgevolgd, tot alle knoppen zich achtereenvolgens hebben ontplooid en hare gratie en kleurenweelde tentoongespreid.

Een paar der fraaiste verscheidenheden zijn; *macrantha*, met lichtblauwe

opstaande en donker paarsblauwe neergebogen bloemblaadjes; *Kharput*, licht en donker purperblauw; *Maritana*, zacht lila met wit; *Mrs. Neubronner*, goudgeel, enz.

Feitelijk zijn ze alle mooi. De edele vorm den bloemen, de schittering der heldere of teerzachte kleuren, maken deze planten tot de schoonste siergewassen onzer tuinen, tot ware tuinjuweeltjes.

Naast deze uitstekende eigenschappen hebben deze Irissen daarenboven nog dit voor, dat ze volkomen winterhard zijn en hoogst gemakkelijk in de cultuur. Het eenige wat ze vragen is een vrij droge open zonnige en... rustige standplaats, want wil men ze in volle kracht zien, dan moeten de planten een paar jaren hebben vastgestaan. Vaak verplanten is bepaald af te raden. Is verplanten noodig, dan doet men dit het beste vroeg in het najaar, in het begin van September; doet men

kend, maar dat is toch haast niet merkbaar.

Voor bloemwerk zijn ze uitstekend te gebruiken. De edele *Iris*-vorm is bij deze soort volmaakt en de zachte kleur geeft aan de bloemen iets bijzonder fijns en teers; zij doet de structuur der bloemblaadjes nog subtieler schijnen dan die reeds is.

Ook deze *Iris* is als tuinplant een siergewas bij uitnemendheid; zij moet echter in strenge winters wat gedekt worden, wijl ze anders wel eens gevaar loopt van de koude te lijden.

Om te vervroegen is het een uitstekende plant. Dat mag vooral niet te warm geschieden; een koude, vorst-vrije bak is uitstekend geschikt. Men zet de planten er reeds in het najaar in met de kluit in de aarde en forceert ze in 't voorjaar, als 't kan met een weinig kunstmatige warmte van een termosiphon; maar heel langzaam aan! Bodemwarmte is ongeschikt!

Duitsche en Florentijnsche *Iris*.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

het in het voorjaar, dan zullen de planten het ook wel doen, maar de bloei is dan het eerste jaar veel minder sterk.

Men kan de *Duitsche-Lisch* en hare variëteiten op velerlei wijze en op verschillende plaatsen gebruiken, vooropgesteld n.t. dat we rekening moeten houden met hare behoefte aan warmte en zonneschijn. Maar dan kan men er ook alles mede doen. Ze groeit in nagenoeg elken bodem, vooral als die niet te licht is. Zandige kleigrond of zavelgrond zijn evenwel de beste. Prachtig doet ze het als groepplant, bijeengeschikt in kleine boschjes, als rotsplant, als randplant vóór heestergroepen enz., terwijl ze ook niet zelden op stroodaken, oude muren en dergelijke met voordeel kan aangewend worden.

De *Florentijnsche Lisch* (*I. florentina*) staat vrijwel alleen; variëteiten bestaan er weinig van. Trouwens, moeilijk zou deze prachtige plant te verbeteren zijn. De bloemen zijn van een bijzondere schoonheid, van een teere, reine kleur. Ze zijn geheel wit, met een zachten blauwachtigen tint. Daarenboven zijn ze ook eenigszins welrie-

Bij goed, helder weder moet er geregeld gelucht worden, opdat de bloemstengels krachtig en stevig zullen blijven. Maar dan krijgt men ook bloemen, die met Orchideeën kunnen concurreeren!

v. L.

Voorjaarsbloemen.

Wie een tuin heeft en er prijs op stelt daarin veel vroeger bloemen te hebben, ga nu in de parken en in de tuinen bij vrienden en kennissen kijken, wat die om dezen tijd in bloei hebben. Dan krijgt men een goed overzicht en ziet genoeg fraaie soorten om er voor eigen tuin voordeel mede te kunnen doen. Nu bloeien verscheidene heesters en vaste planten, o.a. de *Amandel*, de *Ribes sanguineum*, *Magnolia's*, *Prunus pissardii*, *Pyrus japonica*, *Corylopsis spicata*, *Fothergilla alnifolia*, *Ame-lanchier canadensis*, *Megasea*, *Primula's*, *Arabis*, *Corydalis nobilis* en vele andere. Verscheidene zijn reeds uitgebloeid, zoals de *Forsythia's*, de *Gele Kornoelje*, enz. Elke week komen er nu weer andere bij, alle even mooi! Ze zijn de frissche kinderen der Lente, vol bekoring en poëzie, verkondigend de boodschap van den komenden zomer.

v. L.

Onvruchtbare boomen.

I.

't Komt nog al eens voor, dat boomen, die rijk met bloemknoppen, ja zelfs met bloemen overladen zijn, toch hoegenaamd geen vrucht aanzetten. Nu is dit oppervlakkig bekeken, niets bijzonders, men wijt 't eenvoudig aan 't weer, zonder er verder bij stil te staan of wel na te gaan of niet een andere oorzaak hieraan schuld kan zijn. Op sporen van de oorzaak is niet altijd even gemakkelijk. Het spreekt, dat alleen de bezitter van zulke boomen 't best in staat is, na te gaan, wat er aan hapert.

't Is naar aanleiding van een vraag, dat we dit onderwerp behandelen, 't is niet alleen in 't belang van den inzender, doch ook een groot deel onzer lezers zullen er allicht iets uitputten.

Direct een afdoend antwoord te geven op bovenstaand de vraag betreffende het verschijnsel, is niet mogelijk; immers de oorzaak kan verschillend zijn. 't Kan een gevolg zijn van ongunstige weersinvloeden, als vorst, droogte nat enz.; 't kan gezocht worden in armoe, in een verkeerde behandeling, een ongunstigen, voorafgaanden zomer.

Te veel nat in den bloeitijd is nadeelig; immers de teere geslachtsorganen kunnen aan hare verplichtingen niet voldoen en van bevruchting kan geen sprake zijn.

Te veel hitte en droogte tijdens den bloei is evenmin gewenscht. 't Is toch algemeen bekend, dat bloeiende planten veel water nodig hebben. 't Maakt evenwel nog een groot verschil, wat voor boomen we voor ons hebben. Bij boomen, die zwak groeien en toch rijk met bloemen beladen zijn, is de behoefte aan water 't grootst. En 't is voornamelijk bij zulke boomen, dat zich de onvruchtbaarheid voordoet. Ontbreekt 't een rijkbloeiende zwakke boom aan vocht, zoo blijven de bloemen zwak en missen de kracht voor volkomen bevruchting. Men ziet dan ook doorgaans de kleine vruchtjes geel worden en afvallen.

Boomen, die flinke twijgen hebben gemaakt en vrij goed bloeien, zijn in staat, voldoende vocht den bloemen toe te voeren, in zoo'n geval is 't watergeven overbodig, ja nadeelig.

Dat te veel hitte storend op de vruchtzetting werkt, is soms zeer duidelijk bij boomen te constateeren. Wanneer men goed oplet, ziet men vaak van de zonzijde af den boom goed met vrucht beladen, terwijl die helft blootgesteld aan de scherpe zonnestralen, slechts enkele vruchten schenkt. Bij boomen aan 't water staande, zijn de takken boven 't water hangende vaak goed bezet, de overige minder. Ook 't omgekeerde kan 't geval zijn!

Voor al in onze stadstuinen, waar tusschen de hooge muren in, 't zonnetje veel warmte ontwikkelt en de vochtigheid van den bodem vaak wel wat te wenschen overlaat, blijft volkomen bevruchting uit bij rijk bloeiende, zwakke boomen. We raden aan in zulke omstandigheden den grond onder de boomen terdege te bevochtigen.

Waar we van de stelling uitgaan, dat bij zwakgroeiende boomen met een rijken bloemenschat volkomen bevruchting uitblijft, zou 't dunnen der bloemknoppen of wel 't sterk terugsnijden van den boom in 't belang zijn van de blijvende bloemen. En inderdaad is dit 't geval. De beschikbare voedingsstoffen komen dan ten goede aan de blijvende bloemen en deze zetten goed aan.

Boomen, die 't jaar te voren verplant zijn, kunnen van onder tot boven met vruchtknoppen overdekt zijn; ze staan er goed voor, beloven veel, bloeien normaal, zetten kleine vruchtjes aan, maar nauwelijks zijn deze een veertien dagen oud, of ze liggen als 't ware gezaaid onder den boom. De boom miste de kracht en voor de goede ontwikkeling der bloemen en voor de verdere ontwikkeling van de ten deele bevruchte vruchtbeginsels. 't Is bij liefhebbers menigmaal een vaste gewoonte bij 't bestellen van vruchtboomen den kweker op 't hart te drukken, dat 't geleverde plantsoen toch vooral 't eerste

jaar vruchten moet afwerpen. De kweker voldoet in zooverre aan den geuiten wensch, dat hij boompjes levert met enkele, soms talrijke bloemknoppen. Met belangstelling wordt de bloei en de vruchtzetting gevolgd. 't Boompje bloeit wel aardig, maar van vrucht geen sprake.

Vaak vloeit hieruit een minder aangename correspondentie voort. De kweker tracht zich te verontschuldigen door b.v. zijn cliënt diets te maken, dat de bloemen bevroren zijn. Daar is niets tegen in te brengen; maar ook bij 't mooiste weer zal er van de bloemen niets terecht komen; immers de pas verplante boom is niet bij machte de zwakke bloemen tot volkomen ontwikkeling te brengen.

Een rijke bloei, geen vrucht! En daarom wezen we er reeds op, de bloemknoppen bij pas gepant plantsoen, bij tijds weg te nemen, want deze trekken meer tot zich, dan oppervlakkig gedacht wordt. Met opzet lassen we dit hier in, hopen, dat men 't idee van 't eerste jaar vrucht wat zal laten varen.

De onvruchtbaarheid kan 't gevolg zijn van het bevriezen der bloemen of van een onvolkomen of geheel uitgebleven bestuiving. In 't slot-artikel stellen we ons voor hierop nader terug te komen.

(Wordt vervolgd.)

P. v. d. V.

— BLOEIENDE BOOMEN. —

In de laatste jaren is er in het bloemenschikken, in de „Bloemenkunst”, eene enorme schrede voorwaarts gemaakt; bloemstukken en bouquetten bezitten thans dikwijls een ongemeene gracie, waar voor een 10-tal jaren geen sprake van was.

de zwarte populier, welke hier afgebeeld is, door de licht behaarde schutblaadjes bedekt.

't Lijkt wel, of de meesten steeds onder het wandelen naar den grond zien, anders zou men meer oog moeten hebben voor het fraaie schouwspel, dat de

Katjes van de zwarte populier.
(Uit „Amateur Gardening”.)

Dat gelukkige verschijnsel danken we niet alleen aan eene andere, betere, natuurlijker wijze van schikken, maar vooral ook aan het bezigen van allerlei materiaal, dat men voor dezen niet aankeek. Sedert hoeveel jaren toch hebben de elegante elzen- en wilgenkatjes haar intree in onze bloemenpaleizen gedaan?

Desniettemin behooren de bloemen onzer meeste loofboomen tot het sierlijkste, wat de natuur ons geeft.

Daar zijn bijv. de katjes onzer populieren met hun roode meeldraden, bij

grootte populieren van 't Frederiksplein of de Weteringschans b.v. op het oogenblik te genieten geven.

Niet minder fraai is een bloeiende esch, ondanks het feit, dat de bloemen tot het allernoodzakelijkste gereduceerd zijn: in 't gunstigste geval een stamper met twee meeldraden, vaak slechts een enkelen stamper of alleen de twee meeldraden.

Maar ondanks die soberheid zijn de knoppen van de esch verrukkelijk mooi, als ze zich pas openen en de purperen

helmsnoppen ons aan moerbeien of bramen herinneren.

We hebben dit jaar zoo heel lang moeten wachten op het „schoone” jaar-

Bloeiende Eschdoorn.
(Uit „Amateur Gardening”.)

Later, als de groeikracht doorzet, de hoofd- en zijtakken der bloeiwijze zich strekken, dan vormt er zich een sierlijke pluim, die het op de plompe, dikke takken toch zoo wonderwel doet.

Ook de gewone eschdoorn staat thans volop te bloeien. Aan de uiteinden van de korte bloeiwijzjes hangen de lange graciense bloeitrossen sierlijk naar omhoog, in de schaduw van gewoonlijk een viertal fraaie bladeren.

't Zijn maar groene, hoogst eenvoudige bloempjes; maar in gratie staan ze niet achter bij haar kleuriger zusters. Een paar eschdoornentakken in een vaasje, met een paar langstelige bloemen er bij vormt een eenvoudige, maar hoogst elegante bloemversiering.

Maar ook de geheele boom maakt bloeiend een sierlijke vertooning, terwijl hij op een zonnigen dag een feestterrein vormt voor duizenden bijen, kleine vliegjes en korttongige, wilde bijtjes, die zich te goed doen aan den overvloedigen honig.

getijde; maar nu het eenmaal gekomen is, valt er van alle kanten volop te genieten.

B. B.

Bloesem van den Esch.
(Uit „Amateur Gardening”.)

PLANTENZIEKTEN.

De Amerikaansche kruisbessenmeeldauw.

(Vervolg.)

Het zal den lezers van mijn vorig artikel zeker duidelijk zijn, dat de Amerikaansche kruisbessenmeeldauw zeer gemakkelijk verspreid kan worden door den wind, die de miljoenen sporen naar alle richtingen en over groote afstanden meevoeren kan.

Doch ook menschen en dieren werken vaak de verbreiding in de hand. Het valt licht te begrijpen, dat vogels of insecten, welke op kruisbessenstruiken gezeten hebben, de sporen overbrengen, als zij kort daarna een anderen struik bezoeken. Evenzoo kunnen menschen, wier kleeren met besmette struiken in aanraking komen, onbewust de sporen naar een anderen tuin overdragen. Vooral de bessenplukkers zullen al heel licht de ziekte kunnen overbrengen.

Elke aangetaste struik vormt dus een

bron van besmetting voor de geheele omgeving.

Dat de verspreiding zeer snel kan plaats hebben, blijkt wel uit het feit, dat deze meeldauwzwam, welke zich in 1900 voor het eerst in Ierland vertoonde, nu reeds over de meeste landen van Europa verbreid is.

Ongetwijfeld hebben hiertoe nog andere oorzaken, dan de bovengenoemde, meegewerkt en zal de handel in kruisbessen en struiken hierbij ook wel een niet onbeduidende rol gespeeld hebben. In verschillende gevallen is dit althans duidelijk bewezen, wat de struiken betreft. En bij de verzending der bessen worden de sporen natuurlijk gemakkelijk over groote afstanden vervoerd.

Want niet iedereen zal doen, zooals de eigenaar van een der besmette boomgaarden te *Rhenen* of *Amerongen*. Deze spoelde nl. zijn bruinviltige

kruisbessen, vóór hij ze verzond, zóó goed met water af, dat hij van den ontvanger een extra pluimpje kreeg voor zijn bijzonder zindelijke waar.

Natuurlijk was het zijn bedoeling niet geweest, zich in dit opzicht verdienstelijk te maken, maar begreep hij zeer goed, dat hij zijn gevlekte bessen zóó niet kon verzenden.

Wat hij wel gedaan heeft met het spoelwater? Zeker zal hij het wel niet onschadelijk gemaakt hebben.

De vraag is nu: Hoe is de Amerikaansche kruisbessenmeeldauw hier in het land gekomen? Daarop heeft prof. *Ritzema Bos* ondanks zijn vele nasporingen geen of voldoende antwoord kunnen bekomen.

Zeker is het, dat het niet is geschied door ingevoerde struiken of bessen. De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat de sporen dezer zwam aanwezig zijn geweest in het tabaksstof, waarmee de bessenstruiken bestoven worden ter bestrijding van schadelijke insecten. Dat tabaksstof, hetwelk te *Rhenen* en *Amerongen* daarvoor gebruikt wordt, is gewoonlijk afkomstig van Amerikaansche tabak, welke in die streken veel verwerkt wordt.

Daar het nu zeer goed mogelijk kan zijn, dat in Amerika besmette kruisbessenstruiken dicht bij tabaksvelden groeien, is het volstrekt niet onmogelijk, dat er tabaksbladeren, met meeldauwsporen besmet, hier te lande ingevoerd worden en dat op deze wijze de zwam hier haar intrede gedaan heeft.

Minder waarschijnlijk is de veronderstelling, dat de ziekte ingevoerd is, doordat de schillen van besmette kruisbessen, gegeten aan boord van stoomschepen uit Amerika, op de aschbeld van de een of andere havenstad zijn geraakt en vandaar in den compost in de bewuste boomgaarden.

Vuilnis en afval toch wordt niet door de booten meegenomen naar den wal, maar in den regel in zee geworpen.

Nog andere veronderstellingen kunnen gemaakt worden, maar ook deze leiden niet tot zekerheid. De ware toedracht ligt vooralsnog in het duister.

Een ander vraag is, wat men te doen heeft, om uitbreiding der ziekte te voorkomen.

In de eerste plaats dient ieder, die kruisbessenstruiken bezit, deze aan een grondig onderzoek te onderwerpen.

Mocht iemand denken: „Ik woon ver genoeg van Rh. en A. af, zoodat mijn struiken vooralsnog niet het minste gevaar loopen”, dan wil ik hun er op wijzen, dat een paar jaren geleden de meeldauwzwam ook te Rh. en A. onbekend was en nu toch plotseling is verschenen.

't Zal ons dus niet behoeven te verwonderen, als de ziekte a.s. zomer in een geheel ander deel van ons land verschijnt.

Ook zullen er mogelijk sommigen zijn, die meenen, dat het nu toch eigenlijk niet zooveel te betekenen heeft, al wordt hier of daar de kruisbessen-oogst bedreigd of bedorven.

Laat ik dezen zeggen, dat de kruisbessenteelt in ons land volstrekt niet onbelangrijk is. Behalve dat in ons land zelf een groote hoeveelheid bessen ver-

bruikt wordt, werden er in 1907 naar het buitenland 2,902,900 K.G. verzonden, waar een uitvoer van slechts 700 K.G. tegenover staat.

In Amerika nu heeft men onderzonden, dat de kruisbessenteelt door deze zwam *geheel onmogelijk* kan worden. Bovendien lijdt het geen twijfel, of het buitenland zal den invoer uit ons land *verbieden*, zoodra men weet, dat de ziekte zich hier uitbreidt.

En daarom vordert en het eigenbelang en het algemeen belang, dat wanneer iemand in zijn eigen tuin of boomgaard een besmetten struik ontdekt heeft, hij dien *onverwijld uitroeit en verbrandt*. Behoort de ontdekte struik hem niet toe, dan moet hij den eigenaar trachten over te halen, hetzelfde te doen.

Wijl het zeer goed mogelijk is, dat de naastbijstaande struiken, ofschoon ze oogenschijnlijk vrij van meeldauw zijn, toch reeds zijn aangetast, moeten ook deze verwijderd en verbrand worden.

Verder moet de grond, waarin deze struiken gestaan hebben, twee steek diep omgespit worden, waarbij men er op te letten heeft, dat alle bladeren, bessen, enz. diep ondergebracht worden. Daardoor worden de nog aanwezige sporen onschadelijk gemaakt.

Zij, die bovengenoemde werkzaamheden verricht hebben, dienen hun gereedschap en hunne kleeren behoorlijk te reinigen, voor ze zich in de nabijheid van andere struiken begeven.

Op het vrijgekomen terrein mogen de eerste drie jaar geen kruisbessenstruiken meer geplant worden.

Niet alleen de kruisbessenstruiken dienen voortdurend met nauwgezetheid geïnspecteerd te worden, ook de witte en roode aalbes, alsmede de verschillende sier-Ribessoorten moet men niet vergeten.

Wenschelijk is het verder, de overgebleven bessenstruiken te besproeien met Bordeauxsche pap of te bestuiven met bloem van zwavel, indien de bessen al groot zijn.

Bovendien moet men de afgevallen bladeren en bessen zorgvuldig bijeenharken en verbranden. Het volgende voorjaar laat men dan nog een bespuiting met Bordeauxsche pap volgen, vóór de knoppen opengaan.

Verder moet men zooveel mogelijk personen, die met besmette struiken in aanraking geweest zijn, uit zijn tuin weren en alleen struiken koopen van hen, wier kweekerij volgens verklaring van den directeur van het Instituut voor Phytopathologie te Wageningen vrij is van de Amerikaansche kruisbessenmeeldauwzwam.

Daar het natuurlijk zeer goed mogelijk is, dat iemand twijfelt of hij met den Amerikaanschen kruisbessenmeeldauw te doen heeft, en hij niet gaarne noodeloos zijn struiken opoffert, kan hij in dat geval eenige zieke scheuten en bessen zenden aan den directeur van bovengenoemd Instituut, die kosteloos adviseert, of het werkelijk deze zwam is en die daarbij aangeeft, wat den zender te doen staat.

A. M. v. DRIEL.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN.

Ringelrupsen.

Van al de schadelijke rupsen-soorten, die het op onze boomsoorten, zoowel ooft- als loofboomen, hebben voorzien, is misschien de ringelrups wel de schadelijkste. Die twijfelachtige eer dankt ze aan twee voornaamste factoren, nl. aan het groote weerstandsvermogen tegen ons klimaat en aan de menschen.

Eigenlijk had ik de menschen in de eerste plaats moeten noemen; want het is de verregaande zorgeloosheid, waarmee men deze diersoort maar haar gang laat gaan, die oorzaak is, dat ze zoo ontzettend schadelijk worden. En toch zijn ze zoo gemakkelijk te bestrijden, voor wie de levenswijze kent.

Nu heeft het jaar 1907 — althans hier in Amsterdam — eene min gunstige reputatie verkregen, zoodat het bijna overbodig mag heeten, nogmaals

Waar het een kaalgegeten vruchtboom betreft, is niet alleen de oogst verloren voor het rupsenjaar, maar tevens die van het volgende jaar er bij.

Onder zulke omstandigheden is het toch wel de moeite waard, een beetje aandacht aan zijn vijanden te wijden. Welnu, 't is thans de tijd, de ringelrupsen te lijf te gaan.

Uit de bekende eierringetjes zijn thans de rupsjes bij honderdtallen te voorschijn gekomen, en wanneer men ze haar gang laat gaan, zullen er in de volgende maand weer heel wat boomen kaal staan.

Nu is rupsen zoeken in een bebladerden boom in 't algemeen een tamelijk onbegonnen werk; doch de bestrijding der ringelrupsen is, we zeiden hen reeds, zeer gemakkelijk. De jonge rupsen toch leven aanvankelijk in een kleiner of grooter spinsel bijeen en verdragen zich spoedig door de opvallende kaalgegeten takken.

Ouder geworden, verspreiden ze zich bij zonneschijn, om zich tegen den avond of bij regenachtig weer nog te verzamelen. Na de laatste vervelling evenwel verspreiden ze zich voor goed. De verpopping heeft plaats in een vuilwit, geelbepoederd spinsel, waaruit in Juli de vinder te voorschijn komt, dis 's nachts..... weer nieuwe eierringetjes om de takken kleefte.

Uit het bovenstaande volgt van zelf de aangewezen weg ter bestrijding. In de eerstvolgende weken inspecteere men herhaaldelijk zijne boomen, om de rupsennesten uit te snijden en te vernietigen.

B. B.

Seringen-galmijt

Tot onze kleinste, maar mee van de schadelijkste vijanden behooren de galmijten, waarvan de Bessengalmijt en de Perengalmijt reeds een paar maal in ons blad zijn gesignaleerd.

Dezer dagen maakte ik kennis met de Seringengalmijt (*Phytoptis Loewi* Nal.). Van een mooi bloeiende witte sering bleven een aantal knoppen in ontwikkeling achter. De blaadjes openden zich weliswaar, doch ze bleven klein, en in plaats van puntig waren ze min of meer hartvormig.

Na determinatie met „Slechtendal” bleek de misvorming door bovengenoemde galmijt veroorzaakt te zijn. Hoewel de meeste gallen voorkomen aan de overbodige worteluitloopers, zoodat over 't algemeen de schade niet zeer groot is (en wat ook klopt met mijn litteratuuropgaven), zoo vond ik toch een aantal hooger geplaatste knoppen geïnfecteerd.

Het is nu de tijd, zijn Seringen na te zien, eventueel aangetaste knoppen uit te snijden en te verbranden.

B. B.

Twee Iepen op het Rokin bij de Doelenstraat te Amsterdam, in den zomer van 1907. De rechtsche kaalgegeten door ringelrupsen. (Orig. foto „Onze Tuinen”.)

te wijzen op de schade, die door ringelrupsen veroorzaakt kan worden. Overigens spreekt onze afbeelding voldoende voor zichzelf. Het zijn twee Iepeboomen op het Rokin bij de Doelenstraat, die we voor „Onze Tuinen” hebben laten fotograferen, de een volop in 't blad, de ander totaal kaalgevreten, als in 't winterkleed.

Wat het beteekent voor een boom, een zomer zonder blad te staan, kan men thans aan de origineelen onzer afbeelding zien, nu ze weer in 't jonge blad staan. Zonder iets te weten van de assimilatie, van de voedselvorming der planten, kan men het bij het rechtsche exemplaar zien, dat een onbebladerde boom armoe lijdt.

DENDROLOGIE.

Picea of Abies.

In het stuk over Conifeeren van den heer v. Aller wordt door den schrijver wel wat eigenaardig met de namen *Picea* en *Abies* rondgesprongen.

't Is waar, de nomenclatuur van boo-

Vrouwelijke bloeiwijze van *Abies alba*.
(Naar Votteler.)

men en struiken geeft nog wel eens moeilijkheden, om de weinige eensgezindheid onder de geleerden, doch waar 't de Conifeeren betreft, hebben wij een bijzonder goed boek, nl. dat van Beissner.

Vrouwelijke bloeiwijze van *Picea excelsa*.
(Naar Votteler.)

Wel is men het niet altijd met hem eens en zijn er nog altijd menschen, die 't bij de oude indeeling van Hoo-ker houden; maar voor de praktijk zijn er nog altijd kenmerken genoeg, die doen zien, dat *Picea* en *Abies* niet meer

verward mogen worden.

De hoofdenkenmerken zijn voor *Picea*: hangende kegels, die in haar geheel afvallen. Voor *Abies*: staande kegels, die na rijpwording der zaden uiteenvallen. De kegelschubben laten los, en vallen met de zaden op den grond. Alleen de spil, waarom zij schroefsgewijs geplaatst waren, blijft staan.

Ook de vorm der kegels verschilt. Bij *Abies* bijna rolrond, aan beide einden gelijkvormig afgestompt.

Bij *Picea* meer puntig toeloopend. Ook de schubben der kegels zijn opvallend kenmerkend verschillend tusschen beide hoofdgroepen.

Bij *Abies* zeer breed aan den top; bij *Picea* nooit en meestal afgestompt puntig.

Bij *Abies* zijn de bracteeën meestal zeer sterk ontwikkeld en steken op enkele uitzonderingen na buiten den gesloten kegel uit.

Bij *Picea* daarentegen zijn de bracteeën kleiner en nauwelijks zichtbaar als men de kegels uit elkander trekt.

De zaden bij *Abies* zijn in zeer breed uitgegroeide vleugels besloten. Zij zitten als 't ware in een zakje opgeborgen. Bij *Picea* zit het zaad tegen de smalle vleugel aangedrukt.

Nu zijn er soorten, die noch *Abies*, noch *Picea* zijn, en toch *Abies* genoemd worden, n.l. *Tsuga* en *Pseudo-Tsuga*.

Beide soorten hebben hangende blijvende kegels, d. w. z. zij vallen niet uiteen.

Zij kunnen dus zeker niet tot *Abies* behoorren, en zoo is *Abies canadensis* niet geend, maar moet zijn *Tsuga canadensis*, — waarom geen *Picea canadensis*? Dit volgt straks.

Pseudo-Tsuga Douglasi kan dus ook geen *Abies* zijn, want ook deze heeft blijvende en hangende kegels, doch verschilt in kegelvorm met de *Picea's* door de sterk ontwikkelde drietandige bracteeën, die ver buiten de kegel te voorschijn komen.

De zaden zoowel van *Tsuga* als van *Pseudo-Tsuga* komen met die van *Picea's* overeen.

De schrijver noemt ook *Abies Alcockiana* (?). Deze is onwedersprekelijk een *Picea*. De kegel heeft zeer veel gelijkenis met die van andere *Picea's*.

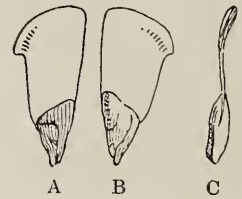
Er zijn twee *P. Alcockiana's* in den handel, 1e. de echte, die groote kegels geeft en scherp puntige naalden, en de 2e. de valsche, die stompe naalden en kleine kegels geeft, welke veel op die van *Picea Sitchensis* gelijken. De echte naam is *Picea Ajacensis*.

De groote moeilijkheid om achter het geheim te komen of een plant *Picea* of *Abies* is, zit dikwijls daarin, dat men niet altijd kegels te zien krijgt, en dus aan jonge boomen moet kunnen zien, of 't een *Picea* of *Abies* is. Het moeten dan praktische duidelijk zichtbare ken- teekenen zijn.

Hoewel de meeste naalden van *Abies* plat en stomp, die van *Picea* kantig en puntig zijn, zijn er toch soorten die daarvan afwijken. B.v. *Abies Pinsapo*

heeft kantige spitse naalden. *A. cephalonica* platte doch scherp puntige naalden.

Bij *Abies* hebben de naalden aan de onderzijde twee evenwijdige witte strepen met ruige huidmondjes. Bij *Picea* zijn zij aan de bovenzijde geplaatst.

Zaden van *Abies alba*.

A. van den boven-, B. van den onderkant, C. van ter zijde gezien.
(Naar Kirchner.)

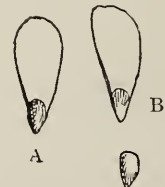
Schijnbaar dikwijls aan de onderzijde, doch dan zijn de naalden gedraaid.

Ook staan de naalden bij *Abies*-soorten meer vlak uitgespreid. Ook hierop maakt *A. Pinsapo* een uitzondering. Bij *Picea* rond de tak. Ook de wijze van inplanting van de naalden is een kenmerk en doen zich op de takken bij *Abies* kennen als volgt: een vlakke meest behaarde of beschubde schors, met nauwelijks zichtbare groeven, en ronde vlakke lidteekens, waar de naalden gezeten hebben.

Bij *Picea* sterk gegroefde en kale, vaak glanzende schors, met een kleine scherp sprekende verhevenheid op de plaats der naalden, aan beide zijden een sterk oeteeekende groef.

De takken van beide groepen zijn dik en stevig, meer of minder horizontaal afstaand. De top stevig en rond. *Tsuga's* daarentegen zeer dunne slappe takken en daardoor ook een zweepvormig gebogen top. *Pseudo-Tsuga* heeft de platte naalden van sommige *Abies*-soorten, doch slapper. Nauwelijks blijft de zitplaats der naalden zichtbaar. De takken minder stevig als bij *Picea* en *Abies*, doch sterker als bij *Tsuga*, en flinke staande top.

Er zijn nog tal van botanische ken-

Zaden van *Picea excelsa*.

A. zaad met vleugel, B. id. uit de lepelvormige verdieping van de vleugelbasis gevallen.
(Naar Kirchner.)

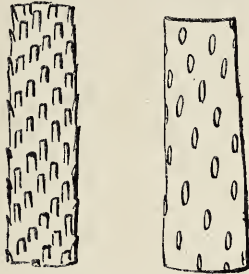
merken, doch deze zijn voor de gewone practicus en liefhebber van geen waarde.

Waar men voor liefhebbers schrijft, moet men ook zorgen dat de soorten duidelijk zijn aangegeven en omschreven. Als men gaat redekavelen over al of geen goede namen, maakt men hen in de war. Men moet geen *Abies* noemen, wat geen *Abies* kan zijn, al geeft men aan oude officieele namen de voorkeur.

Wij krijgen verwarring. Want als er geen duidelijke verschillen tusschen

Abies en *Picea* aangetoond worden, hoe wil een liefhebber dan 't verschil leeren kennen tusschen *Picea alba* (Lintz) en *Abies alba* (Mill). Deze laatste verouderde naam helaas gebruikt in de nieuwste lijst voor Ned. planten voor *Abies pectinata*.

Hoe is ook het woord *Pinus* bij sommige lieden nog in gebruik, o. a. bij de oude namen *P. Larix* en *Pinus Picea* enz. en toch weten wij dat met *Pinus* alle Dennen bedoeld worden, waarbij de naalden tot schijnbare pakjes van 2—3—5 vereenigen. Terwijl

Links. naaldkussens van *Picea*; rechts: id. van *Abies*

de overige Conifeeren afzonderlijke naalden hebben. *Larix*, *Ginkgo* en *Taxodium* verliezen hun bladeren.

LEON A. SPRINGER.

NASCHRIFT.

Onder de afdeeling *Abies* is er één, die den oppervlakkigen beschouwer op 't dwaalspoort zou brengen, en dit is de *Abies cephalonica*. Deze heeft ook tamelijk sterk gegroefde scheuten, doch hij mist toch het zoo kenmerkend kussentje, waarop de naalden der *Picea* zitten, en die achterblijven als de naalden zijn afgevallen.

SPR.

AZALEA INDICA ALS KAMERPLANT.

Wij hebben Maandag 4 Mei te Utrecht in de Wagendwaarsstraat een mooi stukje kamerplantencultuur gezien van *Azalea indica* en wij haasten ons, er melding van te maken.

De eigenaar dezer rijkbloeiende plant vertelde ons dat het 26 Mei a.s. 10 jaren geleden is dat hij deze plant als huwelijkscadeau ontving en alle jaren herinnert zij ons vriendelijk aan den datum met een prachtig bouquet karmijnroode bloemen.

De plant is 82 c.M. in doorsnede, is overdekt met honderden bloemen en geniet een voortreffelijke gezondheid.

Bij gebrek aan een tuin staat hij 's zomers op het platte dak van een keuken; de pot wordt in een andere pot gezet, daar de wortels het anders wel eens te benauwd zouden krijgen.

De plant wordt behandeld als een kind van het gezin: krijgt op zijn tijd drinken, voedsel en een groter woning en dankbaar als zij daarvoor is, tooit zij zich 's jaarlijks met een groot aantal bloemen.

Moge zij nog vele jaren de vriendelijke voorkamer van den heer E. W. Lagerweg, sieren.

J. K. B.

Dahlia's. — *Rozen*. — *Zaaien van vaste planten*.

Deze week zagen we iemand reeds druk bezig met het planten van *Dahlia's*. Ofschoon we er nog wel eenige weken tijd mede hebben, kunnen we toch in warme tuinen gerust beginnen.

De planting zelf gaat eenvoudig genoeg in zijn werk; als de knollen in den grond staan, even onder de oppervlakte, dan groeien ze best. Ieder een, die zijn grond, waarin de *Dahlia's* moeten komen, wel eens bemest heeft, zal hebben bemerkt, dat de planten op dien bemesten grond wel hard groeiden, maar meestal ten koste van den bloei. Vooral verse mest is af te raden.

Hiermede willen we nu niet zeggen, dat *Dahlia's* nooit mogen worden bemest, maar slechts aanraden om voorzichtig met de bemesting te zijn. Wie in zijn tuin over zwaren voedzamen grond beschikt, behoeft niet te mesten; het zal zelfs nadeelig werken.

Op lichte zandige gronden kan men wel mesten, doch dan steeds met oude, goedverteerde mest; in geen geval mag men stikstofrijke mest aanbrengen.

Op de volgende wijze kan men nog veel aan het te hoog opgroeien der *Dahlia's* verhelpen; de knollen worden op de gewone wijze geplant zodra de scheuten flink zichtbaar zijn, behoudt men slechts een 3-tal van de zwaarste (dit is toch steeds aan te raden, om flinke zware bloemen te verkrijgen) die men 30 à 40 c.M. hoog laat groeien, waarna men ze voorzichtig naar den grond buigt en hier met eenige haken vastzet. Na eenige dagen richten de koppen der scheuten zich bij de haken vanzelf weer op en groeien gewoon door, terwijl ze natuurlijk 30 à 40 c.M. lager zullen blijven dan het geval zou geweest zijn, als men ze niet naar den grond had gebogen.

Om wat vroeger dan gewoonlijk *Dahlia-bloemen* te hebben, kan men de knollen, eerst in potten, welke men in bak of koude kas plaatst, aan den groei brengen. Zijn ze flink uitgelopen, dan worden ze uit de potten gestolpt en buiten in den vollen grond uitgeplant. Op deze wijze behandeld, bloeien ze reeds in Juli; bovendien groeien ze niet zoo wild, als wanneer we de knollen direct buiten uitplanten.

Vele menschen willen geen *Dahlia's* in hun tuin hebben, omdat ze te veel ruimte in beslag nemen. Behandelt men zijn planten op de volgende wijze, dan wordt dit bezwaar geheel opgelost.

Op een zonnig plekje in den tuin, b.v. dicht voor een schutting, worden eenige palen in den grond geslagen,

waarlangs vlechtgaas wordt gespannen ter hoogte van pl. m. 1 M., op dezelfde wijze als men het in den moestuin doet voor peulen en erwten.

Voor dit gaas worden nu de *Dahlia*-knollen uitgeplant, op afstanden van 1 M. Van de scheuten, die te voorschijn komen, behoudt men slechts 3 of 4 van de sterkste, alle andere worden bij den grond weggesneden.

De scheuten, die men behoudt, laat men stil doorgroeien, totdat ze den bovenkant van het gaas hebben bereikt, waarna de koppen eruit worden genomen. De zijscheuten, die men totnogtoe verwijderd heeft, kan men nu ook door laten groeien, voor zoover de ruimte toelaat. Naar gelang de scheuten groeien, moeten ze natuurlijk aan het gaas worden vastgebonden.

Vooral van rijkbloeiende soorten krijgt men op deze wijze een heel mooie *Dahlia*-haag, die het voordeel biedt weinig ruimte in te nemen en waar de bloemen flink voor den dag komen; verder zal men weinig last hebben, dat de planten door den wind worden stukgeslagen.

Bij groeizaam weer moeten de *rozen* deze week eens worden nagekeken, zoo wel struik- als stamrozen. Bij geoculeerde *rozen* moeten natuurlijk alle wilde scheuten worden verwijderd, terwijl men bij de stamrozen dient te zorgen, dat de kroontjes niet te vol groeien. Reeds nu moet men gaan letten op luis in de *rozen*!

Een werkje, dat door weinig liefhebbers zal worden gedaan, is het *zaaien van vaste planten*, met uitzondering misschien van Duizendschoonen, Gras-anjers, *Pyrethrum* en enkele andere. Voor liefhebbers is het dan ook de aangewezen weg, om hun vaste planten te vermeerderen door scheuren. Toch kan het voor hen, die van de eene of andere soort een groote partij willen kweeken, zijn nut hebben, over het zaaien een en ander mee te deelen, wat we de volgende week zullen doen.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Laelia. — *Aerides*. — *Vanda's*. — *Calanthes*.

Het is een waar genot te zien hoe heerlijk de *Laelia anceps* en hare talrijke variëteiten groeit, tal van scheuten met nieuwe wortels laten zich zien en wij bevorderen den groei van deze aanstaande bloendraagsters door een vochtige atmosfeer te onderhouden, door geregeld bij helder weer minstens driemaal per dag paden en muren nat te maken. Des middags tegen drie uur, half vier, sluiten wij het zonnetje in de kas, maken alles vochtig en als wij er dan bij gaan zitten, kunnen wij ze hooren groeien!

Orchideeën met krachtige luchtwortels, zooals *Aerides*, *Saccolabium*, *Angraecums*, *Vanda's* en *Renanthera's*, laat men nu volop van de warmte profiteren, zij zijn nu aan het groeien en verlangen dan een tropische hitte.

Eéne zaak mag men daarbij niet vergeten en dat is: luchten. Geregeld wordt er verse lucht in de kas gelaten, daar wij anders zwakke planten krijgen, met zwarte vlekjes op de bladeren. Minder noodig is het water, dat wij in zoodanige mate toedienen dat het *Sphagnum* niet dood gaat. Het is niet onmogelijk, dat er bij zijn die aanstalten maken om te gaan bloeien en zoo de plant krachtig genoeg is, bestaat er geen bezwaar om dat toe te laten, in 't omgekeerde geval doen wij veel beter de bloeiwijzen er uit te nippen en dus eerst te zorgen dat wij een krachtige plant krijgen.

Vanda Hookeriana, *V. teres* en de *V. hybrida* Miss Joaquim geven wij nu eene zoo licht mogelijke plaats en zoo het weder het toelaat, dus niet te koud en zonnig is, worden zij eenige malen per dag bespoten, wat zij blijkbaar heerlijk vinden.

De Venusschoentjes, *Cypripedium*, doen het ook goed; nieuwe scheuten breken aan allo zijden door en doen een rijken oogst van bloemen verwachten. Zij verlangen nu volop water en een lichte besproeiing op een zonnigen namiddag doet ze goed. Wij drukken op lichte, omdat bij eene gewone besproeiing water blijft staan in de jonge scheutjes, die dan kans loopen te gaan rotten. Vooral de *Cypripedium Stonii*, *C. Lowii* en *C. Rothschildianum* zijn daar zeer gevoelig voor.

De *Calanthes* die wij onlangs verplant hebben, beginnen wij langzamerhand wat water te geven, vooral wanneer wij merken dat de wortels flink door de aarde gaan en de plant dus in een conditie is om water op te nemen. Wij overtuigen ons dus eerst, om daarna te handelen!

De groenblijvende *Calanthes*, zooals *C. veratrifolia*, met hare sierlijk gebouwde rein-witte bloemen beginnen bloemstengels te vertoonen en kunnen in dit stadium van ontwikkeling en gedurende den bloeitijd flink begoten worden. Zoo noodig kunnen zij drie weken na den bloei verplant worden.

J. K. B.

In den Moestuïn.

Musschen en doperwten. — Witlof. — Winterwortelen. — Stok- en stamboonen.

Nauwelijks wagen de eerste scheutjes van onze doperwten of peulen hun kopje boven den grond te steken en van het licht te profiteeren, of hunne belagers zitten al gereed, ze voor die vrijmoedigheid te straffen. 't Is soms om tot wanhoop te geraken, wat hebben we, vooral in dit gure voorjaar, dagelijks getuurd of de eerste sporen van de in den kouden grond uitgezaaide erwten of peulen niet zichtbaar waren en nu, nu die er eenmaal zijn, komen die brutale musschen en pikken elk zichtbaar scheutje af.

Vooral zij, wier tuinen in de nabijheid van huizen liggen, weten met welk een ijver de musschen de sappige jonge

scheutjes afbijten en naar hunne jongen onder de dakpannen brengen.

Wanneer we op een paar c.M. boven de rijen, bij dubbele rijen, boven elke rij afzonderlijk een draad zwart garen zoodanig spannen, dat de musschen bij hun vernielingswerk hun kopje tegen den draad stooten, dan schijnt hun dat zooveel schrik in te boezemen, dat ze zich aan een nieuwen aanval niet meer wagen.

Voor we het rijshout bij de erwten steken, aarden we de rijen met wat grond uit de omgeving aan. We doen dit werkje liefst zoodra na een verklikkende regenbui het land weer zoover is opgedroogd, dat het behoorlijk begaanbaar is. Heeft zich aan de oppervlakte een korst gevormd, dan schoffelen of hakken we die een weinig los, waardoor we als van zelf losse aarde voor het aanaarden krijgen.

Op den grond, dien we reeds vroeger een flinke bewerking deden ondergaan, zaaien we *cichorei*, *witlof* en *winterwortelen*. We zaaien deze gewassen ruim, want we rekenen er op, dat elk toekomstig plantje ongeveer 20 c.M. van haar buurvrouw verwijderd moet staan. Vooral als we de Nijmeegsche winterwortel telen, moeten we den genoemden afstand eerder vergrooten dan er op bekniibelen.

We gaan door met uitgetrokken *stamsnij-* en *prinsessboonen* uit te planten, we plaatsen 2 à 3 plantjes bij elkaar en geven elk plantenhoopje een onderlingen afstand van 50 à 60 c.M. Wanneer we vroeger reeds als tusschenvrucht op de boonenbedden kropsla hebben uitgezet, dan kunnen we voordat de boonen de geheele oppervlakte voor zich opeischen, de kropsla geoogst hebben.

Brengen we de kropsla en de boonen op den gewonen afstand gelijktijdig op de bedden, dan komt de kropsla tijd te kort, ze wordt voordat ze oogstbaar is door de boonen overgroeid. Wanneer we door de afstanden te vergrooten de gecombineerde teelt mogelijk trachten te maken, dan verkrijgen we het tegenovergestelde van hetgeen we verlangen, nl. vermindering, inplaats van vermeerdering van opbrengst.

Voor opvolging zaaien we op den zelfden afstand boonen direct ter plaatse; we leggen daartoe de zaden in putjes van pl. m. 5 c.M. diepte of we zaaien op rijen en gebruiken op die rijen ongeveer hetzelfde aantal zaden. Nooit trachten we door dichter opeen te zaaien de opbrengst te vergrooten, want het zou blijken dat we het tegendeel verkregen hadden. Een ruimstaand boonengewas geeft groter oogst van beter kwaliteit dan een gewas met te dichten stand, en behalve dit worden dicht opeen staande stamboonen lichtelijk door het plukken beschadigd.

Met het uitzaaien van stokboonen zijn we nog niet te haastig, vooral niet als onze moestuin slechts klein is, waardoor we bij mislukking in den oogsttijd geheel zonder boonen zouden zijn. We weten het, een zwak boonengewas geheel opruimen en opnieuw te zaaien, daar komt men niet zoo gauw toe, de

hoop op verbetering van het bestaande doet ons veeltijds zoolang wachten tot de zaaitijd verstreken is.

In grotere tuinen is de mislukking van een eerste zaaisel, hoewel altijd teleurstellend, toch nog wel weer door een later zaaisel goed te maken. Lukt echter zoo'n vroeg zaaisel, dan kunnen de te bedingen prijzen ruimschoots opwegen tegen de kans van mislukking.

We zaaien daarom voor den hoofdpluk niet vóór de tweede helft van Mei en rekenen voor den vroegen pluk hoofdzakelijk op onze stamboonen.

Bruine en andere boonsoorten, die we voor winterprovisie telen, worden op dezelfde wijze en op dezelfde afstanden uitgeplant of uitgezaaid, deze variëteiten zijn wat sterker dan die welke groen geoogst worden, ze kunnen wel een stootje velen en we scheppen door vroeg te zaaien ons de mogelijkheid, na de boonen nog een nagewas van andijvie te telen.

Voor elk boonenzaaisel zaaien we ook wat in reserve, om mogelijke open plaatsen te kunnen aanvullen.

Die reserve-zaaisels worden altijd een paar dagen later in den grond gebracht, waardoor ze ook een poosje later bovenkomen, dan die waartussen ze misschien zullen moeten komen. Daardoor kunnen we de open plaatsen beter zien en mogelijke zwakkelingen beter vervangen.

Ook al weer voor opvolging, zaaien we nog weer groote boonen; hebben we soms verzuimd het daarbij behorende boonenkruid te zaaien, dan direct nog wat zaad in den grond gebracht, 't is nog net tijd en kan nog op tijd snijbaar zijn. Voor de allerlaatste bakken, die we ter beschikking krijgen, zaaien we nog meloenzaad uit, van de planten die we er uit opkweeken, hopen we in September nog mooie meloenen te oogsten.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Vroege Perzikteelt. — Koude kasdruiven. — Aardbeibeden.

„Wat is de boel laat van 't voorjaar!" is een algemeene klacht.

In verscheidene tuinen, die wat koud gelegen zijn, zitten zelfs thans (nu we dit schrijven) de perzikbloemen nog gesloten en dat nu April van ons gaat scheiden. De peren en appels, ja zelfs 't andere steenoft houdt nog steeds zijn bruidstoilet omsluiert.

„Nu zullen de appels en peren toch niet meer bevriezen!" aldus een onzer kennissen. 't Is te hopen, dat de man gelijk heeft; overigens een schrale geruststelling.

Zijn we met onze vroege perzikteelt wat gelukkig geweest, dan kunnen we ons dezer dagen wel te goed doen aan zoo'n fijne vrucht. Een voorrecht nu al reeds in de rijpe perziken te zitten! Onthoudt de boomen vooral 't water niet, de vruchten nemen er nog aanmerkkelijk door in omvang toe. Een perzik moet mooi gekleurd zijn en waar de zonnestralen tot heden niet bijster

brandend waren, zorgen we er voor, door de beschuttende bladeren wat weg te nemen, dat de vruchten wat meer in 't licht komen.

De temperatuur late men thans niet te hoog meer oploopen, dit verhaast wel niet 't rijpen, maar de vruchten worden grooter.

Bij de vroege perziken komt 't nog al eens voor, dat de vruchten zoogen. „hol” zijn. Bij 't steeltje is de vrucht gebarsten, men kan als 't ware in de vrucht zien, terwijl de vrucht een abnormale vorm heeft. De pit of steen is gespleten en niet zelden is de eigenlijke kern verdroogd. Een en ander moet doorgaans gezocht worden in een verkeerde behandeling tijdens de steenvorming. 't Kan ook wezen, dat de boom behoefte heeft aan kalk. Voor onze koude kasperziken is 't tijdstip der „steenvorming” aangebroken; we wezen er reeds vroeger op, dat men dan spaarzaam zij met gieten.

Onze *koude-kasdruiven* vragen nu steeds meer en meer ons toezicht. Ze zijn natuurlijk in hun oorspronkelijken stand teruggebracht en nu hebben de scheuten onwillekeurig een wat verkeerde richting aangenomen, maar dat komt best terecht. Wat ze ons geven zullen, is thans zeer goed na te gaan. Ge kunt aan de trosjes nu al wel reeds bespeuren of ze klein, ijl of wel zwaar zullen worden. Stokken met gladde, lichtbruine scheuten zijn niet „je ware”, doorgaans schenken ze ijle of nietige trosjes. We moeten zoo noodig al weer met 't wegbreken van scheuten beginnen.

We hebben dezen winter het jarige hout op twee oogen gesnoeid. Uit die beide oogen moeten zich twee scheutjes hebben ontwikkeld en hierop is onze hoop gevestigd. Meestal zitten op 't afgedragen hout, dicht bij 't punt van oorsprong, een of een paar zwakke scheutjes. Is 't ons begonnen om ons vruchthout te verjongen, 't weer wat dicht bij honk te hebben, dan zouden we op zoo'n scheutje terug kunnen snijden, doch men dient 't dan op alle vruchttakjes toe te passen, wil men uit die scheutjes een goed gewas verwachten. Op vrucht moet men dan dit jaar niet te veel rekenen, tenzij onze druif een bijzonder krachtige ontwikkeling in zich heeft. Wel kan men zoo'n scheutje met een der beide scheuten van 't jarige hout laten opgroeien, om dit najaar op dat scheutje (dan twijg geworden) terug te snoeien. Op deze wijze kunnen we verjongen.

Wat de beide scheutjes betreft, hierboven aangehaald, deze kunnen verschillend worden behandeld. Blijkt 't dat 't bovenste geen tros voortbrengt, dan weg er mee, 't is overbodig. Bij voorkeur breken we 't weg, gaan we in 't hout snijden, zoo loopt er licht wat vocht uit de snoeiwonde. Geeft 't bovenste vrucht en 't onderste niet, dan breken we 't onderste niet weg, maar behouden dit als vervanger. Geven beide scheutjes vrucht, wat dan? Er staan dan drie wegen open en we moeten handelen naar omstandigheden.

Is onze druif zwak, dan is zij niet in staat zoovele trossen tot behoorlijke

ontwikkeling te brengen. Alsdan kunnen we (in geval beide scheutjes vrucht geven) de bovenste wegbreken, zoodat de onderste als vruchtrank en als vervanger dienst doet. We kunnen ook 't bovenste scheutje behouden en nemen eenvoudig de tros van 't onderste (de vervanger) weg. We kunnen ook beide scheutjes behouden. Het spreekt toch, dat er veel gevegd wordt van de plant en waar we een zwakke druif veel laten dragen, zijn niet alleen de trossen klein, maar blijft ook 't toekomstig hout zwak. 't Is beter een flinke tros dan twee kleine. De tros bevindt zich doorgaans tegenover 't 4e of 5e blad.

Onze *aardbeibedden* moeten vrij gehouden worden van onkruid. In den bloei en tijdens de ontwikkeling der vruchten gaat 't schoonmaken niet zoo gemakkelijk meer. Bij onze maand-bloeiers en tweemaal dragende aardbeiplanten nemen we thans de bloemstengels weg. De eerste oogst is toch niet in tel, wijl we grootvruchtige soorten prefereren en de latere oogst wordt er des te beter door.

P. v. D. VLIST.

In kassen en bakken.

Bakken. — Canna's. — Knolbegonia's. — Dahlia's. — Chysanthemums.

't Mooie weer roept ons als van zelf naar buiten; we waren er op voorbereid en hadden bijtijds gezorgd, dat de kas een poosje buiten onze hulp kon; natuurlijk wordt de uiterste zorg besteed aan 't dagelijksch werk, n.l. gieten, sproeien, luchten, schermen.

In de *bakken* is thans veel te doen en daar concentreeren we onze krachten. Dat partijtje *Canna's* daar in dat raam, die we er in den loop van Maart tot ontwikkeling hebben gebracht, heeft thans flinke ontwikkeling gemaakt en hebben we er niet genoeg van, dan nemen we ze uit den grond en scheuren de soms vrij groote pollen en meerdere stukken van een. Elke scheut kan een afzonderlijke plant worden, we snijden ze daartoe met voldoende wortels die ze reeds hebben gemaakt af, en zetten ze afzonderlijk in een pot, gewoonlijk 10 à 12 c.M. wijd. De planten worden opgepot in goed verteerde bladaarde met wat koemest er door.

De opgepotte planten worden weer in de bak geplaatst, de eerste dagen flink gegoten en bij helder zonnig weer een paar keer daags gespoten en behoorlijk tegen de al te scherpe zonnestralen geschermd. Zijn de planten eenmaal flink aangegroeid, dan worden ze langzaam meer aan de zon gewend, flink gelucht om eindelijk half Mei de ramen te verwijderen en de planten behoorlijk af te harden waarna ze spoedig op de vakken in rijk bemesten grond kunnen worden uitgeplant.

Wil men nieuwe soorten aanschaffen, men zie het lijstje door den heer Lodder in No. 44 dezer jaargang aangegeven.

De *Knolbegonia's* die we even als de *Canna's* in de lauwarme bak ter ontwikkeling hebben gebracht, doen dit thans flink. Hebben we voor ons ge-

bruik voldoende knollen, dus planten, dan laten we elke knol in zijn geheel, maar mocht men vreezen het voor knolbegonia's bestemde vakje of randje er niet geheel mede te kunnen beplanten dan kunnen we ze thans nog vermenigvuldigen.

Hiervoor kan men twee wegen volgen, nl. verdeeling der knollen en 't stekken der reeds gevormde scheuten. Heeft men nl. eene knol waarop zich twee of meer scheuten ontwikkelen, wat men vooral bij twee of meer jarige knollen aantreft, dan kan men zoo'n knol doorsnijden, zoo dat we op elk deel minstens ééne scheut behouden. Na deze verdeeling plaatsen we de knollen weer in den grond en brenge een weinig wit zand aan de zijde der snijvlakte van de knol. Na eenige dagen is de gemaakte wond geheeld, de plant spoedig van hare operatie hersteld en de vermenigvuldiging is gelukt. Is 't niet noodig dan past men deze vermenigvuldiging liever niet toe, want 't kan wel niet anders, de plant verzwakt er door en de bloemen worden gewoonlijk kleiner.

We spraken boven ook over stekken. Zeker de knolbegonia's kunnen ook door stek worden voortgekweekt, sommige soorten zoals *Begonia surprise Davisii* fl. pl. uitsluitend langs deze weg, maar bij voorkeur volgen we dezen weg bij onze gewone knolbegonia's niet; 't moet alleen maar als een redmiddel in den nood dienen.

Aan de voortkweeking door zaaiing, zooals we dat vroeger in deze rubriek reeds uitvoeriger besproken hebben, geven we de voorkeur.

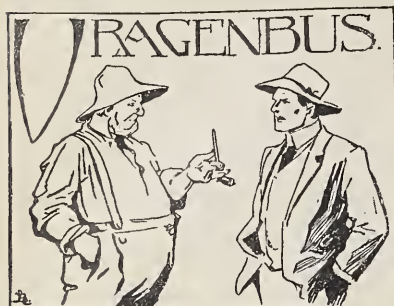
Wil men deze stekken voortkweeken, dan neme men de jonge scheuten zoodra ze een paar groene bladeren gevormd hebben van de knol af, er voor zorgende, dat ze vooral met een hielkje of tot aan den voet harer ontwikkelingsplaats worden afgenomen. Men stekt ze dan in scherp zand in een gesloten kweekbakje en spoedig zal men eene knolvormige verdikking aan den voet van de stek bemerken, waaraan de worteltjes zich ontwikkelen en we zijn dan in 't bezit van eene zelfstandige plant.

De in dit voorjaar gestekte *Dahlia's* zijn thans soms 20 tot 30 c.M. hoog, goed aangewortelde plantjes geworden. Ze staan nog in de bak, maar we harden ze zooveel mogelijk af om ruim half Mei in den vollen grond uitgeplant te worden.

Hebben we geen jonge stekplanten gekweekt, en bezitten we de oude landknollen, die we in den kelder hebben overwinterd, dan worden ze thans buiten in den vollen grond uitgeplant.

Veel mest geven we ze niet; de *Dahlia* bloeit gewoonlijk veel rijker en de bloemen komen beter boven de planten uit, dus meer in het gezicht, als ze op wat schralen dan op vetten grond staan. Ontwikkelen zich uit deze knollen later veel scheuten, behoud dan slechts een er van en verwijder alle andere. De zijstengels hiervan worden tijdig aangebonden, om afbreken te voorkomen.

J. A. KORS.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen:

Plantenleven, Nutt, en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuyn of Fruituyn, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Bijenteelt aan den heer G. J. Pannekoek, Neele.

Vraag No. 733.

a. Is het noodig dat MAARTSCHE VIOOLTJES (gewone en Fransche) jaarlijksch in Aug. GESCIEURD worden, om BETER het volgend jaar te BLOEIEN?

b. Als gras gezaaid is, is het dan raadzaam om er takken over te leggen, of schuilen de vogels daar soms juist onder en eten het zaad op?

c. Moeten ZINNIA, ASTER, VIOLIER en ANJELIER den TOP UITGEKNIPT worden om NIET ZOO WILD OP TE SCHIETEN? Welke van deze vier soorten kunnen het best in de schaduw staan? Mijn tuin heeft niet overal zon, dus moeten een paar soorten bij hooge boomen staan. Hoe hoog moeten de plantjes zijn om er den top uit te knippen?

d. LILIUM CANDIDUM, L. AURATUM en L. SPECIOSUM ALBUM, waar moet ik die DES WINTERS BEWAREN? Zij staan in pot. Is een vorstvrij bakje, waar ook azalea's in staan goed? Of is de kelder beter, maar die is nogal donker. Moet Lilium auratum VEEL ZON zomers hebben of is een WEINIG SCHADUW BETER?

Hilversum.

Mej. H.—

Antwoord: a. Ieder jaar is niet noodig, maar om de twee jaar verdient het zeker aanbeveling. U kunt ook met bemesting den bloei bevorderen, door eenige malen in den zomer, gedurende de groeiperiode, wat vloeimest te geven.

b. 't Zal allicht wel iets helpen, maar u slaagt beter als u zwarte garendraden over het bezaaide stuk grond spant. Voor groote tuinen is zulks echter wel wat bewerkelijk, maar 't helpt best.

c. Neen, 't is beter éénjarige planten niet te nippen; dat werkt storend op de ontwikkeling, die er geheel op gericht is om in één jaar klaar te komen. Voorts zijn

éénjarige planten meerendeels echte zonplanten en van de door u genoemde durf ik er geen voor beschaduwde plaatsen aanbevelen. Dan is bij hooge boomen de grond meestal schraal en uitgeput, wat ook niet zeer gunstig is. Misschien dat de violieren het er nog het beste zullen doen als de grond goed losgemaakt en sterk bemest is.

d. Lilium candidum is het mooist als u haar eenige jaren vast laat staan, dan krijgt u bijzonder forsche planten. Het eerste jaar na de planting tekenet de bloei meestal nog niet veel. Dus niet opnemen! Dit geldt in niet mindere mate voor L. auratum en L. speciosum. Kweek u deze plant in potten, dan doet u goed ze daarin des winters te laten staan en ze gedurende den groei enkele malen per maand te bemesten met vloeimest (koegier).

Is een verpotting noodig, dan moet dat zeer voorzichtig geschieden. Dat is evenwel ook volstrekt niet alle jaren noodig en zelfs niet aan te bevelen. Overwintering in den broeibak of kelder is even goed.

Lichte schaduw is voor Lelie's uitstekend, wijl ze een koelen bodem beminnen.

v. L.

Vraag No. 734.

Zouden AGAVA AMERICANA omstreeks 10 Mei a.s. BUITENGEBRACHT kunnen worden?

Lent.

S.

Antwoord: Ongetwijfeld, maar zet ze den eersten tijd op een luwe, beschaduwde plaats, tot ze voldoende afgehard zijn om in de volle zon te staan; anders loopen de bladen gevaar brandvlekken te krijgen!

v. L.

Vraag No. 735.

a. Hoe moet ik mijn FUCHSIA SNOEIEN?

b. Ik heb een WILDE WINGERD in mijn tuin die IN HET MIDDEN GEEN BLADEN heeft. HOE kan ik deze in het midden GROEN KRIJGEN?

c. WANNEER kan ik een AZALEA IN DE TUIN zetten en op welk gedeelte?

Rotterdam.

T. T. J. v. H.

a. Dat hangt af van de vorm en gesteldheid der plant en is dus zoo niet te zeggen. Meestal is het evenwel voldoende de langste takjes wat in te korten opdat de vertakkingen tot elkaar in evenredige verhouding blijven.

b. Het beste zal zijn de plant eens flink in te snijden, tot op het bladerlooze gedeelte. U krijgt dan nieuwe jeugdige takken, die alles weer spoedig groen zullen maken.

c. Half Mei is een goede tijd. Zet de plant aanvankelijk in lichte schaduw; later in de volle zon met ruime begieting en nu en dan een bemesting met vloeimest.

v. L.

Vraag No. 736.

Wat zijn de beste ITALIAANSCHEN TUINBOUWBLADEN?

U.

J. v. R.

Antwoord: In onze verzameling tuinbouwperiodes vinden wij twee Italiaanse, nl. 1o L'orticoltura dat uitgegeven wordt bij Signor Roda, via Theodoro; 2o. Torino en Bollettino della R. Società Toscana di orticoltura, dat te Florence — via San Galli 31 — verschijnt.

Of het de beste zijn weten wij niet, misschien weet een onzer lezers er meer van te vertellen en houden wij ons voor mededeelingen dienaangaande aanbevelen.

J. K. B.

Vraag No. 737.

Ik heb eenige heesters SERINGEN die al vier jaar oud zijn. Ze groeien ferm, maar krijg er GEEN BLOEMEN aan.

Hoe komt dat? Is de soort niet geschikt, of ligt het aan het snoeien?

Amsterdam.

E. Kn.

Antwoord: Zonder nadere gegevens feitelijk niet te beantwoorden. De struiken zijn toch niet in 't voorjaar gesnoeid? Want dan zou de bloem meteen weggesneden zijn. Als ze goed groeien, laat ze dan stilletjes haar gang gaan, dan ze hoogstens wat uit, en met een of twee jaar zullen ze wel bloeien ook. U kunt ze voor de vorming van bloemknoppen in 't laatst der volgende maand nog wel wat superfosfaat geven.

B. B.

Vraag No. 738.

In September heb ik een KLIMROOS VERPLANT, gaf de noodige mest aan de aarde, en terwijl nu mijn 2 andere reeds vol met blaadjes zijn, is er aan de verplante nog niets te zien. Wil u mij eenige inlichtingen geven, wat ik eraan moet doen, daar er nog zeer veel, ja alles groen hout aan is.

Rotterdam.

T. T. J. v. H.

Antwoord: Een roos die vast blijft staan heeft natuurlijk een voorsprong op de roos die verplant is en eenige wortels heeft moeten missen. Om dezen reden is de verplante roos achter in den groei bij de niet-verplante. Intusschen raden wij u aan, bij droog weer de stam en takken te bespuiten; dit bevordert het groeien.

J. K. B.

Vraag No. 739.

a. De BLADEREN van mijn KAMPERFOELIE beginnen er VERWELKT uit te zien, althans zien er minder frisch uit. Kan er gebrek aan water of voedsel zijn? Is er te veel zon soms? of is 't niets ongewoons.

b. BLAUWE REGEN in 't najaar aangeplant gelijk met Clematis, klimop, wingerd en klimroos, begint nu pas tekenen van leven te geven, nadat ik haar al voor niet levensvatbaar verklaarde, vooral omdat alle andere genoemde reeds prachtig ontwikkelen.

Rotterdam.

Sch.

Antwoord: a. De veronderstelling, dat de Kamperfoelie te veel zon krijgt, kan wel juist zijn. De volle middagzon verdraagt zij minder goed en in dat geval raad ik verplanten aan, desnoods vlak op het noorden. In een overigens beschutte tuin zal de plant nog rijk bloeien en flink groeien. 't Kan natuurlijk ook aan den bodem liggen; als de plant in zuivere klei staat (wat ik voor Rotterdam vermoed) geef haar dan flink wat zand en veen (turfstrooisel) er doorheen.

b. Voor Blauwe Regen (Wistaria chinensis) is het nu pas tijd om uit te loopen.

B. B.

Vraag No. 740.

a. In het boekje „De aanwending van kunstmeststoffen enz.“, door Prof. P. Wagner, uitgave Mij. tot verkoop van hulpmeststoffen, komt voor: SALPETERZURE KALI 13½ % stikstof en 44 % kali; in het boekje „De tuin voor den liefhebber, door Eriens, uitgave van Hokema en Warendorf Amsterdam, staat: Kali-Salpeter 11½ % stikstof en 2½ % kali. Vanwaar dit verschil?

b. In eerstgenoemd boekje staat PHOSPHORZURE AMMONIAK 7 % stikstof en 45 % phosphorzuur. In een prijscourant staat Ammoniak Superphosph.: 7 x 9. Waarin hier dat verschil?

c. In dezelfde prijscourant staat ZWAVELZURE KALI 96 %, terwijl in de eerstgenoemde boekjes aangegeven wordt 50 % kali.

d. Is gewone SALPETER uit den handel ook te gebruiken als meststof? Wat zit er in?

e. Zoo ook KOOLZURE KALI?

f. Welk van de twee onderstaande opgaben, door mij samengesteld, acht u het beste?

1e. 1 K.G. Salpeterzure kali, $\frac{2}{3}$ K.G. Phosphorzure Ammoniak, $\frac{1}{2}$ K.G. Chilisalpeter.

2e. 800 gram Zwavelzure kali, 666 gram Phosphorzure Ammoniak, 1400 gram Chilisalpeter.

1 gram op een liter water voor tuinbloemen.

's-Gravenhage.

W. F. D.

Antwoord: a. Salpeterzure kali bevat 13–13½ % stikstof en ongeveer 44 % kali. In het boekje van Ericus is de opgave foutief.

b. Phosphorzure ammoniak bevat 7 à 8 % stikstof en 42 à 45 % in water oplosbaar phosphorzuur.

Ammoniak-Superphosphaat 's een mengsel van zwavelzure ammoniak en superphosphaat. Als u 35 K.G. zwavelzure ammoniak (20 % stikstof) en 65 K.G. superphosphaat van 14 % samen vermengt, verkrijgt u 100 K.G. ammoniak-superphosphaat met 7 % stikstof en 9 % phosphorzuur.

c. De kunstmeststoffen zijn niet geheel chemisch zuiver, maar bevatten een grooter of kleiner gehalte onzuiverheden. Met „zwavelzure kali 96 %” wordt nu bedoeld, dat deze kunstmeststof voor 96 % uit zuiver zwavelzure kali (K_2SO_4) bestaat. Het gehalte aan kali (K_2O) is 50 %.

d. De gewone salpeter uit den handel is de bovengenoemde kalisalpeter.

e. Kooldure kali kan zeer zeker als meststof gebruikt worden. De kali in houtasch o.a. komt in dezen vorm voor.

f. Beide mengsels, door u samengesteld, zijn geschikt. Welke nu de beste is? Proeven kunnen dit leeren. Proeben gaat boven studeeren.

W. F. A. G.

Vraag No. 741.

Hoe een stuk EIKENHAKHOUT, waar tusschen hooge HEIDE staat, met den nazomer GESCHIKT TE MAKEN VOOR GRASVELD EN GROENTETUIN, nadat de eiken klossen verwijderd zijn, en welke kunstmest en hoe die te verwerken. Er zit zoo 7 e.M. humus op, verder 50 e.M. gemengde leemachtige grond en dan scherp zand. En om er vruchtboomen te planten is het dan goed gaten te graven van 1 meter vierkant en 1 meter diep, en deze weder te vullen met de uitkomende gemengde grond (geen zand) en de humus laag die gestoken kan worden uit aan te leggen paden en welke kunstmest en hoe bewerkt moet hierbij.

Nijmegen.

L. S.

Antwoord: In de eerste plaats is het aan te bevelen, het geheele terrein diep om te werken, twee à drie steken diep; de humus dient daarbij in de bovenlaag te blijven.

Of u het verder met enkel kunstmest zult kunnen redden, in 't bijzonder voor den groentetuin, betwijfelen we wel, ten minste om later genoeg van den tuin te hebben.

Om goeden tuingrond te verkrijgen, kan men het niet zonder organische meststoffen, zooals stalment en Compost, stellen. Kunstmest kan hierbij als hulpmest dienen. Eerst wanneer de grond in gunstige conditie is gekomen, kunt u meer met enkel kunstmest werken. Hiervoor verwijs ik u naar mijn artikel in no. 38 van dezen jaargang.

Om den grond van een voorraad plantenvoedsel te voorzien, kunt u in het najaar geven per Are 12 à 15 K.G. slakkenmeel en 5 à 6 K.G. patentkali, welke meststoffen met de bouwlaag vermengd worden. Verder vooral in de eerste jaren, bemesten met koemest en verteerde compost.

Ten diepte van 1 meter voor de gaten, waarin de vruchtboomen moeten geplant worden, is zeker wel ruim genoeg. Zorg er

vooral voor, dat de boompjes niet te diep komen te staan. Zie verder het artikel over „Vruchtboomen planten” op blz. 266 van dezen jaargang. Bij pas geplante boomen is verteerde koemest of compost te verkiezen boven kunstmest.

W. F. A. G.

Vraag No. 742.

Wat is meer geschikt voor 't GIEREN van ROZENSTRIJKEN, verdunde koemest of verdunde konijnenmest? Ik kan over beide beschikken, maar wist nu gaarne uw opinie.

Rotterdam

S. S.

Antwoord: Of verdunde konijnenmest meer of minder geschikt is voor 't gieren van rozenstruiken dan verdunde koemest, zal door vergelijkende proeven moeten onderzocht worden. Daar u over beide kunt beschikken, kunt u gemakkelijk een proef nemen. Misschien heeft een der lezers van „O. T.” in dezen reeds ondervinding.

W. F. A. G.

Vraag No. 743.

Zoudt u zoo goed willen zijn mij de BEHANDELING mee te willen deelen van SIERKALEBASSEN? Zijn deze in bakken of groote potten te kweeken in Serre? Of is volle grond bestemd noodzakelijk?

Ik heb ze voorloopig in kistje gezaaid, even gedekt met gezeefde bladaarde.

Welke grond is de beste bij uitplant, en behoeven ze veel zon en begieting. Is de plant overblijvend?

Rotterdam

v. d. L.

Antwoord: Sierkalebassen zijn in de cultuur niet moeilijk. 't Is een plant die u uitsluitend buiten in de volle zon en open grond moet kweeken; voor de cultuur in potten of in de serre is zijn ongeschikt.

't Beste kweekt men deze planten b.v. op eene compost of mesthoop, ze kan dan tevens dienen om deze in den zomer aan 't gezicht te onttrekken. Gewoonlijk nu ligt de composthoop, althans bij voorkeur niet in de zon en in dit geval is hij ook ongeschikt. Men geve dan de planten een plaatsje in den gewonen open grond na ze daar van de noodige mest te hebben voorzien.

De zaden worden thans in potjes gezaaid en in de tweede helft van Mei wordt de planten uitgezaaid. Als men thans zaait in potjes en plaatst deze op een warm hoekje b.v. voor eene op 't zuiden gelegen muur en men bedekt ze met glasruit, dan zullen ze zich spoedig tot plantjes ontwikkelen. U kunt de zaden ook in eene serre tot ontkieming brengen. De plant vraagt in vollen groei zijnde nog al wat water.

's Is een eenjarige plant. De vruchten die allerlei vormen kunnen hebben kunt u door ze vroeg in 't voorjaar af te snijden en ze op een droge plaats te houden zeer lang in goeden staat hebben.

J. A. K.

Vraag No. 744.

Hoe moet een stuk grond, gelegen te Lochem, ZANDGROND, waarop ± 50 e.M. zwarte grond, waarop het vorige jaar haver gestaan heeft en nu met gras begroeid, BEWERKT en BEMEST worden, om als groenten en bloementuin gebruikt te kunnen worden.

Zoo mogelijk hierbij vermelden, de diepte waarop moet worden omgespit, of de graszaden kunnen worden ondergewerkt of afzonderlijk op een hoop gezet moeten worden om te verteren, de hoeveelheid mest per Are, zoowel kunst- als natuurmest, gezamenlijk of afzonderlijk.

Lochem.

J. J. H.

Antwoord: Twee à drie steken diep omspitten, daarbij zorgdragende, dat de goede bovengrond boven blijft. De graszaden kunnen mede ondergewerkt worden. Om het verteren te bevorderen, is bemesting met kalk aan te bevelen, b.v. 30 à 40 K.G. per Are.

Voor de verdere bemesting vindt u de noodige gegevens in het artikel „Bemesting in den Moestuyn”, voorkomende in No. 38.

W. F. A. G.

Vraag No. 745.

Het verteerde BLAD uit mijn bakken kan ik niet anders plaatsen dan onder hooge boomen en dus in de schaduw.

Ik schrijf het hieraan toe dat ik zooveel LAST heb VAN SLAKKEN en zou ik gaarne willen weten of HIERTEGEN iets is TE DOEN? Wel vang ik er veel met in bier gedrenkte katoenen lappen, die ik 's avonds tusschen de planten in de bakken leg en den anderen morgen nazie, wanneer al'e planten bovendien goed worden afgezoekt; maar het aantal blijft onrustbarend groot!

Kan bij het aanleggen en omwerken van den bladhoop en laagsgewijze toevoeging van ONGEBLUSCHTE KALK mij helpen?

Is het brengen van KEUKENZOUT in den grond soms erger dan de kwaal?

Beek bij Nijmegen.

W. v. V.

Antwoord: Het vangen der slakken werkt nu wel het meest doeltreffend en u verschalkt ze het beste door het aas zoo smakelijk mogelijk te maken. Die in bier gedrenkte lappen zijn goed. Misschien zijn schoteltjes met bier nog beter. Daar verdrinken ze tevens in en dat werkt voor u wel zoo gemakkelijk. Leg ook veel versche slablaadjes tusschen de planten, daar zijn slakken verzot op en u vindt ze 's morgens vroeg gemakkelijk aan de onderzijde daarvan.

Dit middeltje helpt n. t. niet in een sla-bak.

Het omwerken van de bladmassa met ongebluschte kalk kan ook voorzeker zeer nuttig werken.

Keukenzout is voor planten in den vollen grond al spoedig schadelijk. Staan de planten in potten dan kunt u om den pot, (dus niet op de aarde in den pot) wel een kringetje zout strooien; maar dit middel is omslachtig en niet zoo doeltreffend omdat zout zeer hygroscopisch is, spoedig smelt en dan in den bodem wegzakt. Kalk tusschen de planten strooien is beter.

v. L.

Vraag No. 746.

Bijgaande zend ik u een paar takjes van mijn AZALEA; 't eene heeft een door een zwam geheel misvormd blaadje; het andere doet u zien, dat de bladen in 't algemeen niet groen zijn, doch eerder een bruine tint hebben.

De plant heeft een paar jaar prachtig in bloei gestaan, ging na uitgebloeid te zijn, weder naar den tuinaan terug, die haar behandelde zooals noodig is. Dit voorjaar echter kwam de plant wel vol knoppen terug, doch komen deze erg langzaam of in 't geheel niet uit. 't Gevolg daarvan is dat de plant, die een kroonmiddellijn van ± 60 e.M. heeft, slechts twee à drie bloemen te gelijk open heeft, waar anders de kroon daarmede bezaaid is.

Kunt u uit bijgaande takjes ook nagaan wat de oorzaak van dien ziekte-toestand is en wat daaraan gedaan moet worden?

Bussum.

J. W. B.

Antwoord: Het misvormde blaadje was aangetast door *Erobisidium Azaleae* Peek; in no. 16 van 19 Oct. kunt u lezen, dat wij toen in eenzelfde geval om advies hadden gezonden naar 't „Phytopathologisch Instituut” te Wageningen. Dr. Quanjers raadt aan, afsnijden en verbranden der aangetaste deelen.

Het andere takje was aangetast door Thrips, welke lastige kleine deugnieten vooral optreden bij droogte. Behalve gewoon besproeien kunt u de plant behandelen met Wellings-Insectencider, X-I-All

of met het nieuwe product der maatschap-
pij Phytobie. B. B.

Vraag No. 747.

Bijgaand takje is afkomstig van mijne AZALEA (Bordeaux-rood), welke een paar jaren bij den bloemist te bewaren is gegeven en in knoppen terugbezorgd is. Nadat de bloemen zich ontwikkeld hadden, vertoonden zich aan enkele toppen in de blaadjes bijgaande ziekteform. Kan die ziekte ook veroorzaakt zijn door een sluipwesp en komt die meer voor? De plant staat nu al ongeveer een maand in mijn voorkamer op het Noorden.

Amsterdam.

H. E. v. d. Pl.

Antwoord: Zie antw. op de voorgaande vraag. Deze ziekte heeft met sluipwespen niets uit te staan, welke dieren in larven, poppen of soms in eieren van andere insecten haar eieren leggen. B. B.

Vraag No. 748.

Op een open gehouden plaatsje in een grasperk staat sedert vijf of zes jaren een polletje HEPATICA. Het bloeit met zijn roode bloempjes geregeld in 't voorjaar, maar het polletje wordt jaartijks kleiner. Het grasperk wordt jaartijks iets gemest, staat in kleigrond, heeft de volle zon, is verleden jaar omgespit, nieuw bewerkt en bezaaid. Wat kan de oorzaak zijn dat de Hepatica blijkbaar verarmt?

Wageningen.

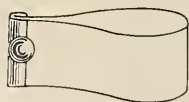
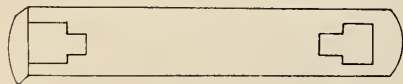
A. S. W.

Antwoord: De Hepatica's zijn van huis uit bewoners van het lichte woud, waar zij dus voor de volle zon beschermd staan; en bovendien groeien zij er in boschgrond, d.i. in humus. De laatste factor is misschien nog wel zoo gewichtig als de eerste. Ik raad u dus aan, te trachten het uw polletje het in de beide genoemde richtingen naar den zin te maken, door flink wat humus (turfstrooisel) door den grond te mengen op het plekje waar het staan moet, en het verder in halfschaduw te zetten. B. B.

KLEINE UITVINDINGEN.

Er zijn van die kleine uitvindingen, zoo geheel zonder pretentie, en die toch o, zooveel gemak verschaffen. Zoo gaven we verleden jaar eene afbeelding van een practisch werktuigje om distels, paardebloemen, weegbree enz. gemakkelijk uit een gazon te verwijderen. Met genoegen zagen we het in twee prijscouranten van Nederlandsche firma's in Tuinbouwgeredschappen reeds aangeboden.

Thans heeft de uitvinder hiervan, de heer C. E. West te Higham Hill weer de tuinbouwwereld aan zich verplicht door

een uitvindinkje, uiterst eenvoudig, maar tevens uiterst praktisch. Het betreft nl. een bevestigingsmiddel voor leiboomen tegen muren en schuttingen, bestaande uit een reepje aluminium, aan beide einden voorzien van eene opening, waarvan het buitenste gedeelte zoo wijd is, dat het

over den kop van een spijker kan, terwijl het andere ongeveer zoo wijd is als de dikte van den spijker.

Men slaat nu eerst den spijker in den muur, legt de eene opening over den kop, buigt het aluminium-reepje over den tak, legt vervolgens het tweede oog over den spijker, vouwt de uiteinden van het reepje om, en... de tak zit prachtig vast.

Moet het reepje verwijderd worden, dan kan men het zeer gemakkelijk losmaken, om het elders weer te kunnen gebruiken.

Overigens verwijzen we naar de afb., die we ontleenden aan „Amateur Gardening”.

Eveneens zeer praktisch, vooral, maar niet uitsluitend voor oudere lieden, wien het voortdurend bukken wat lastig begint te worden, is het „werkmandje”, waarvan we de teekening en de idee ontleenden aan den „Praktischen Ratgeber im Obst- und Gemüsebau”.

Het is bevestigd aan een stok met flinken, liefst metalen, punt, en kan snoei-mes, snoeischaar, raffia, bindspijkers, étiquetten, ijzerdraad, notitie-boekje, enz. enz. bevatten. Kortom, al die voorwerpen, die men in den tuin zoo al noodig kan hebben bij het verzorgen van zijne planten.

Bij een boom of heester, die onze zorgen eischt, steekt men den stok in den grond en al het gereedschap heeft men vlak bij de hand.

Ik herhaal, het zijn kleinigheden, doch die er niet weinig toe bijdragen, het genot van het tuinieren te verhoogen.

B. B.

BRIEFVENBUS.

Nog eens de tamme kastanje

(Castania Vesca).

(tevens antwoord aan Mevr. J. C. teP. en Mej. E. te F.)

Met zulk een paar terechtwijzingen kan ik het voorloopig doen. Uit Prinsenhage en Friezeveen, twee plaatsen zoo ver van elkander verwijderd en waar de bodem zoo kolossaal in samenstelling verschilt, het bericht dat de tamme Kastanje er zeer goed voort wil! dat de boom er vele en goede vruchten voortbrengt, te Friezeveen van betere kwaliteit dan de ingevoerde; te Prinsenhage in zoo ruime mate dat de boeren ze aan de varkens opvoeren. Of

dit laatste als aanbeveling voor de kwaliteit van de vruchten kan gelden, waag ik te betwijfelen.

Zelf wil ik nog eenige plaatsen opnoemen waar zeer hooge exemplaren van de Tamme Kastanje te vinden zijn. Op de Grebbeberg bij Rhenen staat een groep van deze boomen die jaarlijks tot groot vermaak van de jeugd duizenden vruchten naar beneden werpen, op de Keijenberg bij Renkum is dit evenzoo, in de buurt van Nijmegen, richting Berg en Dal zijn vrucht voortbrengende Tamme Kastanjes geen onbekende, te Dinxperloo is de weg naar de Duitsche grenzen met groote exemplaren bezet, te Olst en Diepenveen heb ik als kind de vruchtjes bij zakken vol opgezocht, en toch, ondanks al die voorbeelden, die zeker nog wel te vermeerderen zullen zijn, neem ik van hetgeen ik schreef geen woord terug en herhaal nog eens, dat de Tamme Kastanje als vruchtbom voor ons klimaat geen waarde heeft en slechts als sierboom mag worden aangeplant.

't Is opmerkelijk dat de beide terechtwijzingen en de door mij zelf aangehaalde voorbeelden alle van zandgronden komen, uitgenomen die van Friezeveen waar de grond uit afgegraven hoogveen bestaat; niet één komt van den kleigrond.

In de Betuwe is de boom geheel onbekend, op de Zeeuwsche en Zuid-Hollandsche eilanden zag ik hem slechts een enkele maal. En waar nu Oudkerk ten noorden van Leeuwarden op den Frieschen kleibodem ligt, herhaal ik aan het adres van den heer H. H. E. nog eens, dat het een gewoon verschijnsel is als de Tamme Kastanje slechts onvolkomen vruchten voortbrengt, de boom hoort hier niet thuis. *)

Op school reeds leerden we, zie Heukels Schoollora, „Tamme Kastanje” afkomstig uit Zuid-Europa. Wat hebben we niet vele malen met „De Zigeuner knaap in het Noorden” mee gezongen, waar hij aan zijn heimwee naar het zonnige zuiden lucht geeft en de lachende stranden van den Ebro, als de groeiplaats van den Tamme Kastanje bezingt.

Wat nu de trek naar gezelligheid aangaat waarvan mej. E. te F. spreekt, hierover slechts dit, de Tamme Kastanje is een huizig, d. w. z. mannelijke en vrouwelijke bloemen komen op één exemplaar voor, de plant behoeft dus voor de berruchting niet direct de hulp van andere exemplaren. Voor een tiental jaren plantte ik op hooge zandgrond eenige Tamme Kastanjes als dekheester. Ondanks de jaarlijksche insnoeiing waren er enkele exemplaren, die, zonder in de onmiddellijke omgeving van elkander te staan, na verloop van een jaar of zes reeds eenige, hoewel onvolkomen vruchten gaven. J. C. M.

*) Ook op de Amsterdamsche Stadskwekerij, eveneens kleigrond, doet zich het verschijnsel voor, dat de Kastanjes wel veel, maar slechts looze vruchtjes voortbrengen. B. B.

LEESTAFEL.

Verslag

van de Vereeniging „de Proeftuin” te Boskoop, over het jaar 1907.

Dit verslag begint met de mededeeling, dat „de uitbreiding van den tuin werd voortgezet, en dat de tuin jaarlijks wint aan belangrijkheid, doordat hij hoe langer hoe meer dienstbaar wordt gemaakt aan 't nemen van belangrijke proeven”.

Er wordt b. v. speciaal gewezen op de resultaten van het onderzoek naar den invloed van bloemknopvorming bij vruchtbomen, op de kruisings- en bestuivingsproeven bij appels en peren, en speciaal

op de kruisingsproeven bij *Clematis*, *Azalea* en *Rhododendron*.

Uit een paar voorbeelden kan men zien van hoeveel belang deze proeftuinen zijn. Zoo is de koude winter (Januari 1907) zeer noodlottig geweest vooral van *Azalea*'s. Die, welke op *Rhododendron* veredeld waren, bleken echter beter tegen lage temperatuur bestand.

De culturen met *Kentia Forsteriana* en *K. Belmoreana* slaagden zeer goed, terwijl de *Araucaria*-cultuur opgeheven wordt.

Bij Kaansche en Nieuw-Hollandsche planten die in een koude kas werden overwinterd, voor de helft in Belgische boschgrond en voor de helft in turfstrooisel, was de grootste sterfte in Belg. boschgrond.

Dat de Boskoopse kweekers met die ervaringen hun voordeel doen spreekt vanzelf. Bovendien doet de proeftuin nog dienst als oefenings- en demonstratie-terrein voor de leerlingen der Rijks-tuinbouw-winterschool.

Er wordt op deze proeftuin gewerkt, goed gewerkt, iets wat uit de resultaten blijkt.

Wij weten het niet maar gelooven dat het boekje voor belangstellenden wel te krijgen is.

J. K. B.

BLOEMEN- EN PLANTENCOMISSIE.

Woensdag 13 Mei geschiedt in een der zalen van „Artis” de gewone maandelijksche plantenkeuring van de „Maatschappij van Tuinbouw en Plantenkunde”.

Na vaststelling der bekroningen is het ingezondene van 2 tot 4 u. gratis te bezichtigen.

NESTKASTJES.

Men deelt ons mede, dat de Nestkastjes of Vogelwoningen volgens systeem van den Heer Marius Leyds te *Stratum* (Eindhoven) op de 5e Grootte Tentoonstelling der Maastrichtse Pluimvee Club den 11, 12 en 13 April l.l. wederom bekroond zijn en wel met een zilveren medaille. Dit is nu in dit hjaar de vijfde bekroning.

CORRESPONDENTIE.

S. Sp. te Rotterdam. Wij hebben uw schrijven beantwoord.

G. K. te W. Een adres is u toegezonden.

T. S. te 's-Hage. Dank voor de toezending der mooie foto. Afdruk in 't volgend no.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Het BESTE adres voor Vruchtboom= Carbolineum

Merk A

is bij

COHEN & Co., Arnhem.

Fabriek van waterdichte dekkleden, Oliejassen. (153)

SILBERLING & ZOON,

SLOTTERDIJK bij Amsterdam.

(254)

Tuinversieringen (tuinvazen) enz.
en Tuinmeubelen; ook volgens teekening.

Catalogus en Prijscurant bij aanvraag franco op zicht.

Bijenstand „De Bij”, HANS MATTHES, Breukelen.

Grootste Bijenstand van Nederland. 400 Bijenkasten.

De beste Kast voor beginners in de Bijenteelt.

De beste Kast voor Amateur-Tuiniers.

Bezoekers welkom. :: Raadgevingen gratis. :: Vraagt Prijscurant.

(250)

HANS MATTHES, Breukelen.

FIRMA ROSEBOOM.

Koestraat, Zwolle.

Speciaal adres
voor Tuingereedschappen.

Onze nieuwe geïllustreerde prijscurant is verschenen, en sturen wij die op aanvraag gaarne franco toe.

Grootste sortering in de nieuwste modellen Snoeigereedschappen, Grasperkscheerders en andere werktuigen.

(268)

Wij leveren alles onder garantie en tegen billijke prijzen.

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.,

HAARLEM.

'184

Vraagt uwen Winkler in Huishoudelijke artikelen onze gratis brochure: „Hoe maakt men het best Fruit en Groenten in”.
Engros bij:
JOH. H. VAN DER MEIDEN, Amersfoort.

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”

Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie

STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.

(191) Vraagt Catalogus.

W. LOURENS.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR

MONIER-WERKEN

AMSTERDAM.

CEMENT-IJZERWERKEN.

DIRECTEUR

J. N. Landré.

OMVAL JAAGPAD 53.

(199)

Telefoon 3028.

KON. VRUCHTB. KWEKERIJ „POMONA”

en ROZENGAARDE,

te SCHOTEN bij HAARLEM.

Groote partij STAM- en STRUIKROZEN in potten, mooie kronen en in de schoonste verscheidenheden.

Bestellingen worden aangenomen Kantoor Van Eeghenlaan 75, Amsterdam.
Telefoon 7518. (270)

JAC. P. R. GALESLOOT.

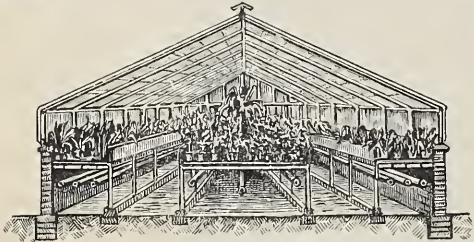
Billijk te koop aangeboden:

Eene in volle werking zijnde

Handelskweekerij,

welke geschikt is voor alle culturen en voorzien van de nieuwste Belgische inrichtingen. (264)

Br. No. 826, Advertentiekantoor W. BEETS, Singel 372, Amsterdam.

K. VAN NES C. Bz.,
BOSKOOP.

Speciaal adres voor Kassenbouw
in hout, ijzer en gecombineerde
constructie. (260)

Machinale bewerking.

G. A. VAN ROSSEM,
NAARDEN,

10 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.

Catalogus op aanvraag. (178)

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

SAL

bevat 15½ % stikstof

PETER

Chilisal bevat

direkt opneembare stikstof.

Vraagt inlichtingen, Brochures en
Monster (gratis) aan de

Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande

29 Prinsesstraat,

ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
verenigingen. (228)

Je adres voor
alle soorten Meststoffen,

zoowel voor Tuin- als Landbouw,
en voor

Poeder voor Bordeauxsche Pap
en

fijngemalen Kopervitriool

en den Sprekelaar „Vermorel” (251)

is de Mij. tot Verkoop van Hulpmeststoffen
te DORDRECHT. Opgericht 1893.

Verstrekt gratis inlichtingen,
prijsopgaven en circulaires.

G. KOELEWIJN, Baarn.

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag teekening en prijsopgaaf.

Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis. (178)

Zaden en Planten.

Groentezaden,

Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten,

Rotsplanten.

SPECIALITEIT DER FIRMA.

STRUIKROZEN, KLIMROZEN, RHODO-
DENDRON, CONIFEREN, VRUCHTBOO-
MEN, VRUCHTSTRUIKEN, AARDBEZIËN-
PLANTEN, enz. enz.

Voor ieder, die over een grooten of
kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige
Catalogus dezer artikelen, voorzien van
vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent
de behandeling, gratis en franco ver-
krijgbaar.

B. RUYS,

Koninklijke Kweekerij „Moerheim”,
(225) Dedemsvaart.

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum dier Provincie
verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing
aangeboden, worden slechts tweemaal
berkend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

INHOUD.

Het Gentsche Bloemenfeest II, door J. K. B.
Tentoontelling te Zeist.
Ons Gouden Tientje.
Nieuwe en aanbevelenswaardige Planten.
Acacia Baileyana; Impatiens Holstii
nana gracilis; Rosa polyantha „Maman
Lavasseuse”; Poinsettia pulcherrima
plenissima; Nieuwe Am. Anjers; Ficus
pandurata, door W. Lodder.
Klimmende Monnikskap, door Bdd.
Lycinus chinense, var. inermis, door B. B.
Bloementuin.
Duitsche en Florentijnsche Lisch, door v. L.
Voorjaarsplanten, door v. L.
Fruittuin.
Onvruchtbare boomen I, door P. v. d. V.
Bloeiende Boomen, door B. B.
Plantenziekten.
Am. Kruisbessen-Meeldauw, door A. M.
v. Dr.
Nuttige en Schadel. Dieren.
Ringelruppen, door B. B.
Seringen-Galmijt, door B. B.
Dendrologie.
Picca of Abies, door Leonard A. Spr.
Werk v. d. v. Week.
In den Bloementuin, door A. Lebbink.
In de Orchideeënkas, door J. K. B.
In den Moestuyn, door J. C. Muijen.
In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.
In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.
Vragenbus.
Kleine uitvindingen, door B. B.
Brievenbus.
Nog eens Tamme Kastanje, door J. C.
Muijen.
Leestafel.
Correspondentie.
Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

E. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

HET GENTSCH E BLOEMENFEEST.

(Slot.)

Uit het bekroningslijstje in het vorige nummer opgenomen, heeft men kunnen zien dat er heel wat Nederlandsche inzendingen waren, wat zonder twijfel een verblijdend verschijnsel is. Hopen wij dat er in 1913, wanneer er te *Gent* een permanente internationale tuinbouwtentoonstelling zal plaats hebben, waarvoor reeds een terrein van 70 H.A. is gekocht, er nog veel meer inzendingen uit ons land zullen zijn.

Wij willen nu nog eens nagaan wat onze kweekers geëxposeerd hadden en beginnen met de Boskoopers

Schitterend mooi was de *Azalea Mrs. A. E. Endtz* door de firma Endtz en Van Nes tentoongesteld. Elke plant was getooid met een bouquet goudgele bloemen, die tot bouquets verenigd een overweldigenden indruk maakten.

Vergelijkingen met de aanwezige *A. mollis*-verscheidenheden deed deze inzending zeer op den voorgrond komen.

De heeren Blaauw & Co. te Boskoop vonden deze gelegenheid te mooi om hun *Rhododendron*-parels niet te exposeeren en zij deden het met succes, zooals uit het bekroningslijstje is geble-

ken. Het waren planten met groote bouquets witte en paars-roze gekleurde bloemen, die niet nalaten indruk te maken. Bij Haar bezoek aan *Boskoop* heeft de Koningin deze Rhodo's ten zeerste bewonderd en zullen zij op „Het Loo” aangeplant worden.

De heer D. A. Koster kwam goed uit met een collectie geforceerde bloemheesters, die in Boskoop in groote getallen gekweekt worden. Allerliefst waren de sierappels, Gouden Regen en Meidoorn met gevulde bloemen.

Van hetzelfde adres zien we nog een dozijn Blauwe Regen (*Glycine chinensis*) en een twintigtal sierpruimeboompjes volop in bloei!

De heeren P. van Noordt en Zonen hebben zeer hun best gedaan om de Belgen te toonen dat er ook nog een Boskoop is. Zij toch zonden in 75 bloeiende Rhodo's, die keurig geëtaleerd een mooi geheel vormden.

Het waren 25 *R. Catawbiensis grandiflora* met paarse bloemtrossen, *R. C. album* met witte bloemen en *R. Parsons Glory* die rijk bloeiden met paarse bloemtrossen. Wij hebben onderscheidene malen bij deze groep stil gestaan en zagen herhaaldelijk

liefhebbers de namen van deze winterharde Rhodo's noteeren.

Behalve deze groote inzending zien wij van dezelfde heeren een collectie van 20 *Azalea mollis* var. *Peter van Noordt*, met lichtgele bloemen.

Verder een dozijn heesters van Blauwe Regen en eene bijzonder ver-

RHODODENDRON-PANORAMA in de Groote tentoonstellingszaal te *Gent*.
(Orig. foto „Onze Tuinen”)

Het is bekend dat deze firma veel werk maakt van de goudbonte *Dimorphantus mandshuricus* met groote dubbel gevinde bladeren. Zij hadden er een twintigtal geëxposeerd die als randplant dienst deden, terwijl het een klasse solitaire plant is. Dat zij bekroond werd hebben wij nog niet gemeld.

dienstelijke inzending van de nieuwe groenblijvende *Azalea ledifolia* van Noordtiana met zuiver witte bloemen. Deze plant, die kort geleden ook te Berlijn bekrond is geworden, schijnt ons een plant voor de toekomst te zijn, vooral nu het blijkt dat zij gemakkelijk vervroegd kan worden.

Eene interessante inzending was zonder twijfel die der heeren M. Koster en Zonen te Boskoop, die een verzameling Azalea's vertoonden, zijnde het resultaat van eene kruising tusschen *Azalea occidentalis* × *Az. mollis chinensis*. De bloemen van deze hybriden rieken lekker, zijn tamelijk groot, wit met gele veeren. Ook namen we notitie van de zeer mooie *Azalea Anth. Koster* en A. J. C. van Tol met zeer groote bloemen.

Van dezelfde firma zien wij nog dertig planten van de nieuwste Rhododendrons, waarbij zeer mooie variëteiten stonden.

Uit het bovenstaande blijkt wat Boskoop gepraesteerd heeft en zij verdienen daarvoor een woord van hulde en dank!

Aalsmeer is bekend voor rijkbloeiende potplanten, voor figuurplanten en niet het minst voor seringen. De goede klank die er van de laatste uitgaat is in Gent bevestigd door een eerste prijs! Zooals men weet waren zij ingezonden door de Rijkstuinbouwschool aldaar, die er veel eer mede inoogste. De planten waren voorzien van zware bloemtrossen met groote nagels, die rechtopstaande, fier Aalsmeer's glorie verkondigden. De eerste prijs voor *Primula obconica* verkreeg de heer D. Baardse te Aalsmeer voor vijftig uitstekend gekweekte planten. De Cyclamen van hetzelfde adres waren ook bijzonder mooi en het succes hetzelfde. De heerlijk riekende, grootbloemige Reseda van den heer Alderden te Aalsmeer mochten ook gezien worden.

Nog eens: Ons land was goed vertegenwoordigd, maar 't kan nog heel wat beter!

De nomenclatuur liet bij sommige planten wel wat te wenschen over en zoo troffen wij bij eene inzending *Selaginella's* de soort *S. narcissiflora*, een *Selaginella* dus met bloemen van een Narcis. Dat is een bok met horens!

Wij zouden nog heel wat van het Gentsche bloemenfeest en van de feestelijkheden kunnen vertellen, maar zullen het hierbij laten.

Een hartelijk woord van dank aan het bestuur en de tentoonstellingscommissie voor de vriendelijke ontvangst en bereidwilligheid ons betoond.

Tot een volgend lustrum! J. K. B.

CORRESPONDENTIE.

Mej. S. te Wollega. — Dank voor de mooie *Camellia*. Waarschijnlijk plaatsing in 't volgend no.

W. C. de V. te G. — Dank voor 't gezondene. Het boekje van M. nog niet gezien.

Mevr. v. D. te T. — Dank voor uw opgave.

Mevr. S.—II. te A. — Recepten voor tomaten in 't volgend no.; voor dit no. werd het te laat. Bel. dank.

J. F. J. de J. te H. — De Azalea door u bedoeld, bleef in den pot staan.

Daar wij in ons Juli-nummer de prijzen hebben toe te kennen aan hen, die ons, buiten de gewone prijsvragen om, gedurende het afgelopen halfjaar de meest belangrijke bijdrage deden toekomen, wordt in dit no. geen prijsvraag uitgeschreven.

RECTIFICATIE.

Picea en Abies.

In het artikel van den heer Springer in ons vorig no. (Dendrologie—*Picea* en

eene betreurenswaardige vergissing had Z. Ed. geen drukproef gekregen, en is dus niet verantwoordelijk voor de inconsequentie, dat onder de afb. de naam *Abies alba* staat afgedrukt, terwijl in het art. zelf uiteengezet wordt, waarom schr. de voorkeur geeft aan *Abies pectinata* volgens de nomenclatuur van Beissner.

Met de bedoeling het art. van den heer S. met een paar afbeeldingen te illustreeren, lieten we eenige fig. reproduceeren uit het nieuwe werk van Kirchner, Schröter und Löw, *Oecologie der europäischen Blütenpflanzen*, doch bemerkten te laat, dat de hier gevolgde oudere nomenclatuur onder de fig. was afgedrukt, eene nalatigheid, waarvoor we gaarne amende honorable doen.

Duidelijkheidshalve dient er nog op gewezen, dat de rechtopstaande bloeiwijze bij *Picea* niet de stand der kegels aangeeft, welke hangen. Na den bloei buigen de kegels van *Picea* zich om, terwijl die van *Abies* blijven staan. Nevensgaande afb. van *Picea rubra* en *Abies firma* geven dit verschilmerk duidelijk aan.

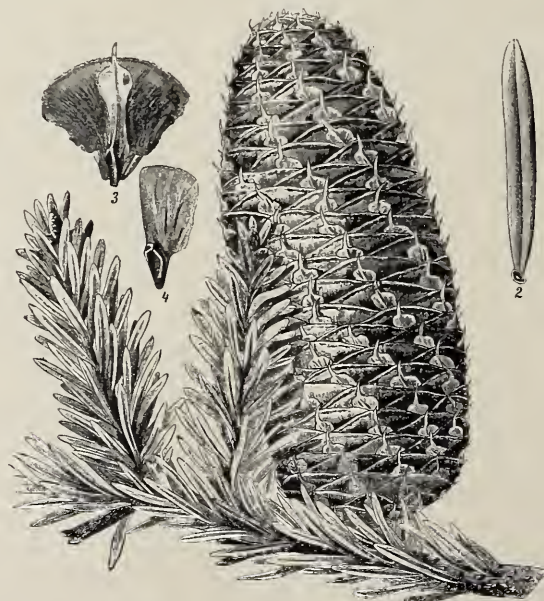
Verder staat in de middelste kolom nog een drukfout: *Picea Ajanensis* moet n.l.

Picea rubra. 1 Tak met bladeren en kegels; 2 kegelschub van voren; 3 id. van achteren (in een der beide verdiepingen zit nog het zaadje); 4 gevleugeld zaad; 5 en 6 zaad met den vleugel er naast; 7 en 8 bladeren. (Verkleind).

Abies) is tot ons leedwezen buiten schuld van den heer S. een storende fout gekomen, die noodzakelijk verbetering eischt. Door

zijn *P. Ajanensis* en bovenaan in de derde kolom staat *ruige* huidmondjes: moet zijn *rijen*. B. B.

Abies firma Sieb. et Zucc. 1 Tak met bladeren en kegel; 2 afz. blad (vergroot); 3 kegelschub; 4 zaad. (1, 3 en 4 verkleind).

De Groenblijvende Scheefbloem.

(*Iberis sempervirens*.)

De Scheefbloemen behooren tot de aardigste tuinplanten. Ze danken haar eenigszins zonderlingen naam aan de onregelmatig gevormde bloempjes, die wel als echte cruciferen, viertallig zijn, maar dáárin van de meeste andere afwijken, dat de beide naar de buitenzijde van de platte, schermvormige bloemtros gerichte bloemblaadjes, enkele malen grooter zijn, dan de beide binnenste.

De meeste soorten bezitten witte

gen habitus is de Groenblijvende Scheefbloem uitstekend geschikt voor rotspartijtjes, maar ook als perkplant doet ze het goed, vooral als men ze als tusschenplanting gebruikt bij late tulpen, of in vereeniging met gelijktijdig bloeiende vaste planten. Als randplant om groote perken of heestergroepen, of geplant in groepjes tegen een helling of in het gazon, ook dan voldoet ze uitmuntend, wijl ze daar ook na den bloei en in den winter op haar plaats is, door haar altijd groene kleedje.

Op de foto ziet de lezer een groepje dezer plant, van boven gezien, waardoor de fraaie ronde, sneeuw witte platte bloemtrosjes goed te zien zijn, helder en scherp als zij uitkomen tegen den gesloten donkeren ondergrond der lijnvormige dof groene blaadjes.

Hoewel de bloemtrossen sprekend op schermpjes gelijken, zijn ze het toch niet, wat men het beste zien kan als de bloempjes uitgebloeid zijn en de vroegere bloemtrossen in vruchttrossen veranderen. Men ziet dan de gesteelde

worden. Eene achtenswaardige lengte. De plant behoort in de Vereenigde Staten thuis en groeit daar op tamelijk droge plaatsen in lichten zandigen grond.

De kleur der bloemen is licht- tot rood-oranje; de bloemdekbladen hebben aan de binnenzijde purperroode vlekken. Het verdient aanbeveling de bollen om de twee- of drie jaar te verplanten en men moet oppassen voor de muizen, daar deze zeer verzoet zijn op dit gerecht.

Volgens de afbeelding in „Möller's Gärtnerzeitung", waaraan wij deze bijzondereheden ontleenen, is de *Lilium superbum* inderdaad eene interessante verschijning.

S.

W. LODDER.

Iris pumila.

Terwijl dit no. verschijnt, staat een onzer aardigste Iris-soorten in vollen bloei, n.l. de laagblijvende *Iris pumila*, die met haar lieve blauwe en gele bloemen een zeer welkome voorjaars-bloeister moest zijn, doch nog altijd veel te weinig wordt gezien.

Wel is ze niet zoo vroeg als haar nog bescheidener zuster *Iris reticulata*, die reeds totaal uitgebloeid is, maar haar bloemen zijn aanmerkelijk grooter.

Door het koude voorjaar is de bloei intusschen aanmerkelijk verlaat. In een gunstig voorjaar kunnen ze er een paar weken vroeger al zijn.

B. B.

De Lentebloemen.

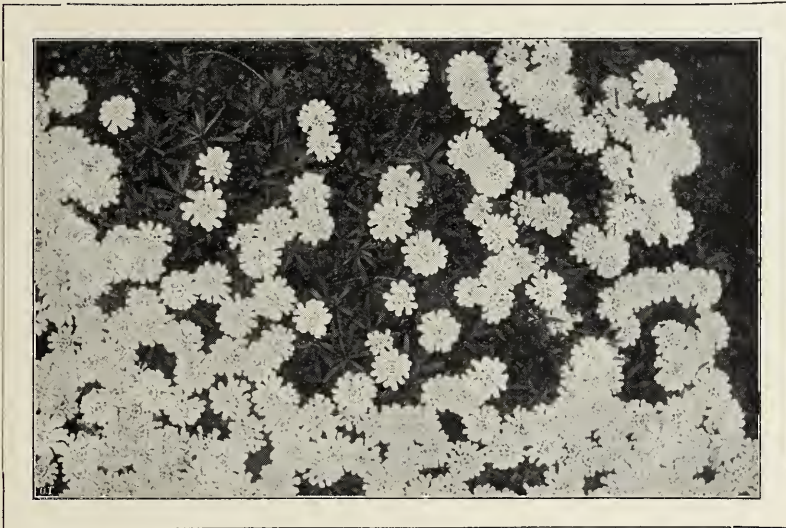
Tot de vroegst bloeiende vaste planten behoort zeker wel de *Sleutelbloem*, de bekende *Primula veris*. Niet ten onrechte heet zij de lente te ontsluiten; zoodra het weder een beetje milder wordt, komen hare mooie bloempjes, bij de stamvormen meestal geel, te voorschijn.

De *Primula veris* is eigenlijk een verzamelnaam voor verschillende afzonderlijke soorten, die meestal door onderlinge kruising een vorm hebben doen ontstaan, die als *Tuin-Primula* bekend is. Het schijnt dat deze ontstaan is uit de — ook in ons land — in het wild groeiende soorten: *Primula officinalis*, *Primula elatior* en *Primula acaulis*. Welke van deze drie den meesten invloed heeft gehad zal moeilijk te zeggen zijn.

Het is gemakkelijk te begrijpen, dat men deze mooie planten in de tuinen heeft gehaald. Het schijnt, dat men zich vooral sedert de 16e eeuw daarmee bezig heeft gehouden. Van toen af aan is men zich n.l. op de kweeking van variëteiten gaan toelagen.

De *Primula officinalis* is welriekend en heeft de bloemen op lange stengels staan, die ver boven de bladeren uitsteken. Hare bloempjes zijn echter niet groot.

Veel grooter bloemen hebben *Primula elatior* en *Primula acaulis*, van welke deze laatste echter het gebrek heeft, dat de bloempjes zoo laag tusschen de bladeren zitten. Door kruising met deze verschillende soorten

Bed met Groenblijvende Scheefbloem. (*Iberis sempervirens*).
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

bloemen, maar men heeft er ook met paarse en roode bloemen en een der kleurenrijkste soorten is wel de *Iberis umbellata*, waarvan vele kleurige variëteiten bestaan. Deze is een éénjarige plant evenals onze inlandsche scheefbloem, *Iberis amara*, maar er bestaan ook overblijvende soorten en van deze is de uit Zuid-Europa stammende *Iberis sempervirens* een der mooiste.

De *I. sempervirens* is, zooals de soortnaam ook aangeeft, een altijd groene plant, eigenlijk een klein groenblijvend heestertje, dat een struikje vormt van niet meer dan 30 c.M. hoogte, bloeiend met platte, schermvormige, zuiver witte bloemtrossen, welke in Mei verschijnen en tot in Juni doorbloeien. Er is ook een rosekleurige variëteit, ook wel als *I. commutata* bekend, maar die ontmoet men zelden. Voorts bestaan er nog een bontbladige en een dubbelbloemige vorm, van welke de laatste zeer fraaie snijbloemen geeft!

Wegens haar dwergachtigen, bossi-

vruchtjes op duidelijke wijze in een spiraal om den stengel geschaard en men zal zelfs geen oogenblik aan een „scherm" denken. Bij den bloei is het ook wel goed te zien, maar bij oppervlakkige beschouwing is die schermvormige bloeiwijze toch zeer bedriegelijk.

In stadstuinen is deze *Iberis* winterhard; misschien dat men op het land haar des winters eenigszins beschutten moet. Nu, eenige zorg is ze wel waard, want het is een alleraardigste plant en overigens ook niet veeleischend!

v. L.

Lilium superbum.

Wie iets bijzonders in zijn tuin wenschte schaffe zich deze Lelie aan en hij zal zeker voldaan wezen. Zij behoort tot de hoogst groeiende soorten van haar geslacht. Planten, die in goede conditie verkeeren en het naar haar zin hebben, kunnen tot 2½ M. hoog

heeft men grootbloemige soorten verkregen, in verschillende kleuren, van wit en geel tot rood en violet. Zelfs een blauwe variëteit heeft men in den laatsten tijd weten te verkrijgen: *Primula veris elatior coerulea*. Vooral de donkere variëteiten met lichter rand zijn zeer gezocht. In den laatsten tijd heeft men ook van den stamvorm *Primula officinalis* een grootbloemige soort gekweekt, *Primula officinalis grandiflora*, die mooie groote, gele bloemen op krachtige stengels te voorschijn brengt.

De cultuur van allo *Primula veris*-variëteiten is niet moeilijk. De planten houden van een tamelijk zwaren, vruchtbaren grond. Jaarlijks verplanten is voor den bloei niet gunstig. Minstens moet men ze daarvoor een jaar of drie laten staan. Het verplanten moet dan vervolgens in Augustus en September geschieden, en niet in het voorjaar. Van volle zon houden de planten nu juist niet. Het is het best ze een zoodanige plaats te geven, dat de brandende middagzon haar niet beschijnt.

De vermenigvuldiging geschiedt door scheuring der zijscheuten, in Juli en Augustus. Ook kan men ze natuurlijk zaaien, wat in Januari of ook nog in Maart en April geschieden kan. Men kan op die wijze in een jaar mooie planten kweken, die in den herfst op de daarvoor bestemde plaatsen worden uitgeplant en het volgende voorjaar bloeien. Ook in den herfst worden zij wel uitgezaaid, maar de zaden ontkiemen toch eerst in het voorjaar.

Ofschoon zij daarvoor eigenlijk minder geschikt zijn, kunnen de *Primula veris*-variëteiten ook als potplanten gebruikt worden. Men neme daarvoor de krachtigste planten, die in vruchtbare aarde (blad- en broeiaarde, graszodenaarde en wat zand) opgekweekt worden. Stellig zullen ze ook dan een rijken bloei geven en den bloemenvriend de meerdere zorg rijkelijk beloonen.

H.

Onvruchtbare boomen.

(Slot.)

De onvruchtbaarheid kan 't gevolg zijn van 't bevriezen der bloemen. Niet alleen wanneer de bloemen geopend zijn, kan de vorst schade aanrichten, doch tevens kort voor en na den bloei. Dat de kans van bevriezen bij geopende bloemen 't grootst is, is te verklaren. Laat zich in knoptoestand een flinke nachtvorst gevoelen, dan wordt vaak de stempel zwart en bestuiving, zelfs bij 't gunstigste weer tijdens den bloei is uitgesloten, ook al ontvouwen de bloemen zich normaal.

Bij onze vruchtbomen is 't moeilijk na te gaan, of de vorst inderdaad schade aangericht heeft; bij onze aardbeien b.v. valt 't beter op, daar toch wordt de geheele bloembodem zwart en deze bevriest niet zelden, zelfs in de kleine knoppen. Lang niet alle soorten zijn even gevoelig en lang niet alle soorten bloeien op 't zelfde moment.

Dat edele, zeer fijne soorten gevoeliger zijn voor verschillende weersinvloeden, dan onze inheemsche is wel iets van aan. De geheele bouw en ontwikkeling wijst op een zwakkere levensuiting en waarom de bloemen dan niet. De vorst richt ook vaak plaatselijk schade aan, we zien toch vaak dat een gedeelte van de gewassen op een akker

de, maar geen vrucht aanzette. De heer Sch. ging over tot kruisbestuiving, met dit resultaat, dat de tak waarvan de bloemen kunstmatig bestoven waren, volkomen en voldoende vrucht opleverde, terwijl aan 't overige gedeelte van den boom geen vrucht te bespeuren was.

't Verschijnsel van onvruchtbaarheid zal zich voornamelijk bij geheel alleenstaande boomen voordoen of wel bij die soorten, die bijzonder vroeg of wel zeer laat bloeien, op een moment dus, waarop de overbrenging van vreemd stuifmeel zoo goed als uitgesloten is. 't Onderwerp der bestuiving is een geheele studie op zichzelf; uitvoerig hierop in te gaan stellen we ons niet voor; 't zij

Bed met veelbloemige Primula's. (Zie het art. op pag. 723.)

(Uit „Amateur Gardening“.)

bevoren is, terwijl 't gedeelte onmiddellijk er naast ongestoord doorgroeit. Tegen dergelijke schade is moeilijk iets te doen.

Dat onvruchtbaarheid onze boomen een gevolg kan zijn van niet of slechte bestuiving, is zeker. Zelfbestuiving is bij menige soort geheel uitgesloten; wederzijdsche kruisbestuiving werkt ook hier betere bevruchting en betere vruchtontwikkeling in de hand. 't Is dan ook bij 't aanleggen van een fruittuin of wel bij 't aanschaffen zijner vruchtbomen een punt van overweging, meer deze soorten te kiezen en deze wat dooreen te planten.

Een duidelijk voorbeeld vinden onze lezers b. v. vermeld in den 1sten jaargang, blz. 42. Daar toch is sprake van wederzijdsche bestuiving van *Clapp's Favorite* met *Bon Chrétien Williams* en hoe kruisbestuiving vooral bij de eerste bevorderlijk is aan een betere opbrengst.

Dergelijke gevallen staan niet op zichzelf. In den regel is 't moeilijk na te gaan en moet men dergelijke ontdekkingen meer aan 't toeval danken. Een opmerkelijk geval hoorden we dezen winter op een der lezingen van den heer Schuttevaer. 't Was Z. Ed. opgevallen, hoe een prachtige leiboom op de tuinbouwschool te Wageningen telken jare wel rijk bloei-

voldoende, dat men wete, dat 't onvruchtbaar zijn van boomen aan onvoldoende bestuiving kan worden geweten.

Wie echter een onvruchtbaren boom in zijn tuin heeft (die overigens in goede conditie verkeert), zou kunnen probeeren, welke uitwerking kruisbestuiving heeft. Hij neme daartoe volkomen rijp stuifmeel van een anderen boom, beware dit tusschen een paar horlogeglazen, om dit met een zeer fijn penseel af te strijken op de goed kleverige stempels van een onvruchtbaren boom. Baat 't niet, 't schaaft in geen geval.

Men dient, waar zich onvruchtbaarheid voordoet, vaak op te letten, welke soort men voor zich heeft.

Plant men toch zeer late en vooral fijne soorten op een ongunstige plaats en zijn zulke boomen genoodzaakt zich onder ongunstige omstandigheden te ontwikkelen, ook dan wil 't voorkomen, dat zulke boomen zoo goed als onvruchtbaar zijn.

Er zijn ook soorten, waarbij de vruchtbaarheid eerst op zekeren leeftijd intreedt, er zijn ook soorten, die reeds in haar prilste jeugd een groote vruchtbaarheid aan den dag leggen.

Maar juist dat bijzonder vroege dragen moeten de boomen op lateren leeftijd vaak bezuren. Er treedt als 't ware een volkomen verzwakking der levensenergie van den boom in: hij besteedt

al zijn krachten aan de vorming van bloemknoppen en zoolang hij in de eerste jaren nog wat nieuw gewas er bij vormt, ontwikkelen die knoppen en bloemen zich normaal en zijn ze in staat 't aanzijn te geven aan vruchten, al zijn deze ook vaak van geringe kwaliteit.

Met 't jaar verzwakt de boom, met 't jaar wordt de vruchtopbrengst minder. En waar hij, als hij 't eerste kruisje achter den rug heeft, nog in staat is, vruchtknoppen te vormen, ontbreekt hem de kracht, de bloemen naar behooren te ontwikkelen. Vroeg fruit, of liever gezegd vroeg vruchten, daar gaat 't tegenwoordig maar om; zulks kan; kan ook lang goed gaan, mits met oordeel gewerkt wordt.

Uit een en ander valt op te merken, dat de oorzaken van onvruchtbaarheid verschillend kunnen zijn. We zouden er nog aan kunnen toevoegen een te diepe planting, daar, waar dit allermint mag plaats hebben.

Waar dus hier de onvruchtbaarheid in vele gevallen een direct gevolg is van verzwakking of armoede, zoo kan onvruchtbaarheid in stede hiervan geweten worden aan een te sterken groei. De houtgroei overwint dan de vruchtontwikkeling, waardoor aan de pas gezette vruchtjes 't noodige voedsel om door te groeien wordt weggekaapt; deze vallen spoedig af.

De bloemknopvorming laat bij dergelijke boomen evenwel veel te wenschen over en bij boomen, die aan dit euvel mank gaan, moeten andere hulpmiddelen worden aangewend. Een dusdanige onvruchtbaarheid is niet op één lijn te stellen met wat we boven bedoelden.

Naast de middelen, die we reeds aan de hand deden, raden we aan bij boomen, waar de onvruchtbaarheid meer een gevolg is van verzwakking, deze voorloopig de op de vruchtvorming werkende meststoffen te onthouden. Van tijd tot tijd een dunne gier hun toegediend, zal beter uitwerking hebben. Met opgeloste chilisalpeter is ook zeer veel te bereiken; men geve zulks eens per maand tot einde Juli.

Men trachte toch wat nieuw leven in zulke boomen te brengen, wat zich openbaart in jong gewas. 't Kan zijn goede zijde hebben, hem te verjongen. Bij appels en peren heeft het verjongen, waaronder verstaan wordt, 't terugsnijden in 't oude hout, alle reden van bestaan. We behoeven slechts 't oog te richten naar onze omgeënte boomen, waar zich uit de slapende oogen talloze scheutjes ontwikkelen.

Bij steenvruchten als perzik, abrikoos zij men voorzichtig met 't terugsnijden in 't oude hout, de eenmaal ingeslapen oogen ontwikkelen zich niet of hoogst zelden meer, ze zijn voor goed ingeslapen. 't Verjongen zou, zoo de ontwikkeling der boomen zulks meebrengt, thans nog kunnen geschieden, meer succes zal men echter in 't vroege voorjaar hebben. Gaat 't om een paar boomen en beschikt men over water in de nabijheid, zoo zal 't geregeld vochtig houden, zoowel van den grond als stam en takken een betere ontwikkeling zeer in de hand werken.

P. v. d. V.

Kropsla.

De *kropsla*, die we op den kouden grond uitzaaiden, is nu al wel zoover, dat we de planten die er te veel op het bed staan, elders kunnen uitplanten. De stokboonen-bedden, die we inmiddels in orde gebracht hebben, bieden er, indien er reeds geen andere

tegen de zomerwarmte bestand zijn en er zijn, die bij droogte soms al doorschieten, vóór ze nog recht krop gevormd hebben. Wie van gestoofde sla houdt, zaai wat z.g. *bindsla* uit, die ons groote, meer peervormige kropslen geeft, terwijl de „Laibacher Eissalat” meer aan gele savoyekool dan aan kropsla doet denken.

Voor den handel zijn de gewone variëteiten 't meest aan te bevelen; 't publiek vraagt in de eerste plaats naar het grootste aantal voor hetzelfde bedrag.

De weinig bekende pluksla vinden we ook al geen verbetering van de bestaande kropsla.

J. C. MUIJEN.

„Drum head”, een goed type „Savoye-Kool”.

(Uit „Amateur Gardening”.)

Groene Savoye-kool.

Bij groenten in het algemeen en bij kool in 't bijzonder wordt niet in de eerste plaats naar het sierlijke uiterlijk, maar wel naar de kwaliteit, naar de vastheid van de krop gevraagd, en toch, we weten 't, ook het oog heeft in deze zijn rechten. Daarom zal bij gelijke deugden zeker wel die variëteit het meeste aftrek vinden, die aan vastheid van krop ook een sierlijk uiterlijk paart, voor zoover een kool sierlijk kan zijn.

Aan deze eigenschappen voldoet de „Drumhead”, hierboven afgebeeld. In de behandeling wijkt ze in geen enkel opzicht van de andere variëteiten af, voor vroeg zaait men in Januari onder glas, voor opvolging in Maart op den kouden grond, wat einde April voor 't laatst nog eens herhaald kan worden.

Zoals op de afbeelding duidelijk te zien is, zijn de bladeren zeer sterk gekroesd en vormen rond de krop een mooi rozet van ietwat geelgroen gekleurde bladeren.

J. C. MUIJEN.

gewassen op staan, een uitstekende plaats voor. 't Is niet altijd even gemakkelijk, om bij kropsla de opvolgende zaaitijden zoodanig te regelen, dat er geen gapingen bij het oogsten ontstaan; daarom zaaien we liever met wat kleinere tusschenpoozen, dan dat we door te lang te wachten een kropslaloos tijdperk zouden kunnen verkrijgen. Dat het weer bij zulke zaken een grooten invloed uitoefenen kan is aan ieder, die zelf wel eens tuinierde, ten volle bekend.

Voor *zomerkropsla* nemen we bij voorkeur de van ouds gerenommeerde variëteiten, „Zwart Duitsch”, „Bonte Chili” of „Groote gele”.

Wie in kropsla liefhebben wil, en van iets van het gewone afwijkende houdt, vindt daarvoor gelegenheid te over, want er zijn een massa zeer uiteenlopende variëteiten, de „Forellen” en „Goud-Forellen”, de eerste met donkerroode, de tweede met zeer in 't oog vallende bruine stippen, geven een aardige afwisseling, terwijl de posteleinkrop een matgroene kleur heeft, zeer verschillend van het gewone groen der andere variëteiten.

Men bedenke echter dat niet alle

INSECTENBESTRIJDING.

Warm water.

Als de onderzoekingen van professor dr. Heinrich Mayr op den duur blijken juist te zijn, dan wordt het onze plantenliefhebbers op eenmaal zoó gemakkelijk gemaakt om hunne kamer- en tuinplanten van ongedierte te verlossen, dat zij nooit meer behoeven te vragen, hoe krijg ik dit insect van mijne palmen, en hoe dood ik dat ongedierte mijner ooftboomen.

Professor Mayr heeft een universeel middel gevonden: 't is eenvoudig schoon water, op een vlammetje verhit tot ongeveer 50 gr. C. In no. 22 van het Deutsche tuinbouwblad „Die Gartenwelt” deelt hij er 't een en ander van mede, waarvan wij het voornaamste voor onze lezers zullen weergeven, opdat zij mede in de gelegenheid zullen zijn het middel te probeeren. 't Behoeft niet dadelijk een prachtige palm te zijn of een varen, maar bij voorbeeld een minderwaardig plantje of een blad, dat anders toch afgesneden zou worden, omdat het zoo vol ongedierte zit.

De hoogleeraar dan schrijft, hoe hij proeven nam om vast te stellen, tot op welke temperatuur de plantencellen de inwerking van het water kunnen verdragen, en hij vond, dat die temperatuur bij 54 gr. C. gelegen is. Of dat nu plantencellen waren in teedere plantendeelen als groeipunten, of harde als van Conifeerenaalden; of 't inheemsche planten waren of zulke uit de tropen of poolstreken, 't bleef gelijk. Bij eene temperatuur beneden 54 gr. C. leden de planten totaal geen schade. Als men een plant in water van 50 gr. C. dompelt en haar er nithaalt, dan schrikt men aanvankelijk, omdat de plant dan slap is, maar na eenigen tijd stijft zij weer op en de behandeling laat geen spoor achter.

Een mooi voorbeeld noemt Prof. M. een *Rumex*, die in het voorjaar, als zij in berijpten en bevroren toestand verkeert, in heet water gedompeld wordt. Haalt men die plant uit het warme bad, dan ziet zij er als gekookt uit, maar terwijl men haar nog in de hand houdt, richt zij zich op als een tweede Roos van Jericho. 't Is jammer dat de winter voorbij is, anders zou men meteen de proef kunnen nemen.

Professor Mayr dompelde ontkiemde erwten, met groene bladluizen bezet, in heet water en toen hij ze er uit haalde, bleken de luizen alle dood, maar de planten ongedeerd.

Van bessenstruiken, waarop een wolluis zat, die de scheuten in hun groei belemmerde, werden een aantal twijgen in heet water gedompeld en een paar niet. De eerste groeiden lustig voort, verlost van hunne lastige kwelgeesten, terwijl de niet behandelde scheuten verkommerden. Rozen werden meermalen met heet water van luiz bevrijd.

Er werd vastgesteld, dat alle naakte plantenluizen en vlinderrupsen reeds na een kort verblijf in water van 45 gr. C. gedood waren, terwijl insecten met harde panters zooals kevers, in het bijzonder kleine snuitkevers als de appelbloesemsnuitkever, en de bladroller (*Rhynchites*) in korten tijd in water van 50 gr. C. stierven. Schildluizen behoeften geen hooger temperatuur maar een langer verblijf in het water.

Potplanten zijn gemakkelijk in een kuip met water van 50 gr. te dompelen en twijgen van vormboomen en heesters in een emmer met heet water. Wormen zijn zeer goed uit bloempotten te verdrijven, door deze in heet water te stellen totdat de warmte de aarde doordringt, waardoor de wormen gedwongen worden hun verblijf te

verlaten en van den pot in het omringende water vallen.

Ooftboomen die niet met de hand te bereiken zijn, worden met heet water bespoten, maar daar het water in de slang en in de buitenlucht afkoelt, moet het heeter genomen worden naarmate straal- en slanglengte grooter is.

Professor Mayr gebruikte bij een slang- en straalengte van 2 meter water van 55 gr. C.; bij eene lengte van 4 meter water van 60 gr. C., terwijl bij een straalengte van 4 tot 6 meter zonder vrees water van 60—65 gr. C. genomen mag worden. Is de straal zeer compact, dan moet men evenwel met het zeer heete water ietwat voorzichtiger zijn.

Bij kale boomen, waar het zich voornamelijk om juist uitgekomen insecten of nog om eieren handelt, kan zelfs water van veel hooger temperatuur gebruikt worden.

't Best lijkt het bespuiten van deze boomen op het tijdstip dat de knoppen uitbotten, daar dan de voor de bloesem schadelijke larven en kevers reeds uitgekomen zijn en bij de knoppen op het ontluiken

dezer wachten. Rupsennesten worden bij prof. Mayr nooit uitgesneden, doch de bewoners met een straal heet water gedood. In gedachten zien we in een rupsenjaar de boomen van Artis en de stadsgrachten reeds „uitkoken”.

Op verzoek van professor Mayr nam de chef-tuinman Holfeder te Weißenstephan proeven met heet water in een plantenkas en roemt hij den gunstigen uitlag van het uiterst goedkoop middel.

Aan het slot van zijn artikel wekt prof. Mayr alle beoefenaars van tuinbouw op om „zijn” middel te probeeren, waarbij hij de verzekering voegt: „Sie werden nur Freude, und bei genauer Einhaltung der Temperaturgrenze des heissen Wassers keine Enttäuschungen erleben”.

Wij hebben hier niets meer aan toe te voegen. Zelf zullen we enkele proeven nemen en wat betreft onze lezers, meenen we hier wel te mogen zeggen: „Mann kann's probieren”.

Amsterdam.

P. J. SCHENK.

Naschrift: Voor het forceeren van seringen en Lelietjes van dalen zijn in den laatsten tijd goed geslaagde proeven genomen door ze in water van 37 gr. C. ongeveer 20 uur te broeden, wat eene geruststelling moge zijn voor te angstige liefhebbers, die in geen geval hunne planten aan een proef zouden willen wagten.

S.

PLANTENZIEKTEN.

Carbolineum.

't Is wel eigenaardig dat thans, nu het gebruik van Carbolineum bij vruchtboomen nog in een stadium van ernstig onderzoek verkeert en het in de Pomologische wereld nog volstrekt niet onomstootelijk vast staat wat de gevolgen zijn van het gebruik hiervan en in welke mate, op welk tijdstip en bij welke vruchtboomen het moet worden en mag worden toegepast, dat men thans reeds van alle kanten fabrikanten ziet opdagen die met alle mogelijke en onmogelijke met alle geoorloofde en ongeoorloofde praatjes het goedgehoovig publiek trachten wijs te maken, dat zij nu het fabrikaat hebben uitgevonden wat eigenlijk je ware is. Zij trachten eene emulsie aan den man te brengen die gewoonlijk bestaat uit wat slechte Carbolineum, wat zeep, sodex en wie weet wat al niet in dat goedje zit. Ze schrijven het U duidelijk voor, spuit ze maar verdund of niet verdund met water over je boomen en je krijgt Bellefleur als kinderhoofdjes peren als klompen en niet weinigen neen volop.

Ze leveren u Carbolineum voor de stam en voor de kroon afzonderlijk en straks krijgen we nog een emulsi voor oude en jonge boomen, voor dikke en dunne takken enz. enz.

„Boer pas op je kippen”, roepen we onze lezers toe, want er bestaat in dit artikel eene walgelijke knoeierij, die we nu nog niet als zwendel willen qualificeeren; maar 't is er toch zeker niet heel ver meer vandaan.

Ook ondergeteekende heeft meermalen reizigers bij zich gehad en 't is dan vermakelijk, als men zich een oogenblik van den domme houdt om eens aan te hooren van hoe groote betekenis zoo'n Carbolineumpapje toch wel is. Als dan later blijkt dat men de puntjes op de i's wil zetten dan zitten ze met de handen in 't haar en weten niet, hoe snel ze hun attesten en andere paperassen moeten inpakken en maken dat ze de plaat poetsen. Toch, 't kan niet anders, sommige loopen er in en daarom waarschuwen we er tegen. Gebruik gerust Carbolineum bij uwe appel en pereboomen. Smeer daarmee in stam

en dikke takken; kankerplekken, enz.; maar gebruikt dan slechts zuivere Carbolineum, van een betrouwbaar fabricaat.

J. A. KORS.

Bordeauxsche pap met suiker.

Kortelings gaven we een artikel over Bordeauxsche pap en hare samenstelling. We wezen op 't nut van deze pap, wijl het een uitstekend middel is ter bestrijding van allerlei parasieten.

Dat we er nog een woordje aan toevoegen, zit 'm daarin, dat we door de pap zoet te maken, haar zeer lang kunnen bewaren, zonder dat ze in waarde achteruit gaat. Versch bereide pap heeft de meest doodende kracht; dat zoo menigen klaagt, dat hij hoegenaamd geen resultaten met 't besproeien bereikt, zit vaak hierin, dat hij de pap te lang laat staan.

Nu heeft men 't niet altijd in zijn macht, 't eenmaal bereide mengsel direct te verspuiten; want na de samenstelling kunnen regen, wind of andere plotseling opgekomen omstandigheden ons nopen 't sproeien te staken. En de pap blijft staan, moet soms langer staan dan wel gewenscht is. Zulke pap een paar dagen later verspoten, doet absoluut geen dienst meer, ze heeft hare doodende kracht verloren, ze is bedorven.

Door toevoeging van een weinig suiker kan men 't bederf tegengaan. Bij een mengsel van 2 KG. kopervitriool, 2½ K.G. kalk op 100 L. water heeft men maar 250 Gr. suiker te voegen en van bederven is geen sprake meer. 't Beste is de suiker bij de hoeveelheid kopervitriool in 't zakje te voegen om ze samen te laten oplossen. Maandenlang kan op deze wijze de pap bewaard worden, zonder in waarde achteruit te gaan, de suiker houdt 't bederf tegen.

(Uit: *Die Gartenwelt*.) P. v. d. V.

BODEM EN BEMESTING.

Chilibemesting van boonen.

Bekend is het, dat vlinderbloemige planten het vermogen bezitten, de stikstof van den dampkring tot zich te nemen met medewerking van bacteriën, welke in de zogenaamde stikstofknolletjes leven, die zich aan de wortels bevinden.

Ook de verschillende soorten van boonen bezitten dit vermogen. Het gevolg hiervan is, dat deze niet opzettelijk van een stikstofbemesting voorzien behoeven te worden en toch tot volledige ontwikkeling kunnen geraken en een gemiddelden oogst kunnen opleveren.

Maar het is de vraag of een kleine stikstofbemesting den oogst der boonen niet aanmerkelijk zal verhoogen. Een feit is het, dat de kiemplantjes het vermogen om de atmosferische stikstof tot zich te nemen nog missen; dit komt eerst langzamerhand.

Onthoudt men haar een stikstofbemesting, dan zullen ze dus alleen op de geringe hoeveelheid opneembare stikstofverbindingen, die in den bodem is, aangewezen zijn. Want al heeft men het vorige najaar ook een flinke hoeveelheid stalmest in den grond gebracht, de plantjes kunnen er nu nog weinig van profiteren, wijl de daarin aanwezige stikstofverbindingen slechts langzaam ter beschikking van de planten komen. Vooral wanneer het voorjaar zoo koud is, als dit jaar. Voor de omzetting dier verbindingen is onder meer ook warmte noodig.

Zoo zullen de jonge boonen aanvankelijk een lastige periode moeten doormaken, waarin van groei weinig sprake is.

Om ze door deze periode heen te helpen, is het dus zeer gewenscht, ze een kleine hoeveelheid van terstond opneembare stikstofverbindingen toe te dienen. Dit kan men doen in den vorm van Chilisalpeter. Dat dit uitstekende resultaten geeft, is meermalen proefondervindelijk bewezen. En om dit nader in het licht te stellen, deel ik hier den uitslag mede eener bemestingsproef, welke genomen is onder toezicht van den Rijkstuinbouwleeraar voor Zuid-Holland.

Het proefveld werd gewoon bemest met stalmest en verdeeld in drie percelen, elk groot 100 vierk. M. Het 1e perceel kreeg verder geen mest, het 2e ontving bovendien 3 K.G. Chilisalpeter en het 3e 3 K.G. Chilisalpeter en 2 K.G. superphosphaat. De kunstmest werd eenige dagen voor het leggen der stokboonen in den grond gewerkt. Verder werden de drie percelen geheel op dezelfde wijze behandeld.

Het 1e perceel bracht op in Augustus 38 K.G. boonen ter waarde van f 4,43½ en later 68 K.G., die f 6,30 opbrachten. Het 2e perceel gaf in Aug. 46 K.G. voor f 5,42 en later nog 74½ K.G. voor f 6,90½ en het 3e perceel in Aug. 43½ K.G. voor f 5,12½ en later nog 97 K.G. voor f 7,97.

De totale opbrengst was dus voor het 1e perceel 106 K.G. = f 10,73½, van

het 2e perceel 120½ K.G. = f 12,32½ en van het 3e perceel 120½ K.G. = f 12,29½.

De gelijke opbrengst der beide laatste percelen wijst er op, dat het superphosphaat op perceel 3 niet gewerkt heeft. Blijkbaar had de grond er geen behoefte aan.

Perceel 2 bracht f 1,59 en perceel 3 f 1,56 meer op dan perceel 1. De bemestingskosten bedroegen: perceel 1 f 1,50, perc. 2 f 1,93½ en perc. 3 f 2,07½, zoodat de toepassing van het Chilisalpeter op perceel 2 een zuiver voordeel van f 1,15½ opleverde.

Doch niet alleen werd de oogst der boonen door het Chilisalpeter vergroot maar ook vervroegd. Ook dit bleek uit de zoeven besproken proef. Terwijl perc. 1 op 21 Aug. 17 K.G. boonen opleverde, gaf perc. 2 tot op dien dag 24 K.G. en perc. 3 22½ K.G.

Dit vervroegen van den oogst heeft een dubbel voordeel. Wie zijn boonen verkoopen wil, krijgt er bij vroeg markten natuurlijk een hooger prijs voor. Wie ze zelf wil gebruiken, geniet vroeger en langer van deze zoo zeer begeerde groente.

Een tweede voordeel is, dat de hoe-

danigheid der boonen door een vluggeren groei aanmerkelijk verbeterd. Ze worden daardoor veel malscher.

Het best is, de helft van het Chilisalpeter, dus 1½ K.G., per Are te geven, als de boonen gezet worden, of kort daarvoor. Met een hark kan men het dan een weinig door den grond werken, ofschoon dit niet direct noodzakelijk is, daar het zeer gemakkelijk in het bodemvocht oplost. De tweede helft wordt gegeven, als de boonen behoorlijk aan den groei zijn.

Natuurlijk mag het Chilisalpeter niet al te overvloedig gegeven worden. Dit zou veel blad- en weinig vruchtvorming ten gevolge hebben. Wie dus rijkelijk stalmest toegediend heeft, moet alleen de eerste helft van het Chilisalpeter geven. Later profiteren de boonen dan van de stikstof in den stalmest. Wegens het lang aanhouden der koude weder zal een kleine gift Chili speciaal in dit voorjaar zeer bevorderlijk blijken aan de eerste ontwikkeling der boonen.

Het spreekt van zelf, dat ook de andere voedingsstoffen in ruime mate aanwezig moeten zijn, wil men een rijken oogst verwachten. Daarom geven men voor alle zekerheid nog per Are ongeveer 3 K.G. superphosphaat van 17 % en 2 K.G. patentkali.

v. D.

VOOR DE KEUKEN.

Recepten voor tomaten.

Hierbij zend ik eenige recepten van tomaten, die gewoonlijk wel in den smaak van liefhebbers vallen.

1. Rijstrand met tomaten.

2 uien worden gesnipperd en in een pan, met 25 gr. boter 5 min. lang ge-roerd. Dan voegt men er 150 gr. gewasschen rijst aan toe en roert weder 5 min., eveneens op een matig vuur. Dan voegt men 3 x zooveel bouillon toe als rijst en laat dit aan de kook komen. Daarna zet men de pan achter op de kachel met de deksel er goed op. Als de rijst gaar is, drukt men haar in een rijstrand, stort ze onmiddellijk en legt binnen in den rand tomaten, die vooraf even opgekookt en goed uitgedropen zijn.

Het luistert zeer nauw, dat men juist 3 x zooveel bouillon als rijst neemt. Vegetariërs kunnen de bouillon vervangen door 2 dln. water op 1 dl. melk.

2. Macaroni à l'Américaine.

250 gr. macaroni, 30 gr. boter, 30 gr. bloem, 2½ d.L. tomatenpurée, peper en zout.

Kook de macaroni in water en zout goed gaar en laat ze uitlekken. Smelt de boter, voeg hierbij de bloem (zorg, dat er geen klontjes in zijn), vervolgens de tomatenpurée en laat dit alles doorkoken tot de bloem gaar is. Voeg er dan peper bij en giet het geheel over

de macaroni. Men garneert de schotel met croûtons.

3. Bruine boonen met tomaten.

Bruine boonen worden goed gaar gekookt met wat zout. De tomaten worden eveneens gekookt (mogen echter niet stuk koken) in water of bouillon en boven op de bruine boonen gelegd.

4. Aardappelkoek met tomaten.

150 gr. aardappelen (2 à 3 groote aardappelen, 10 gr. tarwebloem, 3 eieren, ½ d.L. melk, 50 gr. boter.

De gekookte aardappelen worden fijn gemaakt en vermengd met het meel, de eierdooiers, wat zout, de melk en het laatst met het stijf geklopte eiwit. Bak hiervan een pannenkoek aan beide zijden lichtbruin en leg hier omheen gebakken tomaten.

5. Tomaten voor het déjeuner.

Ook is zeer smakelijk voor het déjeuner: roereiëren op croûtons, afgewisseld met gebakken tomaten; of: zacht gekookte eieren in kleine vuurvaste potjes, waar men tomatensaus over doet.

Zeist.

Mevr. B.

In den Bloementuin.

Zaaien van vaste planten. — *Azalea's*, *Bouvardia's*, *Richardia's*, *Laurieren*, *Kaapsche en N.-Hollandsche planten*, *Cordylina's*, *Phormiums*, *Palmen*, *Musa's*. — *Uitgebloeide bolgewassen*. — *Onkruid*. — *Richardia albo maculata*, *Montbretia's*. — *Opslag van eenjarige planten*. — *Dood hout*. — *Evonymus japonicus*.

Wil men vaste planten zaaien, dan kiese men het liefst de oorspronkelijke soorten, omdat men hiermede het meeste succes zal hebben. De meeste variëteiten toch worden gescheurd of gestekt.

Zoodra men het zaad heeft, kan men het uitzaaën; men moet hiervoor hebben een beschut plekje in den tuin. Heeft men dit niet, dan zaait men liever in een kouden bak.

Het zaad wordt op de gewone wijze in zandige aarde uitgestrooid; zoodra de jonge plantjes goed te behandelen zijn, worden ze op een afzonderlijk bedje verspeend; groeien ze flink, dan kunnen ze gedurende den zomer nog eens verplant worden, om ze tegen het najaar op te nemen en met kluit in een kouden bak te plaatsen.

Het volgende voorjaar kunnen we ze weer in den tuin planten, waar ze dikwijls hetzelfde jaar reeds zullen bloeien.

Dat we door zaaien dikwijls mooie afwijkingen krijgen, zien we b. v. bij *Delphinium*.

Uitgebloeide *Azalea's*, *Bouvardia's* en *Richardia's* kunnen na 15 Mei naar buiten worden gebracht. Een licht-beschaduwde plaatsje in den tuin wordt opgezocht en dit hoekje grond flink gespit en opgehoogd met een laag bosch- of bladgrond, turfstrooisel en oude verteerde koemest.

De planten worden nu uit den pot geslagen en op dit plaatsje ingegraven; de *Richardia's* kunnen nu tevens gescheurd worden, waarbij men de oude aarde voor een groot deel kan verwijderen. Gedurende den zomer mag men vooral niet vergeten, de planten 's morgens en 's avonds te gieten en bij droog weer eenige malen per dag te besproeien.

Worden de planten tegen het najaar weer in potten gezet, dan kan men in winter en voorjaar van een rijken bloei verzekerd zijn.

Laurieren, *Kaapsche* en *Nieuw-Hollandsche planten* kunnen, na afgehard te zijn, een plaatsje in den tuin krijgen. Men zal verstandig doen, ze eerst eens goed onderhanden te nemen;

de bladeren worden daartoe stuk voor stuk gewasschen en de geheele plant flink afgespoten; ook vergete men niet, ze een bemesting te geven in den vorm van vloeimest.

Cordylina's, *Phormiums*, *Palmen*, *Musa's* e. a. moeten nu afgehard worden, om begin Juni een plaatsje in den tuin te kunnen krijgen.

Vele liefhebbers beginnen er reeds over te denken de zomerperken te beplanten.

Misschien hebben ze hiervoor de perkjes noodig, waarop bolgewassen zijn geplant; deze nu zijn wellicht reeds uitgebloeid, maar het blad is nog niet afgestorven. Men bega vooral de fout niet, het blad zonder meer af te snijden en de bollen op te roeien.

Kunnen we de planten op de perken zelf niet laten afsterven, dan nemen we ze voorzichtig met een kluit op en zetten ze op een verloren hoekje, waar we het blad kalm kunnen laten rijpen en afsterven.

Vele voorjaarsbloeiasters zijn op haar mooist; we trachten ze zoo lang mogelijk goed te houden, door op tijd aan te binden, verdorde bladeren en gebroken takken te verwijderen, enz.

Ook het onkruid steekt in de laatste dagen zijn hoofd weer op, zoodat we ijvig aan het schoffelen en wieden gaan, als we de boel schoon willen houden.

Onder onkruid verstaan we vooralsnog ook de paardebloemen en madeliefjes, die we in dezen tijd van het jaar bij honderden en duizenden in de gazons zien staan bloeien; stellen we prijs op een mooi groen grasveld, dan dienen deze met een mes geheel uitgestoken, waarbij de zoogenaamde wortelkroon tevens moet worden verwijderd.

Wie er op tegen heeft, de aardige gele en witte bloempjes te verwijderen, zorgte in ieder geval, dat de planten geen zaad vormen. Wie zijn gazons geregeld met de machine maait, zal hiervan trouwens geen last hebben.

Een bekend knolgewas, dat nu moet worden geplant, is *Richardia albo maculata*. Het is een Aronskelk met witgeklekte bladeren en kleine witte bloemscheeden, die uitstekend voldoet op zomerperken. De droge knollen kunnen nu op het perk worden uitgeplant even onder den grond, op een onderlingen afstand van 25 à 30 cM. Het is een zeer dankbare plant, waar men verder weinig of geen omkijken naar heeft.

Wie eenige jaren achtereen een vakje met *Montbretia's* heeft gehad, zal goed doen, dit nu eens te vernieuwen. Het geheele bed wordt daartoe gerooid en opnieuw flink gespit en bemest. De planten worden vervolgens gescheurd, zoodat men stukken krijgt van 4 à 5 knolletjes, welke weer worden geplant op een afstand van 10 à 15 cM.

Wie het vorige jaar *Kattestaart*, *Atriplex*, *Goudsbloemen*, *Collinsia* en meer andere in zijn tuin heeft gehad,

zal op de plaats, waar ze gestaan hebben, een groot aantal jonge plantjes van deze soorten zien staan.

Wie deze jonge plantjes wil gebruiken, kan ze zeer goed met een kluitje opsteken en naar een andere plaats overbrengen. Vooral, indien het een of ander zaaisel is mislukt, kunnen ze uitstekend dienst doen.

Nu boomen en heesters flink aan het ontluiken zijn, kan het doode hout eruit verwijderd worden.

Kleine takken worden met het mes verwijderd; groote met een scherpe handbijl; kunnen we hiermee niet overweg, dan met een zaag, waarna de wonden met het mes glad worden bijgesneden.

Groote wonden worden met wat bruine teer dichtgesmeerd. Dezen winter is er door het afwisselende weer nog al heel wat hout doodgegaan, wat eigenlijk nu eerst goed in het oog loopt.

Ook de groenblijvende heesters dienen we eens aan een grondig onderzoek te onderwerpen, daar hierbij ook wellicht het een of ander zal gesneuveld zijn. Bij ons tenminste zijn bijna alle *Evonymus japonicus* tot aan den grond bevroren.

Het is nu nog tijd, ze door andere te vervangen, dus men kijke ze zoo spoedig mogelijk na.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Phalaenopsis.

De meeste soorten van het schoone geslacht *Phalaenopsis* zooals *Ph. amabilis*, *Ph. leucorrhoda*, *Ph. Aphrodite*, *Ph. Luddemanniana*, *Ph. Mariae*, *Ph. Sanderiana*, *Ph. Stuartiana* hebben haar bruidskleed afgelegd en gaan nu over tot het maken van nieuwe bladeren en wortels. Waar verplanting gewenscht is, kan men daartoe zonder dralen overgaan, terwijl men misschien ook kan volstaan door vernieuwing der bovenste laag.

Phalaenopsis kan men kweken in lage teakhouten mandjes, in potten of op een stuk hout, de beste resultaten kregen wij in de genoemde mandjes en een paar jaren geleden hadden wij een plant met vijftien gezonde bladeren die een bloemstengel droeg van ruim een meter lang.

Deze planten verlangen niet veel ruimte en wanneer men een plant in handen krijgt, die men wel in een groot mandje zou willen zetten, maar dit niet aandurft omdat er zooveel wortels los gemaakt moesten worden, zouden wij u raden, zulke planten stilletjes te laten staan; de verstoring van al die wortels kon de plant wel eens in een ziekelijken toestand brengen, wat minder gewenscht is.

Maar wat ten slotte te doen met zulke planten, hooren wij vragen? Eenvoudig met mandje en al in een groot mandje zetten, de tusschenruimte op 5 cM. na vullende met schoone scherven, terwijl de overblijvende ruimte aangevuld wordt met zuiver sphagnum waardoorheen wat zilverzand.

Gaan wij tot de gewone verplanting

over, dan gebruiken wij voor compost $\frac{1}{3}$ varenwortelgrond, $\frac{2}{3}$ sphagnum, dat vermengd wordt met wat zand en stukjes potscherven.

Phalaenopsis zijn heusch niet zoo moeilijk te kweken als men wel eens voor wil geven, wanneer men maar zorgt dat zij beschikken kunnen over een vochtige warme kas, waar zij geen last van de zon hebben en veel frissche lucht kunnen happen, zonder dat zij verkouden worden.

Op de tentoonstelling te Gent gehouden, hebben wij meer dan eenmaal de gelegenheid gehad, prachtige cultuurstukjes van dit geslacht te zien. Wij zagen een *Phalaenopsis amabilis* met een gracieuse overhangende bloemstengel, waaraan twaalf bloemen hingen, die aan rein-witte vlinders doen denken en de stengel voor een oogenblik als rustplaats gekozen hebben. De vleugels zijn gestrekt om weg te vliegen. *Ph. Schilleriana* zagen wij in meer dan eene inzending en steeds zeer mooi met zacht roze bloemstengels getooid.

Door het verplaatsen der planten kunnen wij in den zomer allicht over meer ruimte beschikken, en die gebruiken wij om de orchideeën wat ruimer te zetten.

Vergeten wij niet de muren en paden goed vochtig te houden en beginnen wij 's morgens te luchten door de roosters in de muren aangebracht. Elken dag, neen elk uur moet men nuttig gebruiken, opdat gedurende den zomer onze orchideeën flink groeien en zoo krachtig zijn, dat zij met succes den donkeren winter kunnen trotseeren.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Chrysanthemums. — *Coleus*. — *Primula's*.

Chrysanten worden thans zoo noodig verpot in een zeer krachtig grondmengsel, een weinig kleizodengrond, een flink portie verteerden koemest, wat verteerden paardenmest, wat bladgrond, en dit alles vermengd met wat beendermeel of hoorspaanders is, wanneer onze planten wat grooter worden een geschikt mengsel. We blijven steeds als de planten eene goede ontwikkeling hebben, aan het nijpen. Natuurlijk, de eerste 8 dagen na 't verpotten doen we dat niet. We nijpen niet te lang. Onze planten worden dan van onderen te kaal en we beginnen reeds tijdig de planten uit te binden. Aan den buitenomtrek der aardkluit worden stokjes geplaatst en daaraan de jonge scheutjes door raffia aangebonden. De plant moet, wil men haar flink groot kweken, een bredden aanleg hebben.

De *Chrysanthemums* zijn thans door ons in de open lucht gebracht; we doen dat zoo dat bij eventueel dreigende nachtvorsten we ze behoorlijk kunnen dekken. Het nijpen der planten doen we, schreven we, geregeld. 't Is echter verkieselijk dat we zoo'n plant niet in haar geheel nijpen; veel beter is 't, telkens de sterkste scheuten te nijpen, we verzwakken dan de plant minder en

houden ze steeds in 'goede' conditie.

Het is thans een tijd dat deze plant alle zeilen bij moet zetten om zich goed te ontwikkelen, en 't is aan ons, er voor te zorgen, dat ze dat dan ook kan. Verpotten, nijpen, binden, gieten, dit alles moet niets te wenschen overlaten. Vooral in dezen drukken tijd zouden we in 't bijzonder onze lezers willen toeroepen: denkt om uw *Chrysanten*.

Een plant, die we in Februari reeds uit zaad hebben gekweekt en die we nog steeds in de bak een plaatsje geven, en die later voor versiering van koude kas, serre, bloemtafels, enz. zoo uitnemende diensten bewijst, is de *Coleus*. Zeker is de cultuur van deze plant niet moeilijk. We hebben ze dit voorjaar met onze lezers gezaaid, verspeend, nog eens verspeend en ze daarna in kleine potjes opgepot en ze naar eene warme bak getransporteerd. We vermoeden dat ze intusschen nog wel eenige keertjes verpot zijn en we ze nu vinden in potjes van 10 c.M. wijde.

Zoo de noodzakelijkheid daartoe dringt, worden ze nog eenige keeren verpot en geschiedt dit naar gelang we een bepaald doel met de planten hebben. Wenschen we ze te kweken voor het gebruik van bloemtafels, dan mogen de potten niet grooter zijn dan hoogst noodig is en kunnen ze gewoonlijk in 12 à 15 c.M. wijde potten voor dat doel zich tot aardige planten ontwikkelen. Natuurlijk zorgen we in elk geval voor een goeden grond (oude koemest, verteerde paardenmest en wat verteerde bladgrond met een weinig rivierzand vermengd) en later als de aardkluit met wortels gevuld is, wordt een paar keer 's weeks een dun giertje gegeven.

Voor tentoonstellingsplanten moet men groote potten gebruiken en regelt men de grootte naar de ontwikkeling van de plant zelve. Groeit de plant nog steeds door en blijkt dat de potkluit geheel met wortels bezet is, dan geven men grootere. Overdrijving schaaft ook hier en moet men de pot niet grooter nemen dan hoogst noodzakelijk is. Pot en plant moeten in grootte met elkander in overeenstemming zijn. Menige exposant zag zich door dit uit het oog te verliezen de hoogere prijs wel eens ontgaan.

De *Coleus* moet om goed op kleur te komen niet al te sterk geschermd worden; bij felle zon is een weinig scherm aangebracht door wat berkenrijsjes of bremtakken wel gewenscht; men behoudt dan die fluweelachtige gloed en heldergekleurde bladeren.

Houdt men van eene breedvertakte plant, dan worden de jonge planten reeds vroeg ingeneepen en evenzoo de zijscheuten op haar tijd weer. We binden dan zoo spoedig mogelijk de zijscheuten uit, zooals we dat de vorige week met onze *Chrysanten* hebben besproken. Wenschen we geen breede, bossige planten, maar meer pyramidale, dan wordt niet genepen voor de planten eene hoogte van een 50 à 60 c.M. hebben bereikt. Wij voor ons geven, wanneer we met kleinbladige soorten te doen hebben de voorkeur aan de eerste methode. Wanneer we grootbladige soorten kweken, zouden we ze niet willen nijpen, omdat dan de grootte der

bladeren veel beter tot haar recht komt en de zwakkere stengels, die ten gevolge van het nijpen ontstaan, niet in staat zijn de zware bladeren te dragen, zoodat de goede vorm verloren gaat.

Primula chinensis en *Pr. obconica* moet volgens de meeste kwekers in Juli gezaaid worden, gewoonlijk zaait men de tweede wat vroeger, maar de eerste wordt meestal in Juni gezaaid. We achten het oogenblik van thans, wil men althans flinke zware planten kweken, het beste om de zaden van deze planten uit te zaaien. Doen we dat later, dan blijven de planten te klein en al kan dit voor bloemisten, die veel bloemtafels hebben te vullen, nu wel een voordeel en zeker ook een gemak zijn, voor liefhebbers gaat het er maar om, flinke zware planten te kweken. Wil men kleinere, welnu we zaaien dan later nog een of wel we laten een partijtje plantjes wat langer in kleinere potjes verblijven.

De zaden worden uitgezaaid in platte testen, gevuld met fijne gezeefde blad-aarde vermengd met wat scherp zand. De zaden worden slechts weinig met zeer fijne grond bestrooid en daarna aangedrukt, behoorlijk met water besproeid met een glasruit afgedekt en dan onder in een kouden bak onder een raam geplaatst. 't Is noodig er voor te zorgen, dat de zaden geen oogenblik droog komen te liggen, want waren ze reeds in kieming en gebeurt zulks, dan is ons zaaisel reddeloos verloren. Om de besproeiing wordt dus goed gedacht en zoolang de zaden zich niet tot plantjes hebben ontwikkeld, de ramen waaronder de testen geplaatst zijn behoorlijk geschermd. Zoodra mogelijk worden de jonge plantjes verspeend in platte testen of kistjes en dito grond als waarin de zaden zijn gezaaid; later worden ze elk afzonderlijk in een zeer klein potje opgepot en in de koude bak onder glas geplaatst.

J. A. Kous.

In den Moestuין.

Matten opbergen. — *Tomaten*. — *Postelein*. — *Wortelen*. — *Kropsla*. — *Stokboonen*. — *Meloenen*, *Komkommers*, *Auriken*. — *Erwten*, *Peulen*. — *Groote Boonen*.

Zie zoo, de eerste helft van Mei is alweer achter den rug; wij hopen, dat de strijd tusschen Lente en Winter nu wel voorgoed uit zal zijn en zoo dit nog niet geheel en al het geval mocht zijn, dan doet de wetenschap dat ten slotte de zegge toch door de Lente behaald zal worden, ons onze werkzaamheden daar naar inrichten.

Op de bakken hebben we het dekken geleidelijk tot het hoog noodige beperkt; 't begint ons nu toch in hooge mate te vervelen, vooral als we op den dag al zoo'n voorproefje van de zomer-warmte genieten; die mattenboel moeten wij nu maar voorgoed opbergen. We zorgen er vooral voor, dat de matten, vóór ze naar de schuur verhuizen, behoorlijk opgedroogd zijn, niets is schadelijker voor de banden dan de matten in natten toestand op te rollen en weg

te bergen. 't Verstikken er van zou 't onmiddellijk gevolg zijn. Zooveel mogelijk bergen we soort bij soort, opdat we in 't komende najaar voor een enkele mat soms, niet alles zouden behoeven uit te pakken.

De *tomatenplanten*, die we door het hoog open zetten der ramen op den overgang naar buiten hebben voorbereid, kunnen het nu wel geheel zonder glasedekking stellen. Omdat we bij ondervinding weten, dat bij een heldere lucht de Noordenwind de thermometer nog onder nul kan doen dalen, geven we de eerste dagen nog terdege acht, want tomaten zijn zeer gevoelig voor koude nachten; we houden daarom de planten nog eenige dagen bijeen, waardoor ze gemakkelijker te beschermen zijn.

De *vroege aardappelen* op de dekstrooken zijn al een aardig eindje op streek, we zouden niet gaarne al onzen arbeid, er aan verricht, door een enkelen nachtvorst zien vernielen, daarom nog een korten tijd de matten des avonds er over uitgerold.

Postelein, 't zij groene of gele, kunnen we nu wel op den kouden grond uitzaaien. Bij mogelijke droogte begieten we den grond voor we er het zaad over uitstrooien; we zorgen echter den grond niet zoo nat te maken, dat hij niet te bewerken is. Om het gelijkmatig uitstrooien te vergemakkelijken vermengen we het zaad met wat wit zand. Het zaad wordt slechts luchtig ondergeharkt, waarna de oppervlakte met de tuinrol of zodenplak wordt aangedrukt. Bij helder weer is schermen onvermijdelijk, we zorgen echter het schermmateriaal te verwijderen, zodra het zaad ontkiemd is.

Voor opvolging zaaien we *zomerwortelen*, wat we tot half Augustus herhalen; later uitgezaaide komen er niet meer.

De *kropsla* op den kouden grond kan nu wel uitgeplant worden. (Zie hierover verder onder „Moestuin“.)

Stoksuij- en suikerboonen worden uitgezaaid; van de eerste leggen we bij elke staak vijf zaden, van de laatste zeven. Op sterk uitdrogende gronden kan het noodig zijn den grond een weinig te bevochtigen, voordat het zaad wordt uitgestrooid. We brengen daartoe in het kuiltje, waarin de zaden zullen komen, een weinig water, waarna het zaad er in komt en ondergedekt wordt. Het gelijkmatig kiemen wordt er door bevorderd, te veel vocht kan echter rotting ten gevolge hebben.

De late *meloenplanten* worden in potten gezet, waarin ze blijven tot er bakken vrijkomen, waarin ze vruchten zullen dragen. Zoo ook de *augurken- en komkommerplanten*, die later naar den open grond zullen worden overgebracht. We kunnen beide gewassen nu ook direct op de plaats uitzaaien, we doen dit op rijen in kuiltjes van pl. m. 5 c.M. diep, waarin 5 à 6 zaden komen, we maken die kuiltjes op een onder-

lingen afstand van 1 M., terwijl we de rijen 2 M. van elkander brengen. Later nemen we van de opgekomen plantjes er zooveel weg, dat er van elk hoopje 2 à 3 overblijven.

Om er niet „uit“ te raken zaaien we weer *doperwtten* en *peulen*, voor zomergebruik zijn de volgende variëteiten zeer aan te bevelen: „Laxton's suprême“, „hooge“ en „lage witte capucijners“, „Laxton's Alpha“ en „Prince of Wales“. Wie groote peulen begeert, neme de „Telefoon“. Voor peulen van gewone afmetingen nemen we de „Wijker peul“, terwijl de „Moerheims reuzenpeul“ ons bijzondere groote voortbrengt.

We kunnen nog wat spinaziezaad in de open ruimte tusschen de erwten wagen, de kans van doorschieten is echter zeer groot.

Van *groote boonen* zaaien we nog de „Lange Leidsche“ en „Korte Engelsche“, de laatste met zeer korte peul, waarin boonen van vrij groote afmeting, die echter het voordeel hebben, ook al zijn ze wat groot, malsch te blijven.

J. C. MULJEN.

In den Fruittuin.

Veredelde en omgeënte boomen.
— *Lei-perziken.* — *Steenvruchten en Monilia.* — *Vormboomen.* — *Druif in kas.*

't Wordt tijd, onze *veredelde en omgeënte boomen* eens te inspecteeren. Er begint leven te komen en in de geplaatste griffels en in den veredelenden boom. Op verschillende plaatsen der takken ontspruiten talloze scheutjes: wat moeten we daarmee aanvangen? Ze alle te behouden gaat niet, zij zouden dan met 't voedsel, waarop onze griffels recht hebben, gaan strijken. Ze alle weg te nemen is eveneens verkeerd, want waar de boom geen wortels, maar wel zijn takken ontnomen zijn, zoo is daardoor een abnormale verhouding in 't leven geroepen. De boom wordt tot 't vormen van die talloze scheutjes op de takstompen als 't ware gedwongen; die scheutjes moeten 't opgenomen voedsel verwerken.

Men snijdt daarom die zoogen. „dieven“ successievelijk geheel glad weg; in de buurt van de griffels 't eerst. Op elken tak behoudt men er toch een paar den geheelen zomer en nijpt ze op een blad of vijf in. Men verliese niet uit 't oog, dat die takken plotseling blootgesteld worden aan de felle zonnestralen. Vóór 't herenten werden immers die oudere gedeelten door de dunne takjes beschaduwed en door ze nu geheel te gaan ontblooten, zouden ze allicht last kunnen krijgen van zonnebrand.

't Is daarom dat we vooral aan den zonkant hier en daar zoo'n „dief“ behouden: hij schermt altijd wat en de griffels groeien er even goed om door. 't Is niet kwaad, bij aanhoudende droogte de veredelde boomen een paar maal daags te besproeien met gieter of spuit, waardoor de griffels beter kunnen

doorzetten. Mocht 't blijken, dat de entwas, door de warmte verdund, hier en daar van de wonden is afgeloopen, zoo is bijsmeren noodzakelijk.

Perziken voor muur en schutting zijn geheel uitgebloeid, laten zelfs de jonge vruchtjes zien, terwijl 't jonge groen al aardig opschiet. Men verzuime niet de boomen te sproeien, want „krul“ en luis richten spoedig meer onheil aan, dan men denkt. Tracht door een goede verzorging de ontwikkeling der scheutjes zooveel mogelijk te bevorderen. Tegen den voet of stam plaatst men een omgekeerde dakpan, zulks is noodig om de felle zonnestralen, vooral daar waar de boom geoculeerd is, af te houden. Blijkt 't dat 't weer wat bestendig wordt, zoo kunnen de matten worden opgeborgen; men late zich echter niet door eenige dagen zomerweer verleiden. 't kan in Mei nog leelijk doen!

Kersen en morellen, trouwens onze *steenvruchten* in 't algemeen maken soms om dezen tijd plotseling dood hout, hier veel, daar weinig. Vooral bij de eerstgenoemde vruchtboomen komt dit verschijnsel zoo in en kort na den bloei voor, zonder dat we ons eigenlijk rekenschap van dit afsterven kunnen geven. 't Is in de meeste gevallen niets anders dan 't optreden van de *Monilia-ziekte*. De wintersporen verspreiden zich om dezen tijd en waar ze terecht komen op de stempels der geopende bloemen, dringt het mycelium als 't ware door stijl, vruchtbeginsel, bloemsteeltje en komt in 't hout terecht en doet dit plotseling afsterven.

Al 't afgestorvene moet zodra mogelijk worden weggesneden en verbrand. Men zij niet al te zuinig met 't wegsnijden: men nemen liever wat gezond hout mee om zeker te zijn, dat niets van 't besmette is achtergebleven. Vooral bij ongunstig weer in den bloei heeft men 't wegsterven 't meest te vreezen.

Onze *vormboomen* worden eens nagegaan, of de oogen, waarop men gesnoeid heeft, wel aan de te verwachten bestemming beantwoorden. Blijkt 't, dat sommige oogen zwak of nog in 't geheel niet uitloopen, zoo kan men hen door middel van een „toevoersnede“ nog wel op dreef helpen. Hoe zoo'n snede moet worden aangebracht, kunnen onze lezers vinden in onze artikelen over den wintersnoei.

Heeft men sommige twijgen met de „kroonsnee“ weggenomen en ontwikkelen zich de beide nevenbladoogen tot scheutjes, zoo kunnen we één er van wel missen. We breken dat scheutje weg, 't welk natuurlijk naar ons oordeel 't best gemist kan worden.

Wat een plotselinge ommekeer in onze tuin met de zonnige dagen van begin Mei. In een paar dagen stonden kersen, morellen, ja zelfs de peren in vollen bloei. Op zoo'n keerpunt komt men wel eens handen te kort. De *druiven* in onze *koude kas* zijn verbaasd snel vooruitgekomen. Men bindt de scheuten geregeld aan, geeft ze geleidelijk een meer horizontale richting,

althans bij rechtstaande snoeren; bij den waaivorm verdeelt men de scheuten zoo veel mogelijk, opdat de glasvlakte geheel bedekt en vanzelf benut wordt.

't Luchten regelt zich natuurlijk naar de weersgesteldheid, zoo ook 't besproeien der paden. Vocht en warmte zijn gewenscht, maar men moet niet

gaan overdrijven, waardoor 't gewas uitermate rekt. Wanneer we 's morgens in onze druivenkas komen, hangen er talloze druppels aan de blaren. Men verzuime niet deze er voorzichtig af te schudden of wel men lichte een weinig, waardoor 't vocht kan ontwijken.

P. v. D. VLIST.

BIJENTEELT.

De inrichting van een bijenhuishouding.

Dank zij de vele schoone, groeizame dagen, die Bloeiimaand ons tot dusver gebracht heeft, komen er met elken dag meer bloemen en bloesems. 't Is heerlijk, wanneer we in onze tuinen thans die dagelijksche vorderingen in de natuur waarnemen.

Ook voor onze bijen is het weder zeer ten goede veranderd. Voor een drielst weken zou men bijna gelooven, dat alle volken bezweken waren, zoo weinig vertier was er bij de bijenwoningen. Geen enkel bijtje liet zich toen op vele dagen zien. Maar thans is daarin gelukkig een geheele verandering gekomen.

Van 's morgens tot 's avonds zijn de nijvere beestjes in de weer. De thans nog bloeiende kruisbessenstruiken en ook de zwarte, roode en witte bessen zitten soms vol met bijen. En bij de zoo heerlijk bloeiende kerse-, pruime- en pereboomen is 't vaak zoo'n gegons van bijen, dat men vast meent, een zwerm te zullen vinden.

Hoe zwaar beladen keeren de bijen telkens terug. Aan hare achterste pootjes zitten geheele klompjes stuifmeel van allerlei kleur; de meeste zijn grijs, geel of oranje. We zijn er erg mede in onzen schik, dat de bijen zoo druk stuifmeel verzamelen, omdat de bijenvolken daaraan eigenlijk thans de grootste behoefte hebben. Zij weten daarvan het z.g. *bijenbrood* te maken, hetwelk dient als voedsel voor de jonge bijen.

Honig kunnen we ze, zoo noodig, zelf nog geven, maar stuifmeel, zoo prachtig en goed, als ze in de bloemen aanwezig is, daaraan kunnen wij ze niet helpen.

Veel honig kunnen de bijen in de eerstvolgende weken verzamelen uit de bloesems der onderscheidene ooftboomen, uit de paarde- of hondsbloemen, uit 't raap-, kool-, knol- en mosterdzaad, uit de bloesems van paardekastanje, lijsterbes, enz. en vooral ook uit de bloesems der frambozen. Deze struiken komen bijna in iederen tuin voor, bloeien gewoonlijk rijkelijk en dan meest geruimen tijd. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat zijn vooral op die bloemen onze bijen in de weer.

Als 't weder nu maar ten goede blijft meewerken. Laten we dat hopen en vertrouwen!

Na deze inleiding wenschen we in dit hoofdstuk onzen lezers mede te deelen 't voornaamste van de prachtige inrichting eener bijenkolonie; niet alleen, omdat deze zoo interessant is, maar tevens is het noodig dat we haar

kennen, willen we onze bijtjes goed kunnen behandelen.

Bezichtigen we een kast of korf met bijen, dan zullen we onder de duizenden vrouwelijke, gewone *werkbijen*, althans in den zomer, ook eenige, soms vele, mannelijke vinden, die we *darren* noemen (dikwijls verkeerd hommels genoemd). Deze darren onderscheiden zich van de werkbijen door hun meerdere grootte en hun lomper lichaamsbouw. Ze bezitten geen angel, kunnen dus niet steken. Ook zijn hun mondwerktuigen kleiner dan die van de werkbijen, waardoorze niet in staat zijn den nectar uit de bloemen te halen, maar wel uit de cellen.

In de bijenwoning zijn het dus niet veel anders dan opeters. Dat de bijen dit ook wel weten, zullen we naderhand wel zien.

Alleen bij mooi weer vliegen ze daags een paar uren uit, om hier of daar een jonge koningin te bevruchten.

Verder bevindt zich in gewone omstandigheden in ieder bijenvolk één *moederbij*, *koningin* geheeten. Met recht mag zij den naam moederbij dragen, want zij is de oorsprong der geheele bevolking, die dikwijls uit twaalf of vijftien, soms twintig duizend bijen bestaat. Van haar hangt wel en wee der geheele bijenhuishouding af.

Een koningin is kenbaar aan haar lang en slank lichaam ten opzichte van de gewone werkbijen, terwijl de ringen op het achterlijf meestal geelachtig gekleurd zijn.

De koningin bezit ook een angel, welke zij evenwel alleen gebruikt om de naar haar kroon dingende medekoninginnen te bevechten; anders steekt zij niet, wel wetende, dat zij door den angel te gebruiken, haar leven zou verliezen en daardoor de geheele kolonie te gronde zou gaan. Ze is in den volsten zin des woords de moeder van haar geheele bevolking, de ziel van de huishouding. Zonder koningin, of zonder vooruitzicht op een opvolger, gaat de kolonie haren ondergang zonder twijfel tegemoet.

Er ligt dus alles aan gelegen, een goede, gezonde, jonge koningin in de bijenwoning te hebben; twee- of driejarige zijn reeds niet zoo vruchtbaar meer als éénjarige. Ook dan wordt de bevolking steeds zwakker en zwakker, en ook zulk een kolonie gaat te gronde.

Eigenaardig is de verdeling van arbeid in een bijenhuishouding. Iedere bij weet haar werk en verricht dit met de grootste nauwgezetheid en ijver. Er

zijn alzoo *werkbijen*, *bouwbijen*, *broedbijen* en *honingdraagsters*.

De *werkbijen* nemen de grootste zorg op zich. Zij moeten cellen bouwen, het jonge broed verplegen, honing verplaatsen, de geheele woning reinigen, naden en onnoodige openingen dichtsmen enz.

De *bouwbijen* nemen honing tot zich, alsmede stuifmeel en water, hetwelk in haar lichaam wordt verteerd tot bloed. Een gedeelte hiervan dient tot haar eigen onderhoud, een ander deel wordt in haar lichaam was, dat zij uitzweeten, en dat onder, tusschen de buikringen als kleine schubjes te voorschijn komt en waarvan zij hare cellen moet bouwen.

De *broedbijen* bejiveren zich, de met eitjes belegde cellen te bebroeden en het jonge broed van voedsel te voorzien en vervolgens de volwassen jonge bijen bij het verlaten der cellen te helpen.

De *honingdraagsters* ten slotte, doen niets anders dan honing en stuifmeel in de woning dragen.

Zoo gaat bij onze bijtjes in de geheele huishouding alles voorbeeldig in zijn werk. De geheele teelt, het leven, ja alles, wat op deze nijvere diertjes betrekking heeft, is te interessant, om onopgemerkt te worden voorbijgegaan.

Vóór we dit hoofdstuk eindigen, nog een enkele mededeeling aan hen, die reeds in het bezit zijn van bijen.

Volken, die thans reeds in goeden doen zijn, komen nu 't flinkst vooruit. Wie nog in 't bezit van voerhoning is, geve dien alsnog aan zijne bijen. Al hebben de volken den honing niet bepaald noodig, toch kan het van tijd tot tijd voederen ook nu nog wonderen doen. De bijen blijven dan veel opgewekter, veel ijveriger, en de moederbij zet het eitjes leggen maar zonder verpoozing voort. Op krachtige volken moet worden aangestuurd. Juist van 't groot aantal bijen in elke kolonie moeten we 't hebben, niet — zooals velen nog meenen — van 't groot aantal volken. 't Is veel voordeliger, om b.v. 10 goed bevolkte kasten of korven te bezitten, dan 20 zwakke volken.

Het kan voorkomen, dat bijenhouders in streken wonen, waar in Mei en Juni weinig bloemen en bloesems zijn, waaruit voor de bijen wat te halen is.

In dat geval doet men verstandig, zijn volken naar betere streken te brengen. We weten 't wel, daaraan zijn nog al bezwaren verbonden, maar wie eenmaal bijenhouder is, moet zich ook eenige opofferingen willen getroosten. Zonder moeite komt nooit iets goeds tot stand.

Hierbij moet vooral ook nog in aanmerking worden genomen, dat in de bloemen en bloesems van boomen, struiken, planten en gewassen, welke op de klei, dus op goede gronden, voorkomen, veel meer honing zit, dan in bloemen en bloesems van dezelfde soort planten en gewassen, welke in zandstreken voorkomen.

Neede.

GERARD J. PANNEKOEK.

EEN MOOI BLOEMSTUK.

Hiervan geven wij de reproductie van een glansdruk, die wij ontvingen voor „Onze Tuinen”, van een bloemstuk dat 19 April Z. K. H. Prins Hendrik is aangeboden door de intendance der Koninklijke Paleizen te 's-Gravenhage.

„Het zal u waarschijnlijk aangenaam zijn, de lezers van genoemd tijdschrift

deel uit wat de natuur in 't voorjaar geeft, uitgenomen de Calla's.

Het stelt voor het symbool van den landbouw, ter herinnering aan de vergadering met afgevaardigden van den Landbouw door Z. K. H. gehouden in 't Paleis te Amsterdam.

Ons verheugende in de warme belangstelling en daadwerkelijke steun,

Bloemstuk aan Z. K. H. Prins Hendrik aangeboden door de Intendance der Kon. Paleizen, ter herinnering aan de Vergadering van Afgevaardigden van den Landbouw in 't Paleis te Amsterdam.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

een afbeelding te laten zien”, lazen we in 't begeleidend schrijven. Inderdaad geven we gaarne een plaatsje aan dit fraaie bloemstuk.

Het is samengesteld voor 't meeren-

welke Prins Hendrik toont voor den landbouw, betuigen wij gaarne onzen dank voor de toezending der afbeelding.

RED.

TENTOONSTELLINGEN.

Bloemen- en Plantencommissie.

De Mei-bijeenkomst van de Bloemen- en Plantencommissie is goed geslaagd, al hadden wij nog gaarne meer inzendingen gezien. Op de prijsvragen was niets ingezonden.

Bij het intreden der kleine restauratiezaal liep men onwillekeurig naar het tafeltje gevuld met Muurbloemen van de heeren Sluis en Groot te Enkhuizen. Men staat eenvoudig verbaasd

over het aantal verscheidenheden der gele *Cheiranthus Cheiri* en wij gelooven dat men behalve, bruin, paars, goudgeel in de toekomst ook nog een blauwe muurbloem te zien zal krijgen.

Wie voor 1909 een reuzen-muurbloem wenscht zaaie nu wat zaad van *Cheiranthus Cheiri* fl. pl., hooge dubbele stok, met gevulde bloemen en trossen van 28 c.M. omvang en 27 hoog. De variëteit „Tom Thumb” is goudgeel en blijft klein; hoogstens 20 c.M. hoog.

Deze inzending ontving eene zilvermed. Mooi waren ook de vaasjes gevuld met Sleutelbloemen, *Primula auricula* die men in *Onze Tuinen* maar al te weinig aantreft.

De heer C. J. Kikkert van Haarlem exposeerde aan aantal bloeiende Orchideeën, waarbij een zeer mooie *Odonoglossum Pescatorei* met zes uitstekend gevormde bloemen. Ook zijn gele en bruin gevlekte *Od. Wilckeanum* mocht zich laten zien.

Uit Den Haag zagen wij den heer K. Berendsen, hortalanus van het Kon. Bot. Zoöl. Genootschap te 's-*Haage* 'n ruikertje *Viola cornuta* Gustav *Wermig*, dat wij bijzonder mooi vonden. De bloemen zijn donkerblauw, lang van steel en rieken weinig. Zij ontving een getuigschrift van verdienste.

Interessant was de collectie afgesneden bloemtakken van volleggrondsheesters zij was ingezonden door den heer K. Wezelenburg te Baarn, die zijn inzending zag bekroond met een verguld zilvermedaille.

Wij noteerden als zeer mooi: *Cydonia japonica*, Chineesch klokje, *Kerria jap. fl. pl.*, *Cerasus Waterzii* met groote licht rose gekleurde afhangende bloemen. *Magnolia*, *Ribes* in soorten, *Spiraea's* en Kersappelbloesem. Inderdaad de tuinarchitect kan ook in het voorjaar over heel wat materiaal beschikken.

Mr. H. C. Hacke te Baarn zond zijn tuinbaas Hendriksen naar Amsterdam met een zestal Orchideeën die als collectie met zilver bekroond werden; de zacht gele *Laelio-Cattleya Marica* ontving een getuigschrift van verdienste.

De zalmkleurige *L. C. Dora* vonden wij een waar juweeltje terwijl de reinwitte bloemen van *Cattleya intermedia alba* ons zeer bekoorden.

Epidendrum prismacotarpum prijkte met vijf krachtige bloemstengels en wij weten niet met hoeveel bloemen die eenvoudig, toch opvallend geteekend zijn.

De heer Hendriksen houdt zich ook bezig met het zaaien van *Anthurium Scherzerianum* en de resultaten die hij hier liet zien waren bijzonder goed.

Van de kwekerij „Tottenham” te Dedemsvaart zagen wij een witbloeiende *Gentiaan* die wij niet zoo mooi vinden als de typische blauwe.

Trollius-bloemen waren er van de heeren K. Wezelenburg te Baarn en G. F. Hemerik te Leiden. Eerstgenoemde ontving voor zijn half dozijn op naam geëtaleerde Trolliussoorten en variëteiten een bronzen medaille.

De groote plantenkeuring heeft de volgende maand plaats; wij hopen onze lezers hiervan nog het een en ander mede te deelen.

J. K. B.

OUDE WIJSHEID

Oock duyre koop kan dickmaels baten;
Sontijts dient goede koop gelaten.

J. Cats.

MEI.

Mei, de lieflijke Mei is in het land! 't Is lang koud geweest en schraal, maar nu zijn de eerste mooie dagen toch gekomen en als bij tooverslag is alles groen.

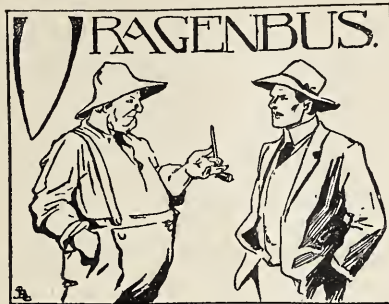
Wel was dit voorjaar weifelend! De bloemen durfden maar niet; zelfs de heel vroege Lentekinderen kwamen slechts aarzelend en schuchter voor den dag. Ze wachtten alle met ongeduld, want alles was klaar voor het Meifeest. En nu is het gekomen en alles zingt mee het lied van de Mei!

Wat een wonder van teerheid is toch die lieflijke glimlach der ontwakende natuur. De boomen zijn omvlinderd met blaadjes, ragfijn van bouw, zoo teer van kleur. 't Was of de Abeelen bloesemden in 't eerst ontplooiën der blaadjes en uit de Iepen straalt de poëzie van het nieuwe leven met zachten glans. En overal komen nu de bloemen, Meibloemen, alle even lieflijk, geurig en frisch, zacht rose en rood en blauw en rein-wit, bengelend en trillend aan de takjes der heesters en boompjes, tusschen het gras, boven en op het water! Overal kleur en geur, in parken en tuinen, niet gloeiend en bedwelmend, maar lieflijk en weldadig, harmonieërend met het teere groen der ontlukende blaadjes.

Alles straalt van jeugd en nieuw leven; overal voelt men de poëzie van de Lente, vloeiend uit de boomen omlaag, opstijgend uit de struiken, zwevend in de lucht, in de zacht gouden stralen der zon, in het wazige blauw der Meilucht.

Nu naar buiten, waar de weiden besneeuwd zijn met lichtpaarse sneeuw van Pinksterbloemen, waar de Meidoorn in bruidskleed staat, de vogels haar lied aan de Mei uitjubelen. En wie niet naar buiten kan, ga naar de parken en verlustige zich in den heerlijken glans van bloemen en zonlicht! Maar onze parken moeten nog meer de tempels van den Mei worden. Die enkele hier en daar verspreide bloemheesters zijn heerlijk, doch we moeten lanen en boschjes aanleggen van Meibloesems, van Amandel- en Sleedoorn en Sierkers. 't Is vreemd, maar zoodra een heester of boompje mooi bloeit, moet hij naar 't schijnt op een perk bij andere sierheesters. Laten we nu in een onzer parken eens een enkel laantje met sierkers maken! We krijgen dan misschien iets van wat de liefde der bloemenminnende Japanners heeft, al eeuwen lang.

De Meimaand is de bruidsmoand der Natuur en we kunnen haar niet beter eeren dan met Meibloesems. v. L.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.
Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen:
Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.
Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.
Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruiff, Santpoort.

Bijenteelt aan den heer G. J. Pannekoek, Neele.

Vraag No. 749.

Van mijn *GESTEKTALCEOLARIA*'s, die over het algemeen prachtig staan, moet ik dagelijks exemplaren verwijderen, die plotseling beginnen te KWIJNEN en kort daarop DOOD GAAN. Bij enkele ontdekke ik een INSECT, dat den stengel even boven den wortel, onder de aarde van den pot, had doorgevreten. Bestaat er een remedie tegen?

Ginneken.

L. de B.

Antwoord: Wanneer u ons het insect te gelijker tijd had toegezonden, hadden wij misschien raad kunnen geven; thans kunnen wij slechts raden. Was het insect de gele (vaak zwartkoppige) koperworm of ritnaald? Of een pissebed (eigenlijk geen insect)? Tegen de eerste is weinig meer te doen, dan de aarde uit de potten te nemen en zorgvuldig alle ritnaalden te verwijderen. De laatste laten zich vangen met uitgeholde halve aardappels. B. B.

Vraag No. 750.

Wij hebben twee *ABRIKOZENBOOM-PJES* in bloei, leiboomen van vijf jaar oud, en nu ligt de grond er onder bezaaid met *AFGEVALLEN BLOESEMIS*, alsof ze door vogels afgepikt worden. Wat kan de oorzaak daarvan zijn? 's Nachts worden de boomen met rietmatten gedekt.

Lith.

Mevr. Fr.

Antwoord: Ongezien moeilijk te beoordeelen. Misschien weten de specialiteiten op vruchtboomgebied er meer van.

Zie art. „Onvruchtbare Boomen” in dit no. Spr. (Red.)

Vraag No. 751.

Mag ik bij mijn reeds verzonden vraag nog deze voegen, nl. of u bekend is het

Engelsche MIDDEL genaamd „CARDON” TEGEN LUIS in de Rozen? En wat de prijs is daarvan?

Rotterdam.

Sch.

Antwoord: Het middel is ons onbekend, en dus kennen wij ook den prijs niet.

B. B.

Vraag No. 752.

Verleden zomer werden voortdurend de *BLAADJES* van mijn *MUURBLOEMEN OPGEGETEN*, zonder dat ik kon ontdekken wat voor rups of ander dier hier de schuld van was. Een van mijn klimrozen, een *CRIMSON RAMBLER*, werd ook niet ontzien en kreeg later last, ten gevolge hiervan misschien van een totale verschrompeling en verdroging van 't blad, dat ook telkens losliet en niet groeide. Nu zijn de pas ontfuoven blaadjes weer afgegeten en vertoonen weer iet of wat het rimpelen van toen. Ik bespoot ze met tabakswater, getrokken van oude cigarettens. Zou dit helpen, en wat moet ik er anders aan doen?

E. F. G.

Antwoord: Zoolang we de boosdoeners niet kennen, is het toeval, als we de juiste bestrijdingswijze treffen. 't Is mogelijk, dat er nachtrupsen (aardrupsen) aan 't werk geweest zijn, die overdag in den grond bij de stammen zitten. Daarvoor moet u 's avonds of 's morgens heel vroeg de planten inspecteeren en de deugnieten doden.

Wat uw roes betreft, daarop komen soms spanrupsen voor, die verrassend natuurlijk een takje nabootsen, waardoor ze o, zoo licht aan 't spiedend oog ontsaan. Ik geloof evenwel niet, dat er verband zou bestaan tusschen de vreterij en 't verschrompelen der bladeren.

Of het cigarettens-atteksel helpen kan, zou te beoordeelen zijn, als we wisten, met wie wij te doen hebben. Daarom kan ik niet anders adviseeren dan: tracht in de eerste plaats te weten te komen, wie de schuldige is.

B. B.

Vraag No. 753.

In mijn tuin heb ik sedert eenige jaren een *PEREBOOM*, waarvan de vruchten einde October of begin November geplukt, in de maanden December—Februari, steeds van overheerlijken smaak zijn, het vleesch is dan zacht en zeer licht rose gekleurd; de naam der peer is „Beurre d'Hardenpont”. Dit jaar werd de peer begin November geplukt, en evenals altijd met de meeste zorg behandeld en nu begin Mei is deze, hoewel geheel gaaf, nog *ONGENIETBAAR*, het vleesch is hard en nog geheel wit en smakeloos. Wat kan daarvan de oorzaak zijn?

Geertruidenberg. Mevr. v. d. H.

Antwoord: Wat de oorzaak kan zijn, dat uwe *Beurre d'Hardenpont* zijn goede eigenschappen zoo geheel en al heeft afgelegd en totaal ongenietbaar is geworden, is voor mij ook een raadsel. Wel heeft de koude zomer van 1907 invloed op den smaak der vruchten uitgeoefend en zal zulks in dit geval ook wel voor een deel de oorzaak zijn. Maar of het slechte weer een overheerlijke vrucht in een knol kan doen veranderen, waag ik te betwijfelen. J. C. M.

Vraag No. 754.

a. Nevensgaande groene blaadjes zijn van een *HEESTERTJE*, dat nu, na een paar jaar in mijn bezit te zijn geweest, 30 c.M. hoog is. Het bloeit (als ik mij niet vergis schermvormig) heel vroeg in het voorjaar wit. 't Is nu reeds sedert vele weken uitgebloeid en draagt daarna bessen.

Nevensgaand besje was nog van den bloei voorjaar 1907. Het houdt zich heel goed in

de kamer. Ik kocht het aan de deur. Volgens den verkooper kon het ook in den tuin worden uitgeplant.

b. Beide andere nevengstaande STENGELS (één met wortel) vond ik gisteren in groote menigte in het wild in een moestuin. Ze stuiwen met groen stuifmeel.

c. Ik voeg ook nog bij een takje van een PEUL, van een sierheester, maar vrees dat deze gegevens voor u niet voldoende zijn. De heester is ruim 2 meter hoog, groeit goed op het N. W. onder een hoogen platan. Komt laat in blad (nu nog niet, zie het takje), de peulen hangen er nu nog alle aan.

Grootegast.

J. P. M.

Antwoord: a. Het groene takje met bes is van *Viburnum tinus*.

b. De geschubde stengels met vruchtkolf zijn van het lastige onkruid *Equisetum arvense*. Wat u voor stuifmeel hield, zijn de merkwaardige sporen.

c. Het takje met peulvruchtje is van *Cercis siliquastrum*.

SPRINGER.

Vraag No. 755.

Is het U ook bekend dat de klimroos CRIMSON RAMBLER sterk MIEREN AANTREKT, en is dit het geval, kan er dan iets tegen gedaan worden?

Amersfoort. E. P. J. S.

Antwoord: Er is mij niets van bekend, dat de mieren een speciaal voorkeur voor Turner's Crimson Rambler zouden hebben. Wel acht ik het mogelijk, dat de plant door bladluizen wordt aangevallen, waarna de mieren weer op de bladluizen afkomen, om deze als „melkkoeien" te exploiteren.

Bestrijding der bladluizen (b. v. herhaaldelijk flink met koud of lauw water bespuiten of met tabaksaftreksel) zou dan tevens bestrijding der mieren zijn.

Kunt u ontdekken waar de mieren huizen, dan raad ik u, een paar omgekeerde leeg bloempotten boven het nest te zetten. De mieren brengen dan haar huishouden daarin over. Na een paar weken neemt u het heele gebouw op een schop of spade en werpt het in een emmer met kokend water. Deze methode vond ik verleden jaar in een Engelsch blad als afdoende beschreven; maar ervaring heb ik er niet van. Voor mededeeling van resultaten houd ik mij bij gelegenheid aanbevolen. B. B.

Vraag No. 756.

Twee weken geleden heb ik eene ASPIDISTRA, die voor den pot, waarin zij vele jaren gestaan had, te groot begon te worden, in goeden tuingrond zorgvuldig VERPOT en bij die gelegenheid met het groot aantal bladen twee potten in plaats van een gevuld, waardoor de bladen meer ruimte konden krijgen.

Thans beginnen de BLADEN in beide potten BRUINE PUNTEN te krijgen; wat kan daarvan de oorzaak zijn en is die kwaal eventueel nog te verhelpen?

Bussum.

V.

Antwoord: Het vermoeden ligt voor de hand, dat het wortelgestel bij het verpotten in de waterbehoefte kan voorzien. Geef daarom voorloopig wat meer water dan anders, zet de planten niet in zon, althans niet in de volle middagzon, en besproei ze een paar maal daags om de verdamping tegen te gaan. Wel mogen de planten eenigszins warm staan, doch naarmate de temperatuur hooger is, moeten ze vaker worden bespoten. Na een week of drie hebben zich wel weer zooveel nieuwe wortels gevormd, dat de planten weer tegen een stootje kunnen. B. B.

Vraag No. 757.

a. Verleden herfst schafte ik mij 10 WILDSTAMMEN aan (rozen) om zelve te oculeeren. Ik plantte ze op een beschutte plaats en begroef ze in den grond. Alle zijn levend den winter doorgelopen. Echter loopen er maar 3 uit. Bij de overige zijn GEEN LEVENDE OOGEN te ontdekken, terwijl de frischgroene bast toch toont, dat ze niet dood zijn. Ze hadden bij de planting zeer weinig wortelgestel. Zullen deze het nog redden?

b. WAAR zijn ze het gemakkelijkst te OCULEEREN; de een raadt mij op den stam, de ander op de zijtakken? Hoe oud de wildelingen zijn, weet ik niet. Ze zijn ongelijk in dikte, sommige zijn in doorsnee als een dubbeltje, andere als een kwartje. Is het niet mogelijk beide te doen? Ik oculeerde nog nimmer, wat is er tegen 2 oogen op de stam te zetten en twee op zijtakken om bij goed aanslaan na den winter de overtuiging weg te nemen? Is er iets tegen om, op verschillende hoogte desnoods 3 x 2 oculaties te zetten om meer kans te hebben dat men slaagt?

c. Moet men, als straks de groei van de WILDSTAM goed aan den gang is, deze al zijn SCHEUTEN laten BEHOUDEN of alleen die op en bij de oculatie-plaats?

d. De STAMMEN zijn nu wel meer dan twee meter lang, moeten ze INGEKORT worden tot een flink eind boven de vermoedelijke oculatie-plaats?

e. Zijn er ook THEEHYBRIDEN, geschikt voor OIPOTTEN in 't vroege voorjaar, 's zomers te bloeien in den tuin om vervolgens tijdig (October?) binnengebracht, den bloei nog eenigen tijd in huis (koude of warme kamer?) voort te zetten?

Kunnen ze soms (als maandrozen) den ganschen winter dóórgroeiën, zonder rust-tijd?

Weidum.

v. D.

Antwoord: De heeren J. Abbing en Zonen te De Bilt en Zeist, waren zoo vriendelijk deze vragen te willen beantwoorden, waarvoor onzen dank.

a. De bottels zijn normaal, hoogstwaarschijnlijk hebt u ze te vroeg uit den grond gehaald, begin Mei is de beste tijd. Ze hebben dan voldoende wortel om te ontwikkelen, terwijl begin Juni eerst kan gezegd worden welke dood zijn. De frischgroene bast bewijst dat ze niet dood zijn. Rozenbottels hebben geen of weinig wortel, doch wel een wortelstok, waaruit ze wortels maken.

b. Bij voorkeur neemt men stevige één- of tweejarige loten, andere zijn beslist af te raden. Die hebben geen sterke groei-kracht, en vormen slechte kronen. U kunt ze gemakkelijk herkennen aan de frischgroene bast, andere met dof groene of bruinzwarte bast neme men nooit. De dikte van uwe bottels is goed.

Als de takken sterk geoog zijn, oculeert u op de tak zoo dicht mogelijk bij den stam. Zijn de zijtakken te zwak, dan oculeert u er onder op den stam, beide gaat even gemakkelijk en geeft evenveel resultaat. U kunt dit toepassen op één stam, en plaatst bij voorkeur 3 à 4 oculaties betrekkelijk dicht bijéén en rondom den stam. Als ze alle aanslaan, behoudt u ook alle en laat ze 3 volwassen bladeren maken om dau het kopje der scheut in te nippen.

c. De bottel moet al haar scheuten behouden tot 14 dagen voor u denkt te oculeeren, ontwikkelen de onderste zich te krachtig, dau vervijders men die.

d. U kunt de bottels nu inkorten, 5 à 10 c.M. hooger als u wenscht te oculeeren, de een wil stamrozen van 1 M., de ander 1.25 M., en kunt u dus doen naar eigen goedvinden.

e. Rozen bij voorkeur najaar oppotten, zomers af en toe gieren, om dan half October-Nov. in koude, luchtige serre te

plaatsen. De meest geschikte Thee-Hybriden zijn Mr. Caroline Testout, La France, Kaiserin Aug. Victoria, Mr. Jules Grolez, Mr. Abel Chatenay, Killarny, Prince de Bulgari, Mr. Theodor Roosevelt, enz.

Maandrozen, Ilermosa, Fellemberg, Mr. Eugène Résal, Duher, Cramoisi Supérieur, enz.

Zeist.

J. ABBING EN ZONEN.

Vraag No. 758.

a. WANNEER moet ik NIESKRUID PLANTEN om het dezen winter in bloei te hebben? En wanneer en hoe WINTER-MUURBLOEMEN zaaien en wanneer op de bedden uitzetten? Hebben de beide planten zon noodig en beschutting tegen N.- en O.-wind?

b. Eenige weken geleden kreeg ik een GETROKKEN WITTE LELIE. Ze is nu UITGEBLOEID. Kan ik haar het volgend jaar ZELF FORCEEREN en hoe moet ik dat doen?

c. Kan ik de gewone BLAUWE BOSCH-BES ZAAIEN onder boomen in den tuin? Draagt zij al het eerste jaar? Wie zou mij daarvan zaad kunnen leveren?

Mevr. O. te L.

Antwoord: a. Nieskruid kunt u nu nog wel planten, maar op bloemen moet u het eerste jaar maar niet al te zeer rekenen! Bestel planten met flinke aardkluiten of beter nog, als u ze krijgen kunt, zulke welke in pot gekweekt zijn. Zie overigens het art over Helleborus van den heer Kruiff in No. 34, pag. 532.

Muurbloemen kunnen nu heel goed gezaaid worden. De jonge plantjes kunnen op de bedden gezet worden, zoodra ze 10 c.M. hoog zijn. Voor beide gewassen is een luwe standplaats zeer geschikt; de muurbloemen kunnen evenwel in de volle zon staan.

b. Het is te probeeren en daartoe moet u nu de Lelie ongestoord in den pot laten, langzaam afharderen en daarna buiten zetten tot het loof afsterft. Ook dan den bol in den pot laten en zoo op een droge koele, vorstrijke plaats overwinteren. In het voorjaar kan men dan den pot in de kamer brengen en langzaam beginnen te forceeren. Kamertemperatuur is wel voldoende; hebt u een kasje dan is het daar evenwel beter. Overigens regelmatig gieten, nu en dan bemesten met vloeimest en de plant rein houden van luis, enz.

c. U kunt de blauwe boschbes wel zaaien maar ze zullen zeker niet het eerste jaar bloeien. Het beste doet u er een aantal in het wild te verzamelen. Het is in boschrijke streken een veelvuldig voorkomende plant en ze laten zich met eenige zorg best verplanten. v. L.

Vraag No. 759.

a. Mag ik U beleeft verzoeken mij het adres te willen opgeven van de in Onze Tuinen besproken Wiedmachinetjes, en of die kunnen gebruikt worden in een vruchtentuin (struikvorm) met tussenplant van bessen.

Veel last hebben we van z.g.n. puin en sterke zoden, zooals die meer voorkomen in boschgrond.

b. Kunt U mij in het blad ook KWEEKWIJZE aangeven van EUCALYPTUS GLOBULUS en MIMOSA PUDICA? De plantjes zijn 2 maal VERSPEEND, doch doen het nu MINDER GOED.

Oosterbeek.

S. A. de V. R.

Antwoord: Raadpleeg de advertenties van de firma's in tuinbenodigdheden. Die firma's zullen u ook alle gewenschte inlichtingen gaarne verstrekken!

b. *Eucalyptus Globulus* kan des zomers buiten staan en nu buiten gebracht worden. Ze groeien snel en eischen dan veel water. Zijn de plantjes nog erg klein, dan doet u beter ze nog eenigen tijd binnen te houden. Maar nu wel in potjes zetten!

Kruidje-roer-mij-niet (*Mimosa pudica*) kweekt u het best is een broeikas, of in een zonnig venster in de kamer. Ze willen het buiten op een luw plekje in de volle zon ook wel doen, maar dan moet het toch een mooie zomer zijn. Houd de plantjes voorloopig nog goed warm en zet ze in het volle licht. v. L.

LEESTAFEL.

Het Veredelen van Kultuurplanten, door Dr. Hugo de Vries, Hoogleeraar aan de Universiteit te Amsterdam, naar de Amerikaansche Uitgave vertaald door Dr. P. G. Buekers. Haarlem, H. D. Tjeenk Willink & Zn.

Voor ruim een half jaar gaven wij in ons blad eene beknopte uiteenzetting van de *Mutatie-theorie* van Prof. Dr. Hugo de Vries, en wezen er toen reeds terloops op, van hoeveel beteekenis de mutatie is voor het winnen van nieuwe soorten en variëteiten in tuin- en landbouw.

Dat die beteekenis niet licht te hoog kan worden geschat, zal men door het lezen van bovengenoemd werk ervaren.

In de geschiedenis van de veredeling onzer cultuurgewassen komen wij namen tegen als van Le Couteur, Shirreff, Hallet, Rimpau, enz. Deze alle hebben ontegenzeggelijk hun verdienste. Maar waar zij of instinctmatig of op goed geluk — en vaak volgens omslachtige methoden — hun succes bereikten, daar is het de groote verdienste van het werk van onzen beoemden landgenoot, glashelder aan te geven, wat de weg is niet alleen, maar ook het waarom.

Met deze beknopte aankondiging moeten wij op het moment volstaan. Spoedig komen we er uitvoeriger op terug. B. B.

Utrechtsche Zaadhandel, te *De Bilt*. Prijscourant en Beschrijving van Pulverisateurs en andere Werktuigen.

In deze goedvoorzienige prijscourant worden bovenstaande artikelen in alle grootten en prijzen aangeboden. B. B.

Silberling & Zn., Sloterdijk bij Amsterdam.

Tuinversieringen en Tuinmeubelen. Wij ontvingen van deze firma eene keurige collectie photolitho's van haar artikelen, als zonnewijzers, tuinvazen, banken, enz. B. B.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Alleen in
== KRUMEICH'S ==
INMAAKPOTTEN
met **metalen Deksel**
*behouden Vruchten en Groenten
hare natuurlijke Kleur en Smaak.*

**Dure kooktoestellen
zijn onnoodig**

**Springen
bij het koken
niet.**

Eenvoudige en Zekere sluiting.

Vraagt uwen Winkelier in Huishoudelijke artikelen onze gratis brochure: „Hoe maakt men het best Fruit en Groenten in”.
Engros bij:
JOH. H. VAN DER MEIDEN, Amersfoort.
(269)

Pioen-Dahlia's.

De stekplanten staan ter verzending gereed. Onderscheidene orders kunnen nog geboekt worden. Zij, die nog geen bestelling deden, worden, om teleurstelling te voorkomen, verzocht hunne orders tijdig in te zenden.

H. HORNSVELD,
Dahlia-kweker,
BAARN.

(272)

FIRMA ROSEBOOM.

Koestraat, Zwolle.

Speciaal adres voor Tuingereedschappen.

Onze nieuwe geïllustreerde prijscourant is verschenen, en sturen wij die op aanvraag gaarne franco toe.

Grootste sortering in de nieuwste modellen Snoeigereedschappen, Grasperkscheerders en andere werktuigen. (268)

Wij leveren alles onder garantie en tegen billijke prijzen.

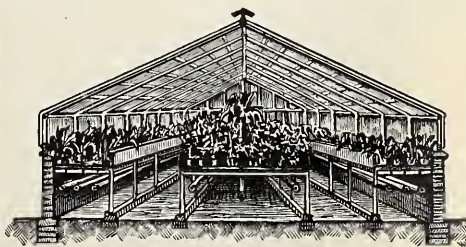
Bijenstand „De Bij”, HANS MATTHES, Breukelen.

Grootste Bijenstand van Nederland. 400 Bijenkasten.

De beste Kast voor beginners in de Bijenteelt.

De beste Kast voor Amateur-Tuiniers.

Bezoekers welkom. :- Raadgevingen gratis. :- Vraagt Prijscourant.
(250) **HANS MATTHES, Breukelen.**

K. VAN NES C. Bz., BOSKOOP.

Speciaal adres voor Kassenbouw in hout, ijzer en gecombineerde constructie. (261)

Machinale bewerking.

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.,
HAARLEM.

184

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”

Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie

STAM-, STRUIK- en KLINROZEN.
(191) *Vraagt Catalogus.*

W. LOURENS.

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

Chili **SAL** peter

bevat 15½ % stikstof

Chilisal **PETER** bevat

direkt opneembare stikstof.

Vraagt inlichtingen, Brochures en
Monster (gratis) aan de

Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande

29 Prinsesstraat,

ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
vereenigingen. (228)

Heden verscheen bij H. D. TJEENK
WILLINK & ZOON te Haarlem:

Het Veredelen van Kultuurplanten

door

Dr. HUGO DE VRIES,

Hoogleraar in de Plantkunde aan de
Universiteit van Amsterdam.

Naar de Amerikaansche uitgave vertaald
door

Dr. P. G. BUEKERS.

Met 114 afbeeldingen. (271)

Prijs ing. f 3.90, geb. 4.25.

G. KOELEWIJN, Baarn.

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag tekening en prijsopgaaf.

Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis. (173)

Zaden en Planten.

Groentezaden,

Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten;
Rotsplanten.

— SPECIALITEIT DER FIRMA. —

STRUIKROZEN, KLIMROZEN, RHODO-
DENDRON, CONIFEREN, VRUCHTBOO-
MEN, VRUCHTSTRUIKEN, AARDBEZIËN-
PLANTEN, enz. enz.

Voor ieder, die over een grooten of
kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige
Catalogus dezer artikelen, voorzien van
vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent
de behandeling, gratis en franco ver-
krijgbaar.

B. RUYS,

Koninklijke Kweekkerij „Moerheim”,
(225) Dedemsvaart.

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum dier Provincie
verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing
aangeboden, worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Billijk te koop aangeboden:

Eene in volle werking zijnde

Handelskweekkerij,

welke geschikt is voor alle culturen en voorzien van de nieuwste Belgische
inrichtingen.

Br. No. 826, Advertentiekantoor W. BEETS, Singel 372, Amsterdam. (264)

G. A. VAN ROSSEM,
NAARDEN,

12 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.

Catalogus op aanvraag. (178)

SILBERLING & ZOON,

SLOTTERDIJK bij Amsterdam. (254)

Tuinversieringen (tuinvazen) enz.
en Tuinmeubelen; ook volgens tekening.

Catalogus en Prijscurant bij aanvraag franco op zicht.

INHOUD.

Het Gentsche Bloemenfeest (Slot), door
J. K. B.

Correspondentie.

Ons Gouden Tientje.

Rectificatie, Picea en Abies, door B. B.

Bloementuin.

Groenblijvende Scheefbloem door v. L.

Lilium superbum, door W. Lodder.

Iris pumila, door B. B.

De Lentebloemen, door H.

Fruittuin.

Onvruchtbare Boomen, door P. v. d. V.

Moestuin.

Kropsla, door J. C. Muijen.

Groene Savoyekool, door J. C. Muijen.

Insectenbestrijding.

Warm Water, door P. J. Schenk.

Plantenziekten.

Carbolineum, door J. A. Kors.

Bordeausche Pap met Suiker, door

P. v. d. V.

Bodem en Bemesting.

Chilibemesting van Boonen door v. D.

Voor de Keuken.

Recepten voor Tomaten, door Mevr. B.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Bijenteelt, door G. J. Pannekoek.

Een Mooi Bloemstuk.

Tentoonstellingen.

Mei, door v. L.

Vragenbus.

Leestafel.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

BRIEFEN VAN EENE TUINIERSTER.

XI.

Voor een paar weken — met de eerste mooie dagen, bij zacht weer na een regenbui — ben ik aan het zaaien van bloemzaad geweest. In den vollen grond. Ik doe dat ten naastebij op dezelfde manier als onlangs in dit blad werd voorgeschreven. Alleen houd ik mij aan de ouderwetsche manier, het zaad in kringetjes uit te strooien: als ik plaats genoeg heb, in dubbele kringetjes, een grooter om een veel kleiner heen. Dan krijgt men vanzelf mooie groepjes; de planten kunnen naar alle zijden in de rondte uitgroeien.

Zulk een toefje zaadgoed tracht ik overal te kweken waar aan de zuidkant van heesters of van vaste planten een plekje open is.

Genoemde gewassen bloeien doorgaans vroeg in het seizoen; in dien tijd groeien de zaadplantjes en vallen met haar bloei in als de andere niets meer dan groen vertoonen.

In den regel zorg ik, dat het zaadgoed lager blijft dan zijn achtergrond. Voor hooge zaadplanten dient men een

afzonderlijke standplaats uit te zoeken; het is een heerlijk hulpmiddel om leelijke schuttingen en dergelijke onbehaaglijke dingen tijdelijk aan het oog

als het kan in opklimmende schakeeringen, van heel licht tot heel donker naast elkaar, en dan van het lichte grootere toefjes dan van het donkere.

In de buurt van rozen zaai ik alleen wit- of zachtrood-bloeiende soorten, die met het rozenrood in harmonie blijven. Vermiljoenrood b. v. van donkere papavers zou daartegen vloeken; evenzoo paars. Het treft mij elken zomer, dat men op het kleurenvraagstuk in onze tuinkunst veel te weinig let. Zoo ergeren mij jaarlijks echte „rose” rozen tegen vaal-steenrood, muren, waartegen van alle rozensoorten alleen de geelachtige zouden passen. En zoo bejammer ik de hardheid, waarmee men de geliefkoosde „zonales” tegen allerlei andere bloemen doet afsteken.

Bonthed in bloemen kan mooi zijn, maar het is een heet hangijzer. Ik kan

mij voorstellen dat eene massa zaadgoed van allerlei verschillende kleurentinten een aardig effect maakt; maar dat dient men toch altijd eenigszins te overleggen en er desnoods, als de bloei-

SYRINGA DUBIA.

Op de Amsterdamsche Stadsweekerij „Linnaeus”.
(Orig. foto „Onze Tuinen”)

te onttrekken, totdat men er in 't najaar iets standvastigers voor kan zetten.

Wat kleur betreft, houd ik zooveel mogelijk de verwante tinten bij elkaar: b. v. één zij van een tuin alles in geel,

tijd gekomen is, sommige al te erg schreeuwende planten uit te halen. In elk geval acht ik een veilig middel: hoe sterker sprekende bloemen, hoe meer groen er tusschen moet zijn. Liefst van haar eigen groen, desnoods vermeerderd met iets anders, wat er goed bij kleurt.

Dezer dagen zag ik eene advertentie van een bloemkweker uit Erfurt, die voor twee gulden een pakket zaad aanbiedt van duizend verschillende soorten van bloemen. Naar zijn aanwijzing uitgezaaid, belooft dit zaad in den loop van den zomer een reuzenbouquet voort te brengen, die elke week nieuwe combinaties van kleuren en vormen oplevert. De soorten zijn naar de hoogte in tien afdeelingen verdeeld.

Ergens waar men er voldoende ruimte voor heeft, zou dit wel eens te probeeren zijn, wel dunkt het mij juist niet verkieslijk er zulk een taart van te maken als het bij de advertentie gevoegde prentje voorstelt, maar voor het mislukken van zoo'n stijfheid zullen zon en wind wel zorgen. Veeleer zou ik er een langwerpig rond veldje mee willen vol zaaien; was dit te groot om te overzien en schoon te houden, dan kan men er, met eenigszins gebogen lijn, een smal voetpad doorheen leggen.

Voor al voor een nieuwen tuin, waar nog niet veel staat en men het eerste jaar alleen van zaadgoed een overvloed van bloemen kan verwachten, acht ik het wel aanbevelenswaardig een proef te nemen met zulk eene boutheid, die vanzelf stellig het noodige groen meebrengt en zonder twijfel veel verrassingen aanbiedt.

GEERTRUIDA CARELSEN.

Daar wij in ons Juli-nummer de prijzen hebben toe te kennen aan hen, die ons, buiten de gewone prijsvragen om, gedurende het afgelopen halfjaar de meest belangrijke bijdrage deden toekomen, wordt in dit no. geen prijsvraag uitgeschreven.

HET TUINBOUWONDERWIJS IN NEDERLAND.

In „Die Gartenwelt” van 9 Mei geeft een onzer medewerkers de heer P. J. Schenk in een vrij uitvoerig artikel een overzicht van het tuinbouwonderwijs in Nederland, dat van veel waardeering daarvoor spreekt en dat we met genoegen gelezen hebben.

’t Was van den heer Schenk een goede gedachte onze buitenlandse vakbroeders eens te laten zien hoe het tuinbouwonderwijs hier is geregeld. Dat zal hun zeker niet tegenvallen.

v. L.

Seringen.

Een heerlijke tijd, die tijd als de Seringen bloeien! We zitten dan volop in de bloemen en elke bloementuin is een klein paradijs. We wandelen in wolken van de zoetste geuren, terwijl een rijkdom van kleuren ons oog bekoort.

Maar de Seringen trekken ons toch het meeste aan als die met haar paarse lichtjes zoo warm staan te gloeien in het gouden zonlicht en haar verrukkelijke geuren ons omzweven, dat is een weelde die overwelddigt en ons tegelijk vervult met een groote blijheid. We kunnen er niet van scheiden. Met elk windzuchtje vloeien haar zoete geuren ons tegen en telkens keeren we terug om ons te vermeien in die overstelpende weelde van kleur en geur.

Geen wonder dat de Seringen door ieder worden bewonderd. Niemand ontgaat haar toovermacht. Het is ernede als met de insecten en vogels die door een schitterend licht worden aangetrokken met dit verschil, dat hier niet de aangetrokkenen, maar de Seringen zoo vaak den nadeeligen invloed van haar toovermacht moeten ondervinden.

Elk jaar toch kan men, helaas, de Seringenboschjes zien plunderen en be-rooven van haar kostelijken schat. Waar de kans maar schoon is, wordt met schennende hand de luister van hun bloementooi meedoogenloos verstoord, waarbij niet zelden op ruwe wijze de planten worden beschadigd of vernield. Waar kort te voren de natuur hoogtij vierde geven weinig later soms, gebroken takken en vertrapte bloemen een treurig getuigenis van der menschen hebzucht.

Gelukkig is dit niet overal zoo het geval en is er een kern van hoogvoelende natuurvrienden, die in het aanschouwen van al die heerlijkheid vol-doening en hun hoogste genot vinden. Moge de liefde tot de natuur en de eerbied voor hare schoonheden in steeds grootere kringen tot de menschen doordringen!

Maar, zal men wellicht vragen, wil dit nu ook zeggen dat niemand ooit bloemen mag plukken? Stel u gerust, lezer, we zijn de laatste die dat zouden willen beweren, maar er is een groot onderscheid tusschen het met oordeel afsnijden van enkele trossen en het ruw afrukken van bloemtakken, vaak met geen ander doel dan om te hebben.

Neen, wij gunnen een ieder gaarne een heerlijk bouquet geurige Seringen en genieten zelf wat graag van een paar mooie takken in onze kamer; want die Seringen, ze brengen overal blijheid en vrolijkheid mede, die den zieke verkwikt en met nieuwe hoop bezielt, den gezonde vervult met een dankbare vreugde.

v. L.

Syringa dubia.

(Zie afb. op de titelpag.)

Is een bezoek aan de Amsterdamsche Stadskwekerij „Linnaeus”, het oude Frankendaal in den Watergraafsmeer, altijd een genoegen, dit is in bijzondere mate het geval in het voorjaar, als er zooveel bloeit. Die inrichting bezit namelijk een mooie en uitgebreide collectie bloemheesters, die elk voorjaar en zomer weer opnieuw den bloemen-vriend aantrekt en in verrukking brengt.

De heer Zwart, hoofd der Gemeentebepantingen, houdt die collectie dan ook goed in orde. Ze is als ’t ware de staalkaart voor de beplantingen in de parken en plantsoenen van Amsterdam. De struiken en boompjes zijn alle duidelijk geëtiquetteerd en worden goed onderhouden. Er zijn bepaald pracht-exemplaren onder, zooals de *Hamamelis*, die vroeg in ’t voorjaar, als alles nog in winterslaap verkeert, reeds schittert met honderden heldergele bloempjes; de *Fiburnum plicatum*, waarvan wij in No. 32 van dezen jaargang reeds een mooie afbeelding gaven en de Franche Sering, *Syringa dubia*, welks portret we heden het genoegen hebben onzen lezers aan te bieden.

’t Is een mooie bloemheester, die *Syringa dubia*, bedolven als ze elk voorjaar weer is onder een geurigen last van heerlijk mooie fijne bloemen. De bloemtakken buigen onder dien last dan sierlijk naar alle kanten over, wat de plant een bijzondere gratie verleent.

Ze gelijkt in vele opzichten op de Perzische Sering, *Syringa persica*, óók wel als Franche Sering bekend, die in bevaligheid niet voor haar onderdoet, zij het dan ook dat ze misschien niet zoo mildbloeiend is en de bloemtrossen ijler en kleiner zijn.

De *Syringa dubia* vormt een bossige, sterk vertakte struik en kan tot 3 M. hoog worden. Ze is evenwel door oordeelkundigen snoei heel goed lager te houden, zonder dat de bloei er onder lijdt, waardoor ze ook goed in kleine tuinen te gebruiken is, mits er maar volop zon is. Voor donkere stadstuinjtes is zij om haar groote behoefte aan licht minder aan te bevelen.

De oorsprong van de *Syringa dubia* is niet met zekerheid bekend, vandaar de naam *dubia*=twijfelachtig. Volgens Koch is het een bastaard van *S. persica* en *S. vulgaris*, terwijl anderen haar als een vorm van *S. chinensis* beschouwen.

We zullen ons daar verder niet in verdiepen, maar willen wel eenige harer synoniemen opgeven, wat nuttig kan zijn voor hen, die de struik onder een anderen naam vinden opgegeven. Hier volgen ze:

S. chinensis, *S. rothomagensis*, *S. persica* var. *rothomagensis*, *S. corollata*, *S. persica* × *vulgaris*. Namen genoeg dus! En dan zijn er nog verscheidene plaatselijke benamingen in de verschillende talen. Maar die zullen we onzen lezers maar besparen.

De bloeitijd van de *Syringa dubia* valt in bloeimaand en zomermaand; na

den bloei blijft ze een mooie dekheester. De takken zijn dun en slank, de blaadjes glanzig groen, lang en spits en niet meer dan 3 à 4 cM. breed.

Behalve de type, die licht-paarse bloemen heeft, zijn er ook variëteiten met witte en paarsroode bloemen, die alle even mooi zijn en met gerustheid kunnen worden aanbevolen. v. L.

De Vogelkers.

Terwijl wij dit schrijven, half Mei, staat in het park „Nieuweroord” te Utrecht de *Vogelkers* in vollen bloei

De bladeren herinneren sterk aan de bladeren van onze Kers, waar zij trouwens familie van is. Ze zijn vooral in 't voorjaar lichtgroen gekleurd; deze kleur wordt donkerder naarmate de zomer nadert. De bloemen, die in luchtige trossen vereenigd staan, zijn wit en rieken vrij sterk. In het najaar tooit zij zich met zwarte vruchten, die van een bitter vruchtvleesch voorzien zijn.

Eén ding is jammer van haar: zij is spoedig uitgebloeid, vooral bij warme, zonnige dagen.

Kieskeurig op den bodem is de

geslagen. Nu is al wat voor nieuw in den handel wordt gebracht, lang niet altijd een verbetering van 't reeds bestaande en de kennismaking met tal van nieuwigheden is maar al te vaak verre van aangenaam. 't Valt bitter tegen.

Nu moet men met 't uitspreken van een oordeel over 't een of ander niet al te lichtvaardig en niet al te vlug zijn. Wil men toch de verbetering kunnen constateeren, zoo dient men vergelijkende proeven te nemen. Is ook dit niet altijd mogelijk, bij aardbeien levert dit nog al geen bezwaren op. Wat een soorten en variëteiten zijn er van deze vruchtsoort niet in den handel. 't Is voor een niet ingewijde al drommels lastig een goede keuze uit die massa te doen. En aan een ander geschikte soorten op te geven, valt ook al niet mee, wijl de smaken zeer verschillen en trouwens de ontwikkeling der verschillende soorten richt zich naar de omstandigheden waaronder deze plaats heeft.

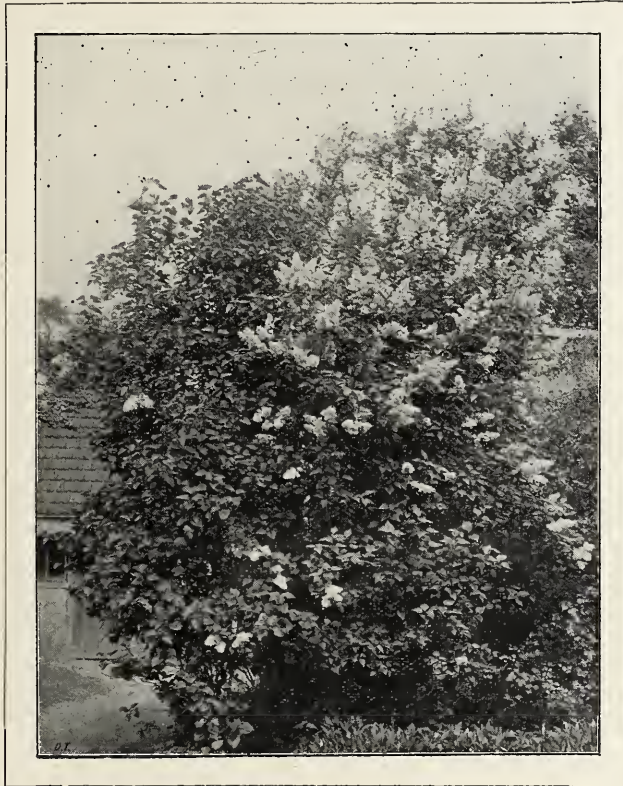
Zonder nu aan de andere aardbeien iets te kort te doen, wijden we aan *Deutsch Evern* een extra woordje. Zo is betrekkelijk nog nieuw, een aanwinst van den heer J. Böttner, als Duitsch schrijver en redacteur van de *Prakt. Ratgeber* wel bekend.

Of ze eene verbetering is en in een bestaande behoefte voorziet? Ons dunkt van wel, want staat *Laxton's Noble* voor vroeg algemeen bekend, *Deutsch Evern* steekt haar verre de loef af. Ze is zelfs acht dagen vroeger, en dat wil wat zeggen. Veertien dagen!, ziet men in de advertentiën, maar daarin moet men ook wat opsnijden.

Deutsch Evern is een bijzonder type, ze is steeds van andere soorten te herkennen. Als plant heeft ze wel iets van de witte *Ananas-aardbei*. 't Blad is niet groot, meer blauwgroen en is in verhouding van andere soorten vrij kort gesteld. De vrucht is langwerpig, lichtrood, fijn van smaak, doch niet direct van eerste grootte. Maar de vruchtbaarheid zorgt er wel voor, dat we ruimschoots aan 't gewicht komen. Neemt men in Juli de jonge uitloopers van de moederplant af en verzorgt men die zooals 't behoort, dan schenken de jonge planten in 't najaar reeds talrijke bloemen, welke van zelf geregeld worden weggenomen. We hebben in één rij verschillende soorten aardbeien koudweg vervroegd. *Deutsch Evern* won 't van *Laxton's Noble* met acht dagen. De bloemstengels staan flink rechtop, waardoor de vruchten minder spoedig last van rotten hebben.

Voor potcultuur leent deze soort zich bij uitstek, vooral daar zoovele vruchten op 't zelfde moment aan de plant rijp kunnen zijn. Kieskeurig is *Deutsch Evern* volstrekt niet en fijngevoelig al evenmin. Zoowel voor potcultuur als voor den bak en kouden grond is 't een aardbei bij uitnemendheid. Wanneer men de echte *Deutsch Evern* ontvangt, zal men zich heusch niet hebben te beklagen over 't voor de plantjes uitgetrokken geld. Men neme proef en oordeele.

P. v. d. V.

Bloeiende Sieringen.
(Orig. foto „Onze Tuinen”).

en dat zij daar de aandacht gaande maakt, blijkt het best uit het aantal belangstellenden, die hun tred vertragen of stilstaan om naar dezen rijk-bloeienden boom te kijken.

Eigenlijk is het geen boom wat men daaronder verstaat; meer een groote heester. De *Vogelkers*, *Prunus Padus*, behoort in onze flora thuis en werd reeds in het tweede deel van de *Flora Batava*, dat in 1804 verscheen, afgebeeld.

Niettegenstaande dit feit, ontmoet men haar betrekkelijk weinig, wat jammer is. Immers voldoet zij uitstekend als een op zich zelf staande heester of boom; als onderhoud in een niet te dicht bosch doet zij het prachtig mooi en bekoort het jonge groen al zonder dat er van de gracieuse bloemtrossen iets te zien is. Als zoodanig zagen wij haar in de Thiergarten bij Berlijn, en vergissen wij ons niet, dan komt zij als zoodanig in het Haagsche Bosch ook veel voor.

Vogelkers geenszins; zij groeit letterlijk overal, vooral op zandgrond is zij op haar plaats.

Maar waar ook aangeplant, als zij in bloei staat maakt zij overal een goeden indruk en is het een van onze mooiste heesters.

J. K. B.

Aardbei „Deutsch Evern”.

Al wat nieuw is, wordt in den regel met grooten ophef de wereld ingezonden. Dat is heel natuurlijk, want anders kan er ook geen munt uit worden

— HET GIETEN VAN PLANTEN. —

Bij het opkweeken en verzorgen van planten, neemt het gieten eene belangrijke plaats in en 't is opmerkelijk hoe de leeken over dit werk denken. Honderden malen is ons gevraagd: mijnheer ik heb dezer dagen een prachtige *Araucaria* gekregen en nu zou ik gaarne weten, hoeveel water die plant moet hebben.

In den regel doen wij eerst een aantal wedervragen, vóór we kunnen zeggen, of de plant veel of weinig water verlangt. Immers, men begrijpt, dat het niet gaat om, welke plant ook, regelmatig een liter water te geven. Er moet met een aantal factoren rekening worden gehouden, ten opzichte van de standplaats, met de atmosfeer, met de pot of die groot of klein is, met zomer of winter, met den morgen of den avond en in de eerste plaats met het individu zelf.

Eene *Araucaria* bijv. heeft lang zoo veel water niet noodig als een *Pelargonium* of een *Fuchsia*, en hebben de Cactusachtige planten en ook de *Clivia* in den winter maar weinig water noodig. Wij geven gaarne toe dat het gieten geen gemakkelijk werkje is, wat echter niet wegneemt, dat ieder die van planten houdt, het gemakkelijk kan leeren.

Wij zullen eenige voorbeelden laten volgen, misschien is er iets uit te leeren.

De *Clivia miniata* is een goed bekende kamerplant van de Kaap de Goede Hoop, die daar een rustperiode doormaakt en gedurende dien tijd maar zeer weinig water noodig heeft. Dit wordt maar al te dikwijls vergeten; men giet de *Clivia* zowel in den zomer als in den winter, tot schade voor de plant.

Een jaar of wat geleden heerschte er een *Clivia*-ziekte, die zich vooral in de collecties van de kweekers zeer erg vertoonde. Prof. Ritzema Bos werd om raad gevraagd, en die ging aan het onderzoeken.

Van een aantal zieke *Clivia*'s werden sommige gedurende den winter gedeeltelijk in eene oranjerie, gedeeltelijk in eene gematigde kas gezet en evenals de andere planten flink gegoten, zoodat de atmosfeer rijk aan waterdamp was.

Zij waren en bleven ziek, terwijl de jonge bladeren ook spoedig de bekende gele vlekken vertoonden.

Andere zieke *Clivia*'s werden in een lokaal geplaatst, waar de atmosfeer droog was; sommige ervan werden zeer weinig gegoten, andere tamelijk veel. Het bleek dat de planten hier beter werden; de jonge bladeren die zich gedurende den proeftijd ontwikkelden, vertoonden de gele vlekken niet.

„Het blijkt dus”, zoo schrijft prof. Ritzema Bos, „dat men het optreden der ziekte kan verhinderen, door te zorgen dat de *Clivia*'s den winter doorbrengen in eene lokaliteit, waar de atmosfeer droog is. Het gemakkelijkst kan men zulks gedaan krijgen door weinig water te geven”.

Zooals men weet, bezit de *Clivia* riemvormige, dikke bladeren en vleezige

wortels; de plant is dus in de gelegenheid water en voedingstoffen te bewaren en te gelegentijd te gebruiken.

Men giet dus de *Clivia* gedurende den winter weinig; maar goed is het, eenmaal in de week de bladeren met een natte spons af te nemen, zoo behandeld krijgen de bladeren van onze kamerplant geen gele vlekken en bloeien op tijd, dus in Maart of April. Dikwijls zien wij haar in Januari in vollen bloei staan en met deze exemplaren hebben wij altijd medelijden. En zien zij er niet naar uit om dat te krijgen? De bloemstengel is geel-groen, kort, en draagt een aantal stumperig ontwikkelde bloemen, welke in plaats van helder-oranje, nauwelijks geel gekleurd zijn. Zulke planten zijn niet mooi en geven weinig voldoening.

Het goed bekende kamerdenmetje *Araucaria excelsa* die van de Norfolk-eilanden tot ons is gekomen, wenscht 's zomers voldoende water maar gedurende den winter moet men met haar zeer voorzichtig zijn. Haar blaadjes, naalden gelijk, zijn niet in staat veel water te bewaren en de dunne wortels evenmin, zoodat de plant geregeld water noodig heeft, al is het wat weinig. Hierbij moet men niet vergeten dat de plant in de wintermaanden een rustperiode door maakt en 't is hoogst onverstandig, haar daarin te storen.

Om nu te weten, of wij onze sierden voldoende water geven, kloppen wij met den knokkel van den vinger of met een sleutel of mes tegen den pot. Klinkt het kloppen hol, dan is de aarde droog, krijgen wij daarentegen een dof antwoord, dan is de aarde vochtig genoeg. Krijgen wij in dit werk eenige routine, dan komen wij er spoedig achter, hoeveel water zij wenscht.

De vijfvingerplant, *Aralia japonica* is een kamerplant, zooals men weet met groote bladeren die veel verdampen en dus ook geregeld water moet hebben,

zoo ook de talrijke verscheidenheden van *Azalea indica*. Van de laatste willen de blaadjes wel eens afvallen en om dit te voorkomen, bespuit men deze aan den onderkant.

Kan men Cactussen in den zomer flink gieten, in den winter is dit volkomen overbodig, het eenige wat wij te doen hebben is, de plant eenmaal in de veertien dagen afspreiten, zoodat de stof er niet op blijft liggen.

De Geraniums van het groote publiek zijn eigenlijk *Pelargoniums* en lusten in den zomer een aardig slokje, terwijl zij den geheelen winter bij voorkeur op een droogje zitten.

Daar deze planten nu spoedig buiten op de perken komen is het misschien niet kwaad er op te wijzen, dat men, zoodra de planten in bloei staan, deze niet moet besproeien. Men kan gieten als men wil, wanneer de bloemen maar droog blijven. *That is the question!*

En hoe is het met mijn *Ficus* gesteld, hoor ik vragen; wel de *Ficus elastica* met haar groote bladeren heeft geregeld water noodig. Natuurlijk in den zomer meer dan in den winter, maar geheel droog mag zij niet zijn.

Het is niet hetzelfde, met welk water wij gieten; het beste is wel regenwater, het slechtste welwater; rivier- of leidingwater kan men ook wel gebruiken.

Waarmede men echter ook giet, steeds moet er gezorgd worden, dat het water de temperatuur heeft van de kamer waarin de planten groeien.

Dorstige planten zijn gezonde planten en die, welke in een kleinen pot staan, hebben meer water noodig, dan die een groote bewonen.

Het gieten van planten is een prettige bezigheid, vooral voor dames, en met flink op te letten is het gemakkelijk te leeren. Weet men op een gegeven oogenblik niet hoe te handelen, dan even een vraag in de bus geworpen en het antwoord volgt *pro deo*.

J. K. B.

— KAS PLANTEN. —

Ardisia crenulata.

Laast waren we in een kas eener Amsterdamsche „buitenplaats” en zagen daar de *Ardisia* wier naam we hierboven plaatsten. 't Was zoo'n lief plantje, dat we niet konden nalaten het te kien en nu zien onze lezers 't hier weergegeven.

Veel te weinig nog wordt dit uitstekende plantje voor de gematigde kas gekweekt. Toch is *Ardisia crenulata* reeds in 1809 uit Mexico ingevoerd, dus lang niet wat men noemt „nieuw”. Waarom ze niet meer in de kassen onzer liefhebbers aangetroffen wordt, kunnen we slechts gissen en dan geven we den kweekers de schuld. Indien zij eenig werk van de plant in kwestie maakten, zou zij wel beter bekend zijn, en nu: maakt onbekend, onbemind.

In een Deutsche. catalogus vinden we *Ardisia crenulata* aangeboden als plant tegen 2.50 tot 3.50 Mark, terwijl 10 zaden 20 Pfennig kosten. Daarvoor kunnen wel planten gekweekt of zaden

gewonnen worden, lees slechts hoe gemakkelijk de cultuur is.

In het voorjaar worden de zaden in een zaadtest op warmen voet uitgezaaid, terwijl de plantjes, nadat ze een paar blaadjes gemaakt hebben, in kleine potjes gezet worden in voedzame, maar niet te vette aarde. Gedurende den zomer worden ze in een bak of kweekkas gehouden en een- of tweemaal verpot. Vóór den winter gaan zij uit den bak in de gematigde kas, flink in het licht geplaatst en het volgende voorjaar zullen zij bloeien.

De bloemen, die klein en witachtig rose van kleur zijn, worden weldra opgevolgd door aanvankelijk groenkleurige, later witte bessen, die tegen het rijpen rood worden en in dien toestand gedurende zeer langen tijd aan de plant blijven zitten en haar niet weinig sieren. 't Is vooral om deze schitterend roode bessen, die heerlijk tegen de glanzend groene bladeren afsteken, te

doen. In een warme kas worden de bessen minder rood dan in eene gematigde en vallen ook spoediger af.

Wie echter eenigszins met fotografie op de hoogte is, zal ons echter tegenwerpen, dat de bessen op de foto niet rood zijn. Dit is volkomen waar, doch wij beweerden evenmin het tegendeel. Hadden we met fotografeeren gewacht totdat de bessen geheel rood geweest waren, dan zouden zij tusschen de donkergroene bladeren bijna niet te zien geweest zijn. Dat zij echter niet meer volkomen wit waren, ziet men ook; ze waren reeds rose getint.

Er bestaan nog meerdere soorten van het geslacht *Ardisia*, maar de *A. crenulata* is de fraaiste.

Te hoog opgeschoten planten kunnen zeer goed teruggesneden worden, hoewel wij er de voorkeur aan geven om opnieuw te zaaien. Voor bemesting zijn de plantjes zeer dankbaar en om de bladeren niet te verliezen, mogen we het gieten niet vergeten en evenmin het sproeien.

Verder moge de foto voor zichzelf spreken en vertrouwen we, dat wel enkele lezers een proefje zullen willen nemen.

Amsterdam.

P. J. SCHENK.

Ardisia crenulata.

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

— BRIEF UIT NAPELS. —

Mei 1908.

Eenige maanden te Napels wonende, bracht ik o.m. een bezoek aan den Hortus, en daar ik vermoed, dat het den lezers van O. T. wel interesseeren zal, wil ik trachten daarvan een beschrijving te geven. De Hortus botanicus ligt in het noordoosten van de stad, met de tram in ongeveer 3 kwartier te bereiken van mijn woning in het Parco Margherita uit. Mijn eerste bezoek bracht ik er 10 April. Men komt binnen door een groot hek (vrije toegang), ingesloten door een hooge muur aan weerskanten, zoodat men van de straat niet in den tuin zien kan. Dit is trouwens typisch voor de streek hier, villatuinen hier in de buurt zijn alle flink hoog ommuurd, terwijl bij ons de voorbijgangers ook genoeg hebben van het moois daarbinnen. Na de steenen toegangstrap beklommen te hebben, stond ik verbaasd stil. Voor mij lag een uitgestrekt, oplopend terrein met breede wegen en zwaar geboomte. Het was er doodelijk stil, wat te meer trof, daar ik door de altijd lawaaiige, stoffige stad gekomen was. Alleen werd ik ontvangen met gezang van verscheiden vogels, lijsters, vinken, meesjes, die nergens anders in de stad aangetroffen worden, behalve in de Villa Nazionale, een prachtig aangelegd plantsoen aan de zee. Ook het bij ons zoo talrijke musschengilde ontbreekt nagenoeg geheel. Ik nam de weg recht over den ingang naar boven, het leek mij werkelijk een sprookje; nergens was een sterveling te bekennen in dat heerlijke bosch. Aan weerszijden prachtige slanke palmen en donkergroene conifeeren, aan hun voet bedden met bloeiende *Azalea's* of *Cineraria's*. Zijwegen lieten een blik slaan naar de andere gedeelten van den tuin. Aan 't eind van mijn weg kwam ik bij een

groote kas, die gesloten was. Terzijde daarvan stond een kleinere, waarin *Bromeliaceën* en *Orchideën* gekweekt werden en hier trof ik voor 't eerst een levend wezen aan, een tuinknecht, bezig met verplanten, die mij vriendelijk bon giorno zeide. Ik dwaalde verder, over paadjes, met gras begroeid, langs veldjes met *Primula* en *Freesia*, langs heerlijk bloeiende *Camelliaboschjes*, tot ik voor een gebouw kwam, kasteelachtig van uiterlijk, met 4 torens aan de 4 hoeken, groezelig grijze muren, met hier en daar een raam. Door de poort kwam ik op een binnenhof en las daar: Laboratorio. O schrik, voor een Hollandsche, die aan onze nette laboratoriums gewend is. Ik huiverde bij de gedachte, dat daar de toekomstige botanici gekweekt worden. Wat zullen zij vreemd opzien, als zij later eens in een der noordelijke landen de wetenschappelijke inrichtingen komen bezoeken.

Schilderachtig was de aanblik wel, in een hoek van den binnenhof stond een groote Musa, in een andere een hooge palm en mooie varens, buiten leunden tegen het gebouw hooge, rechte *Cactus* en was een klimroos beziende deel van den muur voor zich in beslag te nemen, daarin gehinderd door een *Wistaria*.

Daarna wandelde ik door een boomgaard van oranjes en citroenen, allen zwaar beladen met vruchten, door een aardig wild rotspartijtje met vele en mooie varens, langs uitgestrekte velden met onkruid en brandnetelboschjes. Het was wel de zeldzaamste Hortus, die ik ooit bezocht had, in zijn tegenstelling van prachtig onderhouden boomen en welig tierend onkruid. Ik nam mij voor, stellig in Mei nog eens een kijkje te nemen. Dat heb ik dan ook den 8en Mei gedaan. De aanblik was

schitterend. Langs den voorkant een reeks groote platanen, pronkend met prachtig nieuw groen. Al dadelijk werd mijn oog getroffen door een heerlijk bloeiende gouden regen. Enkele schreden verder stonden eenige Judasboomen (*Cercis siliquastrum*), die juist heel jonge blaadjes ontplooid hadden, waarvan het teere groen prachtig uitkwam naast het paars-rose der bloemen. Door het late voorjaar waren de laatste nog frisch.

In de schaduw van een donker coniferenbosch lag een veld met bloeiende *Arums*. De mooiste exemplaren van *Araucaria's* groeiden hier, in gezelschap van een naaste verwant: de *Dammara*. Pinussoorten in overvloed: *P. Pinaster*, *cedrus*, *canariensis*, *halepensis*, *brutia*, *laricio* en *pyrenaica*. Een mooie *Cedrus Libani* stond een weinig alleen. Slanke *Cypressen*, *Juniperus* en *Cryptomeria* vormden een mooi geheel met enkele exemplaren van *Callitris* en *Podocarpus*. Een fraaie collectie *Cycassen*, mooi over een grasveld verspreid, was nu ontdaan van het tegen de winterkoude beschuttende riethulsel. Daaraan grensde een waar eldorado voor palmliefhebbers; enkele bloeiden met mooie, lange kolven, andere *Latania*, droegen vrucht. Ik zag er slanke *Phoenixen* ter hoogte van 10 M., *Trachycarpus*, *Washingtonia's*, *Sabal*, *Chamaerops*, *Corypha*. Er tusschen in stonden verspreid *Camellia* en *Pittosporum*heesters, de eerste bijna uitgebloeid, de laatste overdekt met een kleed van heerlijk geurende witte bloemen, ook forsche *Yucca's* en *Dracaena's*. Bij mijn rondgang kwam ik aan een groepje hoog opgeschoten bamboe, langs groote *Callistemons* en kamferboomen, bloeiende *Eucalyptus*, *Cactus*-groepen, aan een laan met heerlijk bloeiende kastanjes. Deze sloot een afgebakend terrein af, wat dan het eigenlijke systematische gedeelte van den Hortus was, ook al weer in een zonderling verwaarloosden toestand. Ook hier wederom niemand te bekennen, geen studenten, die zich hier in de systematiek trachten te bekwalen. Eigenlijk is dit ook geen wonder, want de Universiteit is het grootste gedeelte van het jaar gesloten, nu eens om deze dan om die opstootjes en kibbelpartijtjes.

Na nog een prachtige rose Meidoorn, bloeiende citroenen en sneeuwbollen bewonderd te hebben, zette ik mij neer in een idyllisch, afzonderlijk afgesloten tuintje, waar 2 reuzen Magnolia's de ingang bewaakten. Haagsen van 'mooi bloeiende roosjes stonden daar langs tuinboonen- en artisjokkenvelden, terwijl bij iedere beweging de vlugge hagedisjes wegscholen onder de planten, of snel langs een boom een eind naar boven wipten. Daar overdacht ik, hoe wij, Amsterdammers ons toch behelpen moeten met een vrij klein stukje grond, waar ieder plekje ausgenutzt wordt, terwijl de hortus hier blijkbaar te groote afmetingen heeft, om hem goed in orde te houden hoewel het geaccidenteerde van het terrein een heerlijke hulp is voor het tot stand komen van een mooi geheel.

DR. NELLY DE ROOIJ.

NEDERLANDSCHE TUINBOUWRAAD

Onder leiding van den heer H. J. Lovink, directeur-generaal van Landbouw, te 's-Hage, had Donderdag 14 Mei te Utrecht een belangrijke bijeenkomst plaats, waar 49 tuinbouwverenigingen vertegenwoordigd waren, ten einde eene centrale vertegenwoordiging van den Nederlandschen tuinbouw tot stand te brengen. Het initiatief om daartoe te geraken was uitgegaan van de Ned. Maatschappij voor Tuinbouw- en Plantkunde en den Ned. Tuinbouwbond.

Nadat voorlezing was gedaan van de presentielijst, opende de heer Lovink de zeer druk bezochte bijeenkomst met een improvisatie, die door allen met klimmende belangstelling werd aangehoord.

„Toen ik voor eenigen tijd”, aldus ving de heer Lovink aan, „van twee der belangrijkste organisaties op het gebied van den tuinbouw de uitnodiging ontving om mij beschikbaar te willen stellen om tijdelijk als voorzitter op te treden van de commissie, door deze twee verenigingen aangewezen, ten einde te geraken tot de stichting van een Tuinbouwraad, heb ik langen tijd gearzeld om naar aanleiding van die uitnodiging een beslissing te willen nemen. Niet, omdat ik meende dat aaneensluiting op tuinbouwgebied niet gewenscht werd, óók niet, omdat ik voor mij persoonlijk opzag tegen de vele besommelingen aan het zitting nemen in zulk een commissie verbonden, maar meer op grond van het feit, dat ik dacht: is op dit oogenblik de tijd wel rijp dat een organisatie in den verlangden geest, tot stand zou kunnen komen. Zij, die bekend zijn met hetgeen er in de laatste jaren op verenigingsgebied in ons land is voorgevallen, zullen weten hoe destijds getracht werd een organisatie, die thans op het punt staat gesticht te worden, tot stand te brengen; zij zullen óók weten, dat aan die plannen van toenmaals vele bezwaren waren verbonden.

Die bezwaren schrijf ik volstrekt niet toe aan te weinig ijver of toewijding van hen, die zich voor de zaken interesseerden, maar aan de omstandigheid dat de tijd nog niet was aangebroken om zulk een alles omvattende organisatie binnen veilige haven te brengen. Deze overweging was één der punten, die mij noopten de quaestie in beraad te houden. Er was intusschen méér. Herhaaldelijk is het denkbeeld geopperd, waarom niet in de behoefte van zulk een centrale vereeniging zou zijn te voorzien door de benoeming van een Centralen Raad, waarin zouden zijn te verkiezen verschillende personen als vertegenwoordigers van onderscheidene onderdeelen van den tuinbouw. Doch ik voor mij achtte die drukte voor een centralisatie niet noodzakelijk. Want al mocht er iets voor te zeggen zijn een algemeenen Raad te benoemen en die met zekere macht te bekleeden, dan viel het feit nog niet weg te redeneeren, dat zulk een commissie zou missen de m. i. dringende voorwaarde: te zijn voortgekomen uit den boezem van de werkelijk belanghebbenden. Zeker, men kan de benoeming eener commissie doen samenvallen met een algemeen gekoesterden wensch; maar de ervaring leert toch, dat zoovele commissies van dezen aard niet veel méér zijn dan kapstokken. En ook al om deze reden kon ik destijds niet medegaan met het voorstel een algemeenen Raad te vormen.

Tevens deed mij nog een derde punt aarzelen. Zij, die met het vak in ons land be-

kend zijn, weten dat er een heftige strijd is gevoerd over het begrip land- en tuinbouw; weten hoevele voormannen, ik behoef slechts Krelage en Viruly te noemen, zijn opgekomen voor een zelfstandige behartiging van den tuinbouw; weten ook, dat men beter deed de verschillende organisaties in verband met den tuinbouw, tot één geheel saam te brengen. Door mijn positie ben ik in de gelegenheid geweest de economische belangen van den tuinbouw te overzien; en daardoor bleek mij de noodzakelijkheid van het feit, dat de tuinbouw een eigen weg dient te gaan en niet ondergeschikt behoort te zijn aan den landbouw. (Applaus.) Men versta mij wel; ik bedoel niet een tekort te constateeren aan de zijde van den landbouw. Ik kan mij héél wel voorstellen dat te eeniger tijd de tuinbouworganisatie zal samengaan met allen, die de belangen van den bodemcultuur in het algemeen behartigen, maar ik zeg daarbij „samen-werken”, niet „er onder”. (Applaus.)

Alom ziet men welk een hooge trap van ontwikkeling de tuinbouw heeft bereikt. In België, om een voorbeeld te nemen, heeft men onder bijvalsbetuigingen in het parlement gezegd, dat een afzonderlijke afdeling voor den tuinbouw aan het departement zou worden ingericht. Waar alzo in andere landen stemmen opgaan — ook in Duitschland worden die stemmen vernomen — ten gunste van den tuinbouw als afzonderlijke tak van cultuur, daar kan men zeggen ook in ons land op den goeden weg te zijn als gestreefd wordt naar een afzonderlijke organisatie van den tuinbouw en aldus bereikt wordt, wat we bereiken willen. Met het oog op de eigenaardige positie waarin ik hier verkeer, zij het mij vergund dit denkbeeld open en rond in deze vergadering mede te deelen en toen te lichten, waarom ik het standpunt heb verlaten om niet aan de tot stand koming van een zelfstandige tuinbouworganisatie mede te werken. Uit de presentielijst dezer bijeenkomst is gebleken, hoe 49 verenigingen in den lande zich hebben doen representeren, 49 verenigingen, die een totaal van 17,000 leden vertegenwoordigen. Deze lijst bewijst m. i. voldoende, hoe krachtig het verlangen leeft, om de tuinbouw in één vereeniging te organiseren.

Toen de commissie bij elkander kwam om over verschillende punten van voorbereiding van gedachten te wisselen, is de eerste vraag geweest, die onder hare aandacht kwam: meent de vergadering een federatie te moeten stichten, waaronder de verenigingen hun eigen zelfstandigheid zullen blijven bewaren, of wel: meent de vergadering te moeten overgaan tot de stichting van een geheel nieuwe vereeniging, met oplossing daarin van alle andere tuinbouworganisaties, dat wil dus zeggen met verlies van eigen zelfstandigheid. Deze vraag nu is ontkennd door de commissie beantwoord; algemeen was fen van oordeel dat een federatie behoorde tot stand te komen, waaronder de verenigingen in de mogelijkheid zouden kunnen blijven hun eigen weg te gaan. De tweede vraag, die de commissie zich ter beantwoording stelde, was deze: hoe zal de vertegenwoordiging geschieden? En de conclusie waartoe men kwam luidde aldus, dat de grond-idee, neergelegd in de statuten van den Tuinbouwbond, moest blijven bestaan. Verder is men uitgegaan van de grondgedachte, dat iedere tak van den tuinbouw in het centraal-bestuur dient vertegenwoordigd te worden. Dit nu is een eerste, noodzakelijke eisch; met algemeene stemmen besloot de commissie, dat alleen

die personen zullen worden toegelaten, die het bedrijf zelf uitoefenen of wel uitgeoefend hebben. Als derde punt overwoog de commissie: Hoe is het mogelijk alle verenigingen tot hun recht te doen komen? Noodig zal het zijn over te gaan tot de vorming van groepen, maar verkeerd is het te achten, reeds nu die groepen voor te schrijven.

Men zal goed doen, de verschillende geleidelijk tot stand te doen komen. Wat betreft de quaestie van de contributie, in afwijking met het daaromtrent bepaalde bij den Tuinbouwbond, zal de contributie berekend worden naar het aantal stemmen dat iedere vereeniging uitbrengt. Voorop staat, dat gestreefd dient te worden, niet te veel te doen betalen. Ziehier — aldus de spreker — in enkele trekken samengevat de gedachtingen, die ons bij de voorbereidende besprekingen heeft geleid. Terloops wil ik nog even aanstippen, wat m. i. het voornaamste schijnt uit de rondgezonden concept statuten. Dat is nl. artikel III, luidende:

De Raad tracht dit doel te bereiken langs wettigen weg en wel door: a. verspreiding en vermeerdering van vakkennis; b. verbetering van cultuur en verhooging van productie; c. bevordering van den afzet en verbetering van handelsgebruiken en creditwezen; d. behartiging van de sociale en de economische belangen van de tuinbouwers. Het onder sub a. vermelde, behoeft wel geen redentot motiveering; het centraal-bestuur zal krachtig medewerken om de beoefenaars van den tuinbouw zooveel mogelijk te ontwikkelen; ontwikkeling van den ondernemer ontwikkelt het bedrijf zelve. Daarom zal de taak van het bestuur er op gericht zijn het onderwijs op tuinbouwgebied allerwegen te verbeteren en het te brengen op plaatsen waar het nog mocht ontbreken. Wil de tuinbouw tot bloei worden gebracht, dan is ontwikkeling daartoe voor alles noodzakelijk. De Nederlandsche tuinbouw op de exporttentoonstellingen in het buitenland een voortdurend ruimere markt te verzekeren, zal het doel zijn, dat sub c. is gesteld.

Sub d. spreekt van de sociale en economische belangen. Verschillende wetsontwerpen zijn in de laatste tijden ingediend, die ten doel hebben de verbetering van de sociale verhoudingen. Dat streven ook op tuinbouwgebied, verdient aller toejuiching en steun. Evenwel is het niet onverschillig op welke wijze de sociale maatregelen worden genomen. Wij zijn bereid sociaal op te treden, zéér sociaal zelfs, doch willen daarbij niet uit het oog verliezen dat de eischen zijn: zoo eenvoudig en praktisch mogelijk te zijn, opdat de maatregelen ter verbetering van sociale en economische verhoudingen zonder moeilijkheden zullen kunnen worden toegepast en diensgevolge zullen worden toegepast met liefde.

Ik heb — aldus ongeveer de spreker — in grove trekken de grondgedachten geschetst, die bij de voorbereiding hebben voorgezet. Daar mag ik dan ten slotte nog wel aan toevoegen dat de commissie hoopt, dat hetgeen in de concept-statuten is neergelegd, door de vergadering zal worden beschouwd als een leidraad. Het spreekt van zelf, dat niet alles in die ontwerp statuten was te regelen, dat is ook niet onze bedoeling geweest; onze idee was eenige denkbeelden vast te stellen, die heden middag bij de beraadslagingen zouden kunnen strekken tot richtsnoer voor de besprekingen. Daaronder behoorde ook het denkbeeld, dat de later te verkiezen vertegenwoordigers het volle vertrouwen zouden hebben van allen, wier arbeid bestaat in het voortbrengen van den tuin-

bouw, onverschillig in welken tak dat streven meer in het bijzonder tot uiting komt. Vertrouwen is noodzakelijk in het welbewust weten, dat het centraal bestuur de volle aandacht zal wijden aan alles wat de tuinbouw kan ontwikkelen, kan dienen tot een steeds grooteren bloei van het vak, dat in ons land zoo velen telt, die het waarachtig lief hebben. Ik hoop en vertrouw dan ook dat deze dag zal worden een dag van gewicht in de geschiedenis van den Nederlandschen tuinbouw; de groote sympathie die deze vergadering ten deel viel geeft daartoe goeden moed. Dat de dag van beden moge zijn en blijven een dag van betekenis voor den tuinbouw, die een belangrijk deel uitmaakt van onze nationale welvaart. (Krachtig applaus)

Met enkele wijzigingen van weinig betekenis werden de ontwerp-statuten goedgekeurd, werd door stemming uitgemaakt, dat het bureau zal gevestigd worden te 's Hage.

Tot bestuursleden werden benoemd: voor de *boomteelt*: H. Looijmans, *Oudenbosch*; A. Keessen Jr., *Aalsmeer*; P. Ottolander, *Boskoop*; voor *zaadteelt*: B. Ruys, *Dedems-*

vaart; S. Groot, *Enkhuizen* en A. van Namen, *Zwijndrecht*; voor *bloembollenteelt*: E. H. Krelage, *Haarlem*; G. Kruijff, *Sassenheim* en W. G. Droog, *Haarlem*; voor *bloementeelt*: J. C. de Lange, *Rotterdam*; J. G. Ballego, *Leiden* en A. C. Valetton, *Nijmegen*; voor *oostteelt*: C. van Lennep, *Elst*; A. H. Welling, *Naaldwijk* en W. Kooiman, *Bovenkarspel*; voor *groententeelt*: P. Zeeman, *Zuid-Scharwoude*; H. M. Velders, *'s-Ilge* en J. Klok, *Leeuwarden*.

De heer Krelage sprak de wensch uit, toen het verkiezen van een voorlooper voorzitter aan de orde kwam, dat de heer Lovink als zoodanig mocht blijven, en toen deze dit aanvaardde, brak er een daverend applaus uit.

Inderdaad, een krachtige leiding is in de eerste plaats noodig, zal er kracht en licht uitgaan van den Ned. Tuinbouwraad, in wiens geboorte de redactie van *Onze Tuinen* zich verheugt.

J. K. B.

WITTE PASCHEN.

Terwijl we de laatste dagen genieten van het heerlijkste lenteweêr, dat zich denken laat, kunnen we ons bijna niet

forma zaten te kijken. De foto van den heer Coeterier is zeer mooi; en een winterlandschap weten we ook zeer wel

Paaschmorgen (20 April 1908) in een Amsterdamschen tuin.
(Orig. foto voor „Onze Tuinen”, van den heer Coeterier, Amsterdam.)

voorstellen, dat we een maand geleden, op Paschen — en nog wel een zeer late Paschen — bij de brandende kachel naar een sneeuwlandschap in optima

te waardeeren. Alleen... hopen wij dat heer Winter in 't vervolg wat meer nota van den kalender neme.

B. B.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN.

De Bessenbladwesp.

Het jaar 1907 schijnt een bijzonder gunstig jaar voor het schadelijk gedier te zijn geweest. Wat 'n heerlijk weertje troffen b. v. de slakken niet! Hoeveel boomen zijn er niet totaal kaal gevreten door de ringelrupsen. Ook het

insect, welks naam hierboven is geplaatst, heeft op onderscheidene plaatsen heel wat schade aangericht. In verscheidene tuinen zagen we meerdere kruisbessenstruiken geheel van haar bladeren beroofd, ten gevolge waarvan

ook van de vruchten niets terecht kwam.

Ook nu begint de larve van de bessenbladwesp zich weer te vertoonen.

Dikwijls verscheidene bij elkaar, zitten ze meestal aan den rand der bladeren, en vreten deze op, zoodat er niet veel meer dan de hoofdnerven overblijft.

De bastaardrups van de bessenbladwesp is geelachtig groen van kleur, met een glimmend zwarten kop en talrijke zwarte stippeltjes over haar geheele lichaam. In volwassen toestand is ze ongeveer 15 m.M. lang.

Hoofdzakelijk worden ze op de kruisbessen aangetroffen, maar ook op onze roode en witte aalbessen komen ze niet zelden voor.

In één jaar treden twee generaties op. Het eerste „broedsel” verschijnt in de maand Mei, dus juist in den tijd, dat de vruchtjes zich pas beginnen te ontwikkelen. Als ze volwassen zijn, verlaten de bastaardrupsen de bessenstruiken, om zich in den grond te verpoppen, en 'n kleine maand later komen daaruit weer de bladwespen te voorschijn. In Juli hebben de bessenstruiken dan weer een nieuwen aanval te weerstaan.

Het spreekt van zelf, dat het van groot belang is, de rupsen dadelijk bij haar eerste optreden zoo spoedig mogelijk te bestrijden.

Nauwkeurig en geregeld inspecteeren der bessenstruiken is daarom aan te bevelen:

Treft men de bastaardrups aan, en heeft men slechts een paar struiken, dan kan men deze door afzoeken wel van het ongedierte zuiveren.

Ook wordt wel aanbevolen, de rupsen van de struiken te schudden of te kloppen, maar dat valt niet altijd mee.

Een uitstekend bestrijdingsmiddel hebben we in het z. g. *Amerikaansch insectenpoeder*, waarmee men door middel van een blaasbalgje de struiken, d. w. z. de rupsen bestuift.

Apd., 16 Mei '08.

W. F. A. GRIMME.

Warm water.

Naar aanleiding van het artikel van den heer Schenk om met warm water insecten te bestrijden, diene, dat wij een drietal weken geleden luis in de *Canna's* opmerkten. Fluks werd een emmer heet water gehaald, de thermometer er even ingehouden zagen wij dat deze 44 gr. C. aanwees. Het was dus niet te heet. De planten werden er even ingedompeld en opzij gelegd om met een kwartier haar oude plaats weer in te nemen, nadat wij ons overtuigd hadden, dat de groene luisjes dood waren.

Ook een *Opuntia* met wol-luis werd aan een proef onderworpen, echter met een ongunstigen uitslag. Voor deze insecten moet het water heeter zijn dan 44 gr. C.

Zonder twijfel zullen wij onze proeven voortzetten en gaarne deelen wij den uitslag mede. Intusschen zijn de eerste resultaten van onze proefnemingen zeer goed.

J. K. B.

BLOEIENDE BOOMEN.

Eiken.

Iets extra-fijns is voor mij altijd een bloeiend takje van een onzer eiksoorten in een mooi vaasje. De licht-groene blaadjes hebben de knopzwachtels uiteengedrukt en langzaam, langzaam ontwikkelen ze zich tot hun volkomen grootte. En tusschen die blaadjes hangen de teere steeltjes, waaraan de weinig pretentieuze meeldraadbloempjes zitten. Als een fraaie groengele franje sieren zij den tak.

Er zijn ook nog vrouwelijke, of anders gezegd, stamperbloemen, waaruit zich later de eikels zullen ontwikkelen. Maar waar de meeldraadbloempjes reeds door velen niet worden opgemerkt, is dat met de nog veel bescheidener vrouwelijke bloempjes nog minder het geval.

Men moet er naar zoeken, en eerst als men scherp toeziet, bemerkt men nog korte steeltjes, die aan den top een bundeltje roode draadjes dragen, welke

Eik in bloei.

(Uit „Amateur Gardening“.)

uit een klein, groengeschild knopje komen kijken, zoo is het ten minste bij den hier afgebeelden *Quercus pedunculatus*. Bij *Q. sessiliflora* moet men nog meer zoeken, omdat de bloempjes daar hoogstens op een steeltje van 1 mm. zitten, zoodat ze nog minder opvallen.

En toch omsluit dit kleine knopje den aanleg voor een dier ontzagwekkende woudreuzen. Het stuifmeel der meeldraadbloempjes wordt door den wind op de kleverige roode stempeldraadjes der vrouwelijke bloemen gedragen, waarna de generatieve kernen zich een weg banen tot het eitje.

Slechts met behulp van het microscoop is de kiemeel te zien, die uit de vereniging is ontstaan van eikel en generatieve kern. Wanneer evenwel de omstandigheden gunstig zijn, kan die zich ontwikkelen tot een boom, die zijn leeftijd niet bij jaren, maar bij eeuwen telt.

B. B.

In den
Bloementuin.

Bloeiende voorjaarsheesters. — Id. vaste planten. — Zacht goed. — Palmen, Musa's, Varens.

In vele tuinen is het zoowel in voor- als nazomer nog niet zoo rooskleurig gesteld met bloeiende planten. We zien om dezen tijd wel bloeiende bolgewassen, Vergeet-mij-nieten enz., maar betrekkelijk weinig bloeiende heesters en niet meer bloeiende vaste planten in de tuinen.

Als bloeiende heesters vermelden we o. a.: *Seringen*, *Rhododendrons*, *Azalea's*, *Magnolia's*, diverse *Spiraea's*, *Kerria japonica*, *Cydonia japonica*, *C. Maulei superba*, *Mahonia Aquifolium*, *Berberis vulgaris*, *B. stenophylla*, *Staphylea colchica*, *Sorbus aucuparia*, *Malus spectabilis*, *Cerasus chinensis fl. pl.*, *Amygdalis communis*, *Ribes sanguineum*, *Viburnum Lantanum*.

Moeie bloeiende vaste planten zijn: *Violen*, *Vergeet-me-niet*, *Bellis perennis*, *Anemonen*, *Dicentra spectabilis*, *Pulmonaria*, *Doronicum plantagineum excelsum*, *Asperula odorata*, *Vinca major*, *Ajuga reptans*, *Arabis alpina*, *Ranunculus speciosus*, *R. aconitifolius fl. pl.*, *Saxifraga*, *Centaurea montana*, *Iris pumila*, *Meum athamanticum*, *Thalictrum aquilegifolium*, *Achillea mongolica*, *Epimedium macranthum*, *Papaver nudicaule*.

Deze lijst is wel niet compleet, maar we geven slechts wat we in één morgen zagen. Het is nu geen tijd meer, om deze gewassen te bestellen en te planten, maar we kunnen ze noteeren voor het najaar.

De meeste éénjarige zomergewassen staan buiten op de perken en anders komen ze er deze week op. We beginnen er ook zoo langzamerhand aan te denken het zoogenaamde *zachte goed*, *Fuchsia's*, *Peargoniums*, e. a. naar buiten te brengen.

Zoals de lezers hebben kunnen zien onder de rubriek „In kassen en bakken“, mochten we deze planten nu afhard.

Daar we in dezen tijd veel bakruimte noodig hebben, hebben velen sommige van de sterkste planten wel reeds buiten op een beschut plekje gezet; is dit het geval, dan kunnen we bij gunstig weer deze week beginnen ze op de perken te zetten. Bij dit opzetten kunnen we de planten met pot en al in den grond plaatsen of ze uitstolpen en met potkluit in de perken graven.

Zetten we ze met pot in den grond, dan zorgen we dat de randen der pot-

ten onder de oppervlakte komen.

Planten, die van nature sterk groeien moeten we bij voorkeur met pot ingraven, opdat de groei getemperd wordt en men zekerder is van een rijken bloei. Als voorbeeld noemen we slechts *Ageratum* en *Lobelia Erinus*. Treffen we een drogen zomer, dan ligt het voor de hand dat planten, die met pot ingegraven zijn, veel water noodig hebben.

Wie een drogen tuin heeft, zal goed doen zijn planten flink stevig aan te drukken, waardoor ze niet zoo spoedig last van de droogte zullen hebben en bovendien een weinig in haar groei getemperd worden. Het gaat overigens heel moeilijk, in een paar woorden te zeggen, welke planten men met en welke zonder pot in den grond zet. Zooals we reeds zeiden, hangt het af van het weer en de grondgesteldheid. Iedere tuin heeft in dezen als het ware zijn eigen eischen, zoodat hier ondervinding ook alweer de beste leermeesteres is.

Wie zijn *Palmen*, *Musa's*, *Varens* enz. voldoende afgehard heeft, kan ze deze week in den tuin zetten.

't Meeste plezier zal men ervan hebben als men ze in groepen kan uitplanten, liefst de verschillende soorten dooreen geplant. Men maakt daartoe een bed met vruchtbaren grond klaar, waaronder men door middel van paardemest, blad of pas gemaaid gras een warmen voet heeft aangebracht.

De planten met of zonder potten of kuipen en op dit bed gezet, zullen vooral op beschutte plaatsen een prachtig effect maken.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Coelogyne. — Odontoglossum. — Phajus.

Van het geslacht *Coelogyne* zien wij in de warme kas *Coelogyne pandurata* en *C. asperata* aanstalten maken om te gaan bloeien en tegelijkertijd komen de nieuwe scheuten te voorschijn. In dit stadium van ontwikkeling moeten ze flink begoten worden, totdat de schijnknollen volgroeid zijn en de rustperiode aanbreekt.

Coelogyne Meyeriana met hare slappe stengels moet geregeld aangebonden worden. Zij groeit bij voorkeur in een vochtige atmosfeer, waar de zon haar niet begluren kan.

Coelogyne Dayana, *C. Massangeana* en *C. tomentosa* vinden nu een uitstekende plaats in de *Cattleya*-kas, kort bij het glas. De in de natuur hooger groeiende soorten, zooals *C. barbata*, *C. elata*, *C. conferta*, *C. cristata*, *C. ocellata*, *C. speciosa*, *C. Lawrenceana*, *C. flaccida* en andere doen het uitstekend in een kas, die eenige graden warmer is, dan de *Odontoglossum*-kas. Deze *Coelogyne's* wenschen wel veel licht, maar geen directe zonnestraaltjes. Op zonnige, warme dagen vinden zij een lichte besproeiing overheerlijk.

Odontoglossum grande schittert met hare groote bruin-gele bloemen in den herfst en winter en dit is reeds een

verdienste. Zij begint nu na de rust-periode weer te groeien en zoo noodig kunnen wij tot verplanten overgaan. Diepe potten zijn niet noodig, veel liever groeien zij in pannen en dan in een mengsel van varenwortelgrond en Sphagnum. Van veel water houden zij niet, evenmin van veel warmte en het gebeurt nog al eens, dat wij ze te warm aantreffen.

Er zijn eenige mooie verscheidenheden in den handel en van deze noemen wij *magnificum*, *Pittianum* en *Sanderac*.

Phajus grandifolius, *P. Wallichii* en andere zijn druk bezig met het vormen van nieuwe scheuten, en is het noodig tot verplanting over te gaan, dan kan dat dadelijk gebeuren. Deze Orchideeën houden van een voedzame compost en die maken wij klaar uit 2 deelen graszodengrond, 1 deel varenwortelgrond en 1 deel frissche Sphagnum met wat zand en kleine stukjes potscherven om door een en ander heen te werken.

Men zorgt bij het verplanten vooral, dat de drainage goed in orde is; dat is het fundament om verder op te bouwen; deugt het niet, dan valt het gebouw, in dit geval de plant, in elkaar.

Met het toedienen van water is men voorzichtig, vooral bij verplante exemplaren; eerst wanneer men ziet, dat de plant zich in haar nieuwe woning gevestigd heeft, wil zij wel wat meer drinken, zonder zich ooit te buiten te willen gaan.

Deze *Phajus*-soorten houden noch van te warm, noch van te koud; in de gematigde kas vinden zij dus een goede plaats.

Of ze van frissche lucht houden? hoor ik vragen. O zeker, daar houden ze zelfs bijzonder veel van en wanneer er zwarte stipfels op de bladeren komen, schrijft men die toe aan onvoldoende luchttoevoer.

De soorten van *Phajus* houden er niet van, in de volle zon te staan, maar vinden het ook niet prettig, nimmer een groet met monsieur Soleil te wisselen. De conclusie ligt voor de hand: de schermmatten niet te vroeg laten zakken en 's middags bijtijds ophalen.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Anthuriums. — *Tuberozen*. — *Begonia Gloire de Lorraine*. — *Calla*. — *Camellia*. — *Azalea*. — *Etnj. zaadplanten*. — *Salvia splendens*.

De *Anthurium's* in de gematigde kas staan thans in vollen bloei en hebben haar fraaie bloemen reeds geruimen tijd laten zien. Zij die deze plant in de kamer hebben geplaatst, hebben, als ze dit nog niet wisten, de ervaring kunnen opdoen dat en de *A. Andreanum* en de *A. Scherzerianum* beide uitmuntende kamerplanten zijn en hare bloemen een tijd lang frisch en mooi blijven. De *Anthurium Andreanum* moet men vooral boven fijne meubelen

voorzichtig plaatsen. Door den stand en den vorm der bladeren kunnen gezonde planten des nachts juist onder de punt der planten een aardig plasje vormen, veroorzaakt door het druppelen der bladeren aan de punt van 't blad. De bloemen van *Anthurium's* kunnen afgesneden in water geplaatst, het dikwijls 3 à 4 weken uithouden.

A. Scherzerianum kan natuurlijk wel rijker in bloei zijn; treffen we de *Andreanum* als flinke plant aan met een 4-tal bloemen, dan is dit al zeer goed te noemen. De *A. Scherzerianum* daar-entegen kan, als 't flinke planten zijn, zelfs 20 tot 30 open bloemen laten zien. Zijn ze, wat bij deze laatste nog wel eens wil gebeuren, wat slap van bloemsteel, dan worden ze met ijzerdraadjes ondersteund en zoo meer regelmatig over de geheele plant verdeeld.

Thans nu deze plant volop in bloei staat is het gemakkelijk, als we er zaad van willen kweken, om de bestuiving te bevorderen. Zien we, als we met den vinger over de bloemkolf strijken, een wit poeder aan den vinger, dan gaan we met een penseel langs deze kolf en hebben daarmede de bestuiving gewoonlijk bewerkt, waarna de bevruchting gewoonlijk niet uitblijft. Eerst zien we dan groene bultjes daarop ontwikkelen, die later als roode uitwassen zich kleuren en het eigenlijke zaad bevatten, wat wordt afgenomen zoodra 't blijkt goed rijp te zijn, om het daarna onmiddellijk in fijngehakke sphagnum te zaaien in de warme kas. In 3 à 4 jaar kan men er bloeiende planten van kweken.

Vragen de planten om te worden verpot, dan kunnen we dat doen na ze geheel zijn uitgebloeid. De maand Augustus is daarvoor zeer geschikt. We zagen echter meermalen in Februari verpotte planten, die het daarop volgende voorjaar goed in bloei kwamen. Als grondmengsel geven we, na onder in den pot eene goede drainage te hebben aangebracht van potscherven, wat boschgrond, sphagnum, mestaarde, scherp zand, en dit alles vermengd met geklopte fijne puin van roode steen of geklopte potscherven.

Liefhebbers van *Tuberozen* potten deze thans op; in kleine potjes geplaatst (10 cM. wijde) kunnen ze in Juli—Augustus in bloei zijn. Ze worden thans in een kouden bak ingegraven.

Begonia Gloire de Lorraine, die we in de laatste jaren als ware prachtplanten hier en daar aantreffen, worden thans in een kouden bak geplaatst en moeten ze worden verpot, geef dan vooral geen te groote potten; plaats ze in gezeefde bladaarde, vermengd met wat verteerden paardenmest en een weinig scherp zand en druk dit mengsel slechts weinig aan, ze vragen een lossen grond. De bloemen die we zien verschijnen worden verwijderd en de scheutjes telkens als ze voor nijping geschikt zijn, ingepenen en zooveel mogelijk uitgeboden. Bij scherpe zon wordt geschermd en betrekkelijk flink gegoten; met het besproeien met koud water zijn we spaarzaam, 't schaadt ze zoo spoedig.

Calla's die uitgebloeid en uitgegroeid zijn, worden hier of daar onder een afdak geplaatst waar ze geen water krijgen, ze moeten daar langzaam afsterven om later, einde Juli of begin Augustus, uit haar potkluit te worden gehaald. Ze worden dan van alle kleine knolletjes die zich aan den hoofdknol hebben ontwikkeld ontdaan, opgepot in flinke potten en in kouden bak onder glas geplaatst.

Camellia's, die uitgebloeid zijn, en dat zijn de meeste thans, worden buiten op een half beschaduwde plaatsje gezet. Hebben ze eene verpotting noodig, dan doen we dat eerst; als grondmengsel geven we boschgrond met wat verteerden koemest, die zoo stevig mogelijk wordt aangedrukt.

Azalea indica, die uitgebloeid zijn, worden in de oranjerie of op een dergelijke plaats gezet, om straks als 't weer zulks toelaat, naar buiten te worden gebracht. Zoo noodig worden ze verpot in een grondmengsel als voor de *Camellia's* is aangegeven. De planten worden een weinig ingesnoeid, om zich zoo toegerust weer voor den volgende winter- of voorjaarsbloei klaar te maken.

Onderscheidene eenjarige zaadplanten, die we in den bak hebben uitgezaaid en daarna daarin verspeeld, worden thans buiten in den vollen grond uitgeplant.

Salvia splendens kan thans voor najaarsbloei worden gestekt. Heeft men ze van zaad gekweekt, dan kan men de jonge plantjes die zich nog al krachtig ontwikkelen spoedig toppen. De kopjes worden weer gestekt onder glas in met scherp zand vermengden grond en daar veel gespoten. Men zal van deze stekplantjes gewoonlijk mooier bloeiende planten verkrijgen dan van die welke we van zaad hebben gekweekt. Deze planten laten zich meestal ook beter overwinteren. We hebben voor deze geringe moeite dus een dubbel voordeel te wachten: mooier bloeiende planten en goede moederplanten, die ons het volgende voorjaar het gewoonlijk moeilijk te verkrijgen stekmateriaal leveren.

J. A. KORS.

In den Moestuin.

Doperuten en peulen intoppen. — *Knol- en Bleekselderij uitplanten*. — *Broccoli*. — *Aardbeien*. — *Meloenen*. — *Asperges*. — *Boonenbakken*.

Wat toch een paar weken echt Meier weer een verbazenden invloed ten goede heeft op den stand onzer gewassen. Als bij tooverslag is er een andere kleur op het te veld staande gekomen; het geel, dat in de meeste gevallen nu juist geen bewijs van welvaren verdraagt, maakte plaats voor groen en het groen werd door de koesterende stralen van de zon, afgewisseld door een mal-schen regenbui, zoo mogelijk nog groener. 't Is een lust in onzen moestuin

rond te waren, overal krachtig jong leven, dat te meer in het oog valt, nu de regelmaat waarmede de gewassen gezaaid of geplant zijn nog ongeschonden is. Van bruidstooi kunnen we bij den moestuin niet spreken, maar dat hij ook in Mei zijn beste pak aan heeft en hoogtijd viert is overal zichtbaar.

De vroege *doperwt* en *peulen*, alsmede de *grote boonen*, hadden in de koude Aprildagen nogal van den erwtenkever te lijden, ze konden niet voort, en nu, de bloemen zijn reeds volop zichtbaar, enkele zelfs vallen reeds af, na aan de begeerde peul het aanzijn gegeven te hebben.

Hebben de erwten en peulen de halve hoogte bereikt, dan kunnen we ze intoppen; daardoor verkrijgen we dat het blijvend gedeelte vlugger aan zijn bestemming beantwoord, dus vlugger rijpe vruchten geeft, waaruit als van zelf volgt, dat we ons land spoediger voor een tweede gewas kunnen bestemmen. We verliezen er wel iets van de hoeveelheid van den oogst door, wat echter door de meerdere waarde van de eerstelingen ruimschoots vergoed wordt.

De spinazie, raapstelen etc., die we als tusschengewas tusschen de erwten telen, is oogstbaar of reeds geoogst. De restanten van dergelijke bladgroenten blijven na den oogst niet langer staan, ze zouden onnoodig den voorraad voedsel in den grond mee helpen opmaken.

De *knol-* en *bleekselderijplanten*, die we vroeger reeds een keer verspeenden, worden op de voor haar bestemde plaats uitgeplant. De krulselderij geven we in en op de rijen 30 à 40 c.M. afstand; we bedenken dat dit gewas een rijk van plantenvoedsel voorzien bodem vraagt, en dat vooral op zandgronden zoo'n krachtig sausje gedurende den groei noodig is om knollen van eenigen omvang te kunnen oogsten. Bleekselderij planten we in geulen van ongeveer 15 c.M. diepte, waarin we ze denzelfden afstand als de knolselderij geven.

De aarde uit die geulen wordt ter weerszijden tijdelijk neergelegd, waardoor tusschen de rijen dijkes ontstaan, die ons voor dat we de aarde tot aanvulling der geulen noodig hebben, nog gelegenheid bieden tot het telen van een laagblijvend tusschengewas; kropsla en andijvie zijn daarvoor als aangewezen. 't Spreekt van zelf dat we de rijen daarom een behoorlijken afstand geven; 70 à 80 c.M. is voldoende.

We kunnen ook de geulen wat breder maken en er in dubbele rij in planten; we rekenen er dan echter op, dat ook de afstand van de dubbele rijen onderling ook naar evenredigheid wat grooter moet genomen worden. Variëteiten, zooals White Plume en de zelfbleekende e. m. a., waarvan het loof ook rauw gebruikt wordt, behoeven niet in geulen geplant te worden, maar kunnen als knolselderij behandeld worden.

Willen we een volgend voorjaar de kans hebben *Brocoli* te oogsten, dan zaaien we nu reeds wat zaad op een

zaadbed uit; we hebben dan in Juli bekwame planten.

Voor opvolging zaaien we nog wat zomer-andijvie, de kans van doorschieten wordt met den dag minder.

De *aardbeien* op den kouden grond staan in vollen bloei; in de koude bakken hebben we reeds rijpe vruchten; we zorgen er vooral voor, dat watergebrek de oorzaak niet wordt dat de vruchten klein blijven, ook in den open grond zijn aardbeien bij droogte van een flinke begieting lang niet afkeerig.

In de warme bakken en de koude die we door dekken vooruit brachten, raakt de oogst gedaan, we wachten niet op de laatste vruchtjes maar ruimen ze op en maken de bakken waarin ze stonden voor *meloenen* in orde.

De meloenplanten voor deze bakken hebben we in potten opgekweekt; hebben ze 't nog niet te benauid in die potten, dan kunnen we de aardbeien nog wel een dagje laten staan en ook de achteraankomers oogsten, anders weg met de aardbeien, onze meloenplanten niet om den wille van een enkele aardbei bedorven!

Ook niet onder elk raam een aardbeiplant wegnemen en daarvoor in de plaats de meloenplant brengen. Aardbeien en meloenen zijn in den zomer twee zulke ongelijksoortige grootheden, dat haar verblijf in een en denzelfden bak op schade uitloopt. Vraagt de aardbei in het laatst van Mei volop lucht, de meloenplant vraagt vóór alles warmte en die kunnen we in een kouden bak niet anders verkrijgen dan door spaarzaam te luchten. Behalve dat komt het meermalen voor, dat aardbeien van spin en het wit te lijden hebben, kwalen die besmettelijk zijn en die we daarom liefst van onze jonge meloenplanten verre houden.

Dat we den grond in de bakken, nadat de aardbeien vertrokken zijn, zoo noodig opnieuw bemesten, begrijpt ieder die weet dat goede meloenen en schrale grond elkander uitsluiten.

De *asperges* worden geregeld nagezien, we hebben al lang bemerkt dat warmte de scheuten als het ware den grond uitdrijft, daarom bij warm weer dubbel opgelet en de bedden liever een keer vaker geïnspecteerd, dan dat we ervaren, dat zonneschijn de koppen reeds blauw gekleurd heeft. Bij het steken opgelet, dat we de planten niet beschadigen en dat we bij het steken van de volwassenen de in de nabijheid staande kleinere niet meteen afsteken. Het aftrekken eischt eenige handigheid, de kunst is om de scheut met één ruk af te trekken zonder die te breken.

In de broeierij is het bloeitijdperk achter den rug, we zitten er nu midden in den oogst. Wanneer we de hoeveelheid en de groote verscheidenheid bezien, die er van zoo'n betrekkelijk klein als broeierij ingericht hoekje kan geoogst worden, dan prijzen we ons gelukkig indien we de bezitters van zoo'n hoekje zijn en kunnen we ons begrijpen, dat bij den beroepskweker de cultuur onder glas zich gestadig uitbreidt.

Bij al den lof die de lieve Meimaand om haar velo bloemen en lieflijke geuren wordt toegezwaaid, komt haar ééne groote gebrek des te meer uit. Mei is, vraag het onze huismoeders maar, de schraalste maand voor verse groente. De winterprovisie is op en de jonge groenten zijn nog duur en schraal; een broeierij van eenigen omvang kan dit gebrek geheel en al voorkomen.

De eerste *suij-* en *suijboonen* onder plat glas zijn reeds zoo goed als afgeloopen, wel zit zoo hier en daar nog een peultje en komen nog enkele bloempjes te voorschijn, echter niet zoo veel dat ze waard zijn te blijven staan. We kunnen de plaats in een nog niet geheel en al uitgewerkte warme bak beter gebruiken.

Na alvorens wat mest ondergespit te hebben brengen we meloenen, al of niet met *postelein*, als bijgewas op zulk een uitstekend plaatsje. Veeltijds is de grond in zoo'n afgedragen boonenbak nog al droog, we hebben de boonen wel gegoten, maar we waren bang voor het smeul, deden het dus slechts matig.

Voor dus de meloenplanten in den bak komen en de postelein gezaaid wordt geen water gespaard, want meloenen houden ook al niet van drogen grond en postelein onttrikt verbazend veel vocht aan den grond, elk blaadje door de zon beschenen werkt als een verdampingsschijf. Toch is, bij zoo'n eenvoudige cultuur als postelein in den zomer onder glas, opletten en op kleinigheden acht geven nog meer de boodschap.

Wanneer we een bak, waarin zich een nog niet geheel uitgewerkte broeilaag bevindt, goed nat gieten, ontwikkelt zich daarin een groote hoeveelheid waterdamp, de groote vijand van pas ontkiemde postelein.

Bij zonnig weer is, om het zaad te doen ontkiemen, schermen noodzakelijk; houden we nu de bak te dicht, dan kan het gebeuren dat de in zeer korten tijd ontkiemde postelein in nog korter tijd weer verdwijnt. Daarom een weinig lucht in de bak voor luchtversching en de schermmat weg, zoordra de ontkieming heeft plaats gehad.

Van de *boonenbakken*, waaruit de oogst nog moet beginnen, nemen we liefst bij donker weer het glas geheel weg, ook hier hebben we door hoog luchten het gewas op den overgang voorbereid. Bij droog weder verzuimen we het gieten niet, want hoewel boonen nog al aardig tegen warmte en droogte bestand zijn, kan droogte ligt aanleiding geven tot spin en wordt zoo'n boonenbak een bron van besmetting voor onze gansche broeierij, want spin tast nu eenmaal alles aan, zelfs het onkruid wordt niet met vreë gelaten.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Na den bloei. — Koude kasdruiven. — Druiven in pot. — Groensnoei.

't Is feest thans in onzen fruittuin, immers onze vruchtbomen staan in vollen bloei. Prachtig gezicht! En wat

treffen te gunstig weer tot heden, geen nachtvorst, een buitje regen op zijn tijd. Komaan! 't staat er goed voor en dit des te meer, wijl 1907 een bijzonder goed vruchtenjaar is geweest.

Wanneer deze wenken onder de aandacht onzer lezers komen, zal 't feestkleed al wel een sneeuwkleed zijn geworden; m. a. w. onze vruchtboomen zijn door den bloei, enkele soorten zijn dit thans reeds. En al hebben onze boomen nog zoo rijk gebloeid en al is 't weer nog zoo gunstig geweest, 't kan er soms onder gezaaid liggen van afgevallen vruchtjes. De Natuur zorgt er wel voor, dat die duizenden bloemen niet even zoovele vruchten geven, dat zou vanzelf de spuigaten uitloopen.

Maar er vallen wel eens wat meer vruchtjes, dan ons lief is, en zoo komt 't voor, dat rijk gebloeid hebbende boomen zich net gedragen als een sierstruik, ze bloeien, doch zetten geen vrucht! De oorzaak hiervan kan zeer verschillend zijn, we hebben onze lezers uitvoerig hierop gewezen. En nu mag dat afval soms niets kwaads herbergen, 't is toch maar beter 't zooveel mogelijk weg te ruimen. Vooral daar, waar men veel last heeft van de pererouwmug, is 't verzamelen van de gevallen peertjes een nuttig iets. Dat afval wordt niet op onzen rommelhoop geworpen, maar liever verbrand of wel in een diepen kuil begraven.

De scheuten onzer *koude kasdruiven* kunnen worden genepen. Het nijpen moet vóór den bloei geschieden. Nijpt men tijdens den bloeitijd, zoo wil 't wel voorkomen, dat ten gevolge der storing de trossen zich niet normaal ontwikkelen. Men vindt dan van die trossen met enkele groote korrels, terwijl het meerendeel der bessen niet grooter dan een heel jonge erwt wordt. Dit verschijnsel mag echter niet alleen aan 't ontijdig nijpen geweten worden; maar 't kan er een gevolg van zijn. Te wachten met nijpen tot na den bloei, dat is te laat, wijl de scheuten dan te lang geworden zijn.

Over dat nijpen zijn de tuinlui 't niet precies eens. Er wordt toch zowel op twee als op drie en meer bladeren boven den tros genepen. De bladeren boven den tros moeten dezen als 't ware onderhouden, daarom is een te korte nijping, b. v. op één blad, zeer verkeerd, wijl de tros daardoor te weinig gevoed wordt. Vrij algemeen ziet men aangegeven, te nijpen op twee bladeren boven den tros. Bezoekt men een cultuurcentrum als 't Westland, zoo houdt men zich daar meer aan een langere nijping, meestal op 4 bladeren. Hoe meer bladeren men behoudt, des te meer voedsel zal er onwillekeurig voor de trossen beschikbaar komen, maar daar tegenover staat, dat de onderste oogen wat zwakker zullen blijven. Bij een krachtige ontwikkeling maakt dit echter weinig uit. Ook met de plaatsruimte moet rekening worden gehouden, hoe langer genepen, des te meer zullen de scheuten elkaar hinderen. Nijp daarom in naar omstandigheden, minstens op 2 bladeren en hoogstens op 4 en wel alle vruchtdragende scheuren.

Geeft de onderste der beide scheuten geen vrucht, doet deze dus dienst als vervanger, alsdan nijpe men deze in op 6 à 7 bladeren. Men nijpt, zoodra het blad waarboven genepen moet worden, zoo goed als volwassen is.

Wat de verlengenis betreft, deze wordt ingekort al naar de beschikbare ruimte. Bij jonge druivestokken neemt men haar (de verlengenis) den kop op een 10-tal bladeren; zitten de planten tot aan den nok der kas, zoo moet vanzelf korter genepen.

Bij rechtstaande snoeren bindt men de scheuten zooveel mogelijk horizontaal; men zij niet dit naar beneden buigen zeer voorzichtig en doe zulks altijd in de volle zon. 't Aanbinden moet geregeld geschieden; dat zwakke scheuten meer opwaarts gebonden worden, spreekt als vanzelf.

Tijdens den bloei houde men de kas meer aan den drogen kant en lichte flink. Kunstmatige bestuiving is meestal niet noodig. Er zijn echter wel soorten, waarbij de kapes, die de helmknoppen bijeenhouden, moeilijk los laten. Vooral bij aanhoudend slecht en vooral na weer laat dit wel wat te wenschen over. Muskaatdruiven zijn, wat dit aangaat, nog al lastig. 't Is niet kwaad, midden op den dag eens flink tegen de stokken te schudden of wel met de vlakke hand voorzichtig langs de trossen te strijken, waardoor de kapes afvallen en 't stuifmeel zich kan verspreiden. Flink luchten is gewenscht, toch is ook meerdere warmte zeer welkom, waardoor de trossen zelf wat rekken, dus grooter worden.

Onze *druiven in pot* mogen thans vooral niet veronachtzaamd worden. De planten in zoo'n kleine ruimte vragen veel voedsel. Geregeld helpen met verdunde gier zal hen goed doen. Onze dit voorjaar gestekte druiven kan men, door ze nog eens te verpotten, aan wat meer ruimte en frissche aarde helpen. 't Aardmengsel kan nu gerust zoo zwaar en krachtig mogelijk zijn. Tweederde van 't mengsel mag uit graszodenaarde en klei of leem bestaan en met toevoeging van wat oude koemest, kalkpuin en scherp zand verkrijgt men een lekker spulletje.

De scheuten van onze kronkelend geleide stokken worden gelijkmatig verdeeld en zooveel mogelijk aan de aangebrachte hoepeltjes en stokken bevestigd. De vruchtdragende scheuten behandel men als hierboven is aangegeven; de onvruchtbare kunnen, zoo er geen ruimte voor is, worden weggebroken of anders op een 4-tal blâren worden genepen.

Op onze vruchtboomen kan de zoogen. *groensnoei* worden toegepast. In den regel wordt deze veronachtzaamd, wijl andere bezigheden direct weer onze helpende handen behoeven. En toch kan hij van groot nut zijn. 't Komt toch op onze vormboomen nog al eens voor, dat een vruchttwijg, waaraan dezen winter niets is gesneden, doorschiet. In plaats dus dat 't eindooft in omvang toeneemt, schiet 't door en ontwikkelt zich een scheutje, waardoor we niet alleen van die slappe, lange takjes

krijgen, maar de onderste oogen blijven zitten. Waar zich dit verschijnsel voordoet snijde men die vruchttwijgen terug, zoodat men een paar van de onderste scheutjes behoudt. Hierdoor bevorderen we de betere ontwikkeling van datgene, 't welk zich dichter bij den gesteltak bevindt.

Voor al bij den perzik mag de groensnoei niet worden nagelaten. 't Komt toch voor, dat een groot deel der bloemen geen vrucht heeft aangezet. Wat hebben we dan aan die lange twijgen, waar uit elk der oogen haast een scheutje te voorschijn komt. We nemen hen langer of korter in, al naar de omstandigheden dit meebrengen, opdat de scheutjes aan den voet zich toch flink kunnen ontwikkelen. Vaak ook doen zich van die kale twijgen voor, met aan 't einde een klein scheutje. Vooral zulke moeten weggesneden tot op een scheutje, wat dichter bij den oorsprong voorkomende. 't Doel van deze vroege snoei is dan ook weg te nemen wat overbodig is en wat eenvoudig niet beantwoordt aan de bestemming, waarvoor het dezen winter op den boom is gelaten.

P. v. D. VLIST.

LEESTAFEL

Jaarboekje van de Vereeniging van Oud-Leerlingen der G. A. v. Swieten-Tuinbouwschool te Frederiksoord, voor 1908.

Met genoegen maken wij melding van het jaarboekje van de Oud-Leerlingen van Frederiksoord, „de band” die dezen samen houdt, zooals het in 't voorbericht uitgedrukt staat.

Bhalve de zaken die uitsluitend het verenigingsleven betreffen, bevat het boekje nog een reeks zeer lezenswaardige artikelen en mededeelingen op vakgebied. Hierdoor verdient het netje, goed gereedigeerde boekje zeer zeker een ruimer lezerskring dan dien waarvoor het in de eerste plaats bestemd is.

Het voorwoord vangt aan met: „Steeds vooruit gaat onze Vereeniging, en ten opzichte van 't ledental en wat betreft innerlijke kracht”.

Hopen wij, dat de komende jaren regelmatig aanleiding mogen zijn, die woorden te kunnen herhalen. B. B.

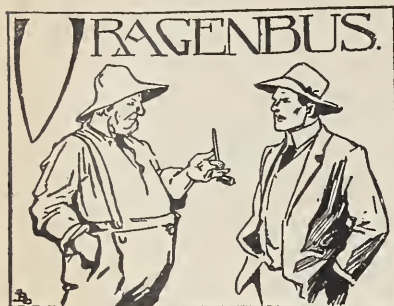
VRUCHTBOOMKWEKERIJ

„DE BEUCKER”.

Aan den Blauwkapelschen weg te De Bilt (Utrecht) heeft onze geachte medewerker, de heer Kors, dezer dagen zijn Vruchtboomkwekerij geopend, waarvan de speciaal-cultuur zal bestaan in goed gevormde vruchtboomen in betrouwbare soorten.

Een nieuwe kwekerij oprichten is altijd min of meer een waagstuk. Waar evenwel de leiding berust in handen van een erkend bekwamen kweker als de heer Kors, daar is aan een der hoofdoorwaarden voor het slagen voldaan.

Gaarne wenschen wij onzen ijverigen medewerker succes op zijn onderneming.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruiff, Santpoort.

Bijenteelt aan den heer G. J. Pannekoek, Neele.

Vraag No. 760.

Mijn CLIVIA, moeder met 5 kinderen, het laatste verleden jaar bijgekomen, staat in 20 c.M. wijden pot, bloeide in 1907, dit jaar niet, waarom ik bloemenmest toe- diende. Nu, een maand daarna, zag ik, dat de borenardsche wortels vergaan waren en de plant NIET MOOI stond.

Uit angst van kwaad tot erger te zijn vervallen, stootte ik de plant uit den pot en vond 1e. eenige pieren; 2e. haast geen aarde, en 3e. bruine punten aan de wortels en wortels gelijk leegje brandspuitslangen.

De zieke punten sneed ik weg, de leegje wortels haalde ik er uit, erenals de pieren, waschte de kluit flink uit en zette de plant in dezelfde pot, in een kleinere kon ze niet, en gebruikte broeiaarde.

WAT moet ik DOEN als ik zie, dat de plant weer AAN DEN GROEI is. (Na nieuwjaar, toen ik weer begon te gieten, maakte ze blad na blad.)

Moet ik grooter pot geven en wat voor aarde?

Zeist.

C. Q. L.

Antwoord: Uw plant heeft blijkbaar een leelijke stoot gekregen maar de door u toegepaste behandeling is goed. De plant zal nu wel weer beginnen.

Met kunstmeststoffen altijd maar heel voorzichtig zijn! Men geeft zoo spoedig te veel opens. Blijft de plant doorgroeien dan moet u haar nu maar niet meer verpotten, maar haar liever op kracht houden met vloeimest (verdunde koemest).

Een goede grondsoort vormt een mengsel van $\frac{2}{3}$ grove boschgrond met $\frac{1}{3}$ graszoden- grond of broeiaarde, wat oude koemest en zand, stevig in den pot gedrukt. Gedurende den groei geregeld water geven, maar 's winters meer aan den drogen kant houden!

v. L.

Vraag No. 761.

a. Hoe kan ik afdoende PADDESTOELEN VERNIETIGEN, die steeds op dezelfde plekken in het gras verschijnen? Het gras heeft den geheelen dag zon en de grond is zeer droge zandgrond. De paddestoelen zijn oranjebruin, niet groot en groeien in bosjes bijeen.

b. Kunnen de JONGE PLANTJES van EENJARIGE GYPSAPHILA VERZET worden? Hoe groot moeten ze zijn, alvorens dit kan geschieden?

c. Hoe verwijderd men het best de roode kevertjes, die op de bladen van lelies voorkomen?

Laren (N.-H.)

Merr. O.

Antwoord: a. Van de paddestoelen leeft het grootste gedeelte van het planten- lichaam in den grond van rottende plant- aarde of dierlijke stoffen. Dat onderaard- sche deel is een weefsel van zwamdraden, dat zóólang doorgroeit als er voedsel is. Waarschijnlijk zullen ze met één of twee jaar dus wel verdwijnen. Intusschen zal er niet veel tegen te doen zijn; want de bestrijdingsmiddelen als verschillende zouten (keukenzout, vitriool, enz.) zijn ook schadelijk voor 't gazon.

b. Zoodra er zich na de kiemblaadjes een paar hartblaadjes ontwikkelen, kunt u verspeenen.

c. Afzoeken en doden is m. i. nog het beste. Of de vloeistoffen van Phytobie hier zouden helpen, weet ik niet. Misschien bespuiten met water van pl.m. 50 gr. C. (zie art. in dit no.).

B. B.

Vraag No. 762.

Is er ook een afdoend MIDDEL TEGEN MUSCHEN, die in den Moestuin de opkomende eruten enz. vernielen?

Terborg.

Merr. v. D.

Antwoord: Het beste bestrijdt u deze lastige plaag door over de pas opkomende erwten, juist daarboven, zwarte draden te spannen. U brengt deze draad ongeveer 10 c.M. midden beudenrij van den grond. Op bepaalde afstanden plaatst u stokjes in den grond, na er vooraf een spleet in te hebben gesneden, waarin de draad wordt gebracht. De muschen zien dezen draad niet als ze op roof zijn, stooten er tegen, schrikken en komen niet terug.

J. A. Kors.

Vraag No. 763.

Ik wenschte mijn ROODE BESSEN- STRUIKEN te REGENEREEREN en heb alle oude takken afgesneden tot aan den grond. Hoe moet ik de jonge scheuten die zich ontwikkelen nu behandelen? Aan de \pm 8 jaar oude struiken kwam jaar in jaar uit nagenoeg niets. Aan de bemesting kan het m. i. niet gelegen hebben.

's-Bosch.

Dr. D.

Antwoord: De verjongingskuur die u uwe bessen hebt doen ondergaan door ze geheel in te snijden is zoo kwaad niet en daar uwe planten toch geen vruchten gaven was de door u gevolgde radicale manier ook niet schadelijk. 't Is anders niet de weg dien men gewoonlijk moet volgen: het ver- jongen kan evengoed successievelijk ge- beuren door jaarlijks een paar van de oudere meer afgeleefde gesteltakken te verwijderen en er jonge, die dan gewoonlijk in voldoende aantal te voorschijn komen, voor in de plaats te brengen. De jonge scheuten zullen zich dit jaar nu krachtig ontwikkelen, mogelijk meer dan wenschelijk is. Als u er nu bv. een 4 tal behoudt en de overige verwijderd, en deze 4 scheuten zoo eind Juli op een 50 c.M. lengte in nijpt, dan hebt u a.s. winter een 4 tal gesteltakken die met flinke oogen bezet zijn. Snoei ze dan op een 35 à 40 c.M. op een buitenoog terug en nijp in de daaropvolgende zomer eind

Juni alle zware scheuten, die er zich op ontwikkelen in op een 20 à 25 c.M. de verlengenis, dit is de scheut die zich bo- ven aan ontwikkelt, nijpt u gewoonlijk niet. Kunt u meer gesteltakken plaatsen, dan moet u er nog een die de beste rich- ting voor een goed verdeelde struik biedt, ongenepen laten en later als gesteltak be- handelen.

Met den volgenden wintersnoei snoeit u dan alle genepen twijgen op een paar c.M. lengte weg en u zult dan, als het uwe planten niet aan 't noodige voedsel ont- breekt, wel vruchten krijgen.

U mest uwe bessen toch niet te eenzij- dig, d. w. z. laat u ze jaarlijks soms gie- ren? Geef ze in dit jaar eens een kalkbe- mesting, strooi er wat steenkalk door zoo- dat het lijkt of 't een weinig gesneeuwd heeft, en werk dat onder den grond. Geef dan in 't najaar eens geen gier maar per Are 8 à 10 KG. superphosphaat en patent-kali van elk en 't zal wel beter worden met de vruchtbaarheid van uwe bessen.

J. A. K.

Vraag No. 764.

a. Wat raadt u aan thans in bakken te zaaien, die geplaatst moeten worden op een B.IJKON, dat tot $\frac{8\frac{1}{2}}$ uur 's morgens alleen zon krijgt. De bedoeling is HANG- PLANTEN te hebben, die tussehen de balustrade kunnen geleid worden.

Bij opgave van soorten vernemen ik gaarne afstand der planten onderling.

b. Hoeveer moeten OOST-INDISCHE KERS en LATHYRUS die in bakken ge- plant zijn, van elkander staan om flink te groeien.

De planten ontrangen den geheelen dag zon.

Dordrecht.

C. v. A.

Antwoord: a. Eénjarige hangplanten, die het op de door u aangegeven plaats goed zullen doen kan ik u niet opgeven; die zijn er zoo goed als niet, tenzij u het met enkele „klimplanten" probeeren wil deze als hangplant te gebruiken. Allicht is er bijvoorbeeld iets te bereiken met Tropaeolum aduncum. Voorts zal Linaria Cymbalaria het er wel goed doen en zoudt u ook een proef kunnen nemen met Phlox Drummondii en Petunia's. Uit het wild kunt u nog verzamelen Hondsdraf en Penningkruid (Lysimachia Nummularia) beide heel aardige plantjes, die zich met kluit goed laten verplanten.

Behalve deze beplanting, kunt u ook de bakken beplanten met overblijvende gewas- sen als Vinca minor, Hanggeraniums, Lobelia's, Petunia's en dergelijke, welke echter in de schaduw niet zoo heel rijk zul- len bloeien.

De onderlinge afstand voor deze planten behoeft niet groot te zijn. Voor de hangers is 20 à 25 c.M. voldoende, voor de potplan- ten 25 à 30 c.M.

b. Dat hangt vooral bij de O. I. kers van de variëteit af want er zijn dwergach- tige en breeduitstoelende variëteiten.

Voor de eerste is een afstand van 30 c.M. voor de groote vormen een van 35 à 40 c.M. noodig. Lathyrus kunnen op afstan- den van 25 à 30 c.M. geplaatst worden.

v. L.

Vraag No. 765.

Op een bedje, waarop ik thans zomer- bloemen wilde zaaien, staan nog UITGE- BLOEIDE CROCUSSEN. Mijn roornemen was die te laten VERMENIGVULDIGEN om ze in het najaar weer uit te pooten. Kan ik ze er nu nitnemen en hoe is dan verder de behandeling?

Amsterdam.

J. T. J. K.

Antwoord: Als de Crocussen nu worden opgenomen, zijn ze waardeloos, omdat ze nog lang niet rijp zijn, wat eerst in het

laatst van Juni het geval is. De Crocus maakt zijn nieuwe bol op de oude, die hem voedt en geheel uitgezogen wordt. Wanneer u nu een plant opneemt, kunt u zich daarvan gemakkelijk overtuigen; aan het einde van den stengel is eene verdikking, het beginsel van den nieuwen bol, die nog geruimen tijd noodig heeft tot zijne volmaking.

Kunt u de zomerbloemen niet op een kistje zaaien en dan tusschen de crocussen planten en deze laten staan. U kunt dan toch een mooi zomerperkje hebben en het volgende jaar zullen de crocus weder prachtig bloeien. Men slaat dan twee vliegen in één klap. Is het bedje wat arm, dan kan wat Chili-salpeter na de planting van nut zijn.

Santpoort.

J. J. KRUIJFF.

Vraag No. 766.

Mijn AZALEA, die sedert een week (ruim) buiten OP een PLAT DAK staat, en daar vrij door de zon wordt beschenen, van 's ochtends tot 's avonds, heeft over 't geheel een ROODBRUINE TINT; de jonge scheuten namen al spoedig na hun verschijnen de roodachtige tint aan. Komt dit door de zon of is het de reeds meer-malen in „Onze Tuinen” genoemde roode thrips, die de plant met een bezoek komt lastig vallen? Reeds tweemaal achtereenvolgend mocht 't mij gelukken de plant in Maart prachtvol in bloei te hebben, als resultaat van eigen verzorging. 's Morgens en 's avonds besproei ik met duimwater, zoodat de blaadjes van onder zoowel als van boven goed nat zijn. Daar de plant in den vorigen herfst geen knop zette, heeft deze dit voorjaar niet gebloeid. Ook toen de Azalea nog binnen stond, vertoonden zich reeds sporen van roodkleuring?

Amsterdam.

J. SL.

Antwoord: Aangezien er op uw Azalea blaadjes geen spoor van plantaardige of dierlijke parasieten te ontdekken valt, is het zeer waarschijnlijk, dat uwe veronderstelling de juiste is, n.l. dat de plant last heeft van te veel zonneschijn. Op zich zelf zou de zonneschijn nog niet hinderen; maar afwisseling van kou en warmte wel. Niet alleen zullen de bladeren in dit geval direkte schade lijden door teveel warmte; maar bovendien indirect, doordat ook de wortels het te kwaad krijgen. 't Is zelfs waarschijnlijk, dat de laatste factor nog sterker invloed heeft dan de eerste. U kunt hieraan tegemoet komen, door de plant met pot en al in een grooteren pot te zetten, zoodat zich rondom den eigenlijken pot een luchtlaag van pl.m. 1 c.M. bevindt.

't Zou ook mogelijk zijn, dat de plant het alleen 's nachts te kwaad heeft gehad. Vroeger nam men den invloed van „la lune rousse” (de rosse maan) aan. Tegenwoordig weten we, dat het de koude is, die voor uw Azalea nog niet eens den vorm van nachtvorst in optima forma behoeft aan te nemen, althans voor de jonge spruiten die in de kamer aangelegd zijn. Bij helder weer had ze dus 's nachts naar binnen gemoeten, of althans afgedekt moeten worden.

Ten slotte kan verpotting noodig zijn. U geeft dan een iets grooteren pot, maakt den wortelkluit met een puntig houtje een weinig los en geeft een mengsel van turfstrooisel (fijn molm van lange turf) en grof zand.

B. B.

Vraag No. 767.

Kunt u mij ook zeggen, waar het aan ligt, dat mijne klimoos CRIMSON RAMBLER zooveel bruine takken maakt? De blaadjes, die daarvan komen, zijn geelachtig groen van kleur. De roos staat in een tuin op het Zuiden; tegen houten schutting met draden bespannen, in zandigen grond, doch die elk jaar flink bemest

wordt, 's zomers wordt zij geregeld begoten en meermalen gegierd. Het overjarig hout werd in het najaar door een rozenkweker weggenomen. Ik verwachtte dus, dat zij het nu bijzonder goed zou maken en ben dus wel teleurgesteld. Veel forse en zeer lange scheuten maakt zij jaarlijks, zij bloeit ook veel, maar de roosjes zijn bleek van kleur en overdekt met het wit.

's-Hage.

Douairière B.

Antwoord: Om rijk te bloeien moet Turner's Crimson Rambler inderdaad in 't najaar, of liever gezegd terstond na den bloei (dus uiterlijk begin Augustus) worden gesnoeid. De plant bloeit het volgende jaar op de scheuten, die uit het jonge hout zich ontwikkelen. Waar uwe plant jaarlijks forse scheuten met veel bloemen maakt, is de vermoedelijke oorzaak van 't minder goed uitzien gelegen in het wit, waaraan Crimson Rambler zeer sterk kan lijden. Thans spuiten met 1 % Bordeauxse pap en verder herhaaldelijk bestuiven met zwavelpoeder is de eenige remedie.

B. B.

Vraag No. 768.

In verschillende zaad-catalogi wordt als MAXIMUM GRASZAAD kwantum PER H.A. opgegeven 40 K.G. Gaarne vernam ik bij gelegenheid eens in de vragenbus, hoe dit zoo uiteen kan lopen met de in „O. T.” (In den bloementuin) opgegeven 1 à 2 K.G. per Are. Naar ik vermoed, zal het hier wel weer het onderscheid tusschen theorie en praktijk wezen.

Hilversum.

J. H. Br.

Antwoord: Ik denk dat de geachte vrager nog vreemder op zou kijken, als hij de prijscourant eens inzag, die ik op 't oogenblik voor me heb liggen, waar voor 't bezaaien van gazons aangegeven wordt $2\frac{1}{2}$ à $3\frac{1}{2}$ K.G. per 100 vierk. M. Terloops wordt echter opgemerkt, dat deze dichte zaaing alleen geoorloofd is, als men het gazon geregeld besproeien, maaien en rollen kan. Om de quaestie niet ingewikkelder te maken, zullen we het alleen maar hebben over uw 40 K.G. per H.A. en onze $1\frac{1}{2}$ à 2 K.G. per Are. Het verschil is voor oningewijden toch groot genoeg.

Zooals u zeker wel zult weten, wordt er voor 't bezaaien van blijvende gazons steeds een mengsel van verschillende graszaden gebruikt.

Van de soorten nu, die in dit mengsel voorkomen, hangt het af, hoeveel K.G. mengsel men per H.A. noodig heeft. Voor de aardigheid noemen we hier eenige soorten op en plaatsen er achter hoeveel K.G. van die soort alleen per H.A. gebruikt moet worden. Engelsch raai gras (*Lolium perenne*) 100 K.G.; Fiorin (*Agrostis stolonifera*) 12 K.G.; Timothy (*Phleum pratense*) 10 K.G.; Vossestaart (*Alopecurus pratensis*) 40 K.G.; Boschbeemdgras (*Poa nemoralis*) 20 K.G.; Kropaar (*Daactylis glomerata*) 40 K.G.

Waar nu het gewoonlijk gebruikte gras-mengsel bestaat uit pl.m. 70 % Engelsch raai gras, terwijl de overige 30 % gevormd wordt door verschillende andere grassen, komen we vanzelf op de door ons genoemde cijfers voor groote grasvelden, n.l. 80 à 100 K.G. per H.A., welke hoeveelheid voor kleine grasvelden door ons verduubeld wordt, zoodat we krijgen 150 à 200 K.G. per H.A. of $1\frac{1}{2}$ à 2 K.G. per 100 vierk. M. Waar u gelezen heeft van 40 K.G., zal wellicht een mengsel bedoeld zijn, waar weinig Engelsch raai gras in voorkwam. Als u tevens de prijzen nagekeken heeft, zult u hebben gezien, dat deze beslist zeer hoog zijn. Als maatstaf geven we ons gewone zaadmengsel, dat dit jaar 90 cent à f. 1 per K.G. moet kosten. Men zaait toch vooral in kleine tuinen niet dunner, dan we hebben aangegeven. U moet tevens

niet uit het oog verliezen, dat in den regel 85 à 90 % van het graszaad slechts kiemkrachtig is. Terwijl ook de vogels nog heel wat meemenen.

A. LEBBINK.

Vraag No. 769.

Van een PERZIKBOOM, geen leivorm, zijn in den loop der laatste 4 weken alle EENJARIGE SCHEUTEN een palm diep AFGESTORVEN. De bloem bloeit volop te gelijker tijd. De standplaats is goed beschut, zoodat afvriezen is buitengesloten. Verleden voorjaar is hetzelfde gebeurd. De boom gaf de laatste zomer maar 5 vruchten na prachtige bloei. Wat kan de oorzaak zijn van dit afsterven der jonge twijguitenden?

De boom vertoont op de bast der zwaardere takken roodgekleurde stipjes, in hoopjes bijeen, alsof er rood poeder hier en daar was gevallen. Op diezelfde plaatsen gont de boom. Ik heb gedacht aan bloedluis. Kan dat? Kan carbolineum nu nog helpen, bijv. sterk verdund en dan aangestrikt met een kwastje op de aangeaste plaatsen?

Utrecht.

H. H.

Antwoord: Zeer waarschijnlijk hebben uwe perzikboomen last van de Monilia-ziekte. De roodgekleurde stipjes, die u voor bloedluis aanziet, zullen wel de sporen, de broedplaatsen dezer ziekte zijn, hoewel sommige perziken van huis uit wel van die pukeltjes op 't hout hebben. Snijd in elk geval al 't afgestorven hout weg en verbrand dit. Carbolineum durf ik u niet ter bestrijding van deze ziekte, althans voor den perzik, aanraden, daarmee moet men nog zeer voorzichtig zijn. Houd uit uwen boom geregeld al 't doode hout, verzamel de ingedroogde vruchten, zoo die zich mochten voordoen, of wellicht nog aan uwen boom zijn blijven hangen.

Verder is in 't voorjaar voor de ontwikkeling een bespuiting met Bord. pap (2 %) zeer aan te bevelen. 't Insterven der jonge takenden kan ook een gevolg zijn van gebrek aan kali en kalk in den bodem. Een perzik heeft hier aan veel behoefte. Strooi zoo mogelijk alsnog onder uw boom uit, al naar de grootte van $\frac{1}{2}$ tot 1 K.G. patentkali en 2 K.G. versch gebluschte kalk en werk deze stoffen wat onder den grond.

P. v. d. V.

Vraag No. 770.

Drie jaren geleden plantte ik 100 FRAMBOZENSTRIJKEN, „Hornett”, geleverd door een soliden kweker uit Naarden. De grond werd vooraf bemest met oude stalmeis. Het eerste jaar gaven ze natuurlijk GEEN VRUCHTEN, maar wel nieuwe scheuten, die het tweede jaar rijk bloeiden, doch welke bloemen niet tot vruchtzetting kwamen en slechts hier en daar een enkel besje gaven. Ook toen maakten zij krachtig nieuw lot, waarop al mijn hoop voor dit jaar gevestigd was. Tot mijn spijt echter bemerk ik nu, dat de bloemknoppen, vóór de volle ontwikkeling verdrogen, terwijl het blad bruin getint wordt. Ter verduidelijking zend ik u hierbij een takje. Op uw raad gaf ik ze dezen winter varkensmest, welke luchtig werd ondergewerkt en in April een weinig chilisalpeter. Mijn tuin ligt in een hoog gedeelte van het Gooi en bestaat uit arme grond, wat niet verhindert dat mijn buren elk jaar prachtige frambozen oogsten.

Laren.

H. v. d. M.

Antwoord: Aan 't gezonden takje kan ik al weinig bijzonders opmerken. Een der blaadjes leek oppervlakkig gezien, een weinig geschorreld, de knopjes waren zoo klein, dat 't moeilijk uit te maken was, of en wat er aan hapert. De beste raad, die ik u geven kan, is, een paar beschadigde takjes naar 't „Phytopathologisch Instituut” te Wageningen op te sturen. Het gezonden takje was niet meer geschikt nog

een reis naar Wageningen te maken. Ik vermoed, dat uwe planten last hebben van de frambozenkevertjes. Verdorren echter nu reeds de knoppen zoo is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat zich de frambozen-bloesemkever op uwe planten vertoont. Deze legt zijne eieren in de bloemknoppen, welke door de larven worden uitgevreten. De kever bijt, na aan zijn natuurlijke verplichtingen te hebben voldaan, de steeltjes even onder de knoppen door, wat 't verdorven der knoppen ten gevolge heeft.

't Vorig jaar bloeiden uw frambozen rijk, maar gaven geen vrucht. Zeer waarschijnlijk zijn de bloesems door de frambozenkevertjes vernield. Wanneer u thans nauwkeurig toeziet, zult u hen op de bloemen aantreffen. In Werk v. d. v. Week vindt u spoedig iets naders over deze kevertjes. Ik raad u aan een paar takjes naar Wageningen op te zenden, alsdan weet u vanwaar de beschadiging komt.

P. v. d. V.

Vraag No. 771.

Als monster zonder waarde zend ik U een paar ZIEKE ROZEBLADJES en een TAKJE van een WINTERJAN, waarvan ook de BLADJES sterk OMKRULLEN. 't Vorig jaar is dit boompje geplaatst en deden zich dezelfde verschijnselen voor. Toen dachten wij dat het door het verplanten kwam.

Schagen.

W. V.

Antwoord: De blaadjes van den perboom zijn aangetast door een galmijt (de juiste soort kan ik nog niet determineren). Terwijl de gewone peregalmijt (*Eryophyes piri-Nal.*) de bekende „pokziekte (lichtgroene opzwellingen aan beide zijden van 't blad, op jonge blaadjes vaak rood) veroorzaakt, rolt deze galmijt de bladrand op. 't Eenige afdoende middel is hier, evenals bij de andere, nl. de peregalmijt, afplukken en verbranden. Misschien kan *Phytophilina* helpen. Ervaring in dit geval ontbreekt nog.

Met de rozeblaadjes zijn we nog niet klaar.

B. B.

Vraag No. 772.

Mijn dank voor uw antwoord op mijn vraag No. 744 in het tuinblad No. 45. Ik gevoel mij als leek daarmede nog niet te redden en verzoek u beleeft de onderstaande door mij ontworpen bewerking, in overeenstemming te brengen met de wetenschap.

In deze maand de GROND TWEE à DRIE STEKEN OMSPITTEN, b.v. 70 c.M., dus de zwarte grond ophalen, de zandgrond nog ± 20 c.M. omspitten, de zwarte grond met de ondergespitte graszoden er weder opbrengen, daarna 35 KG. GEBLUSCHTE KALK per Are uitstrooien en onderspitten (hoe diep ongeveer?).

In het najaar wilde ik VRUCHTBOOMEN enz. PLANTEN en in Augustus Aardbeien en Rhabarberplanten, een gedeelte als bloementuin aanleggen (in het najaar) en verder het grootste gedeelte als moestuin voor het volgende jaar. In welke maand moet dan de BEMESTING volgen? De bemesting had ik mij als volgt voorgesteld: het gehele terrein met koemest uit den stal (hoeveel kruiwagens ongeveer per Are? en hoe diep ongeveer onderspitten?) Verder in den geheelen tuin uitstrooien 9 KG. SUPERPHOSPHAAT en 7 KG. PATENTKALI per Are (gezamenlijk of afzonderlijk? Wanneer?) en dan verder de Chilisalpeter aanwenden volgens uw voorschrift in No. 38.

Lochem.

J. J. H.

Antwoord: Zooals u wel begrijpt, is het voor ons dikwijls moeilijk, ongeveer te weten, hoe uitvoerig of beknopt we in de beantwoording der vragen moeten of kunnen zijn. Is dan eens een antwoord wat te beknopt of te onvolledig, dan is het

ook maar 't aanbevelenswaardigst, te doen zooals u hebt gedaan: nog eens weer te vragen, meer in bijzonderheden. Dan zullen de inlichtingen zeker wel zoo uitgebreid gegeven worden, als gewenscht is, wat ik ook hoop, dat nu het geval zal zijn.

De diepe grondbewerking op de wijze, zooals u die zich voorstelt, zou heel wat arbeid kosten. Om den grond drie steken diep om te spitten zonder de grondlagen van plaats te doen verwisselen, gaan we op een andere manier te werk. Met behulp van een paar dwarse doorsneden hopen we het u duidelijk te kunnen maken. De letters a, b, c enz. duiden de opeenvolgende voren aan.

a	b	c	d
1	4	7	10
2	5	8	11
3	6	9	12

Men begint met uit de eerste vore a de steken 1 en 2 naar de plaats te brengen, waar men met spitten zal eindigen, zoo ook steek 4 uit de tweede vore b. De onderste steek 3 van vore a wordt in de voor omgespit en dus niet verplaatst.

a	b	c	d
		7	10
	5	8	11
3	6	9	12

Daarna komt steek 5 uit vore b op de plaats van 2 in de eerste vore, en wordt steek 6 weer in de voor omgespit.

a	b	c	d
		7	10
5		8	11
3	6	9	12

Vervolgens wordt uit de derde vore e steek 7 op de plaats van 1 in de eerste vore a gebracht, en steek 8 op de plaats van 5 in vore b. Steek 9 wordt weer niet verplaatst, maar in de voor omgespit. Enz.

a	b	c	d
7			10
5	8		11
3	6	9	12

De bovenste steek wordt dus telkens over een vore heen verplaatst, de middelste komt in de naastliggende vore, terwijl de onderste steek gewoon op de plaats zelf wordt omgespit.

Om de aarde uit de eerste voren niet heelemaal naar 't andere eind van het terrein behoeven te verplaatsen, kan men eerst de eene helft (A) van 't land omspitten en daarna in tegengestelde richting de andere helft (B).

p	A		q
pp	s	B	r

De aarde uit de eerste voren p der eerste helft brengt men dan op de plaats pp aan 't eind van de tweede helft. De laatste vore q der eerste helft wordt dan gevuld met de aarde uit de eerste vore r der tweede akkerhelft. In de laatste vore s van B komt dan de aarde, die zoolang op pp was terzijde gelegd.

De kalk kunt u vóór het spitten op het land laten brengen; ze wordt dan bij het spitten wel door den grond gewerkt.

Daar het blijkbaar in uwe bedoeling ligt, het terrein niet vóór het a. s. najaar te beplanten, behoeft u met de bemesting geen haast te maken. Als u nu reeds met koemest gingt bemesten, zou een groot deel der voedingsstoffen, in 't bijzonder de stikstof, gedurende den zomer naar den ondergrond kunnen uitspoelen en verloren gaan, daar er geen planten aanwezig zijn om ze op te nemen.

Wil u echter dezen zomer nog een deel betelen, wat zeer goed kan, bv. met koolsoorten, e.a., dan kunt u den koemest na de grondbewerking laten onderbrengen.

De mest wordt gewoon ondergespit, zodat hij met de bouwlaag vermengd wordt. Een ander kunt u nog eens nalezen in mijn artikel over stalmest in no. 21 van dezen jaargang.

Per Are kunt u een kruiwagen of tien geven. Een paar kruiwagens meer, als u er over beschikken kunt, kan geen kwaad. Het best is, op uw grond matig verteerden mest te gebruiken, niet te versch.

De genoemde hulpmeststoffen kunnen dan in het volgend voorjaar worden uitgestrooid. Als de grond een flinke stalmestbemesting ontvangt, kan de hoeveelheid superphosfaat en patentkali wel kleiner genomen worden. Beide meststoffen mogen met elkaar vermengd worden.

W. F. A. G.

Vraag No. 773.

Op een halve meter van den slootkant staan AARDBEIEEN. In de sloot zijn veel KIKKERS en PADDEN, die ik des zomers dikwijls tusschen de aardbeienplanten zag. Veel aardbeien werden opgegeten door insecten, slakken of naar ik vermoed ook door deze kikkers. Is deze laatste onderstelling van mij waarschijnlijk? Zoo ja, wat rukt hier tegen te doen.

N. Helvoet.

De V.

Antwoord: Ik ben zeer sterk geneigd het voor de kikkers en de padden op te nemen, daar ik niet geloof, dat zij de schuldigen zijn. Veel eer is het aan deze dieren te danken, dat u niet nog meer aardbeien kwijtraakt, daar ze juist de boosdoeners (slakken) voor de consumptie gebruiken.

Intusschen is de zaak wel uit te maken, door de padden en kikkers in een terrarium aardbeien voor te zetten. 't Vermoeden dat zij ze zouden eten heb ik meer gehoord; maar 't bewijs is nooit geleverd.

Verder moet u in den aardbeientijd eens 's morgens vóór zonsopgang (of 's avonds laat met een fietslantaarn) er acht op geven, wie de boosdoeners zijn. Ik heb een sterk vermoeden, dat het slakken zullen zijn. Deze zijn tusschen de aardbeien al zeer lastig te bestrijden, en daarom worden vooral de padden zoozeer gewaardeerd in zulke gevallen.

B. B.

Vraag No. 774.

Mijn jonge PEREBOOM (leiboom) draagt geen vrucht en de BLADEREN zijn grootendeels ZIEK, getuige deze blaadjes. Kan ik er wat aan doen? Spuiten met Bordeaux-pap? De boom staat op 't Zuid-Oosten ongeveer in zandgrond (bemest met koemest).

Mej. S.

Antwoord: Uw perebladen zijn aangeast door de peregalmijt (*Phytoptis piri Sorauer*), een diertje, dat hoogstens $\frac{1}{2}$ mM. lang wordt. In de verdikkingen van het

blad zitten thans de eieren, waaruit spoedig de larven komen. Het eenige bestrijdingsmiddel is: afzoeken en verbranden der aangetaste bladeren. B. B.

Vraag No. 775.

Door deze mijnen dank voor uw beantwoording in „Onze Tuinen” op de door mij gestelde vragen; alleen zou ik zoo gaarne uw advies nog eens willen inwinnen. Ik heb blad. 266 1en Jaargang nagegaan, maar zou toch nog gaarne willen weten of de BOOMGATEN 1 meter vierkant goed zijn. Over de diepte geeft U. Ed. wel antwoord, dat dit diep genoeg is, maar niet over de breedte, en ook of hetgeen ik aangaf om de gaten mede aan te vullen, n.l. de uitkomende gemengde grond en de humuslaag, uit aan te leggen paden, of dit goed is. Zoals U. Ed. opgeeft, moet voor grasveld en groentetuin de HUMUSLAAG zooveel mogelijk in de bovenlaag blijven, maar krijg ik dan geen last van de heide, dat die ook te hoog in den grond blijft? Nijmegen. L. S.

Antwoord: Wanneer het heele terrein goed is omgewerkt, is een plantgat van 1 meter in 't vierkant zeker wel voldoende; het gat moet minstens zoo ruim zijn, dat de wortels gemakkelijk naar alle kanten kunnen uitgespreid worden.

De gaten kunnen met de uitgegraven gemengde grond en de humuslaag uit de paden gevuld worden, maar vermenging met goed verteerd mest, compost of turfstrooisel is aan te bevelen.

Waar ik schreef, dat de humus in de bovenlaag moet blijven, bedoelde ik niet, dat de 7 c.M. dikke humuslaag het bovenste laagje moet blijven uitmaken, maar dat die door de bovenste steek moet gewerkt worden.

Ten einde geen last van de heide te krijgen, is 't het best, vooral als ze nog al hoog zijn, de heideplanten te laten afmaaien, of, als dat kan, te laten afbranden. W. F. A. G.

CORRESPONDENTIE.

A. D. D. S. te Nijmegen. Dank voor uw schrijven; uw opgave en verzoek aan de administratie opgezonden.

ADVERTENTIËN.

Je adres voor
alle soorten Meststoffen,
zoo wel voor Tuin- als Landbouw,
en voor
Poeder voor Bordeauxsche Pap
en
fijngemalen Kopervitriool
en den (251)
Sprenkelaar „Vermorel”
is de
Mij. tot Verkoop van Hulp meststoffen
te DORDRECHT. Oppericht 1893.
Verstrekt gratis inlichtingen,
prijsopgaven en circulaires.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
VOOR

MONIER-WERKEN
AMSTERDAM.

CEMENT-IJZERWERKEN.
DIRECTEUR
J. N. Landré,
OMVAL JAAGPAD 53.

(199)

Telefoon 3028.

BUITENPLAATS.

TE KOOP in een riant dorp in Gelderland, in de nabijheid van stad met Gymnasium en H. B. S., een BUITENPLAATS, geschikt voor Zomer- en Winterverblijf, ± 1½ H. A., groot Heerenhuis, hoogopgaand hout, vele fijne Vruchtboomen, Moestuin, Broeibakken, Koetshuis en Paardestal. Br. lett. B. E., Adv.-Bur. MEERKOTTER & Co., Heerengracht 375, Amsterdam. (273)

Nieuwe Pioen-Dahlia van 1907.

P. W. Jansen, oranje-rose	p. st. f 1.00
Merveille, iets donkerder	„ „ 1.00
La Riente, rose	„ „ 1.00
Miss Gladys Dawson, geel-rose	„ „ 1.00
Sneeuwwitje, wit	„ „ 1.00
Hugo de Vries, oranje-bruin	„ „ 1.00
H. Hornsveld, zalmkleur	„ „ 2.00
Collectie van deze 7 soorten	f 7.00

Koningin Wilhelmina	p. st. f 0.30
Hertog Hendrik	„ „ 0.30
Roem van Baarn	„ „ 0.35
Koning Leopold	„ „ 0.35
Germania	„ „ 0.30
Paul Kruger	„ „ 0.30
Koningin Emma	„ „ 0.30

Onbekenden per remours.

D. BRUIDEGOM,
Bloemist, BAARN.

(274)

Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis. (173)

Zaden en Planten.

Groentezaden,
Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten,
Rotsplanten.

— SPECIALITEIT DER FIRMA. —

STRUIKROZEN, KLIMROZEN, RHODODENDRON, CONIFEREN, VRUCHTBOOMEN, VRUCHTSTRUIKEN, AARDBEZIËN-PLANTEN, enz. enz.

Voor ieder, die over een grooten of kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige Catalogus dezer artikelen, voorzien van vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent de behandeling, gratis en franco verkrijgbaar.

B. RUYS,
Koninklijke Kweekrij „Moerheim”,
(225) Dedemsvaart.

Alleen in
KRUMEICH'S
INMAAKPOTTEN
met **metalen Deksel**
behouden Vruchten en Groenten
hare natuurlijke kleur en Smaak.

Eenvoudige en Zekere sluiting.

Vraagt uwen Winkelier in Huishoudelijke artikelen onze gratis brochure: „Hoe maakt men het best Fruit en Groenten in”.
Engros bij:
JOH. H. VAN DER MEIDEN, Amersfoort. (269)

Het BESTE adres voor Vruchtboom- Carbolineum

Merk A

is bij
COHEN & Co., Arnhem.

Fabriek van waterdichte dekkleeden
Oliejassen. (153)

CHILI
salpeter is de beste stikstofmeststof

Chili **SAL** peter
bevat 15¼ % stikstof

Chilisal **PETER** bevat

direkt opneembare stikstof.

Vraagt inlichtingen, Brochures en
Monster (gratis) aan de

Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande

29 Prinsesstraat,

ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
vereenigingen. (228)

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,
uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing aangeboden, worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Heden verscheen bij H. D. TJEENK
WILLINK & ZOON te Haarlem:

Het Veredelen van Kultuurplanten

door

Dr. HUGO DE VRIES,

Hoogleraar in de Plantkunde aan de
Universiteit van Amsterdam.

Naar de Amerikaansche uitgave vertaald
door

Dr. P. G. BUEKERS.

Met 114 afbeeldingen. (271)
Prijs ing. f 3.90, geb. 4.25.

Billijk te koop aangeboden:

Eene in volle werking zijnde

Handelskweekerij,

welke geschikt is voor alle culturen en voorzien van de nieuwste Belgische inrichtingen.

Br. No. 826, Advertentiekantoor W. BEETS, Singel 372, Amsterdam. (264)

G. A. VAN ROSSEM, NAARDEN,

12 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.

Catalogus op aanvraag. (178)

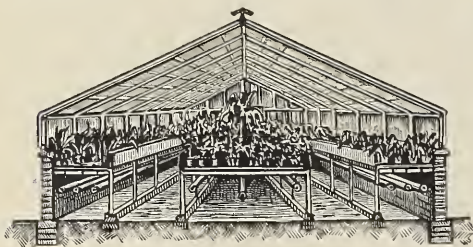
SILBERLING & ZOON,

SLOTERDIJK bij Amsterdam.

(254)

Tuinversieringen (tuinvazen) enz.
en Tuinmeubelen; ook volgens teekening.

Catalogus en Prijscurant bij aanvraag franco op zicht.

K. VAN NES C. Bz., BOSKOOP.

Speciaal adres voor Kassenbouw
in hout, ijzer en gecombineerde
constructie. (260)

Machinale bewerking.

G. KOELEWIJN, Baarn.

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag teekening en prijsopgaaf.

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.,

HAARLEM.

184

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”

Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie

STAM-, STRUK- en KLIMROZEN.

(191) *Vraagt Catalogus.*

W. LOURENS.

FIRMA ROSEBOOM.

Koestraat, Zwolle.

Speciaal adres
voor Tuingereedschappen.

Onze nieuwe geïllustreerde prijscurant is
verschenen, en sturen wij die op aanvraag
gaarne franco toe.

Grootste sortering in de nieuwste modellen
Snoeigereedschappen, Grasperkscheiders en
andere werktuigen. (268)

Wij leveren alles onder garantie en
tegen billijke prijzen.

INHOUD.

Brieven van eene Tuinierster XI, door
Geertruida Carelsen.

Ons Gouden Tientje.

Ons Tuinbouwonderwijs.

Bloementuin:

Seringen, door v. L.

Syringa dubia, door v. L.

Vogelkers door J. K. B.

Fruittuin:

Aardbei „Deutsch Evern”, d. P. v. d. V.

Het gieten van Planten, door J. K. B.

Kasplanten:

Ardisia crenulata, door P. J. Schenk.

Brief uit Napels, door dr. Nelly de Rooy.

Nedel. Tuinbouwraad, door J. K. B.

Paaschmorgen in een Amsterdamschen

Tuin, foto van den heer Coeterier.

Nuttige en schadelijke dieren.

Bessenbladwespen, d. W. F. A. Grimme.

Warm water, door J. K. B.

Bloeiende boomen:

Eiken, door B. B.

Werk v. d. v. Week:

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In kassen en bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuin, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vliet.

Leestafel.

Vruchtboomkweekerij „De Beucker”.

Vragenbus.

Correspondentie.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

ORCHIDEEËN.

Oncidium Papilio.

Van elke eenigszins uitgebreide collectie uitheemsche gewassen maken de Orchideeën nog altijd de „fine fleur” uit. Hoe prachtig ook de andere bloemen en planten zijn, de Orchideeën oefenen eene zeldzame bekoring uit op allen die haar zien. De naam zelfs wordt met een zekere verwachting uitgesproken. Orchideeën! Dat zijn van die wondervolle planten uit de geheimzinnige onbekende bosschen der tropen, wier bloemen de grilligste vormen en de zeldzaamste kleuren aannemen.

Nu moge die waas van geheimzinnigheid die deze planten omgeeft voor een belangrijk deel te danken zijn aan de halve bekendheid die bij het groote publiek ten opzichte van deze gewassen nog veelal bestaat, ze behooren toch tot de wonderlijkste en prachtigste voortbrengselen der weelderige tropische plantenwereld. Wel is waar kan men tegenwoordig in bijna elken bloemenwinkel eenige vazen met Orchideeënbloemen zien, maar daar missen ze toch een groot deel harer bekoring. Men ziet ze dan geheel anders! Ze zijn uit haar milieu gerukt zooals kleurige vogels, die in een kooi opgesloten zijn. Men ziet ze dan eigenlijk maar ten halve, want

ONCIDIUM PAPILIO.

(Orig. foto „Onze Tuinen”)

evenals aan de vogels geeft de natuurlijke omgeving aan de Orchideeën haar bijzondere schoonheid, het ware karakter, in gelijke mate, als zij omgekeerd aan het landschap! Beide behooren bij elkaar en voor een goede waardeering kan het eene het andere niet missen.

Dus kunnen we de Orchideeën, evenmin als de vreemde vogels, hier eigenlijk nimmer in haar juiste karakter zien, maar in een goed gevulde plantenkas met een weelderige gemengde beplanting, kunnen we toch iets meer van hare vreemde schoonheid begrijpen, evenals we de schoonheden van visschen en andere waterdieren beter kunnen zien in een met planten versierd aquarium dan in een glazen bakje met water zonder plantengroei. Zoowel dieren als planten kunnen we het best waardeeren in het karakter harer natuurlijke omgeving. Daarom maakt een Orchideeëntentoonstelling of een kas met enkel Orchideeën, hoe fraai en kostbaar overigens ook, op mij nimmer zulk een indruk als een enkele bloeiende Orchidee kan doen te midden van palmen en varens in de vochtige, stille omgeving eener plantenkas. Zoo herinner ik mij nog levendig hoe ik in mijn jeugd steeds

met eerbied vervuld werd als ik in den Leidschen Hortus door de spiegelruiten der kasdeuren enkele van die prachtige wonderlijke bloemen zag hangen, opduikend uit verborgen, geheimzinnige diepten van het heerlijkste feerieke groen in het rustige schemerlicht der kas. Ik gevoelde dat daar een sfeer van een andere mij geheel vreemde, wondere wereld heerschte, waar men slechts schuchter en met aarzende voeten in doordringt.

De lezer zal nu wel begrijpen, dat het plaatje dat dit artikel vergezelt, maar een heel flauw denkbeeld kan geven van de wondere schoonheid der Orchidee, die ik hier bespreken ga, maar toch ben ik blij, dat ik het den lezers toonen kan, omdat het in elk geval een idee kan geven van den even grilligen als schoonen vorm der bloemen, zoo sprekend gelijkend op dien eener vlinder.

Nu is de gelijkenis met vlinders bij zeer vele Orchideënbloemen door te voeren en niet alleen met vlinders, maar met vele andere kleurige insecten en ook vogels. Die gelijkenis wordt daarbij in niet geringe mate versterkt doordat de planten veelal hoog in de boomen leven, waar de bloemen aan lange, buigzame stengels of schijnknollen stil in het getemperde licht van het bosch neerhangen, of als zwevende, zachtjes wiegelen op elk windzuchtje dat haar maar even beroert. Vele soorten van *Oncidium*, *Odontoglossum*, *Phalaenopsis*, *Cattleya*'s, *Laelia*'s, *Stanhopaea*'s, *Dendrobium*'s, om van vele andere niet te spreken, kunnen in dit opzicht genoemd worden, maar ook vele onzer inlandische soorten vertoonen een treffende gelijkenis met gevleugelde insecten, zooals vooral de Bijenorchis, *Ophrys apifera* en de Vliegenorchis, *Ophrys muscifera*, wier bloemen overeenkomstig den naam aan bijen en vliegen doen denken.

De bloemen van onze *Oncidium Papilio*, op hare lange, dunne, buigzame stengels, gelijken even zoovele dartele, kleurige vlinders met gespreide vleugels en vooruitstekende voelsprietten.

De vorm dezer bloemen is inderdaad hoogst belangwekkend; zij wijkt in vele opzichten van de meeste andere Orchideë af. Wel is de bouw der bloemen in principe dezelfde, d. w. z. het bloemdek telt drie kelkblaadjes (*sepalen*) en drie kroonblaadjes (*petalen*), waarvan een harer zeer sterk verbreed en bijzonder gevormd is en den naam van lip (*labellum*) draagt, maar de vorm dezer bloemen is toch zeer verschillend. Het eigenaardige is, dat de bloemen in twee ongelijkvormige gedeelten bestaan, een bovengedeelte met breede, smalle en een ondergedeelte met breede en kleurige bloemblaadjes. De beide zijdelingsche *petalen* zijn namelijk van denzelfden vorm en kleur als het bovenste kelkblad (*sepal*). Deze zijn lang, smal, en fraai van kleur, ruim tien c.M. lang en nog geen halve breed. De beide benedenste *sepalen* zijn eenige malen zoo breed en allerleijakst gegolfd en gekarteld en evenals de groote, breed uitgegroeiende fraai

gevormde lip, prachtig gekleurd, geel met goudbruine vlekken. De lip is in het midden met een mooie grootte heldergele vlek versierd. En bekijk nu de photo maar! Is het wonder dat Lindley deze even fraaie als eigenaardige Orchidee *Oncidium Papilio* (= Vlinder-*Oncidium*) heeft genoemd? Immers neen! Het zijn vlinders! Zie maar, de drie bovenste bloemblaadjes stellen de beide voelsprietten voor met in het midden de uitgerolde tong. De lip vormt met het zuiltje het lijf; de beide zijdelingsche sepalen zijn de teere vleugels, sierlijk van vorm en schitterend van kleur. 't Is of er gouden schilfertjes op liggen, op het bruin en het geel, onvergelykelyk van pracht. Ja, het zijn *papilio*'s (vlinders) die bloemen zooals ze daar zitten op die dunne stengels, wiegelend op de minste lucht-beweging.

Zijn de bloemen merkwaardig om haar vorm en schoonheid, de bloemstengels zijn in ander opzicht belangwekkend, omdat ze evenals bij *Phalaenopsis* het vermogen hebben te remonteren, d. w. z. telkens nieuwe bloemen te ontwikkelen als de eerste verwelkt zijn.

En als dan eenmaal de bloeikracht is uitgeput en men snijdt zoo'n stengel tot op een der knopen in, dan loopen ze daar weer uit om opnieuw te bloeien.

De bloemen verschijnen aan den top der stengels, afzonderlijk of ten getale van twee.

Het afgebeelde exemplaar heeft twee goed ontwikkelde bloemstengels, die van onderen rond, bovenaan vleugelig en daardoor platter en over de geheele lengte verdeeld zijn in geleidingen van circa 10 c.M. lengte.

Behalve die twee bloeiende stengels is er nog een bloemstengel (op de photo echter niet zichtbaar, doordat deze achter een der bladen verscholen is) een oudere, die vroeger reeds bloeide en daarna ingesneden, weer is gaan uitloopen om nogmaals te gaan bloeien, terwijl een geheel nieuwe bloemscheut zich voor hetzelfde doel gereed maakt en juist zichtbaar is geworden.

De plant hier afgebeeld, mag een sterk exemplaar genoemd worden. Ze is gezond en telt 12 schijnknollen, waarvan 7 met bladen, die pl.m. 18 c.M. lang en 6 c.M. breed zijn.

De kleur, of liever de teekening der bladen is zeer mooi, dof groen met kringvormige violetbruine vlekken; onderaan het blad is die teekening nog sprekender; de paarsbruine vlekken zijn daar donkerder van tint en als samengesteld uit ontelbare paarse schilfertjes.

Door die donkerder tint komt de groene ondergrond der bladen in ronde vlekken tegen de paarse teekening helder uit, wat een zeer fraai effect maakt.

Deze even vreemde als prachtige Orchidee is afkomstig van het eiland Trinidad. Ze werd reeds voor 83 jaren in Engeland, ingevoerd en bloeide in Europa voor het eerst in Maart 1825 in de serre van den heer Colvill in Engeland en spoedig daarop in de Bot. Tuin te Glasgow.

Hoewel sommigen met de cultuur eenige moeite hebben of de plant moeilijk in bloei kunnen krijgen, is deze toch niet lastig.

De afgebeelde plant is een importatie van eenige jaren oud en werd op een stukje kurk gezet, waarop ze nu nog zit. Als grondmengsel werd peat en sphagnum gebruikt in gelijke verhouding.

Men kan de plant ook wel in een goed gedraineerd pot kweken, maar dan is succes niet altijd verzekerd en moet men voorzichtig zijn met gieten. Althans de cultuur op een stukje kurkschors bevalt ons voor deze Orchidee het beste. In den winter houdt men de plant wat droger, terwijl men haar's zomers gedurende den groei meer water kan geven.

Overigens verlangt ze de vochtige lucht eener warme kas en prefereert een plaatsje kort bij het glas, met een lichte beschaduwing in den zomer.

v. L.

Daar wij in ons Juli-nummer de prijzen hebben toe te kennen aan hen, die ons, buiten de gewone prijsvragen om, gedurende het afgelopen halfjaar de meest belangrijke bijdrage deden toekomen, wordt in dit no. geen prijsvraag uitgeschreven.

AENDACHTIGH LIEDT.

't Sonnetje steekt zijn hoofden op,

En beslaet der bergen top,

Met zijn lichtjes:

Wat gesichjes

Wat verschietjes verd en flauw

Dommelert tusschen 't grau en blaauw.

't Vochtige beekje blinkt verciert,

't Vrolijk vinckje tiereliert,

Op de tackjes,

Wilt en mackjes,

En weer strackjes op een aer

Huppeltet met zijn wederpaer.

D'hemelen werden meer begroet

Van de diertjes kleyn en soet,

Als van menschen,

Die maer wenschen,

Naer het aerts vergancklyk goed,

Dat men hier doch al laten moet.

BREDEROO.

De ster van Bethlehem.

Dat is niet de Hollandsche benaming van de plant, die wij hier afgebeeld zien, maar de Engelsche. In onze taal heet de fraaie bloem min welluidend *Vogelmelk*, eene letterlijke vertaling van het Latijnsche, of liever van het Grieksche *Ornithogalum*.

Toch heeft de stervorm, die de Engelschen van *Star of Bethlehem* doet spreken, ook in ons land aan vele locaal-benamingen het aanzijn gegeven. Vol-

Heel vroeg in het voorjaar ontwikkelt het zijn donkergroene, smalle, grasachtige bladeren, die tijdens den bloei reeds aan 't verwelken zijn.

Dan is het gras echter al zoo ver, dat we aan groen geen gebrek meer hebben. Ik merk daar aan mijn laatsten zin, dat ik het als van zelf sprekend beschouw, dat ze tusschen het gras worden geplant of anders tusschen heesters.

Staan ze eenmaal ergens, dan behoeft men er niet meer naar om te zien, of het zou moeten zijn om ze wat in toom te houden. Er vormen zich n.l. geregeld zoo veel jonge bolletjes, dat er hoe langer hoe meer terrein in beslag genomen wordt.

Niet alleen voor hem, die er een z.g. natuurtuintje op nahoudt, heeft de Ster van Bethlehem waarde, maar op elk grasveld, langs elken heesterrand vormt zij een sieraad.

B. B.

J. K. B.

Ornithogalum umbellatum.
(Uit „Amateur Gardening“.)

gens het „Woordenboek van Nederlandsche Plantennamen“ spreekt ons volk van *Maansterretjes* (Twente), *Witsteertje* of *Steertje* (Groningen), *Sterretjes* (Salland); terwijl de Texelaar *Witte Startjes* zegt.

Wij hebben in onze wilde flora twee *Ornithogalums*, n.l. *O. nutans* en *O. umbellatum*. De laatste is verreweg de mooiste; maar de eerste bloeit eenige weken vroeger, wat ook een voordeel is.

Waar de meeste bloemen haar grootste gevoeligheid toonen voor het licht, heeft de *Vogelmelk* met vele harer lentezusters gemeen, dat ze zich opent bij warmte. Als het zonnetje lekker schijnt, prieken de helderwitte sterretjes met heerlijken glans.

Lastig in de cultuur of kieskeurig op den grond is dit eenvoudige bloempje allermint. Op den kleigrond van den Ringdijk van Watergraafsmeer of van den Amstelveenschen weg groeit het net zoo goed in 't wild als in onze zandige duinstreek.

Iersche rozen.

(Zie de afb. op pag. 756)

Het is ons niet bekend, lezer, of u een gevuldbloemige roos mooier vindt dan een enkelbloemige, wat ons echter niet belet om te zeggen, dat wij laatstgenoemden prefereeren. Zoo'n enkelbloemige roos met een groen kelkje, vijf vrije kroonbladeren, een krans van gouden meeldraden en een aantal stampers bestaande, is o, zoo mooi. Wat al lijnen, mooie lijnen, wat een diepte zit er in zoo'n roos. Ook als knop zijn ze ongemeen fraai te noemen.

Ons plaatje vertelt u, hoe een ruiker enkelbloemige rozen er uitziet; dat het fraai is zullen wij wel met elkander eens zijn.

Irish Elegance is een theehybride, die zich tooit met scharlakenroode bloemen met nuanen van brons-oranje en abrikozengeel. Wij zagen haar voor 't eerst op de rozententoonstelling 't vorige jaar te 's-Hage gehouden, waar zij

en eenige zusjes: *Irish Brighness*, *Irish Engineer*, *Irish Pride*, *Irish Star* enz. door den heer W. Lourens te Arnhem, geëxposeerd waren.

Iersche rozen zijn dankbaar bloeiend en toelen zich tot laat in den herfst met rozen. Wil men ze in volle glorie zien, dan moet men er een dozijn van eene verscheidenheid tot een groep vereenigen. Zoo'n groep geeft een kleurige vlek in den tuin of het park en zal niet nalaten, gedurende een groot deel van den zomer een punt van attractie te zijn.

De groep Iersche rozen zijn in 1900 in den handel gebracht en men kan moeilijk zeggen, dat men ze veel in onze tuinen aantreft. Moge het weinige, dat wij er van gezegd hebben, voor enkelen onzer lezers toch voldoende zijn om er een plaatsje voor in te ruimen, dan volgt de rest van zelf.

Bloemen in den Haarlemmer Hout

Door toevallige omstandigheden trof ik het, dat ik op een der mooiste dagen der vorige week eenige uren in de fraaie Haarlemmer Hout kon doorbrengen, en..... genieten van boomen, bloemen, vlinders, vogels, bijen.

Zeker, ik wist het, dat er in de laatste jaren allerwege in den Hout bloemen waren aangebracht en heestertjes als ondergewas. Maar zoo heerlijk mooi als op dien zwoelen Meidag had ik den Hout nog niet gezien.

Hier stonden wilde, daar gekweekte bloemen, maar overal deden ze het natuurlijk. Vooral onze wilde Flora vond ik verrukkelijk: hondsviooltje, boschvioletje, zenegroen, sterremuur, eereprijs, vergeetmij-niet, Haarems klokkenspel, dat wild heet, doch stellig verwilderd is, evenals de mooie witte en blauwe boschhyacint.

Maar niet minder mooi kwamen de gekweekte bloemen uit, de narcissen, de druifjes, de akeleien, de *Doronicums*, enz. Ik som slechts op uit het hoofd.

Die bloemenweelde lokte een vroolijke schaar van ruige hommels, kleurige vlinders, bijen en vliegen, die mee het hunne bijdragen, de schoonheid van het geheel te volmaken, evengoed als de talloze vogels: lijsters, spreuwen, merels, meezen, spotvogels, eksters, grasmusschen, een boomvalk, enz.

En al dat heerlijks te midden dier machtige eiken, beuken, linden, iepen, enz., 't was een verrukkelijke morgen. B. B.

OUDE WIJSHEID

En voor het beste maeck het hier
Gelijck een suynigh hovenier,
Die, als hij groene kryden snijdt,
Voor al haer teeren wortel mijt;
Want soo hy 't anders meynt te doen,
Soo draeght het noyt syn leven groen.

J. Cats.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN.

Hoe nauwkeurig we onze vruchtboomen ook nagegaan hebben, wat betreft 't ongedierte, steeds zijn er eieren of poppen aan onze en der vogels scherp ziende oogen ontsnapt. En thans nu de disch gereed is, zijn uit die eieren beestjes voortgekomen, die onze boomen leelijk onder handen kunnen nemen. 't Zijn om dezen tijd vooral de rupsen, waarop we 't gemunt moeten hebben.

Dat er nogal variatie van dit ongedierte in onze fruittuin voorkomt, kunnen onze lezers helaas! genoegzaam constateeren. 't Zijn echter vooral appel-, pere- en pruimeboomen, die 't lijden moeten. En of 't nu al een ringelrups is of wel de nakomelingen zijn van den plakker, bastaardsatijnvlinker, wintervlinder, kan ons voor 't oogenblik al weinig schelen. Ze doen kwaad aan onze boomen en dus weg er mee!

Nu zijn ze alle wel niet even gemakkelijk te vangen en hoe langer we er mee wachten, hoe moeilijker 't gaat. Want zoo in den beginne gaan ze niet zoo ver van honk en keeren ze nog wel naar 't nest terug, althans de ringelrupsen. Zoo'n nest te verwijderen gaat gemakkelijk; zijn ze eenmaal grooter geworden, en verspreiden ze zich over den boom, dan is er geen beginnen meer aan. Met een emmer gaan we op jacht uit. Direct doodtrappen is 't spoedigst voltrokken vonnis. Bij hogere boomen zullen we een trap noodig hebben of wel knippen de takjes, waartusschen 't nest zich bevindt, met de rupsenschaar weg.

De „trekmaden" op onze kruisbessen laten leelijke sporen van hare tegenwoordigheid achter. Alleen 't skelet laten ze de struiken houden. 't Zijn de bastaardrupsen van de bessenbladwesp (*Nematus ventricosus*), waarvan in denzelfden zomer, als 't wat meeloopt, drie generaties onze struiken bezoeken. Afzoeken is nogal omslachtig, vooral zoo ze onze aandacht zijn ontglipt. Spuit men de struiken met gewoon koud water met behulp van een sprenkelaar, dan laten de rupsen zich van schrik vallen. Heeft men vooraf wat kranten onder de struiken uitgespreid, dan is 't verzamelen nog al gemakkelijk. Uitstekend voor dit ongedierte is 't Amerikaansche insekten- of rupsenpoeder. Door middel van een verstuiver wordt dit poeder over de struiken verspreid.

Naast de rupsen zijn 't om dezen tijd vooral de bladluizen, die de ontwikkeling der jonge scheuten zeer kunnen belemmeren. Op pereboomen komen ze minder voor; overigens des te meer op perziken, pruimen, morellen en appels.

Op de morellen en kersen vertoont zich een meer zwarte luis, op de pruimen een blauwgroene, terwijl die op onze appels en perziken weer de kleur van 't blad aanneemt. Een eigenaardige geschiedenis, die van de luis!

Dat goede heeft 't land aan scherp bijtende stoffen. Vandaar dan ook, dat een aftreksel van quassia of tabaksstelen veel voor 't verdelen der luizen wordt gebruikt. Maakt men de bladeren met luizen nat, om ze daarna met tabaksstof te bestrooien, dan crepeeren de laatste wel. Men zij echter met

deze stoffen niet te roekeloos, want ze bevatten schadelijke stoffen, die ook voor onze jonge bladeren nadeelig kunnen zijn, zoo de oplossing te sterk wordt genomen en de bespoten boomen den volgende dag niet met schoon water worden nagespoten. Op dus, ten strijde!

De frambozen bloeien, en ook bij deze vruchtstruik liggen insecten op de loer, die 't er op gemunt hebben de vruchten zoo goed als waardeloos te maken. Het frambozenkevertje legt zijn eitjes in de heel jonge vruchtbeginsels; uit die eitjes ontwikkelen zich kleine maden, die ongemerkt bij 't nuttigen van frambozen mee naar binnen gaan. Aangezien echter de vruchten zelf er

in sommige jaren wel voor, dat de kevertjes zelfs de bloemen vernielen, waardoor we heelemaal geen vrucht krijgen. Bij oude, afgeleefde struiken of wel bij een te dichten stand zal men van dit ongedierte 't eerst en de meeste last hebben. Men houde hiermee dan ook rekening.

P. v. D. VLIST.

Rupsenbestrijding.

In mijn tuin heb ik allerhande bloemheesters, die ik verleden jaar, om de drie of vier dagen bestoof met Amerikaansch Rupsenpoeder.

Niettegenstande de rupsenplaag 1907 heb ik ze totaal uit mijn tuin geweerd, tusschenbeide vond ik er wel eens één over den grond, die van mijn buurmans boomen er in vielen.

Roos: Irish elegance.

(Zie 't art. op pag. 755).

(Uit „Amateur Gardening“.)

al niet erg oogelijk uitzien, komen ze niet op onze dessertschaal voor.

't Is thans tijd jacht op de kevertjes te maken. Men sta wat vroeger dan gewoonlijk op, bestrijke een paar planken met teer, legde die onder de frambozestruiken, schudde deze flink en menig kevertje valt dommelend in de teer. Door de planken geregeld te verleggen, kan men op een morgen heel wat booswichten verschalken. Is de zon er, dan is 't te laat, want door dan te gaan schudden, vliegen de kevertjes weg. Wegvangen kan ook, maar houdt nog al op.

Is de plaag nog al erg, dan komt 't

Ook de luizen van de rozen en andere planten hield ik op een afstand.

Het poeder moet droog en fijn gewreven worden, en dan gebruikte ik een klein insectenspuitje, om onder de bladeren te kunnen komen en om de planten geheel te bestuiven gebruikte ik de bekende blaasbalg.

De beste tijd daarvoor is, na den regen als de bladen nog vochtig zijn of des morgens, wanneer de dauw nog niet is opgedroogd.

De koolrups zal men er ook best mee op een afstand kunnen houden.

De onkosten zijn weinig, en de moeite is niet omslachtig, om er eens een proef mede te nemen.

Amsterdam.

E. K.

NIEUWE EN AANBEVELENSWAARDIGE PLANTEN.

Tropaeolum flore pleno Darmstadt

Over deze nieuwe plant schrijft de heer W. E. Gumbleton in de *Gardeners' Chronicle* van 16 Mei j.l. het volgende:

Deze prachtige dubbele Oost-Indische Kers is gewonnen door den heer Henkel te Darmstadt en door dezen verleden jaar in den handel gebracht. De bloemen zijn volmaakt dubbel en van een prachtige gele kleur met scharlaken veerteekening aan den voet der bloemblaadjes.

Een schitterender gekleurde bloem is volgens den schrijver zelfs niet onder de overige *Tropaeolums* te vinden. De plant is daarenboven buitengewoon rijkbloeiend, zelfs de pas gewortelde stekken; de bloemen behouden langen tijd hare schoonheid.

Ter bedekking van een tralie- of rasterwerk gedurende den zomer buiten, moet er volgens den schrijver niets prachtigers denkbaar wezen. Hij zegt toch: „For covering a trellis during the summer season out of doors I do not know anything more brilliantly beautiful”.

De plant kan gemakkelijk en vlug worden vermeerderd door stekken, die zeer spoedig aanwortelen en zoodra ze maar meer bekend is, zal ze ongetwijfeld in elke goede collectie van bloeiende sierplanten worden aangetroffen.

Volgens deze mededeelingen schijnt

deze dubbele *Tropaeolum* werkelijk iets extra's te zijn. Zelf zagen we haar nog niet, maar misschien heeft een onzer lezers al kennis met deze nieuwigheid gemaakt. We zullen dan gaarne vernemen of die kennismaking evenzoo goed is befallen.

v. L.

Jasminum primulinum.

De *Jasminum nudiflorum* zal velen onzer lezers wel bekend zijn. Zij behoort tot die planten, welke ons het eerst in den bangen winter spreken van komende lente, van zomerwarme en zomervreugd. Een zusje van haar is bovengenoemde *Jasminum primulinum* en zij heeft dit vóór boven hare oudere zuster, dat hare bloemen veel grooter zijn en tot 4 c.M. in doorsnede kunnen bereiken. De kleur der bloemen is geel en de bloeiwilligheid der planten zeer groot, zoodat zij als met bloemen overdekt zijn. Genoemde plant wordt aanbevolen als potplant voor de koude kas en orangerie. Zij verlangt een voedzamen niet te lichten grond en gedurende hare groeiperiode is het goed ze nu en dan eens vloeimest te geven. 's Zomers kan ze buiten geplaatst worden.

Voor liefhebbers van koudekasplanten is deze *Jasminum* wellicht van veel waarde.

W. LODDER.

Op het eerste gezicht lijkt de plant heel weinig op het varentype dat tot den naam aanleiding gegeven heeft: de bladen hebben allermindst den veervorm. Uit het stukje worteltsok ontwikkelen ze zich als aanvankelijk grijsviltige stompjes, die nog maar weinig afgeplat zijn. Al naar de groei minder of meer forscher is, treedt vroeger of later aan den top eene splitsing in, waardoor de overeenkomst met het gewei van een hert ontstaat, welke aanleiding was tot het geven van den naam.

Aan de achterzijde dezer bladeren vormen zich later groote bruine vlekken, bestaande uit de sporenhouders, die de tallooze sporen bevatten, waaruit weer nieuwe planten kunnen worden opgekweekt, d.w.z. zoogenaamde voorkiemen, die de eigenlijke voortplantingsorganen dragen, en die op haar beurt weer het aanzijn van nieuwe varens geven.

Behalve de hier beschreven bladeren vormt de Hertshoornvaren ook nog bladeren van een geheel ander type, n.l. de z.g.n. steriele (onvruchtbare) bladeren.

Deze tweevormigheid is bij de varens niet vreemd, en o. a. goed te zien bij ons inlandsche Dubbelloof (*Blechnum Spicant*), dat er zijn naam naar draagt.

Maar bij de Hertshoornvaren is het toch weer iets anders. Bij Dubbelloof dient de eene bladvorm in hoofdzaak voor de sporenvorming, voor de fructificatie, terwijl de andere vorm, met groter bladslippen, voor de assimilatie (voeding) dient.

Bij de Hertshoornvaren zijn beide functies echter aan den reeds beschreven bladvorm opgedragen. De steriele bladeren vormen daarentegen groote schubben, die het humuslaagje, waarin de plant groeit, bijeenhouden en tegen uitdrogen beschutten.

Terwijl ik dit schrijf, ligt het afgebeelde exemplaar voor mij, doch reeds weer heel wat grooter dan de afbeelding laat zien, die n.l. reeds bijna een jaar oud is.

't Is uiterst merkwaardig, hoe de steriele bladen in hun groei geheel den vorm van het „geaccidenteerde terrein aannemen, d. w. z. geheel tegen de oppervlakte van de humuslaag aangroeiën.

Om een goeden groei te verzekeren is het noodig de plant geregeld vochtig te houden. Toch is het weerstandvermogen tegen droogte van de Hertshoornvaren veel grooter dan van de meeste andere varens, wat de geschiktheid als kamerplant niet weinig verhoogt.

In verband hiermee kan ze gerust in de zon hangen, al is het op het midden van den dag — althans 's zomers — beter, wat lichte schaduw aan te brengen.

Nog een goede eigenschap is het, dat de Hertshoornvaren zoo goed tegen de koude kan. In een koud vertrek overwinteren ze uitstekend; ja, ik heb zelfs een zeer sterk vermoeden dat het exemplaar, dat in den bloempot staat, zonder schade blootgesteld geweest is aan een temperatuur beneden het vriespunt.

De cultuur in een bloempot is niet

KAMERPLANTEN.

De Hertshoornvaren.

't Is merkwaardig, hoe sommige planten vaak stormenderhand den rang van kamerplant veroveren, terwijl dikwijls betere zoo goed als door niemand gekend worden. Werkelijk, ons sortiment kamerplanten kan nog o zoo veel grooter gemaakt worden.

Het spreekt van zelf, dat ons blad het zich mede tot taak stelt, er toe bij te dragen, in dit opzicht in de juiste richting te sturen, door naast doeltreffende culturaanwijzingen voor de goede oude soorten geregeld de aandacht te vestigen op nieuw materiaal, hetzij werkelijk nieuwe planten, hetzij deze slechts nieuw zijn als kamerplant.

Als zeer aanbevelenswaardig mag ik uit eigen ervaring de Hertshoornvaren (*Platyserium aleicorne*) aanbevelen, waarvan we hiernevens een jong exemplaar afbeelden.

Als kasplant is de Hertshoornvaren reeds lang eene goede bekende, en een enkele maal wordt ze ook hier en daar in de kamer aangetroffen, doch dat is een zeldzaamheid.

Voor een jaar of vier kreeg ik een tweetal kleine spruitjes, afkomstig van een forscher kas-exemplaar. Als grondmengsel nam ik de helft zandige aarde, een vierde fijn turfmolm (van lange turf) en een vierde fijngesneden veenmos.

Een der spruitjes zette ik in een gewoon bloempotje, dat voor bijna de

Hertshoornvaren (*Platyserium aleicorne*).
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

helft met scherven gedraineerd werd. Het andere werd op een stuk kurkschors gebonden op een hoeveelheid van hetzelfde grondmengsel.

Al spoedig bleek mij, dat beide stekken zich in de nieuwe omstandigheden begonnen te schikken, daar zij nieuwe bladen gingen vormen.

de aardigste en voor de plant ook niet de natuurlijkste. Verreweg verdient het de voorkeur — al vereischt de cultuur ook wat meer zorg — ze op een stuk kurkschors te kweeken. Het geheel vormt dan een uiterst sierlijke decoratie, b.v. in een goed verlichte gang, of zooals wij de onze gebruiken, aan den standaard van een kanariekooi.

Of de andere leden van het geslacht *Platyserium* evengoed voor kamercultuur geschikt zijn, weten we niet bij ervaring; maar *P. alcorni* verdient warme aanbeveling.

B. B.

Azalea's die elk jaar bloeien.

Van Mejuffrouw M. Mijne te Haarlem ontvingen we een foto van hare bloeiende *Azalea's* die nu al 15 à 20 jaar door H. Ed. worden verzorgd

Bloeiende *Azalea's*
door een Amatrice gekweekt.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

en elk jaar weer prachtig in bloei komen.

Het is heelemaal niet moeilijk om, ieder jaar de *Azalea's* weer in bloei te krijgen, vertelde ons de geachte inzender. „Als de planten uitgebloeid zijn nipp ik al de verlepte bloemen en vruchtjes weg en zet ze, als het weder zacht wordt, buiten in den tuin waar ze veel water en nu en dan ook mest krijgen. Begin September worden de planten binnengebracht in een ongestookte kamer op het Zuiden, waar evenwel zorg gedragen wordt dat de planten niet kunnen bevriezen. Ze blijven daar tot de bloemknoppen beginnen te kleuren en dan komen ze in een matig verwarmde kamer, waar ze kalmpjes uitbloeien.“

Dat mej. Mijne succes met die cultuurwijze heeft, kunnen we op de foto zien, waar een 15-tal planten in vollen bloei staan.

Op die wijze geeft de cultuur van *Azalea's* veel voldoening en we hopen dat velen onzer lezers zich opgewekt zullen gevoelen het ook eens op die wijze te probeeren,

v. L.

DENDROLOGIE.

Quercus sessiliflora (Salisb.)

Wanneer wij onze bosschen doorwandelen, dan is het opmerkelijk, dat wij sommige boomen als 't ware de geheele andere flora zien beheerschen en zich dadelijk doen herkennen. Zij wijzen ons op hunne eigenaardigheden, op hun behoeften; want die, welke er zich het best thuis gevoelen, laten zich het meest gelden. Zoo ook onze eiken.

Wij tellen onder dezen vorm twee, die door Linnaeus onder één naam, *Quercus Robur*, begrepen zijn. Wij kennen er in de wandeling gewoonlijk maar één, en wel die, welke bekend is onder den naam *Q. pedunculata* Ehrh., de andere vorm, *Q. sessiliflora* Salisb., is veel minder algemeen bekend. Een eik is een eik, zegt het groote publiek, en let er verder niet op. Zij kennen wel den bekenden eikebladvorm, maar hebben te weinig opgelet, om het groote onderscheid te zien, dat er bestaat onder diezelfde stomplobbige bladeren, waarvan de algemeene grondvorm eivormig is.

Toch is er een groot onderscheid tusschen de twee genoemde vormen. 1e. Door de ongesteelde vrouwelijke bloemen vanwaar de naam *Q. sessiliflora* of *Q. sessilis*; 2e. door de lang gesteelde bladeren.

Bij *Q. pedunculata* zijn de vrouwelijke bloemen langs een lange steel geschaard, waarvan de naam *pedunculata* of *gesteeld*. De bladeren van *Q. p.* zijn nagenoeg ongesteeld of zittend.

De bladen van *Q. pedunculata* hebben geen vasten vorm en kunnen bij elken boom afzonderlijk individueel verschillen; maar de bladeren van denzelfden boom, neen, van denzelfden tak, gelijken dikwijls zeer weinig op elkander.

Geheel daartegenover staat de *Q. sessiliflora*, die veel volkomener bladvorm heeft, al mogen de individuen van elkander te onderscheiden zijn als zoo vele variaties.

Het blad van *Q. sessiliflora* heeft als voornaamste kenmerk, waardoor het van dat van *Q. pedunculata* verschilt, de langere bladsteel, hoewel deze bij verschillende individuen zeer uiteenloopt. Maar ook de vorm van de bladschijf is anders, n.l. tamelijk vlak, en reeds op grooten afstand kan men de beide vormen onderscheiden.

Het best ziet men dit, waar zij gemengd in de bosschen voorkomen, zooals aan den Zuidelijken Veluwezoom.

Hoogst waarschijnlijk hebben onze Veluwsche bosschen grootendeels uit deze soort bestaan, want overal vindt men in de overblijfselen van de oude oerbosschen van de Zuidelijke en midden-Veluwe deze soort terug.

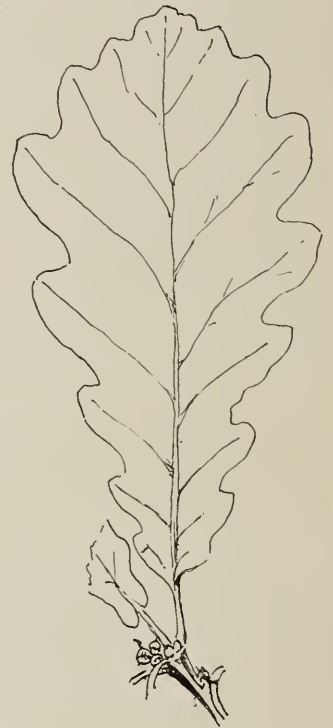
Zeer oude exemplaren vinden wij vooral op de heuvelen langs den Rijn. Prachtexemplaren zijn er te vinden op het landgoed „De Duno“, die 4 meters stamomtrek hebben, met uitgebreide kronen.

Op den Grebbeberg, tusschen Rhenen en Wageningen staan onder meer een paar exemplaren, die door breeder,

donkerder en gladder bladschijf dadelijk in 't oog vallen en die bijna identiek zijn met de variëteit in Duitschland gevonden en daar bekend als *Q. sessiliflora Falkenbergensis*.

Toen ik den afwijkenden vorm aan den Grebbeberg zag, viel mij de afwijking van den vorm zóó op, dat ik er een paar takken van heb gezonden aan dr. Dieck te Zöschen bij Mersenburg (een bekend dendroloog), die mij als antwoord mededeelde, dat hij geen onderscheid in vinden kon met genoemde *Q. s. Falkenbergensis*.

Overal langs den Veluwezoom zien

a. Blad met jonge vruchten van
Quercus sessiliflora. Salisb. (Type).

wij den *Q. sessiliflora* terug, doch 't is mij onbegrijpelijk, waarom men in onze taal de twee hoofdtypen van onzen gewonen eik zomer- en wintereik heeft genoemd.

Zij komen nagenoeg tegelijk in blad en de Wintereik behoudt zijn blad volstrekt niet langer dan de Zomereik. Van beide soorten of vormen behouden vooral de jonge exemplaren en hakhout de bladeren gedurende den geheelen winter.

Welke eik verdient nu den voorkeur voor aanplant? 't Schijnt dat de kwekers aan de *Q. pedunculata* den voorkeur gegeven hebben, om den aanvankelijke snelleren groei en daardoor sneller stamvorming. Zij komen niet of zelden in den handel voor. Een paar malen ontving ik ze geënt (N.B.) op *Q. pedunculata*. Hoogstwaarschijnlijk ook omdat de *Q. pedunculata* zich beter

aan alle gronden gewent; want opmerkelijk is 't, dat men onder de overoude eiken in de duinstreek geen enkel exemplaar van *Q. sessiliflora* vindt, doch deze bijna alleen nog daar voorkomt waar de bodem leemhoudend is, zooals de heuvels van den Veluwzoom langs Rijn, Kromme IJssel en enkele heuvels van de Veluwe zelf.

Ik vond ze daarentegen niet aan den noordelijken Veluwzoom, in de bosschen langs de Zuiderzee.

Dat de *Q. sessiliflora* in de Haarlemmerhout zou voorkomen berust op een dwaling van den heer Heukels, die

plaren, van *Q. cerris* of moseik 2), die evenals de *Q. sessiliflora* zittende vruchten heeft. Ik heb ze nu in de laatste jaren ingeplant.

Van de *Q. sessiliflora* Salisb. bestaan een aantal verscheidenheden, n.l.:

2) De *Q. cerris* is waarschijnlijk bij de reorganisatie door Zocher in 1828 daar geplant, evenals vele andere sierboomen.

Q. s. sublobata, *Q. s. longifolia*, *Q. s. mespilifolia*, *Q. s. Giesleri*, *Q. s. longifolia hybrida*, *Q. s. acutiloba*, *Q. s. heterophylla*, *Q. s. purpurea*, *Q. s. fol. aureo-maculatis*, *Q. s. variabilis*, *Q. s. Scheverini* en de *Falkenbergensis* en volgens Beissner, Schelle en Zabel een der bastaarden tusschen de twee vormen.

LEON A. SPRINGER.

BIJENTEELT.

De inrichting van een bijenhuishouding.

Dank zij het heerlijke voorjaarsweer hebben onze bijtjes in de afgelopen week veel honingsap en veel stuifmeel kunnen verzamelen. Wat hebben de beestjes zich kostelijk geveerd! 't Was bepaald verrukkelijk er naar te zien. Op sommige milde dagen waren ze van 's morgens vroeg tot 's avonds laat heel druk. Voor de vlieggaten van sommige kasten en korven bewogen zich honderden bijen. Die naar binnen drongen, hadden prachtige boutjes of klompjes stuifmeel aan de achterste pooten. Behalve stuifmeel, brachten ze ook honingsap mede.

't Ziet er nu bij de bijenvolken geheel anders uit dan voor een kleine veertien dagen. Als we nu een volk in kast of korf bekijken, dan vertoont het zich heel wat gunstiger. Toen waren er nog weinig bijen. Thans evenwel zien ze er heel wat bekoorlijker uit. Er zijn veel meer bijen; er is veel meer broed en ook meer honing.

Veel honing wordt thans verzameld uit de bloesems der appelboomen; over 't algemeen bloeien deze dit jaar bijzonder rijk. In speciale fruitculturen is het daarom thans overheerlijk. Reeds op eenigen afstand komt ons de geur der prachtige wit-rose appelbloesems tegemoet. De boomen zijn als het ware met een wit-rose tapijt behangen. Daarbij dat heerlijke, koestrende zonnetje en het gegons der duizenden bijen, die we van bloem tot bloem zien vliegen, geeft een verrukkelijk schoon gezicht. Enorm veel honing wordt er dan ook in die speciale fruitculturen door onze nijvere bijtjes gewonnen.

Wij hebben onze bijen staan op de vruchtenterreinen der Tuinbouw-Maatschappij „Gelderland”, alhier, zijn dus iederen dag in de gelegenheid dit heerlijke gewin der bijen te aanschouwen.

Toen we op een avond vóór in deze week enkele onzer volken eens nakijken, was het een lust om te zien, hoe sterk de kolonie's in de laatste weken waren aangekomen. We troffen een Gravenhorster boogkorf en een gewonen, ronden strookorff aan, waarvan nagenoeg alle ledige raten en cellen geheel gevuld waren met z. g. „lossen honing”. Natuurlijk waren een groot deel der raten met broed bezet, maar al de overige waren gevuld met honing, zelfs de reeds ledige cellen tusschen het broed in. Deze twee zijn dan trouwens ook mee van onze beste kolonies.

Moge het weer ook in de komende week blijven meewerken; wat zou

zulks heerlijk wezen voor de zoo schoon bloeiende fruitboomen, voor onze bijtjes, voor geheel den plantengroei.

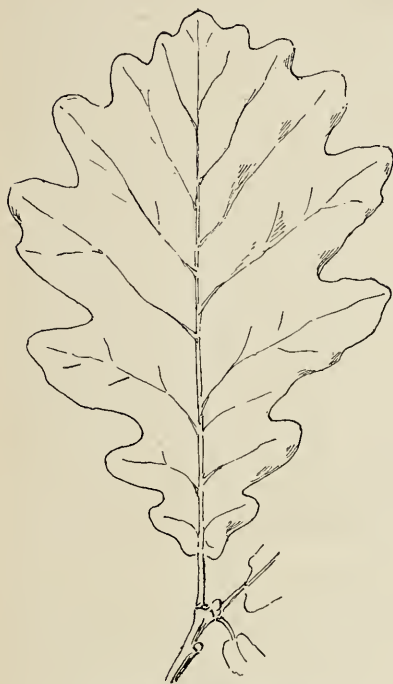
Als het weer gunstig blijft, zal het zoo heel lang niet meer duren, of de eerste zwermen komen voor den dag.

Beginners met de bijenteelt doen dan 't beste met zulk een zwerm of met meerdere te beginnen. We zullen dezulken daarover in één der volgende artikels enige aanwijzingen geven.

Vóóraf is het evenwel noodig, dat we met de geheele bijenhuishouding goed op de hoogte zijn. Laten we daarom thans ons artikel over „de inrichting van een bijenhuishouding”, van de vorige week, hier vervolgen.

De koningin — om op de verschillende leden eener bijenkolonie nog even terug te komen — is kenbaar aan haar slank achterlijf, dat puntig toeloopt, terwijl de korte vleugels 't achterlijf slechts tot op de helft bedekken. Haar vrij lange pooten zijn roodbruin. Ze is een weinig Forscher, dat wil vooral zeggen langer, dan de werkbij. De hoofdtak der koningin is eieren leggen. Deze eitjes zijn geelachtig wit en aanmerkelijk kleiner dan b. v. een speldeknoop. Zij legt er in den besten tijd wel 1000 à 2000 per dag. Na een dag of drie hebben die eitjes zich tot kleine, witte diertjes, zonder pootjes, ontwikkeld, die *larven* of *maden* worden genoemd. Na eenige dagen spinnen die larven zich in en gaan in den popstoestand over, evenals zulks de rupsen doen. De geheele gedaanteverwisseling duurt 17 à 24 dagen; deze tijd is afhankelijk van de omstandigheid of uit het eitje een werkbij, een dar of eene koningin zal geboren worden.

Over het ontstaan dezer drie vormen bestaat verschil van meening. Sommigen beweren, dat de koningin tweemaal bevrucht en daaruit komen *werkbijen*, of, bij vergroting der cellen en door toediening van beter voedsel aan de larven, *koninginnen*; de andere soort is onbevrucht, daaruit worden *darren* geboren. Anderen houden staande, dat de *bevruchte* koningin slechts eieren legt van één soort. Daaruit ontwikkelen zich, als ze in cellen voor werkbijen gelegd worden — deze cellen zijn kleiner dan darrencellen — werkbijen; worden ze in darrencellen gelegd, dan komen er darren. Dus: alleen de cellen en het voeder bepalen 't geslacht. Evenals uit de eitjes of de maden, waaruit bij gewoon verloop

b. *Quercus sessiliflora*. Salisb.
(Vorm a. d. Grebbeberg)

eenigen tijd geleden in „De Levende Natuur” (1900) dit bosch als groeiplaats aangaf. 1)

Tot nog toe heb ik zelfs na nauwkeurig onderzoek, nergens een exemplaar gevonden, noch onder die welke

Bladvoet van
Quercus pedunculatus.

er staan, noch onder die welke gevallen zijn.

Hoogst waarschijnlijk is de berichtgever op een dwaalspoor geraakt door de aanwezigheid van een paar exem-

1) F. W. v. Eeden geeft ze niet op in zijn lijst van planten der bosschen en duinen van Kennemerland, wel *Q. pedunculata* Ehrh.

werkbijen zouden ontstaan, koninginnen kunnen voortkomen, als ze in koninginncellen gebracht en verzorgd worden, zoo ontwikkelen zich uit eitjes, in darrencellen gelegd, darren. Dit alles geldt slechts voor eieren door een bevruchte koningin gelegd. De onbevruchte koningin legt eitjes, waaruit alleen darren voortkomen. Zoo hebben ook de werkbijen in bepaalde omstandigheden 't vermogen eieren voort te brengen, waaruit eveneens uitsluitend darren geboren worden.

Ook de bevruchte koningin kan, hetzij door ziekte, hetzij door ouderdom, darrenbroedig worden.

Het broed wordt met een dekseltje van was gesloten; dat dekseltje is voor werkbijen plat, voor de mannetjes of darren bol. Hierdoor en ook door de meerder grootte der darrencellen valt 't onderscheid van 't broed gemakkelijk in 't oog.

De koningin is in haar tweede en derde levensjaar 't vruchtbaarst; men late haar dus niet ouder dan drie jaar worden.

De darren, de mannetjes dus, bezitten geen angel en kunnen bijgevolg niet steken. Door één dar wordt de koningin voor geheel haar leven bevrucht. Deze bevruchting kost den dar het leven. Veel darren in een bijenwoning te hebben is niet voordeel; zij toch verteren vrij wat voedsel en richten al heel weinig uit. Alleen kunnen we zeggen, dat zij mede bijdragen tot verwarming der bijenwoning.

De werkbijen zijn de arbeidsters; hare pooten zijn anders ingericht dan die der koningin en der darren. Hare achterpootjes toch hebben een soort knijper, waarmee zij de was, die zij door hare spijsverteringsorganen uit het voedsel kunnen ontwikkelen, van haar onderlijf afschrapen. Koningin en darren ontwikkelen geen was en hebben ook die z. g. knijpers niet.

Het stuifmeel dat de werkbijen uit de kelkjes van bloemen en bloesems halen, wordt door haar met wat honing vermengd en strekt alsdan vooral den larven tot voedsel. De bijenhouder noemt het dan ook *bijenbrood*.

De levensduur der bijen is voornamelijk afhankelijk (bijzondere omstandigheden natuurlijk buitengesloten) van de hoeveelheid werk die ze verrichten. Een werkbij, in 't najaar geboren, kan wellicht 5 à 7 maanden oud worden; maar eene, die in den tijd van drukke werkzaamheid het levenslicht aanschouwt, wordt waarschijnlijk niet ouder dan 8 à 10 weken. Een koningin of moederbij daarentegen kan verscheidene jaren bestaan.

Bij gunstige weersgesteldheid kan elke bijenkolonie in den besten tijd van 't jaar 1 à 1½ K.G. honing halen. Of het voor een bijenhouder, die eenige volken heeft, dus ook van belang is, als 't in dien tijd schoon weer is.

De bijen dragen zorg altijd voldoende raat aanwezig te hebben. Hoe meer zij winnen, des te meer nieuwe raat komt er in haar verblijf, ten minste als daarvoor nog ruimte is. Ten bewijze, dat de Noordenwinden met recht schraal genoemd worden, kan onder meer dienen,

dat de bijen bij zoo'n wind gewoonlijk zoo goed als niets kunnen halen; de kostelijke nectar of het honingsap blijft alsdan in de bloemen terug.

Een milde lucht, een eenigszins bewolkte hemel en daarbij matige zuid-oostenwind doen den honing mildelijk in de bloemkelkjes vloeien.

In 't algemeen: hoe meer de wind naar 't Noorden neigt, hoe ongunstiger, hoe meer naar 't Zuiden, hoe gunstiger voor de bijjes.

Neede.

GERARD J. PANNEKOEK.

Canna's planten. — *Gemengae perken.* — *Knolbegonia's.* — *Primula's.* — *Gazonplanten.* — *Uitgebloeide heesters.*

Deze week kunnen de *Canna's* in den tuin worden uitgeplant. Gedurende de maand Maart of April hebben we de oude planten zoo noodig gescheurd en in bloempotten gezet, welke men in de kas of in een half warmen bak heeft geplaatst.

De planten, die nu flink zijn uitgegeloopen, worden uit de potten gestolpt en op het perk ingegraven.

Canna's houden van een flink bemesten, doch lichtigen grond en een warme, zonnige standplaats.

Het perk moet men dus bemesten met een flinke laag goed verteerde paardemest.

Is de grond in onzen tuin erg k'l, dan kan men de aarde ter plaatse ± 40 c.M. diep uitgraven; in het daardoor ontstane gaat brengt men eenige kruidwagens verse paardemest en desnoods wat blad, waarna men de uitgegraven aarde weer er op brengt.

Daardoor hebben ze wat men noemt een warmen voet en zullen geen last hebben van den killen bodem.

De afstand waarop de planten komen te staan, bedraagt 60 à 80 c.M.

Hoewel de planten, zoowel door bloem als blad, een goed effect maken, toonen ze op perken uitgeplant wel wat stijf en wil men het geheel een losser aanzien geven, dan kan men ze of in losse groepen in 't gazon uitplanten, of ze op de perken een tusschenbeplanting geven.

Zeer geschikt leenen zich daartoe o. m.: *Gaura Lindheimeri*, *Nicotiana sylvestris*, *Hyacinthus candicans* en verschillende *Lelie's*.

Gedurende den zomer mag het der *Canna's* vooral niet ontbreken aan vocht; gieten is dus een eerste vereischte. Bovendien zullen de planten zich zeer dankbaar toonen, als ze af en toe wat vloeimest krijgen. Ook op gemengde vakken, dus in gezelschap

van andere planten, voldoen *Canna's* zeer goed, dikwijls beter dan wanneer ze op afzonderlijke bedden zijn uitgeplant. Dikwijls ziet men ze gebruikt met *Ricinus* (Wonderboom), *Zea gracillima* (Siernaïs), *Cannabis gigantea* (Reuzenhefnip), *Acacia lophanta* e. a.

Tegelijk met de *Canna's* kunnen nu de *Knolbegonia's* worden uitgeplant.

Deze worden nog steeds aanbevolen voor perken, die beschaduwde liggen, waarvoor ze zich dan ook uitstekend leenen.

De knollen zullen nu wel in een bak of in kleine bakjes thuis aan den groei zijn gebracht. Zijn ze flink uitgegeloopen, dan worden ze met een kluit opgenomen en op de perken gezet op een afstand van ± 25 c.M. Kleinere soorten als *Graaf Zeppelin* en *Surpasse Davisii* krijgen een afstand van 12 à 15 c.M.

De knolbegonia's houden van een zeer voedzame aarde; het perk te bemesten met een laag goedverteerde paardemest is zeer aan te bevelen!

De verschillende sleutelbloemen als *Primula elatior*, *P. acaulis* *P. officinalis* en de Aurikels *Primula auricula* zijn nu uitgebloeid. Zijn ze op een perkje uitgeplant geweest, dan kunnen we ze nu met een kluit opnemen, en op een ander bed uitplanten; tevens zijn we in de gelegenheid, ze nu te scheuren, wat we liefst doen, op een regenachtigen dag of bij betrokken lucht.

Men vergete niet de eerste dagen geregeld gieten. Willen we zaad van de planten winnen, dan kunnen we dit tegelijkertijd doen.

Wie als gazonplant een *Polygonum* heeft, zal in dezen tijd van 't jaar uitloopers van deze plant in het gras zien, soms op zeer grooten afstand. Met een mes kunnen we deze uitloopers zoo diep mogelijk wegsteken.

Andere gazonplanten, zooals *Gunnera scabra*, *Bambusa's*, *Gynerium argenteum* o.a. vragen nu bij droog weer veel water; ook af en toe wat vloeimest. Liefst gieten we bij warm weder des avonds.

Het lange gras en het onkruid aan den voet dezer planten houden we geregeld verwijderd. A' te dikwijls toch wordt dit vergeten!

We mogen echter ook niet in het andere uiterste vervallen, door netjes rondjes om de planten te steken. We houden het gras eronder kort, meer niet.

Verschillende heesters, die pas uitgebloeid zijn, kunnen nog worden gesnoeid. We brengen ze nu in den vorm en snijden zoo noodig het oude hout weg.

Heesters echter, die zich in najaar of winter met mooi gevormde of gekleurde bessen of vruchten tooien, laat men liefst ongesnoeid.

Crataegus pyraeantha, *Sambucus racemosa*, *Viburnum Lantana*, *Crataegus oxyacantha* e. a. mogen dus niet of weinig worden gesnoeid!

Verder kunnen we in den tuin doorgaan met het beplanten der zomerperken; de meeste planten kunnen nu buiten op de perken worden gezet.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Gieten.

Het gieten van Orchideeën beteekent niets dat kan iedere tuinjongen, maar de juiste maat te geven, niet te veel en niet te weinig dat is een kunst... die niet zoo gemakkelijk te leeren is. Luister maar!

De amateur die pas met de kinderen van het woud aan het kweken is, zal, wanneer hij op een zonnigen morgen in de kas komt zijn Orchideeën eens flink gieten, immers zij drogen met zulk weer spoedig weer op.

Nauwelijks echter is hij met dit werkje klaar of de lucht betreft en de zonnige dag verandert in een donkere dag met een koude wind, zoodat met de luchtraampjes maar spaarzaam gewerkt kan worden. De doornatte planten drogen niet spoedig genoeg op, met het gevolg, dat de jonge wortels gaan rotten wat niet in het voordeel der plant is.

Voor al Cattleya's en Laelia's en de hybriden van deze geslachten hebben spoedig last van te veel water.

Het is natuurlijk onmogelijk te zeggen, precies te zeggen, zoóveel water moet die Orchidee hebben; dit hangt van zooveel omstandigheden af, waarmede rekening moet worden gehouden, dat van raad geven geen sprake kan zijn.

De liefhebber moet elken morgen zijn Orchideeën nagaan, en zijn er bij die droog zijn, het Sphagnum vertelt ons dat, dan sprenkelen wij met de hand wat water over de compost of wij gieten met een fijne broes de plant over.

Gieten wij op deze manier dan kan het niet veel schelen of de zon achter de wolken kruipt en zich niet meer laat zien.

Anders wordt het wanneer het weer bestendig wordt en de barometernaald pal op mooi weer staat.

Dan kunnen wij gerust meer water geven, vooral de planten die flink groeien. Geef minder aan de planten die in een grooten pot staan en over veel compost kunnen beschikken; in de eerste plaats denken wij hier aan de planten, die dit voorjaar een groot woning betrokken.

Planten van *Aerides*, *Vanda's*, *Saccolabiums*, *Angraecums* verlangen al zeer weinig water en het is voldoende, wanneer wij zooveel geven, dat de sphagnum in leven blijft.

De Orchideeën met ronde, vleezige bladeren, zooals *Vanda teres*, *V. Hookeriana*, *V. Miss Joaquim*, *Dendrobium teretifolium*, *Scuticaria's*, *Brasavola Petrii*, *B. stricta* en andere die op een stuk teakhout of kurkschors groeien, bespuite men nu eenmaal per dag.

Wat betreft de Venusschoentjes, *Cypripediums*, geeft men flink water zoodra er teekenen zijn dat de plant droog is.

Er is natuurlijk een uitzondering en deze bestaat in den vorm van *C. bellatulum* en haar kinderen, die liever droog staan en veel minder water noodig dan de andere.

Pleione maculata, *P. Lagenaria*, die nu krachtig groeien, kunnen wij flink gieten, terwijl een kopje bouillon van

koemest eenmaal in de veertien dagen welkom is.

De *Dendrobiums* met flink ontwikkelde jonge stengels zijn nu ook gemakkelijk te gieten, terwijl dit eens vervangen wordt door flink te spuiten, waarbij ook de onderkant van de bladeren niet vergeten mag worden. Voorzichtig gieten wordt aanbevolen bij *Masdevallia's*, vooral *M. Harryana* en *M. Veitchii*. *Masdevallia Wagneriana* is zeer gevoelig voor al te natte voeten, in welk geval zij de bladeren laat vallen.

Dus geen directen, maar wel algemeen raad komen wij geven.

J. K. B.

In den Moestuín.

Gieten. — Wortelen. — Bloemkool. — Meloencn. — Komkommers. — Meiknollen. — Rammenas.

In de broeierij gaan we steeds voort met de bakken waarin we onze jonge groente kweekten in orde te brengen voor meloenen of komkommers, nog een wijle en al onze ruimte onder glas is met deze gewassen bezet. De wortelen uit de eerste warme bakken zijn reeds geoogst en de plaats waar ze stonden voor iets anders in gebruik genomen. Het waren de wortelen die we in October 1907 op een eenigszins verwarmde bak uitzaaiden. Wij zijn voor de meerdere moeten en zorgen, die we aan deze wijze van kweken ten koste legden, ruimschoots beloond; want we plukten vroege en ook mooie wortelen, donker van kleur, malsch en niet harig, eigenschappen die een goede wortel bezitten moet.

We oogsten nu uit de rijen die we in het vorige najaar koud bezaaiden; ook de koude bakken in Januari bezaaid geven nu opbrengst. De eerste die we uit die bakken plukken zijn nu niet zoo bijzonder mooi, ze zijn wat licht van kleur; 't zal echter wel beteren.

We zijn in den beginne zuinig en zoeken zorgvuldig de grootste uit; 't is echter onmogelijk een wortel uit te trekken, zonder die welke in de onmiddellijke omgeving staan min of meer los te rukken en daardoor in hun groei te storen. De haarworteltjes zitten in den grond als 't ware door elkander gevlochten, door het uittrekken van den één lijden dus onwillekeurig de nevenstaande.

We trachten de schade zooveel mogelijk te beperken en gieten daarom die welke blijven, terdege nat; de openingen in den grond ontstaan worden door het gieten dichtgespoeld.

Wie klei of kleiachtige grond in hunne bakken moeten gebruiken gieten ook, voordat ze gaan plukken anders zullen ze ervaren dat ze het loof aftrekken en dat de wortel in den grond achterblijft. Dat bij droogte het gieten van de wortelenbakken noodig kan zijn, ook al oogsten we nog niet, behoeft zeker niet afzonderlijk vermeld. Bij al dat plukken en gieten doen we bij vernieuwing de ervaring op dat ruimstaande wortelen het eerste maar ook het beste beschot geven, dat gaande weg de kwaliteit van

die welke staan blijven vermindert, zoodat de laatste uit zoo'n bak of rij niet meer onder eerste soort gerangschikt kunnen worden. Een volgend jaar hopen we met die ervaring ons voordeel te doen.

De meloenen die we voor een paar weken reeds in koude bakken uitplanten, treffen het in de eerste dagen door de koude nu niet zoo bijster goed, hun stand is dan ook maar zoo zoo. Nu de warmte er eenmaal is, zien we zoo hier en daar een plant slap hangen; vermoeiden daarom watergebrek. In de meeste gevallen is dit echter niet het geval, maar is het verschil in temperatuur tusschen den grond en de lucht in den bak de oorzaak van dit verschijnsel. De wortels voeren, naar evenredigheid van de sterke verdamping die er in de bladeren plaats heeft, geen voldoende vocht aan. Om het verbroken evenwicht te herstellen, beschermen we de planten voor de inwerking van de zonnestralen, echter niet het geheele glaspoppervlak; we brengen slechts zooveel bescherming aan, dat de plant in de schaduw komt; op het vorige gedeelte laten we de zon vrij spel.

Gaven we in dit geval water dan zouden we daardoor den grond nog meer afkoelen en het verschil in temperatuur nog vergrooten, we zouden de kwaal verergeren in stede van die weg te nemen. We zijn dus voorloopig nog spaarzaam met het toedienen van vocht, wat echter niet wil zeggen dat we den grond droog laten worden.

Even zoo goed als de meloenen en ook de komkommers, die op een broeilaag staan, vragen ze in koude bakken een behoorlijke vochtige grond. Dat we met de samenstelling en de grondslag rekening moeten houden is duidelijk en we bedenken dat ook in bakken grond die aan de oppervlakte fijn verkruid is niet zoo sterk uitdroogt als die, waarop zich een korst gevormd heeft, die in veel gevallen nog scheurt en daardoor het uitdrogen nog meer bevordert.

Zoodra de planten de geheele oppervlakte waarover ze beschikken kunnen hebben volgegroeid en de grond daardoor aan de directe inwerking van de zonnestralen onttrokken is, zijn we dubbel opletten bij het gieten, te veel vocht, vooral bij een reeks koude dagen geeft licht aanleiding tot rotting, vooral het hart van de plant houden we droog, ontstaat daarin rot, z.g. kanker, dan is de plant in de meeste gevallen ten doode opgeschreven.

De warm opgezette bloemkool is bijna snijbaar, misschien hebben we er al wel enkele geoogst. Bloemkool met haar groote verdampingsoppervlak vraagt veel vocht, vooral die welke in losse lessenaars gekweekt wordt en dus op een broeilaag staan, geven we volop. Wanneer we dit bij dit gewas verzuimen, dwingen we de plant tot koolvorming en dat dit niet in ons belang is, ligt voor de hand, want zulke ontijdig gevormde koolen blijven klein.

Om de blankheid der koolen te behouden moeten we ze voor de inwerking van het licht beschermen, we knikken daarom de hartbladeren over de kool heen of binden de geheele bladmassa

met een raffiaband te samen. We laten ons door de zucht om groote koolen te snijden niet verleiden de koolen te lang te laten doorgroeien.

Zoodra een bloemkool zijn hoogtepunt bereikt heeft moet ze worden afgesneden. Laten we haar langer staan, dan groeit ze los, de krop wordt wel groter, maar de vastheid gaat verloren, wat schiften genoemd wordt, waardoor de waarde vermindert. Dit los groeien wordt door het afsnijden niet geheel en al tot staan gebracht, ook in afgesneden toestand groeit een kool op de inwendige sappen door.

In den bloemkooltijd zien we dan ook veel geschnitte kool; ze wordt echter steeds als tweede kwaliteit verhandeld. Om de kool voor beschadiging te vrijwaren snijden we ook de geheele bladerkroon mee af, die dan even voor het gebruik verwijderd wordt.

De vroege in warme bakken of rijen gekweekte meloenen en komkommers zijn in volle opbrengst. Ook bij deze is nu geregeld oogsten noodig. Bij de meloenen vertelt, behalve de heerlijke geur die een rijpe meloen verspreidt, het loslaten van den steel en het geler worden van den steel zelve, u dat de vrucht geogst moet worden. Bij de komkommers, onverschillig of het gele, groene of witte zijn, geeft het meer en donkerder geel worden van de vrucht bij den steel u het teken dat ze plukbaar zijn.

Indien we meloenen voor den verkoop oogsten, late men de vruchten in geen geval te rijp aan de plant worden, we bedenken dat op rijp spoedig rot volgt, en dat het ons belang is de periode tusschen die beide uitersten zoo lang mogelijk te maken.

Op den vrijen grond zaaien we nog wat *zomerrammens*, niet te veel opeens want doorschieten is nog lang niet uitgesloten.

Onze *Meiknollen* hadden in den beginne nogal van de aardvlooiën te lijden, nu zijn ze flink aan het doorgroeien. We inspecteeren nog eens of ze zoo hier en daar nog niet te dicht staan en verwijderen die welke er te veel zijn. 15 à 20 c.M. afstand heeft elke plant noodig om een behoorlijke knol te kunnen vormen.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Druiven buiten. — 't *Dunnen der vruchtjes.* — *Druivenkas.* — *Luchten en gieten.*

Onze *druiven buiten* worden thans voor de eerste maal gezwaveld, ook al hebben de planten tot heden geen last van „t wit” gehad. 't Is beter te voorkomen, dan er van af te komen. We kunnen de trossen al wel zien; wat gemist kan worden, breke men weg. De behandeling komt almeê overeen, zooals we dat voor de kas hebben aangegeven.

't *Dunnen der vruchtjes* is weliswaar een prettige arbeid, doch 't kan en dit in 't bijzonder bij onze peren, ook een bestlist noodzakelijk werk zijn. Ze vallen thans duidelijk op de zoogen. „rondkoppen”, waarmee die peertjes bedoeld worden, waarin de larven van de perrouw- of galmuggen zijn gehuisvest. De

vruchtjes zijn aanmerkelijk groter en vooral ronder dan de normale. Door de toch waardelooze peertjes af te plukken, ontnemt men aan duizenden toekomstige muggen 't leven. We hebben bij sommige soorten wel negentig procent der jonge vruchtjes moeten afplukken.

Bij hooge kroonboomen gaat dit afplukken al uiterst moeilijk en in boomgaarden is er dan ook geen beginnen aan. Gelukkig, dat dit insect meer plaatselijk is, maar waar 't zich vertoont, kan de schade groot zijn. De vruchtjes worden niet groter dan een knikker en vallen dan met of zonder maden af. (Deze kunnen de vrucht reeds verlaten hebben.)

't *Dunnen* zelf verzuime men vooral niet; men komt er wel niet zoo gemakkelijk toe, maar een groote massa geeft inferieure kwaliteit, terwijl de boom zich te veel moet uitputten en absoluut geen voedsel meer beschikbaar heeft voor de vorming van bloemknoppen voor een volgend jaar. Dat we bij 't dunnen in de eerste plaats de misvormde en kleine of wel de door de schurft besmette vruchtjes wegnemen, is een van zelf sprekende quaestie. Hoeveel we moeten wegnemen, hangt geheel van omstandigheden af en 't is van ons niet te vergen zulks aan te geven.

In onze *druivenkas* is voortdurend werk met 't aanbinden en nijpen. Zijn de scheuten ingenepen, dan zien we uit de oksels der bladeren kleine scheutjes te voorschijn komen, die we in 't dagelijksch leven met den naam van „dieffjes” bestempelen. Wat moeten we daarmee aanvangen? De een breekt ze geheel weg en wel zoo gauw ze voor den dag komen, een ander behoudt ze allen, maar nijpt ze in op 't eerste blad, terwijl een derde diegenen onder de tros wegneemt en ze boven de tros op één blad nijpt. Ze geheel en al te verwijderen is niet aan te bevelen. Neem ze onder de tros weg en nijp ze naast en boven de tros op één blad in.

Luchten en gieten houdt in onze kassen gelijken tred met 't weer. Vooral in perkassen is 't sproeien bij warm weer een zeer noodzakelijk iets. Zoowel de boomen als de grond besproei men een paar uur voor zonsondergang flink nat, waardoor 't luis en „spin” uit onze boomen blijven. Onze koude kasperziken vragen thans, in de groei-periode der vruchten, veel water. Een dun giertje kan vooral bij volgeladen boomen geen kwaad.

P. v. D. VLIST.

In kassen en bakken.

Verkuipen. — *Coleus, Cyclamens, Chrysanthem.*

Oranjeboomen, groote palmen, laurier enz., alle planten die we in het oranjehuis hebben overwinterd en welke thans door ons op een beschutte plaats buiten zijn gebracht, kunnen ook, al doen ze dit niet jaarlijks, om eene verkuiping vragen. Soms moet dit geschieden omdat de kuip waarin ze staan te klein is geworden, soms ook is de kuip verrot en in beide gevallen moeten we dus verkuipen. Gaarne gaan we hier niet toe over; eene te groote kuip is nimmer fraai en boven-

dien, 't is een lastig en ook een kostbaar werkje.

Lang kunnen we de planten helpen door de bovenste laag, die meestal uit dooden grond bestaat, te verwijderen en deze door nieuwen te vervangen. Met de handen wordt dan de bovenlaag zoo diep mogelijk verwijderd, tot dat we te veel in de wortels komen, in welk geval we eindigen en dan de kuip aanvullen met een laag goeden grond, vermengd met de noodige koemest.

Moet men echter zware kuipen vernieuwen, dan is dat geen werkje wat de eerste de beste maar kan doen. Is de kuip verrot, dan wordt deze zonder veel omhaal afgebroken en 't werk is dan betrekkelijk gemakkelijk. Heeft men de kuip op die manier verwijderd en heeft zich op den bodem eene dikke laag wortels gevormd, zonder dat men daar tusschen grond ontdekt, dan wordt die onderste laag een of twee handbreedten glad weggesneden. De wortels die zich aan den buitenomtrek der kluit bevinden, worden met de hand een weinig losgemaakt. De nieuwe kuip wordt op den bodem van een laag potscherven voorzien, dan wordt wat grond er op gebracht en daarop de plant geplaatst, waarna de ruimte tusschen kluit en kuip met grond wordt aangevuld en met een stokje nauwkeurig aangestampt. De kluit wordt zoo geplaatst, dat deze nog wat na kan zakken, wat altijd het geval is, zonder dan te diep te komen. De bovenrand van de kluit mag gewoonlijk gerust een handbreedte boven den rand van de nieuwe kuip geplaatst worden. 't Begieten gaat dan in den eersten tijd niet zoo gemakkelijk, maar men plaatst dan eene zinken strook van ruim een handbreedte om den buitenomtrek van de kluit, aan de binnenzijde der kuip dus. Is later de grondmassa voldoende gezakt, dan verwijderd men deze.

Is de kuip waarin de plant staat nog goed, maar te klein, dan wordt de aardkluit eerst behoorlijk vochtig gemaakt door te gieten, dan wordt de kuip schuin gehaald en in deze richting al draaiende met eene houten hamer aan den buitenomtrek geklopt. Men zal dan spoedig bemerken, dat de tegen den wand der kuip vastliggende wortels en grond loslaten en het verwijderen niet heel moeilijk gaat. Men legt daartoe de kuip op een schuine stelling om deze gemakkelijker door hem naar beneden te drukken te verwijderen. Soms ook hangt men de planten in takels aan een driepoot; dat gaat ook goed, maar is omslachtig. Natuurlijk bevestigt men dan daar waar het touw komt zakken of kleeden om beschadiging te voorkomen. Oranjeboomen ziet men dikwijls in slechten toestand, deze planten hebben eerder een te groote dan een te kleine kuip!

Heeft zoo 'n Oranjeboom eene te groote kuip dan verzuurt de grond en het gevolg hiervan is het afvallen der bladeren en 't onmogelijk worden der plant. Natuurlijk, verzuurde grond is voor elke pot of kuisplant slecht, maar de Oranjeboom toont het spoedig zeer sterk. 't Kan ook zijn dat de grond verzuurd is zonder dat de kuip te groot is, doordat men in de rustperiode

der plant te veel heeft gegoten in dat geval is het goed en zeer gewenscht dat men de kluit zoowel mogelijk draaneert. Men doet dit het beste door in de kluit 4, 5 of 6 gaten te steken met eene ronde puntige stok b.v. een bezem of harkesteel. In die gaten nu laat men rivierzand loopen. Het water trekt daarop dan gemakkelijk aan en wordt gemakkelijk naar den bodem gebracht waar het door de openingen in den bodem, die natuurlijk goed open moeten worden gehouden, wordt afgevoerd.

In de a.s. week verhuizen de meeste planten uit de bakken naar de vakken; er komt dan ruimte daarin die we weer zooveel mogelijk trachten in beslag te nemen.

De *Coleus* die we met het oog op de weinig beschikbare ruimte nog in kleine potten hebben staan, worden thans in grotere overgebracht en op eene behoorlijke ruime afstand geplaatst. Ruime afstand is noodig, we behouden daardoor ook de onderste bladeren, waardoor de plant in sierwaarde stijgt.

Cyclamen worden zoo noodig verpot en steeds op den warmen bak gehouden, flink gelucht en geregeld, althans bij zonnig weer, geschermd en gesproeid; dit laatste doen we bij droog weer zoo 'n keer of 4 per dag. Nimmer gebruiken we daartoe water, dat we zoo uit de pomp halen. Men zorgte dat voor het besproeien der *Cyclamen* steeds een gieter water in de zon staat.

Koud water ter besproeiing gebruikt schokt de plant in haar ontwikkeling en bevordert het roestig worden der bladeren. Laat uw *Cyclamen* niet zo lang staan dat de broeiing geheel koud is geworden, ook hierdoor krijgt men stilstand in den groei en de planten zijn dan voor mooi verloren. Het kweken van mooie groote *Cyclamen* is een vrij kostbaar werkje en voor hen die niet zelf in 't bezit zijn van paardemest, veel te duur. De vernieuwing van de broeilaag moet tot eind Augustus geschieden. De tijd waarop men moet vernieuwen verschilt naar de hoedanigheid van den mest. Meermalen gaf schrijver dezer 6 à 7 keer nieuwe broeiing maar we kweekten dan ook wel eens planten met eene doorsnede van 60 cM. en kregen daarop voor belooning 114 bloemen die te gelijk open waren.

Chrysanten vergeten we geen dag, geen uur! Bij warm en droog weer is gieten steeds noodig, verder is uitbinden en rippen schering en inslag. Bedenk dat thans de fundamenteen moeten worden gelegd voor eene mooie plant. Laat u deze gelegenheid glippen, dan behoeft u 't later niet te probeeren. Het rippen blijven we nog een poosje volhouden; we doen dat tot uiterlijk 20 Juni dan moet onze plant voldoende scheuten hebben om er een mooie plant van te kweken. Beter is dat er een paar meer zijn dan we verlangen, met het aanbinden gaat er nog zoo gemakkelijk een of meer door breken verloren.

J. A. Kors.

AMERIKAANSCH KASSENBOUW.

In een buitenlandsch vakblad lezen we onlangs eenige mededeelingen omtrent de wijze, waarop men in de nieuwe Wereld kassen bouwt. We vonden die mededeelingen belangrijk genoeg, om het een en ander daaruit in dit blad mede te deelen. Daardoor verkrijgt men een interessant kijkje op den ondernemingsgeest der Amerikaansche kweekers en op de wijze waarop zij zaken doen.

Voor ongeveer 25 jaar geleden bouwde men meestal kassen van 4 M. breedte. Later werd dit 6 meter en soms nog meer. Vooral legde men zich toe om zooveel mogelijk goed verlichte kassen te verkrijgen. Daarom bouwde men wel kassen met ongelijke zijden, b.v. met groote zuidzijde en korte, steile noordzijden. Tegenwoordig maakt men bij voorkeur blokken van 10—20 kassen, die soms een lengte hebben van 270 M. en meer. De beide zijden der kas zijn dan van gelijke afmeting, terwijl de tusschenmuren doorgaans geheel ontbreken. Daarmede nog niet tevreden bouwde men kassen van 120—170 M. lengte en pl.m. 14 M. breedte. Velen meenden, dat zulke kassen practisch niet zouden voldoen. Dat ze tegen hevigen wind niet bestand zouden blijken en bij strengen vorst de verwarmingsmachine niet in staat zou wezen, de kas op goede temperatuur te houden.

Al die voorspellingen zijn echter niet waarheid; de kassen hielden het uitstekend en ook de verwarming liet niets te wenschen over, terwijl de planten het blijkbaar naar den zin hadden.

Daarop heeft eene andere firma in Pennsylvania een kas laten zetten van 100 M. lang, 18 M. breed en 8 M. hoog. Dat vond men algemeen toch te erg; 't zou zeker verkeerd uitkomen meende men. Edoch, ook deze kas bleek bestand tegen weer en wind en liet zich naar behoren verwarmen.

Deze gunstige uitkomst was oorzaak, dat eene maatschappij gevormd werd, die zich ten doel stelde groote kassen te bouwen voor rozen en anjers.

Zoo werd in April 1906 begonnen met het bouwen van een Rozen-kas, die de volgende niet alledaagsche afmetingen verkreeg: lang 150 M., breed 50 M. en hoog 11 M. De beglazing geschiedde met groote ruiten, van 40 x 60 c.M. De geheele oppervlakte der kas is 7500 vk. M., en die van de glasbedekking ± 10,000 vk. M. met inbegrip der twee verwarmingstoestellen, bedroegen de bouwkosten rond f 60,000.

Inderdaad zulke inrichtingen zijn heel wat anders, dan de kassen die men hier gewoon is te zetten. En blijkbaar brengen toch die reusachtige glazen paleizen goed hun rente op, anders zouden de practische Amerikanen, die in de eerste plaats vragen of er wat mee te verdienen is, niet voortgaan in deze richting.

En al behoeven wij bij het bouwen van kassen onze vakgenooten aan de andere zijde der Oceaan niet in alles na te volgen, zeker is het, dat aan hun systeem groote voordeelen verbonden zijn. Hoe ruimer, luchtiger en lichter de kassen zijn, hoe beter in den regel de planten, die men er in kweeken wil, zullen groeien. En voornamelijk is dit van toepassing bij het forceeren in den winter. Dan zijn zulke inrichtingen verre te verkiezen boven de kleine, benauwde en donkere ruimten, die men menigmaal voor dat doel ziet gebruiken. Natuurlijk, ieders heurs laat niet toe paleizen te bouwen, maar waar men het eenigszins doen kan, zette men liever ééne flinke ruime kas, dan twee kleine, benauwde ruimten. We zijn er zeker van, dat men zich niet zal beklagen dezen raad gevolgd te hebben.

W. LODDER.

VOOR DE KEUKEN.

Naar aanleiding uwer vraag aan gaande recepten voor tomatenbereiding, zend ik u er hiernevens eenige, die beproefd zijn.

1. Tomaten gevuld met gehakt.

Men snijdt van de tomaten, na ze gewasschen te hebben, 't bovenste kapje af, haalt er voorzichtig de pitten uit, en vult de holte met een klein balletje gehakt, zet ze netjes naast elkaar in een pannetje, waarin een stukje boter, legt er een beboterd papier over heen en stooft ze gaar in den oven. Dan neemt men zo voorzichtig uit 't pannetje en legt elke tomaat op een geroosterd of in boter gebakken sneedje brood.

Men kan er ook in plaats van gehakt, een stukje boter, een beetje peper en zout en gehakte peterselie in doen, en ze dan op dezelfde manier behandelen; men legt ze dan rondom warm kalfsvleesch.

2. Tomaten met macaroni.

Men kookt macaroni gaar in water met zout, roert er een stukje boter door, en legt ze op een schotel, in 't midden een plaats openlatend voor de tomaten. Deze vult men met gehakt of stooft ze eenvoudig met een stukje boter, en legt ze in het midden van den schotel. Over de macaroni strooit men flink wat in boter bruin gebakken kruimels brood, over de tomaten fijn gehakt peterselie.

3. Rijst met macaroni.

Men kookt rijst bijna gaar in water, waarbij wat zout, een stukje boter en een heele ui zijn gevoegd. De ui neemt men er uit, en legt de rijst in een besmeerd vuurvast schoteltje, daarop een laagje aan schijfjes gesneden, rauwe tomaten, bestrooid met peper en zout, dan weer een laagje rijst, bovenop een laagje tomaten, gedekt met gefruite broodkruimels. Dit zet men $\frac{3}{4}$ uur in een matig warmen oven.

4. Tomatensoep.

1 pond tomaten, 4 aardappelen, 3 à 4 flinke wortels, wat selderij en een in schijfjes gesneden in boter gefruite ui worden met 1 L. water opgezet. Als de groenten goed gaar zijn (1 à $\frac{1}{2}$ uur) rijft men ze door de haren zeef tot bijna alles er door is, voegt er wat zout en een stukje boter bij en laat 't nog even flink doorkoken met 't nat en bindt de soep met 1 theelepeltje aangemengde sago.

X.

Erwtenspruitjes.

In de rubriek „Werk v. d. Volgende Week” geeft de heer Muijen aan, hoe en waarom de jonge erwtenplanten getopt moeten worden.

Dat deze spruiten nog waarde heb-

ben voor de keuken, zal menigeen, evenals mij, tot nog toe onbekend geweest zijn. In „Le Petit Jardin” lezen we, hoe men door ze te stoven een gerecht verkrijgt, dat wel niet geheel op ééne lijn kan staan met jonge dorp-erwtjes, maar toch zeer smakelijk moet zijn.

Er wordt zelfs de raad gegeven, de erwten aanvankelijk niet op den toekomstigen afstand te zaaien, maar zeer dicht, en bovendien nog een extra-rij er tusschen te zetten. Als de overtollige plantjes dan ongeveer 7½ cM. hoog zijn, worden ze uitgetrokken voor de keuken.

Waar deze nieuwe groente verschijnt op een tijd, dat alles nog schaarsch is, acht ik het zeer wel mogelijk, dat deze trouvaille van M. Delabarrière, wien de eer van de ontdekking toekomt, hier inderdaad „in eene behoefte voorziet”.

B. B.

EEN OUDE REUS.

Toeristen, die wel eens de Lek bij Culemborg zijn overgestoken, zullen zich herinneren, dat op den Neerweg een eenwoud boom stond. Deze reus was hol en had van binnen gemeten, een middellijn van ongeveer 3 M. Menig zwerver heeft daarin beschutting tegen het weer en nachtrust gevonden, want zeer gemakkelijk konden daar 2 à 3 personen in overnachten, terwijl er nog voldoende ruimte overbleef, om eten te koken. Een en ander natuurlijk, wanneer men slechts zwervers eischen stelt. Het vorig jaar hebben bedelaars (man en vrouw) daar ongeveer een maand in gelogd. Vermoedelijk tengevolge van kwaadwilligheid is de boom thans van binnen geheel verbrand en heeft hij zooveel geleden, dat zijn val onvermijdelijk was. Een stukje stam van een meter hoogte is al wat overbleef van het eens zoo machtig en gastvrij geraamte.

(„Tijd.”)

Verslag van den Rijksbouwproefvelden in Noord-Holland over 1907,

door J. G. Hazeloop, Rijksbouwleeraar te Alkmaar.

Wezen we de lezers en in 't bijzonder de vaklieden onder hen, op het Verslag der Rijksbouwproefvelden in Zuid-Holland, wij kunnen hun ook de kennismaking met bovengenoemd verslag zeer aanraden.

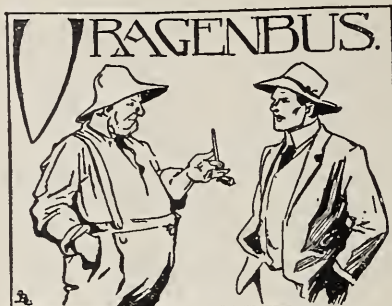
Men vindt in dit, gratis bij den Rijksbouwleeraar te bekomen werkje, degelijke en uitvoerige verslagen van bemesting-, bestrijding- en cultuurproeven, benevens die voor twee in verschillende provinciën te gelijk genomen proeven.

Ze zijn genomen bij groenten, tuinzaaden en bloembollen en zijn meest voortzettingen van in vorige jaren genomen proeven. Dat de resultaten er van daardoor zeer in betrouwbaarheid winnen, zal aan ieder duidelijk zijn.

Verder zijn hier de uitkomsten megedeeld van onderzoekingen met tot nog toe hier niet gebruikte stikstofhoudende meststoffen en enkele mestmengsels.

Aan ieder, die beter op de hoogte wil raken met het bemestingsvraagstuk, wordt de aandachtige lezing van dit Verslag ten zeerste aanbevolen. Men merkt dan duidelijk, met welk een nauwgezetheid de proeven genomen zijn.

A. M. v. D.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, Zeist; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Bijenteelt aan den heer G. J. Pannekoek, Neede.

Vraag No. 776.

Hoe moet ik mijne **UITGEBLOEIDE AZALEA**, **CLIVIA** en **LAURUS TINUS** behandelen om die het volgend voorjaar weer in bloei te hebben?

Hontenisse.

A. D.

Antwoord: Voor de behandeling van *Azalea's* na den bloei, zie onder kamerplanten in dit nummer. *Viburnum tinus*, ten onrechte *Laurus tinus* genoemd, nu tot het najaar op een zonnig plekje in den tuin zetten, geregeld water en af en toe vloeimest geven. *Clivia* binnen houden in getemperd licht, maar op een frissche, luchtige plaats. Gedurende de wintermaanden rust geven door spaarzaam te gieten tot de bloemtros verschijnt.

v. L.

Vraag No. 777.

a. Ik heb in de koude kas gezaaid: **DIANTHUS SCHNEEUWBALL**, **ASTER-SADO JACCO**. Daar ze nu de gewenschte grootte hebben en afgehard zijn, moeten ze nu den vollen grond in, welke grond en mest zoudt u mij aanraden en hoe is de behandeling van die planten. Eveneens heb ik gezaaid — hoe de naam is weet ik niet — dit zesbladige blad, moet dit ook den vollen grond in en hoe is de behandeling.

b. Een **CLIVIA** in de serre heeft een blad van Januari af, dat maar **NIET HARD OPSCHIED**, is dit een gewoon verschijnsel.

c. Een kennis van mij heeft een **AZALEA** gekocht, die prachtig in bloei was (wit-rood), nu is zij in de kamer sinds eenige dagen en nu beginnen de bloemen **SLAPTE WORDEN** en zelfs de knoppen. Een theekopje water per dag is zeker wel te weinig, en de bladeren worden ook langzamerhand bruin. Welke kan de oorzaak hiervan zijn?

Voorburg.

A. B.

Antwoord: a. De door u bedoelde planten verlangen een zonnige standplaats en goed bemesten grond. Een goede meststof is koemest. Het samengestelde blad behoort zoover ik zien kan ('t was in zeer verlepten toestand) aan een *Lupinus*, die met dezelfde behandeling als bovengenoemde tevreeden is.

b. Uw *Clivia* zal, nu het warmer wordt, wel spoedig doorgroeien. Een dun giertje zal haar goed doen. Zet de plant nu in getemperd licht.

c. 't Kan wezen dat de kluit der plant inwendig zeer droog is. Is dit zoo, zet haar dan een half uurtje in een emmer met water. Het slap worden der bloemen kan ook veroorzaakt worden door de zon. In dat geval moet de plant op de warmste uren van den dag nit de zon gezet worden. Na den bloei buiten zetten op een lwe plaats; dan herstelt ze zich met den nieuwen groei weer spoedig!

v. L.

Vraag No. 778.

a. Half April kocht ik in een bloemenwinkel alhier een prachtige bloeiende **DONKER-LILA CINERARIA**, plaatste ze in de serre op het Zuiden, doch helaas! slechts weinige dagen bleef ze zoo mooi. De **BLOEMTROSJES** werden **SLAP**, en het **BLAD** bleek aangetast te worden door z.g. roode luisjes. Ik nam de aangestoken bladen en bloemen voorzichtig weg en beproefde met doodden en afspreiten wat mij nog gaaf scheen te redden, doch — al scheen het mij aanvankelijk dat ze weer wat opfleurde, het was een illusie geweest. De *Cineraria* ziet er nu bijna geheel kaal en treurig uit. Zou dit enkel en alleen haar oorzaak vinden in dat nare ongedierte. Wat hier tegen te doen, en is het een overblijvende plant en kan ik hem nog behouden voor het volgende jaar.

b. Met een gekochte **PRIMULA** ben ik gelukkiger, al geeft ze mij ook **MEER BLAD DAN BLOEM**! Wat daaraan te doen? en kan ik die ook overhouden, en hoe?

c. Dan heb ik sedert 1½ jaar ruim, een **SIERDENNETJE**, dat er van den winter nog prachtig uitzag, doch bijna **ONMERKBAAR MINDER** werd. Ik heb het nu de vorige week uit den pot genomen, en nieuwe aarde gegeven. Ik zag er niets bijzonders aan, als dat de grond doorwoerd was met wortels, en nog al erg droog. 't Was hetzelfde verschijnsel als met de *Cineraria*; eerst dacht ik dat hij opfleurde, maar nu is het dunkt mij, nog eens zoo treurig. Van boven ziet ze er nog goed uit, doch de onderste vertakkingen worden geheel slap en geel, en laten de bladeren vallen als men ze aanraakt. De sierden heeft rijf vertakkingen. Ik gaf ze wat aarde bij nit den tuin, en ze staat den geheelen dag op het Noorden, 's nachts op de serre, en krijgt dan nooit zon.

Amsterdam.

Mevr. O.—T.

Antwoord: a. *Cineraria's* worden als éénjarige planten behandeld en worden na den bloei meestal zeer spoedig leelijk. Nu de plant al zoo slecht is, zou ik er niets meer aan doen, maar bij voorkomende gelegenheid knut u niet beter doen dan de plant met insectencider te bespuiten. Dan houdt u haar frisch en bij goede verzorging langen tijd goed. *Cineraria's* verlangen overigens niet op den tocht te staan, wel vrij koel, dan blijven ze langer bloeien. Gebrek aan water mogen ze nimmer hebben!

b. U zegt mij niet welke *Primula* u bedoelt: er zijn zoo veel soorten. Maar 't zal wel een *Pr. obconica* wezen, een zeer dankbare kamerplant met weinig pretenties. Zet ze goed in het licht, maar vermijd de felle zonnestralen, dan zal de bloei wel weer komen, zoodra ze maar aan haar nieuwe standplaats is gewend.

De behandeling des winters maakt niet

veel verschil met die in den zomer. Ze kan in de kamer met gewone kamerwarmte overwinteren als zij maar in het volle licht, vooral zonlicht, kan staan!

c. Uw sierdenntje heeft het te droog gehad. Altijd groene planten mogen nimmer geheel droog worden. En dan, de verpotting heeft haar blijkbaar nog meer in de war gebracht. Dat moet voor *Araucaria's* zeer voorzichtig geschieden. De takken die geel zijn geworden, zijn voor goed verloren, maar de overige kunt u wel behouden, door de plant op een luv plaatsje buiten de zon te zetten en goed vochtig te houden. 't Is nu den tijd dat de nieuwe groei komt, en dus kan veel goed gemaakt worden.

v. L.

Vraag No. 779.

Ik heb, toen het daarvoor tijd werd, gezaaid *KOCHIA's*. Dit *ZAAISEL* kwam goed op, maar ten slotte bleef er niet één plantje over. Een tweede zaaisel kwam even eens goed op. De plantjes werden op tijd verspeend en in potjes gezet, toen ze circa 8 centimeter lang of hoog waren. Zij groeiden een dag of veertien en toen werd de één na den ander rood, één tiental groeide door, werd zoo wat 15 centimeter lang, en weer de een na den ander ging DOOD. Alles werd op warmen voet gezaaid. Na het in potten zetten kwamen ze in den kouden bak. Vorig jaar had ik ten slotte zulke mooie planten en nu niets. Mijn tuinman weet geen reden der mislukking. Kan iemand mij eenige reden noemen waarom alles is mislukt?

Nijmegen.

S.

Antwoord: Uw eerste zaaisel is blijkbaar vernietigd door een Fungus, waarvan vooral in vochtige warmte veel last wordt ondervonden.

De mislukking van uw tweede cultuur, moet gezocht worden in de behandeling.

Kochia's zijn planten die zich niet gaarne laten verspenen, vooral niet als ze wat grooter zijn. Ook dat zaaien op warmte is niet noodig. Het verzwakt de planten maar!

Zaai in Maart in een kouden bak en u zult in den zomer prachtige *Kochia's* kunnen hebben. Zorg overigens voor voedzamen, goed bemesten grond en een zonnige standplaats.

v. L.

Vraag No. 780.

In mijn tuin heb ik voor een paar jaren een *DEUTZIA OVERGEPLANT*. Bloeiende ze vroeger welig, thans blijven de BLOEMPJES *KLEIN* en komen ten deele zelfs niet uit. Ook de heester zelf groeit niet meer na het eerste uitloopen, terwijl de heesters er naast het best doen. Kunt u aan bijgaande takjes wellicht zien, wat de oorzaak kan wezen?

Ik ben zoo vrij u tevens te zenden een takje van een *HEESTER*, waarvan ik den NAAM maar niet kan te weten komen. Alleen een kindermond noemde de struik een „*Kruidnagelbloempje*”. De fijne geur bloemen doet wel denken aan *kruidnagelen* en ook de vorm lijkt er op.

Beleefd vraag ik u mij ook ten deze wele voorlichting te willen schenken.

Enschede.

C. F. KL.

Antwoord: Waaraan uw *Deutzia gracilis* lijdt, is moeilijk hier uit te maken, zonder de plant in de omgeving te zien of te kennen.

Waarschijnlijk is de kwaal „uitputting”, door gebrek aan voedsel of te stijven grond. Het is te beproeven rondom het struikje den bodem wat los te maken en wat goed verteerde mest te geven of te gieren.

Het takje met de gele bloempjes is van *Ribes aureum*, na verwant aan onze aalbessen hoewel voor leken de bloemen niet veel op elkander gelijken. De naam *kruidnagelbloempje* voor deze struik, is bepaald

plaatselijk en wordt meer gebruikt voor onze gewone sering, *Syringa vulgaris*.

't Is een zooveelste bewijs van de inconsequentie van Nederlandsche benamingen.

LEON A. SPR.

Vraag No. 781.

a. Ik heb drie *PLANTJES* van een *ARONSKELK* genomen. Ze hebben nu ieder één blad pl.m. 10 c.M. hoog. Is het goed, dat ik ze 's zomers buiten zet en wanneer kan ik dit doen?

b. Ik heb een *PHALANGIUM*, die in October gebloeid heeft en waaraan van de winter twee *KLEINE PLANTJES* zijn gekomen. Ik kan er echter nog geen spoor van worteltjes aan vinden. Wanneer kan ik ze van de groote plant nemen?

c. Wat moet ik met een *CYCLAMEN* doen, die *UITGEBLOEID* is? En wat moet ik doen met oude *Cyclamen*planten, die erg slecht staan? Moet ik de bladen afknippen en de bol uit de grond nemen of is het beter ze zoo in de tuin te zetten?

d. Is het *MOLM* uit *EIKENSTRONKEN* goed voor kamerplanten?

e. Hoe moet ik een *DIELYTRA* behandelen, die vol luis zit en niet verder groeit, hoewel zij pas een paar c.M. boven de grond komt.

Aerdenhout.

E. K.

Antwoord: a. In de eerste plaats komt het er voor de *Aronskelken* op aan, een vrij luchtig en toch voedzaam grondje te hebben; verder moeten ze licht, warm en vochtig staan. Ik heb ze eenige jaren voor een zolderraam op het zuiden uitstekend gekweekt; evenwel kunt u de potten gerust in den tuin zetten, als u maar voor de drie genoemde voorwaarden zorgt. De *Aronskelk* is één der weinige planten, die er wel bij varen, als ze 's zomers geregeld „met natte voeten” staat.

b. Als er een stuk of zes blaadjes zijn, kunt u ze al wel van de moederplant afnemen. In een dag of tien heeft u echter bewortelde plantjes, wanneer u ze aan den moederplant vast laat zitten en zóó den ouden bloemstengel voorzichtig in een potje met aarde buigt, waar u het plantje met een paar haakvormige takjes op zijn plaats houdt.

c. Geef uw *Cyclamen* langzamerhand minder water, tot ze kurkdroog staan en afsterven. Als ze volkomen in rust zijn, klopt u ze uit de pot, legt ze op een koel schaduwplekje in den tuin en laat ze daar 6 à 8 weken rusten. Dan pot u ze op in een mengsel van verteerde kleigrasoden, id. koemest, bladgrond en scherp zand. Ze komen dan in een bak vlak bij het glas. Is men hier niet op ingericht, dan geeft 't *Cyclamen*-kweken maar last.

d. *Molm* uit eiken kan misschien wat veel looizuur bevatten. Dat uit holle knottelwilgen is prachtig, vooral voor varens.

e. Een mooi geval om de warmwaterkuur eens op te beproeven. (Zie No. 46 en 47.)

B. B.

Vraag No. 782.

In Nov. 1907 *VERPLANTE* ik een *SE-RING*, bestaande uit drie hoofdstammetjes in het tuintje voor mijn huis. In April begon hij mooi uit te loopen en had hij op den top van bijna ieder takje knoppen. Deze liepen begin Mei uit en ontwikkelden zich regelmatig, tot voor enkele dagen de nog niet ontkoten *BLOEMTROSJES* van twee der 3 hoofdstammetjes zijn gaan *VERWELKEN* en ook de groei der blaadjes stil staat, terwijl bloemen en bladen van het stammetje doorgroeien en geen enkele afwijking toonen. Mijn tuinman zeide, dat hij van het schrale weer had geleden, maar waarom dan niet de geheele heester? Trouwens vlak er naast bij mijn buurman staat de sering prachtig. Wat moet ik doen om de kwijning te herstellen. Veel water geven? Of zijn die beide stammetjes ten doode

opgeschreven door een of andere oorzaak in den grond en moeten zij weggedaan worden om den 3en stam te behouden?

Haarlem.

D. N. G.

Antwoord: Hier zou eigenlijk een onderzoek ter plaatse moeten uitmaken, wat er gedaan kan worden. 't Is niet onwaarschijnlijk, dat het schrale weer een verkeerd invloed heeft gehad op den heester, die door het verplanten natuurlijk heeft geleden. Vermoedelijk heeft het wortelgestel aan den kant der kwijnende stammetjes wat veel geleden. De schrale, droge winden onttrokken aan de pas ontkoten bladeren meer vocht, dan door de beschadigde wortels kon worden aangevoerd, met het door u beschreven gevolg. Ruim water geven is goed, en bovendien 's morgens en 's avonds flink besproeien. Wegsnijden van enkele dunne takjes kan ook nog helpen. Daardoor vermindert u het bladoppervlak, en dus de verdamping ook.

B. B.

Vraag No. 783.

a. Een *ADIANTUM* krijgt nieuw loof, al het oude is afgeknipt, de steenen pot staat in een eachepot, goed ruim; nu heb ik in die eachepot paardenmest gedaan is 't goed dat ik dien mest eerst in de zon heb laten drogen?

b. Het bakje onder een *PALM* heb ik bestrooid met turfmoel, omdat iemand mij had gezegd dat 't niet goed was wanneer een palm altijd op steen stond. Is dit zoo en is dit dan een goede manier?

c. Mag ik *AZALEA's* al in den vollen grond zetten en moeten zij nu reeds 2 maal daags besproeid worden?

's-Gravenhage.

Mevr. L.

Antwoord: a. Aan die paardenmest heeft uw *Adiantum* niets, integendeel deze sluit min of meer de lucht rondom de pot af.

b. de turfmoel in het bakje kan geen kwaad, als u maar zorgt dat het niet voortdurend nat is. Veel heil zien wij er echter niet in.

c. Zeker, uw *Azalea* kan in den vollen grond worden gezet, maar u doet voorzichtig, haar eerst een achttal dagen buiten in de schaduw te zetten, zoodat zij aan de buitenlucht gewend is. Kies een donkere dag voor het plaatsen op haar zomerstandplaats en bespuit haar dan 's morgens en 's avonds.

Een paar malen bouillon van koemest toegediend doet haar goed.

J. K. B.

Vraag No. 784.

Een door mij nieuw aangelegden tuin (vorig jaar aardappelveld) is bezaaid met ontelbare *PAARDESTAARTJEN*; kan ik daartegen nog meer doen, dan stelselmatig uitplukken en mesten?

Veghel.

V. d. V.

Antwoord: Inderdaad is stelselmatig wegschaffelen het enige afdoende bestrijdingsmiddel tegen dit lastige onkruid.

B. B.

Vraag No. 785.

Wilt u zoo vriendelijk zijn in „Onze Tuinen een paar *PLANTJES* te noemen die *GESCHIKT* zijn om *IN BAKKEN TE GROEIEN* en zodoende als klimplanten een balkon te versieren? Het balkon heeft wel zon, maar veel N.-Oostenwind te verduren; dus liefst sterke planten.

Amsterdam.

P. H. T. van H.

Antwoord: Van de heesterachtige overblijvende klimplanten noem ik: *Wilde Wingerd*, *Duitsche Pijp*, *Kamperfoelie*, *Clematis Jackmanni*, *Cl. montana*, *Klimrozen*, o.a. *Turners Crimson Rambler*, *Pasiebloem* (*Passiflora caerulea*) en *klimop*.

Mooie éénjarige klimplanten zijn: *Tro-*

paecolum, *Lobbianum*, *Tr. aduncum*, *Cobaea*, *scandens*, Riekende *Lathyrus*, *Ipomaea's*, Pronkboonen en Bonte Japansche Hop.

v. L.

Vraag No. 786.

Mijn *PELAGONIUMS* werden dit voorjaar verpot in bladaarde met zand gemengd. Eerst kregen ze gier van kippenmest, daarna bloemenmest (firma Krol en Co.). Zij staan VOL IN BLAD, maar maken GEEN ENKELE BLOEMKNOP.

Wat er aan te doen om ze in bloei te krijgen?

De Bilt.

A. N.

Antwoord: Uw *Pelargoniums* hebben het blijkbaar te goed. Ze groeien te hard en bloeien daarom niet. Kippenmest is namelijk zeer rijk aan stikstof, wat krachtig op de bladontwikkeling werkt. Geef nu voorloopig geen mest, en houd de planten ook wat droger. Zet ze daarbij in de volle zon en de bloemen zullen ongetwijfeld komen. Staen de potten ingegraven, dan later nu en dan eens opnemen, om te sterke beworteling buiten den pot tegen te gaan.

v. L.

Vraag No. 787.

Op onze *LELIES* (*Lilium candidum*) vinden wij dit voorjaar geregeld *SCHARLAKENROODE TORREN*, waarvan ingesloten ex. (de kleur is bij levende torren veel helderder). Is deze bij u bekend als schadelijk? Wat is haar naam? Daar wij in twijfel zijn, hebben wij de voorkomende ex. vernietigd.

Baarn.

A. S.

Antwoord: Het kevertje heet *Lema meridigera* (Lelietorretje). Daar het zeer schadelijk is, hebt u groot gelijk gehad met het te vernietigen.

B. B.

Vraag No. 788.

a. Wij hebben in onze stadstuin een oude groeten seringenboom van *FRANSCHIE SERINGEN*. Kan men van dezen boom nu *STEEKEN* nemen en op welke wijze, en wanneer kan men de stekken ook enten op de gewone seringen. En hoe?

b. Als een *CINERARIA* *UITGE-BLOEID* is, welke behandeling moet zij dan ondergaan om een volgend jaar weer mooi te bloeien en waar moeten ze bewaard worden, binnen of buiten?

c. Als men een *MEIDOORN* en *VOGELKERS* of *AMANDELBOOM* wil *PLANTEN*, wanneer is het daarvoor de beste tijd?

Amsterdam.

C. W.

Antwoord: a. Wij kunnen u aanbevelen: „Onze Rozen”, voor Nederland bewerkt door F. J. van Uildriks. Naar dr. Julius Hoffmann's *Rosenbuch für Gartenliebhaber*.

b. De z.g. Fransche Sering, *Syringa persica* kan men door stekken van rijp hout vermenigvuldigen; scheuren gaat wel zoo gemakkelijk en dan kan men dikwijls van eene struik heel wat struikjes maken.

c. *Cineraria* heeft na den bloei niet veel waarde meer; maakt u plant jonge scheuten, dan knut u de plant buiten verder kweken, maar een mooie plant wordt het niet meer. Zij verloochent haar natuur van éénjarige plant niet!

d. Deze heesters laten zich in Maart goed verplanten.

J. K. B.

Vraag No. 789.

Verleden jaar heb ik *GRASZODEN GELEGD*; deze werden heel slecht. Toen ik

ze kreeg waren zij goed en na verloop van pl.m. drie weken, kwamen er *KALE PLEKKEN* in. Nu heb ik op dezelfde aarde *GRAS GEZAAD* (met menie aangemengd) dit kwam prachtig op. De aarde had ik hiertoe eerst goed gemest en omgewerkt. Dit gras bleef ongeveer 3 weken goed, maar vertoont nu allerlei leelijke plekken. Het gras gaat eerst plat liggen, wordt daarna bruin. Wat zou hieraan de oorzaak wezen? Ik zend u hier de aarde met gras er bij. Heeft deze grond ook gebrek aan kalk? of andere meststof? De tuin ligt op het Zuid-Westen en is door de buren omringd door groote boomen.

Amsterdam.

G. C. Kr.

Antwoord: 't Is moeilijk deze vraag positief te beantwoorden. We gelooven niet, dat hier gebrek aan voedsel de oorzaak van het afsterven van 't gras is, vooral niet, daar u schrijft, eerst goed den grond bemest te hebben. Zoo op het oog leek het uitstekende tuingrond. Gebrek aan kalk heeft de grond bepaald niet, ten minste bij onderzoek bleek het kalkgehalte niet gering te zijn.

Kan de oorzaak wellicht ook in een te sterke bemesting liggen? Door een te sterke concentratie van voedende stoffen „verbranden” de planten.

Misschien is het gras ook wel gedood tengevolge van vreterij door ongedierte? Gras heeft bv. soms veel te lijden van zg. grasrupsen, die 's nachts aan de onderste stukken van grasplanten vreten.

'k Vond in het busje met aarde, dat u mij toezondt, wel een zg. miljoenpoot, maar 't is mij niet bekend, of deze dieren in grasland zoo schadelijk kunnen zijn.

W. F. A. G.

Vraag No. 790.

Eenige weken geleden kreeg ik voor de kamer een *SPIRAEA*, een prachtige plant, hetwelk nu nog eenig mooi te bloeien staat.

Kan ik die plant bewaren met het doel er in 't volgend voorjaar wederom genot van te hebben in de kamer? Zoo ja. Welke behandeling is dan vereischt.

Woerden.

W. v. d. H.

Antwoord: Uw *Spiraea* (naar ik vermoed eigenlijk een *Hoteia japonica*) kunt u heel goed bewaren en opkweken voor een volgend bloei. Zet daartoe de plant, als zij uitgebloeid is, op een zonnig, maar vochtig plekje in den tuin in den vollen grond. U klopt haar dus uit den pot en zet ze zoo met de kluit in de aarde. Veel water en nu en dan wat vloeimest zijn verder hoofvereischen. Droog mag de plant nimmer worden!

v. L.

Vraag No. 791.

Als abonné op *Onze Tuinen* zou ik gaarne van u vernemen wat de reden kan wezen dat:

a. 3 *SERINGENBOOMPJES* van verschillende soorten, die prachtig in blad staan, helemaal *GEEN BLOEMEN* geven, ofschoon goed bemest, terwijl een 4e prachtige witte bloemtrossen vertoont, en allen goed in het licht staan, ongeveer 3 M. van elkaar. Zijn verleden jaar na den bloei een weinig gesnoeid.

b. Waarom 2 verschillende soorten *MAGNOLIA's* dit jaar helemaal *GEEN BLOEMEN* gaven, maar nu wel volop in blad staan. Waren goed gemest en bloeiden verleden jaar prachtig.

c. Waarom een *VIBURNUM* dit jaar geen bloemen geeft?

Haarlem.

H.

Antwoord: Het is moeilijk ongezien de reden van niet bloeien op te geven. Waarschijnlijk zullen zij een volgend jaar 't wel weer doen. Mogelijk zijn de seringen jonge planten en die willen nog wel meer het bloeien vergeten. Hoe ouder hoe beter

bloei. Een bepaald advies mag ik u zoo van hier niet geven. 't Is grijpen in de lucht.

LEON. A. SPR.

Vraag No. 792.

Hiernevens 2 *RUPSEN*, en groote, gekleurde, en een kleine witte (deze laatste zit tusschen een blaadje weggekropen). Gaarne vernam ik een of ander *BESTRIJDINGSMIDDEL*.

Amsterdam.

L. A. W.

Antwoord: De groote gekleurde (zwart met wit en rood) is de fraaie rups van den Donsvlinder (*Porthesia similis*). Op 't oogenblik is er zoo goed als niets tegen uit te richten. De vlinder vliegt einde Juli—Aug. en legt dan eieren. De jonge rupsjes, die hieruit voortkomen, zoeken nog in September een plekje om in een vuilkennig spinseltje te overwinteren. Leg dan vangbanden (van gegolfd papier, dat voor 't verpakken van flesschen dient) om nu boomen. Ze knipen daarin en zijn dan gemakkelijk onschadelijk te maken.

Rups no. 2 was het doosje ontvlucht, zodat ik hieromtrent nog niets kan aangeven.

B. B.

Vraag No. 793.

Zoudt u mij ook kunnen zeggen of de *BLOESEM* van *GOUDEN REGEN NUTTIG* is voor de *VRUCHTBAARMAKING* van den grond? Ik hoorde wel eens dat *VLINDERBLOEMEN* daar invloed op hebben.

Hees.

C. de R.

Antwoord: Bloesem van Gouden Regen heeft geen meerdere bemestingswaarde dan elke andere rottende plantaardige of dierlijke stof (humus). Maar wat u bedoelt, is eigenlijk iets anders; dat zijn de z.g.n. stikstofknolletjes aan de wortels der vlinderbloemige gewassen. Daarover zal ik in een eerstvolgende Nos. eens een artikelje geven.

B. B.

Vraag No. 794.

In Maart kreeg ik twee *STAMROZEN*, *Kaiserin Auguste Viktoria* en *Mrs. Sherman Crawford*, van een prima kwekerij uit Arnhem; ik liet ze door mijn tuinman planten, hetgeen met zorg geschiedde, doch tot heden is er nog *GEEN BLADJE* te bespeuren, zoodat ik mij ongerust begin te maken of ze het wel zullen doen.

Kan ik hen ook ergens mee op streek helpen en kunt U mij wellicht de oorzaak mededeelen van het achterblijven?

Bussum.

V.

Antwoord: Sommige rozenplanten kunnen ons geduld op een harde proef stellen, zij staan na de planting een heele tijd te pratten om eindelijk nieuwe scheutjes te maken. Van eenige stam- en struikrozen die wij dit voorjaar plantten, staan er zich ook nog een paar te bedenken, al gelooven wij niet dat zij dood zullen gaan.

Het eenige wat wij kunnen doen is bij zonnig weer, stam en kroon flink te spuiten en verder afwachten.

J. K. B.

Naar aanleiding van *Vraag No. 753* meen ik, het volgende te moeten mededeelen:

Hoe wij dit jaar met sommige late peren gevaren zijn. Ons inziens moet de slechte ontwikkeling der late peren geweten worden aan den kouden, ongunstigen zomer, zooals 1907 ons die gaf. We hebben thans nog *Bergamotte d'Esperen*, wel geel van kleur, maar 't eten niet waard; er is niet de minste smaak aan. 't Zelfde moeten we helaas! getuigen van *Beurre d'Hardenpont*, waarvan ook in de vraag sprake is. Andere jaren zijn die late peren nitstekend en in Januari genietbaar.

P. v. d. V.

BRIEVENBUS.

Warm water.

In uw nummer van 16 Mei las ik iets over bestrijding van insecten met warm water, en wetende hoe meestal nutteloos bespuiting met pappen, ciders en tabakswater dikwijls is bij ondervinding, heb ik uw raad „Mann kanns probieren” eene toegepast, en ik ben gewoon verrukt over 't resultaat wat ik zooeven bereikte en haast mij u dit mede te deelen.

Elken dag mijn rozen naziende van af 't eerste uitbotten af zag ik vandaag pas de eerste blaadjes waarop 't bekende witte schuim waarin die akelige gele beestjes reeds rustig zaten te wachten en te vermenigvuldigen om hun vernielingswerk te beginnen. Ik knipte zoo'n blad met een kolonie erop af en wilde nu eens goed nagaan of zij tabakswater kunnen verdragen of niet. Daartoe liet ik enkele exemplaren drijven in een plasje goed sterke oplossing doch allen kropen er uit en maakten aanstalten om een ander oord op te zoeken. Telkens en telkens weer er in duwende, in de tabaksooplossing nl., gingen zij na 5 minuten pas dood. Wanneer u nu nagaat dat bespuiten niet eens zoo'n bad geeft, dan begrijp ik nu best dat 't zoo goed als nutteloos is.

Maar nu warm water van ongeveer 50 gr. C. in een bakje en een andere kolonie er eventjes ingedompeld, nog geen seconde vreeselijk spartelen zakten zij morsdood naar onder, en de steel met blaadjes zuiver nu, zag er nog best uit.

Direct nam ik een *bakje* met water, plat en groot, zooals wij in ons vak toevallig gebruiken en dompelde alle twijgen eventjes onder en nu zijn alle struiken, stam- en klimrozen, kamperfoelie, enfin, alles, zoo zuiver als iets.

Ten slotte moet ik nog even zeggen, dat *bespuiten* of *besproeien* niet helpt, zelfs met 54 gr. C. warm water niet. Warmer durfde ik niet toepassen.

Maar zoo onderdempelen der twijgen gaat zeer goed en alle luisjes zakken op den bodem neer.

De bodem van mijn bakje was bedekt met die doode beestjes.

Ik raad ieder a.a. dit goedkoopste en beste middel ook toe te passen.

Rotterdam. S. SCHOTEL JR.

Konijnenmest.

Naar aanleiding van vraag 742 in het laatste nummer van „Onze Tuinen” deel ik U mede, dat konijnenmest (van wilde konijnen) hier in de buurt voor hetzij werkeloos, hetzij beslist *schadelijk* wordt gehouden. In hoever dat juist kan zijn, waar mest van op dezelfde hei grazende schapen voor wel nuttig doorgaat, kan ik niet beoordeelen. Maar ik meen wel opgemerkt te hebben, dat op plaatsen, waar konijnenbolletjes liggen, weinig planten-groei is.

Wapenvelde.

Henr. M. J. Bok.

DE IJSHEILIGEN.

In ons blad zijn we nog al eens een enkelen keer eene zinspeling op de IJsheiligen tegengekomen, zonder dat er nader op ingegaan werd. Nu zijn 11, 12 en 13 Mei ge-

wijd aan St. Mamertus, St. Pankratius en St. Servatius, en nu wijt men dezen de koude die wij soms in Mei nog maar al te zeer kunnen hebben.

Wanneer men zich daarbij nu nog bepaalde tot genoemde 3 datums, dan was er althans nog een schijn van verband; maar zoo nauw neemt men het gewoonlijk niet. Al is het ook meer dan een week later of vroeger, de IJsheiligen krijgen de schuld, als het in Mei koud is.

B. B.

DE ROSSE MAAN.

In één der vragen van dit No. is sprake van eene Azalea, die een rooden tint aangenomen heeft. Dit verschijnsel is in April en Mei bij verschillende gewassen lang niet ongewoon, en een gevolg van het feit, dat de voorwerpen op aarde (dus ook de planten) 's nachts bij helderen hemel te veel warmte uitstralen, waarna ze er uit gaan zien, of ze verschroeid waren.

„Men” heeft natuurlijk steeds eene verklaring bij de hand, en daar men het verschijnsel inderdaad als eene verschroeiing beschouwde, gaf men de maan de schuld, die in zulke klare nachten aan den hemel schittert, althans wanneer het geen nieuwe maan is.

Er schijnt geen volkomen zekerheid te bestaan, wanneer we eigenlijk de „rosse maan” hebben. Volgens sommigen is het de volle maan, die in April als nieuwe maan begint. Dit jaar was het 1 April nieuwe maan, dus zou dan de volle maan van 16 April de „rosse” maan geweest zijn. Volgens anderen is het de volle maan, die op Paschen volgt, dat zou dus Zaterdag 16 Mei geweest zijn.

In de praktijk doet het er evenwel niet veel toe. Of de maan heeft geschenen of niet, de „rosse maan” krijgt toch de schuld, als de planten „verbrand” zijn.

Nog sterker dan bij ons zit in Frankrijk het geloof aan „la lune rousse” er in, ten minste bij de tuinlieden. De meer ontwikkelden weten wel beter, of soms weten ze er in letterlijken zin niets van. Dat was indertijd het geval met den beroemden La Place die op een vraag van Lodewijk XVIII moest verklaren, dat de „rosse maan” hem onbekend was.

't Zal intusschen nog wel een tijdje duren, voor zulke snuggerheden verdwenen zijn. Zoo kan men b.v. in onze dagen nog hooren beweren, dat men in geen geval moet zaaien bij afnemende maan, niettegenstaande deze eerbiedwaardige onzin reeds afkomstig is van Plinius. En al mogen wij de Grieksche filosofen hoogelijk eeren, dan is dat toch stellig niet om hun natuurwetenschap en natuurphilosophie.

B. B.

CORRESPONDENTIE.

Mej. C. M. de H. te Arnhem. Uw schrijven en photo in goede orde ontvangen waarvoor onzen dank. Plaatsing in een der eerstvolgende nummers.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Nieuwe Pioen-Dahlia van 1907.

P. W. Jansen, oranje-rose	p. st. f 1.00
Merveille, iets donkerder	„ „ 1.00
La Rianté, rose	„ „ 1.00
Miss Gladys Dawson, geel-rose	„ „ 1.00
Sneeuwwitje, wit	„ „ 1.00
Hugo de Vries, oranje-bruin	„ „ 1.00
H. Hornsveld, zalmkleur	„ „ 2.00
Collectie van deze 7 soorten f 7.00	

1906.

Koningin Wilhelmina	p. st. f 0.30
Hertog Hendrik	„ „ 0.30
Roem van Baarn	„ „ 0.35
Koning Leopold	„ „ 0.35
Germania	„ „ 0.30
Paul Kruger	„ „ 0.30
Koningin Emma	„ „ 0.30

Onbekenden per rembours.

D. BRUIDEGOM,

(274) Bloemist, BAARN.

In den Hortus Botanicus te Utrecht kan dadelijk geplaatst worden een jongste **tuinknecht**.

Zich te vervoeegen bij den Hortulanus, Nieuwe Gracht 185, Utrecht, (277)

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,
uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing aangeboden, worden slechts tweemaal berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Particuliere Tuinbouw-Zomercursus.

Ondergeteekende is voornemens op 15 Juni e. k. of eerder een **Tuinbouw-Zomercursus** te openen voor jongelieden uit den gegoeden stand, die in den tuinbouw werkzaam zijn of willen worden en ook over voldoende vrijen tijd kunnen beschikken, om de lessen te volgen in **Tuin-Architectuur, Dendrologie, Pomologie** en andere vakken.

Inlichtingen zijn te bekomen op elken werkdag van 7—9 uur n.m. ten huize van het hoofd van den Cursus, Villa „Nizza”, Kloosterpark.

OTTO SCHULZ,

Tuin-Architect, DE BILT.

(276)

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

Chili **SAL** peter

bevat 15½ % stikstof

Chilisal **PETER** bevat

direkt opneembare stikstof.

*Vraagt inlichtingen, Brochures en
Monster (gratis) aan de*

Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande

29 Prinsesstraat,

ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
verenigingen. (228)

ROZENKWEKERIJ „MUSCOSA”

Utrechtscheweg 48, Arnhem.

Steeds voorhanden groote collectie

STAM-, STRUIK- en KLIMROZEN.

(191) *Vraagt Catalogus.*

W. LOURENS.

Zaden en Planten.

Groentezaden,

Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten,
Rotsplanten.

— SPECIALITEIT DER FIRMA. —

STRUIKROZEN, KLIMROZEN, RHODO-
DENDRON, CONIFEREN, VRUCHTBOO-
MEN, VRUCHTSTRUKEN, AARDBEÏEN-
PLANTEN, enz. enz.

Voor ieder, die over een grooten of
kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige
Catalogus dezer artikelen, voorzien van
vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent
de behandeling, gratis en franco ver-
krijgbaar.

B. RUYS,

Koninklijke Kweekery „Moerheim”,
Dedemsvaart.

(225)

SILBERLING & ZOON,

SLOTERDIJK bij Amsterdam.

(254)

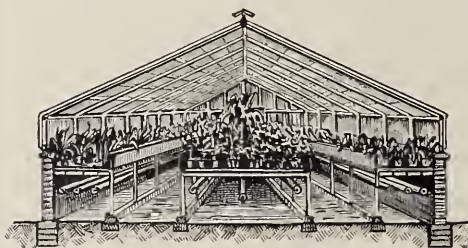
Tuinversieringen (tuinvazen) enz.
en Tuinmeubelen; ook volgens teekening.

Catalogus en Prijscurant bij aanvraag franco op zicht.

G. A. VAN ROSSEM, NAARDEN,

12 H.A. Speciale Rozen- en Vruuchtboomen-cultuur.

Catalogus op aanvraag. (178)

K. VAN NES C. Bz.,
BOSKOOP.

Speciaal adres voor Kassenbouw
in hout, ijzer en gecombineerde
constructie. (260)

Machinale bewerking.

UW WINKELIER IN
HUISHOUDELIJKE
ARTIKELN VERSTREKT
GRATIS
ONZE BROCHURE

Alleen in
KRÜMEICH'S
INMAAKPOTTEN
met metalen Deksel
behouden Vruchten en Groenten
hare natuurlijke Kleur en Smaak

Enkele voorbeelden:
— Kruiden bij het koken niet
— Schijven bij het koken niet
— Eenvoudige en zekere sluiting

**Hoe maakt men het best
Fruit en Groenten in**
ENGROS BIJ
Joh. H. van der Meiden
Amersfoort. (275)

G. KOELEWIJN, Baarn.

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag teekening en prijsopgaaf.

Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis. (173)

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.,
HAARLEM. 184

INHOUD.

Orchideeën.

Oncidium Papilio, door v. L.

Ons Gouden Tientje.

Aendachtigh Liedt, door Brederoo.

Bloementuin.

De Ster van Bethlehem, door B. B.

Iersche Rozen, door J. K. B.

Bloemen in de Haarlemmer Hout, door
B. B.

Oude Wijsheid.

N. en Sch. Dieren, door P. v. d. V.

Nieuwe en aanbevelenswaardige Planten.

Tropaeolum fl. pl. „Darmstadt”, door
v. L.

Jasminum primulinum, door W. Lodder.

Kamerplanten.

Hertshoornvaren, door B. B.

Azalea's, door v. L.

Dendrologie.

Quercus sessiliflora, door Leon A.

Springer.

Bijenteelt.

Inrichting van een Bijenhuishouden,

door Gerard J. Pannekoek.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In den Moestuin, door J. C. M.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

Amerikaansche kassenbouw.

Voor de Keuken.

Tomaten-recepten, door N.

Erwtenspruitjes, door B. B.

Vragenbus.

Brievenbus.

Allerlei.

Correspondentie.

Advertentiën.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. 12.50
per kwartaal. 3.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeane, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijlen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

DE MEIDOORN.

Donderdag (Hemelvaartsdag) hebben met ons duizenden menschen genoten van de bloeiende natuur. In de sloot witte vlekjes van de Ongelijkbladerige Waterranonkel en Water-Violier met zacht lila gekleurde bloemen. Op de hei en tusschen jong eikenhakhout gloeide de Brem met duizenden goudkleurige bloemen terwijl de Meidoorn de lucht met zoete geuren balsemde.

Hoog boven alles uit komende, elk takje getooid met een tuiltje witte bloemen, die fraai tegen de lachende blaadjes uitkomen, zie, hem zoo bewonderende heeft hij aanspraak op den naam Meikoning in plaats van Meidoorn!

Het zegt wat, om nu, terwijl tal van planten als om strijd uwe aandacht vragen, boven allen uit te komen, zoodat duizenden naar buiten gaan, alleen om aan zijn voet den eijus van bewondering te betalen. Eenige takjes worden triomphantelijk meê naar huis genomen, in een vaasje gezet, om ook daar nog eenige dagen rustig van bloemen en geur te genieten.

Wat jammer dat sommige menschen eerst dan tevreden zijn wanneer zij de schenkende hand hebben uitgestoken; wij zagen jonge mannen

BLOEIENDE MEIDOORN op Rhijnauwen (1907).
(Orig. foto „Onze Tuinen”)

die een bos „Mei” op den rug droegen, als ware het een takkenbosch. Ze hadden ze van de boomen afgerukt, zoodat deze op Hemelvaartsdag met wonden beladen werden! Wij begrijpen zulke vanden niet, maar het stemt ons altijd hoogst onaangenaam!

Het exemplaar, dat wij in beeld geven, zagen wij het vorige jaar bij de buitenplaats „Rhijnauwen”, aan den buitenkant, juist daar waar de weg een sterke kromming maakt. Toen wij hem, de Koning van de Bloemaand, in het oog kregen, zijn wij van de fiets gesprongen, hebben ons in het gras gevlijd en toen een aantal minuten naar hem opgekeken, die als een bruidsjonker de Meibloemen bewaakte. Zelden zagen wij schooner schilderstukje, schooner plant dan deze, van onder tot boven met witte bloemen getooide Meikoning.

Onze eerste gedachte was hem te vereeuwigen en wij spoedden ons naar den heer Van Blitz, den bloemenliefhebberden fotograaf, die, zoo als altijd, een mooie opname maakte.

Hemelvaartsdag hebben wij ook hem een bezoek gebracht en.... geen enkel tuiltje bloemen siert hem; hij slaat dit jaar eens over!

En als straks de halfronde bloemblaadjes der Meidoorns afvallen, spoedig gevolgd door de meeldraden met bruine helmknopjes, dan zet het vruchtbeginsel zich uit, kleurt zich in het najaar rood en lijster en roodborstje vinden bij den Meikoning, gedurende een langen tijd, de tafel gedekt.

Er zijn er met roode bloemen, met gevulde bloemen, met ingesneden bladeren; maar de mooiste staat daar buiten in de vrije natuur, waar hij niet gesnoeid wordt, maar schittert zoowel in het vroege morgenuur, wanneer de natuur het schoonst is en de nachtelijke dauw voor de alles kussende zonnestralen vlucht, als bij het vallen van den avond wanneer de boom in een aureool van purper komt te staan en de lijster in het hoogste topje zijn danklijk zingt.

Meikoning, wij begroeten u als een van onze schoonste Flora'skinderen.

J. K. B.

PROGRAMMA

van het 20e Bondsfeest van het Nederlandsch Gymnastiek-Verbond, te houden op 6, 7, 8 en 9 Juni 1908 te Amsterdam.

Zaterdagmiddag 6 Juni, 's middags één uur. Zwemwedstrijd in de Bad- en Zweminrichting van Th. Heemstede Obelt aan de De Ruyterkade. 's Avonds zeven uur. Optocht met muziek van het Centraal-Station naar het Stadhuis, Ontvangst door het Gemeentebestuur van Amsterdam, vervolgens naar het Concertgebouw, waar de ontvangst door het Eere-Comité plaats vindt.

Zondag 7 Juni op het Sportterrein achter het Rijksmuseum. Zeven uur, Persoonlijke wedstrijd, half tien Verenigingswedstrijd, 's middags één uur Turnen der Gewesten gevolgd door Oefeningen door Militairen, 's avonds zes uur Feestmaaltijd.

Maandag 8 Juni, 's morgens negen uur, Generale Repetitie, 's middags twee uur, 20e Grootte Openbare Uitvoering, 's avonds acht uur Eere-avond in Carré.

Dinsdag 9 Juni. 's Ochtends acht uur. Wedstrijden voor Militairen. 's Middags half twee. Uitvoering der Amsterdamsche Aspiranten. Drie uur. Kinderuitvoering door ruim 5000 Schoolkinderen, tevens gelegenheid tot Uitstapjes naar Marken, 't Gooi en Scheveningen.

Door H. M. de Koningin zijn twee groote zilveren medailles en eveneens door H. M. de Koningin-Moeder, uitgelooft, waarvan twee voor de wedstrijden en de twee anderen voor de Internationale Tentoonstelling van Hulpmiddelen voor Gymnastiek en Spel te houden van 3 tot 11 Juni in het Feestgebouw „Bellevue" te Amsterdam.

DE GROOTE WIJNGAARDEN VAN CALIFORNIE.

I.

„Als ge een land wilt bewonen, dat de rijkste variaties aanbiedt in zijne verschillende deelen, wat betreft het klimaat, variaties van af Alpen-gletschers tot palmwouden, kiest dan Californië!"

Zoo begint in: „American Homes and Gardens" de heer C. F. Holder een aardig stuk over de Californische druivencultuur, dat ik hier vrij vertaald weergeef.

„Een poosje geleden", zoo vervolgt hij, „besloten de raadsleden van Pasadena eens duidelijk aan te toonen, welke groote aantrekkelijkheden en gaven Zuid-Californië wel kan bieden. Zij kozen een dag uit in Februari, een tijd dus, die voor het Oosten van de Vereenigde Staten van N.-Amerika „hartje-winter" beduidt. Met elkander maakten zij een uitstapje van negen uren; in dat korte reisje zagen zij winter- en zomerlandschappen, landschappen van de gematigde zone en subtropische, achter elkander de revue passeeren.

Gedurende den winter, van November tot Mei, waarin de gemiddelde regenval 37,5 c.M. bedraagt, is dit land één groote bloementuin, ééne pracht van bloesems en van groen, met uitzondering van de wijngaarden evenwel.

Deze zijn dan nog kaal en zien er niet zeer aantrekkelijk uit. Maar als in Mei de overige planten hare bladeren laten vallen, vertoont de druif haar jeugdig groen en brengt al spoedig de groote vruchttrossen voort.

Hoewel op geenerlei wijze aangeboden, verkeeren de wijnstokken in den rusttijd ook in zeer goed onderhouden staat. Men vindt in de wijngaarden geen enkel onkruidje; alles is schoon.

Californië heeft 40,000 H.A. aan wijngaarden, waarvoor 10,000 werklieden noodig zijn.

De jaarlijksche oogst bedraagt 250,000 ton druiven (1 ton = 1000 K.G.), waarvan 40 miljoen gallons wijn worden gemaakt (1 gallon = pl.m. 4 L.)

De eerste druiven, die hier geplant werden verkreeg men door Spaansche priesters die uit hun land stekken hadden meegebracht van een soort, dat daarom de „Mission grape" of „Missiedruif" werd genoemd. Tot verbetering van de cultuur werden later onder de kweekers stekken uitgedeeld van verschillende druivesoorten, die Colonel Haraszthy in Italië en Frankrijk had opgespoord en meegebracht naar Californië, met het uitstekende gevolg, dat ieders attentie daardoor op den wijnbouw werd gevestigd en deze industrie daardoor toen algemeen begon beoefend te worden.

Een van de mooiste wijngaarden, dien ik ooit gezien heb, vindt men op het eiland Santa Cruz, ongeveer 20 mijlen van Santa Barbara in de richting van de zee. Men kan zich geen schooneren weg denken, dan den weg, die van af de lan-

dingsplaats naar het midden van het eiland voert. Zacht glooiënd en afgezet door eene rijkdom van bramen en varens, nadert hij hier en daar den stroom, wiens heerlijke oevers men moet bewonderen, afgezet met mollig mos en massa's wilde bloemen.

Telkens en telkens ziet men de heerlijke blauwe zee als achtergrond van deze mooie tafereelen.

Plotseling verbreedt zich nu den weg, we zijn genaderd tot eene vallei, en zijn nu in den wijngaard van Santa-Cruz, een van de meest romantische en afgezonderde plekjes ter wereld.

Van de bergen afgezien hadden we niets kunnen bemerken van het bestaan van deze vallei; we moeten erover heen gezien hebben

We hebben nu het gezicht op de „hacienda" een typische Fransche villa midden in de kleine gemeente; er tegenover is de kapel, de wijnmakerij met haar uitheemschen zonnewijzer, en dicht er bij het verblijf van de werklieden. Naar de Zuidzijde zien we partijen van pluimachtige Eucalyptus-boomen en daarachter de wijngaarden, beladen met witte, blauwe en roode druiven.

Het aantrekkelijke en schoone van deze kleine eiland-gemeente is niet te beschrijven; door voorbij varende schepen wordt er het bestaan niet eens van vermoed, alleen nu en dan brengt een jacht er bezoekers aan wal, in dezen haven van rust en natuurpracht.

Als de zomer ten einde gaat loopen, vertoont de wijngaard ons een nieuw beeld van activiteit; het is als de plukkers op het eiland komen. Dit zijn meest Mexicanen, die hier of daar een kamp opslaan.

In den vroege morgen brengt een Chinees een groot getal kisten rond in den wijngaard, welke kisten een vast gewicht aan druiven kunnen bevatten. Zoo vlug mogelijk zoekt ieder zijn eigen kist vol te plukken. Paard en wagen rijden er voortdurend rond om de gevulde kisten af te halen, gevolgd door den teller, die te paard volgt.

Het is een interessant gezicht hen bezig te zien met hunne schilderachtige, groote hoeden op; de vrouwen met hunne gekleurde doeken en de kindertjes zittend of liggend aan den weg, terwijl ze plezier hebben in de schuddende toppen van de hoge Eucalyptussen, heen en weer bewogen door den Westenwind.

Zoo gaat de pluk eenige weken lang door. Wagenladingen gaan maar achter elkaar in grooten getale naar de wijnmakerij, waar de vrachten druivetrossen door een „ketting zonder eind" in de perskamer komen. Hier wordt het sap gewonnen.

Bij deze wijnmakerij treft ons al op grooten afstand de geur der druiven en zien we kleine heuveltjes van overgebleven stelen en pitten.

(Wordt vervolgd.)

v. d. Z.

Tuinpoortje met rozen.

Het eenvoudige hekje, dat toegang geeft tot den bloementuin, staat open, en wie zou het niet gaarne tot toegang gebruiken. Wij weten het wel, het is niet de hoofdingang en men kan er met een automobiël of equipage niet door, het ligt geheel achteraf en alleen bekenden maken er gebruik van. Het hekje is eenvoudig en de boog van

spleten kelkblaadjes lieten zien. Wanneer dit schrijven onder de oogen van onze lezers komt, zal men hier en daar de Koningin der bloemen kunnen zien en genieten van haar geuren en kleuren. Wie een tuin bezit gaat eens na of er misschien plaats is voor een eenvoudig hekje om er een boog van rozen overheen te laten groeien; is er voor een hekje geen aanleiding, dan kan een ijzeren boog en een *Williams Evergreen* veel bijdragen tot verfraaiing van een tuin.

Wij noemden daar *William's Evergreen*, omdat de roos op het plaatje aan deze herinnert, maar men kan ook gebruik maken van de beeldschoone *Anna Rübsamen*, met vleeschkleurig rose bloemen of de heerlijk mooie *Dorothy Perkins*, de lievelingsroos van

Tuiningang met rozen overdekt.
(Uit „Amateur Gardening“.)

bloeiende rozen kroont het buitengewoon mooi.

Van direct doorloopen als men zoo'n toegang passeert, zie, er valt niet aan te denken, eerst even die schoone bloemen en de mooie bladeren bewonderd, voorzichtig er een paar ontlukende afgesneden om er iemand mede te verrassen en dan... nog even gekeken er onder door... even omgekeken om blijmoedig naar huis te gaan.

De rozen gaan feest vieren; reeds hebben wij er gezien die de kleur van haar bloemblaadjes door de openge-

H. M. de Koningin-Moeder, een klimroos die zich toot met groote trossen levendig rose gekleurde bloemen; of wij kunnen gebruik maken van de in 1827 in den handel gekomene en nog altijd mooie *Félicité et Perpétué* met vleeschkleurige witte bloemen.

Er zijn er nog meer, die voor dit doel in aanmerking komen, maar eerst een plaatsje opgezocht en dan vindt men ons ten allen tijde nog bereid om het lijstje langer te maken.

J. K. B.

Torenia Fournieri.

Geheel onbekend is dit gewas niet, want hier en daar ziet men het nog wel eens als potplant; dat de *Torenia* dan echter niet geeft wat zij kan geven, is echter niet twijfelachtig. 't Best doet *Torenia Fournieri* het als vollegrondspplant; liefst op een zonnig plaatsje in lekken, rullen grond.

Reeds in 1876 werd deze *Torenia* uit Cochinchina ingevoerd en mag dus niet meer als iets nieuws aanbevolen worden. Dit willen we echter geenszins doen, wel echter trachten haar iets meer bekendheid te verschaffen dan zij nu geniet.

Mogen wij u haar voorstellen? Kruidachtig, met vierkante, vertakte stengels, eenigszins roodachtig en rijk vertakt. De bladeren zijn lancetvormig ovaal, gegolfd en getand, ongeveer 4 c.M. lang. De bloemen verschijnen in grooten getale, zijn zacht blauw van kleur, donkerder aan de onderste lip, die aan haren voet een goudgele vlek draagt; de uiteinden der zijdelingsche bloembladeren donker-fluweelig blauw-violet. Behoorende tot de familie der *Scrophulariaceae*, is *Torenia Fournieri* éénjarig en groeit niet hoger op dan ongeveer 40 c.M.

We zaaien in potten, die op een liefst warmen bak of in de kas een plaatsje vinden. Zoodra de jonge plantjes verspeend kunnen worden, doen we dit en zetten de testen, pannen of kisten na een paar dagen uit de kas op een lauwen bak. Zaaident we op een warmen bak, dan gaan de verspeende plantjes er weder in.

Omstreeks Mei bezitten we dan reeds aardige plantjes, die op den bak uitgeplant worden in een voedzame aarde. Schermen behoeven we de *Torenia's* nooit te doen, wel wordt nu flink gelucht. Mocht een plantje niet veel neiging vertoonen om te vertakken, dan wordt zonder vorm van proces de kop uitgenepen. Eénmaal per dag sproeien we en 's avonds wordt afdoende gegoten, terwijl de planten, als ze flink aan den groei zijn, eene bemesting met de een of anderen vloeimest krijgen.

Groei en de planten flink door, dan wordt het raam van den bak afgenomen en weldra zullen de bloemknoppen zich gaan vertoonen. Kunnen we de planten nu terstond op een warm gelegen plaats uitplanten, dan doen we dit, zoo niet, dan worden ze opgepot, opdat ze later zoo min mogelijk in den bloei gestoord worden. Niets echter bet ons, enkele van deze zoo vóórgeweekte planten in ietwat groote potten te zetten en ze daarin te laten.

We stellen ons voor, dat een partij *Torenia Fournieri* op een balkon in een bak geplant een uitstekend effect maakt. Of wel we vullen vensterbakken met deze plant, waarvoor ze zich wegens hare geringe hoogte, rijkbloeiendheid en luchtige, bevallige groeiwijze zeer goed leent.

In hoofdzaak hebben we bij de kultuur dezer *Torenia* te letten op: Luchtigen maar voedzamen grond, af en toe vloeimest, veel warmte en flink lucht en niet te weinig water. Een moerasplant is onze *Torenia* echter niet.

Amsterdam,

P. J. SCHENK.

DE WILDE FLORA.

De Heksenkrans.

Een paar jaren geleden brachten wij een gezellig dagje in het vriendelijke stadje Lochem door. Wij hadden er iemand van raad gediend en in retour zou deze ons na den eten, de Heksenkrans laten zien.

„Heksenkrans”, mompelden wij, „wat is dat voor een voorwerp?”

„Dat is een plant”, zeide onze gastheer, „en wel een zeer zeldzame plant, die volgens liefhebbers van planten alleen op den Lochemschen berg gevonden wordt. Jammer maar dat elke logé(e) haar zoekt en bij 't vinden een stuk uit den grond ruikt en meeneemt”.

„Maar vertel ons eens, hoe ziet die plant er wel uit?”

„Wel, het doet denken aan een klein, dwergachtig Conifeertje; zoo iets van een kruipende den!”

Met deze beschrijving kwamen wij niet veel verder en wij haakten naar het oogenblik om met de Heksenkrans kennis te maken. De stoomtram was ons inmiddels nabij gekomen; wij namen daarin plaats en deze bracht ons in weinig minuten naar het nette hotel „Den dollen Hoed”, vanwaar wij onzen Heksenkrans-tocht zouden beëindigen.

Den berg dus op! Nu, dat was geen bezwaar, terwijl de juiste weg door tal van wegwijzers met windpijlen werd aangewezen. Eerst kwamen wij bij de „Heksenkransbank” en dachten zittende Lochems wonderplant te kunnen bespieden, maar zooveel waren er vóór ons geweest en de Heksenkrans was verdwenen.

Onze leidman wist echter nog een ander plekje in de nabijheid van die bank, waar eenige dagen geleden nog exemplaren stonden. Of het nu kwam doordat de avond reeds begon te vallen, dan wel of men ons ook hier voor was geweest, zeker is het dat wij niets vonden en dus zonder „Heksenkrans” den terugtocht aanvaardden.

Onze nieuwsgierigheid was toch in niet geringe mate geprikkeld en wij vroegen honderd uit. En dan hoorden wij weer praten van een dwergachtig conifeertje, altijd groen, net een kruipende Den, plant die kransen vormt enz.

Dat... Kruipende Den hadden wij meer gehoord, waar was dat ook... o ja. Juist... zeker, daar was het...

't Was, nieuwsgierige lezer, in Velp, waar wij eenige jonge plantenzoekers, gewapend met trommel en stok, tegen kwamen. Op onze vraag of de expeditie een speciaal karakter droeg antwoordde de oudste: Zeker, neef, wij moeten voor om in Amsterdam de Kruipende Den zoeken!

„En weet je het plekje?”

„Precies niet, maar broer B., die hier op manoeuvre is geweest, heeft de Kruipende Den dikwijls gezien en aan ons uitgeduid, waar we hem kunnen vinden”.

Er bestond geen bezwaar ons in de expeditie op te nemen en zoo gingen

wij de heide achter Velp op, om de Kruipende Den te zoeken.

Met eenige meters tusschenruimte namen wij een flinke strook hei in beslag, en nauwelijks hadden wij een kwartier met het hoofd naar beneden geloopt of er werd geroepen: hier is de Kruipende Den, kijk eens neef, wat een prachtexemplaar!

„Maar dat is geen Den, heelemaal geen Kruipende Den”, brachten wij in 't midden, „dat is de gewone Wolfsklauw, *Lycopodium clavatum*!”

Het was dus geen wonder, dat wij deze plant in verband brachten met de „Heksenkrans” van den Lochemschen berg en wij teekenden op een stukje papier een plant uit. „'t Leek er niets op”, hoorden wij onzen gastheer opmerken, trouwens de plant kroop niet maar stond rechtop! Nog gekker: een Kruipende Den die recht overeind staat!

Wacht, wij zullen eens even naar den heer N. loopen, misschien heeft die wel een gedroogd plantje van de „Heksenkrans” en kunt u er toch kennis mede maken. En jawel, daar kregen wij de Heksenkrans in gedroogden toestand te zien en bleek het een zusje van de Kruipende Den te zijn, n.l. de Cypresbladige Wolfsklauw, *Lycopodium Chamaecyparissias*, die in vorm en groeiwijze afwijkt van de gemeene Wolfsklauw.

We waren toch inderdaad verheugd te weten wat de „Heksenkrans” was en wat daarmee bedoeld wordt. De lezer weet het nu ook en wij kunnen hem er nog bij vertellen, dat deze plant behoort tot de Beekhuizen, bij Velp, nog voorkomt, zij groeit daar op den heuvel van den Imbosch, die ruim honderd Meter boven Amst. Peil ligt en groeit daar tegen de helling van den noordkant in een wijden krans.

De Wolfsklauwen behooren tot de familie der *Lycopodiaceen* en deze is weer ingedeeld bij de *Vaat-Cryptogamen*, dus tot de hoogere bedektbloei-

de planten. Er komen vier soorten Wolfsklauwen in onze flora voor, waarvan de *Lycopodium clavatum* de algemeenste is. Deze wordt veel op vochtige heigrond gevonden, dikwijls gezellig bijeen groeiende en dan gemakkelijk te herkennen aan de lange kruipende stengels, die zich steeds vorkwijze vertakken en rondom voorzien zijn van lijnvormige bladeren, welke in een doorschijnend haar uitloopen.

In Juli vormen zich in de oksels van de bladeren niervormige lichaampjes, die tegen het einde van Augustus open bersten en dan blijken gevuld te zijn met een licht poeder, dat de sporen zijn, die dienen tot vermenigvuldiging van de plant. Dat poeder is bekend als stuif- of smetpoeder, ook wel heksenmeel geheeten, en wordt in elke apotheek als *pulvis* of *semen Lycopodii* verkocht. Dat zelfde poeder wordt ook gebruikt om op toneelen den bliksem na te bootsen en wordt in hoofdzaak in Noord-Oostelijk Europa verzameld.

Wat de *Lycopodium Chamaecyparissias* betreft, deze wijkt van de gewone *Wolfsklauw* vooral af door hare recht-opstaande en tot roede-vormige bundels verenigde takken, die, van bovenop gezien, eenen gepoederden krans vormen, vandaar zeker de naam Heksenkrans. De bladeren zijn bij deze soort niet meer dan schubjes, die tegen den hoekigen stengel liggen aangedrukt.

Tegen den bloeitijd verheft zich uit het midden der plant een stengel, die zich aan zijn top een paar malen vertakt, welke vertakkingen eindigen in aren, die de sporenhouders bevatten.

Ziet men de Heksenkrans in deze periode, dan maakt zij een karakteristieke indruk en is werkelijk fraai te noemen.

Dezer dagen werden wij weer herinnerd aan de Heksenkrans, toen een plantenliefhebber uit Amersfoort ten einde raad bij ons kwam informeren naar den naam van een aldaar gevonden plantje, dat wij dadelijk herkennen als *Lycopodium chamaecyparissias*.

Eigenaardig, dat niemand aldaar dit groenblijvende plantje herkende, alleen werd de veronderstelling geuit dat het een conifeertje was, iets wat de vinder niet kon gelooven. J. K. B.

BLOEMENBALKONS.

Waarom men honderden balkons in steden ziet, soms zonder één enkele mooie decorative plant of bak met planten, lijkt den plantenliefhebber werkelijk een raadsel. Het is toch een betere gelegenheid om planten te hebben in den zomer, dan donkere salons of warme keukens, en wat kunnen enkele gevels er niet vriendelijk en lachend uitzien door een mooi versierd balkon met bloemen.

Misschien heeft meenigeen geen moed om er mee te beginnen, denkende, dat het wel vreeselijk moeilijk zal zijn, om de planten in het leven te houden. En toch is het eenvoudig, en de kweekkennis om zes of zeven planten in dit weelderige seizoen wat op streek te helpen, zal toch zeker ook wel de krachten

van een gewoon menschenkind niet te boven gaan.

Met een lange, smalle bak, die men op den bodem van het balkon plaatst, kan men gedurende den geheelen zomer eenige tamelijk sterk groeiende planten onderhouden en laten bloeien. Is het balkon klein, dan laat soms de constructie van het balkon toe, dat men zijn bak buiten het hekje bevestigt, of ook wel plat op de leuning, als die niet te smal is, in welk geval men daarop eerst een plank dient vast te maken. Sommigen plaatsen nog 1 of 2 bakken langs de zijleuningen, maar met een flinke bak kan men al veel voldoende van zijn werk hebben.

Bakken kan men het best gebruiken, als die van hout zijn, bijv. diep 25 cm.,

breed 25 cm. en zoo lang als het balkon is. Teert men het hout vóór den winter, dan zal de teer op de plantenwortels geen schadelijke werking meer uitoefenen. Eene doelmatige bescherming van de bakken is ook kurkschors, want sommige balkons zijn zoodanig aan de zon blootgesteld, dat om de aarde koel en frisch te houden, men eene bedekking met kurkschors heel noodig heeft, vooral in het begin, want later beschaduwden de bladeren der planten de bakken wel voldoende.

Dikwijls is het noodig om het hekwerk van een balkon geschikt te maken voor klimplanten door het spannen van touwtjes langs de ijzeren spijltjes, daar deze wel eens te sterk verwarmd worden door de zon om steun te geven aan gevoelige jonge planten.

Zijn de balkons met zink bedekt, dan is het goed de bakken op blokjes te plaatsen, ook al weer om de bakken niet te laten deelen in de al te warme zonnestralen op het zink; en voor het behoud van de bodems der bakken is deze voorzorg in allen gevalle hoogst nuttig.

Planten, die men het best voor balkonverversing gebruiken kan, zijn sterke, vluggroeiende, éénjarige planten, sterke potplanten en bloeiende klimplanten.

Het best decoreren voor dit doel

planten, die in liggende of half hangende houding groeien, zooals *Petunia's* en *Verbena hybrida*. Verder gebruikt men met succes *Pelargonium peltatum*, *Chrysanthemum frutescens*, *Pelargonium zonale* en eene menigte andere bekende. De O.-Ind. kers en *Lathyrus odoratus* zijn goed te gebruiken als klimplanten, bijv. om gedeeltelijk te laten afhangen, en gedeeltelijk verder naar hoogere punten te laten klimmen.

Potplanten worden met de kluit in de bakken gezet en in den beginne sterk begoten, want bloembakken op balkons verliezen veel water door zon en wind. Het kweeken van planten in balkonbakken van zaad eischt meer zorg, dan de meeste menschen ze kunnen geven, en daarom kan men beter frissche jonge planten in potten koopen en die daarin plaatsen, want met een dozijn planten kan men al heel wat aardigs maken.

Uiteinden van bakken kan men mooi gebruiken voor klimplanten, daar deze op zoo'n punt mooier effect maken.

Een aardig effect geeft ook een gemetseld balkon dat van onder af wordt begroeid door een vaste klimplant uit een tuin er onder, in welk geval men met een paar bloeiende planten een mooi effect kan maken tusschen wingerdranken of iets dergelijks.

C. B. v. d. Z.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN.

De Rozenbladwesp.

In de Vragenbus van dit no. vraagt een onzer lezeressen, of de „vliegen” die

ons toegezonden insecten (geen vliegen, maar *bladwespen*) behooren al mede tot de ergste rozenvijanden, als.... men ze haar gang laat gaan.

Wat er dan gebeurt? Nog meer dan 't krombuigen en sterven van de takjes der knoppen? Zeer zeker!

Maar laat mij eerst vertellen, wat er met die takjes zelf is gebeurd. Het wijfje van de rozenbladwesp dan, bezit aan 't achterlijf een zaagvormige legboor. Daarmee zaagt ze een snede in het pasgegroeide, nog kruidachtige takje en legt op afstanden van een paar m.M. haar eieren daarin.

Als gevolg van die verwonding groeit het takje op die plaats niet meer, en aan den tegenovergestelden kant voorloopig nog wel. Het gevolg daarvan is natuurlijk kromgroei; maar later sterft het takje geheel af.

Intusschen komen na eenigen tijd de jonge larfjes uit de eieren; ze hebben wel iets van rupsen, doch zijn er onmiddellijk van te onderscheiden door het bezit van een grooter aantal valsche (of buik-) pooten dan de rupsen hebben.

Ze zijn geweldig vraatzuchtig en kunnen in korten tijd een rozenstruik geheel ontbladeren. Waar nu de bladen de organen zijn, waarmee de planten haar voedsel bereiden, is het te begrijpen, wat het gevolg van zoo'n hongerkur voor de rozen is.

Na eenigen tijd zijn de gele, zwartgestippelde basterdrupsen volwassen, waarna ze in den rond kruipen, om in een met aardeeltjes vermengde kokon te verpoppen.

Lang duurt het niet, of hieruit komen de wespen der tweede generatie, en zoo gaat het weer van voren af.

Uit het voorgaande volgt, dat het van het hoogste belang is, reeds in 't laatst van Mei, begin Juni de bestrijding te beginnen met het wegvangen der wespen. Op het midden van den dag is zulks evenwel onbegonnen werk; dan zijn ze te beweeglijk. Maar 's morgens en 's avonds zijn ze zeer traag en heel gemakkelijk te vangen.

Verder is het noodzakelijk, de aangetaste rozentakjes met eieren weg te snijden en te verbranden. Want later, als de larven zich over de struiken verspreid hebben, is er geen beginnen meer aan, om ze te vangen. Dan kan b.v. bestrooien met Amerikaansch insectenpoeder nog baten.

Ten slotte is het goed, den grond onder de struiken, die 's zomers erg besmet geweest zijn, diep om te werken. Daardoor worden de overwinterende larven gedood, of in 't voorjaar de wespen belet, voor den dag te komen.

B. B.

Van een turfboer, de Bessenbastaardrups en Carbolineum.

„Nu wordt het mij toch te erg, er is geen bijhouden meer aan; verleden jaar toen mijn boompjes nog klein waren, heb ik ze geregeld afgezocht en ben ze de baas gebleven. Maar nu, de boompjes zijn grooter geworden en het aantal rupsen insgelijks, als het zoo voortgaat, houd ik geen blaadje aan mijn boomen.”

Aldus een eezame turfboer, die er ook een vruchtentuin op nahoudt, waarin zijn kruisbessenstruiken aan een aanval van de bessenbastaardrups bloot stonden:

„Probeer 't eens met insectenpoeder dat je door middel van een zwavelblaasbalg tusschen en over de struiken blaast.”

„Ja maar, zoo'n instrument bezit ik niet en wanneer ik het insectenpoeder met de hand moet uitstrooien wordt het mij te duur!”

„Neem dan Bordeauxsche pap vermengd met 1/10 % Parijsch groen: probatum est!”

„Ja maar, ik bezit ook geen pulverisator en voor ik een van beide instrumenten hier heb, vrees ik dat er geen blaadje van mijn arme boompjes over is. Wat dunkt u van *Carbolineum*? nu dit goedje voor alle mogelijke planten-kwalen wordt aanbevolen, dacht ik dat het ook in dit geval wel helpen kan?”

„Zeer goed mogelijk, maar bedenkt dat je boompjes in het blad staan, het middel zou wel eens erger kunnen worden dan de kwaal!”

„Daartegen heb ik mijn maatregelen al genomen, een hoop fijne, droge turf-molm heb ik met wat carbolineum besprenkeld en daarna danig dooreenge-roerd. Met deze turf-molm nu wil ik de boompjes bestrooien, en vertel u later de resultaten wel.”

Een paar dagen later:

„'t Heeft uitstekend geholpen, niet lang na de bestrooing lagen alle rupsen dood op den grond, op enkele plaatsen, waar ik blijkbaar niet voldoende gestrooid had, deed een herbestrooing ook de overgeblevene den weg van de andere opgaan”.

J. C. MUIJEN.

Rozenbladwesp (*Hylotoma rosae*).

Op het bovenste takje de eieren; daaronder dezelfde vergroot en blootgelegd. Op het takje links en het blad rechts twee larven. Links-onder een kokon; rechts-onder de volwassen wesp.

zij ons in een doosje tevens toezondt, de oorzaak zijn van het krombuigen en sterven der rozentakjes.

Dit is inderdaad het geval, en de

De Veenmol.

I.

Een der grootste insecten, welke in ons land inheemsch zijn, is de in vele streken veelvuldig voorkomende veenmol. Op den naam afgaande zou men denken, dat het geen insect, maar een soort mol is, die speciaal in veengrond leeft.

Geen van beide is waar. 't Is werkelijk een insect, en het wordt juist in het veen slechts weinig aangetroffen, maar leeft bijna uitsluitend in zavel-, zand- en kleigronden, als die niet al te stijf zijn. Want ze bewegen zich liefst in een losse bodem, zoodat in het bijzonder vele tuinen soms erg te lijden hebben van dit insect, wijl de grond daardoor een voortdurende bewerking en bemesting goed los gemaakt is.

Waarom men het dier dan dien naam gegeven heeft? Het tweede deel, mol, is eenigszins verklaarbaar, daar de levenswijze van het dier in sommige opzichten met die van de mol overeenkomt.

Het eerste deel, veen, is moeilijker verklaarbaar. Ik weet er geen andere redenen voor, dan dat de kleur van het diertje wel wat op die van droge veengrond lijkt.

De Latijnsche naam *Grylotalpa vulgaris* L., wijst niet alleen op de overeenkomst van het diertje met den mol, maar ook met de krekels, terwijl Fransen, Duitschers en Engelschen hetzelfde uitdrukken in hunne benaming. Daar heet het dier *taupet-grillon*, *Maulwurfsgrille* en *mole-cricket*.

Inderdaad behoort de veenmol, evenals de krekels, tot de rechtvleugelige insecten, zoodat er in velerlei opzichten verwantschap tusschen beide dieren bestaat.

Volwassen Veenmol en larve.
(2/3 nat. gr.)

De veenmol is een vrij log dier, 5 c.M. lang, zonder de sprieten op het voorhoofd en de aanhangsels aan het achterlijf. De voorpoten doen terstond zien, dat ze uitstekend geschikt zijn tot graven. Ze gelijken sterk op de graafpoten van den mol, zijn zeer farsch gebouwd en gespierd, terwijl de voet breed is als een schop en van een uitgetanden rand voorzien.

Zoedoende kunnen ze gemakkelijk loopgraven in den grond aanleggen en de plantenwortels, die haar in den weg komen, doorsnijden. Bovendien worden nog tal van wortels door hun sterke kaken doorgebeten.

Op het voorhoofd zijn twee lange, gelede sprieten ingeplant.

Karakteristiek bij de veenmol is ook het groote, aan het pantser van een kreeft herinnerende borstschild, dat van een overspringenden rand voorzien is.

De voorvleugels bedekken het achterlijf slechts halverwege, terwijl de achtervleugels, als een waaiertje dichtgeplooid, het achterlijf aanzienlijk in lengte overtreffen.

Opmerkelijk is het, dat het dier aan het achterlijf twee vrij lange, gelede aanhangsels heeft, die een weinig behaard en benedenwaarts gebogen zijn. Deze schijnen dezelfde diensten te bewijzen, als de sprieten op het voorhoofd, zoodat de veenmol zoowel achter als vóór zich voelen kan in hare donkere loopgraven, waardoor dus de onmogelijkheid om iets te zien, goed gemaakt wordt.

De voorvleugels hebben bij beide ge-

slachten aan de basis elk een ader, die, wanneer ze over elkaar bewogen worden, een langzaam trillend geluid doen ontstaan, dat het best vergeleken kan worden met het geluid van een aflopenden wekker, doch dat natuurlijk veel zachter is. In den paartijd, die in Mei valt, moet die muziek als lokmiddel dienen.

Evenals de mol leeft de veenmol in zelfgegraven gangen, waar het bijna geheel haar leven doorbrenkt, want slechts zelden verschijnt ze boven den grond. Dit geschiedt alleen na zonsondergang, vooral in Mei of het begin van Juni, als de paartijd aangebroken is.

Dit is ook de eenige gelegenheid in hun leven, waarbij ze van hunne vleugels gebruik maken.

De veenmolmen gebruiken niet enkel plantaardig voedsel, maar ook insecten, die in de aarde leven, zoals engelingen, ritsnaalden enz. Zij zijn dus eenigszins nuttig, doch enorm veel grooter is de schade, welke zij veroorzaken, doordat ze bij het maken van hunne loopgraven tal van plantenwortels met hunne pooten doorsnijden, terwijl ze weer andere doorbijten en opeten.

Het wijfje in 't bijzonder richt groote schade aan, doordat zij, nadat ze haar nest heeft aangelegd, van alle zich daarboven bevindende planten in een wijden kring de wortels afknaagt. Deze sterven daardoor natuurlijk en zoedoende krijgt het wijfje een vrije, door de zon volop beschenen plek, waardoor de eieren in haar nest behoorlijk verwarmd kunnen, wat tot hare ontwikkeling noodzakelijk is.

Hierbij komt nog, dat ze door het in alle richtingen doorwoelen van den grond tal van jonge plantjes losmaken, zoodat het verder geen betoog behoeft, dat de veenmolmen den tuinman aanzienlijke schade kunnen berokkenen.

De veenmol, die den winter bewegeloos heeft doorgebracht, komt ongeveer Maart weer tot nieuw leven. Dan legt zij hare loopgraven aan in de bovenste laag van den grond. Later wordt het nest gemaakt, dat wat dieper, ongeveer 10 à 15 c.M. onder de oppervlakte, komt te liggen. Met het harde borstschild drukt de veenmol de aarde wat op zij en om de wanden van het nest meer stevigheid en samenhang te geven, vermengt zij de aarde met wat speeksel.

Zoo verkrijgt zij een holte, die een middellijn van ongeveer 4 c.M. heeft en van een nauwen, eenigszins gebogen toegang voorzien is.

Dit nest bezit zooveel stevigheid, dat men het met eenig overleg gemakkelijk uit den grond kan lichten. In een van de gangen, die naar het nest leiden, houdt het wijfje in een loodrechte gang, met

den kop naar boven gericht, de wacht bij hare eieren. Later worden ook de jongen even trouw door haar bewaakt.

De eieren worden bij tusschenpoelen gelegd, tot er 200—300 bijeen zijn. Dit geschiedt in het laatst van Juni of het begin van Juli. Ze hebben de grootte van een koolzaadkorrel, zijn ovaal, dofglauzend en geelachtig van kleur.

Na 8 à 14 dagen komen uit de eerst gelegde eieren en daarna successievelijk uit de andere, jongen, die oppervlakkig beschouwd wel wat op witte mieren gelijken, doch bij nadere beschouwing in hoofzaak met de volwassen veenmol overeenkomen.

Naarmate het getal jongen grooter wordt, wordt ook het nest verruimd, waarbij de blootkomende wortels als voedsel gebruikt worden. Deze zijn daarvoor evenwel niet voldoende en daarom moeten ook de meer verwijderde worteltjes dienen.

Aanvankelijk blijven de jongen in het nest bijeen; spoedig vervellen zij, wat voor de tweede maal in Augustus en voor den derden keer in September geschiedt. Telkens worden ze hierbij donkerder van kleur.

Vliegende Veenmol.
(3/4 nat. gr.)

Langzamerhand ontsnappen ze nu aan het toezicht der moeder, die ze tot nu toe zooveel mogelijk in de omgeving van het nest bijeenhoudt.

In October gaan ze een weinig dieper in den grond hun winterkwartieren opzoeken. Voor de vierde maal vervellen ze in het voorjaar; daarbij komen dan de vleugelscompleet te voorschijn, terwijl na de laatste vervelling, in Mei, het dier zijn volkomen gedaante verkregen heeft.

(Wordt vervolgd.) A. M. v. D.

BESTRIJDING VAN PLANTENZIEKTEN.

Een weinig bekende sproeimachine.

Montfoort, een stadje gelegen tusschen Utrecht en Gouda, meer bekend door zijn steenbakkerijen dan door vruchtenculturen, gaat wat dit laatste betreft, gelukkig ook in de goede richting. Gelukkig, want zoo ooit de gesteldheid van den bodem daartoe geschikt kan worden genoemd, dan is het zeker ook daar. Kleigrond van uitmuntende hoedanigheid, gemiddeld 80 c.M. tot 1 M. boven waterpeil gelegen, wat wensch men nog meer!

Op uitgebreide schaal paste men de vruchtencultuur tot hiertoe en de omstreken van Montfoort nog niet toe, al mag met vreugde geconstateerd worden, dat dit in den laatsten tijd hand over hand toeneemt.

We hadden het voorrecht te dier plaatse

in den afgeloopen winter eene speciale cursus te leiden in oeffteelt, welke door niet minder dan 32 deelnemers werd bezocht, met eene voorbeeldigen ijver en aandachtig gehoor. Was tot hiertoe naar ik vernam aan de vruchtboomen hoegenaamd geen zorg besteed, thans ziet men in dat, om wat goeds te produceeren, wat meer moest worden gedaan dan tot hiertoe geschiedde. Het bespreken der boomen tegen de algemeene ook daar bekende schurftziekte, was oorzaak dat een pulverisator werd aangeschaft, die we onze lezers hierbij in beeld laten zien.

De machine was tot hiertoe in gebruik bij een bierbrouwerij en deed daar dienst om de ledige vaten door eenige atmosfeer-luchtdruk op sterkte te onderzoeken.

Daartoe werden die vaten met water en lucht gevuld, waartoe dit toestel gebruikt wordt. De man, die aan het wiel staat pompt de lucht in het expansievat door het wiel rond te draaien.

In het kleine vat wordt de bouillie gedaan en dit met een slang verbonden aan het expansievat. Onder aan het kleine vat is een koppeling aangebracht, waaraan twee slangen met straalspijpen en dubbele verstuivers en zoo wordt de vloeistof gebracht waar ze zijn moet. Het wiel behoort

wien de eer toekomt zijn boomen het eerst in deze streek te hebben besproeid met *Bouillie Bordelaise*. Hij mag genoemd worden de pionier van deze streek op dit gebied. Zijn prachtige boomgaarden, die een sieraad zijn van de streek, hebben anderen geprikkeld, en we overdrijven niet als we zeggen, dat de bewoners van Montfoort en omstreken hem dankbaar zijn voor zijn goede voorbeelden en ondernemingsgeest.

Niet alleen op het gebied van vruchten-

aanraden aan deze verscheidenheid een plaatsje in te ruimen. Zij zullen zich er zeker niet over beklagen.

Dracaena Bruanti „Souv. de François Duyse”.

Van al de nieuwe planten op de jongste Geentsche tentoonstelling den volke vertoond, heeft geen meer indruk op ons gemaakt dan de goudbonte *Dracaena Bruanti* „Souv. de François Duyse”. En wel omdat we daarin meenen te zien een handelsplant, die eene groote toekomst heeft.

Zeker de nieuwe *Odontoglossums* van Vuylsteke waren prachtig en we willen ze niet vergelijken met zoo'n heel gewone *Dracaena*. Maar 't zijn planten alleen bestemd voor lieden met goed-gevulde beurzen, voor „the upper ten”. Handelsplanten in de gewone betekenis van het woord zullen ze nooit worden.

Met zoo'n bonte *Dracaena* is dat heel wat anders. Is die plant eenmaal in voldoende aantal aanwezig, en dat duurt zoo heel lang niet, dan is ze spoedig algemeen verspreid en is de prijs geen bezwaar, voor welken plantenliefhebber ook, om zich in haar bezit te kunnen verheugen. Dan kan ze worden ook een plant voor „de kleyne luyden”. Zoo iets mag bij de beoordeeling eener nieuwigheid toch ook wel eens in aanmerking genomen worden. Of geldt de denkbeeldige waarde in guldens alleen?

En geloof nu niet, dat die bonte *Dracaena* eene ordinaire verschijning is. Integendeel! Denk u de bekende bruin-groen getinte *Dracaena Bruanti* en stel u voor dat de onderste uitgegroeide bladen sierlijk goud-geel gestreept zijn, waarboven de nog jonge bruin-getinte bladen luchtig uitsteken. Vindt u dat niet mooi? Wij wel, en zeker velen met ons; en als we dan herinneren aan de geschiktheid dezer plant voor kamercultuur, dan meenen we niet te veel te beweren, door deze nieuwe *Dracaena* eene goede toekomst te voorspellen.

Nephrolepis magnifica.

Aan de reeks nieuwe verscheidenheden in het geslacht *Nephrolepis* schijnt geen einde te komen. Pas hebben we de *Nephrolepis Whitmanni* voorgesteld en aanbevolen, of er wordt reeds weder eene verbetering dezer soort aangeboden, ditmaal onder den naam *magnifica*. Volgens de beschrijving is deze variëteit bijzonder geschikt voor plantenverkoop. Het loof is zeer fijn verdeeld en staat niet alleen vlak zijwaarts uit, maar ook naar voren en achter, zoodat het geheel zeer sierlijk en bevallig is. De groei-kracht der plant is beter dan die der *N. Ammerpohli* en *N. toteoides* en komt met die der *Whitmanni* overeen. Zij kan veel licht en zon verdragen en staat graag dicht bij het glas. De beste temperatuur is 's zomers 12—15 gr. R. en 's winters 9—10 gr. R.

De winner dezer nieuwigheid is voornemens haar dit jaar nog in den handel te brengen.

W. LODDER.

Santpoort.

De sproeimachine van den heer Van den Berg, te Montfoort.
(Orig. foto „Onze Tuinen”.)

maar weinig bewerkt te worden; als de man een kwartier draait, is 't voldoende om 2 uur, zelfs langer, een krachtige luchtdruk te verkrijgen.

Het geheele toestel is geplaatst op een platte wagen en wordt door een hit gebracht waar het zijn moet.

De heer Klop, boomkweeker te Montfoort, is eigenaar van dit toestel en gaarne bekennen we, dat het een toestel is van groote praktische waarde.

De heer Van de Berg, die onze lezers rechts van dit plaatje zien, is de man,

cultuur, maar ook op het gebied van landbouw en veeteelt staat deze oude heer in 't voorste gelid, gerugsteund door zijn zoon (voor het paard staande), die op elk gebied zijn vader's voetstappen drukt.

Aan dergelijke pioniers heeft zoo'n streek behoefte en wanneer men dan ziet, dat kennis en ijver het tot groote ontwikkeling brengen, dan werkt dat voorbeeldig. Wie zich interesseert voor sproeiwerktuigen, bezie dit eens ten huize van den heer Van den Berg, waar het zeker is te bezichtigen.

J. A. KORS.

NIEUWE EN AANBEVELENSWAARDIGE PLANTEN.

Dianthus plumarius „Delicata” en „Gloriosa”.

De Grasanjer's (*Dianthus plumarius*) behooren tot de algemeen bekende tuinplanten. Ze groeien gemakkelijk en bloeien vroeg en mild, altesaam eigenschappen, die de verspreiding eener plant zeer bevorderen. Jammer genoeg mist men in deze Anjer-klasse nog de groote kleurenverscheidenheid, die bij de andere groepen van dit geslacht zoo groot is. Wit is de hoofdkleur der gewone Grasanjers, en mogen al nieuwe soorten met anders gekleurde bloemen gewonnen zijn, ze hebben weinig opgang gemaakt, omdat ze te klein van bloem, of te zwak van groei waren, of andere minder goede eigenschappen bezaten.

Volgens eene mededeeling in „Die „Gartenwelt” is daarin nu echter verbetering gekomen, door de aanwinst van bovengenoemde verscheidenheden, die eene groote toekomst wordt voorspeld. *Delicata* heeft 6—7 c.M. groote

bloemen van een zacht *Cattleya*-lila kleur met een licht-crème getint hart. *Gloriosa* bloeit nog vroeger en heeft grooter bloemen dan de vorige en is zuiver lila-rose van kleur. Verder bezitten de planten een sterken groei en zijn zeer rijkbloeiend.

Laten we afwachten en er het beste van hopen.

Rhododendron hybr. „Fastuosum fl. pl.”

Deze *Rhododendron* ziet men hoe hanger hoe meer. Vooral in bloemenwinkels is zij zeer geliefd en dezen winter zag men in onze groote steden bijna geen bloemenetalage of de *Fastuosum fl. pl.* was mede vertegenwoordigd. En geen wonder. De mooie lila kleur der bloemen boeit het oog en het half gevuld zijn maakt de bloem nog fraaier. Zij is inderdaad een der mooiste *Rhododendron*-hybriden en liefhebbers, die in het bezit van een tuin of tuintje zijn, kunnen we gerust

— BLOEIENDE BOOMEN. —

Linde.

Een bloeiende linde is iets heerlijk; weliswaar niet voor de oogen in de eerste plaats; maar voor onze reukorganen.

't Is wel eigenaardig, wie van boven op een bloeiende linde ziet, ontdekt

den bloeitijd druk bezocht door allerlei insecten, vooral ook door onze honingbijen.

Van de verschillende, bij ons aangeplante, vormen behooren de kleinbladige en de grootbladige linden tot onze oorspronkelijke flora, benevens een vermoedelijke bastaard tusschen

Lindebloesem.
(Uit „Amateur Gardening“.)

van al dat bloeien zoo goed als niets; daarvoor moet men onder den boom gaan staan. En dan nog bemerkt men geen kleurigen bloemenschat, want alle pracht en praal zoekt men hier tevergeefs.

De bloemen der linde zijn uiterst eenvoudig van bouw en bovendien licht-groen-geel van kleur. Gerangschikt tot een meer of minder volkomen gevormd bijscherm, is de steel dezer bloeiwijze tot op de helft vergroeid met een lang smal schutblad. Later, als de vruchtjes zich zullen hebben gevormd, zal dit schutblad den dienst van vliegapparaat bewijzen, om de nakomelingschap te verspreiden.

Dat verborgen-zijn onder het bladerdak is voor de bloemen bij regen een groot voordeel, daar elk blad als een parapluie dienst doet. Door de zwaarte van het opgevalen water buigt het zich naar omlaag. En opdat nu niet, zooals b. v. bij eiken, het water aan den bladrand zal blijven hangen, loopt het lindeblad uit in een punt, een z. g. „druppelspits“, waarlangs de waterdruppels terstond van het blad worden afgeleid.

Aan dit voordeel is evenwel een vrij groot nadeel verbonden. Lindebloemen zijn nl. insectenbloemen, en waar deze nu als het ware geregeld onder de parapluie zitten, is het duidelijk, dat ze niet gemakkelijk in 't oog vallen, temeer waar ze allermintst prijken met opvallende kleuren.

Maar moeder Natuur weet wel raad voor haar kindertjes; ze beschikt over nog meer middelen om de insecten en de bloemen tot elkaar te brengen, nl. een overheerlijken geur benevens overvloed van honing.

En zoo ziet men dan ook de linde in

deze beide, nl. de middelste (of zooals de Duitschers zeggen: Hollandsche) linde.

Reeds sedert de twaalfde eeuw schijnt de linde aangeplant te zijn op bucht- en dorpspleinen, op kerkhoven, enz. 't Is een echte volksboom, waarvan men hier en daar eerbiedwaardige reuzen

aantreft. Eén der grootste is wel de Korkwitzer-linde te Rostock, met een stamomvang van 6.5 M.

Dat een boom, waarmee reeds zóó vroeg de menschen zich inlieten — onze voorouders bezigden gaarne schilden van lindenhout — ook in de sagenwereld een rol speelt, spreekt van zelf. Toen Siegfried den draak had gedood en zich in diens bloed baadde, viel hem een lindeblad tusschen de schouders, waardoor deze plek verwondbaar bleef; op deze plaats werd hem later het moordend zwaard in het hart gestoken.

Er bestaat een oud-Saksisch woord „Lind“, dat „bast“ of „touw“ beteekent. Men vermoedt, dat er tusschen dit woord en den naam van den boom verband bestaat, daar men vroeger uit lindenbast wel touw gemaakt heeft. Of evenwel de boom zijn naam ontving naar het product van den bast, dan wel omgekeerd, is niet meer uit te maken.

Als merkwaardigheid mag nog vermeld worden, dat Linnaeus' familie haar naam droeg naar een linde.

Behalve de reeds gencemde vormen vinden we ten onzent nog eenige uitheemsche vormen aangeplant: de Amerikaanse linde, de witte en de zilverlinde. Verder bestaan er een reeks kweekvormen. Zoo ontstond b. v. eenige jaren geleden te Arnhem uit een zaai- sel van gewone linde (het bericht sprak van *Tilia europaea*, een naam, die zoo- wel voor *T. parvifolia* als voor *T. grandiflora* geldt) een nieuwe vorm, waaraan den naam „Paul Kruger“ werd gegeven. Het schijnt een zeer goede, krachtige vorm te zijn, waarvan het blad een week of zes langer (tot einde Nov.) aan den boom blijft dan van de gewone linde.

B. B.

— KAMERPLANTEN. —

Camellia japonica.

We hebben op 't oogenblik eene Camellia in de kamer, die door iedereen bezoeker evenzeer wordt bewonderd. Dit bracht ons er toe, de plant eens te laten fotografeeren, en u een foto te zenden voor „Onze Tuinen“.

Zooals u op den bloempot zien kunt, zijn er al heel wat bloemen afgevallen.

De Camellia behoort op Lindenoord en staat ieder jaar met even grooten rijkdom van groote witte bloemen te prijken, ook zeker mede door de trouwe, nauwlettende zorgen van den tuinbaas Keijzer.

Mej. SICKINGA.

Wolvega.

Eene fraaie Camellia.
(Orig. foto voor „Onze Tuinen“, van
mej. Sickinga, te Wolvega.)

Ontruiming en beplanting der zomerbloemperken. — Rozen-oculaties. — Rozenziekten en bestrijdingsmiddelen. — Pionen en hare bemesting. — Azalea's en Rhododendrons. — Gras en bemesting van gazons.

De perken, waar voorjaarsbloemen op hebben gestaan, hebben we nu beslist noodig, om het zomergoed op te zetten. Tulpen en Hyacinthen zijn op de meeste plaatsen reeds afgestorven; zijn ze nog niet goed rijp, dan worden ze toch van de perken genomen en op een of ander hoekje in den tuin opgekuild; ook kunnen we ze op den grond uitleggen en met een dun laagje aarde bedekken. Zoodra ze nu na eenige dagen goed rijp zijn, wordt het blad afgesneden en de bollen op een luchtige plaats te drogen gelegd. Zijn ze goed droog, dan worden de wortels en de oude huid verwijderd, om de bollen vervolgens in bakjes of zakken op te bergen op een luchtige droge plaats tot het najaar, als we weer de perken ermee moeten beplanten.

Bollen, die we hebben uitgeplant in het gras, in voorranden van heestergroepen of tusschen andere vaste planten, kunnen stil eenige jaren achtereen blijven staan.

Behalve Tulpen en Hyacinthen hebben we echter nog meerdere voorjaarsbloesters op de perken staan, die nu haar plaats moeten inruimen aan de zomerbloemen.

Silene, *Myosotis*, *Sierkoel* en vele andere, die telkenjare uit zaad worden opgekweekt, brengt men meedoogenloos op de composthoop, of als men die niet bezit, gebruikt men ze als bemesting en spit ze onder den grond. Tegelijkertijd kan men wat verteerde paardenmest onderspitten. Vooral is dit noodig op perken, waar planten hebben gestaan als *Papavers*, die zeer veel voedsel aan den grond onttrekken.

Planten als *Arabis alpina*, *Bellis perennis* fl. pl., *Diclytra* e. a. worden natuurlijk niet weggedaan. Men neemt ze voorzichtig met kluit van de perken en plant ze uit op een beschut, niet te zonnig plekje; *Diclytra's* moeten hierbij tevens teruggesneden worden tot pl. m. 20 c.M. boven den grond. Kan men dit verplanten doen bij betrokken lucht of nog liever bij regenachtig weer, dan zullen de planten natuurlijk niet zoo veel te lijden hebben als bij droog, zonnig weer.

Het ligt voor de hand, dat men den eersten tijd veel gieten en sproeien moet.

Tegelijk met het opruimen van onze

voorjaarsbloesters, kunnen we zaad ervan winnen.

De rozen, die we het vorige jaar hebben geoculeerd, moeten deze week eens worden nagekeken; de wilde uitloopers worden weggenomen, terwijl tevens de oculatie wordt ingenepen, om ze gelegenheid te geven zich te vertakken. Dit innipen herhaalt men gedurende den zomer nog één- of tweemaal, zoowel bij struik- als bij stamrozen.

Bij alle rozen moeten we nu op de vijanden gaan letten. Treedt het wit op, dan bestrijden we het door de geheele plant te bestuiven met bloem van zwavel.

Ook het Junikevertje (*Rhizotrogus solstitialis*, L.)*) begint zich reeds te vertoonen; deze kunnen we niet anders bestrijden, dan door ze geregeld van de planten af te zoeken. Bij stamrozen gaat dit zeer gemakkelijk; 's ochtends vroeg legt men een laken onder de stammen, waarna men er plotseling eenige korte stooten tegen geeft. De kevertjes vallen op het laken en kunnen verzameld worden.

Tegen bladluis in de rozen kunnen we verschillende middelen toepassen; 't eenvoudigste is wel de planten bij vochtig weer te bestrooien met tabakstof. Ook kunnen we ze bespuiten met een aftreksel van tabakstelen of van quassihout of wel met een lichte zeepsop, waarin wat bloem van zwavel.

De *Pionen* vragen nu veel water; wil men ze mooi hebben, dan moeten we ze dagelijks gieten. Tevens zullen ze zeer dankbaar zijn, als we ze nu een phosphorzuurrijken mest toedienen; het eenvoudigste doen we dit, door iedere plant een bemesting te geven van pl. m. 10 gram superphosphaat. We strooien dit om de plant heen en spitten het licht onder. Ook een niet te zware bemesting van versche beer zal den planten zeer ten goede komen, vooral die planten, waar weinig groei in zit. Versche beer toch bevat behalve veel phosphorzuur zeer veel stikstof. Sterk groeiende planten geeft men liever een bemesting met superphosphaat.

Azalea's en *Rhododendrons* zijn bijna overal uitgebloeid. Wil men zijn planten niet te veel uitputten, dan moeten nu de uitgebloeide bloemtrossen worden verwijderd.

Dit lijkt vele menschen nog overbodig, zoodat men het weinig ziet gebeuren; wel beweren ook wij niet, dat planten, die men aan haar lot heeft overgelaten, het volgend jaar niet zullen bloeien, maar in ieder geval komt het verwijderen van de uitgebloeide bloemen aan de planten ten goede. We gaan zelfs nog verder en geven de planten een extra-bemesting, door een laagje koemest, liefst vermengd met fijne turfstrooisel, in het vak te brengen. *Azalea's* en *Rhododendrons* wer-

*) Dit zal wel moeten zijn: *Phylloperla horticola*, het metaalglanzende blauwzwarte, behaarde kevertje met bruine dekschilden. *Rhizotrogus solstitialis* heeft bijna de grootte van een Meikever en is lichtbruin van kleur. In ons land is de laatste wel bekend als schadelijk aan rogge, maar niet aan rozen. B. B.

ken graag met haar wortels aan de oppervlakte en we dienen dus te zorgen, dat ze hier voedsel kunnen vinden.

Ook voorkomt de turfstrooisel het te sterk uitdrogen van den grond.

Bij droog weer dienen we dagelijks onze aandacht op de grasvelden te vestigen. Vooral op hooge zandgronden hebben ze dikwijls van de droogte te lijden. Door geregeld rollen, maaien en sproeien zullen we ze in stand trachten te houden.

Bij sterke droogte dienen we onze machine te verstellen, zoodat we het gras wat langer kunnen laten.

Het ligt voor de hand, dat door geregeld maaien, door het gras veel voedsel aan den grond wordt onttrokken. Een extra-bemesting zal dus niet overbodig kunnen geacht worden. Een eenvoudig hulpmiddel is wel de aanwending van Chilisalpeter, alleen dient men bij het gebruik voorzichtig te zijn. We strooien niet meer uit dan pl. m. 1½ K.G. per Are (15 gr. per vierk. M.).

Chilisalpeter moet zeer fijn worden uitgestrooid direct na het maaien, liefst bij betrokken lucht als het gras goed droog is. Ook kunnen we dezelfde hoeveelheid oplossen in een gieter water en hiermede het gazon besproeien. Vooral in kleine tuinen is dit laatste gemakkelijk in toepassing te brengen.

Deze bemesting kunnen we om de 4 weken herhalen.

Met deze bemesting kan men echter slechts volstaan, als men in winter of voorjaar genoeg voedende bestanddeelen in den grond heeft gebracht.

Is deze bijzonder arm; dan dienen we nu een vollediger bemesting te geven.

Hiertoe maken we gebruik van superphosphaat en patentkali. Op kleigronden geven we van beide 1 K.G. per Are (10 gram per vierk. M.); op zandgronden verdubbelen we de hoeveelheid patentkali.

Deze bemesting herhalen we gedurende den zomer 3 à 4 maal, met tusschenruimte van pl. m. 4 weken. Na de uitstrooiing moet men het gazon overvloedig besproeien.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Odontoglossum. — *Lycaste*.

Van de *Odontoglossums* viere nu de *crispums* feest; een groot aantal staan er in bloei; en liefhebber en kweeker kunnen dagelijks genieten van deze wonderschoone bloemen. Venuschoentjes vinden wij mooi, *Cattleya's* prachtig, maar er gaat niets boven een goede *crispum* met flinke, reinwitte bloemen, die versierd zijn met eenige bruinroode vlekken. En of er nu een vlekje meer of minder is, heusch, voor ons blijft de waarde en de schoonheid dezelfde.

De bloemen van deze *Odontoglossum* blijven lang goed, toch is het niet raadzaam ze op de plant te laten uitgebloeien, vooral wanneer wij jonge planten kweeken. Wij gaan nog verder: wanneer kleine, geïmporteerde planten voor het eerst bloeien, dan snijden wij den bloemstengel af, zoo-

dra wij de bloemen hebben gezien.

Na den bloei, vooral wanneer die gevolgd wordt door warm weer, zien de bladeren van de *crispums* er eenigszins vermoeid uit, maar dit wordt beter, zoodra de nachten langer en koeler worden.

Na den bloei verlangen zij wat rust, en nu zijn het geen *Dendrobiums*, die wij in rust op een bank zetten en zoo goed als niet meer naar omkijken, neen, daar houden onze *crispums* niet van. Wel hebben zij geen groote behoefte aan water; maar wij moeten toch zoo veel gieten dat het Sphagnum aan de oppervlakte van den pot in leven blijft. De schijnknollen gaan dan niet rimpelen en dat is het wat wij willen voorkomen.

Deze *Odontoglossum* is geen vriendin van zonneshijn, integendeel, de schaduw is haar lief, en wanneer wij dit maar weten, dan laten wij bijtijds de schermmatten zakken. Zooals men weet, mogen deze niet op het glas rusten, maar daarvan een 15 c.M. verwijderd zijn, opdat de wind er onder door kan spelen, die het glas afkoelt, wat in nauw verband staat met de temperatuur van de kas.

Een enkel woord over de behandeling van geïmporteerde *crispums*. Zoodra zij arriveeren, worden zij in de eerste plaats goed nagekeken en ontdaan van alles wat aanleiding geven kan tot rotten. In een kas die koel gehouden kan worden, wordt over het tablet een laag frissche Sphagnum gelegd, waarop de Orchideeën een plaats vinden en wel zóó, dat zij elkaar niet raken. Nu en dan worden zij besproeid, terwijl muren en paden driemaal per dag nat gemaakt worden.

Het duurt niet lang of nieuwe scheuten vertoonen zich en krijgt ieder groeiend kindje een plaats in een klein potje, dat voor de helft gevuld wordt of met de wortelstokken van *Polypodium vulgare*, de bekende boomvaren, of met schoongewassen potscherven. De compost maken wij klaar van varenwortelgrond en levend Sphagnum. Om de jonge plant vast te zetten, nemen wij een wortelstok van de genoemde varen, brengen die tusschen twee schijnknollen aan, om daarna de eindten met een paar potscherven vast te leggen. Water is direct niet veel nodig; het is voldoende de compost vochtig te houden.

In de koude *Odontoglossum*-kas zijn de variëteiten van *Lycaste Skinneri* uitgebloeid en daar zij dadelijk begint te groeien en verplanten misschien noodig is, kunnen wij daartoe dadelijk overgaan. Zij groeien uitstekend in een compost bestaande uit varenwortelgrond, graszodengrond en Sphagnum, van ieder een derde. Van huis uit staan zij niet gaarne op een droogje, wat niet wegneemt, dat wij na de verplanting voorzichtig met het water moeten zijn, eerst als de nieuwe wortels zich flink door de compost werken, kan men meer water toedienen. Nu en dan de bladeren afsponzen vinden zij heerlijk en zullen uit dankbaarheid flink gaan groeien.

J. K. B.

In den Moestuin.

Vroege aardappelen. — *Tomaten.* — *Kardoezen.* — *Dorperwtten.* — *Kool-witplanten.* — *Kropsla.* — *Schoffelen en hakken.*

De *vroege aardappelen* hebben het land bijna in, dat wil zeggen, het loof begint een aaneengesloten groene massa te vormen. We gaan er nog eens met de schoffel of hak door, echter niet te diep om de wortels in den bovengrond niet te behadigen. Al hakkende brengen we wat aarde uit de omgeving naar de planten toe of aarden ze met het daarvoor bestaande ploegje een weinig aan.

Voor zoover we er nog niet gereed mee zijn, gaan we voort met de *tomatenplanten* naar de voor haar bestemde plaats over te brengen. We hebben de planten in potten opgekweekt, waarin ze het nu erg benauwd beginnen te krijgen. Om den potkluit in zijn geheel te kunnen houden, gieten we die terdege nat, waardoor ze zeer gemakkelijk uit den pot glijden en door het verplanten hoegenaamd niets lijden. Doordat de planten in de potten min of meer gebrek leden, zijn ze reeds in bloei, welke bloemen ons aan die planten de eerste vruchten zullen geven.

Tomaten vragen in de open lucht een gunstige standplaats, nog niet geheel en al volgegroeide schuttingen bieden ons een zeer geschikte plaats. Langs die schuttingen geven we de planten pl.m. 60 c.M. afstand.

Ook wanneer ze als alleenstaande planten aan stokken worden opgekweekt is dezelfde afstand noodig.

We zullen ze slechts met één stengel opkweken, waarom we alle scheuten die uit de oksels der bladeren komen verwijderen; slechts de bladeren die op den hoofdstengel staan en de bloemstengels blijven behouden. De stokken behoeven nu slechts een lengte van ongeveer 1 M. te hebben, hooger zullen we de planten toch niet laten worden, omdat we weten, dat de vruchten die zich op het hogere stengeldeel zouden ontwikkelen, toch niet meer rijp worden. Heeft dus de hoofdstengel die lengte bereikt dan wordt hij ingetopt.

De *kardoezen* die we in 't begin van Mei uitzaaide zijn al aardige plantjes geworden. We laten nu van elk hoopje plantjes er slechts één, de beste, staan.

't Is nu al min of meer te zien, welke de beste zijn; behalve dat we de grootste behouden, verwijderen we die in de eerste plaats die doornen op de bladeren vertoonen. Een kardoenplant stelt, wat de vruchtbaarheid van den grond aangaat, nog al hoge eischen, daarom dienen we haar zoo van tijd tot tijd, vooral bij droogte, wat verdunde mest toe.

Met *dorperwtten* en *peulen* zaaie gaan we naar behoefte voort; zoodra 't eene zaaisel boven is, wordt een volgend in den grond gebracht. Indien we de dorperwtten en ook de peulen op dubbele rijen kweken en de rijen of het

vlecht draad tusschen die rijen hebben aangebracht, zorgen we er voor, het gewas bij de rijen of het gaas te houden; we doen dit door aanbinden met touw, raffia of moscovisch band, dat we zoo hier en daar vastmaken, of we binden er vlakliggende staken of latten tegen aan. Bij het gebruik van dubbele rijen rijshout is het opbinden slechts zelden noodig.

De vroege gezaaide *koolsoorten* zijn voor het uitplanten gereed, we rekenen er op, dat het *vroege kool* is en dus nog niet te veel uitzetten. *Suikerbrood* en *vroege bloemkool* zijn het eerst aan de beurt, terwijl *roode* en *witte kool*, om een goed beschot te kunnen geven, voor St. Jan, d. i. 24 Juni, de groei na het verplanten hernemen moeten hebben.

Op zandgrond, waar de koolbouw nog al eens bezwaren oplevert, zorgen we in de eerste plaats dat de kool in ruimen mate het noodige in den bodem vindt en plaatsen we de planten in kuiltjes, die later door het schoffelen of karken als van zelve gevuld worden. Dat we de planten direct na het verplanten behoorlijk aangieten, ligt voor de hand; we spoelen daardoor de aarde als het ware tusschen de wortels. Vooral eerstbeginnenden zorgen dat bij elke verplaatste plant de aarde in inniger aanraking met de wortels komt. Bij het afnemen van de planten van het zaadbed nauwkeurig acht gegeven of ze een behoorlijk *hart* hebben en of zich aan de wortels geen verdachte verschijnselen in den vorm van opzwellings of afrotting aan de wortels voordoen. Niet dan volmaakt gave planten geven kans op een goeden oogst.

Ook al weer om er niet uit te raken, zaaie we *kropsla* uit; we zaaie wat ruim, want met dit zaaisel komen we in een tijd, dat het soms gebeurt, dat, vooral op droge gronden, de sla reeds doorschiet voor ze een krop gevormd heeft.

Van de als weeuwen uitgeplante *kropsla* snijden we nu prachtige kroppen. We laten er zoo hier en daar een staan om zaad van te winnen, we zoeken daarvoor de beste uit; steeds zijn we bij de keuze van zaaddragers uiterst streng; elke verkeerde afwijking van het typische van de variëteit maakt een plant voor zaadvortbrenging ongeschikt.

De slagregens van het laatst van Mei hebben den *grond* z.g. *dichtgeslagen*, er is een korst opgekomen. Ook al is het niet direct voor het onkruid noodig, zoo laten we nu, als het ten minste droog weder is, de *schoffel* of *hak* geen oogenblik met rust. Vooral op kleigronden, z.g. toeslaande gronden, steeds gezorgd dat de grond in den moestuin in verkruiden toestand is en blijft. Bij droogte zullen we er de voordeelen van ervaren, want losse grond droogt niet zoo sterk uit als vaste, die in vele gevallen nog scheurt, wat het uitdrogen nog weer bevordert.

J. C. MULJEN.

In den Fruittuin.

Aardbeien. — Krenten van druiven; zwavelen; zware trossen. — Meeldauw. — Bord. pap. — Carbolineum.

Onze *aardbeien* buiten hebben 't bijzonder getroffen, geen nachtvorstje heeft dit jaar ook maar eenige schade aan den bloei van deze en andere vruchtgewassen toegebracht. 't Staat er goed voor, de lieve Meimaand heeft ruimschoots goed gemaakt, waarin April is te kort geschoten. Zoodra de *aardbeien* door den bloei heen zijn, vertoonen zich de uitloopers of ranken, waaraan zich de jonge planten ontwikkelen. Die ranken nemen nog al aardig voedsel tot zich en waar men geen jonge planten behoeft, kan men ook die ranken wel missen, dus snijdt ze zoo gauw mogelijk weg. Dit wegsnijden moet geregeld eenmaal in de 14 dagen geschieden.

Is 't aantal jonge planten, 'twelk men denkt uit te planten, beperkt, dan laat men elke *aardbeidplant* slechts een paar uitloopers behouden. Dit is en in 't voordeel van de moederpot en in dat der komende jonge planten en de kwaliteit der vruchten wordt er vooral niet slechter door. Wie er over beschikt, laat de vruchstengels rusten op de welbekende *aardbeiboogjes*, overigens is men goedkooper uit door er kleine houten mikjes onder te plaatsen. Tijdens 't zwellen der vruchten verlangt een *aardbeiplant* veel water. Mocht 't dan ook noodig zijn, men verzuime niet 's avonds de planten flink te begieten.

Onze *druiven in de kas* zijn goed door den bloei en 't *krenten* of dunnen der trossen is een aangename, maar niettemin een geduld eisende bezigheid. Men wachte met 't *krenten* vooral niet te lang. Zoodra de bessen maar de grootte eener reukerwt hebben, moet men er bij wezen, hoe eerder toch, hoe beter en hoe gemakkelijker. Zoo klein zijnde, dunt men heel gemakkelijk met duim en vinger; later gaat dit niet meer en moet men zijn toevlucht tot een schaarje nemen, waarmee een onhandig knipper nogal eens de blijvende bessen beschadigt.

Men neemt de te verwijderen besjes tusschen duim en vinger en nijpt de steeltjes bij hun oorsprong weg, maar ze afdraaien gaat nog wel zoo goed. Men drage zorg, den vorm der tros vooral niet te verminken, de eindbessen moeten dus in de eerste plaats blijven. Met 't *krenten* zij men niet te zuinig, een $\frac{2}{3}$ der korrels kan best worden weggenomen. 't Dunnen doe men zooveel mogelijk op eenmaal, hoe minder de bessen worden betast, des te beter. En hoe kleiner, hoe minder de bessen zich 't betasten aantrekken.

Is het *krenten* afgelopen, dan *bestuive* men de planten voor de tweede maal met bloem van *zwavel*. 't Vooraf nat maken der bladeren is niet gewenscht; wel zal de *zwavel* dan beter op 't blad blijven kleven, maar ze mist dan hare goede uitwerking. Bij voorkeur *zwavel* men bij zonschijn.

Wie eenige mooie trossen bijzonder

zwaar wil hebben, kan met behulp van een ringvormige afschorsing hiertoe veel bijdragen. Men neme daartoe onder de tros een klein strookje bast weg rondom de scheut, het „dalend sap” blijft voor den ring steken en komt der tros ten goede. Dat de oogen aan den voet door deze bewerking er niet zwaarder op worden, is licht te begrijpen, reden waarom de ringvormige afschorsing alleen toegepast wordt op de bovenste scheut, wijl deze met den wintersnoei toch geheel wegvallt.

Tijdens 't zwellen der bessen verlangt de druif veel water en zal een toegift van een weinig Chilisalpeter of wel gier zijne uitwerking niet missen. Een te vochtige atmosfeer roept vaak de luchtwortels te voorschijn. Aan den onderkant der stokken kan men ze soms zien hangen, die dunne luchtwortels, niet zelden een halve M. lang. Maak er u maar niet ongerust om, 't is nog zoo'n kwaad teken niet; snijdt ze niet weg, zoo ze mochten voorkomen, we wijzen er maar op, dat de kas niet te vochtig, te bedompt moet zijn, waardoor de „witziekte” optreedt.

Allerlei „plagen” kunnen we al weer op onze vruchtboomen aantreffen. Zoo ziet men bij sommige soorten appels meer of minder jonge scheutjes, aangeast door 't *wit*. Ten onzent hebben voornamelijk *Sweden*, *Bismarck* nog al van de *meeldauwziekte* te lijden. 't Meest afdoende is de aangetaste scheutjes weg te nemen, daar *zwavelen* en bespuitingen niet voldoende baat.

Bij onze appels en peren zitten vaak twee blaadjes tegen elkaar geplakt. Aangezien zich hiertusschen meestal een rupsje bevindt, is 't verstandig dit even tusschen de pers te houden (duimen vinger). Behalve luis en krul hebben enkele perziksoorten soms danig van „meeldauw” te lijden: 't zijn vooral *Rouge de Mai* en *Montagne*. Door goed te *zwavelen* is de uitbreiding nog wel te beperken. Met *Bord. pap* zij men bij perziken voorzichtig, alleen een zwakke oplossing (niet minder als 1 %) is geoorloofd, alhoewel ook meer malen is gebleken, dat bij zoo'n zwakke oplossing 't blad afviel.

't Is thans tijd onze vruchtboomen voor de 2e maal te bespuiten. Aangezien 't blad in jonge stadium van ontwikkeling is, dus nog al gevoelig, nemen de *pap* niet sterker als 1 K.G. kopervitriool en $1\frac{1}{2}$ K.G. kalk op 100 L. water. Wie poeder voor *Bord. pap* in voorraad heeft, neme op een pulverisator van 15 L. inhoud $2\frac{1}{2}$ tot 3 H.G. 't Sproeien gaat thans zoo gemakkelijk niet meer, 't blad is een leelijke „sta-in-den-weg”. 't Gaat thans in hoofdzaak om 't blad en de jonge vruchtjes, zorg dus vooral den onderkant der blaren goed te raken. 't Sprekt, dat hij, die *aardbeien*, bessen of sla onder zijn boomen heeft staan, 't spuiten ter wille van de ondercultuur moet nalaten.

Wie daartoe in de gelegenheid is, kan ereis eens een proefje nemen met *carbolineum*. Men neme natuurlijk die merken van deze vloeistof, die algemeen als onschadelijk worden aanbevolen, ze noemen doen we hier liever

niet. De vermenging van *carbolineum* met water gaat moeilijk. Door voortdurend met een kasspuit in de samengemengde vloeistoffen heen en weer te spuiten, is 't mogelijk een vrij goede vermenging over den boom te brengen. Beter en voor een pulverisator ook wel gewenscht, is 't een emulsie te maken van *carbolineum* met groene zeep. Men neme $\frac{1}{2}$ K.G. zeep en 1 K.G. *carbolineum* (geen Liter) op 100 L. water. Aan de zeep voegt men zooveel kokend water, dat 't een papje, als 't ware zalf wordt. Men plaatst de pot met zeppap op 't vuur en voegt er zeer langzaam onder voortdurend roeren de *carbolineum* aan toe. Deze emulsie laat zich vrij gemakkelijk met water vermengen.

Aangezien 't voorkomt, dat de *pap* „draderig” wordt, ga men als volgt te werk: Bij de *carbolineum*-zeep-emulsie voege men onder steeds roeren een 10 L. warm water, om daarna de ontbrekende 90 L. bij 't vat in te storten. De oplossing moet voortdurend bij 't vullen van een sprenkelaar geroerd worden en door dit werktuig onder 't sproeien eens te schudden, voorkomt men het „zakken” van de *carbolineum*. We raden voorloopig slechts een proef op kleine schaal aan, om zodoende zelf ondervinding met deze zoo aangeprezen vloeistof op te doen.

P. v. D. VLIST.

In kassen en bakken.

Primula chinensis. — Cineraria's. — Asparagus. — Mediola. — Gloxinia. — Varen's. — Crotons.

Als de zaden van *Primula chinensis* nog niet zijn uitgezaaid, doen we dit onverwijd; de wijze waarop, deelden we reeds vroeger mede. Wenscht men vroeg in 't najaar bloeiende *Cineraria's*, dan zaaien we deze thans. Als we het zaad strooien op een vochtig hockje, een weinig in de schaduw, dan behoeven we niet speciaal in zaadtesten te zaaien, heeft men dat niet, dan zaaien we in een test, ondiep houten kistje of in een bloempot. De zaden worden niet of althans zeer weinig bedekt en direct na 't zaaien behoorlijk aangedrukt en met een fijne broes bespoten. De jonge plantjes mogen niet te lang in de zaaitest blijven, en wel des te korter, naarmate ze dichter opeen staan. Hebben ze een paar gekarakteriseerde blaadjes gevormd, dan worden ze elk afzonderlijk in een klein kistje gezet en in een kouden bak geplaatst, die hoog gelucht en in de eerste paar dagen iets geschermd wordt. Zoodra de plantjes behoorlijk aan den groei zijn, verwijderd men de ramen en laat ze gewoen in den bak in de open lucht staan.

Asparagus, die dit voorjaar in de zaaitesten zijn uitgezaaid en thans plantjes van een 10 cM. lengte zijn geworden, worden nu opgepot. Gewoonlijk plaatst men in elk potje een plantje; van *Asparagus Sprengeri* en *Asparagus plumosus* plaatst men ook

wel eens 3 plantjes bij elkaar in een potje, men verkrijgt dan in korter tijd beter gevulde plantjes, die vooral ter vulling van bloemtafels, jardinières enz. beter dienen kunnen bewijzen.

Asparagus plumosus nanus wordt eerst later gezaaid en kunnen deze plantjes thans hoogstens aan 't opkomen zijn. De kiembare zaden zijn eerst laat in het voorjaar te verkrijgen. De jonge *Asparagus*-plantjes worden opgepot in een niet al te zwaar grondmengsel, nl. bladgrond, wat verteerde mest, mestaarde en wat scherp zand, benevens een weinig verteerde koemest. Later, wanneer de planten wat grooter worden en in grotere potten moeten worden overgebracht, geeft men een zwaarder grondsoort. De plantjes worden in een kouden bak ingegraven en onder glas daar verder voortgekweekt.

Nu bij het gedeeltelijk verwijderen der koude kasplanten naar buiten, in de kassen meer ruimte is ontstaan, wordt een hoekje in orde gemaakt om daar uit te planten het voor tafel- en ander decoratiewerk zoo onmisbare slingerplantje *Medeola asparagoides*.

Dit plantje, dat we in Febr. in de warme bak in zaaitest hebben gezaaid, daarna in kleine potjes meestal 3 plantjes bijeen opgepot, wordt thans in den vollen grond in de kas uitgeplant. Op een tablet brengen we daarom eene minstens 20 c.M. dikke laag goede grond, wat bladgrond, verteerde paardenmest met wat oude koemest dooreengemengd, is een grondmengsel waarin de *Medeola* zich goed ontwikkelt.

De plantjes worden daarin uitgeplant op een afstand van 20 c.M. Bij elk plantje nu wordt een stokje geplaatst, daaraan een draadje katoen bevestigd en dit in verticale richting aan de kap van de kas of op andere wijze bevestigd. De lengte die de plantjes kunnen bereiken is pl. m. 2 M. Zijn de plantjes eenmaal flink aan de groei, dan is 't goed ze af en toe eens te helpen om eventuele kruipende of afhangelende rankjes aan het voor haar bestemde draadje te brengen. Later wordt zoo af en toe eens een dun giertje gegeven, waarvoor ze dankbaar zijn, wil men later als de ranken lang genoeg zijn, deze gebruiken, dan snijdt men de plantjes een handbreedte boven den grond af. Snijdt het draadje boven af, dan trekt dit er zeer gemakkelijk uit.

Heeft men in de koude kas ruimte en heeft men dit voorjaar jonge *Gloxinia's* gekweekt, dan kan men daarvan zware planten kweken, door ze in zoo'n kas op de tabletten in den vollen grond uit te planten. Het grondmengsel kan ongeveer hetzelfde zijn als voor de *Medeola* is genoemd, men zorg er voor dat de grond, waarin we ze planten niet te nat gehouden wordt.

Hebben we in de kas een hoekje met varens en dergelijke planten, zooals we dat reeds vroeger hebben beschreven, met het oogmerk om daarvan te snijden, dan geven we die planten zoo af en toe ook een giertje, juist voor die planten waarvan voortdurend wordt gesneden, is dat zoo goed.

De in dit voorjaar gestekte *Croton's* en ook oudere b.v. teruggesneden planten, brengen we thans onder plat glas. We hebben deze bak daarvoor met broeimeest een weinig verwarmd, men brengt ze dus op bodemwarmte en lucht hier weinig, maar spuit veel. Minstens wordt 4 à 5 keer en op bepaald heete dagen 6 à 7 keer bespoten met water, wat natuurlijk in de zon heeft gestaan. Op 't midden van den dag als 't fel heet is, wordt een weinig lucht gestoken, hoogstens een hand breedte, de ramen opengezet. Ook in de kas vergete men het sproeien niet van de *Croton's* en geve ze volle zon.

J. A. KORS

TENTOONSTELLINGEN.

Bloemen- en Plantencommissie.

Door de Bloemen- en Plantencommissie der Nederlandsche Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde is een groote plantenkeuring uitgeschreven op Dinsdag 16 Juni a.s., des voormiddags 12 uur, in de Koningszaal van Artis te Amsterdam.

De keuring geschiedt kosteloos voor de leden der Maatschappij en hare samenwerkende vereenigingen. Niet-leden moeten voor elke beoordeeling vooraf een bedrag van vijf gulden storten. De inzendingen moeten op den dag der keuring voor half twaalf in het lokaal aanwezig zijn.

De leden der Maatschappij kunnen het ingezondene kosteloos bezichtigen op Dinsdag 16 Juni van 2—4 uur en Woensdag den 17den Juni a.s. den geheelen dag.

Behalve de gewone keuring van nieuwigheden en min bekende planten, zal eene bijzondere keuring plaats hebben van vrije inzendingen van fraaie collecties van bloemen en planten, waarvoor een bedrag van ongeveer f 350 beschikbaar is.

De inzendingen moeten uiterlijk 12 Juni opgegeven zijn aan het adres van den Secretaris J. H. Kaufmann Ceintuurbaan 390, Amsterdam, Telefoon No. 3500, met opgave van de benodigde plaatsruimte, terwijl voor inzendingen afgesneden bloemen of takken verzocht wordt, er bij te vermelden, hoeveel glazen er voor noodig zullen zijn; het zal echter zeer gewaardeerd worden indien de inzenders voor hun eigen glaswerk zorgen.

Een en ander is voor belangstellenden van 2—4 uur gratis te bezichtigen.

TUINBOUW-ZOMERCURSUS.

Wij ontvingen van den heer Otto Schulz, tuinarchitect te De Bilt, een prospectus van een Tuinbouw-zomercursus voor jongelieden, die in den tuinbouw opgeleid wenschen te worden en die geen tuinbouw-wintercursus of Rijkstuinbouwschool kunnen of willen bezoeken.

De cursus loopt over twee zomers en wel van primo Mei tot ultimo September.

Aan het hoofd van den cursus staat de heer Otto Schulz, dien wij kennen als een bekwaam en degelijk tuin-architect en die reeds met succes les gaf aan tuinbouw-wintercursussen. Hij zal les geven in Tuin-architectuur, teekenen van tuinen, aquarelleeren van bloemen en vruchten, terwijl de praktische lessen in boom- en ooftteelt in handen zijn van de heeren J. A. Kors en D. G. de Gooijer te De Bilt.

Het onderricht vindt plaats in de leeszaal Villa „Nizza", Kloosterpark, De Bilt, waar zonder twijfel spoedig de jongelui zullen aanwezig zijn om te kunnen beginnen. Waar de zaak in goede handen is, kunnen wij haar gerust aanbevelen.

Red.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, De Bilt; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Bijenteelt aan den heer G. J. Pannekoek, Neede.

Antwoord op Vraag 784.

Om de paardenstaart of Unjer te doen verdwijnen is vooral noodig sterke bemesting met kali of paarden-urine (aalt). Herhaald schoffelen helpt met altijd. De wortel, die zeer diep kan zitten, heeft een vreeselijk taai leven.

LEON. A. SPR.

Met vriendelijken dank voor 't antwoord plaatsen we bovenstaande. Dat herhaald schoffelen intusschen niet altijd zon helpen, kan alleen dan waar zijn, als de kamp te gauw opgegeven wordt. Met de groene deelen boven den grond moet de plant het voedsel bereiden, dat in den wortelstok onder den grond bewaard wordt. Belet men nu stelselmatig door afschaffelen de vorming van nieuw voedsel, dan is 't vonnis der plant geteekend, zoodra ze haar laatste reserve-voedsel verbruikt heeft. 't Is dus maar een quaestie van volhouden. Dat echter de wortelstok ontzettend taai is, is maar al te waar.

B. B.

Vraag No. 795.

a. Dit voorjaar hebben de MIEREN een groot gedeelte van de BLOESM-KNOPPEN der PEREN totaal VERNIET. Het krioelt gewoon dat ongedierte in mijn tuin. Gaarne vernam ik daarom van U een afdoend middel, om van die ongewenschte gasten verlost te worden.

b. De SERINGEN in mijn tuin hebben GEEN BLOEM. Volgens oordeel van een tuinman is dit te wijten aan het afsnijden der bloemen van verleden jaar. Is dit zoo? M.i. bevordert het afsnijden van uitgebloeide bloemen juist de ontwikkeling van knoppen voor een volgend jaar.

Maastricht.

W. F.

Antwoord: Door een abuis is de beantwoording dezer vraag vertraagd, waarvoor beleeft excuus. Wat de mieren betreft, weet ik geen beter middel dan wat ik reeds meermaals aangaf. Tracht het gat te vinden, waar ze in den grond kruipen. Zet daarboven een omgekeerden leegen bloempot. De mieren brengen haar woning daarin over en na een 14 dagen zet u er den schop onder en werpt het heele huishouden in kokend water. Zijn ze nog niet alle weg, dan herhaalt u de behandeling, tot u baas is.

U heeft volkomen gelijk, dat het afsnijden van uitgebloeide bloemen juist de knopvorming voor 't volgend jaar bevordert. Wat de oorzaak van 't niet-bloeien is, is moeilijk te raden. U kunt thans een paar handenvol superphosfaat bij de struiken strooien, in de hoop dat ze daardoor tot het vormen van bloemknoppen worden aangezet.

B. B.

Vraag No. 796.

Bijgaande **Vliegjes** komen bij massa's voor op de bloeiende vruchtboomen. Is dit insect schadelijk, hoe heet het en wat kunt u er meer van mededeelen?

Hilversum.

H. v. d. W. B.

Antwoord: De vliegjes behoren tot het geslacht *Bibio*, waartoe ook de bekende groote, luie, zwarte voorjaarsvlieg *Bibio marci* behoort. Voor uw vruchtboomen zijn ze onschadelijk.

B. B.

Vraag No. 797.

Mijn **JONG PEREBOOMPJE** heeft verscheidene **BLAADJES** die plotseling **DONKERE VLEKKES** vertoonen. De boom is nog in volle bloei. Kan het ook schade voor de vruchtvorming en hoe moet ik handelen om de plant van deze kwaal te genezen?

Abcoude.

W.

Antwoord: Uw pereboompje is aangeast door de schadelijke peregalmijt (*Phytoptus piri*). Het enige afdoende bestrijdingsmiddel is: thans afplukken en verbranden der aangetaste blaadjes.

B. B.

Vraag No. 798.

a. In mijn tuin buiten staan op zandgrond eenige **TREURWILGEN**, wier **BLADEN** verleden jaar door de **RUPSSEN** voor een groot deel werden **OPGEGETEN**. Wij ringen ze toen met de hand er af. Van 't jaar komen zij er blijkbaar weer op; op de achterzijde der bladeren zitten witte strepen (de jonge rupsen) en enkele bladeren zitten al vol met grootere rupsen. Nu verwijderen wij de bladeren, waar de nesties op zitten. De rupsen worden wel 3 c.M. groot. Vraag: Welke is deze rups en hoe is zijn levensloop? Wat kunnen wij anders doen dan het vangen met de hand? Dit is zoo'n vervelend en haast onbegonnen werk.

b. Op een **ACER PLATANOIDES** vond ik op de **ONDERZIJDE DER BLADEREN** **LUZEN**, die de bladeren schijnen te zullen openen. Welke luis is dat? Wat is er aan te doen?

's-Gravenhage.

E. S. K.

Antwoord: De rupsen op de wilgen zijn geen eigenlijke rupsen, want er komen later geen vlinders van, maar bladwespen. Deze larven heeten daarom basterdrupsen; ze zijn van gewone rupsen o. a. te onderscheiden door 't grooter aantal valsche (of buik-) pooten. We hooren zoóveel goeds van de warmwatermethode, onlangs in ons blad beschreven, dat we u sterk aanraden, de proef te nemen. Overigens verwijzen we naar „Phytophiline“, het nieuwe bestrijdingsmiddel.

Hetzelfde geldt ook voor de bestrijding der bladluizen op uw *Acer*.

B. B.

Vraag No. 799.

In mijn **SNEEUWBALHEESTERS** heb ik veel last van **ZIVARTE VLEGGEN**, die zich zoo menigvuldig voordoen en in de blaren rollen, dat de heester er onder lijdt. Hoe heeten ze en hoe kunnen ze vernietigd worden?

Voorschoten.

Mevr. S.

Antwoord: Zonder de dieren te hebben gezien, kunnen we slechts raden. Ik geloof intusschen niet, dat de vliegjes schadelijk zijn. Als 't werkelijk vliegen zijn, denk ik eer, dat er in de opgekrulde bladeren talloos veel bladluis zit, en dan komen de vliegen op het zoete sap af, dat de bladluizen afscheiden. Is dat zoo, dan moet u de sneeuwballtakken maar eens dompelen in warm water van 50 gr. C. (op de thermometer afgaan!)

B. B.

Vraag No. 800.

a. Wat is de oorzaak en wat is er te doen aan het **OPROLLEN** of krullen der **ROZENBLADEREN**, en tevens **BESSENBLADEREN**, oogenschnijlijk is er binnen in de opgerolde bladeren niets te zien, als hier en daar een enkel groen luisje.

b. Wat te doen om z.g. **SNUITKEVERTJES** weg te krijgen of onschadelijk te maken aan enten van **ULMUS MONUMENTALIS**, welke zij zoodra ze uitkomen afvreten. Zou het besmeren met *brumata* lijn niet helpen?

c. Wat te doen om **WORMEN** (pieren) uit een **RUNKRIB** met palmen te **VERWIJDEREN**.

Tilburg.

Firma T.—W.

Antwoord: a. Het omkrullen der bladeren bij rozen wordt veroorzaakt door de larven der kleinste rozenbladwesp, *Blennocampa pusilla*. De volwassen larven kruipen in den grond om te verpoppen, waarna de tweede generatie over eenige weken het werk zal voortzetten. Afplukken en doodden der omgekrulde bladen met inhoud is goed. Tevens den grond tusschen de rozenstammen zoo diep mogelijk omwerken, zonder de rozenwortels te schaden, kan misschien helpen. De larven of poppen komen daardoor zóó diep, dat ze stikken. Ten slotte kunt u, en dat is misschien het beste, de aangetaste bladen in een schaal met water van 50 gr. C. houden. Daarmede doodt u de dieren en behoudt het blad, wat een voordeel is.

Ditselfde geldt voor de bessenstruiken, waar de boosdoeners evenwel bladluizen zijn. Ook hier moet u afplukken en doodden of de warmwaterkuur toepassen.

b. Ik weet niet, welke snuitkevertjes door u bedoeld kunnen worden. Intusschen is het niet onmogelijk, dat u ze in een ringetje van *brumata*-lijn vangt. Probeer ook eens een ringetje van houtwol of ineenge draaid stroom. Misschien zoeken ze er een schuilplaats en zijn dan 's morgens te doodden. Kunt u mij niet een paar ex. in een blikken doosje als monster zonder waarde sturen?

c. Hierop weet ik geen antwoord te geven. Misschien weten onze lezers er raad op, in welk geval we gaarne bericht ontvangen.

B. B.

Vraag No. 801.

Behooren **PELARGONIUM ZONALE** (geraniums) **MET OF ZONDER POT** op de perken **GEPLANT** te worden?

Is met pot de bloemrijkheid niet veel grooter?

H. te V.

Antwoord: De planten bloeien rijker, zoo ze in den pot blijven. In den vollen grond worden ze te weelderig in de bladontwikkeling ten koste van den bloei. Het verdient zelfs aanbeveling de planten gedurende de zomer en enkele maal op te

nemen of los te draaien om te sterke overworting te voorkomen.

v. L.

Vraag No. 802.

a. Gaarne vernam ik de **SNOEITIJD** en **NAMEN** van nevensgaande **HEESTERS** No. 1—6.

b. Wanneer is het de beste tijd **OLEANDERS**, die een meter hoog zonder blad zitten, **IN TE SNIJDEN** en hoe laag dat het het beste is.

c. Ik heb **ANJERPLANTEN IN POT**, het zijn geen gewone, maar als ze in bloei zijn, hebben ze zeer groote bloemen, van binnen vleeschkleurig en de grootte van een 6 à 7 c.M. in doorsnede met heel korte stelen. Mogen ze tot de bloei **IN DE OPEN LUCHT** staan, want als er water op de bloemen komt, verrotten ze en zullen dan onder dak moeten. Ik heb geen serre of veranda.

Er zijn nog geen bloemen aan om op te zenden voor den naam.

Voorschoten.

Mevr. S.

Antwoord: a. No. 1 *Crataegus pentagyna*; No. 2 *Caragana arborecens*; No. 3 *Cornus sibirica*; No. 4 *Spiraea salicifolia*; No. 5 *Amelanchier canadensis*; No. 6 *Corylus Avellana*; snoeitijd voor 2, 3, 4 en 6 in Maart; voor 1 en 5 als de bloemen uitgebloeid zijn. Snoei matig en nooit meer dan strikt noodig is. Bij *Crataegus pentagyna* moet u goed uitzien de bloemtakken te sparen, omdat die later de vruchtjes geven.

b. *Oleanders* kunt u nu wel insnijden, tenzij er bloemknoppen zijn ontwikkeld. Dan zou 't jammer zijn die weg te nemen.

Is de plant ijl, bladerloos en spichtig, dan kunt u haar wel tot op de helft inkorten; is zij daarentegen mooi gevuld, dan zou dat jammer zijn en kunt u volstaan met enkele takjes een eindje in te nemen. Bloeiende of geknpte takken snoeit u na den bloei!

c. Uw *Anjers* kunt u, onverschillig welke soort, nu veilig buiten zetten op een zonnig plekje. Bent u bang voor rotting der bloemen, dan kunt u ze, als zij bloeien, wel binnenshuis zetten, maar dan in een luchtig, koel vertrek met veel licht!

v. L.

Vraag No. 803.

Mijn **KROPSLAPLANTJES**, *Bonte Chili*, zijn na het verplanten wel behoorlijk uitgegroeid, doch vormen nog **GEEN KROP**. Ik heb ze op afstanden van 25 c.M. geplaatst, terwijl de buitenste blaadjes thans circa 8 c.M. lang zijn.

Wat kan de oorzaak van het niet-kroppen zijn, of is het daarvoor nog te vroeg?

Bussum.

V.

Antwoord: Indien uwe kropslapplanten weeuwen zijn, die in het vorige najaar zijn uitgezaaid, en ze hebben het dan einde Mei nog niet verder gebracht dan tot den door u opgegeven maat, dan zijn het achterblijvers en moet de kwaal zeker aan een gebrek in den bodem worden toegeschreven.

Zijn het in het voorjaar onder glas uitgezaaide en opgekweekte planten, dan zijn het wel geen overvliegers, maar ze zullen er toch wel komen.

Zijn echter uw planten op den kouden grond uitgezaaid geworden en hebt u ze van af het zaadbed op de tegenwoordige standplaats overgebracht, dan slechts een weinig geduld, uwe planten zijn normaal, 't worden de beste kroppen die eerst wat breed uitgroeien voordat ze krop gaan vormen. De afstand, waarop u hebt geplant, is de goede.

J. C. M.

Vraag No. 804.

a. Is het bepaald noodig **AARDBEIEN** na 3 jaar een **ANDERE STANDPLAATS** te geven, ook als het 3e jaar goede oogst

gaf? Hoe lang moeten de bedden leeg staan om er met succes weer aardbeien op te kunnen planten?

Moeten de bedden in dien tusschentijd leeg staan of kan men er iets op zaaien, b.v. Lupine?

De Bilt.

A. N.

Antwoord: Het is in geen geval noodzakelijk driejarige aardbeibenbedden, die in het derde jaar nog een goede oogst geven, op te ruimen. Ze kunnen nog heel goed eenige jaren mee, vooral als u het na-jaar wat half verteerde mest tusschen de planten nitstrooit en die er maar, zonder dat u ze onderspit, tusschen laat liggen. U vindt van die mest dan in het voorjaar niet zoo heel veel terug.

Hoe lang aardbeibenbedden wel mee kunnen, hangt voornamelijk van den grond en de behandeling af. De planten geven het zelf wel aan wanneer ze uitgeput raken. Bladeren de bladstelen worden kleiner, evenzoo de sloemstengels, ook elke bloem, afzonderlijk wordt minderforsch en de vruchten daardoor vanzelf minder in aantal en kleiner van stuk.

Hoe lang u wachten moet eer u op dezelfde plaats weer met aardbeiben terug mag komen, is in hoofdzaak een bemestingsvraag. Indien uw bedden in den moestuin liggen, beteelt ze dan na een flinke bemesting eenige jaren met erente; wisselbouw is altijd aan te bevelen en heeft in den moestuin niet het minste bezwaar. Als aardbeibenbedden in het laatst van Juni opgeruimd worden, kan ook alweer na een nieuwe bemesting nog heel goed een nagewas tot zijn recht komen. Teel er dan een volgend jaar doperwt en u krijgt, nitgenomen de groenbemesting, hetzelfde effect als met Lupinen.

J. C. M.

Vraag No. 805.

Tien jaar geleden heb ik een Conifeer geplant: *PSEUDOTSUGA DOUGLASII* in lichte zandgrond (vroeger bloembollengrond). Aanvankelijk de eerste 5 jaar schoot hij uitstekend op, zoodat hij een hoogte bereikte van plm. 10 Meter. Later begonnen de NAALDEN aan den Noordkant een GELIGE KLEUR te krijgen, vooral zichtbaar in het vroege voorjaar en in den top schoot het lof maar matig op en die TOP bleef niet kaarsrecht meer, maar ging KROM, wat ik hield voor een teken van zwakte. Dit jaar stam en takken bekijkende, merkte ik op de eerste ontelbare ribbels (blaasachtige opheffingen van de opperhuid) en op de takken puistjes. Toen ik met de punt van een mes daarin stak, ontliet zich een wit olieachtig vocht dat heerlijk rook naar... Curaçao. Vermoedelijk is dat hars, en is dit optreden in dien vorm een gevolg van ziekte. Zou u misschien in dezen van raad kunnen dienen?

Hillegom.

J. G.

Antwoord: De Douglas-spar is een goede boom, maar niet overal en zeker niet voor de duinstreek, waar hij aan sterke zee-wind is blootgesteld. Zoolang hij onder beschutting staat van andere boomen gaat hij goed, doch de slappe top is niet krachtig genoeg om de sterke zee-wind te weerstaan.

Ik weet niet, wie u om advies gevraagd hebt, vooral hier ze te planten, doch zeker niet aan iemand, die onze zeefst kent.

Wat de harspuistjes aangaat, kan ik verzekeren, dat dit bij Douglas-spar geregeld voorkomt, doch bij planten in selchte conditie het sterkst; het aromatische vocht is hars.

LEON. A. SPR.

Vraag No. 806.

Vóór 3 jaar geleden is aan de zuidwest-zijde van mijne serre een BLAUWE *REGEN* geplant, die tot nu toe echter nog

GEEN BLOEMEN heeft gedragen. Telken jare wordt zij bemest, doch ook dit jaar zal zij wel weer geen bloem geven. Wat kan hiervan de reden zijn? Mijn tuinman beweert dat de plant krachtig is.

Zeist.

X.

Antwoord: Wanneer de plant krachtig groeit, ligt het vermoeden voor de hand, dat de bemesting te eenzijdig is, en wel te veel stikstofhoudend. Geeft u wellicht alleen of overwegend stalmest? Sla dan een jaartje over met stalmest en geef eens een paar handen vol superfosfaat, die u ligt onder harkt. Misschien dat het he'pt.

B. B.

Vraag No. 807.

In 't najaar van het vorige jaar heeft de tuinman in onzen tuin te Baarn op 't hooge gedeelte twee groote boomen (*ZILVERLINDE*) geplant. Veel blad zit er op het oogenblik niet aan; zou het nu niet goed zijn als ik van den zomer, met de Pinkstervacantie komen we al buiten, wat koemest bij de boomen deed? En moet de mest dan verdund worden?

Amsterdam.

Mevr. A. L.—Ch.

Antwoord: Als de boomen bij 't planten goede aarde of oude verteerde mest gekregen hebben, zou ik er niets aan doen. Zilverlinden zijn lui in 't aanslaan, vooral groote ex.

Het beste om ze te helpen is, de stammen te doen omwoelen met mos of stroo en bij droog weder met straalpijp of glazen spuit flink door de takken te spuiten om overgroote verdamping te voorkomen. Verder afwachten.

LEON. A. SPR.

Vraag No. 808.

Wij bewonen het hoogste gedeelte van Baarn; de grond is ZANDGROND met dunne laag humus. Wij hebben in onzen tuin 5 OUDE SPARREN (± 25 M. hoog) die reeds waar nieuw lof maken en vrucht dragen, doch zeer veel DOOD HOUT hebben. Gaarne vernemen wij of u het raadzaam acht hier mest toe te dienen. De grond kan niet diep omgespit worden. De vraag is: hoe en wanneer de bemesting toe te dienen.

Baarn.

A. S.

Antwoord: Het zou kunnen zijn, dat het afsterven van een groot gedeelte van het hout het gevolg was van gebrek aan voedsel. Maar er kunnen echter ook andere oorzaken zijn, zooals b.v. gebrek aan licht wegens te dichten stand. Dit is, zonder de boomen te zien, moeilijk te zeggen. In elk geval zal een kleine bemesting geen kwaad doen, b.v. wat ouden koemest onderwerken, of wat kunstmest uitstrooien en onderharken, b.v. een mengsel van Chilisalpeter, Superphosfaat en patentkali, per 10 vierk. Meter van elk 1 à 1½ ons. Flink nagieten met water zal de meststoffen dan oplossen en spoediger in 't bereik der wortels brengen.

W. F. A. G.

Vraag No. 809.

a. Van mijn RHABARBERPLANTEN heb ik de eerste stelen geogst. Ze waren alle flink dik. Evenals 't vorig jaar VERLEPPEN de STELEN en BLADEREN, die nu nieuw komen, zoodra zij ongeveer 2 decimeter lang zijn. Vorige zomer had ik na de eerste oogst aan mijn planten niets meer. Wat kan hier de oorzaak van zijn? Welk middel om den geheelen zomer goede stelen te snijden? De planten zijn in den winter en 't voorjaar goed gegierd.

b. Van een in 't najaar geplante halfstam *GIESER-WILDEMAN*, zijn alle blaadjes omgekruld en zien er verlept uit. De boom ziet er uit alsof hij dood gaat. Kan de perengalmijt de oorzaak zijn? De aangetaste blaadjes dan afplukken en vernietigen gaat niet, daar dan de geheele

boom zou ontbladerd worden. Hoe te handelen?

c. Welk middel om STRUIKROZEN, die vol groene bladluiscjes zitten, hiervan te bevrijden.

M.

H. A.

Antwoord: a. De oorzaak van de kwaal in uwe rhabarber is mij niet bekend, 't is voor mij een geheel ongekend verschijnsel. De cultuur van rhabarber is zoo eenvoudig en levert in gewone omstandigheden hoegenaamd geen moeilijkheden op.

Hebt u nu planten soms te veel van het goede gegeven, m. a. w. hebt u ook te sterk gegierd?

Gier is altijd een onvolledige bemesting, waarin het fosforzuur in onvoldoende hoeveelheid aanwezig is. Dien dus een volgend voorjaar geen gier toe, maar geef per Are 10 à 12 K.G. superposfaat.

c. Bezie de blaadjes goed, of het omkrullen niet veroorzaakt wordt door luizen die zich in de toppen der scheuten nestelen; is dit het geval, dan geregeld bespuiten met tabakswater of X L All, of een ander insectdoodend middel; flink doorspuiten met schoon water geeft soms ook al succes. 't Is echter een kwestie van volhouden, niet op eenmaal is men de kwaal meester.

's de perengalmijt de oorzaak, dan openbaart zich de kwaal reeds bij het opengaan der knoppen, de jonge blaadjes zijn rood gekleurd, op de bladeren komen geelgroene opzwellingen die later zwart worden.

Verwijder en vernietig de aangetaste bladeren maar niet alle op eenmaal, zorg dat ze verwijderd zijn, voordat de nu geelgroene opzwellingen bruin beginnen te worden.

d. Ook hier kan een geregelde bespuiting met tabakswater enz. evenals bij de peren goede diensten bewijzen. Ook hier is eenmaal bespuiten veelal niet voldoende.

J. C. M.

Vraag No. 810.

Gaarne zou ik uwe inlichtingen vernemen omtrent nevensgaande ROODE VLIEGEN, die sinds enkele jaren mijne ROZENKNOPPEN doen flauw vallen vóór het uitloopen. De beestjes komen er op, als de zon er op staat, maken een zwarte streep aan het takje juist onder de knop, zooals bijgaande takjes te zien geven, ik veronderstel eieren, en daarop gaat het takje dood.

Ook weet u mij wellicht op te helderen wat de reden is van het naar buiten omkrullen der blaadjes in papier gepakt; luis is er niet bij te vinden.

Delft.

Mevr. W. O. A. L.

Antwoord: Naar aanleiding van uw vraag heb ik aan de rozenbladwesep een artikeltje gewijd in dit no.

De oorzaak van 't omkrullen der blaadjes kan ik niet nitmaken.

B. B.

Vraag No. 811.

De BLAADJES van mijne ROZEN KRULLEN alle naar de binnenzijde gehep om. Wat is hiervan de oorzaak en wat is er tegen te doen?

Antwoord: Voor zoover wij aan het zeer verschrompelde blaadje konden opmerken, schijnt een schimmel de oorzaak te zijn van het omkrullen der bladranden. Zend een aantal blaadjes, in vochtig mos verpakt, naar het Phytopathologisch Instituut te Wageningen, waar men de blaadjes microscopisch onderzoekt, iets wat wij niet kunnen.

J. K. B.

Vraag No. 812.

Tijdelijk in Noordwijk aan Zee zijnde, heb ik onder vele PLANTEN in 't WILD groeiend, de volgende drie gevonden, waarvan ik den naam niet weet; zoudt u zoo

vriendelijk willen zijn mij dien te noemen in de Vragenbus van „Onze Tuinen”? No. 1, een klein, wit bloempje, dat zeer veel in grotere hoeveelheden bij elkaar groeit, laag op den grond. 't Is toch niet voorjaars-voegeling?

No. 2, een vrij hooge, forsche plant, waaruit iedereen oksel een steel komt met een trosje bloemen. Over 't geheel ligt een blauwachtig waas. De plant is ongeveer 40 à 50 cM. hoog.

No. 3 een takje met blauwen bloemtros, de bloemen met lange meeldraden.

Noordwijk a. Z. Mej. M. J. H.

Antwoord: No. 1 is de gewone Akkerhoornbloem (*Cerastium arvense*); no. 2 de Hondstong (*Cynoglossum officinale*); no. 3 is eigenlijk geen inlandsche plant, al komt ze verwilderd hier en daar voor; 't is *Phacelia tanacetifolia*. Van Amerikaanschen oorsprong, is ze als sierplant en ook als honigplant voor bijen in Europa ingevoerd. B. B.

CORRESPONDENTIE.

M. v. G. — Zutphen. Uw schrijven doorgezonden aan den heer A. Lebbink, Oudendijk, Rotterdam, daar wij het bedoelde art. niet gelezen hebben, en u dus niet kunnen inlichten.

P. L. — Velp. Afb. Hyacint in 't volgend no.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

STERILISATIE-TOESTELLEN

„Systeem Weck”. (283)

Ketel met koperen aftapkraan.

Flesschen met glazen deksel en gummi ring.

Prima kwaliteit. — Billijke notering.

CONST. J. F. PONT,

Lijnbaansgracht 210, Amsterdam.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ

VOOR

MONIER-WERKEN

AMSTERDAM.

CEMENT-IJZERWERKEN.

DIRECTEUR

J. N. Landré.

OMVAL JAAGPAD 53.

(199)

Telefoon 3028.

Nieuwe Pioen-Dahlia van 1907.

P. W. Jansen, oranje-rose	p. st. f 1.00
Merveille, iets donkerder	„ „ 1.00
La Riante, rose	„ „ 1.00
Miss Gladys Dawson, geel-rose	„ „ 1.00
Sneeuwwitje, wit	„ „ 1.00
Hugo de Vries, oranje-bruin	„ „ 1.00
H. Hornsveld, zalmkleur	„ „ 2.00
Collectie van deze 7 soorten f 7.00	

1906.

Koningin Wilhelmina	p. st. f 0.30
Hertog Hendrik	„ „ 0.30
Roem van Baarn	„ „ 0.35
Koning Leopold	„ „ 0.35
Germania	„ „ 0.30
Paul Kruger	„ „ 0.30
Koningin Emma	„ „ 0.30

Onbekenden per rembours.

D. BRUIDEGOM,

(274)

Bloemist, BAARN.

PADDENSTOELEN.

Zij die een studie maken van of belang stellen in Zwammen en het oprichten eener Mycologische Vereeniging wenschelijk achten, worden verzocht hun naam met adres te zenden aan firma DE HAAN & ZON, Boekh. Haarlem. (280)

G. KOELEWIJN, Baarn.

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag tekening en prijsopgaaf.

Geeft een ongekend succes!

Brochure op aanvraag gratis. (173)

Lawntennisvelden

met garantie. (279)

F. J. MOERKOERT Jr., Utrecht.

Vraagt attesten.

Provinciale Tuinbouw-Tentoonstelling

VAN

Bloemen, Vruchten, Planten en Groenten

VAN DE

Friesche Tuinbouw-Vereeniging

op 19, 20, 21 en 22 September 1908,

in het bovenlokaal der Beurs.

Programma's en inschrijvingsbiljetten te verkrijgen bij den Secretaris, den heer E. P. BLOEMBERGEN, ten zijnen kantore, Nieuwestad 166.

Bijzondere aandacht wordt gevestigd op art. 2 van het programma, luidende:

„Inzendingen van buiten de provincie kunnen ter opluistering worden toegelaten”. Opgaven hiervan aan voormeld adres worden gaarne ingewacht. (278)

Particuliere Tuinbouw-Zomercursus.

Ondergeteekende is voornemens op 15 Juni e. k. of eerder een Tuinbouw-Zomercursus te openen voor jongelieden uit den gegoeden stand, die in den tuinbouw werkzaam zijn of willen worden en ook over voldoende vrijen tijd kunnen beschikken, om de lessen te volgen in Tuin-Architectuur, Dendrologie, Pomologie en andere vakken.

Inlichtingen zijn te bekomen op elken werkdag van 7—9 uur n.m. ten huize van het hoofd van den Cursus, Villa „Nizza”, Kloosterpark.

OTTO SCHULZ,

Tuin-Architect, DE BILT.

Fabriek van Oud-Engelsche Tuinmeubelen H. VOORNEVELD, Zeist.

Prijscurant wordt op aanvraag gratis toegezonden. (281)

V R A A G PONT'S STERILISEERKETEL

met aftapkraan. (284)

Halfkristal flesschen merk P in een driehoek.

Hollandsch fabrikaat.

Prijscurant wordt franco toegezonden.

Rieten Ligstoelen f 5.50, met verstelbaren rug f 5.95, geheel verstelb. f 6.95. Zon- en Tochtkap f 3, Kussens over den geheelen stoel voor gevoel. personen f 1.95 en f 2.50, rembours, vrij zicht. (282)

J. HOVING, Fabriek van Ligstoelen en Tuinhuisjes. Prijscurant op aanvraag. Haarlemmerdijk 136, Amsterdam.

Het BESTE adres voor Vruchtboom= Carbolineum

Merk A

is bij
COHEN & Co., Arnhem.

Fabriek van waterdichte dekkleeden
Oliejassen. (153)

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.,
HAARLEM. 184

Je adres voor
alle soorten Meststoffen,

zoowel voor Tuin- als Landbouw,
en voor

Poeder voor Bordeauxsche Pap

en
fijngemalen Kopervitriool

en den (251)
Sprenkelaar „Vermorel”

is de

Mij. tot Verkoop van Hulpmeststoffen
te DORDRECHT. Opgericht 1893.

Verstrekt gratis inlichtingen,
prijsopgaven en circulaires.

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

Chili **SAL** peter

bevat 15½ % stikstof

Chilisal **PETER** bevat

direkt opneembare stikstof.

Vraagt inlichtingen, Brochures en
Monster (gratis) aan de

Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande

29 Prinsesstraat,

ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
verenigingen. (228)

Zaden en Planten.

Groentezaden,
Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten,
Rotsplanten.

== SPECIALITEIT DER FIRMA. ==

STRIJKROZEN, KLIMROZEN, RHODO-
DENDRON, CONIFEREN, VRUCHTBOO-
MEN, VRUCHTSTRIJKEN, AARDBEZIËN-
PLANTEN, enz. enz.

Voor ieder, die over een grooten of
kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige
Catalogus dezer artikelen, voorzien van
vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent
de behandeling, gratis en franco ver-
krijgbaar.

B. RUYS,

Koninklijke Kweekerij „Moerheim”,
(225) Dedemsvaart.

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum dier Provincie
verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing
aangeboden, worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

INHOUD.

De Meidoorn, door J. K. B.

Programma-Gymnastiekfeesten.

De groote Wijngaarden van Californië,
door v. d. Z.

Bloementuin.

Tuinpoortje met Rozen, door J. K. B.
Torenia Fournieri, door P. J. Schenk.

De Wilde Flora.

De Heksenkrans, door J. K. B.

Bloemenbalkons, door C. B. Z.

Nuttige en Schadelijke Dieren.

De Rozenbladwesp, door B. B.

Van een turfboer, de Bessenbladwesp en
Carbolineum, door J. C. Muijen.

De Veenmol, door A. M. v. D.

Bestrijding van Plantenziekten.

Een weinig bekende Sproeimachine,
door J. A. Kors.

Nieuwe en aanbevelenswaardige Planten,
door W. Lodder.

Bloeiende Boomen.

Linde, door B. B.

Kamerplanten.

Camellia japonica, door mej. Sickenga.

Werk voor de volgende Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In den Moestuין, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

Tentoonstellingen.

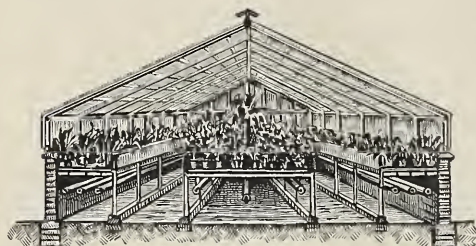
Bloemen- en Planten-commissie.

Tuinbouwzomercursus.

Vragenbus.

Correspondentie.

Advertentiën.

K. VAN NES C. Bz.,
BOSKOOP.

Speciaal adres voor Kassenbouw
in hout, ijzer en gecombineerde
constructie. (260)

Machinale bewerking.

G. A. VAN ROSSEM,
NAARDEN,

12 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.

Catalogus op aanvraag. (178)

SILBERLING & ZOON,

SLOTERDIJK bij Amsterdam. (254)

Tuinversieringen (tuinvazen) enz.
en Tuinmeubelen; ook volgens teekening.

Catalogus en Prijscourant bij aanvraag franco op zicht.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeane, Hilversum; J. A. Kors, Zeist;
Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme,
Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder,
Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; F. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

BRIEVEN VAN EENE TUINIERSTER.

XII.

Het genot van in de open lucht te zijn, wordt mij dezen zomer verduubeld door het voorrecht van weer eens naar hartelust in tuinen te werken.

's Ochtends en 's avonds, zooveel als andere arbeid het toelaat; en 's middags.... oh, het moet al snikheet zijn, als het 's middags ook niet gaat.

Het innigste genot van een tuin smaakt alleen wie er zelf in werkt, meeleeft met de volheid en groeikracht en gratie van het levende tuinmateriaal, zegge de planten.

En wie een tuin, al is het maar een stadstuin, behoorlijk wil bedienen, heeft om dezen tijd van 't jaar heel wat te doen.

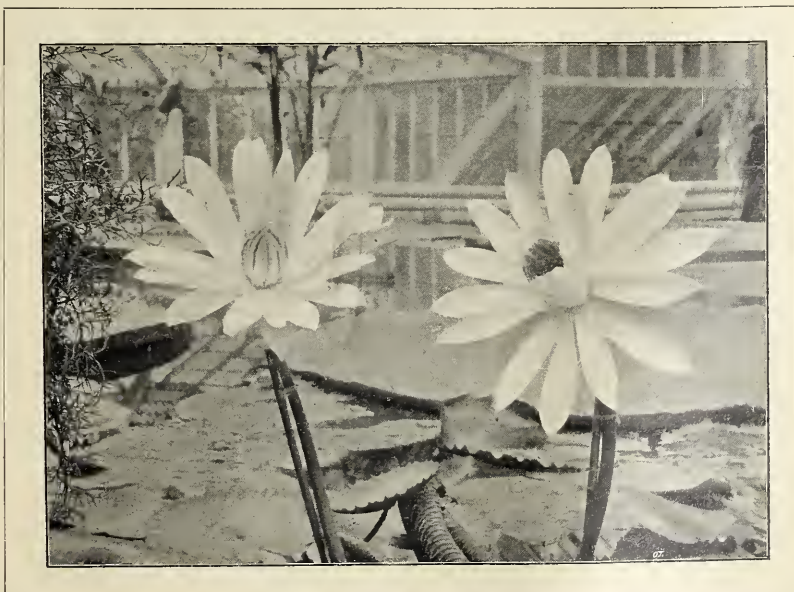
In de eerste plaats het schoonhouden. De regen en de zonneschijn weten niet wat wij onkruid blijven te noemen en doen gras, muur en brandnetels even vlug groeien als de plantjes die wij in plaats daarvan wenschen te kweken. Ja, meestal nog wat vlugger, omdat die hier inheemsch zijn en de gekweekte planten meerendeels ingevoerd. Wie dus zijn tuin niet tot

een wildernis wil laten worden, dient zijn kweekelingen tegen de grootere energie der inlanders te beschermen. En dat kost heel wat zorg en aandacht,

heel gauw in een wildernis ont-aarden. Behalve het negatieve werk dus: het uitroeien van wat ons niet behaagt, hebben wij het positieve

werk: het schiften, leiden, voorhelpen van wat wij gaarne tot den hoogst bereikbaren graad van schoonheid wenschen te zien komen.

Van hoog gesproken: daar zijn dan in de eerste plaats de klimplanten, met name de éénjarige. Uit een zaadkorrel zijn zij snel ontkiemd en wij weten hoe zij, ondanks hare teerheid, binnen enkele weken een lengte kunnen bereiken, die ze onder gunstige omstandigheden vele meters ver doet opklaten. Maar als de omstandigheden daartoe niet gunstig zijn, m. a. w. als ze niet op het juiste tijdstip den noodigen steun vinden, dan bestaat er veel kans dat zij, elkander naar bene-

TROPISCHE WATERLELIES.

(Zie 't art. op pag. 787).

(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

vooral zoolang de beschermelingen klein zijn.

Maar ook zonder de schuld van brandnetels en dergelijke, kan een tuin, waarvoor geen zorg wordt gedra-

den trekkend, in plaats van te klimmen, eerst een eind gaan kruipen. Als zij later voor den dag komen, is dat allicht heel ergens anders dan waar wij bedoeld hadden. Daarom

is het zaak haar bijtijds een geschikten steun aan te bieden. En daarbij dient hare fijnheid en teerheid in het oog te worden gehouden. Harde draden kunnen, bij een windvlaag, de weeke stengeltjes doorsnijden. Touwtjes, mits zachte touwtjes, zijn beter. Men spanne die zoo, dat de plantjes ze bereiken kunnen. Wil men deze daarbij de behulpzame hand bieden, zoo is het noodig, eerst goed op te letten of zij de neiging hebben rechts of links te draaien, en ze dan in de door haar zelve aangegeven richting te helpen. Ook maakt het bij die hulp, zal zij doelmatig zijn, verschil, of de plantjes klauwvortjes bezitten of niet. Voor Oost-Indische kers span ik, behalve de opgaande, van anderen ook eenige dwarsdraden, om, naarmate de stelen groeien, de eerste blaadjes daar overheen te leggen; de latere vinden dan zelf wel hun weg.

Ik ben vandaag een paar uur met zulke opleiding bezig geweest. Om de draden zoo min mogelijk zichtbaar te doen zijn (want zij zijn toch nooit een ornament!) had ik daartoe een restant groene wol van een handwerk bewaard. Die gebruik ik nu verder voor opbinding van planten, die om de eene of andere reden, hetzij uit slapte of b.v. omdat zij naar het Zuiden trekken, niet recht op willen staan. Behalve groene draden gebruik ik daartoe ook donkergroene geverfde stokjes en dito ijzeren boogjes. Het binden van den stengel aan een stokje geschiedt zóó, dat er geen bladeren meegegrepen worden, maar deze zich vrij kunnen uitspreiden en de plant dus de eigenaardigheden van haar groei bewaart.

En de boogjes worden hier en daar in den grond gestoken, waar sommige planten te ver overhangen of elkander te onbescheiden de aangewezen plaats betwisten. Juist naarmate men meer op natuurlijke gratie van groei is gesteld, dient men te zorgvuldiger te waken, dat de boel niet holderdebolder over en door mekaar groeit.

Ik ben er niet op uit, in een tuin zeldzame planten te kweken, maar tracht de gemakkelijk kweekbare zóó te zetten, dat ze mooie, gracieuze groepen vormen. Vooral van de vensters uit, dus in de onmiddellijke nabijheid der huizen, is het zooveel waard gratie te zien, en mooie schakeeringen van groen en bloemen. 't Is een dankbare taak, zich op die kunst toe te leggen. En dat kan vooral in particuliere tuinen gebeuren, waar men vrij is in eigen artistieke bewegingen. Misschien zal dat dan later ook meer worden nagevolgd in openbare plantsoenen, waar nu figuurtjesleggerij soms wordt verdedigd uit een oogpunt van.... gemakkelijker politietoezicht.

GEERTRUIDA CARELSEN.

DE GROOTE WIJNGAARDEN VAN CALIFORNIE.

II.

In Zuid-Californië liggen vele van de grootste wijngaarden in de San Gabriël- en andere valleien.

Al deze prachtige valleien zijn in hun zomerkleed; het Californisch papavertje (*Eschscholtzia californica*) teekent voor het oog van den reiziger een goudgelen strook van af Santa Barbara tot aan den woestijn boven San Jacinto, en daar rijst de Sierra Madre omhoog (6000 voet), schijnbaar heel dicht bij, zoodat het een sprekend contrast oplevert dit zomerlandschap te zien met dezen plotselingen bergmuur als achtergrond, en enkele toppen er tusschen, die nog weer hooger zijn en bedekt met schitterend witte sneeuw. Alles schijnbaar zoo dicht bijeen, dat we met één blik den zomer en den winter tegelijk aanschouwen.

Vele van de wijngaarden leveren alleen rozindruiven en ook hiervan kan men honderden bunders zien. Het gebeurt, dat farmers hun oogst verkoopt (is f 50) per 1000 K.G. De soorten, die hier gekweekt worden zijn de Missiedruif, de Zinfandel, Riesling, Burger Carignon, Black Malvaisé, Blue Alva, enz.

De bewerkingen die de wijndruiven ondergaan geschieden bijna geheel machinaal. De stamper past in het persvat, en daaronder is het mostvat, dat het sap opvangt. Ondertusschen worden de stelen machinaal weggeslingerd. Verder loopt het sap naar de gistingskelder. Elk uur loopt er het sap in van 25 ton druiven en wordt er bewaard in een paar honderd verschillende gistingsbakken, welke op de Shorb-wijnmakerij elk een inhoud hebben van 1600 L.

Het gisten duurt van vier tot acht dagen, al naar de temperatuur is. De verschillende merken worden verkregen door verschillende wijzen van behandeling en door menging. Dit alles is de kunst van den wijnmaker van wien de grootste nauwkeurigheid wordt geëischt. Dit is om zoo te zeggen eene wetenschap op zich zelf. Wil men witte wijn maken dan gaat er enkel helder sap in het gistingsvat, vrij van pulp en andere bestanddeelen. Dit sap laat men in aparte vaten van 12 tot 15 dagen gisten, waarna de wijn 60 dagen tijd krijgt om weer bezinkels af te zetten in een schoon vat. Is dit driemaal herhaald dan is de wijn helder en is dus 3 x 60 dagen oud (= ½ jaar).

Wil men port maken dan laat men het moes in het sap en laat alles te samen 3 à 6 dagen gisten onder voortdurend roeren om nl. de juiste kleur te krijgen; men scheidt daarna het sap af, hetgeen op dat tijdstip 12 % suiker moet bevatten. Nu gaat het in een vat om langzamerhand op het juiste percent alcohol te komen, hetgeen zoo nu en dan beproefd wordt met een geëikte alcoholmeter. Om Zinfandel te maken eene bekende zeer weinig gekleurde

wijn*) uit deze streek, laat men de totale massa nu van 12 tot 15 dagen gisten, waarna weer het heldere eraf wordt getapt en een maand blijft bezinken, om vervolgens weer in een groot vat bewaard te worden waaruit het overgetapt wordt in kleinere vaten voor den verkoop.

Toch is wijn als deze pas werkelijk goed als ze 5 jaren oud is.

Ook het maken van Sherry kost groote nauwkeurigheid en zorg.

De kolossale afmetingen van deze inrichtingen verbazen elken bezoeker; vooral het bewaren van den wijn kost veel ruimte.

Sommige wijnen liggen 5 jaar in de kelders, andere 10 enz. tot 30 of 40 jaar, al naar de qualiteiten.

Om een idee te geven van de hoeveelheid die Zuid-Californië kan voortbrengen, diene dat alleen de Secundo Gunsti-onderneming van 24 Augustus tot 24 November meer dan 300.000 gallons wijn wint, in verschillende soorten. De ondernemingen van de San Gabriël-vallei maken Port, Sherry, Angelica, Muscaat, Tokayer, Madeira, Bourgogne, Hock, Riesling en Haut Sauterne. Ook maakt men daar „Folle Blanche”-brandewijnen; sommige zijn al bewaard van af het jaar 1882. Men maakt deze van de Folle Blanchedruif, uit den omtrek van Cognac (Frankrijk) geïmporteerd.

Dan maakt men nog verder Trouseau-port en Missie-port, die ook altijd vijf jaren bewaard blijven. Een goed merk uit de San Gabriël-vallei is de Lenoir-port, die men van een druif maakt, die alleen in die streek inheemsch is. Het is een kleine, gitzwarte druif met een heel hoog suikergehalte.

Voor al de zindelijkheid die in al deze inrichtingen heerscht is in het ooglopend, zoo ook in de wijngaarden. De omgeving van eene wijnmakerij als die van Brigden-Campbell-Johnston is schitterend. De inrichting wordt omgeven door tuinen en parken.

Voor den bezoeker uit andere streken is er veel nieuws te zien in de Californische wijngaarden, al het is waar, dat in vele streken met ongunstiger klimaat dan Californië nog bloeiende wijngaarden kunnen zijn.

Maar dat de wijngaarden in dit land bijzonder schoon zijn stemt ieder toe, die ze heeft aanschouwd; 't is heel iets anders dan een panorama van gewone akkergewassen. Het is eene combinatie van reuzen-culturen met een reuzen-industrie, die hun zeer bijzonderen stempel drukken op het Californische leven om en in den wijngaard.

C. B. v. d. Z.

*) Ik meen dat dit dezelfde soort is als in Frankrijk: „vin gris”.

Waterlelies.

De waterlelies hebben haar eerste blanke kelken weer geopend, daarmede verkondigend, dat de zomer is gekomen. Wel begint de zomer volgens den kalender eerst met den langsten dag, maar als de waterlelies bloeien, viert de natuur haar zomerfeest.

De waterleliën toch zijn planten van den zomer, van zomerzon en zomerwarmte, en bloeien in de warmste maanden des jaars.

Ze behooren tot de heerlijkste gewassen onzer Flora, die een ieder kent

ver helder water, in het reinigend zonlicht, goed willen gedijen.

Maar dan zijn ze ook in haar element en groeien en bloeien met verrassende weelderigheid. De bloemen blinken in het tintelende zonlicht als evenzovele nymphen. Ja, de naam „*Nymphaea*” is prachtig gekozen! Telkens komen er uit de verborgen diepten van het water nieuwe knoppen naar boven om daar te ontluiken en zich in heerlijke schoonheid te ontplooien.

Geen wonder, dat een ieder die de beschikking heeft over een vijver, een waterbassin of een mooie sloot, zich beijvert om daarin eenige waterlelies te planten. Maar niet altijd gelukt dat of slaagt soms maar ten deele. Dat kan van allerlei omstandigheden afhangen, maar voorop staat de eisch van zuiver water.

In brak, besmet of onzuiver water willen de „nymphen” niet groeien. Ook moet eenige voorzorg bij het plan-

in werkelijkheid is. De lezer behoeft althans niet bevreesd te zijn, dat hij zich, al of niet in duikerpak, in het water zal moeten begeven om de nymphen te planten. Dat zou toch heelmaal niet gaan en ik weet zelfs niet wie spoediger boven zou wezen, de waterlelie of de moedige planter. Zoo'n nymph zou zich zeer onhandelbaar toonen en spotten met elke poging in die richting.

Neen, dat moeten we anders doen en zooals we zullen zien, is de zaak „simple comme bonjour”. We moeten de onhandelbare nymph binden en wel zoo, dat ze geen grappen meer kan uithalen. We nemen een groven, losjes geweven lap, vullen die ten deele met klei, leggen er den wortelstok in, waarop nog weer wat klei komt, en naaien den lap van boven toe met de punten aan elkander er voor zorg dragend, dat de neuzen vrij blijven. De wortelstok zit dan horizontaal in een zakje met kleigrond, dat we nu voorzichtig aan een touw laten zinken, op de plaats waar we de plant willen hebben, en waar zij dan spoedig wortels zal maken, die door de mazen van het linnen in den bodem dringen.

Bestaat de bodem uit weeken, zachten modder, dan is het voldoende het pakje, als dit eenmaal op den bodem ligt, daarin zachtjes met een hark dieper te drukken, tot de bovenkant daarvan gelijk ligt met de oppervlakte van den bodem. Is de bodem hard en stug, dan moet vooraf een kuiltje worden gebaggerd, waarin we de plant, als het water weder helder is geworden, kunnen laten zinken, om daarna den omringenden grond wat aan te drukken.

Sommigen gaan nog eenvoudiger te werk en binden aan den wortelstok heel gewoon een paar klinkers, om de plant daarna te laten zinken.

Met de noodige voorzorgen en op plaatsen met weeken bodem kan deze methode wel toegepast worden, want zoodra de plant gaat groeien, hecht ze zich spoedig met hare wortels in den bodem vast.

De waterlelie, *Nymphaea alba*, komt in ons land algemeen voor in stilstaand water, in slooten en veenplassen dikwijls in gezelschap van de Gele Plomp, *Nuphar luteum*, die ook zeer algemeen is. In groeiwijze heeft deze laatste veel weg van de *Nymphaea alba* maar haar bouw en voorkomen is toch anders. De bloemen zijn veel kleiner en geel van kleur en bezitten een eigenaardigen reuk, die door den een onaangenaam, door den ander lekker wordt gevonden. Behalve dat, is de kelk, die zuiver geel is, vijftallig, terwijl die van *Nymphaea alba* en alle andere *Nymphaea's*, groen en viertallig zijn. Ook de bladen vertoonen verschillen, die bij de waterlelie zijn rond met hartvormigen voet, bij de Gele Plomp eirond van vorm en hartvormig ingesneden.

De Gele Plomp, hoewel overigens op zich zelf een fraaie plant, komt voor beplanting van vijvers wel niet in aanmerking, omdat er onder de *Nymphaea's* zooveel schoons schuilt. Vooral sedert de laatste jaren is er een rijkdom van de prachtigste verscheidenheden

Bloeiende Waterlelies.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

en welke door ieder worden bewonderd. Hare bloemen bezitten den edelen tulpvorm en zijn van een smetteloos wit, dat te reiner blinkt door het hart van gouden meeldraden. Waar ze groeien, drukken ze den stempel harer zeldzame schoonheid op de omgeving.

Wat is er schooner denkbaar dan een plas met kristalhelder water, begroeid met riet en lisch en russen, waartusschen smetteloos witte kelken van waterleliën blinken in stillen luister, rustend of wiegelend op het water te midden van de groote ronde, frisch groene bladschijven, het geheel hier en daar omlijst met het zachte zilvergrijs onzer typische, Hollandsche knotwilgen!

't Is alles even blank en rein, van een kuise schoonheid, en 't is geen wonder dat de waterleliën alleen in zui-

ten in acht genomen worden.

De waterlelie bezit namelijk een kruipenden wortelstok, die in den bodem wortelt en dan in horizontale richting voortgroeit. Het is dus zaak te zorgen dat die wortelstok bij het planten niet verticaal in den bodem komt te staan met den groeitop naar beneden gericht.

Dat zou zeer storend op de ontwikkeling werken, gesteld al dat de plant er in slagen zou zich uit die moeilijkheid te redden door zijknoppen te vormen of haar groeitop om te buigen.

Het planten van waterlelies is dus een werkje dat wel eenigen zorg vereischt en gemakkelijk ziet het er niet uit om een kleinen meter onder water een plant goed in den bodem te zetten.

Toch lijkt het werk lastiger dan het

gekomen, die alle winterhard zijn. Men heeft ze nu in bijna alle kleuren uitgenomen het blauw, dat alleen nog maar in de soorten voor de warme kas wordt aangetroffen, o.a. in de variëteiten van *Nymphaea zanzibariensis*, terwijl ook de *N. gigantea* en *N. stellata* met blauwe bloemen bloeien. Maar voor buiten is het nog niet gelukt blauwe variëteiten te winnen, al zal dat allicht in de toekomst niet tot de onmogelijkheden behooren.

Toch heb ik in een mooien zomer ook wel blauwe waterlelies buiten gekweekt, die zelfs goed groeiden en doorbloeden. Het was de *N. stellata*, die vroeg in het voorjaar in de kas gezaaid, in Juni buiten in een bassin werd gezet, goed op de zon in ondiep water, waar ze rijkelijk bloeide. Men behoeft er echter niet op te rekenen ze het volgende jaar weer te zien, want des winters gaan ze alle dood. Evenwel, onmogelijk is het dus niet blauwe *Nymphaea's* buiten te hebben, maar dan moet men ze behandelen als éénjarige planten, die vooraf onder glas worden opgekweekt.

Dat zulke blauwe waterlelies tusschen de andere witte, rose, gele en roode verscheidenheden een alleraardigst effect maken, kan men zich voorstellen. Daarbij hebben de tropische soorten dit met elkaar gemeen dat hare bloemen evenals die van de *Victoria regia*, met hare bloemstelen, flink en fier een eind boven het water uitsteken, zooals op de foto te zien is waar een bloeiende *Nymphaea dentata magnifica* is afgebeeld. De bloemen zijn wel opgebonden maar dat geschiedde op verzoek van den fotograaf om ze voor het kiekje in een gunstiger stand te krijgen.

Dit verschijnsel van boven het water uitstekende bloemen kan men ook wel zien bij sommige der forschgroeiende verscheidenheden van *Nymphaea Marliacii*, vooral als het water niet diep is. Ook dezer bladen richten zich later in den zomer uit het water op, ongeveer op de wijze van *Nuphar advena*, maar niet in zoo sterke mate. Maar bij de tropische waterlelies is het een bepaalde karakter-eigenschap en drijvende bloemen, d.w.z. bloemen die op het water rusten, vindt men bij deze nooit. Daarenboven zijn de tropische *Nymphaea's* te splitsen in soorten die des daags en soorten die des nachts bloeien en opmerkelijk is dat alleen onder de op den dag bloeiende soorten de blauwe kleur wordt aangetroffen. De kleuren van de nachtelijke soorten zijn wit rose of rood.

De waterlelies behooren tot de zeer merkwaardige planten en interessant is het, te zien hoe de bloemblaadjes, in een spiraal geplaatst, naar binnen toe steeds kleiner en smaller worden, om ten slotte geleidelijk in de meeldraden over te gaan. Ook de bouw van de overige deelen der plant is hoogst belangwekkend. De bladstelen bijvoorbeeld, buigzaam en glad en zoo lang als het water diep is, zijn zoo goed als hol, doordat ze over de geheele lengte voorzien zijn van luchtkanalen, die den wortels de zuurstof toevoeren, noodig

voor hunnen groei en levensverrichtingen.

Deze luchtkanalen maken natuurlijk ook de stelen lichter, zoodat de blad-schijven, hoe lang de stelen ook zijn, nimmer kunnen belast worden.

De buigzaamheid der stelen belet tevens, dat de bladeren bij laag water daarboven zouden uitsteken, maar maakt, dat ze met de uiteendrijvende blad-schijven medebuigen.

Bij plotselingen zeer hoogen waterstand kan het natuurlijk gebeuren, dat de stelen te kort zijn, waardoor de blad-schijven onder water komen. Maar geen nood, dadelijk beginnen de stelen zich te verlengen, zoodat de bladen na een aantal uren weer op de oppervlakte van het water liggen.

Dat is voor haar dan ook een levensbelang, want de *Nymphaeabladeren* hebben haar huidmondjes enkel aan de bovenzijde van den schijf. Aan de onderzijde zouden ze natuurlijk geen dienst kunnen doen, maar daarom is de plant des te meer aangewezen op het bovenvlak harer bladeren, die goed droog moeten blijven, waartoe zij door een zekere vetrigheid zijn in staat gesteld.

De cultuur van waterlelies neemt steeds toe. En dat is geen wonder, want de bloemen leveren voor de binderij een uitstekend en waardevol materiaal.

Hoe goed herinner ik mij nog mijn watertochtjes vroeger, om waterlelies te plukken voor besteld bloemwerk. We gingen dan vroeg met een roeiboortje uit en kwamen terug met een menigte bloemen en bloemknoppen, die dan later kunstmatig werden geopend, door de bloemblaadjes naar buiten om te buigen, in welken stand ze langen tijd goed blijven. En dat ze het in de bloemwerken fraai deden, dat verzeker ik u. Mijn eersten prijs, dien ik won voor bloemwerk, behaalde ik op een bloemententoonstelling met een mand, opgemaakt met witte waterlelies, waarop ik niet weinig trotsch was.

De gekleurde verscheidenheden worden vooral als sierplant in vijvers aangeplant. De meeste zijn winterhard, als men maar zorgt, dat het water nooit tot de wortelstokken kan bevriezen en deze bereiken.

Bijzonder sterk zijn de verscheidenheden uit de *Marliacii*-groep, welke tevens door forsch groei, rijken bloei en groote bloemen uitmunten; er zijn er met witte, roode, gele en rosekleurige bloemen, alle even prachtig. Het zijn meest alle hybridische variëteiten, waaronder vooral uitmunten: *N. Marliacii albida* (met groote witte bloemen), *carnea* (vleeschkleurig), *flammea* (wijnrood), *ignea* (donker karmijn), *rosea* (rose), *chromatella* (zachtgeel). Fraai zijn ook andere, als *chrysantha* (geel), *fulva* (koperrood), *Andreana* (licht rood, met boven het water uitkomende bloemen), *Aurora* (hel rood), *gloriosa* (bessenrood, welriekend), *colossea* (zalmkleurig, welriekend) en de fraaie vormen van *N. Laydekeri*, als *purpurata* (diep karmijn), *fulgens* (amarant-kleurig) en andere.

Behalve de grootbloemige soorten en verscheidenheden zijn er ook enkele ty-

pische soorten met kleine bloemen, zooals *N. pygmaea*, die in een eenigermate uitgebreide verzameling zeer aardig zijn. Ook in deze soort, die witte bloempjes heeft, bestaan eenige kleurige variëteiten, maar de type is m. i. toch de aardigste.

Men ziet het, er is keus genoeg en hoewel sommige verscheidenheden nog erg duur zijn, zijn er tegenwoordig toch al genoeg, die ook voor meer bescheiden beurzen bereikbaar zijn.

v. L.

Rozen stekken.

Zoodra de rozen bloeien kunnen we weer gaan stekken. Het ligt niet in onze bedoeling deze bewerking uitvoerig te beschrijven, maar we wilden slechts iets vertellen, wat we onlangs van een ouden tuinbaas hierover mochten hooren.

Een groot bezwaar bij het stekken van rozen is toch steeds het juiste gieten of sproeien, en de kwestie van het al of niet schermen tegen de zon van de stekken.

Onze zegsman gaat als volgt te werk:

Een koude bak, waarin de grondslag pl. m. 15 c.M. lager komt te liggen dan gewoonlijk, wordt flink los gespit; op de aarde wordt een laagje mos of sphagnum aangebracht van 10 à 15 c.M. dikte, welke laag door en door nat wordt gegoten.

Vervolgens wordt een laagje grond (half gezeefde bladgrond, half scherp zand) aangebracht ter dikte van 5 à 6 c.M. en de bak is klaar, om de stekken te ontvangen. Deze worden op de gewone wijze van bloemhout gesneden en in den bak gezet, waarna ze terdege worden besproeid.

Het raam wordt nu op den bak gelegd, ten overvloede gaat een mat over het glas en alles blijft zoo een dag of drie liggen. Gieten is in dien tijd beslist onnoodig, daar de stekken door de laag vochtig mos en afgesloten als ze zijn van het zonlicht, weinig of niet verdampen.

Zijn drie dagen om, dan gaat de mat van het glas, terwijl het raam langzamerhand meer en meer op lucht gezet kan worden. Naar gelang dit noodig is, moet nu ook worden gesproeid.

Volgens verklaring van onzen tuinbaas moeten slechts zeer weinig stekkingen mislukken.

A. LEBBINK.

Narcissus poeticus „Snowshoe”.

Aan bovengenoemde Narcis werd door de Royal Horticultural Society te Londen een Getuig-schrift van Verdienste toegekend. Het is eene goedgevormde en fraaie variëteit van de poeticus-groep, welke vooral uitmunt door haren laten bloeiijd. De stevige bloemen zijn zuiver wit met een rooden kop en karmozijnen zoom.

(Weekbl. v. Bloembollencultuur.)

Zomersnoei.

De tijd ligt nog niet zoo heel ver achter ons, dat men des zomers zoo goed als niets aan zijn vruchtboomen snoeide. 't Zal een dertig jaren geleden zijn, dat de bekende Belgische pomoloog De Beucker tot de overtuiging kwam, dat ook 's zomers wel degelijk aan 't vruchthout moest worden gesnoeid en zooveel mogelijk heeft hij getracht zijn leer en ideeën ingang te doen vinden. Ook thans nog ziet men zijn praktijk in toepassing gebracht. De Beucker knakte de kopjes der scheuten of wel draaide ze en liet de kopjes er bij hangen. Zijn deze eenmaal verdord, dan geeft zoo'n vormboom nu juist niet een frisschen aanblik.

Sedert dien is over de zomerbehandeling zooveel geschreven en zooveel getwist, dat verschillende inzichten met verschillende wijzen van doen niet konden uitblijven. Dat een oordeelkundig toegepaste zomersnoei van groot belang en beslist noodzakelijk is, daarvan is men algemeen toch overtuigd. Dat hij niet altijd ten uitvoer wordt gebracht, moet niet gezocht worden in een vooroordeel hiertegen, maar meer in gebrek aan tijd, of wel, geschikte werkkrachten.

Hebben we onze leiboomen, pyramiden, snoeren, kortom onze vormboomen, van 't voorjaar naar de regelen der kunst gesnoeid, zoo zien we ze thans bezet met talrijke langere of kortere scheutjes, voortgekomen uit de oogen, welke op de verschillende takjes zijn gelaten. Nu ziet men jammer genoeg, maar al te vaak een wijze van werken gevolgd, die weliswaar spoedig gedaan werk maakt en waardoor de boom toch aan den zomersnoei is onderworpen, nl. 't wegnemen der kopjes van zoo goed als alle scheutjes. 't Is maar een oogenblik werk, want 't jonge gewas houdt niets tegen, doch o wee! arme bezitter, wat een toekomstige vruchten liggen er voor den grond.

't Woord „nijpen” wordt in den regel maar al te letterlijk opgevat, 't ware beter, dat men wat meer tot uitdunnen overging. Scheutdunning, daaronder verstaan we 't wegnemen van die scheuten, die eenvoudig overbodig zijn, die de goede ontwikkeling der organen, die we beslist moeten behouden, in den weg staan. De scheuten toch op den gesteltak voorkomende, hebben een verschillende toekomst, zijn verschillend geplaatst en alles over één kam te scheren gaat niet op.

Half Juni wordt als tijdstip aangegeven, waarop met de zomerbehandeling kan worden begonnen. Stipt zich te houden aan zoo'n termijn, is niet mogelijk.

Zwakke boomen nijpen men later of

desnoods in het geheel niet. Beschikt men over voldoende tijd, zoo onderwerpe men eerst het bovenste gedeelte van den boom aan den zomersnoei, om een 14 dagen later 't andere, lager zittende onder handen te nemen. Onwillekeurig toch is de bovenste helft in ontwikkeling vooruit, door haar 't eerst te nijpen, bevoordeelt men de zwakkere deelen, terwijl den boom zelf niet te veel werkzame deelen op eenmaal ontnomen worden. Door sommige scheuten in haar geheel en andere gedeeltelijk weg te nemen, ontstaat op zoo'n moment een zekere storing in de verdeling van 't voedsel. Men tracht deze storing tot 't minimum te beperken. Moet men scheuten geheel wegnemen, dat men deze dan niet wegbreke. Hierdoor ontstaat altijd bij 't punt van inplanting een gat en niet zelden wordt een gedeelte bast mee weggerukt, vooral zoo er haast bij is en de snoeier wat onhandig werkt. Beter is 't die scheutjes glad weg te snijden.

Men spreekt algemeen van „nijpen”. Waarom niet gesneden? Wel, een gesneden wond zal sneller overgroeien dan een gebrokene en hoe we anders ook voor gave wonden zijn, in dit geval niet. 't Doel, t welk we beoogen met 't wegnemen der kopjes, is, de betere ontwikkeling der onderste oogen. *Snijdt* men 't kopje weg, zoo zal, zoodra de wond overgroeid is, de scheut opnieuw gaan doorgroeien, de rusttijd is dan maar te kort. Hoe langer rusttijd, des te beter voor de onderste oogen, des te sterker zullen deze worden. 't Nijpen zou feitelijk, letterlijk opgenomen met de nagels van duim en vinger moeten geschieden, maar wil men dit in praktijk brengen, zoo moet men er vlug bij zijn en harde nagels hebben. Half Juni is 't bij de meeste scheuten niet meer mogelijk, hen te nijpen daar, waar zulks noodig is, men moet zijn toevlucht tot 't mes nemen. Op de verlangde hoogte wordt 't weg te nemen deel behendig afgebroken, scherp behoeft 't mes dus niet te zijn.

Al onze vormboomen, 't zij appel, peer, perzik, pruim, moerbeï of morel moeten aan den zomersnoei onderworpen. Hen een zelfde behandeling te geven, zou vanzelf verkeerde uitkomsten geven. Wat en waar te nijpen in een volgend artikel.

P. v. d. V.

De Laxton's Noble als bakaardbei.

In de laatste jaren zagen we tot ons gekomen, dat menig kweeker proeven nam met aardbeiensorten voor de bak. Tal van soorten zijn in de latere jaren als zeer aanbevelenswaardige op het tooneel verschenen. Kweekers van meer vooruitstrevenden aard namen er proeven mede, de eene deed het zeer voorzichtig en zette er slechts één of een paar ramen van op; anderen pakten het meer uitgebreid aan, om dikwijls weer even spoedig op het oude terug te komen. De meest conservatieven, die zich aan het oude hielden, werden niet zelden in hun conservatisme gesterk en zagen dat hun meer vooruitstrevende

collega's toch ook weer bij 't oude terug kwamen.

De aardbeien voor de bak vormen een zaak van groot belang, omdat daarin in ons land nog al wat omgaat. Geen particulier bijna, of als hij in 't bezit is van plat glas, doet aan deze cultuur, terwijl onderscheidene kweekers in de verschillende oorden van ons land er een bron van inkomsten van maken. 't Is daarom goed, dat er veel werk van wordt gemaakt, maar dan moet dit op de goede manier worden gedaan. Misschien wordt mijne zienswijze niet door een ieder gedeeld, maar toch geloof ik zonder overdrijving te durven beweren dat 90 % van de kweekers van vroege aardbeien met mij zullen instemmen, dat van alle soorten de van ouds bekenden Laxton's Noble de beste aardbei is voor de bak.

Soms ziet men deze soort als minderwaardige planten. Hoe komt dit? We aarzelen niet, hier onomwonden te verklaren, dat daar waar de L. N. het minder goed als bakaardbei doet, dit de schuld is van den kweeker zelf.

Er wordt te weinig zorg aan besteed, door sommigen althans en 't laat over het algemeen wel eens wat te wenschen over. In den tijd van het oogsten der vruchten, wordt meestal niet verder gedacht dan hieraan. Nu ja, zijn er planten tusschen, die onvruchtbaar zijn, ze worden wel met leede oogen aangezien, maar straks als de jonge planten genomen worden, is dat weer vergeten en dienen ze evengoed om plantmateriaal te leveren als die welke vruchtbaar waren.

Het mag evenmin ontkend worden, dat de eene plant veel mooiere vruchten geeft dan de andere, ook hiermede moet men bij het nemen der uitloopers rekening houden.

Het kiezen van onze jonge planten is een werk dat met de meest mogelijke zorg en met kennis van zaken moet geschieden. Alleen van die planten mag men jonge uitloopers ter voortplanting gebruiken die aan al onze eischen voldoen. Treffen we daarom in een bak of buiten in den vollen grond planten aan, die onvruchtbaar of minder vruchtbaar zijn, we verwijderen ze in 't eerste geval onmiddellijk en teekenen ze in 't tweede geval, om ze zoodra de vruchttoegst is afgelopen, te verwijderen. Wanneer men met deze zorg de voor de bak zoo bij uitstek geschikte soort Laxton's Noble voortkweekt, dan zal naar mijne overtuiging blijken, dat deze soort door geen andere kan worden verdrongen.

We willen met dit te schrijven, volstrekt niet bedoelen daarmede het nemen van proeven met andere soorten tegen te werken; integendeel, zij die dit doen, doen verdienstelijk werk; men zij echter, vooral wanneer de cultuur voor den broode geschiedt, voorzichtig en neme die proeven op bescheiden schaal.

We nemen deze gelegenheid tevens te baat er op te wijzen, dat eene uitmuntende soort alleen niet voldoende is om goede resultaten te verkrijgen. Zeker de gewenschte soort is van 't grootste belang, maar een eisch, die even zwaar weegt is de verzorging van de jonge

planten, die het volgende seizoen moeten worden gebruikt om te worden vroege. De voorweek van deze planten moet met de meest mogelijke zorg geschieden. Reeds vroeger wezen we er in „Onze Tuinen” uitvoerig op en daarom zullen we hierbij niet langer stilstaan.

Het hier genoemde geldt vooral voor de bakaardbei Laxton's Noble, maar ook voor den vollen grond; al is het voor de bakaardbei van groot belang,

dat er meer kosten en tijd aan wordt besteed, het welgelukken in den vollen grond is tevens voor ieder, hetzij liefhebber of kweeker, van het grootste belang. Men zie ook hiervoor de boven omschreven zaken niet over het hoofd. Het minderwaardig worden van sommige soorten ligt zoo dikwijls aan onze eigen onoordeelkundige handelingen of onwetendheid.

De Bilt.

J. A. KORS.

B I J E N T E E L T.

Het zwermen der bijen.

Voor dit jaar zal de maand Juni voor den bijenhouder wel de zwermmaand wezen. Vorige jaren konden einde Mei we reeds zwermen verwachten; dit zal evenwel dit jaar wel weinig zijn voorgevallen, althans het natuurlijke zwermen.

De zwermtijd is voor den „imker” de gezelligste en prettigste tijd. Dat gegohs en gebrom is bepaald een feestgeluid, dat iederen waren bijenliefhebber aangenaam aandoet.

Laten we eens nagaan, hoe dit zwermen in zijn werk gaat.

Door het voederen der bijen in het voorjaar wordt de neiging der koningin of moederbij om eitjes te leggen in niet geringe mate bevorderd. Wil men dus vroegtijdig goed bevolkte koloniën hebben — en dit is in het voorjaar hoofdzaak — dan is flink voederen het beste wat men doen kan.

Wanneer de bevolking te talrijk wordt, neemt de koningin, naar 't schijnt, het besluit om met een deel harer onderdanen de woning te verlaten. De bijenhouder kan dus een zwerm verwachten. Gelukkig is dit in den gewonen strookorf (vasten bouw dus) aan gemaakte koninginncellen te zien, anders kon 't wel gebeuren — en dat doet 't bij sommige imkers ook nog wel eens — dat de zwerm niet opgemerkt wordt en dan... gaat hij, na eenige uren aan een boom of strnik in de nabijheid gezeten te hebben, de wijde wereld in. In een hollen boom, onder dakpannen, in een schoorsteen — soms nren ver van haar oorspronkelijke woning verwijderd — gaat zich de zwerm vestigen, doch sterft gewoonlijk, als hij tenminste niet door den een of ander geschept wordt, langzamerhand uit, hetzij tengevolge der koude, of door gebrek aan voedsel.

Voor den bijenhouder is 't een aanmerkelijk verlies, als zulk een zwerm verloren gaat. Deze is f 2.50 à f 3.50 waard.

Om 't wegvliegen dezer zwermen te voorkomen, om de voortteling te bespoedigen, en om bevrijd te blijven van het tijd-roovende op de zwermen passen, kan de bijenhouder gelukkig reeds vóór den tijd handelend optreden. Dit wordt lang niet door iedereen gedaan, en toch is 't veel beter, dan het natuurlijk zwermen af te wachten.

Zoodra de imker vindt dat een kast of korf ruim van volk is voorzien en vooral als hij reeds koninginncellen ziet — dit jaar zullen de meeste bijenvolken thans zoover zijn, doch in gunstiger jaren omstreeks midden Mei — dan gaat hij een deel der bijen met de koningin uit de woning nemen. Deze bewerking noemt men *afnemen* of *jagen*.

Bij den gewonen strookorf gaat dit afnemen aldus in zijn werk. Op den omgekeerden korf wordt een groote strooien „schephuif” geplaatst. Het vliegagat is vooraf met wat gras of hooi dichtgemaakt. Daar, waar korf en huif op elkander drukken, wordt een doek flink omheen gewonden, opdat geen bijen meer kunnen ont-

snappen. Nu gaat de imker met de handen of met een paar korte, platte stokjes flink tegen den korf kloppen, van onder beginnende langzaam naar boven. Nu en dan eens even ophouden, is aan te raden. Door dit gebons worden de bijen angstig; gauw vullen zij hare buikjes met honing en vluchten daarna naar boven, naar de huif; ook de koningin volgt weldra.

Wanneer de imker veronderstelt, dat de koningin en een voldoende aantal bijen in de huif zijn (gewoonlijk is zulks na een kwartiertje kloppens het geval), dan neemt hij de huif er af, zet spoedig den korf weer op zijn plaats, en gaat nu in de huif zien, of de koningin daar bij is.

Vindt hij daar niet, — doch dit gebeurt, als er met oordeel geklopt is, slechts zelden — dan zou dezelfde huif opnieuw of een andere huif op den korf moeten en zou de imker nogmaals aan 't kloppen moeten gaan. 't Is aan te bevelen, om op de plaats, waar de korf gestaan heeft, tijdens de bewerking een ledigen neer te zetten; de van haar werk terugkeerende bijen vinden dan zoo lang een schuil- en rustplaats.

Is de koningin na eenig zoeken gevonden, zoo doe men haar in een koninginncel huisje. Daarvoor kan uitmuntend een rietje of een vlierhoutje zonder pit dienen; dit wordt aan beide zijden met een houtje gesloten en in 't midden maken men een nauwe gleuf, opdat het der koningin, tijdens haar gevangenschap, niet aan frissche lucht ontbreken zal. In dezen gevangene staat wordt zij onder in den ouden korf gedaan; daar blijft ze warm en wordt bovendien nog met liefkozingen van de bijen overladen.

Men kan ook de koningin met eenige bijen — met een lepel kunnen deze nageschept worden — b.v. in een bierglas bewaren, waarop men een schoteltje of iets anders tot afsluiting plaatst, doch altijd zoodanig, dat er een weinig lucht kan binnendringen. Dit glas met bijen plaatst men in den zonneschijn, of, bij betrokken hemel, in een kamer, opdat de tijdelijk opgesloten niet verkleumen. Vervolgens schudt men zooveel bijen, als men genoeg acht — bv. ongeveer $\frac{1}{3}$ der geheele bevolking — in een kleine huif en sluit deze met een doek van grof, grijs linnen, waaraan houten of ijzeren pennen berestigd zijn; dit zijn de z.g. bijendoeken. In die huif blijven ze nu een paar uur opgesloten. Na verloop van dien tijd neemt de imker de koningin uit den korf, maakt een gaatje in den linnen doek, opent aan één kant het rietje of vlierhoutje, drukt dat een weinig in het gaatje van den bijendoek en weldra is de koningin in de huif. Met luid gegons wordt zij door de bijen begroet.

Had men de koningin met eenige bijen in een bierglas gedaan, dan maakt men den linnen doek een weinig los en voegt vervolgens de koningin en de bijen bij de in het huifje aanwezige bijen.

Tegen den avond doet men deze kunstzwerm in een korf, waarin honing in raat

aanwezig dient te zijn, en plaatst dien liefst een behoorlijk eindje van den afgenomen korf in den bijenstal. De bevolking van deze nieuwe kolonie gaat bij goed weer reeds den volgende dag met den grootsten ijver aan 't werk en na een week of drie is dat gewoonlijk al een prachtige, rijkbevolkte kolonie. Deze kunstzwermen leveren gewoonlijk den besten en den meesten honing.

Sommige bijenhouders laten na het uitkloppen aan den zwerm de koningin behouden. Deze handelwijze noodzaakt hen den korf, waarin de kunstzwerm is gedaan, op vrij grooten afstand van den bijenstal te plaatsen.

Deden zij dit niet, dan bestond er alle kans, dat een groot deel der bijen naar de oude woning terugkeerde. In dat geval weet men nooit of de kunstzwerm de gewenschte grootte behoudt.

't Is dus in 't belang der koloniën — en derhalve ook tot eigen voordeel — wanneer de bijenhouder niet tegen een weinig meer moeite opziet.

Tot duster over het afnemen van een kunstzwerm bij vasten bouw.

Bij lossen bouw, bij de verschillende soorten bijenkasten en boogkorven dus, gaat het afnemen nit den aard der zaak vrij wat gemakkelijker in zijn werk. Men heeft dan slechts eenige raampjes — liefst die, welke weinig of geen broed bevatten — uit te nemen en die met de daarop aanwezige bijen in een andere woning te hangen. Het vliegagat dient vooraf gesloten te worden.

Men vangt de koningin, die bij een kalme behandeling gewoonlijk op een der middelste raampjes gevonden wordt, doet haar in een koninginncel huisje en een paar uur later bij de bijen in de nieuwe woning. Eenvoudig en gemakkelijk, niet waar?

Nog even dienen we te vermelden, dat het afvegen der bijen van de raampjes het best geschiedt met een vleugel van kip, eend of gans, of met een zachten bijenborstel.

Heeft men een zwerm in een bijenkast te doen, dan sluit men eerst het vliegagat, licht daarna het deksel af en neemt 4 of 5 raampjes er uit. De hierdoor ontstane ruimte is voldoende om daarin het huifje met bijen leeg te schudden. Vervolgens doet men het deksel weer op de bijenkast, en alles is in orde. Tegen den avond kan men het vliegagat weer openen en den volgende morgen — meestal reeds denzelfden avond — kan men de weggenomen raampjes weer inhangen en door het aanbrengen van een afsluitplank de inwendige ruimte voor den zwerm beperken.

Een nieuwe bijenkolonie — hetzij kunstzwerm (een afgenomene) of natuurlijke zwerm — mag aanvankelijk niet de geheele woning te harer beschikking hebben; de bijtjes zitten dan te veel verstrooid en daardoor te koud, hetgeen zeer nadeelig vooral op de voortteling werkt. Naarmate de kolonie zich ontwikkelt, geven men haar meerdere ruimte. Heeft men reeds raampjes met honig in voorraad, zoo is 't aanbevelenswaardig aan den zwerm één of meer daarvan te geven. Ook is 't goed, de bijen niet over dag, maar eerst tegen den avond in de nieuwe woning te doen.

Heeft men aanvankelijk nog geen raampjes met honing om te kunnen voeren, dan kan men des avonds onder op de raampjes een bordje of schoteltje met honing plaatsen.

Neede. GERARD J. PANNEKOEK.

Ieder die 5 nieuwe Abonnés opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuiniers, ontvangt gedurende één jaar dit blad gratis.

NUTTIGE EN SCHADELIJKE DIEREN.

De Wintervlinder.

't Lijkt een beetje vreemd, nu we volop genieten van 't heerlijkste zomerweer, een artikeltje te gaan schrijven over den wintervlinder. Toch is het niet zoo absurd als men op het eerste oogblik zou kunnen denken. 't Is thans nl. de tijd, waarop eens kan worden geconstateerd, wat het gevolg er van is, als men in October verzuimt zijn lijmbanden aan te leggen.

Op het oogenblik kan men nl. kennis maken met den wintervlinder in zijn schadelijksten vorm, d. i. als rups.

Wanneer men onverschillig bijna welken ooft- of loofboom nauwkeurig bekijkt, ziet men zonder twijfel een aantal saamgesponnen, gedeeltelijk opgegeten bladeren.

Nu zijn er meerdere rupsensoorten,

Rupsen van den kleinen Wintervlinder.

die zoo doen, o. a. een aantal bladrollers; en ook deze zijn schadelijk, soms zeer schadelijk; maar ze staan in dat opzicht alle achter bij de korte, dikke, logge, vuilgroene spanrups van den kleinen wintervlinder. Bovendien heeft deze kleine deugniet reeds een nog veel grooter vernielingsarbeid achter den rug, door in het vroege voorjaar, toen er nog geen blad aan de boomen was, zich voorloopig tevreden te stellen met de knoppen, liefst met de bloemknoppen.

Op het oogenblik zijn de laatste wintervlinder-rupsen zoowat volwassen; dan laten ze zich aan een spinseldraad zakken, om in den bodem te overwinteren.

't Is wel de moeite waard, eens een paar van zulke rupsen in een stopfleschje met aarde te sluiten, om a. s. herfst een te zien wat er uitkomt.

De rupsen verpoppen in een spinseltje, met aarddeeltjes vermengd, en brengen zóó slapende den winter door, dicht onder de oppervlakte der aarde. Hiervan kan men in een der volgende maanden gebruik maken om onder sterk aangetaste boomen den grond een flinken steek om te spitten. Als men het maar vóór half October doet, kan geen der uitkomende vlinders tegen dien tijd door de dikke aardlaag heendringen.

Verzuimt men dat, dan komen einde October — begin November — (bij bevroren grond wachten ze desnoods tot het voorjaar) de vlinders uit. De mannetjes zijn normaal gevleugeld; de wijfjes hebben slechts korte vleugelstompjes, zoodat ze tegen de boomen op moeten loopen.

Ondervinden zij daarbij geen hinder, dan doen ze, wat het bovenste wijfje op de afb. te zien geeft: eieren leggen, en wel vlak bij de knoppen.

Ik heb eens een paar wilgentakken in een flesch met wintervlinders gesloten, en 't was werkelijk interessant om te zien, hoe de wijfjes met uitgestoken legbuis haastig van knop tot knop liepen en daar telkens een eitje deponeerden. Maar ook alleen in de gleuf tusschen knop en tak deden ze het; als ik ze twee takjes saamgebonden gaf, werd die gleuf wel betast, maar er werd geen ei afgelegd.

Zooals ik reeds zei, is het thans de beste tijd, een overzicht te krijgen van de schade; bestrijdingsmiddelen nemen gaat op het oogenblik moeilijk. Maar allicht zullen velen zich voornemen, vóór half October den grond eens een flinken steek om te zetten en tevens tegen dien tijd lijmbanden aan te leggen.

B. B.

De Perengalmug en de schade door haar veroorzaakt.

(Zie de afb. op pag. 792.)

Wat kan de natuur toch grillig wezen en wat stelt ze ons aan vele en velerlei emoties bloot. Ten allen tijden, van af de eerste sporen van ontwikkeling in het voorjaar tot aan den tijd van oogsten en gebruik, staan we bloot aan verrassingen, die lang niet altijd van de aangename zijn.

Wat waren gedurende het bloeitijdperk onze verwachtingen hoog gespannen, wat roemden we, vooral deze Lente, het prachtige verloop van het bloeitijdperk en zongen hoog gestemd den lof van de lieve Mei.

Ook nadat de vruchtzetting had plaats gehad en de jonge vruchtjes al goed zichtbaar waren, juichten we over de schoone vooruitzichten en gaven onze bewondering te kennen over de snelheid waarmede onze vruchtjes zich ontwikkelden. Bij onze pereboomen zagen we er vele, die zich in grootte en omvang zeer gunstig van andere aan denzelfden boom onderscheidten en we meenden dat deze zeker wel zeer groote vruchten zouden worden.

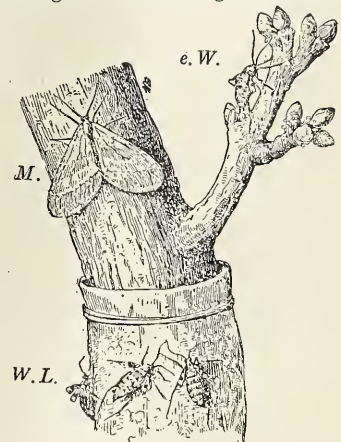
Bij aandachtiger beschouwing echter, wat een ontgoocheling! Juist die overvliegers bleken inwendig bezet te zijn met een aantal glimmende maden, die de oorzaak waren van den oogenschijnlijk voorspoedigen groei. Ook de vorm week van den gewonen af, het peervormige had plaats gemaakt voor den meer ronden appelvorm.

Niet een peersoort bleef verschoond, de afbeelding geeft een juiste voorstelling hoe de jonge vruchten er in de

eerste periode na de besmetting uitzien. No. 1 *Louise bonne d'Avanches*, drie vruchtjes waarvan slechts een de kans biedt, een goede vrucht te worden, de beide groote zijn opgezwollen en huisvesten de genoemde maden. No. 2 *Conseillier à la Cour*, evenzoo, bij no. 3 *Poire de Tongres* zijn de beide buitenste normaal, terwijl de groote in de midden aangetast is, zoo ook bij No. 4 *William's Duchesse*, waar ook twee vruchtjes gezond zijn en een die in het midden ziek is.

De perengalmug, de bewerkster van deze schade, legt hare eitjes reeds in de nog ongeopende bloem. De maden die uit die eitjes voortkomen, banen zich een weg naar het vruchtbeginsel en doen dit den ongewonen vorm aannemen.

De aangetaste vruchten vallen begin Juni op den grond, de maden die er zich in bevinden, kruipen in den grond waar ze zich verpoppen om een volgend jaar weer het aanzijn aan galmuggen te geven. Hieruit volgt dat afzoeken en vernietigen van alle aangestoken vruch-

Wintervlinder in den winter.
M. mannetje; e. W. eierlegend wijfje;
W. L. wijfjes op lijmbanden.

ten noodzakelijk is. Al direct na den bloei beginnen we, die waaraan we twijfelen laten we tot een volgende inspectie nog aan den boom.

J. C. MUIJEN.

Slakken.

De zomer van 1907 was voor de *tuinslakken* bijzonder gunstig, bij 't vele nat tierden ze welig en waren onafgebroken bezig te zorgen dat hun geslacht in stand bleef. Nu reeds ondervinden we bij onze gewassen de schadelijke gevolgen van zoo'n slakkenheer dat we trachten te bestrijden ten eerste door vangen en doden, zeker het meest doeltreffende middel, ten tweede door de omgeving van onzen moestuin, alsmede slootkanten en de kanten van kreupelhout, in 't kort alle schaduwgevend vochtige plaatsen rein te houden. Ten derde door langs genoemde kanten ongebluschte kalk te strooien, ten vierde door het planten van z.g. vangplanten en ten vijfde door met zonnig weer te schoffelen of te hakken waar de deugnieten uit hunne schuilhoeken verdreven worden.

J. C. MUIJEN.

De Veenmol.

II.

Zooals reeds met een enkel woord gezegd is, leeft de veenmol, die over geheel Europa verbreid is, het liefst in een lossen, drogen, zandigen bodem, terwijl ze in lichte kleigronden eveneens veelvuldig voorkomt. Op bouwland zoowel als in tuinen richt zij dikwijls aanzienlijke schade aan en spaart zoonin de wortels van boomen en heesters als van kruidachtige planten, ofschoon zij aan die van de laatste de voorkeur geeft.

Geen wonder is het dus, dat men steeds ijverig naar bestrijdingsmiddelen omgezien heeft. Reeds onder Lodewijk XV kocht de Transvaalsche regering een geheim middel tegen de veenmollen, hierin bestaande, dat men eerst water in de holen goot en er daarna wat olie in liet druppelen. De voor het water vluchtende dieren werden met een laagje olie bedekt, waardoor hunne ademhaling werd belet, zoodat ze moesten stikken.

Erg afdoend lijkt mij dit middel niet toe. Meer is te verwachten van de vervolging door mollen en spitsmuizen. Deze rusten niet, vóór de veenmollen in hun jachtveld alle verdelgd zijn.

Uit dit feit blijkt tevens, dat de mol

gende. Vóór het wijfje eieren gelegd heeft, tracht men het te vangen. Te dien einde gaat men einde Mei of begin Juni na, waar zich loopgraven bevinden en graaft daar een bloempot in den grond, waarvan de opening met een kurk gesloten is. De pot wordt zóó diep geplaatst, dat de rand even onder de loopgraaf reikt. De veenmollen zullen, de gang volgende, in den pot storten en er niet meer uit kunnen kruipen. Den volgenden morgen kan men gaan onderzoeken wat men gevangen heeft en daarna de vangst doden.

In Engeland en Frankrijk zijn meermalen met goed gevolg veenmollenrallen aangewend. Zoo'n val bestaat uit twee kokertjes, die evenals de beide deelen van een houten naaldenkoker in elkaar geschoven kunnen worden. De beide einden zijn gesloten door een cirkelvormig blikken plaatje, dat om een scharniertje (in de figuur bij A) naar binnen openslaan kan, terwijl een pennetje B het openslaan naar buiten belet. Het kokertje is ongeveer 10 c.M. lang en heeft een middellijn van 1½ c.M.

Nadat men de beide helften van het kokertje in elkaar geschoven heeft, plaats men het in een loopgraaf, zóódat de beide scharniertjes naar boven komen te liggen. Vervolgens dekt men het kokertje met aarde.

ster wordt. In den zomer kan men dit doen, door hier en daar een enkele peen te zaaien; onder dit gewas leggen de veenmollen gaarne hun nest aan.

Werpt men in het najaar hier en daar een hoopje paardenmest neer, dan zullen de veenmollen, aangelokt door de daar ontwikkelde warmte, daar bij voorkeur onder kruipen, om er den winter door te brengen.

Een hoop blad kan dezelfde diensten bewijzen.

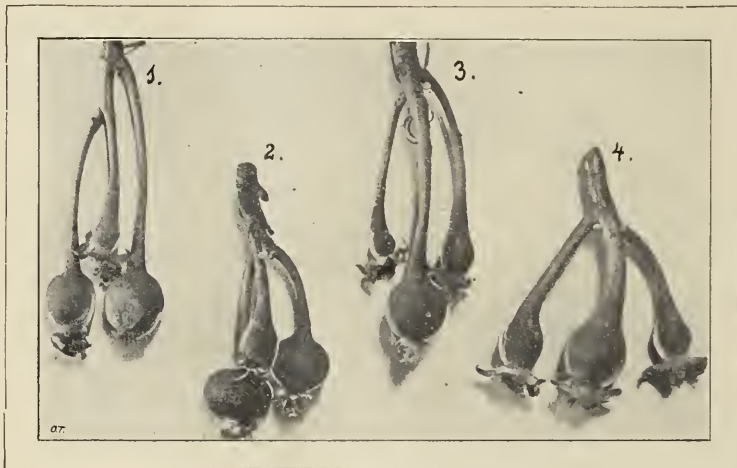
't Spreekt vanzelf, dat bij elke grondwerking gelegenheid bestaat, er eenige te vangen en te doden.

Dr. Taschenberg raadt aan, in de maand Juni op warme avonden tegen zonsondergang de plaatsen op te zoeken, waar men veenmollen vermoedt. Dan luistert men goed toe of men hunne muziek ook hoort, waarmee ze elkaar lokken.

Daardoor verraden ze de plaats hunner aanwezigheid. Met een spa kan men ze dan uit den grond lichten en wreedaardig en eind maken aan hunne bruielofs-muziek.

Daar niet alleen de mannetjes, maar ook de wijfjes aan het concert deelnemen, voorkomt men op die wijze het ontstaan van een groot getal eieren.

A. M. v. D.

Jonge peertjes, aangetast door de Peregalmug.
(Orig. foto „Onze Thinen“.) A. van Oyen, Tiel, fot.

meer verdiensten bezit, dan velen hem willen toekennen.

Niettemin zal menig een huiverig zijn, tot dit doel enkele mollen in zijn tuin te brengen en daarom liever andere bestrijdingsmiddelen toepassen.

In de eerste plaats komt dan wel in aanmerking het opzoeken en vernielen der nesten, als de eieren of jongen zich daar nog in bevinden. Men dient hiermee in Juni aan te vangen, omdat later de jonge veenmollen zich meer verspreiden, althans in den nazomer.

Het best geschiedt dit na een flinke regenbui, ten minste op zandgrond, daar de gangen dan beter zichtbaar blijven, terwijl ze bij droog weer spoedig dicht vallen.

De nesten bevinden zich daar, waar men een kring van kwijnende, gelende planten ziet, 1 à 1½ d.M. onder den grond. Volgt men nu met den ringer een der gangen in de richting van die plek, dan zal het niet veel moeite kosten, het nest te vinden.

Voorzichtig verwijdert men de aarde, brengt de hand onder het nest en licht het zoo behoedzaam uit den grond, opdat de inhoud niet over den grond verspreid wordt. Vervolgens maakt men eieren en jongen onschadelijk, door ze in 't water te werpen, te vertrappen of ze in de volle zon te leggen.

Een tweede bestrijdingsmiddel is het vol-

Nadert nu van een der beide kanten een veenmol, dan drukt deze gemakkelijk het plaatje naar binnen, vervolgt haar weg, maar kan het tweede plaatje niet naar buiten duwen en zit dus gevangen, want zij kan evenmin het plaatje achter zich buitenwaarts duwen.

Zodoende kan men vaak een paar veenmollen in zulk een valletje vangen. Niet zelden wordt een dan door den ander gedood en opgegeten.

Den volgenden morgen kan men de valletjes nazien en, door ze open te schuiven, ledigen.

Dikwijls worden nog middelen opgegeven, waardoor de veenmollen in de gangen gedood worden. Zoo beveelt men aan, water in de loopgraven te laten loopen en daarop een mengsel van koolteer en terpentijn of wel van petroleum en zeepwater te gieten. De veenmollen worden dan uit de gangen gedreven, komen met de vloeistof in aanraking en sterven.

Het komt mij voor, dat dit middel bezwaarlijk uit te voeren is. Het water toch zal, vooral in losse gronden, te spoedig wegzakken en de gangen niet vullen, zoodat de veenmollen wel stilte zullen blijven, waar ze zijn.

Betere resultaten zal men verkrijgen, door ze naar bepaalde plaatsen te lokken, zoodat men ze vrij gemakkelijk mee-

BERICHT.

Voor den nieuwen jaargang zullen wij een ietwat hooger prijs voor ons blad moeten vragen: de prijs komt van f 2.50 per jaargang op drie gulden per jaargang, dus van f 0.65 op f 0.75 in het kwartaal.

Wij moeten dat doen, willen wij de financieele basis van ons blad gezond maken. De zoo lage prijs van f 2.50 was op een getal abonné's van 15.000 à 20.000 berekend. Dat getal is nog lang niet bereikt, ofschoon het aantal lezers zich geregeld uitbreidt en reeds meerdere duizenden bedraagt.

Wij hadden de keus tusschen vermindering van inhoud en illustraties en verhooging van prijs. Wij kozen het laatste, in de overtuiging, steun van de lezers te zullen ontvangen, die ons reeds zoo veel waardeering betuigden.

Een prijsvraag, die onze Redactie zoo veel hoofdbrekens kostte, zal voortaan alleen bij buitengewone gelegenheden worden uitgeschreven — de belangstelling daarvoor was niet groot genoeg om voortzetting te wettigen.

DE DIRECTIE.

UITSLAG PRIJSVRAAG.

Met het vermelden van den Uitslag der Prijsvraag betreffende het inleveren van het no. van „O. T.“ met de meeste handteekeningen zijn we nog niet gereed, daar het tellen en controleeren der handteekeningen zeer veel tijd in beslag neemt.

Intusschen kunnen we thans al wel mededeelen, dat we in ons volgend no. den uitslag zullen vermelden.

DE ADMINISTRATIE.

CORRESPONDENTIE.

J. H. S. te Groningen. — Dank voor uw schrijven, uw voorstel wordt op de eerstvolgende redactie-vergadering ter sprake gebracht.

KAMERPLANTEN.

Hyacintebol met acht bloemtrossen.

Wij ontvingen van bijgaande curieuze hyacint eene foto met bijschrift, waarvoor we gaarne een plaatsje inruimen en onzen dank betuigen.

Ingesloten een photo van een hyacint *Grand Maitre*, lichtblauw, waaraan in één pot 8 groote trossen en 1 klein trosje is gekomen. Aan den bol was bij plaatsing niets bijzonder te zien. Ik veroorloof mij u een afdruk toe te zenden. Vindt u het iets voor „Onze Tuinen”, zoo bied ik u de photo voor opname in uw tijdschrift aan.

PAUL LEENDERTZ,
Ondervoorz. Afd. Velp en Omstr.
v/d. Ned. Mij. v. Tuinb. en
Plantk.

Velp.

Bloeiende Hyacint met acht bloemtrossen.
(Orig. foto voor „Onze Tuinen”,
van den heer Paul Leendertz, te Velp.

UIT AMERIKA.

I.

Cleveland. Ohio U. S. A.

Ten eerste een woord aan de redactie. Het is werkelijk een genot, dat het blad „Onze Tuinen” ook tot mij kan komen, die op het oogenblik zoo ver van 't Vaderland verwijderd ben. Wat is het plezierig, dat men hier ook van een Hollandsch Tuinbouwblad genieten kan, dat men op de hoogte kan blijven van het tuinbouwnieuws in Nederland en dat men hoe langer hoe meer gaat waardeeren. „Onze Tuinen” ziet er steeds frisch en degelijk uit en met genoegen zie ik steeds de mooie photo's, die sommige amateur-tuiniers inzenden, van hun eigen gekweekte planten. „Onze Tuinen” behoeft niet te zeggen „Luctor et Emergo” ik worstel etc., neen het is en blijft boven en wij allen, liefhebsters en liefhebbers, houden het hoog.

Zooals ik vroeger wel eens van uit Boskoop geschreven heb, zoo wil ik dat ook doen van uit Cleveland, opdat men zich een idee kan vormen, hoe hier gekweekt en gewerkt wordt. 't Is goed dat ook collega's, die van plan zijn zich hier te vestigen of tijdelijk willen verblijven, op de hoogte komen van verschillende toestanden. Sta mij toe, dat voor ik met het zakelijke begin, een klein verslag geef over reis en bevindingen.

Voor mijn vertrek moest er natuurlijk voor de uitrusting gezorgd worden. Nu dit kan ik u allen zeggen: wie naar Amerika gaat om in kweekerijen te werken, die zorg voor een flink werkpak, stevige tuinschoenen, plus een paar kaplaarzen. Het schoenwerk is hier duur en niet zoo solied als in Holland. Vandaag wordt er een koe geslacht en morgen heb je schoenen. Kaplaarzen kan men hier ook bekomen, zelfs van rubber, maar scheuren deze, dan kunnen zij slecht gemaakt worden.

En nu het gereedschap. Veredelingsmessen en snoeimessen, doet men beter in Holland te koopen, vooral de „Kündemeser” bevallen mij uitstekend. Ziehier in 't kort een paar noodzakelijkheden.

En nu iets van de reis. Den 11en April

stoomden we met de „New-Amsterdam” het groote water in. Het weer was prachtig, doch de natuur koud.

Niets dan water om ons heen, geen enkel groen blaadje was er meer te zien. Ja toch! De eerste paar dagen profiteerden we nog van een paar prachtige bouquets sering, *Marie Legraye* en *Souvenir de Louis Späth*, welke een dame als aandenken meegekregen had. Zij vroolijken de omgeving op en ieder stemde het plezierig, bloemen te zien, te midden van al dat water. Na 10 dagen was er groote vreugde aan boord. Allen waren we in hooge mate vol van wat wij zagen. Zelfs de matrozen van Columbus konden niet opgeruimer geweest zijn: We zagen land!

Daar stond het groote vrijheidsbeeld, waar soms duizenden arme vogeltjes zich tegen te pletter vliegen, als zij op hun trek zijn. Na bij den dokter geweest te zijn, konden wij de boot verlaten, en zetten wij 's avonds om 8 uur den eersten voet op Amerikaanschen bodem. Nu is het altijd eenigszins vreemd voor hen, die de taal niet machtig zijn, en misschien nooit van huis zijn geweest, den weg te vinden. Ik zelf heb het ondervonden, hoe men er raar voor staat, in eens in het gewoel te komen; men wordt zenuwachtig en denkt nog aan het afscheid in Holland aan familieleden enz. enz. Heusch, men staat voor een oogenblik totaal verslagen. Maar vrees niet, overal is hulp, ook hier. Hôtel's zijn hier genoeg, om ten minste den nacht door te brengen. Zoo ben ik geweest in een hotel bij den heer D. van Wijk, *Amstel-hôtel*, Hudsonsstreet 330.

Het hotel is vlak bij de aanlegplaats der boot, de hotelier is aan de boot, is niet duur en het eten is goed. Al deze eigenschappen zijn aan te bevelen en wat is het niet prettig, dat je bij een Hollander bent en dat je in je eigen taal om raad kunt vragen; en raad geeft de heer v. Wijk gaarne. Schrijf je van uit Holland een week voor je vertrek naar hem, hij haalt je af en zorgt voor je spoorkaart en bagage enz.

Den 22en April moest ik naar de plaats mijner bestemming: *Cleveland*. Nu om daar te komen heb ik 18 uur in den trein

gezet, en wel wat men in Holland noemt een bliksemtrein. Toch heb ik van uit den trein nog wat gezien. In de bosschen zag ik groote plekken met mooie Erica's en wilde Rhododendrons, Kaardebollen (*Dipsacus sylvestris*) en menigte exemplaren van *Rhus Sumax*. Van Buffalo, de plaats waar de beroemde Niagara-waterval is, tot Cleveland ziet men niets anders dan uitgestrekte velden met druiven. Het is hier een echte wijnstreek en ik denk de cultuur eens te beschrijven; het is wel de moeite waard te weten, hoe men hier op de goedkoopste wijze de druif behandelt.

Ziehier eene korte reisbeschrijving, met enkele punten, die misschien anderen tot nut kunnen strekken.

H. J. V. ALLER.

VOOR DE KEUKEN.

Groene Asperges.

In den „Praktischen Ratgeber” schrijft de heer Franz Ehrke te *Florence* een artikeltje over Italiaansche Asperges, die — volgens zijn schrijven — aldaar eerst dan gestoken wordt, als ze 10 à 15 c.M. boven den grond komen. En ofschoon Schr. verklaart, niet in alle opzichten den Italiaanschen smaak te kunnen goedkeuren, bekend hij toch: der grüne Spargel schmeckt groszartig.

In een bijschrift van den Red. J. o h s. Böttner klaagt deze, dat de arme asperge-kwekers zich hebben te richten naar 't verlangen der koopers, en... die vragen in Duitschland naar blanke asperges. De kwekers kunnen dus niet anders; maar de lui die een eigen tuin bezitten wel. En dezen raadt de heer Böttner aan, een proef te nemen, daar ook hij zelf persoonlijk de gekleurde aspergekoppen steeds veel aromatischer vindt dan de witte.

't Is inderdaad waar, dat gewoonte hier een belangrijke rol speelt. Zoo kan de Amsterdamsche groentehandel b.v. maar geen voldoende afnemers vinden voor de groene komkommer, niettegenstaande deze oneindig veel smakelijker is dan de gewone gele.

't Loopt al weer op het laatst met de asperges; maar wellicht gevoelt een enkele onzer lezers zich door 't bovenstaande opgewekt, het eens te probeeren met groene asperges, en ons dan eens mee te deelen, wat het resultaat was.

B. B.

KOPER OF VERKOPERD BLIK.

„Goedkoop — duurkoop”, dat ondervindt men nog maar al te vaak. En menigeen, die meende een beste koperen spuit te koopen voor een prikke, zag zich later danig bekocht, daar hij er een van verkoperd blik bezat.

Op het oog kan men er niets aan zien. Maar er is een heel gemakkelijk middelje, om onder het koper het blik (= ijzer) te ontdekken. In den „Praktischen Ratgeber” vinden we het vermeld; men nadert het voorwerp met een magneetje. Wordt het aangetrokken, dan zit er blik in; zuiver koper trekt geen magneet aan.

B. B.

In den Bloementuin.

Verplante heesters. — Klimplanten. — Onkruid. — Uitgebloeide bollen.

Vooral op droge gronden begonnen verschillende tuinen naar regen te verlangen. Gelukkig bracht begin Juni uitkomst in den vorm van een paar flinke regenbuien.

Vooral het gazon profiteert ervan en begint opnieuw sterk te groeien; wanneer de grond in bloemperken en heestervakken door den sterken regen wat dicht is geslagen, kan men deze wat los maken. Groote vakken bewerkt men met een schoffel, kleine met een drietand of met de hand.

Verschillende in 't voorjaar geplante heesters, die tot nu toe weigerden uit te loopen, zullen wellicht na een flinke regenbui teekenen van leven gaan vertoonen. Vooral de rozen laten ons wel eens lang wachten.

Hebben we zulke exemplaren staan dan kijken we in de eerste plaats of ze nog goed groen zijn.

Zijn ze droog, dan kunnen we ze veilig opruimen daar er niets meer van terecht komt.

Is het hout nog flink sappig en groen, dan bestaat er kans dat ze gaan groeien als we ze iederen dag flink stammen en een gedeelte van de kroon in mos pakken en dit voortdurend goed vochtig houden.

Ook kunnen we de stammen naar den grond buigen en met een laagje aarde afdekken ten dikte van ± 15 c.M.; af en toe kijken we dan eens, of ze nog niet beginnen te werken. Zoodra dit het geval is, worden ze te voorschijn gehaald.

Struikrozen, die niet willen uitloopen, worden aangehoofd, zoodat er een heuveltje om komt te liggen. De aarde kan weer worden verwijderd, zoodra de planten beginnen uit te loopen. Zijn er rozen doodgegaan en willen we deze nog vervangen, dan koopen we planten in pot, en zetten ze met pot en al op de open plaats.

In 't najaar worden deze rozen weer opgenomen, uit de pot geslagen en in den vollen grond geplant.

De verschillende klimplanten, zooals *Clematis*, wilde *wingerd* e.a. moeten deze week worden nagekeken. Hier en daar zullen we ze moeten aanbinden. We mogen geen ranken los laten hangen, daar de planten bij stormweer te zeer zouden lijden.

Eveneens moeten nu verschillende vaste planten worden aangebonden. De fout van de meeste menschen is, dat ze hiernede te lang wachten.

Binden we niet tijdig aan, dan loopen we de kans, dat verschillende takken afbreken. Wat voor stokken we gebruiken, komt er minder op aan, als ze maar stevig zijn en er zoo natuurlijk mogelijk uitzien. Liefst vermijden we geschaafde en mooi geverfde stokken.

We plaatsen ze zoodanig, dat ze zoo weinig mogelijk in het oog springen dus binnen in of achter de plant.

Een of meer hoofdstengels worden flink stevig aan den stok gebonden en daarna worden eenige biezen om de plant gebracht.

Aangebonden moeten nu worden alle hoogopgroeiende en welig ontwikkelde planten met lange stengels.

Groeit het onkruid in den tuin hard, niet minder is dit het geval in den vijver. Deze moeten we dan ook geregeld schoonhouden, om mooi open water te houden.

Tegelijk houden we de verschillende waterplanten, die te sterk uitgrocien, binnen de perken. We vermijden echter, om de planten netjes af te ronden: we laten ze haren natuurlijke vorm, waar dit mogelijk is.

Van verschillende uitgebloeiende bolgewassen moeten nu de bloemstengels noodig weggesneden worden, daar bij zaadvorming de bollen te veel zouden worden uitgeput.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Dendrobium. — Cypripediums. Thrips.

Van de *Dendrobiums* hebben *D. Wardianum* en *D. crassinode* flinke scheuten gemaakt en nieuwe wortels vullen meer en meer den pot, zoodat het voor sommige planten wenschelijk is ze meer ruimte te geven. Wij doen dat natuurlijk zoo voorzichtig mogelijk en beginnen met den bestaanden pot stuk te slaan. Blijft er een scherf aan een wortel hangen, dan verpotten wij die mee, dat is beter dan een of meer wortels te vernielen.

De geheele kluit wordt in een anderen, die klaar staat, gezet en de ruimte aangevuld met varenwortelgrond en *Sphagnum*, van ieder de helft. Geef water totdat de schijnknollen uitgegroeid zijn, terwijl een lichte en luchtige plaats in de gematigde kas nu je plaats is voor deze *Dendrobiums*.

Van de warmte-minnende *Venus-schoentjes*, *Cypripediums*, zooals *C. Rothschildianum*, *C. Lawrenceanum*, *C. Stonei*, *C. Curtisii*, *C. grande*, *C. superciliale* en andere, die uitgebloeid zijn, is het goed ze stuk voor stuk in de hand te nemen en na te gaan, of verplanten noodig is. Wenschen wij sterke planten te deelen, dan kunnen wij daartoe ook overgaan. Bij 't verpotten vullen wij den pot voor een derde met schoon gewassen scherf, terwijl een compost wordt klaargemaakt bestaande uit varenwortelgrond, graszodengrond en *Sphagnum*, aangevuld met kleine stukjes potscherven.

Na dit proces worden de planten in dat gedeelte van de kas gezet waar het zonnetje hen niet bereiken kan, terwijl men in het toedienen van water zeer zuinig is.

De atmosfeer wordt goed vochtig gehouden en de planten eenige malen per dag licht bespoten.

Cypripedium superbiens staat nu in bloei, en hoewel niet jong meer, zien wij haar altijd gaarne. Zij houdt van een schaduwwijk hoekje en mag nimmer droog staan.

In de gematigde kas zijn de *Cypripediums* in vollen groei en deze kunnen nu flink begoten worden. Het spuiten bevordert den groei, als wij daarbij maar in het oog houden, dat het blijven staan van water in de jonge scheutjes, voor deze den dood ten gevolge hebben kan. Noodig is het een paar malen in de week zich er te van overtuigen, dat dit niet het geval is of anders de plant even op den kop gehouden, zoodat het water ontsnappen kan.

Thrips, wij spraken altijd van jufvrouw *Thrips*, is een zeer lastig insect in de kassen, in 't bijzonder voor de Orchideeën.

Waar zij aanwezig is, daar moeten wij bedenken dat zij zich op een ontzettende wijze vermenigvuldigt en moeten wij alles in het werk stellen haar te weren. Planten, die door *Thrips* zijn aangetast, maken wij buiten de kas schoon en wij doen dat door elk blaadje met een groene-zeepsop af te wasschen. De kas vol met tabaks-rook zetten, zie daar houdt het kleine maar venijnige insect ook niet van, evenmin van een vochtige lucht.

Roode spin verdrijft men met deze middelen ook, terwijl het ons vrij voorkomt dat een warm-waterbad ook niet kwaad is.

J. K. B.

In den Moestuin.

Spinazie. — Zuring. — Boonen aanaarden. — Groote boonen. — Aardbeien. — Uitsdunnen.

Het echte zomerweer heeft in onzen moestuin al direct het overvloedstijperk doen aanbreken. 't Is of het was den grond uitvliegt, al onze klaagliederen over koude in Mei, over het vele nat, over achterstand enz. enz. zijn vergeten, we genieten met volle teugen van wat de Lente ons brengt, niet het minst van den overvloed van velerlei malsche groenten, die wij nu bij volle korven uit den moestuin binnenhalen.

Van enkele artikelen is de voorraad op eens zoo groot, dat de marktwaarde al gedaald is, we wenschten soms wel, dat de *spinazie* e. m. a. haar groei tijdelijk staakt, zoo ook de *zuring*, er is geen opkomen aan. Aangezien *spinazie* nu eenmaal niet op commando haar groei staakt, maar doorgroeit en bloemstengels voortbrengt, waarvan we, indien er geen plannen tot het winnen van zaad bij ons aanwezig zijn, minder gediend zijn, ruimen we zoo'n bloeiend

spinaziebed zoo spoedig mogelijk weg, want de bloemvorming heeft plaats ten koste van de voorraad voedsel in den grond.

Bij de *zuring*, die een vaste plant is, snijden we de bladeren af, ook al hebben we die op 't oogenblik niet voor het gebruik nodig, de bloemstengels die de plant nu ten koste van de blad-massa vormt, begeeren we niet en we verkrijgen door het geregeld afsnijden steeds de beschikking over jonge malsche bladeren.

Het eerste zaaisel *boonen* trof het nu juist niet zoo bijster goed. De vele slagregens deden het ontkiemende zaad voor een deel al in de geboorte omkomen; vooral die zaden waaraan zich slechts een enkel vlekje, hoe klein ook, bevond, gingen in den strijd ten onder of brachten slechts onvolkomen plantjes voort. Dat we door herzaaiing of bijplanting van de reserve de schadelijke gevolgen hiervan tot den kleinsten omvang hebben teruggebracht spreekt van zelf. Die welke zich ondanks tegenspoed toch voldoende ontwikkeld hebben, worden aangeaard, we brengen daartoe met de hand wat fijne aarde uit de omgeving naar de planten toe. Dat we dit met de noodige voorzichtigheid doen en voor 't geval de grond te vast is, eerst schoffel of hark ter hand nemen, is zeer in het belang van het gewas.

In de koude *aardbeienbakken* is de oogst ten einde, 't is wel geweest en al duurde de pluk nog langer, buiten beginnen ze reeds te komen, op gunstige plaatsen in vroege tuinen plukken we reeds en verheugen ons ook bij deze cultuur, opnieuw in de gunstige omstandigheden waaronder we werken. De eerste vruchten van den kouden grond staan in kwaliteit verre boven de laatste uit de bakken, ze brengen dan ook in de meeste gevallen hoogere prijzen op. Maar behalve dit, de meloen- of komkommerplanten, die op de plaats der aardbeien zullen komen, wachten op het uitplanten, ze beginnen het in de potten te benauid te krijgen.

Nauwelijks zijn, dank zij het mooie weer, de *grote boonen* de schadelijke gevolgen van de vretterij van den boonenkever te boven of voor andere belagers vragen ze onze hulp. In de toppen der planten zien we zoo hier en daar heele kolonies van *zwarte luizen* en het zal niet zoo heel lang duren of al onze planten zijn er mede bezet.

Als maatregel nemen we al de toppen, ook die welke oogenschijnlijk nog vrij zijn, weg en we zorgen dat de daarin zich bevindende luizen onschadelijk gemaakt worden. We bereiken daardoor nog een ander voordeel, want we bevorderen er het vruchtzetten door. Doordat de stengel wordt ingekort, dwingen we de planten ook uit een gedeelte der onderste bloemen vrucht voort te brengen.

In hoeverre de meening juist is dat die vluiggere vruchtzetting ten koste van de malschheid van de boonen geschiedt, wagen we niet te beoordeelen, maar geven in deze gaarne het woord aan de huisvrouwen.

Bij de *jonge aspergeplanten* brengen we een stokje tot steun en zorgen dat niet een der veeltijds nog zwakke scheuten verloren gaat. Meteen maken we jacht op den *aspergekever*, die op dit oogenblik, nu de planten waarvan we oogsten nog onder den grond zijn, hun aandeel nog uitsluitend op onze jonge plantenziekten.

Bieten, *zaaiuien*, *schorseneeren* en *witlof* worden op maat gebracht, ook hier uit verkeerdt geplaatste zuinigheid de planten niet te dicht op een laten staan, maar zorgen dat ze elk voor zich 20 à 25 c.M. afstand verkrijgt, de uien zijn al met de helft tevreden. Mogelijke open plaatsen worden aangevuld. Bij die planten die we om de wortels telen zorgen we, dat de penwortel zoo min mogelijk beschadigd wordt en dat hij recht in het plantgat komt. Bij *schorse-neeren* heeft het verplanten geen succes, die welke verplant worden, geven ons slechts korte, vertakte wortels.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Aardbeien. — *Druif.* — *Worteluitloopers.* — *Zomersnoei.* — *Scheuten aanbinden.* — *Perzik.* — *Dunnen (vrucht).*

Zomermaand is een drukke maand; we hebben de handen vol met de verzorging onzer groenten, bloemen en vruchtboomen niet alleen, maar ook 't onderhoud van den bodem neemt veel tijd in beslag. We zorgen, dat de grond onder onze vruchtboomen zoo veel mogelijk vrij van onkruid blijft en de bovenlaag van tijd tot tijd losgemaakt wordt.

Onze *aardbeien* in den bak hebben ongemerkt reeds jonge plantjes gevormd en wie een volgend voorjaar mooie, zware planten wil hebben, 't zij om te vervroegen, 't zij voor buiten, moet deze jonge plantjes van de moederplant wegnemen en ze op een vooraf met ouden mest bemest bed, uitplanten. Bij voorkeur doe men zulks na een flinke regenbui. Kan men hierop niet wachten, dan plante men direct als de grond gespit is en giet de plantjes flink nat. Een 25 c.M. afstand is voldoende, zoo de plantjes voor de vervroegde teelt dienen. Buiten moet de afstand dubbel zoo groot zijn. Moet men de jonge planten van buiten nemen, zoo is 't noodzakelijk de grond rondom de oude pollen los en nat te houden, opdat de jonge plantjes gemakkelijk worteltjes kunnen vormen. Trouwens, 't gieten der vruchtgevende pollen is toch een goed ding: de vruchten zwellen er aanmerkelijk door.

De behandeling van den *druif* buiten komt op 't zelfde neer, als die aangegeven voor de kas. Men lette dus op 't nijpen, geregeld aanbinden en zwavelen. Wie wat ramen over heeft, kan, zoo de muur daartoe gelegenheid biedt, deze voor de druiven plaatsen, zoodat men een soort kasje verkrijgt.

Op warme dagen sproei men zijn kasdruiven eenmaal per dag.

't Is zoo de gewoonte de *worteluitloopers* onzer vruchtboomen al schoffellende, af te stooten. Voor 't oogenblik zijn ze dan weg, maar met een veertien dagen komen meerdere scheutjes te voorschijn. 't Beste is een schop te nemen, de wortels bloot te maken en hen tot op hun oorsprong zoo veel mogelijk glad weg te snijden. Ook met een schop zij men voorzichtig, want men kneust allicht de wortels van den boom en opnieuw komen uitloopers te voorschijn.

Ook bij onze bessestruiken kunnen uit 't hart van die zware grondscheuten te voorschijn komen. Bij jonge struiken met een voldoende aantal takken verwijderd men ze alle. Men snijdt ze niet, maar breekt ze tot op haar oorsprong weg, door te snijden vermeerdert men eenvoudig 't aantal. Heeft men te doen met oudere struiken, zoo is 't geoorloofd er een of een paar te laten doorgroeien; ze kunnen een oude tak vervangen of misschien een gat vullen.

De *zomersnoei* kan op onze vormboomen worden toegepast. Wilt de ruimte in dit wekelijksch overzicht beperkt is, zullen we een afzonderlijk artikel aan de zomerbehandeling wijden.

De *scheuten* op onze *morellen* en *perzikboomen* moeten worden aangebonden. Men kan zulks doen met den raffiaband, maar nog gauwer gaat 't met de steenbiezen, die hier en daar langs den weg vaak bij massa voorkomen. Behandelt men 't vruchthout van den morel gelijk dat onzer appels en peren, dus kort, dan nijpt men de scheuten, uitgezonderd de verlengenis en op een 5 à 6-tal blaren in. Door dit nijpen neemt men de kopjes weg, die jammer genoeg, maar al te vaak met zwarte luis bezet zijn.

De *perziken* in de koude kas zijn tegen 't rijpen. Men geve de boomen volop water, maar houde met 't sproeien op, zoodra de vruchten aan 't kleuren toe zijn. Door in den tijd van rijpen te gaan sproeien, beschadigt men de teere vruchten; deze dan gaan rotten of barsten.

De boomen zijn thans wel door den rui heen. Nietswaardige vruchtjes zijn afgevallen en waar we hier en daar reeds aan 't dunnen geweest zijn, is er beter staat te maken op 't geen onze boomen zullen geven. 't *Dunnen* moet niet en kan trouwens moeilijk op éénmaal geschieden, 't is beter van tijd tot tijd wat misvormde of aangestoken vruchtjes weg te nemen.

Bij *morellen* en *kersen* is dunnen een onbegonnen werk. *Morellen* dunnen zich zelf vaak genoeg, soms vallen meer vruchtjes af, dan ons lief is. Zoodra de vruchtjes halfwas zijn, worden ze geel, en — vallen. Zoo iets kan liggen aan de zeer ongunstige standplaats, aan een te sterken groei, aan een te harden bodem, aan gebrek aan kalk, phosphorzuur en kali.

Wij hebben aan onze schutting boomen staan, die aan dit euvel telken jare mank gaan, er staan er ook, die nimmer een vruchtje laten vallen, ter-

wijl de behandeling een en dezelfde is. De reden hiervan zoeken we in den verkeerden onderstam. De boomen, welke de vruchtjes afwerpen, groeien kolossaal krachtig, zetten wel voldoende bloemknop aan, maar de vruchten hebben niet voldoende rust om den steen te vormen. De houtgroei is te krachtig. We hebben een paar boomen geroid en 't wortelgestel verschilde aanmerkelijk; de onderstam is niet „richtig” gekozen. — In dit geval kan 't afsteken van een paar hoofdwortels goede uitwerking hebben, en onthoude men den boomen alle stikstofrijke mest. In een der andere gevallen begrijpt de lezer reeds, wat hem te doen staat.

P. VAN DER VLIST.

In kassen en bakken.

Bloemrestanten. — *Dubbele Knolbegonia's.* — *Koude kas in den zomer.* — *Hippeastrum.* — *Anjers.*

Nu 't Pinksterfeest achter den rug is en 't weer zeer gunstig is te noemen, nu kan men zoowat overal de bloemetjes buiten zien, waardoor veel ruimte in de bakken is ontstaan. Gewoonlijk houden we van elke soort restantjes en 't zijn meestal de beste niet die overblijven. Toch is 't zaak er van te maken wat er van te maken is. Sommige planten, als *Achyranthus*, *Althernanthera* e. d., die in stekpotjes stonden, worden in grotere potten overgeslagen en in den bak onder goed op lucht geplaatste ramen, of ook wel zonder ramen geplaatst.

Sommige liefhebbers zien niet gaarne die gaten, waarmee we bedoelen zoo'n bak zonder ramen. Welnu, we kunnen 't ze zeer goed toegeven, 't ontsiert den tuin. In zoo'n geval doen zulke planten dubbel dienst, in de eerste plaats versieren ze de ledige bakken en in de tweede plaats kunnen we de planten later gebruiken om er stekken van te snijden, we behoeven dan sommige planten op de vakken staande niet zoo te kortwieken.

Is dit laatste ons doel, dan raden we aan de daarvoor bestemde planten niet in pot te houden, maar ze uit te planten in den vollen grond in den bak, anders kost het veel tijd van begieten.

Hebben we dit voorjaar *dubbelbloemige knolbegonia's* gezaaid, of hadden we knollen van 't vorig jaar gekweekte planten, die we dan op een warm bakje tot ontwikkelen hebben gebracht, dan worden ze thans in een goed grondmengsel met vooral veel paardenmest in den bak uitgeplant. De bak wordt daarvoor eerst gelijk met den bovenrand aangevuld met grond en dan de planten daarop op een behoorlijken afstand uitgeplant. 't Is altijd eene aangename verschijning en dikwijls is de aanblik van zoo'n bak bepaald verrassend. Kweekt men er flinke planten van, dan is het planten op een afstand van minstens 40 c.M. onderling gewenscht. Hoe meer we elke plant op zich zelf kunnen beschouwen, hoe beter ze tot haar recht

komt en hoe aangenamer het derhalve is. Zijn de planten uitgeplant, dan worden onder en boven in den bak palen geslagen, waarop een regel wordt gespijkerd en daarop, op pl. n. 1 M. boven de planten, de ramen gelegd. Doordat de planten betrekkelijk hoog zijn geplaatst en de ramen evenzoo, heeft men altijd een prettig gezicht op de planten en is het overzicht der verschillende soorten en bloemvormen gemakkelijker.

De *Knolbegonia's* verlangen een weinig geschermd te worden, waarom we op de ramen wat beuken-rijesjes leggen.

Bespraken we de vorige week om de koude kas te beplanten met *Glorinia's*, *Medeola* en *Snijgroen*, thans willen we haar eens op een andere wijze opknappen.

In den bak hebben we een partijtje *Torenia's*, *Streptocarpus hybridus*, *Coleus hybridus*, *Thuinbergia's*, *Impatiens Holstii* e. d., heerlijk materiaal om er de koude kas of serre mede op te sieren. Heerlijke bossige plantjes die *Torenia* met haar violet gekleurde bloempjes, soms honderden op een plant; altijd passend is hierbij de *Streptocarpus*. Voegen we hierbij nu de meestal geel- en wit gekleurde *Thuinbergia alata*, die we als hangplant over de voorplank van de tabletten laten hangen, dan hebben we een tafel met planten die gezien mag worden. *Coleus* met haar rijke kleurenpracht der bladeren en dito de *Impatiens* met haar dito bloemen, ook zij laten zich zeer goed combineeren en krijgen we voor een koopje een werkelijk mooie kas met meestal bloeiende planten.

De *Hippeastrum's*, die nu alle zeker wel uitgebloeid zijn, gaan naar den bak, waar ze in den pot staande worden ondergegraven. Er wordt dan een flinke, ongeveer 20 c.M. dikke laag verterden paarde- en koemest, door elkaar gewerkt, op gebracht en daarin de planten geplaatst onder goed op lucht gestelde en een weinig geschermdde ramen. Zijn ze daar eenmaal aan den groei, dan wordt bovendien zoo eens per week een dun giertje toegediend.

In een paar andere leeg staande ramen worden de dit voorjaar gezaaide en thans nog in stekpotjes staande *Anjers*, n.l. *Chabaud-* en *Marguérithe-Anjers* uitgeplant.

Dit uitplanten geschiedt zoo, dat tusschen den grond en de bovenzijde van den bak eene ruimte is van minstens 60 c.M. Het groote bezwaar voor de meeste is dat ze in 't najaar, als deze planten gaan bloeien, geen goede plaats hebben en ze dan ten slotte verongelukken. Planten we ze nu op deze wijze uit, dan brengen we van 't najaar, zodra te veel regen de bloemen doen rotten, er de ramen op en we snijden een tijd lang wel geen reuzenbloemen, maar toch mooi gevormde, helder en fraai gekleurde heerlijk riekende bloemen.

J. A. KORS.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen: Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam.

Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, De Bilt; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Bijenteelt aan den heer G. J. Pannekoek, Neede.

Vraag No. 813.

Zoudt u zoo goed willen zijn mij in 't volgend nummer van *Onze Tuinen* mede te deelen of ik nu nog iets kan doen tegen het WIT IN DE ROZEN, en wat? Vroeg in 't voorjaar bespoelt ik ze tweemaal met Bouill. Bordel. De rozen stonden prachtig, vol knoppen, en zie tot mijn schrik onttear ik op sommige planten „wit”. Zelfs op de knoppen.

H. C. L. v. B.

Antwoord: Zwavelen is een van de midelen om het wit in de rozen, veroorzaakt door een schimmel, die bekend is als *Sphaerotheca pannosa* kwijt te worden. Dit moet gebeuren als de bladeren droog zijn. Met succes is ook gebruikt eene zoutoplossing van 3 % gewoon keukenzout en dit wordt den volgende dag herhaald met eene 1½ % oplossing.

Denk er om wanneer in het najaar de bladeren van uw rozen afvallen, deze nauwkeurig te verzamelen en te verbranden.

J. K. B.

Vraag No. 814.

Bijgaande eenige TAKJES van mijn FOZENBOOM, waarop zich eigenaardige UITWASSEN ontwikkelen. Gaarne in „Onze Tuinen” inlichtingen of deze ook schadelijk zijn en wat er dan tegen te doen? De uitwassen worden geregeld door nieuwe bezoekt en de ontwikkeling der oogten op de onderhavige tak is zeer achterlijk.

Sneek.

L. Sw.

Antwoord: Daar wij de soort dopluis op uw roos niet kenden, verzochten wij prof. Ritzenma Bos om advies, wiens antwoord wij hier, onder dankbetuiging, laten volgen.

De dopluizen op roos moeten nauwkeurig worden gedetermineerd, alvorens ik u den

soortnaam kan opgeven. Ik was een paar dagen uit de stad, en moet nog weer op reis; u zal dus met het ontvangen van de juiste opgave van den soortnaam wat geduld moeten hebben.

Wat de bestrijding betreft, zou ik aanraden, stammen en takken op de plaatsen, waar de dopluizen gezeten zijn, af te borstelen met een klein, stevig borsteltje, dat vorm en grootte heeft van een tandenborsteltje. Dit borsteltje moet vooraf worden gedoopt in *Vitiphiline* (bestellen bij de Maatschappij „Phytobie”, Molenstraat 15, Den Haag). Gebruiksaanwijzing met opgave van graad van verdunning wordt bij de zending gevoegd. Wanneer de rozen bladerloos zijn, kan men tegen de dopluizen met verschillende andere middelen werken; maar nu is 't raadzaam te werken met eene stof, waarvan men zeker is, dat zij den struiken in den toestand, waarin ze nu verkeeren, niet schaadt.

Vervolg antwoord op Vraag No. 814.

De dopluizen op roos, welke u mij bij schrijven van 29 Mei j.l. toezondt, behooren tot *Lecanium Capreac*, eene vrij variëteiten soort, die ik dezer dagen ook op appeltakken aantrof.

J. RITZEMA Bos.

Vraag No. 815.

a. In een DENNENGROEPJE in onze tuin (z.g. „fijne” dennen, met korte naalden) staan sommige, overigens flink uitgegroeide, exemplaren minder fleurig dan de andere, en maken ook minder scheut. De grond is zandgrond. Zou hier te helpen zijn met wat bemesting: kainiet of iets anders onderspitten, of vloeibare mest in de gaten laten loopen? Op welken afstand van den stam, en in welk jaargetijde moet men dat doen?

b. Kunnen MIERENNESTEN vlak bij of tegen den boom ook kwaad. Hoe te verwijderen? Soms zitten ze zoodanig tusschen zijstammetjes of wortels, dat ze niet weg te scheppen zijn, en met petroleum of iets dergelijks durf ik om den boom niet gieten.

Dennenoord. Her. M. J. B.

Antwoord: a. Is moeilijk zonder de plant te zien, raad te geven. Mogelijk staan er te veel, zooals dikwijls het geval is.

Kainiet moet men even voor den winter aanbrengen. In 't najaar wat Thomas-slakkenmeel en Kainiet geven kan niet dan goed doen. Van beiden pl.m. 8 K.G. p. 100 M². Op den grond strooien, dan inschoffelen.

b. Mieren uit den voet van een boom te verwijderen is een moeilijke zaak. Ik heb zelf allerlei middelen gebruikt, doch ben nooit geslaagd. Petroleum-emulsie is te probeeren.

L. A. SPRINGER.

Vraag No. 816.

Ik heb een NIEUW AANGELEGDE TUIN, en zag de daarin geplaatste BOOMEN gaarne groot. Kastanjes, Eiken en Beuken. Wanneer en waarmede BEMEST ik ze het beste? Zou het ook aanbeveling verdienen de bloesems uit de kastanjes te knippen?

Lochem. E. F.

Antwoord: Uw tuinman, die uw tuin maakte, zal u toch ook wel aangeraden hebben mest in den grond te werken. Goed verteerde stalmest kan overal dienen.

Het afsnijden der bloemtrossen van pas geplante kastanjeboomen is goed. U had dit dadelijk moeten doen, zoodra zij zich vertoonden.

LEON. A. SPR.

Vraag No. 817.

Kan 't zijn dat BORDEAUSCHE PAP BLAUWE VLEKKEN nalaat op de ro-

zenbladeren? Welke oplossing is goed voor rozen? Ik bezit 't poeder van Bouillie Bordelaise, doch weet voor rozen die oplossing niet.

Rotterdam.

Sch.

Antwoord: Boomen en heesters, die met Bordeauxsche pap zijn bespoten, zien aanvankelijk altijd blauw. Voor rozen wordt aanbevolen eene besproeiing met eene 1 % oplossing in het voorjaar. Voor het „wit” is thans bestuiven met zwavelpoeder het beste bestrijdingsmiddel.

B. B.

Vraag No. 818.

a. Welke is de beste wijze om MOLLE-HUIDJES te BEREIDEN?

b. WAARTOE worden ze AANGEWEND?

c. Bestaat er nog verschil tusschen WINTER- en ZOMERHUIDJES?

Nijmegen.

H. V.

Antwoord: a. Omtrent de beste wijze van bereiding kan de redactie u niet inlichten; misschien weet een onzer lezers er meer van.

b. Er worden o. m. pelzen van gemaakt voor automobilisten (chauffeurs); een speciaal voordeel is, dat ze geen stof vasthouden.

c. Evenals van alle andere pelsdieren zal het zomerhaar wel los zitten, waarom de winter-(najaars-)huidjes beter zijn.

B. B.

Vraag No. 819.

Door de Nieuwe R'damsche Courant, blad C, dato 31 Mei j.l., is overgenomen een stukje van iemand die dit in Uw blad ingezonden heeft. Hij beveelt daarin aan het artikel „Amerikaansch Rupsenpoeder”. U zoudt mij ten eerste verplichten indien U mij inlichtingen geeft, wie dit middel in den handel brengt, of waar het te verkrijgen is. Kunt U mij hieromtrent geen voldoende inlichtingen geven, zoudt U mij dan den naam op willen geven van den inzender van dat stukje, dat ik mij met hem in verbinding stelle.

Tiel.

A. v. D.

Antwoord: Te bekomen bij de firma's die in Tuinbouwbenodigdheden doen. Zie Advertentiën. Adressen noemen in de Vragenbus gaat niet; daarom antwoord per briefkaart.

Wij ontvingen nog eerige vragen, welke inzenders wij eveneens naar dit antwoord verwijzen.

B. B.

Vraag No. 820.

a. Van verschillende GESTELTAKKEN van APPEL en PEER pyramiden zijn de oogen onder de verlengenis dit voorjaar niet weggenomen en aldus hebben zich daar flinke scheuten gevormd. Moeten die nu genepen worden op 6 à 7 oogen, op 3 oogen of reeds nu met de kroonsnede weggenomen?

b. Op enkele (lagere) plaatsen van dezelfde gesteltakken is het VRUCHTHOUT wat ver daarvan verwijderd gekomen. Kan ik die nu terugsnijden, hetzij op een klein oogje of spoortje boven een goede spoor, hetzij op een vruchtknop (naar gelang van omstandigheden), of is 't beter tot de a.s. wintersnoei te wachten? Moeten die pyramiden — die a.s. najaar overgeplaatst moeten worden — bij die gelegenheid teruggesnoeid worden?

c. Wanneer bij den wintersnoei twijgen gesnoeid zijn niet op 2, maar op 3 à 4 oogen (een sterk-groeiende Lectier en Doyenné du comice), is 't dan goed begrepen bij den ZOMERSNOEI te laten bestaan boven de uiterste spoor een of 3 oogen in te nippen scheut en de rest weg te snijden — deze scheut a.s. winter met de kroonsnede weg te snijden — of is het beter alles weg te snijden boven 2 onderst goed ontwikkelde sporen?

Utrecht.

V. C.

Antwoord: a. Gewoonlijk worden die scheuten, die zich uit het oog geplaatst onder het besnoeide oog sterker dan de verlengenis. Daarom is het goed dat dit oog, omdat dit gewoonlijk op den rugkant van de gesteltak geplaatst is (men snoei bijna altijd op een onderoog) wordt weggenomen met de wintersnoei. Uit de nevenblad-oogjes ontwikkelen zich dan een of twee zwakke scheutjes, die niet concurrend optreden.

Nu zulks niet is geschied en daardoor zeer waarschijnlijk nadeelige gevolgen, althans met het oog op de verlengenis, dreigen, 's het noodig, dat u die scheutjes tot op een à twee blaadjes aan den voet wegbreekt. U behoudt dan een stompe van een goeden halven c.M. lengte, waaruit u later een zwak scheutje ziet ontwikkelen.

b. Het vruchthout dat te lang is gelaten, kunt u thans best terugsnijden; doe dit door bijvoorbeeld twee jonge orgaantjes op het vruchttakje te behouden en daar boven dus alles weg te snijden. Als u wachtte tot de a.s. wintersnoei, zouden de orgaantjes, die u nu behoudt, dan zeer zwak zijn en zeker nog een jaar of langer noodig hebben om zich tot vruchtknop te ontwikkelen. Wanneer u 't thans doet, wilt u aanmerkelijk in tijd.

Wanneer uwe pyramiden flinke verlengenis hebben gemaakt, zeker is het dan gewenscht deze wat in te snijden; is de ontwikkeling echter matig dan raden we u, er niet aan te snijden. 't Jaar na de planting worden ze dan flink gesnoeid.

c. De twijgen, die bij den wintersnoei gesnoeid zijn op 3 of 4 oogen kunnen zich daaruit naar gelang de sterkte van den boom scheuten ontwikkelen of knoppen of sporen vormen. Gewoonlijk zien we knoppen en sporen beide.

In dat geval is meestal de laagst geplaatste een spoor, de overige scheuten. Hebben zich nu boven die spoor 2 of 3 scheutjes ontwikkeld, dan verzwakt de spoor en moeten we ze dus verwijderen. We behouden dan boven de spoor een scheutje en verwijderen thans de rest. Wanneer dat scheutje 6 à 7 volgroeide bladeren heeft gemaakt, dan wordt daarop genepen. Zijn de beide onderste oogen tot sporen ontwikkeld, dan snoeien we alles boven die twee sporen weg.

J. A. KORS.

Vraag No. 821.

NAAM en oorsprong van het takje met bloem, hooge IJESTERS (sering genaamd), doch zeer verschillend in vorm van blad en reuk van bloem?

Insgelijks van de groote boom, waarvan het andere takje, gelijkende op larix?

Den Haag. Jonkv. v. d. G.

Antwoord: a. Is een sering (*Syringa Jasikaea*); b. 't Groene takje met fijne blaadjes is *Taxodium distichum*.

LEON. A. SPR.

Vraag No. 822.

Hierbij zend ik u eenige blaadjes van een rozenboomje, waarvan de blaadjes langzamerhand allen gaan onkrulleren. Zoudt u zoo vriendelijk willen zijn mij in 't volgende nummer van „Onze Tuinen” eens mede te deelen wat ik doen kan om dit tegen te gaan. Ik kijk het boomje vaak zorgvuldig na, ten einde het vrij van bladluizen te houden.

Opmerkelijk is het bovendien, dat genoemd verschijnsel slechts aan 3 boomjes voorkomt, waar kleine witte roosjes aan komen, terwijl aan de andere 11 boomjes hiervan niets te bespeuren is.

Delft. Mej. J. A.

Antwoord: Zie antwoord op vraag no. 811 (in ons vorig no.) en op Vraag No. 823.

J. K. B.

Vraag No. 823.

a. Wat is de oorzaak van en het geneesmiddel voor het **OMKRULLEN** van **ROZEBLADEREN**?

b. Van het **INVREten** van **BLADEREN**? Dit laatste verschijnsel gaat veelal gepaard met het ophouden van den groei of het verschrompelen van rozenknoppen.
Den Haag. F. J. P. H.

Antwoord: a. Hoewel ik in de omgekruide rozeblaadjes geen larfjes vond, draagt de beschadiging toch geheel het karakter van die, welke veroorzaakt wordt door de kleinste Rozenbladwep (Blennocampa pusilla). Wellicht kunt u onderzoeken of ze zich in uw tuin in de omgekruide blaadjes bevinden. Is dat zoo, dan is afknippen en verbranden het meest afdoende middel.

b. Het invreten der bladen wordt ook al door bladwesparven (basterdrupsen) veroorzaakt. U zult vooral aan de achterzijde der bladeren de beschadigers vinden, nl. de larven van *Tenthredo* (= *Emphytus einctus*) (fluweelachtig, vuilgroen, onder groengrauw, kop geel); of van *Tenthredo aethiops* larven heldergroen, gele kop, smaller wordend achterlijf; of misschien van *Tenthredo difformis* (deze drie zijn de meest voorkomende, maar lang niet de eenige bladwespen op rozen). Bestrijding vrij lastig; dooddrukken; misschien helpt bestuiven met Am. insectenpoeder, maar daar 't aan den onderkant der bladeren moet gebeuren is dit vrij lastig. Bovendien vond ik nog de bekende vreterij van de rozencaide (*Typhlocyba rosae*) nl. de kleine witachtige vlekjes. Zoowel de larven als de volwassen dieren kunnen springen, wat de bestrijding alweer erg lastig maakt, temeer, waar ze ook alweer aan den onderkant der bladeren zitten. Hier zou misschien het praeparaat van de maatschappij „Phytobie” kunnen helpen, dat in de plant opgenomen wordt, zoodat de insecten het gif met de plantensappen opzuigen, terwijl de plant zelf er niet van lijdt. B. B.

Vraag No. 824.

a. In mijn Stamrozen, in de *Rosa Rugosa* en in de Herfst-asters, vind ik **SCHUIM**, waarin een **LICHTGROEN INSECT**; gaarne zou ik weten hoe dat heet en of het kwaad doet aan de planten en dus vernietigd moet worden?

b. Kan een **AZALEA**, die mooi gebloeid heeft en nu naar **BUITEN** gaat, in de pot blijven, of moet ze in den vollen grond uitgeplant worden?

Hilversum. J. P. J. de J.

Antwoord: a. Het insect door u in het schuim op de planten gevonden, is de larve van het „Schuimbeestje” (*Philacnus spumarius*); deze zuigt de plant sappen af; het schuim bestaat uit de vloeibare uitwerpselen. In het midden van den zomer verlaat de larve het z.g.n. koekoeksspog om voor 't laatste te vervellen en daarna als volwassen dier de eieren af te zetten. Het eenige verdelgsmiddel wat toe te passen is, is dooddrukken der larven.

b. Beide handelwijzen kunnen worden toegepast. Worden ze uit den pot gedaan, dan moet eerst een bed worden uitgegraven en met boschgrond (of desnoods turfstrooisel met wat verteerde koemest) aangevuld worden, waarin de planten komen. Ik heb echter ook zeer goede resultaten gezien, terwijl de planten in den pot bleven en deze laatste een weinig ingegraven werd. B. B.

Vraag No. 825.

Voor mijn huis staat een groote **KASTANJEBOOM**; onderaan is een **DIEPE BARST** gekomen, **WAARUIT** reeds acht dagen lang **VEEL VOCHT VLOEIT**. De boom zal op den duur door zooveel vocht-

verlies moeten kuynen. Wat kan ik daartegen doen?

Veghel.

A. C. v. d. V.

Antwoord: Waarschijnlijk zit de oorzaak in 't wortelgestel. Dit barsten komt bij alle boomsoorten zeer veel voor en is meestal individueel. Te midden van goed gezonde boomen, kan zoo'n exemplaar voorkomen. Is de kwaal een gevolg van zieke wortels, dan is genezing onmogelijk. Dikwijls echter is 't gevolg van vriesbarsten. Ik heb dergelijke waterbarsten wel genezen, door 't diep uitsnijden van den wond en dan desinfecteren met teer. Zit de kwaal echter tot in 't diepe kernhout (zelfs tot in 't merg) dan is genezing onmogelijk. Spoedig sterven de boomen er echter niet aan.

Ik zou echter aanraden de proef te nemen. De bast rondom de wond wegsnijden; blijkt het dat het dieper (in 't spint of in 't kernhout) zit dan is 't haast ondoenlijk. Verder laten opdrogen, dan met een mengsel van bruine houtteer en koolteer insmeren.

LEON. A. SPR.

ALLERLEI.

Scheeps-moestuinen.

Onder dezen titel lezen we één dezer dagen in 't R. W.-blad het volgende, hetgeen we niet onaardig vinden eens onder de oogen van onze lezers te brengen.

„Nu in den laatsten tijd nog al eens de wintertuinen op de nieuwe groote transatlantische stoomers ter sprake komen, is het eigenaardig uit de volgende aanhalingen te vernemen, dat reeds in het begin der 17de eeuw op enkele schepen permanente „hoven” werden aangelegd.

„In het negende deel van het in 1786 te Amsterdam bij Petrus Conradi uitgegeven werk „Nederlandsche reizen tot bevordering van den koophandel, na de meest afgelegene gewesten des aardkloots”, wordt onder meer verteld van den „Tocht van Hendrik Hagenaar naar de Oost-Indië, sedert het jaar 1631 tot het jaar 1638”. Meelegger is het jacht „De Brak”, bestemd naar de kust van Guinea. St. Vincent wordt wegens watergebrek aangedaan.

„Dewijl het nut van versche groenten voor het bootsvolk meermalen was gebleken, zaaiden eenigen op de kampanje salade, thinkers en petersely; al hetwelk in een ongelooflijk korten tijd voortkwam en onder het volk werd uitgedeeld.”

Spoedig na het vertrek van St. Vincent worden de schepen door een hevigen storm beloopt en deze „vernielden den tuin op het jacht „De Brak”. Men bergde nog iets van de moeskruiden voor de zieken, die er drie dagen genoeg aan hadden.

Onze 20e-eeuw-oceanreizigers kunnen er zich dus niet op laten voorstaan, de eersten te zijn, die een scheepstuin in toepassing brengen.”

Dit laatste hebben we trouwens eenigen tijd geleden in „O. T.” ook al kunnen lezen in een stukje van den heer Spr., getiteld: „Tuinman op Zee”.

A. LEBBINK,

TENTOONSTELLINGEN.

Groote vijfjaarlijksche tentoonstelling te Haarlem 1930.

De eerste vergadering van de commissie voor de a.s. vijfjaarlijksche tentoonstelling is gehouden. Bij deze tentoonstelling zal het karakter aanmerkelijk afwijken van dat der voorgaande, daar besloten is van half April tot half Mei een volgrondstentoonstelling te houden, waarvan de tentoonstellingen te Noordwijk en te Sassenheim de voorlopers zijn geweest niet alleen, maar die tevens allen twijfel omtrent de dengelijkheid der nieuwe wijze van handelen hebben weggenomen.

Er zal getracht worden de beschikking te krijgen over den Hertenkamp en omliggende terreinen van den Haarlemmerhout. Het ontwerpen van het plan van aanleg is opgedragen aan de heeren Leonard A. Springer, tuinarchitect te Haarlem, en H. J. Goemans, tuinarchitect te Bennebroek.

De beplantingen zullen reeds in het najaar van 1909 geschieden.

Twijfel omtrent het slagen dezer tentoonstelling is wel niet mogelijk. Wie het terrein kent, en verder weet welk lichaam de „Algemeene Vereeniging voor Bloemencultuur” is, die ziet in gedachten reeds de duizenden bezoekers, landgenooten en vreemdelingen, genietende van het bekoorlijk schouwspel, dat de Hout dan zal opleveren.

Ongetwijfeld zal deze tentoonstelling meewerken, den roem onzer Bollenstreek en onzer Bloembollen te verspreiden niet alleen, maar er tevens toe bijdragen, dat de betekenis en de omvang van een der voornaamste takken van onzen nationalen tuinbouw aanmerkelijk zullen stijgen.

(Alg. Hbld.)

Temple-show.

De jaarlijks terugkeerende bloemententoonstelling te Londen, over de gansche beschaaftde wereld bekend als „Temple-show”, is ook dit jaar van 26—28 Mei gehouden en een groot succes geweest. Niettegenstaande men den eersten dag den entreeprijs had verhoogd en op f 6.— had gebracht, was het in de linnen tenten stampvol met een belangstellend publiek, dat vooral veel Orchideeën kon bewonderen.

H. M. de Koningin en Prinses Victoria waren bij de opening tegenwoordig.

Er waren door 125 personen en firma's ingezonden, waaronder uit Frankrijk en België. Uit het tuinbouwende Nederland was er niemand.

Zonder twijfel zal een der leden van „Hollandia” te Richmond ons meer van dit interessante bloemenfeest mededeelen.

J. K. B.

LEESTAFEL

Herfst, door J. a. c. P. Thijssse, te illustreeren met *Verkade's plaatjes* naar teekeningen van L. W. R. Wenkebach, Jan van Oort en Jan Voerman Jr. Bakkerij „De Ruyter” der Firma Verkade en Comp. te Zaandam.

De bekende firma *Verkade en Co.*, koeken beschuitfabriek, Bakkerij „De Ruyter”, te Zaandam, zond ons ter bespreking haar derde „Jaargetijden-album”: *Herfst*, door J. a. c. P. Thijssse, dat al weer net is als *Lente* en *Zomer*, d. w. z. keurig naar vorm en inhoud.

De firma Verkade heeft gemeend, het

niet te moeten laten bij het produceeren van een gezond lichaamsvoedsel; ook voor hoofd en hart biedt zij mee van 't beste wat onze Nederlandsche lectuur voor de jeugd geven kan.

Daarbij rekent zij te recht op eene zeer heilzame wisselwerking tusschen lichaam en geest. De mooie afbeeldingen van bloemen, vruchten, vogels, insecten, paddestoelen, enz. vallen vanzelf in den smaak van onze jeugd, die deze schatten al koek etende verwerft.

Maar wie slechts de plaatjes verzamelt, doch niet het album bezit, die mist het voornaamste, het levende woord van onzen bekwamen Thijssse, die ons de schatten toont, welke Natuur ons in den loop der jaargetijden schenkt. 't Is een bekend verschijnsel, dat velen de schoonheid van een landschap eerst opmaken, wanneer ze 't in een spiegel zien. Welnu, zoo'n spiegel van 't natuurschoon vormen de werken van Thijssse.

Ten slotte dient, behalve van den tekst en de gekleurde plaatjes, nog met waardevol melding te worden gemaakt van de mooie teekeningen van Wenckebach tusschen den tekst. B. B.

De firma Rooseboom te Zwolle zond ons haar netten catalogus, waarin worden aangeboden: *Tuinbouwbenodigdheden voor dit seizoen*. Tevens zond zij ons een handig boekje: *Het gebruik van Kunstmest; Hoe veel? Wanneer? Hoe?* Aangeboden door de „Délégation des Producteurs de Nitrate de soude du Chili (Chili-salpeter) te Antwerpen. 't Is een handige, alphabetisch geordende tabel. B. B.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Er biedt zich aan voor nu of later een bekwaam **Tuinbaas**, klein gezin.

Brieven onder No. 902 aan Adv. Kantoor W. BEETS, Singel 372, Amsterdam, (290)

HINSBERG's Insecten-vangbanden

(Junibanden).

Vraagt catalogus No. 41 B.,

Voor Nederland en Koloniën uitsluitend verkrijgbaar bij Koninklijke Magazijnen van Tuinbouwwerktuigen en Benodigdheden,

BLASS & GROENEWEGEN,

(289)

DE BILT bij Utrecht.

Fabriek van
Oud-Engelsche Tuinmeubelen
H. VOORNEVELD, Zeist.

Prijscurant wordt op aanvraag gratis toegezonden. (281)

SILBERLING & ZOON,

SLOTTERDIJK bij Amsterdam.

(285)

Tuinversieringen (tuinvazen) enz.
en Tuinmeubelen;

ook volgens teekening.

Catalogus en Prijscurant bij aanvraag franco op zicht.

G. A. VAN ROSSEM, NAARDEN,

12 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.

Catalogus op aanvraag.

(178)

Een mooi gazon

verkrijgt men door het gebruik van een goeden

GRASPERKSCHERDER.

Het beste en goedkoopste adres
hiervoor is

Firma ROSEBOOM,

in Tuingereedschappen,

KOESTRAAT 35, ZWOLLE.

(288)

Geill. Prijscurant op aanvraag franco.

Boomkweekersknecht,

bekwaam rozenoculeerder, kan dadelijk of tegen 1 Juli geplaatst worden bij G. A. VAN ROSSEM, te Naarden. Tevens plaats voor een tijdelijk oculeerder. (287)

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.,

HAARLEM.

184

Voor 't adverteeren in de Provincie FRIESLAND is bij uitstek geschikt de in het centrum dier Provincie verschijnende

Heerenveensche Courant,

uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing aangeboden, worden slechts tweemaal berkend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

Provinciale Tuinbouw-Tentoonstelling

VAN

Bloemen, Vruchten, Planten en Groenten

VAN DE

Friesche Tuinbouw-Vereeniging

op 19, 20, 21 en 22 September 1908,

in het bovenlokaal der Beurs.

Programma's en inschrijvingsbiljetten te verkrijgen bij den Secretaris, den heer E. P. BLOEMBERGEN, ten zijnen kantore, Nieuwestad 166.

Bijzondere aandacht wordt gevestigd op art. 2 van het programma, luidende: „Inzendingen van buiten de provincie kunnen ter opluistering worden toegelaten”. Opgeven hiervan aan voormeld adres worden gaarne ingewacht. (278)

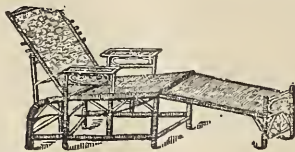
V R A A G PONT'S STERILISEERKETEL

met aftapkraan. (284)

Halfkristal flesschen merk P in een driehoek.

Hollandsch fabrikaat.

Prijscourant wordt franco toegezonden.

Rieten Ligstoelen f 5.50, met verstelbaren rug f 5.95, geheel verstelb. f 6.95. Zon- en Tochtkap f 3, Kussens over den geheelen stoel voor gevoel. personen f 1.95 en f 2.50, rembours, vrij zicht. (282)

J. HOVING, Fabrik van Ligstoelen en Tuinhuisjes. Prijscourant op aanvraag. Haarlemmerdijk 136, Amsterdam.

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

Chili **SAL** peter

bevat 15½ % stikstof

Chilisal **PETER** bevat

direkt opneembare stikstof.

Vraagt inlichtingen, Brochures en Monster (gratis) aan de

Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande

29 Prinsesstraat,

ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
verenigingen. (228)

STERILISATIE-TOESTELLEN „Systeem Weck”. (283)

Ketel met koperen aftapkraan.

Flesschen met glazen deksel en gummi ring.

Prima kwaliteit. — Billijke notering.

CONST. J. F. PONT,
Lijnbaansgracht 210, Amsterdam,

Particuliere Tuinbouw-Zomercursus.

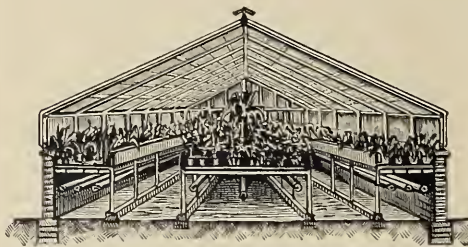
Ondergeteekende is voornemens op 15 Juni e. k. of eerder een Tuinbouw-Zomercursus te openen voor jongelieden uit den gegoeden stand, die in den tuinbouw werkzaam zijn of willen worden en ook over voldoende vrijen tijd kunnen beschikken, om de lessen te volgen in Tuin-Architectuur, Dendrologie, Pomologie en andere vakken.

Inlichtingen zijn te bekomen op elken werkdag van 7—9 uur n.m. ten huize van het hoofd van den Cursus, Villa „Nizza”, Kloosterpark.

OTTO SCHULZ,

Tuin-Architect, DE BILT.

(276)

**K. VAN NES C. Bz.,
BOSKOOP.**

Speciaal adres voor Kassenbouw
in hout, ijzer en gewapend
beton. (286)

Machinale bewerking.

G. KOELEWIJN, Baarn.
BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag teekening en prijsopgaaf.

INHOUD.

Brieven van eene Tuinierster, XII, door
Geertruida Carelsen.

De groote wijngaarden van Californië II,
door C. B. v. d. Z.

Bloementuin.

Waterlelies, door v. L.

Rozen-stekken, door A. Lebbink.

Narcissus poeticus „Snowshoe”.

Fruittuin.

Zomersnoei, door P. v. d. V.

Laxton's Noble als Bakaardbei, door J.
A. Kors.

Bijenteelt.

Het zwermen der Bijen, door Gerard J.
Pannekoek.

Nuttige en Schadelijke Dieren.

Wintervlinder, door B. B.

Perengalmug, door J. C. Muijen

Slakken, door J. C. Muijen.

Veenmol II, door A. M. v. D.

Bericht.

Uitslag Prijsvraag.

Correspondentie.

Kamerplanten.

Hyacint met 8 bloemtrossen, door Paul
Leendertz.

Uit Amerika I, door H. J. van Aller.

Voor de keuken.

Groene asperges, door B. B.

Koper of verkoperd blik, door B. B.

Werk voor de volgende Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In den Moestuyn, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

Vragenbus.

Am. Kruisbessen meeldauw, door B. B.

Onsmakelijke Wintervruchten, door J.
C. Muijen.

Allerlei.

Tentoonstellingen,

Leestafel.

Advertentiën.

UW WINKELIER IN
Huishoudelijke
ARTIKELN VERSTREKT
GRATIS
ONZE BROCHURE

Alleen in
„KRUMMECHS-
INMAAKPOTTEN
met metalen Deksel”
behouden Vruchten en Groenten
hare natuurlijke Kleur en Smake

De kookkroon
is eenig
Springen bij het
koken niet
Eenvoudige en Zekere sluiting.

Hoe maakt men het best
Fruit en Groenten in
ENGROS BIJ
Joh. H. van der Meiden
Amersfoort. (275)

Zaden en Planten.

Groentezaden,

Bloemzaden, Landbouwzaden.

Vaste Planten of Overblijvende Planten,
Rotsplanten.

— SPECIALITEIT DER FIRMA. —

STRUIKROZEN, KLIMROZEN, RHODO-
DENDRON, CONIFEREN, VRUCHTBOO-
MEN, VRUCHTSTRUIKEN, AARDBEZIËN-
PLANTEN, enz. enz.

Voor ieder, die over een grooten of
kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige
Catalogus dezer artikelen, voorzien van
vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent
de behandeling, gratis en franco ver-
krijgbaar.

B. RUYS,

Koninklijke Kweekrij „Moerheim”,
Dedemsvaart,

(225)

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. 1 2.50
per kwartaal. 0.65

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

K A M E R P L A N T E N .

Gloxinia's.

Al meermalen gaven we in ons blad opstellen en afbeeldingen over *Gloxinia's*, waarbij deze planten ook als kamerplanten werden aanbevolen.

Dat de *Gloxinia* werkelijk een fraaie en dankbare kamerplant kan zijn, toont de foto, genomen naar een plant, die door een dame hier ter stede gedurende drie jaren in huis werd gekweekt en in bloei gebracht.

De *Gloxinia's* of, zooals haar tegenwoordige botanische naam luidt, *Sinningia speciosa*, is een plant, die na een rijke bloeiperiode afsterft en als knol overwintert.

De kweekster van het hier afgebeelde exemplaar heeft de plant indertijd in rustenden toestand, dus als knol gekocht en haar sedert dien tijd elk jaar weer even prachtig in bloei gekregen, een cultuurstukje, voor elk goedgeaarde amateur en amatrice om jaloersch op te wezen.

En toch was de behandeling maar hoogst eenvoudig! Na den bloei werd de plant buiten gezet en als het

blad afgestorven was, bleef de knol in den pot, om droog, op een vorst-vrije plaats binnenshuis, te overwinteren.

met een schat van fluweelige donkerblauwe, witgerande klokken.

De afgebeelde plant staat in een sierpot of kom, maar werd toch in een gewone bloempot gekweekt. Men late zich dus, afgaande op de foto, niet verleiden om deze plant in verglaasde of porceleinen potten te kweeken, want deze zijn beslist ongeschikt voor de cultuur der meeste planten.

De *Gloxinia* der foto behoort nog tot de zoogenaamde oudere vormen, en vertegenwoordigt wel het echte *Gloxinia*-type. De variëteiten der laatste jaren hebben geheel recht-opstaande, regelmatig gevormde bloemklokken en hebben den symetrischen vorm der type nagenoeg geheel verloren.

Alleen aan den stand der meeldraden, die in jongen toestand bij de

helmknoppen onderling verbonden zijn, kan men nog zien dat ze tot de familie der *Gesneraceën* behooren.

Hoe vreemd het dan ook moge klinken, toch is het zoo, dat de tegenwoor-

GLOXINIA IN DE KAMER GEKWEET.
(Orig. foto „Onze Tuinen“.)

In het voorjaar werd ze opnieuw opgepot in een mengsel van tuingrond, verteerd blad, wat zand en koemest en dan in een glazen kasje gezet, waar ze spoedig begon te groeien en te bloeien

dige verscheidenheden met hare recht-opstaande, regelmatige bloemen eigenlijk onregelmatigheden zijn, daar de type omgebogen bloemklokken heeft, die, symmetrisch van vorm, er op wijzen dat ze tot de groote orde der *Labiata* behoort, welke ook de familie der *Gesneraceae* omvat.

De tegenwoordige variëteiten met de schitterend gekleurde, rechtopgerichte,

regelmatig gevormde bloemklokken zijn inderdaad prachtig; maar toch heb ik altijd nog een zeker zwak voor die oude vormen, zoo zuiver vertoonend het type harer familie. Dat ze, mits goed gekweekt, niet voor hare nieuwmodische zusters behoeven onder te doen, toont ons de fraaie foto.

v. L.

De Boom-lupine

(Zie de afb. op Pag. 803.)

Wij hebben omtrent dezen heester maar weinig ondervinding; eenige jaren geleden hebben wij eenig zaad aan den grond toevertrouwd, wij hebben daarvan jonge plantjes gezien, maar den eersten winter den besten zijn ze waarschijnlijk door de kou omgekomen.

In boeken en tijdschriften snuffelden we om het een en ander van haar te lezen, bemerkten wij, dat zij in de tuin-literatuur stiefmoederlijk is behandeld. In de *Gardeners' Chronicle* van 13 Juli 1889 vonden wij eindelijk iets en daaruit blijkt dat het een heester is die ruim twee meter hoog kan worden en mooie trossen kanariegele bloemen produceert, die de omgeving met een heerlijke geur vullen.

De plant zal zoo wel een goed figuur maken tusschen andere heesters in of als solitaire plant. In 't bijzonder wordt zij aanbevolen tegen een muur op het westen of zuid-westen, waar zij een hoogte kan bereiken van ruim 4½ meter! Maar niet alleen de hoogte, ook in de breedte groeit zij vlug uit en maakt zij in bloei een waar schilderstukje van een oude muur.

Hoe arm de grond ook is zij groeit er en waar men groote rotstuinen bezit kan de Boom-lupine goede diensten bewijzen. Niet alleen kan men haar vermenigvuldigen door zaad, maar ook door stekken, die bestaan uit jonge scheuten, 10 cM. lang, welke gedurende den geheelen zomer, gemakkelijk in een kouden bak wortels maken.

J. K. B.

Iris germanica ivoryne.

Bovenstaande Iris mag zich nog niet in algemeene bekendheid verheugen, en toch verdient zij het. Ze is in de laatste jaren in den handel gebracht als een der beste, wit bloeiende germanica's. We hebben haar nu sedert twee jaren gadeslagen, en meenen te kunnen zeggen, dat ze de beste witbloeiende germanica is. Wel is de kleur nog niet geheel en al zuiver en heeft de bloem nog iets van de blauwachtige tint, welke *Iris florentina* b.v. soms in zoo sterke mate bezit, maar dit wordt volkomen vergoed door de fraaie, groote bloemen. Ze is ontstaan uit eene kruising tusschen een germanica-soort met een vroegbloeiende Iris. Haar bloeitijd is nog vroeger dan die van *I. florentina*.

Deze Iris is naar het ons voorkomt nog niet genoeg aanbevolen. We hopen dat ze spoedig de plaats mag innemen, waarop zij recht heeft.

(Weekbl. v. Bloembollencultuur.)

BIJENTEELT.

Het zwermen der Bijen.

(Vervolg.)

Wat een heerlijke lentemorgen! Zacht suist het Zuidoostenwindje door het jeugdig groen van struiken en boomen. Statig drijven enkele wolken van allerlei vorm en kleur door de blauwe lucht, terwijl het levenwekkend zonnetje vriendelijk op het aardrijk nederblijkt. Hoor eens de juich-tonen onzer gevederde vrienden! Zie eens, die dartele vlindertjes, zwevende van bloem tot bloem!

Laten we nu eens naar ons bijenvolkje gaan kijken.

Blij gonzend vliegen honderden, ja duizenden uit, andere in de woning. Rijk beladen met stuifmeel en honingsap keeren deze terug. Hoe doffer van toon 't gegons, des te meer verzamelen de nijvere diertjes. „Maar wat is dat? Vóór gindsche bijenwoning beginnen steeds meer en meer bijen heen en weer te vliegen. Het geluid, dat deze voortbrengen, is veel levendiger en hooger van toon.

Goed gezien en goed gehoord. Die kolonie gaat zwermen: één of meer koninginnen verlaten met heur aanhang de woning. „Vanwaar de koninginnen?” zal worden gevraagd. We zullen het u duidelijk maken. De kolonie, welke thans zwermen gaat, is voor 14 dagen afgenomen of gesplitst. Zij geraakte door die bewerking — men zal het zich herinneren — zonder koningin. Nauwelijks bemerkten de nog aanwezige bijen, dat zij moederloos zijn geworden, of er worden (als er niet eenige koninginncellen zijn, waarin door de koningin even voor 't verlaten van de woning, nog eitjes waren gelegd) terstond eenige gewone cellen vergroot; de uit de eitjes zich ontwikkelende larven worden met bijzondere zorgen gevoed en, gewoonlijk ongeveer 14 dagen na het afnemen, kan men, vooral des avonds, jonge koninginnen een eigenaardig geluid hooren maken, dat de „inkers” „fluiten” noemen. De koningin, die 't eerst haar cel verlaat, gaat meestal 't eerst met haar aanhang de woning verlaten.

Dit is nu ook gebeurd. Wellicht zijn er bij den zwerm twee of meer koninginnen. Zie eens, wat een bijen er nu in steeds wijder kringen door de lucht zoemen. Daar strijken ze zachtjes neder en zetten zich aan een tak van eenige struiken. De tros wordt al grooter en grooter. Straks zijn alle vereenigd.

Deze zwerm zit prachtig, niet te hoog en niet te laag. Hij is gemakkelijk in één ruk van den tak in de nieuwe woning te schudden.

Zat hij laag bij den grond of tegen een dikken boomstam, dan moest men hem eerst in een schephuifje zien te krijgen. Met een lepel zouden er dan telkens wat bijen in het huifje geschept moeten worden. Is men zoo gelukkig de koningin of (de koninginnen in het huifje te hebben, dan trekken de bijen er langzamerhand vanzelf in. Als ze alle rustig in 't huifje zitten, kan men ze daaruit terstond in de nieuwe doen, of daarmee tot den avond wachten,

In het laatste geval dient er een doek van grof linnen over de huif gedaan te worden om het terugvliegen van de bijen te voorkomen. Wordt een zwerm soms niet opgemerkt, dan gaat hij, vooral bij zonnig, warm weer, na eenige uren gezeten te hebben opnieuw vliegen, om zich — vaak op uren afstands — b.v. in een hollen boom of in een schoorsteen te nestelen.

Als 't even mogelijk is, dient een zwerm in een woning gedaan te worden, waarin wat honing is. De bijen geraken alsdan veel spoediger in haar nieuw verblijf op haar gemak en beginnen veel ijveriger te werken. Heeft men niet anders meer dan leegte woningen, zoo is 't — vooral bij ongunstig weer — noodzakelijk de bijen te voederen, anders toch zou 't wel eens kunnen gebeuren, dat het wakker volkje den hongerdood zou moeten sterven. En zulk een vreeselijk lot hebben de nijvere diertjes toch heusch niet verdiend!

Geheel verkeerd is 't echter de bijen reeds te voederen denzelfden avond, toen zij in den leegen korf kwamen. Zij kruipen dan des nachts naar beneden, gebruiken van den aangebrachten honing en... vliegen niet zelden den volgenden morgen gezamenlijk uit, om nimmer terug te keeren.

Het bijenvolkje houdt dus klaarblijkelijk — en daarop heeft 't, onzes inziens, volkomen recht — van een goede behandeling.

Veelal komt, bij goed weer, veertien of vijftien dagen na 't afnemen, een natuurlijke zwerm bijen. Waren echter toen reeds nieuwe koninginncellen in den korf, dan komt hij vroeger.

Dikwijls blijft het niet bij één zwerm. Hoort men 's avonds nog gefluit in den korf, zoo bestaat er kans, dat er nog een komt. Deze verschijnt echter nooit den eersten, maar meest den tweeden dag na den eersten zwerm.

Alleen als 't honinggewin heel ruim is, kan men ook deze in een korf doen. Gewoonlijk is 't beter, den zwerm maar weer in den korf te kloppen, waaruit hij gekomen is.

Gemakshalve kan men ook het huifje, waarin de zwerm gescherpt is, vóór den korf plaatsen: de bijen vliegen of loopen dan uit eigen beweging weer in de pas verlaten woning.

De Koninginnen, die nu weer binnengaan en zij, die nog uit de cellen mochten komen, worden gewoonlijk door de in den korf achtergeblevene koningin gedood. Zij dult geen mededingster.

Is alles behoorlijk geordend, dan houdt de jonge koningin bij gunstig weer, gewoonlijk tegen den middag, hare uitvlucht. En het is bijna altijd tijdens deze uitvluchten, dat zij door een dar bevrucht wordt.

Soms gebeurt het, dat de koningin, door welke oorzaak dan ook, niet terugkeert: de kolonie geraakt dan koningloos of moederloos. De bijenhouder moet, vooral in die dagen, daarop goed acht geven, want van een kolonie, zonder koningin, dit is te begrijpen, komt niets terecht.

(Wordt vervolgd.)

N e e d e.

GERARD J. PANNEKOEK.

Rosa Rugosa „Conrad Ferdinand Meijer.

Hoewel voor velen een oude bekende, treffen we haar nog zoo weinig aan, dat we ze eens met een enkel woord weer in herinnering willen brengen. De typische soort met haar donkerroode enkele bloemen en schitterend roode vruchten zal bijna ieder wel kennen.

In haar jeugd zijn de takken als 't ware met een soort dons bedekt, terwijl ze zich later met talrijke stekeltjes overladen.

Er bestaan verschillende variëteiten of liever hybriden, de meeste met dubbele bloemen; een van de mooiste vin-

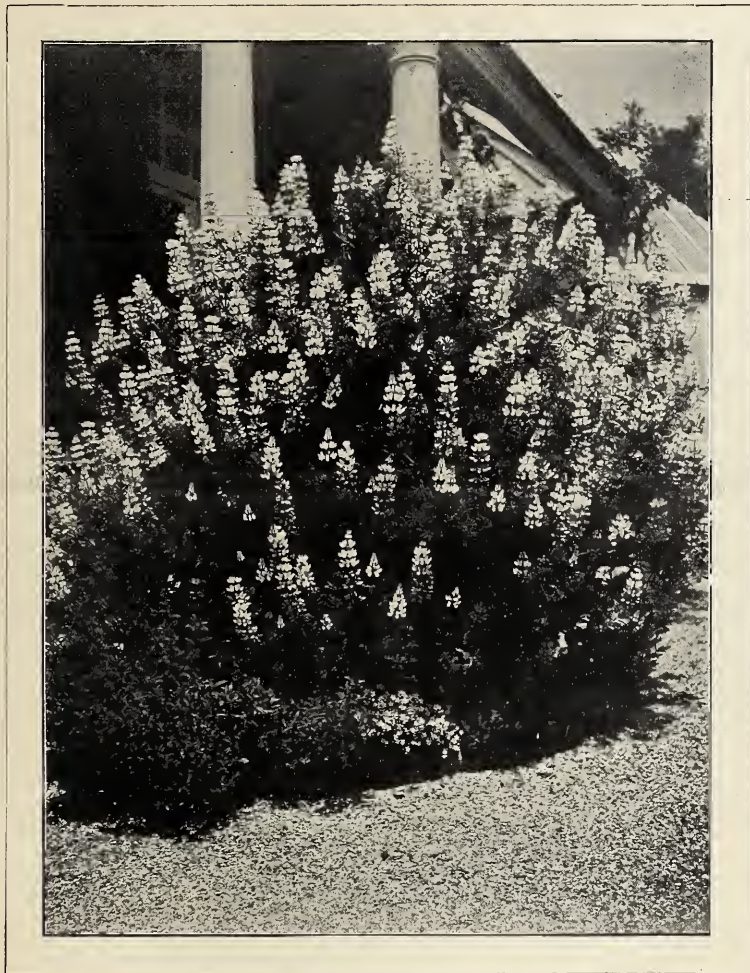
Door de firma Ruys wordt dit jaar een nieuwe *rugosa* in den handel gebracht, n.l. *R. rugosa Nova Zembla*. We lezen hiervan 't volgende:

„Deze prachtige nieuwe roos is een witte sport van de bekende *R. r. Conrad Ferdinand Meyer*. Ze is evengoed bestand tegen de strengste koude en bloeit ook even vroeg als deze, terwijl haar schoon gevormde rozen een heerlijken geur hebben”.

De afbeelding, die er aan vergezeld gaat, spreekt trouwens voor zich zelf.

We stellen ons voor, dat beide rozen, samen aangeplant, een zeer goed effect zullen maken.

A. LEBBINK.

Boom-lupinen.

(Uit „Garden Life“.)

den we nog steeds de hierboven genoemde. Het is een sterk groeiende heester, die in één jaar scheuten maakt van pl. m. 1 M. lengte en van Mei tot Augustus bloeit met roode dubbele bloemen, die gevolgd worden door sierlijke, groote vruchten.

Ze leent zich bijzonder voor het beplanten van groepen en heestervakken, waar men ze een afstand geeft van ongeveer één meter. Een groot voordeel van deze roos is bovendien, dat ze winterhard is. Al onze planten zijn tenminste dezen winter schitterend doorgekomen.

De Kaneelvaren.

Dank zij de vriendelijkheid van een onzer fotografeerende lezers, zijn we in de gelegenheid bij dit artikel een fraaie foto te geven van een heerlijke groep diverse varens.

't Is evenwel niet mijne bedoeling al de daarop voorkomende soorten te bespreken, maar wel wensch ik de aandacht te vestigen op de varenplant, die op den voorgrond in het midden der andere varens duidelijk zichtbaar is.

Het is de Kaneelvaren, *Osmunda*

cinnamomea, een verwante van onze Koningsvaren, *O. regalis*.

Al dadelijk valt op, dat deze varen in voorkomen belangrijk van de meeste andere varens afwijkt.

Dat verschil betreft een deel van het loof in het midden der plant, dat de lezer daar ziet in den vorm van eenige rechtopstaande, smalle, vreemdruitzende vruchtaren, die duidelijk van de andere zijn afgescheiden en geheel anders van bouw en vorm zijn, dan de andere bladen, die in een krans om deze heen staan geschaard. 1)

Dat verschijnsel komt bij meer varens voor en welke betekenis die tweevormigheid heeft, willen we hier kort uiteenzetten.

Zooals onze lezers allicht zullen weten behooren de varens niet tot de planten, die bloemen voortbrengen. Bloemen heeft nooit iemand op varens gezien. Ze behooren dan ook tot de groote groep der *Cryptogamen* of verborgen bloeiende planten, waarbij o. a. ook de mossen, de wolfsklauwen, zwammen, enz., zijn ingedeeld; deze laatste echter behooren, met uitzondering van de wolfsklauwen en eenige andere kleine groepen, tot weer lagere orden dan de varens.

Toch kunnen ook de varens, al geven zij bloemen noch zaden, zich langs geslachtelijken weg voortplanten, maar de ontwikkelingsgang is een geheel andere. Een ieder, die bijvoorbeeld wel eens nauwkeurig een varenblad bekeken heeft, zal daaraan dikwijls aan de achterzijde kleinere of grootere stipjes, streepjes, lijntjes of hoopjes gezien hebben, bestaande uit een licht- of oranjegele, bruine of donkerkleurige, zeer fijne stof, al of niet door een dekvliesje (*indusium*) afgedekt.

Men noemt ze sporehoopjes (*sori*, meervoudsvorm van *sorus*), omdat elk zoo'n hoopje bestaat uit een aantal sporedoosjes of sporehouders (*sporangia*), waarin de sporen zijn besloten. Die sporedoosjes openen zich bij rijpheid en laten dan de sporen vrij, die zich op den wind verspreiden.

Die sporen nu zijn de organen, waarmee de varens zich voortplanten. Komen deze namelijk op een gunstige, d. i. een vochtige plaats terecht, dan beginnen ze te kiemen, waarbij zich een min of meer hartvormig vliesje ontwikkelt, de zogenaamde voorkiem (*prothallium*). Op dien voorkiem worden na korten tijd microscopisch kleine geslachtelijke organen ontwikkeld, mannelijke (*antheridiën*) en vrouwelijke (*archegoniën*) of wel enkel mannelijke of enkel vrouwelijke als de soort tweehuizig is.

Als nu de *antheridiën* rijp zijn, ontlasten ze een aantal eencellige, gewimperde lichaampjes (*spermatozoiden*), die al draaiende zich naar de *archegoniën* begeven, dat zijn uit eenige cellen opgebouwde kanaaltjes of openingen, waarin zij de eicel opzoeken waarmee ze zich vereenigen, in welk

1) Eigenlijk moet men bij varens niet van bladen, maar van loof spreken; de afzonderlijke bladen heeten veeren, varentakjes of kortweg takjes of takken. Duidelijkheidshalve zal ik echter van bladen blijven spreken. De lezer weet nu toch de bedoeling.

geval bevruchting heeft plaats gehad.

Dat is het stadium, waarin men bij de varens zou kunnen spreken van bloeien, want eerst als bevruchting heeft plaats gehad, kan de voorkiem tot een nieuwe varenplant uitgroeien, om later ook weer sporen voort te brengen, die op dezelfde wijze zullen ontkiemen en bloeien en tot varenplanten opgroeien. 2)

De ontwikkeling der varens loopt dus over twee generaties, namelijk eene die kruidachtig uitgroeit en sporen voortbrengt, de eigenlijke varenplant dus, en een kleine, de zoogenaamde geslachtelijke generatie.

Die sporen hebben dus wel een groote beteekenis, wijl zij zijn aangewezen voor de instandhouding en verspreiding der soort, maar bloemen zijn het niet; ze zijn er zelfs niet mede te vergelijken. Men spreekt dan ook niet van bloeien der varens, maar van *fructificeeren*,

te zien is en dit geheel door *sporangien* ingenomen of liever vervangen is.

Zulke vruchtbare bladen staan dan geheel geïsoleerd en zijn scherp van de anderen onderscheiden, zooals bij de Koningsvaren, wier vruchtpluimen tegen het sporenloze loof, op grooten afstand zijn te herkennen.

Bij de Kaneelvaren nu is dat nog sterker het geval. Er is daar een buitenste krans van onvruchtbare bladen en een binnenste van enkele rechttopstaande vruchtbare, die door bouw, vorm en kleur geheel van de andere afwijken en een zeer bijzonder en opvallend voorkomen hebben.

Voor al de kleur is prachtig, fraai kaneelbruin, dat aanvankelijk lichtkleurig, later donkerder van tint is.

Maar wat het meest in verrukking brengt is de wonderfijne structuur dier sporebladen.

Aan den witgelen, wollig behaarden

mas. Daarin staat de Kaneelvaren bepaald ten achter bij onze trotsche en prachtige Koningsvaren, wier loof bijzonder karakteristiek en sierlijk is. Maar dat neemt niet weg dat ze tot de sierlijkste en interessantste varens behoort en naast de Koningsvaren een prachtig effect maakt.

Er bestaat nog een soort van *Osmunda*, de *O. Claytoniana*, die als „der Dritte im Bunde“, als sierplant warm kan aanbevolen worden. Het is een soort die als een overgangs- of tusschen-vorm kan beschouwd worden tusschen de Kaneel- en de Koningsvaren, wijl zij haar sporen niet vormt op de toppen der bladen zooals de Koningsvaren doet, noch op geheel daarvoor afgezonderde vruchtaren, maar in het midden der bladen, op de middelste, soms ook op de onderste bladvinen.

De Kaneelvaren stamt, evenals de *Osmunda Claytoniana*, uit Noord-Amerika. Die hebben dus tegenover de Koningsvaren een betrekkelijk beperkt groeigebied, wijl deze laatste als een echte cosmopoliet over gansch Europa verspreid is en verder in het Noorden en Zuiden van Afrika, in West-Azië, Indië, China, Japan, Noord- en Zuid-Amerika wordt aangevonden. Ook in ons land komt zij vrij veelvuldig voor in boschrijke streken, en op beschaduwde plaatsen aan slootkanten, enz. In de cultuur is zij al even gemakkelijk als de Kaneelvaren, die met een licht-beschaduwde, vochtig stukje veen- of boschgrond tevreden is.

v. L.

De Lisch.

In het 5de deel van de *Flora Batava* vindt men eene afbeelding van de Lisch, een plant die menige sloot van ons vaderland siert. En wie er de gele, de mooie gele bloemen van plukken wil, doet dat evenals wij, met verstand en met een scherp mes. Wij rukken ze dus niet van de plant en laten haar er ook eenige behouden. Wij hebben het wel gezien dat de geheele plant uit de sloot getrokken was, en beroofd van haar bloementooi, aan den kant van den weg lag.

Gij en ik, niet waar lezer, wij doen zulke daden van vandalisme niet en geven onze kinderen, waar wij zoo gaarne mee wandelen, een beschaafter voorbeeld.

Maar keeren wij tot onze gele Lisch terug, ons eigenlijke onderwerp.

Beginnen wij met te zeggen, dat onze Lisch ook wel Pinksterbloem, Valsche of Moeras-Lisch wordt genoemd, terwijl de Nederl. Natuurhistorische Vereeniging haar *Gele Lisch* doopt en dien naam moeten wij aannemen.

In de plantkunde heet zij *Iris Pseudacoris* en dat zij tot de familie der Iridaceae behoort, mag als bekend verondersteld worden. Daar zijn redenen, om van haar te houden en één van deze is, dat de Gele Lisch de eenige vertegenwoordigster is van dit geslacht, wat betreft onze Flora. Wanneer wij de lange lijst van soorten nagaan, de een al mooier dan de ander, zijn wij maar zuinig bedeeft, en is dit

Varengroep: in 't midden de Kaneelvaren.
(Orig. foto voor „Onze Tuinen“, van den heer M. Coeterier, te Amsterdam)

wat zooveel wil zeggen als vruchtvoortbrengen. Niet alle varenbladen brengen echter sporen voort; er zijn er ook die nimmer iets van sporenvorming vertoonen, terwijl bij andere soorten de bladen soms geheel, soms gedeeltelijk met sporen zijn bezet. Die laatste noemt men vruchtbare (*fertiele*) of kortweg sporenbladen, terwijl die, welke geen sporen voortbrengen, onvruchtbare (*steriele*) bladen worden genoemd.

Een algemeen verschijnsel is, dat de onvruchtbare bladen grooter bladvlak vertoonen dan de sporebladen, die soms geheel van voorkomen veranderen. Dat gaat bij sommige soorten zoo ver, dat van een bladvlak niets meer

steel zitten op afstanden van ongeveer vijf centimeter, welke echter naar boven toe geleidelijk kleiner worden, de vruchtvinnetjes (sporeblaadjes), die opwaarts naar den steel toe zijn omgebogen.

Elk zoo'n sporeblaadje bestaat uit een veervormig, fijnvertakt, wollig behaard nerfje, waarop kaneelbruine korreltjes, de *sporangien* of sporedoosjes zitten, als hangend tusschen de fijne wollige beharing.

Indedaad, elk zoo'n vruchttakje is een wonder van bouw en schoonheid, dat men niet moede wordt te bewonderen. Vooral als men de takjes bekijkt met een loupe, staat men verbaasd over de fijne structuur der vruchtblaadjes, die door de fijne beharing iets bijzonder teers en transparants hebben.

De onvruchtbare bladen vallen niet bijzonder op. Ze gelijken sterk op die der Mannetjesvaren, *Aspidium Filix-*

2) Er zijn wel soorten die zich parthenogenetisch voortplanten, d. w. z. zonder dat bevruchting heeft plaats gehad, zooals bij *Pteris Cretica*, maar dat zijn uitzonderingen.

laatste ook van toepassing op de bloem van onze Lisch, die bijna eenkleurig is, terwijl juist de meeste leden van dit uitgebreide geslacht een rijkdom van kleuren bezitten, die inderdaad aan een regenboog doet denken.

't Is precies andersom, prevelt een opmerkelijk lezer, de regenboog heeft de kleuren van een Iris; immers de geleerden meenen, dat door de Grieken eerst de naam Iris aan een plant en later aan den regenboog werd gegeven.

Maar ook de bodin van Hera, die speciaal belast was om de zielen der gestorvenen van de aarde naar haar bestemming over te brengen, heette Iris. Daarom plantten de Grieken Lischplanten op het graf der gestorvenen, eene gewoonte, die in Griekenland tot op den huidigen dag is bewaard gebleven.

De blauwe Lischbloem, die in grooten getale op de Macedonische bergen groeit, was bij de Grieken om haren stralenrijkdom ook een zinnebeeld der welsprekendheid. Vandaar het distichon:

„In u zagen de ouden het beeld van het
[zwaard des geestes,
Van den welsprekenden mond en de
[bezielende kracht”.

Ook werd zij als lentebloem, met bijzondere ceremoniën, door de hand van eene kuische maagd geplukt, om daardoor de aarde te veroveren.

Anakreon heeft haar in een gedicht als symbool der smart van vermaade liefde geteekend en daarvoor gaat zij nog in het Oosten door. Maar ook in de Noorsche mythe ontmoeten wij de Lischbloem. Men beschouwde daar den regenboog als de Bifröst, die hemel en aarde verbindt; die brug was door Iris gebouwd en in den ouden eeredienst werd de Deutsche Iris, ook Pinksterlelie genoemd, aangewend tot versiering der Pinksterbruid. Onder dezen naam werd naar overoud gebruik, eene maagd, geheel in loof en bloemen gehuld, als in een grooten bloemkrans veranderd, maar het gelaat met een sluier van zevenkleursbloemen (Iris) bedekt; zoo werd de Pinksterbruid rondgeleid. Hier te lande moet vroeger de gewoonte hebben geheerscht om een klein meisje, op een wagentje zittend en bijna onder de Lischbloemen bedolven, door arme vrouwen rond te voeren, om te bedelen. Zij was het symbool der lente, welke oud en jong zoo gaarne ziet komen en altijd met vernieuwde vreugde begroet.

Van alle Iris-soorten en verscheidenheden, er zijn er heel wat, heeft onze Lisch de schoonste bladeren, die ongeveer een meter lang zijn en waarvan het einde een sierlijke bocht beschrijft, iets wat wij in natura kunnen waarnemen. In dat opzicht staat zij bovenaan, wat wij van de bloemen niet kunnen getuigen. Men ziet heusch geen regenboog van kleuren in onze Lisch; haar kleedje is ook zoo eenvoudig, maar o, het staat haar zoo goed. Dat past bij hare omgeving, het vloekt niet bij onzen Kalmoeswortel, bij onze Zwanebloem, Egelskop, Lischdodden en Rietgras. Het is een ruiker waarvan onze Lisch de „pièce de milieu” is. Al deze slootbewoners zijn met elkander opgegroeid; waar men de een

vindt, ziet men de ander, zij hooren bij elkaar en vormen soms in stille hoekjes half verscholen achter Wilg en Els, de schilderachtigste plekjes die men zich voorstellen kan. En niet waar, lezer, gij en ik laten die plekjes ongerept, maar gaan er bij zitten, om het goed in ons op te nemen, om het, als er gelegenheid voor is, in onzen tuin te imiteeren.

Gij zult het wel met ons eens zijn, lezer, dat bij de sobere kleuren, die deze planten kenmerken, een bont gekleurde Iris niet past.

Een *Iris Gatesi* bijv. zou het daar lang niet deftig genoeg zijn; *Iris Xiphium*, de z.g. Spaansche Lisch, kan weer niet tegen natte voeten; maar de Japansche Lisch dan, hooren wij vragen, die staan op „Haarzuilen” ook bijna in 't water.

Zeker, de Japansche Lischbloem behoort aan den waterkant thuis, maar geef ons, lezer, de groote bloemen van deze planten, die met een exotische kleurenweelde geschilderd zijn, zij hooren in ons landschap niet.

Wil men uitsluitend een groep Lischplanten in den tuin aanbrengen, maak dan een ruim gebruik van de Japansche Lisch met hare bewonderenswaardige bloemen.

In het water begint men echter met onze Iris, zij is in staat, de anders een-tonige lijnen onzer vijvers of slooten te breken, waardoor nieuwe gezichtspunten geboren worden. Probeer het eens met eenige planten, maar zet ze, wat wij u verzoeken mogen, niet in een kransje netjes naast elkaar, neen, hier en daar een flinke pol, waarvoor nog ruimte genoeg gelaten kan worden ter aanplanting van een of meer Water-Boterbloemen, *Caltha palustris*, die in Mei onze groene weiden in gouden lijsten heeft gezet.

En wanneer dan in Juni de Lisch, onze Lisch bloeit, dan raden wij u aan er eens een bloem af te snijden en deze goed te bekijken.

Gij ziet dan onmiddellijk aan de drietallige kransen van bloembladeren, dat de Iris tot de éénzaadlobbige planten behoort, maar veel verder brengt ge het waarschijnlijk niet. Meeldraden ontbreken, zegt ge in gedachten bij uwe anatomische beschouwingen, terwijl de stijlen en stempels te vergeefs worden gezocht.

Laten wij u een weinig op streek brengen!

Wanneer wij het schutblad wegnemen, waaruit de bloem te voorschijn is gekomen, dan valt het ons op, dat het vruchtbeginsel onderstandig is, dus, de bloembekleedselen staan daar bovenop. Van een groenen kelk is hier niets te bespeuren, wat trouwens bij de *monocotyledonen* regel is. Het geheel bestaat uit een bloemdek, dat uit zes blaadjes of nog beter uit zes groote bloemdekklippen is samengesteld, daar deze aan den voet vergroeid zijn en te zamen een kokertje vormen.

De buitenste bloembladeren zijn het grootst en hangen voor de helft omhoog; ze zijn goudgeel gekleurd met op 't midden eenige donkere strepen, die den bezoekers den weg naar den honig wijzen, welke aan den voet van elk bloemblad in daarvoor ingerichte orga-

nen afgescheiden wordt. In tegenstelling van de buitenste staan de binnenste bloembladjes rechtop, zij toonen dezelfde kleur, zijn klein en smal. Wanneer wij er deze organen afknippen en wij houden het overgeblevene onderst boven, dan ontdekken wij in 't midden, onder de bladachtige stijlen, drie meeldraden met een langwerpigen helmknop, die over zijn geheele lengte met stuifmeel bedekt is.

Met het oog op de bestuivingsleer is zeker de Lischbloem een merkwaardig voorbeeld, dat niet zal nalaten altijd de aandacht te trekken.

Wij hebben de ondervinding opgedaan, dat een aantal Iris-soorten weinig of in 't geheel geen zaden geven, onze Lisch maakt daarop een gunstige uitzondering, zij is in hooge mate vruchtbaar en 't is al zeer merkwaardig hoe keurig zij haar zaden in de vruchten opgestapeld heeft.

Dat zij het ook buiten het water goed kan stellen bewijst het exemplaar in de Baanstraat te Utrecht, dat bijzonder goed ontwikkeld, elk jaar met tal van bloemstengels hoogtijd viert.

J. K. B.

Schooltuinen.

Een met den eersten prijs bekroond opstel over dit onderwerp in „The Garden” begint aldus:

„Tuinbouwonderwijs is zonder twiffel van hooge waarde voor de leerlingen onzer dorpsscholen. De belangstelling welke de jongens toonen voor hun kweekbedden, is een bewijs voor de geschiktheid van dit onderwijs; en het feit dat elke plattelandjongen hoopt, eenmaal zijn eigen tuin te bezitten, is hem een aansporing, zich de noodige kennis te verwerven. Het geduld en de volharding, op zoo jeugdigen leeftijd ingeprent, zijn van onberekenbaar nut voor onze jongens. Bovendien beschouwen zij de tuinbouwlessen als eene ontspanning en ik vernam van den onderwijzer hier (die een zeer bekwaam tuinman is), dat het gecombineerde theoretische en practische onderwijs dat hij verstrekt, de meest gelukkige resultaten heeft gehad. De jongens hebben zeer veel plezier in hun werk; het blijkt, dat zo beter scholieren worden en zich goede gewoonten eigenmaken, als opmerksaamheid, regelmaat, stiptheid, zuinigheid, en belangstelling in den tuin bij hun huis.

Men is er mee ingenomen, dat het tuinbouwonderwijs thans deel uitmaakt van de onderwijscurcus der scholen. Daar het evenwel nog niet verplicht is, vrees ik, dat het in den regel alleen daar gegeven wordt, waar de onderwijzer de noodige lust en geschiktheid er voor bezit. Maar het is prettig, te constateeren, hoe menig plaatselijk bestuur deze zaak ernstig opgevat heeft en districts-onderwijzers heeft aangesteld, om les te geven in het bewerken van kleine (dorps-) tuintjes.”

B. B.

Zomersnoei.

II.

Het spreekt, dat zal de zomersnoei recht van bestaan hebben en ons werk gemakkelijk van de hand gaan, ook de wintersnoei naar behooren moet zijn uitgevoerd. Beide staan in zoo nauw verband, dat noch de een, noch de ander mag worden nagelaten. We nijpen alleen de houtscheuten; deze onderscheiden zich van de vruchtscheuten en spoortjes door haar forskere ontwikkeling en de lengte varieert tusschen de 20 en 30 c.M.

Aan spoortjes wordt vanzelf niets gedaan, zelfs de leek weet al wel, dat daaraan na verloop van tijd de vruchten moeten komen. Maar de vruchtscheutjes, die de lengte van 15 c.M. hebben, zwakker van bouw zijn dan de houtscheuten, ook zij moeten 't vaak ontgelden en in der haast wordt ook aan hen 't kopje ontnomen. Zulks is verkeerd; in gewone omstandigheden mag aan een vruchtscheut of -twtijg nimmer worden gesneden.

Waar moet nu de houtscheut worden gegrepen? Dat hangt er van af, waar ze geplaatst is. We hebben toch houtscheuten direct op den gesteltak en zulke, voorkomende op den z.g.n. vruchtzetel, dus indirect op den tak. Houtscheuten, direct op den tak, vindt men op de verlengenis van 't vorige jaar. Deze worden genepen op 5 à 6 volgroeide bladeren. Bij krachtigen groei nijpe men liever wat langer, gerust op 7 bladeren, wijl in den winter deze houttwijgen bij voorkeur ook wat langer gesnoeid worden.

Houtscheuten, indirect op den gesteltak voorkomende, worden korter genepen en wel 3 à 4 bladeren. Onder dit aantal bladeren zijn alleen begrepen de goed volwassene; bij 't punt van oorsprong zitten doorgaans een of een paar kleinere blaadjes. Deze worden niet meegeteld.

't Doel van 't nijpen is n.l. te versterken datgene, wat zich dicht bij den tak bevindt, 't zij dit oogen zijn (bij de houtscheut direct op den tak) of wel spoortjes of vruchtscheuten, voorkomende op den vruchtzetel. Men onthoude, dat er nooit meer dan één houtscheut op een vruchtzetel mag voorkomen; de andere worden voor 't nijpen weggenomen.

Bij den wintersnoei hebben we aangegeven, dat de houttwijgen, direct op den gesteltak gezeten (dat zijn nu de houtscheuten, welke we nijpen op 5 à 6 bladeren), gesnoeid moesten worden op twee goede oogen. We gaven toen tevens aan, dat 't geen uit die 2 oogen kan voortkomen, zeer verschillend is. Blijkt 't nu bij wat krachtigen groei, dat uit die twee oogen zijn voortge-

komen, dan moet de bovenste vallen en wordt de onderste op 5 à 6 bladeren genepen.

Onze verwachting is dit echter niet en meestal zien we 't bovenste oog zich ontwikkelen tot houtscheut, terwijl 't onderste 't niet verder brengt dan spoor of wel vruchtscheut. In dit geval moet ons oog gericht zijn op al wat onder de houtscheut voorkomt. We hebben te zorgen, dat de spoor voldoende gevoed wordt, evenwel niet te vet gemest, want dan schiet hij door. Laten we nu de houtscheut ongenepen, zoo gaat deze met alles strijken en blijft de spoor uiterst zwak. Wordt de houtscheut geheel weggenomen of wel op één blad genepen, zoo zou 't kunnen gebeuren, dat, ten gevolge van den sterken toevoer van voedsel, de spoor ging doorschieten. De lezer zal daarom begripen, dat de houtscheut genepen moet worden op een 3 à 4 bladeren, een aantal, 't welk 't doorschieten der spoor belet, maar tevens zorgt, dat ze voldoende wordt aangesterkt.

Hoe ouder de vruchtzetel is, hoe minder kans, dat er zich houtscheuten op voordoen. Hoe in zulke gevallen gehandeld moet worden, is eenvoudig niet aan te geven. In ieder geval valt er dan niet aan te nijpen en moet men sommige organen of geheel wegsnijden of er valt in 't geheel niets aan te doen. 't Komt voor, dat zich bij takjes waar aan 't einde een vrucht beugt, naast de vrucht zich een houtscheut ontwikkelt; zoo ja, dan wordt deze op een tweetal bladeren ingegenepen; we hebben er niets aan, ze voedt alleen de vrucht een weinig.

Na de nijping ziet onze vormboom er mooi geschoren uit. 't Duurt echter niet lang of de bovenste oog(en) der genepen scheuten gaan op hare beurt uitloopen, de groeitijd is immers nog niet voorbij. Onwillekeurig zal aan menigen lezer na 't lezen hiervan de vraag ontvallen: Is 't dan niet beter met nijpen te wachten tot de groei wat ophoudt, we besparen ons dan toch aardig wat werk?

Meestal stelt men 't nijpen nog wat uit, dat 't echter verkeerd is, kunnen onze lezers zelf wel beoordeelen. Een 3 à 4 weken na de eerste nijping, zullen der eindooogen der scheuten gaan uitloopen; ze maken dus z.g.n. te vroege scheutjes. Begin tot half Augustus moet dan opnieuw worden genepen. Zijn er twee scheutjes, zoo wordt de bovenste geheel weggebroken, terwijl 't blijvende op een blad wordt ingekort. En of er meer oogen doorgeschooten zijn, wat bij krachtige groei nog wel voorkomt, steeds behouden we slechts 't onderste scheutje en nijpen dit op 't eerste blad. Komen deze te vroege scheutjes wat laat in 't seizoen, dan kan die tweede nijping wel achterwege blijven.

Wie nu heel secuur is en over veel vrije tijd beschikt, kan de later zich ontwikkelende scheutjes tegen half of eind September nog wegnemen, veel uitwerking heeft dit evenwel niet.

Wat de verlengenis aangaat, deze moet wel worden genepen, maar niet bij de eerste nijping, dat is te vroeg. Eind Juli, begin Augustus kan 't kop-

je hiervan worden weggebroken, waar door de onderste oogen altijd nog wat aansterken. Men bepale er zich toe, alleen 't bovenste kopje weg te nemen. Een te vroege of wel een te korte nijping der verlengenis zou zeer waarschijnlijk te vroege scheutjes in 't leven roepen of de houtgroei zou er te veel door worden bevorderd.

Nu gaat 't niet op alles over één kam te scheren. Het spreekt, dat men in de praktijk voor tal van uitzonderingen zal komen te staan, die moeilijk zijn aan te geven en moet men handelen naar zijn beste weten. Men onthoude dus vooral:

dat alleen „houtscheuten” worden genepen, en wel die voorkomende direct op den gesteltak op 5 à 6 blaren, diegenen, gezeten op een vruchtzetel, indirect op den gesteltak, minstens op 2 hoogstens 4 blaren;

dat de beste tijd van nijpen is de laatste helft van Juni.

En om nu vergissingen te voorkomen, voegen we er nog even aan toe, voor hen, die er mee verlegen mochten zitten, dat 't verschil tusschen hout- en vruchtscheut, naast 't zwakker voorkomen ook gemakkelijk hieraan is te herkennen, dat de vruchtscheut op 't oogenblik der nijping reeds afgesloten is door een eindknop, dus hoegenaamd niet meer in lengte toeneemt; de houtscheut groeit daarentegen nog steeds door. — De volgende week de rest.

(Wordt vervolgd.)

P. v. d. V.

Aardbeienplanten om te vervroegen.

Reeds meermalen waren we in de gelegenheid, onze lezers er op te wijzen, dat het kweken van aardbeien onder glas een niet alleen aangenaam, maar ook loonend werkje is. Het vervroegen nu is op zich zelf niet zoo'n kunst, en zij die gewoon zijn, een beetje zorg aan de planten te besteden kunnen deze cultuur gerust probeeren, overtuigd als we zijn, dat het goede resultaten geeft.

De groote moeilijkheid zit 'm hierin, dat men er zorg voor draagt, planten te bezitten, die voor dit doel speciaal gekweekt zijn.

Voor het vervroegen gebruikt men jonge planten die van de uitloopers genomen zijn. Deze planten dus in die korten tijd tot haar meest volkomen ontwikkeling te brengen, dat is het waar het om gaat.

De beste manier om dit doel te bereiken, geeft ons plaatje duidelijk te zien. Zooals men weet, maken de aardbeienplanten ranken en op deze ranken ontwikkelen zich jonge plantjes, die zich spoedig, waar ze met den grond in aanraking komen, daarin vastwortelen. We nemen nu kleine bloempotjes, gewone stekpotjes, en graven die onder zoo'n nog niet geworteld toekomstig plantje in den grond, vullen dit potje met goede aarde en brengen hierin dat plantje, dat daarin dan een weinig wordt vastgedrukt; dan zal dat plantje spoediger dan andere wortels daarin

vormen en is dit geschied, dan snijden we de rank af en we hebben een in pot gegroeide jonge plant, die dan daarna nog eenige keeren wordt verpot en in den vollen grond met pot en al wordt ingegraven, waar ze zich sterk ontwikkelen. Zulke planten zijn in hare ontwikkeling niet het minste gestoord en moeten daardoor wel bij de gewoon behandelde eene groote voorsprong hebben. Men graaft natuurlijk minstens zooveel potjes in als men planten wenscht; men kan dan later nog enkele der zwakste op zijde zetten.

Is dit voor het kweken van planten voor te vervroegen de meest aanbevelenswaardige manier, ook voor het uitplanten in den vollen grond is het van niet minder waarde. Men verpot dan de plantjes niet, maar klopt ze zoodra ze goed aangeworteld zijn uit de potjes en plant ze ter plaatse uit. Men zal door deze wijze te volgen het voordeel hebben, reeds het eerste jaar na de planting royaal te oogsten. We moeten er

Ramenas

Onder de lezers van „Onze Tuinen” zullen er zeker niet weinigen zijn, die in het vroege voorjaar met verlangen den tijd te gemoet zien, wanneer de radijs bij het ontbijt verschijnt en die het betreuren, dat deze slechts korten tijd genoten kan worden. We zouden wel wenschen, dat wij er ook in den zomer van konden profiteren, maar, we weten het, de dan geteelde knolletjes zijn bijna altijd voos.

In het najaar evenwel vinden we een

zulke plekjes kan men zeer geschikt ramenastelen.

Daartoe legt met een drietal zaadjes bij elkaar op een afstand van een paar c.M. Zijn zij opgekomen, dan trekt men van elk drietal de twee zwakste uit. Verder heeft men naar de overblijvende niet veel om te zien.

De beste zijn die, welke men niet al te groot heeft laten worden en gegroeid zijn op grond, met oude koemest zonder stroo bemest. Versche mest toch brengt vrij wat ongedierte in den grond, wat de ramenast wormstekig maakt.

Men kan de ramenast het best bewaren tusschen zand in vorstvrije schuren of kelders. Ze blijft dan tot in het voorjaar goed. Een aanbevelenswaardige soort is de *lange, zwarte winteramenast*.

Amsterdam.

A. M. v. DRIEL.

BERICHT.

Voor den nieuwen jaargang zullen wij een ietwat hooger prijs voor ons blad moeten vragen: de prijs komt van f 2.50 per jaargang op drie gulden per jaargang, dus van f 0.65 op f 0.75 in het kwartaal.

Wij moeten dat doen, willen wij de financieele basis van ons blad gezond maken. De zoo lage prijs van f 2.50 was op een getal abonné's van 15,000 à 20,000 berekend. Dat getal is nog lang niet bereikt, ofschoon het aantal lezers zich geregeld uitbreidt en reeds meerdere duizenden bedraagt.

Wij hadden de keus tusschen vermindering van inhoud en illustraties en verhooging van prijs. Wij kozen het laatste, in de overtuiging, steun van de lezers te zullen ontvangen, die ons reeds zoo veel waardeering betuigden.

Een prijsvraag, die onze Redactie zoo veel hoofdbrekens kostte, zal voortaan alleen bij buitengewone gelegenheden worden uitgeschreven — de belangstelling daarvoor was niet groot genoeg om voortzetting te wettigen.

DE DIRECTIE.

Afleggen van jonge aardbeiplanten in potten.

(Uit „Amateur Gardening”).

nog op wijzen, dat de eerste plantjes, die zich op zoo 'n rank ontwikkelen de beste zijn. De volgende worden niet alleen later in den tijd gevormd en zijn daardoor reeds achter, maar ook heeft dan de plant door het aantal vruchten wat zij te voeden heeft, minder kracht en ook daardoor worden ze zwakker; de eerste zijn dus de beste. We pasten deze bewerking zelf meermaalen toe en altijd met het beste succes; 't is ogenschijnlijk wel een weinig tijdroovend, maar doeltreffend en voor hen die over een weinig tijd te beschikken hebben zeer aan te bevelen.

J. A. KORS

OUDE WIJSHEID

Hebt gij geen kapoen,
Moes, kruid, en groen,
Dat kan u voën.

J. Cats.

goede plaatsvervangster van de radijs in de ramenast. Men heeft van deze ook wel variëteiten, die, in April en Mei gezaaid, in den zomer genuttigd kunnen worden, doch deze schieten nog al licht in het zaad, zoodat ze niet gegeten kunnen worden.

De ramenast, voor herfst- en wintergebruik bestemd, wordt einde Juni of begin Juli gezaaid. Gewoonlijk bereiken ze de grootte van een Meiraap, doch sommige soorten worden nog veel grooter.

Men heeft er dus betrekkelijke weinig planten van noodig en daarom is het minder noodzakelijk er een bepaald plekje van den tuin voor beschikbaar te houden.

Licht zijn er in het veld met aardappelen enkele leegte plekken gekomen, doordat bijv. de veenmollen hier en daar een paar planten vernield hebben. Of wel, enkele slapplanten zijn door de ritnaalden gedood of men heeft hier en daar een koolplant, die aan knolvoetziekte leed, moeten verwijderen. Op al

UITSLAG PRIJSVRAAG.

Op onze prijsvraag betreffende het verzamelen van het grootste aantal handteekeningen op een no. van „Onze Tuinen” moeten wij aan de navolgende inzenders de prijzen toekennen: 1e prijs (f 40) aan den heer P. M. Schwegel, Utrechtscheweg 99, Amersfoort; 2e pr. (f 25) aan den heer J. C. v. Vugt, Alhier; 3e prijs (f 15) aan mej. Augustijn, Brabantsche Turfm. 13 C, Delft.

Ieder die 5 nieuwe Abonné's opgeeft voor „Onze Tuinen”, weekblad voor Vaklieden en Amateur-Tuiniers, ontvangt gedurende één jaar dit blad gratis.

BODEM EN BEMESTING.

Een nieuwe wijze van bemesting.

De onderstaande mededeeling lezen we in „Gartenflora” en vinden het niet onaardig, ook de lezers van dit blad daarmede in kennis te stellen.

Door de groote uitbreiding der vruchtencultuur in de Nieuwe Wereld spreekt het van zelf dat de Amerikaanse kweker tracht op allerlei wijzen zijn bedrijf zoo goedkoop en eenvoudig mogelijk in te richten. En ook op de wijze van bemesting tracht hij dit beginsel toe te passen. Zoodoende kwam hij op de gedachte om z'n boomen in het weiland te planten en den grond rondom den boom, zoover de kroon reikt, flink om te spitten. Daarna werd het gespitte land met een laag stroo bedekt en iedere keer, als het weiland gemaaid moest worden, spreidde men het gras laagsgewijs over het stroo uit en daarmede bleef men voortgaan zoolang er gras te maaien was. Het gras werd dus niet eerst tot hooi gemaakt maar terstond onder de boomen uitgespreid, waar het ging rotten en later tot mest moest dienen.

Daardoor vormde zich, volgens de proefnemer, langzamerhand een flinke humuslaag en werd tevens het uitdrogen van den bodem verhinderd, het toetreden van zuurstof bevorderd en de ontwikkeling van bacteriën begunstigd. Volgens proefnemingen zouden de aldus behandelde boomen een bijzonder mooi wortelgestel hebben en zich door weelderigen groei onderscheiden. Ook de vruchten waren bijzonder mooi en heerlijk van smaak en de oogsten waren regelmatig dan anders.

We vermelden hier slechts hetgeen we in „Gartenflora” lezen en onthouden ons van commentaar. Gaarne zouden we van bevoegde zijde een oordeel over het bovenstaande hooren, of den uitslag van mogelijke proefnemingen later in dit blad vernemen.

W. LODDER.

De stikstofknolletjes der vlinderbloemige gewassen.

Naar aanleiding van een vraag onlangs gedaan over de bemestingswaarde van vlinderbloemen, zeiden we over dit onderwerp een kort artikelje toe, dat we in dit no. een plaatsje geven. Het bleek uit de vraag, dat de verkeerde meening had post gevat, als zouden de bloemen van gouden regen (en andere vlinderbloemen) eene speciale meststof vormen. Dit nu is onjuist; wie hieromtrent iets zien en weten wil, begint met een vlinderbloemig gewas uit den grond te graven; een klaverplantje b.v. is hiertoe zeer geschikt en valt bovendien binnen ieders bereik. Wikke, lupine, vogelpootje enz. zijn natuurlijk ook goed.

Na de aarde te hebben weggespoeld, zien we aan de wortels een aantal knobbeltjes, ter grootte van een spelde-

knop. Bij pronkboonen heb ik ze in het najaar wel gezien zoo groot als een kleine aardappel.

Die knolletjes vindt men aan elke goed ontwikkelde vlinderbloemige plant in den tuin, op 't veld of op den akker. Toch brengt de plant ze niet zelf voort, en onder zekere omstandigheden zijn ze ook niet noodig. Men kan b.v. klaver zaaien in uitgewasschen en daarna uitgegloeid grof zand. Wanneer men nu maar zorgt, dat men de noodige voedingszouten in opgesloten toestand geeft, dan laat de ontwikkeling niets te wenschen over, hoewel de knolletjes zich niet vertoonen.

Terstond wordt de groei van de plant vertraagd, zoodra men slechts één der voedingsstoffen weglaat of in onvoldoende hoeveelheid geeft (dit is de bekende minimum-wet van Liebig).

Laat men dus de stikstof weg, dan staat de groei stil. Dat is het oogenblik waarop men iets kan zien van de werking onzer knolletjes.

We halen nu een klaverplant uit het bleekveld of uit een grasrand, spoelen de aarde weg en snijden eenige van die knolletjes stuk, om die aldus fijn verdeeld met water aan de plant te geven, die aan „stikstofhonger” leed.

Intusschen geven we steeds nog al de voedingsstoffen (b.v. eene oplossing 1 op 1000 van phosphorzure kalk, phosphorzure kali, zwavelzure magnesia, ijzerchloride, een weinig chloornatrium, welk mengsel geen stikstof bevat). Langzamerhand zien we de plant weer opfleuren, en als we ze na eenigen tijd uit den grond halen, blijken ze aan de wortels de bekende knolletjes te hebben.

* Die planten, welke we steeds in 't gestriliseerde zand kweekten met dezelfde voedingsoplossing als boven, doch waaraan we salpeter toevoegden, groeiden uitstekend door, doch.... ze misten de knolletjes.

Omtrent de beteekenis der knolletjes voor de planten zijn we nu op de hoogte: Onze proeven hebben ons geleerd, dat zij de planten van de noodige stikstof voorzien niet alleen, maar tevens dat zij die ontnemen aan de atmosfeer, wat voor de planten in gewone omstandigheden onmogelijk is.

*t Zal nu meteen duidelijk zijn, waarom het tóch goed is, aan jonge erwten en boonen wat chilisalpeter te geven. De jonge planten hebben nl. nog geen of nog slechts kleine knolletjes op de wortels zitten, die van zelf nog slechts onvoldoende in de stikstofbehoefte voorzien. Tot op het oogenblik dat dit wél gebeurt, is het van belang, de planten met een klein extratje direct opneembare stikstofmest door den kwaden tijd heen te helpen.

Maar al kennen we nu vrijwel de beteekenis en de waarde, we weten nog niets omtrent de natuur dezer knolletjes. *t Is vooral onze eminente landgenoot Prof. Beyerinck, wiens onderzoekingen ons hier het gewenschte licht hebben ontstoken.

Snijdt men zoo'n knolletje door en

brengt men er een uiterst dun schijfje van onder het mikroskoop, dan blijkt het gevuld te zijn met voorwerpjes, die geheel het voorkomen van staafbacteriën hebben en daarom bacteroiden genoemd worden.

In zeer jonge knolletjes vindt men staaftjes, die zich in reinkultuur laten kweken. Wordt hiermee een stikstofvrije, steriele voedingsoplossing geënt, waarin een vlinderbloemige plant groeit, dan dringen de bacteriën in de wortelharen en vandaar in het schorsweefsel van den wortel.

Daar prikkelen zij deze tot de vorming der knolletjes (dus eigenlijk een proces van galvorming, een z.g.u. phyto-ecidium of plantaardige gal); zij assimileeren de atmosferische stikstof en stellen die voor de plant beschikbaar. Onder invloed van het protoplasma der plantencellen gaan de bacteriën ten slotte in den bacteroidenvorm over, om na hun afsterven door 't protoplasma te worden opgenomen.

Na de oogst van een vlinderbloemig gewas blijven er met de wortelresten belangrijke hoeveelheden stikstof in den bodem achter, wat aan een volgenden oogst ten goede komt.

In de praktijk wordt hiervan gebruik gemaakt in land- en tuinbouw, waar eene rationeele wisselbouw steeds een gewas dat veel stikstof behoeft, dus bv. bladgroenten, laat volgen op een oogst van erwten, boonen, klaver.

Elders, nl. op schralen, humusarmen zandgrond, ploegt men lupinen onder als ze in haar volle kracht zijn. Men verrijkt zoodoende den bodem niet alleen met de waardevolle stikstof; doch verhoogt bovendien het humusgehalte, daar de ondergeploegde plantendeelen in humus overgaan.

*t Is merkwaardig, dat de stikstof-assimilatie aanmerkelijk minder wordt, naarmate de peulgewassen in stikstofrijker bodem groeien. Stikstofbemesting staat in dit geval dus gelijk met verkisting.

B. B.

Gieten in den tuin.

Wanneer de regen wat lang op zich laat wachten, en de grond begint uit te drogen, zoodat de planten langzamerhand gebrek aan het noodige vocht zullen krijgen, is gieten noodzakelijk geworden. Maar zullen de planten er van profiteren, dan moet het goed geschieden. Dit is nog al te dikwijls niet het geval.

Er wordt over 't algemeen nog te vaak gegoten, maar niet flink, niet ruim genoeg. Elken avond wordt er gegoten en gespreoid, men slaat geen dag over, en toch.... de bladeren hangen nog even slap en beginnen al voor een deel te verwelken. Hoe komt dat?

Doe eens even de moeite en onderzoek den grond eens; het blijkt dan, dat ja, wel het bovenste aardlaagje nat is geworden, maar daaronder is alles nog zoo droog als asch. Zulk gieten doet niet het minste nut. Of de oppervlakte al nat is, daar heeft de plant niet aan; diepere lagen, waarin de wortels zich bevinden, die moeten water ontvangen.

Vóór men giet, moet de grond dan

ook voorbereid worden, om het water te kunnen opnemen, b.v. door geultjes te maken, waarin het water zich verzamelt en in den grond dringt. Een vlakke, effen grond neemt in den regel weinig water op, maar laat het afstroomen naar de paden, en na een uur is alles weer droog.

Heeft men eerst geultjes gemaakt of op andere wijze gezorgd, dat het water niet kan afvloeien, dan dringt het water goed in den grond en komt het bij de wortels. Hoe grooter de geulen of gaten zijn, des te dieper kan het water in den grond dringen, en des te langer blijft de grond vochtig.

En dan maar veel water geven. Is het eerste water in den grond getrokken — en dat doet het gauw genoeg — dan nog eens gegoten, de geulen boordevol. Het duurt niet lang of de aarde heeft het water weer ingezogen. Dan de geulen nog maar eens gevuld. Zie zoo, nu kunnen we een paar dagen wachten. Begint dan de grond weer behoefte aan water te krijgen, dan gieten we weer opnieuw, overvloedig, zoo dat de grond goed met vocht doortrokken wordt. Zulk gieten is der plant van veel meer nut, dan dat men elken avond den grond wat oppervlakkig besproeit of elke plant een scheutje water geeft.

Er is nog iets, waarop we wenschen te wijzen. Velen gieten op de verkeerde plaats. Men meent zijn rozen, zijn vruchtboompjes, enz. van water te voorzien, door dit vlak om den stam te gieten. Maar daar neemt de plant het echter niet op, ten minste heel weinig. Het zijn niet de dikke wortels der plant, maar de fijnste, jongste worteltjes, die het water (en het daarin opgeloste voedsel) opnemen. En die fijne wortelvezeltjes most men niet vlak bij den stam zoeken, maar verder af; zoover als de uiteinden der takken reiken, wordt meestal gezegd. Dit is echter geen vaste regel. Dikwijls gaan de wortels veel verder. Het hangt ook veel van den bodem af; in goeden, vruchtbaren grond gaan de wortels lang niet zoo ver als in minder vruchtbaren, schralen grond.

Om ons eenigszins een voorstelling te vormen van het wortelgestel, kunnen we dit vergelijken bij de kroon van den boom; hier vinden we de jonge scheuten ook weinig in het midden, dicht bij den stam, maar het overgrote deel aan den omtrek. Zoo ongeveer moeten we ons voorstellen, dat ook de wortels zich door den grond verspreiden, de jonge worteluiteinden meer aan den omtrek van het wortelgestel.

Op die plaatsen moet ook het water voor het grootste deel gegeven worden.

W. F. A. GRIMME.

PERSONALIA.

Onze medewerker, de heer J. C. Muijen, is benoemd tot Jury-lid voor de in September te Leeuwarden te houden tuinbouwtentoonstelling in de afdeeling groenten en vruchten.

Eénjarige planten. — Vaste planten scheuren en opplanten voor vervroeging. — Afleggen van heesters.

De laatste zaaisels van éénjarige planten kunnen worden uitgedund en, waar noodig, jonge plantjes ingeboet.

Dit inboeten moet vooral in dezen tijd zeer voorzichtig gebeuren. Kan men de jonge plantjes met een kluitje opnemen, dan is dit zeer aan te raden.

De eerste dagen na het verplanten flink gieten en als het kan eenigszins tegen scherpe zonnestralen beschermen, zijn mede hoofdvoorwaarden.

De perken met de vroege zaaisels zijn reeds veel verder; hier en daar zullen ze wel reeds in vollen bloei staan.

Ook deze hebben wellicht onze hulp noodig; vele éénjarige planten toch kunnen zich moeilijk staande houden, vooral niet bij zware regenbuien. Ieder plantje afzonderlijk een stok geven zou niet gaan, (tabak, zonnebloem en dergelijke uitgezonderd) daarom brengen we om en tusschen de planten wat fijn erwterijs, waarmee we ze voldoende overeind kunnen zetten en houden. Dit rijst moet natuurlijk zoo gezet worden, dat het zoo min mogelijk in het oog loopt!

Wie in den nazomer en in het najaar nog eenige vakjes met rijk bloeiende éénjarige planten wil bezitten, kan nu in een kouden bak of op een verloren hoekje in den tuin nog eenige zaaisels gereed maken; deze plantjes kunnen dan uitstekend dienst doen als de zaaisels van April en Mei zijn uitgebloeid. Vrijwel alles kan hiervoor gebruikt worden.

Zeer geschikt hiervoor zijn o. a. *Assters*, *Muurbloemen*, *Tagetes erecta*, *Calliopsis bicolor*, *Whitlavia grandiflora*, *Arctotis grandis*, *Nemesia strumosa*, *Calendula*, *Tropaeolum*.

Verschillende vaste planten, die uitgebloeid zijn, kunnen nu worden gescheurd.

Vele mensen zijn nog van meening, dat, als ze eenmaal een overblijvende plant in hun tuin hebben gezet, deze er tot in het oneindige kan blijven staan. De meeste lezers weten gelukkig wel beter, n.l. dat de vaste planten ongeveer om de 4 jaar verjongd moeten worden.

Hiertoe moeten ze worden opgenomen en gescheurd; met dit scheuren kunnen we ook wachten tot Sept.; wanneer we nu scheuren, dan planten we op een hoekje in den tuin de pollens

uit, die we bij dit werkje overhouden en anders wellicht zouden weggooien.

We planten deze ruim in goed bemesten grond, gieten goed aan en beschermen den eersten tijd tegen scherpe zon.

Kweeken we ze gedurende den zomer sterk voort, dan zijn ze in het najaar uitstekend geschikt om in potten gezet, of in den vollen grond van een kouden bak geplaatst te worden.

In 't vroege voorjaar kunnen we ze dan opvolgend in de kas brengen, om ze hier te vervroegen. Zeer geschikt zijn hiervoor o. a. *Dielytra spectabilis*, *Astilbe japonica*, *Heuchera sanguinea*, *Papaver orientale*, *Caltha palustris* fl. pl., *Ranunculus aconitifolius* fl. pl., *Delphinium formosum*, *Hesperis matronalis*, *Phlox nivalis*, *Phl. setacea*, *Phl. divaricata*, *Saxifraga granulata*, *Bellis perennis*, *Centaurea montana*, *Epimedium macranthum*, *Erigeron speciosum*, *Delphinium nudicaule*.

Verschillende heesters kunnen nu worden afgelegd. Hoewel dit werkje in den bloementuin betrekkelijk weinig zal uitgevoerd worden, willen we toch het een en ander ervan meedeelen, vooral, omdat men er zoo weinig moeite voor behoeft te doen.

In de eerste plaats dienen we te weten, welke heesters alzo kunnen worden afgelegd. We noemen o. a.: *Magnolia's*, *Corylus*, *Elaeagnus*, *Ligustrum*, *Rhododendron*, *Andromeda japonica*, *Azalea mollis*, *Ampelopsis Veitchii*, *Staphylea colchica*, *Viburnum*.

Het best leenen zich voor deze bewerking de heesters met lange, slappe takken, die zich gemakkelijk laten buigen. Om de struik wordt de grond flink los gespit; vervolgens geeft men op een tak van de struik (lieft krachtig eenjarig hout) de plaats, waar men de toekomstige wortels wenscht, aan de onderzijde van den tak een schuine snede, ter lengte van 10 à 15 cm.

Hierna buigen we den tak in den grond, waarbij we zorgen, dat ze flink stevig komt te liggen en de top naar boven wijst. Op deze wijze kunnen we zooveel takken afleggen, als we wenschen.

Het ligt voor de hand, dat hoe lager de takken aan de struik zitten, hoe gemakkelijker de bewerking is.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Miltonia's. — *Thunia's*. — *Odontoglossum*.

De meeste *Miltonia's* en hare verscheidenheden zijn uitgebloeid en deze krijgen een afzonderlijke plaats òf in het koudste gedeelte van de gematigde kas òf in de *Odontoglossum crispum*-kas, waar het niet te donker is en waar zij kunnen profiteeren van veel frissche lucht.

Er worden geen middelen in het werk gesteld om den groei te bevorderen; integendeel, eerst uitrusten, en de planten die eenigen tijd gerust

hebben geven de krachtigste nieuwe scheuten.

Er is nu zeer weinig water nodig om de schijnknollen niet te doen rimpelen en de bladeren frisch te houden. Komen zij groeiende in de *Cattleya*-kas, dan is een weinig meer water gewenscht.

De prachtige *Miltonia Bleuana* en verscheidenheid houdt men in de gematigde kas. De nieuwe scheuten van deze zijn flink aan 't groeien en moeten herhaaldelijk worden nagezien, aangezien mej. Thrips er gaarne op vergadert en meer kwaad dan goed doet.

Onder de *Thunia's* zullen wij er ook vinden, die haar bruiloftskleed hebben uitgetrokken; zij krijgen een plaats in de koude kas, waar zij aan de volle zon zijn blootgesteld. Bezitten wij exemplaren, die niet gebloeid hebben, zoo geven we deze toch een plaats naast de uitgebloeide, nadat wij de jongste bladeren weggenomen hebben en daarmee de plant in haar verderen groei stuiten en haar tot rusten dwingen, zoo noodig voor het goed rijp worden der lange schijnknollen.

Zoolang de bladeren nog groen zijn, geven wij nog een weinig water, zoodra deze echter geel gaan worden geven wij minder en minder, om ten slotte geheel op te houden. In dezen toestand komen zij op haar oude plaats terug.

De vermenigvuldiging van *Thunia's* geschiedt door nu de oude schijnknollen in stukken van 15 c.M. te snijden. Deze krijgen een plaats in een kleinen pot, die goed gedraineerd, gevuld is met gehakte Sphagnum, plus wat zand. Zij moeten een warme plaats hebben en zoodra de jonge scheuten voor den dag komen, doen wij alles om den groei daarvan te bevorderen, om ze daarna, als de bladeren geel worden, als de moederplanten te behandelen.

In de gematigde kas zien wij, dat *Odontoglossum Schlieperianum*, *O. Inleayi* en de fraaie verscheidenheid *Leopardinum* beginnen te groeien, waar dus verplanting gewenscht is, kunnen wij dat nu doen. De ontdekking heeft geleerd, dat zij uitstekend groeien in een compost, bestaande uit varenwortelgrond, boschgrond en Sphagnum, van ieder een derde. Als altijd wordt er goed voor drainage gezorgd en wordt de gieter voorzichtig gehanteerd, en onze lezers weten voorzeker wat dat beteekent.

Wat de temperatuur aangaat, deze behoort gedurende den nacht in de warme kas te zijn ongeveer 22° C., in de *Cattleya*-kas 18° C., in de gematigde kas 16° C. en in de *Odontoglossum*-kas 10° C. De nachten kunnen nu warm maar ook koud zijn en kan het 's avonds gewenscht blijken dat er een vuurtje aangelegd wordt.

J. K. B.

In den Moestuin.

Asperge-oogst eindigen. — *Andijvie* zaaien. — *Doperwtten.* — *Stokboonen.* — *Vroege aardappelen.* — *Afgedragen peulen en doperwtten.* — *Tomaten.* — *Winterwortels.* — *Koolwitje.*

St. Jau, een gewichtige dag in den tuinbouw. Elke rechtgeaarde tuinbouwer houdt dan ook met dezen datum rekening en herinnert zich steeds, dat dit of dat voor dien dag gedaan moet zijn of eerst na dien datum kan aanvangen. De *asperge-oogst loopt omstreeks St. Jan ten einde.* Op de bedden waarvan we een volgend jaar opnieuw hopen te oogsten, hebben we al sedert eenige dagen de minderwaardige scheuten door laten groeien, opdat die alvast het hunne zouden bijdragen om de planten voor een volgenden oogst in goede conditie te brengen, nu eindigen we geheel en al met oogsten en laten alle scheuten ongehinderd doorgroeien. De groene deelen assimileren het koolzuur der lucht en bereiden er voedsel van, dat in den wortelstok onder den grond bewaard wordt voor 't volgende jaar.

Bij de jonge bedden, waarvan we dit jaar voor 't eerst oogsten, hebben we dit al voor een paar weken gedaan. Zoodra alle planten op de bedden zichtbaar zijn, brengen we de aarde, die in het voorjaar op de bedden is gebracht weder in de paden. Rond de stengels laten we voorloopig wat aarde blijven, waardoor we het omvallen van de stengels voorkomen.

Van oude bedden, die we voornemens zijn op te ruimen, steken we zoolang als het de moeite van het steken loont, tenzij we de oude planten aanstaanden winter willen vervroegen, in welk geval ook nu het cogsten gestaakt wordt.

Voor den hoofdoogst zaaien we op een plantenbed *andijvie*, bij voorkeur de variëteit breedblad-volhart. Om stevige planten te verkrijgen, zaaien we niet te dicht open; zien we bij het opkomen dat er zoo hier en daar wat te veel zaad gevallen is, dan dunnen we op die plaatsen de plantjes een weinig uit. De magere planten, die we zouden verkrijgen indien we zulks niet deden, begeeren we niet; ze doen het na het verplanten nog wel, maar 't zijn en blijven achterblijvers. Bij mogelijke droogte bevochtigen we den grond voordat we zaaien, bij helder weer beschermen we het gezaaide voor felle zonneschijn, totdat het zaad boven is.

Zoo ongemerkt loopt de tijd, waarop we met eenige zekerheid op een goeden oogst, *doperwtten* kunnen zaaien, voor dit jaar al weer ten einde. Wanneer we nu nog wat zaad in den grond brengen en dit over een dag of veertien nog eens herhalen, dan hebben we kans in September nog malsche doperwtten te plukken. In dien tijd doen doperwtten opgeld, want het gewas wordt midden in den zomer nog al eens door kwalen aangetast, plantaardige en dierlijke parasieten werken soms samen aan den

ondergang van ons erwtengeewas. Het wit, dat den groei belemmert en de worm, die de vruchten zelve verniet, zijn overbekend.

Onze *stokboonen* zijn al aardig aan het kleuren; als het goed is moeten ze nu ongeveer halfweg de staken zijn, we zijn ze bij 't klimmen geregeld behulpzaam en we verleenen die hulp bij voorkeur bij zonnig weer, waardoor we het breken van de toppen der ranken voorkomen.

Voor den laatsten pluk leggen we opnieuw nog wat boonen, loopt 't mee dan kunnen we nog zeer laat in 't najaar jonge boonen plukken. Loopt 't tegen, treden nachtvorsten spoedig op dan is er slechts wat zaad en moeite te loor gegaan welke risico we gaarne voor de kans om nog einde October jonge boontjes te kunnen plukken, loopen.

De *vroege aardappelen* die we in het voorjaar als gekiemde poters hebben uitgeplant komen in opbrengst; ze zijn nog wel klein van stuk, welke schade echter door de hooge prijs wordt goedgemaakt en behalve dit we hebben land noodig voor onze najaars-groenten, we beginnen dus den oogst.

De eerste uitgeplantte *doperwtten* en *peulen* zijn *afgedragen*. Ook al weer om plaats te krijgen ruimen we deze op, het stroo gebruiken we voor zoover noodig om tusschen de Augurkenplanten op den grond te leggen, de ranken van de augurken groeien over het stroo heen, waardoor de vruchtjes voor bevuiling bij regen gevrijwaard zijn.

De *tomaten* en de open lucht zijn flink aan den groei; de hoofdstengel binden we geregeld aan, terwijl we de zijscheuten verwijderen.

Zijn onze laatst gezaaide *worteltjes* boven, dan zaaien we opnieuw, we bezaaien nu niet te kleine oppervlakte, want wormstekigheid (veroorzaakt door de made van de wortelvlieg) kan in de om dezen tijd gezaaide wortels danig huishouden.

Indien we soms verzuimd hebben *winterwortels* te zaaien, dan onverwijld dit nu nog gedaan, 't kan nog net. Wanneer de winterwortels de rogge nog op den akker kunnen zien, kunnen ze nog tot hun recht komen. Naarmate we land vrij krijgen gaan we door met het uitplanten van onze koolsoorten.

Wanneer we het *koolwitje* over onze kool zien heen fladderen, inspecteren we onze kool, aan den onderkant der bladeren zien we soms na de kleine gele hoopjes, het zijn de eieren van het koolwitje waaruit eerlang de gevreesde koolrupsen zullen voortkomen. Nu de planten nog klein zijn heeft het afzoeken niet zoo veel bezwaar, later als de planten grooter geworden zijn en de rupsen er zich over verspreid hebben gaat het afzoeken niet zoo gemakkelijk meer en laten de rupsen ons soms slechts het geraamte van onze planten over. De planten die het meest beschut staan, hebben er het meest van te lijden, dus in de nabijheid onzer woningen, schuren, schuttingen, enz.

J. C. MUIJEN.

In den Fruittuin.

Zomersnoei van bessen. — Verplante boomen. — Geënte boomen. — Jonge vruchtboomen. — Druiven van oogstek.

Wie zijn *bessetruiken* aan den *zomersnoei* wil onderwerpen, kan zulks thans doen. 't Nijpen heeft zijn voor- en tegen. Evenals bij onze andere ooftboomen bevordert men de betere ontwikkeling der zwakkere organen. Men nijpt alleen de houtscheuten op 5 à 6 blaren. Door te nijpen ontnemen we echter aan den struik 't meest werkzaam gedeelte en wel 't jonge blad. Door te nijpen komen de vruchten meer in 't zonnetje, zullen daardoor onwillkeuriger wat spoediger aanrijpen.

Bij droogte en vooral op hooge gronden laat de aalbes zoo tijdens 't rijpen der vruchten meestal zijn blad al vallen, alleen de kopjes blijven groen. Aan een niet genepen struik zal dus juist op 't moment, dat de struik er 't meest behoefte aan heeft, eenig blad voorkomen, waardoor de vruchten, die toch eenige weken moeten blijven hangen, langer goed zullen blijven en de vogels er niet zoo'n vat op hebben. We doelen hier op de goedgevormde struiken, zulke dus met een bepaald aantal hoofdtakken. De smaak heeft met 't nijpen ons inziens al weinig uit te staan.

Met St. Jan gaan *verplante boomen* vaak pas uitloopen. Gaat 't drogen, vergeet dan zulke boomen niet; voorzie hen rijkelijk van water. Mocht de boom nog geen teekenen van nieuw leven geven, haal hem dan eens uit den grond, maak aan de wortels versche snijwonden en plant hem opnieuw. Onder water geven verstaan we, dat de aarde goed doorweekt is en niet 't besprenkelen van den bovengrond, dit geeft niets. Zoodra de zon komt is 't weinigje water al weer verdampt.

Onze *geënte boomen* moeten geïnsecteerd worden. De felle hitte van begin Juni heeft aan de zwakke griffels geen goed gedaan. Sommige teere scheutjes hebben 't nu geheel opgegeven. Waar zulks mogelijk is, late men aan de takken met mislukte griffels, één of twee scheuten doorgroeien, om hierop begin Augustus een oculatie te plaatsen. Er zijn streken, waar deze wijze van omveredelen op den geheelen boom wordt toegepast.

Men snijdt dus in 't voorjaar den boom sterk terug; van de massa scheuten worden alleen de beste behouden en deze oculeert men als de tijd daar is. Zoodoende komt men één jaar achterop.

Het raffiaverband zal hier en daar, vooral bij dunne takken, moeten worden doorsneden. Men geeft alleen een overlangsche snede over de verschillende slagen; geheel losmaken mag nog niet.

Neven de verst gevorderde scheutjes moeten stokjes worden gebonden om hieraan te bevestigen. Ze breken licht af of wel groeien krom en naar beneden. Men bindt 't stokje op een paar plaatsen aan den overgeënten tak vast, waardoor de scheut van den griffel meteen de goede richting aan-

neemt. Van de drie scheutjes (zoo die mochten zijn voortgekomen) behoudt men die, welke 't krachtigst is en 't meest de goede richting aanneemt. De beide andere nijpt men op een paar blaren in. Tevens neemt men de smeerpot mee om ontstane openingen dicht te smeren.

Heeft men *jonge vruchtboomen* ter verdere opleiding, zoo moeten hierbij stokken worden geplaatst, om de vervelengissen aan te bevestigen en ze tevens de goede richting te geven. Sommige soorten appels en peren vormen zich zelf, andere echter kunnen onze hulp in den vorm van een stam niet ontberen.

Wie dit voorjaar *druiven van oogstek* heeft opgekweekt, geve de planten thans nog een groteren pot: een pot van 20 c.M. binnenwerks zal wel voldoende zijn. Zoo de aarde goed krachtig is en de planten van tijd tot tijd met vloeimest geholpen worden. Het gieten van potboompjes moet nauwkeurig geschieden. Men is zoo licht geneigd om op regenachtige dagen de potboompjes onder glas weinig of in 't geheel niet te gieten. Dit verzuim kan soms leelijke gevolgen hebben. Dageelijks ga men hen na of er ook behoefte aan water is. Buiten kan men tusschen de in den grond gegraven potten wat ruwe mest, of wel „kroos" strooien, waardoor 't uitdrogen zooveel mogelijk wordt belet.

P. VAN DER VLIST.

In kassen en bakken.

Bouvardia. — Cactee. — Varen. — Kasplanten.

We hebben onze *Bouvardia's* in den loop van den winter betrekkelijk droog overgehouden en ze, na ze dit voorjaar aan den groei te hebben gebracht, ze van de jonge scheutjes ontdaan en deze in zandige aarde of in scherp zand gestekt in de warme kas, in de kweekkas of in de warme bak, waar ze onder voldoende warmte in eenige dagen wortels vormden, we hebben ze daarna in kleine potjes opgepot in bladgrond met wat zand vermengd en ze in de verwarmde bak geplaatst, ze zijn daarna verpot en dit werkje herhalen we thans nog eens, om ze nu in een pot van ongeveer 12 c.M. wijdt te plaatsen.

De *Bouvardia's* worden nu verder in de open lucht op een zonnige plaats voortgekweekt en door de sterkste scheuten te nijpen kweeken we er een bossige plant van. De scheuten worden, even als we dit bij de *Chrysanthemums* doen, aan dunne stokje gebonden en na half Juli niet meer genepen. De planten bloeien met eidelingsche bloemschermen. Ze worden in 't najaar ruim half Sept. in de koude kas gebracht op een lichte plaats, waar ze dan tot Kerstmis, soms langer, heerlijk bloeien. Gedurende den zomer wordt flink gegoten en af en toe gegierd.

Cacteen worden thans verpot, zoo dit nog niet heeft plaats gehad. Het grondmengsel dat gebruikt wordt, moet vooral luchtig zijn, daarom wordt door den tamelijk zandigen grond, stukjes

geklopte potscherven of anderen steen of stukjes kalkpuin gemengd. Men heeft in 't bijzonder op eene behoorlijke drainage te letten, waarom op den bodem van den pot een flinke laag potscherven wordt gelegd. Men behoeft bij het verpotten niet te vreezen de wortels te veel van aarde te ontdoen, zelfs kan men ze met voordeel, en dit vooral als de grond waarin de plant heeft gestaan verzuurd is, in water uitwassen.

Heeft men in de kas groote *Varenen*, dan kan men, vooral als deze op turfstrooisel geplaatst zijn, d. w. z. dat men op de tabletten een laagje turfstrooisel heeft gebracht waarop men de potten heeft geplaatst, hierop een groen laagje zich zien ontwikkelen. Dit zijn gewoonlijk de voorkiemen van jonge varenplantjes. Daarom wordt, als men jonge plantjes wenschte aan te kweeken, in dit turfstrooisel zoo min mogelijk geroerd en ze door bespuiting of begieting zoo vochtig mogelijk gehouden. Na eenige weken kan men dan die toekomstige of reeds aanwezige jonge plantjes opnemen en ze in zaadtesten verspenen. Men neemt dan kleine stukjes van de groene massa op en verspeent deze in vochtigen grond, b.v. bladgrond, fijn gezeefd, vermengd met fijn turfstrooisel, waarop de stukjes worden gelegd en licht aangedrukt worden. Deze zaadtesten worden dan in de warme kas in de schaduw geplaatst, waar men spoedig zal zien, als men ze regelmatig vochtig houdt, dat er zich tal van jonge varenplantjes ontwikkelen, die nadat ze nog eens elk afzonderlijk in testen zijn verspeend, worden opgepot in kleine stekpotjes en ons later een heerlijk materiaal leveren voor het opplanten van bloemenmandjes, tafelstukjes enz. Deze jonge varenplantjes kunnen zich ook ontwikkelen op de oppervlakte van de aardkluit der planten, dikwijls zelfs ziet men ze aan de buitenzijde der potten; dit laatste treft men vooral daar aan, waar veel gespreid en de kas nog al geschermd wordt.

De varenplanten in de kas worden worden vooral bij zonnig weer behoorlijk geschermd; ze vragen thans, omdat ze in vollen groei zijn, althans behoeven te zijn, veel water; eens in de week, maar zeker eens in de twee weken, wat verdunde koegier zal de krachtige ontwikkeling bevorderen. De varenplanten in de kas en vooral de *Adiantumsoorten*, worden nimmer met broesgieter of kasspuit gespreid; deze planten geve men bovendien eene luchtige omgeving, zoodat de wind, geen tocht door de planten heengaat.

De *kasplanten* in 't algemeen, bijna geen uitgezonderd, worden af en toe met een dun giertje geholpen. Daarvoor plaatst men gewoonlijk een ton, waarin wat koemest wordt gedaan en met water aangemengd, omdat daaruit telkens te kunnen gebruiken. Kan men schapenmest hierbij doen, dan zal blijken dat dit de planten goed doet. 't Is nu tijd om de planten voor den komenden winter krachtig te doen ontwikkelen en daarom drage men zorg, dat het ze aan niets ontbreekt.

J. A. KORS.

TENTOONSTELLINGEN.

Bloemen- en Plantencommissie.

In de Koningszaal van Artis hield „Flora” Dinsdag reünie van hare schoonste kinderen die nu hoogtij vieten, zoowel uit de tropen, als uit de gematigde en koudere luchtstreken.

De Bloemen- en Plantencommissie heeft succes met haar poging meer leven in deze schoone instelling van de Ned. Maatschappij voor Tuinbouw- en Plantkunde te brengen, waarvoor elke beminnaar van bloemen en planten haar dankbaar zijn zal.

Maar gaan wij eens zien wat er te bewonderen valt. De heer P. W. Sutorius van Baarn zond zijn bekwamen tuinbaas Timmermans naar Amsterdam met een tafel vol bloeiende Orchideeën, waarvan het verbazend moeilijk is te zeggen: dat is de *Laelio-Cattleya Dyobiana Mossiae* met 4 groote lila gekleurde bloemen en een labelim of lip die, lichter gekleurd, bijzonder fraai gerand is.

Laelia purpurata draagt bloemen, waarvan de sepalen en petalen wit zijn, terwijl de lip donkerpurper geteekent is. Een wit vlekje op de lip maakt het geheel nog fraaier.

Daar heb je het kindje in de wieg! heusch, wij spotten niet, ga maar kijken en zoodra je bij deze inzending een plant ziet met gele of witte bloemen, waarvan de vorm aan een wieg doet denken, dan kijk je maar eventjes in de bloem en ge ziet het kindje liggen. Raak je de bloem even aan, dan komt er beweging in de kleine, schreeuwen doet het echter niet!

Miltonia vexillaria is getooid met 16 groote bloemen, die aan tropische vlinders herinneren. Dat men zich ook met het hybrideeren en zaaien van orchideeën gaat bezig houden is een prettig verschijnsel en hier kunnen wij er eenige resultaten van zien. Daar deze kinderen nog niet gedoopt zijn, kunnen wij er moeilijk een beschrijving van geven, maar wel zeggen, dat er verdienstelijke verscheidenheden bij waren. Van *Cattleya*'s zijn er heel wat soorten en merken wij ook nog op een witbloeiende *Dendrobium* op, die eenvoudig prachtig is.

Uit Rotterdam zagen wij den heer K. Hartlieb met palmen (*Kentia*) in potten gekweekt, zoo klein, dat het bijna niet te gelooven is wat men ziet. Daar staan exemplaren van twee meter hoogte in een pot van hoogstens 15 c.M. in doorsnede, er zijn er bij, waarvan de stam bijna zoo dik is als de pot! Wonderlijke, maar bewonderenswaardige cultuur! Van hetzelfde adres kan men zien een trio rijkbloeiende *Bougainvillea Sanderiana* met paars-rood gekleurde bloemkelkjes.

De heer W. van Veen te Leiden heeft een vijftigtal vazen gevuld met afgesneden bloemstengels van vaste planten, zijn specialiteit. Inderdaad wie het bloemrijke materiaal ziet waarmede wij thans onze tuinen kunnen sieren, kan tevreden zijn. Daar heb je de gloeiend roode Oostersche Maankoppen (*Papavers*) hier hemelsblauwe Ridder-sporen in een dozijn tinten, ginds de lieve Vlambloem *Phlox Laphami* met zacht blauwe bloemen. En wat zeg je van deze *Anchusa* die luistert naar den naam van *Anchusa italica* Drop, mooie variëteit met kogeltjes blauwe bloemen.

Mooi zijn ook zijn roze gekleurde korenbloemen, zijn klokjesbloemen, zijn Fijnstralen (*Erigeron Coulterii*) en bonte Merikswortel.

De heeren Sluis en Groot te Enkhuizen, exposeerden 40 vaasjes met grootbloemige zomervoliolen in dertig kleuren, alle lekker riekend. De vroegbloeiende *Lathyrus*, wit en licht rood, zagen wij met genoegen. Deze *Lathyrus*, ingezonden als *Lathyrus odoratus praecox*, bloeien

2 à 3 weken vroeger dan de andere. Zij verdienen dus den onderscheidingsnaam *praecox* ten volle. Aardig was ook het vaasje met Edelweis uit Enkhuizen. Men zou niet zeggen dat zij zoo laag bij den grond geplukt zijn.

De klimrozen van den heer K. Hartlieb te Rotterdam waren eenvoudig schitterend. De planten stonden in niet te groote potten en waren ongeveer twee meter hoog. Elke plant was een snij van rozen en had een bijzondere decoratieve waarde. Het waren twee verscheidenheden, nl. Cato Blush met zacht roze open roosjes, die haar hartje van gouden meeldraden vrijmoedig lieten zien, en Lady Gay met gevulde bloemen, hoog roze gekleurd.

De heer C. J. Kikkert heeft een tafeltje vol met bloeiende Orchideeën ge-exposeerd en zijn hevelings-Orchidee, *Odontoglossum*, zijn in bijzonder mooie exemplaren en verscheidenheden aanwezig. Opvallend is de *Cattleya citrina* met donkergele bloemen, die naar beneden hangen.

De inzending rozen van den heer W. Lourens te Arnhem is bepaald schitterend; hij heeft vijftig vaasjes met rozen, waaronder het beste en het nieuwste gevuld en wie op de hoogte wil komen van mooie rozen, vindt hier een mooie gelegenheid zijn kennis te vermeerderen daar elk vaasje voorzien is van een etiket waarop de naam der roos voorkomt.

De firma Krelage te Haarlem laat zich niet onbetuigd. Wij zien van haar 25 vazen, gevuld met Pioenrozen, 25 vazen met Spaansche Iris, waarin men alle kleuren van den regenboog aantreft en 50 vazen met Oostersche Ranonkels niet minder rijk gekleurd. Trouwens wat uit het Oosten komt, is bloedvul, is warm gekleurd.

De heer G. F. Hemerik te Leiden laat ook zijn Pioenbloemen in een 25-tal vazen zien en mooi zijn ze. dat moet gezegd worden.

Afgesneden bloemtakken van de „Thalia” is a's treurroos ingezonden door de heeren J. Versteeg & Co. te Arnhem.

Uit het Noorden van ons land zagen wij een massa *Odontoglossum ardentissimum*, een *Od. excellens* en een *Cypripedium callosum* en nog eenige andere schoon bloeiende standelkruiden.

De ijverige secretaris der Bloemen- en Plantencommissie, de heer J. H. K. a u f f m a n n, alhier, heeft de zaal versierd met een mooie groep Palmen, waarvan iedere plant lichte van gezondheid. *Gloxinia*'s met hare rijkgekleurde bloemkelken zijn altijd mooi, en vooral als de cultuur en bloemrijkheid niets te wenschen laat, zoals dit bij de inzending van den heer J. H. C. M. Mensing het geval is.

In Amerika wordt tegenwoordig veel werk gemaakt van anjelieren en ook hier te lande worden zij in cultuur genomen. De heer J. v. d. Geer te Maartensdijk toonde dat door een aantal Am. anjelier-bloemen in te zenden, die werkelijk fraai waren. Het zijn eerste klas snijbloemen.

De heer K. Wezelburg heeft een 70-tal vazen gevuld met afgesneden bloemstengels van vaste planten, die het dubbel waard zijn, om de aandacht aan te schenken.

Nog zien wij een mooie inzending orchideeën van den heer Van Vloten te Aerdenhout bij Haarlem. Bijzonder mooi waren de *Venus*schootjes of *Cypripedium*'s.

Mr. Hacke te Baarn zond zijn tuinbaas Hendriksen naar Amsterdam met een 8-tal bloeiende orchideeën, die wij plaatsruimte belet ons dit, niet kunnen noemen; alleen maken wij melding van de *Sophranites*

grandiflora met 2 scharlakenrood gekleurde bloemen.

De heer Gust H. Müller, Rotterdam, exposeert een pracht-collectie orchideeën en de firma Prince alhier laat jardinières, chachepots en bloembakken zien.

De heer Anth. Stam te Maartensdijk laat een proefje van zijn lelie-cultuur zien en gaarne erkennen wij dat hij deze cultuur met succes beoefent. De planten waren bijzonder mooi.

De heer K. Wezelburg te Baarn vertoont een 70-tal vaasjes gevuld met bloemstengels van vaste planten waarin hij een specialiteit is. Mooi waren de bloemstengels van *Gillenia trifoliata*, vol hangende met kleine, witte vlindervormige bloempjes die alleminst op een roos gelijken waarvan zij familie is. Snoezig waren de oranjekeurige Ridder-sporen, geplukt van *Delphinium nudicaule*, een mooie vaste plant. Verre van algemeen is de *Incarvillea Delavayi* met groote zachte rood gekleurde, klokvormige bloemen.

De heeren Gebrs. Gratama te Hooft geven exposeeren rozen-soorten en variëteiten. Van de soorten noemen wij de rijkbloeiende *Rosa Webbiana* met enkelvoudige licht roze bloemen. Een verscheidenheid met groote roze bloemen is zonder twijfel Koningin Carola. Mooi is ook Med. Antoine Maria en wie van een zeer welriekende roode roos houdt plante in zijn tuin Parfum de l'Hay met donker roode bloemen.

Een certificaat 1e klasse werd toegekend aan *Odontoglossum Consinium* en *Od. excellens* van den heer C. J. Kikkert te Haarlem *Cypripedium Macrochilum* van den heer De Jong Handedoes te Amsterdam ontving een getuigschrift van verdienste, wat ook toegekend werd aan *Laelia tenebrosa* & *L. purpurata*.

De heer Gust. Müller—Abeken te Rotterdam ontving een certificaat 1e klasse voor *Lycaste Haga* met gelukwenschen der jury; voor *Laelia Psyche*, voor *Cypripedium Gowerianum* magnificum Schofield variety; voor *Odontio Lairessae* met gelukwenschen der jury; voor *Cattleya Mossiae* President Steyn, voor *Cypripedium niveum* var. benne Abeken met rein-witte bloemen voor *Odontoglossum crispum* var. Emilie Fraul. Müller; voor *Cattleya Mendelini* var. Frau Lila Abeken, voor *Odontoglossum crispum roseum*.

Het getuigschrift van verdienste werd uitgereikt aan *Cypripedium Pantense*, aan Cypr. Sellingerum, aan Cypr. Alice Gayot en aan Cypr. Durgo-Hooker.

Het „Kindje in de wieg” van den heer P. W. Sutorius te Baarn, *Anguloa uniflora* alba ontving een getuigschrift voor cultuur, terwijl *Laelio-Cattleya Haga* van hetzelfde adres een getuigschrift van verdienste ontving.

De collecties orchideeën van de heeren Sutorius te Baarn; Müller—Abeken te Rotterdam; mr. H. C. Hacke te Baarn, mr. W. C. Baron Van Boetzelaer te Maartensdijk; J. H. Tromp Meesters en J. Tromp Meesters te Steenwijk en C. J. Kikkert te Haarlem werden afzonderlijk bekroond.

De orchideeën van den heer Gnst. Müller—Abeken werden geschat op een waarde van vijf duizend gulden.

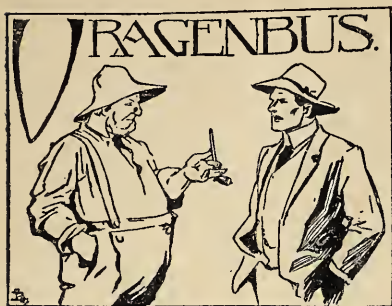
J. K. B.

Tuinbouwtentoonstelling te Blaricum.

De „Vereeniging tot bevordering van het Vreemdelingenverkeer” voor Naarden, Laren, Huizen en Blaricum heeft een tuinbouwtentoonstelling uitgeschreven, welke zal gehouden worden van 7 tot 16 Augustus a. s. in het villapark 't Loo bij „Crailoo”, gemeente Blaricum.

De volgende week komen we hierop nitvoerig terug.

J. K. B.

Ten einde zoo min mogelijk vertraging te hebben bij de beantwoording der Vragen, verzoeken we onzen lezers, zich aan de volgende regels te willen houden:

Papier aan ééne zijde beschrijven.

Postzegel insluiten voor het doorzenden van vraag en antwoord.

De vragen beknopt, maar zeer duidelijk gesteld, zenden aan de volgende adressen:

Plantenleven, Nutt. en Schad. Dieren, Plantenziekten, Vogels, aan den Red. B. Boon, Weesperzijde 105, Amsterdam.

Bloementuin, Kascultuur, aan den Red. A. J. van Laren, Hortulanus, Amsterdam. Rozen, Orchideeën, aan den Red. J. K. Budde, Hortulanus, Utrecht.

Kamerplanten, Tuinaanleg, aan een der drie Redacteuren.

Moestuin of Fruittuin, aan de heeren J. A. Kors, De Bilt; P. v. d. Vlist, Hees (bij Nijmegen) of J. C. Muijen, Tiel.

Boomen en Heesters (Dendrologie), aan den heer Leonard A. Springer, Haarlem.

Bodem en Bemesting, aan den heer W. F. A. Grimme, Apeldoorn.

Bloembollencultuur, aan den heer J. J. Kruijff, Santpoort.

Bijenteelt aan den heer G. J. Pannekoek, Neele.

Vraag No. 826.

In aansluiting aan vraag 795 over het NIET BLOEIEN van SERINGEN zegt mijn tuinman dat ik thans van mijn in prachtige volle trossen bloeiend stamboomje dubbele Marie le Gray, slechts zeer korte takken mag snijden, waardoor voor vazen het schoone effect verloren gaat. Nam ik de takken langer, zoo zouden de bloemknoppen voor 't volgend jaar verloren gaan. Dus er is verschil tusschen uitgebloeide bloemen wegnemen en het afsnijden voor vazen, waarvoor lange stelen vereischte is. Mag dit dus niet? Kan men blad en bloemknoppen voor 1909 nu reeds onderscheiden?

Baarn,

Mevr. H. G.

Antwoord: In den regel snoeit men aan seringen zoo weinig mogelijk; men snijdt de uitgebloeide bloemen weg omdat ze slordig staan niet alleen, maar ook om vruchtvorming — in dit geval krachtverspilling — te voorkomen. Snijdt men echter meer weg, dus ook de takken, ja, dan gaan, zooals uw tuinman terecht aanvoert, de bloemen voor het volgende jaar mee, al kan men ze op het oogenblik nog niet van gewone bladknoppen onderscheiden.

B. B.

Vraag No. 827.

a. In 't voorjaar bestelde ik mijn tuinman een KASTANJEBOOM, dienstig om het doorzicht weg te nemen van mijn overburen. Toen de boom echter begon te groeien en blad ging vertoonen, bemerkte ik GEEN KASTANJEBOOM voor mij te hebben, en tot heden nog in 't geheel niet geschikt om 't doorzicht te belemmeren. Wat moet ik hiernede aanvangen. Hierbij zend ik u een takje van den bewusten boom met beleefd verzoek mij mede te willen deelen den naam (van den boom) en of deze evenals de kastanje voor dit doel geschikt

zal zijn. De dikte is 7 c.M. in doorsnede.

b. Mijn Seringen gaven dit jaar geen enkele bloem, verleden jaar een paar takjes. Mijn dubbele Meidoorn (roode) gaf enkele bloempjes, hoewel 't een boom is van zeker 5 Meter lang en staande in prachtig blad. Wat kan hiervan oorzaak zijn en wat er voor te doen?

Rotterdam.

C. R. van S.

Antwoord: De boom door uw tuinman geleverd is geen kastanje, maar een platan. Hoe 't mogelijk is, dat de man die verward heeft, is mij een raadsel. Is de tuin klein, dan deugen zij geen van beide voor het doel. Zij worden beiden te hoog en te breed, en zouden jaarlijks ingesnoeid moeten worden. Alleen ter plaatse kan beoordeeld worden wat bruikbaar is. Alleen boomen van weinig omvang zijn in een stadstuin bruikbaar. Zij bederven anders uw geheelen tuin.

b. Zoowel uw seringen als uw meidoorn zullen nog te jong zijn of te veel tusschen de huizen staan om volop te bloeien. Vooral de laatste wil in den eersten tijd bij sterken groei 't bloeien vergeten. Later zal dit beter gaan. Alleen herhaalde snoei kan tot bloeien dwingen, doch ik ben daar geen voorstander van. 't Bederft den natuurlijke vorm.

LEON. A. SPR.

Vraag No. 828.

a. Des avonds bij het licht van een rijwiel-lantaarn zie ik in de tuin ZWART TORREN, paarsglanzend, lang ± 25 m.M., breed ± 15 m.M., welke bij nauwkeurig gadeslaan kleine aardwormen eten; naar mij dunkt zijn die niet schadelijk, daar ik ze nooit aan de planten zag knagen. Hoe heet dat insect?

b. Aan de jonge bladeren en bladstelen van mijn AZALEA, welke onder een eschdoorn staat, bevond zich een soort CACAO-KLEURIG SCHIMMEL of zwam; leven heb ik er niet aan kunnen ontdekken, doch de toppen der bladeren waren net als afgevreten, na verwijdering van dit bruin poederachtige stof groeide de plant weer wederig; ieder jaar heb ik dit verschijnsel. Wat is dit?

c. Een CLIVIA met breed blad en donkere bloemen VERLIEST haar BLOEM even voor het opengaan, zij vallen bij de minste aanraking af. De plant kreeg een paar maal koegier en beenderenmeel; een gewone Clivia bij dezelfde behandeling bloeide goed. Wat kan de oorzaak daarvan zijn? De 10 genoemde stond dezen winter in een weinig verwarmd vertrek.

Utrecht.

H. K.

Antwoord: a. De door u waargenomen kevers zijn loopkevers (z.g.n. schallebijters). te oordeelen naar uw opgaven vermoedelijk van de in tuinen algemeene soort *Carabus nemoralis* (tuinschallebijter), een zeer nuttig dier door 't verdelen van allerlei schadelijk gedierte.

b. Hier is geen quaestie van een zwam, maar van bruin gekleurde haren, waarmee de knopschubben der Azalea steeds bezet zijn. Hieruit volgt, dat er niets aan gedaan behoeft te worden.

c. De kwaal zal vermoedelijk wel in den bodem of in de wortels zitten, hoewel het ongezien natuurlijk slechts raden is. Daarom kunt u trachten het euvel te verhelpen door thans nog te verpotten. De plant staat toch niet te nat? Voortdurend met natte voeten staan, daar kan een Clivia niet tegen.

B. B.

Vraag No. 829.

a. Mijn TURNERS CRIMSON RAMBLER, die zeer gunstig geplaatst is en rijk bloeit, maakt boven in den struik geregeld nieuwe scheuten en is alreeds meer dan drie meter hoog, maar blijft BENEDEN KAAL. Kan ik die hoogste scheuten —

voor zoover ze niet bloeien natuurlijk — geregeld insnoeien, zonder de plant te schaden en zou dat ten gevolge kunnen hebben, dat beneden zich meer scheuten ontwikkelen?

b. Begin April heb ik — voor dekking van een PRIELBEKAPPING — twee prachtige, meer dan 3½ meter hoge en goed vertakte, BLAUWE REGEN-struiken geplant. Ze staan zeer gunstig, ik sproei de takken geregeld en ze sterven ook niet in; maar van BLADONTWIKKELING tot dusverre GEEN SPOOR. Reeds tweemaal heb ik rond de planten Chili-Salpeter gebracht. Kunt u mij raad geven, wat te doen om den bladgroei te bevorderen?

Amsterdam.

H. A. P.

Antwoord: a. Wanneer u de twijgen uit uw roos snijdt die het vorige jaar gebloeid hebben, zal de roos ongetwijfeld nieuwe scheuten maken, die aan den voet der plant te voorschijn komen, waardoor de kaalheid verdwijnt. Overtollige scheuten uit den kop kunt u gerust geheel wegsnijden.

b. Uw Blauwe Regen zal waarschijnlijk na St. Jan (21 Juni) beginnen, dat gebeurt meer met pas verplante heesters en boomen. Geen chili of andere mest meer geven, daar heeft de plant nu niets aan, daar zo geen bladeren heeft om 't te verwerken.

J. K. B.

Vraag No. 830.

Hierbij zend ik u eenige TAKJES van bloemhout, waarvan ik graag de namen wilde weten.

Amsterdam.

A. v. B.

Antwoord: 1. Bolvormige witte bloemtros: gewone sneeuwbal (*Viburnum opulus sterile*); 2. bebladerde tak met witte bloemen: soort meidoorn (*Crataegus Carriéri*); 3. takje met rose bloemen: *Weigelia rosea*; 4. takje met fluweelachtige bruine, naar wijn riekende bloem: *Calycanthus floridus*; 5. witbont blad: *Acer negundo* fol. var. (vederschedoorn); 6. samengesteld blad met doorns aan den voet *Robinia pseudacacia*; 7. takje met getande blaadjes: *Spiraea*, vermoedelijk *S. prunifolia*.

B. B.

Vraag No. 831.

a. In mijn tuin heb ik een groot RHODODENDRONPERK dat nu uitgebloeid is. 't Is erg HOOG OPGEGROEID; moet dit nu gesnoeid worden en valt hierbij iets op te merken?

b. Moet een SNEEUWBAL en GOUDEN REGEN en MEIDOORN nu GESNOEID of ingekort of in het najaar.

c. Kan men nu nog VLIER STEKKEN? Hillegersberg.

Mej. Le. F. de M.

Antwoord: a. Rhododendron die te hoog geworden zijn kunt u nog insnijden. Kans van bloeien in 't volgend voorjaar hangt af, hoe ver u moet insnijden.

b. Sneeuwbal nu snoeien; even zoo Gouden regen; Meidoorn in 't najaar of vroege voorjaar (bloeit op meerjarigheid).

c. 't Stekken van Vlier gaat nu niet, wachten tot Febr.-Maart.

LEON. A. SPR.

Vraag No. 832.

Mijne asperges hebben mij gedurende vijf jaren alle reden tot teederheid gegeven, dit jaar is de helft der ASPERGES HOL, kan ik iets doen, om dat een volgend jaar te voorkomen?

Veghel.

A. C. v. d. V.

Antwoord: 't Komt wel eens meer voor, dat enkele asperges hol worden; dat zijn dan echter steeds erge dikke, die dit waarschijnlijk door hun snellen groei geworden zijn. 't Waren er echter bij ons steeds maar zeer enkele. Als bij u de helft hol is en het

zijn, wat de dikte betreft, slechts gewone, dan weten we niet te zeggen wat daarvan de oorzaak kan zijn.

Hebt u soms te veel en te krachtig bemest? Zoo ja, dan ligt het middel voor de hand, sla dan de bemesting voor een keer over.

J. C. M.

Vraag No. 833.

Meldde ik u verleden jaar dat mijne TULPEN 3 à 4 bloemen hadden op één stengel, dit jaar zijn ze ZEER MIN GEWEEST. Vele kwamen niet verder dan even boven den grond, zonder bloemen natuurlijk.

Niet onmogelijk is de reden dat ze vorig jaar te sterk hebben gebloeid, maar daar mijne Narcissen ook veel minder waren dan gewoon en zelfs de struikrozen dezen winter veel hebben geleden, neen ik de oorzaak mede te mogen zoeken in de bemesting!

Ik heb in de maand Januari het privaats laten ledigen en in mijn tuin laten brengen toen een sneeuylaag den grond bedekte, waarop strenge vorst is ingevallen; in de maand Maart heb ik dit nog eens herhaald; mogelijk heeft deze eerste bemesting meer kwaad dan goed gedaan. Wat dunkt u hiervan?

Ook heb ik verleden jaar eenige PLOE-NEN ontvangen van een goed bekend huis, die zich maar matig ontwikkelen en geen bloemen, slechts eenige half VERDROOG-DE KNOPJES hebben voortgebracht. Kan dit dezelfde oorzaak hebben, of gebeurt zulks het eerste jaar meer?

Is het noodzakelijk de tulpen na bloeitijd te rooien of kunnen die zonder hinder in den grond blijven? Dit jaar heb ik er Pectunia's tusschen geplant, en nu de bladeren verdorren, gaat het moeilijk de knollen er uit te halen zonder de andere te beschadigen.

Oosterhout.

G. de H.

Antwoord: Het sterke bloeien van uwe tulpen in het vorige jaar kan de reden niet zijn dat ze het dit jaar zoo slecht gedaan hebben en daar de Narcissen ook veel minder waren moet dit een andere oorzaak hebben. Het brengen van privaatmest in den tuin bij vorst en sneeuw is zeer af te keuren en toen dit nog eens in Maart herhaald werd, kon verbranding van uwe bolgewassen niet uitblijven. Privaatmest is eene sterke, maar éénzijdige bemesting en daarmee moet wat voorzigtiger omgegaan worden.

Als Pionen in het laatst van Augustus verplant worden, bloeien ze het eerste jaar toch maar zwakjes; in het voorjaar verplant, meestal in het geheel niet. Deze planten moeten een paar jaar vastgestaan hebben voor ze goed gaan bloeien.

De tulpen kunnen wel een jaar in den grond over blijven staan; moeten ze vroeger gerooid worden dan goed is, dan kunnen ze met het loef er aan in den grond opgekult worden; verzwakken doen ze echter altijd als ze opgenomen worden voor ze rijp zijn!

Santpoort.

J. J. KRUIFF.

Vraag No. 834.

In mijn gazon staan een paar honderd CROCUSEN. Ieder voorjaar komen er eenigen van in bloei, maar de rest ontwikkelt enkel blad en GEEN BLOEM. Wat kan daarvan de reden zijn? Misschien dat de musschen de neusjes der bloemen wegpijken, of het diehtbegroeide gras. Het gazon ligt vrij en geniet den geheelen dag van de zon.

Amsterdam.

H. A. P.

Antwoord: Uwe veronderstelling dat de musschen de knoppen der crocussen wegpijken, kan zeer juist zijn. Als ze er eenmaal de val op hebben, blijft er gewoonlijk niets van over. Als u de vogels in het vroege voorjaar wat zaad geeft, zullen ze mis-

schien de crocussen ontzien. Anders zwarte draden spannen.

Het kan echter ook zijn dat door het vroege maaien van het gras de crocussen zoo verzwakken, dat ze niet meer kunnen bloeien. In dat geval zoudt u laat moeten maaien of in Augustus of uiterlijk September nieuwe crocussen moeten planten.

J. J. KRUIFF.

Vraag No. 835.

Een ABUTILON, ± 1½ M. hoog, heeft een kruintje op twee kale stammetjes. Hij wordt mij te hoog. Kan ik hem na den bloei sterk INSNOEIEN om hem tot struikvorm te brengen? Of moet ik na droge, vorstrijpe overwintering vóór den voorjaarsgroei dit doen? Is het beter hem in den winter aan den groei te houden of hem erenals b.v. Fuchsia's bewaren?

Den Haag.

H. C.

Antwoord: 't Is nu een zeer geschikte tijd om uw Abutilon te snoeien en u kunt de takken zonder vrees een goed eind insnijden. U zoudt het ook wel vroeger hebben kunnen doen, maar 't is toch beter het te doen als de natuur krachtiger op den groei kan inwerken, zooals nu het geval is. Doet men het te vroeg, dan staat zoo'n plant te lang zonder blad en kan zoo sterk achteruitgaan, dat zij ten slotte sterft.

Het verdient aanbeveling de Abutilon in den winter op een lichte koele, maar vorstvrije plaats te bewaren, opdat ze haar blad kan behouden. Geheel droog moet de kluit nimmer worden.

v. L.

Vraag No. 836.

Zoudt u zoo vriendelijk willen zijn mij in „Onze Tuinen“ in te lichten, wat te doen is om MEIDDOORNS te DOEN BLOEIEN? In mijn tuin staan reeds 3 jaren twee flinke gezonde boompjes, die volop licht en lucht en een roedzamen grond hebben; maar ik heb er nog geen bloemtrosje aan gezien.

Amsterdam.

H. A. P.

Antwoord: Als Meidoorns goed groeien bloeien zij niet zoo spoedig volop. Vooral tusschen de huizen, al hebben zij volop zon. Laat de boompjes vrij groeien en zij zullen het wel gaan doen. Wenscht u spoedig bloem, dan maar alle jaren (desnoods tweemaal per jaar) insnijden, maar een mooie boom krijgt u dan niet. Een Meidoorn moet zich een breede kroon kunnen vormen en dan eerst wordt hij mooi.

Weg met alle noodeloos snoeien, 't is boomen verknoeien.

LEON. A. SPR.

Vraag No. 837.

In mijn tuin, die uit een stukje den- en heidegrond bestaat, komt sinds een paar jaar overal ruw, WILD GRAS op, dat sterk bloeit en zich daardoor sterk verspreidt. Daar het de heideplanten dreigde te verdringen en ook leelijk staat, heb ik het verleden jaar laten uitrukken. Dit heeft echter niets geholpen, het komt even welig, zoo niet weliger, weer op. Kunt u mij een middel aan de hand doen, dit wilde gras voor goed uit te roeien?

Hilversum.

J. C. v. L. L.

Antwoord: Er is niets anders aan te doen, dan wat er tegen andere onkruiden gedaan kan worden, nl. wieden en vooral ook de zaadvorming beletten: One year's seed is seven year's seed. Wel kunt u het gras dood krijgen, door het met een of ander zout te vergiftigen; maar dan gaan ook uw andere planten er aan. Ik herhaal dus: stelselmatig en geregeld laten wieden, zodra het opkomt; dan leet u de zaadvorming en als 't een grassoort met een wortelstok is (b.v. kweekgras), sterft deze ten slotte aan uitputting.

B. B.

Vraag No. 838.

In mijn tuin heb ik een groote MORELENBOOM, die prachtig gebloeid en ook vrucht gezet heeft. In de laatste twee dagen is de boom geworden zooals ik u hierbij een tak zend. Enkele TAKKEN heel mooi en frisch en anderen geheel VERDORD. Wat kan hiervan de reden zijn? De boom staat gunstig en droeg de vorige jaren goed.

Antwoord: Uw morelleboom is aangetast door Monilia-ziekte. Het is gewenscht dat u alle stervende takjes tot op het gezonde gedeelte wegsnijdt. U zult vruchten krijgen die 't niet tot ontwikkeling brengen en ineens gaan schrompelen. 't Is zaak deze zorgvuldig te verwijderen en ze te verbranden. Het in den winter bespuiten met een 2 % Bordcausche pap is een goed middel ter voorkoming.

J. A. KORS

Vraag No. 839.

Verscheidene jaren heb ik met mijne ROZEN getobd, in het voorjaar komen zij goed voor den dag, later worden de BLADEREN LEELIJK; er komt een dauwachtige grijze kleur aan. De onderzijde wordt dan met VLEKKEN en VERDORREN. De nieuwe bladeren die zij maken gaan denzelfden weg op. Ik heb al zooveel nieuwe aangekocht, maar gedurig mis; drie malen mijn park, alwaar er 150 op staan, nieuwen grond in laten brengen, heb overvloedig koe- en paardemest gegeven, maar niets helpt. Zoudt gij aan deze bladeren niet kunnen zien wat de kwaal is en waar ik dezelve mede genezen kan? Gij zoudt er mij een grooten dienst mede bewijzen.

Amsterdam.

D. A. van E.

Antwoord: De toegezonden rozenbladeren waren aangetast door het z.g. „wit“, dat, zooals u weet, veroorzaakt wordt door een schimmel. U moet uw rozen zodra mogelijk zwaveln met bloem van zwavel en dit doen wanneer de bladeren volkomen droog zijn.

Afgevallen of nog af te vallen bladeren worden zorgvuldig opgeraapt en dadelijk verbrand. Geef uw rozen dit najaar eens een kalkbemesting.

J. K. B.

LEESTAFEL

De Flora van Nederland, Beschrijving van den bouw, van bijzonderheden nít het leven en het voorkomen van alle in Nederland in het wild groeiende bloemdragende planten, door H. Heukels, leeraar a/d. 1e H. B. S. met 5-j. cursus te Amsterdam. Leiden, N. V. Boekhandel en Drukkerij voorheen E. J. Brill; Groningen, N. V. Erven P. Noordhoff's Boekhandel en Uitgeverszaak.

Eindelijk! — zoo zal van velen, evenals van mij, de eerste gedachte geweest zijn, toen ze kennis maakten met de eerste afl. van dit nieuwe plantkundige werk, dat weer eens onze geheele phanerogamenflora zal behandelen, benevens de vaat-cryptogamen. Inderdaad wordt hiermee eene leegte in onze botanische litteratuur aangevuld, die den beoefenaars der plantkunde — en hun aantal is den laatsten tijd beduidend geworden — zeer lastig was. Immers, van het standaardwerk van Professor Dr. C. A. J. A. Oudemans is de tweede (laatste) druk reeds voor ruim dertig jaar verschenen.

Sedert is de botanische wetenschap, vooral ook in de richting der biologie en oecologie, aanmerkelijk vooruitgegaan, terwijl bovendien onze kennis omtrent de geografische verspreiding veel vollediger is geworden.

Uit het bovenstaande blijkt alzoo, dat

deze uitgave alleszins reden van bestaan heeft; het feit, dat ze bezorgd wordt door Heukels is een reden te meer, er met ingenomenheid melding van te maken.

Het werk verschijnt in 28 à 30 afl. à f 0.75, ieder van 4 vel druks. Jaarlijks verschijnen 7 à 8 afl., zoodat het in 4 jaar compleet zal zijn, mede een voordeel voor wie de uitgave in eens financieel bezwaarlijk is.

De thans verschenen afl. is de eerste van het tweede deel, dat met de tweezaadlobbigen, en wel met de choripetalen, aanvangt. In het derde deel wordt de tweede helft der dicotylen behandeld, terwijl het eerste deel zal bestaan uit eene inleiding en de vaatcryptogamen en de monocotylen.

De inleiding zal bevatten: 1o. een verklaring der botanische termen; 2o. eenige onderwerpen uit de physiologie en biologie der planten; 3o. de natuurlijke plantenformaties in Nederland. B. B.

Nog eens een enkel woord over het onsmakelijk zijn van wintervruchten.

Niemand zal betwijfelen dat de ongunstige zomer van 1907 van invloed is geweest op den smaak van sommige onzer wintervruchten. Met opzet schrijf ik van sommige, want niet al te late peren werden er door in knollen herschapen. Op de April-vergadering van de afd. Tiel van de „Ned. Maatsch. van Tuinb. en Plantkunde” was ter keuring ingezonden een mandje *St. Germain gris d'hiver*; deze vruchten waren alle nog uitstekend van vorm en kleur en overheerlijk van smaak. En nu vraag ik, van waar dat verschil? Ook deze vruchten waren onder den invloed van den kouden zomer 1907 gegroeid.

Nog een ander voorbeeld ten bewijze dat het weder niet de eenige factor is, die den smaak onzer vruchten bepaalt. De *Passe Crasane* was in Maart tot een vormlooze massa ingedroogd. Wanneer we echter zoo'n verschrompelde vrucht van haar schil ontdeden, hielden we weliswaar een min of meer taai massa over, die ondanks dit toch een heerlijke smaak bezat.

De *Beurré d'Hardenpont*, die op dien tijd nog niets van zijn vorm had ingeboet, waaraan nog geen bewijs van indrogen te bespeuren was, was niet alleen niet lekker, maar zelfs totaal oneetbaar. Ik vraag al weer, vanwaar dit verschil? De invloeden van buiten waren toch bij beide in doorsnee dezelfde geweest.

We kunnen m. i. gerust aannemen, dat we ten opzichte van de omzettingen en veranderingen die er gedurende het bewaringstijdperk in de vruchten plaats hebben, nog voor onopgeloste vragen staan en dat het weder wel een belangrijke, maar niet de eenige factor is, die hier zijn invloed doet gelden. J. C. M.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

Het BESTE adres voor Vruchtboom= Carbolineum

is bij
COHEN & Co., Arnhem.

Fabriek van waterdichte dekkleeden
Oliejassen. (153)

Een mooi gazon

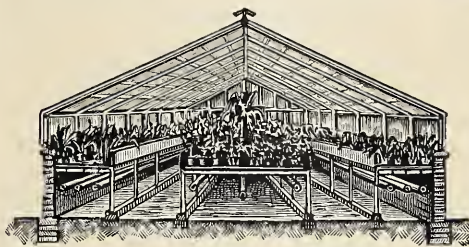
verkrijgt men door het gebruik van een goeden
GRASPERKSCHERDER.

Het beste en goedkoopste adres
hiervoor is

Firma ROSEBOOM,
in Tuingereedschappen,
KOESTRAAT 35, ZWOLLE.

(288)

Geill. Prijscurant op aanvraag franco.

K. VAN NES C. Bz.,
BOSKOOP.

Speciaal adres voor Kassenbouw
in hout, ijzer en gewapend
beton. (286)

Machinale bewerking.

Je adres voor
alle soorten Meststoffen,
zoo wel voor **Tuin-** als **Landbouw,**
en voor
Poeder voor Bordeauxsche Pap
en
fiijngemalen Kopervitriool
en den (251)
Sprenkelaar „Vermorel”
is de
Mij. tot Verkoop van Hulp meststoffen
te DORDRECHT. Opgericht 1893.
Verstrekt gratis inlichtingen,
prijsofgaven en circulaires.

Fabriek van
Oud-Engelsche Tuinmeubelen
H. VOORNEVELD, Zeist.

Prijscurant wordt op aanvraag gratis
toegezonden. (281)

V R A A G
PONT'S STERILISEERKETEL
met aftapkraan. (284)

Halfkristal flesschen merk P in een driehoek.

Hollandsch fabrikaat.

Prijscurant wordt franco toegezonden.

NEDERLANDSCHE MAATSCHAPPIJ
VOOR
MONIER-WERKEN
AMSTERDAM.

CEMENT-IJZERWERKEN.
DIRECTEUR
J. N. Landré.
OMVAL JAAGPAD 53.
(199) Telefoon 2028.

Rots- en Waterwerken.
F. J. MOERKOERT Jr., Utrecht.

Gevestigd sedert 1836. (292)

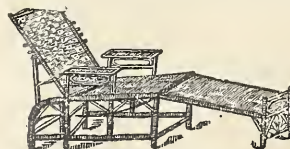
Hof- en Rijksleverancier.

HINSBERG's
Insecten-vangbanden
(Junibanden).

Vraagt catalogus No. 41 B.,

Voor Nederland en Koloniën uit-
sluitend verkrijgbaar bij Koninklijke
Magazijnen van Tuinbouwwerktuigen
en Benodigdheden,

BLASS & GROENEWEGEN,
(289) DE BILT bij Utrecht.

Rieten Ligstoelen f 5.50, met verstelbaren
rug f 5.95, geheel verstelb. f 6.95. Zon- en
Tochtkap f 3. Kussens over den geheelen
stoel voor gevoel. personen f 1.95 en f 2.50,
rembours, vrij zicht. (282)
J. HOVING, Fabriek van Ligstoelen en
Tuinhuisjes. Prijscurant op aanvraag.
Haarlemmerdijk 136, Amsterdam.

STERILISATIE-TOESTELLEN

„Systeem Weck”. (283)

Ketel met koperen aftapkraan.

Flesschen met glazen deksel en gummi ring.

Prima kwaliteit. — Billijke notering.

CONST. J. F. PONT,

Lijnbaansgracht 210, Amsterdam.

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

SAL peter

bevat 15½ % stikstof

PETER bevat

direkt opneembare stikstof.

*Vraagt inlichtingen, Brochures en
Monster (gratis) aan de**Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande***29 Prinsesstraat,****ANTWERPEN.**Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
vereenigingen. (228)**Provinciale Tuinbouw-Tentoonstelling**

VAN

Bloemen, Vruchten, Planten en Groenten

VAN DE

Friesche Tuinbouw=Vereeniging

op 19, 20, 21 en 22 September 1908,

in het bovenlokaal der Beurs.

Programma's en inschrijvingsbiljetten te verkrijgen bij den Secretaris, den heer
E. P. BLOEMBERGEN, ten zijnen kantore, Nieuwestad 166.

Bijzondere aandacht wordt gevestigd op art. 2 van het programma, luidende:

„Inzendingen van buiten de provincie kunnen ter opluistering worden toegelaten”.
Opgaven hiervan aan voormeld adres worden gaarne ingewacht. (278)**GRONDBORINGEN**voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.**A. J. STOEL Jr.,**
HAARLEM. (184)**Zaden en Planten.**Groentezaden,
Bloemzaden, Landbouwzaden.Vaste Planten of Overblijvende Planten,
Rotsplanten.

— SPECIALITEIT DER FIRMA. —

STRIUKROZEN, KLIMROZEN, RHODO-
DENDRON, CONIFEREN, VRUCHTBOO-
MEN, VRUCHTSTRIUKEN, AARDBEZIEN-
PLANTEN, enz. enz.Voor ieder, die over een grooten of
kleinen tuin beschikt, is de uitvoerige
Catalogus dezer artikelen, voorzien van
vele afbeeldingen en aanwijzingen omtrent
de behandeling, gratis en franco ver-
krijgbaar.**B. RUYS,**
Koninklijke Kweekkerij „Moerheim”,
Dedemsvaart. (225)**SILBERLING & ZOON,**

SLOTERDIJK bij Amsterdam. (291)

Tuinversieringen (tuinvazen)
enz. en Tuinmeubelen;

ook volgens teekening.

*Catalogus en Prijscourant bij aanvraag franco
op zicht.***G. A. VAN ROSSEM,**
NAARDEN,**12 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.***Catalogus op aanvraag.* (178)**G. KOELEWIJN, Baarn.**

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag teekening en prijsopgaaf.

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum der Provincie
verschijnende**Heerenveensche Courant,**uitg. firma **A. BINNERT OVERDIEP.**

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing
aangeboden, worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

INHOUD.

Kamerplanten.

Gloxinia's, door v. L.

Bijenteelt, door Gerard J. Pannekoek.

Bloementuin.

Boonlupinen, door J. K. B.

Iris germanica ivorine.

Rosa rugosa „Conrad Ferdinand Meyer”,
door A. Lebbink.

Kaneelvaren, door v. L.

De Lisch, door J. K. B.

Schooltuinen, door B. B.

Fruittuin.

Zomersnoei, II, door J. v. d. Vlist.

Aardbeien vervroegen, door J. A. Kors.

Moestuin.

Ramenas, door A. M. v. Driel.

Bericht.

Uitslag Prijsvraag.

Bodem en Bemesting.

Nieuwe wijze van Bemesting, door W.
Lodder.Stikstofknolletjes der vlinderbl. gewas-
sen, door B. B.

Gieten, door W. F. A. Grimme.

Personalia.

Werk voor de volgende Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideënkas, door J. K. B.

In den Moestuin, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

Tentoonstellingen.

Vragenbus.

Leestafel.

Slechte smaak van Wintervruchten, door
J. C. M.

Advertentiën.

Redactie:

B. BOON en A. J. VAN LAREN, Amsterdam, en J. K. BUDDE, Utrecht.

Vaste medewerkers: Dr. A. J. M. Garjeanne, Hilversum; J. A. Kors, Zeist; Leonard A. Springer, Haarlem; A. M. v. Driel, Amsterdam; W. F. A. Grimme, Apeldoorn; J. J. Kruijff, Santpoort; A. Lebbink, Rotterdam; W. Lodder, Santpoort; J. C. Muijen, Tiel; P. v. d. Vlist, Hees, en anderen.

ADMINISTRATIE:

N. Z. Voorburgwal 234-240
(gebouw Handelsblad)
Amsterdam.

ABONNEMENTSPRIJS:

per jaar. f 2.50
per kwartaal. „ 0.65

WERK VOOR DE VOLGENDE WEEK.

In den Bloementuin.

Onderhoud en verzorging van den tuin.

De werkzaamheden in den tuin bepalen zich nu in hoofdzaak tot onderhoudszorgen. Alles staat op zijn plaats en de perken zijn beplant, zoodat we nu den tijd hebben, om den tuin keurig in orde te brengen.

Onkruid en schadelijke insecten moeten flink worden bestreden, wat tot nu toe door drukke bezigheden misschien wel een beetje in het vergeetboek is geraakt.

Het gras wordt geregeld met de machine gemaaid, besproeid en gerold; de perken worden vrij gehouden van onkruid; waar noodig, wordt de grond flink los gemaakt; losgeraakte planten worden aangebonden enz., enz.

In 't kort, we houden den tuin flink in orde, waardoor we in den nazomer nog lang plezier er van kunnen hebben.

Uitgebloeide rozen worden verwijderd, om de planten niet onnoodig uit te putten. We snijden met een scherp mes alles, wat is uitgebloeid, weg tot op een gezond oog; op deze wijze houden we den groei er in en kunnen er op rekenen dat de planten doorbloeien. Tevens kunnen we deze week beginnen met het stekken van rozen van bloemhout; we stekken liefst onder glas, doch ook buiten op een beschut plekje kunnen we succes hebben.

Uitgebloeide vaste planten, die zijn afgestorven, worden teruggesneden, daar het verdorde gele blad een onoorlijk aanzien aan den tuin geeft,

Van vele vaste planten kunnen we nu zaad winnen, evenals van enkele eenjarige planten. Doe dit bij droog, stil weer, als de planten zelf ook goed droog zijn.

Met het afsnijden en drogen van sommige stroobloemen en siergrassen kunnen we een begin maken. Hang het materiaal omgekeerd te drogen op een koele, luchtige doch droge plaats en laat het hier tot het geheel droog is.

Waar nog uitgebloeide heesters ongesnoeid staan, kunnen we deze zoo noodig een weinig snoeien. De uitgebloeide takken worden ingesneden of, waar ze gemist kunnen worden, geheel verwijderd, om de jonge scheuten gelegenheid te geven, zich flink te ontwikkelen.

Sneeuwbal, sering, *Cytisus albus*, *Weigelia's*, *Spiraea opulifolia* en enkele andere kunnen zoo langzamerhand onder handen worden genomen.

Eveneens kunnen nu verschillende hagen in den tuin gesnoeid worden, zooals beuk, hulst, taxus enz. De groenblijvende hagen krijgen een goede beurt; de bladverliezende, die in winter of voorjaar een beurt hebben gehad, behoeven nu niet zoo sterk te worden aangepakt; hier wordt alleen het eenjarig gewas wat ingenomen. Ook jonge coniferen, die hun vorm dreigen te verliezen, moeten nu worden gesnoeid; snoei ze vooral met het mes, maar zorg, dat ze geen stijven vorm krijgen.

En zoo is de tweede jaargang van „O. T.” ten einde; een jaar lang hebben we de lezers mogen voorlichten, hoe ze in hun bloementuin hebben te

handelen. We hopen, dat we niet te ver zijn gebleven van het doel, dat de redactie zich bij 't begin van den jaargang voor oogen stelde: „deze rubriek frisch en levendig te houden”.

A. LEBBINK.

In de Orchideeënkas.

Cymbidium. — *Dendrobium*.
— *Odontoglossum*.

Zij die in het bezit zijn van de mooie *Cymbidium insigne*, ook bekend als *C. Sanderi*, doen verstandig haar nu een plaats te geven in het warmste gedeelte van de *Odontoglossum*kas, terwijl ze steeds goed begoten moeten worden, in het bijzonder die welke goed beworteld in een kleinen pot staan. Hier groeit deze plant bijzonder goed en maakt krachtige bloemstengels. Zet men deze *Cymbidium* warmer, dan groeit ze ook wel goed, maar het bloeien laat in den regel te wenschen over.

Cymbidium Huttoni, in den laatsten tijd opnieuw geïmporteerd, houdt van een beschaduwde plaats in de warme kas. De ondervinding heeft geleerd dat zij best groeit in een mengsel van graszodengrond, bladgrond en levend *Sphagnum*, van ieder een derde. Voegt men hier nog aan toe een handvol schoone potscherven, ter grootte van een dobbelsteentje, dan doet men een goed werk. Het is niet noodig haar, zooals dat met vele andere Orchideeën gebeurt, op een heuveltje te zetten, neen, men plant haar zóo op, dat de voet van de plant iets onder den rand der pot komt te staan, zoodat er plaats voor het gieten overblijft.

Cymbidium-soorten zoals *C. Tracyanum*, *C. eburneum*, *C. Lowianum* en de hybriden staan nu het liefst in een gematigde kas. Zij verlangen gedurende de zomermaanden veel water, terwijl de atmosfeer steeds vochtig mag zijn.

In de koude kas staat nu in bloei *Dendrobium Victoria Regina*, welke met hare fraaie witte en blauw gekleurde bloemen steeds de aandacht vraagt en dat altijd waard is. Zij groeit bij voorkeur op een stuk teakhout, waarop wat Sphagnum is aangebraeht. Zij is een vriendin van het licht en met die wetenschap hangen wij haar kort bij het glas aan de lichtste zijde der kas. Het gieten doet men in den vorm van sproeien, zoodra het Sphagnum blijk geeft droog te zijn.

Geïmporteerde planten van *Odontoglossum coronarium* bindt men ook voorloopig op een stuk teakhout; zoodra echter de nieuwe scheuten zich vertoonen, nieuwe wortels zich doen zien, krijgt iedere plant een mandje van ongeveer 10 c.M. diep.

De bodem wordt gedraineerd door gedroogde wortelstokken van de Boemvaren, *Polypodium vulgare*, terwijl de verdere aanvulling bestaat uit een mengsel van varenwortelgrond en Sphagnum. De voet van de plant zet men in klaar Sphagnum.

Odontoglossum hastulabium is een mooie Orchidee, die echter niet algemeen wordt aangetroffen. Zij is nu in vollen groei en in dit stadium staat zij gaarne in het koudste gedeelte van de *Cattleya*-kas. Zij verlangt nu flink begoten te worden en men kan dit blijven doen totdat de seijnknollen volgroeid zijn.

J. K. B.

In kassen en bakken.

Freesia. — *Chrysanthemum*.

Fresia refracta alba wordt thans 3 bij elkaar opgepot in kleine stekpotjes, in den bak, in den vollen grond uitgeplant in goeden, rijken maar stevigen grond op een afstand van hoogstens 20 c.M. De *Freesia* bereikt eene hoogte van ongeveer 30 c.M.; men zorgt dus voor de nodige ruimte tusschen den grond en het glas. In het najaar kan men dan gewoonlijk volop van deze plantjes plantjes snijden.

't Is niet noodzakelijk, dat men ze alle op deze wijze behandelt; men kan ze ook met sucses in potjes houden.

De bovengenoemde 3 plantjes bijeen worden successievelijk verpot, tot ze ten laatste in een potje van 10 c.M. komen te staan. Zoodra de bloemstengels zich beginnen te ontwikkelen zet men er stokjes bij.

We hebben thans nog maar een 14 dagen tijd voor *Chrysanthemums*, om door nijping de vertakking der planten te bevorderen. Na half Juli wordt onder gewone omstandigheden niet meer genepen. Dit wil nu natuurlijk niet zeggen dat men vóór dien tijd alles maar moet nijpen; wel lette men er op, die scheuten die er voor geschenkt zijn, voor dien tijd te hebben genepen. Aan het uitbinden van de reeds gemaakte scheuten wordt alle zorg besteed en is een werkje wat bijna elken dag dan deze en dan weer gene scheut van ons vordert.

Flinke planten moeten een flinken pot

hebben, van minstens 25 c.M., met veel en krachtig voedsel. Voor tentoonstellingsplanten werden ze veel in zoogenaamde platte pannen of halve potten geplaatst, met eene wijdt van pl.m. 40 c.M. en eene hoogte van pl.m. 20 c.M.

Onze lezers zullen meermalen hebben gezien Chr. planten die men in kweekers-term eenpootjes noemt. Deze kweekt men op de volgende wijze: thans nu we onze planten geregeld nijpen, worden de sterke kopjes, dat zijn die welke van de sterkste scheuten worden genomen, gestekt in een stekpotje gevuld met wat fijne bladaarde vermengd met zand. Ze worden in een kouden bak onder glas geplaatst, behoorlijk geschermd en veel gespreoid, waar ze in een dag of 8 het tot een geworteld plantje brengen. Zijn ze eenmaal flink aangeworteld, dan worden ze in de open lucht verder gekweekt, verpot zoodra noodig om ten slotte te eindigen met een pot van ongeveer 12 c.M. waarin ze het tot eene bloeiende plant kunnen brengen. Natuurlijk zorgt men er voor dat het ze niet aan gier ontbreekt, die bij herhaling, tamelijk verdund, moet worden toegediend, een weinig Phosphorzuur in den vorm van Supherphosphaat, door deze gier vermengd zal de ontwikkeling van de bloem bevorderen.

J. A. KORS.

In den Moestuïn.

Oogsten. — Kool. — Bordeauxsche pap. — Wit in de erwten. — Komkommers.

Oogsten is zoo aangenaam en lijkt zoo eenvoudig, en toeh, bij gewassen waarvan de oogst niet op eenmaal wordt binnengehaald, zoals bij doperwten, boonen, enz. vereischt het nog weer oplettenheid en een zekere handigheid. Plukken we erwten of boonen te vlug, dan zijn de zaden nog niet voldoende gezwollen en be-rokkenen we ons, door de kleinere hoeveelheid, schade; laten we die vruchten te lang hangen, dan gaat de zoo hoog begeerde malschheid verloren en oogsten we melig geworden erwten of groote boonen.

Door aanvoeling onderzoeken we of het juiste tijdstip daar is, we nemen dan de peul in de hand, zoodat het steeltje gestrekt op den wijsvinger komt te liggen en drukken met den duim op de plaats waar de peul eindigt en de steel begint, waardoor beiden zeer gemakkelijk gescheiden worden. Afrekken is bij al wat we plukken af te keuren.

Met het nítplanten van kool gaan we naarmate we land vrij krijgen, geregeld voort, gele en groene savoye, spruitkool en boerenkool zijn aan de beurt, zoo ook late bloemkool en knolrapen. Hoe groot ons in den beginne de afstand ook toeschijnt, we laten ons bijv. bij reuzenbloemkool, die een afstand van 90 à 100 c.M. behoeft, niet verleiden op die afstanden te beknibben; 't zou ons later berouwen. Hebben we bij het nítplanten van de vroege aardappelen er op gerekend, dan planten we nu de kool door de aardappelen heen en laten de laatste nog wat doorgroeien.

Nu we toch allerwege de vruchtboomen met *Bordeausche pap* bespoten worden geven we meteen onze aardappelen, vroege zoowel als late, een beurt. We wachten er niet mee totdat de gevreesde ziekte zich vertoont, maar besputen nu reeds, omdat we weten dat het beter is de ziekte te voorkomen dan te bestrijden. Dezelfde hoeveelheid kopersulfaat en ongebluete kalk als bij de vruchtboomen van elk 1½ %, kan zonder bezwaar gebruikt worden.

Vertoont zich eerstdaags in onze doperwten of peulen het zoo gevreesde wit, de *Bordeausche pap*, kan ook hier goede diensten bewijzen.

De komkommers onder koud glas geven al aardig vrucht, bij donker weer nemen we de ramen voorgoed van de bakken af en behandelen het gewas verder alsof het een gewone vollegronds cultuur ware, d. w. z. we nijpen de planten niet meer in maar laten ze ongehinderd doorgroeien. Deze kweekwijze is voor den amateur het eenvoudigste en geeft in de meeste gevallen beredigende uitkomsten.

Zijn we meesters in het kweeken van deze vrucht, dan houden we het glas er op en blijven we elke rank, waaraan zich een vrucht bevindt, op twee bladen boven die vrucht innipen. De ranken, waarvan een vrucht geogst is, worden teruggesneden tot op het eerste blad onder de plaats waar de vrucht gezeten heeft en zich uit den oksel een nieuwe rank vertoont, die later, als aan die nieuwe rank zich een vrucht gezet heeft, weer boven die vrucht ingenepen wordt.

Het gieten verzuimen we niet, een juiste maatstaf hiervoor aan te geven is niet wel mogelijk, weersinvloed en bodemgesteldheid zijn de factoren, die de hoeveelheid aan te brengen rocht bepalen. Op veenachtige, z.g. oprachtige gronden gieten we spaarzaam; op hoogen doorlatenden grond daarentegen veel.

J. C. MULLEN.

In den Fruittuin.

Vroege aardbeien. — Vruchten „zokken”. — Frambozen. — Vanghanden.

Onze vroege aardbeien zijn aan 't minderen, latere soorten als *Jucunda*, *Triumph de Gand*, beginnen pas hare eerstelingen te geven. De planten hebben over 't algemeen een ruim beschot gegeven, dank zij 't gunstige weer tijdens den bloei en in de groei-periode der vruchten. Als de oogst van verschillende gewassen in 't algemeen is afgevoerd, wordt er maar al te vaak niet weer naar omgezien. En toch mag dit zeer zeker als een verkeerde, onverstandige handelwijze worden beschouwd. Thans toch moeten onze aardbeien zorgvuldig worden nagegaan, ze moeten thans na den oogst krachten verzamelen om 't volgend voorjaar flink voor den dag te kunnen komen.

Een slechte gewoonte is 't, 't bed geheel vol te laten loopen met ranken om, wanneer de drukte wat voorbij is, zoo'n bed zoo gezegd op te knappen, wat hierin bestaat, dat t blad der pollen dicht boven den grond wordt afgesneden en ranken en jonge planten worden verwijderd. Moet men een nieuw bed beplanten, dan worden van die zwakke planten wel de beste nítgezocht, maar of die planten van slechte pollen afkomstig zijn of wel van de 2de of 3de generatie, daar wordt geen notitie van genomen; dit zijn al'emaa aardbeiplanten.

Op deze wijze gaat men in stede van vooruit in opbrengst, vanzelf sterk achteruit, d.i. geen goede teeltkeus. Onverschillig welk soort men ook preferiert, men neemt de jonge planten van die pollen, welke de beste en meeste vruchten hebben opgeleverd. Verder laat men aan die pollen een beperkt aantal ranken en neemt van die ranken de eerste jonge plant.

De grond om de afgedragen pollen wordt voorzichtig met de vork of schoffel (beter is nog een kleine drietand) losgemaakt; blijft 't aanhoudend droog weer, zoo verzuime men niet de planten te gieten; om de veertien dagen worden de onnodige ranken weggenomen en nimmer mag 't blad van de planten worden afgesneden.

Maandbloeiers en tweemaal dragende aardbeien onthale men thans nog op een vloeibare overbemesting, 't beschot zal er des te beter om zijn.

Wie zijn vruchten wil „zakken“, doe zulks thans. Reeds vroeger mochten we uitvoerig bij dit onderwerp stilstaan. De zakjes beschermen de vruchten niet alleen tegen weersinvloeden, maar ook heeft 't ongedierte er geen vat op, terwijl de sporen der schurftziekte er zich niet meer op kunnen afzetten.

Het spreekt, dat alleen gave vruchtjes worden uitgevonden; dat de zakjes van goed doorschijnend, stevig papier moeten worden vervaardigd, en dat geen blaren bij de zakjes moeten worden ingestopt. Verder kiese men die soorten appels en peren uit, waarbij 't zakken de moeite loont, 't zij late soorten als *Witte Winter Calville*, *Reinette du Canada*, *Passe Crasane*, *Doyenne d'hiver*, *Beurré d'Hardenpont* e. a. of wel grootvruchtige of bepaald eerste klas handelen.

Onze frambozen zijn tegen 't rijpen aan. Mocht regen wat lang op zich laten wachten, zoo zijn frambozen om dezen tijd zeer dankbaar voor 't ruimschoots toedienen van water. De vruchten komen tot volle ontwikkeling, terwijl de nieuwe loten ongestoord kunnen doorgroeien. Ze laten 't anders zitten en blijven kort en dun.

't Wordt tijd *vangbanden* bij onze boomen aan te brengen. Bij stamboomen is 't voldoende, alleen om den stam zoo'n insectenband te leggen, bij boomen (pyramiden en struiken) is 't soms noodzakelijk om een band te leggen rondom de onderste takken afzonderlijk. In den handel zijn die banden vrij goedkoop te verkrijgen: wie tegen die uitgave opziet, neme strooken stevig papier, make die van boven met een touwtje goed sluitend om den stam vast, stopt wat fijne houtwol onder de strook en laat deze van onder open. Zoo'n band is een lokplaats voor verschillende onen goed gedierte, 't welk in dat houtwolenestje zijn winterkwartier wil opslaan.

P. v. d. VLIST.

BIJENTEELT.

Het zwermen der bijen.

(Vervolg.)

Bij het nazien is 't gauw te bespreken, of een volk moederloos is. In dat geval zijn de bijen erg onrustig, zij loopen gestadig langs de wanden en ook meer dan anders om 't vliegagat; ook komt er in den korf geen nieuwe raat met werk bijeneellen bij. Heeft men er geen erg in gekregen, later moet men het wel bemerken, want de moederloze kolonie krijgt geen eitjes, geen broed, geen jonge bijen.

Een Koningloos geraakt bijenvolk kan men of een nieuwe, liefst reeds bevruchte moederbij geven, of men kan het met een kolonie, die wat zwak van volk is, vereenigen.

De eenvoudigste en doeltreffendste manier, om aan een koninginloze kolonie een moederbij te geven, is deze: keer een korf om, blaas eenige flinke rookwolken in den korf; besprenkel daarna de raten en de bijen met lauwwater. Ook de bij te voegen koningin wordt vooraf met dit honingwater bevochtigd. Laat men nu de moederbij voorzichtich in den korf, dan wordt zij door de bijen aangenomen.

Door den rook zoowel als door 't bespreken zijn ze geheel in de war gebracht en, daar de koningin dezelfde geur heeft als zij, wordt zij, vaak met blijgegens, als huisgenoot aangemerkt.

Bij het vereenigen van twee bijenvolken handelen men in hoofdzaak op gelijke wijze. Het moederloze volk moet vooraf uit den korf geklopt worden; daartoe wordt dezelfde behandeling vereischt, als bij 't afnemen of splitsen. De in de huif overge-

loopen bijen worden vervolgens besprenkeld met het zooeven genoemde water. Vervolgens gove men aan de kolonie, die zoo aanstands met de uitgeklopte bijen zal verrijkt worden, eenige rookwolken en een flinke besprenkeling. Worden dan de bijen ingeschied, meest altijd worden alle aangenomen.

Heeft de bijenhouder een zwerm bij een reeds gevestigde kolonie te voegen, zoo handele hij eveneens als daar is aangegeven. Het is in dit geval aan te raden, vooraf de koningin of koninginnen uit den zwerm te verwijderen, dan is er in 't geheel geen strijd te duchten.

Laat men dit na — heel erg is 't niet — zoo worden al heel spoedig de jonge koninginnen gedood.

Gaat alles goed en is de weersgesteldheid vrij gunstig, dan heeft een zwerm of in 't algemeen elk bijenvolk met een jonge koningin na ruim 14 dagen reeds eitjes in de cellen en na vier of vijf weken zijn er al jonge bijtjes. Is een bijenvolk eenmaal zoo ver, dat het jonge bijen „trekt“, zooals de term luidt, in korten tijd kan het dan vaak en in bevolking en in gewicht toenemen.

Als alles met de zwermen naar wensch is geregeld, dient toch de bijenhouder zijne koloniën van tijd tot tijd na te zien. Bij slecht gewin, door ongunstig weer veroorzaakt, kan het noodig zijn, dat sommige zwermen gevoederd dienen te worden. Bij gunstige weersgesteldheid komen sommige koloniën buitengewoon vooruit, ook met 't bouwen van raten.

Nee.

G. J. PANNEKOEK.

BERICHT.

Voor den nieuwen jaargang zullen wij een ietwat hooger prijs voor ons blad moeten vragen: de prijs komt van f 2.50 per jaargang op drie gulden per jaargang, dus van f 0.65 op f 0.75 in het kwartaal.

Wij moeten dat doen, willen wij de financieele basis van ons blad gezond maken. De zoo lage prijs van f 2.50 was op een getal abonné's van 15,000 à 20,000 berekend. Dat getal is nog lang niet bereikt, ofschoon het aantal lezers zich geregeld uitbreidt en reeds meerdere duizenden bedraagt.

Wij hadden de keus tusschen vermindering van inhoud en illustraties en verhooging van prijs. Wij kozen het laatste, in de overtuiging, steun van de lezers te zullen ontvangen, die ons reeds zoo veel waardeering betuigen.

DE DIRECTIE.

MEDEDEELING.

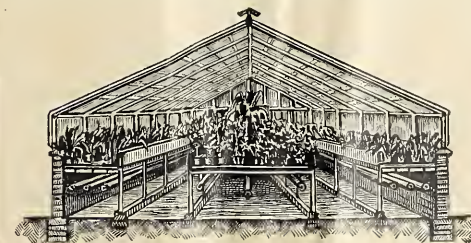
Wegens plaatsgebrek moet onze „Vragenbus“ blijven staan tot de volgende week. Voor eenige weken is eene enveloppe met

AMERIKAANSCH RUPSENPOEDER.

Bestuivers, alsook Anti-Insect zijn verkrijgbaar bij de firma ROSEBOOM, in Tuinge-reedschappen, te Zwolle.

(293)

Vraagt Prijscourant.

een drietal vragen zoekgeraakt, zoodat we tot onzen spijt den inzenders niet kunnen beantwoorden.

RECTIFICATIE.

In ons vorig no. (Vraag 828, pag. 813) staat *Azalea*; moet zijn *Aralia*.

CORRESPONDENTIE.

M. W. S. te Amsterdam. Uw bijdrage in goede orde ontvangen, waarvoor onzen dank. Zoo mogelijk in volgend nummer.

ADVERTENTIËN.

Prijs van 1—5 regels f 0.80, elke regel meer f 0.15.

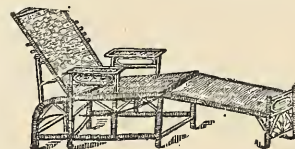
HINSBERG'S Insecten-vangbanden

(Junibanden).

Vraagt catalogus No. 41 B.,

Voor Nederland en Koloniën uitsluitend verkrijgbaar bij Koninklijke Magazijnen van Tuinbouwwerktuigen en Benodigdheden,

BLASS & GROENEWEGEN,
(289) DE BILT bij Utrecht.

Rieten Ligstoelen f 5.50, met verstelbaren rug f 5.95, geheel verstelb. f 6.95. Zon- en Tochtkap f 3, Kussens over den geheelen stoel voor gevoel. personen f 1.95 en f 2.50, rembours, vrij zicht.

(282)

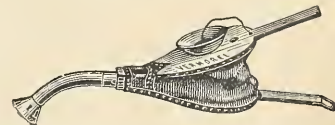
J. HOVING, Fabrik van Ligstoelen en Tuinhuisjes. Prijscurant op aanvraag. Haarlemmerdijk 136, Amsterdam.

GRONDBORINGEN

voor Waterlevering
en Bodem-onderzoek.

A. J. STOEL Jr.,
HAARLEM.

(184)

K. VAN NES C. Bz.,

BOSKOOP.

Speciaal adres voor Kassenbouw in hout, ijzer en gewapend beton.

(286)

Machinale bewerking.

Een mooi gazon

verkrijgt men door het gebruik van een goeden
GRASPERKSCHERDER.

Het beste en goedkoopste adres
hiervoor is

Firma ROSEBOOM,

in Tuingereedschappen,
KOESTRAAT 35, ZWOLLE.

(288)

Geill. Prijscurant op aanvraag franco.

G. A. VAN ROSSEM,
NAARDEN,

12 H.A. Speciale Rozen- en Vruchtboomen-cultuur.

Catalogus op aanvraag. (178)

G. KOELEWIJN, Baarn.

BLOEMEN- en PLANTENKASSEN.

Centrale Verwarming. (231)

Vraag tekening en prijsopgaaf.

CHILI

salpeter is de beste stikstofmeststof

Chill **SAL** peter

bevat 15½ % stikstof

Chilisal **PETER** bevat

direkt opneembare stikstof.

Vraagt inlichtingen, Brochures en
Monster (gratis) aan de

Délégation des Producteurs
de Nitrate de Soude du Chili pour
la Belgique et la Hollande

29 Prinsesstraat,

ANTWERPEN.

Wendt U voor den aankoop tot
de meststofhandelaars en landbouw-
verenigingen. (228)

STERILISATIE-TOESTELLEN

„Systeem Weck”. (283)

Ketel met koperen aftapkraan.

Flesschen met glazen deksel en gummi ring.

Prima kwaliteit. — Billijke notering.

CONST. J. F. PONT,

Lijnbaansgracht 210, Amsterdam.

Fabriek van
Oud-Engelsche Tuinmeubelen
H. VOORNEVELD, Zeist.

Prijscurant wordt op aanvraag gratis
toegezonden. (281)

SILBERLING & ZOON,

SLOTTERDIJK bij Amsterdam. (254)

Tuinversieringen (tuinvazen) enz.
en Tuinmeubelen; ook volgens tekening.

Catalogus en Prijscurant bij aanvraag franco op zicht.

V R A A G
PONT'S STERILISEERKETEL

met aftapkraan. (284)

Halfkristal flesschen merk P in een driehoek.

Hollandsch fabriikaat.

Prijscurant wordt franco toegezonden.

TE KOOP:

De Buitenplaats ENKSTEIN, aan
den Rijsstraatweg te Voorst bij
Zutphen, bestaande uit Heerenhuis,
Koetshuis, Paardenstal en grooten
Tuin, pl.m. 1 Hect. 16 Aren, met
veel opgaand hout. (294)

Te bevragen bij den Notaris
WILBRENNINCK, aldaar.

Voor 't adverteeren in de Provincie
FRIESLAND is bij uitstek geschikt
de in het centrum dier Provincie
verschijnende

Heerenveensche Courant,
uitg. firma A. BINNERT OVERDIEP.

Prijs per regel 10 cent.

Annonces driemaal ter plaatsing
aangeboden, worden slechts tweemaal
berekend.

Bij abonnement aanzienlijk rabat.

UW WINKELIER IN
Huishoudelijke
ARTIKELN VERSTREKT
GRATIS
ONZE BROCHURE

„Hoe maakt men het best
Fruit en Groenten in”
ENGROS BIJ
Joh. H. van der Meiden
Amersfoort. (275)

INHOUD.

Werk v. d. v. Week.

In den Bloementuin, door A. Lebbink.

In de Orchideeënkas, door J. K. B.

In Kassen en Bakken, door J. A. Kors.

In den Moestuין, door J. C. Muijen.

In den Fruittuin, door P. v. d. Vlist.

Bijenteelt.

Mededeeling.

Rectificatie.

Correspondentie.

Advertentiën.

Register op den 2en Jaargang.

